minimum

La mulţi ani, fetelor, pe 2007,
şi fiţi cu băgare de seamă:
deschideţi ochii! Şi nu vă mai lăsaţi
îmbrobodite de politicienii sau tipii
din mass-media care vor să vă împiedice
a vedea realitatea

9 771565 702005 01
1/1/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 238 ■
■ IANUARIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

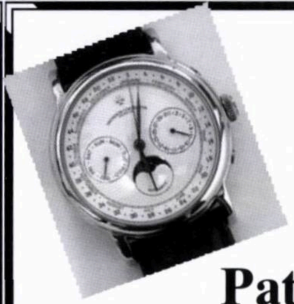

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri vechi de aur și argint,
bărbătești și de damă
Patek Philippe, Schaffhausen, Omega,
International.W.C.O., Le Coultre
Ceasuri vechi de buzunar, în orice stare.
Obiecte din argint și tacâmuri vechi.
Obiecte de aur, monezi și briliante vechi.
Obiecte antice și vechi.
Plătim în numerar, prețuri onorabile.

Tel. 054-4577961
(nu de Șabat)

SHAVIT TOURS

BIROU DE VOIAJ ȘI TURISM

SORIN ȘLOMI BRAUN
urează onoratei clientele La mulți ani!

- **Zboruri spre toate destinațiile**
- **Pachete turistice**
- **Bilete de călătorie direct la domiciliu**
- **Serviciu conștiincios și competent**
- **Telefon disponibil între orele 8-22**

Tel. 03-5731580 – Tel Aviv, str. Amișav 7
Tel. 03-9666667 – Rișon Lețion, str. Bilu 15
Mobil: 052-5415046

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 24 Decembrie

Singurătatea alergătorului de cursă lungă

Luna trecută s-a petrecut un eveniment unic în istoria Israelului: am rămas singuri. În zilele când, la Teheran, preşedintele Ahmadinejad deschidea vestita – azi – conferinţă internaţională menită a demonstra că Holocaustul nu a existat (pur şi simplu nu a existat) şi când cerea, de la tribună, pentru a suta oară distrugerea statului evreu, în Statele Unite s-a produs, ca să zicem aşa, o cotitură. Demoralizată în urma eşecului din Irak, făcută groggy, ca la box, la recentele alegeri pentru Congres, administraţia de la Washington, singurul nostru sprijin solid (în limitele şi cu şovăielile de rigoare) a dat îndărăt. Murmurând un fel de "sorry, dar n-avem ce face, asta-i situaţia", susnumita administraţie a îmbrăţişat (fără entuziasm, dar a îmbrăţişat) raportul comisiei Baker-Hamilton privind politica SUA în Orientul Mijlociu. Ideea de bază a raportului în cauză este simplă: noi, americanii, am greşit punându-ne rău cu lumea islamică (precum şi cu diferiţi aliaţi europeni). E timpul să schimbăm *linia*, încercând să ducem tratative cu Iranul, Siria ş.a. întru împăcare şi să renunţăm la prietenia cu Israelul, care ne-a costat prea mult.

Un punct de vedere lucid în legătură cu *evenimentul* întâlnim într-un editorial din "Jerusalem Post", iscălit de Caroline B. Glick. Extrase:

«Baker şi colaboratorii săi susţin că SUA nu pot câştiga războiul din Irak şi că SUA trebuie să negocieze cu duşmanii săi principali din Irak şi din lume, Iranul şi Siria. În speranţa că aceştia vor fi convinşi să nu-i mai atace pe americani, îngăduind acestora să efectueze o retragere "onorabilă" din Irak.

La fel cum afirmaţia că SUA nu pot învinge în Irak nu se întemeiază pe nimic, tot aşa nu se întemeiază pe nimic aserţiunea lui Baker, cum că Iranul şi Siria împărtăşesc dorinţa americanilor de a evita haosul în Irak. Ba mai mult, există dovezi copleşitoare că lucrurile stau exact invers. Baker susţine că dacă vor fi stimulate aşa cum se cuvine, Iranul şi Siria pot fi determinate să colaboreze la retragerea Statelor Unite din Irak până la alegerile prezidenţiale din 2008.

Stimulentul principal la care se gândeşte Baker este ca Statele Unite să ofere Iranului Israelul.

Baker crede că Iranul nu se va mai amesteca în Irak, în schimbul hotărârii SUA de a accepta programul nuclear al Teheranului. Siria, la rândul ei, va sprijini SUA în schimbul presiunilor exercitate de americani asupra Israelului pentru a renunţa la Podişul Golan în favoarea Siriei şi de a da Hamasului teritoriile din Iudeea şi Samaria.

Hotărât lucru, dacă recomandările grupului Baker-Hamilton vor fi transpuse în practică, faptul va avea urmări dezastruoase asupra Israelului. Dar şi SUA vor fi primejduite, dacă recomandările grupului vor deveni politica oficială a administraţiei.

Deşi Baker şi noul Secretar de Stat la Apărare, Robert Gates (care a făcut parte din grupul lui Baker) îşi închipuie că pot ajunge la o înţelegere (un deal) cu Iranul şi Siria, pentru ca acestea să nu mai atace Statele Unite şi pe aliaţii lor, fapt este că o asemenea înţelegere nu există. Şi chiar dacă SUA vor ajunge la anumite înţelegeri în legătură cu Irakul, nu există nici un motiv să crezi că iranienii şi sirienii se vor ţine de cuvânt. Nu numai că SUA vor apărea în chip de solicitant, dar procedând aşa îi vor încuraja pe iranieni şi sirieni să devină mai agresivi. Mai rău decât orice, din perspectiva americană, deşi Gates a recunoscut în faţa Senatului că nu poate garanta că Iranul nu va ataca Israelul cu arme nucleare, el a trecut cu vederea peste faptul că Iranul – al cărui preşedinte Ahmadinejad îndeamnă zilnic la distrugerea SUA – poate ataca şi SUA cu arme nucleare.

Gates a admis în Senat că Iranul produce mai multe bombe – nu numai una singură. Or, întrucât e posibil să distrugi Israelul cu o singură bombă, americanii ar trebui să se întrebe pentru ce are nevoie Iranul de toate celelalte bombe. Câteva surse militare de prim rang din SUA au avetizat administraţia să ia în considerare că în ziua când Iranul va ataca Israelul cu o bombă nucleară, 10 oraşe din SUA şi Europa sunt în primejdie de a fi atacate, la rândul lor, cu arme nucleare. Din nefericire, nimeni nu dă ascultare astăzi acestor voci.

...Ce trebuie să facă Israelul?

În primul rând, trebuie să pună la punct un plan de atacare a instalaţiilor nucleare iraniene şi a centrelor de comandă ale regimului. Pentru a pregăti terenul în vederea unui asemenea atac, Zahalul trebuie să ia măsuri pentru a lichida ameninţările de ordin secundar, precum bateriile de rachete palestiniene şi arsenalul de misile balistice siriene, în scopul de a limita pe-

Urăm cititorilor şi colaboratorilor noştri
la mulţi ani după toate calendarele!

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

ricolul ca populația noastră să fie atacată, în timpul sau după atacul israelian asupra Iranului.

În al doilea rând, Israelul trebuie să se străduiască a doborî regimul iranian. Așa cum a declarat de curând Uri Lubrani, consilier al Ministerului Apărării, într-un interviu din "Haaretz", regimul din Iran este departe de a fi stabil, situația fiind coaptă pentru prăbușirea lui. Marea majoritate a iranienilor disprețuiesc regimul. Există grupuri rebele în fiecare grup etnic și în fiecare provincie a țării – azerii, kurzii, arabii ahwazi, balucii, turkmenii și chiar persani – care acționează necontenit pentru destabilizarea regimului. În fiecare zi au loc greve ale muncitorilor, femeilor și studenților (iar unii tineri, așa cum am văzut luna trecută la TV, au demonstrat la Teheran împotriva lui Ahmadinejad, făcându-l de criminal, **n. red.**). *Din timp în timp, afli de ciocniri violente între grupurile anti-regim și forțele de ordine. Mai deunăzi, conductele petrolifere au fost sabotate în provincia Khuzestan, bogată în petrol, unde arabii ahwazi sunt sistematic persecutați de către regim. Occidentalii care au vizitat Iranul în ultima vreme susțin că Israelul singur ar putea răsturna regimul, dacă i-ar sprijini efectiv pe oamenii aceștia.*

În al treilea rând, cu amenințarea distrugerii nucleare ce plutește deasupra capetelor noastre, ar fi cazul să organizăm o dezbatere în legătură cu riposta nucleară (a doua lovitură, *după cea dintâi, efectuată de Iran). Cu toate că o asemenea*

Omul anului 2006 din aliaua română

Shmuel Reinisch

Ca în toți anii din urmă, revista noastră și-a propus să desemneze, dintre personalitățile cele mai active și pline de înfăptuiri ale alialei, pe aceea care merită titlul de "Omul anului".

Acum, alesul nostru nu este nici o vedetă a lumii politice, nici un star al lumii culturale: este un *activist* tăcut, pe nume Shmuel Reinisch, președintele filialei HOR-Haifa. Hotărârea noastră se întemeiază pe un motiv simplu și limpede. În zilele grele din vară, când katiușele lansate de cei din Hezbollah făceau prăpăd în nordul țării, Reinisch – spre deosebire de alți "lideri" (am pus dinadins cuvântul între ghilimele), care se mulțumeau să trimită telegrame, să iscălească memorii, să facă declarații presei de limbă română, încredințați fiind că în felul acesta își fac datoria față de "ai noștri", din adăposturi, Shmuel Reinisch a tăcut din gură și și-a suflecat mânecile. Știind că valoarea unui conducător se judecă nu după "comunicatele" trimise ziarelor sau după numărul paharelor de whisky înghițite la cocktailuri, Reinisch a umblat prin Haifa din casă în casă, interesându-se de necazurile fiecăruia și dând, pe măsura puterilor sale, o mână de ajutor: un acoperiș pentru casă, o masă caldă ș.a.m.d.

Una din cele mai răspândite ziceri de pe lumea asta sună așa: să-i judecăm pe oameni nu după vorbe, ci după fapte.

Așa l-am judecat și noi pe Shmuel Reinisch.

Minimum

discuţie nu-i va împiedica pe liderii fanatici ai Iranului să atace Israelul cu arme nucleare, ea ar putea influenţa naţiunea iraniană să se ridice împotriva conducătorilor ei. Mai mult, o dezbatere de-acest fel ar putea influenţa alte regimuri din regiune, ca Arabia Saudită, care astăzi se comportă de parcă anihilarea Israelului n-ar avea nici o urmare asupra lor. De asemenea, americani ca Baker, Gates şi Secretara de Stat Condoleezza Rice, ca şi prietenii lor europeni, ar trebui să priceapă că aşa cum va fi în Israel, va fi şi pe terenurile petrolifere din Golful Persic. Înţelegând aceasta, ei vor fi poate mai puţin dispuşi să îngăduie Iranului a produce arma nucleară (o observaţie inteligentă a autoarei, demnă, ca şi altele de altfel, de atenţie: de ce să ne complacem în ideea, imbecilă, că *numai* Israelul ar avea de suferit, iar *ceilalţi* vor scăpa basma curată; sau, mai ştiinţific spus, de ce să plângă numai mama noastră de frică şi să nu plângă şi mama lor? – **n. red.**).

Tragedia este că, în aceste vremuri de primejdie, suntem conduşi de cel mai prost, cel mai incompetent guvern din câte am avut vreodată.

Modul în care primul ministru Ehud Olmert tratează ameninţarea iraniană este simplu: el pretinde că nu e treaba lui. În cursul ultimei sale vizite în Statele Unite, Olmert a lăsat pe seama preşedintelui Bush răspunderea de a feri Israelul de catastrofa nucleară. Nu l-a deranjat faptul că Bush nu a acceptat această responsabilitate. Arătându-se de acord cu non-existenta încetare a focului între noi şi aliaţii Iranului în Gaza şi Liban şi pălăvrăgind despre încheierea păcii cu ei, Olmert continuă să se comporte de parcă bomba *ar fi treaba altuia.*

Peste câteva luni, s-ar putea ca Iranul să intre în posesia armelor nucleare şi să le folosească în scopul de a distruge statul evreiesc. Supravieţuirea noastră începe cu voinţa fiecăruia dintre noi de a lupta pentru supravieţuire. Iar astăzi, problema ce se află în faţa noastră este simplă şi clară. Sau regimul iranian este doborât, iar instalaţiile sale nucleare distruse, sau Israelul va fi anihilat.

Cetăţenii Statului Israel trebuie să iasă în stradă. Guvernul care ne-a condus la înfrângerea din Liban, din vara trecută, ne conduce acuma către un dezastru de cu totul alte proporţii. Toţi cetăţenii trebuie să ceară ca Olmert, miniştrii săi şi generalii din Statul Major al armatei să ia o decizie imediată. Ei sunt datori fie să acţioneze împotriva Iranului, fie să-şi dea demisia, lăsând locul altora care vor să treacă la acte.

America a abdicat de la responsabilitatea de a se apăra pe ea însăşi de ameninţarea iraniană şi, astfel, a lăsat Israelul singur şi izolat. Cu toate acestea, poporul evreu este departe de a fi lipsit de putere. Iar Statul Israel este, la rându-i, capabil să-şi apere existenţa. Dar pentru aceasta trebuie să acţionăm. Şi să acţionăm numaidecât.»

P.S. Orice acţiune provoacă o reacţiune. Din fericire, *evenimentele* la zi au declanşat o undă de şoc în minţile lucide şi virile din rândurile neamului, făcându-le să intre în priză şi să caute, fiecare în felul său, soluţii întru combaterea Marii Ofensive.

Câteva exemple menite să combată niţel amarul de pe cerul gurii. Un grup de jurişti, specialişti în dreptul internaţional, printre care Alan Dershowitz, de la Universitatea Harvard, Meir Rosenne *(al nostru),* Dori Gold, ex-ambasador al Israelului la ONU, Irwin Cotler, fostul ministru de Justiţie al Canadei, ş.a., ş.a., au elaborat un document cerând trimiterea în judecată a preşedintelui Mahmud Ahmadinejad pentru "incitare la genocid". Acuzaţia se bazează pe "Convenţia pentru *prevenirea* (sublinierea noastră) şi pedepsirea crimei de genocid". În textul cu pricina (cine mai ştia de el?) se vorbeşte *explicit,* fără nici un echivoc, de sancţionarea "incitărilor publice la comiterea genocidului". Ce incitare mai limpede la "comiterea genocidului" decât chemarea la "ştergerea Israelului de pe hartă"? Şi ce poate fi mai *public* decât rostirea acestei chemări la toate posturile de radioteleviziune şi la toate mitingurile de masă din Iran?

TENDINTE

Dl. Dennis Ross, fostul trimis special al preşedintelui Clinton în Orientul Mijlociu şi partizan înfocat al acordurilor de la Oslo, este în momentul de faţă preşedintele "Institutului pentru planificare politică a poporului evreu" (de pe lângă Agenţia Evreiască). Ross s-a trezit şi el din dulcea beatitudine a "procesului de pace". Înţelegând, în fine, că lucrurile sunt încurcate, simpaticul nătărău a cerut ca poporul evreu (Israelul plus Diaspora) să elaboreze un plan strategic comun pentru evitarea primejdiilor ce ne pasc, acum, când intrăm în anul 2007. El citează între marile pericole ale momentului ofensiva terorismului islamic, folosirea pe scară din ce în ce mai largă a temelor antisemite şi, bineînţeles, bomba atomică iraniană.

Nici în Statele Unite, ideile grupului condus de James Baker nu au rămas fără ripostă. Într-un articol din "Weekly Standard", Robert Kagan şi William Kristol, doi din marii comentatori ai momentului, scriu: *«Care va să zică, să vedem ce înseamnă propunerile "realiste"* (din raportul Baker-Hamilton). *Trebuie să ne retragem din Irak și să-i abandonăm pe toți acești irakieni care s-au bizuit pe Statele Unite pentru a le asigura securitatea și posibilitatea de a se bucura de o viață prosperă în viitor. Trebuie să-i abandonăm pe aliații noștri din Liban și ideea unui Liban independent pentru a obține sprijinul Siriei în vederea retragerii noastre din Irak. Trebuie să renunțăm la împotrivirea noastră față de programul nuclear al Iranului, în scopul de-a convinge Iranul să ne ajute să plecăm din Irak. Și trebuie să exercităm presiuni asupra Israelului, aliatul nostru, pentru a abdica în fața Hamasului terorist, iarăși, în scopul de a câștiga sprijinul extremismului arab pentru retragerea noastră din Irak.»*

Reacția despre care vorbeam poate fi întâlnită pretutindeni și în diferite împrejurări. La Universitatea din Leeds, Marea Britanie, "Societatea studenților evrei" a protestat de curând împotriva campaniei anti-israeliene și antisemite desfășurate în campusul universității de "Grupul solidarității palestiniene", cerând condamnarea și interzicerea sus-pomenitelor incitații. Luând în dezbatere plângerea, "Uniunea studenților din Leeds" a respins-o cu majoritate de voturi. Argumentul? Binecunoscutul "noi apărăm libertatea de expresie a tuturora". În alte împrejurări, poate că lucrurile s-ar fi oprit aici. Dar atmosfera din campus este încinsă și "ai noștri" nu mai vor să tacă din gură. Mitch Simmons, purtătorul de cuvânt al studenților evrei, a declarat că ei vor pune din nou în discuție, în cadrul unui referendum, protestul cu pricina, adăugând: "Astăzi, când există convingerea că evenimentele de la Universitatea din Leeds constituie o parte din cadrul unei mișcări mai largi menite să delegitimizeze Statul Israel și legăturile acestuia cu poporul evreu, Uniunea Studenților Evrei, împreună cu societățile evreiești din Marea Britanie, sunt hotărâte să lupte pentru a apăra dreptul studenților evrei de a-și exprima mândria de a sprijini Israelul și de a se comporta ca niște sioniști și evrei".

Încercând să scoatem o concluzie la toate câte se întâmplă în jurul și împotriva noastră, vom spune așa: da, e adevărat, din ce în ce mai adevărat, că paralela trasă în repetate rânduri de noi și de-atâția alții între situația Cehoslovaciei din 1938 (țară mică și vândută de amicii occidentali întru potolirea poftelor hitleriste) și Israelul anului 2007 este perfect valabilă. Cu (totuși!) o deosebire. Israelul este ca o Cehoslovacie care ar fi avut, la vremea respectivă, bomba atomică.

Jonathan Pollard din nou în actualitate

Noiembrie 1984 – arestarea lui Jonathan Pollard în Statele Unite.

Noiembrie 2006 – dezbatere agitată la Tribunalul Suprem din Ierusalim.

Din noiembrie în noiembrie

Sub privirile uimite ale agenților FBI, Jonathan Pollard își conducea Mustangul verde printre porțile ambasadei Israelului din Washington. Era o după-amiază de noiembrie a anului 1984. Cu el în automobil se aflau soția sa și pisica familiei, Dusty. "Sunt un agent israelian!" – a strigat el celor ce asigurau paza ambasadei. Așa a luat sfârșit una dintre cele mai bizare întâmplări din istoria spionajului israelian. Ea va deveni o afacere care va clătina, din fericire doar temporar, strânsele relații amicale și de colaborare între Statele Unite ale Americii și Israel.

Au trecut de atunci 22 de ani, și în anul 2006, tot în noiembrie, Jonathan Pollard, care se află încă în închisoare în Statele Unite, unde ispășește o condamnare pe viață pentru spionaj în favoarea Israelului, s-a adresat, printr-un avocat al său la Ierusalim, Tribunalului Suprem israelian, cerând anularea numirii în guvern, ca ministru, a lui Rafi Eitan, președintele Partidului Pensionarilor.

Rafi Eitan a fost în trecut cel care l-a dirijat pe Pollard ca agent al Israelului în Statele Unite. În cererea adresată acum Tribunalului Suprem, Jonathan Pollard afirmă că Rafi Eitan i-a periclitat viața și a dus la arestarea și condamnarea lui în America.

În ancheta dusă de americani, la timpul său, Rafi Eitan a susținut că Pollard ar fi acționat din proprie inițiativă și fără intervenția guvernului israelian.

Tribunalul Suprem israelian, în decizia de la sfârșitul lui noiembrie 2006, a respins cererea lui Jonathan Pollard, dar judecătoarea Dorit Beiniș, președinta tribunalului, a subliniat în verdict: *"Cererea privește relațiile internaționale ale Statului Israel, iar Tribunalul Suprem nu se amestecă în aceste relații. Fără îndoială însă că situația lui Pollard este foarte grea, iar Statul Israel trebuie să acționeze eficient și rapid pentru eliberarea lui".*

Rafi Eitan era pe atunci un prieten apropiat al premierului Menahem Beghin și al generalului pe atunci (și viitor prim-ministru) Ariel Sharon. El avea și calitatea de consilier al primului ministru în probleme de contraterorism. Era deci o persoană cu o poziție privilegiată. Văzând în Pollard o ocazie de a-și promova acțiunile în calitate de șef al spionilor, Eitan și-a folosit influența pe care o avea în cercurile înalte pentru a obține, prin Pollard, un angajat la serviciile secrete americane, tot felul de informații: nu despre americani, ci despre sistemele militare ale Libiei, Tunisiei, Egiptului și Algeriei – așa cum ele se reflectau în dosarele serviciului secret american.

Pollard acționa într-un fel solitar, având drept sarcină trimiterea "cuceririlor" spionajului american direct Mossadului israelian. El devenise însă din ce în ce mai imprudent și mișcările sale au început să atragă atenția colegilor de serviciu, care-l vedeau părăsind adesea, seara, biroul în care lucra, cu fotocopii de documente secrete în plicuri sau în buzunare.

Pollard și-a dat la un moment dat seama că este urmărit și suspectat de colegii săi, astfel că el și soția lui și-au făcut bagajele, au luat pisica familiei și s-au îndreptat, pe un drum ocolit, spre clădirea cu Maghen David albastru, care marca ambasada Israelului. Agenții FBI (Federal Bureau of Investigation), aflați în jurul clădirii ambasadei israeliene, urmăreau surprinși scena.

Întrucât Israelul nu dorea să fie compromis prin prezența pe teritoriul ambasadei a unui spion demascat, paznicii israelieni i-au cerut lui Pollard să părăsească imediat curtea interioară a ambasadei. De cum a ieșit pe poartă, Pollard a fost arestat de americani.

Și de atunci, adică din noiembrie 1984, este deținut într-o închisoare din Statele Unite.

Statul Israel dat în judecată

Harold Katz, fost consilier juridic al Ministerului Securității Statului și angajat al Mossadului (serviciul secret israelian), a deschis zilele acestea la Tribunalul Regional Ierusalim un proces de despăgubiri de 4,2 milioane de șekeli de la Stat. El susține că, la timpul său, după arestarea lui Jonathan Pollard, Statul Israel i-a interzis să plece în America pentru a revendica acolo banii care-i aparțineau, confiscați de autoritățile americane ca urmare a arestării lui Jonathan Pollard.

Harold Katz a făcut alia în Israel în 1972 și, începând din 1983, a fost salariat al Mossadului și al Ministerului Securității Statului. Când Jonathan Pollard a fost arestat în Statele Unite și autoritățile de acolo au bănuit că locuința lui Harold Katz în America îi servea lui Pollard ca să fotografieze documentele pe care le "lua cu împrumut" de la serviciile secrete americane, Statul Israel i-a interzis lui Harold Katz, care se afla atunci în țară, să plece în America pentru a cere să-i fie restituită locuința de acolo și suma de o jumătate de milion de dolari pe care o avea la o bancă americană.

Între timp, Pollard a fost condamnat la închisoare pe viață. Locuința lui Katz în Statele Unite și banii lui au rămas până acum în "custodia" americanilor.

Avocatul tel-avivian Ido Levin, care îl reprezintă pe Katz la Tribunalul Regional din Ierusalim, susține în cererea de despăgubiri că până astăzi ministrul Securității Naționale, cât și Procuroarea Statului de atunci, azi președintă a Tribunalului Suprem, Dorit Beiniș, îi interzic lui Harold Katz să plece în America pentru a-și revendica bunurile. Ca atare, avocatul cere ca Statul Israel să-l despăgubească pe Harold Katz de jumătatea de milion de dolari și de locuință.

Data procesului încă n-a fost fixată.

Premieri de ieri și de azi (sau de ce-ți vine să-ți bați copiii)

Prim-miniștrii din trecut nu erau oameni bogați ca în prezent, când Ehud Olmert este un om foarte avut, deși a fost un salariat toată viața. David Ben Gurion a locuit într-un apartament la subsol, cu chirie, bineînțeles. Iar Levy Eshkol, kibuțnic, n-a avut nici atât, ci a locuit într-un modest apartament ce i-a fost pus la dispoziție de Stat, la Ierusalim, nu departe de Knesset.

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Eu eram student pe atunci, la Universitatea Ebraică, şi reporter pe lângă Knesset pentru presa şi radioul în româneşte. L-am văzut adeseori pe Eshkol în biblioteca Knessetului, unde îşi scria de mână discursurile pentru plenul Knessetului. Acolo a cunoscut-o pe una din bibliotecare, Miriam, originară din România, care cunoştea perfect ebraica (precum şi româna...), şi s–a căsătorit cu ea.

Când Eshkol a decedat, Miriam a rămas fără locuinţă, căci Statul i-a luat îndărăt modestul apartament. Eu am alergat cu Miriam pe la autorităţi, să-i aprobe un împrumut bancar (ipotecă), pentru a-şi putea cumpăra un apartament modest în care să locuiască. I-a semnat ca girant ministrul Locuinţelor, Pinhas Sapir, şi el proprietarul unui modest apartament de două camere lângă Tel Aviv.

Corespondenţe din Ierusalim
de la ADY CARMI

Rebeliunea din ianuarie

În iarna lui 1940, Ştefan Iureş, pe vremea aceea elev de liceu, privea înfiorat defilarea cămăşilor verzi pe străzile cartierului evreiesc din Bucureşti. Peste ani, el va publica o scurtă poezie, evocând momentul:

«Procesiune la 1940
cu praful corigenţelor sub paşi/ de ură în primejdie să turbe/ o gloată suie calea călăraşi/ târând o trenă de cântări lugubre/ trec pui de lele trec rataţi precoci/ trec puşti cu caş la gură buni de gură/ plini de insigne şi stafilococi/ trec şefi de cuib cu mauser la centură/ o fi destul să simţi iz de boji arşi/ sau cotul camaradului sub coaste/ ca bâţâiala să se cheme marş/ lunga omidă să se creadă oaste»

...După cum se ştie, gloata plină de insigne şi stafilococi se va revărsa, la sfârşitul lui ianuarie 1941, pe aceleaşi străzi, de astădată cu răngi şi topoare şi, bineînţeles, *mausere la centură*, făcând prăpăd în jurul lor, omorând evrei pe capete şi atârnând cadavre proaspete în cuie, la Abator. A fost ceea ce a rămas în istorie sub denumirea de Rebeliunea legionară.

...Astăzi, urmaşii şefilor de cuib din zilele acelea – un Ion Coja, un Paul Goma, un C.V. Tudor, un Corvin Lupu, un Gh. Zamfir şi-atâţia alţii – *în primejdie să turbe*, cum spune poetul – aşteaptă cu înfrigurare, cu ochii pe ceas, ca Ahmadinejad, de la Teheran, să arunce

Nou!

A apărut

Pe firul de aţă

de Getta Berghoff

Getta Berghoff
Pe firul de aţă
Minimum ■ 2006

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

bomba atomică la Tel Aviv, isprăvind treaba începută de cei din speța gloatei de pe Călărași.

România: Ion Coja. Paul Goma. C.V. Tudor. Corvin Lupu ș.a. ș.a.

E adevărat. Români precum cei de mai sus sunt mâncători de ovrei pe pâine. Dar mai există în țara noastră de origine și alte lepre: fasciștii maghiari.

În 1944, părinții lor i-au trimis cu entuziasm pe evreii din Ardeal la Auschwitz, bătând adevărate recorduri mondiale de sadism și brutalitate. Astăzi, fiii hitleriștilor maghiari de la Cluj vor să pună mâna (muncă voluntară) la masacrarea evreilor din Israel. Articolul de față din "Realitatea Evreiască", iscălit Eva Galambos, ne explică despre ce e vorba:

«Obișnuim să urmărim cu mare atenție pozițiile antisemite sau anti-israeliene care, în pofida legii de condamnare și sancționare a unor astfel de atitudini, apar în presa centrală, în talk show-urile de la posturile de televiziune (mai puțin la radio). Dar uităm adesea că, la ora actuală, în țara noastră există o puternică presă în provincie, de multe ori tirajele unor cotidiane depășind pe cele ale unor ziare centrale cu pretenții. Aș cita, ca exemplu, faimosul articol al profesorului Corvin Lupu, de negare a Holocaustului, dintr-o publicație sibiană, care a trezit numeroase ecouri, reacții și luări de poziție, inclusiv sesizarea Parchetului (din păcate, fără rezultat).

Acum, avem de-a face cu un caz similar. Săptămânalul clujean de limba maghiară"Erdélyi Napló" a publicat un atac fără precedent la adresa statului evreu. Intitulat "Sionism sângeros", articolul este o luare de poziție părtinitoare în ceea ce privește tot ce este legat de Israel, în primul rând, războiul din Liban. Autorul, un oarecare Ágoston Balázs, nu ține seama de concluzia la care a ajuns comunitatea internațională – că Israelul a dus un război de autoapărare justificat, că gruparea radicală Hezbollah este considerată organizație teroristă – și ajunge la concluzia că aceasta este o organizație politică... pașnică, "a cărui aripă militară apără țara, înlocuind armata libaneză practic inexistentă". Numai că semnatarul articolului uită să explice de ce această armată este inexistentă, ci-

Lucian Raicu

Așa cum am apucat să consemnăm la "Clepsidra" din numărul trecut, în clipele când revista pleca la tipar, a încetat din viață la Paris, după o lungă și chinuitoare maladie, criticul literar, marele critic literar Lucian Raicu (n. 1934). Raicu (frate cu romancierul Virgil Duda) era suferind de multă vreme. El n-avea posibilitatea să călătorească și, de aceea, după stabilirea sa la Paris, nu a apucat să vadă Israelul.

Dar, într-o seară, el a fost aici, printre noi. La 21 octombrie 1998, Cercul Cultural din Ierusalim i-a decernat premiul "Sebastian Costin" pentru întreaga sa creație literară. Au vorbit cu acest prilej despre personalitatea criticului câțiva omeni de calitate, unii aflați în sală, alții prin mesaje trimise din depărtări. Unul din aceste mesaje aparține cunoscutului critic literar român Matei Călinescu, din Statele Unite. Redăm câteva fragmente din spusele acestuia, precizând că "Minimum" subscrie cu ambele mâini la cele formulate de Matei Călinescu.

«...Mă voi mărgini la câteva observații despre rolul pe care l-a jucat Lucian Raicu în cultura română, atât înainte de a nu se mai putea întoarce, cum a spus el, în România lui Ceaușescu, în 1986, cât și după această dată, prin emisiuni culturale la "Europa liberă" și la "Radio France International", și desigur prin cărțile publicate la București după 1989 și care, nu mă îndoiesc, vor fi urmate de altele, de multe altele.

Pe lângă bogata lui activitate de critic al literaturii contemporane, desfășurată între, aproximativ, sfârșitul anilor '50 și 1986 – activitate căreia îi e îndatorată o întreagă generație de scriitori între care, spre a numi doar câțiva, în ordinea cronologică a afirmării lor, Nicolae Labiș, Teodor Mazilu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Sorin Titel, Virgil Mazilescu, Norman Manea, Marius Robescu – Lucian Raicu a fost în România o prezență morală într-o perioadă *ne sunt cei care nu o lasă să-și exercite dreptul suveran – o grupare teroristă care vrea să creeze în Liban un stat în stat.*

Mai grav decât aceste afirmații este modalitatea în care Ágoston explică istoria creării Israelului, deoarece, după părerea lui, existența statului evreu este cauza tuturor relelor din Orientul Mijlociu. El amintește de "conflictul sângeros" izbucnit imediat după declararea Statului Israel, "când două organizații teroriste evreiești, Irgun și Stern, au început o epurare etnică" împotriva palestinienilor. El uită și de această dată să amintească de asasinarea evreilor – de către teroriștii arabi, în perioada mandatului britanic – a căror singură vină a fost (în afara de faptul că erau evrei) că au vrut să facă (și au și făcut) din Palestina de atunci, pustie și deșertică, o țară înfloritoare de care profită din plin milioanele de arabi israelieni care trăiesc acolo, în pofida "epurărilor etnice", care au partide politice, deputați în Knesset, școli de toate gradele, ziare și reviste. După părerea autorului, toate războaiele duse de Israel au fost "agresiuni". Și aici el își dovedește din nou amnezia, uitând de lozinca statelor arabe înconjurătoare: "Să-i aruncăm pe evrei în mare", la care unii dintre ei nu au renunțat nici astăzi.

Că articolul este de fapt un atac antisemit mascat, o dovedește pe deplin concluzia la care ajunge autorul – cauza principală a tuturor acestora este... ideologia sionistă, "care, așa cum a declarat Theodor Herzl, vrea să-i adune pe toți evreii din lume într-un stat care să se extindă de la Nil la Eufrat". Aceste cuvinte sunt interpretate de autor drept sursă a viitoarelor "războaie sângeroase" ale Israelului.

Nu mai vreau să reiau și alte teze, dragi antisemiților, despre evreii care conduc America și altele de acest gen. Vreau însă să menționez, cu durere, că pentru a-și susține teoriile aberante, Ágoston face apel chiar și la Biblie și, interpetând într-un mod cu totul subiectiv pasaje din Vechiul Testament, îi scoate pe evrei drept un popor răzbunător și sângeros.

Din păcate, potrivit unor informații, apariția articolului nu este întâmplătoare. Se pare că aceasta este politica revistei, fapt ilustrat de publicarea, într-un număr anterior, a unui alt material în acest spirit, semnat de însuși redactorul-șef al publicației.»

---

dominată de ceea ce am numit altă dată categoria lui Pseudo, lăsând la o parte celelalte rele ale comunismului. Inutil să subliniez că moralitatea lui Raicu n-a fost niciodată aceea a unui "moralist" didactic, fie el sincer, nici aceea a unuia dintre "moraliștii" (în sensul francez al cuvântului) dezabuzați, analiști cinici și pesimiști ai sufletului omenesc, ci o profundă dimensiune a admirației și inteligenței literare: ce vreau să spun prin aceasta e că el a recomandat și a aplicat în scrisul lui, cu o precizie inefabilă care poate fi numai a pasiunii celei mai autentice, criteriile marii literaturi și, în primul rând, necesitatea unei înțelegeri riguroase, infinit atente, dublată de o "toleranță nediferențiată în fața naturii umane" și totodată de "lipsa oricărei ambiguități de ordin moral pe un teren care este al tuturor celorlalte ambiguități".

Am citat din volumul lui Raicu "Reflecții asupra spiritului creator" (Cartea Românească, 1979, p. 182). Această moralitate internă a actului creator e, continuă Raicu în fragmentul amintit, un fel de "fatalitate" necruțătoare, o puritate și o rigoare, care "nu cedează pe măsură ce coboară mai jos, mai adânc în acțiunea… investigativă asupra naturii umane, ci se afirmă, pe aceste trepte descendente, pline de pericole, ispitind la compromisuri și la echivocuri, cu și mai multă putere". Folosind o astfel de "grilă de lectură" morală, Raicu a izbutit să scrie, în plin comunism ceaușist, între multele și remarcabilele lui volume de eseuri și articole, marea sa carte despre "Gogol sau fantasticul banalității" (Cartea Românească, 1974), tradusă în limba franceză sub titlul "Avec Gogol: Essai sur l'inconsistance" (L'age d'homme, 1992): o meditație asupra geniului comic gogolian, desigur, dar și, pe un plan pe care l-aș numi alegoric, adânc subversiv în condițiile istorice date, o meditație extraordinară despre falsitate, corupție, minciună, duplicitate, prefăcătorie, oportunism etc., puse sub semnul unui diabolism care dă un răsunet atât de halucinant râsului gogolian. E o perspectivă nouă: o lectură a lui Gogol dintr-o lume, prin implicație, mai sumbru și mai pervers "gogoliană" (citește grotescă) decât însăși Rusia lui Gogol. Dar cartea e în cele din urmă stenică: pentru că este în același timp o reflecție plină de nuanțe și de vederi penetrante despre geniul literar.

Mă opresc aici. Rezist tentației de a evoca detalii mai personale ale relației mele cu Lucian Raicu pentru că, acum câțiva ani, am vorbit despre ele în cartea scrisă în colaborare cu I. Vianu, "Amintiri în dialog" (ed. a II-a, 1998). Aș adăuga doar că aceste relații personale au fost dominate de același sens al unei mari prezențe morale pe care-l produce, la nivel intelectual, scrisul lui.»

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Încă nu-i totul pierdut

Trebuie să facem o dată pe plac şi celor care cer să se publice ştiri bune, plăcute, dătătoare de optimism. Sunt şi ei oameni normali probabil, la fel ca ceilalţi care nu se mai satură de ştiri proaste.

De ce să-i discriminăm pe doritorii de ştiri bune? Ce atâta câinoşenie din partea presei? Încă nu s-a întâmplat ca cineva să se arunce mortal de la o fereastră şi presa să nu scrie că a sărit.

Ziariştii se comportă ca meteorologii. Aceştia nu întreabă populaţia ce fel de temperaturi atmosferice preferă, şi tot aşa ziariştii nu-i întreabă pe cititori ce ştiri să le transmită. Şi uite-aşa se face că se anunţă "hamsinuri" de care lumea e sătulă şi scandaluri de care îi este silă, când de fapt o societate civilizată şi democratică trebuie să fie ca un restaurant unde se serveşte "à la carte". Să comanzi meteorologilor vremea care îţi place, iar ziariştilor ştirile care îţi convin.

Nu plăteşte omul ziarul pe care îl cumpără? De ce să-l sileşti să citească pe banii lui numai demonstraţii de protest, crime, ba câteodată şi poezii în versuri? Nu se întâmplă să se întâmple în realitate şi lucruri frumoase care să te facă să speri că nu totul e pierdut, că mai există o şansă?

❖

Săptămâna trecută nici o întreprindere n-a dat faliment şi nici pompierii n-au declarat grevă. Să fim, deci, amabili şi să recunoaştem că nu în fiecare săptămână se întâmplă să nu fie un faliment şi că nu e un fapt obişnuit ca atunci când izbucneşte un incendiu, pompierii să nu stea în şedinţă sindicală, lăsând incendiul să ardă.

Dar frunzăriţi, vă rog, ziarele şi arătaţi-mi unde scrie despre aceste fapte minunate. Nu veţi găsi. Ziarele sunt pline numai de Gaza, de pietre, de droguri şi de bărbaţi care îşi împuşcă nevestele cu mult înainte de a-i apuca remuşcările.

Sunt fotografiaţi şi televizaţi cei câţiva palestinieni bătuţi în teritorii. Dar ştiţi dumneavoastră câţi palestinieni n-au fost cotonogiţi şi nu li s-a rupt nici măcar o falangă? Sunt cu miile, cu zecile de mii, însă pe ei nu-i văd echipele de televiziune.

❖

Mai vreţi exemple? Mai am. Vă umplu de exemple pozitive.

Iată: ieri dimineaţă o bătrânică în etate a traversat strada Allenby din Tel Aviv în punctul unde se întretaie cu strada Ben Iehuda.

Tocmai atunci a venit dinspre mare un Chevrolet în viteză reglementară şi – poate nu veţi crede – NU a călcat-o deloc pe bătrânica mai sus amintită.

Desigur, poliţia a deschis o anchetă, dar nici o gazetă nu a consemnat acest eveniment rar. E păcat, căci ce poate fi mai înălţător în această epocă de călcare a bătrânilor decât să vezi cum o bătrână traversează strada, cu riscurile de rigoare, şi totuşi supravieţuieşte acestei aventuri şi rămâne în viaţă?

Vedeţi? Nu-i cazul să fim pesimişti. Încă nu-i totul pierdut.

C.N.N.
Ce Narcotic Nociv

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...voind să facă pe placul arabilor, primul ministru spaniol Jose Luis Rodriguez Zapatero s-a comportat ca o lichea sinistră, punându-şi pe umeri o *kefie* stil Arafat, la o conferinţă internaţională din Rusia unde tocmai se discuta despre conflictul israelo-palestinian.

Ne place că...

...primăria Parisului, hotărâtă să termine o dată cu nesfârşitele dopuri de circulaţie, a introdus din nou (cine şi-ar fi putut închipui asta?) tramvaiele (bătrânele tramvaie) în Oraşul Lumină; nu ne place, în schimb, că primăria Tel-Avivului, unde îţi vine adeseori să te-arunci în Yarkon din cauza circulaţiei de pe străzi, nu s-a gândit să facă acelaşi lucru, deşi ar fi vorba de o cheltuială întru totul rezonabilă.

Nu ne place că...

...lăsându-se terorizaţi de haredimi, cetăţenii de la Egged au mai pus în circulaţie 11 linii de autobuze gen "apartheid", unde bărbaţii şi femeile călătoresc în spaţii separate.

Ne place că...

...d-na Cherie Blair, soţia primministrului englez Tony Blair, hotărâtă să-şi sprijine în toate chipurile soţul, atacat zi de zi pentru politica lui, a găsit de cuviinţă să declare presei că bărbatul ei "pune cinci numere pe noapte".

Nu ne place că...

...lepădătura Hugo Chavez, preşedintele Venezuelei şi mâncător de ovrei pe pâine, a spus următoarele: "Urmaşii acelora care l-au crucificat pe Christos au pus stăpânire pe întreaga bogăţie a globului".

Ne place că...

...vorbind despre actorul englez David Craig, care interpretează rolul lui James Bond în filmul "Casino Royale" şi care – spre deosebire de predecesorii săi din peliculele consacrate faimosului agent 007, toţi bruneţi (Roger Moore, Sean Connery, Pierce Brosnan), este blond – ziarul "Jerusalem Post" l-a numit "James Blond".

Ne place că...

...într-un interviu acordat Dorei Pavel, de la lunarul "Apostrof" (Cluj), d. Silviu Lupescu, directorul editurii "Polirom", din România, a remarcat următoarele în legătură cu tarabele cu cărţi din ţara noastră de origine: *"E o vălmăşie balcanică regizată, în care legea ... o fac foştii oameni ai Securităţii. Cum bine observa cineva, în această vălmăşie, pe tarabe stau alături cărţi despre victimele Holocaustului cu literatura prolegionară".*

Nu ne place (fiindcă aşa suntem noi, dogmatici şi capete pătrate) că...

...la Muzeul de artă modernă din Roma, un grup de artişti plastici au amenajat o toaletă care cânta imnul Italiei ori de câte ori cineva trăgea apa.

Nu ne place că...

...trei băieţi din Alba Iulia, România, au furat statuile de cupru din parcul oraşului, care-i reprezintă pe Horia, Cloşca şi Crişan, intenţionând să le vândă la fier vechi.

Nu ne place (în aceeaşi ordine de idei) că...

...aşa cum citim în "Libertatea", un grup de tineri români obişnuiau să fure cablurile electrice de pe marginea autostrăzilor din provincia Valencia (Spania), întrerupând astfel curentul electric de pe şosele în timpul nopţii, şi punând în primejdie vieţile a sute de şoferi.

Ne place că...

...numitul Itzik Cohen, şeful departamentului salubrităţii din Ramat Hasharon, a făcut un gest frumos (jos pălăria!): alarmat de-un șofer de taxi care aruncase din greșeală la gunoi o pungă de plastic cu banii încasați peste zi, el s-a dus în grabă, împreună cu trei colaboratori, la locul cu pricina, a răscolit tot gunoiul și a găsit punga, restituind-o păgubașului.

Ne place că...

...acum, înainte ca România să intre în Uniunea Europeană (1 ianuarie 2007), Alexandra Rădicioiu și Alexandra Olivotto au publicat în "Cotidianul" un articol, spre folosul românilor, privind ciudățeniile pe care le poți întâlni prin Europa:

«Ziarul bulgar „Dnevnik“ și-a întrebat cititorii plimbați prin străinătate care sunt obiceiurile ciudate pe care le-au întâlnit în țările din Uniunea Europeană. „Cotidianul“ s-a interesat și răspunde.

În Austria, domnișoarele de onoare au obligația de a fi îmbrăcate cât mai asemănător cu mireasa. Nu pentru a o eclipsa, ci pentru a distrage spiritele rele care ar putea-o ataca. Aceeași țară, dar și Olanda, au pus piciorul în prag în ceea ce privește nevoile fiziologice ale pietonilor. Cele două țări au instalate pe trotuare pisoare în formă de spirală, pentru a ușura în acest fel viața cetățenilor. În plus, nemții au împărțit și trotuarul. Astfel, pietonii grăbiți au la dispoziție partea stângă a drumului pentru maraton. Tot aici, râgâitul nu e motiv de jenă, ci demonstrează satisfacția indusă de hrana consumată. În dieta suedezilor, locuri de cinste ocupă ströming-ul (hering de baltă putrezit) și renii. Pe de altă parte, pe masa elvețienilor o prezență uzuală o constituie carnea de Saint-Bernard, crescuți special în ferme pentru consum alimentar, dar până la începutul anilor '80, când această practică a fost prohibită.

Exprimarea afecțiunii constituie un alt pretext de diferențiere. Astfel, francezii și olandezii se sărută de trei ori când se văd, ca formă de salut obișnuit. Dacă însă te trezești invitat de către „hexagoni“ la o cină la ei acasă, adu un cadou doar dacă nu ai de gând să returnezi invitația. În Cehia, covoarele și pardoseala au o importanță atât de mare încât musafirii trebuie să își aducă papuci de acasă pentru a intra în casa gazdei. Același obicei, dar cu nuanțe diferite, se întâlnește în Suedia, unde este considerat elegant să îți scoți încălțările, rămânând în ciorapi, de cum ai trecut pragul omului. Aceiași nordici văd drept o impolitețe răspunsul la telefon cu „alo“. Regula general acceptată este să te prezinți de cum ridici receptorul.

Mediteraneenii păstrează cu sfințenie tradiția prânzului și siesta de după, iar ora două a devenit tabu în aceste țări. Magazinele din Spania, Grecia și Italia sunt închise la orele după-amiezii, pentru că toți se bucură de a doua masă a zilei. Tot la iberici consumul de supă și pâine se asociază arareori. La bar sau la restaurant cazurile în care se plătește individual sunt rarisime. Ori se face de la început un „fond“ la care toți contribuie și din care se achită nota, sau dă fiecare câte un rând. Spaniolii se uita urât la cei care umblă desculți prin casă. În partea opusa a continentului, finlandezii fac copci în gheață și se duc să înoate și se mai mândresc cu un concurs faimos, „fuga cu mireasa în spate“, pe care l-au inventat, dar nu îl câștigă niciodată. Sauna e atât de răspândită în această țară încât și-a făcut loc și în apartamente, fiind folosită chiar la petreceri sau la întâlniri politice.

În Marea Britanie, cel mai frecvent, electricitatea ți-o cumperi și o stochezi pe o cartelă, pe care apoi o introduci într-un aparat. E necesar să nu uiți să reîncarci cartela, altfel rămâi pe întuneric. Polițistul britanic este tradițional nepurtător de arme de foc, bizuindu-se pentru apărare pe un baston de cauciuc. Englezii sunt faimoși totodată pentru micul lor dejun, mai „greu“ decât al oricărei alte nații, conținând frecvent cârnați și fasole. Sunt totodată singurul popor de pe vechiul continent care te atenționează asupra existenței unui spațiu liber între metrou și peron, faimosul „Mind the Gap“. Și stadioanele britanice au o particularitate: cu toate că violența suporterilor e bine cunoscută, doar un rând de reclame care nu depășesc jumătate de metru în înălțime îi separă de jucatori, spre deosebire de restul continentului, unde separația se face cu garduri consistente.

Jurnaliștii francezi Yves Gellie și Jean Louis Marzorati au găsit ciudat stilul în care conduc șoferii români, categorisindu-l din „anii ‘70“. Ei au povestit că în Hexagon a fost depășit de mult teribilismul auto, referindu-se în special la viteza mare și la depășirile excesiv de dese. Un alt reprezentant al presei, american de data aceasta, surprinde lucrurile stranii de la noi: în lipsa uscătoarelor electrice de rufe este nevoit să-și agațe hainele proaspăt spălate pe balcon, iarna având toate șansele să le găsească înghețate, apa de la robinet nu este potabilă și banii sunt, în mod suspect, de două feluri. „Să spunem că îți cumperi o sticlă de apă care costă 25.000 de lei, care echivalează cu 2,5 lei noi. În acest caz poți să achiți cu o hârtie de 1 leu, una de 10.000 de lei și o monedă de 5.000. Câteodată ți se spune un preț care nu e nici nou, nici vechi, ci undeva pe la mijloc. Ugh!“, se plânge americanul pe Internet. Reclamele la tutun din stațiile de metrou precum și faptul că seringa și acele se vând oricui în farmacie sunt lucruri pe care acasă nu le întâlnește, susține americanul. Conaționala lui, Nancy Wright, aflata de 12 ani în România, are alte nelămuriri: „Când scoți apa din mașina de spălat, îi dai drumul direct în WC, iar în America nu faci *așa ceva. Nici firele electrice nu le tragi astfel încât să înconjori toată casa". Vecinii noștri din Budapesta sunt mirați, în schimb, de mulțimea românilor care își fac cruce pe stradă și de gradul de răspândire a superstițiilor.»*

Nu ne place că...

...așa cum arată un raport al Uniunii Europene, jumătate din șeptelul declarat de fermierii din Slovenia (țară cu bună carte de vizită, nu ca altele) pentru a obține subvenții din partea UE, nu există în realitate, după cum nu există un sfert din numărul ovinelor și caprinelor declarate, cu iscălitură și ștampilă, inițial.

Ne place că...

...în semn de nemulțumire față de introducerea monedei Euro, care a provocat scumpirea, pe nebăgate de seamă, a tuturor produselor din Italia, partidul "Liga Nordului" a lansat pe piață câteva milioane de bancnote pe care scrie "Neuro".

Ne place că...

...așa cum aflăm din "Sunday Times", d. Bryan Lewis, directorul școlii particulare "Mary Erskine și Stewart Malville" din Edinburg, Scoția, a cerut elevilor să folosească pentru scris stiloul pentru ca să nu uite, din cauza Internetului prezent în toate liceele, arta scrisului cu mâna.

Nu ne place că...

...în goană după popularitate și voturi, politicienii canadieni au găsit o nouă metodă pentru a demonstra poporului că... nu au nimic de ascuns, apărând dezbrăcați, așa cum i-a făcut mama, în public.

«Moda – citim în "Semnalul", din Montreal – *îi atrage mai ales pe candidații aflați la conducerea Partidului Liberal, principala formațiune de opoziție, care trebuie să-și aleagă un lider nou la începutul lunii decembrie. Unul dintre candidați, Bob Rae, în vârstă de 58 de ani, fost premier al provinciei Ontario, a apărut plonjând gol într-un lac, în cursul unei populare emisiuni de umor, difuzată de canalul de televiziune CBC. Exemplul său a fost urmat de unul dintre contracandidații săi, deputatul Scott Brison, în vârstă de 39 de ani. Brison a acceptat să pozeze nud pentru un calendar publicat de o companie teatrală din Nova Scotia, provincie pe care o reprezintă, pentru a colecta fonduri în lupta contra cancerului. Nuditatea și-a făcut apariția și la Curtea Supremă. Unul dintre magistrați a participat la o competiție de cros pentru nudiști.»*

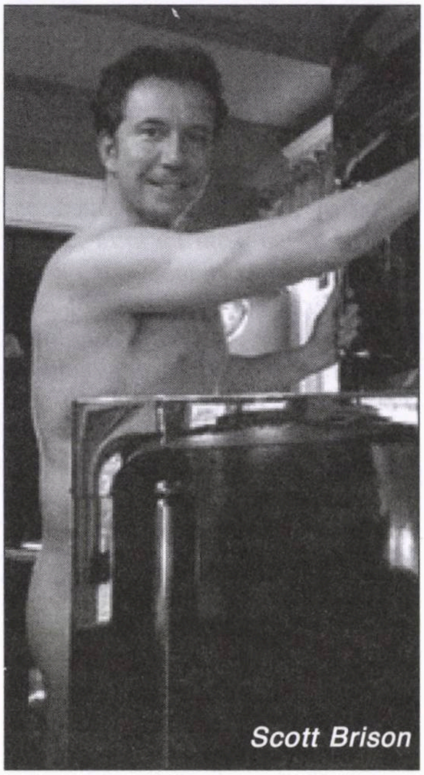

Scott Brison

Ne place că (de parcă ar fi voit să colaboreze la rubrica "Fandacsi-a-i gata")...

...clericul musulman libanez Abd Al-Karim Fadlallah a spus la postul de televiziune Al-Manar, din Beirut, că "acum două sute de ani, limba arabă era o limbă universală ... atunci când Cristofor Columb a debarcat în America, în ce limbă a vorbit cu indienii? În limba arabă.»

Abd Al-Karim Fadlallah:
alo, maistre, am o noutate pentru dumneata: Iliada, de Homer, a fost scrisă în arabă

Ne place că...

...așa cum scrie "L'Arche", Paris, un judecător american a admis plângerea, înaintată în ianuarie trecut, împotriva băncii franceze Crédit Lyonnais de victimele americane ale atentatelor din Israel, care acuză (cu dovezi irefutabile) banca de colaborare cu organizațiile teroriste, gen Hamas, Jihadul Islamic sau Hezbollah.

Ne place că...

...simțind încotro bate vântul în Marea Britanie à propos de poporul frate arab, numitul Abu Bakr, proprietarul unei librării islamice din Birmingham, s-a plâns ziaristei Carla Power, de la "Newsweek": "O mulțime de oameni simt că, gata, s-a terminat cu prezența noastră în această țară".

Nu ne place că...

...mai mult de jumătate dintre americani suferă de o fobie. Faptul l-am aflat dintr-un articol de Diana Lazăr, în "Cotidianul":

«Șobolanii, păianjenii, camere-

le strâmte și obscure, tunetele sau fulgerele, obiectele situate în stânga unei persoane, lucruri care au intrat în contact cu părul unui animal sau al unui om, toate pot căpăta dimensiuni fantasmagorice, devenind amenințări pentru o persoană care cade pradă unei fobii. Atât pentru cele mai frecvente, cât și pentru cele mai rare astfel de fobii există portițe de scăpare. Totul stă în puterea minții și în cecurile lăsate la psihiatru.

Într-un top zece realizat de cercetătorii de la Institutul Morpheus din Statele Unite, arahnofobia, sociofobia și aerofobia sunt ocupantele primelor locuri. Proporțiile se păstrează în mare și pe celelalte continente, cu diferențele de rigoare în funcție de mediul socio-cultural al celor afectați. Arahnofobia (frica de păianjeni) numără cele mai multe victime în rândul femeilor (peste 50%), dar nu-i iartă nici pe bărbați (10%). Nu contează că este vorba despre un păianjen minuscul sau despre unul uriaș, prezența lor îi face pe arahnofobi panicați, îi ia amețeala și nu mai pot respira.

Potrivit site-ului phobia-fear-release.com, sociofobia ocupă poziția a doua în topul spaimelor americanilor. „Când intru într-o cameră plină cu oameni, mă înroșesc și simt că toate privirile se îndreaptă spre mine. Mă simt jenat să stau singur într-un colț, dar nu-mi vine-n minte vreun subiect despre care aș putea vorbi cu ceilalți“, declară un sociofob intervievat de Jan Heering, președintele Morpheus. O definiție a acestui tip de fobie o dă psihoterapeutul dr. Adela Sălceanu: „Reprezintă frica însoțită de tendința imperioasă de a evita situațiile în care persoana se teme că ar putea fi judecată sau analizată pentru felul în care se poartă și include aspecte precum frica de a spune lucruri prostești în spații publice, de a mânca, de a scrie sau chiar de a folosi toaletele publice“.

Frica de a zbura, sau aerofobia, ocupă locul al treilea în clasamentul psihiatrului american, fiind urmată de agorafobie, adică teama de spații deschise din care ar fi dificil de ieșit sau în care ajutorul altei persoane ar fi greu de obținut. Agorafobii se tem de situații în care trebuie să treacă singuri prin piețe aglomerate, cinematografe sau stadioane. Claustrofobia – frica de a fi prins în spații limitate, ematofobia – frica de a vomita, carcinofobia – frica de cancer, brontofobia – frica de furtuni și necrofobia – frica de moarte sau de cadavre completează topul celor mai des întâlnite fobii.»

Nu ne place că...

...a murit excelentul actor de film Philippe Noiret; nu ne place, de asemenea, că a murit marele fotbalist maghiar Ferenc Puskás (79), omul șuturilor necruțătoare.

Ne-au părăsit în 2006

Marele Rabin dr. Alexandru Şafran, Elveţia;

Angelica Rozeanu, fostă campioană mondială la tenis de masă; Israel;

Mimi Şaraga-Maxy, pictoriţă; Franţa;

Stan Vlad, ziarist, corespondentul revistei "Minimum"; România;

Dorel Bally, profesor la Facultatea de Fizică a Universităţii din Bucureşti; România;

Irving Layton, poet; Canada;

Baruch Elron, pictor; Israel;

Adi Lev, actriţă la Teatrul Cameri; Israel;

Sorin Arghir, publicist; Israel;

Iosef I. Rudel, scriitor; Israel;

Dr. Sergiu Levin, critic literar; Germania;

Prof. Iţhak (Menu) Ben Efraim; unul din paraşutiştii din Eretz Israel lansaţi în România în anii războiului; Israel;

Silvian Iosifescu, critic literar; România;

Prof. Raoul Şorban, istoric de artă român; Drept al Popoarelor; România;

Prof. Ezra Fleischer, specialist în literatura evreiască a Evului Mediu; Israel;

Silviu Brucan, ziarist, diplomat, politolog; România;

Edmond Deda, compozitor de muzică uşoară; România;

Sandu Sticlaru, actor; România;

Simon Săveanu, publicist; Israel;

Radu Klapper, poet, publicist; Israel;

Itzhak Gornstein, ziarist, Israel;

Lucian Raicu, critic literar; Franţa.

Ferenc Puskás

Nu ne place că...

...cei de la revista "Realitatea Evreiască", din Bucureşti, nu dau explicaţii la fotografiile de grup, împiedicându-l astfel pe cititor să afle cine sunt persoanele din poză.

NELU MARIAN

Dialoguri surprinse...

Între un rabin şi un elev de ieşiva

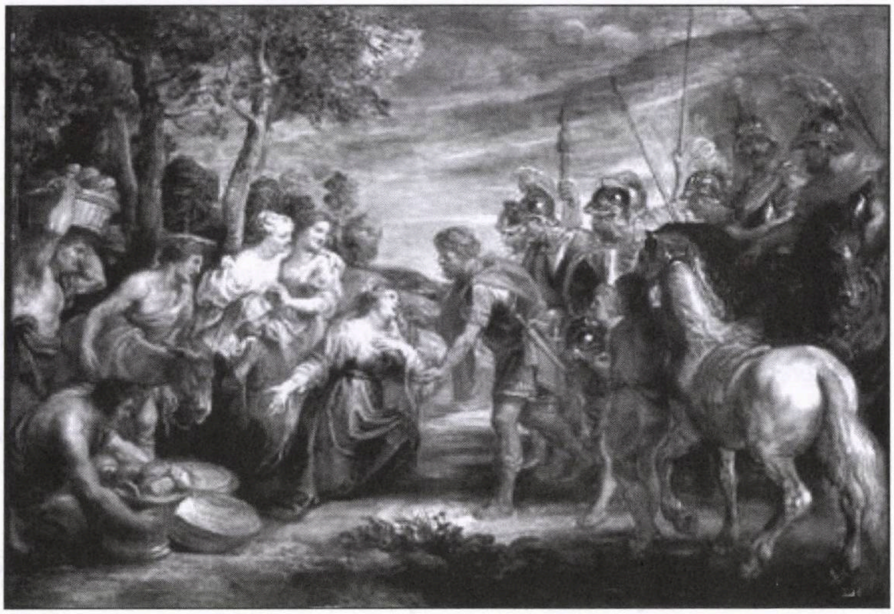

"Întâlnirea lui David cu Avigail" (Rubens)

– Rabi, rabi, ajută-mă! Mă frământ zi şi noapte şi nu-mi găsesc liniştea!

– De ce, dragul meu!

– Cred că am să părăsesc ieşivaua.

– Vai de mine! De ce?

– Nu sunt demn de ea. Mă ademenesc o mulţime de ispite, mă atrag o mulţime de păcate...

– Dă-mi un exemplu.

– Am spus minciuni tatălui meu... I-am zis că mă duc la ieşiva şi, de fapt, m-am dus să trag cu ochiul la fetele întinse pe plajă, la mare...

– Ţţţ-ţţţţ... Mă faci să râd, fiule! Iacov l-a înşelat cumplit pe tatăl său, Iţhak, când s-a dat drept Esav... Şi ce? N-a ajuns patriarh?...

– Am avut o întâlnire de "şiduh" cu o fată şi am promis că o să revin, deşi nu-mi place fata deloc!

– Aşa ceva ai putut să faci? Lavan l-a înşelat pe Iacov, dându-i de nevastă pe Leia în loc de Rahel, cea promisă... Şi ce? S-a prăbuşit cerul?...

– Ce e mai grav încă nu ţi-am spus.

– Spune, băiete!

– Îmi place la nebunie Avigail. Dar numai în vis pot s-o ating.

– De ce?

– Pemtru că e măritată cu Şmerl, un vecin antipatic... Tot timpul mă rog să i se întâmple ceva lui Şmerl... Şi mi-e ruşine că pot avea asemenea gânduri!

– Vai de mine şi de mine! Dar regele David, când i-a plăcut de Abigail, ştii ce i-a făcut soţului ei, ăla cu crama pe Carmel...

– Ştiu.

– Şi când i-a plăcut de Bat-Şeva, ştii că i-a trimis soţul să moară în lupte... Şi? N-a rămas David un rege mare şi un poet mare?

– Ba da.

– Vezi? Cine ţi-a spus că elevii de ieşiva sau chiar rabinii nu au voie să păcătuiască?

– Rabi, nu te supăra! Poziţia dumitale este cea... oficială?

– Nu. Am vrut doar să te fac să gândeşti.

– Află că o să mă frământ zi şi noapte mai rău ca până acum.

– Frământă-te, băiete! Lui Dumnezeu îi plac cei care gândesc!

– Eşti sigur?

– Absolut! N-a fost el de partea lui Iacov şi David? Aşa că... succes la Avigail!

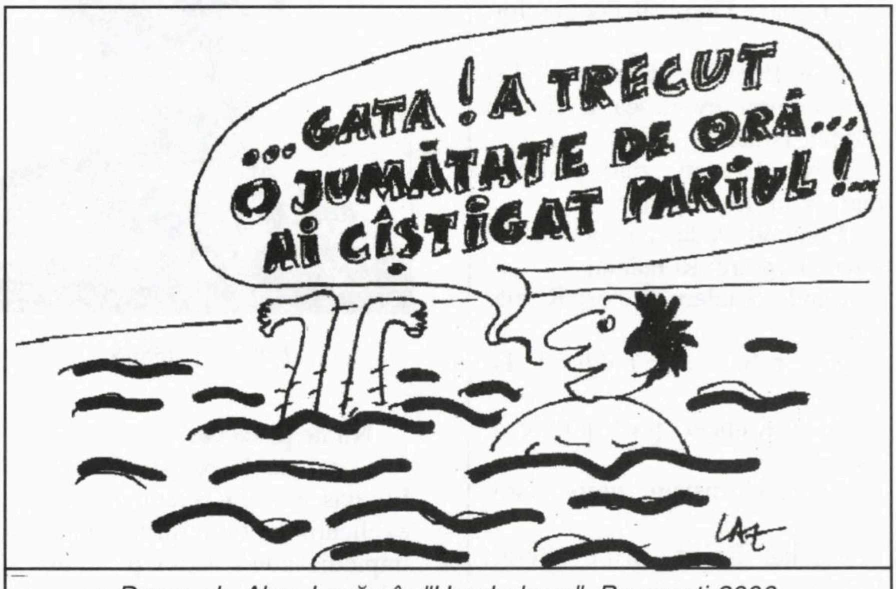
...GATA! A TRECUT O JUMĂTATE DE ORĂ... AI CÎŞTIGAT PARIUL!...
LAZ

Desen de Alex. Lazăr; în "Harababura", Bucureşti 2006

ETC... ETC...

••• La mulți ani (și până la 120!) prozatoarei Mariana Juster, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani!

Născută în 1932 la Frumușica, județul Botoșani, stabilită în 1960 în Israel, Mariana Juster s-a impus aici ca o povestitoare de calitate și o bună mânuitoare a limbii române. Ea publică texte scurte în ziarele și revistele *alialei,* scoate, în ebraică, în 1966, o culegere de povestiri populare culese de la evreii *ei* moldoveni și în 1977, tipărește volumul "De unde începe veșnicia", o antologie (bilingvă – română și ebraică) din prozele ei.

Mariana Juster: frumușica de la Frumușica

Criticul literar Ion Cristofor. din Cluj, a caracterizat-o cu precizie pe prozatoare: *"Scriitoarea are plăcerea de a spune povești, de a depăna amintiri, de a fabula în marginea unor întâmplări de odinioară. O face într-o limbă română admirabilă, nu fără a picura în țesătura povestirilor și câte ceva din dulcele grai vorbit prin târgurile Moldovei. (...) O poveste de dragoste, nostalgic rememorată, e și "Doi cireși într-o tulpină". Atâta doar că aceasta conține și o emoționantă descriere a Frumușicăi, târgul evreiesc din ținutul Botoșanilor, cu întreg arsenalul de povești și legende ale locului:* "La lumina tremurătoare a lămpii, în lungile seri de iarnă, când crengile băteau în ferești și vântul jelea în hogeag, bătrânii mei îmi povesteau una și încă una... Întâmplările stranii, cu făpturi ce treceau pe nesimțite pragul dintre real și ireal, suflete neliniștite, topite dincolo de zare, oameni hâtri, evrei și neevrei, toți și toate populau legendele frumușicenilor mei".

E cuprins în acest citat aproape tot ce s-ar putea spune esențial despre povestirile Marianei Juster.»

Aproape tot ce s-ar putea spune esențial? Poate. Dar, în afară de povestirile scrise, Mariana Juster reprezintă, într-un fel, ea însăși, o mică poveste. Împreună cu soțul ei, poetul Solo Juster, prozatoarea animă, de ani și decenii, la domiciliu, un cenaclu literar (singurul de-acest fel din viața *alialei*); în același timp, cei doi scot, tot la domiciliu, cu mijloace artizanale, mini-revista "Punct", singura, dar **singura** tipăritură literară care apare cu regularitate (de patru ori pe an), fără sprijin din afară și fără tam-tam, sfidând și maladiile redactorilor și vâjâitul rachetelor Kassam peste acoperișuri.

••• Un film despre "Europa liberă"? Ei da, vom avea în curând și așa ceva. Ideea aparține tânărului regizor Alexandru Solomon (fiul poetului Petre Solomon), din București. Amator de subiecte *tari,*

La împlinirea a 50 de ani de apariție a revistei „Realitatea Evreiască”

Deschizând cutia de la P.O.B.

În fiecare dimineață mă duc la Poșta de pe strada Zamenhoff din Tel Aviv și primul lucru pe care-l fac acolo este să deschid cu cheia căsuța poștală a lui "Minimum", POB 11472 Tel Aviv.

După ce scot scrisorile, mă uit să văd ce reviste mi-au venit. Tipăriturile în cauză se împart în două categorii: a) reviste pe care le răsfoiesc mai mult sau mai puțin rapid, în speranța că voi găsi ceva interesant, și b) reviste pe care le aștept, uneori cu zilele. Sunt vreo trei-patru cu totul în această categorie. Când dau cu ochii peste o asemenea tipăritură tresar bucuros, îmi spun "buuun, azi avem ce citi" și mă pregătesc, frecându-mi mâinile cu satisfacție, să mă așez cu ea acasă în fotoliu, la o cafea. Iar când constat că săptămânalul sau lunarul pe care-l aștept ca pe un colet plin de bunătățuri nu a venit, mă întristez, asemeni unui copil care n-a primit nimic de ziua lui. Fetele de la ghișeu mă cunosc și îmi știu obiceiurile. Uneori, deși sunt convins ca n-are nici un rost, le întreb, enervat: "n-a venit cumva și...?". Ele ridică din umeri à la "nu" și spun "poate mâine".

Una din cele trei sau patru reviste a căror absență sau întârziere îmi provoacă nervii despre care aminteam mai înainte este "Realitatea Evreiască", bilunarul condus de Dorel Dorian.

Al. M.

regizorul, după ce a produs pelicula documentară despre mult discutata "Bandă a lui Ioanid", s-a lansat într-o nouă – şi, trebuie să recunoaştem, pasionantă – aventură cinematografică. El vrea să reconstituie viaţa din studioul de la München, să amintească de personalităţile postului (în cap cu Noel Bernard, directorul) şi să evoce momentele dramatice din istoria "Europei". Printre acestea, fireşte, încercarea lui Carlos, "şacalul", teroristul care fusese angajat de Ceauşescu să arunce postul în aer.

Acum, Alexandru Solomon se află la Paris, încercând (va reuşi oare?) să intre în legătură cu vestitul şacal, care ispăşeşte o pedeapsă de câţiva ani de zile într-o închisoare franceză.

••• Ce legătură este între politica ziarului "New York Times" şi vasul Struma? Ei, uite că există o legătură... Într-un articol de Sarah Honig, din "Jerusalem Post", despre atitudinea lamentabilă, gen cârpă de şters praful, a evreilor din conducerea vestitului cotidian, mereu dătător de lecţii, citim:

«E nevoie de un volum gros, gros de tot, pentru a vorbi de modul sordid în care "Times"-ul a pus pe planul doi şi minimalizat (în anii războiului) Holocaustul. Ziarista şi cercetătoarea americană Laurel Leff a scos un asemenea volum, anul trecut, intitulat "Îngropate de către Times"; ea examinează atitudinea abjectă pe plan moral a marelui ziar, cu atât mai reprobabilă cu cât influenţa sa şi rolul său în modelarea opiniei publice erau mai mari... În timpul celui de-al doilea război mondial, ziarul a găsit de cuviinţă să publice numai două editoriale pe probleme evreieşti. Unul, din 22 ianuarie 1942, constituia un atac violent împotriva ideii de a se înfiinţa o unitate militară evreiască sub auspiciile Marii Britanii (propunere care, până la urmă, a fost concretizată prin crearea Brigăzii Evreieşti). În timp ce exterminarea evreilor se desfăşura din plin, indignarea celor de la "Times" era îndreptată împotriva eforturilor de a se forma o "armată sionistă". În februarie 1942, vasul ilegal de imigranţi Struma s-a scufundat după ce britanicii refuzaseră să-i lase pe refugiaţi să intre în Eretz Israel. Toţi cei 768 de pasageri, cu o excepţie, au pierit. "Times" a publicat o ştire de patru paragrafe seci în interiorul ziarului. "The New York Post", "Mirror" şi "Washington Post" au considerat că oroarea merită a fi consemnată şi condamnată în editoriale de răsunet.»

••• Fără a se teme că violatorul în serie Beny Sela va intra pe furiş în redacţie, repezindu-se la femeile de la agenţia ISROpres, din Haifa, directorul agenţiei, Uly Vălureanu, a continuat să transmită, imperturbabil, ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ 250.000 de israelieni vorbesc limba română – aflăm din staţia Internethttp://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ron

Într-un articol dedicat limbilor vorbite în lume se arată că româna este folosită de 19.741.356 locuitori ai României şi că numărul total al vorbitorilor de română din lume este apreciat la 23.498.367 (conform publicaţiei "Statistical Abstract of Israel", 1993).

Iată împarţirea vorbitorilor de limbă română pe ţări, în afară de România: Israel: 250.000 (conform lucrării "Statistical Abstract of Israel, 1993, care precizează că limba română este folosită de adulţi vârstnici care utilizează ebraica drept limbă secundară); Republica Moldova: 2.664.000; Serbia, Muntenegru şi regiunea Voivodina: între 200.000 şi 300.000. Se mai vorbeşte româneşte în Ucraina.

■ În cadrul rubricii "Cuvântul care ne uneşte" a emisiunii "Scrieţi-ne, vă răspundem", postul TVRi a transmis un reportaj de la lansarea romanului "Femeile nopţii" de Madeleine Davidsohn, care a avut loc la "Muzeul de istorie a literaturii române" din Bucureşti. Cu această ocazie scriitoarea din Haifa a acordat un interviu postului de televiziune din România.

■ Compania Elbit Imaging, controlată de Mordechai Zisser, a achiziţionat recent de la o firmă turcească 75 la sută din cei 360.000 de metri pătraţi ai complexului Casa Radio. Elbit Imaging si-a anunţat intenţia de a construi un centru comercial ce va include un hotel de cinci stele, birouri şi facilităţi de divertisment.

Investiţia iniţială este estimată la 40 de milioane de dolari, din totalul de 500 de milioane, la cât este evaluat proiectul din care face parte şi Guvernul României, cu o contribuţie de 15 la sută.

Compania ar putea să-l aibă drept partener şi pe Sir Bernard Schreier din Marea Britanie, căruia i-a fost oferită posibilitatea de a achiziţiona 25 de procente din proiect.

Sir Bernard Schreier mai este partenerul Elbit Imaging şi în Ungaria, unde compania dezvoltă un proiect turistic foarte ambiţios pe insula Obuda de pe Dunăre, lângă Budapesta. Insula a fost cumpărată contra sumei de 27 de milioane de euro, împreună cu mai mulţi parteneri, şi va găzdui un hotel şi mai multe cazinouri.

Costul total al investiţiei se ridică la 1 miliard de euro.

■ După ziarul "Evenimentul zilei", citat de Ziare.com:

În perioada 1-31 octombrie a avut loc în capitala Franţei cea de-a doua ediţie a Bienalei de la Paris. În cadrul manifestării a expus şi o artistă de origine română, Marion Baruch. Atelierul-expoziţie, intitulat “Tapis Volant” (Covorul zburător”), va fi deschis în Sala de Expoziţii a Institutului Cultural Român din Paris.

"Tapis Volant" are o structură ingenioasă, fiind imaginat ca un joc de cărţi gigant în mai multe limbi. Vor avea loc o conferinţă, un atelier şi un spectacol, ce propun publicului reguli inedite de joc, incitându-l la descoperirea unei limbi ca o întâlnire cu realul şi ca o nouă naştere.

Marion Baruch a plecat din România în 1950. A trăit în Italia, şi, din 1999, la Paris. Artista mărturisea în urmă cu câţiva ani că tema care o preocupă este lupta imigranţilor "sans-papiers" la Paris. "Urmăresc un drum în artă care se apropie de lupta socială şi politică în jurul migraţiei", spune Marion.

■ În ziarul "Adevărul" a apărut un interviu acordat de istoricul Radu Ioanid, director la Muzeul Holocaustului din Washington, ziaristului Andrei Bădin, în legătură cu evreii din România "vânduţi" de Ceauşescu Israelului. Interviul are titlul "Averea Diavolului - Ceauşescu şi Dej au vândut 250.000 de evrei"

Din 1958 şi până la venirea lui Ceauşescu la putere – se arată în interviu – emigrarea evreilor români a fost finanţata prin troc, în special cu produse agroalimentare de către Statul Israel. În primăvara lui 1978, 65 milioane de dolari se aflau în contul vânzarilor de oameni. Ceauşescu a impus, apoi, o anumită sumă pe cap de emigrant.

Istoricul Radu Ioanid, director la Muzeul Holocaustului din Washington, face noi dezvăluiri despre vânzarea de oameni din perioada comunistă într-un interviu exclusiv acordat ziarului "Adevărul". Între 1950 şi 1989 au fost vânduţi aproximativ un sfert de milion de oameni. Tranzacţiile implicau şi angajarea Israelului în îmbunătăţirea relaţiilor economice şi politice ale României cu SUA.

■ Ne-a sosit la redacţie volumul "Ceea ce ne uneşte" – Sorin Antohi în dialog cu Moshe Idel – istorii, biografii, idei, Editura Polirom, 2006. Este vorba de un dialog colegial şi amical între un savant român şi un savant evreu israelian, pe care cei doi l-au avut în zilele de 7, 8 şi 9 septembrie 2003, între orele 13 şi 15, la Budapesta. Antohi a fost cel ce punea întrebări, cel ce lua interviul lui Moshe Idel, pe care-l caracterizeaza "cel mai ilustru specialist în mistica iudaică şi una din autorităţile mondiale în domenii ca istoria şi filozofia religiei". De fapt, nu a fost totuşi un interviu obişnuit, bazat pe întrebări-răspunsuri. Întrebările au generat nu numai răspunsuri ci şi schimburi de idei, de informaţii, evocări – inclusiv evocări ale copilăriei – incursiuni în istorie, dezvăluirea şi a unui captivant univers al relaţiilor români-evrei.

Iată câteva din însemnările lui Antohi din prefaţa volumului: "Ne–am despărţit prieteni, eu rămânând cu şocul unei formidabile experienţe umane; Moshe zâmbea mereu, se purta ca şi cum ne-am fi ştiut dintodeauna, era modest, inteligent, adesea profund; şi avea un neaşteptat simţ al umorului negru şi uneori tandru, deborda de ironie şi autoironie. Inutil să spun, româna lui era formidabilă, amintirile româneşti pe care le depăna erau fascinante şi mă făceau să retrăiesc episoade din propria-mi biografie, iar uşorul lui accent moldovenesc, identic cu al meu, nu putea decât să mi-l apropie şi mai mult. Pe deasupra, trecând natural la lecturi comune, am avut bucuria de a descoperi că ele erau vaste şi începeau cu Creangă şi Bacovia pentru a ajunge, trecând prin autori evrei de limba română, la Eliade, Scholem, Ricoeur...". Evocând o vizită făcută la Ierusalim, la invitaţia lui Moshe Idel de a participa la conferinţa "Religions at Peace, religions at War", şi la vizita făcută la biroul gazdei sale la Biblioteca Naţională, Antohi notează că "biblioteca românească a lui Moshe de la Institutul Hartman, achiziţionată în general pe banii săi şi cărată în spinare de proprietar (Moshe nu are nici încredere, nici răbdare să-şi trimită cărţile prin poştă, indiferent de unde) ar putea fi invidiată de multe universităţi româneşti... Cum Moshe Idel este astăzi pe deplin reintegrat în circuitul cultural şi academic al ţării sale natale, am vrut să ofer cu această mostră a convorbirilor mele cu el încă nişte elemente pentru un portret al omului şi savantului...".

••• Ce ţi-e şi cu soarta omului! Silviu Brucan (zis şi Tache), fost redactor-şef adjunct la "Scânteia", fost ambasador la Washington şi la ONU, fost vicepreşedinte al Televiziunii bucureştene, fost iniţiator al "Scrisorii celor 6" adresată lui Ceauşescu în 1989, fost ideolog al răsturnării din decembrie 1989, fost comentator politic, cunoscut prin "Profeţiile despre trecut" făcute săptămână de săptămână la TV, fost, fost, fost, a fost unul dintre condeierii cei mai violent contestaţi şi combătuţi, ba chiar înjuraţi de-a binelea, birjăreşte, în anii "tranziţiei" româneşti. Aşa cum am anunţat la vremea respectivă, el a murit vara trecută. Dar nici după plecarea lui din rândurile celor vii, polemicile în jurul politologului nu au luat sfârşit. La puţin după încetarea din viaţă a bătrânului comentator politic, profesorul Vladimir Tismăneanu din SUA (o altă *vedetă* a politologiei de azi şi preşedintele comisiei pentru investigarea comunismului) a lansat, sub titlul "Dubioasa convertire a lui Silviu Brucan", un atac frontal, în săptămânalul "22", împotriva lui "Tache". Fragmente:

«Silviu Brucan a fost un ideolog comunist. Chiar după despărţirea sa de crezul căruia i s-a dedicat cu fa-

natism vreme de decenii, încă din anii când partidul comunist era o minusculă formațiune clandestină, Brucan a păstrat o mentalitate autoritară. A fost întotdeauna un om al monologului. Când a avut putere, mai ales în aparatul ideologic, s-a răfuit nemilos cu adversarii. Ruptura lui Brucan cu bolșevismul a venit târziu și nu a implicat sub nici o formă o sfâșietoare analiză a propriilor responsabilități, mai cu seamă perioada de la ***Scânteia,*** *când a cerut cu vehemență suprimarea, inclusiv fizică, a elitelor politice democratice românești. După prăbușirea comunismului, Brucan a continuat să urzească intrigi, încercând mereu să-și fortifice influența. A jucat un rol crucial în numirea lui Petre Roman ca premier și s-a opus cu obstinație reabilitării lui Mircea Răceanu.*

Spun aceste lucruri acum, după trecerea sa în neființă, fără a avea nici cea mai mică animozitate personală. L-am întâlnit doar ocazional și am purtat câteva superficiale conversații. Am scris însă despre Brucan încă din anii '80, deopotrivă la "Europa Liberă" și în presa occidentală, inclusiv în revista "L'autre Europe". Într-un articol pe care l-am publicat în New York Times pe 30 decembrie 1987, menționam poziția critică a lui Brucan în raport cu acțiunea represivă a regimului impotriva revoltei muncitorești de la Brașov. Știind bine cine era Brucan, un personaj uns cu toate alifiile, notam faptul că în PCR părea să se configureze un curent reformator. Nu a fost să fie. Nici Iliescu, nici alți membri ai aparatului mai mult sau mai puțin marginalizați nu au avut curajul să se angajeze pe această cale. Când s–a pus problema lărgirii nucleului de semnatari ai "Scrisorii celor șase", nu s-a găsit nici un membru al acelui grup care să se asocieze cu veteranii care protestau împotriva despotismului ceaușist. "Scrisoarea", la a cărei difuzare Brucan a avut un rol important, grație legăturilor sale în cercurile diplomatice de la București, nu a fost un document antitotalitar. Era un strigăt de protest al Vechii Gărzi comuniste, încurajată de reformele lui Gorbaciov și dezgustată de cultul personalității lui Ceaușescu.

Tache

În anii '50, a contribuit, alături de Iosif Chișinevschi, Leonte Răutu, Mihail Roller, Nestor Ignat, Grigore Preoteasa, Sorin Toma, N. Moraru, Ofelia Manole și alții, la constituirea unui discurs politic întemeiat pe resentiment social și pe manipularea pulsiunilor gloatei împotriva adevăratelor valori. A fost unul dintre apropiații lui Gheorghiu-Dej, pe care l-a venerat și l-a servit cu necondiționat devotament. A justificat filosovietismul cel mai abject, după cum a știut să vireze și să îmbrace mantia unui antisovietism oportunist atunci când partidul a pornit în acea direcție. A fost un cinic, însă cinismul său a fost întotdeauna subordonat convingerilor sale anticapitaliste. Până la sfârșitul vieții a crezut în mitologia stângistă a luptei împotriva imperialismului. La acest capitol, s-a înțeles de minune cu soția sa, înfocata stalinistă Alexandra Sidorovici. Sașa, cum i se spunea, venea din elita politică a vechii Românii. Fratele ei, Teofil Sidorovici, fusese, în anii '30, comandantul Străjeriei. În anii războiului, Sașa Sidorovici a fost implicată, se pare, în activități de spionaj în favoarea URSS. A fost apoi "acuzator public", activistă de partid, a deținut funcții ministeriale importante. Cu cel puțin un strămoș britanic, vorbea la perfecție engleza. Sașa și Tache au petrecut câțiva ani buni în Statele Unite, unde Brucan a deținut funcții "de mare încredere" (ambasador la Washington, șef al Misiunii la ONU). Au scris împreună o carte denigratoare și profund nocivă despre Statele Unite. Câtă vreme a fost propagandist comunist, adică cea mai mare parte a vieții sale, Brucan a mințit, inclusiv atunci când spunea "Bună ziua" ori "La revedere".

A mințit și după ce a început să-l sfideze pe Ceaușescu (nu sistemul). A făcut-o însă mai puțin insolent și ostentativ. A început să critice pe față totalitarismul de tip sovietic abia după moartea lui Brejnev, când a publicat în Statele Unite o carte intitulată "Socialismul mondial la răscruce". A mizat pe schimbările de la vârf, pe reforme graduale, pe rolul providențial al activiștilor "luminați". Tocmai de aceea l–a susținut pe Iliescu în momentul când acesta a intrat în scenă ca apărător al "cauzei întinate de Ceaușescu". Dubioasa convertire a lui Brucan la pluralism s-a petrecut abia atunci când el a pierdut orice influență politică. Când avea putere, a lansat, imediat după luarea puterii de către FSN, conceptul "partidului mare". El a fost artizanul strategiei de transformare a FSN în partid care să candideze la alegeri.

Brucan a fost de fapt ideologul primei perioade feseniste. Și-a așteptat cu fervoare acest moment și l-a savurat întru totul. A intrat de fapt în conflict cu Ceaușescu din motive personale. A fost scos de la Televiziune, unde era vicepreședinte, în 1966, ca urmare a unui incident în care era implicat fiul său cel mare, Dinu. A mai avut o fată, *Anca, și un băiat, Vlad. Toți trei erau copii înfiați. Nici unul nu mai este în viață.*

Scopul lui Brucan a fost întotdeauna să apară drept "eminență cenușie". Știa că aparențele creează realități și nu se înșela în această privință. A pretins că a avut contacte personale cu Gorbaciov, deși acest lucru a fost infirmat de cel puțin unul dintre consilierii apropiați ai fostului lider sovietic (Ceslav Ciobanu în discuții cu subsemnatul).

Contribuțiile sale politologice, net inferioare celor ale lui Pavel Câmpeanu, se situează în zona unui neomarxism anodin, pozitivist, sec, așadar, fără o respirație filozofică reală. Cum spuneam, până în 1989 a sperat în regenerarea sistemului. După aceea, când "marele eșec", cum a numit Zbigniew Brzezinski colapsul comunismului, a devenit de necontestat, Brucan s-a adaptat convenabil la noile realități. Inteligent, sardonic și bine informat, a fost un aparatcik ideologic, nu un intelectual critic. S-a crezut mai important decât a fost și a știut să joace cu viclenie cartea marelui trăgător de sfori.

Repet, nu i se poate nega meritul de a fi fost unul dintre semnatarii "Scrisorii celor șase". Și-a asumat rolul de critic al lui Ceaușescu, ceea ce în perioada aceea, cu un dictator paranoic în fruntea țării, nu era puțin lucru. Nu a fost însă niciodata un veritabil apostat. Rolul său în Revoluția din decembrie 1989 a fost în cel mai bun caz ambiguu. Poate că singurul său merit în acea situație critică a fost că s-a opus tentativelor de regrupare a Securității. Nu a iubit democrația liberală. La rândul ei, aceasta nu-i datorează nimic lui Silviu Brucan.»

La atacul lui Tismăneanu au răspuns (cel puțin după știința noastră) doi oameni. Unul este Gheorghe Câmpeanu (fiul sociologului Pavel Câmpeanu), de la Washington. Într-o scrisoare adresată Gabrielei Adameșteanu, redactor șef al revistei "22", el scrie:

«În urma lecturii articolului domnului V. Tismăneanu "Dubioasa convertire a lui Silviu Brucan", apărut în revista "22", îndrăznesc să vă cer "dreptul la replică".

Iată pe scurt motivele care au cauzat prezenta deviere de la condiția de anonimat pe care am cultivat-o cu religiozitate în cei aproape 30 de ani de diaspora.

Dispariția dintre cei vii a domnului Brucan, un personaj dintre cele mai contestate și nepopulare ale perioadei de tranziție post-revoluționară din România, pare să producă unele palpitații. În orice tradiție, chiar și în cele mai iconoclast contestatare, există o anume reținere în acest gen de momente, conform dictonului "despre morți, numai bine". Publicarea unor remarci cu caracter necrologic era inevitabilă, și diverse variații ale genului au putut fi citite în cotidianele de mare circulație din țară, ele fiind în genere reținute și sobre, în pofida subiectului incendiar. Revista "22" a oferit la rândul sau spațiu unei încercări de analiză exhaustivă post mortem, pe care și-a asumat-o un specialist de autoritate al istoriei comunismului, domnul Vladimir Tismăneanu. Rezultatul acestui exercițiu s-a transformat, din păcate, într-un rechizitoriu împovărat de un animus irepresibil și presărat cu remarci ce nu pot fi caracterizate decât ca invective. Demersul recapitulează selectiv o viață plină de fapte și atitudini reprobabile grave, documentate și de netăgăduit, totodată ignorând sau minimalizând contribuțiile extrem de importante ale lui Silviu Brucan la înlăturarea regimului represiv din România.

Prin prisma strânselor relații personale cu unii dintre "oponenții din interior" ai regimului Ceaușescu, acum dispăruți, cum erau tatăl meu (Pavel Câmpeanu), Silviu Brucan sau ambasadorul Corneliu Bogdan, am avut o perspectivă de spectator direct la numeroase conversații și evenimente importante în care erau implicați acești gânditori marxiști marcanți, aflați în procesul reconsiderării propriilor poziții vis-à-vis de sistemul comunist.

Îl cunoșteam pe Silviu Brucan încă din copilărie, prin intermediul amiciției lui cu tatăl meu cu care avea un mare număr de dezacorduri teoretice ireductibile. După plecarea mea din România, ne vedeam deseori, când domnul Brucan poposea în New York. După revoltele muncitorilor de la Brașov, din 1987, când dânsul s-a distanțat de regimul Ceaușescu în mod decisiv și fără echivoc, a fost pus sub arest la domiciliu, iar apoi "invitat" să plece într-un soi de exil în SUA. De acolo, a continuat consecvent să fie un adversar neobosit și tenace al lui Ceaușescu, până la revenirea în țară, la sfârșitul lui 1988, cu ciorna celebrei "Scrisori a celor șase" în buzunar. Ce a urmat nu are rost să recapitulăm. În timpul "exilului" din anul 1988, Silviu Brucan a acceptat invitația mea de a îl găzdui. În mod implicit, am devenit uneori martor al întâlnirilor lui discrete cu persoane importante din lumea politică, diplomatică și a elitei academice americane. Eram prezent când a dat câteva interviuri importante unor ziare proeminente.

Este foarte ușor în anul 2006 să uităm cine au fost cei care, în anii '80, cu riscul vieții lor și a celor dragi, s-au expus în ideea că regimul Ceaușescu devenise intolerabil. Mă refer la perioada în care poporul român și majoritatea intelectualilor optaseră pentru certitudinea capului plecat.

A reduce un personaj al paradoxurilor secolului XX, ca Silviu Brucan, la ipostaza satrapului comunist unidimensional ar constitui un demers pe cât de inutil, pe atât *de neverosimil. Pe lângă gravele episoade din trecut, dânsul a fost un om cu o minte de o extraordinară profunzime, susţinută de o inteligenţă sclipitoare, cu un rar curaj al convingerilor (chiar şi când flexibilitatea ar fi fost necesară) şi de o vastă cultură politică. Temeritatea demersului sau devenise legendară în anii aceia atât de grei, având rol de catalizator al intensificării opoziţiei din România la sfârşitul anilor '80. Deşi vechi comunist dogmatic, contribuţia lui la accelerarea procesului de dezintegrare a sistemului represiv al clanului Ceausescu a fost una decisivă.*

În ceea ce mă priveşte, am să-i păstrez o amintire plină de ambivalenţe, dar nu una de negare a unui adevăr istoric neconvenabil.»

Al doilea apărător al lui Brucan este istoricul englez Tom Gallagher, profesor la Universitatea din Bradford, Scoţia, autorul câtorva lucrări importante despre viaţa politică a României contemporane. Fragmente dintr-un articol publicat în acelaşi "22":

«Nici nu s-a răcit bine cenuşa lui Silviu Brucan, că inamicii săi deja sună atacul. În paginile "Tricolorului", Vadim Tudor menţiona "acest bătrân evreu sangvinar, dar inteligent" – apreciere de-a dreptul măgulitoare având în vedere şirul invectivelor formulate, de-a lungul anilor, la adresa lui Brucan. Spre deosebire de "tribun", Vladimir Tismăneanu a preferat să ignore existenţa celui devenit principalul său concurent pentru titlul de cel mai consacrat politolog român. Totuşi, necrologul apărut în paginile revistei "22" (nr. 864) demonstrează că de fapt domnul Tismăneanu obişnuia să cugete mai mult la persoana lui Brucan decât s-ar fi putut crede, părerea domniei sale despre cel dispărut fiind de asemenea natură încât recenta remarcă a lui Vadim devine de-a dreptul caritabilă.

Lista acuzelor este lungă.

Aparent, domnul Tismăneanu doreşte să-l îngroape pe Brucan de-a binelea şi definitiv. Intenţia sa va fi mai greu realizabilă decât ar putea bănui. Statutul de exeget al României contemporane, obţinut prin intermediul emisiunilor TV şi la care domnul Tismăneanu nu face referire, i-au permis lui Brucan stabilirea unei legături cu publicul, astfel încât un număr semnificativ de români ajunsese să-i respecte echidistanţa şi profunzimea analizelor politice.

Din contra însă – Brucan s-a dovedit a fi unul din puţinii intelectuali capabili nu doar a capta, dar şi de a reţine atenţia spectatorilor. Până la urmă, fiecare vedetă intelectuală îşi poate asigura audienţa după minte şi suflet – alţii îşi poartă de grijă prin includerea propriilor titluri pe lista de lectură obligatorie din cadrul diverselor domenii de studiu universitar sau prin vehicularea constantă a numelui lor pe micile ecrane şi în paginile presei centrale. Brucan nu a fost un astfel de om.

Incepând din 1990, şi-ar fi putut clădi un întreg imperiu academic, obţinut în schimbul susţinerii liniei adoptate atunci de Iliescu. A preferat să nu o facă. În schimb şi-a admis public blamabila conduită avută pe parcursul erei staliniste, retrăgându-se demonstrativ şi pilduitor din toate funcţiile deţinute în acel ianuarie 1990.

Surprinzatoare (şi tardivă) rămâne referirea lui Tismăneanu la evenimentele pe care domnia sa preferă să le numească "revoluţie", respectiv de recunoaştere a rolului major jucat de Brucan în cadrul acestora.

Brucan i-a făcut puţine favoruri lui Iliescu în 1990. A criticat dezastruoasa politică economică a acestuia şi a militat pentru o deschidere către Occident lipsită de ambiguităţi.

Iniţiativa de a-i dezvăţa pe românii să dea crezare seriei de teorii conspiraţioniste, încurajându-i în schimb să caute şi să discearnă explicaţii raţionale pentru schimbările politice survenite, a fost nu doar lăudabilă, ci şi de mare impact.

L-a dezaprobat deschis şi categoric pe Iliescu în momentul în care acesta a ales să susţină ultranaţionalismul, iar în 1995 explica în paginile "22" motivele pentru care Vadim Tudor era, de fapt, rezultatul unei invenţii iliesciene.

După un deceniu pesemne că sosise timpul ca un asemenea individ periculos să fie supus, prin pana domnului Tismăneanu, unei adevărate intervenţii chirurgicale istorico-plastice, operaţia survenind în volumul de interviuri Marele şoc. Pe când orientarea de stânga a lui Iliescu este apreciată drept una constructivă, presupusul neomarxism al lui Brucan este condamnabil.

Apoi, Brucan este comparat – în detrimentul său, fireşte – cu Pavel Câmpeanu, sociolog şi politolog cu o operă impunătoare. Dată fiind cunoscuta reţinere a lui Câmpeanu faţă de Tismăneanu, se poate deduce că părerea ambilor dispăruţi va fi fost una în mare măsură identică în legătură cu etica profesională a autorului.

Atât Brucan, cât şi Tismăneanu au petrecut ani formativi în SUA. Cel vârstnic a plecat stalinist feroce şi s-a întors persoană mai vizionară, dispusă la atenuarea controalelor de tip stalinist, capabilă să abordeze capitalismul din unghiuri de vedere noi, deseori ne-critice.

Tismăneanu s-a întors din exil mult mai puţin marcat de valorile civice americane – aspect datorat, probabil, lumii academice din SUA, frecvent preocupată de feude ideologice sau atrasă de marxism, uitând de marile valori autohtone.

Acuitatea unor comentarii TV menite a explica populaţiei aflate în plină perioadă de tranziţie cauzele *pentru care resimte dureroasele ei efecte nu scuză nicidecum faptele stalinistului vindicativ. Intuiţia îmi spune însă că istoria îl va trata mai blând pe Silviu Brucan decât şi-o doreşte Vladimir Tismăneanu.»*

Prezențe, prezențe...

■ O evocare a Marelui Rabin **Alexandru Şafran** iscăleşte Janine Gdalia în lunarul francez "l'Arche" (*"Anul recut am avut privilegiul să asist la o căsătorie celebrată de el la Geneva. În sinagogă, în faţa mirilor, mica şi fragila siluetă a marelui rabin devenise imensă precum aceea a unui profet".)*

■ Franţa? Germania? Italia? Belgia? Australia? Statele Unite, unde ar exista o vestită "Asociaţie a Evreilor Români"? Nu. Nici vorbă. Singura ţară din lume (în afară, fireşte, de România şi Israel) unde se face auzită şi simţită vocea *tribului* este Canada. De ce? Misterele vieţii. Aşa a fost să fie. Aşa au căzut zarurile. Nu de mult, aşa cum relatează ziarul "Canadian Jewish News", a avut loc la Montreal comemorarea împlinirii a 65 de ani de la începutul deportărilor în Transnistria. A conferenţiat neobositul **Baruch Cohen,** cercetător la CIJR (Institutul Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului).

■ În "România literară", din Bucureşti, a apărut un nou eseu de **Gina Sebastian Alcalay,** intitulat "Despre cărţi şi autori".

■ Din când în când cineva îşi aminteşte de **Solomon Schechter** (nici o legătură cu umoristul din Salame). Ca şi Moses Gaster, el a fost un savant de mare clasă şi un conducător religios important. Ca savant, el şi-a legat numele de descoperirea textelor de la Geniza din Cairo. Ca lider religios, el a jucat un mare rol în apariţia mişcării conservative (a nu se confunda cu mişcarea reformistă din iudaism). Toate acestea şi altele încă sunt expuse pe larg de Reuven Hammer în "Jerusalem Post". Autorul articolului îl caracterizează pe Schechter ca pe un gigant al gândirii evreieşti.

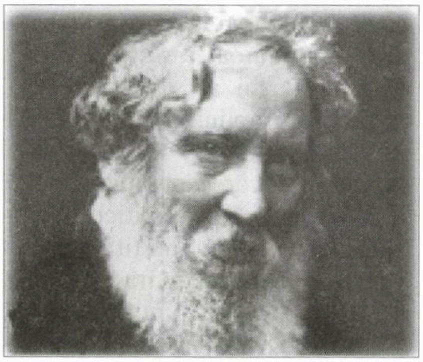

Solomon Schechter: noroc că-şi amintesc alţii de el

■ După cum se ştie, **dr. Riri Silvia Manor** nu este numai o poetă de talent, ci şi (în timpul liber) profesor de oftalmologie la Universitatea din Tel Aviv. Mai nou, ea a publicat în revista "Viaţa medicală" din România un articol scris în colaborare cu dr. Ligia Onisim şi dr. Raluca Ungureanu, ambele din Bucureşti, şi intitulat "Între retină şi cortexul vizual". În spatele acestor termeni ştiinţifici, care te sperie, se ascund câteva necazuri cu ochii de care suferă mulţi dintre noi.

■ De regulă, la această rubrică vorbim de prezenţa celor din *trib,* morţi sau vii, pe scena lumii. Acum facem o excepţie, amintind de o prezenţă românească în universul evreiesc. E vorba de romanul "Cruciada copiilor", de **Florina Ilis,** care a fost tradus în ebraică prin grija Institutului Cultural Român de la Bucureşti, la editura "Nymrod" din Israel.

Florina Ilis

■ Un nume care se impune pe zi ce trece în teatrul românesc de astăzi este cel al dramaturgului **Sebastian Ungureanu** (Silberstein). De curând, clubul de dramaturgie din cadrul Uniunii Scriitorilor şi-a deschis stagiunea cu spectacolul-lectură "Fapte bune" al sus-amintitului. Regia este semnată de Mircea Marin, iar în rolurile principale apar actorii Mihai Dinvale şi Constantin Cojocaru. Într-un interviu acordat Irinei Budeanu, de la ziarul "Azi", autorul spune: *«Este o comedie de strictă actualitate, pe tema corupţiei. Iniţial mi-am intitulat piesa "Fapte bune srl", dar în forma*

Sebastian Ungureanu: în formă

finală am ajuns la "Fapte bune". E ultima mea piesă, pe care am terminat–o şi, practic, am scris-o foarte repede, mai întâi, într-o scurtă vacanţă la Sinaia la începutul acestui an şi apoi în cele câteva zile libere dinainte de 1 mai. Nu e greu la noi să ataci această temă, a corupţiei, pentru că realitatea este atât de "generoasă" în privinţa acestui subiect, încât nu trebuie decât să fii atent la ce se întâmplă în jurul tău. Din punctul meu de vedere, corupţia nu este apanajul cuiva, ci a întregii societăţi. Cu alte cuvinte, corupţia este sistemică. Ar fi fost foarte uşor dacă ea ar fi aparţinut unei anume structuri. Am fi ostracizat-o şi lucrurile ar fi devenit foarte simple. Or, nu este aşa şi asta arăt şi în piesă. Mă deranjează foarte mult fenomenul, întâlnit la orice nivel, pe orice scară socială, şi anume cel al "pilei". Este o concepţie catastrofală. Chiar şi pentru lucrurile cele mai mărunte, românul gândeşte: "Ei, dacă aş avea o pilă" sau "Nu ştii pe cineva, căruia să-i dau ceva, ca să mă ajute?". Şi exemplele de acest gen sunt nenumărate. Ele au intrat deja în folclorul oral. Evident că nu spun un lucru nou, dar corupţia nu ar exista, dacă nu ar fi coruptul.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Ministerul Absorbţiei vrea să-i înveţe pe etiopieni să mănânce ca noi din cauză că la ei au apărut boli, ca diabetul şi altele, de care în trecut n-au ştiut.

Având în vedere aceste boli, nu-i mai indicat ca noi să mâncăm ca etiopienii?»

Şi încă una (cam parşivă):

«Yemenita Zvia Hadar a învăţat să scrie şi să citească abia la 75 de ani.

Frumos! Exemplul ei ar trebui luat de mulţi scriitori premiaţi de la noi.»

••• "România literară" a sărbătorit-o pe prozatoarea Adriana Bittel, redactor vechi al săptămânalului, cu prilejul împlinirii "unei frumoase vârste rotunde". Printre colegii de redacţie care au omagiat-o pe A.B. se numără şi criticul literar Ioana Pârvulescu. Sub titlul "De ce o iubim", ea scrie (extrase):

«Pentru că e o minune de om.

Pentru că e o părticică din "România literară" şi pentru că, pe vremuri, a fost ani de zile corector aici, fără să se plângă sau să facă cine ştie ce compromis ideologic ca să nu mai fie,

pentru că a fost mult timp Cronicarul **en titre** *al ultimei pagini, căreia i-a impus un stil şi o directeţe,*

pentru că a fost şi este un redactor răbdător şi cu fler

şi e ministrul nostru de Externe.

Pentru că ţine cu binele şi cu bunii.

Pentru că bucuria ei cea mai mare este să citească şi nu începe nici o carte fără s-o ducă la capăt.

Pentru că descoperă noi talente.

Pentru că influenţează (corect) premiile revistei noastre.

Pentru că e conştiincioasă şi drăguţă cu lumea, dar, când se supără,

nu se sfieşte să spună vorbe tari...

Pentru că e emotivă când vorbeşte în public, dar e cu atât mai convingătoare.

Pentru că nu lipseşte niciodată de la şedinţele redacţiei, îşi spune fără menajamente părerea, iar părerile ei sunt întemeiate.

Şi pentru că are fototecă (obţinută prin tot felul de mijloace) cu chipurile scriitorilor.

Pentru că şi dacă bea bere fără alcool ameţeşte,

dar nu se îmbată cu apă rece.

Pentru că nu uită zilele de naştere şi nici alte ocazii festive

şi pentru că face cadouri "unicat mondial"...

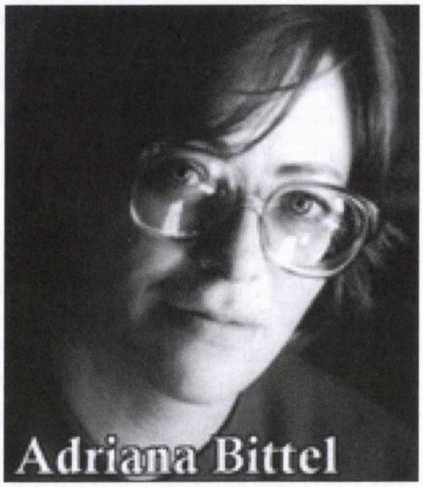

Adriana Bittel:
e drăguţă cu toată lumea; dar
când se supără... mamma mia!

Pentru că are despre suferinţă o concepţie dostoievskiană.

Pentru că ştie câte ceva despre cele mai cumplite lucruri, dar le ţine pentru ea, ca să nu-i împovăreze pe ceilalţi. Şi are curaj.

Pentru că râde uşor şi cu plăcere.

Pentru că are gust. Şi dezgust.

Pentru că seamănă cu doamnele de secol 19.

Pentru că admiră cu pasiune şi pasiunea ei e literatura, iar cronicile ei din "Formula AS" sunt numai la cărţi care îi plac.

Pentru Toma (soţul, **n. red.**) *şi pentru Tommy* (fiul, **n. red.**) *ai ei (pentru care ce nu face?).*

Pentru ochelarii ei de care nu se desparte şi în dosul cărora ascunde priviri albastre pline de litere.

Pentru că e cea mai bună autoare de proză scurtă de azi de la noi şi pentru că o iubesc toţi câţi o citesc (doar că se lasă greu, când i se cere să scrie).

Pentru că are personalitate, dar nu ţine s-o afirme în orice clipă, iar orgoliul ei e atât de potolit, încât poate că nici nu e.

Pentru că de la ea înveţi fără să–ţi dai seama şi fără să-şi dea seama.

Pentru că e pură şi dură, harnică şi darnică.

Pentru prietenii ei şi pentru că nu e mondenă şi nu-i place când e multă lume, pentru că, la Cafeneaua Einstein din Viena, s-a simţit ca-n sânul lui Avram.

Pentru că scrie caligrafic, cu creionul (ca Handke) şi şterge cu guma (ca-ntr-un poem de Henri Michaux).

Pentru că fără ea nu s-ar putea imagina "România literară".

Pentru că – şi e vorba ei – e o minune de om.»

••• Andrei Codrescu (născut la Sibiu dintr-o familie mixtă) trăieşte la New Orleans, în SUA, şi este un scriitor şi gazetar (autor de comentarii radiofonice) cunoscut şi apreciat dincolo de ocean.

Eugen Istodor, redactor la "Academia Caţavencu", este unul dintre autorii de interviuri cei mai originali (şi cu umor) din România.

Cei doi s-au întâlnit de curând la Bucureşti. Convorbirea ce-a avut loc cu acest prilej a apărut în "Cotidianul". Extrase:

«Avem şi noi un ochi de român deştept prin toată America. Este Andrei Codrescu. Nu e printre snobi, nu e printre cei care mătură pe stradă, „americani“ de-ai noştri.

Codrescu chiar a reuşit în America: vede cu ochii şi scrie cu condeiul despre America, americăneşte. Lucru rar întâlnit la pleiada de români reuşiţi de secole prin ţara aia cât un continent.

Cât de proşti sunt americanii? Noi, românii, când venim de acolo spunem... mamă, sunt proşti, nu ştiu aia, n-au auzit de Hegel, sunt niste roboţei cu care vorbeşti numai şi numai pe anumite subiecte, în rest, nu ştiu nimic.

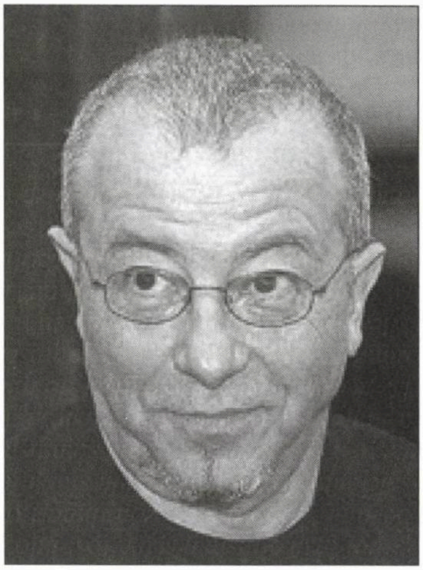

Andrei Codrescu

Două sute de milioane de americani suntem: jumătate dintre noi ne-am prostit temporar când l-am ales preşedinte pe George W. Bush. Ne-a trecut. Milioane dintre noi provin din alte ţări unde se spun prostii ca „mamă, sunt proşti“ americanii. Americanii sunt îndemânatici, lucrează la amuzamentele lor proprii, nu se interesează de politică decât când ii atinge la buzunar şi contribuie voluntar cu bani şi timp la organizaţii caritabile. Avem mii şi mii de asociaţii civice, care supravieţuiesc din contribuţiile membrilor.

America este ţara cea mai spirituală din lume, cu sute de culte şi religii, care-s lăsate în pace de guvern. Se vorbesc sute de limbi şi se cultivă libertatea de expresie şi de religie, chiar şi cea a musulmanilor, de unde vin duşmanii Americii.

Eu predau într-o universitate cu 16.000 de studenţi, una dintre miile de universităţi de pe continent, unde se transmit idei avansate despre toate ştiinţele, în condiţii extrem de bune. Proşti? Hmmm.

Sistemul consumist „hamburger“ e mai dăunator decât sistemul comunist ce a durat 40 de ani?

Cine spune? Economia de piaţă nu se poate compara cu dictatura leninistă. La un nivel sentimental, primitiv, utopia socialistă a atins sufletele unor idealişti. În practică, a fost o catastrofă pentru oamenii oprimaţi de ea. Singurul lucru care se poate spune în favoarea ceauşismului este că-i mort şi că-i prinde bine. Rămăşiţele umane ale colaboratorilor regimului autoritar o să devină şi ele fantome, slavă Domnului! Un hamburger este infinit superior (sic!) lipsei totale de alimente. Astea spuse, capitalismul are cusururi şi e greu de înţeles pentru oameni obişnuiţi să fie hrăniţi cu idei şi sarcini de şefi. Capitalismul fără caritate, societate civilă, legi pentru protecţia mediului, a copiilor, a minorităţilor e brutal.

Dar, la noi, capitalismul nu este ca-n America.

Guvernările României postdecembriste nu au înţeles necesitatea absolută de a-şi proteja cetăţenii cu

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot“
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

legi cum sunt cele spuse mai sus. Politicienii mint și fură, și oamenii fac și ei același lucru, la scară mai mică, și toți cred că vine Europa să-i salveze. Problema fundamentală este etica: vor românii să protejeze mediul, să apere copiii și să trateze bine minoritățile, sau vor numai să pretindă și să se poarte prostește cum au făcut-o demult? Economia de piață este singura speranță pentru viitor, fiindcă un hamburger este proteina care susține organismul și visurile lui despre generația viitoare.

Ce invenții americane vă plac?

Democrația, Internetul, McDonald's, codul genetic descifrat, lumea virtuală.

De ce kitschuri sunteți plin în America?

Toate obiectele pe care le am sunt kitschuri, inclusiv icoanele. Obiectele-s kitsch a priori și bine sunt. Nu cred în „bun-gust“.

Și la americani se fură din casele părăsite după cataclisme naturale, ca la noi.

Diferența e că cei care fură în New Orleans sunt o mică parte din populație.

De ce se mai citește carte în lumea americană?

Se citește din ce în ce mai puțin, deși se publică (și se citesc!) sute de mii de cărți pe an. Internetul dă multe informații și mănâncă timpul liber. Americanii se interesează mult de nonficțiune, de informații practice, și mai puțin de literatură și filozofie. Studenții îl citesc pe Hegel la cursuri... pe Internet. În realitate, se citește enorm, dar nu neapărat în formă de carte.

De ce scrieți atunci cărți, articole?

Scriu, fiindcă e lucrul cel mai bun pe care-l fac. La tâmplărie nu mă pricep. Am reușit fiindcă sunt bun la meseria mea.

Ați folosit vreo șmecherie românească în scris?

Șmecheria e prostie – încerc să nu fiu prost.

Ce avere aveți, ca scriitor? Mașină-casă-acțiuni la bursă?

Nu conduc mașină, n-am acțiuni la bursă, am o casă în munți – și, în orice caz, asta nu-i treaba ta. Îți răspund numai pentru că cred că ai intenții bune, altfel ți-aș spune să te duci în mă-ta!

Mașini? Tabieturi? Marcă computer? Marcă de hârtie de scris? Marcă de pix? Marcă de tricou? Brand de mâncare? Brand de priveliști? Brand de tutun? Brand de cafea? De ce?

Prea multe întrebări. Nu am timp. Mă duc să-l citesc pe Hegel.»

CALENDAR

Ianuarie

1 ianuarie s-a născut E. Roisman (1924)

3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)

3 ianuarie a murit Rose Ausländer (1988)

4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)

5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)

7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)

8 ianuarie s-a născut Irina Gorun-Bercovici (1953)

9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)

12 ianuarie s-a născut Traian Șelmaru (1914)

12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)

15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)

15 ianuarie s-a născut Al. Robot (1916)

17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)

17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)

19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)

19 ianuarie a murit Nelu (Nathan) Weinberg (1997)

21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)

21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)

23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)

24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Șomuz

24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)

24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)

26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)

27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)

29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)

30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)

30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)

31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)

31 ianuarie s-a născut F. Brunea-Fox (1898)

D. John Bolton, ambasadorul Statelor Unite la ONU, un bun prieten al Israelului, a fost nevoit să demisioneze, la presiunile noii majorități Democrate din Congresul de la Washington.

Știm că aici în Israel nu e de Bonton să critici politica administrației americane, dar noi regretăm plecarea lui Bolton.

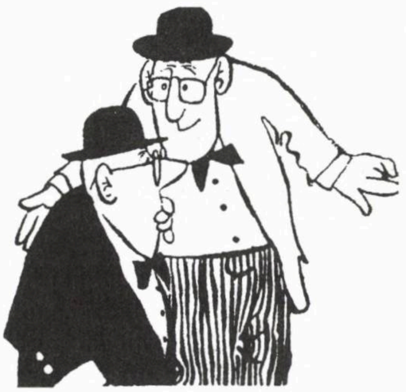

SE ZVONEŞTE CĂ...

...invidios pe solidaritatea şi spiritul de iniţiativă al olimilor francezi de la Natania, care au împânzit oraşul cu o adevărată reţea de cluburi, cafenele, librării unde imigranţii de pe malurile Senei se întâlnesc zilnic, trăind o adevărată viaţă de comunitate, un cunoscut industriaş din aliaua română – care deocamdată nu vrea să-şi dezvăluie identitatea – are de gând să construiască între Holon şi Bat Yam **un centru social-cultural românesc,** axat pe o librărie pentru *ai noştri,* un restaurant (cu – fireşte – mititei) şi o cafenea.

...între sucursala Băncii Leumi de la Bucureşti şi senatorul **C. V. Tudor,** preşedintele Partidului România Mare există o relaţie bună, ba chiar foarte bună...

...scandalul declanşat recent în ziarul "Gândul" din Bucureşti à propos de hotărârea Federaţiei din curtea Templului Coral de a vinde unor particulari sinagoga din Turnu Severin (care nu funcţionează de multă vreme, întrucât în oraş mai trăiesc numai trei evrei) se înscrie în campania mai veche (vezi cimitirele...) de înlăturare a actualei conduceri a Federaţiei şi înlocuirea acesteia cu "oameni noi"; aceşti oameni ar fi numitul **David Kahn,** preşedintele aşa-zisei "Asociaţii a evreilor români din America" şi deputatul **Nati Meir;** David Kahn vrea să devină conducătorul Federaţiei, iar Nati Meir (care, fiind exclus din rândurile PRM, nu mai poate candida la viitoarele alegeri parlamentare, neavând sprijin politic) urmăreşte să devină deputat din partea minorităţii evreieşti.

...**I Schechter,** care-i de felul său din Bârlad, a achiziţionat 25% din capitalul gării Docăneasa, din judeţul natal; gara, după cum se ştie (vezi "Scurt"), a fost vândută recent (privatizată) unei persoane particulare de către autorităţile române.

...criticul de film **Costel Safirman,** de la Cinemateca din Ierusalim, l-a recunoscut pe celebrul evadat Beny Sela, pe şoseaua Tel Aviv-Ierusalim (când automobilele conduse de cei doi s-au aflat, la un stop, vreme de câteva secunde, unul lângă celălalt); el a telefonat numaidecât la poliţie, dar între timp violatorul în serie plecase în altă direcţie şi nu a putut fi prins.

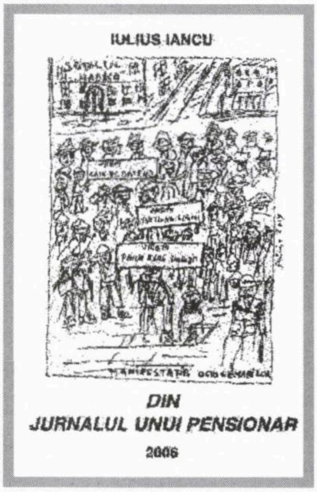

A apărut volumul

DIN JURNALUL UNUI PENSIONAR

de Iulius Iancu

Lucrarea reprezintă o antologie cuprinzând problemele îmbătrânirii în societatea actuală a generaţiei mele, a tinerilor entuziaşti de ieri, idealişti şi plini de speranţe în viitor.

(Autorul)

★

«Istoria pe care o relatează Iulius Iancu este aceeaşi pe care eu aş scrie-o dacă aş avea talentul său stilistic şi evocator.»

Dr. Ily Ilian

Cartea se obţine de la autor:
Dr. Iancu Iulius, rehov Hardof 17
Haifa 34747
Tel. 04/837-2758 sau 054/549-2586
Preţul unui volum: 70 şekeli

Sport

Ne place că...

...spaniolii au introdus ceva nou pe terenurile de tenis. La recentul "Turneu al Campioanelor", de la Madrid (cele mai bune 8 jucătoare ale lumii), tradiţionalii băieţi de mingi, pe care-i întâlnim de când ne ştim la toate concursurile de pe planetă, au fost înlocuiţi de top-modele (manechine) bărbaţi, de vârsta jucătoarelor.

Ne place că...

...Banca Naţională din Ulster (Irlanda de Nord) a hotărât să lanseze pe piaţă un milion de bancnote (în valoare de cca. 10 dolari fiecare) cu fotografia marelui fotbalist irlandez George Best.

Ne place că...

...brazilienii (şi braziliencele) nu se dezmint când e vorba de jocul cu balonul rotund, aşa cum se vede din ştirea de mai jos:

«O suporteră a echipei braziliene de fotbal Fluminense – scrie A. Nistoran, în "Cotidianul" – *a cheltuit echivalentul sumei de 25.000 de dolari pentru a-i da indicaţii tactice antrenorului Paulo Cesar Gusmano. Sheila Candiogo a plătit suma imensă ca să-şi publice pe ultima pagină a ziarului "O Globo" propunerea de primul unsprezece al echipei Fluminense. "Apelul pe care îl fac e simplu. Te implor, bagă în echipă, alături de Tuta, un atacant de meserie. Dacă este posibil, pe Alex sau pe Beto. În nici un caz pe Lenny. I-ai face o favoare... În meciul împotriva lui Botafogo, Lenny s-a împiedicat iar în minge. Te rog ajută echipa să nu retrogradeze. Milioane de suporteri îţi vor fi recunoscători. Mulţi dintre ei sunt copii şi nu merită să sufere",* scrie microbista în anunţul său. *Paulo Cesar Gusmano este al şaselea antrenor al echipei braziliene în acest an şi nu a obţinut nici o victorie până acum cu Fluminense.*

Ne place (de asemenea) că...

...fotbaliştii olandezi care încalcă într-un fel sau altul disciplina nu vor mai fi amendaţi, ca până acum, ci vor fi obligaţi să spună un banc în faţa întregii echipe. *"Nu are sens* – a explicat antrenorul Marco van Basten – *să dai amenzi unor băieţi care au salarii enorme. E mult mai greu, iar pentru unii mai jenant, să spună o glumă în faţa tuturor".*

Nu ne place că...

...printre jucătorii de la Steaua Bucureşti, care au dezamăgit în meciul cu Real Madrid, pierdut de militari acasă, pe Ghencea, se află şi fundaşul Kleli Saban, pe care echipa roş-albastră l-a achiziţionat de la Macabi Haifa.

Nu ne place că...

...fanii clubului italian de fotbal Juventus, din Torino, îl detestă într-atâta pe faimosul arbitru internaţional Pierluigi Collina (45), tipul acela ras în cap, care seamănă cu Frankenstein, şi pe care-l acuză că fluieră adesea împotriva echipei lor favorite, încât au creat un site pe Internet, denumit "Îl urăsc pe Collina"; site-ul e din ce în ce mai popular, toţi torinezii vor să-şi verse năduful, de la domiciliu, pe Collina, şi până la ora de faţă s-au înregistrat peste 200.000 de declaraţii cu "îl urăsc".

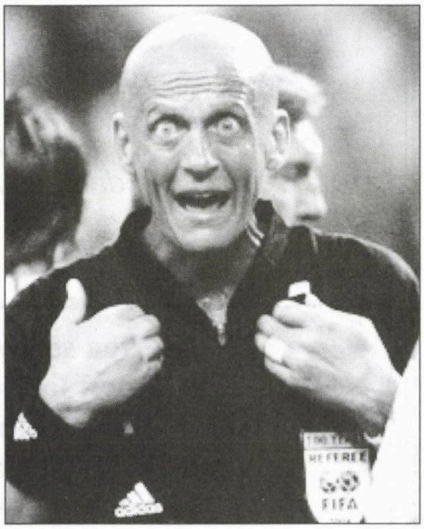

Pierluigi Collina: Frankenstein

Ne place că...

...în paralel cu celebrul "Super Bowl" (finala campionatului de fotbal american: a nu se confunda cu fotbalul *nostru,* european sau sud-american), se desfăşoară, de vreo trei ani încoace, şi un "Lingerie Bowl", care pune faţă-n faţă pe gazon două echipe feminine formate din foto-modele, prezentând spectatorilor ultimele creaţii de lenjerie intimă.

Ne place că...

...boxerul Vitali Klitschko, campionul Ucrainei la categoria grea, a declarat că va candida la alegerile parlamentare din ţara sa.

Ne place că...

...conducătorii echipei de fotbal a Germaniei au descoperit o metodă nouă de antrenament. Înainte de marile jocuri, ei îi pun pe jucători (pentru a-i calma) să urmeze un curs de reparare a ceasurilor. *"Vor învăţa cum să desfacă un ceas şi apoi să pună piesele la loc. Este un sentiment plăcut atunci când aşezi toate acele piese mici la locul lor şi apoi auzi ceasul ticăind",* a declarat managerul general al echipei, Wiener Bierhoff.

Nu ne place că...

...luna trecută câţiva jucători de la Hapoel Beer Sheva au fost acuzaţi că au vândut meciurile şi se află, la ora de faţă, în anchetă; atât de mult nu ne place asta, încât nu mai avem chef, pentru moment, să discutăm despre asta.

SCURT

- Mareşalul în tinichea
- N-a fost nici un Holocaust. Dacă n-a fost, n-a fost.
- Jidan, cioară şi tot tacâmul

Antonescu, erou național

Bustul lui Antonescu la Bucureşti. Fotografiile de faţă ne-au fost trimise de poeta Riri S. Manor, din Tel Aviv, care precizează:

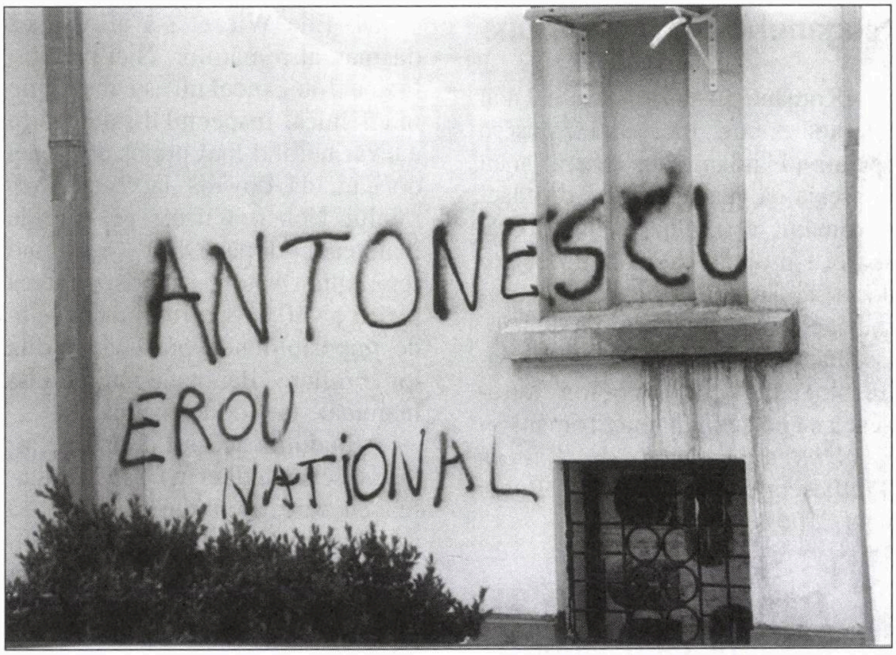

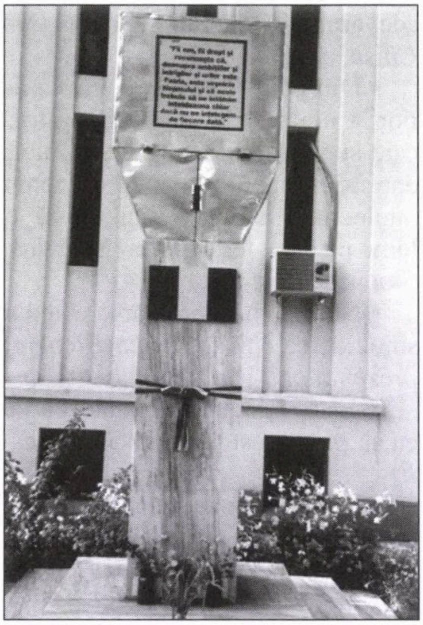

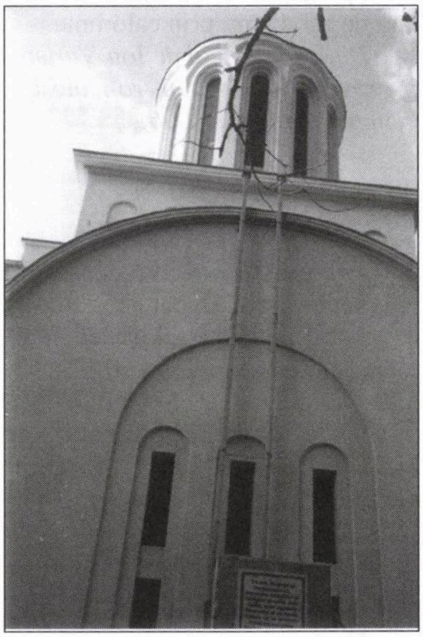

«Există o biserică în Bucureşti construită pe vremea lui Antonescu cu banii mareşalului. În curtea acestei biserici s-a ridicat în urmă cu câţiva ani bustul lui Antonescu. A fost mare scandal. Atunci s-a hotărât că nu poate fi înlăturat, fiind în curtea privată a bisericii, dar să fie înfăşurat în tinichea! După cum vedeţi, se pun mereu flori şi cineva a scris: "Antonescu, erou naţional".»

«În România nu a fost Holocaust, nici pogrom.»

(Ion Coja, profesor la Universtatea din Bucureşti, unul dintre liderii mişcării antisemite de astăzi; în cadrul unui simpozion organizat de Uniunea Vatra Românească, la sala Dalles, din Bucureşri, 2006)

La Sydney, până și la Sydney

«Este momentul ca rămăşiţele fascismului legionar românesc, vinovat pentru punerea amprentei Holocaustului evreiesc pe istoria poporului român, să fie deconspirate de sub toate înfăţişările în care se ascund în diaspora românească şi să fie făcuţi răspunzători pentru suferinţa evreilor şi ruşinea pusă pe poporul român. Numai cunoaşterea lor şi a faptelor săvârşite de ei ne vor ajuta pe noi să avem grijă ca istoria să nu se mai repete.»

(Dintr-un articol în "Spirit of Romania"; Sydney, Australia, 2006 – unde se vorbeşte pe îndelete de activitatea legionarilor din Diaspora. Sunt zeci de mii din aceştia, inclusiv în îndepărtata Australie.)

Sloganul de la Televiziune

«Românii nu sunt tocmai cel mai tolerant popor. Încă mai folosesc apelativul "jidan" sau "cioară" şi au impresia că, dacă te tragi din daci şi romani, eşti o naţie superioară. Astfel s-a ajuns ca nu mai departe decât săptămânile trecute, prin oraşe, dar şi la postul naţional de televiziune, să se poată auzi zguduitorul slogan "Votaţi-l pe Ion Antonescu ca pe cel mai mare român!".»

(Dintr-un articol de Răzvan Vintilescu; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Trăieşte în Elveţia şi înjură ca-n Obor

«În fruntea Institutului pentru Studierea Holocaustului în România, creat ca mijloc de a contracara procesul comunismului, Preşedintele Iliescu i-a numit pe nişte străini, ceea ce denotă lipsa oricărui simţ al demnităţii naţionale, care sunt şi nişte verificaţi duşmani ai românilor. Este vorba de d-nii Radu Ioanid (… un nume conspirativ), director la Muzeul Holocaustului de la Washington – deja însărcinat de dl. Iliescu cu culpabilizarea Armatei române, căreia îi ţine prelegeri despre pretinsa ei implicare în Holocaust –, Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel, şi Jean Ancel de la Institutul Yad Vashem. Cel dintâi este fiul unui agent sovietic, recrutat şi format la Moscova … şi al unei nomenclaturiste de rang înalt (din învăţământul politic al PCR), deci un privilegiat şi un beneficiar maxim al totalitarismului marxist. El însuşi a fost un important complice al puterii comuniste, fiind principalul colaborator al altui mare duşman al românilor – Rabinul Mozes Rosen, plenipotenţiarul lui Ceauşescu în relaţiile cu SUA.

Dl. Elie Wiesel s-a afirmat ca duşman al românilor. Nici credibilitatea d-lui Ancel nu este mai puţin îndoielnică, respectul d-sale pentru adevăr nefiind mai prejos decât cel de care dă dovadă laureatul Premiului Nobel. Cifrele pe care le înaintează (după 1984) – atribuind regimului Antonescu răspunderea pieirii a 410.000 evrei români – ţin de imposibilitatea practică, vădita lor „umflare" denotând intenţii clar inamicale faţă de România.

Atitudinile acestor domni ne îndrituiesc să deducem că înverşunarea cu care domniile lor sfidează adevărul susţinând nişte imposibilităţi practice – în ciuda dezminţirilor pe care li le aduce materialitatea faptelor – este motivată de ostilitatea faţă de poporul român şi de voinţa de a-i dăuna prin calomnie.»

(Dintr-un articol de Ion Varlam; în revista "Căminul românesc", Geneva, Elveţia, 2006)

Perle

De curând a apărut în editura Humanitas, din Bucureşti, o nouă carte de Radu Paraschivescu, cronicar TV, reporter sportiv şi, în plus, băiat deştept. Volumul, intitulat "Fie-ne tranziţia uşoară", se bizuie pe o idee simplă: politicienii, cetăţenii din mass-media, sportivii, afaceriştii etc. au scris sau rostit atâtea *perle* în anii din urmă, încât ar fi păcat să nu le aduni într-o cărticică.

Iată, după "Evenimentul zilei", "Libertatea" şi alte publicaţii, câteva asemenea bijuterii de gândire şi expresie:

• Doar prin hazardul inconştient social nu se putea ajunge în sfere atât de aureolate şi în plan financiar. *(Cornel Dinu, antrenor de fotbal.)*

• Familia e sfântă, pe când patria... cum să vă spun, patria e sacră. *(Dumitru Dragomir, preşedintele Ligii fotbaliştilot profesionişti.)*

• Omul este o persoană umană. *(Gheorghe Hagi, fotbalist.)*

• Noi am pierdut multă vreme o perioadă de timp. *(Ion Iliescu)*

• Amorul este expresia dragostei. *(Mircea Radu, cronicar TV.)*

• Nu mai e mult până mai e foarte puţin. *(Gigi Becali, om de afaceri, patronul Clubului "Steaua".)*

• Nu am făcut afirmaţii generale, ci dimpotrivă, am făcut afirmaţii de sens opus. *(Emil Constantinescu)*

• Toţi ne tragem din iaurt, şi bulgarii, şi sârbii, şi albanezii. De la capră ne tragem. Unii au stat capră, alţii au fost capre. *(Florin Călinescu, actor.)*

• În politică, cel mai bun adevăr este minciuna, cu condiţia să nu fie dovedită. *(Doru Viorel Ursu, om politic.)*

• Nasol moment, mişto colivă! *(Nicolae Dide, "revoluţionar", la înmormântarea generalului Stefan Guşe.)*

• Orice femeie care a iubit cu adevărat ştie că a iubit sincer. *(Dan Chişu, scriitor.)*

• Din punct de vedere al criteriilor enunţate de dumneavoastră, care sunt criteriile unui intelectual, dar strict raportat la acest domeniu intelectual, arăt că mai există o lume pe acest teritoriu. *(Alex Mihai Stoenescu, istoric.)*

• Nu putem să preluăm ceva din sinuciderea cuiva. *(Horia Brenciu, prezentator TV.)*

• Este voinţa lui Dumnezeu ca eu să pasc acest popor. *(Gigi Becali)*

• Tot ceea ce se scoală deasupra nivelului mării poate fi considerat cu certitudine genial. *(Elena Udrea, consilier prezidenţial.)*

• Decesul i se poate întâmpla oricui. *(Adrian Năstase)*

• Există aici, în această sală, oameni care au murit în revoluţia din decembrie 1989. *(Viorel Cataramă, om de afaceri, politician liberal.)*

- Eu fac parte din aceeaşi comisie juridică cu colegii mei. *(Norica Nicolai, deputat în Parlament.)*
- Noi, cei din Noul Partid Comunist Român, le oferim oamenilor posibilitatea de-a le oferi idealuri noi. *(Petre Ignat, om politic.)*
- Sunt oameni care nu poţi să le bagi lucruri în cap nici cu forcepsul. *(Loredana Groza, cântăreaţă.)*
- Destinul meu a fost marcat de soartă. *(Dan Iosif, "revoluţionar", politician.)*

Diplome false (la - vai! - Facultatea de Medicină)

«Scandalul diplomelor false emise de Universitatea din Oradea pentru presupuşi absolvenţi ai Facultăţii de Medicină capătă amploare, după ce echipele de control ale Ministerului Educaţiei au descoperit mai multe astfel de cazuri. „Într–un prim raport apar ca fiind patru diplome false emise în 2003, dar asta nu înseamnă că sunt toate. Este o cifră provizorie. Mai aşteptăm documente din partea Universităţii“, spune Ion Constantinescu, director pe Învăţământul Superior în Ministerul Educaţiei.

După finalizarea anchetei, cazul va fi înaintat organelor abilitate, pentru că „este vorba despre fals în acte publice“, după cum adaugă Constantinescu. Fostul decan al Facultăţii de Medicină, academicianul Mircea Ifrim, precizează însă că numărul falsurilor este mult mai mare. „Din 2000 până acum s-au găsit 20 de diplome, dar au mai fost altele eliberate încă din 1997-1998“, spune Ifrim.

Diplomele respective au fost eliberate unor cetăţeni italieni şi atestă calificarea în chiropraxie, posturologie, osteopatie şi naturopatie. „Aceste specialităţi nu există în România. Nu există nici un specialist în învăţământul medical care să le poată preda“, adaugă Ifrim.

La momentul eliberării diplomelor, Ifrim spune că nu a fost consultat, actele fiind semnate de rectorul de atunci, Theodor Maghiar, şi de fiul său, Theodor Traian Maghiar, care, în calitate de prodecan al Facultăţii de Medicină, le-a iscălit în locul decanului.»

(Dintr-o relatare de Răzvan Vintilescu; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Octavian Paler a dezlănţuit un atac violent împotriva politicienilor de la noi. Dar de ce a ţinut să arate că vorbeşte despre România?

«În "Însemnările (sale) zilnice", Regina Maria vorbeşte, la un moment dat, de "marea lipsă de bărbaţi" de la noi, adică de bărbaţi "cu umerii suficient de laţi" pentru a duce pe ei "povara grijilor ţării". Şi când spunea asta? La un an după înfăptuirea României Mari! Ce să mai zicem azi?

Sper să nu fiu acuzat de misoginism dacă voi spune că ne lipsesc şi femeile dotate cu ceva din caracterul Reginei Maria. Dar, bineînţeles, asta nu scuză faptul că, într-o vreme în care se face tapaj pe tema „marilor români“, nu găsim printre bărbaţii care se învârt în politică de pe malurile Dâmboviţei nici unul „cu umerii suficient de laţi“ pentru a nu-l bănui că nu e, ca om public, ...un eunuc. Avem, după unele calcule, vreo patruzeci de mii de politicieni. Şi toţi încap, se pare, în butada: „Buni de nimic, dar capabili de orice“. Să fie, oare, vreun ghinion la mijloc? Sau nu avem „bărbaţi“ în politică pentru că nu prea avem „bărbaţi“ nici în planul, mai larg, al „caracterelor“?

Mai concret. Nu suntem în stare – mă întreb – să producem în politică decât mici intriganţi, gen Valeriu Stoica, papagali, gen Boc, şi caraghioşi ca Mircea Geoană?

Să mă întorc la „cauze“. De ce nu apare, deci, pe scena noastră politică şi un „bărbat“? Să fie o fatalitate, oare, să-l vedem pe Vanghelie reprezentând ideea de „stânga“ în România şi pe etern folosibilul Stolojan pe aceea de „dreapta“? Să fim, cumva, determinaţi genetic să avem parte numai de panglicari şi de indivizi care acţionează conform principiului „unde e un scaun bun pentru mine, acolo sunt şi convingerile mele“? Să fim un neam atât de mediocru încât nu putem scoate în faţă decât mici demagogi şi mari nulităţi?

Comunismul ne-a fost impus. A fost o istorie de import adusă pe tancurile ruseşti. Ne-am folosit de scuza aceasta aproape cinci decenii pentru a ne socoti nişte victime. În decembrie '89, încă mai puteam da vina pentru toate nenorocirile pe paranoia lui Ceauşescu. Eram convinşi (sper că-mi aduc bine aminte) că totul ar arăta altfel dacă am scăpa de comunism.

Şi, slavă Domnului, am scăpat. Dar ce-a urmat după? Şi pe cine mai putem da vina azi? Ne-a silit cineva cu patul puştii să derapăm democratic spre caricatură? Ne-a osândit vreun blestem istoric să sfârşim prin a ne fi greaţă şi de libertate? Clasa politică actuală a ieşit, oare, din spuma mării sau din cabinele de vot? Îmi poate da cineva vreun exemplu de politician care a intrat noaptea, pe furiş, în Parlament? Mă tem că „jocul democratic“ a însemnat la noi trecerea de la o contraselecţie bazată pe frică şi pe supunere la o contraselecţie bazată pe neseriozitatea „poporului suveran“. Clemenceau compara democraţia cu „un leu devorat de păduchi“. Dar „păduchii“ sunt, oare, unica problemă? Nu şi „leul“?

E adevărat, ne rămâne întotdeauna ceva de făcut cu defectele de care nu putem scăpa: să le transformăm în virtuţi. Constat că tot ce am învăţat din erorile comise în ultimii şaisprezece ani e să înlocuim explicaţiile cu o stare de lehamite. Care ne dă (nu-i aşa?) posibilitatea să aruncăm toată vina pe mediocritatea clasei politice, uitând că falimentul „politicului“, la care asistăm azi, e rezultatul modului nostru de a înţelege democraţia. Şi că, practic, suntem complici cu ceea ce înjurăm, de vreme ce toţi nechemaţii, toţi foştii sau actualii mandarini ai corupţiei au în buzunare ori în arhiva personală un mandat popular.

Mai putem spera, fireşte, să se producă o minune. Să apară, în sfârşit, un „bărbat“ în politica românească. Dar şi în legătură cu asta am o îndoială. În ce măsură un bărbat politic autentic se poate strecura prin barajele mediocrităţii din actualele partide?

Poate îmi explică vreun „optimist“ de ce eu merg prea departe cu pesimismul.»

(Dintr-un articol de Octavian Paler; în "Cotidianul", Bucureşti 2006)

Băieții din Piața de Legume din Milano

«Ascunşi după copacii de pe marginea drumului, doi flăcăi fumează ghemuiţi lângă bordură. Alţi patru, cu malete inscripţionate "Italia", flanchează intrarea în benzinărie. Sub lumina farurilor, zece tineri îşi întorc ochii spre şoferul care se apropie de ei cu botul maşinii. Îşi aruncă ocheade în tăcere. Italianul cumpăneşte şi, nemulţumit, virează în ultima clipă. După el urmează alţi clienţi roind la bordul limuzinelor printre pâlcurile de românaşi. Băieţii, cu vârste în jur de 18 ani, îşi umflă pieptul, să pară mai mari, îşi mulează pe ei tricourile şi blugii de firmă.

Am aflat de Piaţa de Legume (Mercato Ortofrutticolo), în care se prostituează tinerii români, de la Andrea Galli – ziarist la "Corriere della Sera", autor a sute de articole despre emigranţii români la Milano. Alături de el, într-o berlină Alfa Romeo, am intrat în parcarea unde se descarcă zi de zi lădiţe cu legume, iar noaptea, băieţii, mândri ca brazii din Carpaţi.

În Piaţă am ajuns pe întuneric, lângă pompele de benzină, unde tinerii începeau treaba, negociau tarifele cu clienţii milanezi. Reporterul Andrea Galli m-a întrebat privind strada plină de prostituate: "Câţi ca ei vor veni în Italia după integrare?" şi a oprit maşina în dreptul lor. "De ani de zile scriem despre prostituţia masculină la limita pedofiliei. Cum se poate ca nimeni în România să nu ştie de cei aproape 100 de băieţi prostituate? Mulţi sunt minori şi au protectori. Există reţele care îi aduc în Italia. Şi nu spun doar eu asta", îşi întăreşte cuvintele jurnalistul de la "Corriere".

I-am reproşat reporterului milanez că scrie mai ales despre partea urâtă a comunităţii româneşti, însă Andrea Galli s-a apărat: "Dacă prostituţia masculină este dominată acum de români puri, nu ţigani, dacă mai mulţi bărbaţi decât femei din România se prostituează la Milano, dacă clienţii sunt milanezi, cum să mă opresc să scriu?

Pe şoseaua de centură trece autobuzul 91, linia nocturnă ce leagă periferia de centru şi Domul din Milano. Pasagerii italieni privesc cu ochi mari spectacolul erotic oferit de tinerii din est. În parcare sunt vreo 30 de feciori fragezi, impresuraţi de baletul autoturismelor italiene. Printre pompele de benzină miroase a dorinţă, sex, bani şi disperare. Deschidem geamul şi îi abordăm pe cei cu malete negre. Pretindem că n-am mai auzit de aşa ceva, de băieţi români care îşi vând trupul, şi ne alegem cu răspunsul. "Să vii când suntem 80 de băieţi şi 100 de maşini. Să vezi atunci ce-i aici", spune unul din Piteşti, dezlegat la gură după ce i-am dăruit un pachet de ţigări. "Ce te miri? În Bucureşti, Ploieşti, Timişoara e la fel. Doar că acasă se face mai palmat", spune tânărul învăluit în rotocoale de fum.

Românii din Piaţa de Legume susţin că sunt absolut activi sexual, că au prietene în ţară şi declară cu mâna pe inimă că niciodata nu şi-au pus fundul la bătaie pentru bani. Ei doar prestează servicii homosexualilor pasivi. "De ce le spui aşa frumos? Esti prea politicos. Zi-le popor de bulangii", sare un puşti din Vaslui. Flăcaii fac glume pe seama clienţilor şi sunt mândri că: "Le dăm p... Crezi că simţim vreo plăcere? Pentru bani ajungi să faci orice. Mergem la clienţi acasă şi ne plătesc cu 50-100 de euro pe număr", povesteşte amabil vasluianul.

Băieţii fac duş zilnic, îşi supravegheaza igiena şi folosesc gesturi senzuale. Pe lângă noi trece un SUV Volvo, maşină impunătoare, condusă încet de un bărbat cărunt, în cămaşă deschisă la guler. Piteşteanul şi vasluianul îşi ridică sprâncenele şi îi zâmbesc tinereşte. "Ăsta îi cel mai bogat. Te ia la vila lui, te plimbă prin magazine scumpe, îţi cumpără telefon de 800 de euro, pantaloni de 500 de euro şi nimica nu îţi face. Mai e un conte la Roma aşa ca el, conte pe bune", vorbeşte băiatul din Vaslui.

Piaţa de sclavi sexuali a decăzut în ultimii doi ani din cauza numărului tot mai mare de prostituate. Pe lânga români au apărut şi bulgarii, care au spart piaţa cu preţurile mici.

În plus, mai există prostituate autohtone sau venite din Alger care profesează de obicei în Piața Trento, unde românii nu mai au loc. "Acum doi ani se câștiga bine, dar au venit tot mai mulți. Cine să te oprească?", întreabă piteșteanul, dat cu gel, subțire la mijloc, tras prin inel. O mașină de carabinieri face rondul în parcare și încetinește lânga un automobil sport. Băieții din Vaslui, Pitești și București se uită cu coada ochiului la mașina de curse și nu îi bagă în seamă pe polițiști. Prostituția nu e delict în Italia, iar proxenetul are grijă să plătească bani gardienilor, astfel încăt nimeni să nu îi verifice pe băieții de la stradă, dacă sunt minori sau dacă au documente pentru șederea în Peninsulă.

Tinerii din Piața de Legume nu există pentru conaționalii lor din Italia. Nici o asociație românească nu a dezvoltat un proiect de consiliere și prevenire a prostituției masculine. În vreme ce Asociația "Comunità Nuova" a inițiat în iulie a.c. proiectul Belleville, o casă de primire a imigranților din România. Astfel, sute de băieți au parte de un loc de odihnă și pot cunoaște consilieri italieni alături de care să găsească soluții pentru a scăpa de stradă. Educatorul Massimo Conte spune că a încercat fără succes să aducă români pe posturile de asistenți sociali, însă "tinerii ajunși în Italia vor să câștige mult și în timp scurt".

După o jumătate de an de activitate, proiectul Belleville a reusit să scoată un singur băiat de pe piața de carne vie. E vorba despre un tânăr din Tulcea care a practicat prostituția masculină mulți ani până a făcut avere și într-un final a cerut ajutor să se întoarcă în țară.»

Augustin Buzura a dat în judecată statul român

«Scriitorul Augustin Buzura, fostul președinte al Fundației Culturale Române și socrul șefului SRI, George Maior, a dat statul român în judecată, pentru a-și recupera paguba prilejuită de achiziția unei case revendicate, ulterior recuperată de fostul proprietar. Scriitorul clujean a achiziționat, în anul 1997, apartamentul de cinci camere, cu suprafața de 157 mp, în care locuia în chirie, din anul 1985, situat într-o zonă rezidențială de lux, pentru care a achitat suma de 5.238 RON. În cererea de chemare în judecată, Buzura cere actualizarea sumei, ținând cont de inflație.»

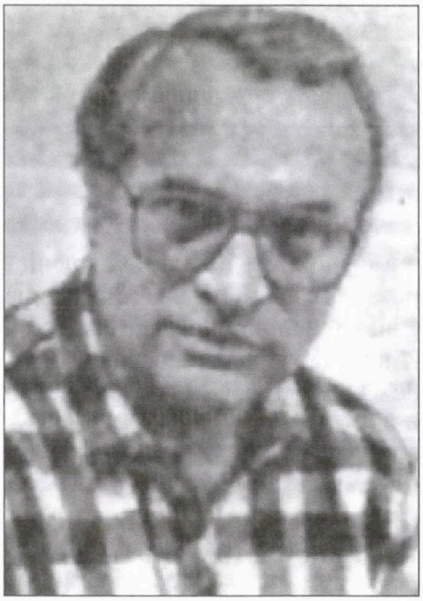

Augustin Buzura

(Dintr-o relatare de Mihai Bacalu; în "Adevărul", București 2006)

A cumpărat o gară

«Direcția Generală a Finanțelor Publice Galați a vândut Genovicăi Aron, din Bârlad, gara din localitatea Docăneasa, județul Vaslui. În cadrul licitației menite să ducă la recuperarea datoriilor CFR SA către buget au mai fost scoase la vânzare alte 13 stații. Vânzarea gării s-a adjudecat cu suma de 220 de milioane de lei vechi, adică cu prețul de pornire la licitație. Chestionată, Genovica Aron a declarat că deocamdată nu știe ce va face cu noua sa proprietate, o decizie urmând să o ia după renovarea acesteia.

Vânzarea nu va afecta călătorii, deoarece în această gară nu mai opresc nici măcar personalele, spune George Ionuț Marinescu, purtător de cuvânt al DGFP Galați. Totuși, potrivit mersului trenurilor, în Docăneasa opresc cel puțin două trenuri personale.

Participanții la licitație au mai putut cumpăra stații din județele Vaslui, Galați, Buzău, pentru care însă nu s-a înregistrat nici o ofertă. Pe listă au figurat și gările din Panciu și Odobești.»

(Dintr-o relatare de Doru Cireașă; în "Cotidianul", Buc. 2006)

Să vină Salvarea! Sunt la spital!

O întâmplare de la spitalul Mavromati-Botoșani.

Un bolnav căruia i s-a făcut o perfuzie a fost atenționat de doctor că atunci când va observa că medicamentul din punga ce atârnă pe suportul de lângă pat e pe sfârșite, să cheme sora pentru a o schimba. După ce a strigat de câteva ori după soră, bolnavul, în disperare, văzând că a trecut un timp respectabil, a format numărul de telefon al Salvării. Mașina Salvării a venit la adresa indicată și felcerii au intervenit prompt, înlocuind punga goală cu una plină cu medicamentul necesar.

(După o emisiune de știri de la ProTV România, București 2006)

Cazul Ivanciuc

"Dosariada" face ravagii în România. În fiecare zi se publică în presă dovezi despre colaborarea uneia sau alteia dintre vedetele politice sau culturale ale zilei cu "poliția politică" de pe vremuri.

Ziaristul Cornel Ivanciuc, de la "Academia Cațavencu", se numără printre cei loviți de "furtună". Povestea lui constituie o dramă de zile mari. El s-a confesat de curând jurnalistei Mirela Corlățan, de la "Cotidianul". Extrase:

«Am fost recrutat în 1981, când aveam de efectuat o condamnare la locul de muncă, în Sighet, pentru un delict minor, de drept comun.

Care era acela?

Participarea la un furt. Eu mi-am asumat aceste fapte. Am fost șantajat de ofițerul de Securitate Grijac Andrei, de la secția de Securitate a municipiului Sighetul Marmației. Pe fondul poveștii mele – trebuia să ispășesc un an și ceva de închisoare – am cedat șantajului. Formula invocată de ofițer a fost aceea că eu trebuie să-mi ispășesc pedeapsa inclusiv față de arma în care am făcut stagiul militar. Făcusem armata la Securitate, dar nu are nici o legătură cu ce s-a întâmplat mai târziu. Mi s-au cerut informații diverse, dar îndeosebi legate de o sectă iudeo-creștină din care făcusem parte. Eu am fost educat într-o familie baptistă. Comunitatea baptistă din Sighet s-a rupt și s-a format o sectă în jurul unui lider care a îmbrățișat ulterior iudaismul, iar eu am făcut parte din aceasta sectă.

Cât ați fost în această secta?

Aproape toată perioada liceului, în care am cunoscut foarte mulți oameni, inclusiv străini, fapt ce a atras primele mele contacte cu Securitatea, care au fost line. În armată am fost convocat de cel puțin 20 de ori de ofițerul de contrainformații al unității în care făceam serviciul militar. Nu am fost forțat, nu am fost umilit, nu am fost amenințat de acest ofițer pe care îl chema Chira Ioan. Am fost întrebat cum l–am cunoscut pe cetățeanul olandez Theo Seppers, baptist și el, care a fost și în casă la noi. A fost expulzat din România fără nici o dovadă clară.

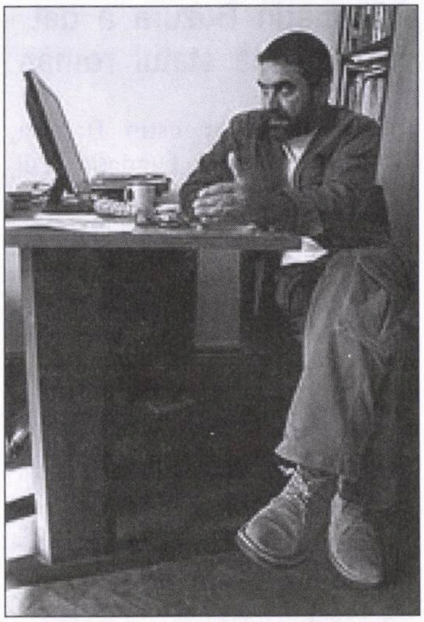

Cornel Ivanciuc

Spre sfârșitul stagiului militar, a venit un ofițer de Securitate de la Cluj, extrem de dur și de cinic. Herța și nu mai știu cum. Și mi-a zis: „Dumneata o să mergi într-o instituție de învățământ superior a României socialiste. Doctrina oficială a României socialiste este materialismul dialectic. Dumneata ești o rușine pentru facultatea la care vei merge, pentru că ești un fanatic, un sectant, n-ai nici o legătură cu lumea asta în care trăiești. Ce-ai să faci?“. Am răspuns evaziv.

Cum s-a încheiat întâlnirea?

Mi-a spus că o să ne mai întâlnim la Cluj. Ceea ce s-a și întâmplat. M-a căutat și m-a întrebat dacă mai merg la biserică. Frecventam biserica baptistă Mănăștur, eram prieten cu fata pastorului Hușanu. Au început presiuni din partea profesorilor mei, la scurtă vreme. Pe îndrumătorul de an îl chema Valeriu Belozerov, era și șeful de partid pe secția de Geografie. Pe șeful de partid pe facultate îl chema Persică. Ăștia efectiv m-au bruscat, m-au tăvălit în noroi, m-au convocat în biroul lor și mi-au cerut să nu mai merg la biserică. Dar eu nu eram un fanatic, mergeam din reflex. Am avut niște restanțe, m-au picat dinadins. Am simțit că am fost nedreptațit. Am fost exmatriculat. N–am mai revenit la facultate. A urmat o perioadă urâtă de debusolare. M-am înhăitat cu niște băieți mai neortodocși, în Sighet, am făcut niște prostii. Băieții au fost arestați pentru furt, au pronunțat și numele meu. Eram mai mult martor, dar m-am predat, mi-am asumat și faptele lor, am fost condamnat la locul de muncă un an și două luni. În 1980 am început executarea pedepsei de un an și două luni. Îmi făceam formele la Miliție, pentru că trebuia să dau un angajament că nu voi părăsi localitatea sau că voi anunța Miliția dacă vreau să părăsesc localitatea.

Care era locul de munca?

Combinatul de prelucrare a lemnului. Lucram la o secție de mobilă pentru export în Germania. Tâmplar. A venit acest ofițer de Securitate, pe care îl chema Grijac Andrei, locotenent-colonel. Efectiv m-a forțat. Cam pe aici am început. M-a șantajat efectiv.

Câți au fost implicați?

Patru, dintre care unul a reușit să fugă din țară. A fugit în Australia și acum este un bogat deținător de terenuri de opal. Altul a reușit să scape, pentru că taică-su a plătit o șpagă gigantică la Miliție. Iar altul, care se pare că avea vocație de răufăcător, și-a continuat cariera, a devenit contrabandist după Revoluție și a murit în '94 împușcat, de rakeți, pe frontiera cu Ucraina. Australianul avea un plan foarte bun. Trecem Dunărea... Puteam să fug cu el, dar am refuzat.

De ce?

Aveam un simţ al responsabilităţii destul de bine conturat. Voiam să stau aici, să ispăşesc, ceea ce mi-a creat un dezavantaj uriaş, pe care acum trebuie să-l explic. A venit ofiţerul şi parcă ştia cum funcţionez şi mi-a spus că eu am o responsabilitate uriaşă şi că eu trebuie să fac acest pas şi l-am făcut ca un imbecil. Mi-a reiterat aceleaşi poveşti cu olandezul, cu secta. Eu nu mai aveam nici o legătură cu ei. Nu mai mergeam nici măcar la biserică. Eram cam încurcat că eu nu puteam să-i onorez comanda şi atuncea îi spuneam tot felul de prostii. Întâlnirea avea loc într-un birou al personalului tehnic. El venea seara. Trecea pe lânga bancul meu de lucru. Avea un consemn: trecea pe lângă mine şi eu mă duceam după cinci minute la el în birou şi dădeam o turnătorie. M-a plătit. M-a obligat să semnez chitanţe. M-am resemnat, am zis că aşa-i procedura. Era o sumă absolut infimă, derizorie.

Ce puteai să-ţi cumperi cu suma aia?

Cred că erau 100 sau 200 de lei.

Pentru fiecare notă?

Din când în când.

Despre ce erau acele note?

Despre străinii pe care i-am cunoscut, colegii de întreprindere, şefi de fapt, că erau toţi cu partidul. Şi despre sectă, dar eu nu mai aveam nici o informaţie despre sectă. Cred că am scornit. Numai Grijac venea. După un an, în care am dat circa 20 şi ceva de informări, am refuzat să mă mai văd cu el. M-a urmărit pe stradă şi mi-a spus că, dacă nu-i dau informaţii, o să-mi ispăşesc restul de pedeapsă în puşcărie şi atunci am fugit din Sighet. M-am ascuns la nişte prieteni în Cluj şi în Oradea, în primavara lui '81.

Se terminase pedeapsa?

Nu. Mai aveam de făcut cinci luni.

Angajamentul avea şi un nume conspirativ?

Da. Balea Alexandru. L-am ales întâmplător, singur. Îmi semnam notele cu numele conspirativ de Balea Alexandru. La Miliţie am semnat angajamentul, prin '80.

Acele note informative despre colegi le puteau afecta viaţa?

Nu. Nimănui nu i s-a întâmplat nimic.

În această perioadă aveaţi şi bănuiala că sunteţi urmărit?

Nu am nici o dovadă.

Deci, în perioada '80-90, nu aţi vorbit cu nimeni despre aceşti ani?

Nu, pentru că eu am plecat din Sighet. Am beneficiat de un decret de graţiere pe 23 august '81, faptele mele fiind prescrise, prin decretul dat de Ceauşescu. Atunci m-am întors în Sighet şi am stat câteva luni. După aceea am plecat definitiv din Sighet şi m-am mutat în Bucureşti, unde am lucrat până în 1991. Am ajuns tehnician geofizician. Asta a fost ultima mea încadrare. Acel securist din Sighet nu m-a căutat niciodată. Nu am mai avut nici o legătură cu el.

Nu v-aţi gândit că puteaţi face rău cuiva prin aceste note?

Ba da. E ultimul lucru pe care l-am dorit vreodată să mi se întâmple.

În momentul semnării angajamentului, ce variante vi s-au prezentat?

Că voi executa pedeapsa la locul de muncă. Securistul mi-a spus că voi putea să mă reabilitez mai repede. Asta a fost alternativa. Nu ştiu ce a fost în capul meu.

Deci nu a fost o ameninţare explicită.

A fost şi ameninţare. Că, dacă nu, o să am probleme la locul de muncă. Aluziv s-a vorbit despre posibilitatea întoarcerii mele la puşcărie, dar nu a fost o ameninţare foarte clară. Au fost presiuni. Nu eram în apele mele, ca să pot ţine piept unei noi ameninţări.

După 1990, care au fost relaţiile cu serviciile de informaţii?

În '93 mi-au spus vecinii că strângea SRI-ul informaţii despre mine, stăteam vizavi de Consulatul american. În clădirea în care locuiam, până în '94 cred, a existat un birou special al serviciilor de informaţii, cred că al SRI, dotat cu aparatură de interceptare, care supraveghea Consulatul SUA. Era exact sub mine, auzeam noaptea aparatura lucrând, din când în când venea un tehnician, care, de regula, era o femeie. Era o problemă foarte complicată pentru ei că era un ziarist care lucra la „Caţavencu", care statea deasupra apartamentului cu aparatele.

Aţi fost filat?

Păi da, am fost înregistrat, când a fugit căpitanul Bucur cu casetele de la SRI, în '96, am apărut şi eu în acele înregistrări. Deci toate telefoanele noastre erau înregistrate. În '93 s-a întâmplat chestia cu Securitatea, cu SRI-ul...

Şi în luna decembrie, scrieţi aici, „un ofiţer de informaţii din MApN încearca să mă şantajeze".

Aaa, da, e un alt episod. În '93, da, spunându-mi că am dosar.

A venit la dvs. la redacţie?

A fost o întâlnire pe stradă, mi-a spus că am dosar la Securitate şi a încercat să mă şantajeze. În Piaţa Rosetti, în apropiere de imobilul meu. Îl cunoşteam şi i-am spus „publică-l".

Ce vă cerea?

Ciocu' mic, adică să nu mai scriu despre armată.

„În luna mai, în '94, maiorul Costiuc, de la secţia SRI din Sighetu Marmaţiei, îmi hărţuieşte mama", aţi scris în revista „22". A fost şi asupra ei un şantaj?

A încercat să o determine să mă convingă să nu mai scriu împotriva lui Măgureanu, că o să am foarte mari probleme. Paralel, şi fratele meu care făcea armata a avut foarte mari neplăceri.

Despre ce se scria atunci în „Caţavencu“ mai exact?

Despre Revoluţie, despre mineriada din iunie '90, despre Măgureanu. Despre faptul că el a desfăşurat misiuni sub acoperire în străinătate, el a fost ofiţer pe deplin conspirat al DIE şi că a desfăşurat o misiune sub acoperire în Libia, unde l-a contactat pe viitorul preşedinte Gaddafi. Această informaţie practic a răsturnat balanţa echilibrului în defavoarea mea. În ‘95, paralel cu publicarea unui serial despre serviciile secrete în revista „22“, Măgureanu a mers cu dosarul meu la doamna Adameşteanu. D-na s-a speriat foarte tare şi mi-a zis, uite, a venit Măgureanu cu dosarul, a venit cu un buchet de gladiole, de vreo doi metri. Face: „Doamnă, uitaţi-vă cine este Ivanciuc, uitaţi-vă ce dosar are, nu este bine totuşi ca revista dumneavoastră să publice aşa ceva“. Eu am spus de la început că vor fi probleme şi că modulăm de aşa manieră materialul încât să îl putem oricând întrerupe. Paralel, începuse acţiunea de urmărire la Secţia Parchetelor Militare împotriva mea. Pentru transmitere de date, spionaj. Deci la două capete s-a lucrat, la trei, pentru că şi Mihai Cîrciog, patronul trustului din care făceam parte, i-a convocat pe un coleg-doi să le arate dosarul meu, un dosar fotocopiat de Măgureanu. Şantaj prin toate mijloacele. Serialul a continuat cam până la sfârşitul lui iunie, începutul lui iulie, l-am întrerupt, s-a constituit o celulă de criză la nivelul „Academiei Caţavencu“, s-a hotărât ca eu să fiu asumat de către „Academia Caţavencu“ cu tot cu trecutul meu şi am devenit bun patrimonial al „Academiei Caţavencu“. Colegii mi-au făcut pavăză. Ce vă mai pot spune e că dosarul meu, în '95, a fost dat lui Cristoiu pentru a fi publicat la „Evenimentul zilei“. Dan Andronic mi-a spus că Cristoiu a refuzat să-l publice.»

Prostituate românce plătite ca să vină la Londra. Dar nu pentru ceea ce vă închipuiţi dvs. Ci pentru altceva

«Directorul executiv al Forumului Politic şi Economic Anglo-Român, David Webster, clarifică pentru „Cotidianul“: „Printre muncitorii britanici necalificaţi – cititorii tipici ai «The Sun» (cotidian englez de mare tiraj unde a apărut un atac violent la adresa emigranţilor din România, **n. red.**) – există opinia că migranţii le vor lua slujbele. Aşa că nu e surprinzător că linia editorială pe care o adoptă tabloidul e ostilă migraţiei“. Webster precizează că nu e vorba de restricţii adresate doar Bulgariei şi României, ci de unele care ar fi fost implementate indiferent ce ţară aderă la UE. Directorul subliniază însă faptul că ziarele se întorc din comoditate la poveştile negative despre români, cu atât mai mult cu cât se crede că publicul „mai vrea“. „O publicaţie britanică a planificat deja un subiect pentru 1 ianuarie. Vor plăti câteva prostituate românce să ia avionul către Marea Britanie pentru a putea scrie un articol cum că primii oameni care s-au dat jos din avion în Anglia erau muncitoare în domeniul sexului“, relatează Webster, menţionând că românii se întâmplă să fie ţinte uşoare tocmai pentru că, neştiindu-se multe despre ei, e uşor să le creezi o imagine proastă.»

(Din "Cotidianul"; Buc. 2006)

Cancanuri...

...despre vedetele momentului găseşti în VIP şi în toate publicaţiile care nu vor să-şi piardă în 24 de ore cititorii.

Cristina Dumitru

■ **Cristina Dumitru** (19 ani) şi-a făcut peste noapte un nume. Prezentându-se la concursul "Miss Maxim Worldwide 2006", alături de 23 de alte finaliste din tot atâtea ţări, frumoasa româncă s-a clasat pe locul I. Votul a avut loc pe Internet. Succesul i-a adus un contract de 100.000 de dolari la marea agenţie de foto-modele "Major Models Management". În curând îi vom vedea chipul (dar şi trupul) în revistele de modă ale lumii.

■ E bine, când te-ai ajuns star, să ceri cât mai mult de la ziare, pentru o fotografie *exclusivă* sau un reportaj cu dezvăluiri privind viaţa ta intimă. Dar şi aici trebuie să ai simţul măsurii şi să nu tragi peste 31. Că se rupe aţa. Aşa au păţit mai deunăzi două dintre numele cele mai *comerciale* din România de azi. Astfel, fotbalistului **Adrian Mutu** (care joacă în Italia), revista "Academia Caţavencu" i-a propus să facă două-trei fotografii cu fetiţa sa. Ştiind că actorii Angelica Jolie şi Brad Pitt au încasat pentru câteva poze asemănătoare o sumă astronomică, Mutu şi-a zis că poate şi el să ceară săptămânalului bucureştean o sută de mii de dolari acolo, "că ăia-s plini de bani". Revista, care nu e chiar atât de plină de bani, n-a fost de acord cu preţul cerut şi înţele-

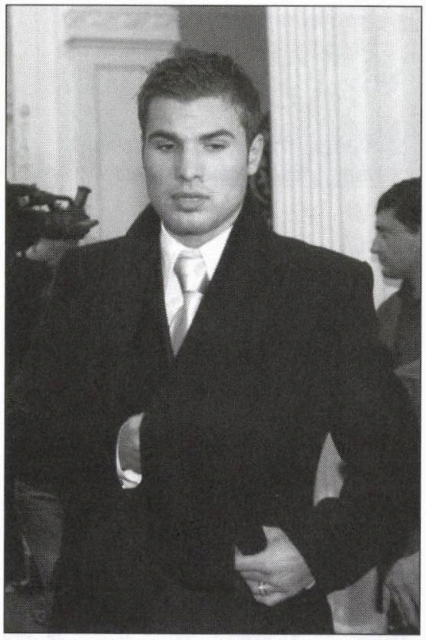

Adrian Mutu: a tras în bară

gerea a căzut baltă. Cam în același timp, o agenție de publicitate din București le-a propus soților **Andreea Marin** și **Ștefan Bănică jr.** să filmeze câteva minute pentru un spot (clip) publicitar. Vestitul cuplu a cerut tot o sută de mii (dar de euro) și agenția a spus pas.

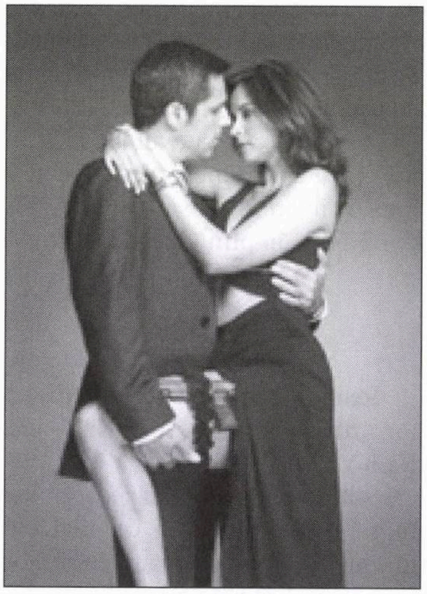

Andreea Marin și Ștefan Bănică jr.: fraților, ascultați la vorba mea: nimic peste măsură!

Gigi Becali

Așa arată. Așa este.

■ Este imposibil să deschizi astăzi un ziar sau o revistă și să nu dai, măcar o dată, de numele lui **Gigi Becali.** Afacerist (a început prin anii '80 cu creșterea oilor), patronul Clubului "Steaua", președintele unui partid (Partidul Noua Generație) care face concurență lui Vadim Tudor, autor de *perle* care fac ocolul țării, nea' Gigi este pomenit mai des în mass-media decât președintele țării, Traian Băsescu, sau mai sus amintiții Mutu și Andreea Marin. Iar figura lui e tot atât de cunoscută precum, la noi, aceea a lui Beny Sela, violatorul în serie. Iată o fotografie mai recentă a lui Gigi Becali: o dăm fiindcă, cinstit vorbind, ni se pare că îl reprezintă foarte bine.

■ Trop c'est trop, spune francezul. Enough is enough, zice englezul. Dar se pare că celebrul cuplu **Adriana Bahmuțeanu** (prezentatoare TV) și **Silviu Prigoană** (om de afaceri) nu cunoaște aceste expresii. Sau nu le ia în serios. Originalitatea celor doi constă în aceea că au divorțat până acum de cinci ori. E o sumă. Mai nou, ei s-au despărțit pentru a șasea oară. Amănunte în ziarul "Libertatea", sub semnătura Mirelei Dinică:

«Silviu Prigoană a recunoscut că la începutul acestei săptămâni a intentat acțiune de divorț pentru că în urmă cu o săptămână, soția sa, Adriana, a părăsit la miezul nopții căminul conjugal.

Surse apropiate cuplului susțin însă că altul e, d fapt, motivul divorțului pe care Silviu intenționează de data aceasta să-l ducă până la capăt. "Motivul" este o brăileancă, pe nume Argentina, în vârstă de 30 de ani, care ar fi, con-

Adriana Bahmuțeanu

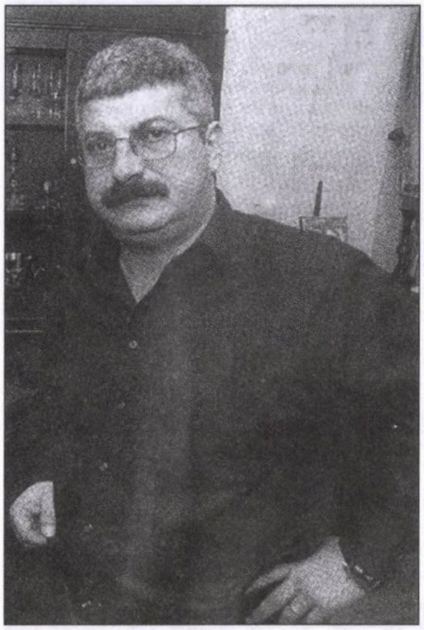

Silviu Prigoană: o prigoneşte?

form spuselor surselor noastre, cam de şapte ani amanta patronului de la Rosal. Acesta ar fi adus-o mai aproape de el în capitală, în urmă cu câţiva ani, unde i-ar fi închiriat o garsonieră şi ar fi angajat-o consilier juridic la o agenţie de publicitate.

Contactat telefonic, Silviu Prigoană declară: "Nu este adevărat, nu am nici o amantă. Ce, eu sunt parlamentar sau prosper om de afaceri, să am timp de iubite? Nu pierd eu vremea cu asemenea prostii. Adriana m-a părăsit la sfârşitul săptămânii trecute, pe la două noaptea, în timp ce dormeam. Am aflat abia dimineaţa, de la menajeră, că Adriana a plecat în toiul nopţii. Nu e adevărat că am dat-o afară fără lucruri, nici vorbă, şi-a luat hainele cu ea, ce staţi să vă uitaţi în gura ei? Habar n-am ce a determinat-o să plece de acasă".

În replică, Adriana Bahmuţeanu spune că joi seara, în urmă cu o săptămână, Prigoană a dat-o afară din casă numai în furou. "Când m–am bagat în pat, lângă el, am vrut să-l ating dar... a început să ţipe la mine să plec de acolo că s-a săturat de mine. L-a apucat aşa, din senin! De frică am luat geanta, m–am urcat în maşină şi am plecat aşa, în furou. De atunci nu m-a mai primit acasă, nu-mi dă voie să întru în casă să-mi iau hainele. Am fost la Obor să îmi cumpăr câteva bluze, am împrumutat de la sora mea câteva haine, că nu mai am nici cu ce să mă îmbrac la serviciu. Nu ştiu care sunt motivele pentru care se poartă aşa urât cu mine şi nici nu ştiam că a intentat acţiune de divorţ. Nu m-a sunat nici să-şi ceară iertare. Eu îl iubesc şi nu vreau să ne despărţim, dar dacă el aşa crede că e cel mai bine pentru noi, asta e!", ne-a declarat Adriana.»

■ An de an se decernează, cu mari emoţii şi cu aprige lucrături de culise, premiile TV şi – în primul rând – titlul de "cea mai sexy vedetă de televiziune". Şi tot an de an, printre finaliste s-a aflat, ca o abonată la podium, frumoasa prezentatoare **Andreea Marin.** Acuma, însă, surpriză: animatoarea emisiunii "Surprize-surprize" de la ProTV lipseşte de pe lista celor nominalizate pentru mult râvnitul trofeu. Persoanele care au reuşit să o scoată din cursă sunt **Mihaela Rădulescu** (vechea rivală), **Andreea Raicu, Simona Pătruleasa** şi **Nicoleta Luciu.**

■ O carieră mai puţin obişnuită face în Occident actriţa şi cântăreaţa **Rona Hartner.** Femeia care devenise faimoasă în urmă cu ani datorită presei, care susţinuse că ar fi amanta fostului preşedinte Emil Constantinescu, s-a stabilit la Paris, unde repurtează un mare succes ca interpretă de muzică ţigănească (ea fiind, se pare, pe jumătate ţigancă şi pe jumătate... evreică). În ultimul ei album, intitulat "Boum Ba Clash", ea cântă 14 piese, în franceză, română şi ţigăneşte, printre care "Sticle goale cumpăr", "Soro lume" şi "Inel, inel de aur".

Rona Hartner
Dj Click

■ La Veneţia? La Paris? Pe Coasta de Azur? Nu, astea-s depăşite. Numai nepricopsiţii se duc acolo în luna de miere. **Oana Andoni,** prezentatoarea ştirilor de weekend de la ProTV (şi, deci, bună cunoştinţă de-a noastră), s-a măritat cu vechiul ei prieten Cătălin Stoica. După nuntă (care a avut loc la Viena), tânăra pereche a plecat, pentru luna de miere, în insula Bora-Bora, din Tahiti, în plin Ocean Pacific.

Decese

Iosif Conta (82), dirijor, director artistic al Orchestrei Naţionale Radio.

Sütö Andràs, romancier, dramaturg, eseist, unul din cei mai cunoscuţi scriitori români de limbă maghiară. Câteva scrieri: "A şaptea bucurie" (nuvele); "Rătăcirile lui Salomon" (roman); "Nuntă la castel" (comedie).

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Victoria lui Rambo

Rahm Emanuel a fost conceput în Israel și a petrecut primele sale cinci luni embrionice în Țara Sfântă. Apoi, părinții săi, un medic de copii și o funcționară, s-au mutat la Chicago și după încă patru luni s-a născut fiul lor, Rahm.

Tânărul Emanuel a urmat baletul și a devenit ulterior balerin de profesie. S-a lăsat de balet, însă, și a urmat cursuri de Oratorie și Comunicare la celebra Universitate Northwestern din Illinois. De aici, a intrat în politică și a avut o carieră fulgerătoare care l-a purtat pe cele mai înalte culmi, ca "om de culise", ca organizator, strateg și strângător de fonduri electorale pentru candidații Democrați din statul său, începând cu veteranul senator Paul Simon și sfârșind cu faimosul primar al orașului Chicago, Richard Daley.

În 1991, însă, pe când Israelul era lovit de Scudurile irakiene din timpul războiului din Golf, Rahm părăsește scena politică americană pentru a se angaja voluntar în Zahal, unde se ocupă de examinarea frânelor echipamentului militar, undeva la o bază din nordul Israelului.

Cum era de așteptat, cu priceperea, inteligența și talentul său politic, la întoarcerea sa în SUA, Rahm Emanuel a fost remarcat de Bill Clinton, aflat în campanie electorală, și în scurt timp devine mâna dreaptă a viitorului președinte. În anii administrației Clinton, este văzut adesea în compania președintelui, al cărui consilier principal devine, participând la elaborarea strategiei politice interne și externe a Statelor Unite.

"Rambo", cum l-au poreclit prietenii săi, este cunoscut prin agresivitatea și sinceritatea cu care își exprimă opiniile. De notat, de exemplu, franchețea cu care l-a prevenit pe primul ministru britanic, Tony Blair, înainte de apariția acestuia împreună cu Clinton la un meeting la câteva zile după dezvăluirea afacerii Monica Lewinsky: "This is important. Don't fuck it up" ("Treaba asta e importantă. N-o compromite").

După anii Clinton, Rahm Emanuel a candidat cu succes pentru Congres, unde reprezintă și azi populația din statul Illinois. În ultimii doi ani, el a fost însărcinat de către Partidul Democrat cu recâștigarea voturilor pierdute în Congres de către acesta în alegerile din 1994, pierderi nerecuperate până la 7 noiembrie 2006.

8 noiembrie 2006, ora 2 dimineața: Rambo redevine balerin. După anunțarea rezultatelor, ținânduse de mână cu Nancy Pelosi, proaspătă lideră a Congresului american, și cu Harry Read, noul lider al Senatului, el dansează de fericire pe scena de la cartierul general electoral al Partidului Democrat din Washington, sărbătorind marea victorie parlamentară care i se datorează în mare măsură. Democrații, condamnați la tăcere 12 ani, au reocupat scaunele majorității pe care le încălziseră timp de 40 de ani înainte de a fi izgoniți de "revoluția" republicană din 1994, iar Rambo este eroul principal al acestei revoluții.

Începând cu luna ianuarie 2007, Democrații vor controla ambele camere ale Congresului american. Victoria lor nu se datorează atâta filozofiei sau programului Democrat, cât nemulțumirii față de politica dură a lui Bush și a administrației sale. Aici, părerile sunt împărțite. Unii susțin că a fost vorba de respingerea incompetenței dovedite în Irak, alții spun că a fost o condamnare a corupției fără precedent din rândurile membrilor Republicani ai Congresului. Majoritatea, conform sondajelor de opinie recente, consideră că Bush, a cărui politică se bucură de aprobarea a numai 30% dintre cetățeni, este de o incompetență atât de crasă, că trebuiesc schimbări dramatice înainte de a fi prea târziu. Cu numai două zile înainte de alegeri, câteva lovituri grave au venit una după alta pe capul administrației.

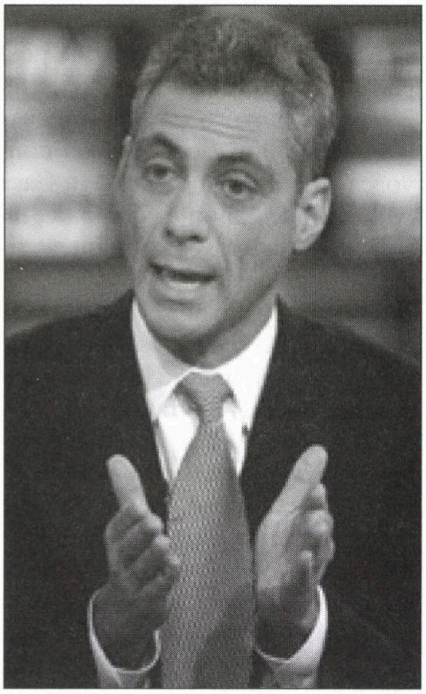

Rahm Emanuel: Rambo

Un ziar care este citit numai de militarii din armata americană, cerea demisia imediată a ministrului Apărării, Donald Rumsfeld. Aceasta venea după cererea similară a câtorva generali în rezervă, făcută în urmă cu cteva luni.

Președintele Bush a declarat atunci că Rumsfeld este un ministru excelent, că se bucură de întreaga sa încredere şi că va rămâne la post până la sfârşitul cadenţei sale în 2008. La numai 6 ore după încheierea alegerilor, acelaşi Bush convoacă o conferinţă de presă la Casa Albă, unde anunţă demisia lui Rumsfeld. De prisos să amintesc ridiculizarea la care a fost supus preşedintele de către ziariştii care nu-şi schimbaseră încă veşmintele de când li se comunicase în acelaşi loc exact hotărârea contrarie.

Preşedintele, care în urmă cu numai câteva zile declarase la meetingurile electorale că o victorie în alegeri a Democraţilor ar însemna o lovitură gravă pentru SUA, că o majoritate Democrată în Congres ar reprezenta o victorie a terorismului, a chemat de urgenţă în Biroul Oval pe noii săi parteneri, încercând să şi-i apropie după 6 ani în care i-a ignorat sau combătut.

Nu se ştie ce se poate aştepta de la Democraţi. În campania electorală, ei nu au prezentat nici un plan în legătură cu Irakul, mulţumindu-se să critice lipsa de viziune a lui Bush.

Prezenta administraţie este însă atacată şi din interior. Evangheliştii au votat pentru prima oară în proporţie de 30% cu Democraţii. Ignorându-l pe Bush, Republicanii l-au ales pe Trent Lott în poziţia nr. 2 a partidului în Senat. Lott fusese debarcat dintr-o funcţie similară, cu acordul lui Bush, în urmă cu câţiva ani. Realegerea lui reprezintă un afront la adresa preşedintelui, din partea propriului său partid. Bancul zilei spune că soarta lui Bush este stranie: în urmă cu 35 de ani, tăticul Bush l-a scăpat pe fiu de războiul din Vietnam, adăpostindu-l în Garda Naţională. Azi, fiul călătoreşte în Vietnam ca să scape de Washington. Înarmat cu un tratat comercial avantajos pentru fostul inamic asiatic, Bush s-a deplasat la Hanoi, în noiembrie 2006. Avionul prezidenţial nu părăsise încă spaţiul aerian american, când Republicanii din Congres... au anulat tratatul, lăsându-l pe Bush să aterizeze la Hanoi cu mâinile goale.

O mulţime de Republicani au trecut la Democraţi în preajma alegerilor, unii chiar candidând cu succes împotriva fostului lor partid.

Cea mai grea lovitură a venit de la foştii ideologi, adevăraţii responsabili ai "doctrinei Bush". Într–un editorial din revista "Vanity Fair", Kenneth Adelman, Richard Perle şi David Frum au dat un vot de blam lui George Bush, declarând că incompetenţa administraţiei sale a distrus planurile lor grandioase. "Dacă aş fi ştiut atunci ce ştiu acum, probabil că n-aş fi recomandat să invadăm Irakul", declara Perle printre altele. "Cauza catastrofei prezente are o singură explicaţie", continuă el, "o administraţie care funcţionează mizerabil".

Speriaţi de efectul asupra alegătorilor al acestui articol, apărut cu numai câteva zile înainte de deschiderea urnelor, ideologii neo-conservatori au schiţat cu jumătate de gură nişte dezminţiri ulterioare, care au trecut însă neobservate.

Ca şi cum nu era de ajuns, cei ce constituie baza alegerilor lui Bush, evangheliştii, cei ce pun morala înainte de toate, au căzut tocmai acum victima unei lovituri de graţie. Onorabilul Reverend Haggard, care controlează nu mai puţin de 45.000 de biserici cu peste 30 de milioane de membri, şi care o dată pe lună obişnuia să ia micul dejun cu George Bush la Casa Albă, a fost demascat – vai! – de o prostituată masculină. Acesta a dezvăluit preferinţele sexuale ale reverendului, dând amănunte despre relaţiile intime întreţinute cu onorabilul; el a spus de asemenea că Haggard obişnuia să cumpere şi droguri înainte de partidele sexuale. Reverendul a lipsit la alegeri, fiind ocupat să se înscrie la un curs de reeducare, iar enoriaşii săi au declarat că deoarece printre evanghelişti nu există homosexuali şi nici drogaţi, avem de-a face fără îndoială cu o lucrătură a diavolului menită să-l distrugă pe reverend.

Oh! America regretă timpurile când marea sa problemă o constituia infidelitatea conjugală a preşedintelui!

În plus, astăzi, două agenţii federale investighează dacă administraţia Bush a încercat să intimideze pe oamenii de ştiinţă guvernamentali în legătură cu cercetarea lor cu privire la mediul înconjurător.

Ziarul "New York Times" a avertizat de curând Casa Albă că guvernul SUA, în dorinţa-i fierbinte de a se dezvinovăţi că n-a găsit arme de distrugere în masă în Irak, a pus pe Internet o pagină care, nici mai mult nici mai puţin, descrie un procedeu de a fabrica bombe atomice găsit în arhivele irakiene. Casa Albă a închis de urgenţă pagina de pe Internet.

Abraham Lincoln spunea: "Poţi induce în eroare pe toţi oamenii un timp, sau numai pe unii întotdeauna, dar în nici un caz pe toţi, întotdeauna".

Se pare că americanii au ajuns la această concluzie când s-au repezit la vot în ziua de 7 noiembrie.

Unii spun că Bush i-a enervat atât de tare pe propriii săi aliaţi prin incompetenţă, amatorism şi chiar prin trădarea lui Rumsfeld, că s-ar putea ca pe viitor să lucreze mai degrabă cu un Congres Democrat decât cu unul Republican.

Noua majoritate Democrată în Congres a fost votată cu un aport evreiesc de mare anvergură, aproape 90%. De asemenea numărul evreilor în Congres a crescut la 30 de membri, iar în Senat, la 13 membri. Şeful majorităţii parlamentare Democrate, Steny Hoyer, este un apărător cunoscut al intereselor Israelului, foarte apropiat de lobbyurile pro-Israel şi un vizitator frecvent al Israelului.

Politica pro-Israel a lui Bush constituie probabil singurul domeniu în care preşedintele nu va întâmpina greutăţi în noul Congres. Altminteri, noul şef al Comisiei de investigaţii a Congresului, Henry Waxman, a declarat că singura sa problemă este să aleagă ce anume să investigheze mai întâi din politica administraţiei din ultimii 6 ani.

George W. Bush e în cădere liberă şi, deşi Democraţii au promis să nu se ocupe de asta, demiterea preşedintelui înainte de sfârşitul cadenţei sale pare totuşi posibilă.

Îngrijorător este însă că după ce timp de 6 ani Bush a ignorat sau a respins pe faţă sfaturile tatălui său şi ale acoliţilor acestuia, azi este silit să se întoarcă spre "bătrân". Preşedintele care spunea cândva că în privinţa sfaturilor el le refuză pe cele ale tatălui său deoarece le preferă pe cele primite din partea tatălui ceresc, l-a chemat de urgenţă pe "salvatorul universal", James Baker, cel care-l mai salvase o dată, când cu alegerile din anul 2000. Apoi, sub presiunea părintească, l-a demis urgent pe Rumsfeld (pe care tăticul nu-l înghiţea deloc), înlocuindu-l cu fostul protejat al tăticului, Bob Gates, un fost şef al CIA. Scurt timp după aceea a reapărut pe firmament şi fostul minisru de Externe al lui Bush senior, Larry Eagelberger.

Neo-conservatorilor, aliaţi ai Israelului, li s-a spus pe când se trântea uşa în spatele lor: "După ce aţi prezis că putem controla Irakul cu 40.000 de soldaţi, că vom fi întâmpinaţi cu flori, că misiunea a fost îndeplinită, că răzmeriţele etnice din Irak sunt pe ultima sută de metri, că petrolul irakian va acoperi cheltuielile de război şi câte şi mai câte, e cazul să părăsiţi Washingtonul şi să-i mai lăsaţi şi pe alţii să facă preziceri".

Nancy Pelosi:
încă o femeie la putere

În acelaşi timp, un vâjâit sumbru se aude prin capitală. Sunt maşinile care fac tăiţei din documentele secrete redactate în ultimii 6 ani.

Astăzi nu există nici o promisiune de mai bine, dar nici o garanţie că va fi mai rău. Bursa din Wall Street a atins un nivel record a doua zi după alegeri, iar cât despre Bush, îmi aduc aminte ce a spus Churchill când a pierdut alegerile de după război. Soţia lui l-a încurajat: "Nu te necăji! Pierderea asta este o binefacere mascată!". "Mda, a răspuns buldogul, această binefacere s-a mascat foarte bine!".

Un Republican celebru, retras astăzi din politică, îl apostrofase pe Bush în seara alegerilor: "Cine eşti tu şi ce-ai făcut din preşedintele Statelor Unite?"

Vom trăi şi vom vedea. În miercurea de după alegeri, dimineaţa devreme, telefonul din dormitorul noului lider al Congresului american zbârnâia fără încetare. Nancy Pelosi ridică receptorul crezând că e fiica ei din New York, care trebuia să nască dintr-un moment în altul. "Ai născut?", întreabă Nancy. De la celălalt capăt al firului, însă, o voce neaşteptată răspunde: "Doamnă Pelosi, la telefon este preşedintele SUA. Felicitări!"

MAMAIA מאמַיה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Ing. THEODOR TOIVI – Haifa

Plimbare prin fostul Imperiu Austro-Ungar

De obicei, colaboratorii noştri care călătoresc prin străinătăţi ne trimit însemnări dintr-un loc sau altul: Paris sau San Francisco, Moscova sau Tokyo, Tanganica sau La Paz, Bombay sau Insulele Pago-Pago.

Ing. Theodor Toivi ne scrie despre un întreg imperiu; care a pierit şi, totuşi, a rămas. În felul lui.

Am fost întotdeauna un admirator sincer al civilizaţiei, muzicii şi frumuseţilor naturale din spaţiul istoric aparţinând fostului Imperiu Habsburgic.

Prezentele note de drum au ca geneză privilegiul unor călătorii în oraşele Novi Sad şi Zrenianin din Voivodina, Rădăuţi şi Câmpulung din Bucovina, Kecskemet şi Szeged din Ungaria, Brno şi Karlovy Vary din Cehia şi Moravia, Katowice din Silezia, Innsbruck şi Bad Gastein din Tirol, sau Merano şi Cortina d'Ampezzo din Alto Adige.

În momentul de faţă rândurile care urmează au devenit mai curând o incursiune în timp şi politică decât într-un spaţiu geogafic propriu-zis...

Braşov (1941-1944)

La Braşov, unde tatăl meu (z"l) presta munca obligatorie, ajunsesem datorită deciziei autorităţilor din anul 1941, prin care oraşul Ploieşti urma să devină *judenrhein*, situaţie care pe lângă părţile triste legate de părăsirea forţată a domiciliului, a prezentat pentru mine avantajul unei prime integrări în spaţiul legat de subiect...

Voi renunţa la descrierea Bisericii Negre, a Scheiului sau a Promenadei din prea-frumosul oraş transilvănean unde mi-am petrecut o parte a copilăriei, considerând pe bună dreptatate că mulţi dintre cititorii mei le-au admirat măcar o dată în viaţă. Voi încerca să redau în schimb ceva din evenimentele care mi-au marcat primii ani de înţelegere a mediului înconjurător.

În vremea aceea frecventam o grădiniţă cu limba de predare germană în piaţa Hirsh şi eram la curent cu dezastrul armatei germane la Stalingrad şi ulterior cu debarcarea forţelor aliate în Franţa. Ştirea a fost confirmată când uriaşa hartă din Piaţa Sfatului, care marca cu steguleţe germane linia frontului, a dispărut fără urmă din vitrina unde fusese expusă.

Eram blond, vorbeam oarecum nemţeşte cu proprietăreasa şi colegii de gradiniţă, fiind îmbrăcat ca toţi copiii de saşi, cu pantaloni scurţi din catifea maron cu bretele şi cămaşă cadrilată.

Cu toate acestea nu am reuşit să pătrund niciodată în societatea ermetică "ungarofonă" a colegilor de gradiniţă sau şcoală primară...

Am fost adoptat însă fără rezerve de micul grup format din 5 copii români din cartier. Vorbeam limba română din vechiul Regat şi ca urmare a acestui fapt băieţii au trecut cu vederea că eram elev la şcoala evreiască.

Dar în perioada respectivă nici nu existau alte opţiuni, deoarece în perimetrul celor trei străzi paralele aflate între Spitalul Militar Regina Maria şi poalele Tâmpei (muntele dominant al oraşului), aceştia erau singurii copii care vorbeau limba română...

◆

Pe aleea care urca spre promenadă, nu departe de locul unde începea strada Castelului, autorităţile construiseră în 1943 un mare adăpost subteran. În cursul unui bombardament, aviaţia americană, supusă tirului unei unităţi anti-aeriene germane plasate ceva mai sus, a lansat câteva bombe în zona amintită. După câteva ore am asistat împreună cu alţi copii îngroziţi la evacuarea zecilor de cadavre carbonizate din ruinele adăpostului...

Noi, care, ca evrei, nu aveam acces la adăposturile publice, am stat tot timpul bombardamentelor în subsolul casei unde locuiam, nu departe, pe strada Carmen-Sylva 3. Atunci când zgomotul exploziilor se înteţea, la îndemnul mamei, spuneam sistematic rugăciunea Shema Israel, învăţată de curând, în clasa I primară.

◆

Unul dintre băieţi introdusese de curând ştiri alarmante în discuţiile micului grup de copii:

– Vin ruşii! Nemţii or să se cărăbănească! Noi însă va trebui să fugim în munţi...

Nu luam în considerare gravitatea acestor ştiri, asistând tăcut la discuţii, cu superioritatea celui care asculta, împreună cu părinţii, la aparatul de radio al unui vecin, comunicatele postului de radio Londra...

Într-o dimineaţă, tata ne anunţă:

– S-a încheiat un armistiţiu! Armata română a întors armele contra nemţilor!

În următoarele ore, unităţi ale armatei române au luat poziţii pe strada Carmen Sylva, chiar în faţa casei noastre. Nu departe se afla linia germană, situată ceva mai jos, spre centrul oraşului.

Confruntarea militară părea iminentă, dar până la urmă s-a ajuns la o înţelegere. În următoarele 24 de ore, mai precis în după-amiaza zilei de 24 August '44, nu departe de hotelul Aro, am asistat la unul din evenimentele memorabile care au avut loc în localitate. Wermachtul a părăsit Braşovul odată cu imensa coloană de maşini militare care se formase pe strada Lungă... Mulţi dintre ofiţerii germani erau însoţiţi de logodnice locale, situaţie care genera despărţiri udate de lacrimile părinţilor acestora, rămaşi în oraş.

După puţin timp o coloană de tancuri sovietice străbătea în viteză strada Lungă – în aceeaşi direcţie: Berlin!

În luna noiembrie 1944 m-am întors împreună cu părinţii la Ploieşti, unde – în atmosfera poluată de gazele rafinăriilor de petrol – priveam nedumerit noile afişe cu Marii Noştri Aliaţi şi ruinele oraşului cauzate de aviaţia acestora...

Karlovy Vary (1972)

Am vizitat celebra staţiune cu ape termale în iulie 1972 cu ocazia unui raliu cu Dacia 1300 pe traseul Ploieşti – Berlin Est şi retur.

Aristocraţii şi elita Europei de la Petru cel Mare şi până la Franz Iosef s-au tratat în staţiune, iar vizita unor celebrităţi din lumea artelor cum ar fi Goethe, Schiller, Beethoven, Chopin, Paganini şi mai târziu Gogol, Liszt, Freud, Dvorak, Brahms, Wagner, Grieg şi Karl Marx au contribuit la faima mondială a locului. Se pare că prezenţa primului dascăl pe lista de mai sus a inaugurat obsesia ulterioară a nomenclaturii proletariatului pentru staţiuni de odihnă exclusive...

În secolul 19, denumit şi secolul de aur al staţiunii, s-au construit Colonadele Izvoarelor Termale, Colonadele Mill, Colonadele Pieţii, Băile Imperiale, Teatrul Municipal, Biserica Anglicană, Biserica Rusească, Sinagoga (se putea fără?) şi în 1912 hotelul internaţional imperial Grand Hotel...

La băi la Karlsbad, pe vremuri... (oh, ce vremuri!)

Parcurgem încet oraşul, parafând meticulos lista obiectivelor demne a fi vizitate. La sfârşit intram într-un teleferic antediluvian şi urcăm pe una din înălţimile împădurite care înconjoară Karlsbad-ul, ajungând pe terasa unui restaurant, de unde admirabila staţiune se desfăşura privirilor noastre în întreaga ei splendoare...

❖

Am locuit nu departe, la Chomoutov, într-un camping cu căsuţe confortabile. Locul, de altfel destul de atractiv, pe marginea unui lac, era populat cu turişti polonezi, bulgari, est-germani şi români – drept pentru care campingul respectiv a devenit cunoscut sub denumirea "La lagărul socialist"!

Seara, după ce ne-am întors din Karlsbad, am stat la o şuetă în faţa unui foc de tabără cu câţiva colocatari. Tema era imposibilitatea noastră de a avea acces la elegantele hoteluri din oraş. Cel mai indignat era un rus care sosise tocmai din Ucraina cu un Moskvici jerpelit.

– Noi am învins nemţii în acest război. La 11 Mai 1945 tatăl meu, soldat în Armata Roşie, a eliberat oraşul de fascişti, şi acum aceşti împuţiţi de cehi ne cer Deutsche Marke ca să intrăm în hotelul Moskva din Karlovy Vary! Aţi văzut Aleea Colonadelor Prieteniei Ceho-Sovietice? Cine se plimbă acum agale sorbind din paharul cu apă minerală? Tot ei, nemţii şi austriecii, sosiţi cu Mercedesurile lor trufaşe din München sau Viena!

Am vrut să adaug şi eu câte ceva despre interesul cehilor de a obţine valută forte prin turism sau faptul că Grand Hotel (acum Moskva), Aleea Colonadelor şi cam toată staţiunea – au fost construite de Habsburgi încă înainte de înfiinţarea Cehoslovaciei... Dar deodată, la cinemascopul în aer liber aferent "lagărului socialist", a început proiecţia unui film cu Alain Delon şi toată suflarea – dornică să afle amănunte despre problemele sentimentale cu care este confruntată lumea capitalistă – a fugit în direcţia ecranului, pentru a ocupa locuri cu vizibilitate optimă...

Novi Sad (1978)

Călătorind pe şoseaua Belgrad – Novi Sad am traversat undeva graniţa nemarcată care în 1918 separa provincia Voivodina (din fostul imperiu Cezaro-Crăiesc), de Iugoslavia, Regatul Serbiei antebelice. Au trecut 60 de ani de când ambele regiuni fac parte din aceeaşi ţară, dar o parte din discrepanţele care separau cele două lumi au rămas până acum...

Indicatoarele de circulaţie sunt scrise în alfabetul latin (în locul celui chirilic), iar textele sunt redactate *democratic* în limbile sârbă, maghiară, germană şi română, ca să înţeleagă tot omul. Asfaltul este impecabil, marcajele albe de pe şosea şi semnele pentru trecerea pietonilor au devenit pregnante, iar hârtiile și ambalajele aruncate pe străzile Belgradului sunt aici invizibile.

În fine, verdele vegetaţiei este pur şi simplu mai intens, iarba sau culturile agricole înaintează până la limitele asfaltului, fără zone intermediare de pământ bătătorit, iar în locul bovinelor jigărite de pe câmp se pot admira exemplare din rasa Holstein sau Simmenthal. Autoturismele sunt aproape toate din ultima generaţie, lumea este categoric mai bine îmbrăcată, iar bărbaţii par a fi cu barba rasă zilnic... Novi Sad este capitala Voivodinei şi a districtului Backa, fiind al doilea oraş ca mărime al Serbiei.

Am locuit în acest oraş splendid, traversat de apa Dunării, numai două zile lucrătoare, destinate întâlnirilor legate de serviciu şi o duminică liberă, când am vizitat ceva din partea istorica a locului.

Sâmbătă după-amiază ne plimbam prin *centrum*, admirând arhitectonica specifică marilor oraşe din fostul imperiu Cezaro-Crăiesc. Multitudinea lăcaşelor de cult, aparţinând fiecăreia din numeroasele grupări etnice care au format această municipalitate, dă însă o notă aparte locului. Reţinem construcţiile din secolele 18 şi 19: Catedrala Ortodoxă şi cea catolică, Sf. Maria, bisericile Sf. George, Sf. Nicolai, Slovacă, Armeană, Calvinistă şi Greco-Catolică.

Palatul Episcopal din Novi Sad

Oraşul are şi o sinagogă monumentală, realizată în 1909 de arhitectul Baumboim, când oraşul avea 2.300 de evrei. În 1975 ultimii credincioşi au emigrat în Israel şi la data când am vizitat oraşul, respectiv în 1978, clădirea căpătase o destinaţie laică....

Diversitatea şi monumentalitatea lăcaşelor de cult pentru toate grupările etnice din Novi Sad pledează oare pentru ideea – indiferent dacă vă place sau nu – că Imperiul Habsburgic nu a fost o închisoare a popoarelor, cum susţin detractorii acestuia, ci mai curând o societate pluralistică în adevăratul sens al cuvântului... Există oare o similaritate şi cu fosta Iugoslavie?

Dintre clădirile administrative sau culturale se remarcă Primăria, Muzeul Voivodina, Palatul Adamovic şi Banca de Economii.

Duminică dimineaţa traversam podul peste Dunăre pentru a vizita unul din obiectivele turistice forte ale urbei: Petrovaradin. Fortăreaţa respectivă, construită în veacul 13, este plasată pe o înălţime, fiind denumita şi "Gibraltarul Dunării". Au trecut mulţi pe aici: celţi, romani, huni, avari şi slavi, fortăreaţa fiind ocupată la un moment dat de otomanii lui Suleiman Magnificul. La sfârşitul veacului 17 a fost cucerită de Austro-Ungari, care au reconstruit-o complet. Primii locuitori civili care s-au stabilit aici au fost meseriaşii sârbi şi evrei...

Ne întoarcem în centru traversând Dunărea pe acelaşi pod, pe care aveam să-l revad peste două decenii complect distrus, privind stupefiat imaginile apocaliptice ale postului CNN, care arătau aviaţia NATO bombardând acest oraş istoric, simbol al civilizaţiei şi colaborării paşnice între etnii şi religii diferite...

Zrenjanin (1978)

Oraşul, capitala Banatului (sârbesc) şi port la canalul Bega, era cunoscut în Imperiul Roman ca Civitas Becske, apoi în Regatul Ungariei ca Nagybecskerek şi în continuare sub otomani cu acelaşi nume. Trecând la Austro-Ungaria numele a devenit Grossbetschkerek până în 1918, când urbea a devenit parte din Serbia sub denumirea de Petrovgrad. În timpul celui de al doilea război mondial oraşul a fost inclus de nazişti în al treilea Reich, iar după eliberare, în 1945, a fost botezat după numele unui partizan iugoslav: Zrenjanin, nume rămas până în zilele noastre...

Localitatea are 23.000 de vorbitori ai limbii sârbe, acelaşi număr de germani, 18.000 de maghiari şi... 11,000 de români, care numesc aşezarea – pe bună dreptate – Becicherecul Mare, spre a fi deosebită de localitatea Becicherecul Mic, aflată în România.

Aici a avut loc şedinţa finală în care s-a redactat şi semnat protocolul vizitei noastre în Voivodina, şedinţă a cărei componenţa reflectă complexitatea etnică şi politică a regiunii. Directorul era croat, inginerul-şef – maghiar, inginerul mecanic – român, iar tipul cu importurile – german, ca şi secretara translatoare şi asa mai departe. Delegaţia noastră era formată din trei persoane. Discuţiile se purtau exclusiv în limba sârbă, fiind traduse simultan de nemţoaica poliglotă care dactilografia protocolul în limba engleză şi pentru mai multă siguranţă şi în limba română, de tânărul inginer mecanic.

Spre sfârşit, când delicatele probleme care au generat prezenţa delegaţiei noastre au fost rezolvate în mod diplomatic, hârtiile parafate şi atmosfera s-a destins cu ajutorul sticlelor de şliboviţă puse pe masă – mi-am permis o întrebare:

– De fapt cine este sârb aci?

Aristocraţia întreprinderii aflată în jurul mesei a izbucnit în râs şi răspunsul a venit aproape instantaneu:

– Cum cine? Şoferul! Şoferul Fiatului care v-a adus de la hotel, este sârb get-beget!

Suntem invitaţi pentru prânz în afara oraşului, la un restaurant de lux amenajat într-un conac elegant aflat în interiorul unui imens domeniu de vânătoare. Masă mare, cu toată conducerea întreprinderii, inclusiv şoferul sârb...

Se servesc preparate locale dominate de extraordinara lor ciorbă de peşte şi legume, foarte scăzută şi extrem de ardeiată.

În timpul mesei lansez cu succes ultimele anecdote cu Bulă sau olteni apărute la data respectivă, bancuri traduse pe loc de inginerul B. în limba sârbă.

Evit cu abilitate să abordez subiecte politice, dar şi glume mai vechi de o lună – dat find că majoritatea ascultătorilor călătoreau frecvent la Timişoara, aflată în proximitatea locului, şi puteau fi la curent cu umorul nostru. Unul dintre ei îmi arată paşaportul cu peste 30 de ştampile de intrare în România din ultimii 2 ani!

– Mai cumpăr câteodată de acolo salam, benzină şi altele, povesteşte el cu naturaleţe....

Eu, mai din nordul Dunării şi care n-am vizitat în viaţa mea Timişoara, mă mir ca prostul că la ei se poate ţine paşaportul acasă şi că pot cumpăra de unde doresc cu dinarii lor, salam, brânză sau benzina!

La plecare, mergând agale pe aleea mărginită de platani stufoşi care ducea spre parcare, mă interesez în mod amabil asupra vânatului posibil din domeniul respectiv.

– Se pare că umblă cerbi şi porci mistreţi pe aici uneori, mă informează partenerul. Dar să nu vă fie teamă de gloanţe rătăcite, deoarece acum nu vânează nimeni!

În continuare, înţelegând în mod eronat întrebarea noastră despre "vânat ", omul ne şopteşte în mod discret că domeniul este locul preferat de nomenclatura socialistă şi de elita neo-capitalistă – pentru... întâlniri extraconjugale!

Noi, mai conservatori din fire, auzind preţioasa informaţie, părăsim în grabă elegantul loc de pierzanie, mărind pasul spre Fiatul 131 de fabricaţie iugoslavă care ne aşteaptă cuminte în parcare, cu motorul în ralanti şi bietul sârb la volan...

❖

Motelul unde suntem cazaţi în următoarele două nopţi se află într–o localitate alăturată denumită Botosh, traversată de canalul Bega şi definită imediat de noi ca fiind Botoşani-ul Sârbesc!

Seara coborâm în restaurantul de la parter şi în faţa unor halbe de bere ascultăm orchestra locală care cântă romanţe languroase în limba sârbă. Muzica sfâşie inimile ascultătorilor, mulţi dintre ei întorşi de la muncă din Germania şi care după câteva pahare de şliboviţă lipesc hârtii de 100 DM pe fruntea asudata a acordeonistului...

Nici grupul nostru nu era indiferent şi am desluşit lacrimi în ochii colegilor mei răscoliţi de melodica dramatică a instrumentelor şi solistului, care, într-o limbă complet necunoscută, izbutea să trezească în adâncul sufletului fiecăruia dintre noi sentimente legate de trecut, tinereţe sau bătrâneţe, părinţi şi copii, dragoste şi ură, amintiri, nostalgii ascunse, şi alte chestii legate de meandrele firii umane...

❖

Am părăsit Voivodina plecând pentru o zi la Belgrad, în vederea întoarcerii acasă.

Privim cu interes clădirea neoclasică a Parlamentului, Catedrala Ortodoxă Sabornackrva şi, mai de la distanţă, moscheea Bajrakli.

Deşi în secolele 18 şi 19 oraşul a stat un timp sub ocupaţie Austro-Ungară, din motive istorice perioada respectivă nu a lasat prea multe urme… Încheiem scurtul nostru periplu prin capitala Iugoslaviei vizitând parcul şi fortăreaţa Kalemegdan, situate pe o înălţime de unde se poate admira confluenţa râului Sava cu Dunărea…

Am plecat din Belgrad fără intenţia de a mă reîntoarce vreodată în acest oraş cenuşiu (asociat de mine, poate în mod subiectiv, cu axa Tito-Nasser) şi unde singurul obiect achiziţionat a fost o farfurie de porţelan RDG, piesa care îmi lipsea din seria respectivă cumpărată la Bucureşti.

❖

Nu am reuşit să găsesc nici o indicaţie privind clădirea unde în anul 1914, şeful serviciilor secrete sârbe, colonelul Dragutin Dimitrievitch (asistat de consilieri ruşi), i–ar fi instruit pe studenţii bosnieci Gavrilo Princip şi Mohammed Mehmedbasic, din organizaţia Tânăra Bosnie, pentru execuţia atentatului de la Sarajevo, acţiune care a declanşat primul război mondial, în care şi-au pierdut viaţa 20 de milioane de oameni şi urmare căruia imperiul habsburgic al Austro-Ungariei a fost dezmembrat.

Potrivit multor istorici – desfiinţarea acestui imperiu a creat în mod categoric premizele apariţiei hitlerismului şi declanşarea celui de al doilea război mondial…

Spre Szeged prin Kecskemet (1978)

Spre sfârşitul aceluiaşi an un proiect comun m-a adus la Budapesta împreună cu un coleg de la uzina şi institutul prahovean de proiectări unde lucram de la sfârşitul studiilor.

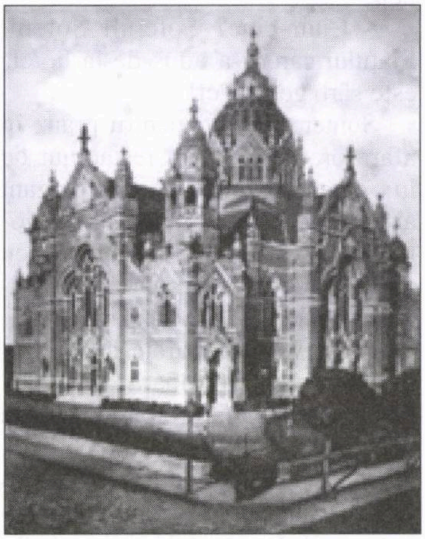

Sinagoga din Kecskemet

La şedinţa de deschidere a discuţiilor, inginerul şef al marii întreprinderi din capitala Ungariei unde ne aflam, ne-a adresat discursul de bun venit în limba română, mărturisind în acelaşi timp că este preşedintele asociaţiei foştilor studenţi din Timişoara, oameni care se întâlnesc o data pe an la unul din restaurantele selecte din Budapesta…

Dimineaţa am părăsit metropola, într-un automobil Tatra, îndreptându-ne spre Szeged. La mijlocul drumului şoferul a oprit vehiculul şi am coborât cu toţii în oraşul Kecskemet pentru micul dejun. Localitatea are un *centrum* clasic, în care admirăm vechea catedrală, teatrul şi frumoasa clădire Art Nouveau din cărămidă roşie care adăposteşte primăria.

Dar alături se află o clădire albă cu turnuri, a cărei arhitectonică ieşită din comun m-a obligat să zăbovesc puţin în preajma ei. Abia într-un târziu realizez că mă aflu în faţa uneia din sinagogile cele mai spectaculoase văzute până acum…

Părăsim Kecskemet, locul de naştere al compozitorului Kodaly şi al comedianului Kalmar Latabar, precum şi turnurile emoţionantului monument alb amintit mai sus – iar în orele următoare ajungem în Szeged – destinaţia deplasării noastre.

Partenerii maghiari ne informează, printre altele, că au format o structură comună de folosire a utilajelor aferente celor trei întreprinderii petrolifere alăturate din Szeged, Subotica (Iugoslavia) şi Arad (România). Eu admir conceptul modern de cooperare multinaţională şi adaug în mod naiv că următoarea întâlnire o putem face la Arad şi nu la Budapesta. Colegul meu aude sugestia şi îmi şopteşte printre dinţi în ureche: "E bine să nu fii tâmpit!"

La cafea, aflu că Bela Bartok, compozitorul naţional maghiar, s-a născut în localitatea Sânnicolaul Mare, situată foarte aproape de locul discuţiilor, pe teritoriul românesc. Am avut senzaţia că interlocutorul era pe cale să adauge la sfârşitul frazei şi cuvântul "unfortu-

Sinagoga din Szeged

nately", dar în mod precaut a înghițit adverbul respectiv în ultimul moment...

Din clădirea modernă placată cu sticlă unde mă aflam, admir arhitectonica stupefiantă a unei imense construcții monumentale aflate nu departe. Cer explicații și aflu că este sinagoga orașului, construită în anul 1898 și declarată acum monument național...

❖

Recent, înainte de a trimite revistei "Minimum" prezentele note în vederea publicării, am dorit să revăd prin internet imaginea celor două construcții amintite mai sus. Am constatat cu această ocazie că există zeci de asemenea sinagogi monumentale construite la sfârșitul secolului 19, în orașele Debrecen, Gyor, Zalaegerszegi, Szolnok, Szekszard, Hodmezovasarhely, Gyöngyösi, Pecs și Kisvarda, localități pe care, în ciuda ortografiei lor exotice, mă simt obligat să le menționez, în memoria enoriașilor care le-au sponsorizat...

Bucovina (1979)

Plecarea în Țara Sfântă devenise iminentă și mi-am dat seama că viața mea s-a desfășurat exclusiv pe linia București-Ploiești-Brașov, cu ieșiri anuale pe litoral sau în regiunea Bicaz – adică aproape exclusiv în zona denumită Vechiul Regat.

Împlinisem de curând 40 de ani, serviciul sau concediile mă purtaseră prin toată Europa de Est între Baku și Berlin, dar nu văzusem încă Timișoara, Clujul, Maramureșul sau Bucovina! Am decis fără ezitare pentru lumea mirifică a mânăstirilor din nordul Moldovei și ultimul concediu din România l-am petrecut în Bucovina. În consecință, în iulie 1979 am părăsit Ploieștiul pe ruta Brașov, Târgu-Mureș, Bistrița, de unde, prin pasul Tihuța, am ajuns în fine la Vatra Dornei, vizitând în continuare mânăstirile Voroneț, Putna , Moldovița, Sucevița și localitățile Suceava, Câmpulung și Rădăuți,

Frumusețile naturale ale regiunii, arhitectura satelor și a lăcașurilor de cult și elementele de folclor impresionează pe oricine.

Bucovina însă prin apartenența anterioară la imperiul habsburgic, populația multietnică sau împărțirea ei dramatică între România și Ucraina, a rămas pentru mine sursa unor întrebări fără răspuns, legate de elemente controversate.

Filmografia românească legată de subiect nu a făcut decât să actualizeze aceste întrebări. Am vizionat recent la TV două asemenea pelicule: "Pădurea Spânzuraților", de Liviu Ciulei, din 1955, și "Ciprian Porumbescu", de Gh. Vitanidis, din 1972.

Zbuciumul din sufletul ofițerului român Apostol Bologa, celebrul erou al lui Liviu Rebreanu interpretat de Victor Rebenciuc, impresionează fără îndoiala pe oricine. Dar în contradictoriu, considerațiile ofițerului maghiar Varga expuse în popota ofițerilor – privind compoziția etnic eterogenă a ofițerilor armatei habsburgice, având drepturi și îndatoriri egale și luptând pentru un scop comun – păreau acum actuale, etalând o prefigurare a actualei armate NATO și a Uniunii Europene... Partea interesantă este că revăzând filmul, acum în anul 2006, am avut senzația că interpretul rolului respectiv, maghiar și el, credea sincer în ceea ce spunea!

Cel de-al doilea film, respectiv "Ciprian Porumbescu", lăsa impresia că în ciuda opresiunii habsburgice, țărănimea română din Austro-Ungaria o ducea mai bine decât cea din Vechiul Regat! Primii aveau probleme la nivelul vieții culturale, în timp ce în 1907, 11 mii de țărani regățeni erau masacrați de tunurile armatei naționale...

Din film reiese că manifestările studențești ale românilor bucovineni au stârnit o reacție *relativ* moderată a autorităților imperiale din Viena reprezentate în film de regretatul Toma Caragiu.

Presupun că în anul 1972 (când s-a realizat pelicula) *KGB*-ul din Cernăuți-ul sovietic sau *securitatea* din Suceava ar fi reacționat într-o manieră mult mai crudă decât *habsburgii*, în fața unor manifestări naționale similare ale studenților români...

Fantasmele trecutului din Bad Gastein (2003)

În anul 2003 am petrecut o săptămână de neuitat în renumita stațiune austriacă Bad Gastein, aflată la 1000 m. altitudine în mijlocul parcului național Hohe Tauern din Tirol. Peisajele alpine admirabile, renumitele promenade care poartă numele unor vizitatori faimoși ai locului, cum ar fi împărăteasa Austriei, Elisabeth (Sisi) sau împăratul Friedrich Wilhelm I al Prusiei, băile curative cu radon, cascada și torentul din centrul urbei, precum și superbul traseu montan al văii Kotschachal, care începe de la hanul Gruner Baum, sunt încântătoare.

Căutând amănunte pe internet asupra efectelor curative ale noului tunel radioactiv din stațiune, atenția mi-a fost captată de un text în limba română, semnat de un oarecare Fotin Enescu, "delegat al guvernului român din exil de la Viena". Fără să intru în amanunte privind conținutul documentului amintit (care se pare că încerca să disculpe "mișcarea" în fața tribunalului de la Nüremberg), am înțeles că după 23 August '44, așa-numitul "guvern legionar de la Viena" a funcționat un timp aci la Bad Gastein...

Încerc să-mi imaginez pentru o clipă zilele când cele câteva hoteluri părăsite, situate mai jos în valea râului Gastein, i-au găzduit pe camarazii lui Horia Sima...

Dar afară, în fața soarelui strălucitor, a superbei naturi tiroleze și a numeroșilor tineri vizitatori cu chipa însoțiți de neveste tinere și câte 4-5 copii, fantasmele trecutului din Bad Gastein dispar rapid în cețurile îndepărtate ale istoriei...

Am avut o scurtă convorbire cu unul din acești simpatici tineri. Mi-a povestit zâmbind, într-o ebraică colorată de nostimul accent "anglit", că bunicul său l-a însoțit pe marele rabin L. în timp ce acesta își făcea, pe timpuri, cura de ape termale în Bad Gastein și el consideră drept o datorie morală să arate acum copiilor locurile respective...

Îmi permit să-l întreb dacă are idee că originile unor mari curți rabinice cum ar fi Satmary și Beltz se află în România sau respectiv în Republica Moldova (adică tot în România)?

Tânărul devine grav; într-adevăr nu știa până acum acest amănunt, dar înclină să mă creadă pe cuvânt, neavând informații care să infirme afimațiile mele...

❖

Urcăm cu telefericul la piscul Stubnerkogel (2265 m.) de unde, în plină vară, admirăm stupefiantul peisaj al munților înzăpeziți din Tirol (30 piscuri depășind 3000 m.!), inclusiv renumitul Grossglockner, care din anul 1918 – când Dolomiții au trecut în Italia și Tatra în Slovacia – a rămas cel mai înalt masiv din Austria.

A doua zi părăsim Bad Gastein pentru a ajunge în Italia, într-un mod mai puțin convențional, urcând Opelul Astra pe platforma unui tren care părăsește gara Bockstein și trece timp de 10 minute prin Tauerntunnel și debarcând apoi mașina la Mallnitz, în frumoasa Carintia. Aci, Jörg Haider, controversatul lieder al Partidului Libertății (47,5% din voturile locale) a promis recent foștilor cetățeni ai regiunii care se află acum în Israel, reprimirea imediată, cu toate drepturile, în Carintia mamă!

Propunerea nu prezintă interes pentru noi, astfel încât coborâm frumoasele serpentine de la Mallnitz și ne încadrăm pe drumul spre Cortina d'Ampezzo, aflată nu departe, printre Dolomiții italieni, în zona limbii ladini... (da ladini, nu latina învățată pe vremuri de băieții cu liceu!).

Euroregiunea: Tirol - Sudtirol - Alto Adige - Trentino (2003)

Trecem de ultimul oraș austriac Sillian – fără să oprim la renumitele magazine de încălțăminte ale localității și traversăm frontiera (acum teoretică), intrând în Italia, mai precis în euroregiunea Tirolului de sud, sau, după denumirea italiană, în Provincia Autonoma di Bolzano – Alto Adige. Îndicatoarele care specifică denumirile localităților sunt acum bilingve: în italiană și germană.

La sfârșitul celui de-al doilea război mondial, puterile învingătoare ale Antantei au cedat Italiei această parte a imperiului austro-ungar, deși vorbitorii de limbă italiană nu depășeau 3% din populație. După 1923, Benito Mussolini a ordonat italienizarea forțată a zonei, prin transfer, interzicând practic folosirea oficială a limbii germane și schimbând denumirea tuturor localităților, inclusiv cele prin care trecem acum: Toblach a devenit Dobbiaco, Bruneck – Brunico, Brixen-Bressanone, Bozen – Bolzano, și în fine ținta călătoriei noastre: Meran-Merano.

❖

Adolf Hitler, care pleda de la Berchtesgaden cu atâta violență pentru nemții din zona sudetă a Cehoslovaciei sau Danzig-ul polonez, nu a făcut nimic pentru compatrioții săi din Alto Adige, în ciuda frecventelor sale întâlniri cu dictatorul italian, multe din ele având loc chiar în Brennero...

După al doilea război mondial, regiunea a rămas Italiei, în ciuda cererii majoritarilor de limbă germană (acum numai 75% din populație) pentru integrarea Tirolului de Sud în Austria. În final, urmare a înțelegerilor austro-italiene recente, Italia a dat zonei o largă autonomie și caracterul bilingv, iar Uniunea Europeană i-a acordat titlul de " Euroregiune "...

Merano (2003)

Începem vizita în Merano plimbându-ne pe Passeggiata Lungo Passirio sau mai pe românește "promenadele de vară și iarnă", una din atracțiile încântătorului oraș. Admirăm palmierii, aranjamentele florale, Duomo și Kurhause (stabilimentul băilor), urmând același traseu ca și împărăteasa Sisi, Kafka, Rilke sau Richard Strauss – ca să enumăr numai câteva din celebritățile care au preferat pentru concediu clima mediteraneană (da, ați citit bine) a locului. Pe hartă descopăr deodată o mică stea cu 6 colțuri, simbol care ne face să traversăm imediat podul alăturat peste râul Passirio, descoperind pe o stradă lăturalnică mica sinagogă a orașului. Recent renovată, clădirea este înconjurata de grădina bine întreținută în care se află un monument din marmură, pe care sunt inscripționate numele evreilor din Merano, pieriți în lagărele naziste de exterminare. Suntem singurii vizitatori, dar îngrijitorul lăcașului mă asigură că în oraș mai sunt 10 coreligionari.

Am identificat cu ușurință multe din numele ashkenazite ale acestora pe ușile unor clinici din centrul orașului, oamenii formând printre altele elita medicală a stațiunii...

❖

Fantastica staţiune Tirolo, şi castelul cu acelaşi nume, plasate pe o înălţime deasupra fostului oraş habsburgic Merano, permite vederi alpine spectaculare spre Dolomiţi la est, Bolzano la sud, pasul Timmels şi Brennero la nord şi în fine la vest, spre valea Adige-ului – care duce în Elveţia prin Ofenpass.

Vilele sunt noi sau construite în ultimii ani şi propietarii, fără excepţie, sunt de limba germană. Parcăm Opelul Astra la intrarea în localitate şi ne încadrăm în fluxul de turişti, nemţi şi ei cam toţi, care urcă drumul spre castel.

În stânga, stupefianta vedere amintită mai sus, iar în dreapta, vii şi livezi nesfârşite de meri în pârg, montaţi pe araci metalici – specie inteligentă – practic fără tulpină, frunze sau alte accesorii necomestibile care ar consuma în mod inutil apa pulverizată printr-o irigare savantă…

Ajungem în fine la impozanta construcţie medievală din secolul 12, cu ferestre ogivale şi terase care oferă în mod generos vederea întregii regiuni.

Într-o sală din turn sunt instalate mijloace audiovizuale şi se prezintă filme despre complicata istorie a locului, începând din trecutul îndepărtat. Se pot vedea printre altele trenurile cu cetăţeni italieni de naţionalitate germană, care în anii '40 refuzau înrolarea în armata lui Mussolini, trecând în Reich pentru a lupta în cadrul Wermacht-ului, sau scene din vremea Anschluss-ului, aratând oraşul Innsbruck la intrarea trupelor germane, plin de steaguri verticale cu zvastica şi lozinci cu sloganul timpului: "Un singur popor, o singură patrie, un singur führer"…

Dar afară este soare, crestele de piatră ale munţilor şi livezile de meri de la poalele acestora sunt încântătoare şi la fel ca oriunde în Tirol, fantasmele trecutului dispar rapid în ceţurile îndepărtate ale istoriei…

La casa unde se vând biletele de intrare în castel cumpăr o carte (sau un ghid mai curând) despre istoria Tirolului de Sud, scrisa de un tip numit Mayer. Printre factorii care m-au determinat să scot fără ezitare câţiva euro buni în acest scop, a fost modul neobişnuit de prezentare a nobilei ştiinţe, pe trei spaţii verticale.

Coloana din mijloc, mai lată, etala istoria subiectului, începând cu urmele preistoriei şi continuând cu popoarele migratoare, imperiul roman, german şi austro-ungar, Italia fascistă, democraţia – şi terminând cu Uniunea Europeană…

Războaie şi revoluţii, regi şi împăraţi, arhiepiscopi, arhiduci şi dictatori – tot ce a fost implicat în istoria de loc banală a Tirolului de Sud sau Alto Adige dacă vreţi, este menţionat în acest spaţiu.

În părţile laterale ale fiecărei pagini, pentru conexare, se află două coloane înguste, în care sunt prezentate – împreună cu ilustraţiile aferente – evenimentele cele mai importante care s-au petrecut simultan, în restul lumii…

De exemplu anul 1789 este prezentat prin revoluţia franceză, 1812 prin invazia lui Napoleon în Rusia, 1914 prin atentatul de la Sarajevo, '41 prin atacul de la Pearl Harbor, '45 prin căderea Berlinului etc. În ceea ce ne priveşte, am constatat cu interes că anul 1948 era exemplificat prin înfiinţarea Statului Israel, '67 prin războiul de 6 zile iar '89 prin… căderea lui Nicolae Ceauşescu !

În mod categoric, volumul, deşi destinat unor tipi ca mine, mai puţin şcolarizaţi în ştiinţe umanistice, este interesant la extrem!

❖

În pitoreasca localitate Cerms de lângă Merano, discut cu tânărul proprietar italian al hotelului unde am locuit. Tema este înlocuirea recentă a Liretei cu Euro.

– În ultimii ani noi (italienii) am devenit o raritate în zonă… Cetăţenii germani şi austrieci cumpără vile şi diferite proprietăţi într-un ritm care ne îngrijorează. Ei scot cu uşurinta 80 de mii de euro pentru o casă în localitatea noastră, pe când cetăţenii italienii (deşi pe hârtie au dreptul) nu-şi pot permite sa plătească 500 de mii (de euro) pentru o casă similară în zona Innsbruck sau München. Preţurile din magazine s–au dublat, iar salariile au rămas practic la fel.

M-am împrietenit şi cu tatăl interlocutorului, martor tăcut al discuţiilor noastre. Bătrânul, originar din sudul ţării, nu înţelegea o boabă din engleza noastră, dar era oarecum instruit şi în mod cert citise ziarele din ultima jumătate de veac...

"Discuţiile" noastre aveau mai curând aspectul unui joc. Menţionam numele diferitelor personalităţi italiene sau străine şi el mişca degetul în sus sau în jos după cum simpatiza sau nu cu persoana amintită. De exemplu pronunţam "Mussolini" sau "Hitler" şi arătătorul tipului arăta violent în jos, în vreme ce la Sofia Loren, Garibaldi, Cavour sau Victor Emmanuel, degetul omului se ridica ritmic în sus. Am realizat cu interes indicaţii favorabile pentru Ariel Sharon şi negative pentru Arafat. Au fost şi câteva contraziceri categorice între noi. La numele "Berlusconi" degetul meu arăta în sus şi al lui vehement în jos! Repet testul cu acelaşi rezultat. Hotărât, omul era categoric împotriva primului ministru italian din vremea respectivă. Încerc altceva şi scot din trecutul îndepărtat un nume italian popular în vremea adolescenţei mele staliniste: "Palmiro Togliatti"! Omul ridică energic degetul în sus. Repet numele şi omul reacţionează la fel. Zâmbesc şi îi fac un fel de admonestare cu degetul arătător, după care întrerup imediat jocul, căci în jurul nostru se adunase lume din lobby şi nu doream necazuri în Tirolul de Sud…

Pasul Brenner (2003)

Am părăsit zona Merano pentru aeroportul internaţional din Freising (München) traversând în mod absolut liber pasul Brenner (1370 m.) şi podul Europa, admirând prin parbriz fantastica panoramă alpină care ne înconjoară. Opelul nostru cu plăcuţa de înmatriculare D trece fără oprelişti frontiera dintre Italia şi Austria, împreună cu alte mii de automobile, biciclişti sau pietoni, fără ca cineva să ne cotrobăie în paşaport, portbagaj sau valize.

Nu mai există grănicerii sau vameşii trecutului şi nici măcar omul care în anii '90 ne făcea semn cu mâna să trecem fără oprire….

Un simplu indicator cu cercul înstelat al Uniunii Europene şi inscripţia "Bine aţi venit în Austria"!

Îmi revin în memorie rândurile cu care se încheie recenta carte despre istoria regiunii, cumpărată la castelul Tirolo cu 3 zile în urmă şi în care se afirmă fără echivoc că prin liberalizarea frontierei din pasul Brenner şi reintroducerea limbii germane în Alto Adige, Austria poate considera (cel puţin de facto) că şi-a recuperat Tirolul de Sud pierdut în 1918, reparându-se astfel o nedreptate a istoriei…

Epilog

Încerc un sentiment de admiraţie şi mândrie la gândul că din această modestă zonă a Europei creierul unei minorităţi evreieşti permanent prigonite a generat o bună parte din minunile cerebrale ale lumii: "Der Judenstaat" de Theodor Herzl, psiho-analiza lui Freud, teoria lui Einstein, romanele lui Kafka şi Stefan Zweig, operetele lui Emmerich Kálmán şi nu în ultimul rând un procent semnificativ din fascinantele realizari ale Lumii Noi cum ar fi finanţele Wall-Street-ului, diplomaţia Departamentului de Stat, cinematografia de la Hollywood, musical-urile de pe Broadway şi teribila industrie atomică de la Los Alamos, legată intrinsec de personalităţi austro-ungare, din care amintesc doar pe Edward Teller, Leo Szilard sau Lise Meitner…

❖

Nu găsesc un răspuns acceptabil la nici una din ideile controversate care îmi revin în minte, absolut involuntar, la finalizarea prezentelor "note de drum":

A fost Imperiul Habsburgic realmente o "închisoare a popoarelor", cum pretindeau profesorii mei de istorie în anii '50, sau o prefigurare (ce-i drept mai puţin democratică, sau, dacă vreţi, reuşită) a Uniunii Europene din zilele noastre?

Dacă puterile învingătoare în primul război mondial ar fi renunţat la desfiinţarea imperiului austro-ungar, apariţia hitlerismului ar fi fost evitată (sau cel puţin minimalizată)?

Minorităţile naţionale ale imperiului au obţinut realmente – în anii care au urmat dezmembrarii acestuia – un trai mai bun în ţările în care au fost integrate?

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care foloseşte nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanţa naturală a urechii. Fără zgomote, fără ţiuituri.

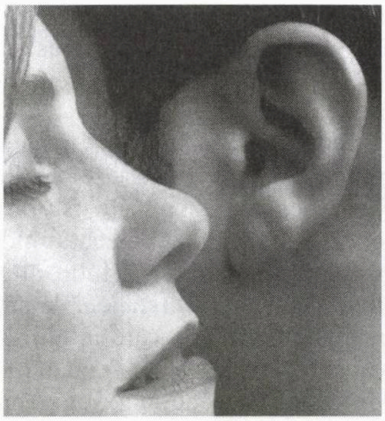

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informaţii suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

LEON VOLOVICI

Moses Gaster - semnificația unei aniversări

Luna trecută s-a desfăşurat la Universitatea Ebraică din Ierusalim Conferinţa internaţională "Moses Gaster" (1856-1939).

Un omagiu binemeritat (deşi cam tardiv, ca atâtea alte omagii aduse valorilor din trib) omului care a fost şi a rămas personalitatea nr. 1 a iudaismului românesc din toate timpurile.

Cu acest prilej. dr. Leon Volovici a ţinut o scurtă expunere. Extrase:

Moses Gaster este, fără îndoială, cea mai importantă şi mai complexă personalitate ieşită din sânul evreimii din România. Gaster e o figură marcantă a iudaismului românesc şi o figură marcantă a culturii române. Nu e de mirare că se află aici cu noi eminenţi istorici şi istorici literari din România. Organizatorii conferinţei ar fi putut invita din România şi alţi, nu puţini, specialişti care cunosc şi studiază în profunzime diverse aspecte ale activităţii ştiinţifice şi publice a lui Moses Gaster.

Pe de altă parte, după apariţia, de-a lungul anilor, a sute de studii despre Gaster, memoriile savantului publicate acum câţiva ani de istoricul Victor Eskenasy şi ampla sinteză a publicisticii lui Gaster realizată de Dr. Măriuca Stanciu, apărută de curând, constatăm că erau încă nestudiate multe aspecte din activitatea lui în spaţiul cultural şi politic evreiesc şi sionist.

Dar, cu excepţia câtorva studii de specialitate, Gaster este, într-o mare măsură şi pe nedrept, un necunoscut şi pentru mediul israelian – o constatare stupefiantă, mai ales că e vorba de unul din liderii mişcării pre-sioniste, unul din întemeietorii primelor aşezări de la Zichron Yacov şi Rosh Pina şi apoi cel care l-a secondat pe Theodor Herzl la primele congrese mondiale sioniste.

Cu o lună în urmă comisia primăriei din Tel Aviv pentru perpetuarea memoriei pionierilor mişcării sioniste a dat unei străduţe din Tel Aviv din zona Yad Eliahu numele "Dr. Moshe Gaster". Distanţa dintre strada Haim Weizmann ori Sokolov şi noua străduţă Gaster marchează, în timp şi spaţiu, şi privirea distrată şi neglijentă (distrată şi neglijentă? Eşti cam blajin, domnu' Volovici, cu nesimţirea din *establishment;* şi prea politicos. Ăsta-i cusurul dumitale: eşti prea politicos; **n. red. "Minimum"**) a establishmentului politic şi ideologic israelian spre un mare precursor, ca şi spre istoria şi cultura evreimii din România în general. Şi totuşi, să ne amintim că în salonul casei londoneze a lui Gaster şi cu participarea lui activă s-au adunat lordul Balfour, baronul Rothschild, Weizmann, Sokolov şi alţii şi au redactat actul de naştere al viitorului stat Israel, cunoscut ca Declaraţia Balfour…

Paradoxurile destinului postum al lui Gaster sunt poate legate de paradoxurile unei personalităţi de excepţie:

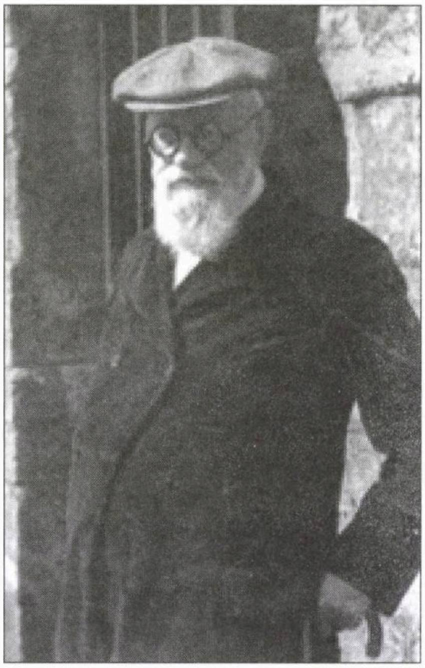

Moses Gaster: 150 de ani de la naştere

Profilul acestui intelectual modern – modern în sensul pe care el îl dădea acestui cuvânt – e atât de caleidoscopic, încât pare un personaj fictiv creat să adune la un loc şi să sintetizeze simbolic profilul, dar şi destinul intelectualului evreu de după Emancipare, varietatea opţiunilor sale ideologice şi chintezenţa dintre evreimea din estul Europei şi cea, mult mai adaptată modernizării, din vest. De altfel, şi datele biografice au înlesnit diversitatea preocupărilor şi inclinaţiilor lui. Pe linie maternă, Gaster e descendentul unei familii hasidice din Berdicev. Tatăl se trage dintr-o familie bogată de evrei austrieci stabiliţi în Valahia la sfârşitul secolului al XVIII-lea. Gaster face studii rabinice la Breslau, va şi funcţiona, fără entuziasm, ca rabin la Londra, după expulzare, dar doctoratul lui la universitatea din Leipzig e dedicat limbii şi culturii române. A fost, în acest domeniu, un savant român şi european consacrat şi, totodată, un ebraist cu studii minuţioase şi înnoitoare. Rabinul care se simţea familiar atât în lumea aşkenază, cât şi în cea sefardă, merge des la teatru şi scrie cronici teatrale în ziare româneşti. Nu a văzut vreo incompatibilitate între aceste preocupări şi medii religioase şi laice, evreieşti şi româneşti, între activitatea savantului, a publicistului din presa culturală românească şi a publicistului evreu din presa evreiască, precum şi a omului de acţiune pe terenul comunitar evreiesc. Vocaţia lui esenţială este de a fi un umanist în sens modern, în ariile culturale pentru care avea înzestrare şi competenţă, fie că e vorba de cultura ebraică, fie de cea română.

De la vârsta de numai 22 de ani, s-a implicat cu pasiune în lupta pentru emanciparea civilă a evreilor din România. De altfel, militantismul său pe acest teren va duce şi la scandaloasa lui expulzare în 1885.

În gândirea lui Gaster nu există antagonism între religiozitate şi modernitate, pentru că religiozitatea e o expresie a culturii şi inteligenţei. Într-o predică ţinută la Bucureşti în 1879, Gaster interpretează chiar şi conceptul de “popor ales” din această perspectivă: Fiecare popor este “ales” de Dumnezeu – ales pentru o anume misiune. “...Noi – explica Gaster – avem o misiune religioasă, culturală eternă, care totodată pune baza şi clădeşte templul omeniei, templul moralei şi al inteligenţei”. În măsura în care Gaster dă o interpretare culturală, modernă dimensiunii religioase a existenţei, cu accent deosebit pe asumare ei inteligentă, în aceeasi măsură el ţine să confere vieţii moderne o semnificaţie derivată din tradiţia biblică. Aşa se explică, cred, elogiul vieţii religioase fără exces de rigoare şi fanatism a mediului tradiţional evreiesc în care a crescut. Modernizare nu înseamnă abandonarea tradiţiei, nici a identităţii evreieşti, ci o asumare a ei din perspectivă modernă, prin cultură şi educaţie.

Deşi a devenit apoi unul din primii lideri ai mişcării sioniste mondiale, sionismul este pentru el nu singura soluţie, ci o alternativă pentru acele comunităţi care nu pot trăi în condiţii normale şi apăraţi de lege în ţara de baştină.

Gaster era convins – cu evidentă exagerare – că prin discursul lui la al doilea congres sionist de la Basel (1898) a introdus cultura evreiască în mişcarea sionistă, însemnând şi “respectul pentru tradiţie”. Gaster va reveni nu o dată la sensul profund al ideii de civilizaţie şi modernitate în raport cu tradiţia. Civilizaţia modernă nelegată de tradiţie e superficială şi lipsită de substanţă.

Savantul erudit, care pare să nu fi ieşit niciodată din bibliotecă şi arhivă, e în acelaşi timp unul din cei mai activi şi mai pragmatici lideri ai comunităţii evreilor şi ai comitetului de organizare a emigrării spre Eretz Israel.

Gaster e rabin, cu serioase studii iudaice, dar este perfect integrat în viaţa culturală şi artistică românească. Iar cel mai integrat intelectual evreu în elita culturală românească, ţinând conferinţe la universitate şi la Ateneul Român, ascultat cu respect de regele Carol I, este şi primul expulzat din ţara lui – dar nu singurul şi nu ultimul. Iar apoi, acelaşi mediu cultural şi politic românesc îl va venera ca pe nimeni altul, poate şi pentru a răscumpăra păcatul de a-l fi alungat cu ani în urmă.

Şi un ultim paradox: cel care dovedea în relaţiile cu ceilalţi o intransigenţă de aristocrat are, la bătrâneţe, nostalgia vieţii simple, îngăduitoare şi inocente a evreimii bucureştene, ale cărei valori le pune mai presus de strălucirea şi rigoarea evreimii londoneze pe care tot el o păstoreşte.

C.N.N.
Ce Năimiţi
Nemernici

ALL MERIDIAN TOURS LTD.
AMT
ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv - 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) - POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

Cu ocazia Anului Nou 2007
transmitem onoratei clientele, prietenilor, colegilor
şi partenerilor din România, urarea:
La mulţi ani!

* Pentru turiştii, oamenii de afaceri din Israel şi România:
"All Meridian Tours" - o adresă utilă!!

Oferta noastră:
• Bilete de zbor (toate destinaţiile) •
• Rezervări hoteluri • Închirieri auto •
Folosiţi vacanţa de iarnă cu preţuri atractive!!
Conştiinciozitate, promptitudine, competenţă profesională:
imperativele activităţii noastre!!

CAROL FELDMAN

O pagină (care lipsește) din istoria teatrului idiș din România

Din istoria scrisă a teatrului idiş din România, care şi-a sărbătorit anul trecut 130 de ani de existenţă, lipseşte din păcate o pagină: Studioul Teatrului Evreiesc din Bucureşti.

Lipsa de referinţă la acest capitol, mai ales în cartea atît de valoroasă a lui Israil Bercovici, „100 de ani – teatru idiş“, de fapt singura lucrare autentică pe această temă, poate fi explicată numai datorită condiţiilor de „control” caracteristice acelor vremi (1976), când majoritatea celor legaţi de activitatea Studioului emigraseră...

În 1948 a fost înfiinţat, la Bucureşti, Teatrul Evreisc de Stat, în clădirea de teatru cunoscută sub numele de „Baraşeum”. După un an s-a deschis şi la Iaşi un Teatru Evreiesc de Stat (închis în 1963). Necesitatea asigurării prezenţei generaţiei de actori tineri în aceste două instituţii i-a preocupat pe cei care le conduceau, fiind o problemă nu uşor de rezolvat.

În 1956, la Bucureşti, directorul Auerbach, secretarul literar Bercovici şi compozitorul Schwartzman au organizat un concurs de admitere a studenţilor la studioul TES, care, cu sprijinul autorităţilor, în toamna aceluiaşi an, urma să-şi înceapă cursurile, pe o durată de patru ani. De fapt, o parte din candidaţi fuseseră examinaţi chiar în oraşele lor (Moldova – cu preponderenţă!), cu ocazia turneului făcut de trupa TES-ului în ţară. Subsemnatul fiind „cooptat” în ianuarie, după ce am fost remarcat, la o finală a unui festival de teatru de amatori, de cineva de la TES, în al cărui Studio rămăsese un loc vacant. O poveste!...

Paisprezece studenţi au început cursurile acestui studio – echivalente cu cele ale Institutului de Teatru şi cu profesori, în marea majoritate, de la această facultate – într-o clădire mare de pe str. Mircea Vodă, unde era şi căminul pentru cei veniţi din provincie. Sălile pentru repetiţii şi conferinţe, auxiliare ale teatrului, ne-au fost puse la dispoziţie pentru lecţiile de măiestrie artistică, mişcare scenică, canto, etc. Profesori au fost maeştrii Al. Finţi şi Beate Fredanov, asistaţi (până la plecarea în Israel) de Lia König şi Iancu Alperin, apoi de David Esrig, care a fost pentru noi „marele învăţător”! Printre alţi profesori care ne-au luminat drumul teatrului: V. Brădăţeanu, d-na Sybille, Molnar, Marta, scriitorul Rubin, Ş. Rubingher, B.Weiss, Kahane, Goldhamer – oameni dragi şi valoroşi, pe care nu îi uităm...

În 1959, din cauza îndepărtării din teatru a actorilor care s-au înscris să plece în Israel, noi, cei de la Studio, am fost nevoiţi să „salvăm” situaţia, fiind introduşi adhoc – „expres”, într-o serie de spectacole. Nu eram încă – fireşte – formaţi actoriceşte, dar, dincolo de toate celelalte considerente, perioada aceea de aglomeraţie (volens-nolens) din viaţa noastră profesională a fost, cred, una din cele mai interesante. Ziua – învăţam, după-amiază – repetam, seara – jucam, după spectacol – repetam... Nu aveam nevoie de odihnă, nu aveam nevoie de mîncare! Eram tineri!

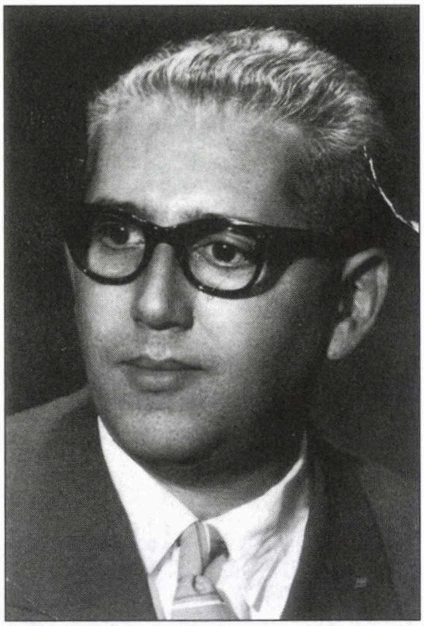

Albert Kreigold: "părintele"

În 1961 am dat examenul de absolvire. La „producţie” am prezentat două spectacole (contemporan şi clasic) în faţa unei comisii de examen de la Institul de Teatru şi Cinematografie „I. L. Caragiale”, în frunte cu decanul G. Dem. Loghin şi maestrul Ion Şahighian.

Au absolvit Studioul (în ordine alfabetică): Toby Balan (z.l.), Bebe Bercovici, Solo Cheptănaru, Betty Gherşon-Feldman, Carol Feldman, Sami Godrich (z.l.), Lora Hönig (z.l), Carol Marcovici, Sully Roizen şi Ofelia Stral. Toţi şi-au început cariera artistică la TES Bucureşti. În decursul anilor, unii au continuat să joace în acest teatru, devenind actorii lui de bază, alţii – la intervale de timp – au jucat şi mai joacă în Israel, în teatrul idiş sau ebraic, iar cîţiva şi-au schimbat meseria. Toţi absolvenţii Studioului (inclusiv cei care, din păcate, ne-au părăsit), la diferite distanţe de ani, au făcut alia.

Cu drag şi cu cinstirea memoriei sale, îl amintesc pe cel care a fost „părintele” Studioului, directorul acestuia, regretatul Albert Kreigold, care s-a dăruit acestei munci timp de trei ani, după ce primul director, regizorul Nello Bucewsky, decedase.

Şi, dacă n-aţi observat, anul trecut, în toamnă, s-au împlinit 50 de ani de când Studioul TES a fost înfiinţat. Pentru mine şi soţia mea, Betty, şi cei 50 de ani de când ne–am cunoscut...

Cum trec anii!...

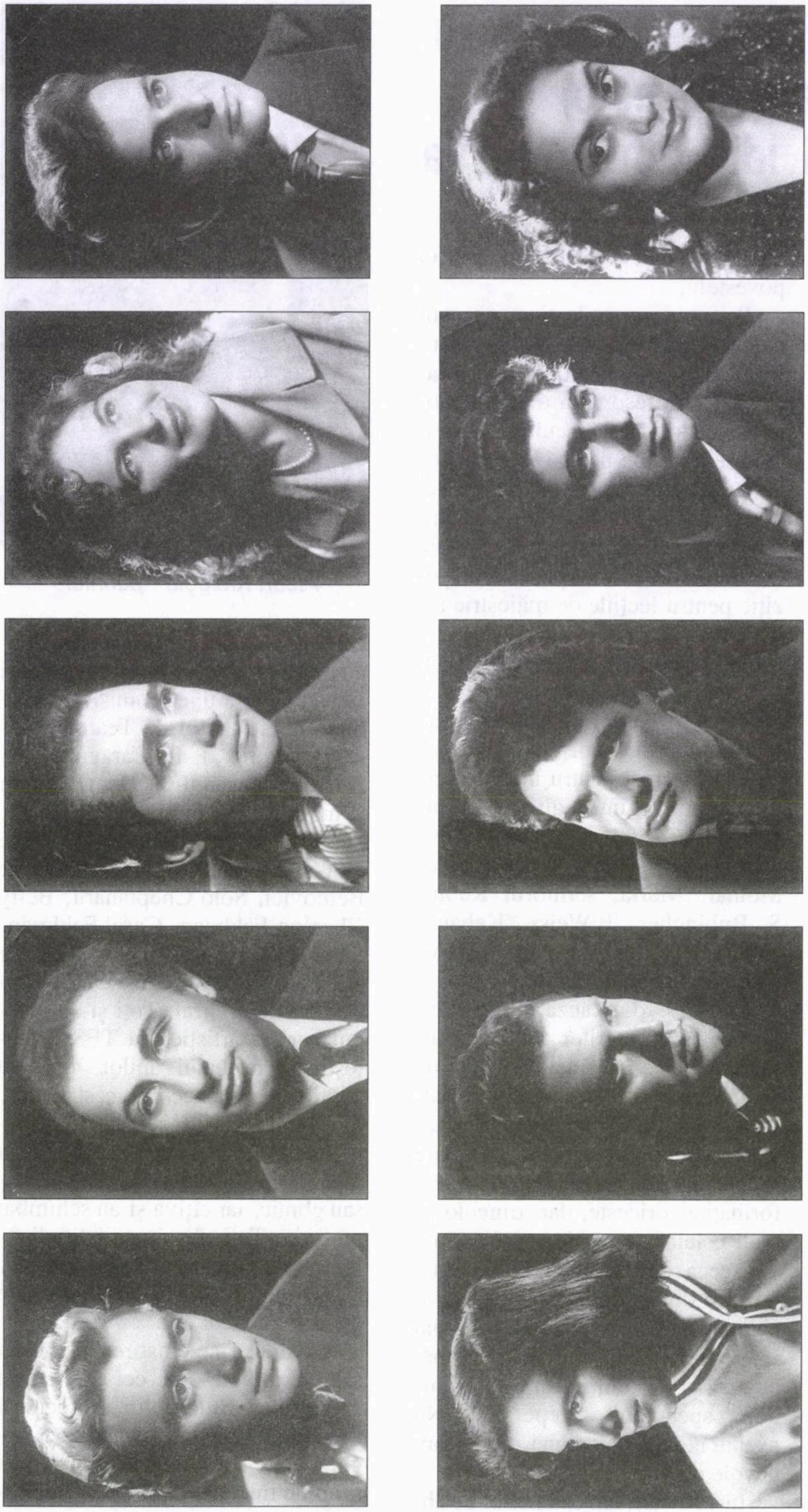

În ordine alfabetică:
Rândul de sus, de la stânga la dreapta: Toby Balan, Bebe Bercovici, Solo Cheptănaru, Betty Gherşon-Feldman, Carol Feldman;
Rândul de jos, de la stânga la dreapta: Lora Hönig, Carol Marcovici, Sully Roizen, Ofelia Stral

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

I

(Urmare la "Dicţionar..." din numărul trecut)

Iureş (Juster), Ştefan (n. Iaşi, 1931). Născut în Moldova, dar bucureştean de mic copil, el debutează cu versuri în presa de tineret a anilor '40-'50, primul său volum, "Cuvânt despre libertate", impunându-l printre talentele generaţiei sale. El va scoate în continuare culegeri de poezie ("Numai un flaut"; sonete, 1966, ş.a.), abordează cu succes literatura pentru copii, unde se afirmă printre fruntaşii genului, abordează (tot cu succes) eseul ("Alt container pentru Osaka", 1974, unde vorbeşte despre fel de fel de obiecte cu care avem de-a face în viaţa de zi cu zi), îşi încearcă puterile (iarăşi cu succes) în dramaturgie ("Teatru şcolar: Vica şi cele trei Americi", 1968), iar în anii maturităţii atacă (din nou cu succes) genul prozei. El publică romane precum "Plexul solar" (1977) sau "Orbita planetei" (1984) şi, în colaborare cu Ion Bucheru, "Afacerea Beautiful College" (1992) şi "Imperiul" (1998), fără însă a abandona poezia ("Desaga jucătorului de scrabble", 2002). Frapată de nevoia scriitorului de a pendula cronic între vers şi proză, criticul Dana Dumitriu l-a numit "prozatorul-poet". Definiţia nu vrea să spună că Iureş scrie o proză poetică ci, mai degrabă, că omul practică simultan cele două genuri, ca şi cum ar fi un artist plastic îndeletnicindu-se deopotrivă cu pictura şi sculptura şi chinuindu-se ani de-a rândul să găsească formula care i se potriveşte cel mai bine. Poezia este pictura lui Iureş.

Iată un poem:

«deodată simţi că tu nu mai eşti tu/ ţi se uzurpă sufletul şi chipul/ trecutul tău e declarat tabu/ intrării–n casă nu-i mai ştii tertipul/ ce se întâmplă cum s-ar pedepsi/ aceste incredibile puseuri/ cunoşti părerea medicului psy/ abuz de psihotropi şi de SF-uri/ lasă-l pustiei pune tu cruciş/ abscisa care-i traiul provizoriu/ cu ordonata ochilor închişi/ îţi vei obţine turnul de ivoriu/ şi-acolo lăcătuşule din vreme/ fă-ţi legături de chei schimbând foneme» ("Mecanica fină").

Nimic de zis, dar ascultând-o, distingi un sunet special. În loc să auzi prelinsul stiloului pe hârtie, simţi zgomotul daltei cioplind în piatră. În loc de fluidul poeziei, urechea ta prinde caracterul solid al frazei construite, cu subiect, predicat şi atribute. În loc de inefabilul vocalelor producătoare de muzică, duritatea consoanelor din portrete de personaje şi dialoguri tăioase. Cât timp poate un artist să se împartă fifty-fifty între pictură şi sculptură, ca între două femei? Mult, desigur. Dar câteodată vine un ceas când unul din cele două amoruri bate cu piciorul în prag: nu se mai poate aşa, alege: sau-sau.

Este ceea ce s-a întâmplat la maturitate, dacă nu şi la mai mult decât la maturitate, cu Ştefan Iureş. În anii din urmă, el a intuit că vocaţia sa dintâi este sculptura, adică proza. A sărit în sus: strigând: Evrika, tu eşti femeia vieţii mele! I-a jurat credinţă până la moarte, investind–o cu titlul de amantă favorită în haremul său literar şi a dat un roman, ca un monument în marmură, intitulat "Vecia abreviată" (2005). Acesta este capodopera lui.

(Continuare la "Iureş, Ştefan" în numărul viitor)

Dr. Yzchak Palmor
O zi la Stamora-Moravita
Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe
în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

IOSEF EUGEN CAMPUS

Sever în umbra morţii

În editura Hasefer a apărut "Cronica unui sfârşit amânat", ultimul volum din ciclul "Leordenii" de Alexandru Sever.

Sever e un mare, un incontestabil romancier. Păşeşte încet, cu pas rar, aşa cum se cuvine unui adevărat romancier. Fără grabă, atent la fiece cuvânt, bine cântărit. Atent la fiece amănunt. Grijuliu la fiece nuanţă. Convins că are timp, are pagini care-i aşteaptă, cuminţi, scrisul migălos. Nu-l sperie nici 500 de pagini mari, ca în cazul de faţă.

Alături de el, şi cititorul îşi potriveşte respiraţia, în ritmul rar al paşilor lungi, precum un alpinist plecat cu încredere la o ascensiune de lungă durată spre culmi abia întrezărite. Dar existente, făgăduite.

Fraza lui Sever este, în general, lungă, circumstanţiată, ca să nu lase să-i scape nici un amănunt. Şi totuşi, musculoasă, energică. Având lungimea disimulată prin trunchiere sintactică. O frază potrivită pentru o precisă, circumstaţiată expunere intelectuală, dar nu avansând leneş, obositor, ci viguros, cu articulaţiile logice, conjuncţiile bine scoase în evidenţă, ca nişte muşchi tensionaţi: *"Nespus de obosit de toată tevatura de peste zi, plictisit de atâtea obligaţii ce-l ţintuiau în preajma unui mort, când tot ce şi-ar fi dorit mai mult ar fi fost să-şi odihnească mintea în liniştea garsonierei sale, dar în acelaşi timp chinuit de gândul că orice abandon al casei părinteşti într-un asemenea moment ar putea semăna a necuviinţă sau chiar a dezertare, Leonid a găsit în cele din urmă că singurul chip de a se împăca cu situaţia şi cu sine însuşi era să se sustragă, fie şi pentru un ceas-două, oricărei atenţii. A ales pentru retragerea sa biroul tatii, încăpere în general mai puţin călcată, şi asta poate din cine ştie ce superstiţie sau sfială, împărtăşită acum de mai toţi familiarii casei, de a se apropia de o încăpere care, până mai deunăzi, câtă vreme trăise tatăl său, avusese destinaţia unui intim cabinet de lucru, ba, în unele cazuri, statutul unui soi de sanctuar politic, interzis oricărui acces neîncuviinţat".*

Pentru a acorda un larg spaţiu de desfăşurare aspectului specific intelectualist al cărţii, autorul a creat ca actor principal un filozof, Leonid Leordeanu. L-a dăruit cu un prieten, Rebedea, matematician genial dar şi capabil să-şi analizeze sentimentele şi problemele sale tăind firul în patru cu tehnică de adevărat talmudist. Şi un profesor universitar Şerban, academician respectat, vechi admirator al fostului său student, Leonid Leordeanu.

❖

Să nu uităm însă: Alexandru Sever are în urma sa şi o strălucită carieră de dramaturg. Nu e de mirare deci că o bună parte din roman are formă dialogată. Acţiunea ia adesea "fasonul" unor scenete ce se înşiruie după reguli specifice artei teatrale. (Am împrumutat de la Sever termenul "fason". Mă întreb de ce i-o fi plăcând aşa de mult, încât uzează şi abuzează de el.)

Scenele ce se succed în apartamentul lui Rebedea îi îngăduie romancierului-dramaturg să prezinte, una după alta, trei scene variate, cu dialoguri pregnante, contrapunctice, vorbite într-o limbă ce caracterizează, şi ea, personajul respectiv. Altcineva este proprietăreasa, băgăreaţa doamnă Mălincioiu, şi altfel vorbeşte ea: *"– Tare mai sunteţi rău şi urâcios! – Liniştea mea intră în preţul chiriei. Mi-o plătesc şi ţin să mi-o respectaţi! – Vai de mine, bineînţeles, o respect! – Aţi intrat pe un teritoriu ce nu vă aparţine. Ceea ce faceţi dumneavoastră nu-i o vizită, ci o incursiune. – Incursiune! În casa mea!".*

Altcineva, cu totul altcineva este naiva, idealista Gabriela: *"Sunt împrejurări excepţionale – adică situaţii pe care nimeni şi nici un regulament nu le poate prevedea".*

Şi iarăşi altcineva este colega de facultate, Monica Hanganu: *"Da, aproape ai ghicit. E o fată care, pentru moment, deşi, te asigur, n–a omorât pe nimeni, trebuie adăpostită şi cruţată. – Numai că nu-mi place să fiu gazdă de eroi! – Şi de ce nu? – Pentru că nu cred în eroii cu idei fixe. – Sunt prea multe cadavre în jurul nostru. Fata asta trebuie să trăiască. – Şi mă vedeţi pe mine deschizând uşa unei astfel de femei? – Nu unei femei îi vei deschide uşa, ci unei idei".*

După prescripţiile lui Cehov, în teatru, un revlver prezent în prima scenă, trebuie să tragă în ultima. Sever dă ascultare acestui precept. Numai că, în loc de revolver, avem aci de-a face cu un orologiu. Un orologiu puţin deteriorat, dar capabil încă să intoneze menuetul lui Mozart. Şi-l intonează efectiv, de două ori. Marcând solemn importanţa dramatică a momentului.

De factură caragialiană e personajul Tache, soţul care a făcut închisoare, bănuit fiind că a încercat să-şi otrăvească soţia, pe doamna Stavru, devenită acum îngrijitoarea Ellei, soţia grav bolnavă a lui Leonid Leordeanu. Domnul Tache a decăzut, e acum un fel de vagabond gata să fure câte ceva de prin case atunci când găseşte o uşă neîncuiată. Un bolnav cronic, căzut la darul beţiei. Cum singur declară: "un etilic incurabil". Dar adaugă mereu formula caracteristică, inevitabilă, precum Cetăţeanul turmentat al lui Caragiale: *"Nu vă ui-*

ţi dumneavoastră că arăt ca dracu şi că put a beţie, a borâtură şi a jeg! Că eu, cucoană dragă, pă dedesubt sunt un om fin".

Cu ajutorul acestui personaj tragicomic, autorul introduce în roman şi un element reuşit de farsă: qui pro quo-ul. Numai că, în loc ca, în conformitate cu mult încercata tradiţie, încurcarea iţelor şi dezlegarea fericită din final să decurgă din confundarea identităţii unor personaje, aici totul porneşte de la confundarea a două obiecte. Două valize. Una în care Leonid ţinea ciorne şi documente, cealaltă în care adăpostise manuscrisul unic al operei sale de o viaţă, "Magna Ethica". Din zăpăceală, Leonid ia cu sine, să-l predea spre consultare profesorului Şerban, dosarul cu note şi documente. În absenţa lui Leonid, ca să se răzbune, Ella, geloasă, predă valiza cu manuscrisul preţios lui domnu Tache: "Fură-l!". Din fericire, Tache se răzgândeşte şi lasă valiza "furată" în antreu.

❖

Tema majoră a romanului este apropierea morţii.

Cartea se deschide sub semnul tragic al morţii lui Ion Leordeanu, tatăl lui Leonid. Ea se încheie cu moartea Ellei, soţia mult iubită a acestuia.

Trăim o epocă tragică: de război crunt şi prostesc. Generalul Constantin Leordeanu, fratele lui Ion, declara: *"Mi te uită la fasonul lui de mareşal. Fapta lui de arme, fapta cea mai glorioasă: represiunea legionarilor şi lichidarea evreilor basarabeni. (...) Omul ăsta a făcut multe greşeli şi multe i se vor ierta. Dar că a îngropat câteva armate româneşti într-un loc unde nu avea ce căuta, asta nu i se va ierta".*

Trăim – spun personajele cele mai sensibile – o *"vreme în care se poate întâmpla orice"*. Toate nenorocirile ne aşteaptă, toate crimele sunt posibile. Cele mai absurde lucruri pot deveni reale, logice.

Leonid a refuzat să profite de situaţia tatălui său, mare politician, pentru a fi dispensat de a pleca la război şi a rămâne la catedra lui universitară. A socotit de datoria sa să fie *martor*.

Aşa a cunoscut-o pe Ruth în Transnistria, i-a salvat viaţa, a ajutat-o să ajungă la Bucureşti în casa bunicului ei. Aşa s-a îndrăgostit de ea. Aşa s-au împletit destinele Leordenilor, veche familie de boieri români, cu destinul evreilor prigoniţi.

Dar Ruth a plecat în Palestina. Leonid s-a căsătorit cu Ella. Din ce în ce mai bolnavă şi mai geloasă, mai cicălitoare, Ella e greu de suportat. Dar Leonid, care o iubeşte, trece peste toate, îndură cu înţelegere totul.

În final tema morţii şi tema unei Etici răscumpărătoare revin – împletite.

În ultimele clipe ale Ellei, cei doi soţi se simt apropiaţi ca la începuturile căsătoriei. Retrăiesc zilele fericite de atunci. Şi totuşi, Ella nu–şi poate stăpâni o răbufnire de gelozie. Gelozia faţă de preocuparea – spune ea, precumpănitoare – a lui Leonid pentru filozofie, pentru opera lui de o viaţă, "Magna Ethica".

Vrea să-l pună la încercare. Acum câtăva vreme, îi povestise o poveste: moartea îi prezenta o balanţă. Pe unul din talgere era cartea lui, pe celălalt un copil. Moartea îi cerea să aleagă:

"– Îţi aminteşti ce-mi spuneai?

– Da, îmi amintesc...

– Dar asta era o simplă ipoteză filozofică, nu? În realitate, în practică, n-ai avea curajul să alegi.

– De unde ştii? i-a zâmbit Leonid.

– Dar tu ştii? a întrebat Ella, temându-se parcă să creadă.

– Nu, încă nu ştiu, a recunoscut Leonid. Dar pot încerca să aflu.

– Nu, Leonid, s-a arătat Ella neîncrezătoare, nici asta n-ai să faci. (...) Apoi, ce siguranţă poţi avea că, lăsându-ţi opera pe talerul Morţii, mă salvezi pe mine?

– Aşa este, consimţi Leonid posomorât, nici o siguranţă. (...) Şi totuşi, poţi să ştii? Universul e plin de mistere. Poate că asemenea condiţionare există, şi ea influenţează toată existenţa noastră. (...)

– Ei, ce mai stai pe gânduri?

– Da, a recunoscut Leonid, cum nu se poate mai lucid în deplina sa seriozitate. Îmi spun că sunt lucruri pe care le gândeşti şi pe care nu le faci niciodată.

– Bineînţeles, a admis Ella, sarcastică.

– Dar, a observat Leonid, există un timp al neîndurării, când numai fapta verifică gândul".

Leonid şi-a aruncat opera în foc. Dar Ella a murit.

Tragic joc al îndoielilor şi al curajului de a le înfrunta.

Ca om.

De pe Internet

Dimineaţa, în drum spre serviciu. Un evreu vede în staţia de tramvai un domn bine făcut şi foarte bine îmbrăcat. Prezenţa lui îl intrigă. "Un domn astfel îmbrăcat nu se duce la serviciu la această oră matinală", reflectează el. "Dacă nu se duce, înseamnă că vine; de unde poate veni în zori de zi un domn astfel îmbrăcat, decât de la o damă? Un domn bine vine de la o doamnă bine; la noi în cartier sunt trei dame bine: Nataşa, care-i însă plecată la St. Petersburg, Raşela, dar de la ea vin chiar eu, şi soţia mea. Soţia mea are trei amanţi: directorul ei (firesc), directorul meu (normal) şi pe un oarecare domn Abramovici".

– Bună dimineaţa, domnule Abramovici!

– Bună dimineaţa. Dar de unde mă cunoaşteţi?

– Simplă deducţie!

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Paul Cornea

Interpretare și raționalizare

Editura Polirom, Bucureşti 2006

A-l citi pe Paul Cornea este echivalent cu o baie de cultură. Ultima lui carte, obiectul acestei recenzii, vine să completeze şi să încununeze o lungă listă de cărţi publicate în cursul anilor. Este cu siguranţă cea mai completă şi exhaustivă din cele pe care le-am citit sau consultat.

Două caracteristici domină toate capitolele: transparenţa textului şi abundenţa citatelor. Autorul îşi expune opinia în fiecare capitol, dar, cu o perfectă onestitate ştiinţifică, nu ezită să prezinte numeroase alte opinii, care uneori diferă mult de opiniile proprii. Rezultatul acestei asociaţii de expunere a unor opinii, paralel cu opiniile altor autori, dă cititorului posibilitatea de informare completă asupra subiectului tratat.

Cartea e extrem de bogată în conţinut şi a o recenza în detaliu ar ocupa un spaţiu foarte mare. De asemenea, o astfel de recenzie ar trebui făcută de un specialist. De aceea mă voi mărgini să menţionez marile capitole fără a intra în detaliile conţinutului: *Înţelegerea; Interpretarea; Confruntarea fără de sfârşit dintre raţional şi iraţional; Genurile interpretării; Substructuri şi contexte ale raţionalităţii interpretative; Fundamentul prereflexic; Condiţionarea socio-culturală a activităţilor cognitive; Oral şi scriptic; Funcţionarea interpretării; Strategii interpretative; Limitele interpretării; Probleme ale validităţii.*

Cartea este completată de o vastă bibliografie, corespunzând numărului mare de citate şi referinţe.

- ■ **Ultima pagină a dr-ului Wertheim**
- ■ **Bătrâneţe, haine grele**
- ■ **Un nou roman de Alexandru Sever**
- ■ **Aurel Storin şi nevasta ghilotinatului**

Textul nu se citeşte uşor, dar cum autorul nu menţionează cărei categorii de cititori se adresează, presupun că în afara specialiştilor e accesibil intelectualului interesat.

Personal m-ar fi bucurat să găsesc în carte şi un paralelism comparativ între interpretarea literară şi filozofică şi interpretarea în muzică şi artele plastice.

Cu aceste mici rezerve, impresia mea este că ultima carte a lui Paul Cornea este un adevărat monument cultural care ar trebui tradus în mai multe limbi.

(Dr. N. Wertheim
Ramat Aviv)

Nota Redacţiei: A doua zi după ce primisem la redacţie textul de mai sus, am aflat cu durere că autorul s-a stins, peste noapte, din viaţă. A fost, aşadar, ultima pagină scrisă de cunoscutul psihiatru din *alia.*

Dr. Iulius Iancu

Din jurnalul unui pensionar

Haifa, 2006

Doctorul Iulius Iancu a rămas în conştiinţa cititorilor de limbă română prin ceea ce el însuşi numeşte «Serialul "Noi, copiii străzii Leca"», în 4 volume: o istorie a acestei străzi băcăuane evreieşti şi a locuitorilor ei, în majoritatea lor meseriaşi nevoiaşi dar harnici, stăruitori, păstrători neabătuţi ai tradiţiilor şi credinţei iudaice, care, prin eforturile lor de o viaţă au izbutit adesea să-şi trimită copiii la studii înalte, transformându-i în prima generaţie de intelectuali originari din acest cartier.

Aceşti copii şi tineri de altădată au ajuns în zilele noastre oameni în vârstă, septuagenari şi octogenari ai Israelului, beneficiind cu toţii de un statut comun: acela al pensionarului. El, pensionarul, este, după cum o arată şi titlul cărţii, – o culegere de articole publicate de autor în ultimii ani în revistele "Orient expres" şi "Tribuna Kraiot" – personajul principal în jurul căruia gravitează meditaţiile doctorului Iulius Iancu, ajuns el însuşi la vârsta senectuţii, cu toate modificările biologice, psihologice, mentale şi sufleteşti care afectează modul de trai, comportamentul, gândirea şi simţirea celor în cauză.

"Prezenta lucrare nu este de psihologie, nici medicală, la fel nu memorialistică. Nu este expresia frământărilor, gândurilor şi simţămintelor mele, ci ale tuturor persoanelor care, în diferite forme de comunicaţie, mi-au arătat identitatea stărilor sufleteşti prin care au trecut în perioada citirii articolelor", scrie autorul în Cuvântul său înainte.

Cu siguranţă că multe consideraţii cuprinse în volum, multe situaţii şi sentimente descrise au un caracter de generalitate: relaţiile importante, de neînlocuit, cu vechii prieteni, tristeţea separării treptate de numeroşi dintre ei, schimbarea firească a unor habitudini, priorităţi, interese, şi necesitatea imperioasă a adaptării inteligente pe diverse planuri la noua situaţie (folosirea, ades invocată, a diferite mijloace pentru "înfrumuseţarea bătrâneţii", cum se exprimă autorul); bucuriile repetate ale sărbătorilor tradiţionale evreieşti petrecute în familie, alături de cei dragi, rolul enorm al fiicei sau fiului ca sprijin moral dar şi pentru depăşirea greutăţilor din viaţa de zi cu zi, cu care este confruntat omul în vârstă, etc. etc. Şi totuşi, dincolo şi peste toate acestea, mi s-a părut, cum era poate şi firesc, a vedea în prim plan, reflectată în zeci de oglinzi, figura zâmbitoare a unui *anume* pensionar, aceea a autorului: doctorul Iulius Iancu, ajuns în Israel acum 40 de ani, care în acest răstimp s-a "identificat perfect" cu problemele ţării, a "participat ca medic la toate acţiunile şi războaiele Israelului", şi în plus, ca posesor încă din vremea începuturilor de "maşină personală", a putut să călătorească peste tot, să se bucure de viaţă, de minunăţiile ţării, ale lumii în general.

Ceea ce nu exclude din privirea retrospectivă a autorului anumite reflecţii critice faţă de aspectele deficitare ale societăţii israeliene, îndeosebi în legătură cu sistemul public de îngrijire a bătrânilor longevivi, activitatea unor politicieni lipsiţi de scrupule, brutalitatea unor relaţii umane; după cum nu lipseşte nici unda de nostalgie faţă de anii tinereţii în România (în ciuda celor îndurate în anii prigoanei şi a diferitelor obstacole surmontate), de fapt faţă de un mod de existenţă în care mai vibrau însă resorturile solidarităţii umane, optimismului şi marilor idealuri sociale.

În anul 2005, doctorul scriitor a publicat primul său volum de versuri intitulat "Poeme de amurg", cel de al doilea aflându-se în pregătire.

(Gina Sebastian Alcalay)

Alexandru Sever

Cronica unui sfârşit amânat

Editura Clusium, Cluj, 2006

Acest nou roman al reputatului prozator are ca temă prăbuşirea unei clase sociale cu profunde rădăcini istorice, în împrejurările tragice de la mijlocul secolului XX reflectate în realităţile cu care s-a confruntat o familie aparţinând boierimii rurale, tipică pentru structura societăţii româneşti din acele vremuri. De altfel, destinul clanului Leordenilor revine adesea în proza autorului, „Cronica unui sfârşit întârziat" încheind probabil „saga" acestei numeroase familii, loviturile istoriei provocându-i, pentru o perioadă îndelungată, dispersări şi falimente tragice. Totuşi, ştiind cât de elastică este istoria, urmaşi ai celor care au supravieţuit celui de al doilea război mondial şi răsturnărilor spectaculare care i-au urmat ar fi putut să reia firul existenţei de clan din momentul în care au căpătat dreptul de a-şi recupera proprietăţile şi de a-şi restaura dinastia. Dar acesta poate fi deocamdată un proiect de care scriitorul s–ar fi putut interesa încrezător fiind în supravieţuirea personajelor care i-au străbătut opera.

„Cronica" alcătuită de prozator este, prin excelenţă, a descompunerii societăţii româneşti sub regimul funest al lui Ion Antonescu şi în ansamblul instaurării unei noi ordini de import. Clasa căreia îi aparţin şi Leordenii se destramă şi o nouă categorie bizară de privilegiaţi îi ia locul practicând teroarea şi sfidând normalitatea printr-un dirijism absurd. Familiile avute clachează pe rând sub loviturile noii ordini: vastele apartamente trebuie restrânse, în case se ivesc chiriaşi nedoriţi, moşiile sunt expropriate iar căile de acces către locurile lor obişnuite de distracţii sunt drastic obturate. Ceea ce le-a rămas este bruma de demnitate ce o mai păstrau, conservând-o ca pe cel mai bun lucru care îi putea deosebi de ceilalţi.

Dar evenimentele se precipită, depăşind voinţa membrilor familiei. Cel mai tânăr membru al acesteia, o speranţă în domeniul filozofiei, pleacă pe frontul din Rusia (unde România şi-a trimis trupele până la Don, la Stalingrad şi în Caucaz), în calitate de corespondent de război. În Transnistria salvează de la moarte o tânără evreică pe care o aduce acasă. Cei doi se căsătoresc la umbra temerii că „delictul" ar putea fi descoperit iar tânăra retrimisă peste Nistru. Precipitarea evoluţiei războiului odată cu căderea frontului româno-german pune clanul în faţa unor situaţii limită. Se iveşte şi ipoteza fugii în străinătate, dar timpul nu mai are răbdare.

Lumea Leordenilor se scufundă încet, dar sigur, în neant, ieşind însă la iveală părţile ei vitale care au rezistat presiunilor produse de marile schimbări. Ultima secvenţă de energie purtând marca acestei mari familii se consumă într-un amalgam de decizii tardive, cu speranţa renaşterii, dacă nu a bogăţiilor, măcar a vitalităţii ei nobiliare. Personaje cu psihologii puternice, admirabil descrise în confruntarea cu propriile îndoieli şi cu o realitate care i-ar putea depăşi, sugerează că nu totul este pierdut cât timp astfel de virtuţi îşi păstrează rezervele.

Romanul lui Alexandru Sever surprinde, în esenţă, frântura de viaţă pe care o mai afirmă reţeaua familială a unei aristocraţii de viţă veche sub avalanşa loviturilor destinului. Oamenii dispar, dar prin încercările lor disperate de a amâna sfârşitul tragic se creează o mărturie a trecerii lor prin existenţă. La urma urmei, nu întreaga strălucire pe care şi-a construit-o segmentul cel mai valoros al familiei se prăbuşea, ci numai aparenţa prost construită, falsă şi ca atare vulnerabilă.

Alexandru Sever a renunţat de mulţi ani la literatura conjuncturală, realizând o operă profund ancorată în substanţa dramatică a realităţii. Atât prin eseu, prin memorabile ”Obsesii circulare” cât şi în proză – romanul „Insomniacii”, apărut în 2000, fiind o piatră de hotar în proza sa ca şi în aceea a romanului post-revoluţionar – scriitorul este astăzi una din figurile centrale ale literaturii române.

Zvi Yavetz

Viaţa politică şi „problema evreiască” în timpul domniei regelui Carol al II-lea (1930-1940)

Editura Clusium, Cluj 2006

Profesorul Zvi Yavetz, istoric cu o arie largă de preocupări, se ocupă în acest studiu, apărut în limba română în excelenta traducere a lui Carol Bines, de una din cele mai frământate perioade din istoria României moderne în care se afla în joc şi soarta colectivităţii evreieşti care număra pe atunci circa 800.000 de suflete. Sursa de informaţii o formează arhivele, dar şi mărturiile directe ale celor care au fost contemporani cu epoca cercetată. Evenimentele sunt urmărite riguros, scoţând în evidenţă detalii pe care nu le-am întâlnit în alte scrieri consacrate acelor vremuri.

Regele Carol al II-lea a exercitat o conducere fermă a ţării care a evoluat rapid către dictatură. Îi înlătura fără scrupule pe cei care nu i se supuneau, ţesând şi intrigi cărora avea să le cadă chiar el victimă, fiind silit să abdice. Analizând minuţios desfăşurările politice ale perioadei 1930-1940, istoricul explică resorturile ascensiunii rapide la putere a extremei drepte, respectiv a cuziştilor şi legionarilor. Fără îndoială, acest proces a fost influenţat de victoria nazismului în Germania, dar autoritatea regală din România dispunea de suficiente mijloace pentru a stăvili înaintarea extremismului către sferele puterii. Numai că limita impusă de la Berlin devenea din ce în ce mai dură.

Sunt aduse dovezi că legionarii au început să intre în politică prin mijloace josnice, fiind priviţi multă vreme ca nişte infractori. Chiar şi principalul lor aliat, A. C. Cuza, îi dispreţuia. Dar au reuşit să cucerească teren promiţând pământ ţăranilor săraci, salarii ridicate muncitorilor şi un egalitarism social absolut. Codreanu avea carismă şi era considerat, în pături largi ale populaţiei, ca „omul providenţial” care va aduce fericire tuturor. Nu puţini contemporani, chiar dintre cei care nu s-au raliat legionarilor l-au descris ca un om cu multe calităţi. Legionarii l-au susţinut pe Ion Antonescu să-l îndepărteze de la putere pe Carol al II-lea, sub care România a suferit două rapturi teritoriale: Basarabia şi Bucovina de Nord şi o parte a Transilvaniei, primele fiind alipite URSS-ului iar ultima Ungariei. Sub dictatura lui Antonescu, acestea au continuat prin cedarea Cadrilaterului.

Zvi Yavetz este categoric în ceea ce priveşte depistarea antisemitismului în rândul intelectualilor. În opinia sa nu toţi intelectualii români au fost antisemiţi, dar Mircea Eliade, I.Al.Brătescu-Voineşti, Nae Ionescu, Emil Cioran erau dintre cei mai activi. Cu privire la Nicolae Iorga, istoricul observă că încercările urmaşilor savantului de a-l absolvi de partizanat antisemit nu au nici o bază serioasă.

În contextul unor studii contradictorii privind perioada 1930-1940, cum sunt cele care se publică frecvent în România, studiul profesorului Zvi Yavetz este deosebit de important prin modul în care prezintă faptele în lumina unor interpretări impecabile.

Matei Grisaru

Jurnalul unui şomer

Editura Grima, Haifa 2006

Propunându-şi să urmărească zi de zi periplul unui proaspăt şomer – subiect care pentru literatura actuală constituie „o problemă neglijată, ori înglobată în cadrul altor fenomene negative cu care suntem obligaţi să ne confruntăm uneori”, cum ne avertizează autorul – acest jurnal izbuteşte să dea seamă de existenţa dramatică a unui segment al populaţiei cere oscilează de regulă în jurul unui procent alarmant. Scrisă la persoana întâia, cartea este, în primul rând, un document psihologic realizat cu sensibilitate putând constitui nucleul unui roman. M. Grisaru nu este, de altfel, la prima sa apariţie literară; alte trei volume de proză şi unul de publicistică, din care unele publicate în aceeaşi editură proprie „de tip casnic”, îl legitimează ca pe un prozator de vocaţie. În cazul de faţă, portretul şomerului este constituit din nuanţe credibile, lupta sa, câteodată cu „morile de vânt”, developând clişeele ascunse ale unei societăţi împietrită în canoane birocratice greu de depăşit. Şomerul aflat în centrul acestei povestiri sub formă de jurnal are abia acum timp să-şi rememoreze frânturi din trecutul său, între ele epopeea imigrării în Israel ocupând un loc prioritar prin hazul unor situaţii. Reţin, printre altele, transformarea unei legături de chei într-un adevărat personaj care trece prin împrejurări câteodată şocante, dar prin care îşi afirmă o reală „identitate”. Nu e unica parte izbutită a cărţii, a cărei lectură este departe de a fi o pierdere de timp.

Aurel Storin

Morminte călătoare

Editura Hasefer, București, 2006

Aurel Storin este un poet care ne evocă un elegant mânuitor al floretei, vioi și iute în a-și marca momentele de virtuozitate, dar grijuliu să nu aducă vreo atingere nedorită cuiva. Culegerile sale de versuri se citesc cu aceeași plăcere cu care sunt citite și evocările sale din teatru, unice prin finețea observației și prin delicatețea cu care ocolește ceea ce au culisele mai puțin agreabil: nervozitatea și reflexul trist al căderilor, adesea inevitabile.

Și în acest volum sunt poeme concepute să sesizeze sensibilitatea oricui admițând că fiecare poezie pleacă spre cititor cu speranța că îl va întâlni pe cel care o agreează, dar nu cred să existe lector pe care noile poezii din această culegere să nu-l facă cel puțin atent. Spun poezii noi pentru că nu avem, de aici, posibilitatea să urmărim tot ceea ce Aurel Storin publică în periodice, excepție făcând balada „Poporul ales sau Convorbirea lui Tevie Lăptarul cu Dumnezeu” pe care am auzit-o de câteva ori în splendida interpretare a lui Florin Piersic.

Fie că este vorba de cei care nu mai sunt sau de cei care încă mai facem umbră pământului, cu toții suntem marcați cu emblema viselor neîmplinite; de la incurabilul dor după ființa de departe, „copil de hârtie” prezent în convorbiri telefonice de trei minute, la ceea ce a inoculat instinctul de fiară seninului omenesc purtăm deasupra noastră avertismente tragice. Unul este acesta: *„– Am o foame de om!/ Zise lupul,/ Sfâșiind/ Un alt lup/ Care, Cu o foame/ De lup,/ Sfâșiase / un om…/ Și astfel/ S-au amestecat / Omul și lupul/ Din foame în foame…”*

Pe urmele evreilor din vechea Spanie sau meditând pe marginea trecerii timpului și a fragilității existenței, Aurel Storin nu-și pierde umorul, care face parte din ființa sa artistică. Poet de o sensibilitate ascuțită, el este și autorul unor apreciate texte satirice; ne amintește de ele uneori ca în această scurtă poveste a unui cuplu:

"Ghilotinat/ Fără milă/ Condamnatul/ și-a pierdut capul,/ Iar nevasta –/ Bărbatul./ Prietenii/ Ca niște sălcii/ L-au plâns…/ Părinții/ L-au blestemat/ Pe satrap…/ Numai nevasta/ – femeie cuminte –/ și-a găsit un altul/ Mai cu cap".

(Carol Isac)

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

✔ Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.
✔ Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.
✔ Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Alexandru Lungu, *"Scorbura nelancoliei";* poezii-desene; cu un Precuvânt de Sorin Anca; ed. Galateea, f.l., 2006.

Ștefan Cazimir, *"Ștefan Cazimir"* (nu e o greșeală de tipar, așa se cheamă cartea, culegătorii de perle sunt rugați să se abțină); coperta: A. Poch; ed. Hasefer, București, 2006.

Mircea Petre Suciu, *"Vremea cositului";* reportaje și interviuri; ed. a II-a; coperta: Teia Romana; ed. Arvin Press, București, 2006.

Emil Nicolae, *"Patimile după Victor Brauner";* monografie; coperta: Ștefania Ifrim; ed. Hasefer, București, 2006.

Isaac Moscu-Eyal, *"Enciclopedia Botoșanilor";* ed. J.I.E. – Tel Aviv; f.a.

Norman Manea, *"Textul nomad" (Casa melcului II);* interviuri; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, București, 2006.

David Krantzler, *"Omul care a oprit trenurile spre Auschwitz (George Mantello, El Salvador și ora de grație a Elveției)";* Cuvânt înainte de Joseph I. Lieberman, senator, SUA; în românește de Manasse Radnev; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, București, 2006.

Gershon Nerel, *"Antisionism în «Biserica electronică» a creștinismului palestinian"* (în engleză); Centrul Internațional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; Ierusalim, 2006.

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Între ură și iubire

Da, așa trăim. Între una și cealaltă

Ura este şi astăzi, cum a fost întotdeauna, o prim-solistă nu numai pe scenele istoriei şi ale politicii, ci şi în centrul lumii artistice şi intelectuale, sau pur şi simplu în viaţa de toate zilele. Şi, cu toate acestea, ar trebui să ne întoarcem mult de tot pe fluviul timpului pentru a găsi un secol cu o recoltă a urii atât de bogată pe cât ne–a oferit-o cel recent încheiat, în prelungirea morală a căruia ne mai aflăm şi acum.

Pe vremuri, cam pe la începutul secolului de care vorbeam, oricum, înainte de utilizarea până la banalizare a formei celei mai violente şi larg răspândite a răului bazat pe ura dezlănţuită a terorismului islamic internaţional, un filozof precum Oswald Spengler, din care s-au inspirat, poate, Hitler şi Stalin, socotea, ca adevărat profesionist al barbariei ce era, că doar "faptul că suntem în sfârşit în stare să urâm (…) ar putea da chezăşie pentru viitorul nostru".

Artişti talentaţi de mai târziu, un Céline, înveşmântându-şi clocotul urii sale demoniace în purpura regală a unui stil de o vervă inepuizabilă, un Knut Hamsun sau Ezra Pound, bardul american adorat de generaţiile tinere din prima jumătate a secolului XX, dar care după cel de-al doilea război mondial şi-a încheiat viaţa în infernul azilului de nebuni (pentru a scăpa de scaunul electric datorită adeziunii sale fervente la doctrina fascistă şi propagării în public a propriului antisemitism feroce), şi mulţi, mulţi alţi aşa-zis intelectuali au aplicat în activitatea practică ideile unui Spengler sau Nietzsche (care considera bunătatea ca o slăbiciune condamnabilă). Din păcate, nu numai ei.

Îmi amintesc de un film realizat de o tânără regizoare libaneză, pe care l-am urmărit pe canalul "Arte" al televiziunii, în timp ce războiul din Liban era în plină desfăşurare. Regizoarea parcursese în maşină graniţele câtorva ţări din regiunea noastră – minus Israelul, dar inclusiv "teritoriile", îndeosebi Gaza – şi stătuse de vorbă, pasămite în mod obiectiv, cu arabi de diferite vârste şi categorii social-politice despre "statul agresor". Mi s-a părut că acest film conţinea în realitate cele mai convingătoare argumente propagandistice pro-israeliene. De ce? Pentru că îţi permitea ţie, telespectator, să urmăreşti nu pe cale mediată, care ar fi putut implica denaturări sau exagerări ale realităţii, toate calomniile şi manifestările de ură împotriva Statului Israel. O ură atroce şi nedisimulată, care m-a îngrozit. Oare câte generaţii vor trebui să se succeadă pentru a se putea spera în neutralizarea acestui venin colectiv? m-am întrebat. Wafa, o doctoriţă psihiatră de origine siriană, fugită împreună cu soţul ei în America, a făcut vâlvă nu de mult, afirmând la canalul de televiziune Al-Jazeera, ca şi, ulterior, în diferite publicaţii internaţionale de prestigiu, ceea ce noi israelienii – şi nu numai – ştim de mult. Că "toată problema în Orientul Mijlociu este Islamul", ura faţă de evrei fiind principalul ingredient al educaţiei "patriotice" şi religioase, adică de îndoctrinare şi spălare a creierelor pe care o primesc toţi

Vă amintiţi de
Agnia Bogoslava?
Dar de cunoscutul ei şlagăr lansat pe scena de la Baraşeum în anii de război:
„Şi s-au dus ca vântul ocolind pământul…”?
Agnia Bogoslava s-a hotărât să-şi povestească viaţa de pe scenă şi viaţa de pe scena vieţii. Citiţi cartea ei de memorii
Agnia Bogoslava
Şi s-au dus ca vântul

Agnia Bogoslava
Şi s-au dus ca vântul
Libra

Ediţie îngrijită, note şi cuvânt înainte de
Costel Safirman

"…o carte în care ni se povesteşte, cu mult farmec, despre talent, curaj şi speranţă…"
Carol Isac

"Cartea cucereşte prin stilul oral, prin umor, prin autoironia cu care Agnia se priveşte de multe ori".
Bitti Caragiale

"O carte remarcabilă, pe care îndrăznesc să o recomand, deopotrivă cititorului intelectual rafinat (…) dar şi cititorului simplu…".
Paul Schveiger

Preţul: 50 shekeli
(sau 10$ pentru străinătate)
Se poate comanda la
POB 11157 – Jerusalem 91111

musulmanii din fragedă copilărie. După părerea ei, care pare mai degrabă utopică, o schimbare a mentalităţii lor primitive şi obscurantiste nu poate veni decât printr-o largă şi susţinuttă campanie de lămurire şi culturalizare. Nu ştiu de ce, am asociat această poziţie cu aceea cuprinsă într-un scurt eseu al Anei Blandiana, care scria că nu poate să urască şi să lovească pe nimeni din exces de imaginaţie, pentru că se pune întotdeauna în locul celuilalt, chiar nedându-i dreptate.

Eu nu sunt capabilă să urăsc: resentimentele mele de moment se tocesc prea repede, se volatilizează, se reaşează în matcă asemenea unor râuri cuminţite, după ce furtunile sau turbulenţa inundaţiilor care le-au umflat apele s-au potolit. Să fie un semn al senectuţii care tinde să aplatizeze toate sentimentele, şi cele bune şi cele rele? Dar alţii, dar alţii... Intelectuali, scriitori, oameni cultivaţi, nu lipsiţi de fantezie…

Un coleg căruia nu i-am aplaudat, pesemne, cu destulă frenezie cartea nou apărută (protestând în subsidiar împotriva a ceea ce am considerat a fi o manipulaţie al cărei beneficiar – chiar dacă nu iniţiator – fusese) m-a urmărit cu ura lui neistovită peste ani. Nici o calomnie, nici un epitet injurios nu i s-au părut destul de eficiente ca instrumente de atac şi forţă de lovire. Altcineva, un fost prieten pe care-l admirasem cândva pentru talent şi erudiţie, s-a dovedit capabil de meschine dezinformări frizând o flagrantă lipsă de loialitate în relaţiile bilaterale. Am încercat să-mi potolesc dezamăgirea prin francheţe, prin dialog deschis. Incurabilă prostie! M-am ales cu o răbufnire de ostilitate pigmentată cu diverse ocări. Când o să învăţ că nu tot ce zboară se mănâncă?

Ce să mai spun despre exemplul de-a dreptul monstruos al unui fiu care şi-a urât atât de tare mama bătrână, o fostă doctoriţă originară din Bacău, încât a transformat-o dintr-o femeie bogată şi elegantă, posesoare a unei case splendide, într-o cârpă umană aruncată, fără voia şi ştirea ei, într-un stabiliment pentru bolnavii de Alzheimer, în condiţii de mizerie şi abandon total, fără măcar nişte haine de schimb?

Dar mai bine să nu mai evoc asemenea cazuri, care abundă, din păcate, în societăţile noastre; să-mi amintesc mai degrabă de cei care nu cunosc presiunea urii şi dorinţei de răzbunare, a vanităţilor dezlănţuite şi susceptibilităţilor exacerbate. Unul dintre aceştia, cineva mare, mare de tot, a plecat de curând dintre noi, după ce a fost preţuit şi elogiat de o lume întreagă: Dr. Alexandru Şafran, fostul Şef Rabin al evreilor din România, devenit ulterior, ca urmare a împrejurărilor tragice cunoscute, Marele Rabin al Genevei. Ce credeţi că i-a scris Eminenţa sa istoricului Jean Ancel după ce acesta îi contestase meritele, altminteri unanim recunoscute, în acţiunile de salvare a evreimii române de urgia anilor de prigoană? "Eu te iert pentru necazurile fizice şi sufleteşti pe care mi le-ai pricinuit. Totul ţi se iartă, ţi se iartă, ţi se iartă!".

Elevaţia gândirii, tactul, fineţea psihologică şi nobleţea caracterială a dr-ului Şafran, călăuzite de aprofundata cunoaştere a textelor esenţiale ale religiei noastre şi de interpretarea lor (expusă pe larg în cărţile sale, mai ales în cele despre etica iudaică), nu numai cu ajutorul raţiunii ci şi cu generozitatea propriei naturi, s-au vădit din anii tinereţii, pe când era Şef Rabin în România. Este de neuitat, de pildă, prin calda sa umanitate, predica de la Templul Coral din Bucureşti cu prilejul sărbătorii de Pesah din 1941, când echivala noţiunea libertăţii pe care o simbolizează această sărbătoare, nu numai cu descătuşarea de sub jugul străin, ci şi cu dezrobirea inimii şi spiritului, cu puterea de a transcende "patimile ce dospesc în adâncurile omului"; de a"înfrâna tainicele forţe rele" ce-l îndeamnă la ură şi răzbunare.

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Norman Manea, scriitor, SUA: faptul că ultimul său roman, "Întoarcerea huliganului", a fost distins cu importantul premiu francez "Médicis – Etranger" pe 2006 a contribuit din plin la consolidarea reputaţiei literare a lui N.M., propulsându-l în rândurile celor mai valoroşi reprezentanţi ai culturii evreo-române de astăzi.

În scădere

Nati Meir, deputat în parlamentul de la Bucureşti; vrând să–şi facă reclamă cu orice preţ, a propus o lege prin care să fie amnistiaţi toţi deţinuţii cu pedepse până la 5 ani; aşa cum era de aşteptat, acest proiect de lege demagogic a fost respins în Cameră, provocând o adevărată răzmeriţă în închisori (condamnaţilor, Nati le spusese că totul va fi O.K.), soldată cu mari distrugeri, incendii şi răniţi cu duiumul.

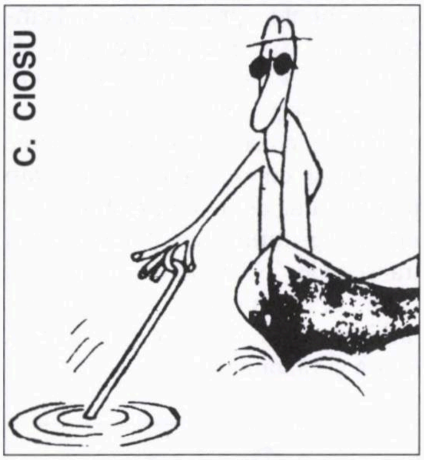

Pescuitorul de perle

Bârna din ochiul nostru

«În artele plastice, primul episod de după 1989 care a stârnit reacţii violente ... a fost expoziţia "Sexul lui Mozart" care a avut loc cu ocazia împlinirii a o sută de ani de la moartea compozitorului, pe 5 decembrie 1991.»

("Minimum", nr. 236/06; comunicată de Gad Ben Haim, din Ashkelon, POB 1246, care, citind acest fragment reprodus de noi ca atare din "Cotidianul", Bucureşti, şi-a amintit că ceva nu e în regulă, deoarece Mozart, oricât ar fi fost el de genial şi supraom, a trăit numai între 1756-1791.)

Populaţia Israelului a scăzut brusc şi îngrijorător

«În Israel sunt aproape 7.000 de vârstnici peste 65 de ani, adică 10% din populaţie.»

("Viaţa noastră", 10.11.06; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, care, făcând socotelile inginereşte, a ajuns, uluit – şi consternat – la concluzia că, în vremea din urmă – după avalanşa de rachete Kassam căzută în Sud, populaţia ţării a scăzut brusc, prăbuşindu-se de la 7 milioane la numai 70 de mii.)

Păcat de ea

«Mama Carolinei murise când era mică.»

("Orient expres", 9.11.06; comunicată de Cioclu Petre, Kiriat Yam, – care, impresionat de tragedia din familia respectivă, se întreabă câţi ani avea mama Carolinei când o născuse pe fetiţă: 7, 8, 4 ani?)

Creierul preferă seminţele de bostan

«Prepară-ţi singură fasolea, soia, lintea ... cumpără alune nesărate. Preferate de creier sunt şi nucile, arahidele, seminţele de floarea soarelui şi bostan.»

("Viaţa noastră", 11.10.06; comunicată de acelaşi Cioclu Petre, ca mai sus, care salută cu entuziasm faptul că ziarul a descoperit – în sfârşit – că creierul nostru, ale cărui gusturi nu erau cunoscute, preferă seminţele de bostan.)

Aşa cum informează revista americane "Nature", o echipă de geologi şi paleontologi europeni a ajuns, pe baza calculelor efectuate pe computere, la concluzia că rasa umană va dispărea peste 2.250.000 de ani (mai precis la 31 octombrie 2.252.006).

Nu ştim cum să o luăm. Părerile sunt împărţite. Unii susţin că e o veste rea pentru omenire. Alţii – că avem de-a face cu o veste bună.

Aşa te porţi cu o oală nouă?

«...în urma refuzului de a se acorda un ajutor minimal scriitoarei Tania Lovinescu să-şi tipărească o primă carte în Israel, unde abia venise ca Oala Hadaşa...»

("Viaţa noastră", nr. 16.067; comunicată de Mimi Bercovici, POB 3549, Ramat Hasharon, care strigă ziaristelor cu oala, din redacţia respectivă: la cratiţă, fetelor, nu la gazetă!)

Poşta

Sorana Kremnitzer, Kiriat Gat; **Liviu Dornea,** Haifa; **Victor Oprişan,** Bucureşti; **Liliana Teodosiu,** Nisa, Franţa; **Bucur Herescu,** Ierusalim (nu); **Katy Mayersohn,** Bat Yam; **Olga-Camelia Odeanu,** Timişoara, România; **Dan Szeleş,** Haifa (nu orice greşeală de tipar este o perlă, ci – aşa cum am spus–o în repetate rânduri – numai acelea care au... ceva haz!)

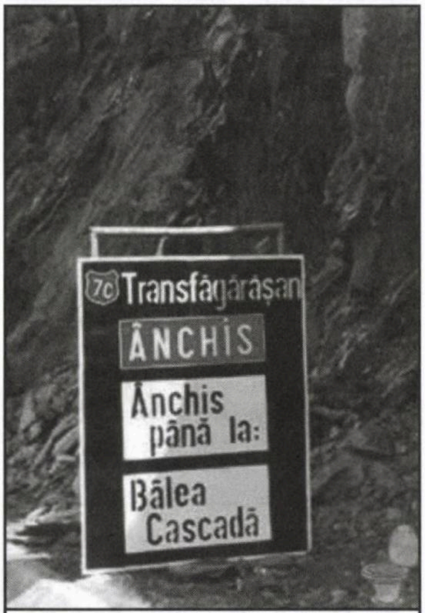

Fotografie de pe Internet

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU – Rehovot

Învierea

Pe ea o chema Rica.
Pe el – Rică.
Ce coincidenţă!

Cred că o cunosc pe Rica de când mă ştiu. Locuiam pe aceeaşi stradă Labirint, colţ cu Popa Nan, din Bucureşti, iar curţile noastre îşi arătau una alteia gardurile de lemn cu portiţa scârţâitoare. Doar că a mea era toată o grădină, în care creştea iarbă, înfloreau stânjenei albi şi mov, se semeţea către înălţimi o tisă plăpândă, se mirau către noi mutrele mascate ale panselelor, ne podideau bălăriile vara şi ne ameţeau primăvara, cu mirosul lor suav, narcisele albe şi lăcrămioarele. Curtea Ricăi era, de fapt, un fel de alee centrală, cimentată, cu trotuare înguste de ambele părţi, de-a lungul cărora se înşirau uşile unor case, cu trei camere, în stil vagon. Acolo locuia, cu geamuri prăfuite spre stradă, veşnic acoperite cu hârtie albastră, de învelit manuale şcolare, familia ei. Tatăl era mereu absent. Până la 4 lucra la un atelier Radio-Progres, ca tehnician, iar după aceea colinda prin tot Bucureştiul cu geanta lui, ca un acordeon imens, după lucrări particulare. Mama ei zăcea la pat. N-am aflat niciodată de ce suferea, iar mai târziu, când ne-am făcut mari şi am devenit la rândul nostru mame, a fost ceva nelămurit mie care m-a împiedicat, fără vreun motiv anume, să abordez acest subiect delicat.

Rica avea întotdeauna bani în buzunarul de la şorţ, mai târziu în cel de la sarafan, în geanta de pe umăr, în noptiera de la pat, în cutia de gablonzuri, în vaza din bucătărie, peste tot. Şi mai avea Rica un unchi la Sinaia, fratele mamei, care venea lunar la Bucureşti. De la el provenea toată colecţia noastră alb-negru de artişti de cinema, cu zâmbetele lor standard, dinţi înşiraţi simetric printre buzele hlizite, desenate peste conturul lor natural, femeile cu coamă stufoasă, sâni planturoşi şi talii de viespe, bărbaţii privindu-ne languros, pe sub sprâncene groase, cu bărbia sprijinită în pumn, sau cu fruntea susţinută de un deget sau mai multe, de ne-ntrebam dacă-i doare capul. Unchiul Zomer graseia puternic, îi mai rămăseseră două smocuri roşcate deasupra urechilor, râdea mult, bătându-se cu palmele peste pulpe, povestea veşnic aceleaşi istorii, uneori cu deznodământ diferit, îmi făcea cu ochiul şi-mi spunea invariabil: "De ce nu te speli pe ochi?". "M-am spălat", îi răspundeam ruşinată. "Nu cred", clătina el din cap. "Atunci, de ce sunt aşa de negri?".

Ce de-a bani mototoliţi scotea el din buzunare! Cred că nici nu-l interesa dacă erau de 100 sau de 50 de lei, probabil habar n-avea. "Ţine, s-aveţi!", zicea şi dispărea între două trenuri.

Pe Rica n-o bucurau banii. Şedea la albia de rufe de la 8 ani, cocoţată pe un scăunel. Degetele i se încârligau pe sacoşa de sfoară, încărcată cu lapte, pâine, carne şi verdeţuri. Nu-mi povestea exact ce se petrece dincolo de uşa sufrageriei, ultima frontieră pentru mine, în rarele mele vizite. Mă obseda mirosul de medicamente, comprese, siropuri şi supe de zarzavat. Rica o spăla pe mama ei, o primenea, o hrănea. De abia după aceea avea două ore libere. O porneam împopoţonate, cu mănuşi albe de nylon şi genţi de vinilin, spre strada Călăraşi, până la Cinematograful Arta, la matineu. La întoarcere, mâncam prăjituri la Cofetăria Select, fostă Vasilescu. Apoi, Rica dispărea, cu ochii trişti şi cute timpurii la colţul gurii, ca s-o reîntâlnesc a doua zi, plânsă şi-ncercănată. Ne îndreptam agale spre şcoală, mai întâi la Primară, pe strada Cezar Bolliac, bălăbănind călimări cu cerneală peste servieta din carton presat, mai apoi, în direcţia opusă, spre Liceul Matei Basarab, încălţate în bascheţi prăfuiţi, cu cozile împletite strâns, iar la gât, cu gulere albe, scrobite. Casa lor avea două intrări, dar nu se folosea decât cea dinspre bucătărie. Acolo şedeam noi, lingând şerbet de trandafiri, alegând rahat Lokum, după culori, ronţăind seminţe de floarea soarelui şi sporovăind.

Rică a apărut în viaţa ei la momentul potrivit, ca să aibă de ce se agăţa, în disperarea ei. Şedea nu departe de noi. Cum de nu-l întâlnisem până atunci? Doar în plimbările noastre, trecusem de-atâtea ori pe lângă curtea cu salcâmi şi oţetari care-şi împleteau miresmele florilor, dulceag şi acrişor, în nările noastre de copii. Privisem aproape zilnic, printre uluci, statuia Cupidonului borţos, bosumflat şi înnegrit de ploi, printre tufele de gheţişoară şi flăcările muşcatelor…

Într-o zi, l-a văzut. "Cred că mergea la antrenament, la vreun sport! Şi e înalt şi blond şi are nişte picioare lungi…", suspina Rica. "Şi-l cheamă Rică. Ce coincidenţă!", se entuziasma ea. "Hai să-l urmărim!"

Rică nu era de nasul ei, asta mi-a fost clar din prima clipă când l-am zărit. Întâi, pentru că era mult mai mare decât ea. Era ditamai flăcăul, iar Ricăi nici sânii nu-i încolţiseră. Oh, ce l-am mai pândit!… când iese, când pleacă, dacă vine târziu, dacă vine singur, ce poartă, s-a tuns, a trecut la tenis de câmp, a deschis fereastra, n-a deschis fereastra… Rică făcea parte din programul nostru şi când prietena mea se întorcea disperată la muncile ei istovitoare, continuam eu spionajul, ca să-i pot da raportul.

Într-o zi, Rică a băgat în sfârșit de seamă interesul pe care i-l purta puștoaica măruntică și bondoacă cu care dădea mereu nas în nas și care roșea până-n vârful urechilor când o privea mai insistent. A fluierat-o golănește, a admirație, probabil mai mult în glumă, și așa a început totul.

Madam' Savelciuk, vecina cu coc, care ieșea în capot în pragul ușii și știa tot despre toți, l-a așteptat pe tatăl Ricăi până la miezul nopții, când se întorcea acasă cine știe din ce expediții amoroase, și i-a șuierat la ureche:

– Domnu' Pincu, fata dumitale o ia razna! Maică-sa, sărmana, n-are de unde să afle, că nu iese din casă, dumneata cu serviciul... dar eu îmi fac datoria, Rică ăsta e un vagabond!

– Cine-i Rică? bolborosi domnul Pincu, înăbușindu-și un căscat și săltând în cealaltă mână servieta grea cu scule. Ce datorie? se miră el, neînțelegând nimic și cu gândul la ale lui.

– Domnu' Pincu, ezită vecina, dacă pe mata nu te interesează de fata matale... și vocea îi căpătă deodată o nuanță amenințătoare.

– Ce vorbe-s astea? zise tatăl, privind iscoditor în lungul curții, speriat să nu tulbure liniștea colocatarilor și deodată îngrijorat de soarta Ricăi. Cine-i Rică? repetă el.

– Matale sunteți ievrei, de ce umblă fata matale cu haimanaua aia? Găsește-i unul de-al vostru!

În aceeași noapte, Rica a mâncat o bătaie soră cu moartea. Maică-sa urla din gură de șarpe, țintuită în dormitorul-spital, dar pe domnul Pincu nu l-a putut opri nimeni. O bătea cu sete și furie, o bătea nu numai pentru că se îndrăgostise fără știrea lui, ci și pentru că era însurat și practic n-avea o nevastă nici în pat, nici în bucătărie, nici măcar de un concediu de două sătămâni pe an, la cumnatu' Zomer, fiindcă se săturase de reparat radiouri și televizoare și de furat o clipă de amor, mereu de la femeia altui bărbat, și fiindcă simțea că îmbătrânește degeaba. Dar nefericita mea prietenă nu înțelegea toate astea. Nu mai avea lacrimi de plâns, îl ura pe tată și-l iubea și mai strașnic pe Rică. Continua să se întâlnească pe furiș cu frumosul ei iubit, se țineau de mână pe malul lacului din Parcul 23 August, iar eu mințeam de-nghețau apele, îi mințeam cu nerușinare pe părinții mei și pe ai Ricăi și-i acopeream toate escapadele.

Așa au trecut anii. Nu mult după moartea maică-sii, pe Rica au măritat-o cu un fotograf, un coleg mai tânăr al unchiului Zomer, din Sinaia. Rica nu era o partidă de lepădat. Oferea averea pe care se-nvățase s-o agonisească încă din copilărie, casa din curtea pavată, unde tatăl ei era un oaspete din ce în ce mai rar, și buletin de București. Nu mersese la învățătură, după bacalaureatul pe care-l trecuse cu greu, dar avea un simț practic și o tristă experiență de viață, datorită căreia gătea, spăla și călca mai bine decât servitoarele cu ziua. Rămăsese scundă, se rotunjise și mai mult și ar fi putut cu adevărat place unui bărbat, dacă inima ei n-ar fi aparținut definitiv lui Rică, de care se vedea acum despărțită pe vecie.

Nu m-am dus nici la cununia civilă de la Sfatul Popular al sectorului IV din capitală și nici la masa festivă, organizată la restaurantul Unirea de pe Calea Văcărești. Făceam pe vremea aia naveta la Cosoba, un sat uitat de Dumnezeu, undeva după Săbăreni și Joița. La data cu pricina, mă suisem de dimineață în RATA, din cartierul Militari, iar seara, pe când ieșeam din curtea școlii, cu ceilalți trei profesori bucureșteni, spre stația de autobuz, am constatat că sătenii se hotărâseră să ne dea o lecție: fiindcă nu ne instalam în sat și ne încăpățânam să rămânem în lumea noastră, plătiseră șoferului să plece mai devreme decât ora stabilită. Am pornit-o pe jos spre București, 20 de kilometri. Ce sunt 20 de kilometri când ești tânăr și vrei să dormi în patul tău? Din pădurea Săbărenilor urlau lupii. Ce cununie, ce masă, ce Francisca Verini, care cânta la Unirea!... Acel incident regretabil ne-a despărțit pe Rica și pe mine. S-a supărat rău, că n-am găsit de cuviință să lipsesc de la școală într-o zi atât de importantă pentru ea. Și avea dreptate. Ce-o fi fost în capul meu? Ce carieră voiam să fac, în fundul ăla de țară?...

Jay Leno, cunoscutul show-man de la televiziunea americană, a avut o intervenție de succes în cadrul unei emisiuni recente pe marginea problemei imigrației.

«Noul val de imigranți (veniți mai ales din America de Sud) nu aduc numai necazuri, ei au și o contribuție pozitivă la viața societății noastre», a spus el. «Toată lumea știe că noii veniți s-au obișnuit să facă treburile cele mai grele de la noi... Un tip, pe nume Esteban, din Guatemala, se va însura cu Liza Minelli.»

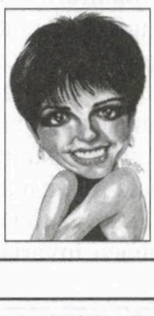

⁂

Dar cum lumea e mică şi cineva trebuie că ne hotărăşte soarta, povestea nu s-a terminat aici. Mă aflam de câteva luni în Israel şi eram din nou însărcinată, când am hotărât să mergem toată familia la Delfinarium în Tel Aviv. Copiii priveau fascinaţi zborul aerian al delfinilor şi plonjoanele lor acrobatice, când deodată mă aud strigată. Era Rica. Drăgălaşă şi surâzătoare cum mi-o aminteam din vremea misterioasă a copilăriei. Mă iertase.

Aşa a reînceput prietenia noastră. Ne vedeam rar, căci ea locuia la Tveria, iar eu la Rehovot. Mare scofală, o să spuneţi... Două ore cu maşina... Nu era asta. Preferam să vorbim la telefon. Eu născusem, ea se tot plângea de Vili al ei, fotograful din Sinaia, că n-are timp de ea, că şi-a găsit un job la un salon de nunţi şi lipseşte nopţile de acasă. Mai apoi, acelaşi Vili a început escapadele în România. Tot la două-trei luni, mereu sub alt pretext, dispărea în ţara de baştină, de unde uita să telefoneze ca să-ntrebe măcar de copii. Într-o zi, a uitat să mai vină înapoi. Rica l-a căutat la prietenul care-l găzduia de obicei. Acesta nu-l văzuse de mult. Speriată, a telefonat la hotelurile din Sinaia, două în total. Nimic. Tocmai îşi făcuse o listă cu hotelurile din Bucureşti, când a fost anunţată de la recepţia hotelului Odeon că Vili a suferit un stop cardiac şi a fost găsit mort în cameră.

– Cu vreo stricată de-a lui! îmi plânse Rica la telefon.

– Asta ţi-e acum? încercai eu s-o calmez. Ce importanţă mai are? S-a dus... N-o să te mai înşele niciodată de-acum înainte!...

– Aşa... niciodată! se smiorcăi ea. Nicioată n-am avut parte de fericire... Tu ştii doar. Întâi am slugărit-o şi-am îngrijit-o pe mama, apoi m-au măritat cu sila cu boşorogul ăla fustangiu şi acum... O singură rază de lumină am avut în viaţă... Rică... Îl mai ţii minte pe Rică?

– Ce vorbă-i asta? mă agăţai eu, sperând că rememorarea acelei dragoste platonice, simple şi adevărate, cum numai la 15 ani poţi trăi, îi va schimba puţin starea de spirit. Ce băiat frumos era... Parcă-l văd în faţa ochilor, trecând pe sub salcâmii înfloriţi... Ai apucat măcar o dată să te pupi cu el?

– Cred că are acum vreo 50 de ani, fiindcă era cu 7-8 ani mai mare decât mine... Da, are 50 bătuţi..., îmi ignoră ea întrebarea deplasată şi tardivă.

Apoi, Rica a plecat la Bucureşti, l-a adus pe Vili par avion, în container, l-a îngropat fără lacrimi şi aşa iar au trecut anii. Continuam lungile noastre convorbiri telefonice, în care revenea ciclic subiectul Rică. Cu cine s-a însurat Rică, o fi având copii, din ce-o fi trăind Rică... în România sunt vremuri grele, lumea moare de foame...

– Lasă lumea în pace, îi spuneam. Până într-o zi, când nu ştiu ce mi-a venit, m-a împins dracu' să-i arunc o vorbă: – De ce nu te interesezi de el? Acum eşti liberă şi "andepandantă"!

– Ei, m-am gândit şi eu, de multe ori, dar n-am nici cui să-i scriu, nici la cine să telefonez. Aud că toate casele unde-am locuit noi au fost demolate şi chiriaşii s-au împrăştiat care încotro, pe la blocuri, la periferie, unde au primit apartamente.

– Las' că n-or fi demolat ei chiar toată strada... Ce-ar fi să pleci într-o excursie? Tot stai cât e ziulica de lungă singură în casă şi despici firul în patru. Nu te-ai săturat de televizor şi de nepoţi? Ia-ţi un bilet de avion şi o cameră la Continental sau la Lido, du-te la un teatru şi caută-l pe Rică!

– Unde mă trimiţi izmele pe călăreţ? Ce să caut de una singură în România? Hai cu mine?

Să spun că nu m-aş fi dus, aş minţi! Dar, ca de obicei, circumstanţele mi-erau nefavorabile. Mezina mea trebuia să se înroleze, mijlocia tocmai se despărţise de prietenul ei, după 5 ani de "nu pot trăi fără el", iar norămea mai avea câteva zile până să nască. Dar Rica nu s-a supărat de data asta. E drept că două luni nu mi-a mai telefonat. Am sunat-o eu de câteva ori, dar mereu îmi răspundea "poşta vocală Bezek".

Într-o noapte, ţârâitul strident al telefonului m-a trezit din somn. Era Rica, cu vocea răguşită şi schimbată de plâns. În primul moment, nici n-am recunoscut-o.

– S-a prăpădit Rică! mi-a urlat, să mă asurzească şi alta nu. Acum o să-mi fac şi eu seama! Nu mai am nici o speranţă! Pentru cine să mai trăiesc?

– Haida, de, i-am răspuns sec, dintr-o dată dezmeticită de-a binelea. Ai doi fii şi trei nepoţi. Cine-i Rică şi ce legături mai ai cu el? Revino-ţi în fire şi vezi lucrurile la adevăratele lor proporţii! Ai trăit până acum fără Rică. Putea să fie mort din urmă cu 30 de ani şi tot aia ar fi fost pentru tine...

La capătul celălalt al firului s-a aşternut tăcerea.

– Ai dreptate, a şoptit. Ai dreptate. Scuză-mă că v–am deranjat!

– Foarte bine c-ai adus-o la realitate, mă privi cu ochi cârpiţi soţul meu, Las' că nu se omoară asta! E în-

●

Până la urmă, l-au prins.
Sela vie.

vățată cu greul. Cei care amenință, n-o fac niciodată! și adormi instantaneu.

Eu, însă, nu mi-am găsit liniștea. Până dimineața m–am zvârcolit în așternut. Spre prânz, când m-am întors de la lucru, am sunat-o. Mi-a răspuns imediat, de parcă m-ar fi așteptat în fața aparatului.

– Am vorbit la Biroul de Turism și mi-am rezervat un loc la El-Al pentru duminica viitoare. Simt că dacă nu ies din ăștia patru pereți, o să înnebunesc!

De la sinucidere la nebunie, și de aici la un voiaj nostalgic, drumul a fost scurt și suprinzător!

– Ei, așa mai zic și eu! Bravo! Ai să te simți alt om!

– Da' ce? Eu n-am dreptul să trăiesc? Să trăiesc, să mă plimb, să mă-mbrac, să cheltui bani pentru mine, nu numai pentru copii și nepoți!

– Așa, așa! De când îți spun… și tu nu vrei s-asculți! Să vezi ce bine or să se descurce până la urmă. De mult trebuie să-i obișnuiești că nu li se cuvine lor totul!

❖

Luată cu școala, cu ședințele, drumurile la copii, petrecerile de vineri seara și sărbătorile de toamnă, aproape că uitasem de Rica.

– Un an bun! îmi sună în ureche vocea ei, cu un entuziasm care de mult nu-i mai era caracteristic.

– Oh, ce surpriză! Bine ai venit? Când te-ai întors?

– Adineaori, și am o veste… ce spun, o veste? O bombă! Așează-te, să nu cazi jos!

– Ei?

– Nu-mi vine nici mie să cred.

– Ei? Ei?

– N-o să-ți treacă prin cap în vecii vecilor!

– Ei? Ei? Ei? Zi odată! Ce tot mă perpelești?

– O ții minte pe croitoreasa Gherghina, zisă Gigi, la care ne-am cusut rochiile pentru balul absolvenților?

– Vag.

– Stă tot acolo. Cu greu am recunoscut locul, printre terenuri virane, schelete de blocuri neterminate și alimentara din colț, care mi s-a părut de dimensiunile terasei mele… Tot așa glumeață a rămas, deși e trecută de 80 de ani.

– Asta ți-e vestea cea mare?

– Ai răbdare. O iau așa, pe departe: că pe cine a mai întâlnit dintre cunoștințe… Ea începe să se văicărească de lipsuri, de ce-a îndurat pe vremea lui Ceaușescu, de salamul de soia, de carnea de nutria, de frig, de întuneric și tot tacâmul. Îmi înșiră toți morții și toate moartele, iar de Rică… nimic! Și iar începe, cu madam Westerman, cum s-a dus ea la piață, a căzut și nu s-a mai ridicat. Și bărbatu-său, care s-a umflat ca un butoi și i-a plesnit bășica în el și soru-sa Frosa, căreia i s-a tăiat un sân…

– Ascultă, Rica! Muncesc din greu și sunt deprimată. Fie-ți milă! Scutește-mă de lista deceselor, cu cauzele lor cu tot!

– Și-atunci, îi arunc: Și Rică, sărmanul, Dumnezeu să-l odihnească! Era încă tânăr…

– Care Rică? zice. Al Măgulesei? E viu și nevătămat. Șade cu chirie pe Clucereasa Maria, a fost însurat, a divorțat, are o fiică măritată și a ieșit la pensie, îmi toarnă ea dintr-o suflare. Să leșin și alta nu!

– A înviat mortu', i-am spus eu fericită și m-am simțit din nou confidenta din copilărie, față-n față cu secretul care lumina viața Ricăi. De necrezut!

– Am luat degrabă un taxi și am ajuns la adresa pe care mi-o dăduse croitoreasa. Poți să-ți imaginezi întâlnirea noastră după atâția ani? Tremuram toată. Am suit scara soioasă a unui bloc, cu tencuiala scorojită până la cărămidă. Am sunat. Neauzind nici un zgomot, am bătut. Mi-a deschis chiar Rică. Părul cărunt, dinți lipsă, cămașa necălcată, dar tot înalt, cu mustața stufoasă și privirea aceea care te încurajează, te îmbie, te atrage. "Rica!", atât a spus, și vorba i s-a oprit ca un nod în gât.

Avocata
HAVA BRESLER
Str. Sutin 27, Tel Aviv

BIROU DE AVOCATURĂ ȘI NOTARIAT

(lângă Spitalul Ichilov, Primărie)
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetățeniei române și pașapoarte românești**
- **Traduceri legalizate de notar și apostile**
- **Diferite alte probleme juridice și economice**

Contactați: HAVA BRESLER

Vorbim și românește

"Am vedenii!". S-a întors, m-a lăsat în uşă şi a pus sticla de vodcă la gură.

– Tu eşti în toate minţile, spune? am certat-o eu. Cum te-ai dus aşa, la om acasă? Nu mai sunteţi copii!... Putea să i se facă rău de emoţie...

– Of! Văd că nu mă înţelegi! Cine a stat atunci să socotească emoţii sau nu? Doream să-l văd. În noaptea aceea m-a sărutat pentru prima dată. N-am luat în seamă că duhneşte a băutură, că e aproape ştirb, şi când am făcut dragoste, să mă ierte tata, acolo în mormânt, că de asta s-a temut şi uite, am făcut până la urmă dragoste cu Rică, uite, nu mi-e ruşine să-ţi mărturisesc, a fost divin, n-am simiţit niciodată aşa ceva cu Vili, care se credea un bărbat şi jumătate... Am să mă duc şi la cimitir, să-i spun, că acum suntem chit, că-n pat nu făcea două parale! Păcat c-am fost o proastă înapoiată, cu frică de părinţi şi de Dumnezeu. Avem o singură viaţă. De ce n–am înţeles că trebuia să mi-o trăiesc, având datoria să fiu fericită cu orice preţ?!

– Nu e târziu, i-am şoptit. Mai ai timp!

Aşa a redevenit Rica adolescenta de altădată. Scria şi primea scrisori înflăcărate de dragoste, vorbea ore întregi la telefon cu România, pleca, venea, iar pleca, iar venea.

– Eşti un înger coborât pe pământ, îi declara Rică, în genunchi, sărutându-i mâinile din vârful degetelor, până la cot. Tu mă faci fericit! Tu eşti totul pentru mine!

Într-adevăr, Rica devenise totul pentru el. A dat bani să i se zugrăvească apartamentul, a cumpărat mobilă nouă, i-a pus dinţi în gură, l-a dus la restaurante, l-a îmbrăcat, i-a spălat, i-a călcat, l-a iubit şi l-a răsfăţat.

Şi deodată, într-o bună zi, Rică, treaz complet, a uluit-o pe Rica, spunându-i înciudat:

– Generozitatea asta mă umileşte. Trăiesc pe spinarea ta. Sunt un bărbat întreţinut. N-am bani să-ţi ofer nimic în schimb. Cum crezi că mă simt în localuri, când scoţi portofelul şi plăteşti?... O faci special?

– Chiar aşa, Rica, o admonestai. De ce nu-i dai ceva bani pe mână, ca să-i menajezi sensibilitatea?

– Nu şi nu, se încăpăţână ea, spre surprinderea mea. Să ştie că depinde de mine! Că dacă n-o să mai fiu eu, se duce de râpă. Să mă aştepte şi să mă dorească! Ştii că avem verighete? Le purtăm numai când suntem împreună. Da...

Urmă o scurtă pauză.

– Familia n-ar înţelege. Ar râde de noi. Vrei să-ţi citesc ce mi-a scris în felicitarea de ziua mea?

– Vreau, i-am spus, suspectându-i pe amândoi că au dat în mintea copiilor.

– "Viaţa mea, iubirea mea, sufletul meu, te ador, te-am visat, te visez, te voi visa cât voi trăi. Sunt fericit numai când te simt în preajmă. Să trăieşti mulţi ani, să trăim mulţi ani împreună, atât cât să ne luăm revanşa asupra trecutului". Ei, ce părere ai?

– Am părerea că la bătrâneţe a devenit poet!

Între timp, îi văzusem fotografia: un moş decrepit, pe care atârnau hainele demodate. Ăsta să fi fost frumosul Rică? mi-am auzit gândul nerostit. Bine că ea nu-şi dă seama, exaltată cum e!

– Crezi că nu ştiu că-i un beţiv şi o căzătură? a continuat Rica după ce a terminat de citit scrisoarea. Crezi că nu-mi dau seama că umblă după banii mei?

– Ce-ţi pasă? am încurajat-o eu, cu spaima că poate greşesc şi, ca o prietenă bună, ar trebui s-o aduc la realitate.

– Încă n-am cunoscut-o pe fiică-sa, dar m-a atenţionat să-i spun că trăiesc în Grecia, nu în Israel. Auzi tu? I-o fi ruşine că sunt evreică?

– Nu cred, i-am răspuns şovăind.

– Ba eu sunt sigură. Dar în sfârşit, vorba ta: ce-mi pasă? Iubesc, sunt iubită şi, cum îmi scrie şi el, c-am ajuns să-l citez: am la ce şi la cine să visez!

Rica a ajuns să-şi petreacă jumătate de an cu Rică, în Bucureşti. I-a trecut pensia ei din România pe numele lui şi a început să facă demersuri pentru a cumpăra garsoniera în care locuia. Mă gândeam chiar, ascultându-i poveştile, că e pentru prima dată fericită în viaţa ei.

Ieri a murit Rică. Singur. A făcut stop cardiac. Ca şi Vili. O vecină pretinde că s-ar fi sinucis. De ce să se fi sinucis? A murit de moarte bună.

●

Anchetatorii francezi au descoperit că Nizar Abou, unul din conducătorii OEP-ului, a transferat "la negru" din banii organizaţiei suma de 7 milioane de dolari pe numele Suhei Arafat. Luat la întrebări, d. Abou a mărturisit că îi pare rău: "Credeam că banii vor fi trimişi la Ramallah, pentru nevoile mişcării noastre, dar am aflat că m-am păcălit şi că din banii ăştia, Suha şi-a cumpărat o vilă cu piscină pe Coasta de Azur".

A, bou.

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Violoncelul din Dizengoff Centre

M-am sprijinit de un gard de piatră scund, numai bine să-mi odihnesc un picior. De la acea distanţă îmi permiteam să o privesc mai în voie.

S-a întâmplat în toamna abia sfârşită, la Tel Aviv, când traversam Dizengoff la intersecţia cu Bar Kohba. Nu o singură dată, ci de câteva ori. Natura îmbrăcase haina culorilor descompuse ale verii consumate între griji, ruine şi climă fierbinte.

La intrarea în clădirea marelui magazin "Hamashbir" e pază, tablou acceptat de privirea noastră ca pe un lucru firesc al vieţii.

Mai spre colţul străzii privirea prinde violoncelul şi arcuşul şi, imaginea neconturată te obligă să opreşti, să-l afli pe interpret. În urechi te întâlneşti cu Elgar, încetineşti pasul să fii sigur că urechea nu te înşeală, unde-i interpretul?

Interpreta, după toate deducţiile mele. O podoabă capilară încărunţită de vifornițele vieţii cade în şuviţe răsfirate, dezordonate peste capul aplecat ca o jerbă ofilită pe un mormânt fastuos. Umerii aplecaţi îmbrăţişează violoncelul.

Am rămas locului la trei metri distanţă. Perfecţiunea interpretării mă înfioară, mă derutează mai ales că femeia nu se foloseşte de nici o partitură. Nici interpreta nu mă vede pe mine. E dusă cu piesa lui Elgar într-o lume a fascinaţiei retrăită cu intensitatea poate asemănătoare cu a trăirilor ce l-au inspirat pe Elgar să scrie compoziţia, atunci, la sfârşitul primului război, lăsându-l pe el epuizat şi dezamăgit, înrobit în durerea morţii soţiei.

Cu gândul la Elgar am rămas pe mijlocul trotuarului, izbită într-o parte şi alta de lumea grăbită din stradă. Această piesă de concert – un apel al lui Elgar de a pune capăt tuturor războaielor, e potrivită acestor zile tomnatece, triste şi triumfale căci morţii noştri n-au murit, trăiesc în noi.

Ca nişte intruşi nedemni şi gălăgioşi, monedele tulbură liniştea de câte ori sunt aruncate în cutia violoncelului. Când piesa de concert s-a terminat, femeia şi-a ridicat umerii, şi-a înălţat capul şi am văzut-o deschizând ochii. Eu aveam impresia că atunci se trezise: o faţă deschisă, nefardată, cu urme de riduri pe obrazul mat ca părăiaşele de munte însemnate pe o hartă. Şi-a aşezat arcuşul pe cutie şi a deschis un termos din care a băut un pahar.

N-am observat când reluase arcuşul căci eu, cu mâna împotmolită în poşeta totdeauna plină de hârtii cu şi fără trebuinţă, trăiam dilema mea: să-i dau ceva, să îndrăznesc? Monedele de metal din cutia întredeschisă sclipeau în ochii mei în semn afirmativ. Merita, cât un bilet de concert.

La această concluzie ajunsesem când tocmai recunoscusem o melodie de cu totul altă factură. Violoncelista dădea viaţă cântecului israelian "Ţara noastră mică". Am rămas să ascult, nu atât melodia cunoscută în toată ţara, ci jalea ce izvora din interpretarea ei.

M-am aplecat spre cutie, am încurcat nişte cuvinte între mulţumesc şi pardon, cu intenţia să dispar cât mai repede din acel perimetru.

În ziua următoare, când am trecut pe la Dizengoff Centre, am traversat pe celălalt trotuar, prevăzătoare să nu mă recunoască. O văzusem de departe şi de astă dată mă furişasem cu discreţie după colţul străzii Bar Kohba.

Nimerisem la Mendelssohn, sigur, o partitură pentru un trio sau poate un quartet în care violoncelul intervine cu patimă, cu sobrietate şi romantism, peste drum de locul unde mă oprisem în stradă, mânuit de o ilustră anonimă. Şi eu, neruşinată, mi-am privit ceasul de pe mână, mânată de timpul meu, să hotărăsc cât îmi pot permite să rămân. Pentru mai multă siguranţă m-am sprijinit de un gard de piatră scund, numai bine să-mi odihnesc un picior. De la acea distanţă îmi permiteam să o privesc în voie. Avea pe ea tot o bluză albă, o fustă imprimată în nuanţe cenuşii, capul tot plecat şi umerii îndoiţi anume să îmbrăţişeze violoncelul. Urmăream graţia braţelor în mânuirea arcuşului. Să mă las furată de muzica lui Mendelssohn? Am respirat prelung urmărind femeia care făcea muzică la colţ de stradă...

Ca şi ieri, după şi-a terminat piesa a sorbit câteva înghiţituri din termosul cu care făcusem cunoştinţă o zi în urmă. Şi tot pe neaşteptate trecu la Bruch, poate Fantastica scoţiană, dacă era să mă iau după nuanţele folclorice.

Mă gândeam la ea. Mă incita măestria, cadrul, tristeţea ţinutei ei. Braţele şi îmbrăţişarea violoncelului îmi spuneau multe.

Uitasem de timpul meu limită şi nu am mai privit ceasul. Apoi, am tresărit când l-am auzit pe Ceaikovski. Mă momea deci cu melancolia lui Ceaikovski, colorată, cu tristeţea omului consumat şi încă puternic, dornic să-şi transmită mesajul. Trebuia să plec. Era imposibil să mai rămân, fie chiar şi cu Ceaikovski.

Am părăsit-o tocmai când capul îi căzuse, coama încărunţită şi răsfirată dezordonat o acoperea a jale.

❖

Eram în a treia zi a aceleiași săptămâni când repetam acest drum. De astă dată devenisem mai prevăzătoare. Am avut grijă să-mi las ziua liberă.

Am traversat cu pasul grăbit drumul de la autobuz până în dreptul clădirii magazinului Hamashbir să o caut din ochii. Ce dezamăgire! Cutia violoncelului nu mai era și, în picioare, o violonistă, măruntă și maiestuoasă prin felul cum mânuia arcușul pe vioara sprijinită sub bărbie, interpreta un cântec israelian a lui Aric Einștein: "Pe drumul spre gimnaziu".

După câțiva pași, însă, a zvâcnit bucuria în mine: uite-o pe ea, celista de ieri. Același obraz alb, mat și ridat, părul învolburat neobișnuit de rebel te îndreptățea să o bănuiești că trecuse prin situații în care imaginația nimănui n-a pătruns.

Atacase un menuet de Paganini. O priveam pe sub pleoape, cântăream măiestria, prestanța acestei femei și arcușul din mâna ei. Ochii îi ținea închiși. Nici acum n–avea partitură, nici nu-i trebuia. Totul îi era cunoscut, vedea notele, le citea prin viziunea ei interioară. Muzica era întrânsa, ea toată era muzică, nu carne, nu sânge, ci vibrație și sunet.

Când și-a deschis ochii, i-am prins privirea și i-am transmis un salut. Cu o destindere imperceptibilă a pomeților obrajilor și ochii jumătate acoperiți, am înțeles că primise salutul.

Nu greșisem. Și-a potrivit arcușul și-am înțeles imediat că îmi răspunde cu Nocturna. Mă bucuram de compoziție și m gândeam la cruzimea destinului. Arie Vardi, Zubin Mehta, nu trec la pas prin asemenea locuri? Nu umblă pe bulevardele noastre, la intersecții de stradă? Nu s-au oprit niciodată să asculte fără să-l știe pe violonistul de pe stradă? "...Adu, Doamne, pe unul dintre aceștia în drumul ei..."

Când Nocturna elibera ultimele acorduri am salutat-o o dată în plus și în doi pași m-am apropiat să o întreb cât timp rămâne să mai cânte. Avea mirarea în priviri și vorba venise domoală pe buze. "De ce mă întrebi?"

– Aș vrea să te cunosc și să primești invitația mea, aici... și semnalasem mai mult din privire cafeneaua de peste drum.

❖

"...Străbunicul meu era moșier. Toți feciorii lui au fost trimiși la studii la Paris: trei au devenit medici, doi, ingineri. Avea străbunicul o vorbă ce s-a transmis în familie din generație în generație: "copiii de evrei trebuie să învețe, să aibe o profesie cu care să se descurce printre mujici până vor ajunge în Palestina". Tatăl meu era medic, a doua generație de medici în familie și în Rusia bolșevică. În casă se făcea muzică, și noi copiii știam că există o Palestină a noastră".

A urmat o pauză și o respirație profundă, lungă, după care a sorbit cu paiul sucul din pahar.

"Tata... a fost judecat în procesul halatelor albe și... terminat".

Și-a coborât pleoapele să-și ascundă lacrimile și iar a luat o sorbitură cu paiul.

"Eu și fratele meu eram la gimnaziu. În casă am învățat încă de mici muzica, eu vioara, el violoncelul. Mama ne-a fost profesoară. Într-o vreme, în tinerețea ei, mama s-a bucurat de favoarea lui Serghei Prokofiev. O audia de multe ori.

După ce s-a întâmplat cu tata ce s-a întâmplat, între tristețea și frica de umbrele noastre și teama de a comunica între noi, fratele meu începuse să-mi repete vorba din străbuni, motto-ul străbunicului. Nu numai o repeta, dar îl simțeam implicat în acest gând ca într-o îndatorire neîmplinită, uitată.

O teamă cumplită m-a cuprins. Presentimentul meu că face ceva periculos mă obseda ziua și noaptea. Începusem să am coșmaruri. Îl visam pe fratele meu și totdeauna îl pierdeam pe drumul spre gimnaziu, în autobuz, într-o rigolă peste al cărăi capac a pus piciorul, ridicat de poliție sau chemat la poliție. Devenisem traumatizată și nu puteam să vorbesc, mă temeam să-i mărturisesc chinurile mele, mă temeam să-l avertizez pe el".

S-a oprit din povestit. O simțeam ostenită. I-am respectat tăcerea într-o liniște plină de îngăduință.

– Și ce s-a întâmplat cu fratele?

– A fost arestat. După 15 ani de detenție am venit în țară, în Palestina străbunicului nostru. Fratele s-a pierdut de un cancer, mama de atâtea dureri.

– Ești o muziciană foarte bună, cum de nu te-ai prezentat la un concurs?

– N-am putut, n-am vrut să evadez din durerile mele. Durerea și amintirile sunt tot ce mi-au rămas. Și apoi, sunt prea bătrână. Cei tineri au șanse, au viața înainte.

Începusem să mă sucesc în scaun, să mă bâlbâi. Uite ce, vreau să te rog să primești un bilet sau contravaloarea lui la un concert a lui Zubin Mehta, să-l rogi să te audieze.

Nu se poate să rămână indiferent la talentul tău, care n-are nici o legătură cu vârsta. Cânți la două instrumente... Ah, să nu uit. Spuneai că ai învățat vioara. Acuma, însă, cânți la violoncel. De ce?

– De dorul fratelui meu.

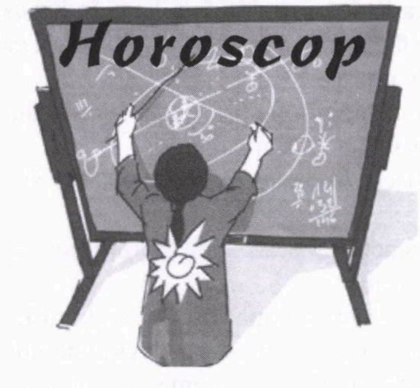

Ianuarie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Prea multă dezordine în casa dvs., mai ales în ce privește actele, documentele, hârtiile – sau hârțoagele – de tot felul. Trebuie să puneți punct inerției în care vă complaceți, și să treceți de-ndată la instaurarea ordinii necesare.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Relații cam nervoase cu anumiți colaboratori. Sunteți nemulțumit de comportarea unuia sau altuia dintre subalterni (fie la serviciu, fie acasă): țineți-vă gura, evitați jignirile fiindcă altminteri e primejdie să fiți părăsit de niște oameni care, orișicât, vă ajută.

Numere: 6, 8, 11.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): O tranzacție care vă interesează în mod deosebit (sau o moștenire), a cărei finalizare cam trenează, poate din cauza cuiva cu care împărțiți bunurile, cere din partea dvs. răbdare și stăpânire de sine. Până la urmă lucrurile se vor rezolva cu bine.

Culoare: albastru.

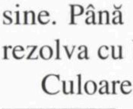

Rac (21 iunie – 22 iulie): N-aduce anul ce aduce ceasul. O veste neașteptată de la o persoană la care țineați mult pe vremuri: da, va veni curând în vizită și... va fi bine.

Numere: 3, 14, 18.

Leu (23 iulie – 22 august): Satisfacții mari în familie. Cineva f. f. apropiat (poate copil), care s-a cam chinuit anul trecut cu găsirea unui post corespunzător, va găsi (dacă lucrul nu s-a produs deja) funcția mult dorită. Cât despre dvs., atenție la oboseală: o mică vacanță "la aer" se impune.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): O vacanță la schi? Că tot e iarnă. În caz că vă trec asemenea gânduri prin cap, mai reflectați: pericol de accidente. Un pericol care, de altfel, vă paște și la domiciliu, unde din cauza atenției slăbite, puteți cădea oricând în – de exemplu – baie.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Moment prielnic pentru persoanele care au vocația politicului (activitatea în cadrul unui partid, scrierea de articole pentru presă etc.). Ideile dvs. vor fi primite cu interes de către "cei mari" și vă veți bucura de succes. Îndrăzniți! Aveți, cum se spune, vântul în pupă.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Ați trecut printr-o mare traumă de ordin fizic (și printr-o mare spaimă). Acuma sunteți pe drumul cel bun. Progresele dvs. sunt remarcabile. Dar să nu încercați a reveni, dintr-o dată, la normal. Evitați marile eforturi. Încet-încet. Încet-încet...

Numere: 5, 10, 30.

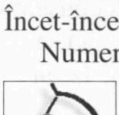

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Aveți, din când în când, crize de gelozie. Iar în această perioadă, crize destul de acute. Și care, dincolo de suferințele dvs., pot provoca reacții negative, chiar violente, la partenerul de viață. Poate, dacă nu merge altfel, apelați la sfaturile unui psiholog (sau psihiatru).

Culoare: gri.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Perioadă fastă pentru jocuri de noroc (loto, cazino etc.) sau pur și simplu pentru jocuri (pe bani, desigur) gen table, bridge, șah.

Culoare: vișiniu.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Un câștig neașteptat în perspectivă... sau, poate, o moștenire.

Pești (19 februarie – 20 martie): O întâlnire cu o persoană de sex opus vă va marca profund. Pentru celibatari, o șansă de întemeiere a unui cuplu. Pentru cei căsătoriți, tulburări posibile la orizont.

Numere; 8, 15, 17.

Interim

De pe Internet

Pe o stradă, o bătrână vindea semințe cu 5 lei noi cornetul. Un tânăr care trecea în fiecare zi pe acolo îi lăsa cei 5 lei, dar nu-și lua niciodată semințele.

Într-o dimineață, bătrâna îl oprește, încercând să-i spună ceva, dar tânărul merge grăbit mai departe, zicând din mers:

– Știu, vrei să mă întrebi de ce nu iau niciodată semințele!

– Nuu, nuu... vreau să-ți spun că s-au scumpit la 10 lei!

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

E tot o apă...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2				✿						✿	
3					✿			✿			
4			✿						✿		
5		✿				✿					✿
6							✿				
7	✿								✿		
8			✿		✿			✿			
9						✿					
10				✿						✿	
11			✿					✿			
12									✿		

ORIZONTAL: 1) Ploi artificiale. 2) Cel mai des, de aici se intră la apă – Cuprinse de valuri. 3) Noroi – Una care intră în ocean! – Localitate în Japonia. 4) La ieșire din mare! – După înec... – Partea vestică a oceanului! 5) Prinsă de undiță – Crescut pe malul apei. 6) Spălătorie – Marcă de mașină din Germania. 7) Cursuri de apă în deșert! – Oneste! 8) Baie centrală! – ...două picături de apă sau seamănă perfect – SOS... la noi acasă. 9) Parâmă folosită pentru legarea diferitelor lucruri pe o navă – Rău de mare. 10) Leagănul copiilor – Dă apă la moară. 11) Prima dintre cele două! – Plin cu apă – Ploaie și grindină în rafale. 12) Aer de mare – La vestul Mediteranei!

VERTICAL: 1) Stea de mare – A te strădui până dai de apă. 2) Hidropropulsoare – Navigator de înaltă clasă. 3) Spălată în albie! – Plasă de prins pește – Mortua est! 4) Limitează circulația navelor – Epilog la prolog! 5) Jos pe ambele maluri! – Rege al amoniților biruit de Shaul (sec. II î.e.n.) – Cea mai veche ambarcațiune. 6) Stăpâne pe materie! – Decapod din lacuri și râuri – "Orașul soarelui" la vechii egipteni. 7) Bea apă și înghite boabe – Tare... plouat! 8) Început eficient! – Viața noastră cea de toate zilele – Unitare! 9) Cum dă puțină căldură, e toată o apă – Ziua în amiaza mare! – Întoarcerea solului. 10) Rămășița celebrei flote venețiene – Îngemănarea pământului cu apa (pop.). 11) Formă de tragere pe sfoară a celui intrat la apă – Trecere ca gâsca prin apă.

DICȚIONAR: Imal, age, ava, naas, ohn.

NELU WEINBERG

...și-un pământ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							■				
2				■							
3						■				■	
4					■						■
5			■				■		■		
6								■			
7					■				■		
8				■						■	
9	■		■			■					
10		■			■			■			
11							■				
12											

ORIZONTAL: 1) Îi la pământ cu atenția! – Mușcă pământul când e trasă de coadă. 2) A intra în pământ – Date de pământ. 3) Pune nasul în pământ – Face parte din istoria Terrei! 4) Rezultatele unor operații pe scoarță – Vechi întărituri pentru protejarea pământului. 5) Vârf în Tibet! – Întins la pământ – Mese! 6) Unitate de măsură pentru micile înălțimi – I se urează mereu "la mai mare"! 7) A se lăsa... la pământ – Ocupă o mare parte din suprafața Pământului – Bir! 8) Literă slavonă – Stau pe vârfuri. 9) Sunt la pământ! – Licoarea fructelor. 10) Cinci și încă o sută! – Loc mai coborât între două vârfuri de deal – Localitate în Rusia. 11) Se bazează pe mișcarea de rotație a pământului – Cel mai mare de pe platou. 12) Parcurgerea pământului în lung și în lat.

VERTICAL: 1) Milă... terestră! – Iese din pământ. 2) Face pământul neroditor – Indicator de plan! 3) Zone locuibile înconjurate de terenuri agricole – Pronume reflexiv – Nu merge pe pământ. 4) Aceste (pop.) – Unitate de măsură engleză pentru suprafețe de teren. 5) Râu în Franța – Dânșii – E tot o apă și-un pământ – Alifie. 6) Vârf de munte! – Pământ! – A ține pasul. 7) Înconjoară pământul – A presa. 8) Prăjit la soare – Rezultați din rotația pământului – Răsăritul soarelui! 9) Grâu rezistent la frig – A provoca nervi cuiva. 10) Pentru... puțin! – Înălțime în deșert – Fuge de mănâncă pământul. 11) Complex spațial plasat în jurul pământului – Mașini care sapă și transportă pământul.

DICȚIONAR: Eti, ige, arn, alac.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Copilărie: Eminescu, np, pas, ciresar, tanase, uni, peco, tas, is, lr, isanos, l, onita, giste, zina, cam, ua, ite, ar, iat, alehem, des, uran, scoala, fetita, aman.

Visul unei nopți de vară: Ager, satiosi, geriatru, tus, or, ger, taiga, nava, atuncea, ina, sfant, rc, strapungere, ii, talgere, d, t, mergere, ge, atingeri, neg, inter, epure, sugerat, eger, mie, etansata.

Integramă: A, v, c, c, meticulos, re, hl, bo, do, seteri, np, lata, taran, u, m, veverita, iepure, ot, a, et, acte, calic, r, m, vie, cara, mic, taiat, naravasi, atriu, soc, aiureala.

SCRISE

					LEGALIZEAZĂ ACTE ÎŞI MENŢINE DECIZIA		EXPLICAŢIE PACHETE DE HÎRTIE		VIROTICI LIMBĂ SLAVĂ		DESPOTIC!
					VOLUME ARTIST DE MARIONETE						
					SĂREASCĂ FEMEI CU CHIP ANGELIC						
CARE POATE FI ÎNSCRIS ÎNTR-UN CERC IMPRIMARE		ADÎNCITURĂ DECORATIVĂ CONFORM PREŢULUI STABILIT		TRECĂTOARE		SCRIERI FINALE! EXCEPŢIONALE			ÎN VENE! FRAGMENT DE ACŢIUNE		
										REPRODUCERE	
SCRIERE CIFRATĂ MISIVE							GENUL... NARATIV FANTASTICĂ				
								DIN DIMIE! PUBLICAŢII ANUALE			
CUTĂ PE FAŢĂ ÎNSEMNARE				CU BĂRBI COMUNICARE SCRISĂ							ROMAN DE AZI
						CÎINI CU BLANĂ SCUMPĂ DIN LAPTE					
LA REVEDERE! UDEALĂ DE SUPRAFAŢĂ			ORGANIZAŢIA NAŢIUNILOR UNITE		I S-AU SCRIS ODE						
									CUREA! ORGANIZARE PRIMITIVĂ		
ASTUPAT		NICU OPREA ŢEAVĂ			FORMĂ DE MONOPOL PĂCĂLIT						
							ÎN CERC! SECURE!			DINTR-O LATURĂ!	
ILIE UDREA FOAIE NESCRISĂ			SCRIS CU TUŞ					FIR			
				STRĂMOŞ							

DICŢIONAR: IMI.

RODICA WEINBERG

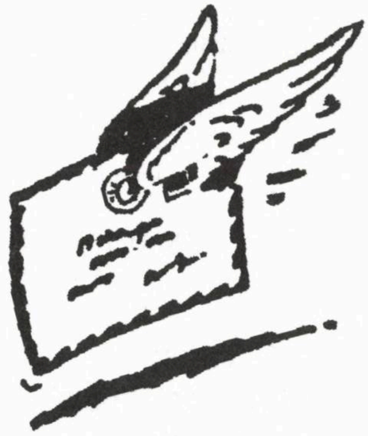

Așa a fost sub katiușe

Situaţia e absurdă: în timp ce populaţia inamicului este anunţată să se evacueze pentru a nu fi create victime printre civili, la noi nimeni nu e mişcat din loc, cică să nu facem impresie proastă.

Noroc de experienţa noastră milenară de popor ales să rezolve situaţii absurde: vrem-nu vrem, recurgem la vechea formulă (pe care ne–am iluzionat c-o putem uita): fiecare după propriile posibilităţi, fiecare după cum îl taie capul, fiecare cum i-o fi norocul.

Forfotă în faţa casei, în jurul maşinilor parcate acolo: e un du-te-vino al celor ce-şi încarcă bagajele pentru plecarea în sud.

Noi rămânem: nici nu ştiu cât de sudic trebuie să fie sudul – pentru că ni se "promit" rachete peste tot – şi nici nu sunt milionar ca să pot închiria acolo o cameră pe timp nelimitat.

Încerc să-mi păstrez calmul, să folosesc logica bunului simţ:

– Într-un război beligeranţii caută să-şi distrugă în primul rând forţele militare, industria şi nu populaţia.

– Ce-ţi veni? Ai văzut tu vreun atac terorist care să nu ţintească în primul rând populaţia?

Nevastă-mea are dreptate: cad rachete răzleţe şi peste localitatea noastră, Tivon: una lângă un azil de bătrâni şi una pe câmp (de pe terasă văd panaşul de fum al scaieţilor aprinşi). După neprecizia primelor salve îmi dau seama de ce au avut nevoie de 12.000 de rachete pentru a bombarda un petec de pământ cât e ţara noastră.

Dezarmat de propria logică încerc să merg pe cea a Hezei (Hezbollah): ca alicele rachetelor să aibă maximum de efect în uciderea populaţiei civile, ea va trebui să bombardeze centre puternic populate, deci nu şi le va risipi intenţionat pe localităţi mici, subpopulate, ca a noastră. Totuşi, pentru a micşora riscurile, încerc să urmez sfaturile comandamentului spatelui frontului, adresate celor ce n-au nici cameră întărită, nici adăpost de bloc.

Încep prin a căuta nordul, ca să ştiu de care latură a casei să mă ţin departe. Apoi caut o cameră care nu comunică cu exteriorul: n-am! Găsesc doar un mic loc de trecere între baie şi bucătărie, unde e clar că plafonul nu va rezista unei lovituri directe, dar îmi pun speranţa baremi în pereţii exteriori pentru a rezista împotriva schijelor.

La început alarmele sunt generale, apoi vor deveni sectoriale, adică o alarmă puternică înseamnă că se aşteaptă rachete în zona noastră; teoretic ar trebui ca numai la acestea să ne adăpostim. Prea târziu! Suntem deja isterizaţi, aşa că sărim la orice alarmă, fie departe, fie aproape!

Bun, dar ce facem cu obiceiurile noastre din timp de pace? Să-mi iertaţi eufemismul, dar eu numesc pace perioadele dintre războaie, când de noi se ocupă doar teroriştii "de serviciu": Hamas, Fatah etc.

Observ că Heza are tabieturi: după ce-şi ia micul dejun, încalecă pe bicicletă şi pleacă să potrivească "timer"-ele rachetelor ascunse în tufişuri. Asta face ca primele rachete să sosească în jurul prânzului, deci am avea timp să ne facem plimbarea matinală de câţiva kilometri.

Aşi! Bazată pe intuiţia ei, nimic n-o poate convinge pe nevastă-mea că Heza nu şi-a lăsat de cu seară câteva rachete de tras şi în primele ore ale zilei!

Schimb tactica: propun o plimbare de la adăpost la adăpost. Degeaba! E nevoie de mai mult de două minute pentru a parcurge distanţa de la unul la altul. Am devenit temători după ce am văzut cum a fost omorât, în uşa adăpostului, un cetăţean din Naharia care ieşise să–şi ia ceva din casa situată doar la câţiva metri.

De altfel aprecierea mea se dovedeşte din nou greşită: cad rachete peste tot. Oraşe, sate, localităţi mari sau mici, evrei, arabi, bombardamentul e de-a valma. E calea pe care Heza crede că va ajunge la victorie.

Vecinii de sub noi ne invită să stăm cu ei, nu că planşeul dintre noi ar oferi un plus de siguranţă, ci aşa, ca să fim împreună.

În disperare de cauză, cronometrez un minut mergând la dreapta şi la stânga de la cel mai apropiat adăpost public (situat totuşi prea departe de casă: trei minute!) şi pe această distanţă ne plimbăm dimineaţa în sus şi în jos. Pesimist vorbind, seamănă a puşcărie, optimist – e o plimbare în natură. Spre amiază ne luăm două scaune uşoare, pahare, actele mai importante (pentru cazul că ne-ar fi lovită locuinţa), cărţile de citit şi ne instalăm lângă adăpost. Sună alarma. Intrăm, apoi revenim afară la lectură ş.a.m.d. Zăpuşeala din subsol face şederea permanentă imposibilă în lipsa unei ventilaţii ca lumea.

Apogeul este atins în ultima zi a conflictului, în care Heza, parcă pentru a contracara apropierea de Litani a Zahalului, ne trage o porţie aproape dublă (250) de rachete. Noroc cu ventilatoarele aduse de acasă de vecini, pentru că nu mai putem părăsi adăpostul. Nu știu dacă între alarme apucă să treacă mai mult de cinci minute, atât cât să tragi o fugă, să iei o gură de aer proaspăt, oricum mai răcoros decât cel din interior.

Încet, încet, sosesc speriați și alți vecini, cu copii și căței. Deși asta e interzis (cățeii, nu copiii), nimeni nu mai dă atenție. După stinghereala primelor moment între oameni necunoscuți, frânturi de conversație încep să-și facă loc prin vânzoleala din jur. Ca să vezi că și Heza e bună a ceva: fără ea cunoștința noastră cu vecinii ar fi rămas la nivel de bună-ziua – bună-ziua.

Am văzut la televizor cum rachetele mușcă din blocuri trecând prin trei planșee, dar cum fac parte dintre oamenii care când sunt bolnavi nu le place să-și "disece" boala, pentru a se vindeca mai repede prin bună dispoziție, nu mă întreb dacă adăpostul nostru rezistă. Din fericire nu se raportează cazul vreunei rachete care să fi lovit în plin un adăpost, așa că-mi păstrez încrederea până la proba contrarie.

În orice caz, bine că șederea noastră permanentă în adăpost n-a durat decât o zi, de-ajuns pentru a mă minuna cum au rezistat peste 30 de zile și nopți în adăpost cei din așezările de lângă graniță, adevărați eroi ai populației civile.

A. Grigoriu
Tivon

Instalatorul

În urmă cu ani, într-un concediu în Pădurea Neagră, am găsit în mica bibliotecă a hotelului câteva cărți, traduse în germană, ale lui Efraim Kishon. Am aflat că era unul din scriitorii umoriști citiți cu nesaț de nemți. N-am știut că în perioada aceea era boicotat în țara lui, deși el declara că scrie numai în ebraică. Mie mi s-a părut curios, știind că limba lui maternă era maghiara, de al cărei accent nu s-a debarasat. Mai târziu, i s-au recunoscut meritele și i s-a decernat Premiul Israel. Am dat de o povestire despre ce i s-a întâmplat acasă, lui, "cu cea mai bună soție din lume" și"cu băiatul zburdalnic cu pistrui pe obraji". S-a spart o țeavă în apartament. A vorbit cu un instalator, care l-a asigurat că vine în curând. Meseriașul nu și-a respectat însă promisiunea, apa curgea în continuare și autorul disperat, a cerut, dar în zadar, ajutorul unuia și altuia. Când în fine instalatorul a sosit, înainte de a începe munca, l-a luat cu gura, dar a fost fericit că-i la el.

Am citit zâmbind, dar nu mi-a venit să cred. Ei bine, am crezut când am fost eu victima. La un moment dat, am observat o pată de umezeală în partea de jos a unui perete despărțitor de WC. Nu era urgență mare, dar trebuia reparată stricăciunea. Prin societatea de asigurare la care aveam și o contribuție personală pentru orice reparație, au fost trimiși "instalatorii" – unul cu explicațiile și directivele, celălalt cu o lădiță cu unelte. Au hotărât că reparațiile trebuie făcute în camera alăturată, prin a cărei podea nu trece nici o țeavă.

Au scos niște plăci – balate – dând de un nisip umed. Și n-au găsit nimic. N-au știut ce să mai facă. Unde să caute? Nu i-au dus capetele.

M-am adresat unui instalator pe care-l cunoșteam (căruia ar fi trebuit să-i plătesc mai mult pentru reparație), care, venind și uitându-se, s-a apucat cu mâinile de cap. Locul cu pricina era sub WC. Le-a indicat cu precizie locul și în felul ăsta problema s-a rezolvat. Nu mai știu cât am plătit, sau dacă asigurarea a contribuit cu ceva, dar ce știu e că vreo două săptămâni am rămas cu găuri în pardoseala unei camere și numai după convorbiri telefonice repetate au reparat, cu plăci oarecum similare celor existente.

Am tras învățăminte și nu mă mai mir de ce Kishon a avut necazuri prin anii 50-60. El a locuit apoi ani de zile într-o vilă în Elveția, și unele amintiri tel-aviviene le punea pe hârtie.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

O carte: „Înălțătorul de zmeie” Și un autor: Khaled Hosseini

Tragedia Afganistanului și a poporului afgan este în general cunoscută. Autorul ne introduce însă în viața de zi cu zi a țării și a capitalei Kabul, punându-ne în față tablouri care, din punctul meu de vedere cel puțin, sunt inedite. Am aflat de pildă că populația Afganistanului este stratificată, fiind formată din "paștuni", musulmani suniți care constituie clasa conducătoare, și "azari", o minoritate etnică persecutată și ținută departe de binefacerile civilizației.

Înălțătorul de zmeie sau, ca să încerc o traducere mai corectă atât a titlului englezesc cît și a celui ebraic, "cel care fuge după zmeie", este un copil. Eroii cărții pasionați de zmeie sunt de fapt doi prieteni de vârstă foarte apropiată care locuiesc în aceeași casă, care au supt lapte de la aceeași doică, dar unul dintre ei este este fiul stăpânului iar celălalt fiul servitorului. Primul face parte din clasa paștunilor, iar cel de al doilea din clasa azarilor. Stăpânul, tatăl lui Amir, este un foarte bogat negustor de covoare, persoană cunoscută, respectată și chiar temută în cercul oamenilor de afaceri din Kabul. El este și ceea ce se numește un om de bine, finanțând singur construirea unui orfelinat.

Soția lui, o femeie cultă și fină, având o fire opusă soțului ei, moare la naşterea copilului. În pofida acestui lucru memoria ei este păstrată cu sfinţenie, deşi firea copilului, asemănătoare mai mult cu caracterul mamei decât cu al tatălui, îl enervează mult pe acesta din urmă. Toţi cunosc povestea potrivit căreia, tânăr fiind, tatăl s-a luptat singur cu un urs negru doborându-l. Dar fiul îl dezamăgeşte: atunci când tatăl îl ia la un spectacol de lupte între călăreţi, unul dintre aceştia cade şi este sfârtecat de picioarele cailor. Toţi, în afara copilului Amir, privesc fenomenul cu indiferenţă. În drum spre casă el refuză să comenteze aşa-zisul spectacol şi atunci când nu-şi poate stăpâni lacrima care i se prelinge pe obraz, tatăl, fără să spună un cuvânt, strânge cu furie volanul Mustangului.

Ceea ce îl pasionează pe copil sunt lecturile, cărţile rămase dela mama lui. Singura activitate fizică care îl preocupă totuşi şi care îl satisface într-o oarecare măsură pe părintele lui este construirea şi înălţarea zmeielor. Dar nici în acest domeniu el nu se descurcă singur până la capăt. Ajutorul prietenului Hasan, care este în acelaşi timp şi fiul servitorului Ali, aflat la a doua generaţie în aceeaşi casă, se manifestă permanent. Prietenia dintre Amir şi Hasan se desfăşoară însă numai în afara casei. Ei merg împreună pe malul lacului ca să se măsoare la aruncarea de pietre, se caţără în pomi, culeg fructe, fac împreună tot felul de năzbâtii specifice vârstei şi totdeauna, sau aproape totdeauna, Hasan iese învingător la diversele întreceri.

Lui Amir îi plac nu numai cărţile din biblioteca mamei dar, în caietul cu coperţi de piele primit cadou de la tovarăşul de afaceri al tatălui, tovarăş care îi apreciază în mod deosebit înclinaţiile, el scrie diverse istorioare, imaginare sau inspirate de vise. Hasan, analfabet prin natura clasei sociale căreia îi aparţine, ascultă cu plăcere, comentează şi face chiar aprecieri asupra povestirilor pe care i le citeşte prietenul său în culcuşul pe care şi l-au făcut într-unul din copaci.

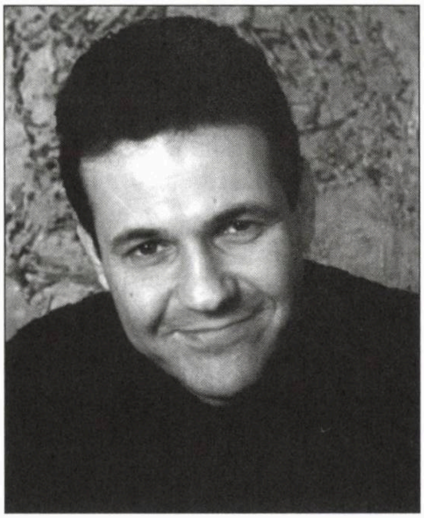

Khaled Hosseini

Sub acoperişul casei ei redevin ceea ce conjunctura socială le dictează, stăpân şi servitor adică. Hasan îi pregăteşte lui Amir micul dejun, îi face alte servicii, iar în ocaziile, rare de altfel, când Amir are invitaţi, Hasan rămâne afară.

Hasan nu-şi cunoaşte mama. Tatăl lui, servitorul Ali, se însurase cu o femeie tot de neam azar care, în afara faptului că era deosebit de frumoasă, era şi ceea ce noi numim "rea de muscă": a doua zi după ce naşte copilul părăseşte casa plecând aiurea cu o trupă de circari (sau aşa ceva).

Afişarea în public cu un prieten azar era blamată de unii tineri care, admirând teoria superiorităţii rasei ariene emise de Hitler, considerau că şi "paştunii" trebuie să se descotorosească de "azari" în acelaşi mod în care idolul lor încercase să se descotorosească de evrei. Amir primise avertismente de la unul din aceşti tineri, cunoscut drept mare bătăuş, să se despartă de Hasan, dar el ignorase aceste ameninţări mulţumindu-se să-l evite pe respectivul bătăuş. Într-o zi însă, întâmplarea i-a adus faţă în faţă. Bătăuşul a scos un pumnal. Amir se considera pierdut, dar Hasan, în spatele lui, a scos o praştie. Măiestria lui în mânuirea praştiei era recunoscută. Agresorul, roşu de furie, n-a avut încotro şi, însoţit de doi "aghiotanţi" a şters putina.

Înălţarea şi dirijarea zmeielor era un sport iubit de toţi copiii din Kabul. În afara unor întreceri de cartier, o dată pe an exista un turnir la care participau sute de zmeie. Fiecare participant dorea ca prin manevre dibace ale sforii să doboare celelalte zmeie. Ultimul zmeu rămas în aer era considerat învingător dar, fără sfoară şi fără posibilitatea de a fi dirijat de la sol, el zbura încotro îl ducea vântul. Cineva trebuia să fugă după el, să-l recupereze, şi cel care îl prezenta drept trofeu era considerat învingătorul turnirului. Amir, cu ajutorul lui Hasan, reuşeşte să ajungă în finală. "Taie" şi ultimul zmeu, zmeul-trofeu, dar acesta, dus de vânt, porneşte spre zări necunoscute. Cine reuşeşte să repereze direcţia şi să prindă zmeul după o fugă aproape nefirească este Hasan. În momentul însă în care acesta vrea să îi predea prietenului său trofeul care urma să-i aducă laudele atât de dorite ale tatălui şi ale altora, apare bătăuşul. Furia acestuia e îndreptată acum spre Hasan, care îl umilise. Hasan nu mai are acum nici o scăpare. Bătăuşul îi propune un târg : îl lasă în pace dacă îi predă lui trofeul. Hasan refuză: nu vrea să-şi lipsească prietenul de o mare satisfacţie. Amir nu face nici cel mai neînsemnat gest de apărare a prietenului, nu încearcă să împiedece nici cu fapta nici cu vorba atrocităţile care urmează, mulţumindu-se cu fuga; cu trofeul în mână el fuge fără să se uite înapoi deşi este sigur de ceea ce i se întâmplă prietenului său.

Hasan nu manifestă supărare, dar Amir îl evită până-ntr-atât încât îi propune tatălui său schimbarea servitorului. Tatăl refuză categoric dar Amir nu mai suportă prezenţa aceluia care numai prin existenţa lui îi aminteşte reprobabila faptă pe care a comis-o; recurge atunci la o înscenare: ascunde sub salteaua lui Hasan ceasul de mână pe care îl primise cadou şi un pumn de bani. Tatăl nu crede că fiul servitorului este hoţ, dar acesta, pentru a nu-l compromite pe acela pe care încă îl consideră prieten, confirmă furtul.

O scenă şocantă are loc în timpul unei petreceri pe care tatăl o organizează de ziua lui Amir: printre musafiri se află şi bătăuşul cu părinţii, care aparţin şi ei aristocraţiei locale. Hasan, prin natura funcţiei, îi serveşte torţionarului său un pahar cu băutură sub privirea cinică a acestuia. Bătăuşul, ştiind că lui Amir îi place să citească, îi aduce drept cadou o carte. Cînd desface însă ambalajul el o aruncă plin de scârbă: este biografia lui Hitler.

În Afganistan are loc invazia sovietică. Amir şi tatăl lui iau drumul refugiului într-un camion în care, printre alţii, se află şi o tânără pereche cu un copil mic în braţe. Atât vameşii cât şi autorităţile sovietice sunt mituite cu bani grei. Dar soldatul sovietic de la graniţă mai cere ceva pentru a le permite trecerea : să petreacă o jumătate de oră cu tânăra femeie. Rugăminţile soţului femeii, referirile la sugarul din braţele acesteiă nu ajută la nimic. Tatăl lui Amir este singurul care, cu riscul vieţii, cu pericolul iminent de a fi împuşcat, îl înfruntă pe soldatul rus. Amir se gândeşte deja cum se va descurca în calitate de orfan dar, imediat după ce soldatul capitulează, gândurile lui deviază în altă parte: curajul şi dârzenia tatălui în comparaţie cu laşitatea pe care el a dovedit-o faţă de prietenul aflat în dificultate.

După nenumărate peripeţii, tatăl şi fiul ajung în America. Continuând pe linia aceluiaşi caracter dârz dovedit până atunci, tatăl o uimeşte pe funcţionara dela Asistenţa Socială atunci când refuză bonurile gratuite de mâncare. Se angajează la o staţie de benzină pentru asigurarea existenţei zilnice şi a posibilităţii fiului de a învăţa, deşi cariera de scriitor spre care acesta tinde îl nemulţumeşte profund.

O boală necruţătoare pune capăt vieţii tatălui, nu înainte însă de a-şi vedea băiatul căsătorit; aleasa inimii este fiica unui general afgan aflat şi el în pribegie. Merită de menţionat că, în timpul spitalizării, tatăl refuză categoric să primească asistenţă de la un medic de origine rusă, deşi prezenţa unui cadru medical în momentul respectiv era de o importanţă majoră.

Amir publică primele romane de succes, viaţa familiei pluteşte pe ape liniştite, dar un lucru îl tulbură totuşi: ei nu pot avea copii, soţia fiind sterilă. Tratamentele medicale se încheie fără succes, iar generalul, socrul lui Amir, refuză categoric soluţia unei adopţiuni.

Între timp, în Afganistan locul ruşilor îl iau talibanii. Amir primeşte o invitaţie de la fostul tovarăş de afaceri al tatălui său, aflat în refugiu într-o ţară vecină cu Afganistanul. După multe ezitări ajunge la destinaţie unde, în locul bărbatului de altădată, găseşte o epavă. Rana adâncă de la frunte este urmarea unei lovituri cu patul de puşcă pe care i-a aplicat-o un taliban pentru faptul că la un match de fotbal din Kabul a îndrăznit să strige, încurajând pe unul din jucători.

Dar aspectul interlocutorului este total nesemnificativ pe lângă ştirile pe care acesta i le furnizează. Servitorul Ali era steril şi deci Amir şi Hasan sunt de fapt fraţi, având un tată comun. Hasan s-a căsătorit, are şi un băiat, dar, din cauza unei simple întrebări puse unui taliban, el şi soţia lui au fost împuşcaţi pe loc iar copilul, rămas singur, a fost internat într-un orfelinat.

Din acest punct romanul capătă într-o măsură foarte limitată caracterul unei telenovele. Este lesne de prevăzut că băiatul orfan va fi adoptat de Amir şi de soţia lui, înlăturându-se astfel ultimul obstacol în calea fericirii acestui cuplu. Socrul-general, care se întoarce în cele din urmă în ţara natală, îşi dă şi el acordul.

Deşi lucrurile par simple în această ultimă parte a cărţii, eu consider că, din punct de vedere psihologic, ea constituie de fapt miezul întregului volum. Pierzând scutul protector al puternicului său părinte şi lovindu-se de probleme care par de neînvins, caracterul lui Amir suferă o transformare de 180 de grade: laşitatea este înlocuită cu dârzenie şi curaj, frica este înlocuită cu asumarea unor riscuri aproape imposibile. În prima fază el refuză categoric să pătrundă în Afganistanul stăpânit de talibani pentru a-l căuta pe acela care îi este de fapt nepot. Apoi însă, treptat, se angrenează în asemenea măsură în acţiunea de salvare a acestuia încât şoferul care îl transportă şi care îi devine ajutor apropiat consideră curajul de care dă dovadă clientul său ca un pericol iminent. Prezentându-se la orfelinatul unde ar fi trebuit să-şi găsească nepotul, el află că acesta, împreună cu alţi copii, a fost luat de şeful "spiritual" al talibanului pentru satisfacerea celor mai josnice instincte. Amir îl caută pe acest şef şi îl găseşte la un meci de fotbal unde, în pauză, şeful amintit patronează omorârea cu pietre a doi "păcătoşi". Jucătorii de pe teren sunt îmbrăcaţi în pantaloni lungi şi în atmosfera de panică de pe stadion, Amir îl abordează totuşi pe "şef" cerându-i o întâlnire pe care o obţine cu o uşurinţă neaşteptată. Pătrunderea în "cuibul de viespi" al talibanului unde urma să aibă loc întâlnirea este calificată de şofer drept o sinucidere. Dar Amir merge înainte, deghizat fiind în localnic cu barbă şi cu turban în cap. Interlocutorul său sesizează însă deghizarea şi cu vârful unei săbii face să zboare şi peruca şi turbanul. I se dezvăluie şi identitatea americană, iar Amir este convins că viu nu mai poate părăsi clădirea. Şeful îl predă pe mâna altui conducător care nu este altul decât... fostul bătăuş din tinereţe. Cu rânjetul pe buze, acesta îl aduce în cameră pe copilul solicitat şi îi spune lui Amir că, după ce socotelile dintre ei doi vor fi încheiate, el este liber să ia copilul.

Forţa fizică a lui Amir nu s-a schimbat odată cu schimbarea caracterului. Pumnalul al cărui oţel străluceşte sub raza de soare care pătrunde în cameră este acelaşi pumnal care l-a chinuit pe fostul său prieten. Amir ştie că şansele lui sunt aproape nule dar nu are încotro. El cade într-adevăr sub loviturile de o brutalitate rară ale adversarului său și sub ochii îngroziți ai copilului. Acesta nu mai suportă să vadă chinurile la care este supus posibilul său salvator şi, cu lacrimi în ochi, îl roagă pe torţionar să înceteze. Incitat şi cu ochii orbiţi de furie, acesta se repede la copil, care este însă ceva mai iute: piatra grea și ascuțită din praștia pe care o ține în mână lovește direct și cu putere fruntea bătăușului. Câteva minute de prăbuşire ale acestuia sunt suficiente pentru ca Amir, ajutat de copil şi împreună cu acesta, să ajungă la maşina care îi aşteaptă şi care îi va transporta în afara graniţelor stăpânite de talibani.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Aforisme

Despre sporturi:

- Pescuitul e un sport plin de surprize. Te duci la baltă să prinzi peşte şi te-ntorci cu o... poveste.
- Cel mai dezagreabil sport este înotul în datorii.
- Pentru slăbit, se recomandă sportul de a mânca numai din... ochi.
- Politicianul practică un singur sport: săritul la înălţime.
- Campionul are în buzunar toate recordurile pe care cei dinaintea lui le-au pierdut.
- Indiferent ce disciplină practici, totul e să fii mereu călare pe... situaţie.
- Sunt savanţi care ţin cu dinţii la gimnastica... minţii.
- Culmea fotbalului este să înscrii în plin şi să strigi: goooool!
- După sălile de cinema şi teatru, a venit rândul sălilor de forţă. Lumea a înţeles, în fine, că nu se poate rezolva totul doar bătând din palme.
- Risipitorul este un aruncător de discuri... băneşti.

Harry Ross
Naharia

Dr. O. Rabinovici, Acco («În numele democraţiei, am văzut-o şi pe asta: luna trecută, la Ierusalim, a avut loc o mare demonstraţie al cărei scop îl constituie tocmai batjocorirea democraţiei.

Mă refer la vestita manifestaţie a homosexualilor şi lesbienelor de la noi, care după o mie de proteste din partea publicului şi de tocmeli cu autorităţile, a avut loc pe stadionul Universităţii Ebraice din capitală.

De ce spun batjocorirea democraţiei? Fiindcă, orice părere ai avea despre *gay*, un fapt este clar ca lumina zilei: majoritatea cetăţenilor, fie ei religioşi sau laici, tineri sau bătrâni, bărbaţi sau femei, sunt pentru relaţiile sexuale normale (heterosexuale) şi împotriva obiceiurilor răspândite în rândurile *gay*-ilor.

Or, una din două: sau trăim într-o democraţie, ceea ce vrea să spună că majoritatea decide cu privire la treburile societăţii, sau, în caz că majoritatea nu are, de fapt, nici o putere, înseamnă că societatea este dominată de o minoritate sau alta. Rezultatul: mult lăudata democraţie – în toate discursurile politicienilor noştrii şi în toată activitatea massmediei – este praf şi pulbere. O parodie de care poţi să râzi cât pofteşti.

Vreau să fiu bine înţeles: nu am cerut niciodată şi nu cer, aşa cum se întâmpla pe vremuri, în diferite ţări, nici interzicerea prin lege a homosexualităţii (ar fi şi absurd), nici prigonirea bărbaţilor şi femeilor gay. Cer însă ca această minoritate sexuală să aibă o atitudine decentă, dictată de bunul simţ, şi să nu îşi impună punctul de vedere asupra majorităţii. Nu de alta, dar tot făcând propagandă pentru dreptul minorităţilor de orice fel de a dicta majorităţii, ne vom trezi mâine cu o organizaţie a consumatorilor de droguri care va cere zgomotos, şi bătând cu pumnul în masă, ca majoritatea să nu se amestece în asemenea treburi şi să permită fără murmur vânzarea liberă a cocainei şi morfinei la chioşcurile de răcoritoare de pe stradă şi în cantinele şcolilor.»)

Victoria Rosenblum, Petah Tikva (aici vă înşelaţi, şi nu sunteţi singura: istoricul Carol Iancu, din Montpellier, nu este nici tatăl, nici fratele poetului Tristan Iancu, din acelaşi oraş franţuzesc: ei sunt una şi aceeaşi persoană, Tristan fiind numele sub care istoricul a ales să–şi publice versurile; motivul? numai el îl ştie.)

Radu Bilan, Hannover, Germania (lansează prin "Minimum" o cerere de... ajutor: «Parcurgând lucrarea lui Flavius Josephus "Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor", am fost intrigat de conţinutul unui fragment din Cartea a doua, capitolul 13, pe care îl voi reproduce. Este vorba de un fapt petrecut, după cum afirmă Flavius Josephus, în timpul lui Claudius Caesar Drusus Germanicus Nero (37-68), puterea Imperiului Roman în Iudeea fiind pe atunci exercitată de procuratorul Felix. *"O pacoste şi mai mare pentru evrei a fost falsul profet din Egipt. Acest mincinos făcător de minuni a venit în ţară şi s-a dat drept prooroc, reuşind să strângă în jurul său 30.000 de victime ale amăgirii sale. După ce i-a făcut să cutreiere prin deşert, el i-a dus până la aşa-zisul Munte al Măslinilor; de acolo intenţiona să pătrundă cu ajutorul însoţitorilor săi înarmaţi, folosindu-se de forţă, ca să pună stăpânire pe trupele romane de ocupaţie şi să se proclame suveran deplin al poporului, iar pe tovarăşii săi să-i folosească drept gardă personală. Felix i-a preîntâmpinat atacul între timp şi i-a ieşit înainte cu o oaste bine înarmată şi bucurându-se de sprijinul întregului popor; atunci când a avut loc încăierarea, egipteanul a fugit cu puţini însoţitori, cea mai mare parte a susţinătorilor săi fiind ucişi sau luaţi prizonieri; cei rămaşi s-au împrăştiat, şi fiecare s-a întors pe ascuns la casa lui"* ("Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor", Editura Hasefer, Bucureşti 2002, pag. 178-179; ediţia în limba germană: "Flavius Josephus, Geschichte des Jüdischen Krieges", editura Steimatzky, Israel, pag. 232-233).

Frapat de marea asemănare a "falsului profet din Egipt" cu un personaj din aceeaşi perioadă, devenit cu timpul celebru peste milenii, aş dori să obţin, dacă este posibil, unele informaţii suplimentare. De aceea, îi rog pe toţi cei care le deţin să mi le comunice, bineînţeles indicând şi sursa de unde ele provin. Adresa mea este: Radu Bilan, Hinrichsring 26, 30177 Hannover, Germany. Mulţumesc călduros, cu anticipaţie, tuturor binevoitorilor pentru osteneala şi interesul lor.»)

Carol Vidraşcu, Tel Aviv (doreşte să recomande cititorilor noştri o carte care i-a plăcut: «Editura Hasefer a tradus şi publicat recent cartea lui Jacques Attali intitulată "Frăţia celor care ştiu", o carte care, cred, ar trebui să fie în atenţia comentatorilor de specialitate, eu permiţându-mi doar să o semnalez.

Scrisă în forma unui roman având ca subiect peripeţiile găsirii unui manuscris secret al lui Aristotel, cartea este în esenţă o dezbatere de idei cu privire la raportul dintre credinţă şi raţiune, la ceea ce apropie şi desparte cele trei mari religii şi are în centru viaţa, ideile şi personalitatea gânditorului evreu Maimonide şi a cunoscutului filozof musulman Averroes.

Romanul nu este o simplă ficţiune, ci are o solidă bază istorică, veridicitatea ideilor şi poziţiilor celor doi învăţaţi dând-o scurtele biografii ale personajelor cărţii, ampla bibliografie precum şi faptul că manuscrisul a fost citit de rabinul şef al Franţei, R. S. Sirat, de doi reputaţi filozofi, musulmanul M. Chad şi evreul M. R. Hayoun.

Nu în ultimul rând trebuie subliniată actualitatea cărţii acum, în perioada ascendenţei fundamentalismului islamic şi a timidelor încercări de înţelegere între religii.»)

Hary Sacagiu, Haifa (de acord cu aprecierea dvs. în legătură cu istoricul român Alex. Mihai Stoenescu, despre care s-a vorbit în nr. 230 din "Minimum": cetăţeanul este un autentic *negaţionist,* cu atât mai detestabil cu cât se străduieşte să-şi dea aere de om civilizat şi obiectiv.)

Natan Bron, Kiriat Ata (nu este de acord cu teza lui "Minimum" potrivit căreia declanşarea în vară a uriaşului scandal legat de preşedintele Moshe Katzav – şi în subsidiar de Haim Ramon – ar fi constituit o diversiune temeinic orchestrată, menită a abate atenţia publicului de la eşecul campaniei din Liban; dimpotrivă, d-sa consideră că editorialul nostru din nr. 236, "Marea Diversiune", este o grosolană manevră de manipulare a opiniei publice… "Ceea ce îmi trezeşte temeri – continuă d. Bron – este că "Marea Diversiune" a fost publicată la comandă *superioară,* tocmai în credibilul "Minimum", cu materialul clientului…".)

Beno Zalmanovici, New York (ne vom mai întâlni.)

Lică Landskron, Raanana (a fost uluit, ca noi toţi, de comportamentul poliţiei în momentul evadării faimosului violator în serie Beny Sela. Şi tot ca noi toţi, el reflectează pe marginea rocamboleştii întâmplări:

«Printre cărţile care mi-au încântat copilăria, un loc de frunte l–a deţinut şi "Helm, târgul proştilor", pe care am citit-o şi recitit-o de câteva ori, atât de mult m-au încântat poveştile cu proştii din bietul târg evreiesc pierdut undeva în inima Poloniei.

Din negura timpului, destul de îndepărtată, mi-am adus aminte de helmieni, atunci când s-a anunţat evadarea şi condiţiile în care a evadat celebrul violator Beny Sela.

Când au început primele cercetări, cei de la penitenciarul de unde a plecat au afirmat că omul a fost predat poliţiei, aşa cum scrie la carte, cu cătuşe la mâini şi lanţ la picioare.

S-a stabilit însă că atunci când deţinutul se afla în curtea tribunalului, nu exista nici un lanţ la picioare, ci doar cătuşe la mâini, încuiate dar fără piedică.

Cine naiba spune adevărul?

O altă întrebare care te face să ridici din sprâncene este cea în legătură cu programul de muncă al tribunalelor. Se ştie că Tribunalul de Muncă nu lucrează vineri. Dacă citaţia a fost trimisă eronat, de ce nu s-a ridicat un telefon către numita instanţă pentru lămuriri? Cei 16 agorot pe minut, cât costă o convorbire, nu grevau serios bugetul penitenciarului şi nici al poliţiei. De comportamentul poliţiştilor de escortă să nu mai vorbim. Helmieni de nota 10. Se pare însă că şi dispoziţiile de însoţire sunt de natură helmiană…»)

Dr. R. Neuman, Haifa (cere un drept de replică. I-l acordăm:

«În numărul din noiembrie 2006 al revistei, la pagina destinată poştei, a apărut sub semnătura A. Grigoriu un "Apel" destinat celor ce vă adresează materiale spre publicare, în care-i îndeamnă pe aceştia la documentare, pentru a nu compromite credibilitatea corespondenţei, mai ales în domeniul istoriei – care îi este drag – dând 4 exemple de erori. Cel de-al patrulea exemplu de eroare este formulat astfel: *"...iar al patrulea ne informează că evreii au ajuns în Spania ca sclavi ai romanilor".*

Acest al patrulea exemplu de eroare se referă neîndoielnic la corespondenţa mea pe care aţi publicat-o în numărul din mai 2006 sub titlul "Despre expulzarea arabilor din Spania după reconquista şi reacţia tardivă a unui istoric arab".

În acea corespondenţă îmi exprimam indignarea pentru pretenţia istoricului marocan Ben Aziz de a cere regelui Juan Carlos al Spaniei să-şi ceară scuze pentru expulzarea arabilor, aşa cum a făcut-o pentru evrei, ignorând faptul că arabii au venit ca invadatori, pentru a-şi impune islamul, în timp ce evreii au fost aduşi de romani ca sclavi după războiul din 70.

Fac abstracţie de tonul doct şi sarcastic al "Apelului" pentru a arăta concret şi rapid sursele de informare (documentare) care au provocat "eroarea".

1) "Dicţionar enciclopedic de iudaism", ed. Hasefer, 2000, pag. 1012, de unde citez: *"Prezenţa evreiască în Spania este atestată sub romani, care i-au adus aici pe evrei ca robi, după distrugerea celui de al doilea templu în anul 70".*

2) "Sefardica – Essais sur l'histoire des juifs"; autor: Yerushalmi Iosef Haim, ed. Chaudeigne, Paris, 1998, în care se arată că prima dovadă materială a existenţei evreilor în Spania este o piatră funerară datând de la începutul sec. 3, deci la cca. 130 de ani de la distrugerea templului, pe care este scris în *latină* numele fetiţei decedate – Ania Solomonula – vezi site-ul http://www.echess.fr.

3) Site-ul Kountrass on line, unde se scrie între altele că dovezi tangibile ale prezenţei evreieşti în Spania datează din perioada distrugerii celui de al doilea templu.

Parafrazându-l pe enciclopedistul Diderot aş spune că am dat (aproape) tot ce ştiu despre acest subiect pentru a afla jumătate din ceea ce nu ştiu, dar ştie autorul "Apelului".»)

Ion Cândea şi **M. Silberstein,** Bucureşti (mulţumiri multe pentru materialul documentar, pe care l–am citit cu mult interes şi... folos.)

Radu I. Gaton, Tel Aviv («Au trecut luni de zile de la încetarea focului în nord, dar frământările populaţiei persistă. Într-unul din ziare şi la o emisiune de ştiri la TV am audio-văzut o declaraţie a unui general în funcţie, care era în drum prin ţară pentru vizite de condoleanţe. El spunea că la Tel Aviv nu e cazul să se oprească, deoarece acolo n-au fost victime... (!!!)

Această declaraţie mi-a amintit o replică dintr-o comedie văzută în anii '30 la Bucureşti. Regret mult, dar nu-mi mai amintesc nici numele autorului – poate Tudor Muşatescu? – şi nici al piesei. Era vorba de vizita într-o familie a unui tânăr orfan de război, care povestea grozăviile, cu luptele şi moartea eroică a celor căzuţi. La care copilul familiei, emoţionat şi plin de admiraţie pentru cele auzite, exclamă: "Tată, de ce n-ai murit şi tu în război?".»)

Robert Schwartz, M. Batya; **Avram Croitoru,** Bucureşti; **Jeanine Butnaru,** Boston, SUA; **Iacob Zimbler,** Haifa; **Elvira Sefer,** Haifa; **Mony Milea,** Paris, Franţa; **Peter, Cristina şi Bijbon Donath,** Washington, SUA; **Roza Tennenbaum,** Los Angeles, SUA; **Sarina Weisser,** Raanana (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Nou!
Madeleine Davidsohn

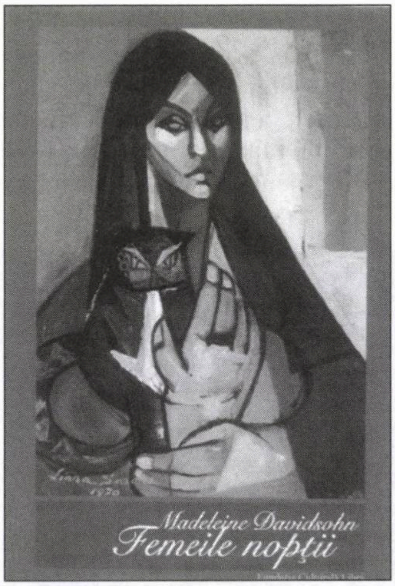

Femeile nopţii
Roman
Cu o prefaţă de Aura Christi
Ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti
Un roman despre femei.
Femei de ieri şi de astăzi.
Femei de-aici şi de aiurea.
Pur şi simplu femei.

"...Un mister negru. Şerpuitor. Cu femei puternice, regăsindu-se în albia nopţilor. Cu bărbaţi pierduţi în hăţişurile existenţei. Pagini dense, de un erotism subtil, năvalnic...".
Aura Christi
Bucureşti

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de ... shkalim la:
Dr. Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970

Turism

Mircea Cornişteanu, regizor, directorul Teatrului Naţional din Craiova; la prieteni.

Distincţii

Norman Manea, romancier; premiul literar francez "Médicis-Etranger" pentru romanul "Întoarcerea huliganului". Născut în 1936, la Burdujeni, lângă Suceava, stabilit în SUA în 1986, Norman Manea este autorul unei opere considerabile, fiind tradus în numeroase limbi şi impunându-se ca unul dintre cei mai valoroşi creatori din "trib". Câteva cărţi: "Despre clovni", "Fericirea obligatorie", "Anii de ucenicie ai lui August Prostul", "Plicuri şi portrete".

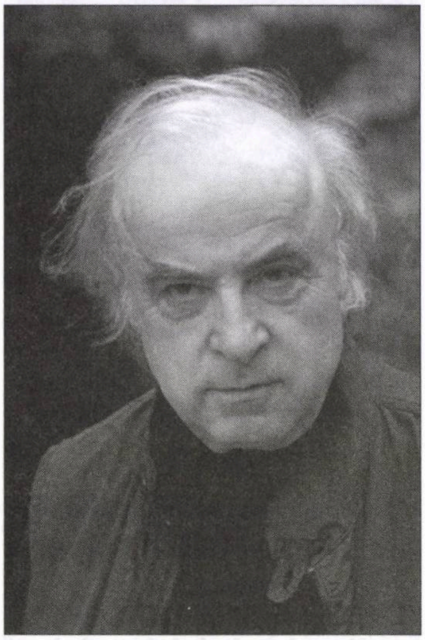

Norman Manea

Sonia Natra, artist plastic, poet: Medalia de aur a Academiei Internaţionale "Lutèce" (Paris) pentru ciclul de sculpturi "Expectance éveillée"; Premiul I în cadrul expoziţiei internaţionale de la Carnac, Franţa, pentru poemul ilustrat "Conjunctures".

Aniversări

Aurel Storin, poet, dramaturg; Bucureşti; 75 de ani de la naştere.

Dr. G. Mănescu, medic, publicist; Bat Yam; 90 de ani de la naştere.

Deces

Dr. Şabtai Iacobson, medic, publicist (a publicat, între altele, volumul "Caleidoscop"); la Tel Aviv; în urma unei lungi şi grele suferinţe.

Comemorare

Nelu Weinberg, biolog, autor de cuvinte încrucişate, redactor al rubricii de jocuri de la "Minimum"; 10 ani de la moarte.

Manifestări, manifestări...

12.12.06; la Teatrul "Karov" din Tel Aviv: spectacol în limba română cu piesa "Căderea" de Albert Camus; sub egida Institutului Cultural Român. Regie şi interpretare: Nicu Nitai.

14.12.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv; lansarea revistei "Izvoare" 2006.

19.12.06; la Cinemateca din Ierusalim: prezentarea filmului "Rumenye, Rumenye" (producţie 2006) de Radu Gabrea (România); în cadrul Festivalului filmului evreiesc de la Ierusalim.

19.12.06; la Cercul Cultural "Agnon", Kraiot; seară de Hanuka.

20.12.06; la Institutul Cultural Român: vernisajul expoziţiei de fotografii "Colind" aparţinând Muzeului Ţăranului Român din Bucureşti.

26.12.06; la Sinagoga Gutman din Tel Aviv: conferinţa ing. Iţhak Gutman ben Zvi despre "Realizări aeronautice civile în Israel", sub egida ACMEOR.

27.12.06; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară de lansare a cărţilor "Cu haina ruptă şi pantaloni de aceeaşi culoare" de I. Ştiru şi "Cerul de sub pământ" de Sh. Carmel.

27.12.06; la Centrul Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului, din Ierusalim: simpozion pe tema: Islamul, societatea britanică şi primejdia teroristă.

Un grup de cercetători americani de la Universitatea Stanford, din California, a descoperit că mitomania – de care suferă atâta lume – este o maladie care poate fi tratată şi lichidată.

Aflând aceasta, un grup de oameni de bine de la noi a hotărât să pună mână de la mână şi să comande medicamentul respectiv, pentru a fi distribuit gratuit celor 14.035.420.089 de asociaţii, organizaţii etc. din alia.

La 26 noiembrie s-a stins din viaţă, după o lungă suferinţă,

Dr. NORBERT WERTHEIM

(neurolog şi psihiatru)

Adânc îndurerate:

Soţia – Adina
Fiicele – Maia şi Ruti

Cu prilejul intrării României în Uniunea Europeană, urăm poporului şi guvernului român noi succese în dezvoltarea economică, prosperitate si ridicarea nivelului de trai al întregii populaţii. Fie ca dezvoltarea relaţiilor economice şi de prietenie între România şi Israel să atingă noi culmi!

BRUNO LANDESBERG,

consul onorific al României în Israel

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.
Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

Călătoriile lui Beniamin al III-lea

Piesă muzicală în idiș
după Mendale Moher Sfarim
Cu SASI KESHET și IACOV BODO
și participarea artiștilor:
ANABELA, RONIT ASHERI, IONI EILAT, MONICA VARDIMON, ISRAEL TREISTMAN, CAROL MARCOVICI, IRMA STEPANOV, GHERA SANDLER, MAIA SMIRNOV, URI KOVALSKI, ANDREI KASHCAR, AMITAI KEIDAR, MIRI REGENDORFER, MARION ROS, NIV SAPIR.

Prelucrare și regie: Ioel Zilberg
Muzica și conducerea muzicală: David Kriboșei
Traducere în idiș și cântece: Iancale Alperin
Stilizare și decoruri: Nițan Rafaeli
Mișcare scenică – coregrafie: Ghilad Kimhi
Modelare și costume: Svetlana Bergher
Lumini: Misha Cerniavski
Asistent de regie și traducere simultană: Lora Saar

Beniamin (Sasi Keshet) și Senderăl (Iacov Bodo), doi evrei săraci dintr-un orășel situat în Rusia de altădată, pornesc la drum ca să-și îndeplinească visul: să găsească cele 10 triburi pierdute și să ajungă în Ereț Israel. Cei doi sunt un fel de Don Quijote și Sancho Panza evrei.

Miercuri 3.1.07
ASHKELON
Heihal Hatarbut
Tel. 08-6718777
08-6710508

Joi 4.1.07
NAHARIA
Heihal Hatarbut
Tel. 04-9000097
04-9920330

Duminică 7.1.07
IERUSALIM
Teatrul Sherover
Tel. 02-6237000
02-6222333

Marți 9.1.07
KIRIAT HAIM
Teatrul Hatzafon
Tel. 04-8384777
04-8662244

Joi 11.1.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660

Sâmbătă 13.1.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660

Marți 16.1.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660

Miercuri 17.1.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660

Joi 18.1.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660

Duminică 21.1.07
PETAH TIKVA
Heihal Hatarbut
Tel. 03-9301195

Luni 22.1.07
GHIVATAIM
Teatrul Ghivataim
Tel. 03-7325340

Marți 23.1.07
CFAR SABA
Heihal Hatarbut
Tel. 09-7415566

Miercuri 24.1.07
HAIFA
Auditorium
Tel. 04-8384777
04-8662244

Joi 25.1.07
ASHDOD
Matnas Diuna
Tel. 08-8648585

- **Traducere simultană în ivrit și rusă la cască și subtitluri pe un ecran**

- **Prețuri reduse cu 50% pentru pensionari**

SPECTACOLELE ÎNCEP LA ORA 20

minimum

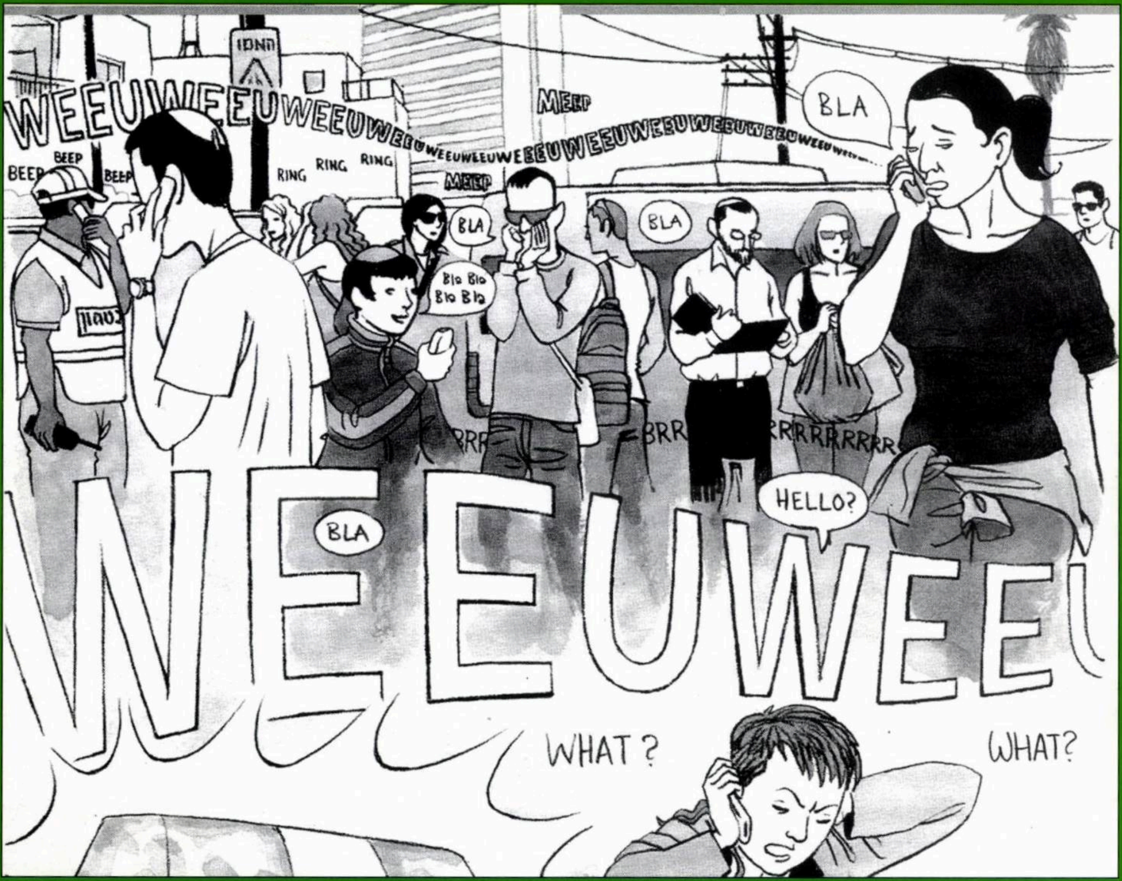
WEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUWEEUW
BEEP
BEEP
BEEP
RING
RING
RING
MEEP
MEEP
BLA
BLA
BLA
Bla Bla
Bla Bla
BRR
BRRRRRRRRRR
WEEUWEE
BLA
HELLO?
WHAT?
WHAT?

Toată lumea are un telefon celular. Au dat peste noi mobilele,
ca o invazie de lăcuste a secolului XXI.
Şi toată lumea vorbeşte la orice oră din zi şi din noapte, şi-n orice loc:
pe stradă, la meciurile de fotbal, la bancă, în maşină, în canion,
pe bicicletă, la plajă, la chioşcul cu falafel, la coafor, sub cască,
la cimitir.
Fraţilor, ascultaţi vorba la mine: o să înnebunim!

9 771565 702005 02
1/2/2007
מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 239 ■
■ FEBRUARIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

①

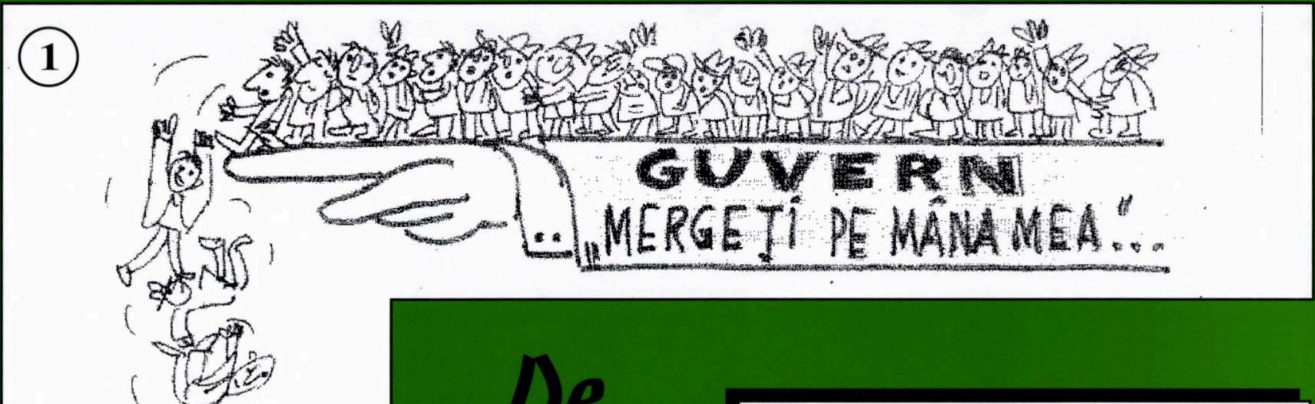
GUVERN
„MERGEȚI PE MÂNA MEA!"...

De toate. Ca-n viață.

②

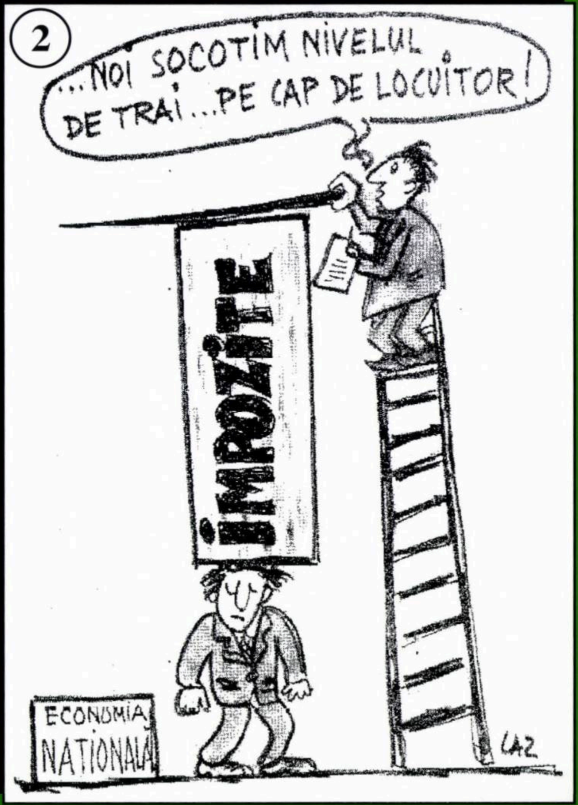
...NOI SOCOTIM NIVELUL DE TRAI...PE CAP DE LOCUITOR!
IMPOZITE
ECONOMIA NAȚIONALĂ
LAZ

1. Desen de Alex. Lazăr; în "Harababura", București. E vorba de guvernul român. Dar eu zic că se potrivește și băieților de la noi.

2. Desen de același Alex. Lazăr, din aceeași "Harababură": și cu același dublu înțeles: cum e în România, așa e și-n anumite țări mai calde.

3. Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post". Nu-l vedem bine pe Ehud Olmert: chiar și cu două rechete, cum naiba să respingi toate mingile trase de adversari peste fileu?

③

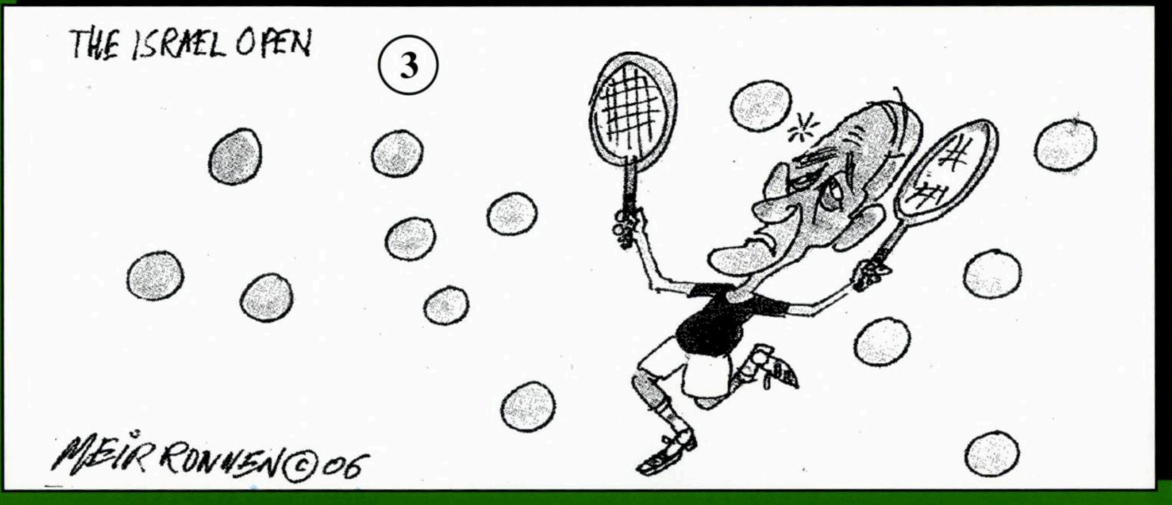
THE ISRAEL OPEN
MEIR RONNEN © 06

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Ianuarie

„Fructele amare ale corupţiei”

Luna trecută ne-a adus răspunsul la o întrebare care-i frământa pe cetăţeni din iunie trecut, când izbucnise războiul cu Hezbollah: cum de-au ajuns şi conducerea noastră politică şi conducerea armatei în halul în care au ajuns? Cum a fost cu putinţă ca faţă cu atacul pornit din Liban (la ordinele Iranului şi Siriei) să te arăţi şi nepregătit şi incapabil să opreşti invazia de rachete ce se abătuseră asupra aşezărilor din Nord?

Multă vreme răspunsurile la aceste întrebări erau şovăitoare, imprecise, confuze, ceţoase şi bătându-se cap în cap. Mai nou, însă, s-a produs o limpezire a apelor. Şi câţiva comentatori politici, de la unele ziare, s-au simţit de parcă le-a căzut – în sfârşit! – fisa. Caroline B. Glick, de la "Jerusalem Post", se numără printre ziariştii care "s-au lămurit". Extrase dintr-un articol intitulat "Fructele amare ale corupţiei":

«Faptul că Israelul are de făcut faţă unei ameninţări fără precedent la securitatea şi la însăşi existenţa sa într-un moment când la cârma ţării se găseşte cea mai incompetentă şi coruptă conducere din câte-au fost vreodată – nu reprezintă o simplă coincidenţă.

Ca să înţelegem de ce s-a ajuns aici trebuie să ne amintim cum de au ajuns liderii de astăzi să ocupe posturile pe care le ocupă.

În 2003, Ariel Sharon şi fiii săi se aflau la un pas de prăbuşirea politică, economică şi personală. Ancheta penală privind presupusele lor acte de corupţie se apropia de sfârşit şi toată lumea prezicea că Sharon şi fiii săi Omri şi Ghilad vor fi acuzaţi de încălcări grave ale legii. Trebuia găsită, cu orice preţ, o cale pentru evitarea căderii în prăpastie. După consfătuiri cu avocatul personal al lui Sharon, Dov Weissglass, şeful personalului de la preşedinţia consiliului de miniştri, Sharon şi fiii săi au hotărât să se pună la adăpost, adoptând strategia iraţională a stângii de a distruge un număr de comunităţi evreieşti şi de a da pământul acestora teroriştilor. Aşa s-a născut politica menită să ducă la retragerea din Gaza şi nordul Shomronului şi la expulzarea în masă a cetăţenilor israelieni din regiunea respectivă.

Corupţia morală şi criminală a lui Sharon, ca şi ideea nesăbuită din punct de vedere strategic de a da Gaza pe mâna Hamasului şi Fatahului erau evidente, scoteau ochii. Cu toate acestea, aşa cum prevăzuse Sharon, mass-media şi autorităţile judiciare, care sunt sub influenţa stângii, au hotărât să ignore adevărul. Peste noapte, media l-a transformat pe Sharon dintr-un politician corupt într-un conducător vizionar. Aşa cum a explicat Amnon Abramovici, comentatorul şef de la Canalul 2 al televiziunii, media înţelesese că, corupt sau nu, treaba lor era să-l apere pe Sharon pentru a-i îngădui să-i izgonească pe evrei din Gush Katif. Şi, aşa cum a recunoscut într-un interviu fostul judecător la Tribunalul Suprem, Michel Heshin, magistraţii de la Înalta Curte nici în vis nu şi-ar fi imaginat să-l deranjeze cu ceva pe Sharon, de teamă că astfel vor pune în primejdie retragerea din Gaza. Numeroşi miniştri, alte importante persoane oficiale, precum şi cei de la Statul Major au aflat din ziare despre planul de retragere. Cei care îndrăzniseră să pună sub semnul întrebării politica de retragere s-au văzut îndepărtaţi de pe poziţiile de influenţă pe care le ocupau. În zilele acelea, generalul (rez.) Ghiora Eland, consilier pentru securitatea naţională, a constatat că cererea lui de a intra la Sharon în audienţă fusese refuzată. Tot în zilele acelea, gen. Moshe Yaalon, şeful Marelui Stat Major, a fost concediat. Şi astfel s-a întâmplat ca Halutz, bun prieten cu Omri (şi, de altfel, un excelent pilot), să fie promovat în locul lui Yaalon; care Yaalon, deşi mult mai calificat decât Halutz să comande armata, era mult mai puţin obedient.

În arena politică, consilierii lui Sharon s-au repezit să-i distrugă pe oponenţii acestuia. Ministrul de Finanţe, Beniamin Netaniahu, fu demonizat. Miniştrii din Shas şi Uniunea Naţională fură concediaţi. În locul lor, Sharon promovă yesmeni docili, oportunişti, fără de experienţă. Cu acest prilej, Ehud Olmert şi Tzipi Livni s-au văzut ocupând poziţii de mare importanţă în guvern. Pe scurt, corupţia lui Sharon l-a împins pe acesta să adopte o politică strategică iraţională.

Singura concluzie ce poate fi trasă din evenimentele din ultima vreme este că, pentru a duce o politică onestă şi competentă, Israelul are nevoie de conducători competenţi şi oneşti. Şi, pentru a ieşi din mlaştina de stupiditate şi criminalitate în care ne aflăm, Israelul trebuie să se debaraseze de conducerea politică şi militară de astăzi.»

...Aşadar, cauza dramelor prin care a trecut ţara în vremea din urmă (şi mai trece) este spaima familiei Sharon de a se trezi, cu lanţuri la picioare, la tribunal, pentru diferite afaceri necurate. Până acum eram obişnuiţi ca, ori de câte ori nu înţelegeam motivul anumitor întâmplări bizare din viaţa socială, să spunem: căutaţi femeia! (cherchez la femme). De-azi înainte, suntem ispitiţi a striga: căutaţi banii!

P.S. I: Bineînţeles, numita corupţie poate fi întâlnită pretutindenea, ea răspândindu-se, după principiul vaselor comunicante, în toate sectoarele societăţii. Luna trecută, oamenii de la noi, oricât de obişnuiţi cu tot soiul de paraşale, au tresărit, totuşi, surprinşi, văzând la Mabatul de la TV cum sunt scoşi

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

din casele lor și aduși sub pază la poliție câțiva capi ai Fiscului, învinuiți de aranjamente cu grangurii din economie (mă scutești de 50% din impozite, te alegi și dumneata cu un ce profit). Cazul la care ne referim se adaugă la toate celelalte cunoscute, și-n primul rând la acuzațiile aduse primului ministru Olmert à propos de faptul că, ceva mai de mult, i-a ajutat, el fiind ministru de Finanțe, pe câțiva amici din SUA să pună mâna pe un mare pachet de acțiuni ale Băncii Leumi... Ce urmează? Ce mai urmează? Singurul lucru care ne-ar mai putea șoca, ar fi să aflăm că, în ziua când și-a luat rămas bun de la funcția sa de președinte al Tribunalului Suprem, judecătorul Aharon Barak a furat covoarele din birou, ascunzându-le în port-bagajul mașinii și pornind, la miez de noapte, cu 120 km. pe oră, spre domiciliu.

P.S. II: La ora când trimitem revista la tipar, aflăm că d. Meni Mazuz, consilierul juridic al guvernului, a hotărât a se înainta un act de acuzare împotriva președintelui Moshe Katzav (tracasare sexuală, acte indecente și, mai ales, viol). În vara lui 2006, când izbucnise scandalul Katzav (plus cazul Haim Ramon), vorbisem despre o mare diversiune menită să abată atenția publicului de la modul dezastruos în care a fost condus războiul cu Hezbollah. Diversiunea și-a atins scopul, dar numai într-o anumită măsură. Apoi, perdeaua de fum începu a se risipi încet-încet, iar oamenii porniră să ceară, din ce în ce mai stăruitor, demisia celor răspunzători de nemaipomenita rușine. Luna trecută, *puterea* a aruncat lest, ajutându-l pe gen. Dan Halutz, șeful Marelui Stat Major, să-și dea demisia. Dar n-a fost suficient pentru calmarea spiritelor. Pofta vine mâncând, numele lui Olmert, Amir Peretz și altor Tzipi Livni fiind pe buzele populației, care și-a cam pierdut răbdarea.

Acum, *puterea* a lansat pe piață, ca-ntr-o încercare disperată de a insufla o nouă viață diversiunii, actul de acuzare contra președintelui țării. Tam-tam-ul mediatic este asurzitor. Și orbitor. Asistăm la cea mai mare tentativă de asasinat moral din istoria Statului Israel. Probabil că cei interesați vor câștiga ceva timp, un respiro oarecare, până la epuizarea tuturor peripețiilor legate de cazul Katzav. Va demisiona președintele? Va fi demis? Și cine va fi ales în locul lui? Pe urmă, însă, lumea va porni din nou la asalt. Să urmărim cu atenție jurnalele de seară ale televiziunii. Mai devreme sau mai târziu, vom vedea, uimiți, un helicopter care aterizează pe acoperișul Consiliului de Miniștri.

Israel: Procesul lui Iser Harel, șeful serviciilor secrete

Din inițiativa a lui Michel Heshin, pensionar al Tribunalului Suprem, unde ajunsese până la funcția de vice-președinte, s-a anulat zilele acestea interdicția în vigoare de 40 de ani privind "cazul Iser Harel", în care erau implicate cazuri de spionaj și intrigi politice la nivel înalt.

Verdictul 130 din 1968 al Tribunalului Suprem, în 114 pagini, interzicea publicarea cazului, și abia zilele trecute s-a anulat interdicția.

Despre cele întâmplate relatează verdictul precum că acum 4 decenii, Iser Harel, pe atunci șeful serviciilor noastre secrete, respectiv Shabak (serviciul secret civil) și Mossad (serviciul secret militar) –a vrut să publice o carte despre capturarea călăului nazist Adolf Eichman în Argentina. Guvernul a interzis publicarea, Iser Harel a ape-

TENDINŢE

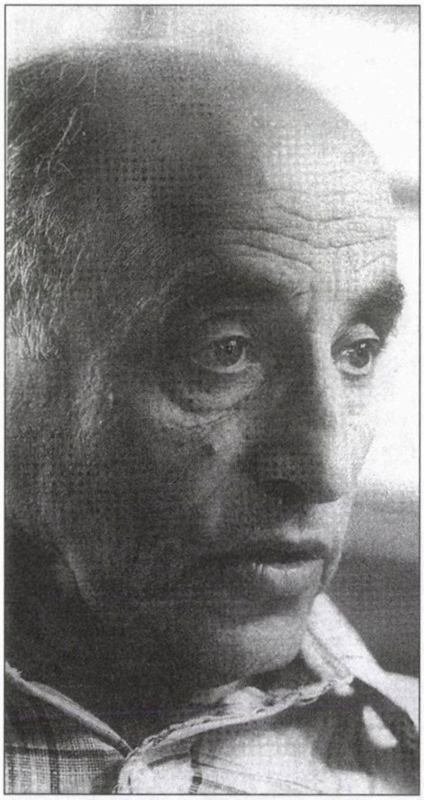

Şeful de atunci al Mossadului şi al Shabakului: Iser Harel

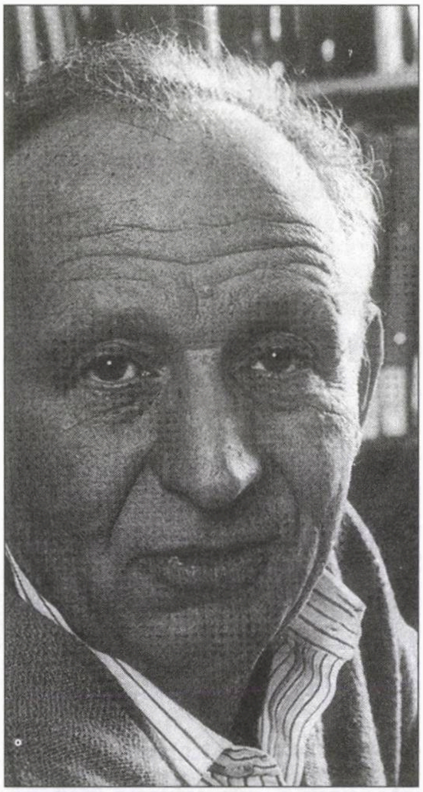

Magistratul (azi pensionar) Michel Heshin

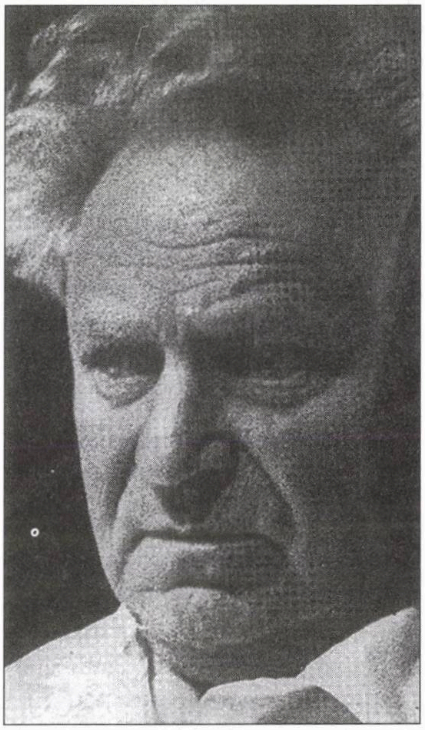

Ministrul Israel Galili a aprobat publicarea cărţii

lat decizia guvernului la Tribunalul Suprem şi a pierdut procesul, secretele cazului rămânând în vigoare.

De fapt, capturarea lui Eichman în 1960 a fost apogeul vieţii lui Iser Harel, consacrată serviciilor noastre secrete militare şi civile deopotrivă. Primul ministru David Ben Gurion şi după el Levi Eshkol, aprobaseră redactarea cărţii, după care Harel a depus manuscrisul la cenzură, şi chiar a semnat un contract cu Maariv pentru publicare, dar cenzura a interzis publicarea. Motivul: Statul Israel pretinsese că răpirea fusese efectuată de voluntari, dar în cartea lui, Harel scria că răpirea a fost iniţiată şi executată de oamenii serviciilor noastre secrete, ceea ce ne-ar fi implicat într-un conflict diplomatic cu Argentina, care ar fi rupt relaţiile diplomatice cu noi dacă s-ar fi dovedit că spionii israelieni "lucrau" pe teritoriul argentinian.

Iser Harel, supărat, a demisionat atunci din conducerea serviciilor secrete, fiind înlocuit cu Meir Amit.

Ministrul nostru de externe de atunci, Aba Eban, a primit o scrisoare-avertisment de la ambasadorul nostru în Argentina, Moshe Alon, în care prevenea că dacă va fi publicată cartea lui Iser Harel, Argentina va rupe relaţiile diplomatice cu Israelul ca represalii pentru faptul că agenţi secreţi israelieni au acţionat pe teritoriul argentinian luându-l în captivitate pe Adolf Eichman şi transferându-l "ilegal" din Argentina în Israel.

În timp ce Tribunalul Suprem dezbătea la Ierusalim "procesul lui Iser Harel", respectiv cererea lui Harel de a i se permite publicarea cărţii, s-a desfăşurat în paralel şi o "bătălie" între cele două mari cotidiene ebraice, "Maariv" şi "Yediot Aharonot". Pasămite, Harel semnase o convenţie cu "Maariv" să-i publice principalele fragmente din carte. "Yediot Aharonot" a luat de aceea iniţiativa de a se prezenta la proces şi a se opune publicării cărţii deoarece cuprinde secrete de stat...

În timp ce Tribunalul Suprem încă mai judeca procesul (şi în cele din urmă avea să interzică publicarea cărţii), Iser Harel şi-a făcut singur dreptate şi a publicat în 1975 cartea sa "Casa din strada Garibaldi" (acolo se ascunsese Eichman, în Argentina), unde descrie capturarea lui Eichman. Primul ministru de atunci Golda Meir a interzis arestarea autorului Iser Harel, deşi Tribunalul Suprem interzisese publicarea cărţii.

Interesant că purtătoarea de cuvânt a Preşedinţiei Consiliului de Miniştri a spus zilele trecute că, potrivit deciziei guvernului nr. 30 din luna mai 2006, s-a numit o comisie de trei miniştri care poate aproba sau respinge publicarea de cărţi documentare ca de pildă "Casa din strada Garibaldi" de Iser Harel, cea care a provocat la timpul ei multe polemici. Cei trei miniştri membri ai noii comisii sunt ministrul de Externe, al Apărării Naţionale şi al Justiţiei, ceea ce la ora actuală înseamnă de fapt numai doi: Tzipi Livni şi Amir Peretz.

Corespondenţă din Ierusalim
de la ADY CARMI

Israel: Prezicerile doamnei Riki Kitaro pentru anul 2007

Riki Kitaro, o femeie plinuţă, mereu zâmbitoare şi bine dispusă, se ocupă cu astrologia, fiind, cum se spune, "clarvăzătoare", sau, mai pe româneşte, ghicitoare. Momentul ei de glorie l-a cunoscut nu de mult, când, invitată la un show radiofonic, a prevăzut că faimosul violator în serie Beny Sela, pe care poliţia îl căuta fără succes, va fi prins în curând. "Când?". "Peste vreo două zile". "Unde?". "La Naharia". Aşa s-a întâmplat. De-atunci, ea este din ce în ce mai solicitată să spună în presă ce anume ne rezervă viitorul.

Iată, de pildă, câteva din prezicerile ei comunicate ziaristului John Benzaquen, de la "Jerusalem Post":

- Shekelul va rămâne puternic în raport cu dolarul, în tot cursul anului.
- Un nou scandal de ordin financiar va izbucni, în legătură mai cu seamă cu Ministerul Agriculturii.
- În ce priveşte situaţia din regiune, războaiele din Liban şi Gaza se vor repeta. Va izbucni un nou război în Nord, iar atacurile cu rachete Kassam, din Gaza, se vor intensifica, provocând mari distrugeri la Sderot.
- Vom asista la un atentat terorist de mare amploare, ca şi la un scandal în serviciile secrete israeliene, à propos de descoperirea unei reţele de spionaj.
- În 2007 vom avea un nou prim ministru, un nou preşedinte, un nou şef al Statului Major (previziu-

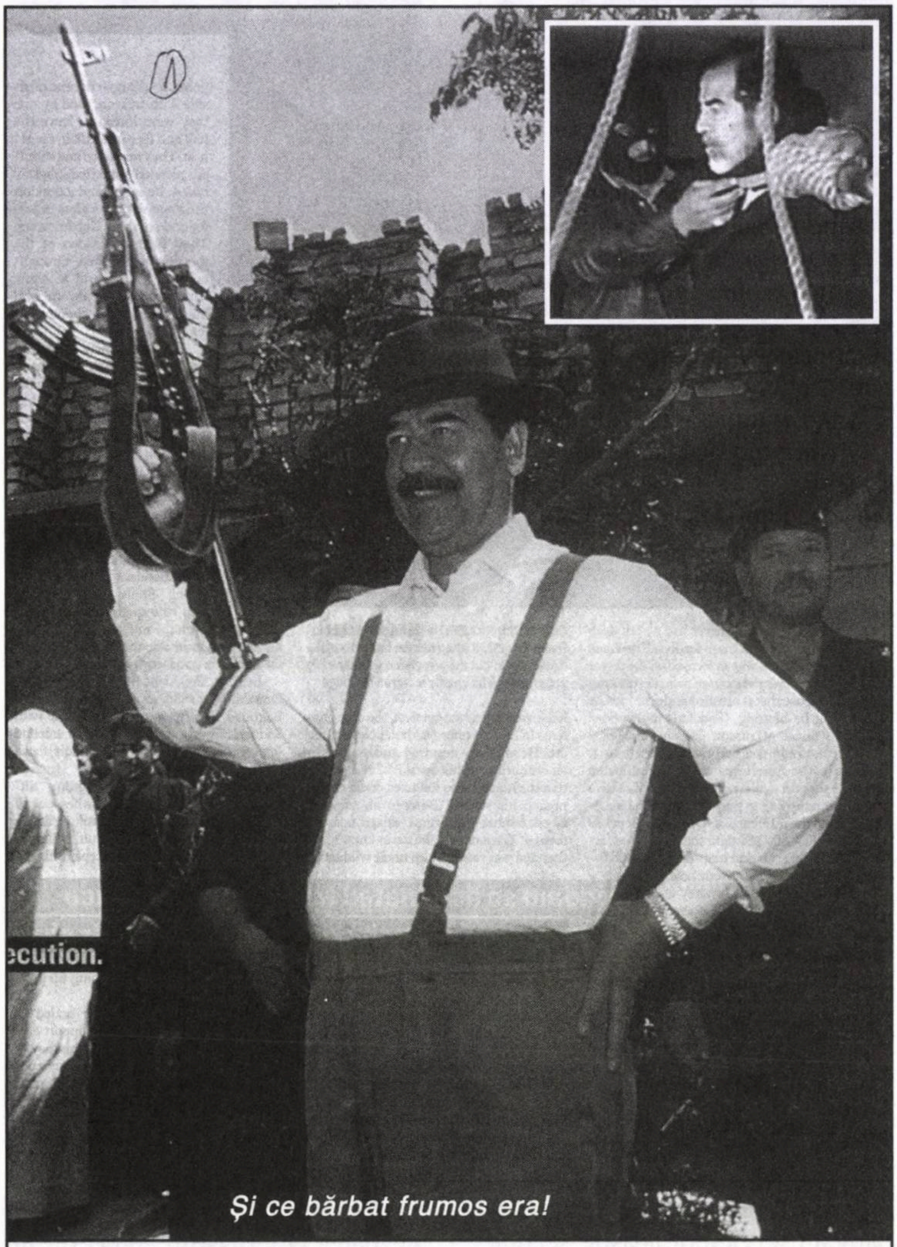

Şi ce bărbat frumos era!

Luna trecută, Saddam Hussein, fostul dictator atotputernic al Irakului, zis şi bărbatul neamului, zis şi spaima sioniştilor, zis şi mama tuturor războaielor – a fost condamnat la moarte de un tribunal irakian şi spânzurat.

Alo, domnu' preşedinte Ahmadinejad, se aude?

ne realizată prin numirea gen. Gaby Ahkenazi, **n. red.**) şi un nou guvernator al Băncii Naţionale.

- Vor fi asasinaţi doi conducători arabi, precum şi un lider politic important din Turcia.
- În Statele Unite vor izbucni noi scandaluri legate de administraţia Bush.
- Cutremur în California.
- Va fi un an bun pentru descoperiri tehnico-ştiinţifice. Savanţii americani vor pune la punct o nouă sursă de energie.
- În Europa, economia franceză va trece prin mari greutăţi, datorită tensiunii mereu crescânde de pe străzi – incendii, răzmeriţe, extremism, antisemitism. Drept consecinţă, va fi restabilită pedeapsa cu moartea.
- Pe plan global, 2007 va fi marcat de numeroase catastrofe naturale: cutremure de pământ, inundaţii, uragane.
- Câteva maladii despre care se spunea că au fost eradicate îşi vor face apariţia din nou. Se vor realiza progrese însemnate în tratarea bolii AIDS (Sida). În acelaşi timp, însă, vor apărea două noi maladii, misterioase (**Nota Redacţiei Minimum:** este exact ce ne lipsea).

Israel: Până și Tzipi Livni s-a dumirit

«Ministrul de externe, Tzipi Livni, care a fost dintre promotorii planului de retragere şi de desfiinţare a colonizărilor evreieşti din Gaza, a spus recent, pentru prima oară, că retragerea unilaterală din Gaza a dus la intensificarea terorismului.

După spusele ei, "cu cât noi ne scoatem mai multe forţe militare din teritorii, cu atât se dezvoltă cuiburile de terorişti".

La o întâlnire cu un grup de primari, la care a făcut această apreciere, Tzipi Livni a mai declarat: "Noi am spus că ne vom retrage unilateral şi într-adevăr singuri ne–am retras şi singuri am desfiinţat colonizări. Şi care a fost rezultatul? Pe străzile din Gaza noi am văzut scrise următoarele: "După zece ani de tratative, nu am primit nimic. După puţin terorism, ei se retrag".

Tzipi Livni a negat că ar fi spus că trebuie să ducem tratative cu palestinienii, chiar dacă ei trag. "Nu trebuie să cedăm terorismului", spune ea acum. Nu trebuie să facem concesii acolo unde concesiile sunt văzute ca o realizare a terorismului".»

(Ziarele)

Nota Redacţiei: Domnu' Shimon Peres, poate vreţi să ne comunicaţi şi dvs. ceva inteligent şi bine adus din condei despre acordurile de la Oslo.

Israel: Ce dialog? Care dialog? Cu cine, dialog?

«Un nu ţin minte cum îl cheamă şi nici nu contează, un consilier al preşedintelui Iranului a afirmat că Adolf Hitler a fost evreu "şi aşa se explică de ce el a înfiinţat Statul Israel".

Pare un banc, însă nu e. Desigur, nu e de crezut că Hitler a fost evreu, dar nu m-aş mira să fi fost. Au ieşit atâţia ticăloşi din rândurile poporului nostru, unul mai mare decât altul, încât ce mai contează dacă şi cel mai dement dintre ei ar fi ieşit tot din mijlocul nostru? I-am văzut abia de curând pe rabinii din secta Neturei Charta îmbrăţişându-se cu nazistul Ahmadinejad.

Cândva s-a spus, în glumă, fireşte, că Hitler a dus la înfiinţarea Statului Israel şi că Stalin a populat statul evreu. Ironiştii care au spus asta au avut în vedere faptul că după Holocaust, ONU n-a avut încotro şi a votat înfiinţarea unui stat evreu, iar tătucul Stalin, oprimându-i pe evrei, i-a silit să emigreze în Israel.

Adolf Hitler n-a fost primul Hitler din istorie şi probabil nu va rămâne nici ultimul. La palestinieni

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

A apărut

Replici după căderea cortinei

Dan Bârlădeanu
REPLICI după Căderea Cortinei
EDITURA AGERPRESS

Interviuri în
lumea teatrului bucureştean
de **Dan Bârlădeanu**

EDITURA AGERPRESS

"Odată cu acest volum, nu vă intră în bibliotecă oarecine, ci o personalitate complexă care a ştiut să-şi conserve prospeţimea şi să scoată, când a trebuit, spada sa de cavaler singuratic pentru cauza teatrului pe care-l iubeşte."

(din Prefaţă)

Preţul **10 EURO** (taxe paravion incluse)
Cartea se poate comanda la
EDITURA AGERPRESS, Bucureşti,
Str. Ştirbei Vodă, Nr. 20, Sector 1
Tel: 40-21-312-5220
Cont: **RO30MIND001000007216EU01**
MINDBANK, Sucursala Griviţa
Cod Swift: **MINDROBU**

răsare mereu câte un Hitler. A fost Arafat, sunt acum câţiva din Hamas.

Hitleri sunt şi în ţările civilizate – în Franţa, în Marea Britanie, ba chiar şi în scumpa noastră Românie. Noii "europeni" ca C.V. Tudor, Ion Coja şi Adrian Păunescu, nebuni de antisemitism, nu s-ar da în lături de la nici una din metodele folosite de nazişti.

Din păcate, în faţa acestor duşmani de moarte, noi nu ne comportăm aşa cum trebuie. Noi – adică, mai precis, conducătorii noştri. Prea de multe ori şi în situaţii prea critice ei dovedesc o naivitate intolerabilă, profund periculoasă. Ei vorbesc, de exemplu, despre un "dialog". Ce dialog? Cu cine să dialoghezi? Cu ăia din Hamas care spun că NICIODATĂ nu vor recunoaşte Israelul?

Unii conducători ai noştri mai au naivitatea de a aspira la "integrarea Israelului în Orientul Mijlociu". Nu-ţi vine să-ţi crezi urechilor. Despre care Orient vorbesc ei? Despre Orientul dominat de fanatismul islamic care visează la "ştergerea de pe hartă a Israelului"? Dar ce altceva este acest vis dacă nu un vis hitlerist?

Dacă Adolf Hitler n-a fost evreu, trebuie să ne fie clar că mişună în lumea de azi alţi Hitleri care, cum am văzut, au justificarea şi sprijinul unor buruieni evreieşti.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

România: Axa David Kahn – C.V. Tudor

I. Schechter s-a referit, în articolul de mai sus, la diferite buruieni aflate în rândurile noastre. Asemenea buruieni nu prea întâlnisem în lumea tribului (avem noi alte păcate, dar nu iubim mentalitatea de kapo), dar mai nou ele şi-au făcut apariţia şi printre "originari".

Una din aceste plante, despre care am mai pomenit în coloanele noastre, răspunde la numele David Kahn şi se prezintă ca preşedinte al ilustrei necunoscute "Asociaţii a evreilor români din America".

«Afacerea – citim în "Ultima oră" – *are legătură cu campania declanşată prin unele publicaţii din România şi într-un ziar de limbă română din Israel, de David Kahn, contra conducerii Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, acuzată că nu se îngrijeşte de întreţinerea cimitirelor evreilor din acea ţară. O asemenea "pleaşcă" nu putea să-i scape senatorului Vadim, care s-a grăbit să propună înfiinţarea unei comisii pentru protejarea şi conservarea bunurilor comunitar-religioase.*

Trebuie menţionat că guvernul român a acordat această misiune FCE din România, dar dl. preşedinte al "Asociaţiei evreilor româno-americani" doreşte foarte mult să se implice şi el, desigur în numele celor "500.000 de evrei" originari din România stabiliţi în SUA pe care, chipurile, i-ar reprezenta.

Ca urmare a iniţiativei lui Corneliu Vadim Tudor, David Kahn i-a trimis următorul mesaj:

"Domnului preşedinte
senator dr. Corneliu Vadim Tudor

Excelenţa voastră,

Asociaţia noastră, prin persoana mea, în calitate de preşedinte al acesteia, vă mulţumeşte, în mod deosebit, pentru iniţiativa dvs. legislativă care susţine demersul nostru privind constituirea unei comisii mixte formate din reprezentanţii Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, ai comunităţilor evreilor de origine română din Statele Unite ale Americii, Europa şi Israel, împreună cu reprezentanţi ai Ministerului Administraţiei şi Internelor şi ai Ministerului Culturii şi Cultelor, în vederea identificării, redobândirii destinaţiei şi proprietăţii iniţiale, precum şi pentru lua-

rea măsurilor de protejare și conservare a bunurilor comunitar-religioase cu caracter sacru.

Nici un reprezentant al Parlamentului Românei nu a avut vreodată o asemenea inițiativă, apreciată de întreaga opinie publică din Statele Unite ale Americii și nu numai. Ați sădit în inimile noastre bucuria și entuziasmul de a vedea împlinit un deziderat rămas fără răspuns până în prezent. Am așteptat cu drag și cu multă speranță această zi și ea a sosit. Dovadă grăitoare că sunteți un om puternic și, mai mult decât atât, un om cu o inimă foarte mare. Când am auzit că inițiativa dvs. a primit avizul favorabil al Consiliului Legislativ și în prezent aceasta se află la Biroul Permanent al Senatului pentru a fi trimisă la comisii, a fost o zi minunată, o zi de istorie, o zi în care un soare a strălucit pe cerul senin al celor 500.000 de evrei de origine română stabiliți în America.

Vă mulțumim încă o dată pentru onoarea și cinstea pe care ni le-ați făcut de a fi alături de noi prin promovarea și susținerea acestei inițiative legislative și vă dorim sărbători fericite alături de cei dragi și un sincer La Mulți Ani.

Cu deosebită considerație,
David Kahn
Președinte a Asociației evreilor româno-americani".»

România: Scandal (de zile mari) în Parlament

Două evenimente au marcat viața românească în săptămânile din urmă: intrarea țării în Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007 (succes deplin prietenilor noștri dintre Dunăre și Carpați!) și Raportul Comisiei Tismăneanu despre comunismul românesc, prezentat de președintele Traian Băsescu în ședința solemnă a celor două camere reunite – Camera Deputaților și Senatul. Mulți dintre cititorii noștri au urmărit la televiziune – uluiți – modul cum s-a desfășurat ședința, care va să zică nemaipomenitul circ pus la cale de partidul senatorului C. V. Tudor. Iar în presă s-au publicat o mie de reportaje, analize și comentarii pe marginea faptului.

Andrei Pleșu, al cărui articol din "Dilema veche" este intitulat "Răgetul ca mod de a gândi", este de părere că:

«Dezlănțuirea zoologică a populației PRM a avut o funcție spectaculos revelatoare: cine s-ar fi așteptat ca golănimea Parlamentului să fie, dintr-o dată, atât de sinceră? Să reacționeze atât de exact într-un moment de separare a apelor? Cu fluiere de milițieni, cu huiduieli, cu răgete, cu pancarte copiate după Urzica anilor lui Dej.

Spectacolul din Parlament n-a încetat nici o clipă să fie o chintesență de românitate deviată: un amestec greu de analizat între bâtă, râgâială și ștaif patriotic. Personajele din scenă erau simultan fioroase și comice, un soi de mahalagii defilând țanțoș pe strada principală. Într-adevăr: I.V. Stalin și I.L. Caragiale. O precupeață cu privire de dropie perplexă, un nene răscopt, care își ține cu greu dantura falsă între fălci, câțiva urlători de profesie, rătăciți în sală pe drumul dintre cârciumă și stadion, și – vai! – o seamă de tineri „din județe", aduși cu autobuzele ca să facă scandal: îmbrăcați ca de șantier sau de bătaie, derutați, hlizindu-se incult în dreapta și-n stînga, tristă masă de manevră a unei adunături de zurbagii. De tinerii aceștia mi-a fost și milă, și frică. Habar n-aveau ce fac, habar n-aveau despre ce era vorba în hărmălaia generală. Erau fraieri și sumbri. Puteau fi cumpărați, năimiți să muște și să huiduie, să lovească, să se gudure, să se supună. Ca băieții de prin orfelinate, antrenați, pe vremuri, să intre în Securitate, sau, și mai pe vremuri, în Legiune.»

În aceeași "Dilemă", poetul Mircea Dinescu – referindu-se la amenințările proferate de C. V. Tudor la adresa unui grup de intelectuali din sală ("pe H. R. Patapievici o să-l aruncăm de la balcon") scrie:

«Imaginea lui C.V. Tudor stropșindu-se cu spume la gură către intelectualii de la balconul Parlamentului mi-a amintit de o întâmplare petrecută prin anii '80 într-o comună de lângă Calafat, unde un porc mistreț hăituit de câinii ciobănești s-a năpustit din stradă pe ușa far-

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

maciei, grohăind ameninţător înspre doctoriţa stagiară ce se căţărase de groază pe dulapul cu medicamente.

Diferenţa dintre râmătorul cu pricina şi vicepreşedintele Senatului României nu s-ar rezuma doar la calitatea şoriciului, ci şi la seninătatea cu care mistreţul peremist îşi permite să ne sfideze, bazându-se pe faptul că ne-am obişnuit să trăim cu porcul în farmacie.»

Într-un editorial din "Observator Cultural", Carmen Muşat este de părere că şedinţa parlamentului s-a transformat într-un spectacol penibil, de un grotesc marca V.C. Tudor PRM...

«Parlamentul României s-a aflat luni la cheremul huliganilor şi, până la ora la care scriu aceste rânduri, nici o instituţie a statului de drept nu s-a autosesizat şi nimeni nu a luat măsurile ce se impuneau pentru sancţionarea celor direct responsabili de haosul din Parlament. Dacă aşa se comportă membrii PRM acum, când se află în opoziţie, vă daţi seama ce dezastru naţional ar putea provoca dacă ar ajunge vreodată să preia puterea?»

Alţi comentatori au fost şocaţi de felul cum au reacţionat unii din mass-media şi, în general, opinia publică, la sus-amintita manifestare zoologică. Doina Jelea s-a îngrozit (în "Observatorul Cultural") că, aşa cum a arătat un sondaj, "54 de procente ale românilor ... cred că atitudinea huliganică a preşedintelui PRM a fost firească şi acceptabilă". Autoarea enumeră câteva motive de îngrijorare provocată de cele petrecute la parlament:

«Primul este acela că un jurnalist a putut improviza un sondaj de opinie punând o asemenea întrebare. Faptul că doamna Gabriela Vrânceanu Firea, cotată ca unul dintre cei zece jurnalişti eminenţi ai României, s-a putut gândi să întrebe "dacă să strigi în parlament "boule" sau "limbricule" este o atitudine justificată sau nu" e de natură să te lase perplex. Faptul că, după cele întâmplate, un alt jurnalist, de top şi acesta, e vorba de Robert Turcescu, l-a putut invita la dialog pe preşedintele PRM, care i-a tratat la fel pe interlocutorii din studio, e iarăşi de natură să te pună pe gânduri. Că un parlamentar tânăr, Victor Ponta, nelegat prin cine ştie ce trecut tulbure de regimul comunist, poate minţi cu seninătate că schimbul de replici dintre dl. Patapievici şi preşedintele PRM era perfect

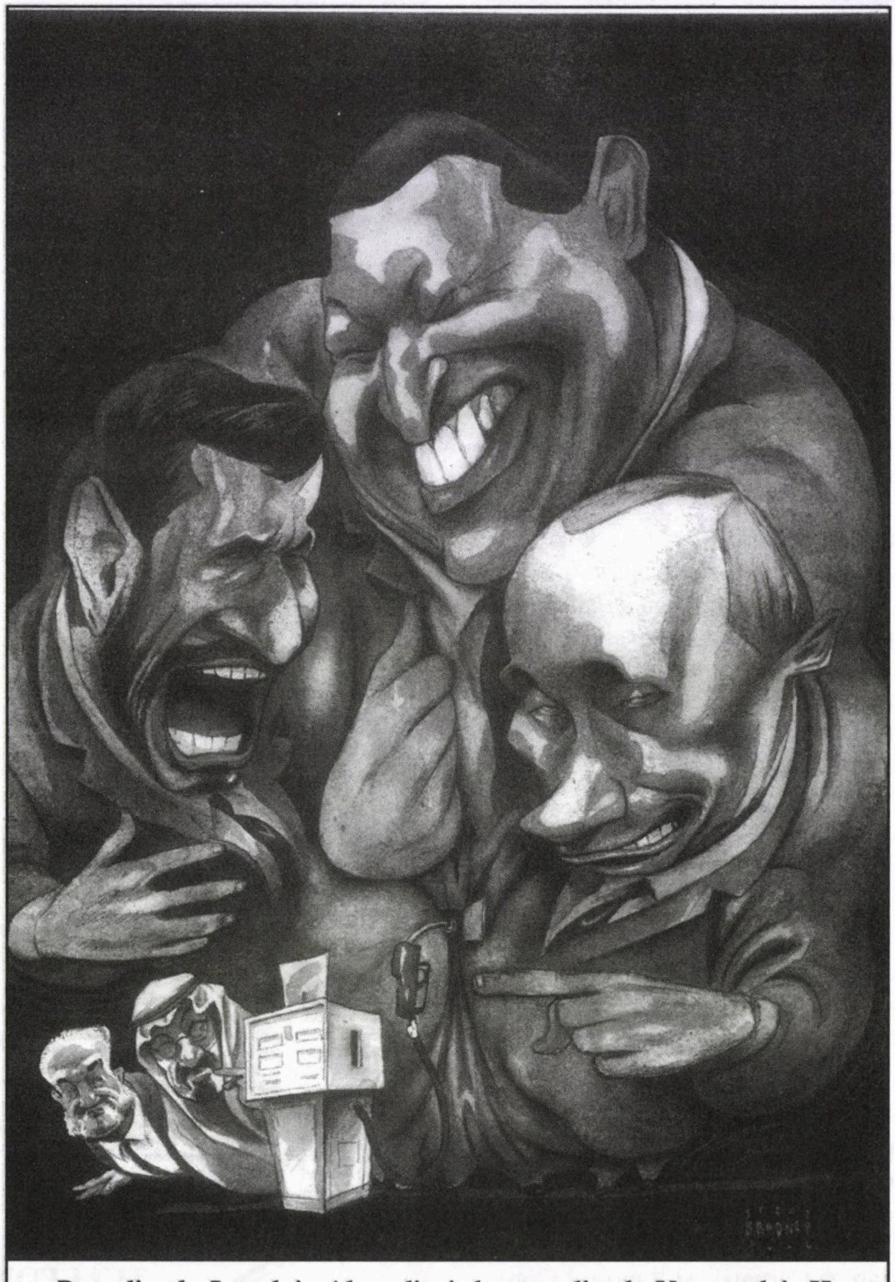

Preşedintele Iranului, Ahmadinejad, preşedintele Venezuelei, Hugo Chavez, şi preşedintele Rusiei, Vladimir Putin, râd în hohote. Îi înţelegem. Oamenii au motivele lor. Ei stăpânesc o mare parte din rezervele de petrol şi gaze ale lumii şi se joacă-n bumbi cu pompele de benzină de pe glob.

compatibil ca ton și exprimare. Că un parlamentar civilizat ca Adrian Cioroianu a realizat chiar performanța de a dialoga cu fostul poet de curte al Ceaușeștilor, mai declarându-și pe deasupra, în pauze, stima pentru Nicolae Văcăroiu (președintele Senatului, acuzat că nu i-a chemat pe huligani la ordine, **n. red.**), *este de-a dreptul alarmant.»*

Spre deosebire de confrații săi care s-au luat cu mâinile de cap, după vestita ședință, Andrei Cornea, un analist mai rece de felul său, a atras atenția asupra... părților pozitive ale scandalului. Fragmente dintr-un editorial apărut în săptămânalul "22":

«Asaltul brun-roșu (sau, dacă se vrea, pentru adaptare națională, verde-roșu) executat de C.V. Tudor și pretorienii lui asupra invitaților din partea societății civile (H.-R. Patapievici, G. Liiceanu, A. Pleșu etc.), dar și încercarea lor de a bloca discursul președintelui Băsescu, a fost, fără umbră de îndoială, un act huliganic. Dar, după părerea mea, efectul nedorit de autorul său este, sub un anume aspect, pozitiv. Voi încerca să explic acest paradox.

Dacă discursul președintelui ar fi fost citit înaintea unei săli calme, dacă el ar fi fost uneori întrerupt de aplauze sau chiar ovații, pentru o mare parte a publicului, mai ales tânăr, el ar fi fost un "noneveniment". Pentru oamenii învățați să acorde atenție politicii numai atunci când produce scandal, numai un circ mediatic putea să le atragă atenția că o condamnare oficială a comunismului e un eveniment asupra căruia se cere a se reflecta. Obsedat de conul de umbră în care se află în ultimul timp din pricina lui G. Becali, C.V. Tudor a dorit să devină subiectul principal al televiziunilor și presei (naționale și internaționale). A reușit, dar nu și-a dat seama că tocmai obiectul batjocurii sale va deveni cu atât mai mult subiect de presă. El a conferit o vizibilitate excepțională Raportului, dar, mai ales, i-a demonstrat fără să vrea actualitatea sa fundamentală.

Căci multe dintre acuzațiile formulate în Raport și-au găsit brusc confirmarea în comportamentul banditesc al lui C.V. Tudor și al oamenilor săi. Ura pentru libertate, pentru civilitate, proferarea de injurii și amenințări, impulsul irepresibil de a suprima orice opoziție, orice disidență, disponibilitatea de a recurge la violență fizică pentru a soluționa o dispută – toate aceste acte, care demonstrează caracterul totalitar al PRM, au fost întotdeauna mijloacele de acțiune ale PCR și ale partidelor comuniste când acestea s-au aflat la putere. Cât despre metode, după amenințarea că îl va arunca de la balconul parlamentului pe Patapievici, le–am văzut.

Pe de altă parte, s-a văzut că Raportul – așa lipsit cum e el de urmări practice imediate – produce turbare unora când îl aud pronunțat. E ca o hârtie de turnesol care îi face brusc pe unii să se înroșească, de pildă pe cei din PSD. Faptul că N. Văcăroiu nu a făcut nimic pentru a păstra ordinea în sala de ședințe, deși avea această posibilitate legală, împrejurarea că un sofist de doi bani ca Victor Ponta s-a silit apoi într-o emisiune TV să fie "echidistant" între Vadim și Patapievici, beneficiind de bonomia nemeritată a liberalului Adrian Cioroianu și de judecățile ridicole ale pesedistului Alin Teodorescu, a arătat încă o dată cât de necesar a fost Raportul: am aflat că PSD e încă un partid postcomunist și nu a devenit un partid social-democrat. Scandalul din parlament a fost binevenit și din acest punct de vedere, ca să știm că, din păcate, mai e destul până să

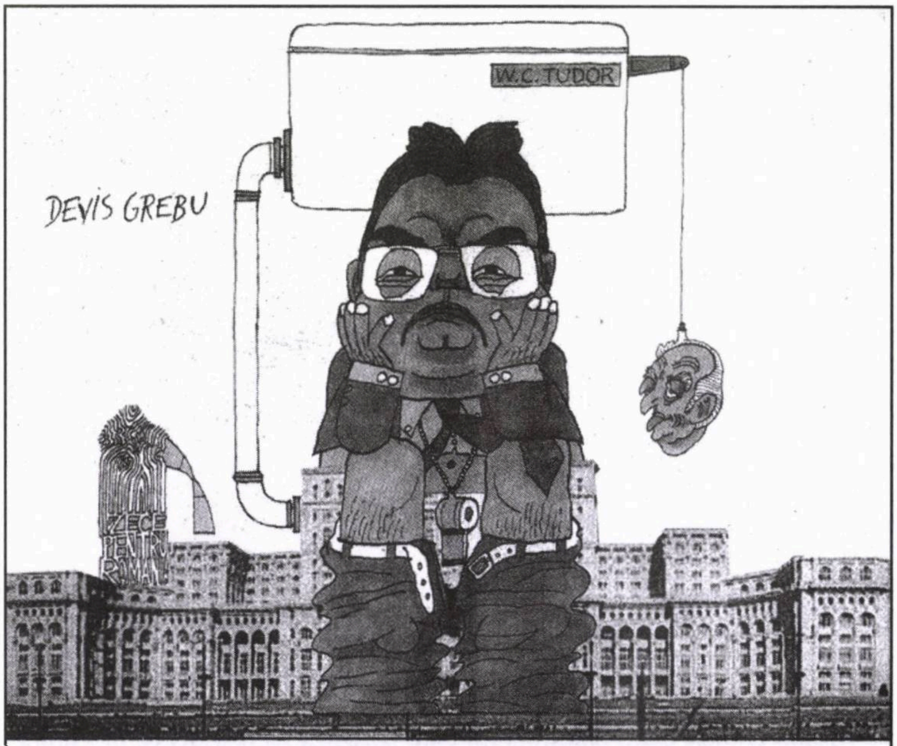

Desen de Devis Grebu, în "Cotidianul", București; unde vedem ce anume a făcut senatorul C.V. Tudor în faimoasa ședință a parlamentului român consacrată Raportului Tismăneanu.

avem o stângă democratică în România.

Dacă Raportul trecea lin, ne-am fi gândit că e aproape inutil, deoarece fie suntem prea buni, fie prea nesimţiţi pentru a mai reacţiona. Am fi fost în pericol să cădem în complezenţă şi nepăsare. Scandalul mizerabil provocat de Vadim a fost, într-un fel, ca o goarnă ce a sunat deşteptarea.»

Republica Cehă: Ce bine-i fără guvern!

««De şase luni Cehia nu are Guvern. Alegerile legislative din vară n-au departajat cele două principale partide aflate în competiţie: ambele au obţinut câte o sută de mandate, ceea ce înseamnă un număr egal de locuri în Parlament. Prim-ministrul numit de preşedintele Klaus, conservatorul Topolanek, n-a obţinut votul de încredere şi funcţionează cu un Guvern minoritar. Factorii de decizie locali, şefii întreprinderilor, investitorii potenţiali sunt încurcaţi de câte ori trebuie să adopte o hotărâre de perspectivă. „Avem nevoie de un Guvern cu un mandat puternic care să realizeze reformele indispensabile menţinerii creşterii economice“ – afirmă politologul Jiri Pehe.

Paradoxal, cifrele sunt bune: creşterea e de 6%, excedentul comercial sporeşte, coroana cehă se apreciază în raport cu moneda euro, şomajul dă înapoi (7%), salariile cresc (7%), consumul creşte, la rândul lui. Aşa că numeroşi jurişti, economişti, jurnalişti îşi afirmă convingerea că se poate şi fără Guvern: „Când Guvernul nu guvernează, nu apare nici avalanşa legislativă, ceea ce pentru economie e un lucru bun“ – spune şeful Uniunii Industriaşilor şi Transportatorilor.

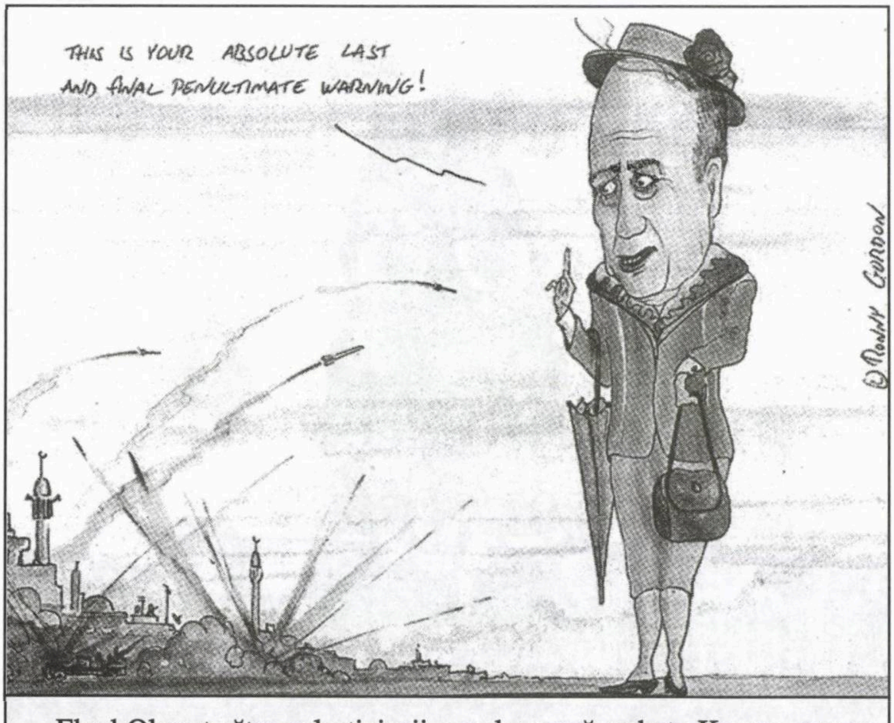
THIS IS YOUR ABSOLUTE LAST AND FINAL PENULTIMATE WARNING!
© Ronny Gordon

Ehud Olmert către palestinienii care lansează rachete Kassam asupra teritoriului israelian: "Să fie clar: ăsta e absolut ultimul penultim avertisment final!"

(Desen de Ronny Gordon, din "Jerusalem Post")

„Trăim nişte luni superbe: nu e adoptată nici o lege nouă. Nu sunt obligat să citesc teancuri de prostii şi să mă gândesc la ce a rămas în vigoare, la paragrafele astea care se contrazic, la tot ceea ce este inutil, nu sunt obligat să învăţ, ştiind că într-o săptămână cineva va impune un nou amendament“ – se bucură un avocat praghez, preluat de ziarul "Le Monde".»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema Veche", Bucureşti)

Nota Redacţiei: Evenimentele de la Praga sunt realmente senzaţionale. La multe se gândeşte omul à propos de realităţile de la el de-acasă, dar nu la posibilitatea ca absenţa unui guvern la cârma ţării să aibă urmări atât de bune pentru viaţa cetăţenilor.

Cine ştie? Poate că experienţa cehilor să se transforme în model pentru toată lumea şi, renunţând la guverne, să scăpăm de toate belele…

Cu toate acestea, să nu o luăm razna cu optimismul şi să ne ferim a cădea într-o stare de euforie. Inexistenţa guvernelor nu garantează întotdeauna pacea şi prosperitatea generală. Uite, de pildă, la noi în Israel. La ora de faţă nu avem de fapt nici un guvern care să merite acest nume, dar aceasta nu ne scuteşte de necazuri.

Spania: Vine calul troian

«Mujahedinii instruiţi în Irak pentru utilizarea armelor şi explozibililor au început să revină în Spania, reprezentând un potenţial pericol pentru ţările UE, a anunţat ziarul spaniol "El Pais". Combatanţii, care au luptat în Irak alături de fostul lider Al-Qaeda Abu Mussab al-Zarkawi, "sunt noul cal troian al reţelei Al-Qaeda şi al sateliţilor acesteia pe teritoriul nostru şi ei se pregătesc deja", a declarat directorul adjunct al Europol, Mariano Simancas. Printre persoanele supravegheate se numără marocani și algerieni, care "nu fac nimic rău în acest moment. Așteaptă să acționeze, ceea ce complică încercările de a-i aresta", a declarat, la rândul său, un expert în terorism islamist.»

(După "Cotidianul", București)

Lumea: Bush este de vină

Parafrazându-l pe Marx, suntem îndemnați să spunem că la acest început de 2007 "o stafie cutreieră lumea". Iar stafia cu pricina răspunde la numele de George W. Bush. Că islamiștii îl urăsc de moarte pe președintele Statelor Unite nu-i de mirare: cum să-l ierți pe omul care a pornit "războiul împotriva terorismului"? Din păcate, însă, și Marea Lichea occidentală s-a repezit să fluture același steag.

Filozoful francez André Glucksman a publicat un articol pe această temă, intitulat "Bush – țapul ispășitor". Iată câteva extrase din versiunea românească apărută în "Dilema veche" și aparținând Cristinei Ghinea:

«Atacul de la World Trade Center este o poveste fără sfârșit. Ororile de la 11 septembrie încă emoționează și revoltă. Un număr în creștere de americani (79 de procente, comparativ cu 72 de procente acum un an) și de europeni (66 de procente, în creștere față de 58 de procente în 2005) consideră terorismul internațional o „amenințare masivă“ (conform unui sondaj efectuat de German Marshall Fund).

Neliniștea este prezentă peste tot. În presă, comemorarea a cinci ani de la atacurile din New York și Washington s-a transformat într-o scenă de exorcism, cu Bush în rolul țapului ispășitor. Când atacurile și amenințările cresc, el este de vină. Când teroriștii comit atacuri criminale în orice colț al lumii, el este de vină. Când izbucnește războiul religios în Irak, când musulmanii din Maroc, Algeria, Afganistan și Indonezia se omoară unii pe alții, când Iranul construiește arme nucleare, este vina lui Bush. El este cel care a susținut războiul din Liban, care a instigat conflictul israeliano-palestinian, iar atunci când Putin aruncă Caucazul în aer sau folosește gazele naturale pentru a-i șantaja pe georgieni și pe ucraineni, tot Bush este de vină, Kremlinul doar răspunde „provocărilor“ Washingtonului. V-ați prins? Cei 3000 de martiri de la 11 septembrie au fost victimele „aroganței“ americane. După cinci ani, victima a devenit călău.

În trecut, oamenii obișnuiau să înțepe păpuși cu ace pentru a alunga ghinionul și a omorî spiritele rele. În zilele noastre, noi îl apostrofăm pe presupusul stăpân al lumii, acuzându-l că abuzează de „superputerile“ sale. El este cauza tuturor relelor. Dacă el ar dispărea, armonia universală ar fi restabilită. În timp ce arătăm cu degetul cauza haosului mondial, zâmbetul nostru angelic dă asigurări, odată puterea demonică paralizată, toate ființele – porumbelul și șarpele, leul și mielul – vor coexista în armonie.

Haideți să fim serioși. Cu toate erorile sale, nu Bush a inventat extinderea la scară planetară a terorismului, care exista înainte de venirea lui la putere și care va continua indiferent cine va fi succesorul. Războiul rece s-a terminat cu prăbușirea imperiului sovietic, dar războinicii acelei bătălii sunt încă aici. Ei s-au emancipat, au extins domnia cuțitului, a macetei și a Kalașnikovului în toate colțurile lumii. Purtătorii de macete din Liberia și Sierra Leone au fost încântați când genocidul s-a întins ca o plagă în Ruanda și Congo. Războaiele și masacrele lui Saddam Hussein, orgiile sângeroase ale Khomeinismului, crimele din Timor, atrocitățile Tigrilor Tamili, ruinele din Groznâi și hecatombele din Darfur sunt ample dovezi ale faptului că sfîrșitul înfruntării celor două blocuri a eliberat nu doar energiile democratice, ci și impulsurile genocidale, cu binecuvântarea diverselor ideologii religioase, naționaliste și rasiste.

Soldați încadrați în armate regulate sau doar în bande înarmate, războinicii fanatici ai erei de după războiul rece își câștigă un loc sub soare prin foc și sabie, în căutare de case, bani, femei, grade de general sau putere absolută. Culoarea steagului este irelevantă, cu condiția să legitimeze abilitatea de criminal fără scrupule. În anumite luni, numărul musulmanilor uciși de terorismul din Irak depășește numărul tuturor militarilor americani uciși de la începutul ofensivei asupra Bagdadului! Acesta nu este un nou Vietnam, ci un nou „Chicago“, o versiune etnico-teologică a Mafiei și a războiului bandelor, adjudecându-și teritorii prin purificare etnică.

Ce rămîne după ce ne debarasăm de fantezia unei Americi atotputernice și a unui Bush satanic? Trebuie să ne întoarcem la realitate și să vedem lumea așa cum este: fragilă și haotică, populată de indivizi care sunt prizonierii unei dramatice perioade de tranziție. Ei

Erată

În "Minimum" nr. 238 (ianuarie), pag. 52, la reproducerea fotografiilor absolvenților TES-București (rândul de jos, de la stânga la dreapta) nu s-a scris numele pentru a doua fotografie, SAMI GODRICH (z.l.).

Regretăm această omisiune.

nu se mai pot supune normelor milenare, pe care înaintaşii lor le-au urmat cu ochii închişi. Dar nici nu se pot baza – aşa cum o facem noi – pe lege, care nu există în ţările lor (nu încă, spun optimiştii). În această perioadă de tranziţie, teroriştii de toate felurile se laudă în gura mare: „Vom cîştiga pentru că voi iubiţi viaţa, pe când nouă nu ne este frică să murim“. Căderea turnurilor gemene arată că ne-au aruncat mănuşa. Cine va cîştiga? Combatanţii nihilişti? Sau majoritatea oamenilor cinstiţi care aspiră – în aceeaşi măsură în mahalale, cât şi în cartierele şic ale lumii – să trăiască amiabil? Să acceptăm sau nu legea făcută de bombele umane? Îmi e teamă că aceasta va fi problema copiilor deveniţi adulţi în secolul XXI: cum să supravieţuieşti şi să te şi bucuri de libertate.»

(André Glucksmann este filozof şi eseist francez, participant activ la mişcările de protest din anii '60, ulterior oponent al regimurilor comuniste din Europa de Est. Cea mai recentă carte a sa este "Une rage d'enfant".)

La închiderea ediției: Misterioasa dispariție a cântăreței Irina Loghin!

Zilele trecute, poliţia tel-aviviană a fost sesizată de dispariţia fără urme a cântăreţei de muzică populară Irina Loghin, din România, aflată în Israel în vederea unui ciclu de spectacole.

Irina Loghin: de ce o fi dispărut senatoarea din anunț?

Pe posterul aflat la casele de bilete din ţară, Irina Loghin este unul din capetele de afiş ale spectacolului muzical "Revista Fanteziei".

Câteva zile mai târziu, însă, în anunţul despre respectivul spectacol, din ziarul "Ultima oră", cunoscuta interpretă a dispărut, fără nici o explicaţie.

Poliţia urmăreşte mai multe piste, cea privilegiată fiind aceea legată de activitatea politică a artistei. Irina Loghin este una din fruntaşele Partidului România Mare, întreţinând relaţii strânse cu liderul partidului, d. C.V. Tudor, şi îndeplinind funcţia de senatoare din partea acestei formaţii violent antisemite.

Temându-se de reacţia publicului din alia, care citeşte presa de limbă română şi ştie prea bine ce înseamnă PRM, organizatorii turneului ar fi hotărât să elimine numele cântăreţei din anunţurile publicitare.

Cercetările continuă. Vom reveni cu amănunte în numărul viitor.

Nou!

A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

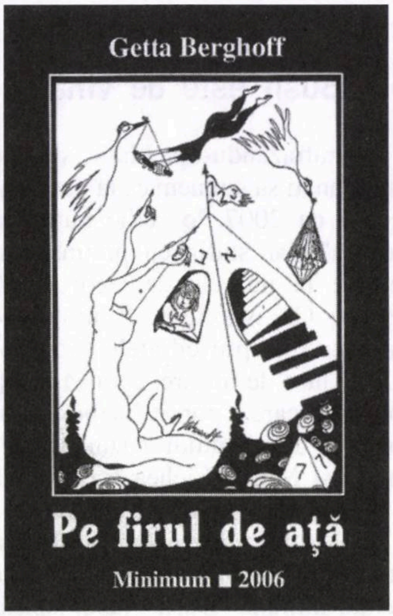

Getta Berghoff

Pe firul de ață

Minimum ■ 2006

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

REVISTA FANTEZIEI

un superb show de revistă cu renumiți artiști
de la posturile t.v. internaționale din România, în frunte
cu vestiții cîntăreți FUEGO și OANA SÂRBU
și un ansamblu de balet

vineri 16 februarie – BEER ŞEVA; sîmbătă 17 februarie – TEL AVIV 03-5290502;
duminică 18 februarie – NATANIA; luni 19 februarie – RIŞON LE ŢION; miercuri 21 februarie – PETAH TIKVA;
joi 22 februarie – HAIFA 04-8629959; sîmbătă 24 februarie – IERUSALIM; duminică 25 februarie – REHOVOT, sala Viks
08-9467890/8552535 (Max); luni 26 februarie – KIRIAT HAIM 04-8629959

REȚINEȚI BILETE DIN TIMP

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Nimeni nu merită premii

Cu ocazia decernării ultimelor (ultimelor?) premii literare, m-am mirat că premiaţii au acceptat să le primească. Eu, atâta ştiu: ca să fie linişte, un premiu nu trebuie acceptat, nu trebuie refuzat şi mai ales nu trebuie dat.

La noi nimeni nu este aşa de absurd încât să spună că nici un israelian nu merită să fie premiat, dar nu e cineva atât de onest încât să admită că un alt israelian merită premiul înaintea sa şi mai mult decât el.

În Israel ţi se permite să ai oricâte merite, însă cu condiţia să nu pretinzi ca ele să-ţi fie recunoscute. În caz de forţă majoră – de exemplu, în caz de deces – se prea poate să ţi se recunoască meritele, dar să nu ceri să-ţi fie răsplătite cu un premiu post-mortem.

Motivul e simplu: a acorda cuiva un premiu într-un domeniu, înseamnă a-l aşeza pe treapta cea mai de sus a scării din acel domeniu. Deci toţi ceilalţi trebuie să admită că sunt cu o treaptă sau mai multe mai jos. Păi cum să admiţi una ca asta? E umilitor. E dureros.

E destul de greu să recunoşti că un altul este egal cu tine – de unde atâta putere sufletească şi spirit de sacrificiu încât să recunoşti că cineva îţi este superior?

Dar oare este cineva superior cuiva? Cine? Cui? Şi cu ce?

Albert Einstein cică este superior şi a meritat un premiu pentru că a descoperit Legea relativităţii. Mă îndoiesc. Nu mă îndoiesc că a descoperit-o, ci numai că este, prin acest fapt, superior.

În primul rând, legea aceea exista de mult – nu el a făcut-o. El doar a descoperit-o.

În al doilea rând, putem fi siguri că dacă n-ar fi descoperit-o el, ar fi descoperit-o altcineva. O lege atât de importantă n-ar fi rămas nedescoperită.

Sigmund Freud? Pentru ce să-l premiezi? Pentru că ne-a trecut pe toţi în rândul psihopaţilor, iar pe psihopaţi i-a trecut în rândul personalităţilor publice?

Cât despre Shalom Alechem nici vorbă să-i dai un premiu. Ştii ce-a făcut? A scris în idiş şi nu în ebraică.

Dacă ţii cu tot dinadinsul să fii premiat, nu există soluţie mai bună decât să te autopremiezi. De ce să aştepţi consideraţia altora? Nimeni nu are mai multă consideraţie pentru tine decât tine.

Văzând că nu-mi dă nimeni nici un premiu – cu toate că nu merit – am înfiinţat eu singur un premiu, din banii mei, pe numele meu, special pentru mine. Ei bine, tot a izbucnit un scandal. Că şi ce dacă e premiul meu personal, muncit de mine cu sudoarea frunţii? Că de ce nu sunt neutru faţă de mine? Că de ce nu l-am dat altuia care e mai sărac şi nu are un premiu cu care să-şi încheie luna?

N-am rezistat la atâtea critici şi proteste. N-am avut încotro şi am publicat un comunicat prin care am comunicat că renunţ la premiu şi îl resping până la refuz. Am căutat un alt candidat.

Am găsit un cercetător care a ajuns la concluzia că strănutul nu foloseşte la nimic şi că e de preferat căscatul fiindcă destinde muşchii faciali de care avem mare nevoie în diferite împrejurări. Am luat premiul şi l-am premiat cu el pe el.

Din acel moment m-au năvălit simpatiile şi consideraţiunile. Am primit zeci de telefoane şi scrisori de solidaritate.

Toţi au spus că cine e nulitatea aceea care a primit premiul şi că este o nedreptate că premiul nu mi s-a dat mie care orice copil ştie cât de tare îl merit.

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

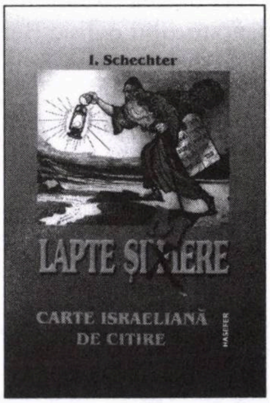

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...ziariștii Hagai Segal și Uri Orbach au scos o carte intitulată "Ei ne-au făgăduit un porumbel", cuprinzând câteva "perle" politice întâlnite în presa din ultimii ani. Două exemple. Primul se referă la un articol al lui Ari Shavit, de la "Haaretz", din iunie 2005 – cu 13 luni adică înaintea războiului din vara trecută: *"Retragerea unilaterală a Israelului din Liban i-a învățat pe toți cei ce nu înțeleseseră asta până acum cât de important este pentru Israel să aibă niște granițe recunoscute. Din anul 2000 încoace, tăria zidului invizibil al legitimității internaționale a fost verificată din plin la frontiera noastră cu Libanul. Acest zid invizibil este ceea ce apără astăzi nordul Israelului. Acest zid invizibil este ceea ce împiedică chiar și o organizație teroristă ca Hezbollah să lanseze miile sale de katiușe asupra teritoriului suveran al Israelului".*

Al doilea exemplu aparține comentatorului politic Ben Kaspit, de la "Maariv". După retragerea noastră din Gaza, el scria: *"Zahalul este Zahal – planificare meticuloasă, execuție perfectă. Dan Halutz este conducătorul potrivit. Nimeni nu are vreun motiv să fie îngrijorat".*

Ne place că...

...reprezentantul Israelului la ONU, d. Dan Gillerman (despre care se vede că nu a lucrat la Externe), a declarat la radio, à propos de faptul că Franța a votat în adunarea generală a marii organizații în favoarea unei rezoluții anti-israeliene: *"Susținerea rezoluției ONU este echivalentă cu trimiterea de flori teroriștilor, flori care, într-o bună zi, vor fi așezate la mormântul unei alte victime israeliene".*

Nu ne place că...

...d. Avraham Burg, fost președinte al Knessetului și al Agenției Evreiești, în prezent prosper om de afaceri, a dat în judecată sus-numita agenție cerând ca aceasta să-i pună la dispoziție un șofer până la sfârșitul vieții.

Ne place că...

...în editura franceză pentru copii "Palette" a apărut cartea "Toate răspunsurile la întrebări pe care nu vi le-ați pus niciodată" de Philippe Nessmann (redactor la revista "Science et vie"), unde întâlnim întrebări de genul: "cât cântărește un nor?", "de ce își strâng oamenii mâinile când se întâlnesc?", "de ce are un minut 60 de secunde?", "de ce se numesc notele muzicale do, re, mi etc.?"; ne place, de asemenea, că volumul a avut un mare succes nu numai în rândurile copiilor, ci și ale părinților, devenind un best-seller.

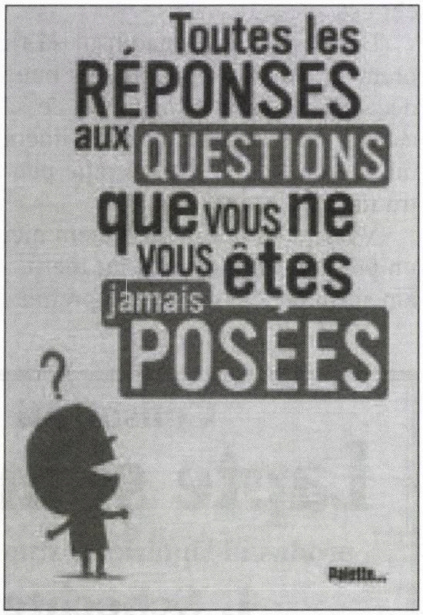

Nu ne place că...

...la Tel Aviv și în alte orașe din țară, bicicliștii, în loc să meargă, așa cum se cuvine, pe stradă, circulă pe trotuare, izbind cu roțile în pietoni.

Ne place că...

...ziaristul român Traian Ungureanu a găsit o formulă bună pentru caracterizarea așa-zisului multiculturalism care bântuie prin lumea occidentală, făcând ca vechile națiuni (francezii, englezii, olandezii ș.a.) să se supună la ele acasă diktatului islamic: *"Multiculturalismul,* spune el (în cartea recent apărută "Războiul Timpurilor, declin occidental și asediu islamic"), *duce la mufticulturalism".*

Nu ne place că...

...așa cum citim în presă, *"Pentru prima oară se organizează în Israel o petrecere a sado-masochiștilor și a altor perverși într-un loc public.*

Petrecerea va avea loc la Grădinile Expoziției din Tel Aviv și se prevede că la ea vor participa 1.000 de persoane, în special dintre cele care își satisfac plăcerea sexuală prin a bate și a primi lovituri.

Un bilet de intrare costă 120 de șekeli, cu condiția ca cumpărătorul să vină îmbrăcat în negru. Pentru această sumă el va putea fi închis într-o cușcă, legat cu cătușe și va putea primi lovituri după voie".

Ne place că...

...d. Ken Klein, din Boynton Beach, Florida, SUA, a publicat cele de mai jos în "Jerusalem Post", à propos de rabinii din Neturei Karta care au luat parte la conferința de la Teheran menită să demonstreze că Holocaustul nu a existat și că Israelul trebuie șters de pe hartă:

"Să ne închipuim o clipă că în 1938, mai mulți rabini haredim ar fi sărutat mâinile lui Adolf Hitler, binecuvântându-l după un discurs în care ar fi declarat că evreii trebuie șterși de pe fața pământului.

După părerea mea, un evreu care mănâncă fripturi de porc, dar este mândru de înaintașii săi are mult mai multe drepturi de a pretinde un loc în paradis decât un evreu ultrazelos care pledează pentru distrugerea statului evreu. Spectacolul oferit de felul cum s-au îmbrățișat cei din Neturei Karta cu urmașii spirituali ai lui Hitler te îndeamnă să ajungi la concluzia că ei ar trebui să se convertească la Islam. *Sunt convins că orice ayatollah ar fi bucuros să le facă această onoare. Dacă poporul evreu ar mai avea un Sanhedrin la Ierusalim (idee bună! –* **n. red.**), *această sectă dementă ar fi excomunicată fără discuție".*

La Teheran. Ahmadinejad cu trei ultra, hiper, super-Kapo

Ne place că...

...responsabilii site-ului american "Oddpeak" de pe Internet au stabilit "lista celor mai bizari oameni din lume". Citim în "Cotidianul", din București, sub semnătura Dianei Lazăr:

«Şocheaza prin ei înșiși sau prin întâmplările ciudate pe care le-au trăit. Zece indivizi și poveștile lor alcătuiesc clasamentul persoanelor neobișnuite de pe glob, pus la punct de site-ul american Oddpeak. Liderul clasamentului este thailandezul Hai Ngoc, în vârstă de 64 de ani, care a petrecut 11.700 de nopți consecutive fără să închidă un ochi.

În ciuda faptului că nu mai doarme din anul 1973 când a suferit de o febră care i-a declanșat insomnia, Ngoc este în formă perfectă și lucreaza cot la cot cu ceilalți oameni. Al doilea bizar al lumii este indianul Sanju Bhagat, care a ascuns în stomac timp de 36 de ani corpul deformat al fratelui său geamăn. În toată această perioadă, medicii au crezut că Bhagat suferă de o tumoare gigantică, însă când l-au operat au descoperit un fetus în fetu, diagnostic identificat până în prezent în numai 90 de cazuri în toată lumea. A treia poziție pe listă este ocupată de niponul Shoichi Yokoi, fost soldat înregimentat în 1941 în Armata Imperială Japoneză, care în timpul războiului s-a ascuns în jungla din Insula Guam de teamă să nu fie descoperit de americani și a locuit acolo aproape 28 de ani. Mehran Karimi Nasseri, iranianul care locuiește din 1988 în Aeroportul Charles de Gaulle din Franța, se situează pe locul patru în top, fiind urmat de Matayoshi Mitsuo, un politician japonez excentric, care este convins că este Dumnezeu și Isus Hristos. Lal Bihari, un fermier din India născut în 1961, a figurat în registrele oficiale ca mort între 1976 și 1994. David Icke, fost fotbalist, prezentator sportiv la BBC și purtător de cuvânt al Partidului Ecologist Britanic, este și el inclus pe lista ciudaților, pentru că s-a declarat „investigator al ființelor care conduc lumea: reptilele". Lista ciudată a mapamondului se încheie cu David Allen Bawden, ales Papă de către un grup de conclaviști, pe motiv că alegerile ultimilor șase Suverani Pontifi nu au fost valide, Yoshiro Nakamatsu, care susține că deține recordul mondial pentru cele mai multe invenții, printre care floppy-disk-ul și pantofii de primăvară PyonPyon, și Michel Lotito, un francez recunoscut pentru că mănâncă lucruri necomestibile, pre-

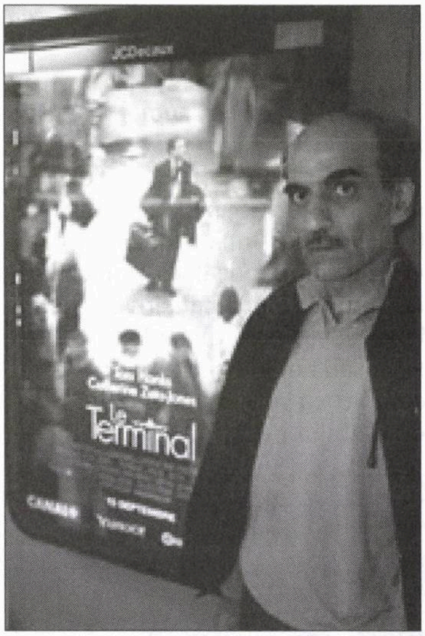

Mehran Karimi Nasseri

cum obiecte din metal, sticlă sau cauciuc.»

Ne place (dar numai aşa, de amorul artei) că...

...fostul preşedinte al Turkmenistanului, dl. Saparmurat Niyazov (care a murit luna trecută), a bătut un record greu de depăşit la capitolul "cultul personalităţii", schimbând denumirea dintotdeauna a zilelor săptămânii şi a lunilor şi înlocuind-o cu numele său şi ale celor din familia lui.

Saparmurat Niyazov: capul calendar

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "România literară", cărţile româneşti încep să aibă mai multă căutare în lume. Cauza succesului: infractorii români din Occident:

«Ţinând seama de numărul mare de cetățeni români care se plictisesc în celulele lor – scrie revista – *pușcăriile din mai multe orașe ale Vestului european s-au arătat interesate să achiziționeze pentru bibliotecile lor și cărți în românește. Chiar dacă procentul celor dornici să citească după gratii e de doar 3-4%, în bibliotecile anumitor închisori din Anglia, Franţa, Italia, Spania şi Portugalia se vor găsi şi lecturi pentru conaţionalii noştri.»*

Ne place că...

...Universitatea din Tel Aviv a angajat câteva autobuze ale cooperativei "Dan" pentru a-i transporta pe studenţi de la Universitate până la localurile de distracţie din Port şi retur; scopul acestei iniţiative este să ofere studenţilor posibilitatea de a se distra după voie (inclusiv băutura aferentă) ştiind că se pot întoarce fără probleme în campus.

Nu ne place că...

...la Bucureşti a apărut ediţia în limba română a revistei franceze "Le Monde diplomatique", una din cele mai anti-israeliene publicaţii de-acest fel din lume.

Ne place că...

...după ce ani de-a rândul s-a dat pe brazdă afirmând că (of course) rezolvarea conflictului israeliano-palestinian reprezintă cheia instaurării păcii în Orientul Mijlociu, plus în lume, primul ministru Tony Blair a revenit la sentimente mai bune, precizând că problema nr. 1 à propos de pace este refuzul palestinienilor de a accepta existenţa Israelului.

Ne place că...

...primăria oraşului Beer Sheva a hotărât să stropească cu un parfum special marile depozite de gumoaie din localitate, pentru a înlătura astfel mirosul neplăcut emanat de acestea.

Ne place că...

...numitul Oren Zarif, din Ramat Hen (cartier din Ramat Gan), posedă (încă din copilărie) puteri miraculoase, reuşind să vindece – graţie privirilor îndreptate de el asupra bolnavilor – fel de fel de maladii, de la dureri reumatice sau stomacale până la, chiar, cancer.

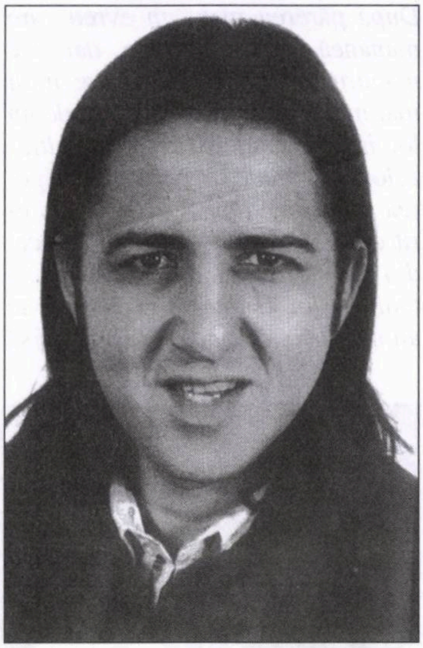

Oren Zarif

Nu ne place că...

...aşa cum a declarat Aharon Aharoni, comandantul pompierilor din Tel Aviv, sunt în oraş mii de imobile care nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru pevenirea şi combaterea incendiilor.

Ne place că...

...doctorul Petr Promozov, din Rusia, specialist în urologie, a dat lovitura, începând să producă prezervative la comanda clientului. Ideea (o premieră mondială) l-a îmbogăţit în câteva luni de zile. "Nu e vorba – a declarat el – doar de mărime, ci şi de felul cum arată. Au fost oameni care mi-au cerut să desenez urşi pe ele. De asemenea, unii bărbaţi mi-au cerut să le desenez puşti Kalaşnikov".

Nu ne place că...

...în limbajul gugumanilor din *alia* s-a înrădăcinat obiceiul ca ori de câte ori e vorba de o manifestare literară, artistică etc., pe invitaţie să scrie: seara *va fi moderată* de cutare, ceea ce constituie un barbarism, copiat după presa bucureşteană şi care îţi strepezeşte dinţii.

Ne place că...

...în revista "Harababura", din Bucureşti, am citit epigrama de mai jos, iscălită de Tonea Bălăşoiu şi adresată d-lui Videanu, primarul general al Capitalei:

«Anul Nou e în derivă
Căci primar e tot VIDEANU
Şi privind în perspectivă
VID-e-ANU!»

Nu ne place că...

...La şcoala islamică din Vollsmose, o suburbie a oraşului Odense, din Danemarca, elevii sunt învăţaţi că în Orientul Mijlociu va fi pace numai după exterminarea tuturor evreilor; tot acolo, profesorii distribuie materiale propagandistice în care se spune că evreii sunt nazişti şi că preşedintele american George Bush trebuie executat pe scaunul electric; ne place, în schimb, că, aflând toate acestea, guvernul de la Copenhaga s-a declarat "şocat" (tot e ceva), anunţând că va lua măsurile de rigoare.

Ne place că...

...în ziarul "Evenimentul zilei", din Bucureşti, a apărut următorul anunţ la "Mica Publicitate": "Sunt musulman şi doresc ajutor financiar, am cinci boli şi cinci copii".

Nu ne place că...

...luna trecută a încetat din viaţă, la vârsta de 95 de ani, Teddy Kollek, primarul de ieri şi, după părerea noastră, de totdeauna al oraşului Ierusalim.

Ne place că...

...francezii dintr-o comună din Médoc (3.000 de locuitori), care nu au încredere în ce le va aduce viitorul, au organizat în seara de Revelion o demonstraţie cu pancarte şi lozinci protestând împotriva venirii noului an şi strigând: Să barăm drumul lui 2007!

Teddy Kollek

(Desen din "Jerusalem Post")

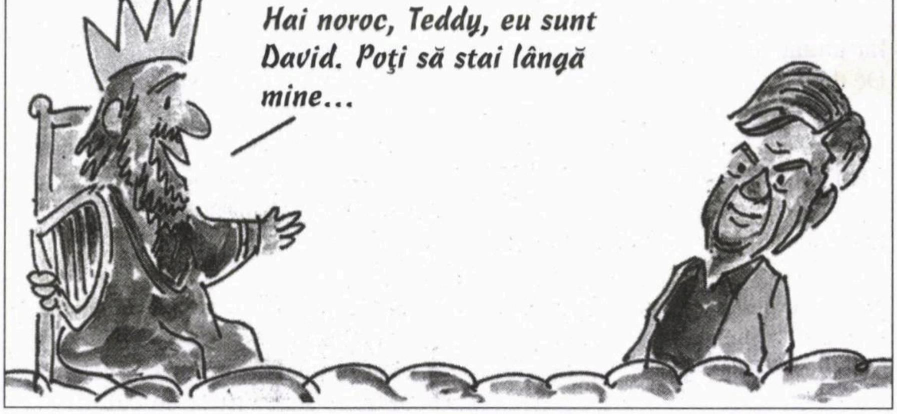
Hai noroc, Teddy, eu sunt David. Poţi să stai lângă mine...

●

Discutând despre binecunoscuta problemă a "două state pentru două popoare" – care bântuie, de când ne ştim, prin Orientul Mijlociu – d-na Condoleezza Rice, secretarul de stat american, a declarat: "Eu cred că America nu poate lăsa o moştenire mai mare decât aceea de a ajuta la crearea unui stat palestinian pentru oameni care suferă ... şi nu au putut să-şi exprime potenţialul lor de foarte mult timp".

De unde ideea asta, doamnă Rice, că n-au putut să-şi exprime potenţialul? Eu cred că lucrurile stau dimpotrivă. N-au inventat palestinienii (ca să dăm un exemplu), în anii '60-'70, răpirea avioanelor de călători şi aruncarea lor în aer? Iar mai târziu (ca să mai dăm un exemplu), n-au inventat ei speţa teroriştilor sinucigaşi, care fac prăpăd în rândurile oamenilor? Puţine naţiuni mici se pot mândri cu asemenea înfăptuiri...

ZISE...

"Hitler a fost evreu... El a înfiinţat Statul Israel".

(Muhamad Ali-Ramin, consilier al preşedintelui Iranului, într-un interviu acordat postului de televiziune de la Teheran; 2006)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

NELU MARIAN

Şi îngerii opresc la semafor

De-ar vrea El, Domnul
cel Atotputernic
S-analizeze-un veşnic tărăboi,
Atunci pe-un înger sau pe-un sfânt
cucernic
I-ar delega să vină jos la noi!
Iar delegaţii Săi dorind să vadă
Şi să străbată orice colţişor,
O să parcurgă stradă după stradă,
Dar sigur s-ar opri la semafor!
(Căci altfel, zău, ar fi harababură
Şi încă multe altele vor fi:
Amenzi, procese, ba şi-o-njurătură
Ce sfintele urechi le-ar auzi!)...

Iar unuia ce nu se-impresionează
De cum se poartă-un înger
sau un sfânt
Şi etica nu-l prea interesează
Căci nu trăieşte-n cer,
ci pe pământ,
Îi spun: stai, mai gândeşte-te
o clipă,
Nu traversa pe roş, nepăsător,
Şi nu lua hotărâri aşa, în pripă,
Când îngerii se-opresc la semafor!

Ce-ar fi ca şefii mari ce controlează
Pe-acei din Bănci ce dau
un împrumut,
Să nu-şi mai facă somnul de amiază
Când se petrece-un furt nemaivăzut
Şi să răspundă toţi, până la unul,
Cu-averea şi cu bunurile lor;
Să nu mai calce legile nici unul
Când chiar şi sfinţii-opresc
la semafor!?!

Ce-ar fi să vezi fruntaşii
din partide,
Când vor să prindă-un tren
spre Parlament,
Că nu mai cheltuiesc sume... solide
Cu membrii de partid
ca... argument?!
Nici chefuri, nici hoteluri,
nici cadouri,
Nimic ce poate fi corupător;
De ce să fie astfel de tablouri
Când chiar şi sfinţii-opresc
la semafor!?!

Şi ar mai fi exemple,
multe plângeri
De oameni "mari" şi "lipsurile" lor,
Dar n-ai ce face, căci ei
nu sunt îngeri
Şi nu se pot opri la semafor!

Acţiuni de ieftinire („mivţaim")

Pentru că singularul e "mivţa",
Îmi vine, la plural,
să zic "mivţale";
Dar oricum zic, esenţa-i tot aşa
Şi-anunţă ieftiniri substanţiale!
Pe mine astea mă înnebunesc,
Nu pot lăsa să-mi scape chilipirul
Şi mă agit şi cumpăr şi plătesc,
De parcă nu-mi pot stăpâni...
delirul!...

M-am garnisit c-un kil de bulion,
Zece borcane de castraveciori,
Şase pahare cu muştar "Dijon"
Şi nouă super-truse de culori!
Cinci globuri pământeşti
(mai mari, mai mici),
Şapte perechi de papucei de casă
Şi opt valize cu chei şi lipici
Să-ncapă-n ele tot ce mă... apasă!

O singură mivţa din tot ce-apare
M-a pus pe gânduri
şi m-a zdruncinat
Mivţaua cu... anunţuri mortuare
Ce-acum se ieftinesc neaşteptat!
S-o las să-mi scape?
Nu îmi stă în fire!
Eu orişice mivţa o folosesc;
Dar încă n-am ajuns prin cimitire
Şi am de gând mulţi ani
să mai trăiesc!

Să dau anunţ că mi-a murit vecinul
Cel antipatic şi cu nasu-n sus?
Aş vrea, dar parc-aş fi eu asasinul
Şi pentru gluma asta nu-s dispus!
Ce-i de făcut? Nu vreau
să mor îndată,
Ci, dacă s-o putea, cât mai târziu,
Dar dacă las mivţaua... netratată,
Am să mă simt mai mult mort
decât viu!...

Stai! Ştiu cum să anunţ
o-ntreagă lume,
Făcând economie de mulţi bani:
Spun că-i înmormântarea mea,
dau nume,
Iar data? Peste-exact... 50 de ani!
Chiar de vor spune toţi
că-s încrezut,
Sau, şi mai grav, că m-a lovit
damblaua,
Tot eu am să zâmbesc satisfăcut
Că nici acum nu am ratat...
mivţaua!

Nota Redacţiei: După cum cititorii noştri şi-au dat, desigur, seama, textele regretatului Nelu Marian, pe care le-am publicat în numerele din urmă, au fost trimise de autor în ultimele sale săptămâni de viaţă.

În lumina aceasta, poezia umoristică "Acţiuni de ieftinire" sună, acuma, trebuie să mărturisim, cel puţin tulburător.

●

Şeful Regiei impozitelor, d. Jackie Maţa, este anchetat de poliţie, bănuit fiind că, în calitatea lui de mare şef la Fisc, a scutit fel de fel de granguri de impozite.

Ce s-o mai lungim? S-a întâmplat un lucru pe care-l întâlnim mereu în viaţă: omul a fost prins cu Maţa-n sac.

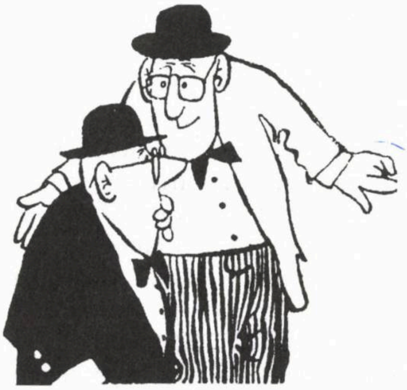

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Zeev Rozenstein** (tată din România), care aşteaptă într-o închisoare americană să fie judecat pentru fel de fel de activităţi dubioase, legate de lumea întreagă, şi-a vândut cazinourile de la hotelurile Hilton şi Marriott din Bucureşti; el are nevoie de bani cash în vederea procesului şi vrea să cheme la bară, pe cheltuiala lui, câţiva "martori de caracter" (cum se spune) din alia, care urmează a depune mărturie la tribunal despre însuşirile morale ale acuzatului: onestitate, generozitate, spirit religios etc. etc.

...între **Monica Lovinescu,** de la Paris, şi **Ileana Vrancea,** istoric literar, din Ierusalim, a trecut o pisică neagră. Motivul: Monica Lovinescu a relatat în ultimul ei volum de memorii că, discutând la telefon cu amica ei Ileana Vrancea despre Norman Manea, aceasta l-a făcut pe scriitorul de la New York de 'porc". Or, nu orice vorbă mai tare rostită în intimitate trebuie să vadă lumina tiparului.

...**Odette Schwartz,** mai cunoscută ca Odeta pur şi simplu, animatoarea unui show la Canalul 10 al televiziunii, a devenit un membru activ al mişcării scientologice (cu sediul în SUA). Întrebată dacă nu e de părere că apartenenţa ei la iudaism se bate cap în cap cu adeziunea la biserica scientologică, ea a răspuns: "Mă simt cât se poate de evreică. Scientologia nu mă împiedică să fiu evreică. Ştiu că în America este organizată ca o biserică, dar la noi scopul mişcării este să îmbogăţească viaţa sufletească a oamenilor". Acum, se vorbeşte că Odette Schwartz va deveni reprezentanta oficială a Scientologiei în Israel.

...ţinând seama de problemele (şi necazurile) de care s-a lovit Federaţia de la Bucureşti în vremea din urmă (scandalul cimitirelor, vânzarea sinagogii din Turnu Severin etc.), un grup de intelectuali evrei, legaţi de comunitate, au propus – pentru o mai bună conducere a treburilor – ca **Aurel Vainer** să nu mai cumuleze cele două funcţii principale (preşedinte al Federaţiei şi deputat din partea minorităţii evreieşti), ci să se revină la vechea formulă, când unul din lideri îndeplinea funcţia de preşedinte (recte av. Iulian Sorin) şi altul (recte Dorel Dorian) activa ca deputat.

...faimosul **David Kahn,** care se prezintă ca şef al aşa-zisei "Asociaţii a evreilor români din America" (şi în această calitate a declanşat scandalul cimitirelor din România), a intrat în combinaţie cu senatorul C.V. Tudor, preşedintele Partidului România Mare. El a trimis acestuia o scrisoare plină de elogii (publicată în ziarul "Tricolorul" şi reprodusă de noi în corpul revistei) şi ar fi fost primit membru în PRM. Scopul mişcării: la viitoarele alegeri, d. Kahn ar urma să candideze ca "evreul lui Vadim" pe listele partidului, în locul lui Nati Meir, care, după cum se ştie, a fost dat afară din PRM.

Desen de Darian. L-am găsit în mica revistă "Punct" (editată de soţii Mariana şi Solo Juster), care, la rândul ei, l–a găsit într-un ziar. Îl reproducem şi noi fiindcă, sincer vorbind, ne place.

ETC... ETC...

••• Ca şi 2006, anul 2007 a început sub semnul pierderilor ireparabile: la câteva zile după moartea lui Carol Marcovici, am aflat că la Bucureşti s-a stins, pe un pat de spital, după o lungă şi chinuitoare maladie (un diabet distrugător), ziaristul şi scriitorul Victor Bârlădeanu (n. Bucureşti, 1928).

«*Bârlădeanu* – citim în "Dicţionarul Neconvenţional" (vol. I) – *se auto-defineşte ca fiu al Oborului şi al Moldovei deopotrivă, cu rădăcini atât în lumea românească de pe Şoseaua Iancului, cât şi în idişul de heder al bunicilor din Tg. Neamţ. Avem de-a face cu cartea de vizită a unui evreu care nu fuge de românism, a unui român care nu-şi reneagă iudaismul, B. văzându-se în chip de sinteză a celor două filoane de viaţă.*

... După 23 august 1944, Victor Bârlădeanu îmbrăţişează profesiunea de gazetar, devenind unul din reporterii de bază ai ziarului "Scânteia", cu lungi popasuri în calitate de corespondent special la Moscova şi Belgrad. El publică de-a lungul anilor cărţi de reportaj ("Panoramic trotuşan", 1964; "Chipuri şi măşti", 1972; "Responsabilitate şi destin", 1973 etc.), povestiri ştiinţifico-fantastice, este un dramaturg viu ("Dansatoarea, gangsterul şi necunoscutul", 1958; "Oraşul fără istorie", 1965 etc.).

... B. este un amator de fenomene pozitive, un specialist al binelui. El relevă cu precădere munca dezinteresată, nobleţea, eroismul, colegialitatea, eleganţa în atitudini. Dacă există oameni, cu umoarea neagră, dispuşi să perceapă numai răul din viaţa lor şi a lumii, Bârlădeanu are umoarea albă, de-o albeaţă imaculată. Fotografiile ni-l arată în chip de gras bonom, din stofa acelora meniţi să împrăştie seninătate... În urmă cu câţiva ani, exasperat de pesimismul cotidian, ce se difuzează prin mass-media deceniilor noastre, Marcel Dassault, mare patron francez de industrie aviatică şi de săptămânal monden ("Jours de France"), a lansat pe piaţă, fără succes, de altfel, un ziar care-şi propunea să ofere cititorului numai ştirile plăcute ale zilei, excluzând crimele şi infamia. Natura lui Victor Bârlădeanu s-ar fi potrivit de minune cu atmosfera din redacţia lui Dassault.

Scrierea reprezentativă a lui V.B. este "Cei ce caută, cei ce găsesc" (roman, 1974). Căpitanul Andrei Livescu porneşte, după terminarea războiului anti-sovietic, în căutarea Estherei, o tânără evreică pe care o salvase de la moarte, din mâinile germanilor, în Ucraina – şi de al cărei destin se simte, în chip tulbure, legat. El este însoţit în această plină de aventuri călătorie prin ţară de-un anume Mehală, birjar de târg moldovenesc, gata oricând să adnoteze întâmplările de pe drum, cu bun simţ à la Sancho Pancha şi citate înţelepte din Talmud.

Cel ce o caută pe Esthera nu o va găsi însă niciodată; fata e morgană; de câte ori Livescu e sigur că a pus mâna pe ea, i se spune că a plecat chiar acum cinci minute la judeţeana de partid sau în munţi. Ceea ce va găsi, până la urmă, tânărul ofiţer, nu este o femeie, ci o iniţiere în tainele epocii. El străbate lumea evreiască şi istoria anilor 44-45 de răsturnări violente, trecând prin case de oameni ca prin simboluri. Fiecare individ întâlnit în această carte cu aer de realism magic reprezintă o idee, fiecare incident o ciocnire cu mentalităţi şi patimi...»

...După cum spuneam, Victor Bârlădeanu fusese un specialist al binelui. Suntem încredinţaţi că acolo unde se află acum, sufletul lui de reporter are prilejul de a întâlni, la fiece pas, subiecte pe placul său.

••• Ce naşte din pisică... Este o expresie care se potriveşte de minune domnişoarei Raheli Mazor. Tatăl ei este binecunoscutul, ba chiar faimosul Sandu Mazor, fost general de poliţie (zis şi spaima lumii interlope), fost, mai pe urmă, ambasador la Bucureşti, în prezent om de afaceri. Se pare că fata a moştenit ceva de la *babacul,* fiindcă a devenit, la rândul ei, anchetatoare la poliţie. Pe noi, ideea ne amuză. Pe alţii, însă, îi calcă pe nervi. Un bătrân infractor din Tel Aviv, contrabandist cu vechi state de serviciu, cu opt ani de puşcărie la activ, a făcut următoarea remarcă: "Prin 1990, am avut de-a face cu Sandu Mazor. Luna trecută, am dat la poliţie peste fiica lui. Familia asta mi-a scos peri albi".

••• E bine ca tu, scriitor român de talent, să te trezeşti într-o zi cu o cronică laudativă în ziarul "Le Monde", sub semnătura lui Edgar Reichmann, despre ultima ta carte? E biiine, veţi răspunde cu toţii, în cor. La care eu vă spun: nu vă grăbiţi... Fiindcă uite ce-a păţit scriitorul Radu Aldulescu (n. Bucureşti, 1959), autorul câtorva romane de succes, precum "Amantul colivăresei" sau "Îngerul încălecat". Fragment dintr-o convorbire cu Marius Vasileanu, de la "Adevărul literar şi artistic":

«Mă întrebi totuşi dacă mi se pare că paginile mele au fost apreciate la justa lor valoare. Aş vrea să-ţi răspund prin altceva decât pare să vizeze întrebarea ta, ceva oarecum colateral, povestindu-ţi în acest sens o întâmplare semnificativă. În vara anului 1996 publicasem trei romane, recompensate cu nişte premii naţionale, când cineva mi-a semnalat o recenzie la "Amantul Colivăresei" în "Le Monde du Li-

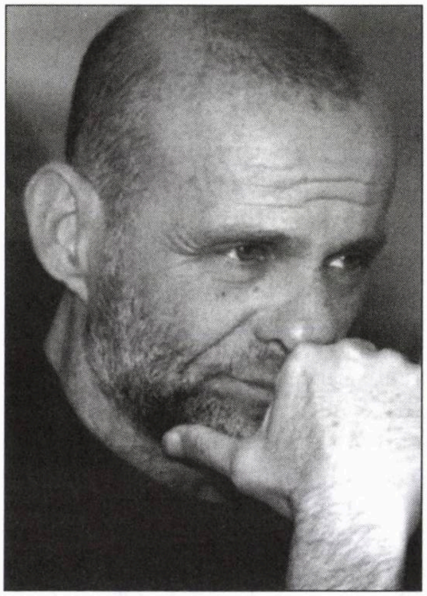

Radu Aldulescu

vre" a lui Edgar Reichman în care se vorbea în termeni elogioşi de carte şi autorul care sunt... Las la o parte că presa culturală de la noi n–a preluat traducerea articolului nici atunci, nici acum, la reeditarea cărţii (nu mă regăsesc, ca autor, în economia unor interese de politică culturală) şi că unora din mediul cultural cărora le-am povestit despre acea recenzie nu le-a picat deloc bine: mi s-a spus textual de către nişte editori şi critici, că recenzentul cu rubrică de carte românească din "Le Monde" e un necunoscător în privinţa literaturii româneşti, care-şi datorează locul acolo originii sale evreieşti şi care a făcut destul rău scriitorimii române prin felul cum a scris despre ea... Ca să vezi în ce mă băgasem!...»

••• Nu numai că – punctuală ca de obicei – agenţia ISROpress a lui Uly Vălureanu, din Haifa, transmite ştiri din şi despre lumea *tribului,* dar, mai nou, aflăm că e pe cale să editeze încă un buletin, cu o tematică bine, foarte bine venită:

■ Editura "Isro-Press din Haifa – în cadrul căreia este publicat newsletterul "Bună dimineaţa, Israel!" – anunţă apariţia în curând a buletinului periodic electronic "Anticariat". Noul newsletter, ce va fi difuzat gratuit în Israel, România şi alte ţări, va permite iubitorilor de cărţi să cumpere, să vândă şi să schimbe volume în limba română şi în alte limbi; noul buletin va difuza, de asemenea, amănunte despre cărţile noi apărute, despre viaţa literară în limba română din Israel ca şi despre relaţiile româno-israeliene în domeniul literaturii şi artei.

Anunţurile publicitare din primul număr sunt difuzate în mod gratuit. Persoanele care doresc să publice astfel de anunţuri sunt invitate să le trimita redacţiei prin e-mail la adresa uli@netvision.net.il.

Persoanele care doresc să primească noul newsletter sunt invitate să trimita un mesaj la adresa uli@netvision.net.il.

■ Nati Meir, cetăţeanul israelian care este şi membru în Parlamentul României (ales pe o listă a Partidului România Mare al cărui membru era la vremea respectivă), a fost trimis în judecată de procurorii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a României. El este acuzat de înşelăciune şi evaziune fiscală, legate de unele contracte de muncă ale unor români care intenţionau să plece legal în Israel.

Dosarul în care este cercetat deputatul a fost deschis în urmă cu un an şi jumătate, în urma plângerilor depuse de mai multe persoane care au declarat că ar fi fost păgubite de Meir. Anchetatorii au determinat un prejudiciu estimat la 300 de milioane de lei, adică aproximativ 11.000 de dolari. Suma provine din înregistrarea eronată în contabilitatea firmei lui Meir a contractelor mai multor muncitori români care urmau să plece la muncă în Israel. Nati Meir susţine că dosarul a fost făcut după plecarea sa din PRM, "drept răzbunare a lui Vadim şi Bolcaş".

Nati Meir a precizat că este dispus să plătească paguba care i se impută.

■ După cum ne comunică dl. Marco Maximillian Katz, preşedintele organizaţiei "MCA Romania" (The Center for Monitoring and Combating Anti-Semitism in Romania), instituţia pe care o conduce pregăteşte o expoziţie mobilă, "Realităţi israeliene", care să arate publicului românesc alte feţe ale Israelului decât cele legate de conflictul arabo-israelian, de locurile sfinte şi de alte aspecte care au devenit sau o stigmă sau un simbol al Israelui.

Expoziţia, care ar urma să fie inaugurată la Bucureşti de Ziua Independenţei Israelului, va prezenta 50-100 fotografii digitale reprezentative.

■ Sâmbătă 9 decembrie 2006, ziarul "Jurnalul Naţional" l-a ales ca "Om al zilei" pe istoricul Victor Neumann din Timişoara. În expunerea de motive care justifică selecţia, semnată de Violeta Cristea şi Ramona Vintilă, se arată:

Istoric şi profesor universitar în vârstă de 53 de ani, Victor Neumann a lansat cea de-a treia ediţie a cărţii "Tentaţiile lui Homo europaeus. Geneza ideilor moderne în Europa Centrală şi de Sud-Est". Lucrarea prezintă rolul instituţiilor, personalităţilor şi scrierilor care au contribuit la primele contacte dintre estul şi vestul Europei. Prima ediţie a cărţii a apărut în 1992, cea actuală fiind îmbogăţită cu noi informaţii şi cu un capitol de ilustraţii. Victor Neumann este istoric şi profesor la Facultatea de Litere şi Istorie a Universităţii de Vest din Timişoara. Printre domeniile sale de cercetare se află istoria intelectuală şi istoria gândirii politice în România şi în Europa Centrală şi de Est, în epocile modernă şi contemporană. Pentru această lansare şi pentru activitatea sa de cercetare, "Jurnalul Național" îl declară pe Victor Neumann "Omul zilei".

■ A apărut Lexiconul scriitorilor ebraici de azi, editat de Uniunea Scriitorilor Ebraici sub conducerea dr. Moshe Granot, prozator, critic și lingvist originar din Botoșani.

Volumul cuprinde cca. 500 de nume de scriitori în ebraică. Printre ei trei bilingvi: Andrei Fischof, Riri Manor și Hary Bar-Shalom (ebraică și română). În Lexicon apar și câțiva scriitori originari din România dar care au scris și scriu doar în ebraică, precum: Yehuda Gur-Arie, Aharon Apelfeld.

■ Elie Wiesel a fost onorat de Regina Marii Britanii cu KBE în semn de recunoaștere pentru serviciile sale în domeniul predării Holocaustului în școli. Distincția i-a fost înmânată de către d-na Margaret Beckett, secretar de stat pentru afaceri externe la Ministerul de externe al Angliei, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Londra la 30 noiembrie.

Comentând această distincție, d-na Margaret Beckett a spus: "Supraviețuitor al lagărelor morții de la Auschwitz, Buna, Buchenwald și Gleiwitz, el a povestit istoria Holocaustului fiecărei noi generații. Istoric, dramaturg și romancier, vocea sa a fost auzită și ascultată în toată lumea de milioane de oameni. E o personalitate de talie mondială, influentă și interesele sale depășesc cu mult diaspora evreiască. A fost întotdeauna clar că toți evreii au fost victime ale Holocaustului dar acțiunile sale au fost impregnate de cunoașterea faptului că nu toate victimele Holocaustului au fost evrei. El a făcut mai mult decât oricine în lume pentru ca în Anglia copiii să învețe lecțiile Holocaustului.

Elie Wiesel și-a dedicat viața efortului pentru ca memoria Holocaustului să nu fie niciodată uitată. El este Patron al Trustului pentru Memoria Holocaustului din Anglia și autorul cărții "Noaptea", una din mărturiile clasice ale Holocaustului.

Wiesel s-a născut în 1928 în România.

■ Un program cultural-științific, concretizat printr-un simpozion și o dezbatere sub titlul comun de "Dada East? – The Românians of the Cabaret Voltaire" (Dada Est? – Românii de la Cabaret Voltaire), s-a desfășurat la Zürich, anunță Agenția Rompres. Evenimentul a fost organizat în contextul unui proiect de lungă durată, între 20 septembrie 2006 și 22 februarie 2007, la realizarea programului colaborând Cabaret Voltaire Zürich, Ambasada României la Berna, prin secția sa culturală, și Institutul Cultural Român din București.

Din România, la simpozion și dezbatere au participat prof. univ. dr. Ion Pop, de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Andrei Oișteanu, cercetător la Muzeul Național al Literaturii din București, conf. univ. dr. Ioana Both de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și Matei Bejenaru, artist plastic și inițiatorul Bienalei Periferic de la Iași.

În cadrul manifestării a fost deschisă, de asemenea, o expoziție cu caracter documentar și artistic. Aceasta are o secțiune istorică de documente legate de mișcarea Dada din România și una de artă contemporană românească.

■ În sala Muzeului Literaturii Române din București a avut loc lansarea romanului "Femeile nopții" al cunoscutei scriitoare israeliene Dr. Madeleine (Mada) Davidsohn din Haifa. Volumul a apărut la Editura "Libra" sub îngrijirea editoarei Daniela Tomescu.

În ziarul "Cronica Română", ziarista Irina Airinei a scris un amplu comentariu despre această carte și prezentare. Luând cuvântul, prefațatoarea cărții, scriitoarea și eseista Aura Christi, a spus între altele: "...Mada Davidsohn este o scriitoare care merge împotriva curentului – aceasta însemnând a-ți cultiva un instinct cvasi-sinucigaș, social, literar și așa mai departe... Cu un bun instinct, autoarea abordează o temă majoră bătătorită, răsbătătorită: relația omului cu moartea.... Mada reușește să ne ofere o lume încărcată de umanitate, de un erotism subtil, superior. E un roman și poetic și realist în același timp. Are pagini lirice încastrate cu multă știință și cu mult dozaj, are simțul măsurii... scoțând la lumină calitățile umane, voința de a rămâne, ... are acea realitate superioară în continuare".

■ A apărut "Almanahul Literar 2006" editat de filiala Cluj a Uniunii Scriitorilor din România. Singurul scriitor israelian prezent în almanah este Andrei Fischof (două pagini cu note biografice, fotografii, un poem inedit în limba română, un altul în ebraică, alte poeme traduse în germană (de Radu Bărbulescu), în engleză (de Luiza Carol), în franceză (de Marlena Braešter) și în maghiară (de Cseke Gabor). Volumul are 700 de pagini, în care sunt mennționați 290 membri ai Uniunii Scriitorilor din România.

■ La Haifa, în sala de festivități a instituției "Yad Lebanim" din Carmel a fost sărbătorit dr. Iancu Feldstein, cu ocazia împlinirii respectabilei vârste de 90 de ani. La festivitate a participat un numeros public, familie, prieteni, colegi de profesie și de scris, admiratori ai cărților pe care medicul le-a publicat în ultimii ani.

■ Scriitorul basarabean Dumitru Crudu publică la Cartea Românească o piesă pe cât de incitantă, pe atât de frumoasă: "Steaua fără... Mihail Sebastian", scrie "Adevărul on line".

Premiate de UNITER (cea mai bună piesă românească a anului) și de Fundația Principesa Margareta a României, piesele lui Dumitru Crudu au fost montate în România, Republica Moldova, Italia, Suedia.

Ceea ce dramaturgul reuşeşte şi de această dată este să recreeze o epocă şi un personaj, pornind de la cunoscutul Jurnal al lui Sebastian.

Asa cum ne-a obişnuit deja, Editura Cartea Românească însoţeşte cartea cu un CD pe care este înregistrată piesa (adaptată pentru radio) în regia lui Gavril Cadariu.

■ Aproximativ două sute de actori, regizori şi studenţi au participat la primul atelier, susţinut de David Esrig, în cadrul proiectului "În căutarea teatrului existenţial", ce face parte din programul "Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007".

În 2006 a avut loc etapa pregătitoare a acestui proiect realizat de Uniunea Teatrală din România, în parteneriat cu Academia Athanor, fondată în Germania de Esrig, informează UNITER.

Atelierul, desfăşurat între 28 noiembrie şi 3 decembrie, a avut tema "De la cuvânt la acţiune". Au fost prezenţi artişti de la numeroase teatre din România, precum şi studenţi ai Facultăţilor de Arte din Constanţa, Cluj şi Sibiu.

■ Sinagoga din Drobeta-Turnu Severin, construită în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, va fi transformată în cabinet notarial şi de avocatură, relatează Agenţia Divers, citând cotidianul "Adevărul" din 29 noiembrie. Articolul notează că ceea ce nu au reuşit legionarii, naziştii şi comuniştii, să dărâme sau să dea o altă utilizare clădirii Sinagogii, a reuşit o familie de avocaţi şi notari influenţi din Severin.

Conform informaţiilor de la Arhivele Naţionale, filiala Mehedinţi, comunitatea israelită s-a format în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, din evreii de rit spaniol veniţi din Peninsula Balcanică şi din alte părţi ale României sau din fostul Imperiu Austro-Ungar, cei de rit german, se arată în articol. Instituţii religioase s-au înfiinţat însă numai la Turnu Severin, după ce le-au fost consfinţite drepturile de împământenire, în urma războiului din 1877-1878.

În anul 1881, evreii de rit german au cerut permisiunea de a-şi ridica o Sinagogă în centrul oraşului. Sinagoga a fost construită, dar cele două ramuri evreieşti – de rit spaniol şi de rit german – au rămas în continuare despărţite. În perioada exodului evreiesc în Israel, mulţi dintre ei au plecat din Mehedinţi, astfel încât după 1996 nu s-a mai consemnat oficial comunitatea.

Acum, în Severin mai trăiesc trei evrei, iar cel mai cunoscut este actualul lider, Iosif Lazăr, în vârstă de 84 de ani.

După cum se arată în articol, clădirea sinagogii ar fi fost vândută socrilor deputatului PNL de Timiş Cristian Buşoi, respectiv Gheorghe şi Marta Ilinca, urmând a fi transformată în birouri.

••• Trăim în zodia polemicii. Spiritele sunt încinse, se joacă cu cuţitul pe masă. Observaţia noastră nu se referă aşa, la "în general", ci şi la lumea din *trib.*

Un exemplu îi are ca protagonişti pe romancierul Norman Manea, de la New York, şi pe criticul literar Monica Lovinescu, de la Paris. Conflictul, din câte înţelegem, a pornit de la modul cum l-a tratat Monica Lovinescu pe Manea în – sau mai cu seamă în – utimul volum din *Jurnalul* acesteia (nu am citit cartea, nu ne putem pronunţa). Ridicând mănuşa, cel atacat a răspuns printr-o Precizare, apărută în revista "Bucureştiul cultural":

«Am amânat să replic la precedentele atacuri ale Monicăi Lovinescu, dintr-un soi de nostalgie faţă de anii când vocea de la "Europa Liberă" însemna pentru noi toţi o preţioasă încurajare în vremuri grele şi din respect pentru devoţiunea cu care autoarea a militat, consecvent, de la Paris, împotriva dictaturii comuniste. Am fost şocat însă, mărturisesc, în ultimii ani, de neadevărurile care rezultă din memorialistica manipulată ideologic, zvonistica sacralizată şi aproximaţiile veninoase din seria de "Jurnale" ale autoarei.

Accentele de acest tip s-au agravat în timp, iar în ultimul volum ("Jurnal – 1998-2000", Editura Humanitas, 2006) mă văd promovat la rangul de monstru obsedant: "personaj sinistru", "profitor", când nu de-a dreptul "porc" (via Ileana Vrancea – Ierusalim). Cei care au îndrăznit să mă publice sau chiar să

Recent, în Statele Unite au fost acordate premiile "Darwin", persoanelor care s-au distins prin... lipsă de inteligenţă.

Câteva exemple:

- **Poliţia din Oakland (California) s-a străduit timp de câteva ore să convingă un om înarmat care se baricadase în casa lui, să se predea. După ce au aruncat în casă câteva canistre cu gaze lacrimogene, poliţiştii au descoperit că unul din privitorii din spatele lor, cel care striga cel mai tare "Ieşi şi predă-te!", nu era altul decât... presupusul baricadat!**
- **Un bărbat din statul Illinois a răpit un automobilist şi l-a silit să-l ducă la două bănci de unde a scos – de la caspomat – bani... din propriul său cont.**
- **La un post de poliţie din Los Angeles, unor suspecţi bănuiţi de tâlhărie li se cere să repete fraza: "Dă-mi toţi banii, că de nu, te împuşc!", pe care detectivii presupun că hoţul ar fi rostit-o în acţiunea sa, la care unul din grup protestează: "Eu am spus altceva!"**

Comunicate de S. Sfarti,
California, SUA

fie de acord cu unele dintre opiniile mele își primesc, firește, și ei, porția de blam.

Nu voi intra acum în analiza substanței și stilului acestui și altor "Jurnale" ale autoarei, nici a caracterizărilor "asociative" care abundă ("Manea și ai săi", "un Norman Manea și alți Volovici") sau alăturarea mea, pe considerente evident etnice, de "grupul" Pavel Câmpeanu-Andrei Oișteanu-Sorin Vieru cu care, spre regretul meu, nu am nici o legătură.

Mă văd obligat, pentru moment, să aduc doar câteva precizări publice cerute de gravele acuze și insinuări pe care autoarea, în disprețul adevărului și al oricăror norme morale și legale, le face în acest volum.

Spre cunoștința celor interesați:

– nu am făcut niciodată vreo reclamație către Departamentul de Stat privindu-l pe Nicolae Manolescu sau Dorin Tudoran sau oricine altcineva; nu am avut, de altfel, niciodată vreun contact, direct sau indirect, cu această instituție.

– nu am reclamat niciodată pe Nicolae Manolescu și revista "România literară" la "Fundația Soros".

– nu am solicitat niciodată "Fundației Soros" sprijin pentru publicarea mea în România. Din câte știu, cererea Editurii Apostrof pentru un astfel de sprijin a fost respinsă pe motivul că volumele propuse nu ar fi fost inedite (deși "Despre Clovni" nu apăruse vreodată în România). Aș fi avut suficiente motive și posibilități să contest această decizie, dar nu am făcut-o. Am înțeles prea bine motivația de fond și am luat act, fără surpriză sau protest, de dorința unora de a bloca revenirea cărților mele în țară.

– afirmațiile răuvoitoare ale lui Toma Pavel citate abundent în carte îmi par cel puțin bizare, dată fiind scrisoarea ultra-elogioasă pe care acesta mi-a adresat-o după apariția eseului "Felix Culpa".

– nu am avut nici o convorbire telefonică cu Vladimir Tismăneanu legată de un eventual text al acestuia pentru revista "Temps modernes". Relația mea cu Vladimir Tismăneanu este vagă, limitată la felicitări reciproce de Anul Nou. Nu cred, de altfel, că am vorbit vreodată la telefon. În nici un caz despre acest subiect.

Nu am fost niciodată delator, nici în țară și nici în exil. Macularea integrității mele, revoltătoare și insuportabilă, pare parte a unei consecvente încercări de eliminare a numelui meu din cultura română.

Aștept din partea autoarei probele care să-i dovedească afirmațiile sau scuzele publice de rigoare.

Norman Manea
New York, august 2006»

O altă polemică îi are ca protagoniști pe d-nii Liviu Rotman și Teșu Solomovici.

În cotidianul bucureștean "Ziua, d. Solomovici a publicat un articol intitulat "Când un evreu e prost".

Extrase:

«Se spune că atunci când un evreu e prost, e cel mai prost om din lume. Mai demult, Liviu Rotman a trimis ziarului "Ziua" o replică referitoare la o corespondență trimisă din Ierusalim de subsemnatul. Corespondența făcea cunoscut scandalul editorial al publicării la București a cărții despre Holocaust scrisă de cercetătorul ierusalimitean Jean Ancel. Intr-o lume deschisă și profund democratică, între ale căror frontiere cu toții visăm să trăim, povestea strict jurnalistică a controverselor provocate de actul editorial mi s-a părut atractivă. Nu i-am răspuns atunci lui Rotman, lăsându-l în plata Domnului. Tipul însă recidivează, ceea ce mă determină la o replică. Toată povestea pornise de la cărturarii Zigu Ornea și Sergiu Singer, responsabili ai editurii "Hasefer", care îi obiectau lui Ancel că prea ar culpabiliza întregul popor român în legătură cu tragedia Holocaustului. În plus, Singer îl acuza pe Jean Ancel de "radicalism", de "duritate" și "aroganță față de români". Singer a acutizat conflictul, și în "bătălia" pentru publicarea cărții lui Ancel au intrat în joc FCER, Ambasada Israelului la București, Institutul "Yad Vashem" din Ierusalim și forțe iudaice din străinătate. Presiunile au dat roade, cartea lui Ancel a apărut fără modificările solicitate. Bizar, Rotman s-a lansat într-o pătimașă cruciadă împotriva ziarului "Ziua" și a corespondentului său din Israel. Ulterior el a semnat și a făcut să circule prin Israel și în alte medii internaționale perfida petiție în care patru jurnaliști de la "Ziua" erau acuzați nefondat de antisemitism, xenofobie și chiar de legionarism.

De multă vreme, Liviu Rotman își semnează foile scrise și se prezintă ca făcând parte din corpul profesoral al Universitații din Tel Aviv. Îl acuz pe Liviu Rotman de impostură crasă: el n-a fost niciodată profesor la Universitatea din Tel Aviv și nu face parte din personalul său academic. Alteori, el se împopoțonează cu titulatura de director al Institutului de Cercetare a Diasporei. Rotman nu a fost vreodată director al unui asemenea Institut. Adevărul e că el a trăit din mila miliardarului evreu-italian Gorenstein-Goren care a creat la Universitatea din Tel Aviv "Centrul de Cercetări a Istoriei Evreilor din România". Aici a lucrat ca asistent Liviu Rotman, până ce miliardarul, enervat de impotența sa științifică, l-a aruncat afară. Abia atunci s-a instalat Liviu Rotman în România, unde și-a procurat, de pe sub tejghea, o patalama de profesor universitar.

Omul a înnebunit după ce am publicat în "Ziua" demascarea fos-

tului colonel de Securitate Iulian Sorin, cocoţat în fruntea evreimii române, şi am publicat cele două volume "Securitatea şi Evreii". Am socotit, în primul rând ca evreu, că e o incompatibilitate cu democraţia românească şi tradiţiile iudaice ca un fost ofiţer superior al odiosului sistem represiv să conducă destinele evreimii române. Ca ars a sărit Liviu Rotman întru apărarea lui Iulian Sorin, dar grav este că pe unde are sau nu are treburi, el continuă să împroaşte cu noroi în "Ziua" şi în sus-semnatul.»

Răspunsul istoricului dr. Liviu Rotman a apărut în săptămânalul "22", din Bucureşti, sub titlul "O prezenţă poluantă: Teşu Solomovici".

Extrase:

«Cotidianul "Ziua" găzduieşte un articol al lui Teşu Solomovici, care încearcă denigrarea mea, ce se constituie într-o veritabilă arie a calomniei, în cel mai specific limbaj suburban.

Reacţia lui Teşu Solomovici este o înşiruire de insulte şi neadevăruri şi constituie un semn că prolificul autor de "compuneri" autopublicate a intrat în panică.

Acesta a beneficiat, în ultima vreme, de o anume clemenţă a publicului, care nu s-a ocupat de respectivul individ, unii din dispreţ, alţii din lipsă de timp, dar unii interesaţi în stridenţele sale.

Ani mulţi, prea mulţi, a fost ignorat şi lăsat să "zburde".

S-a tăcut când a scris – şi scrie în continuare – reportaje din Israel, care nu au nici o legătură cu realitatea acestei ţări – de obicei cu titluri incendiare, ce alimentează imaginaţia conspiraţionistă a unor amatori de ştiri catastrofice –, s-a tăcut când a denigrat istorici de marcă, precum Jean Ancel, s-a tăcut când a practicat un soi perfid de negaţionism al Holocaustului din România – a se vedea teoria Holocaustului asimetric –, s-a tăcut când domnul Teşu Solomovici a furat raportul Comisiei prezidenţiale de cercetare a Holocaustului de pe Internet şi a fost la un pas să-l publice. Nu l-a publicat doar în urma unor intervenţii energice din România şi Israel. S-a tăcut la lucrările sale "monumentale", în care "împrumuta" texte din diverşi autori, cărora nu le-a cerut niciodată acordul.

Reacţiile mele repetate împotriva acţiunilor sale, fireşte, l-au enervat.

În ultima "explozie de noroi" găzduită cu generozitate iresponsabilă în ziarul "Ziua", dl. Teşu Solomovici prezintă o listă de acuzaţii false la adresa mea, uitând că a calomnia este un delict şi se pedepseşte conform legii în toată lumea civilizată.

Răspund pe scurt:

1. Am făcut parte din corpul academic al Universităţii Tel Aviv din 1990 până în 2003, fiind directorul Centrului de Istorie a Evreilor din România şi cercetător principal al Institutului de Cercetare a Diasporei. Niciodată nu m-am prezentat ca director al Institutului Diasporei, ce îngloba Centrul pe care îl dirijam, şi niciodată nu m-am prezentat cu alt titlu decât cele câştigate legal. Cine se îndoieşte de acest fapt are la dispoziţie documentele cu numirea mea în aceste funcţii, ca şi broşurile Universităţii Tel Aviv.

2. Nu am fost niciodată "asistentul" domnului Goren-Goldstein. Legăturile mele cu domnia-sa erau cele generate de obligaţiile conducătorului unei structuri academice faţă de donatorul şi iniţiatorul acestei structuri. Deci nu aveam cum să trăiesc "din mila lui" şi nu avea cum "să mă arunce". Teşu Solomovici ar trebui să ştie că un particular, chiar donator fiind, nu poate "arunca" şi nici "angaja" pe nimeni într-o universitate israeliană.

3. În ce priveşte "patalamaua procurata pe sub tejghea" în România, este o gravă insultă nu atât la adresa mea, cât mai ales a sistemului de învăţământ românesc şi a două universităţi de stat, care mi-au oferit acest titlu (Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative şi Universitatea din Bucureşti), cât şi a Comisiei de specialitate a Ministerului Învăţământului. Las ca reacţia să vină de la aceste instituţii.

4. În ce priveşte răspunsul meu la atacul lui T.S. împotriva Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, repet ce am spus şi atunci: domnul Solomovici a acţionat după modelul vadimist, împroşcând cu noroi în dreapta şi stânga; cred că drumul denunţului nu este calea însănătoşirii morale.

5. Personal, îmi fac un titlu de glorie din faptul că, împotriva părerii iniţiale a editurii Hasefer, am militat pentru – şi am reuşit – publicarea lucrării fundamentale a lui Jean Ancel despre capitolul românesc al Holocaustului. În acest context, este interesant sistemul de gândire al d-lui Solomovici, care demască intervenţia unor "forţe iudaice din străinătate" în favoarea publicării cărţii lui Ancel. Domniasa şi-a însuşit cel mai "curat" limbaj antisemit. Dar nu numai limbajul... Câtă dreptate avea un distins cercetător al culturii evreieşti şi al realităţilor evreo-române să spună că "Teşu este varianta evreiască a lui Corneliu Vadim Tudor". La fel de nociv, la fel de maculant!

Atât despre acuzaţiile calomniatoare ale domnului Teşu Solomovici.

Nu pot să nu subliniez, încă o dată, că oameni ca Teşu poluează grav atât atmosfera culturală din România, cât şi relaţiile culturale dintre România şi Israel. Sistemul calomniei, al falsului, al răstălmăcirii este mai mult decât periculos. Cu câteva luni înainte el a "interpretat pe cont propriu" o comunicare a unui mare savant israelian, *profesorul Moshe Idel. Fireşte, aici Teşu are o circumstanţă. El nu îl poate înţelege pe Idel. E ca şi cum eu aş încerca să înţeleg o complicată problemă de fizică cuantică. Diferenţa este că eu nu scriu despre fizică. Mai grav este că replica lui Moshe Idel nu a fost publicată în ziarul "Ziua", care a ignorat dreptul legitim la replică, în acest caz replica venind de la o mare personalitate ştiinţifică.*

Îi comunic domnului Teşu Solomovici că a depăşit de mult şi cu mult o anume limită. Aşa că voi decide, în cel mai scurt timp, cum, unde şi când voi reacţiona, conform cu valori morale şi legale unanim recunoscute.

În acelaşi timp, nu pot să nu atrag atenţia asupra practicii ziarului "Ziua", de a-şi deschide paginile unor calomnii neverificate, scrise într-un limbaj suburban. Un mod cel puţin bizar de interpretare a libertăţii cuvântului şi a valorilor presei democratice. Fireşte, articolul calomniator al lui Teşu din "Ziua" are o puternică tentă personală, încercându-se discreditarea mea.

Dar nu este numai atât, Teşu Solomovici şi cei care îl folosesc şi îi dau o tribună vor să lovească în aceste valori, cu care m-am identificat în ultimii ani: respectul alterităţii, asumarea istoriei, şi în primul rând a capitolului românesc al Holocaustului, prevenirea ascensiunii extremismului politic.»

Prezenţe, prezenţe...

■ În lunarul "Steaua", din Cluj, întâlnim versuri de **Andrei Fischof** şi **Riri Silvia Manor.**

■ Prozatoarea **Getta Berghoff** se bucură de succes în lumea *tribului* din Canada. Revista "Semnalul" din Montreal a reprodus câteva din povestirile din recentul volum al scriitoarei, "Pe firul de aţă".

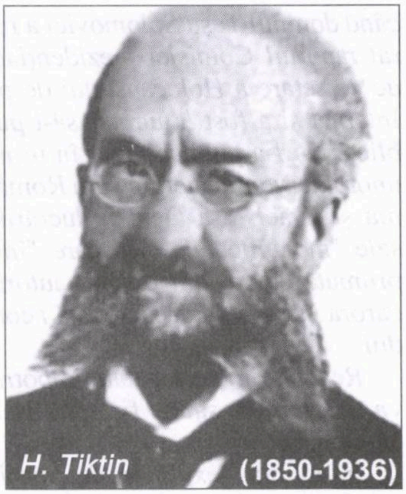

■ Atentă, ca de obicei – dar parcă mai atentă ca oricând – la evocarea valorilor din *trib* se arată a fi "Realitatea Evreiască". Boris Marian scrie despre marele lingvist **Heimann (Hariton) Tiktin,** de la moartea căruia s-au împlinit 70 de ani.

■ Şi tot el schiţează portretul poetului **George Almosnino** (ar fi împlinit 70 de ani).

■ Andrei Banc ne aminteşte de acad. **Martin Bercovici,** creatorul reţelei hidrotehnice a României şi omul care, în timpul războiului, reuşise să întemeieze o şcoală politehnică evreiască.

■ Viaţa muzicienei **Cici Stein,** care s-a stins din viaţă nu de mult, este prezentată de Iulia Deleanu. Şi tot ea prezintă volumul "Antic şi modern – in honorem Lucia Wald", consacrat eminentei profesoare de lingvistică **Lucia Wald,** care a împlinit 80 de ani.

■ Tot Iulia Deleanu scrie despre dr-ul **Iancu Feldstein,** din Israel, pe care l-am sărbătorit recent cu prilejul intrării în rândurile nonagenarilor.

■ În revista lunară "Historia, scriitorul Barbu Cioculescu vorbeşte de un interesant document găsit în arhiva tatălui său, marele critic Şerban Cioculescu. E vorba de o scrisoare către Ş.C. a lui **Theodor Lavi** (fost deţinut politic în epoca Dej, emigrat în Israel, unde a participat la organizarea Yad Vashemului).

■ Sub semnătura cunoscutului critic Alex. Ştefănescu a apărut în "România literară" o amplă recenzie la volumul "Înainte de a fi prea târziu" de **Gina Sebastian Alcalay:**

«Autoarea are o minte clară, în care lumea contemporană se reflectă ca într-o oglindă veneţiană. Avem multe de învăţat de la această doamnă (care în 2007 va împlini 80 de ani) în ceea ce priveşte gândirea limpede, neafectată de porniri viscerale, de genul cărora le dau curs în văzul lumii mulţi dintre "marii" noştri ziarişti de după 1989.

Numeroase eseuri sunt consacrate unor scriitori (Mihail Sebastian, Nicolae Balotă, Gabriel Liiceanu, Al. Mirodan, Virgil Duda ş.a.) care reprezintă ceva în cultura română şi pe care Gina Sebastian Alcalay îi tratează cu înţelegere şi fineţe. Are dreptate Gabriel Dimisianu, semnatarul prefeţei, să conchidă: "În totalitate, eseurile Ginei Sebastian Alcalay răsfrâng raporturile cu frământata lume contemporană ale unui intelectual umanist, de subliniată vocaţie liberală, cu o suplă gândire şi cu un stil al ideilor atrăgător, ataşant".»

■ Atenţie: când vorbim despre talentele din trib nu avem în vedere numai lumea literaro-artistico-ştiinţifică. Mai sunt şi altfel de talente. Unul dintre aceştia a apărut de curând la emisiunea "Surprize, surprize" de la televiziunea română. Scrie Sanda Faur în "Realitatea Evreiască":

*«Andreea Marin, zâna întâmplărilor neaşteptate, a melodramei de musical şi a facerilor de bine, sponsorizate, ne-a făcut în emisiunea sa de sâmbătă o frumoasă surpriză-surpriză. Ni l-a adus pe platou - cu sofisticata sa colecţie de coliere şi inele cu tot – pe bijutierul de faimă şi folosinţă internaţională **Gianni Lazarov.** Nimeni altul decât coreligionarul nostru Lazăr Marcovitz, plecat la 17 ani din Bacăul natal spre Israel, făcând un lung sejur*

profesional în Germania și Italia, și întorcându-se acum, la 60 de ani, să-și revadă iarba verde de acasă și colegii de liceu.»

■ S-a vorbit prea puțin despre ea. Acum se vorbește mai mult (și pe bună dreptate). E vorba de **Simona Nistor.** Expoziția ei de pictură pe sticlă, acuarelă și grafică, deschisă de curând la "Alpha Bank", din București, s-a bucurat de un real succes, de public și de critică. Vom reveni.

••• Facem mea culpa. Pe la finele anului trecut s-au împlinit 100 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai semnificativi evrei din trib: boxerul Moți Spakov, fost campion al României la categoria grea. Cerând scuze pentru întârzierea cu care semnalăm aniversarea, ne grăbim să elogiem amintirea marelui sportiv, omul cu pumnii de fier, a cărui prezență pe ringurile bucureștene dinainte de război simboliza opusul ițicului cotidian, cu oiveiuri, din mentalitatea și "Porunca vremii".

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Conducătorii de la Mas Hachnasa sunt arestați la domiciliu.

După impozitele pe care ni le-au luat, ei trebuiau de mult să fie arestați la domiciliile noastre.»

Și încă una:

«În America a murit cea mai bătrână femeie din lume.

Dar – nici o grijă. În locul ei a rămas o altă femeie care este femeia cea mai bătrână din lume.»

••• Avram Croitoru, autorul "Fonotecii de Aur" de la București, ne-a obișnuit cu interviuri luate la domiciliu personalităților din *trib,* din România.

Dar de la o vreme, omul mai face și excepții. Recent, am dat în "Realitatea Evreiască" peste o discuție cu Tehila Ofer, colega noastră de condei din Israel. Extrase, din care aflăm amănunte din trecutul nu prea cunoscut al unei ziariste cunoscute:

Tehila Ofer și soțul ei, Zeev

«– V-ați născut în România.

– Era în Bucureștii anului 1930, când s-a eliberat un certificat de naștere pe care era înscris numele meu – Tita Grinberg.

– Și ați trăit în Capitală?

– Foarte puțină vreme. Familia a trebuit să se transplanteze la Bacău, localitate în care mi-am petrecut sau, mai bine zis, mi-a trecut copilăria.

Era în anii grei ai războiului și învățam la Liceul Evreiesc când am devenit membru al mișcării sioniste de tineret "Hașomer Hațair", aflată în plină clandestinitate.

– După terminarea războiului, cât timp ați mai stat în Bacău?

– La vârsta de 14 ani, idealurile, visurile, dragostea pentru Sion m-au determinat să-mi fac bagajul – e un fel de a spune, căci nu prea aveam bagaj – și să plec spre Palestina aflată sub mandat britanic.

Primele încercări au eșuat și doar la 16 ani am reușit să plec.

– Ați plecat împreună cu familia?

– Părinții au mai rămas în România, iar eu am plecat ilegal, pe un vapor spre Palestina. Au urmat zile și nopți chinuite în bătaia valurilor. Când am ajuns la țărmul mult dorit, m-am trezit deportată în Cipru. Pot spune că abia la sfârșitul anului 1946 am venit în Ereț Israel.

– Aveați 16-17 ani. Ce ați făcut în locuri necunoscute, unde auzeați vorbindu-se o limbă necunoscută?

– Timp de un an am fost în kibuțul Mesilot, unde, după orele lucrate la câmp, am învățat ebraica în cadrul "Aliat Hanoar". Era în decembrie 1947 când m-am înrolat, ca voluntară, în Palmah, unitățile de elită ale organizației clandestine de autoapărare Hagana. Am participat la Războiul de Independență a Israelului cu primul regiment, în celebra divizie Iftah. La terminarea stagiului militar, am început studiile pentru a deveni profesoară. Timp de câțiva ani, în calitate de cadru didactic, m-am străduit să le insuflu celor mai tineri dragoste din dragostea mea pentru "ţara veche, ţara nouă".

– *Serviţi aceeaşi nobilă cauză şi ca ziaristă.*

– Mi-am început activitatea în domeniul publicistic în 1961, ca membră în redacţia ziarului "Haboker". A urmat ziarul "Haaretz" şi apoi "Maariv", unde timp de 22 de ani am ajuns să urc treptele ierarhiei profesionale de la reporter la redactor-şef al unor pagini sau reviste-supliment.

– *Întreaga activitate s-a desfăşurat în perimetrul cuvântului tipărit?*

– Gândurile mele au mai fost exprimate prin microfon la emisiuni ale postului "Kol Israel" şi prin realizarea unor scurt metraje pentru televiziune.

– *Uneori, de la ziaristică la literatură nu este decât un pas.*

– L-am făcut publicând mai multe cărţi, dintre care unele cu caracter biografic.

– *De exemplu...*

– "Elie Meisels", despre un tânăr invalid, carte prefaţată de prof. Albert Sabin, cel care a dezvoltat serul antipolio, şi de către Shimon Peres.

– *Ce cărţi au urmat?*

– "Ira", despre un aviator din Forţele Aeriene ale Israelului; "Un om de viziune şi acţiune", despre prof. Shmuel Eisenstadt; "Haviva", carte scrisă în colaborare cu soţul meu, Zeev Ofer – prezintă misiunea paraşutistei Haviva Reick în Europa ocupată de nazişti; "Fiecare loc ne aminteşte" – e vorba de locurile unde activa Hagana în ilegalitate; "În faţa porţii blocate", scrisă împreună cu pictorul Shmuel Katz, prezintă odiseea unui vapor de emigranţi ilegali în drumul lor spre Israel.

– *Aceste cărţi, dintre care unele cred că au elemente autobiografice, tratează probleme grave de viaţă.*

– Am scris, în colaborare cu Smadar Shir, o carte care descreţeşte frunţile, "Să-ţi iei zestre", plină de sfaturi umoristice pentru o mireasă.

– *În afara timpului dedicat scrierilor?*

– Am desfăşurat şi desfăşor o intensă activitate publică, fie ca preşedintă a Asociaţiei Internaţionale a Ziaristelor, fie ca membră în conducerea Consiliului Israelian al Consumatorilor, în cea a Kupat Holim sau a organizaţiilor de veterani Hagana şi Palmah. Dacă mai adaug şi conferinţele pe care le ţin...

– *Avem imaginea unei vieţi rodnice pentru care aţi fost premiată de Fundaţia Culturală Ianculovici şi aţi fost numită "Persona Distincta" de S.I.R., tribul evreilor israelieni originari din România, ca semn că nu aţi uitat de unde aţi plecat.*

– Fireşte că n-am uitat. M-am dedicat cercetării contribuţiei israelienilor originari din România la renaşterea şi dezvoltarea Statului Israel, cercetări concretizate prin editarea, în cadrul unui colectiv, a unor volume pe această temă.

– *Aţi amintit mai înainte de soţul dumneavoastră...*

– Sunt căsătorită de o viaţă cu Zeev, azi colonel în rezervă, şi avem un fiu, dr. Avy Ofer, arheolog şi specialist în Hi-Tech...

– *...fiu care v-a oferit bucuria de a fi bunicii a doi nepoţi.»*

••• Un regizor român de film, care merită toată stima noastră (jos pălăria!) este Radu Gabrea. Simţind şi gândind *în răspăr* cu cetăţeni à la Vadim Tudor, Ion Coja, Paul Goma sau Corvin Lupu, el a realizat în anii din urmă câteva filme documentare de bună, foarte bună calitate, consacrate istoriei şi culturii evreo-române. În anul 2000 a produs "Struma". În 2004 – un film despre "Moştenirea lui Goldfaden". Iar mai nou, documentarul "Rumenye, Rumenye", unde vine vorba despre istoria genului muzical klezmer. Nu de mult, filmul a fost prezentat la Cinemateca din Ierusalim, fiind primit cu aplauze "la scenă deschisă".

Aşa cum aflăm din "Realitatea Evreiască", *«spectatorul asistă la trasarea drumului parcurs de acest tip de muzică klezmer, de pe plaiurile româneşti până în America. A fost atât de cunoscută şi răspândită, încât marii compozitori şi cântăreţi americani de blues se duceau adesea să o asculte, preluând multe elemente chiar în melodiile proprii. Klezmerul românesc şi doina evreiască se cântă şi astăzi în multe locuri din America, la nunţi şi petreceri, la Bar Mitzva sau la alte sărbători evreieşti. Şi chiar dacă descendenţii celor care au dus cu ei melodiile nu mai vorbesc româneşte, această muzică le trezeşte întotdeauna nostalgia pământului natal al părinţilor şi bunicilor lor.»*

••• În acelaşi "Adevăr literar şi artistic" despre care am pomenit în aceste pagini, întâlnim, sub iscălitura lui Vasile Andru, o mică poveste (din categoria "viaţa-i plină de surprize") despre o călugăriţă vestită pe vremuri, Maica Veroni-

De pe Internet

Pe patul de moarte, un şef al Mafiei îşi cheamă unicul nepot:

– Ascultă, nepoate, eu mă duc şi ca să-ţi aduci aminte de mine, iată acest revolver fabricat special pentru mine...

– Nu te supăra, bunicule, dar eu nu mă omor după arme. N-ai putea, în schimb, să-mi laşi moştenire ceasul tău Rolex?

– Nepoate, în scurt timp tu vei conduce această afacere; vei avea o nevastă frumoasă şi o mulţime de bani. Dar într-o bună zi, când vei veni acasă, îţi vei găsi, *nu este exclus,* nevasta în pat cu alt bărbat. Ce vei face atunci? Vei scoate ceasul?

Maica Veronica

ca, de la Mânăstirea Vladimireşti şi o faptă săvârşită de ea într-un tren.

«La sfârşit de martie 1940 – scrie V.A. – *Maica Veronica salvează un adolescent evreu, de 17 ani, din mâinile a doi legionari care voiau să-l asasineze. Ea venea cu trenul, de la Vaslui la Vladimireşti. Cei doi "haplăi" (cum îi numeşte ea), "îmbătaţi de faptă crudă" (zice ea), l-au târât pe evreu la geamul compartimentului şi-l îndesau pe geam să-l arunce. Nimeni nu intervenea. Călătorii erau împietriţi, îngroziţi. Veronica s-a aruncat spre cei doi, şi-a înfipt mâinile în capul lor, a răcnit că băiatul este vărul ei, Nicolae. Cei doi, văzând haină de călugăriţă, au căzut în genunchi.*

Părinţii băiatului, sionişti, aflând aceasta, au fost cutremuraţi şi au cerut să se convertească la creştinism,, zicând "vom face faptele creştinismului de-acum". La fel, băiatul salvat a zis: "Isus Hristos m–a salvat de la moarte prin dumneata. Vreau să mă fac creştin şi te rog să-mi fii naşă". Apoi, familia creştinată a plecat în Israel. Iar peste ani şi ani, Maica Veronica primea de acolo, de departe, semne de gratitudine. Zicea: "Viaţă lungă are floarea recunoştinţei".»

••• Confratele nostru Victor Nămolaru, din Naharia, a avut în timpul războiului cu Hezbollah din vara lui 2006 o experienţă pe care nu o poate uita nici astăzi. Într-o scrisoare adresată redacţiei, el povesteşte:

«Precum ştiţi – de nu, aflaţi acum – casa mi-a fost lovită de două katiuşe, din cele 900 ce s-au abătut asupra Nahariei. În dimineaţa zilei de 13 iulie, ora 7.12, un zgomot infernal a trecut deasupra locuinţei. Totul în jur a început să trepideze, a urmat, după alte trei-patru minute, o nouă zdruncinătură, apoi o linişte grea. Ne-am dumirit repede. Până după Anul Nou am stat în alt cartier, la fiica mea, care avea o cameră de adăpost. Casa în care locuiam a fost larg deschidă celor ce voiau s-o viziteze – totul era praf şi pulbere: uşi, ferestre, trisuri. Spre cinstea lor, hoţii nu mi-au luat un fir de aţă.Vă scriu din vechea locuinţă, vă scriu greu, foarte greu, nu mă pot concentra – nu ştiu dacă mai sunt, cum zic reporterii, "într-o stare de şoc", dar 13 iulie nu-mi iese din minte.»

••• Povestea se repetă. Nici anul acesta (la fel cum nici acum 2, 3 sau 4 ani), la Târgul de carte din Ierusalim, cititorii din *alia* nu vor avea şansa să găsească un stand cu cărţi scrise de autorii noştri pe româneşte. Aceşti autori s-au resemnat, mulţumind-se să ofteze filozofic: aşa suntem noi… Dar nu toţi. Prozatoarea Getta Berghoff, de pildă, supărată (şi pe drept cuvânt) că nu poate, ca şi alţi colegi de-ai ei, să-şi prezinte pe un stand de la Târg ultima sa carte, s-a adresat în acest sens Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română. Ea a primit din partea conducerii sus-amintitei asociaţii următorul răspuns: Asociaţia nu are bani ca să închirieze un stand.

Un volum de mare succes în rândul cititorilor

I. ŞTIRU

Cu haina ruptă și pantaloni de aceeași culoare

Amintiri despre ieşeni şi însemnări de călătorie

"O carte cu o scriitură plină de supleţe şi dezinvoltură, o carte care, nu ne îndoim, se va citi cu folos, se va citi cu plăcere".

Prof. univ. dr. Al. Husar

●

A rămas un număr limitat de exemplare

Comenzi la autor:

Rh. Hertzfeld 8/24
Tel Aviv 67530
Tel. 03/739-3006
(50 shekeli)

CAROL FELDMAN

Gânduri despre Carol

E greu să scrii despre cineva care ne-a părăsit, mai ales când e vorba de un coleg cu care ai început legăturile de drum, în teatru, în urmă cu o jumătate de secol. Deși majoritatea acestor ani nu i-am petrecut împreună, datorită meandrelor drumurilor fiecăruia, pe variatele scene ale vieții, legătura începută în primii ani ai tinereții noastre la Studioul TES din București, apoi – sporadic – acolo și aici, a continuat, într-un spirit colegial, cu respect reciproc. Nu, nu s-au ciocnit la noi niciodată aceste două elemente care, uneori – și mai ales în teatru – nu-s în armonie... Dintotdeauna, începând cu primii ani ai carierei noastre, în relativ puținul timp cât am lucrat la TES, împreună, și el și eu am considerat că amândoi aveam locul justificat și binemeritat pe această scenă.

Gândindu-mă zilnic – ca niciodată – la Carol Marcovici, care nu mai este, se derulează în memorie, ca un film, trecutul nostru, viața noastră comună până în 1965, când eu și soția mea – colegă cu noi – am făcut alia; apoi, ne-am revăzut în 1977, când și el a venit în Israel cu soția lui, care, la câteva zile de la venire, a născut primul lor copil. Ne întâlneam din când în când; am și apărut pe scenă de câteva ori, ocazional, împreună; el a citit, la lansarea cărților mele, din textele mele, cu talent, cu prietenie...

Zilele trecute mi-am amintit de primul nostru spectacol de la TES, în care noi doi am jucat rolurile principale masculine. Piesa se numea "Tinerețea părinților", de Boris Gorbatov și, fiind un spectacol de producție a studioului, cu participarea unor actori de seamă ai TES-ului, (Dina König, Isac Havis, Manno Ripel) a fost inclus în repertoriul teatrului. Multprețuitul nostru David Esrig ne-a regizat. Știam că păstrasem revista "Teatrul", veche de aproape jumătate de secol, în care apăruse o cronică a acestui spectacol, semnată de I. Rusu și din care am recitit acum rândurile: "...Carol Feldman (Stepan Reabinin) și Carol Marcovici (Andrei) dovedesc stăpânirea mai fermă a tehnicii actoricești (...) demonstrând virtuți și potențiale dramatice care recomandă două personalități actoricești vrednice de urmărit...".

I-am "urmărit" pe "cei doi"...

El a trăit o adevărată viață de actor pe tot parcursul vieții sale, perseverând cu mult talent și cu multă voință, pe scene diferite și în condiții diferite. A obținut multe, multe rezultate profesionale prețioase. Nu s-a oprit din drumul ales nici când s-a lovit de obstacole... N-a "evadat", ca alții...

I-am urmărit, colegial, și de departe și de mai aproape activitatea, realizările. Consider că anii de pe scena TES-ului au fost cei mai buni, cei mai elocvenți, cei mai frumoși ai carierei lui Carol Marcovici. În acești ani – aproximativ 18, dacă socotesc bine – el a fost, în cea mai mare parte, prim actor al TES-ului din noua generație, jucând și realizând roluri mari și memorabile. Am auzit de realizările lui Carol, am citit în presă, mi s-a povestit. Și m-am bucurat. Sincer. Și l-am invidiat, știind că el face teatru, teatru bun, și că e "servit" după virtuțile sale profesionale, generoase și multiple, culegând roade binemeritate.

Israelul, și pentru colegul meu Carol, venit aici cu un palmares de prim actor, a însemnat altceva... Asta nu înseamnă că, în condiții de cu totul altă natură, el nu a realizat și aici lucruri prețioase. Și la "Habima" și la "Hacameri". Dar... Am discutat, nu o dată, cu el, despre aceste "dar"-uri... Nu e un lucru ușor pentru un actor – în general – dar mai ales pentru unul care are o asemenea consacrare cum Carol o avea deja... Limba, mentalitatea, "colegii"... Carol le-a înfruntat cu bărbăție, dar și cu nu puțină suferință...

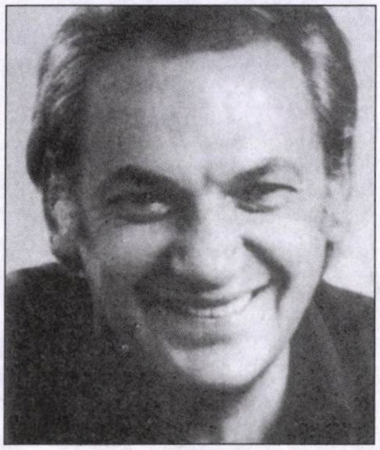

Carol Marcovici: era un nume

L-am văzut într-un rol minunat la "Hacameri", în musicalul făcut după "Mizerabilii", Javert. Carol dubla în acest rol pe titularul... X (un cântăreț nici măcar prea renumit). La capitolul actorie, putea lua lecții de la Carol. Acesta, cu multiplele sale calități scenice – și de cântăreț – a realizat un excepțional Javert, dar... a trebuit să se mulțumească doar cu dublura. Și altele, și altele... Comentariile-s aproape de prisos... Nici la teatrul "Idișpil" nu a fost servit pe măsura posibilităților sale. Dar, tot ce a făcut Carol pe scenă, era o demonstrație de înalt profesionalism. Scena era pentru el viața lui. Și ca în viață, a trăit scena și cu binele și cu răul ei. A părăsit-o – din păcate – când viața i s-a terminat...

...Mi-e greu să scriu aceste rânduri despre colegul care nu mai e, pe care l-am cunoscut când a avut 19 ani, la Studio, la București, unde venise, împreună cu viitoarea mea soție, de la Piatra Neamț. Au trecut de atunci zeci de ani. Ani în care Carol Marcovici devenise cunoscut – "un nume" – nu numai pe scena idiș, unde a jucat, ci și pe cea a teatrului din România în general, în acei ani.

E trist că ne-a părăsit când încă nu se simțea obosit de scena pe care a slujit-o cu hărnicie, cu dăruire exemplară, o viață. Dorea să continue, căci mai avea să-i dăruiască multe...

Ihie zihro baruh!

RUTH GUTMAN BEN ZWI

Dr. Norbert Wertheim

S-a stins din viață în noaptea de 26 noiembrie 2006 neurologul și psihiatrul Dr. Norbert Wertheim; Nodea pentru prieteni. Era un profesionist de prim rang, dotat cu talente multiple, exprimate în viața sa profesională și în activități laterale. Medicul era poliglot, traducător, muzicolog, conferențiar, fotograf. Le practica pe toate cu pasiune și dezinvoltură.

Biografia lui Nodea Wertheim (1922-2006) este în același timp exemplară pentru această generație de evrei din România și atipică prin dimensiunile intelectuale de primă mărime.

Fiu al unei familii înstărite de origine rusă, Nodea crește la București; capătă o educație aleasă, la 18 ani e bacalaureat, poliglot, dar ca evreu, lipsit de dreptul la învățătură superioară. În schimb are datoria de a presta muncă obligatorie: curăță zăpada în Capitală.

Optimist, se înscrie la cursurile universității înființate de prof. Ernest Abason, pe care le urmează până în 1944, când intră prin concurs direct în anul IV al Facultății de Medicină din București. După absolvire se specializează în neurologie și psihiatrie. A lucrat din 1948 la Spitalul Central și din 1950 până în 1962 la Serviciul de neurologie condus de prof. Façon.

Anul 1962 aduce – în fine – aliaua. Dr. Wertheim și-a continuat aici cariera de neurolog și psihiatru, conducând secția de neurologie a Kupat Holim din regiunea Sharon până în 1990.

Pe la mijlocul acestei perioade l–am întrebat cum se face că având în vedere valoarea sa și stima de care se bucură nu intră în circuitul universitar. Răspunsul lui Nodea a fost simplu: pentru că aș fi nevoit să renunț la celelalte activități ale mele și nu vreau să fiu unilateral.

În acest răstimp Dr. Wertheim a efectuat și o seamă de cercetări publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate ("The Brain", "L'Encephale") și în tratate prestigioase de neurologie ca "Problems of Dynamic Neurology" (1963, Ierusalim), "Handbook of Clinical Neurology" (1969, Amsterdam) sau "The Music and The Brain" (1977, Londra). În Israel s-a specializat în hipnoterapie, subiect despre care a și ținut un curs suprauniversitar și altul la Societatea națională de hipnoterapie.

Printre "celelalte activități" Dr. Wertheim a fost un harnic traducător de articole științifice și tălmăcitor în limba română al operelor complete ale lui Pavlov publicate de Academia Română.

Iată-ne ajunși la activitatea secundară a lui Nodea: muzica.

Cultura muzicală a Dr. Wertheim se situa la nivelul unui profesionist de înaltă ținută. Iubea, simțea, cunoștea, înțelegea, analiza muzica cu pasiune și cu luciditate. Era un interlocutor extraordinar de interesant pentru că vorbind despre muzică Nodea se dedubla: era în același timp un îndrăgostit pătimaș și un disecator rațional. La el admirația nu stingherea ironia. Avea talentul de a afla legături – adesea insolite – între opere de artă aparent total disparate. Vorbea și scria despre muzică cu mult farmec.

În anii 1954-59 și-a pus în valoare acest har colaborând la ciclul prestigios al redacției de muzicologie a Radio-ului București "Mari scriitori despre muzică și muzicieni".

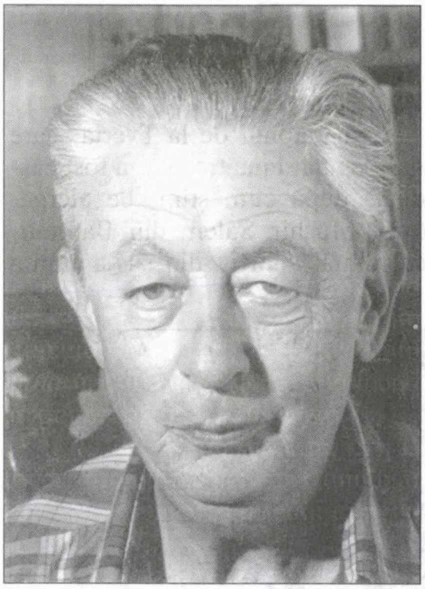
Nodea

Solicitat în Israel a continuat să publice articole despre muzică – în ebraică – de exemplu în revista "Opus" – și era un foarte apreciat prezentator al concertelor Ansamblului Baroc.

Dragostea sa pentru arta sunetelor și dorința de a executa el însuși muzica iubită l-a dus la cumpărarea în 1977 a unei bune orgi electronice. A învățat, a studiat și a ajuns să–i stăpânească tehnica instrumentală (din cele mai complexe) și să execute partituri dificile, formându-și un repertoriu de muzică barocă echivalent al câtorva recitale pe care le interpreta – cu memoria sa fenomenală – pe de rost.

Un alt hobby cu care, distrându-se, transmitea impresii și emoții era fotografia, surprinderea în obiectiv a unor instantanee, a unor momente de viață, a multor portrete. Aceste imagini prinse de Nodea trădează de multe ori adâncimea privirii psihiatrului.

Se mai pot scrie multe despre Dr. Norbert Wertheim: despre cultura sa extinsă și profundă, despre umorul lui fin și acid și chiar despre demnitatea cu care și-a suportat îmbătrânirea.

Ne va lipsi figura sa de intelectual plurivalent, de estet exigent.

Sport

Ne place că...

...maratonul de la Tveria, care s-a disputat luna trecută, a fost câştigat, după cum ştim, de alergătorul Mushir Salem din Bahrein, cel dintâi sportiv din sus-amintita ţară arabă care, în ciuda tuturor riscurilor, a hotărât să participe la această întrecere; ne place mai puţin că la întoarcerea acasă, în loc să fie felicitat pentru medalia obţinută, responsabilii cu sportul pur şi fair-play-ul din Bahrein l-au porcăit în toate felurile, punându-l la zid pentru participarea sa la maratonul sionist şi retrăgându-i cetăţenia ţării.

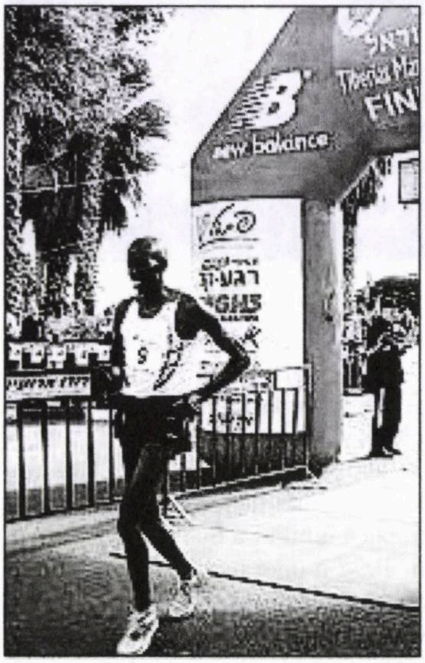

Ne place că...

...virgulă cardinalul Tarcisio Bertone, Secretar de Stat la Vatican, a declarat agenţiei italiene de ştiri Ansa că este foarte posibil ca, într-un an-doi, Vaticanul să aibă o echipă de fotbal "la nivelul cluburilor A.S. Roma, Internazionale Milano şi Sampdoria Genova".

Nu ne place că...

...aşa cum a declarat Valeriu Ioniţă, delegatul Federaţiei Române de Fotbal, la meciurile de futsal (aşa-i zice, sorry, e vorba de fotbal în sală) România-Turcia, jucătorul turc Umit Davala a cerut gazdelor să-i aducă "fetiţe" la cantonamentul de la Mogoşoaia, unde se afla echipa de la Istanbul; ne place, în schimb, că, ţinând seama de fel de fel de obiceiuri rămase de pe vremea otomanilor, futsalistul nu a cerut băieţei.

Nu ne place (deşi...) că...

...aşa cum aflăm din "Cotidianul", Cornel Răsmeriţă, primarul oraşului Lupeni, este gata să-l cedeze echipei Jiul-Petroşani pe portarul Cristian Belgrădean (de la Minerul-Lupeni) dacă clubul din Petroşani va finanţa, în schimb, construcţia unei conducte care să aprovizioneze oraşul cu gaz metan; nu ne place (dar de data asta chiar nu ne place) că avem de-a face cu o adevărată metodă de achiziţionare a jucătorilor; acum o jumătate de an, numitul Fani Vrânceanu a fost cedat pentru o jumătate de porc, iar Cătălin Munteanu a fost cumpărat de Steaua pentru două plase de porţi, 20 de mingi şi câteva damigene de vin.

Ne place că...

...aşa cum ne informează corespondentul nostru din Haifa, d. Iacob Zimbler, portarul de origine germană S. Lehrman, de la echipa engleză Arsenal, a recunoscut că el (dar şi alţi portari) foloseşte guma de mestecat pentru a o scuipa în mănuşi şi a reţine astfel mingea cu mai multă siguranţă.

Nu ne place că...

...în cadrul unui meci disputat la Bonn, computerul "Fritz", construit de germani, l-a învins pe campionul mondial la şah, rusul Vladimir Kramnik; acesta a pierdut două jocuri şi a făcut patru remize.

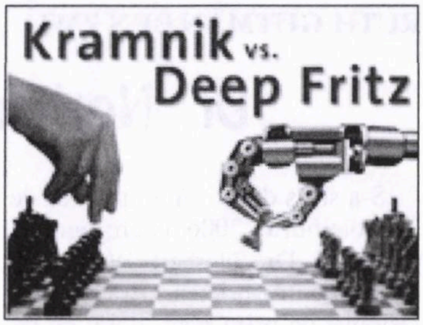

Ne place (deşi n-avem nici un interes în această afacere) că...

...am citit următoarele în "Romanian Journal", din New York:

«Fostul selecţioner al Angliei, Sven Goran Eriksson, are o relaţie cu o cântăreaţă din România, Ruxandra Galeriu, cu care a avut mai multe întâlniri în secret în perioada în care era logodit cu Nancy Dell'Ollio, informează "News of the World".

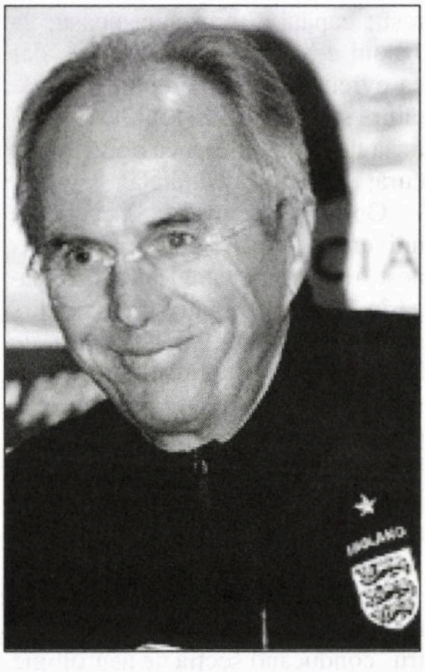

"Acum putem dezvălui identitatea misterioasei frumoase fotografiate cu Sven Goran Eriksson după eşecul de la Cupa Mondială al Angliei. Ea este o cântăreaţă română

sexy de cabaret, Ruxandra Galeriu", notează publicaţia engleză. Ruxandra Galeriu a discutat la Bucureşti cu un reporter de la "News of the World", căruia i-a mărturisit că îl cunoaşte bine pe Eriksson. "Câteva ore mai tîrziu, în oraş a venit cu avionul şi tehnicianul în vârstă de 58 de ani, pentru ultima sa întâlnire cu bruneta în vârstă de 33 de ani", menţionează săptămânalul citat. "News of the World" precizează că agentul cântăreţei, care este şi cumnatul ei, Danny Cioacă, l-a ameninţat la telefon pe reporterul publicaţiei. "Tu eşti tipul pe care l-am întâlnit mai devreme? Te voi găsi şi îţi voi rupe picioarele", a spus Cioacă. Sven Goran Eriksson a întâlnit-o pe Ruxandra Galeriu pentru prima dată în luna ianuarie, în Dubai. Trupa tinerei, "Young Generation And The Twins", era cazată pentru o lună la hotelul Burj al Arab. În luna aprilie, Eriksson s-a deplasat în China, motivându-şi plecarea din Anglia printr-o vizită privată pentru promovarea unei investiţii imobiliare. Trupa Ruxandrei Galeriu, din care face parte şi sora geamănă a acesteia, Beatrice (căsătorită cu Danny Cioacă), avea în acea perioadă un angajament la hotelul Hilton din Shanghai. "Sven a parcurs distanţe mari ca să o vadă pe Ruxandra. Erau disperaţi să se întâlnească mai des. Este dificil pentru personalităţi să scape de lumina reflectoarelor şi Sven a trebuit să străbată jumătate de glob ca să o facă", a declarat o sursă din anturajul tehnicianului. În luna iulie, după eliminarea Angliei de la Cupa Mondială, Eriksson a fost fotografiat la reşedinţa sa din Suedia împreună cu românca. În perioada aceea fostul selecţioner era încă logodit cu Nancy Dell'Ollio, dar îi ceruse acesteia să nu îl însoţească în Suedia. Potrivit publicaţiei citate, ultima întâlnire dintre Eriksson şi Ruxandra Galeriu a avut loc de curând, când antrenorul a venit la Bucureşti cu un avion de la Paris, fiind întâmpinat la aeroport de Danny Cioacă. În aceeaşi zi, dar cu câteva ore înainte de sosirea tehnicianului, Cioacă a declarat că nu ştie de venirea lui Eriksson. "Nu ştiam că va veni. Probabil că vine pentru meci, dar noi nu îl vom întâlni", a spus Cioacă.»

CALENDAR

Februarie

1 februarie s-a născut I. M. Ştefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosef Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
9 februarie a murit Gherasim Luca (1994)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
17 februarie a murit Irina Gorun-Bercovici (1985)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
22 februarie a murit Ionel Mihnea (1977)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? februarie a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Prof. Ady Garfunkel, de la Facultatea de Stomatologie a Universităţii Ebraice din Ierusalim: ideea lui de a înfiinţa o asociaţie care oferă asistenţă dentară la domiciliu persoanelor imobilizate în pat sau într-un scaun cu rotile se bucură de un mare succes în rândurile celor interesaţi şi ale familiilor lor.

În scădere

Avraham Poraz, fost ministru (şi fost conducător al Partidului Shinui): faptul că în ultima vreme este absent de pe scena politică, rezumându-se la activitatea sa de avocat, a dezamăgit pe admiratorii săi din alia, care sperau ca această personalitate remarcabilă a Israelului de azi să participe, pe măsura marilor sale capacităţi, la viaţa socială şi culturală a *alialei* (unde e lipsă mare de oameni ca el).

■ Cine ştie? Poate altădată îl vom face pe Holocaust. Şi-l vom face ca lumea, cu acte în regulă!

„Realitatea Evreiască" a renunţat la „diplomaţie". Să fie într-un ceas bun.

Despre ce e vorba? Aşa cum am scris nu de mult, la Bucureşti a avut loc un simpozion organizat de Uniunea "Vatra Românească" pe tema "Despre românism şi antiromânism". Cu acest prilej binecunoscutul Ion Coja a citit un text antisemit de-o virulenţă rar întâlnită în România anilor noştri. Coincidenţă sau nu, simpozionul (un termen atât de paşnic şi academic, de altfel) a avut loc în zilele când la Teheran se desfăşura conferinţa internaţională organizată de preşedintele Ahmadinejad şi menită a dovedi că Holocaustul nu a avut loc niciodată şi în nici un fel.

Cum spuneam, cuvintele lui Coja au fost de o virulenţă rar întâlnită într-o dezbatere publică. Spre satisfacţia noastră, reacţia Comunităţii din ţara de origine a fost pe măsură.

"Realitatea Evreiască", o publicaţie care, de regulă, evită polemicile (şi după părerea noastră rău face), a lansat, ca la fotbal, un contraatac puternic. Şi de răsunet. Ea a editat o mică "Ediţie specială" consacrată evenimentului.

Extrase:

«Suntem conştienţi, de multă vreme (ca să spunem aşa, de milenii), de atacurile duse împotriva noastră, de faptul că ni se pun în spinare vini de care nu suntem răspunzători, că suntem acuzaţi mincinos şi, în ultimă instanţă, că se doreşte lichidarea noastră. Am crezut şi am sperat că experienţa istorică amară a celui de-al doilea război mondial, în care şase milioane de evrei şi-au pierdut viaţa pentru singura vină că au fost evrei, să fi trezit conştiinţa lumii, iar evreii, câţi au mai rămas, să poată trăi mai liniştiţi şi în condiţii mai sigure. Din păcate, nu este aşa. S-au adeverit cele susţinute de Elie Wiesel că Auschwitz-ul, în loc să ducă la dispariţia antisemitismului, l-a accentuat. Că nu apare sub forma sa clasică, ci îşi găseşte alte mijloace, este un truc al celor care susţin în continuare ideologia nimicirii evreimii. Paradoxal, antisemitismul se manifestă şi în ţări în care nu mai există, sau există un număr mic de evrei. Se pare că aceasta nu are importanţă, evreul este întotdeauna un bun ţap ispăşitor pentru toate relele pământului.

Fenomenul este valabil şi în România. Dacă în regimul trecut, antisemitismul, care a continuat să se menţină, îmbrăca haina antisionismului, a antisemitismului latent, a marginalizării evreilor, după 1990, printr-o denaturare a sensului libertăţii cuvântului, el şi-a întărit vocea, sub multiple forme, principala ţintă a antisemiţilor ajungând să fie negarea Holocaustului, în general, şi a Holocaustului din România, în special. Paradoxal, aceasta în condiţiile în care guvernele şi preşedinţii României au avut curajul şi demnitatea de a-şi asuma răspunderea pentru crimele petrecute în timpul regimului legionar din septembrie 1940, în ianuarie 1941 şi al celui

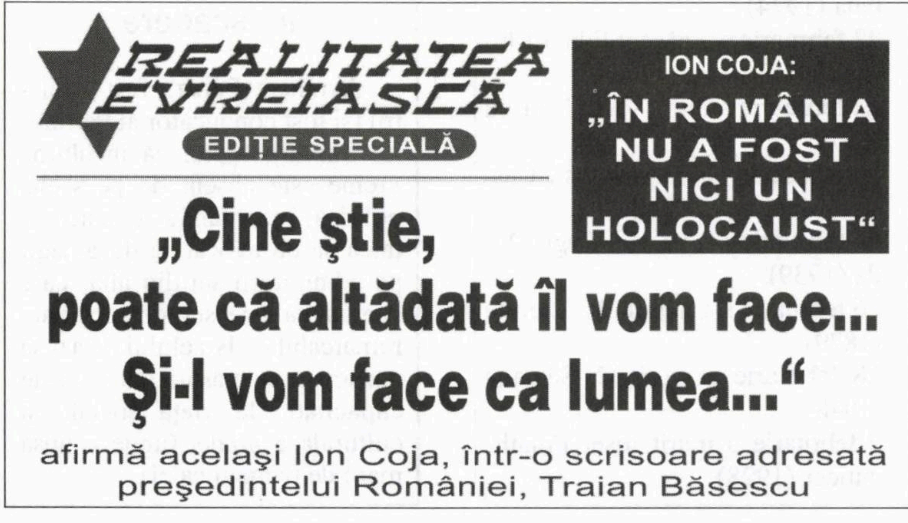
REALITATEA EVREIASCĂ

EDIŢIE SPECIALĂ

ION COJA:

„ÎN ROMÂNIA NU A FOST NICI UN HOLOCAUST"

„Cine ştie, poate că altădată îl vom face... Şi-l vom face ca lumea..."

afirmă acelaşi Ion Coja, într-o scrisoare adresată preşedintelui României, Traian Băsescu

- Cine îl va face, nestimate domnule Coja?
- „Îl vom face" – pe cine include?
- Pe cine vrea să compromită Ion Coja prin scrisoarea sa, adresată preşedintelui României (şi României înseşi)?
- Pe cine vrea să înspăimânte?
- Semnatarul unei asemenea scrisori a fost scutit de obligaţia de a respecta legea?
- De cine?
- Până când?
- Cu tot respectul şi toată încrederea, aşteptăm un răspuns din partea Preşedinţiei, a Consiliului Europei, a O.N.U.

antonescian până în martie 1943. În plus, Parlamentul român a votat o lege (Legea nr. 107, din 27 aprilie 2006) care-i sancţionează pe cei care neagă Holocaustul.

Atacurile nu au încetat, dimpotrivă, ultimul dintre ele fiind reluarea tezelor încărcate cu cianură xenofobă ale prof. Ion Coja, în cadrul simpozionului "Despre românism şi antiromânism" al Uniunii "Vatra Românească". Aici, unul dintre punctele de pe ordinea de zi a fost "Holocaustul din România, ca expresie a antiromânismului instituţionalizat" şi, în acest cadru, simpozionul, sub semnătura lui Ion Coja, a adresat o scrisoare deschisă preşedintelui României, Traian Băsescu, cerându-i să-şi reconsidere poziţia de recunoaştere a Holocaustului românesc, deoarece acesta nu este decât o sumă de... minciuni, invenţii ale evreilor. "Zilele trecute v-aţi pronunţat din nou într–o chestiune de o importanţă extrem de mare pentru viitorul românesc. Subiectul – aşa-zisul Holocaust din România, Holocaust pe cât de ireal, pe atât de important sub aspect financiar", se arată în scrisoare. "În România... nu a fost nici un Holocaust... Nici tu genocid, nici tu pogrom. Nici pe vremea lui Antonescu şi nici cu altă ocazie. ***Cine ştie, poate că altădată îl vom face pe Holocaust. Şi-l vom face ca lumea, cu acte în regulă! Cu martori, cu documente, cu victime garantate...*** *".*

În acest context, ne punem cel puţin două întrebări. Ce se ascunde în spatele atacurilor furibunde, xenofobe, antisemite ale domnului Coja? Ce se urmăreşte? Adepţii lui Ion Coja vor să ne pună la zid? Vor să ne împingă la disperare extremă în care să cerem organizaţiilor internaţionale să ne protejeze, ca, fără voia noastră, să facem rău ţării? Se contează pe laşitatea noastră? Nu vor reuşi. S-a demonstrat de mult că epitetul nu se aplică evreilor, dovadă participarea şi numărul morţilor evrei în Războiul de Independenţă, în cel de Reîntregire, faptele de arme ale israelienilor în timpul războaielor duse împotriva duşmanilor lor.

Nestimate domnule Coja, ne-am săturat! Ne-am săturat de atacurile şi afirmaţiile dvs. mincinoase. (Unde sunt, de pildă, cei un milion de evrei din Israel care invadează România? Este drept, există vreo 15.000 de investitori, care, domnule Coja, au creat locuri de muncă pentru români, le-au dat salarii decente şi avantaje sociale). Ne vom adresa, cu toată fermitatea, autorităţilor în drept. Şi aici se ridică a doua întrebare: De ce, când există o legislaţie clară, autorităţile abilitate, respectiv Procuratura, nu se autosesizează? (**Nota Redacţiei "Minimum"**: De ce? De-aia!)

Realitatea Evreiască

Post-scriptum. *Recitind tot ce a scris în pamfletul său xenofob – alarmat el însuşi, ca autor (iniţiator şi scrib), de consecinţele inevitabile şi ireparabile ale xenofobiei şi antisemitismului pe care le propagă –, dl. Ion Coja va încerca să acrediteze "ideea" (a şi făcut-o într-un fel) că totul a fost o glumă... Contând, desigur, cinic, pe "simţul umorului" al celor ameninţaţi de un nou Holocaust... Ca şi pe "simţul umorului" al celui care a recunoscut Holocaustul: preşedintele ţării... Sunt lucruri, însă, cu care nu ne jucăm, ameninţări cu care nu se poate glumi şi nici îndemnuri la crimă pentru care nu există, prin timp, "iertaţi-mă, vă rog...". Doar un neom îţi pune revolverul la tâmplă, surâzător, iar după descărcarea armei afirmă, absolut bestial, că a glumit... Că victima, probabil, era lipsită de umor... Că un atac de cord, regretabil, a precedat descărcarea armei... Şi n-a murit de glonţ! A murit din lipsă de receptivitate la umor...*

În rest, fiţi foarte sigur că nici miile de ani de suferinţă cu care evreimea a fost confruntată şi nici cele câteva sute de mii de evrei din România – ucişi în marile pogromuri de la Bucureşti, de la Dorohoi, de la Iaşi, ca şi cei din Basarabia, în deportările transnistrene, în 1940-1943, sau cei din Ardealul de Nord, ucişi în cuptoarele de la Auschwitz – nu ne îngăduie decât să vă luăm, pentru prima oară, în serios! Şi să vă denunţăm, ca un cinic abject, în faţa tuturor tribunalelor lumii... Şi a preşedintelui ţării!

(Pt. conf. – lipsită de "simţul umorului", profund vindicativă în acest anti-pamflet – aceeaşi "Realitate Evreiască")»

Alogenii din Securitate erau răi. Ceilalţi, ai noştri, nişte băieţi de zahăr

«Legenda pe care încearcă s-o acrediteze în ultima vreme securiştii şi acoliţii lor vorbeşte despre "rolul important" jucat de oamenii lui Drăghici sau Iulian Vlad în asigurarea "liniştii" în ţară. Când se aminteşte că Securitatea a fost şi dură, şi criminală, discuţia e imediat plasată în trecut, în anii '50-'60, când la conducere se aflau "kaghebiştii" şi "alogenii". A încerca să trasezi inexistente linii de demarcaţie între "Securitatea noastră" şi "Securitatea lor" nu e decât ultima şi cea mai josnică stratagemă a unor personaje care-şi simt ştreangul tot mai aproape de gât. Alexandru Drăghici, alogen? Teohari Georgescu, alogen? Cornel Onescu, Vasile Negrea, Nicolae Doicaru, Ion Stănescu, Ionel Gal, Grigore Răduică, Teodor Coman, Gheorghe Homoşteanu, Tudor Postelnicu, "alogeni"? Activiştii apropiaţi ai lui Ceauşescu rulaţi pe la conducerea Ministerului de Interne, Consiliului Securităţii Statului au fost, cu toţii "alogeni"? Hai să fim serioşi! Doar nişte creiere stricate pot susţine aşa ceva.»

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş; în "România literară", Bucureşti)

Un scriitor român în anul 1940

«Mă întorc acum la jurnalul lui Pericle Martinescu şi anume, la volumul "Uraganul istoriei. Anul 1940". Pericle Martinescu dă o caracterizare memorabilă momentului: "Anul 1940, un an rău în toate privinţele." Pentru Europa, dar şi pentru ţara noastră care trece prin tragedia acelui an. Odată cu ocuparea Basarabiei de către ruşi, durerea lui şi alor săi devine de-a dreptul fizică: "Parcă ni se taie ceva din propriile noastre trupuri. Parcă ni se amputează un braţ." Diaristul notează cu acelaşi tremur în glas că "nu se va putea obişnui vreodată cu o Românie până la Prut." Curând, vine rândul Transilvaniei. P. M. e revoltat de reacţia pasivă a guvernanţilor români în privinţa "arbitrajului" de la Viena. "Guvernul e gata să le accepte (condiţiile), dar ţara le refuză." Cu însufleţire patriotică, el crede că toată lumea ar trebui să pună mâna pe arme. Indignarea lui nu mai cunoaşte margini: "Simt că mă înăbuş moralmente, când văd cum alţii – germani, italieni, unguri etc. – îşi bat joc de poporul român prin tot felul de uneltiri şi cozi de topor". După "cedare", diaristul e cu sufletul zdrobit: "Trupul României a fost sfârtecat de hiena străină într-un mod crunt şi mişelesc."

După abdicarea lui Carol II, la 6 septembrie 1940, P. M. e de părere că "România a scăpat de un escroc". O vreme are iluzia că legionarii, ajunşi la putere, vor aduce o reală schimbare, dar văzându-le metodele, constată plin de dezamăgire foarte curând: "Mişcarea legionară va fi cel mai penibil faliment politic din ţara noastră chiar decât cele de până acum." El e pur şi simplu indignat de ceea ce fac legionarii în ţară, de măsurile rasiale luate contra evreilor, de fanatismul orb şi de faptul că au distrus valoarea ideilor. Ei "nu se ocupă decât cu cântece (jalnice sau ameninţătoare), de ridicole funeralii naţionale, ca cele ale lui Ion Moţa, de procesiuni şi de vânarea de posturi grase", puşi pe jafuri: "Legionari de 19, 20, 21 de ani dispun de viaţa şi de avutul oamenilor, cum ar dispune de a lor înşişi. În virtutea unui proces-verbal, semnat cu revolverul în piept, tinerii aceştia, care vor regreta mai târziu tot ce fac acum, nenorocesc oameni – fie că sunt evrei sau nu – îşi bat joc de lume, ne sfidează pe toţi." Şi mai grav, ei sunt însetaţi de sânge, săvârşind crime abominabile. Iată, spre pildă, asasinatele de la Jilava: Legionari care lucrau la dezgroparea "sfintelor oseminte ale Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor au pătruns în închisoare şi au ucis 72 de persoane, foşti miniştri şi demnitari din trecut." Vestea a produs consternare în tot oraşul. Oamenii "par înspăimântaţi şi buimăciţi, ca şi cum o mare primejdie i-ar ameninţa". P. M., el însuşi înmărmurit, ajunge la concluzia că "Familia Codreanu a fost o familie sinistră pentru neamul românesc". "Deveniţi notorii prin crimele lor, sunt slăviţi ca nişte eroi". Ei omoară în demenţă, căzându-le victimă până şi marele N. Iorga. Nu-mi amintesc o altă consemnare semnificativă a înmormântării umile, în deplin anonimat, a savantului patriot. În capela de la Cimitirul Bellu, el era "întins pe o năsălie, ca un muritor de rând." "Iorga înmormântat ca un căruţaş." "Asta întrece orice închipuire", izbucneşte revoltat P. M. La Universitate, rectorul P. P. Panaitescu şi decanul Alexandru Marcu au avut curajul să arboreze un steag îndoliat, dar foarte repede a fost smuls de studenţii legionari, în locul lui fiind pus un steag verde. Autorul jurnalului nu s-ar mira prea tare dacă flamura Gărzii de Fier ar deveni drapel naţional substituindu-se tricolorului.

Pericle Martinescu nu uită să-i menţioneze pe unii scriitori convertiţi, ca Horia Stamatu, care, prin articolele lui de mare cruzime, îndeamnă la jaf şi orori. Un altul, azi necunoscut, Silviu Lazăr, umbla cu revolverul la şold, urlând că trebuie să cureţe ţara de putregai. "Şi eu care-l consideram pe el un putregai", replică P. M.

Odată cu anul 1940, cu instaurarea sângeroasei dictaturi legionare, P. M., romantic, îmbibat de cultură, vede îndurerat cum se încheie o epocă a libertăţii, epocă de "generozitate şi entuziasm, de bogăţie şi splendoare". În ciuda situaţiei tragice a ţării sfârtecate şi a ororilor pe care le săvârşeau ciracii lui Codreanu şi Horia Sima, autorul nostru continua să viseze o "Românie întreagă şi liberă, nu una legionară în care să fim sclavi".»

(Dintr-o recenzie a lui Al. Săndulescu la volumul memorialistic "Pericle Martinescu – Uraganul istoriei. Anul 1940"; în "România literară", Bucureşti)

Colecţia doctorului Zavate

«Cuie, piroane, sârme împletite într-un mod special, cozi de linguri şi monede, găsite în trupurile puşcăriaşilor, stau înşiruite în vitrina din cabinetul doctorului chirurg Mircea Zavate de la Vaslui. "Am început să colecţionez astfel de obiecte în urmă cu circa 15 ani", susţine doctorul".

Cel mai şocant caz din această categorie s-a înregistrat în anul 2002, când un deţinut a înghiţit 103 bucăţi de sârmă, lungi de aproape 20 de centimetri! "Bărbatul a înghiţit sârmele în două-trei zile şi când s-a simţit într-adevăr "plin", a cerut să fie dus la spital", povesteşte doctorul. Rareori îşi creează probleme de sănătate grave. Toate obiectele pe care le înghit sunt pilite cu atenţie în părţile ascuţite, să nu le provoace leziuni interne. "Un deţinut a învelit un capac de conservă într-o cârpă, a cusut-o şi apoi a înghiţit-o. Vârfurile cuielor, cozile de lingură sunt tocite", a explicat doctorul. "Sârmele sunt împletite şi îndoite în formă de ancoră. Deţinutul le înghite şi nu pot fi scoase decât prin intervenţie chirurgicală", a menţionat Mircea Zavate. Deţinuţii îşi procură asemenea obiecte din curtea închisorii, în special din garduri. Ei fac tot posibilul să ajungă la spital, crezând că aşa pot obţine eliberarea pe motive medicale. Altora, pur şi simplu le place să facă naveta pe ruta penitenciar-spital.

Comandantul Penitenciarului Vaslui, subinspector Costel Poenescu, ne-a declarat că gesturile extreme ale deţinuţilor sunt dictate de modă. "Până în 2000 era moda automutilărilor. După 2002, am avut moda cuielor în cap. Asta a durat puţin şi a urmat perioada în care deţinuţii au început să înghită obiecte metalice. Acum nu mai fac nimic, condiţiile de la penitenciar sunt mai bune ca cele de la spital şi nu prea le mai place acolo", a declarat Poenescu.»

(Dintr-un reportaj de Ion Ciobanu; în "Averea", Bucureşti)

Tabloidele britanice au sărit la gâtul României. Iar ziarul "Libertatea" s-a oţărât, răspunzând: "Ba pe-a mă-tii"

Ce s-a întâmplat cu tabloidele (presa de scandal) de la Londra? Ce le-a venit, aşa, *pitom?* De ce s-au repezit, din senin, la români?

Această întrebare poate fi întâlnită în mai toate ziarele româneşti din ultima vreme; care protestează, fireşte, împotriva campaniei dezlănţuite de pe malurile Tamisei.

Protestează şi cam atâta tot. Cu o excepţie: cotidianul "Libertatea", din Bucureşti, care a pornit la contraatac, răspunzând cu aceeaşi monedă. Un caz unic în istoria relaţiilor româno-britanice.

«De mai bine de jumătate de an presa britanică şi-a pus tunurile pe Europa de Est, atacurile virulente ale ziariştilor fiind îndreptate cu precădere spre tot ce are sau ar putea avea legătură cu ţara noastră. Vârful de lance al acestor atacuri este tabloidul "The Sun", care dovedeşte o plăcere aproape diabolică în a-i prezenta pe români ca pe nişte sperietori ale Europei. Lipsa de reacţie a diplomaţiei româneşti forţează cotidianul "Libertatea" să lanseze astăzi campania "Uite cine vorbeşte", o acţiune ce va avea la bază o zicală românească veche de când lumea: "Râde ciob de oală spartă".

Ziariştii britanici au luat-o razna. Ultima ştire bombă a celor de la "The Sun" a fost aceea potrivit căreia Regatul s-ar putea confrunta cu o epidemie de SIDA după aderarea României si Bulgariei, la 1 ianuarie 2007, comentând că după această dată muncitorii din cele două ţări vor invada pur şi simplu Marea Britanie. O informaţie tendenţioasă, care nu-şi regăseşte corespondent în realitate şi care nu face decât să întărească ideea potrivit căreia subiectul "România" se vinde foarte bine peste Canalul Mânecii.

Evident, românii nu sunt sfinţii bătrânului continent, dar nici sperietori, aşa cum îi descrie "The Sun". Cotidianul "Libertatea" consideră că problemele pe care le-au provocat, în timp, onoraţii cetăţeni britanici de-a lungul şi de-a latul Europei sunt mult mai grave decât cele pe care le pune "The Sun" pe seama românilor. Huliganism, homosexualitate împinsă la extrem şi alcoolism în cele mai severe forme sunt câteva din blestemele care pot fi puse în cârca poporului britanic. Dar mai grav decât toate este blestemul pedofiliei.

Începând de astăzi, ziarul nostru lansează campania "Uite cine vorbeşte", o acţiune care nu-şi doreşte decât să spună lucrurilor pe nume şi prin intermediul căreia jurnaliştii britanici sunt îndemnaţi să vadă mai întâi bârna din ochiul lor.

Arhivele poliţiei din România sunt burduşite cu cazuri incredibile de pedofilie săvârşite de englezi la noi în ţară, zeci de copii români fiind mutilaţi sufleteşte de poftele animalice ale unor indivizi pentru care conservatorismul britanic se reduce la instincte moştenite din epoca de piatră.

Exemplele ar fi numeroase, dar ne vom rezuma la a le prezenta pe cele mai grave patru.

1. În ianuarie 2000 cetăţeanul britanic Andrew John Robert Badler (30 de ani), pastor al Bisericii Penticostale, a fost reţinut în Bucureşti sub acuzaţia de pedofilie, după ce fusese surprins într-un apartament din sectorul 4, împreună cu doi minori de 15 ani, cu care întreţinea, periodic, relaţii sexuale.

2. La data de 5 august 1997 preotul John Michael Taylor, tot cetăţean britanic, este prins de ofiţeri de la Poliţia Transporturi Bucureşti într-un apartament din zona Garii de Nord, în timp ce întreţinea relaţii sexuale orale cu un băiat de 14 ani.

3. Mai mult, plictisiţi de ceea ce le oferă, sau mai bine zis ce nu le oferă, femeile lor, britanicii îşi iau lumea în cap, şi la propriu şi la figurat, şi caută alinare hormonală în braţele puştoaicelor din România. Bob Sutton, de 49 de ani, şi-a părăsit soţia şi cei trei copii pentru o minoră de 15 ani din Timişoara.

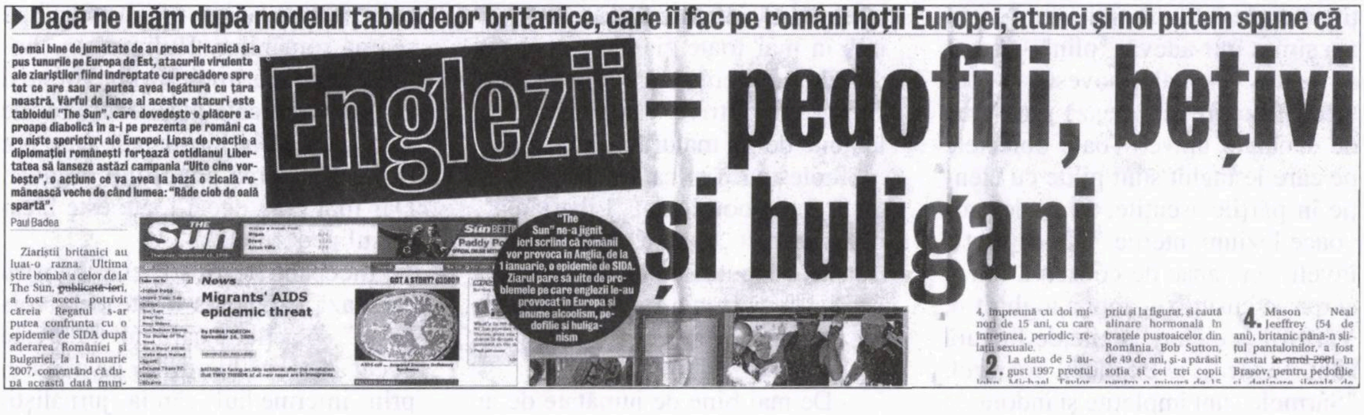

Dacă ne luăm după modelul tabloidelor britanice, care îi fac pe români hoţii Europei, atunci şi noi putem spune că

Englezii = pedofili, beţivi şi huligani

De mai bine de jumătate de an presa britanică şi-a pus tunurile pe Europa de Est, atacurile virulente ale ziariştilor fiind îndreptate cu precădere spre tot ce are sau ar putea avea legătură cu ţara noastră. Vârful de lance al acestor atacuri este tabloidul "The Sun", care dovedeşte o plăcere aproape diabolică în a-i pe prezenta pe români ca pe nişte sperietori ale Europei. Lipsa de reacţie a diplomaţiei româneşti forţează cotidianul Libertatea să lanseze astăzi campania "Uite cine vorbeşte", o acţiune ce va avea la bază o zicală românească veche de când lumea: "Râde ciob de oală spartă".

Paul Badea

Ziariştii britanici au luat-o razna. Ultima ştire bombă a celor de la The Sun, ~~publicată ieri~~, a fost aceea potrivit căreia Regatul s-ar putea confrunta cu o epidemie de SIDA după aderarea României şi Bulgariei, la 1 ianuarie 2007, comentând că după această dată mun-

"The Sun" ne-a jignit ieri scriind că românii vor provoca în Anglia, de la 1 ianuarie, o epidemie de SIDA. Ziarul pare să uite de problemele pe care englezii le-au provocat în Europa şi anume alcoolism, pedofilie şi huliganism

4, împreună cu doi minori de 15 ani, cu care întreţinea, periodic, relaţii sexuale.

2. La data de 5 august 1997 preotul

priu şi la figurat, şi caută alinare hormonală în braţele pustoaicelor din România. Bob Sutton, de 49 de ani, şi-a părăsit soţia şi cei trei copii

4. Mason Neal Jeeffrey (54 de ani), britanic până-n şliţul pantalonilor, a fost arestat ~~în anul 2001~~, în Brasov, pentru pedofilie

4. Mason Neal Jeeffrey (54 de ani), britanic până-n şliţul pantalonilor, a fost arestat în Braşov pentru pedofilie şi deţinere ilegală de armament şi muniţie, fiind condamnat un an mai târziu la 12 ani de închisoare. El a corupt şi supus la perversiuni sexuale 10 copii (majoritatea băieţi), cărora le făcea cadouri în bani şi îmbrăcăminte. Jeffrey a încercat, fără succes, să se sinucidă prin spânzurare.»

...Alo, gazetele de pe la noi, din Israel (plus Ministerul de Externe, reprezentantul celei mai proaste diplomaţii din întreaga galaxie): ce-ar fi să învăţaţi ceva de la români? În loc să oftaţi civilizat şi săptămânal la citirea imenselor hârdaie cu lături vărsate în capul Israelului de *media* islamistă (dar şi de fel de fel de ziare sau instituţii din lumea occidentală, cu after-shave şi drepturile omului), poate vă enervaţi şi voi puţin precum băieţii de la "Libertatea" şi îi trataţi pe ticăloşi cu un dos cinstit de labă?

Ultimul răcnet: Paintball

«Markere pe post de arme, bile pline cu vopsea reprezentând muniţia, măşti pentru faţă, combinezoane, mănuşi, spirit de observaţie, rapiditate, echipe concurente şi distracţie cât cuprinde, aceasta ar fi, pe scurt, descrierea unui sport care a început sa prindă tot mai mult teren în România, mai ales în Capitală. Paintballul a devenit o opţiune pentru cei care vor să iasă, să-şi petreacă timpul liber în altă parte decât la terase sau în discoteci.

Paintballul este un joc la care participă, de obicei, două echipe, dar sunt terenuri unde pot juca şi patru echipe. Regula principală este împuşcarea adversarului cu vopsea. ... "Se folosesc bile de culori diferite şi echipele încep din puncte de plecare diferite. Echipa care va reuşi să elimine toţi jucătorii adverşi, ea având cel puţin un jucător neeliminat, va fi declarată câştigătoare", ne-a spus Andreea Savu, PR manager de la CityPaintball. Potrivit ei, echipele pot fi formate din 10, dar şi din doi sau 15 oameni. Meciul este supravegheat de un arbitru. "Cel mai important este să nu-ţi dai masca jos de pe faţă. Înainte de a intra pe teren se semnează pentru instructajul făcut", ne-a precizat Andreea. La CityPaintball din cadrul Bazei Voinţa, echipamentele nu costă, se plăteşte numai pe numărul de bile folosit. "Nu există un număr minim de bile obligatorii, în medie se folosesc 100 de bile la un meci, iar acesta durează până când s-au consumat bilele", a mai spus Andreea.

Mary şi-a adus prietenii la Baza Voinţa, ca să-şi serbeze într-un mod inedit ziua de naştere. "Sunt pentru prima dată aici, ştiam de sportul ăsta mai de mult şi m-am gândit că acum e ocazia să-l încerc. Nu mi-e frică decât de vânătăi", ne–a spus tânăra entuziasmată. Instructorul i-a asigurat însă pe tineri că vânătăile nu apar decât dacă trag unul în celălalt la mai puţin de opt metri.

La CityPaintball se poate juca şi noaptea. "Vara, e full non-stop. La un moment dat s-a jucat şi 24 de ore în continuu. Jucătorii preferă să joace de la 5 seara până dimineaţa", ne-a zis Marius Burda, instructor de paintball.»

(Dintr-un articol de Delia Chilianu; în "Adevărul", Bucureşti)

Pleoapele scriitoarei Ioana Băeţică

«Noua carte a Ioanei Băeţică cuprinde versuri, fragmente de jurnal oscilând între inept şi scabros. *"Eu sunt o toaletă publică. Oricine poate veni în mine să stea cât ar sta în şezut pe colacul veceului, să se cace şi să se pişe cât le vine, să-şi*

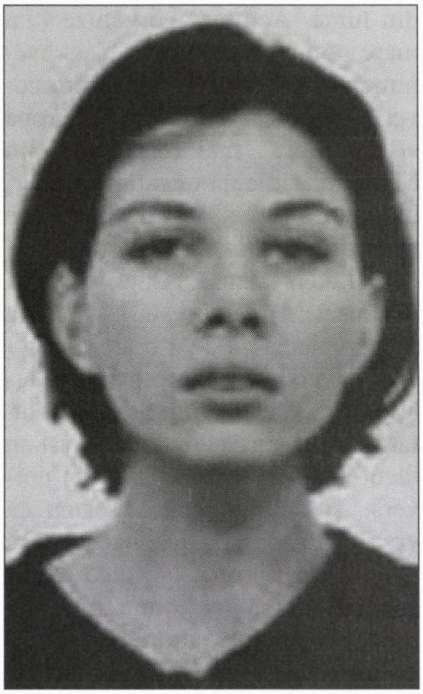

Ioana Băețică: măi băețică, tu nu uita că ești o fetiță

deșerte stomacul plin de fantezii de tot felul, să-și șteargă apoi curul cu pleoapele mele, cu ceafa mea. Nu mă pot abține să nu înghit tot, în speranța că așa nu le va mai veni niciodată să se cace, că vor începe odată marea constipație. Dar sunt cu toții diareici".»

(Dintr-o recenzie recentă în "România literară, București)

Cele mai citite ziare

«În momentul de față, pe piața din România tirajele ziarelor sunt în cădere. În total se vând zilnic mai puțin de 600.000 de exemplare ale cotidienelor naționale, în ciuda prețurilor scăzute (între 0,3 și 0,7 euro pentru un ziar de 24-32 de pagini).

Trustul media elvețian Ringier domină piața cu tabloidul "Libertatea" (278.800 de exemplare) care și-a menținut un trend constant, la fel ca și în anii precedenți. Pe locul doi se situează "Jurnalul național" (107.000 de exemplare) care și-a dublat vânzările față de anul trecut, în parte datorită campaniei sale de marketing, incluzând premiile oferite ce constau în automobile Dacia Logan. Aflat pe locul al treilea, cotidianului "Evenimentul zilei" (75.000 de exemplare) i-a scăzut tirajul cu 10% față de anul trecut. Există însă căderi și mai dramatice. Pe vremuri o publicație de vârf, "Adevărul" cu greu mai vinde astăzi un sfert din tirajul său de 100.000 de exemplare.

Mai bine situat este "România liberă" (60.000 de exemplare), un ziar deținut în prezent de trustul german Westdeutsche Allgemeine Zeitung (WAZ) și de omul de afaceri Dan Grigore Adamescu. "Gândul" (recent cumpărat de trustul lui Adrian Sârbu) vinde zilnic 36.000 de exemplare, în timp ce alte cotidiene, ca "Ziua" sau "Ziarul", abia dacă reușesc să vândă 25.000 de exemplare.

În ceea ce privește presa locală, aici au apărut într-adevăr tendințe interesante. Există ziare locale cu tiraje mai mari decât unele dintre cotidienele naționale (săptămânalul "Agenda" din Timișoara are un tiraj de 52.000 de exemplare, iar "Gazeta de Sud", 32.000 de exemplare).»

(Dintr-un articol publicat în "Dilema", București)

București-Sofia și retur

«Plecam la Sofia, împreună cu un prieten, în cadrul unui proiect desfășurat între două institute de cercetare sub oblăduirea celor două Academii. Tranziția, tranziție, sărăcia, sărăcie, așa că am ales ca mijloc de transport trenul internațional Budapesta-București-Sofia-Salonic. Auzisem de tot felul de grozăvii ce aveau loc prin trenuri, mai ales în traficul de noapte, despre mafia bulgară, dar și cea românească, despre furturi și alte alea. Și iată ce mi-a fost dat să trăiesc:

Cu o jumătate de oră înaintea pornirii trenului, locurile noastre deja nu mai existau. Vagonul era ticsit cu sute de cutii: pe hol, în closet, în compartimentul rezervat bagajelor, în cușetă, sub banchete, în brațele călătorilor. Nimerisem într-un vagon plin ochi cu reprezentanții „mafiei bulgărești", nici unul nu avea bilet, nici unul nu se sinchisea de așa ceva, nici unul n-a făcut nici cel mai mic gest atunci când ne-am revendicat locurile. La venirea nașului, s-au mai strâns, făcându-ne loc pe banchetă. Ne-am privit cu furie câteva minute bune, după care ne-am dat seama că va trebui să ne acceptăm, vrem, nu vrem, măcar până la Ruse, acolo unde aveau să coboare. Cum imaginația mea navighează deseori pe teritorii nebănuite, „mafia" avea pentru mine o cu totul altă față, o cu totul altă conotație. Am privit cu aviditate „mafioții bulgari" ce mă sufocau la propriu și la figurat cu mirosul de transpirație, cu salamul plin de usturoi, cu ceapa spartă, abia trenul plecat din gară, cu borcanul de gogoșari ținut între picioare, cu berea ieftină, gâlgâită la fiecare înghițitură, cu mirosul de țigări ce se strecura prin ușa întredeschisă. Le-am privit fețele, hainele, privirile: oacheși, fără dinți sau cei mai șmecheri cu trei-patru poleiți, pantaloni de fâș chinezești, borsete încinse la brîu, pulovere colorate și de proastă calitate, ghiuluri de tablă, blonde decolorate cu unghii neîngrijite, sărăcia ascunsă sub poleiala prostului-gust. Vorbeau tare, fără jenă, se amuzau, înjurau. Am aflat că făceau lunar aprovizionarea la „Europa" – se nimerise să picăm, din nefericire, peste acele „zile de afaceri" –, de unde cumpărau, în genere, adidași, vânduți la Ruse mai scump. Din asta trăiau. Dincolo de o așa plăcută companie, trenul arăta așa cum arată Bucureştiul şi Sofia: trăgea să moară. Mizerie la tot pasul, controlori nepoliticoşi, vameşi aşijderea cu întrebări idioate, cu opriri pe traseu fără explicaţii, cu ore de aşteptare în staţii fără rost, căldura din compartiment insuportabilă, întârzieri imense, iar şeful de tren da din umeri... Apoi, la Sofia, prietenii noştri bulgari ne-au ajutat timp de o săptămână să uităm că mai trebuia să ne şi întoarcem... Dimineaţa, gara din Sofia: fără birou de informaţii, fără panou de afişaj, fără repere sau indicatoare. Lîngă noi s-a postat un oacheş, insistând să ne care bagajele pentru nu ştiu câţi euro. Noi îl priveam înmărmuriţi pentru că habar nu aveam de unde va pleca miraculosul tren ce venea de la Salonic. Un oarecare ne-a indicat liniile 8, 11, 12. Pe sub nişte adevărate catacombe, am alergat de la o linie la alta până am auzit „viersul cel duce românesc“ şi ne-am felicitat că nu eram singurii. Dar aventura abia începea. Aveam locuri într-un vagon care nu exista: 572. L-am căutat de la un capăt la altul, dar aşa ceva nu era scris nicăieri. Până la urmă, controlorul ne-a explicat mai mult prin semne, deşi ştia foarte bine româneşte, că primul vagon s-ar putea să fie acel căutat 572. Abia ne-am aşezat într-un compartiment ce părea din comediile absurde, cu banchete rupte, cu ferestre ce nu se închideau, cu uşi dărâmate, că furăm apostrofaţi de un alt controlor cum că acolo ar fi clasa I, iar noi aveam bilete de clasa a II-a. Aşa că „la clasa a II-a cu voi“. Uimiţi că un asemenea vagon putea primi o stea, ne-am speriat, gândind ce ar putea fi la clasa a II-a. Am ajuns şi la clasa a II-a, la alt presupus vagon 572. Aici lipsea cuşeta. Aveam locurile 62 şi 64, iar numărătoarea se termina la 48 şi reîncepea la 76. Ne-am aşezat la întâmplare, de data asta printre reprezentanţii „mafiei româneşti“, vreo 15 tineri refuzaţi la intrarea în Grecia. Grecii vigilenţi îi aduseseră până la Sofia şi-i urcaseră în tren, pentru a se convinge că vor scăpa de ei. Aceleaşi feţe: neraşi, pe drumuri de zile, zgomotoşi, amărâţi, fâşuri şi haine de piele ieftine, tricouri multicolore şi mototolite, zâmbete ştirbe, ţigări nesfârşite şi poveşti interminabile despre firmele care le-au tras ţeapă. Amărâţi plecaţi după un miraculos loc de muncă la cules de portocale. Odată strânşi toţi românii la un loc, controlorul bulgar a oprit căldura. Reclamaţiile noastre au fost zadarnice, prefera să se prefacă că nu înţelege. Toaletele arătau ca după un jaf: plafonul fusese furat, firele de electricitate se scurgeau spre podeaua asaltată de „trebuinţele firii“, uşa trebuia sprijinită că altfel se deschidea la fiecare mişcare, apa lipsea, cât despre alte facilităţi... Orele de aşteptare la vama din Ruse s-au repetat la vama din Giurgiu. Aceeaşi „politeţe“ descurajantă, indiferenţă, întârzieri şi răspunsuri sarcastice: „Şi dacă faceţi reclamaţie, ce? Au mai făcut şi alţii“.»

(Dintr-un articol de Constanţa Vintilă-Ghiţulescu; în "Dilema veche", Bucureşti)

Cel mai mare cârnat din Europa

«În ultimul timp, tot mai mulţi români par interesaţi de performanţe ciudate cu gândul explicit de a intra in Cartea Recordurilor. Zilele trecute am văzut o ştire care a făcut turul principalelor canale generaliste: elevii de la liceul Tonitza din Bucureşti, animaţi probabil de profesori, s-au apucat să creeze cea mai mare pânză din lume. Nu cu mult timp înainte, televiziunile relataseră cu lux de amănunte povestea unui alt important record românesc: la Medgidia, comunitatea locală, în frunte cu primarul, preparase cel mai mare ghiudem din lume. Acţiunea, organizată cu mare pompă, se dorea a fi un eveniment publicitar menit să promoveze imaginea Medgidiei în Europa si în lume. Înaintea celor din Medgidia, alianţa bucatărilor liberi dintr-un alt oraş mic de provincie realizase o altă mare performanţă culinară, o imensă sarma, dacă nu mă înşel. Am impresia că tentaţia asta românească de a doborî recorduri e ca o boala cu transmitere televizuală. Vede primarul din Calafat seara la ştiri că ăia din Filiaşi au făcut cea mai mare clătită din univers, şi imediat îşi dă seama că vrea si el să coacă cel mai mare langoş din Europa. Nu cred că recordurile astea pot anima turismul, aşa cum pretind autorii lor. Puţin probabil ca, în preajma sezonului, o familie de suedezi să se întrebe: ce-ar fi să mergem în acel oraş din Europa de Est unde s-a făcut cel mai mare cârnat din lume? Mica industrie românească a doborârii recordurilor mi se pare o strategie naivă şi teribilistă a românului de a atrage atenţia. Ca un copil ignorat care găseşte că modul optim de a fi băgat în seamă e să le spună copiilor mai mari: facem pariu că pot să stau în cap?»

(Dintr-un articol de Alin Ionescu; în "Cotidianul", Bucureşti)

Cum stăm cu căsătoriile? Bine. În orice caz, mai bine decât alţii

«În Anuarul Eurostat stă scris negru pe alb: în Europa, căsătoriile sunt în scădere, oamenii se căsătoresc mai târziu şi fac mai puţini copii, la vârste mult mai înaintate. Iată şi cifrele: de la 8 căsătorii la 1.000 de locuitori în 1970 până la doar 5 căsătorii la 1.000 de locuitori în 2003; de la 26 de ani (vârsta medie a căsătoriei la bărbaţi) în 1980, la 30 de ani în zilele noastre, iar la femei de la 23 la 28 de ani. În schimb (surpriză, surpriză!), creşte rata divorţurilor. Şi a copiilor „din flori“, cum se spunea pe vremea bunicii, astăzi fiind numiţi, corect politic, „copii proveniţi din părinţi necăsătoriţi“. În Suedia, de exemplu, procentul acestora este de mai mult de jumătate din copiii născuţi în anul respectiv (mai precis 56%). Cu toate acestea, în patria noastră se pare că instituţia căsătoriei nu este încă un bibelou desuet, peste care se aşterne praful uitării sau al ridicolului. Deşi, mai nou, tinerii nu se înghesuie să se căsătorească, preferând să stea împreună fără acte, dintr-o multitudine de motive (de la cele mai egoiste, de tipul „ţin la libertatea mea“, comode: „ce mai contează o hârtie?“, explicative: „suntem un cuplu modern“, la cele practice: „pur şi simplu nu avem timp şi bani să facem nunta“ sau negativiste: „căsătoria distruge iubirea“), totuşi, în sondaje, cifrele spun că oamenii cred încă în familie (pentru 97% ocupă primul loc în viaţă) şi căsătorie (81% nu cred că ar fi demodată). Cea mai importantă condiţie pentru o căsnicie reuşită este iubirea, cred românii în proporţie de 24%, apoi încrederea – 20%, în timp ce numai 13%, respectiv 16% indică banii sau locuinţa proprie. Sentimentele au rămas în top, romantismul, se pare, n-a murit, iar banii n-aduc fericirea – cel puţin aşa reiese din sondaje.»

(Dintr-un articol în "Dilema veche", Bucureşti)

Vânzătoare ambulantă de lapte

Ce mâncau românii...

...şi – aşa cum se înţelege – bunicii şi străbunicii noştri în secolul al XIX-lea? Altceva decât mâncăm noi astăzi? Sau tot cam aceleaşi lucruri? Este o întrebare la care răspunde istoricul Ion Bulei:

«La mijlocul celui de-al nouăsprezecelea veac, grâul a devenit principala plantă cultivată. Dar nu şi principala cereală de consum în spaţiul românesc, aceasta fiind pe atunci porumbul.

Porumbul se substituise meiului pentru că avea un gust mai bun decât acesta, era de o productivitate mai mare şi – important pentru secolele XVII şi XVIII, când cultura lui s-a introdus la noi – nu era supus dărilor catre turci, care erau consumatori de grâu.

Mămăliga a devenit, în alimentaţia ţărănească clasică, nutrimentul principal şi, vorba călătorului francez D'Hauterive, "pot să vă asigur că este bună".

Mămăliga pripită sau fiartă mult, mămăliga cu cartofi sau cu lapte, pregătită la fel şi totuşi diferit de la o zonă la alta, era "stâlpul casei", pâinea de grâu fiind "cinstea mesei". Meiul se mai cultiva în secolul al XIX-lea doar ca materie primă pentru păsat sau pentru coleaşă şi mai mult în zonele climatice unde nu se cultiva porumbul.

Grâul a fost o cereală vămuită de turci până în 1829, după acest an fiind foarte căutat în comerţul cu Occidentul. În veacul XIX, pâinea era un aliment al orăşeanului, ţăranul consumând cu predilecţie porumb.

Alături de cereale, legumele erau pentru ţăranul român "cel mai uzitat şi totodată cel mai plăcut adaos pe lângă pâinea sau mălaiul de toate zilele", ne asigură Gh. Crăiniceanu în buna sa lucrare "Igiena ţăranului român", din 1895. Fasolea era consumată mai ales în vremea marilor posturi, sub formă de păstăi sau de boabe uscate. Lintea şi mazărea aveau o răspândire locală, ca şi bobul. Varza era "belşugul casei", fiind mâncată proaspătă, murată şi acră, castraveţii erau de asemenea consumaţi muraţi sau proaspeţi, prazul era consumat în stare proaspătă, dovleacul se consuma mai cu seamă în postul Crăciunului, iar verdeţurile erau un deliciu şi un substitut de alte alimente. Primăvara, venea rândul lăptucilor, susaiului, păpădiei, urzicilor, şteviei. Un loc aparte între alimente îl deţinea cartoful, adus în Transilvania în secolul al XVIII-lea, iar în Principate în timpul domniei lui Scarlat Calimachi (1812-1819). Sub denumiri diverse, de cartof în Banat şi Ardeal, de barabulă sau baraboi în Moldova şi de picioaică în nordul Munteniei şi în Maramureş, cartoful s-a impus greu, dar, spre sfârşitul secolului al XIX-lea, avea deja o pondere importantă în alimentaţie. Uleiul de măsline (mai puţin), de in, de rapiţă, de jir, de nuci, de cânepă înlocuia grăsimile de origine animală, interzise în vremea posturilor. Principalele fructe consumate în stare proaspătă sau conservate erau prunele, merele, perele, coarnele şi strugurii. Deresurile sau dresurile, menite, după cum le spune şi numele, să dreaga bucatele, erau şi atunci ceapa, prazul, ardeiul, pătrunjelul, hreanul, usturoiul, mărarul, leuşteanul, oţetul, zeama de varză, borşul (acesta din urmă consumat mai mult în Moldova decât în Muntenia)...

Laptele şi produsele din lapte avuseseră o pondere şi mai mare în secolele anterioare (după 1829, se observă o creştere a comerţului de cereale şi deci sporirea suprafeţelor cultivate, în dauna păşunilor. În 1860, în Principate erau 1,2 oi pe cap de locuitor, în 1906 s-a ajuns la 0,68). Dar laptele şi derivatele sale au continuat să fie esenţiale în alimentaţie, mai ales în Transilvania: lapte bătut, acru, covăsit, smântână, unt, brânză, caş. Se consuma mult peşte, el fiind singura proteină de origine animală admisă în hrana de post, dar numai în anumite zile prescrise de biserică. Existau în secolul al XIX-lea, ca şi mai înainte, drumuri ale peştelui în spaţiul românesc, toate cu plecare de la Dunăre şi de la bălţile sale. Cei care transportau peştele prin sate erau numiţi mălăieri (îl schimbau pe mălai). La sate, carnea era un aliment de sărbătoare, iar fanteziile culinare erau puţine. Locul lor de manifestare era, ca şi astăzi, oraşul, ele fiind, ca şi acum, privilegiul oamenilor cu bani.»

(Dintr-un articol de Ion Bulei; în "Ziarul de Duminică", Bucureşti)

Cancanuri...

...despre vedetele zilei găsim (fără greutate de altfel) în toate publicaţiile din România (cu excepţia revistelor de matematici şi filozofie).

■ Dacă până acuma starurile feminine nu s-au bătut de-adevăratelea (sau *pe bune*), mulţumindu-se cu bârfe şi *strâmbe* la adresa concurentelor, se pare că această stare de armistiţiu *de facto* a luat sfârşit; şi că, dacă ne putem exprima astfel, "s-a dat drumul la cafteală". Citim în "Cotidianul", sub semnătura Alexandrei Bădicioiu, o notă unde vine vorba de vecina noastră din Herzlia (unde are o vilă), frumoasa **Mihaela Rădulescu,** şi de (tot frumoasa) **Andreea Marin:**

Mihaela Rădulescu

«Andreea Marin şi Mihaela Rădulescu, invitate la "100% – emisiunea lui Robert Turcescu de la TV I – *au depăşit chiar şi ratingul atins de Teo la aceeaşi emisiune, care deţinea recordul până acum, cu 10,4% cotă de piaţă. Cele două vedete au ajuns la Turcescu deranjate de articolele apărute în presa de scandal, în special "Averea"", în care se spunea că s-ar fi bătut cu maioneză. Mihaela Rădulescu a dat ziarul în judecată, iar Andreea Marin Bănică îi va fi martor. Prezentatoarea postului din Băneasa a declarat că Adrian Halpert, directorul de la "Averea", i-a trimis SMS-uri în care o ameninţa cu publicarea pe prima pagină a unui material care-i va afecta grav imaginea. "OK. N-aţi vrut să discutăm. Materiale în pregătire", anunţa unul dintre ele. Mihaela Rădulescu a continuat cu atacurile la adresa lui Dinu Patriciu* (patronul ziarului "Averea", **n. red.**), *făcând o paralelă între poziţia lui şi cea a unui şef mafiot. Adrian Halpert a intervenit telefonic în emisiune, susţinând că bătaia între cele două s-a petrecut cu adevărat, doar că în altă locaţie decât cea precizată în articol.»*

■ Şi fiindcă tot eram la capitolul bătaie, avem noutăţi despre **Adriana Bahmuţeanu,** de la TV. Amintisem în numărul trecut că soţul ei, numitul **Silviu Prigoană** (cu care a fost căsătortă de vreo 5 ori) a dat-o afară din casă în furou. Bărbatul susţinuse că nu, nu-i adevărat, n-a dat-o afară, femeia plecând de la domiciliu fiindcă o apucaseră pandaliile. Şi că, în orice caz, nici vorbă că el ar avea vreo amantă. În realitate se pare că d. Prigoană e încurcat cu o duduie din provincie, care răspunde la numele de Argentina Grasu şi pe care a adus-o *pe şest* la Bucureşti. Aflând acestea, Adriana Bahmuţeanu a năvălit peste Argentina într-o seară, la domiciliul respectivei şi a bătut-o măr. Ea riscă (dacă acuzaţiile sunt dovedite) o pedeapsă de 15 ani de închisoare.

■ Încă o persoană pe cât de puţin cunoscută la ea acasă, pe-atât de cunoscută în străinătate. Tânăra actriţă **Florina Petcu** nu şi-a făcut un nume în România. În schimb, după

Florina Petcu

câţiva ani de şedere în Statele Unite, a obţinut un rol în filmul "Inside Man", realizat la Hollywood. Aici ea joacă alături de câţiva artişti consacraţi, precum Jodie Foster şi Denzell Washington.

■ Dar a învinge la Hollywood nu înseamnă numai, aşa cum vă închipuiţi, să joci într-un film sau să regizezi o peliculă. Există şi alte căi pentru a-ţi face un nume în cetatea cinematografiei. Pe o asemenea cale a păşit romånca **Iulia Dobrin.** Designer de talent, ea a înfiinţat firma de lenjerie intimă "I. D. Sarrieri", convingându-i pe producătorii filmului "Diavolul se îmbracă de la Prada" (care se petrece într-o casă americană de modă) să-şi îmbrace vedetele în produsele ei. Succesul a fost instantaneu. Cucerite de gustul Iuliei Dobrin, o seamă întreagă de actriţe, printre care Cameron Diaz, Jennifer Lopez, Nicole Kidman şi Halle Berry au adoptat creaţiile româncei.

■ Dar mai există şi alte metode pentru "a da lovitura" în lumea show-ului occidental: filmele porno. Citim într-o relatare de Toma Roman jr. în "Jurnalul Naţional":

«După ce a deflorat-o un vecin din oraşul unde stătea, Sfântu Gheorghe de Covasna, a constatat că-i place sexul. De atunci, a rulat peste 100 de bărbaţi şi un număr destul de mare de femei, fiindcă şi–a descoperit şi bisexualitatea: "M-am simţit atrasă de la bun început de femeile superioare, care au o carieră şi prestanţă, ceva mai în vârstă decât mine. Nu-mi plac puştii şi puştoaicele, vreau în general persoane mature, care să mă domine."

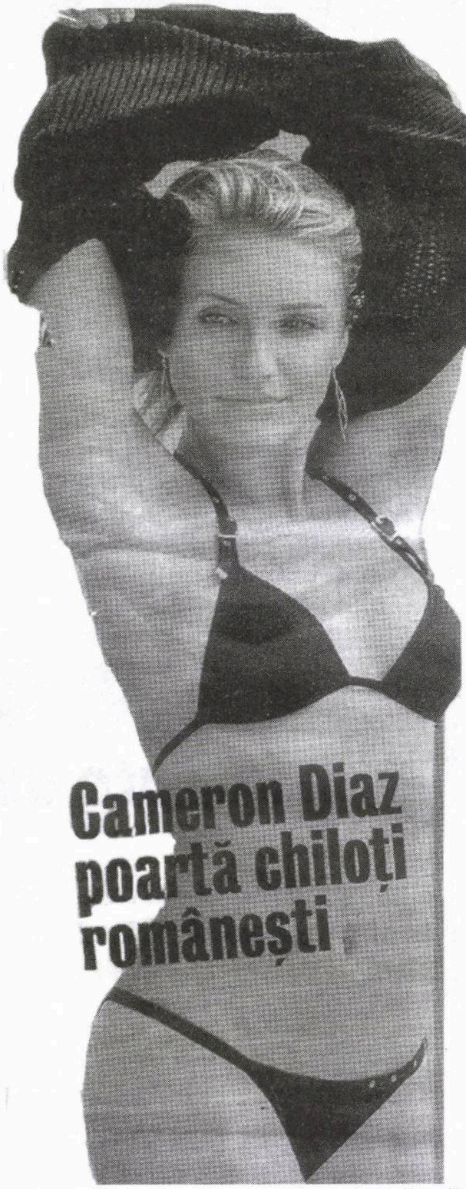

După ce a terminat liceul, a plecat cu parinţii ei care munceau în Italia. Cum-necum, fiindcă era "sărită din viză", a fost făcută pachet şi expediată în ţară. Trebuia să trăiască din ceva, aşa că, fiindcă făcuse cursuri de design vestimentar, s-a angajat la o firmă din Bucureşti care se ocupa cu aşa ceva.

Când nu croia şi răscroia, făcea amor. A început să-i placa sexul în grup. Nedeontologic, s-a încurcat cu patroana firmei la care se angajase. Treaba asta a avut şi o parte

bună. Putea să întârzie la lucru şi avea mai mult timp liber, pe care-l consuma tot în mod placut, cu domni şi cu doamne, la nimereală. Se plictisea repede de parteneri, aşa că îi schimba ca pe chiloţi. Ar fi vrut să facă amor cu Olăroiu, Piţurcă (antrenori de fotbal, **n. red.**) *sau cu un cunoscut ziarist teleast pe care nu-l pomenesc, dar se mulţumea cu cine i se nimerea prin preajmă. Acum un an şi ceva, o prietenă întâmplătoare i-a zis că poate scoate şi ceva bani dacă se lasă filmată în timp ce face sex. Aşa a ajuns Corina în ograda domnului Raul Cristian, ex-star porno, actualmente şef peste o agenţie de producţie.»*

Erată

În "Minimum" nr. 238, pag. 46, par. 4, în loc de: "La sfârşitul celui de-al doilea război mondial, puterile" etc., se va citi: La sfârşitul primului război mondial, puterile" etc.

●

Noutate în Emiratele Arabe Unite: la recentele alegeri parlamentare din Abu Dhabi a fost aleasă, pentru prima oară în istoria ţării, şi o femeie.

Ştirea a provocat o mare uimire în lumea arabă: toate femeile din Arabia Saudită, Siria, Bahrein, Sudan ş.a. e mirate.

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Un titlu dezgustător în librăriile americane

Recent cel de-al 39-lea președinte al Statelor Unite a scos o nouă carte. Și ce dacă? Un președinte mediocru, care a fost repudiat după prima cadență de către alegătorii americani și care în afară de un zâmbet mai curând rânjit și niște amintiri mai curând neplăcute, n-a lăsat o amprentă prea adâncă în memoria clubului atât de exclusiv al foștilor locatari de la nr. 1600 de pe Pennsylvania Avenue. Ah! Era să uit. El a avut totuși un rol important în semnarea tratatului de pace dintre Israel și Egipt, în 1979. Acest succes diplomatic este însă destul de controversat la nivelul strategilor care se ocupă de Orientul Mijlociu și al comunităților evreiești americane. Să-i dăm totuși un oarecare "cuvăt" pentru niște ani de pace, fie ea rece ca gheața, între cele două state vecine, despărțite de deșertul Sinai.

Numele celui de-al 39-lea președinte al SUA, izgonit de la Casa Albă în 1980 prin victoria covârșitoare a lui Ronald Reagan, a devenit sinonim cu incompetența și eșecul.

Vorbeam într-o corespondență anterioară despre loialitatea comunității evreiești americane față de Partidul Democrat. Această loialitate proverbială a fost dezmințită o singură dată în timpurile recente. Și anume atunci când votul evreiesc i-a fost dat lui Ronald Reagan, un Republican. A fost oare o schimbare de orientare politică? După cum s-a dovedit ulterior, nu. Explicația stă mai curând în sentimentul de neîncredere al evreilor americani față de cel de-al 39-lea președinte, decât în îmbrățișrea ideilor republicane. Reagan a obținut un număr record de voturi evreiești pentru partidul său.

De atunci încoace, "înlocuitul" s-a apucat de alte îndeletniciri, ca și de fel de fel de activități umanitare. A apărut adesea pe ecranele de televiziune îmbrăcat în salopetă, cu un ciocan la brâu sau cu un ferăstrău în mână, lucrând la construirea unor locuințe pentru săraci, în cadrul unei acțiuni inițiate de organizația ecumenică creștină "Habitat for Humanity".

Ulterior s-a amestecat, mai întâi din proprie inițiativă și apoi cu împuterniciri oficiale (deși lipsite de entuziasm) din partea Casei Albe, în supravegherea alegerilor în anumite țări unde rezultatele votului erau îndoielnice și care – n-am înțeles niciodată de ce – căpătând blagoslovirea sa, deveneau mai credibile.

Eforturile sale umanitare pe tărâm intern și internațional l-au adus

NOU! ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii. Fără zgomote, fără țiuituri.

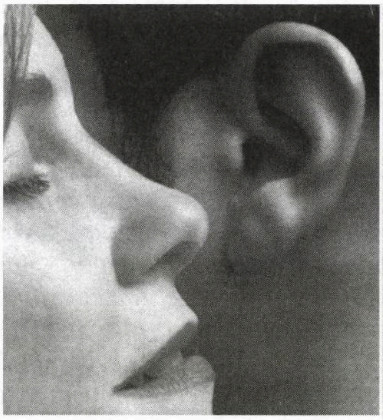

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informații suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

în cele din urmă pe cel de-al 39-lea președinte la Oslo, unde în 2002 i s-a decernat Premiul Nobel pentru Pace. Valoarea premiului pare a scădea mereu, pe măsură ce trec anii. Omul nostru face mai curând parte din categoria de laureați Yasser Arafat sau Rigoberta Manchú decât Elie Wiesel sau Andrei Saharov.

Ar fi nedrept să încercăm a diminua realizările eroului nostru, recompensate de multiple și diverse premii, decorații și onoruri. Ar fi de asemenea inadmisibil să nu amintim ca făcând de asemenea parte din palmaresul său anumite evenimente negative din istoria lumii, datorate, fie chiar și parțial, prezenței sale pe scena internațională. Încă și astăzi sunt mulți care-l învinovățesc de pierderea Iranului, prin abandonarea Șahului Mohamed Reza Pahlavi Aryamer și crearea vidului în care s-a aciuit ayatollah-ul Khomeini. E vorba de o întorsătură istorică fără precedent și cu implicațiile cunoscute în prezent.

O altă activitate laborioasă a celui de al 39-lea președinte a fost literatura. El a trimis la tipar până acum 21 de cărți, care, mă tem, nu s-au ridicat niciodată la un nivel demn de amintit. Cum omul este printre altele perseverent, nu s-a lăsat – iar cartea de care aminteam la început a reușit în cele din urmă să șocheze, fenomen care duce la celebritate cel puțin pe site-urile de Internet, dacă nu pe rafturile din librării sau din bibliotecile americanilor.

Cartea se numește "Palestina: Pace nu Apartheid". Un titlu îndeajuns de provocător ca să-i determine pe niște rabini din Arizona să se supere de-a binelea. Nu e prima oară când o manifestare care aduce a antisemitism, tradițional sau în forma sa mai nouă de anti-israelianism, are ca urmare o încercare de-a ticălosului de-a da înapoi. Ei bine, autorul cărții a organizat la repezeală o sesiune... de rugăciuni comune cu cei afectați. Astfel că respectivul s-a găsit în deșertul Arizonei, invocând pe dumnezeul iudeo-creștin. Ba chiar s-a scuzat în mod oficial, printr-o declarație acordată agenției Associated Press, spunând: "Am vrut să ofer cititorilor și alte vederi, deosebite de cele pro-israeliene cu care i-a obișnuit mass-media americană". Ei da! Nici că se putea o explicație mai obiectivă!

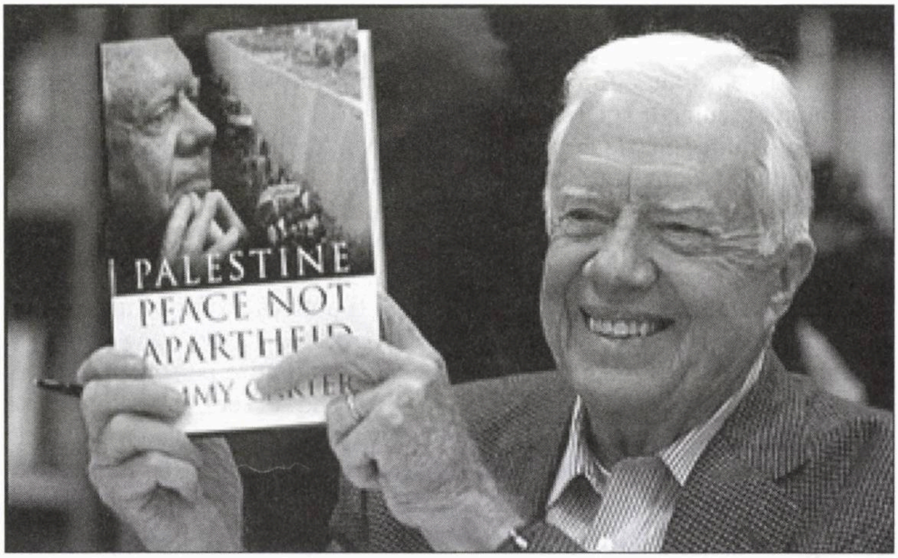

Tocmai bun ca să ia parte la conferința de la Teheran

Să nu ne hrănim cu "halushăs": un fost președinte al SUA rămâne până la moarte o forță cu influență asupra *mediei*. Asociind Israelul cu apartheidul în titlul cărții, autorul a urmărit să creeze aceeași asociație de idei în mintea cititorului. Fără a aminti că Israelul este țara în care arabii și evreii trăiesc în pace, iar reprezentanții arabi fac parte din parlamentul evreiesc al țării, autorul își dă pe față ceea ce cu toții am bănuit, și anume un antisemitism "civilizat" și o antipatie vicleană față de țara evreilor. Faptul că lucrarea apare în librării în așa fel încât să coincidă cu raportul Comisiei Baker despre războiul din Iran ar putea să nu fie întâmplător.

Când în acest raport i se cere președintelui SUA să înceapă convorbiri cu Iranul și Siria și – implicit – să neglijeze interesele Israelului în Orientul Mijlociu, ce sprijin mai convingător poate fi găsit decât în lucrarea unui fost președinte Democrat care califică Israelul drept un stat rasist?

Dacă, așa cum sugerează Comisia Baker și cei doi regi Abdallah – unul iordanian, celălalt saudit – Israelul este adevăratul vinovat pentru recrudescența violențelor din Irak, atunci autorul cărții despre care vorbim le oferă inamicilor Israelului un argument de nădejde.

Dacă George W. Bush va aplica recomandările Comisiei Baker, celui de-al 39-lea președinte al SUA ar trebui să i se încredințeze portofoliul Externelor. Ce poate rezolva mai ușor problema apartheidului israelian decât recomandarea lui Baker de a li se acorda palestinienilor dreptul de reîntoarcere (codificat, desființarea Statului Israel)? Cartea este atât de ticăloasă încât, ca un vechi asociat al autorului, unul dintre directorii Centrului care poartă numele fostului președinte, d. Kenneth Stein, profesor de istoria Orientului Mijlociu și științe politice la Universitatea Emory din Atlanta, și-a dat brusc demisia, în semn de protest, imediat după apariția cărții.

Oare de ce s-au înfuriat atâția oameni și organizații americane pe fostul președinte? Să fie numai din cauza titlului și a implicațiilor sale? Pentru a vă face o idee mai clară, să dăm mai jos câteva extrase din carte:

"Regimul de ocupație și colonizare aplicat de Israel în West Bank și Gaza constituie obstacolul principal în realizarea păcii".

Autorul ignoră că, între altele trupele israeliene s-au retras din Gaza și că, la Camp David, Ehud Barak aproape că a cedat întregul West Bank lui Arafat...

"Zidul israelian a sugrumat practic economia palestiniană, fiind sub multe aspecte mult mai rău decât apartheidul sud-african".

Fără comentarii!

Și, desigur, mult răspândita afirmație a tuturor antisemiților de pe glob:

"Puternicele forțe politice, economice și religioase evreiești din America sunt cauza atitudinii atât de îngăduitoare a SUA în privința abuzurilor israeliene".

Din nou, fără comentarii. O similitudine vulgară numai: citeam de curând în paginile turistice din "Los Angeles Times" reportajul unei ziariste care vizita Europa de Est. În drum spre București, ea se nimerește în compartimentul de tren cu un tânăr român ce se întorcea acasă din Statele Unite. Din vorbă în vorbă tânărul îi împărtășește reporteriței americane părerea sa:

– Nu pot admira America, pentru că ea este condusă numai de evrei!

Cineva a încercat să-i găsească o scuză fostului președinte în vârsta sa. La 82 de ani, însă, autorul este cum nu se poate mai înfloritor din punct de vedere fizic și mintal.

"El știe bine că Israelul nu poate fi învinuit de apartheid. A făcut-o numai din dușmănie pentru Israel", susține Marvin Hier, de la Centrul Simon Wiesenthal din Los Angeles.

Nu, cel de-al 39-lea președinte al SUA nu a plănuit apariția cărții în același timp cu Conferința de la Teheran asupra Holocaustului. Dar, nu știu de ce, mi s-a părut că i s-ar fi potrivit să fi fost unul dintre participanți.

Și o amintire personală: pe vremea când el era președinte, mă aflam pentru prima oară într-o călătorie la Londra. Într-o dimineață m-am suit într-unul din autobuzele cu etaj care făceau turul orașului. Ghidul, un tip cu accent cockney (din estul Londrei), ne-a urat bun venit la bord, după care, văzând pe fețele noastre că nu suntem din partea locului, ne-a întrebat de pe unde suntem. Unul a răspuns că e din Australia, unii de la Hong Kong și unii din America.

– Bine ați venit din colonii! ne-a urat el apoi, mai în glumă, mai în serios.

Mai târziu, în timpul turului, indicându-ne un pod peste Tamisa, el ne-a relatat o poveste despre un alt pod londonez, care fusese cumpărat de cineva din America. Proaspăt american, mi se pare că am făcut un gest sau am scos un sunet de satisfacție. Ghidul s-a întors spre mine și m-a întrebat cu un ton vădit ironic:

– Veniți din țara lui Jimmy Alună?

Amintesc că în limba engleză cuvântul "alună" poate însemna și "nebun" sau "țăcănit". Cel de-al 39-lea președinte fusese la origine cultivator de alune, așa că porecla era destul de răspândită. Eu, însă, m-am simțit ofensat și i-am răspuns ghidului pe un ton destul de rece:

– Vă referiți desigur la președintele Statelor Unite!

Acum regret că m-am simțit jignit.

Poate că acesta e motivul pentru care nu i-am pomenit numele în corespondența de față. Probabil în amintirea personajului lui Caragiale din "Tempora". Acela răspundea la "dezgustătorul nume" de Coriolan Drăgănescu. Pentru cei ce n-au înțeles încă, autorul cărții care face subiectul corespondenței de azi răspunde la dezgustătorul nume de James Earl Carter.

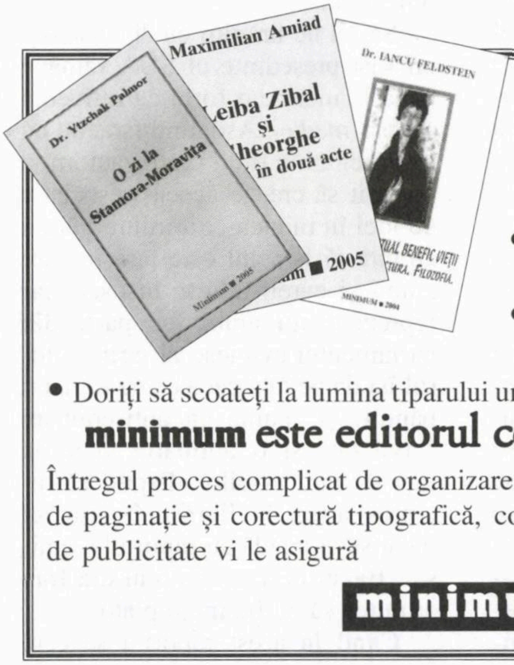

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

G. MOSARI

Cuba, insula banană a Caraibelor

■ Cuba, un mini-glob pământesc: de la munţi, câmpii, ape, dealuri – la jungle; oamenii: de la negrul african la blondul suedez ■ Ţară cu două lumi şi două categorii de monede: turişti cu "pesos convertibili", localnici cu "pesos cubanezi" ■ Transportul în comun: camioane ruginite pentru cubanezi, autobuze de lux pentru străini ■ Nivelul de trai razant cu pământul, dar fiecare locuitor are casă şi loc de muncă ■ Cubanezii şi cozile de la magazinele de îmbrăcăminte şi alimente pe cartelă ■ Insula cea mai mare a Caraibelor, cu o istorie zbuciumată: ţară atacată de piraţi, ocupată de spanioli, devenită "Cuba liberă" prin revoluţie, în duşmănie cu Statele Unite, reprezintă una din marile atracţii turistice pentru milioane de vizitatori din toate continentele.

Spre a ajunge din Israel în Cuba nu-i tocmai uşor, ai nevoie de condiţie fizică şi rezistenţă ca să străbaţi drumul ce-ţi pretinde 30 de ore fără odihnă. De la Tel Aviv pleci la Madrid cu El-Al sau Iberia, cam 5 ore de zbor. Ajungi dimineaţa în capitala Spaniei, dar avionul transatlantic pentru Cuba îl ai doar spre seară. Ce faci o treime de zi la Madrid? Rămâi pe loc? Nu. Iei o viză temporară, de călător în tranzit, vizitezi Madridul şi apoi te întorci la aeroport ca să te sui într-un avion al companiei "Cubana", care reprezintă "poarta Cubei către lume". Deoarece n-ai prea auzit de valoarea flotei aeriene cubaneze, te întrebi cum va fi zborul la Santiago de Cuba, ceea ce înseamnă 9 ore de la Madrid. Dar nu-ţi mai pui întrebări când ţi se spune că în Cuba nu există piloţi, doar societatea e cubaneză, însă conducătorii avioanelor sunt norvegieni, iar personalul tehnic e tot din Norvegia.

Aşadar, luând în considerare duratele efective de zbor Tel Aviv – Madrid – Santiago de Cuba, timpul necesar pentru prezenţa la aeroport, aşteptările inevitabile ajungi la un total de 30 de ore de la plecarea din Israel până când pui piciorul pe insula din Caraibe, teritoriu cu un contur care seamănă cu o banană, lung de peste 1.200 de kilometri şi cu o lăţime ce atinge în unele locuri 40 de kilometri iar în cele mai late doar 90. Populaţia e de două ori mai mare decât cea din Israel, sau, altfel spus, de două ori mai mică în comparaţie cu România, aceasta însemnând că în Cuba trăiesc 11 milioane de cetăţeni. Iar de la deschiderea porţilor turismului, în anul 2000, Cuba e gazdă, în medie anuală, pentru aproape 4 milioane de vizitatori.

❖

Santiago de Cuba, al doilea oraş ca mărime, cu un milion de locuitori. De aici a pornit revoluţia lui Castro, ni se spune, ca să constatăm ulterior că nu există localitate care să nu-şi lege numele de anumite evenimente istorice privind independenţa Cubei, revoluţia "socialistă" etc.

Aşadar la Santiago există o şcoală-muzeu care confirmă că Fidel Castro a declanşat actul revoluţionar – ce l-a condus la victoria din 1959 – în sudul ţării şi anume la Santiago de Cuba. Cum arată oraşul? Străzi lungi, înguste, case cubice, aproape toate clădirile nevăruite, cu tencuiala căzută. Doar într-un anumit cartier am văzut nişte construcţii mai răsărite, cărora localncii le zic "vile". Ele au aparţinut bogătaşilor care au fugit din Cuba la revoluţie, au fost naţionalizate şi repartizate familiilor sărace. Asta înseamnă că în Cuba nu există oameni care n-au locuinţă – şi, se adaugă – sau loc de muncă. Proprietatea imobilelor e a statului, iar cetăţenii primesc locuinţe gratis, ori plătesc sume derizorii.

Pe străzi remarci că majoritatea locuitorilor acestui oraş sunt de culoare neagră, ai impresia că te găseşti în Africa. Dar Cuba are o populaţie alcătuită din toate culorile, doar că repartiţia geografică e cam aşa: la sud, majoritatea o formează negrii, dar cu cât înaintezi spre nord sau nord-est (Havana) se măreşte numărul mulatrilor, ca în capitală majoritatea să o deţină albii. În Cuba nu se ştie ce înseamnă "ura de rasă", toţi cetăţenii se simt bine împreună.

În magazinele din Santiago am constatat anumite "unicate" cubaneze: oamenii aşteaptă la rând în faţa prăvăliilor, iar înăuntru sunt primite 8-10 persoane. După ce acestea şi-au terminat treburile şi au plătit, ies toţi odată, ca apoi să fie primit un nou grup de cumpărători.

Dar sunt şi locuri de desfacere a produselor fără bani: acolo vezi "cozi" destul de lungi, localnicii primesc alimente sau îmbrăcăminte pe cartelă.

Se înţelege că am vizitat mai multe magazine, mici sau mari, dar afară de produsele care repreizntă "marca Cubei" nu te poţi atinge de nimic: textilele reprezintă de fapt cârpe, pantofii, cu mici excepţii, nu plac nici ca formă, nici ca... greutate. În schimb Cuba e renumită pentru producţia de zahăr, rom şi ţigări de foi "havane". Nimic nu-i ieftin, preţurile sunt mari, ca pentru străini, care asigură Cubei un venit strălucit. De aceea ţara poate fi subdivizată în Cuba localnicilor şi Cuba turiştilor. Diferenţele: cubanezii n-au voie să folosească altă monedă decât pesos cubanezi, în timp ce turiştii beneficiază de pesos convertibili, la cursul de 1 peso = 1 dolar. Aşadar Cuba e probabil unicul stat din lume care are două monede proprii, nu permite cumpărări-vânzări direct în valută, eşti obligat să foloseşti pesos convertibili. Dar ca să-i obţii, plăteşti statului cubanez un comision de 8% dacă schimbi Euro sau 18% dacă predai dolari, diferenţa atât de mare datorându-se faptului că ura cubanezilor faţă de americani e atât de mare, încât ei se răzbună chiar şi pe cei care deţin dolari SUA.

Alte diferenţe: străinii (turiştii) sunt găzduiţi în hoteluri de categorii superioare, construite cu contribuţia unor reţele mari, cum ar fi "Melia", "Panorama" ş.a. Localnicii n-au dreptul să folosească asemenea hoteluri, ci numai pe cele locale, unele reprezentând doar caravane din lemn. Fiindcă am văzut asemenea locuri de cazare, pot spune că sunt de la foarte proaste la mizerabile... Transportul în comun: turiştii au la dispoziţie autobuze de lux, cu aer condiţionat (am străbătut Cuba într-un frumos autocar Volvo), localnicii călătoresc în camioane, majoritatea pasagerilor în picioare, în autovehicole vechi, ruginite, hodorogite, ai impresia că se vor dezmembra pe drum.

Reţineţi: ceea ce am scris despre Santiago e valabil pentru toate localităţile din Cuba, cu foarte mici excepţii în regiunile din apropierea Havanei.

❖

Alt popas în Cuba, în punctul de sud-est care reprezintă orăşelul Baracoa. Aici ne aflăm în apropierea intersecţiei dintre Marea Caraibelor şi Oceanul Atlantic, iar "pe uscat" ne-am trezit în... junglă. Regiunea e frumoasă, cu peisaje de munte, înălţimi care ajung la 1.200 de metri, verdeaţă, plantaţii de cacao, de cocos.

Localnicii ne explică cum obţin din plante "bile de cacao" (poţi cumpăra cu un peso convertibil una-două bile, din care scoţi băutura bună la gust) şi cum coboară nucile de cocos din coroanele cocotierilor înalţi de 25-30 de metri, drepţi ca lumânările. Ni se face o demonstraţie: un tânăr de... 84 de ani (!), care toată viaţa s-a ocupat de nucile de cocos, s-a căţărat pe copac până în vârf, s-a aşezat pe una din ramuri şi cu un gen de secure a tăiat cam 30 de nuci, care au căzut cu zgomot pe pământ. Fiecare nucă era de mărimea unei mingi de handbal, iar unele erau chiar cât o minge de fotbal. După ce şi-a făcut datoria, omul, cu sprinteneala unei maimuţe, a coborât din copac, iar la sol a despicat fiecare nucă, oferindu-ne să gustăm din lichidul aflat în interior. Unora le-a plăcut, altora (inclusiv mie) nu.

În junglă am ajuns cu camionete. Peisaj specific, un râu şi căderi de apă. Din când în când mici căsuţe indiene, dar mai ales ne-a surprins existenţa unei şcoli în mijlocul junglei. Ca să ajungă aici, elevii, toţi din cursul primar, îmbrăcaţi frumos, cu cravate de pionieri, parcurg zilnic kilometri întregi. Am intrat în una din clase, am rugat o fetiţă de 8 ani să-mi citească dintr-o carte de pe pupitru, iar eleva s-a supus cu politeţe. Şcoală în junglă. Frumos.

Localitatea Baracoa în sine n-are nimic deosebit ca să placă turiştilor. În schimb, istoria ei spune multe: aici a debarcat Cristofor Columb în 1492, luând primul contact cu insula cubaneză. Baracoa e primul oraş înfiinţat în Cuba şi tot aici s-a construit prima catedrală a ţării.

Statuia lui Cristofor Columb din oraşul Baracoa

Iar legat de regiunea care găzduieşte urbea menţionată, adăugăm că în apropiere se află o bază militară americană cu 8.000 de oameni, dintre care peste 2.000 reprezintă forţe armate. Acest loc n-a fost părăsit de americani nici după declararea "Cubei libere". În 1959, cubanezii n-au vrut şi n-au putut să se

Teatrul din Camaguey

încurce într-un război cu SUA, așa că acest "cui al lui Pepelea" în variantă americană a rămas în Cuba, lezând de fapt integritatea teritorială a insulei și adâncind ura localnicilor față de americani.

❖

Părăsim sud-estul și sudul Cubei, nu înainte de a vizita pe drum un muzeu de autovehicole din primele generații ale acestora, un adevărat parc al dinozaurilor. Străbatem "banana" de-a lungul ei, cu mici deviații la vest și la est, ieșim din zona orientală și intrăm în aceea centrală pentru a ne opri la Camaguey, așezarea cea mai veche din Cuba, supranumit orașul revoluționarilor.

Camaguey rămâne în amintirea turiștilor pentru piața centrală, catedrala și teatrul zonal, dar mai ales pentru plimbările cu bicitaxi – adică, de fapt, triciclete cu un loc în față destinat biciclistului-șofer și două în spate pentru pasageri. Tot la Camaguey există o casă a muzicii unde poți asculta cântecele deosebit de frumoase ale Cubei, dintre care unele renumite în toată lumea.

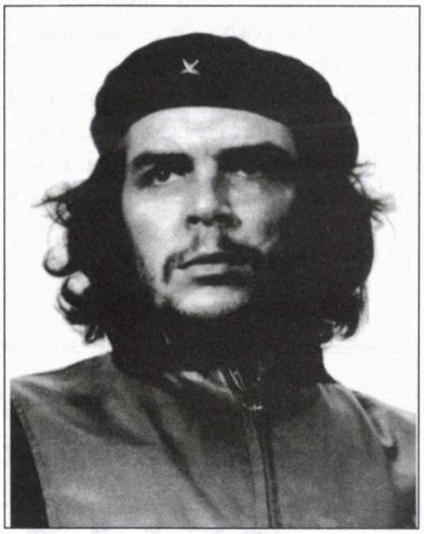

Ernesto Che Guevara

Dar în apropierea orașului susnumit se află localitatea Santa Clara, în care o oprire e obligatorie, fiindcă aici gazdele îți pot vorbi despre revoluție și despre comandantul Che Guevara. Eroul cel mai popular al Cubei, căruia i s-au ridicat nenumărate statui și al cărui portret îl vezi pe sute de panouri afișate în toate colțurile Cubei, sau imprimat pe bani, pixuri, cămăși, pulovere și alte felurite obiecte, căruia i s-a dedicat un cântec de mare succes, e Che Guevara. El a fost acela care a luptat alături de organizatorul revoluției Fidel Castro și a dat dovada unor acte nemaipomenite de vitejie. Che Guevara e eroul Cubei și e imortalizat în această țară, deși nu este cubanez. S-a născut într-o familie de argentinieni și a fost ucis în Bolivia de contrarevoluționari. Viața lui a fost scurtă, fiind asasinat când avea 39 de ani, în 1967.

De la Santa Clara, în drum spre Havana, intrăm în zona occidentală a țării, străbatem câmpii și înălțimi de la vest la est, de la Caraibe la Atlantic, intrăm în sate indiene, ne plimbăm cu bărcile pe râuri cu crocodili, dar ni se spune că am fost întovărășiți de aceste reptile doar după ce am ajuns pe uscat...

❖

Havana, capitala țării, sau Habana, cum pronunță cubanezii. Aruncăm o privire generală asupra celui mai important oraș al țării (aproape 3 milioane de locuitori) de pe una din înălțimile municipiului, în apropierea Atlanticului: avem în față un tablou unic în Cuba, adică vedem nenumărate blocuri înalte, moderne, din beton și sticlă, un centru urban autentic al vremurilor noastre. În profunzimea localității

●

Într-un raport al Organizației Națiunilor Unite se arată că sunt necesari în întreaga lume 18 milioane de profesori și educatori pentru a permite tuturor copiilor de pe planetă să beneficieze de o educație de bază.

Numai 18 milioane? Dacă ținem seama câți musulmani trăiesc pe planetă, ar fi nevoie de cel puțin un miliard de educatori care să-i învețe pe cetățenii respectivi ce e aia civilizație.

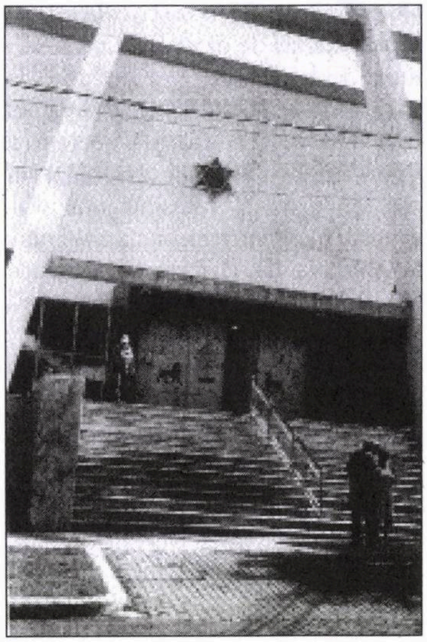

Gran Sinagoga Bet Shalom din Havana

am intrat însă în zilele în care am colindat străzile Havanei vechi şi ale celei noi.

Partea veche a oraşului cuprinde clădiri asemănătoare celor vizitate prin toate localităţile Cubei: construcţii cubice, numai că la Havana ele sunt mai mari şi au câte un etaj. În plus, majoritatea au fost refăcute, zugrăvite, astfel încât întreaga suprafaţă ce reprezintă urbea "antică" sau "bătrână" este atrăgătoare. Tot aici s-a construit o splendidă catedrală care reprezintă un simbol al Havanei. În oraşul vechi, pe câteva artere, artişti plastici îşi prezintă picturile, unii fac desene sau caricaturi ale turiştilor, ca să câştige un ban. De asemenea, străduţele sunt pline de mese cu cărţi.

Dar înainte de a părăsi oraşul vechi, mai amintim că în apropiere străjuiesc şi astăzi turnurile şi zidurile de apărare ale urbei, iar pe o colină domină o statuie înaltă de 15 metri, din marmură albă, a unui personaj care n-are nici o legătură cu revoluţiile cubaneze: Isus Cristos. Ceea ce înseamnă că alte statui, care cam inundă nu doar Havana ci toată Cuba, reprezintă eroi naţionali şi în primul rând pe Che Guevara.

Havana modernă impresionează în special prin câteva clădiri monumentale, precum Capitoliul, cu o cupolă de 91 de metri înălţime, Marele Teatru, Hotelul Naţional (alt simbol al Havanei; aici au fost găzduite importante personalităţi ale lumii), Biblioteca Naţională, construcţiile din Piaţa Revoluţiei.

Havana e străbătută de câteva bulevarde uriaşe şi e înconjurată de şosele lipite de... Oceanul Atlantic. Havana, capitala unei ţări ce nu ştie ce înseamnă ura de rasă, mai oferă un cartier chinezesc (unde nu-i prudent să circuli noaptea) şi o stradă în care se află "Gran Sinagoga Bet Shalom". E vorba de o construcţie modernă, cu un interior care cuprinde aproximativ 500 de locuri, deşi toată populaţia evreiască a Havanei nu depăşeşte 1.500 de familii. Fotografiile de la intrarea în sinagogă confirmă activitatea de aici, iar unele îl înfăţişează pe Fidel Castro alături de comunitatea evreiască la o sărbătoare de Hanuca. Capitala Cubei a imortalizat numele scriitorului Ernest Hemingway, deşi acesta e american şi a locuit în Cuba doar 22 de ani. Dar Hemingway, laureat al Premiului Nobel, a iubit Cuba, de aceea e atât de onorat în această insulă a Caraibelor.

La Havana există un muzeu al marelui romancier, dar nu l-am putut vizita fiindcă era în renovare, în schimb am vizitat... cârciuma de lângă Havana pe care o frecventa scriitorul, care avea acolo masa lui pentru scris şi băutură.

Nu pot însă încheia rândurile despre Havana fără a nota un aspect de tip cubanez, original. Am spus că localnicii îi urăsc pe americanii din Statele Unite. Ei bine, alături de clădirea în care a funcţionat ambasada SUA au fost montate 40-50 de steaguri negre, spre a nu se uita că americanii vor înmormântarea libertăţii Cubei, iar pe lozinci uriaşe scrie: "Patria, sau moartea!".

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

ELIEZER PALMOR

Amintiri din cariera unui diplomat

Serialul colaboratorului nostru, Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO, continuă. De data asta e vorba de întâmplări de la Tbilisi şi Aşhabad.

De astă dată vreau să extrag din umbra amintirilor două episoade din acţiunile mele petrecute în ceea ce mi se pare că se aseamănă cu "noaptea unei lumi ce nu mai este". Dacă metafora pare să fie enigmatică, precizez că este vorba de experienţe acumulate în două călătorii, în epoca întunecoasă şi de tristă memorie a imperiului sovietic, prima la Tbilisi şi a doua la Aşhabad. Însă, la fel ca în oricare act de recreare a unor momente trăite cu mult timp în urmă, vreau să precizez că întâmplările evocate mai jos sunt în esenţa lor reale, în măsura în care memoria a conservat fidel evenimente şi detalii îngropate sub povara anilor care s-au acumulat între timp.

Primul episod readuce din subsolurile memoriei o experienţă trăită cu ocazia participării mele la o conferinţă internaţională organizată de UNESCO la Tbilisi, capitala Georgiei sovietice, în a doua jumătate a lunii octombrie 1977. Eram atunci director adjunct al Direcţiei Europa de Răsărit din Ministerul nostru de Externe şi am fost desemnat să însoţesc delegaţia noastră la această conferinţă având ca sarcină să observ comportarea autorităţilor locale faţă de prezenţa noastră pe teritoriul lor şi să soluţionez pe loc, în măsura în care se vor ivi diferite probleme de ordin politic. Misiunea mea era delicată, întrucât în urma ruperii relaţiilor diplomatice cu zece ani în urmă, la iniţiativa Uniunii Sovietice, Statul Israel nu avea o reprezentanţă diplomatică la Moscova.

Autorităţile sovietice au manifestat de la bun început o atitudine ostilă faţă de intenţia noastră de a participa la conferinta din Tbilisi.

Regulamentul întrunirilor organizate în cadrul Naţiunilor Unite interzice însă categoric discriminarea sub orice motiv de către o ţară gazdă a oricăruia dintre participanţii legitimi la întrunire – fiecare ţară membră ONU. Totuşi, ambasada sovietică din Paris, care ne servea de poartă de acces în Uniunea Sovietică, a încercat, folosind tot felul de manevre de tergiversare, să ne facă să renunţăm la participarea noastră la conferinţă. Până la urmă, însă, ea a fost silită să abandoneze tactica aceasta de tergiversare, dar numai la presiunea a Directorului General al UNESCO care, în urma insistenţelor noastre, a ameninţat că transferă conferinţa din Tbilisi la Paris dacă nu se acordă viza de intrare delegaţiei israeliene.

Viza de intrare ne-a fost acordată în penultimul moment, ceea ce ne-a permis totuşi să pornim la drum cu un avion Aeroflot din Paris la Moscova. Mărturisesc că am avut în viaţa mea câteva trăiri mai plăcute decât această călătorie într–un avion de tip "Iliuşin". Scaune strâmte şi incomode, ziare – numai "Pravda" şi "Izvestia", şi personalul de bord deficient în materie de politeţe şi de stăpânire a oricărei alte limbi decât rusa. Dar eram mai mult decât încântaţi că prima noastră confruntare cu ostilitatea sovietică s-a soldat cu înfrângerea adversarilor noştri de la Moscova.

Primii mei paşi pe teritoriul sovietic mi-au prilejuit un amestec de haz şi de necaz. Prezentându-mă la ghişeul serviciului de control al paşapoartelor, ofiţerul grănicer care se ocupa de mine a tras o spaimă clar întipărită pe faţa lui. El studia paşaportul fără să scoată o vorbă, dar când s-a ridicat de pe scaun şi a plecat cu el – paşaportul meu era diplomatic – zâmbetul binevoitor pe care l-am afişat iniţial a fost înlocuit cu un început de sentiment de îngrijorare. De ce o fi plecat ofiţerul? mă întrebam. Doar aveam viza în regulă. Care o fi atunci problema? Te pomeneşti că-mi caută cusur tocmai fiindcă sunt diplomat?

După câteva minute lungi, lungi de aşteptare, ofiţerul meu a revenit însoţit de un gradat superior, mi-a ştampilat paşaportul fără să-mi arunce o vorbă sau măcar o privire şi mi l-a înmânat, aşa că acum puteam să răsuflu uşurat.

După trei ore de la aterizarea la aeroportul "Şeremetievo" din Moscova, urma să luăm avionul pentru Tbilisi de la aeroportul rezervat zborurilor interne ,de la "Vnukovo". Ambasada Olandei, care reprezenta interesele noastre în Uniunea Sovietică, a trimis un delegat să ne primească şi să ne însoţească până la plecare. Acesta, un diplomat experimentat şi extrem de amabil, ne–a invitat la masă într-un restaurant din aeroport. Idee binevenită, îndeosebi după sandviciul rece şi sărăcăcios servit pe ruta Paris-Moscova.

Ne-am delectat cu toţii savurând bucatele ruseşti servite la restaurant, cu excepţia şefului delegaţiei noastre, Haim Kuberski, pe atunci director general la Ministerul de Interne, care era religios şi bineînţeles respecta regulile de caşrut. El m-a rugat – fiind rusofonul grupului nostru – să cer chelnerului să-i aduca doi cartofi fierţi în apă. Atâta tot. Fierţi în apă. Chelnerul, care îmi confirmase că a înţeles comanda, a sosit însă, după o lungă aşteptare, cu doi cartofi descojiţi şi tăvăliţi în untură de porc şi felii de slănină friptă. Era clar că Haim nu putea să accepte farfuria şi am explicat chelnerului că eu am comandat numai doi cartofi fierţi în apă şi nimic altceva.

Chelnerul a primit observaţia mea cu înţelegere şi după alte zece minute de aşteptare s-a întors cu aceiaşi doi cartofi fierţi, de astă dată fără adaos de slănină dar bine saturaţi într-o baltă de untură de porc.

Bineînţeles, farfuria a fost refuzată din nou, dar când i-am explicat omului meu că vroiam doar doi cartofi fără nici un fel de adaos, chelnerul m-a fixat cu o privire îngrozită şi mi-a spus iritat: "dar tovarăşe, cine mănâncă nişte cartofi numai spălaţi în apă, fără ceva, măcar un pic de untură, ca asortiment?".

Ce puteam să-i răspund? Să-i explic care sunt regulile de caşrut? Că suntem niste creaturi bizare care au dorinţe la fel de bizare?

În cele din urmă, Kuberski a renunţat la cartofii râvniţi, dar şi la orice altă alternativă culinară din meniul oferit de restaurantul aeroportului din Moscova, rămânând pur şi simplu nemâncat.

În avionul de Tbilisi am fost îndrumaţi spre primele două rânduri din imediata apropiere a intrării în aeronavă.

O stewardesă de dimensiuni ce nu prea se potriveau cu cerinţele profesiunii dirija pasagerii, repartizându-i răstită spre locurile disponibile în avion. Am avut impresia că pasagerii sunt îndrumaţi spre locuri după greutatea lor, aşa încât avionul să-şi poată păstra echilibrul în zbor. Nu pot să spun că manevrarea pasagerilor de către namila de stewardesă mi-a stimulat încrederea în calităţile tehnice ale avionului.

Robert Maxwell

Lânga mine a rămas un loc liber, dar nu pentru mult timp. Un bărbat înalt, îmbrăcat într-un pardesiu somptuos de caşmir albastru şi purtând ca bagaj de mână o mică servietă de piele fină, s-a oprit lângă locul vacant şi cu eleganţa naturală a unui om de lume s-a prezentat întinzându-mi mâna şi zicând: sunt Robert Maxwell, Editura Pergamon din Londra. Am strâns mâna întinsă, prezentându-mă la rândul meu, în timp ce el şi-a scos pardesiul şi s-a aşezat.

Numele proaspătului meu vecin de bancă nu-mi spunea nimic pe atunci (Maxwell a devenit arhi-cunoscut la noi caţiva ani mai târziu), dar de Pergamon ştiam câte ceva, din recenzii de cărţi şi plimbări prin librării.

Conversaţia noastră s-a angajat fără dificultate şi, răspunzând la întrebare, i-am explicat ce căutăm noi la Tbilisi. La care Maxwell – uluindu-mă atât prin conţinutul cât şi prin stilul frazei – a răspuns nonşalant că tocmai vine de la o întrevedere personală cu Leonid Brejnev. Citind probabil nedumerirea întipărită pe faţa mea, Maxwell s-a explicat zicând că editura Pergamon pregăteşte o ediţie engleză a discursurilor dictatorului sovietic şi a trebuit să pună la punct cu autorul ultimele detalii rămase neclarificate ale cărţii. Interlocutorul meu nu avea deloc aere de megaloman şi părea foarte serios spunând cele ce a spus. Dar eu, care aveam dificultăţi în a digera proaspăta noutate, am întrebat ezitând: "Dar, pentru numele lui Dumnezeu, cine în Occident va risipi bani buni pe o culegere de stereotipii binecunoscute de propagandă sovietică?" La care Maxwell, sobru dar şi zâmbind, a replicat că fiecare bibliotecă universitară din lume, fără excepţie, va cumpăra cel puţin un exemplar. Apoi, fără să aştepte să-mi revin din şocul provocat de noutatea brejneviană, a adăugat că şi la Tbilisi se duce din interese editoriale – finalizarea proiectului de publicare a documentelor oficiale ale Conferinţei UNESCO; aceasta urma să aibă loc într-o întâlnire deja prevăzută cu directorul general al organizaţiei, Amadou Mahtar Mbo.

Maxwell a rămas însă discret privind un detaliu important în acest gen de afaceri, şi anume care va fi contribuţia bănească din partea lui Brejnev, ca şi din partea UNESCO, în finanţarea cărţii. O chestiune jenantă, despre care am preferat să mă abţin să întreb.

Am aterizat la Tbilisi într-o zi primăvăratică de toamnă luminoasă sub un cer albastru şi senin. După ce ne-am instalat în hotelul unde fusesem repartizaţi, am pornit la drum, cinci israelieni avizi să descopere oraşul şi să se înviorează cu o ceşcuţă de cafea, dar după cinci încercări fără succes în nişte localuri care păreau a fi cafenele, am înţeles că la Tbilisi nu se serveşte cafea, ci numai ceai şi kvas. Am renunţat, deci, şi ne-am întors la camerele noastre din hotel, asimilând

Казенный театръ.
Théâtre de ville.
Тифлисъ.
Tiflis.

Clădirea Operei din Tbilisi

primele noastre experiențe în orașul unde a fost seminarist Iosif Visarionovici Stalin.

Primul eșec suferit cu ocazia plimbării noastre pe urmele cafelei la Tbilisi nu a fost singurul de-acest fel. Au fost și altele și chiar mai semnificative, dar nu le voi povesti pe toate acuma, din lipsă de timp și spațiu. De astă dată vreau doar să povestesc cum am reușit să oblig autoritățile sovietice să revină asupra unor intenții de discriminare a delegației noastre la conferință.

În Uniunea Sovietică se practică obiceiul de a oferi participanților la reuniuni internaționale excursii cunoscute ca "post conference tours". Participanților la Conferința din Tbilisi li s-a oferit să aleagă între două excursii: la Moscova și Leningrad sau în Buhara și Samarkand. Noi doream să vizităm Moscova și Leningradul, nu numai din motive pur turistice, ci și din cauză că în cele două orașe trăiau zeci de mii de evrei cu care aveam de gând să stabilim contacte.

Însă încercările noastre de a ne înscrie și plăti excursia au fost întâmpinate întâi cu eschivări bâlbâite, iar apoi, după două zile de dutevino fără un răspuns clar, cu un refuz categoric motivat cu o afirmație cât se poate de ciudată, cum că "între Israel și Inturist nu există legături oficiale".

Aflându-mă în fața unei tentative evidente de discriminare politică, instinctul meu mă îndemna să ridic mănușa zvârlită în obrazul nostru și să nu mă dau bătut.

Am înțeles că în primul rând trebuie să încerc atragerea directorului general Mbo de partea noastră. Profitând de prezența lui la deschiderea ședinței plenare, în dimineața următoare m-am dus la el și, dramatizând tonul și conținutul spuselor mele, am relatat cum se poartă gazdele cu noi în legătură cu excursiile și l-am avertizat că sub nici o formă nu voi accepta acest fel de discriminare politică împotriva noastră. Dacă gazdele vor reuși să–și impuna voința, aceasta va însemna că delegația noastră a fost coborâtă la nivelul de participanți la conferință de gradul doi.

Mbo părea bine speriat de spusele mele și, privindu-mă implorator, m-a rugat foarte insistent să nu provoc nimic ce ar putea deranja buna desfășurare a dezbaterilor Conferinței, promițându-mi că va soluționa el problema. Timp de două zile, însă, am avut parte doar de conversații cu unul din ajutoarele lui pe teme care nu erau neapărat legate de problema noastră, conversații ce-mi creaseră impresia că omul, de fapt, căuta să câștige timp în speranța că până la urmă mă voi împăca cu intențiile gazdelor.

Când am înțeles care era scopul tergiversărilor orchestrate de domnul Mbo, am hotărât să solicit ajutorul grupului de țări occidentale din UNESCO, pe lângă care Israelul avea statut de observator. Președintele grupului era șeful delegației olandeze, un diplomat tânăr cu un zâmbet binevoitor, care a înțeles imediat despre ce este vorba. El a hotărât pe loc convocarea unei ședințe de grup în chiar sala ședințelor plenare ale conferinței. Aici, microfoanele de înregistrare ale serviciului secret sovietic erau branșate în permanență, așa că aceștia vor asculta în direct discuțiile din ședință și, prin bunavoința lor, vor fi informate și organele competente superioare.

La ora prevăzută grupul a ascultat expunerea mea și a hotărat în unanimitate că nici un delegat occidental nu va participa la vreuna din excursiile oferite, dacă autoritățile sovietice nu revin asupra hotărârii lor.

Rezoluția a ajuns, așa cum am presupus, fără întârziere la cunoștința celor interesați, prin microfoanele instalate în sală. Ceea ce s-a întâmplat în continuare a dovedit că microfoanele au făcut cu adevărat o treabă bună, căci am obținut satisfacții printre care și unele cu totul nesperate.

Seara, la hotel, ca de obicei, ne-am adunat cu toții la mine în cameră, și am încercat să izgonim plictiseala orelor moarte împărtășindu-ne impresiile zilei. Trei bătăi șovăielnice în ușă au întrerupt conversația care se desfășura alene. A intrat, oprindu-se în prag, unul dintre funcţionarii hotelului. Acesta, pe un ton de politeţe ezitantă, m-a întrebat dacă nu am nimic împotrivă să vin la o întâlnire cu directorul societaţii “Inturist” din Gruzia, ”tovarăşul Abramovits”, în biroul hotelului de la parter. Invitaţia ca atare şi încă la o oră atât de înaintată era un gest la care nu mă aşteptasem dar, bineînţeles, am acceptat-o şi am coborât imediat la întâlnire, curios să aflu ce avea să-mi spună “tovarăşul Abramovits”. Acesta, cu un zâmbet cât se poate de mieros, mi-a spus că răspunsul negativ pe care l-am primit cu privire la excursii a fost o regretabilă neînţelegere, căci nu se poate imagina că cineva ar avea cu adevărat intenţia de a-i discrimina pe “prietenii din Israel” şi că, dacă dorim, putem chiar mâine disdedimineaţă finaliza formalităţile de înscriere.

Colegii mei, nerăbdători să afle motivul convocării mele, au primit informaţia adusă de mine cu un dram de neîncredere, însă dimineaţa, când ne-am înfaţişat la biroul “Inturist” din holul Palatului Conferinţelor, am fost primiţi cu zâmbete prietenoase şi am înţeles că într-adevăr am obţinut câştig de cauză.

La terminarea lucrărilor Conferinţei am vizitat Moscova şi Leningradul. Ziua participam la programul organizat de societatea “Inturist”, iar seara mă întâlneam cu grupuri de “refuznici” la ei acasă, adică cu acei evrei cărora li se refuzase viza de emigrare în Israel. Aceste întâlniri au generat emoţii şi trăiri necunoscute înainte şi ar merita să fie povestite într-un cadru aparte. Poate, cu o altă ocazie.

(În treacăt fie spus, gestul colegilor din grupul occidental a fost biciul care a usturat birocraţia sovietică, grabind-o să-şi schimbe atitudinea, dar mă întrebam care ar fi fost hotărârea lor dacă ar fi ştiut că nici unul din delegaţii occidentali, de fapt, nu avusese de gând să participe la vreuna din excursiile oferite…)

Una din cele două sinagogi din Tbilisi încă în funcţiune

Episodul Tbilisi nu s-a încheiat aici, căci, în continuare, am mai profitat de un beneficiu colateral greu de crezut. Dacă n-aş fi fost un beneficiar direct al produsului, m–aş îndoi că cele de mai jos s-au întâmplat cu adevărat.

Două zile după întâlnirea cu tovarăşul Abramovits, în timp ce asistam la dezbateri, un funcţionar a venit să-mi spună că la intrare se află cineva care vrea să vorbească cu mine.

În hol, un bărbat mărunt şi cu o chelie avansată s-a prezentat ca director adjunct al Întreprinderii de stat pentru protecţia pădurilor din Gruzia şi fără altă introducere mi-a explicat motivul venirii sale, zicând: ”Am auzit că se află în oraş o delegaţie din Israel şi aş dori mult să vă prezint locuri şi obiective interesante din oraşul nostru şi din împrejurimi”. Timp de câteva secunde m-am întrebat dacă am auzit bine despre ce este vorba, dar interlocutorul meu a interpretat ezitarea mea altfel, crezând că mă gândeam la mijloacele de transport şi a spus: ”Maşina mea se află aici cu mine şi dacă vreţi putem porni la drum chiar acum”.

Colegii mei au primit oferta cu bucurie, ne-am împărţit în două grupuri – în timp ce o jumătate făcea turism, cealaltă jumătate urmărea dezbaterile conferinţei – şi astfel am descoperit oraşul Tbilisi şi împrejurimile sale în condiţii optime, cum numai îndrumarea unui cetăţean de la faţa locului este capabilă să-ţi ofere.

Sfârşitul zilelor de turism a fost sărbătorit într-un restaurant gruzin cu bucate locale şi vinuri interesante, produse în zona viticolă din preajma Caucazului, pecetluind astfel – la propunerea gazdei noastre – trainica prietenie dintre Gruzia şi Israel.

❖

Al doilea episod mă conduce, un an mai tarziu, la Aşhabad, capitala Republicii sovietice Turcmenia, o ţară care oferea vizitatorului de ocazie imaginea unei zone înapoiate, deşi după dezmembrarea imperiului sovietic în subsolul ei au fost descoperite zăcăminte bogate de petrol şi gaz.

Ce căutasem la acest capăt de lume, care ocupă o bună parte din sudul Siberiei şi este vecin cu Iranul?

Cu acelaşi mandat ca şi în cazul Conferinţei de la Tbilisi, am pornit la drum în tovărăşia generalului Avraham Yoffe, care, după ce a trecut în rândurile serviciului de rezervă, fusese numit preşedintele Asociaţiei pentru Protecţia Naturii. Rostul nostru la Aşhabad era participarea la Congresul “Uniunii

Internaţionale pentru conservarea naturii".

De astă dată, vizele de intrare ne-au fost acordate fără dificultate şi am zburat de la Geneva la Aşhabad tot cu un avion "Aeroflot", făcând escale la Varşovia, Moscova şi Tbilisi. Călătoria a durat zece ore, dar măcar nu am fost nevoiţi să schimbăm avioane pe parcurs şi să pierdem timp aşteptând legături aeriene.

Oraşul Aşhabad, situat în plină zona deşertică, era format din ansambluri de blocuri de locuinţe geometrice construite în stil sovietic, lipsite de gust şi dând semne de părăginire avansată. Câteva izvoare naturale descoperite în imediata apropiere asigurau aprovizionarea oraşului, satisfăcând atât nevoile de consum cât şi pe acelea de irigaţie. Căci de-a lungul străzilor principale, pavate parţial şi cu asfaltul şoselelor deseori desfundat, se plantaseră arbori tineri care se alimentau cu apa sosită de undeva prin canale descoperite.

În ce mă priveşte, dezbaterile congresului nu prezentau nici o umbră de interes. Ba mă şi plictiseam de-a binelea ascultând în şedinţele plenare intervenţii după intervenţii pe teme ce se situau dincolo de cultura mea generală. Delegaţiile sosite din toate colţurile lumii erau compuse din specialişti într-una sau alta dintre ramurile ştiinţelor naturale şi foarte puţin, dacă nu chiar deloc, versaţi în probleme de politică internaţională. Ei nu prea înţelegeau dedesubturile manevrelor sovietice îndreptate împotriva noastră şi probabil nici nu-şi dădeau seama de ele. Când am încercat să-i mobilizez, după modelul aplicat la Tbilisi, împotriva autorităţilor, care mi-au refuzat – şi aici! – înscrierea la excursia proiectată în Buhara şi la Samarkand, delegaţii solicitaţi fie că n-au înţeles demersul meu, fie că mi-au dat să înţeleg că le este pur şi simplu frică de represalii din partea sovietică. Cu excepţia preşedintelui Congresului, un reputat profesor australian, şi a adjunctului său, un coleg francez, care m-au asigurat că privesc cu simpatie demersurile mele, dar... atâta tot. Ei n-au fost dispuşi să întreprindă nimic care ar fi putut conduce la o confruntare cu guvernul sovietic. Aceasta fiind situaţia, m-am văzut silit să renunţ la excursia proiectată, însă, în forul meu interior simţeam că nu se cade să înghit tărăşenia fără un răspuns pe măsură.

Am hotărât că voi plasa răzbunarea mea în cadrul şedinţei festive de închidere a lucrărilor congresului. Normele obişnuite prevedeau că ultima rezoluţie adoptată de un congres exprimă mulţumirile delegaţilor către ţara gazdă pentru tot ceea ce a făcut pentru buna desfăşurare a lucrărilor şi ospitalitatea oferită delegaţilor.

Ultima şedinţă plenară a fost onorată de prezenţa vice-premierului sovietic, care pe deasupra mai era şi ginerele lui Leonid Brejnev. Când preşedintele congresului a supus votului rezoluţia de mulţumiri, şi în timp ce delegaţii începuseră să aplaude în semn de aprobare, am ridicat mâna în semn că cer cuvântul. Aplauzele erau încă în toi când mi s-a acordat cuvântul şi, ridicându-mă în picioare, am declarat că, spre regretul nostru, delegaţia israeliană nu poate să voteze în favoarea rezoluţiei, deoarece noi nu am beneficiat de aceeaşi ospitalitate care a fost oferită celorlalţi participanţi la congres. Prin urmare, delegaţia israeliană se abţine de la vot.

Intervenţia mea într-un vot de rutină a stârnit stupoarea multor delegaţi. Pe mine, însă, m-a încântat reacţia preşedintelui sesiunii, care, uitând că microfonul lui era branşat pe reţea, s-a referit la declaraţia mea (şi cuvintele sale au ajuns la urechea tuturor celor ce-l ascultau), zicând:

"Foarte bine, aceasta este exact ceea ce se cuvenea să fie spus!"

Mărturisesc că nu am fost sigur că sovieticii nu-mi vor cere socoteală pentru "obrăznicia" mea. Dar n-au făcut nimic. Se vede că au preferat să treacă cu vederea peste incidentul provocat de mine la sfârşitul congresului.

Escapada la Aşhabad a avut însă şi o consecinţă colaterală tulburătoare.

În Israel nu aveam informaţii concrete cu privire la evreii din Republica Turcmenă. Nu ştiam câţi evrei trăiesc la acest capăt de lume, sau dacă în general trăieşte acolo vreun evreu.

Când am sosit la Aşhabad, m–am adresat funcţionarei de la biroul "Inturist" din hotel zicând că peste trei zile sărbătorim Anul Nou evreiesc şi aş dori să merg la sinagogă cu această ocazie. „Pot să primesc adresa sinagogii?", am întrebat-o. Funcţionara mi-a aruncat o privire în care se amestecau nuanţe de groază şi de ură, dar mi–a promis să caute şi să-mi spună. Am aşteptat însă în zadar timp de două zile şi de câte ori drumurile noastre se încrucişau în hol, funcţionara se prefăcea că nu mă vede. A treia zi, era deja ajun de Rosh Hashana, rezervele mele de răbdare se epuizaseră de tot. M-am dus direct în biroul ei, dar nici nu apucasem bine să deschid gura când funcţionara, privindu-mă cu un dispreţ otrăvit, s-a răstit la mine zicând: „La Aşhabad nu sunt nici biserici, nici moschei şi nici sinagogi! Ai înţeles?"

Da, mi-am zis, am înţeles; şi am ieşit tăcut din biroul ei.

Era o zi frumoasă de duminică însorită (parcă putea fi şi altfel în oraşul unde nu ştiam dacă plouă vreodată!) şi ca să mai omorâm un pic din plictisul ce nu ne proteja de suliţele usturătoare ale unei călduri

luciferice, i-am propus tovarășului meu de misiune, generalul Avraham Yoffe, să dăm o raită prin iarmarocul ce funcționa o dată pe săptămână în oraș.

Mă așteptam să descopăr, plimbându-ne prin târg, obiecte de artizanat, dar nu am găsit decât castraveți ofiliți, ceapă veștejită și harbuji de o mărime necunoscută mie până atunci. Tăiați în jumătăți, ofereau privirilor un miez de un roz palid cu sâmburi albi. La o dugheană de brutar construită la marginea pieței, cetățenii stăteau la rând, având dreptul, așa cum informa un anunț permanent instalat la intrare, la "cel mult două pâini și un kilogram de biscuiți". Cu alte cuvinte, raționalizarea alimentară era încă aplicată la Așhabad, în anul de grație 1978!

Bineînțeles, noi n-am cumpărat nici pâine și nici harbuji. Ne învârteam doar prin mulțimea de cetățeni ce se înghesuiau în căutare de chilipiruri, când Yoffe a simțit deodată că cineva a prins geanta ce atârna de umărul lui și se crampona de ea să n-o scape din mână. Yoffe s-a întors către omul care se agățase de geantă; acesta, un bărbat mărunt cu o față chinuită și o chelie pronunțată, a slobozit în limba rusă o frază care pe mine m-a răvășit de-a binelea. Bietul om a spus o dată și încă o dată, întru totul extaziat: "Și eu sunt evreu!" (geanta ce atârna de umărul lui Yoffe avea imprimate de ambele părți, în ebraică și engleză, simbolul și denumirea companiei de aviație "El Al").

E greu de descris fericirea bietului om când a aflat că suntem israelieni. El în schimb întruchipa tragedia unui evreu polonez din Galiția care a fugit de urgia nazistă până a ajuns la Așhabad. Aici s-a căsătorit și trăiește ca fotograf-cartograf în slujba armatei sovietice.

A insistat să-l însoțim la atelierul lui, unde ne-a ospătat cu caviar și vodcă și, când l-am întrebat dacă știe că ne aflăm astăzi în ajun de Rosh Hashana, a început să intoneze, în timp ce din ochii lui lacrimile se revărsau din abundență, unul din refrenele cele mai cunoscute din liturghia zilei de An Nou evreiesc.

Mă uitam la el, îl ascultam și emoțiile au pus stăpânire și pe mine. Apoi am intonat și eu, cântând cu el, pe melodia răspândita în lumea așkenază, refrenul cel mai cunoscut din liturghia zilei de An Nou.

Iată cum am marcat sosirea Anului Nou evreiesc 5738 la capătul lumii, în Așhabad, orașul unde nu există o sinagogă dar trăiește un evreu ieșit parcă de nicăieri ca să ne însoțească în ajunul acestei zile memorabile.

A apărut volumul

DIN JURNALUL UNUI PENSIONAR

de Iulius Iancu

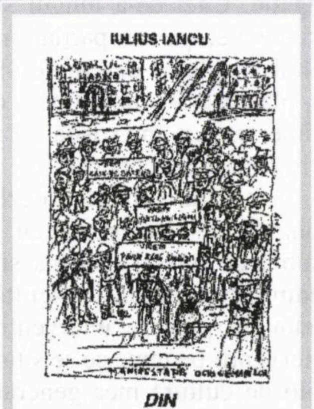

Lucrarea reprezintă o antologie cuprinzând problemele îmbătrânirii în societatea actuală a generației mele, a tinerilor entuziaști de ieri, idealiști și plini de speranțe în viitor.

(Autorul)

★

«Istoria pe care o relatează Iulius Iancu este aceeași pe care eu aș scrie-o dacă aș avea talentul său stilistic și evocator.»

Dr. Ily Ilian

Cartea se obține de la autor:
Dr. Iancu Iulius, rehov Hardof 17
Haifa 34747
Tel. 04/837-2758 sau 054/549-2586
Prețul unui volum: 70 șekeli

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

I

(Urmare din numărul trecut)

Iureș (Juster), Ștefan (n. Iași, 1931)

"Vecia abreviată" este alcătuită din zece capitole care, la prima vedere (ba chiar și la a doua), nu au nici o legătură unul cu celălalt. Fiecare capitol (sau episod) se desfășoară în alt moment istoric și în alt spațiu geografic.

"Rejudecarea ereticei" vorbește despre procesul, mai precis procesele Ioanei d'Arc, cel de-al doilea post-mortem. "Povara grea de pe umerii molatici" ne introduce în lumea lui Oliver Cromwell și a urmașilor săi. "Țara făgăduinței nu este Uganda" te inițiază în peripețiile celui de-al șaselea Congres Sionist, din Basel. Episoadele sunt paginate în dezordine. Un eveniment din secolul XVIII este urmat de o povestire despre Babilon. Dar nu numai cronologia este nesocotită, ci și geografia. Din Europa sărim în Asia și de-acolo în America, pentru ca apoi să ne întoarcem, după un timp, pe bătrânul continent.

Cum ziceam, prima impresie este că nimic nu leagă capitolele din carte, că avem de-a face cu un mare spectacol *coupé,* alcătuit din zece piese într-un act. În realitate, însă, există o legătură, o invizibilă legătură vizibilă. Iar aici dăm peste ideea originală a autorului. În pofida a tot ceea ce erai îndreptățit să aștepți, personajele principale ale cărții sunt personajele secundare.

Să luăm, de pildă, "Rejudecarea ereticei". Eu, dumneata, dumnealui am fi plasat ("normal") în centrul povestirii faptele și martirajul fecioarei din Orléans, arsă pe rug de englezi; sau, eventual, pe monseniorul Pierre Cauchon, episcop de Beauvais, temutul președinte al triunalului de care atârnase soarta răsculatei. Ștefan Iureș, nu. Printr-o mișcare surprinzătoare, el ațintește reflectorul asupra unui personaj secundar, numitul Guillaume Manchon, grefier la tribunalul din Rouen. El ne oferă un lung monolog, istorisind cum s-au petrecut lucrurile la procesul încheiat cu condamnarea învinuitei și dezvăluindu-și acum, la un sfert de veac de la sentință și cu câteva zile înainte de rejudecarea procesului menit a o reabilita pe Ioana d'Arc, stările sale de lașitate și rușine. Grefierul este un om totalmente neînsemnat, n-ar fi putut face nimic.

"Dreptul eroului la disperare" ne propulsează în viața lui Kosciusko, eroul polonez din vremea lui Napoleon. Eu, dumneata, dumneaei am fi încercat să-l înfățișăm cât mai bine (și cu trimiteri cât mai "la zi") pe viteazul conducător de oști care se bătuse, până ce s-a prăbușit într–un lac de sânge, pentru independența țării sale. Iureș, nu. El îndreaptă reflectorul asupra unui personaj secundar (și nici măcar polonez): elvețianul Pierre-Joseph Zeltner, reprezentantul diplomatic al Țării Cantoanelor în Franța. Prieten la cataramă cu Kosciusko, pe care l-a găzduit, în anii exilului său, la Paris și apoi în vila sa de la Berville, om de încredere (și care, cu ocazia asta, topise la cărți, fără să spună o vorbă, banii încredințați spre păstrare de marele său amic), diplomatul notează, ca într-un jurnal, zilele din 1815 când Kosciusko se pregătea să plece, cu rădvanul, în Polonia, via Elveția și Austria.

Așa cum spuneam la început, "Țara făgăduinței nu este Uganda" ne instalează în Baselul anului 1903, la sfârșitul memorabilului congres când delegații din toată lumea fuseseră chemați să voteze pentru (sau împotriva) ideii de a înființa ("ca primă etapă") un stat evreiesc în Uganda.

Eu, dumneata, dumneaei, ne-am fi repezit asupra lui Theodor Herzl, liderul de netăgăduit al mișcării sioniste, străduindu-ne a înfățișa drama prin care trecea în zilele acelea, când – aplaudat de câțiva și huiduit de cei mai mulți – se afla cu spatele la zid, fiind gata să clacheze. Iureș, nu. El a fixat reflectorul pe un anume Jehiel E. V. Cilenov, un delegat din Rusia, prieten cu Abraham Menahem Mendel Usișkin, și, de fapt, un fel de mână dreaptă a acestuia. Confesiunea necunoscutului Cilenov, făcută într-o odaie de hotel din Basel, ne îngăduie să intrăm în culisele congresului și să asistăm la drama lui Herzl.

(Continuare la "Iureș, Ștefan" în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Virgil Duda: Afinități elective

Pe Virgil Duda l-am cunoscut și admirat, ca romancier, încă de mult. Am și scris despre el în numeroase rânduri, analizând, la vremea apariției lor, minunatele sale romane, scrise cu talent, cu seriozitate și cu detașarea intelectuală caracteristice.

Dar personal, direct (atenție la consecința curioasă: să se numească *indirectă* tocmai cunoașterea cea mai directă, mai profundă, cea realizată prin contactul cu opera!) da, spuneam, direct, l-am cunoscut pe Virgil Duda nu de mult. Și anume, în taxiul ce ne aducea la o întâlnire închinată lui Săucan. Întâlnire la Ierusalim, cum bine au denumit-o inițiatorii volumului cu acest titlu. Era, această întâlnire față în față cu Virgil Duda, unul din produsele așa-zicând secundare, al acestor binevenite Întâlniri la Ierusalim.

Harul ei venea, poate, și din vraja specifică orașului acesta etern, loc de fericită, dar și de tragică întâlnire și confruntare a marilor culturi.

Ne-am descoperit – Virgil Duda, marele romancier, și eu, bătrânul, modestul critic literar – o înrudire spirituală: dragostea pentu literatură, disprețul față de falsa literatură, față de tot ce este artificial și deci pernicios.

A fost – pentru mine cel puțin – una dintre acele întâlniri miracol, care te fac să simți nevoia – da, *nevoia imperioasă* – de a mulțumi, de a-ți exprima gratitudinea că ți-a fost dat să primești acest minunat dar, neașteptat și poate nemeritat. Darul miracol, pe care ți-l întinde, ca pe un pahar de bucurie pură, cine? Hazardul, Destinul, Dumnezeu? Nu știu cine, exact, și nu are importanță. Știu sigur numai că am simțit într-adevăr, de câteva ori – curios, tocmai acum, la adânci bătrânețe – această nevoie imperioasă de a mulțumi. Am simțit-o când l–am întâlnit pe Săucan, apoi pe Al. Sever, și acum, în urmă, pe Virgil Duda. Wahlverwmndschaften, cum le-a numit Goethe, afinități selective, relevate brusc și târziu, înseninându-ți bătrânețea, luminând-o.

În taxiul care ne ducea la Ierusalim, Duda îmi mărturisea, între altele, că o lectură preferată a lui o constituiau studile de critică literară. Mărturisesc și eu, puțin rușinat de acest rest de egocentrism, că declarația lui mi-a făcut plăcere. Îmi îngăduia încă o dată să mă simt aproape de el și-mi confirma speranța că munca de critic literar, care oferă așa puține prilejuri de bucurie, nu este, totuși, lipsită de importanță.

Critica literară este o ramură a culturii și a literaturii pe care mulți o disprețuiesc, o urăsc chiar. Nu e plăcut să fii obiectul judecății altuia, mai cu seamă când aprecierea nu e pe de-a-ntregul pozitivă.

Din fericire, Duda nu face parte dintre acest "mulți". Ce-i drept, își bate joc de anumiți critici literari: "Stau în birourile lor somptuoase critici literari cu statut infailibil, robi ai unor prejudecăți deprimante", spune el. Dar recunoaște munca altor critici: deschiși, aplecați cu înțelegere asupra operei cercetate. Preluând o teorie a lui Mihail Ralea, Virgil Duda socotește că fără lectură, fără critică, ficțiunea însăși este pusă în primejdie: "Jocul hazardat al descifrărilor de enigmă, împreună cu lansarea de puncte de vedere noi în raport cu povestea, constituie lectura, fără de care orice ficțiune piere".

Atât și nimic mai mult am încercat și eu să fac în cercetarea critică. Să iau parte la jocul hazardat al dezlegării enigmelor și să lansez opinii. Opinii care să se încrucișeze liber cu alte opinii, diferite.

Acceptând importanța discuției, a contrapunerii unor puncte de vedere diverse, am susținut întotdeauna necesitatea de a fi tolerant față de cei deosebiți de tine, față de așa-numiții excentrici, minoritari, față de alteritate ca atare.

❖

La fel ca și Duda, care, atunci când se afla încă în România și scria în limba română, limba majorității, limba oficialității, considera că: "acea apartenență la plutonul favorizat mă obliga și mă îndreptățea totodată să mă interesez întruna ce cărți valoroase apar, sau nu pot apărea, nu doar în maghiară sau germană, scrise de minoritari ce se bucurau de un anume interes public, dar și în sârbă, ucraineană sau idiș. Foloseam orice prilej, mai ales pârghia relațiilor personale, pentru ca să se ducă buhul și să pot citi și eu – și alții – ceea ce ar putea rămâne, pe nedrept, necunoscut sau interzis". Și adaugă, cu o fină poantă ironică, referindu-se la situația din Israel: «Poate nu sunt destul de bine informat, dar, din câte observ și intuiesc, nu prea există cazuri în care scriitori ebraici cu influență sau doar cu bun simț al solidarității de breaslă, să manifeste curiozitate și interes active pentru ca, măcar o dată sau de două ori pe an, un scriitor de altă limbă, marginală, dar aparținând unei literaturi prestigioase, să nu se simtă, vorba lui Sever, "scindat".»

M-am bucurat să mă găsesc iarăși alături de Virgil Duda cu prilejul apariției numărului 200 al revistei "Minimum", exprimându-și admirația și respectul pentru ceea ce realizase Mirodan. Am apreciat spiritul ironic și curajul de a recunoaște deschis că "a greșit" în trecut, când condamna linia politică belicoasă adoptată de Mirodan: «"Păcat, mare păcat" – clătinam din cap, eu și alții ca mine – socotind că asemenea lipsă de răspundere, în cazul unui director și proprietar de revistă, este de natură să ducă la sastisirea și supărarea cititorilor, care, în semn de protest, vor boicota publicația care merge în răspăr cu opinia cvasi-unanimă. … Să fi fost unii care i-au spus-o verde în față? N-ar fi exclus. Dar pe ocolite, cu aluzii fine (și transparente) știu sigur că mulți și-au îngăduit să o facă. Pentru că – repet – țineam la el și voiam să-l luminăm și să-l salvăm! Eroarea ca eroarea, dar perseverența… Că dreptatea a fost de partea lui și nu a noastră, ar fi poate cinstit (și inutil) să spun, la spartul târgului. Acum se vede cu ochiul liber ceea ce atunci se observa numai cu ochelari de cal. Dar prea necinstit (și la fel de inutil) ar fi să nu recunoaștem adevărul istoric…»

Trebuie să recunosc clar că, în acest punct, mă despart de mult admiratul meu prieten Duda, care, ca și Schechter, a trecut de partea cealaltă a baricadei, adoptând poziția lui Mirodan, care a devenit a multora.

Eu cred și acum că nu greșeam în trecut, cerând și înțelegerea punctului de vedere al adversarului și, în orice caz, ducerea de tratative serioase, singura cale pentru a se pune capăt terorii și a realiza pacea.

Dar – cred, sunt convins – că, pentru oameni ca noi, sublinierea unor puncte de diferențiere nu este decât o altă cale de a ne apropia și de a rămâne prieteni. În spirit tolerant, contrar oricărui fanatism. *Nu-i așa, prietene Duda?*

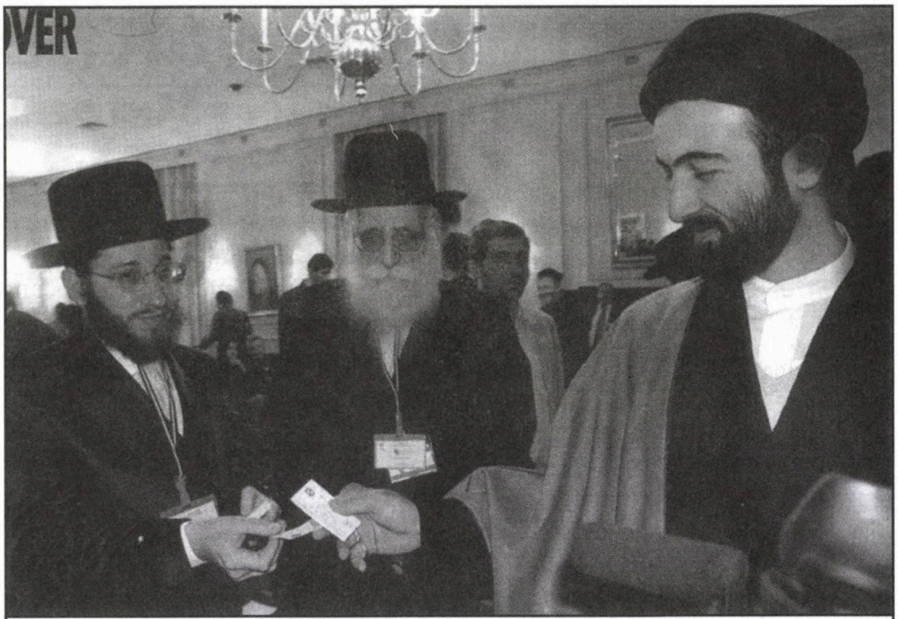

●

Nu de mult am văzut cu toții, la televizor, imagini de la conferința internațională de la Teheran, unde vorbitorii, în cap cu președintele Ahmadinejad, s-au străduit să demonstreze că Holocaustul n-a avut loc niciodată, el fiind o invenție evreiască. Pentru noi, desigur, cea mai șocantă imagine a fost aceea a grupului de rabini din secta, violent antiisraeliană, Neturei Karta.

Invitați speciali la conferință, aceștia l-au aplaudat pe Ahmadinejad, declarându-se întru totul de acord cu chemarea acestuia la distrugerea Statului Israel. De prisos să mai amintim sentimentele, vecine cu voma, care ne-au cuprins văzându-i pe rav Friedman, din Viena, sau pe rav Ahron Cohen, din Anglia, aplaudându-i pe vorbitorii de la conferință.

Ținând seama că prezența acestor tipi Kapo la pătrat, recordmani mondiali la capitolul ura evreiască de sine, a avut un impact extraordinar asupra israelienilor, "Minimum" organizează un concurs cu premii pe tema:

"Să presupunem că vă întâlniți noaptea cu rav Friedman sau cu rav Cohen, pe-o stradă întunecată din Șhunat Hatikva, din Tel Aviv. Ce leați face?"

Cel mai bun răspuns va fi premiat cu un abonament gratuit pe un an la "Minimum", iar răspunsurile clasate pe locurile II și III, cu câte un abonament pe șase luni.

Răspunsurile vor fi trimise până la data de 15.02.07, prin e-mail, pe adresa colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabil cu computerul revistei (aronel@yahoo.com).

(În fotografie, de la stânga la dreapta: Imagine dintr-o pauză a conferinței. Rav Moishe Friedman, rav Ahron Cohen și un mullah de la Teheran schimbând amicalmente cărți de vizită. Mullahul, după cum vedem, zâmbește mulțumit. Are și de ce.)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Alexandru Lungu

Scorbura Melancolie

Poezii şi desene; ed. Galateea, 2006

Marele poet Alexandru Lungu din Bonn poate, ca tot omul la o vârstă venerabilă, să aibă probleme de sănătate de un fel sau altul, dar muza sa, precum şi "îngera păzitoare Micaela", îi stau în continuare alături, încingându-i fruntea cu o "cunună fără nume", împletită de el însuşi. Este o cunună de versuri şi desene splendide, apărută într-o nouă plachetă la "începutul toamnei 2006", în 99 de exemplare necomercializate, cu "un poem în loc de precuvânt" al lui Sorin Anca.

Dacă aripa timpului cu fâlfâitul ei fugar şi inexorabil îşi pune în vreun fel pecetea asupra "îngerului cu lacrimi de cerneală", ea se exprimă tocmai prin exilul în "scorbura melancoliei" – acea melancolie reflexivă pe care un critic literar de talia lui Al. Cistelecan o întrevedea fără greutate încă din volumele anterioare de versuri şi desene, precum "Armura de aer", "Himere în amurg" sau "Ziditor de umbre înălţând zădărnicii", despre care am scris şi eu în revista"Minimum".

Poetul are obsesia sfârşitului, se simte "un arbore golaş şi stingher în bătaia vânturilor" pe care l-a ajuns, neiertătoare, "desfrunzirea", se află "una cu timpul spart şi cu tăcerile dintâi". Deşi percepe dureros şi recurent anumite involuţii care-i afectează pe mulţi dintre noi odată cu înaintarea în vârstă ("uitările din grai", "fluturele uitat în pustiul amintirilor", "negura uitării" în care, dincolo de "cimpoaiele aducerii aminte", persistă doar foşnitoare auziri"), aspiraţia spre *lumină* şi cântecele de sirenă ale îngerilor ades invocaţi par a fi la acest artist al cuvântului metereze ale gândului. Talpa *îngerului* lasă urme de nuferi în corole *străluminate: îngerul* întrupat (…) dăruie răspântiilor *lumină; înger* fără umbră fulguie foşniri în văzduhuri întru primenirea *luminii,* etc. etc.

Alte poeme sunt impregnate de o atmosferă de vis şi o aură de sacralitate care le conferă o frumuseţe cu totul specială, ca în versurile ce urmează: *"În geana zării/ tăceri volburate/ înaltă arbori subţiri/ din şovăieli de argint./ Ascunsă-n lumina zilei/ steaua ce-ar fi fost/ să-mi stea în frunte/ arzând însingurări/ îşi scapără nefericirea"* ("În geana zării").

"Steaua păstorilor/ duce-mi-ar duce/ paşii şi săgeţile duhului/ până-n miezul dintâi/ al luminii/ preajmă să mă aflu/ primenirii cereşti/ în vreme ce îngerul/ bineveniri/ ar spinteca înfloritor/ taina misteriilor" ("Miezul luminii").

Un cuvânt de admiraţie pentru poemul introductiv al lui Sorin Anca, evocând într-o sinteză coerentă temele şi imaginile predilecte ale lui Alexandru Lungu.

Ca de obicei, poetul îşi dedică volumul soţiei sale, Micaela – "dincoace şi dincolo de timp".

- ■ **Îngera păzitoare, Micaela**
- ■ **Insula de smarald**
- ■ **De la Carol Iancu la Tristan Janco e foarte aproape**

MAMAIA מאמא'יה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

I. Ştiru

Cu haina ruptă și pantaloni de aceeași culoare

Ed. Cronica, Iaşi, 2006

În decursul ultimelor două luni, am avut de două ori plăcerea să voiajez în Europa, şi nu numai, pe cale mediată: prima oară cu G. Mosari ("Almanahul călătoriilor mele") şi, mai recent, cu I. Ştiru. Gazetarul se dovedeşte şi el un împătimit al călătoriilor, ale cărui cărţi mai vechi şi mai noi acoperă, după cum remarcă Al. Husar în "Cuvântul său de însoţire" al volumului de la Cronica, "aria întregului glob pământesc", cu "o foame nepotolită de spaţiu".

Odată această foame astâmpărată – cel puţin temporar – ea se converteşte în fermecătoare note şi consemnări în care atât natura, în toate detaliile ei percutante şi exaltante, cât şi domeniile variate ale artelor – plastice, muzicale, arhitectonice, monumentale – dar nu mai puţin aspectele sociale, conviviale, "lumeşti" ale vieţii de fiecare zi din locurile vizitate sunt comunicate cu graţie, cu o percepţie nuanţată şi un spirit de observaţie din care nu lipseşte umorul, cititorului avid de bucurii estetice şi informaţionale.

La Viena a ascultat, desigur, o muzică măiastră la Staatsoper (a cărei clădire ne este descrisă în amănunt, cu toate ornamentele ei interioare şi exterioare, pe măsura impresiei copleşitoare pe care i-au lăsat-o), a meditat la marii muzicieni care au făcut fala metropolei, până la actualul director, coreligionarul nostru Ioan Hollender (prilej, totodată, de imersiune în istorie şi demitizare a unor împăraţi precum Franz-Joseph, cu totul ignorant în arta sunetelor) şi s-a plimbat nu numai prin muzee, parcuri şi palate celebre, ci şi pe "luciul de gheaţă al Dunării albastre", pe un frig ce "pişca ştrengăreşte".

Referitor la Londra, unde a cutreierat, ca tot intelectualul care se respectă, galeriile de artă, precum Tate sau National Gallery, descoperindu-l pe Brâncuşi între un Modigliani, Giacometti sau Henry Moore, nu uită să adauge – ghiduş – ceva despre "mefienţa" pe care i–au trezit-o restaurantele, cunoscute pentru gustul îndoielnic al bucătăriei britanice.

"Flirtul" cu Salzburgul, cum se exprimă autorul, dezvăluie nu numai plăceri peripetetice şi artistice precum cele legate de evocarea spiritului tutelar mozartian şi a marilor personalităţi din cultura universală care au iubit acest oraş, de pildă Stefan Zweig înainte de exilul său tragic. *«La o aruncătură de băţ de Salzburg se află mult pomenitul Berchtesgaden, situat pe muntele cu acelaşi nume, în Germania, într–un peisaj încântător. Aici şi-a fixat Hitler casa şi cartierul general, aici au avut loc pretinse serate artistice, aici s-au desfăşurat belicoase consfătuiri militare, aici s-a retras în bunker căpetenia nazistă. Acum se organizează excursii la aşa-numitul "cuib al vulturilor". (...) Cum se mai mişcă istoria!»*

Şi tot la Salzburg, la o sărbătoare populară în faţa complexului Mirabell, "domni şi doamne bine", etalând bijuterii, "nu ferească sfântul reprezentanţii calicimii" se îmbulzeau pentru o farfurie de ciorbă servită gratis în stradă, din cazane uriaşe!

Călătorul vizitează şi alte ţări bătute de turişti, Spania cu Barcelona lui Gaudi, Italia cu Florenţa, oraşul-muzeu despre care au scris pagini admirabile – ne aminteşte – Tudor Vianu şi Alice Voinescu, între mulţi alţii, cu o Romă "mustind de istorie", în care totul i se părea cunoscut din lecturi, cu Neapole (oraşul lui Caruso) sau Pompei, un loc al fantomelor "ce dau culoare şi contur unor veacuri de mult apuse".

Dar impresia mea este că cel mai mare entuziasm i-a provocat lui I. Ştiru descoperirea tardivă a "insulei de smarald din Atlantic", Irlanda. Comparând-o cu Elveţia, el găseşte aici *"un univers asemănător, şi cu toate acestea întrucâtva altul: adică dulce (dar fără gust siropos), rumen şi adolescentin"*. Totul i se pare pitoresc şi seducător: casele ca nişte mici castele colorate cu grădiniţă, verdele păşunilor şi pădurilor, viaţa comunitară pe care o descrie cum *"gravitează şi se consumă în jurul pub-ului"* într-un elan vital neîntrerupt. Irlanda este, după el, veselă şi surâzătoare ca un "ales poem", oraşele ei "contrastând vizibil cu mohoreala şi ţintirimul stradal germano-elveţian.

O carte atrăgătoare, incitantă (în ciuda regretelor personale pe care le trezeşte) şi frumos scrisă.

(Gina Sebastian Alcalay)

Tristan Janco

Memoriile Șoahului: poeme

Desene de Tudor Banuş;
în româneşte de Letiţia Ilea;
Biblioteca Apostrof, Cluj, 2006

Istoricul este memoria vie a societăţii. Atunci când istoricul este dublat de poet, această memorie reuneşte reconstituirea academică a evenimentelor trecutului cu sentimentele umane ale celor care le-au trăit şi simţirea profundă a celui care le descrie. Este cazul profesorului universitar Carol Iancu, de la Universitatea "Paul Valéry" din Montpellier (Franţa), istoric renumit, specializat în cercetarea trecutului evreimii române, care publică un volum de poeme istorice privind Holocaustul, intitulat "Memoriile Şoahului".

Autorul a semnat acest volum cu pseudonimul Tristan Janco. În original, volumul de poezii a apărut la Montpellier în limba franceză în anul 2001. Acum avem în faţă traducerea românească a volumului, făcută cu mult talent de poeta Letiţia Ilea, însoţită de desenele sugestive ale pictorului Tudor Banuş. Autorul, originar din România, născut la Hârlău după cel de-al doilea război mondial, povesteşte în prefaţă că întreaga copilărie i-a fost "legănată de baladele româneşti, de melodiile idiş ale mamei… şi de povestirile patetice ale supravieţuitorilor Şoahului". El afirmă în continuare că "acest Şoah … **mă** locuieşte mereu, asemenea ştetlului meu natal astăzi dispărut, în care, din prestigioasa comunitate … n-au mai rămas decât şapte persoane în vârstă, o superbă sinagogă goală şi două cimitire".

Autorul îşi recunoaşte, el însuşi, rolul de reprezentant al memoriei colective a societăţii, exprimată în versuri lirice. Volumul include 36 de poeme, după numărul celor 36 de Drepţi (Lamed-Vav Ţadikim) existenţi în fiecare generaţie, conform tradiţiei iudaice. El împarte aceste poeme sensibile de memorie colectivă în trei grupuri: Păzitor al memoriei, Memoria poeţilor şi Memoria ciclului lunilor anului.

"Sunt păzitorul memoriei/ Generaţiilor dispărute/ Ultima picătură a lacrimilor îmbătrânite/ Din micile sate evreieşti înmormântate/ Sunt lumânările din seara de Vineri/ Chintesenţa durerilor îngropate/ Obiect nemişcat în oglinda/ Viselor sfinte de astăzi".

Aceasta este autocaracterizarea autorului, făcută în prima poezie din volum. El vorbeşte despre propria lui memorie, devenită o memorie colectivă a tăcerii, o memorie dezrădăcinată a unui popor fără morminte, o memorie vulcanică, pură, o memorie de foc, a fidelităţii. Este memoria poporului ales, precum şi a copacilor din copilăria autorului. O memorie pe care el vrea s-o păstreze. Memoria Auschwitzului şi a Transnistriei. El strigă tuturor: "Adu-ţi aminte! Izkor! Zakhor".

În memoria lui intră poeţii. Autorul îl vede pe Ilarie Voronca, ca şi cum ar fi fratele lui care a plecat ducând cu sine formula Absolutului. Benjamin Fundoianu (Fondane) este prezentat reunit cu "Cân-

Consemnare

Baruch Tercatin, prietenul nostru, ne-a dăruit o nouă carte de precizări şi comentarii biblice: "Cartea Rut", după o serie de alte cărţi de aceeaşi esenţă biblică, dintre care "Povestea Esterei" a fost comentată după un sul din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, păstrat în colecţiile de manuscrise ale Bibliotecii Academiei.

Şi această carte se încadrează între realizările pe care i le-am bănuit atunci când la Târgovişte, cu câţiva ani în urmă, la lansarea primei cărţi, l-am îndemnat să nu lase condeiul din mână. Se vede că n-a fost un îndemn în vânt, de vreme ce este a cincea lui carte.

Cu povestea moabitencei Rut – cea mai redusă ca dimensiuni dintre toate cărţile Vechiului Testament, căci nu are decât patru pagini – m-am întâlnit mai întâi ca elev de liceu, studiind la literatura franceză poezia lui Victor Hugo, "Booz endormi". Mai târziu, slujbaş la Biblioteca Academiei, am descoperit sulul mitropolitului Antim Ivireanul, cel mai mare orator din vechea literatură română, ce cuprindea o istorie a Vechiului şi Noului Testament, ilustrată cu peste 500 de portrete. Cercetarea lui – îndelungată în timp, căci m-a obligat la călătorii la Kiev, unde se păstrează originalul lui Antim, exemplarul Academiei fiind o copie – mi-a dat prilejul să observ că portretul moabitencei Rut era redat cu o artă deosebită, aşa cum fuseseră redate şi alte chipuri de femei celebre din istoria iudaică: Rahav (din vremea lui Iosua), Iuditha şi, bineînţeles, Estera.

Cercetând fiecare portret şi textele explicative ale lui Antim, am îndrăgit istoria iudaică şi pot pretinde, cu toată modestia ce se impune, că o cunosc în bună măsură şi că o găsesc deosebit de frumoasă şi plină de sfinţenie.

Să mă iertaţi, domnule Tercatin, că am alunecat de la subiectul firesc al aprecierilor mele şi am vorbit despre lucruri paralele, dar tot de ale sacralităţii Vechiului Testament, dar m-a furat condeiul. Şi poate că într-o zi ne veţi da comentarii cu privire la Iuditha, sau la femeia Ierihonului, care a adăpostit sub puzderii iscoadele lui Iosua.

Interesante mi se par comentariile şi explicaţiile fiecărei pericope a cărţii. Un inginer cu vaste cunoştinţe rabinice nu se află la tot pasul. Baruch Tercatin este unul din aceşti rari oameni învăţaţi, care văd dincolo de textul crud, brut şi adesea de neînţeles al Bibliei. A fost pentru mine o încântare să lecturez comentariile sale atât de interesante, luate, unele, din marii exegeţi biblici ai Vechiului Testament.

Surprinzătoare şi de admirat rămâne Prefaţa profesorului Andrei Marga, cunoscător avizat al istoriei poporului ales. Îl felicit cu aceeaşi sinceritate ca şi pe prietenul Tercatin. Şi încă o dată, pentru acesta din urmă: nu lăsa condeiul să ruginească!

Prof. Gabriel Ştrempel
Membru de onoare al
Academiei Române
Director general onorific al
Bibliotecii Academiei Române

tarea Cântărilor". Autorul parafrazează o poezie a acestuia, prin care a eternizat târguşorul evreiesc Herţa, de fapt toate târguşoarele evreieşti din Moldova. Paul Celan este simbolul suferinţei, al Holocaustului, al exilului, pe drumul său lung "de la Cernăuţi la Paris". Emmanuel Eydoux, prezentat ca suflet al ghetoului din Varşovia, circulă de la Marsilia la Ierusalim. Parafrazând titlul poeziei *poetului* evreu asasinat, autorul dedică o elegie lui Itzhak Katznelson, sub titlul: "Cântul *poporului* evreu asasinat".

În ciclul dedicat memoriei lunilor anului, autorul descrie fiecare lună cu suferinţele evreieşti din Holocaust din luna respectivă. El se referă atât la Holocaustul evreimii române, cât şi la Holocaustul întregului popor evreu. Memoria lunii ianuarie vorbeşte despre pogromul de la Bucureşti. Memoria lunii iunie păstrează amintirea pogromului de la Iaşi. Memoria lunii februarie este cea a morţii deportaţilor "în frigul Transnistriei". Memoria lunii aprilie este cea a revoltei ghetoului din Varşovia. Memoria lunii decembrie, în Transnistria, vorbeşte despre pasărea poetului Iţic Mangher, care "cântă visele Idişlandului dispărut". Este nu numai memoria colectivă şi memoria autorului ca istorie, ci şi suferinţa lui, alături de fraţii săi, victime ale Holocaustului. El spune un Kadiş pentru toţi.

Un volum de poezii care trebuie răsfoit şi citit. Istoricul academic se uneşte cu poetul sensibil şi oferă memoria Holocaustului într-o formă specifică.

(Lucian-Zeev Herşcovici)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Monica Bilan, *"Reactivata memorie";* povestiri, eseuri; cu un cuvânt înainte de Mihaela Tomescu; coperta: Mihaela Tomescu; ed. Domino, Bucureşti, 2006.

Leonardo Senkman, *"Democratizare şi antisemitism în Argentina"* (în engleză); Centrul internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului, Ierusalim, 2006.

Valentin Saxone, *"Speranţe în întuneric";* memorii; ed. a II-a, revăzută şi adăugită; ediţie îngrijită de Liana Saxone-Horodi; coperta: Miron Horodi; ed. Fundaţia Culturală Libra, Bucureşti, 2006.

Mircea Petre Suciu, *"Teatru"* (vol. I, II, III şi IV); în română, precum şi în germană, franceză şi maghiară); coperta: Alexandru Ilarion; ed. "Viaţa arădeană", 2006.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Miercuri, 8 februarie 2007, ora 18.00 – seară cu şi despre **Agnia Bogoslava** (la 90 de ani), lansarea volumului *„Şi s-au dus ca vântul”* – la sediul *Institutului.* Vor lua cuvântul dl. Costel Safirman, dl. Andrei Strihan şi dna. Rodica Grindea.

11-13 februarie 2007 – *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv, în parteneriat cu *Teatrul Karov,* va organiza o serie de evenimente în cadrul cărora invitat special va fi dramaturgul **Matei Vişniec,** după cum urmează:

– duminică, 11 februarie, ora 20.30 – spectacolul cu piesa *„Istoria comunismului povestită pe înţelesul bolnavilor mintal”* (premiera în limba ebraică);

- luni, 12 februarie, ora 18.00 – seară cu **Matei Vişniec.** Evenimentul va avea loc la sediul Institutului.

18-23 februarie 2007 – *I.C.R. Tel Aviv* va participa împreună cu *Ministerul Culturii şi Cultelor* din Bucureşti la *Târgul Internaţional de Carte* de la Ierusalim, unde va expune cărţi apărute la *Editura Institutului Cultural Român* de la Bucureşti. Vor fi organizate mai multe evenimente în jurul standului românesc de carte, dintre care amintim:

- **18.02.2007, ora 19.00** – spectacol de dans susţinut de **Răzvan Mazilu** şi **Monica Petrică;**
- **19.02.2007, ora 16.00** – seară de poezie şi jazz;
- **20.02.2007, ora 16.00** - spectacolul *„The Island”,* susţinut de **Ada Milea** şi **Alexander Bălănescu.**

(Pentru mai multe detalii, consultaţi programul Târgului).

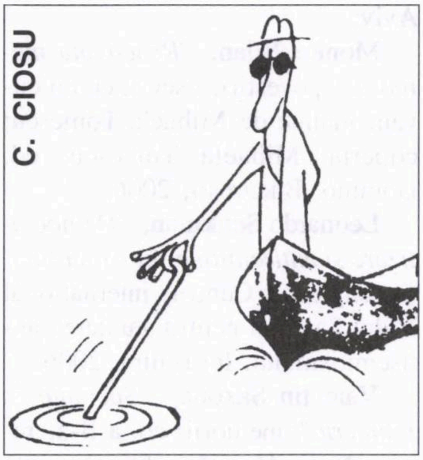

Pescuitorul de perle

În tentaculele ignoranţei

«În tentaculele acţiunilor diplomatice (ale Germaniei naziste) sunt cuprinse Spania, care acceptă ocuparea Gibraltarului.»

("Viaţa noastră", 17.12.06; comunicată de Gh. Kovacs-Eichner, Tivon, care aminteşte că în ciuda presiunilor exercitate de Hitler, generalul Franco, dictatorul Spaniei, a refuzat să-i lase pe nemţi să ocupe Gibraltarul, în timpul celui de-al doilea război mondial.)

Ce urmează după ultima?

«Dintr-un sondaj internaţional, care a analizat reputaţia a 36 de ţări, reiese că Israelul se află pe ultimul loc în ce priveşte reputaţia în lume, urmat de Indonezia, Egipt şi China.»

("Ultima oră", 23.12.06; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, care a descoperit că, în definitiv, nu e nici o nenorocire să fii ultimul, din moment ce după tine mai urmează şi alţii.)

Mireasa lui Napolion

«Shlomo David s-a făcut auzit de departe … printr-un emisar trimis special la festivitate, precum delegatul lui Napolion (sic!) expediat de pe front să-l înlocuiască la propria-i nuntă cu fiica regelui Italiei.»

("Viaţa noastră", 24.12.06; comunicată de Sorina Gelman, Ramat Hasharon, care precizează că: 1) Napoleon nu s-a căsătorit cu fiica regelui Italiei, ci cu arhiducesa Marie-Louise, fiica împăratului Austriei, şi 2) el s-a ocupat singur de mireasă, atât la cununie cât şi în noaptea nunţii.)

De la 28 la 28

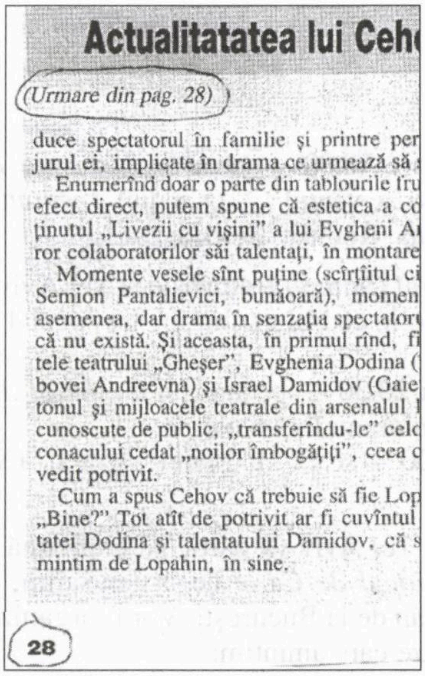

Actualitatatatea lui Ceh

(Urmare din pag. 28)

duce spectatorul în familie şi printre per
jurul ei, implicate în drama ce urmează să
Enumerînd doar o parte din tablourile fru
efect direct, putem spune că estetica a co
ţinutul „Livezii cu vişini" a lui Evgheni A
ror colaboratorilor săi talentaţi, în montare
Momente vesele sînt puţine (scîrţîitul ci
Semion Pantalievici, bunăoară), momen
asemenea, dar drama în senzaţia spectator
că nu există. Şi aceasta, în primul rînd, fi
tele teatrului „Gheşer", Evghenia Dodina (
bovei Andreevna) şi Israel Damidov (Gaie
tonul şi mijloacele teatrale din arsenalul
cunoscute de public, „transferîndu-le" celo
conacului cedat „noilor îmbogăţiţi", ceea c
vedit potrivit.
Cum a spus Cehov că trebuie să fie Lop
„Bine?" Tot atît de potrivit ar fi cuvîntul
tatei Dodina şi talentatului Damidov, că s
mintim de Lopahin, în sine.

28

("Orient expres", 9.12.06; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care se întreabă: oare un articol început pe pag. 28 poate să continue tot pe pag 28? Alo, confraţii de la "Orient": fiţi mai atenţi la poveştile astea cu paginile, că altminteri întoarcem foaia!)

...Şi în numele supravieţuitorilor morţi cine vorbeşte?

«În numele rămăşiţelor, a puţinilor supravieţuitori în viaţă, mă simt obligat să derulez» etc. etc.

("Viaţa noastră", 16.913/06; comunicată de Osias Dorner, Ramat Gan, care, la rândul lui, se simte obligat să atragă atenţia că nu se poate spune supravieţuitori în viaţă, acesta fiind un pleonasm peste măsură de gros.)

Poşta

Alina Spodheim, Bat Yam; **Tereza Marcovici,** Ierusalim; **Mircea Temişan,** Arad, România; **Silviu Rotman,** Tel Aviv; **Vivianne Ebercohn,** Bruxelles, Belgia; **Zoe Elefterescu,** Bucureşti; **Oliver Kahnan,** Los Angeles, SUA (impurităţi – da; perle – nu.)

●

Un bărbat, întors de la biserică, povesteşte indignat:

– Dom'le, unde o să mai ajungă lumea asta? Stăteam azi la slujbă şi lângă mine o doamnă pufăia din ţigare în timp ce preotul îşi rostea predica! Să-mi cadă sticla de bere din mână, nu alta!

●

AHARON GOVRIN – Haifa

Cum mi-am perfecţionat limba engleză (şi un lung epilog)

Eram în clasa a şaptea de liceu, în primăvara anului 1938. Era al treilea an când învăţam limba engleză, al şaptelea an când învăţam franceza şi ebraica, al cincilea şi ultimul an când învăţam latina. Când a trebuit, la începutul clasei a cincea, să alegem între germană şi engleză, votasem în unanimitate contra limbii gernane: înainte cu doi ani venise la putere Adolf Hitler.

Un coleg de clasă şi bun prieten lua lecţii particulare de engleză. Printre alte mijloace didactice, profesorul îi aducea exemplare ale revistei "Jewish Chronicle", periodic al evreilor englezi. Din revistă citeau şi traduceau diferite articole interesante.

Revista avea şi o rubrică "În căutarea unui corespondent personal", sau, pe engleză "Looking for a pen-pal". (În traducere textuală, "pen-pal" înseamnă "prieten de toc", adică de scris.) În această rubrică, tinere şi tineri evrei îşi publicau numele, vârsta, preferinţele şi adresa, pentru a găsi un corespondent.

Prietenul meu a ales-o pe una din tinerele din rubrică, i-a trimis o scrisoare-două, a primit sau nu un răspuns, cert este că nu s-a prelungit mult corespondenţa prietenului meu cu englezoaica lui. Am văzut şi eu rubrica din revistă şi mi-am ales o corespondentă, care avea cam aceleaşi preferinţe ca şi mine: literatură, muzică clasică, frumuseţile naturii. O chema Clare Green şi locuia la Liverpool, în nord-vestul Angliei. Avea 17 ani şi adresa ei nu avea un nume de stradă şi un număr, ci numele unui parc şi numele casei: "Sidedi". (Ulterior am aflat că aceasta era o vilă, iar numele ei era format din începutul numelor părinţilor, Sidney şi Edith.)

I-am scris, chinuindu-mă cu dicţionarul, m-am prezentat fără a exagera în modestie şi după mai puţin de o lună am primit un răspuns lung, foarte prietenos, cu descrierea casei lor şi a parcului (de fapt un cartier de vile). A mai scris că este colaboratoare la o revistă pentru tineret, că intenţionează să devină ziaristă, poate chiar scriitoare, că are o soră mai tânără cu doi ani, pe nume Hazel, şi alte amănunte despre ea şi ocupaţiile ei. Scrisoarea folosea o limbă vie, colorată, conţinea şi unele cuvinte de "slang" inexistente în dicţionar. Deşi am înţeles-o destul de uşor, m–am folosit şi de dicţionar. De altfel ăsta a şi fost scopul: să-mi perfecţionez limba engleză, ca limbă vie, nu ca latina, pe care o învăţam fără a avea ocazia să o folosesc.

În răspunsul meu am folosit şi unele expresii din scrisoarea Clarei, convins fiind că ea nu o să remarce plagiatul, întrucât era vorba de expresii curente, obişnuite pentru ea. La a doua scrisoare mi-a trimis şi o fotografie a ei cu Hazel şi a precizat că în mâna stângă ţine o ţigare (probabil semn de emancipare!). Clare era mai scundă ca sora ei, mai plină şi mai puţin drăguţă. Era un fel de "sufragetă", cu preocupări intelectuale, dar cu puţină feminitate. Cum pe mine nu mă interesa decât limba engleză şi nu persoana corespondentei, nu m-a deranjat aspectul ei, dar aş fi preferat ca Hazel să fi fost corespondenta mea.

Scrisorile primite erau interesante, o fereastră spre o altă lume, spre o viaţă de oameni bogaţi, cu o vilă superbă într-un cartier elegant din Liverpool (am primit şi o fotografie cu Clare pe treptele de intrare în vilă), cu o casă de vacanţă în una din insulele din Canalul Mânecii, cu un mic yacht, cu vizite la expoziţii de pictură (dintr-o scrisoare cu schiţa unui tablou trăznit al lui Salvador Dali am aflat despre existenţa excentricului pictor).

Am început să citesc şi să scriu fără să mă mai folosesc de dicţionar: engleza mea se îmbogăţea şi se înviora. Chiar şi profesoara de engleză de la liceu a remarcat progresul meu, la vorbit şi la lucrările scrise.

În toamna anului 1939 a izbucnit al doilea război mondial. Corespondenţa cu Anglia era acum dificilă, a devenit chiar imposibilă, când România a devenit aliata Germaniei, deci inamica Angliei. Eram convins că numai după terminarea războiului vom putea reîncepe corespondenţa. Spre totala mea surpriză am primit o scrisoare, cu adresa mea scrisă de Clare, dar cu adresa de retur şi timbrul din... Portugalia, ţară neutră. Am răspuns la această nouă adresă, fără a pomeni în scrisoare despre Anglia, Liverpool sau despre război, de teama cenzurii. Adresantul portughez punea scrisoarea mea în alt plic şi o expedia în Anglia. Clare nu se temea de cenzura engleză şi punea plicul cu adresa mea completă în alt plic cu adresa "cutiei poştale" portugheze. Intermediarul nu avea decât să arunce plicul exterior, să lipească timbre portugheze pe plicul cu scrisoarea şi să-l ducă la poştă. Aşa se face că în tot timpul războiului, până după 23 august 1944, am continuat să corespondez cu Clare, deşi noi eram de părţi opuse ale cumplitului măcel. Eram conştient că există şi riscuri. Dacă eu eram foarte precaut şi evitam ori ce subiect periculos, Clare aborda uneori subiecte delicate, chiar dacă puţin, prea puţin deghizate.

După dramatica întorsătură de la 23 august 1944 am reînceput să corespondăm direct, deşi destul de rar, din cauza războiului care continua. Eu am plecat la București, am trecut cu succes examenele anului întâi la politehnica particulară evreiască, numită "Şcoala Bercovici" şi am intrat în anul doi al facultăţii de construcţii, la "Şcoala politehnică" de stat. În primăvara anului 1945, alături de scrisoarea lui Clare era, pentru prima şi ultima oară în istorie, şi o scrisoare a tatălui, mister Sidney Green în persoană. El argumenta că îmi pierd timpul în România şi mă invita formal să vin la ei, la Liverpool, unde voi fi tratat ca un fiu al familiei. Dacă aş fi fost cât de cât viclean, ca să nu spun lichea, înţelegând că în spatele mărinimoasei invitaţii se afla intenţia de a mă însura cu Clare, probabil că aş fi acceptat invitaţia, cu gândul ascuns de a manevra astfel încât să mă însor cu Hazel. Nefiind însă deloc viclean şi ştiind ce penibil îmi va fi să refuz transparenta intenţie de căsătorie cu durdulia Clare, am mulţumit frumos distinsului Mr. Green şi am refuzat politicos invitaţia, explicând că studiez serios, nu-mi pierd timpul, şi adăugând că la terminarea studiilor, adică în toamna1948, voi fi fericit să-i vizitez, eventual să rămân în Anglia. Bineînţeles că nu am primit răspuns la propunerea mea, scrisorile s-au rărit până ce am primit în anul 1947 un "faire-part": Miss Clare Green s-a căsătorit cu Major Gerald Fink. Am felicitat tânăra perche, am primit răspuns în care proaspătul soţ a scris că fusese în Israel înainte de război, chiar şi în Haifa, ca voluntar într-un chibuţ din regiune. A participat la război, la artilerie, ajungând la gradul de maior. După înfrângerea Germaniei naziste a fost comandantul militar al unui oraş din zona britanică de ocupaţie. Am rămas în legătură sporadică, în fapt trimiţându-ne reciproc urări de paşte şi de anul nou.

În vara anului 1966 am plecat cu maşina mea în Europa şi, după ce am parcurs Italia, Iugoslavia, Ungaria, Austria, Cehoslovacia, Lichtenstein, Elveţia, Germania de Vest şi Belgia, am traversat Canalul Mânecii cu un "ferryboat" şi am ajuns în Anglia. Să conduci în Anglia o maşină cu volanul în stânga reprezintă un act temerar, aproape iresponsabil, dacă nu chiar de sinucigaş. Ajuns la Wimbledon, unde un prieten îmi rezervase o cameră cu semipensiune la o doamnă originară din Braşov, mi-am parcat maşina în faţa casei şi nu am mai folosit-o decât după zece zile de explorare a Londrei şi împrejurimilor, când am plecat spre... Liverpool! La 28 de ani de la începerea corespondenţei dintre doi adolescenţi, am obţinut uluitor de repede la "informaţii" numărul de telefon al familiei Fink. Am telefonat, Clare s-a arătat încântată să-mi audă vocea, m-a invitat să vin să-i vizitez, dar chiar a doua zi, căci în ziua următoare pleacă cu Gerry în Scoţia, la pescuit de păstrăvi. "Ai să dormi la noi, avem o cameră de rezervă, "a spare room", a insistat. Ştii ce înseamnă "a spare room?" Puţin agasat de proasta ei părere despre engleza mea, i-am răspuns că am la maşină "a spare wheel" (o roată de rezervă) şi că n-am uitat limba engleză, limbă în care am corespondat cu ea atâţia ani. A doua zi, spre prânz, am pornit spre nord, pe autostradă. Căutam ieşirea spre Liverpool, când, după kilometraj şi timpul scurs, trebuia să fiu aproape. Am văzut o ieşire spre Birmingham şi Manchester, dar nici o ieşire spre Liverpool. După vre-o 30 de kilometri, când am putut opri la o şosea laterală de odihnă, unde erau nişte autocamioane, am întrebat un şofer unde este ieşirea spre Liverpool. "Ai depăşit-o cu 20 de mile. Era ieşirea spre Manchester şi Birmingham, toată lumea ştie că asta este ieşirea şi spre Liverpool." Se însera, trebuia să continui până la prima posibilitate de a face o întoarcere de 180 de grade, lucru dificil, după mulţi kilometri, pe orice autostradă. Se însera, condusul pe stânga şoselii nu era nici el o plăcere, în sfârşit am ajuns la ieşirea "pe care toată lumea o ştie", căci un oraş cu peste un milion de locuitori nu merită pomenirea lui la acea ieşire. Adresa casei perechii Fink, asemănătoare cu cea a casei părinţilor lui Clare era un parc (nu o stradă) şi numele casei-vilei: "Badger's rake" (pe româneşte "Vizuina sobolului"). Cu întrebări, am găsit cartierul de vile, aşa-zisul parc, dar cum să găsesc vila respectivă? Dacă există o legătură clară între numărul 87 şi numărul 93, ce legătură logică este între "Mon caprice", "Bella vista" şi "Badger's rake"? Era 7 seara, în octombrie, noapte plină. Cum să găsesc vila amicilor mei britanici? Spre norocul meu am văzut la un colţ de stradă o cabină telefonică luminată. Ştiam numărul de telefon, aveam moneda necesară, am telefonat. A răspuns Gerald: "Unde eşti, te aşteptăm de ore!" Am explicat pe scurt cauza întârzierii şi l-am rugat să-mi explice cum ajung la ei. "N-ai să ne găseşti oricât ţi-aş explica. Unde eşti?" I-am descris cabina telefonică şi indicaţiile de pe străzile la al căror colţ era cabina. "Rămâi pe loc! Eu vin imediat cu maşina şi ai să mergi după mine." În câteva minute a oprit o limuzină Jaguar aurie, din ea a coborât Mr. Fink, am făcut cunoştinţă şi apoi l-am urmat până la vila "Badger's rake". Clare m-a primit radioasă, ne-am dat mâna cu căldură (britanicii se sărută numai în ocazii bine determinate) şi am fost introdus în "living room" destul de mic, dar cu un cămin tradiţional (cu foc de butuci şi ceas aurit pe placa de marmură de deasupra). Mai era acolo un prieten al lui Gerald, avocat evreu, şi el ofiţer în rezervă, care parcursese în timpul războiului şi după victorie cam acelaşi drum ca şi Gerald. După un timp a sosit şi Mr. Sidney Green, industriaş respectabil, curios să-l cunoască pe cel pe care îl voise odată ca ginere.

După un timp am trecut în sufrageria alăturată. Clare pregătise o masă copioasă, mai mult franţuzească decât englezească, eu am adus din mașină o sticlă de vin Tokay, roșu sec, cumpărată de mine la Budapesta. (Hazel și Mrs. Edith Green n-au fost curioase să-l vadă pe corespondentul de de mult al Clarei, din exotica și "înapoiata" Românie, apărut acum de nicăieri.) Întorși în "living room", am povestit prin câte țări trecusem până ce am ajuns în Anglia. "Probabil că ești milionar, dacă ai o mașină Volvo și poți să-ți permiți un voiaj atât de lung și mai ai de gând să fii în Franța două săptămâni!" Nu le-am spus adevărul. De fapt eram șomer! În vara anului1966 Israelul a trecut printr-o serioasă criză economică. Biroul de proiectare la care lucram a trebuit să concedieze mare parte din ingineri și tehnicieni, din lipsă de comenzi. Cu o logică suprarealistă mi-am zis: dacă îmi iau o vacanță lungă atunci când am serviciu, mă costă și cheltuielile voiajului și pierderea salariului, pe când acum, când nu am serviciu, mă costă numai cheltuielile voiajului. Trăind modest și proiectând, în afara serviciului, câteva clădiri destul de importante, reușisem, în numai trei ani și jumătate, să cumpăr o mașină Volvo (cu scutirea de taxe de care se bucură noii veniți în Israel și cu un împrumut-ipotecă) și să economisesc destul ca să-mi pot permite voiajul de trei luni în Europa, fără a ajunge nici la jumătate din economii. E drept că nu am stat la hoteluri de lux ci la "moteluri", la tabere pentru tineret ("youth hostels") și uneori chiar la prieteni.

După plăcuta seară cu amintirea corespondenței datorită căreia eram acum acolo, după interesante remarci ale avocatului despre "cea mai veche democrație din lume" (printre altele: un ofițer evreu din armata britanică trebuie să fie de două ori mai merituos decât un ofițer englez, ca să capete aceeași avansare), musafirii s-au retras și gazda mi-a arătat acea lăudată "spare room": era o odăiță în pod, la care ajungeai cocoțându-te pe o scară de zugrav, lipită de tavan, legată cu o funie cu capătul fixat de un cui. Eliberând funia din cui, se putea coborî scara! În afară de "living room", și de sufragerie, casa avea un singur dormitor, o bucătărie modestă, o cameră de baie-w.c. și un mic antreu, dar avea o parodie de fațadă neoclasică, cu două coloane văruite susținând un fronton pe care era scris "Badger's rake". Cum terenul pe care s-a construit casa era mai jos ca strada cu aproape doi metri, a fost nevoie să se aducă pământ și să se ridice nivelul terenului, așa că mereu apăreau gropi în grădină, din cauza compactării umpluturii, iar în pereți au apărut crăpături din cauza fundațiilor pe un teren nestabil. Cu toată bunăvoința și competența mea, nu le-am putut da o soluție la necazurile lor constructive, deși au folosit vizita mea și pentru o consultație gratuită.

M-am urcat în "camera rezervă" de care Clare era atât de mândră, am dormit bine, obosit de stupid prelungitul drum de la Londra și de plăcuta seară petrecută. Dimineața, o dimineață cețoasă, umedă, rece, specifică insulei britanice, am luat împreună un "breakfast" tipic, cu "bacon and eggs", cu un fel de fulgi în lapte cald și îndulcit și cu un ceai verde, astringent, cu laptele indispensabil. Și gazdele și eu ne-am făcut bagajele, după care Gerald m-a luat cu Jaguarul lui să-mi arate tunelul de sub râul Mersey, râu care desparte Liverpool de orășelul Birkenhead. Întorși la vilă, ne-am luat rămas bun călduros. Am felicitat-o pe Clare pentru simpaticul soț ce i-a fost hărăzit și am pornit, ei spre nord iar eu spre sud. Am ajuns la Oxford, unde am vizitat câteva din faimoasele colegii și am dormit o noapte, apoi am pornit spre Dover, decis să ocolesc Londra. Inutil! Nu știu dacă e adevărat că toate drumurile duc la Roma, dar toate încercările mele au dat greș: am intrat în uriașul conglomerat, contopire a multor foste orășele, care și-au păstrat doar numele, devenite acum cartiere, conglomerat numit "Great London", "Marea Londră". Cu greu m-am smuls din tentaculele capitalei fostului imperiu, "în care soarele nu apunea niciodată".

Am pornit în sfârșit spre Dover, de unde urma să mă urc pe un "ferryboat" spre a ajunge la Calais și de acolo, în aceeași zi, la Paris. Pe autostrada de sud erau din loc în loc firme care anunțau "Dover – x miles, Margate – x miles", dar când autostrada s-a bifurcat, a dispărut portul Dover și scria, spre stânga Margate și spre dreapta Coventry. A lua o decizie justă, când conduci cu 120 km. pe oră, nu e ușor. Eu am luat-o la stânga, crezând că mai departe autostrada se va bifurca iar, spre Dover și spre Margate. Este iar povestea că "toată lumea știe" că Coventry e pe drumul spre Dover! Greșisem și a trebuit să folosesc șosele secundare, prin sate, ca să ajung la Dover după ce vaporul spre Calais plecase. Exasperat, am întrebat – întrebare retorică – pe un polițist de ce tocmai la bifurcare a dispărut importantul port Dover. "Nu ești primul care pune această întrebare. La noi atâția bucătari prepară supa, încât ea nu se mai poate consuma!" Singura posibilitate rămasă era să plec peste câteva ore spre Dunkerque, să înnoptez acolo și să pornesc a doua zi spre Paris. Am parcat mașina, sătul de condusul pe stânga și m-am plimbat prin portul cu stâncile albe, de la a căror culoare provine denumirea "perfidul Albion". La un oficiu poștal era o coadă foarte lungă. Eu intrasem ca să cumpăr o marcă pentru o scrisoare către Israel. Oameni din coadă m-au îndrumat spre un automat unde puteam obține marca fără a sta la coadă. Ulterior am aflat că în ziua aceea se serba aniversarea a 900 de ani de la bătălia de la Hastings, în care ducele normand Wilhelm Cuceritorul învinsese pe insulari și cucerise Anglia, iar la coadă stăteau filateliști, ca să cumpere timbre emise cu ocazia evenimentului și plicuri cu timbre și ștampila cu ziua aniversării. Ba, mai mult, am aflat că la Hastings, nu departe de Dover şi unde aş fi avut timp să ajung cu maşina, se prezenta o reconstituire a celebrei bătălii, cu uniforme şi arme ca înainte cu 900 de ani.

Despre voiajul prin Franţa, cam zece zile în Oraşul Lumină, apoi la Lyon, la Monte Carlo şi pe Coasta de Azur, până la Marsilia, unde m-am îmbarcat spre Haifa, nu am intenţia să pomenesc aici.

Întors în Israel, am continuat cu felicitările-urările reciproce de Paşte şi de Anul Nou, eu invitând cu fiecare ocazie perechea Fink să vină în vizită în Israel. Ei n–au dat curs invitaţiei, iar la una din urările mele din anul 1979 am primit o scrisoare tristă, în care Gerald îmi comunica recentul deces al Clarei, în urma unei congestii cerebrale.

Într-o zi din luna iulie a următorului an am primit un telefon în limba engleză. La telefon era Gerald. L-am întrebat de unde vorbeşte. "Din Haifa", a fost surprinzătorul răspuns. A doua zi ne-am întâlnit, l-am luat cu maşina la o plajă din apropierea Haifei, unde mi-a povestit că a hotărât să se stabilească în Israel, după ce au murit şi socrii lui, iar fabrica, la care era asociat, a fost vândută. La Haifa avea o veche prietenă, văduvă, originară din Africa de Sud, la nunta căreia fusese cavaler de onoare. "Nu este între noi nimic altceva decât o veche prietenie, totuşi aş vrea să o cunoaşteţi, dacă ne veţi invita într-o seară la voi". Soţia mea tocmai urma să se întoarcă dintr-un voiaj în Europa, aşa că i-am satisfăcut dorinţa şi l-am avut ca musafir, cu sud-africana. Conversaţia a fost în engleză, între mine şi cei doi, şi în ebraică, între amica lui Gerald şi soţia mea, care nu vorbea engleza. După un timp am aflat că el s-a însurat cu văduva "cu care nu avea nimic" şi că locuieşte în locuinţa ei din cartierul rezidenţial denumit "Centrul Carmelului". În acelaşi an au sosit în ţară Hazel, drăguţă şi simpatică şi acum, cu soţul ei, doctorul David Lee. Mi-au telefonat şi într-o seară ne-au făcut o vizită, după care i-am dus cu maşina la luxosul hotel "Dan Carmel", unde traseseră. În hall i-am întâlnit pe Gerald cu proaspăta lui soţie, am stat de vorbă, amintind-o pe răposata Clare şi curioasa corspondenţă începută înainte cu peste 30 de ani, datorită căreia ne cunoaştem, precum şi vizita mea din 1966 la Liverpool. Am adus cu mine câteva fotografii primite de la Clare şi istorica scrisoare a tatălui ei, scrisoare pe care le-am citit-o în întregime. Poate că asta a fost o greşeală din partea mea. Se putea deduce din scrisoare că dacă aş fi dat curs caldei, părinteştii invitaţii, eu şi nu Gerald aş fi fost ginerele şi bogatul moştenitor al marelui industriaş Sidney Green. Nu ştiu. Un lucru surprinzător, de necrezut, a urmat acelei întâlniri de la Dan Carmel: Gerald a rupt orice legătură cu mine, nu mi-a răspuns la urările de Anul Nou, nici la cele de la Paştele din 1981. De la un optometrist, şi el sud-african, care se întâlneşte cu ei, am avut veşti despre Gerald şi soţia lui, i-am găsit în cartea de telefon, dar nu am încercat să vorbesc cu Gerald, nici măcar ca să aflu cauza acestui atât de nepoliticos, ne-britanic comportament, de a nu răspunde la urări de sărbători. De atunci au trecut aproape 25 de ani de tăcere, de reciprocă ignorare.

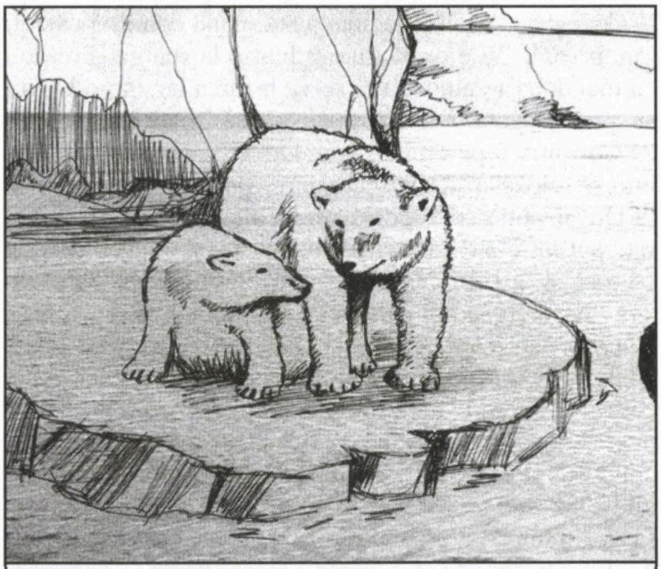

E o problemă cu încălzirea asta necontenită a planetei. În Antarctica, urşii polari văd cum se topeşte gheaţa sub ei şi încearcă să-şi găsească refugiu în locuri mai sigure.

La noi, gheaţa de alibiuri, justificări, jmecherii avocăţeşti pe care patinează şefii noştri, răspunzători de felul cum a fost condus războiul din urmă, – se topeşte, de asemenea, văzând cu ochii.

Aici se încheie lungul meu epilog la... "Cum mi-am perfecţionat limba engleză".

Telepatie

În general nu cred în para-psihologie şi în fenomene mistice, iraţionale. Prefer să-mi păstrez neatinsă, clară, gândirea logică, chiar cu riscul ignorării unor fenomene de neînţeles.

Totuşi mi s-a întâmplat de câteva ori în viaţă să ghicesc gânduri, lucruri neştiute de mine, în mod telepatic, de neînţeles.

În vara anului 1939, în cadrul "premilităriei" eram în satul Omurcea din Dobrogea, nu departe de Murfatlar.

În afară de absolvenţi ai liceelor din Galaţi mai erau câţiva studenţi din Bucureşti, printre care unul negricios şi foarte glumeţ, pe nume Cârnaru.

După aproape doi ani, în timpul unui joc de bridge cu trei prieteni care apucaseră să studieze la Politehnica din Bucureşti înainte de a fi eliminaţi (la venirea la putere a guvernului fascist al lui Antonescu), unul dintre ei a povestit despre o piesă de teatru jucată de studenţi, în preajma Crăciunului 1939. Studenţii nu prea luau în serios rolurile magilor care veniseră la Betleem, la pruncul Isus. Unul dintre magi, magul negru, fusese hazos în mod special. – "Îl chema Cârnaru?" am întrebat spontan, fără să mă gândesc. Cei trei foşti studenţi au rămas uluiţi. – "Cum ai ştiut? Noi aproape că am uitat numele lui!" N-am putut să explic. Nu ştiusem unde fusese student negriciosul Cârnaru, nici că jucase în piesa de Crăciun. Numele lui mi-a venit pe buze de undeva, de nicăieri. Telepatie?

În vara anului 1966 am făcut un lung voiaj în Europa, cu maşina mea. După zece zile la Londra, am ajuns la Liverpool (vezi mai sus).

Soţul fostei mele corespondente avea prestigioasa maşină "Jaguar". Când tatăl doamnei a venit să-l vadă pe cel care corespondase, din îndepărtata Românie, cu fata lui înainte cu zeci de ani, după ce ne-am salutat l–am întrebat spontan, fără să mă gândesc: – "Ce maşină aveţi? Desigur "Rover 3 litri!" Surprins, el a replicat: – "Este exact, dar cum ai ştiut?" Eu eram la fel de surprins. Am încropit o explicaţie: – "Dacă ginerele are un "Jaguar", socrul nu poate avea nimic mai prejos decât un "Rover 3 litri!" De fapt putea să aibă şi el un "Jaguar" sau un "Mercedes Benz", sau chiar un "Bentley"! Telepatie?

Acum peste zece ani am avut ca partener la jocul de bridge un profesor de matematici de la universitatea din Haifa. Într-o seară, în pauza dintre două faze ale jocului, mi-a povestit că este un bun acordeonist. – "O singură piesă muzicală n-am reuşit s-o execut, cu toate eforturile." Fără să mă gândesc, în mod cu totul spontan, l-am întrebat imediat: – "Ceardaş de Monti?" Amândoi am rămas uluiţi. Literatura muzicală este atât de vastă! Atâtea piese muzicale sunt dificile, cum mi-a venit mie în gând tocmai Ceardaş de Monti? Desigur telepatie!

Cam în aceeaşi perioadă am fost invitaţi să cumpărăm un mare chilipir: o săptămână pe an la o suită pe coasta Spaniei. Am mers la acea întâlnire din simplă curiozitate, hotărât să nu mă las convins, întrucât avem plajă la marea Mediterană aici, aproape de casă, cu tot confortul.

Cel care încerca să ne convingă era un tânăr simpatic şi la un moment dat, nu ştiu cum, ne-a spus că a primit nu de mult diploma de avocat. Fără să mă gândesc, l–am întrebat: – "Ai învăţat dreptul în Anglia, la Shefield?" – "Da, cum ai ştiut?" Nici eu nu am înţeles cum am ştiut. Putea să studieze la Haifa, la Ierusalim, la Tel Aviv, sau la orice universitate din străinătate. De ce tocmai la Shefield? Probabil telepatie!

În povestirea "Mesaje feminine", publicată în "Minimum", am descris cazuri autentice de telepatie erotică. Nu găsesc necesar să repet aici acele cazuri verificate, incontestabile.

Am avut odată un caz neplăcut de telepatie negativă. Am început să joc bridge la club cu un nou partener, mare amator, ca şi mine, de muzică simfonică, inginer mecanic la Societatea de Electricitate.

De la prima seară de joc am simţit o curioasă tensiune, o stare de nelinişte, de blocare a gândirii. M-am silit să nu dau importanţă fenomenului, atribuindu-l noutăţii situaţiei, faptului că nu-mi cunosc îndeajuns partenerul, că nu am stabilit împreună convenţiile de licitaţie, etc.

La a doua seară, după o săptămână, deşi avusesem între timp o întâlnire şi lămurisem tot ce trebuia privind licitaţia, am simţit iar aceeaşi tensiune, aceeaşi dificultate de a gândi, de a juca, un fel de amorţire, de paralizie a creerului. Am început să transpir din abundenţă, trăind treaz un adevărat coşmar. Partenerul meu îmi transmitea telepatic tensiunea, fiind el însuşi într-o tensiune extraordinară, ca şi cum jocul reprezenta o problemă de viaţă şi de moarte!

Nu amintesc telepatia între gemeni identici, căci nu intenţionez să fac aici un studiu despre telepatie. Am vrut numai să povestesc fapte trăite de mine, fapte de neînţeles, explicabile doar prin fenomenul de telepatie.

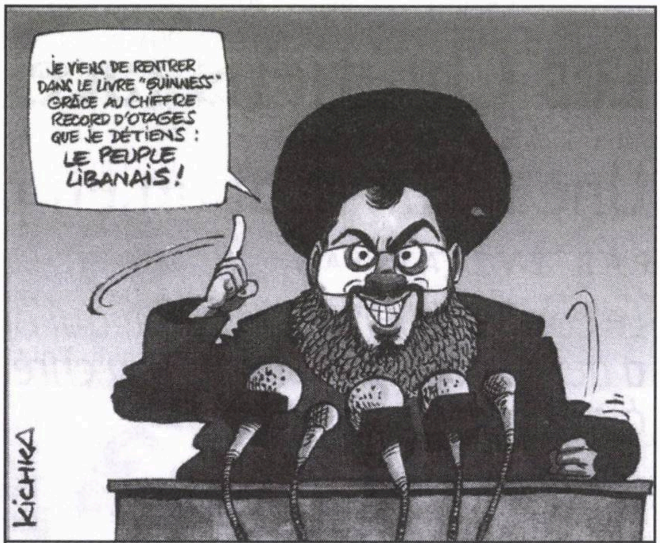
JE VIENS DE RENTRER DANS LE LIVRE "GUINNESS" GRÂCE AU CHIFFRE RECORD D'OTAGES QUE JE DÉTIENS : LE PEUPLE LIBANAIS!
KICHKA

Şeicul Nasrallah, conducătorul organizaţiei Hezbollah: "Am intrat în Almanahul Guinness, datorită numărului record de ostatici pe care îi deţin: poporul libanez!"

(Desen de Kichka; din "l'Arche", Paris)

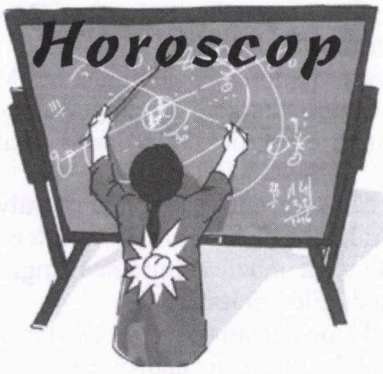

Februarie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Pericol de accidente. Şi pe stradă şi la domiciliu. Nu mai umblaţi cu capul în nori. Şi fiţi atent la fiecare mişcare.

Numere: 1, 8, 11.

Taur (21 aprilie – 20 mai): O mică moştenire în perspectivă. Dar va trebui să vă înarmaţi cu răbdare, formalităţile vor dura cam mult.

Culoare: galben.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Sunteţi neliniştit din cauza situaţiei financiare, dar sunt pe drum două sume respectabile care vor avea darul să aducă din nou surâsul pe buzele dvs.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Toată lumea este orgolioasă, toţi avem nevoie de laude. Dar – mai ales dacă activaţi în domeniul cultural – foamea de elogii (plus articole prin ziare, plus premii, decoraţii etc.) se poate întoarce împotriva dvs. ca un bumerang. Şi să vă treziţi că oamenii din jur vă antipatizează.

Leu (23 iulie – 22 august): Călătorii interesante în perspectivă, în locuri pe care nu le-aţi cunoscut până acuma. Satisfacţii în familie: cineva "mic" (fiu, fiică) va obţine succese serioase în carieră.

Numere: 2, 5, 29.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Conflict posibil acolo unde munciţi, sau la o asociaţie, organizaţie etc. din care faceţi parte. Dreptatea este de partea dvs., dar fiţi cu băgare de seamă: dacă îi veţi face colegului/ei reproşurile ce vă stau pe inimă, riscaţi ca individul/a să se răzbune la modul mârşav.

Culoare: alb.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): O veste proastă: moartea năprasnică a unui bun prieten sau a cuiva apropiat, din familie.

Numere: 6, 13, 16.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Sunteţi pe drumul cel bun la capitolul sănătate (la care aţi avut mari necazuri). Şi e cazul să acţionaţi, în toate privinţele, mai cu încredere. Tot respectând (cu stricteţe) indicaţiile medicilor, comportaţi-vă (e timpul) ca "pe vremuri", adică normal.

Numere: 5, 12, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Câteva întâlniri plăcute cu rude sau prieteni cu care nu v-aţi mai văzut de mult. Prilej şi de aduceri aminte şi de reînnoirea unor legături.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Pentru cei singuri, o întâlnire cu o persoană de sex opus care s-ar putea dovedi de bun augur pentru viitor. E, cum se zice, o şansă. Nu-i daţi cu piciorul.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): O persoană în care aveţi încredere nutreşte sentimente amestecate la adresa dvs. Şi s-ar putea să vă treziţi cu un cuţit în spate. Culoare: portocaliu.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Un plus de ordine în viaţa dvs. nu strică: şi când e vorba de hârtii (acte, chitanţe, contracte etc.), şi când e vorba de vestimentaţie (evitaţi neglijenţa la acest capitol şi nu uitaţi că "haina face pe om"), şi când e vorba de organizarea muncii sau a treburior gospodăreşti.

Interim

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Creionări

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										❤	
2		❤			❤						
3							❤				❤
4						❤					
5			❤		❤						
6				❤				❤			
7	❤						❤				
8					❤				❤		
9		❤		❤							
10								❤			
11					❤						

ORIZONTAL: 1) Muma pădurii. 2) Intră la timp! – O faci fiartă. 3) Saltă vaporul (pl.) – Ce-i în mână, nu-i minciună! 4) E luată de guler – Bună dimineața. 5) Scoate duble din releu! – Peisaj poetic. 6) Iese din bătaie – Stepă cât vezi cu ochii – În colaborare! 7) Vine primăvara – Personal. 8) Îți cântă în strună – Sfârșitul sărăciei! – Gând fără un fond serios! 9) Călcată-n picioare. 10) Te transportă în al 9-lea cer – Abreviație medicală. 11) Unul la unul, mai demult – E o bomboană, nu alta.

VERTICAL: 1) Mai mic decât un patrician – E un mare mister. 2) Vorbă cu tâlc – Se spune cu durere. 3) Potrivește cheia – Legat de trunchi. 4) Nu-i atinge nimic – Stă pe ace! – Luate din hale! 5) Ochi fără viață – Răsărit de soare! – La deal! 6) Luate din chisea! – A bate toba. 7) Pete! – Făcut cu picioarele – Nume masculin. 8) Dat pe mâna altuia – Unt de lemn. 9) Te ia pe sus – Un fel deosebit. 10) Lasă-mă să te las. 11) Nota doi la muzică – De toate și amestecate.

DICȚIONAR: Orl, lard, isac, teu.

Dicționar ajutător: Clenci – vorbă cu tâlc.

LAURA WEXLER

Didactică

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						■					
2				■			■				
3								■			
4		■									
5				■					■		
6			■					■			
7	■					■				■	
8					■						■
9				■							
10							■				
11								■			

ORIZONTAL: 1) Pus pe carte – Prezent la seminarii. 2) Intră în cadrul programului de învățământ – Notă de trecere! – Nu-i pe gustul examinatorului. 3) Examen de stat! Prima educatoare (înv.). 4) Cartea de căpătâi. 5) Căzută a sesiunea de iarnă – Cadru universitar – Înscrise la gimnaziu! 6) Torid! – La plictiseală... merge – Subiect intrat în legendă. 7) Probleme de judecată ce pun capul la contribuție – Cărți necuprinse în bibliografia școlară. 8) Nici printr-o minune nu-i poți convinge – Nu mișcă deloc. 9) Slav – Facilitează accesul în orice instituție de învățământ (pl.). 10) Au cunoștințe fantastice – Nu se prinde nimic de el. 11) Totul e știut și merge ca pe apă – Sunt pentru noi probleme cu multe necunoscute (!).

VERTICAL: 1) Curs fără frecvență – Asistent la cursuri. 2) O curea de pus în aplicare – Dă lucrări scrise. 3) Loc unde te expui și vezi totul negru înaintea ochilor – Lucrare cu calificativ nesatisfăcător. 4) Desene suprarealiste! – Ținut în vechea Chină – La bacalaureat! 5) Ne felicită cu ocazia începerii oficiale a noului an – Localitate în Rusia. 6) Inexactități în rezolvarea unor probleme – Nedrept... în apreciere. 7) Cu o notă bună la purtare. 8) Subiect la astronomie... copiat de la vecin! – Exemplificări date în scris! – Casă de cultură! 9) Timbru pus în circulație – Surprindere generală. 10) Titlu obținut după promovarea examenului de... maturitate (pl. fig.) – Are note diferite... 11) Rezolvă unele neînțelegeri (pl.) – Zile din calendarul romanilor.

DICȚIONAR: Ima, ira, uei, ili, inic, ide.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

E tot o apă...: Aranjamente, mal, stofe, d, imal, ea, age, re, inert, oc, a, ata, arin, lavoar, audi, varsari, on, ai, a, ca, alo, saula, pirat, uta, roata, a, do, ochi, tir, aroganta, me.

...și-un pământ: Cascat, sapa, ara, recolte, ritan, era, r, idei, urice, ti, ses, t, ms, atitica, mic, tasa, apa, rr, eti, itani, e, e, am, sirop, p, vc, sa, ige, olarit, star, masuratoare.

Scrise: N, l, v, hotarit, tomuri, papusar, rurala, i, f, m, ri, in, intiparire, i, sarada, epic, scrisori, imi, rid, nerasi, bifare, enoti, pa, a, laudat, stropeala, ra, i, no, cartel, obturat, er, i, iu, tras, ita, alba, strabun.

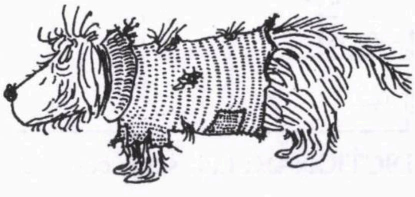

SUPLEȚE

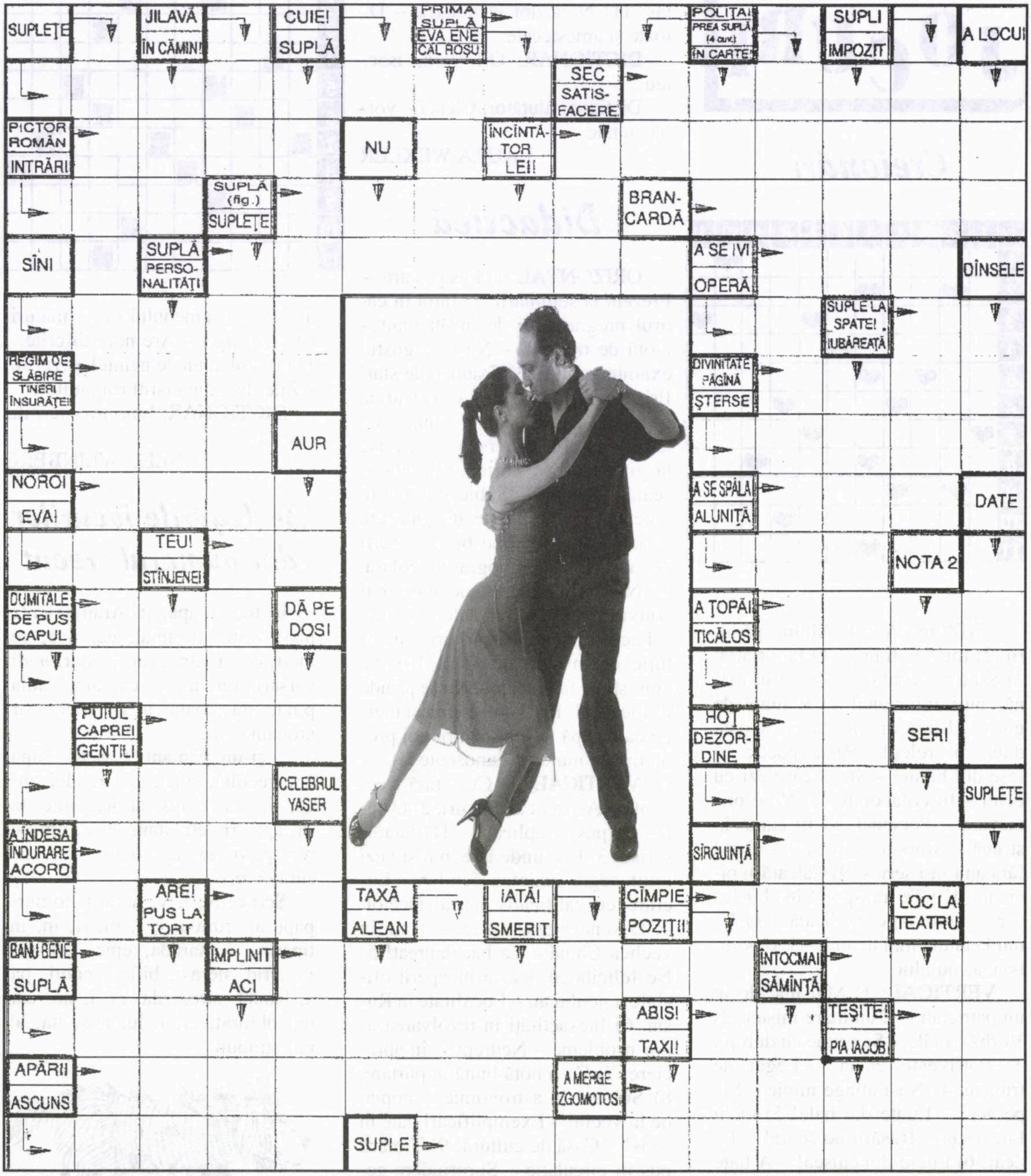
SUPLEȚE
JILAVĂ
ÎN CĂMIN!
CUIE!
SUPLĂ
PRIMA SUPLĂ
EVA ENE
CAL ROȘU
POLIȚA!
PREA SUPLĂ (4 cuv.)
ÎN CARTE!
SUPLI
IMPOZIT
A LOCUI
SEC
SATIS-FACERE
PICTOR ROMÂN
INTRĂRI
NU
ÎNCÎNTĂ-TOR
LEI!
SUPLĂ (fig.)
SUPLEȚE
BRAN-CARDĂ
SÎNI
SUPLĂ
PERSO-NALITĂȚI
A SE IVI
OPERĂ
DÎNSELE
SUPLE LA SPATE!
IUBĂREAȚĂ
REGIM DE SLĂBIRE
TINERI ÎNSURĂȚEI!
DIVINITATE
PĂGÎNĂ
ȘTERSE
AUR
NOROI
EVA!
A SE SPĂLA
ALUNIȚĂ
DATE
TEU!
STÎNJENEI
NOTA 2
DUMITALE
DE PUS CAPUL
DĂ PE DOSI
A ȚOPĂI
TICĂLOS
PUIUL CAPREI
GENTILI
HOȚ
DEZOR-DINE
SERI
CELEBRUL YASER
SUPLEȚE
A ÎNDESA
ÎNDURARE
ACORD
SÎRGUINȚĂ
ARE!
PUS LA TORT
TAXĂ
ALEAN
IATĂ!
SMERIT
CÎMPIE
POZIȚII!
LOC LA TEATRU
BANU BENE
SUPLĂ
ÎMPLINIT
ACI
ÎNTOCMAI
SĂMÎNȚĂ
ABIS!
TAXI!
TEȘITE!
PIA IACOB
APĂRII
ASCUNS
A MERGE ZGOMOTOS
SUPLE

DICȚIONAR: Lai, sarg, euri, sat, iga, aga, nart.

NELU și RODICA WEINBERG

Un (alt) psihiatru pentru Ahmadinejad

Eu însumi fiind medic psihiatru (nu și neurolog!) am citit cu atenție interesantul articol al dr-ului N. Wertheim (z.l.), din nr. 237/06.

Incitat de acest articol, am răsfoit câteva tratate de psihopatologie și am citit articole scrise de psihiatri americani, în care am găsit câteva definiții (diagnnostic) care mă fac să cred că Ahmadinejad nu este nici "ușor dement" și nici psihotic.

Astfel, am găsit în vechea, dar încă foarte valoroasa carte a psihiatrului și filozofului german Karl Jaspers (1883-1969), "General Psychopathology", vol. I (Johns Hopkins University Press, 1997), un diagnostic formulat în 1906 de Carl Wernicke, și anume "idei supraevaluate" (over-valued ideas). Citez: "Credința în ideile supraevaluate este puternică, ideea în sine este singurul lucru care contează, viața psihică fiind *normală și neschimbată* în ceea ce privește individul însuși...".

În cartea lui, "Mintea are munți" (The Mind has Mountains) – Johns Hopkins University Press, 2006), Paul R. McHugh, Profesor Emerit de psihiatrie, scrie: "Un individ cu o idee supraevaluată este cineva care a preluat o idee împărtășită și de alții în mediul sau cultura lui și o transformă într-o pasiune dominantă sau monomanie". (Ideea)... "devine scopul tuturor eforturilor acestei persoane, care este pregătită să sacrifice orice – familie, reputație, sănătate, chiar viața – pentru ea". Și, mai departe: "Un aspect crucial al ideilor supraevaluate este acela că, în contrast cu ideile delirante, ele *nu* sunt idiosincratice (idei ale individului și numai ale lui, **nota mea**). Ele sunt idei care pot fi găsite într-o secțiune a publicului, adesea o secțiune influentă. De la un astfel de rezervor de opinie un asemenea individ își atașează și amplifică o idee cu un zel disproporționat, caracteristic unei pasiuni dominante".

Conform celor de mai sus, se poate spune cu certitudine că nici martirii creștini care s-au sacrificat pentru credința lor, și nici artiștii care s-au sacrificat pentru arta lor, și nici rabinii care au participat la conferința antisemită organizată de Ahmadinejad nu sunt "ușor demenți" și nici "psihotici". Ei au fost și sunt dominați de idei supraevaluate!

Dar cel mai izbitor exemplu de ceea ce este un individ dominat de o idee supraevaluată, individ cu care poate fi asemuit Ahmadinejad, din punct de vedere psihiatric, este Hitler.

Dr. Isaac Ramsden
New York

Tracasare sexuală

În ultimii ani suntem bombardați cu cele mai neverosimile cazuri de tracasare sexuală: Ițhak Mordehai, general cu o nevastă drăguță și mai tânără ca el cu peste 20 de ani, om cu o remarcabilă carieră politică, până la postul de ministru, tracasează sexual subalterne, le violează sau încearcă și ajunge să fie condamnat, să-și piardă poziția politică și socială și chiar pe tânăra soție și pe băiețelul lor. Președintele țării, Moșe Kațav, este reclamat de fosta lui secretară că a violat-o, chiar în reședința prezidențială, și alte 9-10 subalterne ale lui, din posturi precedente, îl reclamă, e drept cu mare întârziere, de tracasări asemănătoare. Un ministru cu o carieră politică remarcabilă, Haim Ramon, nu se poate stăpâni și sărută pe gură o soldată care i-a arătat simpatie, și asta cu ocazia unei solemnități oficiale, într-o clădire guvernamentală.

Ultimele două cazuri sunt încă în anchetă și justiția va stabili vinovăția sau nevinovăția anchetaților.

Două concluzii se impun de la sine:

1. Demnitarii noștri nu au autodisciplină, confundă prerogativele asupra subalternelor, în domeniul funcției lor, drept o stăpânire feudală, totală, inclusiv asupra corpului subalternelor.

2. Actuala lege contra tracasării sexuale deschide o poartă largă pentru șantaje. Orice salariată care a fost concediată din motive profesionale poate pretinde că a fost tracasată sexual, că a fost concediată fiindcă a refuzat să se culce cu șeful. Atunci când nu există dovezi obiective justiția are de decis cine minte: reclamanta sau acuzatul?

Cele de mai sus mi-au amintit de comportamentul meu, în diferitele mele posturi de conducere sau în situații în care aș fi putut exploata autoritatea mea de șef sau de profesor, în condiții propice, pentru a beneficia de grațiile subalternelor sau elevelor mele.

Din tinerețe, când ca student am dat lecții particulare unor eleve de 17-18 ani, am păstrat cu strictețe separarea domeniilor: nici un fel de legătură personală cu o elevă, alta decât cea pentru care eram plătit, aceea de a o învăța matematici. Când o elevă superbă din clasa a opta de liceu, care mă primea în camera ei, îmbrăcată în halate de casă elegante, și-a lipit odată genunchiul de genunchiul meu, sub masa rotundă pe care își făcea lecțiile, eu mi-am îndepărtat piciorul, cerându-mi scuze. Dezamăgită, frumoasa a roșit, dar n-a mai încercat vreodată manevra. O altă elevă, tot din clasa a opta, delicată, sveltă, cu nume adecuat, Angelica, locuia într-o casă boierească din Cotroceni. Ori de câte ori treceam prin grădină, în drumul spre intrare, o auzeam pe eleva mea cântând la pian. Și ea mă primea îmbrăcată în halate elegante, dar în afară de romantica primire muzicală, nu mi-a făcut nici un avans. Un coleg de facultate, care nu a respectat delimitarea domeniilor, s-a îndrăgostit de o elevă a lui, cu care s-a și însurat când a absolvit politehnica.

Mai târziu, ca inginer șef de șantier, am avut subalterne, funcționare la contabilitate, la planificare sau la întreprinderi care executau lucrări speciale ca sub-antreprenori. Aceeași delimitare de domenii și convingerea că pentru a conduce eficient și a fi respectat este interzisă orice legătură sentimentală sau sexuală cu o subalternă, m–au ferit de orice abatere, cât de ușoară. O tehniciană superbă, distinsă, foarte brunetă, înaltă cam ca mine, căreia nu i-am uitat numele, Gipsy Dobrescu (rudă cu un fost primar al Capitalei) îmi trezea admirația, dar fără a influența corectitudinea raporturilor de la șef la subalternă. Într-una din zile fata a cerut să fie transferată la alt șantier. Eu trebuia să aprob transferarea și când a venit în biroul meu cu cererea pe care trebuia s-o semnez, am întrebat-o de ce vrea să treacă la alt șantier. Răspunsul ei nu a fost convingător, totuși am semnat și frumoasa a dispărut din șantier. După mai bine de un an, când am întâlnit-o la o sindrofie la un prieten comun, am dansat cu Gipsy și în timpul dansului, ținând-o strâns în brațe și privindu-ne ochi în ochi am întrebat-o: „Duduiță Gipsy, care e cauza adevărată că ai cerut să fii transferată la alt șantier? Explicația ta de atunci nu m-a convins, totuși nu m-am opus." Răspunsul frumoasei m-a surprins, aproape m-a uluit. „Eu sunt obișnuită ca bărbații, chiar dacă nu-mi fac curte, să se poarte cu mine curtenitori, să-mi zâmbească, să-mi facă uneori un compliment. Dumneata nu mi te-ai adresat niciodată decât strict în limita funcției mele pe șantier, numai la subiect, exigent, uscat. Nu m-ai jignit niciodată, e drept dar purtarea dumitale rece, distantă, mă apăsa, așa că am preferat să trec la alt șantier!"

Pe același mare șantier, în cadrul întreprinderii de instalații electrice, lucra o frumușică mignonă, pe nume Olga. Nici ei nu i-am dat nici o atenție. Intra în biroul meu cu situații parțiale de lucrări, le verificam, le semnam și atât. După ce am trecut la alt post în cadrul Ministerului de Construcții, am întâlnit-o întâmplător pe Olga pe strada Câmpineanu, aproape de sediul întrprinderii la care lucra. Eu nemaifiind șef de șantier iar ea nemaifiindu-mi oarecum subalternă, am salutat-o, am legat o convorbire. Fata s-a simțit poate flatată că o acostez, spre deosebire de comportamentul meu ca șef de șantier și a spus printre altele: „Nu te uita la mine cum apar, nefardată și îmbrăcată ca pentru lucru." Am luat vorbele ei ca o invitație și i-am propus să ne întâlnim altă dată, ca s-o pot vedea elegantă și fardată. A acceptat imediat, am fixat data și locul. Ce a urmat nu face parte din prezenul articol. Un lucru am vrut să accentuez: autodisciplina făcea ca orice femeie, oricât de atractivă, să fie „tabu" cât timp erau între noi relații de serviciu. Când aceste relații încetau, dispărea și acel „tabu".

Un coleg de facultate și din aceeași întreprindere de construcții, șef de șantier ca și mine, însurat încă din timpul studenției, trăia cu responsabila cu cantina. Toți muncitorii de pe șantier știau acest lucru. Nu exista pe șantier ordine și disciplină, de aceea lucrul nu avansa cum ar fi trebuit. Colegul meu se ferea să ia măsuri disciplinare contra celor ce nu-și făceau munca pentru care erau plătiți, căci se temea că orice pedepsit îl putea „turna" la nevasta lui. Conducerea întreprinderii, nemulțumită de mersul șantierului, l-a concediat pe colegul meu și l-a înlocuit cu un alt inginer, care a reușit cu greu să facă ordine în șantier, să-l pună pe calea cea bună.

În ceea ce privește șantajele posibile pe baza legii tracasării sexuale, eu m-am ferit de orice situație în care puteam fi acuzat de așa ceva fără a putea să mă disculp. Chiar dacă s-ar fi dovedit că reclamația era mincinoasă, bunul meu renume ar fi fost, cât de cât, pătat. De aceea nu am luat niciodată vreo femeie care aștepta singură la „autostop", dacă și eu eram singur în mașină.

Acum n-aș mai primi, ca înainte cu 20 de ani, la mine acasă, dimineața, când eram singur, absolvente ale școlii tehnice, fete de 20 de ani, sau absolvente ale școlii de subingineri, de 22-25 de ani, la ședințe de îndrumare la proiectul de diplomă al respectivelor. Le primeam și după-amiaza, când nu eram singur în casă dar totuși eram singur cu absolventa în camera mea de lucru. Una din aceste tinere a venit odată cu un decolteu atât de adânc și cu o fustă atât de scurtă, încât soția mea, care îi deschisese ușa de intrare, m-a întrebat după aceea dacă am putut face ședința de îndrumare calm, fără a fi tulburat de provocătoarea absolventă. Am liniștit-o, convins că fata nu a intenționat să mă cucerească, ci avea probabil întâlnire cu prietenul ei, după lecția cu mine.

Am avut și elevi și eleve dintre

arabi. După ce o absolventă a şcolii de subingineri, creştină, superba Elisabeth, s-a logodit, logodnicul ei n-o mai lăsa să rămână singură cu mine în cameră, deşi ea venea după-masă, când eu nu eram singur în casă. Venea totdeauna cu ea, şedea pe canapeaua din cameră în timp ce o îndrumam în legătură cu proiectul ei de diplomă. Am fost invitat şi la cununia lor religioasă, la o biserică din oraşul de jos al Haifei.

Acum stau şi mă gândesc: cum aş fi putut să-mi dovedesc nevinovăţia dacă una dintre studentele care veneau dimineaţa m-ar fi reclamat că am tracasat-o sexual, că am încercat s-o violez sau chiar că am violat-o!

Aharon Govrin
Haifa

Ce se întâmplă cu vest-europenii?

Natura, nu prea generoasă cu specia umană, nu ne-a înzestrat nici cu colţii tigrului, nici cu puterea ursului, nici cu veninul viperei şi nici cu fertilitatea… insectelor. Singura armă (teribilă!) cu care natura a înzestrat unii oameni – un număr destul de restrâns – a fost inteligenţa; restul, mai toţi ceilalţi, au fost înzestraţi cu capacitatea de a învăţa, a imita, a-şi însuşi invenţiile creatorilor mai inteligenţi. La un loc, acestea au permis omenirii să supravieţuiască într-un mediu nu prea binevoitor.

Oamenii primitivi şi-au dat repede seama că puterile cu care i-a înzestrat natura sunt insuficiente pentru a supravieţui şi atunci (cei mai inteligenţi) au inventat rapid armele – bâta, bolovanul ascuţit – care i-au ajutat la procurarea hranei. Mai apoi (cei mai inteligenţi), realizând că este mai avantajos să-i jefuiască pe alţii (şi la nevoie, dacă opun rezistenţă, să-i ucidă şi să acapareze în plus, ca sclavi, pe femeile şi copiii lor buni de muncă) decât să obosească alergând ore şi zile întregi la vânătoare, au procedat ca atare inaugurând – atunci când au reuşit să comande bande întregi – epoca modernă a războaielor.

Deşi pretextele au variat – diferenţe religioase, onoarea rănită, eliberarea de sub dominaţia unei familii, trib sau naţiuni – motivele au fost mai întotdeauna jefuirea altora, sporirea averii proprii, acapararea puterii; desigur, omenirea şi-a găsit, la nevoie, şi alte motive, mai puţin serioase.

Odată cu atenţia sporită acordată invenţiilor aducătoare de moarte şi înzestrarea corespunzătore a armatelor, războaiele au devenit din ce în ce mai ucigătoare. De la armate cu un număr redus de luptători (răsplata principală a supravieţuitorilor fiind permisiunea de a jefui populaţia învinşilor) s-a trecut treptat la mobilizarea unor întregi naţiuni pentru a participa direct sau indirect la efortul de război.

Unele naţiuni – turcii, arabii, în general islamicii – s-au oprit, după o serie de succese, fie ca să digereze prada, fie pentru că au început să aibă insuccese şi s-au mulţumit cu perceperea "paşnică" de tributuri. În acelaşi timp, naţiunile creştine, neţinând seama de principiile de bază ale religiei lor, au continuat să se măcelărească reciproc, aceasta culminând cu distrugerea aproape a unei întregi generaţii în primul război mondial. După terminarea luptelor, oarecum dezmeticiţi, oameni bine intenţionaţi au încercat să aplice unele măsuri de prevenire şi rezolvare a conflictelor fără a se recurge la război, dar s-au poticnit pe drum şi au "uitat" să elimine motivul principal care conduce la repetarea războaielor: dorinţa de revanşă a ţărilor învinse. Penalizarea severă a Germaniei pentru culpa de a fi declanşat primul război mondial a creat baza pe care ea, aţâţată de hitlerişti, a declanşat al doilea război mondial, cu consecinţe şi mai catastrofale pentru întregi populaţii.

Au trebuit să fie masacraţi zeci de milioane de oameni pentru ca, în vestul Europei, mase de oameni să ajungă în fine la concluzia logică: războiul nu rezolvă nimic şi omenirea realmente civilizată trebuie să respingă folosirea lui pentru soluţionarea eventualelor conflicte.

Această opoziţie puternică vest-europeană împotriva războiului nu ţine însă seama de faptul că o bună parte din omenirea actuală nu a ajuns la aceeaşi concluzie, ci consideră că jefuirea popoarelor avute, subjugarea lor sub diferite pretexte, în general religioase, este singura soluţie pentru ieşirea din mizeria în care se află şi care se datorează, în principal, stagnării lor în concepţiile Evului Mediu. Totuşi, vest-europenii persistă în ideea rezolvării conflictelor cu canibalii prin metodele civilizate ale diplomaţiei. Chiar dacă rezultatele nu sunt deloc încurajatoare, ţinând însă seama de alternativa războiului, se pare că vest-europenii se resemnează la acceptarea soartei învinsului. Mai la urma urmei, nu treuie uitat că nu de mult, aceeaşi vest-europeni au supravieţuit binişor – chiar dacă nu prea onorabil – colaborând cu învingătorii (temporari) hitlerişti. Poate că de data aceasta învingătorii le vor oferi posibilitatea să-şi păstreze o parte din posesiuni, eventual în schimbul convertirii lor. În fond, evreii marani sunt un exemplu de o asemenea supravieţuire cu preţul convertirii lor forţate la catolicism; iar acum, când o bună parte din vest-europeni nu mai ţin de nici o religie, riscul de a pierde viaţa nu justifică cramponarea de anumite reguli, de o credinţă vagă. În ce priveşte tradiţia, urmaşii… care urmaşi? Cinicii s-au resemnat de mult să nu mai aibă urmaşi, conform renumitului dicton: "După noi, potopul!".

Totuşi, mai sunt unele naţiuni, nu prea multe – Statele Unite, Israelul – care nu sunt de acord cu o asemenea "soluţie finală". Pentru arabi, pretextul pentru distrugerea Israelului este eliberarea Ierusalimului. Pentru Iran, Israelul este avanpostul Statelor Unite în vecinătate. Prada cea mare şi nuca cea mai greu de spart o constituie Statele Unite, unde o majoritate de oameni încăpăţânaţi, la ameninţarea "punga sau viaţa" răspund, invariabil, pe scurt şi nediplomatic: "f...k you!". Vest-europenii ţin să fie mai politicoşi, sunt greu de convins că trebuie să riposteze similar, sperând că, dimpotrivă, mai răbdând câteva secole, restul omenirii li se va alătura, descotorosindu-se efectiv şi definitiv de moştenirea strămoşească a barbariei, respectând în cele din urmă porunca "să nu ucizi".

I. Şvarţ
Natzeret-Illit

Vasul Saint-Louis și democrația (plus umanismul)

Stimate D-le redactor-şef,

Vă trimit alăturat o copie după coperta unei cărţi (287 pag.), după părerea mea foarte semnificativă pentru situaţia în care ne aflăm.

Din nou apelăm la toate statele pentru a ne sprijini în faţa ameninţărilor unui conducător de stat care îndeamnă la ştergerea Israelului de pe harta lumii şi, tot ca în cazul vasului Saint-Louis, nimeni şi nimic nu acţionează energic pentru eliminarea pericolului.

Interesele petroliere sunt dominante şi nimeni nu vrea să gândească ce va fi în viitor.

Dacă Hitler este acuzat de genocidul evreilor, nimeni nu acuză marile "democraţii" care au refuzat primirea măcar a celor 937 de evrei de pe vaporul Saint-Louis.

Şi se pare că istoria se repetă, nu obligatoriu cu un vas, dar evident cu referire la evrei.

Fanatismul islamic în plină dezvoltare şi "foamea de petrol" tind să schimbe fundamental aspectul lumii.

Iancu Avraham
Rishon Lezion

...Şi-acum iată ce scrie pe coperta a patra a cărţii trimise de corespondentul nostru:

«9 noiembrie 1938. După asasinarea, la Paris, a consilierului diplomat von Rath, Goebbels declanşează în toată Germania, drept "represalii", celebra şi sumbra Noapte de cristal: incendierea sinagogilor, jefuirea caselor evreieşti...

Câteva luni mai târziu, ca răspuns la protestele apărute în lumea întreagă, dar, mai ales, din motive de propagandă externă, Adolf Hitler le permite evreilor să părăsească Germania, dacă doresc.

13 mai 1939. La Hamburg, Saint-Louis, pachebot de luptă sub pavilion nazist, îşi ridică ancora. La bordul său: 937 de pasageri, dintre care 550 de femei şi copii. Toţi sunt evrei germani. Toţi sunt dotaţi cu vize. Destinaţia: Havana. Exilaţii speră să acosteze în Cuba, aşteptând să le fie acordat dreptul de intrare în Statele Unite.

Pe 23 mai, în timp ce nava este pe cale să intre în apele teritoriale cubaneze, Gustav Schröder, căpitanul vasului Saint-Louis, primeşte o telegramă expediată de guvernul din Havana:

"Ancorare în radă – stop – nu încercaţi apropierea de port".

Apoi, îi este transmis ordinul să se întoarcă şi să îşi ducă "încărcătura" înapoi la Hamburg.

Schröder cunoaşte destinul tragic ce îi aşteaptă pe pasagerii săi dacă se întoarce în Germania. Hotărăşte să încalce directivele şi ia legătura cu guvernele lumii aşa-zis libere, cerându-le să îi primească pasagerii.

Roosevelt, primul solicitat, refuză. Canada refuză. Toate naţiunile din America Latină refuză. La Berlin, Goebbels exultă: ***nimeni nu vrea să-i primească!***

Astfel începe înspăimântătoarea rătăcire a vasului Saint-Louis.

Bazându-se atât pe documente de arhivă, cât şi pe mărturiile supravieţuitorilor, Gilbert Sinoué povesteşte aici, oră după oră, o epopee despre care s-ar crede că nu a putut exista, întrucât pare de neconceput.»

Cartea cuprinde şi un epilog, unde aflăm ce s-a întâmplat cu pasagerii care s-au întors, împotriva voinţei lor, în Europa:

«la mai puţin de trei luni după aceea, pe 1 septembrie 1939, Polonia era invadată.

Pe 2 aprilie 1940, fu rândul Danemarcei şi Norvegiei.

Între mai şi iunie, Olanda, Belgia şi Franţa sunt prinse în gheare de vulturul nazist.

Pe 20 august 1941, Dan Singer şi Ruth, refugiaţi la Paris, pe Rue Montmartre, la nişte prieteni fran-

Scriitorul

Un turist aflat în Israel participă la un concert dat în Sala Moskovici. Foarte impresionat de arhitectura sălii şi de excelenta ei acustică, îl întreabă pe ghid:

– Auditoriul acesta este numit după faimosul talmudist Moskovici?

– Nu, răspunse ghidul, ci după Moskovici scriitorul!

– Nu am auzit de vreun scriitor cu acest nume; ce a scris el, ceva mai important?

– A scris un cec!

(Comunicat de S. Sfarti, California, SUA)

cezi, sunt arestaţi ca urmare a "raidului din arondismentul al XI-lea", supranumit astfel fiindcă majoritatea dintre cei patru mii două sute treizeci şi doi de evrei arestaţi în acea zi locuiau în sectorul menţionat.

Pe 21, sunt trimişi la Drancy, transformat peste noapte în lagăr de internare de către forţele germane. Ei făcură parte dintre cele şaptezeci şi şapte de convoaie cu destinaţia Auschwitz.

Niciodată nu îşi revăzură nici fiica, nici nepoţeii.

Asemenea lor, familia Karliner. Herbert fu singurul care scăpă.

Asemenea lor, Herman Goldstein, mort la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor, Isidor Loeb, deportat în lagărul belgian Malines, mort la Auschwitz.

Asemenea lor, Lina Lob, deportată în Belgia, moartă la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor, Ismar Moskiewicz, deportat la Drancy, mort la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor, Selma Simon, deportată în lagărul olandez Westerbork, moartă la Auschwitz în 1943.

Asemenea lor, Karl Simon, deportat în lagărul olandez Westerbork, mort la Auschwitz în 1943.

Asemenea lor, Else Stein, deportată în lagărul olandez Westerbork, moartă la Auschwitz în 1943.

Asemenea lor, Werner Stein, deportat în lagărul olandez Westerbork, mort la Auschwitz în 1943.

Asemenea lor, Josef Koppel, închis la Drancy, mort la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor, Irmgard Koppel, închisă la Drancy, moartă la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor, Jacob Koppel, închis la Drancy, mort la Auschwitz în 1942.

Asemenea lor…

Micuţa Brigitta Joseph, de zece ani, care o întreba pe Ruth Singer, cu ochii la avizierul de pe Saint-Louis: "Ce scrie? Debarcăm?", fu închisă la Drancy pe 4 septembrie 1942, împreună cu toţi membrii familiei sale, şi deportată la Auschwitz cu convoiul nr. 30. Numai tatăl ei supravieţui.

El şi familia sa (Willy, Erna şi Eva) se numărară printre cei două sute cincizeci şi patru de pasageri trimişi în Belgia. Pe 8 august 1942, Erich fu deportat la Auschwitz. Avea să moară pe 3 septembrie. Willy, Erna şi Eva avură aceeaşi soartă, murind pe 15 ianuarie 1942.»

Leon Andrei, Bat Yam («Am citit, din păcate cu întârziere, evocarea d-lui Helman din "Minimum" pe septembrie a.c. Aceasta mi-a răscolit amintirile cu atât mai mult cu cât am asistat la acel meci, Ciocanul-Carmen. Pe vremea aceea mă bucuram de privilegiul de a asista la toate meciurile fără bani. Eram nepotul lui Sami Zauber, fostul portar al lui Macabi Bucureşti, sponsorul şi conducătorul echipei Ciocanul. Formaţia de care aminteşte dl. Helman era antrenată de Bela Gutman, dar în meciul amintit lipseau Negrescu, Horvath şi Höfling. Negrescu împreună cu Sadovsky, portarul lui Juventus, şi Fabian I de la Carmen rămăseseră în Franţa, la Paris, cu ocazia unui turneu organizat de ziarul "L'Humanité", la care participase şi o echipă românească. Şi echipa Carmen, al cărei sponsor şi conducător era Ionel Mociorniţa, fiul patronului fabricii de încălţăminte, avea o formaţie nu mai puţin celebră: Stănescu, Panait, Novac, Simatoc, Torjoc, Şiclovan, Farkaş ("gheata de aur" a României din Campionatul Balcanic de la Tirana), Marian, Covaci, Bonifaciu şi Fabian I. Meciul respectiv, care s-a desfăşurat pe stadionul Venus, s-a terminat cu scorul de 6-1 după ce la pauză Ciocanul conducea cu 1-0. Trebuie să precizez, ca o confirmare a acestui amănunt, că aceste amintiri le depăn nu o dată cu fostul meu coleg de clasă de la Cultura, Rică Moscovici.

Important este ceea ce a urmat. Scena descrisă de dl. Helman, al cărei autor a fost Marian, nu a fost numai a "zeflemea", tratată de iudeofobi ca un "mişto" naţional faţă de minoritarii evrei. Conduşi la pauză cu 1-0, jucătorii lui Carmen au fost apostrofaţi în cabină de Mociorniţa, un antisemit notoriu. A strigat la ei, cum se face că se lasă bătuţi de jidani. De altfel fabrica lui era plină de legionari, al căror cuib se găsea chiar vizavi, pe strada Mămulari, şi care legionari nu au fost străini de măcelurile din timpul pogromului din ianuarie 1941. După ce i-a muştruluit bine, Mociorniţa le-a promis o importantă sumă de bani pentru fiecare gol marcat. A dat dispoziţie să i se aducă lui Marian stimulentul preferat (un ţoi de ţuică) ca avans. Aşa se face că jucătorii lui Carmen au intrat hotărâţi să schimbe rezultatul cu intrări dure, la care era maestru Panait. Jucătorii echipei Ciocanul au intrat în derută, nu mai puteau să stăpânească balonul, astfel că la 6-1, Marian şi-a putut permite să conducă mingea în centrul terenului, să se aşeze pe ea şi, în delirul tribunei, să pună mâna dreaptă streaşină la ochi în direcţia jumătăţii de teren a echipei Ciocanul, cu alte cuvinte: mai este cineva dincolo de linia de centru? O parte a spectatorilor atât au aşteptat: s-au dedat la o serie de apostrofări şi insulte, "bateţi-i pe jidani", "jidanii la Palestina". Eu, împreună cu prietenii, ne-am strecurat spre ieşire pentru a nu fi molestaţi şi unchiul meu, Sami, palid, m-a rugat să plec acasă. În cabină era o atmosferă încinsă. Am hotărât că voi pleca în Palestina. Eram membru în Hanoar Haţioni, şef de grupă. Din păcate nu am plecat atunci, ci mai târziu. Dar am ajuns în Israel.»)

Rodica Segal, Haifa (ne-a trimis paginile de faţă, în amintirea prietenilor ei buni, Radu şi Sonia:

«Tivon, sâmbătă 9 decembrie 2006. Radu Munteanu, inginer la Societatea de Electricitate din Haifa, sare din pat devreme: are atâtea de făcut! Mâine începe un curs de 4 zile la Marea Moartă şi n-are timp de pierdut. Radu şi soţia lui, Sonia, sunt ciclişti înfocaţi, aşa că prima lui grijă e să verifice cele două biciclete. Mângâie uşor bicicleta Soniei: e nou-nouţă, cadoul de ziua ei de naştere. Fata asta atât de modestă ar fi fost mulţumită şi cu cea veche... asta însă e specială de munte: amortizare, cauciucuri late… ce mai… altă viaţă!

Se aşează un pic la computer şi–şi controlează e-mail-ul. Aşteaptă răspuns de la o revistă de specialitate căreia i-a trimis un articol spre publicare. Nu, deocamdată nu i-au răspuns. Dar nici o grijă: sigur o să-l publice. Tocmai a fost numit corespondent permanent la cea mai prestigioasă revistă americană de izolatori electrici. Da, băi, nici mai mult nici mai puţin! Radu zâmbeşte în sinea lui cu nostalgie: cine ar fi crezut! Acum douăzeci şi cinci de ani, când a început să lucreze la laboratorul de cercetare, i-au dat subiectul ăsta, izolatorii, că tot nu-l voia nimeni. Era considerat plicticos şi fără viitor. Nişte farfurii de porţelan căţărate pe stâlpi… Dar lui i-au plăcut şi s-a ocupat de ei cu pasiune. Îşi aduce aminte de vremurile de început şi se miră singur cum naiba izbutea să le facă pe toate? În vreo doi-trei ani de la venirea în ţară a făcut armata, doi copii şi masteratul la Tehnion în paralel cu serviciul şi cercetarea. Ei, eram tânăr pe atunci, un puşti. Nu că acum s-ar considera matur, dar uite, copiii sunt mari şi reuşiţi: Eyal, Tamar şi… izolatorii. Chit că Sonia îl tratează ca pe cel mai mare dintre fiii ei.

Ca prin telepatie, doar se gândeşte la ea şi Sonia deschide ochii, somnoroasă:

– Neaţa, Bercovici! (Pe Radu îl amuză s-o strige pe numele de fată.)

– Neaţa, băieţică! îl alintă ea.

– Hopa sus! N-avem timp de pierdut!

Sonia o sună pe Tamar, care locuieşte în centrul ţării. Ar vrea s-o ia cu ei la hotel, dar fata, activă în mişcarea de tineret, nici nu vrea să audă: nu-şi poate părăsi obligaţiile. Eyal e de o lună în Australia, cu prietena lui. Sonia oftează: ce greu e să ai copii mari! Îi vede aşa de rar şi tot timpul le duce dorul.

Radu sună pe la prieteni ca să se intereseze de problemele lor: fiul cel mare al lui Micky urma să se elibereze, băiatul lui Mihai tocmai s-a înrolat. Telefonează la amicii din Kiriat Ono. Aceştia sunt categorici: Radu şi Sonia vor veni de azi şi vor înnopta la ei.

Pregătirile de plecare se accelerează. Radu trece să o ia pe mama lui şi amândoi merg să-l viziteze pe Horia, tatăl lui, de 87 de ani, orb, bolnav, cu îngrijitoare permanentă şi pe care Radu îl însoţeşte de obicei la dialize. Sonia pleacă să-şi vadă mama, care… nu e a ei. Mama Soniei a murit de mult, în România, tatăl s-a recăsătorit şi, după moartea lui, Radu şi Sonia au grijă de Suzana, care nu are familie.

Căci aşa sunt cei doi soţi: au talentul de a descoperi printre prieteni, rude şi cunoscuţi pe cei care au nevoie de ajutor şi de a găsi un mod de a-l oferi. Şi asta înainte ca celor în cauză să le treacă prin cap că cineva i-ar putea ajuta. Şi o fac simplu, firesc, ca pe ceva de la sine înţeles.

Prietena văduvă cu doi copii, cei doi olimi din Rusia care nu au unde să stea, colega de liceu din România care voia să scape de comunism şi care o va face via Sonia şi Israel, adolescentul care a locuit la ei în timp ce învăţa la Tivon, mamele cu copii mici din Haifa care s-au refugiat la ei în timpul războiului din Golf sau prietena care învaţă la Tehnion şi căreia îi împrumută, în sesiune, propriul lor computer – sunt doar câţiva dintr-o listă lungă.

Ora 16. Sonia udă grădina de flori pe care şi-a amenajat-o în faţa casei, Radu ia bagajele, leagă bicicletele în spatele maşinii şi… la drum.

Ora 19. Kiriat Ono. Gazdele, Adriana şi Nicky, le-au pregătit o surpriză: au invitat încă o pereche de prieteni din studenţie. Seara e nemaipomenit de plăcută, se râde mult şi din toată inima, se împărtăşesc planuri de viitor.

Sonia vrea să-şi deshidă o mică afacere, are o idee care-i va ajuta pe copiii din Tivon, chiar dacă nu va fi un mare succes financiar.

De Pesah plănuiesc să plece în Tasmania, unde au o prietenă. Radu ar vrea să-şi reia studiile de sociologie, o veche pasiune a lui. În plus, visează să înfiinţeze un start-up. Bineînţeles cu izolatori! spune cineva şi toată lumea izbucneşte în râs.

În seara asta sunt fericiţi. Râd cu poftă şi se bucură de revederea cu prietenii dragi. Şi nici ei, nici gazdele, nimeni nu ştie că lui Radu şi Soniei nu le-au mai rămas nici măcar 10 ore de trăit.

10 decembrie. Ora 7 şi 30 dimineaţa. O ultimă ceaşcă de cafea şi pornesc la drum.

Ora 8. Intersecţia Lehavim. Semitreilerul companiei Haras-Ashdod, condus de un şofer cu 96 de infracţiuni la activ, intră în viteză în autobuzul din faţa lui, provoacă un accident în lanţ, deviază din cauza ciocnirii şi sare peste maşina care circula reglementar pe sensul opus.

Maşina soţilor Munteanu.

Prietenii mei dragi.»)

Baruch Cohen, Montreal ("Minimum" din mai 2006 publică o superbă schiţă descriind – cu gingăşie – o plimbare în cartierul Neve Tzedek, semnată de talentata Getta Berghoff.

Theodor Herzl a spus sau scris: "Great talent must eventually bring fruit".

Getta împlineşte acest gând: un fir de aur strălucitor străbate această scurtă povestire. Cuvânt cu cuvânt se ţes într-o superbă ţesătură vie, colorată, vibrând de viaţă, aducând imaginea – aproape bucolică – a cartierului Neve Tzedek.

Talentul Gettei ţâşneşte cu fină gingăşie redând atmosfera de Kibuţ Galuiot a acestui colţ al Tel-Avivului din anii 1940…

Felicit "Minimum" pentru acest mic cadou!»)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (are ceva de spus, în versuri, pe marginea binecunoscutei corupţii de la noi:

«Cică aşa-i în lumea mare,/ şi în ţări parlamentare:/ mai marii, demnitarii,/ numesc adesea-n posturi mari/ impostori sau ciubucari./ Dacă asta-i direcţia,/ de ce să facem noi excepţia?/ Chiar nimic nu-i de făcut?/ Noi, cei mici, trebuie să-i facem/ să ajungă a pricepe/ că furnica, cât de mică-i,/ şi tot ştie să înţepe!»)

Ing. Matei Grisaru, Haifa (atacă o problemă "delicată" pentru mulţi din trib: literatura pe teme sexuale:

«Nu, nu îmi asum nici competenţa sau cunoştinţele unui profesor de literatură şi nici pe cele ale unui critic literar de specialitate ca să pot acorda note unor autori. Dacă îmi permit totuşi să lansez o comparaţie între un clasic al literaturii universale ca Boccaccio şi un scriitor israelian de limba română cum este Berthold Aberman, care trăieşte şi creează printre noi, o fac numai de pe poziţia de simplu cititor.

Bineînţeles că există o deosebire netă între relaţiile sexuale descrise în Decameronul lui Boccaccio şi acelea pe care le expune dl. Berthold Aberman în cele câteva volume publicate până acum. Nu vreau şi nu mă consider în drept să subestimez cu nimic literatura clasică în general, opera lui Boccaccio în special. Asumându-mi însă riscul unor zâmbete dispreţuitoare provenite dintr-un anumit soi de snobism, cred sincer că cititorul din zilele noastre este mai interesat, mai plăcut impresionat şi mai atras de cărţile d-lui Aberman, unde relaţiile sexuale nu numai că desfid pornografia, dar sunt prezentate în contextul unor relaţii sociale şi umane pe care le-am trăit mulţi dintre noi, sau care ne sunt măcar apropiate. Actul sexual este la dl. Aberman împlinirea firească, naturală a procesului de apropiere, de înflorire şi de maturizare a sentimentului de dragoste, şi nu o satisfacere animalică limitată la instincte sau la alte porniri deseori necontrolate.

Îmi permit să citez cazul din volumul "Trecutul doare", precizând că e vorba de doi tineri în excursie la o cabană de munte şi ea este aceea care povesteşte: *"Am început să căutăm căsuţa repartizată nouă… Nu ne păsa, eram împreună, înlănţuiţi parcă pentru a nu ne pierde unul de altul… am aprins lumina, care era, din economie, foarte slabă, dar suficientă pentru a vedea patul… eram pentru prima oară în viaţa mea cu un băiat… ne-am dezbrăcat şi ne-am cuibărit în pat… era destul de îngust, dar cine avea nevoie de distanţe? … mâinile lui m–au cuprins, mi-au eliberat sânii din strânsoarea sutienului, am simţit cum mugurii sfârcurilor se întăriseră… sărutările şi nu numai ele nu se mai sfârşeau…"*

Puritanismul specific vârstei de care dispun o mare parte din cititorii de limbă română din Israel ne face poate să uităm de cărţile citite pe ascuns în anii tinereţii noastre, atunci când "Amantul D-nei Chaterlay", "Elevul Dima dintr-a şaptea" şi multe alte volume de acelaşi gen ni le împrumutam unul altuia pe sub bancă ori le camuflam între cărţile de geometrie, istorie sau oricare alta de acest gen.»)

Vicky Rosmarin, Ramat Hasharon (lucrează la o "geografie literară" a *alialei;* ea cunoaşte oraşele din Israel unde trăiesc scriitorii noştri, dar nu pe toate, rugându-ne să-i furnizăm câteva informaţii. Cu plăcere: **Virgil Duda** – Bat Yam; **Alexandru Sever** – Beer Sheva; **I. Schechter** – Tel Aviv; **Getta Berghoff** – Holon; **Leon Volovici** – Ierusalim; **Iosef Eugen Campus** – Tel Aviv; **Maria Găitan-Mozes** – Bat Yam; **Madeleine Davidsohn** – Haifa; **Andrei Strihan** – Tel Aviv; **Iancu Feldstein** – Haifa)

Solomon Marcovici, Ashdod (e adevărat că scriitorul care ne-a părăsit anul trecut făcea parte din categoria *gay;* dar, dacă nu am specificat aceasta, este din cauză că nu ni s-a părut necesar şi semnificativ. Ne interesează opera scriitorilor, nu viaţa lor intimă.)

Elena Garcia, Holon (…şi totuşi, poate reuşiţi să ne trimiteţi nişte texte dactilografiate…)

Lică Landskron, Raanana (nu sunteţi singurul care se încurcă atunci cnd e vorba de biografia deputatei Colette Avital; de născut, ea s-a născut la Bucureşti, dar a copilărit la Bacău, de unde şi "frumoasa băcăoancă".)

Beno Zalmanovici, 73-12 35-th Avenue, Apt. A-63, Jackson Heights NY 11372, SUA (transmite salutări fostului său coleg de şcoală ing. Valeriu Frimu, din Haifa, şi îl roagă să ia legătura cu el la adresa de mai sus.)

Eva Şorban, Cluj, România; **Dr. Rolf Reisberg,** Kiron; **Sebastian Safiano,** Miami, SUA; **Dr. Adrian Iancovici,** Tel Aviv; **Dr. Lupuşor Valeriu,** Linz, Austria; **Frida Ball,** Ierusalim; **Radu Bilan,** Hannover, Germania; **Victoria Rozenberg,** Ghivat Shmuel; **Iacob Zimbler**, Haifa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Turism

Dr. Cătălin Avramescu, politolog; **Dr. Andrei Cornea,** filozof; **Dr. Sever Voinescu,** publicist; invitaţi de Institutul Cultural Român pentru un ciclu de conferinţe la Haifa (17.01.07) şi Tel Aviv (21.01.07) în legătură cu intrarea României în Uniunea Europeană.

Mircea Cornişteanu, regizor, director al Teatrului din Craiova: la prieteni.

Titlu

Prof. dr. ing. Iosef Craus, de la Tehnion, Haifa: Doctor Honoris Causa al Universităţii Tehnice de Construcţii din Bucureşti.

Aniversare

Vasile Grunea, poet, publicist, unul dintre fondatorii Studioului Teritorial de Radio Cluj, coordonator al subredacţiei clujene a revistei "Realitatea Evreiască": 80 de ani de la naştere.

Alegeri

Prof. Moshe Idel, specialist în misticismul evreiesc; **Prof. Ghideon Dagan,** specialist în hidrologie; **Prof. Sergiu Hart,** specialist în matematici: membri ai Academiei de Ştiinţe şi Unanităţi a Israelului.

Decese

Carol Marcovici, actor; la Tel Aviv (v. însemnarea de la rubrica "Noi").

Victor Bârlădeanu, ziarist, prozator; la Bucureşti (v. însemnarea de la rubrica "Noi").

Distincţii

Radu Mihăileanu, regizor de film (Paris); **Norman Manea,** romancier (New York): premiul TVR Internaţional pentru creaţiile lor artistice.

Manifestări, manifestări...

18.01.07; la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv: comemorarea pogromului de la Bucureşti (ianuarie 1941).

25.01.07; la Institutul Cultural Român, Tel Aviv: vernisajul expoziţiei de pictură Baruch Elron (expoziţia va fi deschisă până la 4 martie a.c.).

Precizare

La textul nostru din numărul trecut, intitulat "Ne-au părăsit în 2006", s-a strecurat o eroare. Aşa cum ne-a semnalat colaboratorul nostru Ludy Borstein, din Tel Aviv, de pe lista celor plecaţi dintre noi a lipsit ziaristul Sorin Cunea, fost redactor la "Europa liberă".

Facem cuvenita îndreptare.

Erată

La nr. 238, rubrica "Primim", p. 57, în loc de "Editura Clusium, Cluj, 2006" se va citi "Editura Hasefer", Bucureşti, 2006.

Familia îndurerată anunţă încetarea din viaţă a soţiei şi mamei

Dr. SABINA CALMAN-USHERSOHN

la 14 decembrie 2006, la Bucureşti.

Vă amintiţi de

Agnia Bogoslava?

Dar de cunoscutul ei şlagăr lansat pe scena de la Baraşeum în anii de război:

„Şi s-au dus ca vântul ocolind pământul...”?

Agnia Bogoslava s-a hotărât să-şi povestească viaţa de pe scenă şi viaţa de pe scena vieţii. Citiţi cartea ei de memorii

Agnia Bogoslava

Şi s-au dus ca vântul

Agnia Bogoslava
Şi s-au dus ca vântul
Libra

Ediţie îngrijită, note şi cuvânt înainte de

Costel Safirman

"...o carte în care ni se povesteşte, cu mult farmec, despre talent, curaj şi speranţă..."

Carol Isac

"Cartea cucereşte prin stilul oral, prin umor, prin autoironia cu care Agnia se priveşte de multe ori".

Bitti Caragiale

"O carte remarcabilă, pe care îndrăznesc să o recomand, deopotrivă cititorului intelectual rafinat (...) dar şi cititorului simplu...".

Paul Schveiger

Preţul: 50 shekeli
(sau 10$ pentru străinătate)
Se poate comanda la
POB 11157 – Jerusalem 91111

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

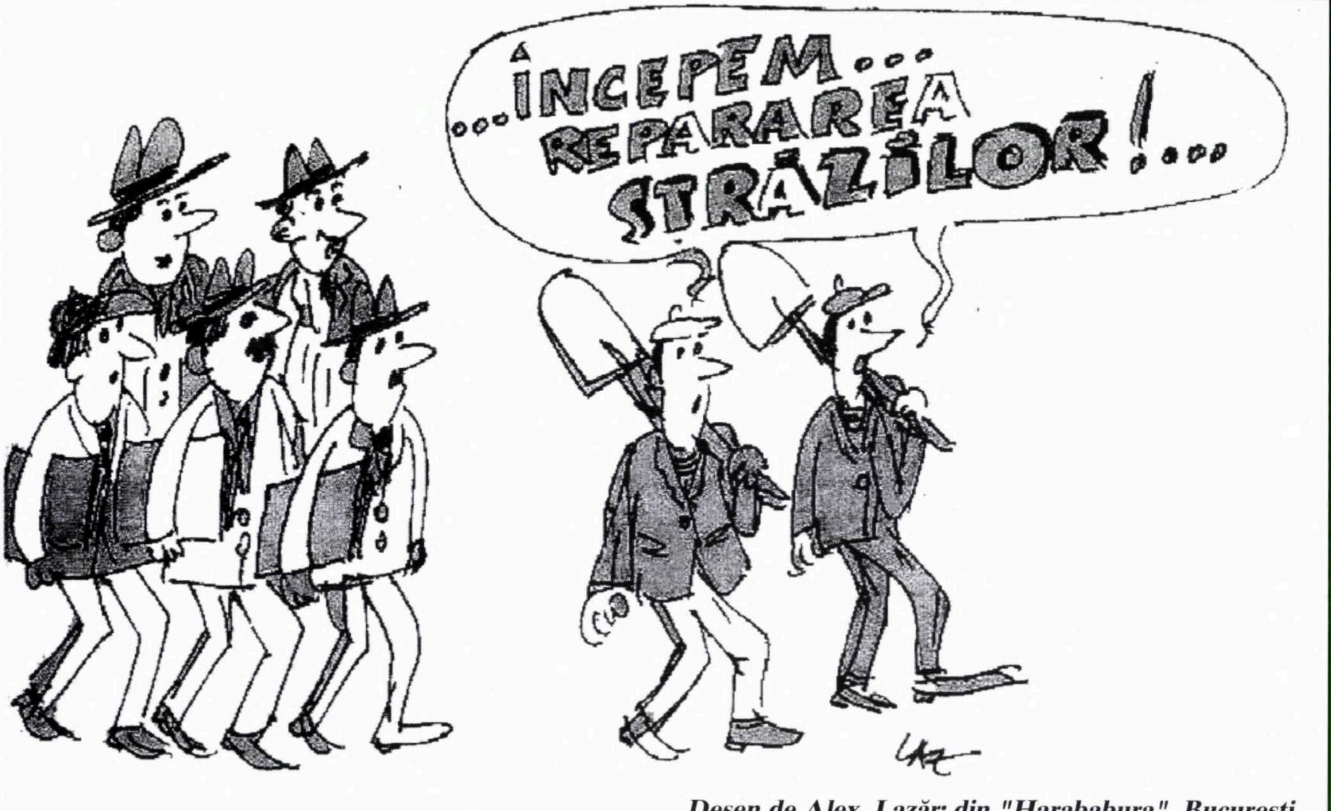

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti

Călătoriile lui Beniamin al III-lea

**Piesă muzicală în idiș
după Mendale Moher Sfarim
Cu SASI KESHET și IACOV BODO
și participarea artiștilor:
ANABELA, RONIT ASHERI, IONI EILAT, MONICA VARDIMON, ISRAEL TREISTMAN, CAROL MARCOVICI, IRMA STEPANOV, GHERA SANDLER, MAIA SMIRNOV, URI KOVALSKI, ANDREI KASHCAR, AMITAI KEIDAR, MIRI REGENDORFER, MARION ROS, NIV SAPIR.**

**Prelucrare și regie: Ioel Zilberg
Muzica și conducerea muzicală:
David Kribosei
Traducere în idiș și cântece: Iancale Alperin
Stilizare și decoruri: Nițan Rafaeli**

**Mișcare scenică – coregrafie: Ghilad Kimhi
Modelare și costume: Svetlana Bergher
Lumini: Misha Cerniavski
Asistent de regie și traducere simultană:
Lora Saar**

Beniamin (Sasi Keshet) și Senderăl (Iacov Bodo), doi evrei săraci dintr-un orășel situat în Rusia de altădată, pornesc la drum ca să-și îndeplinească visul: să găsească cele 10 triburi pierdute și să ajungă în Ereț Israel. Cei doi sunt un fel de Don Quijote și Sancho Panza evrei.

**Duminică 4.2.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Luni 5.2.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Marți 6.2.07
HOLON
Teatron Holon
Tel. 03-5023001/2/3**

**Marți 20.2.07
KIRIAT HAIM
Teatrul Hatzafon
Tel. 04-8384777
04-8662244**

**Miercuri 21.2.07
PETAH TIKVA
Heihal Hatarbut
Tel. 03-9301195**

**Sâmbătă 24.2.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Duminică 25.2.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Luni 26.2.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Miercuri 7.3.07
HAIFA
Auditorium
Tel. 04-8384777
04-8662244**

**Joi 8.3.07
HERZLIA
Heihal Omanuiot
Habama
Tel. 03-5400551**

**Joi 15.3.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Sâmbătă 17.3.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

● Traducere simultană în ivrit și rusă la cască și subtitluri pe un ecran

**Duminică 18.3.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

**Luni 19.3.07
TEL AVIV
Beit Zionei America
Tel. 1-800-444-660
03-5254660**

● Prețuri reduse cu 50% pentru pensionari

SPECTACOLELE ÎNCEP LA ORA 20

minimum

În numărul de faţă întâlnim câteva mărturii despre ofensiva fascistă din România, acum, la început de 2007. Duşmanii noştri mănâncă ştiţi dumneavoastră ce, pe seama noastră, cu tot felul de linguri.

9 771565 702005 03
1/3/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 240 ■
■ MARTIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

NOU! NOU! NOU!

Editura "Minimum" prezintă un DVD inedit,
în culori, cuprinzând celebra melodie românească din anii ’70

Nu-ţi fie teamă de-un sărut...

de Camelia Dăscălescu
în interpretarea lui

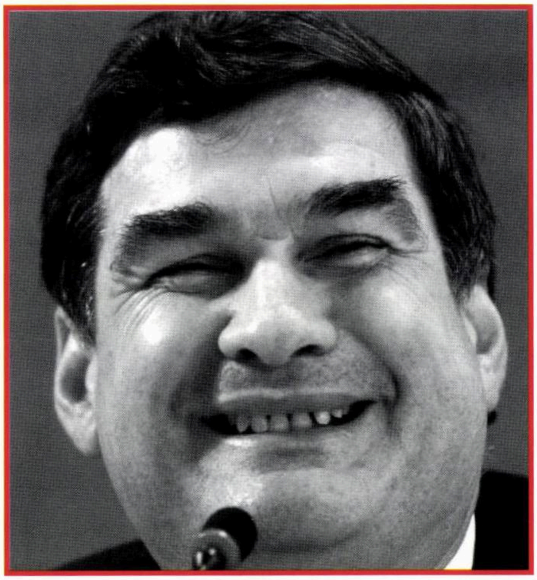

HAIM RAMON

şi a orchestrei de muzică uşoară a justiţiei israeliene,
condusă de Meni Mazuz.
DVD-ul a fost scos într-un număr limitat de exemplare
şi se vinde într-un cofret de lux. Pentru ultimele
exemplare disponibile, trimiteţi suma de 50 de şekeli la
aronel@yahoo.com

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Februarie

Încotro ne îndreptăm?

Este întrebarea pe care ne-o punem cu toţii. Caroline B. Glick, de la "Jerusalem Post", are un răspuns. Extrase dintr-un editorial:

«Astăzi, conducătorii israelieni susţin că Arabia Saudită este prietenul nostru cel mai bun. Musulmanii wahabişti ne vor apăra împotriva Iranului şi a sucursalelor sale. E greu de înţeles cum se împacă această idee cu realitatea.

Într-adevăr, astăzi, noi ne aflăm, cam aşa cum ne aflasem în primăvara trecută, în pragul unui nou război, iar liderii noştri refuză cu încăpăţânare să privească adevărul în faţă, preferând să se legene în tot felul de iluzii.

...Aşa cum au făcut în lunile dinaintea izbucnirii Jihadului lor din septembrie 2000, în lunile din urmă palestinienii au accelerat pregătirile de război. Yuval Diskin, directorul Shin-Betului, a dezvăluit câteva din aceste pregătiri.

Diskin a spus că în 2006, palestinienii au importat în Gaza 30 de tone de explozivi din Egipt. Hamasul a săpat 10 tuneluri în vestul Negevului, de unde va avea posibilitatea să lanseze atacuri împotriva armatei sau civililor.

În timp ce palestinienii se pregătesc de bătălie, ei au inventat de curând şi motivul pentru care îi vor ataca pe evrei. Întocmai cum făcuseră în septembrie 2000, şefii palestinienilor şi ai arabilor israelieni au dezlănţuit o mare campanie propagandistică acuzând fără nici un temei Israelul cum că ar pune la cale distrugerea moscheilor de pe Muntele Templului. Aşa cum s-au petrecut lucrurile cu săpăturile de lângă Zidul Plângerii, care s-au desfăşurat în linişte vreme de câteva luni, Autoritatea Israeliană pentru Antichităţi şi-a coordonat acţiunea pentru salvarea digului de la Poarta Moghrabi, din Oraşul Vechi, împreună cu organizaţia islamică WAQF, cu guvernul iordanez şi cu celelalte autorităţi relevante, înainte ca arheologii să-şi înceapă activitatea. Toată lumea a priceput că săpăturile sunt efectuate la 70 de metri distanţă de Muntele Templului şi nu vor afecta în nici un fel situaţia din acel loc.

Dar faptele nu au nici o importanţă. Pe arabi nu-i interesează faptele. Pe ei îi interesează războiul. Şeicul Abdulah Nimer Darwish, şeful regiunii de sud a Mişcării Islamice, a fost cât se poate de limpede atunci când a declarat la Radio Israel că războiul va izbucni probabil la scurt timp după întoarcerea lui Mahmud Abbas şi Ismail Hanie de la Mecca. De-aici se poate trage concluzia că discuţiile despre unitatea palestinienilor, de la Mecca, au avut mai mult de-a face cu coordonarea acţiunilor în vederea Jihadului următor decât cu împărţirea portofoliilor ministeriale (între OEP şi Hamas).

Nu există însă nici o îndoială că Autoritatea Palestiniană se pregăteşte de război cu Israelul. Televiziunea palestiniană, controlată de Abbas şi Fatah, a difuzat imagini incendiare, de azi şi de ieri, din arhive, à propos de Muntele Templului. Postul de televiziune Al-Jazeera transmite zilnic chemări adresate lumii arabe de pretutindeni de a se pregăti de război. În vreme ce reporterii de la Al-Jazeera au fost izgoniţi din Algeria, Sudan, Kuweit, Arabia Saudită şi Iordania fiindcă postul respectiv incitase la război împotriva tuturor celor ce nu vorbesc ca Osama Bun-Laden, şi chiar Autoritatea Palestiniană a închis biroul din Gaza al postului în două rânduri, guvernul israelian nu este deranjat, se pare, de faptul că reporterii lui Al-Jazeera îndeamnă, de la Muntele Templului, masele arabe să pornească la Jihad pentru exterminarea poporului evreu.

Pe frontul libanez, situaţia este de asemeni înspăimântător de familiară. Întocmai cum vara trecută palestinienii şi Hezbollah îşi coordonaseră mişcările perfect, escala-

Purim

Luna aceasta sărbătorim Purimul.

Purimul, aşa cum ştim, înseamnă multe: înseamnă, mai întâi, fireşte, salvarea, ca printr-o minune, a evreilor din antichitate, hărăziţi morţii de către implacabilul Haman, un fel de Ahmadinejad al epocii. Înseamnă apoi ideea aceea, ca o fabulă, cerând evreilor să bea, să bea de bucurie până ce nu vor mai deosebi binele de rău. Înseamnă *humântaşurile*, cadourile primite de copii (dar şi de vecini), înseamnă carnavalul cu măştile sale.

În vremurile de mare primejdie, accentul se punea pe minunea salvării de la pieire. În anii celui de-al doilea război mondial, părinţii noştri se gândeau (şi ne făceau şi pe noi, cei ce eram copii la vremea aceea, să ne gândim) cu fervoare la apariţia unei Esthere şi a unui Mordehai providenţiali care să salveze neamul în ceasul al 12-lea.

Astăzi, în Israel, oamenii, inclusiv cei mai naivi, nu se mai hrănesc cu iluzia minunii. Ei ştiu că alungarea pericolului ţine de minunea nr. 1 pe care ne putem bizui: unitatea, voinţa, inteligenţa, imaginaţia şi îndrăzneala armatei israeliene. Pe Esthera zilelor noastre o cheamă Zahal.

M.

30 DE ZILE ■ Purtătoarea de cuvânt a Fatah-ului

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

darea ostilităţilor de luna trecută, de-a lungul frontierei demonstrează că această coordonare funcţionează fără cusur. Ceea ce este nou în momentul de faţă este rolul ostil jucat de armata libaneză; şi ce anume ne spune nouă asta cu privire la viitorul război.

Vara trecută, mulţi l-au avertizat pe primul ministru Olmert şi pe ministrul de Externe, Tzipi Livni, că nu este înţelept să îngăduie armatei libaneze să se instaleze la frontieră. Unităţile libaneze au dirijat atacul cu rachete al organizaţiei Hezbollah împotriva navei INS Hanit. De asemenea, ele au fost implicate în identificarea ţintelor din nordul Israelului pentru unităţile de rachete ale organizaţiei Hezbollah. Patruzeci la sută dintre soldaţii şi ofiţerii din armata libaneză sunt şiiţi care, în majoritatea lor, au jurat credinţă celor din Hezbollah. În ciuda acestor avertismente, Olmert şi Livni nu numai că au acceptat instalarea armatei libaneze la graniţa cu noi. Ei au insistat pentru această prezenţă. Iar nu de mult, când militarii libanezi au atacat unităţile Zahal aflate pe teritoriul suveran al Israelului, s-a dovedit că cei ce recomandaseră prudenţă au avut dreptate.

Toate acestea te silesc să-ţi pui întrebarea: ce anume fac conducătorii israelieni, acum, când duşmanii noştri se pregătesc de război?

În timp ce i-a cerut lui Olmert să oprească săpăturile de la Poarta Moghrabi, ministrul Apărării Amir Peretz se pregăteşte să lovească în duşmanii săi cei mai mari, israelienii care trăiesc în Iehuda şi Shomron. Luna trecută, Peretz a ordonat armatei să pună la punct planurile pentru distrugerea câtorva aşezări din regiune. Cât despre palestinieni, Hezbollah şi statele care-i sponsorizează pe aceştia, Peretz nu are nimic interesant de spus.

La rândul ei, Livni se arată în continuare încântată de modul strălucit în care a negociat vara trecută acordul de încetare a focului; acord care a permis organizaţiei Hezbollah să-şi exercite din nou controlul asupra Libanului de Sud. În plus, Livni continuă să acţioneze ca o purtătoare de cuvânt a organizaţiei teroriste Fatah. Cu prilejul conferinţei de presă ţinută împreună cu ministrul britanic de Externe, Margaret Beckett, Livni a spus că Israelul şi Fatah (despre care se vorbeşte ca despre "moderaţii" din Autoritatea Palestiniană) "se află pe aceeaşi poziţie" (de aceeaşi parte a baricadei).

Cât despre Olmert, el încearcă să ne "liniştească" în legătură cu programul nuclear al ayatollahilor. Vorbind în faţa Conferinţei preşedinţilor marilor organizaţii evreieşti din America, Olmert a subliniat că "avem destul timp să ne ocupăm de această ameninţare" şi că, oricum, comunitatea internaţională, inclusiv China şi Rusia, va reuşi, prin mijloace diplomatice, să-i împiedice pe iranieni a fabrica arme nucleare.

Astăzi, este cazul să ne amintim de ceea ce a fost rău în felul cum a condus guvernul Olmert războiul din vara trecută. Războiul acesta nu a însemnat numai un eşec pe plan militar. Cauza principală a înfrângerii noastre a constituit-o incompetenţa conducătorilor noştri politici. Mai precis, Olmert şi Peretz nu au reuşit să acţioneze astfel ca Zahalul să-şi realizeze obiectivele propuse. Datorită ignoranţei lor atât în chestiunile militare cât şi în cele diplomatice, Olmert şi colegii săi au împiedicat armata să cucerească Libanul de Sud, să pună punct atacurilor cu rachete împotriva Israe-

lului de Nord și să distrugă capacitatea de luptă a celor din Hezbollah.

...Acum ei ne împing la un alt război, visând, cu capul în nori, la prietenii lor de la Mecca. De data asta, însă, cel puțin, Olmert, Livni și Peretz nu vor putea spune că nu au fost avertizați.»

P.S. I: O observație în legătură cu guvernul. Nemulțumirea cetățenilor nu vine din faptul că Olmert ar avea o *linie politică* greșită, ci din cu totul altceva. Hotărârile sale sunt nu o dată bune, dar, la primul mârâit al adversarilor, omul se grăbește să le încalce fără jenă.

Mai nou, cum se știe, după conferința de la Mecca, Fatahul și Hamasul au căzut de acord ca, după ce se omorâseră între ei cu sete vreme de câteva săptămâni în Gaza, să alcătuiască un guvern de uniune națională. Dar întrucât, așa cum era de așteptat, Hamasul nu vrea să recunoască Israelul, primul ministru Olmert a declarat că nu mai este de acord să participe la proiectata întâlnire în trei cu Abu Mazen, președintele Autorității Palestiniene, și Condoleezza Rice.

Frumos, ne-am zis. Degeaba îl înjurați voi, Olmert este un om de principii (și de cuvânt). A doua zi, omul de principii (și de cuvânt) s-a întâlnit la Ierusalim cu cei doi.

Luna trecută arabii au declanșat un scandal de zile mari à propos de lucrările de la Poarta Moghrabi. Ei au amenințat cu o nouă Intifadă și cu un Jihad internațional în caz că guvernul nu renunță la lucrări. Ferm (n-o să mă speriați voi pe mine!), Olmert a cerut guvernului să aprobe o rezoluție pentru continuarea săpăturilor. În plus, el a subliniat într-un discurs că nu trebuie cu nici un chip "să permitem lui Khaled Mashal (șeful Hamasului, cu domiciliul la Damasc) și Raed Sallah (lider al Mișcării Islamice din rândurile arabilor de la noi) să ne dicteze ce avem voie sau nu avem voie să facem la 20 de metri de Zidul Plângerii. Dacă ei vor vedea că cedăm, mâine ne vor spune ce să facem la Poarta Iaffo sau în cartierul Mamilla. *Sorry, folks* (scuze, fraților), dar acesta este teritoriul nostru, aflat sub suveranitatea noastră. Lor nu trebuie să li se permită să ne dicteze ce să facem în Piața Zidul Plângerii".

Frumos, ne-am zis. Degeaba îl tratați voi cu dispreț, Olmert este un om de principii. Și de cuvânt.

A doua zi, omul de principii (și de cuvânt) a fost de acord ca primarul Ierusalimului să ordone (la cererea guvernului, cum spun gurile rele din presă) stoparea lucrărilor cu pricina. În afară de asta, aflat într-o vizită de două zile la Ankara, ca la Înalta Poartă, Olmert a făcut un gest unic în istoria Israelului: el a acceptat ca o delegație a guvernului turc să inspecteze situația de la Poarta Moghrabi și să se pronunțe asupra ei.

E ceva nou. Înțelesesem că d. Olmert are obiceiul să uite astăzi ceea ce a făgăduit ieri. Dar chiar să uiți atât de repede că Israelul este un stat independent și suveran, care nu dă socoteală nici unei puteri străine de cele ce se petrec pe teritoriul său?

TENDINȚE

P.S. II: Un cuvânt despre o afacere care n-ar fi trebuit să devină niciodată o afacere: judecarea și condamnarea fostului ministru al Justiției, Haim Ramon, pentru "acte obscene". E vorba, precum știm cu toții, de un sărut (acum vom spune: cel mai cunoscut sărut din istoria țării) aplicat de Ramon, în public, unei dudui care-i ceruse un autograf și care, după întâmplare, s-a repezit să-l reclame pe înaltul demnitar la poliție. Pentru cetățeanul cât de cât normal, povestea a fost năucitoare. Cu atât mai mult cu cât toate ziarele publicaseră o fotografie făcută înainte de sărutul fatal, înfățișând-o pe vioaia domnișoară pe când îl îmbrățișa pe Ramon cu o tandrețe mișcătoare. I. Schechter, de la "Ultima oră", n-a ratat, firește, acest subiect (cum naiba să-l ratezi?). El scrie, între altele:

«Era de așteptat ca lumea de la noi să se bucure pentru că tribunalul l-a "înfundat" pe Haim Ramon, căci el nu a fost simpatizat nici când a descompus Histadrutul, nici când s-a refugiat – cine ar fi crezut? – sub aripile lui Sharon.

Dar decizia tribunalului a uimit și a întristat opinia publică. Ea a văzut, pe bună dreptate, în condamnarea unui sărut o victorie a feminismului dus până la extrem.

De altfel, revoluția feministelor a avut de la început un caracter extremist. Sufragetele de la începutul secolului trecut așa s-au manifestat: arzându-și sutienele în piața publică. Dar acela era totuși un extremism naiv.

Revoluția feministelor a căpătat la un moment dat, ca și alte revoluții, tendințe de degenerare. Ea a ajuns, cum vedem, la un anumit terorism, la dictatură. Unii spun că din această cauză s-a îngroșat șovinismul masculin.

Un francez, care e prin tradiție și educație curtezan, n-ar înțelege decizia aspră a tribunalului în cazul lui Ramon. Dar n-o poate înțelege nici israelianul care e obișnuit să sărute în dreapta și-n stânga – prieteni, colege și fetele care-i plac. Nimic rău în asta.

A defini un sărut dat într-un loc public un act obscen, este un fel de a viola realitatea și logica și de a le transforma într-o telenovelă pe cât de ieftină, pe atât de periculoasă.»

O mică precizare la cele afirma-

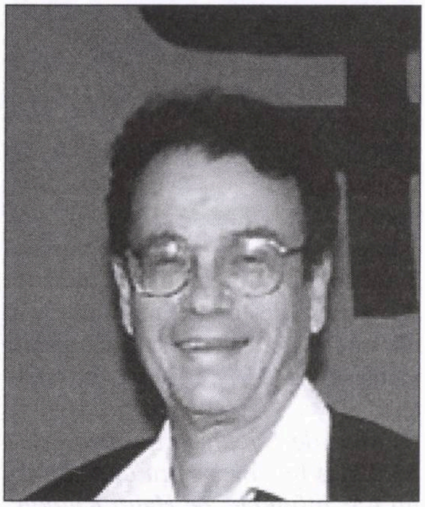

Prof. Daniel Friedmann

te de Schechter. Printre cei ce au condamnat verdictul tribunalului se numără şi prof. Daniel Friedmann, noul ministru al Justiţiei. Acest Friedmann e un fel de Gică contra al lumii juridice din Israel. El a criticat, nu o dată, şi poliţia cu ale sale anchete şi Procuratura Statului şi magistratura şi, mai ales, Tribunalul Suprem. La instalarea în noua sa funcţie, el a declarat că are de gând să se ocupe serios de reformarea justiţiei. Felul cum a vorbit despre cazul Ramon ne arată că omul a păşit cu dreptul. Arde-i, nea' Gică!

Israel: O "Cetate a Vaticanului" la Ierusalim

Demograful de renume mondial prof. Sergio della Pergola (evreu), aflat într-o scurtă vizită în Israel la invitaţia primăriei capitalei noastre, este profund îngrijorat de ritmul rapid în care creşte populaţia cartierului arab din Ierusalim (el o numeşte "populaţia palestiniană") în comparaţie cu populaţia evreiască a oraşului. Într-o prelegere la "Institutul din Ierusalim pentru studiul Israelului", la aniversarea a 40 de ani de la unificarea Ierusalimului, el prevede că până în anul 2020 este posibil ca populaţia arabă din oraş să întreacă numărul populaţiei evreieşti.

La unificarea oraşului în 1967, odată cu integrarea cartierului arab, evreii din oraşul unificat erau 72 la sută şi arabii 28 la sută. Astăzi, deja evreii reprezintă mai puţin de 60 la sută, iar arabii ceva mai mult de 40 la sută.

Înmulţirea rapidă a arabilor se datoreşte numărului mare de copii în familii, în comparaţie cu familiile evreieşti, pe de o parte, şi faptului suplimentar că circa 6.000 de familii evreieşti au părăsit Ierusalimul mutându-se în alte localităţi, îndeosebi din motive economice (adică ocupaţii).

Situaţia aceasta nu se va modifica în viitorul apropiat. Deja la ora actuală 32 la sută dintre elevii grădiniţelor de copii şi ai şcolilor elementare din oraş sunt arabi.

Şi ce propune Sergio della Pergola, care este nu numai demograf, dar şi geograf? Oraşul trebuie bineînţeles să rămână unificat, dar cu anumite mici unificări, în spiritul oraşului Roma şi al Cetăţii Vaticanului, care rămâne autonomă în oraşul Roma. Astfel, Ierusalimul rămâne unificat, dar zona Zidului Plângerii, sfântă evreilor dar nu şi arabilor, rămâne pur evreiască în toate privinţele, la fel ca şi zona Ierusalimului Vechi, sfânt evreilor.

În schimb zona Mormântului lui Isus Hristos rămâne exclusiv neevreilor (adică creştinilor) în Oraşul Vechi.

Sergio della Pergola mai propune numirea unei "comisii demografice", formată din dr. Roberta Zaian (arabă), prof. Mikel Weizan (evreu american) şi prof. Ioram Ettinger (israelian), care să supravegheze şi să coordoneze dezvoltarea Ierusalimului, atât în zonele sale centrale cât şi în jurul oraşului.

Israel: Revoluție la Bursă: Histadrutul înființează o societate de investiții

Histadrutul (Confederaţia Generală a Muncii) a hotărât să intre în lumea capitalistă a Bursei, cu o investiţie de 50 de miliarde de şekeli. Preşedintele Histadrutului, d. Ofer Eini, a anunţat oficial această decizie a Executivei Histadrutului, care intră acum în lumea speculativă a bursierilor capitalişti.

De unde vor proveni aceste miliarde? Din fondurile de rezervă ale salariaţilor, publici şi particulari:

5-6 miliarde de şekeli din Fondul Central de Pensii al muncitorilor din porturile maritime şi din societăţile angajaţilor companiilor aeriene El-Al şi Arkia;

2 miliarde de şekeli din Fondul Angajaţilor Statului (adică funcţionarii administrativi);

2 miliarde de şekeli din Fondul General de Perfecţionare al angajaţilor Statului;

1,3 miliarde de şekeli din Fondul de Perfecţionare al asistentelor medicale.

Histadrutul are înscrişi la ora actuală peste 700.000 de membri.

Corespondenţe din Ierusalim
de la ADY CARMI

România: Ofensiva fascistă din 2007

S-a întâmplat ceva deosebit după intrarea României în Uniunea Europeană? Da. S-a întâmplat. Manifestările antisemite au luat nişte proporţii nemaipomenite în anii noştri.

În grupajul de mai jos publicăm câteva texte care dau seama de amploarea fenomenului.

Mai întâi, un articol din cotidianul "Curentul", care a făcut ocolul Bucureştiului.

1. Urmaşii lui Zelea Codreanu iau cu asalt România

«– Tinerii români sunt încurajaţi să înveţe, să venereze şi să aplice principiile fasciste şi antisemite ale lui Corneliu Zelea Codreanu.

– Organizaţia Noua Dreaptă şi-a dezvoltat în acest sens o maşinărie de propagandă naţională care răspândeşte principiile extremiste ale "Gărzii de Fier" pe toate canalele: vizuale, audio, virtuale.

Sunt anti-NATO, anti-UE şi anti-evrei. Vor să-i unească "pe toţi naţionaliştii autentici într-un front militant, radical şi unitar". Instrumentul principal: educarea şi îndrumarea tinerilor în spiritul extremisto-şovinist. "Camarazii" îi venereaza pe Corneliu Zelea Codreanu şi Horia Sima, conducătorii "Gărzii de Fier" din perioada 1930-1940, promotorii atitudinii antisemite.

Şi-au format cuiburi legionare în toate judeţele. Noii camarazi doresc să continue mişcarea iniţiată de "Căpitanul" Corneliu Zelea Codreanu şi încearcă să convingă populaţia că cea mai buna ideologie este cea gardistă.

În scopul propagării ideologiei legionaro-fasciste, extremiştii de dreapta au dezvoltat o adevărată fabrică de propagandă. Din 2000 încoace, adepţii lui Corneliu Zelea Codreanu apelează la CD-uri, cântece, poezii, colaborări cu alte organizaţii europene sau chiar mondiale, broşuri, reviste, asociaţii, ONG-uri, Biserica, toate cu scopul unic de îndoctrinare a populaţiei, în special a celei tinere. Au fost monitorizaţi de SRI, au primit amenzi, au fost târâţi prin holurile tribunalelor. Cu toate acestea, gardiştii confecţionează, răspândesc şi vând în continuare simbolurile xenofobe pentru a face românii să îmbrace haina ultra-naţionalismului.

Una dintre metodele prin care Noua Dreaptă încearcă să convingă tânăra generaţie să adere la idealurile "Gărzii de Fier" este un magazin *online*, în care legionarii vând compilaţii de muzică ultra-naţionalistă realizată de formaţia ND – "Brigada de Asalt", piese radicale ale unor formaţii din Germania, Italia, Suedia, Olanda, Franţa, SUA, Serbia, Rusia, Argentina şi DVD-uri despre mişcarea legionară. Ei mai comercializează şepci, insigne, tricouri şi cărţi scrise de Ion Coja, fostul lider al grupării extremiste Vatra Româneasca, adversar declarat al evreilor.

Corneliu Zelea Codreanu

Legionarii au organizat şi o serie de campanii menite să promoveze atitudinea de izolare şi de aţâţare a urii între diferite naţionalităţi: anul trecut, în plină euforie a aderării la UE, "camarazii" au răspândit în întreaga ţară 50.000 de fluturaşi în care românii au fost avertizaţi asupra unor grave consecinţe pe care le-ar suferi odată cu aderarea la UE, campanie intitulată "Vei rămâne fără ţară". Alte iniţiative ale legionarilor au constat în împărţirea de pliante informative precum şi lipirea de afişe în mai multe oraşe ale ţării.

Un alt instrument prin care ND încearcă să formeze tinerii în spiritul ideologiei neo-fasciste este muzica extremistă de dreapta. Legionarii de la Noua Dreaptă au înfiinţat în acest sens trupa de rock "Brigada de Asalt", ale cărei versuri incită la violenţă contra străinilor şi comuniştilor. Trupa a promovat mesajele îmbibate de ideologia neolegionară în concerte ţinute în oraşele Bucureşti, Timişoara şi Piteşti.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Îndoctrinarea cibernetică este altă unealtă la care a apelat ND. În afara revistelor editate de organizaţia legionară, precum "Noua Dreapta", "Militant", "Student!", sau ziarul "Spada" (aparut în noiembrie 2006 la Chişinău), urmaşii lui Corneliu Zelea Codreanu au recurs la internet pentru propagarea ideologiei extremiste: NovoPress, AIM (Active Information Media), GID (Grupul Independent pentru Democraţie), revista "Lumea" (publicaţie lunară de politică internaţională), Altermedia şi Romanian Global News (RGN), sunt câteva dintre publicaţiile *online* care promovează, ce-i drept voalat, unele manifestări ultranaţionaliste şi ascensiunea unor idei şi mişcări radicale.

Tentaculele propagandistice ale gardiştilor, precum Altermedia, fac trimiteri către Biserica Ortodoxă Română şi către instituţii girate de aceasta, în special reviste teologice şi asociaţiile de studenţi teologi. De exemplu, Asociaţia Altermedia are drept parteneri revista teologica "Scara" şi editura religioasă "Predania". Legăturile Noii Drepte duc de asemenea la revista ortodoxă "Murmur". În ceea ce priveşte Noua Dreaptă, acesta face referire la nu mai puţin de 16 site-uri religioase partenere.

Noua Dreaptă are ca partener Oficiul Naţional pentru Cultul Eroilor (ONCE), structură guvernamentală în subordinea cancelariei primului ministru şi care până nu de mult a fost în subordinea Ministerului Apărării Naţionale. Directorul oficiului finanţat din fonduri publice este Cristian Scarlat. Una dintre probele pentru a arăta că ideile lui Scarlat se întrepătrund cu cele ale Noii Drepte este că preşedintele ONCE a semnat pentru restituirea proprietăţilor scriitorului disident Paul Goma, ale cărui idei au fost îmbrăţişate în dese rânduri de Noua Dreaptă, pentru atitudinea sa antisemită.

La nivel declarativ, Asociaţia Altermedia, ONG apărut în 2004 pe scheletul serviciului de ştiri *online* AlterMedia, "urmăreşte să promoveze libertatea de expresie şi să prezinte publicului românesc "cealaltă faţă a realităţii", aceea pe care mass-media oficiala o ocoleşte sau o denaturează în mod sistematic".

De fapt, Altermedia nu este decât unealta de propagare a ideologiei fasciste a Noii Drepte: preşedintele Altermedia, Dan Adrian Ghiţă, este şi vicepreşedintele Noii Drepte şi portavoce a filialei legionarilor din Bucureşti. Vicepreşedintele Altermedia este Bogdan Ioan Stanciu, realizatorul unui site dedicat trupelor de gherilă mexicane – "Armata Zapatistă de Eliberare Naţională" (EZLN), o grupare militară care a pornit în 1994 o revoltă armată împotriva guvernului mexican soldată cu numeroşi morţi. Stanciu este de părere că "într-un termen mai lung sau mai scurt, ne vom regăsi şi noi românii în situaţia populaţiilor indigene din statul mexican Chiapas: de a ne apăra identitatea şi nivelul de trai ameninţate de un inamic comun, pe care pentru conformitate îl vom numi globalizare. Ajunşi în acest punct, vom avea cu siguranţă destule de învăţat din experienţa zapatistă".

Tentaculele legionarilor sugrumă românii împrăştiaţi pe mapamond. Unul dintre partenerii Noii Drepte este Romanian Global News (RGN), singura agenţie de presă pentru românii de pretutindeni, care deschide Noii Drepte orizontul propagandistic.

Un exemplu în acest sens este un material publicat de Romanian Global News în mai 2006 intitulat "Punţi de legătură între românii de pretutindeni". Prin intermediul acestui material, românii de pe mapamond sunt realmente încurajaţi să ţeasă legături cu Asociaţia Româna pentru Patrimoniu (ARP), o organizaţie condusă de un aşa-zis intelectual, Artur Silvestri, care a oferit în 2006 publicaţiei conduse de gruparea neo-fascistă Altermedia un premiu de excelenţă pentru "contribuţia deosebită la răspândirea informaţiei libere şi pentru adeziunea la principiile civilizaţiei tradiţionale". "Rămânem profund îndatoraţi A.R.P. pentru recunoaşterea astfel arătată activităţii noastre, simţindu-ne onoraţi şi totodată motivaţi să ne continuăm munca", spunea în semn de recunoştinţă vicepreşedintele neo-fasciştilor, Dan Adrian Ghiţă. Artur Silvestri nu este nimeni altul decât directorul general al SGA România – Institutul de Consultanţă Imobiliară, firma care deţine cea mai largă reţea privată de informaţie imobiliară din ţară.

În preajma înfiinţării Noii Drepte, raportul SRI din iunie 1998-iunie 1999 avertiza că "în planul acţiunii nucleelor care vehiculează idei din sfera extremismului de dreapta au continuat demersurile vizând apropierea momentului reclădirii unei structuri la scară naţională, asemănătoare "Gărzii de Fier", în perspectiva accederii acesteia pe scena politică. În prezent, activităţi în sfera extremismului de dreapta sunt promovate de regulă într-o formulă disimulată de către 28 de organizaţii, asociaţii ori diverse nuclee clandestine, existând premise ca numărul acestora să crească la 29-30 înainte de sfârşitul anului în curs. În acest moment, există nu mai puţin de 12 fundaţii şi asociaţii construite de adepţi ai legionarismului, dintre care unele fac în mod deschis apologia violenţei şi crimei politice". Momentan, SRI nu a vrut să ne spună dacă structurile "extremiste de dreapta" se află în atenţia serviciului.»

(După ziarul "Curentul", Bucureşti 2007)

În continuare, un articol al istoricului Liviu Rotman, cuprinzând observaţii interesante despre presa de azi:

2. Coja şi alte coji

«Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România şi Asociaţia Evreilor Români Victime ale Holocaustului au organizat o conferinţă de presă în care au anunţat darea în judecată a lui Ion Coja, pentru delicte prevăzute de articolul 6 din Legea privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii.

Coja este învinuit pentru afirmaţiile sale cuprinse într-o scrisoare adresată preşedintelui Traian Băsescu (nota red.: în "Tricolorul", 29 noiembrie 2006), document ce se constituie într-un model de negaţionism al Holocaustului, impregnat cu formule antisemite rasiste din cea mai bună şcoală a corifeilor nazişti Goebbels şi Rosenberg. Domnul Ion Coja funcţionează ca profesor de lingvistică al Universităţii din Bucureşti si, deci, are legătură directă cu tânăra generaţie, oferind cercetătorului fenomenelor de rasism şi antisemitism un excelent "material didactic".

Reacţia organismelor ce reprezintă populaţia evreiască şi pe supravieţuitorii Holocaustului a fost legitimă şi necesară, cu puternice valenţe educative.

La conferinţa de presă, unul dintre foştii deportaţi în Transnistria, dr. Liviu Beriş, a povestit, cu cuvinte simple, despre ce a văzut la vârsta de 13 ani, despre rude sau cunoscuţi, împuşcaţi sau înfometaţi, despre cadavrele aruncate în Nistru, despre tot ce Ion Coja spune că nu a existat.

Fireşte, Coja poate fi judecat în prevederile legii amintite, ce pedepseşte, în România – la fel ca în multe alte ţări ale familiei europene, din care România face parte, şi în general din lumea civilizată – crimele Holocaustului.

Mă gândeam însă, în timpul conferinţei de presă, că domnul Ion Coja ar putea fi judecat şi fără această lege – relativ nouă –, ca urmare a unei simple şi vechi prevederi juridice, care condamnă "instigarea la omor", cu circumstanţa agravantă de "instigare la omor colectiv". Spune domnul Coja, în amintita scrisoare către preşedinte, după ce, cu seninătate, declară că sunt false toate mărturiile suferinţelor populaţiei evreieşti – nu se oboseşte să-şi demonstreze teza, considerând că impertinenţa poate ţine loc de argument: "Nici tu Holocaust, nici tu genocid, nici tu pogrom. Nici pe vremea lui Antonescu şi nici cu altă ocazie! Le-am pierdut pe toate!" Sic! Apreciem sinceritatea cu care îşi exprimă regretul. "Cine ştie, poate că altădată îl vom face pe Holocaust (ciudată topică a frazei) şi îl vom face ca lumea, cu acte în regulă! Cu martori, cu documente, cu victime garantate, ce mai! Cu tot tacâmul!". Formulările citate ne scutesc de prea multe comentarii! Intenţia sa este clară!

Subliniind încă o dată legitimitatea şi necesitatea demersului Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, nu pot să nu dau glas gândurilor proprii din timpul conferinţei de presă.

În primul rând, mă întreb de ce acţiunea judiciară a venit din partea comunităţii evreieşti – sau de ce numai din partea acesteia –, şi nu a instituţiilor statului de drept, începând cu preşedintele României, căruia i-a fost adresată scrisoarea incriminată. Oare acestea nu trebuiau să se autosesizeze în cele peste două luni care au trecut de la trimiterea mesajului, pentru formulările clare din text? Oare în România de azi, parte a Europei democratice, aserţiunile cinice ale domnului Coja pot fi considerate ceva peste care se poate trece uşor?

Fireşte, este traumatizant pentru evrei să audă declaraţiile domnului

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Nou! A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

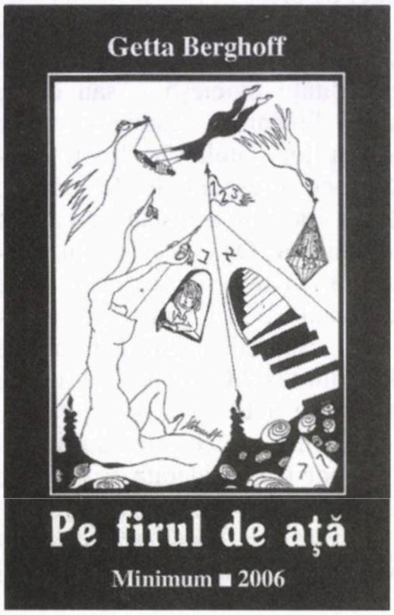

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Coja! Ei trebuie să reacționeze! Dar pericolul real nu este pentru o mică colectivitate care, spre deosebire de acei ani, are unde să-și găsească liniștea, pericolul se îndreaptă în primul rând asupra tinerei democrații românești și a statului de drept.

O anume lipsă de reacție a societății civile față de asemenea declarații poate fi un semnal grav că edificiul democratic românesc are o "bulină roșie", ce ar constitui un pericol și mai mare decât "bulina roșie" de la o serie de edificii bucureștene (referire la imobilele amenințate de un eventual cutremur, **n. red.**). De aici, gustul amar resimțit în timpul conferinței de presă.

... Un alt gând este că demersul d-lui Coja, chiar dacă este cel mai radical, nu este și singular. Negaționismul și cultul unor mișcări politice și ideologice de tristă amintire sunt prezente și în alte zone ale societății românești. Cu un profil mai redus decât Coja, dar poate de aceea mai periculoase. Să dam "cezarului ce-i al cezarului" – și să amintim de "România Mare", care de altfel găzduiește elucubrațiile lui Coja. Dar, în acest ziar, extremismul este la el acasă. Există însă reverberații extremiste și într-un sector ce se consideră democratic, sau așa îl percep unii, în zone considerate "de consens". Și lista este lungă... Să amintim de articole publicate, în timp, de *Aldine*, suplimentul naționalist al unui periodic prestigios ca *România liberă*, de unele – nu puține – articole de reabilitare a legionarilor – reabilitare sub formula ipocrită "a unei mai bune cunoașteri" – apărute în publicațiile de cultură istorică precum *Historia* sau *Dosare de Istorie* –, de apariții la diverse posturi de televiziune ale unor emisiuni cu mesaj periculos – să amintim prezența liderului legionar Șerban Suru, în uniformă legionară, la postul TV Național –, de un amplu articol antisemit și negaționist al unui universitar sibian, politolog, pe nume Corvin Lupu – ce continuă să fie la catedră și după acel articol "antologic", de repetate editoriale pervers-extremiste apărute în *Ziua*, publicație "specializată" în a-și acoperi repetatele derapaje extremiste, îndreptate în special împotriva societății civile românești –, cu prezența (oare până când?) a unor articole cu mesaj democrat. Și exemplele ar putea continua.

Ne gândim că toate aceste "scăpări" sunt tratate cu prea multă ușurință.

Trebuie să se știe că nu este singur Coja, sunt și multe alte... "Coji" ce maculează. Pentru igiena morală a peisajului politic și spiritual al României de azi, democrația trebuie să se apere prin măsuri decise, fără nici o toleranță față de extremism.»

(Dintr-un articol de Liviu Rotman; în revista "22", Buc. 2007)

Și-acum un pamflet al cunoscutului critic literar Laszlo Alexandru, din Cluj. Autorul se referă la încercările (încununate de succes) ale realizatoarei TV Marilena Rotaru (mâncătoare de evrei pe pâine) de a-l "reabilita" pe scriitorul hitlerist Vintilă Horia. Ea a redactat un memoriu în acest sens și a strâns o mulțime de semnături, printre care (sorry) veți întâlni câțiva oameni de valoare, democrați, umaniști și mai ales europeni.

3. Cazul Vintilă Horia

«În România, când minți în șoaptă, lumea te-aude, te vede și te disprețuiește. Impostura trebuie așadar declamată expresiv, din toți bojocii, pe mai multe țevi de tun, pentru a smulge admirația și aplauzele publicului larg de (tele)spectatori. Presa cotidiană (*Ziua* din 16 ian. 2007), săptămânală (*Adevărul lite-*

rar şi artistic din 17 ian. 2007), sau trimestrială (*Jurnalul literar* din oct.-nov.-dec. 2006) trebuie fără scrupule înhămate la căruţa manipulării.

E indicat să-ţi aduci alături, pe baricade, nume cât mai multe şi mai sonore, căci e lucru bine ştiut: minciuna solitară este o gafă; minciuna polifonică, în schimb, creează o jerbă impresionantă, care stârneşte extazul mulţimilor de gură-cască. Vei fi acreditat automat, atunci când înapoia umerilor tăi strâmbi vor sta cuminte încolonaţi Camilian Demetrescu, Doina Cornea, Paul Goma, Monica Lovinescu, Octavian Paler, Dorin Tudoran, Dan Hăulică, Doina Jela, Constantin Bălăceanu Stolnici, Mihai Cantuniari, Sorin Dumitrescu, Ion Caramitru, Theodor Cazaban, Matei Cazacu, Micaela Ghiţescu, Adrian Alui Gheorghe, Ileana Corbea, Nicolae Florescu, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Marina Constantinescu, Liviu Antonesei, Sanda Golopenţia, Constantin Eretescu, Dinu Zamfirescu (de la Institutul pentru Memoria Exilului Românesc), Nicolae Stroescu-Stânişoară, Răzvan Codrescu (de la *Puncte cardinale*), Dan Zamfirescu (fostul protocronist), Mircea Stănescu (fostul plagiator), Cristian Bădiliţă (ortodoxistul delirant) şi mulţi alţi scriitori, traducători, economişti, ingineri, profesori-doctori, medici, arhitecţi, preoţi, oameni de bine şi habarnamişti.

Ţinta obsesivă a Marilenei Rotaru, în ultimii vreo douăzeci de ani, a fost figura cosmetizată a lui Vintilă Horia. Aproape că nu mai vedeai interviu sau conversaţie filmată, în care stafidita teleastă să nu-şi împingă obsesiv colocutorul cu gândurile într-acolo. Din vorbă în vorbă, lista de amici a prins consistenţă şi s-a născut acest apel zgomotos, al cărui patetism găunos e concurat doar de aplombul anvergurii: “Ne adresăm Preşedintelui României, Primului-Ministru, Ministrului Culturii, Preşedintelui Uniunii Scriitorilor, Preşedintelui Academiei Române, Comisiei de Cercetare a Totalitarismului Comunist, precum şi tuturor instituţiilor de presă, cu apelul de a ni se alătura, pentru a determina instituţiile de stat competente să adopte şi să aplice măsurile de repunere în drepturi, oficial, a lui Vintilă Horia”.

Pentru cine nu ştia încă, e cazul să afle că Vintilă Horia trebuia să primească, în anul 1960, prestigiosul Premiu Goncourt pentru romanul "Dumnezeu s-a născut în exil". “Atunci, România era într-un regim comunist care nu putea să accepte faptul că înalta distincţie literară încununa creaţia unui exilat român. Securitatea şi întregul aparat de propagandă comunistă au fabricat o acuzaţie extrem de gravă, menită să ducă la compromiterea scriitorului, la retragerea premiului şi la denigrarea lui de către presa franceză. În parte, au reuşit. Acuzaţia de legionar şi de fascist a fost preluată mai întâi de către publicaţiile franceze de stânga, apoi şi de către cele de dreapta. Probele aduse atunci de Vintilă Horia şi de alţi intelectuali români din exil n-au contat”.

Dacă există o persoană căreia memoria scriitorului trebuie să-i fie recunoscătoare, aceasta e nimeni alta decât Marilena Rotaru, care “în volumul intitulat "Întoarcerea lui Vintilă Horia", publicat în 2002 la editura Ideea, am inclus dosarele de la Securitate şi de la SIE ale lui Vintilă Horia. Din ele rezultă că Vintilă Horia nu a fost legionar şi că totul a fost fabricat de regimul securisto-comunist de la Bucureşti”. S-au reunit, prin urmare, toate circumstanţele pentru ca Patria ingrată să procedeze la o “extrem de necesară reparaţie de ordin moral, istoric, cultural, pentru cei 58 de ani în care Vintilă Horia şi-a servit exemplar Ţara, cu întreaga sa fiinţă şi creaţie”.

La câteva zile după incendiarul apel, o importantă instituţie a statului român îşi pleacă fruntea cu umilinţă: “În limitele competenţelor sale, care nu includ şi reglementări de ordin juridic, Ministerul Culturii şi Cultelor împărtăşeşte punctul de vedere al semnatarilor memoriului”.»

(Nota Redacţiei "Minimum": Într-o paranteză trebuie arătat că în textul Ministerului Culturii şi Cultelor, exprimând poziţia guvernului, se spune, între altele:

«În legătură cu articolul intitulat "Memorialul pentru Vintilă Horia", semnat de personalităţi ale vieţii culturale şi ştiinţifice din ţară şi din diaspora, Biroul de presă al Ministerului Culturii şi Cultelor este împuternicit să publice următoarele precizări:

Vintilă Horia este unul din marii nedreptăţiţi ai literaturii române. Romanul său intitulat "Dumnezeu s-a născut în exil", capodoperă a prozei secolului XX, a întrunit opţiunile exigentului juriu al prestigiosului Premiu Goncourt, fiindu-i astfel certificată valoarea. Omis, timp de jumătate de secol, din programele şcolare, cu opera nepublicată în România până după căderea regimului comunist şi lovit exact în momentul în care prezenţa sa literară începuse să fie recunoscută în ţara pe care şi-o alesese ca loc de exil, Vintilă Horia a trăit dezamăgirea de a fi lovit cu ură din propria sa ţară. Ca atare, repunerea în drepturi a acestuia este un gest moral inconturnabil. Scriitorul Vintilă Horia trebuie asumat şi metabolizat de cultura română, iar istoriile noastre literare trebuie să recunoască măsura excelenţei sale. De aceea, Ministerul Culturii şi Cultelor este gata să sprijine eventuala organizare a unui eveniment consacrat vieţii şi operei lui Vintilă Horia.»)

Mai sare şi revista-fanion a Uniunii Scriitorilor, *România literară* (nr. 4/2007) care, prin pana flască a pseudonimului Cronicar, aplaudă iniţiativa comprimată într-un... “Apel întemeiat”.

Am ajuns aşadar la momentul adevărului. Să punem cărţile pe masă. Cine a fost de fapt Vintilă Horia? Zeloasa Marilena Rotaru nu trebuia să-şi tocească tocurile umblând printre dosare secrete de la Securitate şi SIE. Era destul să consulte, cu bună credinţă, documentele publice ale vremii. Ar fi constatat că victima inocentă, a cărei reabilitare e clamată azi pe zeci de voci cacofonice, a fost în tinereţe unul din cei mai deşănţaţi şi neruşinaţi propagandişti ai fascismului şi hitlerismului. În 1937 era ocupat să înalţe indigeste osanale mincinoase: “E cu neputinţă astăzi să desparţi noţiunea de artă de aceea de fascism. Opera lui Mussolini, oricât de abundent şi nedrept a fost criticată, va rămîne peste veacuri mai ales ca o desăvîrşită realizare artistică... Ordinea fascistă înseamnă înainte de toate ordine spirituală. Să nu se uite că acel ce conduce destinele Romei a fost, cândva, un filozof, un romancier şi un poet... Mussolini rezumă Italia cu prezentul, trecutul şi viitorul ei... Spuneam la început că fascismul e o operă de artă, o nouă renaştere italiană. Şi nu se poate să nu fie aşa, de vreme ce acel ce a creat-o e artistul cel mai genial, născut din fruntea de azur a Romei eterne” (vezi *Gândirea*, nr. 8/1937, p. 404, 409 – după Z. Ornea, "Anii treizeci. Extrema dreaptă românească", E.F.C.R., Buc., 1995, p. 433).

Mai trec patru ani şi ziarele româneşti anunţă cu litere de o şchioapă debutul atacului armat spre Est. Ideologii primesc sarcina de a justifica în ochii publicului larg agresiunea, pregătind în subsidiar tema antisemită. Vintilă Horia e prezent la datorie, în inenarabilul cotidian *Sfarmă-piatră*, cu editorialul "Mărturia unui tînăr" (nr. 198, miercuri, 25 iunie 1941, p. 1): “Mi-aduc aminte de zilele de groază ale anului trecut, când Asia se revărsase peste Nistru şi când scursura evreiască a târgurilor Basarabiei şi Bucovinei pălmuia obrajii curaţi ai ostaşului român”. Peste doar trei zile, într-un alt editorial al aceleiaşi publicaţii, Vintilă Horia îi leagănă în osanale pe marii dictatori: “Doctrina lui Mussolini a suflat ca un vânt nou pe deasupra Europei (...) focare de luptă care s-au numit fasciste şi au reprezentat noua linie defensivă a continentului împotriva Asiei barbare, încăpută pe mâna abil organizatoare a evreilor. Hitler, Franco, Salazar şi Ion Antonescu au zdrobit pe rând între hotarele ţării lor hidra comunistă pe care o sprijineau democraţii, evreii şi francmasonii” (vezi "Prezenţa Italiei între cruciaţi", în *Sfarmă-piatră*, nr. 201, sâmbătă, 28 iunie 1941, p. 1).

Câteva zile mai apoi, gazeta fascistă publică pe centrul paginii întâi un comunicat oficial: La Iaşi au fost executaţi 500 de iudeo-comunişti care au tras asupra soldaţilor germani şi români. Imediat dedesubt, pe coloanele centrale ale primei pagini, ideologul Vintilă Horia e chemat să justifice teoretic agresiunile şi măcelul antisemit: “Revoluţia mondială pe care o clamează cu furie purtătorii de cuvânt ai comunismului nu e de fapt decât trambulina supremă a unei universale dictaturi evreieşti. (...) Peste câteva săptămâni radio Moscova, deasupra căreia va flutura alt steag, va răspândi pe căile aerului o formulă care va suna astfel: Creştini din toate ţările, uniţi-vă! Şi lumea va redeveni liberă, pentru că Izrael va înceta să existe” (vezi "Declinul iudaismului", în *Sfarmă-piatră*, nr. 205, miercuri, 2 iulie 1941, p. 1).

Întrucât tot se apropia week-end-ul, Vintilă Horia s-a gândit să–şi odihnească pana într-un articol de mai amplă respiraţie, un demers comparatist între Napoleon şi Hitler (vezi "Marele European", în *Sfarmă-piatră*, nr. 208, sâmbătă, 5 iulie 1941, p. 1). În opinia ideologului fascist, Napoleon a fost un ofiţer genial, dar şi-a trădat ideile încoronându-se împărat. La prăbuşirea sa de pe tron a lăsat Franţei o moştenire groaznică: democraţia! (“Ceea ce a dăruit el patriei sale a fost, în fond, democraţia însăşi, care a minat un veac şi jumătate inima Franţei, ducând-o, din decadenţă în decadenţă, până la dezastrul din vara anului 1940.”) Având în vedere gravul defect democratic pe care l-a manifestat, “Europa n–are nimic de plătit memoriei lui Napoleon. / Adolf Hitler? Dar diferenţa e atât de mare încât faptele vorbesc de la sine. Actualul Führer al Germaniei a creat el însuşi o revoluţie pe care a făcut-o să triumfe între hotarele ţării sale şi în numele căreia vrea să schimbe tot ce a mai rămas, nesănătos şi părelnic, din moştenirea lui Napoleon Bonaparte. (...) El nu obligă pe nimeni să accepte ideile sale revoluţionare, ci vrea numai să instaureze o nouă ordine în locul unei vechi dezordini pe care o combate alături de toate popoarele conştiente ale Europei. Iată de ce Adolf Hitler, şi nu Napoleon Bonaparte, este primul om politic al epocii moderne care merită calificativul de Mare European”.

Şi pentru că nu fuseseră coborâte chiar toate treptele nemerniciei, pentru că mai rămăsese încă ceva de adăugat, Vintilă Horia s-a gândit să se lanseze într-unul din cele mai deşănţate elogii la adresa lui Adolf Hitler (vezi "Homo europaeus" în *Sfarmă-piatră*, nr. 304, miercuri, 17 decembrie 1941, p. 1). Greaţa te cuprinde citind asemenea ignominii, chiar şi după şaizeci şi cinci de ani: “Germania lui Adolf Hitler [este] o valoare asemănătoare, ca forţă şi întindere, religiei în Evul Mediu sau artei în timpul Renaşterii”. “Acest «homo europaeus», cel dintâi dintre cei mai mari, acel ce s-a încumetat să distrugă o prejudecată şi să dovedească, cu strălucite argumente, forţa nepieritoare a Europei, este Adolf Hitler. Discursul său este acela al veacurilor care vorbesc încă de pe turlele catedralelor şi al basilicelor, din fundurile bibliotecilor şi al muzeelor şi de pe culmea aceea de umanitate care se numeşte europenism”. Cam în aceeaşi perioadă începea să iasă fum pe coşul crematoriilor ce străjuiau lagărele de concentrare.

Ce-ar mai fi de adăugat? Statul român îşi permite, probabil, după integrarea europeană din 2007, luxul de a-l “repune în drepturi” (care drepturi? de a i se republica în ediţii de lux articolele naziste?) pe unul din cei mai nocivi şi neobrăzaţi ideologi ai criminalului secol trecut. Viaţa politică e o imensă broască ţestoasă, în ale cărei viscere pot să încapă, ca într-o pastă vâscoasă, atât concluziile Raportului final al Comisiei Internaţionale pentru Studierea Holocaustului, cât şi autorii morali, intens vociferanţi, ai Holocaustului însuşi. De aşteptat ar fi doar ceva mai multă decenţă şi mai puţin patetism, din partea numelor prestigioase constituite în complice grupuri de presiune. A invoca ordinea morală spre a reşapa de la cimitirul elefanţilor pe un cinic propagandist aduce o boare sulfuroasă de cinism la pătrat.

P.S. Exilaţii parizieni ai anilor ‘60 aveau de tranşat o dilemă delicată. Să-l repudieze pe noul premiat Goncourt, ex-fascistul Vintilă Horia, sau să conteste adevărul trecutului său deocheat, în numele sfintei lupte anticomuniste? Ce conta mai mult: realitatea istorică ori “strategia” politică? Întrucât exilul însuşi era înţesat cu foşti legionari nostalgici, opţiunea n-a fost prea grea. Asta a explicat oare indignarea lui Eugène Ionesco, atunci când le-a trîntit uşa în nas?

Prezenţa de-acum a Monicăi Lovinescu şi a “prof. univ.” Dan Zamfirescu pe aceeaşi listă de semnături e de natură să sfideze previziunile celor mai bogate fantezii. Marii strategi de pe baricade potrivnice se înfrăţesc la senectute. Cât despre Paul Goma, el cunoaşte foarte bine trecutul scandalos al lui Vintilă Horia. I-am oferit câteva citate, sub formă de aperitiv, încă pe parcursul dialogului dintre noi doi. Dar cel care azi protestează săptămânal că e cenzurat, a reacţionat atunci în modul cel mai tipic românesc: a vrut să mă cenzureze! A dat să-mi elimine intervenţiile incomode, referitoare la fascismele lui Vintilă Horia (dar şi ale lui Mircea Eliade sau Emil Cioran). A trebuit să intervin cu toată energia pe lângă editorul cărţii, în calitatea mea de coautor, spre a împiedica tentativa de emasculare. Textul integral s-a publicat abia ulterior, în volumul meu de polemici "Orient Expres" (Cluj, Ed. Dacia, 1999, p. 164-219). Aşa se face că apariţia lui Paul Goma astăzi, în capul listei de semnături pentru “repunerea în drepturi” a lui Vintilă Horia nu reflectă, în cazul său, lipsa de informare.»

(Dintr-un articol de Laszlo Alexandru, Cluj, 2007)

Mai jos, ceva despre "un eşec total":

4. Centrul Simon Wiesenthal despre atitudinea Bucureştiului faţă de criminalii de război

«România este considerată de Centrul "Simon Wiesenthal", care se ocupă de depistarea criminalilor de război din perioada celui de-al doilea război mondial, drept unul din statele cel mai puţin cooperante în ceea ce priveşte identificarea şi pedepsirea criminalilor de război.

În raportul publicat de Centrul Wiesenthal, termenul folosit cu referire la România este "eşec total". Potrivit raportului, România ar fi trebuit să elucideze în perioada aprilie 2005-martie 2006, patru cazuri ale unor presupuşi colaboratori ai naziştilor sau criminali de război. Persoanele respective sunt bănuite de implicare în pogromurile comise la Iaşi şi Odesa.

Raportul menţionează că fostul procuror general al României, Emil Botoş, a promis că va lămuri situaţia până în toamna lui 2005, dar n–au fost făcute progrese, iar "guvernul român preferă să ignore această problemă".»

(După "Ultima oră", 2007)

Şi-acum câteva propoziţii – vai! – adevărate, circulând nestingherit pe site-ul ziarului "Adevărul":

5. Adevărul

În ziarul "Adevărul" din 13.02. 07 a apărut un articol întru totul normal, "Zonele turistice din România atrag tot mai mulţi turişti israelieni" de Carmen Neacşu.

«*România primea,* – scrie între altele autoarea – *înainte de 1989, sute de mii de turişti din Israel, majoritatea acestora fiind născuţi în ţară. Destinaţia preferată de aceştia era legată de turismul de sănătate, astfel încât unele staţiuni balneoclimaterice trăiau practic doar de pe urma turiştilor din Israel. În ultima vreme, spune Doru Antonie, şeful biroului de turism din Tel Aviv, pe lângă staţiunile balneo, israelienii au început să se orienteze în special către zonele în care natura şi locurile au rămas nealterate de civilizaţie, preferând pensiunile agroturistice şi excursiile montane, şi pe cele în Deltă. „Trebuie amintit faptul că, pe lângă turiştii de vacanţă, din Israel sosesc şi un mare număr de* *oameni de afaceri, tineri care studiază în România şi, mai nou, se constată că un mare număr de evrei îşi caută originile în România, prin excursii "la rădăcini – tiul shorashim"».*

Aşa cum se obişnuieşte, ziarul "Adevărul" a cerut cititorilor cu Internet acasă, să comenteze articolul respectiv.

Iată câteva răspunsuri pe care redacţia "Adevărului" le-a publicat în ediţia sa *on-line:*

«**Sute de mii de evrei născuţi in România?**

de **holovrăjeală** în data de 2007-02-13 05:20:19

De unde au apărut aceste sute de mii de evrei din Israel născuţi în România? parcă ziceaţi că i-am exterminat, că i-a belit Antonescu etc., şi când colo, ei îşi făceau concediile bine mersi în România!!!!

Minciuni

de **neBucureşteanu'** în data de 2007-02-13 07:46:26

Încă nu ai înţeles că preocuparea de bază a jidanilor este minciuna, provocarea, discordia, jaful, şi câte alte rele ??? Păi turiştii ăştia sunt viitori locuitori ai României. În Palestina tot aşa au început colonizarea. Acum cumpără masiv pământ pe nimic, după ce l-a sărăcit pe amărâtul de român. Ai răbdare şi curând curând ne vor înfometa şi experienţa lui 1907 se va repeta, cu 66.666 de victime, cum voia nenorocitul ala de...

Să stea acasă jidanii

de **Antisemitul** în data de 2007-02-13 02:11:35

NU avem nevoie de jidani împuuuţiţi în România, sa stea în morţii lor acolo în cocina lor împuţită, foootu-le muma-n goooră de jegoşi împuţiţi.»

Nota Redacţiei "Minimum": La cele de mai sus, adăugăm că în regulamentul de utilizare a ediţiei "Adevărul on-line" se precizează, între altele:

«– Nu utilizaţi un limbaj indecent care să aducă lezarea moralităţii sau personalităţii oricărui alt utilizator. Injuriile de orice fel nu sunt permise.

– Nu sunt permise postările cu caracter obscen, incitările la ură rasială sau xenofobie.

– Nu sunt permise discriminările.

Orice abatere de la acest regulament va duce la cenzurarea mesajului postat.»

N. Red. "Minimum": Chiar aşa, fraţilor, va duce la cenzurarea mesajului cu pricina? După cum s-a văzut mai sus, n-aş prea-ş zice.

Franța: Acum e clar ce e cu Claire

Claire Chazal

«Nu de mult, în timpul Jurnalului de la orele 20 al TF1 (cel mai important post de televiziune din Franţa, **n. red.**), prezentatoarea Claire Chazal explica: "Iată o nouă emblemă umanitară, Cristalul Roşu, care intră rapid în vigoare, alături de Crucea Roşie şi de Semiluna Roşie. Militanţii pentru pace vor putea deci să intervină sub această emblemă şi să-şi asigure protecţia în zonele de conflict. Mai cu seamă în Orientul Apropiat, unde Israelul refuzase până în prezent crucea şi semiluna, din cauza legăturii acestora cu creştinismul şi Islamul. Aşadar, diamantul... pardon, Cristalul Roşu."

Informaţie exactă, cu singura observaţie că lucrurile stau exact invers. Aşa cum ştiu cititorii lui "l'Arche" (dar nu şi telespectatorii), dacă se putea vorbi "până astăzi" de un refuz, nu este vorba de refuzul Israelului de-a recunoaşte Crucea Roşie şi Semiluna Roşie; este vorba de refuzul autorităţilor de la Geneva de a admite alături de aceste embleme incontestabile care sunt Crucea Roşie şi Semiluna Roşie, o a treia emblemă: Steaua lui David Roşie, utilizată dintotdeauna de către serviciile umanitare ale Statului Israel. Şi tocmai pentru a face faţă acestui refuz tenace, s-a ajuns, după ani de blocaj, la inventarea acestui faimos "Cristal Roşu", fruct al refuzului islamo-creştin de a accepta un simbol evreiesc, şi nu invers. În afară de ignoranţa evidentă a prezentatoarei şi a jurnaliştilor de la TFI, care au redactat informaţia în cauză, vom reţine mai cu seamă prejudecata ce caracterizează această nouă greşeală gazetărească à propos de Israel: obscurantismul religios este atribuit evreilor, în vreme ce ei, evreii, sunt victimele sus-amintitului obscurantism.»

(Dintr-un articol de Jacques Tarnow; în "l'Arche", Paris 2007)

Nota Redacţiei: Claire Chazal este considerată prezentatoarea nr. 1 a televiziunii franceze. În urmă cu câţiva ani, o vedeam şi noi seara la TV, pe vremea când prindeam, aici în Israel, nu numai France II, ca astăzi, ci şi TF1. Sincer vorbind, nu înţelesesem ce este în capul ei atunci când venea vorba de Israel. Claire Chazal este o persoană moderată, înzestrată cu simţul măsurii. Acuma ne-am lămurit în ce ape se scaldă d-na Claire: totul e clar.

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Atenţie mărită la eufemisme!

În afară de obiectele şi persoanele suspecte faţă de care poliţia ne avertizează să fim atenţi şi prudenţi, în afară de spioni, speculanţi şi de contactul cu homosexuali contaminaţi de AIDS, mai trebuie să fim circumspecţi şi cu eufemismele.

Eufemismele – mi-a spus un dicţionar care ştie multe – sunt cuvintele sau expresiile spuse în locul acelor cuvinte şi expresii care desemnează ceva obscen, jignitor sau urât. Deci, dacă am înţeles bine, eufemismele sunt nişte frunze de viţă, nişte chiloţi sau izmene, pudră de talc peste bube, un fel de lifting lingvistic.

Trăim într-o lume în care mişună eufemisme suspecte. Nu ştii niciodată ce gând rău îţi poartă cineva care ţi se exprimă sobru şi delicat. Trebuie să aibă el un interes, un scop murdar dacă spune "partea posterioară" şi nu altfel, sau dacă zice "sex" şi nu cum îi spune sexului respectiv pe nume.

Sobrietatea şi delicateţea cer un efort, un sacrificiu mare de tot, şi nimeni nu-i nebun să se sacrifice atât de mult dacă nu-i dictează interesul.

Am aflat că la Ministerul moralei publice se cere mită sexuală. Fireşte, s-a produs un scandal şi l-am acostat de purtătorul de cuvânt al ministerului, cerându-i o reacţie oficială. Dar în loc să-mi dea o reacţie, m-a servit cu următorul eufemism: "Nu putem să confirmăm şi nici să dezminţim ştirea".

Cetăţeanul aude vorbindu-se de "reducerea cheltuielilor guvernamentale" şi se bucură. Se bucură ca un bleg, crezând că asta înseamnă mai puţine limuzine şi secretare la scară. Dar în fond e vorba de un eufemism. "Reducerea cheltuielilor guvernamentale" nu înseamnă altceva decât scumpirea untdelemnului şi a autobuzului.

Chiar şi viitorul a ajuns să fie folosit ca un eufemism. În loc să ţi se spună deschis, sincer, că lucrurile se vor îndrepta la paştele cailor, ţi se promite că se vor îndrepta în viitor. Dar nu ştii pe ce dată cade acest viitor, nu se specifică – speri că măcar văduva ta îl va apuca, sau nepoţii. De altfel şi nepoţii sunt nişte eufemisme.

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

ZISE...

"Anglo-saxonii au ajuns în Australia în zeghe de puşcăriaşi, musulmanii au sosit ca oameni liberi, pe banii lor. Noi avem mai multe drepturi la Australia decât anglo-saxonii".

(Şeicul Taj el-Din al-Hilali, imamul nr. 1 al Australiei; în cadrul unei apariţii la un show al televiziunii egiptene, 2007; după "Newsweek", SUA)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...în "România literară", din Bucureşti, am dat peste acest desen de Igor Smirnov.

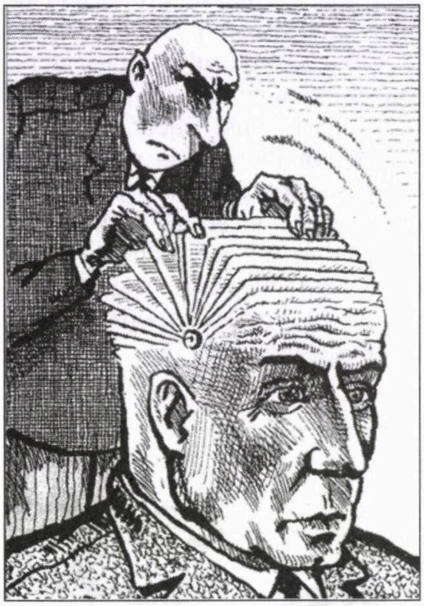

Ne place că...

...funcţionarii publici din Portugalia au dreptul la un bonus de 15 cenţi pentru fiecare kilometru parcurs de-acasă până la servici; banii cu pricina se numesc "subvenţie pentru mersul pe jos" şi au drept scop să-i încurajeze pe salariaţi să facă mişcare.

Nu ne place (deşi, în definitiv, nu-i un capăt de ţară) că...

...în Tasmania (aşa cum ne informează revista "Dilema veche"), după moartea soţului, văduva este obligată să poarte, pentru o vreme, în jurul gâtului, penisul soţului mort.

Ne place că...

...d-na Friedman, soţia lui Moshe Arie Friedman, de la Viena, fruntaş al sectei "Neturei Khrata" şi participant la recenta conferinţă de la Teheran a celor ce neagă Holocaustul, nu a mai suportat ruşinea de a fi măritată cu individul în cauză, hotărând să divorţeze şi plecând de-acasă la rudele ei din comunitatea rabinului din Satmar, de la Brooklyn, New York.

Nu ne place că...

...miliardarul rus Mihail Prohorov, aflat pe locul 89 în topul celor mai bogaţi oameni de afaceri din lume, a fost arestat de poliţia franceză în staţiunea montană Courchevel, fiind acuzat de proxenetism. Cetăţeanul organiza petreceri pentru amicii săi, la care aducea prostituate de lux, obişnuind să împartă cu ele pe din două (fifty-fifty) sumele încasate de la participanţii la orgii.

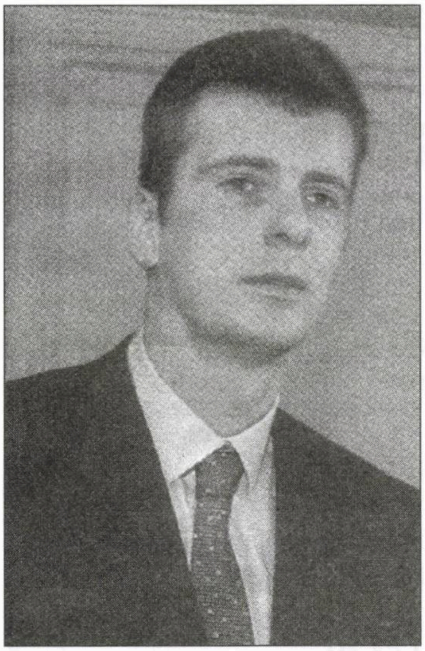

Ne place că...

...romancierul Augustin Buzura a publicat în revista "Cultura" un articol intitulat "Nepoţii Căpitanului". Referindu-se la atitudinea blajină din presa românească faţă de lepra legionară la zi, cunoscutul scriitor citează din Charles Danzig: "E o ruşine să taci şi să laşi barbarii să vorbească".

Nu ne place că...

...supărat din cauză că nu a fost primit la mânăstirea Sf. Bretanion, tânărul Gheorghe F. (22 de ani) din comuna Chirnogeni, Constanţa, şi–a tăiat testiculele, voind a dovedi în felul acesta că merită să fie primit în rândurile călugărilor.

Ne place că...

...paisprezece evrei, membri în comitetul de conducere al Centrului Carter din Atlanta, au demisionat în semn de protest împotriva cărţii porceşti publicate recent de fostul preşedinte american Jimmy Carter (vezi corespondenţa de la New York a lui Radu Hervian din numărul trecut).

Ne place că...

...străduindu-se să atragă cât mai mulţi turişti chinezi, autorităţile franceze au editat un ghid pentru hotelieri, restauratori, agenţiile de turism etc., cuprinzând sfaturi practice, între care recomandarea ca recepţionerii de la hoteluri să nu-i cazeze pe chinezi la etajul IV, deoarece la Beijing şi Shanghai numărul acesta este socotit cu ghinion.

Ne place că...

...în săptămânalul "Romanian Journal", din New York, am citit următoarele:

«Într-un magazin din Cluj-Napoca, România, vinul se vinde în funcţie de temperamentul consumatorului. Nici un client nu poate cumpăra licoarea fără să facă mai întâi un test de personalitate. Asta pentru că, spun degustătorii, clientul poate savura vinul aşa cum se cuvine doar dacă i se potriveşte perfect. Un veritabil cunoscător al vinurilor va şti oricând să aleagă soiul care i se potriveşte cel mai bine, în timp ce un amator va petrece ore în şir într-o vinotecă, în speranţa că va găsi ceva pe gustul său. Acum, însă, există o soluţie: testul de personalitate. După chestionar, urmează repede şi concluzia. Vin sec, dulce, demidulce, alb, roşu, rose etc. La început, consumatorii au privit cu scepticism un asemenea test. Degustătorii au reuşit însă să îi convingă că există o legătură între vin şi personalitate. "Depinde foarte mult de personalitatea ta şi de cum te simţi, şi ce fel de om eşti, ca să poţi să te bucuri de vin", spune un cumpărător. Directorul de vânzări, Herbert Szasz, demonstrează experienţa: "Dacă eu sau colegii mei pun anumite întrebări, deja ştim cam ce vin i se potriveşte acelui om".

Degustătorii ne mai învaţă că, pentru persoanele energice şi pline de viaţă, vinul sec este cel mai potrivit, indiferent de culoare. Pesimiştilor, în schimb, le recomandă vinurile dulci, în timp ce un iubitor de senzaţii tari ar savura cu plăcere un vin roşu sec.»

Nu ne place că...

...editura "Antet" din Bucureşti a găsit cu cale să reediteze cartea violent antisemită a sociologului francez Gustave Le Bon (mort în 1931), "Rolul evreilor în civilizaţie"; ne place, în schimb, că cei de la "Realitatea Evreiască" au tratat cu sictirul cuvenit noua iniţiativă a editurii.

Gustave Le Bon: de fapt, Le Mauvais

Ne place că...

...un prieten de-al redacţiei ne-a atras atenţia asupra unei vorbe a lui Heinrich Heine care se potriveşte ca o mănuşă la incultura crasă a impostorilor de condei din *alia:* "În materie de ignoranţă a ajuns foarte departe".

Ne place că...

...protestând împotriva cenzurii impuse de preşedintele Idriss Deby, ziariştii din Ciad au declanşat o grevă originală: şase gazete particulare au hotărât să nu mai publice nici o ştire vreme de două săptămâni, iar câteva posturi de radio vor transmite, în acelaşi interval de timp, numai muzică, de dimineaţă până seara.

Nu ne place că...

...lunarul "Semnalul', din Canada (pe care, de altfel, l-am lăudat nu o dată), apare de câteva luni de zile fără nici un fel de casetă redacţională, punându-ne astfel în imposibilitatea să ştim cine conduce şi redactează publicaţia.

Ne place că...

...d. Ram Cohen, directorul şcolii de artă "Ironi alef", din Tel Aviv, a cumpărat 16 dunami de teren de pe Lună, contra sumei de 1000 de şekeli; întrebat de ce anume a făcut această investiţie, d. Cohen a răspuns în săptămânalul "Tel Aviv": "Zece mii de israelieni au cumpărat terenuri pe Lună, aşa că de ce să nu facem şi noi la fel? În viitor, oamenii vor avea nevoie de o şcoală pe Lună. Iar atunci când se va pune chestiunea în termeni practici, toată lumea va şti al cui este terenul şi cine-a fost primul cu ideea unei şcoli pe Lună" **(nota redacţiei "Minimum":** aici eşti cam naiv, domnu' Cohen. Arabii vor spune că terenul e al lor şi că israelienii trebuiesc alungaţi de-acolo).

Ne place că...

...actriţa englezoaică Scarlett Johansson (22) a primit din partea revistei "Esquire" distincţia (acordată pe baza unui sondaj de opinie) pentru cel mai frumos fund de femeie din lume.

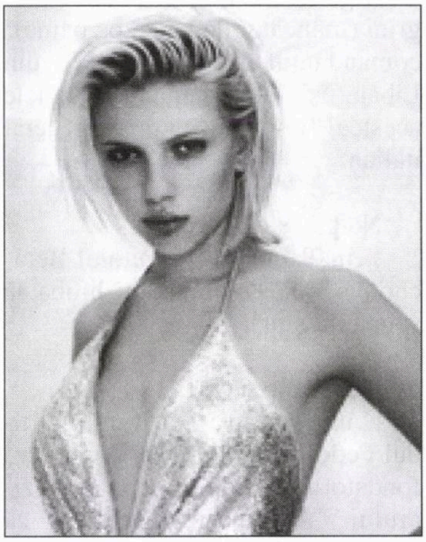

Ne place că...

...spre deosebire de celelalte ţări occidentale, micul ducat de Luxemburg s-a ţinut tare pe poziţie, refuzând să interzică fumatul în baruri, restaurante şi cafenele.

Nu ne place că...

...agenţia "Rompres" a transmis ştirea de mai jos:

«Mai mulţi preoţi şi cântăreţi bi-

sericeşti din Timişoara au ajuns acasă cu dizenterie, după ce au participat la Festivalul Naţional de Muzică Sacră "Cu noi este Dumnezeu", ce a avut loc la Orăştie. Feţele bisericeşti au făcut rabat de la post şi au mâncat o ciorbă de perişoare care avea un gust mai ciudat. Efectul ciorbei a fost resimţit din plin de cei 20 de preoţi şi cântăreţi bisericeşti, care s-au ales cu o tulburare intestinală. Ei consideră că "boala" le-a venit ca o pedeapsă de la Dumnezeu, deoarece au mâncat carne în post, motiv pentru care au trecut pe un regim sever, cu pâine prăjită şi zeamă de orez.»

Ne place că...

...generalul francez Alain Pellegrini (mâncător de Israel pe pâine), comandantul trupelor UNIFIL din Liban, îşi încheie mandatul zilele acestea, fiind înlocuit de un general italian.

Ne place că...

...în Talmud, la capitolul Berachot, scrie aşa: "Învaţă-ţi limba să spună **nu ştiu**".

Nu ne place că...

...în Olanda a luat fiinţă Partidul Pedofililor; Ad Van Den Berg, fondatorul partidului, a declarat ziarului "Algemeen Dagblatt" că mişcarea lui militează pentru liberalizarea pornografiei infantile şi a raporturilor sexuale între adulţi şi copii.

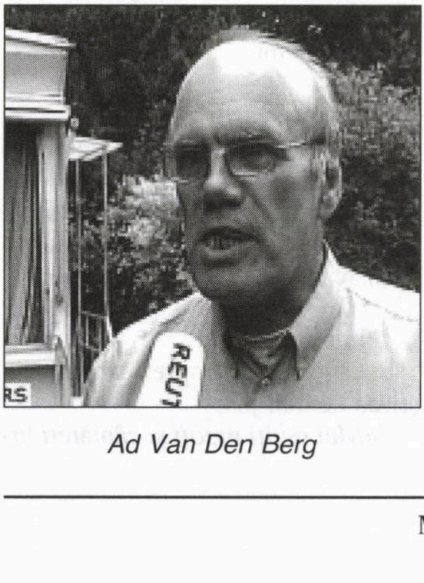

Ad Van Den Berg

Nu ne place că...

...luna trecută, Consiliul pentru promovarea virtuţii din Arabia Saudită a interzis folosirea literei X, atât în ziare cât şi în anunţurile publicitare, firme (de exemplu Xerox), obiecte (de exemplu xilofon) etc. Motivul: litera X seamănă cu o cruce.

Ne place că...

...organizaţia Yad Sara, la care lucrează 6.000 de voluntari, având filiale în întreaga ţară, a împrumutat în 2006 bolnavilor 224.000 de piese de echipament medical (scaune cu rotile ş.a.), ceea ce reprezintă o creştere de 8% faţă de anul precedent.

Ne place că...

...ziaristul Uri Benziman, de la "Haaretz", socotit unul dintre cei mai pro-palestinieni gazetari din Israel, şi-a făcut de curând autocritica, recunoscând – ca şi alţii din aceeaşi speţă ultra-stângistă – că s-a comportat ca un idiot. "În cursul recentului război din Liban a fost depăşită o linie – arabii israelieni nu au şovăit să demonstreze că se identifică de fapt cu duşmanul şi că preferă să fie de partea acestuia decât să-şi facă datoria faţă de statul ai cărui cetăţeni sunt. Şi aceasta în condiţiile când Hezbollah s-a năpustit – fără a fi fost provocat – asupra Israelului".

Ne place că...

...un sondaj publicat în Marea Britanie arată că 53% dintre englezi cred că cetăţenii britanici de credinţă musulmană nu sunt fideli ţării şi Coroanei; asta reprezintă o creştere de 21% faţă de rezultatele de acum cinci ani.

Nu ne place că...

...englezul Steve Owen şi-a scos soacra la licitaţie prin Internet. Aşa cum citim în "Libertatea", el a publicat fotografia soacrei pe site-ul eBay la rubrica "Obiecte de colecţie", stabilind preţul de pornire la numai o liră sterlină. "Este o soacră bătrână. Nu a fost utilizată din 1980. Nu arată rău pentru anii ei. Găteşte bine şi iubeşte animalele", se arată în descrierea "obiectului". Soacra nu s-a lăsat mai prejos şi i-a reproşat lui Steve că e "leneş" şi că putea stabili un preţ mai bun pentru ea.

Steve Owen

Ne place că...

...în ultima vreme am primit diferite texte de la colaboratorii noştri conţinând sugestii pentru rubrică. Astfel, Victor Nămolaru, din Naharia, scrie:

Ne place (într-un fel) să ne amintim de cele spuse de Bismarck (faimosul Otto von Bismarck): "Pentru a face să funcţioneze bine administraţia unui stat, ar trebui împuşcaţi, o dată la trei ani, câţiva miniştri, generali şi o duzină de secretari şi ar trebui alungaţi toţi funcţionarii care au împlinit 50 de ani".

NELU MARIAN

Între decepţie şi speranţă

Am întâlnit eu însumi
câţiva elevi de şcoală
Vădind o ignoranţă ieşită
din comun;
Spuneau nişte năzbâtii
fără nici o sfială
Şi pot să exemplific tot
ceea ce vă spun:
– Ce ştiţi voi despre Mozart,
în câteva cuvinte?
– E-o... ciocolată bună,
adusă din import!
– Mozart, compozitorul,
nici nu vă vine-n minte?
– Deloc! Însă îmi pare că e
şi-un fel de tort!...
– Stendhal vă sugerează ceva?
Şi ce anume?
– Da, mie-mi sugerează
ceva plăcut acum:
Mămica foloseşte-un parfum
cu-aşa un nume!
– Dar Stendhal, scriitorul!
– A scris despre parfum?...
– Să revenim în ţară
c-un nume accesibil:
Ben Gurion, de pildă. Ei, despre el
ce ştii?
– Ăsta-i aeroportul ce s-a mărit
teribil
Şi-acuma se numeşte altfel:
"Bag 2000"!...
– Mă-nnebuniţi, nu alta!
O ultimă-ntrebare:
Einstein. Ce are Einstein
mai semnificativ?
– Păi, el e cântăreţul cu priza
cea mai mare
Şi care-n timpul liber e şi...
crainic sportiv!...

O mare supărare şi-o jalnică tristeţe
M-au năpădit odată
c-un val de pesimism;
Şi vise si-idealuri ce-aveam
din tinereţe
Se fărâmau în ţăndări ca după
un seism!
Cum de-am ajuns aicea?
Noi nu avem vreo vină?
Cu ce începem mâine să reparăm
ceva?
Conducătorii noştri când
o să intervină?
Mai este vreo speranţă
că ne vom redresa?...
Mult frământat de gânduri,
m-am aşezat spre seară
Să văd ce mai transmitem
noi la televizor,
Când, deodată, bomba! Festivitate
rară!
La Stockholm, Israelul
în văzul tuturor!
Doi profesori din Haifa!
Ce dulce biruinţă!
Premiu pentru chimie
la cel mai 'nalt nivel!...
Dacă ai noştri iau azi Nobel
pentru ştiinţă,
Atunci e o speranţă de trai în Israel!

Cu capul de Peretz

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care foloseşte nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanţa naturală a urechii. Fără zgomote, fără ţiuituri.

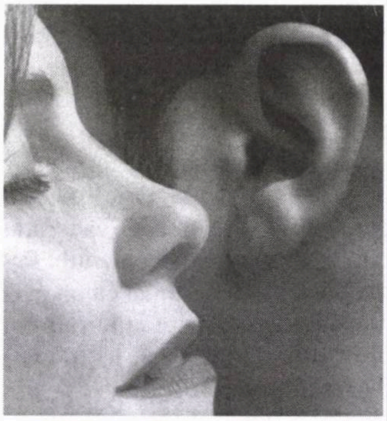

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informaţii suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) colegei noastre, Gina Sebastian Alcalay, cu prilejul împlnirii vârstei de 80 de ani! Născută la Bacău, ani de zile profesoară de engleză şi traducătoare la Bucureşti, Gina Sebastian Alcalay reprezintă o categorie şi un fenomen despre care am mai vorbit în câteva rânduri şi în care găsim o trăsătură caracteristică a vieţii literare din *alia.* Ca şi alţi condeieri de la noi care astăzi au o operă şi un nume, GSA (sosită aici în 1983) nu a avut, în clipa când aterizase la Ben Gurion, ca ola hadasha, nici un bagaj literar; ea "şi-a dat drumul" aici, debutând în 1994, adică la o vârstă când alţi scriitori au obosit, simţind că nu mai au nimic de spus.

Pe de altă parte, ea este reprezentativă pentru ceea ce numisem cândva "ofensiva femeilor" în scrisul pe româneşte din Israel, făcând parte, alături de Bianca Marcovici, Luiza Carol, Getta Berghoff, Maria Găitan-Mozes, Madeleine Davidsohn, Mariana Juster, Francisca Stoleru ş.a., dintr-un pluton redutabil de condeiere care se bate de la egal la egal cu literaţii de sex masculin.

Gina Sebastian Alcalay s-a manifestat, cu egală tărie, pe două planuri ale scrisului. Ea este întâi şi întâi o prozatoare. Romanul "Poate mâine..." a fost salutat ca un eveniment într-o mişcare culturală unde prozatorii demni de acest nume pot fi număraţi pe degete. Într-o cronică din "Adevărul literar şi artistic", Felicia Antip analizase pe larg această carte, "o carte răscolitoare, inteligentă şi bravă, mărturie foarte originală a unei scriitoare care, în două epoci şi în două ţări, într-o multitudine de ipostaze esenţiale, şi-a trăit lucid, cu intensitate, clipa, năzuind într-una spre mai sus, spre mai bine, spre o desăvârşire imposibil de atins".

Ca eseistă – cel de-al doilea plan al scrisului ei –, noua noastră octogenară s-a impus printr-un amestec de inteligenţă şi erudiţie, instalându-se, alături de Alexandru Sever şi Zoltan Terner, în fruntea "campionatului" la acest gen. "Scrisul ei – subliniază criticul Ion Cristofor, din Cluj, vorbind despre volumul "Peregrinări" – este elegant, în general simplu, fără prea multe podoabe retorice, sobru şi reţinut, cu unele inflexiuni de limbaj familiar, dând impresia unui stenic echilibru".

Lucru interesant. Recent, după apariţia volumului de eseuri "Înainte de a fi prea târziu", Alex. Ştefănescu se arătase frapat cam de aceleaşi calităţi. «Autoarea are o minte clară, în care lumea contemporană se reflectă ca într-o oglindă veneţiană. Avem multe de învăţat de la această doamnă (care, în 2007, va împlini 80 de ani) în ceea ce priveşte gândirea limpede, neafectată de porniri viscerale, de genul acelora cărora le dau curs în văzul lumii mulţi dintre "marii" noştri ziarişti după 1989".

Aşa e. Avem multe de învăţat de la această doamnă.

••• Una dintre cele mai pasionante preocupări ale românilor cu părul alb şi o viaţă trăită, aşa cum a fost ea, în anii de după război, până la răsturnarea din decembrie 1989, este citirea dosarului de la Securitate. Pentru aceasta, oamenii se duc la celebrul CNSAS, unde, dacă ai noroc (sau ghinion), funcţionarii de-acolo îţi pun la dispoziţie respectivul dosar întru lectură. Spuneam "sau ghinion" fiindcă nu o dată cetăţeanul dă (surpriză!) peste câteva "note informative" scrise de cei-mai-buni-prieteni-ai-săi.

Printre amatorii de astfel de întâlniri cu trecutul se află şi numeroşi israelieni din *alia.* Unul dintre ei este regizorul de film Andrei Călăraşu. Nu de mult, el şi-a văzut misteriosul dosar şi ne-a scris următoarele:

«Pe data de 22 decembrie 2006 am fost primit la CNSAS. Sunt câteva trepte de urcat şi cum nu era nici o bară de susţinere am început să urc treaptă cu treaptă. Văzându-mă cineva din interiorul instituţiei că urc greu, a coborât în stradă să mă ajute. O intrare modestă, cu steagurile României. Un domn în uniformă mi-a cerut paşaportul. M–a întrebat cu cine am venit; am răspuns: cu soţia. Altă verificare a paşaportului, a sunat şi a apărut o doamnă zicând: Numai dumneata ai dreptul să intri. "Doresc să merg cu soţia, pentru că singur merg greu", am spus. După anumite semne şi şuşoteli mi-a cerut o declaraţie că admit să vadă şi soţia dosarul. Am intrat într-o cameră mică, unde am aşteptat aprobarea şi un alt cineva ne-a condus cu liftul câteva etaje mai sus şi ne-a poftit într-o sală de conferinţe, oferindu-ne două scaune la una din mese şi iar am aşteptat... Cam după 30 de

minute au apărut dosarele secrete în număr de 7, care au fost din nou verificate. Funcţionarul a pus în fiecare dosar câte două foi cu numele nostru şi câte un creion şi apoi le-a depus pe masa noastră, cerându-ne paşapoartele. S-a apropiat de noi o tânără foarte drăguţă şi ne-a zis: "Aveţi dreptul să vă notaţi ce vă interesează. Dacă vreţi fotocopii puteţi să le cereţi".

Fiecare dosar avea cam 4-5 kg. Am început să recitesc ceea ce am fost obligat să scriu acum 50 de ani, când un anchetator din acele vremuri a zbierat: "Acasă nu te mai duci şi filme n-ai să mai faci, puşcărie ai să faci, banditule!" Când lucram la Institutul de Teatru cu actorul Costache Ramadan la clasa de actorie şi regie de film, ne-am dus în talcioc să cumpărăm filme vechi ca să le arătăm studenţilor. Când le-am proiectat, am văzut că erau cu armata germană, cu Hitler într-o maşină... Am amuţit amândoi şi am luat filmele şi le-am dus la consignaţie spunându-le adevărul. După vreo două zile am primit un telefon să venim să luăm banii. M-am dus eu, fiind mai tânăr, şi un domn îmbrăcat într-un palton de piele lung mi-a zis: "Rămâi aici". Imediat a apărut o maşină, unde, după ce am urcat, mi s-au pus ochelari negri. Am fost dus la Securitatea din Calea Rahovei, la subsol, unde erau aprinse două reflectoare. Un anchetator a zbierat la mine că am vrut să reînviu Germania hitleristă, apoi a ordonat unui subaltern: "Du-l înapoi!" În celulă cu mine era un domn bătrân, fără nici un dinte în gură, care mi-a spus că el a fost medicul Curţii Regale şi stă în celulă din 1945. Am spus anchetatorului: "Eu sunt evreu, am fost în Trenul Morţii, unde mi-a murit familia!" Deodata mi-a plesnit o palmă atât de tare, încât nu am mai auzit multă vreme.

Pe când îmi rememoram acele clipe am început să tremur, deoarece afară era o temperatură de minus câteva grade. De mine s-au apropiat doi civili, care au căutat să mă liniştească, spunându-mi că azi nu mai esta Securitatea de altă dată. Este adevărat, este o altă clădire şi cu personal nou.

Am găsit în aceste dosare numele unui oarecare Fiodorov. Probabil era cineva care lucra la Studioul de fime Buftea, căci pe actele mele de anchetă era semnat: Lt. Colonel G. Fiodorov. Stau şi mă gândesc: de ce m-au chinuit atâtea luni?

După un timp am fost trimis acasă la orele 2 noaptea. Am leşinat şi am căzut jos când s-a deschis uşa domiciliului meu. Au aflat actorii Constantin Ramadan şi Miluţă Gheorghiu, care au spus: "Au arestat toţi legionarii, numai dumneata rămăseseşi nearestat?"

La plecarea de la CNSAS, toţi acei care m-au primit şi mi-au arătat dosarele mi-au atras atenţia că nu-mi va fi uşor. Au avut dreptate.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«În ultimele sale zile, Saddam Hussein a scris o poezie, dar specialiştii spun că e confuză şi agramată.

Numai bună pentru a fi premiată în Israel.»

Şi încă una, de data asta din suplimentul "Lama", apărut în aceeaşi "Ultima oră":

«Stimate domnule Lama!

Văd mereu în ziare asemenea declaraţii: Israelul trebuie să accepte principiul "teritorii în schimbul păcii". Mulţi se opun, dar eu întreb: de ce nu?

Ce mare problemă e să mai ocupăm nişte teritorii dacă în schimbul lor ni se promite pacea?

Sava Rina
Tel Baruh»

••• Ai impresia uneori că Uly Vălureanu, directorul agenţiei ISROpres, din Haifa, face dinadins şi de *davka*. Fie ploaie, fie hamsin, fie pace (mă rog, e un fel de a spune), fie război, el scoate imperturbabil, cu regularitate buletinul de ştiri, astăzi binecunoscut, de unde aflăm noutăţi din lumea tribului.

■ Inginerul Gheorghe Sasarman – ziarist şi scriitor din München – a publicat o antologie de 350 de pagini cu titlul "Apoziţia", editată de către societatea culturală românogermană.

Între cei aproximativ 50 de scriitori evocaţi se află şi trei israelieni: Mirel Brateş (fragment dintr-un recent roman şi note biografice), Zoltan Terner (două proze reproduse din revista "Vatra" din Tg. Mureş şi note biografice) şi Andrei Fischof, prezent cu patru poeme inedite.

■ La sesiunea ştiinţifică anuală a Filialei Cluj a Academiei Române, Departamentul de cercetări socio-umane, secţiunea Ştiinţele Educaţiei, Andrei Fischof a prezentat o comunicare intitulată "Calitate – Învăţământ – Responsabilitate socială". Comunicarea s-a bucurat de succes şi a fost trimisă de filiala clujeană şi la o sesiune a filialei din Timişoara a Academiei Române.

■ La Beer Sheva a avut loc comemorarea a 65 ani de la scufundarea vasului Struma, la bordul căruia se aflau 769 emigranţi – parte din ei sionişti şi ceilalţi care doreau să scape de persecuţiile regimului dictatorial fascist din România, plecând spre Eretz Israel.

■ Agenţia "Divers" transmite, citând Agenţia Rompres:

Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România (FCER) şi Comunitatea Evreilor din Bucureşti au organizat la Templul Coral din Bucureşti o ceremonie de comemorare a victimelor pogromului legionar care a avut loc, în Capitală, în zilele de 21-23 ianuarie 1941. La ceremonie au asistat zeci de membri ai comunităţii evreilor din Bucureşti, bătrâni care au trăit acele vremuri şi care se reunesc anual pentru a cinsti memoria celor care au fost ucişi acum 66 de ani de legionarii din "Garda de Fier".

■ Nu de mult a avut loc închiderea expoziţiei de grafică şi fotografie a arhitectului şi artistului plastic Eduard Mattes din Haifa, deschisă la 10 decembrie 2006. Expoziţia a fost prezentată în noua clădire de birouri a Societăţii de Electricitate din localitate şi s-a bucurat de succes. Un număr mare de vizitatori au admirat lucrările expuse, care reflectă aspecte interesante din viaţa israeliană.

■ Revista UNU din Oradea publică un eseu pe marginea volumului "Umbletul îndoielilor" al lui Andrei Fischof şi o pagină cu poezii ale poetului din Haifa traduse în franceză (revista mai are câteva pagini şi în franceză).

Şi "Cuvinte", Almanahul Uniunii Scriitorilor din România, filiala Cluj, l-a inclus pe Fischof, publicând patru pagini cu note bio-bibliografice, fotografii, o pagină de manuscris şi versuri în româneşte, în ebraică şi în traduceri în franceză (Marlena Braeşter), engleză (Luiza Carol), germană (Radu Bărbulescu) şi maghiară (Cseke Gabor).

■ Scriitoarea şi publicista româncă Angela Furtună din Suceava, membră a Uniunii Scriitorilor din România, publică în staţia ei Internet un amplu reportaj cu titlul "Porumbelul de la Sinagogă" despre ceremonia care a avut loc la Sinagoga din Rădăuţi, dedicată comemorării "tragediei din anii 1940-1944 a evreilor deportaţi din sudul Bucovinei în primul rând, ca şi din celelalte provincii istorice ale României". Autoarea scoate în evidenţă un eveniment mai puţin obişnuit petrecut în timpul ceremoniei: "La un moment dat, în Sinagoga îngheţată din cauza unui vânt rece care se strecura printre vitraliile crăpate, a apărut un porumbel. Alb argintiu, prietenos, poposind pe umărul câte unui participant, ciugulind câte o bucată de pâine de pe masa de gustări pentru *pause café,* zburând de colo-colo cu majestuoase volute de aripi, micul mesager al păcii şi al iubirii i-a cucerit pe toţi cei prezenţi. Va fi linişte, va fi dragoste între oameni, va fi pace pe pământ, părea să spună, ca întotdeauna, pasărea alintată, în timp ce Otto Adler îi surâdea complice, împăcat. Iertând prin ne-uitare, învăţându-i şi pe alţii cum să ierte, dar să nu uite..."

Ceremonia din Sinagogă a fost organizată de Comunitatea evreilor din Rădăuţi, a cărei secretară este prof. Tania Grenberg, cu colaborarea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, care a fost reprezentată la această adunare de Dr. Lya Benjamin, Dr. Harry Kuller, Dr. Otto Adler – ultimul fiind şi unul dintre supravieţuitorii lagărului de la Auschwitz. Revista "Realitatea Evreiască" a fost reprezentată de d-na Iulia Deleanu, care a lansat cu această ocazie cartea „Kaddish pentru mama mea”, Bucureşti, Editura Kriterion, 2006. Au fost prezenţi oameni de ştiinţă şi de cultură din Rădăuţi, Suceava, Iaşi, Bucureşti, reputaţi istorici, dascăli, jurnalişti şi scriitori.

"Holocaustul românesc – continuă scriitoarea Angela Furtună – a fost ascuns multă vreme poporului român. Multe generaţii, între care şi a mea, au fost educate în spiritul eludării adevărurilor istoriei. Când noi ne născuserăm, deja fuseseră şterse din memoria publică (omise sau interzise) principalele dovezi şi mărturii despre trecutul recent. Bucovina copilăriei noastre era un ţinut caracterizat prin armonie interetnică (cumva, în spiritul a ceea ce va fi dorit împăratul unui vestit imperiu, atunci când a întemeiat aici proiectul unui rai multietnic european, la nici trei sute de kilometri de localitatea de lângă graniţa noastră de nord, unde s-a descoperit dovada istorică indenegabilă că Centrul Europei s-ar afla aici şi nu în altă parte), dar această atmosferă creată prin artificii ideologice şi politice nu era naturală, iar noi, copii pe atunci, nu aveam de unde şti care este adevărul, pentru că părinţii nu aveau voie să ni-l povestească ori nu-l ştiau nici ei, iar manualele de istorie nu mai scriau de mult cum stau lucrurile cu adevărat. Cert este, însă, că în Bucovina copiilor anilor 50-60 era pace socială. Cel puţin la nivel infantil: acele timpuri ale copilăriei noastre ne-au şi format în spiritul toleranţei şi deschiderii faţă de străin, al multiculturalităţii şi plurilingvismului reale".

■ În staţia Internet dedicată Federaţiei Comunităţilor Evreieşti, aflată la adresa http://www.românianjewish.org/ro/ există şi o interesantă pagină dedicată evreilor membri ai Academiei Române. Într-o notă introductivă, semnată H.K. (autorul este, probabil, publicistul Harry Kuller), se arată:

"În 1999, aparea o ediţie importanta a Dicţionarului membrilor Academiei Române sub semnătura Dorinei N. Rusu, istoric cunoscut. Ghidându-ne după această voluminoasă lucrare, am publicat şi noi (vezi nr. 200/201) o primă listă, incompletă şi chiar cu unele erori privind numele evreilor din Academia Română, cu titlurile menţionate în respectivul instrument de referinţă. La finele lui 2003, a apărut o nouă ediţie a Dicţionarului sub aceeaşi semnătură. El cuprinde medalioanele a 1.547 de membri aleşi în Academia Română, între 1866 şi 2003 (dintre care şi 41 aleşi post-mortem), şi 529 din străinătate (419 de onoare, 109 corespondenţi şi unul ales post-mortem). În acest număr se cuprind şi toţi cei aleşi după 1999 sau trecuţi de la un titlu la altul. Pornind de la acest excepţional instrument bibliografic de peste 1.100 de pagini, oferim în cele de faţă o nouă listă, completată şi revizuită, a personalităţilor evreiești, din țară – dar și din străinătate – care ne onorează prin prezența lor ca membri aleși în Academia Română. Deoarece Dicționarul nu menționează originea sau apartenența etnică a celor incluși, nu este exclus ca din lista noastră să fi omis unele personalități, mai cu seamă din străinătate sau mai puțin cunoscute ca evrei.

Iată lista membrilor evrei ai Academiei Române (cu mențiunea că prescurtările din lista de mai jos vor fi citite: m.c. = membru corespondent; m.t. = membru titular; m.o. = membru de onoare; ales p.m. = ales post mortem):

Banu, Ion (1913-1993), filozof, m.c.; Barasch, Eugen A. (1905-1986), jurist, m.t.; Bercovici, Martin (1902-1971), inginer, m.t.; Brezis, Haim (1944), matematician (Franța), m.o.; Cajal, Nicolae (1919), medicină, m.t.; Cernea, Mihail (1931), sociolog (S.U.A.), m.c.; Dobrogeanu-Gherea, C. (1855-1920), critic și teoretician literar, ales p.m.; Ehrlich, Paul (1854-1915), fizician, Germania, m.o.; Elias, Jacques H. (1844-1923), filantrop, ales p.m.; Emmanuel, David (1854-1941), matematician, m.o.; Felix, Jacob (1832-1905), medicină, m.t.; Florescu, Mihai (1912-2000), inginer chimist, m.c.; Friedländer, Erwin M. (1925), fizician, m.c.; Gall, Ernö (1917-2000), filozof, m.t.; Gaster, Moses (1856-1939), filolog, folclorist, m.o.; Graur, Alexandru (1900-1988), lingvist, m.t.; Haimovici, Mendel (1906-1973), matematician, m.t.; Iagnov, Simion (1892-1958), medicină, m.c.; Ianchelevici, Idel (1909-1994), sculptor, m.o.; Ianoși, Ion (1928), estetician, eseist, m.o.; Ionescu-Gulian, Constantin (1914), filozof, m.t.; Iser, Iosif (1881-1958), pictor, grafician, m.t.; Kanitz, August (1843-1896), botanist, m.c.; Katzir-Katchalski, Ephraim (1916), chimist (Israel), m.o.; Kreindler, Arthur (1900-1988), medicină, m.t.; Lăzăreanu, Barbu (1881-1957), istoric literar, publicist, m.t.; Ligeti, György Sándor (1923), compozitor, m.o.; Marcus, Solomon (1925), matematician, m.t.; Menkes, Benedict M. (1904-1987), medicină, biologie, m.c.; Menuhin, Yehudi Sir (1916-1999), violonist, compozitor, dirijor, m.o.; Rachmuth, Ion (1911-1990), economist, m.c.; Roller, Mihail (1908-1958), om politic, istoric, m.t.; Rosen, Mose, David (Moses Rosen) (1912-1994), șeful Cultului Mozaic, m.o.; Sager, Oscar (1894-1981), medicină, m.t.; Sanielevici, Alexandru S. (1899-1969), fizician, m.c.; Sanielevici, Simion (1870-1963), matematician, m.o.; Săvulescu, Alice (1905-1970), botanist, m.t.; Segal, Eugen (1933), chimist, m.c.; Sela, Michael (1924), imunolog, Israel, m.o.; Simionescu, Maya (1937), biolog, m.t.; Singer, Ivan (1929), matematician, m.c.; Socor, Matei (1908-1980), compozitor, m.c.; Stâncă, Ștefan (1865-1896), medicină, ales p.m.; Șafran, Alexandru (1910), Mare Rabin (Elveția), Șef Rabin, România, m.o.; Vianu, Tudor (1897-1964), estetician, m.t.; Wiesel, Elie (1928), scriitor (SUA), laureat al Premiului Nobel pentru Pace, m.o.; Zaharescu, Barbu (1906-2000), economist, m.c.

În legătură cu data alegerii unor evrei în Academia Română facem mențiunea că, înainte de 1948, au fost primiți: Ehrlich, Paul (1911); Emmanuel, David (1936); Felix, Iacob (1879); Gaster, Moses (1929); Kanitz, August (1882)."

■ Uzia Galil, de a cărui activitate sunt strâns legate crearea și dezvoltarea industriei de vârf a Israelului, a primit "Premiul pentru activitatea de o viață". Distincția i–a fost acordata de catre "Israel Management Center" (I.M.C.), organizație non-profit fondată în 1959 de către guvern, asociația muncitorilor și cea a industriașilor, cu scopul de a promova managementul în Israel.

Uzia Galil s-a născut la București și a emigrat din România în perioada adolescenței, la două luni după dupa rebeliunea legionară din 1941.

Când a început războiul pentru independență, în mai 1948, și țările arabe au atacat Israelul, Uzia a recrutat în armată și a purtat în spate echipamente radio în luptele din zona Acco, la nord de Haifa.

După război, absolvent de facultate, tentat de progresele mari realizate în Statele Unite în domeniul computerelor, televiziunii și alte sfere de activitate, s-a decis să–și continue studiile în America.

Când s-a înapoiat în țară, în 1954, sub impresia lăsată de magnitudinea industriei și vieții universitatare americane, a acționat pentru o mai bună legătură în domeniul cercetării între industria și universitățile din Israel, în beneficiul întregii economii.

Una din acțiunile sale a fost crearea companiei "Elron", prima companie israeliană specializată în hightech.

Ulterior, Uzia a creat compania "Elbit", pe care a condus-o cu succes câteva decenii, până în urmă cu câțiva ani, când s-a pensionat. Elbit a devenit una din cele mai importante companii din țară, producătoare între altele și a echipamentelor electronice pentru avioanele de luptă pe care Israelul le și exportă. Iar când Franța a decis să nu mai vândă Israelului avioane și alte echipamente militare, Elbit a putut să producă cele necesare.

■ *(Din ziarul Gândul:)*

Prefectul de Mureș, Ciprian Minodor Dobre, a sesizat Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Culturii asupra unui spectacol după lucrări ale scriitorului maghiar Wass Albert, care s-a jucat la Palatul Culturii din Târgu Mureș. "Conform Ordonanţei 31/2002 privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii, aceste două ministere sunt împuternicite să constate eventualele contravenţii", a declarat Dobre pentru Mediafax. Scriitorul a fost condamnat la moarte în lipsă, printr-o hotărâre din 1946 a Tribunalului Poporului din Cluj-Napoca, fiind acuzat că în timpul celui de-al doilea război mondial a instigat armata ungară la crime impotriva românilor. Piesa, jucată de o trupa din Ungaria, este o combinaţie între două lucrări ale lui Wass Albert, una despre venirea ruşilor în România şi cealaltă în care scriitorul emigrant în SUA evocă nostalgic Transilvania. Reprezentanţii Ministerului Culturii au declarat că nu pot să ia măsuri până nu analizează situaţia în legătură cu acest spectacol după piesele celui pe care unii îl consideră criminal de război, în timp ce alţii încearcă să-l reabiliteze prin revizuirea sentinţei. (R.B.)

■ Organizaţia Ş.I.R. – editoare a volumelor 1-3 din enciclopedia "Evreimea română în renaşterea Israelului" – îşi reia activitatea după o "pauză forţată" de peste un deceniu. Astfel, Paltiel (Filip) Segal, editorul acestor cărţi enciclopedice, anunţă într-un articol publicat în ziarul "Ultima oră" că a început să lucreze la al patrulea volum, care va cuprinde documente scrise şi fotografii ce vor fi ulterior donate Muzeului de istorie a evreimii din România aflat în programul organizaţiei AMIR.

C.N.N.

Ce Narcotic Nociv

Prezenţe, prezenţe...

■ De la o veme, se vorbeşte tot mai mult despre "ultima iubire a lui **Paul Celan**". Este vorba de întâlnirea poetului, în Israel, în 1969, cu fosta lui amică din copilărie, din Cernăuţi, Ilana Shmueli. A urmat, după plecarea lui Celan în Franţa, o corespondenţă vie, multă vreme necunoscută. De curând, scrisorile celor doi au fost publicate în Franţa, Germania şi în alte ţări. Un document impresionant.

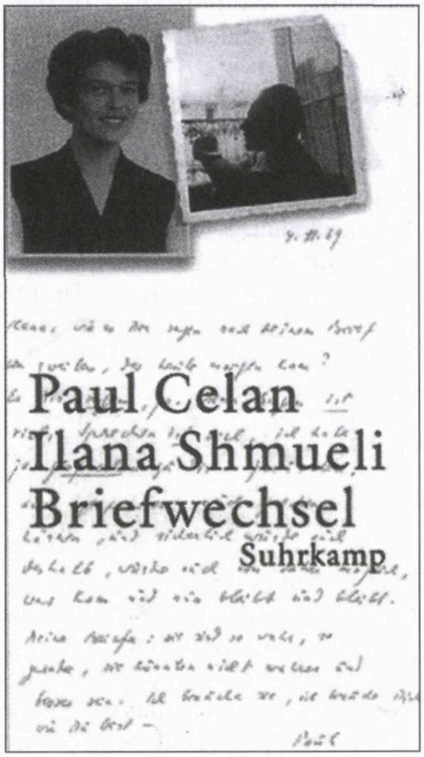

Coperta ediţiei germane a corespondenţei dintre Paul Celan şi Ilana Shmueli

■ Una din rubricile cele mai interesante ale lunarului parizian "l'Arche" este aceea intitulată "Evreii în timbre". Mai nou, printre aceşti evrei cărora li s-a dedicat un timbru poştal l-am găsit pe **Idel Ianchelevici.**

Născut la Leova, în Basarabia, în 1909, Idel Ianchelevici s-a stabilit în 1928 în Belgia. Aici se consacră pasiunii sale nr. 1: sculptura, devenind unul din cei mai preţuiţi artişti ai anilor '30-'90. Sculptura aleasă pentru timbrul cu pricina se cheamă "Apel" şi arată aşa cum vedem în reproducerea de faţă.

0,50
BELGIQUE·BELGIË
Ianchelevici

■ Prezentă în numeroase reviste de literatură din România, **Riri Sylvia Manor** publică un grupaj de versuri în lunarul "Poezie", din Bucureşti.

■ Popularizator neobosit al culturii din *trib* pe meleagurile canadiene, **Baruch Cohen,** din Montreal, a publicat în revista "The Canadian Jewish News" o scurtă istorie a teatrului idiş, cu accentul pus, fireşte, pe rolul lui Avraham Goldfaden şi pe vestita sa trupă ieşeană.

■ Iulia Deleanu iscăleşte în "Realitatea evreiască" o recenzie elogioasă pe marginea cărţii "Almanahul călătoriilor mele" (ed. a II-a), de **G. Mosari:** «(Autorul) *se opreşte asupra unuia din genurile de proză la care publicul reacţionează bine: "spectacolul lumii", văzut cu ochii unui israelian originar din România. Fiindcă dincolo de impresiile despre atâtea universuri câţi oameni, oraşe, continente a cunoscut, desluşim o mentalitate care nu* *aparţine decât celui născut, crescut, educat în România, trăitor în Israel, revenit acolo unde-l trage mereu aţa. După cum, în călătoriile din Israel, observaţiilor detaşate le-au luat locul comentariile cu spirit critic, pe care le poate face numai cineva pe care-l doare şi-l bucură ce se-ntâmplă lângă el. Dacă la început te întâmpină ghidul, care s-ar dori neutru, după câteva pragrafe, prezentările-tip sunt date la o parte; ca şi preconcepţiile de orice natură. Israelul e resimţit aşa cum e: cu "bucurii şi necazuri (...), cu oameni cinstiţi şi escroci şi cu tot arsenalul, bun şi rău".»*

••• Avram Croitoru, omul cu "Fonoteca de Aur" de la Bucureşti, continuă. Mai nou, el a stat de vorbă, pe îndelete (aşa cum îi stă în obicei) cu proaspătul octogenar Tudor Steriade, unul dintre cei mai cunoscuţi oameni de teatru din România. Extrase din textul publicat în 'Realitatea Evreiască":

«Pe Tudor Steriade – cel care, la 15 decembrie, a intrat în clubul octogenarilor – îl ţin minte de când purta pantaloni scurţi şi se juca în curtea liceului. Mă depăşea cu două clase, aşa că n-avea treabă cu puşti, dar, peste mulţi ani, am avut prilejul să depănăm amintiri despre profesori, regăsindu-ne săptămânal la o coadă obişnuită în epocă. Îl vedeam la Templul Coral stând pe acelaşi jilţ din capătul unei bănci. Şi credeam, cu naivitate, că va fi uşor să avem o convorbire pentru "Fonotecă" spre a afla şi o parte din parfumul culiselor Teatrului la care a fost secretar literar. Cu perseverenţă, cu trecerea timpului, au fost depăşite obstacolele care, de fiecare dată, împiedicau realizarea acestei "Fonoteci" şi, abia cu câteva zile înainte de cea aniversară, convorbirea noastră "oficială" s-a putut realiza.

Tudor Steriade

Avram Croitoru: – *Cred că toţi cei care am urmat cursurile Liceului "Cultura – Max Aziel" avem amintiri de neuitat.*

Tudor Steriade: – Atât în clasele primare, la Şcoala "Malbim", cât şi în anii liceului la "Cultura A", marea şansă a fost că am avut profesori deosebiţi. Nu pot să nu-i amintesc şi aici, şi acum – aşa cum am făcut adesea – pe directorul Moni Littman, pe Willi Marcus, pe profesorul de franceză Calmanovici, pe Salzberg de la latină sau pe Emil Boldan, care mi-a fost profesor de literatură în ultimii ani de liceu. Nu greşesc afirmând – chiar dacă nu-i pot menţiona aici pe toţi – că în destinul meu, legătura spirituală cu profesorii de la "Cultura" a contat foarte mult.

– A existat vreun prilej de revedere cu colegii, cu profesorii?

– Mi-ai ghicit gândul. Doresc să vorbesc despre evenimentul care m-a bucurat foarte mult, eveniment cu mare încărcătură sufletească – întâlnirea organizată în Israel, la 50 de ani după absolvirea liceului. Revederea cu foarte mulţi dintre foştii colegi – cu unii mă ştiam încă din clasele primare, a fost de neuitat. La doi ani după acest eveniment, fostul nostru coleg, azi prof. dr. Nicolas Haimovici, a editat o lucrare substanţială, intitulată "O punte peste jumătate de secol", în care fiecare elev al acelei promoţii şi-a deschis sufletul, scriind despre drumul parcurs în ultima jumătate de secol.

– De când datează pasiunea pentru teatru?

– Din câte îmi aduc aminte, prima piesă pe care am văzut-o a fost "Absenţe nemotivate", o comedie în care protagonista era Leny Caler. Eram în primele clase de liceu, când am fost la "Teatrul Naţional" pentru a vedea "O scrisoare pierdută" şi "Revizorul". În anii războiului, nu pierdeam nici un spectacol de la "Baraşeum", teatru drag inimii mele. Şi nu numai pentru că era în cartierul copilăriei de neuitat.

– Ai fost mulţi ani secretarul literar al teatrului care, acum, se numeşte "Lucia Sturdza Bulandra".

– Aproape trei decenii. Am devenit secretarul literar al acestui teatru, pe atunci "Teatrul Municipal", în ultimul an de viaţă al Luciei Sturdza Bulandra, care a condus această instituţie timp de 15 ani. În anii studenţiei frecventam cu mult interes spectacolele Municipalului, fără a bănui că, peste ani, voi fi unul dintre secretarii literari ai acestei prestigioase scene. Cei din generaţia mea îşi mai amintesc, desigur, că, sub directoratul acestei Doamne a teatrului românesc s-a sudat o echipă omogenă de actori, s-a consolidat un teatru al valorilor interpretative. Fusese numită în această funcţie când împlinise 75 de ani. Avea o vitalitate uluitoare. La aproape 90 de ani pleca în celălalt capăt al ţării să vadă un spectacol, fiindcă aflase că o absolventă promite să devină o actriţă de valoare. Şi pentru că ne convorbim pentru "Fonoteca R.E.", vreau să subliniez că la "Municipal" foarte mulţi dintre colaboratorii ei apropiaţi au fost evrei. E destul să-i amintesc pe W. Siegfried, Moni Ghelerter, Dinu Negreanu, Leny Caler, Beate Fredanov, Willy Ronea, Sarah Manu, Carol Kron, Ana Negreanu... Debutul în dramaturgie al lui Dorel Dorian cu piesa "Dacă vei fi întrebat" a avut loc în 1959, sub directoratul Luciei Sturdza Bulandra.

– Ce a urmat după această perioadă de glorie a teatrului?

– Cu mici excepţii, aproape două stagiuni după decesul doamnei Bulandra, teatrul a intrat într-o eclipsă parţială. Personal, am traversat destul de greu această perioadă. În căutarea unor lucrări româneşti valoroase, era în 1962, a fost inclusă în repertoriu comedia "Proştii sub clar de lună", piesă cu care prozatorul Teodor Mazilu debuta în dramaturgie. Spectacolul, care primise premiul întâi la Concursul tinerilor actori şi care se juca mereu cu săli arhipline, a fost, însă, oprit de autorităţile culturale.

– Dar această brutală interzicere nu l-a dezarmat pe Mazilu.

– Ţin minte că, la câţiva ani după episodul "Proştii", Teodor Mazilu mi-a scris o dedicaţie pe unul dintre volumele sale, pe care-l păstrez şi acum în biblioteca mea. Dedicaţia este în stilul lui caracteristic: "Domnului Tudor Steriade, alături de care am luptat, am sperat, am dat de dracu' şi ce-om trăi om vedea...".

– Când a bătut gongul redresării teatrului?

– În 1963, prin montarea unor piese clasice şi prin spectacolul cu piesa lui Al. Mirodan, "Noaptea e un sfetnic bun", care s-a bucurat de mult succes.

– Parcă în acea perioadă a preluat direcţia Liviu Ciulei.

– Venirea la direcţia teatrului, în octombrie 1963, a lui Liviu Ciulei a însemnat afirmarea pregnantă a gândirii regizorale în Teatrul "Bulandra".

– Cronicarii teatrali socoteau că "Bulandra" a creat un stil şi a marcat decisiv o epocă a teatrului românesc.

– Vreau să exemplific ce ai spus cu o amintire neştearsă din memorie. Cred că era în 1969, după sesiunea de la Bucureşti a Institutului Internaţional de Teatru, la care au participat numeroase personalităţi ale vieţii teatrale din lumea întreagă. Atunci, Henry Popkin, temutul cronicar de la "The Times", scria: "A veni la Bucureşti înseamnă să intri dintr-o dată într-una din marile capitale ale teatrului mondial. Şi aş mărturisi că de fapt am în minte, în primul rând, Teatrul «Bulandra». Principala sa bogăţie o constituie, în mod sigur, variatele talente ale conducătorului său, Liviu Ciulei, regizor, scenograf, actor şi colecţionar de alte talente".

– Şi care a fost meritul secretarilor literari ai teatrului?

– Legătura cu dramaturgii şi cu traducătorii, lectura pieselor şi selecţionarea acestora, ţinând seama de calitatea lor în vederea includerii în repertoriu. Criteriul de includere a unei lucrări în proiectele repertoriale era ca ea să fie, într-un fel, "cap de gen". La "Bulandra" se reprezenta cu succes, în acelaşi timp, comedia "Puricele în ureche", de Feydeau, şi drama lui Rolf Hochhuth, "Vicarul".

– "Vicarul" a stârnit valuri în anii '70. Cred că prezentarea piesei nu a fost aprobată prea uşor.

– Da, teatrul a propus piesa în 1965 şi a fost aprobată abia în 1971. Cei care au văzut spectacolul îşi amintesc, desigur, că în această piesă era incriminată răspunderea Vaticanului, a Papei Pius al XII-lea, pentru indiferenţa faţă de crimele naziste, faţă de deportarea în lagăre a evreilor, în anii celui de-al doilea război mondial. Era pentru prima oară când se vorbea, pe o scenă românească, despre tragedia Holocaustului. Ţin minte – era, cred, în primăvara anului 1973 – când, participând în Popa Soare la un Oneg Şabat, regretatul Şef Rabin dr. Moses Rosen m-a felicitat nu numai pentru că am propus piesa în repertoriu, dar şi pentru alegerea fotografiilor publicate în caietul program.

– Ce amintiri mai ai despre alte spectacole?

– Multe, foarte multe. Una îmi este însă tare dragă. Era în vara lui 1963. Citind şi recitind multe piese scrise în perioada interbelică – pentru pregătirea repertoriului stagiunii următoare, împreună cu colegul meu Mihai Lupu, asupra căruia vreau să mai revin –, ne-am amintit că se vor împlini 25 de ani de la premiera piesei "Jocul de-a vacanţa", de Mihail Sebastian. De atunci nu mai fusese jucată în teatrele profesioniste din România. Am avut o scurtă discuţie cu talentatul regizor Valeriu Moisescu, angajat de puţin timp în teatru, care s-a arătat încântat să monteze piesa lui Sebastian, cu atât mai mult cu cât l-a cunoscut pe autor la Liceul "Cultura B", unde acesta fusese profesor în anii războiului. Premiera a avut loc în ianuarie 1964, spectacolul bucurându-se, multe stagiuni, de un binemeritat succes. În seara de 29 mai 1965, când se împlineau 20 de ani de la tragicul sfârşit al autorului, am organizat un spectacol "In memoriam Mihail Sebastian". În foaier puteai să-i priveşti în pauză pe profesorul Alexandru Rosetti discutând cu Şerban Cioculescu, Vladimir Streinu şi Ion Biberi, pe Tudor Teodorescu-Branişte şi Isaia Răcăciuni, pe Sică Alexandrescu, George Vraca, Radu Beligan, Mircea Şeptilici, Petru Comarnescu, N. Stroe, Moni Ghelerter, Dina Cocea, Beate Fredanov, Margareta Sterian, N. Carandino, Nina Cassian, Al. Mirodan şi încă mulţi alţi prieteni ai autorului, originari din Brăila. Tudor Teodorescu-Branişte, pe care l-am condus puţin după reprezentaţie, mi-a vorbit despre suferinţele cumplite ale autorului în perioada 1940-1944, punându-mi în final întrebarea: "Dar cum de aţi reuşit să ne adunaţi pe toţi aici, în această seară?". I-am răspuns că meritul nu e numai al nostru, ci, mai degrabă, al unui bun prieten al autorului, avocatul şi traducătorul Ioan Comşa. Îi trecea cuiva prin minte, în acea seară, că peste mai bine de patru decenii, ambasadorul României la UNESCO, profesorul Nicolae Manolescu, va demara propunerea ca anul 2007, când se împlinesc 100 de ani de la naşterea autorului, să fie declarat "Anul Mihail Sebastian"?

– Menţionai că vrei să mai adaugi ceva în legătură cu fostul coleg Mihai Lupu.

– Da, ne-am văzut recent. În august, am fost împreună cu soţia în Israel ca să luăm parte la căsătoria strănepoatei noastre din Rishon Lezion.Am aflat că Miky, care la 77 de ani este secretarul literar al Teatrului "Guthrie" din Minneapolis, se afla şi el în Israel. A fost pentru amândoi o nespusă bucurie să ne revedem, după câteva decenii, la cafeneaua "Mifgaş Şaul", din Rishon, să ne amintim şi să vorbim despre ce-am mai făcut în ultimii ani, despre prietenii comuni din România, Israel şi de pe alte meleaguri. Printre altele, mi-a relatat, între două sorbituri de cafea, cu modestia şi umorul care l-au caracterizat totdeauna, că la 22 iulie i s-a decernat la Minneapolis, din partea Asociaţiei "Literary Managers and Dramaturgs of the Americas", prestigiosul Premiu "Lessing". Revederea noastră a fost pentru mine una dintre marile bucurii ale acelei călătorii în Israel.

– În 1987 te-ai pensionat, ai încetat activitatea de secretar literar. Dar cea de traducător? De mulţi ani eşti membru al Uniunii Scriitorilor şi ai tradus numeroase piese de teatru. Care a fost cea mai jucată?

– "Copacii mor în picioare", de Alejandro Casona, pe care am tradus-o în 1957 şi care de atunci s-a jucat în cel puţin 15 teatre, la Radio şi Televiziune.

– Este şi piesa cea mai îndrăgită de traducător?

– La acest capitol trebuie să vorbim de piesa "Între patru ochi", de Alexandr Isaacovici Ghelman, pentru radiografia pe care a făcut-o încă în 1980 societăţii ex-sovietice. Piesa s-a jucat în premieră absolută la Teatrul Naţional din Bucureşti şi apoi în multe alte teatre din ţară. La Naţional, succesul a fost atât de mare încât piesa a cunoscut două montări diferite, cu alţi actori. În pofida succesului de public s-au găsit "pete în soare" spre a fi interzisă. A fost nevoie de tenacitatea şi abilitatea marelui om de teatru care este Radu Beligan, pe atunci directorul general al Teatrului Naţional, ca spectacolul să rămână în repertoriu.

❖

În urmă cu trei ani, în decembrie 2003, Tudor Steriade şi-a văzut răsplătite eforturile de-o viaţă: a fost distins de Ministerul Culturii cu "Premiul Naţional pentru întreaga activitate artistică". Au contat, desigur, eforturile depuse în "cei mai frumoşi ani", dar şi cele 27 de piese traduse şi reprezentate "până acum" când împlineşte – aşa cum spunea o dată Beligan – de patru ori câte douăzeci de ani.»

••• Acelaşi Avram Croitoru, aflând că dramaturgul Aurel Storin împlineşte 70 de ani (felicitări… şi până la 120!), s-a repezit la proaspătul septuagenar ca să-l descoasă despre trecut, prezent şi viitor. Extrase din mărturiile lui Storin, acest, aşa cum îl numisem cândva, trubadur al timpului nostru, fiinţă în care coexistă (nu ştim cât de paşnic) un sentimental şi o persoană ironică, plină de umor.

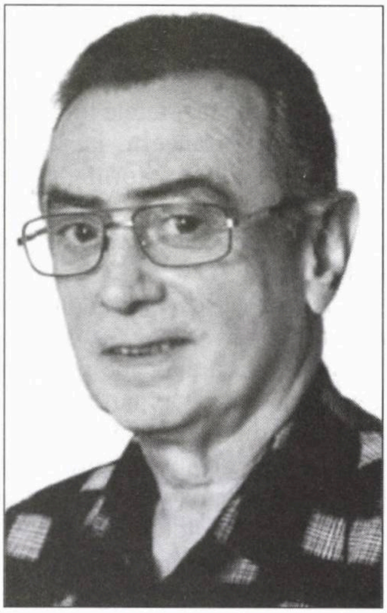

Aurel Storin:
un trubadur al veacului 21

«– Am avut parte de profesori străluciţi la şcoală. Unul dintre ei, cel care m-a învăţat alfabetul, m-a învăţat să scriu, m-a învăţat ivrit şi franceza, acel profesor se numea Oişie Şafran. Era un om absolut deosebit, de o structură morală şi intelectuală cu totul remarcabilă. Am avut bucuria să-l întâlnesc, după vreo 25 de ani, când a vizitat România, pentru că, la un moment dat, s-a stabilit în Israel. Ne-am întâlnit întâmplător şi, cum tocmai mi se juca o piesă, l-am invitat la teatru. La sfârşitul spectacolului, domnul Şafran a vrut să-mi facă o plăcere şi mi-a spus că i-a plăcut piesa şi e foarte bine scrisă. Eu, contând pe simţul umorului pe care ştiu că-l avea din plin, i-am replicat că este obligat să recunoască, într–un fel, că e bine scrisă întrucât el este acela care m-a învăţat să scriu, la propriu, şi să gândesc cum să scriu într-un mod care să mă onoreze pe mine şi limba în care scriu.

– Depăşind frumoasa amintire a primului deceniu prin care l-ai omagiat pe Oişie Şafran...

– ...da, am ajuns în al doilea deceniu şi iată-mă la Liceul "Mihail Sebastian". Am avut şi acolo profesori buni: criticul literar Simion Alterescu la română, fratele lui Mihail Sebastian la franceză, iar la muzică era compozitorul Haim Schwartzman, cel cu care, peste ani, aveam să colaborez la un spectacol pentru T.E.S.

– Teatrul în care ai debutat ca dramaturg.

– În 1959, a avut loc premiera cu spectacolul "Opinia publică". Era o piesă mai specială, scrisă cu orgoliul, devenit aproape aroganţă, al unui tânăr dramaturg aflat sub influenţa lui Bertholdt Brecht.

– Aveai, pe atunci, 22 de ani şi mai erai student la Filologie.

– Eram cel mai tânăr dramaturg din ţară şi credeam că Brecht reprezintă viitorul în teatru. Personajele piesei mele veneau din sală, iar în lojile de la balcon era instalat un fel de tribunal internaţional. Încercam să demonstrez că toate destinele omeneşti au legătură între ele. Era o teză de tinereţe pe care astăzi n-aş mai încerca să o demonstrez.

– A fost greu debutul?

– M-am dus la teatru fără să cunosc pe cineva. Secretarul literar Israil Bercovici avea un birou modest pe care am depus manuscrisul primei mele piese, scrisă ca o aventură literară după ce mai publicasem versuri. A trecut doar o săptămână şi am primit un telefon de la Israil Bercovici: "Vino, te rog, să-l cunoşti pe regizorul piesei tale". Şi mi l-a prezentat pe Frantz Auerbach, care era şi directorul teatrului. După alte două săptămâni, m-au chemat să-i cunosc pe actorii care vor juca în piesă. Toată aroganţa mea tinerească s-a stins într-un minut. N-am mai putut să scot o vorbă când în faţa mea s-au aflat Isac Havis, Beno Popliker, Dina König, Sevila Pastor, mari actori pe care, până atunci, îi văzusem doar pe scenă şi pe afişe.

– Să revenim la piesa ta.

– Vreau să relatez o secvenţă care, de fapt, demonstra cât de greşită era teza mea că destinele omeneşti au legătură între ele. Sevila Pastor juca rolul unei femei căreia i se întâmplase un lucru straniu, pe care trebuia să-l povestească pe scenă venind din sală. La unul dintre spectacole, stăteam undeva în fundul sălii, alături de Sevila şi Israil Bercovici. Când Sevila se pregătea să se îndrepte spre scenă, o femeie aflată pe la mijlocul sălii s-a ridicat brusc şi s-a suit pe scenă. Bercovici ne-a spus să stăm pe loc, să nu reacţionăm. De fapt, în piesa mea, modernă pe atunci, un actor invita pe cineva din sală să vină alături de el, ca să demonstreze că destinul lui are legătură cu alte destine.

– Şi că opinia publică se poate face auzită.

– Asta s-a şi petrecut. Doamna aceea mai vârstnică a început să-şi povestească viaţa într-un mod absolut uluitor. Sevila, după ce şi-a făcut rolul, mi-a spus: "Cred că cea dinainte a fost mai autentică decât mine". Reacţia acelei femei care, în naivitatea ei, credea că ceea ce facem noi pe scenă este un mod de a dialoga cu spectatorii, a fost o învăţătură de minte şi pentru mine că realitatea este, uneori, mai puternică decât teatrul.

– Când te-ai aşezat pe acest fotoliu de secretar literar al teatrului de revistă?

– E şi asta o poveste interesantă. Mai ales pentru cel care a trăit-o. În ultimul an de facultate, pregătisem o lucrare despre Giovanni Pico de la Mirandolla, un personaj fascinant al Renaşterii, cu o vastă cultură enciclopedică, dar prea puţin cunoscut. Lucrarea a fost pe placul profesorului, care a vrut şi a făcut demersurile necesare pentru a mă reţine la catedră după absolvire. Dar, într-o zi, brusc, i-am spus că m-am înscris la un concurs pentru un post de secretar literar la teatrul de revistă. Profesorul, foarte supărat, a renunţat la cursuri în acea zi şi n-a putut să înţeleagă nici atunci, nici mai târziu, ce s-a petrecut cu mine.

– Şi ce s-a petrecut?

– Mi-a apărut ca un miraj faptul că la Revistă, în trei-cinci minute, cât are actorul la dispoziţie pentru un moment vesel, trebuie să câştige publicul spunând tot ce curge spre poantă, fără a avea posibilitatea de a reveni asupra unei replici uitate.

– Concursul?

– L-am luat. Cartea mea de muncă atestă că am fost angajat ca secretar literar al Teatrului de Revistă în ziua de 12 aprilie 1960.

– Stai de aproape 47 de ani pe acelaşi fotoliu.

– Mă gâdilă orgoliul, faptul că sunt cel mai longeviv secretar literar din istoria teatrului românesc.

– Cine era director când ţi-ai început cariera?

– Un om de cultură, civilizat: e vorba de Sandu Eliad. Avea un singur defect: nu-i plăcea teatrul de revistă. E greu să conduci ceva ce nu–ţi place. El a venit aici pentru că a fost numit şi, pe atunci, trebuia să te duci unde erai pus. Am fost foarte apropiat de Sandu Eliad.

– Înseamnă că ai cunoscut-o şi pe Maria Tănase.

– Sigur că da. Am cunoscut mari actori ai teatrului de revistă. Toţi, dar absolut toţi, cei care au respirat fie şi doar cinci secunde pe scena teatrului nostru se regăsesc în cărţile mele "Farmecul discret al Teatrului de revistă" şi "Teatrul de Revistă Constantin Tănase" 1919-2000.

– Ar mai fi ceva de adăugat despre secretarul literar sau trecem...

– ...Nu trecem înainte de a aminti că teza mea de doctorat este din domeniul teatrului de revistă. Conducător ştiinţific este Ştefan Cazimir, iar soţia lui este "naşa" lucrării, căci ea a găsit un titlu care să facă legătura cu Facultatea de Filologie: "Dimensiunea literară a teatrului românesc de revistă". În curând, voi susţine lucrarea şi, dacă voi reuşi, voi fi primul doctor în domeniu. Acum despre ce mai vrei să vorbim? Despre pipele care îmi însoţesc scrisul? Am 120. Despre cafelele pe care le beau fără zahăr şi mâncărurile pe care le gătesc fără sare. Un prieten avea o deviză: "Sănătatea este ceva care nu prevesteşte nimic bun".

– *Dar care e deviza ta?*

– Mă străduiesc să respect cu sfinţenie cele Zece Porunci. Sunt un om obişnuit care îşi iubeşte familia, mica mea familie.

– *E toată aici?*

– E împărţită. Fiica noastră, Diana, e la Montreal, unde s-a căsătorit cu un cubanez şi au o fetiţă, Vanessa, în vârstă de 5 ani, şi, aşa cum par nepoţelele pentru bunicii lor, este cea mai deşteaptă, cea mai frumoasă dintre copiii lumii.

– *Îşi cunoaşte bunicii?*

– Sigur, eu şi soţia mergem să o vizităm pe Diana, dar nu mergem împreună.

– *De ce?*

– Pentru că cineva trebuie să aibă grijă de Fetty, un câine pe care l-am adoptat de pe stradă. Este un câine de mare caracter, blând şi iubitor, aşa cum mi-aş dori să fie şi oamenii pe care-i cunosc.»

••• În două din numerele trecute am reprodus fragmente dintr-un volum de basme evreieşti alcătuit, pe vremuri, de Iosef Eugen Campus şi reeditat mai deunăzi, la "Hasefer", de numitul Burschi (amicii îi spuneau, bineînţeles, Burşi) Gruder, autorul ilustraţiilor. El a fost unul din cei mai cunoscuţi (plus simpatizaţi) desenatori pentru copii din epocă.

Este şi astăzi. În legătură cu Burşi am primit câteva telefoane de la cititori, felicitându-ne pentru ideea de a aminti de arta graficianului şi cerându-ne amănunte despre el. Din păcate, mare lucru nu ştiam. Nu ne mai întâlnisem de mult. Coincidenţa (sau destinul) a vrut ca exact în acele zile să apară în revista "Bucureştiul cultural" (editată de săptămânalul "22") un text iscălit de Burschi Gruder şi intitulat "Amintiri din altă lume".

Iată câteva extrase care vor face cu siguranţă plăcere admiratorilor lui Burşi:

«Trecuseră caţiva ani buni de când ilustraţiile mele apăreau în publicaţiile pentru copii şi tineret din Bucureşti, dar nu primisem nici o propunere să ilustrez o carte.

Într-o bună zi minunea s-a întâmplat. Am fost chemat la Editura Tineretului şi mi s-a înmânat textul unei culegeri de povestiri despre întâmplările hazlii ale unor copii, comentate de un arici. Textul aparţinea Soniei Larian, numele ariciului l-am uitat. Am fost rugat să aduc, ca probă, desene cu ariciul comentator, aşa cum îl vedeam eu.

După câteva zile m-am prezentat cu desenele la editură şi le-am predat redactoarei de carte. Le-a analizat un timp şi, după o lungă tăcere, mi-a zis:

– Tovarăşe Burschi, aţi umanizat ariciul prea mult. Seamănă cu un porc!

Nu am mai primit lucrarea.

Până la urma mi-a fost dat totuşi să ilustrez o carte, prima din cariera mea. Era o poveste cu cartofi scrisă de Eduard Jurist. Fusese publicată cu ilustraţiile mele în revista adresată celor mai mici cititori, se bucurase de succes şi editura se hotărâse s-o publice sub forma de carte.

Am machetat cartea, am refăcut desenele, am făcut coperţile, am predat lucrarea editurii şi, după un timp, mi s-a comunicat că a intrat la tipar.

Într-o zi, pe când lucram la planşetă, soţia mea, care ne pregătea masa la bucătărie, mi-a adus un cartof ce semăna cu unul dintre eroii mei, motiv pentru care îi fusese milă să-l cojească. L-am primit cu recunoştinţă, i-am pictat doi ochi şi o gură, i-am înfipt un şurub în creştet şi l-am agăţat de aplica ce ne servea ca lampă de noapte, deasupra patului.

COMUNITATEA EVREILOR DIN BUCUREŞTI

anunţă că oferă celor interesaţi executarea următoarelor servicii în cimitirele din Bucureşti:

- **întreţinerea, curăţenia mormintelor**
- **înnegrirea inscripţiei**
- **executare monumente funerare**
- **reparare de monumente funerare**
- **execuţia unor alei comemorative cu inscripţii de tip "in memoriam" din beton mozaicat sau de tip mozaic venețian**
- **exhumarea şi expedierea în Israel a defuncţilor de la orice cimitir din România, cu respectarea ritualului iudaic.**

Informaţii: tel. 3141924, 3155090/134, fax 3131782,
Email: ceb.sacra@gmail.com

După un timp, am primit un telefon să mă prezint urgent la editură. Unul dintre directori dorea să vorbească neapărat cu mine. Plin de emoţii, m-am îmbrăcat "corespunzător", adică mi-am pus costum şi cravată, şi, înainte de a părăsi camera noastră, în pragul uşii stând, mi-am aruncat privirea înapoi şi am vazut cartoful agăţat în perete. M-am întors, l-am scos de pe aplică şi l-am băgat în buzunar.

La editură am fost lăsat să aştept multă vreme până ce directorul care mă chemase m-a invitat în biroul său. A început cu multe ocolişuri până ce a ajuns acolo unde dorea să ajungă:

– ...că, "să vedeţi, tovarăşe Burschi, cartofii dumneavoastră nu seamănă a cartofi! Ar trebui să refaceţi ilustraţiile."

I-am răspuns că, dacă aşa vede el lucrurile, nu am nimic de spus, că o să mă gândesc (de fapt nu-mi trecea prin cap nici un răspuns) şi, întorcându-mă să plec, am simţit cartoful din buzunarul hainei şi l–am scos, arătându-l directorului.

A rămas nemişcat, cu gura deschisă şi, după câteva clipe de stupoare, mi-a zis:

– Tovarăşe Burschi, vă rog să mă scuzaţi, nu ştiam că i-aţi făcut după natură.

Ce ţi-era şi cu realismul ăsta socialist!

Cartea a aparut, a avut succes, a fost tradusă şi în engleză şi chiar "trimisă la export".

Am spus la începutul acestor amintiri că eram un colaborator al publicaţiilor pentru copii şi tineret din Bucureşti. De multe ori aveam rubrici permanente cu eroi creaţi de mine, care apăreau fie lunar, fie săptămânal.

Când eram plecat din Bucureşti trebuia să gasesc un mijloc de a-mi trimite desenele la redacţie şi curierii mei au fost, la sfatul celor de la reviste, fie mecanicii de locomotivă, fie şoferii de autobuz de la RATA, care circulau spre capitală.

În perioada studiilor, pe când îmi făceam stagiul de practică la Braşov (practica dura o lună, în timpul verii), chiuleam o zi pe săptămână de la practică, făceam desenele şi le duceam în gară, unde le dadeam mecanicului de locomotivă de la un tren anume, care era aşteptat în Gara de Nord de cineva din redacţie. Pe vremea aceea locomotivele erau cu aburi.

Mai târziu, le dădeam şoferilor de la RATA, care la intrarea în Bucureşti aveau staţie în Piaţa Scânteii (azi Piaţa Presei Libere), unde îşi aveau sediul majoritatea revistelor. Cum orarul autobuzelor era în general respectat, telefonam la redacţie de la oficiul telefonic din localitate şi cineva cobora la ora cuvenită în staţie, să ia materialul trimis de mine.

Intr-o vară, aflându-mă în concediu la Buşteni, urma să desenez "Aventurile lui Truţă şi Fănuţă" pentru numărul din octombrie. Dacă numele eroilor mei nu vă plac, vă aduc la cunoştinţă că nu eu i-am botezat, ci redacţia, iar cititorii i-au adoptat cu drag, aşa încât au rămas pe coperta a patra a revistei, mulţi, mulţi ani. Versurile urma să le scrie Ion Hobana, care în acea perioadă se afla la o casă a scriitorilor din Breaza, casă a cărei adresă şi denumire exacta nu o cunoşteam şi pe care el urma să mi-o comunice prin poştă. Cum nu am primit nici o veste, lucrurile au întârziat, până ce, într-o bună zi, ne-am pomenit la uşă cu secretarul de redacţie al revistei, venit de la Bucureşti să lămurească treburile. Cum nici el nu cunoştea adresa buclucaşă, am hotărat ca la întoarcerea spre Bucureşti să facă o escală la Breaza, s-o afle şi să mi-o comunice telegrafic a doua zi. Atunci mi-am amintit că mai avusesem dificultăţi cu primirea corespondenţei şi, coborând în oraş (locuiam pe platoul din jurul cabanei "Căminul Alpin"), am trecut pe la dirigintele poştei. Acesta îmi spusese că factoriţa care împărţea corespondenţa în zona unde locuiam era o bătrânică în pragul pensiei. Ca să-şi economisească urcuşul până pe platou, aceasta lăsa corespondenţa să se adune mai multe zile la rând, după care făcea un singur drum ca s-o distribuie.

"Nu-i nimic, mă descurc eu", mi-a răspuns secretarul de redacţie şi a plecat la gară.

În dimineaţa următoare, trezit devreme, am coborât în bucătăria casei în care locuiam, unde l-am întâlnit pe proprietar care, cu o figură tristă, mi-a spus compătimitor: "Aveţi pe cineva Truţă în familie?". Cum, după o scurtă ezitare, i-am raspuns afirmativ, mi-a întins o telegramă în care scria: "Truţă mort. Stop..." şi urma adresa lui Hobana. La aşa un conţinut, poştăriţa nu-şi mai putuse permite să întârzie cu distribuţia corespondenţei.»

Pentru prima oară în istoria sa, Knessetul – urmând exemplul altor parlamente – va deschide un magazin de suveniruri, unde se vor vinde ceşti, portchei, bluze, cravate, purtând emblema Knessetului, precum şi chipul diferiţilor oameni politici din Israel.

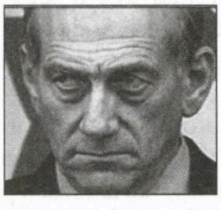

Dintr-o informaţie transmisă de corespondentul nostru din Ierusalim aflăm că, printre alte suveniruri, se va pune în vânzare şi o ceaşcă înfăţişându-l pe prim-ministrul Ehud Olmert cu un steag alb în mână.

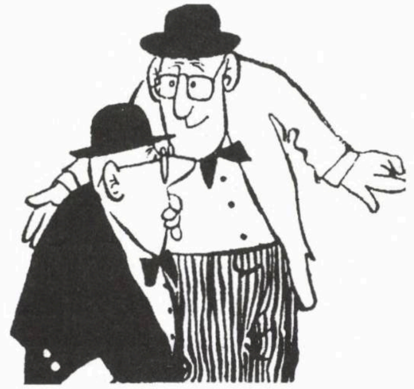

SE ZVONEŞTE CĂ...

...inspirându-se din exemplul premiilor "Zmeura de aur", care se dau cu regularitate la Hollywood (cu o zi înainte de ceremonia Oscar) pentru cele mai proaste filme (ca şi pentru cei mai proşti actori, regizori, scenarişti etc.) ale anului, ziarul "Ultima oră" a hotărât să acorde "Zmeura de aur" celor mai proaste (vezi agramate, confuze, analfabete) texte din presa şi literatura de limbă română din Israel.

...cântăreţul din nai **Gh. Zamfir** – autorul unui ciclu celebru de pamflete antisemite şi anti-israeliene apărute în urmă cu câţiva ani în săptămânalul "România Mare", s-a oferit să participe, împreună cu formaţia sa, la serbările organizate în sala din strada din Popa Soare, "în semn de împăcare cu comunitatea evreiască", dar a fost refuzat sec.

...faptul că nici până azi nu a sosit la Tel Aviv noul ambasador al României în Israel (succesorul d–nei Mariana Valeria Stoica) se datorează unui conflict între "cele două palate" din Bucureşti: Cotrocenii (preşedintele Traian Băsescu) şi Victoriei (premierul Călin Popescu-Tăriceanu), fiecare dintre aceştia având favoritul său.

...conducerea Federaţiei de la Bucureşti, care (aşa cum am mai arătat) este decisă să procedeze fără mănuşi faţă de manifestările fasciste (vezi rubrica "Scurt", unde publicăm protestul dr-ului Aurel Vainer împotriva apariţiei în ziarul "Ziua" a unui material de propagandă legionară), pregăteşte o "Carte albă" despre ofensiva nazistă din România de după decembrie 1989. Titlul (provizoriu) este inspirat din "Minimum": **Explozia antisemită.** Volumul (circa 400 de pagini), bogat ilustrat, este conceput ca o antologie, cuprinzând, *in extenso*, scrieri de Ion Coja, C. V. Tudor, Paul Goma, Gh. Zamfir, Ilie Neacşu, Radu Theodoru, Corvin Lupu ş.a., ş.a. Vorbind despre carte, unul dintre prietenii noştri, aflaţi în secretele zeilor de la Bucureşti, ne-a spus: "Fraţilor, e dinamită curată. Ăsta va fi un best-seller".

...un ofiţer superior de la SRI (Serviciul Român de Informaţii) a atras atenţia celor de la Federaţie că organizaţia legionară "Fundaţia Gh. Manu" (autoarea textului fascist din "Ziua") pregăteşte *ceva*, împreună cu un grup de palestinieni din Hamas, la Templul Coral, în zilele sărbătorii de Pesah. În consecinţă, **dr. Aurel Vainer,** preşedintele Federaţiei, a luat măsuri pentru întărirea pazei la Templu, ca şi la celelalte clădiri ale comunităţii din Bucureşti.

A apărut volumul

DIN JURNALUL UNUI PENSIONAR

de Iulius Iancu

Lucrarea reprezintă o antologie cuprinzând problemele îmbătrânirii în societatea actuală a generaţiei mele, a tinerilor entuziaşti de ieri, idealişti şi plini de speranţe în viitor.

(Autorul)

★

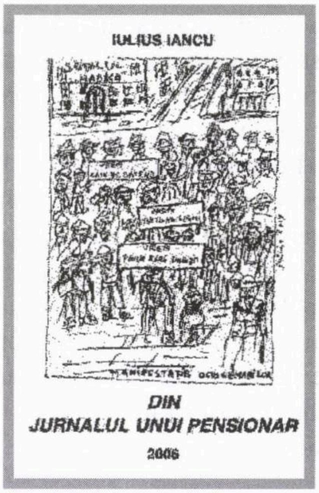

«Istoria pe care o relatează Iulius Iancu este aceeaşi pe care eu aş scrie-o dacă aş avea talentul său stilistic şi evocator.»

Dr. Ily Ilian

Cartea se obţine de la autor:
Dr. Iancu Iulius, rehov Hardof 17
Haifa 34747
Tel. 04/837-2758 sau 054/549-2586
Preţul unui volum: 70 şekeli

Sport

Ne place că...

...fotbaliştii noştri au binevoit să ne facă – în sfârşit! – o plăcere, prin victoria cu 1-0 pe Bloomfield obţinută de Macabi Haifa împotriva echipei ruseşti CSKA Moscova (un nume mare în soccerul european), în cadrul grupei UEFA; ne place, de asemenea, că, intrând în optimile de finală ale competiţiei, băieţii din Nord ne-au oferit prilejul să sperăm că... cine ştie?

Nu ne place că...

...la meciul de fotbal de luna trecută dintre echipele siciliene Catania şi Palermo, suporterii celor două echipe au luat-o razna de tot, ba chiar prea de tot, încăierându-se ca arabii în Gaza, ucigând un poliţist în vârstă de 38 de ani şi trimiţând la spital circa 50 de cetăţeni; ne place, în schimb, că – în sfârşit – Federaţia Italiană de Fotbal, împreună cu Ministerul de Interne, a suspendat fără vorbe campionatul din peninsulă (pâinea de toate zilele a italienilor), interzicând cluburilor care nu sunt în regulă cu securitatea de pe stadioane să mai organizeze, până la noi ordine, meciuri la domiciliu.

Ne place că...

...în timpul meciului de crichet dintre Sri Lanka şi India, disputat în cadrul "Finalei celor 12 naţiuni", arbitrul englez David Shepherd a arătat un cartonaş roşu unui câine care intrase pe teren; ne place mai puţin, însă, că patrupedul nu s-a lăsat impresionat de sancţiune, alergând nepăsător pe gazon şi trebuind, până la urmă, să fie prins de oamenii de ordine şi scos de pe teren.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din revista americană "Newsweek", un nou film documentar italian, intitulat "Nebuni pentru fotbal", discută efectele jocului cu balonul rotund asupra creierului. Filmul descrie un an din viaţa echipei "Il Gabbiano", din Roma, care este alcătuită din schizofrenici şi alţi bolnavi suferind de depresie. Dr-ul Santo Rullo, prezent în film, a utilizat ani de-a rândul terapia prin fotbal. Incluzându-şi pacienţii într-un club sportiv, el a nădăjduit că, încet-încet, bolnavii se vor vindeca. Problema este, spune el (şi cam are dreptate) că maladiile mentale sunt tratate mai întotdeauna prin izolarea şi excluderea bolnavilor. Or, un sport de echipă facilitează includerea fiecărui membru într-un grup uman. Şi-acuma vă veţi întreba, desigur, aşa cum am făcut-o şi noi, dacă ideea a dat rezultate. Ei bine, da. Mulţi dintre pacienţii doctorului şi-au revenit, au reintrat în viaţa normală şi, peste toate, au hotărât să includă fotbalul în viaţa lor de zi cu zi.

Nu ne place (în schimb) că...

...dacă, aşa cum văzurăm, fotbalul poate influenţa creierul, în schimb, toate câte se petrec astăzi pe stadioanele cu două porţi ne arată că creierul nu are nici o influenţă asupra fotbalului.

Ne place că...

...în "Cotidianul", din Bucureşti, am întâlnit, sub semnătura Mirelei Băsescu, informaţia de mai jos despre atacantul englez Wayne Rooney, de la "Manchester United":

«Atacantul naţionalei Angliei şi al echipei Manchester United, Wayne Rooney, poate fi folosit în orice casă drept generator electric. Conform unui studiu dat publicităţii de către David James, cercetător în cadrul Universităţii Hallam din Sheffiled, jucătorul în vârstă de 21 de ani produce într-un sezon o energie echivalentă cu luminarea unei case timp de 90 de minute, cu funcţionarea unui televizor timp de şase ore şi jumătate şi cu fierberea unei cantităţi de apă suficiente ca toţi colegii lui de echipă să bea o ceaşcă cu ceai în ziua meciului.

Omul de ştiinţă britanic a calculat că jucătorii produc într-un meci în jur de 6.700 de kj, ceea ce este echivalentul a 1,86 kilowaţi de energie pe oră. Studiul, parte a unui program pentru atragerea atenţiei asupra exceselor utilizării energiei electrice, în contextul crizei încălzirii globale, arată că fotbaliştii reprezinta o mare sursă de energie neexploatată încă.»

Ne place că...

...Hans Mayer, noul antrenor al echipei de fotbal Hertha BSC Berlin, este gata de orice pentru a-i face pe jucători să marcheze mai multe goluri în campionat şi să scape de retrogradare. După ce a încercat fără succes ba una, ba alta, Mayer s-a hotărât să se ia după psihologul Konrad W. Sprai, autorul cărţii "Dragoste, plăcere şi frustrare" şi – în ciuda tuturor prejudecăţilor (sau chiar judecăţilor) din lumea sportului – să-i îndemne pe băieţii de la Hertha să se întâlnească, în cantonament, cu soţiile (sau ce-or fi ele) şi să... mă înţelegi. "Sexul – scrie Sprai – poate face bine unui sportiv cu probleme. Destinde şi echilibrează psihicul, dacă este copleşit de griji".

Nemţii fiind nemţi, indicaţiile lor sunt precise şi riguroase. Psihologul arată că ora cea mai potrivită pentru organizarea partidei de sex este două după-amiază.

■ **Poate nu ştiaţi ce au făcut legionarii Moţa şi Marin... Au salvat onoarea neamului românesc**

Federația și ziarul „Ziua”

În numărul trecut arătasem că în vremea din urmă la Federaţia de la Bucureşti s-a produs, ca să zicem aşa, o cotitură. Renunţând la atitudinea "diplomatică" faţă de explozia antisemită de după 1990, la rezerva şi prudenţa cam tradiţionale, conducerea Federaţiei şi – fireşte – revista "Realitatea Evreiască" au hotărât să-şi scoată mănuşile. Şi să arunce la coş tonul "moderat" (oficial, care va să zică) cu care era tratată, de regulă, neruşinarea fascistă la zi.

Primul semn în acest sens l-a furnizat mica "ediţie specială" a "Realităţii" consacrată ieşirilor binecunoscute ale lui Ion Coja.

Ulterior a apărut în presă, stârnind multe valuri, scrisoarea de mai jos adresată de Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei, d-lui Sorin Roşca-Stănescu, directorul ziarului "Ziua":

«Stimate Domnule Director

De la început, doresc să vă comunic că în calitate de cititor permanent al ziarului pe care cu onoare îl conduceți, dar și ca președinte al Federației Comunităților Evreiești din România, ca reprezentant al acestei populații în Parlamentul țării, lecturarea numărului 3831/17 ianuarie 2007 al Ediției Naționale a ziarului "Ziua" mi-a creat o puternică stare emoțională, de indignare.

Pe a doua pagină a ziarului, lecturarea textului tehnoredactat "exemplar", cu multe majuscule și cu imagini, a stârnit sentimente de tristețe, de aducere aminte a evenimentelor trăite, cu durere, în anii copilăriei și ai adolescenței mele, dar și ale altora.

În mod firesc, mi-am pus câteva întrebări:

- *De ce oare, acum, la început de nou drum al României în marea familie a Uniunii Europene, ziarul "Ziua" – preluând fără comentarii – publică extrase din comunicatul Fundației "George Manu" și din știrile Mediafax cu titlul atât de incitant "Legionarii Moța și Marin comemorați în Spania"?*
- *Cum este posibil ca ziarul "Ziua", fără să amintească nimic despre tragicul pogrom legionar de la București, din ianuarie 1941, aduce pe prim plan, în atenția cititorilor, pe legionarii Moța și Marin? Nu era oare firesc ca în ziarul dumneavoastră să se fi redat măcar, ca o știre, informații despre Adunarea de Comemorare a Martirilor Pogromului Legionar de la București, din 15 ianuarie 2007 la Templu Coral?*

Preluarea "tale quale" a celor primite de dumneavoastră de la Mediafax și de la Fundația "George Manu" nu poate fi considerată ca un semn de obiectivitate și de cunoaștere a realității românești.

Fără a intra în polemică sau a arăta detalii, trebuie să spunem:

– în deschiderea paginii cu citatul din comunicatul Fundației "George Manu" se arată: "Vasile Marin și Ion Moța ... au luptat în munți împotriva fiarei bolșevice, salvând pentru eternitate onoarea neamului nostru". Unde au murit nu se spune. Ce înțelege cititorul dintr-o primă lectură? Că cei doi și–ar fi pierdut viața în lupta dusă împotriva regimului comunist... din România, ceea ce nici pe departe nu este adevărat.

– de asemenea, precizarea din Comunicat potrivit careia legionarii Moța și Marin au murit "...în Spania, în lupta cu brigăzile comuniste", "...împotriva amenințării bolșevice", ca "o jertfă profetică", îi plasează, în mod fals, pe cei doi în contextul "gestului recent al României de a condamna în mod oficial comunismul drept un sistem și o ideologie criminală".

Publicarea, fără nici un comentariu sau explicații, de către "Ziua", a acestor afirmații dă naștere la efecte perverse, la confuzii în mintea cititorilor. Cei doi "eroi" au făcut parte din mișcarea legionară, dar acest lucru nu îi califică, în mod automat, de a fi incluși printre victimele comunismului din România. Mai mult decât atât, prezența lor acolo i-ar descalifica pe adevărații oponenți politici ai sistemului comunist din România.

Este regretabil că cititorul neavizat, din păcate astăzi aproape toată generația tânără, dar chiar și cele anterioare, știe foarte puțin despre esența mișcării legionare, care a folosit asasinatul drept mijloc legitim de a elimina adversarii săi politici – marele istoric și om politic Nicolae Iorga, premierul Armand Călinescu, importantul economist ministrul Virgil Madgearu ș.a.

În cazul pogromului legionar din ianuarie 1941, în care au murit 120 de evrei, nici măcar nu era vorba de adversari politici, ci de oameni nevinovați. Este adevărat că și eliminarea evreilor din viața economică și politică a României figura printre obiectivele mișcării legionare. Nimeni nu poate susține

Dr. Aurel Vainer

că oamenii politici asasinați de legionari, precum și victimele inocente ale pogromului (majoritatea comercianți, funcționari de stat, rabini), ar fi simpatizat sau ar fi avut de-a face cu "bolșevicii".

În finalul scrisorii mele, doresc să afirm că publicarea acestui material, fără a prezenta adevărul istoric legat de mișcarea legionară și de conducătorii ei – Corneliu Zelea Codreanu și Horia Sima, pe care articolul îi denumește "figuri emblematice ale mișcării legionare" jignește și îndurerează profund memoria evreilor, dar și pe toți cei care au luptat împotriva mișcării și ideologiei legionare.

Președinte,
Dr. Aurel Vainer, deputat»

Coadă la franzele, de la 4 dimineața

«Azi vă traduc o poveste fără nici un haz. Din limba simplă, numai oftaturi, a necăjiților lumii, în româna oficială, a justificărilor și angajamentelor. E o poveste fără nici o morală, alta decât aceea că oricât de nefericiți, singuri sau săraci ne-am crede, ne înșelăm.

Despre ultima haltă a sărăciei, nu putem spune, nici eu și nici dumneavoastră, nimic, dacă nu știm de coada la franzele. Despre ele vreau să vă vorbesc azi cu burta plină, despre pâinile milei, pentru care zeci de bătrâni se așează la rând de la 4 dimineața, ca să fie siguri că le prind. Nu e un eveniment rar, însă puțini se trezesc la ora aceea ca să-i fie martori. Nu eu, nu tu, nu el. Au făcut-o săptămâna trecută reporterii "Observatorului", colegi cu mine. Știrea e seacă: de trei ori pe săptămână, pensionarii cu pensii mai mici de două milioane de lei vin la Casa de Ajutor Reciproc să primească două franzele.

Economia e de 160 de mii de lei pe lună. Cât dați pe o cafea și-o prăjitură la Mall. Când le înghițiți, aș vrea să știți că pentru acești bani, bătrânii pe care i-am văzut la televizor bat jumătate de București, uneori pe jos.

Întrebându-se dacă ajung – nu ca noi, care trăim cu grija locului de parcare. „Ne sculăm să venim. Eu am un milion trei sute de mii de lei pensie. Sunt bolnavă de diabet. Dar totuși venim, să băgăm ceva în gură... că n-avem ce face.“ Așa spune o pensionară. Alții sunt și mai puțin norocoși ca ea: n-au decât pâinea asta pe masă. „Trăiesc cu ele o săptămână. O pâine pe zi mănânc“, spune un bărbat în vârstă, îmbrăcat în hainele cu care a trecut, cu cerbicie, și prin frigurosii ani '80. „Și dacă n-ați primi-o?“, întreabă reporterul. „Uite, colo mă duc, înaintea tramvaiului! Mai ușor!“, arată omul, dând cu blândețe din cap.»

(Dintr-un articol de Lucian Mândruță; în "Dilema veche", București 2007)

Rucsac pentru cutremur

«Un rucsac de urgență și planurile casei, ale școlii și ale cartierului în care locuiesc elevii, acestea sunt lucrurile necesare pentru a trece cu bine peste un cutremur, potrivit manualului elaborat de Ministerul Educației, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (MTCT) și Institutul de Cercetare în Construcții.

"Bagajul" trebuie să fie la îndemână, atât la școală, cât și acasă. Cel de acasă se va numi "bagaj de familie", iar cel de la școală "rucsac de urgență". Fiecare trebuie să conțină: sticle cu apă de 0,5 litri, pahare din plastic, două pachete de biscuiți, trusă de prim ajutor, săpun, prosop, șervețele, hârtie igienică, pastă de dinți, lanternă, radio, un pulover, căciulă, pelerină de ploaie, două perechi de ciorapi, două dresuri groase, două tricouri, două perechi de chiloți, un carnețel cu numere de telefon și bani. "Mama trebuie să aibă grija de cei mici, din cadrul familiei, iar tata de cei mari. Frații mai mari au grijă de surori", conform instrucțiunilor din manual. Totodată, pentru a nu intra în panică, autoritățile recomandă elevilor să numere rar până la 100.

Există în manual și câteva propuneri care par aplicabile. Atât părinții, cât și profesorii vor trebui să le arate elevilor ce zone și lucruri sunt periculoase în caz de cutremur. Astfel, părinții trebuie să identifice pericolele din casă și din apropierea ei, ca de exemplu căderea unor părți din clădiri, a obiectelor de pe clădiri, adică a antenelor. Totodată, vor trebui să fixeze toate lucrurile grele și cele care ar putea să cadă de pe pereții casei, în caz de seism. "Trebuie să stabilească un loc sigur în caz de cutremur, unde toți membrii familiei se vor întâlni", se mai precizează în manual. Cadrele didactice au obligația să informeze elevii cu privire la drumul cel mai sigur pentru a părăsi clădirea.»

(Dintr-un articol de Antoaneta Edveș; în "Cotidianul", București 2007)

Poeta Gabriela Melinescu și aventurile ei suedeze

După cum se știe, poeta Gabriela Melinescu – prietenă bună, de ani de zile cu Nichita Stănescu – a emigrat, înainte de 1989, în Suedia, măritându-se cu un cunoscut editor de la Stockholm.

Dar această transplantare din lumea lui Ceaușescu în țara vikingilor n-a fost simplă.

Extrase dintr-o convorbire a poetei cu Ovidiu Șimonca, de la "Observator Cultural":

«Care a fost declicul care v-a făcut să luați hotărârea plecării în Suedia, în 1975?

N-a fost nici un declic. Eu mă vedeam cu René (viitorul soț al poetei, **n. red.**) de cinci ani. El a venit de 18 ori în România. Chiar și serviciul suedez de securitate începuse să-și pună întrebări, de ce vine atât de des în România, cu ce scop? Poliția suedeză a fost informată și l–au chemat pentru un interogatoriu: „Pentru ce ați făcut atâtea călătorii în România?“. El a spus că este îndragostit de o femeie pe care vrea să o aduca în Suedia, după ce va avea pronunțarea divorțului. Între timp, eu am făcut cerere legală să călătoresc în străinătate. René inițiase o colecție de poeți din Estul Europei, susținută de Academia suedeză; eu l-am propus pe Nichita, care apăruse deja înainte de a ajunge eu în Suedia, au fost și cehi, și polonezi, eram și eu. Atunci am făcut cerere de plecare, cartea mea era publicată în Suedia, cu cronici foarte bune, și mi-au dat drumul, ca să se debaraseze de mine.

V-ați căsătorit în Suedia?

Da, el avusese un divorț foarte lung și, cum se face în Suedia, femeia ia tot. A fost greu.

În toți anii de dinainte de 1989, Ambasada României de la Stockholm ne-a tracasat teribil, ne-a amenințat. Vă mai spun un lucru interesant: lui René i s-a propus să devină biograful oficial al lui Ceaușescu în Suedia. A refuzat, și Securitatea a găsit pe altcineva. Acel altcineva a scris despre Ceaușescu stând la București, într-un hotel luxos, unde era mereu alimentat cu alcool. Pe gratis, timp de câteva luni.

Și Ambasada României ce greutăți vă făcea?

Ne-au spart geamurile la editură, în mai multe rânduri. Îmi telefonau și îmi spuneau că René mi-a luat mințile, că m-a rătăcit, că ar trebui să-l părăsesc. La un moment dat, Securitatea a răspândit zvonul că eu am murit pe masa de chiuretaj. Mama mea a auzit zvonul, a făcut un atac de inimă și a murit la câteva zile. Eu n-am putut să fiu la înmormântarea mamei mele. Zvonul morții mele s-a răspândit cu câteva luni înainte de căderea lui Ceaușescu.»

Italienii și țiganii

«Sub titlul "Alarma invaziei din România", cotidianul "Corriere della Sera" a preluat avertismentele primarilor italieni, care se tem că nu vor putea gestiona afluxul de imigranți români.

Ziarul a subliniat că de la 1 ianuarie cei 300.000 de români rezidenți legal în Italia au devenit cetățeni ai Uniunii Europene și nu mai au nevoie de avize pentru a munci. Faptul ca românii alcătuiesc una dintre cele mai consistente comunități străine din Italia e demonstrat și de evenimentele înregistrate de autorități în primele ore ale anului 2007, notează "Corriere della Sera": "Dacă primii născuți în 2007 la Roma și Torino sunt copiii unor cupluri de români, în Capitală, primul arestat în acest an este tot un român, un individ beat care a ultragiat câțiva carabinieri", remarcă ziarul amintit.

Înaintea aderării României la UE, „Il Giornale” a publicat un articol intitulat „150.000 de țigani sunt pregătiți să invadeze nord-vestul Italiei”. Autorul textului, Marino Smiderle, face trimitere la un material publicat de un alt ziar, „Il Gazzettino”, în care Renata Paolucci, o învățătoare care a intrat în contact cu lumea rromilor emigrați ilegal, își exprimă îngrijorarea vecină cu groaza în privința „invaziei” țiganilor.

„Deja familii întregi – femei gravide, nepoți și bunici – trăiesc de câteva săptămâni doar cu un acoperiș din cartoane deasupra capului. Am vorbit cu ei: vin din România cu mijloace proprii, cu mașini vechi. Trăiesc cum pot. Dar va fi tot mai rău. Am vorbit cu Ministerul de Interne și am făcut două calcule. Din România ar putea veni între 50.000 și 100.000 de țigani (...). Vor ochi marile orașe, dar vor trece prin Friuli și Veneto. Semnalele invaziei ţiganilor care ar trebui să ne găsească pregătiţi sunt precise”, a declarat Paolucci, citată şi de „Il Giornale”.

Presa franceză a anunţat pe un ton rezervat aderarea României la UE. Doar „Libération” a titrat tendenţios că „Bucureştiul şi Sofia se fofilează în Europa”, iar „Le Figaro” a realizat un sondaj printre cititori pe baza întrebării: „Intrarea României şi Bulgariei în UE este pozitivă?”. Din cei 9.685 de participanţi, 34% au răspuns afirmativ, iar 66% s-au exprimat negativ.»

(Dintr-un articol de Toni Dumitru; în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2007)

Vagon cursă, pe vreme de iarnă

«În ultimul vagon al cursei Adjud-Ghimeş pe vreme de iarnă. Un vânt subţire spulberă afară troienele, şi norii albi umblă încolo şi încoace, fără să-şi găsească rostul, bezmetici. Mijesc, prin fereastra aburită, satele de iarnă, pitite sub acoperişuri grele de omăt, dincolo de câmpia cu zăpadă puţină, spână. Se joacă, intens şi cu energie, cărţi. Navetiştii au pus pe genunchi paltonul cu căptuşeala ruptă a unuia dintre ei şi, cu ţigara în colţul gurii, închizând un ochi de usturimea fumului uscat, bat cărţile nou-nouţe. Aături, pe bancheta unsuroasă, ninsă prin fereastra care nu se poate închide, pentru că i-a fost furat mânerul, moţăie, cu ţigara aprinsă în colţul gurii, un tip între două vârste. Ori de câte ori trenul frânează brusc, dă să cadă înainte, chiar porneşte greoi, tăind cu umărul aerul asudat, dar trenul lunecă acum lin. Şi el îşi revine, aşezându-se uşor cu spatele de banchetă. Cei ce joacă cărţi au încheiat o partidă, scor 10-7 pentru cei de pe bancheta mea, şi acum împart cărţile pentru alta, la fel de placidă ca şi cea dinainte. Tânărul blond, cu obrazul rotund, din faţa mea, s-a lăsat într-o rână, ca într-un fotoliu, şi privind mijit prin fumul de ţigară, umblă molcom cu dreptunghiurile de carton lucioase şi pestriţe, ca nişte petece rupte dintr-un tapet. Vine controlorul, bună ziua, biletele, vă rog!, mă vede, cine o fi tipul ăla care citeşte? Ar putea fi un controlor deghizat într-un călător paşnic, şi biletele, vă rog!, se face că nu-i cunoaşte pe înfocaţii jucători de cărţi, care mormăie cu gândul într-altă parte, avem abonamente, ia să vă vad abonamentele, zice controlorul, din nou cu ochii pe insul în costum maro care citeşte netulburat, mai mult ca sigur un controlor dintre ăia mari, care au timp să citească, ce le pasă lor, şi respectivii, navetiştii, trag de prin buzunare abonamentele lor ferfeniţă, aratându-le pe o parte şi pe alta, nu prea supăraţi: joacă mai departe cărţi şi îşi iau abonamentele cu o mână, dar cu cealaltă ţinând cărţile sus, răsfirate ca un evantai. Între timp, trenul s-a oprit şi nu dă semne că o va lua din loc curând. Explicabil. Cineva a furat o porţiune de şină ferată, s-o pună la coteţul porcilor.»

(Dintr-un articol de In Cristoiu; în 7 plus", Bucureşti 2007)

Ştiţi cine îi judecă azi pe asasinii lui Gh. (Babu) Ursu? N-o să credeţi. Fiindcă-i prea cu ochi şi cu sprâncene

«Vă mai amintiţi de personajul principal al romanului lui C. Ţoiu "Galeria cu viţă sălbatică"? De acel tânăr care se trezeşte anchetat de Securitate pentru că ţinea jurnal intim? Ei bine, e puţin probabil ca autorul romanului să fi bănuit că realitatea "epocii de aur" îi va oferi o confirmare tragică a întâmplării eroului său. Confirmarea a adus-o Gheorghe Ursu care a fost asasinat în închisoare pentru incredibilul motiv că a notat într-un jurnal păreri despre cărţi, filme şi oameni. Mai ales despre filme. Ursu era un cinefil. Două colege de birou care voiau să se afirme au observat unde îşi ţinea caietele de însemnări şi le–au predat Securităţii. De aici a început totul. E imposibil să înţelegem azi (dar oare ieri nţelegeam?) cum poate fi anchetat, arestat şi ucis un om numai fiindcă îşi nota impresiile într-un caiet de uz propriu, aşadar fără caracter public. ... Publicistul Gabriel Andreescu revine asupra tragediei lui Ursu cu unele informaţii referitoare la procesul asasinilor lui. Aflăm că tribunalul le-a acordat acestora de mai multe ori suspendarea pedepsei pentru motive medicale. Procurorul care a instrumentat cazul se nimereşte (!) să fie acelaşi care l-a condamnat pe vremuri pe Ursu. Dreptate cu ochi şi cu sprâncene, cum se spune. Criminalii, liberi, nu par a suferi de ceva. Când n-au vrut, n-au putut fi găsiţi de poliţie. Când au fost găsiţi, au fost lăsaţi să se bucure de viaţa la ţară, unde aveau viluţe cochete. Acum instanţa supremă (nu uitaţi! preşedinta completului se numeşte Margareta Teodorescu) refuză să o asculte pe avocata fiului lui Ursu care a solicitat să nu mai fie prelungită suspendarea pedepselor. Nu vrea s-o asculte. Pur şi simplu. Fără explicaţii inutile într-o justiţie tot mai departe de standardele occidentale.»

(Din "România literară", Bucureşti 2007)

„Povestea poveştilor” de Creangă în ediţie trilingvă

«„Povestea poveştilor“, „o capodoperă a erotismului comic“, după cum apreciază Gabriel Liiceanu, a apărut în ediţie trilingvă, română, franceză şi engleză, însoţită de desenele sugestive ale pictorului Ioan Iacob.

Textul lui Creangă a fost tradus în engleză de Alistair Ian Blyth, absolvent de Cambridge, excelent cunoscător al limbii române, iar în franceză de Marie-France Ionesco, fiica lui Eugène Ionesco, „minuţioasă ca un bijutier în a şlefui fiecare cuvânt“, după cum au declarat editorii. Pictorul Ioan Iacob, stabilit în Germania, a reuşit să „re-povestească“ opera cu imagini diferite pentru fiecare dintre cele trei variante: română, engleză şi franceză.

Potrivit editorilor, Alistair Ian Blyth nu a utilizat în traducerea sa nici un cuvânt din engleza modernă, iar Marie-France Ionesco a optat şi ea pentru „franceza lui La Fontaine.“

„Boccaccio însuşi ar fi pălit de invidie dacă ar fi putut să citească această poveste“, e de părere Gabriel Liiceanu, directorul Editurii Humanitas.

"Am crezut întotdeauna că, dintr-o pudoare greşit înţeleasă, noi n-am ştiut să ne bucurăm de una dintre capodoperele prozei noastre comico-erotice. Iată de ce am socotit că a readuce în atenţia lumii această "Poveste a poveştilor", pe care Creangă n-a îndrăznit să o citească la "Junimea" decât în absenţa lui Titu Maiorescu, va fi un prilej de încântare. Adaugând ediţiei româneşti versiunile franceză, Marie-France Ionesco, şi engleză, Alistair Ian Blyth, şi însoţind fiecare pagină de ilustraţiile unui pictor de origine română extrem de bine cotat în Occident, Ioan Iacob, am dorit să creăm un obiect-cadou care să facă cunoscută "Povestea" lui Creangă în cât mai multe ţări“, a mai declarat Gabriel Liiceanu.»

(Dintr-un articol de Gabriela Lupu; în "Cotidianul", Buc. 2007)

Biserica și sex-shopul

«Elena Lupu, patroana sex-shopului din localitatea nemţeană Horia, a protestat recent deoarece nici un preot nu i-a mai trecut pragul nici de sărbători şi nici cu altă ocazie. Ea a spus că a cerut părerea şi altor feţe bisericeşti şi chiar a făcut o plângere la Patriarhie pe această tema, informează RomNET.

"Eu cred că magazinul şi afacerea asta nu au nici o legătură cu credinţa în Dumnezeu. Eu sunt o persoană credincioasa şi simt lipsa unui preot care să-mi treacă pragul, măcar în preajma sărbătorilor. Plătesc anual contribuţia la biserică şi noi ţinem de Biserica Armenească din Roman. Preotul Ionel Doru de acolo, de când am deschis magazinul sex-shop, nu a mai venit să ceară bani pentru contribuţie şi nici nu a mai venit la sfinţit, aşa cum se face de sărbători. Eu consider că trebuia să vină şi să-şi faca datoria, mai ales că la noi sunt copii care trebuie împărtăşiţi şi afacerea noastră nu are nicio treabă cu casa. Nu este o lege în lume care să interzică vânzarea acestor produse. Mulţi alţi preoţi au spus că afacerea familiei mele nu are legătură cu noi, persoanele", a declarat Elena Lupu. Oamenii din partea locului au păreri diferite, dar, în general, ei nu văd ce legătură are o afacere cu credinţa. Vasile Miron, exarh în cadrul Episcopiei Romanului, nu crede că este bine ca o casă să fie ocolită din aceste motive şi că preotul trebuie să meargă să citească rugăciunile în orice caz, nu să-i evite pe oameni, pentru că este păcat. Reamintim că în comuna Horia, la ieşirea din sat, pe marginea drumului E85, la parterul unui restaurant, a apărut un sex-shop iar "gurile rele" din partea locului spun că preoţii ocolesc familia care a lansat afacerea, deoarece mai multe femei din comună s-au plâns feţelor bisericeşti că bărbaţii lor sunt "momiţi" să cadă în păcat după ce trec pragul acestui exotic magazin.»

(Din ziarul "7 plus", Buc. 2007)

Presa, a patra putere în stat? Ași, de unde! Puterea nr. 1 (cam așa cum se întâmplă și prin anumite țări mai calde)

«România e de multe ori un caz particular. Nu face excepţie nici în ceea ce priveşte presa. La începutul anului 1990, imediat după Revoluţie, când instituţiile statului, debile sau inexistente, nu puteau asigura echilibrul social, românii au căutat un punct de sprijin în presa tipărită. Luni de zile, poate chiar câţiva ani, ziare precum "România liberă" sau "Adevărul" au înregistrat tiraje zilnice de milioane de exemplare, lucru aproape inimaginabil astăzi. Cozile la carne de pe vremea lui Ceauşescu au fost înlocuite o bună perioadă de timp cu şiruri lungi de oameni care aşteptau în faţa tonetelor de ziare să-şi ia raţia zilnică de informare. Un fenomen, probabil, irepetabil. După cum irepetabilă este şi isprava de a avea în România singura revoluţie televizată din lume. Învestind mass-media – încă din primele zile ale erei post-Ceauşescu – cu o încredere supremă, s-au petrecut două fenomene nefericite: unii au ajuns să ia de bună sintagma „presa – a patra putere în stat“, iar alţii, prin ricoşeu, au început să se considere buricul pământului şi adevăraţii conducători ai României, deşi n-aveau nici un fel de legitimitate electorală, ci doar un birou de director de ziar.

Prin urmare, în loc să apeleze la instituţiile statului care le-ar fi putut rezolva, cel puţin teoretic, o bună parte din probleme, mulţi români au făcut apel la presă. Ziarele şi, mai apoi, televiziunile au fost rugate, mandatate sau chiar somate să se ocupe de rezolvarea problemei securiştilor, a adevărului despre Revoluţie, a conturilor lui Ceauşescu, a restituirii proprietăţilor, a privatizărilor etc. Statul român, debil, nevolnic, nearticulat, fără instituţii puternice, a rămas pe locul doi, acceptînd presiunea de tip *media* dublată de presiunea străzii. Pentru mulţi români, presa a căpătat imaginea celei de-a patra puteri în stat. Unii purtători de legitimaţii de presă au început să rostească apăsat o ierarhie şi mai curajoasă în care presa ocupa *primul loc* în ordinea puterilor statului. Şi aşa, a mai apărut un fenomen: ziaristul atotputernic, personajul demiurgic în stare să rezolve, dintr-o lovitură de condei sau dintr-o apariţie televizată, mai toate problemele României. La început erau doar jurnalişti cu notorietate, din poziţia de directori de ziar. Apoi au devenit comentatori, analişti, analişti politici şi, în sfârşit, analiştii neamului. Dezvoltarea staţiilor TV i-a scutit de aşteptarea ediţiei de a doua zi. Acum spun rapid, fără răgaz. Orice s-ar întâmpla, ei dau impresia că ştiu tot, că nimic nu-i poate lua prin surprindere.

Vai celor care-şi închipuie că există presă liberă într-o ţară dominată mediatic de asemenea personaje! Vai celor care trăiesc cu iluzia că onestitatea, deontologia jurnalistică şi grija pentru omul simplu se confundă cu cei care apar la televizor vorbind despre toate acestea într-o geacă simplă sau lăudându-şi vederile de stânga!»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Cancanuri...

...din şi despre lumea vedetelor de toată mâna aflăm din VIP, precum şi din mai toate ziarele care se respectă.

Andreea Bălan

■ Se pare că bătaia (sau, mai pe româneşte, *caftul*) este la ordinea zilei. După ce, aşa cum anunţasem în numărul trecut, toată presa vorbise despre faptul că cele două super-staruri ale televiziunii române, Mihaela Rădulescu şi Andreea Marin, s-au bătut... cu maioneză (ştire pe care sus-numitele s-au grăbit să o dezmintă), acum cântăreaţa **Andreea Bălan** susţine, se pare cu martori, că a primit doi pumni în faţă (voiam să spunem la moacă) de la numitul Sabin Ivanof, om de afaceri şi iubitul Simonei Pătruleasa, de la TV. Motivul: Andreea Bălan şi-ar fi parcat maşina pe locul afaceristului, undeva în cartierul Dorobanţi. În plus, agresorul a înjurat-o de mamă. Aşa cum citim în "Gardianul", actriţa a depus o plângere la poliţie, declarând că vrea să-l vadă pe Ivanof după gratii.

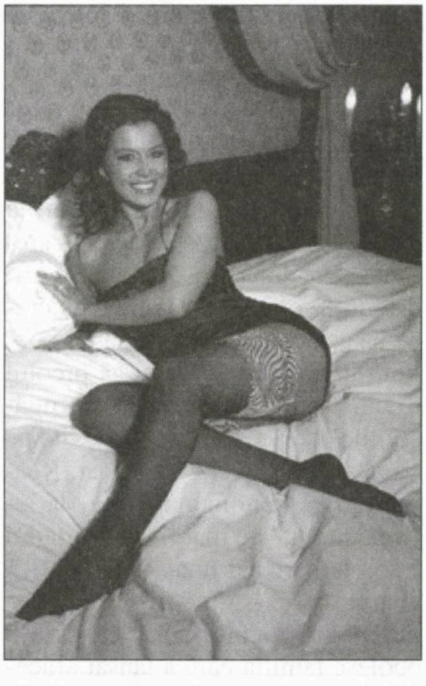

Simona Pătruleasa: mai potoleşte-l, dragă, pe nea' Ivanof ăsta!

■ O bătaie mai puţin obişnuită a avut loc la New York. Ea a avut ca protagonişti (de fapt, protagoniste) pe celebrul manechin Naomi Campbell şi românca **Gabriela Gibson,** fostă angajată a vestitului top-model negru. Gabriela Gibson susţine că a fost maltratată de fosta ei patroană care a jignit-o crunt, numind-o "româncă proastă". Procesul se judecă la un tribunal din Manhattan.

Gabriela Gibson

■ Asta nu înseamnă, însă, că dacă daţi nas în nas cu un V.I.P. care umblă în baston sau cu mâna în ghips, trebuie să trageţi în mod automat concluzia că personajul respectiv a fost bătut măr, noaptea pe la trei, de un coleg de meserie. Cântăreţul **Dan Bittman** poate de-

Dan Bittman

pune mărturie în această privinţă. Nu de mult, el a suferit un accident stupid (din acelea despre care suntem preveniţi la "Horoscop"), căzând de pe scară şi fracturându-şi mâna stângă şi piramida nazală. El a umblat câtăva vreme cu mâna-n ghips, dar nevrând să renunţe la un concert, şi-a scos cu de la sine putere ghipsul, considerând că "las-că mă descurc eu". Nu s-a descurcat. El a avut mari dureri, drept care medicii, după ce au strigat la el că este inconştient, i-au pus din nou mâna în ghips. Până la vindecarea fracturii.

■ Cunoscut ca solist vocal, ghitarist, compozitor şi pilon al trupei "Divertis", **Ioan Gyuri Pascu** are mai multe corzi la arcul său. Aşa cum aflăm dintr-o convorbire cu Anca Nicoleanu, de la "Cotidianul". Extrase:

«Strungar, profesor de română, actor, compozitor de film şi teatru, solist vocal, chitarist, producător, autor de poveşti. Nu e obositor?

Ăsta a fost norocul meu, că am ştiut de mic ce vreau să fac şi de aia nici nu mi-e greu. Anul trecut mi-a apărut şi prima carte, „În căutarea Armoniei", o culegere de cugetări. Va apărea a doua, „Gândirea, copilul realitaţii şi creatorul iluziei", cu şase eseuri şi o povestioară despre gândire şi gânduri. De asemenea, se va lansa şi cartea de interviuri cu Dalai Lama, făcută de un ziarist francez, pe care am tradus-o.

Deci eşti şi traducător.

Am tradus prima carte anul trecut, „Karma de fiecare zi", de Carmen Harra, care nu e altcineva decât Carmen Mureşan, fosta solistă de la Trio Expres. E psihoterapeut în America.

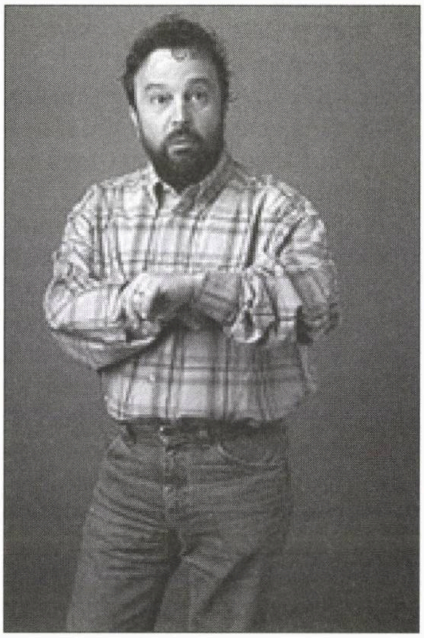

Ioan Gyuri Pascu

Crezi în Karma, în soartă?

Karma nu-i soartă, deşi multă lume crede asta. Karma nu ţine doar de filozofia orientală. Şi la noi, la creştini, se vorbeşte despre asta când se spune „cum îţi aşterni, aşa dormi". Karma e consecinţa acţiunilor noastre. Venim cu ea, de la generaţiile trecute, şi o creăm în fiecare zi, făcându-ne-o mai bună sau mai rea, după cum ne comportăm.

Ai premoniţii?

Când urmează să aibă loc un cutremur, am o stare de sfârşeală, nu mai aud nimic în jurul meu pentru 15-20 de minute. Le simt, dar din păcate nu le pot localiza, atunci poate aş putea să ajut. Mai păţesc aşa când urmează să se schimbe brusc vremea.

Îţi dezvolţi aceste calităţi?

Bineînţeles. Toată lumea şi le poate dezvolta, toata lumea are aceleaşi capacităţi.

Dar multora le e frică...

Şi eu lucrez de ani buni cu fricile mele. Încă mai am frică de întuneric. Mi-am învins frica de câini, de înălţime... Prima treaptă e curajul de a te cunoaşte. După aceea, poţi să-ţi dai seama că de fapt nu există un om mai cu moţ.»

■ **Horia Şerbănescu...** Îţi mai aduci aminte, doamnă? Alcătuise, pe vremuri, împreună cu Radu Zaharescu, unul din cele mai bune cupluri de comici din epoca post Stroe şi Vasilache. De la o vreme, însă, nu mai apare la televizor. Dar admiratorii săi nu l-au uitat. Ziarista Dana Andronie, de la "Jurnalul Naţional", l-a vizitat de curând cu reportofonul. Extrase:

«**Jurnalul Naţional:** *Mai ţineţi minte vreun moment plăcut din cariera dumneavoastră?*

Horia Şerbănescu: La Restau-

Horia Şerbănesu

rantul Minerva din Craiova, un admirator înfocat a dat bacşiş chelnerului ca să-i dea o masă lângă mine. Mi-a oferit şi o sticlă de şampanie...

Vă e frică de ceva?

De toate. Dar cel mai rău mi-e frică să nu mă prostesc la bătrâneţe. Sper să nu se întample. Vorba lui Anton Pann, "când esti mort, eşti mort până la Înviere. Când eşti prost, eşti prost pentru totdeauna!".

Idolii scenei din vremea dumneavoastră...?

Ţinând seama că trebuie s-o iau de la paşopt, nu poate fi vorba despre vremea mea, poate despre vremurile mele (râde). Pe idoli îi puteai număra pe degetele de la o mână: George Vraca şi Ion Iancovescu. Iar bărbaţii oftau după Elvira Godeanu sau Mimi Botta.

Cum erau onorariile de la teatru de altădată?

Ceream 100 de mii de lei, îmi oferea 10 mii, ne înţelegeam la 15 mii şi povesteam tuturor că am 50 de mii.

Cine v-au fost părinţi spirituali?

Am avut trei: George Timică, Ion Iancovescu şi fiul meu, Mugur, care atunci când a plecat din ţară m-a întrebat: Ce vrei să fac aici? Să ajung ca tine?

Sunteţi cel mai în măsură să vorbiţi despre Ora Veselă...

A fost creată şi transmisă în eter de un mare actor al Teatrului Naţional, Ion Manu. Indiferent cum s-a numit de-a lungul vremurilor, Unda Vesela, Radio Magazin, Emisiunea de satiră şi umor, Ora veselă n-a fost veselă întotdeauna. Acum vreo 30 de ani, pentru o aşa-zisă greşeala dintr-un cuplet a fost dată afară întreaga redacţie. Astăzi nu ştiu să se fi gresit cu ceva, dar Unda respectivă nu mai e veselă, nici măcar bosumflată! A fost desfiinţată cu totul. Nu cunosc motivele şi nici nu sunt în măsura să comentez. Îl las pe Molière s-o facă: "Bate-mă, dar lasă-mă să râd!".

Care-i starea actuală a umorului la români?

Este admirabilă şi deplorabilă. Aplauzele mele de meseriaş bătrân pentru Stela Popescu, Alexandru Arşinel, Nae Lăzărescu, Vasile Muraru, Nicu Constantin, Cristina Stamate şi încă câţiva care nu-mi vin în minte acum. Îi felicit pe cei de la grupul Divertis, la care râd din toată inima care mi-a mai rămas. În ceea ce priveşte partea deplorabilă, am văzut la televizor un moment de aşa-zisă comedie care era atât de veselă ca o aleluia la Sfânta Vineri. Se practică un umor de proastă calitate. Este o mare batjocură la adresa spectatorului. Parcă am fi cu toţii obsedaţi sexual...

Ce este de făcut?

Ar trebui înfiinţat un Oficiu pentru Protecţia Spectatorului.»

O lămurire

Precum se ştie, revista noastră apare o dată pe lună, iar într–o lună, la noi, în Israel, cel puţin, se întâmplă multe – şi bune, şi mai puţin bune.

De la un număr din "Minimum", în care a apărut o reclamă a teatrului "Idişpil", la alt număr, regretatul actor Carol Marcovici a încetat din viaţă. Decesul lui a survenit însă când revista cu reclama teatrului "Idişpil" era deja la tipar.

Aşa se face că şi a doua oară reclama a apărut cu Carol Marcovici în text.

Un cititor pe care îl stimăm, s-a mirat şi ne-a sesizat. Sperăm că după această lămurire el s-a lămurit că nu a fost o greşeală, ci o întâmplare nefastă pe care o regretăm.

Deces

Dumitru Chesa, actor la Teatrul de comedie din Bucureşti.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE ● ACUPUNCTURĂ ● PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine • Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate • Insomnii • Impotenţă •
• Prostată • Diabet • Colesterol • Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate • Întreruperea fumatului •

☎ 08/941-4254, 08/945-6135

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Broadway, Off Broadway și Off, Off, Broadway

Ca de obicei în această perioadă a anului, împreună cu câțiva prieteni, părăsesc New-Yorkul și mă refugiez într-o insulă din Marea Caraibelor. Nu la unul dintre hotelurile-cazino ce abundă în capitalele înțesate cu vilegiaturiști, ci într-un sat uitat de lume, unde mâncarea e proastă și băutura scumpă, dar unde plaja e goală, marea liniștită și vremea ideală. Aici jucăm rolul lui Robinson Crusoe, arareori purtăm mai mult decât costumele de baie, iar principala ocupație între două băi în mare este lectura unor cărți ale căror titluri ne-ar fi rușine să le menționăm în restul anului. Totul este ideal, dar în ultimele două zile începe un fel de "mâncărime" provocată de lipsa "cetății" și a doua zi după ce ne-am întors în iarna new-yorkeză începem să cercetăm cu înfrigurare ziarele și revistele, internetul și radioul, în căutarea "activităților culturale" de care am fost parcă lipsiți o veșnicie.

Nu, n-aș vrea să insinuez că n–am putea trăi zece zile fără a ne desfăta în raiul intelectual manhattanez. Situația se datorează unor împrejurări obiective. Într-adevăr, orașul dintre Hudson și East River devine practic inaccesibil, sau accesibil cu mare greutate, începând cu sfârșitul lunii octombrie. Atunci are loc sărbătoarea de Halloween. Orașul este pavoazat pentru ocazie, vârful lui Empire State Building este luminat în culorile roșu și negru, specifice sărbătorii, homosexualii defilează în costume deocheate pe străzi, balurile cu vampiri, dragoni, diavoli și alte creaturi menite să te îngrozească se țin lanț, lumea bea, copiii urlă, iar tineretul se destrăbălează precum romanii înainte de prăbușirea imperiului.

Cu alte cuvinte… greu de gustat un concert de Bach!

Nici nu se termină bine acest eveniment că încep pregătirile, în special comerciale, pentru "sărbătoarea curcanului" – Thanksgiving. Este singura sărbătoare anuală în care oamenii se bucură de patru zile libere la rând. Ultima joi a lunii noiembrie este sărbătoarea în sine, Thanksgiving Day, o zi în care americanii sărbătoresc aniversarea primei recolte, a primei cine luate pe pământul american de primii pelerini sosiți aici.

Vinerea ce urmează este "ziua de după Thanksgiving", iar apoi e sâmbătă și duminică. Cele patru zile libere constituie un prilej pentru americanii veșnic grăbiți, veșnic schimbători de adresă și de servici, să se întoarcă temporar acasă, la părinți, la rude, să organizeze mese sărbătoreșri în sânul familiei, unde curcanul nu lipsește niciodată de pe masă.

Această forfotă de dimensiuni naționale produce pe șosele, ca și în spațiul aerian, cel mai mare trafic din cursul anului. Empire State Building trece la culorile oranj și negru.

De prisos să adaug, deplasarea la un teatru sau la un concert în această perioadă devine un coșmar.

Dar sărbătoarea de Thanksgiving mai înseamnă ceva: este ziua când se declanșează în mod oficial (nu glumesc, deoarece *media* are grijă să repete aceasta cu frecvența acului minutar de la ceas) a sezonului de Crăciun. Empire State Building devine colorat în roșu și verde. Cu acest prilej, posturile de radio, indiferent de orientarea lor politică sau de genul de emisiuni în care s-au specializat, trec la o campanie sălbatecă având drept scop să nu permită un minut ascultătorului să uite că în mai puțin de o lună trebuie să-și cumpere pom de Crăciun, cadouri pentru familie, prieteni, colegi etc., să facă vizite la magazinele tradiționale, să trimită felicitări etc.

Orașul cade pradă texanilor, georgienilor, nebraskezilor, precum și altor locuitori ai celor 50 de state americane care au bani și noroc să găsească o cameră liberă în orașul "stea" a națiunii – New-Yorkul.

New-Yorkul este mereu "călcat" de turiști. Vara sunt japonezii și ceilalți vizitatori de peste mări, dar cum stagiunea de spectacole este închisă, new-yorkezul nu este deranjat în activitățile sale culturale. Toamna și iarna însă, aceste evenimente sărbătorești, deși, desigur, dau un aspect feeric orașului, sunt de natură să îngreuieze accesul cetățeanului local la propria lui cetate.

Abia în cea de-a doua săptămână a lui ianuarie (și nici o secundă mai devreme), new-yorkezul pune din nou stăpânire pe minunatul său oraș. Febra nu constă în a găsi un eveniment cultural interesant, ci în a hotărî la ce să te duci mai întâi. Timpul, întotdeauna limitat de ocupații prozaice, cum ar fi serviciul, obligațiile familiale sau sociale, posibila convocare la tribunal dacă ai fost numit într-un juriu, nu permite participarea la atâtea evenimente câte ai dori. Și astfel începe cu adevărat "corvoada" de a alege dintre toate posibilitățile. În rândurile de mai jos, las la latitudinea cititorului să aprobe sau să contrazică această "plângere".

Teatrul este, fără îndoială, sursa cea mai generoasă de delectare culturală în New York. În timpul stagiunii (15 septembrie-15 iunie) funcţionează zilnic aproximativ 225 de săli de teatru numai în Manhattan.

Teatrul american a început destul de târziu, după sosirea olandezilor în 1624 în oraşul botezat de ei New Amsterdam şi rebotezat New York de către englezi la sosirea acestora, 40 de ani mai târziu. În 1696, la cafeneaua "Armele Regelui" are loc primul spectacol de amatori pe Broadway, în 1732 are loc primul spectacol cu artişti profesionişti, iar abia în 1750 se joacă "Richard al III-lea". New-Yorkul avea 10.000 de locuitori şi un singur teatru. În 1798 se construieşte prima *super-sală* de teatru: "Park Theatre", care poate găzdui 2.000 de spectatori, este decorat cu eleganţă şi are perdele şi candelabre dintre cele mai scumpe. Costul construcţiei: 30.000 de dolari. Costul unui bilet de intrare: 50 de cenţi.

N-a trecut mult şi sălile de spectacole "cu balcon" s-au înmulţit. Într-un oraş în care poliţia era deficitară în materie de personal, balcoanele serveau aproape oficial drept localuri de prostituţie. Încasările erau importante, iar patronii construiau din ce în ce mai multe asemenea săli.

Obiceiul de a se intona imnul naţional înaintea ridicării cortinei se menţine până azi, iar momentul este respectat din staluri până în balcoane. Americanul se ridică respectuos în picioare, duce mâna dreaptă la inimă şi se simte, pentru un minut, patriot. La frecventele concerte simfonice prilejuite de vizitele filarmonicii israeliene, desfăşurate fie la sala principală a filarmonicii New York, Avery Fisher Hall, fie la faimoasa Carnegie Hall, răsună şi Hatikva, imediat după imnul american.

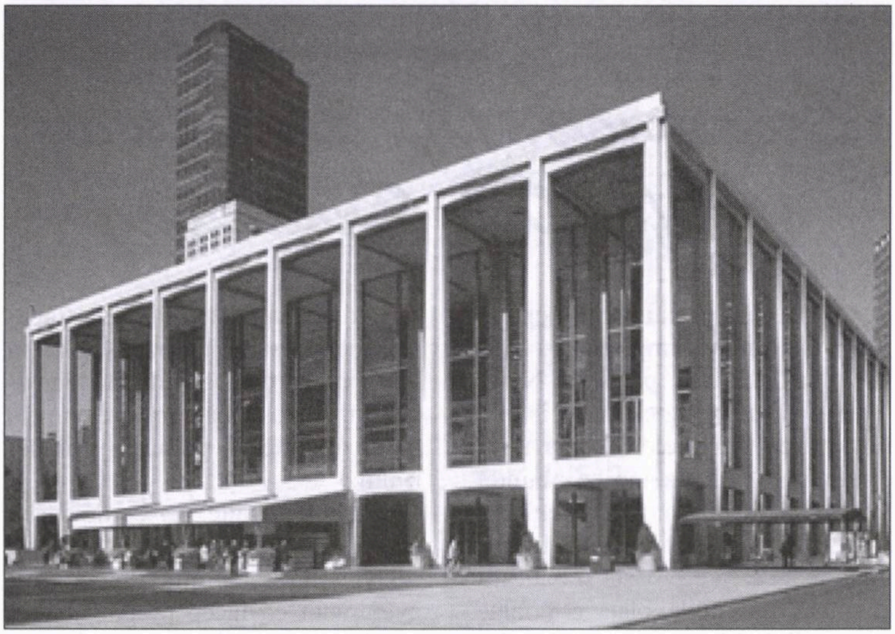

Avery Fisher Hall

Seară de seară, cele 65 de teatre de pe Broadway prezintă în special spectacole muzicale, dar şi noile montări dramatice, fie în premieră, fie în reluare, fie cu actori faimoşi, fie cu noi talente. Onoarea de a urca pe scenă pe Broadway este visul oricărui actor, indiferent cât de faimos s-a dovedit în alte roluri din filme sau la televiziune.

Musical-uri ca "Fantoma de la Operă", "A Chorus Line", "Beauty and the Beast", "Grease", "Chicago", "Mizerabilii", "Mamma Mia", "Mary Poppins", "Producătorii" şi altele sunt prezentate în permanenţă pe Broadway. Unele se află pe afiş în prezenta montare de peste zece ani, iar sălile sunt pline, în pofida preţului piperat (în jur de 80 de dolari) al biletului.

În afara Broadway-ului, peste cincizeci de săli de teatru, răspândite în Manhattan, prezintă piese din categoria "Off Broadway". Calitatea spectacolelor nu este mai prejos decât a celor de pe Broadway. Numai sălile sunt mai puţin celebre, actorii plătiţi mai puţin şi în consecinţă preţul de intrare este mai mic.

În fine, cea de a treia categorie este spectacolul de gen "Off, Off Broadway". Acestea sunt un fel de spectacole de atelier, cu un repertoriu extrem de variat, de la operă la comedie, de la modern la clasic sau la interpretări moderne ale clasicului. Este poate cea mai interesantă şi desigur cea mai convenabilă din punct de vedere bănesc dintre manifestările teatrale new-yorkeze. Se joacă "Regele Lear" sau "Traviata", un burlesc cu titlul "Le Scandal", "Electra", "Visul unei nopţi de vară", "Omagiu lui Primo Levy", "O parodie despre Bush şi Sushi", un spectacol muzical bazat pe "Importanţa de a fi onest" după Oscar Wilde, o piesă rară de Tennessee Williams – "Bara dintr-un hotel din Tokyo" – şi alte numeroase spectacole care se desfăşoară seară de seară în cele nouăzeci şi una de săli din categoria "Off, Off".

Apoi mai este Opera Metropolitană, care în stagiunea aceasta prezintă în clădirea împodobită cu frescele lui Chagall obişnuitele "Rigoletto", "Bărbierul din Sevilla", "Maeştrii cântăreţi din Nürenberg", "Julius Cesar", "Idomeneo", "Tosca", "Madame Butterfly" şi alte zece opere cunoscute dar şi noutăţi ca "Primul împărat" de Tan Dun, venită din China, "Elena din Egipt" de Richard Strauss sau lucrarea lui John Adams, "Nixon în China".

La Filarmonică au apărut, între alţii, Riccardo Muti, de la Scala din Milano, Radu Lupu, Zubin Mehta cu Filarmonica din Israel şi Kurt Mazur. Repertoriul este variat. Un omagiu lui Toscanini va ocupa câteva seri, apoi vom asculta ultimele concerte din cadrul aniversării lui Mozart şi o noutate la Filarmonică: "My Fair Lady".

Ar mai fi de amintit Teatrul de Operetă, concertele de jazz, spectacolele de cabaret şi spectacolele muzicale, ţinute seara târziu (după ora 10 seara) în mici săli particulare instalate de obicei în vârful zgârie-norilor, unde arta este savurată în prezenţa stelelor ce strălucesc în vecinătate, prin geamuri.

Apoi mai sunt muzeele, care pun la dispoziţie săli speciale pentru reprezentaţii dramatice sau muzicale.

Din păcate spaţiul alocat acestei corespondenţe nu permite enumerarea tuturor evenimentelor legate de scenă, cum ar fi muzeele, expoziţiile de artă, cluburile şi institutele culturale internaţionale.

Desigur nu lipsesc temele, autorii şi interpreţii evrei. À propos de asta, recent, la Consulatul României din Manhattan, am avut plăcerea de a fi prezentat actorului Gheorghe Dinică, venit într-o scurtă vizită la New York. Când mi-am spus numele, Dinică a observat:

– Mi-e cunoscut numele dumitale. Mi se pare că scrii la revista lui Mirodan.

– Da, este adevărat, i-am răspuns.

– Îmi amintesc, a continuat actorul, că odată, când fusesem în Israel, Mirodan m-a rugat: "Ghiţă, spune şi tu un banc...". I-am răspuns că de când aţi plecat voi, evreii, din România, au dispărut şi bancurile.

Mă gândeam la faptul că New-Yorkul, fiind gazda a peste două milioane de evrei, nu duce lipsă de bancuri şi cu atât mai puţin de spectacole de umor.

Câteva exemple: un spectacol pe Broadway cu piesa lui Patrick Marber, "Howard Katz", care-l readuce în scenă pe actorul englez Alfred Molina, cunoscut din cele peste 100 de roluri jucate în ultimii 20 de ani pe scenă, în film şi pe micul ecran. "Howard Katz" este un fel de "Scripcarul pe acoperiş" cu acţiunea petrecându-se în zilele noastre, dar nu în ştetl-ul Anatevka ci undeva la Hollywood.

ROUNDABOUT
THEATRE COMPANY

Alfred Molina (stânga)
şi Patrick Marber

De altfel, Alfred Molina a interpretat recent pe Broadway rolul lui Tevie Lăptarul.

Primăvara aceasta revine pe Broadway popularul actor de comedie evreiască Jackie Mason. Născut într-o familie de rabini, el însuşi devenit rabin, Mason renunţă la funcţie după numai trei ani de practică şi devine comedian, cu scuza, azi celebră: "Cineva trebuie să hrănească familia".

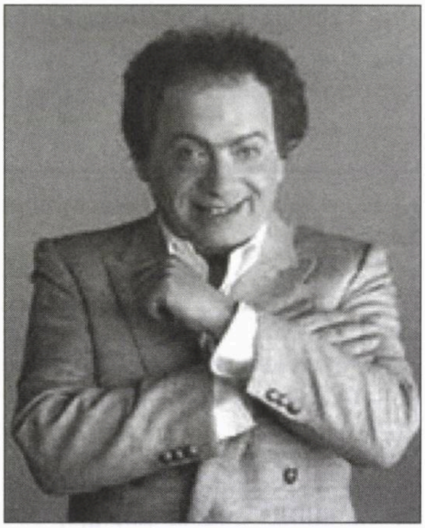

Jackie Mason

Distins cu multe premii Tony, Emmy, Grammy şi altele mai puţin răsunătoare, Mason, o vedetă a Broadway-ului, este o prezenţă continuă de peste 40 de ani în lumea teatrului comic new-yorkez.

"Un evreu creşte în Brooklyn" de Jake Ehrenreich face săli pline până la refuz, înfăţişând viaţa unui tânăr evreu născut în Brooklyn într-o familie de supravieţuitori ai Holocaustului. Umorul constă în încercările eroului principal de a deveni "american" în pofida educaţiei primite de la părinţii săi, care nu înţeleg nici baseball-ul, nici rock-and-roll-ul.

"Mama mea e evreică, tatăl italian, iar eu sunt în terapie" de Simon Salzman face mare succes cu reţeta, plină de bun simţ de altfel: o parte lasagna, o parte kreplach şi două părţi medicamentul Prozac!

Ar mai fi "Jewtopia", de Sam Wolfson, o comedie spumoasă, în competiţie cu piesele lui Mel Brooks şi Neil Simon, dar e cazul să sfârşesc odată şi să încerc să fac rost de bilete.

Ing. THEODOR TOIVI - Haifa

Baltimore

Nu e New York. Nici Washington. Nici Los Angeles. Nici Miami. Nici Las Vegas.

Pe scurt, nu este un oraş vedetă. Dar, vă asigur, merită toată atenţia.

Înainte de prima decolare spre *States* (cum zic snobii Americii de Nord), şeful - mai familiarizat cu starea de lucruri din democraţia transoceanică - mă sfătuieşte să am întotdeana în buzunar 2-3 dolari pentru cineva care solicită un mic ajutor, ca să nu zic altfel...

Un coleg din est care aştepta pe culoar, mă întreabă într-un simulacru de idiş: Ce faci mă, pleci în Amerike ?

◆

Aterizăm în fine pe BWA (Baltimore-Washington Airport), ne instalăm în Ford Mustang-ul asigurat de employer şi în minutele următoare în faţa noastră se desfăşoară peisajul împădurit traversat de autostrada 95, care leagă capitala Statelor Unite cu oraşul Baltimore.

Încep să mă aclimatizez cu mediul înconjurător dominat de arbori imenşi, cu circulaţia şi semnele rutiere numerice şi desigur cu noua maşină automata de 3.2 litri, mediu categoric diferit de cel rămas în Ţara Sfântă sau Prahova natală.

La hotelul Holiday Inn din apropiere, unde aveam să locuim în prima zi, tipul de la recepţie constata că nu am *credit card* valabil în Statele Unite, se uită la mine ca la un hotentot şi solicită plata înainte. Dar omul priveşte în continuare ecranul computerului, vede că rezervarea a fost făcută de *government* şi problema se rezolvă în mod onorabil. Ne acordă tariful preferenţial, care va fi onorat desigur la check-out, şi ne recomandă să vizităm portul turistic din apropiere, denumit Baltimore Inner Harbour, unde putem servi şi cina.

Găsim un loc în parcarea uriaşă din apropierea obiectivului amintit şi în momentul când ieşim din Mustang doi tineri suspecţi se aşeaza pe capota motorului. Ne apropiem şi oamenii încep o poveste neconvingătoare cum că ar fi venit din statul vecin Virginia şi nu mai au bani suficienţi de benzină pentru a se întoarce acasă. Potrivit instrucţiunilor primite la Haifa, ascult emoţionat jumătate din istorie şi le înmânez fără ezitare cele două bancnote de un dolar pregătite din timp pentru scenariul respectiv... Blonzii ne mulţumesc călduros pentru generosul ajutor şi părăsesc capota, căutând probabil alţi donatori...

Vizităm în fine portul, admirăm peisajul înconjurător care combină în mod fericit zgârie-norii ante şi postbelici cu elemente de natură verde şi peisaj marin, alegând până la urmă o opţiune rapidă şi economică pentru cină.

În continuare, obosiţi - la peste 24 de ore din momentul decolării de pe Ben-Gurion - ne întoarcem în parcare. Ce să vezi? La Mustang, cei doi blonzi ne aşteaptă iarăşi, instalaţi în acelaşi loc!

Cerem explicaţii şi oamenii încep absolut aceeaşi poveste idioată cu banii de benzină. Colegul, născut în Bulgaria (1.85 m.), se enervează şi începe literalmente să urle la ei, amintindu-le că am achitat taxa solicitată în urmă cu o oră. Băieţii par că-şi amintesc episodul, se lovesc cu palma peste frunte în semn de regret, se scuză cu amabilitate şi dispar în mulţime, reîntorcându-se în Virginia, probabil...

◆

În anii care au urmat, lucrând sporadic în York (Pa), am revenit de câteva ori în acest punct pitoresc, însoţind la aeroport diferiţi *executives* (cum zic unii factorilor de decizie) sau colegi care voiau să viziteze locul, în cele câteva ore disponibile până la decolarea pentru New York. Misiunile de acest

gen se datorau şi unei false legende create în echipa de lucru, că aş fi un... expert în Baltimore.

⁂

Sirena sună scurt de câteva ori şi în această duminică însorită, nava pe puntea căreia eram îmbarcaţi eu şi soţia părăseşte Inner Harbour Baltimore pentru o călătorie de două ore pe golful Chesapeake.

Situat la circa 70 km. nord de Washington DC, oraşul Baltimore din statul Maryland are 750.000 de locuitori şi poate fi considerat (ca distanţă cel puţin) un fel de Ploieşti al capitalei. Oraşul are un mare aeroport folosit în comun cu capitala Statelor Unite, o puternică industrie militară (numai concernul Lockhead-Martin-Marietta, care fabrică avioanele F-16 şi rachetele Tomahawk, are 125.000 de salariaţi), şantiere navale, campusul celebrei Johns Hopkins University şi un port gigantic la oceanul Atlantic, metropola respectivă fiind plasată în renumitul golf amintit mai sus.

Museum of Art (120.000 lucrări) şi, mai aproape de noi, Jewish Heritage Museum şi Lloyd Synagogue (din 1845), completează viaţa artistică sau respectiv spirituală a regiunii, relativ estompată de apropierea capitalei.

Imagine din Golful Chesapeake

Privesc multitudinea de dane a portului şi gândul mă poartă în mod firesc la vasul Exodus, care a plecat din acest punct al globului pentru a transporta o parte din supravieţuitorii evreimii europene în Ţara Făgăduinţei. Unul din fiii oraşului Baltimore, pe nume Leon Uris, a descris această odisee dureroasă în celebrul roman "Exodus" – apărut în 1958 şi tradus în zeci de limbi. Romanul a circulat de altfel şi prin ţările socialiste, în mod clandestin din păcate. În 1960 regizorul Otto Preminger a ecranizat romanul într-un film de antologie, unde celebrul actor Paul Newman a deţinul rolul principal.

Pe mal se succed în continuare terenurile de golf ale unor cluburi exclusive, academii şi baze militare precum şi numeroase ferme care cresc diferite lighioane marine servite ca delicatese în mai toate restaurantele din hinterland-ul golfului...

Desigur industrializatul Chesapeake nu este spectaculosul fiord Geiranger din Norvegia, iar ideea că undeva pe malurile acestui braţ de ocean se fabrică (şi sunt probabil stocate) cele mai teribile rachete americane (cu sau fără cap nuclear), este suficientă să creeze persoanelor sensibile o anume stare de anxietate.

Dar briza răcoroasă şi legănarea navei ma readuc cu gândul în perioada adolescenţei, când crainica postului de radio Bucureşti anunţa uneori programe de muzică clasică în interpretarea orchestrei simfonice din Baltimore...

În finalul acestei scurte croaziere ajungem sub o altă minune de artă inginerească americană, podul peste golful Chesapeake, care, pornind din oraşul Annapolis, leagă statul Maryland cu Delaware.

Din acest punct vaporul nostru se întoarce în Baltimore, unde revăd celebrul Aquarium, probabil cel mai mare din regiune, puişorii de balenă care se zbenguiesc în bazinul exterior al acestuia şi câteva nave istorice printre care un submarin – ancorate în rada muzeu.

Faţă de anul care a trecut au apărut şi schimbări, cum ar fi estacada care traversează strada Pratt din faţa portului şi ne introduce direct în noul super-magazin de lux, cu lucruri *made in USA* care încântă realmente ochii oricărei doamne care se respectă.

Dar preţurile sunt prohibitive şi în consecinţă amânăm achiziţionarea unei superbe pufoaice albe pentru a doua zi, la magazinul K-Mart din York, unde aceleaşi jachete de ultima modă sunt *made în China,* au preţuri umane, iar diabolicul impozit pe valoare adăugată este necunoscut.

Există aici în port şi o hală metalică cu produse alimentare, unde fermierii din împrejurimi prezintă viţei fripţi – serviţi pe loc, *seafood*, pâini de casă şi chiar prăjituri, având aspectul (dar nu şi gustul) celor care se găseau pe Magheru la Scala. În uriaşa clădire – supraaglomerată de gurmanzi – am întâlnit însă şi tipi cu o etică profesională mai redusă, ca aceşti tineri afro-americani care ne-au vândut Coca-Cola umplând ochi paharele de carton cu ghiaţă cuburi, peste care au turnat doar o cantitate mică din vestitul elixir american, lansat în 1886 de Dr. J. Pemberton.

Atmosfera duminicală este accentuată şi de mulţimea de fetiţe care ies de la biserică îmbrăcate cu rochiţe dantelate şi pantofiori albi, în timp ce echipele folclorice poloneze care se produc pe esplanadă colorează suplimentar momentul...

Înainte de plecare urcăm o înălţime din parcul alăturat, pentru a imortaliza cu Minolta o vedere de ansamblu a locului, unde descoperim o construcţie decorativă asemănătoare unei case tipice din nordul Moldovei, expusă la Muzeul Satului din Bucureşti.

Admirăm cu sinceră emoţie structura din lemn negru acoperită cu şindrilă, care ne evoca pe undeva o epocă cu alte prefixe. Din placa explicativă aflăm cu satisfacţie că este vorba de donaţia unui oarecare mister Kaufman, în memoria părinţilor acestuia.

Chrysler-ul Le Baron de la Avis ne aşteaptă intact în parcare şi într-o oră părăsim statul Maryland pentru Pennsylvania, prin autostrada suspendată 83 care traversează oraşul.

Pe traseu întâlnim un cartier rezidenţial cu vile, în care, fără nici un motiv plauzibil, presupun că a locuit (înainte de divorţ) Wallis Simpson, aşa-numita doamnă din Baltimore, pentru nurii căreia Edward VIII a renunţat la tronul Marii Britanii, ajungând – potrivit unora – în anturajul lui Adolf Hitler.

Seara, la unul din canalele TV care emite din Baltimore, apare o doamnă (65+), voluntară la Hias (organizaţie care trece pe dreapta evreii plecaţi spre Ţara Sfântă), enumerând succesele locale ale instituţiei. Folosind câteva vorbe urâte, m-am întrebat unde erau organizaţia respectivă şi voluntarele acesteia în anii '40, când liberala America a interzis debarcarea refugiaţilor evrei din Reich...

❖

A doua zi, la lucru, unul din colegii americani îmi cere lămuriri asupra modului cum mi-am petrecut ziua liberă.

– Am fost la Baltimore! răspund eu instantaneu, dar oarecum fonetic, adică folosind consoanele ca un om normal.

– Undee?

– La Baltimore, la Inner Harbour, unde se poate bea o bere! repet răspunsul, ironizând cu această ocazie şi qvasi-prohibiţia alcoolului în localitate.

– Aaa, ai fost la Booatima'! se lămureşte în fine interlocutorul irlandez, familiarizat deja cu uşorul meu accent geto-dacic ...

De pe Internet

Comandantul îi convoacă pe poliţişti şi le spune: "Mâine să veniţi îmbrăcaţi frumos, că mergem la Nunta lui Figaro!".

A doua zi vin poliţiştii îmbrăcaţi la patru ace, cu neveste, copii, cadouri. Când îi vede, şeful se ia cu mâinile de cap: "Dobitocilor, Nunta lui Figaro este o operă, nu o nuntă propriu-zisă!"

Unul din poliţişti, jignit: "Şefu', nu te supăra, când dumneata ai venit la Lacul Lebedelor cu undiţa, noi am zis ceva?"

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

ELIEZER PALMOR

Amintiri din cariera unui diplomat

Interesul deosebit cu care au fost primte amintirile lui Palmor l–au determinat pe fostul nostru ambasador la UNESCO (şi în alte locuri) să scotocească, în continuare, în bagajul cu amintiri.

Din subsolurile memoriei am cules de astă dată un mănunchi de scurte episoade care, în afara celor două momente iniţiale, nu au între ele nici o legătură... în afară de faptul că toate sunt derivate din istoria profesională a diplomatului care-şi deapănă amintirile.

Primele două episoade s-ar putea intitula "Bătrâneţe, haine grele" sau chiar "Tanti Roza".

Tanti Roza

În ultima săptămână a lunii mai 1967 a sosit în vizită oficială în ţara noastră biologul acad. prof. Ştefan Nicolau, invitat nu ca om de ştiinţă, ci în calitatea sa de vice-preşedinte al Marii Adunări Naţionale, aşa cum se numea atunci Parlamentul României. Profesorul Nicolau venise însoţit de soţia lui. Vizita, o premieră semnificativă pe plan politic în acel timp de ostilitate făţişă din partea blocului comunist, s-a dovedit a fi de fapt prima rândunică prevestitoare a unei primăveri interesante în relaţiile dintre România şi Statul Israel.

Eram atunci tânăr diplomat, însărcinat în cadrul departamentului Europei de Răsărit din Ministerul de Externe cu monitorizarea relaţiilor noastre cu ţările din bloc, inclusiv România. În această capacitate am fost desemnat să-i primesc pe oaspeţi la aterizare pe aeroportul din Lod şi să-i însoţesc până la decolare. Aveam să mă îngrijesc de realizarea întocmai a programului vizitei, plănuit în aşa fel ca sa satisfacă aşteptările unei personalităţi de rang înalt, despre care, mai ales privind calităţile sale umane, am aflat doar pe parcursul zilelor petrecute împreună. Nu mai vorbesc de surpriza pe care mi-a rezervat-o soţia academicianului, Raya Nicolau, care, după ce s-a convins că poate avea încredere în mine, m–a rugat să-i aranjez o întâlnire cu nişte rude ale sale care trăiau la Givataim. Doamna Nicolau, aşa cum era atunci regula în România, nu putea avea legături cu rudele din străinătate. În plus, nu ştia adresa lor exactă, dar până la urmă am reuşit să-i găsim şi să organizăm o întâlnire încărcată de emoţiile pe care vi le închipuiţi.

În program era prevăzută, între altele, o vizită protocolară la preşedintele statului Zalman Shazar. Pe atunci nu exista încă somptuoasa reşedinţă prezidenţială de astăzi, situată în cartierul Talbie din Ierusalim, şi preşedintele Shazar locuia, ca şi predecesorul sau, în ceea ce se numea "cabana" (tzrif, în ebraica) preşedintelui Ben Zwi. Aceasta era, de fapt, o construcţie din cărămizi ridicată pe terenul unde se aflase ani de zile "cabana" soţilor Ben Zwi.

Întâlnirea cu preşedintele Shazar a avut loc în salonul cabanei. Au participat directorul cabinetului prezidenţial, directorul departamentului Europa de Răsărit din Ministerul de Externe, Arie Ilan, şi ministrul României în Israel, Valeriu Georgescu. Funcţia de interpret am luat-o asupra mea.

Convorbirea ca atare era lipsită de importanţă, dincolo de însuşi faptul că avea loc. Însă partea interesantă a început atunci când, răspunzând cuvintelor de salut rostite de acad. Nicolau şi mesajului politic stereotip prescris musafirului de mandatarii săi, preşedintele Shazar s-a aventurat totalmente debusolat în câteva direcţii politice delicate, lansând idei şi propuneri cu totul nelalocul lor.

În timp ce Shazar vorbea, directorul departamentului meu din minister mă privea îngrijorat dând semne vădite de disperare. Sesizând "aiurelile" din discursul lui Shazar, am hotărât pe loc să nu traduc spusele sale, ci să spun în schimb ceea ce am fi dorit să spună preşedintele nostru. Cum nimeni dintre israelienii prezenţi la convorbire nu avea habar de ceea ce făceam, Arie Ilan continua să-mi trimita semnale de disperare, dar eu l–am privit zâmbind în timp ce îmi vedeam liniştit de treabă.

Când convorbirea a luat în cele din urmă sfârsit, Ilan s-a repezit la mine, întrebându-mă îngrijorat: "Cum ieşim din această încurcătură? Ce vor spune românii când vor auzi declaraţiile lui Shazar?" Când i-am explicat lui Ilan cum am ocolit obstacolele presărate de Shazar, s–a luminat la faţă şi, cucerit de un surâs enorm, mi-a strâns mâna cu căldură, încântat.

Zalman Shazar avea atunci 78 de ani, dar arăta mult mai în vârstă. Se vede că îmbătrânim în ritmuri diferite şi acumulăm deficienţe de natură şi dimensiuni variate.

◆

Cinci ani mai târziu am nimerit, fără să fi fost prevenit, într-o situaţie asemănătoare.

În 1972 a avut loc la Bruxelles un eveniment de mare răsunet internaţional – primul congres mondial în favoarea evreilor din Uniunea Sovietică. În acest timp eram prim secretar însărcinat cu probleme de presă, cultură şi informaţie la ambasada noastră din Belgia şi Luxemburg. În echipa restrânsă care se ocupase de organizarea congresului, la care au participat zeci de personalităţi din lumea liberă, eu am reprezentat autoritatea israeliană, care iniţiase evenimentul. David Ben Gurion urma să deschidă dezbaterile cu un discurs programatic rostit în şedinţa inaugurală. Dar, după cum pretinde un vechi proverb est-european: "planuri face omul, dar cine dispune realizarea lor este Dumnezeu în persoană”.

Ben Gurion sosise bolnav la Bruxelles – suferea de o gripă virotică – şi medicii au hotărât să rămână câteva zile în pat, la hotel. Restabilit în bună parte în urma tratamentului primit, Ben Gurion a fost adus să asiste la şedinţa de închidere a congresului şi, urcat la tribună, prezenţa lui a electrizat asistenţa, care l-a salutat prin ovaţii furtunoase. Dar, în loc de mesajul mobilizator pe care-l aştepta toată lumea, Ben Gurion, slăbit de boală, a părăsit tribuna după ce rostise câteva propoziţii de salut convenţional.

Atunci, ambasadorul nostru la Bruxelles, Moshe Alon, a hotărât să convocăm o conferinţă de presă cu Ben Gurion, care, aşa cum ne aşteptasem, a trezit un larg interes în redacţiile din capitala belgiană.

Nu m-am aşezat la tribună, lângă vorbitor, ci am preferat să ocup un loc în sală lângă Kurt Grünebaum, un gazetar prieten de la cotidianul socialist “Le Peuple”. N-au trecut trei minute de când Ben Gurion începuse să vorbească şi m-a cuprins un sentiment de îngrijorare crescândă. După câteva cuvinte rostite în engleză, au urmat frânturi de frază în ebraică, apoi în idiş şi după aceea în rusă, totul transformându-se într-un amalgam incoerent de idei disparate. Când Ben Gurion s-a pierdut într-o critică în limba rusă a capitolului din “Marea Enciclopedie Sovietică” dedicat Statului Israel, pe faţa lui Moshe Alon au apărut semnele unei jene crescânde. El se întreba, probabil, cum ieşim din această situaţie neplăcută? Între timp vecinul meu din sală, Grünebaum, sesizase şi el penibilul situaţiei şi începu să-mi şoptească: "Eliezer, trebuie făcut ceva, nu se poate continua în felul acesta!” M-am dus la tribună, i-am soptit ambasadorului la ureche că de-acum înainte eu voi traduce spusele lui Ben Gurion, el a înţeles pe loc ce aveam de gând să fac, mi-a făcut semn cu ochiul că este de acord şi din acest moment am aplicat lui Ben Gurion procedeul experimentat la întâlnirea Shazar-Nicolau.

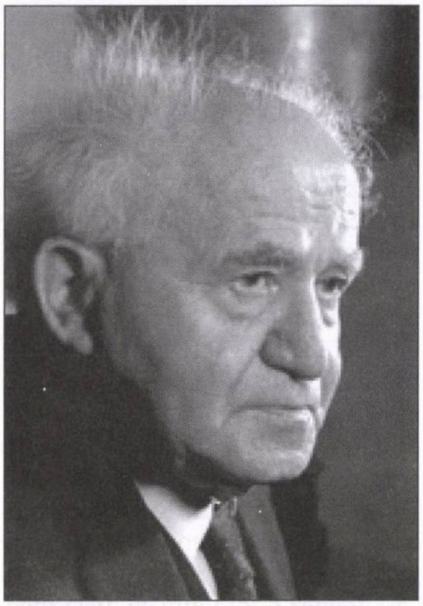

Ben Gurion: avea 86 de ani...

Ascultându-ma traducând, Moshe Alon zâmbea încântat, dar şi prietenul meu Kurt Grünebaum s-a liniştit şi părea mulţumit, deşi el nu putea să sesizeze "corecturile" pe care le-am aplicat spuselor lui Ben Gurion. Kurt Grünebaum nu înţelegea rusa şi ebraica...

În 1973 David Ben Gurion avea 86 de ani...

◆

Spre sfârşitul lunii mai 1967, când criza care a dezlănţuit războiul de şase zile s-a agravat în mod ameninţător, ministrul de Externe, ca şi primul ministru de altfel, s-au instalat în birourile care stăteau la dispoziţia lor în cartierul “Hakirya” din Tel Aviv. (Ministerul Apărării, după cum se ştie, se afla de la înfiinţarea statului în acelaşi cartier). Această deplasare a şefului diplomaţiei israeliene la Tel Aviv a condus la strămutarea activităţii politice internaţionale a statului la nivel ministerial, din Ierusalim la Tel Aviv. Ambasadorii marilor puteri aspirau în mod firesc – şi au şi obţinut – să comunice direct, fără intermediari, fie cu ministrul de Externe sau chiar cu primul ministru la Tel Aviv. Presa a relatat la timpul său, de exemplu, despre audienţa acordată de primul ministru, Levi Eshkol, trezit în miez de noapte din somn, îmbrăcat în halat şi pijama, ambasdorului sovietic Dimitri Ciuvahin. Instruit de ai săi, ambasadorul era grăbit să ne acuze că am urzi declanşarea războiului împotriva Siriei şi ca dovadă a invocat minciuna cum că trupele noastre s-ar afla concentrate în dispozitiv de luptă, la graniţa ţării vecine. Dezminţind acuzarea, primul ministru a propus ambasadorului sovietic să plece cu el, imediat, în inspecţie la graniţa siriană, dar acesta a refuzat, ştiind că acuzaţia guvernului său era o minciună.

Un diplomat sovietic acţiona pe bază de instrucţiuni extrem de riguroase. El nu dispunea de libertatea de a improviza şi de a avea iniţiative personale. Şi totuşi...

Am asistat la audienţa dramatică acordată de ministrul de Externe Abba Eban ambasadorului Ciuvahin, venit să anunţe hotărârea guvernului său de a rupe relaţiile diplomatice cu Israelul. Ştiam că acesta era motivul pentru care solicitase audienţa întrucât primisem cu puţin timp înainte telegrama ambasadorului nostru la Moscova, Katriel Katz, care ne informa despre convocarea lui, în acelaşi scop, la unul din adjuncţii ministrului de Externe, unde a fost informat de hotărârea Kremlinului şi de faptul că au la dispoziţie, el şi personalul ambasadei, 48 de ore ca să părăsească Uniunea Sovietică.

Atmosfera din biroul ministrului Eban era încărcată la maximum. Ciuvahin, însoţit de unul din colaboratorii săi, a început fără nici o introducere, pe un ton grav şi cu o expresie a feţei încordată, să citească textul oficial al hotărârii de rupere a relaţiilor diplomatice, acuzând guvernul nostru că după ce a promovat o politică agresivă, a declanşat un război aservit intereselor imperialiste ş.a.m.d.

Abba Eban, om de stat eminent şi diplomat de mare anvergură, a răspuns în esenţă că relaţiile diplomatice constituie instrumentul *par excellence* menit să permită statelor care au divergenţe de păreri să discute aceste divergenţe, căutând să le găsească soluţii. Însă Ciuvahin, diplomat sovietic, nu avea mandat să susţină un dialog raţional, ci doar să declame textul prescris şi nimic altceva.

L-am însoţit pe Ciuvahin şi pe colaboratorul său până la maşină. Pe drum, uitându-se la mine, m-a fixat cu o privire tristă care aveam impresia că voia să-mi spuna: "Ei, ce crezi, tinere, parcă eu nu ştiu că aveţi dreptate? Dar misiunea mea nu este să caut unde se află dreptatea, ci să vă recit minciunile din textul ce mi-a fost trimis…”

Sosiţi la maşină, ne-am strâns mâinile şi ne-am despărţit cu salutul stereotip: "Do svidanie”. În acelaşi timp mă întrebam însă în sinea mea: Oare destinul ne va face să ne mai revedem cândva, undeva? A trecut mult timp de atunci şi între timp am fost de două ori în Uniunea Sovietică şi de mai multe ori pe alte meridiane ale globului, dar cărările destinelor noastre nu s-au mai încrucişat nicicând.

❖

Abba Eban se bucura de un prestigiu enorm pe plan internţional, mai puţin însă pe plan naţional, căci poziţia lui în interiorul ţării, în ceea ce se numeşte opinia publică israeliană şi în partidul său politic, era mai degraba şubredă şi anemică. S-ar putea spune că el a fost un om politic lucid şi vizionar, dar nepriceput în ce priveşte manevrele politicianiste; era capabil să sugereze soluţii la probleme politice de anvergură, dar incapabil să mobilizeze (şi eventual să capitalizeze) suportul maselor populare exprimat în voturi. Pe lângă aceasta, uneori se purta de parcă ar fi fost un “astronaut”, adică cineva care plutea la nivelul norilor şi uneori nu-i recunoştea pe oamenii cunoscuţi din preajma lui.

Iată un episod ilustrând cele afirmate mai sus.

Legaţia română din Tel Aviv se aflase la un moment dat, în luna iulie 1967, datorită unei absenţe temporare a ministrului Valeriu Georgescu, sub conducerea lui Neagu Ionescu, numit din această pricină *chargé d'affaires* ad-interim. Ionescu m-a contactat spunând că este purtătorul unui mesaj important care nu poate fi transmis decât lui Abba Eban în persoană. Toate încercările mele de a-i propune un alt interlocutor sau măcar să-mi dezvăluie care este obiectul “mesajului important” nu au reuşit să clatine încăpăţânarea lui Ionescu. Neavând încotro şi luând în seamă sensibilitatea românilor după ce legaţia lor rămăsese unica misiune diplomatică comunistă în Israel, am recomandat să i se acorde audienţa solicitată. Audienţa a avut loc în ziua de 31 iulie 1967 .

Abba Eban: astronaut

L-am însoţit pe Ionescu la cabinetul ministrului, care ne-a primit după câteva minute petrecute în sala de aşteptare, întâmpinându-ne la intrarea în biroul său. Care nu mi-a fost surpriza când Eban mi-a strâns mâna mie, dar nu şi lui Ionescu, începând să converseze încă înainte de a ne fi aşezat pe canapeaua instalată în faţa fotoliului său. De ce a procedat astfel ministrul? mă întrebam. Şi n-am găsit altă explicaţie decât aceea că Eban a greşit, crezând că diplomatul român sunt eu, şi Ionescu omul casei. În relaţiile de familie se obişnuieşte să se renunţe la anumite gesturi formale şi de aceea Eban a găsit că omul casei poate fi neglijat. În schimb, Ionescu a fost recompensat la plecare, când Eban, de data asta, a strâns mâna lui, dar nu şi pe a mea.

De altfel, obiectul întâlnirii – remiterea unui document privind cooperarea tehnico-ştiinţifică între ţările noastre – nu justificase o audienţă la ministru. Ionescu a solicitat audienţa ca să poată raporta ministerului său că a avut o întrevedere cu Abba Eban, pentru ca succesul său să-i mărească prestigiul în ochii superiorilor de la Bucureşti. De altfel, raportul trimis de Ionescu la Bucureşti a fost inclus în volumul “România-Israel, Documente diplomatice 1948-1969”, editat de Ministerul Afacerilor Externe român în anul 2000.

❖

În toamna anului 1968, în perioada marilor speranţe de umanizare a socialismului produse de revoluţia non-violentă cunoscută în istorie sub denumirea de "primăvara de la Praga", am constatat câteva schimbări promiţătoare în raporturile dintre Cehoslovacia şi Israel. Printre alte manifestări menite să destindă relaţiile tensionate la maximum în anii trecuţi, am salutat cu satisfacţie vizita unui reputat gazetar şi scriitor slovac, B. Mniacko, venit să se informeze despre situaţia politică din ţara noastră. Mniacko a solicitat şi i s-a acordat o întrevedere cu primul ministru Levi Eshkol.

L-am însoţit pe Mniacko la Eshkol, care a insistat să converseze cu gazetarul slovac în limba rusă. Dar rusa lui Eshkol, după câteva decenii de când încetase să se folosească de ea în permanenţă, era destul de ruginită şi din când în când mi se adresa întrebând, de exemplu: cum se spune cutare cuvânt în limba rusă, de exemplu "mitralieră", "artilerie" şi alţi termeni militari şi politici de care nu-şi mai aducea aminte. Mniacko aştepta cu răbdare ca primul ministru să iasă din încurcăturile lingvistice şi lua note fără să zâmbească.

Convorbirea, care s-a desfăşurat într-un mod care a satisfăcut aspiraţiile gazetarului, a durat mai mult de o oră.

Când am ieşit din biroul primului ministru, seara se lăsase pe colinele Ierusalimului. L-am expediat pe Mniacko la hotel cu maşina oficială ce ne aştepta în curte, iar eu am comandat un taxi să mă ducă acasă. În timp ce aşteptam în holul de intrare la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, l-am zărit pe Eshkol coborând încet – se vedea că era foarte obosit – pe scară. Ajuns lângă mine m-a privit zâmbind – avea un zâmbet de o mare bunătate – şi mi-a spus, după un suspin reţinut, făcând aluzie la dificultăţile întâmpinate în cautarea de expresii ruseşti: "Asta este, tinere, n-ai ce-i face, aşa este când eşti bătrân", după care a coborât ultimele trei trepte, mergând spre maşina care-l aştepta.

❖

Ambasada noastră din Buenos Aires, care a fost distrusă în 1992 de o maşină încărcată de explozive şi condusă de un terorist sinucigaş din mişcarea Hezbollah, era vecină cu ambasada română. Numai o singură casă separa cele două clădiri de pe strada Aroyo, una din străzile elegante din centrul oraşului. Clădirea ambasadei noastre a fost construită după modelul unui mic "hotel" parizian şi când intrai prin holul de la parter te găseai în faţa treptelor largi de marmură alb-cenuşie ce duceau spre salonul enorm de la primul etaj; odată ajuns la acest nivel, copleşit de splendoarea vitrajelor şi a decoraţiunilor murale dispuse de-a lungul pereţilor, aveai impresia că ai pătruns într-o lume care nu mai este. Din nefericire, ceea ce nu mai există astăzi nu este iluzia unei lumi ce nu mai este, ci clădirea care a fost distrusă în urma directivelor primite de la Teheran de către grupul terorist Hezbollah.

Deşi vecini, nu prea am avut legături cu colegii din ambasada română. Din când în când ne întrebam, mai în glumă, mai în serios, oare unde or fi reuşit românii să implanteze microfoanele destinate adunării de informaţii? Am fost ministru în Argentina în perioada 1980-1982, când ţara mai era stapânită de generali, iar România mai era încă încătuşată de teroarea ceauşistă.

Îl cunoşti pe prietenul meu, Abramovici?

La vreo trei luni după sosirea mea la Buneos Aires, în mulţimea care participa la o recepţie diplomatică am surprins figura unui om cunoscut. Nu a durat mai mult de câteva secunde până ce am identificat persoana respectivă. Ani de-a rândul am văzut fotografia lui atârnată în birourile clădirilor oficiale din România şi purtată pe străzi cu ocazia sărbătorilor de importanţă naţională. A fost un timp secretar general al Sindicatelor, membru în Biroul Politic al Partidului, prim secretar al Comitetului Central, iar acum, Gheorghe Apostol – căci despre el este vorba – era, spre surprinderea mea, ambasador în Argentina. Înlăturat de Ceauşescu din conducerea partidului şi a statului, Apostol a fost trimis cât se poate de departe de casă şi de treburile ţării.

L-am observat un timp cum stătea singur şi privea mulţimea angajată, perechi-perechi, în conversaţii, după cum se obişnuieşte la recepţiile diplomatice. Când m-am convins că Apostol este în acest loc un necunoscut fără şanse ca cineva să-l scoată din izolarea penibilă în care se afla, m-am apropiat de el şi m-am prezentat vorbind româneşte. Dintr-o dată, Apostol s-a luminat la faţă, şi cu un zâmbet care trăda uimirea, m-a întrebat: "Dar cum se face că vorbiţi limba noastră? Aţi fost în post în România?" Cum nu voiam să întind vorba cu detalii din autobiografie chiar la prima noastră întâlnire, m-am mulţumit să spun: "N-am fost în post în România, însă – precum ştiţi – cunoaşterea mai multor limbi este un privilegiu al diplomaţilor". Apoi, Apostol a continuat să vorbească înflăcărat de prietenii sai evrei care plecaseră în Israel, pentru ca în cele din urmă să mă întrebe: "Prietenul meu cel mai bun, Abramovici, era tovarăşul meu în mişcarea sindicală. Cred că trăieşte la Tel Aviv. Îl cunoaşteţi, cumva?" Bineînţeles că nu-l cunoşteam şi i-am răspuns: "Ţara noastră este mică, dar totuşi destul de mare ca să nu ne cunoaştem cu toţii. În afară de aceasta, eu trăiesc, când sunt acasă, la Ierusalim."

Ne-am despărţit exprimându-ne dorinţa de a ne revedea curând, dar nu ne-am revăzut decât în mod sporadic la alte recepţii, unde am schimbat întotdeauna câteva fraze de prietenie şi simpatie. Însă, în timp ce conversam cu colegi, gazetari şi oameni politici, de multe ori l-am observat pe Gheorghe Apostol care, îmbrăcat, ca şi prima dată, în acelaşi costum gri, stătea singur, singur de tot la marginea salonului, uitându-se la cei din jur cu aceeaşi privire meditativă dar tristă, de parcă se fixase pe un gând îndepărtat.

◆

La scurt timp după sosirea mea la Paris în 1984, am reprezentat Israelul la missa celebrată în memoria "eroului de la Bir Hakeim", generalul francez Pierre Koenig. Invitarea noastră la ceremonie s-a datorat faptului bine cunoscut că generalul a nutrit sentimente de profundă prietenie pentru ţara noastră şi a militat până la sfârşitul vieţii sale, ca ofiţer de rezervă, în favoarea intensificării colaborării dintre Franţa şi Israel.

Nu cunoşteam pe nimeni dintre cei prezenţi la missa celebrată în catedrala din incinta Complexului Invalizilor din Paris; a fost prima ceremonie religioasă catolică la care asistam în Franţa. Am urmărit de aceea cu interes textele recitate – pe lângă acelea din Evanghelie, două capitole din profetul Isaia – şi bineînţeles psalmii psalmodiaţi melodic şi agreabili până şi urechilor obişnuite să se delecteze cu sunete muzicale de altă natură.

La un moment dat asistenţa a fost invitată să îngenuncheze, dar deoarece eu nu sunt catolic am rămas în picioare şi, plimbându-mi privirea în jur, am văzut alte două persoane care procedaseră la fel ca mine – un ofiţer sovietic şi unul francez. Nu m-a surprins gestul ofiţerului sovietic, dar cine să fi fost francezul? Acesta mă fixase şi el îndelung, dar răspuns la nedumerirea mea am primit doar la ieşirea din catedrală, când, apropiindu-se de mine, francezul s-a prezentat zâmbind: "Sunt generalul-inginer Michel Darmon şi numele meu nu minte, căci sunt evreu cu adevărat, ceea ce explică atitudinea mea din timpul missei". I-am strâns mâna cu căldură şi i-am spus cât de mult mă bucură să-l cunosc personal.

În anii mei în Franţa am întreţinut strânse legături cu generalul Darmon, care, trecut între timp în rezervă, a fost ales, la fel ca generalul Koenig înaintea lui, preşedinte al "Asociaţiei de Prietenie Franţa-Israel". Ceea ce nu înseamnă că am convieţuit în permanenţă în mod armonios, deoarece Darmon, în ce priveşte politica noastră în conflictul cu arabii, a profesat poziţii de dreapta intransigente care nu lăsau spaţiu flexibilităţilor tactice fără de care orice negociere diplomatică rămâne un exerciţiu imposibil.

Castele în Spania

Împreună cu directorul general al UNESCO am organizat în decembrie 1993 prima întâlnire între intelectuali israelieni şi palestinieni care a avut loc la Granada, în Andaluzia (Spania). Pe lângă nucleul de intelectuali israelo-palestinian au mai participat la întâlnire invitaţi din ţări arabe, Europa şi Statele Unite. Intâlnirea a avut ca scop elaborarea unei fizionomii a păcii aşa cum aceasta ar fi trebuit să arate a doua zi după încheierea negocierilor politice.

Pe de o parte Andaluzia, simbol al convieţuirii fructuoase între evrei şi musulmani în Evul Mediu, şi pe de altă parte Alhambra – unde regii catolici Ferdinand şi Isabela au semnat decretul de expulzare a evreilor din Spania în 1594 – au creat, prin încrucişarea acestor simboluri contradictorii, o atmosferă aparte şi de natură să te facă să speri într-un consens posibil între două tabere până ieri divergente.

Despre intervenţiile participanţilor palestinieni în dezbateri voi spune aici doar că speranţele noastre s-au spulberat numaidecât, copleşite de o dezamăgire totală. Intelectualii din Ramallah şi Gaza au dovedit că sunt incapabili să se desprindă fie numai şi temporar de condamnarea obsesivă a neajunsurilor, reale sau imaginare, ale ocupaţiei. În loc de a se asocia eforturilor comune în vederea elaborării unei formule pentru găsirea păcii, aceştia s-au angajat într-o campanie menită să-i atraga pe colegii israelieni să militeze împotriva ocupaţiei.

Cele trei zile la Granada au generat în cugetul meu rezonanţe încărcate de emoţii evreieşti. Asistând la şedinţa inaugurală a întâlnirii în sala tronului din Alhambra unde regii catolici Ferdinand şi Isabela au semnat decretul de expulzare a evreilor, atenţia mea a fost furată de imagini din acel trecut îndepărtat de parcă nobilii îmbrăcaţi în costume de epocă se aflau lângă mine, ascultând discursurile care făceau apel la reconciliere şi cooperare paşnică între israelieni şi palestinieni. Dar satisfacţia maximă în "proiectul Grenada" am gasit-o când, împreună cu Shimon Peres, ministru de Externe al Statului Israel, am vizitat catedrala principală din oraş, unde sunt îngropaţi regii catolici. Ne-am oprit câteva minute în faţa mormântului acoperit de statuile culcate ale lui Ferdinand şi Isabelei şi, fixându-mi privirea în ochii lor sculptaţi în marmură, mi–am şoptit: "Ei bine, Majestăţile Voastre, aţi crezut că alungându-ne pe drumul pribegiilor veţi pune capăt existenţei poporului evreu. Dar uite că socoteala voastră a fost greşită, căci noi, demnitari ai statului evreiesc suveran, ne aflăm acum în faţa rămăşiţelor voastre şi nu pot să nu vă spun că până şi numai gândul la persoanele voastre mizerabile stârneste în mine un dispreţ fără margini".

❖

În încheiere la acest nou capitol de amintiri vreau să evoc întâlnirea mea cu generalul Augusto Pinochet, cunoscutul dictator şi preşedinte al Republicii Chile.

În 1990, în calitatea mea de director al Direcţiei America Latină din ministerul nostru de Externe, am fost desemnat împreună cu preşedintele Knessetului Dov Shilansky să reprezentam statul la ceremoniile de transmitere a frâielor puterii ("transmisión del mando", în spaniolă) din mâinile preşedintelui Pinochet în mâinile preşedintelui nou ales, Aylwin. Înainte de ceremonia protocolară propriu-zisă, care urma să aibă loc în parlamentul instalat la Valparaiso, era prevăzută o vizită de rămas bun la preşedintele care se retrăgea de la putere, Augusto Pinochet.

Dictator? Aşa e. Dar...

L-am întâlnit pe Pinochet la sfârşitul ultimei sale zile ca preşedinte, în biroul său din faimosul palat "La Moneda". Ne-a primit cu o strângere caldă de mână şi cu un surâs larg, şi după un schimb de câteva fraze hazlii cu ambasadorul nostru la Santiago, Dani Mokadi, Pinochet ne-a spus: "Poate vă surprinde faptul că mă bucur că am pierdut alegerile (Pinochet nu şi-a prezentat candidatura directă, dar toata lumea ştia "secretul" că ministrul Economiei este mâna lui dreaptă, iar acesta a obţinut circa patruzeci la sută din votul electoratului, având ca adversari o coaliţie de douăzeci de partide). Căci – continuă Pinochet – dacă aş fi câştigat, Statele Unite, ca şi voi, de altfel, m-aţi fi acuzat c-am falsificat rezultatele". Confesiunea neaşteptată a bătrânului militar convertit în om politic m-a uimit sincer, dar fraza următoare din monologul lui m-a pus direct pe gânduri. El a spus: "N-aveţi nici o grijă, sau, dimpotrivă, vă propun să vă faceţi griji, căci sunt convins că-mi veţi duce dorul, adică, odată cu instalarea noului regim, vă veţi gândi la mine cu nostalgie".

Recunosc că pronosticul lui Pinochet nu a fost peste măsură de pesimist. Dar nu de relaţiile noastre cu Chile vreau să vorbesc acum, ci de ceva foarte nepopular în zilele acestea.

Pinochet a murit nu de mult şi toate ziarele, la noi şi în străinătate, s-au repezit asupra biografiei sale, concentrându-se asupra păcatelor comise de dictator, care a reprimat cu mână forte opoziţia socialisto-comunistă din Chile, şi asupra infracţiunilor comise de administraţia lui în domeniul drepturilor omului. Este exact, păcatele evocate sunt adevărate şi infracţiunile ce i-au fost reproşate reale, dar moştenirea lăsată de Pinochet ţării sale nu se limitează la contabilizarea aspectelor negative din anii când s-a aflat la putere. Pinochet nu a fost numai un dictator sanguinar – un dictator care a primit peste patruzeci la sută din votul liber exprimat de electoratul chilean – ci şi responsabilul unei politici economice care a făcut din Chile (încă şi astăzi) prima putere economică din America latină. Pare paradoxal, dar adevărul este că iniţiatorul democraţiei parlamentare renăscute în Chile nu este nimeni altul decât acelaşi dictator Pinochet; el nu a abandonat frâiele puterii fiindcă ar fi fost silit la aceasta, ci fiindcă a permis, aşa cum promisese, alegeri libere, pe care le-a pierdut şi care l–au trimis, în cele din urmă, la pensie.

Rareori poate un adevăr să nu fie complex şi multilateral. Nici adevărul lui Augusto Pinochet nu poate fi altfel, adică unilateral.

De pe Internet

Bulă a fost invitat de omologul său rus, Bulaev. Ajuns la St. Petersburg, Bulaev, gazdă bună, îi face turul oraşului, îl duce şi în garsoniera lui, îi arată telefonul, ceasul, televizorul, mobila... Bulă îl intreabă cu ce se ocupă, Bulaev îi răspunde că e inginer constructor.

– Vezi podul acela peste Neva? Ei bine, eu l-am construit!

Bulă îl invită şi el la Slatina, îi arată oraşul, apoi îl duce acasă la el, îi arată vila în care locuieşte, interfonul de la poartă, scara interioară, combina muzicală, calculatorul, etc.

– Dar tu cu ce te ocupi, Bulă?

– Vezi râul acela? Ei bine, acolo era cândva un pod...

GABRIEL CATALAN

Demolarea unei sinagogi bucureştene în anii '80 - un document inedit

Tânărul istoric român Gabriel Catalan este un bun cunoscător al istoriei evreilor din ţara noastră de origine.

În articolul de faţă, apărut în lunarul "Vatra", din Tg. Mureş, el discută despre demolarea unei sinagogi bucureştene în anii lui Ceauşescu.

Şi, cu acest prilej, scoate la lumină un document inedit (şi demn de tot interesul) privind atitudinea mereu discutatului Rabin Rosen faţă de diferite probleme ale momentului.

În anii '80 aşa-zisa sistematizare a localităţilor şi mai ales proiectul megaloman ceauşist de construire a unui nou "centru civic" (centrul urban politico-administrativ) în capitala RSR crease un haos fără precedent în Bucureşti şi în toată ţara. În Bucureşti atmosfera devenise irespirabilă atât la propriu, din cauza prafului omniprezent, cât şi la figurat, din pricina presiunii psihologice imense la care erau supuşi cetăţenii de rând, ameninţaţi cu pierderea caselor, străzilor şi cartierelor natale, după ce produsele alimentare, energia termică şi cea electrică fuseseră raţionalizate drastic.

Astfel, monumente istorice şi de artă inestimabile ori străzi şi clădiri vechi cu o valoare mai mult sentimentală au fost distruse în mod aberant de politrucii, inginerii, arhitecţii şi sicofanţii cuplului dictatorial Nicolae şi Elena Ceauşescu. Aceştia s-au arătat foarte rar interesaţi să salveze vreuna din marile valori arhitectonice vizate de demolare.

Nici lăcaşurile de cult (capele, biserici, sinagogi, temple) nu au fost exceptate decât în unele cazuri speciale (biserici ortodoxe), atunci practicându-se, de regulă, translarea lor pe distanţe scurte şi mascarea lor în spatele blocurilor. Este arhicunoscută soarta tragică a Bisericii "Sf. Vineri" sau a Mânăstirii Văcăreşti ce au fost demolate, dar şi cazul mutării unor biserici ca "Schitul Maicilor" şi "Sf. Ioan Nou" (Piaţa Unirii) ori a reamplasării stradale (ajustării planului) altora, precum Mânăstirea Antim.

Faţă de aceste proiecte urbanistice iraţionale şi foarte costisitoare, ca şi faţă de distrugerea sau afectarea majoră a atâtor lăcaşuri de cult, cei responsabili de soarta oraşului şi a sfintelor lăcaşuri, inclusiv conducătorii cultelor religioase, s-au arătat cel puţin ezitanţi şi evazivi, preferând să tacă şi să accepte tacit demolările, în loc să protesteze public în mod ferm şi prompt.

În ce priveşte protestele populaţiei, acestea nu existau practic în ţară, fiind extrem de pasive: cel mult oamenii se plimbau în zonele în care se demola şi eventual fotografiau în speranţa de a păstra măcar o amintire pentru a-şi alina astfel durerea şi dorul (vezi mărturiile arhitectului Gh. Leahu şi ale istoricului Dinu C. Giurescu, care a şi publicat ulterior, mai întâi în străinătate, o carte-album pe tema demolărilor: *Razing the Romanian Past*).

În anii 1984-1987, din ordinul dictatorului comunist Nicolae Ceauşescu, aproape întreg cartierul Antim a fost demolat, astfel fiind definitiv distruse nepreţuite monumente de patrimoniu istoric şi arhitectonic, printre care şi Templul "Reschith Daath", menţionat în documentul de faţă. Cartierul Antim se întindea în perimetrul cuprins între Arsenalul Armatei (la vest; azi Palatul Parlamentului), Splaiul Independenţei (la nord), Piaţa Senatului (la est; azi Piaţa Naţiunilor Unite) şi Calea Rahovei (la sud).

Nu foarte departe de Mânăstirea Antim (str. Mitropolit Antim Ivireanul nr. 29), pe strada Mitropolitul Antim Ivireanul nr. 13 (fost nr. 3 în 1920) se afla Templul "Reschith Daath" ("Resits Duas"/"Reşit Daat" = "Începutul Ştiinţei"), de rit mozaic occidental, cu 500 de locuri, fondat în 1897, sub egida societăţii omonime, în localul căruia funcţionase, chiar din anul înfiinţării, şi Şcoala Primară de Băieţi Nr. 7 "Ronetti-Roman (M. Ronetti-Roman, alias Aron Blumenfeld (1852-1908), scriitor român, autor al poemului romantic *Radu* (1878) şi al dramei psihologice *Manasse* (1900) – vezi *Mic dicţionar enciclopedic*, ediţia a III-a, Bucureşti, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1986, p. 1523).

Celălalt lăcaş mozaic amintit în documentul inedit pe care-l prezentăm mai jos era amplasat lângă Piaţa Senatului (azi Piaţa Naţiunilor Unite), la două străzi mai spre nord-nord-vest faţă de strada Mitropolit Antim Ivireanul, pe Intrarea/Fundătura Vânători nr. 13 (fost nr. 9 în 1920), în apropiere de Biserica "Sfinţii Apostoli" (din str. Sfinţii Apostoli nr. 1/str. Vânători nr. 6). Această sinagogă, construită în 1890, în stil maur, era de rit mozaic occidental, avea 300 de locuri şi purta numele de "Eisig Ilie" ("Aizic Ilie"/"Eizik Ilie" = "Isac Ilie"). Străzile Mitropolitul Antim Ivireanul şi Emigrantului erau legate de Intrarea/Fundătura Vânători prin strada Sfinţii Apostoli, care dădea direct în strada Vânători, şi/sau prin strada Gheorghe Petrescu, strada Apolodor şi intrarea Apolodor, care ieşeau în aceeaşi stradă Vânători (pentru detalii privind sinagogile şi planurile zonei Antim vezi Arh. Neculai Ionescu-Ghinea, Arh. Lucia Stoica, Arh. Petre Iliescu, Arh. Cecilia Luminea, Arh. Dan D. Ionescu, *Atlas-Ghid. Istoria şi arhitectura lăcaşurilor de cult din Bucureşti, din cele mai vechi timpuri până astăzi, în anul 2000,* vol. I: *Tabele şi planuri,* Bucureşti, Ed. Ergorom, '79, 1999 şi vol. III: *Cultele: catolic, protestante, neoprotestante, mozaic. musulman, asociaţii religioase, Ordinul Masonic Român,* 2000).

Deşi nu făcea parte dintre "cartierele evreieşti" (ca Dudeşti şi Văcăreşti), cartierul Antim a fost în mare parte devastat de bandele legionare în zilele de 21-23 ianuarie 1941, fiind distruse, incendiate şi jefuite toate cele patru sinagogi din cartier: "Reschith Daath", "Beth El", "Adath Ieşurim" şi "Eisig Ilie" (vezi studiul nostru *Aspecte ale rebeliunii legionare în cartierul Antim din Bucureşti* publicat în vol. *Despre Holocaust şi comunism,* "Anuarul Institutului Român de Istorie Recentă", vol. I, 2002, Iaşi, Ed. Polirom, 2003, p. 142-151).

Foarte interesant este faptul că rabinul Templului "Reschith Daath" ("Ronetti-Roman") şi al Sinagogii "Beth-El" din apropiere, în strada Emigrantului nr. 3 (unde au fost evacuaţi enoriaşii templului şi elevii şcolii din str. Antim în timpul persecuţiilor antisemite), a fost între anii 1940 şi 1948 tocmai dr. Moses David Rosen (născut în 1912 la Moineşti/Bacău, rabin de rit occidental, licenţiat în drept la Bucureşti – 1935 şi în teologie la Viena – 1938, din 1938 până în 1940 rabin şi confesor militar la Fălticeni, din 1940 rabin la cele două sinagogi de mai sus şi institutor de religie iudaică şi limbă ebraică la mai multe şcoli evreieşti din Bucureşti), cel care va deveni din 1948 şef rabinul comunităţii evreieşti din România comunistă (funcţie ecleziastică pe care o va deţine toată perioada comunistă, până la moartea sa naturală în 1994), după cum rezultă chiar din volumul său autobiografic: *Primejdii, încercări, miracole* (Bucureşti, Ed. Hasefer, 1990).

După cum reiese din documentul reprodus mai jos, sinagoga "Reşit Daat" a fost demolată la finele anului 1983 sau la începutul anului 1984, chiar cu acordul şef rabinului Moses Rosen, fost rabin al sinagogii în anii '40, care a cedat foarte uşor în faţa autorităţilor politice ale epocii, cu care colabora strâns, ca de altfel marea majoritate a înalţilor clerici din RSR, mulţumindu-se doar cu o negociere din care să obţină pentru comunitatea evreiască iniţial un apartament, într-unul din noile blocuri ce urmau să se ridice în zonă, "ce urma să îi fie atribuit pentru a-l transforma în sinagogă", iar în final să renunţe la apartament în schimbul racordării la reţeaua de gaz metan a sinagogii "Aizic Ilie" din Aleea Vânători nr. 13, unde după racordare şi după încheierea sărbătorilor iudaice ("în ziua de 3 octombrie 1983"), urmau să se mute enoriaşii sinagogii din strada Antim nr. 13, "al căror asentiment pentru demolare izbutise să-l obţină" prin mijloace doar de el ştiute, dar uşor de bănuit, însuşi şef rabinul cultului iudaic din România comunistă, dr. Moses Rosen.

De remarcat că putem face o legătură (indirectă) cu expunerea celei de a doua chestiuni, care se referă la accesele antisemite ale ziaristului şi poetului Corneliu Vadim Tudor, ale cărui articole şi poezii din revista "Săptămâna", organul Comitetului pentru Cultură şi Educaţie Socialistă al Municipiului Bucureşti (de exemplu cele din 5.09 1980 şi 29.07 1983), sunt calificate (în mod întemeiat) drept "aţâţări fasciste", "huliganism", texte în care se foloseşte "vocabularul legionar", şef rabinul solicitând "protecţia legalităţii socialiste" şi "aplicarea eticii socialiste", sperând probabil să obţină o reparaţie şi o satisfacţie compensatorie în conflictul deschis cu facţiunea naţionalist-extremistă şi antisemită radicală din cadrul Partidului Comunist Român şi astfel să i se răsplătească gestul de laşitate şi supunere promptă făcut faţă de autorităţile statului comunist (din care făcea parte, de altfel, ca deputat de Bucureşti al parlamentului comunist, fiind deci un membru al nomenclaturii) şi faţă de dictatorul Nicolae Ceauşescu personal prin acordul dat pentru demolarea sinagogii.

Putem sesiza în această manevră a înaltului ierarh mozaic nu doar un oportunism, o slugărnicie interesată faţă de autorităţile comuniste, ci şi o politică elaborată de colaboraţionism, ambele atitudini fiind similare celor practicate de ierarhia ortodoxă din acea perioadă.

«Nr. 1463/5 sept. 1983

D-sale Domnului
Gheorghe Pană
Primarul General al Capitalei

Prea stimate Domnule Primar,

Am solicitat atât telefonic cât şi în scris să fiu primit de Domnia voastră în audienţă. Spre regretul meu, cererile mele au rămas fără răspuns.

Ştiu cât de ocupat sunteţi şi mai ştiu că, în trecut, aţi binevoit a mă primi ori de câte ori am solicitat. De aceea recurg la această cale spre a vă face comunicările ce intenţionam a vi le face verbal.

Ele sunt, amândouă, de caracter obştesc şi nicidecum nu conţin vreo solicitare de ordin personal.

a). În problema demolării sinagogii "Reşit Daat" din str. Antim nr. 13, vă depun anexat adresa noastră nr. 1351 din 25 august 1983 către dl. preşedinte al Departamentului Cultelor.

Am izbutit deci pe de o parte să obţin asentimentul enoriaşilor pentru demolare, iar pe de altă parte să renunţăm la apartamentul ce urma să ne fie atribuit pentru a-l transforma în sinagogă, în schimbul racordării gazului metan la sinagoga din Aleea Vânători nr. 13.

Conducta se află în ultima apropiere a imobilului respectiv (câţiva metri).

Rugămintea noastră este deci să binevoiţi a dispune cât mai urgent posibil această racordare, spre a da posibilitate enoriaşilor ca în ziua de 3 octombrie 1983 (adică după încheierea sărbătorilor noastre) să aibă unde muta sinagoga şi unde să-şi facă rugăciunile, dând liber imobilul din str. Antim nr. 13, spre demolare.

2. Vă depun anexat fotocopia poeziei scrise de dl. Corneliu (demn urmaş al primului Corneliu…) Vadim Tudor, apărută în "Săptămâna", organul Comitetului pentru Cultură şi Educaţie Socialistă al municipiului Bucureşti din 29.07 1983.

Este vorba de acelaşi domn care a scris faimosul articol fascist "Idealuri", apărut în acelaşi organ de presă, articol care a provocat indignare generală în rândul tuturor oamenilor cinstiţi, atât români cât şi evrei.

Dl. Vadim foloseşte, din nou, vocabularul legionar. Suntem curioşi dacă în cel comunist se află expresia "lifte spurcate" şi cui se adresează acest epitet de esenţă rasistă, şovinistă, demenţială.

De la 23 August 1944, termenii aceştia n-au văzut lumina tiparului românesc.

Apoi, cine e Iuda? E "târtanul" din articolul "Idealuri" din 5 septembrie 1980?

Noi, evreii din România socialistă, suntem cetăţeni demni şi egali în drepturi cu ceilalţi şi nu putem accepta ca în 1983 să îndrăznească iar să ridice capul antisemitismul pe care Preşeintele Republicii îl combate în repetatele d-sale declaraţii.

Ne mai întrebăm:

Cum e cu putinţă că "Săptămâna" repetă greşeala din 1980? Atunci, redacţia, până la urmă, a publicat o retractare. Acum, ce se va întâmpla?

O importantă personalitate din străinătate m-a întrebat deunăzi dacă mai există antisemitism în România. I-am răspuns textual: "Da, mai există rămăşiţe. Deosebire(a) însă dintre trecut şi prezent este însă (sic!) că sub regimul burghez şi sub cel fascist antisemitismul era în "legalitate" şi profera injurii, insulte, atacuri, făţiş şi fără teamă, iar eu trebuiam să mă apăr timid, ocolit, cu frică.

Azi, sub regimul socialist, lucrurile s-au inversat. El, huliganul, trebuie să-şi caute subterfugiu, tertipuri spre a-şi plasa veninul, el e în ilegalitate, iar eu pot să-mi sting (strig) protestul, pot să-l demasc, cu glas tare şi fără nici o teamă, pentru că de partea mea e legea".

În numele acestei radicale transformări ce s-a produs în această ţară, vă adresez aceste rânduri.

Solicit protecţia legalităţii socialiste împotriva aţâţărilor fasciste, solicit apărarea eticii socialiste spre a se curma, o dată pentru totdeauna, orice huliganism, chiar dacă el încearcă să-şi pună mască.

Vă rog să primiţi încredinţarea deosebitei mele consideraţii.

Dr. Moses Rosen
Şef rabinul cultului mozaic
Preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din R. S. România
Deputat al Capitalei în Marea Adunare Naţională (ss)
Dr. MR/rg»

(Arhiva Centrului pentru Studierea Istoriei Evreilor din România, Fondul VII Documente contemporane – din 1945 până astăzi – dosar 47, ff. 14-16)

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

I

(Urmare din numărul trecut)

Ureș (Juster), Ștefan (n. Iași, 1931)

De ce această alegere? De ce personajul secundar în locul celui principal?

«Pe capul de afiș» – scrie Ștefan Iureș într-un "Avertisment" – «îl știam din imaginile populare, de larg consum, ca să zic așa. Pe secondant a trebuit să-l caut. În schimb, aflându-l, l-am găzduit în mine, cu slăbiciunile lui lamentabile, cu păcatele lui grele cu tot. Secondantul era, în felul său, atât de ispititor, mă identificam atât de spontan cu tribulațiile sale încât, ca să nu ajung cu desăvârșire cotropit, am decis să-mi limitez tematica investigațiilor la vremea dinaintea nașterii mele și la teritoriul din afara hotarelor între care m-am născut.»

Decizia lui Iureș de a transforma personajul secundar în personaj principal te îndeamnă la câteva observații.

În primul rând, autorul ține să spună că, dacă vrei să-i înțelegi pe protagoniștii istoriei nu trebuie să te bizui niciodată pe mărturiile lor. Napoleon va justifica în toate chipurile faptele lui Napoleon, Cezar nu va recunoaște cu nici un preț că îl bântuia, din când în când, teama de moarte, Marx declară peste tot că nimic din ce e omenesc nu-i e străin, dar n-ai să-l prinzi niciodată cu mărturisirea unui fapt sau gând inavuabil. Eroul lasă o mie de scrisori, jurnale intime, spovedanii de tot felul, dar nu are puterea de a vorbi despre ființa sa așa cum s-ar cuveni. El este prea aproape de el.

Pe de altă parte, la "omul de rând", ca să nu spunem chiar la masele largi populare, întâlnim, de regulă, două atitudini diametral opuse. Unii îl adulează, ca niște *fani*, pe capul de afiș al timpului lor, alții îl detestă, atribuindu-i toate păcatele posibile și imposibile. Și într-un caz și în celălalt, "omul de rând" nu este în măsură să pună diagnosticul exact al personalității.

Mizând pe personajul secundar, Iureș a descoperit a treia cale a cunoașterii. Sus-numitul personaj se află destul de aproape de marele lider ca să cunoască o mulțime de lucruri despre acesta, dar, în același timp, suficient de departe pentru a lua spusele personajului principal *cum granum salis* și a-și păstra spiritul critic necesar. Poziția lui este, din acest punct de vedere, ideală, o adevărată casă de încredere în materie de adevăr.

(Oprindu-ne, într-o paranteză, asupra celor spuse de autor în "Avertisment", și anume că s-a identificat spontan cu tribulațiile *secondanților,* suntem ispitiți să găsim în simpatia lui Iureș la adresa respectivilor o explicație ținând de iudaismul său. Atât generația scriitorului, cât și cele de dinaintea sa au trăit în Diaspora sub semnul unei legi sunând cam așa: un evreu nu trebuie să fie niciodată nr. 1. El nu poate fi președinte, ci, eventual, vicepreședinte. El nu poate fi prim ministru, ci, eventual, ministru. El nu poate fi secretar general al partidului, ci, eventual, unul dintre secretari. El nu poate fi directorul oficiosului guvernamental, ci, eventual, director adjunct.)

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Dorel Dorian, scriitor, redactor-șef al revistei "Realitatea Evreiască", din București: spiritul din ce în ce mai combativ pe care l-a imprimat publicației în vremea din urmă, precum și lupta (să sperăm, încununată de succes) pe care o dă pentru înființarea unei reviste culturale evreiești, au sporit prețuirea de care se bucură cunoscutul dramaturg.

În scădere

Comitetul "Asociației scriitorilor israelieni de limbă română": faptul că nici la recentul Târg internațional al cărții de la Ierusalim comitetul nu a reușit să prezinte un stand propriu cu lucrările autorilor din *alia,* i-a dezamăgit atât pe scriitorii respectivi cât și, în general, pe iubitorii de literatură de la noi.

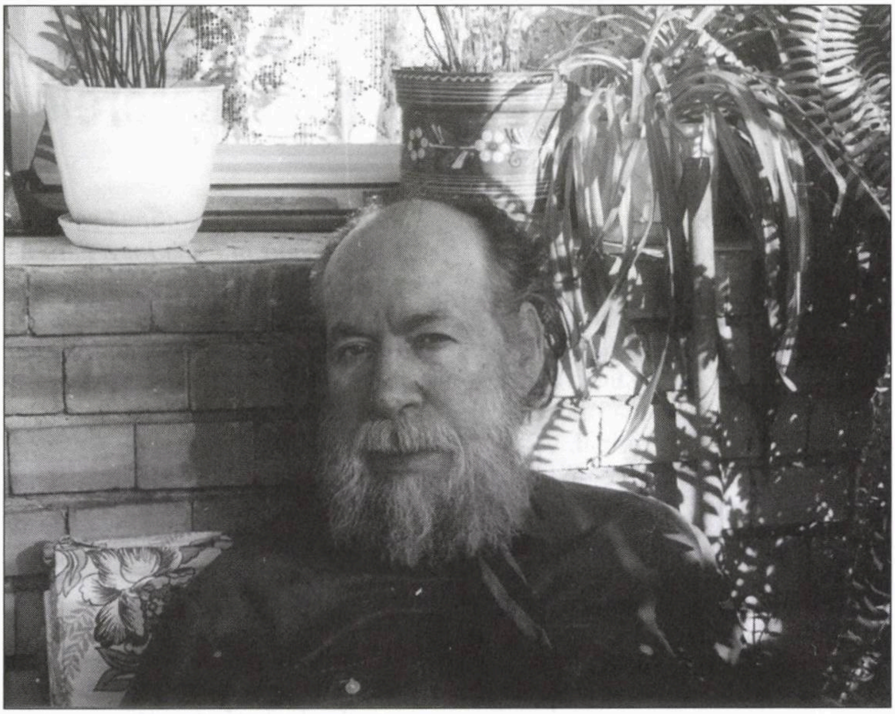

Ștefan Iureș: un erou principal al scrisului evreo-român

Privită de sus, Vecia abreviată este mai mult decât o proză de mâna întâi, este o scriere de filozofie a istoriei. Ea propune o metodă ce merită a fi aplicată de orice scriitor dornic să creioneze portretul *real* al Marelui Șef.

Câteva scrieri:

"Poema citadină", versuri (1963); "Mâhnitul meu centaur", versuri; "Jumbo-Jet și alte proze" (1983); "Nesomn, stare de grație", proze, ș.a. (2000); "Amatorul de sâmburi", eseuri (1984); "Dansați cu salamandra", teatru pentru copii (1972); "Cine are un rol pentru Neli", teatru pentru copii (1980); "Vrăjitorul din Zoo", teatru pentru copii (1986).

Un vers:

"Ci vine-un ceas/ o vârstă sau o eră/ Flămânde de un clasic echilibru/ De armonia ritmului egal" ("Racursiu").

O poezie despre o omidă lungă din iarna lui 1940:

"Cu praful corijențelor sub pași/ de ură în primejdie să turbe/ o gloată suie Calea Călărași/ târând o trenă de cântări lugubre./ Trec pui de lele, trec ratați precoci,/ trec puști cu caș la gură buni de gură,/ plini de insigne și stafilococi,/ trec șefi de cuib cu mauser la centură./ O fi destul să simți iz de boji arși/ sau cotul comandantului sub coaste/ ca bâțâiala să se cheme marș,/ lunga omidă să se creadă oaste (...)" ("Procesiune din 1940").

Câțiva autori pe care i-a tradus în românește:

Lewis Carroll, A. I. Heschel, André Neher, E. Bond, San Antonio.

O observație a lui Eugen Campus despre "Vecia abreviată":

«Autorul a remarcat ceea ce alții au lăsat să treacă neobservat și nefructificat. Faptul că, paradoxal, personajul secund, tocmai pentru că a fost lăsat mai în umbră, poate fi mai interesant, cel puțin în literatură, decât eroul istoric de prim plan. (...) Dând glas acestui personaj secund, în aparență de importanță minoră, autorul are posibilitatea de a înfățișa pe ***cel mare*** *într-o perspectivă nouă, adeseori mai interesantă și chiar mai* ***adevărată*** *decât cea devenită tradițională.»* (Dintr-o cronică în "Minimum", 2006)

O explicație a titlului "Vecia abreviată":

«Înainte de toate, de ce ***vecie?*** *Pentru că pana scriitorului și-a căutat inspirația în epoci extrem de diverse, de la începuturile istoriei până acum un veac. De ce* ***abreviată?*** *Pentru că istoria, ca și vecia, nu au capăt: vecia în durată, istoria în momente orbitoare și în detalii rămase în umbră. În vreme ce cartea, orice carte presupune un spațiu limitat și obligă la o alegere»* (Dintr-o recenzie de Horia Aramă; în "Realitatea Evreiască", Buc, 2007)

Un jucător de poker...

În anii '50-'60, Iureș obișnuia să joace poker, din când în când, în locuința lui din Piața Amzei, cu câțiva colegi din presa de tineret. De regulă, jocul pornea normal. Se împărțeau cărțile, cineva spunea "am deschis" și se mergea mai departe. Când îi venea rândul lui Iureș să se pronunțe, acesta (în ciuda numelui său care sugerează pofta pentru mari viteze) tăcea din gură, se uita în cărți, imperturbabil, două sau trei minute, și mormăia în barbă ceva ininteligibil, în vreme ce partenerii așteptau, stăpânindu-și cu greu nerăbdarea, ca gazda să ia o hotărâre. Masa de joc era ca un tren oprit, la miez de noapte, în plin câmp.

După un timp care partenerilor de joc li se păruse fără de sfârșit, Iureș rostea: "Merg și eu", punea suma de cuviință pe masă și trenul pornea din nou la drum, pentru ca, în clipa când lui Iureș îi venea iarăși rândul să vorbească, să înțepenească din nou.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Fischof, lumina rece a metaforelor

Despre poezia lui Fischof am scris pe larg în repetate rânduri. Am urmărit, volum după volum, apariţia cărţilor sale în româneşte şi apoi, mai târziu, a celor scrise direct în ebraică, arătând că ne aflăm în faţa unei poezii de calitate, cu timbru original.

De data aceasta, pe marginea recent apărutei plachete "Avak susei habar", editura Onix, Haifa, 2006, îmi permit să nu mai fac o analiză completă, ci să mă limitez la câteva observaţii.

În cărţile precedente, Fischof părea să fi ales un stil nud, aproape cu totul lipsit de metafore. Acum, în "Avak susei habar" (Praful cailor sălbateci), a trecut la un stil în care metaforele nu mai sunt rare, ci abundă.

Poate de aceea şi alegerea titlului plachetei, care reia titlul uneia dintre poezii, o poezie nu numai bună, ci semnificativă pentru concepţia despre poezie a autorului şi pentru această cotitură spre larga folosire a metaforei.

Întregul poem – concis: numai două strofe a câte patru versuri – e construit în jurul metaforei cailor sălbateci din pustiu. Poezia – spune poetul – este tăcerea cailor sălbateci ai cuvintelor, o grămadă de cuvinte lipsite de ramă, deasupra pereţilor nopţilor mele. Praful ce se ridică din galopul lor neîngrânat se lipeşte de acoperişuri ca un bandaj pe fruntea unui rănit, ca fratele năzdrăvan (mamzer) al norilor.

Abundenţa nouă a metaforelor poate fi urmărită pagină de pagină. Iată câteva exemple edificatoare.

Tăcută, piatra se scufundă, apărată de orice atingere (17). *Turma zilelor dindărătul meu se aruncă în hău* (18). *Timpul continuă să se târască, lăsând în urma lui o dâră rece, ca urma umedă a unui melc* (19). *Casele, frunze pe crengile drumului* (20). *Podeaua, palma casei, arde* (21). *Fiecare om şi gheţarul lui, de acolo simte universul întreg şi abisurile-i arzătoare* (22) etc. etc.

Sunt metafore tipice fischofiene, metafore nu atât afective, cât lucide. Lumină rece.

❖

O a doua observaţie se referă la loul important pe care îl ocupă, în această plachetă recentă, poeziile care vorbesc, reflexiv, despre munca poetului şi despre menirea lui.

Interesant de subliniat îmi pare mie – şi meritoriu – accentul pus pe greutatea misiunii poetului.

Am văzut lucrul acesta în poemul "Praful cailor sălateci". Într-un alt poem admirabil, "Convorbire cu Edgar Allan Poe", poetul ajunge să exclame, disperat: "Cum poţi să prinzi corbul din cuvinte?". În poezia "Dacă eu", se imaginează zburând într-o aeronavă şi certându-se cu Dumnezeu. El, omul, cu lanţul timpului la gât. În "Poeţii naţionali" vorbeşte cu amărăciune despre soarta tristă chiar şi a poeţilor ce au fost aleşi ca reprezentanţi ai întregului popor. Opera lor e folosită în scopuri politice, trădată. Cuvintele lor, vii pe vremuri, sunt înecate în valuri de discursuri sforăitoare. Mor, devin cadavre reci. Şi *"nimănui nu-i place să atingă cuvintele-cadavre"*. În "Tăcerea travestită", spune: *"Cuvintele se sperie de puterea slăbiciunilor şi se opresc la mijlocul drumului"*. Sub forma unei speranţe, a cărei realizare e puţin probabilă, dacă nu chiar imposibilă, îi apare ipoteza unei lumi în care *"vor fi printre noi şi oameni care să trăiască până se vor goli de toate întrebările"*, o lume în care, din *"mărunţişuri trecute prin sita tăcerii"* se va putea înălţa Muntele adevărului, şi *"poeziile vor deveni imnul cuvintelor"* ("Poate vor fi printre noi").

Mult mai reconfortantă, mai cuminte şi mai nobilă în resemnarea şi dăruirea ei generoasă e admirabila poezie "Copyright". Luaţi poeziile mele, spune poetul, *"multiplicaţi-le şi difuzaţi-le, ele sunt boabe de nisip ale sufletului meu. Copyright, drepturi de autor, păstrez numai pentru durerea bucuriei mele care nu a fost scrisă"*.

Pentru simplitatea clasică a versurilor, pentru modestia (şi, implicit, mândria), pentru generozitatea ei, merită toată aprecierea noastră. Admirabilă ars poetica.

Nu mă pot reţine de a o cita în întregime. "Poate vor fi printre noi" (reiau titlul unei poezii citate mai înainte) unii care, cunoscând mai bine sau mai puţin bine ebraica, se vor bucura de lectura ei:

kehu et şirai
şahpelu ve-hafiţu otam,
hem gargherei afar nişmati.
kasu imam afapaim,
isfu otam be-maga şel sefataim
utnu lahem
la-şirim şeli
lauf ve-lehithaber kol paam aheret.
zhut ha-ioţer hi rak al keev simhati
şe-lo nihtav.
Şirai azvu oti vein dereh hazara.

C.N.N.
Ce Năimiţi
Nemernici

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- O nouă carte de Maria Găitan-Mozes
- Un text nomad
- Ștefan Cazimir despre Ștefan Cazimir

Maria Găitan-Mozes

Zâmbind... sub poverile vieții

Povestiri; Minimum 2007

O nouă carte a cunoscutei poete; o carte de proză, însă, inspirată din (ah, ce temă familiară cititorilor lui "Minimum"!) lupta bătrânilor împotriva poverilor din titlu. Numindu-i pe acești bătrâni "rezistenți", Al. Mirodan scrie în Cuvântul său înainte:

«Maria Găitan-Mozes (n. în Basarabia, în 1928) este cunoscută, întâi și-ntâi, ca poetă. Ea s-a impus în anii din urmă ca unul din cele mai bune condeie lirice din *alia.*

În afară însă de versuri, ea mai are un hobby sau poate chiar o vocație: cercetarea bătrâneții. Textele ei despre dramele (dar și comediile) senectuții, apărute mai cu seamă în ziarul "Ultima oră", sunt gustate de cititori, care văd în ea un adevărat "expert" în materie. Maria Găitan-Mozes este femeia care îi înțelege pe cei cu părul alb, beteșuguri și singurătate.

Cartea de față reprezintă o culegere de texte despre *seniori* (ca să folosim un termen mai *politically correct).*

Titlul spune totul despre substanța, ba chiar despre "ideologia" volumului. "Zâmbind... sub poverile vieții" vrea să zică două lucruri: mai întâi, autoarea nu tratează starea de bătrânețe la modul frivol și voit *optimist:* oh, ce bine e să ai 84 de ani, de-abia acum ești un om cu adevărat liber, etc. etc. În al doilea rând, ea evită oftaturile și jeluirile obișnuite în asemenea împrejurări. Da, e adevărat, să nu ne ascundem după deget, avem de-a face cu o povară. Dar omul se poate comporta față de această povară cu inteligență (dacă se găsește), voință și umor. Atunci, despre el se poate spune că este un rezistent împotriva Marii Terori, numită timpul.

Maly este văduvă și pensionară. *"E încă vioaie, sociabilă, întreprinzătoare și mai ales plimbăreață. Nu-și poate găsi o prietenă cu care să meargă în același pas. La Maly totul e gândit, eșalonat și calculat. Chiar și pentru ziua asta de arșiță care ne topește. Ce ar putea face acasă? Să pună cearceafuri ude la trisuri? Să facă duș după duș? Ventilatorul? Câtă răcoare pot aduce aripile acelea zbârnâitoare? Răcoare ba, cheltuială da..."*

A încercat – ne spunea autoarea – tot felul de formule ca să scape de căldură. Mai întâi, s-a dus la Bank Leumi. Da, sigur, acolo e răcoare, dar te plictisești. Vezi oameni stând la coadă și cam asta-i tot. A încercat și la canionul din oraș. Bun, acolo sunt vitrine, mai intri pe la Hamashbir, însă, dacă vrei să te așezi pe o bancă, vezi că toate sunt ocupate. Și, în plus, e o înghesuială care te sufocă și o gălăgie de te doare capul. Atunci, a găsit o soluție: autobuzul. Și-a cumpărat un tichet lunar și umblă toată ziua de colo până colo, oprindu-se ori de câte ori are chef și văzând locuri pe care nu le cunoștea.

"...Autobuzul 26 te lasă în fața Șekemului din Arlozorov... Eleganță... ca la Paris... îmbrăcăminte, parfumerie, cosmetică... și răcoare... multă răcoare... un pic de parfum de probă, că de cumpărat... la sectorul alimentar mai guști câte ceva din produsele cărora li se face reclamă, timpul trece plăcut... n-ai timp să simți iadul de afară...

...Autobuzul 10 te face să crezi că ești pe Riviera franceză... o pornești din Bat Yam și până la Tel Aviv te însoțește litoralul cu verdeață, ca apoi să-ți facă primirea salba de hoteluri elegante și ademenitoare... Maly nu se sfiește să le caute răcoarea din holurile spațioase, muzica discretă, visând cu ochii deschiși la o vacanță pe alte meleaguri. Trece dintr-un hotel într-altul, admiră marea căreia îi binecuvântează briza și... mai trece o zi...

N-am mai avut vreme, fiindcă se apropia stația la care trebuia să cobor, să ascult cu lux de amănunte relatările ca de reporter ale cunoștinței mele Maly despre recentele ei călătorii, întreprinse conform planificării făcute la obiect.

Am înțeles însă de ce Maly țintește locul strategic din mijlocul autobuzului. Acolo-i hotarul plăcut al temperaturii; poți urmări cine urcă și cine coboară, adunând ca într-un insectar exemplare ce ies din comun, de tipuri excentrice, amuzante, poți întâlni chiar cunoștințe așa, din întâmplare; poți face cunoștințe noi pe care să le antrenezi în fel de fel de discuții.

Poți forfeca și critica politica, internă, externă. Faci schimb de suferințe și boli pentru care nu se găsesc doctori pricepuți și... uiți de plictiseală, de căldură...". (Maly... și canicula).

Avram are 85 de ani, e, bineînţeles, plin de beteşuguri, cei de la Bituah Leumi i-au trimis o tânără să-l ajute (pe care apoi au schimbat-o cu alta, şi pe urmă cu alta, întrucât bătrânul era nemulţumit). Acum, pe Avram îl ajută Raluca, o româncă. Ambiţia lui Avram este a trăi, zi cu zi, după un program riguros, singura cale care-l împiedică să decadă.

"...Exact la ora 7.30, indiferent de starea timpului sau evenimentele politice, Avram era gata instalat sub ploaia măruntă a duşului, cu apă mai mult rece, încercând parcă să reediteze anii când la aceeaşi oră se afla în vâltoarea valurilor Mediteranei de pe plaja Sela din Bat Yam.

Trupul mărunt, puţin încovoiat, se bucură de şuvoaiele duşului doar câteva clipe. Închide cu grijă robinetul, să nu risipească apă prea multă, după care se oficiază, precis, ceremonialul matinal în care Avram comandă, ca de la timona unui vas în naufragiu, ordine clare, răspicate, scurte.

– Te rog, dă-mi prosopul mic, albastru...

Cu el, Avram îşi tapotează uşor obrajii, gâtul, după care i-l întinde, schiţând un gest spre bara metalică unde trebuie să fie pus la uscat, bine întins şi depărtat de braţul alăturat.

– Prosopul portocaliu!

Cu acesta îşi înfăşoară corpul, insistă pe la subsuori, trecându-l apoi cruciş pe spate, de câte două ori, niciodată mai puţin sau mai mult... Indică apoi cu privirea cel de al doilea braţ metalic, unde îi este locul...

Pe policioara de deasupra chiuvetei cât şi pe rafturile de la dulapul de plastic alb de alături stau într-o ordine soldăţească sticle, flacoane şi borcănele cu produse de cosmetică şi de igienă, cărora Avram le dă întrebuinţarea, precum un chirurg instrumentelor de operaţie.

Începe cu beţişoarele pentru curăţatul urechilor. Le învârteşte când într-o ureche, când în alta, până când crede că totul este în ordine. Operaţie care se mai repetă de câteva ori pe parcursul zilei. O mică pauză şi trece la pieptănat.

Dar ce să pieptene? Creştetul îi este complet pleşuv. Doar spre tâmple un puf argintiu şi cârlionţat dă impresia că poartă o scufiţă dantelată. Totuşi, insistă cu pieptănatul. Trasează chiar şi pielea capului, în partea dreaptă, aşa cum obişnuia cândva...

– Eh! şi se scutură ca de o vedenie, lăsând pieptenele sub jetul robinetului, să-l cureţe, deşi nu avea nici măcar o scamă pe el. După ce-l rânduieşte alături de aparatul de bărbierit, întinde mâna spre deodorantul "Adam" şi lasă pulverizatorul să împrăştie din abundenţă conţinutul pe sub amândouă subsuorile ca două găvane părăsite.

Urmează sticla de colonie franţuzească "Lavande". Acesta-i cadoul pretins de la băiat când pleacă, vara, în excursie pe la Paris. Picură în pumni doar un strop, umezindu-şi gâtul şi obrajii, înşurubează capacul, apoi îl aşează cu eticheta la vedere.

Nu neglijează nici sprâncenele. Le îndreaptă cu degetele, pe amândouă deodată, întârziind cu câte o mică apăsare la tâmple. Dacă e cazul, cu penseta, scoate câte un fir răzvrătit ori prea lung.

Raluca îi pune în ochi picăturile de "Visine", ca să-i mai limpezească privirea, şi Avram trece apoi la ultima operaţie, prin care vrea parcă să-şi scoată tot răul ce-i mănâncă sănătatea: îşi suflă nasul zgomotos, folosind întotdeauna o bucată de flanel vechi, pus de Ţila, nevasta-sa, pe clanţa uşii de la baie.

Cu oarecare discreţie, îşi pune proteza, acesta fiind ultimul punct al ceremonialului.

Şi... tot ca pe vremuri, nu se poate înfăţişa la micul dejun decât în halatul vişiniu, matlasat, şi cu medalionul din aur, prea mare acum pentru muşchii supţi şi moi."

Şi aşa mai departe. Să-l lăsăm însă pe cititor să descopere colecţia de bătrâni a Mariei Găitan-Mozes. Este un adevărat document despre septuagenarii, octogenarii şi nonagenarii lumii de astăzi şi de-aici.

Peste un veac, citind scrierea de faţă, sociologii se vor trezi în faţa unei mărturii preţioase la capitolul "Cum trăiau bătrânii din Israel la începutul mileniului III".»

(M. Rafael)

Norman Manea

Textul nomad

Editura Hasefer, Bucureşti, 2006

Al doilea volum din ciclul intitulat „Casa melcului" continuă interviurile acordate de Norman Manea în decursul anilor, unele în Statele Unite unde locuieşte, altele în străinătate şi câteva în România de unde a plecat definitiv în 1982. Numai şase din cei 34 de interlocutori ai săi reprezintă publicaţii care apar în ţara natală a scriitorului considerat astăzi unul dintre cei mai importanţi de pe mapamond. Premiile literare obţinute în SUA, Franţa, Italia, Germania îi conferă pe deplin acest statut. „Unul din cei mai talentaţi şi originali scriitori europeni din generaţia sa", este caracterizarea revistei americane „World Literature Today". „La Stampa", din Italia, scrie că este „un autor de prim ordin în panorama literaturii contemporane".

Ceea ce reţinem în deosebi din mărturiile scriitorului, în afară de evocarea drumului său spre gloria literară, drum nu lipsit de dificultăţi, eforturi, dezamăgiri este sentimentul că cei din pricina cărora a ales să trăiască în afara României sunt şi acum gata să-l împiedice să revină în ţară. Romanul său „Întoarcerea huliganului", primit cu deosebit interes în toate ţările în care a fost publicat, e întâmpinat în România cu critici a căror provenienţă extra-estetică aminteşte de vechi ranchiune, unele cu rădăcini xenofobe.

Dar iată propria mărturie a autorului, într-o convorbire ce a avut loc la New York cu D. R. Popa, profesor la o mare universitate americană:

„Nu cred că sunt un caz singular. Se întâmplă ca scriitori şi artişti să se afirme mai degrabă în afara graniţelor decât în ţara lor de origine, unde sunt acceptaţi cu jumătăţi de măsură. Pentru mine, în România au intervenit lucruri dureroase încă din copilărie. Am avut ulterior o dorinţă de acomodare, nu am vrut să părăsesc ţara. În ciuda vicisitudinilor, îmi găsisem un refugiu în limbă, în limba română. Cred că nu trebuie să vorbim despre România, în general, sau de români, ci mai degrabă de experienţe eterogene... Ţara, în acest deceniu, mi-a trimis mereu mesaje de „încurajare”, dacă înţelegi ce vreau să spun că am făcut bine plecând, că fac bine stând aici şi nederanjând acolo. Într-un cuvânţ să rămân în continuare cât mai departe cu putinţă!”

Ştefan Cazimir

Ștefan Cazimir

Editura Hasefer, Bucureşti, 2006

Nu e o greşeală: chiar aşa şi-a intitulat cartea sa autobiografică cunoscutul critic, istoric literar şi om politic Ştefan Cazimir. Pentru cei care îl cunosc din ceea ce publică, din ceea ce spune şi din ceea ce demonstrează când apare în mediile de informare, străpungând cu umorul său reţinut, dar solid, ceaţa tristeţii dacă ea s-a instalat cumva, jocul acesta cu titlul nu e de mirare. Ştefan Cazimir este un descendent literar al lui I. L. Caragiale şi unpromotor al spiritului său în viaţa de toate zilele.

Dacă este adevărat că „epoca de aur” a fost o sinteză între Caragiale şi Stalin, cum spunea Bellu Zilber, iar despărţirea de mentalitatea epocii este încă dificilă, autorul acestei cărţi doreşte ca duhul negru al tătucului să fie despărţit definitiv de spiritul marelui scriitor pentru că în opera lui se regăsesc prototipuri, năravuri, moravuri, strategii care compun şi astăzi specificul societăţii. Autorul îşi povesteşte viaţa trecându-i detaliile prin filtrul caragealian, priveşte lucrurile nu în bloc, ci selectiv, cu reţinerea celui care ştie când şi cum să se detaşeze pentru a sta de vorbă cu cititorii.

E o lectură reconfortantă datorată dozei bine măsurată de umor. Unele episoade sunt banale, ca de pildă descrierea foilor matricole de absolvire a claselor de liceu, dar Ştefan Cazimir adaugă la fiecare amănunt zâmbetul său misterios care anunţă o întâmplare cu haz sau o meditaţie de ţinut minte. După ce a traversat anii de şcoală la liceul evreiesc, apoi armata servită într-o perioadă în care era cu desăvârşire „mută”, a intrat după 1990 în viaţa politică unde a adus cu sine un aer înviorător de bună dispoziţie. Partidul Liber Schimbist pe care l-a înfiinţat şi care la primele alegeri libere a trecut de limita intrării în parlament, precum şi organul să de presă, „Răcnetul Carpaţilor”, au marcat o perioadă fertilă de câţiva ani în viaţa politică.

La urma urmei, cartea nu ne oferă multe surprize; îl regăsim în paginile ei pe autor aşa cum îl ştim şi aşa cum ni-l închipuim.

Isaac Moscu Eyal

Caleidoscop botoșănean

Editura autorului, Israel, 2006

Originarii din Botoşani se străduiesc, de la o vreme, să nu se lasă mai prejos decât foştii lor vecini din Dorohoi. Dacă aceştia au trimis în biblioteci nu mai puţin de cinci volume, fiecare masiv cât un tom din „Enciclopedia britanică”, dr. Şlomo Leibovici-Laiş a publicat de asemenea un studiu serios despre Botoşani, de o certă valoare pentru cercetătorii istoriei evreilor din România. Un fost concetăţean al d-sale a găsit cu cale să treacă în revistă numai ceea ce avea, pe vremuri, un anume pitoresc publicând acest „caleidoscop”.

Isaac Moscu Eyal nu se ocupă de documente de arhivă sau de personalităţile culturale ale oraşului, ci de viaţa de zi cu zi a unei populaţii numeroase de evrei convieţuind paşnic şi cu folos cu celealte etnii locale. Personajele relatării sale sunt birjarii, precupeţii, funcţionarii instituţilor comunitare, clienţii cafenelelor, membrii „cenaclului literar”, într-un cuvânt o lume diversă şi viu colorată. Istoria este văzută şi ea prin particularităţile şi picanteriile ei. Eliberarea de către Armata Roşie în primăvara anului 1944 este însoţită de refrenul „davai ceas!” şi de tirurile armelor automate având ca ţintă butoaiele cu vin din celebrele crame ale Botoşanilor.

E un „puzzle” de profiluri umane şi de întâmplări evocând episoade câteodată dureroase, dar în general din zona celor care încă bine dispun.

Gh. Kovaks-Eichner

Gânduri despre actualitate II – Adevărul înainte de toate!

Cele 26 de broşuri editate până acum de autor atrag de obicei atenţia celor interesaţi de mersul politicii în lume. Ele au uneori ecouri în publicaţii din România şi sunt primite cu interes şi în Israel deşi aici difuzarea lor este limitată. Recent apăruta broşură abordează câteva probleme de strictă actualitate demonstrând că autorului nu-i scapă aproape nimic din ceea ocupă locul central în spectrul politic internaţional şi cu precădere în cel israelian şi cel românesc.

De remarcat că G.K.Eichner se detaşează de anticomunism încercând să găsească în trecutul regim care a stăpânit o mare parte a planetei părţile pozitive… Pune astfel la îndoială valoarea documentară a „Cărţii negre a comunismului" relevându-i o seamă de vicii de procedură şi de informare. În locul analizei experienţei comuniste de tip ruso-slav d-sa propune numai diabolizarea comunismului ca „punere în practică" a ideologiei. Dincolo de aceste hazardate observaţii, noile comentarii ale autorului se cuvin apreciate pentru modul explicit în care sunt prezentate aspectele politice respective.

(Carol Isac)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Harry Ross, *"Mireasa nebună";* povestiri, satiră şi umor; cu un cuvânt înainte de Zoltan Terner, ed. Onix, Israel, 2007.

Felicia Antip, *"Aventuri ale conştiinţei de sine"* (scriitori evrei faţă-n faţă cu destinul lor); eseuri; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Aurel Antonie, *"Cenuşa";* roman; coperta: Gabriela Cristu; ed. Fundaţiei Constantin Brâncuşi, Tg. Jiu, 2006.

Agnes Heller, *"Fiorul evocării unor lumi ucise"* (scriitori evrei din Europa Centrală); eseuri; traducere de Eva Galambos şi Eva Ţuţui; coperta: Gheorghe Chiru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2006.

"Apostrof", revistă a Uniunii Scriitorilor; Cluj, 2007; numărul 200 (felicitări şi la mai mare!).

"Dacia literară", revistă trimestrială de cultură; nr. 6/2006; Iaşi.

"Semnalul", revistă editată de Loja Dr. W. Filderman; nr. 124; Toronto, Canada, 2007.

Kapo, Kapo, Kapo peste tot

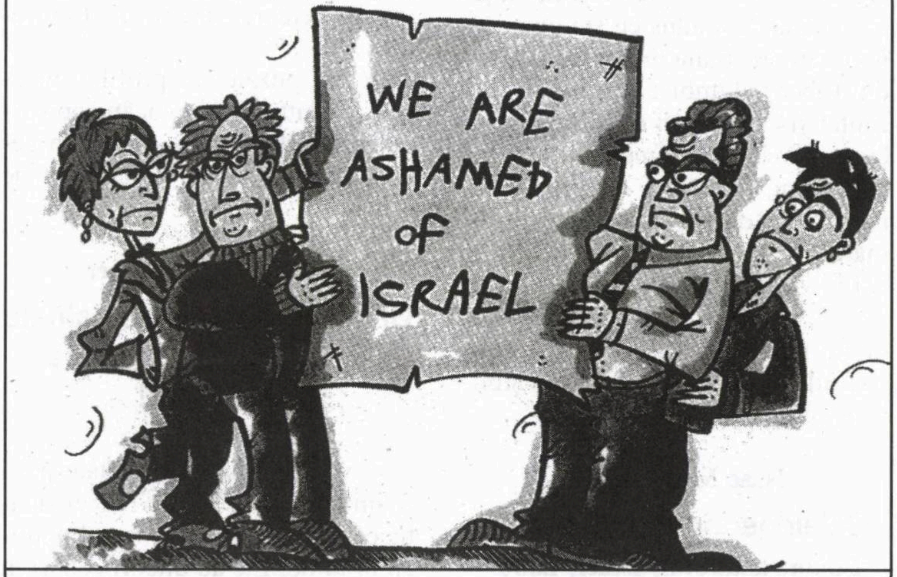
WE ARE ASHAMED OF ISRAEL

(Pe pancartă: „Ne e ruşine de Israel!")

Desen de Rinat Gilboa, din "Jerusalem Post", à propos de "liberalii" evrei din Marea Britanie care vor să câştige simpatia englezilor, dovedind că ei nu sunt de acord cu politica israeliană, oh, nu, cum vă închipuiţi… Noi suntem oameni obiectivi, puteţi avea încredere în noi…

Nou!

A apărut

Zâmbind...
sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

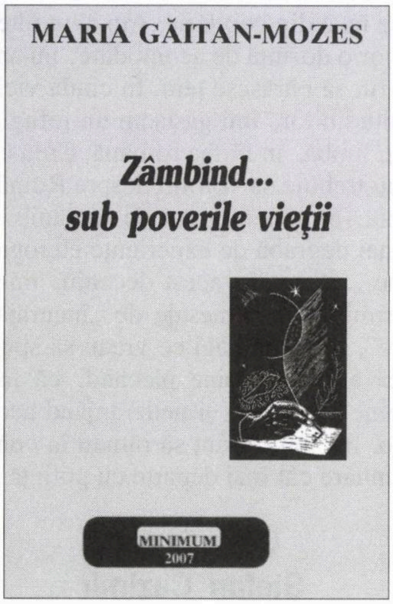

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieţii

MINIMUM
2007

«Scrieri … despre noi, cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.»

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

GINA SEBASTIAN ALCALAY

De la profeții biblici la Jean-Paul Sartre și B.H.L

Nu de mult a avut loc la Institutul Cultural Român din Tel Aviv o masă rotundă cu participarea a șapte proeminenți intelectuali români și israelieni, printre ultimii numărându-se profesori universitari foarte cunoscuți în țara noastră, precum Moshe Idel, de reputație internațională, Leon Volovici, Rafi Vago și Liviu Rotman. Problematica de bază a dezbaterii era aceea a eficienței și seriozității centrelor de studii iudaice din România care funcționează la ora actuală în câteva mari orașe, precum și a interesului stârnit de acestea în rândul tineretului studios român. Interes neașteptat de mare, a reieșit în cursul discuțiilor, care s-au extins însă din aproape în aproape pentru a include, mai ales la intervenția universitarilor români, ideea covârșitoare a contribuției iudaice la cultura română în mod special, și la aceea europeană în general.

La întrebarea: poate oare un scriitor sau filozof evreu care nu abordează în mod explicit în scrierile sale tematica evreiască să devină obiect de studiu în cadrul centrelor iudaice, răspunsul a fost în general pozitiv (Moshe Idel și alții). Au fost menționate totodată diferite exemple concrete despre felul în care mari personalități evreiești, purtătoare ale gândirii iudaice, precum Derrida sau Levinas, au influențat în mod decisiv cultura contemporană.

Aceasta m-a dus cu gândul la o recentă emisiune a canalului israelian de televiziune educativă în care era popularizată figura filozofului evreu-francez Bernard-Henri Lévy, bine cunoscut de altfel în Israel, unde a făcut numeroase vizite și în favoarea căruia a pledat întotdeauna cu fervoare. Cărțile care i-au adus însă cea mai mare celebritate au fost acelea despre asasinarea de către teroriștii din Pakistan a ziaristului evreu-american Daniel Pearl, despre Bosnia, unde a fost de nenumărate ori în plin război, descris de el și într-un film purtând același nume, iar mai recent, despre America văzută de aproape.

În emisiunea menționată, BHL, cum i se spune în general, povestea că deși nu a primit o educație iudaică (tatăl, ateu, antifascist, fost rezistent), ba chiar până la 30 de ani a fost total străin de iudaism, acesta a început în vremea din urmă să-l intereseze și să-l influențeze într-o măsură importantă. (O evoluție care, mie una, mi-a amintit-o pe aceea a regretatului gânditor și calamburgiu român evreu Henri Wald!) Filozoful consideră că una din cele mai prețioase idei ale profeților evrei și rabinilor este aceea legată de necesitatea acțiunii umane. Mesia, a spus el, nu va fi un singur om: fiecare dintre noi poate fi un Mesia care să încerce să îmbunătățească lumea.

Chiar dacă marxismul a reprezentat o ideologie reacționară, acesta a emis totuși o idee valabilă, întâlnindu-se cu aceea a profeților biblici: aceea că lumea nu trebuie numai interpretată, ci și schimbată. Ca și Jean-Paul Sartre, deci, BHL se reclamă de la o filozofie a acțiunii și responsabilității directe, permanente, în paralel cu aceea a ideilor. Transgresând frontierele, ea trebuie să ajungă să spargă tăcerea și indiferența generală față de soarta sutelor de mii și milioanelor de victime ale unor conflicte ce dospesc din Orientul Mijlociu până în cele mai diferite colțuri ale lumii. Nu numai Israelul sau America trebuie să se mobilizeze în bătălia împotriva terorismului, a subliniat BHL, ci și Europa, în egală măsură. Pentru teroriști, de pildă cei văzuți de el în Pakistan (despre ale căror metode, rețele și filiații un număr enorm de amănunte inedite sunt consemnate în "romanul-reportaj" despre asasinarea lui Daniel Pearl), Satana nu este numai America, ci și Parisul, Londra sau Madridul, care vor trebui – pe baza și dincolo de propriile experiențe și număr de victime – să se adapteze în practică la această amenințare colosală.

Iată cum, cu puțină bunăvoință, se poate ajunge în spirit de la profeții evrei ai Torei la filozoful neevreu Jean-Paul Sartre și emulul său (parțial) Bernard-Henri Lévy. Dar apropierile pot să meargă mai departe. În urmă cu câțiva ani a făcut vâlvă apariția în Franța a unui dicționar despre intelectuali, sub semnătura unui colectiv serios de autori. Aceștia defineau intelectualul nu în funcție de diplomele sau erudiția acumulată, ci drept persoana care coboară în arenă, se zbate pentru semeni (ca filozofii evrei-francezi ai "noului val" care între timp a devenit vechi, Alain Finkielkraut, Bernard-Henri Lévy și André Glücksman) și "semnează petiții".

Oare un scriitor ca Samuel Beckett, laureat al Premiului Nobel pentru literatură pe anul 1969, o fi semnat vreodată o petiție? Definiție deci ușor contestabilă și oricum foarte restrictivă, dar nu mai puțin semnificativă pentru o anume mentalitate prevalentă în zilele noastre, zilele globalizării și statului planetar.

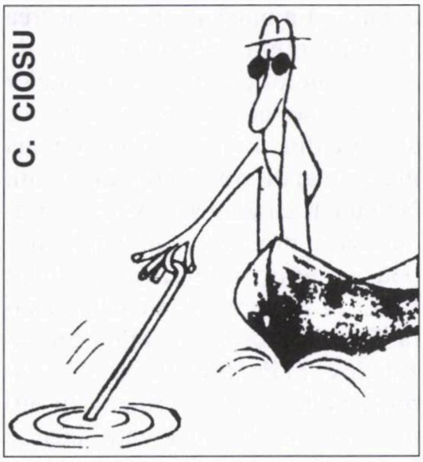

Pescuitorul de perle

Foarte devreme

«Născut la 18 dec. 2008 în casa unor evrei tradiționaliști ... Victor Bârlădeanu se remarcă a fi un talent literar de foarte devreme...»

("Viața noastră", 12.01.07; comunicată de prof. Felix Pascal, Ashdod, – care, ca și noi, a fost impresionat de extraordinara precocitate a cunoscutului și regretatului publicist Victor Bârlădeanu.)

Și la case mai mari

«CNN a făcut o gafă de zile mari folosind numele senatorului Barack Obama, din Illinois, într-un reportaj despre celebrul terorist Osama Bin-Laden. "Unde este Obama?", se putea citi dedesubtul unei fotografii a lui Bin-Laden în timpul emisiunii lui Wolf Blitzer din 1.01.07.»

("New York Post", 3.01.07; comunicată de Rodica Stoleru, din Montreal, care a citit știrea în Buletinul Isranet, editat de CIJR (Institutul canadian pentru studii în domeniul iudaismului", Montreal, Canada, 2007.)

O viață pe cât de lungă, pe-atât de zbuciumată

«Rași s-a născut în anul 1040 în Troyes, în Champagne, Franța. În lipsa unei instituții potrivite de învățământ în patria sa, Rași frecventează academiile talmudice din Worms și Mainz. ...

În 1965, el se reîntoarce la Troyes ... În anul când pentru evrei era prima cruciadă (1906), el scrie: "Sunt încremenit de groază" etc. etc. Viața acestui mare învățat ... se sfârșește în anul 1105.»

("Viața noastră", 1 ianuarie 2007; comunicată de A. Harari, Herzlia.)

Să nu mai creăm probleme pedepselor temporare

«Au trecut doi ani de când un tânăr în vârstă de 14 ani nu merge la școală. El a fost exmatriculat pentru o serie de probleme pe care le-a creat pedepsei temporare.»

("Viața noastră", nr. 16958/07; comunicată de Angela Idelssohn, Ierusalim, reh. Ben Yehuda 78, – care-i avertizează pe elevi să nu mai creeze probleme pedepselor temporare, fiindcă altminteri pot da de bucluc.)

Transformări fundamentale

«Începând cu ziarele mensuale, mici, de cartier, și terminând cu marile concerne de presă, ... mass-media trece în ultimii ani prin chinurile unei transformări fundamentale.»

("Viața noastră", nr. 16973/07; comunicată de Sorin Berceanu, POB 2385, Haifa, – care găsește și el că mass-media trece prin niște transformări fundamentale, de neconceput până mai deunăzi, din moment ce au apărut pe piață ziarele mensuale, deși, pe vremea noastră, prin ziar se înțelegea o tipăritură care apare zilnic, iar prin mensual se înțelegea o publicație lunară.)

Poșta

Cioclu Petre (just, aveți dreptate, coaliția politico-militară *Antanta* a funcționat în anii dinaintea primului război mondial, nu în timpul celui de-al doilea război); **Doron Midroni,** Toronto, Canada; **Serena Tudorache,** Craiova, România; **Vova Teichman,** Ramat Hasharon; **Lucia Waldman,** Paris, Franța; **Tibi Rosenstock,** Bat Yam; **Lise Blumberg,** Chicago, SUA (observații bune, dar nu perle).

●

D. Des Browne, ministrul englez al Apărării, a avertizat – spre surprinderea generală – că țara sa "va ataca cu rachete atomice orice stat care va încuraja terorismul pe teritoriul Marii Britanii".

Mai Des, domnu' Browne, cu declarații de felul acesta. Mai Des!

G. MOSARI

Povestiri de buzunar

Bine ai venit, Papi!

Max, înmărmurit, a întrebat-o pe fetiță, care se aruncase de gâtul lui:

– Cine ești?

– Sunt fetița ta. De ce te faci că nu mă cunoști?

Max, un bărbat voinic și frumos, ajuns la aproape 40 de ani de viață, lucrează de peste un deceniu în turism. I-au plăcut întotdeauna călătoriile în lume, avea memoria locurilor și a numelor, îi plăcea să povestească prietenilor și cunoscuților despre minunatele locuri pe care le-a văzut în Europa sau Asia, în cele două Americi ori în câteva insule, de fapt puncte terestre aflate pe întinderea oceanului Atlantic. Atras de plimbările pe mapamond, Max și-a dat seama că singura meserie de care s-a îndrăgostit cu adevărat și-l atrăgea, sau mai exact spus îl magnetiza, era aceea de ghid turistic.

S-a înscris la câteva cursuri pentru a învăța secretele acestei profesii și spre a se perfecționa, după care a condus trei sau patru excursii experimentale, menite a-i pune la încercare pregătirea de ghid, iar rezultatele au fost excepționale: turiștii au rămas încântați de noul ghid, de pregătirea lui, de dragostea cu care îi călăuzea în locurile vizitate, de explicațiile atrăgătoare, presărate cu picături de umor. În scurt timp numele "debutantului" a devenit cunoscut, iar grupuri întregi de turiști plecau la drum numai când erau însoțiți de Max, fie că era vorba de țări asiatice, fie că vizitele priveau țări ale continentelor americane sau din apropierea acestora.

Dar dintre toate voiajurile la care participa, lui Max îi plăceau în primul rând cele din Cuba. Această insulă în formă de banană, aflată în Caraibe, cu oameni săraci dar plini de viață, ce-și petrec zilele în cântece de o mare frumusețe și în dansuri care înfrățesc locuitorii de culoare neagră-tăciune cu cei albi, bruneți sau chiar blonzi, s-a lipit de inima lui Max. Încetul cu încetul noul ghid a devenit un specialist pentru Cuba, țară în care și-a creat nenumărate relații, a legat prietenii, ceea ce-l făcea să se simtă pe terenul cubanez ca acasă. În sezonul turistic din fiecare an, în ciuda deplasărilor foarte grele în Cuba, Max pleca în această insulă, însoțit de grupuri de excursioniști, de cel puțin 4-5 ori.

Într-o zi, soția lui Max, economistă de profesie și care prin natura muncii ei nu prea putea pleca în lume, și-a întrebat soțul:

– Ce te face să te deplasezi atât de des în Cuba, deși poți conduce grupurile de turiști în multe alte locuri?

După care a adăugat cu un anumit subînțeles:

– Pe mine nu m-ai luat niciodată în Cuba.

Max a rămas țintuit locului, surprins de vorbele soției, după care i-a spus, puțin trist și îngândurat:

– Ai dreptate, Hellena, ți-am propus să vii cu mine doar în țările care – pe bună dreptate sau nu – atrag în general turiștii, cum ar fi Statele Unite, Turcia, Germania. Datorită funcției tale, de foarte puține ori ai reușit să pleci cu mine, dar în Cuba nu te-am chemat. Dacă vrei, mă însoțești în excursia următoare, peste o lună de zile.

– Da, vreau, a răspuns hotărâtă Hellena.

Max a povestit prietenilor lui cei mai buni despre discuția de acasă, care l-a surprins, dar unul dintre amici, Vlad, a ținut să precizeze ironic:

– Poate Hellena are semne de întrebare privind călătoriile tale dese în Cuba, poate bănuiește că ai acolo anumite relații sentimentale și vrea să vadă cum stau treburile la fața locului. E bine că în excursia viitoare plec și eu cu voi, așa că te voi ajuta s-o liniștești.

⁂

...Grupul turistic al ghidului Max, în care se aflau soția Hellena și prietenul Vlad a ajuns la Santiago de Cuba, în sudul țării, iar de acolo, timp de zece zile, a colindat pământurile ciudate ale acestei insule, cu munți, câmpii și jungle, îndreptându-se spre nord-estul acestui teritoriu, adică spre Havana, orașul-capitală. În mica metropolă cubaneză, excursioniștii au vizitat încă prin prima zi, din cele patru dedicate Havanei, cartierele orașului vechi, care i-au impresionat pe oaspeți, dar în ziua următoare, momentul de vârf era o masă festivă a grupului la unul din marile restaurante ale capitalei.

...Turiștii, 30 la număr, au luat loc împrejurul unei mese lungi, dreptunghiulare, în capul căreia trona Max. S-au servit multe bunătăți locale, stropite cu renumitul rom cubanez, când, pe la mijlocul petrecerii, s-a apropiat de Max o fetiță frumoasă, blondă, care nu avea mai

De pe Internet

Când NASA a început trimiterea de astronauți în spațiu s-a descoperit că pixurile nu funcționează în imponderabilitate. Pentru a rezolva problema, oamenii de știință americani au cheltuit 12 miliarde de dolari și s-au chinuit zece ani ca să realizeze un pix care să scrie chiar și în lipsa gravitației, ținut cu susul în jos, sub apă, pe orice suprafață, inclusiv sticlă, și la orice fel de temperatură, de la condiții de îngheț până la 300 grade Celsius.

Rușii au folosit un creion.

mult de 8 ani, şi l-a privit râzând. În clipa următoare s-a aruncat pur şi simplu asupra lui Max, l-a îmbrăţişat şi a strigat cât o ţineau puterile: "Bine ai venit, Papi!".

Max, care-şi schimba culorile feţei de la galben-verde la roşu, a intrebat fetiţa, în faţa turiştilor înmărmuriţi:

– Cine eşti?

Copila de 8 ani i-a răspuns simplu şi natural:

– Sunt fetiţa ta. De ce te faci că nu mă cunoşti? Nu e frumos.

Max privea spre micuţa blondină ca paralizat. A intervenit atunci prietenul Vlad, încercând să-l scoată din încurcătură:

– Dar unde-i mama ta? Cu cine ai venit la restaurant? a întrebat-o el pe neaşteptata vizitatoare.

Fetiţa, sigură de ea, a răspuns:

– Am trecut pe aici întâmplător împreună cu un unchi al meu care a dorit să bea ceva. Deodată eu l-am zărit pe Papi, adică pe tatăl meu, şi m-a surprins că a venit la Havana fără să ne anunţe pe mama sau pe mine, cum face ori de câte ori vine în Cuba. Mama e acum acasă, ea nu ştie că Papi e în ţară. Cred că după ce termini masa vii la noi. Nu-i aşa, Papi?

– Dar eu nu te cunosc şi nu ştiu cine e mama ta, a bâiguit Max.

– De ce te porţi urât cu mine, Papi? a întrebat din nou fetiţa. Când ai fost aici acum trei luni ai spus că vrei să mă recunoşti oficial, că poate rămâi în Cuba căci îţi place tare mult şi ai să te însori cu mama!

La auzul acestor vorbe, Hellena s-a ridicat de la masă aruncându-i lui Max o privire încărcată de ură şi a pornit-o spre uşă, cu intenţia de a lua un taxi şi a se întoarce la hotel. Lui Vlad, care a oprit-o din drum pe Hellena, îi era aproape imposibil s-o potolească:

– Ai răbdare, i-a spus el soţiei lui Max, nu fi repezită.

Cu greu a reuşit s-o convingă să se întoarcă la masă şi atunci Vlad, cu aerul unui făcător de ordine, a cerut celor prezenţi să-l asculte:

– Dragii mei, le-a spus oratorul improvizat, prietenul meu Max mi-a povestit, îngrijorat, că soţia lui nu este pe deplin convinsă că el vine des în Cuba numai din motive profesionale, iar asta deşi între Max şi Hellena sunt relaţii excepţionale. De aceea am hotărât ca la venirea Hellenei în Cuba să le aranjez o farsă, din care să reiasă că Max are o iubită şi e tatăl unei fetiţe, ca să vedem cum reacţionează cei doi soţi în faţa surprizei. După ce ambii v-au demonstrat ce spaimă au tras, el trezindu-se cu pretenţiile unei fete că i-ar fi tată, iar ea fiind pusă în faţa unui act de înşelăciune grav din partea soţului, putem considera farsa încheiată, iar pe mine să mă ţintuiţi la stâlpul infamiei. Acum continuaţi să vă distraţi, dar rog fetiţa să o aducă la masă pe mama ei, care lucrează la societatea cubaneză de turism şi-l cunoaşte bine pe Max.

Fetiţa şi-a chemat mama, care colaborase la farsa pusă la cale de Vlad, şi a fost încântată să-i audă pe turişti zicând că fiica ei are un real talent artistic şi va deveni o mare actriţă cubaneză.

...După întâmplarea (adevărată) povestită mai sus, de fiecare dată când Max se întoarce din excursiile în care a fost ghid, soţia lui, Hellena, îl întâmpină cu sărutări şi îmbrăţişări, zicându-i:

– Bine ai venit, Papi!

CALENDAR

Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)
3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)
3 aprilie s-a născut Andrei Cornea (1952)
4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)
4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)
5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)
5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)
7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)
9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)
10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)
10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)
12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)
12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)
13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)
13 aprilie a murit Mircea Săucan (2003)
14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)
16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)
17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)
19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)
19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)
19 aprilie a murit Ştefan Zicher (2000)
21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)
23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)
23 aprilie s-a născut Sorin Toma (1914)
23 aprilie a murit Camillo Baciu (2005)
25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)
27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)
27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)
27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)
27 aprilie a murit Robert Klein (1967)
28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)
28 aprilie a murit Ov. S. Crohmălniceanu (2000)

O povestire de
ANDREI FISCHOF

Acei ţigani frumoşi

Ţiganca Juja începuse să-şi rărească vizitele din ziua în care o văzuse la ei pe Margareta: o răbufnire de feminitate şi sălbăticie, de floare şi ciulini, şi al cărei gust el avea să-l afle mai târziu.

Nu fuseseră prea mulţi în oraş, dar întâmplarea a făcut ca, într-un fel sau altul, câţiva dintre ei să-şi încrucişeze drumurile prin plasa copilăriei sale, pentru ca mai apoi, peste ani, să dispară toţi deodată, fără urme, ca vraja unui basm.

O atracţie ciudată simţise pentru ei dintotdeauna – căldura unei subînţelese alianţe, dar care nu era în nici un caz provocată de milă, sau compasiune. Spre deosebire de cei de vârsta lui, nu-i fusese teamă de ei, ba chiar regretase că nu le poate vorbi limba, mai ales că, din câte i se povestise, bunicul dinspre mamă cunoscuse câteva sute de cuvinte ţigăneşti şi începuse chiar, cândva, să pregătească un dicţionar al lor.

Ani în şir, încă de când, fiind copil, se mutaseră în casa cea mare cu o curte de-a lungul căreia, de la dud până la nucul plantat mai târziu şi lângă care copiii lui aveau să se joace peste vreme, ca în romanele ce se preling peste câteva generaţii, era întinsă o sârmă pentru uscatul rufelor, pe care aluneca lanţul câinelui – al câinilor, de-a lungul anilor – potrivit de lung pentru ca să sperie oaspeţii nepoftiţi, fără să-i poată atinge, ani în şir deci, vizita săptămânală a ţigăncii Juja devenise obişnuită, aidoma vizitelor de sâmbătă după-amiază ale bunicilor dinspre tată, care reuşeau să şadă ţepeni câteva ore, mâncând un fruct-două, nimic mai mult, ea, bunica, distantă, iar el, bunicul, stăpânindu-şi cu greu glumele şi ironia înţepătoare care i se revărsau în priviri. Ţiganca Juja venea aşadar în fiecare săptămână, legănându-se încet de la poarta pe care întotdeauna o lăsa deschisă în urma ei şi până la terasa acoperită care dădea în bucătărie, în pod şi în pivniţa enormă, plină mai tot anul cu apă până peste glezne; ea venea astfel şi intra fără să bată la uşă, se aşeza pe lada cu lucrurile pentru spălat, între sobă şi fereastra dinspre stradă, acolo unde îşi făceau pisicile somnul şi de unde putea vorbi fără să deranjeze nepotolitul du-te-vino al bunicii dinspre mamă, iar mai târziu numai al mamei.

Ţiganca Juja venea de fapt să cumpere haine vechi şi, pe cât de firească le era lor prezenţa ei, pe-atât i se părea şi ei firesc ca să aibă de fiecare dată ce cumpăra, dar el ştia, ştiuse dintotdeauna că hainele erau cu mult timp înainte adunate, dar ei i se vindeau două-trei de fiecare dată, pentru ca să rămână un motiv vizitelor ei săptămânale.

Ţiganca Juja era, după cum avea să afle într-o zi, nevasta bulibaşei, a fostului bulibaşă, un bărbat ursuz, şchiopătând cu piciorul lui de lemn, şi care mai tot timpul stătea închis în casa de pe strada Barbu Lăutaru, unde locuiau de fapt aproape toţi lăutarii din oraş. Se spunea că tuturor le era frică de el, îi cereau, în virtutea legilor tribului, sfatul, nu totdeauna îl urmau, iar asta îi amăra zilele şi-i mărea sentimentul de inutilitate. Şi, peste toate, nu avea urmaşi. Dacă el va fi să moară, zicea, toţi se vor împrăştia – mai ales că nu rezistau acestor schimbări fără el.

Toate acestea le povestea ţiganca Juja şi le repeta cu glasul ei jos şi scăzut, iar bunica şi mama, mai târziu numai mama, o ascultau în tăcere, fără întrebări, trebăluind între timp şi sorbind, în drumul lor între chiuvetă şi sobă, din cafeaua pregătită din vreme. Lui niciodată nu i-a fost teamă, nici atunci când rămânea uneori singur cu ea, în bucătărie: părul alb şi buzele groase îl făcuseră să şi-o imagineze pe doica Scarletei O'Hara semănându-i, iar mersu-i legănat, greoi, îl fascina. Când pleca, el o urmărea cu privirea şi când o ştia îndepărtată îndeajuns de casă, ieşea şi închidea în urma ei poarta.

Până într-o zi, când ea n-a mai apărut. Nici în săptămâna a doua. Niciodată.

De fapt, ţiganca Juja începuse să-şi rărească vizitele din ziua în care o văzuse la ei pe Margareta: toată, o răbufnire de feminitate şi sălbăticie, de floare şi ciulini şi al cărei gust, el, nici copil nici bărbat, avea să-l afle mai târziu, într-o noapte ciudată de căldură şi friguri şi de nestăvilite forţe izbucnind dintr-ânsul, dintr-ânsa, frânându-i fuga de el însuşi, o fugă de tot, de toate, şi descătuşând o dumnezeiască şi ameţitoare împlinire.

Când bătrâna Juja o văzuse pentru prima dată în bucătărie pe ţiganca Margareta ajutându-i mamei – atunci era deja numai mama – se oprise ţintuită locului, de parcă avea să facă imediat cale întoarsă, poarta era oricum deschisă, şi să nu mai calce pe la ei: desigur, se simţise trădată, de parcă bulibaşa însuşi şi-ar fi adus în casă o altă femeie, cât timp ea, Juja, trăia şi era încă puternică.

Dar el, tocmai el destrămase clipa aceea lungă, chemând-o înăuntru iar Juja intră, maiestuoasă şi umilă în acelaşi timp. Nu-i adresă nici o vorbă Margaretei – a cărei piele cafenie lucie devenise deodată neagră de teamă, de mândrie, cine ştie.

Zâmbetul de victorie şi privirea întrebătoare, de animal hăituit, rămăseseră toată ziua pe faţa ţigăncii Margareta, dar asta era încă de la început, când el nu-şi închipuia că avea să-i simtă cândva aroma pielii, amăruie, sub care sângele înfierbântat de atingerea mâinii lui neştiutoare avea să trezească în amândoi bucuria cuceririi piscului pe care se reazemă întregul cer, imens, nesfârşit. Inexistent.

O singură fiinţă producea în privirea bătrânei Juja o scânteie de teamă şi de nesiguranţă: când se întâlnea, faţă în faţă, pe porţiunea betonată dintre poartă şi terasă, cu Feri; miercuri era ziua lui, iar el venea încet, cu lada de scule de lipit cratiţele atârnată de o curea pe umăr şi întreba, prin geamul îngust al bucătăriei dinspre terasă, dacă *este ceva.* Bunica şi mama – mai târziu numai mama – se străduiau să-i pregătească oale şi cratiţe găurite, chiar dacă acestea nu le erau atât de necesare imediat, dar nu totdeauna izbuteau, şi atunci întrebarea lui rămânea în aer, plutind ca o aripă ruptă din trupul păsării pregătindu-se de zbor. Dar lui îi plăcea să-l privească pe Feri atunci când *era ceva:* îl vrăjea ritualul prelung al scoaterii sculelor, al alinierii lor pe treptele terasei, bucăţi de tablă, cositorul strălucitor, ciocanul de lipit; aşezarea acestuia pe flacăra albastră a gazului; aprinderea ţigării, timp necesar înroşirii vârfului ascuţit al ciocanului de lipit; lipirea, sudarea, răcirea cu apă – ca un plâns de copil – a vârfului fierbinte. Verificarea. Apa nu curge din vas. Satisfacţia meşterului. Banii erau ascunşi repede, fără să fie număraţi, în buzunarul vestei. Paşii mândri, liniştiţi, ai lui Feri, spre poartă. Până la miercurea viitoare.

Numai când îl întâlnea pe Feri devenea ţiganca Juja nesigură pe ea, o feciorelnică fâstâcire punea stăpânire pe dânsa, vorbele-i deveneau neclare şi nu reuşea să rostească decât cuvinte rupte, fără noimă, până când, sub presiunea din propria-i fiinţă, reuşea să plece, lăsându-i pe ei, cu toţii, pe el, pe Feri, pe bunica şi pe mama – mai apoi numai pe mama – uimiţi şi fără răspunsuri.

Dar ţiganca Juja îşi rărise vizitele chiar şi după ce aflase că Margareta plecase cu tainele ei, cu tainele lui, cu tot ce niciodată nimeni n-avea cum să afle, căci există lucruri pe care maturizarea le ascunde tot mai adânc în caseta cu tezaurul tinereţii, aruncată undeva în fundul în veci nedescoperit al unei neştiute mări. O mare poate imaginată, doar. Ca înseşi amintirile, trăitele şi netrăitele deopotrivă.

Vizitele ei se răriseră astfel chiar şi după ce fusese găsit trupul lui Feri, atârnând de o funie în podul propriei case, iar bulibaşa însuşi fusese nevoit să intervină pentru salvarea onoarei tribului, sau a ceea ce ar fi fost să fie tribul. O boală crudă începuse să-l roadă pe Feri, se spunea că numai el ştia, el şi bulibaşa, că nu are scăpare, iar chinurile vor fi mai cumplite decât durerea de o clipă a îmbrăţişării de moarte a funiei. Dar poate erau toate acestea răbufnirea rănilor adânci care i se tăiaseră în suflet în iarna aceea de pe malul Nistrului, unde fusese dus şi de unde scăpase ca prin minune, stabilindu-se în acest oraş cenuşiu, în care nimeni nu-l cunoştea.

Numai pe fraţii Maxim îi acceptase ţiganca Juja în prezenţa ei. Pe toţi patru, pe vremuri muzicanţii de salon ai restaurantului "New York", devenit mai apoi restaurantul "1 Mai", doar pe ei îi accepta, învăluindu-i cu privirea caldă şi ocrotirea de stăpână înţeleaptă. Pe doi dintre ei îi întâlnea uneori aici, când veneau, fiecare cu rostul lui. Cel tânăr, cu nasul puternic coroiat, pielea albă şi mustaţă neagră prelungită spre bărbie, venea să citească indicaţia contorului de electricitate, ea îl întreba, el răspundea oarecum resemnat, violoncelul nu mai este unealta existenţei sale, el era folosit numai de Purim, în seara când cei patru fraţi întrupează, o dată pe an, orchestra Maxim, şi merg pe la casele evreilor din oraş, având grijă ca la urmă să ajungă aici, în casa aceasta în care se adunau cu toţii şi cântau până dimineaţa, nu numai cântece evreieşti cu textele ştiute chiar fără să le înţeleagă, ori cântece ţigăneşti pe care le ştiau şi cei ai casei, dar şi toate celelalte muzici de pe vremea când restaurantul "New York" strălucea sub candelabrul de cristal, iar ei, fraţii Maxim, stăpâneau, de pe estrada lor, lumea întreagă.

Ţiganca Juja îl întâlnea şi pe cel gârbovit ca un baston, ca şi cum ar fi purtat mereu în spate contrabasul, el venea uneori să aducă recipisele de la Comunale, însă cel mare, Iuliu, cu chipul său de aristocrat, cu părul lins, cu cărare la mijloc, el, fostul şef de orchestră, nu venea deloc, el exersa, exersa încrâncenat în timpul liber, cânta la vioară, iar şi iar, vechile melodii. Ca să nu le uite. Ca ele să nu-l uite.

Numai unul dintre fraţi reuşise să nu se despartă de muzică: preda, pe unde apuca, lecţii de violă şi de acordeon. Scund, fără dinţi, cu braţele lungi atingând aproape trotuarul, părăsise strada Barbu Lăutaru şi, spre uimirea şi invidia celorlalţi, reuşise chiar să-şi vadă fata doctoriţă, cea dintâi care reuşise să rupă gardul tribului.

Şi mai erau ţiganii corturari, nomazii cu ceaunele lor de zinc pe care le ofereau spre vânzare pentru hrană, în sezonul culesului prunelor şi al pregătirii magiunului albăstrui. De ei îi era lui frică şi nu numai de ei, şi nici ţiganca Juja nu-i voia în preajmă – de femeile cu zeci de fuste largi şi colorate, trăgând după ele puzderia de copii cu ochi negri, mari şi trişti; de bărbaţii gălăgioşi şi certăreţi şi insistenţi, cu sticle de rachiu în buzunarul hainei şi cuţite la brâu. De ei îi era frică, de libertatea acestora. Tuturor părea că le e frică de ea. De siguranţa lor în ziua de mâine, în pofida inexistenţei unui acoperiş, a unei adrese, a unui nume.

Într-o vreme se înfiinţase o orchestră simfonică –

fructul ambiţiei şi al sârguinţei unui profesor de muzică proaspăt venit în oraş – iar ei, cei patru fraţi Maxim, apăruseră pe scenă poate pentru ultima dată împreună, fiecare cu instrumentul său, dăruindu-se plânsului prelung al corzilor mângâiate cu duioşie şi cu dor şi cu grijă, pentru ca sunetul să fie cald şi sincer şi curat.

Ca zvâcnirea arterei pe gâtul Margaretei, sub atingerea-neatingere a degetelor lui.

Ca privirea bătrânei Juja când bunica şi mama – mai târziu numai mama – îi dădeau, o dată cu hainele acelea vechi, o parte din ele însele.

Ca mersul şchiopătat al bulibaşei – al fostului bulibaşă – din casa lui Feri, spânzurat de grinda din pod, în fuga lui de o moarte prelungă după ce odată scăpase de ea, acolo, în Transnistria.

Limpede şi curat ca amintirile lui, dansând ele însele cu părul despletit între ei, acei ţigani frumoşi şi fără asemănare, ca nişte pietre preţioase în coroana copilăriei sale şi care apoi au dispărut fără urme, ca vraja unui basm.

Omul anului din aliaua română

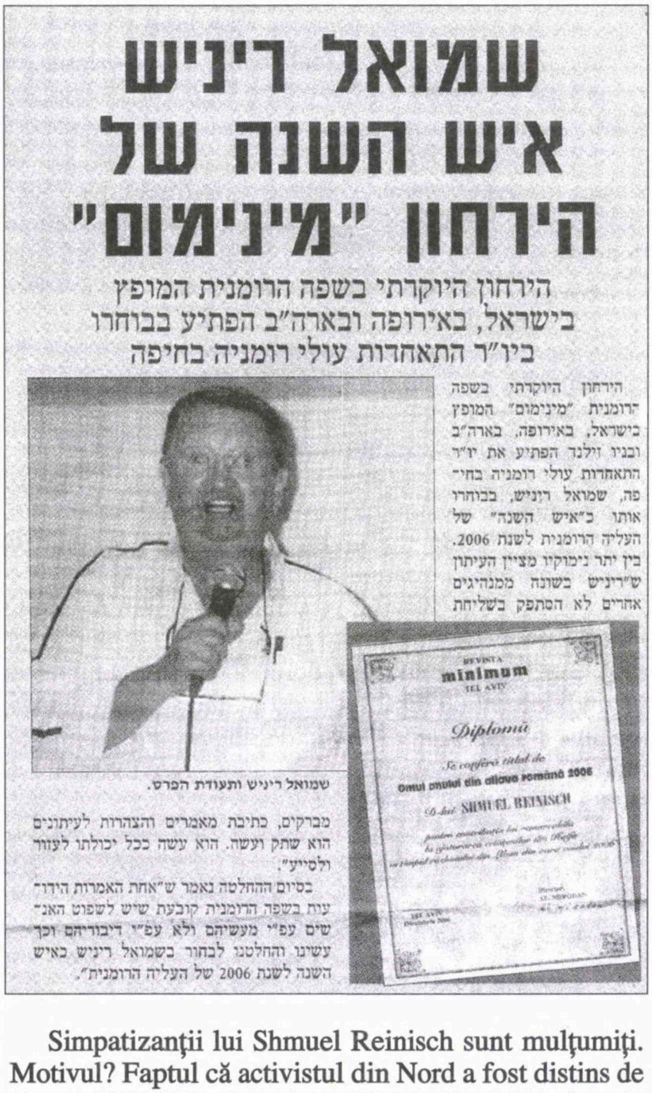

שמואל ריניש
איש השנה של
הירחון "מינימום"

הירחון היוקרתי בשפה הרומנית המופץ
בישראל, באירופה ובארה"ב הפתיע בבוחרו
ביו"ר התאחדות עולי רומניה בחיפה

הירחון היוקרתי בשפה הרומנית "מינימום" המופץ בישראל, באירופה, בארה"ב ובניו זילנד הפתיע את יו"ר התאחדות עולי רומניה בחיפה, שמואל ריניש, בבוחרו אותו כ"איש השנה" של העליה הרומנית לשנת 2006. בין יתר נימוקיו מציין העיתון ש"ריניש בשונה ממנהיגים אחרים לא הסתפק בשליחת מברקים, כתיבת מאמרים והצהרות לעיתונים הוא שתק ועשה. הוא עשה ככל יכולתו לעזור ולסייע".

בסיום ההחלטה נאמר ש"אחת האמרות הידועות בשפה הרומנית קובעת שיש לשפוט האנשים עפ"י מעשיהם ולא עפ"י דיבוריהם וכך עשינו והחלטנו לבחור בשמואל ריניש כאיש השנה לשנת 2006 של העליה הרומנית".

שמואל ריניש ותעודת הפרס.

REVISTA
minimum
TEL AVIV

Diplomă

Se conferă titlul de
Omul anului din aliaua română 2006
D-lui SHMUEL REINISCH

Simpatizanţii lui Shmuel Reinisch sunt mulţumiţi. Motivul? Faptul că activistul din Nord a fost distins de către revista "Minimum" cu titlul de "Omul anului din aliaua română pe 2006" a trecut graniţele *alialei*, devenind subiect în presa ebraică din regiune. Publicaţia "Hadashot Haifa ve-Hatzafon" a consacrat evenimentului două pagini sub titlul «Shmuel Reinisch, omul anului în lunarul "Minimum"».

Grupajul cuprinde ştirea propriu-zisă, fotografia laureatului, diploma primită de acesta de la "Minimum", precum şi nu mai puţin de douăzeci de mesaje de felicitare trimise lui Reinisch, "omul cu mânecile suflecate", de către *fanii* săi din Nord.

הגימלאים
גיל

ליו"ר התאחדות עולי רומניה בחיפה,
חברנו שמואל ריניש

שפע איחולים להכתרתך
כ"איש השנה"
בירחון "מינימום"

עלה והצלח!

ח"כ משה שרוני
יו"ר סיעת "גיל"

ליו"ר התאחדות עולי רומניה בחיפה, שמואל ריניש

צרור ברכות עם בחירתך
כ"איש השנה" בירחון "מינימום"

ברוך זלץ
יו"ר ההסתדרות החדשה
במרחב חיפה

לשמואל ריניש,
יו"ר התאחדות עולי רומניה בחיפה

שפע איחולים להכתרתך
כ"איש השנה" בירחון "מינימום"

אבי ויסזנד
סגן יו"ר ההסתדרות החדשה במרחב חיפה
ויו"ר אגף סניפים, שכונות, השכלה וקליטה

העבודה
סיעת העבודה בהסתדרות החדשה במרחב חיפה

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU – Rehovot

Sașenka

Deodată îmi răsare în fața ochilor o copiliță, cu un caier de păr blond, ghemuită pe banca de piatră din scuar. Trupul îi era zguduit de plâns. "Ce-ai pățit, meidale?", am întrebat-o.

E 27 aprilie. Mama ar fi împlinit azi 90 de ani. Mă opresc în fața intrării, la o gheretă cu trandafiri și gerbere. Corolele lor moleșite ședeau aplecate, ca niște capete gânditoare. Nici o umbră de parfum. Îngrămădite în căldări, primeau nepăsătoare botezul unei burnițe întârziate, de primăvară. Vânzătorul fuma pătimaș, cu sprâncenele încruntate. Vedeam cum pielea bătătorită a obrazului i se scofâlcea și buzele vineții i se pungeau în jurul chiștocului. Din când în când, atingea cu degete osoase și unghii bombate, ciobite și murdare, mișcând de colo-colo, buchetele firave.

De ce continuăm să ducem flori? Doar e un obicei păgân! Mai bine cumpăram în centru. Ăsta cere fără rușine preț dublu, pentru niște veștejituri. Pe când mă codeam, cu argumente pro și contra, deodată aud o voce dogită, dustorsionată, gâlgâită:

– Să nu-l angajezi pe Pini Kropach! Ăsta n-are dreptul să spună rugăciuni! L-au gonit din Bnei Brak și s-a pripășit la noi. Un târâie-brâu. Un necredincios și un trădător! mârâi el dintr-o răsuflare și apucă furios un buchet, scuturându-l de apă: 50 de șekeli!

Mă uit fără să văd și răspund mecanic:

– Mă întorc imediat, soțul meu a luat-o înainte și banii sunt la el.

Ridică un umăr a nepăsare, gest oriental, care mă scoate din sărite. La un colț de cotitură, o momâie cu pălăria Borsalino îmbrăcată în nailon gros, negru, ca un acoperiș pe o cocioabă, înfășurată în veșminte ponosite, boțite, îmbibate de ploaie și cu niște bocanci înnoroiați, se apropie, în semn că vrea să-mi spună ceva.

– Mergi în partea de vest?

– Da, zic, și-mi fac socoteala cum să-l refuz, ca să nu-mi întineze interiorul cosmetizat al mașinii mele nou-nouțe.

– Te aștept acolo, se grăbi el să-mi rezolve dilema și se îndreptă spre o bicicletă veche, sprijinită de un monument funerar.

De-abia când l-am văzut apropiindu-se pedalând pe alee, m-am întrebat cum de cunoaște locul.

– Eu am slujit și la înmormântare, îmi șoptește.

Acum îmi aminteam. Cânta frumos, cu glas baritonal. Și nu rasolise ceremonialul. Făcea parte din tagma sufletiștilor, specie pe cale de dispariție. Intonase rugăciunile cu atâta patos, înălțându-și fruntea spre cer, lăsând notele să iasă limpezi, încât în fierbințeala uscată a amiezei, dintre muștele care roiau bezmetic, cine știe ce suflete rătcitoare, reîntrupate, una mai poznașă fu aspirată în sol major, direct în gâtlejul vibrând de emoție artistică. Multora le-o fi venit atunci să izbucnească în râs. Cred că și mie. Doar el, după ce a înghițit nefericita creatură, și-a dres glasul de două ori, a tușit încurcat, a sorbit câteva înghițituri de apă și a continuat nestingherit.

– Câți ani îmi dai? mă iscodi el pe neașteptate.

Cum am nefericitul obicei de a face exact ceea ce mi se cere, încep să-l privesc mai atent. O fi de origine română? mă socotesc, tot fără nici o legătură. Pronunțase foarte corect numele noastre, străine de onomastica ebraică. Avea pomeții obrajilor rumeni, dar brazde adânci îi săpau fruntea. Mustățile și barba lungă, încâlcită, îi erau cărunte. Sub sprâncenele stufoase ardeau doi ochi ca din metal sclipitor, cenușiu. Buza inferioară, cărnoasă, era umedă și și-o mușca din când în când, cu niște dinți albi, puternici.

– Șaizeci, arunc generoasă, gândind că-i fac un compliment.

– N-am împlinit încă cincizeci, și zâmbi. Un zâmbet neînțeles pentru mine, atunci.

Așa a început Pini Kropach, căci el era, dacă n-ați înțeles până acum, să-mi povestească pățania lui.

– Eu, așa cum mă vedeți, am omorât un om. De fapt, nu un om, o femeie.

În acele clipe Pini nu vedea că și eu sunt o femeie. Puteam fi un copac, o piatră sau nisipul de pe malul mării. Pe ecranul minții îmi defilară într-o fracțiune de secundă convoaie bâzâitoare de gândaci zburători, țânțari însetați de sânge, muște de gunoi, păianjeni pândind trădător în plase lipicioase, toate creaturi lăsate de Dumnezeu pe pământ și pe care eu, ființă îndeobște miloasă, le condamnam la moarte fără remușcări. În aceeași clipă, norii au început să se fugărească pe boltă cu o viteză amețitoare. Erau când cenușii, când albi, când trandafirii până la sângeriu. Un fulger neașteptat brăzddă cerul, iar tunetul care a urmat, din adâncurile văzduhului, bubui asurzitor. Se stârni un vânt amenințător, copacii troznіră, iar ramurile lor se clătinară a dojană. Totul părea un decor de vodevil, inclusiv efectele sonore și luminoase.

– M-au însurat la 19 ani și până atunci, mă ierte Cel de Sus, nu am cunoscut trup străin de al meu. În noaptea nunții, întins sub pătura aspră, scrutam întunericul s-o deslușesc în beznă pe sortita mea. Aveam privirea pisicească și simțurile toate, încordate. Mireasa își lepădă pe rând vălurile, fustele, jupoanele, pernițele cu care fusese căptușită, iar eu chibzuiam că n-o să mă aleg cu mare lucru la sfârșit. Când am pătruns-o, icnind asudat, ultimul gând mi-a fost c-am să-i fărâm oasele plăpânde și pielea gingașă. Ea zăcea pe spate, ca o bucată de carne cușer pentru supă, aruncată pe hârtia de pergament a măcelarului. Părea fără viață, un stârv albicios, fără linţoliu, pe care-l însămânțasem după poruncă, în câteva secunde. Cu oricine ar fi fost în locul ei, la fel aș fi făcut, căci eram tânăr, flămând și neștiutor. Am fost surprins văzând-o că se ridică zglobie, se scutură ca o puicuță din ogradă, își trage poalele în jos, închide ochii și începe să respire liniștită, ca un convalescent întors din pragul morții. Vezi, au trecut de atunci 30 de ani și nu pot uita. Iar acum mă-ntreb mereu de unde a crescut pe ea grăsimea asta dezgustătoare, cârnații ăștia pe pântecele altădată supt, cum au ajuns sânii aceia abia înmuguriți să se transforme în două burdufuri flasce. Ah, de ce, Doamne, care ești în ceruri? Cu cine, Doamne, m-am căsătorit eu? Femeia asta e altcineva. N-o cunosc. La bucătărie merge legată strâns cu un tulpan alb. Și atunci e altcineva. Când îmi ridic pe furiș ochii spre ea, la sinagogă, iar e altcineva, are o perucă buclată, nu întotdeauna de aceeași culoare. Cine o fi? mă-ntreb speriat. Cum am făcut cinci copii? Cu care dintre ele? Ajunsesem s-o urăsc de moarte cu mult înainte s-o întâlnesc pe Sașenka și să mă îndrăgostesc de ea. Ah, Sașenka, oftă el din rărunchi, după care a urmat o tăcere atât de lungă, încât mă gândeam că m-a uitat și n-am să mai aflu sfârșitul istoriei. Momentele de liniște îmi dau răgazul să observ că ploaia a stat. Acalmia își reluase locul de drept în casa odihnei veșnice.

– Tocmai ieșeam de la Tfilat Shaharit și mă îndreptam spre casă, cu săculețul de rugăciune sub braț, când deodată îmi răsare în fața ochilor o copiliță, cu un caier de păr blond, ghemuită pe banca de piatră din scuar. Trupul îi era zguduit de plâns și când m-am apropiat de ea, a ridicat spre mine cei mai sublimi ochi, încercănați și înșiroiați de lacrimi. Cum poți lăsa oare o făptură a lui Dumnezeu și să treci nesimțitor pe lângă nefericirea ei? te întreb. Eu n-am putut, m-am așezat lângă ea, dar mai depărtișor, să n-o jignesc cumva cu prezența mea nedorită.

– Ce-ai pățit, *meidale?* Nu-mi răspunde. Eu totuși nu mă las, căci am inima simțitoare. De ce stai în soare? Soarele-i înșelător, nici nu simți când te arde cu puterea lui. Nimic. Mă duc până la chioșc, cumpăr o pungă de pufuleți și o cutie de cola rece și mă întorc la ea. Nici un copil nu rezistă la pufuleți și la cola, îmi spun. Le pun pe bancă, între noi, fără să mai vorbesc. Ea ridică din nou ochii spre mine și atunci, în lumina tare a dimineții, văd o pereche de ochi albaștri, ce spun, ochi? *Zwei stern,* strălucitori ca safirele. Am simțit cum mă trece un fior din creștet până în vârful degetelor de la picioare.

– Sunt aici de ieri. Are o voce nazală, răgușită de plâns, întretăiată de suspine și cu un accent rusesc inconfundabil. N-am unde să mă duc!

– Ba ai. În primul rând, la umbră!

– La umbră mi-e frig. Mie mi-e totdeauna frig. Uite! și-a lipit de brațul meu niște degete subțiri ca țurțurii de gheață și iar am fost curentat. Ea n-a băgat de seamă că sunt un bărbat evlavios, cu tichie neagră. Poate și eu am fost de vină, că m-am așezat lângă ea și am privit-o fără sfială. Nu mi-era îngăduit.

– N-am unde să mă duc, repetă ea, ca un refren duios. Unde să mă duc?

Jur pe ce mi-e mai sfânt c-aș fi luat-o în clipa aceea la mine. Am o casă cu două etaje, *mit ale gitn* în ea, dar fulgerător mi-a apărut în față balabusta, în capot, cu petele de grăsime uscată pe piept și pe burtă, cu broboanele de sudoare șiroindu-i pe obrazul ca o mască fără expresie, care nu știe să râdă sau să se tânguie, în picioare, veșnic lângă cratițele cu mâncare aburindă. Și când se bagă în pat alături de mine, salteaua se cufundă sub greutatea trupului ei, mirosind a supă de găină sau a ciulnt. Brrr!

– Mă cheamă Sașenka, îngână făptura de vis, pe când eu încercam să mă smulg din coșmarul cotidian al vieții mele menajere. Sunt din Nijinetz, un orășel atât de sărac, încât nu mă țiu minte mâncând decât pâine unsă cu ulei și presărată cu ceapă.

"Și ce frumoasă te-ai făcut!", îmi stătea pe limbă să-i spun, dar mi-era frică să n-o sperii. Mai bine s-o las, să nu-i întrerup firul destăinuirilor.

– Doar bunica era evreică, tata a luat o pravoslavnică, deci eu se cheamă că sunt goia, după legea voastră.

Aici m-am simțit lezat. De ce "legea voastră"? Dacă nu se crede evreică, atunci ce caută aici? "Dă-i pace!", îmi spuneam tot eu. "Ai să afli până la urmă adevărul chiar din gura ei". Între timp, ședeam și mă desfătam privind-o. Părea o lebădă grațioasă, cu gâtul lung și brațele, ca două aripi obosite, uitate în poala rochiei de stambă, dezgolind picioarele subțiri acoperite cu peri blonzi. Ce zic, o lebădă? Un înger, un înger coborât pe pământ să-mi lumineze viața asta îngrețoșată de o nevastă lângă care nu mai era de trăit.

– Taica s-a dus. Nu, n-a murit. A zis că aici e scumpă băutura, căldura îl scoate din minți și oamenii nu știu ce-i milostenia. Și-a strâns bani de bilet și a plecat înapoi. Mama s-a angajat ieri ca îngrijitoare internă la doi bătrâni din Raanana, iar eu am rămas pe drumuri. N-am nici măcar unde să dorm noaptea, plus că sunt studentă la psihologie, la Universitatea din Tel Aviv, și dacă până duminica viitoare nu plătesc taxa, pierd anul.

Se apucă cu degetele ca niște nuiele de salcie de cele două tâmple, de data asta într-o disperare mută, iar mai apoi, când mă așteptam mai puțin, mă luă de gât și-și lipi obrazul catifelat de al meu, într-un gest spontan, de ființă care caută protecție și simte instinctiv că eu sunt omul cel mai potrivit, ivit la momentul cel mai potrivit. Jur că nu-mi păsa de oricine m-ar fi văzut în clipa aia. Sufletul mi-era doar plin de dragoste pentru Sașenka și în minte îmi făceam mii de planuri cum să-i vin în ajutor.

– Gata, gata! Nu mai plânge! Pentru ce crezi tu că l-a adus pe lume Cel de Sus pe Pini Kropach, dacă nu pentru a face mitzvot? Ai să ai unde să dormi și eu am să–ți dau bani pentru școală. De azi, am în sfârșit pentru ce să trăiesc și pentru cine!

Pini tăcu din nou. Își aprinse o țigară. Urmăream cum se întețește focul din vârful ei cu fiecare pufăit. Eram nerăbdătoare să aflu pe cine a omorât și bineînțeles gândeam, ca și dumneavoastră, c-a încăput pe mâinile unei târfulițe cu chip angelic, care se pregătea să-l stoarcă de bani și apoi să-l arunce la gunoi.

O mierlă, cocoțată într-un corcoduș, prinse a glăsui în triluri numai de ea știute. O adiere de vânt îmi răcori obrajii îmbujorați de emoția povestirii. Frunzele fremătau misterios, cineva deschisese o cișmea și auzeam susurul apei ca prin vis. Din nou mă depărtam de lume și uitam de mine, cum mi se înâmplă adesea când retrăiesc vieți străine.

– I-am luat o cameră cu chirie chiar în Bnei Brak, și acolo îmi făceam veacul. După-amiaza, când terminam înmormântările și recviemurile, mă duceam drept la ea. Eram obosit, asudat, prăfuit, miroseam a mort și a cimitir și ea, spuse Pini ca sufocat, trăgând cu zgomot aerul pe nări, *un zi, mit zeine kleine hendale*, mă mângâia și-mi răcorea fruntea udă, arsă de soare, *un mit zein klein piskala* îmi săruta buzele uscate de atâtea cântări și rugăciuni, de consolări deșarte, mirosind a *bromf* și a *leikeh* de la pomeni. Ea era petecul meu de rai. Nu, nu pot să cred că diavolul mi-a trimis-o, ca să mă ispitească și să-și facă mendrele cu mine. Nu, eu sunt un evreu credincios, eu îl slujesc pe Tatăl Ceresc. Și atunci, ai să mă întrebi, de ce-am ucis? Fiindcă sunt un criminal, am luat viața cuiva, deci se cheamă c-am ucis! Consoarta mea suferea de diabet. În lăcomia și inconștiența ei, mânca pachete întregi de ciocolată, napolitane și câte alte dulciuri interzise. Obezitatea îi agrava boala pe zi ce trecea. O uram. Voiam să uit de ea și totuși o aveam veșnic în fața ochilor. Cum să scap de belea? Aș fi strâns-o de gâtul ăla gros, aș fi călcat-o cu mașina, aș fi otrăvit-o, dar eu sunt un evreu credincios și cum scrie la noi "Să nu ucizi!", mă rugam, că eu n-am secrete față de Ăl de Sus: "Ia-o la Tine! Ai să vezi, de gătit știe, doar că e cam îngălată. Iartă-mă, Doamne, n-am iubit-o niciodată, iar acum și mai puțin. Doar Tu mi-ai trimis-o pe Sașenka, cine altul? Ajută-mă, leapădă-mă de ea!"

Într-o zi, era după postul de Yom Kipur, s-a îndopat până când și-a pierdut cunoștința. Zăcea în pat, printre perne, ca o moartă, dar respira. Dacă i-aș fi dat o linguriță de zahăr sau dacă aș fi chemat imediat Salvarea, poate mai trăia și astăzi. Dar eu am închis binișor ușa cu cheia și-am plecat la Sașenka. În noaptea aceea am rămas la ea pentru prima dată. Dimineața, totul se sfârșise. Am anunțat Poliția, Salvarea, Societatea de pompe funebre și Ministerul Sănătății. La înmormântare am slujit eu însumi și la 30 de zile i-am comandat un monument din marmură neagră, elegant și scump. Și vreau să mai știi, doamnă dragă, că la ora actuală sunt cel mai fericit bărbat. Sașenka s-a mutat la mine, a învățat să fie o evreică adevărată și ne iubim ca la început de lume. Dumnezeu s-o ocrotească și mie să-mi dea parnusă. Fie–mi iertat păcatul, că numai din iubire fără prihană l-am săvârșit!

Oare de când sunt aici? mă întreb eu, atingând fără să vreau piatra funerară a mamei. O fi auzit oare și ea toate câte s-au spus lângă mormântul ei? Așa cum îmi aude și mie destăinuirile și rugămințile?

În aceeași clipă, mă cutremură vocea lui Pini:

– El male rahamim!

Maria Găitan-Mozeș
Zâmbind... sub poverile vieții
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură **minimum**

Februarie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): O mică moștenire la ordinea zilei. Dar fiindcă nu sunteți singurul/a moștenitor/oare, există primejdia ca *celălalt/ă* să încerce, profitând de faptul că nu vă plac tocmelile și certurile pe bani, să vă *lucreze* cât cuprinde.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Dacă sunteți suferind de ceva anume "de când vă știți", s-ar putea ca maladia să se agraveze, provocând și dureri și îngrijorare. Dar după câteva săptămâni și după ce veți aplica cu strictețe recomandările medicului, veți zări lumina la capătul tunelului.

Numere: 4, 9, 11.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Ați așteptat cam mult succesele pe tărâm profesional pe care le meritați din plin. Ați așteptat cam mult, dar în curând veți culege – și încă din plin – roadele eforturilor dumneavoastră.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Nu cumva atașamentul dvs. vechi, din copilărie, față de cineva foarte apropiat (frate, soră) a luat proporții excesive, făcându-vă să-l cam neglijați pe partenerul de viață? Fiți cu băgare de seamă, s-ar putea ca partenerul să facă o criză de toată frumusețea. Cu urmări devastatoare.

Leu (23 iulie – 22 august): Trăiți sub semnul călătoriilor de tot felul. Aveți prilejul să cunoașteți țări pe care nu le-ați văzut până acuma și să aveți satisfacții mari, mari de tot.

Numere: 2, 5, 29.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Vești neașteptate, dar totalmente neașteptate, de la cineva din depărtare cu care nu v-ați mai văzut sau vorbit de ani de zile. Dacă persoana respectivă vă face o propunere de afaceri, este cazul să aveți încredere în el/ea.

Culoare: vernil.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Sunteți prea sensibil la evenimentele neplăcute din jur, inclusiv la cele care afectează întreaga noastră societate. Și nu o dată sunteți în stare să faceți o criză de inimă din cauza unei porcării (sunt destule) văzute la televizor. Stăpâniți-vă nervii. Și – da, da – consultați un psihiatru sau un psiholog.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Mai multă încredere în cei de-aproape. Și nu vă lăsați *îmbrobodit* de persoane care încearcă să vă rupă de "omul de lângă dvs.". Perioadă din ce în ce mai luminoasă.

Numere: 5, 7, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Dacă vă bate gândul să faceți o călătorie în străinătate, momentul e bun. Dați-i drumul!

Culoare: roșu.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Știți desigur ce înseamnă "le démon du midi?" Este criza acea care-i bântuie, nu o dată, pe bărbații de patruzeci de ani, care întâlnesc o femeie mai tânără și uită pe loc de nevastă și copii. Dacă aveți această vârstă, atenție: primejdia e mare!

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Un câștig nesperat (și substanțial) în perspectivă. O să vă mire și pe dvs., îndemnându-vă să murmurați: nu se știe niciodată de unde sare iepurele.

Numere: 3, 8, 10.

Pești (19 februarie – 20 martie): Atmosfera în familie e încordată. Iar unele rude se bagă prea mult în treburile dvs. Evitați vorbele grele, evitați-le cu orice preț.

Culoare: galben.

Interim

Recent, în Statele Unite au fost acordate premiile "Darwin", persoanelor care s-au distins prin... lipsă de inteligență.

Câteva exemple:

- **Poliția din Oakland (California) s-a străduit timp de câteva ore să convingă un om înarmat care se baricadase în casa lui să se predea. După ce au aruncat în casă câteva canistre cu gaze lacrimogene, polițiștii au descoperit că unul din privitorii din spatele lor, cel care striga cel mai tare "Ieși și predă-te!", nu era altul decât... presupusul baricadat!**
- **La un post de poliție din Los Angeles, unor suspecți bănuiți de tâlhărie li se cere să spună fraza: "Dă-mi toți banii, că de nu, te împușc!", pe care detectivii presupun că hoțul ar fi rostit-o în acțiunea sa, la care unul din grup protestează: "Eu am spus altceva!"**

Comunicate de S. Sfarti, California, SUA

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Croitorie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								●					
2							●						
3						●					●		
4				●								●	
5					●		●						●
6			●			●			●				
7										●			
8		●						●			●		
9						●						●	
10	●												●
11							●						
12						●				●			
13			●					●					

ORIZONTAL: 1) Se poartă cu fustă în carouri – Cu hainele pe brațe. 2) Material pentru confecționat glugi – Adorau Vesta. 3) Îmbrăcați în viță de vie – Au buzunare și se poartă de obicei la drum – În dilemă! 4) Dotat cu echipament special pentru mare – Înalte, zvelte, elegante și îmbrăcate după noua linie modernă, cu material plastic. 5) Personaj legendar – Nostimă. 6) În tunică! – …și în vestă! – Către – Îi prinzi la gură după ce-i umpli. 7) Se prind la brâu – Primele pe taler! 8) Sare gardurile sumar îmbrăcat – Doime! – Rimă scurtă! 9) Are stofă – Se îmbracă în foi primăvara și le dezbracă toamna. 10) Haină din basme (2 cuv.). 11) Făcută pentru bunul gust – Basma curată. 12) Uniforme – Îmbrăcat în blană – O cravată cam incomodă. 13) Le găsiți la cingătoare! – Gaz – Strămoșul bascului (pl.).

VERTICAL: 1) Fac baie în costum special – Primele din spate. 2) Port oltenesc – Impermeabil cu luciu. 3) Vorba aia, haină e! – Se primenește la un an o dată. 4) Arbore asiatic – Podoabe de preț. 5) Nedrept – Voios (fig.). 6) Cățel în cămașă – Simbolul lutețiului – Cațe! – Fața pelerinei. 7) În cămașă! – Se echipează pentru pescuit – În buzunar, la uniformă! 8) Ca spițele de la umbrelă (masc.) – Se ține de fusta mamei. 9) Omulețul cu pantaloni scurți – Înțepați cu acul. 10) Ziua dezbrăcat – noaptea îmbrăcat – Fiecare cu portul ei. 11) În pijama! – Venit domnesc (od.) – Loc unde nu se leapădă cojocul nici vara (pl.). 12) Te răpește în cămașă de noapte – Lucrează cu acul – Pantalon strâmt. 13) "Asortată"-n poezie – Cu haina asta nu se poate spune că ai băgat-o pe mânecă – Îmbrăcați în cele din urmă.

DICȚIONAR: Aban, tec, inic, irat, cisle.

BIANCA NIȚĂ

Fizică

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2						✿				
3			✿						✿	
4					✿					✿
5			✿			✿				
6				✿					✿	
7					✿		✿			
8								✿		
9			✿				✿			
10				✿						

ORIZONTAL: 1) Element de înmagazinare a energiei electrice. 2) Natural – Nu are nici un amestec (fem.). 3) Pete centrale! – Sistem de detectare și localizare. 4) Cantitatea de materie a unui corp comparativ cu volumul – Măsoară temperatura. 5) Necaz – (fig.) – Utilaje finale! – Stă la baza materiei. 6) Valoarea unei variabile în calculul probabilității – Început de activitate! 7) Unități de lucru mecanic – Termen în reluare. 8) Privitor la căldură (fem.) – Mărimi medii! 9) O rază cu intermitență! – Un capăt de magnet – Unitate de rezistență electrică. 10) Uzinele de autoturisme Pitești (siglă) – Particole centrale ale atomilor.

VERTICAL: 1) Instrument de măsurare a vitezei gazelor sau aerului. 2) Deplasarea spre catod a particolelor dintr-o soluție coloridată. 3) Într-un minut! – Decigram (simb.). 4) Fenomen optic produs prin refracția luminii – Luate la timp! 5) Scoase din cuvă! – Legate la o curea! – Moleculă cu sarcină electrică. 6) Dan Grecu – Succesiune de fenomene ce se realizează într-un interval de timp. 7) Element de măsură și control. 8) Mișcare circulară a unei piese (pl.) – Un vas mai mic. 9) Legate la un acumulator! – Notă… dominantă! – Depozit în arheologie! 10) Unitatea dozei de energie în sistemul radiobiologic – Proprietăți comune ale unor obiecte prin care pot fi ordonate într-un șir.

DICȚIONAR: Acti, ohm, imp, uva, arha, rad.

NELU WEINBERG

(Dezlegările jocurilor din numărul trecut se află la pagina 78)

STAR

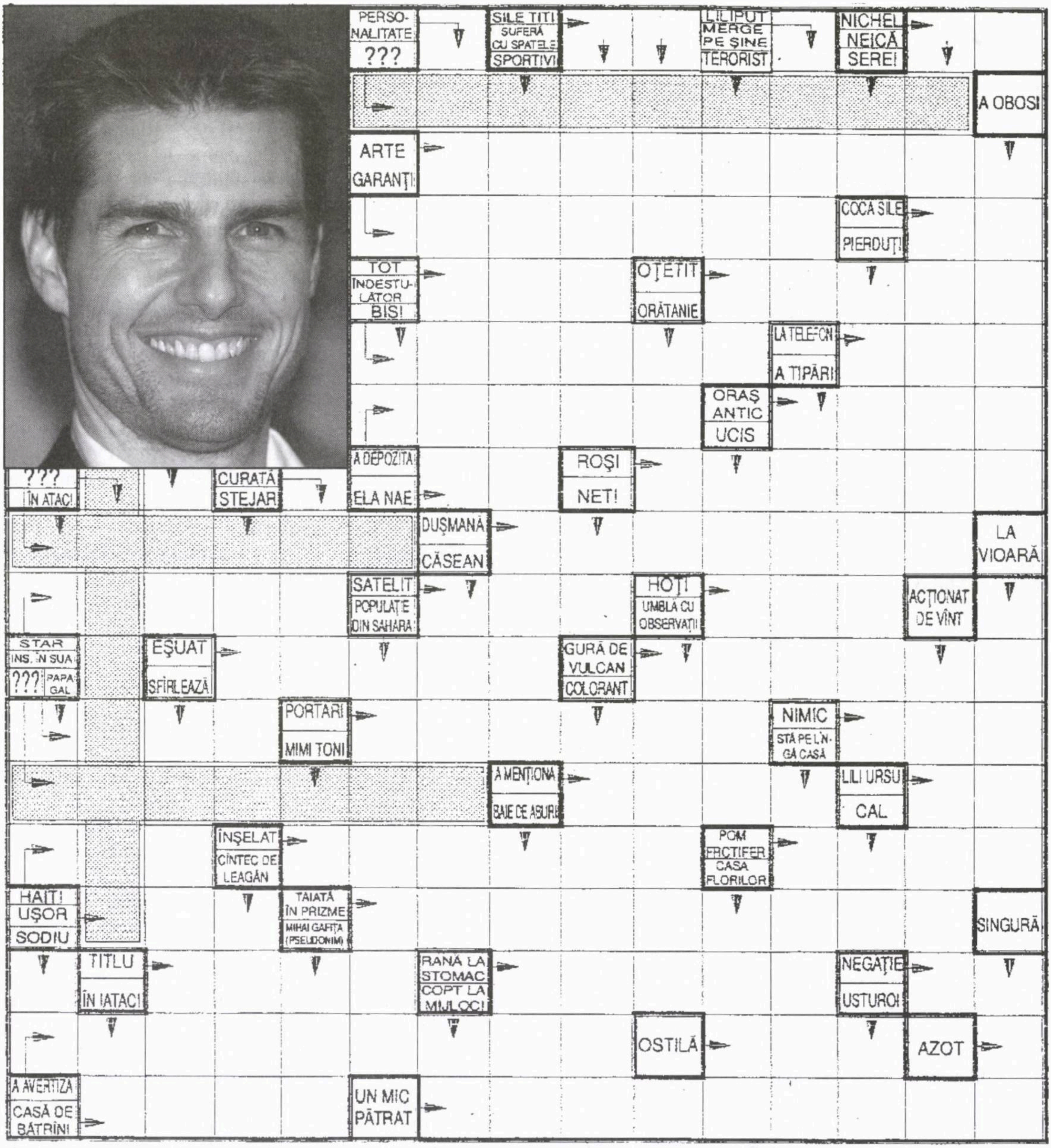
PERSONALITATE
???
SILE TITI
SUFERĂ CU SPATELE
SPORTIVI
LILIPUT
MERGE PE ȘINE
TERORIST
NICHEL
NEICĂ
SEREI
A OBOSI
ARTE
GARANȚI
COCA SILE
PIERDUȚI
TOT
ÎNDESTULĂTOR
BIS!
OȚETIT
ORĂTANIE
LA TELEFON
A TIPĂRI
ORAȘ ANTIC
UCIS
A DEPOZITA
ELA NAE
ROȘI
NET!
???
ÎN ATAC!
CURATĂ
STEJAR
DUȘMANĂ
CĂSEAN
LA VIOARĂ
SATELIT
POPULAȚIE DIN SAHARA
HOȚI
UMBLĂ CU OBSERVAȚII
ACȚIONAT DE VÎNT
STAR ÎNS. ÎN SUA
???
PAPAGAL
EȘUAT
SFÎRLEAZĂ
GURĂ DE VULCAN
COLORANT
PORTARI
MIMI TONI
NIMIC
STĂ PE LÎNGĂ CASĂ
A MENȚIONA
BAIE DE ABURI
LILI URSU
CAL
ÎNȘELAT
CÎNTEC DE LEAGĂN
POM FRUCTIFER
CASA FLORILOR
HAIT!
UȘOR
SODIU
TĂIATĂ ÎN PRIZME
MIHAI GAFIȚA (PSEUDONIM)
SINGURĂ
TITLU
ÎN IATAC!
RANĂ LA STOMAC
COPT LA MIJLOC!
NEGAȚIE
USTUROI
OSTILĂ
AZOT
A AVERTIZA
CASĂ DE BĂTRÎNI
UN MIC PĂTRAT

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla numele actorului din fotografie, precum și numele a trei filme în care a jucat.

DICȚIONAR: Etiv, cst, attu, ait, ara, ntl.

RODICA și MINA

Actualitatea unui proverb

Este vorba de ce am auzit, cu mulţi ani în urmă: "Ţara piere, dar baba se piaptănă". Abia mai târziu am aflat înţelesul. Atunci când era vorba de neglijenţă, nepăsare, lipsă de grijă pentru cei mulţi şi amărâţi la orice nivel românesc (primari, miniştri ş.a.), se putea aplica zicala. Când regele Carol al II-lea, jucând poker cu Malaxa, Auschnitt ş.a., se lăsa mituit în timp ce milioane de oameni se chinuiau. Când un demnitar, pe lângă veniturile "legale", mai "ciupea" "Vlaşca şi Teleormanul" (numele a două judeţe), era corupţie pe faţă, poporul fiind plătitorul.

Dar azi? Ne uităm în lume şi multe nu le putem înţelege. Coreea de Nord, cu vreo 20 de milioane de locuitori flămânzi, cu lipsuri cumplite, au un dictator oarecum redus mintal în fruntea statului, care construieşte rachete şi bombe atomice, când mai folositoare ar fi fost orezăriile. Mai aproape de noi, România, şi azi, cu toate presiunile şi acţiunile judiciare tărăgănate, nu se poate dezbăra de "bacşişul" introdus de fanarioţi. Se dă (de obicei în moneda "euro") oricui şi pentru orice. Cei sus-puşi bagă mâna în visteria statului (nu le pasă), iar oamenii de rând strâng cureaua, iau credite, pentru a mulţumi poliţistul, pe funcţionarul de la fisc şi pe cel de la pensii, personalul medico-sanitar ş.a.m.d. Mass-media, TV, în special, printre reclamele fără sfârşit (câştigul bun al patronilor canalelor TV), arată foarte mult luxul noilor îmbogăţiţi, al hoţilor "cu gulere albe". E ca şi pe vremea când Pamfil Şeicaru, proprietarul ziarului de dreapta "Curentul", ridicase clădirea cunoscută, făcându-l pe Nicolae Iorga să lanseze vorba celebră: "Un şantaj, un etaj". Expresia din anii '50-'60 "poporul bea şampanie prin reprezentanţii lui" e valabilă şi azi.

Dar cum e la noi? Democraţia, la baza legilor, e uneori prea democrată. O ţară cu tot felul de etnii, cu partide politice de toate culorile, cu 120 de deputaţi (mulţi figuranţi şi prezenţi doar la încasarea lefurilor, şi care votează pentru mărirea veniturilor şi avantajelor personale, nu se întreabă: de unde? Avem rată de pauperizare ridicată, mii de copii flămânzi. Se face ceva? Da: promisiuni şi constituirea de comitete şi comisii.

În iulie 2006 a izbucnit al doilea război libanez. O totală debandadă. Armata israeliană, socotită una din cele mai bune în lume ca tehnică şi tactică, a fost învinsă de nişte terorişti, în lupte de gherilă. Unde au fost şi cum au lucrat serviciile de informaţii şi cartografie, că nu s-a ştiut că la câţiva metri sunt depozite masive de armament, că s-au construit bunkere şi tuneluri până în teritoriul israelian?

Cine a făcut planurile că au fost trimişi militarii într-o direcţie, iar totul pentru aprovizionarea lor, în alta? Cum de s-a lăsat populaţia din nordul ţării la cheremul rachetelor, care din fericire n-au făcut multe victime? Ministrul Apărării, unul bun de gură şi bun organizator de greve, numit recent în funcţie (obligaţie politică), habar nu avea unde e localitatea X sau Y. Bietul Rabin, ca şef de Stat Major, Ministru al Apărării şi chiar şef de guvern, se interesa permanent de orice loc, de orice grupă, de oameni.

Au mai fost în istoria israeliană miniştri ai apărării civili (Ben Gurion, Shimon Peres, Levy Eshkol) care, dând la un moment dat dovadă de oscilaţie în decizii (Războiul de 6 zile), au fost "încălecaţi" de generali (Dayan, Rabin, Sharon).

Televiziunea şi presa scrisă caută diversiuni, pe care le freacă pe toate părţile ("cazul" Ramon, cel al preşedintelui). Se fac tot felul de comisii, se vorbeşte, se cercetează, şi probabil într-o zi se va găsi un "acar Păun". Azi noi nu suntem la Vintileanca. E vorba de existenţa şi siguranţa Statului Israel şi ale milioanelor de cetăţeni ai lui. Primul ministru, cel al Apărării şi Şeful Statului Major şi-au asumat răspunderea. Onorabil. În SUA, Anglia ş.a. şi-ar fi dat demisia. Şi-ar fi părăsit fotoliile şi şi-ar fi căutat alte activităţi.

La noi numai generalul Halutz a făcut acest gest. Ceilalţi…

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Despre decență și indecență

Pe la finele anului trecut s-au ţinut la New York lucrările Adunării Generale a ONU. Fiecare delegat a avut la dispoziţie câteva minute ca să-şi rostească discursul (bla-bla-bla) de aderenţă la principiile supreme ale umanităţii, pace peste tot (sau doar pe alocuri), prosperitate aşijderea, suveranitate statală, independenţă şi alte vorbe mari şi foarte late care au plictisit audienţa… şi pe bună dreptate.

Doi vorbitori au înviorat însă atmosfera, aducând un aer "proaspăt", totuşi urât mirositor.

Unul, Ahmadinejad, un şef de stat pe care unii îl consideră a fi o reîncarnare a lui Hitler şi-a cântat iar melodiile în ton minor, pe tema

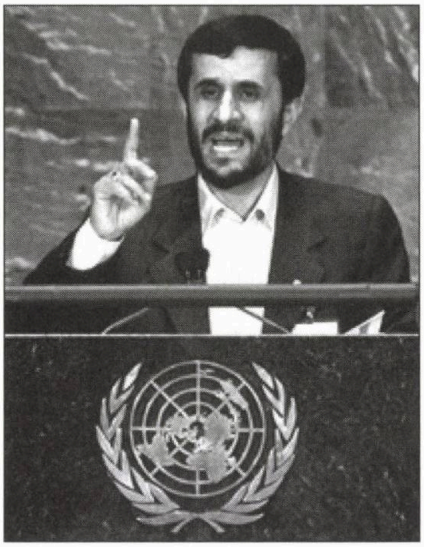

Israelului, repetând subtil că este de acord şi sprijină desfiinţarea Statului Israel, cu care nu a fost şi nu este nici măcar acum în stare de război – dar nu are-a face! – şi asta din compasiune pentru arabii palestinieni cu care nu e nici frate şi nici... cumnat. Şi de ce nu? Câtva timp mai înainte, aceleaşi declaraţii, mai pe şleau, au scandalizat într-atâta democraţiile vest-europene încât... au protestat (cu jumătate de gură), deşi ar fi putut invoca legile pe care le au şi împiedica prezenţa respectivului la tribuna ONU; în urma unor declaraţii similare, alţii – e drept, doar nişte căţeluşi prin comparaţie – au fost trimişi la închisoare.

Pe vremuri, nu chiar atât de mult, un alt măcelar, pe nume Hitler, era mult mai "decent". Respectivul nu desfiinţa nici un stat, cu război sau fără, nici nu-l invada măcar... prieteneşte, fără a-şi aranja în prealabil o provocare. Nu a avut indecenţa de a desfiinţa toate partidele politice din Germania – exceptând pe cel propriu – decât după ce a aranjat incendierea Reichstagului. În ce priveşte evreii, duşmanii lui închipuiţi, i-a trimis la moarte cu milioanele, dar nu a avut "indecenţa" de a-şi pune semnătura pe vreun act în acest scop, ci s-a bizuit pe "abilitatea" acoliţilor săi de a-i înţelege "aluziile".

Ar rezulta oare că, prin comparaţie cu Hitler, Ahmadinejad e mai decent?

Celălalt vorbitor de la ONU care a ieşit în evidenţă şi pe care unii îl consideră o reîncarnare a lui Mussolini – cu care seamănă prin aroganţă şi corpolenţă – şi care vrea să devină conducătorul unui nou cur...ent de politică internaţională, a avut "curajul" nemaipomenit dar şi obrăznicia de a-l insulta pe şeful ţării gazdă. Oare ar fi avut el acelaşi "curaj" ca să facă aprecieri similare la adresa unei ţări în care democraţia e inexistentă sau pe cale de dispariţie? Prin comparaţie cu Chavez, Mussolini era mai "decent", poate pentru că el nu avea petrol. În schimb, el era – se considera – moştenitorul dezmoştenit al marelui Imperiu Roman de pe întreg litoralul Mării Mediterane *(Mare Nostrum)*, pe care voia să-l reconstituie, chiar dacă Etiopia era ceva mai departe.

Peste drum de New York, adică peste Atlantic, un Papă nou în funcţie dar umblat pe coridoarele şi prin bibliotecile Vaticanului mai bine de 30 de ani, şi totuşi neinformat că unii musulmani cunosc limba germană şi că, după ce ascultă predicile mulahilor, mai trag cu urechea şi la cele ale popilor creştini, Papa – zic – ca să-şi mai învioreze conferinţa, a făcut apel la o anecdotă veche de câteva sute de ani, care s-a vrut în context, dar nu a fost. Răuvoitorii, care atâta aşteptau, un pretext ca să-şi demonstreze "decenţa", au reacţionat cam "indecent". Deşi, ca şi alţii mai înainte, a invocat tot felul de motive şi explicaţii, Papa a trebuit, în cele din urmă, să admită că nu e infailibil şi să-şi ceară scuze. Dar până una-alta, câţiva creştini au fost ciomăgiţi, câteva biserici "au luat foc" în mod oportun. Printre demonstranţi s-au remarcat unii palestinieni care şi-au demonstrat în chip indecent "recunoştinţa" pentru sutele de milioane de dolari pe care ţările creştine le-au livrat ca ajutor ani de-a rândul.

În concluzie, judecând din cele câteva exemple de mai sus, nu ştiu care e concluzia care se poate trage:

E decent să fii decent (oare?), sau

E indecent să fii indecent?, ori

E decent să fii indecent?, sau, şi mai bine

E indecent să fii decent?

Sau toate?

Sau niciuna?

I. Şvarţ
Natzeret-Illit

O polemică. Dar nu pe marginea cazului Moshe Katzav. Ci în legătură cu nişte date istorice...

Întârzierea prezentei se datorează absenţei mele din ţară până la 12.01.07. "Apelul" meu către cei ce trimit corespondenţe la "Minimum" a avut un caracter general, fără personalizări şi detalieri ale erorilor semnalizate.

Dl. Dr. Neuman, din Haifa, s-a simţit totuşi vizat şi în nr. 238 d-sa persistă în eroare, ceea ce mă obligă a-i răspunde pentru a nu lăsa publicul cititor nedumerit.

Răspuns D-lui Dr. R. Neuman:

În nr. 230, pag. 78, aţi scris: ..."că evreii au ajuns în Spania ca sclavi aduşi de romani după războiul din 70...".

Din formularea dvs. se înţeleg două lucruri: înainte de anul 70 n-au existat evrei în Spania, iar primii care au ajuns au fost aduşi cu forţa, ca sclavi. Sursele de informare pe care le prezentaţi nu fac decât să aducă apă la moară apelului meu contra superficialităţii (veţi găsi mai jos o bibliografie ce vă va permite un studiu serios al chestiunii în discuţie. Sper să nu vedeţi în recomandarea ei nimic doct sau sarcastic din partea mea!...)

Nu sunteți total responsabil de inducerea în eroare a publicului cititor pentru că tradiția aceasta a anului 70 provine din vechi agadoturi ce-au luat naștere prin sec. X. De exemplu una care susținea că Titus a expulzat întreg tribul Iehuda în Spania va fi folosită de cei ce voiau să ofere o explicație strălucirii spirituale la care ajunsese societatea evreiască spaniolă. O altă agada "împingea" originea evreilor în Spania până la vremea lui Nabucodonosor. Ea va fi folosită de bieții anusimi în încercarea lor de a convinge lumea creștină că strămoșii lor nu participaseră la uciderea lui Ieșu Ben Iosef.

Reluate de literatura iudaică din Evul Mediu și până în zilele noastre, vor ajunge să li se acorde origine istorică!

Dar nici agadoturile nu sunt istorice și nici dvs. un credul. Am observat că Diderot vă este familiar, așa că îmi permit să vă reamintesc ce scria el în "Pensées philosophiques": "...et la crédulité est le défaut d'un homme d'esprit".

Adevărul istoric este altul și el trebuie căutat în negura vremurilor. Negustori și marinari evrei au străbătut în lung și-n lat Marea Mediterană, folosind și flota feniciană, greacă, egipteană etc. Oamenii liberi ai antichității puteau călători unde voiau, singurele limite fiind propria pungă și frica de precaritatea drumului. Și aveau încotro: Cartagina ia ființă în 814 î.e.n., Syracusa în 734, Marsilia în sec. VII. Cartagena, colonie a Cartaginei din sec. III pe coasta spaniolă va deveni principalul oraș după cucerirea romană.

Evreii, ca și alte etnii, s-au stabilit acolo unde rostul lor le-o permitea (vezi M. Gilbert, "Jewish History Atlas", Steimatzky 1986). În general contactul și schimburile comerciale cu populația locală aveau loc la țărmul mării. Comunități evreiești din localități ca Taragona, Tortosa, Alca, Abdera vor fi urmările acestor începuturi. Trecerea în stăpânire romană a țărmului de est (provincia Hispana Interior sau Tarraconensis) și a celui de sud (provincia Hispana până ulterior sau Baetica), ambele după anul 206 î.e.n. va ușura comunicarea cu alte comunități evreiești ale teritoriului roman.

Comunitățile evreiești de pe teritoriul spaniol se bucurau de egalitate deplină în drepturi cu cea a altor comunități etnice. Ele erau puternic închegate, cu o populație semnificativ de mare din moment ce apostolul Pavel și-a exprimat dorința de a vizita comunitatea iudeo-creștină și asta cu mult înainte de anul 70!...

Când biserica creștină va deveni oficială și va căpăta putere în stat, vor începe și persecuțiile evreilor, dar acesta e un alt capitol.

(Bibliografie de început: I. F. Baer: *"O istorie a evreilor în Spania creștină"*, Am Oved, 1959; Alfred Mordehai Rabello: *"Evreii în Spania înaintea invaziei arabe în lumina legislației"*, Centrul Zalman Shazar, 1983)

A. Grigoriu
Tivon

Kadiș pentru două mame

Mărturisesc că nu am vocația scrisului, cu toate că la școala spaniolă din București, unde am învățat, profesorul meu de limba română era apreciatul și temutul critic literar Iosef Campus. Dar, ca un paradox, nu mi-a plăcut niciodată să scriu. Pentru mine tezele constituiau o calamitate. În special să scriu o scrisoare era foarte greu. Această situație a adus mamei și mătușii mele foarte multe necazuri, griji, frământări, când, departe de casă, fiind în armată, nu le scriam câteva rânduri. Într-o zi, cuprinsă de disperae, mama a venit unde făceam armata și am găsit-o plângând. De fapt scrisoarea era terminată și n-o trimisesem. I-am înmânat-o personal. De ce mi-am amintit toate acestea? La 24 ianuarie era ziua ei de naștere, zi în care era sărbătoare națională în România, țara unde m-am născut și am primit o educație, o cultură, care au lăsat amprente asupra mea. Întotdeauna ziua mamei mele, Carolina, era sărbătorită de întreaga familie. Mama pregătea, pe lângă altele, și un tort de ciocolată, care era un deliciu.

Cea de a doua mamă era mătușa mea, tanti Bé. Fără îndoială mama mea biologică mă iubea, dar dragostea celei de a doua mame era deosebită, exagerată. Ea era o fată frumoasă, era cea mai mare dintre copii, nu era măritată și și-a luat serviciu ca să ne întrețină pe toți. A lucrat un timp la un magazin de muzică, unde era foarte plăcut, dar salariul era mic. A reușit să se angajeze la "Distribuția", care asigura desfacerea produselor petroliere în România. A ajuns secretara directorului general Tzendler, care o curta cu asiduitate. Mătușa mea a preferat să se dedice familiei, și-a revărsat asupra mea întreaga ei dragoste. Nici dacă eram copilul ei poate nu m-ar fi iubit atât de mult, cu o dragoste obesivă. Ea este aceea care a avut grijă de mine și m-a ajutat să-mi croiesc un drum în viață. Ea este cea căreia îi datorez întreaga mea recunoștință. De aceea, cu ocazia celor două aniversări, 24 ianuarie și 4 februarie, ziua mamei biologice și cea a mamei adoptive, spun kadiș pentru ele, pentru tot ce au făcut pentru mine și îmi exprim regretul că nu am putut fi lângă ele în ultimele lor clipe de viață.

Itgadal ve itkadaș șeme raba...
Amen.

Leon Andrei Avram
Bat Yam

Aforisme

- Nu ronțăi viața, mușcă din ea!
- Omul e gata să foreze ani ca să dea de izvorul cu... bani.
- Viața începe mult mai frumos decât se sfârșește.
- Din înșelăciuni nu poți trăi o veșnicie decât la pușcărie.
- Doi amorezi pot veni din două lumi, dar trebuie să trăiască în una singură.
- Sunt o mulțime de căi spre inima omului, dar și câte porți zăvorâte!
- Diavolii sunt îngeri căzuți în dizgrație.
- Mare la trup, mic la suflet!
- Cine-i păzește pe paznicii ordinii?
- Alege timpul și locul căderii tale! E păcat să mai strivești și pe altcineva.
- Să ferească Dumnezeu de ziua când nici bătrâni nu vom mai fi.
- Există o singură primăvară, cea a tinereții. Toate celelalte anotimpuri ne amintesc de toamna vieții.
- Și unui clarvăzător i se întâmplă să aibă... orbul găinilor.
- Este mai înțelept să-ți recunoști mărginirea decât s-o ascunzi.
- Înțelepciunea simplă, neornată, nefardată, este rudă bună cu natura.
- Tot ceea ce cerem geniilor este un fleac: să ne spună cum poate fi eradicată prostia din lume.
- Ca să tai frunză la câini, n-ai nevoie de tăișul minții.
- Dumnezeu din nimic a făcut o lume. Lumea, din ceva dumnezeiesc, vrea să facă praf și pulbere.
- Omul se naște deștept, viața îl prostește.
- Plăcerea sexului este singura care ne amintește că ne-am născut din... păcat.
- Ce-i viața dacă nu o căutare veșnică de bucurii în lada de gunoi a existenței?
- Unii prind totul din zbor, alții pierd totul din goană.

Harry Ross
Haharia

Dr. R. Neumann, Haifa («Convocând conferința de la Teheran, Ahmadinejad a vrut să demonstreze că Holocaustul este un mit. Este de prisos a aminti nenumăratele dovezi de existența reală a acestuia, în schimb nu este de prisos întrebarea dacă Ahmadinejad știe ce este un mit. Vizita lui Mahomed la Ierusalim pe un cal înaripat – Bourak – este o realitate? Sau un mit? Ocultarea în 876 a celui de al 12-lea imam descendent din Mahomed, dar care va reveni odată cu învierea morților și triumful șiismului pe tot globul, este mit sau realitate? Și totuși este posibil ca Ahmadinejad să creadă într-adevăr în realitatea acestora; cum s-ar putea explica fără a invoca un misticism incomensurabil următoarele: 1) scrisoarea pe care i-a adresat-o lui Bush în mai 2006 începe cu cuvintele: "În numele lui Dumnezeu clement și mizericordios", așa cum încep suratele Coranului; 2) cuvântarea ținută la ONU în toamna 2006 o încheie cu cuvintele: "Dumnezeu atotputernic te rog grăbește venirea celui promis – om pur și perfect care va aduce lumii pace și dreptate"; 3) afirmația că în timpul cuvântării a simțit în jurul lui o lumină supranaturală și că în timpul celor 27 de minute cât a durat cuvântarea nimeni din asistență nu a clipit; 4) cum a putut fi instructor la formația paramilitară alcătuită din copii între 12-17 ani care se rostogoleau pe terenurile minate în timpul războiului Irak-Iran, fiecare copil fiind înarmat cu o cheie care deschidea poarta raiului (organizația Basiji creată de Homeini); 5) pe vremea când era primar al Teheranului a alocat sume mari de bani pentru construirea unei căi ferate și a unui bulevard în vederea sosirii celui de al 12-lea imam coborâtor din Mahomed. Acest misticism hipertrofiat îi anulează rațiunea și memoria: în scrisoarea adresată lui Bush îi relatează acestuia că studenții lui îl întreabă de unde și când a răsărit acest stat artificial, Israel, care nu figura pe hărțile din urmă cu câteva zeci de ani, uitând că mai toate statele arabe s-au născut după dezmembrarea Imperiului Otoman în 1918: Irak în 1932, Siria în 1946, Kuweit în 1961; dacă Palestina a fost pământ islamic atunci și Andaluzia (Spania) trebuie revendicată deoarece a fost sub stăpânire arabo-musulmană din 711 până în 1492, când arabii au fost învinși și alungați, așa cum armatele arabe au fost învinse de Israel în 1948-1956-1973. Toate acestea demonstrează periculozitatea regimurilor teocratice musulmane (de altfel singurele teocrații din lume). Din fericire – dar deocamdată fără o influență politică reală – există o opoziție reformistă, ba chiar laică în sânul islamului. Merită de menționat Malek Chebelc cu "Manifest pentru un Islam al luminilor – 27 de propuneri" și Lafif Lakhda, a cărui concepție a fost prezentată la 10 decembrie 2006 la... Ierusalim de către prof. Menahem Milson în cadrul conferinței internaționale asupra Islamului ținută la Universitatea Ebraică.»)

Leon Croitoru, Bat Yam (are o întrebare pentru cei de la Sinagoga Gutman, din Tel Aviv: "De când există obiceiul ca o instituție ca Yad Vashem sau ca Yad Zikaron, de pe lângă Sinagoga Gutman, să organizeze serbări de Hanuka? După câte știu, răposatul rabin Zwi Gutman a înființat această instituție, Yad Zikaron, ca să comemoreze evenimentele legate de Holocaust". **Nota Redacției:** Nu știm să răspundem la întrebarea de mai sus. Drept care îi invităm pe conducătorii lui Yad Zikaron să-i ofere d-lui Croitoru lămuririle de cuviință.)

Robert Schwartz, Mazkeret Batya (are ceva de spus pe marginea scandalurilor legate de Fisc şi, în general, de justiţie:

«Noi cunoaştem proverbul "unde-i lege nu-i tocmeală". De ce? Fiindcă atât "legea" cât şi "tocmeala" sunt modalităţi de apreciere, adică "unelte" folosite de om în cadrul relaţiilor sale în societate.

Tocmeala este contrară legii şi e folosită acolo unde legea nu poate fi aplicată, dar omul modern preferă legea, căci numai cu ea se poate face ordine în societatea umană. Ordinea în societate este o treabă dificilă, aşa că, pentru a uşura această treabă, în Statul Israel se foloseşte "tocmeala" în justiţie şi la fisc, în mod excepţional.

Presupun cazul unui asasin de profesie, văzut din greşeală de cineva, în momentul când îşi îndeplineşte misiunea. Acest "cineva" devine un martor periculos pentru asasin, căci depoziţia lui în instanţă îl poate duce la condamnarea la detenţie pe viaţă. Şi comanditarul asasinului plătit este în pericol, astfel că acesta se simte obligat să ameninţe existenţa martorului. Poliţia şi justiţia au probleme mari. Intervine "tocmeala" dintre procuror şi avocatul apărării. Asasinul îşi recunoaşte fapta şi ia asupra sa toată vina, cu condiţia ca martorul să renunţe la depoziţia sa, iar el, ucigaşul, să nu-l implice pe comanditar. Comanditarul ucigaşului iese astfel din pericol, deci şi martorul, iar poliţia şi justiţia şi-au uşurat treaba. Şi asasinul iese în câştig, căci în loc de condamnare pe viaţă, are condamnare pe termen limitat, cu permisiuni de libertate condiţionată şi posibilitatea de reducere a perioadei de detenţie. Atât poliţia, cât şi justiţia sunt astfel mulţumite că au rezolvat o problemă foarte dificilă.

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Creionări: Pepiniera, r, l, im, stevie, ecluze, min, blana, piata, ee, i, pastel, unt, ses, ola, cocor, tren, lira, cie, gd, a, a, dusumea, racheta, orl, duel, acadea.

Didactică: Titlu, preot, ora, re, amar, rabdare, ima, e, letopiset, nea, oras, na, td, urit, mit, idei, asi, e, atei, inert, rus, intrari, ireali, arid, nautica, ele.

Supleţe: E, u, i, eva, n, l, mladiere, gaunos, aman, o, sarmant, usi, abila, targa, t, slabita, iti, piept, op, le, cura, idol, miri, terne, tina, lai, va, tu, neg, z, tie, sari, perna, misel, a, ied, ot, e, tasa, haos, mila, sarg, da, ar, t, i, ses, r, bb, adaugat, asa, filiforma, ab, tt, lacarii, tropai, pitit, flexibile.

Ce rezultă din acest caz? Întărirea comanditarului, deci a mafiei.

Statul Israel se vrea mai uman. Pedeapsa capitală a fost anulată, iar detenţia uşurată cu concedii şi scutire, în caz de bună purtare. Judecătorii sunt şi ei "mai umani" şi caută să dea sentinţe care să fie acceptate cu "mii de mulţumiri" de către făptaş. Ei nu cunosc proverbul: "pe cine nu laşi să moară, nu te lasă să trăieşti". Din apărătoare a ordinii sociale, justiţia poate deveni apărătoarea mafiei.

Fiscul din Israel este cotat după cantitatea de bani ce-o încasează de la cetăţeni. La sume mici – după lege, la sume mari – după tocmeală, deoarece se poate căpăta mai mult. De ce să-l întărâţi pe cel care aduce bani cu ghiotura la visteria statului? Prin tocmeală îi încasezi şi banii şi mulţumirile la adresa ta! Ce poate rezulta din asta?

Potentatul cu bani, ca să-şi uşureze viitorul fiscal, nu poate "unge" funcţionarul de la fisc, în schimb poate "dona" omului politic, când acesta are nevoie de "cheltuieli de alegeri".

Omul politic se îndatorează astfel potentatului cu bani şi îşi poate plăti datoria numai prin numirea în funcţie a unui funcţionar maleabil care să se ocupe de dosarul respectivului potentat. Noi ştim proverbul "o mână spală pe alta, şi amândouă obrazul". Ce poate face un potentat-afacerist veros?

Concurează la o licitaţie a statului şi caută să-şi elimine concurenţii potenţiali. Cum? Tot prin omul politic "uns" de el!

Funcţionarii numiţi de politician "primesc recomandarea" de a-i face "zile fripte" concurentului la licitaţie, dându-i totodată a "înţelege" că va fi lăsat în pace dacă îşi retrage candidatura la licitaţie.

În consecinţă, "tocmeala la fisc" aduce bani cu ghiotura, dar duce şi la posibilitatea de întărire a mafiei.

În fapt, nu oamenii sunt vinovaţi. Politicianul are nevoie de bani pentru publicitate, căci altfel nu poate fi ales. Numai potentaţii cu bani pot dona politicianului, iar aceştia pot să o facă fie din simplă bunătate, fie din interes pecuniar veros. N-ai cum să ştii!

Funcţionarii pot fi şi ei numiţi pentru calităţile lor profesionale, dar şi datortă unor interese politico-pecuniare. Nu poţi să afli care din aceste opţiuni sunt cele adevărate.

În concluzie, folosirea unei unelte nepotrivite, respectiv a "tocmelii", în justiţie şi fiscalitate, pot duce la aceea ca Statul Israel să se transforme dintr-un stat de drept într-un stat mafiot.»)

Arnold Helman, Nes Ziona (tocmai dumneavoastră, un vechi om al scrisului? Aţi uitat să indicaţi sursa tăieturilor din presă…)

Radu Bilan, Hannover, Germania (evocă împrejurările în care a murit Lassalle: «Ferdinand Lassalle, născut la Breslau la 11 aprilie 1825, important om şi teoretician politic, a fost cel ce a elaborat programul primului partid muncitoresc de inspirație socialistă din Germania și a întemeiat, la 23 mai 1863, "Uniunea generală a muncitorilor germani", al cărei președinte a fost.

El s-a făcut remarcat și ca un militant consecvent pentru introducerea votului general, egal, secret și direct în alegerile pentru parlament, lucru de care a reușit să-l convingă și pe Otto von Bismarck, Cancelarul de Fier, precum și pentru o societate fără proprietate privată.

Lassalle s-a stins din viață la 31 august 1864 la Geneva, trei zile după ce a fost grav rănit într-un duel, bineînțeles din cauza unei femei, frumoasa Hélène von Dönniges, disputat cu prințul Iancu Racoviță, descendent al cunoscutei familii boierești ce a dat Moldovei și Țării Românești, după cum se știe, trei Domni în secolul al 18-lea: pe Mihai Racoviță, zis Cehan, Domn al Moldovei (1703-1705, 1707-1708, 1715-1725) și al Țării Românește (1730-1731, 1741-1744); pe Constantin Racoviță, Domn al Moldovei (1749-1753, 1756-1757) și al Țării Românești (1753-1756, 1763-1764); și pe Ștefan Racoviță, Domn al Țării Românești (1764-1765).

Ferdinand Lassalle a fost înmormântat în cimitirul evreiesc din orașul său natal, Breslau.

Ludy Borstein, Tel Aviv (și-a propus să ofere cititorilor, în aceste zile nu prea vesele, prilejul de-a mai râde nițel; el ne-a transmis o parodie intitulată "Soacra lui Ștefan cel Mare", unde vine vorba de stările de lucruri din țara de origine, din anii lui Ceaușescu:

«Pe o stradă-ngustă, într-un bloc recent,/ unde suflă vântul și-i cumplit curent,/ tânăra nevastă plânge și suspină/ că-i oprită apa și nu e lumină!/ N-a făcut mâncare, că nu este foc,/ degeră în casă, iară gaze: ioc!/ Azi de dimineață soțul ei iubit/ a plecat la șase și n-a mai venit./ Orologiul sună noaptea jumătate,/ Jos în hol, la ușă, oare cine bate?/ "Eu sunt, mamă soacră, sunt făcut covrig,/ vin de la serviciu și sunt mort de frig!/ Obosit sunt tare, trist și nemâncat,/ că am stat la oase și n-am apucat.../ La coadă la ouă, optimist am stat,/ dar până la mine s-au și terminat!/ Încercai norocul chiar și la mălai,/ Și-așteptai o oră-n stația de tramvai!/ Tânăra nevastă fuge să-i deschidă,/ însă mama soacră-i strigă cu obidă:/ "Ai adus chenzina? Nu-ți sunt soacră eu!/ Ora e târzie, ești un derbedeu!"/ "Ce sunt eu de vină dacă soarta-i slută/ și-am muncit ca boul, pe cincizeci la sută?"/ Am venit acasă să mă încălzesc,/ vreau să fac o baie, să mă dezmorțesc"./ "Ai venit degeaba", soacra-i spune dură,/ "că nu curge apa și nici nu-i căldură./ Du-te la serviciu, și de-o fi să mori,/ Vine sindicatul și-ți aduce flori!"»)

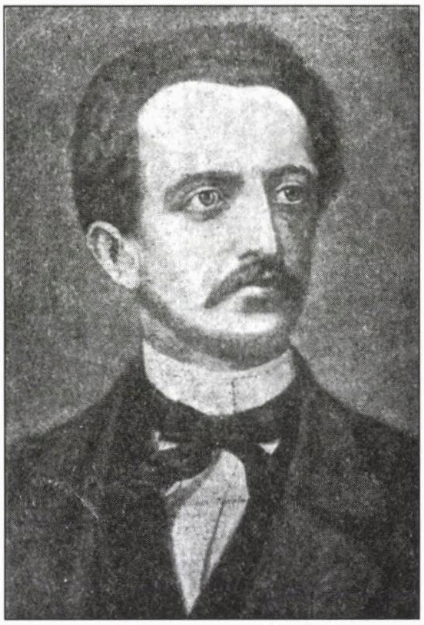

Ferdinand Lassalle

Joseph Lev, San Jose, California, SUA (este dezamăgit de atitudinea "șovăielnică, lipsită de hotărâre și oportunistă a guvernului israelian" față de amenințarea iraniană, dar își exprimă încrederea că până la urmă "Israelul va acționa rapid și îi va înlătura de la putere pe actualii conducători, alegând în locul lor oameni de răspundere".)

Sara Kohn, Cfar Saba (își exprimă admirația față de romanul "Femeile nopții" de Madeleine Davidsohn; avem de-a face, observă corespondenta noastră, cu "o înțeleaptă carte de filozofie, de psihologie, de sociologie, de istorie și geografie, de ecologie, cu virtuți de roman".)

Iacob Zimbler, Haifa (este bântuit de aceleași gânduri precum Ludy Borstein; drept care ne trimite câteva bancuri întru descrețirea frunților:

"Regizorul îi spune unei actrițe:

– Dacă mă asculți în toate, vom avea un Oscar!"

– Și dacă o să fie fată, ce nume îi vom da?"

❖

"Bulă se duce la poștă să trimită o scrisoare în străinătate.

– Par avion? îl întreabă funcționara de la ghișeu.

Bulă o privește cu atenție și apoi răspunde hotărât:

– Nu. Nu păreți!"

❖

"Întrebare: – Care este diferența dintre Ceaușescu și Iliescu?

Răspuns: – Unul era cizmar și celălalt este șiret!")

Amalia Lazarovici, Ierusalim (o îmbrățișare.)

Elvira Seffer, Haifa; **Sebastian Safiano,** Miami, SUA; **Solo Marcovici,** Ierusalim; **Adelina Grossu,** Viena; **Beatrice Isac,** Brașov; **Vova Ebercon,** Bat Yam; **Simi Tauber,** Frankfurt/Main; **Avram Schneiersohn,** Raanana; **Maria Leib,** Thornhill, Ontario, Canada; **Gh. Kovacs-Eichner,** Tivon (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Familia anunţă cu durere încetarea din viaţă a dr-ului

Filip Huppert

în ziua de 5 februarie 2007, la Toronto.

Turism

Ileana Mălăncioiu, Ştefan Ureş, Grete Tartler, Ioana Ieronim, Denisa Comănescu, Nicolae Tzone, Elena Vlădăreanu, Traian C. Coşovei, Florin Iaru, Răzvan Mazilu, Alexandru Bălănescu, Iulia Deleanu, Ada Milea, Florina Ilis, Felicia Waldman ş.a., scriitori, publicişti, editori, oameni de artă din România: pentru a participa la Târgul Internaţional de Carte de la Ierusalim şi la diferite manifestări organizate de Institutul Cultural Român.

Distincţii

Norman Manea, scriitor, **şi Radu Mihăileanu,** regizor de film: premiul TVR Internaţional pentru creaţia lor artistică.

Numire

Dr. Mariana Valeria Stoica, fost ambasador al României în Israel: în funcţia de preşedinte executiv al Asociaţiei de prietenie România-Israel.

Aniversări

Gina Sebastian Alcalay, scriitoare, Ashdod: 80 de ani de la naştere (vezi însemnarea de la "Etc.").

Dr. Aurel Vainer, deputat, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România: 75 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Aurel Storin, poet, dramaturg: 70 de ani de la naştere; la Bucureşti (v. însemnarea de la rubrica "Etc").

Felicia Antip, publicistă: 80 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Leonie Waldman-Eliad, actriţă la TES: 75 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Luiza Carol, poetă (unul din cele mai talentate condeie din mişcarea literară israeliano-română): 60 de ani de la naştere; la Haifa.

Comemorări

Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Sorin Bratu, scriitori; 30 de ani de la moartea lor tragică în timpul cutremurului de la Bucureşti (1977).

Mihail Rinea, avocat, publicist; Israel; 100 de ani de la naştere.

Simion Săveanu, publicist, Beer Sheva: 90 de ani de la naştere.

Manifestări, manifestări...

16.02.07; la Institutul cultural Român din Tel Aviv: conferinţă de presă cu reprezentanţii editurii Hasefer din Bucureşti.

20.02.07; la Târgul Internaţional de Carte de la Ierusalim: lansarea cărţilor "Necunoscutul Gaster" de Măriuca Stanciu, "Feţele fascismului" de Mihai Chioveanu, "The End of a History: the Jews of Banat" de Victor Neumann (ed. Universităţii din Bucureşti); "Istoria comunităţii evreieşti din Alba Iulia" de Ana-Maria Caloianu; "Înainte de a fi prea târziu" de Gina Sebastian Alcalay; "Eseuri" de Felicia Antip, "Cronica unui sfârşit amânat" de Alexandru Sever (ed. Hasefer).

21.02.07; la Cercul cultural din Haifa: seară lirică pe tema "Dragostea şi artele: muzică, literatură, pictură".

21.02.07; la Cercul Cultural din Ierusalim: întâlnire dedicată memoriei criticului literar Lucian Raicu; cu această ocazie au fost lansate cărţile: "Noi întâlniri la Ierusalim" (ed. ICR), "Lumină şi întuneric", versuri de Sesto Pals (ed. Vinea). Au prezentat: dr. Madeea Axinciuc (director ICR), Virgil Duda şi Nicolae Tzone, editor din România.

25.02.07; la Muzeul şi Sinagoga "Struma" din Beer Sheva: adunare comemorativă la împlinirea a 65 de ani de la scufundarea vasului 'Struma".

27.02.07; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară literară pentru lansarea cărţii de interviuri "Sortiţi să vadă" de Irina Airinei. Cu acest prilej, G. Mosari a luat un interviu autoarei de interviuri.

28.02.07; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: conferinţa lui Mihai Gheorghiu, secretar de stat în MAE – România despre "Mihail Sebastian şi timpul său".

Au trecut 13 ani de când nobilul om

Av. ALEXANDRU GARCIA

a trecut în nefiinţă
şi 65 de ani de când adolescentul

DAN MIHAILOVICI

a fost asasinat la Jilava.
Un gând pios pentru ei.

Familia

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

21 Shaul Hamelech St., 64367 Tel Aviv
Tel: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: icr_tlv@netvision.net.il

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv organizează în luna martie 2007, următoarele evenimente:

Miercuri, 7 martie 2007, ora 17.00 va avea loc la sediul Institutului vernisajul expoziției de fotografie *Dorian Gray,* aparținând artistei Mihaela Marin. Expoziția va fi deschisă publicului până la 10 mai 2007, de marți până vineri, între orele 10.00 – 15.00.

Luni, 19 martie 2007, *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv va participa la simpozionul *Première Rencontre Mondiale du Judaïsme Francophone – Israël, Judaïsme et Francophonie.* Evenimentul este organizat de *Centrul Academic* din Netanya, în colaborare cu *Ambasada Franței* la Tel Aviv, *Institutul Cultural Francez* și *Universitatea din Tel Aviv,* sub patronajul *Fundației Franța-Israel.* Invitat de onoare din partea României va fi regizorul Radu Mihăileanu.

15.00 – 15.30 – Radu Mihăileanu va susține conferința cu titlul *Iudaismul francofon în cinematograful și teatrul din țările estice.*

15.30 – 16.00 – prelegerea doamnei Monique Jutrin de la *Universitatea din Tel Aviv, Creația iudaică francofonă în România. Benjamin Fondane – Un Ulise evreu.*

Evenimentul va avea loc la *Centrul Academic* din Netanya,
str. *Kibbutz Galuyot,* nr. 16, *Amalya-Neot Ganim,* Netanya 42365; tel. 09-844450/1.

Ne-am obişnuit cu demonstraţiile islamo-fasciste de pe glob, unde femei în negru din cap până-n picioare şi musulmani cu ochii injectaţi de ură îndeamnă la jihaduri, pustiiri şi moarte.

Dar mai există şi altfel de manifestaţii.

La Sydney, în Australia, an de an defilează pe străzi mii de fete îmbrăcate ca nişte îngeri. De altfel, chiar aşa li se şi spune: îngerii. Ele demonstrează pentru viaţă şi îşi fac apariţia la diferite serbări, precum şi la nunţi, fiind primite cu aplauze şi îmbrăţişări. Ele scandează lozinci în favoarea dragostei şi a păcii.

Acolo, în Australia, înfruntarea dintre bine şi rău este mai vizibilă ca oriunde.

...Acum, să vedem: care pe care?

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri vechi de aur şi argint,
bărbăteşti şi de damă.
Ceasuri vechi de buzunar, în orice stare.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Obiecte de aur, monezi şi briliante vechi.
Obiecte antice şi vechi.
Obiecte din bronz şi cupru. Colecţii vechi
de la întemeierea Statului şi dinainte.
Plătim în numerar, preţuri onorabile.

Tel. 054-4577961
(nu de Şabat)

minimum

Noi am întins dintotdeauna arabilor
o mână de pace.
Dar am rămas, de fiecare dată,
cu ea în aer.

9 771565 702005 04
1/4/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 241 ■
■ APRILIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

21 Shaul Hamelech St., 64367 Tel Aviv
Tel: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: icr_tlv@netvision.net.il

În luna **aprilie 2007,** *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv va organiza o serie de conferințe susținute de **Prof. Mihaela Irimia,** *(Director de programe, Centrul pentru Studii Culturale Britanice și Director, Centrul de excelență pentru studiul identității culturale)* și **Prof. Adina Ciugureanu,** *(Decan al Facultății de Litere, Universitatea Ovidiu, Constanța),* după cum urmează:

- **marți, 10 aprilie, ora 19.00** – *Între orientalism și occidentalism, comunitatea evreiască din Dobrogea după al doilea război mondial,* la *Institutul Cultural Român,* Bdul. Shaul Hamelech, nr. 21, Tel Aviv;
- **miercuri, 11 aprilie** – *The Long Modernity and Its Discontents. Cultural Hybrids: Old Metaphors in New Mould,* la *Universitatea Tel Aviv.*

Pentru mai multe informații, sunați la tel. 03/696 17 46

Cu prilejul sărbătorii de Pesah 2007,

firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela și urează întregului popor israelian

Hag Pesah Sameah!

Pace și bunăstare!

Pesah

La începutul lunii, mai precis în noaptea de la 2 la 3 aprilie, sărbătorim Pesahul.

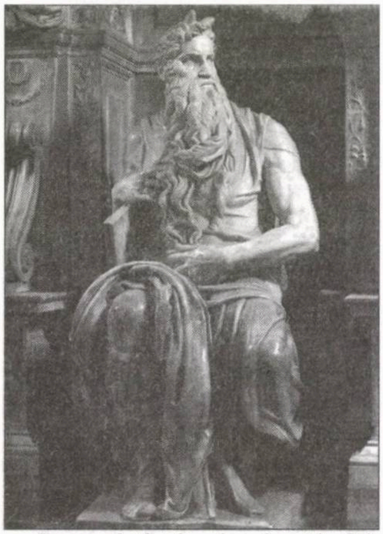

Iar mai târziu, în ziua de 24, celebrăm Ziua Independenţei.

Niciodată ca astăzi nu am fost atât de bucuroşi, în adâncul nostru, că cele două sărbători se învecinează în paginile calendarului, venind una după cealaltă.

Pesah este simbolul libertăţii, dobândite de strămoşii noştri prin marea evadare din Egipt, închisoarea faraonilor. Ziua Independenţei este simbolul aceleiaşi libertăţi, dobândite în anii noştri, prin marea evadare din Galut şi înfiinţarea, cu nenumărate sacrificii, a Statului Israel.

În mintea noastră, de astăzi, cele două zile de bucurie înseamnă una şi aceeaşi sărbătoare.

M.

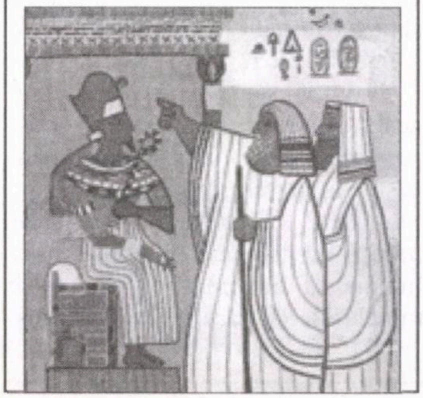

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Martie

Trezirea lui Arthur Ruppin

Pentru majoritatea cetăţenilor, Ruppin este un nume de stradă; ca Arlozorof, Ben Gurion sau Moshe Sharett. Pentru cei mai cu ştiinţă de carte, el a fost unul dintre conducătorii mişcării sioniste din anii '20-'30. Pentru mass-media de azi, e un fel de persona non-grata; nu se prea vorbeşte despre el. Nici doamna Iuli Tamir, ministrul Învăţământului, nu se omoară ca şcolarii să studieze biografia personajului.

Unii, însă, nu l-au uitat. Printre aceştia se află şi ziarista Sara Honig, de la "Jerusalem Post", care i–a dedicat, nu de mult, un articol (extrase):

«Arthur Ruppin, celebrul "părinte al colonizării evreieşti", a fost unul dintre întemeietorii – în anul 1925 – organizaţiei "Brit Shalom" şi altor asociaţii ale liberalismului, naivităţii şi încrederii în bunătatea funciară a omului şi în posibilitatea ca spiritul de compromis să învingă, până la urmă, împotriva tuturor adversităţilor.

Asemenea sentimente utopice – pe vremea aceea foarte răspândite în rândurile intelectualităţii evreieşti din apusul Europei şi America – i-au făcut pe oameni să viseze că frăţia şi colaborarea cu arabii locului sunt fără doar şi poate posibile. Şi, de-aici, că ar fi posibil un stat bi-naţional, unde toată lumea va trăi în armonie.

Prin 1929, totuşi, Ruppin şi-a dat seama că toate aceste visuri dulci sunt cu neputinţă de înfăptuit. Trezirea sa brutală a avut loc după izbucnirea sângerosului Jihad care a urmat nenumăratelor chemări ale arabilor la "războiul sfânt pentru apărarea moscheii Al Aqsa (din Ierusalim) împotriva cotropitorilor evrei". Pentru a aţâţa focul, arabii au răspândit peste tot nişte fotomontaje false, înfăţişându-l pe Theodor Herzl (care murise cu 25 de ani în urmă)... în faţa moscheii şi gata să intre în clădire!

Ruppin nu ar fi fost surprins dacă-l auzea, mai deunăzi, pe Raed Sallah (lider al arabilor islamişti de la noi) inflamând spiritele şi chemându-i pe credincioşi "să dezlănţuie o a treia Intifadă întru eliberarea moscheii Al-Aqsa".

E-adevărat, Ruppin a murit înainte de naşterea lui Sallah, dar cuvântări identice cu cele ale susamintitului fuseseră rostite de înaintaşii acestuia, şi-n primul rând de Haj Amin el-Husseini, colaboratorul fidel al naziştilor. Nu ai să găseşti nici o picătură de originalitate în isteria calculată pe care Sallah o răspândeşte în rândul alor săi. Totul a fost spus mai înainte şi tocmai din această cauză Ruppin a părăsit Brit Shalom-ul *său*, în care investise atâta energie intelectuală şi atâtea speranţe născute din iluziile sale.

Agitaţia musulmană a înflorit odată cu începutul Mandatului Britanic, când islamiştii au descoperit peste noapte că sunt legaţi trup şi

Tuturor colaboratorilor
şi cititorilor noştri:
Hag Pesah Sameah!

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

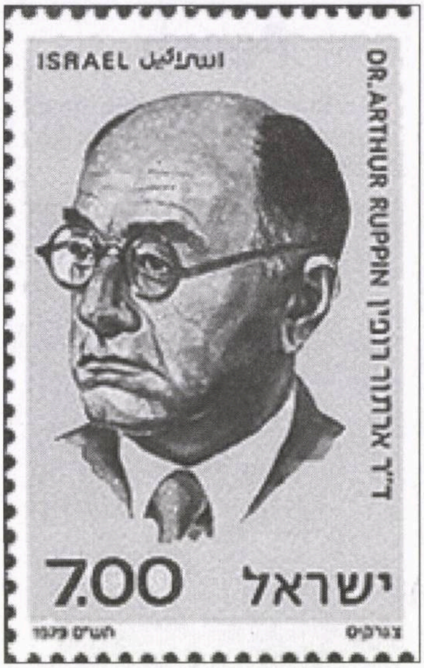
ISRAEL اسرائيل
DR.ARTHUR RUPPIN ד"ר ארתור רופין
7.00
ישראל

suflet de Zidul Plângerii, susținând că acolo îl lăsase Mohamed pe Burak, armăsarul său înaripat. De-atunci, rugăciunile evreilor au fost tolerate ocazional, contra cost (niște sume exorbitante) și cu condiția ca sensibilitatea musulmană să nu fie ofensată. Problema era că nimeni nu știa să-ți spună ce anume îi poate ofensa pe arabi.

Astăzi îi ofensează repararea unui drum la Poarta Mograbi. În 1919, arabii strigau că băncile instalate lângă Zid pentru bătrâni și infirmi sunt de natură să-i jignească grav pe musulmani. Britanicii le-au scos numaidecât de-acolo; dar a doua zi arabii au început să treacă cu vite de tot felul și măgari de povară prin mulțimea evreilor care se rugau. În 1920, muezinul fu instruit să cânte cât se poate mai tare în clipele când evreii își rosteau rugăciunile.

În 1921, sunetele Shofarului de Yom Kippur în fața Zidului deveniră noul pretext pentru tulburări. Britanicii, amabili, au interzis pe dată aceste sunete jignitoare pentru auzul arabilor.

În 1928, lucrurile s-au agravat din cauză că evreii religioși instalaseră o perdea la Zid, pentru a-i despărți pe bărbații și femeile care se rugau. Britanicii s-au repezit să rupă perdeaua jignitoare. Era în plin Yom Kippur și acuzațiile musulmanilor cum că evreii vor să ocupe Al-Aqsa sporeau necontenit. La 23 august 1929 a izbucnit pogromul arab care s-a soldat cu 133 de evrei măcelăriți (la Ierusalim și Hebron).

Atunci când vorbește despre "a treia Intifadă", Sallah are în cap exemplul masacrului din 1929. Și când îi acuză, fără tresăriri de obraji, pe evrei că au de gând "să distrugă Al-Aqsa", el știe bine că asemenea minciuni grosolane au provocat pe vremuri adevărate băi de sânge.

Faptul că arabii israelieni s-au repezit să condamne Israelul fără a se osteni să verifice realitatea de pe teren ar trebui să ne facă să ne pierdem somnul. Dacă liderii arabi din Israel vor să dobândească popularitatea prin incitări la asasinat, ei bine, ne aflăm într-un pericol inimaginabil. Dacă deputații arabi din Knesset se prefac a crede, fără nici o șovăire, că democrația noastră ultraliberală n-are nimic mai bun de făcut decât să declanșeze un conflict religios exploziv, atunci înseamnă că ne-am iluzionat cu toții în legătură cu coexistența cu arabii, chiar și în cadrul granițelor de dinainte de 1967.

E timpul să isprăvim cu pălăvrăgeala despre arabii moderați, despre încurajarea inexistentului spirit pașnic al arabilor prin concesii fără de sfârșit... Dacă mai avem o rămășiță de instinct de conservare, trebuie să fim conștienți că toate minciunile cu care suntem împroșcați dezvăluie un adevăr important – și la fel de amar precum acela pe care Ruppin a avut curajul să-l recunoască: "tonul conciliant" utilizat de Brit Shalom-ul condus de el – a mărturisit Ruppin cu sinceritate – a fost interpretat de către arabi ca un semn de slăbiciune.

Nimic nou sub soare.»

Într-adevăr. Nimic nou. Tonul (care, de fapt, face muzica) conciliant de la Oslo ne-a adus cascada de autobuze și cafenele aruncate-n aer după ce Arafat luase dorința de pace a lui Rabin drept semn de slăbiciune. Tonul conciliant (și ce conciliant!) al lui Barak în timpul conferinței de la Camp David din anul 2000 ne-a adus Intifada nr. 2. Tonul conciliant din zilele retragerii din Gaza ne-a adus kassam-urile lansate asupra orașului Sderot și apoi, războiul cu Hezbollah.

P.S. I: La ce duce "tonul conciliant" față de indivizi precum Sallah și ai săi ne arată un sondaj făcut la Universitatea din Haifa luna trecută, printre arabii israelieni. Aproape jumătate dintre aceștia (49,7%) aplaudă răpirea soldaților israelieni Gilad Shalit, Ehud Goldwasser și Eldad Regev; iar 90% consideră bombardamentele efectuate de Zahal asupra bazelor organizației Hezbollah din Liban drept "crime de război".

P.S. II: La ce a dus "tonul conciliant" adoptat de guvernul Olmert (plus *media* noastră cea de toate zilele) față de Siria, vedem azi cu ochii noștri (dacă vrem să vedem; și dacă avem ochi). În ultimele luni alianța Damascului cu Teheranul s-a întărit substanțial, ajungându-se la o adevărată contopire a celor două armate. Vorbind după încheierea acordului dintre președinții Assad și Ahmadinejad, ministrul iranian al Apărării, Mustafa Muhammad Najjar, a explicat despre ce e vorba: "Noi vedem în forțele armate siriene propriile noastre forțe și suntem convinși că întărirea legăturilor dintre noi va contribui la apărarea împotriva dușmanului". Zilele trecute, comandanții militari israelieni au dezvăluit că din septembrie 2006 și până astăzi. Siria a instalat între 1.000 și 3.000 de misile și rachete lângă granița cu noi. Pe de altă parte, Michael Maples, directorul Agenției americane de informații în domeniul apărării a declarat că "Siria lucrează la un program pentru fabricarea de arme biologice". După calculele fostului prim-ministru Beniamin Netaniahu, în ultimul an capacitatea militară a Siriei (soldați, echipament, muniții etc. etc.) a crescut de 10 (zece) ori,. Înțelegând încotro bate vântul, Uniunea Europeană l-a trimis de urgență pe Javier Solana, "ministrul de Externe" al UE, la Damasc. A fost prima vizită efectuată de un reprezentant al Bruxelles-ului în Siria, după asasinarea ex-premierului libanez Rafik Hariri, în februarie 2005. Stând, după vizită, alături de ministrul sirian de Externe, Solana a lansat, așa cum scriseseră ziarele, o adevărată "bombă": "Vrem să acționăm dn toate puterile – a spus el – pentru a vedea țara voastră recuperându-și teritoriile pierdute în 1967" (Podișul Golan). După cum se vede, "tonul conciliant" este luat ca dovadă de slăbiciune nu numai în lumea arabă, ci și prin alte țări…

Și încă un P.S. Zilele trecute am mai avut o dovadă privind efectele "tonului conciliant". Deputatul arab Raleb Madjeala, din Partidul Muncii, numit de curând ministru al Culturii și Sportului în guvernul israelian, a găsit de cuviință să declare că el nu se va ridica niciodată în picioare la intonarea Hatikvei, pe motiv că nu respectă imnul țării. Așadar, în loc de mulțumesc domnu' Olmert pentru funcția primită, un scuipat cât toate zilele de mare în obrajii Israelului.

TENDINȚE

Israel: Dușmanul de lângă noi

(sau completare la editorialul nostru din pag. 1)

Știm. Iranul vrea să ne radă de pe fața pământului, Siria – la fel. Hamasul, OEP-ul, Jihadul islamic, la fel. Islamiștii din Egipt, Iordania, Sudan și altele, la fel. Ba chiar și dl. Hugo Chavez, președintele Venezuelei.

Dar mai trăiește pe la noi o populație care urmărește același lucru, așteptând Ora H, ca să sară la beregata noastră. Despre această populație nu veți afla mare lucru, seara, la Mabat. Nu e frumos ca ziariștii de la TV să abordeze delicatul subiect. Nu se face… *Nu e politically correct.*

Unul dintre puținii jurnaliști din presa israeliană care s-a hotărât să o spună pe-a dreaptă în această privință este Jean Steiger, de la "Ultima oră". Titlul articolului spune totul: "Arabii israelieni ne declară război".

«Încurajați de dificultățile politice prin care trece guvernul lui Ehud Olmert, de operațiunea dezastruoasă din Liban, posibilitatea unui nou război în Nord, o încetare a focului fragilă în regiunea Gaza, activitatea celulelor teroriste în Regiunea de Vest și amenințarea nucleară a Iranului, arabii israelieni au decis să-și ridice glasul. Săptămâna trecută, Consiliul conducătorilor autorităților locale arabe au publicat un document la Natzeret,

intitulat "Viziune asupra viitorului", care, în esenţă, reprezintă o schimbare fundamentală în relaţiile dintre cetăţenii evrei şi arabi din ţara noastră. Ei cer, între altele, ca arabii din Israel să fie recunoscuţi ca o minoritate naţională separată, cu dreptul de a înfiinţa propriile instituţii şi chiar să fie reprezentaţi ca un organism independent în comunitatea internaţională. Între alte cereri ale acestei "viziuni" se află şi dreptul de veto al minorităţii arabe în privinţa deciziilor de importanţă naţională (**nota redacţiei "Minimum":** ce spui, Franţ?), *schimbarea drapelului şi imnului naţional, revenirea în satele pe care le-au abandonat după 1948 şi un drept egal de imigrare în Israel, cu alte cuvinte o nouă Lege a întoarcerii pentru arabi, care ar deschide graniţele ţării sutelor de mii de descendenţi ai arabilor aflaţi în Palestina în 1948, pentru ca în felul acesta ţara să dispună de o majoritate palestiniană.*

Toate aceste pretenţii nu pot fi văzute în alt fel decât ca o declaraţie de război, lansată într-o manieră anumită, a conducătorilor minorităţii arabe contra statului naţional evreiesc în Eretz Israel.

Ceea ce omit sau refuză să ţină seama conducătorii autorităţilor locale arabe este că în 1947-48 arabilor li s-a oferit posibilitatea de a dispune de un stat independent pe o parte a teritoriului Palestinei, dar ei au refuzat şi au încercat să elimine Israelul de pe hartă prin foc şi sânge. Conducătorii lor actuali, care se află la Damasc, Beirut, Amman, în ţările europene sau în Israel, încearcă să repete pe cale diferită încercarea eşuată a generaţiei 1948 prin terorism din afară şi instituţii separate din interior... (Aceştia) *trebuie văzuţi drept o "Coloană a cincea" care susţine terorismul venit din teritoriile palestiniene şi proiectele aventuriste ale Iranului de lichidare a statului evreu.*

În fapt, ceea ce vor să demonstreze autorii acestui document este că arabii din Israel nu sunt dispuşi să manifeste credinţă Statului Israel în forma lui actuală, ci numai unui stat binaţional evreu-arab pe teritoriul Israelului, sau unui stat în întregime palestinian, pe întreaga suprafaţă a Eretz Israelului.»

Iran: Un pronostic pentru luna aprilie. Pe care cititorii noştri vor avea posibilitatea să-l verifice. Se va adeveri? Nu se va adeveri?

«SUA urmează să atace instalaţiile nucleare iraniene în luna aprilie, relatează "Arab Times", citat de bulgarii de la agenţia Novinite. Strategia urmăreşte colapsul regimurilor iranian şi sirian, iar data a fost stabilită chiar înaintea retragerii premierului Tony Blair. Iminenţa atacului va fi indicată de mutarea rezervoarelor de combustibil în zone precum Bulgaria, ele urmând să realimenteze bombardierele B-2 ce vor opera în Iran.»

(Din presa română; 2007)

România: Fascismul în ofensivă (Antonescu, Vintilă Horia, Paul Goma)

«Pe fundalul intrării României în clubul ţărilor democrate europene, câteva gesturi recente sunt de natură să ne împingă înapoi, de unde am plecat, şi să ne stârnească îngrijorarea. În loc să ne amenajăm cu simţ practic viitorul, stăm să ne fardăm trecutul. La începutul lunii decembrie 2006, Curtea de Apel Bucureşti a emis o sentinţă de disculpare a mareşalului Ion Antonescu, a şefului Gărzii de Fier, Horia Sima, şi a altor 19 membri ai guvernului român din 1940, privind crime comise în agresiunile din războiul spre Răsărit. Conflictul armat împotriva URSS e justificat prin nevoia de a se înlătura starea de necesitate "continuă şi iminentă". Nu discut aici competenţa unui tribunal de a interpreta fapte de natură istorică, politică sau militară. Nu mă refer nici la ofensa morală, adusă automat sutelor de mii de morţi civili, lăsaţi în urmă de ostilităţile frontului (printre ei, numeroşi evrei exterminaţi în Transnistria). Sacrificarea barbară a inocenţilor se vede acum răsplătită prin patalama judecătorească. Gestul straniu al tribunalului din Bucureşti n-a scăpat totuşi nesancţionat de mediile diplomatice (proteste oficiale din Republica Moldova şi Rusia), ori jurnalistice occidentale (Le Monde). Acesta era oare momentul potrivit pentru reabilitarea eroilor fascişti ai neamului?

În a doua jumătate a lunii ianuarie 2007, un escadron de nume intelectuale răsunătoare (vezi numele celor din escadron la rubrica 'Scurt", **n. red.**) a venit cu un apel solicitînd "repunerea în drepturi" a lui Vintilă Horia. Scriitorul ne era înfăţişat ca victimă inocentă a regimului comunist, care îl calomniase inventîndu-i un trecut extremist şi gonindu-l peste hotare. A trebuit să intervin cu ample citate din presa anilor 1938-1941, pentru a reaminti roată împrejur că e vorba de acelaşi propagandist Vintilă Horia care, în realitate, le-a închinat cele mai neruşinate ode paranoice lui Hitler şi Mussolini. N-am primit încă până azi un răspuns la uimirea mea: acesta era oare momentul potrivit pentru a-l reabilita pe ferventul ideolog al naţional-socialismului?

La sfârşitul lunii ianuarie 2007, Municipiul Timişoara a hotărât să-i confere lui Paul Goma cetăţenia de onoare. Ce-i drept, disidentul Goma a protestat în anii '70-'80 împotriva ceauşismului – fără a fi fost onorat decât în străinătate (Franța, Ungaria). Polemistul Goma a protestat în anii ‘90 împotriva structurilor și mentalităților ruginite din lumea literară – fără a primi decât bobârnace sau insulte. Dar îndată ce romancierul Goma se apleacă jignitor asupra trecutului evreilor din România, dezvoltând un limbaj de o delirantă violență antisemită și de o rară înverșunare obtuză, iată-l savurat cu pompă și copleșit de onoruri. Acesta era oare momentul potrivit pentru a-l premia pe negaționistul de serviciu al Holocaustului românesc? Nimic mai trist, ca destin, decît să fii ocărât pentru fapte de slavă și să fii slăvit pentru fapte de ocară...

În scamatoriile de la circ, se vâră batista albă în pălărie și așteptăm să iasă porumbelul păcii. În ingineriile sociale, omida ascunsă în cutele creierului nu se mai preschimbă totuși în fluture. Manipulanții de serviciu de la butoanele pe care scrie INTOXICARE sunt rugați insistent să plimbe ursu'.»

(Dintr-un articol de Laszlo Alexandru, intitulat "Alba-neagra"; în "Foaia transilvană", Cluj-Napoca 2007)

România: Premiere în lumea evreiască (premiere cu mare succes la public)

Am mai vorbit în paginile acestea de schimbarea de atitudine înregistrată în ultima vreme în gândirea și activitatea Federației de la București. Și-n primul rând în coloanele revistei "Realitatea Evreiască", unde tăcerea tradițională à propos de fenomenele fasciste (sst! noi suntem un oficios al Comunității, să nu facem scandal, să călcăm ca pe ouă) a fost înlocuită cu scoaterea mănușilor și câtiva pumni bine simțiți la plexul huliganismului de democrație. Vântul cel nou bate din plin și, mai nou, el s-a concretizat prin câteva premiere (de tot felul) în birourile din curtea Templului Coral.

Să le luăm pe rând.

Cea dintâi premieră a constituit-o conferința de presă organizată pe marginea binecunoscutelor manifestări antisemite din țara de baștină.

«În campania dusă de Federația Comunităților Evreiești din România (F.C.E.R.) împotriva manifestărilor antisemite din țara noastră – scrie Eva Galambos în "Realitatea Evreiască" – *s-a înregistrat o premieră – organizarea primei conferințe de presă despre această temă. Motivul concret care a determinat recurgerea la acest mijloc, cerut de multă vreme de numeroși membri ai comunităților și de Comisia consultativă pentru probleme de antisemitism și negaționism, a fost anunțarea inițiativei F.C.E.R. și A.E.R.V.H. de a-l da în judecată pe profesorul Ion Coja, pentru remarcile lui negaționiste privind Holocaustul și incitare la acțiuni împotriva evreilor, inițiativă determinată de lipsa de reacție a autorităților în acest caz. Este vorba de Scrisoarea adresată de prof. Coja președintelui Traian Băsescu, în care se neagă Holocaustul din România și în care se face promisiunea că se va face "un Holocaust cu acte în regulă", precum și de un articol publicat în "România Mare", în care se vorbește despre "invazia israelienilor" în țara noastră, care vor pune mâna pe bunurile românești, și de incitare directă la un nou pogrom. În cadrul conferinței de presă, care s-a desfășurat la World Trade Center și la care au participat 24 de ziariști români și străini, reprezentanți ai principalelor cotidiane, săptămânale, ai unor posturi de radio, de televiziune și agenții de presă, președintele FCER, deputat dr. Aurel Vainer, vicepreședintele AERVH, dr. Liviu Beriș, și avocatul dr. Nasty Vlădoiu au prezentat reprezentanților mass media motivele care au determinat acest demers, precum și baza juridică a plângerii penale depuse de cele două organizații.*

În cuvântul său, președintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, a vorbit despre manifestările de antisemitism înregistrate sub diferite forme în România, după 1989, mai ales în mass media, dar și în alte domenii. Vorbitorul a subliniat că nu există un antisemitism de stat,

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

ci, dimpotrivă, statul român și-a asumat Holocaustul românesc, a condamnat și condamnă antisemitismul și, prin Legea 107/2006, sancționează pe cei ce neagă Holocaustul, orice fel de manifestări de rasism, xenofobie, antisemitism, pe cei ce folosesc simboluri naziste, xenofobe, rasiste. Din păcate, deși există această lege fără echivoc, care definește clar Holocaustul și prevede sancțiuni pentru cei ce o încalcă, deși F.C.E.R. a făcut sesizări și plângeri în mai multe cazuri, ea nu a fost aplicată.

În cuvântul său, dr. Liviu Beriș, vicepreședintele A.E.R.V.H., a arătat că inițiatorii Holocaustului au vrut să nu rămână martori ai faptelor lor, dar nu au reușit, el însuși fiind un supraviețuitor și un martor al celor ce s-au întâmplat în Transnistria. Prin tezele susținute, prof. Ion Coja încearcă să nege însăși existența martorilor. Deoarece, a spus dr. Liviu Beriș, el este unul dintre supraviețuitori, al căror număr scade pe zi ce trece, poate depune mărturie. Prof. Coja cunoaște foarte bine adevărul și, cu toate acestea, încearcă să-l nege. Mai gravă este poziția lui de cadru universitar, prin intermediul căreia încearcă să inoculeze tineretului minciunile susținute de el despre inexistența Holocaustului românesc.

Conferențiar universitar, av. dr. Nasty Vlădoiu, a vorbit despre baza legală a plângerii penale, înaintată de cele două organizații – respectiv, Legea 107/2006 și articolul 6 din această lege, care prevede pedepse cu închisoarea de la șase luni la cinci ani pentru propagarea unor teze și doctrine cu acest caracter și atragerea de noi adepți pentru susținerea lor – și a explicat că s-a așteptat cu acest demers peste o lună de zile după apariția scrisorii lui Coja, pentru a vedea dacă, în condițiile existenței legii, organele abilitate, respectiv Procuratura, se autosesizează sau nu. Constatându-se atitudinea pasivă a acesteia, a fost depusă plângerea prin care se cere sancționarea lui Coja.

Întrebările puse de ziariști s-au referit la problema pasivității organelor abilitate față de manifestările lui Coja, la rolul lui ca formator de opinie și necesitatea de a fi sesizat Senatul Universității (prof. Andrei Oișteanu, din partea "Revistei 22"); dacă F.C.E.R. a cerut și daune morale și dacă nu cumva acest demers are două tăișuri, respectiv ar putea fi și o propagandă în favoarea lui Coja (Liliana Nicolae, B.B.C.); dacă organizarea conferinței de presă este o nouă abordare de către F.C.E.R. a combaterii antisemitismului (Eva Galambos, "Realitatea Evreiască"); alte plângeri penale împotriva lui Coja (Roxana Zavate, "Rompres"); probleme legate de Legea Cultelor (L. M. Salamon, "Romaniai Magyar Szo").

Inițiativa F.C.E.R. a fost receptată și reflectată pozitiv în mediile românești și străine. În diferitele sale canale și emisiuni, postul public de Radio (România Actualități, România Internațional și Radio București) a prezentat principalele idei ale conferinței, luând declarații separate președintelui F.C.E.R. și vice-președintelui A.E.R.V.H. De asemenea, agenția RADOR a preluat aceste luări de poziție. În emisiunea sa de la ora 18, de maximă audiență, BBC a relatat pe larg despre eveniment, prezentând ideile principale susținute în cadrul conferinței de presă. Tv.R.1 – la Jurnalul de la ora 19, principala emisiune informativă – a transmis o știre despre darea în judecată de către F.C.E.R. a prof. Ion Coja, luând și o scurtă declarație de la acesta din urmă, care a apreciat că declarațiile sale nu pot fi considerate atacuri antisemite, ci "doar o invitație la dialog". Sub titlul: "Legislația căutată la dinți. Ion Coja, dat în judecată de evreimea română", cotidianul "România liberă" a publicat, sub semnătura Sabinei Fati, o prezentare a conținutului conferinței de presă, precum și o analiză a scrisorii lui Ion Coja, considerată "un text halucinant, care regurgitează practic toate tezele dragi revizioniștilor istoriei, negaționiștilor de pretutindeni ai Holocaustului". Articolul atrage atenția asupra pasivității autorităților abilitate, respectiv a Parchetului.

La rândul său, "Revista 22" publică, sub titlul "Atenție: extremism", un comentariu al prof. Liviu Rotman (reprodus de "Minimum" în numărul trecut, **n. red.**), *în care se subliniază că "pericolul real" al declarațiilor lui Coja nu amenință în exclusivitate o mică colectivitate, ci "se îndreaptă împotriva tinerei democrații românești și a statului de drept". Evenimentul a fost prezentat și în publicația "Ultima oră", din Israel.»*

A doua premieră a reprezentat-o Reuniunea recentă a Consiliului de Conducere a Federației, unde s-au propus, discutat, ba chiar și aprobat câteva reforme pe linia "întăririi democrației" din cadrul instituției.

«Ing. Albert Kupferberg – citim în "Realitatea Evreiască" – secretarul general al FCER, a prezentat două proiecte: cel general privind alegerea organelor conducătoare ale comunităților și cel al funcționării Consiliului de Conducere al FCER, inclusiv Codul Etic pentru membrii Consiliului, toate ilustrând tendința manifestată în ultimii ani de aplicare a principiilor democratice și ale transparenței. Cele două proiecte stabilesc modalitatea de vot (secret), existența mai multor candidați, condițiile pentru a participa la alegeri și de a fi ales, cu precizarea că, pentru funcțiile de președinte și vicepreședinte, este necesară apartenența la etnia evreiască, dar pentru alte funcții este

admisă doar descendența evreiască. Primul proiect a stârnit vii discuții, mai ales problema condiționării alegerii președintelui de calitatea lui de evreu în cazul în care într-o comunitate mai mică nu se găsesc astfel de persoane.»

A treia premieră (și cea mai interesantă dintre toate, dacă nu și cea mai surprinzătoare) are, se poate spune, ca titlu: "lupta contra cultului personalității".

«Dr. Alexandru Elias a criticat cultul personalității președintelui FCER, practicat, după părerea lui, în "Realitatea Evreiască" și lipsa articolelor critice, punct de vedere combătut de Dorel Dorian, redactorul-șef al revistei, care a lansat totuși un apel către cititorii revistei pentru realizarea unor articole cu un astfel de caracter.»

Să vezi și să nu crezi!

O notă bună dr-ului Elias pentru îndrăzneala sa. O notă și mai bună încă dr-ului Vainer pentru eleganța cu care a primit observația aceasta, dovedind că este un spirit democrat.

A patra premieră: Jointul, faimosul Joint, eternul Joint, marea speranță a alor noștri din România, e pe cale să tragă obloanele reprezentanței sale de la București.

*«Jorge Diener, directorul Joint pentru România, Ungaria și Bulgaria, a împărtășit celor prezenți viziunea Joint privind eficientizarea activității tuturor compartimentelor Federației și a Asistenței, în așa fel încât, peste câțiva ani, Joint să se poată retrage din România. Subliniind că organizația dispune de resurse limitate, că România a fost până acum cea mai privilegiată țară în ce privește fondurile pentru asistență, situație care nu se mai poate menține, vorbitorul a subliniat necesitatea unei noi strategii care să însemne folosirea mai eficientă a resurselor existente, astfel încât cei nevoiași să se bucure de aceleași avantaje sau poate chiar de mai multe decât până acum, chiar dacă fondurile vor fi mai mici. Această schimbare, a subliniat el, se realizează în cadrul parteneriatului JOINT-FCER, al unor dezbateri de multe ori furtunoase, printr-un dialog deschis cu președintele FCER și cu celelalte persoane implicate în proces, în spritul democrației depline. Jorge Diener a dat garanții că aceste măsuri nu vor afecta soarta celor nevoiași, dimpotrivă, le vor aduce mai multe beneficii.»*A cincea premieră: ce se întâmplă cu patrimoniul imobiliar și mobiliar al Federației. E vorba de o mică (sau mare) avere:

«Președintele FCER, dr. Aurel Vainer, a prezentat apoi Acordul dintre FCER și Fundația "Caritatea", cu privire la valorificarea proprietăților recuperate de aceasta, arătând că, în urma unor runde de discuții, s-a convenit ca Fundația să vândă, în următorii cinci ani, bunuri în valoare de aproximativ cinci milioane de dolari, din care: 60% (trei milioane de dolari) vor reveni FCER, pentru nevoi ale comunităților evreiești din România (îmbunătățirea condițiilor de trai ale evreilor români, conservarea și promovarea identității culturale și religioase a comunităților evreiești din România și cercetări privind istoria poporului evreu, în special a comunității evreiești din România); 25% – pentru supraviețuitorii nevoiași ai Holocaustului, de origine română, care în prezent nu locuiesc în România; 10% – pentru un Muzeu Evreiesc al originarilor din România sau alte monumente ale comunității evreilor originari din România și pentru educație iudaică, și 5% pentru bugetul operațional al Fundației.

Întrebările și dezbaterile (Eva Galambos, ing. Ionel Schlesinger, av. Iulian Sorin, dr. Paul Costin) s-au concentrat asupra unor chestiuni de procedură, a problemei eficienței acestor bunuri (închirieri-vânzare), a persoanelor care vor fi implicate în valorificarea bunurilor și alte aspecte. Atât Samuel Izsak, reprezentantul în România al Fundației "Caritatea", cât și dr. Aurel Vainer, la ora actuală și președin-

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

tele Fundației, au dat răspunsuri la problemele abordate.

După prezentarea de către ing. Paul Schwartz a listei patrimoniului mobiliar al Federației (obiecte de aur, argint, alte metale, tablouri etc.) și propunerii de a le valorifica în modul cel mai eficient, ec. Ovidiu Bănescu a prezentat Orientările privind Bugetul de Venituri și Cheltuieli al FCER pe 2007, în două variante, cea de-a doua fundamentată și pe fondurile care vor proveni de la Fundația "Caritatea". S-a elaborta și un vast proiect de reparații și restaurări de sinagogi, cimitire, clădiri care adăpostesc sedii de comunități, costurile acestora și resursele (inclusiv din partea statului) cu care s-ar putea finanța aceste proiecte.»

A șasea premieră nu a mai avut loc în România ci în Israel. Vechiul *tabu* care spunea că cei din *alia* nu trebuie să atace cu nici un chip activitatea Federației de la București (reciproca fiind și ea valabilă) a fost încălcat luna trecută.

Într-o scrisoare adresată revistei "Minimum", prof. dr. Jean Askenasy, cunoscutul neurolog din Herzlia, s-a rdicat împotriva așa-zisului proiect "Euroiudaica 2007", elaborat de FCER. Fragmente:

«Federația Comunităților Evreiești din România a inițiat proiectul "Euroiudaica 2007".

Proiectul prevede ca în orașul Sibiu, ales drept Capitală Culturală Europeană, să ofere în perioada 24-27 iunie 2007 publicului larg o imagine a lumii iudaice. În acest scop federația a publicat un material în care propune ca exemplu de unitate în diversitate promovarea modelului românesc de conviețuire etnică și multiculturală. Din materialul publicat citez: "Dacă trăim în Europa, știm atunci că problema evreiască a fost rezolvată. Și aceasta nu s-a datorat nici Soluției Finale, nici alienării comuniste, nici asimilării. Ea a fost rezolvată pentru că în Europa postbelică evreul poate fi ceea ce își dorește el să fie, fără a mai fi considerat nicăieri un cetățean de rangul al doilea".

Rezolvarea problemei evreiești enunțată de Federația Comunităților Evreiești din România are loc la numai 15 luni după apariția articolului profesorului Ion Coja de la Universitatea București. În acest manifest apărut în revista "România Mare" din 12 noiembrie 2005, Ion Coja anunță comunitatea internaționala că poporul român, aflat în legitimă apărare, este îndreptățit, ca o reacție defensivă și pedepsitoare, să acționeze față de invadatorii evrei și complicii acestora. Ion Coja, aflat în fruntea organizației LICAR (Liga pentru Combaterea Antiromânismului), în numele salvării României de la holocaust, mobilizează noua gardă de fier la lupta contra agresiunii evreiești. Oare în aceste condiții federația își poate asuma dreptul de a vorbi despre rezolvarea problemei evreiești în România?» (…)

În continuare, autorul trece în revistă câteva (nu puține) manifestări antisemite din Europa cea mult lăudată de FCER.

«Fraților de la Federația Comunităților Evreiești din România – încheie Askenasy –, *politica struțului reprezintă o primejdie pentru existența noastră ca evrei, atât în diaspora cât și în Israel. Adevărul trebuie privit în față, spus răspicat, fără echivoc, numai astfel îl putem înfrunta. Neadevărul este un dușman de moarte al ființei umane. Sunt adeptul politicii de a spăla rufele în familie, dar materialul publicat de Federația de la București cu prilejul manifestării Euroiudaica 2007 mă obliga la o discuție în coloanele revistei "Minimum".»*

România: O poezie care a făcut înconjurul țării

Titlul acestei poezii (care se cântă pe o anumită melodie) este "România Mea". Autorul – un anume Mihnea Blidariu. Ea a apărut în revista "Obervator Cultural", din București, și face ravagiii în rândurile tineretului.

«În fiecare zi mă uit la cei de lângă mine/ Și mă întreb ce înseamnă să trăiți bine?/ În fiecare zi devin din ce-n ce mai convins/ Că țara asta e-un decor cu geamul spart și becul stins// Nu// România mea nu-i România lor/ Nu-i România celor de la televizor/ Nu-i România mea România electorală/ România urbană sau România rurală// Nu-i România din sondaje sau din interviu/ Nu e o țară playback e o țară pe viu/ În România mea nu se mănâncă la Mac/ Nu se prizează coca la o sută de Jack// Nu-i România lui Pepe sau România lui Akcent/ Nu-i România vreunui producător indiferent/ România mea nu dă vina pe "dușmani"/ Nu ascultă manele și nu aruncă cu bani// Nu-i țara mea aceea-n care oricând în direct/ Vezi doar vedete proaste și silicoane de efect// Nu// România mea nu-i România lui Irinel/ Nu-i România la modă nu-i România bordel/ Nici România cool nici România chic/ În care toți vorbesc ca să nu spună nimic// România mea nu-i România din mall/ Cu-adolescenți crescuți si rătăciți în alcool/ Nu-i țara mea aceea-n care dacă ești bărbat/ E dreptul tău să-ți bați nevasta cu piciorul de la pat// România mea nu e reclama din ziar/ Nu e spălarea de creier dintr-un moment publicitar/ România mea nu e un stat american/ Nu e-acel vis în care totul se rezumă la ban// Nu// România mea nu-i România naționalistă/ Nici România xenofobă nici România rasistă/ Corneliu Vadim Tudor, locul tău e la gunoi/ Nu-n parlamentul

celor plătiţi de cei ca noi/ Locul tău e lângă marele bărbat de stat/ Lângă cei cu care ai minţit şi ai trădat// În România mea fotbalul nu e rege/ Mai presus de justiţie, mai presus de lege./ Becali, locul tău e la şcoala de corecţie/ Acolo unde miliardele nu provoacă vreo erecţie// România mea nu-i România lui Teoctist/ Nu-i ţara care s-a închinat la partidul comunist/ Nu-i România cu "Surprize" a lui Andreea Marin/ E România cu vize pentru românii din vecini// Nu// România mea nu crede în legende/ Nu crede-n discursuri nu crede în "agende"/ România mea nu e condusă de hoţi/ Nu e o ţară unde toţi vor să îi fure pe toţi// România mea e-o ţară tristă şi atât/ În care orice vis frumos devine un coşmar urât/ România mea nu-i România lor/ A celor care văd în tine doar un decor/ Doar un vot, doar o mită, doar un număr de dosar/ Doar o şpagă îndesată mai adânc în buzunar/ / România mea nu-i România ce-a uitat/ De suferinţa acelora cu sufletul curat/ Libertate şi pâine: cât de trist devine tot/ Când cu pâinea i se dă libertăţii peste bot// România mea nu-i România-n care/ Democraţia s-a impus cu bâte şi topoare// Nu// România asta ţi-o fac de vrei cadou/ Pentru că sunt un revoltat dar refuz să fiu erou/ Şi dacă din toate astea măcar un vers te-a atins/ Înseamnă c-am trăit, înseamnă c-am invins...»

("Observator cultural", Bucureşti, 2007; poezia e inspirată de o melodie a lui Yann Tiersen – coloana sonoră pentru "Amélie" şi "Good Bye, Lenin!" – în tandem cu hip-hop-eriţa franceză Diam, "Ma France à moi").

Soldaţi români în Gaza

«Fâşia Gaza – un spaţiu al nimănui, în care dacă ai o armă – şi asta e uşor – ai putere. Un milion şi jumătate de oameni, săraci, izolaţi, înghesuiţi în 360 km. pătraţi – o masă de manevră uşor de manipulat. Dintre ei, unii încearcă să treacă graniţa cu Israelul pentru a se arunca în aer, ucigând cât mai mulţi „ocupanţi" evrei .

UE are în derulare împreună cu Israelul şi Autoritatea Palestiniană o misiune, numită EUBAM Rafiah, de supraveghere şi coordonare a punctului de trecere Rafiah, în Fâşia Gaza. La misiune participă şi patru poliţişti de frontieră români.

Românii au ajuns acolo chiar de la începutul misiunii, înainte ca România să fi devenit membră UE. Comandantul grupului de români şi şeful de personal al misiunii, subofiţerul Eugen Mocanu, explică de ce despre ei nu se vorbeşte la fel de mult ca despre colegii din Irak sau Afganistan: „Pentru propria noastră siguranţă încercăm să evităm publicitatea. Oficialii, români şi europeni, evită contactele directe cu membrii misiunii limitându-se doar la persoanele publice, adică şeful misiunii şi ofiţerul de presă. Putem fi oricând ţinta unui atentator. Cei din Irak şi Afganistan stau în baze militare, sunt păziţi şi înarmaţi.

În Gaza, electricitatea funcţioneaza doar câteva ore pe zi. Apa potabilă este de cele mai multe ori o iluzie. Nu e indicat să o bei şi nici s-o foloseşti ca să speli fructele – rişti cel puţin să ai dureri de burtă. În oraş, împuşcăturile sunt parte din peisajul sonor al străzii. La piaţa, nimeni nu strânge marfa decât dacă împuşcăturile se aud foarte aproape. De când s-au intensificat ciocnirile dintre Fatah şi Hamas, la spital sunt aduşi morţi şi răniţi aproape în fiecare zi. Gaza e izolată de restul lumii, după ce Hamas a câştigat alegerile anul trecut, iar comunitatea internaţională a refuzat să recunoască noul guvern. La piaţă aproape toate produsele sunt locale. Atmosfera generală de dezolare este întreruptă de izbucniri de mânie. Străinii sunt priviţi cel puţin cu suspiciune. Aproape singurii străini sunt jurnaliştii şi lucrătorii ONU. Lucrătorii din administraţie nu şi-au mai primit salariile, pentru că erau plătiţi din fonduri europene, care au fost blocate de teamă că banii ar fi folosiţi de noul guvern Hamas ca să cumpere arme.

Ofiţerii români sunt poliţişti de frontieră care au făcut cursuri de specializare ONU şi au o experienţa mai mare decât colegii din celelalte ţări în probleme de trecere a frontierei. Ei lucrează chiar în punctul de trecere Rafiah, cu un program de 25 de zile pe lună, în ture de 10-12 ore. Au fost la Rafiah încă din prima zi. De fapt, românii au dat startul misiunii. Asta se pare că a contat în ochii Bruxelles-ului, iar în diverse rapoarte nu a trecut neobservat faptul că România, stat nemembru UE în noiembrie 2005, a trimis un contingent la numai 72 de ore de la primirea cererii UE la Bucureşti. Mandatul misiunii constă în monitorizarea felului în care Autoritatea Palestiniană (AP) administrează trecerea fontierei. Monitorii nu au nici un fel de puteri executive, deci nu sunt înarmaţi.»

(Dintr-un reportaj de Carmen Gavrilă; în "Cotidianul", Bucureşti 2007)

Marea Britanie: Musulmanii moderaţi (repetăm: moderaţi)

Nu de mult, cotidianul "National Post" din Canada a publicat articolul "From the Mouth of the Mullahs" (Din gura mullahilor) de Michael Coren, autor şi comentator TV. Extrase:

«Momentul nu putea fi mai bine ales. După banalităţile fără gust ale CBC-ului (Canadian Boardcasting Corp.) din emisiunea "Little Mosque on the Prairie" (Mica moschee din preerie), ni s-au făcut cunoscute realităţile groteşti din Marea Britanie, transmise pe Canalul 4, prin documentarul "Undercover Mosque" (Moscheea misterioasă).

Un grup de jurnalişti ai programului "Dispatches" al Canalului 4 au întreprins timp de zece luni o misiune confidenţială în câteva din moscheile principale ale Marii Britanii. Rezultatele investigaţiilor lor au fost publicate la 15 ianuarie 2007.

Ceea ce este într-adevăr relevant este excelenta reputaţie de care se bucură "Dispatches" şi, mai important, poziţia de stânga pe care o are în probleme politice. A fost decizia producătorilor emisiunii să investigheze nu acele centre musulmane cunoscute pentru extremismul lor, ci diferitele aşezăminte religioase islamice considerate moderate, deci reprezentative pentru majoritatea credincioşilor.

Ceea ce s-a descoperit a provocat valuri de uimire. Diverşi predicatori şi imami adresau comunităţii chemări la războiul sfânt (Jihad), declarau că musulmanii trebuie să aplice procedura de spălare a creierelor populaţiei, cereau ca homosexualii să fie masacraţi, insistau ca fetiţele care refuză să-şi acopere capul cu *hijab* să fie maltratate şi cereau în permanenţă uciderea creştinilor şi evreilor.

La moscheea din Birmingham, Abu Usama, un orator dintre cei mai populari, declara că musulmanii trebuie "să formeze un stat în cadrul altui stat, până când vor pune stăpânire pe acesta". El a mai declarat că orice musulman care ar încerca să părăsească acest stat trebuie să fie ucis. "Dacă imamul vrea să îl crucifice, el poate să îl crucifice. Persoana este ridicată pe lemn şi lăsată să sângereze până moare".

Documentarul ne mai prezintă un predicator care glumeşte pe seama homosexualilor, afirmând că ei trebuie răniţi în secret, aşa încât să nu mai încalce legea. El râdea şi îi îndemna pe dentiştii musulmani să înfigă ace mai lungi în feţele pacienţilor homosexuali.

Aceste dezvăluiri sunt cu atât mai jenante pentru guvern cu cât unul din principalii consilieri în probleme islamice, un musulman, membru în Camera Lorzilor, frecventează sus-numita moschee şi o laudă.

Un alt predicator din Birmingham, dr. Billal Phillips, explică cum Mohamed a luat-o de nevastă pe Aisha, o fetiţă de 9 ani. "Profetul Mohamed a expus principiile generale în ce priveşte căsătoriile înaintea pubertăţii. În felul acesta, el a clarificat ceea ce este permis în materie de căsătorie".

Cu privire la populaţia nemusulmană, un alt predicator a declarat că "nimeni nu iubeşte *kuffaar*-ii (adică pe cei de alte religii). Noi urâm *kuffaar*-ii! Ei nu pot fi stăpâni peste noi. Musulmanii să nu fie satisfăcuţi cu nimic altceva decât cu un stat eminamente islamic".

Librăria moscheii din Regent's Park, cea mai mare din Londra, vinde casete video populare ale şeicului saudian Faiz, care îi numeşte pe evrei "porci", care vor fi toţi tăiaţi. Apoi imita grohăitul porcului şi publicul râdea. De altfel, pe parcursul predicilor şi lecţiilor nu se iveau semne de nedumerire sau de îngrijorare din partea nimănui, în aceste moschei pline până la refuz.

Talibanii sunt elogiaţi pentru uciderea soldaţilor britanici, iar credincioşilor li se cere în permanenţă să dispreţuiască societatea apuseană. Musulmanii sunt condamnaţi dacă îşi trimit copiii la şcolile *kuffaar*-ilor sau dacă îi lasă să se joace cu *kuffaar*-ii.

Acest documentar nu e propagandă, şi asta-i tragedia. Documentarul expune precis şi obiectiv învăţăturile musulmane adresate publicului acestor moschei, despre care până acum se considera că se află pe frontul luptei împotriva extremismului. Am fi ridicoli să nu dăm ascultare declaraţiilor făcute de aceşti musulmani cu gura lor.»

(Dintr-un articol de Michael Coren în "National Post", Canada, 2007; trad. de Maria Leib, Montreal)

Nota Redacţiei "Minimum": Cât despre gura mullahilor, eu aş zice ceva, dar mi-e teamă ca "Minimum" să nu fie acuzat de expresii indecente.

Europa de Est: Contrabandistul a arătat polițistului o fotografie și cu asta a scăpat

«Pe vremea imperiului comunist, graniţa dintre Slovacia şi Ucraina, situată pe râul Lastorica, şerpuind printre păduri sălbatice, era marcată prin turnuri de pază între gardurile de sârmă ghimpată. Uniunea Europeană nu acceptă o asemene soluţie, dar nici nu a furnizat echipament modern – pe bani sau pe gratis – pentru instalarea unui sistem de urmărire discret. Echipamentele primite sunt fie neadecvate, fie într-o stare de uzură morală care le face ridicole. La nord, unde multe zone întinse sunt protejate, nu există nici un sistem de radiocomunicaţii, construcţia unui emiţăor fiind puternic contestată de ecologişti. Călăuzele şi contrabandiştii şi-au împărţit zonele de frontieră în sectoare de activitate: în nord trec oamenii, în sud, la câmpie, ţigările (în Ucraina, ţigările sunt de trei ori mai ieftine). Un reportaj semnat de Andrej Ban în hebdomadarul "Tyzden" de la Bratislava descrie procedeele: "Ucrainenii ambalează ţigările în containere de polistiren şi le aruncă să plutească pe apă. Complicii lor din partea slovacă le pescuiesc de pe malul celălalt. Dacă sunt prinşi în flagrant delict, spun că tocmai au prins ceva și se pregătesc să ducă obiectul la poliție". Polițiștii de la frontieră au un salariu ceva mai mare decât polițiștii obișnuiți, dar diferența nu este enormă, și e legitimă întrebarea dacă 15.000 de coroane slovace (422 de euro) pe lună pot deveni o asigurare anticorupție. Uneori, chiar viața lor este în pericol, mai ales dacă polițistul e cinstit și incoruptibil: "Ne e frică. Un asemenea salariu nu stimulează joaca de-a eroul. Recent, un coleg a prins un contrabandist ucrainean și a vrut să-l ducă la post. Contrabandistul i-a arătat o fotografie a soției polițistului și a copiilor, în picioare, în fața casei lui. Suntem la mâna lor, știu totul despre noi... Cadavrul unui coleg de-al meu a fost găsit cu trei gloanțe în inimă... Ancheta a ajuns la concluzia că s-a sinucis! Recent, o patrulă a interceptat un Mercedes negru înțesat cu țigări de contrabandă. Contrabandiștii erau escortați de polițiști. Pur și simplu uitaseră să-și prevină colegii să nu patruleze în zonă". Cât ar trebui să fie un salariu de erou, ca să poți pretinde celor care-l primesc să fie indiferenți la grația automobilelor Mercedes burdușite cu țigări de contrabandă?»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", București 2007)

NUMAI!

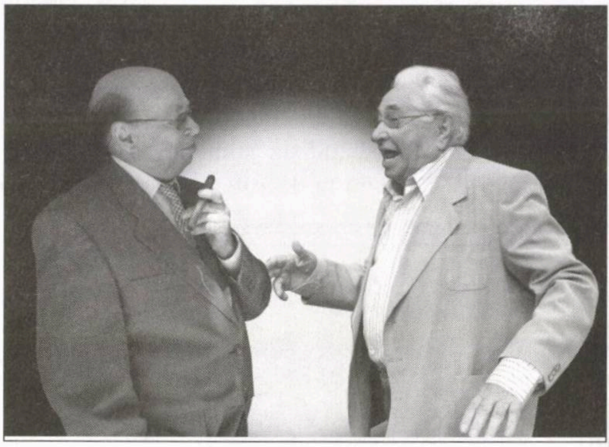

Actori din *alia* în roluri importante, întâlnești pe toate scenele țării. E un lucru firesc și ne-am obișnuit cu asta. Dar un teatru care să distribuie în rolurile principale doi actori "români" nu ai să găsești nici la Ierusalim, nici la Tel Aviv, nici la Haifa.

NUMAI

Teatrul Idiș a făcut un asemenea gest de prețuire față de talentele din *alia.*

NUMAI

La Teatrul Idiș poți admira și aplauda în fiecare seară două vedete din rândurile "originarilor" - Pe IAKOV BODO și IANCALE ALPERIN interpretând rolurile principale din spectacolul "Evrei, Mazal Tov!"

Nou!

A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

Getta Berghoff

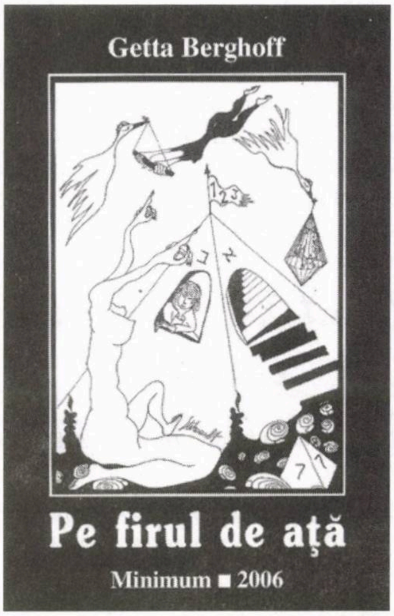

Pe firul de ață

Minimum ■ 2006

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

....

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Istoria şi sensul unor expresii celebre

Banul nu are miros

Expresie născută după publicarea raportului Controlorului de Stat în legătură cu donaţiile pentru partidele politice.

Controlorul susţine că unele din aceste donaţii cam put a ilegalitate şi corupţie.Sensibile la critică, partidele au comunicat că au dus banii la nas şi au constatat că ei nu au nici un miros.

Contraria contraris curantur

(Contrariile se vindecă prin contrarii)

Este principiul medicinei clasice de a combate o suferinţă prin contrariul ei. De exemplu, răceala prin căldură şi invers.

Deci dacă te sufoci din lipsă de aer, fumează mult. Dacă te-ai îngrăşat peste măsură, fă o cură de plăcinte. Iar dacă te doare groaznic un picior, dă-te la decapitare şi-ţi trece.

Cherchez la femme

(Căutaţi femeia)

O expresie a vameşilor de la aeroportul Ben Gurion. Ei au constatat că femeile contrabandiste sunt cele mai abile – ascund în decolteu sau în chiloţi haşiş, heroină, dolari sau aparate video.

De aceea, dacă dintr-un avion coboară o sută de contrabandişti şi numai o singură contrabandistă, şeful vameşilor ordonă:

– Căutaţi femeia!

Raum dur alle hat die erde

(Pământul are loc pentru toţi)

Acest vers al lui Schiller se pare că nu e altceva decât reproducerea de către el a unei reclame publicate de Hevra Kadişa.

Această societate de pompe funebre a ţinut să liniştească populaţia, anunţând-o că "pământul are loc pentru toţi".

Partir, c'est mourir un peu

(A pleca înseamnă a muri puţin)

Aşa s-a exprimat un vechi poet francuz, Edmond Haraucourt, după ce a călătorit cu avioane El Al. A pleca cu El Al, a spus el în rondelul pe care l-a publicat, înseamnă a muri puţin de teamă că din motive de securitate, avionul va decola cu 6 ore întârziere.

The right man in the right place

(Omul potrivit la locul potrivit)

Expresie prin care salutăm numirea unui om în postul care se potriveşte pregătirii şi experienţei sale.

Această înţeleaptă impresie datează din prima jumătate a secolului 21, când Amir Peretz a fost numit ministru al Apărării Naţionale.

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

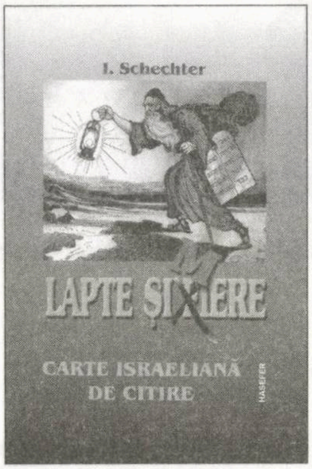

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...vorbind despre scandalul provocat de deputata Estherina Tartman, din partidul lui Avigdor Lieberman, Israel Beiteinu, à propos de titlurile academice cu care s-a lăudat, pe daiboji, presa a lansat (era în zilele de Purim) formula: Meghilat Estherina.

Nu ne place că...

...inspectând, împreună cu noul şef al Statului Major, gen. Gaby Ashkenazi, trupele de paraşutişti de pe Podişul Golan, d. Amir Peretz, ministrul Apărării, a fost fotografiat în timp ce privea prin binoclu, cu seriozitate şi gravitate, deşi uitase să scoată capacele de pe lentile.

Nu ne place că...

...întrebat care este secretul longevităţii sale, d. Chuan Chi (în vârstă de 107 ani), cel mai bătrân om din Hong-Kong, a răspuns: castitatea, adăugând că nu a mai făcut dragoste de pe la 30 de ani.

Ne place că...

...printre candidatele la preşedinţia Franţei se numără şi d-ra Cindy Lee, stripteuză de meserie, care a înfiinţat, împreună cu alte 13 colege din Place Pigalle, "Partidul Plăcerii".

Nu ne place că...

...aşa cum s-a aflat cu prilejul recentului Târg Internaţional de Carte de la Ierusalim, ziarele şi revistele româneşti refuză, cu mici excepţii, să publice recenzii despre cărţile apărute la editura "Hasefer".

Nu ne place că...

...istoricul american Kurt Treptow, condamnat la 7 ani de închisoare, la Iaşi, pentru acte de pedofilie, a fost eliberat cu peste doi ani înainte de termen, pe motiv că, în celulă fiind, a scris o carte despre Dracula (Vlad III Dracul).

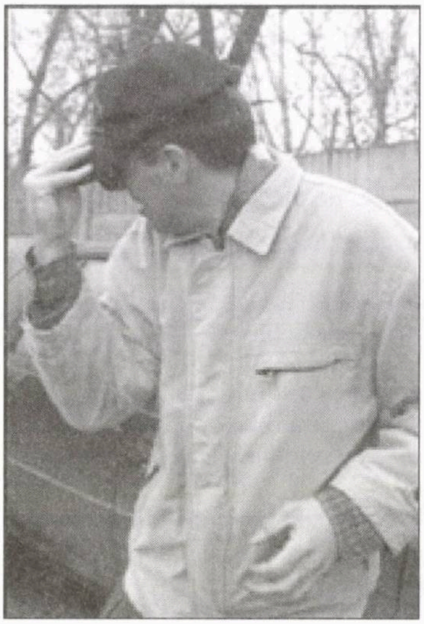

Ne place că...

...un grup de avocaţi din Beijing a lansat o campanie pentru promulgarea unei legi care să îngăduie bărbaţilor căsătoriţi să aibă o amantă oficială, cu acte în regulă, numită "a doua nevastă".

Nu ne place că...

...procurorul general al României a refuzat să-l primească în audienţă pe dr. Aurel Vainer, deputat şi preşedinte al Federaţiei de la Bucureşti.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din revista "Dilema veche", un pitic de circ, pe nume Od, şi-a găsit moartea executând o săritură de pe o trambulină şi aterizând din greşeală în gura unui hipopotam.

Ne place că...

...nonagenarul Bernard Lewis, din SUA, considerat cel mai mare istoric în viaţă al Islamului, a scris scenariul unui film documentar intitulat "Obsesie: războiul extremismului islamic împotriva Occidentului"; ne place mai puţin, însă, că acest film, care a fost prezentat cu mare succes la câteva posturi americane de televiziune, nu a trezit, cel puţin până la ora când trimitem rândurile de faţă la tipar, interesul băieţilor (şi fetelor) iubitori de OEP de la televiziunea israeliană.

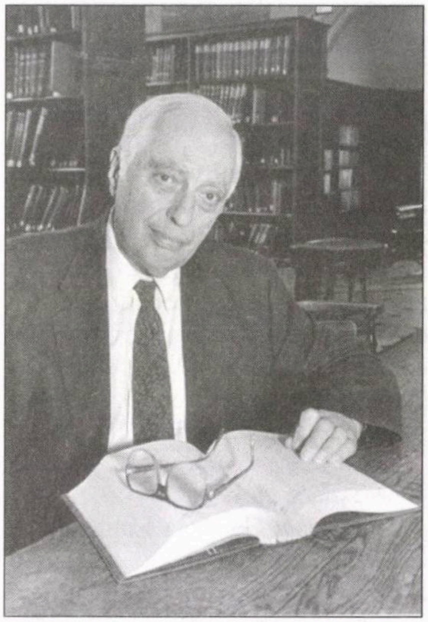

Nu ne place că...

...d-na Li Tzu, o femeie din Hohhot, capitala regiunii Mongolia interioară, din nordul Chinei, a intrat cu automobilul într-un zid, deoarece voise să dea câinelui ei o lecție de șofat, lăsându-l singur la volan.

Nu ne place că...

...elevii din clasa a 12-a a liceului Ironi Daled au luat-o razna de tot, aruncând grenade fumigene în două săli de clasă (care au trebuit să fie evacuate), spărgând geamurile de la biroul directorului și împrăștiind peste tot făină și ouă clocite.

Ne place că...

...în filmul documentar al istoricului Bernard Lewis (despre care vorbisem mai înainte) apare un anume Allous Heck, fost comandant al organizației "Hitlerjugend", care subliniază asemănarea dintre felul cum sunt îndoctrinați tinerii musulmani și metodele folosite la Hitlerjugend, și-și exprimă mirarea că lumea nu a văzut această paralelă.

Nu ne place că...

...așa cum citim în săptămânalul "Tel Aviv", în ultima vreme a crescut consumul de hașiș (în dauna marijuanei, mai greu de găsit); nu ne place, de asemenea, că traficanții se simt atât de siguri pe ei încât au ajuns să vândă la chioșcuri brichete înzestrate cu un coșuleț special pentru încălzirea drogului.

Ne place că...

...ziarista Gabriela Lupu, de la "Cotidianul", București, a făcut o anchetă printre oamenii de artă și cultură, dorind să afle care sunt fobiile lor. Iată câteva rezultate: Cântărețului Ion Gyuri Pascu îi este frică de întuneric. Criticul de film Andrei Gorzo susține că este "speriat de bombe", fiindu-i frică și de umbra lui. Criticul de artă Pavel Șușară nu suportă fizicește Parlamentul României. Actorul Toni Grecu, din grupul "Divertis", urăște zgomotele venite de la vecinii din bloc. Actorul Dan Puric are impresia că este urmărit în permanență pe stradă. Mihai Dobrovolschi, de la Radio Guerilla, se teme de dentiști ca de foc, având senzația că acele lor îi pătrund în creier. Scriitoarei Cecilia Ștefănescu și criticului de film Alex Leo Șerban le e teamă de gândaci.

Nu ne place că...

...după ce fel de fel de institute de sondaje ne bat la cap, seara, cu telefoane, cerându-ne să răspundem la tot soiul de întrebări, mai nou s-au năpustit asupra noastră, tot la orele când ți-e lumea mai dragă, diferite magazine de mobilă, produse electro-casnice și altele așijderea, cu propunerea de a cumpăra urgent și negreșit mărfurile lor.

Nu ne place că...

...în revista "Historia", din București, a apărut un articol despre "Rebeliunea legionară din ianuarie 1941", semnat de prof. univ. dr. Ion Calafeteanu, articol unde nu se pomenește nimic, dar ni-mic, despre pogromul cu pricina; nu ne place, de asemenea, că, în aceeași revistă, prof. univ. dr. Mircea Duțu iscălește un articol elogios la (că așa se poartă acuma) adresa mișcării legionare.

Ne place că...

...în ziarul "Jerusalem Post am citit anunțul de mai jos:

«Sunt un magician care m-am întors de curând în Israel, din Statele Unite, și aș dori să prezint diferite trucuri, fără nici un fel de plată, în fața copiilor din spitalele din Israel.

Sper să-i fac pe copii să zâmbească și să fie fericiți.

Dacă propunerea mea vă interesează, vă rog să sunați la 054-441-0613. Iossi Galimidi. Tel Aviv.»

Ne place că...

...ziarul "Jurnalul Național" din București a reprodus un articol din revista "Realitatea ilustrată" din 1933, cuprinzând câteva observații ale celebrului biolog Serge Voronoff, specialist în combaterea îmbătrânirii:

«Dacă întâlnim printre cei cari au trecut peste o sută de ani oameni sobri ce se mulțumesc cu lăptării și alimente vegetale, evitând orice excese, se găsesc printre ei și indivizi cari au avut o viață furtunoasă, cari erau mari băutori, cari abuzau de tutun, de cafea etc. Astfel, doctorul Politman, care a murit la Vaudemont, în Lorena, în etate de 120 de ani, se îmbăta în fiecare seară de la vârsta de 25 de ani. Dr. Espagno, mort la 112 ani, la Comminges în Garona, făcea la fel; amândoi mai erau și mari amatori de dragoste. Exemple de soiul acesta sunt numeroase. Mă limitez să citez pe cele mai celebre: agricultorul irlandez Brown, care a trăit 120 de ani, era un băutor atât de vesel încât a cerut să se încrusteze pe piatra lui funerară următoarele cuvinte: Aici zace Brown care a fost totdeauna beat și era, în această stare, atât de strașnic încât însăși moartea se temea de el.»

Ne place că...

...într-o convorbire apărută în "Semnalul", din Toronto, Canada, dintre Radu Ioanid, director la Muzeul Holocaustului din Washington, și istoricul Lidia Vianu, am întâlnit următoarea remarcă a lui R.I.: "Românul mediu care are bun simț este jenat să admită că există antisemitism în România. În același timp, reflexele vechi nu mor ușor. Sunt fascinat de idolatria de care se bucură Nicolae Steinhardt sau un Richard Wurmbrand. Să înțeleg că unii dintre intelectualii români iubesc evreii în special dacă sunt convertiți, și mai ales dacă sunt călugări sau pastori?"

Ne place că...

...referindu-se la pasiunea tinerilor islamici pentru atentate sinucigașe și la credința lor că după moarte se vor trezi în paradis cu 72 de fecioare la dispoziție pe cap de martir, un site Internet din Danemarca a lansat următoarea știre pe adresa amatorilor de jihad: "Opriți-vă! Am rămas fără virgine!".

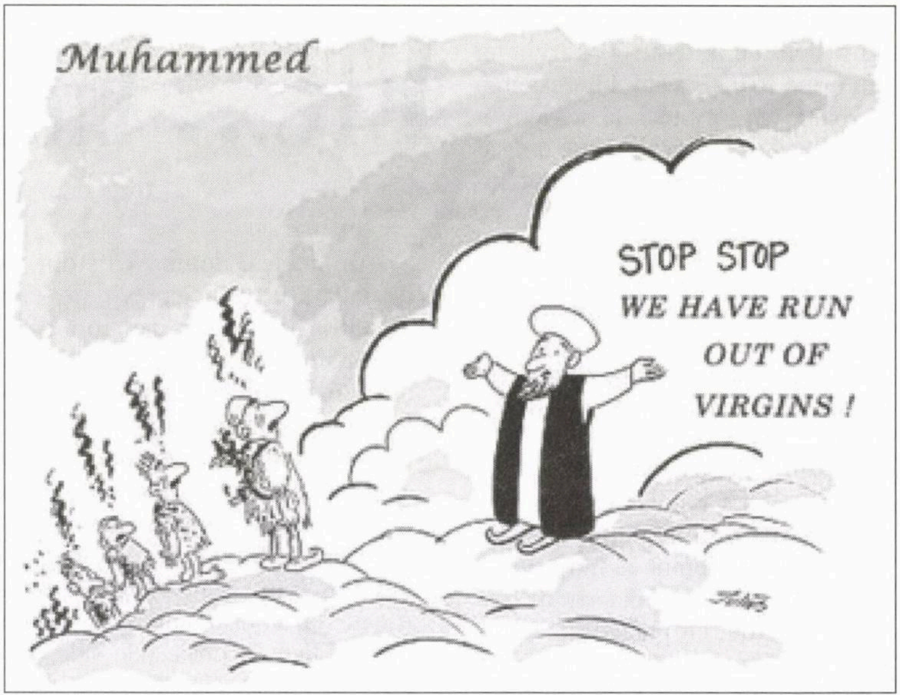
Muhammed
STOP STOP
WE HAVE RUN OUT OF VIRGINS !

Nu ne place că...

...ziaristul rus Ivan Sofronov, editorialist la cotidianul "Komersant", din Moscova, care investigase în ultima vreme dedesubturile unei tranzacții secrete cu arme destinate Iranului și Siriei, a căzut de la etajul V al clădirii unde locuia, murind pe loc; nu ne place asta, deoarece cascada de morți mai mult sau mai puțin misterioase din vremea din urmă ne arată că în Rusia se îngroașă gluma.

Nu ne place că...

...în timpul unui spectacol al circului din orașul Cucuta, Columbia, un cetățean din sală s-a repezit în arenă și strigând: "Nu-mi place!", i-a împușcat mortal pe cei doi clovni care tocmai își făceau numărul.

Nu ne place că...

...à propos de știrea cu Amir Peretz și binoclul (despre care scrisesem mai sus), toți umoriștii americani de la televiziune, în cap cu vestitul Jay Leno, au făcut o bășcălie de zile mari pe seama ministrului Apărării (scuzați de expresie) de la noi.

Nu ne place că...

...băieții (și fetele) de la "Realitatea Evreiască" au uitat în ultima vreme să dea explicații la fotografiile din revistă, silindu-te să te întrebi: "Cine-i asta, mai plinuță, de lângă fereastră?".

●

Poliția a hotărât să-l cheme la anchetă, sub avertisment, pe Șuki Vita, candidat la funcția de responsabil cu veniturile statului.

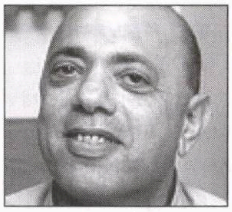

Dl. Vita este suspectat că în anii din urmă a primit fel de fel de avantaje în calitatea lui de director adjunct al Regiei de impozite și că a trăit pe picior mare, ducând-o într-un chef.

Dolce Vita.

ETC... ETC...

••• Pe mulţi i-a enervat Jurnalul lui Mihail Sebastian, la apariţia lui din urmă cu câţiva ani. Interesant ni se pare că formidabila scriere îi enervează (ba chiar îi scoate din sărite) şi astăzi pe cei ce nu se pot împăca – nici în ruptul capului – cu dezvăluirile "neplăcute" din pagini. Ba despre evoluţia unui Mircea Eliade, ba despre adevărurile din anii războiului.

Unul la care parcă nu te-ai fi aşteptat să se simtă călcat de însemnările lui Mihail Sebastian pe bătătura sensibilităţii este cunoscutul jurnalist Ion Cristoiu. Într-un articol din ziarul "Jurnalul Naţional", d-sa deplânge faptul că majoritatea cititorilor, din România sau de aiurea, au reţinut cu precădere aspectele politice ale Jurnalului. Ion Cristoiu este revoltat de "câtă nedreptate i s-a făcut Jurnalului propriu-zis, *«capodopera lui Sebastian, prin receptarea exclusivă ca mărturie a dramei evreieşti sub dictatura Antonescu. Exploatarea unilaterală a acestei cărţi complexe, zguduitoare prin frământările omului, nu neapărat evreului, atinge culmea în aşezarea sa la Muzeul Holocaustului. "Jurnalul" dezvăluie însă (dacă nu chiar mai ales) şi drama bărbatului, a scriitorului, a însinguratului Sebastian. Eşecurile în dragoste, proiectele literare nicicând duse până la capăt, dezamăgirea de după 23 august 1944 alcătuiesc materia unui roman de un tip aparte. (...) Despre el, ca formulă de proză confesivă, am scris în volumul "Prizonier în închisoarea cărţilor". Receptarea doar ca dramă a evreului nu diferă deloc, prin efectele sale negative, de folosirea abuzivă a poemului eminescian "Împărat şi proletar" drept denunţare a exploatării burgheze; abuz comis de propaganda comunistă a anilor '50. Amândouă cazurile sunt exemple nefericite de sluţire a textului literar prin tansformarea acestuia în partitură de trompetă.»*

Am înţeles, domnu' Cristoiu. Şi de îndată ce am isprăvit de citit rândurile de mai sus, ne-am repezit să-i telefonăm lui Leon Volovici, din Ierusalim, cel ce-a editat cartea, împreună cu Gabriela Omăt, din Bucureşti, propunându-i ca la ediţia a II-a a lucrării să scoată, cu foarfeca, toate paragrafele unde vine vorba de "drama evreului". Şi să lase în schimb numai paginile referitoare la amorul autorului pentru Leny Caler, la proiectele sale literare, la concertele auzite la radio etc.

••• Cancanul nr. 1 al Bucureştiului l-a constituit, fără discuţie, divorţul neaşteptat dintre fostul premier Petre Roman (tată evreu, mamă catolică din Spania). S-au scris, aşa cum era cazul, vrute şi nevrute despre hotărârea lui "Petrică" de a–şi face bagajele şi a părăsi domiciliul conjugal. Dar cea mai surprinzătoare explicaţie a despărţirii a dat-o poetul şi pamfletarul Mircea Dinescu, în ziarul "Adevărul". El susţine că de vină pentru drama din casa Roman este... preşedintele Traian Băsescu.

«Abia ce Petre Roman şi-a luat pe şestache papucii din debara – scrie Dinescu – *că, hop, coana mare a şi sărit în cârca preşedintelui cu o declaraţie-şoc: „Petre i-a făcut lui Băsescu un cadou enorm, pentru că el de mine se temea foarte tare. Oricum, lui Băsescu i-a reuşit manevra. Poate să fie mulţumit că m-a distrus!»*

Mioara Roman a adăugat, aşadar, un nou punct fierbinte pe lista incriminatorie a lui Geoană (preşedintele partidului de opoziţie PSD, **n. red.**). *Căci, după ce a încălcat principiul separării puterilor în stat, Băsescu a încălcat şi principiul unităţii puterilor în pat, de vreme ce s-a strecurat sub plapuma unei familii cumsecade ca să-l extragă cu tirbuşonul pe domnul Roman din dulcea reverie conjugală.*

Abia ce l-a îmbârligat pe Stolojan să fure clanţa de la uşa Partidului Liberal şi să divorţeze de Tăriceanu, că stricătorul de case i-a şi sucit minţile lui Petrică, dacă însăşi Mioara Roman insinuează că e deajuns să cânte Băsescu pentru ca soţul dumneaei să danseze din buric.»

Cât despre femeia fatală care i-a sucit minţile fostului premier, scriitorul Ion Groşan scrie că aceasta este o anume Aglaia Silvia Chifiriuc, cântăreaţă de manele. Frumoasă şi talentată.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«S-a hotărât ca neevreicele bătute de soţii lor israelieni să nu fie expulzate din ţară.

Ele vor rămâne şi israelienii vor putea să le bată în continuare.»

Şi încă una:

«În România au fost câteva răbufniri antisemite.

În consecinţă, HOR-ul a trimis o scrisoare de protest comunităţii evreilor din Bucureşti.»

••• Ştiaţi ce s-a întâmplat în urmă cu 65 de ani în Eretz Israel? Aşa cum aflăm din ziarul "Jerusalem Post", toate festivităţile de Purim au fost anulate, întrucât sărbătoarea căzuse în a şaptea zi de la scufundarea vasului "Struma".

••• Am aşteptat noua revistă literară (sau aşa ceva) anunţată luna trecută de Uly Vălureanu, patronul plin de idei al agenţiei ISROpres din Haifa. Din păcate, încă nu am primit-o. Am primit, în schimb, ca de obicei, mereu interesantul buletin agenţiei:

■ Comunitatea Evreilor din Timişoara a cerut Consiliului Local retragerea titlului de Cetăţean de Onoare al municipiului acordat recent scriitorului Paul Goma, transmite Agentia Rompres.

Dr. Paul Costin, preşedintele Comunităţii Evreilor din Timişoara, a declarat că Paul Goma este autorul mai multor materiale antisemite. "Sunt consternat că în Timişoara s-a putut întâmpla aşa ceva pentru că Paul Goma nici nu a făcut nimic pentru oraşul acesta. Consider că iniţiativa de acordare a titlului a fost greşită", a afirmat Paul Costin.

Şi Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a înaintat demersuri către autorităţile timişorene pentru a i se retrage lui Paul Goma titlul acordat.

Flavius Boncea, purtător de cuvânt al Primăriei Timişoara, a precizat că titlul i-a fost acordat lui Paul Goma cu un vot unanim din partea aleşilor locali, aceştia fiind singurii în măsură să decidă dacă îi vor retrage distincţia.

■ *(Dintr-o relatare transmisă de Agenţia Mediafax)*

Marele Rabin al Israelului a venit la sinagoga "Yeshua Tova" din Bucureşti, pentru a-i dedica un nou sul sfânt, Tora, comemorându-i astfel pe cei 400.000 de evrei români pierduţi în urma Holocaustului.

La eveniment au participat în jur de 700 de persoane, evrei care frecventau sinagoga, veche de 200 de ani, dar şi foarte mulţi oficiali români şi străini, printre care Marele Rabin al Thailandei, rabini din Franţa, Belgia, Slovacia, Bulgaria, Turcia, ambasadori şi filantropi.

Sulul adus la Bucureşti a fost scris în Israel, doar ultimele litere fiind adăugate, conform tradiţiei, în sinagoga căreia i-a fost dedicat. Tora, care a costat 50.000 de dolari, conţine două sute de mii de litere şi durează un an să fie scrisă de un scrib, o persoană morală, care respectă cu stricteţe regulile şi care este special antrenată ca să scrie Cartea Sfântă.

■ Romanul Florinei Ilis "Cruciada copiilor", tradus în limba ebraică, a fost lansat la Târgul Internaţional de Carte de la Ierusalim. După lansarea de la stand, a urmat o întâlnire cu publicul în cadrul Cafenelei Literare. La această întâlnire, găzduita de jurnalistul israelian Oren Nahari, au mai participat doi scriitori străini: austriacul Thomas Glavinic şi lituanianul Marius Ivackevicius.

■ A încetat din viaţă, la New York, idişistul Mordkhe Schechter, la vârsta de 79 de ani, anunţă ziarul "New York Times". S-a născut în România. În 1951, şi-a luat doctoratul la Universitatea din Viena şi a emigrat în Statele Unite. Schechter şi-a dedicat întreaga viaţă prezervării idişului ca limbă vorbită. A predat limba idiş la câteva universităţi în zona New Yorkului şi a lucrat ca editor şi corector al ziarului "Yiddishe Shprakh" (Limba Idiş). Îi supravieţuiesc patru copii şi 16 nepoţi, cu care discuta numai în idiş.

■ Revista braşoveană "Astra" publică în numărul din ianuarie 2007 o amplă cronică la cartea de poeme alese "Prefăcuta linişte" a poetului Andrei Fischof din Haifa. Cronica este semnată de Victor Sterom. "Prefăcuta linişte" a apărut în 2003 la Editura Hasefer.

■ Ziarul "Haaretz" a publicat un amplu interviu acordat de istoricul Elie Barnavi, profesor la Universitatea Tel Aviv, fost ambasador israelian la Paris, în prezent Director la Bruxelles al Comitetului Ştiinţific al Muzeului Europei. Interviul a fost prilejuit de apariţia noii sale cărţi în limba franceză "Les Religions Meurtrières" (Religiile ucigaşe). Cartea, devenită rapid un bestseller, s-a vândut în zeci de mii de exemplare şi a făcut obiectul a numeroase recenzii şi dezbateri.

Prof. Elie Barnavi este un bun cunoscător al Franţei şi al civilizaţiei franceze. A imigrat în Israel, din România, la vârsta de 12 ani. După ce a obţinut masteratul în istorie şi stiinţele politice la Universitatea Tel Aviv, şi-a luat masteratul la Sorbona, având ca temă istoria Europei în epoca modernă. În cartea sa, Barnavi analizează schimbările prin care a trecut Franţa ca urmare a imigrării masive din lumea a treia. «Franţa a primit imigranţi începând din secolul al 19-lea. În două veacuri au fost valuri de imigranţi din Polonia, Italia, Spania , Portugalia. Printre ei au fost şi evrei care au fost absorbiţi. Nu a fost uşor. Maşina capabilă să transforme identităţi străine şi să facă din imigranţi – francezi, a lucrat bine. În colonii era imposibil. Poţi crea o mică elită de oameni care sunt la fel ca tine, dar nu poţi face mai mult. Şi brusc, sistemul din Franţa nu mai merge. Şi aceasta se întâmpla exact când sistemul trebuia să absoarbă un nou val de imigranţi... Este desigur adevărat că e mult mai uşor să transformi alţi europeni în francezi decât să transformi africani...

Lumea arabă, arată în continuare Barnavi – a încercat liberalismul, socialismul, pan-arabismul, dar totul a eşuat. Secretul fericirii vestului este laicitatea … posibilitatea separării pământescului de divin şi oferirea deplinei autonomii pentru spiritul uman... Structura seculară este singura care dă fiecărui individ posibilitatea să creadă în ce vrea sau să nu creadă, fără a înfige un cuţit în pieptul vecinului... În contrast, sloganul Frăţiei Musulmane este: "Soluţia e Islamul..." Acesta este în mod esenţial Islamul. În momentul în care spui că Islamul e soluţia, atunci Islamul trebuie impus. Deoarece este o religie universală, care aspiră să cucerească lumea, ea cuprinde elementele pentru Al Qaeda şi toţi nebunii. Al Qaeda este numai un exemplu, partea cea mai vizibilă a poveştii...» La întrebarea dacă Iranul, Hamasul şi Hezbollah sunt o componentă a încercării de a impune Islamul ca o religie politică, Barnavi a răspuns afirmativ, adăugând că exista căi diferite prin care se încearcă impunerea în lume a politicii Islamului, crearea unui califat mondial. «Când vezi siturile islamice din Internet ţi se face părul măciucă... În Europa au început să strângă şurubul împotriva moscheelor extremiste şi să deporteze imami violenţi. Dar nu asupra moscheilor trebuie atrasă atenţia principală... Locul principal, califatul virtual este Internetul, sunt mii de situri care învaţă principiile credinţei, ideologie politică şi cum să faci o bombă.»

■ *(Dintr-un articol apărut în ziarul "România liberă", cu titlul "Voinescu la Washington, Constantinescu la Tel Aviv", articol semnat de A. Duţulescu:)*

...O listă cu mai multe propuneri de ambasadori... este în curs de finalizare pentru a fi trimisă la Parlament, în vederea audierii acestora în Comisiile de politică externă.

Surse guvernamentale susţin că, potrivit acestei liste, Simona Miculescu, fost consilier prezidenţial al lui Ion Iliescu, îl va înlocui în funcţie pe Mihnea Motoc, la ONU, acesta urmând să fie numit şef al reprezentanţei României pe lângă UE, în locul lui Lazăr Comănescu. De asemenea, Călin Fabian ar urma să ocupe postul de ambasador în Olanda, iar Teodor Baconschi urmează să devină ambasador la Paris.

Conform surselor citate, pe lista cu propuneri de ambasadori mai figurează şi Sorin Paliga. Se pare că şi actualul şef de cabinet al premierului, **Mihnea Constantinescu, ar putea fi numit ambasador, potrivit informaţiilor noastre, la Tel Aviv** (corect: la Ierusalim). La comisiile de politică externă din Parlament nu au fost trimise încă dosarele celor nominalizaţi, acestea aflându-se la MAE.

■ În Internet a început să circule proiectul programului primei reuniuni internaţionale a evreilor născuţi în Bucovina, ce va avea loc la Tel Aviv între 15-17 aprilie 2007.

După ceremonia de deschidere, prof. Zvi Yavetz de la Universitatea Tel Aviv va prezenta expunerea "O perspectivă istorică". Vor mai fi dezbătute temele "Oraşele Bucovinei, trecut şi prezent" (în care vor lua cuvântul responsabilii organizaţiilor pe localităţi ale evreilor bucovineni: Menachem Fischler şi Fuchs Ben Zion (Suceava), Ferver Reuven (Strojineţ), Grabstein Emil (Rădăuţi), Jungrau Jacob (Gura Humorului), Sidi Gross (Stăneşti), Klein Josef (Câmpulung) şi Yalon Yitzhak (Dorna).

În a doua zi a reuniunii, dimineaţa, sunt prevăzute discuţii pe tema "Poveşti ale unor familii" şi "Amintiri din lagărele din Transnistria". Vor lua cuvântul Helen Livnat-Winiger, Rita Shilo, Sidi Gross şi Miriam Lava; posibil şi alţi participanţi. La prânz, va fi discutată problema cimitirelor evreieşti din Bucovina, pe baza unei analize prezentate de dr. Lea Gedalia, iar după-amiază va fi discutată contribuţia bucovinenilor la crearea, apărarea şi dezvoltarea Israelului (cu expuneri prezentate de dr. Berti Glaubach şi Yitzhak Yalon). Vor mai fi discutate temele "O călătorie la Cernăuţi", "Moştenire", "Tânăra generaţie" şi "Staţii bucovinene în Internet", în care vor prezenta expuneri dr. Danny Alon, Yitzhak Rosner şi Nathan Gross.

Reuniunea va fi organizată de un grup de bucovineni care locuiesc în diferite ţări din lume în colaborare cu Uniunea Mondială a Evreilor din Bucovina cu sediul la Tel Aviv.

■ *(Corespondenţă de la Mirel Horodi:)*

Nu de mult a avut loc o reuniune a Cercului Cultural din Ierusalim (CCI) organizată în colaborare cu Institutul Cultural Român (ICR) cu prilejul celui de-al 23-lea Târg Internaţional de Carte de la Ierusalim. Reuniunea a fost moderată de conducătorii cercului Costel Safirman şi Leon Volovici.

Reuniunea a fost dedicată memoriei regretatului critic literar Lucian Raicu. Despre personalitatea lui Lucian Raicu a vorbit cunoscuta poetă Ileana Mălăncioiu, venită la Ierusalim cu ocazia Târgului. Ea a subliniat că Lucian Raicu este considerat pe drept ca cel mai mare critic al generaţiei sale, o minte strălucitoare dar şi un om minunat, un prieten devotat, apropiat de poeţii tineri. A fost sprijinit în cariera sa de excepţionala sa tovarăşă de viaţă Sonia Larian, ea însăşi o scriitoare remarcabilă. Leon Volovici a amintit că Raicu a fost primul laureat al premiului Sebastian Costin, decernat de CCI împreună cu văduva lui Costin (prezentă în sală).

A fost prezentat publicului volumul "Noi întâlniri la Ierusalim", apărut în aceste zile la editura ICR. Despre acest interesant volum a vorbit dr. Madeea Axinciuc, director ICR Tel-Aviv, care a subliniat că, spre deosebire de primul volum de "Întâlniri", apărut în 2000, care era organizat cronologic, noul volum este organizat tematic, pe trei secţiuni: portrete, evocări şi dezbateri, având o orientare culturală mai largă. Scriitorul Virgil Duda a spus că noul volum este un eveniment care dovedeşte calitatea acestui cerc care a reuşit să se menţină la acelaşi nivel înalt din anul 1993, când a luat fiinţă, ceea ce este un record în viaţa noastră culturală.

Poetul Nicolae Tzone, directorul editurii "Vinea", a prezentat volumul de versuri "Lumină şi întuneric" al regretatului Sesto Pals, unul din poeţii avangardei din România în anii '30. Nicolae Tzone a spus că avangarda a fost totdeauna nedreptăţită în România.

În continuare au fost prezentaţi scriitorii din România sosiţi la Târg. În ordinea aşezării lor în jurul mesei au rostit câteva cuvinte poetul Florin Iaru, scriitoarea şi ziarista Elena Vlădăreanu, editoarea şi poeta Denisa Comănescu, romanciera clujeană Florina Ilis, al cărei roman "Cruciada copiilor" a apărut recent în traducerea ebraică a lui Yotam Reuveni, poetul şi criticul Traian I. Coşovei, poeta şi autoarea dramatică Ioana Ieronim, în vizită a doua oară în Israel, poeta şi eseista Grete Tartler, poetul Nicolae Tzone şi poeta Ileana Mălăncioiu.

În încheierea reuniunii artista Ada Milea a prezentat un fragment din excepţionalul ei program, care a entuziasmat publicul prezent la târg înainte cu o zi.

Prezenţe, prezenţe...

■ Editura "Hasefer" a avut buna idee de a reedita romanul "Unde începe noaptea", al cam uitatului prozator **Sergiu Dan.** Aşa cum observă Boris Marian, într-o recenzie din "Realitatea Evreiască", critica literară postbelică a neglijat cartea din cauza subiectului ei incomod (n-avem nevoie, dom'le, de-astea!): Transnistria. O altă idee bună ivită la Bucureşti a constituit-o seara organizată în şilul mic de la Templul Coral în amintirea marelui idişist (şi secretar literar al TES) care a fost Israil Bercovici. Într-o corespondenţă primită de la G. Bruchmaier, din Bucureşti, citim:

Israil Bercovici

«Autodidactul de el, lansat pe căile cunoaşterii de "melamdim" ("învăţători... itineranţi") ai uliţei evreieşti, de prezenţa frecventă la activităţile "Casei Rabinice" din Ştefăneşti, ("Ştefăneşter clous"), devine, după o ascensiune de-a dreptul uimitoare, creator de literatură idiş (trei volume de poezie), redactor de publicaţii, realizator de emisiuni radiofonice, de conferinţe ("seriale", cu mii şi mii de auditori în continuă creştere) în ţară şi pe "mapamondul iudaic".

*Remarcabila activitate teatrală a lui Israil Bercovici se dezbate în continuare; ea poate fi mai bine percepută dacă nu uităm că la tot pasul el susţinea că teatrul, în general, iar cel evreiesc mai ales, trebuie să fie, prioritar, porta-voce "de **limbă** şi de tradiţie". Anii rodnici de secretariat literar de la TES Bucureşti au însemnat o împlinire de crez. Impresionanta sa lucrare "O sută de ani de teatru evreiesc în România" a fost scrisă **în idiş**, după ani tradusă în româneşte şi apoi apărută astfel în două ediţii succesive, lucrare, vădită pledoarie şi ea, pentru vitalitatea limbii. Şi pentru că multiplele sale calităţi de poet, prozator, dramaturg, regizor, teatrolog, conferenţiar carismatic, sunt, de ce nu, "usghepiţt" în idiş, ca să nu greşim (apare o propunere ad-hoc) să-i spunăm, cu un cuvânt larg cuprinzător, "idişistul Israil Bercovici".»*

■ O cronică literară la romanul "Despărţirea de Ierusalim" de Virgil Duda iscăleşte Daniel Cristea Enache în "Ziarul de Duminică":

«Experienţele personale ale unui scriitor plecat din ţară, nu însă şi din literatura lui, configurează până la urmă un ... "personaj", complex şi memorabil, supraindividual şi specific în cel mai înalt grad. E însăşi societatea care îl trece prin toate chinurile adopţiei pe autorul nostru şi care se lasă, treptat, investigată, descoperită, cunoscută mai bine. Descripţiile Ierusalimului (de care Virgil Duda se desparte nu în sens simbolic, ci pentru a pleca, pur şi simplu, la Tel Aviv) şi ale "năbădăiosului Israel biblic", în care încep intifadele, atentatele, întreaga nebunie teroristă, sunt remarcabile prin precizia observaţiei şi culoarea schimbătoare a stărilor de spirit. Acest gen de istorie şi geografie trăite şi asumate profund caracterizează mai bine o ţară şi un popor decât un raft întreg de ghiduri turistice, informate, dar convenţionale. Scriitorul depăşeşte, în mod firesc, astfel de standarde.

Iar cititorul înţelege cu uşurinţă că "Despărţirea de Ierusalim" este mult mai mult decât un banal, convenţional roman al emigrantului necăjit.»

■ "Antic şi modern. In honorem **Lucia Wald**". Aşa se numeşte volumul omagial editat la "Humanitas" în cinstea marii profesoare de filologie de Ana Cristina Halichias şi Tudor Dinu. Are dreptate Monica Deaconu de la "Adevărul literar şi artistic": cartea îţi taie respiraţia prin varietatea colaboratorilor şi a temelor abordate. Colaborează, între alţii (repetăm, între alţii), lingvişti, istorici literari, filologi, precum Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Marinela Burada, Paul Miclău, Ecaterina Mihăilă, Nadia Anghelescu, Cezar Tabarcea, Maria-Luiza Dumitru, Julieta Moleanu, Florenina Vişan. Şi alţii. Şi, mai ales, altele... Aşa cum s-a văzut din numele înşirate mai sus, în acest volum femeile sunt la putere.

■ "Lumea pe dos", cartea de satiră a lui **G. Mosari,** a apărut de curând în traducere ebraică, în editura "Saar". Cu acest prilej, Teatrul din Holon, care prezintă nu numai spectacole, ci, din când în când, şi câte-o carte mai... spectaculoasă, a organizat o seară pentru lansarea volumului. Printre vorbitori: Hana Saar, directoarea editurii, şi actorul Ghideon Shemer, care a citit câteva tablete din culegerea colaboratorului nostru.

עולם הפוך
ג. מוסרי

סטירה והומור
אירוע לרגל השקת הספר

״עולם הפוך״

מאת: **ג. מוסרי** בהוצאת: **״סער״**
מנחה: **חנוך סער** מו״ל **הוצאת ״סער**

בהשתתפות:
השחקן **גדעון שמר** בקטעי קריאה
וניר דוד בקטעי נגינה

יום ג׳ 20.3.07 שעה 18:00
בית הקפה שעה 17:30
הכניסה חופשית, הציבור מוזמן !

■ În revista "Dacia literară", din Iaşi, am întâlnit câteva poezii de **Riri Manor,** iar în "Cetatea culturală", din Cluj-Napoca, versuri de **dr. Iulius Iancu.**

■ Cititorii noştri au primit cu interes textul lui Leon Volovici, din Ierusalim, despre Moses Gaster, publicat în unul din numerele trecute ale revistei. Dar despre Gaster nu se vorbeşte numai aici: e bine de ştiut că, peste mări şi ţări, în Canada, neobositul **Baruch Cohen** a publicat o evocare a marelui învăţat pe site-ul "Israelnet Daily Briefing" (60.000 de cititori!).

••• Fonoteca de Aur a lui Avram Croitoru, din Bucureşti, se măreşte pe zi ce trece cu noi mărturii pe reportofon. Nu de mult, neobositul A.C. a stat de vorbă cu alt neobosit, T.G.M. Mai concret, scriitorul Toma George Maiorescu. Extrase din convorbirea apărută în "Realitatea Evreiască":

«La intrarea în apartament, Toma George Maiorescu are două cărţi de vizită: una, având imprimat numele, se află pe exteriorul uşii, iar cea de-a doua, reprezentativă pentru personalitatea scriitorului, o văd imediat ce păşesc peste pragul casei – un raft de bibliotecă cu peste 30 de volume pe care este tipărit numele său şi înglobează strădania muncii de o viaţă a celui pe care prietenii şi-l apropie spunându-i "T.G.M.".

Avram Croitoru: – *Voi începe cu o întrebare pe care ţi-ai pus-o în autointerviul intitulat "Pământul minat al speranţei": Te-ai născut la Reşiţa şi tot în Banat ţi-ai petrecut adolescenţa. În ce fel au marcat aceste locuri personalitatea scriitorului de mai târziu? Şi, lărgind puţin sfera, ce legătură există între copilul din Aţişer, cum ai anagramat denumirea oraşului natal, descris în "Jurnal de pe bordul genezei" şi cel care a gândit, a scris şi a predat cursuri despre ecosofie?*

Toma George Maiorescu: – Dragostea mea pentru natură vine din Reşiţa natală; un oraş fără cer, care se întindea pe 13 kilometri, între două dealuri unite la creste de o pătură plumburie căci arderile în uzine se făceau păcură. Noi, copiii, dacă doream să vedem cerul şi soarele, trebuia să urcăm dealul, prin păduri. Oamenii de acolo au trei trăsături principale: nu recunosc decât valoarea umană, locuind împreună oameni de mai multe naţionalităţi, români, germani, unguri, evrei, sârbi, omul se reducea la ceea ce făcea; în al doilea rând se refuza lucrul făcut de mântuială şi a treia caracteristică este verticalitatea şirei spinării. Vreau să cred că aceste trei însuşiri le-am dus cu mine în viaţă.

– *Pe lângă dragostea pentru natură exista şi cea pentru literatură?*

– Am plecat la Cluj ca să fac medicina, dar, în cadrul unor lecţii de pregătire, ajungând la sala de disecţii am leşinat aşa că am zburat direct la Facultatea de Litere şi Filozofie, cu gândul să ajung studentul aceluia ale cărui cărţi le păstram pe noptieră şi de care nu mă despărţeam, Lucian Blaga.

– *Ce îţi aminteşti despre omul Lucian Blaga?*

– Foarte multe. L-am cunoscut înainte de începerea cursurilor când, însoţindu-l pe Miron Radu Paraschivescu, i-am făcut o vizită. M-a întrebat dacă am adus ceva. I–am citit câteva poezii şi, în pofida faptului că erau destul de modeste, Blaga nu m-a descurajat. Mai târziu, când a început cursul de introducere în antropologie, am avut în față un profesor care m-a surprins prin totala lipsă de carismă și o aparentă neglijare a auditoriului. Nu-și ridica ochii de pe manuscris, nu se oprea la un punct, nu respira la o virgulă. Aveam să înțeleg că acest mod de "a citi" cursul era, de fapt, nu numai modul germanic de expunere academică, ci și una dintre metodele personale de selecție a studenților. La seminarii era cu totul altul – volubil, deschis, ne stârnea la discuții filozofice și cântărea capacitatea noastră de a dezvolta idei și de a interpreta texte (...). În primăvara lui 1948, desființarea Seminarului de Filozofia Culturii a coincis și cu excluderea mea din redacția ziarului "Lupta Ardealului" și din facultate pentru că eram un "element dușmănos care împrăștia confuzii printre studenți" cum mă caracteriza un articol apărut la gazeta de perete a facultății. Blaga a obținut pentru mine, de la rectorat, dreptul de a-mi da examenele, transferându-mă imediat la București. Țin minte ultimul meu examen, care, de fapt, era și pentru Blaga ultimul contact al profesorului cu studenții. Mi-a înscris în carnet, cu cerneala sa neagră dintotdeauna, calificativul "f. bine" și conducându-mă spre ușă a rostit acele cuvinte care abia mai târziu își vor dezvălui adevărata semnificație: "Să ne păstrăm integritatea spiritului, să credem în puterea regeneratoare a poeziei. Scrie-mi cât mai des. Ai la Cluj un prieten".

– După ce ai lucrat o lungă perioadă la "Contemporanul" și apoi la "România pitorească", între 1982 și 1989 ai fost apicultor și horticultor. La 34 de ani de la șocul politic clujean, ce a intervenit ca să părăsești gazetăria?

– Primăvara lui '82 nu a fost deloc fastă pentru intelectuali (...).

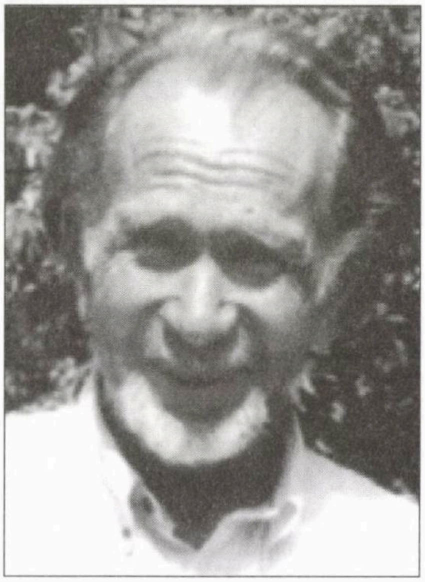

Toma George Maiorescu

Nemaiputând lucra în presă trebuia să găsesc ceva de făcut. Am început să mă ocup de grădina pe care o aveam în comuna Comana. Vindeam fructe, vin, țuică. Și cu apicultura mi-a mers destul de bine.

– Probabil că te pricepeai.

– Am învățat de la albinarii mai bătrâni și din cărți. A mai contribuit și curiozitatea stimulativă a omului care vrea să știe "de ce?". Treaba a mers până a început să producă o uzină chimică de la Giurgiu și stupii au început să sleiască. Mi-am dat seama că la noi nu moare numai societatea ci și natura e pusă în pericol de moarte. Ideea mișcării ecologiste s-a dezvoltat firesc așa că în primele zile ale revoluției, pe zidurile ciuruite de gloanțe, a apărut apelul "S.O.S. natura".

– Ai călătorit mult, ai văzut lumea, ai știut să vezi și ai descris-o în jurnalele de bord – mediteranean, transatlantic și longitudinal. Care a fost prima destinație?

– Vasul "Dobrogea", în 1963, a fost primul vas românesc care a pornit spre America de Sud. Eram îmbarcat ca ofițer doi, cu probleme culturale în special. Călătoria a durat 199 de zile. Când am întrezărit Insula Maimuțelor știam că am ajuns, în sfârșit, în golful Guanavara, la țărmul Americii de Sud. M-am legat foarte mult de Brazilia și am continuat să cercetez fenomenul brazilian.

– Drumurile prin lume, dar și sufletul, te-au dus de mai multe ori în Israel, unde Fundația Ianculovici ți-a oferit premiul literar pe anul 1999.

– Pentru mine, acolo este pământul miracolelor iar Ierusalimul se identifică, în limitele metaforei, cu Zidul Plângerii, care amintește și durerea trecutului și orizontul speranței. În Israel, omul a redefinit geografia transformând deșerturile arse într-una dintre cele mai fertile și mai moderne oaze ale lumii civilizate. Omul a trăit resurecția unei limbi clasificată aproape unanim drept limbă moartă, o limbă care a fost purtată milenii doar în suflet, în cuvintele cărților sfinte, încremenită în Sulurile Torei. Această limbă a țâșnit ca sâmburii dintr-o rodie coaptă în piețele publice, în amfiteatrele universităților și în grădinițe. Toate acestea s-au întâmplat în ultimele cinci decenii ale secolului XX, perioada resurecției marelui templu al libertății care este astăzi Ereț Israel.

– Dintre obiectele care ne înconjoară în acest birou, unde stăm de vorbă, ai ceva care îți amintește de Israel?

– Sunt mai multe lucruri, dar există ceva la care țin în mod deosebit. Priveam, nu departe de Zidul Plângerii, cum niște oameni săpau fundația unui viitor edificiu și încărcau o platformă cu argilă. Mi-a atras atenția un bulgăre în care mi se părea că văd o licărire, o lucire metalică. M-am apropiat de un lopătar, i-am pus în mână câțiva șekeli, am înhățat bulgărele și mi-am grăbit pașii spre o sursă de apă unde am muiat argila și când am ajuns să o decojesc am încremenit. Era un opaiț de alamă cu o pasăre pe capac şi alta pe mâner, neatins de timp. Diagnosticul carbonului radioactiv îmi sporea emoţia. Opaiţul avea o vârstă de două milenii. Mă gândeam că poate să fie chiar opaiţul lui Ioşua, cel care îşi răspândea lumina în Marele Templu.

– *Am început deja să discutăm despre pasiunea ta de colecţionar.*

– Sunt un împătimit colecţionar de icoane pe sticlă şi pe lemn. Timp de şapte ani am cutreierat satele de munte din Banat în căutarea acelor icoane până când le-am găsit în satele Cărbunari şi Stinăpari de pe Muntele Gheorghe, deasupra Văii Nerei. Spre deosebire de icoanele din alte zone, cele din aceste sate, unde, se pare, au trăit familii de iconari pe la sfârşitul secolului al XIX-lea, înfăţişează, cu deosebire, scene din Vechiul Testament. Le poţi vedea pe pereţii acestei camere din apartamentul meu. Am şi o colecţie de cărţi fundamentale ale omenirii – biblii vechi, un Coran medieval scris pe pergament, un Talmud din secolul al XVII-lea şi false biblii.

– *Ca să închidem cercul acestei convorbiri, dacă ar fi să-ţi completezi autointerviul luat în urmă cu un deceniu, ce întrebare ţi-ai pune?*

– Una singură: "Te-ai pregătit pentru ultimul drum?".

– *Veselă întrebare!*

– Nu e nici veselă, nici tristă, e o întrebare pragmatică pe care trebuie să şi-o pună orice om trecut de o anumită vârstă. De fapt un om nu este atât cât spun alţii că este şi nici măcar cât crede el; un om este atât cât e urma pe care o lasă.»

••• Salutăm noua publicaţie "Jurnalul", editată de C.E.B. (Comunitatea Evreilor din Bucureşti). Tipărită pe hârtie velină, în bune condiţii grafice, "Jurnalul" (redactor-şef: Boris Mehr) şi-a propus să publice ştiri şi comentarii pe marginea vieţii evreieşti, de ieri şi de azi, din Capitala României. Întâlnim, bineînţeles, articole despre sărbătorile la zi şi diferite evenimente de interes general, dar ceea ce ne atrage cu deosebire sunt ştirile legate de oamenii şi activitatea comunităţii. Un exemplu din numărul 3: aspecte de la festivitatea organizată în Popa Soare pentru comemorarea marelui actor Stroe şi a admirabilului său prieten, românul Vasilache. Succes, copii, şi-un sfat: lăsaţi-o mai moale cu articolele de fond substanţiale şi ocupaţi-vă de întâmplările "la zi".

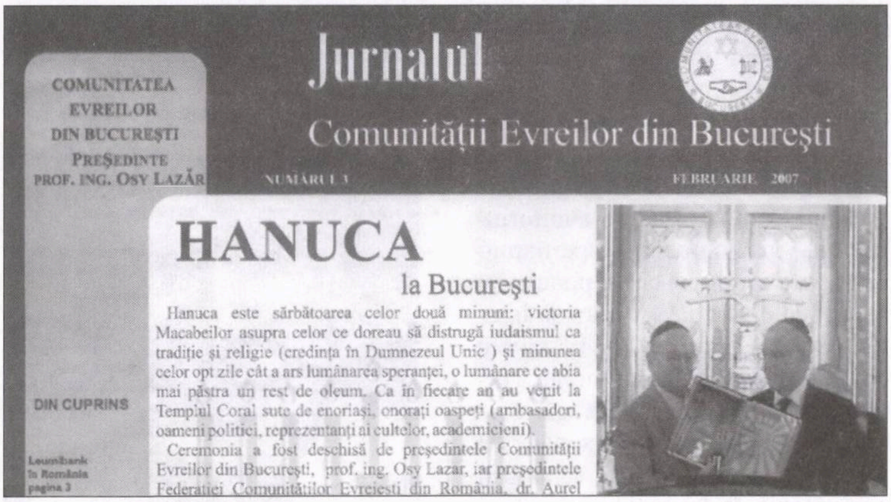

COMUNITATEA
EVREILOR
DIN BUCUREŞTI
PREŞEDINTE
PROF. ING. OSY LAZĂR

Jurnalul
Comunităţii Evreilor din Bucureşti

NUMĂRUL 3

FEBRUARIE 2007

HANUCA
la Bucureşti

Hanuca este sărbătoarea celor două minuni: victoria Macabeilor asupra celor ce doreau să distrugă iudaismul ca tradiţie şi religie (credinţa în Dumnezeul Unic) şi minunea celor opt zile cât a ars lumânarea speranţei, o lumânare ce abia mai păstra un rest de oleum. Ca în fiecare an au venit la Templul Coral sute de enoriaşi, onoraţi oaspeţi (ambasadori, oameni politici, reprezentanţi ai cultelor, academicieni).

Ceremonia a fost deschisă de preşedintele Comunităţii Evreilor din Bucureşti, prof. ing. Osy Lazar, iar preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, dr. Aurel

DIN CUPRINS

Leumibank
în România
pagina 3

••• Aşa cum am anunţat nu de mult la "Clepsidra", dr-ul G. Mănescu, din Bat Yam, prezenţă f. f. cunoscută şi gustată la "Poşta redacţiei" din "Minimum", a împlinit 90 de ani. Prilej pentru a-i mai ura, şi la această rubrică, un tradiţional "până la 120!".

«Am citit undeva că cine încetează să înveţe – scrie cu acest prilej colaboratorul nostru Aronel Blumenfeld – *este bătrân. Indiferent dacă are 20 sau 80 de ani.*

Ce bine se potrivesc aceste cuvinte la ceea ce am auzit de curând: familia celor care navigheaza pe Internet s-a marit; doctorul G. Mănescu şi soţia sa au devenit internetişti, primesc şi expediază mailuri, folosesc Skype în convorbiri cu copiii şi nepoţii din Statele Unite precum şi în convorbiri în ţară cu prieteni, se delecteaza cu ultimele ştiri de pe internet, încă înainte de a le auzi la televizor, citesc presa din lume înainte ca aceasta să apară la chioşcuri. Familia Mănescu foloseşte programe de căutare, inclusiv Google. Şi ce este nou în cele de mai sus? ar putea întreba cineva. Nou este că dr. Mănescu a devenit internetist mai deunăzi, când a schimbat prefixul vârstei de la 8 la 9. Da, doctorul Mănescu este nonagenar!

La mulţi ani şi spor la învăţătură corespondentului permanent al lui "Minimum".

Iar pentru ca tabloul să fie cât de cât complet şi real expus, aş adăuga că soţia, doamna Mănescu, nu se lasă mai prejos şi încearcă să ţină pasul cu ahbarul computerului, dar în afara convorbirilor pe Skype ea se interesează în special de programe cu muzee, flori şi grădini din lume.»

••• Nonagenar? Asta e foarte frumos, dar nu se compară cu performanţa altui medic din alia: dr. Mihail Livean, din Haifa. Acesta a împlinit zilele trecute o sută de ani (Mănescu ar putea să-i spună nene). Colaborator, şi el, cu ani în urmă, la "Minimum", dr. Livean, de felul său din Roman, l-a cunoscut bine în tinereţea sa (şi l-a îngrijit ca medic) pe mult chinuitul M. Blecher. Marele scriitor a murit în mâinile sale…

Luna trecută, inspirați de isprava lui Livean, cei de la primăria orașului Haifa, în cap cu primarul Iona Iahav, au hotărât să-l sărbătorească pe proaspătul centenar printr-o festivitate la care au luat parte cincizeci de persoane. Așa cum se vede din invitația de față.

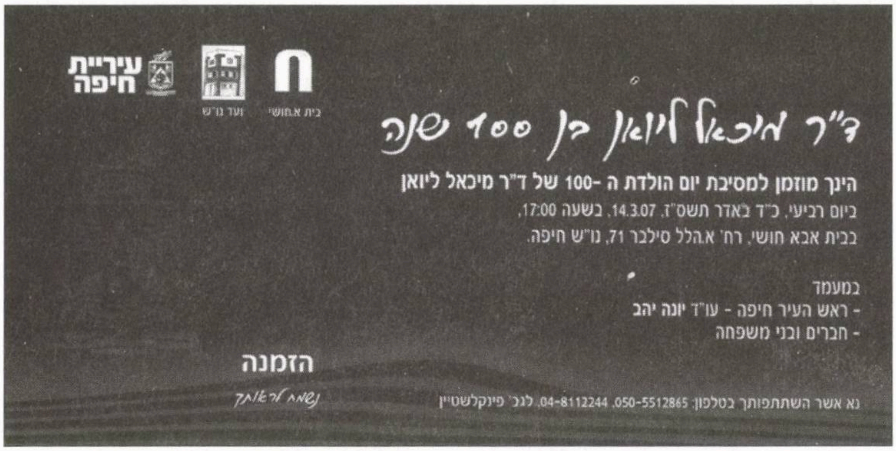

עיריית חיפה
בית א.חושי
ועד נו"ש

ד"ר מיכאל ליואן בן 100 שנה

הינך מוזמן למסיבת יום הולדת ה -100 של ד"ר מיכאל ליואן
ביום רביעי, כ"ד באדר תשס"ז, 14.3.07, בשעה 17:00,
בבית אבא חושי, רח' א.הלל סילבר 71, נו"ש חיפה.

במעמד
- ראש העיר חיפה - עו"ד יונה יהב
- חברים ובני משפחה

הזמנה

נשמח לראותך

נא אשר השתתפותך בטלפון: 050-5512865, 04-8112244, לגב' פינקלשטיין

••• Unul dintre cei mai competenți istorici români în ceea ce privește mișcarea sionistă din țara noastră de origine este Mihai Pelin. El a publicat, în urmă cu ani, o carte despre procesul "bandei lui A. L. Zissu" și mai nou, scoate mereu la iveală documente referitoare la evenimentele dramatice dintre 1944-1947-8 ș.a.m.d. Într-un studiu publicat recent în "Jurnalul Național", el vorbește despre felul cum au reușit anumiți lideri ai iudaismului și sionismului românesc să părăsească țara.

Mai întâi, Pelin schițează atmosfera antisionistă pe care o crease presa acelor ani:

«La 17 iulie 1947, prin articolele "Stânga și dreapta sionistă" de V. Savin și "Dușmanul din casă" (din ziarul "Fapta", condus de Mircea Damian, **n. red.**), *fără autor, au fost criticați fără menajamente sioniștii revizioniști, fiind compătimite cu lacrimi de crocodil "victimele evreiești ale alarmismului și naționalismului reacționar", care ar fi determinat evreimea să emigreze. La 25 iulie a intrat sub rafalele presei comunizante Kiva Orenstein, fost președinte al societății antebelice Amicii Ligii Maritime Palestiniene, suspectat de simpatii pentru revizionism. Or, societatea în cauză nu urmărea alte scopuri decât acela de a-i deprinde pe evrei cu marinăria, Israelul visat de ei având o largă deschidere la litoralul răsăritean al Mării Mediterane. La 30 iulie a fost atacată societatea Gordonia, pentru că organizase o tabără pentru 1.000 de tineri evrei la Văleni, în județul Roman, asupra căreia nu s-a exercitat nici un control comunist. În aceeași zi a fost atacat Leon Itzkar, sponsorul principal al școlii de agricultură pentru evrei din periferia bucureșteană Colentina, pentru un articol din "Mântuirea" lui A. L. Zissu, prin care incitase la emigrare.»*

În continuare, istoricul vorbește despre modul cum au plecat câteva personalități reprezentative ale *tribului:*

«Este adevărat, unii au încercat să se reîntoarcă la vechile rosturi, asemeni industriașului Max Auschnitt, care fugise din România pe calea aerului, de pe aerodromul de la Pipera, în primăvara anului 1944. Tot așa s-a și reîntors în țară, la bordul unei fortărețe zburătoare americane, via Malta și Bari, la 23 septembrie 1944. O vreme a crezut că i se va da cât de cât importanță, dar speranțele i-au fost înșelate mai repede decât s-ar fi așteptat. A văzut încotro evoluau lucrurile și nu i–a mai rămas altceva de făcut decât să fugă a doua oară din țară. Dar mult mai semnificativ a fost faptul că, la sfârșitul interregnului în discuție, au părăsit România atât liderul laic al evreimii, dr. W. Filderman, cât și cel religios, Șef Rabinul dr. Alexandru Șafran.

Dr. Wilhelm Filderman

Primul a plecat clandestin din țară și legendele spun că ar fi ajuns la Viena, prin Budapesta, într-un camion militar sovietic condus de doi ofițeri evrei din Armata Roșie. Prezența lor la volan, cu rândul, era un pașaport pentru depășirea tuturor barajelor care puteau să le apară în cale. Ceva mai târziu, în 1952, când Securitatea a intrat prin efracție în biroul consulului britanic Arnold Kendall, s-a aflat că Legația engleză din București îi eliberase lui Filderman un pașaport deja *vizat pentru zona de ocupație britanică din Austria și pașaportul în speță fusese trimis din timp, prin valiza diplomatică, la reprezentanța Albionului din Budapesta. Willy Filderman n-a trebuit decât să îl ceară, odată ajuns în capitala Ungariei, și de aici înainte drumul lui către Viena a fost deschis. Cum a ajuns acolo s-a aruncat în brațele Jointului. În schimb, în 1947, între Crăciun și Anul Nou, Șef Rabinul Alexandru Șafran a părăsit România cu forme în regulă, însă sub amenințările Anei Pauker, care nu putea să-l ierte pentru că nu-l condamnase pe Iuliu Maniu în procesul țărăniștilor din toamna aceluiași an. Fusese invitat în Israel, pentru a face parte dintr-o comisie care urma să înzestreze cu o Constituție țara abia reîntemeiată. Totuși, știind cum funcționează toanele comuniștilor, nu a riscat să fie oprit la frontieră de vreun ordin sosit din urmă și a recurs la o stratagemă. Nu a plecat prin Constanța, pe apă, cum se aștepta toată lumea, ci a ieșit din țară prin Curtici și nu s-a oprit decât în Elveția. Despre destinul lui ulterior au scris și ziarele românești, în anii '90, când a întreprins o vizită în România, țara sa natală.*

Mult mai dramatică și târzie a fost despărțirea de România a lui Avram Leiba Zissu. Fostul lider al Executivei Sioniste de la București a fost arestat la 10 mai 1951 și implicat în principalul proces intentat sioniștilor cu rândurile slabite de emigrări. Timp de ani de zile a fost chinuit în anchete interminabile, a fost acuzat de spionaj, imputându-i-se și alte culpe, între care și pretinsa colaborare cu Gestapoul, și nu s-a îndoit nici o clipă sub acuzațiile fanteziste ale Securității. Nu a admis ca depozițiile sale să fie transcrise de anchetatori, și le-a redactat singur, și avem astfel garanția că nimic din ceea ce a spus nu sta sub semnul incertitudinii sau al falsului. Depozițiile lui reprezintă materia cea mai competentă pentru a sta la baza unei istorii a sionismului din România din anii '30 și '40. După ce a fost condamnat și judecat, A. L. Zissu nu a mai rămas mult timp în detenție. În vara lui 1956, în consecința unor aranjamente diplomatice subterane, i s-a permis să plece pe calea aerului în Israel. Închisoarea îi șubrezise starea de sănătate și a încetat din viață la numai o lună după ce a reușit să pună piciorul în Țara Sfântă, în Israelul pe care-l visase.»

Panseuri naive

• Cu ocazia aniversărilor sau a Noului An, reînnoim obiceiul de a împrăștia peste tot tradiționala urare "La mulți ani!". E destul atâta: mulți ani? Ce-ar fi s-o completăm: "La mulți ani sănătoși, activi!". Parcă ar fi mai cu folos!

• Îmi urează prietenii, cunoscuții: "Multă sănătate!". Caraghioslâc, stimaților! Eu n-am nevoie de **multă** sănătate, ci numai de sănătate. Mi-ajunge!

• Jumătate din emisiunile de la radio, de la televiziune, jumătate din ziar sunt ocupate de asasinate, de înmormântările victimelor noastre. Când va veni vremea ca acestea să fie înlocuite cu nunți, cu aniversări?

• Deschidem ziarul, radioul, televizorul ca să aflăm dacă nu s-a mai produs un masacru antievreiesc, ci **unde.** Și cum reacționăm? Dacă ei ne suprimă zece oameni, noi le distrugem zece case. Case care curând vor fi reconstruite și mai frumoase, datorită despăgubirilor pe care le primesc "victimele". Treabă care îi stimulează nespus!

Departe de a fi destul cum reacționăm! Departe de a fi de vreun folos! Ei ne înspăimântă, și noi trebuie să-i înspăimântăm!

Dacă mi-ar sta în putință, cu teroriștii m-aș purta teroristic: au atacat un autobuz de-al nostru, aș ataca un autobuz de-al lor. La fel dacă vor ataca un restaurant, un hotel, un automobil. Vor mai fi pentru ei stimulent asasinatele? Să încercăm.

Vor lătra împotriva noastră unele țări, unii indivizi? Vor lătra! Ei și? Eu le doresc acelora, din toată inima, o situație ca a noastră, ca să avem și noi ocazia să lătrăm împotriva lor!

Vorba cântecului: "De-aș putea din piept să-mi scot/ inima cu dor cu tot/ și s-o pun în pieptul tău/ ca să simți ce simt și eu…".

Mi-a plăcut lozinca lansată în România, imediat după eliberarea de la 23 august 1944: "Libertate, dar nu și pentru fasciști!". S-o înlocuim prin: "Democrație, dar nu față de teroriști!"

Marius Mircu

Nota Redacției: Venerabilul nostru confrate Marius Mircu, care trăiește într-un cămin de bătrâni, nu mai scrie de multă vreme. Panseurile de față – scrise mai de mult – s-au rătăcit în redacție, nu mai știam nimic de ele. Le-am regăsit, de curând, într-un sertar. Le publicăm la "Etc."-ul la care *veteranul* a colaborat cu plăcere.

●

C.N.N.
Ce Năimiți
Nemernici

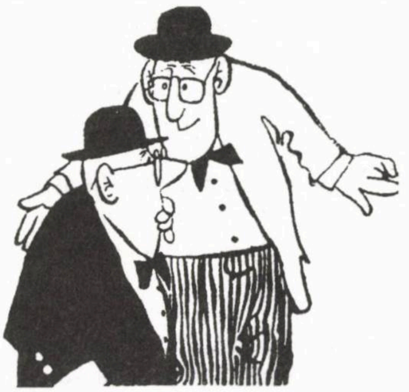

SE ZVONEȘTE CĂ...

...asupra deputatei **Colette Avital** se exercită (mai ales din partea lui Shimon Peres) o presiune de zile mari pentru a o determina să-și retragă candidatura la funcția de președinte al Statului; mai întâi, pentru a o *potoli* i s-a fgăduit (cum scriseseră ziarele) postul de ministru adjunct la Externe; apoi, în fața refuzului ei, cei interesați au mărit miza, oferindu-i fotoliul de ministru al Învățământului.

...ideea ciudată și nefericită a editorilor din România care au participat la Târgul de Carte de la Ierusalim, de a nu vinde cărți, în ciuda numeroaselor cereri ale vizitatorilor, aparține d-lui **Adrian Iorgulescu,** ministrul Culturii de la București. Acesta i-a obligat pe reprezentanții editurilor să se întoarcă acasă cu toate volumele din lăzi.

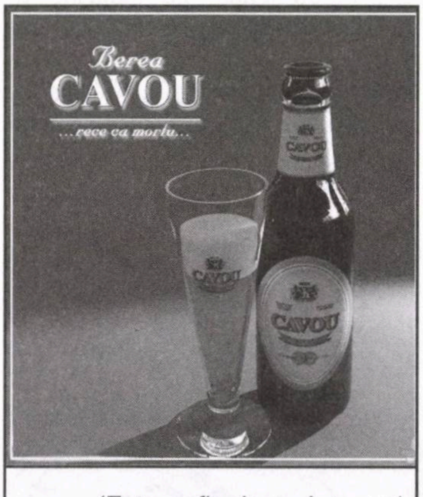

(Fotografie de pe Internet)

...în aceeași ordine de idei, că **d. Iorgulescu,** altfel un simpatic compozitor de muzică simfonică, este ușor sonat.

...în urma scandalului provocat de bătaia (reală sau imaginară) cu maioneză dintre **Mihaela Rădulescu** și **Andreea Marin,** cele două staruri ale televiziunii române, firma "Telma" are de gând – ținând seama că Mihaela Rădulescu este măritată cu un cetățean israelian și posedă o vilă la Herzlia – să lanseze pe piață o maioneză purtând numele vedetei.

... scriitorul **G. Mosari,** care a deținut câțiva ani de zile o rubrică de "Corespondențe din Țara Sfântă" în ziarul "Cronica Română", din București, și-a încetat colaborarea la sus-numitul cotidian. Motivul: scriitorul Dinu Săraru (numit de curând în comitetul director al ziarului) a cerut să se scoată titlul de rubrică cu "din Țara Sfântă", întrucât acesta nu cadrează cu noua orientare a publicației; și, în plus, Mosari să publice mai rar, nu în fiecare săptămână; refuzând a se supune diktatului, Mosari a renunțat la colaborarea cu "Cronica Română".

...un grup de intelectuali români dintre aceia care au semnat memoriul Marilenei Rotaru de la TV pentru "reabilitarea morală" a scriitorului fascist Vintilă Horia au cerut ca Piața Universității din București să poarte de aci înainte numele "Piața Vintilă Horia.

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută, serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunț vor fi serviți cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Sport

Ne place că...

...marea atletă Iolanda Balaș, fostă campioană olimpică și recordmană mondială la săritura în înălțime, a primit să fie președinte de onoare a "Asociației antifasciștilor din România"; ne place cu atât mai mult acest gest, cu cât antifascismul nu se mai poartă de mult pe la București, devenind un fel de vorbă de ocară.

Ne place că...

...la îndemnul Vaticanului, a fost organizat campionatul european de fotbal în sală pentru preoți. La întrecere, numită "Champions Clerum" și care s-a desfășurat anul acesta la Sarajevo, au participat echipe din Italia, Spania, Polonia, Austria, România, Portugalia, Slovenia, Ungaria, Bosnia și Croația. Vrând să explice prin ce se deosebește acest campionat de cele... laice, antrenorul formației spaniole a precizat: "Nu înjurăm pe teren și nu simulăm penalty-uri".

Ne place (deși...) că...

...revista engleză de fotbal "So Foot" (vă rugăm să vă abțineți a pronunța numele publicației așa cum sună el pe românește) a alcătuit o "echipă a haimanalelor", compusă din jucători de pretutindeni, cunoscuți ca scandalagii și bătăuși. Printre aceștia se numără Wayne Rooney, de la "Manchester United", Marco Materazzi, de la Inter Milano (tipul pe care francezul Zidane l-a lovit cu capul în piept, doborându-l la pământ, în timpul finalei campionatului mondial de anul trecut), Harold Schumacher, portarul german pe care francezii nu l-au uitat nici astăzi din cauză că la mondialele din 1982 s-a aruncat animalic în careu asupra atacantului Battiston, trimițându-l direct în spital, – și alții mai puțin cunoscuți.

Iolanda Balaș, azi: e tot la înălțime

Cât despre tânărul Rooney, ziarul "Cotidianul" ne dă următoarele informații, sub semnătura lui Ionuț Socaciu:

«La începutul lui septembrie, Rooney a lovit un fotbalist de la Blackburn care i-a făcut avansuri sexuale logodnicei sale, Coleen McLoughlin, în timp ce cuplul se afla într-un restaurant. În 2005, un student a depus plângere împotriva lui Rooney, acuzându-l pe acesta că l-a lovit într-un bar din Manchester. O petrecere organizată în 2004, cu ocazia zilei de naștere a logodnicei fotbalistului, a necesitat intervenția poliției, după ce între membrii celor două familii a izbucnit o altercație. În 2003, poliția a deschis o anchetă după ce Rooney, pe atunci la Everton, a scuipat un suporter al rivalei de moarte, Liverpool, iar un an mai târziu tânărul jucător a fost acuzat de același lucru de o femeie în vârstă de 23 de ani, care a susținut că incidentul a avut loc într-un bar.»

Ne place că...

...astăzi, când pe stadioanele globului se petrec atâtea lucruri de groază, tinerii israelieni Pini Dror și Aliyah Ross au avut, în timp ce se aflau la Los Angeles, o găselniță *mișto* pentru a injecta o doză de romantism în atmosfera de isterie de pe terenurile de sport. Ei asistau la un meci de fotbal american. Înainte de începerea jocului, după ce pe marele ecran de pe stadion, unde omul din tribune poate vedea mai bine fazele de pe teren, a apărut următorul anunț, cu litere de o șchioapă: "Aliyah, Pini vrea să-ți spună ceva". Publicul a amuțit. Pini a scos atunci un inel de logodnă din buzunar și l-a oferit fetei, spunând: "Vrei să fii nevasta mea?"

Ne place (însă numai oarecum) că...

...naționala noastră de fotbal a făcut 0-0 cu Anglia, pe Ramat-Gan, în cadrul grupei pentru calificările la Campionatul European; nu ne place, în schimb, că 11-le antrenat de Kashtan a jucat slab și că a fost nevoie de intervențiile salvatoare ale portarului Awat ca să scăpăm cu fața curată.

Nu ne place că...

...înaintea meciului de fotbal cu naționala României (câștigat de oaspeți cu 2-0), la Tirana, ziarul albanez "Sporti Shqiptar" (ușor musulman) a publicat caricatura de față, îndemnându-l pe fundașul Tare (un nume predestinat!) să-l ciupească de braț pe atacantul român Mutu cât cuprinde, să-l calce pe picior și, în plus, să-i înțepe fundul cu un cui ascuțit, până-i dă sângele.

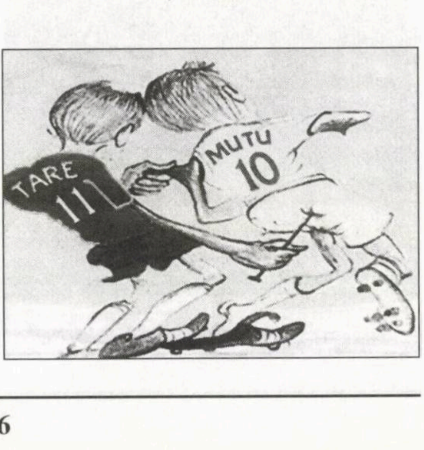

■ **Nişte semnături pe memoriul pentru reabilitarea lui Vintilă Horia sau "unde sunt iluziile mele care le-am avut"**

Cazul Vintilă Horia

Unul din textele cele mai citite şi comentate din numărul trecut al lui "Minimum" a fost articolul criticului literar Laszlo Alexandru, din Cluj, pe marginea cazului Vintilă Horia. Cititorii noştri au avut două surprize: 1) încercarea de "reabilitare" a unuia dintre cei mai abjecţi condeieri fascişti pe care i-a cunoscut România; 2) faptul că memoriul pro-Vintilă Horia, redactat de producătoarea TV Marilena Rotaru, a fost contrasemnat, cu entuziasm, de o sumedenie de intelectuali de toată mâna, între care câţiva scriitori, pictori, istorici etc. de renume, având etichetă de umanişti şi democraţi. Nu puţini dintre aceştia sunt cunoscuţi în lumea culturală a *alialei*, bucurându-se de simpatie şi preţuire.

La cererea unor cititori dornici de a afla mai multe despre acum faimosul memoriu (un adevărat manifest pro-fascist), redăm mari extrase din textul cu pricina; acesta a fost publicat la loc de cinste în revista "Adevărul literar şi artistic" din Bucureşti, fiind precedat de următoarele rânduri din partea redacţiei:

«O serie de intelectuali cer autorităţilor statului român repunerea în drepturi a memoriei lui Vintilă Horia.

Ne alăturăm şi noi prin publicarea acestui memoriu. Marius Vasileanu. (redactor şef al "Adevărului literar şi artistic", **n. red.**)

În ce priveşte persoanele mult preţuite care şi-au pus semnătura pe memoriu, îi sfătuim pe cititorii noştri să le rostească numele pe melodia, bine cunoscută la Baraşeum-ul din anii războiului, "Unde e iluziile mele, care le-am avut...".

Şi pe urmă să tragă concluziile de rigoare. Aşa cum facem şi noi.

«În 1960 – se scrie în memoriul redactat de Marilena Rotaru – *Franţa şi întreaga lume literară europeană au fost zguduite de ceea ce s-a numit "scandalul Goncourt". Prestigiosul premiu i-a fost acordat lui Vintilă Horia pentru romanul "Dumnezeu s-a născut în exil". Nici un alt scriitor român n-a mai fost distins (până în zilele noastre) cu acest premiu şi nici cu unul similar ca importanţă literară mondială. Atunci, România era într-un regim comunist care nu putea să accepte faptul că înalta distincţie literară încununa creaţia unui exilat român. Securitatea şi întregul aparat de propagandă comunistă au fabricat o acuzaţie extrem de gravă, menită să ducă la compromiterea scriitorului, la retragerea premiului şi la denigrarea lui de către presa franceză. În parte, au reuşit. Acuzaţia de legionar şi de fascist a fost preluată mai întâi de către publicaţiile franceze de stânga, apoi şi de către cele de dreapta. Vintilă Horia a anunţat, în toiul scandalului, că renunţă la premiu, "din dragoste pentru Franţa şi din respect pentru Academia Goncourt."*

În volumul intitulat „Întoarcerea lui Vintilă Horia", publicat în 2002 la editura Ideea, am inclus dosarele de la Securitate şi de la SIE ale lui Vintilă Horia. Din ele rezultă că Vintilă Horia nu a fost legionar şi că totul a fost fabricat de regimul securisto-comunist de la Bucureşti. "Scandalul Goncourt – spunea Camilian Demetrescu în 2002, la comemorarea a zece ani de la trecerea lui Vintilă Horia la cele veşnice – continuă şi astăzi, cu consimţământul tacit al clasei noastre, să zicem, gânditoare. Mă simt dator să vorbesc în primul rând de ruşinea acestui scandal, care ne distinge şi ne dezonorează pe plan european. Vintilă Horia este un scriitor de talie europeană, o punte care ne leagă de valorile spirituale ale Occidentului, o garanţie a continuităţii româneşti libere. În contextul demoniac al realităţii postbelice al unei Românii alienate de ideologia calomniei şi a delaţiunii, o conştiinţă ca aceea a lui Vintilă Horia avea datoria să plece în lume pentru a spune adevărul.

Sindromul calomniei mai bântuie încă şi acum prin inerţia transversală a unor cancelarii şi redacţii. Intimidaţi, cărturarii închinători la "Dumnezeul culturii" se feresc să constate existenţa lui Vintilă Horia în Panteonul spiritualităţii româneşti. Dumnezeul pe care el l-a slujit nu intră în schemele tardoiluministe ale orgoliului intelectual." Semnatarii acestui Memoriu consideră că a venit timpul ca Statul român – autoritatea în numele căreia scriitorul a fost condamnat în 5 iunie 1945 şi calomniat în 1960, fapte de care, din păcate, până acum nu s-a dezis sub nici o formă – să–şi asume responsabilitatea pentru toate acestea, să le pună capăt şi să procedeze neîntârziat la repunerea în drepturi (din păcate postumă) a lui Vintilă Horia. Este timpul ca România să recunoască una dintre valorile care o onorează în cel mai înalt grad şi s-o repună în drepturi *oficial. Este o extrem de necesară reparaţie de ordin moral, istoric, cultural, pentru cei 58 de ani în care Vintilă Horia şi-a servit exemplar Ţara, cu întreaga sa fiinţă şi creaţie. Reparaţia morală ce trebuie întreprinsă în cazul lui Vintilă Horia este şi un pas important spre normalizarea unei culturi care trebuie să-şi recunoască valorile care i-au dus faima în Occident şi nu numai. Ne adresăm Preşedintelui României, Primului-Ministru, Ministrului Culturii, Preşedintelui Uniunii Scriitorilor, Preşedintelui Academiei Române, Comisiei de Cercetare a Totalitarismului Comunist, precum şi tuturor instituţiilor de presă, cu apelul de a ni se alătura, pentru a determina instituţiile de stat competente să adopte şi să aplice măsurile de repunere în drepturi, oficial, a lui Vintilă Horia.*

Vintilă Horia: fascist?
Vezi-ţi, domnule, de treabă!

Semnează: Marilena Rotaru, Camilian Demetrescu, Doina Cornea, Paul Goma, Alexandru Husar, Constantin Ciopraga, Monica Lovinescu, Octavian Paler, Dorin Tudoran, Dan Hăulică, Doina Jela, Vartan Arachelian, Sorin Ilieşiu, Gheorghe Carageani prof. univ., Sergiu Grossu, jurnalist, Emanuel Demetrescu, arheolog, Camil Demetrescu, profesor, Lucia Negoiţă, scriitoare, Ioana Zlotescu, cercetător literar hispanist, Nicolae Constantinescu, prof. dr. Nicolae Drăgulănescu, prof. univ. dr. ing. SUA, Constantin Bălăceanu Stolnici, Mihai Cantuniari, scriitor, Ileana Cantuniari, profesoară, Liviu Stanciu, directorul editurii Reîntregirea, Mihail Nicolae Stanca, preşedintele Fundaţiei „Dosoftei", Mircea Duţescu, prof. dr. med., Rodica Elisabeta Sturdza, redactor Deutsche Welle, Mihai Miron, preşedintele Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, Cristina Hăulică, conf. univ., Sorin Dumitrescu, Dinu Ianculescu, actor, Ion Caramitru, actor, Theodor Cazaban, scriitor, Matei Cazacu, istoric, Răzvan Codrescu, Adrian Papahagi, Adrian Alui Gheorghe, scriitor, Micaela Ghiţescu, scriitoare, Doru Udrescu, realizator TV, Mihai Neagu Basarab, dr. med., Ileana Corbea, realizatoare emisiuni radio, Nicolae Florescu, critic literar, Gheorghe Derevencu, scriitor, Cristina Rhea, scriitoare, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Mircea Carp, jurnalist, Gabriela Carp, critic de artă, Mircea Stănescu, istoric, Andrei Ionescu, prof. univ., Teodora Stanciu, realizatoare emisiuni radio, Călin Andrei Mihăilescu, profesor, Marina Constantinescu, critic de teatru, Liviu Antonesei, scriitor, Nicolae Corbeanu, scriitor, Vasile Spiridon, critic literar, Ilie Popa, preşedintele Fundaţiei Memoria, Dumitru Popescu, editor Observatorul, Dan Romaşcanu, directorul editurii „Dorul", Sanda Golopenţia, prof. univ. Constantin Eretescu, prof. univ. Dinu Zamfirescu, preşedinte al Institutului pentru Memoria Exilului Românesc, Nicolae Stroescu Stânişoară, scriitor, Iancu Ioan Bidian, directorul Institutului Român din Freiburg, Alexandru Bidian, scriitor, Cristian Bădiliţă, Dan Zamfirescu scriitor» ş.a., ş.a.

P.S. Pentru cei care n-au apucat să citească articolul lui Laszlo Alexandru din numărul trecut, iată câteva mostre din scrisul nedreptăţitului şi defăimatului Vintilă Horia, scriitorul care – întrucât nu a fost fascist (o, nuuuuuu!) – trebuieşte neapărat "reabilitat" pe plan moral, acordându-i-se toate onorurile de cuviinţă:

«Mi-aduc aminte de zilele de groază ale anului trecut (...) când scursura evreiască a târgurilor Basarabiei şi Bucovinei pălmuia obrajii curaţi ai ostaşului român» ("Sfarmă-Piatră", 25 iunie 1941).

«Doctrina lui Mussolini a suflat ca un vânt nou pe deasupra Europei (...) focare de luptă care s-au numit fasciste şi au reprezentat noua linie defensivă a continentului împotriva Asiei barbare, încăpută pe mâna abil organizatoare a evreilor» ("Sfarmă-Piatră", 28 iunie 1941).

«Adolf Hitler, şi nu Napoleon Bonaparte, este primul om politic al epocii moderne care merită calificativul de Mare European» ("Sfarmă-Piatră", 5 iulie 1941).

«Peste câteva săptămâni (V. H. avea în vedere ocuparea iminentă a Moscovei de către trupele hitleriste, **n. red.**) *Izrael va înceta să existe* ("Sfarmă-Piatră", 2 iulie 1941).

«Germania lui Adolf Hitler (este) *o valoare asemănătoare, ca forţă şi întindere, religiei în Evul Mediu sau artei în timpul Renaşterii»* ("Sfarmă-Piatră", 17 decembrie 1941).

Bula demnitarului

Toată lumea vânează perlele ce ies pe gura ştabilor de tot felul. Şi le gustă. Revista "Academia Caţavencu" din Bucureşti a făcut chiar operă de pionierat în această privinţă.

Iată câteva exemple din emanaţiile mai noi ale demnitarior:

"Suntem o ţară mai al naibii decât aia bananieră" (Dumitru Dragomir, deputat PRM). *"Vreau să le dezvolt îngerul păzitor"* (Mihail Hărdău, ministrul Educaţiei şi Cercetării). *"Cum mama dracului mai montează el rododendronii?... Asta-i problema mea!"* (Marian Vanghelie, primarul sectorului 5). *"S-a demonstrat milenar că, atunci când te raportezi la principii, eşti apropiat de centrul existenţei universale"* (Ioan Ghişe, deputat ex-PNL). *"Vasile Blaga are destule acuma. Este şi el în comandamentul ăla antiepizdologic, sau cum se cheamă"* (Ioan Stan, deputat PSD de Suceava).

Operaţiunea "Constanza"

«Corpul naţional de poliţie şi Garda Urbană din Raval, Barcelona, au arestat 110 români, în timpul unei razii întreprinse în 24 de apartamente. În incinta lor îşi desfăşurau activitatea femeile forţate să se prostitueze... la preţuri mici.

Regiunea spaniolă Raval a fost marcată drept locul celei mai ample operaţiuni de poliţie efectuate contra mafiei române, susţin forţele de poliţie spaniole, care au găsit şi o denumire pentru operaţiune: "Constanza".

Operaţiunea a fost spectaculoasă, consideră autorităţile spaniole. Pentru că încercarea de a-şi face singuri dreptate a eşuat, locatarii imobilului, deranjaţi de prezenţa prostituatelor şi de tulburarea liniştii publice, au apelat la organele de poliţie. Astfel, acţiunea a început pe fondul reclamaţiilor făcute de aceştia cu 72 de ore înainte de intervenţie. "Operaţiunea nu are precedent. S-a demonstrat că proxeneţii făceau parte dintr-un grup organizat, care se afla mână în mână cu mafia din România.

În timpul audierilor, autorităţile au descoperit că banda se ocupa şi cu falsificarea cărţilor de credit.

"Am demonstrat în faţa judecătorului că banda se dedica exploatării femeilor. În momentul în care forţele de poliţie au pătruns în apartamentele în care locuiau prostituatele au găsit şi două minore de 17 ani. Fetele au mărturisit însă că erau obligate să se prostitueze", a declarat comisarul spaniol Jose Maria Hidalgo.

Cu toate acestea, în cazul celor 73 de prostituate nu s-a luat decizia de expulzare. Potrivit declaraţiilor comisarului, femeile erau victime ale proxenetismului. "Scopul iniţial al acţiunii era de a restabili liniştea publică şi de a elibera femeile obligate să se prostitueze. Agenţii au descoperit însă în cele 24 de apartamente materiale folosite la falsificarea cărţilor de credit şi bijuterii furate. Nu este uşor să analizezi documentele a 110 deţinuţi într-un timp scurt. Toată echipa a lucrat sub presiune", a declarat inspectorul-şef Yubero.

În urma acestei operaţiuni, a fost arestată şi actriţa Carmen de Mairena, cunoscută pentru apariţiile sale în filme porno. Carmen este, de altfel, singura persoană de naţionalitate spaniolă din grupul reţinut de autorităţi. "De Mairena era proprietara a două apartamente special amenajate pentru prostituţie, care funcţionau 24 de ore din 24 şi erau deschise tuturor celor «interesaţi», indiferent de vârstă", a explicat o persoană din anturajul starletei.»

(Dintr-o relatare de Anca Alexe şi Oana Vătăşel; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

De la "hai s-o punem" la meclă, mangă şi şulfă

«Nu se poate să nu fiţi de acord că lingvistic suntem copleşiţi în egală măsură de argoul infracţionalităţii şi de cel computeristic. Şuţii şi IT-ul. Mahalaua şi blogul. De-o parte emailări, downloadări, apdatări, chatuiri şi brifinguri, iar de cealaltă – "hai s-o punem", "te fac din vorbe", alba-neagra, meclă, mangă, sulfă, ţeapă, lebădari, papagali.

Avem badyguarzi, rockeri, depeşări, oengişti, saituri, drogangioaice, cool, super, gay, dar şi mate, naşpa, profa, homeleşi, rackeţi, party, ierburi, fagotist, pipăraş...

Domniile voastre ştiaţi că abajur va să zică minijupă şi că a ajunge la export înseamnă a da ortu' popii? Ştiaţi că alviţar înseamnă profitor, că a atinge la abataj este un pumn la stomac, că aperitivele sunt numite "aşternuturi", gingivită şi balconar semnifică felaţia, în vreme ce a da mâna cu primarul conotează duios actul micţiunii virile? Suntem, oare, noi, depăşiţii, conştienţi că o ciocnire la borcan echivalează o întâlnire de amor, că astăzi, împăunarea se cheamă "a te da lebădă", homosexualul este "harpist", iar biblioteca nu-i altceva decât pachetul de cărţi de joc? Asta ca să nu vă mai spun de Harry Potter pe post de tabletă de narcotice, trendy pentru a fi la modă, buboi pentru ghiul, mesadă cu sensul de amantă, parai, paranghelie, gabori, gorobete, păpădie (ăsta-i anchetatorul fără experienţă), a pune botul, a pune batista pe ţambal ori beţia ca luarea ciocârlanului de coadă!

Ei bine, pentru noi, cei care am copilărit – cel mult – cu cântecele ţigăneşti ale lui Miron Radu Paraschivescu ("şi când a venit Salvarea, din el mai ardea ţigarea"), "Dicţionarul de argou al limbii române" de George Volceanov (Editura Niculescu, aproximativ 25.000 de cuvinte şi expresii familiare, populare, regionalisme etc.) este o lectură stupefiantă. Cine s-ar fi gândit că la români omul naiv, inocentul, beneficiază de peste 70 de expresii haioase, de la balamut, boblete, bulache, fazan și gioablă, la goglet, guşter, popândau și uțupan, în timp ce prostul este agarici, alifie, ciuflex, papleacă, pinguin glazurat, şăpcălău sau tartan? Ştiam până acum de şpaga, mită, șperț, atenții și foloase necuvenite, dar nu și de blătescu, cacao, injecție, mangă, mânjeală sau pincă.»

(Dintr-un articol de Dan. C. Mihăilescu; în "Jurnalul Național", București 2007)

Acești Mengele ai burghiului

«De câteva zile, într-un apartament rămas liber din imediata mea apropiere, s-a mutat o doamnă care a trecut la reparații capitale pentru a face casa locuibilă. E adevărat că persoana care o ocupase o lăsase într-un hal fără de hal și își dăduse sfârşitul într-o mizerie cruntă. Urmașii nu au catadicsit să facă o minimă curățenie și au vândut apartamentul așa cum era, grăbiți să intre în posesia banilor. De la încheierea tranzacției, la orele cele mai diverse, se sparg uși, pereți, se scot saci de mizerie, se bocănește tot timpul. Ai zice că se construiește un al doilea apartament pe dinăuntru. Cel mai deranjant este ciocanul electric, sfredelul sau cum i-o fi zicând, care îți face creierii să zbârnâie. Iar cel care îl folosește are un ritm al lucrului de-a dreptul diabolic. După o serie scurtă, când zici că a înfipt doar un cui, urmează o pauză. Când răsufli ușurat, zicându-ți că ai scăpat ieftin, vine seria lungă, moment în care îți vine să-ți iei câmpii sau să te arunci pe fereastră. Şi iar liniște. Iar când vrei să te întinzi liniștit, cu o carte în mână, acest doctor Mengele al burghiului calculează cu exactitate locul în care ți-ai așezat capul și lanseaza exact în punctul acela o ultimă rafală. Am întrebat-o pe cea care părea ocupanta principală a casei ce tot face acolo și cam cât o să dureze. "Nu mai ține mult. Știți, îmi fac izolare fonică, nu pot suporta zgomotul!"»

(Dintr-un articol de Dan Radu Stănescu; în "Ziarul de Duminică", București 2007; articol care – vai! – se potrivește și cu obiceiurile de pe la noi)

Răscoala chinezoaicelor de la Bacău

«Aproape 200 de muncitoare din China, angajate de o fabrică de confecții din Bacău, l-au atacat pe directorul firmei cu furculițe, cuțite și linguri, cerându-i salarii mai mari. Muncitoarele au încetat lucrul în cursul săptămânii, iar sâmbătă, când directorul general s-a întors în țară, acesta a încheiat cu ele un contract prin care se angaja să le dea un salariu lunar de 1.200 RON, să le plătească 36 de ore suplimentare pe lună și să le recupereze cei 5.000 de dolari de la firma care le-a recrutat în China. "Ieri, când trebuiau să vină la lucru ca să recupereze zilele pierdute, în loc să muncească, au tăbărât peste mine cu furculițe, cuțite și linguri... Am chemat Poliția și paza, pentru că nu este normal să fiu atacat în țara mea, în fabrica mea, de muncitori cărora le-am dat toate condițiile. Ele au fost instigate de firma din China să ceară salariu de 700 de dolari, pentru că le oprește comision. Eu am să fac plângere împotriva fiecăreia și am să le trimit acasă pe toate. Am fost in China și am recrutat o mie de muncitoare prin altă firmă, pe care le aduc în locul acestora", a declarat directorul Sorin Nicolescu, citat de "Mediafax".»

(Din ziarul "Cotidianul", București 2007)

Să lăsăm baltă școala

«Mă întrebam într-un articol de acum câțiva ani ce rost mai are să predai limba și literatura română în școli. Cum pomul se cunoaște după roade, spuneam, e limpede că toate vrajelile noastre cu "Miorița" și Eminescu, și Sadoveanu, propozițiile subiective, predicative sau incidentale sunt timp pierdut de pomană. Mai bine-am lăsa-o baltă cu materia asta, și cu școala în general. Mai bine s-ar face adolescenții ucenici, ca pe vremuri, decât să mai piardă vremea prin școli.

La ce-a folosit educația nației ăsteia, când vedem că jumătate de milion de oameni care-au citit "Luceafărul" și, unii, chiar "Joc secund" (de Ion Barbu), au putut pierde ore-n șir uitându-se la nașterea în direct a Monicăi Columbeanu, de parcă ea urma să-l nască pe însuși Mântuitorul, Doamne iartă-mă, și prin asta spărgând toate recordurile de audiență? La ce folosește audiența, dacă ea se face pe socoteala unor inși ca Becali sau ca Columbenii (cacofonia e aici nu doar intenționată, ci de-a dreptul inevitabilă)? Nu la tâmpirea unui popor întreg? Nu la impunerea unor modele de oameni care ne țin la marginea lumii civilizate?

La ce folosesc orele de limba și literatura română când tinerii nu mai citesc nimic? Când ideea de cultură, de știință, de arte a ajuns marginală și demodată, când toți știu numele celei mai jalnice "vedete" care-și fâțâie fundul la emisiunile de divertisment, dar n-a auzit nimeni de cel mai mare matematician, fizician, filozof sau poet român de azi? Nu vi se pare o lume pe dos? O inversare a tot ce învățăm în școală? O schizofrenie ce opune educația și realitatea? De ce mai învățăm? De ce mai ducem mai departe, ca pe o limbă rituală moartă, numele lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Rebreanu? Ca să ajungem să ne uităm masiv, un popor întreg, în fundul Monicăi Columbeanu, care naşte în direct? I-am chinuit eu însumi pe elevi, timp de zece ani (ca să nu mai vorbesc de lucrul cu studenţii, încă şaptesprezece) cu pronumele relative, cu acordurile, cu virgulele, cu regulile ortografice. Acum mă-ntreb de ce. Lumea vorbeşte tot cum a învăţat ea, alandala. Şi ce să te mai miri, când primul-ministru însuşi, într–un bilet adresat preşedintelui, îi scrie de parc-ar fi repetentul clasei, într-o limbă românească imposibilă: "Dacă ai ocazia să vorbeşti la Parchet despre subiect?". Ce-nseamnă fraza asta? Nimic, e un nonsens. Nu se poate scoate nimic, nici pro-Băsescu, nici pro-Tăriceanu de-aici. E doar o exprimare cu picioarele a celui care, dincolo de păcatul ca e omul lui Patriciu până–n vârful unghiilor, ne mai şi chinuie urechile, de ani de zile, cu exprimări de tipul: "Omul care l-am văzut"... Discursul său din noaptea de Anul Nou a fost o bălmăjeală de cuvinte fără nici un fel de conţinut real. Crezusem că Năstase e marele maestru în arta de a nu spune nimic în cât mai multe cuvinte. Uite că Tăriceanu pare să-l întreacă. Veţi spune: treaba unui prim-ministru nu e să respecte ortografia, ci să-şi vadă de ministerele lui. Uite, Vanghelie, cât e el de simpluţ, face treabă la primărie. Uite, cei 300 din topul "Capitalului" nu s-au omorât nici ei cu şcoala, şi ce bine-au ajuns, pe când belferimea şi doctorimea, cu toate diplomele lor, dau din colţ în colţ. Eu cred însă că un analfabet (la propriu, sau doar politic, cultural, ştiinţific etc.) nu poate face nicăieri treabă. Că un popor de "simpluţi" şmecheri, care ştiu să-nvârtă o suveică a băncilor şi să cumpere echipe de fotbal, fără să aibă habar de ce-nseamnă o comunitate, binele public, valorile reale, nu face decât să-şi fure căciula la nesfârşit.

Să-nchidem naibii porţile şcolii şi să deschidem în loc şcoala şmecheriei, a ticăloşiei şi-a tembelismului naţional. Ar fi mai adecvată realităţii.»

(Dintr-un articol de Mircea Cărtărescu; pe Internet, 2007)

Steven Cojocaru: echivalentul jurnalistic al unui sufleu de caşcaval

«Lumea *entertainmentului* se împarte în Los Angeles, New York şi restul lumii. Cele mai multe reviste de divertisment sau emisiuni de acelaşi gen se bazează pe materialele venite dinspre oraşul showbiz-ului, aflat atât de aproape de citadela cinematografiei Hollywood. Şi un subiect important în această lume este, ca întotdeauna, cu ce se îmbracă vedetele. Unul dintre cronicarii de modă cei mai temuţi din *media* de divertisment este fiul unei croitorese române stabilite în Canada. Steven Cojocaru a scris pentru "People" şi a comentat pentru "Variety", "E!", "Access Hollywood" şi MTV. Steven Cojocaru este gay, are 39 de ani, a trecut prin două operaţii de transplant de rinichi şi este prieten cu Sarah Jessica Parker.

A început să scrie în 1991 pentru revista canadiană "Flare". După ce s-a mutat la Hollywood, editorialul său a ajuns să fie preluat de peste 100 de ziare din SUA. Editorialist pentru ediţia de vest a prestigioasei "People Magazine", Cojocaru a scris în 2003 o biografie: "Jurnalul covorului roşu: Confesiunile unui glamour-boy", carte de memorii în care puţine vedete scapă de ascuţimea comentariilor sale, după cum nici el însuşi nu se iartă pentru propriile alunecări. Tot în 2003 a devenit o prezenţă permanentă a emisiunii "Entertainment Tonight", pentru ca, în anul următor, să fie consultantul de modă al primei ediţii a emisiunii TV "American Idol", unde lucrează şi în prezent. Mutat între timp la "The Today Show", este dat afară de acolo pentru că a acceptat să vorbească despre boala sa la emisiunea celebrei Oprah, care însă lucra la o televiziune concurentă. A reuşit să treacă cu bine peste primul transplant de rinichi, din păcate însă acesta a trebuit să fie şi el schimbat din cauza unui virus. Cojo devine de la începutul anului invitat permanent al emisiunii de bârfe "The Insider", alături de nume mari ale genului, Lara Spencer şi Pat O'Brien.

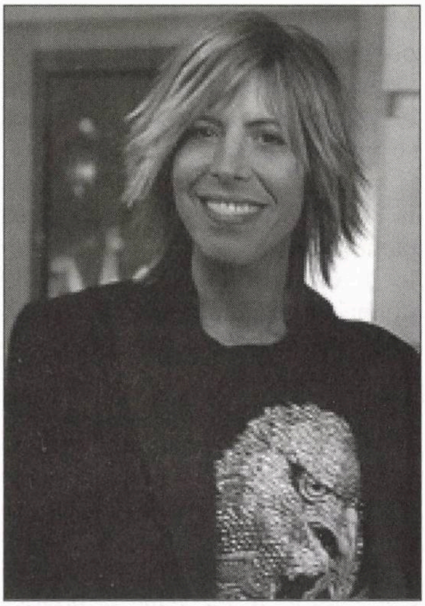

Steven Cojocaru: mănâncă şi bea celebritate

Cartea sa este numită de critici versiunea literară a unui cocktail. Steven Cojocaru respiră, mănâncă şi bea celebritate, este o cronică a unei vieţi în căutarea celebrităţii. "Sunt echivalentul jurnalistic al unui sufleu de caşcaval", spunea Cojocaru după unul dintre reportajele sale. Cartea este o înşiruire din viaţa sa "anormală", cum o numeşte.

Steven este un amestec între

Mick Jagger şi Steven Tyler, cu un păr absolut deosebit, despre care şi vorbeşte foarte mult în paginile sale. Despre Steven se poate spune că se îmbracă spectaculos, dar asta ar fi un truism, ca şi cum ai spune că la Polul Nord e frig: haine de blană până la genunchi, pantaloni de piele şi ochelari de soare Jackie-O imenşi. Este numai una din imaginile "deosebite" oferite publicului de către Steven, una dintre imaginile homosexualităţii în SUA, fiind printre cei care nu ascund niciodată acest lucru, o definiţie umblătoare a expresiei "Out of the closet" (a ieşit din dulap). Născut la Montreal, copilul Steven era special încă din clasa a cincea, când se înfăţişa pe terenul de joacă, spre amuzamentul tuturor copiilor, îmbrăcat cu o cămaşă disco lucioasă, pantaloni evazaţi şi saboţi din lemn. Abia în liceu a început să fie şi apreciat de colegi, adică de colege, pentru că era singurul băiat din şcoală care se pricepea la haine şi la făcut mişto de cei care nu se pricepeau. De aici a plecat Steven pentru a ajunge cea mai ascuţită voce din lumea modei.»

(Dintr-un articol de Vlad Iorga; în "Adevărul", Bucureşti 2007)

Cancanuri...

...despre vedetele momentului găsim în toate ziarele şi revistele cât de cât normale:

■ Nu e cântăreţ rock. Nu e autor de telenovele. Nu e fotbalist la "Steaua". Nu e *designer* de modă. Nu e nici măcar autor de cărţi pornografice. Dar, de când a condus lucrările comisiei pentru analizarea comunismului a devenit un *star* al vieţii publice româneşti. Pe politologul **Vladimir Tismăneanu,** căci despre el este vorba, unii îl laudă, alţii însă îl înjură crâncen, legându-se îndeosebi de originea sa evreiască şi de istoria familiei (părinţii săi au fost ilegalişti, activând în timpul războiului în Uniunea Sovietică). Peste toate, mulţi evrei i-au reproşat că el, posesor de asemenea dosar etnico-politic, a primit "să se bage" în chestiunea incendiară cu "procesul comunismului". Un altul, în locul lui, s-ar fi prăbuşit sub această avalanşă de atacuri. Dar Tismăneanu (profesor de felul lui la Universitatea Maryland, SUA) pare că se simte bine în această atmosferă de linşaj moral. O fi masochist?

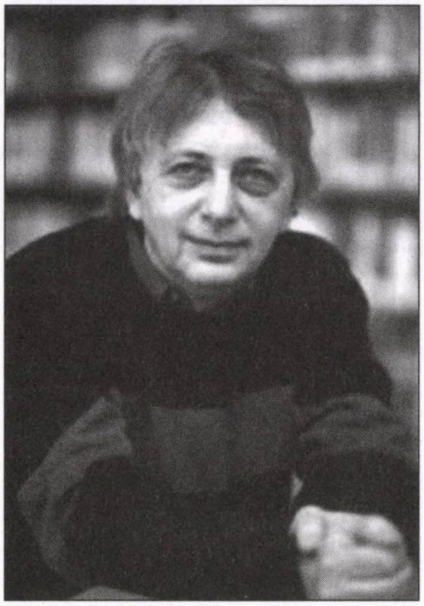

Vladimir Tismăneanu

■ Regizorul **Valeriu Lazarov** (din trib) a sărbătorit, de curând, o jumătate de veac de activitate în domeniul televiziunii. Nu e de ici-de colo. Cu acest prilej, presa a menţionat evenimentul pe larg:

«*A fost* – citim în "Jurnalul Naţional – *regizor artistic încă de la începuturile televiziunii române, între 1957-1968. În primii ani de televiziune a realizat filmul "mens sana in corpore sano", premiat pentru regie la Festivalul Internaţional de la Praga, din 1965.*

Filmul "Omul şi camera" a obţinut, de asemenea, marele premiu la Festivalul Internaţional de la Cairo.

Valeriu Lazarov a fost, printre altele, şi regizorul festivalului "Cerbul de Aur" (1968-1969). A produs şi realizat programe pentru televiziunea publică spaniolă în perioada 1968-1979.

În 1995 a înfiinţat Grupul Prime Time Communication care produce programe de televiziune, cu un succes foarte mare la public. E vorba despre emisiuni precum "Surprize, surprize" şi "Iartă-mă!", lideri de audienţă în peisajul telviziunii de la noi. Recunoaşterea sa în afara ţării a fost consolidată şi cu un premiu din patea Guvernului Spaniei – Medalia de Aur cu Meritul Muncii.

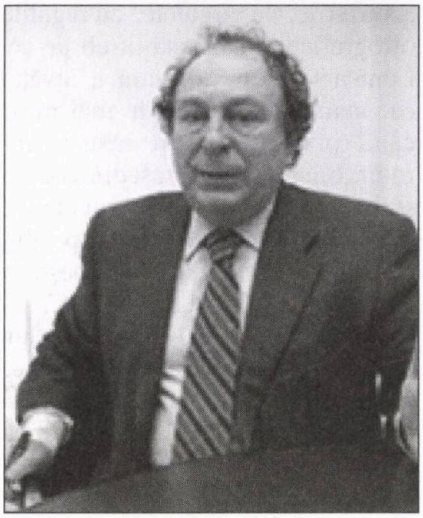

Valeriu Lazarov

De doi ani, Valeriu Lazarov o are ca parteneră de viaţă pe mult mai tânăra Augusta Dumitraşcu, cu care lucrează cot la cot la firma sa. Recent a creat o nouă casă de producţie care va realiza emisiuni pentru Kanal D. Un domeniu în care excelează Valeriu Lazarov este producţia de telenovele.»

■ Dacă te-apuci să organizezi o anchetă în rândurile turiştilor israelieni din România – amatori, fireşte, de restaurante bune, cu grătar şi muzică la ureche – pe tema: "care este cântăreaţa dvs. favorită?", cu siguranţă că **Mădălina Manole** s-ar clasa pe unul din primele locuri.

Dacă nu chiar pe cel dintâi. Este frumoasă. Are o voce tocmai potrivită la un ceas de melancolie şi la un şpriţ de vin. Şi, în plus, posedă un repertoriu care merge la inima "originarilor" veniţi în vacanţă, de la Petah Tikva şi Afula. Iat-o, aici, la un restaurant din Poiana Braşov, într-o pauză între două cicluri de melodii (foto: Aronel Blumenfeld, Ramat Aviv).

■ Muzicianul **Mădălin Voicu** (fiul violonistului Ion Voicu) este la ora de faţă eroul unui scandal legat de o foarte rară şi preţioasă vioară Stradivarius. Extrase dintr-o convorbire (şi-n legătură cu afacerea, dar şi cu altele) cu Eugen Istodor, în "Cotidianul":

«În ultimul timp participaţi la toate „ţigăniile“ de la televizor. Vi se duce încet, încet cultura de la tata şi de la mama.

Nu, aia nu pleacă. Există anumite emisiuni în care chiar dacă subiectul nu este cultural, felul în care vorbeşti, gândurile pe care le spui denotă că acel personaj nu e doar o persoană, ci o personalitate. Cred că, în orice domeniu, chiar când înjur, înjur cu cultură. Dacă vorbim de meschinării, golănii, subiecte mondene, cred că mă pot adapta acolo datorită culturii.

Ce nu aţi ascultat niciodată?

Nu înţeleg o anumită muzică. Muzica modernă, contemporană. Fiindcă eu am învăţat la Conservator că muzica trebuie să aibă formă, or, muzica de azi, compusă haotic, nu are această formă.

La carte, unde vă sunt limitele?

De mic am fost îndrăgostit de filozofie, fiindcă am dormit în bibliotecă. Era un pat care se trăgea din bibliotecă şi eram mai izolat. Am început cu Heine, Karl May. Am învăţat germana cu caractere gotice, alte cărţi nu erau după război. Sunt îndragostit de filozofie, psihologie, gnoseologie, de epistemologie. Am vrut să vad ce înseamnă şi mi-am făcut o idee. Tagore m-a impresionat. Avea o simplitate, domle, dar nu era simplist. De luni până vineri stăteam în casa mamei mele, o Cantacuzină, iar vineri plecam în ţigănie, în Iancului, cartier al muzicii lăutăreşti. Eram ca-n „Prinţ şi cerşetor“. În palatul mamei eram la curăţenie, la curăţat de morcovi, castraveţi, cartofi, şters argintărie, porţelanuri, lucruri la care eram obligat, bunică-mea spunându-mi că trebuie să le fac ca atunci când voi fi mare şi oi avea slugi să ştiu ce să le cer. „Altfel o să-şi bată joc de tine“, zicea bunica. De vineri, eram pupat, alintat, cu „mânca-ţi-aş, facea-ţi-aş!“. Eram în două lumi paralele care m-au ajutat să fiu şi-n lumea celor mai puţin educaţi, şi-n lumea celor educaţi. În concluzie, am limite.

De ce Mădălin nu a ajuns ca tatăl?

Când mi-a pus tata vioara în mână aveam cinci ani. Se pare că gena îi permitea tatălui meu să creadă că pot face muzică. Am făcut muzică şi s-a dovedit că aveam talent. Dar, ce se-ntâmplă, tata a fost un om sărac, din familie de şapte copii şi foarte ambiţios. El a fost un super, extra, hipertalent, nu face parte din patrimoniul cultural al României, ci din cel mondial al muzicienilor. Eu nu puteam ajunge la performanţa asta. Fiindcă ceea ce voiam noaptea mi se aducea ziua. Fiindcă nu am înţeles ce înseamnă să am greutăţi.

Bun, dar vioara de ce aţi furat–o?

Care vioară?

Stradivarius!

Dom'le, pentru oamenii proşti e furat, pentru oamenii mediocri e interesant, pentru cei inteligenţi e grotesc şi arată cât de jos e o zonă a presei.

Deci, o aveţi!

Da, e în seiful familiei, sub cheie, păzită electronic şi cu bodyguard. La temperatura şi umiditatea recomandate de lutierii din lume.

Aţi pus vreodată batista pe ea?

Pe vioară nu se pune batista, asta ca să nu vă faceţi de ruşine! Da, am cântat la ea! Stradivariusul e un instrument preţios, o mare bucurie şi o mare responsabilitate în acelaşi timp.

De ce o sechestraţi?

Nu sechestrăm nimic! Dorinţa

noastră, a familiei, este ca Stradivarius să fie cântat, dar cel ce are talentul s-o cânte trebuie să o asigure. Fiindcă dacă eu i-o dau mâine lui Gabi Croitoru, unul dintre cei desemnați să cânte pe vioară, și după colț îi dă unul în cap și îi ia vioara, rămânem cu toții cu buza umflată.

E a dumneavoastră?

E a familiei Voicu și chiar așa noi o considerăm un bun al țării ăsteia, un obiect de patrimoniu.

Păi, e a dumneavoastră?

Da, ca documente, da. Familia Voicu își dorește ca vioara să fie cântată și vrem s-o dăm unui tânăr care s-o cânte în beneficiul lui și al țării, dar care să aibă bani s-o asigure. Asta mă interesează. O bancă să-și asume distrugerea, avaria, furtul ei.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului
☎ 08/941-4254
08/945-6135

Cum „ați furat-o"?

Vioara asta a fost cumpărată de statul român în 1956 de la o casă de lutieri. Actul a fost întocmit pe numele lui Ion Voicu, un act de comodat între stat și Voicu. Tata a folosit-o până în 1986, până când i-a fost luată pur și simplu de Elena Ceaușescu din cauza relației mele de prietenie cu Nicu Ceausescu.

I-ați făcut-o!

A fost într-adevăr o tragedie. I-a luat vioara ca și cum i-ar fi luat un copil.

A dat bani statului cu destinația vioara?

Vioara a fost acoperită ca sumă, statul a dat un milion două sute de mii în leii de atunci, iar tata în 1975 a acoperit suma asta. I se luau impozite și taxe. Deci se poate spune că a plătit de câteva ori vioara. Statul îi lua pe concert între 40 și 80%. În 1990, conform legilor, a fost chemat la Ministerul Culturii și i s–a înapoiat vioara. Dacă vioara ar avea un statut incert, statul ar fi venit cu japca să ia vioara. Sunt doar tot felul de ziariști și oameni care nu au legătură cu realitatea care fac ciclic speculația cu Stradivariusul. Minunea este una singură. Eu caut un instrumentist care vrea să-și asume vioara. Eu nu sunt ca ăia de la Bran care vor să-și vândă castelul și nici ca regele Mihai să negociez vreo sumă... nu e mare lucru.

Cât?

În lume cântabile mai sunt vreo douăzeci. Ea valorează un milion, un milion jumătate de dolari.

Ceva bani sunt! Cât consumă vioara pe zi?

Astea sunt micimi. Nu mă cobor la ele. Fundația Voicu a făcut niște propuneri: Parcul Ioanid să devină Parcul Voicu, să se organizeze un concurs internațional Ion Voicu de promovare a tinerelor talente din România asta care se afundă în incultură și ignoranță și să fie renovat sediul Fundației Voicu, casă din patrimoniul național. Astfel, am considerat că îndeplinindu-se cele trei lucruri e un semn de bună-credință a ministerului și noi putem da vioara ministerului spre a o încredința unui violonist care merită să o cânte.»

■ Frumoasa prezentatoare TV **Monica Bârlădeanu** face carieră la Hollywood. Mai nou ea a interpretat rolul unei lesbiene în serialul de televiziune "Prietenie pe muchie de cuțit". Ținând seama că e vorba de o prietenie între două dudui care se iubesc cu foc, titlul ni se pare bine inspirat,

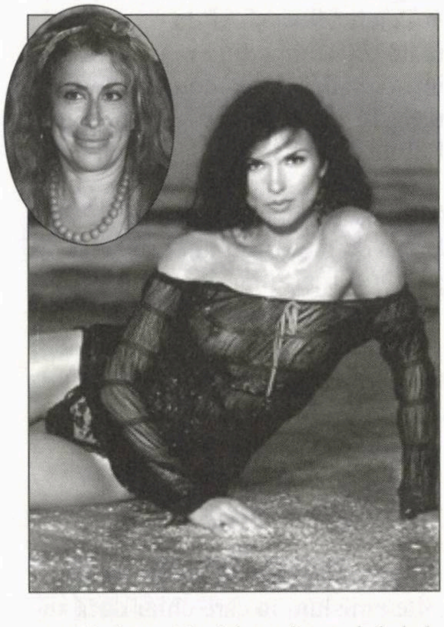

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

O şedinţă confidenţială de întrebări şi răspunsuri

Americanii s-au săturat de George W. Bush. 68% dintre ei spun că ar fi mulţumiţi dacă administraţia actuală ar putea fi schimbată astăzi. Ce altă explicaţie poate fi pentru începerea campaniei electorale prezidenţiale cu doi ani înainte de alegeri? Abia s-au terminat alegerile din Congres, ţara trece prin frământările produse de războiul din Irak, de posibilitatea unui război cu Iranul, de zvârcolirile sociale de pe continentul vecin al Americii de Sud, de negocierile cu Coreea de Nord, de implicaţiile terorismului pe mapamond, de noile provocări la adresa supremaţiei americane lansate de fosta Uniune Sovietică aşa cum apar ele din ce în ce mai des în discursurile lui Vladimir Putin, de acţiunile teroriste şi contrateroriste în Somalia, ca să nu mai amintim de problemele economico-sociale care preocupă America de astăzi.

În aceste condiţii, preocuparea principală a americanului este cine s-a mai declarat candidat pentru 2008 şi ce hram poartă.

Până în prezent, cu un an înainte de alegeri, se vorbea mai mult de "posibili candidaţi", se specula, se făceau presupuneri care apăreau pe ultima pagină a ziarelor. Candidaţii îşi anunţau intrarea în arenă, în mod tradiţional, în jurul sărbătorii de Thanksgiving, adică la sfârşitul lui noiembrie din anul premergător alegerilor. Astăzi, cu doi ani înainte de alegeri, ai impresia că în fiecare zi apare câte un nou candidat, nu posibil ci sigur, anunţurile oficiale se ţin lanţ şi sunt transmise "live" pe mai toate posturile de televiziune, în special în cazul unor politicieni pe care se poate paria că nu au nici o şansă.

Explicaţia dată, nu neapărat de cei ce-l urăsc pe Bush, ci de mulţi dintre cei ce l-au susţinut de-a lungul anilor, este că lumea ar dori să vadă o figură nouă la Casa Albă, cu doi ani înainte de termen. Mai mult decât atât, ar dori o figură care n-are şi n-a avut de-a face cu Washingtonul tradiţional, o figură proaspătă şi nepătată de jegul politic actual. Printre candidaţii de azi avem o femeie, pe Hillary Clinton, un negru, pe Obama, şi un mormon, pe Mitt Romney.

Hillary conduce confortabil în sondajele de opinie. Unii cred că o dată la Casa Albă, Primul Domn va avea o influenţă covârşitoare şi vremurile fericite de pace şi prosperitate se vor întoarce. Alţii avertizează asupra scandalurilor nesfârşite care au întunecat administraţia aceluiaşi Prim Domn, pe vremea când Hillary era Prima Doamnă.

Barak Obama, senatorul negru din Illinois, vorbeşte bine, este un tip moderat, cultivat şi inteligent, discursurile sale – lipsite de agresivitate – produc o impresie bună atât în rândurile Republicanilor cât şi ale Democraţilor. Însă Obama este lipsit de experienţă în afacerile externe şi lumea se teme de eventuale surprize.

Lista Democraţilor ce şi-au anunţat în mod oficial până acum candidatura pare nesfârşită. Prezent este şi John Edwards, fostul candidat la vicepreşedinţie din 2004, Bill Richardson, guvernatorul micului stat New Mexico, un om cu experienţă în politica internă şi internaţională, cu un palmares impresionant, dar care deocamdată nu dispune de banii necesari pentru a putea fi luat în serios. Suma necesară (pentru cei curioşi) pentru "a fi luat în serios" începe de la 150 de milioane de dolari. Să nu-l uităm pe micul congressman din Illinois, Dennis Kuchinich, înclinat spre stânga aproape până la pierderea echilibrului.

Mai sunt vreo câţiva, dar cum şansele lor sunt aproape nule, e păcat să consumăm cerneala de pomană.

La Republicani conduce în sondaje Rudolf Giuliani, fostul primar al New-Yorkului în timpul catastrofei de la 11 septembrie 2001. Cu acel prilej, Rudy a dovedit calităţi remarcabile de lider, fiind considerat azi "primarul Americii". Din păcate, o mare parte din cei ce votează pentru Republicani în America nu agreează un candidat care refuză să condamne homosexualitatea şi avorturile şi nu este destul de religios.

Pe deasupra, el se apropie de candidatură cu multă circumspecţie. Corespondentul din Washington al ziarului "Newsday" raporta la începutul lui februarie că Rudy... a omis să completeze în formularul oficial de înscriere în cursa pentru preşedinţie rubrica "din partea cărui partid".

După el îl întâlnim pe senatorul McCain. McCain are 72 de ani, a fost prizonier în Vietnam, a fost implicat în ceva afaceri bancare necurate prin anii '70, este un moderat cu mulţi prieteni în Partidul Democrat şi pe deasupra nici el nu e prea convins că avorturile sunt o crimă şi că homosexualii trebuie să meargă în iad.

Cel de-al treilea candidat Republican este guvernatorul statului Massachussets, adică al celui mai liberal stat din Uniune, Mitt Romney. Impunător ca aspect fizic, un fel de "Mister America", Romney este şi el un moderat: hotărât lucru, cei din categoria Bush-Cheney nu fac parte din actuala pleiadă de candidaţi. Din păcate pentru el, este de religie mormon. Ori mormonii, până de curând, aveau mai multe neveste, considerau că negrii nu pot intra în rai decât ca sclavi, iar indienii americani sunt urmaşii tribului israelit pierdut...

În condiţiile în care Anti-Defamation League raportează anul acesta o creştere importantă a influenţei Ku-Klux-Klanului, datorată în mare parte atmosferei de intoleranţă faţă de homosexuali şi conceptului că "unii" asaltează creştinismul american, te întrebi ce şansă ar avea oare un mormon sau un individ care este de acord cu căsătoriile între homosexuali.

În aceste zile frigorifice de iarnă am avut însă privilegiul să particip la un eveniment politic cu semnificaţie deosebită.

Nu de mult a avut loc la New York o adunare restrânsă (circa 300 de persoane) unde s-au dezbătut câteva probleme legate de lumea musulmană şi relaţiile Statelor Unite cu naţiunile islamice. Adunarea a avut loc în birourile de la etajul 40 ale unei firme de avocaţi israeliano-franco-americană.

Personal, am avut onoarea de a fi invitat de către unul din cei mai respectaţi analişti ai islamismului mondial, profesorul Daniel Pipes, care a avut amabilitatea să răspundă în trecut unor întrebări puse de "Minimum" cu privire la acest subiect. La această adunare a fost invitată şi o doamnă, unul dintre subsecretarii de la Departamentul de Stat, care a ţinut un discurs referitor la încercarea de a îmbunătăţi imaginea Statelor Unite în lumea musulmană.

Adjuncta Condoleezzei Rice a sosit de la Washington la aeroportul new-yorkez pe un ger rar întâlnit, pe o vijelie şi o gheaţă extrem de periculoase. Avionul a derapat pe pistă; după debarcare, doamna subsecretară a luat un taxi care a trebuit să meargă cu multă precauţie pe gheaţă şi în cele din urmă a fost blocat într-un dop de circulaţie, la ora de vârf, în mijlocul Manhattanului. Exasperată de imobilitatea taxiului, eroina noastră a părăsit automobilul şi a alergat pe jos spre imobilul în care avea loc întâlnirea, unde a ajuns cu o oră întârziere, întrebând dacă participanţii au avut răbdarea s-o aştepte. Răspunsul a fost că da, am aşteptat-o, dar nu suntem siguri că am mai fi fost acolo dacă amfitrionul nostru n-ar fi profitat de întârziere ca să răspundă unor întrebări ale invitaţilor, care, după ce terminaseră prânzul glatt-casher pus la dispoziţie de organizatori, începuseră să dea semne de nerăbdare.

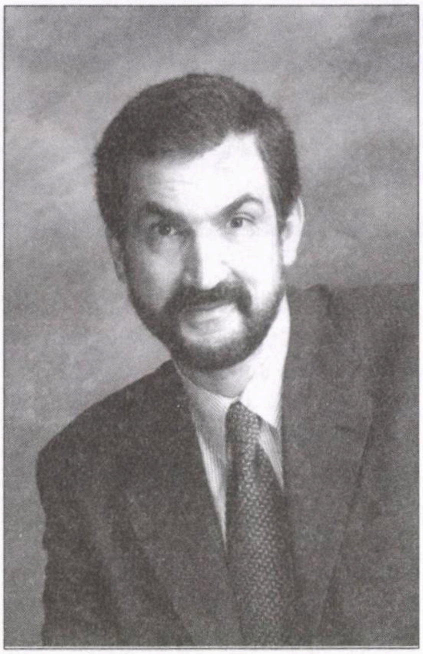

Daniel Pipes

Nu voi relata aici despre discursul doamnei subsecretar. În primul rând ni s-a pus în vedere că evenimentul nu este destinat presei şi în al doilea rând nu discursul a constituit partea cea mai interesantă a evenimentului, ci întrebările şi răspunsurile dinainte de conferinţă. Amfitrionul nostru, pe care de aici încolo îl voi numi D.P., a vorbit despre dezbaterile la care a luat parte recent la Londra, la invitaţia primarului londonez marxisto-antisemit Ken Livingstone. Deşi sfătuit să nu participe la dezbateri într-o adunare unde se presupunea că publicul va simpatiza cu platforma anti-israeliană a primarului londonez, D.P. a hotărât să înfrunte soarta. Tema era "Islamismul şi lupta dintre civilizaţii". D.P. a susţinut că nu e vorba despre o luptă între civilizaţii, ci între civilizaţie şi barbarie. Surpriza a fost că publicul s–a raliat la poziţia lui D.P., astfel că la sfârşitul adunării, primarul Londrei era atât de uimit, încât – după cum ne-a mărturisit D.P. – "îmi era pur şi simplu milă de el". Drept răzbunare, Ken Livingstone a refuzat să difuzeze caseta video în engleză filmată cu acest prilej. Totuşi un amator din sală a filmat cu propria sa videocameră evenimentul. Din păcate, însă, omul băuse cam multă bere în prealabil şi imaginea a ieşit oarecum mişcată, deşi

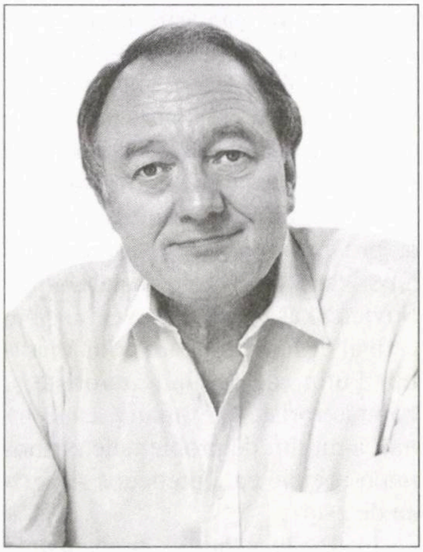

Ken Livingstone:
ai încurcat-o, nea' Ken.
Nu-i nimic, se mai îmtâmplă

destul de clară pentru a putea fi urmărită pe Internet.

Un alt eveniment la care D.P. a participat recent a fost o expunere ţinută la facultatea californiană Irvine, cu titlul: "Existenţa Israelului în primejdie". În mijlocul expunerii un grup de studenţi şi nestudenţi arabi sau simpatizanţi ai arabilor au întrerupt discursul cu urlete şi injurii aduse vorbitorului şi Israelului.

Poliţia a scos din sală cam 25% dintre indivizii care protestau şi care şi-au pus şaluri pe cap cu inseme palestiniene, strigând "Moarte Israelului", "Allahu Akbar" şi "Vom învinge".

Nu este de mirare, spunea D.P., că universităţile, unde majoritatea corpului didactic ca şi studenţimea au o orientare de extremă stângă, tolerează asemenea manifestări. Nici la universitatea evreiască Brandeis lucrurile nu stau mai bine. Universitatea, care de curând l-a găzduit pe Jimmy Carter pentru a-şi expune teoriile antisemite din recenta sa carte, l-a invitat şi pe D.P. să ţină o conferinţă. Dar câteva zile mai târziu, rectorul universităţii, dl. Yehuda Reinharz, a decis să contramandeze invitaţia, numindu-l pe D.P., nici mai mult nici mai puţin decât "armă de distrugere în masă" din cauza poziţiei sale "anti-islamiste".

Apoi, în aşteptarea doamnei subsecretar, D.P. a răspuns la câteva întrebări puse de participanţi. Iată câteva care mi s-au părut mai interesante:

– Ce părere aveţi despre şansele sionismului din ziua de azi?

– Era o vreme când se vorbea despre sionism printre unii evrei. În anii '70-'80, toţi evreii erau sionişti, nu mai exista nici o diferenţă între ei. Mă tem că azi s-a revenit la situaţia iniţială, când existenţa statului evreiesc este din nou ameninţată.

– De ce nu l-au votat evreii pe Bush, care s-a dovedit cel mai bun prieten al Isrelului?

– Nu sunt de acord cu termenul "cel mai bun prieten". Unii au spus că Clinton a fost cel mai bun prieten al Israelului. Nu ştiu, eu sunt Republican. Sunt însă de părere că Bush nu este un prieten al Israelului. Nu uitaţi că el a fost primul care a propus un stat palestinian. Ceea ce el numeşte "harta drumurilor" eu numesc "harta dezastrului". Să nu uităm discursurile lui Bush înainte de dezastrul din Irak, care nu erau prea măgulitoare pentru Israel. În realitate inima mea e cât un purice văzând noile iniţiative ale doamnei Rice. Dacă palestinienii ar accepta anumite condiţii puse de SUA, George Bush ar aplica cea mai dură presiune asupra Israelului de la administraţia Eisenhower încoace. Mă tem că nu am ieşit încă la lumină, mai avem doi ani!

– Ce părere aveţi despre candidaţii la preşedinţie în SUA şi în Franţa?

– Şi în Franţa şi în America, candidaţii par a fi prieteni ai Israelului. În Franţa, ambii candidaţi principali (Nicolas Sarkozy şi Ségolène Royal) au făcut declaraţii mai mult decât promiţătoare. Oricare dintre ei va fi mai bun decât Jacques Chirac. La noi, Democraţii şi Republicani sunt în mod egal prietenii Israelului. Problema se pune după ce candidaţii ajung la putere şi cine sunt persoanele pe care le aduc în cadrul administraţiei. Cred că Democraţii pot aduce elemente anti-israeliene în cabinetele lor, chiar dacă ei înşişi sunt pro-Israel. Ceea ce cred că nu s-ar petrece în cazul Republicanilor.

...În acest moment doamna subsecretar de stat a pătruns în sală cu răsuflarea tăiată şi mica şedinţă confidenţială de întrebări şi răspunsuri a luat sfârşit.

ADRIAN M.
TRAVEL & TOURISM SERVICES
E-mail: adrianm@012.net.il
Str. Hess 6, Tel Aviv
Tel. 03/620-0687/8/9 – Fax: 03/525-2058

IATA
37-2-0137

- **Oferte la cele mai avantajoase preţuri în România şi Europa**
- **Excursii organizate, hoteluri, tratamente şi schi**
- **Închirieri de maşini şi orice pachete turistice**

Felicităm clientela noastră şi urăm întregului popor israelian Hag Pesah Sameah!

Cu Adrian pe orice meridian!

Ing. THEODOR TOIVI
Haifa

Ronda: un oraș mic, cu surprize mari

- Ca-n filmul cu Sara Montiel
- Un tablou în ulei cu un peisaj din Țara Sfântă; dar și cu altele…
- Muzeul Bandiților
- Niște străzi ca la Buhuși
- Uită-te bine: acolo e Africa

Superb acest oraș plasat pe un platou al munților Serrania de Ronda, la numai 50 de kilometri nord de malul Mediteranei.

Mulți își reamintesc numele respectiv din filmul muzical cu Sarita Montiel în rolul atrăgătoarei Carmen și Maurice Ronet în rolul frumosului ocupant francez...

Noi însă părăsim autostrada prin Marbella și San Pedro de Alcantara, urmând serpentinele șoselei, recent modernizate, care leagă în mod direct Sevilla cu Costa del Sol.

Drumul, spectaculos fără îndoiala, traversează parcul natural Sierra de la Nieves, prin pasul Alijar.

Intrăm în Ronda, prin orașul nou El Mercadillo (denumit astfel deoarece a fost construit abia din secolul 16) și trecem în orașul vechi La Ciudad, traversând râul Guadalevin peste Punte Nuevo, punctul turistic forte al localității, dar care la ora respectivă are din păcate toate parcările pline.

În consecință, continuăm drumul până în piața centrală, unde plasez Seat-ul Cordova, în mod artistic, chiar în fața monumentalei clădiri a poliției, între două semne de interzicere, ceea ce în Ronda este realmente permis.

Piața, înverzită la extrem, are în centru un scuar cu palmieri și este flancată de primărie, clădirea cu colonade a poliției și catedrala Santa Maria La Mayor.

Biserica respectivă a fost (re)clădită în 1485, de către Monarhii Catolici desigur, peste ceea ce a fost înainte moscheea principală a localității, procedeu folosit frecvent, de altfel, aici în Andaluzia. Intrarea în catedrală prin arcada Mihrab păstrează până azi motive caligrafice maure din clădirea originală.

Interiorul este decorat cu numeroase altare din aur și esențe rare de lemn, magnifice în mod categoric, dar ceea ce mă reține undeva la hotarul între partea gotică și Renaissance a sfintei clădiri este o imensă pictură în ulei.

Tabloul, pe fundalul unui peisaj din Țara Sfântă, are ca motiv clasicul Isus răstignit pe cruce, dar în partea inferioară este pictat ostentativ un grup caricatural de evrei cu lungi nasuri coroiate (cum îi caracteriza Dona Clara din poezia cu același nume a lui Heine) jucând zaruri și rânjind în mod diabolic.

În ciuda interdicției de folosire a flashului și a repulsiei față de subiectele antisemite, fotografiez imediat tabloul, ca o dovadă inconstestabilă – dacă mai era nevoie – a prezenței noastre acolo din vremuri imemoriale.

La intrarea în biserică am achiziționat pentru 5 euro o carte despre istoria orașului, scrisă de un oarecare Jose Carrascosa, și pe care am citit-o ulterior, la Haifa. Nu se amintește în această broșură nimic despre despre neamul Israel, cu excepția faptului ca în luna mai a anului 1485, când guvernatorul arab al Rondei, Hamet el Zegri, a realizat că forțele creștine au înconjurat orașul iar înfrângerea sa este iminentă, l-a numit pe un oarecare Abraham al Haqui ca guvernator în locul său.

Coborâm în continuare străduțele pitorești ale vechiului cartier maur La Ciudad, înregistrăm un muzeu al bandiților, biserica Espirito Santo și trecem pe sub imensa Puerta de Almocabar.

Potrivit hărții, în fața noastră se află acum piața Ruedo Alameda. În fața rândului de case modeste care limitează vis-à-vis piața respectivă, soția are o revelație.

Astfel arată o stradă evreiască tipică din Moldova! A existat o memorie ancestrala a strămoșilor noștri, care, odata expulzați din Spania, au reconstruit străzile respective în Bacău, Buhuși sau Fălticeni...

Evit să mă pronunț în problema respectivă, mai ales că zona se numește San Francisco, fără nici o asemănare cu celebra metropolă de pe malul Pacificului.

Urcăm înapoi în piaţa mare şi constat că, în ciuda drumului relativ dificil, nu suntem obosiţi, efect pus pe seama aerului extrem de pur.

Ne urcăm în vehiculul albastru şi traversăm înapoi Puente Nuevo, în Plaza de España, cu intenţia categorică de a găsi un loc de parcare cu orice preţ.

Providenţa îmi scoate în faţă un Parador (castel transformat în hotel). Mă angajez pe drumul spre intrare şi parchez, fără sentimente, la câţiva metri de intrarea principală, exact în locul unde presupun că staţiona Fordul decapotabil model 1930 al lui Hemingway, când a locuit la Ronda.

Drumul pietonal care înconjoară hotelul menţionat mai sus, deşi supraaglomerat de turişti, ne permite să admirăm una din vederile stupefiante ale Spaniei, Puente Nuevo construit peste râul Guadalevin. Construcţia masivă dar elegantă din blocuri de piatră, defileul flancat de stânci spectaculoase, cascada tumultoasă, şi categoric istoria locului, se înregistrează definitiv pe retina oricărui admirator de natură, tehnică şi istorie.

Traseul, care conform plăcii indicatoare se numeşte Promenada Hemingway, continuă printr-un parc cu pergole şi diverse minuni florale, suspendat deasupra unei vederi impresionante a văii şi munţilor care înconjoară localitatea.

Ne instalăm într-un balcon special amenajat, admirăm priveliştea, pe care o asociez în mod involuntar cu imagini din numeroasele pelicule cinematografice legate de celebrul scriitor american, de Ava Gardner şi mai recent, de picantele lui nepoate afişând cu oarecare ostentaţie acelaşi nume de familie.

Foarte aproape, în oraşul nou, se află de altfel Plaza de Torros, cu imensa arenă pentru luptele cu tauri, din păcate închisă în ziua vizitei noastre.

Timpul trece, noi nu dispunem de timpul lui Hemingway, care a cutreierat Spania mai pe îndelete, şi ne întoarcem la punctul de plecare, nu fără a fi îngrijoraţi de consecinţele unei parcări oarecum ilicite.

A sosit vremea mesei şi nu ne–am decis pentru nici unul din restaurantele răspândite pe străduţele din jurul pieţei, care servesc *paella* şi alte preparate din caracatiţă cam dubioase, dar specifice locului.

Optăm finalmente pentru un McDonald's, care prezintă avantajul unor feluri cunoscute de mâncare, inclusiv salate şi *chips*, o poziţie privilegiata în Piaţa de España şi mai ales o privire directă asupra automobilului, plasat cum am spus într-o postură relativ controversată.

Alegerea unui *fast-food* în Andaluzia poate fi considerată ca un sacrilegiu gastronomic, dar terasa este plină de turişti japonezi şi am încredere deplină în discernământul acestora, ca şi în opţiunile lor culinare.

Ne întoarcem pe acelaşi drum, peisajele alpine ale traseului se succed fără întrerupere, iar la 15 kilometri de litoral, această duminică însorită la extrem ne oferă o nouă surpriză: în faţa noastră, peste Mediterana, apare imaginea oarecum fantomatică a ţărmului african, dominat de munţii Atlas.

ALL MERIDIAN TOURS LTD. **ALL MERIDIAN TOURS LTD.**
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

Onoratei clientele, rudelor, prietenilor, colaboratorilor vă dorim:

Hag Pesah Sameah!

Permanent la dispoziţia dvs. pentru organizarea unei vacanţe plăcute!

• Bilete de zbor • Rezervări de hoteluri • Închirieri maşină • • Staţiuni de odihnă • Îngriiţi-vă sănătatea în staţiunile din România!

★ Conştiinciozitate ★ Competenţă profesională ★
★ Folosiţi perioada de primăvară cu preţuri atractive! ★

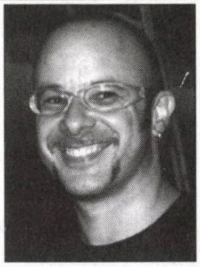

Organizatorii concursului Eurovision de la Helsinki au declarat că melodia israeliană, prezentată de formaţia *Tipex,* condusă de Kobi Oz, are un caracter prea politic, deoarece cântecul se referă la terorismul internaţional.

Alarmaţi, Kobi şi ai săi se tem ca nu cumva finlandezii să interzică participarea Israelului la concurs.

Nu Kobi!

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Moti Zilberstein, din Natania, a fost șocat, ca și alții, de foamea "disperată" – cum zice d-sa – de laude pe care o întâlnim în mica lume a alialei. «E o foame ușor de văzut și printre oamenii politici, și printre anumite figuri religioase și printre sutele de "activiști", cu funcții de la președinte în sus, și printre scriitori, pictori sau gazetari.»

Corespondentul nostru vrea să știe dacă această "foame disperată" constituie un fenomen specific alialei sau are rădăcini în trecut, în anii Galutului din România.

Răspuns: Are – vai! – rădăcini în trecut. Și, ca să ne folosim de titlul unui roman de Zaharia Stancu, "rădăcinile sunt amare".

Iată mai jos, întru edificare, un articol scris de poetul M. Rudich în anii tinereții sale și intitulat, ca o scrisoare deschisă, "Marelui Rabin Sabetai Djaen". Textul a apărut în revista Hashmonaea din noiembrie 1936. Regretatul nostru colaborator vorbește despre sus-numitul Djaen, rabin al evreilor spanioli (sefarzi) din România, și de felul cum a scăpat el, Rudich, în minutul 90, de palmele și pumnii eminenței cu pricina. Articolul lui M. Rudich ne-a parvenit la redacție prin bunăvoința dr-ului Inu Rudich, din Statele Unite, fiul scriitorului, care – îngrozit și el de vanitățile cvasi-demențiale din alia, ni l-a trimis, în speranța că publicarea lui va servi la ceva. Cât de cât și oarecum.

«Iată, de la început sunt pus într-o încurcătură: nu știu cum să mă adresez domniei voastre. Știindu-vă spaniol, nu sunt lămurit asupra ritului căruia-i aparțineți. Și de aceea nu știu cum să vă spun: Eminență sau Sanctitate. Nu știu și pace. Nu veți lua de aceea în nume de rău unui biet fiu, că în cuprinsul acestor prea cuvioase rânduri vă voi numi când într-un fel, când într-altul…

Așadar, Eminență, să socotim tranșată această problemă, spre a putea așterne pe hârtie câteva gânduri care vă privesc.

V-am cunoscut, nu personal (n-am avut această ocaziune) cu câțiva ani în urmă. Dacă nu mă înșel, la puțină scurgere de vreme după sosirea dvs. în această țară.

Evreimea de aci fusese greu lovită. Nu prin venirea Sanctității voastre – ferească Dumnezeu – ci prin încetarea din viață a unui om care ne turbură încă amintirea; a d–rului Adolf Stern. În casa îndoliată a bătrânului luptător v-am ascultat rostind discursul funebru, pe care situațiunea ce o dețineți vi-l impunea. Mulțimea celor cari veniseră să aducă un ultim, pios și sincer – mai ales sincer, Eminența ta – omagiu celui dispărut, m-a împiedicat la început să te văd. Dar ți-am auzit glasul, răsunător, care aducea pe plaiurile Dâmboviții ceva din aroma Spaniei înfierbântate. O clipă, am fost furat. Am uitat unde sunt. Mi se părea că aud tirada unui bătrân actor, preocupat doar să emoționeze și să stoarcă lacrimi. Mi-am revenit însă curând, gândind că pentru preaslăvirea unui suflet care se înălța spre ceruri se cuveneau vorbe simple, rostite sincer și fără voite tremurări în glas.

Pe urmă te-am și zărit. Impunător. Cu o alură de "Grande". Și mă gândeam, atunci, ce bine ți-ar fi stat ca bunicuț, de mână cu vreun nepoțel, plimbându-ți bătrânețile hărăzite de Dumnezeu pe binecuvântatele alei însorite ale vreunui oraș spaniol… Așa gândeam eu despre Eminența voastră, marele rabin Djaen.

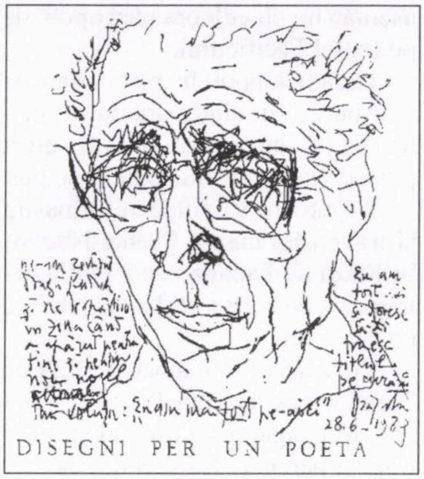

M. Rudich

Desen de Eugen Drăguțescu

Dar v-am cunoscut și într-o altă împrejurare. Nu personal, deci fericită. Și iată anume cum: în România, ca în majoritatea țărilor de altfel, se pornise, puțină vreme după uciderea lui Arlosoroff, o acțiune – Mifal Arlosoroff – al cărei scop nădăjduesc că nu e nevoie să vi-l reamintesc. O mică paranteză: mi-a fost dat, precum vedeți, să vă cunosc, pentru a vă desprinde cucernicul profil moral, în împrejurări peste măsură de triste.

Se pornise, așadar, "acțiunea Arlosoroff". În București luase ființă un comitet de patronaj al acestei acțiuni, comitet pe care ați avut prlejul să-l preacinstiți cu prealuminoasa dvs. persoană. Cel ce vă scrie acum era un colaborator al acestei acțiuni. În această calitate am redactat un manifest, în al cărui cuprins era amintit și numele Sanctității voastre. De aici, catastrofa. Omisesem, dintr-o laică ignoranță, să vă precizez ierarhia. Și anume, *scrisesem şef-rabin Djaen.*

La vreo două zile după apariţia acestui manifest, biroul în care lucram la această acţiune s-a bucurat de cinste. Aţi venit, Eminenţă, să faceţi, cum se spune în limbajul nostru pământesc, scandal. Cine a comis inadvertenţa să vă decreteze şef-rabin când Sanctitatea Voastră este marele rabin Djaen? Vociferarea, maniera şi poate aţi fi trecut şi la fapte, dacă mă prindeaţi pe acolo. Cei pe cari i-aţi găsit s-au scuzat: "nu noi". Dar, buni camarazi, au venit în întâmpinarea mea şi m-au anunţat despre prea blajinul chip al d-voastră.

Eminenţă, sunt tânăr. Pe atunci eram – precum exact aţi ghicit – mai tânăr. Am crezut că e mai bine să ascult sfatul şi să întârzii, nu din laşitate, pe undeva, până te vei plictisi aşteptându-mă şi ai să pleci. Şi aşa s-a întâmplat.

De-atunci, am ştiut de Sanctitatea voastră, tot aşa, din văzute, din auzite.

Şi ne-am pomenit într-o zi, să aflăm, din ziare, că aţi expediat o telegramă de omagiu unui director de ziar sărbătorit pentru activitatea sa. Activitatea o ştim cu toţii. Şi sărbătorirea ştim, de asemeni, ce ascundea şi ce înfăţişare a luat. La ce să mai insistăm: "Universul" vă publica telegrama adresată directorului (Stelian Popescu) – şi bunul simţ se ascundea pe undeva, plesnind de ruşine.

Ce-ţi vor fi adus în dar – iartămă că întreb – anii pierduţi deasupra cărţilor pline de lumină şi înţelepciune, ca să ajungi astăzi, când părul ţi-este nins de iarna vârstei, să jigneşti demnitatea evreimei care te preacinsteşte?

Struneşte-ţi, Eminenţă, dorinţa de zgomot în jurul sfintei tale făpturi; mai înăbuşe puţin plăcerea de a te şti, în tot locul, Mare rabin Djaen şi opreşte-te o clipă mai mult, cu dreaptă judecată, asupra celor ce săvârşeşti. Fiindcă altfel, blândele oi pe cari le păstoreşti îţi vor trânti, odată, în nas poarta templului în care ştii să vorbeşti şi uneori şi să te rogi atât de impetuos...

Primeşte, Eminenţă sau Sanctitate, cum vrei, expresiunea sentimentelor cuvenite prea sfintei tale epiderme.

M. Rudich»

Filmul israelian "Beaufort", realizat de regizorul Joseph Cedar şi al cărui subiect îl constituie viaţa de fiece zi a soldaţilor aflaţi la castelul Beaufort, din Liban, în anul 2000, este considerat – şi pe bună dreptate – cel mai bun film de război produs până astăzi în ţara noastră.

Pelicula a cucerit publicul de la recentul Festival cinematografic de la Berlin, şi cu toate că Cedar (spre deosebire de alţi regizori) nu-i înjură pe cei din Zahal, făcându-i de monştri, – a fost distins cu premiul I, "Ursul de Argint", pentru cea mai bună regie.

Ce Dar!

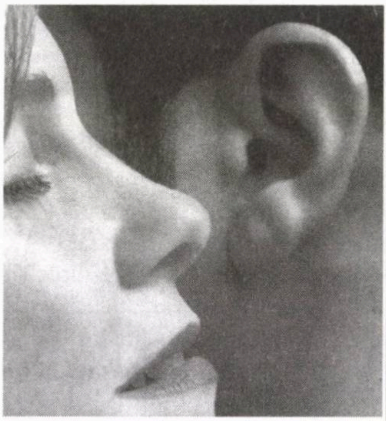

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care foloseşte nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanţa naturală a urechii. Fără zgomote, fără ţiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informaţii suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

IOSEF EUGEN CAMPUS

Nu pot tăcea

Monolog pe o coardă, precum Paganini

Precum Paganini monologa la infinit cu acrobaticele sale variaţii pe o singură coardă a minunatei sale viori, tot astfel Bianca Marcovici, instrumentistă, poetă şi inginer, monologhează la infinit în acrobaţiile ei poetice. Poezia este, la ea, un mod specific de a exista, de a trăi. Cuvintele i se transformă în imagini, mereu, involuntar, în fiecare clipă.

De aceea chiar titlurile multor poezii sunt, spontan, imagini poetice: poezii de un vers. "Scrisoare filigranată fără levănţică", "Poem cu picioarele desculţe", "Aş modela târziul", "Să te simţi inorog" etc. etc.

De aceea, răsar la tot pasul în poeziile ei, chiar în poezii insuficient adâncite, versuri minunate. Diamante strălucitoare ce se desprind cu uşurinţă pe materialul mai puţin interesant al ansamblului: *"De plinul lucrurilor spuse mi-e frică/ de carcera în care zac închisă, poate impusă/ Poemul e pruncul născut/ de cea care poate da viaţă"* ("Te presupui gigant"); *"trebuie să-ţi scriu cu degetele pierdute ale sunetului/ ...scrisori filigranate de flacăra chibritului"*; *"cu ciuda poetului căzut în groapa cu lei/ se caţără să mai prindă colţuri de perete abrupt"* ("Scrisoare"); *"cât de trist lumina se întinde/ pânză de păianjen"* ("Pânză de păianjen"); *"Între noi doi sunt tot mai puţine uşi/ Tot mai puţine ferestre"* ("Poemul dedublării"); *"e un fel de speranţă cu tine/ o neutralitate elveţiană"* ("Dumnezeu e femeie?"); *"inspiraţia nu-i o scrisoare/ către un necunoscut/ e alba îngemănare cu/ cerul-apă-spumă-parfum/ e culoarea pe care tu nu poţi s-o/ descifrezi"* ("Statuia libertăţii mele"), etc. etc.

Sunt însă, în placheta de faţă ("Cireşe amare sub katiuşe", editura Haifa, 2006), şi un număr de poezii bine realizate în ansamblul lor unitar. Poeta revine aici la temele şi motivele care o obsedează: muzica, poezia, dezrădăcinarea şi integrarea în realităţile israeliene, dorinţa de libertate şi unicitate, viaţa cuplului, feminitatea etc.

O astfel de poezie este "Muntele meu albastru": *"degetele visând pianul/ tremurându-mi sufletul,/ albindu-mă, frica de clona/ care mă asediază,/ toate m-au făcut să fug/ cu primul tren.../ spre Muntele meu albastru,/ pierzându-mă în numărătoarea inversă/ nevoia de poezie".*

Emoţionantă este poezia "Spinii": *"Privesc viaţa altuia mult mai intens/ chiar o trăiesc/ ("trist poet de viaţă teutonă"/ Paul Celan)/ prin spinii trandafirului/ când mă rănesc.../ din graba de a insufla/ puţină viaţă trandafirului meu/ rupt/ prea devreme/ sau poate prea târziu".*

Sau, interpretând sculptural tema cuplului: *"Să-ţi şterg cuta de pe frunte/ Adâncită, atât de expresivă,/ Mergând aşa prin adâncimile cutei,/ precum prin adâncimile unei văi./ Explorând-o,/ fiecare rădăcină,/ fiecare pârâiaş de suflet,/ Ca o hartă ce trebuie redescoperită/ de lăcrămat, de pus la inimă.../ Te-aş modela"* ("Aş modela târziul").

Sau, cu melodie şi ritm clasic: *"Ce monoton/ Cum ţip-un ton/ Autohton/ de tren breton.// Plâng gări în drum/ Şi-s nopţi de scrum/ Pătate-n fum/ Ce decorum!// E râs obscen/ La geam, în tren,/ Ca-n Paul Verlaine.// Şi-n mine-un zvon// Cum ţip-un ton/ Ca un tampon.// Şi sar scântei,/ Ca funigei:/ Sunt ochii mei?"* ("Decor sumbru B. Fundoianu/Bianca, duet în timp").

❖

În afară de versuri ("Monolog pe o coardă"), volumul mai cuprinde câteva texte în proză: "Jurnal de război", "Din adăposturi" şi "Povestiri".

Chiar dacă merită relevată repeziciunea cu care autoarea a dat ecou recentului război din Liban; chiar dacă, pe ici pe colo, în "Povestiri", a izbutit să surprindă câte un moment interesant, nu ne putem apropia de aceste proze. Sunt date la lumina tiparului cu o neîngăduită – credem – grabă şi lipsă de spirit autocritic. Nu e vorba numai, cum susţine autoarea, de greşeli de tipar. Stilul e plat, frazele sunt prost construite. Neglijenţă, inacceptabilă neglijenţă literară. De neconceput la o scriitoare bine cunoscută, ca Bianca Marcovici.

Aşa cum se prezintă aceste pagini **tipărite,** ele constituie o sfidare a publicului cititor, a capacităţii sale de a aprecia un text **literar.** De a aprecia dacă acest text a atins nivelul de Literatură sau a rămas la nivelul unei simple ciorne neglijente.

O spun cu durere, fiindcă e vorba de o scriitoare talentată ca Bianca Marcovici. Dar datoria de critic mă obligă să o spun. Să o spun răspicat. E o problemă de principiu, de asanare a teritoriului literar.

Ar fi trebuit poate să-mi dovedesc aprecierea negativă a textelor prezentate de Bianca Marcovici ca demne de lumina tiparului. Am încercat, aşa cum fac de obicei, să dau citate convingătoare. A trebuit însă să renunţ. Nu e vorba de citate izolate. Ar fi trebuit să citez textul în întregime, să-l reproduc de la început la sfârşit.

Nu pot, totuşi, tăcea.

Aceasta cu atât mai mult cu cât, în răstimpul de la 12.11.2006 când am scris aceste rânduri şi până acum, cartea a fost recenzată în "Ultima oră" de către Carol Isac şi în "Minimum" la rubrica "Primim la redacţie". Recenzare, în ambele cazuri, laudativă cu privire la textele în proză din volum. Se vorbeşte numai despre relevanţa conţinutului, a subiectului, de parcă ne-am afla în epoca de tristă amintire a proletcultului în România comunistă. Nici un cuvânt despre insuficienţa **literară** a textelor aduse, cu nepermisă neglijenţă, la lumina tiparului.

Nu, nu pot tăcea.

După cum se va fi observat, desigur, în numărul trecut, din cauza unei erori tipografice, pentru care ne cerem scuze, în loc de Calendarul pe luna martie a apărut cel pe luna aprilie. În consecinţă, publicăm acum (niciodată nu e prea târziu) calendarul pe martie, însoţit – fireşte – şi de cel "la zi", pe aprilie.

Martie

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)
1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)
2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)
3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)
4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)
4 martie a murit I. Avian (1999)
7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)
12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)
13 martie a murit Sergiu Dan (1976)
13 martie a murit H. Tiktin (1936)
14 martie s-a născut A. B. Yaffe (1924)
16 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)
17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)
18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)
18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)
19 martie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)
21 martie a murit Ionel Jianu (1995)
22 martie a murit B. Luca (1931)
23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)
24 martie s-a născut dr. Iulius Iancu (1920)
25 martie a murit Alf Adania (1979)
26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)
26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)
26 martie s-a născut G. Iosub (1921)
28 martie s-a născut Maria Banuş (1914)
28 martie s-a născut H. Fosha (1922)
28 martie a murit Aurel Felea (1996)
29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)
29 martie s-a născut David Shlomo (1930)
30 martie a murit N. Steinhardt (1989)
31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)
31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)
3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)
3 aprilie s-a născut Andrei Cornea (1952)
4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)
4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)
5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)
5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)
7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)
9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)
10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)
10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)
12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)
12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)
13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)
13 aprilie a murit Mircea Săucan (2003)
14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)
16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)
17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)
19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)
19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)
19 aprilie a murit Ştefan Zicher (2000)
21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)
23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)
23 aprilie s-a născut Sorin Toma (1914)
23 aprilie a murit Camillo Baciu (2005)
25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)
27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)
27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)
27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)
27 aprilie a murit Robert Klein (1967)
28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)
28 aprilie a murit Ov. S. Crohmălniceanu (2000)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Dina Rolling

Poftă bună

Carte de bucate; cu o prefaţă de Luiza Carol; ed. ISROpress; Haifa 2006

Inginerul Uzia Galil (Osias Rolling), una din figurile de seamă ale ştiinţei şi tehnicii israeliene (s-a vorbit nu o dată despre el în paginile lui "Minimum"), a avut o ambiţie: aceea de a onora printr-o carte memoria mamei sale. Până aici, nimic mai firesc şi obişnuit. Ceea ce este mai puţin obişnuit, ba chiar rarisim de tot (dacă nu chiar unic), e modul în care a găsit de cuviinţă fiul să-şi imortalizeze mama. În loc să redacteze o biografie emoţionată şi emoţionantă, cu toate calificativele de rigoare, de la "a primit o educaţie profund evreiască, în casă, la Paşcani, sau la Bârlad, sau la Podul Iloaiei ... soţie admirabilă, mamă devotată, bunică adorată de nepoţi" şi celelalte asemenea, el a găsit un omagiu care altuia, probabil, nu i-ar fi trecut prin cap. Deschizând într-o zi lada cu lucrurile aduse din România în Israel, el a dat peste câteva caiete cuprinzând reţetele culinare ale d-nei Rolling. Le-a răsfoit, şi-a amintit, nu fără nostalgie, de felul cum îşi lingea degetele, în copilărie, după o ştiucă umplută sau o plăcintă cu mere, şi a hotărât să adune reţetele într-o carte. Ca să se ştie. Şi ca să rămână.

Răsfoind volumul, am reţinut, între altele, o interesantă *«Budincă de clătite cu zarzavat: o ceașcă de făină, 3 ouă, o ceașcă și jumătate de smântână, lapte, morcov, pătrunjel, cartofi, conopidă, pesmet, mazăre, fasole verde, un praf de făină, sare, o lingură de unt, parmezan ras.*

- **Budincă de clătite cu zarzavat**
- **Prietenii lui Iordan Chimet**
- **Scrisoare de la Împuţitu'**

Se fac 12-14 clătite dintr-o ceașcă de făină care se amestecă cu 2 ouă, o ceașcă și jumătate de lapte și un praf de sare. Compoziția trebuie să fie ca o smântână subțire. Clătitele se rumenesc în tigaie pe o parte și pe alta.

Se fierbe tot zarzavatul cu sare. Cantitatea se potrivește după mărimea formei în care vom coace budinca. Se scurge zarzavatul și se taie potrivit de mărunt. Se bate un ou cu o lingură de smântână, un praf de făină și sare. Se amestecă cu zarzavatul la care s-a adăugat untul. Se unge cu unt o formă de mărimea clătitelor și se presară pesmet fin. Se așează o clătită pe fund și 3-4 pe margini, astfel ca, odată cratița plină, întorcând-o, să fie toată budinca îmbrăcată în clătite. Se pune un strat de legume, apoi o clătită și așa mai departe, până ce se umple cratița. Deasupra se întorc clătitele de pe margini, se stropește totul cu unt și se dă la cuptor să se rumenească. Când e gata, se răstoarnă și se presară deasupra parmezan ras. Se servește cu smântână.»

Nu ne-a lăsat indiferenţi nici *«Înghețata napolitană: 6 ouă, 340 zahăr, 1 l. lapte sau frișcă.*

Se freacă gălbenușurile bine cu zahărul, se bat albușurile până se întăresc și se amestecă cu gălbenușurile. Laptele fierbinte, însă nu clocotit, se toarnă câte puțin, amestecând mereu, în compoziția de mai sus. Se lucrează pe foc până se îngroașă. Aceasta e baza înghețatei. Se poate face cu:

• vanilie – atunci se pune la fiert în lapte un baton de vanilie;

• zahăr ars – se ard 115 gr. zahăr care se toarnă în laptele fierbinte; se pune și puțină vanilie;

• ciocolată – 115 gr. ciocolată dulce, puțină vanilie, toate se pun în lapte;

• caise – se prepară laptele cu ouă și zahăr, se lasă să se răcorească, se pune în mașina de înghețată. Când e aproape gata, se pun circa 1/4 kg. de caise curățate și date prin mașină, se mai învârtește 5 minute și e gata înghețata.»

Iordan Chimet

Cartea prietenilor mei

Vol. II; cu o prefaţă de Vasile Igna; coperta: Done Stan; ed. Universal-Dalsi, Bucureşti 2006

Este un volum cuprinzând, întâi şi întâi, corespondenţa lui Iordan Chimet cu amicii săi gălăţeni, din adolescenţă, Gh. (Babu) Ursu şi Camillo Baciu. Erau atât de legaţi, încât li se spunea "cei trei muşchetari".

O scrisoare a lui Chimet de la sfârşitul anului 1984, adresată lui Camillo Baciu, aflat la vremea respectivă în străinătate, ne ajută să luăm temperatura relaţiei dintre eroii cărţii:

«Dragă Camiluță,

Un Crăciun fericit ca pe malurile Dunării și un An Nou așa cum l-am visat noi întotdeauna. Ei bine, eu încep să sper în 1985. Pup-o pe doamna R. din partea mea. Nădăjduiesc că în jurul zilei de 1 Mai 1985 s-o pot îmbrățișa și personal. Dacă toate vor merge bine, voi face un popas de o lună în Israel. Dă Doamne!

Te îmbrăţişez – şi Cei ai Mei în acelaşi timp cu mine – Bineînţeles că mi-e dor de tine, scârboasă Cămilă ce eşti.

Cu drag,
Împuţitu»

Editorii volumului, vrând să îmbogăţească tabloul prieteniei dintre cei trei şi să furnizeze mai multe amănunte despre fiecare în parte, au apelat la câteva persoane care i–au cunoscut bine pe Iordan Chimet, Babu Ursu şi Camillo Baciu. Unii, precum Olga Ştefan şi Andrei Ursu (copiii lui Babu), Lelia Dimitriu (fosta soţie a lui Baciu), Alexandra Iliescu (prietena de la Paris din ultimii ani de viaţă ai aceluiaşi), Maria Marian ş.a. au adus mărturii demne de interes despre faimosul trio. Alţii, ca Delia Ştefan, au ales o cale mai aparte de a vorbi despre subiect. Redactor la săptămânalul "Flacăra", prietenă apropiată prin anii '60-'70 a lui Camillo, apoi măritată cu Emil Ştefan, redactor-şef al ziarului "Informaţia Bucureştiului", ea a ajuns la o înţelegere mai puţin obişnuită cu reporterul care venise să-i ia un interviu pentru carte.

...Dar să deschidem la p. 177 şi să vedem cum s-a desfăşurat această convorbire (extrase):

«**Delia Ştefan:** Ştii ce mi-e foarte greu? Mi-e foarte greu să vorbesc, nu să scriu. Eu sunt obişnuită să scriu. Toată viaţa profesională am fost obişnuită cu manuscrise, şi la redacţie, cât am lucrat în presă, şi cu traducerile. Altfel îmi organizez gândurile în scris, altfel îmi adun minţile, felul de a mă exprima... Acum nu mai văd să scriu. Şi nici maşină de scris nu am... Ce să–ţi spun despre Camillo?

Reporter: *Ceva adevărat.*

DŞ: Oh, Doamne!... Uite cum facem. Ţi-am pregătit aici "Dicţionarul Neconvenţional" al lui Al. Mirodan. Citeşte-mi din el articolul despre Camillo şi eu am să-ţi spun mai întâi părerea lui Camillo despre ce e scris acolo. Şi după aceea ce cred eu că e adevărat şi ce cred că nu e adevărat. L-am cunoscut şi pe Mirodan. Pe amândoi i-am cunoscut.

R. (citind din "Dicţionar"): «*Baciu Camillo (Galaţi, 1926), inginer, prozator, dramaturg şi multe altele. A făcut reportaj la "Flacăra" în anii '50. A scris povestiri ştiinţifico-fantastice; una dintre ele, "Revolta creierelor" (1964), ne informează prin titlu (dar şi prin conţinut) despre neputinţa funciară a autorului de a trăi la modul conformist, deci ca tot omul. A făcut pantomimă pe o scenă studenţească. A colecţionat anecdore (de la Radio Erevan la Bulă, contemporanul nostru), numărul acestora ajungând până la 15.374; trezit noaptea din somn şi somat să zică una (Camillo, numărul opt sute paişpe!), el se conforma, în capul oaselor, povestind istoria numărului în cauză, cu intonaţii şi gesturi inenarabile. A avut o curte a sa, alcătuită din prieteni credincioşi, care-i admirau, extaziaţi, imaginaţia, libertatea de expresie şi recordurile erotice, fiind gata să-l urmeze până în foc pe acest D'Artagnan burlesc al Bucureştiului.*»

DŞ: Şi încercând să-l imite. Era greu însă de atins o asemenea performanţă. Da...

R: «*A străbătut cu o mică lotcă (şi o iubită) Dunărea, de la Porţile de Fier până în Deltă...*»

DŞ: Asta nu ştiam. De iubită. Căci nu era el genul care să ascundă. Dar ştiam că plecase cu un spaniolist.

R: «*...telefonând cotidian la escale, vreme de 35 de zile, ziarului corespondenţe de la trimisul nostru în barcă.*»

DŞ: Astea s-au publicat în "Sportul Popular". După ce l-au exclus din partid şi după ce l-au dat afară de la "Flacăra".

R: *De ce l-au exclus?*

DŞ: Pentru... pentru nişte reportaje, pe care ştiu că după aceea, când era în Franţa, şi le-a copiat. Eu am fost la Biblioteca Academiei şi i le-am fotocopiat. De două ori, că le pierduse. Da, nişte reportaje de prin anii '60. Aveau ceva critic în ele, ceva subversiv. Vorbeau, de pildă, de omul maşină, omul care trăieşte în strung. Dar nu numai pentru asta. Se bănuia că face parte dintr-un grup subversiv. Plus că îşi crease nişte duşmănii în redacţia "Flacăra". Iar în '68, cred, a fost exclus din partid, apoi l-au dat afară de la "Flacăra". Şi atunci şi-a găsit de lucru la "Sportul Popular".

R: «*A difuzat la radio un ciclu de scheciuri intitulat "La frontiera posibilului" (1967-1969); ni se amintea, şi cu acest prilej, acuta nevoie a scriitorului de a sări peste frontierele de tot felul, în geografie şi trăiri. A plecat (deci) în Franţa (1969), la Lyon, scoţând o revistă de "umor negru şi absurd" intitulată "Le Chronogonmoscopographe" (1970) şi "oferită gratuit celor capabili să-i citească titlul dintr-o suflare"; din păcate, numărul cititorilor în stare de asemenea performanţă, cât şi – mai ales – al celor dispuşi, în caz de eşec, să plătească 2 franci pe exemplar a fost atât de mic încât revista nu trece de nr. 1; în felul acesta, "Le Chro" rămâne – ca şi directorul ei – în stare de unicat. Tot la Lyon fiind, convinge pe câţiva admiratori să-i amenajeze un teatru pe rue de la Juiverie...*»

DŞ: Camillo nu putea avea decât prieteni sau duşmani. El nu putea fi decât iubit sau urât. Ori, ori. Stârnea interese foarte puternice sau adversităţi foarte puternice.

R: «*...după planurile sale; aici prezintă un spectacol de pantomimă, compus din două scenete, "Soarele portocaliu" şi "Automusul", acesta din urmă ilustrând dramele de conştiinţă ale unui şoarece automat. De la Lyon pleacă la Paris, unde i se reprezintă pe scena teatrului "L'Atélier" piesa "Pledoa-*

rie pentru Augustin" (1974).»

DŞ: Asta e o piesă foarte frumoasă. Nu ştiu dacă a mai rămas ceva din ea, vreun manuscris... Era foarte interesantă. Aproape că nu mă aşteptam de la el. Deşi scria bine. Da, am citit în franceză un roman de la el, odată, când am fost la Paris. Am stat la el, în casa lui. Un roman în care eroul se chema Camillero şi era un italian plecat în nordul Italiei din sud şi care, odată cu părăsirea meleagurilor natale, unde îşi petrecuse copilăria şi tinereţea, şi-a pierdut puterea de a povesti, puterea de povestitor. Dar şi puterea de a iubi. Aşa se pare că a fost şi cu Camillo. N-a prea mai scris. Mai am o carte aici: "Assaf et Jonathan dans les Mers du Sud", nu ştiu dacă ai s-o găseşti. Asta a mai scris el acolo, pentru gemenii lui. Dar în rest, ficţiune n-a prea mai scris. Poate n-a mai putut!

R: *Credeţi că ajunsese la o neputinţă de a scrie?*

DŞ: Da, da. Şi asta o mărturisea el. Deci, unde am rămas?

R: *La "Pledoaria pentru Augustin".*

DŞ: Da, ţi-am spus, era foarte frumoasă. Avea o structură foarte specială, ca un canon. Avea o structură muzicală.

R: *Cărţile astea sunt tipărite în Franţa?*

DŞ: Nu, doar asta, "Assaf şi Jonathan"...

R: *Datorită limbii franceze?*

DŞ: Da. Dar şi pentru că era foarte bun şi foarte zgârcit în acelaşi timp. Era un amestec de zgârcenie şi generozitate rar întâlnit. De câte ori venea cineva din Franţa în ţară, întotdeauna, dar întotdeauna, ne trimitea, lui Iordan şi mie, amândorura, întotdeauna, câte 100 de dolari sau 50 de euro, pentru bombonele.

R: *Mi-a povestit Alexandra Iliescu.*

DŞ: Ah! Ei s-au iubit. Au şi stat un timp împreună. Pe urmă au rămas prieteni. Camillo simţea totdeauna nevoia să aibă o femeie de suflet, dar pe delături... cât putea! Era greu de trăit cu el. Şi lui îi era greu să trăiască cu cineva, dar şi singur îi era greu. Nu era foarte frumos. Era un tip înalt, subţire, longilin, bine făcut. Foarte ambiţios în privinţa asta. Odată, în copilărie, l–au bătut nişte colegi. Şi-a pus o bară în curte la Galaţi şi a exersat vreo doi ani, să-i bată pe ăia. Şi i-a bătut. Altfel, foarte elegant în mişcare. Ţinea foarte mult să fie frumos îmbrăcat. Capul lui însă, la prima vedere, părea foarte urât, părea un cap de pasăre. Dar el era atât de fermecător şi spiritual încât avea un fel de frumuseţe a lui. Şi carismă. Asta avea mai mult decât ceilalţi, decât Babu sau Iordan. Strălucea între ei. O combinaţie între Gemeni şi Rac; avea partea lui de Geamăn, aventurile, în fine, şi partea lui de Rac, pentru că ţinea enorm la copii şi la familie. Mai ales la copii, la cei doi gemeni. Îi plăceau copiii foarte mult. Ţin minte, Andrei, băiatul lui Babu, era mic, mic, de câţiva ani, şi Camillo se punea în patru labe, Andrei îl călărea, iar el inventa tot felul de poveşti, îl entuziasma, îl îngrozea, îl încânta. Aşa făcea. Ca şi Iordan. Şi el era apropiat de copii. Îi adora. Dar dintre ei cei mai spectaculos era Camillo.

R: *Când l-aţi văzut ultima oară? A venit vreodată în România după '89?*

DŞ: A fost de două ori.Doamne! Îi băgase Iordan în cap o tâmpenie. O tâm-pe-nie! Ce se întâmplase? Încercând să lupte pentru Babu, după ce l-au arestat, în 1985, Camillo a dat nişte materiale la BBC, la Europa Liberă, nu mai ştiu pe unde. Iar Iordan i-a băgat în cap că, pentru că a luat atunci atitudine, dacă vine aici, riscă să fie împuşcat sau că asasinii lui Babu îi vor urmări. Pe de altă parte, cred că avea şi o stare emoţională: îi era frică să se reîntâlnească cu ţara lui, îi era frică de emoţia pe care i-o va produce această întâlnire. Apoi îi era teamă că o să se întâlească cu asasinii lui Babu. Că orice om pe care îl întâlneşte pe stradă poate să fie unul din cei care l-au omorât pe Babu. A fost foarte afectat de această tragedie. La noi i se spune incident acuma. Incident!!! Mă gândesc la Babu, pe care l-am cunoscut aşa de bine. Era sănătos. Arăta bine înainte de a-l omorî. Făcea scufundări subacvatice. Era un om frumos şi sănătos. Îşi închipuia că va trăi cât tatăl lui, adică 90 de ani. Mă gândeam dacă i-ar fi plăcut ideea asta, a morţii de martir. Dar a fost imprudent. Imprudent până la capăt. Şi-a ţinut jurnalul la birou. Chiar şi după denunţ. Ştia că e urmărit. Mi-aduc aminte că Iordan l-a rugat: "Să nu scrii nimic despre mine în jurnalul tău, nimic. Jură-mi!" Şi el a jurat. De la Iordan am aflat că a intrat în anchetă. M-am întâlnit cu el întâmplător. "Să nu dai telefon acolo! Să ştii că Babu e în anchetă! I-au confiscat jurnalul. Suntem cu toţii acolo". Eram cu toţii acolo.

R: *De unde imprudenţa asta la Babu?*

DŞ: Dintr-o mare doză de inconştienţă şi o mare, mare nevoie de libertate. Nevoie de a fi liber şi de a se simţi liber.

R: *Şi-a dat seama de pericol?*

DŞ: Nu, nu şi-a dat seama cât de mare e pericolul. Dacă şi-ar fi dat seama, putea să şi-l asume doar pentru el. Dar aşa, şi-a împins toţi prietenii în faţa pericolului ăstuia, pentru că nu puteai să ştii ce se întâmplă cu tot ce spuneam noi. Repet: eu eram puţin importantă, dar alţii erau nume grele. Pe toţi îi consemna acolo, cu tot ce spun, tot ce fac. Nimeni, nici Sorana, nevasta lui, nici prietenii lui nu au văzut vreodată jurnalul. Eu nu ştiu ce scria. Habar n-am.

R: *A fost recuperat de Securitate?*

DŞ: O parte. Andrei ştie să-ţi spună mai multe. Hai să revenim. Ce mai scrie Mirodan despre Camillo? Cât mai este?

R: *O pagină şi…*

DŞ: Vai de mine! Hai să-ţi spun atunci ce reproş i-a făcut Camillo lui Mirodan: că a scris tot felul de chestii pitoreşti despre el, dar, de fapt, "nu se referă la cărţile mele, la literatura mea. Cred că nu m-a citit". Ăsta era reproşul. Nu ştiu dacă e totul adevărat din ce scrie Mirodan şi nici dacă reproşul e chiar real.

R: *Mergem mai departe: «Din lumea teatrului pleacă în lumea marii industrii, lucrând la uzinele Renault ca specialist în comunicaţii inter-umane…»*

DŞ: Da, Renault, IBM, Citroen, NATO. Făcea seminarii de comunicare. Despre asta a şi scris. Manuscrisul despre care îţi povesteam.

R: *«…aceasta este de altfel cartea sa de vizită actuală, întru totul conformă cu natura sa de super-extrovertit, de om capabil să intre în contact cu oricine, în trei secunde, pe stradă, în avion sau pe plajă la Copacabana.»*

DŞ: Aşa e.

R: *«Din Franţa pleacă, nu pentru multă vreme, în Italia, unde propune guvernului de la Roma construirea unei autostrăzi Milano-Napoli într-o concepţie nouă, călăuzită de ideea de a oferi călătorului un drum cât mai plăcut cu putinţă (propunerea se află în studiu).»*

DŞ: Ei, asta nu ştiu dacă mai e adevărat.

R: *«Din Italia se întoarce în Franţa. Din Franţa pleacă în Israel: aici dă lecţii de* expresie corporală *la conservatorul Beit Zwi din Ramat Gan, convingându-i pe funcţionarii de la Ministerul Absorbţiei că tineretul israelian nu se mişcă bine; tot aici prezintă, în regie proprie, spectacolul "Actori şi scaune" (sala Tzavta, Tel Aviv, 1974). Din Israel, unde domiciliază, pleacă la Bruxelles pentru a organiza un curs de (tot) expresie corporală; în avionul care-l duce de 2-3 ori pe an în Europa unde, aşteptat ca un Guru, îi învaţă pe belgieni cum să dea cu filozofie din mâini şi din picioare, Camillo Baciu, a cărui deviză a fost dintotdeauna "Nimic mai simplu!", se frământă, desigur, cum să deschidă o şcoală de expresie la Polul Nord, printre eschimoşi.*

După cum se poate deduce din cunoaşterea autorului, scrierile sale – şi nu numai cele ştiinţifico-fantastice – sunt impregnate cu mari cantităţi de grotesc şi de suprarealism. (…)

Baciu este – ziceam – şi un excelent "recitator" de anecdote sau de poveşti (stories). Şi poate că marele său talent aici se află, în oralitate Textele spuse de el dobândesc – ca la lecturile pieselor lui Victor Eftimiu, făcute de autor – o magie unică. Unde-i editorul de discuri care să-l imprime pe Camillo Baciu? A înţelege – contra prejudecăţii – că personalitatea celui ce povesteşte cu artă nu e mai prejos decât a cântăreţului, a înţelege că omul nostru face folclor modern fără melodie, a-l pune – deci – în faţa microfonului, ar echivala cu salvarea de la pieire a unuia din cele mai cu farmec glasuri din câte cunoaşte vremea noastră…»

DŞ: Da. În linii mari, cam asta. Cu autostrada italiană nu ştiu dacă e adevărat. El avea tot felul de fantezii. Îţi dai seama, a fost un personaj flamboaiant. Dar până la urmă s-a risipit. Totul, totul s-a risipit. Uite, după Iordan rămân cărţile lui.

R: *Şi după Camillo nu rămân cărţile?*

DŞ: Rămân, dar puţine. Şi unde le mai găseşti? Cine le mai publică? Uite, să-ţi dau "Grădina zeilor". E o carte minunată, de o fantezie debordantă.»

…Regretăm că volumul este lipsit de fotografiile protagoniştilor. Păcat, ne-ar fi plăcut să vedem chipurile celor trei în timp ce citim cartea. Poate la ediţia a doua.

(M. Rafael)

Dorel Schor

Înger cu coarne

Editura Junimea 2007;
Postfaţă de Mircea Radu Iacoban;
desene de Baruch Elron

O cărticică cu lipici şi cu sclipici. Nu de bâlci, ci de târg al minţilor ascuţite. În măsură să complexeze chiar şi pe cei mai inteligenţi şi să-i pună în încurcătură pe isteţii brici. Citindu-l, celor proşti le cam trece pofta de râs, semn că se deşteaptă oleacă. Celor fără simţul umorului le vine să râdă de ei înşişi.

Dorel Schor e vânător. De gafe ale destinului, de greşeli ale oamenilor, de păcate ale îngeraşilor. Vânător de potriviri şi nepotriviri verbale. Proştii şi ignarii sunt vânatul lui predilect: „Totul e foarte simplu când nu ştii absolut nimic”. Sau: „Capetele goale au o rezonanţă mai bună”.

Dr-ul Schor e pescar. Din ape tulburi pescuieşte perle. Veritabile. Pentru că veni vorba, prostiilor gogonate, enormităţilor emise pe gură, sau din vârf de condei, de ce li se spune perle? Da, sigur: pentru că sunt prostii rare. Perlele lui Dorel Schor sunt deşteptăciuni rare. Cui i-ar fi venit în minte să zică: "Ironie sinucigaşă”? Cui? Lui Dorel Schor. Care a mai zis/scris: „Reclama e sufletul comerţului... Dar comerţul nu are suflet”.

Dorel Schor e atent la toate: la oameni, la năravurile lor, la cuvinte şi potrivelile dintre ele, la farsele vieţii şi la capcanele ei . Chiar aşa: „Viaţa face mai multe victime decât moartea”. Păi, nu?

Dorel Schor este şi croitor. Măsoară stofa cuvintelor şi le coase cu fir de laser, şi ne croieşte câte o palmă pe cinste şi pe îngâmfările noastre. „Unii când îşi pierd capul, nu pierd mare lucru”. Şi tot de cap: „ Problema asta îl depăşeşte...Cu un cap!”.

Mi-e frică de Dorel Schor. S-ar putea să aibă ac şi pentru cojocul meu. Tresar şi eu când el zice despre Cutare: "Nu e atât de deştept ca să înţeleagă cât e de prost”.

Acest înger cu coarne e un jucător universal, cu pişcătura, cu muşcatul, cu înţepatul, cu prinsa, cu zisa şi cu trasul cu ochiul. Bate şeaua să priceapă până şi măgarii bătrâni. Sau mai ales ei. „Toate generaţiile sunt de sacrificiu”. Şi: „Unii se laudă cu ceea ce eu prefer să ascund”. Sau: „Ca să intri în amănunte, trebuie să fii mic”. Şi încă una, no comment: „Nu toate baloanele plesnesc. Unele se dezumflă încet, încet...”

Schor ia cuvinte ruginite şi le lustruieşte până devin metal strălucitor în care se oglindeşte o lume: „Legea junglei oferă o mare libertate de expresie”.

Mircea Radu Iacoban zice că are un zâmbet ştrengăresc. Eu zic că e parşiv, pervers. În frazele lui, inteligenţa se perverteşte în înţelepciune. Tinicheaua se perverteşte în aur filigranat. Lumina chioară se perverteşte într-una clar văzătoare. Proverbul se perverteşte în adevăr: "Pofta vine, mai ales, nemâncând”.

Acest umorist-aforisman are pentru cuvinte un set întreg de cântare, de la cel farmaceutic la cel de piaţă. Cântăreşte cuvintele până le prinde cu ocaua mică. Sau cu ocaua mare. Trebuie să existe şi aşa ceva. „ Specialist în falsuri se numeşte şi cel care le face şi cel care le descoperă”.

Schor prinde cuvintele de moţ şi le ridică până la înălţimea poeziei sapienţiale, a zicerii memorabile, în stare să aducă celebritate chiar şi când e una singură. „Uneori merită să visezi numai ca să te trezeşti la realitate”.

Dorel Schor spune în 7-8 cuvinte ce nu spun alţii înşirând mii de vorbe pretenţioase.

Dorel Schor mă complexează. Îl duşmănesc de moarte că de ce el da iar eu nu.

De tare ce-l invidiez şi-l urăsc, ajung să-l admir şi să mă dedulcesc cu zicerile lui. Deschizându-i cărticica, veţi păţi poate la fel.

(Zoltan Terner)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Noi întâlniri la Ierusalim; organizate şi consemnate de Costel Safirman şi Leon Volovici (volumul se referă la întâlnirile care s-au desfăşurat în ultimii ani la Cercul Cultural din Ierusalim); coperta: Floarea Ţuţuianu; ed. Institutului Cultural Român, Bucureşti, 2007.

Carol Iancu, *"Alexandre Safran – une vie de combat, un faisceau de lumière";* ed. Université Paul Valéry – Montpellier III, Franţa, 2007.

Irina Airinei, *"Sortiţi să vadă";* interviuri; cu o prefaţă de Dorin Suciu; coperta: Cristian Negoi; ed. Ideea Europeană, Bucureşti, 2007.

Petre Cioclu, *"Ascensiuni";* roman; ed. Napoca-Star, Cluj-Napoca, 2006.

"Plural – Identity and Destiny: Ideas and Ideology în Interwar Romania"; revistă editată de Institutul Cultural Român, 2007.

Radio Erevan pe Internet

Întrebare: – Ce să fac ca să par mai subţire?

Răspuns: – Întuneric, doamnă.

❖

Întrebare: – Ce este un celibatar?

Răspuns: – Un bărbat care a pierdut ocazia de a face nefericită o femeie.

Nou!

A apărut

Zâmbind...

sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieţii

MINIMUM
2007

«Scrieri … despre noi, cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.»

Al. Mirodan

……

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

FELICIA ANTIP

Ura de sine: și-au aplicat singuri soluția finală

Câţiva rabini din Neturei Kharta l-au îmbrăţişat la Teheran pe preşedintele Ahmadinejad, încurajându-l să se bată-n continuare pentru ştergerea Israelului de pe hartă. Un profesor la Universitatea Bar-Ilan, fiul fostului rabin-şef al evreilor din Italia, a publicat o carte agitând din nou chestiunea omorului ritual. Un regizor de film, pe nume Sivan, trăitor la Paris, a făcut un documentar despre Zahal atât de... aţi înţeles, încât, revoltat, filozoful evreo-francez Alain Finkielkraut l-a caracterizat, în "Le Figaro", de antisemit. Canalul 1 al televiziunii noastre (noastre?) a difuzat un documentar, "Shaked", semnat de-un regizor de la noi, Ran Edelist, înfăţişând felul cum armata israeliană a ucis vreo 250 de prizonieri de război egipteni în timpul Războiului de şase zile. După ce, incitate de guvernul şi *media* de la Cairo, mulţimile au ieşit în stradă, arzând drapelul israelian, regizorul a recunoscut că, la montaj, cineva a încurcat pelicula: victimele nu erau soldaţi egipteni, ci fedayni palestinieni şi, în plus, au fost ucişi în luptă. Este însă prea târziu, răul a fost făcut: zilele trecute, preşedintele Mubarak a cerut judecarea Israelului pentru "crime de război". Fostul deputat Uri Avineri (numit de noi, cândva, Ură Avineri) publică pe site-ul său de pe Internet articole "demascatoare" despre crimele Israelului: unul din acestea a fost reprodus, cu plăcere, în revista bucureşteană "Lumea" (specializată în asemenea texte). În Statele Unite, Norman Finkelstein a vorbit (şi vorbeşte în continuare) despre "Industria Holocaustului". În Franţa, sociologul Edgar Morin a numit Israelul "un cancer al Orientului Mijlociu". În România, scrierile lui N. Steinhardt sunt tipărite, după moartea autorului, în zeci de ediţii, omul fiind venerat, pe faţă sau mai cu jumătate de gură, pentru (între altele) laudele aduse mişcării legionare şi protestul său împotriva... Procesului de la Nürenberg.

Ura de sine. Ura de sine. Ura de sine.

Din textul de faţă, aparţinând cunoscutei publiciste Felicia Antip, din Bucureşti, şi apărut în recenta ei culegere de eseuri despre scriitorii evrei din lume ("Aventuri ale conştiinţei de sine", ed. Hasefer), vom înţelege câte ceva din istoria fenomenului sau a maladiei.

Mi-a căzut în mână, din întâmplare, o scriere veche, stranie, neliniştitoare. A fost publicată în 1930 la Berlin, sub titlul *Die jüdische Selbsthass*, adică Ura de sine evreiască. Autorul ei, Theodor Lessing, avea să fie asasinat cu trei ani mai târziu de un comando nazist. Existenţa cărţii mi-era cunoscută, întrucât este citată frecvent de istorici şi de analişti. Fusese comentată şi la noi într-un mod – aveam să-mi dau seama după ce am citit-o – tendenţios, deformator, de către un comentator cu idiosincrazii mai puternice decât inteligenţa şi cultura lui. Ploua torenţial şi m-am adăpostit în librăria-anticariat de lângă Conservatorul din Lausanne. Pe un raft am găsit o traducere semnată şi prefaţată de Maurice-Ruben Hayoun şi editată la Paris abia în 1990, aşadar cu 60 de ani întârziere, de Berg International Éditeurs, sub titlul *La haine de soi,* căruia i s-a adăugat, *din motive de sintaxă şi claritate,* subtitlul *Le refus d'être juif.*

Felicia Antip

Antisemitismul este un subiect menţinut în mod artificial şi excesiv în atenţia publicului românesc. E ceva penibil, grotesc şi mai ales anacronic în insistenţa cu care se continuă şi se alimentează mereu dezbaterea despre atitudinea unora sau a altora faţă de evrei. Existenţa partidului aglutinat în jurul unei reviste (desigur "România Mare", **n. red.**) al cărei rol primordial a fost propagarea antisemitismului, stăruinţa cu care se poartă discuţii mai mult sau mai puţin oţioase în jurul acestui tip de gândire şi de manifestare – nu ştiu cum să-i spun: doctrină pernicioasă? stare de spirit resentimentară? pornire atavică? reminiscenţă a erei dictaturilor totalitare? intoleranţă pătimaşă necenzurată de raţiune? exacerbare a spiritului tribal? prejudecată religioasă? formă de paranoia? complex de inferioritate convertit în ură oarbă? – mi se par cu atât mai lipsite de sens cu cât au rămas fără obiectul muncii. România a ajuns o țară aproape *judenrein;* curățată de elementul evreiesc, ea este pe cale de a întruchipa, din acest punct de vedere, idealul hitlerist... Din cei peste opt sute de mii de cetățeni români de obârșie evreiască dinainte de război n-au rămas nici zece mii, cam toți de vârsta a treia – a patra. Nunțile și ceremoniile care marchează existența copiilor (circumcizia și *bar-mitzva*) sunt atât de rare încât au ajuns să pară ritualuri antice. Cu excepția serviciilor religioase de fiecare zi și a sărbătoririlor, oficianții cultului mozaic nu mai fac, de decenii, decât slujbe de înmormântare. Nu întâmplător, cei care își găsesc dacă nu rațiunea existenței, cel puțin o binevenită diversiune în blamarea neamului evreiesc pentru toate năpastele trecute, prezente și viitoare își inventează cai de bătaie, atribuind origini evreiești unor persoane publice – politicieni, oameni de cultură sau din lumea afacerilor, nu contează, ajunge să fie cunoscuți și,pe cât se poate, antipatizabili.

Este posibil ca un evreu să fie antisemit?

Tabloul pe care ni-l înfățișează cartea lui Theodor Lessing ne este însă nefamiliar și cred că poate oferi teme de reflecție oricui se întreabă cum de a fost cu putință, ce anume a determinat Germania să adopte o conduită în același timp criminală și sinucigașă (faptul că a renăscut după război din propria ei cenușă nu anihilează nocivitatea doctrinei care a făcut-o să se autodistrugă după ce împinsese întreaga omenire pe buza prăpastiei). Este o carte halucinantă. Și autorul și toate cele șase personaje ale lui au avut parte de morți premature și violente, crude, fiind în fapt primele jertfe ale molohului, victime *avant la lettre* ale unui holocaust despre care nimeni – afară poate de ei – nu bănuia pe atunci că va fi conceput, organizat, săvârșit. Existența și destinul lor împing însă mult mai departe, până dincolo de limita absurdului, interogația despre morbul antisemitismului. Este posibil ca un evreu să fie antisemit? Contradicția în termeni îi determină pe cei mai mulți să respingă până și posibilitatea de a se formula o asemenea întrebare. Și totuși...

Nu se poate spune în nici un caz că analizele lui Theodor Lessing au fost corecte. Inadvertențele din teoriile lui demonstrează că *inteligența* ieșită din comun a acestui om se lăsa uneori dominată, cenzurată de afecte și de impulsuri iraționale. Era un tip bizar și greu de înțeles, inadaptabilitatea lui friza patologia socială. A descris însă cu acuratețe (și cu durere) peisajul cultural al Republicii de la Weimar și prezența vie, multicoloră, sclipitoare, a evreilor în acest peisaj. Dar mai întâi, cine a fost Theodor Lessing și prin ce și-a atras sentința de condamnare la moarte? Tot ce știu despre el am aflat din prefața semnată de cel care i-a tradus ultima carte în limba franceză, iar acesta a extras, la rândul lui, o bună parte dintre informații, din textul autobiografic intitulat *Gerichtstag über mich selbst* (Ziua în care mă judec), publicat de Lessing însuși în 1925, când sute de studenți îl împiedicau să-ți țină cursurile la universitatea din Hanovra. Nu-mi rămâne decât să rezum ceea ce am aflat, ținându-mă cât mai aproape de textul original, preferând transcrierea cuvânt cu cuvânt, deoarece unele afirmații sunt prea enorme pentru a fi parafrazate credibil.

Prima întrebare posibilă la care a ținut să răspundă autorul privește originea numelui lui – deloc evreiesc – de familie. La fel ca multe alte familii evreiești din secolul al XIX-lea, bunicii lui și-au schimbat numele în *Lessing* în semn de omagiu față de autorul lui Nathan Înțeleptul și al piesei de teatru *Evreii.* *"Această adulare a unei figuri neevreiești a Aufklärung-ului,* scrie Hayoun, *se explică prin speranța de a vedea în sfârșit cultura umanistă impregnând toate aspectele vieții sociale și ameliorând sistemul politic în vigoare. Îndărătul acestei schimbări de nume se profila întreaga problematică a Emancipării, cu promisiunile și decepțiile ei. Se poate evoca și alt nume german celebru, cel al lui Schiller, autorul piesei* Hoții, *care a fost ales ca patronim de numeroși evrei. În aria culturală germană se obișnuia, în jurul anilor '20, să se ofere o ediție a operelor complete ale lui Schiller tinerilor ajunși la vârsta maturității religioase* (bar-mitzva). *Intenția era de a familiariza tânăra generație cu idei umaniste, ancorând-o totodată ceva mai mult în cultură".* Un fenomen similar s-a produs în România (probabil și în alte țări) după procesul Dreyfus: mulți evrei și-au numit nou-născuții Emil, în onoarea celui care scrisese pamfletul *Acuz.* Printre cunoștințele părinților mei se număra un Emil Zola Davidescu din Bârlad.

Omul care a lansat pe piața ideilor formula "ura evreiască de sine"

Theodor Lessing s-a născut la Hanovra, la 8 februarie 1872. Tatăl lui, Sigmund, era medic, mama lui, Adele, născută Ahrweiler, era fiică de bancher. Theodor a descris în cele mai negre culori imaginabile viața lor de familie. Fusese o căsătorie de conveniență, doctorul nu-și iubea soția, uneori o bătea cu biciul, iar când încerca să ia apărarea mamei lui, copilul – a cărui venire pe lume îl deranjase – își încasa și el porția. După un scandal penibil provocat de Sigmund Lessing la nunta surorii mai mici a Adelei, cei doi soţi s-au despărţit. Theodor n-a iertat niciodată slăbiciunea mamei lui, care s-a întors supusă la domiciliul conjugal atunci când soţul ei i-a poruncit să revină. Theodor Lessing pretindea în textul autobiografic că şi-a iertat tatăl în ultimul an al vieţii acestuia, dar lui Maurice-Ruben Hayoun îi vine greu să-l creadă. În adolescenţă, fiul compusese textul unei rugăciuni prin care-l implora pe Dumnezeu să grăbească moartea părintelui denaturat. A scris în repetate rânduri că umblă încovoiat din cauza nenumăratelor lovituri de baston şi de bici încasate în copilărie. N-ar fi fost în stare să respecte un tată care se lăuda mereu cu aventurile sale extraconjugale, spunând de exemplu că, fiind mamoş (în germană *Geburstshelfer* – cel ce ajută la naştere), ajutase să se nască mulţi copii ai unor cupluri sterile. Îşi detesta fiul, văzând în el dovada vie a eşecului său marital. În pofida unei dotări intelectuale de excepţie, Theodor a fost un elev nedisciplinat, aproape inadaptabil, ceea ce a determinat exmatricularea lui din mai multe licee, a trebuit să-şi întrerupă temporar studiile şi să lucreze într-o bancă, iar un director de liceu a recomandat chiar transferarea lui la o şcoală de meserii. După lipsa de afecţiune de acasă a suportat şi mai greu rigorile internatelor. În perioada aceea, în liceele germane se înregistrau anual circa trei sute de sinucideri. Ş-a luat totuşi bacalaureatul (*Abitur*) în 1892 şi a plecat la Fribourg pentru a se înscrie la medicină, în ideea că va prelua cabinetul tatălui său. Avea să obţină diploma abia în 1915, nu că n-ar fi urmat cursurile facultăţii de medicină, dar era mai atras de litere şi filozofie, care-i absorbeau întreaga atenţie. În anii următori a fost întâlnit la Bonn, la München şi la Erlangen, unde şi-a susţinut, în 1899, teza de doctorat.

Cu un an înainte de moartea tatălui său, în 1895, Lessing a părăsit provizoriu comunitatea evreiască. Mai târziu, în 1890, s-a căsătorit cu fiica unui *Junker*, Maria Stach von Goltzheim. Renegată de familia ei aristocrată pentru că se măritase cu un bărbat de condiţie joasă, pe deasupra şi evreu, Maria a înfruntat cu curaj viaţa alături de cel pe care-l iubea. Au avut doi copii cărora le-au dat prenume evreieşti. Fetiţa, Miriam, a murit la vârsta de numai zece ani.

Lipsa de bani l-a constrâns să accepte un post de profesor într-o şcoală provincială, la Haubinda, al cărei director era un anume Hermann Lietz. Prefaţatorul insistă asupra acestui episod deoarece ilustrează atât interesul lui Lessing pentru noile metode pedagogice cât şi aplecarea lui spre militantism şi intransigenţa cu care-şi susţinea principiile. (Ulterior, avea să divorţeze şi să se recăsătorească, în 1913, cu Ada Grote-Abbenthern, fostă directoare a unei şcoli din Hanovra. După venirea la putere a hitlerismului, cei doi au încercat să deschidă la Marienbad o şcoală particulară pentru copiii emigranţilor evrei.) Când a aflat că Lietz abonase şcoala la publicaţia antisemită "Der Hammer", Theodor Lessing a organizat o manifestaţie în faţa cancelariei şi l-a silit să dea înapoi. Ulterior, însă, directorul şi-a anunţat într-un prospect al şcolii intenţia de a nu mai primi elevi evrei. De data aceasta, prospectul lui Lessing n-a mai avut rezultatul dorit, ceea ce l-a determinat să demisioneze. Cel mai mult l-a consternat atitudinea părinţilor elevilor evrei, pe al căror sprijin contase. *Domnule profesor, i s-a spus, nu prea înţelegem ce urmăriţi; întrucât copiii noştri sunt în bună companie* (in guter Gesellschaft) *şi nu sunt ameninţaţi cu excluderea, de ce să ne ambalăm?*

Pe vremea aceea, Theodor Lessing lucra de mai mulţi ani la cartea despre ura de sine a evreilor şi era convins că există o afinitate morbidă între antisemitismul german şi evreul care se detestă pe sine. Într-un eseu intitulat *Insolubila problemă evreiască,* a comentat expresia lui Karl Kraus. care spusese că evreii trebuie să aleagă *între caftan şi smoking.* Într-adevăr, pentru a-i accepta pe deplin în mijlocul ei, societatea germană a vremii le pretindea să-şi renege pur şi simplu rădăcinile. La rândul lor, evreii care credeau că soluţia problemei lor este asimilarea culturii germane îşi imaginau în mod naiv că operele lui Goethe, Schiller şi Lessing constituiau lectura de fiecare zi a maselor germane. Nu le trecea prin minte, se spune în prefaţă, că acestea nu deschiseseră niciodată un exemplar din *Faust* sau din *Hoţii* şi că evreii întruchipau în ochii lor răul absolut.

Dumnezeule! Și eu trebuie să fiu înrudit cu acești oameni?

Pentru a înţelege mai bine datele problemei, Theodor Lessing, pe atunci în vârstă de 34 de ani, a făcut în 1906 o călătorie în Galiţia, leagănul acelor *Ostjuden* (evrei orientali) care păreau mai autentici pentru că-şi câştigau încă existenţa în mod tradiţional, muncind pământul şi practicând meserii mărunte. Descrierile lipsite de orice simpatie pe care le-a publicat ulterior i-au determinau pe unii să-l considere *evreu antisemit.* Reacţia lui, observă prefaţatorul, semăna cu aceea a lui Gustav Mahler, care, aflat la Lemberg (Lvov), i-a scris soţiei sale Alma: *Dumnezeule! Şi eu trebuie să fiu înrudit cu aceşti oameni?* Scriitorul evreu german Kurt Tucholsky, notează Hayoun, a avut o reacţie semănătoare după un scurt contact cu evrei români.

Din prefață reiese că Thedor Lessing se simțea foarte rău în pielea lui și că, străduindu-se să descopere *ură de sine* la alții, nu făcea decât să caute justificarea propriilor sale complexe. Pe de-o parte, a scris în "Allgemeine Zeitung des Judentum" că evreii trebuie să accepte să li se pună în evidență anumite defecte chiar și de către autori evrei, că trebuie să învețe să se privească pe sine *cu o ironie surâzătoare.* Pe de altă parte, nu vedea cu ochi buni hiperproductivitatea literară, filozofică și științifică a unui număr din ce în ce mai mare de evrei germani. După părerea lui, acest mod de *a se vinde* sau *a se oferi* Germaniei era degradant. De aceea, l-a atacat cu duritate pe coreligionarul său Samuel Lublinski, pentru că fusese unul din primii critici care l-au descoperit pe Thomas Mann salutând apariția primului roman al acestuia, *Buddenbrook,* ca pe un eveniment literar de prim ordin. Așa cum era de așteptat, Thomas Mann a intervenit în sprijinul lui Lublinski, dar disputa a luat o întorsătură urâtă: viitorul laureat al Premiului Nobel l-a numit pe Lessing *un pitic dizgrațios care ar trebui să se considere fericit că soarele strălucește și pentru el.* Atacurile reciproce la persoană au luat amploare. Unul dintre biografii lui Thomas Mann avea să explice că posteritatea a reținut numele infam al lui Theodor Lessing numai pentru că acesta își permisese să se amestece scandalos în viața privată a marelui romancier.

În toată această perioadă, Theodor Lessing trăise din expediente, își încercase norocul în diferite orașe germane și chiar în străinătate – la Londra, Bruxelles, Paris – și-și câștigase cu greu existența până și prin practicarea unor profesiuni pentru care nu era pregătit, de exemplu animând o asociație antizgomot. După ce și-a susținut, în 1912, diploma de doctorat de stat (*Habilitationsschrift*), a fost numit în sfârșit profesor extraordinar la Institutul Tehnic din Hanovra. Nu era încă un statut de profesor titular, dar îi permitea să predea într-o universitate recunoscută. După izbucnirea războiului, s-a înrolat voluntar în armată, dar dat fiind că pe livretul său militar figura mențiunea "medic", a fost repartizat, deși nu-și terminase studiile, într-un spital de campanie.

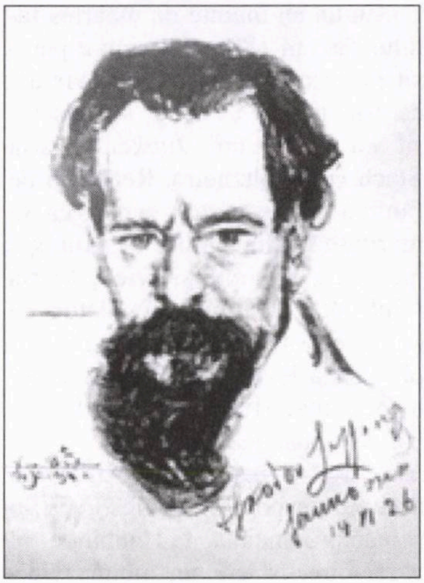

Theodor Lessing

Profund deprimat după înfrângerea Germaniei (nu pentru că ar fi fost un nostalgic al lui Wilhelm al II-lea, ci pentru că întrevedea vrăjmășia vremurilor care aveau să urmeze), s-a implicat din ce în ce mai insistent în viața cetății. Colegii săi au fost scandalizați de intervenția lui într-o cauză care a făcut multă vâlvă la vremea respectivă: procesul asasinului în serie Fritz Hartmann, care comisese, în intervalul 1918-1924, între 24 și 60 de crime, sfârtecându-și apoi victimele și depozitând fragmentele de cadavre în cazane, în propria locuință. Poliția din Hanovra, care-l folosea ca informator plătit, îl ocrotise în mod iresponsabil, refuzând să ia în considerare reclamațiile unor părinți ai căror copii dispăruseră la scurtă vreme după ce fuseseră văzuți împreună cu Hartmann. Unii dintre ei se adresaseră, în disperare de cauză, unei agenții particulare de detectivi, numai că patronul acesteia, fost comisar de poliție, o deschisese în asociație cu Fritz Hartmann. Lessing a considerat că este de datoria lui să ducă o campanie de presă având ca obiectiv salubrizarea vieții publice a orașului. Președintele tribunalului s-a opus din răsputeri eforturilor acestuia de a pune în discuție iresponsabilitatea organelor de poliție. Lui Lessing i s-a retras carnetul de ziarist, iar corpul profesoral al universității, care oricum nu-l simpatiza, a inițiat o acțiune disciplinară împotriva lui.

Prefațatorul cărții lui Theodor Lessing crede că asasinarea acestuia a fost consecința ultimă a implicării sale în cazul Hartmann. La câteva luni după execuția criminalului, la 25 aprilie 1925, Lessing a comis enorma imprudență de a publica în "Prager Tageblatt" un articol intitulat "Hindenburg". Viitorul președinte al Germaniei, mareșalul privit de întreaga națiune ca un mare erou, era comparat în articol cu Fritz Hartmann. Unul, scria Lessing, era vinovat de moartea câtorva sute de mii de nevinovați mânați pe câmpurile de luptă, celălalt avea pe conștiință doar câteva zeci de victime. Indignarea produsă de acest articol în întreaga țară a fost fără precedent. În numai câteva zile s-a constituit la Hanovra un Comitet de luptă împotriva lui Lessing, cu obiectivul declarat de a-l izgoni din universitate și apoi și din oraș. Ziarele propuneau să i se atribuie *premiul reptilismului jurnalistic evreiesc.* A fost agresat pe stradă, i s-au spart ferestrele locuinței. Pentru că rectorul n-a dat curs cererilor lor, studenții naționaliști au decis să blocheze accesul la cursurile lui Lessing. A urmat o înfruntare acerbă între conducerea universității, pe de-o parte, și studențimea sprijinită de populația orașului, pe de altă parte. Când rectorul a amenințat că va sista toate cursurile și le-a ordonat șefilor răzmeriței să predea carnetele de student, s-au întins spre el sute de mâini. Subvenționați de binevoitori bogați, studenții au închiriat un tren întreg pentru a se duce să se înscrie la universitatea din Braunschweig. Îngrijorat de situație, primarul l-a convocat pe Lessing și i-a cerut să demisioneze, dar acesta a refuzat categoric, invocând contribuția străbunilor săi la edificarea orașului pe care i se poruncea să-l părăsească. După multe peripeții, Theodor Lessing a acceptat soluția propusă de Ministerul Culturii: să renunțe la activitatea didactică și să se consacre cercetării.

Sioniștii l-au rugat să rămână în Eretz Israel

În 1926 a început pentru el o nouă existență de conferențiar itinerant și de corespondent de presă. În 1931 a întreprins o lungă croazieră cu opriri în Grecia, unde locuia una din fiicele lui, al cărei soț era profesor la universitatea din Atena, în Egipt, la Damasc și în Palestina. Sioniștii stabiliți acolo l-au acoperit cu flori și l-au rugat să rămână și el în viitorul cămin evreiesc, dar nu l–au putut convinge să ia hotărârea care i-ar fi salvat viața. Pe el îl preocupau problemele patriei lui, Germania. În iunie 1931 s-a întors la Hanovra. La Berlin îi apăruse între timp cartea despre ura de sine. Evenimentele politice interne se precipitau. După venirea la putere a lui Hitler, a făcut imprudența de a atrage din nou atenția asupra sa printr-un virulent articol intitulat: "Nu! Comentariul lui Theodor Lessing despre noul regim din Germania". La 2 martie 1933 a plecat, însoțit de fiica lui, spre Marienbad și, printr-un mic miracol, au reușit să ajungă în Cehoslovacia. Știrea despre instituirea unui premiu de 80.000 de Reichsmarks pe capul lui Theodor Lessing a fost publicată spre sfârșitul lunii iunie într-un ziar nazist din regiunea sudetă.

La vila Edelweiss, unde stătea în pensiune, s-a prezentat un tânăr care și-a oferit serviciile ca secretar. Directorul nu avea nevoie de nici un angajat. Văzându-se refuzat, tânărul s-a declarat dispus să lucreze fără salariu. I s-au încredințat câteva atribuții, între care manipularea scrisorilor. Spionul Gestapoului avea acum acces la corespondența lui Lessing. Atentatul s-a produs la 30 august 1933. Doi bărbați, Max Rudolf Eckert și Rudolf Zischka, l-au împușcat de la mică distanță. A fost înmormântat la 2 septembrie 1933, în cimitirul evreiesc din Marienbad. Ca un paria, așa cum singur se caracterizase: *"Am fost un tânăr cuminte și la locul meu. Am constatat însă foarte de timpuriu că, chiar dacă aș fi fost de o mie de ori mai cuminte și mai la locul meu, cu alte cuvinte un adevărat miracol pe planul caracterului și al activității, totul, da, totul ar fi fost în zadar. Nu mă acceptau, mă respingeau. În ochii lor eram un străin. Eram evreu. Nici o operă nu m-ar fi putut ajuta. Dacă m-aș fi numit Christian Stoffel, dacă aș fi fost progenitura unui țăran german din Saxonia Inferioară și a unei femei blonde, aș fi fost din rasa stăpânilor. Așa, am ajuns un paria".*

Autorul acestei cărți cu multe întrebări și cu prea puține răspunsuri satisfăcătoare a avut parte de o viață și de o moarte la fel de neobișnuite și de stranii ca mărturia despre cei cu care se asemăna. După apariția cărții și după voiajul în Țara Sfântă, Theodor Lessing a încercat să găsească soluții. În eseul *Insolubila problemă evreiască,* le-a trecut în revistă pe cele propuse în decursul timpului: asimilarea, solidaritatea internaționalistă, sionismul. În *Ura evreiască de sine* scrisese: *"Sătul de excesele gloatei pe care nici o aristocrație a faptei, a educației sau a inimii n-a reușit încă să le stăpânească, disperat de opțiunea îngăduită evreilor (fie dispăreți, fie părăsiți țara), obosit de limitările și de restricțiile seculare, dezgustat de toată această fragilitate și de toată această incertitudine, poporul cel mai bătrân din univers a încercat să-și ia destinul în propriile sale mâini.*

Ni se reproșa că suntem "paraziți care trăiesc pe seama altora" și atunci am început să ne desprindem de patria noastră de elecție. Ni se reproșa că suntem "degenerați și lași efeminați" și atunci am pornit la luptă și ne-am comportat ca niște excelenți soldați. Ni se dădea de înțeles pretutindeni că nu suntem decât tolerați și am răspuns: "Nici o dorință nu este mai scumpă inimii noastre decât aceea de a părăsi această relație de tolerare".

Atunci însă când ne afirmam așa cum eram cu adevărat, ni se spunea: "Nu știți că această încăpățânată conservare a ființei voastre constituie o trădare a valorilor universale și supranaționale?" Am răspuns înăbușind glasul durerilor și al morților noștri și desființând Legiunea evreiască. Am abandonat autoapărarea și am lăsat apărarea drepturilor noastre în seama conștiinței europene. Și ce răspuns am primit? Astăzi, 6 septembrie 1929, răspunsul pare a se articula după cum urmează: "Trăiți sau faceți cum vreți, ne vom mulțumi să vă tolerăm atâta timp cât va fi nevoie de voi".

Spre sfârșitul vieții, înclina spre soluția sionistă, dar nu era convins că va izbândi pentru că, spunea el, Israelul religios și Israelul muncitor nu se vor putea reconcilia nici în Palestina.

„De ce nu suntem iubiţi?" „Pentru că suntem vinovaţi"

Ultima frază a epilogului cărţii *Ura de sine evreiască* conţine o împerechere de cuvinte cutremurătoare. După ce spune că *"există probleme care nu-şi pot găsi nici sfârşit nici concluzie"*, încheie astfel: *"Afară de cazul în care intervine o soluţie finală"*. Expresia folosit de el, joc de cuvinte intraductibil pe baza a doi termeni care înseamnă tot sfârşit, ceva final, *Ende* şi *Schluss*, este *Entschluss*.

Theodor Lessing avea să fie unul dintre primii evrei germani asasinaţi cu premeditare de nazişti după venirea lor la putere în 1933. Până atunci, însă, a trăit ca un jupuit de viu durerea a ceea ce considera a fi damnarea sa congenitală. Pentru a ilustra ceea ce el considera a fi condiţia contradictorie a evreului european şi cu precădere german din vremea lui, a reconstituit biografiile a şase gânditori rafinaţi, dar cu o labilitate psihică frizând patologicul, care şi-au pus capăt zilelor numai pentru că nu suportau să fie ce erau, în vremurile şi în locul în care erau: evrei într-o Germanie la răspântie de drumuri. Teoriile lui sunt cel puţin discutabile, analizele de caz îmbină abordarea psihanalitică, argumente de natură spiritualistă şi alte câteva marote ale autorului sunt prea puţin edificatoare, dar destinele celor şase personaje sunt atât de tulburătoare şi în sine şi, mai ales, în lumina a ceea ce avea să urmeze, încât existenţa fiecăruia dintre ele se poate constitui în subiect de reflecţie pentru cine vrea să înţeleagă mai bine anomaliile veacului nu de mult încheiat. S-ar putea spune că aceste cazuri ţin de psihopatologie, ceea ce este perfect adevărat. Mecanismele mintale ale rătăcirilor lor pun însă în evidenţă stări de spirit premergătoare nazismului care au făcut cu putinţă absurditatea monstruoasră a doctrinei folosite pentru a justifica exterminarea neamului evreiesc şi docilitatea cu care un număr înfricoşător de mare de oameni s-a lăsat folosiţi pentru a o pune în practică.

Mai întâi, câteva repere istorice: în jurul anului 1880, pentru evreii germani a început Haskala, iluminismul evreiesc, iniţiat şi întruchipat de Moses Mendelssohn, care şi-a convins compatrioţii să creadă în universalitatea conceptelor Libertate-Egalitate-Fraternitate. Situaţia de fapt din Secolul Luminilor îndreptăţea această iluzie. Ghetourile fuseseră desfiinţate, iar evreii, cetăţeni cu drepturi depline deveniseră subiecţi ai dreptului civil, religia lor nemaifiind decât o confesiune între multe altele. Numai că, biletul de intrare în cultura europeană (cum avea să numească Heinrich Heine rezultatul doritei integrări şi eventual asimilări) nu avea să le deschidă, aşa cum speraseră idealiştii iniţiali, toate porţile.

Theodor Lessing încearcă să determine raporturile dintre imemorialul şi nemuritorul antisemitism şi ceea ce el crede a fi neputinţa evreilor de a se simţi bine în propria lor piele. «*O umilire multiseculară,* scrie Lessing, *sfârşeşte prin a vătăma cu adevărat sufletul şi esenţa persecutaţilor, astfel încât însăşi nedreptatea Istoriei ajunge să devină scuzabilă şi legitimă. Căci, pentru a transforma un om în câine, ajunge să-i strigi destul de multă vreme "Nu eşti decât un câine".*» El căuta, în cele mai bune opere ale lui Hugo von Hoffmanstahl, Franz Werfel, Jakob Wassermann, cărările întortocheate ale "urii evreieşti de sine". Evident, nu găseşte la ei caracteristicile detestabile ale evreului antisemit, specie mai puţin rară decât s-ar putea crede. Caracteristică pentru modul său de a gândi este explicaţia pe care o dă sentimentului de culpabilitate colectivă considerat a fi cauza primă a acestei atitudini: *"Evreii au fost cei dintâi şi poate singurii care au căutat în ei înşişi greşeala aflată la originea nefericitei deveniri istorice a universului"*. La întrebarea *de ce nu suntem iubiţi?*, doctrina evreiască mai bine zis, precizează el, doctrina iudeo-creştină, răspunde dintotdeauna *pentru că suntem vinovaţi*, ideea culpabilităţii colective fiind *"nucleul cel mai intim al învăţăturii iudaice. În fiecare evreu,* scrie Lessing, *este profund înrădăcinată tendinţa de a interpreta o nenorocire care-l loveşte ca fiind ispăşirea unei greşeli făptuite. Şi, dacă cititorul se va declara uimit, îi voi răspunde să privească istoria care este ţesută din trei milenii de neîntreruptă nefericire. Un şir de suferinţe inexpiabile care nu lasă loc speranţei. O singură portiţă de scăpare are omul care suferă de pe urma unui asemenea potop de nenorociri: să-şi spună, pentru a le suporta mai uşor, că are o legătură specială cu destinul. Dumnezeu îi pedepseşte pe cei pe care-i iubeşte. Dar dacă-ţi concepi propriile nenorociri ca pe o pedeapsă, ai pus deja bazele urii de sine.*»

Iată acum personajele cărţii:

Paul Ree, născut în anul 1849, filozof practic necunoscut azi şi chiar şi pe vremea lui Theodor Lessing, a exercitat, dacă este să-l credem pe autor, o influenţă determinantă asupra prietenului său Friedrich Nietzsche. Autorul declară că i-a fost foarte greu să reconstituie viaţa şi opera lui Ree, deoarece n-a rămas de la el decât o carte de 211 pagini, publicată postum. Înainte de a se sinucide, contemporanul lui Nietzsche şi-a distrus toate operele tipărite şi toate hârtiile, cu excepţia manuscrisului lăsat posterităţii cu precizarea: *"Toate scrierile mele anterioare sunt lucrări de tinereţe lipsite de maturitate"*. Din relatările contemporanilor reiese că a fost un tânăr neobişnuit de frumos, înalt, brun, cu fruntea înaltă şi ochi visă-

Paul Ree

tori, un bărbat viril, armonios şi echilibrat. O înfăţişare care aducea cu aceea a modelului său din tinereţe, Schopehauer, cultura ieşită din comun, umorul, ţinuta impecabilă, inteligenţa sclipitoare făceau din el un interlocutor căutat.

A studiat dreptul la Leipzig, în 1870 s-a înrolat voluntar în armată, a fost rănit în luptă, după război a redevenit student, de data aceasta la filozofie. În 1874 s-a instalat la Bâle, în apropiere de casele în care, fără a se cunoaşte unul pe celălalt, trei tineri – Johann Jakob Bachofen, Jacob Burkhardt şi Friedrich Nietzsche – meditau în acelaşi timp la *aceeaşi enigmă a sciziunii metafizice originare.*

Prieten la cataramă cu Nietzsche

Nietzsche, mai tânăr cu cinci ani decât Paul Ree, avea pe atunci 30 de ani. *"Ne-am întâlnit pe acelaşi plan* – i-a scrie Nietzsche unui prieten; *plăcerea convorbirilor noastre nu avea margini şi avantajul era, desigur, foarte important pentru ambele părţi"*. Ree îşi scria pe atunci cartea despre originea impresiilor morale. Nietzsche, aflat încă în faza sa romantică, îi părea mai vârstnicului său prieten *un animal credul şi reverenţios.* Mai târziu avea să numească prima perioadă de un an a prieteniei sale cu Ree *vremea Ree-alismului meu.* Dacă ar fi să-l credem pe Theodor Lessing, Ree a fost acela care a plantat în mintea lui Nietzsche embrionul ideilor despre relaţia supraomului cu universul şi alte convingeri care aveau să stea la baza teoriilor lui. *"Mă îndoiesc,* scrie el, *că Nietzsche ar fi putut ajunge la transmutarea tuturor valorilor dacă nu l-ar fi cunoscut pe Ree. Nucleul doctrinei lui Ree era convingerea că există un drept natural şi o etică dictată de natură. Acesta a fost germenele pe care Nietzsche l-a preluat şi pe care s-a străduit să-l dezvolte. S-a agăţat de acest capăt de funie şi cu ajutorul lui a escaladat gheţarul pe care Ree îl văzuse, fără îndoială, dar pe care nu l-a cucerit niciodată".*

Este practic imposibil ca, în condiţiile inexistenţei unei operemartor, să se verifice valabilitatea aserţiunilor lui Theodor Lessing despre influenţa exercitată de Ree asupra filozofului german. Cert este doar ceea ce Theodor Lessing numeşte *procesul de glaciaţiune ilustrat de destinul lui Paul Ree,* examinat ca un *destin căruia iudaismul din Europa Occidentală riscă să-i cadă victimă.* Nietzsche – presupune Lessing – nu ştia că Paul Ree era evreu. Şi anume, unul dintre evreii care *"păstrau conştiinţa originii lor evreieşti ca pe o infirmitate secretă (...) Şi care aveau totuşi un grad prea înalt în sensibilitate pentru a suporta critici la adresa evreilor sau a iudaismului fără a se simţi vizaţi".* În 1876, când boala de ochi a lui Nietzsche s-a agravat, cei doi prieteni au decis să plece împreună pentru un an la Sorrento, în Italia. Acolo a intrat în viaţa lor Lou Salomé, pe atunci în vârstă de numai 17 ani, pe care Nietzsche o angajase ca secretară. Amândoi s-au îndrăgostit de ea. Tânăra, care avea să dobândească un alt gen de celebritate proprie, se simţea atrasă de Ree, dar acesta s-a străduit s-o convingă că a fi tovarăşa de viaţă a lui Nietzsche era o onoare echivalentă cu *suirea pe un tron.* Pentru a evita o situaţie stânjenitoare a plecat şi drumurile celor doi filozofi s-au despărţit definitiv.

Lou Salomé, Nietzsche şi Paul Ree

S-a aruncat în prăpastie

Până în 1880, Paul Ree a desfăşurat o activitate literară modestă. În jurul anului 1880, era pe punctul de a-şi da doctoratul în filozofie, apoi s-a decis să se consacre ştiinţelor naturale, trecând prin câteva universităţi mici, dar la 37 de ani s-a reorientat spre medicină şi în 1890 şi-a luat diploma la Berlin. Ulterior, a practicat medicina timp de zece ani pe domeniul familial de la Stibbe, în Prusia Occidentală, unde a dus o viaţă cvasimonahală, fiind venerat ca un sfânt de ţăranii pe care-i îngrijea. În anul 1900, când fratele lui a vândut domeniul de la Stibbe, s-a stabilit în satul de munte Celerina, din Engadine, pentru a practica în continuare medicina, dar la 28 octombrie 1901 a plecat într-o excursie în munţi. A fost găsit mort într-o prăpastie. Sinucidere. Nietzsche, a cărui glorie atinsese apogeul în deceniul 1880-1890, a murit în august 1890, victimă a maladiei care debutase prin a-i întuneca vederea şi sfârşise prin a-i întuneca mintea.

Evaluând raporturile dintre cei doi, Theodor Lessing vedea în ele un exemplu al relaţiei dintre geniul creator german şi neputinţa de a crea a gânditorilor evrei. Citatul de mai jos ilustrează propriile limite ale autorului acestei cărţi, el însuşi victimă a unora dintre prejudecăţile din care se hrăneşte antisemitismul: *"Ori de câte ori apărea un geniu al poporului german, un Goethe sau un Schopenhauer, un Hebbel sau un Wagner, un Hölderlin sau un Stefan George, se constituia imediat o cohortă de evrei-gărzi de corp, cam aşa cum spune Homer: de câte ori se naşte un erou, există un poet care să-l glorifice. Evreii au fost totdeauna primii care i-au recunoscut, i-au iubit, i-au înălţat în slăvi. Dar nici un evreu n-a ajuns niciodată geniul unei etnii străine, nici măcar atunci când era cel mai eminent dintre membrii unui grup ilustru".*

Dar dacă Paul Ree poate fi privit ca o victimă relativ inocentă a contradicţiei dintre ceea ce credea şi ceea ce era, rolul lui în structurarea acelor concepţii ale lui Nietzsche care aveau să fie folosite *pro domo* de nazism fiind cel puţin discutabil, alt personaj apare în postura de mare vinovat. Este vorba de **Arthur Trebitsch,** născut în 1879 la Viena, de origine evreiască, om de litere, filozof înzestrat, autor a 20 de cărţi şi a nenumărate articole, care a rămas, până în ziua morţii lui, la 26 octombrie 1927, cel mai furios persecutor al evreilor. Acest tânăr blond, cu ochii albaştri, incredibil de frumos, reprezintă *cazul clasic al urii evreieşti de sine, în forma sa cea mai acerbă şi cea mai disperată.* Delirul lui paranoic se manifestase încă din prima tinereţe. Era convins că o societate evreiască secretă, ale cărei tentacule ţineau în strânsoarea lor întregul univers, încerca să domine lumea şi ameninţa cu exterminarea popoarele ariene, destinate de fapt să deţină supremaţia asupra tuturor oamenilor. El, Arthur Trebitsch, fusese ales pentru a-i scăpa pe germani din mâinile evreilor.

Theodor Lessing scrie: *"Fiecare forţă antievreiască a dispus de un stat-major de evrei care supralicitau prejudecăţile maeştrilor lor. Arthur Schopenhauer a fost susţinut în primele sale crize antievreieşti de primii lui apostoli, Frauenstadt şi Asher. Richard Wagner n-a auzit nici cea mai neînsemnată obiecţie de la discipolii săi evrei, Henrich Porges şi Herman Levi, atunci când îi ponegrea pe Meyerbeer, Mendelssohn, Halevy şi Bizet, susţinând că erau evrei care sabotau muzica germană. Cel mai furibund dintre antisemiţi, Eugen Dühring, a avut surpriza vieţii lui atunci când scriitorul evreu Benedikt Friedländer, care admira ceea ce scrisese el împotriva evreilor, i-a lăsat prin testament întreaga avere, înainte de a se sinucide".*

Arthur Trebitsch i-a depăşit cu mult pe toţi aceşti renegaţi. Convins că propria sa apartenenţă (la etnia germană) era de o calitate superioară aceleia a unor nemţi getbeget, precum Adolf Hitler (adepţii acestuia îl tratau cu dispreţ: *nu este decât un evreu*), a edificat cu trudă, chiar cu talent şi mai ales folosind metode aparent logice, elucubraţii care deveneau tot mai halucinante pe măsură ce boala lui mintală se agrava. Exista, susţinea el, *o gândire ariană* înălţătoare şi *o gândire evreiască* diabolică. Întreaga civilizaţie a Europei şi a Americii nefiind altceva decât lucrarea unei puteri metafizice satanice, forţa destructivă numită de ei *iudaismul în marş,* pentru a se instaura necesara *dictatură a raţiunii* trebuie să fie asigurată în prealabil supremaţia unei rase şi a unui popor. Aşezarea dreaptă a lucrurilor echivalează cu supremaţia unei anumite rase şi a unui anumit popor. Trebitsch punea semnul egalităţii între victoria moralităţii universale şi cucerirea globului de către germani. Germanitatea este rasa aleasă a stăpânilor, iar omul german – omul nobil căruia i se cuvine un viitor de aur.

Tot răul din lume fiind întruchipat şi răspândit de evrei, Trebitsch s-a lepădat de apartenenţa sa la neamul pe care-l dispreţuia şi ura, a intentat procese celor care continuau să-l considere evreu (sau, după caz, i-a pălmuit sau provocat la duel). Pe măsură ce maladia lui se agrava, îi supăra şi înstrăina pe toţi cei din jurul lui, inclusiv pe liderii naţional-socialişti care nu numai că-l primiseră în partidul lor, dar îl numiseră şi şef de grupă. A descoperit că evreii erau cei care introduseseră catolicismul. Pentru el, evreii şi iezuiţii erau unul şi acelaşi lucru, apoi a aflat că francmasonii sunt iezuiţi şi i-a inclus şi pe ei în ecuaţia blamului. În cele din urmă, Luther şi Loyola, socialismul şi creştinismul au ajuns să fie desemnaţi de el cu un singur cuvânt: evreu.

„Evreii vor să mă lichideze cu raze ucigătoare”

Delirul grandorii s-a transformat în mania persecuţiei. Când episoadele de delir au devenit prea supărătoare pentru cei din jur, familia lui a intervenit şi l-a obligat să se retragă într-o locuinţă izolată, la ţară. A mai trăit opt ani şi a continuat să scrie cărţi furibund antisemite. Cartea lui de căpătâi şi sursa lui de inspiraţie era falsul grosolan publicat de Ohrana ţaristă sub numele de *Protocoalele înţelepţilor Sionului.*

(Cu opt decenii mai târziu, în România, editarea și popularizarea acestei colecții de inepții s-a soldat nu cu o carantină preventivă, ci cu un mandat de parlamentar pentru primul editor, căruia i-au urmat și alții, astfel încât amatorii o pot găsi în câteva versiuni și formate.) Evreii au continuat să-i facă viața amară. Când unul dintre frații lui s-a sinucis, vina nu putea fi decât a unui hipnotizator evreu. Când soția lui a murit de meningită, și-a dat seama că evreii folosiseră raze ucigătoare pentru a-l omorî pe el, dar o nimeriseră pe ea, deoarece își schimbase camera cu a lui. A fost urmărit și persecutat de sute de persoane din diferite țări care nici măcar nu se cunoșteau între ele. Știind că este împresurat de raze patogene, scria tuturor guvernelor, cerându-le să vegheze ca studierea radiațiilor să nu fie încredințată decât unor fizicieni arieni.

A murit în anul 1929, doborât, potrivit diagnosticului medicilor, de recidiva unei mai vechi tuberculoze, dar pe el nu-l putea înșela nimeni: a fost conștient până în ultima clipă că, în pofida excepționalelor măsuri de precauție pe care le luase, evreii au reușit să-i vină de hac. Un biet nebun, un caz patologic perfect banal, care n-ar merita să fie descris nici măcar în studii de psihiatrie dacă Arthur Trebitsch nu ar fi continuat să scrie și să publice carte după carte, până când și-a dat obștescul sfârșit, și dacă n-ar exista mărturii credibile despre deplina lui luciditate și coerență în toate discuțiile în care nu era vorba despre evrei.

Otto Weininger este cel mai cunoscut dintre cele șase personaje care și-au găsit un autor în căutarea celor mai abracadabrante motive și a celor mai sigure metode de a-ți săpa groapa cu mâna ta. Reproduc câteva dintre datele furnizate de Theodor Lessing, deși ele sunt departe de a pune în evidență toate ciudățeniile studentului la filozofie născut la 4 octombrie 1903, care s-a sinucis, la 23 de ani, trăgându-și un glonte în cap și cu atât mai puțin de a-i explica profunda mizantropie, misoginismul maladiv și antisemitismul înfocat. Din 1930 încoace au apărut numeroase studii mai documentate și mai temeinice despre Weininger, aici și acum însă, nu voi face decât să rezum informațiile din carte.

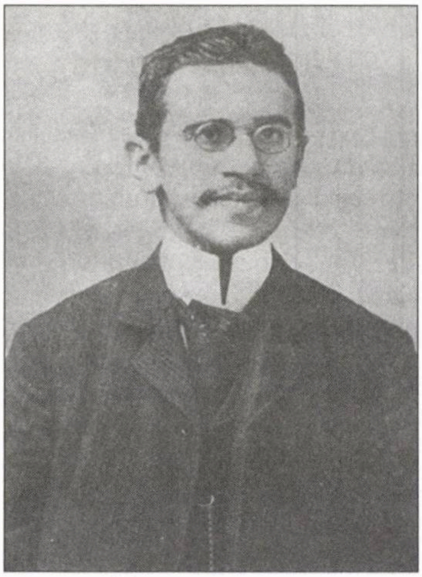

Otto Weininger

Iată ce scrie Theodor Lessing: "*Otto Weininger era evreu. Dar, dacă a existat vreodată un copil care să scuipe sânul mamei lui și să-i blesteme sângele, el a fost acest Oedip evreu. Opoziția lui față de evrei și de tot ce era evreiesc nu avea nimic comun cu ceea ce se văzuse mai înainte. Pentru unii oameni importanți, sursa prejudecăților împotriva* iudaismului, *a* antisemitismlui *a fost sentimentul viguros al trăirii, sângele și spiritul lor german. Pentru ei, evreul și în mod particular Dumnezeul evreilor era nelniștitor. Li se părea palid și abstract, spectral, diabolic. Un logician rece, un otrăvitor veninos, un Dumnezeu al mâniei, lipsit de inimă, un moralist paralizant.* Jahvism, iehovism (sic), monism, monoteism *erau devizele atribuite în mod curent acestui popor cenușiu. Alte devize puteau fi, de asemenea: spiritualism, criticism, idealism și raționalism.* În tot cazul, *Dumnezeul răzbunării și al mâniei era dușmanul, asasinul frumoasei lumi a zeităților grecești și a dispărutelor miracole germanice. Iehova trebuia să fie învins pentru că era un demolator al* Gestalt*-ului* (formei, figurii, **n. red.**). *Adversarii iudaismului au dovedit consecvență și au combătut în același timp și creștinismul, deoarece vedeau în iudeo-creștinism instrumentul secret pentru a despărți sufletul de trup distrugându-le pe amândouă prin spirit. (…) Cine a fost învingătorul? Indicibilul Dumnezeu al cerurilor și al pustiului, care se revelează în dialectică, în* Talmud *și în* pilpul, *în doctrină și în cuvânt, căci acesta este universul evreului. Acesta a fost dintotdeauna unghiul de atac al celor mai mulți dintre oponenții noștri, ieri ca și astăzi. Dar un al doilea grup de gânditori, nu mai puțin important deși mai restrâns (…) și-a motivat exact invers respingerea. Martin Luther le reproșează evreilor că au rămas* copii ai pământului, *n-au ajuns* fii ai lui Dumnezeu. Mai aspiră la pământ chiar și atunci când au ajuns deja în sicriu, înfășurați în giulgiu, și-și adresează rugăciunea soarelui și astrelor. *Iar la un filozof de mai târziu, fundamental raționalist, orbul Eugen Dühring, se găsesc nenumărate pasaje de acest gen:* Evreul nu are antene pentru ceea ce este obiectiv și real deoarece este oriental și ca atare fabulează, trăiește prin imagini și vise și gândește cu ajutorul unor parabole. Evreul este adevăratul creator al miturilor. Omul nordic, care trăiește sub un cer mai sobru și mai riguros, trebuie să combată prin logică acest popor lipsit de simțul măsurii. Trebuie să opunem un pozitivism sănătos fabulelor lor, care trimit spre religiozitate.

Theodor Lessing observă, pe bună dreptate, că motivele invocate întru justificarea antisemitismului sunt atât de contradictorii, se bat atât de evident cap în cap, încât nu pot fi considerate decât ca pretexte *post hoc,* ca justificări ale unei atitudini care n-a fost provocată de ele, ci le-a precedat. *Astfel,* spune el, *în funcţie de situaţie, materialismul, realismul ar fi alternativ concepţia evreiască despre univers şi un zăgaz împotriva* imaginaţiei mitologizante a evreilor. *Şi tot astfel, în funcţie de punctul de vedere adoptat, azi sunt evreieşti socialismul şi bolşevismul, mâine va fi capitalismul Sau, la fel, astăzi progresul, radicalismul şi revoluţia. Mâine, dimpotrivă, imobilismul, stagnarea şi reacţiunea.*

Dar dacă, în funcţie de propria lor doctrină sau de momentul istoric, antisemiţii le impută fie o atitudine fie contrariul ei, Otto Weininger nu s-a codit să le contopească, nu doar neţinând seamă de incompatibilitatea dintre ele, ci mergând până la a sugera că se potenţează reciproc: lucrarea lui, *Sex şi caracter,* publicată cu numai câteva luni înainte de sinuciderea autorului şi considerată o operă de geniu chiar şi de cei care-i contestau categoric concluziile, trata despre raporturile dintre elementar, conceput ca feminin şi în acelaşi timp matern şi, de cealaltă parte, spiritual, categorie întruchipând ceea ce este viril şi creator. Weininger susţinea că elementul evreiesc nu este decât *forma lubrică a femeii care l-a redus pe Dumnezeu Tatăl de la rangul de spirit la acela de materie inertă.*

Ura femeile. Le ura de moarte

Nu voi reproduce argumentele lui Lessing despre contradicţia în termeni a acestei aserţiuni provocatoare. Alţii, de la Ernst Mach la Bergson, criticaseră cu mult înainte tezele lui Weininger cu argumente mai substanţiale. În contextul cărţii despre aşa-zisa ură de sine a evreilor ar trebui să fie mai relevante elementele biografice reţinute de autor. Numai că şi în această privinţă, el recurge la aluzii, metafore, formule evazive. Aflăm, totuşi, că tânărul şi-a pus capăt zilelor în camera în care murise Beethoven şi, de asemenea, că *urmase exemplul foarte tânărului Philipp Mainländer, care, cu 37 de ani mai devreme, se spânzurase chiar în ziua apariţiei genialei sale opere* Filozofia mântuirii. Otto Weininger fusese *un copil foarte receptiv, deschis spre lume.* În adolescenţă scria poezie. Îi venea greu să opteze pentru o profesiune. S-a consacrat filozofiei, fascinat de scolastici, de Hegel, de Kant, sedus mai târziu de matematici şi de fenomenologie, a ajuns la *un enorm orgoliu al istoriei şi al moralităţii, caracteristică a personalităţii care îşi evaluează şi detestă lumile ascunse sau inferioare ca pe o infamie umilitoare.* Şi, mai departe: *Otto Weininger era o fire heraclitiană, care aspira spre o limită şi spre o formă. Caracterul proteic al esenţei lui încă nedefinite oferea o excelentă bază pentru tragedia urii de sine. Mai era nevoie însă de încă un element, de ceva indestructibil, de naşterea lui ca evreu cu adevărat deiudaizat (...) Nimeni nu s-a putut elibera vreodată din strânsoarea sângelui lui. Nici un imperativ categoric n-a putut acoperi vreodată glasul sângelui. Weininger numea pentru sine* evreu *tot ceea ce era viaţă în el, în firea lui ardentă. Iar tot ceea ce-l atrăgea şi-l înspăimânta avea pentru el un singur nume:* femeie. *Femeia şi evreul erau pentru el cele două denumiri ale aceluiaşi fond al naturii proprii de care se temea şi pe care le evita.* Vorbe flamboaiante, care ascund mai curând decât explicitează. Sau, în altă parte: *Weininger ura sângele, iar sângele lui era sânge evreiesc. Ura femeia şi natura sa telurică.* Mai aflăm că termenii cel mai des folosiţi în scrierile postume ale lui Weininger sunt *crimă* şi *criminal. Filozofia lui era o reflectare neîntreruptă la problematica păcatului şi a mântuirii, ceea ce o făcea să fie profund creştină,* ba chiar, din cauza accentului pătimaş pe care-l punea pe culpabilizare şi pe autoflagelare, a devenit *monahal.* Succesul neaşteptat, imens, al operei publicate care i-a adus o glorie instantanee *l-a surprins pe studentul evreu* şi, credea Lessing, l-a împins spre singura soluţie posibilă pentru cineva care ţinea să rămână consecvent cu ceea ce propovăduise: curmarea unei vieţi care ameninţa să devină facilă, poate chiar fericită. *Crima* lui consta în infidelitatea faţă de sine însuşi, faţă de propria sa doctrină. Pe acelaşi ton exaltat, Theodor Lessing afirmă: *Dacă şi-ar fi călcat jurămintele în faţa miilor de oameni care erau cu ochii pe el, tânărul moştenitor al tronului filozofiei germane ar fi trebuit, ca pretendent ilegitim, să se târască ruşinat în colţul cel mai întunecos ca să moară acolo, mai răufăcător decât o fiară răufăcătoare. Prietenilor, părinţilor, profesorilor lui, Otto Weininger le spunea: "Sunt un criminal". În timp ce lumea îi ridica numele în slăvi, el se strecura, tulburat, în bisericile şi în pădurea Vienei, suspinând: Port pe umerii mei blestemul crimei. Crima* era hedonismul, complacerea întru plăceri frivole incompatibile cu statutul de anahoret asumat cu frenezie de fostul evreu creator al unei ideologii a urii de sine şi de ai săi, de cel mai înverşunat duşman şi detractor al femeii din câţi a cunoscut istoria lumii.

La şapte ani după Otto Weininger, la 22 iunie 1910, alt student, ceva mai vârstnic (26 de ani), **Max Steiner,** şi-a aplicat şi el pedeapsa cu moartea pentru crima de a fi fost evreu. A făcut-o în preziua susţinerii unei strălucite teze de doctorat în chimie şi, pentru a-şi onora profesiunea, s-a otrăvit cu una dintre substanţele chimice pe care le avea la îndemână, după ce se îmbrăcase în ţinuta de gală anume comandată pentru festivitatea academică. De pee peretele camerei lui, îl priveau portretele maeştrilor care-i formaseră modul de a gândi: Kant, Schopenhauer, Nietzsche.

În scrisoarea de adio adresată prietenilor, Max Steiner le-a spus că nu este în stare să explice gestul lui, că nu are nici un motiv, că n-a fost niciodată mai bucuros decât atunci, în clipa plecării definitive. Era doar plictisit de viaţă, nu mai considera necesar să trăiască. Născut la Praga, stabilit la Berlin, sinucigaşul publicase două cărţi neobişnuite şi lăsase un manuscris neterminat. Nu erau cărţi de chimie. Prima, editată în 1905, se numea *Spitirul retrograd al gândirii libere. Studiu critic,* iar cea de-a doua, datând din acelaşi an, *Doctrina lui Darwin în consecinţele ei ultime.* Cea de-a treia carte a fost editată postum de un prieten sub titlul *Lumea iluminismului.*

O răceală crudă

Provenit dintr-o familie de evrei pe cât de habotnici pe atât de săraci, Max Steiner a fost caracterizat de un contemporan în următorii termeni: *Ceea ce frapa de la bun început pe oricine, fără excepţie, era această răceală crudă, această luciditate în conversaţie, o eliberare suprapământeană de orice sentiment şi nevoia lui imperioasă de a se simţi superior. Orice controversă cu el era, din această cauză, o şedinţă de tortură şi de extaz.* Fire închisă, austeră, *dispreţuind toate artele şi toate jocurile spiritului* şi *nearătându-se niciodată atras de vreo femeie,* a început prin a frecventa, la Berlin, *un cerc de logicieni pyrrhonieni şi de marxişti etici,* fiind însă *cel mai sceptic dintre toţi, cel care manifesta cele mai înalte exigenţe în materie de etică.* A trecut neobişnuit de repede de la o ideologie la alta, ca şi cum ar fi epuizat îndată după primul contact toate promisiunile şi posibilităţile fiecăreia dintre ele. Theodor Lessing descrie această parcurgere rapidă a opţiunilor posibile în lumea şi în vremea lui: *A început prin a fi un partizan înflăcărat al eticii, un militant dornic să educe omenirea. După câţiva ani, a ajuns la o anarhie nihilistă. A terminat convertindu-se la religia catolică: Marx, Stirner, Loyola. Acestea au fost etapele scurtei lui treceri prin viaţa pământeană. O evoluţie tipică, exemplar prescurtată.*

Această luciditate nediluată de afecte l-a determinat să împingă până la ultimele lor consecinţe logice teoriile care-l intrigau. Principalul lui cal de bătaie – Darwin – a fost totodată principala lui sursă de inspiraţie. Dacă doctrina *luptei pentru existenţă* şi a *supravieţuirii celor mai dotaţi* este adevărată la nivelul speciilor, ea trebuie să se aplice şi în interiorul speciei umane. Ceea ce ştim despre selecţia naturală trebuie să ne determine să renunţăm la etică, la morala creştină, la altruism. Numai Nietzsche, s-a străduit să demonstreze Max Steiner, a fost un darwinist consecvent. El singur a tras toate concluziile logice ale biologiei: lupta împotriva iudaismului şi împotriva creştinismuluiu, înlocuirea iubirii de aproape prin iubirea a ceea ce este departe, transmutaţia valorilor, eliberarea instinctelor violente, sanguinare, a afectelor strict necesare pentru crearea unei rase superioare. Pe scurt, neînfrânarea, libertatea fără limite pentru cel cu adevărat puternic. La sfârşitul cărţii lui, sfătuia biserica catolică să-şi schimbe tactica, să nu mai lupte contra modernismului, evoluţiei, progresului, ci să le accepte şi, mai mult chiar, să constrângă modernismul să meargă până la capăt, până acolo unde propriile lui limite şi inconsecvenţe se vor pune singure în evidenţă.

Şi totuşi, după această sfidare a bisericii în numele drepturilor imprescriptibile ale supraomului, Max Steiner s-a convertit la catolicism. Theodor Lessing vede în această opţiune o expresie a nevoii fanaticului însingurării de a nu rămâne totuşi singur. N-a trecut însă multă vreme şi, în concentratul de viaţă în care s-a repezit mereu de la o extremă la cealaltă, Max Steiner a descoperit (după cum reiese din manuscrisul postum) alt set de adevăruri: *Puţin îmi pasă,* a scris, *dacă universul este format din atomi sau din alte corpuri. Ceea ce mă interesează este împlinirea binelui.* Ceea ce propovăduia el acum era o etică a umanului, o doctrină a fericirii concepută ca împlinire supremă a ştiinţei.

Walther Calé, născut la 6 decembrie 1881, s-a sinucis la vârsta de 23 de ani. Spre deosebire de toţi cei evocaţi anterior, a avut o copilărie fericită, îndestulată, a trăit înconjurat de fraţi şi surori şi iubit de părinţi într-o familie prosperă. La şcoală era îndrăgit de colegi şi de profesori, învăţa fără efort, strălucea la toate materiile. Petrecea fără griji, înconjurat de numeroasele lui prietene atrăgătoare şi de numeroşii lui prieteni simpatici şi spirituali, făceau împreună plimbări lungi şi discutau pe îndelete despre câte-n lună şi-n stele şi-şi putea satisface toate capriciile. Colecţiona bronzuri, cărţi rare, imagini, stăpânea la perfecţie latina şi elina şi vorbea curent mai multe limbi moderne. Era autorul unui studiu temeinic despre Plotin şi al unor nuvele, poeme şi drame pe gustul epocii şi în acelaşi timp nelipsite de originalitate. Crea doar pentru propria lui plăcere, nu era mânat de nici o ambiţie. Când s-a decis să-şi ia viaţa, a distrus mai întâi tot ce scrisese. Au rămas, se pare că din întâmplare, doar câteva texte disparate pe care un prieten le-a editat sub titlul *Walther Calé: Opere postume.*

Evreii de talent sunt niște călăi ai lui Dumnezeu

Lessing explica de ce a considerat necesar să includă numele acestui sibarit în grupul evreilor care s–au sinucis pentru că-şi urau condiţia de evrei. Evreii, credea Calé, s-au aruncat cu capul înainte în lumea culturii şi a progresului, fără să-şi dea seama sau fără să le pese că nu sunt doriţi, că sunt priviţi ca nişte intruşi: *"Doriţi cei mai buni regizori? Sau cele mai performante vedete de film? Specialişti de înalt nivel? Umorişti? Acrobaţi? Psihologi? Aveţi nevoie de industrie? De comunism? De lirism? Vă rugăm să ne spuneţi ce căutaţi. Facem orice, putem orice. Vreţi talent? Avem. Vreţi geniu? Putem găsi şi asta. N–ar schimba absolut nimic, ar fi doar ridicol sau demenţial dacă un om ar da buzna în această bacanală a muncii şi a performanţei şi ar striga:* Dar sunteţi morţi cu toţii! *Cum aşa? Aceste femei şi aceşti bărbaţi atât de agitaţi, atât de încordaţi şi de cunoscuţi, nişte morţi? Mai rău: nişte asasini ai poporului lor. Călăii lui Dumnezeu, ai cântecului şi ai inimii. Da, aşa este! Elita celor care fac Istoria, care sunt consemnaţi de Istorie, nu sunt decât nişte deşeuri, ceva făcut ca să fie rejectat! Respinşi de poporul german, respinşi de poporul evreu. Căci etnia germană priveşte aceste talente efervescente ca pe nişte paraziţi ai sufletului ei. Cât despre etnia evreiască, ea trebuie să-şi arunce talentele fie în* cultura generală, *fie în* anuarul milionarilor, *unde numele lor figurează cu un asterisc înainte de a dispărea pentru a a lăsa loc altora. Încotro ne îndreptăm? Este imaginea unui stol de păsări care se rătăceşte foarte sus, deasupra cimitirului poporului. Este un univers lipsit de speranţă, dar bine irigat datorită ramificaţiilor venoase ale conturilor şi unde se reprezintă din ce în ce mai rar tragedia urii de sine evreieşti. Ce căuta micuţul nostru poet în această lume? Îşi descoperise foarte devreme stigmatul infamiei. Ce să fi devenit? Avocat invidiat, profesor celebru, scriitor stimat de toţi. Orice, afară de ceea ce era: poet".*

Urmează încă şapte pagini despre acest *blând epigon prea delicat pentru a-şi afirma originalitatea sau pentru a deveni un individualist cutezător.* A lăsat, înainte de a se sinucide, un bilet în care-şi exprima, în versuri albe, întristător de cuminţi şi de lipsite de patos, dezamăgirea: *Degetele mele se aşează să cânte/ dar coardele tale sună fals,/ dar cutia ta e spartă, biată scripcă,// Apropii de fitil o cârpă aprinsă/ dar uleiul a fost ars în alte nopţi/ iar fitilul nu mai e decât zgură şi cărbune, biată lampă// în faţa ferestrei stau băieţei/ privesc fix, cu fruntea lipită de geam/ zgâriindu-l cu unghiile,// biet suflet.*

Ultimul personaj al cărţii, **Maximilian Harden,** a jucat un rol destul de important şi în viaţa autorului ei, nu numai în aceea a Germaniei. Theodor Lessing îl întâlnise pentru prima oară în anul 1890, când, la vârsta de 17 ani, venise la Berlin şi se prezentase la Harden cu primele lui manuscrise. Harden, cu opt ani mai vârstnic decât Lessing, era, pe vremea aceea, un critic literar redutabil. După ce l-a încurajat, spunându-i *ai în degetul tău mic mai mult talent decât am eu în tot trupul* şi l-a asigurat că, dacă va munci, va deveni un scriitor valoros, au discutat cu însufleţire despre ceea ce aveau în comun:

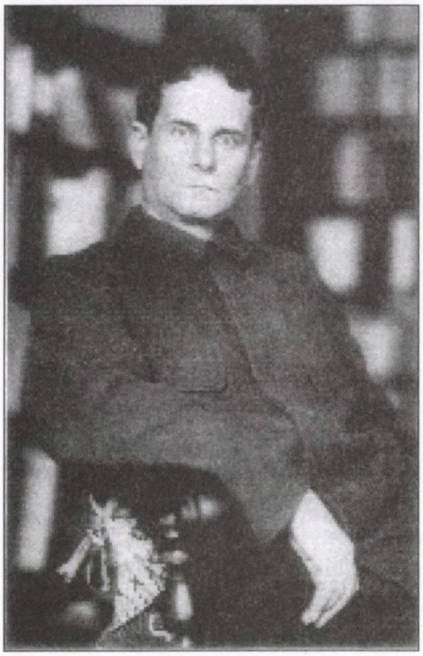

Maximilian Harden

"Trăiserăm, amândoi, o copilărie nefericită, ne uram familia şi casa părintească şi ajunseserăm singuri şi izolaţi. Resimţeam apartenenţa noastră la iudaism ca pe o povară, o dificultate şi o îndatorire, dar nu ştiam absolut nimic despre iudaism şi eram incapabili să citim măcar o literă ebraică. Iubeam cu pasiune Germania şi nu ne închipuiam că ar fi putut plana vreun dubiu asupra germanităţii noastre".

Theodor Lessing susţine că o privire a lui Harden, surprinsă de el în oglindă în timp ce gazda îşi potrivea pălăria, i-a determinat tot cursul vieţii: privirea exprima atâta ură faţă de cel pe care-l primise cu căldură, încât băiatul şi-a dat seama că drumul literaturii este presărat cu primejdii nebănuite şi s-a decis să renunţe la această ambiţie şi să se dedice medicinei sau, oricum, ştiinţei. Răspunsul lui Harden a fost tranşant: "Nu eşti destul de puternic pentru a zbura alături de mine". *"Despărţirea noastră a fost glacială. Decepţia era reciprocă şi nu ne-am mai revăzut decât cu puţină vreme înainte de dispariţia lui".* Căci, la scurtă vreme după sfârşitul primului război mondial, după asasinarea lui Karl Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, a ministrului german de externe Walter Rathenau şi după atentate sau persecuţii judiciare cărora le-au căzut victime personalităţi evreieşti ale vremii, *"un derbedeu tânăr, aflat în solda unei bande de adulţi naţionalişti, l-a atacat în toiul nopţii pe la spate, izbindu-i de nouă ori craniul cu o bară de fier. Acest craniu îi călăuzise timp de trei decenii pe cei mai buni dintre germani, care vedeau în el un model. Ruşinoasa faptă a fost trecută cumva cu vederea? Nicicum, a fost aplaudată, s-a jubilat! A fost privită ca un act de bravură în slujba patriei. S-a vădit că zeci de mii de oameni îl invidiaseră pe acest om sau se folosiseră de el, toată lumea se temuse de el, nimeni nu-l iubise. Pentru Germania, nu fusese decât un străin".*

Salvat de un chirurg excelent, şi-a păstrat, până la foarte apropiata lui moarte, deplinătatea facultăţilor intelectuale. Procesul a fost cutremurător: *"S-a acordat celor care încercaseră să-l omoare prezumţia bunei-credinţe: consideraseră de datoria lor să suprime o fiinţă răufăcătoare. Acest om, victimă a celui mai abominabil refuz de justiţie, a fost făcut să înşeleagă că republica n-ar fi văzut cu ochi răi moartea lui".* Harden şi-a adunat puterile şi a ţinut în faţa tribunalului un ultim discurs fulminant. Numai că *"acest discurs n-a produs nici un efect asupra unui tribunal format din evrei antisemiţi. Iată cum se prezenta strania situaţie: un evreu care se crezuse toată viaţa german şi care trecea, în ochii a milioane de oameni, ca reprezentantul Germaniei, era obligat, la acest deznodământ tragic, să se apere ca evreu şi să susţină cauza iudaismului în faţa unui tribunal compus din evrei convertiţi, care asigurau apărarea unui complot criminal pus la cale de naţionalişti germani".*

Harden fusese o adevărată eminenţă cenuşie a Germaniei. Se afirmase ca ziarist la "Berliner Tageblatt", şi-a creat apoi o revistă proprie, "Zukunft", s-a pus în slujba politicii bismarckiene, devenind chiar un apropiat al cancelarului, dar păstrându-şi independenţa şi incoruptibilitatea. Sunt înşirate câteva momente *grandioase* din cariera lui: *"Măreţ momentul când Bismarck l-a invitat să bea sticla de Steinberger Kabinett oferită de Kaiser, care-i detesta pe amândoi, pentru a toasta, în acea zi aniversară a cancelarului, pentru patria germană. Măreţ momentul în care marele partid conservator, cu nobilimea şi cu proprietarii lui funciari, i-a propus săi conducă ziarele, dar el a refuzat cu un gest grandilocvent, în timp ce atâţia scriitori râvneau la postul inaccesibil unui evreu. Măreţ momentul când Societatea oamenilor de litere din Germania i-a conferit Peniţa de Onoare drept recompensă pentru că devenise, fără ajutor exterior şi prin propriile sale mijloace, cel mai de seamă spirit al ţării".*

I-au spart craniul cu o bară de fier

Şi lista continuă. A avut şi momente dificile: a fost arestat, bunăoară, pentru crima de *lèse-majesté*, în urma unui articol considerat insultător pentru Wilhelm al II-lea şi, în timp ce oamenii de cultură semnau o petiţie cerând punerea lui în libertate, i-a surprins publicând un al doilea articol, în care îl lua în derâdere pe Bismarck. A fost în centrul multor scandaluri de presă şi de societate, toată lumea îi cunoştea numele şi-i discuta articolele şi intervenţiile publice.

Pe de altă parte, cu toate că unele din cele mai importante personalităţi evreieşti ale epocii colaborau la "Zukunft", orientarea revistei era, scrie Lessing, *aproape totdeauna antisemită*. În fapt, revista favoriza asimilaţionismul. În jurul anului 1900, Walter Rathenau publicase în această revistă o proclamaţie intitulată "Ascultă, Israel!", în care preconiza convertirea în masă la creştinism. El exprima punctul de vedere – de care avea să se dezică ulterior – că păstrarea tradiţiilor iudaice era sechela unui Orient mort în mijlocul înfloritoarelor culturi occidentale şi că evreii trebuiau să pună capăt unei tensiuni inutile şi insolubile şi să se contopească cu etnia germană. Harden însuşi a adresat, la cea de-a cincizecea aniversare, un fel de legământ sutelor de mii de cititori care-l urmăreau şi – încă – adulau. Se angaja să apere, cât va trăi, binele omului german.

Acesta a fost omul de care toată lumea s-a dezis atunci când, încercând să obţină condamnarea agresorilor săi antisemiţi, a explicat tribunalului că, dacă se va eschiva de la această datorie, *va fi o provocare, o încurajare, o justificare pentru toţi cei care ne vorbesc de rău* şi, pentru prima oară în viaţa lui, s-a corijat imediat: *care vă vorbesc de rău.* La înmormântarea lui au venit doar vreo 50 de persoane, aproape numai evrei.

Prin îndârjirea cu care se deziceau de originea lor, aceşti evrei altminteri raţionali s-au întrecut în a oferi justificări propovăduitorilor antisemitismului: dacă intelectuali cu o înzestrare mult deasupra mediei, pe cât de inteligenţi şi de docţi, pe atât de sensibili, nu şi-au putut suporta condiţia de evrei şi, nemulțumindu-se să se lepede de ea, și-au curmat viața ca să nu mai facă umbră pământului ca evrei, cu atât mai îndreptățiți sunt ceilalți să le deteste semința și pe toți alcătuitorii ei și să considere că omenirea n-a pierdut, ci dimpotrivă, a câștigat atunci când aceasta a fost împuținată printr-o acțiune decisă și nemțește organizată. Numai că indivizii și grupurile al căror mod de a gândi este guvernat de legi (neputințe? forțe? instincte primare? prejudecăți idioate?) care au prea puțin de-a face cu rațiunea, n-au nevoie de nici un fel de argumente: au certitudini. Se spune că pe cocoșați nu-i îndreaptă decât mormântul. Cred că este o supraapreciere a puterii pământului de a netezi excrescențe nemaleabile.

M-am dezbărat de mult de speranța naivă că omul ar fi o ființă eminamente rațională, dispusă să plece urechea la argumente logice. Cu câțiva ani în urmă, călătoream de la Sibiu la București cu un tren de noapte. Am nimerit în același compartiment cu un general în uniformă veche, cu foarte multe stele pe umăr, cu vreo douăzeci de ani mai bătrân decât mine. Se întorcea de la o ceremonie monarhistă care avusese loc la Arad și era însoțit de mai mulți veterani deprimant de săraci, de ponosiți, de șubrezi, care-l venerau ca pe o relicvă prețioasă a tinereții lor și-i sorbeau cuvintele ca pe ale unui oracol. Mi-a povestit toată viața lui, cei 18 ani pierduți în pușcărie, unde a făcut nenumărate greve ale foamei, mi-a arătat o revistă relativ recentă în care apărea în fotografii alături de familia regală română, de Jacques Chirac și de alte mărimi ale acestei lumi, mi–a povestit despre fabrica de sifoane pe care i-a deschis-o în anii '90 fiul lui stabilit în Germania, pentru ca să aibă din ce trăi și în cele din urmă a ajuns să-mi împărtășească opiniile lui – ca să zic așa – politice. Mi-a dezvăluit manevrele *ocultei* mondiale al cărei scop principal în viață este nimicirea României, mi-a deconspirat numele tuturor evreilor care aduc la îndeplinire planurile acesteia, de la Dinu Patriciu și Răzvan Theodorescu la Adrian Severin și Adrian Sârbu (români get-beget, **n. red.**) și mi-a explicat că totul a devenit limpede ca cristalul în anul 1870, când un evreu ungur, decis să reconstituie procesul lui Iisus, a tăiat jugulara unui creștin și i-a folosit sângele ca ingredient pentru *pasca lor. Domnule general,* i-am spus. *Aveți 94 de ani. Dacă la această vârstă sunteți încredințat de una ca asta, este foarte clar că sunteți apt să credeți absolut orice și că nimeni n-ar putea să vă convingă că vă înșelați.*

Au început prin a-și renega obârșia și au sfârșit prin a se sinucide

Scriu de peste jumătate de secol, dar nu mi-am făcut niciodată iluzia că ura viscerală, prejudecățile stupide, brutalitatea instinctuală ar putea fi contracarate prin apeluri la logică și la bunul simț. Pot fi influențați într-o anumită măsură de ceea ce aud sau citesc doar cei care își dau singuri seama că sunt departe de a găsi răspunsuri la toate întrebările și continuă să se străduiască să se apropie de acele adevăruri ale vieții care le-ar putea fi, eventual, accesibile. Cartea nefericitului Theodor Lessing evocă frământările unor tineri evrei care se simțeau nu dezrădăcinați ci, dimpotrivă, paralizați de rădăcini supranumerare. Legați de cultura și de civilizația societății germane din care erau fericiți și mândri să facă parte, n-au putut îndura atitudinea disprețuitoare, ostilă, a acestei societăți față de rădăcina lor primară – originea, cultura, tradiția iudaică. Cu un psihic fragil, incapabil să facă față unor stimuli sfâșietori de contradictorii, de felul acelora care induc schizofrenia până și la unele animale de laborator, au început prin a-și renega obârșia și au sfârșit prin a se sinucide. Dincolo de aspectele strict psihologice, mai exact spus psihopatologice ale acestor cazuri nu doar individuale, ci și extrem de rare, dă de gândit boala mai generală – pe atunci endemică și care nu mult după aceea avea să se acutizeze și să devină letală – a societății în mijlocul căreia hipersensibilitatea lor agresată a cedat. Ar fi excesiv și probabil chiar greșit să presupunem că întrevăzuseră ceea ce avea să urmeze – căderea inexorabilă a drobului de sare de pe poliță și strivirea tuturor celor ce nu se feriseră într-un fel sau altul din calea lui. Rămâne însă sugestia, bănuiala imposibil de alungat, că au reacționat ca niște senzori ultrasensibili care semnalează prezența unei câtimi infime de substanță nocivă, reușesc chiar s-o dozeze și, mai grav, au fost otrăviți fără leac de ea. Ce spun, deci, destinele celor șase personaje plus unul (autorul) despre mediul care a generat nazismul și în care acesta a găsit condiții optime de a se dezvolta invaziv, ca un cancer de nestăvilit?

Cumplita lor autodevalorizare n-ar fi fost cu putință decât atunci și acolo, într-o Germanie pe punctul de a fi târâtă în sinucigașa aventură nazistă. E greu să ni-i imaginăm trăind în Germania de azi sau în Statele Unite sau în Israel, dar, cum viața depășește dintotdeauna imaginația, specia n-a dispărut cu totul. Dar fiind însă că, în istorie, *remake*-urile tind să prefacă tragediile în comedii, acum nu mai este vorba de suferințe ilogice dar reale ale unor inadaptabili de geniu, ci de mofturile veleitare ale unor ratați care încearcă să stârnească valuri, chiar și de indignare, numai să ajungă să fie băgați în seamă.

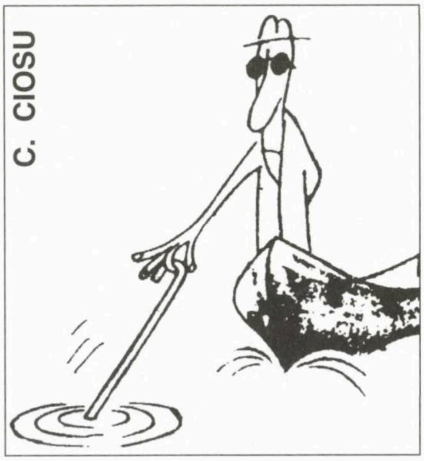

Pescuitorul de perle

O performanță extraordinară

«Echipa de fete din Ashdod a obținut cupa (oferită de congresul organizatorilor sportivi din toată țara, de la Eilat) și s-a clasat pe locul întâi și trei.»

("Viața noastră", nr. 16.998/07; comunicată de ing. Relu Tannenzapf, Bat Yam, care consideră că isprava fetelor din Ashdod este unică în istoria sportului, meritând a fi inclusă în Almanahul Guinness.)

V-am spus eu: sovieticii nu se lasă

«Pe întinderea celor zece metri de la Târgul Internațional de Carte de la Ierusalim se lăfăie cărțile de limba rusă și sovietică. Invazie sovietică și rusă în toată legea.»

("Viața noastră", nr. 16.998/07; comunicată de Rodica Spitzer, Ierusalim – care vede în știrea de mai sus confirmarea faptului că, orice s-ar spune, imperiul sovietic n-a dispărut.)

Uff, din ce-am scăpat!

«Israelul a fost salvat de pericolul păcii.»

("Ultima oră", nr. 3672/07; comunicată de Barbu Zuckerman, Bat Yam, care, așa cum mărturisește, a răsuflat ușurat după citirea celor de mai sus.)

George Bush nu mai este președinte al SUA

«Domnul Sever Voinescu și-a început cuvântul despre evenimentul istoric al intrării României în Uniunea Europeană cu afirmația președintelui american Kissinger cum că "drumurile se fac mergând...".»»

("Viața noastră", 26.01.07; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam, care comentează triumfător: "Eram sigur că cei de la Capitoliu o să-l scoată pe Bush, prin impeachment, *de la Casa Albă; cât despre Henry Kissinger, acesta e un om politic inteligent, experimentat și echilibrat; o alegere bună pentru Statele Unite".)*

O revelație senzațională: Brașovul a devenit Orașul Stalin în timpul războiului!

«Sunt 65 de ani de când a avut loc macabrul episod. Aflându-mă întâmplător în acea "memorabilă zi" la Brașov, am văzut din zorii zilei orașul îmbrăcat în haine de sărbătoare (...) După ce piața se umpluse cu zeci de mii de manifestanți, la tribuna special amenajată au apărut "mărimile" orașului, în frunte cu primul secretar al partidului, care și-a început discursul: "Dragi tovarăși și cetățeni (...) Guvernul Uniunii Sovietice, în frunte cu tovarășul Stalin, dând curs cererii noastre, a tuturor, a acceptat a ne acorda cinstea de a schimba numele orașului și regiunii noastre în Orașul și Regiunea Stalin".»

("Viața noastră", 26.01.07; comunicată de ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv, – care nu și-ar fi închipuit niciodată că Antonescu ar fi dat Brașovului numele de Orașul Stalin, în 1942, acum 65 de ani, adică, pe când armata română lupta împotriva rușilor lângă Cotul Donului.)

Schimbați tactica la corectură!

«Succesul lui Rumsfeld schimbă tactica în Irak.»

(Titlu în "Ultima oră", nr. 3614/07; comunicată de Veronica Trestianu, din Beer Sheva, – care este de părere că, de fapt, ziarul voia să spună succesorul lui Rumsfeld (care va să zică noul ministru al Apărării, Robert Gates) și nu așa cum a apărut în titlu.)

Poșta

Remy Granach, Ramat Hasharon (observațiile dvs. sunt perfect juste: dar avem de-a face cu agramatisme sadea, cu probe de incultură să-ți bați copiii... nu însă și cu perle: acestea trebuie să aibă nu numai o doză de aberație în ele, ci și una de umor); **Kitty Weiss,** Paris; **Laurențiu Ciubotaru,** Timișoara; **Sorina Luncaș,** Toronto (observații bune, dar nu perle).

AHARON GOVRIN
Haifa

L-am cunoscut pe Jakober!

Toată uliţa evreiască ştia, prin anii '60-'70, de faimosul Jakober.

Dar puţini au avut prilejul să-l cunoască personal. Colaboratorul nostru Aharon Govrin este unul din aceştia.

Cred că am depus prima cerere de a ieşi din România spre Israel, odată cu surorile mele şi cu părinţii, la începutul anului 1949. Ei au primit aprobările respective şi au ajuns în Israel în 1950 şi 1951, pe când mie mi s-a respins cererea, eu fiind inginer. Am mai depus cereri asemănătoare în 1952 şi în 1955, când aveam şi argumentul „reîntregirii familiei". Şi aceste cereri au fost respinse, totuşi în dosarul meu de cadre eram marcat, ceea ce m-a împiedicat nu puţin să avansez în profesiune.

În vara anului 1955 am fost chemat la armată şi mi s-a cerut să aduc fotografii ale mele de două dimensiuni diferite în vederea acordării gradului de locotenent. (În caz de concentrare, un inginer nu putea fi mai puţin decât locotenent!) Când m-am prezentat cu fotografiile, un soldat din birou mi-a dat să completez un formular. Una din întrebări era: „Aveţi rude în străinătate?", la care am scris: „Părinţii şi tot restul familiei, plecaţi în Israel din anul 1950 şi sper să mi se aprobe în curând reîntregirea familiei." Când soldatul a citit cele de mai sus, a luat formularul şi m-a condus la şeful unităţii, un colonel, căruia i-a spus, şocat: „Uitaţi-vă ce-a scris tovarăşul inginer!" Colonelul a citit şi mi-a spus pe un ton răstit: „Ia-ţi înapoi fotografiile! N-avem nevoie de asemenea locotenenţi!"

Se pare că, în afară de impedimentul că eram inginer, autorităţile comuniste nu voiau să-i supere pe „fraţii" arabi, dând vize de ieşire spre Israel. Înţelegând acest lucru, am început să fac cereri de ieşire spre Chile, unde se stabilise una din surorile mele. Şi aceste cereri au fost respinse sistematic.

În iulie 1962, scurt timp după întoarcerea mea din vacanţă, am auzit despre omul de afaceri englez Jakober. Acesta importa produse alimentare din România şi în schimbul lor exporta din occident maşini necesare României. El venea destul de des la Bucureşti şi, printre altele, îi ajuta pe evreii locali să obţină aprobarea de ieşire din ţară, în acelaşi timp ajutând guvernul comunist să-i vândă contra unor sume în dolari ce trebuiau depuse într-un anumit cont secret din Elveţia.

Am scris părinţilor, cerându-le să-l contacteze pe Jakober. Mi-au răspuns că ei nu ştiu cum să-l găsească, deşi ar vrea mult să mă vadă cât mai repede în Israel. I–am înţeles: bătrâni, nestăpânind limba engleză, nu puteau să mă ajute. Am luat hotărârea să mă ajut singur. Am aflat că englezul locuieşte, când vine la Bucureşti, la hotelul Athénée Palace. M-am dus la hotel, i-am dus un flacon de parfum franţuzesc unei telefoniste pe care am rugat-o ca atunci când Jakober soseşte la hotel să-mi telefoneze doar atât: „A sosit!" Prin septembrie a aceluiaşi an, dimineaţa, la serviciu, am primit de la telefonistă mult aşteptata veste. Am rugat-o să-mi dea legătura cu Jakober, dar ea mi-a spus că acesta era atunci la Ministerul Comerţului Exterior şi mi-a dat numărul de telefon unde îl puteam contacta. I-am telefonat imediat, mi s-a comunicat că domnul Jakober este într-o şedinţă. Cu tupeul disperării am rugat să fie totuşi chemat la telefon, pentru o chestiune urgentă. Când a sosit la telefon, Jakober m-a repezit: „Cine eşti dumneata şi cum îndrăzneşti să mă deranjezi de la o şedinţă de afaceri?" Mi-am cerut scuze, i-am spus pe scurt că vreau neapărat să-l întâlnesc, într-o chestiune de mare importanţă pentru mine, la care numai el poate să mă ajute. La fel de indignat şi de răstit, mi-a spus: „Bine, vino la mine la hotel mâine dimineaţă la ora 9 fix!" şi a trântit telefonul.

Emoţionat, ştiind că de întâlnirea de a doua zi depinde viitorul meu, n-am prea lucrat în ziua aceea, iar a doua zi m-am prezentat la birou, ca pe la opt şi jumătate să mă învoiesc şi să mă urc pe motocicletă pentru a ajunge la întâlnirea decisivă.

Ajuns puţin înainte de ora nouă la hotel, am spus la recepţie că sunt invitat de domnul Jakober, în camera lui. I-au telefonat, au primit confirmarea, după care mi–au reţinut buletinul de identitate şi mi-au spus numărul camerei. (Ştiam că îmi vor fotografia buletinul, mai ştiam că în regimul comunist de atunci era periculos să te întâlneşti cu străini, totuşi am îndrăznit, raţionând că eu nu fac decât să colaborez cu Jakober la procurarea de valută occidentală, aşa că nu voi fi sancţionat pentru aceasta.)

Cum am intrat în camera lui, Jakober, care-şi lua breakfast-ul lui tipic englezesc „bacon and eggs", m-a repezit iar, exact ca la telefon. M-am scuzat spunându-i că pentru mine întâlnirea era un caz de viaţă şi de moarte. „Bad manners can't be excused!" (Proastele maniere nu pot fi scuzate!) După aceea, tot continuând să mănânce, m-a întrebat care e problema mea. I-am spus că toată familia mea se află de 12 ani în Israel, că părinţii mei sunt bătrâni şi s-ar putea să nu-i mai pot vedea în viaţă dacă nu mi se aprobă în scurt timp plecarea. Am adăugat că am un bun prieten la Viena, care m-ar putea ajuta. Ştiind că în cameră sunt multe microfoane care înregistrează fiecare cuvânt, Jakober mi-a spus să scriu pe o foaie din carnetul lui numele meu complet şi numărul de buletin, data când am depus ultima cerere de ieşire, precum şi numele şi adresa prietenului de la Viena. Cu mâna tremurândă am scris cele cerute, după care Jakober mi-a spus doar atât: „O să văd ce pot face pentru dumneata."

Am plecat emoţionat, reproşându-mi că n-am fost destul de convingător, că am ratat poate unica ocazie de a pleca în Israel. M-am întors la serviciu, m-am făcut că lucrez, iar după orele din program, am mers la două filme diferite, unul după celălalt, ca să-mi înec enervarea. Am ajuns acasă după opt seara. Abia intrat, am auzit bătăi la uşă. „Aici locuieşte tovarăşul Grozman?" Am deschis uşa, a intrat un detectiv de operetă, cu un impermeabil cenuşiu şi o pălărie de fetru trasă peste frunte. „Dumneata ai toată familia în Israel şi vrei să pleci acolo? Ce număr de buletin ai?" I-am răspuns imediat: „Ştiu de la ce instituţie vii, văd că eşti bine informat, uite buletinul, copiază, te rog, numărul exact." Agentul „secret" a copiat atent numele meu şi numărul de identitate. Imediat după ce a ieşit am auzit o maşină demarând puternic din faţa casei. Probabil că în aceeaşi zi Jakober a predat numele meu la autorităţi, care au verificat că eu pot fi vândut şi l-au trimis pe „detectiv" pentru o ultimă verificare. Am bănuit că el mă aştepta de mult în curte şi a bătut la uşă imediat ce a văzut lumină în casă.

A doua zi i-am telefonat lui Jakober ca să-i mulţumesc pentru prompta intervenţie şi mi s-a răspuns că plecase deja la aeroport. Am prins deci singurele două zile cât a fost la Bucureşti!

În aceeaşi zi am scris părinţilor să trimită amicului meu de la Viena cele două mii de dolari primite ca despăgubiri din Germania de Vest şi de asemeni prietenului meu, ca să-l pun la curent cu întreaga problemă.

Evenimentele s-au desfăşurat cu repeziciune. Jakober a scris la Viena, indicând codul secret care mă reprezenta şi numărul contului secret la care trebuia depusă suma de 3.000 dolari. În scrisoare apărea următoarea formulare: „Dacă veţi depune suma de mai sus imediat, prietenul dvs. va ieşi încă în acest an. Dacă totuşi livrarea nu se va putea efectua, vi se va rambursa întreaga sumă." Eu urma să fiu livrat, ca orice marfă! Prietenul meu a adăugat diferenţa de 1.000 dolari şi a depus întreaga sumă în contul secret indicat. (I-am restituit mia de dolari, după câteva luni, din Israel.)

Spre sfârşitul lunii octombrie am primit un telefon de la un om de afaceri vienez, sosit la Bucureşti. Comunicarea a fost succintă: „Prietenul d-tale a depus suma cerută, pregăteşte-te."

Înfrigurat, simţind că plecarea mult visată spre Israel este – în sfârşit! – aproape, am scris părinţilor că revederea noastră se apropie, după 12 ani de despărţire, şi i-am mulţumit amicului de la Viena.

În rândurile ce urmează nu mai e vorba de Jakober, ci de un subiect foarte bine cunoscut: plecarea.

Am început pregătirile: am vândut unui bun prieten motocicleta, altuia televizorul, am vândut la „Talcioc" micul răcitor electric cu absorbţie („Alaska", mi se pare), un covoraş persan lucrat de mână, decorativ, o lampă şi alte obiecte.

(La Talcioc şi în curtea Templului Coral – de sărbători – ne întâlneam, cei ce depuseserăm cerere de plecare, ca să constatăm cine plecase, cine primise deja aprobarea, cine aştepta nerăbdător s-o primească.)

Atunci când ofeream spre vânzare lucruri din casă, eventualii cumpărători voiau să le cumpere aproape pe gratis: se considerau moştenitori de drept ai evreilor care plecau!

În aşteptarea aprobării ieşirii din ţară, m-am înscris totuşi la o excursie cu vaporul Transilvania la Odesa, Yalta şi Soci, de la 18 la 25 noiembrie, excursie pentru care nu trebuia paşaport şi nici alte aprobări, ca pentru excursii în occident, ci numai buletinul de populaţie. Despre această excursie voi povesti altă dată.

La începutul lunii decembrie, într-o dimineaţă friguroasă de duminică, poştaşul mi-a adus mult visata comunicare: eram invitat la direcţia paşapoartelor pentru a primi aprobarea. (Poştaşii aduceau dinadins comunicările de acest fel duminică dimineaţa, când oamenii sunt în general acasă, ştiind că vor primi un bacşiş gras de la fericiţii adresanţi!)

La 15 decembrie m-am prezentat, am primit documentul de călătorie într-un singur sens – nu paşaport, ferească sfântul! – şi a trebuit să semnez o declaraţie că nu voi revendica bunuri rămase în România şi chiar să plătesc o mie de lei, ca să renunţ la cetăţenia română! Mi s-a cerut pe un ton imperios să nu zăbovesc mult cu pregătirile şi să ies din ţară peste cel mult două săptămâni.

Deşi destinaţia formală era Chile, a trebuit să merg la ambasada israeliană ca să iau viza respectivă. În general era periculos să vizitezi ambasade occidentale, dar având aprobarea în buzunar nu mai era nici un risc.

Intrat la funcţionarul de resort, am fost foarte bucuros că am ocazia de a vorbi în ebraică, limbă pe care o stăpâneam la perfecţie. Pe masa funcţionarului era un aparat de radio care emitea tot timpul muzică zgomotoasă. –„Nu vă deranjează muzica asta?" – „Ne deranjează, dar mai mult îi deranjează pe cei care au împânzit clădirea cu microfoane, ca să înregistreze toate convorbirile." I-am spus ce fericit sunt că am ocazia de a vorbi limba ebraică şi mai ales că în curând voi fi în Israel, după ani şi ani de aşteptare şi de răspunsuri negative la repetatele mele cereri de plecare. Funcţionarul mi-a dat o carte de vizită pe care s-o prezint la ambasada austriacă, pentru a obţine viza de tranzit prin Austria. Când am dat să plec, funcţionarul a ţinut să mă avertizeze: – „Văd bine că eşti fericit că pleci, dar câtă vreme eşti în mâinile lor, fii foarte atent ce vorbeşti, până ce cobori din avionul lor, la Viena!"

Aşa cum erau legile de jefuire a evreilor care plecau din ţară, a trebuit să plătesc întreprinderii I.A.L. costul reparaţiilor la garsoniera în care locuiam, după ce cu greu am obţinut ca reparaţiile să înceapă după plecarea mea. (La locuinţele cu mai multe camere se începeau reparaţiile la o cameră, în timp ce locatarii se restrângeau în restul locuinţei, şi aşa mai departe, dar garsoniera mea avea o singură cameră, un antreu, o bucătărioară şi un duş cu W.C., aşa că nu aveam unde să mă restrâng.) A trebuit să-l mituiesc pe inginerul care a venit să măsoare garsoniera şi să facă devizul reparaţiilor, ca să nu exagereze costul. De fapt nu trebuia reparat nimic, cel mult să se zugrăvească pereţii şi să se cureţe parchetul. Unui inginer român, „prieten", i-am dat cadou ceva din casă, ca să semneze la „Telefoane" că va plăti eventualele datorii ale mele, dacă vor apărea după plecarea mea. Aceluiaşi „prieten", i-am lăsat o vioară scumpă, rămasă dela un cumnat, pe care urma s-o vândă şi să-mi dea banii înaintea plecării mele, sau să-i dea unor buni prieteni, români vârstnici, care mi-i vor trimite în Israel, dacă nu va reuşi s-o vândă imediat.

După primirea aprobării am trimis cu vaporul o ladă cu cărţi, cearşafuri, plapomă, etc. după care am cumpărat la TAROM biletul de avion până la Viena, la zborul din dimineaţa zilei de 10 ianuarie 1963.

În preziua plecării am vândut fotoliul-pat unei vecine, divanul-studio împreună cu covoarele, altor vecini din bloc; o masă de bridge pliabilă şi o oglindă de perete le-am lăsat viitoarei locatare a garsonierei, urmând ca ea să plătească banii conveniţi aceloraşi buni prieteni ai mei.

Am angajat un tender (camionetă) care a încărcat tot restul: plita şi balonul de aragaz, perne, cărţi, jocul de table, vase de gătit, farfurii, ceşti, pahare, tacâmuri, etc., ca să le ducă acasă ultimei mele prietene din România, Geta, cadou de despărţire. Ea a luat şi patru tablouri în ulei (două impresioniste, cu peisaje de mare agitată şi cu pescari, un peisaj de pădure şi un tablou de interior, cu un câine dormind pe un scaun capitonat), moştenite de la un unchi, tablouri pe care trebuia să le păstreze până ce se va găsi o cale să-mi fie trimise în Israel.

Geta a plecat cu tenderul, urmând să ne întâlnim la aeroportul Băneasa. Eu am luat în două valize cele 40 de kilograme permise atunci şi am plecat cu un taxi la aeroport, unde am cumpărat de la un medic (care pleca şi el, cu familia) un salam de Sibiu (avusese mai mult decât era permis), am predat valizele şi am îndeplinit ultimele formalităţi dinaintea decolării de a doua zi dimineaţa.

Când Geta a sosit la punctul de întâlnire, am angajat o cameră la hotelul dela aeroport, am lăsat-o pe Geta în cameră şi am plecat cu troleibuzul să vizitez pe acei buni prieteni. Angajarea camerei a ridicat o anumită problemă: nu era permis să se dea o cameră de hotel unei perechi decât dacă puteau dovedi că sunt căsătoriţi. Morala proletară! Am pretextat că am depus ambele paşapoarte în vederea zborului de a doua zi, aşa că nu putem dovedim că suntem căsătoriţi, deşi, chipurile, suntem. (Probabil trebuisem să depun paşaportul meu.) Pretextul a fost acceptat. Întors de la vizită, am mers să mâncăm la un restaurant din aeroport, după care ne-am petrecut ultima noapte împreună.

La aeroportul de la Viena m-au aşteptat prietenii şi m-au luat în primire de la delegatul Agenţiei Evreieşti („Sohnut"), lăsându-i acestuia adresa şi numărul lor de telefon. (Altfel trebuia să merg la tabăra de tranzit de la Korneuburg, de lângă Viena.) Primul lucru pe care l-am comandat la aeroport a fost... un pahar de Coca-Cola! În România nu se importa celebra băutură şi eram foarte curios s-o gust. De la prima înghiţitură am fost foarte dezamăgit: mi s-a părut că are un gust chimic, de dezinfectant! Au trecut 44 de ani de atunci, dar nu mi-am schimbat radical părerea despre Coca-Cola!

După două săptămâni geroase la Viena, când în scurtele plimbări pe Ring îmi îngheţau picioarele şi urechile şi trebuia să intru din când în când în magazine sau hoteluri ca să mă încălzesc, am decolat la 24 ianuarie, cu un avion El-Al cu elice. Am ajuns, după o scurtă escală tehnică la Istambul, cam pe la 11 noaptea la Lod, unde, deşi erau cca. 17 grade plus, israelienii mergeau îmbrăcaţi de iarnă, înfofoliţi. După cele 20 de grade minus de la Viena, mie mi se părea că e foarte cald şi nu-i înţelegeam deloc pe israelieni.

Vorbind curent ebraica şi neştiind să bat cu pumnul în masă, nu am fost trimis în noaptea aceea cu vreun taxi sau autobuz la părinţi, la Herzlia, ci am dormit îmbrăcat la aeroport, în aceeaşi cameră cu un funcţionar al Agenţiei. A doua zi întrebam mereu – „Când mă trimiteţi la Herzlia?" – „Ai răbdare, acuşi, acuşi!" Când s-a făcut 12, funcţionarii care se pregăteau de plecare (era vineri) m-au luat cu ei, cu un taxi, m-au lăsat la autogara veche din Tel Aviv şi mi-au dat 3 lire ca să iau un taxi public („şerut") până la Herzlia.

Eram îmbrăcat cu un palton gros (pe care nu l-am mai îmbrăcat de atunci niciodată) şi mă topeam în soarele arzător din ziua aceea. Taxiul care urma să mă ia avea un şofer masiv, roşcovan. Cum eram primul pasager, m-am aşezat în faţă şi l-am întrebat pe şofer, pe ebraică, bine înţeles: – „Când pornim?" Şoferul s-a uitat la mine şi, într-o românească neaoşă, mi-a răspuns: – „Cu paltonul ăsta gros şi cu valizele astea ieftine din carton şi plastic, se vede de la o poştă că vii din România. Cu mine poţi să vorbeşti româneşte. Plecăm când maşina se umple, adică atunci când mai vin şase pasageri." N-am avut încotro şi am aşteptat, nerăbdător, să-mi văd părinţii şi topindu-mă de căldură în paltonul meu elegant. Când în sfârşit am pornit şi l-am întrebat ceva pe şofer, cineva din spate, care m-a recunoscut după voce, mi s-a adresat pe româneşte: – „Ia întoarce capul, să-ţi văd mutra!" M-am întors: era un fost coleg din primele clase de liceu, Zilberman Marcu Faibiş, cel care nu ştiuse o boabă la ebraică şi copiase de la mine, la o teză. (L-am pomenit în „Amintiri din şcolile mele".) S-a bucurat să mă vadă, îi cunoştea pe părinţii mei şi le ştia adresa. Întrucât locuinţa lor nu era pe traseul taxiului, i-a plătit ceva şoferului, ca să mă ducă până la casa părinţilor. A venit cu mine şi m-a lăsat în curte, spunând că urcă s-o pregătească pe mama, ca să evite o criză de inimă la vederea mea bruscă. A urcat şi a pregătit-o astfel pe mama: – „Bună ziua! Îl aşteptaţi pe Litz?" – „Da, ne-a scris de la Viena, trebuie să sosească zilele astea." – „Coborâţi în curte, este acolo." Despre emoţionanta întâlnire cu părinţii şi apoi cu restul familiei nu voi povesti aici.

Din Israel am corespondat sporadic cu Geta, după un timp mi-a scris că s-a măritat, că au căpătat un mic apartament într-un cartier nou, după care corespondenţa cu ea a luat sfârşit.

Când am fost în România pentru singura oară, în vara anului 1973, am căutat-o ca să-mi iau tablourile şi să le dau unui prieten, sculptor, care să mi le expedieze, după verificările de rigoare la „Fondul plastic". Ştiam că ea lucrează la Institutul „Cantacuzino" de seruri şi vaccinuri, la secţia antirabică. Portarul institutului mi-a cerut la intrare buletinul de identitate. Dacă-i arătam paşaportul israelian n-aveam nici o şansă să intru. I-am spus în cea mai neaoşă limbă – „Nevastă-mea s-a dus să cumpere un televizor şi avea nevoie şi de buletinul meu." Explicaţia a fost acceptată, am ajuns la secţia antirabică, am rugat un salariat care tocmai ieşise de acolo, s-o cheme pe Geta, care a apărut după câteva secunde. În cei peste 13 ani scurşi, ea se schimbase foarte puţin: câteva riduri aproape invizibile lângă ochi, dar nimic altceva: aceeşi siluetă tinerească, acelaş ten palid. Ne-am sărutat pe obraji, i-am dat un cadou modest, am stat de vorbă câteva minute şi ne-am înţeles că a doua zi la ora 10 îmi va aduce, făcute sul, fără rame, trei din cele patru tablouri. – „Tabloul cu câinele este atârnat în salon, te rog să mi-l laşi." Am fost de acord. A doua zi, punctuală, mi-a adus tablourile la locul convenit, lângă podul Izvor, nu departe de Institutul Cantacuzino.

„Prietenul" care luase vioara ca s-o vândă şi să-mi dea banii m-a minţit cu neruşinare, la întâlnirea noastră la hotel, pretinzând că îi dădusem vioara cadou şi nu ca s-o vândă. Nici noua locatară a garsonierei nu dăduse banii pentru masa pliabilă de bridge şi pentru oglindă şi nu am ştiut de unde s-o iau, căci acum în garsonieră locuia altcineva.

După doi ani am primit cele trei tablouri, le-am înrămat şi le-am atârnat în salon.

De atunci au trecut peste 30 de ani. Nu mai ştiu nimic despre Geta.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✓ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✓ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✓ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135,
Fax: 03/731-4294

C.N.N.

Ce Netrebnici Nerușinați

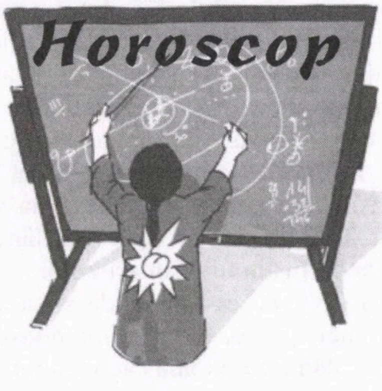

Aprilie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Parcă, obsedat de grijile dvs. profesionale, i-aţi cam neglijat pe cei din apropiere: soţie/soţ, copii. Iar asta se resimte în atmosfera din casă. Isprăviţi cu nepăsarea faţă de familie şi mai ocupaţi-vă niţel de ea.

Taur (21 aprilie - 20 mai): Sunteţi singur (ă)? E o perioadă bună pentru întâlniri, de ordin, cum se spune, romantic. Fie pentru o aventură interesantă, de scurtă durată, fie pentru ceva mai "serios".

Culoare: gri.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Aţi trecut cu bine peste un necaz de ordin medical, acuma sunteţi din nou pe picioare, cu puteri noi. Atenţie, însă, la sedentarism. Nu mai merge aşa: mişcare, mişcare, mişcare.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Dacă vi se propune o afacere la care nu v–aţi gândit până acuma sau un post nou, nu refuzaţi "din principiu"; aţi mai procedat aşa şi în trecut, din teamă de "necunoscut". Sau din inerţie. Analizaţi cu atenţie oferta şi, dacă e cazul, aruncaţi-vă în apă.

Culoare: alb.

Leu (23 iulie – 22 august): O veste plăcută şi neaşteptată. Un premiu? O promovare în muncă? O recunoaştere, ca să zicem aşa, oficială, a meritelor dvs. profesionale?

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Atenţie la casă: pericol de spargeri la orizont. Închideţi bine uşile, verificaţi cu grijă lacătele, eventual sistemul de alarmă.

Numere: 3, 8, 19.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Până la 15 ale lunii, moment favorabil pentru jocurile de noroc (inclusiv loteria).

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Sunteţi prins, ca între ciocan şi nicovală, în conflictul dintre doi membri apropiaţi (şi importanţi) ai familiei. Această ceartă vă doare, fireşte, şi doriţi să o vedeţi lichidată cât mai repede. Dar e nevoie de timp pentru lecuirea rănii. Cel mai bun lucru pe care-l puteţi face în aceste împrejurări este să nu discutaţi subiectul nici cu unul nici cu celălalt, şi să aşteptaţi ca "rana" să se cicatrizeze.

Numere: 5, 29, 30.

Săgetător (22 noiembrie – 21 decembrie): Pericol de boală (beteşuguri mai vechi care se agravaseră), de-o infecţie sau de-un accident. Momentul este neplăcut, dar nu trebuie să vă lăsaţi pradă spiritului dvs. prăpăstios. Trataţi-vă aşa cum se cuvine şi veţi ieşi din criză, începând să surâdeţi din nou.

Culoare: verde.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Parcă s-a adunat prea multă corespondenţă nerezolvată pe masa dvs. şi prea multe hârtii (inclusiv legate de anumite plăţi sau obligaţii) au rămas uitate într-un colţ. Puneţi-vă voinţa la bătaie şi alegeţi o zi în care să nu faceţi altceva decât "să curăţaţi terenul".

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): O veste bună din depărtare: cineva (rudă sau prieten), aflat de multă vreme în străinătate, vă va face o surpriză plăcută: nu numai pe plan sufletesc ci şi material.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Atenţie la dietă. Poate mai reduceţi din consumul de carne. Poate puneţi un accent mai serios pe paste, peşte, legume şi fructe.

Culoare: mov.

Interim

"Lagărul de la Auschwitz a fost o atracţie turistică. Nu există nici o dovadă că acolo ar fi existat camere de gazare".

(David Irving, istoric englez, unul dintre cei mai cunoscuţi şi virulenţi negaţionişti ai Holocaustului din zilele noastre; în cadrul unui interviu acordat postului italian de televiziune "Sky TG 24 News", 2007)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

La mulţi ani, Israel!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													●
2							●					●	
3		●									●		
4						●		●					
5				●						●			
6			●		●						●		
7	●						●					●	
8								●					
9		●				●				●			●
10				●					●				
11							●					●	
12				●						●			
13								●					

ORIZONTAL: 1) Măreţul act de la 14 mai 1948 care a dus la crearea Statului Israel. 2) Component al primului guvern (Moşe) – Comandantul Armatei de Sud, ce va prinde armata egipteană ca într-o adevărată pungă (Igal). 3) Stat arab ostil politicii de independenţă şi existenţă a unui stat evreiesc – Sfârşitul lui Abdallah! 4) Forţele ostile obţinerii independenţei şi a convieţuirii paşnce pe aceste pământuri – "Drumul..." (nom.), cale secretă de stabilire a unor legături cu Ierusalimul. 5) "New Economic Administration" (abr.) – Localitate israeliană fondată de evreii ocupanţi ai acestui pământ – Şef (fig.). 6) Culmea culmilor! – Capitala unui stat arab unde organizaţia luptătorilor pentru libertatea Israelului (Lehi) îl va ucide pe lordul Moyne, însărcinatul britanic pentru Orientul Mijlociu – Nichel. 7) Alt stat arab ostil, component al alianţei arabe de distrugere a noului stat evreiesc format – Vase de băut. 8) "...hanorai" (Tigrul fioros), denumirea tancului care va pătrunde în fruntea celor ce vor ocupa Lod-ul, eliberându-l de arabi – Stat european care s-a opus la ONU propunerii de revenire la un nou regim mandatar. 9) Nomă în Egiptul Superior – Date cu rimel! – Teşite! 10) Păsări răpitoare de zi – A face haz – Nume israelian. 11) Stat european sub al cărui mandat s-a aflat pământul nostru până la cucerirea independenţei – Pictor român. 12) Negaţie latină – Insulă în Marea Mediterană unde au fost transportaţi la începutul lui 1948 toţi olimii, de către englezi – Altă denumire a fluviului Obi. 13) Scopul creării organizaţiilor Hagana şi Palmah de către evrei în zilele premergătoare luptelor pentru independenţă – Oraş în Israel unde s-au dus lupte grele cu forţele arabe sprijinite de Siria şi Liban.

VERTICAL: 1) Patria tuturor evreilor, stat proclamat la 14 mai 1948 – Organizaţie paramilitară constituită la 1-2 mai 1921, cu un mare rol în luptele pentru independenţă. 2) Noel Haimovici – Localitate unde s-au purtat lupte cu forţe arabe şi care a fost ocupată de Amos Ben Gurion – Agenţia Noticiosa Oficial Portuguese (abr.). 3) Mare personalitate politică şi militară aflată în fruntea luptei evreilor pentru eliberare şi independenţă (Moşe) – Se prinde pe piept. 4) Produs anaerobic! – Personalitate politică iraeliană, fost ministru de externe al statului. 5) Ustensile pentru lustru – Mare putere care va propune permiterea intrării în Eretz Israel a sute de mii de evrei din lagărele de concentrare eliberate de aliaţi. 6) Editura tehnică şi documentară (abr.) – Boală de piele – Abraham Ştern ..., fondatorul "Lohamei Herut Israel" (Lehi), care şi-a îndreptat acţiunile contra Marii Britanii. 7) Halva! – Încreţitură a frunţii – Deasupra. 8) Kibuţ atacat de "armata de salvare" a arabilor veniţi din Siria – Nimic (reg.) – Personalitate despre care emirul Abdallah al Transiordaniei va spune: "Dacă nu era această femeie atât de dârză în convingerile ei, nu eram astăzi regele unui război pierdut". 9) Nobilul ţel al luptei evreilor care se confundă cu lupta pentru obţinerea independenţei – Papuc (reg.). 10) Insulă în Polinezia – For internaţional care numeşte pe contele Bernadotte ca mediator între evrei şi arabi – Trase prin inel! 11) Ten! – Rece! – Cea care dovedeşte existeţa evreilor, de veacuri pe acest pământ şi meritul lor de a avea statul nou creat (pl.). 12) Capitala unui stat arab vizitată de Golda Meir în preajma proclamării Statului Israel – Aţe – La intrarea în Afula! 13) Membru în primul guvern al Statului Israel condus de David Ben Gurion (Moşe) – "...arabă", organizaţie a statelor arabe care la 10 februarie 1948 înregimentează nazişti germani, fascişti italieni şi militari englezi contra evreilor.

DICŢIONAR: Ean, sne, ime, non, iag, anop, erob, acne, nic, suh, noau.

NELU WEINBERG

(Dezlegările jocurilor din numărul trecut se află la pagina 78)

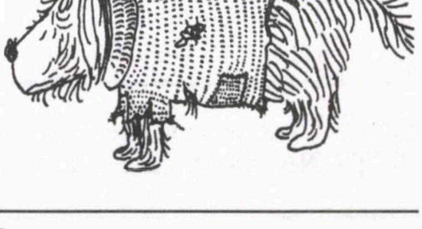

CU MASCĂ

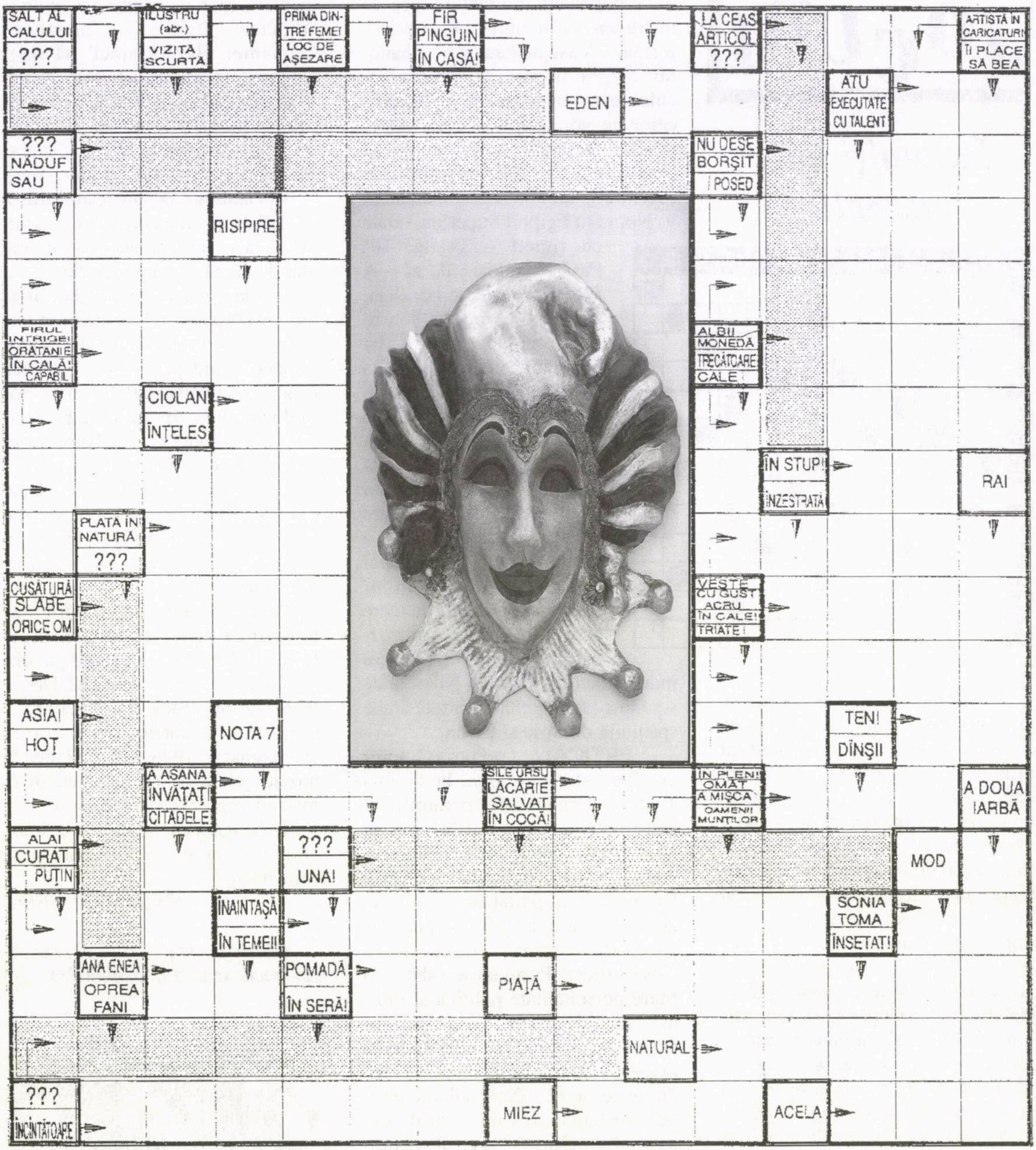
SALT AL CALULUI!
???
ILUSTRU (abr.)
VIZITĂ SCURTĂ
PRIMA DIN-TRE FEMEI
LOC DE AȘEZARE
FIR
PINGUIN
ÎN CASĂ!
LA CEAS
ARTICOL
???
ARTISTĂ ÎN CARICATURI
ÎI PLACE SĂ BEA
EDEN
ATU
EXECUTATE CU TALENT
???
NĂDUF
SAU
NU DESE
BORȘIT
POSED
RISIPIRE
FIRUL INTRIGEI
ORĂTANIE
ÎN CALĂ!
CAPABIL
ALBII
MONEDĂ
TRECĂTOARE
CALE
CIOLAN
ÎNȚELES
ÎN STUP!
ÎNZESTRATĂ
RAI
PLATĂ ÎN NATURĂ
???
CUSĂTURĂ
SLABE
ORICE OM
VESTE
CU GUST ACRU
ÎN CALE!
TRIATE!
ASIA!
HOȚ
NOTA 7
TEN!
DÎNȘII
A AȘANA
ÎNVĂȚAȚI
CITADELE
SILE URSU
LĂCĂRIE
SALVAT
ÎN COCĂ!
ÎN PLEN!
OMĂT
A MIȘCA
OAMENII MUNȚILOR
A DOUA
IARBĂ
ALAI
CURAT
PUȚIN
???
UNA!
MOD
ÎNAINTAȘĂ
ÎN TEMEI!
SONIA TOMA
ÎNSETAT!
ANA ENEA
OPREA
FANI
POMADĂ
ÎN SERĂ!
PIAȚĂ
NATURAL
???
ÎNCÎNTĂTOARE
MIEZ
ACELA

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla locurile unde vă puteți pune mască și unul care-și pune mască.

DICȚIONAR: Rial, oim, iml, alc eta.

RODICA și MINA

Un reportaj despre armata israeliană

Cunoscuta revistă "Lettre Internationale", ediția în limba română, publică în ultimul său număr (iarna 2006-2007) reportajul intitulat "Răni deschise", semnat de Linda Grant, cu mențiunea că textul a fost recompensat cu Marele Premiu Lettre Ulysse pentru arta reportajului.

Pentru cititorul israelian textul prezintă un interes aparte, deoarece tema principală o constituie modul în care se reflectă în conștiința tânărului militar israelian participarea sa activă în cadrul conflictului israelo-palestinian, precum și tarele care îl marchează psihic. Autoarea (rezultă că este de origine iudaică) se apropie de temă cu interes, o cercetează pe larg, cu luciditate, înțelegere, dar și cu spirit critic. Linda Grant a vizitat și a stat de vorbă cu soldații în cantonamentele lor, la locurile unde își îndeplineau misiunea, a discutat nu numai cu ei, ci și cu familiile, prietenii, la Tel Aviv și Rehovot, chiar și la Londra, după ce au dezbrăcat haina militară. Sunt fapte și sentimente autentice care te pot pune pe gânduri.

Și totuși! Citind și recitind textul, israelianul are o undă de nemulțumire, simte că autoarea, care probabil îi este apropiată, nu trăiește zi de zi aici, incizia ei n-a pătruns chiar atât de adânc în rană încât să facă să țâșnească tot puroiul. Insatisfacția este cauzată de faptul că motivarea tânărului militar este prezentată mai mult în treacăt și neconvingător în comparație cu efectele negative suferite de unii dintre cei împotriva cărora luptă. Un al doilea motiv al insatisfacției îl constituie generalizarea fenomenului "răni deschise", când în realitate el este marginal, nu caracterizează societatea israeliană și nici măcar segmentul de populație, tineretul trecut prin armată, așa cum ar putea crede cititorul străin, mai puțin avizat.

Acțiunile în care sunt implicați soldații israelieni nu sunt un scop în sine, nu au la bază intenția "să-i ucidem, să le facem viața cât mai amară", ci constituie o reacție în cele mai multe cazuri nedorită, dar impusă nu numai prin ordin ci în primul rând de durerea și furia că le-au fost uciși părinții, copiii, frații, prietenii, toți pașnici.

N-ar fi fost de prisos pentru înțelegerea fenomenului să se fi analizat prin comparație mentalitatea și motivarea teroristului, care este crescut și educat să ucidă evrei numai pentru că sunt evrei. Autoarea, dacă ar fi stat de vorbă cu cei care au comis crime, ar fi constatat că nu au nici un fel de remușcare, de "răni deschise", și fiecare ar fi dispus să repete.

Surprinzătoare apare și îngrijorarea autoarei pentru viitorul generației de tineri; citez: "Este cât se poate de realist să te întrebi dacă vor deveni o generație pierdută, o generație de tip Vietnam". Asemănarea cu traumele suferite de americanii care au luptat în Vietnam este cu totul nepotrivită și nu în primul rând pentru că la noi fenomenul este marginal; soldații americani luptau și ucideau la mii de kilometri de țara lor, într-un loc unde nu prea știau ce caută, familiile nu le erau în pericol și pe atunci nu erau amenințați de terorism. Tinerii israelieni luptă la ei acasă pentru a-și apăra propria ființă a lor, a familiilor, a prietenilor și, fără a folosi cuvinte mari, a statului.

Carol Vidrașcu
Bat Yam

Amintirile unui medic de la New York

Autorul rândurilor de mai jos are obiceiul, de ani și ani de zile, să-și însemneze într-un carnet fel și fel de fapte cunoscute sau de știri interesante din ziare. Iată două exemple.

Eu și Mihail Sebastian.

În localul situat pe strada Sf. Ion Nou se afla liceul Cultura B. Mihail Sebastian, prost orator, ne ținea cursuri de limba română. Nimenea nu-i da atenție și se pare că el era foarte nenorocit după despărțirea de iubita lui, Leny Caler.

După 23 august 1944, el împreună cu alții înființaseră Universitatea Populară, unde ținea cursuri.

Mihail Sebastian, care făcea parte din cercul lui Pătrășcanu, mergea la el în vizită la Sinaia, era foarte cunoscut datorită pieselor sale, de exemplu "Jocul de-a vacanța" ș.a.

În mai 1945, Mihail Sebastian a fost călcat de un camion pe Bulevardul Regina Maria, în fața casei unde locuiam cu părinții mei. A fost călcat **pe trotuar,** nu pe stradă. Eu, care duceam afară gunoiul (ca de obicei), am fost martor ocular la cele întâmplate. Camionul era condus de Ion Paraschivescu, membru al partidului comunist. Am depus mărturie la proces, dar șoferul a fost achitat.

❖

Cercetătorul Serghei Voronov, căutând în arhivele fostei bănci naţionale din Chişinău (Basarabia), a descoperit o ordonanţă dată de Gh. Alexianu, guvernatorul acestei regiuni (şi ulterior guvernator al Transnistriei), cu nr. 2845, din 21 decembrie 1941, în care se spuneau următoarele:

«Toţi care au jefuit pe jidani morţi sau vii sunt obligaţi să depună 25% din bani sau lucruri în contul Băncii Naţionale [şi să prezinte dovada] *la circumscripţia de poliţie. În caz contrar, dacă sunt prinşi, vor fi condamnaţi la 10 ani închisoare.»*

Dr. S. Deligdisch-Schor
New York

Pietricele

"Minimum" a fost primul dintre organele de presă în limba română care a semnalat iniţiativa lui Iosi Tzur (nr. 229, aprilie 2006, p. 3 şi 4) de a împiedica acordarea premiului Oscar filmului de propagandă anti-israeliană "Paradisul acum". Iniţiativa a avut succes.

Împlinindu-se patru ani de când fiul său Asaf, numit şi Blondi, a căzut răpus în atentatul provocat de un sinucigaş palestinian, Iosi Tzur a solicitat prin Internet să i se trimită din diferite colţuri ale lumii câte o pietricică pentru a fi depusă pe mormântul lui Asaf, mormânt care este în formă de "galşan" (planşă de surf). Ziaristul Iair Lapid a evocat frumos în Iediot Aharonot acest moment. Cu tot respectul pentru talentul său, trebuie să spun că el a omis să menţioneze că familia Tzur (fostă Zellinger) este originară din România, aşa cum am subliniat eu într-o scrisoare la redacţie în "Ultima oră" din 4.08.2006.

Iacob Zimbler
Haifa

Înșelăciunea abilă, sau: „vai, duduie, cum o să vă fac eu rău, că sunteți ca părinții mei!”

Mai de mult am citit în revista "Orient expres" un articol despre bunkerul lui Hitler şi foştii proprietari evrei ai marilor magazine Wertheim. Gândul m-a dus la cele petrecute în familia mea în anii 1941-1944. Vreau să vorbesc acum despre "înşelăciunea abilă", expresie pe care o foloseşte Barbara Prinzip (născută Wertheim) în expunerea celor întâmplate familiei ei.

Tatăl meu n-a fost un mare om de afaceri în Fălticeni, a fost doar fiul cel mai mare, rămas orfan la vârsta de 10 ani, cu doi fraţi mai mici şi mama, moştenitor al unei fabrici de sifon. El a reuşit s-o conducă, s-o modernizeze şi, alături de câţiva lucrători angajaţi ca ajutoare, a muncit fizic zi de zi.

Anii au trecut. Devenind familist, tata a continuat munca în aceeaşi fabrică de sifon, întreţinându–şi familia (mama noastră şi noi cei trei copii) şi ajutând lunar cu bani pentru studii pe fraţii săi, unul în Franţa, celălalt la Bucureşti.

Unul din băieţii lucrători venise la oraş, să lucreze la noi, când avea doar 14-15 ani. Era iute, harnic, priceput şi, cu vârsta, a ajuns un om de nădejde în fabrică. Părinţii l-au ajutat când, însurându-se cu fata care lucra în casa noastră, dorise să-şi clădească o căsuţă cu grădină, i-au înzestrat şi i-au îndrumat.

A venit războiul. Legile rasiale se aplicau cu grabă, dar exista o posibilitate ca, predând fabrica pe numele unui creştin, să ai speranţa că vei putea lucra, ca evreu, în acelaşi loc de muncă. Se înţelege că Marin Irescu (aşa se numea băiatul crescut şi ajutat de părinţii mei) era cel mai indicat să primească acte în regulă că el e proprietarul care a cumpărat de la tatăl meu, plătind 120.000 de lei, fabrica şi tot ce ţinea de aceasta: atelier de reparaţii, încăperi cu instalaţie pentru spălarea sticlelor, grajdul cu cai, trăsuri de transport, hambare, magazii, două camere de locuit pentru lucrătorii angajaţi în sezonul de vară şi, desigur, curtea cu fântâna din care se aducea prin conductă apa în fabrică pentru prepararea sifonului şi a altor băuturi răcoritoare. El, Marin, se angaja să-l scutească pe tata de munca obligatorie, pe motiv că are nevoie de el.

Îmi sună în urechi şi acuma una din frazele lui, la întrebarea mamei mele dacă el se va ţine de cuvânt, căci nu hârtia scrisă contează: "Vai, duduie, cum am să vă fac eu rău, că sunteţi ca părinţii mei!" – şi-şi făcea cruce.

S-au întocmit acte oficiale, tata a semnat de primirea sumei, iar Marin a semnat o scrisoare prin care recunoştea că el n-a plătit nimic pentru tot ce-a primit, că adevăratul proprietar este tatăl meu şi că, atunci când situaţia se va schimba, el îi va preda totul fără ezitare. Fratele tatei, care era avocat în Bucureşti, a întocmit dosarul cu actul de vânzare şi scrisoarea despre vânzarea fictivă, care a rămas într-un sertar în birou. Acestea toate s-au petrecut în casa unchiului meu din Bucureşti, unde el, Marin era deja cunoscut; devenise "de-al casei", primit cu simpatie şi încredere. Imediat după semnarea actelor, unchiul meu şi Marin au ieşit împreună din casă, fiecare la treburile lui. După scurt timp Marin a revenit, pe motiv că uitase ceva. A intrat în birou, a furat scrisoarea semnată cu puţin timp înainte, a ieşit prin hol fără să fie văzut şi…

Aici mă întorc la expresia urmaşei familiei Wertheim, "înşelăciune abilă", căci cu abilitatea sa, "omul de încredere" i-a înşelat pe cei ce, în naivitatea lor, crezuseră în promisiunile lui!

N-au trecut nici 48 de ore și tatăl meu a primit ordin de plecare în Basarabia la carierele de piatră, unde fratele meu se afla deja. Începuse "omul" să-și pună în aplicare planul de a scăpa de "jidan" declarând la Centrul de recrutare că nu are nevoie de el; s-a mutat din casa lui în cele două camere de lângă fabrică și și-a început activitatea de stăpân. N-are rost să mai spun în ce situație am rămas noi, mama și cu mine: ne temeam chiar să ieșim în curte la magazia de lemne, căci dăduse ordin ca nici un băiat din fabrică să nu ne mai facă vreun serviciu.

Au trecut câteva săptămâni de grijă și nesiguranță și într-o zi am observat că Marin nu este acasă. Unul din băieți mi-a șoptit că a primit ordin de mobilizare și a plecat pe front.

Verona, soția lui, fosta noastră fată în casă, nu era în stare să dirijeze munca și să se ocupe de administrarea fabricii. Totul se ducea de râpă: se defecta motorul, se prepara amestecul de apă cu acid carbonic necontrolat, veneau reclamații de la clienți etc.

Neavând încotro, într-o zi Verona a trimis un băiat din fabrică să mă cheme. Am înțeles și n-am ezitat, desigur cu acordul mamei mele, să vorbesc cu ea. Mi-a propus să fac toată munca în fabrică și ea îmi va plăti o sumă zilnic. În felul ei avea simplitatea și firea blândă a țăranului. Aveam atunci 16 ani. Știam cum se lucra și cum se scriau facturi, borderouri și, alături de lucrători, am reușit să repun în funcțiune totul. Îmi făcusem ucenicia în vara precedentă, când tatăl și fratele meu au fost internați în oraș, în sinagoga din apropierea casei noastre, care devenise un fel de lagăr. Atunci mai eram proprietari; primeam îndrumări de la tata prin gardul sinagogii. În schimbul unei sume, zilnic, reușeam să-i conving pe soldații-paznici să mă lase să mă apropii de gard. Apoi evreii din lagăr au fost trimiși la muncă în Basarabia; tata, fiind mai vârstnic, a rămas acasă atunci, iar apoi s-a petrecut ceea ce am povestit la început.

Totul mergea oarecum bine, aveam și acel venit zilnic, Marin era pe front, și între timp tata a revenit acasă. Fără să intre în fabrică, el mă dirija și nu era rău deloc.

Într-una din zile, dimineața devreme, unul din băieți încărcase coșul cu lemne să ni le aducă în casă. Deodată Marin și-a făcut apariția în curte, l-a întors din drum și i–a interzis să ni le aducă. Tata, care văzuse scena, n-a rezistat. Prea mult amar adunase în suflet. A ieșit în curte, rechemându-l pe băiat. În aceeași clipă Marin a apărut în fața tatei cu toporul în mână, gata să lovească. Verona a început să țipe îngrozită: "Nu, Marine, nu face moarte de om!" El, cu figura descompusă, s-a oprit la țipetele ei.

Nimeni nu știa că Marin venise noaptea în permisie. Aflând tot ce se petrecuse în lipsa lui și că tata era acasă, deși credea că a scăpat de el trimițându-l la munca obligatorie, toate acestea l-au derutat și l–au întărâtat. Era gata să omoare, căci se vedea incapabil să-și ducă planul la bun sfârșit. Am aflat mai târziu că aranjase să nu fie trimis pe front, ci mobilizat pe loc, dar nici alții, la fel ca el, nu și-au respectat făgăduiala! După opt zile de permisie a plecat din nou pe front. Nu s–a știut nimic de el un an întreg, Verona nu primea vești de la el, era dat dispărut. La sfârșitul războiului au venit niște foști camarazi de-ai lui care ne-au spus că Marin murise de dizenterie într-un lagăr la ruși.

A venit eliberarea, Verona a plecat în grabă la casa ei, am redevenit proprietarii fabricii și gospodăriei noastre, dar au avut grijă "tovarășii", nu mult mai târziu, să ne oblige să "donăm" fabrica statului. Astfel tata a rămas conducător tehnic, făcea exact ce făcuse toată viața lui, numai că primea o leafă și era bucuros că muncește. La vârsta de 72 de ani tatăl meu s-a pensionat, căci avea tensiune arterială foarte mare și așa l-am convins să se retragă.

Coca Elman
Ashdod

„Polin eretz ieruka"
(Polonia țară verde)
de Aharon Appelfeld

Am auzit nu o dată părerea că o carte bună este aceea care, în loc să dea răspunsuri imediate și directe la problemele ridicate, îi provoacă cititorului nevoia de a reflecta, de a încerca să găsească singur explicația fenomenelor și evenimentelor descrise.

Într-adevăr, după ce am așteptat – cu sufletul la gură aș zice – să ajung la ultima pagină, am întors-o în mod febril și pe aceasta dar, negăsind sfârșitul așteptat am rămas cu impresia că ori lipsesc niște pagini, ori că autorul ne datorează nouă cititorilor câteva explicații. Am înțeles însă imediat că aceste explicații nu vor veni niciodată din exterior și că eu am posibilitatea să interpretez așa cum doresc cele citite.

Yakov Fein, propietarul unui prosper magazin de mode din Tel Aviv, este copilul unei familii de evrei polonezi care a reușit să supraviețuiască urgiei Holocaustului, ascunsă fiind într-o mizeră pivniță improvizată și plătind un tribut bănesc greu țăranului care le-a permis folosirea acestui adăpost concretizat în realitate într-o groapă acoperită cu paie.

Născut în Israel, el află din scurtele povestiri ale mamei sale câte ceva din suferințele îndurate de părinți, dar acestea nu produc asupra lui decât o impresie parțială. După ce părinții lui nu mai sunt în viață el se hotărăște să meargă personal în satul Jidovţe, acolo unde au trăit strămoşii lui.

Ajuns la destinaţie, el opreşte taxiul la prima casă cu aspect mai omenesc şi femeia care îi deschide este dispusă să-l găzduiască 2-3 nopţi contra plată.

Dacă cineva ar dori să simplifice foarte mult lucrurile şi să facă abstracţie de acţiunile şi implicaţiile principale ale cărţii, ar putea caracteriza volumul lui Appefeld drept un roman de dragoste; o dragoste poate puţin cam bizară, dar nu cea mai bizară pe care am întâlnit-o în literatură, în filme şi poate chiar şi în viaţă.

Magda, gazda lui Yakov, este o ţărancă văduvă în jurul vârstei de 50 de ani, plinuţă şi plăcută la vedere. La auzul numelui de Fein ea îşi pune mâinile în cap, surprinsă să afle că chiriaşul ei nu este altul decât fiul familiei în sânul căreia ea şi-a petrecut unele din cele mai frumoase clipe ale copilăriei. Iakov şi Magda se simt atraşi în mod reciproc de o forţă imposibil de stăpânit; nopţile petrecute împreună se transformă în clipe de înfocată pasiune, deşi Magda ştie că amantul ei are propria lui familie.

Soţia şi cele două fete ale lui Yakov se află la Tel Aviv. Unirea dintre Yakov şi Rivka s-a făcut mai mult sub influenţa părinţilor, ambii comercianţi. Pasiunea afacerilor pe care Rivka a moştenit-o de la tatăl ei nu este împărtăşită de Yakov. El nutreşte o dragoste părintească pentru una din fete dar, atunci când observă cât de apropiat este caracterul acesteia de caracterul soţiei, relaţiile se răcesc.

Yakov savurează în fiecare dimineaţă micul dejun pregătit de Magda. În casa familială din Tel Aviv nu a avut parte niciodată de un mic dejun asemănător: ridichi de lună, ceapă verde, roşii, toate culese chiar înaintea mesei. Magda ştie că evreii nu consumă la un loc lapte şi carne deşi eu, ca cititor, nu sunt sigur că musafirul ar fi refuzat acest amestec.

Trec două săptămâni până ce Yakov găseşte că e cazul să-i telefoneze soţiei: cuvinte reci, lipsite de cea mai mică urmă de dor sau de duioşie se aud în cele două receptoare aflate la mii de kilometri distanţă.

În timp ce Magda îşi vede de gospodărie, Yakov cutreieră satul în lung şi-n lat.

Dacă definiţia de roman de dragoste nu mi se pare potrivită şi în nici un caz cuprinzătoare, cred în schimb că punctul forte al cărţii îl constituie aceste plimbări ale lui Yakov, întâlnirile şi discuţiile, ocazionale sau nu, pe care le are în timpul acestor plimbări.

Pe Nicolae, bătrânul care le-a ajutat părinţilor lui să supravieţuiască, Yakov l-a căutat şi l-a găsit în bătătura casei. "Te-ai creştinat?" îl întreabă bătrânul pe Yakov. Răspunsul evident negativ îi prilejuieşte lui Nicolae afirmarea unor concepţii pe cât de primitive pe atât de înrădăcinate probabil în conştiinţa ţăranilor polonezi: chiar dacă au acum o patrie a lor, evreii nu vor putea să supravieţuiască fiindcă l–au trădat pe Dumnezeu; Isus nu a fost evreu, ci fiul lui Dumnezeu. Bătrânul nu se sfieşte să-i spună că i-a salvat părinţii numai pentru banii pe care îi primea periodic. Yakov îi oferă drept cadou un aparat fotografic. Nicolae refuză, pretinde cadoul în bani şi fiul acelora a căror viaţă a fost negociată ca o marfă îi oferă 500 de dolari fără nici o clipă de ezitare....

Am vorbit la început despre semnele de întrebare pe care mi le–a provocat lectura cărţii. Acesta este unul din aceste semne: un salvator cu plată nu poate fi un "Drept al popoarelor". Dar nici criminal nu cred că poate fi numit; fără el, Yakov Fein nu s-ar fi născut. Atunci ce este de fapt Nicolae?

Cimitirul evreiesc a fost transformat în câmp verde (de aici şi numele cărţii) şi cu pietrele mortuare a fost pavată piaţeta din faţa Sfatului Popular. Yakov desluşeşte pe una din pietre numele bunicului său. Îi oferă preşedintelui Sfatului 1.000 de dolari pentru răscumpărarea pietrelor şi aducerea lor la Tel Aviv. Preşedintele pretinde că e vorba de un bun a cărui valoare constă în importanţa lui naţional-istorică şi, după o consultare cu Consiliul Sfatului, cere 10.000 de dolari. Yakov refuză tocmeala şi anulează tranzacţia.

Ca maior rezervist într-o unitate de luptă a Zahalului, Yakov face concentrările anuale, este apreciat de superiori şi de soldaţi. După anularea tranzacţiei pentru pietrele funerare visează că sub ameninţarea armelor şi sub privirile speriate şi supuse ale ţăranilor, el, împreună cu unitatea sa, încarcă pietrele în helicoptere…

Cea mai arătoasă casă din sat este aceea a bunicilor săi. El vrea s-o viziteze, dar noul proprietar nu-i permite; mai mult decât atât, el îi pretinde intrusului să se îndepărteze, să nu mai privească atât de insistent casa. În faţa refuzului, noul ocupant al casei iese ameninţător afară, dar Yakov nu se clinteşte, îl înfruntă direct şi potenţialul agresor se retrage.

Are întâmplarea o semnificaţie oarecare? Aş fi tentat să răspund că da.

Wanda, o nonagenară care este un fel de istorie vie a satului, l-a cunoscut bine pe bunicul lui Yakov şi îi dă acestuia o Hagada de Pesah salvată de ea din flăcări. O altă femeie care ştie că un evreu se află în sat, vine să îi vândă un sfeşnic vechi, relicvă rămasă tot de la evrei. Yakov nu îi dă preţul exagerat cerut de femeie, dar îi oferă o sumă ceva mai mică şi îl cumpără totuşi. Pentru ce? Greu de răspuns! La moartea părinţilor săi, după ce vinde cu repeziciune casa cu preţul oferit de primul solicitant, oferă tot conținutul casei unei societăți de binefacere, refuzând să rețină orice obiect, cât de mic, drept amintire; spre mirarea celor veniți să arunce ultimele lucruri, el nu reține nici măcar sfeșnicele pe care mama lui le aprindea la rugăciunea de vineri seară, deși își amintește cu oarecare duioșie, dar fără regrete, de plânsul discret al acesteia, plâns provocat de îndărătnicia refuzului de a-și celebra Bar-Mitzva chiar și în formele ei cele mai modeste.

În fiecare zi Yakov bea o bere la cârciuma din sat. Oamenii îl cunosc deja, se leagă unele discuții. O mare parte din săteni sunt dezamăgiți: ei sperau că după vânzarea pietrelor, primăria le va ușura impozitele. Dar cine este de vină?... Evreul, bineînțeles! Un alt țăran îi reproșează că evreii au mers la moarte ca oile la abator; unul măcar nu a ridicat o secure ca să se apere! În același timp toți vorbesc de armata și în special de aviația Israelului ca despre cele mai puternice din lume. În altă zi, în timp ce își soarbe halba, privește fix la un grup de țărani bătrâni de la o altă masă și reflectează la viața acestora, viață redusă la băut și la fumat. Unul din țărani nu suportă privirea pătrunzătoare și îi cere să înceteze, scuturându-l chiar în acest scop de reverul hainei. Yakov îi replică cu o lovitură în urma căreia țăranul cade și rămâne întins la pământ.

Ca cititor, mărturisesc sincer că așteptam "cu frică" o posibilă reacție violentă a sătenilor, dar autorul nu ne dă nici o informație în acest sens.

Încă din casa părintească, Yakov știe în mod foarte vag de existența unui frate al tatălui care a părăsit satul și casa plecând la oraș. Magda îi povestește că respectivul unchi s-a creștinat, producând o mare durere părinților. Un fiu al acestui unchi trăiește într-un sat învecinat. Yakov îl vizitează, dar vărul refuză să recunoască posibilitatea de a fi rude. El poartă alt nume, s-a născut creștin și nu are nici o legătură cu iudaismul. Nu se lasă convins nici de asemănarea fizică, de numeroase argumente pe care Yakov i le aduce. Se simte mulțumit ca țăran creștin, nu dorește complicații, dar reține cartea de vizită a musafirului său.

Vrea autorul să ne arate avantajele creștinării?!...

Mult timp petrece Yakov pe malul râului care a văzut nu numai pe evreii care veneau la "Tașlăh" în după amiaza primei zile de Roș Hașana, dar și multe altele.

Fata Magdei, ca și crâșmărița, care este un fel de ecou al satului, îl întreabă zilnic când are de gând să plece. Soția îl informează telefonic că fata cea mare, favorita lui de pe timpuri, e internată la Tel Hașomer și așteaptă cu înfrigurare rezultatele unor analize. Magda însăși știe că dragostea dintre ei nu are nici un viitor și îi vorbește și ea de plecare.

Inevitabilul (după părerea mea) se întâmplă: băieții din sat aruncă cu pietre în fată, o rănesc și o numesc fiică de prostituată. Ei vin și în fața casei, strigă și mâzgălesc pe gard aceleași cuvinte. Magda este nevoită să scoată un pistol și să tragă în aer pentru a-i goni. Yakov se simte jenat că el, ofițer într-o unitate de luptă, este apărat de o femeie. Dar Magda nu are decât un singur pistol (spre norocul tuturor, aș adăuga eu ca cititor. Și în aceeași calitate aș întreba: Ce s-ar fi întâmplat dacă un evreu ar fi tras într-un polonez? Ar fi fost acesta primul act de acest gen după 1.000 de ani de convietuire?...)

În cele din urmă Yakov își face bagajele, oferindu-i Magdei 5.000 de dolari, cartea lui de vizită și promisiunea că se vor mai vedea. Mărturisesc că am răsuflat ușurat atunci cînd Yakov a urcat în tren viu și nevătămat. O răzbunare, o acțiune de rea voință mi se părea dacă nu iminentă, măcar posibilă.

În avion, vecinul de lângă el este și el un israelian care a venit să se roage la mormântul părinților, dar, în locul cimitirului a găsit același câmp verde, aceeași "Polonie țară verde". Yakov hotărăște că de la aeroportul Ben Gurion va lua un taxi direct la Tel Hașomer, unde se află internată fiica lui.

Așa cum am notat în primele rânduri, semnele de întrebare rămase la sfârșitul lecturii sunt multe și, unele din ele, chinuitoare. Nu le voi înșira pe toate, limitându-mă la acela care mie mi se pare mai important: ce l-a determinat pe Yakov să-și prelungească vizita în satul Jidovțe? Afecțiunea pentru Magda, sau faptul că mentalitatea galutiană înrădăcinată timp de 1.000 de ani este încă prezentă în subconștientul generației noastre ?

N.B. Deși cartea este scrisă în limba ebraică, cred că ea ar putea face obiectul unei dezbateri în cadrul unuia din Cercurile Culturale ale alialei. Cu atât mai mult cu cât autorul nu este altul decât cernăuțeanul Aharon Appelfeld.

Ing. Matei Grisaru
Haifa

Aforisme despre război și pace

- Ceea ce pacea construiește într-o sută de ani, războiul distruge într-o clipă.
- Cei care optează pentru război n-au simțit niciodată pe pielea lor arsura unui obuz.
- Pacea e scumpă, războiul – ruinător.
- Să fii pașnic doar cu gândul e prea puțin.
- Gloria piere, rănile rămân.
- Tehnica războiului se dezvoltă vertiginos în cele mai sublime zile e pace.
- Războiul vrea să rezolve cu o

bombă ceea ce pacea nu-i capabilă să facă cu tăișul minții.

- În timp de război, nimeni nu întreabă care-i prețul unui obuz, ci cât mai costă o pâine.
- Și peste cele mai nobile fapte de arme se depune praful uitării.
- Războiul este fața însângerată a păcii.
- Războiul vine ca un fulger, pacea – ca un melc rănit.
- Deocamdată, singurul dușman al armelor este... rugina.
- Dumnezeu, din nimic a făcut o lume; războinicii, dintr-o lume dumnezeiască, vor să facă praf și pulbere.

La Galați, în zilele declanșării războiului antisovietic

Luna iunie a anului 1941 se anunța a fi începutul unei veri extrem de călduroase pentru locuitorii orașului Galați. Nu atât în ce privește temperatura aerului sau a solului, la soare sau la umbră. Gălățenii erau obișnuiți cu veri caniculare, ca și cu iernile geroase provocate de crivățul aducător de viscole tocmai de pe stepele Ucrainei, când Dunărea îngheța bocnă și putea fi traversată pe malul dobrogean – cale de mai bine de un kilometru – cu piciorul sau cu sania. Temperatura ridicată care îi anunța pe gălățeni se datora zvonurilor persistente privitoare la extinderea acțiunilor militare germane de la fronturile apusene la cel sovietic; și orașul Galați se afla pe prima linie a noului front. De un an, după cedarea pe cale "pașnică" a Basarabiei, noua graniță dintre România și URSS era râul Prut, aflat la o distanță de câțiva – puțini – kilometri de Galați (ca și de alte așezări românești: Huși, Iași ș.a.). E drept, între Galați și teritoriul sovietic mai erau și apele puțin adânci ale lacului Brateș, dar trupele purtate de avioane și parașutiștii le puteau survola în câteva minute. Desigur, locuitorii orașului nu puteau să nu realizeze că pot suferi de pe urma unor bombardamente de artilerie, deoarece era evident că nu erau necesare tunuri de tipul "Dicke Bertha" pentru a provoca distrugeri dincoace – ca de altfel și dincolo – de Prut. Luminile orașului basarabean Reni puteau fi văzute noaptea de pe dealurile scunde pe care era așezat Galați. Așa că, prea puțin încurajați, sau, mai degrabă, descurajați de prezența trupelor germane sosite pentru a "instrui" trupele regimentului de pionieri sau ale regimentului "11 Siret" cazate pe la periferiile orașului, gălățenii – cei care nu erau cu capul în nori – s-au pregătit, pe cât le era posibil, să facă față evenimentelor.

Până una-alta nu aveam nici o ocupație, fusesem exclus din universitate și din armata română – greșesc, din armată nu puteam fi exclus deoarece nu fusesem niciCând *inclus* în ea. Fusesem recrutat – e drept – (și amânat) dar puteam fi și chiar am fost exclus din *cadrele* armatei! "Dezonoarea" care mi s-a adus în acest fel nu m-a afectat prea serios.

Fără nici o altă treabă, în plimbările mele pe Strada Domnească, singur sau cu alți asemenea șomeri, îi vedeam duminicile pe militarii germani câte 2-3 la măsuțele amplasate pe trotuarul din fața Parcului Municipal, peste drum de cofetăria Andronic, cea mai de lux a orașului, sorbind tacticos cafele cu lapte și frișcă și servindu-se din platoul cu 8-10 prăjituri de tot felul (orașul avea cofetari excelenți). Trecând pe lângă ei, îi priveam cu indiferență simulată iar dânșii... mă ignorau cinstit! Aparent, ei nu păreau preocupați de zvonurile care circulau printre locuitorii orașului.

Nu știu în ce fel și cum se pregăteau alții să facă față în cazul declanșării ostilităților armate. Probabil că unii părăsiseră orașul. Noi am luat o măsură, singura de altfel posibilă: adăpostirea adânc sub nivelul terenului ca apărare împotriva eventualelor bombe. A mai fost luată și o altă măsură de care m-am ocupat personal: lipirea unor fâșii de ziar pe geamurile ferestrelor exterioare (ferestrele interioare rămânând deschise), astfel încât cioburile geamurilor sparte de eventualele explozii să nu zboare prea departe. În ce privește adăpostul, casa noastră avea un subsol sub bucătărie, dar fiind cu o jumătate de metru deasupra nivelului terenului și având deasupra doar un planșeu de lemn, nu prezenta siguranță decât împotriva hoților de lemne de foc care erau folosite iarna pentru încălzitul dormitoarelor. În schimb, la casa vecinului din stânga noastră (la numărul 3), subsolul se continua în adâncime cu o hrubă săpată cam 5 metri în lutul dens pe care era clădit orașul (casa noastră cu numărul 1A fusese construită mai recent, înghesuită între cele deja existente la numerele 1 și 3). Vecinul era un tânăr care locuia doar cu mama lui într-o casă foarte spațioasă. A fost de acord să ne adăpostească și pe noi în hruba lui destul de mare care, pe vremea când frigiderele nu erau de găsit pe toate drumurile, avea ca scop să țină la rece murăturile, vinul și alte produse cărora temperaturile mai ridicate nu le priau. Calea de comunicație între noi și vecin fusese înlesnită de un coș de fum pe care cutremurul de pământ din anul precedent (1940) îl retezase la nivelul acoperișului. Blocul de cărămizi fusese catapultat pe gardul de lemn care despărțea curtea casei noastre de cea a vecinului și crease o spărtură pe care tata și vecinul căzuseră de acord s–o repare înlocuind-o cu o poartă. În acest fel, comunicarea între vecini se putea face direct și mai rapid, fără a mai ieși în stradă. Hruba, după cum am constatat mai târziu, avea laviţe de lemn, era curată şi avea lumină electrică. Să tot stai în ea… la răcoare!

❖

Luna iunie era pe sfârşite şi se părea că nici una din prevestiri în ce priveşte războiul nu se va materializa. Noaptea de 20 spre 21 iunie a anului 1941 nu anunţa nimic deosebit.

Aproape adormisem când auzim paşi pe stradă şi apoi şoaptele unei convorbiri din direcţia vecinului de la numărul 3. Curios, tata se apropie de fereastră la timp pentru ca un ofiţer, trecând pe sub fereastră, să-i şoptească (dar în liniştea nopţii dădea impresia că strigă): "Începe la noapte!". Militarul respectiv era cumnat cu vecinul şi deşi evreu, fusese reţinut şi concentrat în armată deoarece era… medic. Acesta era şi motivul pentru care era la curent cu evenimentele în perspectivă şi îmbrăcat în haine militare putea circula în voie.

Acesta fiind semnalul pe care-l aşteptam de mai bine de o lună, ne–am îmbrăcat rapid şi, conform planului stabilit anterior, am ajuns în câteva minute (posibil chiar secunde) la vecin, în hrubă. Câteva minute mai târziu a sosit şi o rudă a vecinului cu soţia şi o fiică, ei locuind în apropiere, după colţ, pe strada Brăilei. N-am aşezat pe laviţe, aşteptând în tăcere să nu pierdem cumva începutul "spectacolului". Aerul proaspăt al nopţii pătrundea în hrubă printr-o răsuflătoare protejată la suprafaţă cu nişte saci cu nisip.

…Trece o oră, trec două ore, încercăm să aţipim pe laviţe, care se dovedesc însă prea inconfortabile pentru cei obişnuiţi cu aşternuturi mai moi… Nimic. Dezamăgire totală. În fine, tata hotărî: "Haideţi acasă să dormim în paturile noastre; se pare că s-a amânat iar". Zis şi făcut, trecem iar prin poarta din gardul despărţitor, ne culcăm, mama, tata, eu şi cele două surori în dormitoarele respective, dar nu ne dezbrăcăm, ne scoatem doar încălţămintea şi… adormim imediat.

Ne-a trezit brusc un trăznet grozav. Îmi făcuse impresia că abia adormisem, dar de fapt trecuseră vreo două ore, era ora 4 dimineaţa. Am strigat în cor: "A început!".

Ne-am încălţat, şi în câteva secunde (de astă dată precis secunde, nu minute), însoţiţi de bubuiturile a zeci de explozii – bombe păreau să cadă în jurul nostru, în imediata apropiere – ne-am înfundat în hrubă unde erau deja prezenţi ceilalţi membri ai "congregaţiei".

Uşile, chepengurile închise nu reuşeau să amortizeze mai deloc zgomotele îngrozitoare, pământul se cutremura în continuu. Eram sigur că dacă supravieţuiesc şi reuşesc să ies iar la suprafaţă, nu voi vedea o casă întreagă în tot cartierul. Strângeam din dinţi şi mă străduiam să-mi stăpânesc teama şi… clănţănitul dinţilor. Nimeni nu scotea o vorbă, de altfel zgomotul exterior acoperea vocile.

Salvele, cu pauze de secunde între ele, au continuat timp de aproape 4 ore. Când în fine au încetat brusc, a trecut vreo jumătate de oră până am îndrăznit să ieşim la suprafaţă.

Mă aşteptam să văd dărâmături de jur împrejur, dar casa de deasupra noastră era intactă, ca de altfel şi casa noastră. Mă apropii de gardul dinspre stradă, mă uit în dreapta, în stânga… toate casele pe care reuşeam să le văd erau intacte. Mai departe, cerul era senin, soarele strălucea pe cer, nicăieri nu se vedea vreo urmă de praf ridicat de vreo casă atinsă de bombe. "Măi să fie, mi-am zis în gând, unde au căzut toate bombele care ne-au asurzit atâtea ore?"

Nici o bombă nu căzuse prin apropiere şi de altfel, după cum m–am lămurit mai târziu, nici în restul oraşului şi… nici un paraşutist nu era de văzut patrulând pe străzile oraşului!

Am tras concluzia că bombardamentul se efectuase într-o singură direcţie, de la noi la "ei"; nu am aflat niciodată care a fost efectul peste Prut de pe urma bombardamentului, dacă orăşelul Reni a fost şters de pe hartă sau bombele au căzut undeva pe câmp.

Am mai presupus că tunurile româneşti care ne distraseră până în zori erau amplasate undeva în apropiere, cam la un kilometru, pe terenul regimentului "11 Siret". Riposta ruşilor – ca de altfel şi pe alte fronturi – fusese nulă. Ideea lui Stalin fusese să nu dea vreun pretext lui Hitler ca să continue atacul. Neripostând, Stalin îi oferea lui Hitler posibilitatea de a se scuza că a fost o neînţelegere datorită unor ofiţeri sau soldaţi intraţi în panică (sau în altă parte!). Hitler a luat însă totul în serios, nu a oferit nici un fel de scuze şi, folosind aceleaşi tactici cu blindate şi aviaţie care îi aduseseră atâtea succese în Vest, a depăşit repede graniţa care-l despărţea de URSS (în fosta Polonie pe care nu de mult – în toamna anului 1939 – el şi cu Stalin o împărţiseră "frăţeşte": o jumătate mie, o jumătate ţie… pentru moment!).

Pe frontul de Sud, pentru câteva zile, după bombardamentul de artilerie nocturn, nu au mai avut loc alte evenimente prea importante. Doar atâta: după câteva ore de la încetarea salvelor de artilerie, în înaltul cerului a apărut un avion sovietic. Nu am prea înţeles ce şi dacă poate vedea ceva de acolo… şi ce anume să constate?… efectul ripostei sovietice, inexistente? …amplasamentul tunurilor române, cât de bine sau dacă sunt camuflate? Ceva mai târziu sau poate a doua zi, au căzut în oraş două ghiulele. Se pare că avusese loc un duel de artilerie între nişte vase monitoare sovietice venite în sus pe Dunăre, în faţa Galaţilor, unde au fost întâmpinate de câteva monitoare române (pradă de război de la austrieci sau unguri) care rugineau de vreo 20 de ani, ancorate pe malul opus portului. De la care din vase – româneşti sau ruseşti – au provenit ghiulelele, cred că nimeni nu a aflat, cert este că au produs prima victimă a războiului: nişte aşchii din piatra pavajului pe care a explodat una din ghiulele au produs o rană în obrazul unui băiat care se afla în apropiere. Rana a fost pansată şi victima predată părinţilor. Soarta celeilalte ghiulele nu am aflat-o... unul din secretele războiului!

❖

Au trecut câteva zile, nu ne-am clintit din casa sau din curtea vecinului decât pentru a dormi câteva ore în paturile noastre, gata oricând de a ne refugia iar în hrubă. Dar liniştea continua... pe frontul sudic. Nici urmă de "eliberatori". În schimb, veştile care veneau de pe celelalte fronturi erau complet năucitoare, deprimante. Tancurile germane înaintau în adâncul Ucrainei, zeci de mii, poate sute de mii de prizonieri sovietici "înaintau" în sens contrar spre lagăre, mulţi spre moarte. Ruşii au opus ceva rezistenţă – câteva zile – la Smolensk, dar au fost nevoiţi să continue retragerea, cei care reuşeau să scape din încercuiri, spre Moscova. Guvernul sovietic se pregătea febril să se evacueze. Viitorul nostru apărea sumbru. Nimeni şi nimic nu-i putea opri pe germani de la o victorie completă.

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Croitorie: Scotian, cuier, coceni, romani, araci, mape, em, far, cladiri, a, aban, u, ilara, ni, es, la, saci, dansatori, tal, r, atlet, mm, ri, istet, copac, c, mumapadurii, sarare, onesta, plate, urs, lat, at, etan, iberi.

Fizică: Acumulator, nativ, pura, et, radar, d, masa, grac, of, je, atom, mod, acti, a, ergi, i, iar, termiva, ri, rz, pol, ohm, uap, nuclei.

Star: S, st, p, ni, tomcruise, maiestrii, giranti, cs, tat, acrut, satios, alo, stoca, etiv, ca, p, en, rodati, topgun, inamica, actor, cst, oti, a, k, ratat, crater, attu, usieri, ioc, rainman, cita, lu, ait, trisat, cais, lin, ecarisata, n, rang, ulcer, nu, atentiona, rea, n, azil, patratica.

Încurajat de aceste victorii germane, Antonescu a dat celebrul ordin: "Vă ordon, treceţi Prutul!" şi trupele de ostaşi români l-au trecut, dar lipsiţi de tancurile şi de avioanele Stukas germane, au fost nevoiţi să se retragă cu pierderi simţitoare (la Ţiganca).

Anunţul la 3 iulie că suntem chemaţi să ne prezentăm şi noi, evreii gălăţeni de sex masculin, la sediul fostului liceu al Comunităţii Evreilor, situat în apropiere de casa noastră, nu ne-a surprins. Nu-mi amintesc modul prin care ni s-a adus la cunoştinţă "convocarea". Doar atât – să aducem cu noi aşternut de dormit. Am petrecut prima noapte în curtea destul de încăpătoare, dormind pe pământul gol, sute de oameni, poate mii. A doua zi, după ce fostele clase de şcoală au fost debarasate de bănci, pupitre şi catedre, ne-am instalat pe podelele odăilor. Câţiva instalatori au creat la repezeală într-o magazie din curte o spălătorie cu un jgheab putând deservi 5-6 deţinuţi simultan şi duşuri pentru "menţinerea în condiţii igienice a deţinuţilor". Din fericire, clădirea (cu un etaj) avea instalate destule WC-uri, folosite nu de mult de şcolari.

Şeful lagărului, un căpitan de jandarmi – Popişti pe nume – nu a întârziat să ni se prezinte. Discursul lui era scurt: "Vă împuşc! Vă bag la zdup! Vă trag 25 la... fund!" – întotdeauna în această ordine şi repetat cu şi fără motiv, până nu i-am mai dat nici o atenţie. Jandarmii care ne păzeau erau mai degrabă prietenoşi şi conducerea Comunităţii avea grijă să le "cultve" prietenia.

❖

Am stat în acel lagăr timp de peste 5 luni, până la 15 decembrie. În acele luni am fost scos aproape zi de zi la diferite munci fizice. Multe zile am participat la desfundarea calelor de lansare de la Şantierele Navale locale. Calele erau adânc îngropate sub mâlul adus, ani de zile, de apele Dunării în viiturile primăverii. Nu ştiu câte şlepuri au fost lansate mai înainte sau mai târziu pe acele cale, dar munca desfundării nu a fost deloc... distractivă.

Desfiinţarea lagărelor din Galaţi (au fost mai multe asemenea sedii) a survenit ca urmare a retragerii, fără lupte, a trupelor sovietice din Basarabia. Prezenţa lor în continuare pe frontul de la Prut nu mai avea nici un sens după înfrângerile suferite pe celelalte fronturi unde trupele germane ajunseseră la limitele oraşelor Moscova şi Leningrad.

Simion Sfarti
Los Angeles, SUA

Aurel Făinaru, Tel Aviv (ne trimite câteva versuri à propos de faimoşii rabini Kapo, din Neturei Karta, care ne-au îngrozit (plus scârbit) prin vizita şi comportarea lor la Teheran: *Au venit de peste-ocean,/ câţiva rabini în caftan,/ direct la Teheran,/ să se pupe cu Haman;/ am văzut evrei mişei,/ dar chiar rabini printre ei?/ Cum îi rabdă pămntul,/ trădători de neam care,/ susţin în gura mare/ că au fir direct cu sfântul?/ Noi suntem popor milos,/ şi nu putem coborî/ ca şi ei atât de jos.*)

Denise Idel, directorul editurii

"Onyx" din Haifa (facem cuvenita rectificare: în loc de "volumul de versuri "Întuneric și lumină", ed. Vinea, București", așa cum a apărut în numărul nostru trecut, se va citi: "volumul de versuri "Lumină și întuneric", publicat de editurile "Onyx", din Haifa, și "Vinea", din București).

Radu I. Gaton, Tel Aviv (aveți dreptate: pe cunoscutul miliardar evreo român trăitor în Italia l-a chemat Goldstein-Goren și nu Gorenstein-Goren).

Beno Zalmanovici, New York (primit ziarul cu pricina; este, într–adevăr, interesant; iar comentariile dvs. cu privire la chestiunile în cauză ni s-au părut la locul lor).

Iacob Zimbler, Haifa (notăm și noi, cu plăcere, știrea pe care ați găsit-o în presa franceză: *compozitorul Vladimir Cosma, din trib, a fost decorat mai de mult cu Legiunea de Onoare*).

Simha Weissbuch, Kiriat Yam (înțelegem repulsia pe care ați încercat-o citind frazele scatologice din opera scriitoarei Ioana Băețică, de la București; dar o publicație care vrea, cât de cât, să-și informeze cititorii cu privire la fenomenele de tot felul din acest moment nu poate publica numai știri și fraze plăcute).

Rina Lupovici, Ierusalim (vreți să vă procurați noua carte a Mariei Găitan Mozes? Nimic mai simplu: citiți în "Minimum" anunțul publicitar la volumul cu pricina și procedați în consecință).

Anti-Kapo; Surâsul Giocondei; Cei mai frumoși sâni din Ramat Hasharon etc. etc. (nu, și încă o dată nu: nu luăm în considerare scrisorile anonime).

Sorin Herescu, Bat Yam; **Monica Bilan,** Germania; **Dr. R. Neuman,** Haifa; **Levi Sadan,** Kiriat Bialik; **Lucia Waldman,** Lyon, Franța; **Manole Rosenberg,** Düsseldorf, Germania; **Tuța Marcovici,** Tel Aviv; **Melanie Bar-On,** Hedera (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

MARIA GĂITAN-MOZES
Zâmbind... sub poverile vieții
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe în două acte
2005
Dr. IANCU FELDSTEIN

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

A apărut cartea despre Comunitatea Evreilor din Suceava și din localitățile învecinate în 2 volume și în limba ebraică

●

De asemenea, există fotografii de la ceremonia lansării cărții din ziua de 20.02.07

●

Cei interesați se pot adresa la tel.: 04-8705792

Turism

Radu Mihăileanu, regizor de film, Paris; pentru a participa la "Prima reuniune mondială a iudaismului francofon".

Aniversare

Costel Safirman, critic și istoric de film, animator, împreună cu dr. Leon Volovici, al Cercului Cultural din Ierusalim; 70 de ani de la naștere.

Carnet

La împlinirea a 5 ani de la moartea dr-ului

Marc Dona

medic admirabil și prieten al revistei noastre, un gând pios din partea lui "Minimum"

Manifestări, manifestări...

1.03.07; la Cercul Cultural din Haifa: întâlnire cu scriitorul Ștefan Ireș, directorul editurii Hasefer din București, și ziarista Irina Airinei.

1.03.07: Mihai Gheorghiu, secretar de Stat la Ministerul de Externe din România, a efectuat o vizită la ACMEOR, împreună cu delegația română care a vizitat Israelul. Oaspeții au fost însoțiți de dl. Neagu, ministru plenipotențiar al României în Israel, dl. Octavian Șerban, atașat cultural, și d-na Izabela Udroiu de la Ambasadă.

În urma celor discutate cu dl. Shlomo Leibovici-Laiș, președintele ACMEOR, dl. Gheorghiu a declarat că va sprijini substanțial proiectele comune despre care s-a vorbit în cursul vizitei.

19.03.07; la Centrul Academic din Natania: conferință a regizorului Radu Mihăileanu din Paris despre "Iudaismul francofon în cinematografie, în țările din Estul Europei", și expunerea prof. Monique Jutrin, de la Universitatea din Tel Aviv, pe marginea creației evreiești francofone din România (Benjamin Fondane); sub egida Institutului Cultural Român din Tel Aviv.

4 ani de la moartea lui Mircea Săucan

Iulia Blaga
Fantasme și adevăruri
O carte cu
Mircea Săucan

Cu prilejul împlinirii a 4 ani de la moartea cunoscutului regizor de film și prozator Mircea Săucan, editura virtuală LiterNet.ro a difuzat lucrarea Iuliei Blaga "Fantasme și adevăruri – o carte cu Mircea Săucan".

Institutul Cultural Român la TVR International

Marți, 13 martie, TVR Internațional a transmis o dezbatere în direct despre cele 15 institute culturale românești din străinătate: dacă funcționează și care este rolul lor. Invitatul emisiunii, Horia Roman Patapievici, președintele ICR, consideră că unele dintre ele funcționează foarte bine, altele sunt încă nedecolate. La ce folosesc? "Când Apolodor din Damasc a venit în Dacia, și-a făcut cap de pod, întâi în mijlocul fluviului, apoi pe malul pe care voia s-l cucerească. Cele 15 institute sunt capete de pod, nu pentru o invazie, ci pentru contacte. În sensul ei cel mai generos, cultura este o punte între cineva care emite actul cultural și cineva care îl receptează. Sunt podurile noastre către lume".

Realizatoarea emisiunii a prezentat și un studiu de caz: Institutul Cultural din Israel, aflat în inima culturală a orașului Tel Aviv. Directoarea acestuia, Madeea Axinciuc, a arătat care sunt gusturile publicului israelian și cât de importantă este relația instituției cu originarii din România. Un traseu spiritual, o discuție purtată în vechiul Ierusalim: pe Muntele Măslinilor, la bisericile Domus Flevit și Pater Noster sau în grădina Ghetsimani.

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Costel Safirman și **dr. Leon Volovici,** animatorii Cercului Cultural din Ierusalim: volumul recent apărut "Noi întâlniri la Ierusalim", cuprinzând dezbaterile, nu o dată pasionante, organizate de sus-numitul cerc în anii din urmă, a demonstrat, încă o dată, calitatea excepțională a discuțiilor, pregătite temeinic și animate de cunoscutul cuplu din Capitală.

În scădere

Micha Harish, fost ministru al Industriei și Comerțului, președintele organizației AMIR: numit în calitate de președinte al AMIR, simpaticul și experimentatul Harish nu a reușit, cel puțin până la ora de față, să scoată din șanț căruța organizației și să ne dea vești bune atât despre viitorul Muzeu al Iudaismului Românesc cât și despre proiectata întâlnire a evreilor români din întreaga lume.

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri vechi de aur şi argint,
bărbăteşti şi de damă.
Ceasuri vechi de buzunar, în orice stare.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Obiecte de aur, monezi şi briliante vechi.
Obiecte antice şi vechi.
Obiecte din bronz şi cupru. Colecţii vechi
de la întemeierea Statului şi dinainte.
Plătim în numerar, preţuri onorabile.

Tel. 054-4577961
(nu de Şabat)

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

Evrei, Mazal Tov!

Spectacol omagial al cuplului de veterani ai Teatrului Idiș care sărbătoresc jubileul activității teatrale

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל
בהנהלת שמואל עצמון-וירצר

IACOV BODO și IANCALĂ ALPERIN

PETRECEM ÎMPREUNĂ CU CEI DOI IANCALE
și ANAT AȚMON, MONICA VARDIMON, ANABELA, ISRAEL TRAISTMAN, GHERA SANDLER, ANDREI KASHCAR, IONI EILAT, RONIT ASHERI, MIRI REGENDORFER, NIV SAPIR

Regie și scenariu: ȘMUEL AȚMON-WIRTZER • Cântece și prezentare: IANCALE ALPERIN • Conducere muzicală: LENA KAPELOVICI
Scenografie și costume: SVETLANA BERGHER • Lumini: MIȘA CERNIAVSKI • Coregrafie: GHILAD KIMHI
Traducere smultană în ebraică și rusă: LORA SAAR
În spectacol se vor prezenta șlagăre muzicale, momente de umor și cântece în idiș

Acompaniament orchestral

TEL AVIV
BEIT ZIONEI AMERICA
Tel. 1800-444-666, 03-5254660

03.04.07 - marți - 20.30
04.04.07 - miercuri - 20.00
05.04.07 - joi - 20.00
07.04.07 - sâmbătă - 20.30
07.05.07 - luni - 20.00
08.05.07 - marți - 20.00
24.05.07 - joi - 20.00
26.05.07 - sâmbătă - 21.00
27.05.07 - duminică - 20.00
28.05.07 - luni - 20.00

HOLON
TEATRON HOLON
Tel. 03-5023001/2/3
02.05.07 - miercuri - 20.00

GHIVATAIM - TEATRON
Tel. 03-7325340
15.05.07 - marți - 20.00

NAHARIA - H. HATARBUT
Tel. 04-9000097; 04-9920330;
04-9829933 - la casă
03.05.07 - joi - 20.00

NES ZIONA - H. HATARBUT
Tel. 08-9304020/1/2/3
13.05.07 - duminică - 20.00

HAIFA - AUDITORIUM
Tel. 04-8384777; 04-8662244
04-8382001 - la casă
14.05.07 - luni - 20.00

KIRIAT HAIM
TEATRON HATZAFON
Tel. 04-8384777; 04-8662244
04-8420430 - la casă
06.05.07 - duminică - 20.00

IERUSALIM - TEATRON
IERUSALIM, sala SHEROVER
Tel. 02-6237000; 02-6222333
02-5605755 - la casă
10.05.07 - joi - 20.00

RAANANA - IAD LEBANIM
Tel. 09-7415566
01.05.07 - marți - 20.00

NATANIA - H. HATARBUT
Tel. 09-8330335; 09-8308811
06.06.07 - marți - 20.00

BEER SHEVA - H. HATARBUT
Tel. 08-6271065
05.06.07 - marți - 20.00

ASHKELON - H. HATARBUT
Tel. 08-6718777; 08-6710508
16.05.07 - miercuri - 20.00

Prețuri reduse cu 50% pentru pensionari
TEATRUL IDIȘPIL, STR. BIALIK 28 TEL AVIV, Tel. 1-800-444-660 (NUMĂR GRATUIT)

minimum

Şira spinării. Este exact ce aşteptăm, în zilele acestea, din partea guvernului Olmert.

9 771565 702005 05

1/5/2007

מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 242 ■

■ MAI 2007 ■

■ 16 SHEKELI ■

Evrei, Mazal Tov!

Spectacol omagial al cuplului de veterani ai Teatrului Idiș care sărbătoresc jubileul activității teatrale

IACOV BODO și IANCALĂ ALPERIN

PETRECEM ÎMPREUNĂ CU CEI DOI IANCALE
și ANAT AȚMON, MONICA VARDIMON, ANABELA, ISRAEL TRAISTMAN, GHERA SANDLER, ANDREI KASHCAR, IONI EILAT, RONIT ASHERI, MIRI REGENDORFER, NIV SAPIR

Regie și scenariu: ȘMUEL AȚMON-WIRTZER • Cântece și prezentare: IANCALE ALPERIN • Conducere muzicală: LENA KAPELOVICI
Scenografie și costume: SVETLANA BERGHER • Lumini: MIȘA CERNIAVSKI • Coregrafie: GHILAD KIMHI
Traducere smultană în ebraică și rusă: LORA SAAR
În spectacol se vor prezenta șlagăre muzicale, momente de umor și cântece în idiș

Acompaniament orchestral

TEL AVIV
BEIT ZIONEI AMERICA
Tel. 1800-444-666, 03-5254660

07.05.07 – luni – 20.00
08.05.07 – marți – 20.00
24.05.07 – joi – 20.00
26.05.07 – sâmbătă – 21.00
27.05.07 – duminică – 20.00
28.05.07 – luni – 20.00
07.06.07 – joi – 20.00
09.06.07 – sâmbătă – 21.00

CFAR SABA – H. HATARBUT
Tel. 09-7415566
03.06.07 – duminică – 20.00

HOLON
TEATRON HOLON
Tel. 03-5023001/2/3
02.05.07 – miercuri – 20.00

PETAH TIKVA – H. HATARBUT
Tel. 03-9301195
30.05.07 – miercuri – 20.00

GHIVATAIM – TEATRON
Tel. 03-7325340
15.05.07 – marți – 20.00

NES ZIONA – H. HATARBUT
Tel. 08-9304020/1/2/3
13.05.07 – duminică – 20.00

HAIFA – AUDITORIUM
Tel. 04-8384777; 04-8662244
04-8382001 – la casă
14.05.07 – luni – 20.00

KIRIAT HAIM
TEATRON HATZAFON
Tel. 04-8384777; 04-8662244
04-8420430 – la casă
06.05.07 – duminică – 20.00

IERUSALIM – TEATRON
IERUSALIM, sala SHEROVER
Tel. 02-6237000; 02-6222333
02-5605755 – la casă
10.05.07 – joi – 20.00

RAANANA – IAD LEBANIM
Tel. 09-7415566
01.05.07 – marți – 20.00

NATANIA – H. HATARBUT
Tel. 09-8330335; 09-8308811
06.06.07 – marți – 20.00

BEER SHEVA – H. HATARBUT
Tel. 08-6271065
05.06.07 – marți – 20.00

ASHKELON – H. HATARBUT
Tel. 08-6718777; 08-6710508
16.05.07 – miercuri – 20.00

Prețuri reduse cu 50% pentru pensionari

TEATRUL IDIȘPIL, STR. BIALIK 28 TEL AVIV, Tel. 1-800-444-660 (NUMĂR GRATUIT)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Aprilie

Faceți cu ei ce vreți...

Cel mai bun material de propagandă israeliană (în înțelesul cel bun al cuvântului) este harta de mai jos.

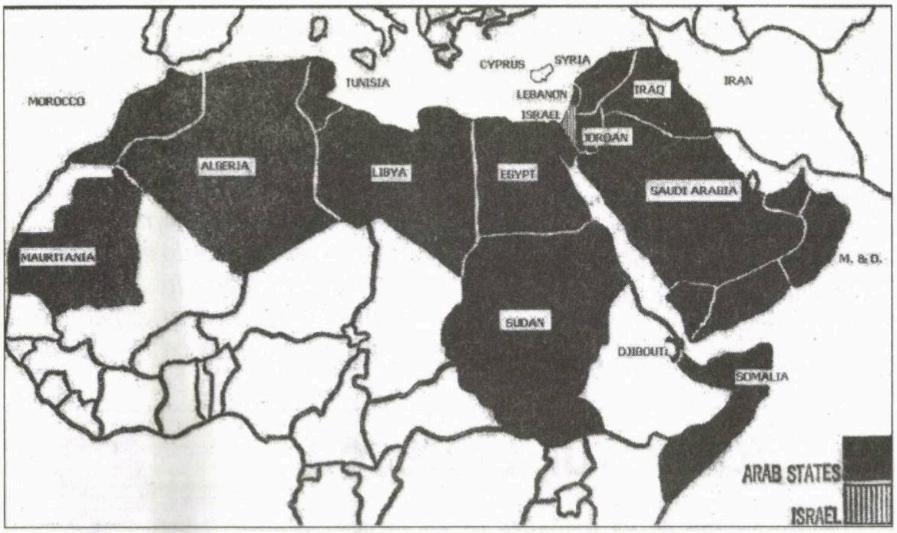

"Din Israel la răscruce de drumuri" de Arie Stav
(editura Centrului Ariel pentru cercetări în domeniul politic, 1997)

Această hartă a fost întocmită de "Centrul Ariel pentru cercetări în domeniul politic" și am întâlnit-o de curând în presa ebraică, în cadrul unui anunț publicitar dat de organizația "Pace justă pentru Israel", întemeiată de câțiva oameni politici, diplomați și scriitori, în cap cu fostul ministru Uzi Landau, un om lipsit de charismă, dar nu de cap și nici de șira spinării.

Ce se înțelege din harta aceasta?

1) Că Israelul (statul acela imperialist care… și care… și care) este atât de mic în comparație cu țările arabe, dat *atât* de mic, încât ai nevoie de o lupă ca să-l vezi.

2) Că ideea – care s-a înșurubat bine în mintea "comunității internaționale" – de a mai înființa un stat, palestinian de data asta, pe teritoriul și așa minuscul al Israelului este totalmente nerealistă (asta ca să ne exprimăm în termeni delicați).

3) Că ideea – la care țin morțiș țările arabe (și nu numai ele) de a se permite așa-zișilor refugiați palestinieni (care nu se știe cum au ajuns, pe hârtie, la 4-5 milioane de oameni) să vină, cu cățel și purcel, în țara noastră, instalându-se după pofta inimii la Tel Aviv și la Natania, la Ierusalim și la Bat Yam, echivalează cu lichidarea, în 24 de ore, a Israelului.

4) Că, prin urmare, vestitul plan de pace saudian pe care suntem îndemnați de către arabi, de tipii Kapo și de "prieteni" de tot felul din afară, cu un surâs încurajator, nu este altceva decât o nouă încercare (după Oslo-ul lui Arafat) de a înfăptui planul distrugerii Israelului *în faze:* începem cu înjumătățirea țării, continuăm cu inundarea orașelor cu "refugiați" și pe urmă, Allah e mare: visul nostru dintotdeauna va deveni realitate.

Și aici, am ajuns la subiect.

Am spus-o de o mie de ori. Celebrul conflict arabo-israelian nu are nici o legătură nici cu teritoriile ocupate în 1967, nici cu refugiații din timpul Războiului de Independență, nici cu săpturile arheologice de la Ierusalim, nici cu zidul de apărare; *conflictul*, marele, tragicul *conflict* are o singură cauză: refuzul categoric al fascismului arab de a admite existența unui stat evreiesc în aceste locuri. Asta-i tot. Simplu ca bună ziua. Iar pentru a înțelege mai bine cum devine cazul cu atitudinea arabilor față de noi, să citim împreună câteva fragmente din articolul de mai jos, apărut în "Jerusalem Post", sub semnătura Sarei Honig:

«După părerea dumneavoastră, cine a spus cele de mai jos?

1) "Existența regimului sionist presupune o amenințare de netăgăduit la adresa tuturor națiunilor islamice din regiune. Cu cât aceste națiuni se află mai aproape de epicentrul acestei amenințări, cu atât mai amenințate se simt ele. Palestinienii sunt cei dintâi vizați de această amenințare care pângărește demnitatea oricărui musulman credincios, așa cum spune nobilul verset din Coran: "Allah nu a îngăduit niciodată infidelilor să-i stăpânească pe credincioși". Dominația unui asemenea sistem (sionist) *asupra musulmanilor este contrară voinței lui Allah… Regimul uzurpator sionist este punctul unde se întâlnesc toate nedreptățile și putreziciunea puterilor agresive din această lume… Dușmanii omenirii se luptă să mențină în viață cuibul acesta de intrigi, exploatând resursele și bogăția propriilor lor popoare pentru a asigura existența acestui regim".*

2) "Dvs. cunoașteți fără îndoială lupta dintre arabi și evrei în Palestina, care a însemnat și înseamnă și astăzi o îndelungată înfruntare sângeroasă, pricinuită de dorința evreilor de a înființa un Cămin național, un stat evreiesc în Orientul Apropiat, cu ajutorul și protecția Angliei și a Statelor Unite. De fapt, în spatele acestei bătălii se află speranța la care evreii nu au renun-

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

țat niciodată și anume de a stăpâni lumea prin acest important centru strategic care este Palestina".

Este greu să deosebești un text de celălalt? Așa e. Și totuși, citatele de mai sus aparțin unor dușmani de-ai noștri care au trăit în timpuri diferite.

Cel dintâi este de dată recentă și el face parte dintr-un discurs rostit de președintele Iranului, Mahmud Ahmadinejad, la o adunare de la Teheran în sprijinul Hamasului.

Al doilea citat îl are ca autor pe înaintașul spiritual al lui Ahmadinejad,, marele muftiu Haj Amin el-Husseini. Partizan înflăcărat al nazismului și complice activ al acestuia, el a trăit la Berlin în timpul celui de-al doilea război mondial, fiind președinte al "Congresului Pan-Islamic". A fost numit de Himmler SS Gruppenführer, iar Hitler se referea la el ca la "Führerul arab".

Extrasele de mai sus sunt din două scrisori identice scrise în franceză și trimise miniștrilor de Externe ai României și Ungariei la 28 iunie 1943, în scopul de a împiedica orice înțelegere cu aliații privind salvarea de la moarte a copiilor evrei. Scrisorile au fost depuse în arhiva ONU în 1947. Texte asemănătoare au fost expediate în repetate rânduri și cu insistență pe

Profesorul Librescu

Liviu Librescu, în timp ce primea titlul de Doctor Honoris Causa al Politehnicii din București. Era în anul 2000

În ziua când se va inaugura (dacă se va inaugura vreodată) mult doritul Muzeu al Iudaismului Românesc, în sala dedicată *Eroilor* din *trib*, la loc de cinste, se va afla și portretul profesorului Liviu Librescu.

Născut în urmă cu 75 de ani în România, a studiat aeronautica, devenind un specialist de renume internațional în domeniul construcției de avioane. A venit împreună cu familia în Israel în anul 1978. Șase ani mai târziu, primind un angajament în Statele Unite, a devenit profesor la Institutul Tehnologic al Universității din Virginia. Venea în fiecare an în Israel, lucrând la proiecte de specialitate la Universitata din Tel Aviv și la Technionul din Haifa.

Viața lui Librescu a fost curmată brusc luna trecută când un student de origine sud-coreană, Cho Seung-hui, în vârstă de 23 de ani, s-a năpustit, cu o armă automată într-un dormitor și în sălile de clasă ale campusului, trăgând – ca un jihadist sui-generis, însetat de distrugere și de autodistrugere – la întâmplare și ucigând 32 de oameni.

În timpul acesta, Librescu se găsea în sala sa de curs. El a auzit zgomot de împușcături și urlete de groază venind de pe culoar, a înțeles că *se întâmplă* ceva și s-a repezit să închidă ușa cu trupul său, pentru a permite studenților să fugă. Așa cum spun martorii oculari, gestul său a salvat câteva vieți, însă profesorul, el, a fost ciuruit de gloanțe, prăbușindu-se, într-un lac de sânge, la podea.

…În sala aceea virtuală a Eroilor de la muzeul tot virtual a evreilor români, lângă fotografia lui Librescu ar trebui scris: A murit pentru onoarea Israelului.

adresa principalelor autorități germane în cursul anilor 1943 și 1944.

Husseini a făcut tot ce-i stătuse în putere pentru a se asigura că nici un evreu nu va scăpa cu viață.

Câteva fotocopii ale scrisorilor au apărut în urmă cu 10 ani în ebraică în cartea "Haj Amin și Berlinul" de Jennie Lebel, din Tel Aviv, publicată pe cheltuiala autoarei. Ea a descoperit o seamă din scrisorile în cauză la Belgrad, plătind sume exorbitante pentru procurarea lor. Din păcate, despre această carte s-a vorbit prea puțin în presa noastră. Iar o traducere în engleză nu a putut să apară fiindcă nu se găsiseră 7.000 de dolari pentru tipărirea ei (mulțumim și establishmentului politic de la noi, și intelectualilor pro-OEP din lumea editorială și mass-media, **n. red. Minimum**).

...În memoriile sale, publicate după război, Husseini (care a trăit bine mersi în Egipt, fiind adulat de "mase" ca un erou al luptei împotriva evreilor, **n. red.**), *el scria: "Condiția noastră fundamentală pentru a colabora cu Germania a fost aceasta: să ni se dea mână liberă pentru a-i lichida pe toți evreii, până la ultimul, din Palestina și din lumea arabă. I-am cerut lui Hitler să ne permită să rezolvăm problema evreiască așa cum cereau aspirațiile noastre naționale și rasiale și după metodele științifice inventate de germani. Răspunsul lui Hitler a fost: "Faceți cu evreii ce vreți!".»*

Israel: Arabii ne salvează

«Evreii din România, înainte de a veni în Israel, nu i-au cunoscut pe evreii din țările arabe – n-au avut cum. În Israel au văzut pentru prima oară evrei yemeniți, marocani, etc. Nu prea s-au împrietenit cu ei, dar nici n-au fost conflicte violente cu ei.

Ar fi fost bine însă să-i cunoacă îndeaproape căci veneau dintr-o lume – cea arabă – cu care, vrând-nevrând, suntem în contact și e necesar s-o cunoaștem. Evreii orientali sunt, în această privință, cea mai bună sursă pentru noi, ca de altfel pentru toți europenii.

Ei bine, evreii originari din țările arabe ne-au spus dintotdeauna: "Fraților, noi îi cunoaștem bine pe arabi. Să știți că nu se poate avea încredere în ei. Niciodată nu vom avea cu ei pace".

Nu i-a ascultat nimeni. Poate nici n-au fost înțeleși. În schimb, au înflorit la noi tot soiul de teorii împăciuitoriste de stânga, de centru, de sus și de jos. Ba că trebuie să facem arabilor concesii teritoriale și să avem un stat binațional, ba că drept ar fi să renunțăm la statul evreu și să-l dăm arabilor, cu rugămintea de a ne lăsa, poate, nepoții să trăiască în el.

Lucrurile au mers până acolo încât aburii acestor teorii au urcat sus, până la unele guverne israeliene. Beniamin Netaniahu a promis Siriei întregul Podiș Golan, dar noroc că sirienii l-au cerut până jos, până în buza lacului Kineret.

Cât îl privește pe Ehud Barak, dumnealui i-a oferit lui Arafat chiar jumătate din Ierusalim, dar noroc că Arafat n-a vrut decât întregul Ierusalim.

Intrase o boală în noi. O boală care încă n-a ieșit complet din noi și care nu are precedent nicăieri în lume, la nici un popor și nici un guvern: boala care se manifestă prin tendința de a tăia țara în bucăți și a împărți bucățile sirienilor, palestinienilor, poate și beduinilor, de ce nu?

Toate inițiativele de pace au eșuat din cauza lăcomiei absurde a arabilor. Ei nu vor pace. Ei vor un singur lucru. Țara întreagă. Chiar și acum, Hamasul, care domină guvernul palestinian, o ține sus și tare: "Niciodată nu vom recunoaște Israelul. Niciodată".

Oricât ar părea de paradoxal și ciudat, încăpățânarea aceasta a lor este norocul nostru. Dacă ei ar fi puțin maleabili, guvernul nostru le–ar da teritorii pe nimic, așa cum pe nimic Ariel Sharon le-a dat Gaza.

TENDINȚE

Trist, dar adevărat: dușmanii noștri ne salvează de noi înșine.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

Israel: Noul ambasador al României în Israel (știți cum îl cheamă?)

«S-a aflat că Edward Iosiper, în vârstă de 40 de ani, va fi noul ambasador al României în Israel.

După tată, el este evreu și urmează să vină la post peste două luni.

Până acum, Iosiper a fost al treilea secretar la ambasada României de la Washington.

Anterior, a lucrat la București la Institutul național de statistică.

La ambasada din Statele Unite el s-a ocupat de problemele evreiești și de legăturile cu Orientul Mijlociu, Turcia, Grecia și Cipru.

Soția sa, Svetlana-Tatiana, a lucrat de asemenea într-un post diplomatic în SUA.»

(Din "Ultima oră", 2007)

Autoritatea Palestiniană: Porcăria cu porcii (precum și cu scroafa)

«În cursul întâlnirii sale cu secretara Departamentului de Stat american Condoleezza Rice, președintele Autorității Palestiniene

Mahmoud Abbas i-a spus d-nei Rice că Autoritatea Palestiniană a încetat orice formă de incitare împotriva Israelului. Dar chiar în aceeași zi în care se întâlniseră cei doi, agenția oficială de știri a Autorității Palestiniene, "Wafa", transmitea că israelienii au trimis hoarde de porci sălbatici în satele palestiniene din jurul localității Hawarah, din districtul Șhem, pentru a ataca și distruge recoltele din zonă. Agenția "Wafa" a transmis de asemenea și un interviu cu Mansur Dwaidi, primarul din Hawarah, care a confirmat această "informație" ridicolă și incendiară. Nu e câtuși de puțin de mirare că Abbas a mințit-o pe Rice cu nerușinare în legătură cu incitarea împotriva Israelului. În definitiv, el a mințit-o în legătură cu toate problemele discutate și-n primul rând când i-a spus că el se opune terorismului. Or, Abbas sprijină terorismul din toate puterile.

Statele Unite, ca și Israelul, încearcă mereu să deosebească Fatahul, partidul lui Abbas, de Hamas și Jihadul islamic. Ni se spune fără încetare că Fatah este laic și dornic de pace cu Israelul, în vreme ce Hamas și Jihadul islamic sunt islamiști și vor să distrugă Israelul. Și totuși, a doua zi după ce Rice părăsise Israelul, militarii din Zahal au prins-o pe Wafa Samir Ibrahim la bariera Erez în Gaza în timp ce se pregătea să comită un atac sinucigaș cu bombă la spitalul Soroca, unde era programată să fie tratată împotriva unor arsuri, suferite în bucătărie.

Intervievată de Canalul 10 al televiziunii, Ibrahim a declarat cu mândrie că ea face parte din Fatah și vrea să îndeplinească voința lui Allah, ucigând un număr cât mai mare de medici și pacienți de la spital. Când reporterul a întrebat-o cum de vrea să comită un atentat sinucigaș, de vreme ce Abbas declarase că este împotriva acestui gen de atentate, femeia l-a privit în față, răspunzându-i: "Abu Mazen (Abbas) este contra? Nu l-am auzit niciodată pe Abu Mazen spunând una ca asta".»

(Din "Jerusalem Post", 2007)

România: Încă unul la rând: Alex. Mihai Stoenescu

«În România s-a desfășurat, pe parcursul câtorva luni, sondajul "Mari români", o încercare de a afla care sunt, în opțiunea populației, personalitățile cele mai importante din istoria țării. Cum selecția a cuprins, pe parcursul acestui sondaj, și personalități controversate, s-a apelat la specialiști din diferite domenii pentru a explica publicului cum stau lucrurile. În finala campaniei aflându-se și Ion Antonescu, istoricul Alex. Mihai Stoenescu s-a ocupat, într-un cotidian de mare tiraj, de explicarea "greșelilor" acestuia în funcția de "conducător al statului".

Evreii originari din România știu bine cine a fost Antonescu. Istoricul Alex. Mihai Stoenescu are însă propria sa concepție despre Antonescu, cu totul deosebită de realitatea probată prin documente, de altfel lucrările sale consacrate acestei perioade suferă de același subiectivism înclinat spre dezvinovățirea, uneori spre elogierea nazismului. De data aceasta el a făcut, sub forma "dezvăluirii greșelilor", un elogiu mareșalului ascunzându-i crimele.

La începutul "studiului" întâlnim cea mai odioasă minciună: "pentru pogromul de la Iași, organizat de Abwehr, lucrurile s-au mai clarificat: Antonescu nu a avut nici o legătură cu organizarea lui și, mai mult, există probe că el este cel care l-a oprit. Nu a putut opri însă moartea tragică a peste 3.000 de evrei în "trenurile morții".»

În continuare, autorul articolului se referă la o afirmație uimitoare (gen stă pisicu-n coadă) a d-lui Stoenescu:

«Să afirmi că participarea României la războiul contra URSS-ului, dincolo de Nistru, război dus până la Stalingrad, până la Don și până în Crimeea, a fost o decizie luată într-un moment de "indispoziție", este o încercare, am spune, puerilă dacă nu ar fi abjectă, de a prosti oamenii care te citesc.

...Dar istoricul nu-și practică meseria, ci un fel de tâlhărie la drumul mare contra adevărului de care evreii din România și toți oamenii de bine de acolo și de pretutindeni nu se pot despărți.»

(Dintr-un articol de Carol Isac; în "Ultima oră", 2007)

Italia: Românii (plus alții) la cules de roșii

«Trăiesc în condiții inumane. Chiar în aceste zile, zeci de locuitori din ghetoul situat între Foggia și Rignano s-au îmbolnăvit de gastroenterită din cauza apei consumate. Cu toate acestea, Compania Sanitară Locală Foggia 3 a refuzat să ofere noi locuințe și servicii medicale străinilor exploatați pe câmpuri ca niște sclavi.

În spatele sclavilor sunt întreprinzătorii agricoli din Puglia și multe industrii alimentare. Atât firmele mici cât și cele mari se comportă la fel. Când trebuie să angajeze personal sezonier pentru strânsul recoltelor, aproape toate aleg calea cea mai simplă: munca la negru. Plata străinilor variază de la 2,50 la 3 euro pe oră (însă sunt obligați să preteze orice "serviciu" cerut de șeful de echipă). Acesta este motivul pentru care nu au mai fost angajați italieni pentru astfel de munci.

Patronul are cămașa albă, pantalonii negri și pantofii plini de praf. Este din Puglia și vorbește în dialect pugliez, nepreaștiind italiana. Pentru a se face înțeles, îi cere ajutorul unui fel de bodyguard al său, un maghrebian care are grijă să fie ordine și liniște pe câmpuri. "Auzi, ia vezi ce vrea ăsta: dacă vrea de lucru zi-i că azi ne înțelegem", îi spune el în dialect și se îndepărtează. Maghrebianul vorbește într-o italiană excelentă. Deși nu-i e scris rangul pe maioul transpirat, înțeleg repede că el e șeful care se ocupă cu angajările: "Ești român?". Schițez un zâmbet pentru a-l convinge. "Bine, te bag la muncă – promite el – dar mâine vii cu o prietenă". "Cu o prietenă?". "Îmi aduci o prietenă de-a ta. Pentru patron. Tu i-o duci, el îți dă de lucru imediat. O fată, acolo, nu contează". Maghrebianul arată înspre o fată de douăzeci de ani care, împreună cu un băiat, muncește în jurul cremalierei unui tractor care culege în mod mecanic roșiile. "Ăia doi sunt tot români. Ea a fost cu patronul". "Bine, dar eu sunt singur". "Atunci, ia-ți adio de la muncă".

În acest triunghi mârșăvia nu cunoaște limite: șeful de pe plantații vrea o sclavă cu care să-și facă mendrele patronul. Un astfel de preț trebuie plătit de cei care vor să se angajeze în inima Pugliei. Practicile ticăloase acoperă întreaga provincie: de la Cerignola la Candela și până sus, în nord, dincolo de San Severo. O săptămână ca infiltrat printre sclavi a reprezentat pentru mine o călătorie printre niște ticăloșii despre care nu mi-aș fi putut imagina că există.

Sunt pe puțin cinci mii, poate chiar șapte mii de imigranți. Nimeni nu a făcut un recensământ precis. Toți sunt exploatați și muncesc la negru. Cu sau fără permis de ședere, pot fi întâlniți aici români, bulgari, polonezi și africani din Nigeria, Niger, Mali, Burkina Faso, Uganda, Senegal, Sudan, Eritrea. O parte dintre aceștia din urmă au debarcat de puține zile: au plecat din Libia și au venit aici pentru că știau că vara se găsește de lucru. Este inutil să ai pază de coastă dacă întreprinzătorilor, care fac aici legea, nu le pasă de norme, de articolele unu, doi și trei din Constituție și nici din Declarația Universală a Drepturilor Omului. Pentru a-și proteja afacerile, întreprinzătorii agricoli și proprietarii de terenuri au pus bazele unei rețele de șefi neînduratori, formate din italieni, arabi și europeni din Est. Ei le oferă muncitorilor niște maghernițe mizere unde nici câinii vagabonzi nu vin să se adăpostească. Locuințele insalubre nu au nici apă și nici curent electric. Zbirii îi obligă să muncească de la șase dimineața la zece seara și îi plătesc, în cazurile fericite în care îi plătesc, cu cincisprezece-douăzeci de euro pe zi. Cine îndrăznește să protesteze este bătut cu bare de fier. Câțiva au făcut plângere la poliția din Foggia și cu această ocazie s-a pus în sfârșit în aplicare legea dorită de Umberto Bossi și Giangranco Fini: imigranții au fost arestați și expulzați deoarece au fost găsiți fără permis de ședere. Alții au fugit. Zbirii i-au căutat toată noaptea ca în vânătoarea de oameni ilustrată de Alan Parker în filmul "Mississipi burning". Câțiva, până la urmă, au fost prinși. Pe alți câțiva i-au omorât.

Pe șoseaua ce duce la Lavello, Volkswagen-ul supraîncărcat gonește derapând încontinuu. Este o cursă nebunească: acul indică 100 de kilometri la oră. În dreptul primelor ferme agricole, Giovanni o ia la dreapta pe un drum nepavat. Încă doi kilometri și am ajuns. Continuăm să mergem pe jos, în șir indian. Câmpul este între două vii. Trebuie să culegem roșiile cu mâna. Văzând că sosește grupul de africani, patronul imită urletul maimuțelor. Apoi începe să ordone cu acele insulte celebre rostite de vicepreședintele Senatului, Roberto Calderoli: "Haide, bingo bongo". O furgonetă descarcă în acel moment nouă români, printre care și trei fete. Trebuie să lucrăm cu capul în jos și vai și amar dacă ridicăm privirea: "La ce p… mea te uiți? Jos, culege!", urlă patronul venind periculos de aproape. Se numește Leonardo, are cam treizeci de ani și este din Puglia. Poartă bermude, maiou și ochelari de soare la modă, ca și cum de abia ar fi venit de la plajă. După cum vorbește, este proprietarul întreprinderii agricole, sau poate este fiul proprietarului.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

Se ocupă de muncitori, fiind un fel de comandant al şefilor de echipă. Ferma sa este la o distanţă de zece kilometri, la intrarea în Stornara, pe şoseaua parcursă de Giovanni pentru a aduce sclavii la câmp. Leonardo este ajutat de un alt italian, şeful echipei de români, un tip cu maiou alb, păr lung şi mustăţi îngrijite. Cel de-al treilea italian este probabil cel care va cumpăra recolta. Este slab, are părul blond, tuns scurt, îşi ţine celularul agăţat la gât pe un lanţ de aur şi vorbeşte cu un puternic accent napoletan. Imediat ce îşi parchează Jeep-ul, îşi şi face simţită prezenţa. Cineva a pus din greşeală lăzile pline pe nişte roşii încă neculese. Italianul urcă ca un apucat: "Primul care mai pune lăzile pe roşii, jur pe toţi sfinţii că-i crăp lada în cap!".

La vreo cincizeci de kilometri mai la nord, se petrec aceleaşi poveşti. Conform hărţii, aici era satul Amedola, un binecunoscut centru agricol. Acum este doar un sat fantomă plin de emigranţi români şi bulgari transformaţi în sclavi, la fel ca fosta fabrică de zahăr de la Rignano sau ca ghetoul care seara, în sunetul muzicii africane, pare Soweto. În Amedola, până şi biserica părăsită a fost umplută de saltele. În sat nu există locuitori italieni. Sunt doar culegători străini, cu o singură excepţie însă: Giuseppina Lombardo, în vârstă de 51 de ani. Vine din Calabria şi, pentru agricultorii din zonă, este o sfântă. Împreună cu prietenul ei, tunisianul Aziz, este în stare să alcătuiască o echipă de culegători de roşii în mai puţin de o jumătate de oră. Giuseppina şi Aziz o duc bine datorită sclavilor. Singurul puţ din Amedola este al lor: apa este poluată, dar ei o vând oricum, cu cincizeci de cenţi canistra de 20 de litri. Singurul magazin din sat este tot al lor. Cine nu vrea să se îmbolnăvească de dizenterie, îşi poate cumpăra aici sticle de apă minerală. De asemenea, au de vânzare carne şi păsări de curte, "la preţuri duble, şi dubioase în ceea ce priveşte calitatea", spun localnicii. Nu este uşor să te infitrezi ca emigrant în acest gretou şi să nu cazi pradă fricii prizonierilor de aici. Aziz, ca toţi şefii de echipă, nu iartă pe cine vorbeşte în plus. Doar el şi prietena lui fac legea în sat. Cei care au fost aici în săptămâna Paştelui nu pot uita ceea ce s-a întâmplat. Într-o după-amiază, un băiat român de 22 de ani, de abia sosit în sat de patru zile, se duce până la Foggia şi se întoarce la Amedola cu punga de cumpărături. El trece prin faţa magazinului şefului de echipă cu ce şi-a procurat: o sticlă de ulei şi nişte paste. Unul dintre martorii care au relatat faptele pentru "L'Espresso" este convins că Aziz a considerat acel gest o revoltă faţă de controlul exercitat de el. Românii povestesc că imediat au apărut doi bărbaţi ca să îl bată pe noul sosit. Unul dintre ei, conform martorilor, este rudă cu Aziz. Cu o bară de fier îl lovesc în cap. După singura lovitură pe care i-o dau, îl târăsc plin de sânge şi semiconştient într-o furgonetă. Nimeni din sat nu l-a mai văzut de atunci pe băiat.

O întâmplare similară are loc pe 20 iulie, anul trecut. Cu o zi înainte, Pavel, în vârstă de 39 de ani, are o discuţie cu Giuseppina Lombardi. I-au căzut cincisprezece euro în magazin şi ea crede că i-a furat din casa de bani. În România, Pavel muncea ca bucătar pentru 150 de euro pe lună. Din 20 martie 2004, când a ajuns în Puglia, suportă jigniri şi violenţe. Face toate acestea ca să trimită bani acasă, pentru soţie şi pentru fata lui de 15 ani. Pavel este foarte bun la muncă. Anul trecut, lucrând din zori şi până în noapte, a reuşit să umple chiar şi 15 lăzi pe zi, adică 45 de chintale de roşii. Cei trei euro primiţi pentru fiecare ladă erau, după părerea lui, o plată bună: scăzând cheltuielile cu transportul la câmp şi partea care-i revenea şefului de echipă, Pavel reuşea să câştige 25 sau 30 de euro pe zi. Pe data de 20 iulie, în schimb, Aziz l-a făcut pe român incapabil de a repeta acest record. Cineva i-a povestit lui Aziz că Pavel a protestat că plata ar fi prea proastă şi muncitorii prea exploataţi. Într-o zi când nu se lucra, tunisianul s-a dus în locuinţa lui la două după-amiaza şi l-a lovit în timp ce dormea. Pavel a reuşit să-şi protejeze capul cu braţele, dar bara de fier i-a rupt oasele şi i-a cauzat răni adânci în carne.

El este convins că dacă nu ar fi intervenit colegii de cameră, ar fi fost omorât. L-au lăsat acolo, într-o baltă de sânge, pe saltea, până la unu noaptea, deoarece pe de o parte le era frică de Aziz, iar pe de altă parte se temeau că, dacă ar fi chemat poliţia, ar fi fost ridicaţi pentru a fi expulzaţi. La 8 seara cineva a telefonat pe ascuns la spital. Ambulanţa şi patrula de carabinieri au ajuns în sat după cinci ore. Totul a fost consemnat în declaraţie.

Pe 31 iulie, Pavel a fost externat din spitalul din Foggia. A fost operat de abia cu patru zile înainte de această dată. Pentru următoarele două luni a rămas cu fiare şi cuie în oase şi cu braţele în ghips. Medicii şi infirmierii l-au predat poliţiei, nerespectând codul deontologic. La poliţie l-au tratat ca pe un clandestin, chiar dacă de la 1 ianuarie 2007 românii aveau să fie cetăţeni ai Uniunii Europene. Având ambele braţe imobilizate, Pavel nu a putut scrie. Şeful de post, Piera Romagnosi, şi-a pus semnătura pe ordinul de expulzare, după ce în prealabil a scris: "Refuză să semneze". Şi prefectura din Foggia a găsit soluţia cea mai convenabilă: pe ordinul de expulzare a consemnat că Pavel "nu posedă paşaport", adăugând astfel o circumstanţă agravantă. Şi totuşi, Pavel avea paşaport. În final, neavând alternative, un inspector i-a dat zece euro, iar maşina poliţiei l-a dus înapoi la Amedola. L-au dat jos chiar în fața magazinului Giuseppinei și al lui Aziz. Tunisianul s-a ocupat de el imediat. A vrut să le arate tuturor cine este șeful acolo. Amenințat de Aziz, Pavel s-a refugiat într-o casă la un kilometru depărtare de sat. Un conațional i-a adus în secret un pic de pâine și ceva de băut. După nouă zile de dureri și chinuri, un prieten român a reușit să contacteze un avocat din Foggia, Nicola D'Altilia, fost polițist în nordul Italiei. Avocatul l-a luat pe Pavel de unde era și l-a internat de urgență la spital. Rănile i se infectaseră. Starea muncitorului român era deosebit de gravă: era subnutrit și avea septicemie. Pe 21 august, Pavel, externat din spital, s-a dus la poliție, însoțit de avocatul care l-a salvat, pentru a-l denunța pe șeful de echipă tunisian și pe complicea lui. Împotriva lor reușise să depună o plângere la postul de poliție de la spital abia pe data de 14 august. După o zi petrecută la poliție, Pavel este arestat din ordinul procuraturii ca imigrant clandestin: nu a respectat ordinul de expulzare care îl obliga să părăsească teritoriul italian, plecând de la aeroportul din Roma, Fiumicino. Nu contează dacă în acele condiții nu ar fi putut oricum să călătorească. L-au constrâns să doarmă pe o bancă de lemn într-o celulă, în ciuda operațiilor, oaselor rupte și ale rănilor încă deschise.

În ziua următoare s-a deschis procesul, care a fost imediat amânat pentru luna octombrie. În afară de faptul că și-a pierdut munca din cauza legii Bossi-Fini, Pavel riscă de la unu la patru ani închisoare. La mai mult decât ar putea fi condamnat șeful său de echipă, care deocamdată este liber. "Acel om, povestește Pavel terorizat, a vrut de fapt să mă lovească în cap. Voia să mă omoare".»

(Dintr-un reportaj de Fabrizio Gatti, în "L'Espresso" italian; după "Lettre Internationale", Buc. 2007)

Franța: Refugiul lui Chirac

«Când președintele francez Jacques Chirac a anunțat că nu va candida la un nou mandat în fruntea statului și că se va retrage din viața politică, presa internațională a reînceput speculațiile cu privire la viitorul juridic al acestuia. În condițiile în care Chirac redevine "simplu cetățean", el își va pierde imunitatea și va putea fi inculpat pentru corupție într-o afacere care-l hăituiește din perioada în care era primarul Parisului. Presa din Marea Britanie susține însă că Chirac și-a luat suficiente măsuri de precauție pentru a evita să dea socoteală în fața justiției.

Potrivit publicației "Sunday Times", Jacques Chirac și-a asigurat un loc de refugiu în Maroc. Și-a construit o casă de vacanță la Marrakesh, pe o suprafață de circa 1.000 de hectare, și intenționează să achiziționeze încă 600 de hectare de teren. Familia prezidențială nu duce lipsă de proprietăți imobiliare. Pe numele lui Chirac există un castel în centrul Frantei și un apartament în Paris, dar dacă familia ar decide să petreacă mai mult timp în Maroc, avantajele ar fi multiple, ținând cont că Jacques Chirac a avut grijă să cultive relații extrem de prietenoase cu regele Mahomed VI, precizează "The Sunday Times". "Probabil că gazdele marocane ale lui Chirac vor fi mai mult decât compătimitoare cu privire la ancheta de corupție, care ar putea fi declanșată după expirarea imunității prezidențiale a acestuia, adaugă publicația din Albion.»

(Dintr-o relatare de Irina Cristea; în "Jurnalul Național", București 2007)

Nou!
A apărut

Pe firul de ață
de Getta Berghoff

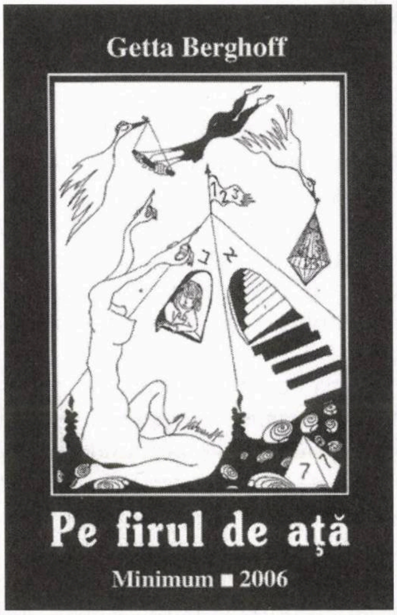

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Prețul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Mutre care cer palme
– dialog cu un misogin –

Dacă n-ar exista obișnuința, nu știu cum am scoate-o la capăt.

De obicei intrăm în panică și în isterie. Cerul se întunecă brusc și ni se prăbușește în cap, toate ieșirile se blochează, dezastrul final, sfârșitul lumii nu mai pot fi evitate.

Toate astea durează însă o oră, o zi, cel mult o săptămână, după care începem să ne obișnuim cu norii, cu cerul spart, cu sfârșitul pământului – și totul se luminează în jur.

După ce am terminat de disperat, reîncepem să sperăm. Ne-am sinucis noi cât ne-am sinucis, dar trebuie să ne continuăm viața, ce naiba, nu poți să trăiești din sinucideri.

Când s-au produs la noi primele violuri și primele jafuri armate, am strigat în cor: Gata! Nu se mai poate ieși din casă. Suntem blocați în casă, printre bibelouri, ca minerii într-o galerie subterană. Pe urmă ne-am obișnuit și acum ne plimbăm pe stradă, resemnați și apatici, printre violatori și bandiți, întrebându-i ce mai fac și ce se mai aude.

Obișnuința e cea mai bună haină de protecție. Un extraordinar izolirband. Un impermeabil impenetrabil.

Trăiască obișnuința care ne obișnuiește cu ea!

Totuși, se întâmplă și unele lucruri care ies complet din obișnuința cu care suntem obișnuiți. Iată un fapt care s-a repetat de multe ori în cursul unei luni într-un cartier din Herzlia: femei care mergeau pe stradă au fost pălmuite de un tânăr bizar. Ele nu l-au provocat și nu-l cunosc. Fără nici un motiv, individul obișnuia să acosteze femeile pe stradă și să le ia la palme.

El a fost adus la judecătoria din Tel Aviv, iar judecătorul a dispus să fie trimis la control psihiatric la spitalul de boli nervoase "Abarbanel" din Bat Yam. N-am avut răbdare să aștept procesul și nici concluzia psihiatrilor. Am zburat la spitalul "Abarbanel" să-l chestionez pe tânărul pălmuitor.

– De ce pălmuiai, mă, femeile?

– Nu pe toate. Numai pe cele care cereau palme.

– Vrei să-mi spui mie că ele te opreau și te rugau să le pocnești?

– Nu. N-au ele un simț atât de acut al vinovăției. Tot eu a trebuit să iau inițiativa.

– Dar cum, cum îți alegeai victimele?

– Păi, după intuiție. Le recunoșteam de departe pe cele care cer palme. De exemplu, doamna Vardinia. Am plesnit-o fiindcă e tipul de femeie enervantă care nu mai termină odată cu emanciparea. Le știi pe astea, nu-i așa? Totdeauna ele sunt la modă cu moda care e la modă. A fost moda sânilor mici? Madam Vardinia a avut sâni mici. A venit moda sânilor mari? Ea a făcut rost de sâni mari. Au apărut lentilele de contact? Are. A fost aici poetul Evtușenko? Numai despre Evtușenko o auzi vorbind.

– Dar ai pălmuit-o și pe doamna Șoșana. De ce?

– Fiindcă n-a bătut-o bărbat-său. De fapt el trebuia s-o mardească, fiindcă ea nu mai știe cum să-l facă s-o înșele.

– Nu înțeleg.

– Nu înțelegi fiindcă nu cunoști soiul ăsta de femei veșnic suspicioase. Șoșana asta nu vrea să creadă că soțul ei n-o înșeală, deși lui nici prin cap nu-i trece s-o înșele. Dar tot timpul ea îi spune: Ce zici de tipa aia? Nu-i așa că are picioare frumoase? Dar de vampa aceea, ce spui? Nu-i așa că îți place, stricatule? Las' că știu eu că ai dezbrăcat-o cu ochii, perversule!

Ascultă ce-ți spun eu, domnule. Femeile astea nu se liniștesc până ce nu-și prind bărbații culcați cu alte femei.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE

ACUPUNCTURĂ

PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •

• Paralizii (inclusiv faciale) •

• Astmă • Alergii • Nervozitate •

Insomnii • Impotență • Prostată

• Diabet • Colesterol •

• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate

• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254

08/945-6135

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...în viaţa politică de la noi, din aceste zile, nu găsim nimic care să ne placă.

Nu ne place că...

...numitul Mohammed el-Katany, deputat în parlamentul egiptean din partea Partidului Naţional Democratic al preşedintelui Mubarak, a declarat în cadrul unei şedinţe consacrate faimoaselor lucrări de la Poarta Mograbi, din Ierusalim: "Israelul acesta blestemat încearcă să distrugă moscheea Al-Aqsa... Nu se poate face nimic cu Israelul, în afară de o bombă nucleară care să-l radă de pe faţa pământului".

Ne place (în schimb) că...

...vorbele de mai sus pot acţiona ca un duş rece binevenit peste capetele anesteziate de pălăvrăgeala referitoare la "ţările arabe moderate".

Ne place că...

...aşa cum s-a aflat de curând, fostul prim ministru thailandez, Tjaksin Shinawatra, care a fost înlăturat de la putere în vreme ce se afla în SUA, la o adunare ONU, a declarat, la întoarcerea în ţară, ziariştilor care-l însoţeau în avion: "Când am venit la New York eram prim ministru, dar acum, când mă întorc, am zburat din post".

Nu ne place că...

...preşedintele român Traian Băsescu i-a atacat pe miniştrii liberali din guvern pe motiv că poartă papion, vrând să pară mai europeni.

Ne place că...

...în aceeaşi ordine de idei, senatorul C. Pătrăşcanu, de la "Adevărul", a publicat caricatura de mai jos:

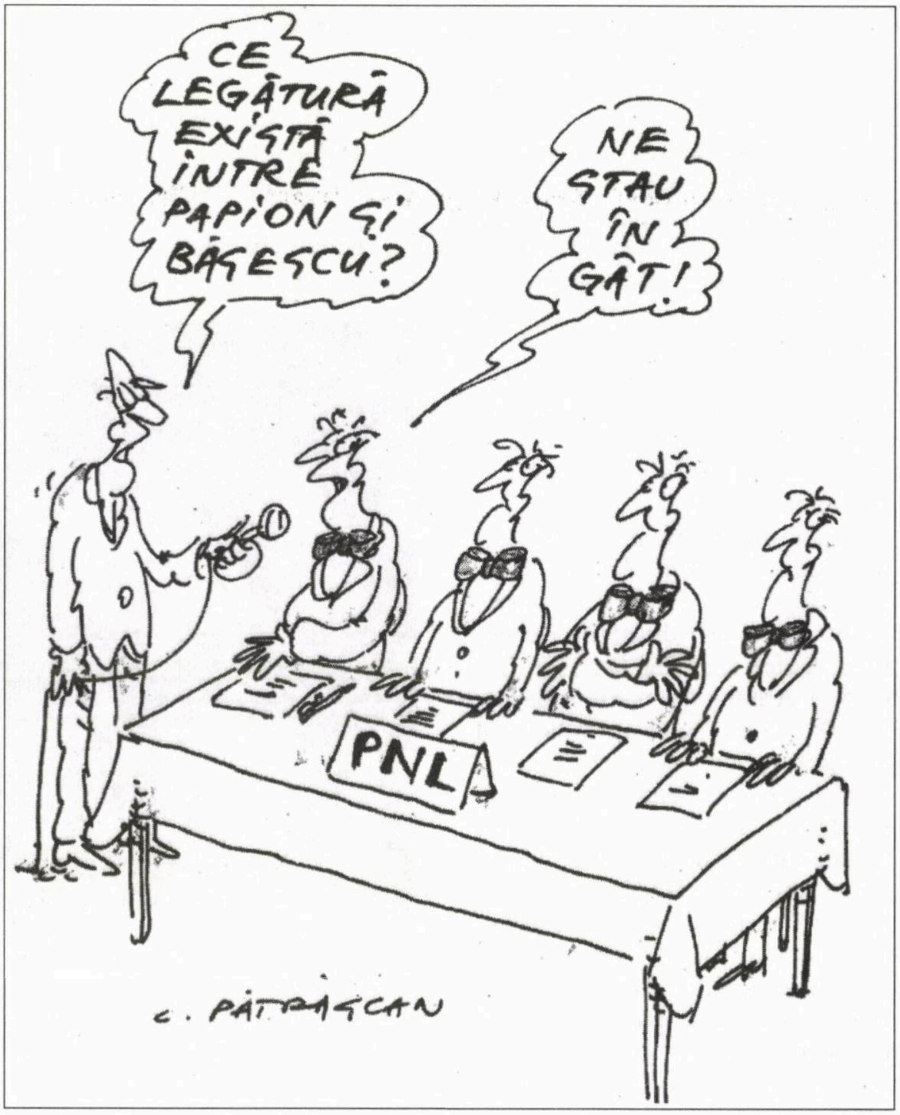
CE LEGĂTURĂ EXISTĂ ÎNTRE PAPION ŞI BĂSESCU?
NE STAU ÎN GÂT!
PNL
C. PĂTRĂŞCAN

Ne place că...

...d-na Hu, din Wuhan, China, este somnambulă de felul ei şi, când se dă jos noaptea din pat, începe să spele toate rufele din casă, precum şi să cureţe, să ţeasă şi să calce toate obiectele de îmbrăcăminte.

Ne place că...

...d-na Natalia Serepova, din Sevastopol, a dat în judecată autorităţile ruseşti din cauza numărului de înregistrare pe care acestea l-au dat (aşa cum se obişnuieşte cu toată lumea în Rusia) fetiţei sale la naştere: 666.

«*"Nu am vrut să i se dea acest număr fetiţei mele* – citim în "Adevărul", din Bucureşti. *Este pecetea anticristului. Este numărul bestiei, un număr satanic", a spus femeia, subliniind că la fel ca ea ar fi procedat orice creştin.*»

Ne place că...

...în librăriile din Japonia a apărut o carte pentru oamenii politici intitulată "Cine-şi spală bine WC-ul are noroc în alegeri"; întrucât cetăţenii din Ţara Soarelui Răsare sunt foarte atenţi la curăţenia din toalete, autorul cărţii susţine că un candidat care poate dovedi (prin fotografii, mărturii sau alte mijloace) că el stă bine la acest capitol, are un atu în plus (şi încă important) în bătălia electorală.

Nu ne place că...

...în Congo (Africa) au murit, în ultimii şase ani, circa 4 milioane de cetăţeni din cauza războiului civil care bântuie prin această ţară bogată; ne place, în schimb, că oamenii nu şi-au pierdut simţul umorului, congolezii obişnuind să spună: "Dacă nu am fi atât de bogaţi, am duce-o mult mai bine".

Ne place că...

...autorii americani de ghiduri turistice s-au gândit să ofere cititorilor câteva sfaturi practice "la zi" legate de situaţia din ţările respective. Astfel, în "Bagdad", de Catherine Arnold, se recomandă călătorilor să nu locuiască la hotel în camerele aflate prea aproape de stradă: aceasta, pentru a evita primejdia legată de exploziile din automobile. Pe de altă parte, etajele superioare sunt de preferat atunci când e vorba de atacurile cu rachete. În "Kabul", de Dominic Medley şi Jude Barrand, turiştii sunt sfătuiţi să-şi pună în valiză o seringă hipodermică fără ac, în cazul când vor avea nevoie de o transfuzie de sânge.

Nu ne place că...

...şefii poliţiei noastre au editat un volum luxos de 512 pagini, bogat ilustrat, dedicat (ca un fel de "album al victoriei") modului cum au participat poliţiştii la operaţiunea de expulzare a coloniştilor din Gaza, în 2005.

Nu ne place că...

...premierul polonez Jaroslav Kaczynski (56) a primit prin poştă un plic cuprinzând trei gloanţe şi o notă în care se preciza: "Sunt pentru tine, pentru mama ta şi pentru pisică".

Ne place că...

...la Bucureşti a avut loc, la "Club Paradiso", a VIII-a ediţie a "Târgului anual de bărbaţi", în cadrul căruia diferite cucoane cu bani au achiziţionat dreptul de a lua masa, într-o seară, în strictă intimitate, cu unul din cântăreţii sau dansatorii puşi la licitaţie (foto).

Ediţia a VIII-a
7
8
9
10

Cine oferă mai mult?

Ne place că...

...firma austriacă "Dolphin Technologies" a oferit o mărire de salariu de 100 de euro pe lună şi câte două coşuri de fructe săptămânal fiecărui salariat care se lasă de fumat.

Nu ne place că...

...un grup de cercetători din San Diego, California, a ajuns la concluzia că dacă vrei să cucereşti persoana iubită trebuie să-i şopteşti vorbele de amor binecunoscute în urechea stângă, deoarece astfel ele ajung în partea dreaptă a creierului, care se ocupă cu emoţiile; nu ne place informaţia de mai sus, nu că am avea ceva contra, în principiu, ci fiindcă, necunoscând secretul, mulţi bărbaţi, care susură "textele" în urechea dreaptă, suferă numeroase eşecuri în materie. Un exemplu în această privinţă îl constituie actorul american Tom Cruise: potrivit fotografilor care l-au urmărit cu atenţie în clipele când "trăgea clopote", starul transmitea vorbe dulci în urechea dreaptă a partenerelor, ceea ce – după spusele cercetătorilor – a făcut să fie părăsit de două femei superbe: actriţele Nicole Kidman şi Penelope Cruz.

Nu ne place că...

...aşa cum relatează ziarul polonez "Gazeta Wiborska", în palatul prezidenţial din Varşovia bântuie o fantomă; în legătură cu acest fenomen, o funcţionară de la cabinetul preşedintelui Lech Kaczynski a spus: "Eram la birou şi studiam nişte documente. Deodată am simţit că intră cineva în cameră. I-am auzit clar respiraţia. M-am întors, dar nu era nimeni".

O altă funcţionară a povestit reporterilor: "Eram singură în birou. La un moment dat, am simţit respiraţia cuiva şi, în acelaşi timp, un val puternic de frig. M-am speriat atât de tare, încât am scăpat din mână toate actele".

Ne place că...

...în ziarul australian "The Sydney Morning" a apărut următoarea ştire: *«Un om de afaceri chinez a anunţat pe Internet că vrea să angajeze o amantă de formă care să se lase bătută de nevasta lui; aceasta, pentru ca nevasta cu pricina să-şi descarce furia pe falsa amantă, iar adevărata ţiitoare a businessmanului să scape nevătămată.»*

«Când nevasta a aflat că bărbatul ei are o amantă, a strigat că ea nu se lasă până nu o bate măr», scrie "Beijing Youth Daily". Zece femei, susţine ziarul sus-citat, au răspuns la oferta de pe Internet, oferindu-se a fi bătute contra cost. Candidata care-a obţinut *job*-ul are 35 de ani, trăieşte în nord-estul Chinei şi va primi 500 de dolari pentru zece minute de "caft".

Ne place că...

...luând drept model o expoziţie organizată la "Academia Regală din Londra", un grup de pictori şi sculptori israelieni (dintre cei mai buni) au hotărât – cu sprijinul Băncii Leumi – să-şi expună lucrările spre vânzare, acoperind însă numele autorului; ideea este că în felul acesta, amatorul de artă va alege lucrările nu după iscălitură, ci numai şi numai după gustul lui.

Ne place (deşi...) că...

...străduindu-se să reducă tonele de resturi de mâncare ce se adună zilnic în restaurantele din Hong-Kong (care-i obligă pe proprietari la mari cheltuieli de transport etc.), patronii localurilor respective au hotărât să aplice clienţilor care lasă mâncare în farfurii o amendă până la 20 de dolari.

Ne place că...

...d-na Yaffa Golan, om de afaceri de felul ei (şi fostă directoare a unei filiale din Holon a Băncii Leumi), a deschis în Tel Aviv o cafenea originală: "Scoop Cafe". În ce constă scoop-ul? Toţi chelnerii de la cafenea au atât sarcina de a-i servi pe muşteriii de la mese cu cele de cuviinţă, cât şi pe aceea de a fi agenţi de "real-estate", care va să zică a propune clienţilor apartamente de vânzare sau de închiriat, terenuri ş.a.m.d.

Yaffa Golan

Nou!

A apărut

Zâmbind...
sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieţii

MINIMUM
2007

«Scrieri ... despre noi, cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.»

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

Nu ne place că...

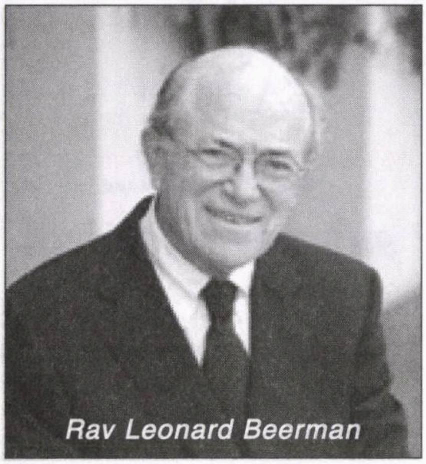
Rav Leonard Beerman

...rav Leonard Beerman, de la Templul Leo Beck din Los Angeles, SUA, s-a comportat ca un kapo (însă împuţit) primind să facă parte din grupul care a înmânat expreşedintelui american Jimmy Carter premiul "Ridenhour Courage Prize" pentru recenta sa carte violent şi porceşte anti-israeliană "Palestina – Pace, nu apartheid".

După discuţii furtunoase, Parlamentul a hotărât, cu majoritate de voturi, suspendarea conducătorului statului din funcţia sa.

Ah, uitasem să precizăm: e vorba de preşedintele României, Traian Băsescu, şi nu de primul ministru israelian Ehud Olmert.

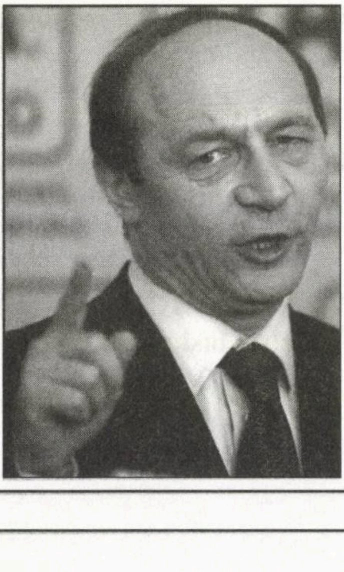

Ne place că...

...zilele trecute am auzit bancul de mai jos:

Un tânăr medic se prezintă la postul unde a fost repartizat, într-o comună din Moldova. La sosire, s–a întâlnit cu vechiul medic de la dispensar, care tocmai se pensionase. I-a cerut fel de fel de lămuriri cu privire la pacienţii de prin partea locului, dar acesta, după ce i-a arătat la marea viteză camerele şi instalaţiile dispensarului, i-a spus: "Iartă-mă, eu acuma plec, nu vreau să pierd trenul. Dar mă întorc săptămâna viitoare pentru week-end şi vom sta mai pe îndelete de vorbă. Până atunci, o să te descurci".

Peste o săptămână, medicul pensionar se întoarce într-adevăr şi îl întreabă pe tânărul său confrate: "Ei, cum a fost?"

"Aşa şi aşa, răspunde medicul cel nou. A venit mai întâi un moş cu febră mare, peste 39; avea gripă. O gripă destul de păcătoasă". "Şi?" "I-am dat antibiotice şi piramidon şi s-a făcut mai bine... Apoi a venit o babă care căzuse pe scări şi şi-a rupt piciorul". "Şi?" "I-am făcut o injecţie, i-am pus piciorul în ghips, mâine cred că-i scot ghipsul... Alaltăieri a venit aici val-vârtej o femeie cu părul roşcat şi foarte fardată. S-a uitat la mine cu atenţie, apoi s-a dezbrăcat, s-a întins pe pat goală-puşcă şi a strigat: N-am mai văzut bărbat de trei luni de zile!" "Şi?" "I-am pus picături în ochi".

Nu ne place că...

...în vreme ce Haim Ramon a demisionat din postul de ministru al Justiţiei, fiind acuzat că a sărutat (ţoc-ţoc) o fată la Consiliul de miniştri – de altfel, în văzul lumii – d. Avram Hirschsohn, ministrul Finanţelor, nu a găsit cu cale să-şi dea demisia (cel puţin până la ora când scriem rândurile de faţă), cu toate că este învinuit că ar fi furat câteva milioane de shkalim din banii publici.

Nu ne place că...

...poşta merge aşa cum merge, de parcă ar ţine cu tot dinadinsul să ne bage pe toţi în spital,

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

ETC... ETC...

••• A încetat din viață luna trecută, la New York, din cauza unui stop cardiac, criticul de film Petre Rado. Nici nu împlinise 61 de ani.

Pasionat de istoria filmului, s-a impus în România printr-un studiu masiv publicat la editura "Meridiane" din București și intitulat "Labirintul și umbrele – expresionismul în cinema". Venit în Israel, la începutul anilor '80, a plecat în Statele Unite, având posibilitatea să predea la o universitate din New York. Spirit riguros, scria greu și numai după ce socotise că a citit suficient material documentar: suficient însemna două-trei rafturi de bibliotecă.

În anii din urmă a publicat numeroase eseuri în reviste românești precum "Scrisul Românesc" din Craiova, "22" sau "Dilema veche". Cei de la editura "Scrisul Românesc" se pregăteau să-i scoată un volum din scrierile respective. Îl așteptăm, așa cum îl așteaptă toți prietenii și admiratorii lui "Petrică".

Cu puțină vreme înainte de a se prăbuși, a fost într-o vizită la București. Nu mai văzuse de mult România. Invitat de redacția săptămânalului "22" să vorbească despre cele văzute în cursul acestei călătorii, Rado a dat un amplu articol în care, așa cum e firesc, impresiile bune se învecinau cu cele mai puțin bune.

Finalul textului la care ne referim este tulburător. După ce amintește de celebrul vers "Partir c'est mourir un peu", Petre Rado scrie așa: "Eu nu vreau să mor puțin, revenind...". A murit mult.

••• Îți mai aduci aminte, doamnă? Aceasta este întrebarea pe care ziarista Gloria Deutsch, de la "Jerusalem Post", i-a pus-o doamnei Esther Rubin (95), soția marelui pictor Reuven Rubin. Ea a evocat, cu remarcabilă precizie, împrejurările când l-a cunoscut pe artist, în 1929, pe bordul transatlanticului "Mauritania": amândoi veneau de la New York și se îndreptau spre portul Haifa.

În cărucior, astăzi, la expoziția Rubin de la Muzeul Tel Aviv

Între altele, Esther Rubin descrie cum a fost cu numirea soțului ei în calitate de ministru plenipotențiar al tânărului Stat Israel la București:

«În 1948, David Ben Gurion l-a chemat pe Rubin, care s-a dus la reședința primului ministru, închipuindu-și că acesta îi va cere sfatul privind diferite picturi ce urmau a fi atârnate pe pereți. Spre surprinderea sa, B. G. i-a spus că s-a hotărât să-l numească în funcția de prim ambasador (corect: ministru, întrucât la ora aceea cele două țări aveau legații, **n. red. "Minimum"**) în România. "Dumneata cunoști limba, ești un om inteligent și un mare artist și cred că vei fi și un bun diplomat", a spus Bătrânul. "Dar eu habar n-am de nimic în materie de diplomație", a protestat Rubin. "Și eu, crezi că știu ceva despre cum e să fii prim ministru?", i-a replicat B. G. "Când te cheamă țara, trebuie să-ți faci datoria".»

Soții Rubin, împreună cu copilul lor David, s-au dus la București și au deschis legația.

«"Evreii se îmbulzeau în jurul nostru la sinagogă și sărutau automobilul pe stradă", își amintește Esther. Toată lumea voia să emigreze în Israel, în zilele acelea. În timpul cât am stat acolo, am avut posibilitatea să trimitem în Israel 100.000 de evrei, în pofida guvernului comunist. Oamenii vorbeau de "aliaua lui Rubin".

Când Rubin a ajuns la București și și-a prezentat scrisorile de acreditare, ministrul de Externe Ana Pauker și-a amintit de el. "Dumneata ai înființat o cantină pentru studenții săraci din București (înainte de război, **n. red.**). Eu lucram la bucătărie, unde spălam vasele. Nu îndrăzneam să-ți vorbesc".»

••• David Esrig, unul dintre cei mai de seamă regizori de teatru din România postbelică, trăiește de multă vreme în Germania. El a revenit de curând la București, unde pune în scenă câteva spectacole. Extrase dintr-o convorbire cu Gabriela Lupu, de la "Cotidianul":

«Ați revenit în țară cu un spectacol ce v-a fost interzis cu peste 30 de ani în urmă ("Așteptându-l pe Godot"). În tot timpul acesta v-a obsedat Godot?

Toate spectacolele care mi-au fost interzise m-au obsedat. Mi s-a părut atunci că tema se potrivea teribil cu situația din România comunistă. Emigrând însă în Occident, am descoperit că se potrivea la fel de bine și cu situația de acolo. Beckett nu face diferența dintre lipsa de libertate politică și lipsa de libertate economică. Pentru el e totuna: omul nu e liber. Dacă nu e bine, nu e bine. Punct. Nu mai contează nu-

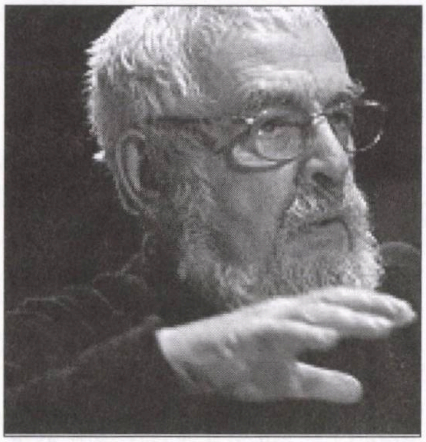

David Esrig

anțele. Nu am venit acum cu această piesă să mă răzbun că mi-a fost interzisă de comuniști. Pur și simplu mi s-a părut că se potrivește și cu acest moment, al intrării României în UE. Mă bucur că ne integrăm, să nu mă înțelegeți greșit. Dar magazine mai pline nu înseamnă neapărat oameni mai fericiți. Mesajul lui Beckett e necruțător, dar adevarat: optimismul nefondat ne duce de multe ori la nefericire.

Îl mai așteptați pe Godot, sau ați încetat să sperați?

Știi, textul lui Beckett poate fi foarte bine numit text sacral – „Așteptându-l pe God-(ot)" –, dar un text sacral post-Hiroshima și post-Auschwitz. Omul s-a dovedit în secolul trecut capabil de atâtea orori încât te întrebi, pe bună dreptate, dacă nu cumva, venind, Mântuitorul și-a cam pierdut timpul cu noi.

De ce v-a fost interzis spectacolul?

Habar n-am. Și la „Așteptându-l pe Godot", și la „Furtuna", cenzorii au analizat textele pe toate părțile: „Să nu conțină șopârle", ziceau. Eu nu am făcut niciodată teatru de șopârle, că nu eram la varietăți. Era un adevărat crocodil acolo, dar nici o șopârlă. De multe ori mă gândesc că mi-au fost interzise spectacolele din confuzie sau din neștiință sau din exces de zel. Nu trebuie să îi demonizăm pe cenzorii de atunci, le-am face o prea mare onoare, ei erau de fapt niște tembeli.

Spuneați că avangarda nu trebuie privită ca o formă de teatru mai „șmecher". De ce ați simțit nevoia să clarificați acest lucru?

Am venit de multe ori în țară după Revoluție și eram sincer îngrijorat de faptul că teatrul ajunsese o formă de bișnițăreală. Toți voiau succes cu orice preț. Și piesele de avangardă se montau tot pentru un succes comercial facil. Și atunci am spus: „Copii, avangarda nu e teatrul mai șmecher, e doar o formă de căutare a adevărului". Din fericire, constat că bișnițarii au mai dispărut. Faptul că acum ne aflăm într-un teatru destinat exclusiv tineretului este o dovadă. Teatrul Metropolis este un loc unde tinerii pot experimenta fără să aibă securea comercialului deasupra capului.

Cineva spunea că dumneavoastră sunteți în teatrul românesc Godot. Cum era pus în scaun un director de teatru, promitea: „Primul lucru pe care-l fac este să îl aduc pe David Esrig". Ați fost așteptat toți acești ani și nu mai apăreați...

Nu a fost vina mea. Acum m-a invitat George Ivașcu, directorul acestui nou teatru, și am răspuns prezent. Eu chiar vreau să ajut teatrul românesc. România e humusul din care sunt creat. Nu e o chestie de patriotism sau de naționalism, e pur și simplu un fapt. Eu nu am părăsit țara de bunăvoie, ci pentru că am fost victima unui asasinat artistic.

Ați fost declarat cetățean de onoare al Bucureștiului. Ce părere aveți de asta?

Ar fi culmea să nu recunosc că mă bucur. Am fost de fapt reîncetățenit. Eu îmi pierdusem cetățenia când am emigrat, acum sunt din nou cetățean, cetățean al Bucureștiului. Iubesc orașul și oamenii lui. Spectatorii care mi-au „vizitat" de zeci de ori spectacolele care m-au marcat: „Nepotul lui Rameau", „Troilus și Cresida", aici l-am cunoscut pe Gellu Naum... Acum mă simt însă mult mai responsabil față de București.»

••• Mereu la datorie, mereu pe fază, agenția ISROpres a lui Uly Vălureanu, din Haifa, transmite săptămână de săptămână știri din lumea *tribului:*

■ Deputata în Knesset Colette Avital și-a prezentat în mod oficial candidatura la funcția de președinte al statului Israel. Evenimentul constituie o dublă premieră în viața social-politică israeliană. Pe de-o parte, este pentru prima oară când în Israel o femeie candidează la funcția prezidențială.

Pe de altă parte, este pentru prima dată când un israelian născut în România reușește să ajungă la o poziție politică ce-i permite să aspire public la o funcție de conducere și să intre într-o cursă electorală pentru a obține această funcție. În timp ce în știință, armată, industrie, agricultura, învățământ, comerț, medicină, arte plastice, muzică și alte domenii, originarii din România au atins poziții de vârf, ascensiunea pe plan politic a fost mult mai modestă; doar trei oameni politici au ocupat postul de ministru: Zeev Scherf a fost primul secretar al guvernului în anii '50 iar Avraham Poraz și Miha Harisch au fost membri ai unui guvern în ani mai apropiați.

■ Colaboratortul nostru Zvi Ben Dov (fost Puiu Zilberman) din Tel Aviv ne-a semnalat un articol publicat în "Ziarul de Vrancea" (03.02.2007), dedicat medicului Oscar Sager:

"Puțini vrânceni știu că un focșănean și-a legat numele de cercetările românești care au revoluționat domeniul neurologiei. Este vorba despre Oscar Sager (1894-

1981), unul dintre reprezentanţii de seamă ai şcolii româneşti de neurologie, care a făcut cercetări de pionierat în electroencefalografie. Savantul Oscar Sager s-a născut la data de 22 decembrie 1894, în Focşani, fiind unul din cei cinci copii ai unei familii modeste. Crescuţi în cultul pentru corectitudine, exactitate şi respect, doi dintre cei cinci copii ajung profesori universitari şi unul inginer de faimă (a construit frumoasa piaţă centrală din oraşul Ploieşti). Oscar Sager urmează cursurile şcolii primare şi liceul Unirea din Focşani şi studiază medicina la Bucureşti. La vârsta de 27 de ani primeşte diploma de doctor în medicină şi chirurgie "în numele Majestăţii Sale, regele Ferdinand I", diplomă semnată de decanul facultăţii, savantul Victor Babeş. Între anii 1924-1925 devine medic secundar, iar între anii 1925-1929 asistent universitar la clinica neurologică din Bucureşti. Oscar s-a căsătorit cu Berta Teich, născută la Brăila, în anul 1900. S-au cunoscut când au lucrat împreună la un proiect ştiinţific. Profesorul lor era însuşi Ion Cantacuzino. Cercetarea s–a sfârşit cu decizia de a se căsători.

Oscar venea la Focşani să-şi vadă părinţii o dată pe săptămână. Între anii 1931-1937, împreună cu profesorul Dusser de Barenne, descrie cele trei sindromuri talamice privind sensibilitatea organismului uman. La 39 de ani ajunge şef de lucrări la clinica neurologică din Bucureşti şi la vârsta de 44 de ani este numit membru corespondent al Societăţii de neurologie din Paris şi devine membru fondator al societăţii de neurologie din România. Potrivit profesorilor de la Universitatea de Medicină şi Farmacie “Victor Babeş” din Timişoara, "disciplina de neurologie a luat naştere în 1949, şeful disciplinei fiind Prof. Dr. Oscar Sager, discipol direct al lui Gheorghe Marinescu, care a adus contribuţii fundamentale în anatomo-fiziologia şi patologia talamusului". Profesorul Sager l-a format pe Dr. Enciu Minciu, viitor profesor de neurologie. Deşi cu gradul de medic căpitan, fiind evreu, este luat la munca obligatorie între anii 1942-1944. În anul 1946 este numit medic primar neurolog la spitalul Caritas şi în anul 1948 devine conferenţiar universitar de neurologie experimentală la Facultatea de Medicină din Bucureşti. Întâmpinând toate obstacolele regimului comunist, în cele din urmă, Oscar Sager primeşte numirea de membru plin al Academiei Române în anul 1963. În anul 1970 este ales ca senator al Academiei Române. Oscar Sager se stinge din viaţă în anul 1981, lăsând în urmă o carieră care a marcat neurologia românească. Date despre cariera fratelui bunicului meu din partea mamei, Lory Sager, mi-au fost furnizate de către prof. Jean Askenasy. Mai multe informaţii despre personalităţile evreimii focşănene găsiţi pe site-ul www.jew-focşani. com.

■ Staţia Internet http://www.kansascity.com dedică un amplu articol lui Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel.

Autorul reportajului povesteşte că pe biroul lui Wiesel – alături de o fotografie a nepotului său Elijah în vârstă de un an – se află şi fotografia mai mare a unei case. Întrebând ce este cu această clădire, ziaristul a aflat că este fotografia casei din Sighet, oraş din Transilvania, România, în care Wiesel s-a născut. Iar în fotografia aceea Wiesel părea un tânăr studios ce promitea să devină un învăţat în ale Talmudului... Dar, se aminteşte în articol, naziştii l-au luat pe el şi familia sa şi i-au furat ultimii ani ai copilăriei. Dar acum Wiesel este copleşit de pasiunea de a vedea cum alţi copii îşi păstrează copilăria lor.

■ Revista "Perspectiva" din Nazereth Illit critică aprecierile negative cu privire la activitatea fostului Rabin Şef al evreilor din România – Moses Rosen – cuprinse în Raportul Comisiei Tismăneanu despre crimele comunismului din România. În articolul "Rosen în Raportul Tismăneanu", publicat în numărul pe februarie al revistei, sub semnătura lui Milu David, se arată că fostul rabin şef a activat în condiţiile extrem de grele ale regimului represiv comunist şi că prin concesiile sale a făcut posibilă în România desfăşurarea activităţilor evreieşti sociale, educaţionale şi culturale. În ceea ce priveşte acuzaţia ce i se aduce lui Moses Rosen că a "mijlocit" emigrarea evreilor din România în schimbul unor sume de bani, autorul articolului scrie: "... Şi pe la noi mai sunt unii care susţin această acuzaţie. Adevărul este că evreii din celelalte ţări ale blocului comunist ar fi dorit să aibă un Rosen pentru "vânzarea" lor spre Israel. Astfel, numărul evreilor din Israel ar fi fost atunci mai mare cu câteva sute de mii..."

Articolul din "Perspectiva" aminteşte "reacţia liderilor israelieni veniţi în vizită în România care au văzut cu ochii lor minunea fiinţării etniei evreieşti, în rândurile conaţionalilor noştri de acolo, în comparaţie cu tot ce se întâmpla în acest domeniu în ţările vecine din blocul sovietic; aceştia au lăudat activităţile rabinului, sprijinit de un număr restrâns de colaboratori, majoritatea pensionari". Articolul reproduce şi câteva aprecieri semnificative ale altor personalităţi: Dr. Yosef Govrin – fost ambasador israelian la Bucureşti, a scris: "Statutul evreilor din România în timpul regimului comunist – fenomen ieşit din comun în perimetrul fostului bloc comunist"; Prof. Haim Riemer, fost redactor şef al "Revistei Cultului Mozaic": "... România a fost unica ţară din Est în care a existat o viaţă normală evreiască".

Şi totuşi nu lipsesc detractorii. Pentru tot ce a făcut, uneori cu riscuri enorme, mai cu seamă în condiţiile dictaturii tot mai aspre din România, istoria i-a consacrat (Rabinului Şef Moses Rosen) un loc de cinste în memoria noastră şi în galeria marilor personalităţi ale poporului evreu".

■ O cititoare din Tel Aviv, născută la Cernăuţi, încearcă să-l găsească sau să afle amănunte despre soarta domnului Valentin Alexandrescu, proprietarul unui magazin-atelier de bijuterie din Piaţa Unirii din Cernăuţi, la începutul celui de-al doilea război mondial. Când au început deportările de evrei la Cernăuţi, Valentin Alexandrescu a reuşit să salveze mai mulţi evrei, între care şi pe poetul Paul Celan – unul din marii poeţi ai secolului trecut, care numai ascunzându-se a putut evita deportarea în Transnistria. Bijutierul a salvat şi pe câţiva din angajaţii săi, arestaţi noaptea şi deportaţi şi pe care i-a readus din lagăre (ceasornicarul Kraft cu soţia şi tatăl, bijutierul Reisberg Israel cu tatăl). Când trupele sovietice erau pe cale să ocupe oraşul, bijutierul s-a refugiat la Bucureşti, aducând cu el şi 15 familii ale lucrătorilor evrei care lucrau pentru el şi pe care i-a angajat şi în noul atelier deschis în capitală. După încheierea războiului, a fost arestat, acuzat între altele ca a transportat clandestin evrei din Cernăuţi la Bucureşti. Nu a fost condamnat şi, după eliberare, a plecat la Paris, unde a rămas restul vieţii.

Cititoarea newsletterului nostru care doreşte să afle amanunte despre Valentin Alexandrescu vrea să adune documente şi mărturii care să poată fi înaintate la Institutul Yad Vashem, pentru susţinerea propunerii de a se acorda lui Valentin Alexandrescu titlul de Drept între Popoare.

■ Revista băcăuană "Plumb" publică în numărul din martie 2007 grupaje de poezie ale poeţilor Andrei Fischof (Biografie, Dacă nu scriu o vreme, Ceasul cuvintelor) şi Bianca Marcovici (grupajul: Jurnal de război, din adăposturi şi saloane). Poeme ale lui Andrei Fischof au apărut şi în revista "Contemporanul" din Bucureşti, iar revista "Nord Literar" din Baia Mare a publicat cronica "Poet român, poet israelian" dedicată volumului lui Fischof "Prefăcuta linişte" . Poeme ale Biancăi Marcovici au apărut şi în revista virtuală "Argos".

■ La Institutul Cultural Român (Aleea Alexandru 38, Bucureşti) a avut loc conferinţa cu tema "Poezia israeliană contemporană" şi o lectură de poezie, susţinute de poeta Agi Mishol din Israel. Poemele autoarei au fost prezentate de scriitoarele Ioana Ieronim şi Riri Manor.

Prezenţe, prezenţe...

■ Dadaismul trăieşte, Dadaismul trăieşte! În lunarul parizian "l'Arche", Janine Gdalia evocă figura – prea puţin cunoscută – a unui anume **Walter Serner,** născut în 1889 la Karlsbad (Republica Cehă de azi). El a venit la Zürich în timpul primului război mondial, întâlnindu-i pe Tristan Tzara, Marcel Iancu, Jean Arp şi ceilalţi animatori ai mişcării. Ca tot dadaistul ce se respectă, a redactat şi el un manifest, intitulat "Dernier relâchement" şi publicat în 1920. Întors în ţara natală, stabilit la Praga, a publicat numeroase romane, eseuri şi piese de teatru pe care, mai apoi, naziştii le-au pus la index. Serner a fost deportat, împreună cu soţia sa, în lagărul de la Terezin. Amândoi au fost aruncaţi în cuptoare.

Walter Serner

■ În "România literară", Mircea Mihăieş semnează un articol pe marginea cărţii "Ceea ce ne uneşte" (convorbiri între **Moshe Idel,** profesorul de la Universitatea din Ierusalim, şi sociologul **Sorin Antohi**.

«*Ştiam* – scrie M. M. – *de la prieteni americani că e vorba de-un savant de superclasă, dar n-aveam cum să ştiu (nu l-am întâlnit niciodată) câtă inteligenţă, cât farmec şi cât omenesc există în el. Amintirile despre România copilăriei şi adolescenţei, suprapuse redescoperirii ţării după 1997, felul nuanţat, de-o cuceritoare subtilitate, în care înţelege problemele lumii de azi, modestia, dezinvoltura abordării celor mai complicate situaţii cu care ne confruntăm cu toţii te seduc şi te încântă. Nu mă pot oppri să nu citez un pasaj în care Moshe Idel ne dezvăluie mecanismul şi perspectiva în care funcţionează gândirea sa: "...trebuie să ne deschidem spre diferenţă. Nu avem aşa de multe întrebări pe care să ni le punem singuri, nu suntem aşa de deştepţi, dar întrebările trebuie să le găseşti sau chiar să le copiezi de undeva. Decât să mă chinui acolo singur, în faţa manuscrisului, şi să mă întreb la ce-mi trebuie, mai bine formulez sau învăţ din alt context o întrebare nouă. Manuscrisul nu-mi spune nimic, nici nu întreabă nimic, eu trebuie să-l întreb pentru ca el să răspundă. (...) şi eu cred că asta e treaba cea mai simplă: te duci şi citeşti* *ce-au scris şi alţii, în alte culturi, fără presiunea utilităţii imediate, dar mereu atent".*

Îi datorez lui Sorin Antohi revelaţia descoperirii unui personaj extraordinar, numit Moshe Idel.»

■ Aşa e viaţa... Ai cunoscut în urmă cu ani o persoană pe care o preţuieşti, apoi şi în viaţa ta şi într-a respectivei au intervenit dramatice schimbări (tu ai plecat la... el/ea a plecat la...) şi nu mai ştii nimic despre soarta lui/ei. Până într-o zi când soarta îţi aduce la cunoştinţă că el/ea trăieşte şi e bine mersi. Aşa ni s-a întâmplat nouă à propos de **Mira Iosif** (Fishman). Redactor la revista "Teatrul" din Bucureşti în anii '60-'70, Mira Iosif (prima soţie a scriitorului Ştefan Iureş) a fost unul dintre cei mai buni cronicari dramatici din epocă. Apoi, a emigrat în Belgia (mai precis, la Anvers) şi nu i-am mai întâlnit scrisul ani şi ani de-a rândul. De curând, am regăsit-o în paginile săptămânalului "România literară". Ea iscăleşte un interesant portret al cunoscutului prozator italian Erri de Luca (Premiul "Femina", Paris), pe care l-a cunoscut, mai pe îndelete, la o cafenea din Roma. Şi care i-a mărturisit că citeşte în fiecare zi file din Vechiul Testament.

■ Unul dintre oamenii cu care se mândresc oltenii de astăzi este **prof. dr. Jean Askenasy.** Într-un amplu reportaj intitulat "Craioveni savanţi în Israel", ziarul "Ediţie specială", din Craiova, prezintă cartea de vizită a cunoscutului neurolog din Herzlia, după care scrie:

«Puţină lume ştie faptul că Jean Askenasy este absolvent al Liceului "Regele Carol" din Craiova, în prezent membru al Comitetului Ştiinţific al Federaţiei Mondiale a Societăţilor de Cercetare Neurologică, profesor de neurologie al Universităţii din Tel Aviv şi consilier al Facultăţii de Criminologie a Universităţii din New York.

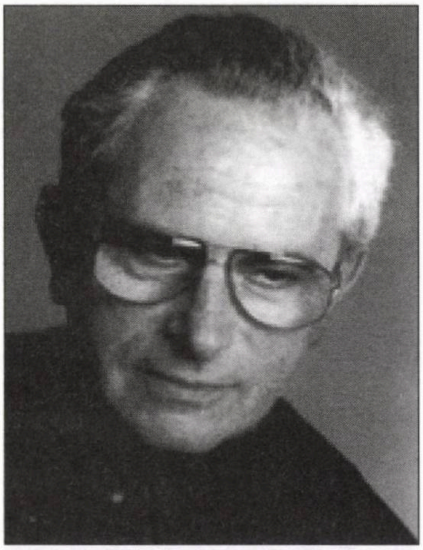

Prof. dr. Jean Askenasy: m-a făcut mama evreu oltean

Deşi stabilit din 1972 în Israel, profesorul Askenasy păstrează amintiri pline de gratitudine despre dascălii săi din România, studiile sale de medicină fiind permanent marcate de geniul lui Gheorghe Marinescu (a fost printre primii medici din lume care au aplicat în domeniul neurologiei metode histochimice şi electrofiziologice în cercetarea ştiinţifică – n.r.).

Nu a uitat de România şi nici de Craiova. Are un apartament în Bucureşti, iar la Craiova a efectuat mai multe vizite la spitalul de neuropsihiatrie şi a oferit ajutor de specialitate.»

■ Revista "România literară" a publicat un text aniversar consacrat **Ginei Sebastian Alcalay** – proaspătă octogenară – însoţindu-l cu două pagini dintr-o povestire a acesteia.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Moşe Rabeinu a fost pedepsit să nu vadă ţara decât de departe.

Dar dacă ar vedea de aproape ce se întâmplă azi în ea, pedeapsa lui ar fi şi mai aspră.»

Şi încă una:

«Se spune că în vara care vine va fi război. Asta înseamnă că nu va fi pentru că ceea ce se spune la noi, de obicei e invers.»

••• Avram Croitoru a intervievat pentru Fonoteca sa de Aur atâţia oameni de valoare din lumea evreo-română, încât aveai impresia că nu mai are de unde să scoată nişte figuri noi, cu miez şi culoare. Eroare. Izvorul omului cu reportofonul n-a secat. Mai nou, el a bătut la uşa criticului de artă Radu Bogdan. (Extrase din textul apărut în "Realitatea Evreiască":)

«Într-o însemnare, Theodor Paleologu, fiul lui Conu' Alecu, mărturiseşte că "afecţiunea intensă a lui Radu Bogdan mi-a fost mereu cunoscută. Tata a ţinut mult la el şi obişnuia să spună că este cel mai bun istoric de artă al nostru... Adevărul e că el chiar a fost nedreptăţit în multe privinţe. Există unii oameni care atrag nedreptatea contemporanilor asupra lor". Şi acum, la cei 87 de ani pe care-i împlineşte în luna lui Mărţişor, Radu Bogdan a rămas la fel de intransigent, de dârz, în a-şi susţine punctul de vedere. Poate şi de aceea, în convorbirea noastră, întrebările s-au izbit uneori de o stâncă ce încerca să îndrepte cursul apei spre matca dorită.

Avram Croitoru: – *Domnule Radu Bogdan...*

Radu Bogdan: – George Radu Bogdan, că sunt prea mulţi Radu Bogdan ca să fiu recunoscut...

– *Dar sunteţi cunoscut şi recunoscut ca un eminent istoric al artei. Lumea în care aţi trăit v-a dăruit, desigur, multe momente memorabile. Garcia Marquez spunea că viaţa nu este cea pe care ai trăit-o, ci cea pe care ţi-o aminteşti spre a o povesti. Cu ce amintire începeţi?*

– Cu prima. M-am născut la 11 martie 1920, la Galaţi, într-o casă care mi-a fost foarte prezentă în memorie, deşi am părăsit oraşul pe când aveam 3 ani. Înainte de război, mă întorceam adesea, cu drag, în casa copilăriei, pentru a revedea cu ochii minții secvențe din acei ani. Deși tata a murit pe când eu aveam doar 2 ani și zece luni, mi s-a impregnat bine pe retină imaginea feței lui triunghiulare, suptă de boală. Eram mic, dar discuțiile, între ghilimele, întrebările mele și răspunsurile lui parcă le aud și acum. Dar dialogul s-a întrerupt mult prea repede. Rămas orfan de ambii părinți, căci mama murise pe când aveam doar cinci zile, am fost crescut, în cele din urmă, de o soră a tatălui, care trăia la Constanța și era căsătorită cu Albert Theiler, președintele Comunității evreiești, al organizației sioniste locale și, mai ales, filantrop al orașului.

– La Constanța ați făcut școala?

– Doar un an de primară, în care am obținut și unicul meu premiu școlar, după care am fost trimis la București, intern la Convictul "Sf. Andrei". Toate vacanțele mi le petreceam la Constanța, în casa mătușii. Prezența în casa Theiler a avut o mare influență asupra formării mele. Unchiul, prin poziția pe care o avea, prin preocupările sale, primea ziare și reviste, autohtone și străine, în special cele editate de faimosul "Jüdischer Verlag" din Berlin. Așa am deprins primele noțiuni legate de viața evreiască.

– Știați germana?

– Era aproape limba mea maternă, pentru că doica pe care am avut-o la Galați a fost nemțoaică, o chema Berta.

– Ați spus că reveneați adesea de la București la Constanța...

– Una dintre aceste reveniri mi-a fost fatală. Aveam 20 de ani, și venisem la Constanța ca să plec cu vasul "Struma" în Țara Sfântă. Izbucnise războiul și toți evreii au fost evacuați forțat. Am fost internat mai întâi la Cobadin, unde am stat trei săptămâni, și apoi m-au transferat în "Zona de internare Osmancea", în inima Dobrogei. Comandantul era un om excepțional. Ca militar, doar sublocotenent, iar în civilitate – consilier la Curtea de Apel. Îl chema Petre N. Ionescu. El era stăpân peste cei aproximativ 1.700 de evrei internați la Osmancea, pe când la Iași avea loc pogromul. Și a avut curajul să dezavueze public acțiunile persecutorii ale lui Antonescu, iar în lagărul unde era comandant, viața noastră a fost în siguranță. Și comandantul lagărului de la Cobadin a fost un om de calitate. Am avut, mai târziu, prilejul să-mi exprim recunoștința. Cu Petre N. Ionescu m-am revăzut la București și am fost în strânse relații până la moartea sa. Avea o mare dorință: să ajungă, pentru zece zile, la Ierusalim. Cu toate zbaterile mele, nu l–am putut ajuta. Dar am scris despre el în "Scânteia Tineretului", unde lucram în 1945, și am subliniat atitudinea sa curajoasă, antifascistă.

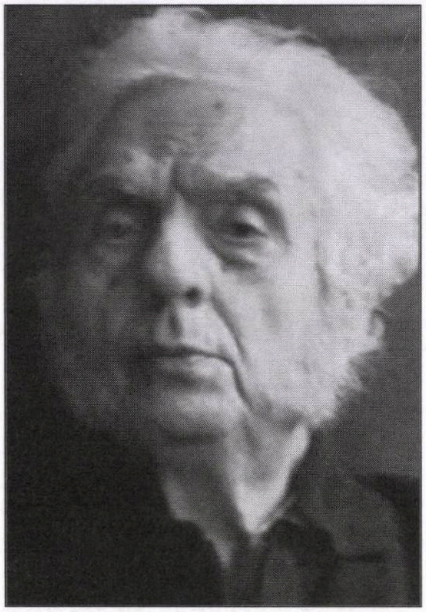
George Radu Bogdan

– La "Scânteia Tineretului" ați publicat primele articole?

– Nu, în "Ecoul". Debutul meu, sub pseudonimul Ștefan Sava, se situează în februarie 1944.

– Puteți detecta izvorul înclinației dvs. spre artă? Este o moștenire de la părinți, de la familie?

– De la ambii părinți am moștenit un anumit talent la desen, dublat de o apetență pentru culoare. De asemenea, cu precădere, de la mama, sensibilitatea, firea visătoare, interesul pentru artă.

– Vă atrăgea desenul, pictura?

– Țin minte bucuria cu care am primit, pe când aveam 10 ani, o cutie de culori din partea unui unchi. Era o cutie profesională pentru un pictor adevărat.

– Și ce ați făcut cu acele culori?

– Am pictat! De fapt, am desenat, iar bunicul patern a păstrat toate desenele mele. Acum le păstrez eu, ca pe o amintire.

– Care era subiectul picturilor?

– De fapt, pictură a fost una singură. Abia primisem cutia cu culori și am făcut un peisaj din grădina noastră din Constanța, pe o hârtie care, în timp, s-a pierdut. Acum trebuie să ne înțelegem: una este desenul pe care-l făceam la 6-10 ani și altul – cel de la 20 de ani.

– La 20 de ani ce desenați?

– Aici e o istorioară deosebită. Sunt niște desene pe care le-am făcut, toate, în aceeași zi, în timpul unei ședințe literare care a avut loc la mine acasă. Era în noiembrie 1942, pe vremea când eram foarte apropiat de Alfred Margul Sperber, inițiatorul cenaclului care s-a bucurat și de prezența altor scriitori. În timpul acelei ședințe, am făcut niște desene cu un caracter special, pe care, după un timp, i le-am arătat lui M. H. Maxy, rugându-l să-mi spună dacă am talent. El mi-a dat un răspuns pe care, azi, la anii maturității, îl consider greșit.

– Ce v-a zis?

– "Cum vrei să-ți spun dacă ai sau nu talent, înainte ca să fi învățat să te exprimi?". După părerea mea, îți dai seama dacă un om este talentat, indiferent de instrucția lui. În altă ordine de idei, vreau să amintesc că am lucrat multă vreme în cadrul Muzeului Național de Artă. Acolo mi-am dat seama că muzeul te cultivă, dar ceea ce ai pe pereții de acasă te educă.

– Să ne întoarcem la ședința literară despre care ați spus că s-a bucurat de o largă participare. Cine a fost acolo?

– George Lesnea era personalitatea literară predominantă. Cu acel prilej, la mine în casă, Nina Cassian l-a cunoscut pe Vladimir Colin, care îmi era văr și care, în curând, avea să-i devină soț.

– Spuneați că ați făcut niște desene cu un caracter special.

– Ei da, aici e problema interesantă. Aveau particularitatea că erau desenate fără ca eu să fi ridicat creionul de pe hârtie.

– O făceați din teribilism?

– Nu, pur și simplu, m-am distrat în acea zi de 29 noiembrie făcând aproape 20 de astfel de desene.

– În decursul anilor care au urmat, ați cunoscut multe personalități.

– Încă de copil am crescut într-o lume populată de personalități. În special, din lumea artei.

– Pe cine? Când?

– Aveam doar 8 ani când l-am cunoscut pe Vermont.

– Unde?

– La Râșnov, unde el venea în fiecare vară, iar eu eram trimis la pensiunea "Waber" de familia mea din Constanța.

– Ce înseamnă că l-ați cunoscut pe Vermont? Erați doar un puști de opt ani.

– Îl vedeam pictând și o dată l–am întrebat: "E adevărat că pe dumneavoastră vă cheamă Grünberg?". El a negat, dar eu știam ce știam.

– A fost ușor, greu, plin de neprevăzut, drumul până la 87 de ani?

– Îmi știam drumul înainte de a-l parcurge, căci îmi fusese prezis.

– Cum așa?

– Trebuie să o iau mai de demult și vom intra într-o zonă care ține, într-un fel anume, de paranormal. Aveam 14 ani, eram la Constanța, când am condus la gară o mătușă și, o dată urcată în tren, mai mult în joacă, i-am spus că trenul nu va putea să plece. Și, într-adevăr, vagoanele s-au poticnit, s-au oprit de câteva ori.

– O prezicere...

– ...pentru care am o explicație simplă. Îmi venea în minte să spun ceea ce am spus. De ce? Nu pot să lămuresc nici acel fapt, nici altele asemănătoare pe care le-am trăit. Fenomenele paranormale sunt greu de explicat.

– Ați cunoscut oameni care aveau asemenea însușiri paranormale?

– Da, un farmacist din Galați, chiriașul mătușii mele. L-am cunoscut într-o vacanță în care venisem să-mi vizitez rudele. Ne-am nimerit amândoi, singuri, în salonul casei. Mi-a spus că vrea să se uite puțin în palma mea, după care mi-a făcut o descriere caracterială perfectă. Mi-a spus că sunt în conflict cu societatea. Eram. Mi-a spus niște lucruri care, atunci, în aprilie 1940, nu se puteau prevedea. De pildă, a zis că, la un moment dat, în jurul vârstei de 30 de ani, viața îmi va fi în primejdie și, dacă supraviețuiesc, voi trăi mult, peste 80 de ani.

– Care a fost punctul primejdios?

– O febră tifoidă urmată de trei recidive. Am supraviețuit... ca să putem sta acum de vorbă.

– Și ca să aduceți noi teze în domeniul istoriei artei, al criticii de specialitate. Care au fost primii pași?

– Primii pași au fost în altă direcție. Aveam 17 ani și eram un mare admirator al lui Tudor Arghezi. I-am trimis câteva poezii, pe care le scrisesem în versuri albe. El mi-a răspuns în "Bilete de papagal": "Dacă nu e înșelăciune, manuscrisul aparține unei domnișoare. Nu era un păcat neiertat să semnați deplin. Aprecieri se pot face: incontestabile calități, dar versurile nu sunt versuri. N-ați vrea să încercați povestirea, care avem impresia că ar izbuti mai bine? Nu scăpați însă din vedere că, intrând în litere și cuvinte, este trebuință tot de atâta stăruință, cât și de răbdare".

– Dar cum ați semnat versurile?

– Cu inițiale.

– Și ați trecut la povestiri?

– E remarcabil că el a intuit foarte exact însușirea mea principală. Eu sunt un povestitor.

– Ați avut prilejul să-i spuneți?

– L-am cunoscut, personal, trei ani mai târziu.

– Cum?

– Pur și simplu i-am dat un telefon la "Mărțișor" și i-am spus că sunt interesat de o colecție completă a "Biletelor de papagal". Conversația a durat 20 de minute. Eu doream să-l văd, dar el, fiind într-o convalescență, mă tot amâna, manifestându-și totuși disponibilitatea de a ne cunoaște. Când, în sfârșit, în februarie '40, am ajuns la "Mărțișor", Arghezi a înlemnit privindu-mă și mi-a spus că se aștepta să vadă un om de 40 de ani. Eu aveam pe jumătate.

– Ați menținut legătura?

– Pe când mă aflam la Constanța, am primit o scrisoare de la Tudor Arghezi. Merită să o citesc la microfonul "Fonotecii R.E.": "N-ai părăsit, bănuiesc, de plăcere Bucureștii, care au ajuns orașul cel mai trist și gol, ca o provincie mică, dar ai compensație în frumusețea mării și a tonului particular al portului. Mie unuia mi-e gândul, ca și copiilor mei, exclusiv la ciudatul pământ dobrogean străbătut de imaginile Vechiului și Noului Testament. Ne-am ascunde acolo, ca să nu mai știm nimic, și să vegetăm numai din închipuire. Tinerețea dumitale e foarte cuminte. Între cărţi şi ocean, poţi rămâne atent la marele dictat al lumii fără oameni".

– Aţi cunoscut şi mulţi sciitori de peste hotare.

– Foarte mulţi. Aş vrea să vorbesc acum despre Ilya Ehrenburg, pe care l-am întâlnit în 1945. Lupta lui antihitleristă mi l-a apropiat, mă exprima.

– Cum l-aţi cunoscut?

– Când a venit în vizită în România, i-am trimis o scrisoare în care îmi exprimam dorinţa de a avea o convorbire neprotocolară, anticonformistă. Ne-am întâlnit la hotelul unde locuia. Mi-a acordat două zile, şi a spus aşa: "În prima zi pui tu întrebări, iar în ziua următoare pun eu". Şi aşa s-a întâmplat. Eu aveam 25 de ani, iar el 54, dar a fost o discuţie de neuitat, pe teme culturale, dar şi politice. Reţin mărturisirea lui că, atât timp cât există antisemitism, el se consideră evreu.

– Aveţi aici, în biroul dumneavoastră, cărţi, reviste, clasoare, fotografii, tablouri. Toate sunt dominate de o pictură semnată Horia Bernea.

– L-am cunoscut cu prilejul debutului său expoziţional, care a avut loc în subsolul clădirii Uniunii Artiştilor Plastici. Era în anul 1986 şi ne-a legat o trainică prietenie.

– Tabloul reprezintă un deal.

– Horia are o suită de picturi cu dealuri. Acesta este cu totul aparte, e unic în felul lui, tratat în arginturi. I l-am plătit, nu cu o sumă exagerată, dar de-a lungul a zece ani. A fost de o mare eleganţă, altfel n-aş fi putut să-mi permit să am aşa o pictură.

– De la pictura lui Horia Bernea să trecem la muzeele lumii pe care le-aţi văzut. După câte ştiu, v-au atras călătoriile, pe care le-aţi elogiat într-un articol...

– Care era intitulat chiar aşa: "Elogiul călătoriei".Am vizitat, cu precădere, muzee de artă, dar şi alte muzee excepţionale.

– Dacă ar fi ca mâine să vi se ofere prilejul de a revedea unul...

– Prado (din Madrid) este, poate, muzeul care m-a impresionat cel mai mult, pentru că este singurul muzeu în care poţi studia în întregime pictura câtorva maeştri, ca, de pildă, El Greco, Goya...

– Şi aţi avut răgazul să-i studiaţi?

– Cumulând timpul, în Prado am stat două săptămâni.

– Spuneaţi că v-au atras şi muzee cu alt specific.

– Aceste muzee nu m-au atras, ci le-am descoperit. M-aş opri la cel din Loch Ness (din Anglia), pe care l-am văzut în urmă cu 30 de ani. Unicitatea lui consta în faptul că era autoironic. Acolo erau tot felul de exponate ridicole şi caraghioase, privitoare la celebritatea locului şi la presupusa existenţă, în lac, a unui monstru.

– Din sfera artei, v-aţi simţit atras numai de artele plastice?

– Arta, în principal. A existat şi o pasiune pentru marionete. Pe când aveam şase ani, am primit cadou o cutie cu marionete şi am învăţat să le mânuiesc. Cu timpul, mi-au devenit familiare. Am scris, am teoretizat în legătură cu ele. O vreme am fost în Comitetul Naţional al Marionetelor, prezidat de Cezar Petrescu, iar figura principală era Margareta Niculescu.

– Alte pasiuni?

– Bibliofilia m-a pasionat la un nivel foarte ridicat. Printre cărţile rare pe care le-am avut a fost şi "Etica" lui Spinoza, în ediţie princeps. Am vândut-o ca să-mi pot aduce publicaţii de artă luxoase din Franţa.

– Aţi vorbit despre câteva momente de viaţă şi, adesea, vorbele dvs. sunau ca nişte sentinţe definitive ale unui om sigur pe el, care se cunoaşte bine...

– Nicidecum. Eu nu mă recunosc şi, deci, nici nu mă cunosc. Nu mi-au ajuns 87 de ani ca să mă cunosc. Viaţa m-a convins că "adevărul" este, de fapt, o minciună, că trăim sub semnul ambiguităţii.

– Şi atunci, convorbirea noastră ce a fost?

– Deşi nu mă reprezintă ca istoric şi critic de artă, convorbirea noastră a fost ceva cu totul aparte faţă de interviul obişnuit, îndeobşte convenţional.»

••• Sergiu Fărcăşan, din Canada, are nu numai memoria ci şi talentul, sau inteligenţa (sau amândouă) de a alege, pentru amintirile sale, oameni din trecut şi întâmplări ieşite din comun, cu muc şi sfârc. Recent, cunoscutul scriitor a evocat în paginile revistei "Semnlul", din Ţara Arţarilor, unde colaborează cu regularitate, un condeier român care, în felul lui, nu semăna cu nimeni altul; şi despre care cititorii din *alia* nu prea ştiu multe lucruri. Dar să-i dăm cuvântul:

«Sper că Nene Alzheimer nu-mi va vizita vreodată creierul. Dar pentru orice eventualitate, până nu uit, voi pomeni aici câteva capodopere, pe cât de neoficiale, pe atât de hazlii, legate de literatura şi arta română. Autorul lor era un colonel, cu scrieri cuminţi şi cumva incolore, dar diabolic de inventiv în născocirea şi executarea unor farse care înveseleau cu un foarte rar zâmbet o epocă de ţeapănă şi cenuşie dictatură a aşa-zisului proletariat.

Când ministrul chinez al apărării s-a întâlnit cu corespunzătorul ministru român, una din primele lui întrebări a fost:

– Cred că aveţi pe aici un ofiţer care l-a făcut pe ataşatul nostru militar să fugă în izmene pe o stradă a Oraşului Stalin.

Ministrul nostru a afişat un zâmbet conciliator.

– Trebuie să fie Tăutu, colonelul Nicolae Tăutu. Ne face multe bucluri, dar ne căznim să nu-l luăm în serios. Odată a pus câţiva soldaţi la intrarea într-un cimitir militar,

Ghencea și le-a ordonat să spună că cimitirul e închis pentru "renovare". Au întors din drum un întreg cortegiu funerar. Fiind vorba de o înmormântare, am găsit gluma de prost gust. Ce ați fi făcut în locul nostru?

Clinezul a zâmbit și a trecut la alte probleme.

Episodul, așa cum l-am reconstituit, nu fusese dirijat contra atașatului militar, dar farsele lui Tăutu ofereau adesea un neprevăzut dividend suplimentar. Farsa, improvizată, a început la restaurantul unui hotel din Brașov, unde Tăutu era însoțit de o echipă de ziariști militari, într-o misiune, și plictisit de moarte.

– Ce-ai acolo? l-a întrebat un prieten, arătându-i o zgârietură pe mână.

– Nimic, a zis Tăutu pe un ton indiferent. Un câine m-a mușcat un pic.

– Cunoșteai câinele? Ai controlat dacă nu era turbat?

– Părea un câine cumsecade.

– Un câine cumsecade nu mușcă...

Au discutat îndelung, Tăutu refuzând orice control.

A doua zi, colegii erau la micul dejun, toți afară de Tăutu. După o lungă așteptare, au suit la etaj, să vadă dacă omul lor era bine. Tăutu îi aștepta, cu plapuma trasă peste cap. Se unsese pe față cu gălbenuș de ouă și cu ceva pete de cerneală roșie în colțurile gurii.

– Cum te simți? Totul e în regulă?

Tăutu, sub plapumă, n-a răspuns nimic.

Unul dintre amici s-a apropiat de pat și, foarte prudent, a descoperit pătura. Un răget inuman a fost rezultatul, Tăutu mimând o încercare de a-și mușca amicul. A sărit în picioare, cu mâinile ca ghiare, și vizitatorii s-au grăbit să fugă, știind că cea mai mică mușcătură putea fi periculoasă. S-au precipitat în josul scărilor, răcnind unul la altul indicații despre ce era de făcut, în timp ce urletele lui Tăutu trezeau hotelul.

Nicolae Tăutu

La un etaj mai jos, alarmat de hărmălaie, atașatul militar chinez a întredeschis ușa, să vadă ce se întâmplă. A văzut câțiva oameni fugind înspăimântați, urmăriți de un fel de Godzila care lătra și răgea. Fără să se gândească prea mult, fără să închidă ușa la loc, ca să se retragă în cameră, a șters-o în josul scărilor, economisind secunde prețioase, pe care le-ar fi irosit cu pușul pantalonilor.

❖

Tăutu își baza farsele pe descoperirea psihologiei ascunse a victimelor, vanitate, pompozitate, frica de microbi sau turbare, orgoliu de autori, secrete și absurdități ale regimului, conformism și câte altele. Cu o reacție care mi se pare acum comică, mă întrebasem de ce nu și-a dat niciodată osteneala să mă păcălească și pe mine. Vorbea cu mine folosind intonațiile unui îngeraș. Dar, gândindu-mă mai bine, mi-am spus că nu se legase niciodată de criticii literari, slujba mea la ziar în acea vreme. Evita să se laude cu farsele sale, poate pentru a nu-și alarma viitoarele victime.

Un tânăr poet militar era entuziasmat de el însuși, datorită unei poezii pe care o scrisese, despre o ciocârlie, zburând în Coreea. Vorbea în dreapta și în stânga despre păsărica lui. Tăutu a studiat răbdător textul poeziei și a inventat o așa-zisă traducere coreeană. Erau silabe de non-sens, dar de câte ori textul românesc conținea cuvintele "ciocârlie" sau "pasăre", așa-zisa traducere includea un foarte muzical sunet: "ciu, ciu, ciu". Tăutu și-a confecționat un presupus accent coreean și l-a chemat pe june la telefon. Într-o românească stricată, a declarat că e de la ambasada coreeană, că poezia junelui, tradusă, a stârnit entuziasm în toată peninsula asiatică și că există o înaltă probabilitate ca autorul să fie invitat pentru o vizită în Coreea. Să vină la ambasadă. unde vor discuta amănuntele.

Tânărul ar fi putut intra la bănuială, sau ar fi cerut mai multe amănunte, dar și-a pierdut capul când interlocutorul l-a întrebat dacă voia să audă "traducerea". Chiar dacă nu cunoștea limba, poate ar fi dorit să audă cum sună. Cine ar fi putut rezista?

Au urmat minute de extaz. Tânărul, topit, își recunoștea poezia: de câte ori în original venea vorba de ciocârlie sau păsărele, "coreeanul" de la telefon producea un foarte "ciu, ciu, ciu" sunet al "traducerii".

Odată termintată citirea "traducerii", a urmat o lungă perioadă de evlavie. Traducătorul s-a scuzat că n-a putut reda întreg farmecul originalului.

– Ba nu! a exclamat autorul. Nu cunosc limba, dar, sincer vorbind, sună mai muzical decât în original. Dacă nu vă iau din timp, mă întreb dacă ați mai putea-o citi încă o dată.

La sfârșit, poetul a întrebat când trebuie să vină la ambasadă, pe cine să caute și dacă va fi ușor de intrat.

În ziua fixată pentru vizită, un prieten al lui Tăutu se plimba din întâmplare în jurul ambasadei. L-a întâlnit pe poet, care, ieşind din ambasadă, asudat şi roşu la faţă, era fericit că se poate plânge cuiva. Aşa au putut reconstitui ce se întâmplase.

Venind la ghereta de intrare în ambasadă, poetul nostru pronunţase formula magică: ciu, ciu, ciu! Omul de gardă, pare-se, nu era la curent, dar văzând că era vorba de un ofiţer român în uniformă, a telefonat înăuntru. A venit afară un coreean care o rupea pe româneşte, dar impetuosul ofiţer nu i-a dat timp să vorbească. A cântat pe un ton complice "ciu, ciu, ciu", şi ca să se facă înţeles mai repede şi-a îndoit braţele la coate şi le-a mişcat ca pe nişte aripi. Foarte diplomat, omul ambasadei trebuie să fi conchis că era vorba de vreo tradiţie românească cu care nu era încă la curent, dacă nu de un ofiţer nu chiar în toate minţile. Curtenitor, a dat din cap, şi-a îndoit şi el braţele, în formă de găină cu capul tăiat, şi a răspuns la ciu, ciu, ciu cu propriul său ciu, ciu, ciu. S-au ciu ciu ciu-it de câteva ori, dar victima a refuzat să povestească sfârşitul, dacă s-au dumirit şi cum.

Am lăsat pentru data viitoare capodopera capitală a lui Tăutu, când, cu ajutorul scriitorului Mihu Dragomir, a păcălit vreo două-trei sute de oameni de literatură şi artă, pe un vapot românesc (fost al regelui), pe Mediterana.»

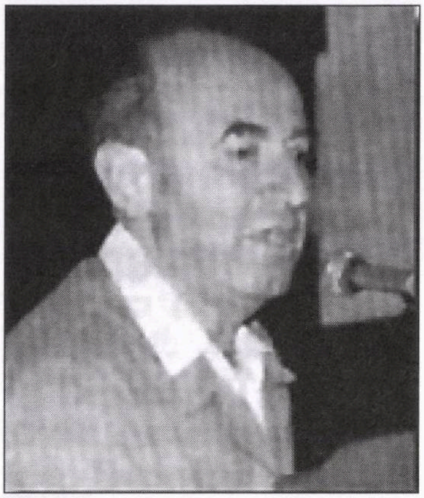

Ştefan Cazimir

••• Ce părere au criticii literari despre un autor o ştim din citirea cronicilor şi studiilor lor despre persoana respectivă sau din istoriile literare de tot felul. Dar ce anume gândesc autorii despre recenzenţii lor sau despre cei ce s-au încumetat să le întocmească portretul, ştim mai puţine. Unii autori tac pur şi simplu din gură, alţii se referă prin aluzii la paginile ce le-au fost consacrate. Ştefan Cazimir, pasăre mai rară, vorbeşte calm şi pe şleau despre subiect. În recentul său volum, cu titlu, cum am mai spus-o, original: "Ştefan Cazimir – Ştefan Cazimir", cunoscutul istoric literar (dar şi umorist de calitate) trece în revistă câteva remarci ale confraţilor despre figura sa (extras):

«…Până la urmă, după cum se observă, portretul omului se dizolvă în al autorului, dacă nu cumva este chiar dedus din el. Lucrurile se petrec aidoma în crochiul semnat de Al. Mirodan: "Un universitar liniştit (conferenţiar la Facultatea de Filologie din Bucureşti), voit şters, neiubitor de reflectoare, dat la fund din principiu (sau din temperament, sau din strategie sufletească), hotărât să treacă prin viaţă ca un funcţionar cu mânecuţe al literelor; de fapt, însă, în el se ascunde un spirit eminamente scrutător, un Columbo al istoriei literare, înzestrat cu ochi fin, capabil, ca puţini, să dezlege misterele scrisului. Specialitatea lui ca detectiv al literaturii este descoperirea a ceea ce se cheamă "la qualité maîtresse", adică numitorul comun la care râvnim cu toţii, întotdeauna, să-l aducem pe artist, pentru a-l putea defini printr-un singur cuvânt, unul singur. (…) Ridicându-şi gulerul de la pardesiu, Cazimir a urmărit, prin ploaie, pe domnul Goe şi pe Costică, pe mamiţa şi pe Lache, şi – după câteva luni de cercetări – a ajuns la concluzii uimitoare; între altele, aflăm că o seamă întreagă din "Momentele" lui Caragiale sunt nemijlocit legate de anotimpul, luna şi… condiţiile meteorologice când au fost scrise".

Imaginea "detectivului literar" se va regăsi în timp sub condeiul multora, care vorbesc despre "munca încordată, detectivistică, pe cărţi şi manuscrise vechi" (Mircea Mihăieş), despre "patima (nobilă, fără doar şi poate) a detectivisticii" şi "sursologia de tip Sherlock Holmes" (Dan C. Mihăilescu), despre practicarea unor "investigaţii după urme care altora nu le spun nimic, dar lui îi spun totul, ca unui Sherlock Holmes al criticii literare române" (G. Dimisianu), despre "sagacitatea, rigoarea şi probitatea ştiinţifică a unui cercetător şi "detectiv" literar aproape infailibil" (C. Stănescu), despre "analogii şi analize ingenioase, (prin care) ajunge să rezolve cazuri a căror clasare pare a se impune de la sine" (Tudorel Urian) etc. Calificările de acest fel trebuie, desigur, înţelese adecvat. Ştefan Cazimir n-a întreprins cercetări spectaculoase. N-a efectuat deplasări, n-a răscolit arhive, n-a despuiat fonduri manuscrise, n-a vizitat la domiciliu văduve de scriitori (i-ar fi fost şi greu să o facă, întrucât s-a ocupat mai ales de secolul XIX). A lucrat cu texte la îndemâna tuturor, poate doar cu mai mare stăruinţă sub raport cantitativ, vizând o utopică "epuizare" a surselor. Reputaţia de "detectiv" nu i se trage însă de aici, ci din faptul de a fi surprins unele detalii revelatoare acolo unde ochiul altora se dovedise mai puţin acut.»

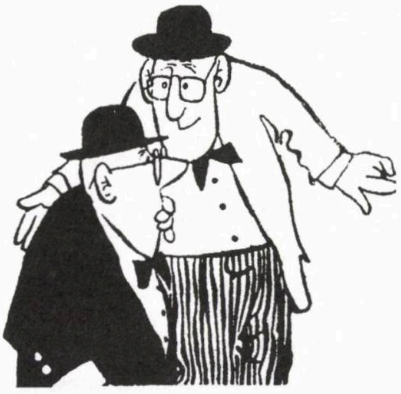

SE ZVONEŞTE CĂ...

...fosta ambasadoare a României în Israel, d-na **dr. Valeria Mariana Stoica,** pregăteşte pentru tipar un volum de memorii privind activitatea ei de la noi, volum care, aşa cum susţine un iniţiat, va cuprinde atât întâmplări semnificative, cât şi un şir de portrete "acidulate" despre diferiţi cetăţeni din *alia.*

...în cursul unei vizite făcute în România, în urmă cu câţiva ani, criticul de film **Petre Rado** (despre al cărui deces relatăm în altă parte), de la New York, a consultat o ghicitoare care i-a prezis că va muri înainte de a împlini vârsta de 61 de ani (ceea ce s-a şi întâmplat).

...scriitorul **Radu F. Alexandru,** fost senator liberal, va candida la viitoarele alegeri pentru parlament pe listele noului partid liberal condus de ex-primul ministru Theodor Stolojan.

...cunoscutul naist **Gh. Zamfir** (căsătorit cu o evreică din Franţa), autorul unui ciclu de pamflete de răsunet antisemite şi anti-israeliene din "România Mare", ar fi cerut preşedintelui Traian Băsescu să-l numească ambasador în Israel.

...la reprezentanţa OEP de la Bucureşti s-a întocmit o listă cu oamenii de afaceri israelieni stabiliţi în România, cuprinzând toate datele acestora: nume, familie, adresă, număr de telefon, toate însoţite de fotografiile respectivilor şi informaţii despre obiceiurile lor: când pleacă de acasă, când se întorc, pe unde circulă etc.

...vestitul deputat **Nati Meir** (fost PRM, în prezent "independent"), care ceruse de la conducerea Comunităţii o invitaţie pentru Seder, cu ocazia sărbătorii de Pesah, a fost refuzat sec.

...un grup de foşti şi actuali membri ai Asociaţiei Scriitorilor au propus (mai în glumă, mai în serios) d-nei **Madeea Axinciuc,** directoarea Institutului Cultural Român din Tel Aviv, să ia sub patronajul instituţiei de pe strada Shaul Hameleh din Tel Aviv Asociaţia Scriitorilor de limbă română din Israel; aceasta, pentru a "motoriza" asociaţia în cauză şi, mai ales, pentru a asigura apariţia, măcar de două ori pe an, a revistei "Izvoare".

Kibuţul Malkia, din Galil, a suferit mari pierderi la capitolul creşterea animalelor.

În vremea din urmă, 90 de vaci au fugit în Liban.

Boii au rămas aici.

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

**Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.**

**Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784**

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

***Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar***

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Sport

Nu ne place că…

…după ce câştigaseră în ultimii trei ani Cupa Europei, baschetbaliştii de la Macabi Tel Aviv au capotat la Moscova, în faţa echipei CSKA (şi încă la scor: 71-92), pierzând orice şansă de a mai juca anul acesta în turneul final al marii competiţii (The Final Four).

Ne place (în schimb, şi încă foarte mult) că…

…la întoarcerea acasă, pe Ben Gurion, galbenii nu au fost primiţi cu huo! şi ouă clocite (cum se întâmplă cu învinşii prin alte locuri), ci cu flori, cu pancarte de bine-aţi-venit şi cu lozinci gen: nu-i nimic, la anul veţi învinge din nou!

Nu ne place că…

…actriţa americană Mia Farrow (fost-ai lele) îmbătrâneşte urât, băgându-se ca năroada în politică şi luând-o razna à propos de Olimpiadă; mai nou, dânsa l-a atacat violent pe regizorul de film Steven Spielberg, asemănându-l cu faimoasa Leni Riefenstahl, admiratoarea lui Hitler şi autoarea peliculei despre Jocurile Olimpice de la Berlin (1936). Motivul acestei comparaţii de te doare capul este acesta: Spielberg colaborează cu autorităţile chineze, în calitate de consilier pentru organizarea festivităţilor de deschidere şi închidere a Olimpiadei de la Beijing, din 2008. Or, un american politically correct nu ar trebui să aibă de-a face cu chinezii, deoarece aceştia au relaţii comerciale cu… Sudanul.

Ne place (dar numai aşa, de amorul artei şi al setei de cunoaştere) că…

…în "Cotidianul" a apărut, sub semnătura lui Viorel Dobran, o relatare despre dialogul purtat la postul OTV, din Bucureşti, de faimosul Dumitru Dragomir (nea' Mitică), preşedintele Ligii fotbaliştilor profesionişti, şi Constantin Iacov, preşedintele clubului FC Naţional. Precizăm că nea' Mitică se afla în studioul OTV, în vreme ce Iacov intervenise în emisiune pe cale telefonică (extrase):

«**Iacov** *(intră în direct, ironic): Domnule Dragomir, în ce limbă aţi vorbit cu Blatter* (preşedintele Federaţiei Internaţionale de Fotbal, **n. red.**) *despre FC Naţional?*

Dragomir *(enervat la culme): Hai sictir, mă băiatule. Hai sictir, mă băiatule. Băiatul meu vorbeşte cinci limbi străine mai bine decât vorbeşti tu româneşte...*

Iacov: *Dumnevoastra sunteţi cancerul fotbalului românesc.*

Dragomir: *Tu nu faci parte din fotbalul românesc. Parcă eşti decupat din Urzica, nu vezi ce faţă ai? Ai dat cecuri false... Eu sunt un om corect.*

Iacov: *Atenţie mare, faceţi afirmaţii fără acoperire. Nu am dat nimănui cecuri fără acoperire. Atenţie mare, pentru că veţi avea dosar penal, nu am nici o semnătură pe nici un cec. Veţi răspunde în faţa legii, băiatul dumnevoastră cumpără un teren şi vinde de cinci ori mai scump.*

Dragomir: *Nu avea voie să cumpere un teren pe o stradă? Terenurile au fost legal cumpărate. Mă prostovane, pune mâna pe carte.*

Iacov: *Cărţile dumneavoastră sunt cele 54 de joc.*

Dragomir: *Eşti un falsificator.*

Iacov: *Aveţi tulburări de comportament.*

Dragomir: *Când văd hoţi în faţa mea am devieri de comportament.*

Iacov: *Când vedeţi hoţi vă uitaţi în oglindă.*

Dragomir: *Când văd hoţi te văd pe tine.*

Iacov: *Există acte la Registrul Comerţului, vorbiţi ca un televizor stricat.*

Dragomir: *Cum să vorbesc cu unul care face falsuri şi fură?*

Iacov: *Luaţi o pastilă...*

Dragomir: *Cine eşti, tu, mă? Eşti un nimeni, eşti un zero tăiat. Ce ai făcut în fotbal? Hai să vedem care are sânge în instalaţie. Hai să vorbim faţă în faţă, cu acte.*

Iacov: *Ştiţi care e vina dumneavoastră? Minţiţi foarte mult, dacă aţi fi bunic în pat, nu ar fi nici o problemă. Dar aşa...*

Dragomir: *De fapt cine eşti tu? Cine eşti tu?*

Iacov: *Nu vorbesc cu acest personaj care e sinistru. Eu nu pot să stau cu un puşcăriaş la masă.*

Dragomir *(înnebuneşte): Tu ai făcut viol, eu am fost numai judecat şi achitat. Mi-au dat drumul cu flori. Ce tot vorbeşti tu, băi, descreieratule? M-au verificat la Camera Deputaţilor. Nu am închisoare. Am fost arestat, judecat şi achitat. Am fost arestat de două ori ca şi tine. Tu ai fost judecat?*

Iacov: *Da, am fost pentru distrugere.*

Dragomir: *Tu eşti un huligan. Eu am fost judecat şi achitat, tu judecat şi condamnat. Asta e diferenţa dintre Dragomir deputatul şi Iacov hoţul. Gata. Fiţi atenţi ce tupeu are nenorocitul ăsta. Tu puşcăriaş, tu falsificator, tu hoţ, tu mincinos... Cu cine stau de vorbă? Nu vrei să mă iei şi de nevastă?*

Iacov: *Am fost condamnat şase luni cu suspendare şi am făcut o zi de închisoare.*

Dragomir: *Eşti fată mare. Ferice de cel care nu a auzit de tine. Mi-e ruşine că am avut un dialog cu un puşcăriaş. Tu mă faci pe mine puşcăriaş, puşcăriaşule? Mă, puşcăriaşule! Vino cu documentele să ne judece lumea, nimeni ce eşti. Ce să îi mai explic prostovanului ăsta?*

Iacov: *Eu cred că e o farsă, suntem la camera ascunsă.*

Dragomir (către animatorul emisiunii): *I-ai dat prea mult timp prostului ăstuia. Violator, condamnat, falsificator, hoţ. Mă pui să vorbesc cu ăsta? Gata, am încetat.*»

■ Naziştii atacă, ai noşri contraatacă

La Bucureşti, oştile stau faţă-n faţă. După ce autorităţile române au dezgropat securea războiului, hotărând, peste noapte, să-l reabiliteze pe mareşalul Antonescu, pe conducătorul legionarilor Horia Sima şi pe colaboratorii apropiaţi ai acestora, stabilind că hotărârea României de a participa, împreună cu Germania hitleristă, la războiul antisovietic (1941-1944) a fost întru totul justă şi legitimă, – Federaţia Comunităţilor Evreieşti din ţara noastră de origine a răspuns printr-un articol de fond din "Realitatea Evreiască", semnat de Dorel Dorian, redactorul-şef al publicaţiei, şi intitulat "Nedumeriri şi uimire". Corect spus, dar insuficient. Fiindcă, în afară de sentimentele din titlu, lumea evreo-română a mai trăit şi altele: revoltă şi scârbă.

În acelaşi număr din "Realitatea" au mai apărut şi alte comentarii pe marginea evenimentului, căci Eveniment este hotărârea justiţiei român. Unul din aceste comentarii aparţine cunoscutului istoric dr. Liviu Rotman. Sub titlul "O sentinţă stranie", el scrie:

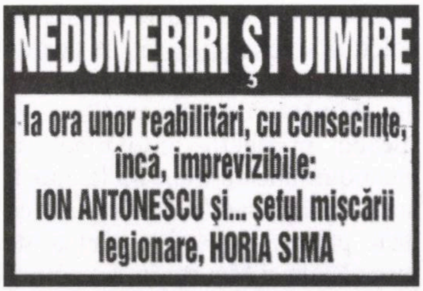
NEDUMERIRI ŞI UIMIRE

la ora unor reabilitări, cu consecințe, încă, imprevizibile:
ION ANTONESCU și... șeful mișcării legionare, HORIA SIMA

«În decembrie 2006, într-un moment în care interesul societăţii româneşti era absorbit de aderarea la Uniunea Europeană, Curtea de Apel Bucureşti decide reabilitarea juridică parţială a lui Ion Antonescu, cât şi a unui grup extrem de reprezentativ de lideri ai regimului fascist. Instanţa a decis asupra caracterului drept al războiului dus de Antonescu, alături de Germania hitleristă. Ceea ce, fireşte, nu poate decât să ridice o sumă de întrebări şi nelămuriri.

Oare poate fi justificată o alianţă politică şi militară, cu cei ce duceau un război de agresiune, nu numai împotriva Rusiei sovietice, dar şi împotriva puterilor occidentale, implicit izolându-se astfel România de lumea democrată şi de aliaţii săi tradiţionali? Un război care a costat viaţa a 300.000 de români, căzuţi în stepele Rusiei.

O a doua întrebare firească este dacă se poate disocia guvernarea lui Ion Antonescu – şi a principalilor săi colaboratori – de politica de genocid împotriva evreilor, rromilor şi a altor minorităţi religioase sau naţionale (ucraineni, neoprotestanţi etc.).

O altă problemă ce se impune este cea a responsabilităţii morale a Curţii de Apel, implicit lipsa de sensibilitate la efectele deciziei. Căci receptarea în societate a sentinţei tribunalului bucureştean este clară: a fost reabilitat Ion Antonescu şi regimul său. Faptul că o parte a capetelor de acuzare a rămas în picioare este un "amănunt" neglijat sau ocolit. O dovadă sunt diversele comentarii apărute în mass media.

Ne punem întrebarea de ce se resimte în România cea nouă, România democrată, nevoia reluării cultului unui dictator. Invocarea şi eroizarea "cruciadei antibolşevice" a autointitulatului mareşal este mai mult decât problematică. Formula simplistă a idealizării unui Antonescu ca adversar al comunismului, pe care îl condamnăm azi, este simplistă şi nu poate fi acceptată. Căci în viaţa socială, aplicarea formulei din algebră "minus cu minus dă plus" este semnul neînţelegerii complexităţii fenomenului social.

Populaţia evreiască din România, urmaşă a celor ce au trecut prin experienţa Holocaustului – în Transnistria, în lagărele morţii din centrul Europei sau "aşteptând" tragedia ce se putea declanşa în orişice clipă –, nu poate trece cu vederea strania decizie. Istoria vitregă, traumatizantă i-a înzestrat pe evrei cu o sensibilitate specială. Sensibilitate ce funcţionează ca un detector fin al unor viruşi nocivi.

Viruşi ce nu sunt periculoşi numai pentru ei, şi nu în primul rând pentru ei. Spre deosebire de "acei ani", evreii au o patrie gata să-i primească. Pericolul grav este pentru poporul român, căruia spiritul unor "sentinţe stranii" îi îngreunează drumul spre valorile democratice.»

Ce s-au mai îngrășat evreii din Transnistria!

«Cu toate că societatea civilă din România (sau o parte a ei), clasa politică (o parte a ei), guvernul şi trei preşedinţi ai României au recunoscut existenţa Holocaustului românesc, respectiv deportarea şi moartea a mii de evrei români în Transnistria (şi nu numai din Basarabia şi Bucovina de Nord, ci şi din multe alte locuri din ţară), există mincinoşi de profesie pe care nu-i poţi scoate din ale lor. Ei continuă să-şi susţină afirmaţiile aberante, contrazise de realitate, în speranţa că vor găsi audienţă printre cei care cunosc mai puţin istoria celui de-al doilea război mondial, Holocaustul evreilor europeni şi al evreilor români.

Astfel, sub semnătura lui Tudor Voicu, săptămânalul "Naţiunea" (nr. 393, din 2007) publică, la rubrica "Dezbateri", articolul "Viaţa antifasciştilor şi evreilor din Transnistria sub guvernarea lui Ion Antonescu". Autorul susţine că în Transnistria au fost deportaţi trei categorii de evrei, cei implicaţi în bursa neagră, trafic de devize, mită, speculă, furt, antifasciştii şi cei pe care "mareşalul Antonescu a vrut să-i protejeze de răzbunările populaţiei civile şi chiar ale militarilor, ca urmare a ostilităţilor şi crimelor săvârşite de mulţi evrei împotriva românilor în anii 1940-41, în Basarabia şi Bucovina". În ceea ce priveşte condiţiile din Transnistria, acolo cine a vrut a muncit, a câştigat bani şi s-a şi... îngrăşat.

Ca întotdeauna în astfel de articole, adevărurile trunchiate sunt amestecate cu minciuni grosolane şi cu lipsă de logică. Dacă unii evrei au fost duşi în Transnistria fiind criminali de drept comun, deoarece au fost speculanţi, hoţi etc., de ce nu au fost sancţionaţi în acelaşi fel românii care au comis aceleaşi fapte? Dacă unii evrei "au comis atrocităţi" împotriva românilor care s-au retras, în 1940, din Basarabia, de ce au fost deportate familii întregi care se aflau în zone din care administraţia română nu s-a retras, inclusiv din Bucureşti? Şi dacă evreii au trăit atât de bine acolo, cum de au murit atât de mulţi? Şi întrebări de acest fel pot fi puse cu sutele.

Cred că, în ceea ce ne priveşte, este inutil să aducem contraargumente la aceste teze aberante, ele au fost aduse de alţii, după ani de cercetări (aşa este: cu fasciştii nu ai ce discuta; pe fascişti trebuie să-i plesneşti peste bot; **n. red. "Minimum"**). Există documente care au descris consecinţele dramatice ale deportării evreilor în Transnistria, mai există martori care au supravieţuit condiţiilor cumplite de acolo, unde oamenii, este adevărat, nu mureau în camerele de gazare, ci de foame, frig şi boli. Există tablouri ale artiştilor din lagărele transnistrene, opere literare, nu numai ale unor scriitori evrei, ci şi români. Poate puţini îşi amintesc de capitolele romanului "Scrinul negru", în care George Călinescu zugrăveşte, cu un tragism cumplit, soarta evreilor din Transnistria, povestită ca "un fapt divers" de un ofiţer român, legionar, care şi-a adunat o avere de pe urma jefuirii deportaţilor. Există fotografii, cu sutele, cele care l-au emoţionat atât de mult la Washington pe preşedintele Traian Băsescu, încât a plecat cu lacrimi în ochi, recunoscând în acelaşi timp implicarea unor militari şi jandarmi români în deportarea evreilor.

Din păcate, este aproape imposibil să stopăm apariţia unor astfel de materiale.»

(Dintr-un articol de Eva Galambos; în "Realitatea Evreiască", Bucureşti 2007)

Copiii lui Ceauşescu şi a lor ceată

«Nicolae şi Elena Ceauşescu au locuit şi ei în Cartierul Primăverii, împreună cu staff-ul comunist. Reşedinţa cuplului Ceauşescu avea cinematograf, sală de sport, cabinet stomatologic, cameră de masaj, cabinet de fizioterapie, sală pentru băi cu sulf, piscină. Cei doi nici nu apucau să folosească toate dotările, astfel că unor spaţii le conferiseră funcţii diferite celor pentru care fuseseră proiectate. În sala de sport, bunăoară, depozitau cadourile primite de la "oameni ai muncii" şi din străinătate. Majoritatea celor care s–au referit la stilul de viaţă al cuplului Nicolae şi Elena Ceauşescu au remarcat monotonia în care trăiau cei doi. Saturaţi probabil de protocoalele vizitelor oficiale, soţii Ceauşescu detestau extravaganţele şi stridenţele vieţii private.

Gusturile în materie culinară ale celor doi rămăseseră la stadiul mâncărurilor tradiţionale, ţărăneşti. După ce fusese diagnosticat cu diabet, Ceauşescu mânca numai ce scria în meniul alcătuit zilnic de medic. Suzana Andreiaş, o lungă perioadă menajera cuplului prezidenţial, relatează că "Ceauşescu nu era pretenţios la mâncare. Dacă ştiai să i-o faci gustoasă şi cu buruieni multe, era minunat". Pentru micul dejun, cei doi cereau şi gospodăria de partid le trimitea două felii de şuncă de Praga, două de parizer, două sute de grame de brânză telemea şi o jumătate de litru de lapte dulce. Nu beau cafea, nu fumau iar alcool consumau în cantităţi foarte mici. Garderoba cuplului impresiona prin cantitatea şi calitatea pieselor vestimentare. În fiecare zi, Ceauşescu îşi alegea singur costumul, cravata, cămaşa, pantofii. Prefera culorile sobre. "El îşi făcea toaleta singur, îşi aminteşte fosta menajeră, se îmbrăca singur, se dezbrăca singur. Lucrurile şi le punea într-o ordine desăvârşită, nu şi le arunca niciodată pe scaune sau în alte părţi. Nici pijamaua pe care o dezbrăca nu o lăsa pe pat." Elena era la fel de maniacă în privinţa ordinii şi a stabilităţii obiectelor de folosinţă personală.

În timpul liber, cei doi păreau să aibă cam aceleaşi mici plăceri. Jucau table sau tabinet; "tovarăşul" se mai antrena şi cu o partidă de volei; în zilele ploioase, în sala de cinematograf cu care era dotată vila din Primăverii, vizionau filme, în special producţii autohtone; se uitau duminica dimineaţa la emisiunea "Viaţa satului"; ascultau cu mare plăcere romanţele cântate de Ioana Radu şi Mia Braia, precum şi

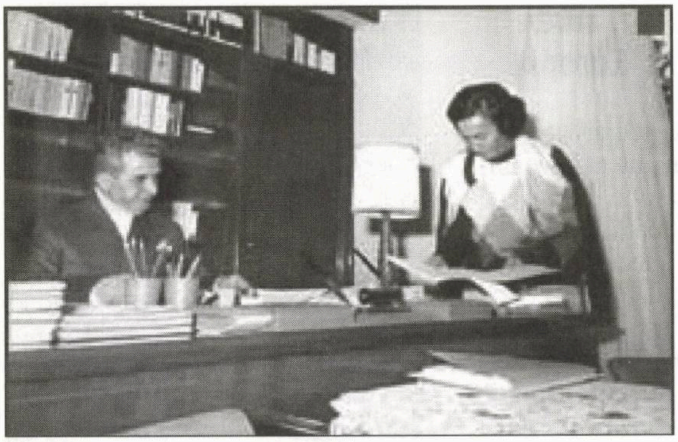

În fotografiile cu scene de aşa-zisă viaţă privată, cuplul Ceauşescu voia să pară absorbit de studii

cântecele lui Gică Petrescu. O pasiune a lui Ceauşescu, neîmpărtăşită de consoartă, era vânătoarea. La petreceri erau invitaţi colegii din conducerea de partid sau membrii familiei. Nu erau frecventaţi de oameni din afara cercului strict al politicii. Invitaţi primeau numai la vila de la Snagov. În serile de Revelion, plecau de acasă la ora 22:00 şi la 2:00 erau deja înapoi.

Modelul s-a dovedit fără putere asupra odraslelor. În jurul copiilor cuplului prezidenţial s-a construit o "gaşcă" de copii teribili, parcă după modelul filmelor cu James Dean. "Rebelul fără cauză" ce sfida tot ce se putea sfida în America anilor '50, avea mai multe clone la Bucureşti. Copiii "burgheziei roşii" îşi permiteau să nu respecte nici o regulă. Rememorând acei ani, Serghei Mizil, fiul lui Paul Niculescu Mizil, prieten apropiat al lui Nicu Ceauşescu şi membru de bază al grupului, recunoaşte astăzi: "Pot să spun cu mâna pe inimă, într-o democraţie, într-o ţară occidentală, dacă făceam acolo ce făceam noi aici, intram imediat la puşcărie".

Tânăra generaţie nu s-a limitat la petrecerile organizate în casele de protocol, locuite de părinţi sau de ei înşişi, la fel de utilate ca şi vila lui Ceauşescu.

Când nu se adunau acasă la unul dintre ei, mergeau la Cina, Doina, Pescăruş, Melody, Hotel Triumf – locuri mondene în Bucureştiul anilor ‘70-‘80. Conduceau ultimele modele de Mercedes, Jaguar, Jeep Cherokee, Renault 16, până în momentul când Ceauşescu a decis ca toată lumea să aibă Dacia. Se îmbrăcau după moda occidentală. La o escapadă în Braşov, şi-a amintit Sergei Mizil, paşnica populaţie a fost profund uimită: "Eram cu 6-7 Jeepuri albe, îmbrăcaţi în blugi, aveam părul lung, lumea credea că suntem americani… Cine mai avea blugi, ca noi, şi alte haine din acestea, occidentale?" Puteau pleca în Vest oricând voiau, spune Serghei Mizil. Prieten bun cu impresarul de fotbalişti Giovanni Becali, l-a vizitat pe acesta de multe ori în Germania, unde rămânea chiar şi perioade mai lungi. Era prieten şi cu jucătorii Mircea Lucescu, Cornel Dinu, Radu Nunwailler, Gino Iorgulescu, Marcel Coraş, Răducanu şi cu "mai toţi artiştii".

"Gaşca" nu pierdea nici o ocazie "s-o facă lată". "Am făcut atâtea boacăne, cred că făceam una pe săptămână". S-au întâmplat atâtea, că Serghei Mizil le-a şi pierdut şirul. Plăcerea cea mai mare era să sfideze autorităţile. "Eu spuneam bancuri cu Nea Nicu, îl înjuram la ei în casă. Îl ironizam mereu pe Nicu, «Ce, mă, tac-tu care n-a făcut în viaţa lui decât o pereche de pantofi, acuma se crede genial?…» La început râdea, dar la un moment dat a început sa se enerveze. Eram ascultaţi, dar nu-mi păsa". De cine să se teamă, cine ar fi avut curaj, dintre ofiţerii cu "tehnica", doritori de promovare, să spună că fiii "tovarăşilor" nu sunt educaţi "corespunzător"? "Făceam absolut ce voiam, nu ne era frică de nimeni, de cine să ne fie frică?" Într-adevăr, cine mai intra la facultate în acea vreme, deşi nu-i plăcea să înveţe? Cine îşi putea permite să nu se angajeze fără a fi condamnat la locul de muncă sub acuzaţia de "parazit social"? "Eu nici n-am fost membru de partid, nu m-a interesat niciodată politica, n-am vrut să fac carieră. Şi pe nici unul din grupul meu de prieteni. Dacă voiai să faci carieră, da, trebuia să fii foarte atent."

Singura consecinţă notabilă a chefurilor şi încăierărilor a fost încercarea de îndepărtare a lui Nicu de rebelii lui prieteni. Ca metodă de reeducare, puternica mamă a decis să fie trimis prim-secretar la Sibiu.

Dintre multele episoade din viaţa grupului, Serghei Mizil şi-a amintit de unul în care furia lor s-a îndreptat asupra unor miliţieni din Braşov. Fuseseră la călărie undeva lângă oraşul de sub Tâmpa. "La întoarcere, eu am mers în maşină cu Zoia (Ceauşescu), care conducea. Lânga ea, în faţă, era ofiţerul de la Direcţia a V-a. Eu stăteam în spate. Şi eu şi Zoia băusem înainte. La un moment dat, în Braşov, ne-a oprit un plutonier în civil şi i-a cerut Zoiei permisul. Ea i-a răspuns că n-are permis. Eu i-am spus atunci ofiţerului: «Băi, arată-i legitimaţia!». Plutonierul n-a fost prea impresionat şi începuse să strângă lumea de pe stradă, să fie martori. Atunci m–am enervat pe ofiţer, i-am spus «Eşti un prost, nu eşti în stare să te descurci!» iar pe Zoia am întrebat–o: «Fă, de ce dracu' nu spui cine eşti?». Atunci m-am decis să intervin. Ne-a lăsat în pace şi am plecat mai departe. Însă pe drum mi-a venit ideea să-i chemăm şi pe băieţi şi să ne întoarcem să-l batem pe plutonier. Ne-am întors în Braşov, l-am găsit, l-am bătut. Mai departe, am zis să mergem să-i batem pe toţi, în circa de miliţie. Zis şi făcut. Am plecat toţi, dar de intrat n-am intrat decât Zoia, Nicu şi eu. Zoia s-a urcat pe o banchetă şi a început să spună un banc cu miliţienii. Eu împărţeam pumni în stânga şi-n dreapta, mai mulţi am dat decât am luat. Zoia, mă rog, era femeie. Cel mai rău a ieşit săracu' Nicu, a cam încasat. După ce am terminat cu miliţienii, tot eu am venit cu ideea să mergem şi la primul secretar, să-l speriem şi pe el puţin."

Din cercul de prieteni din jurul Zoiei, al lui Valentin şi Nicu Ceauşescu, făceau parte Mădălin Voicu (fiul violonistului Ion Voicu), Jean Maurer (fiul lui Ion Gh. Maurer, cel mai longeviv premier comunist), Pavel Rudenko (fiul lui Teodor Rudenko, tovarăş de puşcărie al lui Gheorghiu-Dej, ulterior ambasador în China maoistă), Radu – Zaza Ioanid, Gyuri Fazekaş (fiul lui Ioan Fazekaş, deţinător de înalte funcţii "pe linie de partid şi de stat", atât în timpul lui Gheorghiu-Dej cât şi în timpul lui Ceauşescu), Mircea Trofin (fiul lui Virgil Trofin, membru în CC din 1960 şi în CPEx de la înfiinţare până în 1984), Vlad şi Adi Popa (fiii lui Dumitru Popa, primar general al Bucureştiului între anii 1968 şi 1972), Fănel Vlad (fiul fostului sef al secţiei Relaţii Externe al CC al PCR între 1965 şi 1969, ulterior ambasador în RDG), Ghiţă şi Mândra Gheorghiu (copiii Licăi Gheorghiu), copiii lui Bârlădeanu, fiul lui Gaston Marin, Irina Corbu (cu tatăl la "Scânteia"), Ilinca Preoteasa (fiica fostului ministru de externe Grigore Preoteasa, prima soţie a lui Adrian Nastase), Sanda Apostol (fiica dintr-o primă căsătorie a lui Gheorghe Apostol, printre altele fost prim secretar al CC între 1954 şi 1955).»

(Dintr-un reportaj de Cristina Diac; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

Vrăjitoarele au intrat – şi ele – în Europa

Vrăjitoarele „au aderat" la Uniunea Europeană înaintea României, cred cele mai multe dintre ele. S-au plimbat prin toată lumea, ba chiar şi-au dat şi „doctorate" prin străinătate.

De altfel, nu eşti vrăjitoare... europeană, în opinia lor, dacă nu-ţi dai „doctorate" pe la înalte şcoli de vrăjitorie din lume, dacă nu eşti în stare să descânţi un „amărât" de proiect PHARE şi, mai ales, dacă nu împerechezi bărbaţi cu... bărbaţi. Ne-am convins de acest lucru intrând, pentru câteva ore, în lumea lor. Plină de vrăji şi... vrăjeli.

Florica este de mult pe piaţa vrăjitoriei din Piteşti, oraş în care această ocupaţie prosperă nederanjată de nimeni şi de nimic. Ca orice vrăjitoare cu state vechi în meserie, şi ea este „nepoata mamei Omida". Am găsit-o în curte. Spăla covoare. La spălatul covoarelor însă chiar nu merge nici o vrajă. Le spăla ca orice om normal. Pentru Florica, Europa nu mai este o enigmă. Spune că a aderat cu mult înaintea României. "Am fost până acum în Anglia, Franţa, Austria, Ungaria. Dar cel mai mult mi-a plăcut în Anglia, la Londra, că e ţară civilizată, e oraşe frumoase. Dar e toate scumpe, nu poţi să te-atingi. Am mers cu translatoarea şi am ghicit la englezi dă spargerea fărmecelor, dă spargerea duşmanilor, dă dragoste, dă spor, dă depărtarea boalei, dă ipotenţie, dă scoaterea argintului viu. Ne-a filmat şi dă la televiziuni...", povesteşte Florica. Tot la Londra, spune Florica, şi-a dat... "doctoratul" la Înalta Şcoală de Magie, o cerinţă obligatorie pentru vrăjitoarele... europene.

Aderarea României la UE i-a adus Floricăi şi un alt fel de clientelă, mai specială... "Vine la mine, dă exemplu, că şi ieri a venit un domn din ăsta cu diplomat cu cifru pe el, că să-i dau de proiecte europene, că să-i dau de PHARE. Io, că am făcut doctoratu' la Londra, am ştiut imediat cum să face. I-am întins cărţile pă dosaru' care l-a scos, l-am dăscântat, i-am dat cu smirnă şi busuioc, i-am dat prin ghioc. Şi apoi, i-am dat la el o trăgătoare din luna mai, dăscântată dă nouă vrăjitoare, ca să să trage de la el toate năcazele din afaceri, iar el să rămână curat şi bogat, ca Maica Domnului lăsat." Florica zice că nu ia mult pentru asta, dar că nu mai acceptă, ca pe vremuri, plata în natură. "Acuma, coniţă, nu mai primim nici noi găini sau foină, sau cartofi... Luăm pe lei direct! Se ia aşa: un milion (lei vechi, **n. red.**) la ipotenţie, un milion jumate la fărmece, la spargere de duşmani, la împreunare şi încununare şi la argintu' viu şi două milioane la proiecte europene, cu procent dacă iese cu câştig, cât îl lasă inima pă fiecare", mai spune Florica. Am lăsat-o pe vrăjitoarea „doctorandă" să-şi vadă mai departe de spălatul covoarelor, că deja începuseră câinii să joace pe ele... La plecare, nepoata mamei Omida mi-a dat o "aţă înnodată în nouă noduri" şi m–a sfătuit extrem de serios: "Te duci direct acasă, faci pe ea şi-o ţii la piept, să-ţi poarte noroc!".

Recunosc că n-am urmat sfatul

vrăjitoarei Florica și nu m-am dus direct acasă, ci m-am abătut pe la Tribunalul Argeș, în fața căruia, de ani de zile, găști de ghicitoare își racolează clienții nemulțumiți de soluțiile date de justițiabilii argeșeni. "Hai să-ți ghicesc, să-ți ghicesc", te ademenesc balaoacheșele, cocoșate de atâta aur agățat de gât, de urechi și de degete. Margareta este cea mai în formă și se agită de zor cu cărțile-n mână. Zice că tocmai s-a întors din Austria, "cu scheme noi". "Acuma, împreunăm bărbații, că am intrat în Europa! N–ai văzut că bărbații se face acuma sexuali, se machiază, se face cu pampoane?! Vine la noi să îi dăscântăm, să să facă mai atrăgători, să să facă șoldurile ca la domnișoare, să nu le mai crească mustață. Imediat se rezolvă, că avem plante aduse din Anglia", spune Margareta.

"Am venit din Israel, din Franța și din Germania, sunt cea mai mare de pe planeta României!", se laudă o altă balaoacheșă – vrăjitoarea Anica, smulgându-mă din mijlocul colegelor de ghiceală. Îmi zice să vin neapărat și la ea acasă, "să vedeți acolo cum se ghicește". Casa Anicăi este ditamai palatul, cu porți masive, din fier forjat, dar femeia se plânge întruna că "primarele nu vrea să-mi dea și mie ajutoru' social". Mă poftește într-o cameră imensă, în mijlocul căreia tronează masa cu cărțile de tarot, gata întinse... Vrăjitoarea Anica ia busuiocul în mână și începe să facă o demonstrație de cum se face un descântec de Uniunea Europeană și pentru sănătatea și norocul aleșilor noștri... "Fugi, deochetură,/ Cunună cu-mpletitură,/ Sparge necazul, sparge farmecele,/ Adu-le pe ăli bune,/ Că am intrat acum în Uniune./ Cum se potolește,/ Vântul și pământul,/Așa să se potolească,/ Să nu se mai ocărască,/ Nici în parlament,/ Să se potolească toată Europa,/ De la Casa Albă,/ De la Gigi Becali,/ De la Băsescu,/ Toți să se oprească,/ Să nu se mai pocească,/ Zi-i Doamne-ajută!"

Doamne-ajută, am zis, spre mulțumirea vrăjitoarei, care nu m–a lăsat să plec până nu i-am promis că o să scriu la ziar și de oful ei cu ajutorul social. La plecare mi-a zâmbit larg, cu toți dinții. Din aur. Valorând cât 100 de ajutoare sociale.»

(Dintr-un reportaj de Iulia Cojocaru; în "Adevărul", Buc. 2007)

În gură, în loc de cuvinte, are viermi

«Ovidiu Băjan este un poet talentat, cu un temperament de răzvrătit, specializat în contestarea lumii:

"nu există lumea numai eu/ plin de silă-n fața unor ani/ craniu-mi sta în gura unui leu/ inima un cuib de șobolani".

Nu se poate să nu remarcăm (și să nu apreciem) imagistica agresivă, expresie a unei exasperări existențiale, care, deși nu reprezintă o noutate în istoria poeziei, continuă să fie productivă din punct de vedere literar.

Din nefericire, Ovidiu Băjan părăsește frecvent acest ton, pentru a se lansa în violențe pur verbale, nejustificate estetic, pentru a face băi de vulgaritate, în stilul "mizerabiliștilor":

"Iisus Cristos/ se scarpină în cur și râde/ babele fac spume la gură/ în fața icoanelor cu martiri de căcat".

Asemenea fantazări sordide reprezintă o blasfemie nu numai religioasă, ci și estetică. Să tratezi subtila mitologie creștină (care a inspirat mari artiști) cu atâta grosolănie și suficiență este ca și cum ai cânta cu picioarele (încălțate) la pian.

Versurile citate nu sunt un accident. În volumul "Îngerul vidanjor" (ce titlu deocheat, simplist-provocator!), apărut recent la Editura Călăuza din Hunedoara, abundă exprimările scabroase, care la început șochează și în cele din urmă plictisesc:

"ca în fiecare dimineață/ îmi trezesc din așternut diavolul/.../ el mă piaptănă eu îl masturbez/ îl sărut în cur";

"obosit scârbit/ timpul nu mai vrea să continue/ îi mai ard câte un șut în cur/ dar degeaba";

"sub pași trotuarul devine de scârnă/ în gură în loc de cuvinte am viermi/.../ craniul îmi e un țucal puturos/ inima cârpă îmbibată cu menstră";

"toamna se uită ca proasta la mine/ duc mâna la fermoar e închis/ poate-mi curg mucii";

"trântit pe asfaltul încins un câine și-o linge asiduu/.../ supralicitând îi ordon câinelui scoală-te și umblă/ și-i fut un șut în spinare";

"mă despovărez de ceea ce știu/ ca de un jeg puturos și scârbavnic" etc.

O singură dată are Ovidiu Băjan dreptate și anume atunci când constată că "poezia (sa) duhnește a alcool și căcat". Este și concluzia criticului, care însă, paralizat de prejudecăți, nu ar fi îndrăznit să o formuleze atât de tranșant.»

(Din articolul "Băi de vulgaritate" de Alex. Ștefănescu; în "Ziarul de Duminică", București 2007)

Antipudibonderia

Se poate scrie, astăzi, în anul 2007, despre relațiile (intime vreau să zic) dintre bărbați și femei, fără să cazi neapărat în pornografie? Se poate scrie – și încă interesant – despre acest subiect, mereu fierbinte, fără a folosi cuvinte și expresii obscene? Și, în plus, se poate ca redactorul-șef al ziarului la care trimiți aceste însemnări ale tale să nu le-arunce la coș?

Se poate. Nu e ușor, dar se poate.

Un asemenea caz îl reprezintă în presa bucureşteană tânărul ziarist Toma Roman jr., de la săptămânalul "Formula AS", fiul prozatoarei Adriana Bittel, de la "România literară".

Extrase dintr-un text iscălit de amintitul junior şi apărut la rubrica "Antipudibonderia" din "Jurnalul Naţional", din Bucureşti:

«De multe ori, când intru în relaţii cu tot felul de doamne, domnişoare şi cucoane noi, am o senzaţie de "déjà vu". Mi se pare că retrăiesc, datorită clişeelor de tot felul, experienţe anterioare.

Cel mai des am auzit povestea cu "eşti al doilea bărbat din viaţa mea". Am auzit textul ăsta de la puştoaice, contabile între două vârste sau femei proaspăt divorţate. "Primul", de bună seamă, fusese un nemernic, care le sedusese şi le abandonase, de la caz la caz, după o perioadă mai mică sau mai mare de timp. Probabil raţionamentul este că "al doilea" trebuie să se simtă şi să fie un tip culant, un fel de "tămăduitor al traumelor".

La un moment dat o agăţasem pe Mirela, o tipă înaltă şi bine făcută, e adevărat, uşor incultă. Avea 28 de ani şi, după câte aveam să aflu ulterior din "surse colaterale", o experienţă sexuală bogată. După ce reuşisem să mă introduc oportun, pentru prima oară, în patul ei, mi-a zis următoarea chestie: "Eşti al treilea bărbat din viaţa mea!".

Mi-am şoptit în barbă că face dezacorduri, dar măcar e originală. Dezamăgirea a sosit în scurt timp, când mi-a explicat faptul că, după o primă experienţă dezamăgitoare şi lungă, a mai fost unul care nici nu se pune, la un chef, şi că ăla era cam pilit şi nici nu apucase să finalizeze. De aici a rezultat, spre dezamăgirea mea, că primisem "de facto" tot titlul de "al doilea".

De-a lungul vieţii am mai întâlnit diverse specimene care îşi doreau, de fapt, doar o mică hârjoneală şi eventual un vermut, o atenţie, o măslină, fără să se concretizeze ceva în pat. În cazul ăsta, de obicei sunt folosite frazele tip pentru "refuzul politicos".

Cel mai des am auzit chestia cu eterne regrete, vai ce moment nepotrivit, dar "tocmai mi-a venit ciclul". Mai există şi alte formule, de gen "nu vreau să facem dragoste din prima" sau "trebuie să ajung la mătuşa mea bolnavă neapărat". Astea sunt folosite mai ales în cazul "jocului de aşteptare", când preopinenta nu ştie prea bine ce vrea. La nevoie, pe acelaşi tipar, pot fi invocate şi motive spirituale, de genul "nu vreau să fac dragoste-n postul Crăciunului".

Acum vreo doi ani cunoscusem o moldoveancă de lângă Vaslui, transplantată-n Bucureşti, unde lucra drept secretară la o firmă. Am scos-o în oraş, am făcut pe galantonul şi am dus-o la o cârciumă scumpă. Fiindcă "nu intrasieră banii pi card", i-am luat ţigări. După câteva pupături apăsate şi mângâieri mi-a declarat ritos că "e pi stop", aşa că i-am dat şi bani de taxi, urmând să ne revedem în vreo trei zile.

La data stabilită, istoria s-a repetat aproape identic. Îmi spuneam că are un fel de ciclu perpetuu, dar am vrut să văd până unde se va lungi povestea. Ne-am văzut şi a treia oară, de data asta după vreo patru zile: iar masă-n oraş, iar ţigările, iar povestea cu "pi stop".

Când i-am atras atenţia că e în starea asta de vreo zece zile, mi-a mărturisit adevărul. Uitase că îmi mai livrase mie istoria de vreo două ori. De fapt avea un prieten din Vaslui, pe care nu voia încă să-l înşele. Pe de altă parte, se lăsa invitată-n oraş de tot felul de cetăţeni, fiindcă făcea economie de mâncare, de banii de ţigări şi nu umbla cu RATB-ul.

Un alt loc comun pe care l-am întâlnit în relaţiile mele cu femei este zona de "întărâtat". Am găsit multe tipe care de la bun început pleacă gândindu-se să cedeze, dar cugetă şi că e mai bine să menţină oarece "tensiune".

În cazul acesta, tipa acceptă să vină la tine acasă, dar numai "în calitate de amică", să-ţi vadă colecţia de pipe sau să-ţi mângâie pisica. Ritualul de împerechere ţine destul de mult, timp în care trebuie să bagi aluzii, mângâieri întâmplătoare şi să insişti atunci când simţi că poţi ocupa "teren suplimentar".

Polilogia asta devine în timp destul de plicticoasă. Când lucram în redacţia unui cotidian observasem că o colegă mă cam place. Am invitat-o în oraş. Mi-a comunicat că vrea să fim doar "buni prieteni", chestie pentru care am cumpărat două sticle cu vin roşu şi ne-am mutat pălăvrăgeala noastră cu tentă erotică la mine acasă.

Eram cam obosit şi întors pe dos, avusesem nişte zile grele. Nu prea aveam chef de "vrăjeli" şi înaintare gradată. După prima sticlă cu vin, m-am dezbrăcat şi m-am băgat în pat. Colega, intrigată, m-a întrebat pe un ton înţepat ce naiba fac.

I-am zis că-s obosit şi că vreau să mă culc şi că, aşa, ca între simpli amici, pot să-i ofer canapeaua, ba chiar patul şi să mă mut eu pe canapea. A răcnit: "Porcule, faci pe prostul! Nu înţelegi o femeie! Nu o să mă ai niciodată!". Am condus-o până la uşă, pe care a trântit-o cu putere.»

Un scriitor român în China

Romancierul Nicolae Breban, membru al Academiei Române, a fost nu de mult în China, împreună cu o delegaţie a Uniunii Scriitorilor.

La întoarcere, el a împărtăşit Dorei Pavel, de la lunarul "Apostrof", din Cluj, câteva din impresii-

Cristina şi Nicolae Breban

le sale.

Extrase:

Nicolae Breban: ...În China, Beijingul nu m-a impresionat prea tare, cu excepţia celor două castele, unul, Palatul de Iarnă, şi unul, de vară. Cel de vară este fantastic. Mi–a plăcut foarte mult, sunt nişte foişoare, o pagodă, într-o pădure, pe malul unui lac splendid. Celălalt, cetatea interzisă, palatul dinastiei Ming, anul 1400, şi al celorlalţi, are o structură care mi-e străină. Sunt vreo cinci-şase palate unul după altul, mergi într-unul, îl vizitezi, după care treci printr-o curte enormă, intri în altul, vizitezi Sala Tronului, plafoanele pline de aur, coloanele de bazalt, de lemn de santal. În altă parte, am fost duşi într-o pădure, să vizităm un templu budist. Foarte interesant, atâtea am citit despre budism, şi budismul îmi rămâne străin. Am stat acolo, am văzut preoţii cum se roagă, am văzut ceremonialele, am urcat nu ştiu câte sute de trepte, am văzut mai multe statui cu Buda, vreo cincisprezece. E ceva străin pentru mine, nu, eu sunt mai mult poet decât romancier, ori îmi place, ori nu-mi place ceva. Însă am ajuns în sud...

Dora Pavel: *Este o diferenţă între nordul şi sudul Chinei?*

N. B.: Enormă. Am plecat cu avionul de la Beijing la Shanghai, auzisem foarte mult despre Shanghai. Adică, centrul „revoluţiei culturale“ (de pe timpul lui Mao), sute de mii de muncitori care ies în stradă, îi târăsc de bărbi pe profesorii lor, îi bat, îi umilesc în public, îi omoară..., răsturnarea elitelor chineze etc. Or, Shanghaiul este un oraş american. E un fel de San Francisco. În centrul oraşului sunt trei autostrăzi supraetajate, sunt cartiere întregi care dispar în câteva săptămâni, blocuri de treizeci-patruzeci de etaje, zgârie-nori. De exemplu, piaţa din Shanghai este un cartier întreg. Un bulevard şi străduţe, ca pe Champs-Élysées, cu pasaje. Un iarmaroc enorm, în care găseşti de toate, cu preţuri de necrezut, totu-i o pătrime, o cincime, o şesime din preţurile europene, totul se negociază, e un capitalism naiv şi furibund. Dar mai ales oamenii mi-au plăcut aici, colegii pe care i-am cunoscut în aceste oraşe, Fuzhou şi Shanghai. Pe măsură ce mergeam mai spre sud, erau tot mai latini, tot mai calzi. Le-am şi spus: sunteţi latini. Am ajuns la Fuzhou, în sudul Chinei, pe coastă, vizavi este Taiwanul, pe care nu l–am văzut, dar se văd insule care ţin de Taiwan.

D. P.: *Cum vi s-au părut chinezii de pe stradă?*

N. B.: Curios, aproape nu-i vezi pe chinezi în China. E-adevărat, îi vezi pe biciclete. Deşi acum sunt mult mai multe maşini ca în urmă cu zece-cincisprezece ani. Am văzut câteva poze, în nişte albume, cu mii de biciclişti. De altfel, occidentalii îi admirau pentru asta, e foarte ecologic, nu era poluare etc., etc. Pe chinezi aproape nu-i simţi. Nu vorbesc tare, nu se îngrămădesc, circulaţia este extrem de interesantă, toţi amicii mei erau uimiţi, când mergeam cu microbuzul nostru. În Europa, pietonul este rege. Dacă pietonul a pus piciorul pe zebră şi intri cu maşina, poliţistul te apostrofează, îţi ia imediat carnetul. La chinezi, nu mişcă nimeni, ăştia nu contează, stau treizeci de pietoni la zebră, maşina are întâietatea, nu pietonul. Pietonii sunt prea mulţi, nu?, s-ar opri circulaţia. Şi e impresionant felul cum manevrează ei maşinile, taxiurile (am mers şi cu taxiul), între biciclişti şi pietoni. Nu moare nimeni, în ultima clipă toata lumea se fereşte, şi e o extremă discreţie, într-adevăr, peste tot.

D. P.: *Dar mâncarea? Ce mâncăruri vă serveau?*

N. B.: A, mâncarea este execrabilă. Eu am greşit, pentru că am mâncat prea mult în primele două zile, iar pe urmă n-am mai putut mânca nimic două zile. Am mâncat foarte multă brânză de soia. Se aduc aşa, pe-o farfurie, bucăţele albe, gelatinoase, foarte plăcute, dar totul este foarte gras. Şi alte câteva zeci de farfurioare, cu tot felul de preparate. Fiecare cerea ce dorea, Ion Groșan, de exemplu, voia carne de porc grasă, eu însă mi-am dat seama, după două-trei zile, că trebuie să aleg ceva ce mi se potrivește. Nu mai suportam mirosul de sosuri chinezești dulcege. Mie îmi place orezul. Ei, orez se dă foarte rar, trebuie să ceri orez sau, uneori, ți se aduce orez doar la sfârșitul mesei.

D. P.: *Cum sunt îmbrăcați chinezii? Sunt tot așa, cum îi știam noi, în eternul cenușiu?*

N. B.: Sunt cum erau românii, dar nu în ultimii ani ai lui Ceaușescu, ci prin anii '70. Însă există discordanțe. De exemplu, am fost la câteva restaurante, în care apar fete ca aici, cu minijupe, foarte elegante.

D. P.: *Dar mașinile lor?*

N. B.: A, mașinile! Deja Audi e acolo, Citroënul e acolo... La un banchet dat la un hotel de cinci stele eram serviți de cincisprezece păpuși „de porțelan“ fantastice. Groșan, săracul, nici nu putea să mănânce, tot întreba: „Dar n-aveți măcar un salon de masaj estetic aici?“ Nu, nu i s-a putut oferi.

D. P.: *Ei au găsit un compromis...* (între socialism și democrație, **n. red.**)

N. B.: Păi, da, sigur, trebuie găsite compromisuri, nu sărit dintr-o dată. Sigur că la ei decide și masa enormă, un miliard și trei sute de milioane. Nu te poți juca să zici: mâine dăm drumul libertății. Pe urmă, ei mai au un argument și mai mare: istoria Chinei este mult mai veche și mai mare decât a oricărei țări europene, decât a Franței, de exemplu. La noi, există orgoliul ăsta, european, o aroganță europeana, care vrea să dea lecții la toată lumea. Eu sunt un european, eu sunt mândru că sunt european, că sunt jumătate neamț, că m-am format în cultura franceză și rusă. Modelul cultural european este enorm în ultimele secole, dar, dacă te uiți la istoria Chinei... ha, ha (râde), e un culoar uriaș! M-am plimbat o zi întreagă pe zidul ăla, al lor, zidul e la șaizeci de kilometri de Beijing, în nordul Chinei, făcut ca să-i apere de mongoli...

(Delegația noastră) a fost o delegație perfectă, a fost și o delegație de rezistență, pentru că a fost foarte obositor. Ne făceau un program foarte consistent. Dimineața, la opt-opt jumate, plecam din acele hoteluri de patru-cinci stele. După aceea, temple, pagode, pe unde eram conduși. În prima zi, la Beijing, am fost și la facultatea de limbi străine, unde se învață și româna. Era un profesor chinez, șeful de catedră, și unul român, fost coleg de facultate cu Ionică Groșan. În seminar, acolo, erau vreo treizeci de studenți chinezi, despre care am aflat ulterior că au fost selectați cu mare acribie. Ca să ajungi acolo, din zecile de milioane... Pe rând, studenții au făcut un fel de cor vorbit. Mai întâi, cei din primele rînduri au spus, sacadat: „Sun-tem-bucuroși-că-a-venit-o-dele-gație-de-mari-scriitori-români“.

D. P.: *În limba română...*

N. B.: Da. Pe urmă, se ridica al treilea rând de bănci și spunea același lucru. Era un fel de cor vorbit, cum era înainte, sub stalinism. Dar profesorul lor avea un vocabular larg, nuanțat, foarte fin.

D. P.: *Televiziunea lor e cenzurată, cum era la noi pe vremea lui Ceaușescu?*

N. B.: Nu, nu. Televiziunea e liberă, dar fără pornografiile de la noi, fără dame goale noaptea. Sunt însă o grămadă de filme americane. Cam peste tot. La Shanghai, de exemplu, am văzut HBO... Sunt posturi destul de relaxate și au chiar și vreo două posturi în limba engleză.

D. P.: *Care este situația culturii chineze?*

N. B.: Cultura lor este profund subvenționată, ceea ce nu e cazul la noi. Atmosfera e foarte laxă și nu cred că mai există tipul stalinist de îndoctrinare și de cenzură. Un tip de cenzură sigur că există, dar el poate să existe și la noi, contra pornografiei, obscenității, trivialității invadante.

D. P.: *V-ați putut da seama de nivelul lor de trai? N-ați intrat în casele oamenilor...*

N. B.: Păi, într-un imperiu așa de mare există de toate, probabil că există și sărăcie. Dar sărăcie este și în Franța, și în Germania, și-n America. Nu, problema esențială este ce model iei când treci de la un sistem atât de extremist, cum a fost și al comunismului românesc. Chinezii au ales calea rigoristă. Dacă n-ar fi sudul ăsta, coasta, care merge foarte tare pe stilul american, pe stilul economiei de piață, poate că ar putea fi criticați, dar așa, ei înaintează cu pași mărunți, cu pași prudenți, în același timp, însă, deschizându-se spre lume, primind. Sigur, nu acceptă să li se intervină în viața internă. În orice caz, eu îi admir pentru felul în care trec dintr–un sistem antiuman și negativist într-un sistem bazat pe bunul-simț, pe economia de piață, ținând în mâna totusi pârghiile puterii. Ei au la picioare marile țări ale lumii, toate vin și se ploconesc ca să primească comenzi, China fiind piața de desfacere cea mai mare din lume. Și încă ceva interesant: e cea mai curată țară din lume. Oriunde mergi, pe unde am umblat, în sudul Chinei, în cartiere mărginașe, pe oriunde am trecut cu microbuzul, în orice mahala, ai să vezi o chinezoaică, cu un făraș din ăsta, cu mâner, care curăță. Peste tot sunt chinezoaice care curăță strada. Nu există un muc, nu există nimic aruncat pe stradă. China este un potențial enorm. Eu sunt convins că ei domină azi în Asia, că în douazeci de ani îi vor domina pe ruși, că s-ar putea ca, într-o sută-o sută cincizeci de ani, să fie una dintre marile puteri ale lumii. Mai ales dacă vor face o joncţiune cu japonezii şi vor realiza „monstrul” de care se teme Europa de sute de ani, „monstrul galben“, pericolul galben. E şi normal să ajungă şi ei o dată să conducă lumea. Europenii au condus destul, americanii conduc şi ei de o sută de ani...»

Cancanuri...

...despre vedetele momentului (şi apar în fiecare zi noi vedete) întâlnim în toate publicaţiile care se respectă.

■ Am pomenit în aceste coloane despre actorii/actriţele şi regizorii români care s-au impus în lumea filmului internaţional. Dar mai există o categorie care-şi face cu succes drum în industria peliculei: prostituatele.

«Hollywoodul – scrie Daniel Coltuc, în "Libertatea" – *pare hotărât să exploateze la maximum potențialul românilor. Un exemplu grăitor în acest sens este gestul regizorului filmului "Bloodrayne", Uwe Boll, care a apelat la serviciile unor prostituate din România pentru a filma o scenă fierbinte. Motivația lui Boll a fost una strict financiară: el a ales să lucreze cu “profesioniste”, pentru că serviciile oferite de acestea erau mult mai ieftine decât ale unor actrițe. Fetele nu au avut nici o problemă în a se dezbrăca, mai ales că urmau să apară într-unul dintre cele mai mediatizate filme americane de groază ale momentului.*

Interesant este că actorul care le-a “dat replica” fetițelor a fost chiar "Meat Loaf", o adevărată legendă vie a muzicii rock. Uwe Boll a dezvăluit secretul chiar la Festivalul Internațional de Film de la Stockholm. “A fost una din cele mai amuzante secvențe din platou”, a adăugat acesta, refuzând să dea mai multe amanunte despre delicatul moment prin care a trecut rockerul.

Filmul “Bloodrayne” e o poveste despre o vânătoare de vampiri, care are loc în Transilvania secolului al XVIII-lea, avându-i în distribuție pe Kristanna Loken, Michelle Rodriguez, Michael Madsen, Billy Zane, Geraldine Chaplin și Ben Kingsley.»

■ În vreme ce tot artistul român se fereşte ca dracu' de tămâie să fie luat drept ţigan în occident, actriţa şi cântăreaţa **Rona Hartner** (despre care se vorbise, cu ani în urmă, că ar fi fost amanta preşedintelui Emil Constantinescu) mizează, dimpotrivă – şi încă tare de tot – pe cartea rromă. Fragment dintr-o relatare de Dan Boicea, în "Cotidianul":

«"Sticleee, goaleee, cumpăăăr! Curate, murdare, tingiri și oale!" Folclor de Ferentari, pus pe muzică de Rona Hartner, pe o scenă din Occident. Accesorizată cu o centură de sticle goale și o pelerină neagră, cântăreața trece printre sutele de francezi luați prin surprindere de imprevizibila apariție. Ineditul videoclip este disponibil pe internet, pentru că actrița română și-a făcut blog în limba franceză, conectându-și arta la noile media. La locul faptei, adică pe http://blog.myspace.com/ronahartner, fanii pot vedea fragmente fierbinți din filmele ei, concerte sau sesiuni de live painting (pictură în direct) cu public. Actrița aglomerează culori pe o pânză albă. Mânuiește pensula cu rapiditate, dansând lângă o scenă pe care se cântă live. Altă locație. Club de noapte. Rona amestecă muzica țigănească cu limba chineză, stârnind râsul spectatorilor. Rona la o lansare de film, lângă regizorul Tony Gatlif, Rona în discuții amicale, Rona dansând latino în discotecă, cu un partener misterios. Bucăți vii dintr-o viață boemă, trăită la Paris. "Tornada brună din Est" susține frecvent concerte de muzică electro-țigănească, în capitala Franței, iar în martie și aprilie va cânta la Praga și Kiev.»

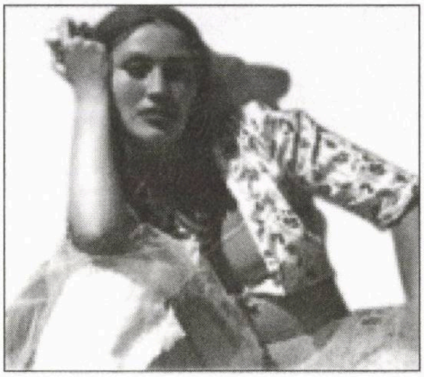

Rona Hartner: tornada brună

■ În fiecare zi auzim de o nouă regină pe glob. "Regina rock-ului", "Regina filmului american", "Regina comediei", "Regina video-clipurilor", "Regina foto-modelelor" etc. Mai nou, a apărut o nouă regină pe firmanent: **Sandra Romain** (pe numele ei de-acasă Maria Popescu). Actriţă specializată în filme porno, Maria (pardon, Sandra) a obţinut la Las Vegas titlul de (scu-

zaţi) "Regina sexului anal". Este o performanţă care a intrat în analele cinematografiei...

■ De obicei – şi la noi, în Israel, şi prin alte locuri unde mass-media taie şi spânzură, – ziariştii sunt aceia care, prin anchetele şi demascările lor din presă duc la anchetarea şi condamnarea la puşcărie a unor cetăţeni cu funcţii importante în viaţa politică, socială sau economică din ţările respective. Există însă şi cazuri când gazetarii se trezesc, ei înşişi, după gratii. Unul dintre aceştia este **Marius Pampu** (32). Reporter la "Tele Universitatea", un post local de televiziune din Craiova, şi la Radio Orion (tot din capitala Olteniei), tânărul Pampu şi-a văzut visul cu ochii, devenind reporter la Televiziunea Română. Dar... ceasul rău. Omul avea probleme cu mama lui, care căzuse în darul beţiei. Toate eforturile fiului de a o convinge să urmeze o cură de dezalcoolizare au dat greş. Într-o zi, întorcându-se acasă, şi-a găsit mama pe podea în stare de ebrietate. A urmat o ceartă, cu vorbe tari, şi – cum susţine fiul – acesta a îmbrâncit-o, la nervi, împingând-o pe nişte scări. Lovindu-se cu capul de un dulap de fier, mama a murit pe loc. Două vieţi, distruse. Acum, Marius Pampu se află la penitenciarul de maximă siguranţă (ca ucigaşii periculoşi!) din Craiova, unde ispăşeşte o pedeapsă de 18 ani pentru omor calificat. El visează să înfiinţeze un post de televiziune cu circuit închis în penitenciar. În plus, mai face şi cizmărie, din cauză că, aşa cum prevede legea, dacă înveţi o meserie ai posibilitatea să ţi se reducă pedeapsa.

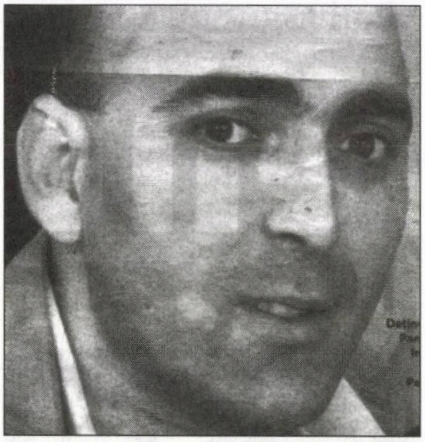

■ Cititorii noştri au gustat articolul din numărul trecut al scriitorului român **Mircea Cărtărescu,** "Să lăsăm baltă şcoala", unde, printre altele, întâlniserăm memorabila frază à propos de starea societăţii de azi: *"Un popor întreg se uită-n fundul* ***Monicăi Columbeanu****"* (referire la transmiterea de către TV a momentului când frumoasa nevastă a miliardarului Irinel Columbeanu dăduse naştere unui copil la spital).

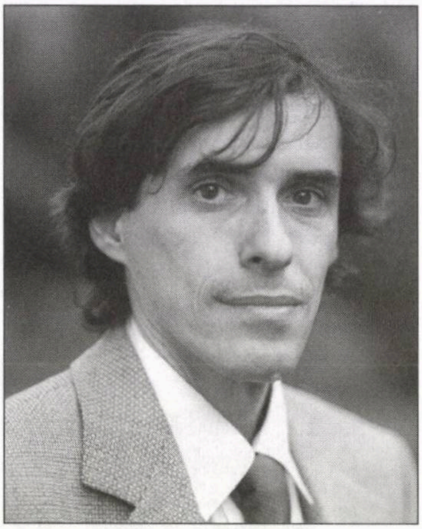

Mircea Cărtărescu

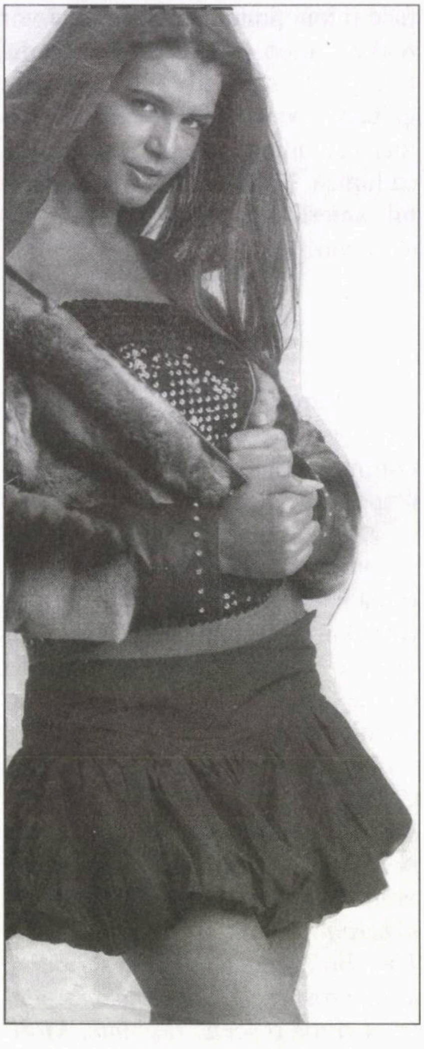

Monica Columbeanu

Câţiva cititori, interesaţi de subiect, ne-au rugat să dăm fotografia persoanei, ca să ştie şi ei cum arată posesoarea celebrului fund. Iat-o, aici de faţă. Însă din faţă...

Curiozităţi

• După lege, autostrăzile interstatale din SUA trebuie să aibă 2 kilometri în linie dreaptă din fiecare 10 kilometri, ca să fie folosite pentru aterizarea avioanelor în caz de urgenţă sau război.

• Cuvântul JEEP vine din prescurtarea "General Purpose" vehicle – G.P.

• Pentagonul are de două ori mai multe toalete decât este nevoie. Când a fost construit, legea impunea băi separate pentru albi şi negri.

• Nu se poate strănuta cu ochii deschişi.

(De pe Internet)

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Thomas Jefferson... primul preşedinte evreu!

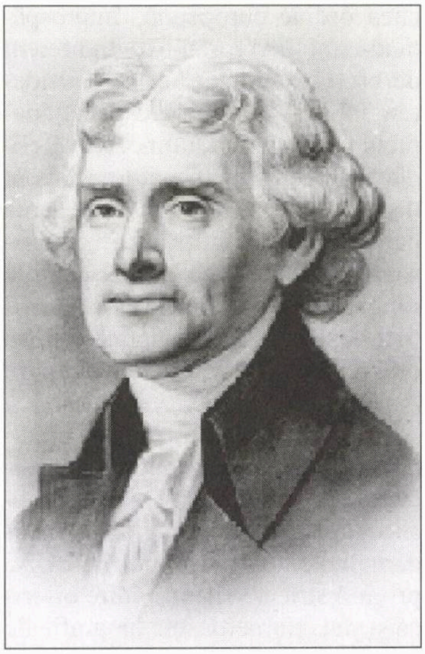

Thomas Jefferson: shalom!

Printre multiplele porecle de care se bucură fostul preşedinte Bill Clinton se află şi aceea de "primul preşedinte american negru". Aceasta se datorează faptului că în calitatea sa de şef al executivului din Statele Unite, a promulgat o mulţime de legi în avantajul negrilor americani, le cunoştea cultura specifică, recita pe de rost poezii şi interpreta la celebrul său saxofon muzica lor cu atâta ardoare şi pasiune încât comunitatea neagră ajunsese să-l adore, ba chiar mai mult decât atât, fapt nemaiauzit, să-l considere ca pe unul de-al lor.

Se pare că în această epocă a dezvoltării genomului, poreclele de felul celei de mai sus apar mereu; şi cum politicienii, starurile şi în general cei din lumea celebrităţilor sunt la urma urmei oameni ca noi toţi, suntem adesea surprinşi de fel de fel de noutăţi explozive.

De curând, spre amuzamentul general al publicului larg, cinstitul reverend Al Sharpton, fost şi poate viitor candidat la preşedinţia SUA, cunoscut în trecut prin declaraţii false în faţa justiţiei, provocator de mini-pogromuri anti-evreieşti în Harlem, adesea deţinut scurt timp pentru acte antisociale, comedian ocazional în show-uri TV, personalitate foarte colorată nu numai în privinţa pielii ci şi a profilului social, ei bine, reverendul Al şi-a descoperit, datorită unor cercetări de gene, originile. Surpriza a fost că străbunicii săi fuseseră sclavii străbunicilor nu mai puţin celebrului fost senator Thurmond, cunoscut în anii săi de juneţe ca una dintre vocile cele mai rasiste şi segregaţioniste din Congresul american. Mai mult decât atât, după moartea sa în urmă cu 2-3 ani, la vârsta de 100 de ani, şi tot datorită genomului, s-a descoperit că onorabilul senator avusese o amantă negresă cu care făcuse un copil. Care copil primise în secret, toată viaţa, o alocaţie de la dl. Thurmond şi care, din respect pentru tăticul rasist şi familia legitimă a acestuia, n-a divulgat secretul decât după moartea senatorului. Ceea ce ne aduce, în fine, la subiect.

Recent ziarele au scos la iveală o nouă descoperire bazată pe analiza genelor. Thomas Jefferson, considerat deopotrivă de către istorici şi de către popor ca adevăratul şi cel mai important dintre creatorii Statelor Unite, a avut cel puţin un strămoş evreu. Drept care "New York Times", ca şi alte publicaţii americane de prestigiu, blog-urile de pe Internet şi palavragiii de la talk-show-urile TV, au declarat sus şi tare: "Thomas Jefferson – primul preşedinte evreu!".

Diverse studii făcute la Universitatea Leicester din Anglia au analizat acel tip de cromozom genetic, numit "cromozom Y", care determină masculinitatea, şi au descoperit că el se potriveşte cu acelaşi cromozom Y găsit la descendenţii britanici ai unui unchi al lui Jefferson din partea tatălui. Cercetări ulterioare sugerează că acest tip specific de cromozom este rar întâlnit în Europa, în schimb poate fi găsit în Orientul Mijlociu şi în special în rândurile evreilor din acea regiune.

Studiul englez a fost coroborat cu alte studii efectuate la Universitatea Americană din Arizona, unde acelaşi element genetic aparţinând lui Jefferson s-a potrivit în tiparul "cromozom Y" cu patru onorabili cetăţeni din vremurile antice: un evreu kurd, doi evrei marocani şi un egiptean.

Nu ştiu cât de evreu era Jefferson. Dacă l-am considera ca primul preşedinte evreu, ar trebui să-l amintim şi pe fostul candidat la preşedinţie, senatorul de Arizona, Barry Goldwater, al cărui tată era de asemenea evreu.

Şi vă imaginaţi ce satisfacţie pe anumiţi mâncători de evrei, care au susţinut întotdeauna că America este aservită evreilor. Ce argument "solid" pentru admiratorii "Înţelepţilor din Sion" sau ai lui "Mein Kampf"...

Lăsând la o parte speculaţiile, toţi aceşti creatori ai unui fenomen politico-social original care se numeşte Statele Unite ale Americii – mă refer, în afară de Jefferson, la Benjamin Franklin, John Adams, Alexander Hamilton – au fost nu numai nişte genii inspirate, dar şi nişte inovatori care au schimbat vechea ordine europeană, împrospătând-o şi învigorând-o. Indiferent de cromozomii lor, ei se considerau "deişti" mai curând decât "oameni cu frica lui Dumnezeu". Religia reprezenta pentru ei un element necesar pentru a capta încrederea publicului. Imigranţii veniţi din Europa fugeau adesea de persecuţiile religioase din propriile ţări şi ar fi fost absurd să li se impună o nouă ordine ateistă, odată debarcaţi în America.

În sinea lor, însă, părinţii naţiunii americane nu aveau mare consideraţie pentru religie. De unde şi insistenţa repetată, în legile şi amendamentele de la începuturile SUA, privind stricta separare între biserică şi stat. Numeroasele biografii ale lui George Washington sunt în mare măsură de acord că părintele naţiunii nu era creştin, ci deist. Deismul este un fel de cale de mijloc între ateism şi religie. Deiştii sunt de acord cu providenţa şi forţa supremă, numai că după dânşii ele nu sunt rezultatul existenţei unui Dumnezeu, a unui fiu al acestui Dumnezeu sau a unor profeţi. Pe când îşi însoţea nevasta, pe Marta, la slujba de la biserica anglicană, George Washington aştepta afară, uneori călare, alteori bătând nerăbdător din picior.

Cum anume au fost afectaţi evreii de-a lungul timpului în America, din cauza vederilor nereligioase ale părinţilor naţiunii? Le-a fost mai bine decât în restul lumii europene, fără îndoială, dar nu întotdeauna după cum şi-ar fi dorit.

Thomas Jefferson, deşi nu bănuia nimic despre descoperirile recente de la universităţile din Arizona şi Leicester în legătură cu bunicul său, este considerat drept eroul evreimii americane. El a introdus pentru prima oară în legislaţia statului Virginia, care a slujit ca model pentru multe legislaţii federale, clauza drepturilor egale pentru evrei. El îi scria doctorului său evreu că "libertatea religioasă este cel mai bun leac împotriva conflictelor religioase" şi că el personal speră ca evreii să participe la guvernarea ţării la fel cu orice altă comunitate. Cu toate acestea, şi tocmai din cauza deismului său, Jefferson dispreţuia Biblia şi era de părere că Dumnezeul evreilor este intransigent şi exagerat în pedepsele impuse poporului său. El era de acord cu predecesorul său la preşedinţie, John Adams, care spunea că "principiul care guvernează religia evreilor este frica". Pe de altă parte, tot Adams îl critica pe Voltaire fără milă, spunându-i pe şleau: "Cum poţi să-i descrii pe evrei într-o lumină atât de sumbră? Ei sunt cea mai glorioasă naţiune de pe suprafaţa pământului; romanii şi imperiul lor au fost nimica toată în comparaţie cu evreii; evreii au dat religie la trei sferturi din populaţia globului şi au influenţat în bine treburile pe pământ mai mult decât oricare altă naţiune antică sau modernă".

Scriindu-i rabinului din Newport, Rhode Island, George Washington, primul preşedinte american, declara: "Din fericire guvernul SUA nu va da nici o lege în favoarea bigotismului şi nici un ajutor pentru cei ce se ocupă cu persecutarea altora". Ceea ce nu l-a împiedicat să declare altă dată că "această elită neagră poate să lucreze împotriva noastră mai rău decât armele inamicului".

Ca rezultat, religia joacă şi azi un rol foarte complex în societatea americană. Dar, cu rare excepţii, ea este diferită de religia practicată sau promovată în alte ţări.

George Washington: călare, în faţa bisericii

În seara de 11 septembrie 2001, pe când praful catastrofei de la World Trade Center încă acoperea cerul Manhattanului, lipsit de luminiţele obişnuite ale avioanelor care fuseseră silite să rămână la sol pe întreg teritoriul Statelor Unite, ne–am dus la sinagoga din colţ. Templul era plin ca niciodată iar rabinul ţinea un discurs patriotic mai curând decât o predică religioasă. Templul era plin cu oameni din cartier, între care evreii constituiau doar o parte. Veniseră chinezi, spanioli, negri şi alţii, indiferenţi la faptul că se aflau sub bolta unui Dumnezeu străin lor.

Nancy Pelosi, actuala preşedintă a Congresului american, s-a aflat în aceeaşi seară la o sinagogă din San Francisco. Nu, Nancy Pelosi nu este evreică, dar cel mai bun lucru care i-a venit în cap în acea seară a fost să dirijeze publicul aflat în templu la intonarea Hatikvei. Întrebată de ce a făcut-o, Nancy a răspuns: "În aceste clipe m-am gândit că cel mai important eveniment al secolului 20 a fost crearea Statului Israel".

Religia nefiind nici impusă nici interzisă, atrage, ca orice ideologie, adepţi şi inamici. Mai mult decât atât, o educaţie religioasă temeinică în copilărie sau tinerețe poate determina comportarea adulților mai târziu, în viață.

Harry Truman, Lyndon Johnson și Bill Clinton, considerați ca cei mai buni prieteni ai Israelului dintre președinții americani, au acționat, unul pentru crearea Statului, al doilea pentru apărarea lui și ultimul pentru stabilirea păcii între Israel și arabi. Fiecare dintre ei explica atașamentul față de evrei și țara evreilor prin educația religioasă primită în anii tinereții. Ceea ce nu i-a scutit pe nici unul dintre ei, pe de altă parte, să rostească ocazional și conform tradiției despre care vorbeam mai înainte declarații antisemite sau anti-israeliene. Ca să nu mai amintim de Jimmy Carter, poate cel mai religios dintre președinți și poate cel mai nerușinat în această privință.

Truman se plângea în Jurnalul său intim, descoperit în 2003, de egoismul evreilor, oricând gata să se plângă de soarta lor, de pildă în timpul Holocaustului, dar nepăsători la victimele lituaniene, poloneze sau rusești din aceiași ani.

Johnson critica comunitatea evreiască americană pentru că nu-l sprijină în politica sa din Vietnam.

Monica Lewinsky povestea despre bancurile cu evrei spuse cu mare plăcere de Bill Clinton.

Oricum, la bine și la rău, America a fost încă de la întemeiere legată de evrei și mai târziu de Israel. Relațiile – și nu mă refer la cele politice, militare sau comerciale – au fost și rămân complicate și uneori derutante. Surprizele sunt zilnice și de tot soiul. Povestea este însă interesantă, plină de curbe neașteptate, de văi și dealuri, de zâmbete și lacrimi.

Câți dintre noi își amintesc astăzi că primii sioniști au fost niște misionari protestanți americani veniți în Țara Sfântă cu scopul de a crea colonii pentru evrei; de ce? pentru că acești evrei... se vor converti la creștinism, determinându-l pe Mesia să-și grăbească sosirea pe pământ!

Când poeta Emma Lazarus, o evreică de origine portugheză, a scris poemul "Noul colos", care împodobește astăzi piedestalul Statuii Libertății, cine ar fi bănuit că versurile sale vor deveni simbolul speranței pentru atâția imigranți ce veneau cu vaporul în portul orașului NewYork?

"*...Dați-mi pe cei obosiți și pe cei săraci,/ Mulțimea mizerabilă a celor ce doresc să respire liber...*"

...Și cine ar fi putut bănui că statuia a fost concepută de un sculptor francez care dorise să înfățișeze un țăran egiptean, fiindcă inițial era menită a fi plasată la intrarea în Canalul de Suez?

Bulă se juca în fața casei. Taică-su îl strigă: "Bulă, dă fuga la băcănie și cumpără niște lumânări, că a murit mă-ta!". Bulă ia banii și fuge către poartă, dar deodată se oprește și întreabă: "Tată, dacă nu găsesc lumânări, să iau brânză?"

(După un articol de Temistocle Popa; în "Harababura, București 2007)

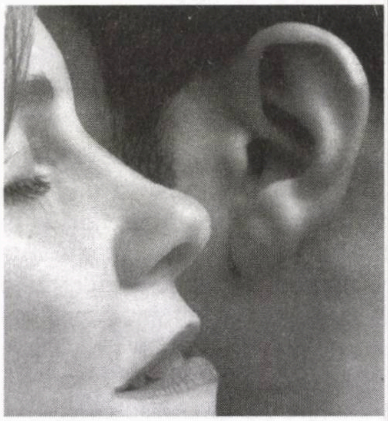

NOU! **ISRATON**
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii. Fără zgomote, fără țiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informații suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

ELIEZER PALMOR

Roma, 2007

Colaboratorul nostru Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO (şi-n alte locuri) s-a repezit nu de mult la Roma. Unde a văzut fel de fel de lucruri şi a avut fel de fel de întâlniri.

Avionul Tel Aviv-Roma a aterizat pe aeroportul Fiumicino în ziua de 10 ianuarie 2007 la ora 10.30, după un zbor plăcut, lin şi fără tulburări atmosferice şi după ce mi s–a oferit un mic dejun cu ouă şi lactate care mai degrabă mi-a tăiat pofta de mâncare decât să mi-o stimuleze. După cum se ştie, o călătorie cu avionul durează mult mai mult decât orele de zbor neto, căci pentru o plecare la ora şapte dimineaţa eşti chemat să te prezinţi la formalităţile de înregistrare pe aeroport cel mai târziu la cinci dimineaţa, ceea ce înseamnă să pleci de acasă, în cazul meu de la Ierusalim, la ora patru, deci să te scoli cu noaptea în cap la ora trei. Eu însă dorm cam iepureşte în împrejurări de felul acesta aşa că, practic vorbind, aproape că nu închid ochii înainte de o asemenea călătorie. Cu toate acestea, pun ceasul deşteptător şi mai şi comand pe deasupra un apel de deşteptare de la centrala telefonică, pentru ca ceasul şi telefonul s-o trezeasca pe soţia mea Shoshana, care, spre deosebire de mine, adoarme uşor, doarme “ca un pui de bogdaproste” şi se trezeşte destul de greu.

Aceasta nu a fost prima noastră vizită la Roma. Prima oară am poposit în oraşul-capitală a Bisericii Catolice în urmă cu treizeci şi patru ani, în 1973, când, la încheierea misiunii mele în Belgia, ne-am oprit pentru trei zile la Roma în drum spre casă. Eram în luna iulie şi am “beneficiat “ de călduri caniculare şi umede ca la Tel Aviv şi, tot mergând dintr-un loc în altul, – de la Colosseum la Forul lui Traian, sau de la Fontana di Trevi la Piazza Navona – încercam să combatem căldura înfulecând felii de pepene verde la gheaţă şi lingând cornuri de îngheţată ce se vând la colţuri de stradă.

De la aeroport am venit de astă dată cu trenul până la gara centrală cunoscută sub numele de Termini. În timp ce căutam un mijloc de transport convenabil până la hotel, altul decât un taximetru, am fost abordaţi de un tânăr care făcea muncă de lămurire cu turişti de felul nostru ca să ne convingă de avantajul circuitului urban oferit de autobuzele societăţii pe care el o reprezintă. Autobuzul în cauză făcea, de fapt, turul oraşului oprindu-se în apropierea obiectivelor turistice faimoase, unde coborai după alegere, apoi continuai călătoria cu unul din autobuzele următoare. Biletul era valabil timp de douăzeci şi patru ore. Cum am găsit oferta interesantă, ne-am urcat cu bagaje cu tot în autobuz şi am coborât la staţia din Piaţa Veneţia ca să ne instalăm la hotel şi să continuăm circuitul cu unul din autobuzele următoare.

Hotelul nostru se afla pe străduţa Cesare Pertini, colţ cu Piaţa Veneţia, şi de la geamul camerei noastre nu vedeam numai circulaţia infernală care invada şi sfâşia imensa suprafaţă a pieţei ci şi, drept în faţa noastră, complexul maiestuos de clădiri şi statui închinat memoriei Regelui Victor Emanuel, iar spre dreapta un palat impresionant construit din cărămidă şi marmoră de culoare roz pal în stil veneţian, de la balconul căruia Mussolini obişnuia să se adreseze mulţimii venite (sau aduse) să-l asculte.

Poziţia topografică extraordinară a hotelului unde am tras, situat în plin centru, ne-a permis să cutreierăm oraşul şi să ajungem la majoritatea obiectivelor de interes turistic “per pedes apostolorum”, adică, cum s-ar spune, “luându-ne picioarele în spinare”. Şi atunci când oboseala ne învingea la o oră încă timpurie a zilei, ne urcam frumos într-un autobuz, oricare, şi ne odihneam până ce vehicolul ajungea la capăt de linie şi înapoi de unde l-am luat, având în acelaşi timp prilejul să contemplăm peisajul citadin care se oferea generos privirilor noastre curioase.

Se înţelege că am vizitat – şi nu putea să fie altfel – vestigiile istorice de o bogăţie rară ale trecutului imperial roman. Am colindat prin palate, pieţe şi foruri, am admirat coloane, arcuri de triumf şi statui – întregi sau numai fragmentate – şi nu am neglijat nici biserici, catedrale şi bazilici. Am revăzut măreţul Colosseum, Columna lui Traian, Forul Roman şi Arcul de Triumf – un punct obligatoriu pentru orice evreu – ridicat întru slava lui Titus cuceritorul Ierusalimului, incendiatorul Templului şi iniţiatorul dispersării evreilor în lume. Am mers de două ori la Catedrala “San Pietro del Vinculo” ca să admiram statuia magistrală a profetului nostru Moshe, opera fenomenală a lui Michelangelo, ne-am odihnit în Piaţa Navona, in Piaţa Spaniei şi lângă Fontana di Trevi.

Aşa cum am considerat de datoria mea să poposesc şi de astă dată în faţa monumentului închinat lui Titus şi să sacrific momente de reculegere contemplând Menora – purtată, după unii, de sclavi evrei

Arcul lui Titus: acuma ne-am întors, împărate!

duşi în captivitate, dar după alţii, de ostaşi romani mândri de trofeul simbolic capturat la înfrângerea Iudeei, – am crezut de cuviinţă să cutreier uliţele strâmte ale fostului ghetou de pe malul Tibrului. M-a surprins faptul că nu am găsit din fostul ghetou decât câteva clădiri în ruină (şi un restaurant casher cu un menu sărac şi preţuri pipărate), dar de acolo am ajuns cu uşurinţă la Sinagoga Mare, care se află la periferia fostului cartier evreiesc, pe promenada care însoţeşte Tibrul. Sinagoga, o clădire imensă, destinată altor timpuri, când comunitatea romană era cu mult mai numeroasă decât astăzi, se înalţă sfidătoare sub o cupolă care părea că tinde să concureze cu aceea a Bazilicii Sfântului Petru din Cetatea Vaticanului.

Era vineri. Seara am revenit să asist la rugăciunea de "kabalat shabat". Ca să intru în sinagogă am fost obligat să trec "sub furcile caudine" ale controlului de securitate şi să încredinţez telefonul portativ în custodie unui portar energic. Surpriza adevărată însă m-a aşteptat înăuntru, în sinagogă – Shoshana s-a urcat la etajul rezervat femeilor – eu încercând fără mult succes să mă asociez acelora ce se rugau, căci nu toţi se rugau. O bună parte din mulţimea aşezată în bănci erau turişti, curioşi să vadă cum celebrează evreii la Roma sosirea Reginei Shabat. Mulţi dintre ei erau negri şi probabil mulţi creştini.

Acustica sub bolta înaltă a sinagogii era stridentă şi eforturile mele de a descifra cuvintele pierdute în dicţiunea hazanului nu prea aveau succes. Atunci mi-am adus aminte de seara de Kol Nidrei din sinagoga de la Padova, din urmă cu vreo cinci ani. Venisem la ceremonia religioasă cu cartea mea de rugăciuni dar aproape nimic din textul cunoscut de mine nu se potrivea cu cele ce se rosteau în această sinagogă. Eram debusolat total. Rabinul din Padova mă privea amuzat şi doar la sfârşitul ceremoniei mi-a explicat că pe lânga riturile ashkenaz şi sefarad există şi un rit roman, care a luat naştere în epoca premergătoare distrugerii templului din Ierusalim. Ei bine, dacă la Padova se practica ritul roman, la Roma era firesc să fi fost la fel.

Nu am aşteptat sfârşitul serviciului religios, am ieşit s-o recuperez pe Shoshana, pierdută la etaj, şi am pornit să colindăm străzile Romei noaptea.

Sâmbătă după-amiază am dat din întâmplare peste o emisiune specială a Canalului V al Televiziunii italiene care difuza în direct un simpozion ecumenic găzduit şi patronat de Episcopia din Verona. Tema abordată era a doua dintre cele Zece Porunci primite de poporul evreu la poalele Muntelui Sinai: "Nu te vei închina unui Dumnezeu altul decât mine; să nu-ţi faci ţie chip cioplit".

Oratorul principal era rabinul din Verona, care a vorbit mult – prea mult – evocând în serie părerile unor autori mai mult sau mai puţin cunoscuţi şi care condamnau idolatria. M-a jenat lipsa de tact a tânărului rabin care s-a dovedit incapabil să menajeze sensibilitatea creştină – şi a bisericii catolice în special – care cultivă, după cum se ştie, numeroase forme de adorare a Madonei şi a Mântuitorului, imaginaţi artistic prin statui şi portrete.

M-a impresionat, în schimb, faptul că participanţii creştini la simpozion – episcopul catolic de Verona, un pastor protestant de origine germană, un preot ortodox român şi un preot pravoslav rus – au evocat cu mândrie rădăcinile iudaice ale creştinismului şi au ştiut să-şi exprime recunoştinţa pentru ceea ce a oferit iudaismul umanităţii occidentale.

Timp de două ore am asistat la o emisiune care a glorificat implicit geniul poporului evreu şi mi-am adus aminte de o frază pe care obişnuiam s-o arunc în discuţie, nu neapărat în mod serios, cum că dacă am pretinde să ni se plătească drepturi de autor pentru tipărirea Bibliei noastre în toate limbile civilizaţiei actuale, Statul Israel nu ar mai avea nici un fel de probleme de ordin financiar. Ceea ce m-a impresionat îndeosebi a fost însă faptul că un canal important al televiziunii italiene consacra în "prime time" două ore unei emisiuni care nu se ocupa cu denigrarea noastră, ci dimpotrivă. La care ţin să adaug că pe parcursul peregrinărilor mele prin Roma am remarcat o singură dată o inscripţie graffitti – pe peretele unei clădiri într-o zonă periferică – clamând: "Palestina Libre".

La confluenţa celor trei coline unde s-au pus temeliile oraşului Roma se afla în antichitate Foro Boari, adica Piaţa (Târgul) de Vite. Astăzi nu a mai rămas decât o frumoasă ruină parţială a ceea ce fusese, judecând după dimensiunile ei, o poarta de intrare într-o clădire importantă desemnată astăzi ca "Arco degli Argentari". La marginea pieţei de altădată se înalţă acum o bisericuţă, "Chiesa San Giorgio al Velatro", şi la intrarea în lăcaşul de rugăciune se află fixată o statuie plată din marmoră albă reprezentând un cap de monstru rânjind cu gura deschisă. Statuia poartă numele de "Bocca della verità" ("Gura adevărului") şi legenda spune că mâna băgată de un mincinos în "gura adevărului" va rămâne captivă în orificiul deschis; cu alte cuvinte, numai cine spune adevărul va reuşi să-şi scoată mâna intactă dacă se încumetă să rişte aventura. Mărturisesc că eu am riscat şi mi–am scos mâna din monstruoasa gură, nevătămată... Ca să demonstrez că vorba cum că "un diplomat este un gentleman care minte în străinătate întru folosul ţării sale", în cazul meu nu se aplică...

"Gura adevărului": care ai curajul, neamule, să bagi mâna?

Un episod cu totul neaşteptat ne-a rezervat întâlnirea cu vânzătorul de suveniruri romane instalat cu taraba lui la doi paşi de "gura adevărului". Acesta, un bărbat cam înaintat în vârstă, ne-a auzit vorbind ebraica, m-a prins de mânecă cu mâna dreaptă şi cu stânga scotocea sub cămaşă ca să scoată la iveală un Magen David care atârna de un lanţ de aur; cu un zâmbet de mare fericire întins pe o faţă rotundă îmi spune o dată şi încă o dată «şi eu sunt "yehudi".» Bineînţeles că ne–am oprit, bucuroşi de întâlnire, şi am intrat în vorbă, ascultând ce avea interlocutorul nostru să ne spună: nepotul lui lucrează la Institutul Weizman din Rehovot, nepoata lui este studentă la Ierusalim şi aşa mai departe. În timp ce mă bombarda cu o avalanşă de cuvinte italiene a luat de pe tarabă un album despre Roma, l-a răsfoit ca să mă impresioneze spunând că a oferit un exemplar identic cadou de Bar Mitzva nepotului său (un al treilea nepot, care trăieşte la Roma) şi că mi-l vinde la preţ de cadou. În sfârsit, a continuat să vorbească de una şi de alta până când m-am simţit obligat să cumpăr albumul – s-ar putea să nu ajut un evreu, care pe deasupra mai şi are progenituri trăind la noi? – deşi nu aveam nevoie de carte. Când însă am terminat să plătesc albumul, omul meu s-a lansat într-o cascadă de oferte, toate la "preţ de cadouri", adică la un preţ după el de o nimica toată: o statuetă a lui Moshe, copie industrială după statuia lui Michelangelo, cinci port-chei la preţ de trei şi încă alte chilipiruri, dar numai cu chiu şi vai am reuşit să mă salvez din capcana în care căzusem şi să nu mă aleg cu nişte suveniruri de care nu aveam nevoie.

Bucuria întâlnirii cu un evreu din Roma m-a costat în cele din urmă numai 15 euro...

Înainte de a părăsi Roma am mers să vizităm Bazilica Sf. Petru, cel mai important lăcaş catolic de rugăciune din lume.

De astă dată intrarea în lăcaş te obligă să treci prin culoarul subteran unde se află mormintele papilor şi mormântul atribuit concetăţeanului nostru Shimon (Chifa) din Galileea, botezat de tradiţia creştină ca Apostolul Sf. Petru. La un moment dat am zărit la o mică distanţă un grup de prelaţi şi de laici rugându-se în genunchi în faţa unui mormânt. Era mormântul lui Ioan Paul II (recent dispărutul Papa Woytila). M-am oprit lângă grupul în rugăciune reculegându-mă în tăcere timp de câteva minute.

Îmi amintisem atunci că două zile după ce am prezentat scrisorile de acreditare Preşedintelui Republicii Uruguay am participat la recepţia de stat oferită în cinstea Papei, care sosise în vizită oficială la Montevideo. Când i-am strâns mâna s-a uitat la mine cu o privire blândă şi m-a ascultat cu interes când în trei fraze i-am spus că-i aduc un călduros salut din Ierusalim, oraşul păcii, oraşul unde a pătimit Yeshua, oraşul care-l aşteaptă cu braţele deschise. Papa mi-a mul-

Bazilica San Pietro

ţumit pentru invitaţie spunând doar, în spaniolă, de două ori "muchas gracias".

Aş vrea cu această ocazie să adaug că Nunţiul Papal din perioada când mă aflam la Montevideo a fost Episcopul Andrea Lanza de Montezemolo, cu care am ajuns să întreţin relaţii foarte cordiale, deşi Vaticanul nu recunoscuse încă Statul Israel. Am stat de vorbă de la om la om de foarte multe ori şi am ajuns să-l cunosc destul de bine pe acest prelat-diplomat, fiul unui luptător din rezistenţa italiană executat de fascişti, care nutrea sentimente de adevărată simpatie faţă de poporul evreu şi de Statul Israel. Montezemolo a fost transferat în Israel şi a reprezentat Vaticanul în perioada dificilă a negocierilor pentru stablirea relaţiilor diplomatice între cele două state. Am fost şi am rămas convins că aceste negocieri s-au soldat cu succes numai datorită faptului că Papa de la Roma era fostul cardinal Woytila din Cracovia, iar reprezentantul său în Israel, Nunţiul Apostolic de Montezemolo.

La ieşirea din bazilică ne–a acostat un tânăr care, într-o ebraică aproximativă, ne-a întrebat unde se poate mânca o pizza bună?

Unde se poate găsi o pizza bună la Roma, este o întrebare bizară, dar apariţia unui adolescent pe treptele Bazilicii, care vorbeşte o ebraică cu un vocabular sărac şi acorduri gramaticale greşite m-a făcut să zâmbesc intrigat şi după ce Shoshana l-a lămurit cu privire la pizza, l-am descusut, curios să aflu cine este. Până la urmă am aflat că s-a născut la Haifa, dar trăieşte la Sydney, în Australia, unde tatăl său este funcţionar de bancă iar mama, profesoară de engleză. A venit singur să descopere Europa – cum de l-au lăsat părinţii să plece singur în lume? – dar el este hotărât să se întoarca în ţara unde s-a născut şi să-şi facă datoria de cetăţean servind într-o unitate militară de elită.

Ultimul episod roman s-a petrecut la recepţia hotelului, unde am coborât să reglez ultimele chestiuni înainte de plecare, a doua zi în zori. Funcţionara de la recepţie, o tânără blondă, simpatică şi extrem de amabilă, mă întreabă la un moment dat de unde suntem. Când i-am răspuns că trăim la Ierusalim, ea m-a surprins – încă o surprindere, şi ce surprindere! – spunându-mi că visul ei este să viziteze, dar de Paşti, Oraşul Sfânt. I-am spus că perioada aleasă este foarte agreabilă şi frumoasă, dar există şi alte perioade bune pentru turism. "Da" – a răspuns funcţionara – "dar vedeţi, eu nu sunt catolică, ci ortodoxă". "O italiancă ortodoxă?" am întrebat mirat. "Eu nu sunt italiancă, mi-a răspuns tânăra. Eu sunt româncă".

Numai la aşa ceva nu mă aşteptasem. Şi când am schimbat, imediat, conversaţia din engleză în română, a fost rândul ei să pufnească intr-un râs fără sfârşit şi să spună: "Uite aşa! Timp de o săptămână ne–am forţat să vorbim englezeşte, când am fi putut să ne uşurăm viaţa vorbind româneşte".

Ei bine, Janina – căci aşa se numeşte funcţionara – este moldoveancă din Târgul Neamţ, a studiat teologia la Bucureşti (Teologie? am întrebat. În ce scop? – Din pur interes intelectual, mi-a răspuns) şi după terminarea facultăţii a venit la Roma, în urmă cu zece ani.

Israelieni peste tot? Iată că şi românii au început să fie prezenţi peste tot...

În orice caz, am lăsat în mâinile Janinei coordonatele mele din Ierusalim şi i-am promis că atunci când vine o să-i fiu călăuză în Oraşul Sfânt.

Ştiaţi că...

- **1 kg. de lămâi conţine mai mult zahăr decât 1 kg. de căpşuni?**
- **Hitler şi Napoleon aveau fiecare numai câte un testicul?**
- **Oamenii şi delfinii sunt singurele specii care fac sex de plăcere?**
- **111.111.111 x 111.111.111 = 12.345.678.987.654.321?**

Ing. THEODOR TOIVI
Haifa

La marea viteză prin Scandinavia

În anii '90, am avut privilegiul unei vizite de studii în Scandinavia, împreună cu eminentul inginer şi colaborator dr. L.

Obiectul prezentelor note de drum este limitat la cele văzute în weekend-uri, la serile luminoase ale nordului şi la perioada inerentă de traversare a unor spaţii din uimitoarea peninsulă.

Am încercat să amplific eficienţa călătoriei prin studierea prealabilă a unor elemente de geografie mai puţin aprofundate în vremea şcolii şi anularea fără regrete a numeroase trasee sau obiective de interes secundar.

Dat fiind complicata istorie a locului, stăpânit pe rând de danezi, suedezi, ruşi sau germani, am evitat pe cât posibil să răscolesc rănile trecutului…

Pere pergamute la Copenhaga

Domniţa daneză de la ghişeul "Rent a car" al aeroportului Kastrup din capitala Danemarcei priveşte cu interes documentele noastre:

– Văd că trebuie să returnaţi maşina la Stockholm... Avem un Volvo 740 din Suedia care trebuie trimis înapoi. Sunteţi de acord să-l folosiţi în locul maşinii dvs? Fără extra cost, desigur... Şi ne adresează un zâmbet suav prin ochelarii care îi dau o notă de seriozitate.

Acceptăm cu generozitate propunerea domniţei cu ochelari, renunţăm la caracterul democrat al autoturismului stipulat în documente şi urcăm cu toţii în prestigiosul mobil roşu înmatriculat în Suedia, situaţie neprevăzută şi care a ridicat în mod evident calitatea următoarelor 18 zile…

Părăsim hotelul din insula Amager, unde este plasat aeroportul şi în care am locuit în prima zi. După 8 km. ajungem în centrul oraşului parcând între gară şi renumitul parc de amuzament Tivoli.

Am optat pentru Glyptotek, singurul muzeu de artă vizitat în această călătorie, un "must see" în Copenhaga.

Lăcaşul de artă este donaţia soţilor Otilia şi Carl Jakobsen, fabricanţii renumitei mărci de bere Carlsberg. Sunt expuse picturi şi sculpturi începând cu arta antică – etruscă, greacă sau egipteană – şi terminând cu cea modernă – a unor Renoir, Monet sau Van Gogh. Tot ce aţi visat sau nu să vedeţi vreodată în domeniul artelor plastice găsiţi aici.

Văzând surprinzatoarea varietate şi bogăţie a exponatelor am ajuns să pun uneori la îndoială autenticitatea lor, idee de care, mărturisesc, îmi este ruşine şi acum....

Am părăsit elegantul templu al artei tulburat de imaginea generoasei sculpturi din holul principal, reprezentând-o pe Mama Apelor...

❖

Vizităm piaţa primăriei cu turnul aferent şi abordăm în continuare lungul traseu pietonal Strøget, înţesat până la refuz de o lume cosmopolită care cască gura la magazinele cu suveniruri, pulovere norvegiene, porţelanuri şi diferite alte obiecte.

Am cumpărat şi noi nişte pere pergamute extraordinare, fructe a căror aromă n-o mai savurasem din zona paralelei 45...

Din loc în loc artişti amatori din toate continentele cântau pe strada respectivă, folosind instrumente mai puţin convenţionale şi colorând în mod suplimentar atmosfera...

Un ofiţer sovietic, în orice caz un tip îmbrăcat în uniformă de capitan din Krasnaia Armia dar încălţat cu nişte basketi jerpeliţi, cânta la acordeon şi din gură melodii care ne aminteau de perioada Arlus-ului din ţara natală, majoritatea compuse de bietul Isaak Dunaievski, evreu mort în Uniune din motive controversate şi practic necunoscut tineretului din Ţara Sfântă.

❖

Am vizitat palatul Christiansborg aparţinând majestăţilor regale şi am ajuns finalmente în Nyhavn, pitorescul port turistic flancat cu clădiri fermecătoare, de unde am început o neuitată croazieră, până aproape de modesta statuie a Micii Sirene care aştepta insignifiantă pe o piatră situată lângă mal...

Ne întoarcem seara la hotelul din insula Amager, profund impresionaţi de multitudinea imaginilor stocate într-o singura zi.

Nu am luat în conderare niciodata vulgara expresie a unor colegi, care auzind că am omis intrarea la Tivoli au exclamat în mod ironic: asitem tzhok mi Copenhagen!

(v–aţi bătut joc de Copenhaga!)

Întâlnire într-o bucătărie din Hersholm

Ciculăm pe Riviera Daneză, frumoasa şosea desfăşurată ca un arc de cerc pe malul strâmtorii Öresund, şosea care leagă capitala daneză cu oraşul Helsingor.

La mijlocul drumului intrăm spre localitatea Hersholm, unde eram aşteptaţi la un institut de cercetări marine. Instituţia respectivă era instalată departe de tumultul oraşului, în căsuţe albe de lemn dispuse într-o poiană înverzită, aflată în mijlocul unei păduri de foioase. Vizita a fost fructuoasă, depăşindu-ne aşteptările, şi foarte tinerii parteneri au fost extem de amabili. La ieşire observ numeroase pietre şi băltoace ciudate de apă cu plante în jurul clădirii, rămase probabil prin neglijenţa constructorilor. Ca să mă aflu în treabă spun că locul seamănă cu o grădină japoneză. Răspunsul a fost prompt şi apăsat:

– Aceasta este o grădină japoneza, primită cadou de la reprezentanţa noastră din Osaka!

❖

Soţiile ne aşteaptă bine dispuse după o plimbare pe liziera pădurii, cu mâinile încărcate de coarne, agrişe şi... zarzăre. D-na L., care este sabră, mărturiseşte entuziasmată că până acum nu a avut habar de existenţa delicioaselor produse comestibile din pădurile Europei...

Seara suntem cazaţi la o fermă dintr-un sat alăturat. Remarcăm în ogradă şi un Mercedes din Germania.

Camere mari dar austere, văruite în alb, cu podea ceruită şi mobilate cu două paturi metalice ca de spital, proaspăt înfăţate. Stăm puţin şi respirăm cu nesaţ aerul pur care ne invada prin marile ferestre deschise spre universul rural danez...

Seara ne plimbăm prin satul înverzit şi mâncăm (aş spune fără măsură) pomuşoară coaptă care se se revarsă din abundenţă peste toate gardurile localităţii...

Dimineaţa intrăm în imensa bucătărie a fermei, atraşi de mirosul cafelei praspăt râşnite, şi auzim vorbindu-se ivrit. Înţelegem că persoanele respective fac parte din corpul diplomatic acreditat la Bonn. Cucoanele, originare şi ele din Haifa, cam iritate, se interesează cum de am reuşit să obţinem acest loc la fermă, ca şi cum am fi reţinut un etaj întreg la Waldorf Astoria din Manhattan.

– Simplu: printr-un telefon dat de Institutul Marin din Hersholm! răspundem noi în mod candid...

La Helsingor – pe urmele lui Hamlet

Am părăsit ferma şi vecinii acreditaţi în Germania, am privit câteva minute lacul şi castelul Frederiksborg din apropriere şi am ajuns la Helsingor – oraş renumit în toată lumea prin castelul Kronborg (sau în versiunea engleză Elsinore) unde Shakespeare a plasat acţiunea celebrei drame despre nefericitul prinţ al Danemarcei.

Parcurgând coridoarele şi terasele castelului nu am întâlnit fantomele lui Hamlet, Polonius sau Ofelia, dar am fost întâmpinaţi de exclamaţiile de bucurie ale unor paciente ale soţiei care – bine mersi – vizitau locul împreună cu nepoţii, confirmând – dacă mai era nevoie – eficacitatea tratamentului medical primit în Ţara Sfântă...

❖

Am intrat per pedes pentru câteva minute în zona punctului portuar unde sunt ancorate ferry-urile care leagă Danemarca cu Suedia pentru a studia în prealabil cum se intră cu maşina şi modul de plată a traversarii. Pe una din străzile comerciale din apropriere am sezizat o aglomeraţie neobişnuită.

Magazinele alimentare, majoritare pe strada respectivă, erau arhipline, iar partea carosabilă a străzii era plină de lume cu sacoşe în ambele mâini, mergând spre port...

Ne-am lămurit după ce cineva ne-a explicat că aproape toţi cumpărătorii sunt suedezi care se întorc acasă, mulţi dintre ei sosiţi din peninsulă special pentru cumpărăturile de la sfârşitul săptămânii, preţurile alimentelor fiind aci cam o treime faţă de cele din Suedia! Am intrat şi noi în fluxul uman, dornici de chilipiruri ca toţi turiştii suedezi, şi am ieşit cu sacoşe pline de pastrămuri, salam uscat, câte o pâine neagră de casă. Lumea nu cumpăra cu suta de grame, ci cu halca!

❖

Cumpăr şi o sticlă din renumita vişinată daneză. Un suedez amabil, aflat şi el în magazin, îmi atrage atenţia că pe ferry, la duty-free, pot cumpăra obiectul respectiv mult mai ieftin. Nu iau în considerare sfatul, căci în seara respectivă, oarecum surmenat de abuzul de tehnică, geografie şi istorie din săptămâna curentă, simţeam nevoia de puţină tărie...

Decizia a fost salutară, căci în dimineaţa următoare, în timp ce stăteam pe puntea navei respirând aerul tare al Mării Nordului, privind emoţionat fantastica panoramă a castelului Elsinore care se îndepărta încet de noi odată cu Hamlet şi ţărmul Zeelandei, amicul meu suedez stătea în fundul navei transpirând la imensa coadă cu amatori de alcool fără taxe vamale.

❖

Nava se apropie de ţărmul suedez şi putem admira deja panorama verticală a splendidului oraş Helsingborg desfăşurat pe o înălţime ce domină strâmtoarea Öresund, care leagă Marea Baltică cu Marea Nordului.

Debarcăm şi ne acordăm o oră pentru vizitarea oraşului, care pare mai curat sau mai proaspat zugrăvit – ca să mă exprim aşa – decât fratele danez de peste strâmtoare...

Fotografiem turnul de 35 metri din piaţa centrală Stortorg şi urcăm la aşa-numita terasă Oscar II, plasată pe un vechi turn fortificat, de unde se poate admira o bună parte a locului precum şi ceva din malul opus.

❖

Dintr-o foaie informativă găsită la intrarea în port aflu că principala întreprindere locală este Ikea (luaţi scândurile la Natania şi montaţi mobila acasă!) iar una din sursele principale de venituri ale urbei este asa-numitul "alcool-turism" suedez, care asigură pasageri pentru ferry-urile cu duty-free care leagă permanent oraşul cu vecinii danezi!

Malmö: Vorghiți românește?

Am intrat pe seară în acest port suedez (situat vizavi de Copenhaga şi căptuşit cu 40 de mii de lucrători străini, care aruncă zilnic pe pavajul pieţei Stortorget, chiar lângă statuia ecvestră a lui Karl V Gustav mii de cutii goale de bere sau Cola, urmând să participăm la vizita unei întreprinderi industriale.

La hotelul unde aveam rezervarea, doamna de la recepţie pare mirată:

– Locuiţi în Haifa? După nume am avut certitudinea că sunteţi finlandez!

Pentru cină alegem un restaurant cu profil spaniol, aflat pe o stradă alaturată hotelului. În timp ce mă sfătuiam cu soţia asupra opţiunii de a comanda o "paella", tânărul patron care aştepta respectuos cu carnetul în mână decizia noastră, ridică uimit mâinile în sus şi, cu un zambet larg, exclamă entuziasmat:

– Vorghiţi româneşte! Aveţi 50 la sută redushere!

După ce achităm nota de plată şi colegul meu cu soţia acestuia realizează avantajele incontestabile rezultate din folosirea limbii lui Ion Creangă în Suedia, la ieşire, o nouă surpriză – cei trei copii ai patronului şi mama lor ne urează în cor:

– Vă mulţămim! La revedere!

Afară îl apostrofez pe coleg:

– Spune, Dr. L, la ce restaurant din Scandinavia primeai o asemenea onoare dacă foloseai limba ivrit sau engleză?

❖

A doua zi la prânz luam masa cu directorul întreprinderii care – în mod unilateral – abordează printre altele şi subiecte politice. Critică guvernul socialist suedez, care, implicat în acţiuni sociale, a mărit impozitele peste orice măsură şi în consecinţă preţurile produselor suedeze au devenit mai puţin atractive pe piaţa externă. El personal a fost nevoit să angajeze lucrători din Iugoslavia, pe care îi poate plăti cu salarii mai modeste. În altă ordine de idei, industriaşul suedez ne asigură că marea majoritate a compatrioţilor săi simpatizează cu ţara noastră şi că poziţia relativ pro-arabă a guvernului şi a presei nu reflectă punctul de vedere al majorităţii populaţiei suedeze.

Göteborg: plastic Ludovic XV

La intrarea în marele oraş am descoperit un hotel nou, foarte elegant, mobilat şi decorat minuţios în stil Louis XV şi având preţuri "de deschidere". Poanta era că mobilierul şi decoraţiunile amintite erau fabricate exclusiv dintr-un plastic alb! Chestia cu plasticul Louis XV nu m-a deranjat absolut deloc, având în vedere că preţul unei camere, inclusiv micul dejun şi cina, era realmente redus.

Vizita programată la universitatea oraşului ne-a dezamăgit prin preocupările teoretice sterile ale corpului didactic, la un nivel vădit inferior stachetei tehnologice a instituţiilor vizitate în peninsulă. Din păcate chestia este actuală şi pe alte meridiane!

Pregătindu-ne de plecare mi-am dat seama că geanta de voiaj a rămas în loby la Malmö! Directoarea este amabilă, telefonează imediat la hotelul respectiv şi în mod eficient perfectează trimiterea obiectului la Göteborg, unde aveam să mai rămânem încă o noapte, după deplasarea dus-întors la Trollhättan.

Trollhättan: cei de la Volvo ne verifică pașapoartele (fiindcă, oricum...)

Oraşul, aflat 100 km. nord-est de Göteborg, a fost înfiinţat de regele Enric de Pomerania în 1413 şi are acum 42 de mii de locuitori.

Şoseaua se desfăşoară în paralel cu celebrul canal Gota, lucrare de excepţie a hidrotehnicii suedeze, care prin 65 de ecluze leagă Marea Nordului cu Marea Baltică pe traseul Göteborg (0 m.) – Trollhättan (38 m.) – Lacul Vänem (92 m.) – Stockholm (0 m.) cale de 550 km. Canalul a fost construit fără ajutorul romanului "Drum fără pulbere", muncă forţată şi tam-tam mediatic specific ţărilor aşa-zis socialiste, sau al excrocheriilor sud-americane tipice canalului Panama...

Doamnele, care au citit însă ciclul "Torente" de Anne Desmorest pot regăsi aci locul în care se petrece o bună parte din acţiunea siroposului mega-roman...

❖

Intrăm în holul de primire al uzinelor Volvo, dominat de o imensă machetă a rachetei europene Ariane. Delegatul firmei ne primeşte cu amabilitate, este informat de faptul că avem toate aprobările necesare de vizitare a secţiilor de aparatură hidraulică, dar întrucât pe traseu sunt şi chestii militare secrete, ne solicită paşapoartele spre verificare. Le înmânăm cu prudenţă pentru câteva secunde, spre a fi introduse într-un aparat misterios care scoate un sunet demn de coloana sonoră a unui film cu James Bond. Urmează să aşteptăm câteva minute, timp în care relatăm că până la ora actuală – de la aeroport – nimeni, dar absolut nimeni nu ne-a cerut în Scandinavia vreun document de identificare (de fapt nici după aceea!). Între timp aparatul emite din nou un sunet distinct şi omul nostru scoate din aparat două hârtii sosite tocmai din Tel Aviv în care se confirmă – negru pe alb – că suntem oameni de bine…

După 15 minute, în sala de conferinţe, specialiştii firmei au început să prezinte în mod optimist produsele lor de ultimă oră, deşi în cuvântul nostru de introducere am precizat în mod etic că deocamdata, versiunea curentă a proiectului nostru (din motive de preţ) nu va fi echipată cu componente Volvo…

Fără a intra în detaliile tehnice ale vizitei trebuie să amintesc două concepţii interesante învăţate la renumita fabrică:

- Pentru asamblare nu se folosesc dezumanizantele benzi rulante inventate de dl. Henry Ford. Echipa de montaj asamblează produsul în comun.
- Componentele externe se aduc (şi se plătesc!) cu 48 de ore înainte de montare, evitându-se stocarea inutilă a fondurilor.

Mă gândesc că în locurile noastre de provenienţă tipii de decizie îşi făceau întotdeauna un titlu de glorie din procurarea materialelor necesare cu luni de zile înainte!

În timpul mesei ne permitem şi întrebări mai puţin tehnice:

– În ţara noastră numai miniştrii sau oamenii foarte bogaţi folosesc automobile Volvo. Această marcă este pe undeva simbolul reuşitei în viaţă. Este la fel şi în Suedia?

– Nu, în familiile unde lucrează atât soţul cât şi soţia, există cel puţin o maşină Volvo. Oamenii avuţi folosesc de obicei automobile Saab, fabricate în aceeaşi localitate. Însă pentru cei cu venituri modeste importăm maşini Fiat, Renault sau Opel...

– Am observat în timpul circulaţiei că plăcuţa de înmatriculare S (Suedia), ne oferă o anumită amabilitate sau prioritate dacă vreţi...

– Aveţi dreptate, datorită faptului că suntem o ţară în mod cert mai bogată şi vecinii ne consideră ca pe o soră mai mare... Dar cred mai curând că este vorba de tradiţionala ospitalitate scandinavă pentru oaspeţii străini!

❖

Părăsim renumita întreprindere şi ajungem la punctul de întâlnire cu nevestele noastre abandonate turismului, care ne relatează cu entuziasm despre modul cum au asistat la Ziua Apei, când se deschide celebra cascadă unde apele Lacului Vänem se revarsă în mod spectaculos spre Kattegatt şi Skagerrak, golfuri cu denumiri sonore care ne amintesc de orele de geografie ale tinereţii!

Ne întoarcem la hotelul din plastic de la Göteborg, unde mă aşteaptă geanta de voiaj sosită expres de la Malmö şi odată cu aceasta harta detailată a traseului...

Fagernes: doamnele se urcă într-un hidroavion

Au trecut şase ore de când am părăsit Göteborg, timp în care am traversat podul de la Halden, intrând în Norvegia şi, ocolind capitala Oslo, am continuat drumul în direcţia Nord.

Este ora 18, s-a făcut seară (vorba vine seară, că în luna iulie începe să se întunece abia pe la oa 22!), suntem obosiţi şi desigur trebuie să dormim undeva. Optăm pentru staţiunea Fagernes (1.800 de locuitori), aflată la mijlocul distanţei între capitală şi Sognefjord. Localitatea, relativ banală în contextul scandinav, este înconjurată de înălţimi împădurite şi iese din comun printr-un lac pitoresc pe care sunt ancorate mici hidroavioane, dotate cu un singur motor. După ce ne instalăm, ieşim puţin să vedem atracţiile locului.

Ajunşi la malul apei, fac eforturi teribile ca să obţin un unghi cât mai favorabil pentru neobişnuitul clişeu care încadrează lacul, peisajul alpin şi doamnele care, coborând din automobilul Volvo de culoare roşie parcat lângă debarcader, se urcă într-un hidroavion alb, ajutate de un tânăr norvegian blond. În cadru apare bineînţeles şi colegul meu, care, conştient de înălţimea situaţiei, afişeaza un zâmbet nonşalant, crezând probabil că voi trimite poza d-nei Judy pentru coperta revista "La'isha"…

Sognefjord: primul fiord din viaţa mea

Ajungem în fine la prima întâlnire cu Sognefjord – mai precis la debarcaderul din Revsnes – unde aşteptăm cuminţi bacul de traversare a fiordului spre micul port Kaupanger. Nava albă trage la mal, botul se rabate ca o punte spre chei şi intrăm împreună cu Volvo-ul 740 în burta navei, unde parchez automobilul în mod regulamentar şi urcăm pe puntea micului vapor.

Este prima întâlnire cu un fiord, afară bureaza niţel, dar peisajul fantomatic traversat de ceţuri migratoare are o frumuseţe austeră, punând în valoare şi mai mult fâşia de mare dintre munţi, care având o lăţime de numai 5 km. pătrunde adânc în continent, cale de 180 de km. de la malul Mării Nordului. Traversarea ne lasă o impresie tulburătoare care rămâne şi după debarcarea la Kaupanger şi parcurgerea celor 14 km. până în aglomerația hotelieră Sogndal.

Spre Fiordul Geiranger prin munţii Jotunheim: ciudatele piramide

Plecăm dimineaţa din Sogndal pe un traseu magnific cu destinaţia Geiranger, urmând să ne întoarcem în acelaşi punct la sfârşitul acestui neobişnuit week-end.

Şoseaua continuă la început pe malul Lusterfjord-ului după care începe urcuşul în munţi, prin pasul Sognefjell (1440 m). La mică distanţă de drumul alpin pe care circulăm se poate admira Galdhopiggen (2469 m.), cel mai înalt munte din Norvegia, urmat de aproape de Glittertind (2464 m.). Peisajul arid din roci roşii şi cenuşii cu pete alternante de gheaţă, zăpadă precum şi ceţurile migratoare care ne înconjoară dau locului un aspect mai curând lunar. Remarcăm din loc în loc piramide din pietre puse una peste alta, înalte de aproape un metru, realizate probabil de mâna omului şi al căror sens nu l-am înţeles până azi. Platoul arată ca un pustiu, iar lipsa totală a vegetaţiei şi raritatea automobilelor – în ciuda spectacolului realmente fantastic al mediului care ne înconjoară – creează tuturor o stare de oarecare surescitare.

Şoseaua coboară în fine la Lom, centru turistic aglomerat, unde ne aprovizionăm cu alimente şi admirăm biserica medievală din lemn, construită în secolul 12.

❖

Continuăm drumul care duce spre punctul turistic forte al Norvegiei, fiordul Geiranger, trecând prin Grotli (850 m.) Începem coborârea unuia din cele mai fantastice drumuri din Norvegia. Peisaje de vis cu munţi de piatră şi momente în care parcă mergem pe apă, şoseaua fiind probabil construită de-a lungul unui dig între două lacuri alpine...

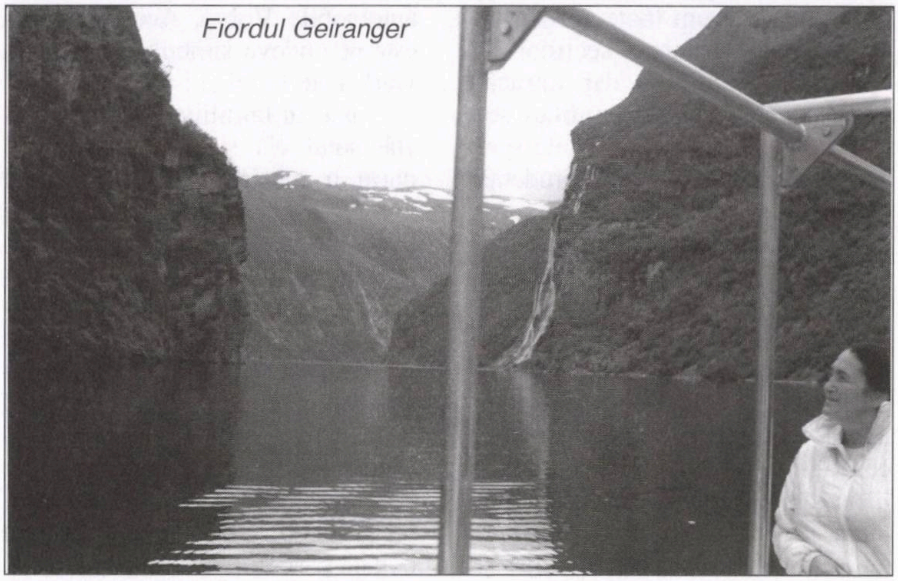
Fiordul Geiranger

Oprim într-o parcare situată pe o înălţime de circa 1.000 de metri şi privim la ceea ce părea o cărăruie şerpuind abrupt spre hăul unde se întrezărea malul apei. După un timp realizăm că aceasta este de fapt şoseaua pe care urma să ajungem la destinaţie!

Continuăm drumul în mod curajos căci la Volvo 740 frânele sunt frâne, direcţia ireproşabilă iar motorul toarce nepăsător în ciuda mediului advers care ne înconjoară.

Mai sunt câteva serpentine până jos, suntem încă la circa 300 de metri altitudine când, la o curbă, ne apare în faţă un hotel (Belevue parcă). Remarcăm drapelul alb-albastru printre steagurile ridicate la intrare şi oprim imediat. Holul este pus în valoare printr-un covor roşu de la perete la perete, un pian negru cu coadă, iar preţurile se încadrează în baremul nostru valutar. Camerele sunt relativ mici, dar echipate cu tot ce ne trebuie.

Deschidem fereastra spre balcon. În faţa noastră apare stupefianta vedere spre Geirangerfjord, unul din cele mai spectaculoase scenarii ale naturii de pe globul terestru...

Seara, care în acest anotimp este luminoasă la extrem, o petrecem plimbându-ne pe o cărare de unde admirăm munţii şi fiordul pe care navighează ambarcaţiuni cu toate luminile aprinse care, privite de sus, par nişte jucării încântătoare...

Renunţăm fără regrete la drumul spre Andalsnes prin diabolicul traseu Trollstigen şi dimineaţa coborâm serpentinele care duc în port, unde fac singura investiţie din Scandinavia: o superbă blană de ren pe care o am şi acum.

Fantasticul drum dintre Geiranger și Sognefjord

La cheiul portului Geiranger îmbarcăm maşina pe vaporul-navetă care navighează de-a lungul magnificului fiord, începând una din experienţele de neuitat ale călătoriei. Timp de două ore vasul pluteşte între ceţuri, ploaie şi soare, pe îngusta fâşie de apă întortochiată între munţi.

Atmosfera este colorată de policromia jachetelor cu glugă purtate de călătorii care se înghesuie pe punte privind extaziaţi spectacolul. Unii dintre ei ridică mâna ţinând o bucăţică de pâine pe care pescăruşii o culeg din zbor razant, indiferenţi la flashurile aparatelor de fotografiat.

Cascadele abundente care se prăvălesc în fiord din înaltul munţilor, inclusiv celebra Şapte Surori, stârnesc admiraţia, dar pe undeva şi invidia privitorilor din ţările mai sărace în apă...

Se aude un sunet sacadat de sirenă şi după o cotitură apare prin ceaţă o umbră gigantică.

Dar nu este un monstru marin, ci marele vapor Maxim Gorki plin cu neo-sovietici, care deşi nu au încă iahturi personale ca oligarhii, dispun totuşi de câteva mii bune de dolari pentru o croazieră de lux prin fiorduri...

Debarcăm în localitatea Helesylt, de unde începem întoarcerea spre Sognefjord prin aşa-numita cale de vest planificată de acasă cu ajutorul unui expert în problemă: inginerul R. Traseul este evitat în general de excursiile organizate, deoarece implică mai multe traversări de fiorduri şi relief alpin.

Probabil singura eroare gravă comisă în aceste 18 zile a fost faptul că am făcut acest extraordinar traseu (care a inclus fantasticele Innvikfjord, Nordfjord sau Strynvatn) într-un raliu de o zi, în loc să-i acord... o săptămână.

Privirea concentrată în mod permanent asupra evenimentelor rutiere sau în vizorul camerei de luat vederi, m-a condus la situaţia absurdă ca, odata ajuns acasă şi privind superbele fotografii realizate pe parcurs să mă întreb dacă am fost realmente acolo!

❖

Ajungem la cel mai înalt punct al drumului, unde la o curbă, într-o parcare laterală, vedem o tonetă şi un afiş mare "Vindem salam de ren!". Oprim, omul ne dă să gustăm în prealabil exoticul produs, negru ca smoala şi tare ca piatra. Scoatem echivalentul a 10 dolari, salamul se alătură proviziilor noastre şi începem coborârea spre Sognefjord. După prima serpentină colegul, aflat de serviciu la volan, trage deodată pe dreapta şi frânează brusc. Ce să vezi, într-o nişă a drumului, în faţa vederii spectaculoase a munţilor înzăpeziţi Jotunheim aflaţi peste fiord, doi tineri cu chipa mănâncă tacticos la o măsuţă din lemn. Colegul întreabă entuziasmat:

– Ma atem mehapsim po?

Baieţii ne explică calm în ivrit, continuând să mestece tartinele cu unt, că sunt într-o excursie post-serviciu militar, cu aerul că apariţia noastră ar fi fost perfect normală, şi ne-am întâlnit în mod firesc într-o parcare din Tveria...

Îi felicităm pentru opţiunea inteligentă de a vizita Norvegia în locul Indiei sau Boliviei şi ne luăm rămas bun fără să amintim un cuvânt de salamul de ren cumpărat mai sus, salam despre care aveam bănuiala vagă că nu este perfect casher.

Jos, aproape de malul apei, oprim să fotografiez o turmă de capre albe pe fondul dramaticului scenariu al naturii norvegiene, capre pe care le atrag perfid în cadru cu ajutorul unor felii de pâine... Animalele abuzează de generozitatea noastră şi încearcă să intre de-a valma în Volvo fără vreo aprobare prealabilă. În final reuşim să eliberăm nobilul turism de impertinentele animale apucându-le de coarne şi trăgându-le afară cu o justificată severitate...

❖

Dimineaţa sub un soare strălucitor, ne întoarcem în micul port Kaupanger şi asteptăm ora de îmbarcare pe ferry-ul cu care urmeaza să traversăm Sognefjord şi să începem călătoria pe Nærøyfjord, spre Gudvangen. Printre vehiculele care urmează să intre în burta navei, admir grupele de foarte tineri adolescenţi veniţi cu bicicletele lor sofisticate tocmai din Bavaria, gândindu-mă fără invidie la vacanţele mele petrecute la vârsta lor pe malul Teleajenului, precum şi la faptul că am reuşit să văd marea pentru prima oară, la Eforie Sud, abia la vârsta de 18 ani!

Hotelul din Stalheim: suspendat deasupra abisului

Pitorescul Nærøyfjord pe care navigăm acum este o ramură lungă de 17 km, derivată din Sognefjord şi care leagă micile porturi Revsnes şi Gudvangen. Fiordul este înconjurat de munţi înalţi de 1700 m. şi în unele locuri lăţimea apei nu depăşeşte 300 de metri.

Încă uluiţi de călătoria prin fiord, debarcăm Volvo-ul la Gudvangen şi ne încadrăm imediat pe şoseaua spre Bergen. După câţiva kilometri, observ indicatorul Stalheim şi părăsesc brusc şoseaua intrând pe un drum lateral îngust, fără să-mi consult în prealabil coechipierii din automobil, vădit nedumeriţi.

După câteva minute ajungem la superbul hotel Stalheim de pe terasa căruia se poate admira una din cele mai incredibile vederi din Norvegia. Hotelul pare suspendat deasupra unui abis peste valea Nærøy aflată mai jos la o adâncime de 550 de metri. Panorama este dominată de muntele Jordalsnuten având forma unei căpăţâni de zahăr, de spectacuoasa vale Stalheimfossen cu drumul care şerpuieşte până departe şi – dacă mai era nevoie – de o cădere verticală de apă de la 126 de metri înălţime…

Păşim cu sfială pe parchetul impecabil din imensul hol de intrare, privim pianul imens cu coadă şi tapetul pereţilor pe care sunt expuse tablourile unor personalităţi care au apreciat locul, cum ar fi împăratul Wilhelm II al Germaniei, împărăteasa Alexandra a Angliei, regii Italiei şi ai Belgiei sau nume din aristocraţia rusă care şi-au părăsit patria în timpurile tulburi ale anului1917....

Numeroşi pictori reputaţi, scandinavi şi străini, au imortalizat de asemenea extraordinarul peisaj, operaţie pe care noi, din lipsă de talent şi timp, o facem exclusiv cu aparatele de fotografiat.

Dintr-o broşură găsită în loby aflăm că în aprilie 1940 hotelul a fost ocupat de armata germană şi folosit drept comandament militar. Linia de bunkere betonate care se pot vedea şi azi în faţa terasei hotelului purta denumirea poetică de Lorelei!

Părăsim relativ repede elegantul hotel Stalheim, pianul cu coadă şi istorica linie de bunkere Lorelei. Motivul plecării nu a fost legat de trecutul nazist al locului şi nici de tarifele total şocante afişate la recepţie, ci mai curând de faptul că în seara respectivă trebuia să ajungem în mod expres la o altă minune scandinavă şi anume portul Bergen.

Bergen: cumpărăm somon afumat (cum altfel?)

Ajungem pe seară în Bergen, al doilea oraş şi port al Norvegiei, înfiinţat în anul 1070 de Olaf Kyrre.

Încă din prima zi suntem primiţi cu amabilitate de partenerii norvegieni din clădirea modernă a întreprinderii petrolifere din centrul oraşului. Oamenii s-au întors din concediu chiar în ziua respectivă, dar găsesc timp şi pentru noi, informându-ne în paralel că datorită zăcămintelor descoperite în Marea Nordului, Norvegia a obţinut independenţa energetică şi este pe cale să devină o mare putere petrolieră...

Pe fereastră admir arhitectura caselor masive zugrăvite în diferite culori şi construite în stil hanseatic, având acoperişurile ascuţite specifice desenelor pentru copii. Proiectate pe fundalul împădurit al muntelui Floyen, aceste clădiri apar ca un leit-motiv pe mai toate ilustratele reprezentând pitorescul oraş.

În lipsa noastră doamnele au vizitat câteva din punctele turistice ale Bergen-ului, dar pe seară vizităm împreună vestita piaţă de peşte Vagen, unde cumpărăm câteva bucăţi de somon afumat şi ceva ieşit din comun: o cutie cu cireşe pietroase.

În continuare urcăm până la cota 320 m. cu funicularul Floibanen (care funcţionează până la ora 24), de unde admirăm fără rezerve o bună parte din oraş şi limba terestră – înconjurată de nave ancorate – care desparte golful Vagen de Pudefjorden...

Oslo: vikingii

Părăsim Bergen pentru Oslo şi continuând drumul până la sfârşitul lui Eidfjord după ce în prealabil am traversat gârla la Kinsarvik cu un ferry. Înnoptăm undeva la munte într-un mare hotel-cabană din staţiunea Ustaoset, a cărui intrare este dominată de statuia imensă a unui Troll – care ne aminteşte de Statuia Libertăţii.

❖

Capitala Norvegiei, Oslo, a fost înfiinţata în 1059 de Harald III. După 1624 a fost denumită Cristiania, după numele regelui danez Cristian IV. Vechiul nume Oslo a fost readoptat în 1926. Am stat aproape două zile în acest oraş, timp în care am vizitat portul şi piaţa primăriei şi am parcurs artera principală denumita Karl Johans care leagă gara oraşului cu palatul regal.

În pitoreasca insulă Bygdøy, aflată în limita sudică a oraşului Oslo, am vizitat trei muzee legate de vocaţia incontestabilă a norvegienilor pentru traversarea mărilor şi oceanelor şi anume: Corăbiile Vikingilor, Kon-Tiki şi Framm.

❖

Primul în care am intrat a fost "Vikingskipmuseet", unde se prezintă corăbiile vikingilor, botezate fiecare după numele fermei unde au fost descoperite: Oseberg, Gokstad, Tune sau Borre.

Muzeul, construit în 1926 şi completat în 1932, a fost iniţiat de prof. Gustafson încă din 1913, iar clădirea este opera arhitectului Arneberg, care a proiectat printre altele primăria oraşului, din faţa portului, şi casa familiei regale.

Siluetele aerodinamice, eleganţa formelor şi linile de rezistenţă ale navelor expuse impresionează pe oricine, inclusiv pe colegul meu, care, oricum, este doctor în rezistenţa materialelor. Nava Osemberg, din anul 800, este construită din lemn de stejar, are o lungime de 22 m. şi o lăţime de 5 m. şi poate naviga cu o viteză de 10 noduri. Nava Gokstad este ceva mai mare, are 24 m. lungime şi o viteză estimată de 12 noduri...

Eu eram oarecum familiarizat cu tema muzeului încă din tinereţe, când am vizionat filmul "Vikingii", realizat în 1968 de Richard Fleisher, film în care au excelat atleticul Kirk Douglas (născut Herschel) şi Tony Curtis, frumosul fiu al d-lui Bernard Schwartz, din zona Satu-Mare.

❖

"Kon-Tikimuseet" este un muzeu dedicat celebrului norvegian Thor Heyerdahl, care a demonstrat posibilitatea unor călătorii transoceanice în perioada antichităţii, folosind materiale şi tehnologii din epoca respectivă.

Astfel ambarcaţiunea Kon-Tiki, construită din lemn de balsa, a navigat 4399 de mile, pornind în primăvara anului 1947 din Callao–Peru şi ajungând în Polinezia după 101 zile. Cartea a fost tradusă în 66 de limbi iar filmul călătoriei a fost onorat cu premiul Oscar în 1951.

O altă navă folosită de renumitul om şi expusă în muzeu, a fost Ra II, construită din papirus cu ajutorul indienilor Aymara din Bolivia şi care a traversat oceanul Atlantic din Maroc până în Barbados în 57 de zile, cale de 4000 de mile.

Renumitul om a avut şi câteva eşecuri, cum ar fi expediţia navei din papirus Ra I, abandonată la mijlocul călătoriei...

Călătoriile lui Thor Heyerdahl, potrivit textelor expuse în muzeu, ar fi dovedit posibilitatea unor contacte transoceanice între cele două Americi cu mult înaintea europenilor...

După citirea atentă a publicaţiilor din muzeu, părerea mea personala – indiferent dacă va place sau nu – este însă că scopul major al sponsorilor lui Thor Heyerdahl din Egiptul, Marocul şi Irakul anilor '50, a fost să arate că strămoşii arabilor au ajuns primii în America. Dar realitatea istorică este că limbile majore folosite în cele două Americi sunt engleza, spaniola, portugheza şi franceza (ca să nu mai vorbesc de idiş!) şi nu dialectele fabricanţilor de balsa şi papirus din Mesopotamia, Fenicia sau Egipt...

❖

"Frammuseet" este de fapt celebrul vapor Fram destinat expediţiilor polare, construit în 1912 şi transformat în muzeu din anul 1935.

Muzeul-navă, pe a cărui punte ne aflăm acum, este legat de numele a trei mari personalităţi norvegiene care au consacrat renumele navei respective şi anume: celebrul explorator al nordului Fridtjof Nansen, căpitanul vasului Otto Sverdrup şi nu mai puţin celebrul Roald Amundsen care, în noiembrie 1911, a fost primul om care a ajuns la Polul Sud şi în 1926 a fost primul sosit la Polul Nord.

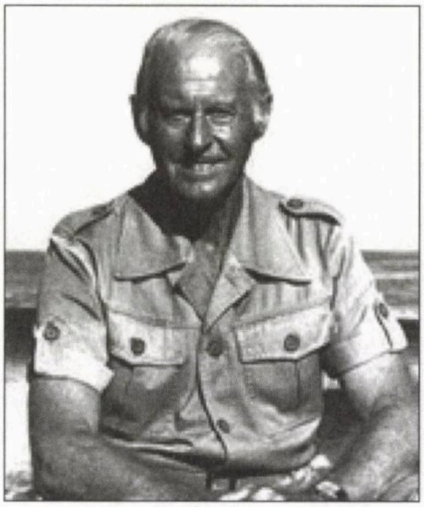
Thor Heyerdahl

Englezul Robert Falcon Scott a ajuns la Polul Sud ceva mai târziu, respectiv în ianuarie 1912, şi a murit de supărare, după a lăsat eternităţii celebra frază: "Trăim într-o lume unde primul înseamnă totul şi al doilea nimic!"

❖

Am tăiat fără sentimente din programul după-amiezii muzeul cu statui "erotico-primitive" realizate de sculptorul Gustav Vigeland (supranumit Rodin-ul din Neanderthal), muzeu aflat pe terenul de 40 hectare al parcului Frogner din Oslo… A fost desigur o eroare pe care o regret până azi, muzeul fiind unic în felul lui…

Dar afară ploua fără milă şi în aceeaşi zi trebuia să traversăm mai mult decât jumătate din peninsulă, urmând ca seara respectivă s-o petrecem în Stockholm…

Stockholm: corabia Vasa

Avem o seară şi o singură zi plină pentru vizitarea oraşului din care urmează să ne îmbarcăm pentru Ţara Sfântă – după aproape 3 săptămâni de peregrinări scandinave...

Concentrând la extrem descrierea se poate spune că oraşul este format dintr-o parte continentală şi trei insule legate de uscat prin poduri, insule în care se află de fapt principalele obiective turistice ale urbei...

❖

Pentru început intrăm – prin podul Norbro – în insula vestică denumita Helgean – Holmen, unde admirăm (din exterior) clădirea Parlamentului (1904) şi Palatul Regal (1728), ambele în stilul Renaşterii, şi Catedrala (1306), în stil baroc.

În continuare intrăm în vestul insulei, unde este construit pitorescul oraş vechi Gamla Stan, plin de biserici şi clădiri medievale cu acoperişuri roşii, despărţite de străduţe înguste, extrem de curate, înţesate de mici magazine cu suveniruri sau articole de modă şi bineînţeles cârciumioare apetisante...

Cheiurile şi superbele esplanade care înconjoară locul oferă vederii marine admirabile, colorate de o gamă largă de ambarcaţiuni care navighează sau sunt ancorate la cheiuri. Soarele de august străluceşte puternic, dar cu toate acestea este răcoare şi ca să mă exprim mai concis... este al dracului de frumos!

❖

Călătorim în continuare spre insula estică, denumită Djungars, traversând splendidul litoral sudic al oraşului pe aşa-numita Strandvagen, arteră mărginită într-o parte de clădiri specifice arhitecturii norvegiene şi hoteluri de lux, iar în cealaltă parte de cheiuri la care sunt ancorate diferite ambarcaţiuni.

Abordăm insula amintită prin podul cu acelaşi nume, ignorăm fără sentimente alte edificii renumite şi atingem în fine ţelul călătoriei

Stockholm

noastre: Muzeul Vasa, unica minune suedeză pe care am considerat-o demnă de a fi vizitată, în ziua disponibila pentru metropola nordului.

Vasa este de fapt o corabie de 1210 tone şi având 5 nivele (sau punţi dacă preferaţi), două din ele fiind dotate cu 64 de tunuri. Ambarcaţiunea, cu o lungime de 69 de metri, a fost construită în anul 1628 din ordinul regelui Gustavus Adolphus, având ca scop, după cât se pare, distrugerea Poloniei. Nava a avut însă din pacate (sau din fericire, depinde din ce parte consideraţi evenimentul) o existenţă efemeră, scufundându-se imediat după lansare... Epava ei a fost descoperită în anul 1956 şi adusă la suprafaţă în anul 1961 (împreună cu 25 de schelete umane), folosindu-se elemente tehnice de ultimă oră.

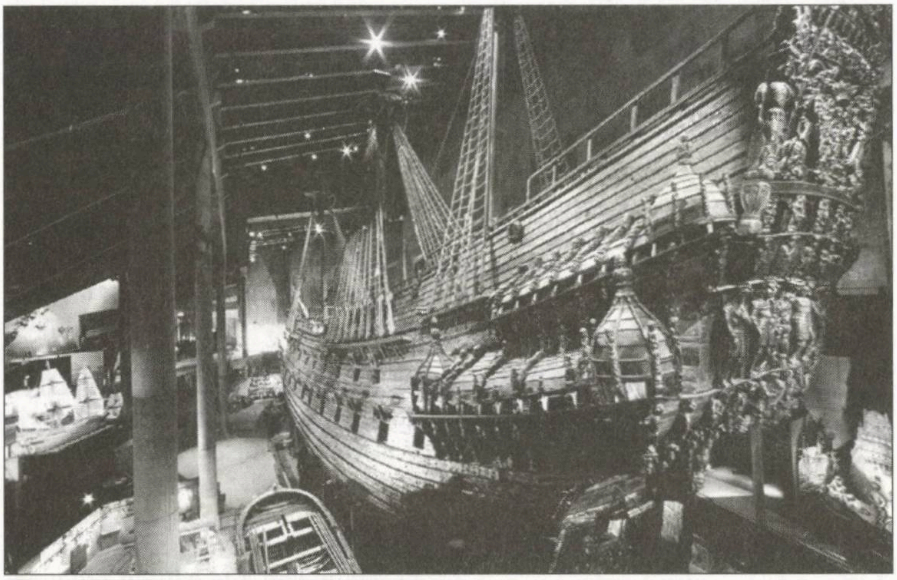

Corabia Vasa în timpul lucrărilor de restaurare

După aproape două ore de la intrare, puternic impresionaţi, părăsim imensa hală Vasavarvet (ea însăşi o perlă a arhitectonicii futuriste suedeze) şi teribila maşină plutitoare de război cu 64 de tunuri…

Afară, în aerul rece al insulei Djungars, admirăm din nou imensele vapoare de croazieră destinate călătoriilor paşnice spre toate ţările din bazinul Marii Baltice, dar şi pirateriei moderne cu ajutorul cazinourilor, al magazinelor duty-free şi al preţurilor exorbitante ale cabinelor de lux...

◆

Concertul pentru pian şi orchestră de Grieg, având ca solistă o tânără pianistă din Tel Aviv şi audiat la Haifa în primele zile din martie curent, mi-a amintit de oraşul natal al compozitorului şi de visul unei croaziere pe Hurtigrute, care leagă Bergen cu insulele Lofoten în câteva zile...

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Rodica Hern,* Bat Yam, a fost şocată de un scurt text al lui Norman Manea, reprodus nu de mult în "Minimum", unde scriitorul acuza pe cunoscutul critic literar Monica Lovinescu de calomnie în "Jurnalul" ei (1998-2000) apărut la editura Humanitas, 2006, sugerând în acelaşi timp că din paginile susamintitului Jurnal răzbat sentimente incontestabil *anti.

«Am urmărit pe vremuri cu interes emisiunile d-nei Monica Lovinescu de la "Europa liberă" şi mi-a lăsat impresia unei intelectuale rafinate şi umaniste, animată de spirit democrat. Scrisoarea lui N. Manea m-a uimit. Aş putea să ştiu în ce fel anume se referă Monica Lovinescu la evrei în acest Jurnal?»

Se poate. Iată, aici de faţă, câteva fragmente din carte unde vine vorba de subiectul care vă interesează.

«*Sâmbătă 31 ianuarie 1998*

Sandrine Lavastine-Laignel (autoarea unor studii despre România, **n. red.**) semnează în "Le Monde" (27 ian.) un nou articol asupra "revizionismului" din România. De astă dată alături de Radu Ioanid, "istoric" la Memorialul din Washington. De fapt, stilul pamfletar şi primar al acestui ins descins mai de mult în exil spre a-l prigoni pe Mircea Eliade e atât de sumar, încât la Sorbona i-a fost refuzată teza asupra lui Mircea Eliade (ne-a mărturisit-o Paul Stahl care urma să facă parte din juriu). În atmosfera supraîncinsă de dezbaterea din jurul "Cărţii negre a comunismului" – a ajuns la 165.000 de exemplare – cei doi vajnici luptători se ridică împotriva cererii de reabilitare a câtorva miniştri condamnaţi în lotul mareşalului Antonescu. Printre instituţiile acuzate de "revizionism" se află şi Memorialul de la Sighet, unde s-ar aduce omagiu postum şi unor miniştri antonescieni martirizaţi acolo. Cum autorii atrag atenţia Consiliului Europei să nu mai protejeze un Memorial atât de revizionist, dacă nu chiar fascist, trimit imediat articolul în fax lui Gabriel (Liiceanu; **n. red.**) să-l comunice Anei Blandiana. Gabriel nu dă însă de ea şi o îndemn pe Sanda Sto (Stolojan, publicistă, traducătoare, Paris; **n. red.**) să-i trimită şi ea textul prin fax Blandianei. Azi a primit răspunsul ei "oficial", ca preşedintă a Memorialului, îl va traduce şi apoi Blandiana îl va trimite pe hârtie cu antet la "Le Monde".

Ideea că s-ar putea să fie comparat Holocaustul cu genocidul comunist a isterizat pur şi simplu o bună parte din intelectualitatea franceză. În acelaşi număr al ziarului, se răţoieşte şi Edgar Reichmann cu un articol despre "De două mii de ani" a lui Sebastian, tradusă de Alain Paruit şi apărută la Stock. ...

Miercuri 4 februarie 1998

Radu Ioanid (tocmai vorbeam de lup...) ne trimite volumul său apărut la Hasefer, sub egida Ministerului Culturii: "Evreii sub regimul Antonescu". Cum poate că i-a ajuns la urechi ce gândim despre el, pe o carte de vizită ne indică să citim cel puţin pagina 338. Notează acolo că pentru nedeportarea poetului Margul Sperber (prost ortografiat în carte) au intervenit E. Lovinescu, alături de Pillat, Voiculescu şi Cisek. Dar că întregul Cenaclu Lovinescu era plin de evrei din care n-a existat vreun deportat, nici un cuvânt. Îi răspundem tot pe o carte de vizită că-i vom citi cartea cu "interesul cuvenit". Sunt încântată de epitet. Adevărul este că m-aş înfiora cu adevărat de numărul celor deportaţi în Transnistria de armata română ce ocupa regiunea, dacă tabloul ne-ar fi prezentat de pildă de Ileana Vrancea de a cărei cinste intelectuală suntem convinşi. Sau de rabinul Şafran. Faptul că suntem printre rarele ţări ocupate de nemţi care au refuzat (dintr-un motiv sau altul) să-şi trimită evreii în lagărele naziste – cum a făcut din plin Ungaria, neatacată azi de nimeni – nu mai pare să atârne deloc în balanţă.

Sâmbătă 14 februarie 1998

De la Ierusalim 18 pagini prin fax: Ileana Vrancea ne trimite un lung articol al ei drept răspuns la dezbaterea din jurul reabilitării unor miniştri antonescieni dezvinovăţiţi în procesele din '46, dar condamnaţi în'49. Anularea postumă a sentinţelor a indignat pe doi congresişti americani: reabilităm, pasămite, pe responsabilii Holocaustului! Mai grav e că Emil Constantinescu a cedat brusc şi umilitor în loc să le răspundă că separarea puterilor stând la baza democraţiei (chiar a celei americane) el nu se poate amesteca în treburile justiţiei. Revista "22" a consacrat mai mult de nu ştiu câte pagini unei dezbateri pe acest subiect, în care unii semnatari, printre ei (Michael) Shafir, socoteau pe toţi miniştrii antonescieni coresponsabili. Bazându-se pe citate, Ileana Vrancea scrie cel mai clar articol de până acum. Şi neconformist, fireşte. După ea, dacă Antonescu n-a continuat deportările (dar cu adevărat le-a început în Vechiul Regat?) – Mihnea n-o crede –

e din pricina opoziţiei interne, şi nu – cum se spune – doar externe. Ea arată cum partidele şi personalităţile antifasciste au continuat să lupte – şi să fie uneori eficace – chiar sub domnia lui Antonescu. I.V. ia drept exemplu pe Ion Petrovici (ministrul Învăţământului sub Antonescu), citează din articolele şi discursurile sale filosemite şi împotriva oricărei discriminări, analizează felul în care a reuşit Petrovici ca învăţământul din şcolile evreieşti să fie recunoscut prin diplome ca şi cel românesc. În aceeaşi zi, I.V. ne telefonează: vrea părerea noastră înainte de a trimite textul la "22" pentru care l-a scris. Îi spunem strictul adevăr: este excepţional. Ne rămâne să sperăm că Gabriela Adameşteanu (redactor-şef la revista "22"; **n. red.**) nu-l va găsi prea lung şi nu va strâmba din nas.

Marţi 17 martie 1998

Ghinionul Ilenei Vrancea; ne cheamă azi cu o voce albă de furie: la "22" au făcut în transcrierea textului ei două greşeli care n-au cum să fie de tipar: de două ori au modificat, scoţând doar cuvintele "pe toţi", sensul frazei ei. Scrisese că Antonescu n-a mai deportat *pe toţi* evreii, a ieşit că n-a mai deportat pe evrei. Cum spune ea, reiese că "jidoavca aia de la Ierusalim", care are îndrăzneala să apere un ministru "fascist" ca Petrovici, îmbrăţişează şi teza lui Drăgan privind pe "Antonescu-cel-Bun". Iritarea ei e cu totul justificată şi nu-mi explic cum cineva din redacţie a îndrăznit să modifice astfel opiniile semnatarului. Cel mai extraordinar este faptul că, la "22", se poartă mai cu mănuşi cu un Norman Manea sau alţi Volovici ahtiaţi de denunţarea "fasciştilor" Cioran şi Eliade, şi se arată indiferenţă, dacă nu chiar ostilitate faţă de Ileana Vrancea ale cărei teze sunt originale prin nonconformism, apărând democraţia interbelică.

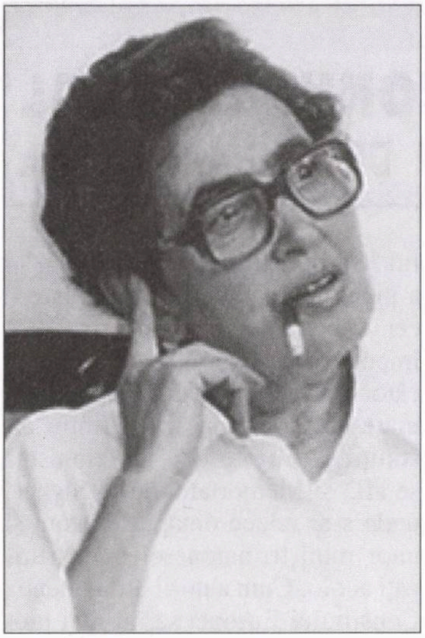

Monica Lovinescu

Miercuri 25 martie 1998

Telefonează şi Horia Patapievici (filozof, eseist, în prezent preşedinte al Institutului Cultural Român, **n. red.**) pe acelaşi subiect. Patapievici e primul care apreciază, cum se cuvine, studiul Ilenei Vrancea împtriva căruia se pare că s-a dezlănţuit Shafir.

28 martie 1998

Am găsit, ieri sau alaltăieri, pe *répondeur* un mesaj de la Traian Ungureanu (BBC): să le acord un interviu despre procesul Papon (fost prefect în timpul regimului de la Vichy; judecat şi condamnat de un tribunal francez pentru crime împotriva umanităţii; **n. red.**) (s-a încheiat). Îmi pare bine că nu m-a găsit acasă: ce să le spun despre un proces în care condamnarea este dată de la început?

Marţi 5 mai 1998

Toma Pavel (lingvist, SUA; fiul criticului de artă Amalia Pavel; **n. red.**) cheamă din nou la telefon: vrea să punem la punct toţi trei împreună impresiile lui politice după un an sabatic, înainte să plece la Alain Besançon, în sudul Franţei. Virgil (Ierunca, critic literar; soţul Monicăi Lovinescu, **n. red.**) e ocupat, aşa că vorbesc eu cu el timp de peste o oră. Aflu în trecere că Norman Manea (pe care Toma Pavel nu-l poate suferi) l-a atacat fără să-l numească, în "The New Republic", pe Liiceanu pentru a fi îndrăznit să compare suferinţele sale cu ale lui Sebastian. Mai pornit decât noi (dacă se poate) împotriva celor ce doresc să păstreze "beneficiul" ororii absolute doar crimei naziste, şi recunoscând egalitatea întru păcat şi crimă a celor două totalitarisme, T.P. crede, în final, că le poate deosebi totuşi prin individul care a aderat iniţial la unul dintre ele: nici o scuză pentru nazistul invitat să pună neamul său deasupra tuturor celorlalte, înţelegere pentru cel ce adera la un crez universalist precum comunismul teoretic. Îi replic: dacă nazistul era obligat moral înainte de a se angaja să citească "Mein Kampf", tot astfel comunistul să cunoască marile procese de la Moscova etc.»

(Ne-am propus să nu intervenim cu comentarii în textul d-nei Monica Lovinescu, decât atunci când este vorba de precizări şi informaţii necesare pentru mai buna înţelegere a Jurnalului; acum, însă, trebuie să observăm că sus-pomenita comparaţie nu este corectă. Oamenii care aderau la comunism în 1918, 1924, 1929, 1931 etc. – ca să nu mai vorbim de aderenţii de dinainte de Revoluţia din 1917 – nu aveau cum să cunoască marile procese de la Moscova, deoarece acestea au avut loc mai târziu, mult mai târziu, pe la sfârşitul anilor '30; **n. red.**).

«Miercuri 6 mai 1998

Telefon de la Geta D. (Dimisianu; editoare; soţia criticului literar Gabriel Dimisianu; **n. red.**): Radu Ioanid şi Norman Manea au protestat (sau au trimis un memoriu) la Departamentul de Stat împotriva lui Manolescu, care, într-un editorial, se îndoise că Garaudy merita să i se scoată cărţile din circulaţie. Cei doi vajnici luptători pentru o cauză câştigată dinainte sugerează ca Fundaţia Soros să nu mai susţină financiar "România literară" ce adăpostise şi articole ale cunoscutului antisemit... Dorin Tudoran. Zigu Ornea, care şi el a introdus în interviul său din "22" câteva aluzii în acest sens, se sperie când Gabriel Dimisianu îi povesteşte "contextul", scăpându-i această reflecţie: "În ce m-am lăsat antrenat!". Cât despre Andrei Cornea, el n-avea nevoie de vreun îndemn exterior: articolul său din acelaşi "22" e o variaţie pe aceeaşi temă. În acest timp, Vadim şi semenii lui se bălăcăresc în antisemitismul lor virulent şi primar fără ca Muzeul Holocaustului de la Washington să se sesizeze.

Sâmbătă 6 iunie 1998

Alte scandaluri preocupă Bucureştiul. Tot Gabriela Ad. (Adameşteanu, **n. red.**) ne-a telefonat pe la începutul săptămânii pentru a ne înştiinţa, cu tot regretul, că trebuie să publice articolul lui Norman Manea din "The New Republic", ca şi răspunsurile pe care acesta le dă lui Manolescu şi lui Dorin Tudoran. Le va cere şi lor şi lui Liiceanu o nouă replică. Gabriel a refuzat (cred că bine a făcut), Manolescu – pe care rareori l-am auzit mai îndârjit şi iritat – pregăteşte un text spre a arăta că Norman Manea se serveşte de spectrul antisemitismului spre a-şi impune literatura fără valoare în sine. Mai grav este că acelaşi personaj sinistru l-a pârât – ca antisemit – pe Dorin Tudoran la Departamentul de Stat şi acesta îşi riscă postul. Până şi Patapievci ar fi intrat în lotul antisemiţilor lui Manea, care speră, ca plată a acestei operaţii de "denazificare" închipuită, să dobândească Premiul Nobel. Ileana Vrancea fulmina împotriva lui, adăugând prin telefon: "M-am săturat de lacrimile lor cu Shoah acoperind afaceri murdare" sau deplângând "nazismul legilor actuale din Israel". Toma Pavel socotea că Norman Manea vrea să-i fie recunoscut un talent, după el, inexistent, şantajând cu Holocaustul.

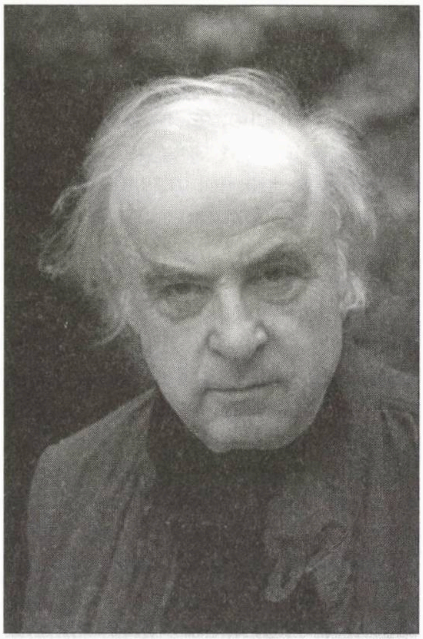

Norman Manea

9 iulie 1998

A reapărut Maria Mailat (prozatoare româncă, stabilită în Franţa; **n. red.**). Am primit un roman al ei scris direct în franceză şi publicat la Julliard ("Sainte perpétuité") pe care nu l-am terminat. Şi fals fantastic, şi fals realist, nu mai are nimic din micile calităţi ale textului cu care venise din România (tradus de Alain Paruit). Îi măsor mai ales oportunismul: bunicul ei, jandarm de pe vremuri, îl arestase pe Ceauşescu adolescent. Fireşte că sub comunişti fusese condamnat pe viaţă. În carte, bunicul cu pricina devine cam evreu şi ca atare pare persecutat cu întreaga sa familie. E mai... la modă.

Vineri 10 iulie 1998

Mă trezeşte azi-dimineaţă V. indignat, cu "22" (nr. 27) în mână. În editorial, Gabriela Ad. îl apără pe Norman Manea de "atacurile" lui Manolescu şi Tudoran. Adică invers. Adică lumea pe dos. Fie a înnebunit Gabriela, fie plăteşte vechi poliţe lui Tudoran şi lui Manolescu, fie a căzut şi ea în sfera unor interese precise. În orice caz procedează urât: lasă să se înţeleagă că şi Manolescu, şi Tudoran se slujesc de metode şi criterii de pe vremea comunismului, negându-i lui Norman Manea marele talent!

La mine furia este imediată şi hotărârile nu suportă amânare. De acord cu V., telefonez la "22" să ne demită din consiliul consultativ. Nu dau de Gabriela, plecată la Sinaia pentru nu ştiu ce întrunire, şi biata Rodica Palade (redactor-şef adjunct la "22"; **n. red.**) trebuie să suporte ştirea care o lasă fără glas. O rog s-o avertizeze pe Gabriela că-i păstrăm prietenia noastră şi nu-i vom "sabota" revista, ne retragem fără scandal.

Fără scandal, deci, dar cu câtă amărăciune! Aveam în Gabriela o încredere fără margini. Putea să greşească, să facă prostii, îi găseam totdeauna o scuză: e năucă. Dar acum numai de năuceală nu poate fi vorba. Ci de calcul pro-Norman Manea sau de patimă învolburată împotriva lui Manolescu (de ce?) şi a lui Tudoran (el, cel puţin, a atacat-o). Poate, amândouă.

Duminică 26 iulie 1998

Patapievici, reîntors la Bucureşti, se arată destul de şocat de studiul lui Shafir din "Sfera politicii" asupra "problemei" Garaudy. De fapt, nici nu exista o problemă până când Manolescu, într-un editorial, s-a mirat de interzicerea în Franţa a cărţii (care nu e negaţionistă, ci doar relativistă, spun cei care au citit-o). În România a fost

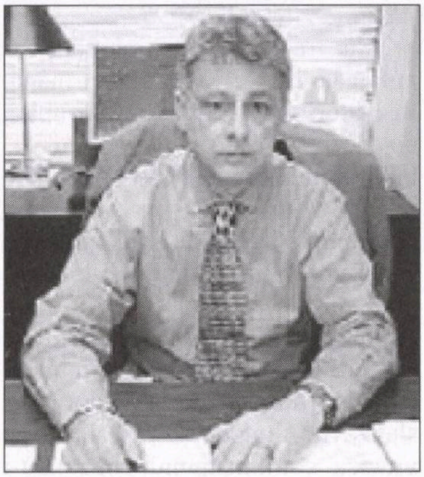

Dorin Tudoran

publicată traducerea. De aici atacul masiv al lui Norman Manea (apărat cu o atât de nefericită fervoare de Gabriela Ad.). E indecent ca după o jumătate de secol, când atâția au pierit în închisorile comuniste, prototipul persecutatului să rămână doar Mihail Sebastian, iar printre scriitorii compromiși cu ideologia să n-ai dreptul de a-i ataca decât pe Eliade, Cioran, Noica, iar nu liota de colaboraționiști cu comuniștii culminând cu Sadoveanu, Arghezi, G. Călinescu, Vianu…

Vineri 31 iulie 1998

Telefon de la Ileana Vrancea. (…) Găsește justificată demisia noastră din consiliul consultativ ("22"), publicația scrântind-o rău în ultimul timp, după ea. Pe Norman Manea îl tratează de "porc" și vede în această adoptare în "22" a tezelor sale și o dorință a localnicilor de a călători prin Statele Unite și alte străinătăți. Pentru Marta Petreu (numită nu știu ce la Soros) e evident, nu sunt încă sigură că motivațiile Gabrielei Ad. se rezumă la așa ceva. În orice caz, începând cu numărul primit azi (30), V. și cu mine nu mai figurăm în caseta redacțională.

Sâmbătă 15 august 1998

Am primit ieri "România literară" numărul 32. "Număr istoric", cum spune cu puncte de exclamație și totuși nu prea exagerat V. În editorialul ce ocupă și toată pagina a treia, "Cum am devenit rinocer", Manolescu s-a hotărât în sfârșit să ia în serios calomnia cu antisemitismul său lansată voalat de Andrei Cornea, reluată pe față de Norman Manea și reactivată de Shafir într–un lung articol de 11 pagini din "Sfera politicii" (iulie-august, nr. 61). Ultimul n-a sosit încă până la noi, dar totul poate fi lesne dedus din răspunsul lui Manolescu (polemică de bună calitate) și mai ales din cele două pagini ale lui Dorin Tudoran, hotărât să ducă lucrurile până la capăt, după cum se vede din titlu: "Lectura de rasă". Întâmplarea face ca o diagonală a mea, "Asimetria indulgenței" (ultimul *Commentaire* ocupându-se în continuare de polemica din jurul "Cărții negre"), să nu fie nici ea departe de subiectul tratat.

I-am telefonat aseară lui Niki felicitându-l. Îl căutăm azi pe Tudoran, nu răspunde la Chișinău. Patapievici ne spune că Dorin a plecat la Washington. Sunăm în gol și la fosta lui adresă din Statele Unite. S–a dus oare în vacanță sau ca să se apere? (Radu Ioanid l-a "turnat" la Departamentul de Stat ca antisemit și nu știe nimeni cât se va mai putea menține în post.) Am căutat-o tot aseară pe Ileana Vrancea, direct implicată de Shafir (reproșându-i tratamenul indulgent aplicat lui Petrovici) și apărată de Tudoran.

Joi 19 septembrie 1998

Cheamă Ileana Vrancea: s-a hotărât să-i răspundă lui Shafir. Ne va trimite textul ca să-i dăm avizul. În acest timp, Sorin Alexandrescu își apără în sfârșit unchiul, arătând că Mircea Eliade a admirat Legiunea din punct de vedere religios, nu și politic. Nu tocmai convingător, nu suficient de net, dar binevenit în "22" unde se lăfăie o serie de contribuții "antifasciste". Până și un colaborator de la "Le Monde", Nicholas Weil (prieten cu Sandrine), scrie despre procesul Papon. De o actualitate atât de arzătoare pentru "biet român săracu", încât durează de vreo două numere și e cu "va urma".

Marți 14 octombrie 1998

Ieri, Mihnea (Berindei; istoric, Paris; **n. red.**) ne-a faxat un articol incalificabil al lui Lilly Marcou (istoric din Franța, **n. red.**) pentru care "România literară" devine o revistă naționalistă și antisemită. Cum e publicat în revista lui Kahn "Marianne", Mihnea l-a avertizat pe Manolescu că trebuie să răspundă serios spre a se pune capăt "complotului". Mihnea îl crede chiar regizat de Securitate. După Ileana Vrancea, epicentrul se află mai curând la Tel Aviv.

Marți 8 decembrie 1998

Ieri telefon de la Ierusalim: Ileana Vrancea vrea din nou să-i faxăm de urgență niște copii după articole din luna aprilie ale lui Tudoran. Campania – ne spune ea – continuă. Și tot în "Sfera politicii" a lui Stelian Tănase. De data asta, "demascatorul" ar fi, dacă am reținut bine numele, un oarecare George Voicu, autor – se pretinde – a vreo… 50 de scrieri. Unde, când au fost publicate aceste prețioase contribuții nu ni se spune. Despre ce, putem lesne bănui: persecuțiile antisemite.

Campania e îndreptată tot contra lui Manolescu și a revistei lui. Ca să nu mai vorbim de Tudoran. De data aceasta mai apare însă și un alt curent, subteran și ambiguu, ilustrat de Liiceanu și de… mine. Probabil, în ceea ce mă privește, fiindcă am pledat, pe marginea scandalului provocat de "Cartea neagră a comunismului", pentru un semn de egalitate între Holocaust și Gulag. Cât despre Gabriel, a avut insolența de a compara cele trăite de el sub comunism cu necazurile lui Sebastian sub legionari şi Antonescu şi a intitulat textul "Sebastian, fratele meu".

13 august 1999

Ultimele agitaţii pe frontul "noii democraţii". Norman Manea a venit în România să ceară Fundaţiei Soros reeditarea cărţilor sale, deşi în statutele Fundaţiei nu sunt prevăzute decât ineditele. Nu ştiu dacă, refuzând, Centrul românesc al Fundaţiei Soros n-a fost acuzat de... antisemitism.

Primim din partea lui László Alexandru, marele exeget al lui Goma, o carte de polemici, "Orient Expres", alcătuită din articole şi schimburi de scrisori cu Solacolu şi Goma. După ce ne fusese în mai multe rânduri extrem de faviorabil şi exprimaserăm aceleaşi rezerve faţă de manifestările unor Breban, Ţepeneag sau Petru Dumitriu, L.A. mă învinuieşte, începând din 1998, că am luat apărarea lui Vintilă Horia şi mai ales lui Mircea Eliade.

3 decembrie 1999

Plouă cu "recunoaşteri", răsplăţi şi recompense. Aseară tot Gabriel ne înştiinţa că Grupul pentru Dialog Social, reunit să acorde Premiul "10 ani de la revoluţie", ne-a ales pe V. şi pe mine, banii (30 de milioane de lei) urmând să ne fie vărsaţi pentru punerea la punct (curăţenie, rafturi de bibliotecă) a Casei Muzeale (E. Lovinescu, **n. red.**) din bulevardul Elisabeta.

Am ieşit cu nouă voturi. Numai unul contra. Pe faţă nu s-a manifestat decât Pavel Câmpeanu. Oişteanu, pe tăcute. Grupul cu pricina nu-mi iartă nu numai articolul împotriva lui Norman Manea (întru apărarea lui Mircea Eliade), ci şi mai recentele luări de poziţie pentru Manolescu şi Dorin Tudoran acuzaţi de "antisemitism". Să mă mai mir?

27 ianuarie 1999

...Citit pe jumătate, "Le malheur du siècle" al lui Besançon asupra comparaţiei comunism-nazism de-a lungul căreia, arătând că, de fapt, comunismul a însemnat o plagă şi mai întinsă decât nazismul, emeritul nostru prieten şi sovietolog cedează tendinţei consensuale, proclamând, cu argumente "teologice", şi numai cu ele, unicitatea Shoah-ului. Schimbarea la faţă de ceea ce declarase în discursul său de la Institutul Franţei mă dezamăgeşte profund. Din această pricină găsesc textul acesta oarecum repetitiv şi parcă obosit.

Duminică 20 iunie 1999

Telefoane – multe – şi faxuri între Ierusalim şi Bucureşti. Ileana Vrancea ne-a trimis în sfârşit textul anunţat de câteva luni al cărui subtitlu vorbeşte de la sine: "Cum se fabrică antisemiţi din adversari activi ai antisemitismului şi cum se fabrică apărători ai evreilor din liderii antisemitismului nazi-comunist". Nu ştiu cum îl va putea publica Gabriela Ad. (are peste 35 de pagini de ordinator), dar replica dată lui Shafir e definitivă, iar apărarea lui Petrovici reiterată.

Duminică 1 august 1999

În "România literară" nr. 29, un excepţional pamflet al lui Dorin Tudoran, "Delaţiunea – hobby sau drog?", împotriva unei până mai ieri necunoscute Denise Rosenthal. Această domnişoară – a plecat nu de mult din România – are o bursă în Canada şi a ţinut mai multe comunicări asupra "antisemitismului" din ţara ei de origine. Nu acela existent de la "România Mare", Doamne fereşte, ci, fireşte, al "României literare". A adresat, în acest sens, o misivă lui Soros în Statele Unite atrăgându-i atenţia că "sponsorizează" revista lui Manolescu.

15 decembrie 1999

Pierre Hassner ne-a trimis o culegere de studii, la care a colaborat, "Stalinisme et nazisme", apărută sub direcţia lui Henry Rousso la o editură din Bruxelles.

Pata neagră a întregii cărţi (altfel ascunzându-şi laturile polemice) stă în pretinsul studiu al Alexandrei Laignel-Lavastine despre fascism şi comunist în România. E o capodoperă de propagandă mincinoasă, de fanatism şi de idee fixă. Sandrine s-a instalat în tagma acestor profitori alături de un Radu Ioanid, de Norman Manea, de Volovici and company. Locul e cu atât mai privilegiat, cu cât România rămâne necunoscută, iar specialiştii ce se interesează de istoria ei se numără pe degetele – cam bondoace – ale unei mâini-două. Poţi fără risc emite orice teorie, inventa antisemitisme acolo unde nu sunt şi ignora, în schimb, pe cele mai săritoare în ochi. Teza e aceeaşi: în România toţi vor să facă procesul comunismului pentru a evita să fie dus la capăt cel al fascismului. Iar avem dreptul la un număr demenţial de evrei ucişi (am fi al doilea stat exterminator după Germania lui Hitler), fascismul constituie din nou marea noastră culpă şi problemă, şi nu comunismul. În jocul acesta se trişează pe faţă: devin suspecţi de antisemitism (deghizat sau nu) tocmai cei mai cunoscuţi ca filosemiţi. De data asta prioritar, Gabriel Liiceanu din pricina comparaţiei cu "fratele" său Sebastian.

Duminică 16 ianuarie 2000

Telefon ieri de la Maria B. (Brătianu, **n. red.**): în "Le Monde" (15 ian.) Reichmann recidivează, de data asta şi mai grav: îl transformă pe Gabriel Liiceanu în "liderul ideologic" al grupului de intelectuali români antisemiţi, care-l mai cuprinde şi pe Manolescu. Rezumă, în principiu, un articol al lui Voicu citat în "Les Temps Modernes" (nov.-dec. '99). Proba antisemitismului este – dar nu-i vine s-o spună – textul lui Gabriel "Sebastian, fratele meu". Cum a îndrăznit el să pretindă că ceea ce a suferit el, Gabriel, sub comunism se asemuieşte cu persecuţiile antisemite suferite de Sebastian?! Cum citarea titlului ar fi dezvăluit conţinutul funciarmente filosemit, Reichmann se fereşte să intre în detalii. Vorbeşte doar de "polemica" stârnită în România de publicarea "Jurnalului" lui Sebastian în Franţa în 1998, uitând, ca din întâmplare, să precizeze că originalul fusese publicat tocmai la Humanitas, cu doi ani înainte.

În acelaşi ziar, încă un articol de alarmă ("Renaşte un fascism în România") pe marginea unei reuniuni legionare la Iaşi. E semnat de Isac Chiva. Fostul "specialist" în agricultură, intrat la "Recherches scientifiques" cu două articolaşe de specialitate. Acum îşi completează bibliografia paraagricolă mai mult decât sumară.

Marţi 25 ianuarie 2000

Lungă convorbire la telefon cu (Vladimir) Tismăneanu. E la Mihnea, în principiu pentru a scrie împreună un text în apărarea lui Gabriel şi a lui Manolescu. (Serialul e departe de a se fi încheiat.) Încep prin a-l întreba dacă mai vrea să vorbească cu o antisemită ca mine. Râde galben, tocmai l-a văzut pe Dorin Tudoran, s-au explicat, ne transmite prin el... etc. Au greşit şi el, şi Manolescu să ia apărarea unui fost comunist, devenit fost catolic, actual musulman şi negaţionist, Garaudy. Au dat astfel arme adversarilor, pe când Gabriel e cu totul inocent.

Auzisem aceeaşi placă cu un ceas mai înainte, când mă chemase Don Bazil (Vasile Popovici, scriitor, consul al României la Marsilia, **n. red.**). Vorbise cu Sandrine şi cu colegul ei, Nicolas Weil, care-i declaraseră că Tudoran şi Manolescu ar trebui să revină asupra "problemei" Garaudy (ceea ce nu vor face, spre cinstea lor), dar că Gabriel trebuie disculpat. Parcă am fi la Tribunal.

Luni 31 ianuarie 2000

Singurul lucru ce nu mi se iartă nu e atât articolul pentru Mircea Eliade şi contra lui Norman Manea, cât insistenţa mea ca Gulagul şi Auschwitz-ul să fie puse pe acelaşi plan al ororii. Am încălcat tabuul unicităţii Shoah-ului. Şi voi continua s-o fac.

Miercuri 15 martie 2000

Don Bazil a scris un articol ... despre volumul antologic al lui Rousso foarte exact rezumat de titlu ("Nazism şi stalinism"). Azi se pregătea să-i răspundă lui Voicu care îl atacă pe Gabriel tot în "22", întrebându-se: cum îndrăzneşte Liiceanu să-şi asemuiască suferinţele cu cele ale lui Sebastian? Acesta a fost persecutat, în timp ce Liiceanu avea bursă la Heidelberg! De parcă ar fi fost în acelaşi moment!

Putin a dobândit victoria nu doar prin falsificări de urne, nu numai cu sprijinul lui Elţin, ci mai ales flatând şovinismul rus în războiul din Cecenia, unde, ca de fiecare dată când are mâinile libere, Armata Roşie violează, torturează, ucide pe civili. S-a deschis în Cecenia un lagăr în principiu pentru a filtra pe terorişti, în fapt, pentru a supune pe toţi, de la copii la bătrâni, unor torturi inimaginabie. În timp ce stânga pariziană ne îndeamnă să stăm de veghe la porţile amintirii, nu ale Gulagului, ci ale Holocaustului, lagărul la prezent, cumulând ororile celor două modele, nu provoacă decât slabe şi izolate proteste.

Luni 1 mai 2000

Seară de Paşti la Sanda Niţescu. Alexandru Vona (scriitor evreo-român stabilit la Paris, **n. red.**) este uimitor de schimbat. Parcă ar purta o mască. Ar doar forţa să-mi şoptească în ureche că Emil Constantinescu ar fi trebuit, precum Regele Spaniei, să facă *mea culpa* faţă de evreii persecutaţi din România. A şi făcut-o, de altminteri, la Sighet, dacă nu mă înşel. Ce-ţi este şi cu obsesiile!

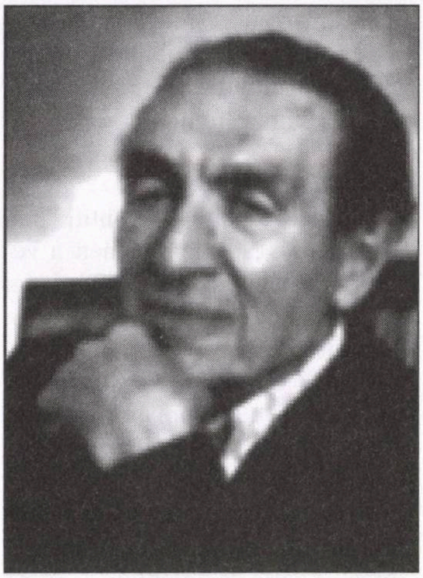

Alexandru Vona

9 iunie 2000

Ieri, mi-au trimis de la Humanitas articolul lui Alain Paruit împotriva mea din "Contemporanul' (8 iunie). Mă acuză de "diversionism", nu vreau să accept că pe lângă Gulag mai există şi Shoah (am susţinut contrariul, revoltându-mă împotriva celor care nu vor să admită că pe lângă Shoah a mai existat şi Gulagul). Pretinde că intelectualii francezi sunt acum de acord să constate similitudinea lor – ceea ce iarăşi nu este adevărat, vezi scandalul provocat de "Cartea neagră a comunismului". În sfârşit, delirează despre Reichmann, cel care a făcut în străinătate cel mai mult pentru literatura română, cel mai bun critic, cel mai nedreptăţit etc. Loveşte dur şi în Mircea Eliade, el care i-a fost traducătorul *en ti-*

tre şi executorul testamentar al lui Cristinel!

28 iunie 2000
Gabriel ne povestea la telefon despre o emisiune la Televiziune (Antena 1?) împotriva noastră: eu, Virgil, Gabriel. Noi toţi, călăii. Victima: Reichmann, adus pe platou în chip de sacrificat. Motorul acţiunii: Breban, care plăteşte nişte poliţe nu în alb, ci în mârşăvie. Organizaseră la "Contemporanul" o conferinţă de presă despre "campania" împotriva lui Reichmann şi despre antisemitism, invitându-i oficial pe Liiceanu şi pe Manolescu, care nu s-au dus, fireşte, ceea ce i-a înfuriat şi mai tare. Era şi Voicu. Acesta s-a apărat: el n-a taxat grupul cu pricina drept antisemit. A spus doar că există unele tendinţe care dacă ar fi lăsate să se dezvolte și să continue a pune pe acelaşi plan Gulagul cu Shoah (deci minimalizând unicitatea ultimului) ar risca să alunece spre... Aşa încât el n-a pretins că Liiceanu e antisemit, nu, e doar... fascist.

Luni 28 septembrie 2000
Aflu dintr-un articol din "România literară" nr. 3 (semnat de Ioana Copil-Popovici) că bunul prieten al lui Mircea Eliade, Saul Bellow, într-un roman, "Ravelstein", ficţiune atât de transparentă, încât doar numele sunt schimbate, îl transformă pe Eliade într-un fost nazist notoriu. Până şi dacii devin pentru români ceea ce "arienii au fost pentru nemţi". Poţi să aşezi un talent doar pe calomnie? Fireşte, mai ales dacă ai fost nobelizat. După acest prim rezumat al unei cărţi ale cărei personaje principale sunt Saul Bellow, Alan Bloom şi Mircea Eliade, nu mai am nici o reţinere să recunosc că singurul lui roman pe care l-am citit, "Iarna decanului", nu mi-a lăsat o impresie memorabilă. Dimpotrivă (acţiunea se petrecea în România), l-am simţit mai curând ostil, neascunzându-şi decât parţial antipatia de principiu pentru ţara soţiei sale (româncă, matematiciană şi încântătoare, ea îl apropiase de Eliazi). Dar de aici până la "aria calomniei" îndreptată împotriva cuiva care nu mai are cum să se apere e un abis care nu poate fi umplut de talentul lui Saul Bellow, oricât de mare va fi el. Şi nici nu cred că este.

Marţi 17 octombrie 2000
I-am telefonat Ilenei Vrancea de cum a reînceput conflictul dintre palestinieni şi israelieni, era oarecum expusă locuind în cartierul arab al Ierusalimului. S-a şi declarat, sfidător, mulţumită de această situaţie, oriunde s-ar simţi mai bine decât în mijlocul concetăţenilor ei de extremă-dreaptă, pe care-i numeşte, cu oroare, "legionarii noştri".

30 octombrie 2000
A sosit numărul din "Vatra" consacrat lui Mircea Eliade. ... Noutatea nu stă în contraatacul lui Handoca (de altminteri, bine argumentat şi documentat, acesta a mai publicat unul în "Jurnalul literar"), ci, pentru prima oară, în grupajul articolelor incriminate apărute de-a lungul câtorva luni de contaminare legionară în 1937. Elogiul Legiunii ca mişcare "spiritualistă" există din plin. În schimb, atacurile antisemite atât de comentate – baza însăşi a campaniei împotriva lui – lipsesc. Nu cu desăvârşire totuşi, deoarece într-unul din articole intitulat "Piloţii orbi" ("Vremea" nr. 505, 19 sept. 1937) Eliade reproşează statului român de a privilegia minorităţile în detrimentul majorităţii româneşti. Printre aceste minorităţi, alături de maghiari, slavi, bulgari, ruteni etc., există şi evreii a căror tenacitate în a-şi menţine poziţiile dominante autorul o admiră chiar şi când o deplânge. Nu m-am oprit la faimoasa declaraţie "De ce cred în biruinţa Mişcării legionare", singurul text pe care Mircea Eliade nu-l recunoaşte (nu l-a scris el, ci un prieten cu care nu voia să polemizeze). Aici sunt arătaţi cu degetul acuzaţiei "evreii" care "cotropesc" pe români.

❖

Theodor Vasilache, revenit recent din România, a fost la un congres asupra prozatorilor români contemporani unde Breban s-a autodecretat cel mai mare dintre ei. Ne trimite şi editorialul lui Breban ("Contemporanul" din 28 septembrie) intitulat "Democraţie şi antisemitism", revenind spre conferinţa de presă la care participa astăvară şi Edgar Reichmann. Pentru Breban, evreii sunt acum cea mai eficace rampă de lansare. Visul lui este să devină ca ei, să nu i se poată pune la îndoială magisteriul fără ca tăgăduitorul să se acopere de infamie ca antisemiţii proclamaţi.

1 noiembrie 2000
O sun pe Ileana Vrancea. Încăierările au ajuns în cartierul ei din Ierusalim. Blestemă pe colonişti şi pe actualii oameni politici ai Israelului şi crede că actuala criză coincide şi cu reinstalarea Kremlinului în regiune. *À propos* de recentul număr dedicat de "Vatra" lui Mircea Eliade, vorbim şi de "cazul" lui. Ea nu-i reproşează "puseul" antisemit şi gardist din 1937, explicabil în epocă, deşi nu scuzabil, ci faptul că din pricina lui s-a lăsat în plină glorie şantajat de comunişti, în loc să stabilească înrudirea dintre fascism şi comunism. E şi mai dură cu Mihail Sebastian, după ea, un om de nimic, un fel de Goma al timpului său.

Îmi confirmă că Dorin Tudoran are acum un post de direcţie la aceeaşi Fundaţie la care lucra în Basarabia.»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Dramatismul contrastelor

Noua carte a Madeleinei Davidsohn, "Femeile nopţii" (Bucureşti, Fundaţia Culturală Libra", constituie un pas înainte în scrisul ei. Nu numai pentru că trece de la forma nuvelei la aceea, mai cuprinzătoare şi mai pretenţioasă, a romanului, ci pentru că înseamnă crearea unui roman reuşit. Un roman care, având încă structura de best-seller, poate concura cu cele mai bune dintre aceste specimene. Un roman *bine construit,* cu personaje numeroase, interesante prin problemele lor sufleteşti izvorâte din ciocnirea dramatică a contrastelor esenţiale: binele şi răul, viaţa şi moartea, realitatea şi fantasticul, faptele logic inteligibile şi cele misterioase care se situează dincolo de limitele raţiunii.

❖

Titlul cărţii poate fi înţeles mai bine pornind de la viaţa Lissei. După suferinţe şi dezamăgiri, Lissa părăseşte România, ajunge în Israel şi aci întâlneşte pe inginerul Adam Hartman, om însurat, care-şi iubeşte nevasta (Melanie) şi copiii (Dariel şi Zara). Nici prin gând nu-i trece ideea unei desfaceri a căsătoriei. O spune răspicat, cinstit, de la început. Dar cei doi simt că au fost făcuţi unul pentru altul. Se iubesc şi trebuie să trăiască împreună. Lissa, femeie puternică, îşi ia viaţa în mâini. Acceptă realitatea, se sacrifică. Va trăi în umbră, se va mulţumi cu vizitele sporadice ale lui Adam la Beer Sheva, îşi va creşte singură copilul (Naty). Va fi, cum singură spune, "femeia nopţii". Zilele i le va lăsa lui Adam, să continue a fi omul cunoscut şi apreciat de toţi, inginerul constructor celebru, soţul Melaniei firave.

Conform concepţiei scriitoarei, astfel de femei ale nopţii, femei puternice, care ştiu ce vor şi sunt în stare să-şi făurească o viaţă demnă, nu sunt puţine la număr.

După moartea bruscă a lui Adam, lipsită de sprijinul de fiecare clipă al soţului adorat, Melanie îşi descoperă o energie nebănuită, îşi construieşte o viaţă independentă. Tot astfel Sonia, care, la numai 16 ani, după moartea mamei, ia hotărârea să părăsească America, să plece, împreună cu israelianul Nir, riscând totul ca să-şi rămână credincioasă sie însăşi. Flora, prietena din America a Soniei şi viitoare logodnică a lui Dariel şi autoarea cărţii de faţă, este, şi ea, o femeie energică, cumpătată, capabilă să ia hotărâri juste. Zara, sora mai mică a lui Dariel, se dovedeşte a fi, spre deosebire de acesta, o fire voluntară: "ştie să spună nu, atunci când nu vrea ceva". Mara, fetiţa orfană, surdo-mută, crescută în kibuţ, de care se apropie cu dragoste şi înţelegere Sonia, se dovedeşte, în cele din urmă – după ce a fost lecută, la şcoli speciale, de surzenia şi muţenia ei – capabilă să-şi făurească o viaţă independentă ca desenatoare.

❖

În destinul tuturor acestor "femei ale nopţii", moartea a avut un rol însemnat, determinant. Moartea care, mereu, inevitabil, se împleteşte cu contrariul ei, viaţa.

Venită în vizită la Tel Aviv, în familia Hartmanior, Flora se întreabă: oare cum îi va schimba ei viaţa, moartea domnului Hartman? Domnul Hartman, celebrul inginer constructor, "învingătorul (care) pierduse cel mai teribil război, războiul cu viaţa".

Moartea inginerului Hartman schimbă, de la un moment la altul, viaţa tuturor personajelor, direct sau indirect. Moartea constituie, în concepţia compoziţională a autoarei, faptul cheie al întregii acţiuni, e declanşatoarea schimbărilor în viaţă.

Universul întreg pare dominat de astfel de contraste, care se înfruntă şi se împletesc, completându-se, fructificându-se.

Le regăsim, socoteşte autoarea, nu numai în viaţa oamenilor. Ci şi în natură.

Descrierile din carte au adesea această trăsătură. Iată un peisaj israelian. Un apus de soare aşa cum e văzut de Dariel: "Culori vii, arzătoare, cu palmieri falnici şi cu înserări bruşte. Marea înghite soarele ca un pepene copt, felie cu felie, până la ultima fărâmă şi, dintr-o dată, e întuneric".

În amintirile lui Nir şi în Jurnalul ţinut de mama Marei, America latină e prezentată ca excelând prin contrastele ei puternice: bogăţie sfidătoare, alături de sărăcie crasă. Despre Bolivia se spune: "între Anzi şi ocean, cu jungla umplându-i măruntaiele. Ţara aceasta era, în egală măsură, infern şi paradis".

În concepţia autoarei, universul, dominat de aceste contraste ce se înfruntă şi se fructifică reciproc, nu e lipsit de un anumit echilibru: "Cine a creat această lume – spune Flora – cu legile ei universale, a gândit un echilibru perfect în cadrul căruia ne naştem, trăim şi murim". Cu un irepresibil optimism, autoarea, ca şi personajul creat de ea, cred că suferinţele nu sunt fără rost. Ele sunt compensate de noroc. Suferinţa constituie ea însăşi punctul de plecare al unui noroc compensator neaşteptat. Nenorocirile Marei vor fi "răsplătite" prin cariera de desenatoare ce se deschide înaintea ei.

De aci şi importanţa acordată de autoare aşa-ziselor coincidenţe, ce nu pot fi explicate, nu pot fi înţelese raţional. Dar există.

De aci şi locul important acordat de autoare misterului. Există – crede ea, ca şi mine – dincolo de limitele inteligenţei raţionale, o întreagă zonă de umbră iraţională. De mister.

"Atâtea lucruri nu le înţelegem, nu le putem explica. Poate e vorba de ceva care scapă înţelesului nostru şi atunci refuzăm să admitem că imposibilul poate exista?"

❖

Spuneam că "Femeile nopţii" e un roman bine construit, cu meşteşug nu de începător.

Scăderile sunt puţine şi nu grave. Unele lungimi obositoare (Jurnalul scris de mama Marei se întinde, inutil, pe nenumărate pagini). Unele reacţii ale personajelor nu-mi par plauzibile (Sonia nu-şi schimbă atitudinea cu privire la spaima lui Nir în faţa unei prezenţe prelungite a Marei în casa lor, deşi mama lui Nir i-a vorbit despre sindromul de care suferă din vremea războiului în Liban, unde avusese un "helem krav" care-l lăsase câtâva vreme mut şi surd, ca Mara). Lungimi inutile în povestea cu căţeluşa Dezi. Insuficienţa motivării în hotărârea bruscă a Melaniei de a renunţa la numele de familie Hartman şi de a-şi relua numele de fată, Melanie Stein. Ciudată pare şi trecerea de la dumneavoastră la tu, fără o logică specială (în conversaţia dintre Flora şi Naty). O anumită influenţă a frazării ebraice ("Cineva i-a dat de mâncare lui Dezi?" în loc de "I-a dat cineva de mâncare lui Dezi?"). Unele imagini uzate, devenite clişeu: "asemeni unui fulger luminos" etc.

Cu excepţia acestor nu grave scăderi, romanul e bine scris. Compoziţia e meşteşugită, firele intrigii sunt ţinute strâns în mâna autoarei, pe alocuri cam prea vizibil.

Cu amănunte abia perceptibile, pregăteşte din vreme întâmplări ulterioare. Încă de la început, ne atrage atenţia asupra unei doamne în negru, care locuieşte în acelaşi hotel cu Flora, la Tel Aviv, şi care se dovedeşte apoi a fi Lissa, a doua femeie a inginerului Hartman.

Flora îl întâlneşte, *întâmplător* – la Beer Sheva, unde venise să-şi revadă prietena din copilărie – pe Naty şi află că acela poartă numele de familie Hartman şi că e deci, probabil, fiul inginerului Hartman şi deci fratele vitreg al logodnicului ei, Dariel Hartman.

Marei i se predă într-o bună zi Jurnalul rămas de la mama ei, care rătăcise prin lume cu un grup de drogaţi şi ajunsese, *întâmplător*, să găsească adăpost în kibuţul Marei.

În călătoriile sale din timpul ulterior însănătoşirii sale după şocul din război, Nir a fost şi în Bolivia, unde, singur pe un platou stâncos, a avut o viziune fantastică, în care intervenea şi o femeie-vrăjitoare. În Jurnalul ei, mama Marei povesteşte că, ameţită de prea multele droguri pe care obişnuise să le absoarbă, petrecuse o noapte fantastică pe acelaşi platou în Bolivia şi rămăsese gravidă. Ciudată, semnificativă *coincidenţă!*

Alte coincidenţe semnificative: Nir a fost, o vreme, după şocul din război, mut şi surd. Mara, născută de o mamă drogată, a rămas multă vreme, în copilărie, mută şi surdă.

Sonia a luat hotărârea ei cutezătoare de a pleca în Israel la vârsta de 16 ani. Exact la aceeaşi vârstă, acum, Mara trebuie să-şi făurească singură noua ei viaţă. Şi, iar *coincidenţă* misterioasă, exact la aceeaşi vârstă, pe vremuri, mama ei a hotărât să fugă în lume.

Scriitoarea ţine în mână cu pricepere firele acţiunii, pregătind cu grijă "surprizele" viitoare, justificând, conform concepţiei sale, trecerea nesimţită de la real la fantastic, de la raţional la mister, insistând asupra coincidenţelor semnificative.

Din înfruntarea rodnică a contrariilor, ea face să se ivească o lume întreagă, cu oameni frământaţi de conflicte sufleteşti dramatice. Îşi exprimă încrederea optimistă în existenţa finală a unui echilibru între bine şi rău, între suferinţă şi noroc. Ne lasă să bănuim admiraţia ei faţă de oamenii adevăraţi şi mai cu seamă faţă de semenele ei, femeile. Femeile puternice. Care ştiu ce vor şi care au puterea să se realizeze ca fiinţe autonome, cu identitatea specifică păstrată integral. Femeile nopţii.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Zâmbind... sub poverile vieţii

Povestiri de Maria Găitan-Mozes, Minimum 2007

Oare diferitele apariţii editoriale din ultimii ani consacrate memorialisticii – relatarea unor observaţii şi experienţe de viaţă văzute de la înălţimea unui prag calendaristic – dar şi lucrărilor de ficţiune având în centrul lor protagonişti ajunşi la acest prag, să fie un indiciu indirect asupra vârstei predominante a oamenilor de condei din sânul alialei noastre, mai toţi cu părul alb? Posibil...

Oricum, pentru a menţiona numai două exemple concrete din ultimul timp, după "Jurnalul unui pensionar" (cu caracter autobiografic) al Dr. Iulius Iancu din Haifa (pe care l-am semnalat în *Minimum*), ne întâlnim acum cu povestirile Mariei Găitan-Mozes, binecunoscuta poetă ajunsă şi ea, cu zâmbetul pe buze, la porţile senectuţii, ca şi personajele despre care scrie: oameni imaginari sau nu, de diferite tipologii, dar ale căror destine s-au intersectat, cu siguranţă, cu al ei, "rezistenţii", cum îi numeşte Al. Mirodan în prefaţa lui. De ce rezistenţi? Fiindcă aproape toţi – bărbaţi şi femei emigraţi din România care au trudit ca să-şi construiască o familie, un cămin şi un rost aici în Israel – îşi găsesc la bătrâneţe un modus vivendi, o ordine a priorităţilor, a compromisurilor şi a soluţiilor pragmatice individuale, pentru a uita sau minimaliza beteşugurile, pierderile, eşecurile, sau, mai ales, primejdiile care îi pândesc în permanenţă pe la colţul străzii.

Majoritatea personajelor (nu toate, desigur, excepţia confirmă regula, cum se spune) sunt inşi sociabili, plimbăreţi, volubili, cu sufletul deschis, chiar dacă sunt nevoiţi să se lupte cu o relativă singurătate, cu obiceiurile vremurilor noi şi cu mentalităţile celor tineri pe care nu le înţeleg.

Ţila, văduva nonagenară a lui Avram, caută totuşi să fie utilă, activă, şi să arate bine, nu ca un obiect uzat de care vrei să te scapi. Revoltată de risipa din jur, inclusiv în casa fiicei ei Haia unde a fost nevoită să se mute, şi unde în fiecare Paşte se aruncă fel de fel de piese de mobilă şi alte lucruri încă în stare bună, nonagenara se agaţă de o veche umbrelă – nelipsită din plimbările sale zilnice, fie vreme bună fie vreme rea – ca de un memento şi un simbol al unor zile mai glorioase.

Dalia şi Maly sunt şi ele nişte pensionare (ceva mai tinere) care, înreprinzătoare şi vioaie nevoie mare, efectiv nu au astâmpăr. Cât ca să scape de arşiţa lunilor de vară, cât ca să evadeze din apăsarea celor patru pereţi, toată ziulica se vântură pe drumuri, vizitând locuri şi oraşe, indiferent dacă e vorba de bănci, magazine, centre comerciale, foaierul unor hoteluri, malul mării sau sălile de dezbateri ale unor organizaţii comunitare. Îşi desfată privirile şi urechile cu tot ce văd şi aud, inclusiv cu istorisirile unor necunoscuţi cu care intră în vorbă fără probleme, ca şi cealaltă eroină a unei povestiri, doamna îmbrăcată de sus până jos în roz bonbon, în ton cu căruciorul ei de cumpărături, de care e la fel de mândră ca şi de propria ei înfăţişare şi biografie, deversată cu generozitate primului venit.

Alţi pensionari îşi găsesc menirea în acţiunile de voluntariat, care se pot transforma, ca în povestirea cu acelaşi nume, într-o frumoasă inversare de roluri, sau în devoţiunea şi ajutorul acordat altor vârstnici. Este cazul inimosului Şmuel (înfăţişat după natură, ne mărturiseşte autoarea), "Av Habait" la un Cămin de bătrâni al Amigurului, care nu-şi precupeţeşte eforturile, atenţia şi timpul, în sprijinul locatarilor săi, mulţi dintre ei olim hadaşim sosiţi în Israel la vârsta senectuţii. Într-o povestire frapantă prin autenticitatea ei, asistăm astfel la succesul unei petreceri de Purim organizată de Şmuel sub semnul muzicii, veseliei şi humântaşurilor, pe fundalul căreia prind viaţă, totodată, sub ochii noştri, printr-o economie a mijloacelor bine structurate în desfăşurarea acţiunii, o seamă de destine, mai vesele sau mai triste.

Într-o excursie, îl întâlnim pe Iancu, un văduv mai degrabă mohorât, stingher şi oarecum nemulţumit de sine şi de lumea exterioară, deci cu un caracter diferit de al altor personaje. El îşi găseşte echilibrul datorită unei întâmplări, unui moment norocos care-i scoate în

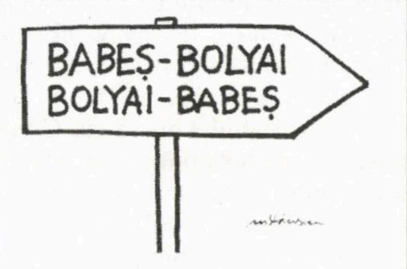

Mic desen din revista "Curierul Românesc", unde vine vorba de tensiunile româno-maghiare din Cluj, à propos de numele cunoscutei universităţi din capitala Ardealului.
Tema, ca să fim drepţi, e cam universală: să ne gândim, de-o pildă, la ce se întâmplă pe la Ierusalim.

cale o veche prietenă, posibilă nouă parteneră de viață, cum pare a ne sugera povestitoarea cu sobrietate.

În altă cheie, aceea a unor destine împlinite, "romanticii fără leac", Doris și Simon, un cuplu armonios între care domnește dintotdeauna o rară înțelegere bazată pe comunitatea de gânduri, de sensibilitate, gusturi și pasiuni, reușesc, datorită talentului autoarei, să ne cucerească inimile. Pe acești doi soți care au văzut lumea împreună, au crescut copii, au muncit și mai muncesc încă "pentru un bănuț în plus", îi unește, mai presus de toate, dragostea necurmată, de-a dreptul înduioșătoare, după atâta amar de timp. Marea predilecție a lui Simon, ne spune autoarea, erau bilețelele de dragoste (împrăștiate în casă împreună cu buchetele de flori) și ea ne oferă câteva mostre, din care citez, la rându-mi: *"Eu am mâncat thon și tot te mai iubesc. Apoi am mâncat cașcaval afumat și tot te mai iubesc Am ghicit în coaja de cașcaval și-n stropi de vin și am văzut acolo, clar, că tu nu mă iubești, așa că am hotărât să mă despart de tine până diseară la ora 22.00, dacă și tu ești de acord. Totuși, să mănânci dacă nu vrei să se întâmple o crimă".* Este, după părerea mea, una din cele mai izbutite și emoționante povestiri ale volumului.

Aș mai menționa una, care de asemeni mi-a plăcut în mod special. Povestirea îl are ca protagonist pe Avram, un bătrân cu sănătatea șubrezită, dar autoritar și tipicar până la exces în privința ritualurilor legate de toaleta, igiena, îngrijirea și odihna lui zilnică. Maria Găitan-Mozes realizează din mici detalii un portret memorabil care mi-a amintit sub unele aspecte – păstrând, desigur, proporțiile – de mica bijuterie "Elogiul mamei vitrege" a lui Mario Vargas Llosa.

Prin tipurile ei variate de bătrâni, scoși din banalitatea cotidianului pentru a căpăta o existență autonomă, Maria Găitan-Mozes ne deschide porțile unei lumi văzute în esența și semnificațiile ei majore, cu un ochi empatic, atent la nuanțe, nu lipsit de câteva sclipiri de ironie, dar niciodată în cheie tragică, dramatică (nici când descrie cazul unui potențial bolnav de Alzheimer, povestirea nu devine patetică). Viața merge înainte, pare ea a ne spune, și trebuie s-o înfruntăm cu cele bune și cele rele, în toate etapele ei.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv, în colaborare cu *Cercul Cultural din Haifa* sub egida *H.O.R. Haifa, Ambasada României* la Tel Aviv, *Rotary Haifa* și *Matnas Hadar* organizează în perioada 2-3 mai 2007, începând cu ora 17.00, la *Matnas Hadar* (Str. Ierusalim, nr. 29) evenimentul Ai carte, ai parte! dedicat întâlnirii cu cartea româneasca de astăzi (expoziții cu vânzare, lansări de carte, întâlniri cu scriitori și editori din România, momente muzicale etc.). Parteneri media: *AnimaNews* și *Info Express.

Mic și al dracului: *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv, în colaborare cu *A.C.M.E.O.R.*, organizează miercuri, 9 mai 2007, ora 18.00, la *Beith Ariela* din Tel Aviv (Bdul. Shaul Hamelech nr. 23), o seară omagială *Ion Pribeagu* (120 de ani de la naștere). Invitatul de onoare al acestui eveniment este Maia Morgenstern. Domnia sa va participa de asemenea, în perioada 10-12 mai 2007, la proiecția unui film la *Cinemateca din Ierusalim* (cu titrare în limba engleză), film în care este protagonistă, și la o întâlnire organizată în colaborare cu *Cercul Cultural din Ierusalim* (pentru detalii suplimentare, vizitați, începând cu 27 aprilie 2007, pagina *I.C.R. Tel Aviv* la adresa: *www.icr.ro*).

Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv, în colaborare cu *Universitatea Ebraică din Ierusalim*, organizează marți, 29 mai 2007, în clădirea *Rabin* a *Universității Ebraice* din Ierusalim (Campus *Har Hatzofim*), un eveniment dedicat personalității lui Ioan Petru Culianu (în limbile ebraică și engleză). Invitati speciali: Moshe Idel, Ithamar Grünwald, Sorin Antohi. Pentru detalii suplimentare, vizitați, începând cu 10 mai 2007, pagina *I.C.R. Tel Aviv* la adresa: *www.icr.ro

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- ■ Duo Volovici-Safirman
- ■ Praf şi pulbere
- ■ Roman erotic

Noi întâlniri la Ierusalim

Organizate şi consemnate de
Costel Safirman şi Leon Volovici;
Cercul Cultural din Ierusalim;
coperta: Floarea Ţuţuianu;
ed. Institutul Cultural Român,
Bucureşti, 2007

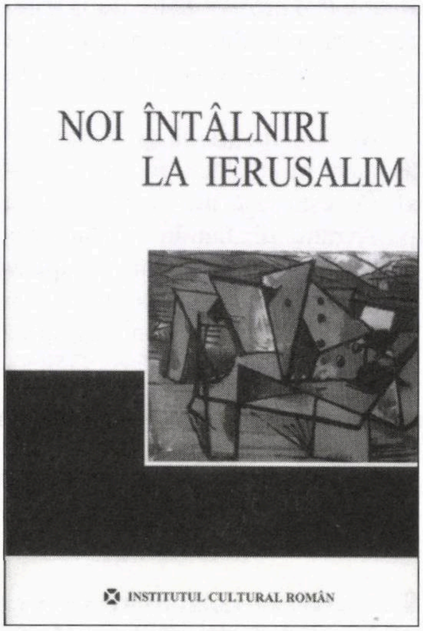

O carte pe care am citit-o cu un amestec rar de bucurie şi amărăciune.

Bucurie, fiindcă această a doua culegere de mărturii înregistrate în cadrul dezbaterilor organizate de Safirman şi Volovici la Cercul Cultural din Ierusalim (cea dintâi carte de-acest fel a apărut în urmă cu câţiva ani) ne dă posibilitatea să cunoaştem mai îndeaproape câteva personalităţi de ieri şi de azi din viaţa culturală a *tribului*, câţiva reprezentanţi ai spiritualităţii româneşti şi câteva evenimente care-au marcat generaţia noastră.

Cartea este împărţită în trei secţiuni: a) *Dezbateri* ("Fenomenul Transnistria – o discuţie cu istoricul Jean Ancel"; "Baraşeum – un teatru evreiesc în timpul războiului"; "Experienţa închisorilor comuniste – o dezbatere despre memorialistica de detenţie"; "Evreii şi comunismul – o discuţie cu prof. Ion Ianoşi" etc.); b) *Evocări* ("Omagiu lui Marcel Iancu"; "Ne-despărţirea de Săucan" ş.a.); c) *Portrete* (Virgil Duda, Iosef Eugen Campus, Al. Mirodan, Constantin Anatol, Lya Koenig ş.a., ş.a.). Bine gândite, dezbaterile acestea s-au transformat în adevărate spectacole intelectuale, regizate cu inteligenţă de cuplul Volovici-Safirman. Animatorii Cercului (era să zicem teatrului) de la Ierusalim au ştiut să distribuie în rolurile principale o mulţime de "actori" de clasă. Unii şi-au interpretat "rolul" în cadrul spectacolului, alţii au trimis mesaje din străinătate. Când treci în revistă lista participanţilor, îţi dai seama că regizorii au adus pe scenă o pleiadă de talente şi spirite cu care nu te întâlneşti uşor în viaţă (în ordinea intrării… în carte): Andrei Oişteanu, Liviu Rotman, Michael Shafir, Andrei Cornea, Michael Finkenthal, Eliezer Palmor, Gina Alcalay, Adrian Niculescu, I. Artzi, E. Campus, Nicu Nitai, V. Duda, Agnia Bogoslava, Rudy Friedman, Menachem Fermo, Liana Saxone-Horodi, Dov Por, S. Cunea, Riri Manor, Gad Ben Iţhak, Jeanina Ianoşi, Madeea Axinciuc, Monica Brătulescu, Eugen Uricaru, Angela Martin, George Bălăiţă, Dorel Dorian, Tudorel Urian, Dorin Liviu Bitfoi, Ion Creţu, Horia Aramă, Alexandru Sever, Iancu Alperin, Iacov Bodo, Radu Gabrea, Alexandru Călinescu, Yotam Reuveni, Carol Schmidt, Geo Şerban, Dadi Iancu, Dan Făinaru, Marcu Simionovici, Dumitru Solomon, Ion Ştiubea, Aharon Keidar, A. B. Yaffe, I. Schechter, Nina Cassian, S. Damian, Radu Mihăileanu, Mirel Brateş, Radu Beligan, Nae Caranfil, Sandu Mendrea, Mariana Mihuţ, Ion Caramitru, E. Sela, Andrei Strihan, Ana Blandiana, Dr. Valeria Mariana Stoica, Ilya Ehrenkranz, Shlomo Bar-Shavit ş.a. ş.a.

Alături de aceşti, ca să zicem aşa, protagonişti, sunt prezenţi în carte câţiva *fani* ai Cercului, intervenind din sală, ca nişte actori în roluri secundare, cu replici percutante: Diţa Goshen, Nanu Peri, Tiberiu Lustig, Marcel Druckman, Veronica Rosenberg, Lou Ghelerter, Yael Bat Iosef ş.a. ş.a.

…Şi-atunci, de unde sentimentul de amărăciune de care pomenisem mai înainte? Nu din această carte, de zile mari, ci din două, cinci sau paisprezece cărţi asemănătoare care nu au fost tipărite niciodată. Adunări culturale, precum cele de la Ierusalim, au mai avut loc în Israelul de limbă română. Cele 1023483498683212 asociaţii, cercuri etc., din alia au organizat în trecut, ba organizează şi astăzi, fel de fel de seri literare, conferinţe, sărbătoriri, festivităţi de premiere. Unele sunt mai de calitate, altele mai de şanţ, dar una peste alta, dacă stai să-ţi aminteşti, la asemenea seri culturale au luat cuvântul oameni de valoare şi s-au rostit vorbe de miez şi spirit. Din păcate, nici una din asociaţiile etc. etc. cu pricina nu s-a învrednicit să urmeze exemplul dat de "Duo Volovici-Safirman" și să adune, cu cap, cele spuse la nenumăratele adunări. Drept urmare, s-au pierdut (vorba zboară...) o mulțime de intervenții memorabile; s-a pierdut de fapt o întreagă bibliotecă. Unde sunt cuvintele lui M. Rudich? Unde sunt mărturiile lui Theodor Lavi? Unde sunt expunerile lui Idov Cohen? Unde sunt cuvântările lui Ludovic Bruckstein? Unde sunt amintirile Lianei Maxy? Unde sunt ideile lui N. Horodniceanu, ale lui Iosef Rudel, ale Feliciei Keifa? Unde sunt cozeriile spumoase ale lui Sadi Rudeanu, Marc Sidon, I. Avian? (Asta ca să ne rezumăm la câțiva dintre cei plecați dintre noi.) Ce s-a ales din toată această erupție de spirit, farmec și umor? Să vă spun eu ce s–a ales: praful și pulberea.

(M. Rafael)

Harry Ross

Mireasa nebună

Editura Onyx, Haifa 2007

Printre umoriștii noștri, Harry Ross ocupă un loc în față, volumul său recent apărut, „Mireasa nebună”, reconfirmând această opinie. I-am citit, cred, toate cărțile pe care le-a publicat de când se află în Israel; nu am citit însă piesele de teatru care i s-au reprezentat în România, dar pot spune că deține un potențial de umor care face ca povestirile și piesele sale scurte (dar cu „bătaie lungă”) să fie mai mult decât simpatice. Ceea ce nu a exclus tonurile tragice din volumul de versuri „Cântece de pus pe rană” (apărut în 2005), o evocare a perioadei de deportare prin care acest om pe care îl confundăm cu un zâmbet permanent, a trecut și i-a supraviețuit.

Nu cred că povestirile din volumul „Mireasa nebună” se detașează mult de celelalte povestiri care ne–au încântat până acum. Sunt de acord cu prefațatorul lor, Zoltan Terner, care ne asigură că ele „nu ne lasă să ne plictisim”. Toate se conformează aceluiași ton „zglobiu, firesc și săltăreț”, dar ascund frânturi ale existenței care nu întotdeauna te îndeamnă să râzi. Chiar în povestirea care dă titlul volumului se derulează un șir de întâmplări misterioase care ne țin într-un permanent suspens, finalul dând în vileag o farsă de un grotesc incredibil, totuși real. Povestitorul este, de altfel, adeptul tezei că viața are pe lângă coordonatele ei unanim acceptate ca firești, o doză imensă de situații care ies dintr-o recunoscută normalitate. Altfel existența ar putea deveni chiar anostă dacă nu și insuportabilă. De acea umoristul caută pentru întâmplările povestite „poanta” care le dă miez și o necesară explicație.

Prima povestire din volum, „Cine a sedus-o pe Lizette?”, este un exemplu în acest sens; suspiciunile personajului, director de teatru, privind „vinovatul” sarcinii pe care o poartă fata de la bufet se spulberă într-o manieră banală: „suspectul” este chiar soțul ei... Această tehnică, specifică celor mai reușite anecdote care se spun îndeobște în saloanele de vineri, după epuizarea subiectelor politice, se regăsește și în alte texte – ceea ce nu înseamnă că ar caracteriza întregul volum. „Tabloul călător”, de pildă, este, în opinia subsemnatului, cea mai împlinită dintre povestiri prin modul în care ilustrează comicul inclus în arta negustoriei: drumul dus-întors de la negustor la client al unui tablou de o valoare îndoielnică. Sunt și povestiri melodramatice ca „Bilete de amor”, care demonstrează că registrul inspirației lui Harry Ross este mai larg decât cel al unui comic penetrant.

Dreptul la replică

Nu puteam să tac!

În numărul trecut al revistei „Minimum” dl. prof. Iosef Eugen Campus îmi reproșează, sub titlul „Nu pot tăcea”, că recenzând recenta carte a poetei Bianca Marcovici „Cireșe amare sub katiușe” am scris despre cele trei texte de „Jurnal” fără să mă refer la „insuficiența lor literară”. Cum observația mi se pare cel puțin bizară, să vedem, la ce anume se referă, concret, domnia sa.

Autoarea volumului trece abrupt de la atmosfera calmă a poemelor la spontaneitatea tensionată a însemnărilor în proză descriind infernul în care trăit, sub atacurile cu rachete, în perioada războiului din vara anului trecut. Sunt evocări impresionante, de o duritate copleșitoare, despre un univers concentrat în adăposturi subterane insalubre, bărbați, femei și copii trăind acolo cu groaza în suflete știind că în orice moment riscă să fie spulberați în neant.

Și confesiunile care urmează, în special despre momentele aflate la limita dintre viață și moarte, fac corp comun cu Jurnalul de război și este dreptul fiecăruia de a recepta aceste însemnări așa cum crede.

Sunt și oarecari neglijențe de stil, dar nu într-atât de grave încât să ne îndemne să întoarcem spatele acestui text fierbinte, cum procedează d. prof. Campus, sau să-l forfecăm căutându-i noduri în papură în maniera coercitivă proprie criticii realist-socialiste. Am consemnat ca atare proza poetei, fără resentimente, pentru că după ce am citit–o, pur și simplu nu puteam să tac.

Carol Isac

Irina Airinei

Sortiţi să vadă

**Editura Ideea europeană,
Bucureşti 2007**

Autoarea acestui volum de interviuri şi însemnări (din Israel), lector universitar la Facultatea de Administraţie publică din Bucureşti, redactor la ziarul „Cronica română” şi la Radio România Cultural este cunoscută cititorilor presei de limba română de la noi prin numeroasele şi remarcabilele ei colaborări. Este autoarea unor volume în limbile română şi franceză consacrate studiului unor aspecte esenţiale economice şi juridice ale lumii contemporane precum şi a unor traduceri din literatura şi eseistica germană şi britanică. „Sortiţi să vadă” aduce în faţa cititorului opiniile unui număr impresionant de oameni de cultură, între care reputaţi savanţi, scriitori şi actori, precum şi diplomaţi din România şi din Israel, ţară pe care o vizitează adesea şi unde are buni prieteni.

Din interviurile incluse în volum, reţinem pe cele cu ambasadoarele României şi Israelului, respectiv dr. Mariana Stoica (care între timp şi-a încheiat mandatul) şi Rodica Radian Gordon, fiecare descriind ţara în care îşi îndeplinesc misiunea ca un loc apropiat sufleteşte, în care au descoperit apropieri, pe care nu le bănuiau, între popoarele lor. Din mediile culturale israeliene ne-au reţinut atenţia convorbirile cu Noam Yafe, director al emisiunilor pentru străinătate de la Kol Israel („astăzi în Israel fiecare comunitate încearcă să-şi perpetueze tradiţiile şi limba din ţara de origine, toate aceste valori fiind considerate ca făcând parte din patrimoniul tradiţiei israeliene”), G. Mosari („din micul oraş mare, cochetul Holon, nu arunc vorbe în pustiu, ci încerc să creionez o satiră politică”), autoarea volumului adăugând că „această fină satiră parcă ne face cu ochiul”. Portretele în mişcare schiţate după diferite alte modele de israelieni care se exprimă în limba română completează un peisaj uman deosebit de activ.

Irina Airinei este ea însăşi „sortită să vadă”, dovadă sunt admirabilele descrieri ale Tel Avivului, Haifei, Ierusalimului, ale deşertului şi ale drumului către Marea Moartă cu evocări emoţionante ale trecutului şi cu notaţii admirative despre prezent. Cheia de boltă a volumului rămâne însă interviul despre care jurnalistul şi scriitorul Dan Suciu notează cu îndreptăţire că „oamenilor care au fost „sortiţi să vadă” nu le prea place să vorbească despre ei înşişi. Multe dintre interviurile din această carte aduc aminte de tehnicile arheologice, de migala dezgropării cu delicateţe a frumosului ascuns în eul interlocutorului, refăcând din cuvinte ceea ce, poate, altfel nu ar fi fost spus niciodată”.

Agnés Heller

Fiorul evocării unor lumi ucise

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Profesoară la New School of Social Research din New York, unde ocupă catedra deţinută cândva de Hannah Arendt, Agnés Heller analizează modul în care o seamă de scriitori evrei moderni s-au ocupat de destinul evreilor din Europa centrală înainte şi în timpul Holocaustului. Mai ales perioada în care se pregătea aplicarea “soluţiei finale” este văzută prin prisma reacţiilor în diferite medii, uneori cu îngrijorare, dar de cele mai multe ori cu nepăsare. Desigur, nu toţi cei care au înţeles, din perspectiva experienţelor trecutului de prigoniri antisemite, ceea ce îi aşteaptă, s-au putut salva la timp părăsind ţările aflate sub această ameninţare, dar este aproape de neînţeles astăzi cum de reacţia în faţa pericolului putea ajunge, la o mare parte a evreilor de acolo, la cota unei depline indiferenţe.

În câteva din romanele lui I. Bashevis Singer a căror acţiune are loc în Polonia, tragedia neînţelegerii o precede pe aceea a genocidului, mai cu seamă în rândul intelectualităţii. La Varşovia şi în marile centre de cultură, scriitorii evrei de limbă idiş se bucurau încă de preţuirea unui mare număr de cititori când alături de cărţile lor apăreau, în librării, scrieri antisemite. Pogromul spiritual era în plină desfăşurare pe când artiştii şi scriitorii evrei continuau, aparent prea puţin stingheriţi, obişnuita viaţă boemă incluzând şi frecuşurile lor de sa-

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE

Consumaţi
Lapte şi miere
produs al lăptăriei şi stupurilor lui I. Schechter
Carte de satiră israeliană apărută la editura
HASEFER din Bucureşti
PROSPECT
Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.
Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.
STRICT CAŞER!
40 de ŞEKELI la
„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

lon. Agnés Heller citează câteva din cărţile laureatului Premiului Nobel pentru literatură în care este evidentă confruntarea dintre aderenţii stângii şi sionişti, recunoscându-le tuturor abnegaţia, dar remarcându-le şi unilateralitatea "adesea primitivă". "Nu văd de ce am rămâne aici cu naziştii", se întreabă un personaj din romanul "Familia Moscat", dar nu-şi dă nici un răspuns. Imobilismul devine astfel duşmanul ascuns al viitoarelor victime şi nu putem uita că din Polonia au dispărut, în fumul crematoriilor, cei mai mulţi dintre evreii din Europa.

În acelaşi mod sunt analizate şi scrierile lui Ştefan Zweig care, convins că naziştii vor învinge pretutindeni, s-a sinucis, precum şi ale lui Imre Kertész, care a primit de asemeni un Nobel pentru literatură, el descriind Holocaustul dinăuntrul lumii de infern. Agnés Heller este însă nedreaptă cu autorul romanului "Fără destin" atunci când îi impută "ironia sarcastică" cu care priveşte "voinţa de a trăi" în contextul lagărului de exterminare.

Eseurile acestei autoare, afirmată deopotrivă în domeniile istoriei literaturii, a filozofiei şi sociologiei, sunt de o excepţională profunzime, ceea ce le conferă un grad înalt de credibilitate.

Alexandru Marton

S-a întâmplat...

Editura Autorului, Israel, 2007

Medicul Alexandru Marton a debutat cu scrieri memorialistice evocând viaţa în lagărele de exterminare al căror "locatar" a fost, urmate de amuzante amintiri din cabinetul său de ginecologie, dar scrie şi publică, de asemeni, povestiri în care îşi fac loc interesante episoade din anii petrecuţi în România. În noul său volum citim şi o povestire în care se face o stranie legătură între fostul regim comunist de acolo şi realitatea actuală din Israel, datorată prezenţei unor muncitori români pe şantierele de construcţii de aici. Un fost ofiţer de securitate, transferat în cadrul exportului de forţe de muncă, are prilejul să-şi întâlnească o fostă victimă pe care o recrutase ca spion în schimbul paşaportului de emigrare pentru familia rămasă în România. Încearcă un şantaj, dar omul care nu i-a furnizat niciodată informaţii esenţiale (însă fapta rămâne un delict grav condamnabil conform legilor israeliene), exasperat de insistenţa cu care fostul securist îl şantajează, îl ucide.

Alte întâmplări sunt culese de autor în vremea în care funcţiona ca "medic de ţară" şi asculta povestirile sătenilor despre perioada în care regimul încerca să le schimbe felul de viaţă forţându-i să se înstrăineze şi de credinţa religioasă. Erau însă slujitori ai bisericii care aveau curajul să se opună autorităţilor apărând credinţa şi tradiţiile.

Alexandru Marton îi asculta cu atenţie pe povestitori şi astfel a putut reda, între altele şi portretul unui preot, rămas în amintirea acestora prin modul, aproape incredibil, în care i-a înfruntat pe "activişti. Autorul stăpâneşte, cu certitudine, arta de a surprinde fapte esenţiale din viaţa oamenilor şi ar putea aborda, cu şanse de succes, şi lucrări de proporţii mai mari. Le aşteptăm.

(Carol Isac)

Petre Cioclu

Ascensiuni

Roman; editura Napoca Star, Cluj, 2006

Petre Cioclu e înzestrat cu multe din calităţile care fac un scriitor. În primul rand, ştie să scrie. Frazele sale au acurateţe, stilul e alert, limpede, bine ritmat. În plus, lucru deloc de lepădat, domnul Cioclu este un om care are vervă. E spiritual, totdeauna de bun gust, inventiv în materie de poante isteţe. Ştie să ţeasă dialoguri sprinţare, are replică. Ceea ce nu-i puţin. Cele două personaje ale sale, liceene bucureştene în pragul bacalaureatului, sunt într-adevăr, aşa cum anunţă textul de pe coperta unu, deştepte, spirituale şi moderne. Mai ales deştepte. Moderne, rămâne de văzut.

Un lucru esenţial pare să-i lipsească lui Petre Cioclu: ceva de comunicat cititorului. Ceva de spus despre oameni, viaţă, epocă. Ceva dincolo de «şarje», de poantele de limbaj şi de ascuţime mintală. Dar în fond, chiar şi din astea poate rezulta o carte distractivă. Dar lucrarea propusă de autor se vrea parcă mai mult decât o carte de divertisment. El promite să ne dea un «roman erotic/psihologic». Pe unii a reuşit să-i convingă. Pe mine nu. Poate e vina mea. Cartea domnului Cioclu pleacă de la un caz anatomo-fiziologic oarecum extrem: pieliţa feciorei, himenul, e din naştere prea gros, quasi-imposibil de “spart”. Se întâlnesc asemenea cazuri. E un prilej ingenios de a întreprinde un text sexy. Dar acesta, numit nu se ştie de ce "Ascensiuni" (către ce ?) e prea vorbăreţ pentru a fi literatură erotică, e prea exclusiv genital-anatomic pentru a fi literatură cu valenţe psihologice. E prea simplist şi sărac în observaţie omenească pentru a fi literatură fără altă determinaţie. Nu e nici suficient de artistic pentru a ne încânta cu frumuseţi de stil. În literatura erotică licenţioasă scrisă de Creangă se simte din plin geniul scriitoricesc al humuleşteanului. "Povestea Poveştilor" musteşte de umor popular, chiar dacă gros şi fără perdea. E literatură de soi ales. Lucrările erotice ale marelui Apollinaire sunt tot… Apollinaire.

Pariul domnului Cioclu se fundează exclusiv pe o singură poantă, acel detaliu anatomic, real şi buclucaş. Fiind necesar un «berbece de război». Un bărbat adevărat. Un taur comunal... Ceea ce nu se găseşte în tot Bucureştiul. Lucru cam greu de crezut. Aşa cum greu de crezut este premiza însăşi a cărţii, ca la sfârşitul mileniului doi, să existe şi să se întâlnească în aceeaşi clasă de liceu, două persoane de sex feminin aproape de 20 de ani, «încă» în starea genitală în care le-au făcut mămicile lor. Dar mă rog…Licenţă poetică. Înghiţibilă. Lesne de trecut cu vederea de către un cititor fără fasoane, dornic de divertisment, pardon, «sculativ». Ce nu face omul când vrea să se distreze, să-şi producă dulcea gâdilitură de sub buric, obligatorie în pregătirea pentru fapte mari şi dure!? Dar pentru asta, să ni se ierte neştiinţa, e oare nevoie de atâtea şpiluri intelectual-culturale, de atâtea replici haioase, atâtea fraze «pă radical» şi «pă şmecherie inteligentă»? Un cititor care caută sex într-o carte nu poate fi dus prea mult cu vorba, oricât ar fi aceasta de spumoasă. Fetele suferinde de o feciorie greu de «lecuit» sunt tot timpul în replică «meseriaşă», deştepte şi spirituale non-stop, una dintre ele fiind dotată chiar cu veleităţi literare, deci cu atât mai mult pusă pe şotii verbale. Cele două «eroine» sunt necurmat, fără nici o pauză, inteligente şi spirituale şi cam atâta. Nu ştiu ce e aia să taci. Ceea ce, de la un punct, paradoxalmente, devine plictisitor, sâcâitor, obositor chiar. Iar psihologic, neverosimil şi fals. Nimeni nu poate fi neîntrerupt în priza poantelor. Cartea este în întregime o glumă erotică. Nu rea, să recunoaştem. Chiar amuzantă. Dar un banc, oricât de bun, se poate prelungi pe maximum câteva zeci de pagini. În nici un caz pe 300.

Domnul Petre Cioclu ar fi dat poate o carte foarte nostimă, chiar acroşantă, dacă nu se întindea pe un număr inacceptabil de pagini. Dânsul ştie să regizeze o scenă, ştie să povestească alert şi chiar elegant. Păcat însă că, în ansamblu, îi lipseşte simţul măsurii. Când e prea multă spumă, dispare prăjitura.

Ar fi nedrept, totuşi, să nu remarcăm, în final, existenţa unor reuşite scene de umor veritabil, vivace şi plăcute la lectură.

Una peste alta, lăsând la o parte pudibonderiile şi pretenţiile ridicole, e o carte lizibilă, pe alocuri odihnitoare şi în acelaşi timp incitantă mintal. Nu este o carte proastească. Chiar inversul ei. Dar pentru cei care caută într-o carte literară «reflectarea profundă» a unei realităţi sociale, umane, nararea unor destine, nu e totuşi adresa potrivită.

(Zoltan Terner)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Sesto Pals, *"Întuneric şi lumină";* versuri; selecţia versurilor şi îngrijirea ediţiei: Lucy Sestopali; postfaţă de Michael Finkenthal; ed. Vinea – ed. Onyx, Bucureşt-Haifa, 2007.

Berthold Aberman, *"Viaţă, viaţă, cum treci";* roman; cu un Cuvânt înainte de Gh. Astaloş; coperta: Ion Vlad; ed. "Societatea scriitorilor militari"; Bucureşti, 2006.

Solo Juster, *"Iarnă verde";* poeme alese; prefaţă: P. Cernat; coperta: Alexandru Calcatinge; ed. Hasefer; Bucureşti 2007.

Semnalul, revistă editată de B'nei Brith – Loja Dr. W. Filderman; nr. 3242; Toronto, Canada, 2007.

Mircea Petru Suciu, *"Zile americane";* reportaje şi interviuri; coperta: Teia Romana; ed. Arvin Press, Bucureşti, 2007.

Apostrof, revistă a Uniunii Scriitorilor; nr. 3; Cluj-Napoca, 2007.

Ştiaţi că…

…în anul 1899, tânărul Winston Churchill scrisese următoarele despre Islam în cartea sa "The River War"?

«Cumplite sunt blestemele pe care mahomedanismul le-a adus pe capul alor săi! Dincolo de frenezia fanatismului care e tot atât de periculoasă pentru om pe cât este hidrofobia pentru câine, mai este apatia asta înspăimântătoare. Rezultatele sunt vizibile în multe ţări. Obiceiuri stupide, metode primitive în agricultură, tocmeală la nesfârşit în comerţ, faptul că nu eşti niciodată sigur pe proprietatea ta, toate astea există oriunde trăiesc şi conduc treburile urmaşii Profetului.

Un sensualism vulgar ucide graţia şi rafinamentul. Faptul că după legea mahomedană fiecare femeie trebuie să aparţină unui anumit bărbat, fie ea un copil, o soţie sau o concubină, este menit să amâne şi să tot amâne lichidarea finală a sclavagismului, până ce religia islamică va înceta să mai domine mentalitatea bărbaţilor. Musulmanii luaţi individual pot avea frumoase calităţi, dar influenţa religiei paralizează dezvoltarea socială a credincioşilor. Nu există pe lumea asta forţă mai retrogradă. Departe de a fi muribund, mahomedanismul este o credinţă militantă şi în căutare de prozeliţi. El s-a răspândit deja de-a lungul Africii Centrale, formând războinici plini de ferocitate; şi dacă creştinismul nu şi-ar fi găsit adăpost în braţele ştiinţei, o ştiinţă împotriva căreia Islamul a luptat zadarnic – civilizaţia Europei moderne ar putea să se prăbuşească, aşa cum s-a prăbuşit civilizaţia vechii Rome.»

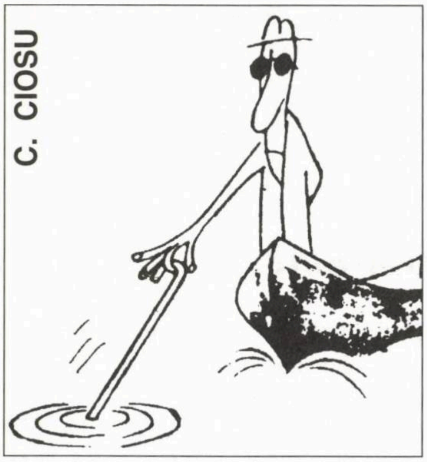

Pescuitorul de perle

Bârna din ochiul nostru

La rubrica "Ne place, nu ne place" din numărul de faţă se poate citi o ştire din care aflăm că la Palatul Prezidenţial din Varşovia bântuie o fantomă.

Un fenomen asemănător s-a petrecut şi în interiorul computerului nostru. Aşa cum au observat cititorii mai atenţi, la "Calendarul" din numărul trecut s-au strecurat câteva erori: scriitorii Maria Banuş, Adrian Rogoz ş.a. apar de două ori, cu date ale naşterii diferite. Nu suntem convinşi că e vorba la mijloc de o fantomă decisă să ne saboteze, dar ceva necurat se întâmplă fără doar şi poate.

Cerem scuze cititorilor noştri şi îi asigurăn că ne străduim din plin să dezlegăm misterul.

Într-adevăr, e de neînţeles

«Nu pot înţelege cum, în Parlamentul nostru, compus din o sută douăzeci de deputaţi, nu se găsesc două sute de *oameni* care să cadă de acord» etc. etc.

("Revista mea", nr. 2279/07; comunicată de David Şmilovici, din Cfar Saba, care mărturiseşte că nici el nu poate înţelege cum dintr-o sută douăzeci de deputaţi nu poţi să găseşti măcar două sute de persoane.)

Aveau dreptate legionarii: Căpitanul n-a murit

«Tot din ordinul lui Zelea Codreanu (...) a fost ridicat de acasă, de către un grup de legionari, profesorul Nicolae Iorga şi împuşcat.»

("Ultima oră", 9.03.07; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care observă că sus-amintitul Codreanu nu putea să dea ordinul cu pricina din nenumărate motive, şi în primul rând pentru că în toamna lui 1940 el nu mai era în viaţă.)

Acelaşi Cioclu a mai remarcat o inexactitate istorică în acelaşi număr din "Ultima oră":

«(În 1940) Horia Sima începe organizarea răsturnării dictaturii regale. Urmează rebeliunea legionară şi abdicarea Regelui Carol.»

Or, lucrurile stau pe dos: întâi a abdicat Regele Carol (în septembrie 1940) şi mai pe urmă, adică în ianuarie 1941, a avut loc rebeliunea legionară.

Violul apără inviolabilitatea sexuală a femeilor

«Alţii, printre care şi subsemnatul, am susţinut că violul a fost legiferat ca fapt penal, pe motiv că acest delict apără inviolabilitatea sexuală a unei femei.»

("Viaţa noastră", nr. 16.708/07; comunicată de Rozalia Marcusohn, din Natania, care se bucură – şi pentru dânsa şi pentru fiica ei Ronit, în vârstă de 17 ani – că, în sfârşit, a apărut ceva care le apără pe femei de viol.)

Enigmă

«Pictoriţa Miriam Cojocaru (...) nu umblă pe toate coclaurile, nu vorbeşte peste tot (...), nimeni nu citează porei, a celor care plâng după oala cu carne.»

("Viaţa noastră", nr. 16.714/07; comunicată de ec. Robert Ochsenfeld, din Ramat Hasharon, care oferă ca premiu o oală cu carne cititorilor capabili să-i eplice înţelesul frazei care începe cu "Nimeni" şi se termină cu "carne".)

Să unificăm numele!

«S-au întâlnit cu primarul oraşului (Sderot) şi au discutat despre numele străzilor şi cartierelor, despre unificarea numelor care au acelaşi nume.»

("Viaţa noastră", nr. 16.708/07; comunicată de Belu Samuel, din Haifa, care, salutând iniţiativa celor din Sderot, se întreabă: şi cum rămâne cu numele care nu au acelaşi nume? De ce să nu le unificăm şi pe acestea?)

Poşta

Melanie Rosenkrantz, Tel Aviv; **Haralambie Zurescu,** Timişoara, România; **Sorin Chiliman,** Paris, Franţa; **Rodica Mendelovici,** Denver, Colorado, SUA (nu orice greşeală de tipar sau de paginaţie constituie o perlă); **Andreea Solomon,** Düsseldorf, Germania; **Mony Schreiber,** Hedera (nu).

Câteva momente de
BORIS MARIAN – București

Deşteptul

În viaţă e bine să fii prost, modest, chiar umil, să nu faci pe deşteptul, chiar dacă eşti. Lângă un om deştept orice prost se simte şi el deştept, ba se şi îngâmfează ca un gânsac. Vreau să spun că e bine să pari prost, să taci, să lauzi pe cine trebuie, când trebuie, apoi iar să taci. E cam plictisitor, dar eşti în siguranţă.

Cum începi să vorbeşti ceea ce gândeşti, enervezi lumea. Lumea e foarte nervoasă. Poţi fi ucis, dacă vorbeşti ceea ce gândeşti. Dixit!

Revoluţionarul

El, tânăr revoluţionar, ea, bătrână, "reacţionară", bogată. El naiv, ea şireată. Au trăit treizeci de ani. El a rămas acelaşi tânăr. Ea a devenit mai bătrână, mai rea. A dat declaraţii defăimătoare. "E un infantil", a spus bătrâna doamnă după ce s-a bucurat de tinereţea lui o viaţă.

Aşa este şi cu istoria. Noi judecăm revoluţiile prin prisma noastră de conservatori.

Călătorii

Canare, Corsica, Rhodos, Corfu, Australia. Oamenii călătoresc. Oamenii scriu cărţi despre călătorii. Eu călătoresc în mine, precum eroii lui Jules Verne în "centrul Pământului", unde trăiesc tot felul de fiinţe. De fapt, starea fizică, psihică mă împiedică să părăsesc acest oraş pe care nici nu-l detest, ba chiar îl iubesc. Aici am copilărit. "Noi de-aicea nu plecăm", vorba cântecului. Călătoresc în mine și descriu aceste călătorii.

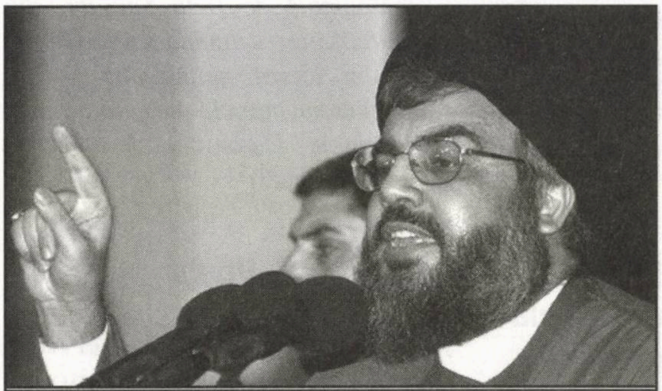

Şeicul Nasrallah, conducătorul organizaţiei Hezbollah, e foarte sigur pe el. Lăudându-se din nou cu loviturile date Israelului în iulie 2006, el a ameninţat ţara noastră cu "nişte distrugeri la care nici nu vă gândiţi".

Ba noi ne gândim, domnu' Nasrallah. Problema este că ar trebui să se gândească şi guvernul Olmert.

Bătrânica

O bătrânică merge în faţa mea. Merge în baston. Abia înaintează. Vreau s-o ocolesc din dreapta, ea păşeşte spre dreapta, încerc spre stânga, ea face la fel. "Doamne, cum mă încurcă asemenea oameni". Mă grăbesc. Dar un gând mă opreşte. "Într-o zi voi fi şi eu un bătrân care îi va încurca pe alţii. Eu voi merge spre dreapta, ei vor încerca să mă ocolească din dreapta şi aşa mai departe.

Stăm de vorbă

E seară, stăm de vorbă. Ea se plânge că nu poate dormi, o scoală durerile la 3 dimineaţa. Se apropie de noi o femeie mai în vârstă. E în doliu. A rămas văduvă de curând. Plânge.

Încet cerul se întunecă. Pe lângă noi trec tineri râzând. O altă generaţie, un alt viitor. Iar noi ascultăm la televizor "Sfatul medicului". Ni se spune: "Nu mâncaţi carne de vită. Mâncaţi cereale".

Penală

Într-o zi am acuzat pe cineva, să-i spunem R., că este anti-biciclist.

– Este o chestiune penală, mi-a spus R.

Ceilalţi colegi, care nu au avut niciodată bicicletă, au fost de acord că este o chestiune penală. Atunci mi-am amintit câţi biciclişti au fost omorâţi în istorie. Nici unul nu a venit să ceară dreptate. Iar eu mi-am permis să folosesc termenul de "anti-biciclist". Mi-e ruşine.

Salutări lui Puiu

Şchiopăta şi îl vorbea de rău pe Puiu, bărbatul ei.

– Iar vrea să meargă în excursie și eu abia umblu. Acum a cumpărat un şalău şi vrea grătar. Mie nici nu–mi place, dar nu mă întreabă.

M-am uitat la ea, era slabă, scăzuse din înălţime, era tristă, fără voinţă, dar trăia. Am făcut câţiva paşi, până la ea acasă. Se clătina şi făcea paşii mici, mici.

– Salutări lui Puiu, i-am spus la despărţire.

O povestire de
AHARON GOVRIN – Haifa

Bicicleta

Am simţit o durere cumplită, am văzut stele de toate culorile! Ochiul mi s-a umflat, plin de sânge.

Saint Exupéry a scris în "Micul prinţ" că apa pe care o scoţi cu trudă din fântână este mai gustoasă, mai dulce. Câtă dreptate avea! Tot aşa, lucruri visate, dorite mult timp, sunt mai preţioase, mai dragi.

Mi-au venit aceste reflecţii filozofice când mi-am adus aminte de bicicleta copilăriei şi adolescenţei mele de la Galaţi. Unii prieteni ai mei, fii de părinţi bogaţi, primeau bicicleta nouă, căpătată la prima lor cerere, drept ceva de la sine înţeles, şi o lăsau să se prăfuiască în magazia casei, aşa cum de altfel aveau să facă şi băieţii mei. Eu am visat ani de zile să am o bicicletă, dar bugetul familiei nu permitea asemenea "extravaganţe". E drept, când aveam 8 ani, iar surorile mele mai mari aveau 13 şi respectiv 16 ani, li s-a cumpărat o bicicletă nouă "de damă". (Fără bara de sus dintre şea şi ghidon şi cu o plasă colorată la aripa din spate, ca să nu li se prindă fusta în spiţe.) Am învăţat să merg pe bicicleta asta, după nenumărate căzături cu zgârieturi la genunchi. Atunci când surorile îmi dădeau pe scurt timp bicicleta, stăteam în picioare, căci nu ajungeam la pedale dacă şedeam pe şea.

Când eu am împlinit 11 ani şi fratele meu, Miţu, 14, el a căpătat cadou de la un unchi o bicicletă folosită, dar în stare bună, marca "Kayser". Pentru noi băieţii a fost o adevărată sărbătore: nu trebuia să ne milogim la surori ca să ne dea bicicleta şi nu mai râdeau de noi băieţii din cartier, că mergem pe o bicicletă pentru fete.

Pentru mine bucuria nu avea să dureze decât câteva luni. În primele zile de primăvară ale anului 1932, Miţu a scos bicicleta din magazia în care zăcuse toată iarna şi a început s-o dichisească: a şters-o de praf şi a umflat cauciucurile pline de noroiul din ultimul drum în toamna precedentă. A întors bicicleta cu roţile în sus şi a început să bată cauciucurile cu un băţ gros, ca să sară noroiul de pe ele. Imprudent, m-am apropiat să văd ce face, m-am aplecat puţin şi băţul, lovit cu putere, a sărit exact în ochiul meu drept. Am simţit o durere cumplită, am văzut stele de toate culorile, ochiul mi s-a umflat, plin de sânge. Am fost dus imediat la un medic de ochi care m-a examinat, mi-a spălat ochiul, mi-a picurat nişte medicamente şi mi-a bandajat ochiul şi o parte din cap. Am fost mult timp bandajat, am mers mereu, la câteva zile, la doctor, până ce ochiul s-a dezumflat, a pierdut treptat culoarea sângelui şi am putut vedea cu amândoi ochii. Scurt timp după accident am început să cred că ochiul lovit nu se va reface, ba chiar că am să orbesc cu totul. Fără a spune nimic celor din jur, am început să mă pregătesc pentru orbire: să merg prin casă cu ochiul stâng închis şi el, orientându-mă, pipăind mobilele, numărând paşii până la uşile camerelor, până la chiuveta din bucătărie sau din baie. Din acel timp am rămas cu unele obiceiuri de orb, fac cu ochii închişi orice treabă care nu cere să văd: ascult radio sau discuri, mă rad cu maşina electrică, leg şireturile de la pantofi, îmi spăl dinţii. Cum s-ar spune, îmi economisesc ochii!

În vara anului 1934 Miţu a murit, la numai 17 ani, în urma unui cancer generalizat, după ce i se amputase fără nici un rezultat de durată braţul stâng, de la umăr.

După tragedia trăită de întreaga familie, am rămas singurul băiat, cu trei surori şi, din păcate, singurul posesor al bicicletei "Kayser". Deşi încă destul de scund, ajungeam la pedale chiar şezând pe şea şi făceam tururi numai prin cartier, căci pentru a circula prin centrul oraşului trebuia să am un număr de circulaţie de la poliţie. Părinţii nu-mi permiteau să scot număr, de teamă că o să mă aventurez departe şi o să am accidente. Totuşi, cam pe la 15 ani, îndrăzneam să merg pe bicicletă în centru, până la "Grădina publică", fără număr, dar nu pe Strada Domnească, ci pe străzi paralele cu aceasta, strada Cuza Vodă şi Mihai Bravu. Pe acest traseu se găsea... Prefectura Poliţiei! Ca să abat atenţia poliţiştilor din faţa Prefecturii de la lipsa numărului reglementar, mergeam pe acolo pe bicicletă cu mâinile în aer, un fel de acrobaţie de circ. Fapt e că niciodată nu am fost oprit de poliţişti. Când am avut 18 ani m-am scos număr de la poliţie: numărul 10, la cererea mea, ca numărul elegantei limuzine Buick a unei familii înrudite!

La 6 septembrie 1940 Regele Carol II a abdicat, a părăsit ţara şi s-a instaurat regimul legionaro-fascist al mareşalului Ion Antonescu. Printre alte măsuri de persecuţie a evreilor a fost şi rechiziţionarea aparatelor de radio şi a oricărui mijloc de transport, inclusiv a bicicletelor. Am băgat draga mea bicicletă în podul casei, bine ascunsă de nişte lădiţe cu oale şi farfurii de Pesah.

La 23 august 1944, imediat după proclamaţia Regelui Mihai, arestarea guvernului Antonescu şi abrogarea legilor antisemite, am scos din pod bicicleta, am curăţat-o, i-am umflat cauciucurile şi am început s-o folosesc, cu aceeaşi neschimbată plăcere, în toate drumurile mele prin oraş. Plecat la Bucureşti pentru studii, am venit la Galaţi în vacanţa de Crăciun. La întoarcere am luat la Bucureşti bicicleta şi am început să merg la Politehnică pe bicicletă imediat ce străzile au fost curăţate de zăpada şi noroiul iernii. De la strada Mircea Vodă, unde locuiam, până la Şcoala Politehnică, nu făceam mai mult decât o maşină, căci eram primul la semafoare, în timp ce maşinile se înșiruiau în cozi prelungi. E drept că oboseam când trebuia să urc un deal, până la o elevă căreia îi dădeam meditaţii și care locuia în Cotroceni, căci pe atunci nu erau încă biciclete cu schimbător de viteză. În schimb, la întoarcerea de la lecție, la vale, prindeam viteză fără să mă obosesc, o adevărată plăcere.

Cam la un an de la începerea studiilor, în toamna anului 1945, am decis să-mi întineresc bicicleta dragă: am schimbat ghidonul, lanțul și cauciucurile, am vopsit cadrul și aripile cu un lac negru, pulverizat, și am lustruit placa de aramă cu emblema "Kayser". Acum bicicleta arăta de-a dreptul nouă, ca scoasă din fabrică. Probabil că asta a fost și cauza că mi-a fost furată, cam prin luna mai a anului 1946. Aveam în acea zi un examen scris la rezistenţa materialelor, examen care dura trei ore. Legasem bicicleta, ca de obicei, de un parapet metalic din curtea Politehnicii, cu un lanț subțire și un lacăt minuscul. Hoţul, atras de strălucitoarea bicicletă și care probabil mă văzuse când o legam și poate știa că am un examen de trei ore, a putut să taie în tihnă lanţul cu un cleşte şi să iasă din curte pe bicicletă.

Când am ieşit de la examen, obosit, m-am îndreptat spre locul unde lăsasem bicicleta, uluit să constat că ea nu este acolo. Deşi am văzut pe jos lanțul tăiat și lacătul, nu-mi venea să cred că bicicleta, draga mea bicicletă, dispăruse. Am reclamat la poliție, precizând că marca rară "Kayser" nu se găseşte în general, am promis poliţistului de serviciu o bună recompensă dacă vor găsi bicicleta, nimic nu a ajutat: bicicleta a dispărut pe veci. Acum mă simţeam ca paralizat, parcă mi se tăiaseră picioarele. Înghesuiala în tramvaie îmi era de nesuferit. Nu mai puteam ajunge la un elev al meu între masa la cantină și seminarul de după-amiază. Totul era schimbat, trist, insuportabil.

În aceeaşi vară, fiind la Galaţi în vacanţă, am cumpărat de la un ofiţer sovietic o motoretă de 98 cmc., pradă de război, marca "Sachs", cu pedale de ajutor la deal, motoretă care a înlocuit cu brio bicicleta aproape şapte ani, până când am cumpărat o motocicletă puternică, de 350 cmc. Şi totuşi, am cumpărat mai târziu şi o bicicletă de ocazie, în amintirea bicicletei visate în copilărie și a dragei mele biciclete "Kayser" și pentru plăcerea de a pedala în liniște, fără duduitul motorului.

Gândul la bicicletele mele mi-a revenit când am văzut anul acesta, pe drumul meu de acasă, la un colţ de stradă, o bicicletă nouă, de curse, legată cu un cablu și un lacăt cu cod, de un parapet metalic de lângă trotuar. Cablul lega numai roata din față, roată prinsă de furcă cu piuliţe-fluture, ușor de deşurubat cu mâna liberă, chiar fără nici o cheie. Câteva zile la rând am văzut frumoasa bicicletă albastră, nedumerit, știind că oricine o poate fura ușor, lăsând acolo doar roata din față. Așa a și fost! Într-o bună zi am văzut doar roata, pentru ca, după alte câteva zile, să dispară și ea. Nu înțeleg nici până azi cine a putut lega atât de prostește, într-un loc atât de frecventat, o bicicletă nouă și scumpă. Parcă eu făcusem altfel înainte cu 60 de ani! După ce se fură calul din grajd se cumpără un lacăt serios și se repară grajdul!

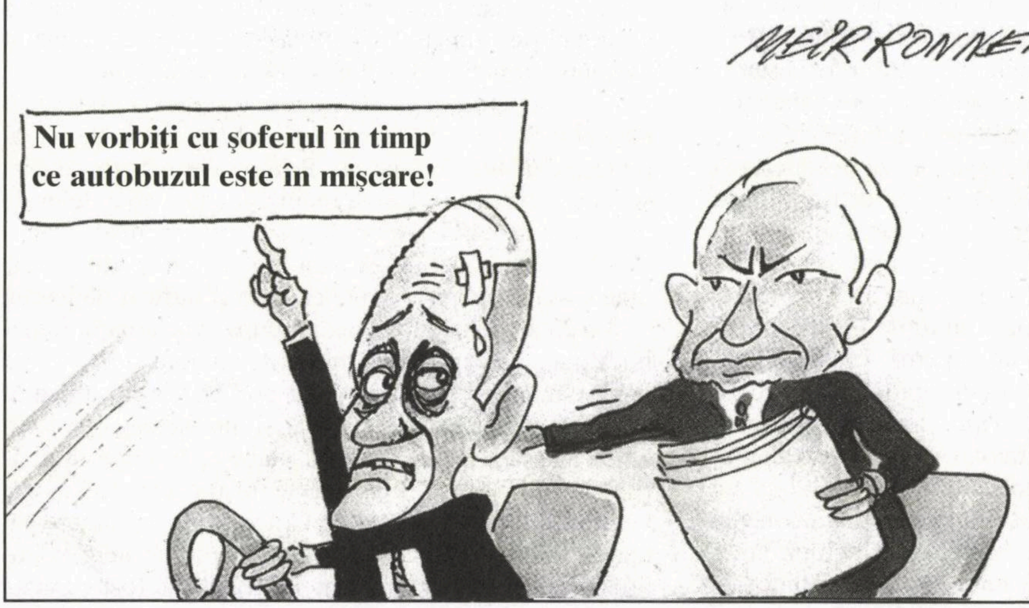
MEIR RONNEN ©07
Nu vorbiți cu șoferul în timp ce autobuzul este în mișcare!

Ceartă la cuțite între primul ministru Olmert și Controlorul Statului, d. Lindenstraus. Enervat de insistenţa cu care controlorul îi ceruse să răspundă la câteva întrebări privind situaţia din spatele frontului în zilele războiului cu Hezbollah, Olmert a refuzat să discute cu respectivul, susţinând că nu are timp de aşa ceva.

(Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2007)

Mai

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Prezenţa unei rude apropiate între dvs. şi soţia/soţul dvs. este egală cu o bombă cu explozie întârziată la domiciliu. Atenţie, mare atenţie la nervi: o clipă de nestăpânire de sine (gen: n-am-mai-putut-suporta) poate declanşa o explozie. Soluţia ideală: să vă luaţi partenerul/a de mână şi să plecaţi pe două săptămâni, singuri, în insula Bora-Bora.

Culoare: verde.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Starea de indispoziţie şi apatie în care vă aflaţi va lua sfârşit datorită unei veşti f. f. plăcute: aceasta vă va "motoriza", făcându-vă să vedeţi viaţa în alte culori.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Treceţi printr-o perioadă când v-aţi cam pierdut, din varii motive, capacitatea de a controla lucrurile (inclusiv amănuntele legate de muncă şi gospodărie), când vă cuprinde panica à propos de problemele ce trebuiesc rezolvate. Un plus de concentrare (şi ambiţie) şi veţi ieşi din criză.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Moment prielnic pentru cunoştinţe din categoria sexului opus. Nu rataţi propunerile întru întâlnire.

Numere: 9, 15, 19.

Leu (23 iulie – 22 august): O călătorie de anvergură este la ordinea zilei (gen: peste ocean). Totul se va desfăşura cu bine şi veţi rezolva cu succes tot ce aveţi de rezolvat (plus satisfacţiile de ordin turistic).

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): În mica dvs. lume (fie acasă, fie la serviciu) a apărut, nu de mult, o persoană despre care, dacă vă gândiţi bine, nu ştiţi mai nimic: nici despre trecutul ei, nici despre felul cum trăieşte astăzi. Iar dvs, acceptaţi prezenţa acestei persoane din comoditate (este utilă) şi inerţie. Fără să cădeţi în maladia suspiciunii, ar fi bine să dezlegaţi misterul.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): O călătorie în străinătate? O.K., O.K., dar fiţi cu băgare de seamă fiindcă sunteţi înconjurat de pericole: accidente, o gripă care vă ţintuieşte la pat, o muşcătură de câine ş.a.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Acum culegeţi roadele unui tratament care v-a chinuit multă vreme: gata, aţi străbătut o etapă importantă pe drumul spre însănătoşirea totală. Acum păşiţi înainte, cu o stare mai bună de spirit.

Culoare: albastru.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Mai multă atenţie la ceea ce se întâmplă cu cei mici din familie: dificultăţi la şcoală, legături cu colegi sau vecini de proastă calitate şi cu influenţă rea, pasiuni primejdioase la adolescenţi (mai ales la fete). Ochiul părinţilor poate detecta multe şi chiar preveni anumite "derapaje".

Numere: 3, 8, 14.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Persoanele mai în vârstă sunt sfătuite la un plus de prudenţă: feriţi-vă de mişcări bruşte, e destul să faceţi un pas greşit, să cădeţi în casă, pentru a da de bucluc.

Culoare: galben.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Perioadă fastă pentru cei ce activează în domeniul creaţiei culturale: scriitori, filozofi, pictori, sculptori, muzicieni, istorici etc. etc. Eforturile dvs. vor fi recunoscute şi răsplătite.

Peşti (19 februarie – 20 martie): O sumă de bani, de la care v-aţi luat de mult gândul, va intra, pe nepusă masă, în casa dvs.

Numere: 1, 4, 15.

Interim

Societatea "Shockiku", care administrează o mare reţea de cinematografe din Japonia, a anunţat că va prezenta în curând filmul american "The New World" însoţit de arome produse de un sistem informatic pus la punct de firma "NTT Communications". Sistemul îngăduie răspândirea în sala de spectacole a şase parfumuri, emise în funcţie de ce scene vedem pe ecran. «Spectatorii – ne informează ziarul "Cotidianul" – vor avea, de pildă, impresia reală că sunt într-o pădure.»

Toate bune şi frumoase. Ne gândim, printre altele, că vizionând o peliculă cu Sharon Stone, vom avea plăcerea să mirosim parfumurile vedetei. Dar ce te faci dacă metoda cu pricina va funcţiona şi în cazul unui film despre tipii Kapo? În acest caz mirosul din sală va fi pestilenţial, silindu-te să duci batista la nas şi să ieşi, în mare viteză, afară.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

De sezon

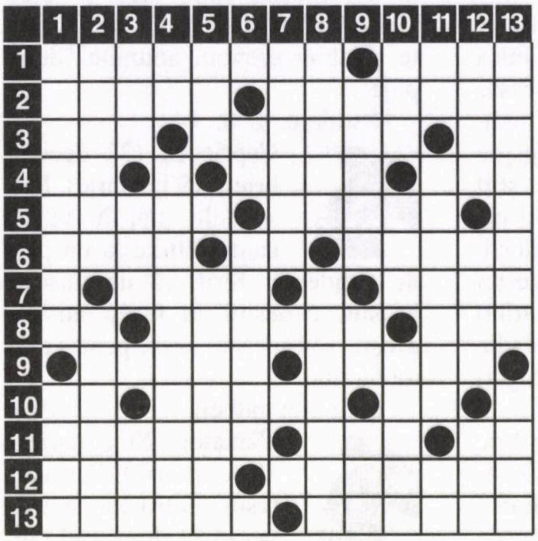

ORIZONTAL: 1) Lupi de mare – Cota muntelui. 2) Ca pelinul de mai – Baston antisolar. 3) Ține loc de… ștrand – Șarpe de munte – Cuier! 4) Unguent – Casă de munte – Cât vezi cu ochii pe litoral. 5) Marin – Vara la mare. 6) Momeală pentru pești – Cete! – Verb la mare. 7) Vasile alintat – De la munte. 8) Ion Pascu – Port, poate fi și… la mare – Cureluşă de meșină (pl.). 9) A reduce la zero – Lavă. 10) Se împarte în sezoane – Bărcuțe – Ape! 11) Te așteaptă în vârful muntelui (pl.) – Capriciu – Barbu Octavian. 12) Susțin munții! – Situat pe malul mării. 13) Perla mării… – …și cea a munților în România.

VERTICAL: 1) Văd marea la fiecare pas! – În acest moment. 2) Mare pe mare – Canal mare. 3) Apă între munți – Joc de ape – General polonez. 4) Ere! – O căldură ce te bagă la… apă. 5) Oglindă acvatică – Bancuri de corali sau pești. 6) Avocat (abr.) – Înghețată servită în straturi (pl.). 7) Ăsta umblă, nu glumă. 8) Pământuri noroioase (reg.) – Ochi de cer în pădure. 9) Podoaba munților – Început de mare! – Cai. 10) Deasupra (arh.) – Oraș în Rusia – Iarbă pe teren. 11) Cămăși cu râuri – Vara – Aruncător egiptean de sulițe. 12) Alt port la mare – Stat – Pot fi de apă sau de soare. 13) Călătoresc pe mările de… nisip – Mereu cu pânzele în vânt.

DICȚIONAR: Alan, bem, imale, pre, oni.

MINA NIȚĂ

Plante

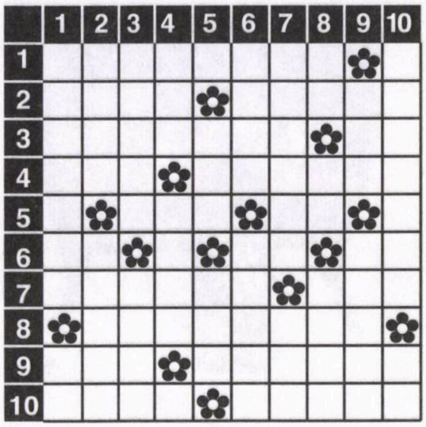

ORIZONTAL: 1) Se ocupă cu grădinăritul. 2) Măceși – Arbuști cu fructe comestibile. 3) Buruieni – Esență de lemn! 4) Număr prim – A ațipi. 5) Arbore cu flori parfumate – Petale de trandafiri! 6) În copac! – Coji de sâmburi! – Sunt în pom! 7) Plantă cu rădăcină foarte amară – Arbust. 8) Plantă cu flori galbene și fructe cu semințe aripate. 9) Obicei – Cucuruz. 10) Vârsta copacilor (sing.) – Condiment sub formă de boabe mici.

VERTICAL: 1) Graminee – Petale de crin! 2) Plantă montană cu flori liliachii – Plantă… amară. 3) Recoltă (dim. olt.) – Producătoare de vinuri. 4) Căprioară de un an – Abanos. 5) Uniunea Astronomică Internațională (abr.) – Plantă cu rădăcină comestibilă. 6) Plantă din munții Himalaya – Picătură de rouă. 7) Plante ce conțin în tulpini și frunze un suc lăptos otrăvitor – Hamac indian împletit din firele unor liane sau din șuvițe de coajă de copac. 8) Tulpină de prun! – Răsare rapița! – Depozit de polen. 9) Râu în Rusia – Fructe. 10) Plată cu flori mici galbene – Prinse în brad!

DICȚIONAR: Ruen, agrut, dib, iri, nem.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

La mulți ani, Israel!: Independenta, sharet, alon, s, r, iordania, ah, arabi, l, burma, ean, iavne, cap, lm, e, cairo, ni, liban, cani, r, hanamer, rusia, a, sne, ime, tt, gai, ride, noel, anglia, isir, i, non, cipru, iag, aparare, Haifa.

Cu mască: C, i, e, ata, cuc, carnaval, rai, as, balmascat, rare, ori, p, acrit, fitil, matci, oara, rial, al, os, pista, pensa, a, tu, t, oim, stire, tire, acid, semen, alese, aa, t, le, tn, ot, seca, su, nea, roi, ipocriti, o, pur, atacanta, st, i, ae, ir, piateta, cosmetica, nativ, feerie, toi, ala.

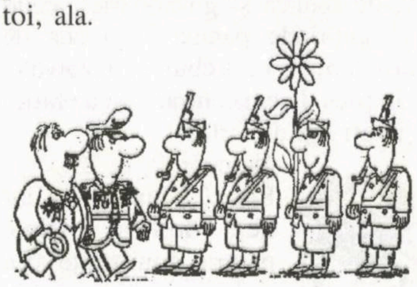

VEDETĂ

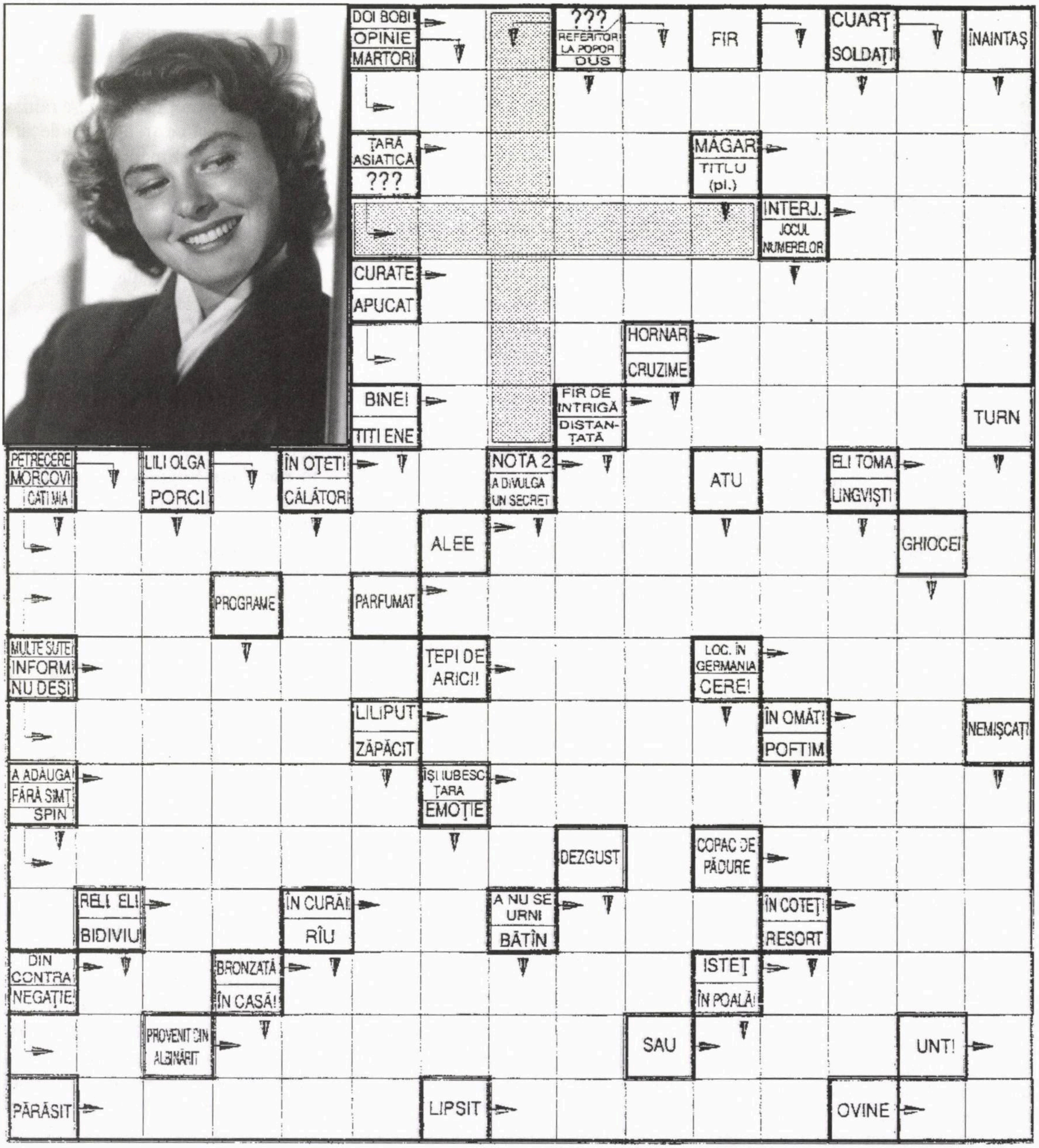
DOI BOBI
OPINIE
MARTORI
???
REFERITOR LA POPOR
DUS
FIR
CUARȚ
SOLDAȚI
ÎNAINTAȘ
ȚARĂ ASIATICĂ
???
MĂGAR
TITLU (pl.)
INTERJ.
JOCUL NUMERELOR
CURATE
APUCAT
HORNAR
CRUZIME
BINE!
TITI ENE
FIR DE INTRIGĂ
DISTANȚATĂ
TURN
PETRECERE
MORCOVI
CÂTI MIA
LILI OLGA
PORCI
ÎN OȚET!
CĂLĂTORI
NOTA 2
A DIVULGA UN SECRET
ATU
ELI TOMA
LINGVIȘTI
ALEE
GHIOCEI
PROGRAME
PARFUMAT
MULTE SUTE!
INFORM!
NU DEȘI
ȚEPI DE ARICI!
LOC. ÎN GERMANIA
CERE!
LILIPUT
ZĂPĂCIT
ÎN OMĂT!
POFTIM
NEMIȘCAȚI
A ADĂUGA!
FĂRĂ SIMȚ
SPIN
ÎȘI IUBESC ȚARA
EMOȚIE
DEZGUST
COPAC DE PĂDURE
RELI ELI
BIDIVIU
ÎN CURĂ!
RÎU
A NU SE URNI
BĂTÎN
ÎN COTEȚ!
RESORT
DIN
CONTRA
NEGAȚIE
BRONZATĂ
ÎN CASĂ!
ISTEȚ
ÎN POALĂ!
PROVENIT DIN ALBINĂRIT
SAU
UNT!
PĂRĂSIT
LIPSIT
OVINE

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla numele celebrei actrițe suedeze din fotografie.
DICȚIONAR: Tst, ric, eima, ote.

RODICA și MINA

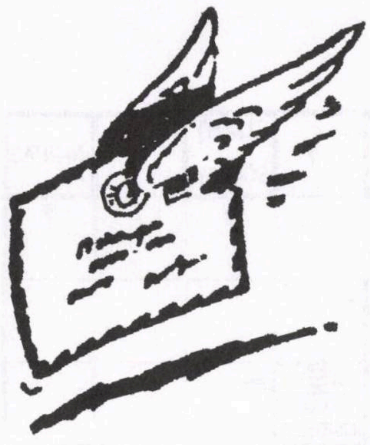

Israel – o excepţie?

Eu cred că da, din mai multe puncte de vedere, în comparaţie cu majoritatea ţărilor democratice şi dezvoltate.

În primul rând, care ţară este înconjurată, lângă graniţe sau ceva mai departe, numai de duşmani mai mult sau mai puţin agresivi în vorbe şi fapte? Ei nu doresc decât dispariţia statului nostru, azvârlirea cetăţenilor lui evrei în mare sau transformarea lor în oameni înrobiţi, de ultimă categorie, ca în Egiptul antic sau ţările naziste.

Suntem o democraţie poate mai largă decât altele, "mai catolici decât Papa", şi totuşi izul anti-israelian persistă şi creşte. Suntem o excepţie din cauza amestecului de etnii, venite din toate colţurile lumii, cu culturi şi educaţii diferite, cu idei politice şi religioase de tot soiul. Unii sunt extremişti, alţii moderaţi, habotnici şi laici sau atei şi astfel îşi pun amprente asupra dezvoltării şi evoluţiei în lume a Statului Israel.

N-a existat guvern israelian fără un partid religios ca membru al coaliţiei şi a fost bine aşa. S-a accentuat că noul stat – care nu are încă 60 de ani – este unul al evreilor, dar în care pot convieţui şi alţii, cu drepturi egale. S-a ţinut seama de unele cerinţe impuse de credinţă şi viaţa a mers pe drumul ei, mai lin sau cu hârtoape. Cu anii, s-a dezvoltat o societate cu alte mentalităţi, cu imigrări masive, şi spiritul de libertate cetăţenească şi omenească a evoluat. Cu exemple din alte ţări (SUA, Franţa ş.a.) şi ofensiva "Drepturilor Omului" au început schimbările în mentalitatea şi viaţa israelienilor. S-a acceptat ca fiecare să-şi ducă traiul cum socoteşte că-i mai bine şi folositor lui, să nu fie îngrădit în ce face şi gândeşte, dacă nu e dăunător statului şi societăţii. De dictaturi şi amestecul lor, multe popoare s-au săturat. Ce dăunează credinţei sau unei organizaţii religioase dacă autobuzele (ca la Haifa) ar circula şi sâmbăta, cu un orar redus (ca în Spania catolică în zilele de duminică, de exemplu), pentru ca cei din Bat Yam să poată vizita pe cineva din Rehovot sau Ashdod? Nu sunt puţini cei care nu pot cheltui câteva zeci dacă nu chiar sute de şekeli pentru un taxi.

Dacă un kibuţ are un magazin de desfacere a produselor sale şi vinde sâmbăta, deranjează pe cineva? Din contră. Aceasta aduce avantaje producătorilor şi cumpărătorilor. Dacă un evreu vrea să se căsătorească cu o persoană de altă religie, de ce trebuie să plece în Cipru sau la Bucureşti pentru o căsătorie civilă, recunoscută apoi în ţară? Pentru morţii care în viaţă şi–au exprimat dorinţa de a nu fi înmormântaţi cu ritualul religios, au luat fiinţă, în sfârşit, pe terenurile unor kibuţuri (în sud, centru şi nord), trei cimitire laice, unde nu e deloc ieftin să putrezească oasele.

Noi trăim într-o democraţie reală. Nu suntem nici Iranul mollahilor, nici Afganistanul talibanilor.

Care ţară a trecut, chiar de la naştere, prin atâtea războaie pentru apărarea ei şi a cetăţenilor?

Avem independenţa noastră, nu cerem de la nimeni nimic (ca cei din Cecenia sau Kosovo), dar vrem pace şi linişte.

Ultimul război din Liban (scriu ultimul şi nu al doilea, căci sper că a fost ultimul) nu l-am provocat sau dorit. Am fost atacaţi mişeleşte şi angrenaţi în lupte de gherilă, acţiunile unei armate de prim rang ca Zahalul soldându-se cu un eşec. Am plătit un preţ greu şi ne-a rămas o rană adâncă ce trebuie vindecată fără întârziere şi menajamente.

Mai adaug o excepţie care nu are nici o legătură cu cele de mai sus, dar mi-a atins inima. Şezând pe o bancă într-un colţ de stradă, am observat o femeie cu un căţel care trăgea de lesă, oprindu-se să-şi facă nevoile. Când a dat să plece, doamna a scos din poşetă o pungă de plastic, a pus-o pe mână ca o mănuşă, a apucat murdăria şi a aruncat-o în coşul de gunoi din apropiere. A fost ca un colţ elveţian în Bat Yam. Regret că nu m-am ridicat ca să-i spun: "Kol hakavod lah!".

…S-ar putea să fie o excepţie şi plimbarea unui ambasador israelian în aer liber, beat fiind şi în pielea goală, într-o ţară din America latină.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Să salvăm Sinagoga Sion

Sinagoga neologă din Oradea (ridicată în sec. 19), aşa-zisă Templul Sion, constituie nu doar unul dintre punctele de atracţie ale oraşului, ci, pe lângă clădirea Primăriei, a devenit şi ea unul dintre simbolurile Oradiei.

Anii trec, clădirea este nefolosită, iar timpul necruţător nu lasă construcţia neatinsă... Renovările exterioare au fost executate de comunitate, dar restaurarea interioară pare să se lase aşteptată în zadar.

În anii trecuţi, au fost făcute nenumărate încercări în vederea restaurării, utilizării demne, salvării clădirii. În 1995, semnatara prezen-

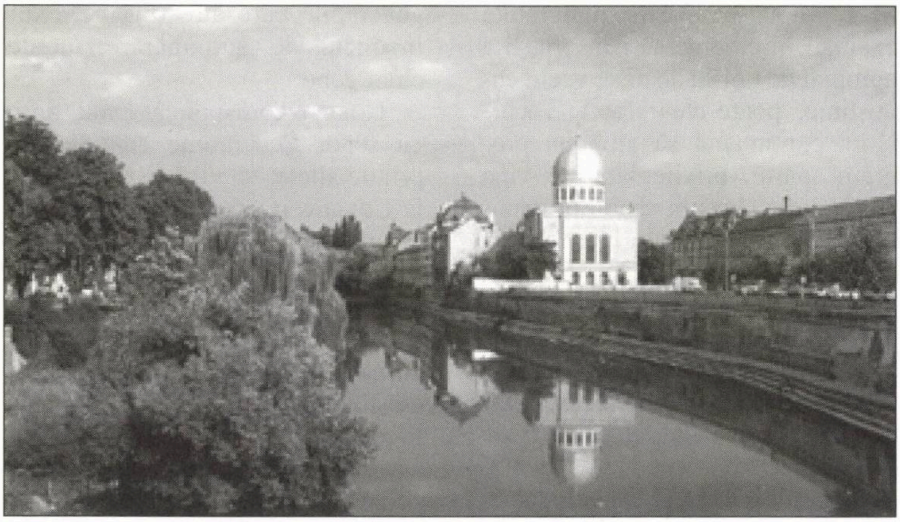

Sinagoga Sion. Foto: Dr. Carol Mozes

telor rânduri – cu scopul de a păstra o parte din trecutul evreimii, care pe vremuri constituia o treime din populaţia acestui oraş – m-am adresat deopotrivă Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din Bucureşti, şi direcţiunii Muzeului Ţării Crişurilor, propunând ca în această sinagogă evreiască nefolosită şi lăsată în paragină, să înfiinţăm un Muzeu Evreiesc.... Organele superioare de la Bucureşti, precum şi conducerea muzeului, au primit cu multă căldură această propunere. Am pregătit planul Muzeului Evreiesc.

Parterul încăpător ar putea găzdui concerte de cameră, simfonice sau corale – iar galeria şi suprafeţele mari de pereţi sunt corespunzătoare nu doar unui muzeu evreiesc permanent şi centru cultural, dar pe lângă acestea, oferă şi posibilitatea organizării unor expoziţii de artă.

Dar cum?

Încercările menţionate arată clar că nici o instituţie, primărie, ba nici chiar un minister nu poate, prin mijloace proprii, să asigure realizarea lucrărilor de restaurare, transformare.

Propun ca, împreună cu Comunitatea Evreilor din Oradea, consiliul local, conducătorii instituţiilor de cultură şi artă şi toţi cei care se simt responsabili şi interesaţi să sprijine ţelul nostru nobil – să înfiinţăm un Comitet de iniţiativă pentru salvarea Templului Sion şi, printr-o largă cooperare internaţională, să reconstruim acest valoros şi frumos monument arhitectonic şi să-l transformăm într-o instituţie multiculturală.

P.S. Sugestiile rugăm să fie trimise pe adresa email:

mozescar@zahav.net.il

Dr. Tereza Mozes
Tel Aviv

Señor Pedemonte și sticluța cu ulei de plajă

Empatia este starea de graţie a sufletului care încorporează şi simpatia, adică atracţia mai mult sau mai puţin motivată, bunăvoinţa, o anumită compatibilitate cu obiectul simpatiei, dar ea înseamnă mai mult decât atât. Empatia înseamnă capacitatea de-a te plasa în existenţa altcuiva, a fi în stare să integrezi reprezentări şi valori străine. În România, eu am înţeles cel mai bine empatia părintelui Gala Galaction faţă de evrei, deşi au fost, desigur, şi alţii care au cunoscut într-un fel sau altul o asemenea empatie.

În relatarea de faţă aduc în discuţie un soi special de empatie, o empatie care a traversat mai bine de cinci secole...

În urmă cu mai bine de 20 de ani, făceam un concediu, împreună cu fiica noastră, pe atunci o adolescentă de 15-16 ani, în Catalonia spaniolă. Callea este o staţiune la Mediterană, ca şi toate celelalte, cu soare şi nisip fierbinte, cu public predominant tânăr, de condiţie modestă, arzând de dorina de-a petrece nestingherit în atmosfera liberă şi liberală aparent a spaţiului mediteranian! Aici se defulează în voie mai ales tineretul german, încorsetat acasă în spiritualitatea naţiunii. Fiica noastră s-a acomodat repede şi cu plăcere cu orizontul însorit, cu ritmul trepidant al hanului la care trăsesem, în timp ce noi, părinţii, eram oarecum traumatizaţi de muzica de jazz a orchestrelor din jur care, nici zi, nici noapte, nu-şi luau un răgaz! Acontasem acest hotel în Germania fără să ştim bine ce reprezenta el... De altfel, mulţi turişti nemulţumiţi fac chiar reclamaţii că sunt induşi în eroare de limbajul manipulat şi înflorit cu metafore din cataloage. Adesea însă, avid de soare şi vrăjit de peisajul Mediteranei, nu te laşi copleşit de indispoziţie, încerci să te adaptezi şi să te bucuri de ceea ce ţi se oferă.

Hanul, căci nu-i pot spune hotel, era ţinut de un bărbat bine trecut de anii tinereţii, subţirel şi agil, alergând în espadrile încolo şi încoace, printre altele, ca să servească şi micul dejun. Dacă l-aţi văzut pe Salvador Dali în filme sau fotografii, señor Pedemonte putea fi asemuit cu marele pictor spaniol!...

Nu practica chiar ceea ce se numeşte o afacere ţinută de un singur om, căci era ajutat de o soţie frumoasă şi harnică purtând permanent la gât un medalion cu chipul Madonei; avea desigur şi ceva personal la bucătărie, fete care făceau curăţenie în camere şi schimbau aşternuturile, dar afacerea o ţinea în mână patronul. El reuşea să stabilească contacte şi cu turiştii pe care îi găzduia, căci deseori după ce servea micul dejun, pleca cu ei la plajă, se întreţinea cu ei, le arăta cu mândrie ambarcaţiunile pe care le avea în proprietate, îi întreba de unde sunt, iar la rândul său le dădea informaţii despre regiune, despre locurile de agrement şi de atracţie turistică, adică prelua şi atribuţiile unui ghid. Señor Pedemonte ştia să facă un comerţ rentabil pentru ambele părţi.

Nora, fiica noastră, se ducea uneori la plajă fără noi, părinţii, cu tineri cu care comunica uşor, ştiind engleza, dar şi spaniola. Într-o bună zi,pe plajă, s-a apropiat de ea señor Pedemonte, atras mai mult de o sticluţă de ulei contra insolaţiei, cumpărată în Israel, în urmă cu un an. Vrăjit parcă de literele ebraice care străluceau pe sticluţă, a întrebat-o pe Nora cum şi-a procurat acest ulei. Cu inocenţa unui om de vărsta ei, Nora i-a răspuns că şi l-a cumpărat singură, căci cu un an înainte fusese în Israel şi făcuse plajă tot la Mediterana! Deşi n-am asistat la acest dialog, Nora ne-a asigurat în câteva rânduri că señor Pedemonte a rămas la început uluit, apoi, emoţionat, a încercat să afle cât mai multe amănunte despre această călătorie? De ce fusese în Israel? Plecase cu un grup de tineri germani? Fusese o excursie organizată? Întrerupându-i cascada de întrebări şi nelămuriri, ea i-a răspuns pe loc că mama ei fiind evreică, are rude şi prieteni în Israel, pe care-i vizitează la răstimpuri! Din acest moment, Norei i s-a schimbat statutul în acest hotel: ea a devenit preferata şi protejata lui señor Pedemonte.

El a început să acorde o atenţie deosebită şi părinţilor ei. După un schimb de cuvinte în care s-a menţionat şi ţara de unde proveneam, adică România, patronul hanului ne-a propus să facem mai multe excursii în care ne-a şi însoţit. S-a apropiat de noi ca de nişte vechi cunoştinţe, poate chiar foarte vechi, Nora continuând să aibă un program aparte, privilegiat! Îmi vine să zâmbesc şi acum când îmi amintesc că la micul dejun, pe farfuria ei, uneori şi a mea, în loc de o singură gogoaşă umplută cu brânză sau dulceaţă (spaniolii au o gamă mare de produse de panificaţie de o savoare deosebită!), aterizau câte două asemenea delicii, alături de cafea! A condus-o pe Nora, cu maşina, la un prieten al lui care fabrica aşa-zisa orciata, un soi de bragă, obţinută din migdale. La sugestia lui Pedemonte, probabil, fabricantul i-a oferit Norei un T-shirt, un soi de tricou, un obiect de publicitate desigur, căci avea înscris pe el "Mirajul Orciatei".

Ne-a condus în locuri de o frumuseţe inedită, ne-a povestit şi din viaţa tatălui său care fusese negustor şi reuşea la sfârşitul secolului 19 şi începutul celui de-al 20-lea să-şi vândă marfa până în România. La dorinţa noastră, formulată destul de vag, de a cumpăra un mic apartament în Catalonia, ne-a facilitat vizitarea unor apartamente locuite de cunoştinţe de-ale lui, ne-a informat de preţuri, ne-a vorbit despre nepoţi, despre viitoarele lui proiecte de afaceri, într-un cuvânt, când era liber nu se mai dezlipea de noi, acordându-ne simpatia şi încrederea lui. Un singur lucru ţinea sub obroc, încuiat cu şapte lacăte: faptul că se trăgea dintr-o familie de marrani (evrei convertiţi la creştinism cu forţa sau de "bunăvoie" în timpul Inchiziţiei spaniole, altfel erau izgoniţi, trebuiau să apuce drumul exilului, aşa cum s-a şi întâmplat)…

Cât de mare trebuie să fi fost teama marranilor (în spaniolă = porci), ca de altfel şi a izgoniţilor, cât de adâncă trauma lor încât după cinci secole ea să fi putut altoi la generaţiile care au urmat reflexe, instincte de autoapărare, poate chiar gene?

Nora a corespondat mult timp cu señor Pedemonte care dorea, printre altele, să vină în Germania, la Cuxhaven, în legătură cu o afacere "excentrică" de vânzare a unui Rolls-Royce sau ceva asemănător. Bănuiesc că señor Pedemonte este de mult mort şi îngropat într-un cimitir catolic, luând cu el secretul creştinării sale; doar nu doreşti să faci vreun rău copiilor sau nepoţilor tăi! Cu empatie şi alteritate te naşti, pe parcursul vieţii ţi le dezvolţi, se întâmplă să le disimulezi sau să ţi le smulgi; sau alţii să ţi le smulgă. La bătrâneţe, chiar pe căi întortochete, te întorci la primul stadiu de empatie.

Monica Bilan
Hnnover, Germania

Personalităţi dirijorale la pupitrul Filarmonicii "George Enescu": Misha Katz şi Paul Nadler

Deşi cu o agendă prea plină de solicitări în lumea muzicală, cei doi marcanţi dirijori dau curs, prin rodnice popasuri artistice, cu îndatoritoare consecvenţă, filo-românismului declarat unanim în diferite împrejurări: iubim poporul românesc, apreciem mult formaţiile orchestrale colaboratoare.

Preocupările muzicianului Misha Katz (student al lui Leonard Bernstein, cu doctorat la Conservatorul din Moscova) sunt notorii: dirijor de mari formaţii simfonice (Anglia, Rusia, Israel, Ucraina etc.), activitate didactică (Mexico-City, Moscova, Tel Aviv etc.), înregistrări pentru firme muzicale de prestigiu. Prezenţa în România este şi acum, ca de atâtea alte ori, prilej de eveniment artistic. Programul propus s-a apreciat aprioric în sală

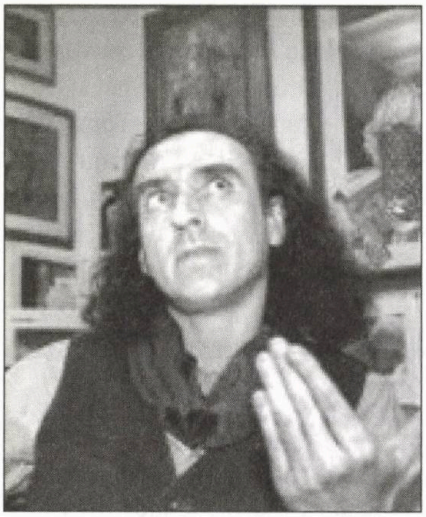

Misha Katz

Paul Nadler

ca fiind "carte de vizită" – Misha Katz: lirism romantic dar şi vigoare stenică. S-a început, aşadar, cu uvertura "Egmont" de Beethoven (accentul a căzut pe acordurile ferme de început, pe "repriza" şi "coda" maiestuoasă), continuându-se cu două ample lucrări de "muzică penetrantă, învăluitoare", piese ale clasicului romantism, mai ales, cunoscutul şi în măsură egală iubitul "Concert pentru vioară în mi minor" de Mendelssohn şi chiar "Simfonia a 2-a" de Ceaikovski. La concertul pentru vioară dirijorul realizează o subtilă colaborare cu violonista niponă Atsuko Temma (cunoscută, pasionată, interpretă a "Baladei" lui Ciprian Porumbescu) pentru ca toate părţile sale, cântate fără pauze, să fie "flux" de pasiune, lirism, seninătate, atât de caracteristice compozitorului. În "Simfonia a 2-a" de Ceaikovski, rusul Misha Katz va deservi compozitorul (prins, la vremea sa, în valul "programatismului european" cu tendinţa sa de ignorare a specificului naţional), accentuând tocmai temele folclorice, pledând, firesc, pentru neocolirea lor, pentru eterna lor valoare.

Dirijorul mai are şi un "specific scenic" (aşa i se spune) al său. Adesea fără partitură (remarcabilă memorie!), fără pupitru şi estradă dirijorală, cât mai aproape de orchestră, cât mai evident în intenţiile sale, tot mai clare.

Maestrul american Paul Nadler (dirijor de operă în mari centre ale lumii: dirijor de orchestre simfonice din SUA, Europa, Asia; câştigător al unui prestigios concurs din Ierusalim) a cunoscut şi publicul meloman din România şi orchestrele sale, îndrăgindu-le (aşadar, înclinaţii, preferinţe comune, Katz-Nadler).

După ce în mai multe stagiuni a condus, în concerte memorabile, Orchestra Radio, orchestrele din Timişoara, Braşov, Iaşi, iată-l şi la pupitrul Filarmonicii "George Enescu". Programul ales pentru concertul bucureştean de dirijorul cu înclinaţie spre lucrările muzical-dramatice va viza (se putea altfel?) lucrări de operă ca atare sau măcar cu tangenţe cu opera. În uvertura la opera "Rienzi" de Wagner dirijorul va face să se simtă nucleul marilor lucrări de mai târziu (celebrele "Amurgul Zeilor", "Tristan şi Isolda") ale compozitorului. Din ampla creaţie a lui Prokofiev a fost selectată "Simfonia a 5-a", atât de apropiată de lucrările de operă şi balet din aceeaşi generoasă sursă componistică, iar pentru ca bucuria serii să fie completată într-o notă clasică "de eleganţă şi claritate" (opinie de specialişti), s-a făcut apel la Mozart, cu al său "Concert pentru vioară nr. 4".

Două personalităţi dirijorale dau iarăşi un plus de atracţie unei stagiuni. Datorită prieteniei consecvent arătate (declarată, dar mai ales demonstrată), mulţi dintre beneficiarii dăruitei lor prestaţii şi-ar dori cât de cât o replică locală ceva mai mult decât florile şi ovaţiile, efemeride de o seară: o numire constantă de "invitat" sau ceva similar. Ar fi poate un atu de mai statornică legătură utilă artistică, dar şi o formă mai conturată de recunoştinţă.

G. Bruckmaier
Bucureşti

Arnold Helman, Ness Ziona («1. Am întâlnit de curând într-un ziar numele profesorului Şafran Oisie. Nu ştiu unde a murit, dar pot oferi câteva repere biografice. A fost prin anii '70 director al liceului "Dimitrie Cantemir". Câţiva ani mai târziu a funcţionat ca profesor la IPCD – Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice, ce era asimilat învăţământului universitar. Prin 1970 şi ceva am făcut un curs de perfecţionare; dânsul preda pedagogie, în viziune modernă, cu Piaget şi alţii, după intoxicarea bolşevică cu Makarenko, Krupskaia, etc. Un obiect foarte anost, mai ales pentru un dascăl cu experienţă la catedră. În timpul prelegerii sale eu făceam altceva, nu mai reţin ce. Ori citeam, ori răsfoiam zgomotos un ziar. M-a văzut şi, fără să mă apostrofeze, mi-a spus "gingaş" că dacă nu mă interesează, n-are nimic contra, pot să nici nu stau. În pauză am şters-o şi n-am mai venit la prelegerile lui, care se întindeau pe câte 3-4 ore. Şi nu mă interesau, deşi profesorul era foarte documentat, se exprima impecabil şi era ascultat cu atenţie, se luau notiţe. A scris şi câteva cărţi, din câte ţin minte, tot în această apecialitate. Nu m-a atras domeniul, fiind insubordonat şi inadaptabil de multe ori. Aş dori să ştiu ce-a făcut în Israel şi când a decedat.

2. Am citit articolul anti-Brucan scris de V. Tismăneanu pe care l-aţi reprodus şi bine aţi făcut că aţi dat şi replica lui Câmpeanu. Să te legi de Brucan post-mortem, de fapt un atac la urna de cenuşă, e un gest incalificabil, ce oripilează bunul simţ. Socotesc acest atac mai mizerabil decât cartea lui Eugen Florescu, de acum zece ani, "Bestia Brucan". Şi indiferent câte păcate a avut Tache Brucan, după 1989 a fost demn. Ca şi Paler, a renunţat la privilegii, funcţii, stând pocăit în umbra puterii, pe care a criticat-o virulent.»)

Lică Landskron, Raanana (aşa e: decretul de expulzare a evreilor din Spania a fost emis de regele Ferdinand şi regina Isabela în anul 1492; şi nu – cum greşit a apărut – în 1594).

Rodica-Irina Mendes, Ramat Hasharon (salută textul tânărului M. Rudich, publicat în numărul trecut în revistă la "Poşta Dicţionarului" à propos de *disperarea* cu care unii şefi plus şefuleţi aleargă după laude, cu limba scoasă. «Cunosc cetăţeni din alia care sunt gata să-şi vândă mama pentru un articolaş la gazetă despre măreaţa lor persoană; foarte bine că aţi vorbit în "Minimum" despre disperarea respectivă; daţi-i aşa tot înainte şi mai cu îndrăzneală, atmosfera a ajuns pestilenţială.»)

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan (binevenite tăieturile din ziare pe care ni le-aţi trimis.)

Burschi Gruber, Bucureşti (plăcerea este reciprocă.)

Morel Goldfracht, Haifa (abonamentul dvs. este valabil până la nr. 253.)

V. Dumitrache, Ion Cândea, Bucureşti (am citit cu interes materialul documentar cu pricina; mai vrem.)

Sofia Gelman, Natania; **Dr. O. Rabinovici,** Acco; **ing. Osy Lazăr,** Bucureşti; **Cioclu Petre,** Haifa; **Magdalena Brătescu,** Rehovot; **Dr. Magda Greiff,** Beer Sheva; **Sara Kohn,** Cfar Saba; **Ing. Tomy Glaser,** Chicago, SUA; **Miriam Aberman,** Bruxelles, Belgia (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

CALENDAR
Mai

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zahareanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoşi (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian-Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăguşanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mândra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G. Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu-Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ştefan Iureş (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai s-a născut Lucian Raicu (1934)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
15 mai a murit Idov Cohen (1998)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
17 mai a murit Sergiu Levin (2006)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C. Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
24 mai s-a născut Antoaneta Ralian (1924)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

HEZBOALA

Turism

Dr. Mariana Valeria Stoica, fostă ambasadoare a României în Israel; în fruntea unei delegaţii de oameni de afaceri din Cluj-Napoca.

Aniversări

Vicu Mândra (Lewis Mendelovici), teatrolog, Bucureşti: 80 de ani de la naştere. După câţiva ani de activitate ca şef al secţiei culturale a ziarului "Scânteia tineretului" şi, mai târziu, ca redactor-şef adjunct la "Gazeta literară", se dedică pasiunii sale şi anume istoria teatrului românesc. Lucrează la Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti, devenind profesor universitar, şi publică numeroase studii despre dramaturgia şi arta spectacolului din România, impunându-se ca unul din marii specialişti în materie. Câteva scrieri: "Incursiuni în istoria dramaturgiei române – De la Gh. Asachi la Camil Petrescu" (1971); "Victor Ion Popa" (1975); "Jocul situaţiilor dramatice" (1978); "Istoria literaturii dramatice româneşti" (1985).

Henri Zalis, istoric şi critic literar; Bucureşti: 75 de ani de la naştere. Preocupat mai cu seamă de studiul curentelor literare şi, sub semnul maestrului său, esteticianul Tudor Vianu, de sinteze, a dat numeroase lucrări de valoare, precum: "Romantismul românesc" (1968), "Aspecte şi structuri neoromantice" (1971), "Scriitori pelerini" (1973), "Sub semnul realului" (1974), "Tensiuni lirice contemporane" (1975), "Romantismul în literatura română" (1981). Autor multilateral, a publicat o culegere de versuri ("Acolade", 1980), un roman de succes ("Până la capăt", 1982), precum şi o monografie consacrată lui Flaubert. Lucrarea sa cea mai recentă este "Istoria condensată a literaturii române", în două volume, care a fost primită cu viu interes, stârnind numeroase dezbateri.

Dr. Shlomo Leibovici-Laiş; 80 de ani de la naştere. Născut la Botoşani, activ în mişcarea sionistă încă din adolescenţă, a venit după război în Israel, devenind funcţionar la Ministerul de Externe. Aici a condus decenii de-a rândul secţia care răspundea de aliaua română, aducând o contribuţie importantă la *clitarea* noilor veniţi. (Este probabil omul care cunoaşte cel mai bine istoria alialei şi personalităţile ei.) Conferenţiar foarte prezent la radio Kol Israel, eseist, a scos un volum de studii pe teme esenţialmente religioase, precum şi o masivă lucrare de referinţă despre evreii din Botoşani. Bun organizator şi animator, a înfiinţat şi condus ACMEOR (Asociaţia culturală mondială a evreilor originari din România), constituind, cu ajutorul unui grup de voluntari, o mare bibliotecă şi o secţie de documentare de excepţională valoare arhivistică, privind istoria iudaismului românesc.

Dr. Shlomo Leibovici-Laiş

Distincţii

Arie Leibish Laish, Tel Aviv; **Iaakov Aberman,** Petah Tikva; **Dr. Lya Benjamin,** Bucureşti; **Getta Berghoff,** Holon; **Alexandru Andy Kessler,** Tel Aviv; **Felicia Antip,** Bucureşti; **Cornel Safirman,** Ierusalim; **Lelia Zuaf-David,** Haifa: Premiul Ianculovici pe anul 2006 pentru creaţiile lor în domeniul cultural.

Paul Cornea, Bucureşti: Premiul revistei "Observator Cultural" pentru volumul de teorie literară "Interpretare şi iraţionalitate".

Norman Manea, New York: Ordinul "Meritul Cultural", acordat de către preşedintele României, Traian Băsescu.

Ion Ianoşi, Bucureşti: Premiul de Excelenţă al postului de radio "România Cultural".

Decese

Prof. univ. Liviu Librescu, specialist în aeronautică (v. textul de la "Tendinţe").

Petre Rado, critic de film, New York (v. însemnarea de la rubrica "Etc.").

Comemorare

Iosif N. Rudel, scriitor, fost preşedinte al Asociaţiei scriitorilor de limbă română: 1 an de la încetarea din viaţă.

Manifestări, manifestări...

15.04.07; la Institutul Cultural Român: conferinţă pe tema "Între orientalism şi occidentalism – comunitatea evreiască din Dobrogea după al doilea război mondial", susţinută de prof. univ. Mihaela

Irimia, de la Universitatea din București, și prof. univ. dr. Adina Ciugureanu, de la Universitatea din Constanța.

16.04.07; la Monumentul vapoarelor "Struma" și "Mefkure" din Ashdod: comemorarea anuală organizată de Primăria orașului Ashdod.

18.04.07; la Cercul Cultural din Haifa: dialog pe tema "Moshe Rabeinu – mit și simbol". Au participat prof. Moshe Idel, Andrei Fischof, poet; moderator: Madeleine Davidsohn.

2-3.05.07; la clădirea Rabin a Universității din Ierusalim: seară dedicată de I.C.R. personalității lui Ioan Petru Culianu; participă: Moshe Idel, Itamar Grünwald, Sorin Antohi.

9.05.07, ora 18; la Beit Ariela din Tel Aviv (Bd. Shaul Hameleh 23): seară omagială Ion Pribeagu, organizată de Institutul Cultural Român în colaborare cu ACMEOR.

Veșnic neconsolați, anunțăm
că la 17 mai a.c. se împlinesc
15 ani de la dispariția
dragei noastre

FRIDA STRULOVICI

Fie-i amintirea binecuvântată!

Familia

Am aflat că eseistul și omul de acțiune

Shlomo Leibovici-Laiș

președintele ACMEOR,
a împlinit vârsta patriarhală de 80 de ani.
Îl felicităm din toată inima, dorindu-i sănătate,
noi succese în activitatea sa și... până la 120!

Prietenii

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Colette Avital, deputată: hotărârea ei de a-și prezenta oficial candidatura la președinția țării, – în ciuda faptului că Ami Ayalon și alți colegi din Partidul Muncii i-au înfipt un cuțit în spate, afirmând că îl vor susține pe Shimon Peres, din Kadima – a sporit admirația de care se bucură frumoasa parlamentară în rândurile *alialei*.

În scădere

Avram Poraz, fost ministru de Interne, fost conducător al Partidului Shinui: adoptând, în continuare, o atitudine pasivă față de evenimentele politice și dându-se totalmente la fund, i-a dezamăgit pe simpatizanții săi, care așteaptă un "come-back" al valorosului om politic.

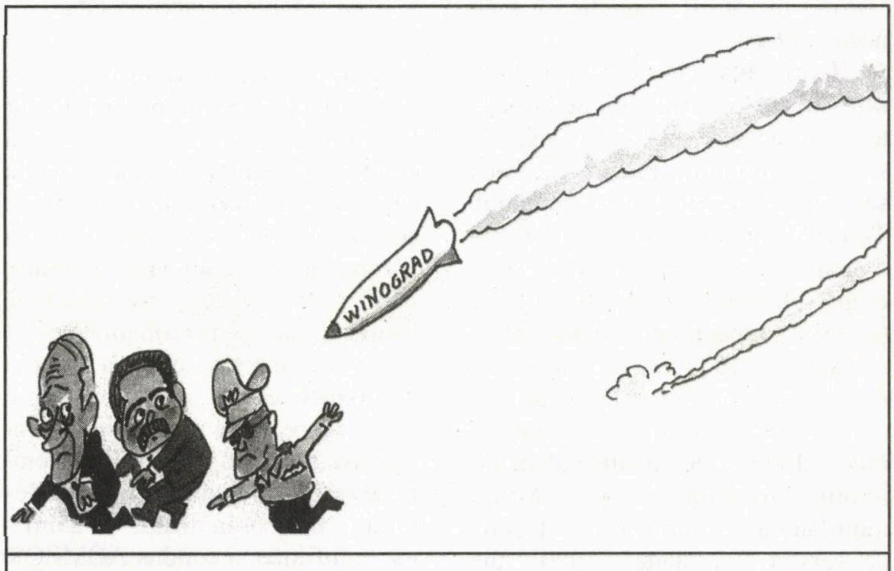

Un Kassam politic numit Raportul comisiei Vinograd se îndreaptă spre șefii care-au condus nefericitul război de vara trecută.

(Desen de Meir Ronnen;
în "Jerusalem Post", 2007)

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri vechi de aur şi argint,
bărbăteşti şi de damă.
Ceasuri vechi de buzunar, în orice stare.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Obiecte de aur, monezi şi briliante vechi.
Obiecte antice şi vechi.
Obiecte din bronz şi cupru. Colecţii vechi
de la întemeierea Statului şi dinainte.
Plătim în numerar, preţuri onorabile.

Tel. 054-4577961
(nu de Şabat)

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

Maeştrii absoluţi ai dansului de salon, din nou în Israel!!!

...Ritmuri electrizante, costume superbe, o feerie de muzică, dans şi lumină

Pro East prezintă turneul în Israel al companiei "Fantastic Show" în:

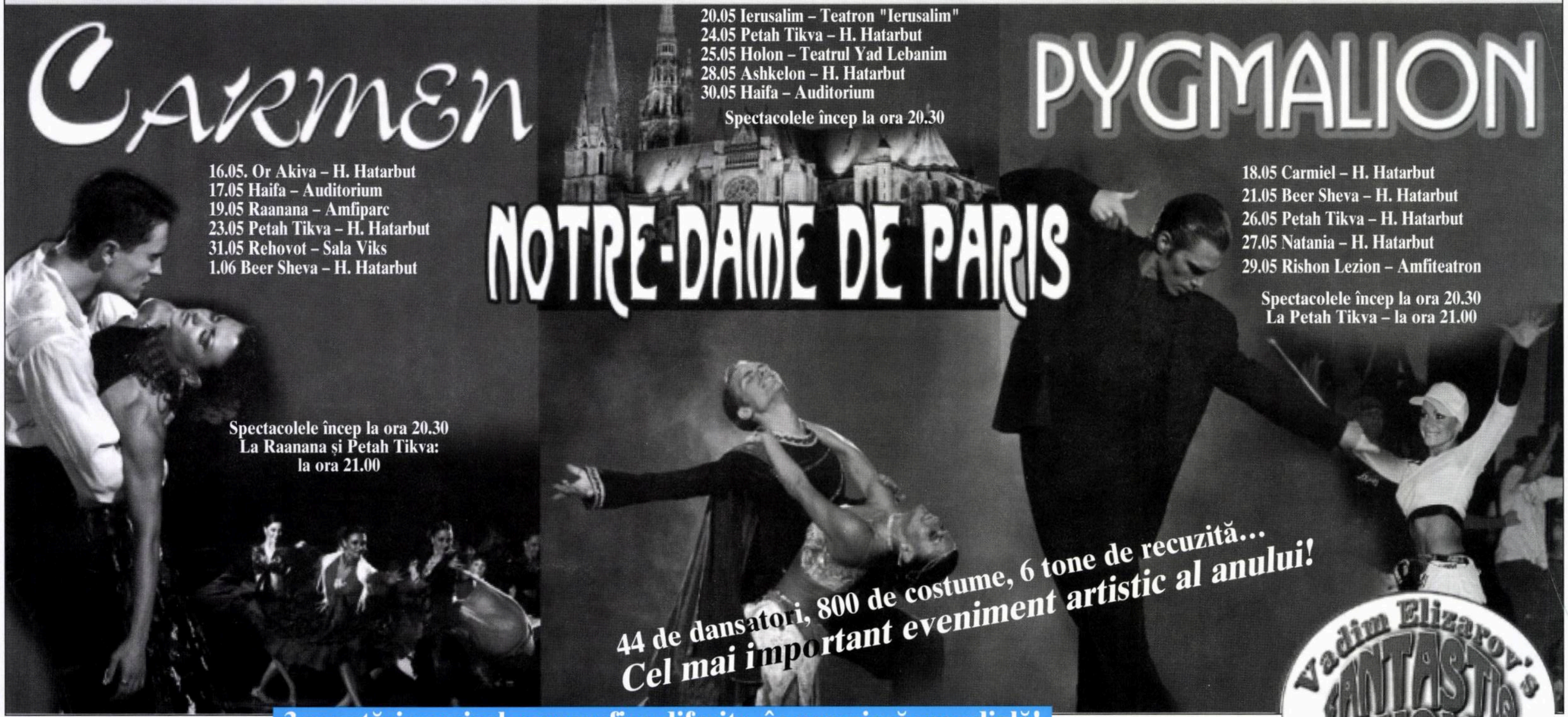

CARMEN

16.05. Or Akiva – H. Hatarbut
17.05 Haifa – Auditorium
19.05 Raanana – Amfiparc
23.05 Petah Tikva – H. Hatarbut
31.05 Rehovot – Sala Viks
1.06 Beer Sheva – H. Hatarbut

Spectacolele încep la ora 20.30
La Raanana şi Petah Tikva:
la ora 21.00

NOTRE-DAME DE PARIS

20.05 Ierusalim – Teatron "Ierusalim"
24.05 Petah Tikva – H. Hatarbut
25.05 Holon – Teatrul Yad Lebanim
28.05 Ashkelon – H. Hatarbut
30.05 Haifa – Auditorium

Spectacolele încep la ora 20.30

PYGMALION

18.05 Carmiel – H. Hatarbut
21.05 Beer Sheva – H. Hatarbut
26.05 Petah Tikva – H. Hatarbut
27.05 Natania – H. Hatarbut
29.05 Rishon Lezion – Amfiteatron

Spectacolele încep la ora 20.30
La Petah Tikva – la ora 21.00

44 de dansatori, 800 de costume, 6 tone de recuzită...
Cel mai important eveniment artistic al anului!

Vadim Elizarov's FANTASTIC SHOW
Вадима Елизарова

3 montări muzical-coregrafice diferite, în premieră mondială!

Petah Tikva – 03-9390020
03-9125222
Holon "Kastel": 03-6045000
"Anshlag": 03-5226646
Casa teatrului: 03-5023001
"Biduron": 03-6515885
Rishon Lezion
"Mofet": 03-9666141,
"Lean": 03-5247373,
"Anshlag": 03-5226646
Ramle-Lod: 08-9226979
Raanana "Mofaim": 09-7415566
Bat Yam: 03-6580819
Haifa "Onot Haifa": 04-8629959,
Haifa Kraiot: 04-8401057
Carmiel: 04-9881111,
050-6323577, 04-9885187
Natania "Mofa": 09-8350661,
09-8330335
Ierusalim "Bimot": 02-6237000
"Klaim": 02-6222333
Ashkelon
"Anshlag": 08-6744999
H. Hatarbut: 08-6718777
Ashdod "Rubin": 08-8679757
Beer Sheva H. Hatarbut:
08-6271065
"Shefa Afakot": 08-6236041
"Lina": 08-6450271
Rehovot
"Lotus": 08-9364979
"Ulam": 08-9343352
Or Akiva: 04-6266636
Hedera: 04-6201690

Informaţii suplimentare:
Tomy Herescu 052-3670006

minimum

Stop! Opreşte, domnu' Olmert!
Coboară din maşină
şi lasă-l pe altul la volanul ţării!

9 771565 702005 06
1/6/2007
מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 243 ■
■ IUNIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

Teatrul
Kadima
prezintă:
Ehud Olmert

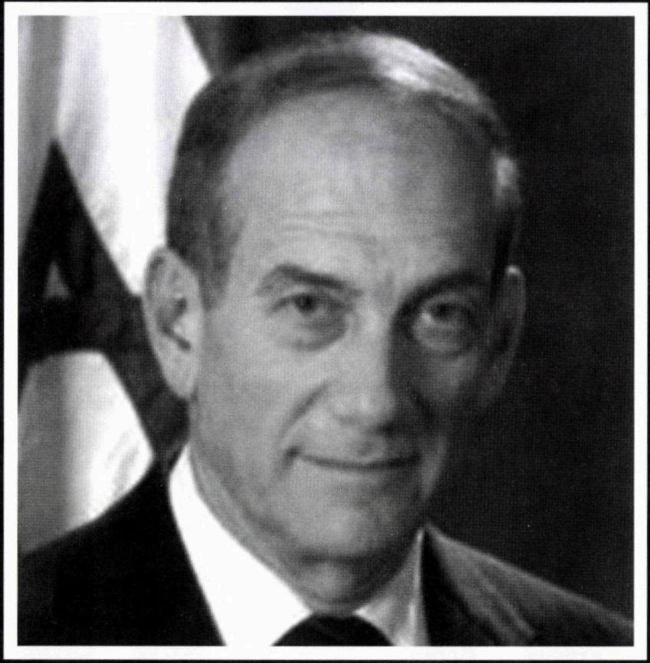

în spectacolul de mare succes

Scaunele

de Eugen Ionesco
cu:
Tzipi Livni, Amir Peretz, Shimon Peres,
Avram Hirschenzon, Ron Bar-On
și celelalte vedete ale trupei
Două ore de râs şi de plâns, cu lacrimi!

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Mai

Ştirea cea mai importantă

Luna trecută a fost, ca şi cele dinainte, de altfel, că aşa e la noi, bogată în evenimente. Mass-media s-a ocupat cu atenţie de toate aceste evenimente. Cu o singură excepţie: faptul cel mai important din Mai-ul care a trecut.

Carolyn Glick, de la "Jerusalem Post", a discutat de curând despre faptul cu pricina.

Extrase:

«Ziarul "The New York Times" a relatat că peste câteva săptămâni, Iranul va fi capabil să producă bombe nucleare. Reportajul din "The Times" – care se bazează în mare măsură pe mărturia lui El-Baradei, preşedintele Agenţiei Internaţionale pentru Energie Atomică, vrea să spună că în câteva luni doar, Israelul va fi în primejdie de a fi şters de pe harta lumii.

Acest fenomen grav de-abia dacă a fost menţionat în media israeliană. Ei au fost ocupaţi cu altele – à la finala campionatului naţional de fotbal. Cu furtuna ce s-a abătut asupra Ierusalimului, silind guvernul să anuleze sărbătorirea celei de-a 40-a aniversări a eliberării Capitalei. Pe urmă au fost, bineînţeles, atacurile necontenite ale palestinienilor împotriva Sudului, care-au transformat Sderot într-un oraş fantomă. Dar principalul motiv pentru care media israeliană ignorează norii nucleari ce se-adună cu repeziciune deasupra noastră o constituie faptul că Ehud Olmert este un maestru într-ale politicii.

Câteva săptămâni după ce raportul interimar al Comisiei Vinograd l-a găsit pe Olmert responsabil de înfrângerea Israelului de către armata iraniană în războiul din Liban, din vara trecută, aproape că nimeni nu-şi mai aminteşte că a existat vreun raport.

Olmert nu se bucură de nici un fel de sprijin din partea populaţiei, dar se agaţă de putere cu ajutorul priceperii sale de a crea mereu diversiuni. El a răspuns la furia stârnită de raportul Vinograd schimbând numaidecât subiectul. În loc să ţină seama de cererea lumii de a–şi da demisia, Olmert şi-a aţintit tunurile asupra lui Tzipi Livni. După ce a manipulat-o cu succes pe această colegă a sa, nu prea strălucită de felul ei, media a uitat de incompetenţa lui Olmert, îndreptând reflectoarele asupra comportării cam penibile a d-nei Livni.

În continuare, Olmert şi-a îndreptat tunurile asupra lui Micha Lindenstrauss, Controlorul Statului. Avocaţii săi personali au trimis o scrisoare de 58 de pagini procurorului general Menahem Mazuz, cerându-i să deschidă o anchetă penală împotriva lui Lindenstrauss (care l-a acuzat pe primul ministru de fel de fel de malversaţiuni, **n. red.**).

Manevra a fost un succes. Primul ministru al Israelului şi-a atins scopul: două zile la rând, în presă s-a discutat despre conflictul său cu Lindenstrauss şi nu despre incapacitatea lui de a conduce ţara.

Nu există nici o legătură între eşecul lui Olmert ca lider naţional şi succesul său ca politician de partid. La două săptămâni după ce 150.000 de oameni, adunaţi în Piaţa Rabin, ceruseră demisia lui… protestul a fost aproape uitat şi Olmert stă bine mersi pe scaunul său. Coaliţia sa guvernamentală este solidă ca stânca. Urmările pentru ţară sunt cum nu se poate mai rele… Olmert ne aruncă într-un nou război pe care, ca şi cel din vară, nu este în stare să-l câştige.

Hotărârea de a trimite câteva tancuri în nordul Gazei, ca şi decizia de a trimite câteva avioane pentru a bombarda câteva obiective din Gaza nu fac parte dintr-o strategie globală menită a apăra sudul Israelului împotriva rachetelor. În loc de a ordona armatei să-l înfrângă pe duşman, Olmert – ca şi Barak înaintea lui – a cerut aviaţiei să prezinte u spectacol de sunet şi lumină pentru publicul care cere guvernului să-l apere de atacurile inamicului.

Refuzul lui Olmert de a ordona o lovitură serioasă în Gaza a dus la abrogarea, de fapt, a suveranităţii Israelului asupra oraşului Sderot şi a Neghevului apusean. Este imposibil să vorbeşti de Israel ca de un stat normal şi suveran, atunci când cetăţenii săi sunt obligaţi să-şi părăsească locuinţele din cauză că guvernul refuză să le apere viaţa şi bunurile.

Iar Sderot nu e singurul caz. Aşa cum au avertizat adversarii retragerii din Gaza din 2005, absenţa Israelului din zonă a dus la transformarea Gazei într-un centru al Jihadului global… Soarta oraşului Sderot va deveni curând şi soarta oraşelor Ashkelon şi Kiriat Gat.

Imaginea îngrozitoare a mamelor şi taţilor din Sderot, care se ascund, cu copiii, sub automobilele lor în timpul tirurilor de rachete, şi sar prin ferestrele autobuzelor care se îndreaptă spre zona mai ferită din Beer Sheva – de parcă pierderea autobuzului ar fi egală cu moartea sigură – şi apoi tăcerea ce se aşterne după abandonarea acestui oraş israelian – imaginea aceasta este imposibil de suportat.

Dar toate acestea sunt fleacuri când le comparăm cu primejdia ca ţara să fie distrusă de un bombardament nuclear iranian.

Aşa cum scria "Times", când inspectorii ONU au vizitat instalaţia nucleară de la Natauz, ei au văzut 1.300 de centrifuge lucrând din plin şi producând combustibil nuclear. Alte 300 de centrifuge sunt

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

pe cale să intre în funcțiune săptămâna viitoare iar alte 300 se află pe șantier. Diplomatul care a discutat cu "Times" susține că luna viitoare Iranul va avea 3.000 de centrifuge în stare operațională și 8.000 la sfârșitul anului. Cu numai 3.000 de centrifuge în activitate, Iranul va fi în măsură să producă o bombă atomică pe an.

Zilnic, iranienii și complicii lor din Hezbollah și Hamas ne amenință că dacă instalațiile nucleare iraniene sunt atacate, ei vor lansa împotriva Israelului zeci de mii de rachete și misile. Fără îndoială că această amenințare trebuie luată în serios.

Dar ce se va alege din Israel dacă nu atacăm instalațiile nucleare iraniene? Poate cineva să-și închipuie că același Olmert care s-a dovedit incapabil să apere nordul Israelului vara trecută și care astăzi este incapabil să apere sudul Israeluui de rachetele palestiniene, va fi în stare să apere centrul Israelului împotriva armelor nucleare iraniene?

...Toate acestea ne aduc din nou la primul ministru care nu este câtuși de puțin potrivit cu funcția sa dar se pricepe de minune să se țină cu dinții de putere. ... El nu va demisiona nici dacă în Kikar Rabin vor demonstra 300.000 de oameni. El nu va demisiona nici dacă cei 90.000 de locuitori din Ashkelon vor fi siliți să fugă așa cum fug cei 20.000 din Sderot. El nu va demisiona nici dacă Iranul va efectua o experiență nucleară.

Ținând seama de această realitate, suntem obligați să tragem concluzia că toate presiunile politice și publice menite a-l determina pe Olmert să demisioneze sunt inutile. Lui nu-i pasă de nimic.

Decât să-și îndrepte atenția asupra lui Olmert, israelienii ar trebui să se ocupe de aliații primului ministru. Avigdor Lieberman, conducătorul partidului Israel Beiteinu și ministrul inexistentei Strategii, Ely Ishai, liderul Shasului, vice-prim ministru și ministru peste una sau peste alta, ca și conducătorul religios al Shasului, Rav Ovadia Iosef, ar trebui să devină obiectul presiunilor publice. Ei trebuie făcuți să înțeleagă că, dacă mai vor să aibă vreun viitor politic, e cazul să-l părăsească pe Olmert și să îngăduie națiunii să aleagă un guvern nou.

Prăpastia enormă dintre primejdiile cărora trebuie să le facem față și agenda guvernului israelian a devenit o amenințare la adresa securității noastre naționale. Singura cale pentru a îndrepta lucrurile o constituie organizarea de noi alegeri.»

P.S. Tabloul schițat de editorialista de la "Jerusalem Post" e destul de sumbru. "N-ați găsit nimic bun care s-a întâmplat luna trecută și care merită atenție?"

Ba da. Am găsit un fenomen pe care-l așteptasem de ani de zile și care s-a produs, în sfârșit: trezirea societății israeliene à propos de primejdia cea mai mare dintre toate: ofensiva urii evreiești de sine, activitatea tipilor Kapo și prezența coloanei a V-a, în aceste vremuri de război, în mijlocul nostru.

Iată două exemple:

1) Am mai vorbit cândva, în aceste coloane, despre profesorul Ilan Pappe, de la catedra de științe politice a Universității din Haifa. E un nume cunoscut în galeria tipilor Kapo. Acest Pappe (care-a păpat bani frumoși în Occident pentru articolele lui fulminante împotriva sionismului și Israelului) a tipărit câteva cărți demonstrând că înființarea Statului Israel a constituit o crimă și s-a aflat mereu printre cei

TENDINȚE

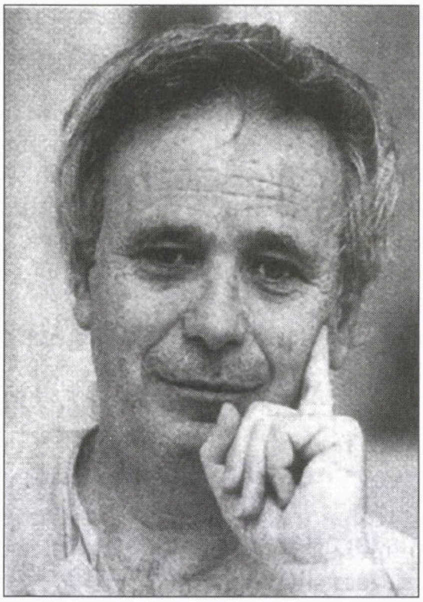

Ilan Pappe

ce militează pentru boicotarea universităților de la noi de către lumea academică din Apus. El a dus-o bine mersi câțiva ani de zile: dacă protestai în ziare contra prezenței lui la universitate, ți se răspundea pe un ton superior că "noi respectăm libertatea academică". Iar dacă-l făceai de-a dreptul de Kapo ideologic, erai taxat numaidecât de extremist de dreapta și "McCarthyist".

Între timp însă lucrurile s-au mai schimbat și lumea din jur a început să mârâie. Câțiva colegi de la universitate l-au luat mai tare, vorbind despre el ca despre un exemplu de "ură de sine". Studenții, la rândul lor, au început să lipsească demonstrativ de la cursuri. În familie s-au ivit probleme. Rudele i-au spus de la obraz ce gândesc despre dânsul, refuzând să-i mai invite la masă pe soții Pappe și să calce-n casa lor. Vecinii nu-i mai răspundeau la salut, mormăind ceva indescifrabil în barbă. Băcanul din colț se făcea că nu-l vede când profesorul venea cu sacoșa după mezeluri și apă minerală. Bref, "iepoca de aur" a nepăsării, "toleranței" și lui "lasă-mă să te las" a luat sfârșit.

Simțind că, pentru a ne exprima așa, a-nțărcat bălaia, Pappe s-a aranjat să părăsească Israelul și să obțină un post (nici nu era greu) la Universitatea Exeter, din Marea Britanie.

De curând, el a fost la Doha, în Qatar, ca invitat al Fundației Qatar. Persoanele din speța lui sunt binevenite oricând în țările arabe. Într–un interviu apărut în "The Peninsula", principalul ziar de limbă engleză din emirat, el s-a plâns de tratamentul la care îl supun sioniștii: "Am fost boicotat la mine la Universitate și mulți au încercat să mă dea afară din slujbă. Am primit telefoane cu amenințări în fiecare zi. Oamenii din jurul meu gândesc că sunt nebun sau că ideile mele sunt stupide. De asemenea, mulți israelieni cred că lucrez ca mercenar în serviciul arabilor.

Pentru mine este din ce în ce mai greu să trăiesc în Israel. De aceea am hotărât să plec".

Pleacă, Pappe, pleacă: adio și–un praz verde! Și să te-ntorci când ți-oi vedea ceafa!

2)Eyal Sivan este un Pappe al filmului documentar. El a făcut parte din tinerețe din rândul stângiștilor pro-Arafat, s-a aranjat să scape de serviciul militar pe baza unui certificat dovedind că suferă de tulburări psihice (**nota redacției:** no comment), apoi s-a stabilit la Paris. S-a remarcat prin două sau trei pelicule despre "suferințele poporului palestinian", făcădu-și un nume bun în Occident, unde asemenea filme se vând ca pâinea caldă. Într-un articol publicat în ziarul "Le Monde" a demascat Israelul ca fiind "o eroare istorică". În timpul războiului din Liban din vara trecută, a iscălit un manifest la Paris, declarându-și sprijinul pentru Hezbollah și rachetele acestuia. Adevărata notorietate și-a dobândit-o însă în urmă cu vreo doi ani. Ieșind din sala unde se proiectase un documentar al lui Sivan înfățișând Zahalul ca pe o armată de măcelari și naziști, filozoful evreu-francez Alain Finkielkraut s-a dus glonț acasă și, stăpânindu-și cu greu nervii, a scris un articol pentru "Le Monde", în care-l acuza pe regizor de "antisemitism". A fost ceea ce în limbajul parizian se numește o mică bombă de presă. Sivan e bucuros (de-abia așteaptă) să fie făcut de anti-sionist și chiar anti-israelian: din asta trăiește pe malurile Senei, din asta aduce un ban în casă. Dar antisemit nu, nu e "politically correct" în Occident.

Înfuriat, el l-a dat în judecată pe Finkielkraut pentru calomnie, în fața unui tribunal francez. De obicei, asemenea procese se termină prin succesul celui învinuit de antisemitism, magistrații justificându–și sentința prin faimoasa "libertate de expresie" care... și care... De data aceasta, tribunalul (format, de altfel, din francezi get-beget) a respins acțiunea lui Sivan, exonerându-l pe Alain Finkielkraut de orice vină. Da, au spus ei, acuzațiile filozofului sunt întemeiate.

Mai nou, Sivan, care participă ca invitat de marcă la cincizeci de congrese, conferințe, simpozioane și mese rotunde pentru demascarea Israelului, a rostit o cuvântare la un "eveniment cultural" numit "Săptămâna apartheidului israelian" și desfășurat la Londra. Inutil să precizăm cam ce-a spus el și cine-a finanțat "evenimentul cultural".

Și-acum să revenim nițel în Israel. Suntem în anul 2007. La anul se va sărbători cea de-a 60-a aniversare a Independenței. Guvernul și fel de fel de instituții culturale se pregătesc să onoreze așa cum se cuvine sărbătorirea din primăvara vii-

Eyal Sivan

toare. Între altele, s-a prevăzut să se realizeze şi un film documentar pe tema înfiinţării statului. O peliculă de anvergură nu se realizează cu una-cu două, aşa că la producerea ei s-au înhămat trei instituţii: Cinemateca din Ierusalim, Canalul 8 al televiziunii şi o fundaţie numită Rabinovici, care urma să finanţeze proiectul.

După ce s-au sfătuit între ei şi au trecut în revistă fel de fel de nume din lumea filmului, conducătorii instituţiilor au hotărât ca scenaristul şi regizorul documentarului să fie Eyal Sivan.

Când cineaştii, ziariştii şi alţi iniţiaţi în materie au aflat de asta, mai întâi nu le-a venit să-şi creadă urechilor. Era ca şi cum ar fi citit în ziare că deputatul islamist din Knesset, Azmi Bishara – care a dirijat tirul rachetelor Kassam trase de Hezbollah asupra Haifei, ar fi fost invitat să aprindă o făclie de Yom Hazikaron, întru cinstirea soldaţilor israelieni căzuţi în războaie.

A fost prea mult. Şi ceea ce "mergea" în atmosfera de-acum zece sau cincisprezece ani n-a mai mers astăzi. În "Maariv" a apărut un articol vitriolant pe marginea cazului. "Iediot Aharonot" a reacţionat în acelaşi fel. În "Jerusalem Post" a apărut un reportaj pe şapte coloane despre afacerea Sivan.

Furtuna i-a luat pe nepregătite pe împricinaţi: aceştia erau obişnuiţi cu simpatia sau măcar toleranţa multora din *mass-media* faţă de mentalitatea Kapo. Şocaţi (păi cum se poate, dom'le, să se lege cineva de noi?), au bâiguit ceva despre "libertatea de expresie" care trebuie apărată (???), i-au făcut pe ziariştii respectivi de McCarthy-işti (of course) şi s-au baricadat în birourile lor, fugind de orice contact cu presa. Cetăţenii de la Cinematecă şi de la Canalul 8 au răspuns cu un "no comment" categoric reporterilor ce le ceruseră "o reacţie". Reprezentantul Fundaţiei Rabinovici dăduse din colţ în colţ. Prins la telefon de Nathan Burstein, de la "Jerusalem Post", a declarat mai întâi că banii pentru film nu provin din fonduri publice (aşa cum dezvăluise "Maariv"), apoi a admis, cu jumătate de gură, că de fapt numai 250.000 de shekeli ar urma să fie plătiţi din banii contribuabililor… La sfârşit, s-a grăbit să precizeze că Fundaţia nu a luat încă nici o hotărâre privind finanţarea documentarului lui Sivan.

Între timp, a luat. Luna trecută, cei de la "Rabinovici" au anunţat că gata, ei nu mai subvenţionează filmul.

Ca şi în cazul Ilan Pappe, povestea de mai sus ne arată că forţele Kapo lucrează din plin, dar – spre deosebire de situaţia de mai an – forţele anti-Kapo s-au trezit din amorţire, începând să dea cu sete, ca omul călcat pe bătătura sufletului, şi făcând ca "epoca de aur" la care ne referisem mai sus să ia sfârşit.

Israel: Ierusalimul

Luna trecută am sărbătorit împlinirea a 40 de ani de la reunificarea Ierusalimului.

După cum se ştie, de la începutul Statului, duşmanii noştri, din afară şi dinlăuntru, au urlat pe toate drumurile că Oraşul Sfânt nu poate fi capitala statului evreu.

Răspunzând acestor urlete, David Ben-Gurion a declarat în 1949, când, voind a se pune bine cu Islamul, prietenii noştri, între ghilimele, de la ONU, se străduiau să obţină "internaţionalizarea" oraşului:

"Ierusalimul este inima Israelului… Evreii nu vor renunţa niciodată la Ierusalim … tot aşa cum nu au renunţat la credinţa lor şi la speranţa de a se înapoia la Ierusalim".

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Astăzi,, în 2007, rămâne aşa cum ne-am înţeles.

Şi fiindcă tot vorbeam despre diferiţi amici între ghilimele (printre care şi ambasadorii care au boicotat ceremoniile consacrate aniversării), n-ar fi lipsit de folos să amintim câteva lucruri:

1) Ierusalimul este prezent în nenumărate rugăciuni evreieşti, fiind menţionat în Tanah de 656 de ori, dar nici o dată (nici măcar o singură dată) în Coran;

2) Ierusalimul a fost vreme de 3.000 de ani capitala poporului evreu; dar n-a fost niciodată capitala arabilor sau musulmanilor;

3) În timpul rugăciunilor, evreii îşi îndreaptă privirea către Ierusalim; musulmanii privesc spre Mecca şi Medina;

4) Evreii merg în pelerinaj la Ierusalim; musulmanii merg în pelerinaj la Mecca.

Israel: Oricine poate fi orice (iar rezultatele le simțim cu toții pe pielea noastră)

«L-am întrebat odată pe ministrul Efraim Sne, despre care ştiam că e medic: "Credeţi că oricine poate îndeplini orice funcţie de ministru? Oricine poate fi, de exemplu, ministru al Sănătăţii?". La care Sne mi-a răspuns: "Da. Consilierii îi vor spune ce au de făcut".

Aceasta este mentalitatea la noi şi, în virtutea ei, medicul Sne este azi ministru adjunct la Apărare. În schimb, ministru al Sănătăţii e un pensionar bătrân care e doar un simplu pacient. E oare de mirare că în multe domenii lucrurile nu merg?

Să admitem că oricine poate fi ziarist; însă nu oricine poate conduce o întreprindere economică sau un minister.

Raportul comisiei de anchetă Vinograd subliniază că Olmert şi Amir Peretz au eşuat tocmai din cauza nepregătirii lor pentru funcţiile pe care le au. Dar aceeaşi e cauza eşecurilor şi în cazul lui Dan Halutz, deşi el e militar de carieră. Militar însă de la aviaţie, iar un ofiţer de aviaţie nu are cum să ştie ce ordine să dea trupelor terestre.

Ideea că oricine poate deţine orice funcţie este, în fond, o expresie a corupţiei care atât de mult s-a întins la noi. Corupţie nu înseamnă numai şperţ. Corupţia e şi un mod nefericit de a gândi. A socoti că pe cei care îţi sunt servili îi poţi numi în orice posturi, oricât de înalte – aşa cum a procedat Sharon – denotă corupţie. Oare nu a ştiut Sharon că Olmert e un politician mediocru? Şi totuşi l-a numit locţiitor al său. Sharon a ştiut, desigur, că un aviator nu poate fi şef al Statului Major. Totuşi l-a numit pe Halutz, căci atât Olmert, cât şi Halutz, au fost "disciplinaţi" şi nu ieşeau din cuvântul lui.

Sharon este şi cel care a tras sforile pentru ca Moshe Katzav să fie preşedinte al statului. A meritat oare acest simplu primar de la Kiriat Malahi să fie preşedinte?

Şi a venit un război care a arătat cât de dezastruoasă este această mentalitate. Acum nu avem un preşedinte de stat, nici ministru de Finanţe şi de fapt nici guvern.

Unii întreabă îngrijoraţi: "Cine va veni în locul lor?". Cum, cine? Păi nu oricine poate veni? Nu, fireşte, nu oricine. În locul lor trebuie să vină oameni cinstiţi, necorupţi, calificaţi din punct de vedere politic şi profesional. Am face o nedreptate dacă am considera că nu mai avem în ţară asemenea oameni.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

România: Președintele Traian Băsescu a învins Parlamentul prin K.O.!

După cum cititorii noştri – şi mai cu seamă cei ce stau cu ochii pe TVRI şi ProTV – ştiu prea bine, preşedintele român Traian Băsescu a fost suspendat de Parlamentul de la Bucureşti, cu mare majoritate de voturi, din funcţia sa, sub motiv că ar fi încălcat constituţia.

S-au scris o mie de articole (în România şi în străinătate) în jurul acestui eveniment câtuşi de puţin banal (parcă de la Nixon încoace nu s-a mai întâmplat aşa ceva). Unul din comentariile cele mai interesante pe marginea subiectului a apărut în cotidianul german "Frankfurter Allgemeine Zeitung". Extrase:

«Românii apreciază la preşedintele lor, pe care Parlamentul l-a suspendat acum, faptul că spune lucrurilor pe nume şi rupe legea tăcerii. Este un om venit din interiorul sistemului, dar se pune contra acestuia. Băsescu vrea un stat de drept în România, în care legile sunt aceleaşi pentru toţi. Un verdict al Curţii Constituţionale a decis că modul preşedintelui de a-şi exercita funcţia a fost conform cu Constituţia şi nu a reprezentat nici un fel de motiv pentru suspendarea sa din funcţie. În ce-l priveşte pe Băsescu, se pot, desigur, formula şi unele obiecţii. El vorbeşte deseori mai repede decât gândeşte, sacrifică exigenţe strategice pentru inspiraţiile de moment, îşi îndepărtează cei mai buni consilieri şi se risipeşte pe fronturi secundare în loc să se concentreze pe problemele mari. … Dar toate acestea nu au câtuşi de puţin de-a face cu suspendarea sa din funcţie. Băsescu a fost suspendat din funcţie datorită meritelor sale, şi nu a slabiciunilor.

Deputaţii şi senatorii de prin toate partidele au votat contra lui pentru că angajamentul său pentru

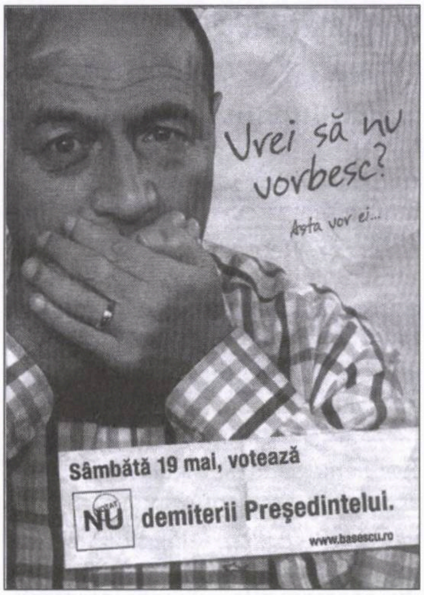
Vrei să nu vorbesc?
Asta vor ei...
Sâmbătă 19 mai, votează
NU demiterii Preşedintelui.
www.basescu.ro

Afiş electoral al lui Traian Băsescu, în timpul campaniei pentru Referendum: "Vrei să nu vorbesc? Asta vor ei..."

...Dacă ne luăm după rezultatul votului, s-ar zice că românii nu vor ca Traian Băsescu să-şi ţină gura.

un stat de drept nu se acordă cu nevoia cleptocraţiei parlamentare de a fi protejată contra urmăririi penale. România este de la 1 ianuarie 2007 stat membru al UE. Cei care au avertizat asupra faptului că această ţară nu este gata pentru aderarea la UE îşi văd în acest fel confirmat avertismentul. Deja de săptămâni este în curs un puci cu sânge rece, în sânul Parlamentului, cu scopul de a expune justiţia din nou influenţei Guvernului şi a sforăriilor de natură criminală, ale căror interese pe sfera lărgită includ însuşirea de mijloace publice în mod necontrolat şi ilegal precum şi escrocherii financiare şi spălarea de bani.

Suspendarea preşedintelui este cea de-a doua fază a loviturii de stat cu sânge rece, care a început în martie. Atunci, o lege cu privire la ţinerea de alegeri pentru Parlamentul UE, prevăzute pentru 13 mai, a fost scoasă din vigoare prin ordonanţă de urgenţă, pentru că Partidul Naţional Liberal al premierului Tăriceanu se temea de o înfrângere zdrobitoare. Refuzul ministrului Justiţiei şi al celui de Interne, motivat constituţional, de a semna această ordonanţă a fost considerat de premierul Tăriceanu drept o ocazie pentru a se descotorosi printr-o remaniere guvernamentală de aceşti membri neascultători ai Guvernului. În acest moment, "Alianţa Dreptate şi Adevăr", pe care naţional-liberalii şi democraţii au format-o înainte de alegerile din 2004 şi pe ale cărei liste unitare ei au fost aleşi în Parlament, s-a rupt. Fostul partid comunist PSD, contra căruia s-a format alianţa, a onorat trădarea lui Tăriceanu faţă de alegători printr-o susţinere parlamentară a Guvernului minoritar al acestuia. Să ne amintim că ministrul Justiţiei, Monica Macovei, şi cel de Interne, Vasile Blaga, au avut de rezolvat cele mai dificile sarcini care le stăteau în faţă înainte de intrarea în UE, şi anume reforma justiţiei, crearea unor instrumente adecvate pentru combaterea corupţiei şi securizarea graniţelor externe. Comisia Europeană a trebuit să arate duritate şi l-a sprijinit pe ministrul Justiţiei, care a putut în acest fel impune legi pentru restrângerea corupţiei, mai dure decât în orice altă ţară a UE.

După aderare, UE nu mai are însă nici un mijloc eficient de presiune. Parlamentarii români s-au şi pus pe treabă pentru oprirea sau transformarea în apă chioară a reformelor», subliniază ziarul german.

...Suspendarea de către Parlament, însă, nu este suficientă pentru scoaterea din funcţie a unui pre-

România: Adevărul despre Adevărul

Aşa cum ne-a informat corespondentul nostru de la Bucureşti, în ziua de 14 mai a.c., la ora 14,30, postul de televiziune "Antena 3" a difuzat un clip publicitar al ziarului "Adevărul", având următorul conţinut:

Doi tipi, unul mai tânăr şi vânjos şi unul mai în vârstă, cu mutra jalnică, se întâlnesc pe stradă.

Tânărul întreabă:

– Ia spune, domnu' Herşcovici, unde-ţi trimiţi dumneata banii pe care îi câştigi la noi... în Bahamas sau în insula Caiman?

Domnul Herşcovici îl priveşte îngrozit pe tânărul cu pricina.

Acesta îl plesneşte cu un ziar "Adevărul" în faţă şi strigă:

– Aha, ţi-e frică de Adevăr!

...Adevărul este că această reclamă pentru ziarul "Adevărul" reprezintă o porcărie fascistă.

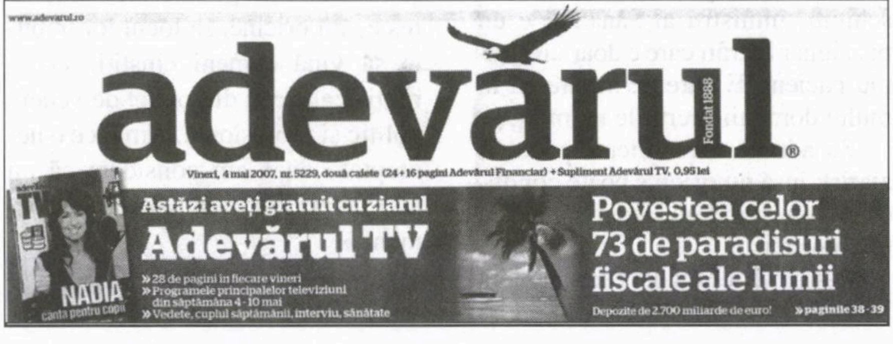
www.adevarul.ro

adevărul® Fondat 1888

Vineri, 4 mai 2007, nr. 5229, două caiete (24 + 16 pagini Adevărul Financiar) + Supliment Adevărul TV, 0,95 lei

Astăzi aveţi gratuit cu ziarul Adevărul TV

» 28 de pagini în fiecare vineri
» Programele principalelor televiziuni din săptămâna 4 - 10 mai
» Vedete, cuplul săptămânii, interviu, sănătate

NADIA cântă pentru copii

Povestea celor 73 de paradisuri fiscale ale lumii

Depozite de 2.700 miliarde de euro! » paginile 38 - 39 ședinte. Potrivit Constituției, este necesar ca populația să aprobe suspendarea pe calea unui Referendum. Acesta a fost organizat rapid și s-a ținut luna trecută, la 19 mai. Așa cum prevăzuseră sondajele de opinie, majoritatea alegătorilor (cca. 75%) au respins decizia Parlamentului, ceea ce înseamnă că Băsescu – om, după cum se vede, popular, se va întoarce la Palatul Cotroceni.

Acum, lumea se întreabă: ce va urma? Un singur lucru este limpede: în condițiile conflictului pe viață și pe moarte între președinte și Parlament, urmează o criză politică de proporții.

P.S. Scandalul de la București ne-a îndemnat să tragem o paralelă între situația din țara noastră de origine și cea din Israel. Aici, un conflict asemănător s-ar fi încheiat altfel. Chemat să-l suspende pe Ehud Olmert din funcția de prim-ministru, Knessetul ar refuza, cu siguranță. În schimb, la un eventual referendum, poporul s-ar călca pe picioare, de dis-de-dimineață, la urne, ca să voteze: da!

România: Un ritual al uciderii în efigie

«M-a oripilat încă din copilărie ideea că unii oameni i-au obligat pe evrei (alți oameni) să poarte în piept o stea galbenă, ca semn distinctiv. Fapte îngrozitoare, tortura, violul, chiar execuția, sunt depășite ca atrocitate de această stigmatizare a unor semeni. Este cu totul și cu totul inacceptabil ca ființele omenești să fie înfierate (arse cu fierul roșu) asemenea unor vite.

Este exact ceea ce fac câțiva ziariști de la "Cotidianul" instigându-i pe cititori și pe cei care accesează site-ul ziarului să aplice ștampila "Generația expirată" pe numele și fotografia unor personalități din cultură, știință, politică, religie, sport, justiție, divertisment. Este adevărat că unele dintre aceste personalități au servit cu un devotament regretabil regimul comunist. Este adevărat că altele dintre ele sunt false personalități, care ocupă prin impostură un loc în viața publică. Dar nu sunt toate așa. Pe listă figurează și oameni de valoare (ca Augustin Buzura, Eugen Simion sau Emil Constantinescu) care, din punctul meu de vedere, ar merita omagiați, nu stigmatizați.

Problema este însă alta. Indiferent de valoarea lor, toți acești oameni, tocmai pentru că sunt oameni, nu pot fi tratați astfel. Este inadmisibil să fie tratați astfel. Sintagma "generația expirată" (și nu generația însăși) este monstruoasă (și va rămâne ca însemn al unui moment rușinos din istoria presei noastre) întrucât se referă înainte de toate la vârsta celor incriminați. Cuvântul "generație" este o trimitere clară la vârstă, iar verbul "a expira" evocă, încă o dată, vârsta (înaintată).

Este vorba, de fapt, de un rasism al vârstei, care mocnește de multă vreme în viața publică din România și care, tolerat din lașitate sau chiar încurajat, din slugărnicie, a devenit acum – sau, în orice caz, este gata să devină – un incendiu devastator, de genul celui care a distrus Biblioteca din Alexandria.

Vârstnicii care girează, în paginile ziarului "Cotidianul", acest monstruos ritual al uciderii în efigie, sperând să se salveze pe ei înșiși, prin lingușirea tinerilor agresivi, fac o figură jalnică. Seamănă cu niște bătrâne scofâlcite și fără dinți care s-au rujat grotesc și mișcă din șolduri.

Este cu totul fals argumentul (lui Gabriel Liiceanu!) că mormanele de "cadavre" din cultură îi împiedică pe nou-veniți să se afirme. Poate îi împiedică să ocupe funcții administrative – dar acesta este oare visul nou-veniților în cultură, să

Nou! A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

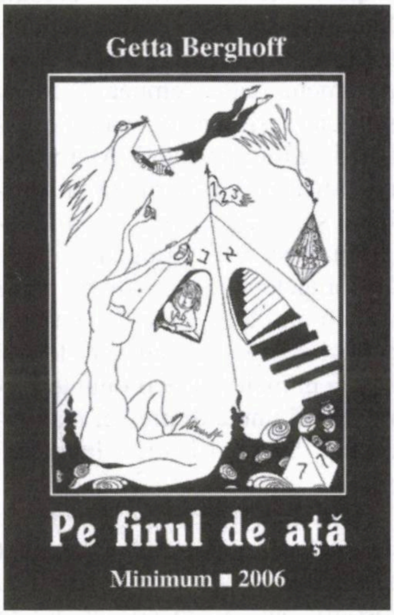

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

....

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

ocupe funcţii administrative? Asta visa Mihai Eminescu? Asta visa Nichita Stănescu? Creaţia valoroasă nu poate fi înăbuşită de nimic (şi, în plus, constituie prin ea însăşi un mijloc – cel mai bun – de combatere a imposturii).

Foarte grav este şi faptul că ştampila infamantă este aplicată asupra personalităţilor (sau falselor personalităţi) de către oameni din mulţime, neidentificabili. Trebuie să fii cu totul lipsit de sensibilitate ca să nu te cutremuri văzând cum un nimeni (care semnează cu un pseudonim şi care în viaţa de fiecare zi zgârie, probabil, Mercedes-uri) ridică mâna înarmată cu imaginara ştampilă asupra chipului intelectualizat al lui Eugen Simion. Ce competenţă şi ce drept poate avea un om fără identitate culturală (şi lipsit până şi de curajul de a-şi declina numele) să se pronunţe asupra valorii unuia dintre cei mai importanţi critici şi istorici literari ai noştri?

Practic, s-a înfiinţat un fel de "tribunal al poporului", însufleţit de plăcerea trivială de a desfiinţa prestigii. Nu se procedează aşa în nici o ţară civilizată. Cei care trebuie să se pronunţe asupra cazurilor de impostură sunt numai şi numai specialiştii din fiecare domeniu. Iar când este vorba de ilegalităţi, ele pot fi calificate ca ilegalităţi şi pedepsite numai şi numai de către Justiţie.

Totodată, trebuie amintit, şi de o mie de ori dacă este nevoie (a făcut-o, spre onoarea lui, primul în această împrejurare, Andrei Pleşu), că oamenii pot fi judecaţi doar individual. Culpabilizarea unor categorii, inclusiv a uneia numite "generaţia expirată" aminteşte înfricoşător atât de ura de rasă, cât şi de ura de clasă.»

(Dintr-un articol de Alex. Ştefănescu; în "România literară", Bucureşti 2007)

Franța:
Președintele Sarkozy

Nicolas Sarkozy

După o campanie electorală lungă ca o zi de post, care-a ţinut vreme de aproape un an de zile afişul vieţii politice franceze, Nicolas Sarkozy, reprezentantul dreptei (partidul fostului preşedinte Jacques Chirac), a învins-o, în turul II al scrutinului, pe candidata Partidului Socialist, Ségolène Royal, cu 53-47%. Şi a devenit preşedintele Republicii Franceze.

Succesul lui Sarkozy s-a datorat înainte de toate atitudinii lui ferme faţă de *cancerul* care macină hexagonul: valurile nesfârşite de imigranţi din ţările musulmane. El s-a angajat să acorde întâietate problemelor legate de securitatea ţării (ceea ce, în traducere liberă, înseamnă cartierele pline de arabi care dau foc 24 de ore din 24 maşinilor, înfig cuţitul în poliţişti şi pregătesc un jihad de toată frumuseţea). În acelaşi timp, *Sarko* (aşa i se zice pretutindenea) vrea să ia măsuri pentru limitarea imigraţiei (ceea ce, iarăşi în traducere liberă, nu-i vizează pe englezii, olandezii sau danezii care ar dori să se instaleze pe Coasta de Azur, după pensionare, ci pe alţii, prea bine cunoscuţi aici la noi).

Inteligent, îndrăzneţ, uns cu toate alifiile, acest bărbat de 52 de ani, scund de statură (te gândeşti la Napoleon) a debutat ca un arbitru de fotbal dornic de a fluiera "în compensaţie", cum se spune: dau un 11 metri lui Betar, dau unul lui Macabi-Haifa şi reuşesc să par obiectiv.

Reuşeşti? Uneori da. Aşa s-a întâmplat când cu formarea noului guvern (condus de François Fillon). Sarkozy a înfiinţat, aşa cum se angajase în campania electorală, un minister al Identităţii naţionale şi Imigraţiei. În acelaşi timp, însă, conştient că decizia va face din el un bau-bau al populaţiei arabe din Franţa, a numit câiva miniştri (nu unul, cum era moda până acuma, ci câţiva), mai ales femei, proveniţi din rândurile imigranţilor nord-africani. Şi-n primul rând pe consiliera lui de presă, căreia i-a încredinţat portofoliul f. f. important al Justiţiei. Magistral, nu-i aşa? Cum să-l mai faci pe Sarkozy de rasist în aceste condiţii?

Dar arbitrajul în compensaţie merge (sau "ţine") numai atunci când publicul este de acord cu fluieratul arbitrului. Când nu e, spectatorii năvălesc pe teren.

Aşa s-au petrecut lucrurile în legătură cu numirea noului ministru de Externe. Sarko este pe un sfert evreu (tatăl – un fel de aristocrat maghiar, mama – produsul unei căsătorii mixte). În plus, el s-a arătat dintotdeauna un amic al Israelului. După alegerea sa, presa arabă a sărit în sus, numindu-l agent israelian şi "cruciat sionist". O organizaţie islamică de la Paris i-a ameninţat pe francezi că "vor plăti scump" alegerea lui Sarkozy. Conştient (nici nu era greu) de gravitatea acestei reacţii, el a încercat să "arbitreze în compensaţie", propunând Ministerul de Externe numitului Hubert Vedrine. Socialist, fost consilier al lui Mitterrand, ministru de Externe în guvernul Lionel Jospin, dl. Hubert Vedrine s-a dovedit a fi unul din cei mai anti-israelieni demnitari din câţi a cunoscut "stânga" franceză. El a mers până-ntr-acolo că, la începutul anilor '90, când Intifada nr. 2 era în plină desfăşurare, a propus atât guvernului de la Paris, cât şi întregii Uniuni Europene, să aplice sancţiuni Israelului, ba chiar să rupă relaţiile cu ţara noastră. Prima reacţie a guvernelor arabe a fost bună. Numai că, orice ar spune pesimiştii incurabili şi lipsiţi de muşchi, pe lumea asta nu există numai arabi. Mai există, ai să râzi, şi alţii. Inclusiv evrei. *Comunitatea* de la Paris a sărit la beregata lui Sarko: ce e domnule, ai căpiat? Bagi un hamasnic în guvern? Ministerul nostru de Externe, într-un rar moment de virilitate, de parcă ar fi înghiţit un tub de Viagra politică, s-a declarat, prin vocea unui *funcţionar anonim,* profund şocat de numirea ce era pe buzele tuturora. Presa israeliană, iarăşi, a discutat pe larg despre trecutul şi prezentul d-lui Vedrine. Din informaţiile noastre, picătura care a umplut paharul a fost un articol pe pagina întâi din "Jerusalem Post" (ziar citit la toate ambasadele şi cancelariile Occidentului), unde se vorbea pe larg şi într-un limbaj foarte puţin parizian de isprăvile împricinatului. Speriat, şi dându-şi seama că publicul (sau, mai precis, o parte a acestuia, mică, dar pusă pe vociferare) nu este de acord cu penalty-ul în cauză, Sarko a renunţat la Vedrine, numindu-l în schimb la Externe pe Bernard Kouchner. Unul dintre întemeietorii organizaţiei "Medici fără frontiere", fost ministru al Sănătăţii sub Mitterrand şi mai apoi Înalt Comisar al ONU pentru Kosovo, Kouchner (tatăl evreu, de unde şi numele) este considerat un prieten al Israelului. În urmă cu câţiva ani, el a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Universităţii Ben Gurion.

Bernard Kouchner

La aflarea veştii despre numirea lui, un consilier al d-lui Sarkozy a mărturisit în tête-à-tête unui gazetar de la Tel Aviv: "Israelienii ar trebui să-i mulţumească lui Dumnezeu că au scăpat de Vedrine. Şi că s-au ales, în loc, cu Bernard Kouchner".

Poate.

Comunitatea internațională: de ce mințiți, fraților?

«... Teocraţia şiită de la Teheran nu s-a sfiit să împrumute din panoplia hitleristă ameninţarea cu genocidul antievreiesc, ori să încerce, între alţii, prin intermediul şeicului Nasrallah şi a grupării sale Hezbollah, s-o pună în aplicare. Făcându-se ecoul stăpânului său de la preşedinţia iraniană, care ceruse ştergerea de pe hartă a statului evreu, liderul Hezbollah îşi exprimase speranţa că toţi evreii, oriunde s-ar afla în lume, vor emigra în Israel, pentru a putea fi exterminaţi cu toţii dintr-o dată.

Or, statele europene şi societăţile civile, în speţă mass-media apuseană, au reacţionat până acum mult prea anemic la acest nou tip de fascism escamotat sub faldurile religiozităţii musulmane. În schimb, în Occident circulă acuzaţii grave formulate bunăoară la adresa Israelului, privind modul în care statul evreu, în mod vădit cel mai ameninţat din lume, a reacţionat la violarea teritoriului israelian de către teroriştii şiiţi şi-apoi s-a apărat de tirul de rachete ale Hezbollah. Aşa, de pildă, Amnesty International a susţinut că forţele israeliene ar fi comis crime de război atacând obiective civile libaneze.

Aici minciuna nu e gogonată, ci subtilă şi se arată în hainele de gală îmbrăcate la dineurile cele mai somptuoase ale statelor de drept. Raportul organizaţiei înfierează feroce Israelul, în numele apărării drepturilor omului. Dar, în mod straniu, documentul ignoră modul în care Hezbollah s-a ascuns în spatele civililor libanezi, a propriilor familii, spre a-şi lansa încărcăturile mortale spre oraşele vecine. Or, dreptul internaţional permite apărarea în faţa oricărui atac, inclusiv cel dindărătul obiectivelor civile.

Unii justifică acuzele unilaterale la adresa Israelului, afirmând că, fiind vorba de un stat, membru al ONU, i s-ar putea pune în cârcă alte lucruri decât unei grupări teroriste. Dar şi Hezbollah face parte din Guvernul libanez. Se dă drept o grupare de „rezistenţă“, fiind calificată astfel nu doar de Iran şi Siria, ci şi de numeroase alte state arabe şi islamice. Mai grav e că, spre deosebire de americani, nici măcar statele UE nu s-au putut hotărî să treacă gruparea pe lista celor teroriste, deşi a comis până şi-n Argentina atentate dintre cele mai sângeroase. În fine, e greu de înţeles de ce o organizaţie, precum Amnesty, optează pentru a trece cu vederea evidenţa. Fapt e că războiul a fost teleghidat şi purtat prin interpuşi de către două state, ce-i drept nedemocratice, simţindu-se ameninţate de intervenţia apuseană în Irak şi Afganistan, dar nu mai puţin membre ale ONU. E poate legitim să i se ceară unei democraţii mai mult decât unui sistem totalitar. Nu însă a-i solicita să suporte agresiunea crudă, fără a se apăra cum poate ea mai bine, în limita legalităţii internaţionale. În fapt, israelienii n-au acoperit cu bombe „Hezbollahstanul", cum a numit un ziarist german sudul Libanului. În schimb, evreii şi-au riscat propriii militari, pentru a reduce numărul civililor ucişi de partea cealaltă a graniţei. A ţine seama de adevăr e poate instrumentul cel mai eficace pentru a preveni încălcarea drepturilor omului. Şi pentru a combate, oricând şi oriunde, marile nenorociri iscate de invenţiile totalitare. A-l escamota, nega sau trunchia e ajutorul nepreţuit de care mai beneficiază încă teroriştii.»

(Dintr-un articol de Petre Iancu; în "Dilema veche", Buc. 2007. Petre Iancu este jurnalist la Deutsche Welle, Bonn.)

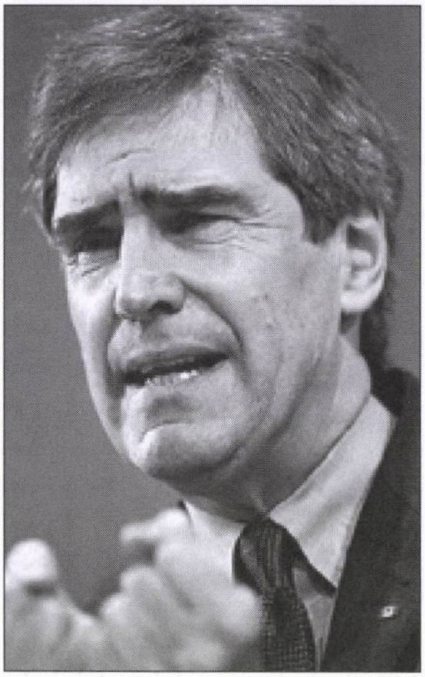

Michael Ignatieff

Canada: Cocoşul de pe acoperiş

«Tradiţionalul cocoş de metal instalat pe acoperişul multor case, întorcându-se încolo şi încoace, e menit să ne arate direcţia vânturilor. Mica sfârlează a devenit un simbol al oportunismului, al politicienilor care în loc de justeţea şi fermitatea unor principii de durată, se sucesc după capriciile vântului pentru o imediată, adesea iluzorie, popularitate.

Girueta ne-a venit în minte urmărind, ca mai toţi canadienii, cutremurul politic provocat de declaraţiile şi răzgândirile domnului Michael Ignatieff în ce priveşte poziţia partidului liberal faţă de guvernul Statului Israel şi faţă de conflictele din Orientul Mijlociu. Ignatieff e descendentul unei nobile familii ruse, un canadian care şi-a cucerit o reputaţie de cunoscător al problemelor drepturilor omului, cu o catedră la Harvard şi o activitate publicistică şi didactică care l-a ţinut în afara Canadei, spun comentatorii, treizeci de ani. Până la declaraţiile la care ne referim, "Iggy" era fotogenicul favorit în cursa pentru a deveni noul conducător al partidului liberal. Nu mai e.

Chestionat despre episodul Qana – când (în vara trecută) Hezbollah şi-a pus aruncătoarele de rachete îndărătul unei mari clădiri civile, când 28 de civili libanezi au fost ucişi de represaliile militarilor israelieni în efortul acestora de a-şi apăra populaţia – Ignatieff a răspuns la iuţeală că nu şi-ar pierde somnul din cauza evenimentului. Probabil că ştia că teroriştii au cărat cadavre din altă parte, umflând cifra pierderilor la 60 de morţi, – dar răspunsul său superficial era vulnerabil. Apostolii pompozităţii şi antisemiţii s-au ridicat în cor să-l condamne.

Cum voturile Quebecului, cu oarecari tradiţii antisemite, sunt indispensabile pentru supravieţuirea partidului liberal, Iggy s-a grăbit să se corecteze, sărind dincolo de cal şi declarând unui post de radio din Quebec că acţiunea militarilor din Israel constituie "o crimă de război". Faptele nu contau pentru Iggy, ci doar direcţia de unde aştepta să-i pice ceva voturi. Uşurinţa acestui *volte-face* i-a uluit pe toţi comentatorii, fie ei de "stânga" sau de "dreapta". Ce încredere poţi avea într-un politician care în câteva zile o coteşte cu 180 de grade, părăsind orice principii şi argumente, atent doar la direcţia arătată de cocoş?

În timp ce pentru majoritatea comentatorilor săritura lui Iggy era încă una din gafele care populează viaţa politică, pentru evrei a fost un semnal de alarmă indicând precis că partidul liberal e departe de a sprijini forţele anti-teroriste (cetăţenii au nevoie de voturile musulmanilor).

Experţii din partidul liberal şi-au dat seama de primejdie şi s-au grăbit să caute a potoli anxietăţile evreilor liberali. La urma urmei, Ignatieff era doar unul din pretendenţii care luptau pentru a cuceri conducerea partidului liberal. Când prim-ministrul conservator Stephen Harper a declarat că toţi candidaţii la conducerea partidului liberal au aceeaşi poziţie ostilă faţă de Statul Israel, un autorizat purtător de cuvânt al partidului liberal a declarat că nu-i adevărat şi că toţi ceilalţi candidaţi repudiază poziţiile anti-Israel, şi cu atât mai mult pe acelea antisemite.

Foarte drăguţe cuvinte şi adesea amuzante, cum ar fi evocarea faptului că Bob Rae, al doilea după Iggy ca număr de voturi pentru conducerea partidului liberal, are o nevastă evreică și copii care pot fi considerați așijderea. Evident, cazul unui vestit antisemit român, numit Paul Goma, care are o nevastă evreică, nu e cunoscut în Canada.

După ce am gustat extazul asigurărilor că acești politicieni nu sunt antisemiți, ba chiar am crezut și credem că mulți dintre ei chiar nu sunt antisemiți, ne întrebăm de ce purtătorul de cuvânt nu a precizat că acțiunea de la Qana a fost legitimă și mai ales – mai ales! – de ce nevinovații candidați nu și-au exprimat personal poziția.

Un soldat credincios al partidului liberal, fostul ministru de justiție Irwin Cotler, a luat poziție, având grijă să precizeze că Ignatieff nu avea dreptate ("was wrong") în problema Qana. Avem un respect neabătut pentru domnul Cotler, ca fost ministru, profesor la McGill și mai ales autor competent al unor articole împotriva terorismului și pentru apărarea Statului Israel și a cetățenilor săi. Dar marea surpriză a venit dintr-un colț neașteptat: doamna Ariela Cotler, soția sa, și-a dat demisia din partidul liberal.

Și n-a făcut-o discret: a considerat de datoria ei să se exprime public, printr-o scrisoare adresată ziarului "National Post". Doamna Cotler și-a dat seama că pasul grav pe care l-a făcut trebuie explicat în întregul context politic al Canadei, și nu doar al unei greșeli întâmplătoare a domnului Ignatieff. "Nu e vorba numai de domnul Ignatieff", precizează scrisoarea ei deschisă. "Cred că nici un alt candidat liberal nu s-a ridicat să spună de ce crede el că domnul Ignatieff a greșit. De aceea nu este vorba doar de domnul Ignatieff. Este politica unui partid a cărui membră am fost și nu mai pot să fiu".

Ca profesor în problemele drepturilor omului, Ignatieff – a scris doamna Cotler – "putea ști diferența dintre o țară care apără viețile cetățenilor săi și o organizație teroristă care a întrebuințat propriile femei și copii ca scuturi umane în Qana și în alte părți ale Libanului".

Punând punctul capital pe i, doamna Cotler l-a acuzat pe Ignatieff de lipsă de integritate morală, sacrificând faptele și adevărul pe altarul așa-zisei corectitudini politice și al câștigurilor personale în viitoarele alegeri pentru funcția de conducător al partidului lineral.

Ignatieff a avut curajul să-și deschidă gura, acuzând guvernul canadian pentru fermitatea arătată împotriva teroriștilor și de partea guvernului israelian, "poziție care ar putea contribui la slăbirea abilității Canadei de a contribui la o posibilă rezolvare a tensiunilor din Orientul Mijlociu". A spus-o pe șleau: tratează-i pe teroriști ca egali cu victimele lor, și vei putea fi agreat ca arbitru.

Doamna Cotler nu e singura care i-a părăsit pe liberali. Principala organizatoare a campaniei lui Ignatieff în Ontario și-a dat demisia. Exoduri un pic mai vechi au fost readuse în centrul atenției. Gerald Schwartz, care e la comanda uneia din cele mai importante corporații canadiene – "Onyx" – i-a părăsit pe liberali acum câteva luni. La fel soția lui, Heather Reisman, fondatoarea companiei "Indigo", mai târziu fuzionată cu "Chapters", principala concurentă canadiană a companiei "Amazon". La fel principalul producător de filme al Canadei, Robert Lantos. Și mulți alți, mai puțin cunoscuți, indicând un exod mai larg.»

(Dintr-un articol în "Semnalul", Toronto, Canada, 2007)

Din cauza cheltuielilor uriașe legate de înarmarea nucleară, situația economică din Iran este proastă.

Toată lumea a sărăcit, cu excepția uraniului care se îmbogățește necontenit.

A apărut

Oglinda frumoaselor

de

MAAYAN BAR

Extraordinare povestiri israeliene

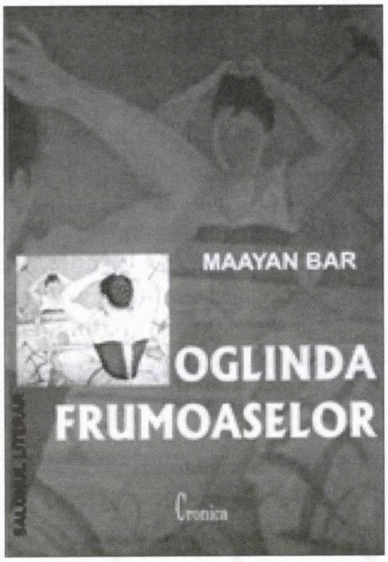

„Lui Maayan Bar nu-i scapă nimic din detaliile vieții cotidiene a israelienilor. (...) Ea amintește pe alocuri de Efraim Kishon sau de povestirile scurte ale lui Saroyan cu râsul/plânsul lor înduioșător... Cartea ei te ține. Te captează. Nu-ți vine să o lași din mână.”

Zoltan Terner

Volumul se poate comanda la adresa:

Magdalena Brătescu
POB 235 – Rehovot
sau la tel. 054/554-0026

Prețul cărții este de 50 de șekeli

I. SCHECHTER

Carnetul unui ațâțător

Ațâț la o revoluție masculinistă

Cuvântul "ațâț" nu-i muzical, nu-i frumos, dar – cel puțin în anumite cazuri – e sănătos. Recurg la el pentru că mi-am propus să instig la o revoluție masculinistă a bărbaților.

Situația a devenit insuportabilă - mai corect spus, greu suportabilă căci, precum vedem, bărbații o suportă totuși. S-a instituit o teroare a femeilor. Orice femeie - chiar în vârstă, cum s-a întâmplat recent – poate reclama un bărbat că a tracasat-o sexualicește acum doi, trei sau 47 de ani, iar până una-alta, poliția îl arestează. Dacă nu există martori care să dezmintă acuzația – și de obicei nu există – bărbatul este expediat la închisoare.

Ce-i de făcut? Nu-i nimic de făcut. Chiar dacă îți calci pe suflet și nu mai hărțuiești sexual nici o damă, chiar dacă te lași de făcut complimente, ești oricând în pericol de a cădea victimă unei calomnii sau unei înscenări.

În schimb, doamnele și domnișoarele nu riscă nimic, chiar dacă se dedau ele însele la insinuări sexuale.

Ce pățește o damă dacă spune: "Ah, domnule Schechter, ce picioare frumoase ai!"?

Ce să pățească? Absolut nimic.

După procesele și anchetele care au fost la noi, ofițerii din armată, speriați și ei, au dat ordin să nu mai rămână nici un soldat singur într-o cameră cu o soldată. Iată unde s-a ajuns. Ginecologii se tem să consulte o femeie dacă ea nu vine cu mă-sa sau cu un martor ocular.

În această situație, chem și ațâț la o revoluție pentru apărarea fostului sex tare în fața sexului slab care s-a întărit peste măsură.

Pe vremuri, sufragetele care luptau pentru emanciparea femeilor au ieșit în piețe și și-au ars sutienele. Haideți să ieșim și noi în stradă și să ne ardem suspensoarele!

Consumați

Lapte și miere

produs al lăptăriei și stupurilor lui

I. Schechter

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din București

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcorește, predispune la reflecții, elimină zahărul și îl înlocuiește cu sare și piper.

Modul de întrebuințare: Se înghite câte o pagină-două dimineața, în cursul zilei și noaptea.

STRICT CAȘER!

40 de ȘEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

I. Schechter
LAPTE ȘI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

●

Fostul premier francez (și fost candidat la președinție) Raymond Barre a atacat la Radio Paris Israelul precum și faimosul lobby evreiesc care doresc, după el, stăpânirea lumii.

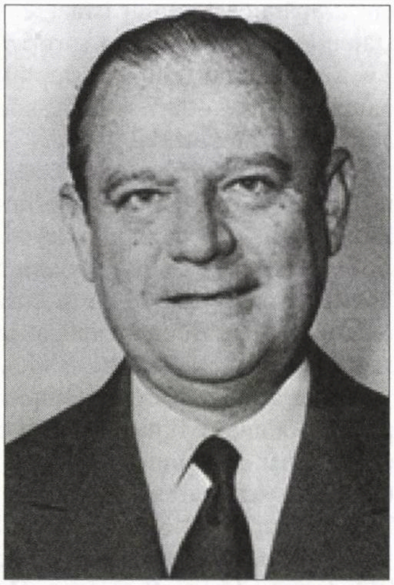

În urma valului de critici care-au urmat în presa de la Paris, înaltul demnitar a bălmăjit câteva vorbe de scuze, susținând că a fost greșit înțeles.

Dar răul a fost făcut. D. Barre a dat-o-n bară.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...pe-un imam din Arabia Saudită l-a luat gura pe dinainte, scriind (spre uluirea americanilor care își băgaseră în cap că alianța lor cu Arabia Saudită este – nu-i așa? – de nezdruncinat) în "Wall Street Journal":

«Noi așteptăm momentul când să atacăm SUA. Tineretul nostru este fericit când talibanii cuceresc o localitate în Afganistan sau când un helicopter se prăbușește în flăcări, omorând câțiva americani în Irak. Situația americanilor în lumea musulmană este extrem de periculoasă.»

Ne place că...

...revoltat pe hotărârea poliției noastre de a interzice organizarea Campionatului Național de poker pe motiv că acesta ar fi un joc de noroc, prof. Ehud Lerer, șeful catedrei de Statistică de la Universitatea Tel Aviv a declarat: "Inteligența, experiența și talentul au o influență hotărâtoare asupra șanselor unui jucător de a câștiga o partidă de poker. De aici se poate trage concluzia că nu norocul joacă rolul cel mai important la poker"; ne place, de asemenea, că studiind cu atenție acest aviz competent, șefii poliției (despre care noi suntem convinși că sunt, în majoritatea lor, specialiști în fuluri de popi cu ași în coadă, deschideri pe *blind* și cacealmale), au revenit asupra hotărârii, dând liber pentru organizarea campionatului.

Ne place (revenind la Arabia Saudită, în care gugumanii de la noi își pun atâta încredere) că...

...trei congressmeni americani și anume: Howard Berman (Democrat), Joseph Crowley (Democrat) și Mike Pence (Republican) au atacat, la Capitoliu, fără mănuși, guvernul saudian pe motiv că acesta nu și-a respectat angajamentul (solemn) de a anula boicotarea produselor israeliene impusă de către Liga Arabă; angajamentul fusese o condiție sine qua non pentru primirea Arabiei Saudite în Organizația Mondială pentru Comerț (WTO). Făcând însă o anchetă la fața locului, cei trei congressmeni au constatat că, a doua zi după intrarea Saudiei în organizația mondială, Ryadul a dat dispoziție tuturor celor în cauză să continue boicotul ca și până atunci; ne place (într-o paranteză) că atitudinea respectatei monarhii ne arată (încă o dată) ce înseamnă cuvântul de onoare al arabilor, de care islamiștii fac un caz nemaipomenit.

Ne place că...

...la Târgul "Modexpo" din București, alături de alte produse de îmbrăcăminte "ultimul răcnet", o firmă a prezentat "ciorapii care fac masaj" (7 lei).

Ne place că...

...Ari Shavit, cunoscutul comentator politic de la "Haaretz", idol al "stângii" israeliene și al partidului Kadima, editorialistul care l-a sprijinit 100% de la începuturi pe Ehud Olmert și a aplaudat lupta acestuia împotriva coloniștilor, a revenit la sentimente mai bune, scriind că "în întreaga istorie a Israelului, nici un lider, oricât de mediocru ar fi fost el, nu a pus în primejdie existența statului așa cum o pune Olmert".

Ne place că...

...întrebată de Dora Pavel de la lunarul "Apostrof", din Cluj, ce înseamnă astăzi pentru un intelectual să fie rebel, cunoscutul critic literar Ioana Pârvulescu ("România literară") a răspuns:

«Azi rebel înseamnă să fii politicos într-o mare de bădărănie și cult într-o baie de incultură.»

Nu ne place că...

...Victoria Beckham, soția fotbalistului David Beckham, bea ceai cu piper.

Nu ne place că...

...atmosfera din lumea literaro-gazetărească de la București a devenit atât de încărcată încât, răspunzând unui atac violent al lui Mircea Mihăieș, istoricul Mihai Pelin a răspuns așa în "Cronica Română":

«P.S. Nestimate Mircea Mihăieș, îți comunic pe această cale că nu am colaborat niciodată la revista "Săptămâna". În ceea ce te privește, în calitatea mea de Comandor al Italiei, îmi permit să-ți spun că nu ești altceva decât un butoi de ură. După ce ați băgat seringa până la cotor în casieria lui George Sörös, și tu, și nevastă-ta, nu ți-e rușine să vorbești despre casieriile la care își încasează alții drepturile de autor? Măgarule!»

Ne place (mă rog, într-un fel) că...

...studenta Hadas Sela, de la Universitatea dn Tel Aviv, a găsit o metodă ingenioasă pentru a face rost de-un ban în plus; constatând că prin anumite localuri se mai fumează, pe la o masă sau alta, ea intră într-un restaurant (cum a făcut de curând la "Agadir", din portul Tel Aviv), după care îi dă în judecată pe patroni pentru încălcarea legii anti-fumat; în felul acesta, fata a obținut de la Tribunalul pentru delicte mărunte din Tel Aviv suma de 2.000 de șekeli în chip de despăgubiri pentru daunele suferite de ea din pricina fumului de țigară...

Nu ne place că...

...în Franța a apărut o nouă foaie fascistă, pe nume "National Ra-

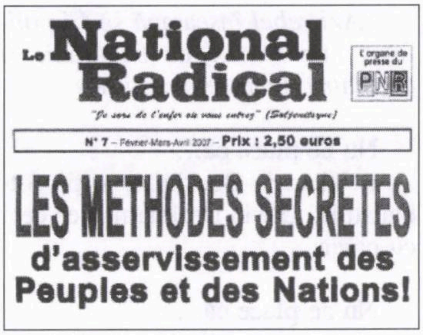

Le National Radical

L'organe de presse du PNR

N° 7 – Février-Mars-Avril 2007 – Prix : 2,50 euros

LES METHODES SECRETES d'asservissement des Peuples et des Nations!

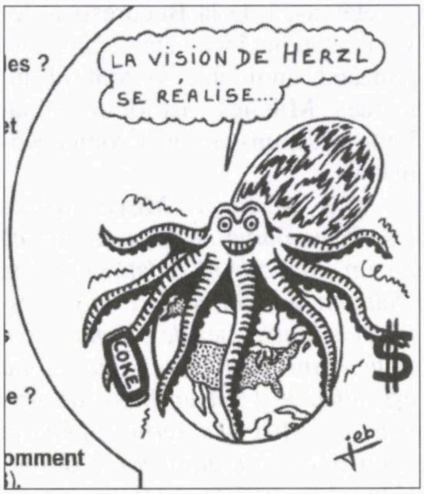
LA VISION DE HERZL SE RÉALISE...
COKE
$
jeb

dical", care publică în foileton, "Protocoalele Înţelepţilor Sionului", cu ilustraţiile de rigoare.

Nu ne place că...

...revista "Semnalul", din Canada, editată de Loja Bnei Brith, a găsit cu cale să publice un elogiu ditirambic la adresa hitleristului cu nai, Gh. Zamfir, autorul unui ciclu de pamflete violent antisemite, apărut în urmă cu câţiva ani în săptămânalul "România Mare", condus de C.V. Tudor.

Ne place că...

...Institutul "Moş Crăciun" din Laponia, Finlanda, a amenajat un teren de joacă pentru bătrâni, unde aceştia se pot da în voie în leagăn sau pot aluneca pe tobogan etc., "fără ca – aşa cum afirmă BBC-ul – nimeni să le arunce priviri mirate" sau să facă bancuri.

Ne place că...

...d-na Zsuzsa Demcsak (28), de meserie model de lenjerie intimă (foto), a fost numită purtătoare de cuvânt a guvernului maghiar.

Ne place că...

...în magazinele din Anglia a fost pusă în vânzare numita "Cuddilow", o pernă specială pentru cei care dorm singuri şi simt nvoia să fie îmbrăţişaţi înainte şi în timpul somnului; perna "Cuddilow" este înzestrată cu două "braţe" care îl înconjoară pe amatorul de tandreţe nocturnă.

Ne place că...

...nu de mult a avut loc la Teatrul Holon cel de-al 25-lea congres al Asociaţiei magicienilor din Israel, unde, alături de "ai noştri", au participat şi artişti din străinătate; ne place că, în cadrul unuia dintre spectacolele prezentate cu acest prilej, spaniolul Topas (foto) a reuşit să-i aibă pe toţi confraţii în degetul lui mic.

Ne place că...

...gen. Gaby Ashkenazy, noul şef al Statului Major, vorbeşte puţin.

Ne place că...

...a propos de discuţiile nesfârşite în legătură cu numărul teroriştilor palestinieni ce ar urma să fie eliberaţi, cu sutele şi cu miile, "Asociaţia victimelor terorii" (Almagor) a dat un comunicat precizând că în ultimii cinci ani, 117 israelieni au fost ucişi de palestinienii eliberaţi din închisori şi care **juraseră** că, odată întorşi acasă, nu vor mai comite nici un act de violenţă.

Nu ne place că...

...d. Vinograd, şeful celebrei comisii cu acelaşi nume, a refuzat cererea revistei "Minimum" de a ancheta cauzele care au făcut ca poşta israeliană să ajungă în halul în care a ajuns.

Ne place că...

...prof. Seri Nusseibeh, preşedintele Universităţii arabe Al-Quds şi unul din f. f. puţinii intelectuali arabi care militează pentru pacea cu Israelul, a spus următoarele într-o convorbire cu Ruth Blum, de la "Jerusalem Post":

«**Întrebare:** *Palestinienii şi arabii israelieni fac parte din acelaşi popor?*

Răspuns: Ei bine, da şi nu. Arabii israelieni sunt într-un sens palestinieni şi în alt sens, ei sunt foarte mult israelieni; ei se consideră pe ei înşişi ca parte din Israel, ceea ce sună ciudat. De exemplu, dacă te duci la un arab israelian – fie el musulman sau creştin – şi îi spui: "Uite ce e, în cadrul unei înţelegeri viitoare între israelieni şi palestinieni, noi avem posibilitatea ca dvs. să trăiţi într-un stat palestinian", el îţi va răspunde probabil: "nu, mulţumesc; ieşi afară!" (râde).

Iar dacă-l întrebi de ce nu vrea, o să-ţi spună: "Israelul este ţara mea. Este statul meu, aici am crescut. Şi îmi place. Iar dacă mă uit la voi, acolo (în teritoriile palestiniene), nu-mi place deloc ce văd".

Şi, ca să ştiţi, eu nu îi condamn. Noi, palestinienii, nu am reuşit să creăm nimic de care să fim mândri, sau care să constituie un punct de atracţie. Şi-atunci, de ce ar dori oamenii să plece şi să trăiască acolo?

Un arab israelian – în ciuda a ceea ce ar putea simţi în alte privinţe – simte că în Israel legea îl protejează, că se bucură, în calitate de individ, de o seamă întreagă de drepturi. Oricum ai lua-o, aici există un sistem; există un stat; există alegeri, democraţie; femeile sunt respectate.

Noi nu am reuşit să avem aşa ceva în teritoriile palestiniene...»

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit agenţia "France Presse", pe Coasta de Azur mai sunt în vigoare şi astăzi câteva legi din timpul guvernului de la Vichy al mareşalului Pétain, care interzic evreilor să cumpere locuinţe în imobilele cu mai multe apartamente; într-unul din regulamentele acestea, de pe vremea războiului, stă scris negru pe alb: "Solicitanţii trebuie să declare că: 1) sunt de naţionalitate franceză, nu sunt evrei şi nici căsătoriţi cu evreice"; ne place, în schimb, că – of course – astăzi proprietarii din Nisa şi Cannes nu ţin seama de regulamentele cu pricina.

Ne place că...

...ziaristul Robert Turcescu, de la "Dilema veche", a avut buna idee de a nota declaraţia de mai jos, făcută de vestitul om de afaceri Gigi Becali în ancheta televizată pe tema "Cel mai puternic om din România", anchetă care l-a dat pe el câştigător:

«Păi d'aia nu vă convine vouă, la ziarişti, că am ieşit eu cel mai puternic... Aia e, da' n-aveţi ce face, că eu sunt cel mai puternic. Păi, arătaţi-mi mie unul mai puternic şi mai moral decât mine în ţara asta! Păi, eu am zis, să vină Ţiriac să punem amândoi banii pe masă, să vedem care are mai mulţi... da' vouă nu vă convine că are Becali bani, da, mă, eu am bani, asta e diferenţa, că eu, dacă vreau, scot acum cincizeci de mii de dolari şi mă plimb cu un elicopter, în timp ce voi vă uitaţi cam aşa, că n-aţi văzut niciodată cum arată cincizeci de mii... Da', ce zic eu cincizeci de mii, că voi vă uitaţi lung şi la zece milioane de lei, d'aia nu vă convine, că are Becali bani...»

Ne place că...

...la Cinemateca din Haifa a avut loc prima conferinţă a femeilor arabe lesbiene; ne place mai puţin, în schimb, că – în timpul dezbaterilor, un grup masiv de femei din Mişcarea Islamică, condus de deputata Abbas Zakur, a demonstrat zgomotos împotriva lesbienelor, făcându-le de "animale".

Nou!

A apărut

Zâmbind...
sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

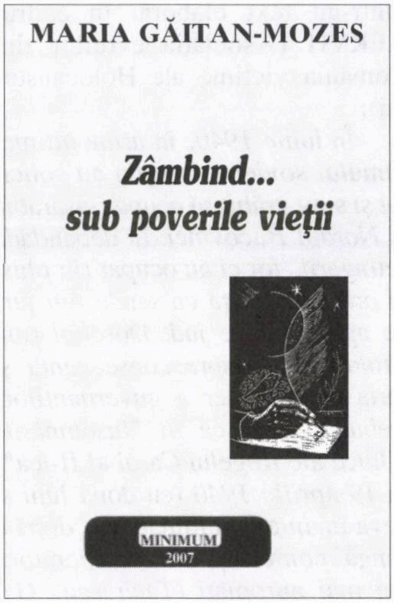

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieţii

MINIMUM
2007

«Scrieri ... despre noi, cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.»

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

ETC... ETC...

••• Iunie. Această lună evocă, în mintea *tribului*, pogromul de la Iași de la sfârșitul lui iunie 1941. Dar, în fiecare an, amintirea exploziei de ură și bestialitate din capitala Moldovei este atât de copleșitoare încât parcă nu mai rămâne loc în conștiințe pentru un eveniment de mai mică anvergură, dar nu mai puțin tragic, care a marcat primele săptămâni ale verii: avem în vedere Pogromul de la Dorohoi. Să facem dreptate, dacă se poate spune așa, și să amintim așa cum se cuvine acest moment semnificativ din istoria evreilor români.

Rândurile de mai jos fac parte dintr-un text elaborat în cadrul AERVH (Asociația evreilor din România victime ale Holocaustului):

«În iunie 1940, în urma ultimatumului sovietic, aceștia au solicitat și s-au grăbit să ocupe Basarabia și Nordul Bucovinei. În debandada retragerii, tot ei au ocupat (în plus) și orășelul Herța cu satele din jur, ce aparținea de jud. Dorohoi (din Moldova). Despre consecvența și tăria de caracter a guvernanților, trebuie arătat că în "Însemnările zilnice ale Regelui Carol al II-lea", la 19 aprilie 1940 (cu două luni și ceva înainte de ultimatum), după o lungă conferință cu colaboratorii cei mai apropiați (Tătărăscu, Gafencu, Urdăreanu), el scrie: "respingerea cu arma în mână a oricărei agresiuni" (Editura Scripta 2003).

Herța este situată la jumătatea distanței dintre Dorohoi și Cernăuți. Cu ocazia ocupării abuzive a Herței, un ofițer român, căpitanul Boroș, din artilerie, a avut o altercație cu un ofițer sovietic. Acesta a scos pistolul spre Boroș. Pentru a-și salva auperiorul, soldatul evreu Iancu Solomon s-a interpus între cei doi. Boroș și Solomon au fost împușcați.

Cei doi eroi au fost înmormântați luni 1 iulie 1940 la Dorohoi, la cimitirul ortodox, respectiv cimitirul evreiesc. Ei au fost înmormântați cu onoruri militare. Lui Iancu Solomon i s-a dat onorul de către un grup de soldați evrei, conduși de sergent TR Emil Bercovici.

Pe atunci nu era cunoscut pactul secret Ribbentrop-Molotov, care dusese la ocuparea Poloniei de către nemți și sovietici și la războiul ruso-finlandez, în urma căruia sovieticii au înghițit o parte a Finlandei. De asemeni, au ocupat în întregime țările baltice.

Pentru pierderea teritoriilor, s-a găsit un țap ispășitor: evreii.

În momentul desfășurării funeraliilor, subunități ale armatei române din regimentele 3 grăniceri și 8 artilerie, care se retrăgeau din Herța, au pătruns în cimitirul evreiesc și i-au ucis pe participanții la înmormântare. Împușcăturile au continuat în tot orașul, fiind peste 52 de victime, între 2 ani și 94 de ani. Casele locuite de creștini aveau scris pe pereți și garduri cu cretă sau cărbune: "Români, nu trageți" și cruci, iar în ferestre erau puse icoane, ceea ce arată că pogromul fusese premeditat. Șansa majorității evreilor a fost venirea unei ploi torențiale, care a dus la retragerea soldaților.

Imediat după pogrom, singurele documente oficiale, nepublicate atunci, au fost o adresă a procuraturii și un proces verbal făcut de oficialitățile orașului.

Au trecut 65 de ani, dar până în prezent nimeni nu a fost anchetat, judecat sau condamnat pentru aceste crime. Peste pogrom s-a așternut tăcerea. Nici guvernele Tătărăscu și Gigurtu, în timpul Regelui Carol al II-lea, nici guvernarea legionaro-antonesciană, nici guvernarea comunistă, nu au avut nici un interes să se pomenească de acest pogrom. Actele de stare civilă și arhivale nu sunt accesibile nici până în prezent. De altfel, chiar după 1989, istoricii nu s-au grăbit să abordeze acest subiect. Abia în raportul Comisiei Wiesel se pomenește de el. Fostul rabin șef Mozes Rosen z.l. a arătat că "Pogromul de la Dorohoi poate fi considerat drept începutul marii tragedii a holocaustului" (în România, n.n.) ("Primejdii. încercări, miracole", p. 39.)

Spre sfârșitul anilor 80, s-a ridicat în cimitirul din Dorohoi un Monument impresionant închinat victimelor pogromului și victimelor Transnistriei. Datorită faptului că peste pogrom se așternuse tăcerea, precum și documentării insuficiente, pe placa de marmură de pe monument a fost trecut ca erou de la Herța Aroneanu Emil în loc de Iancu Solomon. Din păcare nu am mai găsit nici dosarul cu proiect și deviz care a dus la ridicarea Monumentului.

...Astăzi, locuitorii orașului, tineri sau în vârstă, nu știu sau se prefac că nu știu că în orașul lor a avut loc un pogrom și o deportare masivă a evreilor. Monumentul din cimitir, descris mai sus, este practic necunoscut. În oraș au mai rămas câteva zeci de evrei, marea majoritate în vârstă.»

••• Vestitul Nati Meir, fost deputat din partea Partidului România Mare, în prezent parlamentar independent, face ce face și se proțăpește, datorită isprăvilor lui, pe pagina întâi a gazetelor. S-ar zice că înjurăturile cu care-l tratează românii și evreii deopotrivă, din țara de origine, nu-i ajung și are, ca un veritabil masochist, nevoie mereu de o porție nouă de șuturi verbale în fund. Recent, profitând că parlamentul de la București l-a demis pe președintele Băsescu și că târgul vuise că se pregătesc alegeri noi pentru şefia statului, numitul Nati s-a repezit să declare că va candida la funcţia de preşedinte al României. Atât în popor, cât şi la Comunitatea lui Aurel Vainer, ştirea a provocat reacţii cât se poate de vii şi colorate. Din păcate, nu putem intra în amănunte, deoarece "Minimum" nu este o revistă *porno.*

••• Neafectată în vreun fel de raportul Comisiei Vinograd, care a aruncat lumea politică în aer, agenţia ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, continuă să transmită imperturbabil ştiri din şi despre viaţa *tribului:*

■ *(Corespondenţă de la Emil Simiu, New York, consultant guvernamental SUA; despre profesorul Liviu Librescu):*

«Pe vărul meu primar Liviu l–am întâlnit prima oară în 1941, când a petrecut câteva zile (sau săptămâni?) la noi acasă la Bucureşti; apoi, în 1951, la Ploieşti, unde locuiau părinţii lui; pe la sfârşitul anilor '50 la mare, unde făceam partide masive de înot în larg cu el, Guido Drimer (Ghedeon Dagan), Ernest Larisch, şi alţi colegi şi prieteni; la el acasă, în str. Căderea Bastiliei (fostă str. Cometa) la Bucureşti, când el lucra la Institutul de cercetări de mecanică aplicată al Academiei RPR din str. Constantin Mille şi eu lucram la Proiect-Bucureşti; la mine acasă la Washington; la Virginia Tech şi la el acasă în Blacksburg, unde i-am cunoscut pe soţia lui, Marilena, şi pe unul din băieţii lui; la bar-mitzva fiului meu; şi la diverse conferinţe. Am corespondat cu el sporadic după ce părăsisem România iar el se afla încă acolo, după imigrarea lui în Israel şi în ultimii 20 de ani, până foarte de curând.

Tatal lui Liviu, Izidor, avocat, a fost exclus din barou în 1940 şi, după cum mi-a relatat verişoara noastră Livia, în 1941 a fost deportat în Transnistria. Liviu şi mama lui au găsit refugiu în cadrul familiei, la Focşani, unde au suferit mari privaţiuni. Ca majoritatea evreilor regăţeni, au scăpat de consecinţele cele mai grave ale politicii antisemite a statului român, moderată într-o anumită măsură după înfrângerea naziştilor la Stalingrad, când autorităţile române au început să caute o cale pentru a ieşi din alianţa cu Hitler. Lovitura de stat a Regelui Mihai de la 23 August 1944 a deschis o eră de libertăţi şi speranţe. Tatăl lui Liviu a devenit activ în politică, fiind membru al partidului liberal al lui Gheorghe Tătărăscu. Dar situaţia politică s-a deteriorat rapid, comuniştii au preluat efectiv puterea, şi numai talentul lui strălucit i-a îngăduit lui Liviu să-şi continue studiile care îi fuseseră periclitate de "originea socială nesănătoasă", formulă care-i desemna pe copiii din clasele mijlocii sau prospere. Viaţa i-a devenit din nou grea. Camera în care locuia era neîncălzită iernile, dar asta nu l-a împiedicat să lucreze nopţile târziu – şi cu ce rezultate! Când faimosul matematician sovietic Goldenweiser i-a scris pentru a-i cere sfatul într-o problemă pe care Liviu, încă tânăr cercetător, reuşise să o rezolve, bucuria i-a fost nemărginită. Munca perseverentă şi încrederea în posibilităţile lui deosebite l-au susţinut şi i-au permis să-şi continue activitatea ştiinţifică, deşi găsea înăbuşitoare existenţa sub regimul comunist, cu teroarea şi minciunile lui.

Inventiv şi prolific, prestigiul lui de savant a sporit neîncetat. A reuşit să trimită clandestin în străinătate manuscrisul primei lui cărţi pe care a publicat-o în Olanda. Ca urmare a unei scurte perioade de relaxare politică, i s-a acordat Premiul Traian Vuia al Academiei Române. Dar condiţiile de viaţă sub regimul Ceauşescu au devenit intolerabile şi a emigrat cu familia în Israel, după ce a avut de suferit obişnuitele măsuri represive ce se luau atunci împotriva majorităţii evreilor ce solicitau viza de ieşire.

Liviu a devenit profesor la Universitatea Tel Aviv şi după câţiva ani a acceptat un post la Virginia Tech, care i-a asigurat largi posibilităţi de cercetare în domeniile lui de activitate, cu sponsorizarea în primul rând a agenţiei spaţiale americane NASA. Profesorii de la Virginia Tech au dreptul – de care Liviu a profitat – de a lucra fără limită de vârstă.

Inteligent şi tolerant, Liviu a fost mai mult decât un savant de clasă mondială. Îl pasionau literatura şi istoria, şi era iubitor şi cunoscător de muzică clasică. A fost co-semnatar al apelului adresat Instituţiei "Yad Vashem", care a dus la acordarea în 1993 a titlului de Dreaptă între Popoare Reginei Mamă Elena. S-a bucurat de consideraţia colegilor, colaboratorilor, studenţilor şi prietenilor, indiferent de unde proveneau. Colegii de la Virginia Tech l-au iubit şi respectat.

A fost profund evreu, deşi laic, şi copiii lui, care trăiesc în Israel, unde li s-a alăturat şi soţia lui, sunt iaraelieni cu trup şi suflet. În ciuda persecuţiilor pe care le-au suferit în timpul celui de-al doilea război mondial şi a persistenţei antisemitismului în anumite cercuri din România, Liviu nu şi-a pierdut niciodată gratitudinea pentru ceea ce datorează culturii României – care, împreună cu moştenirea lui evreiască, l-a format.»

■ Nu de mult a avut loc la hotelul Crown Plaza din Tel Aviv Congresul Evreilor Bucovineni. Majoritatea participanţilor a fost formată din persoane în vârstă, din care mulţi au venit la reuniune împreună cu copii şi nepoţi. Unii s-au revăzut după zeci de ani... În cele două zile ale congresului au fost prezentate, în cadrul a opt paneluri, numeroase comunicări referitore la evreii bucovineni.

Congresul a fost deschis de Ytzhak Yaslon – preşedinte al Uniunii Mondiale a Evreilor Bucovineni şi Nathan Gross – conducătorul grupului "Noua Generaţie" creat în cadrul Uniunii. În cadrul primului panel istoricul prof. Zvi Yavetz a vorbit, cu mult umor, despre comunitatea evreiască din Bucovina. Ruth Levin a cântat două cântece idiş.

În al doilea panel au luat cuvântul conducătorii secţiunilor pe oraşe româneşti ale organizaţiei care s-au referit la comunităţile evreieşti din aceste localităţi (Yulcu Klein despre Câmpulung Moldovenesc, Iacob Iurgrau despre Gura Humorului, Moshe Schichler despre Rădăuţi, prof. Ben Zion Fuchs despre Suceava, Rica Hollinger despre Siret, Reuven Ferber despre Storojineţ şi Sidi Gross despre Stăneşti). Au mai vorbit prof. Ruth Enis, dr. Dani Corn (acesta din urmă despre probleme ale organizaţiei evreilor din Basarabia).

Al treilea panel a avut ca temă "Cernăuţiul evreiesc şi cultura". Au prezentat expuneri dr. Lea Garfinkel – despre poetul Itzik Manger, dr. Eliahu Sela despre poetul Iacob Friedman, Hedwiga Brenner despre "Femeia bucovineancă în artele plastice", Ieudit Ierusalmi Terris l–a evocat pe poetul Paul Celan, iar Itzhak Rozner a vorbit despre tenorul Josef Schmidt (a fost prezentat şi un film dedicat cântăreţului).

Momente dramatice au prilejuit evocările din panelul patru, dedicate temei "Povestiri din Transnistria şi Siberia". Sidi Gross, Margit Bartfeld, Monika Margalit (în numele sorei ei Rita Margalit), dr. Lea Haber Gedalia (în numele lui Halperin Nahum din Canada), Yehudit Ierusalmi Terris şi Meir Sefi au evocat suferinţele îndurate în perioada deportării în lagărele din Transnistria. Locker Isachaer – vicepreşedintele organizaţiei, a povestit despre lagărul Gradivetz din Transnistria unde a fost deportat în noiembrie 1941 şi de unde a evadat în vara anului 1942, ajungând la Mogilev.

Al cincilea panel a dezbătut situaţia cimitirului evreiesc din Cernăuţi, care necesită lucrări urgente de restaurare. Dr. Lea Haber Gedalia a prezentat proiectul de restaurare a cimitirului, folosind şi proiecţii video.

În panelul al şaselea, Itzhak Yaalon – preşedintele organizaţiei bucovinene, a făcut o expunere despre "Contribuţia evreilor bucovineni la crearea Statului Israel" şi a evocat personalităţi bucovinene care s-au impus în diferite domenii ale societăţii israeliene, amintind, între alţii, şi pe Itzhak Artzi, fostul preşedinte al organizaţiei, care a fost şi deputat în Knesset – parlamentul israelian –, precum şi pe prof. dr. Shiba-Schiber, fost director al Spitalului Tel Hashomer.

Panelul şapte a fost consacrat expunerii "O vizită la Cernauţi" făcută de dr. Dani Yaalon. În al optulea panel, moderatorul Itzhak Rosner a dat cuvântul lt.-colonelului în rezervă Abraham Ivanir, care a vorbit despre moştenirea lăsată de generaţia trecută a evreilor bucovineni şi despre păstrarea acestei moşteniri.

În încheierea congresului, Nathan Gross a anunţat între altele actualizarea staţiei Internet bucovinene.

Congresul a fost organizat de "Generaţia continuatoare" a Organizaţiei evreilor originari din Bucovina (OEOB). La buna sa desfăşurare au mai contribuit Iacob (Jula) Weiner – preşedintele organizaţiei, Berbel Rabbi – secretară a organizaţiei şi redactor şef al revistei lunare "Die Stimme", editată de OEOB, Dita Weiner, Lili Sommer, Avram Herman şi Dalia Aviad.

■ Raya Jaglom, filantroapă şi persoană publică cunoscută în viaţa socială a Israelului, a organizat un dejun într-unul din cele mai elegante restaurante din Tel Aviv, în onoarea soţiei noului ambasador al Rusiei în Israel, Margareta Stegnyi, dejun la care au fost invitate numeroase doamne, "din cele mai influente în oraş", cum notează ziarul "Jerusalem Post". Ziua dejunului a coincis şi cu sărbătorirea zilei de naştere a Rayei Jaglom, despre care se aminteşte, în staţia ei Internet, că s-a născut în Basarabia, România, de unde a venit în Israel încă înainte de proclamarea Statului. Emigrarea ei a fost posibilă pe baza unui certificat primit de la Universitatea Ebraică de la Ierusalim. Ea s-a implicat în activitatea WIZO şi în anii 1947-1948 a servit în Hagana, îndeplinind diverse misiuni în comunicaţii şi transporturi, ajutând, între altele, la debarcarea noilor imigranţi.

■ O căutare în Internet ne-a dat posibilitatea de a întâlni numele uitat al primei actriţe şi cântăreţe idiş din România: Sofia Karp (1861-1904). Avea 16 ani când trupa primului teatru idiş din lume a jucat la Galaţi, oraşul în care se născuse şi locuia. Trupa era formată din trei persoane: Avraham Goldfaden – fondatorul primului teatru idiş din lume –, Israel Grodner şi Sokher Goldstein. În acea vreme, în teatrul idiş jucau numai bărbaţi, care interpretau şi roluri feminine. În oraşele în care jucau, îşi căutau colaboratori din localnici. Astfel că şi Sofia Karp – în ciuda împotrivirii mamei ei – a primit rolul nepoatei din piesa prezentată în premieră "Die Bobe mit'n Enikel" (Bunica şi strănepoata).

Pentru a putea deveni membră a trupei, Sofia a găsit următoarea soluţie: căsătoria cu unul din actori. Cum Goldfaden şi Grodner erau căsătoriţi, ea l-a ales ca soţ pe Goldstrein şi şi-a schimbat prenumele din Sara în Sofia. A devenit prima

Complimentary Benefit
PRIMA-DONA FROM
THALIA THEATRE,
On Thursday, January 5th,

Sofia Karp

femeie artistă profesionistă în teatrul idiș. A jucat și cântat cu trupa lui Goldfaden la București și în alte orașe românești, a participat la turnee în Germania și în diverse orașe din Rusia, în Germania.

Când soțul ei a murit, bolnav de tuberculoză, s-a recăsătorit cu un alt actor, Max Karp. A devenit celebră ca primadonă cu numele Sofia Karp. A avut mari succese mai ales în rolurile Judit din "Uriel Acosta" de Karl Gutzkow și Julieta din "Romeo și Julieta" de William Shakespeare. În martie 1902, împreună cu Jacob Fischel și Joseph Lateiner, a creat "Marele Teatru" la New York, primul teatru exclusiv idiș din metropolă.

■ A apărut în limba germană volumul profesorului emerit Zvi Yavetz din Tel Aviv "Erinnerungen an Czernowitz, Wo Menschen und Buecher lebten" ("Amintiri din Cernăuți, orașul în care trăiau oameni și cărți"), publicat de Editura C.H.Beck, München, 2007. Știrea ne-a fost comunicată de d-na Irene Fishler (născută Ehrenkranz) din Haifa.

Cuprinsul cărții:

Partea I: Scurt rezumat istoric: Czernowitz – oraș cu multe minorități; Zăpada; Bucurie și necaz în familie; Bar Mitzva; "Cernăuții de jos"; Marele secret.

Partea a II-a: Viața cotidiană și cultura în Cernăuți în prima jumătate a anului 1937; Viața cotidiană și cultura în Cernăuți în a doua jumătate a anului 1937; Umor cernăuțean; Epilog.

Anexa: Drozdowski și von Rezzori; Presa cernăuțeană, izvor de cunoștințe despre istoria orașului.

■ La Teatrul Național "Radu Stanca" din Sibiu a avut loc premiera piesei "Shoah. Versiunea Primo Levi", primul spectacol din "Trilogia iudaică" pe care o pregătește la acest teatru cunoscutul regizor clujean Mihai Maniuțiu. Spectacolul este o prelucrare a mărturiilor lui Primo Levi, un supraviețuitor al lagărelor de concentrare naziste din timpul celui de-al doilea război mondial, și este centrat în jurul personajului principal Primo Levi, jucat de Marian Ralea.

Într-o avancronică a spectacolului publicată în ziarul "România liberă", se arată că "ideea piesei este aceea de a înfățișa portretul unui om stigmatizat într-o societate potrivnică ce reușește să depășească ura și să-și ierte călăii". În același timp, se arată în articol, «spectacolul aduce în fața trăirile intime, "în vis", ale unui om care nu poate scăpa de complexul "vinii proprii" și al certitudinii că toate încercările atroce prin care a trecut de-a lungul anilor de captivitate în lagăr i se datorează lui, pentru că "a trăit fără Dumnezeu în suflet"».

Mihai Maniuțiu este autorul scenariului creat după un interviu luat personal lui Primo Levi.

În spectacol, alături de Marian Ralea, joacă actorii Diana Fufezan, Bogdan Lifsin, Pali Vecsei, Mariana și Doru Presecan, Codruța Vasiu și Cristina Stoleriu.

■ După succesul internațional de la Festivalul Filmului Idiș de la Ierusalim în 2005 și după numeroase proiecții în Israel și SUA, documentarul "Moștenirea lui Goldfaden" a fost proiectat și în Canada. Aici, filmul realizat de Radu Gabrea în 2004 a fost prezentat în cadrul Festivalului Internațional al Filmului Evreiesc la Vancouver. Documentarul este povestea lui Avram Goldfaden, cel care a fondat, în 1876, primul teatru evreiesc din lume. Aceasta se întâmpla la Iași, capitala Moldovei, într-o vreme când 50% din populația acestei regiuni era formată din evrei. Filmul descrie drumul celui care a ajuns să fie numit la moartea sa "Shakespeare al evreilor", de la Iași și New York via Odessa și Sankt Petersburg. (R.B.)

■ A apărut în Editura "Compania" volumul "Tristan Tzara – Omul care a pus la cale revoluția Dada", de François Buot, traducere de Alexandru și Magdalena Boiangiu.

Iată o prezentare a cărții, semnată de Adina Keneres:

«Iată un nume care evocă poezia, gloria, manifestul, nebunia tinereții. Idei aproximative, care capătă substanță abia acum, în această primă biografie de anvergură a lui Tzara, apărută în toamna anului trecut la Paris. François Buot ni-l restituie, alert și documentat, pe omul schimbărilor radicale din cultura începutului de secol XX, pe militantul de stânga, pe amatorul de artă africană. Tulburător acest personaj rafinat convorbind cu Breton, Aragon, Eluard, Brâncuși, Man Ray, Marcel Iancu, Crevel, Marcel Duchamp... Consecvent cu sine, petrecăreț, atoatedistrugător dar constructor de lumi și idei, Tzara începe abia acum să-și facă auzită lecția de geniu.»

■ «Stetoscopul, bisturiul și condeiul» a fost tema unui simpozion organizat la Restaurantul Milenium din Turda. Unul din oaspeţii simpozionului a fost un medic israelian născut în România, prof. dr. Gabriel Gurman, inventatorul "matriţei Gurman", care corelează variaţiile presiunii arteriale în timpul anesteziei cu modificările activităţii electrice cerebrale, preşedintele Societăţii Israeliene de Anestezie şi al Centrului de Organe din Israel. Un oaspete mai deosebit, venit de mai aproape, din Cluj, a fost prof. dr. doc. Crişan Mircioiu – decanul de vârsta al chirurgiei româneşti, la cei 93 de ani ai săi, membru emerit al Academiei de Ştiinţe Medicale din România.

Cei doi au vorbit în cadrul simpozionului despre actul medical, ridicat la nivel de artă, şi despre literatură, amândoi activând şi pe acest tărâm (Gabriel Gurman îşi semnează carţile cu pseudonimul Gabriel Ben Meron).

■ Nu de mult au avut loc în Israel câteva manifestări dedicate cărţii româneşti, prilejuite de prezenţa în ţară a unui grup de scriitori şi editori din România, manifestări organizate de Cercul Cultural din Haifa sub egida HOR. Cu această ocazie, au fost lansate şi două cărţi publicate la Editura Fundaţiei Culturale Libra din Bucureşti de către două autoare din Haifa; au avut loc discuţii pe marginea volumului "Speranţe în întuneric" (memorii) de Valentin Saxone, volum editat de pictoriţa Liana Saxone-Horodi, şi un dialog interactiv pe marginea romanului "Femeile nopţii" scris de romanciera Madeleine Davidsohn, locuitoare a oraşului de pe muntele Carmel.

La Tel Aviv a fost deschisă Expoziţia de carte românească. Cu această ocazie, Daniela Tomescu – director editorial al Fundaţiei Culturale Libra, a prezentat expunerea "Omagiu Agniei Bogoslava – consideraţii pe marginea volumului "Şi s-au dus ca vântul...", publicat de editura amintită. Ioan Enescu, director al Trustului Editorial „Lider-Orizonturi", a prezentat seria de cultură generală „100" (personalităţi, mari invenţii, scriitori ai literaturii române, scriitori ai literaturii universale ş.a.). Despre revista "Convorbiri literare" din Iaşi, care sărbătoreşte 140 de ani de la prima apariţie, a vorbit Cassian Maria Spiridon, redactor şef al revistei "Convorbiri literare". A mai luat cuvântul scriitorul Eugen Uricaru.

Prezenţe, prezenţe...

Max Blecher: nu e un castel în Spania

■ Volumul "Întâmplări din irealitatea imediată" de **M. Blecher** a apărut în limba spaniolă la editura "Aletheia" din Madrid. Aşa cum se vorbeşte pe culoarele Institutului Cultural Român, scrierea mult chinuitului Blecher urmează să apară şi în Italia, Franţa şi (da, da, se întâmplă) în Israel.

Alma Redlinger

■ Recenta expoziţie a pictoriţei **Alma Redlinger,** din Bucureşti, s-a bucurat (şi se bucură în continuare) de un mare succes. Luminiţa Batali scrie în "Ziarul de Duminică":

«Reîntâlnirea cu cea mai intensă şi substanţială promotoare a valorilor estetice ale avangardei, cum poate fi pe drept numită pictoriţa Alma Redlinger, e întotdeauna o sărbătoare a ochiului şi a spiritului.

Formată artistic sub directa îndrumare a lui M. H. Maxy, Alma Redlinger n-a încetat niciodată să creeze acea pictură care nu respiră decât dinamism şi deschidere spre lume, cum este arta ce poartă amprenta avangardei.

În mod misterios, pictura Almei Redlinger trezeşte, prin cromatică şi atmosferă, instantanee asociaţii cu Parisul, cu acea franţuzească "joie de vivre" şi cu legăturile trecute şi prezente ale artiştilor români cu un curent ale cărui resurse nu se vor epuiza niciodată – modernismul.

Deşi apreciem în mod cert monumentalismul, vitalitatea şi graţia portretelor sau a compoziţiilor cu personaje, mărturisim că avem o reală pasiune, o sete de a vedea mereu proaspetele naturi statice, *unde universul, cel al picturii și cel al realității interioare, pe care artista ni-l aduce în fața ochilor, nu încetează să surprindă și să emoționeze. Se logodesc în aceste naturi statice o excepțională știință compozițională – ce nu e niciodată algoritm sau rețetă, fiindcă vine din resursele unui mare artist – cu sărbători de culoare. Implicarea culorii nu e abstractă, fără înțeles, fără mesaj, ci în slujba revelării frumuseții lumii. Pentru că, dacă realitatea e adesea tragică sau de-a dreptul urâtă, ea este și frumos, și bucurie.»*

■ Revista "Convorbiri literare", din Iași, publică o recenzie de Emilian Marcu la volumul "Almanahul călătoriilor mele" de G. Mosari:

«Genul rar de literatură practicat de G. Mosari își recapătă drepturile după apariția cărții "Almanahul călătoriilor mele".

Călător împătimit, autorul știe să surprindă cu mare acuratețe, dar și cu umor, situații, adesea incredibile, fie din China, fie din Rusia, Irlanda, Brazilia, Insulele Canare, și chiar din România. Descendent din tabletele lui Tudor Arghezi, de care reușește să se detașeze grație talentului, G. Mosari face în scris pentru cititor o adevărată hartă, un fel de plani-glob sintetizând ceea ce crede că este mai important în modul de viață și de comportament la oamenii locurilor pe care le-a străbătut sau unele detalii despre locurile și împrejurările care l-au ajutat să se cunoască.

Și există în această carte și o bună lecție pe care autorul, de această dată cu tristețe, o relatează, ce-i drept la persoana a treia. O reproduc pentru că este, cu adevărat, plină de învățăminte. O reproduc trunchiat nu pentru a-mi atinge scopul, ci din lipsă de spațiu:

„– Ne-am născut în Transilvania (...).

– Unde-i țara asta, Transilvania, că n-am auzit de ea?

– Transilvania e o regiune lângă Ungaria (...)

– Ți-e rușine, domnule, să spui că te-ai născut în România, și nu ești o excepție în a proceda astfel. Eu aș dori ca rudele mele de sânge să fie ca ale tale, iar tu să te poți mândri că te-ai născut în România (...)" ("Țara de origine", p. 198).

Sunt aici lecții de viață adesea privite cu umor, dar uneori și cu sarcasm.

„Mosari e, în fond, un vizual, dublat de un povestitor inteligent, cu umor și, adesea, cu o ușoară notă sentimentală", ne transmite de pe coperta a patra și Răzvan Voncu.»

■ Publicația religioasă "Moreșet" (în ebraică) discută despre lucrările în domeniul ghimatriei ale cunoscutului animator cultural din alia **David Shlomo.**

■ Și tot o publicație ebraică, "Kehila", din Natzeret-Illit, scrie pe larg despre romanele lui **Berthold Aberman.**

■ Atentă la tot ce tipăresc medicii-literați în România sau peste hotare, revista "Viața medicală" din București a publicat sub semnătura lui Dan Lăzărescu o recenzie la volumul "Din jurnalul unui pensionar" de **dr. Iulius Iancu,** din Haifa.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Guvernul a hotărât să nu hotărască pedepsirea teroriștilor pentru atacurile cu rachete.

Dar i-a avertizat că dacă vor mai recidiva, va recidiva și guvernul și îi va avertiza încă o dată de fiecare dată.»

Și încă una:

«Unii zoologi susțin că cimpanzeii seamănă în proporție de 98,4% cu oamenii.

Poate. Mai sigur e că unii oameni seamănă cu cimpanzeii în proporție de 100%.»

••• Amintirile scriitorului Sergiu Fărcășan despre "Regele farselor" (adică poetul român Nicolae Tăutu), publicate în lunarul "Semnalul" din Canada, i-au pasionat pe cititorii noștri. Observând că Fărcășan (pe numele de fată Finkelstein) anunțase că va vorbi curând despre "capodopera" lui Tăutu în materie de farse, câțiva corespondenți de-ai noștri ne-au rugat telefonic să "nu scăpăm" evocarea respectivă. Unde e vorba de un vapor.

N-am scăpat-o. Iat-o, aici de față:

«O farsă monstră de acum o jumătate de secol, poate oare să mai amuze și să mai intereseze azi? Vă las să judecați.

În 1958, cred, autoritățile române au lăsat un număr de scriitori și artiști să se plimbe pe Mediterana cu un vapor "moștenit" de la rege. Izgonit de comuniști, Mihai încărcase pe celebrul său tren tot felul de bunuri, dar vaporul fusese prea mare ca să încapă pe tren. Era o mândrețe de vapor, pot să certific asta fiind unul din bărbații cu permis de a părăsi Constanța pentru Istanbul, Atena, Napoli, Nisa, Marsilia. Pe vapor se aflau ca pasageri peste 200 de femei (neveste) și un total de trei bărbați. Autoritățile nu voiseră să pună la încercare patriotismul miniștrilor și directorilor generali, ispitiți de a-și lua nevestele în Occident. Având jumătate de menaj păstrată în garanție, securiștii erau siguri că soțiile se vor întoarce în Marea Neagră. Unul din cei trei masculi, la Nisa, a uitat să se mai întoarcă la vapor, dar asta e altă poveste.

Farsa epocală a lui Tăutu s-a desfășurat în croaziera dinaintea celei de mai sus și probabil a alarmat autoritățile, împuținând numărul de bărbați aprobați. Croaziera lui Tăutu avea o încărcătură mai puțin politică, numărând regizori, poeți și alții ejusdem farinae. O duceau atât de bine în România, ma-

terialmente, în slujbe artistice sever cenzurate, şi ar fi dus-o atât de rău încercând asemenea chilipiruri în Occident, încât era sigur că nici unul nu va încerca să uşureze vaporul de vreo ponderoasă personalitate artistică. Dacă ar fi să bârfesc, aş zice că mulţi dintre aleşi, dacă părăseau România, ar fi făcut un serviciu patriei adorate, dar mă abţin de a bârfi.

Între escale, când nu aveau de vizitat vreun oraş, ci doar pluteau pe mare, emeriţii se întâlneau în sufrageria vaporului, sub valurile de muzică captate de la Radio Bucureşti şi România, schimbând impresii, circulând între mese şi, în cazuri speciale de patriotism, declarând că Găeşti şi Mizil erau oraşe aproape tot atât de frumoase ca Napoli. Un colonel cu o figură nevinovată – aţi ghicit că era Tăutu – îi asculta politicos, dând din cap în semn de caldă aprobare.

Într-o noapte, muzica difuzoarelor s-a întrerupt brusc, şi crainicul a anunţat ascultătorii că în curând posturile noastre vor transmite un important comunicat al partidului şi guvernului. Unii n-au vrut să–şi întrerupă activităţile culinare şi mica lor flecăreală politico-estetică, dar alţii i-au sâsâit, până s-a făcut linişte. Unii creatori au pălit, obişnuiţi cu ideea că nimic bun nu putea să le vină de la guvern, dar alţii au ciulit urechile, împinşi, dacă nu de nădejdi, măcar de curiozitate. Între cei ascultând în tensiune era şi un colonel, Tăutu, căruia, în mod vizibil, nu-i ardea de glumă.

Muzica s-a pornit din nou, până ce crainicul a reluat mesajul.

Muzică şi apoi vocea imperioasă a crainicului anunţând că partidul şi guvernul au decernat Premiile de Stat următoarelor lucrări şi următoarelor persoane. Veteranii, dacă vreunul mai avea vreo îndoială, au recunoscut stilul comunicatelor pe care le studiau an de an, ba câteodată le învăţau pe dinafară, în pasajele care îi priveau într-un fel sau altul.

Când comunicatul s-a încheiat şi Radio Bucureşti a anunţat "un concert de muzică uşoară", o linişte de gheaţă s-a lăsat peste vapor, urmată de o gălăgie explozivă. Un regizor de film s-a căţărat pe un scaun şi a urlat către chelneri:

– Băutură la toată lumea! Pe socoteala mea!

S-a întors către ceilalţi creatori şi a exclamat, pe o voce detunătoare:

– Premiul de Stat, asta înseamnă o lună de zile, sau două, la Paris!

Consoarta lui s-a înălţat pe vârful pantofiorilor, să-l tragă de mânecă:

– Dar, Victor, mi-ai promis o haină de blană!

– Am zis Paris! Două luni!

– Ba blana! Ba blana! Mi-ai promis! Ai uitat?

Ca un făcut, premiile de stat fuseseră decernate fie celor de pe vapor, fie rivalilor lor de moarte. Nimeni nu era neutru: ori în extaz, ori cu băşica explodând de fiere. Întreaga populaţie a vaporului, sute de oameni, fusese despicată în două tabere, binecuvântaţii şi nedreptăţiţii, mai toţi căutând în alcool uitarea sau celebrarea. Se făcuse noapte, câţiva se plimbau pe puntea vaporului, apostrofând valurile mării, cu vocea oratorică a lui Demostene, şi luând universul ca martor.

Regizorul Şahighian, sprijinit de balustradă, declama:

– În sfârşit, după o viaţă de muncă, mi se recunosc meritele!

Sumbru, încercând să-şi menţină echilibrul trupului mărunt pe puntea legănată de valuri, Eusebiu Camilar adresa elementelor naturii plângerea sa furioasă:

– "Negura", primul roman de după 23 august, nici acum nu e…

Cea mai otrăvită fiere era împroşcată de criticii literari, foarte importanţi,, dar din păcate am uitat numele lor: care din ei era cu premiul şi care cu buzele umflate.

Lucrurile au atins un punct atât de critic încât se pare – zic se pare pentru că activităţile acestea erau secrete, mai greu de dovedit decât rotunjimea planetei – securiştii de pe vapor au telegrafiat la Bucureşti că exista un pericol de "defecţiune" a unor dezamăgiţi. În numai câteva ore forurile centrale au aflat ce era aia – aşa-numitele importante premii de stat – ba chiar au găsit un demnitar care să-şi ia răspunderea că nu era pomeneală de a se fi acordat recent asemenea premii şi că posturile noastre de radio nu transmiseseră un asemenea comunicat. Poate exista vreun nou post românesc de radio plătit de imperialişti, vreun complot urzit să strice frumoasa excursie?

Când venea vorba de zvonuri, securitatea era foarte eficientă în a le răspândi, aşa că, târziu în noapte, fericiţii şi dezamăgiţii au aflat deopotrivă că era probabil vorba de o farsă.

Am pus titlul "Nebunie pe vapor" inspirat de un film din 1965 al lui Stanley Kramer – "Ship of Fools" s-a jucat mai întâi la "Aro", dacă nene Alzheimer nu mă înşeală – dar îmi amintesc că piticul comentator din film se referise doar la câteva persoane, şi asta într-un film de ficţiune, pe când genialul Tăutu înnebunise sute de oameni, un vapor întreg, în furtunoasă realitate.

Încă la Bucureşti, Tăutu copiase cuvânt cu cuvânt introducerea comunicatului din anul precedent, schimbând numele premiaţilor. Înarmat cu un text bine întocmit, complicele lui Tăutu, probabil cu ajutorul unor ofiţeri ai vaporului, pătrunsese la comanda sonoră a vaporului, deconectase radioul şi, apucând microfonul, simulând o voce oficială, descărcase bomba.

Numele complicelui era Mihu

Dragomir, scriitor și mai ales poet (căruia îi port recunoștință pentru o cronică literară despre un roman al meu, scrisă într-o vreme când asemenea cronici erau rare). Tăutu rămăsese în sufragerie, să reasigure pe puținii care ar fi putut ghici că era vorba de a farsă, pe când Mihu – îl puteți găsi cu vreo zece mii de intrări în Google – dovedise în calitate de speaker, o dată mai mult, că avea talent multilateral.

❖

Cea mai mare laudă a "educatorului Tăutu" a provenit de la o doamnă supărtă de gura parșivă a unora, căreia i-am povestit episodul, cu multe puncte-puncte. Farsa s-a desfășurat, ca adesea, la un restaurant unde Tăutu se întreținea cu câțiva prieteni în uniformă.

Un ofițer a venit la masă și le-a prezentat o ziaristă bulgară, venită în schimb de experiență. După câteva minute, un ofițer reputat ca guraliv, uitându-se la noua venită, care era frumușică, a început să-și descarce repertoriul: "Ce ți-aș desface piciorușele, ce ți-aș... puncte puncte, așa și pe dincolo, gurița... cuibușorul cu păsărică...". Nu pot să reproduc exact tot monologul într-o revistă serioasă ca "Semnalul", dar fapt e că șuvoiul de cuvinte părea inepuizabil și interminabil.

După aproape o oră, noua venită, deloc bulgăroaică, după ce ascultase atent cuvintele care păreau să fie complimente, a lăsat jos paharul și a exclamat, într-o românească perfectă:

– Vă rog să-i spuneți domnului ofițer să mai tacă puțin din gură, că a început să mă plictisească!»

••• Ce s-a întâmplat cu compozitorul H. Mălineanu în ultimii ani ai vieții sale? De ce nu mai compusese nimic nou? Lumea își închipuia că omul este grav bolnav (poate Alzheimer?). Dar nu era așa.

H. Mălineanu

Confratele nostru Aurel Storin, fost secretar literar al Teatrului "C. Tănase", omul care știe totul despre culisele teatrului de revistă, a scris de curând în "Realitatea Evreiască":

«Era un bărbat plin de farmec și de umor, uneori te întâlnea pe stradă și-ți răspundea la "bună ziua" timp de o jumătate de oră, în care-ți spunea cele mai bune și mai noi bancuri care circulau (sau nu...) prin oraș.

Spre sfârșitul vieții, într-o perioadă de maturitate care putea fi apogeul invențiilor sale melodice, s-a supărat pe nu știu ce mizerie ce i-o făcuseră autoritățile. N-a mai compus nimic timp de peste zece ani și mă tem că este imposibil de măsurat cât de păgubitoare a fost pentru muzica ușoară românească ceastă absență a lui H. Mălineanu.»

...Domnu' Storin, fii amabil și spune-ne și nouă despre ce mizerie era vorba. Așa, ca să știm și noi. Pentru mica istorie.

••• Ce gândește astăzi, în anul de grație 2007, un om deștept, cult (și-a făcut studiile în Franța, înainte de război), bun, ba chiar foarte bun cunoscător al istoriei postbelice a României, inițiat în tainele de cabinet ale lui Gheorghiu-Dej și, mai apoi, ale lui Ceaușescu, *bref*, unul dintre liderii României din anii '50-'80?

Un răspuns la această întrebare l-a dat, de curând, Gh. Gaston Marin (Grossman, n. 1918). Ministru al Energiei Electrice, președintele Comitetului de Stat pentru Planificare, vicepreședinte al guvernului, Gaston Marin a acordat recent un interviu ziaristei Lavinia Betea, de la "Jurnalul Național". Interviu în care omul își spune părerea lui: care părere nu e întotdeauna pe *linia zilei*. Extrase:

«Gaston Marin a fost unul dintre colaboratorii apropiați ai lui Gheorghiu-Dej în deciziile economice. Calitate în care cunoaște bine culisele politicii românești de la etapa subordonării totale față de Moscova până la deschiderea către țări cu regim democratic, fiind unul dintre promotorii acestei direcții.

Multe dintre momentele pentru care în arhive cercetătorul nu află informațiile de care are nevoie, pot fi explicate și înțelese cu ajutorul martorilor care s-au aflat în acel timp în cercul puterii. Gaston Marin este un astfel de prețios martor la evenimente aflate în dezbaterea istoricilor. Unele dintre ele – precum întâlnirile cu Stalin – n-au fost nici măcar consemnate atunci.

Lavinia Betea: *Ați fost foarte apropiat de Gheorghiu-Dej. Când pleca la Moscova vă ruga să stați cu fetele lui acasă...*

Gaston Marin: Să stau cu ele până când se întoarce. Nu era sigur că se mai întoarce. Era stalinism, știți... El era chemat la Moscova, dar în ziarul "Scânteia" nu scria că era plecat. Veneau acasă noaptea în general. Un reprezentant al ambasadei sovietice din București...

Consilierul Sutov, reprezentantul NKVD-ului în România?

Totul era NKVD. Sutov era mare. Era şeful NKVD în România. Era consilier la ambasadă.

Aceasta era funcţia lui de acoperire.

Cel care venea la Dej era mai mic în grad. Se numea Skoda şi era aghiotantul lui Sutov. ... Cei de acum care scriu sunt oameni răi, care nu numai că nu ştiu nimic, dar sunt oameni răuvoitori. Cum sunt astăzi marii guvernanţi aici. Asta era munca poporului român, nu a lui Gheorghiu-Dej şi nici a lui Gaston Marin. Un efort enorm s-a făcut... Combinate, uzine pe care le-au făcut praf la privatizare. Românii sunt incapabili să conducă aceste uzine? Mă întreb. Să negăm posibilitatea de a face în România o economie prosperă, deşi are toate condiţiile? Cum a devenit România o ţară care importă totul, până şi merele? Cum am ajuns până la a-i nega şi posibilitatea de a produce mere? Dvs. de ce nu scrieţi asta? Vă e ruşine cumva?

Acest mod de a gândi şi pune întrebări se pare că "nu e corect" azi... Însă nici în anii '50 nu trebuia să spui că s-a făcut ceva bun în "regimul burghezo-moşieresc". Atunci erai anchetat şi arestat pentru asemenea afirmaţii... Să ne întoarcem la trecut. Eraţi la curent cu aceste comunicări sovietice către Dej?

Da, sigur. I se comunica: "Avionul vă aşteaptă, tovarăşe!". Avion rusesc.

I se spunea pentru ce e chemat la Moscova?

Nu. Acesta era secretul lui Stalin.

I se spunea că Stalin vrea să-i vorbească?

Nu, nu.

Vă spunea Dej explicit că se teme de imprevizibilul Stalin?

Nu, dar eu înţelegeam ce se întâmplă când mă chema să stau cu fetele lui. Uneori am stat şi cu nevastă-mea acolo, în locuinţa lui de la Domenii. Dej, treptat, după părerea mea, a câştigat o oarecare încredere din partea lui Stalin.

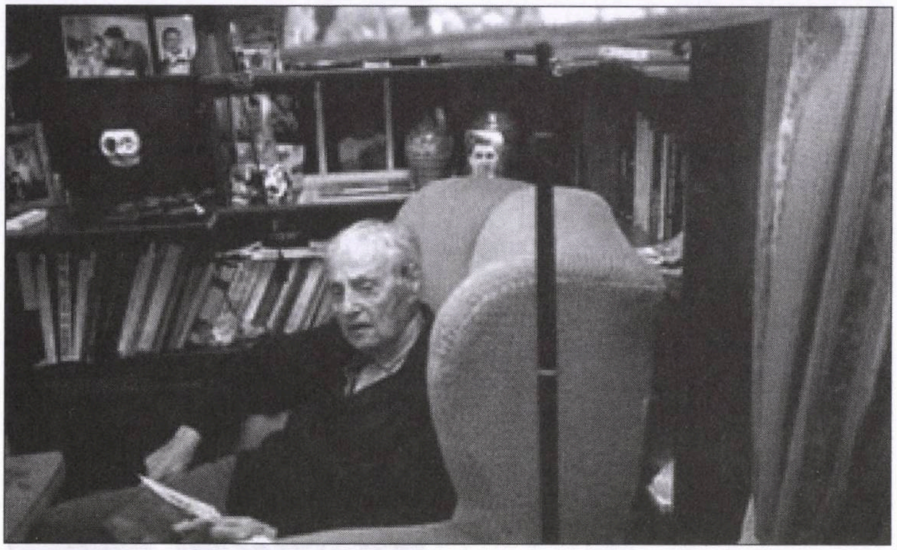

Gaston Marin

Prin ce?

Pentru că Stalin voia să aibă în România un şef român, nu o jidoavcă. Stalin avea foarte grave tare vechi, din Gruzia. Eu am fost şi acolo, m-am dus, după moartea lui, în casa în care a locuit Stalin. Am avut relaţii bune şi multe cu ruşii. Întotdeauna. Dar Stalin avea şi nişte calităţi anume pentru a conduce Uniunea Sovietică. Cu toate greşelile sale enorme şi hidoase. Avea o judecată deosebită şi vroia ca să fie o Românie. Că altfel putea să ne facă praf pur şi simplu. A avut discuţiile cu Churchill când acela a venit ca samsarul. Churchill a fost un mare samsar al istoriei. Marele britanic pentru care interesul lui era totul. Noi am căzut pe zona sovietică cu acordul lui Churchill şi al săracului Roosevelt, care era pe moarte. Noi am fost aruncaţi de Churchill şi Roosevelt, la Ialta, unde s-a hotărât cum se împarte lumea.

Se spun multe lucruri astăzi despre viaţa privată a conducătorilor comunişti ai României, deşi puţini ştiu cu adevărat ceva. Dej fusese abandonat în închisoare de nevastă, care s-a măritat cu un jandarm. El de ce nu s-a recăsătorit? Nu v-a spus?

Elvira Godeanu:
o femeie foarte frumoasă

Nu. Nu s-a recăsătorit. N-am vorbit despre asta. A avut prietene, sigur.

Le cunoşteaţi, le ştiaţi?

Nu. Nu m-am băgat în chestiile astea din principii care ţin de educaţia mea proprie.

Se spune că actriţa Elvira Godeanu e una dintre ele.

Exact. Era o femeie foarte frumoasă. În chestia asta particulară nu mă bag şi nu m-am băgat niciodată.

Aţi fost de faţă, de asemenea, la

un moment foarte discutat între istorici. Aţi fost de faţă la întâlnirea dintre Gheorghiu-Dej şi Stalin când s-a decis construcţia Canalului Dunăre-Marea Neagră. Spuneţi-mi de ce credeţi că Stalin a vrut ca România să aibă acel canal?

Ce vă voi spune sunt presupuneri. Noi când am ajuns acolo – la Biroul Politic de la Moscova –, de faţă era şi expertul sovietic care fusese aici să vadă dacă este posibil să se realizeze Canalul. Acela a dat un aviz pozitiv – că e bun, că se poate face. Apoi a plecat din faţa Biroului Politic. Iar Stalin a întrebat din fruntea mesei, unde se găseau Molotov, Beria – eu am căzut cu Beria faţă în faţă…

Ştiţi că Beria făcuse studii de arhitectură la Bucureşti înaintea celui de-al doilea război?

Nu. Se uitau la mine, Beria avea un pince-nez... Iar Stalin zice alor lui din Biroul Politic: "Sunteţi de acord să ajutăm România să construiască canalul?". Toţi au răspuns da.

Toţi aţi fost de acord cu Stalin. Vă întrebase "democratic"...

Pe mine nu m-a întrebat nimeni. Nu contam. S-a dat dispoziţie ministrului sovietic de energie electrică să ne dea toate utilajele care sunt necesare pentru construcţia canalului. A doua dimineaţă am fost la Jmerin, ministrul Energiei, care însă nu avea de unde să ne dea. După-masă, Stalin i-a spus lui Dej: "Trebuie să forţezi dacă nu vrea! Să-l storci." Stalin nu se juca. Am revenit a doua zi şi ne-a dat tot.

Ce presupuneri faceţi azi dvs.? La ce îi trebuia lui Stalin acest canal ineficient?

Nu aşa se pune problema: la ce trebuie?... Ceea ce vă spun e părerea mea personală, căci nimeni nu ne-a explicat vreodată ceva. Pe Dunăre, între cotul Dunării spre Deltă, e o zonă de graniţă cu Uniunea Sovietică. Dunărea este graniţa cu Uniunea Sovietică. Acolo umblau vapoare străine. Nu i-a convenit asta lui Stalin şi a vrut ca vase străine să nu mai navigheze pe graniţa sovietică. Asta e părerea mea. De aceea ne-a băgat pe gât Canalul.

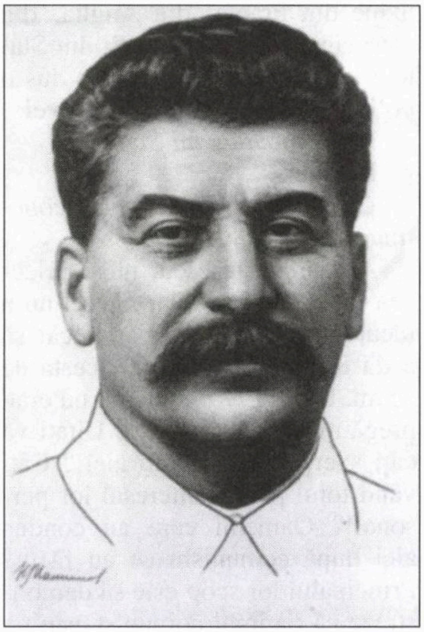

Stalin: vouă vă trebuie un canal

Nu din cauza deţinuţilor politici, cărora li s-ar fi găsit astfel o "întrebuinţare" şi un mijloc de exterminare?

Erau şi ei mână de lucru.

Gheorghiu-Dej cum s-a exprimat între apropiaţi despre Canal, s–a plâns?

Nu. Nu s-a plâns. Noi ne duseserăm la Stalin pentru că ne bătea la cap Dimitrov ca să facem un pod peste Dunăre, "Podul Prieteniei Giurgiu-Ruse", şi Stalin când a auzit: "Ce pod? Pod vă trebuie vouă? Vouă un canal vă trebuie!".

Pâna la urmă aţi făcut şi podul, şi canalul!

Pe amândouă. Podul s-a făcut şi cu contribuţia bulgărească. Egal. Construcţia metalică a fost făcută de cehi. Eu zic că e bine că am făcut podul acela, pentru că nu aveam legătură cu Bulgaria. Imediat ce a murit Stalin, Dej a sistat lucrările Canalului. Ne-a spus lui Chivu Stoica şi mie să oprim Canalul. Imediat.

Alt moment important în care dvs. aţi fost implicat – naţionalizarea din 1948. Care s-a făcut tot din ordin sovietic.

În orice caz era consimţământul sovietic, obligatoriu în toate hotărârile esenţiale ale guvernului român.

Iar hotărârile copiau ceea ce se întâmplase în Uniunea Sovietică.

Naţionalizarea trebuia făcută. Un stat socialist cu industrie particulară nu se poate. Era obligatoriu să naţionalizăm economia, industria în primul rând.

Nu v-a fost milă de cei cărora le luaţi proprietăţile?

Nu! Deloc. Eu nu mint şi nu vorbesc ca un fariseu. Au strâns bani şi au făcut afaceri capitaliştii români care erau deţinătorii de întreprinderi. De ce să îmi fie milă? Eu eram foarte bucuros că poporul a devenit stăpânul acestor întreprinderi.

Nu v-a fost milă de proprietarii caselelor naţionalizate?

Asta e alta chestie. Casele importante au fost naţionalizate, nu oricare casă.

Au devenit sedii de instituţii sau locuinţele celor din conducere...

Dar nu proprietatea lor. Aveam şi eu o casă frumoasă. Am plătit la stat, nu era o proprietate.

Aţi condus ministerele de vârf ale economiei naţionale în etapa industrializării României. Ce consideraţi că s-a făcut mai important în anii aceia?

România a devenit o ţară puternică, prosperă, care n-avea nici o datorie faţă de nimeni. Am făcut o serie de uzine pe baza unei concepţii proprii de dezvoltare a economiei.

Vă gândeaţi atunci când conduceaţi planificarea economiei României că ea va înregistra un val de creştere destul de scurt, că o ţară nu poate fi ţinută în frâu mulţi ani prin

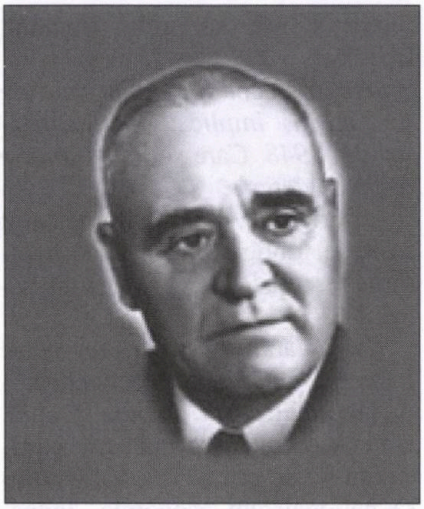

Gheorghiu-Dej

acest sistem dirijat?

O planificare este necesară în orice economie, chiar capitalistă. Și în Franța e o planificare. De ce a sucombat comunismul în România, asta e altă chestie. A sucombat din motive internaționale. În orice caz, România s-a dezvoltat și a fost admirată de toată lumea, pentru că în 20 de ani – din 1945 și până la moartea lui Dej – economia s-a dezvoltat foarte armonios peste tot. Statisticile mondiale arătau atunci că România era a doua în lume, după Japonia, după indicele ratei de creștere economică. Să citiți părerile unor mari potentați ai industriei capitalismului dezvoltat despre România. "Așa cum ați făcut voi planificarea este un exemplu de urmat" – ziceau ei. Într-adevăr, în 20 de ani, cât timp a condus Dej, am făcut din România o țară extraordinar de dezvoltată. Nu aveam nivelul de trai încă foarte bun, e adevărat, dar…

Din industrializarea României ce vi s-a părut mai greu, mai important?

Siderurgia a fost una, electrificarea, chimia – Dej a acordat o importanță acestui minister, unde (Mihail) Florescu era ministru –, industria ușoară, alimentară... Am cumpărat foarte multe părți de uzine din Franța, din Anglia, din Germania, de peste tot. Și din Statele Unite. Pentru că noi am dus o politică nu de satelit al Moscovei...

După moartea lui Stalin...

Desigur.

Ce cauze atribuiți căderii economice din anii '80?

A venit Ceaușescu, nu se pricepea la prea multe. Dar nici el nu a făcut greșeli atât de mari încât să cadă România la nivelul acesta de acum. După 1990, oamenii nu erau pregătiți pentru așa ceva. Uitați-vă câți șperțari sunt acum aici!? Câți vând totul pentru interesul lor personal!? Oamenii care au condus aici după comunism ce au făcut? Principalul lor scop este să demonstreze că regimul comunist este un sistem criminal care a făcut numai rău României. Acesta este un fals istoric nemaipomenit.

Nimeni nu pare să mai recunoască azi că a fost ori este comunist. Dar dvs.?

Eu sunt un comunist de un anumit fel. Recunosc toate tarele... Dar nu trebuia să fie împușcat Ceaușescu, n-a fost democratic.

Ați emigrat în Israel în anii '80 și v-ați întors înapoi. De ce?

Pentru că mă simt aici acasă. M–am născut aici, am crescut, am învățat aici. Aceasta e țara mea.»

••• Al. Mirodan, directorul revistei noastre, împlinește la acest început de iunie vârsta de 80 de ani.

…Coincidența face ca, nu de mult, să fi apărut cartea (despre care am relatat la "Primim") "Noi întâlniri la Ierusalim", redactată de Costel Safirman și Leon Volovici, cuprinzând relatarea manifestărilor organizate de cei doi în anii din urmă la Cercul Cultural din Ierusalim. Printre alte subiecte ale cărții este vorba și de o seară animată de Safirman și Volovici, în colaborare cu I. Schechter, "dirijorul" discuțiilor, și dedicată lui Al. Mirodan și revistei "Minimum". În seara aceea s–a produs o surpriză. După cuvintele rostite de participanți, precum I. E. Campus, Virgil Duda, Mirel Brateș, plus, firește, gazdele Volovici și Safirman, și după citirea câtorva mesaje trimise din țară sau străinătate de Nina Cassian, Paul Cornea, Alexandru Sever, B. Elvin, S. Damian, Ion Mihăileanu și Radu Mihăileanu, – Schechter s-a ridicat și a spus: "Gata! Facem o mică pauză și la ora 19 ne regăsim în sala mică de proiecție".

…În continuare, relatează autorii cărții, *«În sala de proiecție a Cinematecii din Ierusalim, publicul este invitat să vizioneze un fragment din filmul "Celebrul 702" (regia: Mihai Iacob) unde, alături de Radu Beligan, apar Sanda Toma, Mircea Șeptilici, Willy Ronea, Jules Cazaban, Șt. Ciubotărașu, Nicolae Gărdescu și Ion Finteșteanu, iar apoi, în întregime, filmul "Șeful sectorului suflete" (regia: Gh. Vitanidis) cu Radu Beligan, Irina Petrescu, Toma Caragiu și Mircea Crișan. Înainte de proiectarea filmelor, însă – surpriză. Pe ecran apare Radu Beligan, adresându-se sărbătoritului.»* Extrase:

"Dragă Mirodan, prietenul nostru Volovici a avut ideea să mă aducă și pe mine în casa ta. După efectul acesta de surpriză, care sper că n-o să aibă consecințe grave, n-ai să ai nevoie de o transplantare a inimii, te rog să asculți aceste câteva pagini pe care le-am scris cu emoție și în care am încercat să evoc miraculoasa noastră aventură.

Colaborarea mea cu Al. Mirodan … a intrat în istoria teatrului românesc ca un exemplu de întâlnire fericită între un autor și interpretul său. Păstrând proporțiile, un fenomen care se petrecuse în perioada antebelică cu Jean Giraudoux și Louis Jouvet.

L-am cunoscut pe Mirodan în 1956. Era un tânăr blond, timid, cu gesturi crispate și un surâs fermecător. Piesa pe care a prezentat-o *atunci Teatrului Național, intitulată "Ziariștii", și în care aveam să joc rolul principal, mi s-a părut că recomandă un dramaturg de cea mai înaltă clasă. La premiera "Ziariștilor" presupunerea mea a primit o confirmare strălucită. Comedia lui Mirodan era expresia unui temperament polemic, care concepea viața ca o intensă luptă pentru afirmarea valorilor autentice și denunțarea imposturilor de tot felul. Mai presus de toate, ea impunea un tip de erou cum nu mai întâlnisem încă în literatura noastră dramatică, un erou combativ, plin de poezie și elan, care vira spre simbol. Îmi plăcea felul de a fi al acestui personaj totdeauna pasionat, totdeauna uman.*

Rolul lui Cerchez mi-a prilejuit un triumf personal, impunându-mă ca interpretul ideal al stilului atât de personal al strălucitului debutant. (...) Soarta m-a adus apoi în fruntea unui nou teatru. (...) Teatrul de Comedie avea să se inaugureze la 5 ianuarie 1960 cu o piesă de Mirodan: Celebrul 702. (…) Problema luptei pentru adevăr și omenie se pune aici în termeni mai gravi, mai patetici, iar umorul are un gust de cianură. Cât privește situațiile dramatice, ele sunt insolite, neprevăzute și de un comic dureros…

Păstrez cu evlavie cartea de vizită cu scrisul ușor tremurat al lui Tudor Arghezi, care asistase la premieră și mi-a transmis, a doua zi, împreună cu un buchet de flori, felicitările lui pentru acest spectacol, care s-a jucat de peste 400 de ori și care a prilejuit ulterior și scenariul unui film de succes.

Cuplul Mirodan-Beligan și stilul creat de ei începuse să se impună și toată lumea aștepta cu un interes deosebit cea de-a treia lor aventură. Aceasta, tot pe scena Teatrului de Comedie, s-a numit "Șeful sectorului suflete". Mirodan îmi scrisese, în noua sa piesă, un dublu rol. "Șeful sectorului suflete" pornește de la o idee plină de haz și gingășie. O tânără chimistă, nemulțumită de tiranicul ei prieten, visează la un miraculos șef al unui serviciu închinat problemelor psihologice și dotat cu însușirea fantastică de a le rezolva. De fapt, ea transferă asupra acestui personaj imaginar calitățile unui om viu, pe care nu a încetat să-l iubească. Omul real se numește Gore. E modest, timid, sobru. Trăiește undeva pe un vârf de munte, unde lucrează la o stațiune meteorologică. (…) Misiunea pe care o îndeplinește acolo, pe culmi, e din cele mai dificile și ea îi cere destule sacrificii. Căci nu este deloc ușor pentru acest erou, care vibrează la fiecare fapt de generozitate, să-și petreacă existența departe de oameni. Iată și de ce va căuta prin toate mijloacele să-și aducă o contribuție la viața societății, iată și de ce nu numai o dată el va face gesturi eroice. Acesta este Gore. Un om activ, sigur de sine, decis să lupte împotriva atâtor neajunsuri ale noastre sau ale altora. Și-a consacrat întreaga existență descoperirii și promovării a ceea ce e frumos în spiritul și în inima semenilor săi. Acest activist al fericirii apare în viața oamenilor ori de câte ori se află la un moment de răscruce, insuflându-le nu numai dorința dar și forța de a birui. Acesta este șeful sectorului suflete.

După o primă piesă cu rădăcini biografice, pe care aș numi-o o explozie îndelung pregătită, după o a doua pe care o consider o excelentă pagină dramatică, o "fabulă" pe care anii n-o vor altera, ingeniosul exercițiu intitulat "Șeful sectorului suflete" s-a bucurta de un succes care a întrecut așteptările noastre cele mai optimiste. Aproape 500 de reprezentații, urmate de o variantă cinematografică cu o distribuție din care făceau parte Irina Petrescu, Radu Beligan, Toma Caragiu și Mircea Crișan.

Cea de-a patra mea întâlnire cu Mirodan a avut loc în decembrie 1969, pe scena Teatrului Lucia Sturdza Bulandra. Noua lui piesă, în care, evident, rolul principal fusese scris pentru mine, se numea "Transplantarea inimii necunoscute".

Compunând această nouă piesă, Mirodan a pornit de la invenția unor tipuri, unor personaje și nu a unui conflict. Don și Socrate, cuplul central, sunt figuri cuceritoare, care vor rămâne în antologia comediei românești moderne, ca altădată Mitică Popescu. Aceasta, atât pentru savoarea propriu-zisă a dialogului, cât și pentru generozitatea partiturilor actoricești. Rar se poate întâlni un rol mai potrivit unui actor de stil decât cel al lui Don, pentru că personajul însuși este un mare actor, saturat de stil, inteligență și umor, care a decis să-și joace viața în registrul ironic.

Mirodan și-a creat personajul cu vizibilă satisfacție și apoi i-a îngăduit o totală libertate de acțiune. "Transplantarea inimii necunoscute" este un text spumos, sclipitor, caustic și nu o dată virulent, un text briant prin dialog, prin replici. Ea rămâne o piesă de mare umor șI este poate piesa în care identitatea stilistică Mirodan-Beligan atinge culmile ei.

Din păcate, acesta a fost ultimul rol jucat de mine într-o piesă de Mirodan.

Această superbă colaborare avea să ia sfârșit. Viața ne-a despărțit, dar ne rămâne satisfacția de a fi izbutit unul din momentele cele mai luminoase ale teatrului românesc din deceniul al șaptelea, de a fi oferit unui public lipsit de bucurii peste o mie de seri de încântare spirituală".»

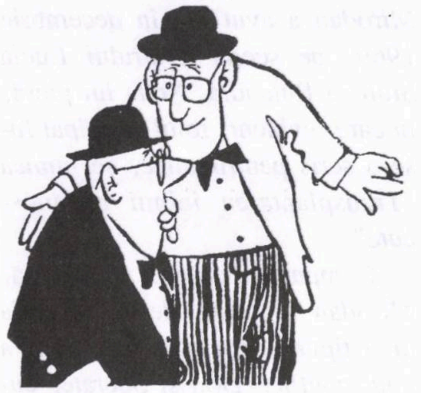

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Bibi Netaniahu,** preşedintele Likudului, a anulat întâlnirea cu **Gigi Becali,** preşedintele "Partidului Noua Generaţie" din România, întâlnire ce urma să aibă loc cu prilejul vizitei plănuite de Becali în Israel.

...motivul anulării l-a constituit un mesaj primit de Bibi de la ambasadoarea Israelului în România, d-na **Rodica Radian Gordon,** care l-a informat pe fostul premier cu privire la simpatiile legionare ale vizitatorului.

...istoricul român **George Mihai Stoenescu,** autorul unor studii favorabile mareşalului Ion Antonescu, a propus guvernului de la Bucureşti să dea Academiei Militare de la Cotroceni numele fostului dictator român din anii războiului.

...realizatoarea TV **Marilena Rotaru,** iniţiatoarea scrisorii deschise privind reabilitarea scriitorului fascist Vintilă Horia, s-a adresat şi câtorva intelectuali evrei de prestigiu (Andrei Oişteanu, Solomon Marcus, Andrei Cornea ş.a.), cerându-le să-şi pună semnătura pe textul apelului, însă a fost refuzată categoric.

...în aceeaşi ordine de idei, câţiva prieteni din Israel al poetei **Ana Blandiana** au mărturisit scriitoarei că sunt surprinşi de hotărârea ei de a iscăli textul pro-Vintilă Horia.

...atacurile antisemite la adresa noului ambasador al României în Israel, **Edward Iosiper** (tată evreu), la care s-au dedat câţiva deputaţi PRM (precum Eugen Mihăescu, Anca Petrescu ş.a.) cu prilejul audierii acestuia în cadrul Comisiei pentru afaceri externe, au fost puse la cale de inamicii preşedintelui Traian Băsescu: aceştia au vrut să lovească în şeful statului, din cauză că "marinarul" este acela care aprobase numirea lui Iosiper în funcţia de ambasador.

...Noul preşedinte al Franţei, **Nicolas Sarkozy** (un bunic evreu după mamă) ar fi reacţionat cu duritate când Ministerul de Externe i-a prezentat, împreună cu diferite informări "la zi", un raport de la Ambasada Franţei la Bucureşti privind scandalul din parlamentul României pe tema Iosiper.

C.N.N.

Ce Netrebnici Neruşinaţi

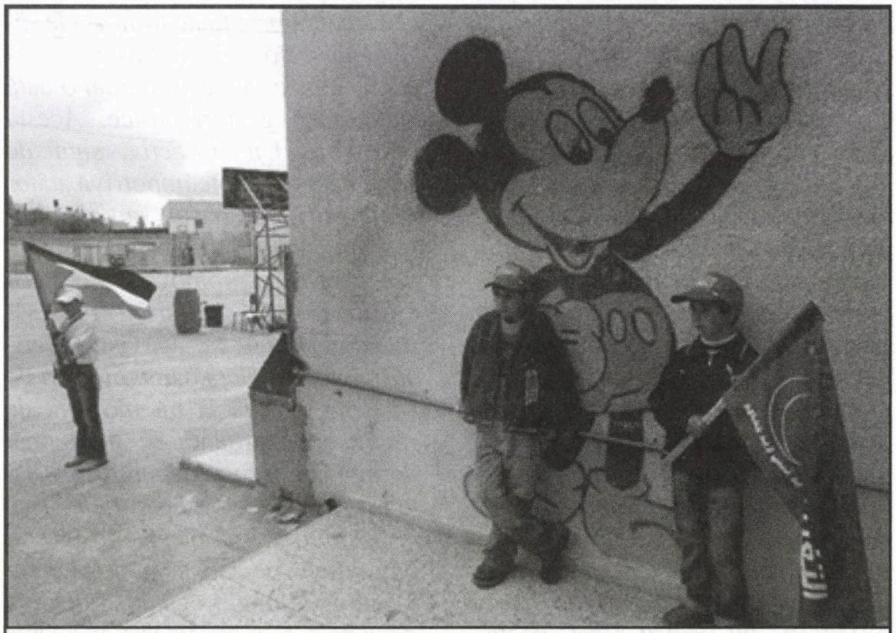

●

Fac ăştia, islamiştii, ce fac, şi pe oriunde trec, lumea se transformă în pământ ars şi pestilenţă.

Mai nou, televiziunea din Gaza a difuzat un serial care îl înfăţişează pe Mickey Mouse, eroul vestitelor desene animate ale lui Walt Disney, îndemnându-i pe copiii palestinieni să omoare cu sete cât mai mulţi evrei cu putinţă.

Din cel mai simpatic şoricel de pe glob, Mickey Mouse al copilăriei noastre a devenit un guzgan.

Sport

Gh. Ștefan față cu statuia lui: unde ești, mamă, să mă vezi?

Nu ne place că…

…după meciul de fotbal Betar Ierusalim – Hapoel Petah Tikva, câștigat de gazde, suporterii echipei finanțate de miliardarul Gaidamak au năvălit de bucurie, ca bezmeticii, pe gazonul stadionului Teddy, călcând totul în picioare, izbind cu pumnii în polițiștii care încercau să-i potolească și lăsând în urma lor, pe teren, 30 de răniți, dintre care doi în mod grav; nu ne place nici că poliția din capitală – deși mai avusese de-a face cu asemenea acte de demență colectivă, și care va să zică nu era lipsită de experiență în materie – s-a comportat ca guvernul Olmert în timpul războiului din vara trecută în fața rachetelor lansate de Hezbollah, adică precum niște căcănari; ne place, în schimb, să credem că, în urma momentului acesta de barbarie, Federația de fotbal și autoritățile vor pune șeaua pe vinovați, interzicând celor de la Betar să mai joace pe teren propriu cel puțin 1 (un) an de zile.

Nu ne place că…

…dornici să fie și ei la fel de populari, ba chiar idolatrizați precum vedetele gazonului, tipii cu bani care finanțează cuburile din România au pornit la o întrecere socialistă pe tema "care din noi e mai mare"; campion, la ora de față, este Gheorghe Ștefan (foto sus), patronul formației Ceahlăul – Piatra Neamț și primar al frumoasei urbe moldovenști: acesta și-a comandat o statuie de piatră, în greutate de 60 de kilograme, care poate fi admirată lângă tribuna oficială a stadionului de la poalele Ceahlăului.

Nu ne place că…

…lupta pentru titlul de campion al Italiei în fotbal este atât de crâncenă, fără de milă și scrupule încât d. Marco Tronchetti Provera, președintele grupului Telecom Italia și acționar principal al clubului Inter-Milano, a dat dispoziție subordonaților săi de la Telecom să intercepteze (că doar pentru dânșii nu e o problemă) convorbirile telefonice ale conducătorilor echipelor rivale, A.C.-Milan, Juventus-Torino ș.a.; au fost ascultate, în consecință, atât convorbirile de la birou, à propos de situația și planurile echipelor respective, cât și cele de-acasă, după principiul "poate mai aflăm ceva interesant despre viața personală a cetățenilor în cauză, că nu strică la un șantaj-două acolo".

Ne place că…

…în atmosfera de azi din lumea jocului cu balonul rotund, destul de neplăcută în multe privințe, avem posibilitatea să ne mai răcorim nițel,citind declarațiile pitorescului Gigi Becali, om de afaceri ultraprosper, președintele Partidului Noua Generație și al clubului "Steaua", din București; astfel, într-un articol de Marius Gheorghe, din "Cronica Română", aflăm ur-

Emoție în lumea poliției: un ministru acuzat de a fi primit mită s-a împușcat în clipa când, la 6 dimineața, s-a trezit cu doi agenți ai poliției veniți să ancheteze cazul.

Ah, uitasem să precizăm: nu e vorba de persoanele la care vă gândiți dumneavoastră, ci de d-na Barbara Blida, ministrul Construcțiilor din Polonia.

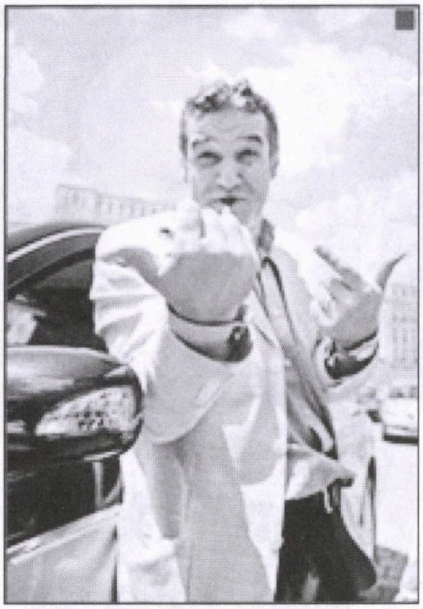

Gigi Becali: îi dau o trompă, pac-pac!

mătoarele:

«Gigi Becali a povestit discuţia avută cu acţionarul majoritar al lui FC Rapid, George Copos, pe marginea derby-ului. "Am vorbit cu Copos, a spus că va ţine post toată săptămâna. A zis: "Să câştige cine e mai bun!". "Bă, nu va câştiga cine e mai bun, valoarea e apropiată între echipe. Va câştiga cine vrea Dumnezeu! Hai să vedem cine e mai păcătos, eu sau tu", iar el a zis "Nenorocitule, am să ţin post toată săptămâna!", "De frică", a spus boss-ul din Ghencea. Gigi Becali a afirmat despre el că este "un urs" în comparaţie cu Copos, "o vulpe năpârlită" în viziunea sa. Patronul stelist a precizat că este "un elefant" după ce a aflat că ursul a fost păcălit de vulpe. "Eu sunt ursul, nu mă poate păcăli el pe mine. Îi dau o labă... nu mă intereseaza şmecheria lui. A, ursul a fost păcălit de vulpe în poveste? Atunci, eu sunt elefantul. El e o vulpe năpârlită. Îi dau o trompă, pac-pac", a râs finanţatorul grupării din Ghencea.»

Pe de altă parte, ziaristul Nicuşor Solomon vorbeşte despre cearta dintre Becali şi arbitrul Corpodean:

«Hotărât lucru, se pare că finanţatorului stelist i s-a pus "pata" pe arbitrul Sorin Corpodean. Şi asta cu atât mai mult cu cât, deranjat de suspendarea (6 luni) dictată împotriva sa de Comisia de Disciplină, în urma declaraţiilor defăimătoare făcute la adresa "centralului" din Alba Iulia, Gigi Becali a declarat, la emisiunea "Naşul", că i-a dat în trecut bani lui Corpodean. "Au fost arbitri mânjiţi! Printre ei s-a numărat şi Corpodean! Un nenorocit! Lasă-l naibii de jigodia naibii. Să vedem până când mă suspendă. Să vezi ce-o să-i suspend eu când o să fiu eu preşedinte, pe dreptate şi pe lege. Ce probă să dau că e mânjit Corpodean? Dacă spun mă crede cineva? A luat 5.000 de dolari de la mine printr-un intermediar. Am întrebat dacă mă crede cineva! Că după aia vine PNA-ul şi mă ia... Dacă spun că s-a întâmplat acum cinci-şase ani, când trebuia să plăteşti ca să fii arbitrat corect, mă crede cineva? Eu când am intrat în fotbal atunci trebuia să dau. Şi am mai dat la încă unul şi la încă unul, şi trebuia să dau la altul 10.000, ca să fiu arbitrat corect. Şi ăsta, după ce m-a arbitrat corect un meci, următorul joc, la Brasov, varză m-a făcut. Şi-atunci i-am cerut înapoi banii şi n-am mai dat în viaţa mea la nimeni. Păi, dau 10.000 ca să fiu arbitrat corect tot campionatul, nu câte 10.000 la fiecare meci. Şi Corpodean la fel, următorul meci cu Naţionalul m-a făcut varză. Eu n–am spus c-am dat, am spus dacă mă crede cineva. Deci, eu am vorbit metaforic".»

●

Ţinând seama de felul în care funcţionează poşta în zilele noastre, eu propun să-i luăm pe şefii instituţiei cu pricina, să-i închidem într-o odaie şi să-i facem poştă.

●

AVOCAT ŞI NOTAR

AUSTERMAN EFRAIM

Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Sorin Toma cu cărţile pe masă

(Un interviu în "Jurnalul Naţional", realizat de Lavinia Betea)

Ziarista Lavinia Betea, din Bucureşti, a fost de curând în Israel. Specialistă în istoria contemporană a României, ea a căutat câţiva foşti conducători comunişti, punându-le fel de fel de întrebări despre dramatica epocă de după război. Prinre aceştia, Sorin Toma. Unul din oamenii care ştiu multe...
Extrase din convorbirea apărută în "Jurnalul "Naţional":

Sorin Toma

Sorin Toma are în prezent 93 de ani şi trăieşte în Natania (Israel). A fost redactorul-şef al *Scînteii* (1947-1960) şi component al CC al PCR. Din bogata sa producţie jurnalistică, în memoria colectivă a rămas doar ca autorul articolului de defăimare a poetului Tudor Arghezi (1948), citat excesiv deopotrivă în scopul "alinierii" condeierilor, "demascării" tarelor stalinismului, cât şi în retorica postcomunistă. Biografia sa este reprezentativă pentru istoria partidului comunist şi interpretările sale. Fostul ilegalist Sorin Toma, bunăoară, după ce reuşeşte să supravieţuiască în URSS sub ocupaţie nazistă, revine după participarea pe front alături de "eliberatorii sovietici", în România, ţara de unde fugise pentru a nu fi arestat şi deportat cu dublul stigmat de evreu şi comunist. Satisfacţia onorării sarcinii de-a "răspândi cuvântul partidului în mase" i-a fost tulburată însă în 1960, când a fost exclus din partid şi "trimis la munca de jos" ca "simplu" redactor la o editură. Conform spiritului "comunismului-naţional", decizia de a reproduce "compoziţia etnică a naţiunii" în structurile de conducere a provocat un nou val de "epurări", biografiile ilegaliştilor fiind "puricate" astfel încât să ofere prilej de anchete şi demiteri. Lui Sorin Toma i se reproşa tocmai supravieţuirea în Ucraina sub ocupaţie nazistă.

În 1989 s-a manifestat publicistic împotriva dictaturii lui Ceauşescu, iar în 2004 a publicat la Editura Compania (Bucureşti) cartea memorialistică "Privind înapoi. Amintirile unui fost ziarist comunist".

Ca şi alţi "revoluţionari de profesie", Sorin Toma a visat la un îndepărtat paradis unde toţi oamenii ar fi fost liberi şi egali, ar fi consumat doar atât cât să-şi satisfacă trebuinţele primare şi ar fi muncit în limita superioară a posibilităţilor. Când societatea socialistă ("de tranziţie"), ai cărei stâlpi fuseseră, le-a înşelat aşteptările, au emigrat în biblica "ţară a făgăduinţei".

«**Jurnalul Naţional:** *Cum aţi devenit membru de partid?*

Sorin Toma: Mai întâi, din 1932 am fost membru al UTC (Uniunea Tineretului Comunist). A existat o astfel de organizaţie al cărei efectiv, raportat la acela al partidului, era destul de important.

Ştiaţi cumva de pe-atunci că unul dintre conducătorii organizaţiei e Ceauşescu?

Am auzit despre el de la un vechi ilegalist, Constantin Ţiulescu, care mi-a spus odată: "Ştii, iar a fost luat săracul Ceauşescu şi bătut ca de obicei!"; "Cine este Ceauşescu?" "Cum, nu ştii? Tu ai fost în UTC. Este în conducerea UTC-ului." Noi nu ştiam despre nimeni că ar face parte din conducerea partidului sau a UTC. Fiecare îşi cunoştea doar legătura sa superioară directă. Dacă se întâmpla să-şi piardă legătura... Mulţi studenţi comunişti evrei şi neevrei veneau la Căminul studenţilor evrei "Schuller", din strada Sf. Ion Nou. În paranteză: exista un cămin al studenţilor evrei, deoarece în căminele universitare de stat (conduse de organizaţia violent antisemită cuzistă LANC) nu era primit nici un student evreu. Ştiam că la Căminul "Schuller" exista o organizaţie de stânga, formal independentă, dar condusă de studenţi comunişti, grupată în jurul gazetei de perete *Tribuna studentului sărac.* Când pierdeam legătura mă duceam acolo şi eram sigur că găsesc un membru de partid sau membru UTC. Asta ştiau şi agenţii Siguranţei. Şi ne aşteptau, dar nu ne arestau, voiau să-i găsească pe alţii.

Şi să vă ţină sub supraveghere.

Eram mai mult sau mai puţin sub control. Am făcut cunoştinţă cu un student care mă interesa, Noica (nici o legătură cu filozoful, **n. red.**), era deştept, citea mult marxism şi am vrut să stau de vorbă cu el. L-am căutat şi nu l-am găsit timp de două săptămâni. Am întrebat unde este – nu e. Într-o zi, un student mai bătrân ca mine cu doi-trei ani m-a luat de mână şi mi-a spus: "Vino cu mine la WC". Noica era acolo cu şapca pe cap. Cel care m-a adus era un băiat cu părul roşu. I-a spus lui Noica: "Apleacă-te". Acela s-a aplecat şi am văzut pe capul lui o roată din pielea capului, roşie, sângerândă, fără păr. "Acum a scăpat de la Siguranţă, mi-a explicat cel care mă adusese – se numea Feller." I-au dat drumul, dar doi au rămas arestaţi acolo. Sunt bătuţi tot timpul şi i-au spus la plecare: "Noi nu mai rezistăm. O să vorbim". Trebuie să-l ascundem. Tu nu poţi? La tine acasă". Am părinţi, am zis, aveam 18 ani. "O zi, două zile." L-am dus acasă, dar au fost patru-cinci zile, părinţii au început să întrebe cine este şi a ieşit la iveală că era în conducerea pe Bucureşti a UTC-ului şi că fusese arestat. Colegul cu părul roşu se numea Feller, era student la Drept. Apoi a făcut parte din conducerea Ministerului de Justiţie din România, a participat la întocmirea Codului Penal, dar a căzut în dizgraţie. A emigrat în Israel, aici a fost un eminent profesor universitar şi a redactat aproape în întregime Codul Penal al Israelului. Suntem prieteni apropiaţi. Se numeşte Schneyer Feller. A fost distins cu cea mai înaltă distincţie culturală: "Premiul Israel". Noica s–a dovedit un băiat cu o cultură multilaterală, vesel, comunicativ, spiritual. S-a împrietenit cu părinţii mei, a stat ascuns la noi o lună. Aşa am avut prilejul să iau legătură cu UTC-ul. Până atunci mi-a fost frică. Nu că voi fi bătut, mă temeam că, dacă mă schingiuiesc, am să-i divulg pe prietenii şi pe tovarăşii mei.

Dar la ce v-ar fi folosit dvs. să intraţi în politică, de vreme ce eraţi student la Matematică atunci? Ce anume vă atrăgea spre un partid ilegal?

De mult urmăream fenomenele sociale şi mersul ideilor. Mă interesa să citesc Biblia şi cele patru Evanghelii. Am citit cu multă atenţie – ce a vrut Iisus, ce a vrut Moise... în casă am găsit scrieri ale lui Dobrogeanu-Gherea. Tata a fost socialist de tip vechi, toţi erau legalişti. Eram înclinat spre aceste probleme.

De ce nu aţi fost atras să deveniţi rabin, de exemplu, cu asemenea interese?

Familia mea nu era religioasă, tata era foarte versat în ebraică, dar nu eram credincioşi. Ceea ce mi s-a părut nobil, demn de stimă, de respect şi de dragoste în religia iudaică şi în cea creştină, în literatura socialistă, m-a înclinat spre problemele sociale, spre cunoaşterea stării oamenilor care pătimeau... Voiam să înţeleg de ce există pe lume sărăcie, foame, nedreptate, războaie, molime, de ce pier degeaba atâţia oameni. Eram copt pentru aceste lucruri.

Ştiaţi ceva despre istoria PCdR?

Nu prea. Ştiam câte ceva despre filiaţia comunismului din vechiul socialism.

Dar despre PCdR şi relaţiile cu Moscova? Ştiaţi că PCdR era o secţie a Cominternului cu sediul la Moscova?

Foarte puţin, dar pe atunci tocmai revoluţia rusă era partea tare a comunismului. Despre URSS aflasem însă mai multe. Şi nu de la comunişti. Eram student şi am aflat că profesorul Argintescu Amza, care era agronom, a făcut o călătorie acolo. Când s-a întors a ţinut nişte conferinţe într-o şcoală. Sala era plină de oameni, şi el a povestit în amănunţime ce văzuse bun şi rău. Oamenii trăiesc greu, dar au nădejdea – spunea el, vorbind despre planul cincinal – că, dacă îl vor îndeplini, viaţa va fi bună şi frumoasă. M-a influenţat destul de mult ce am auzit de la el.

Lavinia Betea

Probabil că fusese plecat prin "Amicii URSS" în vizitele propagandistice pe care le organizau aceştia. Nu doar dvs. aţi fost influenţat. Mulţi intelectuali din Occident au plecat în anii '30 în Uniunea Sovietică pentru a ajuta cu banii, munca şi calificările lor la construcţia "lumii noi". Ce făceaţi însă dvs. atunci?

În 1933 sau 1934 am fost admis ca membru de partid. Am fost membru în comitetul organizaţiei de partid a studenţilor comunişti din Bucureşti. Când ne întruneam eram vreo 10-12. Nu prea ştiam ce trebuia să facem, nu ne pricepeam nici unul să lucrăm într-o masă de studenţi. Cei care ne conduceau ne criticau, dar nu ştiau nici ei ce ar fi trebuit să facem ca să prindem rădăcini în masa studenţească. Totuşi, concomitent cu greva de la Griviţa – când eu nu mai eram membru în acest comitet –, studenţii Universităţii Bucureşti au participat la o grevă mai largă a studenţilor. Cereau să se desfiinţeze taxele de examen, să nu fie blocate examenele. Frontul Democrat Studenţesc s-a născut ceva mai târziu, în fruntea lui s-au aflat nişte studenţi pe care nu i-am cunoscut. Nu-i cunoşteam nici pe Gogu Rădulescu, nici pe Miron Constantinescu, nici pe ceilalţi. Nu ştiu dacă organizaţia aceasta, Frontul Democrat Studenţesc, care a fost o organizaţie antifascistă…

A fost o organizaţie paravan, pentru că PCdR nu avea voie să funcţioneze legal...

Nu sunt de acord cu dvs., mai precis cu cuvântul paravan. Frontul Democrat Studenţesc a fost creat pentru a-i influenţa pe studenţi, care atunci erau conduşi în întregul învăţământ superior de LANC (Liga Apărării Naţionale Creştine), organizaţia cuzistă de extremă dreaptă. Nu fusese înfiinţat pentru a-i băga pe studenţi în PCR.

Aveau priză în felul acesta ideile de stânga? Din ce citim acum, studenţii români au fost foarte atraşi de ideile dreptei.

Şi mai ales de antisemitism. Asta au moştenit de la A.C. Cuza – un antisemitism grosolan. Din punctul de vedere al evreilor însă, nu are importanţă dacă eşti bătut în numele unui antisemitism grosolan sau evoluat. Prin 1935-1936 făceam parte din redacţia *Scânteii.* Am fost mai întâi membru în redacţia ziarului clandestin pentru Bucureşti, care se numea *Steagul Roşu.* Avea o ediţie în limba maghiară, care în ungureşte se numea *Veres Zaszlo,* al cărei redactor era Valter Roman, cu care am conlucrat. Cam în acea vreme mi s-a dat indicaţia de către un activist – al cărui nume nu-l ştiam atunci – dar care s-a dovedit a fi Teohari Georgescu – să mă înregimentez în PNŢ (Partidul Naţional Ţărănesc). – Ce trebuie să fac acolo – îl întrebasem –, să-i fac comunişti? Mi-a spus: "Nicidecum, există în PNŢ o ramură ce se opune legionarismului, dar nu sunt majoritatea şi sunt călduţi; treaba ta este să le explici, să-i încurajezi, să le vorbeşti despre tendinţa antifascistă din sânul partidului lor". M-am dus la sediu, am spus că vreau să fiu membru. Peste drum de mine locuia un tânăr avocat Daradici, şeful circumscripţiei PNŢ. El ne-a distribuit nişte bastonaşe care semănau cu ale poliţiştilor, dar nu erau din cauciuc, ci din lemn, frumos lăcuite. Fiecare am avut un asemenea bastonaş.

Contra cui?

Contra legionarilor. Aceştia erau oamenii lui Mihalache (Ion; conducător al Partidului Naţional-Ţărănesc, **n. red.**), gărzile ţărăneşti. Deci am făcut parte din gărzile ţărăneşti. Niciodată nu am spus acolo un cuvânt comunist. Dar nici naţional-ţărăniştii nu au făcut nimic contra fasciştilor, nici cu vorba, nici cu fapta.

În dicţionarul membrilor CC al PCR scos de CNSAS figuraţi chiar ca preşedinte de circumscripţie la ţărănişti... Ce alte activităţi politice aţi avut în acea perioadă?

În principal am fost redactor al *Scînteii* ilegale. Ziarul avea 10-12 pagini şi era scos la multiplicator de mână. Ceva mai târziu am cunoscut şi m-am împrietenit cu un bărbat şi cu o femeie, care lucraseră la tipărirea *Scînteii,* şi cu Ana Toma.

Toma, când a devenit soţia dvs. Atunci se numea Grossman. Era şi ea studentă?

Eram aproape toţi studenţi. Cealaltă fată era Frida Ulianiţchi, de la Chişinău, studentă la Academia Comercială. Era căsătorită cu un ungur, mecanic de precizie, Imre Regdon. Stătuseră împreună timp de şase luni într-o pivniţă, tipărind Scînteia şi alte manifeste. Frida şi Imre lucrau şi dormeau în beciul închis, numai noaptea ieşeau în pragul casei jumătate de oră, să respire.

Ce motive aveau oamenii să se ascundă şi să trudească aşa prin pivniţe? Pur şi simplu spaima de ascensiunea dreptei? Pentru că nu cred că sperau să ajungă partidul comunist la putere şi să ocupe funcţii după "meritele revoluţionare"...

Frica e ceva omenesc, dar nu frica îi călăuzea. Erau oameni capabili de curaj şi cu spirit de răspundere – cum să spun – pe plan social. Erau dintre aceia care înţelegeau ce pericol reprezenta fascismul pentru întreaga societate. Ascensiunea fascismului a fost plătită în România cu un preţ scump: sute de mii de soldaţi români căzuţi pe front sau prizonieri, sute de mii de evrei de toate vârstele – victime ale holocaustului. Ideea să ajungă comuniştii la putere era pentru noi ceva atât de îndepărtat ca venirea Zilei de Apoi, a Zilei Judecăţii. Era o idee, ne-am fi dat şi viaţa pentru ea. Dar nu ne închipuiam că o să ajungem la putere în cursul vieţii noastre.

Aţi început să plătiţi destul de curând opţiunile politice...

În ce mă priveşte, nu am reuşit să termin atunci facultatea. Spre sfârşitul anului trei m-au dat afară. Ziarul de dreapta *Universul* lua de la Siguranţa generală date şi ne "demasca" într-o rubrică intitulată "Cine sunt şi ce vor". Ne-a venit şi mie, şi altor studenţi rândul. Se dovedeau două lucruri: că sunt comunist şi că sunt evreu. Şi Universitatea m-a exmatriculat.

Aşadar, metoda exmatriculărilor din anii '50 avea precedente în România! Cum au reacţionat părinţii?

Tata – scriitorul Alexandru Toma –, care muncea până noaptea târziu, nu m-a certat atunci. Munceam toţi trei acasă – tata, mama şi eu, pentru un singur salariu – pentru scoaterea publicaţiei săptămânale de nuvele din literatura străină *Lectura* pentru Editura "Adevărul". În 1940, cred, am fost concediaţi.

Următoarea etapă e cea de deportat, nu?

Nu. Am fost soldat cu termen redus şase luni – care s-a tot amplificat... Dictatura lui Carol al II-lea se înăsprea. Se pregătea înfiinţarea de lagăre de concentrare. Au început să-i aresteze pe soldaţii comunişti, în vederea internării lor în lagăre. Am fost arestat şi eu, dar momentan am scăpat. Se pregătea scoaterea tuturor evreilor din armată... Atunci am primit de la partid indicaţia să plec din armată şi să stau deocamdată ascuns. Era Foriş la conducere. Am stat ascuns şi am cerut să fiu "ilegalizat" şi trimis în altă parte a ţării, ca să lucrez pentru partid. Partidul procura uneori acte ilegale, dar acum, oamenii lui erau ameninţaţi în masă cu internarea. S-a pomenit în situaţia de a fi depăşit cu atâţia care trebuiau ascunşi. Şi nici nu plutea în bani de la Moscova. Mi-au răspuns că nu pot fi ilegalizat. După puţine zile mi-a venit indicaţia de la partid să plec temporar în Basarabia. Aceeaşi indicaţie au primit-o şi alţi activişti. O decizie pentru care Foriş a fost ulterior înfierat. Credeam pe atunci că acest exil nu va fi de lungă durată, că nu voi lipsi decât cel mult şase luni. Am lipsit cinci ani…

Revin însă la cele spuse anterior, la prietenii mei, Frida şi Imre. Războiul i-a despărţit ireparabil. Frida, revenită la Chişinău, a născut copilul lor. Când am fost la Chişinău, familia ei "m-a adoptat" şi am locuit la ei. A început războiul, ea şi pruncul au fost evacuaţi. Nu şi bătrânii ei părinţi, tatăl fiind paralizat. Au rămas cu ei, să-l îngrijească, fiul cel mare şi nora, care nu aveau copii. Toţi patru au căzut victime holocaustului din Basarabia.

Pe Foriş l-aţi văzut vreodată?

Da, sigur că l-am văzut. Chiar şi la noi acasă. N-am ştiut însă că era secretarul general al partidului.

Dar îl cunoşteaţi pe numele real?

Da, Foriş. Avea şi o activitate legală. Partidul scosese, sub conducerea lui, o revistă literară, uşor ideologică, *Era nouă,* o revistă groasă, conţinând poezii, lucrări literare, studii economice. Era astfel alcătuită, fără propagandă comunistă, încât să poată apărea legal. Au ieşit două numere, apoi a fost interzisă. Toate erau interzise. Foriş era un om inteligent şi cult. Era un intelectual – cât de intelectual însă nu pot să spun. Avea uneori o comportare ciudată. Mi-a făcut impresia unui om care suferea de o nevroză, urmare, poate, a anilor de închisoare.

Ştefan Foriş

Eu îl "ştiu" din Arhivele Securităţii, unde e speculată viaţa sa personală, legăturile cu tehnicele sale, "ridicarea" acestora la rangul de tovarăşe cu funcţii, nevestele...

Tatiana Leabis...

Ştiu de-o anume Tatiana Bulan.

Aceeaşi. S-a căsătorit cu un ofiţer moldovean Bulan, care a fost avansat general. A fost prietena lui Răutu înainte, foarte drăguţă. Venea la noi acasă de multe ori. Mi-a fost foarte simpatică. Ulterior a fost nevasta lui Foriş. Cu o ocazie – nu–mi amintesc de ce – am fost şi eu odată acasă la Foriş. Locuiau într-o odăiţă mică, destul de mizeră.»

În 1960, Sorin Toma a început să fie anchetat despre condiţiile "neclare" în care supravieţuise într–un sat din Ucraina, în anii războiului, sub ocupaţie nazistă. Şi-a pierdut funcţiile şi carnetul de partid. Dacă până atunci fusese un feroce cerber al "liniei partidului", după demitere şi-a recăpătat "vederea".

Domnule Sorin Toma, aţi revenit în România cu Divizia "Horia, Cloşca şi Crişan". Dvs. aţi cerut să lucraţi în presă?

Când, în sfârşit, m-am văzut soldat în armata sovietică, am fost trimis într-o unitate de genişti, cu care am ajuns până în Prusia Orientală, la Koenigsberg. Am făcut o cerere către Ministerul Apărării, în care scriam că am fost comunist ilegalist în România, că mă simt ataşat de tot ce priveşte România şi că aş fi de mai mare folos într-o unitate românească. Am fost transferat în divizia de voluntari români, foşti prizonieri, "Horia, Cloşca şi Crişan", ca redactor-şef al micului ziar cotidian de divizie *Pentru patrie,* pe care îl făceam, în mare parte, noaptea şi apărea în zori. Ulterior, în România, după un stagiu în garnizoana Piteşti, am fost trecut la ziarul *Glasul Armatei* din Bucureşti, iar după câtva timp am fost readus la *Scînteia.*

Fuseserăţi şi la cea din ilegalitate. Munca dvs. la oficiosul PCR era una de "cucerire de poziţii" de către partid. Aveaţi de pe-atunci semnale că mergeaţi în altă direcţie decât v-aţi fi dorit?

Într-un sens, da. În altul, nu. Era încă prea devreme pentru a şti încotro vor merge lucrurile până la urmă.

Eraţi în vâltoarea lucrurilor. Ca gazetar până unde puteai merge cu documentarea?

Aş spune mai întâi ce era în mintea noastră. În perioada ilegalităţii, comuniştii ajunseseră la o importantă concluzie teoretică – şi anume că burghezia română nu reușise să ducă revoluția sa democratică decât până la jumătatea drumului. Aceasta se referea atât la latura politică a democrației, cât și la cea social-culturală și la asemenea aspecte ca situația țăranilor lipsiți de pământ sau cu pământ prea puțin, situația femeilor, a minorităților etc. De aici, ideea că sarcina de a duce până la capăt democratizarea politică și socială a țării îi revenea clasei muncitoare, în frunte cu comuniștii. Speram, în perioada la care ne referim, că așa va fi. În realitate, dacă pe plan social au fost o seamă de realizări, mai ales economice și sociale, ce nu pot fi ignorate, pe plan politic partidul comunist a abandonat chiar slabele elemente pozitive proprii perioadei prefasciste. În aceste condiții, cunoașterea noastră, chiar cunoașterea mea, ca redactor-șef, nu avea bătaie lungă. Schimbările politice erau preparate în laboratoare la care noi nu aveam acces, și urmau una după alta într-un ritm accelerat. Nu am aflat, de exemplu, decât mai târziu despre desfășurarea deloc banală a vizitei lui Vâșinski la rege.

În 1947 se produce abdicarea regelui. Scînteia a dat prima știrea. Cum a fost?

Abdicarea Regelui Mihai nu ne-a luat cu totul pe neașteptate, dar până la 11 noaptea, când numărul curent al ziarului era aproape gata pentru tipar, nu ne-am închipuit că după puține minute vom avea în față actul de abdicare în original, încă nefotografiat. În acea vreme, evenimentele, schimbările, loviturile se succedau rapid, ca pe un teren de fotbal, reflectând raportul de forțe, lupta surdă între marile puteri. Azi este destul de larg cunoscut modul cum, la Yalta, Churchill, în numele Vestului, i-a făcut "cadou" lui Stalin România, unde Anglia nu avea nici măcar un pluton. Nu a rămas însă păgubaș, deoarece, primind "lumina verde" pentru Grecia, a trecut la bombardarea Atenei și la distrugerea unei armate de partizani condusă de comuniști, care îi izgonise pe naziști din Atena și din cea mai mare parte a Greciei.

Puterea deplină aparține PCR din 1948. Se înființează Securitatea, sunt pulverizate celelalte formații politice... Ca membru al CC erați "în curtea secretelor"...

Deși faza activității clandestine fusese demult depășită, în partid, mai ales în sferele lui superioare, continua să domnească secretomania. Unul din subiectele cele mai secrete era Securitatea, despre care presa nu primea informații și nu avea voie să scrie. Nici măcar eu, ca redactor-șef al *Scînteii* și mai târziu membru al Comitetului Central nu aveam acces la informații de natură "securistică". De altfel, nu asta ne interesa cel mai mult – ci cu totul altceva: Când vor căpăta contururi mai concrete planurile economice? Când și cu ce va începe reconstrucția economică a țării? Care vor fi primii pași și unde vrem să ajungem? Credeți că ne gândeam atunci la "dictatura proletariatului"? Ce experiență aveam? Experiența Rusiei Sovietice de pe vremea lui Lenin? Nu aveam repere proprii, dar consideram totdeauna că "partidul știe ce face".

Ce momente v-au marcat mai tare în timpul respectiv?

Au fost multe asemenea momente, mi-e greu să mi le amintesc pe toate. Unul însă m-a marcat dureros pe toată viața. Din însărcinarea conducerii partidului – inițiativa a avut-o Dej – am scris și a apărut în *Scînteia,* în zilele de trecere dintre anii 1947 și 1948, nefastul articol despre poezia lui Tudor Arghezi. L-am scris potrivit indicațiilor primite de sus prin intermediul lui Chișinevschi. Furia liderilor partidului fusese stârnită de atacurile de natură politică și ideologică ale lui Arghezi la adresa partidului. Nu cu mult înainte fusese interzisă și scoasă din circulație o culegere de poezii ale lui Tudor Arghezi intitulată "Una sută unu poeme". Ulterior – când, în sfârșit, am putut scrie în libertate, corespunzător procesului de clarificare a propriei mele gândiri – am exprimat în repetate rânduri regretul și căința mea sinceră, – mai mult, condamnarea în spirit și literă a acestui articol, care a fost transformat într-un "catehism estetic" al intoleranței.

Scînteia – cum ați prezenta acest ziar cuiva care citește presa românească de azi?

Grea întrebare și greu de răspuns pe scurt. Din cele aproape patru și jumătate decenii cât a durat existența postbelică a *Scînteii,* eu am lucrat în redacția ziarului 14 ani, din care 13 ca redactor-șef. Aici mă voi referi numai la acești ani. În această perioadă, ziarul a suferit transformări radicale, pentru noi înșine imprevizibile. În 1946-1947 redacția se bucurase de o largă libertate de inițiativă în privința tematicii și aspectului exterior, intenția noastră – mă refer în special la Traian Șelmaru, secretarul general de redacție și a mea – fiind să scoatem în continuare un ziar variat, atractiv, oarecum de tip occidental. De prin 1948 – an de cotitură, când partidul comunist a devenit deținătorul deplin al puterii – am simțit că ni se strânge șurubul. "De sus" ni s–a impus să urmăm cu strictețe modelul sovietic, cu stilul lui ziaristic tern, cu îngrădirile lui tematice, ideologice și de aspect. În 1951, Biroul politic, din inițiativa lui Dej, ne-a dat directiva de a face din *Scînteia* un "ziar școală", din care masele de cititori să învețe cum să gospodărească întreprinderile, economia națională, întreaga țară. Potrivit acestei directive, redacția a recrutat ingineri, agronomi și alți eminenți tineri specialiști, dintre care puțini au reușit să devină adevărați ziariști. O urmare a acestei reforme a fost că în ziar s-a accentuat tendinţa spre tehnicism şi spre cenuşiu. Pe de altă parte, prin înzestrarea tipografiei *Scînteii* cu utilaje de mare randament, tirajul ziarului a depăşit în scurt timp un milion de exemplare, un nivel fără precedent în România. *Scînteia* devenea – spre bine şi spre rău – un ziar de un tip cu totul nou. Ceea ce a generat pentru redacţie probleme de tot felul, una din cele mai grele fiind aceea de a scrie pe înţelesul numărului crescut de cititori şi totodată de a menţine nivelul ziarului... şi de a satisface exigenţele conducerii. Condiţii care, printre altele, au înlesnit proliferarea "limbii de lemn".

Aţi putea să descrieţi mai sintetic această marcă a Scînteii?

Am dat o asemenea caracterizare în scrierile mele anterioare. Citez: *"Scînteii* îi revenea rolul (...) de a justifica politica partidului şi de a forma opinia publică în spiritul ei. Pivotul central al acestei politici îl constituia consolidarea "dictaturii proletariatului" (...) *Scînteia* a popularizat monolitismul, un sistem care, diametral opus pluralismului, exclude nu numai orice luptă de idei, dar chiar şi simpla divergenţă de opinii. (...) *Scînteia* veghea cu stricteţe la menţinerea poziţiei de monopol a marxism-leninismului şi a materialismului dialectic. Iar pe planul literaturii şi artei, al doctrinei realismului socialist, care reducea arta la rolul de slujitoare umilă a politicii partidului şi împiedica înflorirea ei". O caracterizare sinceră care, deşi unilaterală, oglindeşte esenţialul. Aş mai vrea să descifrez acel "dacă..." lăsat în suspensie la începutul acestui răspuns. Da, aproape i-aş invidia pe mai tinerii mei colegi de breaslă din România, dacă n-aş recunoaşte cu tristeţe în unele publicaţii şi tipărituri de astăzi chipul crispat al aceleiaşi intoleranţe, al aceluiaşi spirit de tabără care, ieri în numele aşa-numitului "spirit de partid", azi în numele altor dogme, trasează graniţe de netrecut: aici totul este permis, sacrosanct, – dincolo totul nu poate fi decât fals, interzis, "tabu".

Nici când aţi ajuns dvs. să fiţi anchetat, nu v-aţi pierdut încrederea în "partidul care ştie întotdeauna ce face"?

Aşa ceva, desigur, nu mai credeam. Dar după cum în anii holocaustului luptasem să-mi salvez nu numai fiinţa fizică, ci şi echilibrul sufletesc, m-am străduit şi în anii marilor decepţii să nu mă las copleşit de amărăciunea loviturilor primite. Să-mi păstrez capacitatea de a observa lucid evenimentele pe care le trăiam, de a judeca obiectiv ce se petrecea cu partidul în care crezusem şi cu ansamblul societăţii al cărei membru eram.

Şi nu v-aţi pierdut încrederea?

Desigur, mi-am pierdut încrederea. Nu deodată, ci în mai multe faze.

Când?

O decepţie serioasă, deşi întrucâtva confuză, mi-a pricinuit refuzul lui Dej de a păşi pe calea destalinizării, după raportul lui Hruşciov. Apoi, excluderile în masă din partid, renaşterea antisemitismului, răspândirea şi acumularea nedreptăţilor de tot felul, contrastul tot mai izbitor dintre rezultatele dezvoltării economice şi nivelul de trai al poporului – şi nu numai... Desigur, şi când eram redactor-şef am aflat fapte care m-au indignat. Le consideram însă fapte oarecum izolate, care, cu mai multă atenţie şi omenie, puteau fi evitate sau îndreptate. În mai multe cazuri am intervenit personal. După expulzarea mea din rândurile nomenclaturii, procesul clarificării mele s-a accelerat. Scriam în a mea "O mărturie, o mărturisire" din aprilie-iulie 1989: "Cu timpul am înţeles că năpasta, care de astă dată mă lovise pe mine, nu constituia un caz izolat, o excepţie sau măcar una dintre excepţii, ci însăşi regula. Că nu era vorba de «defecte» intervenite ici, colo, în funcţionarea mecanismului, ci de însăşi existenţa şi natura acestui mecanism, care nu putea funcţiona fără să prindă între dinţii roţilor lui şi să sfărâme sau să schilodească mereu alte şi alte existenţe"... "Ceea ce la început păruse o prăbuşire s-a dovedit a fi o întoarcere acasă. Am revenit printre semenii mei, oamenii «de rând»... Ochii lor au devenit ochii mei, urechile lor – urechile mele. Recăpătarea vederii a adus după ea – nu uşor şi nu dintr-o dată – eliberarea minţii mele din strânsoarea unor tipare pe care le consideram înainte intangibile".»

P. S.: În cadrul convorbirii, care a durat multe ceasuri, Sorin Toma i-a mai relatat Laviniei Betea câteva amintiri. Unele cu culoare deosebită. Iată două dintre acestea:

«1. Socrul lui Goma.

Am avut un prieten bun, cum nu găseşti altul. Un prieten pe o viaţă – în copilărie, în liceu, în partid: Petru Năvodaru. Numele lui anterior a fost Peter Fischer. Pe cât îmi amintesc, Goma (căsătorit cu fiica lui Năvodaru, **n. red.**) locuia la familia Năvodaru. În faţa uşii stătea garda Securităţii, nimeni nu putea să intre sau să iasă de la ei fără să dea socoteală: cine? – ce? – cum? Năvodaru o ducea foarte greu, fusese scos din funcţia în care lucrase, dar a fost şi a rămas apărătorul devotat al lui Goma. Cu nepăsare, aş spune, faţă de riscurile pe care şi le asuma. În acea vreme, eu îi dădeam dreptate lui Goma, deoarece îl consideram un apărător al democraţiei – în sensul primăverii de la Praga. Când ginerele său a fost încolţit, Peter ne-a spus mie şi soţiei: «Nu vă întâlniţi cu mine, e periculos, sunt supravegheat de Securitate». Atunci, printr-un bătrân, vechi prieten comun, i-am trimis lui Peter – şi prin el lui Goma – 5.000 de lei. O sumă relativ modestă, dar nici leafa mea de atunci nu era mare. Părerea lui Peter a fost ca Goma să nu știe, ca nu cumva să vorbească. Mai târziu, când Goma era arestat, i s-a comunicat lui Năvodaru, din sursă oficială, că probabil ginerele lui va fi condamnat la moarte. Existau tot felul de mijloace de a suprima un om. Năvodaru a cerut audiență la Comitetul Central. A sugerat – cum stabilise printr-o înțelegere anterioară cu Goma – că mai nimerit ar fi să-i facă vânt peste graniță. Oficialii au răspuns că au să se gândească. Și au mers pe această linie. Vreau să spun că eu eram atunci un simpatizant al lui Goma, pe care am căutat să-l sprijin pe această cale prietenească. Acum am cu totul altă părere – și iată de ce. Pentru că Goma nu neagă Holocaustul: "Ba da a fost, dar evreii l-au meritat, bine li s-a făcut!". Aceasta este părerea lui. Familia nevestei mele a fost gazată la Auschwitz: tatăl, fratele, soția fratelui, fetița lor de cinci ani. Avem mulți prieteni care, de asemenea, au în familie una sau mai multe rude omorâte fie la Auschwitz, fie în Transnistria.»

2) Pantiușa, primul șef al Securității.

«Odată, fiind «bine dispus» dar nu chiar beat, și dorind să se laude (nu mai era un mare șef, ci doar un pensionar), Pantiușa (gen. lt. Gh. Pintilie, **n. red.**) mi-a povestit următoarele. Curând după reluarea relațiilor diplomatice dintre URSS și România (să fi fost prin 1937?) a participat, din ordinul Moscovei, la răpirea unui important diplomat sovietic în care șefii săi, dintr-un motiv oarecare, își pierduseră încrederea. Uniunea Sovietică încă nu avea la București un ambasador, ci doar un «însărcinat cu Afaceri». Pantiușa mi-a spus unde el și oamenii lui l–au răpit: în Piața Brătianu, lângă Universitate. L-au făcut pachet și l-au trimis la Moscova. Citisem în acea vreme despre asta, fusese o mare senzație. Ascultându-l, mi-am amintit încă ceva. Cu un an înainte – sau după – tot în România – sau într-o țară vecină? Bulgaria? Se pare că nu era clar. Ziarele vuiau despre o altă răpire senzațională. Victima fusese un fost general țarist, șeful unei organizații paramilitare antisovietice de la Paris. Nu se știa cu ce misiune venise. Să fi fost oare tot Pantiușa implicat în această dispariție misterioasă? În legătură cu aceasta îmi revine în minte și un alt nume – Agabekov. Al cui? N-aș putea să spun."

...În continuare, redacția noastră i-a pus lui Sorin Toma câteva întrebări:

Minimum: – În unul din comentariile sale pe marginea interviului pe care ți l-a luat, d-na Lavinia Betea, caracterizând cadrul politic care a dus la punerea d-tale sub anchetă și apoi la excluderea din partidul comunist, scrie: «Conform spiritului "comunismului național" decizia de a reproduce "compoziția etnică a națiunii" în structurile de conducere a provocat un nou val de "epurări", biografiile ilegaliștilor fiind "puricate" astfel încât să ofere prilej de anchete și demiteri. Lui Sorin Toma i se reproșa tocmai supraviețuirea în Ucraina sub ocupație nazista.» Ești de acord cu această caracterizare?

– Desigur. Aș mai preciza că politica de etnicizare procentuală s–a generalizat în întregul aparat de stat, în economie, cultură etc., împingându-i irezistibil spre emigrare chiar și pe acei evrei care nu erau sioniști. În "cazul" meu însă au acționat, în plus, anumite motive speciale privitoare la "Scânteia" și la mine personal ca redactor șef al ziarului.

Minimum: – Relatează-ne câte ceva din perioada supraviețuirii sub holocaust.

– Am plecat din țară la 30 iulie 1940, iar la 22 iunie 1941 a izbucnit războiul. Apoi, după încă două luni, m-am pomenit în plin holocaust. La 18 august, trupele germane, înaintând rapid în Ucraina, au ocupat și au depășit zona tranșeelor antitanc pe care, împreună cu sute de alți mobilizați, le săpam în apropierea marelui baraj-pod de pe fluviul Nipru. Momentan naziștilor nu le ardea de noi, dar știam că în dimineața următoare, poate chiar mai curând, vor relua și aici opera lor de transformare a absolut tuturor evreilor din Ucraina în cadavre. Pe loc, fără trimitere în lagăre. Un tovarăș de muncă de la tranșee, fiind român, a reușit să ajungă la București. De la el, ai mei de acasă au aflat că "Sorin nu mai avea nici o șansă de supraviețuire".

Așa gândeam și eu. Am pornit deci spre est – direcția România... să mă predau? ...sau, mai aproape sau mai departe, să fiu prins? (Trei botoșăneni, tovarăși de muncă pe șantier, au hotărât să se întoarcă acasă. Unde, în ce loc le-a fost dat să piară – nu se știe.) Pe drum, ceva în mine s-a revoltat. – De ce le-aș aduce viața mea – plocon, pe tavă? Să nu încerc nimic? Am încercat. De cinci ori. De zece ori. Când pierdusem orice speranță – am reușit. Am fost angajat – succesiv – în două mari ferme de stat devenite proprietate germană, dar deocamdată, gospodărite de localnici. În primul – ca moldovean evacuat din ordinul autorităților sovietice. Iar când am fost nevoit să fug în al doilea (mai aproape de front), m-am prezentat ca musulman (musulmanii sunt și ei circumciși).

În cele 26 de luni cât am lucrat în aceste două mari ferme, am învățat multe. Să vorbesc și să citesc binișor rusește (înainte nu vorbeam o boabă). Să mă "satur" cu numai 200 grame de pâine pe zi – 100 dimineața și 100 seara – și vreo două cepe, al dracului de iuți, furate din podul grajdului. Să-mi completez menu-ul cu doi-trei coceni de porumb, şterpeliţi de la gura cailor. Sau să lupt cu invazia păduchilor şi a furunculelor – unul mai dureros decât celălalt. Să port, vara şi iarna, opinci făcute din pneuri de camion. Să sap, să secer şi să cosesc, să fac faţă ca văcar, cioban la oi şi la viţei şi câte altele. De pildă, să dau cu securea în deget ca să mi-l retez, să reuşesc, spre norocul meu, doar pe jumătate – şi astfel să scap de obligaţia de a mă prezenta, gol puşcă, în faţa comisiei care trimitea tineri la muncă de sclav în Germania.

Iar când norocul m-a făcut sacagiu, să pot distribui sătenilor, odată cu apa potabilă, ştirile interzise după care erau însetaţi. Astfel sacaua mea, trasă de o bătrână dar simpatică gloabă, a devenit gazeta ambulantă antinazistă a satului.

În prima ferma şi-a gasit adăpost şi o fetiţă evreică de 13 ani, Lena Levitina, rămasă singură în viaţă când întreaga familie a unchiului la care îşi petrecea vacanţa a fost măcelarită. I-am fost frate mai mare, confident, sfătuitor (mai ales cum să se poarte ca să rămână în viaţă) şi profesor, fiindcă era dornică de învăţătură.

La rândul ei, Lena, după un sfert de veac m-a căutat şi m-a găsit, ea aflându-se în Ucraina iar eu în România. Cu devotamentul unei surori, a pornit, în prima zi după ce-şi înţărcase bebeluşul, spre “satul nostru”, unde i-a regăsit pe sătenii care mă cunoscuseră şi care, chipurile (după cum mă minţiseră anchetatorii) “nu confirmaseră declaraţiile mele”. Mărturia lor, autentificată legal, prin care lăudau comportarea mea sub ocupaţia nazistă, a restabilit ireversibil adevărul. Astfel Lena m-a salvat din năpasta care mă lovise. În prezent, Lena, împreună cu familia ei, se află în California. Ne-am reîntâlnit, în România, în America, în Israel şi am reînnodat vechea noastră frăţie. (Greşit s-a scris undeva că eu aş fi adus-o în ţară şi că m-aş fi însurat cu ea).

Şi în a doua fermă s-au întâmplat multe. Le-am povestit în cartea mea intitulată “Privind înapoi. Amintirile unui fost ziarist comunist” (2004, Editura Compania, Bucureşti).

Revenit în ţară în 1945, am relatat totul, pas cu pas, partidului. Şi iată, în 1960, Apostol şi Pârvulescu îmi cer, în numele conducerii partidului, să relatez ceea ce partidul ştia prea bine. Să dau socoteală de ce şi cum supravieţuisem în Ucraina în loc să revin în ţară, în rândurile partidului. Ce uşor era, în 1960, să arunci, ca un lucru de la sine înţeles, calificativul “dezertare”! Dar oare nu partidul, refuzând să mă “ilegalizeze”, îmi ordonase să plec ca refugiat politic în URSS? Şi teribilele condiţii create de dezastrul militar al URSS şi de holocaust nu erau decât creaţii ale fanteziei mele?

Nu am argumentat. Nu mă simţeam în stare. Am cerut însă ca perioada de un an şi jumătate, cât, în calitate de soldat voluntar, am luat parte la ofensiva împotriva forţelor armate ale naziştilor, să fie recu-

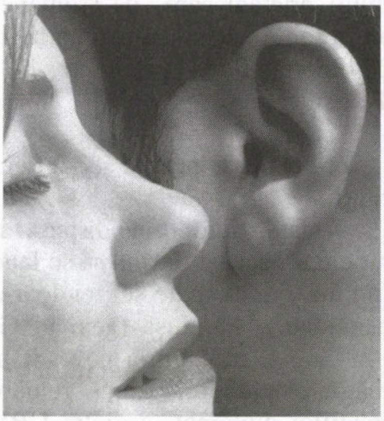

NOU! **ISRATON**

Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA

Primul aparat din lume care foloseşte nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanţa naturală a urechii. Fără zgomote, fără ţiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono

Informaţii suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv

Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39

Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

noscută ca una de participare efectivă la lupta împotriva fascismului. Nici să audă n-au vrut.

– Măi Sorine – a rostit, după o tăcere, Gh. Apostol – ai luptat cu eroism ca să-ţi salvezi pielea. Aceste cuvinte m-au lovit în străfundul sufletului. Parcă aveam înaintea mea nu doi oameni, doi tovarăşi, ci un zid, căruia zadarnic i-ai fi adresat cuvinte. Zidul incapacităţii lui Dej, Ceauşescu, Apostol, Pârvulescu şi a altora ca ei de a înţelege ce simte un om atunci când nu numai lui, ci şi întregului său popor i se neagă dreptul de a trăi! Erau oare capabili "convorbitorii" mei să se întrebe ce ar fi gândit şi ce ar fi făcut ei înşişi dacă lor şi întregului lor popor român li s-ar fi luat dreptul de trăi pe pământ?

Minimum: – Referindu-te la căderea d-tale în "dizgraţie" ai pomenit şi despre nişte motive care vizau "Scânteia" şi pe d-ta personal.

– Da. În 1958-1959, urmărind cu deosebit interes transformarea, aproape de necrezut, care a făcut din adormitorul ziar sovietic "Izvestia" un ziar interesant, plin de viaţă, poate cel mai citit din URSS, mi-am zis: Dacă ei au putut, de ce nu şi noi? Am reuşit să am o întrevedere cu talentatul şi neconformistul redactor şef al Izvestiei, Adjubei, care mi-a dat o serie de sfaturi utile (printre care acela de a folosi scrisorile de la cititori ca sursă principală de informare şi de idei pentru articole şi campanii). Sprijinit cu bucurie de colegii mei, am elaborat un program intitulat, prudent, "Program de acţiune pentru publicistică", situat undeva între aspiraţiile noastre şi restricţiile dictate de sus. Programul a fost prezentat (cu aprobarea şi în prezenţa lui Răutu) conducătorilor presei centrale, care l-au primit cu satisfacţie.

Iată, foarte pe scurt, câteva din ideile formulate în acest program. Porneam de la constatarea că ziarul era "necomestibil, plin de materiale "insipide", "cu adresă îngustă", în contradicţie cu marele său tiraj. Că îi lipsea combativitatea şi era "rupt de interesele şi preocupările reale ale publicului cititor". Ce se propunea? În esenţă – pentru a nu lungi – lupta contra osificarii şi cenuşiului în presă. Şi, desigur, întărirea colectivului redacţional cu un număr suplimentar de cadre talentate. (Recitind astăzi, mă mir că, naivi, nu ne-am dat seama că simpla enunţare a acestor idei era suficientă pentru a declanşa reacţii represive).

Programul a fost aplicat, cu progrese reale, timp de un an şi ceva. Apoi, pe neaşteptate, în 1960, după apariţia unui articol critic la adresa unui ministru (sau ministru adjunct?) furia lui Dej s-a dezlănţuit brusc, într-un mod disproporţionat cu faptul care o prilejuise. Curând am fost destituit şi pus sub anchetă sub un pretext – cel arătat –, evitându-se în permanenţă orice aluzie la activitatea ziarului. Restul se ştie.

Abia dupa mulţi ani am descifrat – în parte – ce l-a scandalizat pe Dej. "Dezgheţul" nostru, oricât de prudent a fost conceput, ţintea să schimbe fizionomia şi, poate, treptat, – folosesc expresia d-nei Lavinia Betea – însăşi "marca" ziarului oficios. Mai rău: proiectul nostru îşi trăgea inspiraţia din ideile "diabolice" lansate în lumea comunistă după Congresul al 20-lea al PCUS. Şi venea într-o perioadă când pe calendarul politic al lui Dej scria nu "destalinizare" şi nici măcar "dezgheţ" ci, dimpotrivă, stalinism naţional şi îngheţ. Şi eu, care abia într-un târziu am aflat că Adjubei inovatorul era ginerele lui Hruşciov!

În colecţia "Salonul literar" a renumitei edituri ieşene "Cronica" a apărut
un nou volum de poezie al lui SHAUL CARMEL:
"CAVALER AL ORDINULUI VEŞNICIEI"
laureat la Festivalul "Convorbiri literare" – Iaşi 2007
cu "Premiul pentru poezie"

Prefaţă: Dr. Ioan Holban
Postfaţă: Valeriu Stancu
Coperta: Baruh Elron

«Un răscolitor volum, profund şi autentic, rafinat şi sugestiv, expresie a unei pătimaşe viziuni existenţiale, un volum al iniţierii (aşa cum au fost şi cele care l-au precedat, "Sânul drept al amazoanei" şi "Cerul de sub pământ").»
Valeriu Stancu

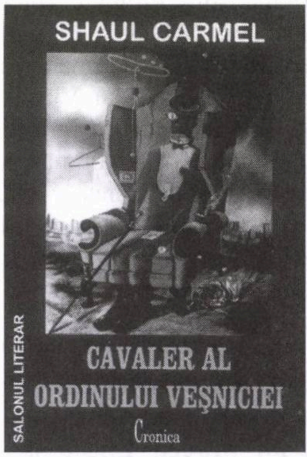

●

Cartea, apărută în condiţii grafice de excepţie, însoţită de un colaj al tuturor copertelor cărţilor autorului, semnate de artistul fotograf ARMAND BERARU, poate fi comandată contra sumei de 50 de şekeli (inclusiv expediţia) la adresa:

Shaul Carmel
str. Malkei Iehuda 4/2
Herzlia 46348
sau la telefon 09/954-5947
Ultimele trei volume pot fi obţinute la preţul de 120 de şekeli
în loc de 150 de şekeli

SCURT

- De ce credea Mircea Eliade în biruința Mişcării Legionare
- Extratereştrii din vremea lui Moshe erau mari amatori de fecioare de pe pământ

Buna Vestire

Frapat de pasiunea arătată în vremea din urmă de numeroşi intelectuali faţă de scrierile fasciste ale unor importanţi autori ca Vintilă Horia, Mircea Eliade ş.a., şi de felul fără reţineri în care textele cu pricina sunt elogiate (inclusiv de către persoane de real prestigiu, cu carte de vizită democrato-umanistă), cititorul nostru Virgil Nadler, din Tel Aviv, ne-a trimis zilele trecute la redacţie un număr mai vechi din revista legionară "Gazeta de Vest", din Timişoara (director: Ovidiu Guleş). Ceea ce face originalitatea acestui număr (107/1995) este reproducerea unei coperte din publicaţia gardistă "Buna Vestire" din 17 decembrie 1937. Este numărul în care a apărut vestitul răspuns al lui Mircea Eliade la ancheta revistei, intitulată "De ce cred în biruinţa Mişcării Legionare?". Spunem vestitul, fiindcă, între altele, cele spuse de cunoscutul scriitor şi istoric al religiilor l-au şocat pe prietenul acestuia, Mihail Sebastian, care le-a consemnat şi comentat, aproape nevenindu-i să-şi creadă ochilor, în paginile "Jurnalului" său.

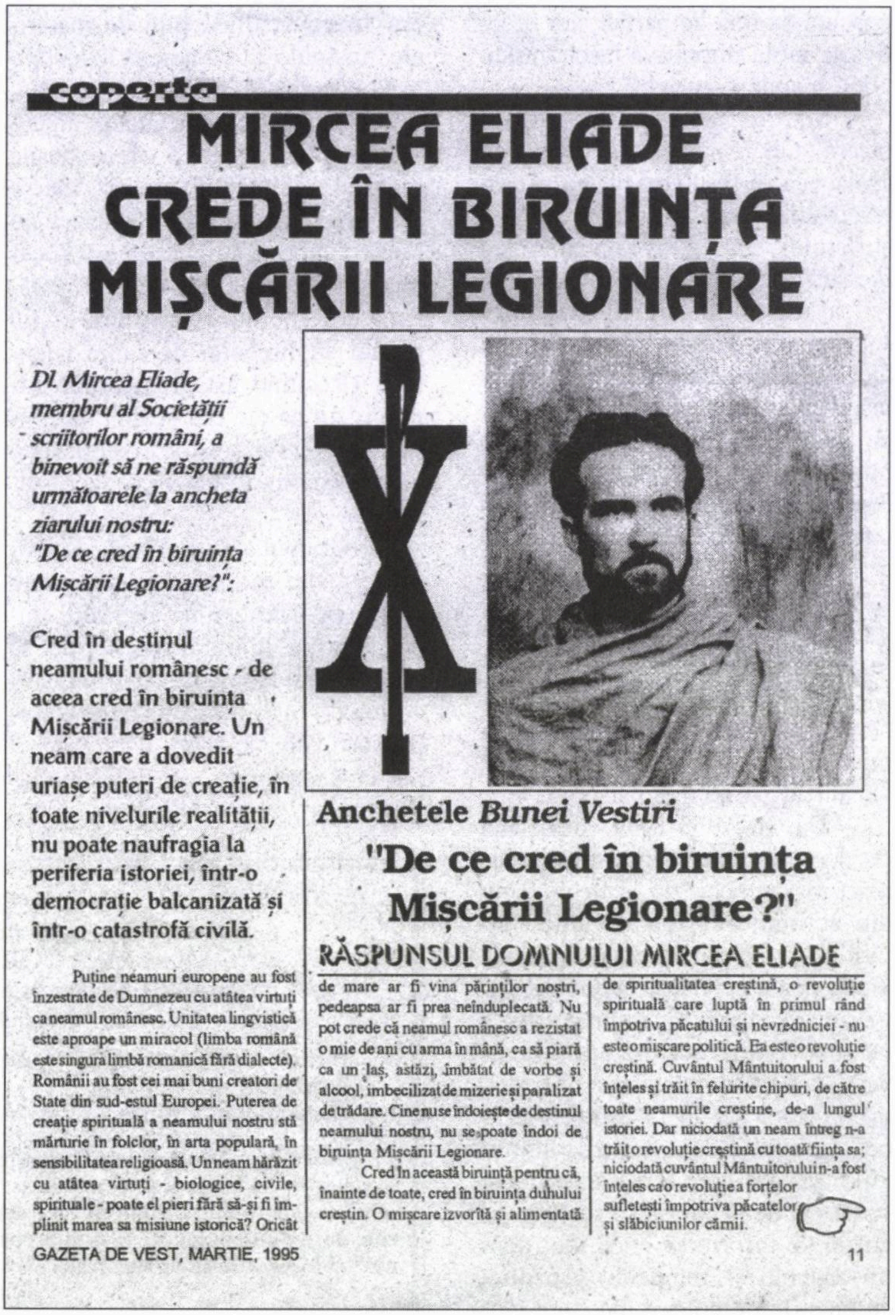

coperta

MIRCEA ELIADE CREDE ÎN BIRUINȚA MIȘCĂRII LEGIONARE

Dl. Mircea Eliade, membru al Societății scriitorilor români, a binevoit să ne răspundă următoarele la ancheta ziarului nostru: "De ce cred în biruința Mișcării Legionare?":

Cred în destinul neamului românesc - de aceea cred în biruința Mișcării Legionare. Un neam care a dovedit uriașe puteri de creație, în toate nivelurile realității, nu poate naufragia la periferia istoriei, într-o democrație balcanizată și într-o catastrofă civilă.

Anchetele *Bunei Vestiri*

"De ce cred în biruința Mișcării Legionare?"

RĂSPUNSUL DOMNULUI MIRCEA ELIADE

Puține neamuri europene au fost înzestrate de Dumnezeu cu atâtea virtuți ca neamul românesc. Unitatea lingvistică este aproape un miracol (limba română este singura limbă romanică fără dialecte). Românii au fost cei mai buni creatori de State din sud-estul Europei. Puterea de creație spirituală a neamului nostru stă mărturie în folclor, în arta populară, în sensibilitatea religioasă. Un neam hărăzit cu atâtea virtuți - biologice, civile, spirituale - poate el pieri fără să-și fi împlinit marea sa misiune istorică? Oricât de mare ar fi vina părinților noștri, pedeapsa ar fi prea neînduplecată. Nu pot crede că neamul românesc a rezistat o mie de ani cu arma în mână, ca să piară ca un laș, astăzi, îmbătat de vorbe și alcool, imbecilizat de mizerie și paralizat de trădare. Cine nu se îndoiește de destinul neamului nostru, nu se poate îndoi de biruința Mișcării Legionare.

Cred în această biruință pentru că, înainte de toate, cred în biruința duhului creștin. O mișcare izvorîtă și alimentată de spiritualitatea creștină, o revoluție spirituală care luptă în primul rând împotriva păcatului și nevredniciei - nu este o mișcare politică. Ea este o revoluție creștină. Cuvântul Mântuitorului a fost înțeles și trăit în felurite chipuri, de către toate neamurile creștine, de-a lungul istoriei. Dar niciodată un neam întreg n-a trăit o revoluție creștină cu toată ființa sa; niciodată cuvântul Mântuitorului n-a fost înțeles ca o revoluție a forțelor sufletești împotriva păcatelor și slăbiciunilor cărnii. ☞

GAZETA DE VEST, MARTIE, 1995

11

Fandacsia-i gata

«După date extrase din Tora, în timpul celor 40 de ani de convieţuire cu israeliţii în Pustia Sinai, din porunca lui Yahve, au murit 600.000 de israeliţi în cap cu Moise şi cu Aaron (4 Moise 29-33), iar în luptele pentru cucerirea Canaanului au fost ucişi 670.000 de canaaniţi. În ceea ce priveşte prăzile, conform Thorei au fost: 1.400.000 de oi, 150.000 de vite, 122.000 de asini, 64.000 de fecioare. Din acestea Domnul Yahve a primit: 675 de oi, 72 de vite, 61 de asini şi

32 de fecioare, 270 kg. de aur şi 300 de kg. de biuterii şi pietre scumpe (4 Moise 31-52). De unde se poate vedea că extratereştrii erau foarte interesaţi de aurul şi fecioarele pământene, pe care le transportau cu navele pe planeta lor. Astfel de nave sunt pomenite în 2 Moise 40.34-38, unde se spune: "Atunci un nor a acoperit cortul adunării şi locaşul s-a umplut de slava Domnului şi Moise nu a putut să intre în cort". Deci Moise nu avea voie să vadă nava şi ce se petrecea în interiorul norului. În timpul călătoriei fiilor lui Israel, Norul şedea deasupra cortului unde era Yehova. În tot timpul călătoriei, ziua stătea peste cort "Norul Domnului", iar noaptea se afla peste el foc înaintea ochilor israeliţilor. Adică noaptea se aprindeau reflectoare în jurul cortului îndreptate spre israeliţi pentru a-i orbi, în cazul în care ar fi vrut să atace cortul. Dar un lucru este clar. Excursia lui Yahve pe Terra a durat 40 de ani pământeşti şi nu va mai apărea decât peste 500 de ani, la Râul Chebar în Babilon, unde în lipsa lui Yahve, Nebukadneţar (Nabucodonosor) i-a adus pe israeliţi în robie. Acolo a sosit o navă cosmică pentru a se informa de situaţia poporului ales, printr-o întâlnire cu preotul Ezechiel, care a fost interogat în interiorul navei. Ezechiel relatează o răpire într-un OZN, aşa cum se întâmplă şi astăzi, dar cu deosebirea că povestea lui Ezechiel este extrem de detaliată şi absolut credibilă. Această descriere este prea voluminoasă pentru un articol de revistă şi sfăuiesc cititorii să ceară broşura mea de la doamna Bucura Turcu. Are titlul "Heruvimii lui Ezechiel". De asemenea, pot citi cartea mea "Nodul Gordian din Palestina", care va apărea în 2007.»

(Dintr-un articol de ing. arhitect Lazăr Chiricuţă, membru al Camerei Arhitecţilor din Germania; în "România Mare", Bucureşti 2007)

Filozoful şi Europa

Cunoscutul filozof român Mihail Şora, nonagenar, a acordat de curând un amplu interviu lui Marius Ghica, de la "România liberă". Una din întrebări suna aşa: "Cum credeţi că va arăta Europa de mâine?". Răspuns: "Soarta Europei occidentale (adică a înseşi civilizaţiei europene propriu-zise) mi se pare a fi pecetluită; ceea ce nu a reuşit Islamul, cu puterea armelor, la sfârşitul secolului al XVII-lea, în faţa Vienei, nici cu aproape un mileniu mai devreme, în faţa Pirineilor, am impresia că va izbuti acum, cu paşi mărunţi, pe nesimţite, într-o Europă aflată la capătul cursei".

Mici noutăţi din Bucureşti

Am revenit pentru o vizită la Bucureşti, unde am aterizat în seara de 27 februarie. Aeroportul Coandă-Otopeni continuă să se prezinte curat, cu un *service* foarte bun şi rapid (s-au uitat vechile "mici mizerii" făcute de vameşi), precum şi cu o foarte bună pază anti-teroristă. În plus, împreună cu aeroportul Ben Gurion, este printre rarele aeroporturi din lume unde capeţi gratuit un cărucior pentru bagaje.

Ştiind că imediat urmau zilele Babelor, am luat în bagaj şi ceva îmbrăcăminte mai călduroasă. Îmbrăcăminte care a rămas complet nefolosită, Bucureştiul intrând într-o lungă serie de superbă primăvară, cu zile senine şi chiar calde. În săptămâna imediat următoare, toţi pomii au înmugurit şi au înflorit, îmbrăcând zonele verzi într-o minunată paletă de culori. Spre bucuria mea şi... a aparatului meu de fotografiat.

Vorbind de "zone verzi", se constată – din păcate – un fenomen totalmente negativ: suprafeţele de noi construcţii cresc vertiginos, în timp ce suprafeţele de noi spaţii verzi nu prea văd să crească. Plămânii oraşului nu cresc cantitativ, oraşul având de-acum o bronşită (diverse publicaţii prezintă Bucureştiul ca oraşul-capitală ca cea mai înaltă poluare a aerului din Europa!), respiraţia fiind lăsată doar în grija mai vechilor spaţii verzi (adevărat, întreţinute foarte frumos). Dacă acest fenomen negativ va continua, oraşul va avansa sigur spre o pneumonie.

1 martie, ziua Mărţişorului, bătând la uşă, amprenta sa a acoperit întregul oraş: magazinele, tarabele de pe trotuare şi vânzătoarele de flori oferind spre vânzare o diversitate de mărţişoare (pentru orice buzunar, mai plin sau mai gol), precum şi o gamă de flori demnă de admirat. Însă ghioceii (vizual) şi lăcrămioarele (vizual şi olfactiv) dominau străzile. Demne de remarcat şi o mare cantitate de lalele, de nişte culori şi o prospeţime greu de descris.

Un element care izbeşte imediat ochiul vizitatorului este teribila aglomeraţie de pe străzi. Circulă un număr apreciabil de autobuze, troleibuze, tramvaie şi taxiuri. Dar numărul şi calitatea maşinilor particulare au depăşit orice previziuni, chiar dintr-un trecut apropiat. Domină maşinile mari, puternice (ca motor, dar şi preţ...) şi foarte noi. Reţeaua de semafoare, automatizată foarte bine, mai ajută la prelungirea vieţii şoferilor şi a pietonilor, dar – la orele de vârf – şi la o prelungire serioasă a şirului de maşini aşteptând culoarea verde.

În locurile pe care le vizitează, printre altele, turiştii mai cercetează şi capitolele: clădiri cu arhitectură mai deosebită, magazine, restaurante etc.

Actualii şi foştii locuitori, astăzi nu chiar tineri, ştiu că erau în capitală o serie de clădiri "de epocă" remarcabile. Bună parte din ele, prost sau neglijent întreţinute în anii comunismului. Astăzi, multe dintre ele au trecut în mâini particulare (sau firme), au fost reparate, renovate, bine curăţite sau/şi vopsite. În actuala lor prezentare este o încântare să le priveşti. Lista lor ar fi lungă, dar dacă ne referim la zonele din nordul oraşului, zona Bulevardului Dacia sau a Bulevardului Carol I, sau parte din Strada Doamnei, este suficient.

Un progres, cantitativ, calitativ şi extrem de rapid, se poate constata la capitolul "magazine". Ca şi în restul lumii, noile (şi nu puţinele) Mall-uri recent apărute au dus la dispariţia multor magazine de cartier. Aceste Mall-ur, precum şi o serie de boutique-uri, aranjate de arhitecţi talentaţi, oferă o gamă foarte mare de produse, atractiv prezentate, moderne, de calitate şi... cam scumpe. Însă, mai ales în Mall-uri (impresionante ca dimensiuni, inclusiv parcajele), se văd foarte mulţi cumpărători. Semn de creştere a puterii de cumpărare a clasei mijlocii.

Capitolul restaurante şi diverse localuri a făcut un salt spectaculos. Restaurantele mai solide şi mari, mai cunoscute până acum 3-4 ani, nu mai sunt cele "de marcă". Publicul (cu posibilităţi băneşti mai consistente) preferă restaurantele mai liniştite şi foarte elegante, care s-au aranjat – cu mult gust – în case mai vechi şi spaţioase, cunoscute ca foste case boiereşti. Meniurile şi băuturile oferite, precum şi preţurile, sunt într-o varietate largă, satisfăcând chiar şi gusturi rafinate. Pentru a nu face reclamă involuntară, nu dau firme sau adrese, unele pot fi găsite mai uşor, altele necesită informaţii de la cunoscători.

Voi face totuşi o singură excepţie, pe care o voi numi "Brazilia în Bucureşti". Înainte de sosirea la Bucureşti, am făcut prin Internet ceva "lecţii pregătitoare" despre ce "noutăţi" ar merita să caut. În felul acesta am aflat că s-a deschis un restaurant "carnivor" cu specific brazilian, adică o... "Churrascaria". Cunoscusem astfel de restaurante cu ocazia unei vizite în Brazilia, aşa că am vrut să văd dacă reclama nu este exagerată. În special deoarece în Brazilia se oferă câteva sortimente de carne şi în cantităţi "la liber".

Vizita a fost răsplătită peste aşteptări. Serviciul şi localul (amplasat pe malul lacului Băneasa) se prezintă bine şi frumos, iar meniul... chiar de Churrascaria. Se poate comanda în două variante: partea de cărnuri în cantitate fixă, la un preţ de circa 60 de şekeli, fiindu-mi imposibil să termin marea farfurie. În varianta a doua, se oferă 12 feluri de carne, şi în cantitate nelimitată, pentru circa 120 de şekeli. În ambele variante se serveşte şi o cantitate nelimitată de salate şi diverse legume, totul proaspăt şi gustos.

Am intrat în discuţie cu şefa de sală, pentru a o felicita cu privire la restaurant. Repede mi-a spus că nu prea ştie româneşte, ea fiind din... Elveţia. La fel ca şi proprietarul restaurantului.

În acelaşi timp cu restaurantele din Bucureşti, un nou gen de local a ajuns să fie foarte apreciat: ceainăriile (şi foarte liniştite, şi foarte elegante; a se verifica pe Internet). Am vizitat una din ele, în zona Calea Floreasca. Amenajată tot într-o casă boierească. Nu am ştiut că se pot servi atâtea varietăţi de ceaiuri, după categoriile de culori. După ce alegi din listă ceaiul preferat, nu ţi se serveşte imediat. Ţi se aduce o cutie mare (cine îşi mai aminteşte vechile cutii din tablă ornamentată, speciale pentru ţinut ceai?...), deschisă, pentru a mirosi aroma ceaiului ales. Dacă nu te satisface, alegi alt gen de ceai, cu acelaşi ritual. Am băut un ceai verde, foarte gustos şi aromat. Liniştea şi atmosfera, superbe. Nu am ezitat deloc să acord localului nota 10.

Voi încheia cu o ultimă mică descoperire, ţinând de tipărituri. La fiecare vizită în Bucureşti mă întrebam cine cumpără enorma cantitate de cărţi, ziare, reviste, almanahuri etc., care se editează permanent. Acelaşi ritm se menţine, chiar dacă preţul cărţilor a crescut vizibil.

Ca de obicei, când apuc şi plimbări negrăbite, mai răsfoiesc puţin prin librării sau chioşcuri. Una din aceste răsfoieli mi-a oferit o micămare noutate. La viaţa mea am văzut fel de fel de reviste şi almanahuri. Dar nu văzusem niciodată un "Almanah al Detectivilor" sau o revistă-magazin "Lumea Detectivilor". Curios, m-am uitat prin amândouă (editate la un nivel grafic superior) şi am constatat că:

Există o Asociaţie Naţională a Detectivilor (particulari, n.b.) din România, asociaţie largă şi, probabil, bine organizată, inclusiv la capitolul publicitate.

Din câte am apucat să răsfoiesc – texte şi fotografii – am văzut că Asociaţia este condusă de un preşedinte. Spre surprinderea mea, vajnicul detectiv-preşedinte este... o tânără şi elegantă doamnă (încă un capitol în care noi bărbaţii nu mai dominăm...). Din câteva articole semnate de această doamnă preşedintă, am dedus că are o pregătire profesională în câteva domenii. Unul din articole mi-a atras mai mult atenţia, fiind completat cu o serie de sfaturi-îndemnuri, sub forma unor versuri (citez) din "folclorul norvegian". Le reproduc, parţial, deoarece sunt şi frumoase şi valabile pentru orice om:

Învaţă de la apă/ Să ai statornic drum./ Învaţă de la flăcări/ Că totul este scrum./ Învaţă de la umbră/ Să taci şi să veghezi./ Învaţă de la stâncă/ Cum neclintit să crezi./ Învaţă de la soare/ Când trebuie s-apui,/ Învaţă de la piatră/ Ce trebuie să spui./ Învaţă de la vultur/ Când umerii ţi-s grei,/ Şi du-te la furnică/ Să vezi povara ei./ Învaţă de la *păsări/ Să fii mereu în zbor, / Învaţă de la toate/ Că totu-i pieritor.*

Mă opresc aici.

Am recitit, atunci şi astăzi, aceste versuri şi mi-am spus că respectiva asociaţie are ca preşedintă o adevărată Doamnă, care ne-a transmis un preţios cadou din Norvegia.

ZELIAS – Holon

Nu vă întoarceţi acasă!

«Nu staţi pe gânduri! Nu vă temeţi că nu sunteţi patrioţi! Nu vă întoarceţi acasă!

„Stabilitatea macroeconomică" este o frază care ascunde falimentul demagogiei. Politicienilor care au distrus această ţară timp de 17 ani, oligarhilor care au pus mâna pe economie şi putere, funcţionarilor care v-au umilit – tuturor le-a venit nota de plată. Acum au nevoie de voi, cei 2,5 milioane de români plecaţi la muncă? Dar când aţi plecat din cauza sărăciei şi corupţiei, ce păzeau?

Fără voi, cei 2,5 milioane de români din străinătate, a început să se ducă naibii „stabilitatea fotoliilor grase". Politicienii, oligarhii, funcţionarii vor fi stăpâni peste un cimitir de salariaţi la pensie şi un val de tineri care pleacă în UE la muncă. Sistemul de pensii se va finanţa din ce în ce mai greu. Impozitele – mai mari, contribuabilii – mai puţini. Camarila politico-economică ce a siluit România este pe cale să se autodevoreze.

Ultima salvare este să vă convingă să munciţi în România pe bani mai puţini. De la voi mai jupuiesc minimum 250 de milioane de euro anual, în taxe şi impozite. Staţi acolo, nu fiţi trişti, nu daţi banii la bandiţi! Vă vor spune: „Străinii vă umilesc. Acasă e acasă!". Da, veniţi acasă... Aici vă umilim noi. O să vă „onoreze" Felix Turnătorul (referire la Dan Voiculescu, preşedintele Partidului Conservator, **n. red.**), preşedintele Comisiei de atac mediatic împotriva preşedintelui României. România care v-a izgonit ar putea fi restaurată de o viitoare coaliţie.

Senatorul PRM Tănăsescu a furat votul în Senat, la moţiunea de destituire a ministrului Monica Macovei. Consecinţe? Nici una! Nu este doar un caz din multe altele de injustiţie strigătoare la cer? Este comparabilă această umilinţă cu privirea chiorâşă a spaniolului sau a italianului? Europenii vă plătesc corect imediat ce se conving de voi: muncitori, pricepuţi, omenoşi.

Nu vă întoarceţi acasă! – asta vă spun faptele lor. Vă vor amagi: „O să câştigaţi la fel de bine ca afară". Aşa e. Mâine, voi, cei 2,5 milioane de români, la întoarcere, veţi primi cărţi de identitate noi. Jumătate de milion pe numele Adrian Năstase şi Dan Ioan Popescu, să faceţi şi voi un ban grămadă. O altă jumătate de milion – paşapoarte pe numele Dan Voiculescu, Dinu Patriciu şi Sorin Ovidiu Vântu. Nu se ştie niciodată de unde „sar" o rafinărie, nişte învârteli cu energie ieftină şi un FNI mic.

Restul de 1,5 milioane de români vă veţi numi Bogdan Buzoianu, finu' lui Dan Ioan Popescu, fostul asociat al naşului lui Tăriceanu şi foto-manechin cu Mircea Băsescu, fratele preşedintelui României. Fostele firme ale lui Buzaianu-băiat-deştept au adunat 300 de milioane de euro din contracte de energie ieftină de la stat. Deci, ajunge la toată lumea: 300 de milioane împărţite la 1,5 milioane vin 200 de euro de fiecare – biletul de avion...

Nu vă întoarceţi acasă! România e departe de normalitatea europeană. România este încă săracă şi coruptă. Ştiu că vă e greu. Stiu că sunteţi departe de copii şi de familie.

Ajutaţi-vă parinţii cu bani. Luaţi-vă copiii şi daţi-i la şcolile publice din UE. Strângeţi bani pentru bătrâneţe. Rămâneţi acolo, încă merită.

Să vă întoarceţi acasă! Să puneţi umărul la ridicarea României! Da, numai când veţi fi convinşi că această ţară vă aparţine vouă, copiilor şi nepoţilor voştri, nu unei găşti de mafioţi! Spor la treabă, români! Vă admir pentru curajul de a vă fi luat viaţa în mâini.»

(Dintr-un articol de Marius Drăghici; în "Evenmentul Zilei", Bucureşti 2007)

Articolul lui Drăghici a suscitat numeroase comentarii (cam 300 la număr) pe Internet. Iată unul din acestea:

«In sfârşit ceva spus pe şleau / Ioan Calapar:

Marius, rar mi-a fost dat să citesc ceva mai concis, curajos, adevărat şi trist.

Nu ştiu pe baza căror experienţe ai ajuns la aceste concluzii. După 20 de ani de Scandinavia încă mai am unele mici, tare mici reţineri când îmi spun că nu mă mai întorc acasă. Mă întreb ce anume te-a condus şi dus la concluziile tale radicale.

Trăiesc de câtva timp drama realizării veşnicei nereîntoarceri. Să mă explic: faptul că sunt pe deplin realizat social şi material în Oslo nu m-a împiedicat mult timp să nu aştept ziua întoarcerii definitive. Am fost convins că Iliescu e ultimul bastion comunist care în scurt timp va pieri, am sperat apoi că timpul va şlefui societatea românească şi o va cizela şi civiliza. Au trecut anii şi tot cu mare încredere în viitor îmi plănuiam reîntorcerea definitivă cu ocazia deselor vizite datorate dorului de părinţi. A venit apoi vremea în care mi-am luat părinţii lângă mine să-şi petreacă printre străini zilele batrâneţii. Aceşti străini pentru care tata nu a dat zeci de generaţii de viitori matematicieni şi ingineri şi nici nu a luptat cu arma în mână printre rahaţi şi cadavre în Sevastopol, aceşti străini i-au purtat de grijă până şi-a dat ultima suflare. L-au tratat în spitale şi l-au întors de multe ori de pe ultimul drum, l-au spălat la fund şi i-au pansat rănile timp de 3 ani, l-au mângâiat la fiecare geamăt de durere şi l-au dus şi pe ultimul drum lăsându-ne pe noi să suferim nestingheriţi la căpătâiul lui.

Şi totul fără nici un leu scos din buzunarele noastre! Totul dat de la statul norvegian!!!

Am vrut să revin în ţara pe care tatăl meu a iubit-o necondiţionat până în ultimele lui clipe. Am vrut să trăiesc a doua jumătate a vieţii cu limba mea, cu Eminescu şi cu prietenii din copilărie. Am vrut să dau somonul pe mici şi brocoli pe ciorbă de burtă. Am vrut să vin de la 5.000 de euro pe lună la 200. Şi asta pentru că speram că lumea mea e acolo.

Ultimele 3 luni de la plecarea tatălui meu drag m-au făcut însă să îmi iau definitiv gândul de la repatriere şi să consider asta ca pe o auto-flagelaţie. Am avut nefericite ocazii să cunosc adevărata Românie în aceste luni. Actul de deces pe care onorata Primărie a oraşului Târnaveni mi l-a respins de 3 ori, ba că nu-i apostilat cu Haga, ba că împuternicirea dată unui amic s-o reprezinte pe mama nu e chiar (!) în regulă, ba că… Actul de deces românesc trebuie APROBAT la Bucureşti şi asta durează 3-4 luni iar abia după aceea ne putem adresa Casei de Pensii pentru manevrele ulterioare. La Casa de Pensii în Târgu Mureş nu vorbeşte nimeni româneşte şi asta o constaţi cu stupoare după ce stai ore la coadă.

Plecarea lui Tata ne-a făcut să încercăm să îi înlocuim prezenţa vizionând programe TV româneşti, aşa că în urma unei cure de 3 luni am lămurit definitiv marea problemă a întoarcerii.

Mi-e scârbă de tot circul atât de pervers mediatizat de presă şi TV, de politicieni de toate culorile, de prostia omului de rând îndobitocit de sărăcia indusă de politica ultimilor 17 ani, mi-e greaţă de birocraţia românească şi de primitivismul relaţiilor sociale.

Mi-e frică să mor într-o ţară care nu-mi aprobă moartea!!!!! De râs şi de bătaie de joc, ruşine buldozerelor din parlament!

Marele motiv pentru care nu mă întorc e că nu pot să-mi părăsesc Tatăl. Celălalt e că nu sunt atât de dobitoc să schimb viaţa într-una dintre cele mai civilizate societăţi din lume, cea norvegiană, pe cea într-una dintre ultimele şi cele mai retrogade.

Atâta timp cât Iliescu, Vadim, Voiculescu, Marco Bela, Becali şi alţii ca ei se numără printre ideologii neamului românesc, eu refuz să mă mai numesc român.

Ioan Calapar, Oslo»

Cancanuri...

…despre vedetele de toată mâna ale societăţii româneşti întâlnim în toate publicaţiile care se respectă:

■ Divorţul lui **Petre Roman** continuă să ţină afişul rubricilor de cancan. Mai nou, aflăm că d-na **Mioara Roman,** soţia fostului premier, pregăteşte o carte – menită a deveni best-seller – pe marginea cuplului. În ziarul "7 plus, citim sub semnătura lui G. Artene:

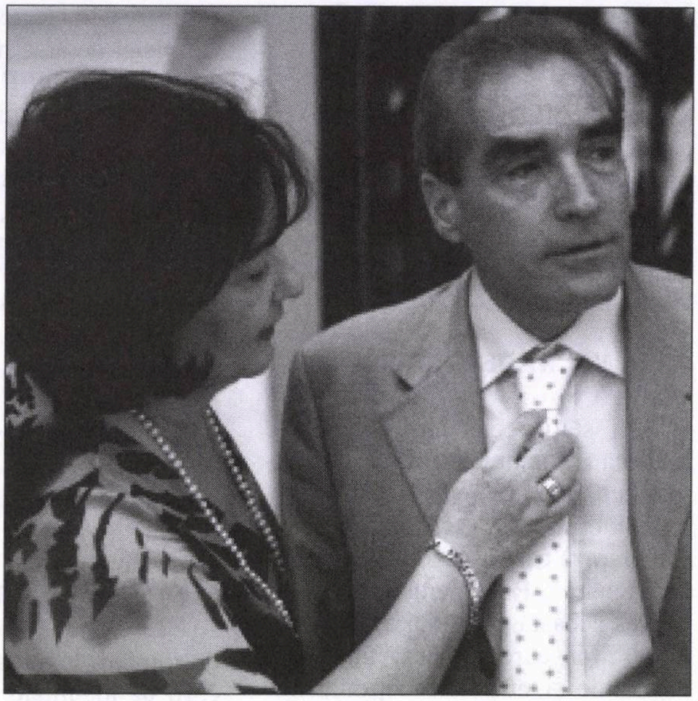

Mioara şi Petre Roman

«În ciuda scandalului iscat pe marginea divorţului de Petre Roman, Mioara Roman încearcă din răsputeri să termine cartea ce se anunţă a fi un bestseller. Intitulată "Jumătatea mea de adevăr", cartea va cuprinde toate întâmplările prin care a trecut familia Roman începând cu decembrie 1989. Mioara Roman speră ca până în toamnă, mărturisirile ei să vadă lumina tiparului.

Problemele, în special cele de sănătate, se ţin scai de Mioara Roman. După ce, în urmă cu câteva zile, a ieşit din spital unde şi-a tratat afecţiunile biliare, soţia fostului premier se luptă acum cu o viroză pulmonară. "Sunt foarte slăbită. Acum am o viroză pulmonară. A venit medicul acasă şi am trecut pe antibiotice", ne-a declarat, cu o voce tremurândă, doamna Mioara Roman. Aceasta ne-a mai spus că pe lângă starea de tensiune creată de divorţul cu Petre Roman, problemele de sănătate au făcut din ea o persoană extrem de sensibilă şi slăbită. Pentru a-şi reveni cât mai *repede, soţia politicianului se ţine de tratamentul prescris de medici, dar încearcă să se bucure şi de prezenţa şi ajutorul oferit de cele două fiice. "Am crescut două fete extraordinare şi asta e cel mai important". Cel mai mult îşi doreşte să scape de stresul divorţului şi să rămână doar cu amintirile frumoase. Una dintre acestea fiind perioada în care Petre Roman o curta pe Mioara şi pentru a o vedea stătea şi câte zece ore la Radio să o aştepte* (Mioara Roman a lucrat la emisiunea în limba arabă a postului de radio Bucureşti, **n. red.**).

Între timp, Mioara Roman se străduieşte să fie tare, să nu mai sufere şi, în acelaşi timp, să termine cartea pe care a început-o în urmă cu un an. "Jumătatea mea de adevăr", aşa cum şi-a intitulat soţia politicianului mărturisirile puse pe hârtie, se vrea a fi povestea familiei Roman începând cu decembrie 1989, însă nu vor fi uitate şi alte amănunte de dinainte. De asemenea, divorţul de Petre Roman va cuprinde mai multe pagini. "Nu e ăsta cel mai greu moment din viaţa mea", s-a destăinuit Mioara Roman în cadrul Observatorului de la Antena 1, referindu-se la divorţ. "La un moment dat îţi doreşti să le laşi pe toate şi să te duci undeva. Şi eu o să mă duc la Doha (Qatar) unde are loc un festival cultural", a povestit fericită doamna Roman, aceasta fiind una dintre puţinele ieşiri pe care soţia fostului premier şi le-a permis în ultima vreme. În relaţia sa cu Petre Roman, Mioara Roman spune că a avut un rol ingrat: acela de a fi nevoită să-i atragă mereu atenţia soţului la tot ce se întâmplă în jurul lui. "Nu am fost o soţie normală, care să stea la bucătărie şi atât. Însă, în ciuda tuturor speculaţiilor, noi rămânem totuşi o familie", a declarat Mioara Roman pentru Antena 1.»

■ Bineînţeles, reflectoarele sunt îndreptate asupra "femeii fatale" care i-a sucit minţile frumosului om politic. O cheamă **Silvia Chifiriuc**, este brună, înaltă, subţire şi fusese până nu de mult logodită cu un italian, Nello Madia. Dintr-o relatare de Elisabeta Ioniţă, în "Libertatea":

Silvia Chifiriuc

«Aflat în plin scandal din pricina divorţului, Petre Roman se relaxează la Sinaia, alături de Silvia Chifiriuc, femeia despre care se spune că i-ar fi amantă.

Sfârşitul săptămânii trecute l-a găsit pe Petre Roman la munte. El a fost însoţit de Silvia Chifiriuc. Cei doi au petrecut weekendul într-o vilă din Sinaia. Această casă de vacanţă aparţine unui prieten de-al lui Roman. Surse apropiate celor doi susţin că aceştia petrec aproape fiecare weekend departe de oraş, în funcţie de programul fostului premier. Dacă el e în ţară, dau o fugă la munte. Sinaia nu e singurul loc în care merg, ei frecventând şi zona Bran. Acolo merg tot în casa unui prieten, locuinţă despre care se spune că e dotată cu piscină şi jacuzzi. În timp ce Petre Roman petrecea cu Chifiriuc la Sinaia, Mioara Roman se afla în spital.

Silvia trebuie să-i dea fostului ei iubit, italianul Nello Madia, 30.000 de euro, jumătate din valoarea apartamentului din Constanţa. Nello a spus că daca Silvia nu-i dă banii, va vinde casa şi o va lăsa în stradă. Speriată, femeia a făcut acte la notar prin care se angajează să-i dea în scurt timp suma cerută.»

■ O altă brunetă cu succes este actriţa de televiziune **Cosmina Păsărin.** Un armator grec, pe numele Mikos, în vârstă de 35 de ani, despre care se vorbeşte ca de un viitor Onassis, s-a îndrăgostit de ea, iar în târg se voreşte cu insistenţă despre căsătorie.

■ Parcă-i un făcut, o altă brunetă a ajuns pe firmament. E vorba de **Roxana Diţă,** manechin, din Bucureşti. Ea s-a înscris la un concurs organizat de ziarul "Libertatea" şi având o temă, trebuie să recunoaştem, originală: "Ia-te în piept cu Nicoleta Luciu". Ideea este că trebuie să dovedeşti (prin fotografii, că aicea nu merge cu vorbele şi papagalul) că sânii tăi sunt mai frumoşi decât aceia ai cunoscutei cântăreţe şi animatoare TV Nicoleta Luciu.

«Roxana Diţă – scrie Luana Mare

Cosmina Păsărin

Roxana Diță: mici dar tari

Nicoleta Luciu: campioana

Andreea Raicu

în "Libertatea" – *o brunetă frumoasă, de 22 de ani, spune că are sâni perfecți și naturali. Ea este convinsă că are șanse mari să câștige concursul inițiat de "Libertatea", "Ia-te în piept cu Nicoleta Luciu". "Am sânii mai mici, dar mai tari. Cred că aș putea-o detrona pe Luciu fără probleme", spune Roxana, de profesie manechin. "Nu mi–am dorit niciodată să-mi măresc sânii cu silicon pentru că nu a fost nevoie. Am sânii perfecți fără operații estetice, exerciții fizice sau diverse regimuri. Plajă fac doar topless, în compania prietenului meu. Nu îmi întrețin sânii într-un mod anume. Cea mai mare dorință a mea e să devin actriță și cred că acest concurs este o oportunitate", ne-a declarat Roxana.*»

■ Și dacă toate astea nu sunt de ajuns à propos de brunetele momentului, să mai adăugăm că frumoasa **Andreea Raicu**, de la TV, și-a vopsit de curând părul în negru. Și dacă nici asta nu e de ajuns, să mai precizăm că vestitele prezentatoare de la Televiziune, **Andreea Marin** și **Mihaela Rădulescu,** care ocupă – și în acest an – primele două locuri în topul preferințelor telespectatorilor, sunt amândouă brunete.

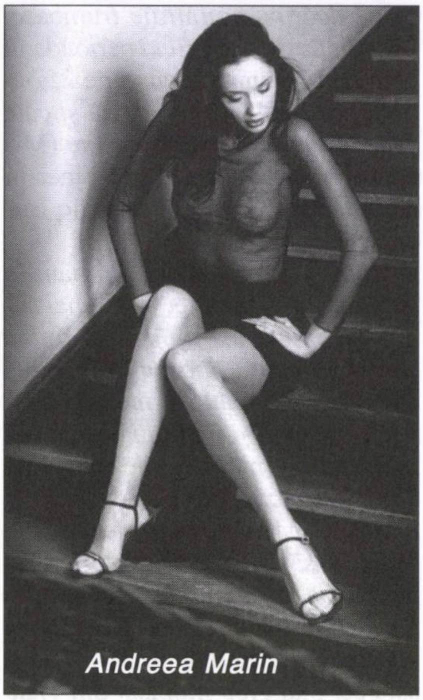

Andreea Marin

■ Și totuși, blondele n-au nici un motiv să intre în panică. Dintr-un sondaj realizat de revista americană "People" reiese că 63% dintre bărbații de azi preferă blondele!!

■ O mică surpriză în lumea cinematografiei a constituit-o hotărârea regizorului **Sergiu Nicolaescu** (senator PSD) de a intra în PRM (Partidul lui C. Vadim Tudor). Așa cum se vorbește în culise, Nicolaescu este nemulțumit de tratamentul la care-l supun în ultima vreme regizorii tineri și anumite ziare care-l prezintă drept un cineast oficial al regimului trecut.

Picătura care a umplut paharul

cu apă a fost scandalul declanșat de câțiva regizori tineri împotriva faptului că CNC (Consiliul Național al Cinematografiei) a alocat o importantă sumă de bani lui Sergiu Nicolaescu pentru viitoarele sale pelicule.

Ziaristul Eugen Istodor (gură spurcată) a discutat nu de mult cu Sergiu Nicolaescu pentru "Cotidianul". Extrase:

«Ce părere aveți?

Dom'le, eu nu mă iau după scandalul provocat.

Deci (regizorul Cristi Puiu) nu a dezvoltat un scenariu și vine cu unul din scandalagii și mă critică: „Nicolaescu a concurat cu patru filme, ca să-și încerce norocul“. Cum să-mi încerc eu norocul?! Scenariile depuse sunt foarte bune. Unul a câștigat, altul este după piesa „Poker“ a lui Lustig... piesa asta face mai mulți spectatori la teatru decât un film românesc. Deci, nu contează scandalul și oamenii ăștia. Criza reală este lipsa spectatorilor. În ultimii ani, doar „Orient Expres“, un film de-al meu, a fost între primele zece filme mondiale rulate la noi, ca încasări și număr de spectatori. Obiectivul nostru e să aducem spectatori și eu am venit cu patru propuneri, perfect comerciale. Ei au contestat lucruri care nu se pot contesta.

De fiecare dată le sunt respinse proiecte, proiecte care câștigă în străinătate. „Moartea domnului Lăzărescu“, „A fost sau n-a fost?“.

Să dea Dumnezeu ca ele să aibă măcar spectatorii unuia dintre filmele mele. Cristi Puiu a câștigat niște concursuri cu un film și 28.000 de spectatori în țară. Nu poți spune că e cel mai premiat film românesc. Sunteți prea tineri și spuneți asta. (Paul) Călinescu a câștigat la Veneția în 1939. Premiile astea sunt mult mai mari decât cele luate de Cristi Puiu și nimeni nu a făcut din asta sfârșitul pamintului.

Sergiu Nicolaescu

A fost sfârșitul pământului când s-a discutat de îmbătrânirea generației dumneavoastră și de prezența unei noi generații.

Cum îmbătrânire, dom'le? Eu, Pița, Daneliuc, Pintilie. Ne-ați îmbătrânit? Apoi, e generația lui Carmazan, Marinescu. Ce faci cu noi ăștia? Ne aruncați la gunoi? Hai, dom'le, vedeți-vă de treabă, vorbiți prostii. Nu e nici o luptă! E scandalul lor! Că ei sunt cei mai buni, cei mai cu moț în cap! Nici măcar nu are școală Puiu!

Are școală în Elveția!

Ce școală e aia? Nu are, dar nu zic nimic, că nici eu nu am. Cum poate el să vină în România și să spună: „Dați-mi să fac film!“. Chiar oricine în România poate să facă film?

Ceva se întâmplă cu generația Nicolaescu-Pița-Daneliuc. Face filme slabe.

Dumneata ai văzut „Orient Expres“?

Da.

Era un film să dai cu el de pereți?

Trebuie să recunoașteți că nu mai are vâna lui Nicolaescu din „Nemuritorii“.

Dragul meu, gândește-te la Cristi Puiu, te înarmezi cu răbdare, zici, dom'le, nu se poate, trebuie să fie ceva, și stai acolo... „Marfa și banii“, foarte slab, „Moartea domnului Lăzărescu“, un anume gen de film, o chestie veche de cincizeci de ani. Mie nu mi-a plăcut. Nu m-a emoționat. Tema e foarte bună, dar avea un gen de filmare care m-a plictisit. Asta e gustul meu. Gustul unui om cu biografie, un om care are studii, un om care a terminat o facultate cu o biografie falsă, ce știți dumneavoastră de asta, ce știți de colegii mei de facultate pe care i-au judecat și au fost dați afară, că au cântat „Deșteaptă-te, române!“. Dumneata știi ce însemna să pui „Deșteaptă-te, române!“ într-un film pe vremea lui Ceaușescu?

Știm, fiindcă „Mircea“ a fost acuzat de proslăvirea lui Ceaușescu!

Dom'le, „Mircea“ e un film excepțional! „Mircea“ trebuia să aibă premiera pe 5 iunie 1989, pe 3 iunie m-a sunat Dulea, președintele Cinematografiei, să vin să mergem la Ceaușescu. Nu se ține premiera. „Nu vin!“ și închid telefonul. Mă sună Titus Popovici: „Sergiule, nu mă băga în căcat!“. „Nu vin!“ și îi închid telefonul. Mă sună Suzana Gâdea, femeie deșteaptă, un ministru în fața căruia tremurau mulți. Și îi spun că nu vin. Și ea, ca să nu mă toarne, spune în telefon: „Alo, alo, dragă, nu se aude!“. Filmul „Mircea“ a fost interzis. Cine zice că „Mircea“ avea vreo legătură cu Ceaușescu e un IDIOT! Filmul este opus lui Ceaușescu. Era pregătirea Revoluției. Filmul începea cu o luptă între mine și fratele meu, și avem un schimb de cuvinte: „Frate, dușmanii noștri sunt mulți! Trebuie să ne închinăm lor!“. La care, Mircea zice: „Eu nu vreau să domnesc peste oameni în genunchi!“. Dacă voi nu ați înțeles replica, Ceaușescu a simțit că e împotriva lui. Cum poți să-ți imaginezi că eu am făcut o concesie? La mine în film nu există nici un erou comunist.

Aţi jucat pe comunistul în „Pistruiatul“.

Nu era al meu filmul! Dar ăla spune vreo fraza comunistă? Am, normal, şi comunişti în film. Zicea comisarul: „Dar ce vreţi voi să faceţi?“, răspundea comunistul: „Noi luptăm pentru o viaţă mai bună!“ şi zicea ăla: „Om trăi şi om vedea!“. Am intrat în PCR, la 38 de ani, datorită schimbării în politică făcute de Ceauşescu. Şi am fost fericit că intru în partid. Fiindcă de atunci mi-am dat seama că pot să muncesc în ţara mea.

V-aţi pierdut pe drum creativitatea, talentul!

Asta credeţi dumneavoastră, fiindcă nu mai simţeaţi lupta pe care eu o duceam. Cât am fost sub dictatură, eu am fost primul om din ţara asta care a introdus patriotismul. „Dacii“, „Mihai Viteazul“! 130 de milioane de spectatori în 23 de ani. În lume am un miliard! Ai auzit de la mine un scandal, că a câştigat vreun coleg şi eu nu? M-ai auzit pe mine că mă duc la o sută de festivaluri ca Puiu? Aici ai de a face cu un om nebun! Din o sută de festivaluri câştigi treizeci, e normal! Eu am fost în viaţa mea numai la trei festivaluri.

Pe scurt, tinerii să aibă răbdare!

Nu dau sfaturi nimănui! Dar nici nu primesc sfaturi de la neica nimeni! Să aibă filmele pe care le-am făcut eu!

Filmele dumneavoastră bune sunt datate! Iar cele noi sunt slabe!

Ce nu ţi-a plăcut la „15“?

M-a plictisit!

A venit mult prea devreme şi nu a interesat pe nimeni! Dar a făcut 13.000 de spectatori. „Orient Express“?

Slab!

A mers extraordinar. E film greu!»

Aniversare

Cristian Ţopescu, cronicar sportiv la TV România; cel mai talentat produs al televiziunii române de până la 1990: 70 de ani de la naştere.

Deces

Octavian Paler (n. 1926), ziarist, scriitor; unul din cei mai cunoscuţi publicişti români din anii noştri. A ocupat numeroase posturi importante în presă: redactor la Radio, corespondent al Agerpres la Roma, director general al Televiziunii române, redactor-şef al ziarului "România liberă".

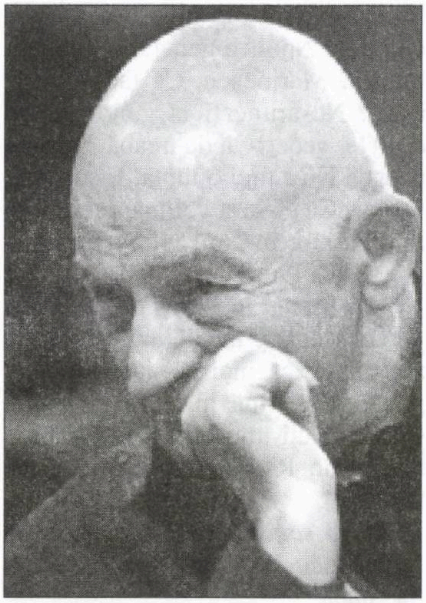

Un cadou pentru iubitorii de literatură
Cunoscuta scriitoare
BIANCA MARCOVICI
a publicat o valoroasă carte de povestiri şi poeme în proză
cireşe amare sub katiuşe

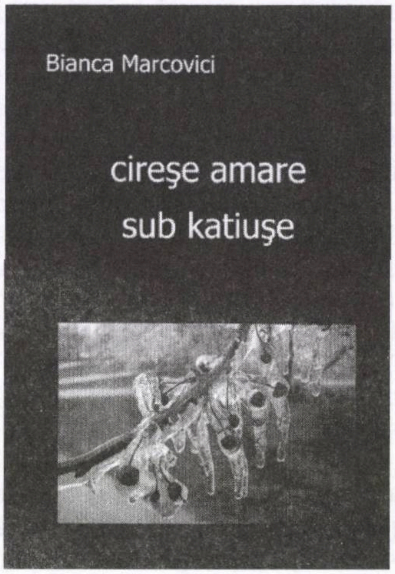

„Autoarea trece abrupt de la atmosfera calmă a poemelor la spontaneitatea tensionată a însemnărilor în proză, descriind infernul în care a trăit sub atacurile cu rachete, în perioada războiului din vara trecută”.

Carol Isac

Preţul: 30 de şekeli,
inclusiv expediţia
Comenzi la autoare:
P.O.BOX 3144 – Haifa 31032

sau E-mail:
biancamarcovici@yahoo.co.uk

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

De la niște marionete politice la patiseria Payard

Ca niște marionete dezafectate subit, eroii și idolii par a se prăbuși, a se prăvăli de pe sârma politică pe care evoluau. Spectatorii plâng sau râd după imaginația, așteptările sau speranțele pe care și le-au pus la începutul spectacolului.

Cititorii "Minimum"-ului își amintesc poate o corespondență despre unul dintre acești idoli. El se numește Paul Wolfowitz și la vremea respectivă fusese numit președintele Băncii Mondiale, după o carieră îndelungată la Washington. Unul dintre creierele neoconservative care au inspirat America după atacurile de la 11 septembrie 2001, ideolog de primă mărime în materie de probleme ale Orientului Mijlociu, Wolfowitz pare a se prăbuși de la o zi la alta în neantul hărăzit acelora care au greșit în planificarea și executarea unor acțiuni de anvergură globală.

De la nenumăratele sale pronosticuri privind victoria în Irak până la scandalurile de natură personală care la data acestei corespondențe sunt pe cale să-l elimine de pe scena bancară a lumii (bietul om și-a promovat fără merit amanta), și până la apariția jalnică pe ecranele televizoarelor cu ciorapii rupți în timp ce-și scotea pantofii ca să intre într-o moschee din Turcia, Paul Wolfowitz devine de la o zi la alta un personaj tragic (domnu' Hervian, avem și noi, pe-aicea în guvern, asemenea cetățeni, așa că să nu-ți închipui că ne-ai luat piuitul; **n. red.**).

Monica Golding, numărul 3 din Departamentul Justiției, este silită să-și dea demisia în fața furtunii juridice care o amenință, fiind acuzată de Congres pentru scandalul (al câtelea oare?) izbucnit în cadrul administrației, de data asta cu privire la câteva demiteri suspecte ale unor judecători ai statului.

Conform legilor americane, orice Președinte SUA are dreptul să numească sau să revoce judecători ai statului. Și ei au acest drept indiferent pentru ce motiv, cu excepția unor motive *rele*.

Dar nu se aici vine dezamăgirea marionetei dezafectate. Monica era mai mare peste 93 de judecători ai statului, oameni cu imensă greutate juridică. Monica, e o duduie de numai 33 de ani, a cărei calificare pentru numirea la Departamentul Justiție fusese absolvirea unei facultăți juridice. Harvard? Nu, nici vorbă. Monica este absolventa facultății juridice a tele-evanghelistului Pat Robertson. Ei da, marele preot are o facultate juridică. Abia după ce-și încheie activitatea zilnică la facultate, reverendul Pat se îndreaptă spre studiourile de televiziune pentru a declara că prezența homosexualilor la Disneyland poate produce cutremure, uragane, ba chiar și prăbușirea vreunui meteorit, Doamne ferește! Pentru necazurile ce urmează, însă, biata Monica și-a angajat un avocat cu studiile încheiate la o universitate adevărată. Presa, vezi bine, "rău intenționată" și curioasă foc, a investigat cu această ocazie cam câte marionete cu studiile superioare făcute la Școala Pat Robertson ocupă posturi de răspundere în prezenta administrație. Rezultatul: 150. Acești indivizi ar putea probabil să explice frecvența cutremurelor din San Francisco, celebru pentru marele număr de homosexuali din oraș.

De altfel administrația prezentă nu lucrează decât cu numere mari. În cadrul aceluiași scandal, Congresul ar vrea să afle de asemenea cam ce discuții între capetele oficiale s-au desfășurat înainte de demiterea surprinzătoare a judecătorilor. Au cerut să vadă e-mail-urile trimise de la Casa Albă la Justiție și de la Justiție la oficialitățile statale locale. Până azi aceste e-mail-uri sunt date dispărute. Dar bulgărele de zăpadă se umflă pe zi ce trece. Corespondența prezidențială, confidențială sau nu, trebuie, conform legii, să fie păstrată cu mare grijă. Ei bine, bulgărele a ajuns azi să încorporeze nu mai puțin de 5 milioane de asemenea scrisori, mesaje etc., absente la inventar încă din 2003.

Afăm din surse confidențiale că George Tenet, fostul director al CIA-ului, e pe cale să scoată o carte în care dezvăluie fel de fel de date confidențiale ce par a contrazice toate argumentele administrației pe care autorul o servea la vremea aceea, cu privire la angajarea Americii în războiul din Irak; este vorba de avertismentele CIA-ului de care au beneficiat Rumsfeld și Rice înainte de atacurile de la 11 septembrie, despre eforturile nu prea oneste de a stabili o legătură între Saddam Hussein și Al-Qaeda. Cartea este așteptată cu înfrgurare.

Se pare că a sunat momentul adevărului, deoarece suntem asaltați zilnic cu știri sumbre despre politica militară din ultimii patru ani. Aflăm astăzi că trupele ce urmează să se deplaseze în Irak nu au decât 10 zile de antrenament în locul a 30 de zile cum o cere regulamentul. Că 20% dintre noii recruți nu au diplomă de liceu, că cei ce au avut cumva de-a face cu legea sunt admiși în armată într-o pro-

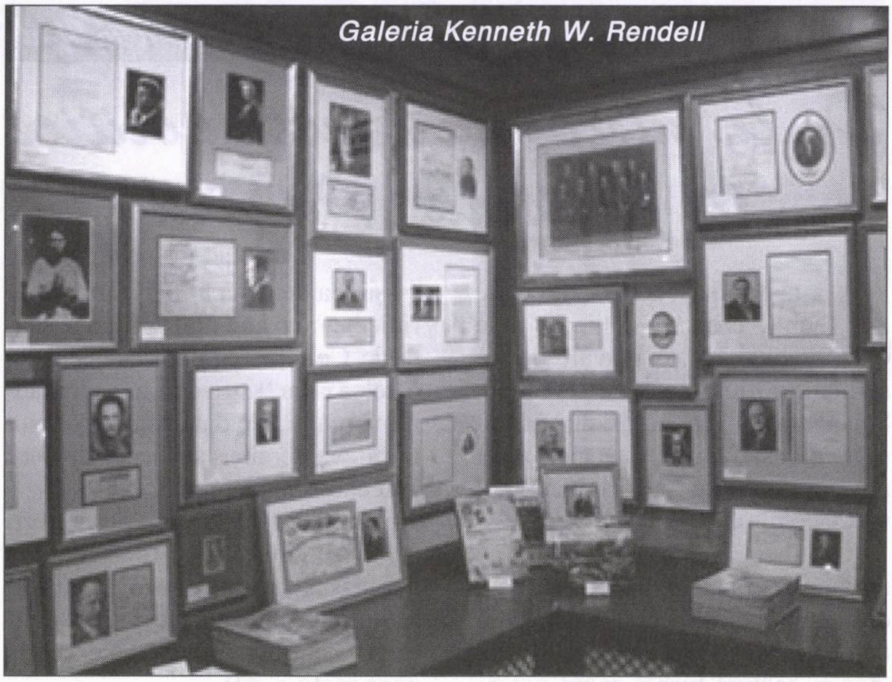

Galeria Kenneth W. Rendell

porţie dublă faţă de acum trei ani. Mai mult decât atât, celebrele forţe de şoc, care pot fi activate în 72 de ore pentru a interveni oriunde în lume, sunt deja angajate toate în Irak.

Nu, hotărât lucru, atmosfera politică devine din ce în ce mai sumbră, iar eu m-am hotărât să părăsesc pentru câteva ore teatrul de marionete.

❖

Duminică dimineaţa, într-o zi de la mijlocul lui aprilie, am parcat pe o stradă în Upper East Side, în faţa casei în care locuise în ultima decadă a vieţii sale Eleanor Roosevelt. Upper East Side este partea cea mai elegantă a Manhattanului. La est de Central Park şi de faimoasa Fifth Avenue, cartierul unde se găsesc locuinţele celor mai faimoşi americani şi nu numai, unde preţurile pe metru pătrat sunt cele mai ridicate din Statele Unite, unde găseşti clădiri în stilurile cele mai variate, cu accent european, palate mai mici sau mai mari de care sunt legate nume ca Jacqueline Kennedy Onassis, Henry Kissinger, Godiva, Ungaro, Vanderbilt, Ulysses Grant. Aici se găsesc marile muzee Frick, Cooper-Hewitt, Whitney, Metropolitan, Guggenheim, cu celebrele galerii Brâncuşi, Alexander Calder, Marc Chagall, Kandinsky, Paul Klee, Joan Miró, Mondrian, Picasso şi Van Gogh, dar şi faimoasa sinagogă Templul Emanuel, Liceul Francez, un magazin alimentar de lux aparţinând celebrului Fauchon din Paris, Cafeneaua Carlyle, Hotelul Pierre etc.

Într-o zi de primăvară, dacă te plimbi alene de-a lungul lui Madison Avenue ai uneori senzaţia că ai pătruns prin Poarta St. Antoine în Place des Vosges din Paris. Nu, desigur că simetria cărămizie a palatului Rohan nu aduce nici pe departe cu strada rectilinie de care vorbesc. Însă aşa cum parizianul se duce în Place des Vosges să-şi clătească ochii la galeriile de artă, tot aşa manhattanezul este tentat să sune la soneriile zecilor de galerii aliniate pe Madison, pentru a-şi delecta ochiul fie cu ultimele noutăţi ale artei plastice, fie cu opere consacrate ce se potrivesc mai bine unei galerii la parter decât cocoţate pe pereţii somptuoşi ai muzeelor celebre.

La Galeria "Soufer" expune David Schneuer, cunoscut pentru pictura scenelor sociale germane şi pariziene din anii '20, cu accentul pe o parte mai întunecată a vieţii din acea epocă. O reflecţie a expresionismului german cu o tentă umoristică, Schneuer (1905-1988), cu femeile sale planturoase şi parţial dezgolite, se găseşte din abundenţă pe pereţii muzeelor din Boston, Tel Aviv sau München. Privind la tablourile sale, mintea te duce la personajele lui Bertold Brecht, căruia de altfel i-a desenat afişele teatrale.

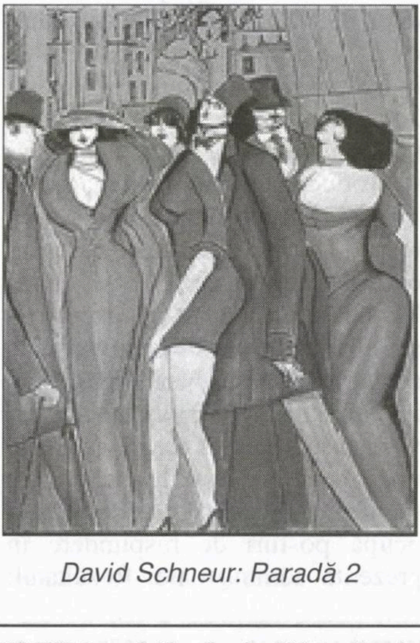

David Schneur: Paradă 2

Puţin mai jos pe Madison Avenue, am pătruns în galeria Kenneth W. Rendell. Aici nu erau prezentate nici un fel de picturi, pentru că ramele erau ocupare cu… documente vechi, documente aparţinând sau atribuite unor personaje istorice sau artistice. Pentru numai 27.000 de dolari poţi cumpăra un document oficial semnat de Marie Antoinette la Versailles la 1 iulie 1784, prin care viitoarea decapitată autoriza plata a 365 de livre frizerului Curţii.

Un portret cu autograf al lui Beethoven se vinde pentru numai

25.000 de dolari, în timp ce un portativ muzical cu câteva note și semnătura lui Mozart se poate cumpăra pentru 175.000 de dolari.

Sunt scrisori semnate de Albert Einstein, de Moshe Dayan sau David Ben Gurion, o proclamație a lui Francisc I ca și alta semnată de câțiva cavaleri templieri, multe documente cu semnătura lui Churchill, Thomas Edison, Goethe, Henric al VIII-lea, Victor Hugo, John Lennon, Monet sau Golda Meir și mulți, mulți alții. Te afli parcă într-o cameră în care istoria nu este împărțită pe capitole sau epoci. Unul din exponatele cele mai apreciate este o enigmatică "mașină de cifrat" din timpul celui de-al doilea război mondial. Dezlegarea acestui cifru (al armatei germane) a dus la grăbirea victoriei aliaților. Amatorii pot cumpăra la galeria sus-amintită una din puținele mașini care a aparținut Administrației pentru Securitate Națională a SUA și a supraviețuit istoriei, pentru numai 85.000 de dolari. Cele câteva mașini rămase se află fie în Germania, fie pe fundul Atlanticului în dreptul statului Virginia, unde fuseseră aruncate după război.

Deconectarea totală de politică nu se poate produce fără o ciocolată fierbinte și o "tarte Tatin" aurie la Patiseria Payard, aflată, nu din întâmplare, în cartier. Într-un decor semnat de David Rockwell, mult premiatul arhitect al celor mai pitorești restaurante din Manhattan, ca și scenograful multor spectacole de pe Broadway, bistroul trăiește trei vieți diferite. Între orele 9-12 dimineața, vecinii de cartier vin aici pentru un ceai și un croissant (cel mai *adevărat* din New York).

După-amiaza, clienții galeriilor și muzeelor din East Side se opresc obosiți pentru un ceai, o cafea și o prăjitură din galantarul multicolor. Seara, localul devine un restaurant de clasă cu vinuri scumpe și atmosferă pariziană. Societatea multimilionară din cartierul descotorosit de turiști pune stăpânire pe local, dacă și-a rezervat masa dinainte, și cinează în compania celor de-o seamă.

Chelnerii sunt versați în franceză, deoarece fiecare delicatesă poartă un nume pe limba lui Voltaire. Mai greu este când te interesezi de locul unde se află "la toilette". Cuvântul nefăcând parte din limbajul culinar, bietul om se împotmolește. E de ajuns însă să-i vorbești normal, adică pe englezește, să te interesezi adică de "rest-

minimum
editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

room", şi deodată faţa i se luminează.

Notă specială

Niciodată nu e uşor să te desparţi definitiv de un prieten. Când însă dispariţia se produce brusc, fără semne prealabile şi fără acele mici unduiri ale gândirii care alunecă pururea spre moarte, surprinderea devine şoc iar inima ţi se opreşte puţin, ca un exerciţiu în vederea inevitabilului ce te pândeşte pe tine însuţi.

Fără a fi prieteni intimi, între criticul de film Petre Rado şi mine a existat o anume căldură, o înţelegere care se manifesta adesea, atunci când, aflaţi împreună într-o societate oarecare, privirea mea o căuta pe a lui şi a lui pe a mea. Uneori această privire spunea: "ce căutăm noi aici?". Alteori insinuările erau de genul: "ţi-am spus eu?".

Făcea parte din categoria de prieteni cu care, când te revezi după o perioadă de timp, relaţia continuă ca după o virgulă, nu ca după un punct. Discuţiile noastre se înfiripau din nimic şi deveneau importante pe drum. Vorbeam de Filip cel Frumos sau de vinurile de Beaune, despre un film sau altul sau despre sexualitatea Ninei Cassian, de politică, fireşte, şi de vacanţe, despre colecţia lui de cărţi şi de vinuri alese.

Ne găseam laolaltă la sărbătoririle unor prieteni comuni, la manifestările Centrului Cultural Român, la aniversările lui, ale soţiei sale, Iudith, sau ale mele.

Anul trecut i-am refuzat cu părere de rău invitaţia la o sărbătorire mai de anvergură, cu prilejul împlinirii vârstei comune de 60 de ani. Cumpărasem în prealabil bilete la un spectacol Salvatore Adamo la Montreal şi n-am vrut să renunţ la concertul idolului comun al tinereţii noastre, aflat poate pentru ultima oară pe continentul nord-american.

Sunt decizii pe care le iei, nu le poţi schimba şi le regreţi tot restul vieţii.

Ne văzusem în urmă cu câteva săptămâni, am râs, am băut şi am vorbit vrute şi nevrute. Îmi adusese o carte a lui, retipărită de curând în România. În dedicaţie se scuză parcă de vârsta sa, referindu-se la lucrare ca la nişte "amintiri din copilărie,, pe vremea când nu credeam că ne vom reedita".

Plecând atât de repede şi fără motiv a lăsat printre noi un vid rece.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

■ **Joi, 7 iunie 2007, ora 19.00: vernisajul expoziţiei foto-documentare *Arta sinagogală în Moldova,* aparţinând artistului fotograf Teodor Răileanu; proiectul a fost realizat de *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv în parteneriat cu *Universitatea Bar-Ilan;* coordonator de proiect: Dr. Ilia Rodov, *Universitatea Bar-Ilan, Departamentul de Artă Iudaică;* evenimentul va avea loc la sediul *Institutului Cultural Român,* B-dul. *Shaul Hamelech* nr. 21, Tel Aviv;**

■ **Vineri, 22 iunie 2007, între orele 9.30 – 14.00: *Limbi şi Culturi Europene* – eveniment amplu organizat cu ocazia inaugurării noului sediu al *Institutului Cultural Francez* de la Tel Aviv; *Institutul Cultural Român* este invitat, alături de celelalte *Institute Culturale* din Israel, să promoveze propria ofertă privind cursurile de limbă şi cultură română; evenimentul va avea loc la noul sediu al *Institutului Cultural Francez,* Bdul. *Rothschild* nr. 7, Tel Aviv.**

Bdul. Shaul Hamelech nr. 21, 64367 Tel Aviv, tel. +972-3-6961746; fax: +972-3-6961766
icr_tlv@netvision.net.il; www.icr.ro

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

J

Jar, Alexandru (Alexandru Avram; Iași 1911 – București 1988), poet, prozator, caz.

Comunist din ilegalitate, a debutat înainte de război în revista "Bluze albastre" (1930), colaborând apoi sporadic la reviste precum "Șantier", "Cuvântul liber", "Tinerețea", aflate, direct sau indirect, sub influența partidului comunist. Plecat în Franța, războiul îl prinde la Paris. El intră în mișcarea de rezistență, devenind ceea ce se cheamă un *maquisard.*

După 23 august 1944, întors în România, începe să publice versuri și proză, se numără printre primii membri ai Uniunii Scriitorilor, ocupă și câteva funcții în noua organizație literară (ceea ce, cu un *dosar* ca al lui, nici nu e de mirare).

Publică, la început, două volume de versuri ("Sânge și vis" – Poemul marii deșteptări", 1946) și "Fragment de veac, 1946), demonstrând ce poate da proletcultismul: *«E unica noastră planetă/ dar plină de cântec și joc/ Eu suflu în aurita trompetă/ Tovarăși, faceți loc!* (citat după "Dicționarul general al literaturii române", literele E-K, București 2005). Tovarășii de la partid au făcut loc, cu plăcere, acestor culegeri de versuri, dar nu și cititorii. Simțind că poezia nu este "genul lui", Jar trece la proză. El tipărește nuvela "Moartea lui Iosif Clisci" (1948), a cărei acțiune se petrece în Franța ocupată, apoi două volume dintr-o trilogie neîncheiată evocând luptele de la Grivița, din anii 1931-1933: "Sfârșitul jalbelor" (1950) și "Marea pregătire" (1952). Ca și în versuri, întâlnim în aceste cărți "pe linie" toate cusururile și clișeele "realismului socialist" la ordinea zilei. Așa cum le vom întâlni în volumele următoare, precum "Undeva pe Dunăre" (1952), "Cucuietul" (1954), "O poveste simplă" (1955).

Un an mai târziu, viața lui Alexandru Jar basculează, ca într-o tragedie greacă, la intervenția destinului. Dintr-un autor minor, el devine un *caz* major. Destinul, despre care pomenisem mai înainte, era întruchipat de Gh. Gheorghiu-Dej, secretarul general al Prtidului.

Era într-o seară de toamnă a anului 1956. "Evenimentele din Ungaria" provocaseră, ca un Tsunami politic, valuri mari și în România. În lumea intelectuală, și mai

CALENDAR

Iunie

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
11 iunie s-a născut Rose Ausländer (1907)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
13 iunie s-a născut Robert Hervian (1946)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Saul Steinberg (1914)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
20 iunie s-a născut Ionel Mihnea (1920)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
27 iunie a murit Adrian Rogoz (1996)
30 iunie s-a născut Victor Rusu (1922)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

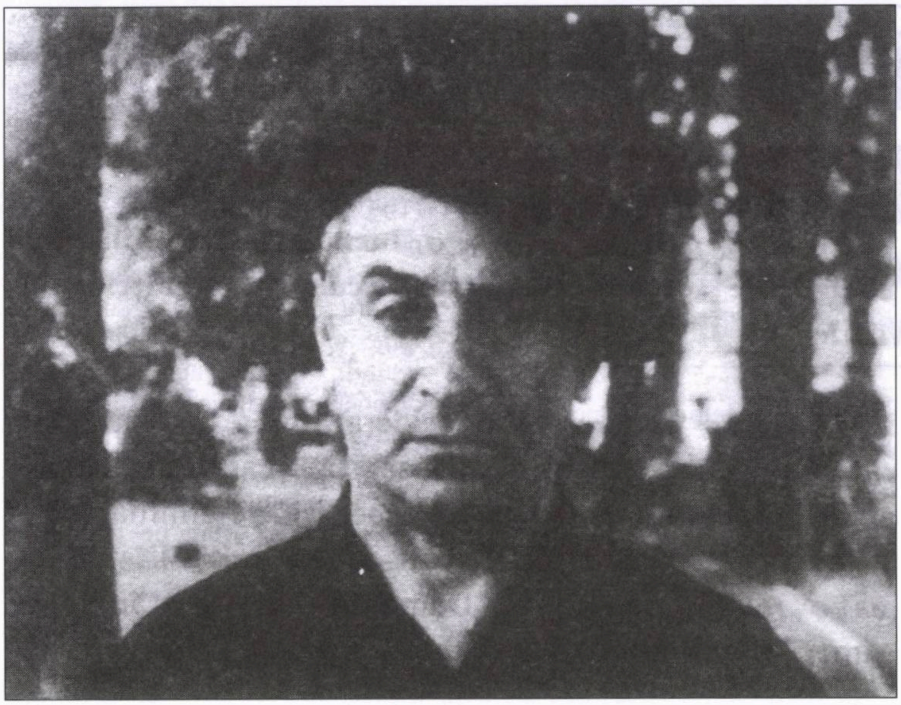

Alexandru Jar

cu seamă printre scriitori, limbile se dezlegaseră, oamenii vorbeau multe. Conducerea partidului înțelesese că trebuie să găsească ceva pentru a-i face pe cei cu gura mare să se potolească.

În casa lui Alexandru Jar sună telefonul. Scriitorul era singur. Soția lui, balerina Sanda Orleanu-Jar, avea spectacol la Operă.

– Da…

La capătul celălalt al firului se afla Sfetcu, secretarul lui Gheorghiu-Dej.

– Tovarășul Jar?… Tov Gheorghiu vrea să vă vorbească… Vă fac legătura.

Jar și Gheorghiu-Dej se cunoscuseră demult, de la începutul anilor '30. Într-un rând sau două se întâlniseră și la închisoare.

După ce-l întrebă de sănătate, Dej i-a amintit lui Jar de o convorbire scurtă, pe culoarele Comitetului Central, când fostul maquisard îi pomenise de situația dramatică de azi, din partid (și – firește – din țară), rugându-l pe secretarul general să facă ceva pentru *rezolvarea problemelor:*

– Auzi, Jar, m-am gândit la ce mi-ai spus săptămâna trecută. Știi ce, aș vrea să vorbim mai pe îndelete despre toate astea… Dar nu la *cece.* Vino pe la mine, acasă, ca să nu ne deranjeze nimeni. Și să guști și tu un pahar de Băbească… mi l–au adus azi-dimineață băieții de la Gospodărie…

– Cu plăcere, tovarășul Gheorghiu, când doriți dumneavoastră.

– Păi, eu aș zice să ne vedem mâine seară. Crezi că se poate?

– Bineînțeles, tovarășe Gheorghiu.

– Perfect. Atunci rămâne pe mâine seară.

– Pe la ce oră?

– Șapte și jumătate… opt. Ești acasă? Îți trimit eu mașina.

(Continuare la Jar, Alexandru, în numărul viitor)

În pregătire:

Al. Mirodan: *Dicționar neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română*
(vol. III – literele G-H-I)

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

IOSEF EUGEN CAMPUS

Empatie

Ceea ce Goethe, la timpul său, denumea Wahlverwandschaften, psihologia modernă științifică umește, cu un termen luat din elină, *empatie*. E vorba de acea afinitate sufletească care unește brusc oameni ce nu s-au cunoscut înainte, despărțiți poate în timp și spațiu. Într-o ființă până atunci necunoscută, descoperi brusc o adâncă înrudire sufletească. Ideile și sentimentele lui le identifici, le *re*-cunoști ca ale tale. Provoacă în tine un ecou neașteptat, profund. Vibrezi la unison.

Precum notau Ana Blandiana și Gina Sebastian Alcalay, asta îți iscă o mare satisfacție, o bucurie copleșitoare. Nu mai ești singur, vox clamantis in deserto. Te simți îmbărbătat, *confirmat*.

Este ceea ce am simțit eu citind, încă în anii optzeci, unele articole și declarații ale Ginei Sebastian Alcalay. Este ceea ce simt și acum, citind eseurile tipărite în volumul "Înainte de a fi prea târziu" (editura Hasefer, București). Regăsesc aci, declarate cu curaj intelectual și claritate hotărâtă, principiile de viață ce ne sunt comune: deschiderea către celălalt, condamnarea extremismului, a fanatismului. Aprobarea poziției neconformiste, a gândirii libere, cu propria noastră minte, nesupusă presiunii exercitate de la centrul de putere statal, ecleziastic, naționalist. Dreptul de a compara, tocmai pentru a stabili diferențele hotărâtoare, holocaustul și comunismul. Adoptarea unei poziții juste, echilibrate, în conflictul israelo-palestinian etc.

Pentru că erau și pozițiile mele, și ale Ginei Sebastian, și ale altora (puțini, mult prea puțini!), poziții afirmate în repetate rânduri, mi se părea că eseurile nu aduc nimic nou, cum o cere natura însăși a eseului ca gen literar.

Dar, în fond, repetarea unor atari principii salutare nu poate fi decât utilă. Cine știe, s-ar putea să lărgească măcar un pic cercul celor care cred în valabilitatea lor. Cercul celor care *vibrează* la enunțarea lor. Cu binefăcătoare, cu minunată *empatie*.

❖

M-au impresionat mai mult textele cu caracter subiectiv, de directă (explicațiile, pledoariile din partea a cincea a cărții) și, mai cu seamă, cele de indirectă *confesiune*.

Interpretarea pasionată și pasionantă din articolul despre Mihail Sebastian mi se pare concludentă. Fără a se depărta de realitățile obiective ale vieții și operei lui Sebastian, autoarea pune accentul pe acele elemente care-l înrudesc pe autorul "Jurnalului" cu structura ei psihică. Autoarea vede în Mihail Sebastian *"un estet retractil, cultivat și elitist, lipsit de intransigență, (...) de o sensibilitate și discreție aproape maladive, incapabil să apuce pe cineva de guler pentru a-i urla în față niște adevăruri binemeritate, dar izbutind, cu privirea-i lucidă, receptivă la toate nuanțele, să ia perfect pulsul lumii înconjurătoare"*. Descoperă la el, încă înainte de izbucnirea războiului, *"mărturisiri de silă existențială, inerție, neputință, ratare, singurătate absolută și nefericire..."*. În esența lui, afirmă autoarea, Mihail Sebastian este, în ciuda aparențelor de frivolitate, un însetat de dragoste. *"El simte nevoia imperioasă de a ieși din singurătate cu ajutorul ei"*. Restul articolului cuprinde o serie de citate din Jurnal, menite să confirme această interpretare.

Tot astfel, în articolul "Prietenul meu Duda", scoate în evidență curajul lui Duda de a aborda în literatură tema neurasteniei. Ca filon principal al romanului său (e vorba de "Viață cu efect întârziat"), autoarea admiră capacitatea lui Duda de a prezenta artistic, cu amănunte nuanțate, această temă și intercalează pasaje larg dezvoltate despre neurastenie ca atare și despre propriile-i experiențe: *"Și așa se face că te scoli într-o zi cu lacrămile-n gât, totul ți se pare îngrozitor de greu, n-ai chef de nimic din ceea ce înainte îți făcea plăcere, orice treabă devine un efort inuman, simplul gest de a plimba tocul pe hârtie devine parcă de neconceput, la fel ca și gătitul sau curățenia în casă: încerci totuși să faci ceva, dar constați că nu mai ai răbdare, nu te poți concentra, parcă o forță ostilă ți-a învălmășit mințile nu simți nevoia decât să te ghemuiești în pat și să zaci cu ochii închiși, cu perna peste cap, cu genunchii strânși sub tine, pierdut într-o toropeală asemănătoare cu neantul"*.

❖

Viața e nesfârșit de bogată și variată.

Doi oameni pot simți o puternică empatie, pot vibra la unison. Ideile și sentimentele unuia pot avea un ecou profund, intelectual și emoțional, în sufletul celuilalt, pe baza a ceea ce Goethe a numit Wahlverwandschaften, afinități selective. Și totuși, să nu fie identici. Diferențele să fie puternice. Infinita varietate a naturii.

De unde, încă o dată, concluzia: Necesitatea de a te apropia cu înțelegere de *celălalt*, de *cel diferit de tine*.

C.N.N.
Ce Năimiți
Nemernici

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- **O carte despre Şafran**
- **Zile americane**
- **O revelaţie: Maayan Bar**

Carol Iancu

Un fascicol de lumină

Editura Universităţii Paul Valery, Montpellier, 2007

Viaţa legendară a rabinului Alexandru Şafran face parte din istoria comunităţilor evreieşti din România cu care s-a identificat până la sfârşitul vieţii. Cariera sa strălucită de comentator al iudaismului şi de îndrumător al celor în serviciul cărora s-a aflat, întâi ca prim-rabin al obştei evreieşti din Bacău, apoi ca mare rabin al comunităţilor din România şi în ultimii ani ca mare rabin al Genevei, de profesor la mari universităţi şi de scriitor este descrisă de prof. Carol Iancu într-o lucrare monografică de referinţă prin valoarea ei documentară. Personalitatea multilaterală a rabinului acoperă aproape jumătate de secol de viaţă evreiască în România în perioadele ei cele mai dramatice. Volumul lui Carol Iancu le reconstituie în contextul lor istoric şi în cel legat de destinul naţiunii evreieşti.

La vârsta de 29 de ani Alexandru Şafran este ales prim-rabin al evreilor din România dintr-un număr de opt persoane propuse, rabini şi teologi de renume. A fost, desigur, o surpriză, acceptată însă de toată lumea ca fiind cea mai fericită alegere; în această calitate devenea şi membru de drept al Senatului României unde avea să întâmpine adversitatea antisemiţilor. Alexandru Şafran impunea, în pofida tinereţii, respectul tuturor prin cultura sa laică, prin stăpânirea perfectă a limbii române (predecesorul său, dr. Niemerower, avea dificultăţi în această privinţă) şi prin vasta sa cultură religioasă.

Carol Iancu scoate la iveală detaliile luptei rabinului pentru salvarea rămăşiţelor iudaismului român în timpul Holocaustului, o luptă eroică în care şi-a riscat adesea viaţa. De asemenea este evocată adversitatea regimului comunist care nu admitea verticalitatea rabinului, un evreu mândru şi curajos care „strica” imaginea şablon cu care cei de la conducerea ţării erau obişnuiţi, scopul lor fiind să pună stăpânire şi pe populaţia evreiască a ţării pentru a o aservi ţelurilor lor politice, iar pentru aceasta aveau nevoie de un şef-rabin supus. În primul rând nu se împăcau cu rezistenţa acestuia la propaganda antisionistă. Finalul acestei adversităţi a fost expulzarea rabinului Şafran şi a familiei sale într-un termen de 24 de ore, ordinul fiindu-i prezentat acasă, la 22 decembrie 1947, de Sandu Lieblich, din conducerea Comitetului Democrat Evreiesc, unealta regimului.

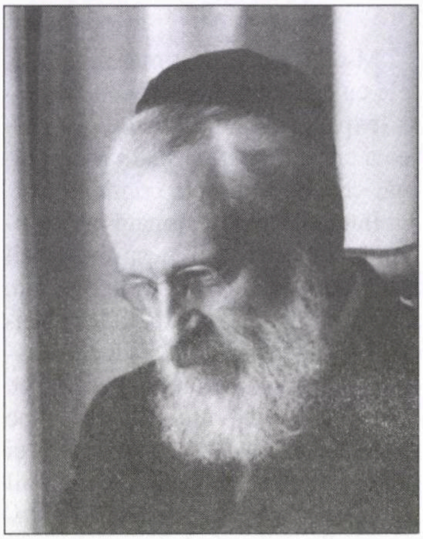

Şafran: Înţeleptul de la Geneva

Volumul, al cărui autor este un reputat istoric, autor de studii fundamentale privind trecutul evreilor din România, precum şi al unei excelente sinteze privind fenomenul antisemit („Miturile fundamentale ale antisemitismului”), prezintă generaţiilor actuale biografia unui om care face parte din galeria celor mai reprezentative personalităţi ale obştei evreo-române.

Tristan Janco

Memoriile Şoahului

Biblioteca Apostrof, Cluj 2007

Scrise, în majoritatea lor, în franceză, poemele din acest volum ilustrat de Tudor Banuş amintesc de cutremurele sufleteşti produse de Holocaust propunând fixarea lor în amintire asemenea amintirii „ştetlului” natal al poetului. Grupate în trei capitole, versurile sunt, pe rând, „păzitoare de memorie”, dedicate „evocării poeţilor” şi „ciclului lunilor anului”, dar se află cu toate sub acelaşi semn al neuitării trecutului dureros şi al celor care au dispărut.

Poetul nu evadează decât foarte rar din solemnitatea ceremonialului amintirii către alte zone, mai rafinate, ale artei poetice. Predomină prezenţa cenuşiului, a culorilor închise şi a atmosferei apăsătoare, un decor care aminteşte de spectrul ameninţării cu eliminarea din timpul Holocaustului.

Poeţii evocaţi sunt Ilarie Voronca, care s-a sinucis la Paris neputând suporta povara exilului, Benjamin Fondane, asasinat la Auschwitz, Paul Celan. Emmanuel Eydond, poet marsiliez care a scris ultimul joc de Purim pentru orfanii doctorului Janusz Korczac de la Varşovia, blândul pedagog care a refuzat libertatea oferită de nazişti pentru a rămâne împreună cu copiii săi, Claude Aveline, Itzhac Katznesohn, Hirsch Glick, autorul cântecului plin de speranţă „Să nu spui niciodată că e ultimul tău drum”, devenit marşul luptătorilor evrei împotriva nazismului. În „Kadişul poetului” care încheie volumul se evidenţiază îndemnul de a nu uita că „în al cincilea deceniu al secolului XX nişte oameni au clădit Auschwitzul”.

Mircea Petre Suciu

Zile americane

Editura Arvin Pres, Bucureşti
2007

După cartea de reportaje şi însemnări „Vremea cositului”, apărută în două ediţii, romanul în două volume „Oltodor” şi trei volume cu piese de teatru, ca şi alte scrieri care s-au bucurat de atenţia cititorilor şi a criticilor literari, Mircea Petre Suciu publică acum un jurnal de călătorie în America, dar şi în alte locuri printre care şi în Israel. Nu e un jurnal din seria acelora cu care ne-am obişnuit, rezumând impresii şi inspirând comentarii. De data aceasta autorul se dovedeşte a fi un călător deopotrivă sentimental şi deosebit de atent la amănuntele care, în general, scapă multora. El percepe detaliile interioarelor pe care le-a vizitat, conform cu gustul său temeinic format la obişnuinţa saloanelor şi încăperilor aristocratice europene. Orice obiect îi sugerează trimiteri la cultura clasică şi la modernitatea bine cizelată în acelaşi spirit. Iată-l într-un magazin de piese rare, trăgând concluzii despre predilecţia americanilor pentru anumite modele culturale europene:

«Cei care intră pentru prima oară în magazin trăiesc momente de stupoare de îndată ce contemplă varietatea ameţitoare de mobile şi obiecte de altădată: ca la vizionarea unui film de epocă, unde privesc cu mirare şi încântare mediul în care evoluează personajele de „capă şi spadă”. Am asistat întâmplător la pregătirea psihologică a unui virtual cumpărător, căruia i se sugera, cu desăvârşit tact, că şi el şi-ar putea crea „colţişoare” asemănătoare în spaţiul domestic propriu.»

Autorul se simte atras, în Israel, de Ein Hod, oraşul artiştilor, unde îl evocă, împreună cu prietenii din Natania, pe Marcel Iancu, căruia îi schiţează o foarte corectă prezentare a anilor petrecuţi în România şi în Israel: *„I-am perceput pe Marcel Iancu, prin lucrările sale, ca un spărgător de convenţii în artă, însufleţit de flacăra unei credinţe profunde: evoluţia artelor în concordanţă cu evoluţia omului în societate”.*

Pelerin neobosit, autorul acestui volum este în acelaşi timp poet, jurnalist şi estetician. Totul este văzut prin prisma frumosului pe care îl consideră inseparabil de existenţă. De fapt, cartea lui este o pledoarie pătimaşă şi convingătoare pentru a trăi frumos.

Berthold Aberman

Viaţă, viaţă, cum treci

Editura Societăţii Scriitorilor Militari, Bucureşti, 2006

Cu patru volume apărute până acum şi cu alte trei în pregătire, Berthold Aberman este un prozator format, modalitatea sa de exprimare fiind povestirea. A parcurs o viaţă de om, una singură bineînţeles, dar fiecare carte a sa lasă impresia că a cunoscut o lume întreagă la pulsaţia căreia a şi participat. Povesteşte cu plăcerea de a se şti ascultat, nu o face calculat, deci nu–şi pregăteşte momentele de vârf, nu nuanţează şi nu creează în mod voit momente de suspans. Lasă să se înţeleagă că viaţa fiecărui om poate fi un subiect de roman, dar pe a lui o pune în permanentă legătură cu componentele vremii.

Eroul este Tellu, de fapt chiar autorul, cum este cunoscut de prieteni, fost ofiţer în armata română ca specialist în geodezie, o ramură a ştiinţei mai mult decât necesară în practica militară. Ca peste tot, şi în mediul ofiţeresc se manifestă simpatii şi antipatii, prejudecăţi şi afecte, astfel că şi Tellu trece prin încercări dificile favorizate de faptul că şef al unităţii fusese numit cineva care habar nu avea de geodezie, dar era susţinut politic.

Finalul traseului dificil prin această lume este, ca pentru oricare evreu care crede în dreptatea istoriei, stabilirea în Israel. Povestea continuă pentru că şi aici, ca peste tot, domină nuanţele existenţei. Sunt cu totul de acord cu distinsul dramaturg Astaloş care citind, la Paris, manuscrisul acestei cărţi a scris pentru prefaţă că „până şi stângăciile inerente ale povestirii sunt cuceritoare”. Nu vorbim însă de stângăcii; trebuie să lăsăm povestirea să curgă nestingherită în albia ei.

(Carol Isac)

Maayan Bar (Magdalena Brătescu)

Oglinda Frumoaselor

Editura Cronica, Iaşi, 2007

O carte bună e ca o jucărie mecanică. Ne surprinde plăcut când o vedem că funcţionează impecabil. Iar chestia asta – nu se ştie de ce – ne surprinde şi ne uimeşte. Şi ne place. Poate pentru ingeniozitatea alcătuirii şi pentru că puşca de joacă face poc, “ia foc”. Aşa ceva simţi când iei în mănă cartea doamnei Maayan Bar. Aşa i s-a întâmplat autorului acestor note de lectură. Nu auzisem de acest nume şi nu ştiam absolut nimic despre această scriitoare (pentru că e!). De la primele pagini citite, mi se părea că o cunosc de când lumea. Pentru că te cucereşte aproape instantaneu şi te face să fii părtaş la bucuria ei de a povesti. Bucurie pe care se pricepe să ţi-o transmită. O asculţi şi nu poţi să încetezi a o asculta. Cartea asta, da, vorbeşte. Şi îţi spune ceva. Există, din păcate, atâtea cărţi care sunt mute. Aştepţi să-ţi spună ceva şi… nimic. Iar când îngaimă ceva, îţi zici că mai bine tăcea. Filozof rămânea. Ca la oameni, aşa şi la cărţi. Cartea asta vorbeşte. Simplu, firesc, plăcut, omeneşte, ba chiar şi copilăreşte. Despre orice ar povesti, scriitoarea îşi deapănă naraţiunea cu un simţ sigur al dozării surprizelor, a condimentelor. Cartea are sare şi piper. Şi mirodenii de tot felul. Toate astea se cheamă pe scurt darul de a povesti. Maayan Bar îl are din plin. Cartea ei te ţine. Te captează. Nu-ţi mai vine s-o laşi din mână. Te intrigă în înţeles bun, aşa cum te intrigă viaţa, mereu imprevizibilă, inepuizabilă şi plină de capcane. Toate astea le ilustrează cartea de faţă, cu vervă, cu farmec, cu aplomb, cu isteţime. Fiecare povestire din volum are o intrigă pe care o simţi ţinând într-adevăr de viaţa pe care o trăieşti/înduri/savurezi şi tu, cititor. Intriga aduce şi suspense. Şi poante bune. Puse la locul lor, câte şi unde trebuie. Şi mai are ceva această scriitoare, ceva fără de care jocul scrisului nu se justifică şi nu e nici amuzant: are ce spune. Fără asta, o carte, oricât de măiestrită ar fi ca “scriitură” sau “originalitate”, Dumnezeule, îţi dă impresia penibilă că e o moară hodorogită care macină în gol. Maayan Bar are un bogat bagaj de observaţii asupra vieţii din Israel. Asupra oamenilor, a năravurilor şi necazurilor lor, cu micile drame şi cu accentele tragice, în detalii notate cu o uimitoare justeţe. La fiecare frază îţi vine să exclami: Da, aşa e! În fond, ce trebuie să ai, în afară de ştiinţa povestirii, despre care vorbeam mai sus, ca să scrii o carte bună despre oameni şi viaţa lor? Să ştii să vezi. Lui Maayan Bar nu-i scapă nimic din detaliile vieţii cotidiene a israelienilor. Stereotipurile verbale, gesturile, gusturile, prostia şi deşteptăciunea, nostimada, tragicul şi absurdul cotidian, hazul şi necazul şi duioşia, toate sunt observate just şi spuse/puse la locul lor. Maayan Bar ştie să ofteze când e cazul şi îi stă bine, ştie să râdă, să se joace, să plângă. Şi îi stă bine în toate aceste feluri şi în altele. Are un suflet bogat, viu, frumos. În asta constă poate, întâi de toate, secretul ei de a-l cuceri pe cititor. Aminteşte pe alocuri de Efraim Kishon sau de povestirile scurte ale lui Saroyan cu râsul/plânsul lor înduioşător. Şi cu joaca şi hazul lor. Scriitoarea israeliană se înnădeşte şi ea la joacă şi se copilăreşte, şi, iarăşi, remarci că îi şade bine. Că orice rol “o prinde”.

Maayan Bar nu vrea să pară altceva şi altfel şi mai mult decât e. Sunt mulţi autori, veleitari ai scrisului, care parcă te atenţionează la fiecare frază: vezi ce deştept sunt, ce cult, ce umor am? Şi mă mai fac. E tagma acelor autori care până la urmă nu reuşesc să fie nicicum. Aici nimic din toate aceste aspiraţii/ambiţii/aere. Maayan Bar are ceva să ne spună şi o face cu firesc, cu talent, cu aplomb, cu imaginaţie, cu umor. Fără să se căznească, cum simţi că o fac atâţia. Ea e aşa cum îi vine. Cum e ea însăşi. Nu mai mult, nu mai puţin. Nu ca alţii, mai nu ştiu cum. Scriitoarea aceasta nu ţinteşte pe alături, făcându-se că… Ea este. În fiecare frază, în fiecare oftat, în fiecare zâmbet. E o interlocutoare în prezenţa căreia noi cititorii ne simţim în largul nostru. O credem. O (re)cunoaştem deja de la primele pagini. O ascultăm/citim cu încântare povestind. Pentru că noi, cititorii, oameni ca toţi oamenii normali, adică din aceia în care copilăria n-a murit, suntem mereu dornici să ni se povestească ceva. Este eterna nevoie de poveste a copilului de la 3 la 103 ani.

Spre deosebire de multele, prea multele cărţi noi, născute-moarte, "Oglinda Frumoaselor" e o carte vie, comme il faut, scrisă cu un ireproşabil bun-gust, bun simţ şi naturaleţe.

Pentru amatorii de literatură bună e încă un nume de reţinut: Maayan Bar.

Recitind, constat contrariat că însemnările mele de lectură au ieşit un laudatio netto. Fie şi aşa. De ce nu?

(Zoltan Terner)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Alexandru Lungu, *"Zăpezile de niciodată";* poeme; cu ilustraţiile autorului; ed. Vinea, Bucureşti.

Deborah C. Felder, Diana Rosen, *"Cincizeci de evreice care uimesc lumea";* eseuri; traducere: Irina Horea; coperta: Toma Hirth; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Leonardo Diacom, *"Legitimaţie specială – Evreii din Banat şi evenimentele anilor 1941-1944";* cu o postfaţă de Ion Ştiubea; ed. Modus P.H., Reşiţa, România, 2006.

G. Mosari, *"Un voiaj în Cuba – caiet de călătorie, miniaturi şi o povestire de buzunar";* coperta: Dragoş Nelersa; Caietele "Revistei familiei", Israel, 2007.

Morel Abramovici, *"Asta-i situaţia!";* cugetări; fotografii: Theodor Răileanu; ed. Onyx, Haifa, 2007.

Carol Iancu, *"Evreii din România (1866-1919): De la excludere la emancipare";* ediţia a doua revizuită şi adăugită; traducere de C. Littman, coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Shaul Carmel, *"Cavaler al Ordinului Veşniciei";* versuri; coperta: Baruch Elron; cu o prefaţă de Ioan Holban şi o postfaţă de Valeriu Stancu; ed. Cronica, Iaşi, 2007.

"Problema evreiască – Perspective româneşti"; ediţie alcătuită şi îngrijită de Aura Christi; coperta: Cristian Negoi; ed. Ideea Europeană, Bucureşti, 2006.

Gh. Kovacs-Eichner, *"Învăţăturile din falimentul unui sistem – Alternativa perspectivei socialiste";* eseuri; f.l., 2007.

David Shlomo, *"Lev melavlev"* (Inimă plină de bucurie); versuri; în editura autorului; Kiriat Bialik, f.a.

"Vatra", Tg. Mureş, nr. 1-2/2007.

"Convorbiri literare", Iaşi, nr. 3/2007.

"Apostrof", Cluj-Napoca, nr. 4/2007.

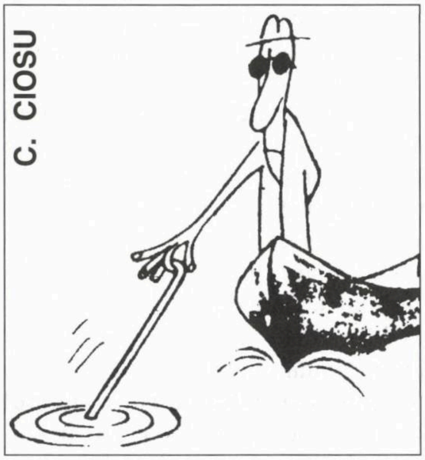

Pescuitorul de perle

Adevăratul nume al lui Moshe Rabeinu

«Scriitorul Shalev a ajuns la concluzia că numărul 40 are o importanță deosebită în istoria poporului evreu. (...) Astfel, perioada cât a durat potopul a fost de 40 de zile și nopți, de asemeni tipul de Moșe Rabeinu pe numele Sinai unde a primit cele "zece porunci" a fost tot de 40 de zile.»

("Viața noastră", 23.04.07; comunicată de Petre Cioclu, Kiriat Yam, care a aflat, cu acest prilej, că pe tipul acela de Moșe Rabeinu îl chema de fapt – numele din buletin? – Sinai.)

...Și a patra treime?

«Academia de Științe a Rusiei (...) a votat în unanimitate împotriva propunerii de a se numi un consiliu care s-o supravegheze, consiliu din care trei treimi să fie numite de către Kremlin.»

("Ultima oră", nr. 3705/07; comunicată de Rodica Edelman, Bat Yam, care se întreabă, ca și noi: și cu a patra treime ce se întâmplă?)

Antrenorul fetelor de la corectură este pasibil de amendă

Sub titlul "Posibil de amendă", a apărut următoarea știre: «Un antrenor de construcții, împreună cu salariatul său, a descărcat gunoi dintr-un camion care-i aparținea» etc. etc.

("Viața noastră", nr. 16.714/07; comunicată de Victor Croitoru, din Beer Sheva, care ține să facă două corecturi la textul de mai sus: 1) Posibil de amendă? Nu. E vorba desigur de pasibil de amendă. 2) Antrenor de construcții? Nici pe-atâta. Autorul o fi vrut să spună "antreprenor de construcții".)

Așa de tânârâ și deja...

«Poeta Ana Blandiana s-a născut la Timișoara, fiind în același timp și o vajnică luptătoare pentru libertate civică.»

("Semnalul", Toronto, Canada, nr. 126/07; comunicată de Baruch Cohen, Canada, care nu se poate împiedica să nu admire performanța extraordinară a cunoscutei poete.)

Nu iese socoteala

«Principatul Monaco numără 32.000 de locuitori, dintre care 8.000 de cetățeni ai principatului și 48.000 de salariați.»

("Paris Match", Paris, nr. 3019/07; comunicată de ing. Robert Sussan, Bordeaux, Franța, care nu înțelege, deși e matematician de felul lui, cum de 48.000+8.000 fac 32.000.)

Poșta

Farm. A. Bergher, Herzlia (aveți dreptate, nu se poate scrie o "caligrafie frumoasă"; avem de-a face cu un pleonasm, deoarece prin termenul de caligrafie înțelegem un scris frumos; avem de-a face, zic, cu un pleonasm, dar nu cu o perlă); **Cecilia Sturm,** Raanana; **Andreea Cimpoieșu,** Arad, România; **av. Oswald Beneș,** Stockholm; **Mady Rosenberg,** Haifa; **Sorin-Andrei Ciubotaru,** Paris (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

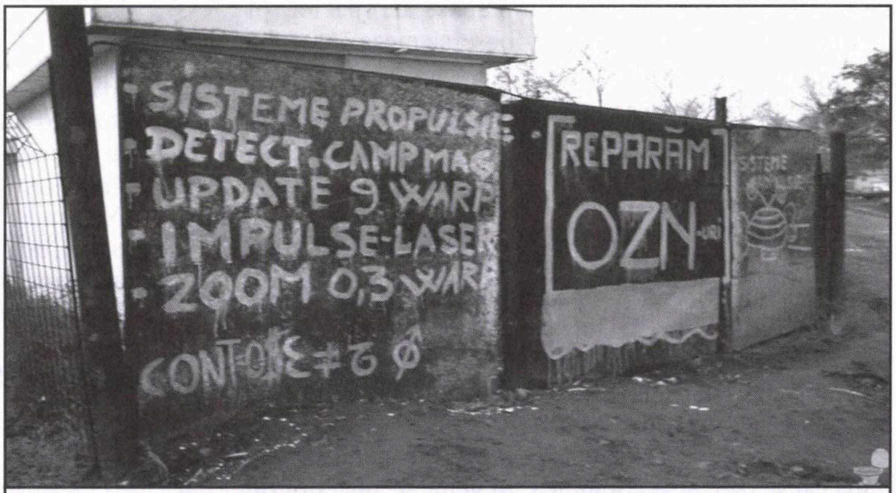

„Reparăm OZN-uri” *(Fotografie de pe Internet)*

O povestire de
GINA SEBASTIAN ALCALAY

NU NUMAI OAMENII...

Am început cu pisi-pisi. Şi pe urmă, am avut o supriză.

Dar ce surpriză!

Pe cât de dragi îmi sunt căţeii, ba chiar mă doare inima că nu am timp, energie şi un venit care să–mi permită a fi fericita posesoare a unui patruped drăgălaş precum cei după care întorc regulat capul cu jind pe stradă, pe atât de indiferente îmi sunt pisicile. Poate şi pentru că în cartierul meu bântuie dintotdeauna mâţele dizgraţioase – unele borţoase, altele jigărite şi jegoase, majoritatea de tip tigresă, dar cu perii blăniţei tociţi şi dungile murdare, de culori incerte – care gravitează în jurul prăzilor din lăzile de gunoi urât mirositoare, când nu se află în călduri, emiţând fluierături sinistre şi răguşite. De ce oare au toate ochii atât de urâţi, nişte simple linii spălăcite, neamintind prin nimic de galbenul fosforescent care face farmecul enigmatic al surorilor lor mai norocoase, iar botişoarele lor turtite de prea mult muşinat prin scârnăvenii se termină la majoritatea lor cu o mică plagă neagră?

Degeaba îmi revin în minte expresii tandre de alint, pisi-pisi, pisicuţa mea dragă, pisoiul meu năzdrăvan şi alte calinerii cu care eram eu însămi gratificată cândva, evocând imaginea unor mici creaturi fermecătoare cu boturi trandafirii şi blăniţă imaculată, pe care simţi nevoia imperioasă să le iei în braţe, să le mângâi şi să le proteguieşti; a motăneilor hazoşi şi isteţi deveniţi eroi de poveste; a exemplarelor somptuoase ale speciei, pisici persane, de angora sau pufoase siameze înfofolite în propria pilozitate, inspiratoare, poate, a unui celebru roman al lui Colette, a unor versuri baudelairiene ("Les chats puissants et doux, orgueil de ma maison") sau a lui Jules Renard, pentru care o pisică în şezut întruchipează "calmul ideal". Mă mai gândesc, în alt registru, la ghemotoacele abandonate în noapte pe care le aud uneori în plimbările mele solitare mieunând neştiute de după câte un tufiş, să-ţi rupă inima, nu alta; dar şi, prin contrast, la înaintaşele lor sacralizate de vechii egipteni, după cum o dovedesc diferitele artifacte, amulete şi reprezentări în bronz pe care le putem admira şi astăzi la Louvre sau la British Museum.

Degeaba, zic, rememorez. Antipatia persistă şi – după cât se pare – se comunică. În general, pisicilor din cartierul meu am băgat de seamă că le inspir teamă. Cum mă văd o şi iau la sănătoasa, abandonând resturile de oscioare descărnate, şoricuri, şopârliţe şi biscuiţi putrezi, sau zbenguiala cu viermele încolăcit al unui capăt de sfoară. Biete vietăţi neajutorate, trăind de pe o zi pe alta, şi-n afară de şobolani sau câte o păsărea infirmă – neameninţând pe nimeni.

Nu acesta e cazul lui Max de care vreau să vă vorbesc mai jos. Constat din nou, chiar dacă ştiu că nu e decât un truism: şi animalele, nu numai oamenii, trebuie să aibă noroc; iar Max era un mare norocos, în ciuda faptului că – aşa cum se întâmplă adesea – nu poseda vreun titlu de nobleţe care să-l îndrituiască la statutul său privilegiat. Avea totuşi unele particularităţi speciale, care m-au izbit de îndată ce am dat cu ochii de el: foarte mare şi gras, cu o blană lucioasă bicoloră (în alb şi negru), nu se zbenguia aproape deloc în spaţioasa locuinţă care-i stătea la dispoziţie (fiind castrat, pesemne că nu simţea nevoia escapadelor amoroase) şi nu scotea nici un sunet. În decurs de câteva săptămâni, nu l-am auzit niciodată mieunând. De o aparentă lipsă totală de impetuozitate, stătea liniştit în şezut, cu ochii larg deschişi şi un aer hieratic, impenetrabil.

Îmi amintea de statueta pe care un prieten o cumpărase la departamentul de antichităţi de la British Museum, figurând o pisică neagră şezând. Egiptul antic avea cultul animalelor, socotite simboluri ale creaţiei, egale cu omul. Pisicile erau, cum am mai spus-o deja, venerate în mod special, împrumutând în diferite forme şi

---

●

Răspunzând unei întrebări a ziarului "Jerusalem Post", d. Ofer (37), profesor de engleză la Ierusalim, a spus:

«Olmert nu va demisiona în urma Raportului Vinograd. Şi nu va demisiona fiindcă este corupt. În afară de proprietăţile şi banii săi nu-l interesează nimic altceva.

***Ne lipsesc acei conducători cinstiţi care să se bucure de încrederea ţării. Eu nu cred că există un singur deputat cinstit în Knesset",* a încheiat d. Ofer.**

Este cea mai interesantă declaraţie pe care putem să v-o oferim cu privire la părerea populaţiei israeliene despre clasa politică din anul 2007.

●

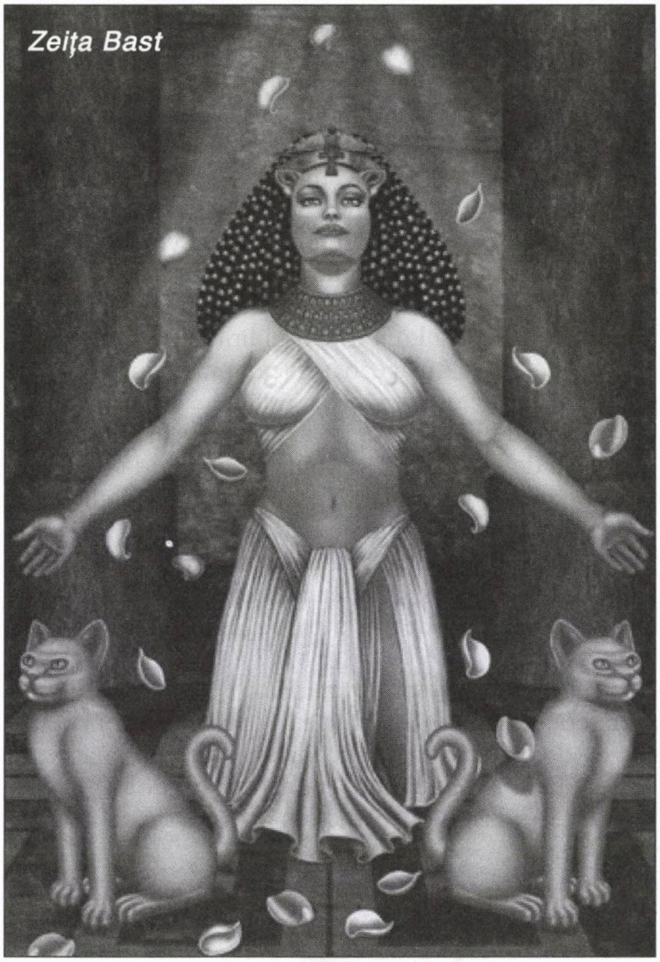

Basta!

combinații înfățișarea unor zeițe, precum faimoasa Bast, obiect de ritualuri și festivaluri cu o mare încărcătură de muzică și veselie. "Unele temple sunt mari și mai costisitoare, dar nici unul nu e mai plăcut ochiului decât cel al lui Bast", scria Herodot. Tot el relata că în Egiptul anului 3100 î.e.n., când murea undeva o pisică, întreaga gospodărie intra în doliu ca pentru o rudă apropiată, ba mai mult, uciderea fie doar accidentală a unui asemenea animal fabulos implica pedeapsa cu moartea pentru cel vinovat. Se povestește chiar că perșii au câștigat un război cu Egiptul pentru că au folosit scuturi cu simbolul sacru al pisicii, înaintând ca în brânză pentru că adversarii lor s-au temut să riposteze.

Prima zeiță în formă de pisică se numea Mafdet. Semăna mai degrabă cu o panteră, și se spunea despre ea că ucisese cu ghiarele un șarpe. O alta, Sekhmet, avea capul unui leu. Dar cea mai cunoscută și importantă zeiță rămânea Bast, fiică a lui Isis și Ra (zeul soarelui), al cărei nume – atenție! – însemna în traducere "femeia devoratoare".

Că Max era venerat asemenea strămoșilor săi din Egiptul antic nu încăpea îndoială. Stăpâna lui și gazda mea, o văduvă pensionară relativ tânără, nu făcea acordul între subiect și predicat, dar era proprietara unui apartament splendid de 4-5 camere mari (plus dependințe, sălițe și terase împodobite cu plante agățătoare) în centrul Bucureștilori. Nu știu cum reușise să-l achiziționeze în urmă cu câteva decenii, pe când lucra ca muncitoare de fabrică, zicea ea. Niște cumetre probabil pizmașe îmi șoptiseră confidențial că fusese supraveghetoare la o închisoare de femei, dar tot așa de bine se putea să fi fost traficantă de marfă la negru pe vremea rafturilor goale ale alimentarelor – lungă e viața unui om, nu-i așa, până la vârsta de pensionare!

Acum nu-i mai rămăsese decât casa și Max. Max încolo, Max încoace, frumușelul, iubițelul, îngerașul mamei. Hai să faci nani, Max, du-te și ia-ți păpica, scumpule. Făcea economie la mâncare pentru ea însăși, toată vremea se plângea de sărăcie (nu-și permitea să cumpere carne, devenise o adeptă forțată a vegetarianismului, timpurile fiind grele, nu ca pe vremea lui Ceaușescu. Pe atunci, povestea ea cu lux de amănunte, avea mașină personală, multe toalete, soțul o ducea peste tot prin țară, ba chiar și peste hotare, etc. etc.). Economie la sânge deci, dar nu pentru Max. Cu mare regret renunțase pentru perioada de vară, căutată de turiști, la frumosul ei dormitor cu pat dublu, unde își petrecea nopțile împreună cu motanul. Drept care acesta stătea în șezut ore întregi în fața ușii închise a camerei devenită a mea, așteptând momentul în care va putea să se strecoare înăuntru și să iscodească peste tot.

Pisicile, îmi povestea cineva cu experiență personală în materie, se atașează nu de om, precum fidelii noștri prieteni, cățeii, ci de loc, de culcușul lor, fie el pat, spațiul încăpător al fotoliului sau un ungher al camerei. Când stăpânii unei asemenea feline se mută în altă locuință, ea ar prefera – dacă ar avea de ales – să rămână pe loc, decât să-i urmeze. A o da la o parte din sălașul ei sau din ceea ce consideră ca fiind dreptul său în casă, ar reprezenta, conform celor relatate, suprema ofensă adusă acestei creaturi care se poate mândri a fi fost muza unor scriitori precum cei menționați anterior, dar și a unor pictori și muzicieni celebri, de la Gauguin, Manet și Picasso la Maurice Ravel, de a se fi înrudit cu faimoase staruri de desene animate ca Tom sau Felix motanul, ba chiar de a fi figurat în marile epopei indiene Mahabharata și Ramayana.

Nu e deci de mirare că motanul Max suspina nefericit și-și pregătea revanșa în fața ușii ferecate a ceea ce fusese cândva domeniul său exclusiv, acum un paradis pierdut.

Oare celebra pisică de Angora a lui Richelieu sau cea căreia Dr. Samuel Johnson îi servea zilnic stridii proaspete și-ar fi scos ghieruțele și turtit urechile (limbaj al corpului putând anticipa un acces de mânie) în clipa în care s-ar fi văzut deposedate de mângâierile și atențiile cu care erau obișnuite? Sau în cazul în care o altă ființă le-ar fi luat locul în afecțiunea stăpânului, de pildă un nou născut? O legendă din folclorul britanic datând de prin secolul 17 avea drept protagoniști un astfel de prunc și o pisică asasină care l-a sufocat pe copilaș lipindu-și botul minute întregi de gura lui. De ce? Tocmai pentru că pruncul monopoliza atenția celor din jur, lucru inacceptabil pentru aceste ființe narciciste, care, vorba prietenei deja menționate, în loc de a se pune în serviciul omului, așteaptă să fie slugărite de el!

Despre toate acestea nu auzisem încă atunci când Max – panteră, leu și tigru îngemănați – m-a atacat, mușcându-mă pe la spate cu o ferocitate greu de descris. Am avut senzația categorică că dacă strigătele mele nu ar fi alertat-o pe gazda care trebăluia în bucătărie, pur și simplu m-ar fi devorat, precum obișnuia probabil zeița egipteană cu nume de femeie. Dar și așa – nu știu cum – în doar câteva minute am fost mușcată în profunzime și zgâriată superficial în vreo douăzeci de locuri, pe ambele picioare. Am încercat și atunci și altădată, când, după peregrinările prin clinici și policlinici bucureștene (injecții, pansamente, rețete de antibiotice etc.) fusesem obligată să mă internez în spitalul unei stațiuni montane cu o plagă "suprainfectată", necesitând o intervenție chirurgicală, am încercat, zic, să-mi imaginez procesul care l-a transformat pe apaticul Max dintr-o efigie reprezentată parcă în apele liniștite ale unui lac cristalin, într-o sălbăticiune periculoasă. Ce curenți nebănuiți, ce porniri nărăvașe coagulându-se treptat sau iscate subit în străfundurile lui l-au făcut să dorească să mă sfâșie? Gazda, care nu citise Istoria neamului pisicesc, mi-a răspuns: Foarte simplu. A fost gelos. Și mi-a arătat semnele unei răni pe care i-o făcuse ei înseși cu ani în urmă când o văzuse giugiulind un cățeluș. Pe mine însă, ca să-și poată reintra în drepturile mai grav încălcate, găsise de cuviință să mă desființeze pur și simplu, ca pe bebelușul din folclorul britanic.

Femeia, care, în ce o privea, practica înainte de toate virtutea creștinească a iertării, m-a asigurat că pentru restul zilelor cât mai aveam de stat la ea la întoarcerea de la Sinaia îl va muta pe animal la o vecină. Ceea ce nu s-a întâmplat. Nu-i bai, s-a răzgândit ea, o să-l izolez în altă cameră de unde nu va putea ieși. Nici asta nu s-a întâmplat. Prea suferea mult, bietul Max. Cum să-l țină închis, sărmanul? Ce-ai cu el? m-a apostrofat. Nu vezi cât de rău îi pare? Și nu înceta să-l căineze.

Pentru mine aventura cu Max a fost întrucâtva o premieră. Am mai fost mușcată – nu o dată – în viață, dar nu de colții ascuțiți ai unor animale, ci de aceia ai destinului și ai semenilor, convertiți (ei, colții) în vorbe, fapte, întâmplări. Urmele n-au trecut nici până astăzi.

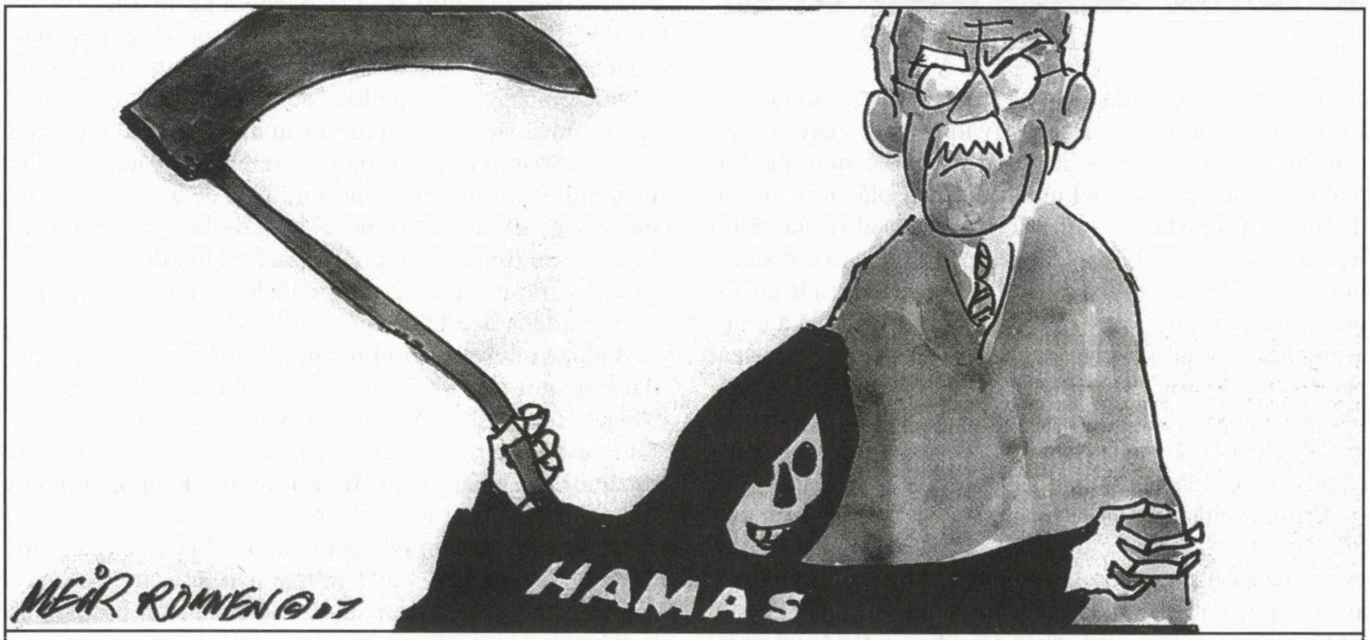

Guvernul palestinian: 50% este Fatahul lui Abu Mazen, 50% Hamas. Singura diferență o constituie îmbrăcămintea. Haina face pe om.

(Desen de Meir Ronnen; din "Jerusalem Post", 2007)

O povestire de
G. MOSARI

Specialistul

I se fixase un impozit anual de 100.000 de dolari. Atunci s-a luat cu mâinile de cap. Ce să facă?

În biroul directorului general intră un cetăţean cu o înfăţişare modestă, un om în jurul vârstei de 50 de ani. Cu o anumită timiditate el se aşeză pe un scaun din faţa importantului conducător al regionalei Ministerului de Finanţe la care venise în audienţă.

– Mă numesc Prosper, spuse noul venit, şi am solicitat această întâlnire cu dvs. fiindcă mi s-a stabilit să plătesc în acest an un impozit de 100.000 de dolari pentru bunurile imobile pe care le am. E vorba de o sumă enormă, fără nici o proporţie cu mica proprietate care înseamnă o căsuţă modestă pentru familia mea, compusă din 5 persoane, o anexă-restaurant, spre a-mi câştiga existenţa, clădirea locuinţă-local fiind situată pe un teren la o încrucişare de şosele.

– Am studiat dosarul dumitale înainte de această audienţă, ca să ştiu despre ce-i vorba, l-a întrerupt directorul general, dar cu regret trebuie să-ţi spun că impozitul a fost calculat legal şi conform normelor ai de plată 100.000 de dolari.

– Asta ştiu, răspunse Prosper, contabilul meu şi avocaţii la care am apelat m-au informat că cererile de reducere a sumei au fost respinse, dar eu am venit la dvs. să mă ajutaţi, prin funcţia dvs., să analizaţi omeneşte situaţia, nu doar după litera rece a legii.

– Toate legile au şi ele anumite portiţe, spuse zâmbind directorul general, dar pentru rezolvarea problemelor complicate trebuie să apelezi la specialişti. Dacă susţii că impozitul reprezintă o obligaţie bănească peste puterile dumitale, încearcă să dovedeşti aceasta prin intermediul unor oameni care se pricep în domeniul financiar.

– Poate, cu experienţa dvs., zise îngândurat Prosper, ca ajutor omenesc, îmi puteţi da unele indicaţii ca să ştiu cum să procedez.

– Eu nu dau nici indicaţii, nici sfaturi, dar, cum ai precizat, omeneşte, îţi pot spune că am câteva dosare în care s-au acordat reduceri pe baza susţinerilor unor specialişti în materie. Din dosarele de pe biroul meu, de exemplu, îţi poţi nota un contabil priceput în acest domeniu: scrie aici Mykel, ai şi adresa lui.

◆

...Două-trei zile după audienţa de la directorul general, Prosper se duse la contabilul specialist Mykel:

– Am aflat întâmplător de dvs. Mi se pretinde un impozit anual de 100.000 de dolari, dar cei cărora m-am adresat îmi răspund: asta-i legea, n-ai ce face. Dar eu cred că nu toate drumurile sunt închise.

– Uneori ai soluţii, însă pentru aceasta trebuie nu doar să cunoşti normele "la general", ci în amănuntul lor, să ştii să lupţi, să deschizi uşile anumitor birouri. Cazul dumitale e greu, dar nu imposibil. De la început însă ţin să-ţi spun că rezolvarea problemei cere timp, e vorba de deplasări pe care voi fi obligat să le fac, nu doar la instituţiile locale, ci şi la cele din capitală, de întâlniri cu cadre de conducere sau chiar cu anumite comisii pentru a susţine cererile de reducere a plăţilor. De aceea, în caz de reuşită, onorariul meu va fi de 20 la sută din suma scăzută din impozit, deşi colegi de-ai mei pretind 30-40 la sută.Eu încerc să vă ajut, dar nu mă oblig la nimic. Daţi-mi toate documentele privind terenul şi imobilul ce le aveţi în proprietate, schiţa locului, iar după ce voi face primele verificări, vom sta din nou de vorbă.

Prosper a plecat mulţumit de la întâlnirea cu Mykel, care, spre deosebire de specialiştii ce se declară siguri de ei dar de multe ori eşuează, vorbise deschis şi sincer, nu-i dăduse speranţe fără acoperire, ceea ce denota seriozitate.

Timp de o lună de zile Prosper a fost în legătură cu specialistul, care-l informa curent despre măsurile întreprinse, despre primele succese în obţinerea unei reduceri, despre efortul de a scădea impozitul doar la un minimum legal, cu ajutorul comisiilor centrale din capitală. Dar a venit şi ziua cea mare în care Mykel a putut, plin de bucuria succesului, să-i spună lui Prosper:

– Aveţi de plată doar 10.000 de dolari, am obţinut anularea a 90.000 de dolari! E o realizare senzaţională!

– Vă mulţmesc din inimă, răspunse entuziasmat Prosper. Am să vă recomand şi altor prieteni sau colegi care au probleme cu impozitele. Vă consider un bun prieten al meu şi voi organiza la mine la restaurant o recepţie în cinstea dvs.

Mykel i-a predat lui Prosper toate actele definitive de plată a zece mii de dolari, iar Prosper i-a achitat salvatorului onorariul de 18.000 de dolari, aşa cum stabiliseră, recompensând astfel capacitatea şi efortul specialistului Mykel.

◆

...La o ceaşcă de cafea stăteau într-o zi de vorbă doi buni amici: directorul general şi Mykel.

– Răspunde-mi, te rog, se adresă Mykel prietenului director, cum ţi-a venit ideea să mă recomanzi lui Prosper drept specialist în domeniul unor anumite impozite de care nu m-am ocupat niciodată?

– Cunoşteam cazul lui – a spus cel întrebat – şi am văzut că folosind "literele mici" ale legii, ca şi normele interne care nu sunt cunoscute publicului larg, i se poate acorda lui Prosper o reducere uriaşă de impozit, până aproape de anularea totală a obligaţiei de plată. E drept, prin anumite persoane Prosper a depus tot felul de cereri, dar în nici una nu a scris ce trebuia şi nimeni nu cunoştea competenţele noastre interne, de aceea el a rămas cu impozitul de 100.000 de dolari, care era legal. Dar tot legal, folosind excepţiile sau "portiţele" legii, pe care eu le ştiam dar alţii, din afara ministerului, nu, s-a putut acorda reducerea substanţială a impozitului. Eu, ca director general, am dreptul, la aprecierea mea, pe baza documentelor, să acord reduceri sau anulări de impozite, până la 50.000 de dolari. Directorul general de la Centrala din capitală e competent să dea decizii care ajung la 100.000 de dolari, dar el mi-a transferat mie acest drept, iar eu l-am împuternicit pe adjunctul meu local, să mă substituie până la 50.000. În cazul lui Prosper erau multe motive pentru reducere de impozit: casa şi terenul se află la o răscruce de şosele, într-un loc destul de izolat, restaurantul are activitate doar vara şi oarecum primăvara, de multe ori, din cauza poziţiei imobilului, au fost atacaţi de hoţi, toate acestea scăzând valoarea bunurilor.

– Am înţeles, preciză Mykel, dar după ce am pregătit întregul dosar după indicaţiile tale, căci eu habar n–aveam despre ce-i vorba, mi-ai dat aprobările cerute în două zile. De ce mi-ai spus să-l ţin în şah pe Prosper o lună de zile, să-i povestesc despre deplasări şi întâlniri care n-au avut loc niciodată?

– Ah, dragul meu Mykel, naiv mai eşti! Tu ştii contabilitate, dar la afaceri eşti nul. Tot jocul pe care l-ai făcut avea rostul de a-l impresiona pe Prosper, ca să creadă că ai muncit foarte greu pentru banii pe care i-ai cerut ca specialist de mare succes, după cum te-am recomandat eu, fiindcă-mi eşti prieten şi om de încredere.

❖

…Acasă, Mykel s-a gândit la cele spuse de prietenul lui, care nu întâmplător e director, şi încă general, după cum a condus ostilităţile ca un adevărat conducător de oşti. Gândurile i-au fost însă întrerupte de telefon. Era Prosper, care-l invita să vină sâmbătă seara la reuniunea organizată la restaurantul de la răscruce de drumuri, în cinstea lui Mykel, cel mai mare specialist în reducerea impozitelor!

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

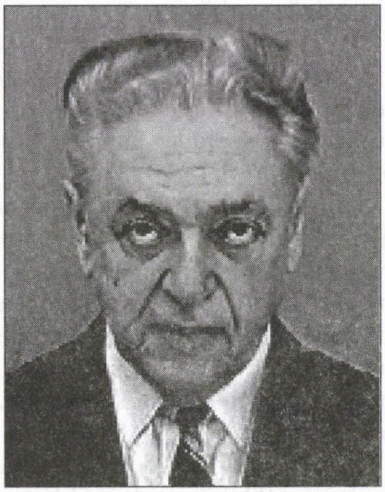

Dorel Dorian, scriitor, redactor-şef al revistei "Realitatea Evreiască", din Bucureşti: spiritul liberal şi combativ din ultimele numere, – care s-au manifestat atât prin atacarea frontală a manifestărilor fasciste "la zi" (ca, de exemplu, reabilitarea mareşalului Antonescu), cât şi prin găzduirea în paginile publicaţiei a criticilor adresate dr-ului Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei, à propos de "cultul personalităţii" practicat la adresa sa, – a contribuit din plin la creşterea prestigiului moral al cunoscutului dramaturg.

În scădere

Uly Vălureanu, ziarist: faptul că nu a editat încă, aşa cum anunţase, un buletin literar ca supliment al foii sale "Bună dimineaţa, Israel!", i-a dezamăgit pe numeroşii săi admiratori (care tot aşteaptă, fiind încredinţaţi că va fi ceva bun…).

❖

Tribunalul din Acco a permis să se publice că Ionathan (Johnny) Sabag (26), consilierul politic al ministrului Transporturilor, Shaul Mofaz, a fost arestat, fiind învinuit de acte obscene comise împotriva a două minore. Sabag dezminte cu energie acuzaţiile.

Cei din jurul său se împart în două. Unii afirmă că e vorba de o calomnie, alţii însă recunosc că omul Sabagat cu adevărat în fetele cu pricina.

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU – Rehovot

Dragostea dintâi

– Uite, e inelul meu de logodnă de la Heni... L-am purtat numai câteva ore.

– De ce, bunico? întrebă Mili.

– Fiindcă... fiindcă, în ziua nunţii, ţin minte ca şi-acum...

Când David a intrat în viaţa ei şi i-a întors-o pe dos, Mili avea un sfert de veac şi se credea cam prea înaltă, cam prea osoasă şi cu sânii cam grei. Maică-sa, proaspăt divorţată pentru a treia oară, se refăcea fizic şi nervos la casa de vacanţă a unui doctor din Breaza. Acesta, după ce eşuase în tratamentul medicamentos, trecuse la intervenţii mai intime. Tatăl ei, care avusese numai o scurtă contribuţie biologică, era sportiv de performanţă, nici ea singură nu-şi mai amintea precis la ce adunase trofeele: aruncarea discului, ciocanului sau suliţei. În fine, ce importanţă mai avea, deoarece la vârsta când era tocmai bun să-şi schimbe cariera de solist, pe cea de dirijor, recte antrenor, fugise în Germania şi-şi pierduse urma. Mili împlinea 12 ani, în seara când a aflat despre dezertarea lui din funcţia de tată. N-a mai fost capabilă să stingă cele 12 lumânări de pe tortul cu bezele, iar prietenele ei, cele şase prietene de suflet, au bocit împreună dispariţia timpurie a atletului, după care suspinau în secret şi-i păstrau sub pernă fotografiile cu autograf, pe care Mili le dăruia cu zgârcenie şi numai după îndelungi insistenţe. Pentru Mili, tatăl ei a rămas aidoma acelor poze, pe care a fost nevoită să le ascundă din loc în loc, deoarece maică-sa le căuta cu înverşunare pentru a le distruge. Niciodată n-a ştiut Mili ce a fost în sufletul mamei când s-a trezit brusc, fără să bănuiască nimic, sedusă şi abandonată. În casă nu s-a mai vorbit despre acea „creatură”, nu i s-a mai pronunţat numele, hainele i-au dispărut imediat, de parcă le-ar fi înghiţit pământul, diplomele i-au fost mărunţite cu foarfeca, ore întregi, în fâşii imposibil de lipit. Apoi, aruncate în căldarea de gunoi, dimpreună cu nişte sarmale vechi. Mili s-a oferit să ducă ea însăşi resturile menajere la pubelă, dar mama a săgetat-o cu o privire plină de ură, a răsturnat totul într-un lighean de email, i-a dat foc şi numai după ce a rămas doar scrum, i-a şoptit veninos:

– Acum poţi să duci gunoiul, prinţeso!

Au urmat vremuri grele pentru Mili. Aşa, nu s-ar fi putut plânge, nu-i lipsea nimic. Pe maică-sa o vedea puţin şi rar, iar dacă se întâmpla să-şi petreacă week-endul acasă cu fiica, o apucau pandaliile. Cât a avut-o pe bunica, mai treacă-meargă. Încasa bătăile cu cureaua udă pe spatele costeliv şi fugea înghiţindu-şi lacrimile, pe jos, cale de vreun ceas jumate, spre apartamentul bunicii Elvira. Bani de tramvai n-avea. Ca să nu-i vină idei şi să-i dea pe ţigări. Prin 1965, Elvira a sunat gâfâind la uşa fetei, pe la prânz, când ştia sigur c-o găseşte singură acasă. Mili n-o văzuse niciodată pe bunica plângând. Credea că lacrimile sunt apanajul copilăriei. De aceea se oprise, cu spatele lipit de cuier, incapabilă să închidă măcar uşa, care rămăsese dată de perete, iar vecinele ieşiseră pe la praguri, aruncând priviri iscoditoare.

– Moişă vrea să plece în Israel la fraţii şi surorile lui. Are dreptate. N-are pe nimeni aici, din rubedenii. Eu acuma ce să fac? Am 75 de ani. Să-l las la vârsta asta? Să mă despart de el?

Gândurile fetei se încâlceau, se întindeau ca o coardă, zbârnâiau, lansau săgeţi. Dar gura îi rămase uscată şi cu buzele strânse, nu cumva să-i scape vreun oftat.

– Ştii să faci un ceai cu lămâie multă? Fă-mi un ceai! Ce vă holbaţi aici cu toţii, hai, valea, le zâmbi printre lacrimi bunica şi închise uşa pe nesimţite. Ce te tot moşmondeşti acolo? Pune apa la fiert într-un ibric, adă o ceaşcă mare în sufragerie, taie o felie groasă de lămâie şi caută zahăr cubic, că mie din ăla îmi place!

– Cred că nu avem nici lămâie, nici zahăr cubic, nici tos. Numai pudră.

– Of, of, of! Cine-i de vină? Eu. Eu trebuia se te-nvăţ cum să te gospodăreşti.

Bunica n-o vorbea niciodată de rău pe mama. Când se întâmpla ceva neplăcut, lua vina asupra ei.

– Cine s-ar fi gândit că la bătrâneţe o să-i vină amocul lui Moişă? Incă alaltăieri mi-am făcut o cafeluţă şi–am băut-o pe balcon. A măhaie! Şi-aşa, într-o doară, învârt zaţul şi numai drumuri, drumuri, în sus şi-n jos. Unde plec, Doamne iartă-mă, că eu nu ies din casă. Cred că nici aici n-am mai fost de anul trecut.

Elvira fusese stenodactilografă de limba germană la fabrica de medicamente. Mili n-o ştia decât pensionară, la coada cratiţei. În vacanţele şcolare, când toate prietenele i se risipeau care încotro, în tabere ori cu părinţii la Sinaia sau la Eforie Nord, iar Mili se sătura de singurătate, de cărţi şi de „teatru la microfon”, o pornea spre garsoniera bunicilor, vis-à-vis de Spitalul Colţei. Se strecura în liftul de două persoane, oarecum ruşinată, neştiind pe ce să apese mai întâi, pe care uşă, pe care buton. După două zile şi o noapte, îşi lua picioarele la spinare şi fugea înapoi acasă. De frica bunicului. Bunicul era un bărbat deşirat, cu părul alb, ondulat şi pielea măslinie. Fuma ţigară după ţigară, de când deschidea ochii dimineaţa şi închidea gura, cu ale cărei sforăituri o exasperase toată noaptea. În zori, el o pornea spre

Hală să cumpere brânză de vaci, ouă proaspete, carne de miel și alte minuni. Nu venea niciodată înapoi fără un buchet de flori, de cârciumărese sau crăițe, sau garoafe cu floarea miresei. Iarna, scotea cu mâinile înghețate, din buzunarul ros al paltonului care începuse să cam atârne pe el, ghiocei pudici, sau zambile cu miros leșinător. Bunica le înșfăca plictisită, căuta o cană cu mânerul spart și le uita pe bufetul din bucătărie. Ce minunate erau florile acelea! De ce bunicii nu-i păsa de ele?

Cum-necum, ajungeau mereu pe noptiera ei, alături de ochelarii și un roman de Thomas Mann pe care bunica nu-l termina niciodată.

– Ce nu dă mă-ta p-aici? se burzuluia el, când dădea cu ochii de Mili.

– Ce te tot șușotești cu mă-ta mare?

Și obiceiul ăsta de a folosi cu dinadinsul „mă-ta", deși bunica îl dojenea mereu, iar el facea pe uitatul, o scotea din sărite pe Mili. Ședea pe recamier și urmărea la nesfârșit cum așterne bunica o pătură groasă pe masă și un cearșaf curat, ia apă în gură și fss! stropește toate rufele, le strânge sul, încearcă fierul încins cu degetul muiat în gură și netezește, netezește, fără o vorbă, doar câte un oftat adânc, care-o făcea pe Mili să tresară.

– Ce ai, bunico?

– Ce am? venea invariabil răspunsul.

– De ce oftezi?

– Am oftat eu?

– Imhî. Mereu oftezi...

– Nici n-am băgat de seamă. Chiar. Ce mi-o fi venit? Oi fi îmbătrânit, ce să-i fac...

Era multă tăcere în casa bunicilor. Chiar și Mili îndrăznea cu greu să-ntrebe, să povestească, să facă o piruetă, să fredoneze un crâmpei de melodie. Bunica freca oalele și tacâmurile la nesfârșit, cu pleoapele coborâte și privirea ascunsă. Degetele i se înroșeau și se încrețeau, pielea i se cojea.

– Moișă zice că-n Ereț Isruel o să-i dea statul o pensie mai onorabilă ca aici și doctorii acolo sunt mai buni și spitalele mai bine utilate și dac-o fi să cadă la pat, o să fie cine să-l îngrijească, să nu cadă totul pe mine... și că acolo e soare și cald, nu ninge niciodată, nu-și rupe nimenea picioarele pe ghiață și pe polei și se găsesc de toate bunătațile în magazine și când are să primească renta de la nemți, o să vă trimitem pachete cu rochii frumoase și costume de baie și sculuri de lână, îngână bunica, strângând-o pe Mili la pieptul ei planturos.

– Și pe noi... pe noi ne lăsați aici? suspină Mili fără lacrimi, într-un fel de ciudă că toți le părăsesc pe ea și pe mami.

– Mă-ta are un hăndrălău nou, a tunat bunicul Moișă, după ce a aruncat sacoșa încărcată în bucătărie și basca drept în cuier.

– De unde scoți vorbele astea, Moișă? Nu ți-e rușine de copilă? E mama ei. E fiica ta. Și nu-i un hăndrălău. E doctor. Și de data asta, poate c-o fi ceva serios. De ce n-ai răbdare? Cu fata farmacistă și ginerele doctor, o să tot ai cine să te îngrijească. Unde plecăm la capătul pământului, la vârsta noastră, că așa ți s-a năzărit ție?

– Toată viața am făcut după capul tău, șuieră bătrânul. Știi ceva? Rămâi aici, n-am să te trag cu forța!

– Moișă, lozdăh up, dus kins iz du! clătină bunica a dojană din cap.

„Ce-or fi vorbind idiș?" gândi Mili."Mereu aceleași vorbe, le știu pe dinafară și ei cred că nu-nțeleg..."

– Plec în Cișmigiu. Mă-ntorc la prânz! și trânti ușa.

– Ghei ghizint, adăugă bunica, mult după ce liftul coborâse deja.

Într-o cutie veche de pantofi, bunica ținea fotografiile. Mili le răvăși și scoase, ca la tragerile la sorți, la întâmplare, câteva. Frumoasă fusese bunica! Parcă nici nu era aceeași femeie cu cea de acum! Inaltă, solidă, cu părul deschis, împletit într-o coadă groasă, ca o coroană deasupra capului. Doar ochii albaștri nu se deosebeau în poza alb-negru, dar pe ei îi știa bine. Bunica la nuntă! Trebuie că s-o fi strâns bine în corset, căci talia stătea să se frângă! Și uite, pe vremea aceea se purtau tot pantofii cu vârf ascuțit!

– Ce-oți fi având voi, fetele de azi, de vă strângeți părul în coc? Parc-ați fi niște babe... se auzi vocea bunicii printre zornăielile farfuriilor și clipocitul apei de la chiuvetă.

– Așa-i la modă, ce știi mata?

– De ce o lași să-ți spună „mata", mamă? Pe ce lume trăiești? se rățoia fiică-sa.

– Da' cum să-mi spună?

– „Tu"! Nu e mai normal?

– Mie să-mi spună „mata", așa cum am învățat-o de mică. Nu te băga! Vezi de poțiunile și de rețetele tale! Că și pe tine tot eu te-am crescut, de te-ai ajuns ditamai spițereasă și acum te-ai găsit să-mi dai ordine!

– Dac-o fi să te iubească și să te respecte, poa' să-ți spună și „tu". Te crezi în Germania?

– Ce-ți veni cu Germania? Tot la ăla ți-e gândul?

Deodată Mili zări fotografia unei fete, toată un zâmbet, cu obrajii stropiți de pistrui și fusta ridicată de vânt, lăsând să se întrevadă o pereche de picioare sculpturale. Se ținea cu ambele mâini de brațele unui tânăr, cu părul mai lung, pieptănat cu cărare la mijloc, mustăcioara abia mijită, o cămașă fără guler, deschisă la piept și pantalonii trei sferturi, prinși cu agrafe de biciclist. Întoarse fotografia. Nu scria nimic, decât „Studio Berariu, Calea Victoriei 110".

Se făcuse liniște iar. Bunica răsări pe nesimțite, în picioare lângă ea, îi desfăcu degetele din jurul cartonului îngălbenit și mângâie poza cu dosul palmei.

– Ţi-l place? E Heni, logodnicul meu. El îmi despletea cozile şi-mi spunea:

„Unei fete îi şade bine cu părul lung, pe umeri!” Ţi–am spus şi ţie de atâtea ori, scoate agrafele alea din cap...

Fără să vrea, Mili se uită la părul coliliu al bunicii, tuns scurt, rărit, pe care veşnic îl dădea după ureche cu un gest scurt, nervos.

– Tata avea pe atunci mulţi bani. Probabil că dacă n–aş fi fost o „partidă”, Heni nici nu s-ar fi uitat la mine.

– De ce nu? Erai frumoasă. Asta nu conta?

– Cred că nu conta câtuşi de puţin. Dar ce ştiam eu pe atunci? Îl iubeam la nebunie. Aşteptam să sune clopoţelul, s-o zbughesc de la şcoală şi să mă întâlnesc cu el.

– Şi vă sărutaţi, bunico?

– Tu ce crezi? Că ne uitam ca viţelul la poarta nouă? Când m-a sărutat prima dată, era să leşin de fericire. Am simţit că se învârte toată camera cu mine. Tata făcea socoteli, se tocmea pentru mobilă, croitoreasa nu mai pleca din casă cu săptămânile, să-mi facă trusoul. Pe Heni nu-l interesa nimic. Nici casa, nici zestrea. A cerut numai bani, mulţi bani. Tata făcea afaceri în parteneriat cu un văr de-al lui şi le mergea foarte bine.

Apoi, bunica se întoarse la treaba ei şi părea că n-are de gând să-şi mai continuie destăinuirile. Cine ştie? Mili, în orice caz, nu ştia..., poate bunica regreta că începuse să se confieze nepoatei de 15 ani.

– Ascultă, Mili. Ceea ce ai să auzi acum, n-am povestit niciodată, nimănui, nici mamei tale, nici lui Moişă. Credeam că secretul va muri odată cu părinţii mei, singurii care au ştiut tot adevărul. Eşti un copil bun şi cuminte. Dumnezeu mi-e martor c-ai fi meritat o soartă mai bună. Dar, în sfârşit, mai ai timp, continuă bunica, de parcă şi-ar fi vorbit singură. Jură-mi aici, acum, că atât cât vei trăi, n-ai să povesteşti mai departe ce-ai s-auzi...

– Jur, bunico, şopti Mili, strângând pleoapele şi buzele şi degetele în pumni.

– Nu. Nu aşa. Zi după mine: dacă vreodată îmi va scăpa vreo vorbă din ce-am s-aud, n-am s-o mai revăd niciodată pe bunica! Nici pe lumea cealaltă, aşa să-mi ajute Dumnezeu!

– ...nici pe lumea cealaltă, aşa să-mi ajute Dumnezeu, repetă Mili.

– Da, oftă bunica din rărunchi şi scoase fierul din priză. Scotoci într-un sertar şi îşi întoarse trupul greoi către Mili. Ţinea în mână o cutie de chibrituri cu eticheta decolorată de vreme. Trase capacul. Înfăşurat într-un ghemotoc de vată cenuşie, un inel sclipea de-ţi lua ochii.

– Uite, e inelul meu de logodnă de la Heni.

Era un smarald dreptunghiular, montat în diamante şi aur alb.

– L-am purtat numai câteva ore...

– De ce, bunico? vorbi Mili din vârful buzelor, de teamă că farmecul se va destrăma.

– Fiindcă... fiindcă, în ziua nunţii, ţiu minte ca acuma, toată casa era plină de buchete de liliac, cale, boboci de trandafir şi cutii cu cadouri şi-o agitaţie, un du-te vino ameţitor. Croitoreasa îmi făcea ultimele retuşuri. Aveam o trenă de voal de 10 metri lungime şi o coroniţă din flori de portocal, pantofi de saten cu butoni de strassuri şi mănuşi de dantelă până la cot.Mama şi tata erau fericiţi. Iar eu...

– Mata erai şi mai fericită. Ei erau în al nouălea cer şi matale în al zecelea...

– Numai la vârsta aceea poţi iubi aşa şi numai la vârsta aceea poţi fi atât de nebun de fericire, încât să crezi că eşti iubit, fără nici o umbră de îndoială. Venise fotograful. Tata era în smoking cu papion, iar mama foarte sobră, în rochie de catifea bleumarin, arborase perlele roz în trei şiraguri, cu cercei, brăţară şi inel asortate. Începuse să se întunece. Se comandaseră mai multe maşini, ca să ajungă toată lumea la timp la Templul Coral, unde urma să aibă loc ceremonia. Şi acum simt, cum am simţit atunci, un tremur în picioare, furnicături şi un fel de ameţeală la cap, ca un drog care-ţi circulă prin vine.

Mili ciuli urechile şi rotunji ochii.

– Ei, să nu-ţi închipui c-am pus vreodată drog în gura mea, sau altminteri... Îmi închipui doar că aşa te simţi, pluteşti şi totul se învârte în jurul tău şi pur şi simplu plezneşti de bucurie şi la gândul fericirii de a fi veşnic cu fiinţa pe care o iubeşti mai presus de orice pe lume. Mai mult decât pe tata şi pe mama. Mai mult decât pe tine însăţi. E ca un vârtej, ca o nebunie, ca o goană, ca o săritură peste un obstacol în şeaua unui cal pe care nu-l mai poţi stăpâni. N-aveam răbdare nici pe scaun să mă aşez, mâncare nu pusesem în gură din ajun, paharul cu apă era uitat pe toaletă, iar eu visam, mă legănam şi-l vedeam în gând pe Heni, cum o să-mi ridice vălul şi ne vom privi în ochi şi-mi va pune verigheta pe degetul arătător şi cum va înmâna rabinul Ketuba mamei mele şi valsul şi şampania... Doamne, cum putea încăpea într-un singur om atâta fericire, nici astăzi nu pricep...

– Şi Heni era elegant? îndrăzni Mili, nemaiînţelegând nimic. Care Heni, ce-i cu bunicul Moişă, că doar nu sunt unul şi acelaşi, asta era evident.

– Nu ştiu cum era Heni. Ştiu că-l adoram şi nu-mi puteam închipui viaţa fără el.

Bunica îşi opri iar firul gândurilor. Scoase o pungă cu bomboane fondante şi începură să ronţăie amândouă în tăcere.

– Nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată pe tata atât de bine dispus. Râdea și cânta. Ba chiar a ciupit-o de fund pe jupâneasă, care l-a înjurat cu duioșie pe ungurește.

Între timp, s-a strecurat în bucătărie birjarul, curtezanul jupânesei, și-a dres glasul de câteva ori, și-a mângâiat mustățile. Uite, toate gesturile astea mi se înșiruie în minte ca într-o secvență de film luată cu încetinitorul. Cineva l-a chemat pe tata. S-a apropiat de Imre și acesta i-a șoptit ceva la ureche.

– Nu se poate, a spus tata cu o siguranță destul de nelalocul ei. Nu pot să cred. Cine ți-a spus?

Și Imre iar la urechea tatei: șșșșșșș.

– Pleacă, dom'ne, de-aici! l-a împins tata cu două degete de pieptul vestei din postav verde. Îi roade invidia. Ca un vierme îi roade. Nu mă iau eu după ce spune unul și altul. Am făcut afaceri și cu oameni cinstiți și cu pungași. Așa ceva n-am auzit. Așa ceva nu se face.

Tata s-a întors în sufragerie cu ochii tulburi. Și-a turnat un pahar mare de Cointreau, l-a dat pe gât, apoi s-a întors din nou în hol, unde birjarul îl aștepta nemișcat.

– Du-mă acolo! se hotărî el deodată. Mama, cu simțul femeiesc al dramei, sosi în grabă, încheindu-și cu o mână un cercel și cu cealaltă ridicându-și poala rochiei, ca să nu se împiedice.

– Unde pleci la ora asta, Filip? Nu mai e timp. Ce-ți veni? Singură nu mă duc la sinagogă...

– Singură...o îngână tata. Singură nu merge nimeni la sinagogă. Încuiați ușa de jos și așteptați-mă. Viu numaidecât.

Nu mai pot preciza cât a lipsit tata. Pendula bătuse de câteva ori în sufragerie, iar eu stăteam în picioare împietrită, să nu-mi șifonez rochia. Se stârnise ca din senin o ploaie cu grindină, care lovea furioasă în ferestre. Una dintre servitoare se muncea să închidă obloanele de lemn și, nereușind, ieșise în balcon prin ușa-fereastră. O pală de vânt se strecură în casă, dimpreună cu umezeala și mirosul reavăn al pământului și cel parfumat al ploii. În curând se așternu liniștea, așa că pașii tatei pe scară se deslușiră amenințător. A durat mult până l-am văzut apărând în pragul ușii. Era palid ca un mort și părea îmbătrânit. M-am repezit spre el, dar parcă nu mă mai vedea. Mi-a apucat mâna fără o vorbă și mi-a smuls inelul de logodnă.

– E fals! urlă el răgușit, e fals ca el însuși, ca sentimentele lui, ca familia lui!... Fata mea nu poartă inele din gablonz, hohoti el. A fugit cu toti banii, neam de escroci... au lăsat ușa neîncuiată, toate mobilele, toate șifonierele pline. Au dispărut și cu ei... toată zestrea... Sunt dator vândut!

Nu-mi amintesc dacă tata, a cărui preferată eram, a găsit și vreun cuvânt de consolare pentru mine, care nu puteam pricepe exact ce se întâmplase și că viața mea nu va mai fi niciodată ceea ce crezusem. Și că oamenii... nu sunt nici ei ceea ce crezusem. Poate nici tata nu era ceea ce crezusem. Și nici eu însămi, cu rochia mea ridicolă, pe care aș fi vrut să mi-o scot, dar membrele refuzau, ca paralizate.

Mili se ridică deodată, cu ochii în lacrimi, și-o cuprinse pe bunica pe după talie. Nu îndrăznea să rupă tăcerea. Parcă ar fi vrut să afle sfârșitul poveștii și parcă se temea de el.

– Pașii grei, cu picioare de piatră, m-au târât până în camera mea, unde m-am trântit pe pat. Nu știu ce s-a mai întâmplat după aceea. Când mi-am revenit, trecuseră zile întregi, din casă dispăruseră servitoarele, praful se așternuse pe mobilele din lemn de trandafir. Mama, nefardată, în capot la ora prânzului, ședea pe marginea patului meu, cu o ceașcă de supă în mână, și îmi vâra cu încăpățânare lingura printre dinții strânși. Nu–mi mai aminteam nimic și când m-am văzut prima dată în oglindă, m-am tras înapoi ca la vederea unei stafii. Tot părul din cap mi-era ciopârțit până la piele. Se pare că-l tăiasem cu foarfeca de unghii, ore întregi, în seara de pomină. Nu după multă vreme, tata a murit în somn. De Heni n-am mai auzit niciodată. Eram sărace, singure și când Moișă m-a cerut, l-am refuzat scurt: nu! „De ce nu?” m-a întrebat el foarte liniștit, iar eu am rămas pe gânduri. Chiar așa, de ce nu? Am acceptat, fără fasoane. Poate că bănuia ceva, sau îi ajunseseră ceva zvonuri la ureche. De spus, nu mi-a spus o vorbă. Până–n ziua de azi. Nu l-am iubit.

Da, observase și Mili câte ceva. Era însă prea fragedă și prea lipsită de experiență pentru a înțelege că dragostea adevărată n-are nimic comun cu recunoștința, datoria de onoare, munca de zi cu zi și cu devotamentul. Dragostea nu vine cu timpul, ci se iscă din senin, ca o furtună de vară.

– Fetițo dragă, ține minte ce te învăț: tu trăiești în alte timpuri. Acum cinstea și banii nu mai au valoare. Eu n-am să mai fiu pe lângă tine și pân-am să-ți răspund la scrisori, ai să ai timp berechet să faci prostii ireparabile.

– De ce să fac prostii, bunico? Mă crezi proastă?

– Nici pomeneală. Dar când sună ceasul iubirii, ne transformăm cu toții în dobitoace, indiferent câtă minte am avea în cap. Ascultă-mă, maică-ta m-ar mânca de vie dac-ar ști ce sfaturi îți dau: îndrăgostește-te, distrează-te cu băieții, sărută-te, culcă-te cu ei, cu unu, doi, zece, câți ți-or fi pe plac, dar nu te grăbi la măritat! Promiți? Să nu te temi nici o clipă c-ai să rămâi necăsătorită. Ce-i al tău, e pus deoparte!

Mili, roșie ca sfecla, nu-și credea urechilor. Bunica ei cea sfântă și curată o împingea la o viață de desfrâu, înfierată în toate ziarele și emisiunile TV. Ce să mai creadă? Pe cine?

– Şi cam la ce vârstă te-ai gândit mata că m-aş potrivi pentru căsătorie?

– După 30 de ani, când ai să simţi că vrei s-aduci pe lume un prunc sau mai mulţi, şi ţi-e greu să-i creşti de una singură. Deşi, părerea mea în privinţa copiilor e că se pot creşte şi de către un singur părinte, dar e păcat pentru el să nu se bucure de amândoi. Promite-mi, chiar dacă nu ţi-e prea clar, că-mi vei urma sfatul!

În scurt timp, bunicii lui Mili şi-au strâns catrafusele şi şi-au luat picioarele la spinare. Nu i-a mai revăzut de atunci şi scrisori de la ei primea rar. Pachetele promise n-au ajuns la Bucureşti, pentru simplul motiv că Moişă şi Elvira s-au prăpădit unul după altul, fără s-apuce să mai trimită cadouri nepoatei. Relaţiile dintre Mili şi mama ei s-au răcit din ce în ce. Mili dădea rar pe acasă, dimineţile era la Universitate, în restul timpului studia la bibliotecă, fiindcă era ambiţioasă, iar la sfârşit de săptămână, pleca la mare sau la munte cu vreun coleg de grupă şi iubit de ocazie. Mama ei continuase legătura cu doctorul din Breaza, dar nu pomeneau de locuit în comun sau de instituţionalizarea relaţiei lor. Să-i fi dat bunica Elvira şi ei aceleaşi sfaturi? se întreba Mili, care între timp se apropia de 25 de ani, dar inima nu-i dăduse niciodată semne de nebunie buclucaşă. Socotea fiecare gest şi vorbă. Uneori visa la tatăl ei, la spusele bunicii sau la o eventuală excursie în Israel, deşi în vremurile acelea era o dorinţă imposibil de realizat. La terminarea studiilor, a căpătat un post de chimistă la laboratorul de cercetări al Institutului Victor Babeş şi s-a cufundat în muncă, aşa cum numai un tânăr la începutul carierei e capabil s-o facă, trup şi suflet, fără să se uite la ceas şi fără să ţină seama de orele de odihnă. Era mulţumită de ea însăşi şi de rezultatele ei.

Într-o seară caldă de început de toamnă, stând cu braţele rezemate de pervazul ferestrei şi cu capul uşor înclinat spre dreapta, în semn de linişte sufletească, Mili urmărea, fără gânduri, staţia de tramvai din dreptul intrării blocului, care se umplea şi se golea neîncetat. Şinele scârţâiau, se auzea murmurul nedesluşit al vocilor îndepărtate, zvârlite de oameni grăbiţi, în treacăt, câteva frunze se roteau duse de vânt, iar cerul era spuzit de stele.

Deodată, tresări la auzul soneriei telefonului. Se îndreptă agale spre etajera bibliotecii unde ţinea aparatul şi ridică receptorul. De la celălalt capăt al firului, ajungeau până la ea pârâituri, apoi cuvinte rostite de ovoce necunoscută, în germană. Primul ei gând o duse la tatăl pierdut şi mult dorit.

– Cine e? spuse cu sufletul plin de speranţe. Nu se aude clar. Repetaţi vă rog!

Într-adevăr, imediat auzi totul mai clar, dar în continuare în germană. Nu înţelegea o iotă.

– English, please! Cine ştie cărui vecin sau coleg de laborator îi arde de glume... n-au altă treabă... Mâine la lucru au să se tăvălească de râs pe seama acestui „english, please!" Dar nu era nici greşeală, nici tatăl ei, nici vreo glumă proastă. Era David, de care am pomenit la început. Păcat însă că la momentul acela, cei doi n–au găsit nimic în comun decât numele bunicii Elvira, care din păcate nu mai putea confirma spusele tânărului.

Din bălmăjeala lui multilingvă, Mili a rezumat că: David era vecin de bloc, în Israel, cu bunica ei, cu care vorbea germana şi care înainte de s-a prăpădit îi lăsase adresa şi numărul de telefon al nepoatei din Bucureşti. Întâmplarea a făcut ca David să ajungă în România pentru a studia stomatologia. Se înscrisese la anul pregătitor, care să-l familiarizeze cu limba română.

– Cu ce-ţi pot fi de folos? întrebă Mili cu o politeţe rece, gândindu-se dacă n-o fi cumva vreo cursă de-a Securitaţii, cu care n-ar fi vrut să aibă de-a face.

– Hai să ne întâlnim undeva în centru, unde vrei tu! susură glasul baritonal al necunoscutului.

– Intâi învaţă româneşte şi pe urmă mai vedem, i-o reteză scurt Mili şi în clipa când puse receptorul în furcă, uită completamente de existenţa acestui tânăr prieten pe care bunica i-l trimitea de dincolo de mormânt.

Dar, cum nimeni nu poate fugi de propria-i soartă, la aproximativ un an de la neînsemnata lor convorbire telefonică, la auzul clinchetului melodios al soneriei, Mili deschise uşa apartamentului şi se pomeni nas în nas cu tânărul, care i-a spus nonşalant „Shalom" iar apoi, cu un accent cuceritor, ebraic-german:

– Ştiu româneşte, mă cheamă David, sunt din Israel, sunt, adică am fost prieten cu Elvira, eşti frumoasă, fă-mi o cafea, sunt obosit. După care, intră nepoftit în sufragerie.

Mili îl privi cu atentie, de la sandalele tanahice, cu baretele împletite printre degete, la părul blond roşcat ca o coamă de leu, dinţii de o albeaţă nenaturală şi statura impozantă. Nu se mişcă din loc, nu spuse o vorbă, ci rămase stană de piatră. Se îndrăgostise. Pentru prima oară. Era paralizată de emoţie şi nu-şi mai găsea cuvintele.El interpretă greşit tăcerea ei.

– Acum ştiu ce înseamnă România, zâmbi el cu tot obrazul. Ţi-e frică. Uite paşaportul şi uite scrisoarea de la Elvira, dacă nu mă crezi...Uite fotografiile tale, pe care mi le-a lăsat, cu rugămintea să te caut...

– Şi de ce să mă cauţi? zise Mili, mirându-se cănu–şi mai aminteşte dacă a pus sau nu zahăr în cafeaua pe care o pregătise, cu mişcări de somnambulă.

– Cred că faci fiţe, hohoti el amuzat.

– De la bunica ai învăţat cuvântul „fiţe"?

– Nu, de aici, de la voi. De ce să te caut? Puteai şi tu să mă cauţi pe mine, n-are importanţă cine pe cine caută. Principalul e că ne-am întâlnit.

Sorbind din cafea, David îi povesti despre bunicii ei, cum au trăit în Israel, ce au pătimit, cum s-au dus dintre cei vii şi ce mult se ataşase el de Elvira, care-i devenise mai apropiată decât propria lui familie.

– Avea un mod de a vedea lumea ca un om tânăr şi când îmi dădea un sfat, era mai bun decât unul de la mama, sau de la prietenii de vârsta mea.

Când observă privirea întunecată a fetei la amintirea celei atât de dragi şi dispărută din lume atât de departe, încât nici să se reculeagă lângă piatra ei funerară nu era posibil, David începu să îndruge verzi şi uscate, despre oraşul unde s-au născut tatal lui , el şi fraţii lui, despre armata israeliană, despre problema apei în deşert, despre Marea Moartă, pe care plutesc bulgări de sare, despre Zidul Plângerii din Cetatea Veche a Ierusalimului şi câte şi mai câte, încât i-a prins miezul nopţii trăncănind.

– Mi-e foame, spuse deodată David şi Mili se miră cum uitase de toate. Îi unse o felie de pâine cu unt şi dulceaţă de cireşi amare.

– Ce mi-ai dat aici? Otravă? râse el şi scuipă totul din gură. N-ai mâncare adevărată, de oameni?

– Nu ştiu să gătesc, smuci Mili din umeri cu nepăsare.

– Atunci să-nveţi! Şi ebraică să înveţi! Am fost la Templul Coral şi am văzut cum mulţi tineri vin la cursuri şi se pregătesc pentru plecarea în Israel. Du-te şi tu! Şi cumpără o carte de reţete de bucătărie!

Mili era de felul ei o fată timidă şi supusă, de aceea admira obrăznicia, desigur până la o anumită limită a bunului simţ, şi tocmai începuse să se simtă călcată pe coadă de acest intrus cu pretenţii şi aere de superioritate. În inima ei se dădea o luptă inegală: merită să-l dau afară! Aş vrea să-mi dea o sărutare, numai una, şi apoi să dispară, ca să am timp să mă gândesc la ce am de făcut în privinţa lui! Ba nu, îl dau afară! Şi pe când se tot codea ea, David căscă arătându-şi toate măselele, destul de zgomotos pentru manierele româneşti, se ridică, făcu un semn care ar fi trebuit să aducă a „la revedere” şi ieşi în tăcere pe uşă. Mili se strecură sub cuvertura rece, se ghemui şi aţipi fericită ,pentru prima dată în viaţa ei.

Din ziua aceea, cei doi s-au văzut des şi fiecare în felul său încerca să-l cunoască pe celălalt, fără a grăbi lucrurile, descoperind cât sunt de diferiţi şi în acelaşi timp cât de mult doreau să-şi petreacă timpul împreună.

Mili vorbea puţin, dar era o bună ascultătoare şi datorită firii ei imaginative, izbutea să-şi închipuie lumea din care venea David ca pe o lume mirifică, în care toţi oamenii spun ce gândesc, fără formalisme, eufemisme sau ocolişuri inutile. La rândul lui, David încerca din răsputeri să înţeleagă o ţară în care pur şi simplu nu există soluţii logice la problemele cele mai simple, în care fiecare se teme de semenii lui, în care nimic nu se poate obţine prin drepturi legitime şi fiecare fleac devine secret de stat.

Într-o duminică, după o noapte vijelioasă de dragoste, aşa cum trăiesc numai cei ce se simt legaţi de un milion de fire secrete, invizibile, alcătuite la rândul lor din simţiri nemaitrăite nicicând, cu nimeni, ca o nebunie neînchipuită până atunci, ca un vis împlinit înainte de a fi visat, într-o astfel de duminică de vară timpurie, cei doi se plimbau alene pe aleile Cişmigiului, oprindu-se pe câte o bancă, urmărind plimbarea câinilor, uguitul porumbeilor, tremurul frunzelor în bătaia vântului domol şi simţindu-şi inima plină de o iubire fără hotare.

– Mai am mâine de predat o lucrare şi apoi plec să–mi văd părinţii, spuse David, strângându-i umerii firavi sub braţul lui greu. Ce-ar fi să vii cu mine? Ai şi tu dreptul la un concediu de o săptămână-două? Muncitorii români au concediu?

– Ce să caut eu în casa părinţilor tăi?

– Viitoarea mea soţie, şopti el, simplu, ca un fapt de la sine înţeles, privind-o în ochi printre genele lui blonde şi schiţând involuntar un şir de scurte sărutări din vârful buzelor, care la el era semn de emoţie, dar şi, instinctiv, un mod de seducţie irezistibil.

– Eu nu mă mărit! răspunse Mili fără să stea prea mult pe gânduri.

– De ce?

– Fiindcă n-am împlinit încă 30 de ani.

David izbucni în râs.

– O fată evreică e aptă pentru căsătorie de la 12 ani, dacă n-ai ştiut până acum. Sunt comunităţi de evrei din Yemen sau din Magreb care şi azi, în lumea noastră considerată civilizată, continuă această tradiţie. Şi cine, mă rog, a hotărât vârsta de 30 de ani, tu? Părinţii tăi?

– Bunica.

– Aha, dacă e vorba de bunica, nu mai am nimic de spus. Dar...poţi veni cu mine în Israel în călătorie, ca să vizitezi ţara, nu e nevoie să-mi cunoşti familia, dacă nu te interesează...

– Din România nu se pleacă în străinătate decât la rude de gradul întâi, iar pentru a obţine un paşaport trebuie să ai o invitaţie obţinută prin notar de la familia din Israel, după care aştepţi aprobarea câteva luni. Se vede că trăieşti în altă lume, adică într-o ţară normală. Şi crezi tu că acum, în momentul ăsta, nu suntem urmăriţi şi deşi sunt o femeie oarecare, lipsită de importanţă, nu se vor interesa cine eşti, de unde vii, ce hram porţi şi ce intenţii ai?

– Ce e aia „hram”?

– Uite că nici nu ştiu cum să-ţi explic, ceva de genul... ”ce învârteşti”?... nu, nici aşa nu e clar.

– N-are importanţă, o întrerupse David. Pe faţa lui nu se citea nici decepţia, nici tristeţea, faţă cu refuzul fetei cerută în căsătorie ca un fapt divers şi invitată într–un voiaj exotic. Va trebui să ne luptăm, deci, spuse David, şi-i mângâie obrazul palid.

– Cu cine vrei să te lupţi? Cu legile României socialiste sau cu Securitatea?

– In primul rând cu tine, iubita vieţii mele, frumoasa mea, scumpa mea... Nu-ţi bate capul cu nimic, eu le voi rezolva pe toate. Eu ştiu că toate se pot aranja, e o chestiune de timp şi poate... de bani. Dar, să nu uit? Nu ţi-e frică să nu ratezi ocazia vieţii tale aşteptând până la 30 de ani?

– Ocazia vieţii mele fiind tu?

– Da. Sau nu? Am înţeles greşit tot ce a fost între noi până acum?

Mili n-a răspuns la întrebare, iar David s-a despărţit de ea grăbit, aproape în fugă şi fără să se uite înapoi. Ulterior, i-a telefonat să-şi ia rămas bun înainte de plecare. Mili nu era acasă, sau nu ridică receptorul, în orice caz, fără să-i fie prea clar de ce fuge din calea fericirii, n-a mai vorbit cu David. A primit un bileţel în cutia poştală, fără timbru, semn că se deplasase personal până la blocul ei,dar nu sunase la uşă. ”Ai grija ce-i ceri lui Dumnezeu, căci îţi poate îndeplini dorinţa şi apoi să-ţi pară rău.” Cui se adresau oare aceste câteva cuvinte? David le scrisese parcă pentru el însuşi, dar erau atât de impersonale, încât Mili, de la care pornise toată neînţelegerea, se simţi lezată de avertismentul lor ameninţător. Apoi, cu fatalismul care o caracteriza, în ciuda vârstei tinere, nu vărsă lacrimi amare, ci încercă să se consoleze prin muncă înverşunată, prin întâlniri fugare cu foşti admiratori, excursii la Cheia şi Vălenii de Munte, ba chiar a cunoscut un israelian la bazinul cu valuri de la Lido, pe care-l dăduse gata cu ebraica ei rudimentară, dobândită la cursurile Comunităţii şi din expresiile pe care le scăpa David.

Încetul cu încetul,în orele de singurătate, lui Mili începură să i se desluşească adevăratele motive ale fricii ei de căsătorie. Mama părăsită la tinereţe, fără nici o explicaţie, bunica părăsită în ajunul nunţii, jefuită fără milă de fiinţa adorată, căsătoria fără dragoste şi viaţa irosită a bunicii pe care o idealiza, diverşi amici fără sentimente, lipsiţi de interes şi delicateţe, însuşi traiul ei, în care singurătatea era omniprezentă şi n-o speria câtuşi de puţin, din contra, se simţea minunat în propria ei piele, în compania gândurilor şi a nălucilor cu care făcea casă bună, încă de pe vremea dispariţiei tatălui ei. ”Uite c-am putut trăi fără tata, chiar şi fără mama, fără mama chiar mai bine, fără bunica, fără prietena cea mai bună, plecată în Israel acum 3 ani... se poate trăi fără...” şi pleca la Institut, la coafor, la manichiură, la plimbare, la cinema, oriunde avea chef.

David, însă, era ca blestemat, parcă i se făcuseră farmece. Greu ieşea din casă, greu accepta să iasă cu grupul lui de amici, fetele trăgeau de el, îl sunau, îl plictiseau cu insistenţa lor, le ceda ca un automat, se lăsa sedus şi frământat ca o materie amorfă. Ceva se rupsese în el, ceva grav, atât de grav încât reuşise să-i zdruncine chiar încrederea în propriile lui forţe. Îl bătea gândul să nu se mai întoarcă la studii în Bucureşti. Părinţii nu s-ar fi amestecat în viaţa lui, era liber să facă ceea i se părea mai potrivit. Într-o discuţie mai serioasă avută cu tatăl lui, de care îl lega o prietenie adevărată, i se atrase numai atenţia că se afla la o răscruce de drumuri în care se hotărăşte viitorul lui profesional şi cu anii aceştia nu te mai poţi întâlni niciodată. Avea dreptate. David a început atunci, pentru prima dată, să i se confieze părintelui său. I-a descris-o pe Mili, i-a explicat legătura cu Elvira şi Moişă, vecinii lor, i-a povestit în toate detaliile iubirea care i-a unit vreme de un an şi mai bine şi cum deodată,poate din cauza diferenţelor de condiţii sociale, politice, etice, nici el nu mai găsea exact pretextele sau scuzele pe care i le-ar fi putut găsi lui Mili, pentru ruptura neaşteptată a relaţiei lor.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135,
Fax: 03/731-4294

– Poate și faptul însuși că deși suntem evrei amândoi, totuși n-avem o tradiție comună... adăugă David, privind cu ochii lui căprui, calzi și inteligenți, înspre bătrânul cu barbișon îngrijit și ochelari fără rame.

– Aveți o tradiție comună, șopti acesta din urmă. Tatal meu era român și încă născut la București. Nu știu de ce s-a ținut întotdeauna secret, poate unde a venit de foarte tânăr aici, apoi s-a căsătorit cu o nemțoaică și în casă s-a vorbit numai germana. O să te amuze, dar bunicul tău de-abia pe patul morții mi-a dat niște fotografii din tinerețea lui și mi-a mărturisit că venea din România și nu din Germania, cum credeam cu toții. Cred că niciodată nu mi-a vorbit cu atâta patimă, parcă avea febră și se temea că n-o să-i ajungă timpul. Să tot fi avut vreo 20 de ani, poate chiar mai puțin, după socotelile mele, când a ajuns aici cu familia. Erau foarte bogați și cum pe atunci pământul era ieftin, au investit un mare capital în terenuri, pe care ulterior s-a construit o stradă întreagă, devenită de-a lungul timpului, ceea ce știi și tu, partea cea mai scumpă din așezarea asta. Acum, dacă stau și mă gândesc bine, nu întâmplător te–a tras ața să studiezi în România. Întotdeauna am crezut în existența unei memorii genetice, care la tine a jucat, se pare, un rol important în decizia pe care ai luat-o. Dacă simți că nu poți trăi fără Mili, spune-i-o direct. Lasă mândria deoparte, în dragoste, fiule, vă lăsați călcați în picioare când unul când celălalt și paradoxal, veți avea numai de câștigat. Dacă-mi ceri un sfat: din tăcere nu se naște niciodată ceva constructiv, cere-i explicații, dă-i-le pe ale tale, întoarce-te la ea și la studii, haide, fă ceva! Ea aici la tine n-are cum s-ajungă! Iar dacă nu ești sigur de sentimentele ei, convinge-te! Convinge-o și pe ea! Uneori oamenii se înțeleg pe ei înșiși mai puțin decât reușesc să-i înțeleagă pe ceilalți.

Așa i-a vorbit tatăl lui David în seara aceea și de fiecare dată când fiul se afla la restriște, și niciodată dragostea părintească și experiența de viață nu dăduseră greș.

Nu știm exact cum au ajuns din nou față în față David și Mili, dar într-una dintre maratonicele lor discuții, ea l-a întrebat deodată:

– Nu-i așa că moartea dezleagă toate jurămintele? Dacă bunica nu mai este am să-ți pot povesti ce i s-a întâmplat în ziua nunții... poate că frica mea instinctivă se leagă de acel incident nefericit.

David ascultă cu luare aminte, nu comentă în nici un fel, întoarse inelul pe toate părțile și privi îndelung fotografiile înșirate pe masă. Inutil să mai amintim că Heni și bunicul lui David erau una și aceeași persoană. Ceea ce nu vom tăinui, însă, este căsătoria celor doi îndrăgostiți încă înainte de împlinirea vârstei de 30 de ani, și se știe sigur că fiului lor i-au dat, fără umbră de ranchiună, numele de Heni. Iar pentru amatorii de detalii, adăugăm că inelul nu era fals și Mili l-a lăsat moștenire nurorii ei, iar acum îl port eu.

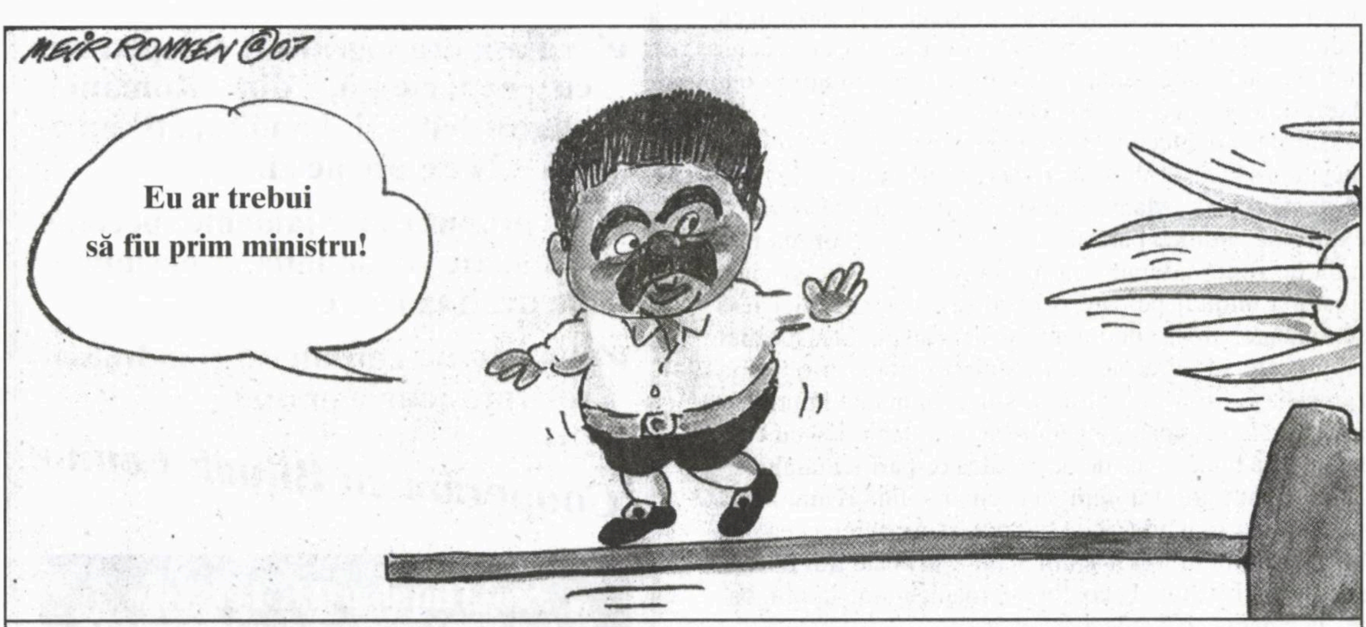
MEIR RONNEN ©07
Eu ar trebui să fiu prim ministru!

Amir Peretz se zbate să câștige alegerile interne din Partidul Muncii cu gândul de a ocupa în viitor postul de prim-ministru

(Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post", 2007)

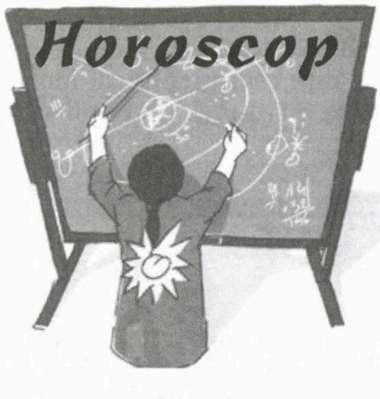

Iunie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Pericol de conflict în căsnicie. El (sau ea) umblă, ca să zicem aşa, pe cărări greşite. Nu lăsaţi lucrurile să se îngroaşe. Interveniţi rapid şi decisiv. Şi – cu orice risc – somaţi-vă partenerul: sau – sau.

Numere: 3, 8, 14.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Se cam simte oboseala şi uzura fizico-nervoasă din ultimele luni. Iată un moment în care trebuie să vă gândiţi la o vacanţă de mai lungă durată.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): O veste bună, ba chiar foarte bună, pe care o aşteptaţi cam de mult, va veni – în sfârşit! – în casa dvs.

Numere: 12, 24, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Un contract? O investiţie cât de cât serioasă? O afacere? Nu e momentul. Mai aşteptaţi vreo două luni. Culoare: verde.

Leu (23 iulie – 22 august): Nu neglijaţi micile probleme de sănătate. Iar dacă e vorba să urmaţi un regim sever, nici o ezitare. Atmosferă bună de familie, legată şi de sărbătorirea unuia mai în vârstă...

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Citiţi cele scrise, mai sus, la *Rac*, şi procedaţi... invers. Un contract? O investiţie? O afacere? Da, e momentul. Bateţi fierul cât e cald.

Culoare: galben.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Veţi afla, printr-o indiscreţie, că unul dintre colaboratorii (poate chiar subordonaţii dvs.) vă lucrează pe la spate, încercând să se înţeleagă cu duşmanii dvs. Tăceţi din gură. Lăsaţi-l să creadă că sunteţi "aerian" şi fraier. Şi aşteptaţi momentul potrivit pentru a lovi.

Culoare: alb.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Criza dvs. grea şi de lungă durată, prin care aţi trecut în vremea dn urmă, a luat – uff! – sfârşit. Acum, că sunteţi din nou pe picioare... cu toate pânzele sus!

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): E înţelept să fiţi în relaţii bune cu toate taberele din lumea în care vă învârtiţi; e bine chiar să fiţi, la o adică, şi mediator între vanităţi exacerbate. Dar, atenţie, obiceiul de a fi "cu toate partidele" (vorba lui Caragiale) poate să vă coste. Uneori, omul mai trebuie să şi aleagă între două grupuri.

Numere: 4, 10, 11.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Un cineva din apropiere (rudă, colaborator, prieten, vecin?) se străduieşte – şi nu de azi-de ieri – să vă înşele într-o chestie bănească. Poate o moştenire, poate nişte drepturi de autor etc. etc. Lăsaţi de o parte "eleganţa" şi apăraţi-vă cu seriozitate interesele. Veţi reuşi.

Culoare: roşu.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): O întâlnire plăcută în perspectivă cu o persoană de sex opus. Dacă e vorba de o aventură erotică, OK, daţi-i drumul. Dacă vă gândiţi însă la căsătorie... nu vă repeziţi. Mai reflectaţi. Interesaţi-vă de trecutul persoanei, de familie ş.a.m.d.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Sunteţi cam predispus la stări de nelinişte (angoasă). Iar în luna care vine angoasele pot deveni mai dese şi mai puternice, împiedicându-vă şi să vă vedeţi aşa cum se cuvine de treburi şi să vă bucuraţi de viaţă. Nişte calmante sunt binevenite. Iar şi mai binevenită încă ar fi o vizită la psihiatru.

Numere: 1, 6, 13.

Interim

ZISE...

"Dacă depindea de mine aş fi anulat studiul istoriei".

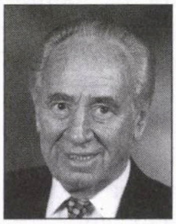

(Shimon Peres, vice-prim ministru; într-o cuvântare rostită la adunarea societăţilor de asigurări din Israel; 2007)

Nota Redacţiei: Alo, domnu' Peres, scuzaţi, vă rog, dar avem impresia că aţi scăpat caii.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Echilibrări

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						♥					
2					♥						
3				♥							
4							♥			♥	
5						♥					♥
6								♥			
7			♥								
8				♥		♥			♥		
9		♥			♥			♥			
10				♥						♥	
11					♥						

ORIZONTAL: 1) Trandafir sălbatic – Colecţie de fotografii. 2) Omenesc – Pasăre neagră. 3) Noroi pe fundul apelor – Merg cu şatra (fem.). 4) Împricinat – Rece! 5) Mic de statură – Pasăre împopoţonată. 6) Urmărirea cuiva – Clasament muzical. 7) Îndemn cabalin – Azvârlire. 8) Rege galez – Afirmaţie – Date în cont! 9) Umed – Unu şi unu! – În acest loc. 10) Atom cu sarcină electrică – Strigăt de durere. 11) Câmp, şes – Urecheat fără vină.

VERTICAL: 1) Date ca exemplu de urâţenie (2 cuv.). 2) Prietenie – Fiinţă. 3) Cai mici – Satelitul pământului. 4) Conţinut dens! – Frumoasa din poveste. 5) Linişte. 6) Raport – Luate din drum! – A duşmăni. 7) În Taiga! – Ceasuri de perete. 8) Fluviu în Franţa – Calciu – Epici! 9) O bancă mică – Avantaj. 10) Începe uruşul! – Baftă. 11) Drojdie – Vârfuri de stilouri.

DICŢIONAR: Uel, aig.

MIHAEL NIŢĂ

Asta-i bună!

ORIZONTAL: 1) A pune bine – Bună… ca lămâia. 2) Rămâi cu bine! – Cu binişorul. 3) Pentru cine nu vede bine – Cait! 4) Bună de prins peşte! – Îi stă bine cu drumul. 5) Se pretinde bine păstrată – "Să auzim de bine!" 6) Promisiunea părinţilor pentru "fiii cei mai buni" – Nu face nimic bun – Litere de tipar! 7) Bună! – Nume de fată – Extrem de interesantă! 8) Însemnată! – Pretext pentru "Să vă fie de bine!" 9) Prieten bun cu Bachus – A dori binele altuia. 10) Bună dispoziţie – Manta de vreme rea. 11) Nu e bine dispus – Bine împlinite.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							◆				
2					◆						
3								◆			◆
4				◆							
5						◆					
6	◆				◆				◆		
7			◆				◆			◆	
8				◆							
9		◆						◆			
10							◆				
11						◆					

VERTICAL: 1) O casă "bine făcută" – Bine introdus. 2) Bine zici! – Perne! 3) Perla montană a României – Ceşti… de tip popular. 4) Atinge perfecţiunea – Bun la table – Bine prăjit. 5) Căi întortocheate! – Iese cu bine din încurcătură. 6) Sală mare – Ţesătură cu lustru. 7) "Bună ziua!" – Par răi! 8) Rău… şi dur! – Dată pe brazdă – Ostaşi răi! 9) Bine "făcut" – Cuvânt… special. 10) Bine cuvântată (pl.) – Munţi în Rusia. 11) Apel… la calm! – Bine cunoscute.

DICŢIONAR: Tia, ica.

MIHAEL NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

La mulţi ani, Israel!: Independe**De sezon:** Mateloti, pisc, amara, umbrela, riu, carare, ir, ir, c, vila, apa, naval, sezon, v, alan, ct, inota, r, lica, l, itan, ip, costum, ire, anula, magma, an, lotci, ap, i, cabane, naz, bo, umeri, litoral, mamaia, sinaia.

Plante: Gradinar, s, rugi, aluni, ierburi, em, unu, adormi, s, tei, ra, n, op, b, si, po, revent, soc, linarita, rit, porumb, inel, piper.

Vedetă: Ob, e, i, c, spectatori, iran, asin, ingrid, tst, imaculate, luat, cosar, nn, fitil, b, l, te, re, e, et, carote, carare, u, mii, u, mirositor, amorf, ric, eima, arari, pitic, ma, atasa, patrioti, amortiti, a, alun, c, re, ur, sta, ote, ci, aramie, ager, ba, apicol, ori, t, lasat, sarac, oi.

Maxime de pe Internet

- **Ştiu că sunt prost, dar când mă uit în jur prind curaj!**
- **După ce te căsătoreşti, vei afla ce e fericirea. Numai că va fi prea târziu.**
- **"Alegerile sunt procedeul prin care oamenii liberi îşi aleg stăpânii."** *(Timon din Paris)*

ÎN RITM DE DANS

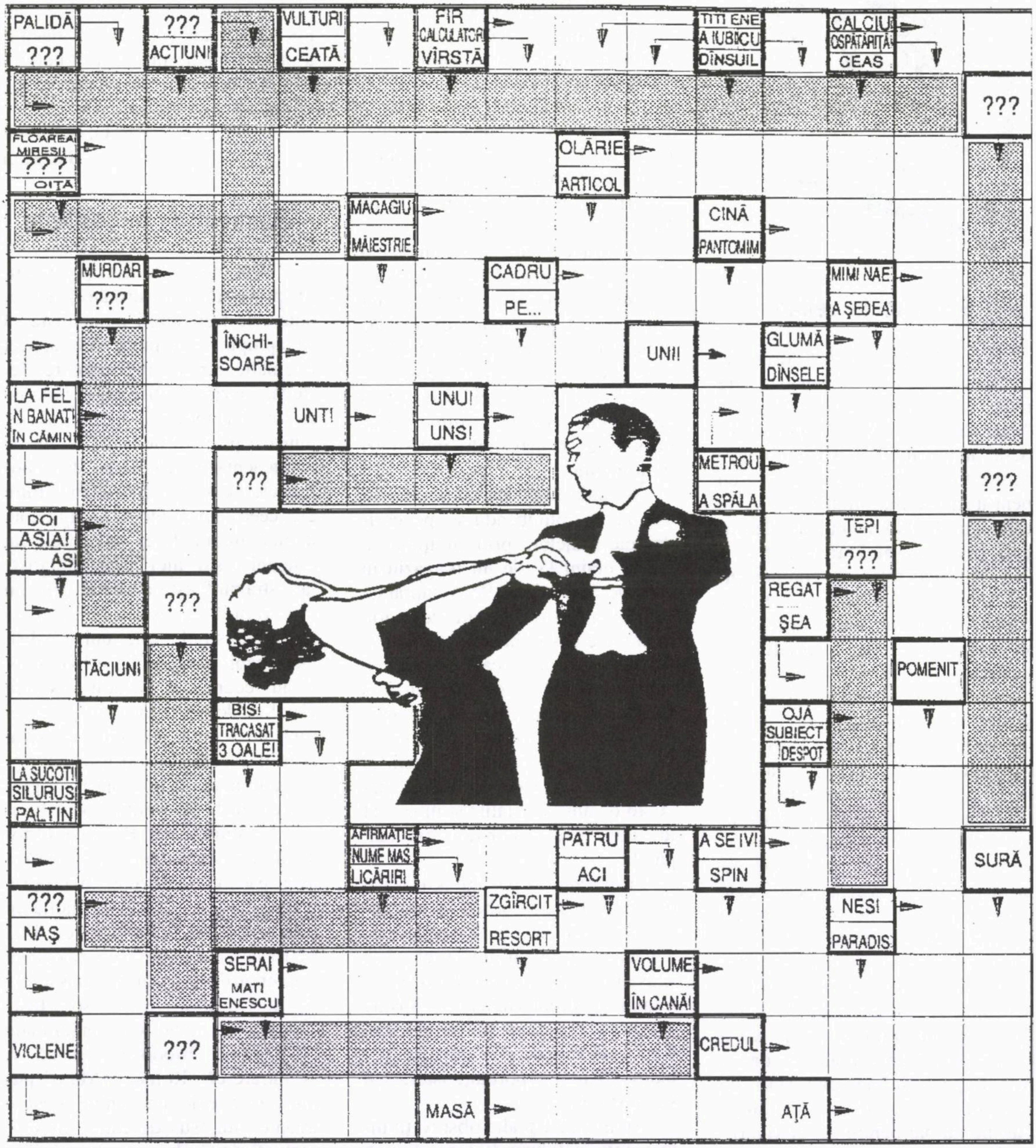
PALIDĂ
???
???
ACȚIUNI
VULTURI
CEATĂ
FIR
CALCULATOR
VÎRSTĂ
TITI ENE
A IUBI CU
DÎNSUL
CALCIU
OSPĂTĂRIȚĂ
CEAS
???
FLOAREA MIRESII
???
OIȚĂ
OLĂRIE
ARTICOL
MACAGIU
MĂIESTRIE
CINĂ
PANTOMIMĂ
MURDAR
???
CADRU
PE...
MIMI NAE
A ȘEDEA
ÎNCHI-SOARE
UNII
GLUMĂ
DÎNSELE
LA FEL ÎN BANAT
ÎN CĂMIN
UNT!
UNU!
UNS!
???
METROU
A SPĂLA
???
DOI
ASIA!
AS
ȚEPI
???
???
REGAT
ȘEA
TĂCIUNI
POMENIT
BIS!
TRACASAT
3 OALE!
OJĂ
SUBIECT
DESPOT
LA SUCOTI
SILURUS
PALTIN
AFIRMAȚIE
NUME MAS.
LICĂRIRI
PATRU
ACI
A SE IVI
SPIN
SURĂ
???
NAȘ
ZGÎRCIT
RESORT
NESI
PARADIS
SERAI
MATI ENESCU
VOLUME
ÎN CANĂ!
VICLENE
???
CREDUL
MASĂ
AȚĂ

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla câteva stiluri de dans și numele unui balet celebru.

DICȚIONAR: Sag, bao, uco, asot, oal, siva.

MINA și RODICA

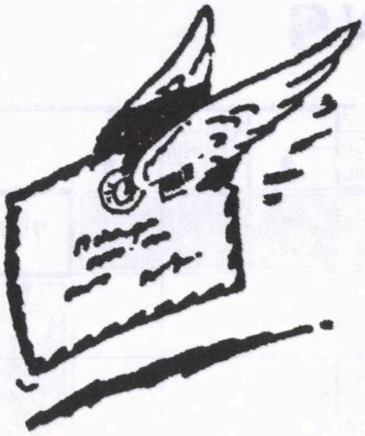

Specific israelian

Dintotdeauna am fost dornic de a cunoaşte şi a fi infromat despre multe din ţară şi din străinătate. "Scânteia" şi vechea "Românie liberă" au murit în 1989. Cum în prezent cititul ziarelor ebraice e greu pentru mine, mă limitez la TV, în câteva limbi. Nu de mult am descoperit ceva care nu intra nici ca idee în viaţa mea: folosirea computerului. Sunt încă un mediocru – et pour cause – în folosirea lui, dar reuşesc să mă descurc. Cu Internetul s-a deschis o fereastră largă şi parcă fără limite. Computerul e mai deştept şi ştie mai mult decât toţi deştepţii din lume – chiar şi decât Pico della Mirandola, din Florenţa, care în secolul XV susţinea că ştie toate cele din lume, şi încă vreo câteva.

Umblând de curând prin Internet am dat, în ziarul german de prestigiu "Die Welt", peste cele trăite şi relatate de o ziaristă (nu evreică) în vârstă de 26 de ani, care graţie unei burse germane a stat 6 luni în Israel pentru unele studii şi cercetări. A fost încântată de ţară şi de viaţa oamenilor de aici. Nu a abordat probleme politice, dar a fost frapată de anumite stări de fapte deosebite sau greu de conceput (nu numai pentru ea, cred eu).

Ştim că cei care ajung, dintr-o localitate oarecare, ruptă parcă de lume, la Eilat, Tel Aviv, Paris, New York, ba chiar Pekin şi Bucureşti, găsesc restaurante şi baruri de tot soiul, cele italieneşti şi balcanice predominând. Nu lipsesc cele japoneze, marocane, vietnameze (la Paris am mâncat excelent la un astfel de restaurant) ş.a., fără să vorbim de McDonald's (la Budapesta, în urmă cu 20 de ani, era o coadă pe trotuar ca la noi, uneori, la oficiile poştale (pentru Banca Poştei).

Tânăra de care am pomenit a găsit pe Allenby în Tel Aviv ceva rar, unic şi în Israel: un restaurant etiopian. O prezentare excelentă, atmosferă plăcută (chiar în drum spre lux), cu mâncăruri deosebite. Ea se întreba de ce aici, unde este o comunitate etiopiană importantă, nu s-au găsit mai mulţi investitori în domeniu.

În staţia nouă de autobuze din Tel Aviv, plimbându-se pe coridoarele etajelor, prin mulţime, a dat la etajul IV de un magazin în curs de amenajare. Pe o suprafaţă de 300 m.p. – lăzi şi cutii de carton în curs de despachetare. A intrat în vorbă cu patronul, care i-a spus că sunt vreo 30.000 de cărţi în idiş (scrise cu litere ebraice), adunate din lume, că va face o bibliotecă, va organiza conferinţe, discuţii şi programe muzicale. Era un bărbat de 46 de ani, specialist şi iubitor al idişului, pe care l-ar dori mai răspândit.

La o cafenea pe Shenkin a dat de un tânăr care vorbea ladino. Intrând în vorbă cu el, pe englezeşte, a aflat că e originar din Turcia şi că acasă părinţii vorbesc ladino. Şi nu numai ei. O limbă adusă din Spania acum peste o jumătate de mileniu. Câţi, mă întreb, ştiu ceva despre ladino? Are o importanţă istorică şi se va stinge.

Au mai fost şi alte observaţii interesante: autobuze la Ierusalim cu locuri pentru femei şi altele, separat, pentru bărbaţi (ea nu concepea aşa ceva, şi nici alţii), "frica" de a nu sta prea multe ore fără "ochel" (scrie ea) şi altele.

Mă opresc aici. Ajungând înapoi în Germania şi întrebată dacă i-a plăcut la noi, răspunsul tinerei a fost fără echivoc: "Da, de aceea mă voi mai duce în Israel".

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Ecumenism şi realitate

Trăim în secolul XXI şi este puţin probabil ca în următoarele secole cele trei religii monoteiste să se apropie, cel puţin sub aspect dogmatic. Ar fi îmbucurătoare, fericită, normală dispariţia fanatismelor. Iar indivizii nereligioşi ar putea fi prieteni buni indiferent de apartenenţa etnică. Chiar dacă popoarele nu se vor mai război între ele, ceea ce pare utopic, religiile au dogme ireductibile. Iudaismul nu este universal, nici internaţionalist, iar "străinul" este acceptat, dar nu este "o rudă". Creştinismul, în speţă catolicismul, este universalist. Dacă papii Ioan XXIII şi Ioan Paul II au recunoscut păcatul Bisericii Catolice de a-i fi prigonit pe evrei timp de secole, visul lor ca şi al acestei Biserici era şi este cuprinderea umanităţii în propria religie, cu centrul la Ierusalim, locul Învierii Mântuitorului. Biserica Ortodoxă, mai puţin modernă, fără a avea păcatul Inchiziţiei în propria istorie, a fost şi este explicită în problema "deicidului": evreii l-au trădat pe Isus, evreii sunt păcătoşi. Pogromurile din Rusia, masacrele de la Dorohoi, Bucureşti, Iaşi, Transnistria nu au fost condamnate de Biserica Ortodoxă Română. E de mirare că "România Mare" publică o poezie antisemită despre trădarea lui Isus de către "ovrei", semnată de Coşbuc, tocmai în Săptămâna Patimilor?! E de mirare că filmul lui Mel Gibson "Patimile lui

Hristos" a fost dat pe un post TV în ajunul Învierii? Cum pot fi iubiţi evreii fiind, totodată, acuzaţi de deicid, cea mai absurdă şi durabilă acuză?

Acelaşi lucru se poate spune despre Islam. Mahomed a fost respins de evrei pentru că a pretins că este Mesia. Mahomed a devenit un duşman al iudaismului, i-a condamnat pe evrei. Islamiştii cred în ce spune Mahomed. Creştinii şi evreii sunt, pentru islamişti, acelaşi "lucru". Aşa gândeau şi romanii, la fel şi Nietzsche, chiar şi naziştii (în sinea lor, cei nereligioşi). De unde, atunci, ideea ecumenismului, culmea, propagată cu lipsă de realism şi demnitate de unii evrei? Întâi va trebui ca dogmele creştine şi islamice să renunţe la *antievreism* şi apoi vom discuta despre ecumenism, care este la fel de utopic ca şi comunismul. Este o părere a unui om, din păcate, prea puţin religios.

Boris Marian
Bucureşti

În tren, în 1940

Era în 1940, după tratativele dintre Ribbentrop şi Molotov.

Rusia primea Basarabia şi Bucovina de Nord. Bulgarii vor primi mai târziu Cadrilaterul.

Eu lucram ca farmacist la farmacia Rhoe din Constanţa (lângă statuia lui Ovidiu).

La un moment dat a început să circule un zvon: ruşii cer şi Constanţa! M-a apucat groaza: ce pot face când familia mea e la Bucureşti şi Focşani?

Ca prin minune, primesc ordin de chemare pentru un spital militar din Buşteni. Am părăsit imediat Constanţa, cu gândul să mă duc întâi la Focşani, să-mi văd familia, şi apoi să plec la Buşteni.

Sora mea din Bucureşti, cu doi copii mici, a ţinut să meargă cu mine la Focşani. Eu am încercat să-i arăt primejdia: evreii sunt aruncaţi din trenuri ş.a.m.d., dar ea nu a renunţat.

Am plecat împreună din Bucureşti spre Focşani. După ce am fost controlaţi de controlorul trenului, a venit o echipă de militari care mi–au examinat ordinul de chemare şi au plecat.

După o scurtă vreme militarii s–au întors şi mi-au ordonat să merg cu ei, căci mă aşteaptă un "domn căpitan".

Ştiind pentru ce mă cheamă, mi-am luat rămas bun din ochi de la sora mea. Ea, plângând, a rămas pironită pe locul ei.

Am străbătut câteva vagoane cu călători, care, curioşi, se ridicau să vadă pe cine a capturat patrula. Am ajuns la capătul unui vagon. Într-un compartiment, un căpitan cu revolverul ţintit asupra unui civil, care voia probabil să iasă afară. Căpitanul nu trăgea în el, dar îl împiedica să iasă, ţipând: "N-au venit încă comuniştii în România!".

Eu, afară, aşteptam la rând. Patrula plecase şi număram minutele ce le mai aveam de trăit. Aşteptarea mi se părea o eternitate.

Disputa dintre căpitan şi civil a durat mult. Până la urmă, ofiţerul a reuşit să închidă pe afară uşa, lăsându-l închis pe civil în compartiment.

La ieşirea căpitanului, m-am prezentat, amintindu-i că m-a chemat şi arătându-i ordinul de chemare. Obosit după disputa avută, cu răsuflarea greoaie, mi-a spus: "Du-te la locul dumitale".

Am plecat, mai mult fugind prin vagoane decât mergând, cu impresia că m-am întors din altă lume. La revenirea mea, sora mea, care mă credea pierdut, a avut o criză de plâns. Ne-am îmbrăţişat şi i-am mulţumit lui Dumnezeu.

Farm. A . Bergher
Herzlia

Aforisme (despre case)

- Casa poate fi o poezie, un roman sau, pur şi simplu, un popas între două scene de scandal.
- Din lut sau din piatră, casa e o vatră sacră.
- Casa este o colecţie de nimicuri care alcătuiesc muzeul vieţii noastre de fiecare zi.
- Stafiile fac din orice casă un punct de atracţie turistic.
- Divorţul e ca un pickhammer, care surpă şi căsnicia şi temelia casei.
- Casa nu-i hotel şi nici gară prin care treci ca un pasager, fumând o ţigară.
- Pereţii, deşi n-au urechi, totuşi ascultă toate secretele familiei.
- Mai bine decât acasă nu-i decât într-o altă casă.

●

S-a aflat că în cadrul depoziţiei sale prezentate în faţa comisiei Vinograd, d. Eli Ishai, din Shas, ministrul Industriei, Comerţului şi Muncii, a spus: "Războiul din Liban a constituit un succes".

Ishai sictir!

- Câte case, atâtea obiceiuri rele.
- O casă decolorată e ca o damă nefardată.
- Unde-i dragoste, casa-i ferită de… pacoste.
- Să te-ntorci acasă e un ideal, să pleci de acasă, un vis.
- Când ai construit casa cu mâinile tale, ai zidit în ea și sufletul, și bătăturile palmelor.
- Lasă mereu o fereastră deschisă; aerul de afară și cântul păsărilor îți vor aminti că libertatea nu-i o cauză pierdută.
- Casa e locul unde te-ntorci, după ce toate ușile străine ți-au fost închise.
- Deși socotită roaba casei, femeia ține hățurile și bărbatul trage jugul gospodăriei.
- Casa nu e doar o adresă, ci și o coloană, care susține arcada vieții.
- Fii tolerant, dar nu-ți preface căminul într-o casă de… toleranță.
- Casa e singurul loc unde stăpânul și roaba lui dorm împreună, ca doi îndrăgostiți.

Harry Ross
Naharia

Iar Kosovo
(și iar Srebrenica)

Asistăm din nou la discuțiile nesfârșite dintre sârbi și albanezii musulmani în legătură cu viitorul provinciei Kosovo. Și, cu ocazia aceasta, se mai vorbește, pe drept, despre evenimentele tragice consumate la Srebrenica.

Și în acest caz, suntem confruntați cu unele neadevăruri sau numai jumătăți de adevăr, care, în cele din urmă, tot neadevăruri sunt.

Astfel, continuă să se afirme cu gura plină că Srebrenica s-ar fi aflat sub protecție ONU. Este un mare și premeditat neadevăr.

ONU și Uniunea Europeană au tratat cu partea sârbească condițiile acestei protecții. S-a cerut în mod explicit și s-a acceptat de ambele părți că trebuiesc îndeplinite două condiții fundamentale: în primul rând, că forțele musulmane trebuie să predea absolut toate armele pe care le dețin, și, în al doilea rând, ca întregul control asupra localității să fie exercitat de trupele NATO.

Ei bine, nici una din aceste condiții n-a fost îndeplinită și, în consecință, nu poate fi vorba de vreun fel de "protecție"!

Musulmanii au predat, ca să arunce praf în ochi, doar un tun și un tanc, ambele defecte, păstrându-și intact întregul lor armament, mai cu seamă cel individual.

Cât privește "controlul NATO", el nu era decât o iluzie, cei o sută sau două sute de soldați din contingentul NATO fiind cu totul neputincioși în fața miilor și miilor de musulmani înarmați până-n dinți.

Un soldat olandez, căci Olanda a furnizat contingentul, a fost chiar împușcat de musulmani, de față cu camarazii lui, fiindcă a refuzat să execute ordinele primite de la ei, iar olandezii, șantajați numeric și intimidați, n-au mișcat nici un deget. Ce fel de "control" ar fi putut ei exercita?

Mai târziu, soldații olandezi s–au plâns de șantajul la care au fost supuși, au mai declarat că musulmanii s-au dedat chiar la provocări împotriva sârbilor, știindu-se "protejați", și că ei, olandezii, s-au bucurat chiar, când generalul Mladici, ocupând localitatea, i-a eliberat de teroarea și umilințele venite din partea musulmanilor. Soldaților olandezi li s-a închis gura, iar relatările lor nu s-au bucurat de publicitatea necesară.

Dacă la Srebrenica s-a putut comite un masacru oribil, răspunderea o poartă în primul rând NATO, care n-a reacționat în nici un fel la semnalele de alarmă venite de acolo.

Generalul Mladici poartă vina abia în al doilea rând. Se știe prea

MAMAIA מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiționat, ambianță plăcută,
serviciu conștiincios, prețuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim și românește.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunț vor fi serviți
cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

bine că în războiul civil din Iugoslavia, o participare uriașă, de ambele părți, au avut-o tot felul de organizații și grupări nemilitare, anarhice și extrem de brutale, chiar fascistoide sau fasciste, care s-au situat tot timpul în zona fărădelegii.

Vina lui Mladici este, fără îndoială, că n-a reușit să țină în frâu aceste bande de criminali autentici, care s-au dedat la vărsări de sânge și atrocități. Nu am intenția să neg sau să minimalizez gravitatea marilor fărădelegi comise la Srebrenica, dar sunt împotrivă ca ele să fie puse în cârca unui om care nu le-a comis.

În orice caz, Srebrenica va rămâne o pată grea, care mânjește blazonul celor angajați în efortul eroic de a salva unitatea statului.

Nu ne rămâne decât să facem constatarea că Iugoslavia s-a aflat sub o constelație fatală, că acolo s–au descătușat forțe anarhice, reprezentând până și cele mai contradictorii orientări și tendințe, și că ura încrâncenată și bestială, dar și perfidia și jocul cu cărți măsluite, care urmăreau țeluri din cele mai ascunse și mai viclene, au avut un teren propice pentru a se desfășura din plin.

Radu Bilan
Hannover, Germania

Frida Ball, Ierusalim (abonamentul dvs. este valabil până la nr. 249.)

Jules Wasserman, Paris (vă rugăm să ne trimiteți câteva date despre activitatea dvs. gazetărească.)

Prof. Felix Pascal, Ashdod («Ce părere aveți despre faimosul Gigi Becali, care aspiră în mod "serios" la rolul de președinte al României? Am reținut de mult lozinca partidului său "Noua Generație", care sună așa: "Să facem o țară frumoasă ca soarele de pe cer!". Nu vă reamintește de același slogan al partidului "Totul pentru țară" al lui corneliu zelea codreanu și horia sima? (numele criminalilor nu merită a fi scrise cu majuscule).»)

Robert Schwartz, Mazkeret Batya (studiul dvs. este – ca și celelalte – substanțial și plin de idei, însă își are locul mai degrabă într-o revistă de filozofie.)

Viorel Lazarovici, Natania (aveți dreptate, specimenul este agramat de-a binelea, cu certificat; dar termenii folosiți de dvs. sunt pe cât de îndreptățiți pe atât de brutali, încât nu îi putem găzdui în paginile noastre.)

Peter Donath, Washington, **și alți prieteni ai revistei** (din cauza modului infernal în care lucrează Poșta noastră, urările dvs. de sărbători au ajuns de-abia astăzi; vă mulțumim și spunem ca tot omul: mai bine mai târziu decât niciodată.)

Arthur Avidan, Holon; **H. Ross,** Naharia; **Serena Bloom,** San Francisco, SUA; **Veniamin Roșa,** Timișoara, România; **Suzana Feld,** Lyon, Franța (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

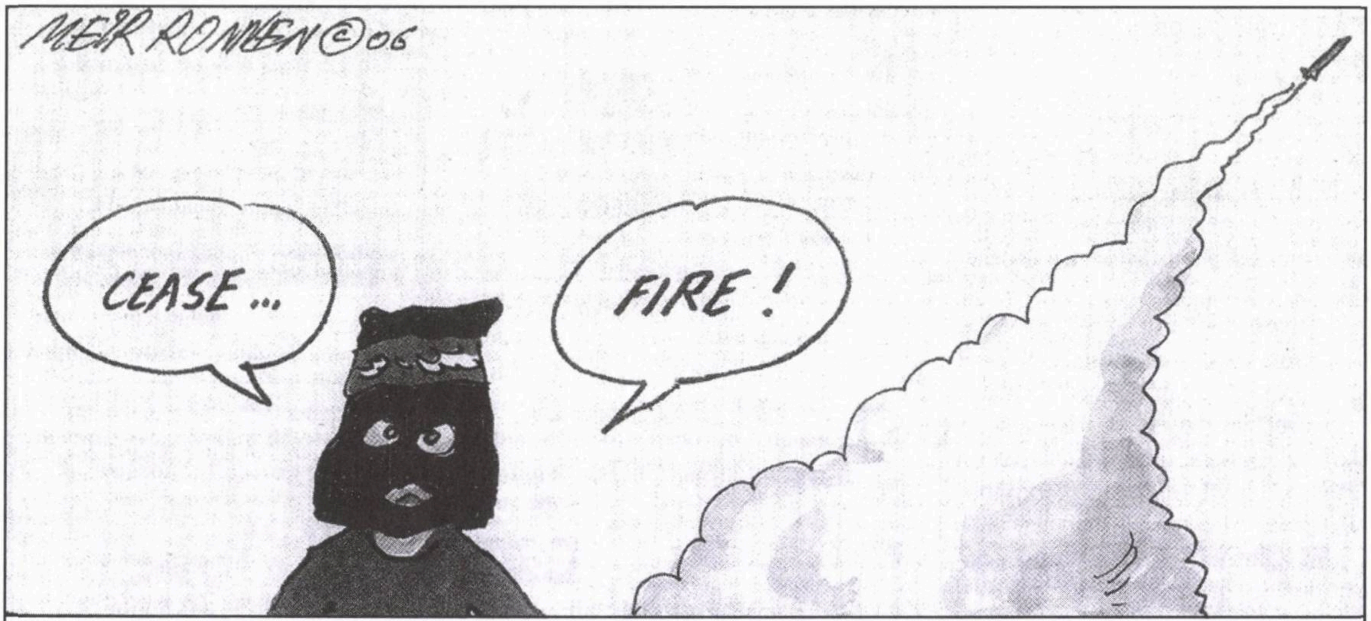
MEIR RONNEN ©06
CEASE...
FIRE!

„Gata, nu mai lansăm rachete Kassam. Foc!”
(Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post", 2007, din care înțelegem cum arată faimoasa încetare a focului proclamată de palestinieni și cu care se mândrise guvernul Olmert)

Turism

Toma George Maiorescu, scriitor; de la Bucureşti; pentru a participa la întâlnirea organizată de absolvenţii liceului israelit din Reşiţa, promoţia 1947.

Aniversări

Al. Mirodan, ziarist, scriitor: 80 de ani de la naştere (v. textul de la rubrica "Etc.").

Bianca Marcovici, scriitoare, una din cele mai importante reprezentante ale poeziei lirice din lumea *tribului* de astăzi; 55 de ani de la naştere.

Victor Russu, publicist: 85 de ani de la naştere. Gazetar din prima tinereţe, a lucrat ani de zile la "Scânteia", apoi, ca redactor-şef, la revista "Veac nou" şi la "Revista Cultului Mozaic"; după stabilirea în Israel, colaborează la numeroase ziare şi reviste. Foiletoanele sale, adunate în câteva volume, s-au bucurat de un real succes de critică şi public, V.R. fiind considerat unul din cei mai valoroşi publicişti din alia.

Distincţii

Radu Cosaşu, scriitor: Premiul Naţional pentru Literatură decernat de Uniunea Scriitorilor din România.

Mircea Crişan, actor; Germania: laureat al premiului UNITER la categoria "Teatrul de revistă".

Aurel Storin, poet, dramaturg: Premiul pentru umor al Societăţii "Păcală" şi al revistei "Harababura".

Sh. Carmel, poet: premiul pentru poezie al revistei "Convorbiri literare" din Iaşi.

Carol Feldman, actor, prozator: "Diploma Magna cum Amicitiae" a revistei "Convorbiri literare".

Manifestări, manifestări...

9.05.05; în sala "Beit Ariela" din Tel Aviv: "Mic şi al dracului", seară omagială Ion Pribeagu (120 de ani de la naştere) organizată de ACMEOR şi Institutul Cultural Român; cu participarea actorilor: Yakov Bodo, Nicu Nitai, Monica Vardinon, Anabella, Sarale Feldman; prezentator: Alexandru Andy; la pian: Liane Herman.

11.05.05; la Cinemateca din Ierusalim: prezentarea festivă a filmului românesc "Faţă-n faţă" de Marius Barna; în organizarea Institutului Cultural Român şi a Cinematecii din Ierusalim.

16.05.05; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară literară consacrată lansării cărţii "Oglinda frumoaselor" de Maayan Bar (Magdalena Brătescu). Au prezentat cartea: Rodica Grindea, Liviu Moscovici.

29.05.05; la Universitatea din Ierusalim: conferinţă organizată de Institutul Cultural Român şi Centrul pentru studierea iudaismului românesc, din Ierusalim, în memoria lui Ioan Petru Culianu. Au participat: Sorin Antohi (Universitatea din Leipzig), Itamar Grünwald (Universitatea Tel Aviv), Moshe Idel (Universitatea din Ierusalim), Yuri Stoyanov (Institutul Kenyon), Leon Volovici (Universitatea din Ierusalim).

31.05.05; la Institutul Cultural Român din Tel Aviv: masă rotundă cu ocazia apariţiei volumului "Ceea ce ne uneşte. Istorii, biografii, idei. Sorin Antohi în dialog cu Moshe Idel" (ed. Polirom, Iaşi). "Comeseni": Moshe Idel: Sorin Antohi, Leon Volovici, Madeea Axinciuc.

Carnet

Inginerului
Valeriu Frimu

cele mai bune urări cu prilejul aniversării zilei de naştere.

Prietenii de la "Minimum"

Familia şi prietenii reamintesc că la 21 iunie a.c. se împlinesc 17 ani de la dispariţia – într-un tragic accident – a dragei lor

BELLA CALMANOVICI

inginer la Tehnionul din Haifa

A trecut un an de când ne-a părăsit draga noastră

BIANCA GARINI

(Dorohoi – Bucureşti – Holon)
Un gând pios la mormântul ei.
Familia

Au trecut 3 ani de când s-a stins din viaţă la Boston, SUA

Prof. IULI VAISMAN

Adânc îndureraţi
Rodica – soţie, şi copii

Cu aceeaşi durere în suflet anunţăm că în ziua de 20 mai a.c. s-a împlinit un an de la trecerea în nefiinţă a iubitei şi nepreţuitei noastre soţie, mamă şi bunică

CUŢA MEDREA

Vom păstra veşnic în inimile noastre amintirea ei dragă şi luminoasă

Emil, soţ
Anca, fiică
Mihael şi Daniel, nepoţi

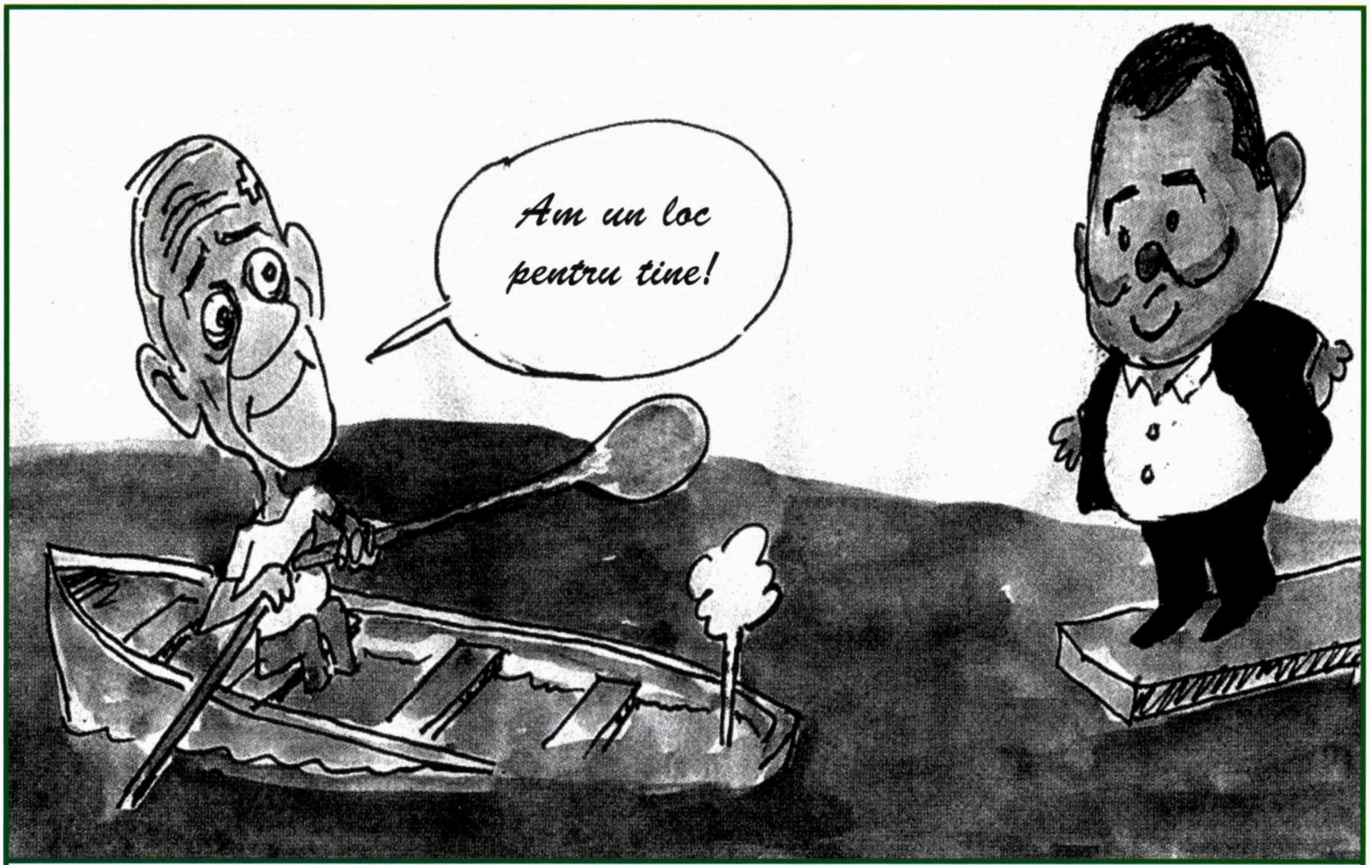
Am un loc pentru tine!

(Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post", 2007)

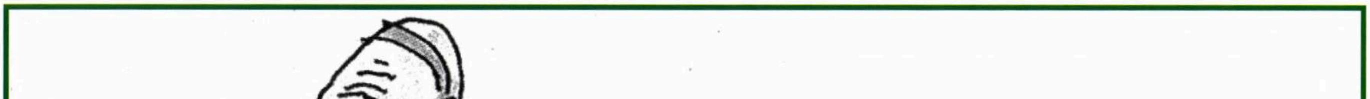

Ehud Olmert și scaunul său
(Desen de Meir Ronnen, din "Jerusalem Post", 2007)

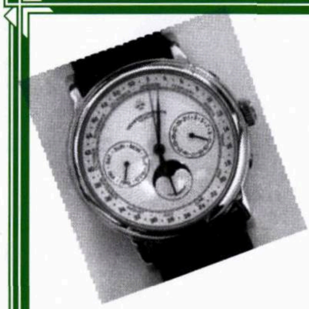

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri bărbăteşti şi de damă
vechi din aur.
Ceasuri vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.

Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961
(nu sâmbătă)

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

minimum

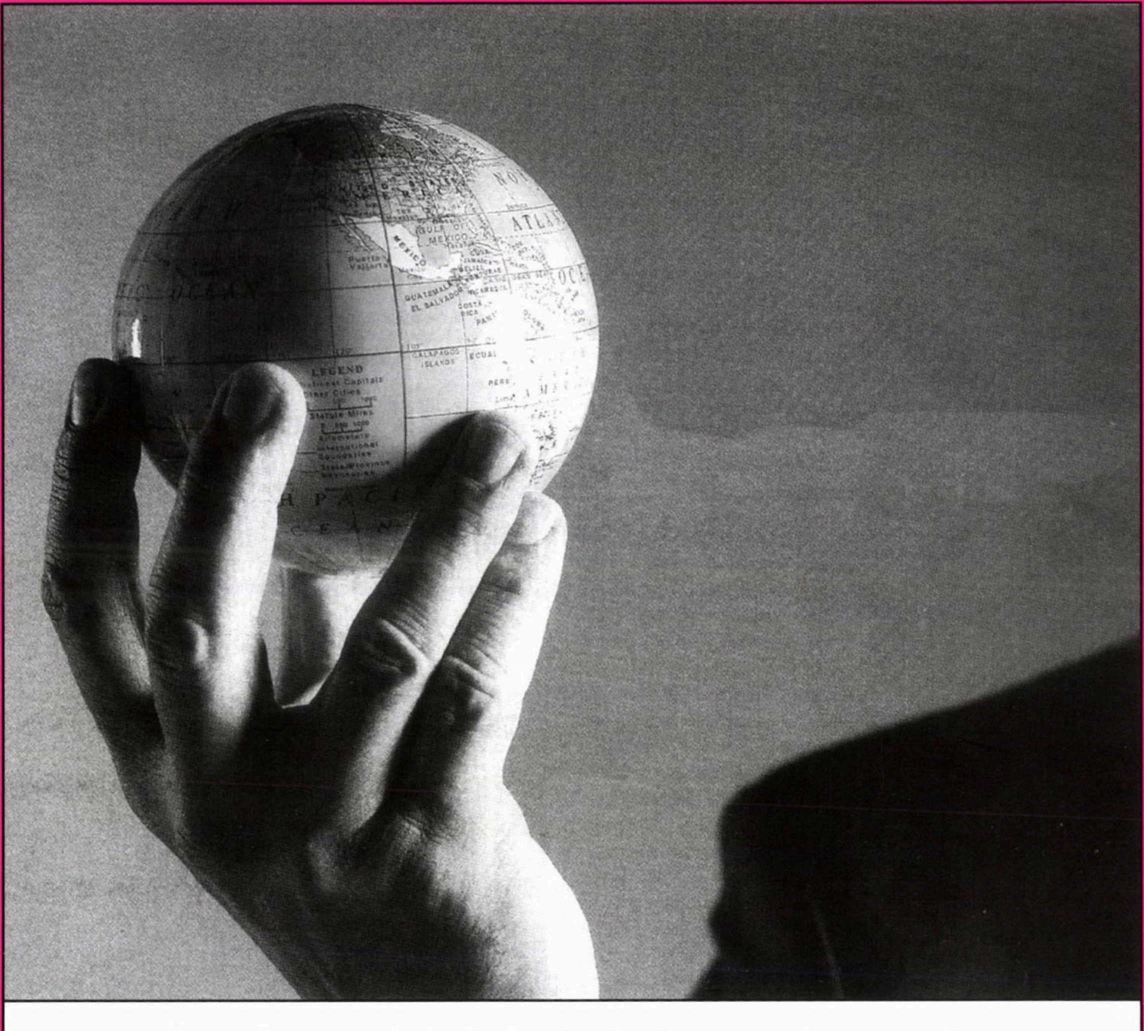

Aveţi grijă de globul pământesc!
Nu-l lăsaţi pe mâna Islamului!

1/7/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 244-245 ■
■ IULIE-AUGUST 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

CUMPĂR

בס"ד

**ceasuri bărbăteşti şi de damă
vechi din aur.
Ceasuri vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.
Tablouri şi porţelanuri vechi.**

Preţuri onorabile în numerar.

**Tel. 054-4577961
(nu sâmbătă)**

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române
(până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie
şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

**DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.**

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

**Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)**

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Iunie

Două războaie civile

Luna trecută am asistat la două războaie civile.

Cel dintâi, cel mai sângeros şi cunoscut a fost acela – urmărit de toată lumea cu sufletul la gură – dintre Hamas şi Fatah, cele două mari organizaţii mafiote din teritoriile palestiniene. Bătălia începuse mai de mult, apoi, după formarea guvernului de uniune naţională (ha, ha!), a mai slăbit niţel, pentru ca acum să izbucnească din nou cu furie, şi cu rezultate care, practic, au schimbat harta regiunii. Hamasul a declanşat, la ordinele Teheranului, atacul final asupra poziţiilor deţinute de Fatah (sau, dacă vreţi, OEP), oamenii acestuia au fost ciuruiţi de gloanţe sau au dat bir cu fugiţii, şi la ora de faţă Gaza se află sub stăpânirea islamiştilor, de sub conducerea lui Ismail Hanyie. Pe de altă parte, la Ramallah, preşedintele Autorităţii Palestiniene fără de autoritate, a declarat stare de urgenţă în Iehuda şi Shomron (faimoasele *teritorii*), dizolvând guvernul şi străduindu-se să cureţe terenul de oamenii Hamasului.

Aşadar, după ce refuzaseră ani de-a rândul, cu îndărătnicie, să primească un stat în schimbul convieţuirii paşnice cu Israelul, palestinienii s-au trezit cu două state. Unul în Gaza, numit şi Hamastan, celălalt în West Bank, cum zic englezii, condus, cel puţin până-n clipa de faţă, de OEP-ul lui Mahmud Abbas (zis şi Abu Mazen). Hamasul s-a grăbit să anunţe că are de gând să construiască în Gaza un "stat islamic model". Primele măsuri ale islamiştilor sunt concludente în acest sens. Un activist al OEP-ului a fost aruncat de la etajul 13 al blocului unde lucra. Unui ofiţer din garda personală a lui Mahmud Abbas, prins pe stradă, hamasnicii i-au tăiat mâinile cu un satâr, l-au căsăpit cu cuţitele, i-au vârât cadavrul într-un sac şi l-au trimis familiei, cu un Jeep, la domiciliu. În acelaşi timp, au atras atenţia rudelor să nu-l înmormânteze cu ceremonie religioasă, deoarece "trădătorii nu sunt oameni, ci câini". Corespondentul agenţiei Associated Press a transmis că oamenii lui Hanyie năvălesc în casele OEP-iştilor, împuşcându-i în faţa nevestelor şi copiilor lor.

„Minimum" intră în vacanţă

Numărul viitor al revistei va apare la 1 septembrie a.c.

Întrucât în Gaza nu mai există sinagogi, hamasnicii s-au repezit asupra altor *infideli:* ei au devastat şi incendiat o biserică, omorând o călugăriţă. Tot ei au aruncat în aer uşa fostei reşedinţe a lui Yasser Arafat, făcând prăpăd. Aşa cum declara Ahmed Abdel Rahman, purtătorul de cuvânt al Fatahului din Ramallah, "ei au jefuit totul, inclusiv medalia de laureat al Premiului Nobel pentru Pace a lui Arafat. Au furat toate rochiile şi toţi pantofii văduvei sale, Suha, şi ale fiicei lor, Zahwa".

Mulţi palestinieni sunt încântaţi de felul cum arată acest *model* de societate islamică. Ce voluptate mai mare decât să ştii că – în fine! – eşti liber să jefuieşti şi să ucizi după pofta inimii? Raiul pe pământ! Alţii, însă, mai – ca să zicem aşa – moderaţi, s-au ascuns în pivniţe sau au fugit, cu căţel şi cu purcel, la bariera Erez, aruncându-se în braţele soldaţilor noştri, strigând "Salvaţi-ne!" şi implorând să fie lăsaţi să intre în Israel. Aceiaşi inşi care urlau, până nu de mult, în faţa televiziunilor occidentale, contra ocupaţiei sioniste, au ajuns astăzi să-şi smulgă părul din cap din cauza ocupaţiei islamice. Pentru amatorii de paradoxuri, iată o imagine de pus în ramă.

Al doilea război civil s-a desfăşurat (şi se desfăşoară în continuare) la noi. Este un război mai puţin dramatic, mai puţin spectaculos (unii nici nu realizează că asistăm la o asemenea înfruntare) şi, în orice caz, fără sânge. Avem în vedere bătălia dintre forţele Kapo, aflate în necontenită ofensivă, şi cele anti-Kapo, care, după ce se retrăseseră ani de zile în faţa inamicului, şi–au revenit, ca la Stalingrad, oprind înaintarea duşmanului şi dându-i lovituri grele.

Am amintit în numărul nostru trecut despre două asemenea cazuri. Profesorul Ilan Pappe, de la Universitatea din Haifa, a fost izolat treptat de profesori şi studenţi (era să spunem "încercuit"), fiind pus în situaţia să plece în Anglia. Regizorul Eyal Sivan, trăitor la Paris, autorul câtorva pelicule violent anti-israeliene, reuşise, cu ajutorul celor de-o seamă cu el de la Cinemateca din Ierusalim şi Canalul 8 al televiziunii, să obţină fonduri din partea statului pentru realizarea unui film pro-OEP-ist ce urma a fi prezentat în 2008, cu ocazia aniversării Independenţei (!!!). Până la urmă, din cauza protestelor apărute în presă, proiectul a căzut baltă. Enervaţi, săptămânile trecute tipii Kapo au scos la bătaie tunurile grele, sau mai precis arma lor secretă, un fel de rachetă V-2 cu care nemţii speraseră în 1944 să întoarcă în avantajul lor mersul războiului.

«În Haaretz" – scriu ziarele – *a apărut un interviu cu Avraham Burg, fiul regretatului ministru dr. Iosef Burg, fost preşedinte al Sohnutului şi al Knessetului. Interviul i-a fost luat cu ocazia apariţiei noii sale cărţi, în care compară Israelul*

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.
Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

de azi cu Germania din ajunul venirii la putere a naziștilor.

Burg, care în prezent se declară "post-sionist", recomandă să se anuleze Legea întoarcerii, iar Israelul să nu mai fie definit drept un stat evreiesc. O altă recomandare a lui e ca Israelul să renunțe la arma atomică, iar cetățenii să încerce a obține pașapoarte străine. Burg însuși a obținut recent un pașaport franțuzesc și a votat în alegerile din Franța.

Avrum Burg se declară "cetățean al lumii în primul rând, pe urmă evreu și numai după aceea israelian".

Cum era și de așteptat, declarațiile lui Burg au trezit reacții de durere și indignare. Președintele Partidului Național Religios, Zvulun Orlev, și-a exprimat părerea că Burg "și-a pierdut mințile. De fapt, Burg propune evreilor să se întoarcă la Galut". Deputatul Iosi Beilin și-a exprimat amărăciunea că "un om ca Burg spune asemenea lucruri". Iar deputatul Atniel Schneller, din Kadima, spune că Avraham Burg nu va trebui să fie înmormântat în Israel, ci "să-și caute un loc de veci într-un alt stat".

Pentru cei mai mulți dintre israelieni, ieșirea stil Kapo a lui Avraham Burg a reprezentat o surpriză de proporții. De unde până unde? Pe ăsta l-am știut ani de zile ca deputat, președinte al Knessetului, șef al Agenției Evreiești (Sohnutul), niște instituții cum nu se poate mai sioniste. Și deodată…

Nu, n-a fost nici un "deodată".

Născut cu lingurița de argint în gură, fiul eternului ministru Iosef Burg (șef al Partidului Național Religios), dus cu mașina lui tata la școală, Avrum Burg a avut toate ușile ascensiunii sociale deschise în fața lui. De-aici și marile posturi pe care le-a ocupat. Dar omul voise mai mult. În 2001 a candidat în alegerile interne din Partidul Muncii, fiind convins că 1) va câștiga la pas și 2) în consecință, va deveni prim ministru. N-a câștigat. A fost învins la vot atât de Ehud Barak, cât și de mai modestul Ben Eliezer (Fuad).

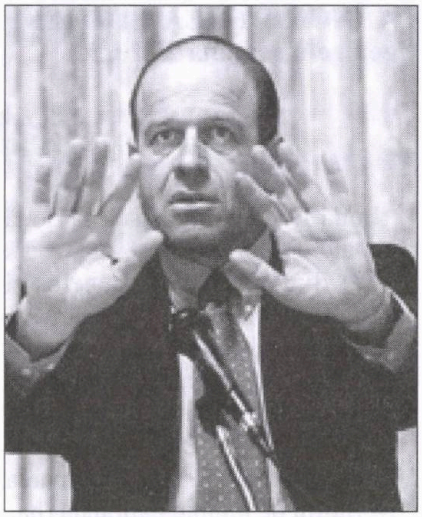
Burg: și ce discursuri frumoase ținea el în Knesset!

Pentru un băiat ca el, neînvățat cu înfrângerile, șocul a fost cumplit. S-a închis în casă, s-a supărat pe sat și și-a pregătit răzbunarea.

În septembrie 2003, când devenise evident că steaua lui politică a pălit definitiv, a lansat primul atac împotriva Israelului. Într-un articol din "Haaretz" el afirma că "statul sionist este întemeiat pe opresiune și injustiție". Mergând mai departe, Burg mărturisea că îi înțelege pe atentatorii sinucigași "pentru că acasă ei au părinți și copii care se simt umiliți". Articolul a fost primit cu entuziasm în Europa și mai cu seamă în Franța, unde presa s-a repezit să reproducă textul pe pagina întâi și să salute această expresie a "adevăratei conștiințe israeliene". Era exact ce dorise Burg. Câteva zile mai târziu, omul s-a repezit la Paris, unde (soția sa fiind născută în Franța) a primit buletinul de cetățean al Hexagonului. Pe urmă, s-a apucat de afaceri, utilizând relațiile pe care și le făcuse cu diferiți bancheri și industriași în anii când îi primise, sub steagul alb-albastru, în vizită la Knesset. Între timp mai făcea, ca să fie, câte-o declarație împotriva imperialismului sionist, lăuda poziția anti-americană a lui Chirac și altele asemenea. Nu de mult, a provocat un mic scandal, dând în judecată... Sohnutul, pe motiv că acesta refuză să-i pună la dispoziție, până la sfârșitul vieții, o limuzină cu șofer la scară (Burg a pierdut procesul).

Mai nou, a scos o carte, "Învingându-l pe Hitler". Ideea lui Burg este că astăzi, nu-i așa?, hitlerismul se manifestă în Statul Israel și trebuiește neapărat învins. Un exemplu de hitlerism l-a reprezentat procesul și executarea lui Eichmann. Un alt exemplu îl constituie Legea reîntoarcerii: aceasta este "imaginea în oglindă a lui Hitler". Altădată, acuzându-i pe israelieni că văd – ca niște paranoici – în palestinieni niște dușmani înrăiți, se întreabă retoric: "Este Hamasul o dejecție?".

Ultima ispravă a personajului a avut loc cu prilejul recentelor alegeri din Franța. Noul patriot francez s-a prezentat la urne în primele ceasuri ale dimineții, grăbindu-se să declare că a votat împotriva lui Nicolas Sarkozy pe motiv că acesta ar fi "un om periculos". Cred și eu. Cum să suporți tu, francez get-beget, ca președintele țării să fie un om care s-a angajat să îngrădească imigrarea clandestină a islamiștilor din Africa de Nord pe malurile Senei?

Înainte de a trimite rândurile de față la tipar, am primit o scrisoare iscălită Rodica Waiser, din Natania. Revoltată de "cazul Avrum Burg" ea ne întreabă: cum oare ar putea fi pedepsit acest... (termen insultător nu greu de ghicit) așa cum se cuvine?

Uite cum, stimată doamnă. Duceți-vă la Biblioteca Națională din Ierusalim (vorbim noi cu amicul Leon Volovici, de la Universitatea din Capitală, să vă ajute), căutați în ziarele din epocă cuvântările rostite de Avrum Burg, în calitate de președinte al Knessetului și al Agenției Evreiești, cu diferite prilejuri solemne (Ziua Independenței, Yom Hazikaron, Yom Hashoah etc.), copiați-le la xerox, recitiți-le, alegeți-le pe cele mai emoționante și convingătoare dintre ele (veți găsi destule) și apoi publicați-le într-un volum de 200-300 de pagini. Ascultați la vorba noastră: se va vinde ca pâinea caldă.

P.S. Un cuvânt despre două evenimente care au ținut (peste măsură de mult, de altfel) afișul lunii trecute.

Alegerile din Knesset pentru noul președinte al țării s-au încheiat cu victoria așteptată a lui Shimon Peres, care i-a învins pe rivalii săi Reuven Rivlin, din Likud, și Colette Avital *a noastră*, trădată la votul secret de colegii ei deputați din Partidul Muncii (plus alte formații de stânga). Întrucât în Israel președintele are numai atribuții protocolare (ca în Italia sau Germania, de pildă), ceea ce reținem este aspectul, ca să zicem așa, anecdotic al rezultatului. Anunțând după turul I că se retrage din cursă în favoarea lui Peres, Reuven Rivlin a lansat "bancul zilei": "Voi intra în Cartea Recordurilor Guinness ca singurul om pe care Shimon Peres a reușit să-l bată în alegeri". În același timp, gazetarii din Occident nu s–au putut abține să nu remarce că fericitul ales intră în funcția sa la vârsta de 84 de ani, urmând ca la sfârșitul cadenței de 7 ani, să împlinească frumoasa vârstă de 91 de ani.

TENDINȚE

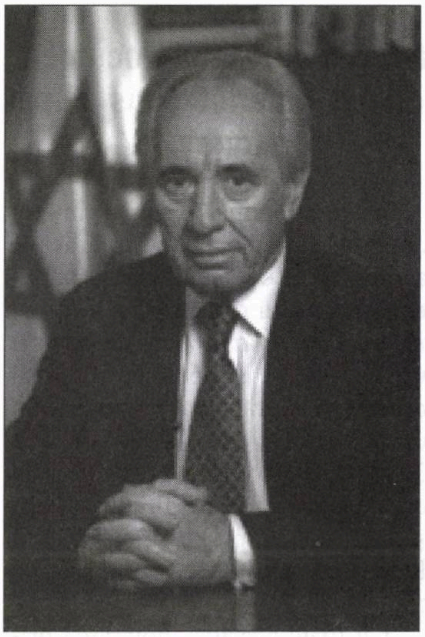

Celălalt eveniment l-a reprezentat alegerea lui Ehud Barak în fruntea Partidului Muncii. Și, cu acest prilej, intrarea lui în guvern ca ministru al Apărării, în locul lui Amir Peretz. Pe Amir Peretz nu-l regretă nimeni. Niciodată nu s-a aflat în fruntea acestui departament cheie o persoană atât de nepotrivită (sper că remarcați cu câtă politețe ne exprimăm). Barak inspiră sentimente amestecate. Oamenii au încredere în talentul de militar al fostului general, dar suflă și-n iaurt când vine vorba de intuiția sa politică. Cum să uiți modul nesăbuit în care a decis, în calitatea sa de prim-ministru, retragerea armatei din Liban, peste noapte și în stil fugă, dând inamicului senzația că, prin șapte-opt atentate teroriste, bagi spaima fără probleme în israelieni? Și cum să uiți propunerile, iarăși nesăbuite, făcute lui Arafat la Camp David, în anul 2000, propuneri care-au întărit impresia arabilor că Zahalul tremură de frică? Nu ne place să ne dăm toată ziua cu presupusul (noi suntem ziarişti, nu miniştri), dar ne îngăduim să observăm că cea mai bună politică pe care-ar putea-o face Barak este să nu facă politică nici dacă-l pici cu ceară. Şi să-şi vadă de treburile sale militare.

România: Primul document oficial hitlerist emis după 23 august 1944

«În luna ianuarie a.c., primăria oraşului Timişoara a hotărât să acorde titlul de "cetăţean de onoare" scriitorului român şi fostului dizident Paul Goma. Această hotărâre, cu valoare simbolică, părea să reprezinte o răsplată binemeritată oferită aceluia care, acum aproape 30 de ani, în urma criticilor sale curajoase la adresa regimului Ceauşescu, fusese obligat să părăsească România. De-atunci, el trăieşte ca refugiat în Franţa.

Cu toate acestea, hotărârea primăriei din Timişoara a provocat – şi pe drept cuvânt – protestele comunităţii evreieşti din România şi ale ambasadei Israelului la Bucureşti; din cauza scrierilor antisemite şi negaţoniste ale lui Paul Goma, care s-a străduit în anii din urmă să justifice măsurile fostului dictator Antonescu împotriva evreilor, în timpul celui de-al doilea război mondial.

S-ar putea crede că decizia primăriei din Timişoara s-a datorat ignoranţei sau unui lapsus mai puţin vinovat, menit să-l elogieze pe fostul dizident şi să-l facă uitat pe recentul pamfletar, autor de provocări şi de idei "incorecte din punct de vedere politic". Dar am descoperit că, departe de a fi vorba de aşa ceva, în scrisoarea prin care este motivată atribuirea titlului de cetăţean de onoare lui Paul Goma, se aduce, ca argument important, acţiunea stăruitoare a lui Goma împotriva evreilor. Acest paragraf – cel mai consistent din scrisoarea de două pagini a primăriei – merită să fie tradus:

«În 2002, Paul Goma scrie studiul "Săptămâna Roşie – 28 iunie-3 iulie, sau Basarabia şi evreii". În această lucrare, autorul prezintă atrocităţile comise de populaţia nonromânească (printre care evreii) în timpul retragerii trupelor şi administraţiei române din Basarabia şi Bucovina, în urma ultimatumului sovietic din iunie 1940. Autorul explică fermitatea cu care regimul Antonescu i-a pedepsit pe evrei, după 22 iunie 1941 ... ca fiind o răzbunare pentru faptele condamnabile din anul precedent. Paul Goma militează în acelaşi timp pentru ca evreii să-şi asume responsabilitatea crimelor comise împotriva românilor şi se pronunţă împotriva falsificării istoriei în scopul de a crea un mit exclusiv al unui genocid săvârşit numai contra evreilor, mit având obiective politice (de dominaţie), economice (stoarcerea de bani) şi de culpabilizare a tuturor celorlalte naţiuni, ne-evreieşti, fără să-şi analizeze propriile lor acţiuni criminale antiromâneşti, sprijinite şi aprobate de cvasi-totalitatea cercurilor evreieşti. Între 2002 şi 2005 acest studiu a apărut în numeroase versiuni...»

Se înţelege din cele mai sus că primăria, serviciile sale – scrisoarea este semnată de primarul Timişoarei, Gh. Ciuhandu, şi de doi şefi de serviciu de la primărie – precum şi diferitele asociaţii şi personalităţi locale ale căror nume figurează pe această scrisoare, care au propus atribuirea titlului de cetăţean de onoare, au sesizat bine mesajul cărţii şi împărtăşesc aceleaşi convingeri ca şi Goma.

Nu intenţionez să polemizez aici nici cu Paul Goma, nici cu autorităţile din Timişoara. ... Mă voi mărgini să reamintesc pur şi simplu că "pedepsirea severă" a evreilor de către regimul Antonescu a însemnat asasinarea a 14.000 de evrei în primele zile ale campaniei militare contra URSS, în iunie 1941, în oraşul Iaşi şi în "trenurile morţii", începutul Holocaustului din România, care s-a soldat cu 250.000-400.000 de victime. Voi observa de asemenea că teza despre genocidul românesc săvârşit de către evrei reia argumentul central al propagandei de război fasciste româneşti, prin diabolizarea inamicului iudeo-bolşevic; de data aceasta prin vocea liderului un partid "democratic". Căci Gheorghe Ciuhandu a fost până mai deunăzi preşedintele "Partidului Naţional-Ţărănesc Creştin şi Democrat...»

(Dintr-un articol de Mihai Dinu Gheorghiu, sociolog, profesor la

Ştiaţi că...

...marele umorist american Mark Twain a scris, într-un articol publicat de revista "Harper's" în 1899, următoarele?

«Ascensiunea egiptenilor, babilonienilor şi perşilor a umplut planeta cu zgomot şi splendori, pe urmă s-au stins încet-încet şi n-au mai însemnat nimic. Grecii şi romanii, care au venit după ei, au făcut un zgomot enorm, după care au dispărut. Alte popoare au ieşit pe urmă din anonimat, au ţinut o vreme torţa aprinsă, dar flacăra s-a stins iar popoarele respective trăiesc azi în amurg sau au dispărut. Evreul le-a cunoscut pe toate, le-a învins pe toate iar acuma este ceea ce a fost întotdeauna; el nu arată semne de decădere, nu suferă de infirmităţile bătrâneţii, nici unul din organele sale nu a slăbit, energia i-a rămas aceeaşi, cum la fel i-au rămas atenţia şi gândirea. Toate lucrurile sunt muritoare, cu excepţia evreului, celelalte puteri se duc, numai el rămâne. Care este secretul nemuririi sale?»

Universitatea din Iaşi şi membru al Institutului Elie Wiesel din Bucureşti; după ziarul "Le Monde", Paris, 2007)

Nota Redacţiei: Aşa cum am arătat mai sus, textul alcătuit de primăria oraşului Timişoara reprezintă cel dintâi document oficial hitlerist emis de autorităţile româneşti după 23 august 1944. E o un moment istoric. De la sfârşitul războiului mondial şi până astăzi, am avut de-a face cu numeroase scrieri de tip fascist şi antisemit, dar toate aparţineau unor persoane particulare (publicişti, politicieni, scriitori etc.) sau publicaţii, dar niciodată vreunei instituţii publice sau de Stat; aşa ceva era de neconceput. Actul oficial de la Timişoara constituie, în felul său, un moment crucial în istoria antisemitismului din ţara noastră de origine.

Vom mai discuta pe marginea sus-amintitului document. Până atunci ne mulţumim să sperăm că iniţiativa primarului Gh. Ciuhandu oglindeşte numai o mentalitate locală.

Şi că binecunoscuta lozincă din decembrie 1989, "Astăzi Timişoara, mâine toată ţara" nu va cuceri întreaga Românie...

Israel: Premieră în presa de la noi: Atac împotriva Federaţiei de la Bucureşti

«În ziarul nostru a apărut un apel la salvarea unei sinagogi din Bârlad, veche de 200 de ani şi care n-a mai fost renovată din 1914. Cică o furtună a smuls luna trecută acoperişul acestei sinagogi şi fondurile necesare pentru reparaţii "depăşesc posibilităţile materiale ale comunităţii evreieşti din Bârlad".

În consecinţă, se face apel la israelienii originari din Bârlad şi la cei "de oriunde în lume" să contribuie cu donaţii băneşti la salvarea acelei sinagogi.

Acest apel este puţin revoltător. Şi iată de ce...

Poate că, într-adevăr, comunitatea din Bârlad, sau ceea ce a rămas din ea, nu are bani să repare un acoperiş. Dar Federaţia comunităţilor? E îndoielnic că ditamai Federaţie nu-i poate veni în ajutor acelei mici comunităţi.

E îndoielnic pentru că Federaţia este subvenţionată de Joint, probabil şi de guvernul român, şi preia casele evreilor bătrâni care intră în azilul ei. Care e soarta acelor case? Oare ele nu sunt vândute pe bani grei?

Nu mai spun că şi primăria din Bârlad trebuie să contribuie la repararea unui lăcaş istoric care face cinste oraşului. Primăria, bănuim, încasează dintotdeauna impozite de la comunitatea evreiască.

Toate acestea sunt valabile şi pentru celelalte oraşe din România – pentru toate. Federaţia trebuie să ajute comunităţile – TREBUIE – pentru că aceasta este datoria ei cea mai de seamă. Nu e demn şi nu e just să "şnorărească" de la evreii români răspândiţi prin lume, mai ales că şi ei au lăsat case şi alte bunuri.

De altfel, ei se plâng că atunci când vizitează România şi se duc la mormintele rudelor lor, găsesc cimitirele evreieşti într-o stare deplorabilă, strigătoare la cer. Să nu ni se spună că nu sunt bani când sunt bani (mulţi) pentru salariile (grase) ale zecilor de funcţionari superiori ai Federaţiei şi pentru delegaţiile umflate trimise în străinătate.

O sinagogă de valoarea unui monument istoric n-a fost renovată, ni se spune, din 1914. De 93 de ani nu are bani comunitatea evreiască? În aceşti 93 de ani a fost o perioadă de "socialism multilateral dezvoltat" – nici atunci Federaţia n-a avut bani?

Nu găsim de cuviinţă să se dea curs apelului comunităţii din Bârlad şi al Federaţiei. Dimpotrivă, noi, evreii din afara României, trebuie să cerem Federaţiei să aibă grijă de sinagogile, cimitirele şi de bătrânii din aziluri. Este o pretenţie pe deplin legitimă.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

N. Red. Întreabă-mă cum a fost primit articolul de mai sus la Federaţie. Ştii ce? Nu mă întreba!

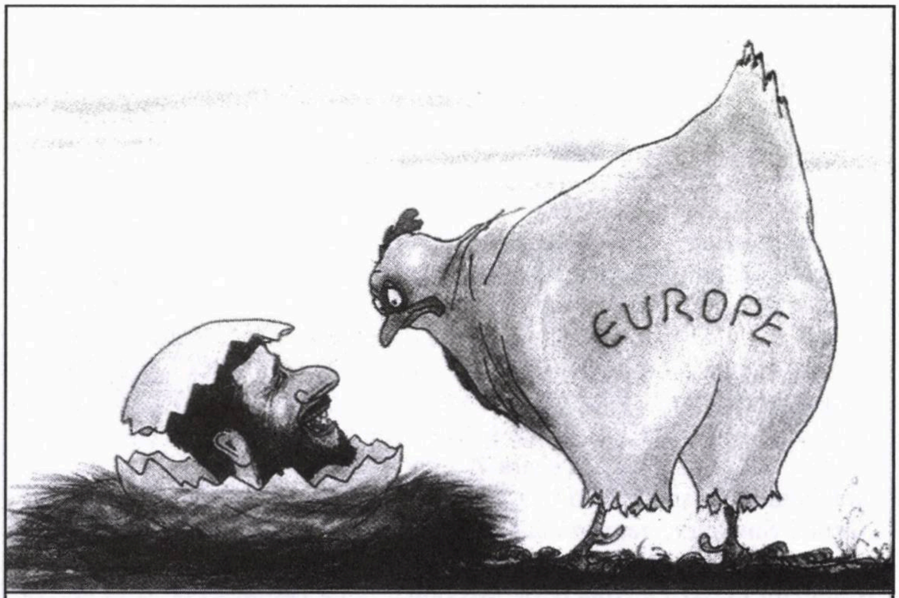

Desen de Ronny Gonnen, din "Jerusalem Post"; din care înţelegem cine l-a clocit, de-a lungul anilor, cu grijă şi căldură, pe numitul Ahmadinajad, prea bine cunoscutul preşedinte al Iranului

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Hai-hui prin tribunale

Niciodată nu mi-au plăcut tribunalele, ca de altfel nici închisorile la care ele te trimit. Mă refer la tribunalele şi închisorile din Israel, căci cele din România comunistă erau interesante şi plăcute. Găseai în ele oamenii cei mai valoroşi, cei mai nevinovaţi.

Aici, în Israel, interesul, chiar pasiunea pentru tribunale mi-au fost trezite de condamnarea ministrului Haim Ramon. Am fost pur şi simplu entuziasmat de pedepsirea lui pentru că a sărutat o soldată. Unde s-a mai pomenit ca un ministru să pupe? La noi, stat evreu, miniştrii nu sărută nici măcar o "mezuza".

După procesul lui Ramon am început să cutreier tribunalele din dorinţa de a mă desfăta cu dreptatea pe care o fac judecătorii şi mai ales judecătoriţele, dragele de ele.

Un tribunal din nordul ţării a achitat un june care a ucis, aşa, ca să-i mai treacă timpul, un negustor de obiecte de cult religios. Judecătorul a explicat că l-a iertat pe ucigaş deoarece a recunoscut că a făcut "o greşeală". "Nu l-a ucis fiindcă a vrut, ci fiindcă i-a venit deodată această poftă, fără o gândire prealabilă".

Într-un alt proces de crimă, tribunalul nu l-a condamnat la nimic pe acuzatul care, la fel ca eroul lui Camus din romanul "Străinul", a înjunghiat un vecin într-o zi de "hamsin" fiindcă era tare cald. Judecătorul a spus: "Dacă ar fi ştiut că băgându-i cuţitul în piept, vecinul va muri, poat că acuzatul nu l-ar fi înjunghiat". Cu această ocazie, judecătorul a subliniat cât de periculoasă este lectura romanelor franţuzeşti. Influenţa lor te duce la crimă.

Am fost şi la un proces de viol judecat de o judecătoriţă feministă. Era evident că ea este net contra violurilor – deşi n-a găsit de cuviinţă să explice de ce.

Reclamanta n-a putut dovedi că acuzatul a violat-o cu adevărat. Judecătoriţa l-a condamnat însă pe acuzat în virtutea principiului ei că "un fals viol e mai blamabil decât unul real", întrucât de pe urma unui viol fals o femeie nu are nici măcar simpla plăcere a unui viol 100%.

●

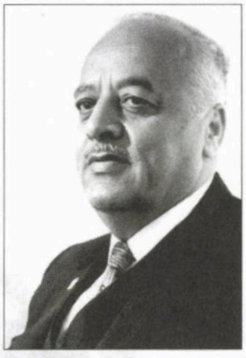
Ahmed Shukairy

Iosi Beilin, preşedintele partidului "Meretz", a declarat luna trecută – cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la Războiul de şase zile: "Victoria noastră în acest război constituie blestemul nostru".

Aşa e. Să ne închipuim ce bine era de noi dacă armatele arabe (egiptenii, sirienii şi iordanezii) ar fi câştigat războiul, distrugând Zahalul şi ocupând Ierusalimul, Tel-Avivul, Haifa şi Beer Sheva.

P.S. Răspunsul la întrebare îl cunoşteau toţi israelienii din vara lui 1967. Dar îl ştiau şi arabii. În ziua de 1 iunie 1967, Ahmed Shukairy, reprezentantul OEP-ului în Ierusalimul aflat sub stăpânire iordaneză, a fost întrebat de agenţia UPI: "Ce se va întâmpla cu israelienii în caz că izbucneşte războiul?". El a răspuns aşa: "Cei ce vor supravieţui vor rămâne în Palestina. Dar, după părerea mea, nu va scăpa cu viaţă nici unul".

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupurilor lui

I. Schechter

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim", Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...
...Nu ne place

Cristian Mungiu

Ne place că...

...cineaştii israelieni Shira Ghefen şi soţul ei Etgar Keret (un romancier cunoscut), autorii filmului "Meduze", au câştigat unul din premiile importante, "Caméra d'or", la Festivalul de la Cannes; ne place, de asemenea, că regizorul Eran Kolirin s-a întors şi el acasă cu o distincţie pentru pelicula lui, "Vizita orchestrei", cu Sasson Gabai şi Ronit Elisabeth în rolurile principale; ne place, în plus, că amicii noştri din România au avut o mare satisfacţie, filmul "4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile", de Cristian Mungiu (unde vine vorba despre tragedia avorturilor din anii lui Ceauşescu) a obţinut cea mai înaltă distincţie a Festivalului, "Palme d'Or".

Shira Ghefen şi Etgar Keret: poţi să fii premiat la Cannes chiar dacă nu înjuri Israelul de grijanie

Nu ne place că...

...reporterul Avi Segal, de la Canalul 2 al televiziunii, vorbeşte prea repede, înghiţind cuvintele.

Ne place că...

...noul preşedinte al Franţei, Nicolas Sarkozy (a cărui viaţă de familie a fost foarte agitată în anii din urmă), a avut o aventură de răsunet cu numita Anne Fulda, ziaristă la "Le Figaro" şi – de felul ei – fata unor imigranţi evrei din România.

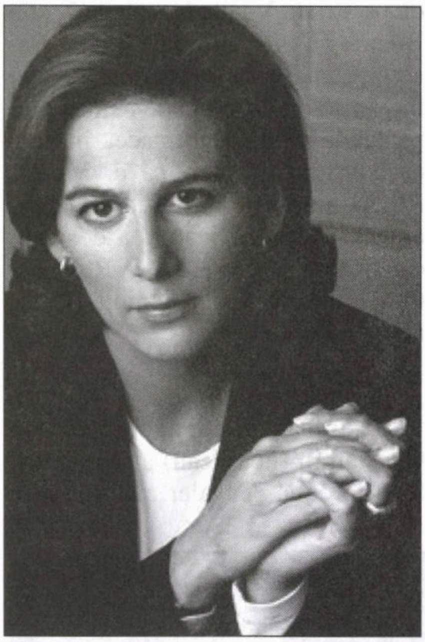

Anne Fulda: poate-i punem fotografia la viitorul muzeu al iudaismului românesc

Ne place că...

...ministrul Internelor din România, d. Cristian David, pe care-l chemase la naştere Troacă, şi-a schimbat numele în David, atât, fireşte, din motive estetice, cât şi – aşa cum mărturiseşte el – fiindcă, după părerea sa, un nume evreiesc îi va purta noroc.

Nu ne place că...

...pierzându-şi minţile, atotputernica organizaţie de la Hollywood, MPAA (Asociaţia Cineaştilor din America) a hotărât să considere fumatul în filme (inclusiv în cele de ieri) drept un factor negativ, precum violenţa, sexul şi limbajul obscen, atunci când se stabileşte *ratingul* peliculelor: interzise celor sub 18 ani, sub 16 ani, sub 14 ani etc. etc.

Ne place că...

...la pizzeria "Vecchia Napoli"

de pe strada Vasile Lascăr 137, din București, s-a introdus "Pizza Băsescu", mare de o jumătate de metru, în semn de simpatie pentru președintele român; ne place, în aceeași ordine de idei, că d. Marius Rogin, liderul PD (Partidul Democrat) din Piatra Neamț, a deschis, cu ocazia cunoscutului Referendum, un nou local, denmit "Cafeneaua Băsescu".

Ne place că...

...simpaticul comic român Jean Constantin (nea' Jean) a fost făcut, luna trecută, Cavaler al Ordinului de Malta, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Suceava, în prezența Marelui Maestru Don Basilio Cali, Duce de Rodez, și a d-lui Dorin Potolincă, ambasador al Ordinului în România.

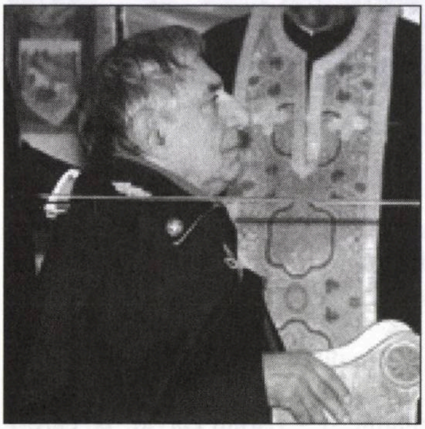

Nu ne place că...

...patronii barului de la Peel Hotel din Melbourne, Australia, frecventat de persoanele *gay* (homosexuali și lesbiene), au cerut din partea primăriei aprobarea de a nu primi în local pe cetățenii heterosexuali, pe motiv că prezența acestora îi deranjează pe clienții săi.

Nu ne place că...

...un anume Breno, din Sao Paulo, Brazilia, și-a pus în vânzare nevasta, pe Internet, pentru 37 de euro. "Îmi vând nevasta – a explicat el – din motive despre care prefer să nu dau amănunte; am cu adevărat nevoie de banii aceștia".

Nu ne place că...

...numitul Nirosh Kamanda, din Sri Lanka, a fost arestat de poliția din Mecca, Arabia Saudită, pe motiv că, potrivit Coranului, creștinii și alți nemusulmani care intră în Mecca pângăresc orașul sfânt.

Ne place că...

...o femeie din Marea Britanie, care a trăit până la 105 ani, fumătoare de la 15 ani, a fost incinerată împreună cu un pachet de țigări din marca ei preferată, "Benson and Hedges".

Ne place că...

...școlile elementare din Kiriat Motzkin au avut o idee bună în legătură cu stimularea activității cerebrale a copiilor din clasa I și următoarele: ele au introdus cursuri de șah obligatorii.

Nu ne place că...

...așa cum citim în "Dilema veche", fostul premier român Petre Roman (care fusese căsătorit până nu de mult cu o ziaristă de la Radio, specialistă în limba arabă) a declarat că "Islamul este o religie modernă, mai modernă chiar decât creștinismul".

Nu ne place că...

...patronul unui bar din Thailanda s-a ambiționat să servească o cină pentru multimilionari, cuprinzând cele mai scumpe feluri de mâncare posibile și imposibile, de la paté de foie gras, stridii, homar și caviar, la vinuri de colecție din categoria de 100.000 de dolari sticla. Nu ne place ideea sus-amintită, nu că am avea ceva contra delicateselor, ci fiindcă prețul a fost de cca. 25.000 de dolari de persoană.

Ne place (într-un fel) că...

...în ziarul "Cronica "Română" am citit următoarele:

«Un american arestat după ce a încercat să folosească, într-o drogherie, un card de credit furat a fost eliberat, după ce a trecut cu succes un test... biblic. Potrivit Associated Press, Eric Hine a fost judecat la un tribunal din Cincinnati, iar avocatul său l-a descris ca pe un om evlavios, care merge în mod regulat la biserică, în speranța că judecătorul îi va da acestuia o pedeapsă mică. Judecătorul și-a exprimat însă neîncrederea în cele spuse de avocat și, pentru a se convinge, i-a cerut învinuitului să recite Psalmul 23 din Biblie. Bărbatul a făcut întocmai: toate cele șase versete, în aplauzele celor prezenți în sală. Judecătorul a fost plăcut surprins, motiv pentru care a hotărât eliberarea lui Eric Hine din arest.»

Nu ne place că...

...fostul ministru de Externe Shlomo Ben-Ami, care-a obținut o catedră la Universitatea din Toledo, Spania, se comportă ca un fel de Kapo (poate-i propun cei de la Cinemateca din Ierusalim și Canalul 8 al TV să scrie un scenariu de

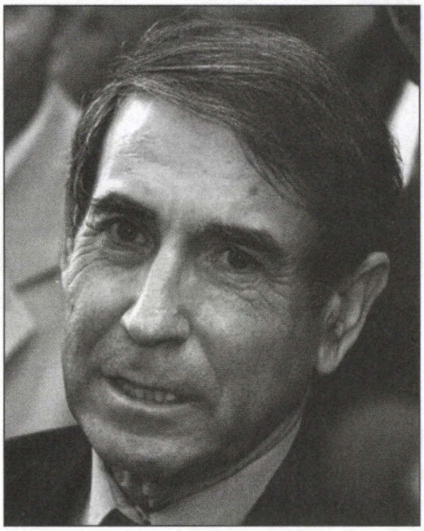

Shlomo Ben-Ami: Shlomo Ben-Ennemi

film), atacând în cursurile sale, cu vehemenţă, Statul Israel (plus, fireşte, Statele Unite).

Nu ne place că...

...a apărut o nouă modă în materie de literatură: *rescrierea* marilor romane din trecut de către autori contemporani. Astfel – aşa cum aflăm din "România literară" – englezul Will Sell a rescris, în "stilul zilei", "Portretul lui Dorian Gray" de Oscar Wilde, iar americanul Rick Moody a dat o variantă nouă a cărţii "Vălul negru al pastorului" de Nathaniel Hawthorne.

Ne place că...

...scriitorul şi cineastul Claude Lanzmann, din Franţa (autorul filmului "Shoah"), directorul revistei "Les Temps Modernes", a dat un interviu demn de tot interesul lunarului "l'Arche" din Paris. Printre altele, Lanzmann, care, în ani '50-'60 sprijinise, alături de Jean-Paul Sartre, lupta algerienilor pentru independenţă, iscălise Manifestul celor 121 de intelectuali contra războiului dus de francezi în Algeria (şi fiind, de altfel, dat în judecată pentru aceasta), mărturiseşte:

«Credeam că e posibil să militezi în acelaşi timp pentru independenţa Algeriei şi pentru existenţa Statului Israel. Am petrecut câtva timp împreună cu cei din Armata de eliberare naţională a Algeriei, A.L.N. Abdelaziz Bouteflika, un tânăr capitan cu ochii albaştri, cu care discutasem de multe ori, îmi spunea:

"După independenţă, va trebui să trimitem câteva delegaţii în Israel".

"Pentru ce?"

"Pentru că avem multe de învăţat de la ei".

"În ce domenii?"

"Ameliorarea solului, irigaţiile, împăduririle, sistemul kibutzurilor etc."»

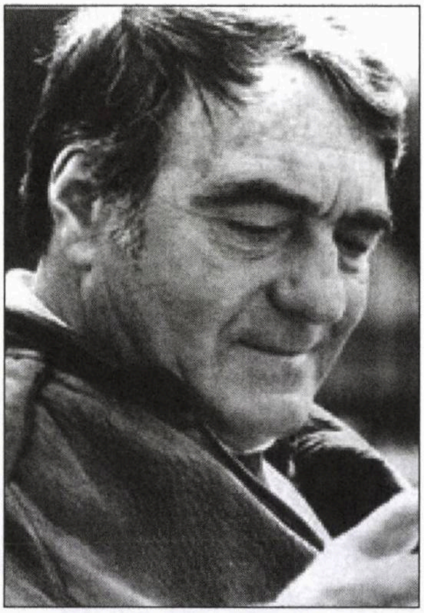

Claude Lanzmann: arde-i, băiatule, pe tipii Kapo, arde-i!

Lanzmann – precizează "l'Arche" – a primit numeroase scrisori chiar şi de la Ahmed Ben Bella, care îi scria din închisoare, numindu-l "dragă prietene". Ei bine, peste puţină vreme, acelaşi Ben Bella, devenit preşedinte al Algeriei... algeriene, a anunţat că va pune pe picioare o armată de 100.000 de oameni "pentru eliberarea Palestinei".

«Pentru mine, spune Lanzmann, *asta a fost ceva insuportabil. Am rupt numaidecât orice legătură cu algerienii.»*

Ne place (de asemenea) că...

...în acelaşi interviu, referindu-se la tipii Kapo care mişună prin Franţa de azi, Lanzmann spune:

«Israelul de astăzi este continuarea celui din 1973 (C. L. se referă la un film realizat de el despre Israelul din 1973). *Oamenii din film nu s-au schimbat peste noapte, şi orice ar povesti Eyal Sivan* (v. "Minimum" nr. 243) *şi alţi Rony Brauman* (un Kapo din speţa regizorului Sivan, specializat de ani de zile în bălăcărirea Statului Israel prin "Le Monde" şi alte tipărituri, **n. red.**), *nu au devenit un popor de ucigaşi. (...) Pentru mine, cea mai gravă consecinţă a antisemitismului o constituie evreii antisemiţi.»*

Nu ne place că...

...zidurile Sinagogii Mari de pe strada Herzl, din Haifa, au deve-

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

nit, datorită nepăsării dovedite de primărie, un mare panou de afişaj, fiind acoperite cu reclame la Coca-Cola şi la concertele rock din oraş, cu anunţuri gen "Închiriez cameră cu baie şi bucătărie" sau "Lichidăm gândacii".

Nu ne place că...

...un tânăr japonez în vârstă de 17 ani, din oraşul Aizuwakamatsu, aflat la nord de Tokyo, a intrat într–un post de poliţie cu un sac de sport din care a scos capul mamei sale, punându-l pe biroul comisarului şi declarând că a omorât-o cu un cuţit de bucătărie.

Nu ne place că...

...două grupuri de călugări budişti s-au luat la bătaie cu pumnii şi picioarele pe străzile oraşului Phnom Penh, capitala Cambodgiei, încăierarea soldându-se cu cinci răniţi, dintre care trei în stare gravă.

Ne place că...

...în "Ziarul de Duminică" din Bucureşti am citit un pammflet de Dan-Silviu Boerescu pe marginea obsesiei la modă à propos de obezitate:

«Vinovații – pentru încălzirea planetei – suntem, de fapt, noi, supraponderalii. Burta noastră cea de toate zilele poartă răspunderea pentru această catastrofă. Râdeți cumva? Păi, nu-i nimic de râs. Nu-i nici o farsă. Vorbim, aici, despre concluziile cât se poate de serioase ale unui studiu științific recent dat publicității în SUA. Studiul, realizat de doi universitari din Illinois, a fost publicat inițial în "The Engineering Economist" și merge pe aceeași linie cu un altul, scris de cercetătorii de la Centers for Disease Control and Prevention și apărut anul trecut în "The American Journal of Public Health". Gina Kolata comentează situația pe www.nytimes.com. Ea constată că acel obicei alimentar condamnat altădată din rațiuni de sănătate publică – însă, apoi, tratat cu precauție din motive de political correctness (nu ai voie să discriminezi obezii) – a devenit, mai nou, marota tuturor scenariilor catastrofice. Uraganul El Niño a căpătat, iată, în fine, o explicație credibilă. Apocalipsa vine pe tubul digestiv și se propagă... pe cale de consecință. Bomba nucleară rămâne – dacă mi se permite comparația – abia o flatulație pe lângă bomba cu colesterol. Mănânci, deci exiști. Mănânci gras, deci distrugi.

Russell Sabo

...Tot nu ați priceput unde vreau să ajung? Dar este cât se poate de logic! În anii '90, greutatea medie a americanilor a crescut cam cu 4,5 kilograme. Pentru ca să poată transporta excedentul de buci, șunci și osânze, liniile aeriene consumă în fiecare an 350 de milioane de galoane de kerosen. Arderea acestui combustibil produce cam 3,8 milioane de tone de dioxid de carbon. Vă mai miră atunci uraganul Katrina? Probabil, dacă americanii ar fi mâncat, fiecare, măcar un hamburger mai puțin pe săptămână, stratul de ozon nu ar mai fi fost perforat mai ceva ca himenul Albei ca Zăpada, iar efectul de seră nu ar mai fi determinat uragane de felul celui care a măturat Louisiana. Mai puțini cartofi prăjiți acum zece ani? Asta ar fi însemnat că pe Bourbon Street, în New Orleans, barmanii și fetele ar fi avut în continuare de lucru.»

Nu ne place (cu riscul de a fi consideraţi dogmatici şi astupaţi la cap) că...

...aşa cum aflăm din "Jurnalul Naţional" din Bucureşti – o firmă italiană de pompe funebre a editat un calendar de mare succes cu fete goale călare pe cosciuge.

Nu ne place că...

...localitatea Saskatoon, din regiunea Saskatchewan (Canada), a devenit, potrivit ultimelor statistici, capitala crimei din Ţara Arţarilor, cu cel mai mare număr de crime pe cap de locuitor; isprava care a pus capac la toate a constituit-o spargerea făcută de hoţi în casa d-lui Russell Sabo; acesta este şeful poliţiei din oraş, căruia infractorii i-au furat, între altele, uniforma de poliţist şi medaliile; nu ne place, de asemenea, că printre locuitorii din Saskatoon se numără, fiind mereu în pericol, şi confratele nostru, scriitorul Sergiu Fărcăşan, redactor al revistei "Semnalul".

●

Deputatul Ioram Marciano, care-a fost într-o vacanţă în Maroc, a descoperit că localnicii prepară medicamente din osemintele evreilor. "Acolo – spune Marciano – am văzut scene cutremurătoare. Erau morminte deschise şi fragmente de cadavre împrăştiate în jur".

(Ziarele)

Tot ce le putem spune marocanilor cu pricina, à propos de faptele lor, este vechiul nostru strigăt, de pe stadioanele copilăriei: Huooo, la oase!

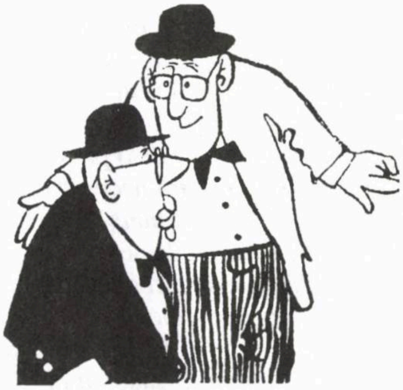

SE ZVONEŞTE CĂ...

...clipul publicitar fascist al ziarului "Adevărul" (v. "Minimum" nr. 243), difuzat de postul de televiziune "Antena 3", a fost refuzat de alte posturi de televiziune de la Bucureşti, printre care ProTV.

...încercând să şteargă impresia nefericită lăsată de hotărârea primăriei din Timişoara de a-l face pe Paul Goma cetăţean de onoare al oraşului în semn de preţuire (între altele) a scrierilor sale violent antisemite (v. rubrica "Tendinţe" din nr. de faţă), primarul Gh. Ciuhandu i-a invitat la o convorbire "explicativă" pe **dr. Aurel Vainer,** preşedintele Federaţiei, şi pe **scriitorul Dorel Dorian,** redactor-şef al "Realităţii Evreieşti", însă aceştia au refuzat invitaţia.

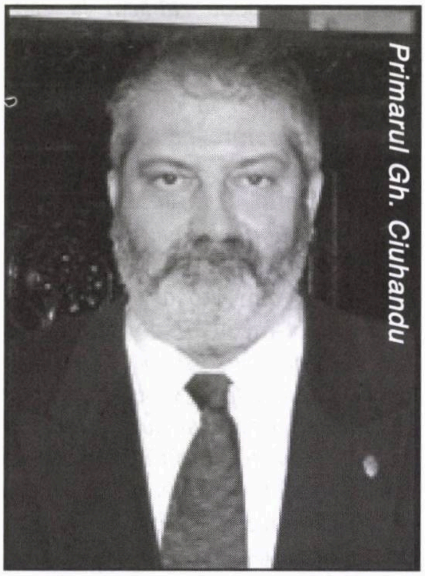

Primarul Gh. Ciuhandu

...un grup de intelectuali evrei "cu nume" din România a decis să refuze orice colaborare cu ziarul "Adevărul", şi cu postul de televiziune "Antena 3".

...vestitul deputat **Nati Meir** (care-a trecut la PD) l-a acostat pe culoarele parlamentului, împreună cu un fotograf care-l însoţea în permanenţă, pe deputatul Aurel Vainer, încercând a se fotografia cu acesta (inclusiv strângerea de mâini de rigoare), dar Vainer nu a căzut în cursă, eschivându-se şi coborând rapid pe scări.

...timişoreanul **Ioan Hollender,** directorul general al Operei din Viena, care a popularizat din toate puterile, în Austria,şi înainte de 1989 şi după, orchestrele şi interpreţii din oraşul său natal, a rupt orice legătură cu primăria Timişoarei.

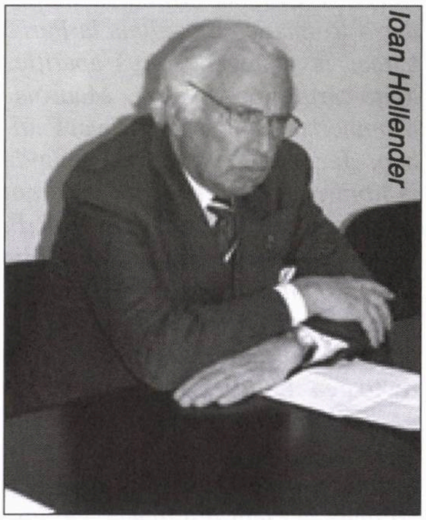

Ioan Hollender

...la Institutul Cultural Român din Tel Aviv se va organiza un stand permanent, cu vânzare, al editurii "Hasefer" din Bucureşti, şi, în paralel, editura "Sigma" din Bucureşti va face acelaşi lucru, oferind spre vânzare cărţile şi revistele româneşti din Israel.

...un grup de scriitori de la noi au propus, în cadrul unei întâlniri la restaurantul "Ditta" din Tel Aviv, ca **Leon Volovici** şi **Costel Safirman,** conducătorii Cercului Cultural din Ierusalim, să editeze, sub egida Cercului, o revistă literară în limba română.

...între d-na **Madeea Axinciuc,** directoarea ICR din Tel Aviv, şi dr. **Shlomo Leibovici-Laiş,** preşedintele ACMEOR, a trecut o pisică neagră.

...noul ambasador al României în Israel, **d. Edward Iosiper,** a făcut o scurtă vizită la Tel Aviv, pentru a lua contact cu personalul ambasadei şi a cunoaşte localul, după care s-a întors la Bucureşti, urmând să revină definitiv în cursul lunii iulie.

Edward Iosiper

Citiţi la „Tendinţe”

Primul act oficial hitlerist emis de o autoritate românească după cel de-al doilea război mondial.

ETC... ETC...

••• Scriitorul B. Elvin împlinește vara asta 80 de ani. Felicitări și până la 120! În capitolul dedicat noului octogenar în "Dicționarul Neconvențional", Al. Mirodan scria (extrase):

«Elvin, B. (Bernstein), Moinești, 1927, romancier, critic literar; băiat de mic petrolist (pe care, mai târziu, Geo Bogza, simpatizant al bătrânului Bernstein, îl va numi "Găzarul"), a copilărit la București, făcând liceul în anii războiului, la "Cultura"-Max Ariel. Aici el îl are, câteva luni, profesor de română pe Mihail Sebastian. Hrănit oricum din copilărie cu literatură, aflat pe aceeași lungime de undă a sensibilității cu marii citadini ai scrisului bucureștean (un E. Lovinescu, un G. Călinescu, o Hortensia Papadat-Bengescu, un Anton Holban și, nu în cele din urmă, un Mihail Sebastian, știut pe dinafară), elevul Elvin, fericit că se află, cotidian, la cinci bănci de maestru, îl va alege drept model, unic și definitiv, cu acea fervoare care-i împinge pe adolescenți să se dedice, fără rezerve, unei personalități (conducător politic, filozof, scriitor, muzician sau fotbalist) și angajându-se, la ceas tainic de noapte și de insomnie, să fie asemeni lui toată viața.

Mihail Sebastian umbla îmbrăcat cu mare grijă, avea o adevărată spaimă de neglijență, simțeai că în orice clipă este gata să se întlnească pe Calea Victoriei cu prințesa Martha Bibescu (pe care, de altfel, o frecventa la Mogoșoaia) sau cu contesa de Noailles; Elvin stă în fiecare dimineață o jumătate de oră (nici un minut mai mult, nici un minut mai puțin) în fața oglinzii, verificând starea costumului. Pantalonul este mereu călcat proaspăt, să i se vadă dunga, pantofii lustruiți și dați cu ceară, dacă s-ar mai purta batista în buzunarul cel mic (dar, spre regretul său, nu se mai poartă) a lui ar fi impecabil scrobită.

Mihail Sebastian era format, ca mai toți congenerii săi, la cultura franceză. El iubea România adânc, dar o Românie cu capitala la Paris. Citea, la șapte zile după apariție, toate cărțile lui Malraux, Maurois, Montherlant, Giraudoux, Jean Paulhan, Jacques Rivière (le comanda la librăria "Hasefer) și era la curent cu toate polemicile din N.R.F. (Nouvelle Revue Française, biblia francofonului din epocă).

Elvin și-a aranjat, tăcut, o întreagă rețea subterană (în cap cu directoarea librăriei Sadoveanu, de pe Bulevardul Bălcescu), menită să-i procure ultimul roman al lui Claude Simon și nu se da îndărăt a străbate la cinci dimineața, pe jos, patru kilometri de la locuința lui din strada Rossini, în cartierul Floreasca, până la "Difuzarea Presei" de pe strada Doamnei, pentru a pune mâna pe ultimul "Express" (se puneau în vânzare șapte exemplare cu totul) cu articolul lui Jean-François Revel la zi.

Mihail Sebastian, evreu veșnic angoasat de Diasporă, căutase (și găsise), împins de-un firesc pe vremea aceea instinct, protecția unui prinț creștin care, pe de o parte, să-i ofere aerul de cultură necesar (deci un om de o mare calitate) și pe de altă parte să-l apere la nevoie (o nevoie ce s-a dovedit a fi permanentă) împotriva primejdiilor. El făcuse parte mai întâi din Curtea lui Nae Ionescu, mentorul său, apoi din aceea a lui Anton (de fapt Antoine) Bibescu (amicul lui Proust), care-i prețuiește stofa.

Elvin a evoluat, la începuturi, sub aripa lui Geo Bogza, pe scrisul, dar și pe atitudinea antifascistă a căruia jurase din adolescență; apoi, după 1962, a devenit colaboratorul intim al lui Radu Beligan, lucrând vreo două decenii ca secretar literar la Teatrul de Comedie, pe urmă la Național. El a fost consilierul de taină al acestui președinte al teatrului românesc, evoluând ca un fel de Kissinger discret, în papuci de pâslă.

Mihail Sebastian avea stofă de diplomat. Amicii cu temperament dificil, gen Camil Petrescu, cărora li se urca repede zahărul la cap, lansând, în consecință, acuzații grave confraților, dintr-acelea ce nu se iartă nici în mormânt, chemau în disperare pe Sebastian să stingă focurile. Autorul "Jocului de-a vacanța" îl invita pe jignit, încasa cu răbdare îngerească erupția acestuia la adresa nemernicului, dădea din cap atoate înțelegător, apoi, încet-încet, îl convingea că "nemernicul fusese beat când a spus ceea ce a spus, că de fapt el nu are nimic împotriva dumitale ("ei, nimic!"), că te admiră și crede că ești, ca poet, mai mare ca Barbu ("ei, mai mare ca Barbu!"), da, da, domnule, mai mare ca Barbu"... La sfârșit, jignitul mortal se înmuia, iar a doua zi dușmanii neîmpăcați se împăcau, cu lacrimi, în garsoniera lui Sebastian.

Elvin evoluează, la rându-i, pe arena socială a Bucureștiului ca un diplomat. La premierele Teatrului Național, el îl scăpa pe Beligan de toate necazurile "protocolului", distribuind invitațiile, ca un Mocsony-Stârcea, mareșal al Palatului, la banchetele de la curte, după grade, evitând să așeze alături cronicari ce nu se suportă și convingându-i la intrarea în sală pe nemulțumiții cu locurile că de fapt locurile lor sunt cele mai bune ("la balcon, ascultă-mă pe mine, se vede mai bine, parterul n-are acustică bună... dar... sst, asta rămâne între noi").

Mihail Sebastian avea oroare de trivialitate, în scrierile sale (date spre publicare, aici nu discutăm despre Jurnal*...) nu vei întâlni "expresii tari", din carne și sânge.*

B. Elvin, fidel modelului, evită, în scris și în vorbă, expresia frustă, are oroare de înjurături, ca o domnișoară de pension (Notre-Dame, evident) de pe vremuri, n-ar striga "hai sictir!" nici sub tortură. Culmea vulgarității sale este "hăț pe băț", o expresie deprinsă din copilărie; dar și în acest caz, el – după rostire – privește neliniștit, cu coada ochiului, la interlocutor, să vadă dacă "n-a mers prea departe", dacă nu a încălcat cumva legile de fier ale "Ordinului Cavalerilor lui Mihail Sebastian".

Mihail Sebastian a debutat făcând critică și "eseistică" în presa vremii ("Cuvântul", mai cu seamă); proza și teatrul vor veni mai târziu. Elvin a început în același fel. După câteva texte în revistele anilor '50, scoate un studiu despre Geo Bogza, urmat – bineînțeles – de unul despre Mihail Sebastian. Avem de-a face cu o analiză subțire, nu prea obișnuită în acele vremuri ostile nuanțelor.

Cât despre scrierile lui Elvin în planul criticii literare, acestea ne atrag atenția prin refuzul de a se implica în cronica la zi, ce se îndeletnicește cu judecata de valoare a operelor originale publicate în anii '50-'60-'70 ș.a.m.d. Pe de o parte, omul avea oroare să laude, așa cum cerea linia, pe puternicii zilei literare. Pe de altă parte se ferea să-i critice (trebuie să fiu nebun), fiind conștient că organismul său nu e făcut să intre în tărâțe, adică acolo unde te mănâncă... De-aici, o strategie simplă: ne ocupăm de clasici acceptați prin consens (Caragiale, Cehov, France); a scrie despre ei nu-ți aduce celebritatea, dar nici pușcăria. În mod normal, nimeni nu e trimis la Jilava pentru cinci pagini cu nuanțe despre "Livada cu vișini".

Mihail Sebastian este un subiectiv, nu prea capabil de obiectivare; el vorbește în cărțile sale ca și în piesele sale de teatru esențialmente despre el însuși; Elvin procedează la fel. În toate romanele sale îl întâlnim pe autor, analist obsedat de eul său, explorându-și ființa ca pe un teritoriu necunoscut. Robert Doisneau spunea undeva că "nu-i fotografiez bine decât pe oamenii care seamănă cu mine". Mărturisirea fotografului francez poate sta ca motto al romanelor lui Elvin.

Mihail Sebastian se comportă ca un tip precaut, un sceptic, un suspicios, urmărind pe tăcute, pas cu pas legătura eroului ("Accidentul") cu Nora, femeia cunoscută întâmplător și locuind într-o garsonieră pe Bulevardul Dacia. Se va lega de ea? va ține legătura? îndoielile sunt fără de sfârșit. Elvin, asemeni mentorului, e un specialist al tăierii firului în patru, ba chiar în paisprezece, făcând din dubiu un întreg program estetic. Personajele sale, recte personajul principal, recte naratorul (la persoana I, sau la persoana a III-a, tot aia e, nu contează), sunt măcinate până la exces de îndoială, văzând în orice vorbă și în orice fapt un prilej de a se întreba ce vrea (de fapt) să spună X și ce vrea (de fapt) să zică Y.

Mihail Sebastian, ca evreu livresc ce era, miza în scrisul său pe inteligență – natura, pasiunile și visceralitatea rămânând pe un plan secund. Elvin procedează în același mod, ambiționând însă să-și depășească maestrul; el s-a angajat într–un fel de întrecere pe tema "cine reușește să scrie cel mai mare număr de propozițiuni sau sintagme inteligente pe pagină de carte". Rezultatul este faraminos. Pe de o parte, romanele sale îți oferă, la fiecare frază, un prilej de reflexie (din două-n două secunde), silindu-te să te oprești din lectură, să-ți aprinzi o țigară, să faci o pauză pentru a consuma nuanța (nu o dată cu delectări); autorul e în felul lui un "pointillist", un Seurat ale cărui pânze sunt alcătuite dintr-o miriadă de puncte; admiri pictura de la depărtare, dar adevărata degustare a ei ți-o dă numai cercetarea cu lupa a fiecărui punct. Pe de altă parte, superabundența de "replici" (de obicei, personajele lui Elvin nu vorbesc, ci dialoghează ca într-o piesă de conversație, gen Oscar Wilde, fiind "în stare de spectacol", iar femeile din romane nu gem niciodată la așternut, ci răspund bărbatului du tac au tac, ca-n salonul doamnei de Montespan, la ceai) dă, din când în când, senzația de poticnire, de bătut pasul pe loc. Creierul autorului paralizează mușchii eroilor săi.

Acestea fiind spuse, Elvin este una din mințile strălucite ale generației sale, iar romanele lui sunt niște depozite de spirit, niște buticuri "Cartier" de piese prețioase, cum puține se găsesc în proza momentului.

A intra în magazin este un must pentru cunoscători.»

În anii din urmă, Elvin s-a consacrat (cu un fel de patimă rece) aproape în exclusivitate revistei "Lettre Internationale" (ediția română), al cărei redactor-șef este până în ziua de azi. Cartea de vizită a trimestrialului este de invidiat: toată lumea dă din cap: da, e cea mai de caliate revistă de cultură care apare în România.

Sunt condeieri care lucrează la un ziar sau la un săptămânal, cu strălucire, contribuind din plin la succesul lor. Sunt condeieri care ajung, într-o perioadă sau alta a vieții lor, să se identifice pur și simplu cu tipăritura respectivă. Elvin face parte din această categorie. De aceea, atunci când istoricii literari se vor întreba: ce a dat Elvin mai important, în anii de după 2000, răspunsul va suna așa: a dat "Lettre Internationale".

••• Ultima oră la capitolul "Câți evrei mai trăiesc în România?". Potrivit celor de la Federația din București, în registrele din curtea Templului Coral sunt înscriși aproape 10.000 de membri. Dacă la aceștia mai adăugăm niște cetățeni care nu s-au înscris la Federație... faceți și dumneavoastră socoteala.

••• Nu întâmplător, fosta ambasadoare a României în Israel, d-na dr. Mariana Valeria Stoica, a lăsat o impresie bună în rândurile alialei. Modul ei de a vorbi deschis (atâta cât îngăduie slujba diplomatică), simplu și limpede, i-a convins pe ai noștri că au de-a face cu o femeie de caracter. Mai nou, fidelă dorinței sale de a spune lucrurilor pe nume, ea a afirmat (totalmente neconvențional și ne-cușer) la o adunare organizată în Popa Soare cu foștii diplomați români acreditați în Israel: "Și peste 25 de ani vom discuta despre procesul de pace".

••• Așa cum arătasem în numărul trecut la "Tendințe", "epoca de aur" pentru tipii Kapo a cam luat sfârșit. Ei trăiesc, nimic de zis, mișună pretutindenea, dar din când în când o mai iau și pe coajă. Ba într-un articol de gazetă, ba la o emisiune de televiziune. Fenomenul pe care-l constatăm în Israel (ca și în țările occidentale) începe să se facă simțit și în România, unde lumea vorbește mai pe față și de leprele de ieri și de cele de azi. Un exemplu recent ni l-a dat scriitorul Octavian Sava. Într-un articol din "Realitatea Evreiască", cunoscutul dramaturg și realizator de televiziune evocă un moment din primii ani de după război. Era la Tușnad, unde autorul participase, sub patronajul revuistului Aurel Felea, la un spectacol de amatori pentru cei aflați atunci în vacanță.

Dr. Mariana Valeria Stoica

«La sfârșitul spectacolului – scrie Sava –, *fetele din trupă treceau pe la mese, cu câte o șapcă în mână, adunând bani pentru sărmanii refugiați din lagărul de la Auschwitz, drumul multora trecând prin Tușnad. Spre cinstea vilegiaturiștilor, se strângeau sume destul de importante. Spectacolul s-a repetat de câteva ori și, într-o zi, s-a prezentat la mine un cunoscut dansator de varieteu, Harry Harwey (sau cel puțin acesta îi era pseudonimul de artist). Și el fusese închis în odiosul lagăr și m-a rugat să-l ajutăm. Am organizat un nou spectacol în beneficiul lui, la care Harwey a participat cu un număr de step. Dar, în timp ce dansa, s-a apropiat un alt fost deținut și mi-a șoptit: "Ăsta a fost kapo", adică unul dintre evreii cărora nemții le încredințau supravegherea și conducerea celorlalți deținuți, adeseori obținând de la aceștia, prin trădare, bani sau bijuterii pe care apoi le dădeau comandanților lagărului, nu o dată păstrând și kapo-ul o parte.*

După ce și-a terminat numărul, Harwey a venit să-și ia banii. N-am fost în stare să-l pălmuiesc. I-am întins banii, stropșindu-i printre dinți: "Șterge-o, să nu te mai văd!". Alb ca varul, ghicind probabil că am aflat de comportarea lui din lagăr, s-a întors și a plecat fără să mai rostească vreun cuvânt. Dar l–am mai văzut! O vreme a mai dansat pe la teatrul de revistă sau prin cabarete. Apoi chiar a dispărut. O fi emigrat sau poate l-a luat Dumnezeu. Adonai l-o fi iertat? Nu cred!»

••• Vară fierbinte? Călduri de-ți taie pofta de viață? Hamsinuri, să–ți bați copiii? Nu contează. Agenția ISROpress a lui Uly Văluреanu, din Haifa, transmite, ca de obicei, știri din și despre *trib:*

■ Autoritățile locale din Focșani – orașul românesc în care s-a născut Prof. Liviu Librescu – sunt de acord cu propunerea primită din Israel de a da numele Profesorului Liviu Librescu unei străzi din localitate. Propunerea a transmis-o Zvi Ben Dov – originar de pe meleaguri focșănene – în numele mai multor israelieni născuți la Focșani, primarului focșănean, d. Decebal Bacinschi. În scrisoarea de răspuns, primarul i-a comunicat că susține această propunere, care acum urmează să fie supusă aprobării Consiliului Local. Primarul a rugat să i se comunice numele străzii pe care a locuit la Focșani familia Librescu.

"Ziarul de Vrancea" anunță că un grup de israelieni au propus ca unei străzi din Focşani să i se dea numele lui Liviu Librescu, "cel care la 16 Aprilie 2007 şi-a dat viaţa pentru a salva vieţile unor studenţi aflaţi în primejdia de a fi împuşcaţi la Universitatea Tech din Virginia, Statele Unite".

Ziarul vrâncean scrie între altele: "Focşănenii emigraţi în Israel cer municipalităţii ca o stradă din Focşani să poarte numele profesorului erou din America, Liviu Librescu. Dascălul care s-a sacrificat pentru proprii studenţi a copilărit la Focşani în timpul Holocaustului..." Librescu "a trăit în Focşani alături de familia lui în perioada celui de–al doilea război mondial şi tot aici a cunoscut-o pe cea care i-a fost alături toată viaţa, văduva sa, Marilena".

Primarul Focşaniului, Decebal Bacinschi – se arată în articol – ne–a declarat ieri că are toată deschiderea pentru acest proiect, declarându-se impresionat de destinul omului de ştiinţă plecat din Focşani. "Am citit şi eu în presă povestea acestui om extraordinar... Ar trebui să facem cercetări, să vedem în ce zonă a oraşului a locuit profesorul Liviu Librescu, pentru ca viitoarea stradă să fie pe acolo". Articolul din gazetă este semnat de Silvia Vrânceanu.

■ Într-o nouă carte a ei despre iudaismul din ţările din răsăritul Europei, publicista americană Ruth Ellen Gruber întocmeşte şi o listă cu cele mai interesante zece locuri evreieşti din această regiune, în afara marilor memoriale cum sunt cel de la Auschwitz în Polonia, Terezin în Republica Cehă sau Babi Yar din Kiev. Primele obiective de vizitat din cele zece alese de Gruber sunt cimitirele evreieşti şi picturile din sinagogile aflate în nordul României. Cele mai impresionante cimitire evreieşti sunt cele din Siret, la graniţa cu Ucraina. Localităţi alăturate cu sinagogi pictate şi cimitire sunt Botoşani, Suceava, Rădăuţi şi Piatra Neamţ.

■ «Parlamentarii PRM Eugen Mihăescu şi Anca Petrescu – scrie "Evenimentul zilei" – au transformat audierea viitorilor ambasadori în comisiile de politică externă ale Senatului şi Camerei Deputaţilor într-o ocazie de a lansa atacuri rasiste.

La audierea lui Edward Iosiper pentru a fi numit ambasador în Israel, cei doi peremişti au dus un atac susţinut la adresa acestuia, pe motiv că are origine evreiască. Stenograma şedintei parlamentarilor, obţinută de EVZ, demonstrează xenofobia acestora. Parlamentarii au pierdut din vedere lămurirea aspectelor privind competenţa profesională a lui Iosiper, luându-se de originea şi de apartenenţa sa la o lojă masonică.

"Dumneavoastră cum vă simţiţi, aş vrea să-mi spuneţi, înainte să vă dau votul meu, vă simţiţi evreu sau român? (...)”, şi-a început interogatoriul Mihăescu, vicepreşedinte al Comisiei de politică externă. „De ce ţineţi la dumneavoastră, la biroul dumneavoastră, în spate (...) la Ambasada României din Washington, harta Americii? Harta României nu se găsea (...)?”, a adăugat acesta, prezentând o poză din fostul birou al candidatului.

„Nu vad nici o incompatibilitate, sunt cetăţean român... (...) Da, sunt un evreu român, da, sunt român!”, a răspuns Iosiper. „Dar ce vă simţiţi dumneavoastră în primul rând, român sau evreu sau amândouă deodată? (...) Aş vrea să aud din gura dumneavoastră”, a insistat senatorul PRM.

Pe acelaşi ton, Anca Petrescu s–a arătat interesată de apartenenţa lui Iosiper la masonerie. În tot acest timp, preşedintele de şedinţă, Mircea Geoană, a stat deoparte.

Noul ambasador al României la Tel Aviv, Edward Iosiper, are 40 de ani şi doar cinci ani experienţă în activitatea diplomatică. Prima sa ocupaţie a fost aceea de desenator la Centrul de Cercetări pentru Articole Casnice, în perioada 1986-1989, după care a fost programator şi a lucrat ca economist. Edward Iosiper a avut primul contact cu diplomaţia în 2002. În doar patru ani, a făcut o carieră fulminantă. Începe ca secretar III, în 2002, iar în 2006 este secretar I. Actualul ambasador în Israel a deţinut funcţia de director adjunct la Ambasada României la Washington, unde s-a ocupat de „probleme evreieşti”, legătura cu Congresul SUA, Orientul Mijlociu.»

■ Senatul Universităţii Tel Aviv a hotărât să acorde titlul de "Doctor Honoris Causa" scriitorului Aharon Appelfeld. Laureatul este originar din Bucovina. Titlul i se acordă pentru "inima sa curajoasă şi puterea spiritului său în supravieţuirea ca adolescent în perioada Holocaustului; transformarea sa ca unul dintre cei mai importanţi scriitori din lume; contribuţia sa singulară la cultura israeliană ca un scriitor deosebit în limba ebraică, rodnic şi iubit, personajele şi întâmplările care au captat inimile şi au servit ca inspiraţie pentru cercetări academice în lume; şi pentru larga şi bogata creaţie care a câştigat o largă recunoaştere şi a fost tradusă în 26 de limbi.

Appelfeld, profesor la Universitatea Ben Gurion, a obţinut aprecierile criticii şi aplauzele publicului pentru cărţile sale "Badenheim 1939" şi "Nemuritorul Bartfuss", adaugă ziarul "Jerusalem Post".

■ Cu ocazia comemorării a doi ani de la trecerea în nefiinţă a sculptorului Tuvia Juster, familia şi prietenii s-au recules la mormântul artistului, din cimitirul de la Ein Hod.

Seara, în fostul atelier al sculptorului, amenajat ca galerie, şi în grădina din jur, amenajată ca expoziţie de sculpturi, s-au adunat prieteni şi admiratori, artişti plastici din Ein Hod şi din Haifa, pentru a inaugura acest complex muzeal, realizat de tovarăşa lui de viaţă Silvia şi de cei doi copii ai artistului. Se poate spune că Tuvia a fost prezent la acest eveniment nu numai prin arta sa dar şi prin spiritul său, care s-a manifestat prin ospitalitatea excepţională şi atmosfera de prietenie care a domnit cu acest prilej. Aşa cum spunea pictorita Liana Saxone-Horodi, în emisiunea postului de radio România Internaţional, realizată de poetul Vlad Solomon de la faţa locului, te aşteptai în fiecare moment să vezi aparând statura uriaşă a lui Tuvia, să auzi vocea lui puternică, anunţând o dansatoare a burţii... Din păcate numai memoria lui Tuvia era prezentă.

Galeria de sculpturi de la intrarea în satul artiştilor Ein Hod va perpetua peste generaţii amintirea lui Tuvia Juster.

■ Artistul fotograf Armand Beraru din Haifa a prezentat în sala Thalia din Sibiu expoziţia cu tema "Mâinile ca un intermezzo muzical". La deschiderea expoziţiei a vorbit Mircea Nicula Streit – preşedintele Asociaţiei culturale Interzone din Sibiu.

În foaierul Sălii Amfiteatru a fost deschisă expoziţia "Momente de creaţie şi satisfacţie" a lui Armand Beraru. Au luat cuvântul dl. Jonathan Rozenzweig – ataşat cultural al Ambasadei Israelului la Bucureşti, d-na Michaela Ionescu – director adjunct al Departamentului de Diplomaţie publică din Ministerul Afacerilor Externe al României, fost consilier cultural al Ambasadei României în Israel (2001-2005), şi col. (r.) Anghel Mircea, preşedintele Fotoclubului "Mihai Dan Călinescu" din Craiova.

Prezenţe, prezenţe

■ "Noi întâlniri la Ierusalim", cartea redactată de Duo **Safirman-Volovici**, animatorii (plus inventatorii) "Cercului Cultural din Ierusalim", face ravagii în lumea intelectuală din Bucureşti. Tudorel Urian, cronicarul literar al revistei "România literară", consacră volumului o pagină întreagă. Extrase:

«Costel Safirman şi Leon Volovici, doi intelectuali care nu mai au nevoie de vreo prezentare, au pus la punct una dintre cele mai performante instituţii culturale pe care le–am văzut vreodată: Cercul Cultural de la Ierusalim. Geniul organizatoric al lui Costel Safirman s-a întâlnit fericit cu erudiţia şi cumpătarea lui Leon Volovici, cel care alege temele de discuţie şi selectează invitaţii, astfel încât fiecare întâlnire a Cercului să dobândească statura unui mare eveniment cultural. Serile de la Cercul Cultural din Ierusalim se transformă în sărbători ale vorbitorilor de limba română din Israel. Majoritatea dezbaterilor se află la confluenţa documentului cu amintirea personală, acolo unde informaţia ştiinţifică se întâlneşte cu sentimentalismul nostalgic al confesiunii. Chiar şi atunci când temele sunt dintre cele mai delicate (masacrul evreilor din Transnistria, discursul antisemit astăzi etc.), Leon Volovici are echilibrul şi harul de a impregna discuţiei o tonalitate joasă, nevindicativă. Important pentru el este să afle adevărul şi să înţeleagă trecutul, dincolo de locurile comune înscrise în cărţile de istorie şi, pentru aceasta, confesiunile celor care au trăit evenimentele tragice din cel de-al doilea război mondial sunt nepreţuite.

Un model în acest sens este dezbaterea pe marginea cărţii istoricului Jean Ancel despre drama evreilor din România (şi nu numai), deportaţi în Transnistria. Consultând mai multe surse sovietice şi americane, istoricul israelian ajunge la o concluzie halucinantă. În timpul administraţiei româneşti, doar în oraşul Nikolaev de pe malul Bugului (numit de autor Regatul Morţii) ar fi fost ucişi 140 000 de evrei. Uluitor este un document german, citat de autor, potrivit căruia autorităţilor române li s-ar fi cerut, la un moment dat, să întrerupă execuţiile de teama izbucnirii unor epidemii. Informaţia este cu atât mai şocantă cu cât istoriografia noastră a negat până de curând implicarea românilor în Holocaust. Mai mult, s-a acreditat ideea că mareşalul Antonescu ar fi fost un fel de protector al evreilor. Jean Ancel recunoaşte că mareşalul a refuzat cu adevărat o solicitare a germanilor privind deportarea evreilor, dar acest lucru s-a întâmplat spre sfârşitul războiului, într-un moment în care intrarea trupelor sovietice pe teritoriul României devenise iminentă, iar deznodământul războiului, mai mult decât previzibil. Analiza rece a istoricului Jean Ancel este dublată de confesiunea unui supravieţuitor al Regatului Morţii. Haya Glikman a fost deportată în Transnistria în octombrie 1941, la vârsta de 21 de ani. Şi a fost eliberată în martie 1944 de soldaţii ruşi. În cei doi ani şi jumătate de calvar a văzut toate chipurile barbariei şi degradării umane. La şaizeci de ani de la scurgerea evenimentelor, amintirea atrocităţilor trăite este încă proaspătă. Groaza de atunci nu s-a şters şi nu se va şterge vreodată din mintea ei: "Am suferit un frig îngrozitor, nici natura n-a fost indulgentă cu noi, la Lucineţ au fost minus 40 de grade în anul 1941. Am suferit de frig, de o foame neagră, de păduchi, bătăi, gesturi obscene, nesiguranţă, răni care nu se închideau, lipsă de leacuri, lipsă de un pic de petrol cu care să aprinzi focul (dacă aveai ce face cu focul), lipsă de chibrituri, lipsă de hârtie pe care să o pui în papucii de pânză ca strat izolator împotriva frigului, muncile cele mai grele şi cele mai murdare. Asta am făcut eu." (p. 70) La acestea mai trebuie adăugate su-

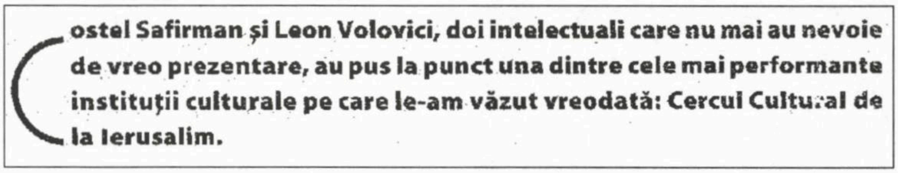

Costel Safirman şi Leon Volovici, doi intelectuali care nu mai au nevoie de vreo prezentare, au pus la punct una dintre cele mai performante instituţii culturale pe care le-am văzut vreodată: Cercul Cultural de la Ierusalim.

Supratitlul cronicii din "România literară"

tele de cadavre aflate la vedere, în plină stradă, sau spectacolul descurajant al celor care abandonau lupta cu viaţa şi se aşezau pur şi simplu în noroi "în totală apatie şi resemnare şi acolo au rămas". Cam multă şi sinistră experienţă de viaţă pentru o tânără care abia trecuse de vârsta de douăzeci de ani.

Chiar dacă nu este nici ea foarte veselă, evocarea Teatrului Baraşeum din Bucureşti este de cu totul altă factură. Invitaţii de onoare, două dintre actriţele legendare ale teatrului, Rudy Friedman şi Agnia Bogoslava, precum şi un actor mai tânăr, Nicu Nitai, copil în anii de glorie ai spectacolelor de la Baraşeum, au reînviat, spre entuziasmul unei săli arhipline, atmosfera spectacolelor de cabaret din perioada războiului, interpretând cupletele celebre în epocă. Emoţia se simte în aer, participarea sălii stimulează şi chiar rememorarea de către Agnia Bogoslava a momentului în care a fost arestată are nuanţe de umor. Cei doi agenţi veniţi la ora 3 noaptea să o aresteze sunt invitaţi la o bere şi la o gustare. Apoi, împreună cu aceştia, Agnia Bogoslava şi Sandu Eliad (partenerul ei de viaţă, **n. red.**) *merg la nişte colegi să-i anunţe că nu pot veni a doua zi la premieră: "Într-un târziu a răspuns cineva. - Cine-i acolo? - Agnia, zic. Era Tina Bereşteanu, nevasta lui Bereşteanu* (directorul Baraşeum-ului, **n. red.**), *cea care a deschis. - Noi suntem arestaţi. Domnul e un agent. Ne ducem în Transnistria. Mâine nu venim la premieră" (p. 100).*

Pe lângă evocarea instituţiilor evreilor din România (teatru, şcoli etc.) întâlnirile de la Cercul Cultural de la Ierusalim au fost dedicate omagierii unor importanţi scriitori evrei originari din România sau prezentării cărţilor diverşilor scriitori români aflaţi la Ierusalim. Publicul de la Cinematecă a avut şansa, în felul acesta, să cunoască activitatea şi personalitatea unor importanţi oameni de cultură din Israel şi din România: Virgil Duda, Iosef Eugen Campus, Al. Mirodan, Nae Caranfil, Sandu Mendrea, Mariana Mihuţ, Ion Caramitru, Eran Sela, Lia König, Ana Blandiana.

Costel Safirman şi Leon Volovici aduc, în Orientul Mijlociu, un imens serviciu culturii române şi memoriei culturale a evreilor originari din România. Ei păstrează intacte rădăcinile româneşti ale evreilor născuţi pe aceste meleaguri şi oferă călătorului român ajuns la Ierusalim şansa regăsirii unei comunităţi care cândva dădea farmecul cartierelor Bucureştiului şi târgurilor noastre de provincie.»

■ Ştefan Cazimir semnează în "Realitatea Evreiască" o recenzie la romanul lui **Alexandru Sever** "Cronica unui sfârşit amânat".

«"Cronica unui sfârşit amânat" este o carte a dilemelor existenţiale, a destinelor frânte şi a întrebărilor fără răspuns. Diversitatea tipologică şi inventivitatea narativă susţin interesul lecturii, în pofida, uneori, a dialogurilor prea extinse. Romanul se adaugă unei ample opere de prozator, dramaturg şi eseist, care i-a asigurat autorului ei aprecierea cititorilor şi a criticii literare.»

■ Ce caută neamţul în Bulgaria? – se întreba Caragiale într-o vestită schiţă. Ce caută **Gad Schechter** (fiul umoristului) pe Acropole? Răspunsul e destul de simplu. Regizor la Opera din Tel Aviv, Gad Schechter – care lucrase aici la un (sau o) "Carmen" – a fost invitat de conducerea Operei Naţionale din capitala Greciei să participe la montarea celebrei opere a lui Bizet la Atena, pe Acropole. Specialist cunoscut prin Europa pentru ştiinţa lui de a conduce mari mase de interpreţi şi figuranţi, G.S. a fost chemat – cu un fel de S.O.S. al producătorilor greci – pentru a dirija, între altele, mişcarea unui cor format din 500 (cinci sute) de persoane.

■ Mica revistă "Punct" a soţilor **Mariana** şi **Solo Juster** a ajuns la nr. 40. Felicitări şi multe înainte. Ca de-obicei, texte de calitate: I. E. Campus, Solo Har, Zoltan Terner, Maria Găitan-Mozes, I. Moscu-Eyal etc. etc., precum şi, fireşte, editorii publicaţiei. Spunând acestea, ne simţim ca Gioconda: cu un ochi râdem, cu celălalt plângem. Râdem, fiindcă tenacitatea discretă a soţilor Juster ne arată, încă o dată, că *dacă vrei,* uite, te dai peste cap şi, oricât de vitrege ar fi împrejurările, scoţi o revistă cu versuri, proză şi eseu... Plângem, deoarece "Punctul" este, la ora de faţă, singura revistă literară din alia. Sin-gu-ra.

■ Daniel Cristea-Enache din Bucureşti este unul din cei mai importanţi critici literari din generaţia tânără. Unul din aceia de care tot autorul se teme. De curând, făcând în "Ziarul de Duminică" un bilanţ al literaturii din ultima vreme, el a plasat pe locul I, la categoria *eseu,* masivul studiu al lui **Paul Cornea** "Interpretare şi raţionalitate". El califică lucrarea lui Cornea drept "excepţională".

■ **Profesorul Jean Askenasy,** cunoscutul neurolog şi specialist al somnului, nu doarme deloc. Re-

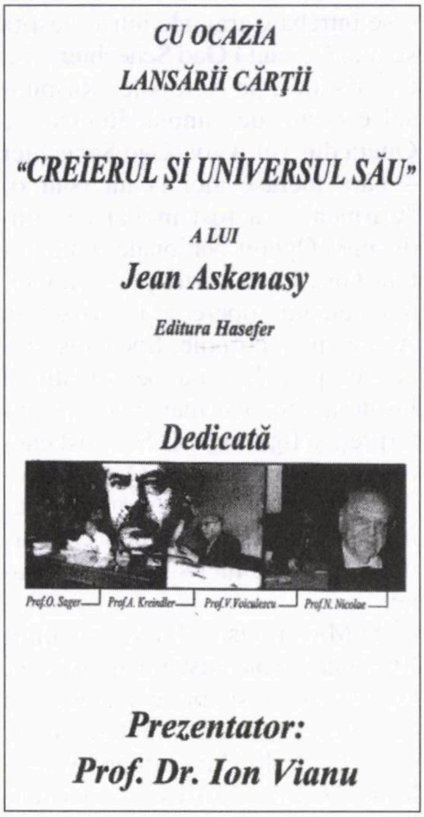

CU OCAZIA
LANSĂRII CĂRȚII

“CREIERUL ȘI UNIVERSUL SĂU”

A LUI
Jean Askenasy

Editura Hasefer

Dedicată

Prof.O. Sager
Prof.A. Kreindler
Prof.V.Voiculescu
Prof.N. Nicolae

Prezentator:
Prof. Dr. Ion Vianu

cent, el s-a aflat la București, ca invitat al Academiei Române, unde acad. prof. dr. Constantin Popa a prezentat noua carte a colaboratorului nostru, "Creierul și universul său". Cartea, apărută în editura "Hasefer", a fost prezentată și de prof. dr. Ion Vianu (psihiatru, scriitor și fiu al marelui estetician Tudor Vianu) în cadrul târgului de carte "Bookfest".

■ Neobositul **Shlomo David,** animatorul Cercului Cultural "Agnon" din Krayot, joacă pe două tablouri: și pe cel al tiparului, și pe acela al artelor plastice. Luna trecută, cercul din Nord a organizat o mare expoziție de pictură, sculptură și grafică unde sunt prezenți 22 de artiști din *alia.*

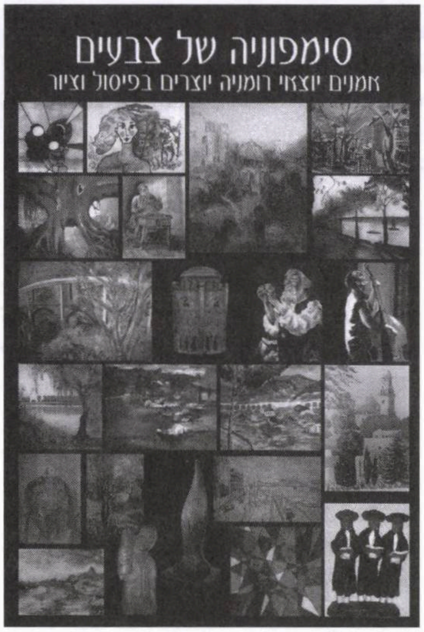
סימפוניה של צבעים
אמנים יוצאי רומניה יוצרים בפיסול וציור

Citiți la „Tendințe”

Primul act oficial hitlerist emis de o autoritate românească după cel de-al doilea război mondial.

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Ar trebui să luăm exemplu de la palestinieni.

Hamasul, mai bine decât noi, omoară teroriști din Fatah, iar Fatahul, mai mult decât noi, omoară teroriști din Hamas.»

Și încă una:

«Cei cărora le e lene să gândească spun că nu există o soluție contra rachetelor Kassam.

Cum nu există? Soluția este cea care va fi găsită în cele din urmă.»

••• Trebuie să știți că avem și *sutiști* în rândurile tribului. Unul din aceștia este dl. Haim Ițic din Hârlău. Despre el (ca și despre regretatul istoric literar Zigu Ornea, alt hârlăuan) ne scrie corespondentul nostru G. Bruchmaier, din București:

«Cine a cunoscut Hârlăul (vatră pitorească de așezată tradiție moldovenească și evreiască implicit) fie și în treacăt nu poate să nu-și dorească să-l mai revadă. Pentru atâtea ale lui (Doamne, și câte mai sunt!) și poate mai ales pentru acest buchet de enoriași păstrători de datini și obiceiuri, și azi, ca și cândva. Iar printre ei ("primus inter pares"), acest "sutist" (spusă locală) sărbătorit recent pentru suta de ani împliniți, "nenea" Haim Ițic (nu numai fost, ani buni și rodnici, primarul urbei, "cetățean de onoare" azi, dar și un hronic vivant al ei).

Mulțumind oricărui vizitator pentru felicitările legate de "suta lui" (vorba-i aparține), observă că e...important ("sunt un cineva"), că a apărut și în presă, iar în revista Federației e alături de alt hârlăuan: Zigu Ornea. "El, regretatul, e evocat; eu, sărbătorit. Eh, de m-ar fi imitat Zigu în ani de viață, ce de minunății ne-ar mai fi dat!". Amănunte despre familia Orenștein, familia lui Zigu, nu se lasă așteptate: "Bolbotăș" (gospodari, buni evrei), prezenți în viața obștei, loc în "șil" (sinagogă) stabil, tatăl și fiul "cel cuminte", ce bar-mițva greu de uitat, ce interes la băiețandru pentru cărți și cele sfinte. "Mi s–a citit din revistă – eu "sutistul" nu mai pot citi lista lungă a lucrărilor lui –; era de așteptat după semnele ce le dădea de mic. Și încă ceva mi s-a citit, cum că un prieten ar fi spus la "evocare" că Zigu avea o Biblie lângă pat din care citea zilnic... Ei bine, eu vă pot garanta că această Biblie era un "Tanah" (Biblia evreiască)...".

Ascultându-l pe "nenea Haim", unora ne-a revenit în minte un moment cu Zigu Ornea de la începuturile editurii Hasefer de sub conducerea sa. La noul sediu se cerea fixat semnul de evreitate: mezuza. Bineînțeles cu acceptul directorului și, de ce nu, poate chiar cu participarea sa, după datină. În biroul directorului încercările șovăielnice de a "ataca problema" fură curmate

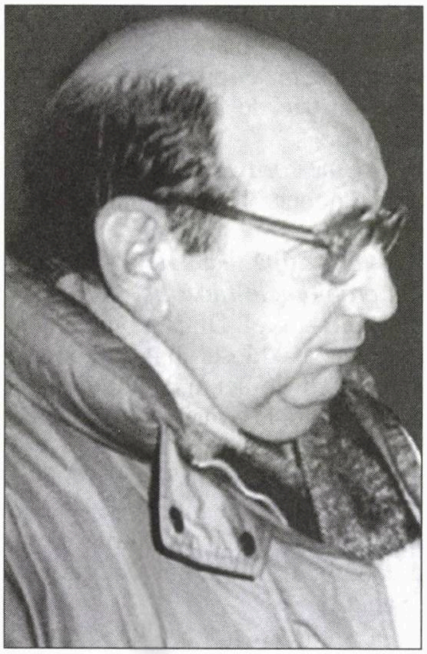

Zigu Ornea: un evreu marcat

(sau stimulate pentru o clipă) c-un zâmbet: "Nu vă complicaţi în formulări sau demonstraţii. Sunt evreu, chiar un evreu marcat... Să facem ce trebuie". Şi mezuza îşi află locul ei.

...Evreu marcat! Această marcare nu era greu de intuit, fie şi numai din aplecarea spre carte şi adâncimile ei, a prolificului creator (vezi postura de editor de atari "marcări"); sau din dragostea pentru limba ce o vorbim (cizelată în vreme de un rabin Gaster, de Tiktin, Şeineanu, Graur) şi folosirea ei în scriere cu îndatorată şi gingaşă grijă.»

••• Unii – cei mai mulţi – l-au uitat. Alţii, nu. Printre cei care nu l–au uitat se află şi indianistul român Radu Bercea. Extras dintr-o convorbire a acestuia cu Marius Vasileanu, de la "Adevărul literar şi artistic":

«– Când aţi început să traduceţi din sanskrită la modul consecvent?

– Una dintre cele două Upanishade care figurează în cartea publicată în '93 a fost primul text sanskrit real pe care l-am abordat. Avusesem ocazia să cunosc un personaj cu totul remarcabil în lumea cărţilor româneşti, Idel Segall, faimosul redactor la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică...

– L-am cunoscut la rândul meu. Era un om absolut remarcabil, ştia mai multe limbi vechi, precum aramaică, ebraică, greacă, latină... Lui i se datorează în bună măsură seria intitulată "Bibliotheca Orientalis" de la fosta Editură Ştiinţifică şi Enciclopedică...

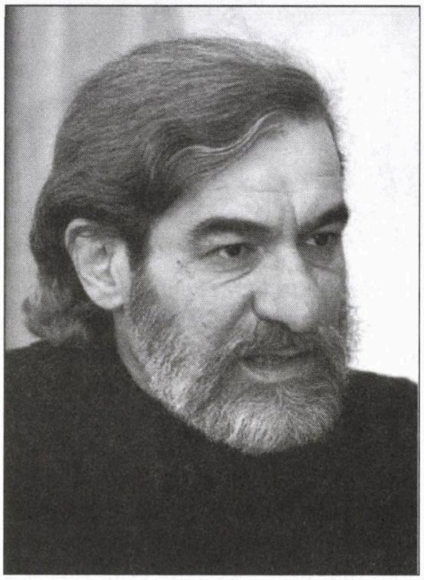

Radu Bercea: nu l-a uitat

– Şi era un redactor admirabil, un iubitor fanatic al culturii. Mă întâlnesc cu el la Piaţa Romană şi spune: nu ne traduceţi ceva pentru Bibliotheca Orientalis? Ba da. Zis şi făcut. Şi cred că în momentul în care eram în primul an de profesie la Muzeul de Artă am început să lucrez pe îndelete aceste texte.

... Se apropiau anii finali ai comunismului, cred că vreo 2-3 ani la rând în biroul în care lucram la Muzeul Colecţiilor apărea periodic Idel Segall, cu o figură mohorâtă, spunând că iar a fost scoasă lucrarea mea din planul editorial al editurii... Era deja un moment greu pentru chestiile astea legate de India, Orient, fusese povestea legată de meditaţia transcendentală etc. Dar, lucrând cu un redactor de mare clasă cum era Idel Segall, am învăţat o sumedenie de lucruri legate de editarea textelor foarte dificile, experienţă care mi-a fost deosebit de folositoare în momentul când eu însumi m-am apucat să fac editarea revistei Institutului Sergiu Al-George.»

••• Iar a mai găsit Avram Croitoru, din Bucureşti, omul cu "Fonoteca de Aur" a iudaismului românesc, un om pentru o discuţie între patru ochi, în faţa reportofonului. Un om de valoare, vreau să spun. Fiindcă, altminteri, ca şi la noi, amatori de reclamă (ştii d-ta cine sunt eu?) sunt cu duiumul.

Pe acest om de valoare îl cheamă Moscu Iancu, este un excelent regizor de filme documentare, fire cam aristocratică, şi vorbeşte foarte puţin. Extrase din dialogul apărut în "Realitatea" lui Dorel Dorian, care se apropie din ce în ce mai mult de realitate:

«Avram Croitoru: – Anul trecut aţi fost premiat şi sărbătorit.

Moscu Iancu: – M-am bucurat când Consiliul Naţional al Cinematografiei, Uniunea Cineaştilor şi Arhiva Naţională de Filme s-au gândit să marcheze cele opt decenii de viaţă pe care le-am împlinit. Criticul Călin Căliman, Laurenţiu Damian, prorectorul Universităţii de Artă Teatrală şi Cinematografică, colegi şi prieteni au avut cuvinte bune despre filmele pe care le–am făcut într-o viaţă de om.

– Când aţi început?

– În septembrie 1953, dar nu cu filme documentare, ci la "Jurnalul de Actualităţi". De atunci şi până la pensionare, n-am mai părăsit studioul. Un timp, am fost şi redactor şef al "Jurnalelor".

– De ce la plural?

– Pe atunci erau trei jurnale – de

Actualităţi, agricol şi pentru copii. După o vreme, care înseamnă ani, am ajuns ca, prin practică, să devin regizor de filme documentare, unde subiectul era de multe ori pe aceleaşi coordonate, numai că modul de tratare, de dezvoltare era altul.

– *Şi durata?*

– De la 10 până la 20 de minute.

– *Aţi spus că aţi ajuns regizor de documentare prin practică. Nu aţi făcut Institutul?*

– Studiile mele au fost de filozofie, dar în meseria noastră era o modalitate destul de frecventă ca oameni fără studii de specialitate să ajungă regizori de mâna întâi. De pildă, Mirel Ilieşu, Ion Bostan sau doctorul Mircea Veizer, care şi-a părăsit meseria de medic pentru a deveni "doctor" în cinematografie.

– *Şi dumneavoastră – cel mai bun regizor de documentare dintre filozofi. Unde aţi studiat?*

– La Facultatea de Filozofie din Bucureşti. În 1944, familia mea s-a stabilit aici. Sunt un supravieţuitor al pogromului de la Iaşi. Două zile la rând, în 29 şi 30 iunie 1941, am fost ridicat de acasă împreună cu tata şi duşi la Chestură. Locuiam pe strada Cuza Vodă, într-o curte mare, unde se ştia că îşi au casele mai mulţi evrei. La Chestură era o mulţime de oameni. Nu ştiam pentru ce am fost aduşi. Au început să ne trieze.

– *Pe ce criterii?*

– Cred că nu exista nici unul. Nouă ni s-a dat un bilet şi ne-am dus acasă. A fost şansa noastră, pentru că majoritatea evreilor de acolo nu s-au mai întors la familiile lor. A doua zi, tot pe la ora 7 dimineaţa, iar am fost luaţi de acasă, dar, de astă dată, în curtea Chesturii nu mai era decât o mână de oameni. Abia mai târziu aveam să aflăm că o bună parte dintre cei care fuseseră aici în ziua anterioară, printre care şi prietenul meu Andrei Călăraşu, au ajuns în "Trenul morţii". Alţii au fost împuşcaţi. I-am văzut când, însoţiţi de santinele, am fost duşi pe străzile alăturate ca să ridicăm cadavrele oamenilor ce fuseseră ucişi. Grupul nostru nu trecea de 50. Revenind la poliţie, am văzut acolo şi militari nemţi. Eram convinşi că vom fi executaţi. Stăteam, aşteptam toţi într-o tensiune maximă. Aveam convingerea că trebuie să sosească un ordin. Soarta ne-a fost din nou favorabilă şi, după un timp, ni s-a dat drumul acasă. Nu mai insist. Se ştie cât de cumplit a fost traiul evreilor din Iaşi în acea vreme, în care aveam doar 16-17 ani.

Moscu Iancu: Eternul feminin

– *De ce aţi urmat Filozofia şi nu Conservatorul?*

– Încă de pe când eram elev al Liceului Evreiesc din Iaşi, îmi plăceau textele filozofice. Le discutam ore întregi cu prietenul şi colegul meu Tolea, Anatol Vieru. Ţin minte zilele când mă duceam la el în Târgul Cucului şi, neterminând subiectul, mă conducea el spre casă, dar tot discutând, ne întorceam iar spre casa lui. Tot pe atunci am luat şi lecţii particulare de filozofie cu un tânăr mai mare decât mine. Îl chema Jean Popper. Făcea parte dintr-un trio de intelectuali cu faimă în oraş.

– *Cine forma acel trio?*

– Popper, Henri Dona şi Miki Ghimpu.

– *Dar după facultate aţi abandonat problemele filozofice.*

– Într-un fel. Dintr-o binecunoscută cauză – "dosarul" – a trebuit să aleg un alt domeniu de activitate şi m-am întors la o mai veche dorinţă, aceea de a face film.

– *Veche? De când?*

– Tinereţea e plină de visuri. Schimbătoare. Unul dintre ele a predominat şi m-a dus la Studioul "Sahia".

– *Aţi încercat vreodată să număraţi câte documentare aţi realizat?*

– Am încercat, dar mereu uitam câteva. În orice caz, peste 150.

– *Dintre cele peste 150 de documentare făcute sunt, desigur, unele de care vă amintiţi cu mai multă plăcere.*

– Sunt cele cu subiecte din care am putut extrage nişte esenţe filozofice chiar despre adevărurile vieţii.

– *Vă rog să vorbiţi despre asemenea filme.*

– "Eternul feminin", film care a fost premiat la Festivalul de la Melbourne, în Australia.

– *În ce an?*

– 1973. Trofeul este statueta aceasta de metal, reprezentând un bumerang.

– *Bumerangul s-a întors şi cu alte premii, pentru alte filme?*

– Da, la Roma, la Cracovia şi aici, în ţară.

– *Să revenim la "Eternul feminin".*

– Este o tratare metaforică a condiţiei femeii. Porneşte de la tradiţia încondeierii ouălor.

– *Aţi filmat în Bucovina?*

– În satul Moldova-Suliţa. Filmul avea pe generic un moto: "Arta este ideea în materie". Definiţia îi aparţine lui Hegel. Ca să vezi legătura dintre dragostea dintâi, filozofia, şi meseria pe care am practicat-o. Porneam de la strădania artistului de a încorpora viziunea lui într-o materie cât mai rezistentă, ca să o poarte în timpul imemorial al eternităţii. Numai că aici avem o artă care dezminte total această dorinţă, o artă care se încorporează în cea mai fragilă materie. Filmul meu înfăţişează o femeie care, deşi istovită de muncă, la câmp, acasă, totuşi, îşi mai găseşte timp şi pentru artă. În final, ea aruncă în curte cojile pe care găinile se reped să le ciugulească. Este un mod de nemurire a artei care nu se face prin păstrarea ideii în materie, ci eternizarea se datorează repetării ciclului. Arta pe coajă de ou e o metaforă a eternului feminin; sub aparenţa fragilităţii se ascunde forţa irezistibilă a sexului slab.

– *Alte filme documentare?*

– "Dacă aş fi cowboy" – în care am mers pe urmele unei scrisori, publicată în revista "Cinema", prin care un tânăr protesta că se critică filmele western. Documentarul meu e făcut prin imagini paralele din filme western şi din Bucovina reală, imagini care vin să arate că România secolului XX este aidoma Americii anilor 1800.

– *Aţi vorbit despre filmografia dumneavoastră...*

– ...şi cred că merită să mai stăruim puţin la momentul când s-au împlinit 110 ani de la existenţa cinematografiei în România. Într-unul dintre filmele mele am prezentat trei precursori – operatori şi realizatori din prima generaţie, care mai trăiau: Tudor Posmantir, Eftimie Vasilescu şi Constantin Ivanovici. Aceştia şi-au comentat propriile filme. Acţiunea se petrecea într-o sală de cinema, la cinematecă. La acest documentar a colaborat şi un tinerel – Costel Safirman, cel ce îşi dezvoltă acum aceleaşi aptitudini la Cinemateca din Ierusalim. Am abordat şi alte teme care... aş putea spune că au asigurat filmului perenitatea. De pildă, "30 de operatori pândesc eclipsa". Atunci, în 1960, filmul se încheia cu "La revedere în 1999". Şi documentarul a rulat şi în anul 1999 şi va rula, probabil, de fiecare dată când va fi eclipsă totală de soare în România.

– *Dacă ar fi să faceţi un documentar despre viaţa dvs., cum l-aţi începe şi ce moment ar constitui punctul central? De fapt, viaţa este ca un film documentar.*

– Uneori chiar fluviu. Nu m-am gândit cum l-aş începe, însă, cu siguranţă, punctul central l-ar constitui pogromul de la Iaşi, ce l-a marcat teribil pe copilul care eram prin ceea ce am văzut şi prin faptul că am resimţit cruzimea cu care au

Adieu l'Artiste!

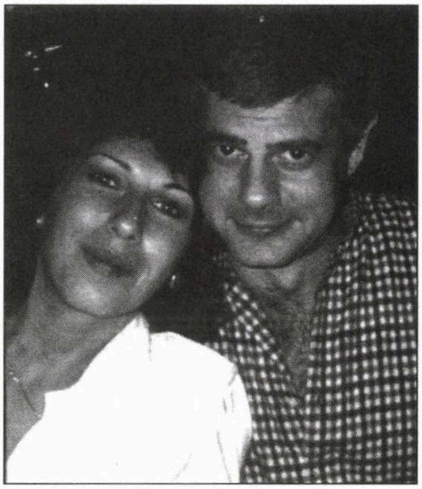

Jimmy Rossetti cu soţia sa, Otilia

Ne-am cunoscut acum mai bine de 40 de ani, în toaletele liceului Matei Basarab.

Şi de atunci, nu ne-am mai despărţit niciodată. Arăta ca un mic conte sicilian, cu un păr negru şi buclat, cu o privire jucăuşă, şi se purta în lumea aceea vulgară, grosolană şi extrem de grobiană, ca un prinţ. Purta fulare de mătase, se uita puţin peste capul tuturor, zâmbind de o manieră care-l ţinea la distanţă de tot şi de toate.

Am făcut Institutul de Teatru împreună şi apoi, a plecat în Israel.

Apoi, a fost Parisul... Într-o mică *chambre de bonne* scria texte pentru Zizi Jeanmaire şi Juliette Gréco. Vorbea toate limbile lumii, dar se considera francez; parizian mai exact.

S-a însurat cu Otilia, care i-a dat-o pe Andreea, o fetiţă minunată.

În Israel trăia ca la Paris; ceea ce, între noi fie vorba, nu era uşor. Fuma *Gitanes* fără filtru, scria prin cafenele şi vorbea cu fata lui în franceză. În mod sigur, tipul acesta de comportament n-a plăcut multora. Mulţi s-au simţit poate agresaţi, considerând atitudinea lui provocatoare. Dar cum altfel ar fi putut să fie un Artist?

Ultimii patru ani, după un infarct, i-a petrecut într-un scaun, neputând nici măcar să mişte un deget. Nu l-am mai văzut. Dar îmi imaginez că privirea lui, zâmbetul cel distant şi ochii lui negri, atât de calzi, nu se schimbaseră.

Jimmy Rossetti, omul acesta cu nume de statuie, a fost pentru mine unul dintre cei mai fideli prieteni. Şi îi datorez aceste rânduri cerându-mi iertare pentru că nu am fost niciodată la înălţimea sentimentelor, discreţiei şi prezenţei lui pentru mine.

Pe 14 mai 2007 ne-a părăsit Jimmy Rossetti. Ar fi putut să fie Serge Gainsbourg, Giorgio Strehler, Garry Kasparov, dar n-a fost decât Jimmy Rossetti. Mie, care-l iubesc, îmi ajunge.

Tudor Eliad

(Tudor Eliad, fiul Agniei Bogoslava şi al regizorului Sandu Eliad, trăieşte la Paris, unde a publicat câteva proze valoroase în limba franceză)

fost omorâţi oameni nevinovaţi, în rândul cărora au fost fratele mamei şi fratele tatei, împreună cu fiul său. Atunci s-a născut în mine dorinţa aprigă de a trăi şi de a face ca neamul meu să nu dispară.

– *Câţi copii?*

– Doi: Veronica şi Peter (ziarist, redactor la Radio Deutsche Welle; **n. red.**), care sunt stabiliţi în Germania.»

••• Este cazul să "ne legăm" de felul cum sunt redactate invitaţiile pe carton la diferitele manifestări din lumea alialei? Dacă e vorba de-o greşeală de tipar şi de o stângăcie – nu, nu suntem chiţibuşari. Dar dacă invitaţiile sunt doldora de greşeli, atunci poate că se cuvine să aruncăm o vorbă şi-o atragere a atenţiei.

Zilele trecute am primit o invitaţie din partea Sinagogii Gutman din Tel Aviv la comemorarea pogromurilor de la Iaşi şi Dorohoi. Citind-o, ne-am spus, vorba franţuzului, că "trop c'est trop".

"...66 de ani de la pogromu din Iaşi" (corect: pogromul).

"Vor participa ... Regisor dl. Andrei Călăraşu" (corect: dl. Andrei Călăraşu, regizor).

"Maestro dl. Mendi Rodan – Laureatul premiului Israel" (corect: maestrul Mendy Rodan, laureat al Premiului Israel).

"În program: prezentarea a fhotografii în colaborare cu arhiva din Yad Vashem" (corect: prezentarea de fotografii în colaborare cu arhiva de la Yad Vashem).

""Se vor citi pasagii din cartea lui Eugen Luca care a fost traduse de fica lui" etc. etc. (corect: se vor citi pasaje din cartea lui Eugen Luca, traduse de fiica lui, etc. etc.).

"Cuvânt de deschidere: av. Tzvi Manor, preşedintele Sinagoga..." (corect: av. Tzvi Manor, preşedintele Sinagogii).

"Comemorarea anuală... va avea loc în aceas zi" etc. etc. (corect: comemorarea anuală... va avea loc în aceeaşi zi).

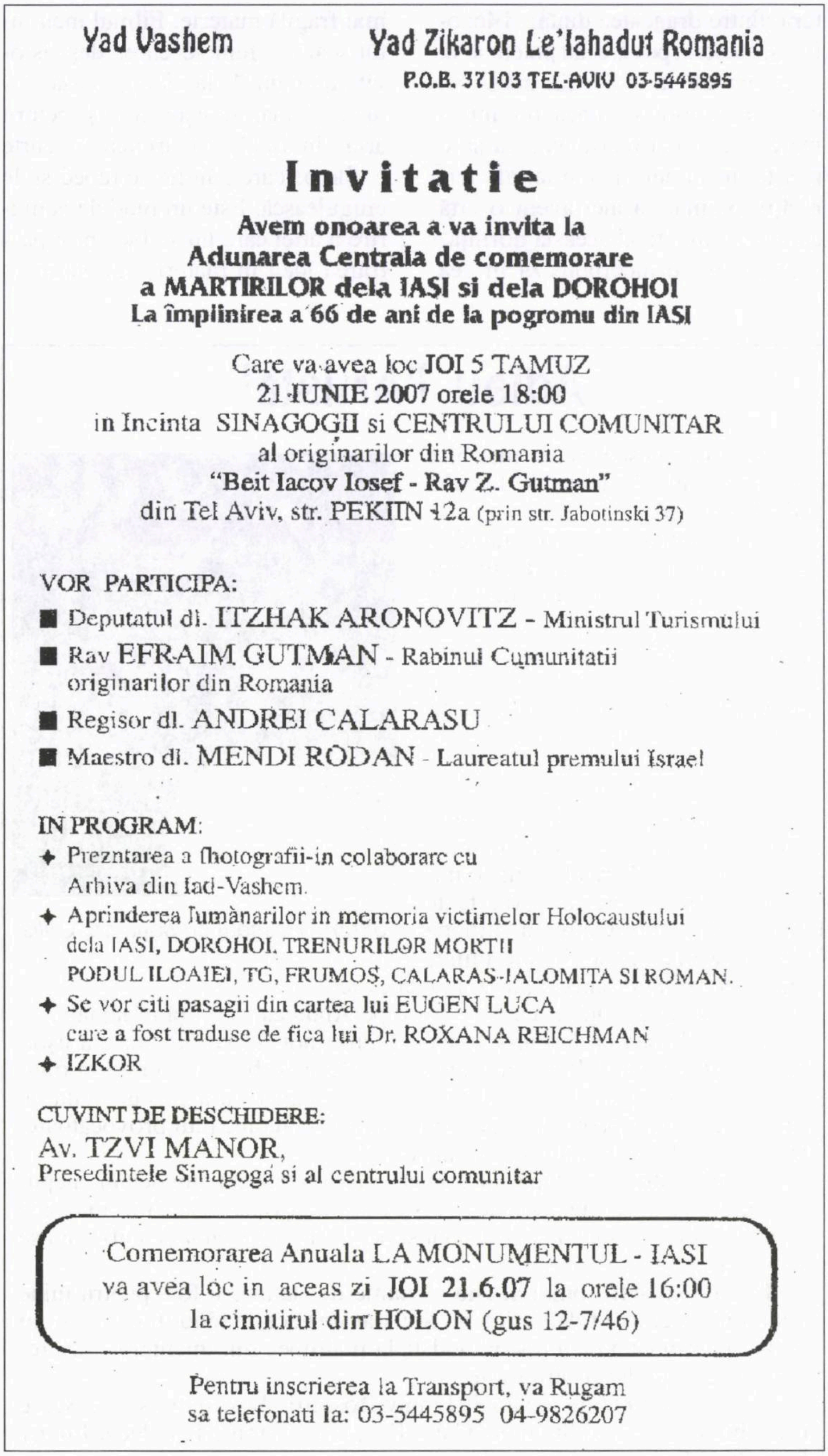

Yad Vashem

Yad Zikaron Le'lahadut Romania

P.O.B. 37103 TEL-AVIV 03-5445895

Invitatie

Avem onoarea a va invita la
Adunarea Centrala de comemorare
a MARTIRILOR dela IASI si dela DOROHOI
La împlinirea a 66 de ani de la pogromu din IASI

Care va avea loc **JOI 5 TAMUZ**
21 IUNIE 2007 orele 18:00
in Incinta SINAGOGII si CENTRULUI COMUNITAR
al originarilor din Romania
"Beit Iacov Iosef - Rav Z. Gutman"
din Tel Aviv, str. PEKIIN 12a (prin str. Jabotinski 37)

VOR PARTICIPA:

■ Deputatul dl. ITZHAK ARONOVITZ - Ministrul Turismului

■ Rav EFRAIM GUTMAN - Rabinul Cumunitatii originarilor din Romania

■ Regisor dl. ANDREI CALARASU

■ Maestro dl. MENDI RODAN - Laureatul premului Israel

IN PROGRAM:

✦ Prezntarea a fhotografii-in colaborare cu Arhiva din Iad-Vashem.

✦ Aprinderea lumânarilor in memoria victimelor Holocaustului dela IASI, DOROHOI, TRENURILOR MORTII PODUL ILOAIEI, TG, FRUMOS, CALARAS-IALOMITA SI ROMAN.

✦ Se vor citi pasagii din cartea lui EUGEN LUCA care a fost traduse de fica lui Dr. ROXANA REICHMAN

✦ IZKOR

CUVINT DE DESCHIDERE:

Av. TZVI MANOR,
Presedintele Sinagoga si al centrului comunitar

Comemorarea Anuala LA MONUMENTUL - IASI
va avea loc in aceas zi **JOI 21.6.07** la orele 16:00
la cimitirul din HOLON (gus 12-7/46)

Pentru inscrierea la Transport, va Rugam
sa telefonati la: 03-5445895 04-9826207

...Comemorarea pogromurilor sus-amintite a constituit un prilej de triste aduceri aminte şi de amărăciune. Nu mai era cazul ca băieţii de la "Gutman" să dezlănţuie un mic pogrom împotriva limbii române.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Mirodan la 80 de ani

Dragă Domnule Mirodan,

Mă mândresc să-ţi deschid eu, larg, festiv, cu plecăciune, uşa clubului nostru de oameni de peste optzeci de ani, (eu am împlinit **nouăzeci şi doi!**), **clubul oamenilor serioşi, (dar tineri sufleteşte!**).

Nu am avut cinstea să te cunosc încă în România. Am plecat de acolo în iunie 1960, după o lungă şi grea aşteptare, după ani zdrobitori, când, dat afară de la "Viaţa Românească" şi apoi din învăţământ, ajunsesem să mă simt fericit că, datorită bunăvoinţei unui fost elev, izbutisem să înfrâng cercul de fier al oficialităţilor care-mi negau – mie, "trădătorului" – până şi minimul drept la muncă. Să mă simt, zic, fericit că mi-a fost încredinţat, în cele din urmă, "postul de cinste" ca salahor la Uzinele Electro-Cablu.

V-am cunoscut când v-aţi refugiat şi dvs. în Israel, domnule Mirodan.

Mi-aţi cerut material documentar pentru articolul despre mine în proiectatul "Dicţionar Neconvenţional". Locuiam pe atunci în strada Beţalel şi lucram la două licee, unul în Ramat Gan, altul la Ramle-Lod (două catedre, una nu-mi ajungea ca să-mi întreţin familia din leafa de profesor). Am lăsat materialul din arhiva mea personală, pregătit, în grija soţiei. Aţi venit singur să-l luaţi (lucraţi pe atunci la Muzeon Ha-Tefuţot). După câtăva vreme, aşa cum fusesem înţeleşi, mi-aţi restituit materialul. Îmi aduc aminte că reţinuseţi în special scrisorile mele cu graficianul celebru Saul Steinberg, fost coleg de clasă cu mine la Liceul Matei Basarab, şi o schiţă în creion prezentând un elev de liceu, în care aţi crezut că mă puteţi identifica pe mine, deşi îl înfăţişa, de fapt, pe Steinberg, bunul meu prieten.

A doua noastră întâlnire a fost telefonică.

Îmi aduc cu emoţie aminte de telefonul pe care mi l-aţi dat la începutul anului 1987:

– Domnu' Campus, am luat o hotărâre eroică. Am hotărât să încerc marea cu degetul. Vreau să înfiinţez o revistă seioasă, o revistă pentru oameni inteligenţi. M-aş bucura dacă aţi accepta să-mi fiţi colaborator, la secţia de critică literară.

– Sunt alături de dvs. Mergem împreună. Riscăm. Nu prea văd să avem un public cititor – şi mai cu seamă cumpărător – capabil să susţină o revistă serioasă. Dar trebuie încercat. Merită riscul!

Am fost deci – de la început, de la numărul 1 al revistei "Minimum" şi până astăzi – mereu prezent cu cronica mea literară. Alături, umăr la umăr, cu minunatul nostru Director.

Mirodan este, pentru mine, întruchiparea dramaturgului strălucit, excepţional. A unui umorist inteligent şi fin. A unui istoric şi critic literar care ne face de ruşine pe noi toţi, aşa-zişii profesionişti, critici şi istorici literari. Căci a îndrăznit să facă el ceea ce nici unul dintre noi n-a încercat şi n-a izbutit să facă: un dicţionar cuprinzător şi original al scriitorilor evrei. Este, Mirodan, şi un gazetar minunat, un gazetar, aş spune, instinctiv. Îi este în sânge necesitatea de a se confirma şi în această ipostază. Şi, când se întâlnesc, în scrisul lui, gazetarul şi dramaturgul, rezultă opere excepţionale.

Uneori, când realitatea nu-i oferă destule ocazii, mai înscenează şi el câte puţin. Îmi aduc aminte, după ce s-a publicat în "Minimum" cronica mea la reportajul-carte "Timpul galben", am primit un telefon de la domnul Mirodan. Îmi spunea Directorul, foarte înfierbântat: "Domnu' Campus, să ştii că te atacă, te atacă serios! O să fie scandal!"

Şi era o bucurie triumfătoare în glasul lui, o bucurie pe care la început n-am înţeles-o, dar apoi, gândindu-mă, am înţeles-o. Ce să-i faci? El e gazetar. Eu, nu!

Îl admir pe Mirodan şi atunci când nu sunt de acord cu el. Şi nu sunt rare ocaziile, mai ales pe linie politică. Diferim serios. Dar şi atunci îl admir. Pentru forţa năvalnică a fluxului verbal, pentru convingerea lui că are dreptate, că numai el are dreptate.

Sunt, în această constatare critică, bucuros că mă aflu în compania altor buni prieteni ai lui Mirodan.

B. Elvin spunea: "Cred că lui Mirodan i-au plăcut întotdeauna provocările şi că, prin fire, socoteşte nesuferită moderaţia".

Iar, tocmai în Germania, răsuna vocea cumpătată a criticului literar S. Damian, remarcând: "Cred că s-a lăsat din nou pradă unui radicalism, să-i zicem caricatural. Să te ferească sfântul să intri cumva în tabăra pe care el o califică duşma-

●

Al. Mirodan

Mulţumeşte pe această cale tuturor acelora care au binevoit să-i transmită – prin scris sau viu grai – felicitări cu prilejul zilei sale de naştere.

nă. Te face harcea-parcea, trage cu pistolul-pix din toate pozițiile, e decis să curețe terenul. Ținta nu mai e aceeași ca în "Strâmbătatea", înverșunarea nu a sleit însă, iureșul se păstrează năvalnic. O dâră de fanatism în răbufnirea de furie".

Am impresia că nu-l nedreptățesc dacă îndrăznesc să-l asemui unei scriitoare, jurnalista italiană pe care și el o admiră, Oriana Fallaci. Despre care Mirodan scria: "Ceea ce este de admirat – e vorba de Oriana Fallaci – înainte de toate, în această lungă predică (articolul "Furia și mândria"), pe lângă enormul talent, e asumarea deschisă a *pasionalității,* a *brutalității* textului. Nu i-e teamă că va greși ori că va suporta consecințele".

Nici lui Mirodan nu îi e teamă că va greși. În pasiunea lui, sparge ziduri.

Eu îi urez, acum la 80 de ani, să **nu** aibă dreptate **numai el.** Îndrăznesc să-i atrag atenția că **pasiunea** asta nu e prea departe de fanatism.

Tradiția evreiască ne învață să urăm sărbătoriților noștri Ad mea ve-esrim!

Eu, care respect tradiția, dar nu uit spiritul critic, îmi îngădui să aduc o corectură formulei tradiționale. De ce numai 120 de ani? Poate mai mult! Cine știe ce e în stare medicina modernă? Și afară de asta, principial vorbind, eu sunt pentru desființarea tuturor barierelor, tuturor limitărilor, tuturor granițelor!

În urarea tradițională se vorbește numai de numărul anilor. Dar importantă, în primul rând, este *calitatea* lor. deci mulți ani *buni!*

Și, în final, încă o urare:

Fie ca, în acești *mulți ani buni,* bunul nostru prieten Mirodan să fie nu numai el fericit, ci să ne facă și pe noi fericiți, ducând la bun sfârșit "Dicționarul Neconvențional". Până la ultima literă, Z. Se aude?

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

*** 10-15 iulie 2007: participare românească la cea de-a 24-a ediție a *Festivalului Internațional de Film* din Ierusalim; vor fi proiectate filme reprezentative aparținând regretatului regizor Cristian Nemescu; invitați din țară: Răzvan Vasilescu – rol principal în *California Dreamin';* Yvonne Irimescu - *Hi Film Productions;* Iulia Blaga – critic de film, redactor la *România Liberă;* în aceeași perioadă va avea loc o masă rotundă pe tema filmului românesc contemporan, organizată în colaborare cu *Cercul Cultural din Ierusalim;* detalii suplimentare, după 1 iulie 2007, pe site-ul www.icr.ro sau la telefon: 03-696 17 46;**

*** Joi, 19 iulie 2007, ora 18.00: vernisajul expoziției foto-documentare *Arta sinagogală în Moldova,* aparținând artistului fotograf Teodor Răileanu; proiectul a fost realizat de *Institutul Cultural Român* de la Tel Aviv în parteneriat cu *Universitatea Bar-Ilan;* coordonator de proiect: Dr. Ilia Rodov, *Universitatea Bar-Ilan, Departamentul de Artă Iudaică;* evenimentul va avea loc la sediul *Institutului Cultural Român,* B-dul. Shaul Hamelech nr. 21, Tel Aviv;**

*** Joi, 26 iulie 2007, ora 18.00: Întâlnire cu și despre Sami Michael; vor lua cuvântul: Madeea Axinciuc, Riri Manor, Augustin Frățilă, Iolanda Malamen; invitat de onoare: scriitorul Sami Michael; evenimentul este organizat în colaborare cu *Asociația Israel-România, Amutat Sofrim,* și va avea loc la sediul *Institutului Cultural Român* de la Tel Aviv (B-dul. Shaul Hamelech, nr. 21);**

*** Marți, 31 iulie 2007, ora 18.00: *Nichita Stănescu. Seară de muzică și poezie;* participă actori israelieni de origine română și scriitori israelieni de limbă ebraică; invitat special: Augustin Frățilă; evenimentul este organizat în colaborare cu *Asociația Israel-România, Amutat Sofrim,* și va avea loc la sediul *Institutului Cultural Român* de la Tel Aviv (B-dul. Shaul Hamelech, nr. 21);**

B-dul. Shaul Hamelech nr. 21, 64367 Tel Aviv, tel. +972-3-6961746; fax: +972-3-6961766
icr_tlv@netvision.net.il; www.icr.ro

Sport

Ne place că...

...tenismanul nostru Andy Ram, care-a făcut pereche cu Nathalie Dechy (dechy aceasta, fiind franţuzoaică, ar fi putut refuza să joace împreună cu un sionist), a câştigat proba de dublu-mixt la marele turneu de la Roland Garros (Paris), învingând în finală cuplul sloveno-sârb Srebotnic-Zimonjic cu 7-5, 6-3; ne place isprava sus-pomenită cu atât mai mult, cu cât Ram câştigă pentru a doua oară acest trofeu.

Andy Ram şi Nathalie Dechy

Ne place că...

...lordul Sebastian Coe, legendarul campion olimpic şi recordman mondial la atletism (800 m. şi 1.500 m.), în prezent preşedintele comitetului de organizare a Olimpiadei de la Londra, din 2012, care s-a aflat luna trecută pentru câteva zile în Israel, a răspuns aşa la întrebarea unui reporter care-i ceruse opinia despre boicotul pus la cale în Anglia împotriva savanţilor şi instituţiilor ştiinţifice de la noi: "Faptul că mă aflu aici şi astăzi, în aceste zile, spune totul despre părerea mea cu privire la boicot".

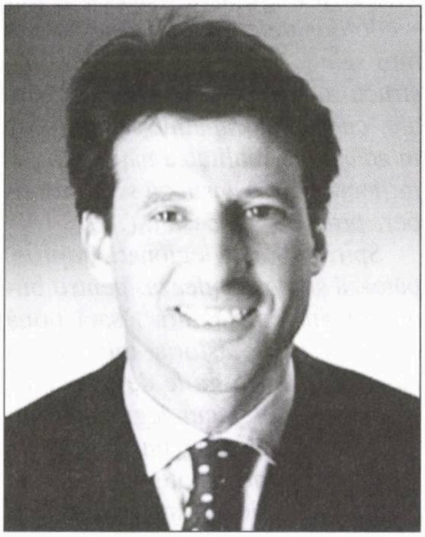

Sebastian Coe: ca un lord

Nu ne place că...

...aşa cum am mai arătat şi cu alte prilejuri, şefii din lumea fotbalului românesc se înjură pe rupte, în presă şi la TV, dând-se în stambă 100%. Astfel, cu prilejul emisiunii "Fantastik Show" de la OTV, numitul Marian Iancu, patronul echipei Politehnica-Timişoara, l-a făcut pe numitul M. M. Stoica, managerul general al clubului Steaua, de... trans-sexual; la care Stoica a răspuns: "Iancu are traume sexuale din puşcărie, deşi nu ştiu cine l-ar fi vrut ca amantă acolo".

Ne place că...

...atacantul Panagiotis Pontikos, de la "Olympos Xylofaga" din Cipru, a înscris 16 (şaisprezece) goluri în poarta formaţiei "Sek Ayios Ahanasios" în cursul meciului câştigat de echipa sa cu 24-3.

Nu ne place (orice-ar zice unii, mai îngăduitori decât noi la asemenea treburi) că...

...pe excelentul jucător brazilian de la A. C. Milan, care a câştigat cu echipa sa Cupa Ligii Campionilor Europeni pe anul acesta (2-1 contra lui F. C. Liverpool), îl cheamă Kaka şi că, la sfârşitul meciului, publicul din tribune a scandat minute-n şir: "Ka-ka! Ka-ka!:.

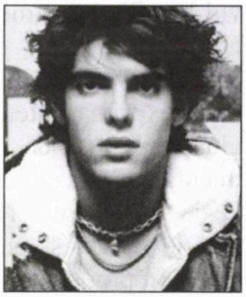

Ne place că...

...un grup de suporteri ai echipei Universitatea-Craiova s-au adresat prin Internet, în disperare, d-nei Irina Abramovici, fosta soţie a miliardarului evreu-rus Roman Abramovici (patronul echipei londoneze Chelsea), propunându-i să cumpere clubul din capitala Olteniei; ne place, de asemenea, că printre argumentele *fan*-ilor din Bănie se numără şi acesta: Irina ar putea să se răzbune (însă cumplit) pe fostul ei soţ, atunci când Universitatea-Craiova va învinge pe Chelsea în Liga Campionilor Europeni.

■ ...Şi, să nu uităm. "Gazeta de Vest" apare la Timişoara. La Timişoara, oraşul unde este primar Gh. Ciuhandu.

Câţiva cititori, printre care David Bar-Shalom, din Rehovot, Lucia Schneiderman, din Ghivataim, Tiberiu Molnar, din Ierusalim, şi–au exprimat interesul faţă de pagina reprodusă de noi în numărul trecut, din revista legionară "Gazeta de Vest", din Timişoara. "Am mai dori, dacă se poate, – spuneau ei – să reproduceţi şi alte texte privind mentalitatea şi activitatea gardismului din zilele noastre".

Se poate.

Iată, din aceeaşi "Gazetă de Vest", câteva fragmente dintr-un articol publicat de prof. Valeriu C. Neştian şi intitulat "Somnul Legiunii într-adevăr ar naşte monştri!".

«Ne schimbăm, ăsta-i adevărul... Părerea că graţie caracterului său prea actual, bogat în trimiteri la aspecte concrete ale vremii, legionarismul realizează mult, ca semnificaţie şi putere, ca posibilitate de captare a semenilor, ca pondere specifică, părerea aceasta, perfect logică şi întemeiată, exprimă o stare de fapt. Evaluat din orice perspectivă, sub reflector sau în clarobscur, fenomenul gardist se ţine tare, nu-și pierde vitalitatea. Adevărul, dacă nu ne e teamă a-l privi în față și întreg, este cutremurător: de la un anume punct în sus, ideea și făptuirile legionare seamănă cu metalele prețioase. Adică nu ruginesc, nu se oxidează, sunt inatacabile și invulnerabile, scapă de stricăciune. Nimic nu le poate corupe. Ba dimpotrivă, ele transformă în hormoni substanțele apreciate ca dăunătoare. Fac perfuzii miraculoase, vindecări și plusvaloare. Sfidează și biruie accidentele istorice. Și le integrează transparent, schimbându-le esența.

Dovadă că așa merg lucrurile aducem aici componenta umanistă. O constantă în istoria Legiunii. De la episodul Dobrina, la mișcarea de rezistență din Carpați. De la comportarea marii majorități a cămășilor verzi în lagăre și închisori, până la actuala eflorescență a spiritului național-creștin. Nu ne amăgim să pretindem convingeri și preocupări de acest gen de la diverși gauchiști și materialiști – care n-au admirație lucrativă pentru umanismul veritabil – deși au stors tema ca pe o lămâie. Și nici de la renegați și "dizidenți", de la cei "cuminți".

"Somnul rațiunii naște monștri", glosa în urmă cu două veacuri pictorul spaniol Goya. Și avea dreptate! Parafrazându-l, hic et nunc, suntem îndrituiți a afirma că și somnul Legiunii (stare de spirit, spiritualitate, duh înnoitor, nu organizație sau formațiune politică) ar duce, pentru Națiunea română, la un efect similar. Întrucât ar lipsi-o de o eminentă școală de educație naționalist-creștină, moral-spirituală, idealistă, în ceea ce-i este fundamental – cu conștiința necesității acesteia pentru viață și societate. "Nimic fără rost educativ", sublinia Gh. Istrati. Și mai departe: "Pentru desăvârșirea legionară trebuie să treacă ani. Însușirea spiritului legionar nu se face prin citit și auzit, ci numai prin trăire. (...) Numai educația făcută în timp, cu lingurița, este temeinică". Accentul deosebit cade pe predominanța acțiunii: "Faptă, nu vorbă – Fă! Nu vorbi!", era unul din îndemnurile pe care Căpitanul le socotea cele mai importante. În acest sens, taberele de muncă reprezintă reușite certe în edificarea unei imagini fidele, cu impact în publicul larg.

Legionarismul este imperativul elitei românești. A urca pe culmea lui e un lucru tot atât de greu precum este a escalada vârfurile cele mai înalte din munții Alpi. Câți pot să întreprindă, cu deplin succes, aceste ascensiuni?!... Ideea națională și doctrina lui Hristos nu trebuie lăsate în paza candelelor din cimitir și în grija paracliserilor (atei).

Din enunțarea acestor repere rezultă axa pe care-și stabilește Mișcarea Legionară – azi ca și ieri – coordonatele umaniste ale activității sale (...): voința de a propune structuri politice, economice, sociale, culturale, capabile să modifice în adâncime realitatea națională, în mijlocul căreia insul să se simtă liber, protejat, respectat. (...)

Spiritualitatea legionară împrospătează și recapitulează, pentru bunii români, învățătura lăsată nouă de Iisus și de istoria milenară a Neamului. Între miile de caracterizări care s-au făcut legionarismului, este și aceasta: un frâu și un regulator pentru intemperanța și pentru patimile noastre. Mărginiți și pământești cum suntem, porniți spre păcat, spiritul legionar caută să ne disciplineze și să ne umanizeze.»

Ştiaţi că...

...în parlamentul britanic, care numără 650 de membri, sunt doar 400 de locuri? Cine întârzie trebuie să stea în picioare.

Un șofer de taxi

«Am mai spus-o. Jegoșii de taximetriști ne iau cu poveștile lor de două parale și ne duc de colo până colo. Nu-mi schimb părerea că poveștile astea nu pot ține loc de confort. Dar cu Ștefăniță am avut următorul dialog:

– Până unde?

– Matei Basarab. La Primăria sectorului 3.

– Bă, frate, ai preferință?

– Nu, pe unde e mai lejer.

– Frate, de ce întreb... că am vorbit cu un coleg de-al meu și mi-a zis că ieri a luat pe una simandicoasă cu care s-a certat continuu, că de ce pe acolo, că de ce pe dincolo, că ce dracului s-a băgat pe nu știu unde.

– O luase din Lahovary?

– Nu știu, frate!

– Nu, că după descriere pare a fi soacră-mea!

– Aoleo, ești cam bătrân și eu te-am luat ca și pe mine.

– Nu-i nimic.

– Aveți păr alb la tâmple.

– Și?

– Păi, a dat-o jos pe japiță și nu i-a luat nici bani, nici nimic! Bă, omul dvs. credeți că e normal? Mi-a zis că pur și simplu a luat foc. Era imposibilă tipa. Dar tu de ce nu mă tutuiești? Am o jenă, când te aud că nu mă tutuiți.

– Nu știu. (...)

– Luați-o pe aici.

– Iarăși... uite, restaurantul „Argentin“, bă, cât am alergat după ăsta într-o seară... de trei ori m-am plimbat pe strada asta și nu vedeam firma. E ascunsă rău. Dar să știi, să sperăm că avem liber pe străzile astea laterale. Nu merge, domnule, pe străzile laterale fiindcă hai să spunem că noi avem tupeu, dar venim de pe „cedează trecerea“ și nu toți au curajul să taie calea unuia și stai mult și bine în spatele unei coloane. Ce faci? Ce-ai recuperat pe laterale, pierzi la intrarea în principală. Eu sunt mulțumit...

– Mulțumit?

– Da, păi, ca bani, câștig bine.

– Cinstit?

– Da. Să știți că se poate. Păi, planul îl fac în câteva ore, 1 milion, apoi muncesc pentru benzină, 500 pe zi, să zic, și restul, o sutădouă, țin pentru mine. Nu e nevoie să fur... sunt unii care te fură cu ceasul. Îl pun și umblă cu telecomanda și sar cifrele. Umblu noaptea și pot face banii ăștia. Din ce-mi lasă clientul plătesc, uite, kilometri morți. Deci, de ce să am bube, dacă se poate cinstit?

– Mă mir, n-am mai auzit o asemenea teorie.

– Îți spun eu, frate, se poate. Ieri mi-a lăsat unul 100.000. Era cu o gagică. Fie că vroia să se dea mare... dar mi-a dat și mi-a zis: ți-am dat așa fiindcă mai rar oameni ca tine, să mă duci doi pași. Eu iau orice om, oricât de puțin merge. Se leagă, mă duc dus. Păi, uite, trece un coleg și vede aparatul. Mă pârăște la dispecerat. Ce fac? Nu mă dă afară din prima, dar după încă o chestie din asta, zbor. E destui șoferi care vor să-mi ia pâinea. Și eu unde mă duc? În altă parte, dar cu tinichea. Nu, mersi.»

(Dintr-un articol de Eugen Istodor; în "Dilema veche", Buc. 2007)

A trimis cadavrul prin colet (recomandat expres)

«Știre luni seară, în Jurnalul de la ora 23. O doamnă din nu știu ce oraș aranjează cu preotul de la biserica Darvari să-i scoată la vânzare locul de veci pe care îl deținea. Bine, bine, dar ce te faci că în groapă se odihnea un... răposat, tatăl proprietarei? Păi, te faci că îl trimiți pe răposat prin poștă. Zis și făcut, preotul îl face pachet și-l trimite fiicei, 400 de kilometri, într-o cutie de banane. Fiica, văzând că nu a primit și suma pe care o convenise cu părintele, începe scandalul. Cheamă poliția și presa. Un reporter pus pe făcut „materiale de mare senzație“ scoate pe gură o întrebare care m-a lăsat mască: „Îl recunoașteți, doamnă?“, „Păi, cum să-l recunosc, e mort de 16 ani!“, „Uitați-vă, doamnă, bine la craniu! Nu-l recunoașteți?“.»

(Dintr-o însemnare de Robert Turcescu; în "Dilema veche", București 2007)

Vreau să mă numesc Europa

«În fiecare an, Serviciul de Evidență a Persoanelor este luat cu asalt de românii care vor să-și schimbe numele. Motive sunt multe, unele întemeiate, cum ar fi înfierea unui copil sau recăpătarea numelui după divorț, altele sunt însă extrem de amuzante. Oamenii nu mai vor în ruptul capului să mai poarte nume precum Belea, Curuț, Bucă, Curcă, Covrig sau Sulică.

De câțiva ani la Serviciul de Evidență a Populației au început să se înregistreze din ce în ce mai multe cazuri de români care doreau să-și schimbe numele sau prenumele pentru că au devenit ținta ironiilor celor din jur. Motivul lor de frustrare este că părinții lor nu s-au gândit prea mult când i-au numit Tarzan, Spania, Olanda, Romică Denis, Goangă Patric sau Anemon Malcu. Alții însă doresc să-și transforme denumirile obișnuite cum ar fi Maria în Europa.

Anual, în jur de 1.000 de români își schimbă numele.»

(Dintro relatare de Mădălina Pătra; în "Libertatea", Buc. 2007)

Știați că...

...o femeie din Arabia Saudită poate obține divorțul dacă soțul ei nu îi oferă cafea?

Detectivii români sunt conduşi de o femeie

«Puţini români ştiu ce înseamnă să fii detectiv, dar şi mai puţini ştiu că detectivii particulari din ţara noastră sunt condusi, de câţiva ani, de o femeie. Ambiţioasa, Maria Bumbaru spune că şi-a descoperit vocaţia imediat după Revoluţia din 1989.

"Şeful" detectivilor din România este o femeie care a renunţat la viaţa de familie ca să-şi urmeze visul, acela de a deveni detectiv particular. "Revoluţia din "89 a însemnat şansa de a face ce-mi place. Lucram la o societate, în cadrul departamentului de resurse umane. Totul a fost o întâmplare. Un prieten m-a pus în legătură cu o cunoştinţă de-a lui, un detectiv străin care avea de rezolvat un caz la noi în ţară. M-am oferit să îl ajut să adune informaţiile de care avea nevoie şi aşa am prins gustul meseriei de detectiv", şi-a adus aminte Maria Bumbaru. În scurt timp, femeia a plecat în străinătate, unde a urmat cursuri de specialitate, apoi s-a reîntors în România să pună în practică ce "furase" de la detectivii de "afară".

"Mi-am deschis firma, dar la început aveam cazuri legate de familie. Lumea venea să îmi ceară să le urmăresc soţiile sau soţii, să aflu dacă sunt sau nu înşelaţi. Uşor-uşor, au învăţat că nu numai lucrurile astea sunt importante. De multe ori, am avut surpriza să văd la uşa biroului meu politicieni sau persoane publice care voiau să aflu în ce fel de anturaje se învârteau odraslele lor sau dacă acestea aveau probleme cu drogurile", spune Maria Bumbaru.

Boss-ul detectivilor din România ocupă cel mai înalt fotoliu din anul 2000. Asociaţia Detectivilor Particulari din România reuneşte peste 200 de firme din toată ţara şi din Capitală. "Asociaţia, formată 99 la sută din bărbaţi, m-a votat trei ani la rând să le fiu preşedinte. Cred că este o meserie potrivită pentru femei, pentru că noi ne bazăm de cele mai multe ori pe intuiţie. Viaţa de detectiv te duce, de multe ori, de la arhive până în restaurante de lux sau chiar pe vapoare de croazieră. Este o meserie foarte scumpă. Îţi amortizezi foarte greu investiţiile, însă satisfacţiile sunt pe măsură.

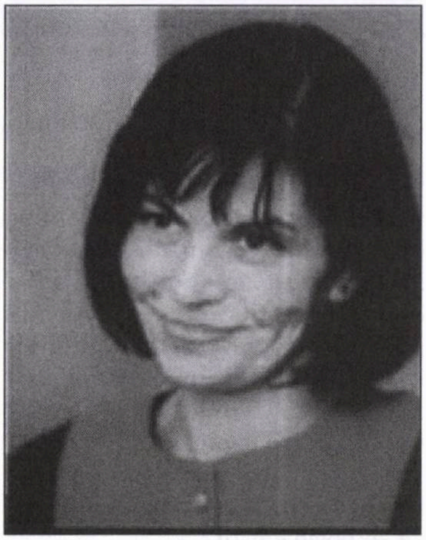

Maria Bumbaru

"Mi-aduc aminte ca am avut un caz foarte emoţionant. Pe vremea lui Ceauşescu, o familie de italieni de la noi a înfiat doi fraţi. Când aceştia au crescut, au vrut să îşi cunoasca mama naturală şi au venit toţi la mine să o găsesc. Am reuşit să le împlinesc visul", şi-a amintit emoţionată Maria Bumbaru.

Maria Bumbaru, de 46 de ani, din Bucureşti, nu este căsătorită. Nu a fost niciodată. A pus pe primul plan cariera. Spune că a fost greu să găseasca bărbatul care să îi înţeleagă pasiunea. De câţiva ani, trăieşte o frumoasă poveste de dragoste cu un cetăţean străin. "Mă simt împlinită acum. Am afacerea mea, fac ce-mi place şi am lângă mine un bărbat care mă încurajează şi mă înţelege. În fiecare dimineaţă, plec de acasă cu gândul că risc să pierd succesul de ieri, dar mă întorc mulţumită că am mai câştigat o zi", ne-a spus femeia de afaceri.»

(Dintr-un articol de Cristina Marcu; în "Libertatea", Buc. 2007)

O americancă în România

«Româna mea vorbită necesită îmbunătăţiri. De urgenţă. Mai am multe de învăţat, dar cetăţenii Bucureştiului încearcă să-mi dea o mână de ajutor. Vreau să spun toată lumea: vânzătoarele, şoferii de taxi, doctorii, dentiştii, prietenii, prietenii prietenilor, cumnata mea şi tipii care încearcă să ne jupoaie pretinzând ca sunt de la Salubritate. Surprinzător de generos, mai ales că toata lumea vorbeşte ceva engleză şi ar fi uşor să fiu trasă pe sfoara cu versuri culese din muzica pop americană care se revarsă de pe toate posturile de radio. Dar e mai mult decât atât. Oameni complet străini fac tot ce pot ca să mă simt acasă. Încearcă să mă cunoască şi, în acelaşi timp, îmi povestesc despre ei. Iată ce am auzit.

„Românii sunt hoţi.“ O doamnă pe care de-abia o cunosc vrea să deschidă o cofetărie. Cu bani americani. Se presupune că eu ar trebui să-i scot din aer. Ca să-mi câştige încrederea sau ca să se diferenţieze de toţi ceilalţi, îmi conferenţiază pe tema sociologiei româneşti – asasinarea caracterului la nivel naţional.

„Asta ni se trage de la turci.“ Un român american venit în vizită din State verifică felul în care eu şi Liviu supravieţuim mutării. Ne întreabă:

„V-aţi repatriat şi mobila din State?“

„Da.“

„Şi cum a fost?“

„Mmmm...“, spune Liviu (soţul român al naratoarei, **n, red.**) în română.

„Dă-mi voie să o învăţ pe soţia ta câteva cuvinte noi, de bază. Spune după mine: şpagă, peşcheş, ciubuc şi bacşiş.“

„Dacii sunt de vină. Ce poţi să faci?“ Traficul e îngrozitor, aerul plin de praf, iar taximetristul face fiţe. „Stiţi ce-i în neregulă cu noi?“ spune el. „Sânge amestecat. Spunem că suntem latini, dar e numai pe jumătate adevărat. Traian ne-a părăsit, a plecat la el acasă. Ştiţi de ce s-a retras? Dacii! Nici un pic de disciplină. Nici un pic de autocontrol. Erau im-po-si-bili! Vedeţi traficul ăsta dement? În pizda mă-tii!“ urlă el sprijinit pe claxon şi cu capul pe fereastră.

„Spuneţi că aţi plecat din Statele Unite ca să trăiţi aici?“ Crezând că suntem proaspăt scăpaţi de la balamuc, chelnerul se închină larg şi se îndepărtează.

„Ursus? Pishvasser!“ În inocenţa lor, oamenii de afaceri din Londra sau New York cred că, probabil, românilor le place să-şi afişeze lipsa de respect de sine. Nu e nevoie decât de câteva ambuteiaje pentru a vedea cum şi-ar putea face această impresie. Ca atunci când am luat un taxi din Piaţa Dorobanţi până în Piaţa Unirii. „Un român cu o americancă??? Îmi fac cruce. Invers, aş mai pricepe... Mă rog, dacă vă înţelegeţi. Copii aveţi? Nu? Păcat! Vă deranjează dacă fumez? Bun. Vedeţi pachetul ăsta de ţigări? Kent, da? Cât ar costa un pachet ca ăsta în State? Dar aici ştiţi cât costă? Mai ieftin aici, da? Ştiţi de ce? Calitatea. Nu-mi spuneţi mie de taxele din Statele Unite. La noi, totul este de clasa a doua. Clasa a treia! Uitaţi-vă la bere. Nu-mi spuneţi mie de Ursus. Pishvasser! Heineken: acum mai stăm de vorbă. Calitate! Singura problemă, germanii beau berea cu cârnaţi, ceea ce-i face graşi. Ce spuneţi – românii mănâncă mici cu bere? Slab, vă spun eu. Nu se compară. Şi dacă e vorba despre oameni! Românii sunt hoţi, mai ales aici, în Bucureşti. Vedeţi clădirile astea dărâmate? Vedeţi ce au realizat nenorociţii ăştia? Aţi fost în Ardeal? Eu sunt ardelean. Influenţă austriacă. Aici totul vine de la turci. Ce ştim noi? Varză, brânză şi viezure. Apropo, astea-s cuvinte de la daci.“

Tendinţa autodescrierii vehemente îi sperie pe unii vizitatori. Glumesc doar pe jumătate când spun, din punctul meu new-yorkez de vedere, că românii sunt mai oneşti decât toată lumea, mai ales dacă ţii cont de faptul că se confesează tot timpul. O confesare care de fapt se referă la politicieni şi birocraţi corupţi, la asimilarea unei vini colective. O chestie mai neamericană ca asta nici că s-ar putea. N-o să vedeţi nici un taximetrist american vorbind despre „noi, escrocii, noi, americanii“ după ce a citit un titlu din presă că Fostul nr. 3 al CIA e acuzat într-o anchetă cu privire la corupţie. În nici un caz. Indiferent cât de mare ar fi scandalul. Noi suntem cowboy-ii cei buni, vă aduceţi aminte?

Dacă mă întrebaţi pe mine, autoironia este marca naţională a românilor. Orice român după o zi dură, frustrantă, poate face o oră întreagă de Cronica Cârcotaşilor de unul singur. „Bine aţi venit în România/ Ţara unde s-a inventat prostia“, ca să-i citez pe băieţi. O adevărată comedie.

Comedie, oare?

Comedie: un mod dramatic sau narativ, prin care clovnii – cei oprimaţi – semnalează audienţei incorectitudinea şi ilegalitatea celor de la putere.

Probabil că, în douăzeci de ani, … o nouă societate va fi apărut aici. Prin nouă înţeleg o societate mai îmbelşugată, cu servicii sociale viabile şi o infrastructură care să şi funcţioneze.

Există o abundenţă de frumuseţe şi progres aici care trec prea des neremarcate si, mai presus de toate, un dinamism pe care, cumva, românii nu cred că-l au. Luaţi în considerare mărturia unui american simplu, dar umblat mult prin lume: mama mea, de exemplu. A venit în vizită vara trecută. Am aşteptat-o la Budapesta şi am petrecut o săptămână de vis în capitala ungară, chiar în perioada în care locuitorii Budapestei manifestau împotriva guvernului. Aceste manifestaţii arătau blânde după standardele newyorkeze, patosul revoluţionar mult mai bine alimentat de tarabele cu plăcinte instalate ad-hoc în jurul Parlamentului. Netulburaţi de agitaţia din jur şi ghiftuiţi cu kurtocalacsi ne-am plimbat, savurând frumuseţea senină a Dunării. La întoarcerea în România, am condus pe drumuri oribile, dar traversând un peisaj sălbatic şi miraculos. Odată ajunşi acasă, în Piaţa Unirii din Bucureşti – plină de oameni în mijlocul nopţii şi strălucind de neoane – mama a exclamat: „Ce Budapesta, domnule? Uite aici ce nebunie! E ca la New York! Acum înţeleg de ce trăiţi aici.“»

(Dintr-un articol de Jean Harris; în "Observator Cultural", Bucureşti 2007)

Ghid de conversaţie englez-român pentru poliţiştii din Marea Britanie

«Infracţiunile comise de români în ţările occidentale au atins în ultima vreme cote alarmante. Hotărâte să lupte contra infractorilor români cu toate mijloacele de care dispun, autorităţile britanice au editat un ghid de conversaţie englez-român care sa-i ajute pe poliţişti să comunice mai bine cu răufăcătorii din ţara noastră.

Iniţiativa Scotland Yard-ului este menită să limiteze numărul infracţiunilor comise de imigranţii români, în special în cartierul londonez West End. De la aderarea

României la UE în ianuarie 2007, numărul tâlhăriilor şi furturilor din buzunare a crescut, străzile londoneze fiind cutreierate de bande de infractori şi cerşetori "în căutare de bani şi obiecte de valoare", după cum relatează ziarul britanic "Daily Mail". Începând de ieri cei aproximativ 1600 de poliţişti care acţionează în zona Westminster au ieşit pe străzi înarmaţi cu ghidul de conversaţie englez-român, hotărâţi să rezolve problemele de comunicare pe care le au cu infractorii români. Aceştia din urmă pretind, atunci când sunt interogaţi, că nu vorbesc engleza, îngreunând astfel derularea anchetei.

Documentul intitulat oficial "Opreşte şi Cercetează, tradus în limba română" conţine zece lucruri esenţiale care trebuie clarificate cu un suspect.

După formula introductivă "Excuse Me!" (Scuzaţi-mă!), urmează o serie de întrebări specifice: "Can I have a word with you?" (Pot să vorbesc cu tine?) şi "Can I ask what you are doing in this area?" (Pot să întreb ce faceţi în zona aceasta?), apoi "Please tell me your surname and forename" (Vă rog să-mi spuneţi numele de familie şi prenumele) şi "Signature, please!" (Semnaţi aici, vă rog!). Versiunea în limba română este însoţită şi de transcrierea fonetică pentru a-i ajuta pe poliţişti să aibă o bună pronunţie. Oamenii legii nu s-au arătat însă foarte încântaţi de ghidul englez-român, precizând că această iniţiativă, teoretic lăudabilă, ridică o problemă fundamentală: ce vor face în cazul în care suspecţii răspund în limba maternă?

"Unii dintre noi aveam probleme chiar şi cu limba engleză, iar acum trebuie să conversam în româna... Dacă suspecţii răspund în română sau oricare altă limbă străină, n-am făcut nimic. Uneori habar n-avem în ce limbă ne răspund persoanele pe care le interogăm. Nu este nici o îndoială că acest plan a fost bine intenţionat, dar din păcate nu există unul de rezervă", a declarat unul dintre ofiţeri. În acest ghid sunt însă prevăzute şi câteva posibile răspunsuri ale infractorilor români: "It's a fair cop" (Am dat cu nuca în perete); "It wasn't me, guv" (N-am facut nimic, şefu'); "I'm bang to rights" (M-ai prins cu mâţa în sac) etc.»

Congelarea sufletelor

«Mergând spre staţia de troleibuz, am observat de la depărtare ceva pe pământ care părea a fi un om. Cu toate că îi vedeam tălpile pantofilor, nu puteam să cred că este un om pentru că nu era nimeni în jurul lui. Apropiindu-mă însă, am văzut că era într-adevăr o femeie cam la şaizeci de ani, ce părea inconştientă. Încă ţinea strâns cheile într-o mână şi geanta în cealaltă. În perimetrul scenei era staţia de autobuz în care erau vreo trei oameni, dar care stăteau cu spatele la femeia căzută. Chiar în spatele femeii era chioşcul de bilete de autobuz cu vânzătoarea încă la pupitru. Lângă chioşcul de bilete era un vânzător de flori, apoi o tarabă cu papuci şi brelocuri, iar puţin mai în spate magazinele diverse de la parterul unui bloc cu zece etaje. Perimetru destul de populat, femeia nu a căzut în câmp pustiu... Consternat de faptul că nimeni nu se sinchiseşte, mă aplec asupra femeii să văd dacă respiră, în ce stare e. Respira încet, dar avea ochii închişi. Un bărbat trece pe lângă noi şi constată cu aerul detaşat al lucrătorului de morgă: „A murit!“, şi îşi vede mai departe de drum. Mă uit din nou la ea, văd clar că nu e moartă. Vânzătorul de flori vine la mine şi îmi spune: „Lăsaţi-o, domnule, că-i beată!“. Mă panichez nu numai de starea femeii, dar şi de indiferenţa oamenilor şi încerc să sun la Salvare, dar nu ştiu numărul. Întreb în stânga şi-n dreapta care e numărul de la Salvare, dar nimeni nu ştie. Iese şi femeia de la chioşcul de bilete şi încearcă şi ea să mă convingă: „Lăsaţi-o, domnule, că-i beată!“. Nu mă las până nu aflu numărul de la Salvare. Sun şi chem Salvarea. În tot acest timp, nimeni nu se apropie de femeia căzută la pământ, parcă ar fi leproasă, luând de bună ce-a spus vânzătorul de flori, că femeia e beată. După ce termin de vorbit la telefon, femeia cu papucii comentează şi ea, puţin enervată, văzând că mă încăpăţânez: „Nu vedeţi că-i beată?“. Mă uit din nou la femeia căzută, dădea semne slabe de viaţă şi părea mai mult în comă decât beată.

Congelarea emoţională a oamenilor m-a şocat mai mult decât femeia căzută la pământ, pentru că un om căruia i se face rău pe stradă am mai văzut, dar asemenea dezumanizare, nu.»

(Dintr-un articol de Cosmin Bărău; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

De-ale limbii române

Una din cele mai citite rubrici din ziarul "Curentul" se cheamă "De-ale limbii române". Aici, criticul literar George Pruteanu răspunde la întrebările cititorilor à propos de folosirea corectă a limbii române. Ea ne aminteşte de vestita emisiune, de pe vremuri, de la Radio Bucureşti, ţinută de Alexandru Graur.

Iată câteva întrebări şi câteva răspunsuri apărute la rubrica lui Pruteanu în ultima vreme:

«Primesc, pe diferite căi, nelămuriri ale cititorilor pe teme de limbă română. Ofer câteva răspunsuri, dând întrebărilor – din raţiuni de spaţiu – o formă rezumată.

Servici sau serviciu? E corectă formularea: "Ieri am stat mai mult la servici?"

Cuvântul servici nu există. Singura formă corectă, indiferent că e vorba de ...mă duc la serviciu..., ...am un serviciu de cafea chinezesc... ori de ...fă-mi un serviciu... este serviciu. Servici este forma promovată de persoanele insuficient instruite şi aduce un prejudici limbii române.

Aniversarea e totuna cu sărbătoare? Comemorare = parastas, sărbătoare?

Aniversare vine din fr. anniversaire (<- lat. anniversarius), are în el componenta "an" şi înseamnă onorarea unui eveniment (pozitiv, favorabil) petrecut cu un număr de ani în urmă. Sărbătoare vine din lat. servare (ceremonie, petrecere) şi e o zi proclamată din raţiuni religioase, politice, administrative sau de altă natură ca prilej de festivităţi, petreceri, înveseliri.

Parastasul (din gr. parastasi) nu e o "sărbătoare", e o comemorare, religioasă; se face la anumite termene, pentru pomenirea, amintirea, readucerea în memorie a celor morţi.

În unele cărţi sau limbi am întâlnit şi Otello nu doar Othello. De exemplu în italiană.

Sunt limbi care deformează numele proprii şi limbi care nu. În rusă veţi găsi Flober în loc de Flaubert, Don Kihote în loc de Don Quijote; în franceză, Michel-Ange în loc de Michelangelo. Româna nu are această practică aşa că transcriem numele proprii de persoane exact ca în original (cel puţin cele cu caractere latine). Excepţiile istorice (de genul Ludovic în loc de Louis, Marsilia în loc de Marseille, Londra în loc de London) sunt foarte puţine.

Am auzit: "Îţi mai trebuie cărţile? Nu mi le mai trebuie."

E cu totul incorect, e română "de baltă". La întrebarea "Îţi mai trebuie cărţile?", răspunsul pe larg ar fi "Nu-mi mai trebuie cărţile", iar pe scurt "Nu-mi mai trebuie" (subiectul fiind subînţeles, nici o confuzie posibilă). "Le" are rost atunci când nu e vorba de subiect: "Ţi-a dat cărţile?" (Subiect subînţeles: "el/ea"; "cărţile" = complement). Răspuns pe larg: "Nu mi-a dat cărţile". Răspuns pe scurt: "Nu mi le-a dat".

De unde aş putea afla despre originile şi înţelesurile expresiilor româneşti?

Vă recomand două titluri: Gabriel Gheorghe, "Proverbele româneşti şi proverbele lumii romanice", Ed. Albatros, Buc., 1986, 424 pp.; Stelian Dumistrăcel, "Dicţionar de expresii româneşti", Ed. Inst. European, Iaşi, 2001, 536 pp.

Cum prescurtăm domnul, doamna etc.?

Recomandabil: dl X; d-na X; d-lui X; d-nei X; d-lor X şi Y; d-nelor X şi Y.

De ce unii spun români şi alţii rumâni? Francezul şi neamţul ne zic tot rumâni, ce înseamnă acest fapt?

Rumân nu e decât o formă veche, populară, pentru român, cuvânt care vine direct din latinescul romanus, adică "de la Roma" (antică). Quasi-identitatea, în vremuri medievale, dintre "rumân" şi "iobag" îşi are explicaţia în simplul fapt că în acele timpuri, cei mai mulţi iobagi erau românii. Francezul şi neamţul nu ne zic "rumâni" (?!), ci Roumain şi, respectiv, Rumane, pentru că, dacă ar folosi "o", s-ar crea confuzia cu "romani", adică "locuitori ai oraşului Roma".

De ce scrieţi cu î din i?

Găsiţi răspunsul pe larg în saitul meu, la aceste adrese: http://www.pruteanu.ro/8forum/afisaref.php?id=29962 şi http://www.pruteanu.ro/103deceidini.htm.»

Eros Show

«La Eros Show, care a fost organizat la Sala Polivalentă, din Bucureşti, publicul a putut vedea, plă-

Maria Găitan-Mozeş
Zâmbind... sub poverile vieţii
Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

tind un bilet de 20 de lei pe zi, show-uri de diferite tipuri, prezentate de vedete XXX şi dansatoare erotice din România şi din străinătate şi a putut cumpăra lenjerie, obiecte şi jucării sexuale, parfumuri cu afrodisiace, încălţăminte erotică. De asemenea, a putut degusta şi prima băutură energizantă afrodisiacă din lume. Eros Show este o reţea erotică şi are reprezentanţe şi în Bulgaria şi Macedonia. Potrivit organizatorilor, publicul din România este "din ce în ce mai deschis şi mai *cool"* faţă de astfel de evenimente, iar numărul celor care vin să vadă asemenea show-uri este dublu faţă de cel din Bulgaria. "Erogen En-gros" prezintă lenjerii şi obiecte sexuale, de la păpuşi gonflabile, inele, afrodisiace, parfumuri cu feromoni la jucării. Preţurile sunt între 150 şi 300 de lei pentru lenjerii sau de la 100 la 700 de lei pentru păpuşile gonflabile. Parfumurile afrodisiace, numai din plante şi tincturi, pot ajunge până la 60 de lei. Singura băutură energizanta erotică din România şi din lume, "Tantra", poate fi achiziţionată pentru 5 lei. "Balkan Exotic", o firmă de DVD-uri din Slovenia, vinde filme XXX la 15 lei, dar şi un pachet de trei filme, cu 30 de lei. Salonul "Paradise Massage" oferă mai multe tipuri de masaj. "Masaj exotic în jacuzzi cu vibromasaj, erotic body massage sau de relaxare", a spus pentru NewsIn Lacrima, hostessa standului.

"Domnii pot veni la noi la salon, dar trimitem fetele şi la domiciliu sau la hotel, iar o oră costă 240 de lei", a mai spus Lacrima. Printre invitaţii speciali ai târgului se număra Vicky Versace, din Franţa, protagonistă a numeroase filme erotice, Dora Meszaros din Ungaria, laureată a Campionatului Mondial de Striptease, Ginger Devil din România, actriţa XXX care a apărut în seria "Pornstar".»

(Dintr-un reportaj transmis de agenţia NewsIn" şi publicat în "Cronica Română", Buc. 2007)

Anunţuri cu perle

O sursă inepuizabilă de *perle* o constituie anunţurile de tot felul: de la cele apărute la "Mica Publicitate" a ziarelor până la cele lipite pe uşile sau vitrinele magazinelor.

Iată câteva exemple (muc şi sfârc) pe care le-am întâlnit, de curând, pe Internet:

«• Căutăm femeie la fetiţă în vârstă şi nefumătoare.

• Vând maşină de cusut mână şi picior.

• Vând butelie de aragaz cu reşeu şi frigider.

• Vând pătuţ copil făcut la comandă pentru pretenţioşi.

• Închiriez cameră la două fete încadrate cu un singur pat.

• Ofer loc de veci liberabil prin schimb.

• Ofer recompensă celor care au spus nevestei lui Paul Ionescu că l–au văzut cu o femeie în maşină în ziua de 18 iunie, pe autostrada Bucureşti-Piteşti. Vă rog să veniţi să depuneţi mărturie şi la tribunal. Paul Ionescu.

• Consumaţi cu încredere supă de pasăre vegetariană. Avem iaurt la găletuşă.

• Avem frişcă bătută toată ziua.

• Nu servim minori sub 18 ani.

• Nu servim în stare de ebrietate.

• Avem ciorapi de femei lungi.

• Confecţionăm costume de damă la proba a doua.

• Croim rochii pentru dame de lux.

• Confecţionăm poşete şi genţi şi cu pielea clientului.»

Copiii infractori din România sperie Berlinul

«Revista germană "Der Spiegel" trage un semnal de alarmă. După aderarea României la Uniunea Europeană, numărul copiilor români care merg la Berlin ca să cerşească sau să fure creşte de la o zi la alta, scriu jurnaliştii germani. Iar autori-

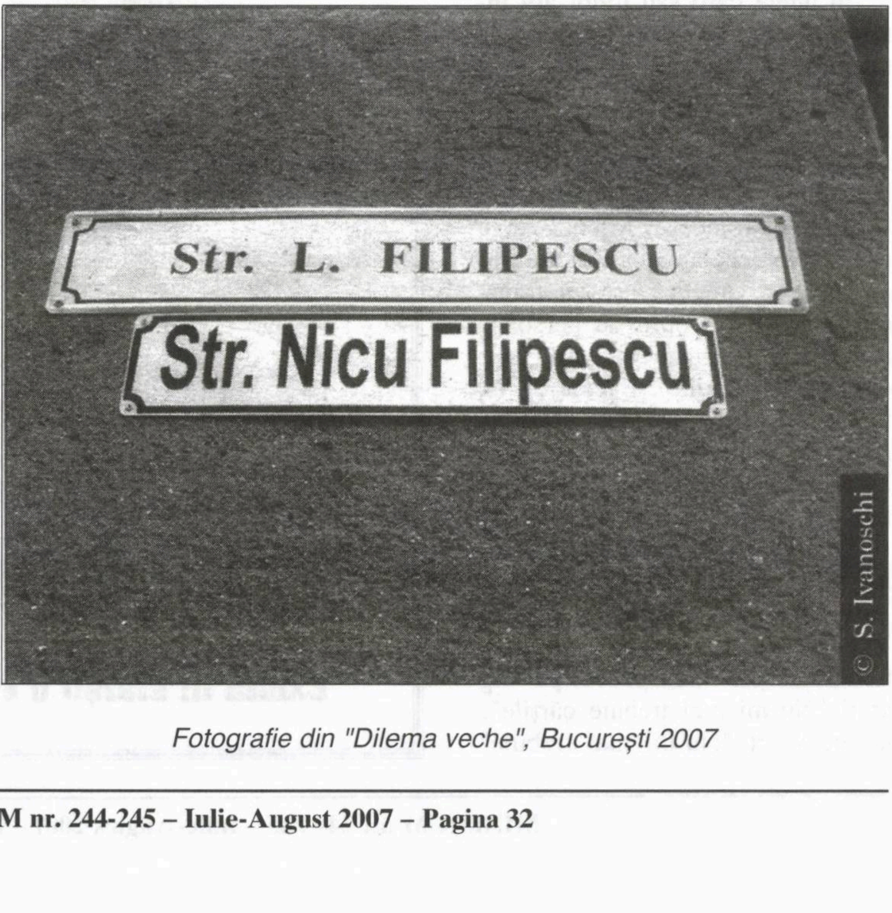

Fotografie din "Dilema veche", Bucureşti 2007 tăţile nu pot lua măsuri deoarece tinerii, care au sub 14 ani, nu pot fi arestaţi, adaugă publicaţia.

Potrivit unui raport al poliţiei din Berlin, tinerii din România comit zilnic aproximativ 500 de infracţiuni, fiecare dintre ei fiind responsabil pentru zeci de furturi. Jurnaliştii spun că, la început, copiii erau aduşi în Germania de grupări criminale, ai căror şefi confiscau bunurile furate de minori.

În ultima perioadă însă, copiii sunt văzuţi cum îşi cheltuie banii obţinuţi pe articole de lux, în cluburi sau pe taxiuri. "Der Spiegel" scrie, citând un poliţist, că acum infractorii vin singuri în Germania. "Printre tinerii din România s-a dus vorba că infractorilor copii nu li se întâmplă nimic în Germania", mai scriu jurnaliştii de la "Der Spiegel".

Conform legislaţiei în vigoare, poliţia nu poate lua măsuri penale împotriva persoanelor cu vârste sub 14 ani. Uneori sunt traşi la răspundere părinţii, dar în cazul copiilor infractorilor români aceştia sunt de negăsit. Micii tâlhari care vin din România nu au niciodată documente la ei când sunt prinşi la locul faptei. După ce sunt anchetaţi de poliţie, ei sunt predaţi oficiului special pentru copii, unde primesc un pat şi o masă caldă. Iar a doua zi pleacă din nou la furat, scrie "Der Spiegel".»

(După "Realitatea TV", Bucureşti 2007)

Biblia pe scenă

«Cea mai recentă premieră a Teatrului Maghiar de Stat din Cluj, a şaptea a actualei stagiuni, este un veritabil eveniment teatral, ne înştiinţează producătorii. Pornind de la textul biblic în traducerea semnata de Petru Creţia, regizorul Mihai Măniuţiu a elaborat un scenariu dramatic care îşi propune realizarea unei variante scenice a Cântării Cântărilor. Distribuţia spectacolului este numeroasă, ea incluzând tot ce are mai bun la ora actuală teatrul clujean. Spunem doar că în rolurile Sulamita-Sophia apar Vava Ştefănescu şi Eniko Gyorgyjakab. Venerabilul Endre Senkalszky este Bătrânul, iar Gallo Erno – Omul-maimuţă. Dramaturgia este semnată de Andras Visky, coregrafia de Vava Ştefănescu, decorurile şi costumele – Valentin Codoiu, iar regia tehnică, de Levente Borsos.»

(Din "Ziarul de Duminică", Bucureşti 2007)

Au plecat de-acasă cu pereţii în spinare

«Fără apă potabilă, fără curent electric şi izolaţi de lume, o mare parte a sinistraţilor de la Gura Văii, judeţul Bacău, au decis să plece din casele construite din fonduri guvernamentale. Şi au plecat. La plecare, însă, cei mai mulţi dintre ei au luat uşile, ferestrele, plăcile de rigips şi lemnul din tavane, vata minerală, scândurile şi, în unele cazuri, chiar o parte din pereţii caselor.

Autorităţile locale au anunţat poliţia şi fac acum un bilanţ al pagubelor.»

(Dintr-o relatare de Codrin Pop; în "Adevărul", Bucureşti 2007)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de toată mâna întâlnim, lună de lună, în presa din ţara de origine, cu aceeaşi frecvenţă cu care cetăţenii din Sderot se trezesc cu rachetele Kassam în cap, noaptea pe la două:

■ E-adevărat? Nu e adevărat? E-adevărat? Nu-i adevărat? Întrebarea care frământă lumea show-business-ului, şi anume dacă este adevărat (sau nu) că **Andreea Marin** aşteaptă un copil de la soţul ei, cântăreţul Ştefan Bănică jr., a găsit, în sfârşit, un răspuns. Da, e adevărat. Frumoasa prezentatoare TV este gravidă, urmând să nască prin luna noiembrie.

■ Şi fiindcă suntem la acest capitol, să notăm că şi prezentatoarea TV **Adriana Bahmuţeanu,** căsătorită cu afaceristul Silviu Prigoană (care, fidel numelui său, a bătut-o de-a stins-o pe nevastă-sa în repetate rânduri), este pe cale să nască. Acuşi-acuşi.

Adriana Bahmuţeanu

■ Cântăreaţa **Mirabela Dauer**

Mirabela Dauer

suferă, ba pe tăcute, ba cu voce tare între amici, din cauza guşii sale care a cam luat proporţii. Ea se gândeşte şi se tot gândeşte la o intervenţie chirurgicală, dar tremură de frică. Spaima ei este că va muri pe masa de operaţie din cauza anesteziei. Stimată Mirabela, nu crezi că ai luat-o razna? Bagă-ţi minţile în cap şi, dacă vrei să scapi de guşă, du-te urgent la medic. Asta ţi-o spun direct, de la obraz. Fiindcă aşa sunt eu: ce-am în guşă, şi-n căpuşă.

■ Campania electorală à propos de faimosul Referendum în legătură cu preşedintele Traian Băsescu a reprezentat pntru starurile muzicii uşoare un prilej neaşteptat de a câştiga nişte bani frumoşi. Atât adversarii preşedintelui, cât şi partizanii acestuia au angajat "nume mari" pentru a cânta la mitingurile de dinaintea votului. Cântăreaţa **Andreea Bănică** a încasat 1.400 de euro pe un concert (dăduse trei pe zi). **Luminiţa Anghel** e mai scumpă: 2.200 de euro de concert. Foarte solicitat, grupul **"Voltaj"** cere (şi obţine) 4.500 de euro pentru fiecare apariţie. Acsta este sistemul, ca să zicem aşa. Dar există şi o excepţie la sistemul sus-menţionat: trupa **"Sistem"**, condusă de **Zoli Toth** şi socotită cea mai bună formaţie de show la ora de faţă: cei cinci băieţi care alcătuiesc trupa (Zoli, şeful, Robi, Naşu, Cici şi Phlo) au refuzat toate ofertele din campanie, renunţând astfel la un câştig de 100.000 de euro (e o sumă). Motivul: artiştii nu au vrut să fie identificaţi cu nici una din taberele politice aflate în luptă. Ăsta-i sistemul lor.

Luminița Anghel

Trupa "Sistem"

■ Dacă Mirabela Dauer are, oricum, o problemă mai complicată de ordinul chirurgiei estetice, pentru majoritatea VIP-urilor problema este cunoscută pretutindenea în lume, inclusiv în rândurile multora dintre citiorii şi, mai cu seamă, cititoarele noastre: cum să slăbim. Dacă ai voinţă (de fier), mă rog, te priveşte, te descurci şi singur. Dar dacă n-ai? Ei bine, atunci te duci la un "centru de slăbit" (plus înfrumuseţare, că vine de se leagă). Câte ceva despre aceste centre întâlnim în "Jurnalul Naţional", sub semnătura Roxanei Roseti:

«Patru centre de slăbit, înfrumusețare și fitness, două în București și două în Contanța. Zilele acestea a avut loc prima ediție a "Silhouette Awards", un eveniment la care au fost prezenți atât "abonații" cu vechime la serviciile centrelor, cât și cei noi.

Gazda evenimentului a fost Lili Baaddi, general manager al centrelor și director tehnic al Académie Scientifique de Beauté Paris, cu o experiență de 25 de ani în domeniul cosmeticii și înfrumusețării.

Dintre clienții vechi s-au remarcat Alteţele lor Prințesa Lia și Prințul Paul, Stela Popescu, Elisabeta

Prinţesa Lia şi Prinţul Paul

Stela Popescu

Lipă, Iuliana Marciuc, Adriana Trandafir, Silvia Dumitrescu și mulți alții. Printre cei noi, Benone Sinulescu. Toți erau dornici să vorbească despre... ultima afecțiune, cum au remediat-o, și, de ce nu, și despre viața din afara terapiilor.

Mioara Mantale, prefectul Capitalei, și senatorul Norica Nicolai, cliente vechi, au lipsit. De ce? Ora la care se desfășura evenimentul coincidea cu cea a unei importante dezvăluiri de ordin politic de la TV.

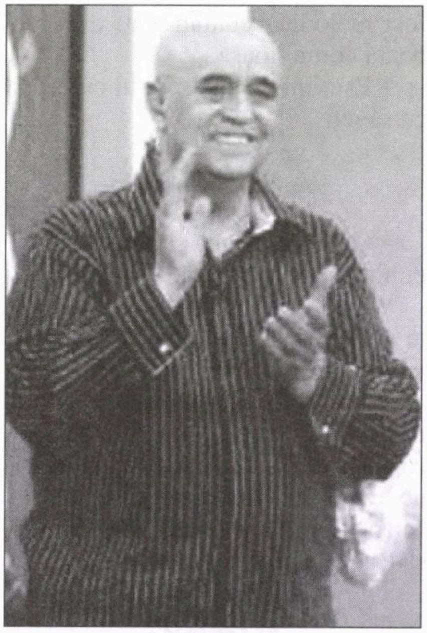

Benone Sinulescu: A ajuns la apă plată (ca plată pentru că a mâncat după pofta inimii

Cântărețul Benone Sinulescu frecventează de doar două săptămâni centrul: "Nu stau bine cu circulația periferică. Ar trebui să fiu un pic mai serios, să mă duc de mai multe ori la masaj".

Notabil este faptul că, pe tot parcursul evenimentului, cei peste 200 de invitați au fost tratați cu salate ușoare, pește și apă plată. Nici nu se poate altfel când este vorba despre siluetă, înfrumusețare și terapii.»

NOU!
ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit aparatul cel mai performant din lume. AVAIL from QUALITONE - USA
Primul aparat din lume care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii. Fără zgomote, fără țiuituri.

★

Continuăm cu succes deosebit livrarea aparatelor reîncărcabile

Reducere de promovare a noului aparat – 20% pe termen limitat

Am deschis o sucursală la Kiriat Ono
Informații suplimentare la MICHAEL în Tel Aviv
Tel Aviv, str. Ben Yehuda nr. 39
Tel.: 03/517-2910 sau 03/510-7317 – Email: www.ISRATON.co.il

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

"Vreţi să fumaţi, doamnă? La masă nu se poate. Numai dacă vă sculaţi în picioare!"

Legile stupide nu sunt doar o chestiune istorică în America. Recent s-a votat o lege în New York prin care se interzice restaurantelor să prepare feluri de mâncare ce conţin un anume fel de grăsimi. Desigur legea a fost dată în favoarea consumatorilor, spre a evita colesterolul şi consecinţele sale nefaste asupra organismului.

În spiritul aceleiaşi griji faţă de cetăţean, fumatul în locurile publice este şi el interzis, fie că e vorba de birouri, fie de baruri de noapte, de restaurante sau cafenele.

S-a ajuns până acolo că este interzis fumatul la mesele de la restaurantele de vară instalate pe trotuar.

Nu sunt fumător. Totuşi legea mi se pare ridicolă. Aflat de curând la un asemenea restaurant, am remarcat o doamnă fumând la o masă alăturată. Chelnerul a venit imediat, spunându-i consumatoarei că fumatul la masă este interzis. În acelaşi timp, a sfătuit-o să se ridice în picioare, deoarece legea interzice fumatul "la masă", nu şi de-a-n-picioarelea, lângă masă.

În consecinţă, femeia a fumat în picioare, lipită de... masa mea.

Asemenea legi vor părea poate caraghioase cândva. După cum ni se par cele trecute, despre care am scris la această rubrică într-un număr anterior şi unde acum, înainte de vacanţa de vară, voi mai adăuga câteva ca o urare de drum bun, cu zâmbetul pe buze.

Oklahoma

- Este interzisă organizarea de curse de cai cu obstacole.
- Este interzis patronilor de bar să primească în localul lor clienţi care doresc să aibă sex cu un zimbru.
- Vânătoarea de balene este interzisă pe întreaga suprafaţă a statului Oklahoma (Oklahoma nu are ieşire la mare, **n.a.**).
- Persoanele care se strâmbă la câini pe stradă pot fi amendate sau arestate.
- Este interzisă expunerea persoanelor hipnotizate în vitrinele magazinelor.
- Nimeni nu are voie să meargă pe stradă cu spatele, în timp ce mănâncă un hamburger.

Wisconsin

- Este interzisă servirea în închisori a alimentelor care imită untul.
- Bărbaţilor le este interzisă apariţia în public în caz că se află în stare de erecţie.
- Dacă cineva este conştient că are o mutră dezgustătoare, el nu are voie să apară pe stradă în timpul zilei.
- Este ilegal să trezeşti un pompier din somn.
- Fluieratul sub apă este interzis în timpul înotului.

New York

- Oricine va sări de la ultimul etaj al unui zgârie-nori este pasibil de pedeapsa cu moartea.
- Cetăţenii nu au voie să se salute pe stradă punând un deget la nas şi fluturând celelalte degete.
- Este ilegal pentru un tată să-şi numească fiul "homo" sau "poponar" cu scopul de a-l feri ulterior de un eventual comportament "gay".
- Stropirea grădinii este permisă numai când furtunul de apă este ţinut în mână.

Kansas

- Legea jocurilor de noroc interzice folosirea măgarilor pentru vânătoarea de raţe sălbatice.
- Este interzisă purtarea de albine în pălării.
- Înainte de traversarea intersecţiei dintre străzile Douglas şi Broadway, şoferii trebuie să iasă din automobil şi să tragă trei focuri de pistol în aer.

Kentucky

- Pescuitul în râul Ohio pe parcursul său de-a lungul statului Kentucky este interzis persoanelor care nu deţin un permis eliberat de statul Indiana.
- Oricine prezintă, mânuieşte şi foloseşte diverse reptile în timpul slujbelor religioase sau la mesele festive ori de afaceri, va fi amendat cu cel puţin 50 de dolari dar nu mai mult de 100 de dolari.
- Albinele care intră pe teritoriul statului Kentucky sunt obligate să deţină un certificat de sănătate arătând că stupii din care provin nu au fost niciodată contaminaţi de vreo boală contagioasă.
- Este interzis pescuitul cu arcul cu săgeţi.

Louisiana

- Gargara cu apă sărată în locuri publice este interzisă.
- Este interzis să jefuieşti băncile şi apoi să-i ameninţi pe funcţionari cu un pistol cu apă.
- A muşca o persoană cu dinţii naturali este considerat "atac la persoană"; muşcarea aceleiaşi persoane cu dinţi falşi este considerată "atac grav la persoană", iar pedeapsa este în consecinţă.

Maine

- Cetăţenii trebuie să-şi ia cu ei armele când vin la slujba de duminică, pentru eventualitatea unui atac al indienilor.

- Este interzis să părăseşti avionul în timpul zborului.
- Este interzis să arunci grămezi de paie de la etajul al doilea al clădirilor, oriunde în perimetrul oraşului.
- Este interzis să înjuri în perimetrul oraşului.

Massachussets

- Gloanţele nu pot fi folosite drept valută.
- Roşiile nu pot fi folosite la prepararea ciorbelor de peşte şi scoici.
- La parastasuri, persoanele îndoliate nu pot mânca mai mult de trei sandviciuri.
- Este interzisă vânzarea concomitentă a mai mult de 24 de boboci de raţă înainte de 1 Mai sau vânzarea de iepuri, pui de găină sau boboci de raţă care au fost în prealabil vopsiţi în culori diferite de culoarea originală.
- Mânjirea unui carton de lapte se amendează cu 10 dolari.
- Este ilegal să sperii un porumbel.
- Dacă vrei să porţi barbă în cioc trebuie să obţii în prealabil, contra cost, un permis special.
- Sforăitul este interzis dacă ferestrele dormitorului nu sunt închise ermetic.
- Duelul este permis în parcurile publice numai în prezenţa guvernatorului statului.
- Este interzis ca doi oameni să care o cadă de baie în parcurile publice.

Wyoming

- Este interzisă fotografierea iepurilor în luna iunie.
- Cetăţenii nu au voie să-şi ucidă inamicii.

West Virginia

- Toate automobilele trebuie să fie precedate la 26 de metri de către un om purtând un steag roşu în timpul zilei sau de un felinar cu lumină roşie în timpul nopţii.
- O lege pentru a reduce criminalitatea: "Şoferii cu intenţii criminale sunt obligaţi să oprească înainte de intrarea în oraş şi să telefoneze şefului poliţiei locale".
- Bărbaţii care deflorează o virgină, indiferent de vârstă sau de statut matrimonial, pot fi condamnaţi la 5 ani închisoare.
- Este interzis să porţi pe ascuns o armă cu dimensiuni mai mari de doi metri.
- Femeile care stau în poala unui bărbat într-un autobuz sau tren, şi care nu pun în prealabil o pernă, sunt automat pasibile de 6 luni de închisoare.

Vermont

- Femeile trebuie să obţină o aprobare în scris de la soţii lor pentru a purta placă dentară.
- Pe şoseaua naţională, păsările au prioritate de dreapta.
- Este permisă căsătoria între veri numai după ce ambii au împlinit vârsta de 50 de ani.

Utah

- Este interzis să te plimbi pe stradă purtând sub braţ o vioară împachetată într-o pungă de supermarket.
- Este interzis farmaciştilor să vândă praf de puşcă drept leac împotriva durerilor de cap.
- Nu au voie să locuiască sub acelaşi acoperiş decât cel mult opt femei; dacă sunt mai multe, casa va fi considerată bordel.
- Este ilegală folosirea de lassouri pentru prinderea peştilor.
- Este ilegal ca broaştele să orăcăie după miezul nopţii.

Dakota de Sud

- Dacă sunt mai mult de cinci indieni (americani) pe proprietatea cuiva, proprietarul are voie să-i împuşte.
- Dacă un grup de cinci sau mai mulţi indieni merg pe stradă, ei pot fi consideraţi o bandă de criminali şi se poate trage în ei.
- Este ilegal să ucizi un om în timp ce acesta încearcă să se sinucidă.
- Orice căsătorie în care unul dintre parteneri este năuc, lunatic sau idiot, este nulă şi neavenită.
- Este interzis să vinzi duminica o perie de dinţi şi o pastă de dinţi aceluiaşi client.

Pennsylvania

- Gaura de la covrigi nu poate fi pusă în vânzare.
- Este interzis să dormi pe un frigider aflat afară din casă.
- Magazinele de artificii şi rachete luminoase nu au voie să vândă artificii şi rachete luminoase locuitorilor din Pennsylvania.
- Toate gurile de incendiu de pe stradă trebuie verificate cu o oră înainte de declanşarea focului.

Oregon

- Este interzis femeilor să poarte pantofi de lac. Aceasta pentru a evita ca bărbaţii să vadă cum se oglindeşte ceea ce se află dedesubtul rochiilor lor.
- Este interzisă vopsirea în culori a ciorilor cu scopul de a le vinde drept papagali.
- Este interzis femeilor a se dezbrăca în faţa fotografiei unui bărbat.
- Este interzis să vi se termine benzina.
- Guvernatorul statului a ordonat eliminarea a patru sute de cuvinte din textul piesei "Romeo şi Julieta" deoarece conţin elemente explicit sexuale.
- Toate costumele de baie vor fi inspectate de şeful poliţiei.

ELIEZER PALMOR

Amintiri din cariera unui diplomat

Două taxiuri cu bucluc

Cine nu a comandat la viaţa lui un taxi sau nu a oprit unul când se grăbea, pe stradă, ca să ajungă mai repede la destinaţie? Oare gestul ca atare poate merita o atenţie deosebită?

De obicei, nu. Dar uneori – da.

În aceste rânduri doresc să relatez două întâmplări cu două taxiuri în două oraşe din două ţări care se află la extremităţile de nord şi sud ale globului terestru. Două întâmplări ieşite din comun care au rămas adânc întipărite în memoria mea.

Într-unul din capitolele precedente ale “amintirilor” mele am evocat peripeţiile participării delegaţiei israeliene la Conferinţa organizată de UNESCO la Tbilisi, capitala Republicii sovietice Georgia. Datorită unor manevre diplomatice reuşite am smuls din partea autorităţilor sovietice autorizaţia de a participa la o excursie post-conferinţă la Moscova şi Leningrad. Excursia a avut loc în ultima săptămână a lunii octombrie anul 1977.

Pe lângă misiunea de a veghea la respectarea drepturilor noastre la Conferinţă ca ţară membră a ONU, eu m-am oferit voluntar să încerc să intru în legătură cu evrei în Uniunea Sovietică. Ţin să precizez că, deşi, ca diplomat, rămân suspect în ochii unora că aş aparţine unei caste de “mincinoşi profesionişti”, în dorinţa aceasta de a stabili contacte cu evrei care aşteptau autorizaţia de emigrare în Israel nu era nimic altceva decât aspiraţia mea de a încuraja pe fraţii aflaţi la strâmtoare. În această dorinţă de contact direct nu se ascundea nimic ocult sau conspirativ. În anii aceia mai ţineam minte cum reacţionasem noi la Cluj când cineva ne adusese vestea că a văzut în faţa Hotelului Continental o maşină care arbora drapelul alb-albastru! Încercam şi din păcate numai rareori reuşeam să stabilim un contact fie numai pentru câteva secunde cu unul “de-al nostru” din echipa celor trimişi să reprezinte pe plaiurile româneşti ţara visurilor şi speranţelor noastre!

De la Tbilisi am plecat cu un avion Aeroflot la Moscova şi vecinul meu de scaun a scos la un moment dat din geantă o sticlă de vodcă şi m-a îmbiat să trag o duşcă sănătoasă. Aceasta la o oră când eu obişnuiesc să beau o cafea cu lapte. Am refuzat cât am refuzat, dar până la urmă m-am dat pe brazdă, ca să nu jignesc sensibilitatea simpaticului meu vecin.

Ajunşi la Moscova însoţiţi de un ghid “Inturist”, societatea de turism care organizase excursia, am fost cazaţi în Hotelul “Inturist” situat pe Aleea Gorki colţ cu Piaţa Roşie. Pe lângă ghidul permanent venit cu noi din Tbilisi, în fiecare zi ne trezeam cu o călăuză locală care ne însoţea când vizitam obiectivele turistice planificate de amfitrioni, precum Universitatea Lomonosov, Muzeul Revoluţiei, Sala Armelor şi palatul Sovietului Suprem din incinta Kremlinului, Piaţa Roşie, câteva statui şi artere principale, dar nu ştiu din ce motive Muzeul Puşkin şi Galeria Tretiakov, două din obiectivele culturale mai importante din capitala Uniunii Sovietice, nu au fost incluse în program. De asemenea, accesul la Mausoleul lui Lenin nu era permis din nu ştiu ce motiv. În schimb am avut şansa de a asculta opera Boris Godunov interpretată de artiştii Teatrului Bolşoi şi trebuie să spun că încă şi astăzi, când scriu aceste rânduri, în urechile mele răsună vocile extraordinar de limpezi şi puternice ale soliştilor.

După-amiezile le aveam libere, şi am profitat de acest răgaz ca să întâlnesc câţiva evrei care tânjeau să plece în Israel.

Anatoli Sceranski fusese judecat în urmă cu câteva luni şi fratele lui a venit să mă caute la hotel. Plimbându-ne pe Aleea Gorki, mi-a povestit cum a căzut în plasa întinsă de KGB fratele care avea să devină cunoscut şi admirat în lumea occidentală ca erou al luptei pentru drepturi cetăţeneşti.

Am mers acasă la academicianul Alexander Lerner şi acolo ne mai aşteptau profesorul Maiman, un matematician de renume, şi Ida Nudel, care tocmai se întorsese, în urma unor presiuni internaţionale, dintr-o lungă perioadă de exil petrecută undeva într-un sat din stepa siberiană. Grupul de “refuznici” (cum se numeau evreii cărora li se refuzase dreptul de emigrare) m-a primit cu mult interes şi căldură, în afară de Ida Nudel care, amărâtă şi revoltată din nu ştiu ce pricină, a ţinut sa-mi explice că nimic din ceea ce se face la noi în favoarea lor nu este făcut aşa cum trebuie... (ca să se confirme zicala: ”Fă bine şi aşteaptă-te la rău!”).

Dar de fapt eu voiam să povestesc ce mi s-a întâmplat când am angajat un taxi la capătul Nord al globului terestru, la Leningrad.

Chiar şi în 1977 fosta capitală a imperiului rus avea un farmec deosebit – casele construite de arhitecţi italieni şi vopsite în culori pastel, deşi spălăcite acum, după ani lungi de neglijare, bulevardul Nevski Prospekt şi canalele Nevei care ajung peste tot şi fragmentează oraşul în parcele geometrice, statuia Ţarului Petru cel Mare, căreia Puşkin i-a dedicat o frumoasă poezie intitulată “Călăreţul din bronz” (“Miednii vsadnik”), Smolnâi, fosta şcoală de fete devenită reşedinţa comandanţilor revoluţiei bolşevice din 1917, şi atâtea alte locuri nu mai puţin atractive care justifică dorinţa de a vizita oraşul până şi în zile scurte şi foarte friguroase, cum s-a întâmplat să fie când am venit noi, la sfârşit de octombrie.

Am fost cazaţi la Hotelul “Astoria”, situat la bordura uneia dintre pieţele centrale ale oraşului şi lângă catedrala “Isakovski Sobor”, una dintre cele mai mari construcţii cupolate din lume, unde se odihnesc osemintele unora dintre membrii familiilor domnitoare. Însă Împăratul Petru cel Mare, fondatorul oraşului, se află îngropat în catedrala Petru şi Pavel, iar ultimul ţar, Nikolai al II-lea, şi familia sa, care au fost asasinaţi din ordinul guvernului sovietic de către un pluton de execuţie bolşevic, comandat de comisarul Iurovski pe data de 16 iulie 1918 în subsolul Casei Ignatiev din Ekaterinburg, au fost îngropaţi într-o mină inundată din împrejurimile oraşului, în Munţii Ural.

Aveam telefon în cameră şi am ridicat receptorul imediat ca să intru în legătură cu unul din evreii refuznici domiciliaţi la Leningrad. Am format numărul de trei ori şi de trei ori nu am primit legătura, ca să-mi dau seama că telefonul nu se afla în cameră pentru ca locatarul să poată comunica cu exteriorul, ci pentru ca poliţia secretă să poată verifica la orice oră dacă locatarul se află în cameră. Am ieşit pe stradă şi nu departe de hotel am dat de un telefon public, formând numărul solicitat. Am primit imediat legătura cu deţinătorul telefonului şi acesta m-a ascultat cu o emoţie crescândă când i-am spus cine sunt şi ce caut la Leningrad. M-a rugat să iau un taxi şi să vin să-l văd la el acasă ca să stam de vorbă mai pe îndelete. El ocupa un apartament în casa din faţa cinematografului “Zvezda” (Steaua).

L-am rugat pe Azaria Alon, din delegaţia noastră, cunoscut ca responsabil al Asociaţiei pentru protecţia naturii şi ca autor al unei emisiuni săptămânale la radio dedicată naturii din ţara noastră, să mă însoţească, şi ne-am dus la prima staţie de taxiuri aflată pe Nevski Prospekt. Era lume multă în staţie şi când apărea un taxi, şoferul spunea ceva şi patru cetăţeni se urcau în maşina care demara. După un timp am înţeles că şoferul anunţa direcţia călătoriei sale iar oamenii de la coadă cărora le convenea traseul se urcau în maşină. Cum nu cunoşteam oraşul şi deci nu puteam şti care este direcţia ce-mi convine, am aşteptat până ce am rămas singuri în staţie şi spre norocul nostru a sosit un taxi care era dispus să ne transporte; dar când i-am spus adresa, adică strada şi numărul, omul a rămas tăcut câteva lungi secunde ca apoi să slobozească o întrebare care era cât pe ce să mă dea gata: ”Dar pe unde vine asta?”

Ce era să spun? Doar nu ştiam pe unde vine şi nu puteam să spun ca nu ştiu, căci dacă spuneam deveneam suspect ca străin.

După alte câteva lungi secunde de ezitare mi-a venit ideea să-i spun: "Lângă cinematograful "Zvezda". La care şoferul a răspuns: ”Aha, am înţeles. Acuma ştiu”, şi a pornit motorul.

Cu Azaria convenisem ca el să nu scoată o vorbă pe drum. El vorbea numai ebraica şi dacă spunea ceva şi şoferul auzea, acesta putea să intre la bănuieli şi în loc să ne ducă la destinaţie să ne depună la poarta KGB-ului.

Taxiul a luat-o într-o direcţie mie necunoscută, a traversat un canal, apoi încă unul şi pe măsură ce înainta, întunericul devenea mai dens, luminile străzii mai rare şi dintr-o dată ne-am trezit într-o zonă unde domnea un întuneric beznă. Azaria mă privea pe mine, eu îl priveam pe el şi amândoi afişam pe feţele noastre semne de nedumerire şi de îngrijorare. Oare încotro ne conduce şoferul care tăcea chitic? Dar după vreo zece minute de călătorie pe un culoar unde numai lumina farurilor noastre sfâşia împărăţia neagră a nopţii boreale, am început dintr-o dată să ne întoarcem la civilizaţie. Întâi câteva lumini de felinar palide, apoi felinar după felinar, trotuare care se succedau în mod continuu, conducând la o piaţetă care provoca o impresie de zonă centrală şi ajungând la acest nivel, taxiul a oprit brusc. Atunci şoferul a anunţat: ”Vot Kino Zvezda!” (Uite cinematograful Steaua!)

Am răsuflat uşurat, ba chiar i–am şi zâmbit lui Azaria îngrijoratul care înca nu sesizase că am ajuns la destinaţie. Am plătit şoferul, adăugând un bacşiş generos peste tarif, şi ne-am îndreptat spre casa din faţa cinematografului. În locuinţa unde eram aşteptaţi se adunase între timp un grup important de tineri şi tinere – în jur de treizeci – foarte bucuroşi că se întâlnesc cu doi emisari sosiţi direct din Israel. Am stat de vorbă, ba aş putea spune că am ţinut un seminar improvizat despre realitatea israeliană. Discuţia s-a terminat aproape de miezul nopţii. Eu eram extenuat, Azaria plictisit, căci nu prea înţelegea conversaţia în limba rusă, dar amfitrionii noştri erau fericiţi. Fusese pentru ei o mare surpriză.

Am vrut să ne întoarcem la hotel cu metroul, dar amfitrionii noştri au ţinut să ne însoţească pentru a ne proteja de eventuale surprize. La ieşirea din imobil mi s-a atras atenţia asupra unei maşini care staţiona în apropiere. Era o maşină a KGB-ului care ne supraveghea, şi supraveghind în acelaşi timp persoanele care participaseră la "seminar".

Întors la hotel, obosit mort, cum eram după trei ore de discuţii intense, am adormit imediat, dar pe la trei noaptea am fost trezit de un apel telefonic. De vorbit nu vorbea nimeni: respectivul se mulţumea să audă de două-trei ori vocea mea răspunzând: ”alo, alo”, semn că mă aflu la hotel şi nu la o reuniune conspirativă undeva în oraş. Cine se ostenea să facă asemenea verificări la o oră atât de înaintată? Cine, dacă nu un agent KGB de serviciu însărcinat cu supravegherea turiştilor străini...

◆

A doua experienţă legată de taxiuri am avut-o în America de Sud cu ocazia unei călătorii din Buenos Aires la Santiago de Chile. Fratele meu Itzhak a profitat de participarea lui la un Congres de Stomatologie reunit la Rio de Janeiro ca să dea o raită pe la noi la Buenos Aires (lucram pe vremea aceea la ambasada noastră din Argentina). Eram în luna septembrie 1981, început de primăvară în emisfera australă, şi după ce a văzut tot ce era de văzut în capitala argentiniană, am propus fratelui meu o scurtă incursiune dincolo de Anzi, la Santiago de Chile, ceea ce însemna, inclusiv, traversarea muntelui la peste patru mii de metri înălţime.

Am pornit la drum dis-de-dimineaţă ca să apucăm să ajungem încă în aceeaşi zi spre seară la Mendoza, oraş aflat la aproximativ 1.300 de kilometri de Buenos Aires. Când am ajuns acolo ningea binişor şi serviciul meteorologic pronostica o ninsoare abundentă peste noapte. Am hotărât de aceea să las maşina mea, care nu era echipată pentru drumuri înzăpezite, la Mendoza – şi să continuăm călătoria cu un autobuz. Până la urmă nici autobuzul cu care am plecat a doua zi dimineaţa nu avea lanţuri la roţi şi când am sosit la punctul de fontieră instalat pe vârful muntelui, la peste patru mii de metri înălţime, înainte de cotitura unde încep serpentinele care coboară spre Chile, ofiţerul de poliţie l-a luat tare pe şofer, înjurându-l în toate felurile şi obligându-l pe loc să monteze lanţuri anti-gheaţă pe cele patru roţi ale vehicolului. Panorama ce se oferă privirilor curioase la vârf de serpentină te lasă literalmente fără suflare.

Am sosit cu bine la Santiago, împreună cu un grup de tineri chilieni care se întorceau de undeva din lumea largă acasă, bine dispuşi şi cântând tot drumul melodii latine de inimă albastră. La staţia centrală de autobuze am urcat în primul taxi disponibil şi am cerut şoferului să ne ducă la un hotel modest din zona centrală a oraşului. Şoferul nostru s-a dovedit un tip foarte vorbăreţ şi pe tot parcursul cursei nu a încetat să pălăvrăgească vrute şi nevrute, dar am reţinut două detalii care s-au dovedit ulterior esenţiale şi anume că, de fapt, el nu este chilian, ci argentinian, şi că taxiul aparţine cumnatului său, care l-a angajat ca şofer. Ajuns la hotel, am scos din buzunarul cămăşii, unde păstram banii chilieni primiţi pentru 100 de dolari schimbaţi la Mendoza, trei bancnote şi le-am înmânat şoferului. Cursa, după indicaţia ceasului din taxi, costa 282 peso. I-am spus şoferului să păstreze restul şi abia ceva mai târziu am înţeles cum se face că acesta nici măcar n-a murmurat un singur cuvânt de mulţumire, părăsind locul în viteză.

Funcţionarul de la recepţia hotelului, când am spus că plecăm a doua zi dis-de-dimineaţă, mi-a cerut să plătesc camera pe loc, ceea ce mi s-a părut cam bizar, dar când am vârât măna în buzunarul cămăşii, unde aveam banii chilieni şi am scos cele trei bancnote rămase după plata taxiului, am rămas o clipă paralizat de surprindere. Eu avusesem în buzunar trei bancnote de o mie de peso fiecare şi trei bancnote de o sută de peso fiecare. Bancnotele se asemănau mult şi aşa se face că în loc de trei sute peso dădusem şoferului trei mii. Acesta, uluit de ploconul căzut din ceruri, a şters-o – cum arătasem mai înainte – ca fulgerul dezlănţuit prevestitor de furtună.

Înţelesesem imediat că am căzut în plasa pe care mi-am întins-o mie însumi dar că n-are nici un sens să mă văicăresc, căci banii pierduţi sunt bine pierduţi. Oricum, mai aveam asupra mea dolari destui care să mă scoată la nevoie dintr-o încurcătură financiară, aşa că nu aveam motiv de îngrijorare majoră.

Am lăsat bagajul în cameră şi am pornit să cutreierăm centrul oraşului. Apoi ne-am dus la reşedinţa ambasadorului nostru, bunul meu prieten Itzhak Shefi, pe care nu-l văzusem de vreo doi ani, şi am stat de vorbă de una şi de alta, pentru ca la un moment dat să-i povestesc păţania cu şoferul de taxi. Shefi, mucalit, m-a asigurat că împărtăşeşte necazul meu, dar că în Santiago circulă zece mii de taxiuri şi crede că nici măcar hiper-profesionala poliţie chiliană nu ar fi în stare să pună mâna pe şoferul argentinian. Pentru a avea conştiinţa împăcată, Shefi l-a chemat pe responsabilul cu securitatea ambasadei, omul care întreţine legaturi strânse cu poliţia, şi acesta a evaluat şansele de recuperare a banilor ca şi el: într-o masă de zece mii de şoferi, este practic imposibil să localizezi un şofer fără nume şi fără adresă.

Dacă înainte de conversaţia cu Shefi mai nutream o umbră de speranţă că-l voi regăi pe şofer, după această convorbire am înţeles definitiv ca banii pierduţi sunt pierduţi de-a binelea. Şi totuşi, ideea regăsirii şoferului continua să răbufnească din subcoştient şi dimineaţa, în drum spre staţia centrală de autobuze, mi-am zis că trebuie să mai fac o încercare, acolo de unde luasem taxiul la sosire.

În Santiago, ca şi în Buenos Aires, dominate la vremea aceea de regimuri militare, la fiecare colţ de stradă se afla câte un poliţist. În semn de avertisment împotriva acelora ce urzesc tentative de răzvrătire şi în acelaşi timp pentru securitatea cetăţeanului. Prezenţa masivă a poliţiştilor pe străzi, ziua şi noaptea, a redus considerabil criminalitatea în oraşele din Argentina şi Chile.

M-am adresat primului poliţist întâlnit lângă zona de parcare a taxiurilor şi am început să-i povestesc păţania cu şoferul. Poliţistul nici nu m-a lăsat să termin, mi-a arătat cu degetul un bătrân care stătea la intrarea în zona de parcare şi mi-a spus: ”Omul acela răspunde de repartizarea curselor la şoferi; el cunoaşte toată lumea, vorbeşte cu el”.

M-am adresat bătrânului, care nici n-a aşteptat să-i relatez povestea în întregime, căci când a auzit că şoferul îmi vorbise de Argentina, m-a întrerupt zicând: ”Îl cauţi pe şoferul argentinian care conduce un Peugeot 404? E pe cale să termine o cursă şi se întoarce peste cinci minute”.

Nu-mi venea să cred că am auzit bine şi că în cinci minute îl voi găsi pe şoferul meu. Dar bătrânul nu se înşelase, şi după câteva minute de aşteptare încordată am zărit maşina cunoscută apropiindu-se de staţie şi capul şoferului ce se profila prin geamul deaschis. Şoferul a ieşit din maşină fără să bănuiască ce-l aşteaptă şi când m-a văzut apropiindu-mă de el a avut ceva de fiară speriată în priviri. L-am întrebat direct, fără ocolişuri: ”Mă recunoşti?” Omul a rămas tăcut, ezitând să-mi răspundă, copleşit probabil de surpriza revederii. Atunci am continuat: ”Ieri spre seară ne-ai dus la un hotel şi în loc de trei sute de peso ţi-am dat din greşeală trei mii şi ai şters-o în viteză, fără ca măcar să-mi mulţumeşti!”

Omul a început să se bâlbâie zicând: ”Vai de mine! Cum aşa? Care trei mii de peso? Uite, domnule – în timp ce vorbea a scos din buzunar un teanc de bacnote mărunte – că nu am nici o bancnotă de o mie de peso! Dacă aş fi primit, cum spuneţi, trebuia să-i mai am, adică trei mii, nu-i aşa? Dar uite că nu-i am!”

Am înţeles că a sosit momentul să acţionez arma mea supremă şi l–am imobilizat cu o privire mânioasă, zicând: ”Hai să lăsăm pălăvrăgeala, n-are nici un rost. Te avertizez că prietenul meu, ambasadorul nostru la Santiago, a anunţat poliţia despre cele întâmplate aseară şi poliţia te şi caută la ora asta...”

Povestea cu ambasadorul şi poliţia l-a dat gata pe şofer. El a înţeles că nu mai merge cu minciuna. Speriat, m-a implorat: ”Daţi-mi trei minute şi vă aduc banii!”

Zis şi făcut. În trei minute s-a înfăţişat cu banii şi îmi venea cam greu să cred că au ajuns aşa de repede în mâna mea.

Nu am sancţionat necinstea şoferului, căci i-am plătit cei trei sute de peso, cât mă taxase pentru cursă. Trei sute, deşi drumul de azi dimineaţă, pe acelaşi traseu pe care călătorisem în ajun, costase numai două sute de peso; dovadă că şoferul a fost necinstit de la început, căci a mai şi manipulat aparatul de taxat când pusese maşina în mişcare...

Acuma însă s-a arătat excesiv de politicos, căci mi-a luat valiza din mână şi ne-a însoţit până la autobuzul de Mendoza, ba a şi ţinut să se urce în autocar ca să depună valiza în plasă.

Şoferul a rămas pe loc, aşteptând ca autobuzul nostru să se pună în mişcare, ca să se asigure că a scăpat de noi cu bine. L-am văzut pe peron zâmbind şi făcându-ne cu mâna semne de drum bun.

Uite aşa am reuşit să regăsesc un şofer anonim între zece mii de şoferi din Santiago de Chile.

Dar încurcătura din această expediţie improvizată nu s-a termint cu regăsirea şoferului. Ajunşi la Mendoza, am regăsit maşina mea intactă şi am pornit la drum hotărâţi să avansăm în direcţia Buenos Aires până la căderea nopţii. Am reuşit să parcurgem astfel în jur de trei sute de kilometri înainte de a poposi la un han nu prea simandicos, dar destul de liniştit ca să ne putem reface forţele sleite de drumul peste Anzi şi de peripeţiile trăite. În zori de zi, când să pornim la drumul de o mie de kilometri, câţi ne despărţeau de Buenos Aires, mi-am regăsit maşina acoperită de un strat greu de zăpadă şi fără unul din cele două ştergătoare de parbriz. Din fericire, însă, hoţul îmi furase ştergătorul din dreapta şoferului, ceea ce mi-a permis să continui drumul şi să ajungem seara la Buenos Aires.

Era 13 septembrie 1981, ziua de naştere a Shoshanei, şi am ajuns acasă cu un mănunchi de flori de câmp culese la margine de drum.

(Eliezer Palmor a fost unul dintre cei mai importanţi diplomaţi israelieni din sec. XX. Ultima sa funcţie: ambasador la UNESCO – Paris)

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Ing. THEODOR TOIVI
Haifa

San Francisco

În urmă cu aproape un deceniu, mai precis la sfârşitul anului 1988, îmbarcat în avionul companiei American Airlines, am părăsit oraşul Seattle din statul Washington, aterizând după aproape 3 ore în California, pe aeroportul din San Francisco.

Prezentele note de drum încearcă să prezinte ceva din conglomeratul de impresii acumulat în câteva zile petrecute în uimitoarea metropolă de la malul Pacificului...

Golden Gate Bridge

Market Street. Ziua – superbă! Dar noaptea – mai bine să o iei pe vizavi

Market Street, strada principală din San Francisco, este considerată de admiratorii coastei de vest ca un fel de Champs-Elysées, Fifth Avenue sau Magnificient Mile a metropolei.

Am parcurs celebra magistrală de câteva ori şi pot afirma fără ezitare că impresia a fost mai mult decât favorabilă, cel puţin în raport cu arterele de comparaţie amintite mai sus, din New-York şi respectiv Chicago.

Clădirile înalte au ceva din America interbelică şi pe stradă circulă lume bună, tipii dubioşi şi turiştii fiind concentraţi mai curând în alte zone din superbul oraş. Magazinele şi hotelurile de lux alternează cu bănci renumite iar între blocuri sunt mici spaţii verzi prevăzute cu mese şi surse apetisante de alimentaţie la preţuri moderate.

Mijloacele de transport sunt multiple şi includ atât linii de autobuze cât şi troleibuze – asemănătoare celor cunoscute la Bucureşti. Sub Market Street există şi două linii suprapuse de metrou: Muni, vechiul subway al urbei, şi modernul BART, al cărui traseu părăseşte la un moment dat oraşul, intrând sub fundul mării, motiv pentru care am evitat cu prudenţă să-l utilizăm, de teamă să nu ajungem din greşeală tocmai la Oakland, peste golf...

Există însă şi un ce. Amabilul coleg R., care mi-a oferit la plecare un set de hărţi şi instrucţiuni verbale privind exoticul oraş, a inclus Market Street pe lista locurilor care, după căderea serii, trebuiesc evitate...

Seara, intrând în Union Square, elegantul centru hotelier, teatral şi de shopping al oraşului, am aruncat o privire asupra străzii cu pricina, situată în apropiere. Omul avea dreptate. Începând cu orele serii aristocratica arteră devine limita după care, în mod incredibil, se termina civilizaţia şi începe lumea morbidă a drogurilor precum şi a altor păcate pe care din decenţă evit să le amintesc...

Navigând spre Sausalito

Ajungem la capătul de nord-est al magistralei Market Street şi coborâm treptele la punctul denumit The Embarcadero, plasat pe malul golfului. Acolo ne îmbarcăm – pentru localitatea Sausalito – pe puntea unui vaporaş care traversează San Francisco Bay – cum spun americanii acestei mări interioare despărţită de ocean prin strâmtoarea Golden Gate.

Avem norocul unei zile senine şi scenariul care începe să se desfăşoare în faţa ochilor noştri este realmente emoţionant. Fotografiez în mod continuu fantastica panoramă a oraşului, aşa cum apare el văzut de pe mare – într-o succesiune de neuitat. Încep cu clădirea Ferry Building, care se îndepărtează încet de noi împreună cu imensa inscripţie "San Francisco" plasată pe frontonul acesteia – inscripţie care, odată înregistrată pe peliculă, va permite oricui să identifice cu uşurinţă exoticul loc pe care navigăm...

Pescăruşii care însoţesc nava în mod razant, apa albastră cu valuri înspumate şi, nu în ultimul rând, drapelul american cu stele şi dungi care fâlfâie la provă – încadrate cu abilitate în vizorul aparatului foto, colorează fără îndoială şi mai mult imaginea momentului...

Trecem de insula fostei închisori Alcatraz și ajungem în apropierea strâmtorii și a podului suspendat Golden Gate Bridge care, pe fundalul Oceanului Pacific, ne apare în fața ochilor în toată splendoarea sa. Podul este învăluit pe alocuri în nori de ceață, fenomen provocat de gazele emanate din eșapamentul automobilelor, care din 1937 traversează permanent vestita minune tehnică americană vopsită în portocaliu.

Grandiosul proiect a fost realizat de inginerul Joseph Strauss, dar sofisticata matematică a calculului a fost conceputa de inginerul Leon Solomon Moissief, sosit tocmai din Riga ca să-i învețe pe yankei cum se calculează un pod de anvergură...

Construcția ne este oricum familiară din bogata filmografie legată de subiect, dominată de James Bond-ul "A View to a Kill" cu Sir Roger Moore și frumoasa (depinde de gust) Grace Jones...

În scurt timp vaporașul acostează în rada portului turistic Sausalito în zona Marin County, comparată de unii autori cu Riviera Franceză.

După o vizita de 15 minute considerăm în mod subiectiv dar categoric că Sausalito ("im col hakavod!") nu are nimic în comun cu Nisa sau Monte-Carlo și ne întoarcem glonț la pasarela de urcare pe nava noastră, care tocmai începea manevrele de înapoiere la Embarcadero.

Pe ruta de întoarcere, mai puțin obsedat de fotografii, privesc din nou Golden Gate Bridge, reflectând la momentul critic din anul 1985, când Sfântul (oricum la o vârstă!) a coborât din dirijabilul alb al firmei Zorin pe cablul superior al monumentalei construcții, afișând – cu zâmbetul sau britanic – o încredere absolută în calculele d-lui ing. Leon Solomon...

Tramvaiul cu cablu

Reîntorși la Frisco (ca să folosesc denumirea din romanele cu Winnetou de Karl May), traversăm complexul comercial bi-etajat de lângă Embarcadero și ajungem la intersecția cu Powell Street, în stația finală a celebrului San Francisco Cable Car System.

Pitorescul mijloc de transport asociat cu marea metropolă de la Pacific include două linii care leagă Market Street cu Fisherman's Wharf.

Vagoanele acestui tramvai-funicular sunt tractate de-a lungul întregului traseu printr-un cablu subteran plasat între șine.

Odată ajunse la capul de linie de la Fisherman's Wharf, situat chiar la malul mării, vagoanele, având fiecare o lungime de 6 metri și o greutate de 8 tone, sunt plasate pe o platformă rotativă și întoarse cu 180 de grade – prin împingere manuală, procedeu aparent primitiv dar " fancy" – spectacolul atrăgând peste o sută de spectatori care fotografiază sau filmează neobișnuita operație...

Orașul chinezesc

Orașul San Francisco are peste 750 mii de locuitori din care numai 49% sunt albi, 30% fiind asiatici. Două treimi din asiatici, adica 20% din cetățenii orașului sunt chinezi.

În centrul orașului, alături de cladirea Transamerica Pyramid (inconfundabilul zgârie-nor care permite recunoașterea orașului San Francisco în orice imagine ilustrând urbanistica Statelor Unite), este plasat Chinatown.

Înființat în anul 1859, cartierul amintit reprezintă cea mai mare aglomerare urbană de chinezi din afara Asiei.

Am admirat arhitectura specifică a cladirilor, magazinele, restaurantele și întreaga atmosferă care poartă amprenta inconfundabilă a stilului adus de emigranții din Imperiul Celest.

Am intrat să vedem interesanta zonă în mod absolut dezinteresat, la fel ca cei 15 milioane de turiști care vizitează anual Chinatown. În plus, noi aveam și o misiune pragmatică din partea familiei, mai precis studiul pieței și eventual achiziționarea unui teleobiectiv foto...

Pătrundem într-un mic magazin înțesat până la refuz cu articole de specialitate și comentăm specificația cu datele tehnice care defineau obiectul. Deodată perdeaua neagră care separă magazinul propriu-zis de minusculul birou al conducerii se dă la o parte și apare un tânăr blond:

– Îmi pare bine că vă aud vorbind românește. Permiteți-mi să mă recomand, sunt proprietarul acestei rețele de magazine (exact așa a afirmat) și originar din București...

În continuare tânarul analizează specificația și scoate dintr-un raft o cutie din carton simplu cu un teleobiectiv. Și continuă:

– Pe aparat sau ambalaj nu este imprimată nici o marcă, dar vă asigur că are absolut aceeași calitate ca modelul solicitat de dvs. Prețul este însă sensibil mai redus...

Cu ușurința pe care ți-o oferă cunoașterea unei limbi străine în vestul Americii, explic tânărului bucureştean că obiectivul este destinat unei terţe persoane care ne-a împuternicit să cumpărăm exclusiv marca japoneză indicată în specificaţie. În final, cumpărăm totuşi un film Kodak made in India pentru 2,5 dolari, mulţumim amabilului proprietar al reţelei pentru interesantele explicaţii şi, satisfăcuţi de faptul că avem deja relaţii în alambicatul cartier, părăsim magazinul dâmboviţean din Chinatown.

Am remarcat că populaţia de origine asiatică denumita *islanders*, respectiv originarii din Hawai şi alte insule din Pacific (incluzând şi amabilul personal al hotelului unde am locuit), este foarte implicată în politică, oraşul fiind plin de lozinci cum ar fi "Islanders for Clinton!", legate de alegerile prezidenţiale din momentul acela.

❖

Vizitarea zonei mi-a readus în memorie întamplări legate de subiect.

În perioada studenţiei, în sesiune fiind, îmi aşteptam rândul în faţa unei săli de examinare. Un student chinez, în trecere pe acolo, mă întreabă:

– Ce examen aveţi?

– La Mitică, răspund eu referindu-mă la modul cum era codificat între noi temutul profesor.

– Ce materie este Mitică? întreabă candid naivul chinez...

Din acel moment studentul respectiv era cunoscul numai sub numele de Mitică...

Au trecut câţiva ani buni şi la un moment dat, în uzina prahoveană unde lucram, am asistat la prezentarea unor noi produse, pentru o delegaţie sosită din Pekin şi însoţită de ştabi din ministerul de resort de la Bucureşti.

Deodată unul din mai marii chinezilor, îmbrăcat ca toţi ceilalţi în clasica tunică Mao, se desprinde din grup şi îmi întinde mâna, luându-mă direct pe româneşte:

– Ce faci bă, te-ai mai îngrăşat, eu sunt Mitică!

❖

Ceva mai târziu, am fost chemat în birourile conducerii, unde mi-a fost prezentat un inginer vietnamez.

– Băiatul ăsta va face practica în serviciul nostru de proiectare timp de 6 luni. Ştie deja româneşte. Îi vei pune la dispoziţie orice documentaţie va cere!

Am ieşit puţin intrigat cu micul vietnamez după mine, dar ulterior am înţeles că nu prezintă nici un pericol de scurgere a informaţiilor tehnice. Am devenit chiar prieteni şi întreaga perioadă de practică a tradus în vietnameză o carte de specialitate (scrisă de mine, bineînţeles!) care tocmai apăruse în Editura Tehnică.

Aflu că tatăl său este general în Vietcong şi încep să-l interoghez:

– Cum de ai ajuns în România?

– Iniţial am fost trimis în China. Dar acolo mi-am dat seama că limba lor este extem de dificilă şi n-am s-o pot învăţa niciodată.

– Limba română este mai uşoară?

– O, desigur! Voi aveţi numai trei feluri de "a": "a" de la acasă, "a" de la mămăligă şi "a" din România. În vietnameză sunt zece feluri de "a"!

Şi omul începe să le pronunţe într-un mod gutural imposibil de redat în scris: "a" nazal, "a" răguşit, "a" tuşit, "a" strănutat, "a" scuipat şi aşa mai departe!

Din acel moment am renunţat definitiv să învăţ vietnameza...

Vara indiană

În urmă cu o săptămână, aflându-ne la Chicago, temperatura nu depăşea 4 grade Celsius şi am tremurat uneori de frig în pardesiele noastre mediteraneene.

Acum, la San Francisco, în mijlocul lunii octombrie, ne-a surprins o aşa-numită "vară indiană", fenomen meteorologic echivalent hamsinului din Ţara Sfântă, temperatura urcând, timp de două zile, la 35 de grade Celsius.

"Vara" respectivă s-a spart într-o după-amiază, temperatura scazând brusc la 12 grade. Eram în cămaşă, relativ departe de hotel şi singura soluţie rezonabilă a fost achiziţionarea, în primul magazin, a două jachete groase de trening pe care era brodat textul San Francisco University. Cu toate ca preţul în dolari era aparent piperat, cumpărătura respectivă a evitat întoarcerea la hotel şi irosirea unui timp turistic inestimabil, fiind totodată un cadou foarte apreciat de copiii rămaşi în Haifa...

La magazinul respectiv m-au amuzat şi alte texte interesante pentru jachete cum ar fi: "No university", "I was în Alcatraz prison"!

Lombard Street (o stradă unde m-am gândit la regizorii noştri de film)

Am coborât per pedes Lombard Street de pe Russian Hill, renumită prin serpentinele sale şi scenele spectaculoase de urmărire între automobilele protagoniştilor unor pelicule americane.

Strada, de altfel liniştită şi relativ scurtă, este ornată cu numeroase peluze de flori şi marginită de imobile elegante, fiind după cât se pare unul din sectoarele cele mai scumpe din oraş.

❖

Fără un motiv plauzibil, parcurgând acolo, în Frisco, mult filmatele Lombard Street şi Van Ness Avenue (unde locuiam), am simţit un fel de tristeţe gândindu-mă la cinematografia din Ţara Sfântă, abordând cu precădere subiecte legate de puşcăriaşi, prostituate, drogaţi sau frustraţi etnici – cinemato-

Lombard Street

grafie frecvent abandonată pe mâna unor talente îndoielnice, morbide sau ostile ca Assy Dayan, Amos Guttman, Madame Almagor sau Mohamed Bakri...

M-am gândit în mod logic că serpentinele din Haifa ar fi meritat şi ele să fie decorul unor filme, care să pună în valoare frumuseţea urbanistică a oraşului şi oamenii de bine ai acestuia – inclusiv tinerii eroi din Zahal şi creatorii de high-tech de la Matam sau Rafael.

Fisherman's Wharf

Dimineaţa am coborât Van Ness Avenue ajungând în nordul oraşului, la malul golfului San Francisco Bay. Iniţial abordăm un dig imens în formă de seceră de unde se poate admira o bună parte din litoralul cunoscut sub denumirea Fisherman's Wharf, traseu care urma să-l parcurgem în următoarele ore.

Faleza respectivă are o lungime de aproximativ 5 km., este supraaglomerată de turişti (12 milioane pe an!) care cască gura la multitudinea de magazine, restaurante şi tonete unde se pot servi toate delicatesele comestibile marine, muzee îndoielnice şi tarabe cu orice. Din loc în loc se succed promontorii artificiale cum ar fi acest Pier 39, plin cu elemente de iarmaroc, inclusiv lanţuri sau căluşei. Există desigur şi porţiuni de elită ca Marina, unde sunt ancorate o varietate de ambarcaţiuni, inclusiv iahturi de lux.

Cerul este senin, marea superb de albastră, vapoarele turistice şi pescadoarele ancorate sunt vopsite în culori atrăgătoare şi la o distanţă relativ mică, insula Alcatraz – cu fosta închisoare unde Al Capone a fost deţinut pentru evaziuni fiscale – se lasă fotografiată cu generozitate.

În Ghirardelli Square am stat la un rând imens la o fabrică vestită de ciocolată, unde cumpărăm o îngheţată anostă, iar undeva mai departe am achiziţionat o cutie de plastic plină cu shrimps care, consumaţi pe loc, s-au dovedit a fi delicioşi...

❖

Seara, întorcându-ne cu un Cable Car din aristocraticul Union Square, am traversat încă o dată renumita faleză luminata à giorno.

Componenta umană era acum complet diferită, fiind formată din grupuri de marinari bine dispuşi, tineri afro-americani cu tranzistoare urlând la maximum, tinere, (unele chiar drăguţe!) strident fardate şi aparent de moravuri îndoielnice şi – mai rău – indivizi de sex ambigu umblând după prozeliţi...

În scurt timp fauna respectivă ne-a creat o senzaţie de disconfort, obligându-ne să ne întoarcem expres la hotelul nostru din Van Ness Avenue, cu un taxi de culoare galbenă şi prevăzut cu gratii între şofer şi călători ...

Am înţeles de ce oamenii de bine locuind în San Francisco sau împrejurimi evită pe cât posibil să petreacă o seară pe Fisherman's Wharf!

Louise M. Davies Symphony Hall

Puţinul timp disponibil pentru

vizitarea oraşului a exclus intrarea în muzee sau vizionarea unor spectacole.

Am pătruns totuşi într-un excepţional lăcaş de cultură din cadrul complexului War Memorial and Performing Arts Centers şi anume în sala de concerte simfonice construită în 1980 şi purtând numele generoasei donatoare Louise M. Davies. Excepţionala arhitectură interioară, dar şi dimensiunile giganticului crater (acesta este termenul!) care apare în faţa ochilor la intrarea din partea superioară a sălii, taie respiraţia bieţilor turişti.

Voluntara care însoţeşte micul grup de vizitatori creat ad-hoc la intrare ne explică funcţionarea panourilor reflectorizante, executate din materiale sofisticate şi a căror mişcare, comandată electronic de către dirijor în timpul concertului, modifică spaţiul dintre orchestră şi public, mărind reverberaţia până la 2.5 secunde (!)...

Părăsim minunea acustică donata de madame Davies şi însoţiţi de distinsa voluntară, intrăm pentru câteva minute în sala, mai modestă, a operei, pe scena căreia – în anul 1945 – marile puteri au semnat naşterea Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Acolo, în plină repetiţie, admirăm programarea unei creaţii regizorale computerizate!

Mai târziu, afară, pe esplanada plantată cu copaci decorativi din faţa Centrului Civic, mă întreb cum sştiau înainte oamenii să prezinte un spectacol de operă fără să vadă pe ecranul ordinatorului, minut cu minut, când trebuiesc aprinse reflectoarele verzi şi când intră pe scenă cele trei zeiţe îmbrăcate sumar – moment în care bietul tenor începe să cânte aria nr. 32!

Presupun că după ariile considerate de succes, în programul computerizat era prevăzut şi minutul de aplauze la scenă deschisă, cu ovaţii şi strigăte de bravo, care pentru orice eventualitate erau înregistrate în prealabil...

◆

Nu departe de oraş, pe drumul spre San Jose, se afla Silicon Valley, unde unde lucrează mulţi specialişti israelieni în high-tech, excluşi în mod regretabil din circuitul muncii autohtone de cohorta de colonei la pensie, care – an după an – umflă schemele de personal din întreprinderile statului cu ioaţimi sau executives!

În aceeaşi zonă se află şi celebra Stanford University, unde studiază şi numeroşi tineri inteligenţi de limbă ivrit, de regulă copiii unor tipi cu posibilităţi financiare sau legaţi de vârful piramidei politico-administrative...

◆

Am ajuns seara la SFO (adică San Francisco International Airport) într-un minibus condus de un tânăr *islander*, amuzaţi de avizul "Bacşişul nu este obligatoriu, dar va fi primit cu plăcere!", şi am decolat pentru Baltimore via Denver, cu dorinţa (încă nedefinită), de a mă reîntoarce pe coasta de vest oricând va fi posibil...

●

Din datele publicate de Biroul Central de Statistică de la noi, reiese că vacile israeliene produc în medie 11.000 de litri de lapte pe an, situându-se pe primul loc în lume.

Dar şi boii.

CALENDAR

Iulie

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)

1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)

2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)

4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)

5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)

6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)

6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)

6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)

6 iulie a murit Horia Gane (2004)

9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)

9 iulie a murit Simion Alterescu (1999)

10 iulie a murit Henri Wald (2002)

12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)

12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)

13 iulie a murit Eugen Luca (1997)

14 iulie a murit Maria Banuş (1999)

15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)

16 iulie s-a născut Mircea Gorun (1922)

18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)

18 iulie s-a născut S. Damian (1930)

19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)

19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)

23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)

25 iulie a murit Petre Iosif (1978)

25 iulie a murit Liana Maxy (2002)

26 iulie a murit Godell (1991)

27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)

29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)

(?) iulie a murit G. Spina (1952)

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

J

Jar, Alexandru

(Urmare din numărul trecut)

A doua zi, Jar se prezentă la Dej, fiind întâmpinat în uşă de stăpânul casei. Acesta îl bătu amical pe umeri şi-l invită la masă.

– Să luăm întâi nişte gustări, Jar, zise gazda, servindu-l cu ţuică rece, icre negre, salam de Sibiu, babic, roşii şi brânză telemea. Apoi, îi ceru să-i spună ("dar sincer, între noi") cum vede el problemele de astăzi ale partidului. Musafirul – care, la început, cam şovăia – a hotărât să ia taurul de coarne. El a amintit de Raportul secret al lui Hruşciov despre stalinism, precum şi de frământările din Polonia şi mai cu seamă din Ungaria. "Nu trebuie să uităm, tovarăşe Dej, că şi la noi există probleme asemănătoare, despre care însă nu se vorbeşte".

Dej îl asculta cu atenţie, dând uşor din cap a încuviinţare. Atunci Jar a pomenit despre închisori (prea mulţi oameni nevinovaţi zac acolo, unii chiar fără să fi fost judecaţi).

– Gustă din păstrăvul ăsta, Jar. Mi l-a adus de la Codlea.

Jar înfulecă un păstrăv, după care aminti despre cenzură ("ăştia de la Direcţia Presei ne sufocă. Nu poţi să încerci nici o critică, oricât de mică ar fi, că te taie numaidecât").

Dej îl asculta cu atenţie, dând din cap mereu, uşor, a aprobare.

– Aici merge un vinişor alb de Pietroasele. Hai să ciocnim, dragă Jar.

Cei doi ciocniră paharele, după care invitatul pomeni despre nivelul de trai din ţară ("şi asta, în timp ce în partid s-a format o nouă burghezie, miniştrii câştigă de o sută de ori cât un strungar de la Republica").

– Ia şi din muşchiul ăsta de vacă, Jar. E nemaipomenit. Se topeşte în gură. Unt.

Jar se execută cu plăcere, după care abordă problema locuinţelor ("sunt familii de 7 persoane care trăiesc într-o singură cameră").

Dej dădu iarăşi, atent, serios, din cap, după care spuse:

– La friptură merge un păhărel de Băbească. Aia despre care îţi vorbisem aseară la telefon.

Jar făcu onorurile vinului de Băbească, după care, încurajat mereu de privirile lui Dej, atacă problema Canalului Dunărea-Marea Neagră. "Oamenii nu mai înţeleg nimic, tovarăşe Dej, s-au făcut atâtea cheltuieli şi deodată, Canalul a fost închis. Mă întreb dacă nu cumva cineva a vrut să compromită partidul şi, în special, pe Dumneavoastră".

Primul secretar îl asculta cu atenţie, dând încurajator din cap, după care îi recomandă desertul.

– Ia o clătită, Jar. Sunt cu vişine. Le-a scos acuma Paraschiva de pe foc.

"Lumea vorbeşte, tovarăşe Dej. Eu umblu prin pieţe şi aud ce spune lumea. Oamenii sunt nemulţumiţi... Ar trebui făcut ceva, tovarăşe Dej".

– Cred că ai dreptate, Jar, rosti Dej după o tăcere lungă, în timp ce dădea peste cap un coniac Courvoisier. Cred că ai dreptate. Ştii ce? Eu sunt de părere că ar fi bine ca mâine, la şedinţă, să iei cuvântul şi să spui ce mi-ai spus mie.

– La şedinţă? murmură Jar puţin mirat.

– Da. E bine să audă şi tovarăşii din activ.

La sfârşitul mesei, Dej îl conduse pe Jar până la maşină, strângându-i mâna cu putere şi amintindu-i: "Va să zică ne-am înţeles. Mâine iei cuvântul".

Participanţii la şedinţă îşi ţineau răsuflarea. Un asemenea atac frontal la politica partidului nu mai fusese auzit niciodată într-o adunare oficială. Privindu-l pe Dej, încruntat, lumea era convinsă că şeful partidului spumegă de furie. În realitate, el îşi stăpânea cu greu un zâmbet. Planul său – sau, mai precis, prima parte a planului – reuşise. Acest plan, pe care-l vom numi "bate şeaua să priceapă iapa", urmărea ca şefii partidului să dea lumii scriitoriceşti un exemplu.

Dar cine să fie şeaua? Gândindu-se şi tot gândindu-se, primul secretar îl alese pe Jar.

1) Era evreu, deci marii scriitori români (get-beget) nu se vor supăra prea tare. Dimpotrivă. În plus, pentru opinia publică, compromiterea şi darea cu capul de pereţi a alogenului suna bine.

2) Era lipsit de prestigiu scriitoricesc. Critica literară nu-i recunoştea valoarea, socotindu-l un autor cam fără de talent, de mâna a doua. Dej nu citea, dar se interesa de cota scriitorilor: cum e ăsta?... Dar ăsta? Dar ăsta cum e? Aha...

3) Era ilegalist. Lichidarea lui dădea de înţeles vechilor membri de partid care mârâiau pe la colţuri că veteranii se pot aştepta în orice clipă la un tratament asemănător, dacă nu se potolesc, stând în banca lor.

Ce anume s-a petrecut a doua zi

dimineaţa în sala "Excelsior" ne povesteşte Ov. S. Crohmălniceanu în volumul său "Amintiri deghizate" (ed. Nemira, Buc. 1994):

«A venit şi şedinţa mult aşteptată. A început printr-un expozeu al lui Dej care, după ce amintea pe larg realizările regimului, pomenea în treacăt şi de anumite erori. Ele nu alterează însă esenţa profund democratică a muncii de Partid, fuseseră remarcate la timp, criticate şi lichidate. Cauza lor era activitatea fracţionistă a grupului Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu... Totul rămânea ca înainte, înţepenit în formulele stereotipe ale limbii de lemn. Au urmat luările de cuvânt, nu mai puţin plicticoase, până la pauză. În timpul acesteia, Dej, ca să arate cât de puţin se ţine el mare, a venit în mijlocul mulţimii ieşite din sală. A fost înconjurat de câţiva scriitori, printre care se afla şi Jar. Dej l-a întrebat: "Te-ai înscris la cuvânt, să spui aici ce mi-ai povestit mie?". Jar dădea semne de codeală. "Păi ăştia mă sfâşie", şi-a motivat ezitarea, zâmbind strâmb. L-am auzit atunci pe Dej recomandându-i să n-aibă frică, doar e şi el acolo...

La reluarea şedinţei, Jar a dat ascultare îndemnului, a luat cuvântul şi a început să spună ce-i trecea prin cap... S-a apucat să vorbească de suferinţele comunistului care a fost nevoit să trăiască denaturarea credinţelor lui cele mai sfinte sub teroarea stalinistă. "Am ajuns să-mi fie ruşine de carnetul roşu", a spus la un moment dat. Apoi i-a reproşat lui Dej că nu a suflat nici un cuvânt în expozeul său despre Canalul Dunărea-Marea Neagră şi părăsirea construcţiei acestuia, după atâtea cheltuieli şi energii omeneşti consumate. "Lumea a legat iniţiativa de numele dvs., a continuat Jar. Necăpătând lămuririle necesare, vă atribuie răspunderea".

Cineva din sală, aici, l-a apostrofat. Jar s-a întors către conducătorul şedinţei şi a cerut sprijin: "Ce v-am spus, tovarăşe Dej, vedeţi cum sar pe mine?". Interpelatul i-a făcut semn, calm, să continue. Jar a mai îngăimat câteva fraze de încheiere şi a părăsit tribuna, întorcându-se la locul lui...»

După aceea s-a mai dat o pauză, în timpul căreia – aşa cum povesteşte Crohmălniceanu – un anume Ştefan Cruceru, secretar cu propaganda al Capitalei, ceru participanţilor să reflecteze la cele spuse de Alexandru Jar (nu i se mai zicea tovarăşul Jar) şi să-şi spună părerea despre opiniile acestuia. În acelaşi timp, Gheorghiu-Dej aranjase să se întâlnească în holul sălii cu membrii biroului organizaţiei de partid de la Uniunea Scriitorilor. El a vrut să afle părerea fiecăruia despre cuvântarea lui Jar. Dintr-o dată nu-l mai numea Jar ci Paschela (numele lui real?), "lumpenul ăsta dintr-un fund de Calea Văcăreşti". Simţind încotro bate vântul, câţiva s-au grăbit să-l condamne pe lumpen cu vehemenţă. Alţii, ca Maria Banuş sau Crohmălniceanu, şovăiau, încercaseră să-l apere pe vinovat, susţinând că e un tovarăş vechi de partid, devotat cauzei clasei muncitoare, dar care are "gură mare". Încruntat, Dej a pus piciorul în prag: "Dacă biroul Uniunii Scriitorilor nu sare ca un singur om să ia apărarea primului secretar al Partidului, atunci când acesta e calomniat, noi putem dizolva organizaţia şi proceda la reînscrierea membrilor".

Era clar. Numaidecât Biroul a sărit ca un singur om în apărarea primului secretar. Şi, la reluarea şedinţei, scriitorii în cauză au vorbit la unison cu activiştii din sală, vestejindu-l pe calomniator.

A doua zi, fu convocată o adunare generală extraordinară a organizaţiei de partid de la Uniunea Scriitorilor; iar câteva zile mai târziu, în "Sala Oglinzilor" de la Casa Scriitorilor de pe Calea Victoriei, după ce scriitorii înscrişi la cuvânt *condamnaseră cu indignare* atacurile duşmănoase ale lui Jar, acesta fu exclus din partid. Ziarul "Scânteia" publică un foileton pe două pagini despre "cazul Jar", iar celelalte gazete îl demascau, fiecare în felul său, pe autorul nuvelelor despre ilegalişti. La Editura pentru Literatură (ESPLA), la Editura Tineretului ş.a., cărţile lui Jar aflate în manuscris fură "scoase din plan". Toate ziarele, revistele, precum şi postul de radio (pe vremea aceea, televiziunea era de-abia la începuturile ei) primiră dispoziţie de la secţia de presă a Comitetului Central să nu mai publice nici un text de Jar şi nici o referire la numele lui. Direcţia presei şi tipăriturilor emise o circulară în acelaşi sens către toate publicaţiile din ţară. Ministerul Culturii, de care depindeau "casele de odihnă şi creaţie", precum Pelişorul de la Sinaia, fu avertizat să nu-i dea cu nici un chip lui Jar un bilet de cazare. Telefonul de acasă al lui Jar încetă practic să mai sune: cu excepţia rudelor apropiate (avea o soră) nu-l mai suna nimeni. Când ieşea pe stradă (rar) şi se întâlnea cu vreun cunoscut de la "Uniune", acesta tresărea, făcându-se că nu l-a observat şi se îndepărta rapid pentru a nu fi văzut cumva în apropierea lui Jar. După o vreme, prozatorul se obişnuise să meargă cu ochii în pământ, asemenea chinezilor "demascaţi" din anii Revoluţiei Culturale a lui Mao, care umblau pe stradă cu o pancartă de gât, pe care scria: "cine-o face ca mine, ca mine să păţească". Gheorghiu-Dej se interesa zilnic de mersul acţiunii, asemeni unui şef de stat major care urmăreşte pe hartă evoluţia bătăliei. Când, după vreo două sau trei săptămâni de la şedinţa de la "Excelsior", şeful de cabinet i-a raportat primului secretar cum stau lucrurile, aveai impresia că acesta spusese, bătând din călcâie: Să trăiţi, tovarăşe Gheorghiu-Dej, ordinul a fost executat. Alexandru Jar a devenit un cadavru viu! Iar în lumea scriitoricească domneşte linişte a!".

(Continuare la "Dicţionar..." în numărul viitor.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Avem un nou umorist

Despre I. Schechter, cel mai important umorist al nostru, se spune că e un caracter imposibil. un "câine rău cu cerul gurii negru". Şi despre mine se spune la fel. În ambele cazuri nu e, cel mult, decât foarte puţin adevăr, dacă afirmaţia nu e cu totul greşită.

În ceea ce-l priveşte pe Schechter, dacă mai era nevoie de o dovadă concretă, apariţia volumului "De-ale lui unu Moişe", de Carol Feldman (editura Papyrus, Tel Aviv), o aduce din plin. I. Schechter nu-şi întâmpină "concurentul" cu furie, necaz, sau invidie. Dimpotrivă. În postfaţa intitulată laudativ "Unu Moişe e unic", îl întâmpină ca pe un binevenit confrate. El scrie, ca de obicei, auto-ironic: "Dar de când Carol Feldman a început să scrie satiră, n-am remarcat la el nici un eşec, ca să am şi eu o satisfacţie...".

După părerea mea, vrând să fie chiar *prea* bun, exagerează: "Mă amuz de fiecare dată cu mărturisirile acestui *Unu Moişe, unic prin subtilitatea lui"* (sublinierea mea). Chiar aşa, *unic?* Şi încă: *prin subtilitate?* Nu cred că nota caracteristică a umorului lui Feldman este subtilitatea. Ci înţelepciunea. Înţelepciunea *omului de bun simţ*.

❖

Volumul – bine blindat cu o prefaţă de Marius Mircu şi o postfaţă de I. Schechter, cu o prezentare grafică de nivel şi ilustrat inteligent cu caricaturile lui A. Poch – se prezintă bine, şi pe dinafară, şi pe dinăuntru, marcând intrarea în scenă (autorul este, precum prea bine se ştie, un actor profesionist de talent) a unui nou umorist israelian de limbă română. Şi acesta, talentat. Ca şi autorul, pe care-l cunoşteam şi apreciam de mult.

Interesant e că noul umorist a avut buna idee de a crea un personaj, un erou viu, menit să devină repede popular.

«S-a născut aşa. Deodată, după ce a stat pitulat în mine o viaţă (...). Asta s-a întâmplat cam în urmă cu vreo cinci ani (nu posedă un act de naştere oficial); dar e mult, mult mai în vârstă... S-a născut bătrân şi cu înţelepciune (!), căci de trăit, trăieşte de când lumea (!!), în alţii (!!!)...»

Moişe al lui Carol Feldman e nu numai o întruchipare a bunului simţ popular, ci şi o dublură a autorului. Monologul îl va spune Moişe, iar Carol Feldman îl va scrie. *«Şi uite aşa, din doi am devenit aproape ...***unu***. (...) Din cauza lui şi a înţelegerii noastre, la un moment dat – spune autorul – eu aproape că începusem să fiu confundat cu el. Şi nevastă-mea cu nevasta lui. Aproape că mi-am pierdut identitatea.»*

❖

Umorul poate fi de diferite forme: subtil, popular, reţinut, violent, fantezist, realist, moralizator etc.

Umorul lui Feldman este, aşa cum spuneam, popular, cuminte. Moişe, eroul lui, cu care se identifică, declară că nu e un moralist. *«Scuzaţi-mi tonul de moralist, că nu sunt...»*. Dar cuminte, cu bun simţ popular, este. Din plin. *«Bibi, cu toată "carizma" lui, nu le va putea rezolva acestor femei adevăratele probleme, şi nici un guvern, în toată lumea: căci problema lor e o problemă de viaţă. Şi guvernele sunt de multe ori neputincioase în problemele de viaţă... personală»* (e vorba de mamele fără bărbat, şi de marşul lor spre capitală).

Are dreptate. În această problemă, ca şi în multe altele, când critică situaţiile inacceptabile de care se loveşte aici, la noi, la el, acasă.

Alegerile îi par, şi aşa sunt, un bâlci. Imaginea care i se impune – şi pe care, prin forţa talentului său, ne-o impune şi nouă – este aceea a unui gigantic *iarmaroc: «Iarmaroc în care necinstea, pungăşia, înşelătoria, şpaga, protecţionismul, nepotismul sunt jocurile preferate; iarmaroc în care demagogia, minciuna şi făţărnicia sunt de-acum norme de joc. În iarmaroc (că aşa e el!) e şi tocmeală. Acolo nu există: "unde-i lege, nu-i tocmeală". Să ne întrebăm unde-i legea? Azi e articolul cel mai căutat. Greu de găsit.»*

Dreptate are şi când se enervează ("Monolog nervos"): *«Ce nu facem noi din cauza "aţabim"-ilor? În primul rând, gălăgie. Vai ce gălăgioşi suntem – sa nu ne fie de deochi! Şi, când ajungem cu "aţabimii" la maximum, adică la "criză", ... atunci avem rezultatele cunoscute: bătăi, crime, accidente... Avem şi noi "performerii" noştri... Din păcate. Mulţi. Cu atâţia "aţabim", cum putem ajunge la "Shalom"? Chiar dacă îl pronunţăm de câteva ori pe zi, uite cum, dintr-un cuvânt aşa de frumos, din cauză de "aţabim", am făcut o vorbă banală. Aproape lipsită de sens. Da, fără discuţie, vecinii noştri (geografic) nu sunt mai calmi ca noi... Probabil că în doza asta mare de "aţabim" e ceva... semit! Să mă scuzaţi de...»*

Ei, un pic de "şovinism" tot întâlnim la Moişe. Din prea multă dragoste pentru idiş. Căci, deşi acceptă ca de la sine înţeles că nimeni nu poate pune la îndoială că idişul are o dulceaţă şi un farmec al lui incomparabil, i se pare absurd să gândească serios cineva că şi araba ar avea, şi ea, un farmec al ei.

După cum, nu-i lipseşte lui Moişe nici o anumită "pudicitate", aş putea spune retrogradă, când condamnă pe homosexualii care-şi serbează Ziua Mândriei lor, sau îşi bate joc de moda care îngăduie femeilor să dezgolească porţiuni din ce în ce mai mari din trupul lor: *«Şi eu sunt (cu rezerve) adeptul democraţiei. Dar, totuşi, mă întreb: unde se va ajunge? Că uite, la femei,* *procesul "descoperirii" a avansat, cu timpul, în direcţia de sus în jos, astfel: s-a descoperit întâi faţa (la unii musulmani, şi acum încă nu), apoi gâtul până la..., apoi, da, şi sânii, acum buricul... Credeţi că aici se va opri? "Cerul e graniţa", spun israelienii. Dar cerul e sus, iar tendinţa acestei "mode" e în... invers»* ("Buricul pământului, Monolog cu tendinţe pudice).

Şi nasul prea pe sus al imigranţilor ruşi îl supără («Revoluţia culturală rusă. Monolog despre "Naş Kontrol"»). Nu-i înţeapă numai uşurel, cu nişte apropouri bine simţite: *«Credeţi-mă că nu am nimic împotriva ruşilor, mai cu seamă că sunt şi* câţiva evrei *printre ei.»* Sau: *«Noi avem încă norocul că ruşii de la noi nu-s chiar cu toţii ruşi; mai sunt şi* câţiva evrei *printre ei. (La nevoie, şi ăsta e un noroc!)»* (sublinierile noastre). Exacerbat, Moişe vorbeşte despre tendinţa aşa-zicând cotropitoare a imigranţilor ruşi, care se fălesc că ei au adus *cultura* în Israel şi refuză să vorbească ivrit. Rusa a devenit, în mod nejustificat, "a doua limbă oficială a ţării". Furios, declară: *«Încep să–mi amintesc de rusa din şcoală, în România, unde limba asta era obligatorie. Dar pe români, cel puţin, i-au "eliberat"...»* Se teme să nu ceară ruşii ăştia, în cele din urmă, un fel de autonomie şi chiar independenţa şi o capitală a lor, la Aşdod sau Bat Yam. *«Personal, prefer să fie Aşdod, că la Bat Yam locuiesc eu.»*

Mai justificată, cel puţin după opinia mea, este diatriba împotriva haredimilor intoleranţi: *«Nu "stam" a visat rabinul Ovadia ce-a visat şi nu "stam" ne-a împărtăşit visul. (...) Apropourile sunt clare. Mesia va veni când toţi vom fi ieşive-buherim", şi-atunci o să vedeţi ce o să se bucure Arafat!»*

◆

Meşteşugul artistic al lui Carol Feldman se vădeşte şi în priceperea cu care întrebuinţează cu succes o mare varietate de procedee artistice. A creat, aşa cum am arătat, un personaj: cuceritor, viu, popular.

Foloseşte mereu procedeul scenic al monologului. Chiar titlurile acestor monologuri sunt pline de miez şi vervă satirică: "Flămânzii. Monolog cu speranţă: de, poate, totuşi"; "Alte Zahn. Monologul unuia căruia-i vine greu să se dezlege"; "Gratuit. Monolog fără bani"; "Curentul electric. Monolog pe degeaba". De vervă satirică mai des, dar uneori şi de poezie: "Primăvara. Monolog cu miros de ghiocei". Nu mă pot opri să dau un scurt citat din acest monolog poetic: *«Şi ghioceii, floricelele astea gingaşe, care ies din pământul ieri îngheţat, străpung cu o forţă nebănuită pojghiţa albă a zăpezii şi, cu albul ei pe cap, îşi deschid petalele plăpânde, cu mirosul dulce al vieţii – spre soare. (Na, că mă trage şi spre poezie, primăvara. Şi ce, e rău? Mai bine şi puţină poezie, decât prea multă... proză)».*

Scena teatrului pe care joacă Feldman-Moişe se lărgeşte adesea. Apar şi alte pesonaje. Monologul devine dialog (cu nevasta, cu prietenul Iosl). Şi dialogul creşte. Devenind scenetă cu multiple personaje.

Unora dintre aceste personaje li se face un reuşit portret, fizic şi moral. Iată-l, de pildă, pe Bibi Netaniahu, cu *«zâmbetul lui de vulpe, cu clătinatul don-juanic al capului, care-mi şopteşte satanic: "Suntem pe drumul cel bun. Priha. Răbdare!"»* De remarcat aci şi jocul de cuvinte. În ebraică, cuvântul "priha" are nu numai înţelesul de "înflorire", ci şi de "eczemă". Şi concret, personajul, *«de nervi, începe să se scarpine».*

Stilul şi limba corespund firii personajului. Popular, sfătos, dar şi cu zâmbet şugubăţ: *«Cum e situaţia la noi? Vai, vai, vai! Cred c–am spus cu asta totul... – Nu, zice nevastă-mea – mâine o să mai adaugi un "vai"... şi poate doi.»*

Dacă m-a supărat ceva, a fost lipsa de grijă a autorului de a evita cacofoniile. Ce-i drept, limba română are tendinţa de a provoca unele cacofonii inevitabile. Autorul, şi el conştient de această tendinţă a limbii, glumeşte pe seama ei, scriind: *«Cum la noi tehnologia e avansată, "sakioturile" sunt super-rezistente, aşa că le poţi încărca (virgulă) cu bunătăţi între 5-6 kg.»* Totuşi, Feldman a lăsat în textul său mult prea multe cacofonii evitabile: că ce (repetat de mai multe ori), că cu, ca ceva, ca cineva, etc.

Şi mai supărătoare sunt unele greşeli în folosirea corectă a limbii: ne face bine *pe suflet, pe* tema asta mă refer, *ţi* se ridică sângele *în* cap, etc. Din fericire, atari neglijenţe sunt rare.

Şi, în sfârşit, o problemă de principiu.

În volumul său, Carol Feldman a hotărât să folosească simultan trei limbi: româna, idişul şi ebraica. De aceea, se simte obligat să traducă imediat, în paranteza următoare, cuvântul ebraic, sau idiş, folosit. Rezultatul e cel puţin curios. Şi obositor. Ca o juxtă, text bilingv, în latină şi română, după care elevii leneşi de liceu învăţau, mai bine zis se prefăceau că învaţă, "De bello gallico" al lui Caesar. De fapt, nu învăţau limba latină. Şi, mai cu seamă, nu receptau nimic din frumuseţea concisă a textului latin. Aşa se întâmplă, cred, şi cu textul lui Carol Feldman. Mereu prezentele paranteze, care dau traducerea în limba română, te distrag de la aprecierea textului, nu-i simţi fluenţa, nu-i apreciezi valoarea. N-ai timp. Eşti mereu ocupat cu parantezele, cu "descifrarea", în loc să te laşi fermecat de *lectură.*

◆

Precum I. Schechter, şi eu, al doilea aşa-zis câine negru în cerul gurii, îmi fac bucuria şi onoarea de a saluta, cu preţuirea ce i se cuvine, apariţia pe scena literaturii israeliene de limba română, a unui *nou umorist de talent.*

LUCIAN-ZEEV HERŞCOVICI

Carol Iancu: „Alexandre Safran: une vie de combat, un faisceau de lumière” (Alexandru Şafran: o viaţă de luptă, o rază de lumină)

Prima biografie academică a „Înţeleptului de la Geneva”

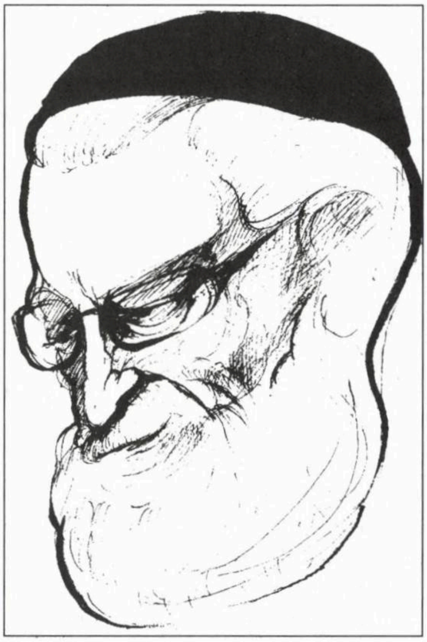

Alexandru Şafran
văzut de Gita Sion

Cartea reprezintă prima biografie academică a rabinului doctor Alexandru Şafran (1910-2006), fost Şef-Rabin al Cultului Mozaic din România (1940-1947), funcţie în care a fost ales la vârsta de 29 de ani, fiind cel mai tânăr şef al cultului mozaic din întreaga lume, şi pe care a deţinut-o în perioada Holocaustului şi în perioada de trecere spre comunism, până la expulzarea lui din România. Plecare forţată urmată de stabilirea rabinului Alexandru Şafran în Elveţia, unde a devenit Şef-Rabin al comunităţii evreieşti din oraşul Geneva şi profesor de filozofie iudaică la Universitatea locală, autor al mai multor cărţi despre Cabala şi despre etica iudaică apărute în limba franceză şi traduse în mai multe limbi, printre care ebraică şi română (unele în traducerea lui Ţicu Goldstein), activist pentru promovarea şi îmbunătăţirea relaţiilor iudeo-creştine, precum şi în favoarea Statului Israel.

Cartea, un studiu în limba franceză, în 318 pagini, este rodul cercetărilor întreprinse de istoricul Carol Iancu, profesor la Universitatea "Paul Valéry" din Montpellier, Doctor Honoris Causa al Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj. Biografia rabinului Alexandru Şafran este cea de-a 13-a lucrare publicată de autor în colecţia "Sem – Studii iudaice şi ebraice" redactată de el, în care au apărut mai multe lucrări de istoria evreilor din România.

Profesorul universitar Carol Iancu, specialist de prestigiu internaţional în domeniul istoriei evreilor din România, a publicat numeroase lucrări în acest domeniu, unele dintre ele fiind prezentate în revista "Minimum". Aceste lucrări tratează istoria politică, problema statutului juridic al evreilor, istoria luptei pentru Emancipare, istoria antisemitismului şi a Holocaustului (profesorul Iancu preferă termenul ebraic "Shoah"; de altfel, cartea sa consacrată tragediei evreilor din România în timpul celui de-al doilea război mondial, apărută la Editura Polirom, se intitulează "Shoah în România"), sau reprezintă colecţii de documente. De data aceasta, este o lucrare de alt gen: biografie (tratată academic, alături de prezentarea evenimentelor contemporane) a unuia dintre liderii principali ai evreimii române în perioada Holocaustului şi în cea care a precedat comunizarea României şi distrugerea instituţiilor evreieşti din această ţară. Şef-Rabinul Alexandru Şafran a făcut eforturi deosebite pentru salvarea evreimii române în timpul Holocaustului, alături de alţi lideri contemporani ai evreimii române, precum Wilhelm Filderman, Mişu Benvenisti, Arnold Schwefelberg, Abraham Leib Zissu. Calea era cea a intervenţiilor – în cazul lui la autorităţile ecleziastice (Patriarhul Bisericii Ortodoxe Nicodim, Mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan, Mitropolitul Bucovinei Tit Simedrea, Nunţiul Apostolic Andrea Cassulo) şi la Regina Mamă Elena, care a primit titlul de "Hasid Umot Haolam" după mulţi ani, printre altele datorită rabinului Şafran. Nu toate intervenţiile sale, ca şi cele ale altor conducători, au reuşit... Principala sa contribuţie, ca şi a celorlalţi lideri, printre care Wilhelm Filderman, este că a reuşit să evite deportarea evreilor din Transilvania de Sud şi din Regat în lagărele de exterminare din Polonia. Prietenia cu Regele Mihai I a continuat până la sfârşitul vieţii rabinului Alexandru Şafran. Plecarea lui forţată din România (23 decembrie 1947) s-a datorat refuzului său de a colabora cu noul regim şi cu conducerea "Comitetului Democratic Evreiesc" comunist.

Unul dintre principalele merite ale acestui studiu biografic este că **nu** se limitează la activitatea rabinului Alexandru Şafran în România, ci descrie şi activitatea lui în Elveţia (şi, în general, în Europa), în anii 1948-2006, cea mai lungă perioadă a vieţii sale. Este vorba despre construirea vieţii comunitare la Geneva, precum şi despre eforturile lui pentru schimbarea atitudinii Bisericii Catolice (ca şi a bisericilor protestantă şi ortodoxă) faţă de evrei. Acţiune începută prin participarea la Conferinţa de la

Seelisberg (1947) şi ajunsă la culmi prin întâlnirea lui cu Papa Ioan Paul al II-lea (1985). Precum şi eforturi pentru apărarea iudaismului şi a Statului Israel, printre care susţinerea sionismului, pledarea cauzei evreilor din fosta Uniune Sovietică în anii '70 ai secolului al XX-lea, intervenţii diplomatice pentru ajutorarea şi eliberarea prizonierilor de război israelieni din Siria (1973-1974).

Alt merit al cărţii este că **nu** îl prezintă numai pe omul politic, ci şi pe intelectualul Alexandru Şafran. Profesorul Carol Iancu prezintă (şi analizează) diferite articole, studii şi volume publicate ale rabinului Şafran. Găsim atât articolele sale de presă publicate în tinereţe, cât şi cărţi şi studii publicate la maturitate. Prima lui carte, "La Cabale" (Cabala), apărută în anul 1960, a cunoscut cinci ediţii şi traduceri în limbi diferite, fiind căutată şi citită până astăzi. Au urmat alte zece cărţi, printre care "Israel et ses racines" (Israel şi rădăcinile lui), lucrare erudită apărută şi în traducere ebraică, în care se pune problema identităţii iudaice şi cea a raportului între evreul din Diaspora şi Eretz Israel. Lucrarea "L'Éthique juive et modernité" (Etica iudaică şi modernitatea), apărută în anul 1998, când rabinul Alexandru Şafran ajunsese la venerabila vârstă de 88 de ani, pune atât problema moralei iudaice, cât şi pe cea a relaţiilor între credinţă şi ştiinţă.

Probleme actuale şi astăzi, tezele acestui mare filozof al iudaismului contemporan necesită o prezentare şi o difuzare mai largă, în special în rândul generaţiei tinere. Aici trebuie să adăugăm un lucru: deşi unele cărţi ale rabinului Alexandru Şafran au fost traduse în limba ebraică (publicate la editura Mosad Harav Kook din Ierusalim), gândirea lui este insuficient cunoscută în Israel, unde se vorbeşte despre el mai mult ca om politic. Credem că eforturi în acest sens vor trebui să fie făcute, pentru înţelegerea mai bună a problemelor iudaismului contemporan. De aceea, aşteptăm cu nerăbdare apariţia studiului biografico-monografic realizat de profesorul Carol Iancu şi în limba ebraică.

Iată câteva afirmaţii ale autorului asupra personajului tratat de el. *«Viaţa lui Alexandru Şafran este o viaţă de luptă, în timp şi în spaţiu: credincios funcţiei lui, în oraşul său natal Bacău, la Bucureşti şi la Geneva ... el a ştiut ... să apere evreii persecutaţi, să denunţe antisemitismul şi rasismul, să lucreze pentru unirea şi prietenia între toţi oamenii... Pentru Alexandru Şafran, om de credinţă profundă, maniera de a trăi identitatea evreiască şi maniera de a concepe iudaismul sunt practic indisociabile ... el are concepţia ... unui iudaism ancorat în tradiţie şi în acelaşi timp umanist şi deschis spre lume.»* Profesorul Carol Iancu subliniază că rabinul Alexandru Şafran reuneşte *«savantul evreu sau talmid haham, ... rabinul carismatic, teologul şi filozoful riguros, maestrul incomparabil, ... omul, literatul fin, poliglot, cunoscător şi iubitor al cărţilor, al Cărţii.»*

Biografia unui mare rabin şi intelectual, scrisă de un mare istoric. O carte care trebuie să fie citită pentru înţelegerea unui om, a unei epoci, a culturii iudaice.

CALENDAR

August

? august a murit Al. Robot (1941)

4 august s-a născut Edgar Reichmann (1929)

4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)

8 august s-a născut Saşa Pană (1902)

8 august a murit Mihai Sabin (Mişu Schahter) (1975)

9 august a murit A. Zaremba (1930)

9 august a murit Florin Tornea (1989)

10 august s-a născut L. Volovici (1938)

10 august a murit Eugen Schileru (1968)

10 august a murit I. Peltz (1980)

12 august s-a născut Ana Veronica Bârlădeanu (1930)

12 august a murit I. Reichman-Şomuz (1975)

12 august a murit A. Axelrad (1963)

13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)

14 august s-a născut Ştefan Tita (1905)

15 august a murit A. Toma (1954)

16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)

16 august a murit Horia Liman (2002)

19 august s-a născut I. Vitner (1914)

21 august a murit George Bar-On (1996)

21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)

22 august a murit Saşa Pană (1981)

22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)

23 august a murit Iulia Soare (1971)

24 august s-a născut B. Elvin (1927)

25 august s-a născut Mihai Sabin (Mişu Schachter) (1935)

27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)

28 august s-a născut Harry Bar-Shalom (1939)

28 august a murit Sergiu Năvodaru (2003)

29 august s-a născut Mirel Brateş (1936)

31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

GINA SEBASTIAN ALCALAY

O carte-eveniment

La editura Institutului Cultural Român din Bucureşti a apărut în primăvara anului 2007 o carte voluminoasă, intitulată "Noi întâlniri la Ierusalim". Este de fapt cel de-al doilea volum alcătuit prin transcripţia fidelă de pe banda de magnetofon, însoţită de un travaliu inspirat şi competent de sistematizare şi restructurare, a bogatului material germinat de activitatea Cercului Cultural din Ierusalim de sub conducerea a două personalităţi de valoare ale alialei noastre, cineastul (dar nu numai) Costel Safirman şi istoricul literar (tot nu numai) Leon Volovici.

Încă de la lansarea primului volum, acum câţiva ani, mă asociam lui Virgil Duda în a-l aprecia ca un eveniment important pentru iubitorii de cultură şi istorie, depăşind spaţiul românesc şi cel israelian. Trebuie spus dintru început că acest caracter evenimenţial se menţine şi acum, odată cu continuarea iniţiativei editoriale de care am vorbit.

Pentru cititorii care încă n-au aflat ceea ce urmează, voi aminti că Cercul Cultural de la Ierusalim, înfiinţat în 1993, reprezintă pentru cultura româno-israeliană cadrul şi forum-ul cel mai elevat oferit, potrivit organizatorilor săi, în scopul de a se "medita şi discuta în româneşte despre chestiuni legate de capitole dramatice din istoria contemporană a României, la care mulţi dintre ei au fost martori, actori sau victime; de a evoca personalităţi şi episoade din viaţa culturală a evreilor din România, de a crea posibilitatea unor întâlniri memorabile şi a unor dialoguri substanţiale cu personalităţi culturale israeliene provenite din spaţiul românesc şi cu mari artişti, scriitori şi intelectuali români aflaţi în vizită la Ierusalim".

Întâlnirile, dialogurile şi discuţiile din ultimii ani (2001-2006) de la Cinemateca din Ierusalim formează substanţa actualului volum, ele fiind grupate în trei secţiuni – dezbateri, evocări, portrete – una mai incitantă. mai provocatoare şi mai bogată în informaţii valoroase decât cealaltă. Ce poate fi mai interesant pentru un intelectual româno-evreu decât să-şi întâlnească propria imagine aşa cum s-a reflectat în cultura română? Mă refer, desigur, la tema celebrei cărţi a lui Andrei Oişteanu (ajunsă între timp la ediţia a doua), analizată în strânsă legătură cu problema antisemitismului din România pre şi postcomunistă ("Cartea lui Oişteanu, a spus Volovici în timpul dezbaterii, este o carte despre societatea românească, mai puţin o carte despre evrei. Despre felul cum societatea românească îl percepe pe evreu în decursul timpului. Deci este vorba mai mult sau mai puţin despre ceea ce (autorul, **n.m.**) consideră obsesia evreiască".) Sau decât durerosul fenomen transnistrean, fundamentat în monumentala lucrare de 1.500 de pagini a istoricului Jean Ancel, "Holocaustul în România", "un monument închinat, în sfârşit, acestui capitol mai puţin cunoscut în istoriografia mondială a Holocaustului şi chiar în istoriografia israeliană", a precizat Volovici. (În cursul dezbaterii, incitat de întrebările ce i-au fost puse, Jean Ancel a dat amănunte inedite cutremurătoare asupra surselor documentare privitoare la acest "regat al morţii" care a fost Transnistria şi descoperirile pe care le-a făcut. Responsabilitatea crimelor, a concluzionat Ancel, a fost în primul rând a guvernului de la Bucureşti.) Sau problema universului concentraţionar comunist şi memorialistica de detenţie (ilustrată prin cărţi cu un puternic impact moral şi umanist ca cele ale avocatului Valentin Saxone, "Speranţe în întuneric", sau Menahem Fermo?

În mod indirect legată de problematica detenţiei în închisorile comuniste româneşti este şi mărturia Monicăi Sevianu, unul din principalii acuzaţi în faimoasa afacere a jafului de la Banca Naţională din Bucureştiul anilor '50-'60, în jurul căreia a curs atâta cerneală, inclusiv în revista "Minimum", fără ca nimeni să fi elucidat acest caz, nici măcar nepoata Monicăi Sevianu, Irene Lustig, care a realizat un film închinat bunicii sale. Textul complet al mărturiei Monicăi Sevianu, publicat pentru prima oară în volumul de care ne ocupăm cu acordul fiului său Gad Ben-Itzhak, a fost scris în Israel în iunie 1977, spre a fi transmis, prin intermediul autoarei, Monicăi Lovinescu, a cărei mamă a fost colegă de detenţie în ultimele ei zile de viaţă cu Monica Sevianu. Este un document impresionant, fremătător de viaţă, atestând în acelaşi timp un real talent literar, despre rutina înrobitoare de zi cu zi de la penitenciarul Jilava, cu gardienele şi deţinutele care îl populau, fiecare cu portretul şi biografia sa, admirabile între toate fiind acelea ale doamnei Ecaterina Bălăcioiu-Lovinescu: o doamnă care "trăise demn şi murise la fel".

Tot la rubrica "Dezbateri" se cuvine menţionat, chiar dacă fugitiv, din păcate, capitolul consacrat Baraşeum-ului, "un teatru evreiesc în umbra războiului" care a însemnat un focar de cultură şi o formă strălucită de rezistenţă evreiască în acele vremuri de restrişte, şi despre care actori străluciţi trăitori în Israel (Agnia Bogoslava şi Nicu Nitai printre ei) au depănat amintiri înregistrate şi ele pe bandă de magnetofon.

Celelalte două părţi ale cărţii, omagiind personalităţi literare şi artistice – evreieşti şi româneşti – remarcabile din trecut şi din prezent (menţionate în integralitatea lor într-o relatare anterioară din "Minimum"), ne cuceresc (din punctul meu subiectiv de vedere) ca tot atâtea mini-romane, în măsura în care tu, cititor împătimit de frumuseţea artistică şi spirituală, dornic să descifrezi resorturile ascunse ale unor opere şi destine, tainele unor caractere şi moduri de gândire, reuşeşti astfel să accezi la o mai bună înţelegere a parcursului existenţial al unor creatori pe care îi admirai oarecum de la distanţă, cu o "vedere din afară", cum scria un poet. Un cuvânt introductiv al lui Safirman sau Volovici, o întâmplare povestită cu farmecul care îi este propriu de Virgil Duda, o vorbă de duh a lui Schechter despre Mirodan, unele detalii inedite ale biografiei prof. Iosef Campus sau mărturisirile lui Eran Sela – exemple alese la întâmplare dintr-o multitudine de intervenţii, relatări, mesaje din afară, asociaţii de idei şi mini-eseuri verbale, au conturat – pentru mine, cel puţin – răspunsurile la multe întrebări de ordin general, meandrele unor perioade istorice, faţetele complexe ale unor personalităţi.

Aş menţiona, de o pildă, cum se autodefinea profesorul Iosef Eugen Campus (după ce Costel Safirman îl caracterizase, în prezentarea sa, drept un îndrumător spiritual acţionat de un "optimism de nuanţă pesimistă"): "Am fost întotdeauna un nonconformist. (...) Datoria omului conştient este, pare-mi-se, de a lua toate măsurile de precauţie posibile ca să nu se lase influenţat de presiunea continuă exercitată asupră-i pentru a se impune ca de la sine înţelese pseudo-adevărurile respectabile, cuminţi, general acceptate. Datoria de a nu precupeţi nici un efort pentru a descoperi adevărul acela relativ dar obiectiv, accesibil spiritului uman". (Iată, o spun în paranteză cu scuzele de rigoare, o poziţie foarte apropiată propriei mele conştiinţe intelectuale, chiar dacă cu rezultate mai puţin preţuite decât cele ale mult respectatului profesor Campus.)

De ce m-am referit mai sus – între atâtea exemplificări – la cele spuse de Eran Sela? Nu numai fiindcă este un remarcabil poet, ci şi în lumina anumitor trăsături care–mi stârnesc empatia. "Un om foarte singur, îndrăgostit şi trădat de cuvânt", este citatul care ţine loc de titlu la capitolul care-l priveşte. "Scriitorul este, prin definiţie – a spus Sela – un om nefericit. Că poate fi uneori fericit, cu sau în nemurirea lui, e altă poveste. (…) Scriitorul mai este, tot prin definiţie, o conştiinţă hipertrofiată. Fără aceste date, scriitorul nu poate, cum se spune, sfârşi bine".

Despre B. Fundoianu şi Mihail Sebastian, cele două mari spirite înfrăţite întru cultură, s-a scris în ultimii ani enorm, la noi şi în lume. Profesorul universitar Alexandru Călinescu de la Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi a subliniat un element comun al celor doi artişti ai cuvântului, mai puţin des amintit: "Ceea ce conferă o şansă în plus actualităţii acestor doi scriitori este faptul că ei scriau atunci (în anii '30, **n.m.**) despre nume care astăzi, 70-80 de ani mai târziu, sunt situate sus pe scara de valori legitimată. (…) Sebastian este unul din primii autori pe plan european care citeşte, comentează sistematic corespondenţa lui Proust, iar Fundoianu, şi el, în câteva pagini, puţine dar cuprinzătoare, scrie admirabil despre Proust. Cum să nu intereseze astăzi ce spuneau aceşti doi scriitori despre Proust, ce spunea Fundoianu despre Baudelaire, despre Rimbaud?".

Harnicii protagonişti şi animatori ai întâlnirilor de la Ierusalim au dat la iveală prin acribia cu care slujesc *memoria* colectivă o nouă carte cu adevărat… *memorabilă*.

Nou!

A apărut

Zâmbind...
sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

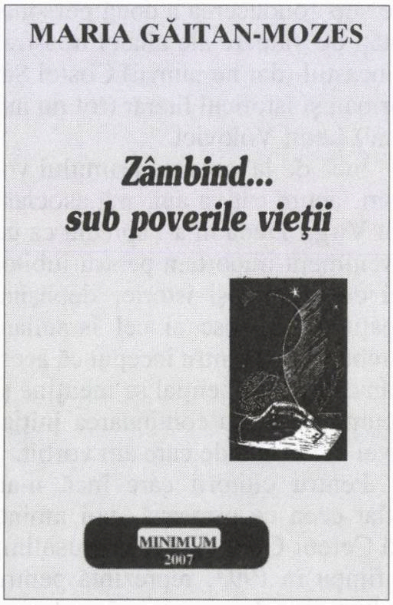

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieţii

MINIMUM
2007

«Scrieri … despre noi, cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.»

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 30 (treizeci) shkalim pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Solo Juster

Iarnă verde

Editura Hasefer, Bucureşti 2007

Nu exagerez scriind că volumul de „poeme alese” al lui Solo Juster era aşteptat de cititorii care îi apreciază opera, poetul fiind unul dintre cei mai profunzi creatori în acest domeniu din grupul literar româno-israelian. El este probabil singurul care cumulează cea mai largă experienţă poetică, nu neapărat şi cea mai bogată, dar care poartă amprenta vremurilor pe care le-a străbătut (s-a născut în 1922) atât de diverse şi dramatice. Este un romantic întârziat trecut la o modernitate asumată cu riscuri. Prudent, cultivă o exigenţă maximă faţă de propria operă şi de aceea este foarte zgârcit în a publica, fapt neobişnuit astăzi, când ritmul de apariţie al cărţilor unor autori taie realmente respiraţia cititorilor. Nu avem ocazia să-l citim pe Solo Juster decât când şi când în revista cenaclului pe care îl girează împreună cu Mariana Juster, revistă care, din păcate, apare rar. Acum avem în faţă o lucrare selectivă de certă reprezentare a creaţiei poetului.

În 1998 a publicat culegerea „Lacrima interioară” la Editura Institutului European din Iaşi şi, între timp, i-au mai apărut zece plachete, unele imprimate artizanal. „Iarnă verde” sugerează şi prin titlu setea de prospeţime a poetului care se desparte cu dificultate de ceea ce poartă însemnele senectuţii. Melancolic atunci când evocă decorul timpului apus, devine tandru şi plin de fantezie când se află în mijlocul peisajelor pe care le iubeşte. Este un adevărat pictor al acestora transformând culorile în cuvinte înaripate. Revine adesea la imaginile din Canaan, ţara strămoşilor săi şi a lui, căreia îi relevă permanenţele şi fascinaţia fiecărui anotimp. De pildă, toamna, anotimpul trist la poeţii de pe alt meridian, are la el conotaţii în principal luminoase: „*E toamnă iar în Canaan./ Risipind aburii/ de pâine caldă/ cu bobi de răcoare/ prima ploaie/ vine/ să-mi spele ochii./ Plouă ploaie în Canaan*”. „Caii verzi” se numeşte un scurt poem (de altfel Solo Juster iubeşte concizia şi se refuză prelungirii metaforelor în cuvinte care pot deveni de prisos) despre o întreagă istorie cutremurătoare cu consecinţe suportate încă şi astăzi: „*Când am fost ars/ de şase milioane de ori/ când urletul meu suit/ era/ ca fumul rotocoale/ când lumea şi-a ieşit din minţi/ codrii n-au vuit/ nici Dunărea/ nu s-a-nturnat din cale./ Nu-ţi vine să crezi/ cum lumea se minte/ şase milioane de crime să uite/ visând cai verzi*”.

- Poemele alese ale unui poet ales
- Căutaţi femeia!
- Morel Abramovici recidivează

În poemele dedicate „Clipei sărutului” el este acelaşi culegător de impresii pe care le ţine mai curând în taină, mărturisindu-le târziu. Unele au amărăciunea amintirilor unei alte vieţi, pe alte meleaguri, la fel de fermecătoare; sau destăinuie sentimente până atunci necunoscute, cum este cel al fricii: „*Cum umbra unui nor/ mă trec spaime de întuneric/ poeme/ scriu de frică/ să nu mor*”. Solo Juster priveşte lumea de azi cu un soi de „tristeţe senină”, dar şi cu „scepticism” cum scrie Paul Cernat, prezentatorul deopotrivă de sensibil al acestei culegeri de sensibilităţi. Poetul contemplă ceea ce vede în jur cu nelinişte, dar aceasta nu este un semn de slăbiciune, ci dimpotrivă, unul al dorului său de a fi mereu prezent.

Deborah Heller – Diana Rosen

Cincizeci de evreice care uimesc lumea

Traducere de Irina Horea; editura Hasefer, Bucureşti 2007

Iată, într-adevăr, o carte cum nu s-a mai scris pentru că, aşa cum remarcă autoarele în introducere, „din câte se părea, femeile fie că nu existau în istoria evreilor (cu excepţia câtorva figuri biblice), fie că erau văzute exclusiv în contextul domestic. Cu toate acestea, înţelegerea istoriei evreilor – şi mondiale – este incompletă fără a ţine seama de contribuţiile extrem de valoroase ale femeilor”. Mai ales că cine urmăreşte cu atenţie destinul neamului evreiesc de-a lungul veacurilor ştie de participarea extraordinară a unor evreice de seamă la făurirea valorilor civilizaţiei şi culturii. De câte ori nu tresărim cu un fior de bucurie şi de mândrie aflând că o vedetă de cinema, o mare scriitoare sau o admirată sportivă este evreică. Îmi amintesc, de pildă, de şocul informaţiei strecurată timid printre alte detalii biografice că Susan Sontag este evreică sau că Sophie Maslow „s-a născut într-o familie evreiască”. Aceasta era – şi mai este – formula prin care unii editori sau critici de artă îşi prezintă personajele scrierilor lor, de parcă ar funcţiona un fel de „pudoare” în dezvăluirea originii acestora.

În cazul Susanei Sontag trebuie să spun că ea a provocat printre admiratorii evrei şi un sentiment de amărăciune... Unele din recentele scrieri ale acestei celebre publiciste, prima pe lista colaboratorilor ziarului „New York Times”, despre evenimentele din Orientul Mijlociu sunt, în pofida stilului impecabil şi captivant, de o acută confuzie. Nu ştim dacă îşi iubeşte cu adevărat ţara strămoşilor ei, dar la fel ca şi în filmul pe care l-a regizat „Pământuri ale Făgăduinţei”, este evident că nu se apropie de acest subiect cu acelaşi ataşament cu care scrie despre valorile etern umane, sau cu care a scris despre Vietnam, Sarajevo sau despre Cuba.

În fine, alte personaje care iradiază o fascinaţie puternică la care contribuie şi talentul descriptiv precum şi implicarea emoţională a autoarelor cărţii sunt, în opinia subsemnatului, Sarah Bernardt, Golda Meir, Moly Picon, Hannah Arendt, Barbara Tuchman, Barbra Streisand, şi bineînţeles Anne Frank. Le despart epocile, împrejurările, propriile construcţii psihologice şi preocupările, dar au, fiecare, câte ceva din calitatea imbatabilă a poporului evreu, care, nu întâmplător, dă şi titlul imnului său naţional: Speranţa. Sarah Bernanrdt a avut o carieră teatrală uimitoare înfruntând cu eroism un antisemitism sălbatic şi suferinţe fizice greu de suportat, Golda a continuat în timpuri moderne tradiţia marilor femei din Biblie, Hannah a deschis o fereastră largă, pe care nimeni nu a reuşit să o deschidă ca ea, asupra complexităţii lumii contemporane, Barbara Tuchman a fost o strălucită precursoare a Susanei.

Mă opresc aici, recomandând ca lectura acestei cărţi să se facă numai în momente de pace a sufletului (de unde momente de pace sufletească în zilele noastre, domnu' Isac? – **n. red.**), cu atenţia pe care o acordăm veştilor despre minunile lumii.

David Shlomo

Inimă înflorită

În ebraică; Editura Autorului, 2007

Cunoscutul animator cultural din Haifa, David Shlomo, iniţiatorul unui set de memorabile activităţi publice, este şi un talentat poet. Recentul său volum de versuri în ebraică, „Lev Malbalev” (Inimă înflorită), confirmă această vocaţie, ilustrată şi anterior cu alte culegeri, între care şi o splendidă carte de poezii bazată pe jocuri de cuvinte. David Shlomo s-a făcut cunoscut şi ca un abil creator de jocuri pentru copii în scopul stimulării curiozităţii şi inteligenţei şi, oricât ar părea de curios, ca autor al unor studii (cinci volume) aprofundate şi deosebit de apreciate despre Cabala.

Este, de asemenea, editorul şi coordonatorul celor cinci volume bilingve (română şi ebraică) ale istoriei obştii evreieşti din Dorohoi şi împrejurimi, o adevărată capodoperă în acest domeniu, totalizând câteva mii de pagini. De altfel, ca dorohoian fidel locurilor natale, a creat şi un adevărat cult al vechii aşezări din nordul Moldovei, între care şi o frumoasă pădure a amintirii în apropiere de Ierusalim.

Revenind la volumul recent apărut, remarcăm poemele de o deosebită sensibilitate exprimând ataşamentul faţă de Israel, faţă de învăţăturile iudaismului, elogiind, în acest context, eroica mişcare de renaştere naţională. La senectute, poetul evocă viaţa pe care a parcurs-o învingând greutăţile cu ajutorul încrederii în Divinitate şi în virtuţile naţiunii din care face parte.

Adesea revine la simbolul Ierusalimului, cetatea eternă a Israelului, precum în poemul din care redăm mai jos un fragment:

„Au sosit din depărtări şi purtătorii de aripi./ Sunt păsările care au trecut peste mări şi continente./ Vin şi ele la Ierusalim/ La fel ca miile de oameni din toate colţurile lumii./ Ele au poposit pe Muntele Măslinilor/ În timp ce alte purtătoare de aripi/ Sosesc pe Muntele Moriah/ Sau pe Muntele Hatzofim/ Sau pe pietrele de pe Zidul Plângerii./ Privesc de sus către locurile sfinte./ Fiţi bine venite în Oraşul Sfânt.”

Gh. Kovaks-Eichner

Învăţăminte din falimentul unui sistem. Alternativa perspectivei socialiste

Editura Autorului, f.l., 2007

Două teme abordează Gh. Kovaks-Eichner în cea de a 27-a broşură a sa (unele în limba maghiară) pe teme ale actualităţii politice. Cele mai recente apariţii sunt consacrate prăbuşirii comunismului şi consecinţelor acestui fapt. Analiza nu este lipsită nici de această dată de unele accente nostalgice privind părţile mai puţin rele ale fostelor regimuri. Dar şi acum ne aflăm în faţa unui rechizitoriu aspru şi foarte exact al simptomelor care au dus la falimentul sistemului.

Încă în deschiderea comentariului său, autorul pune problema „locului” în care a avut loc revoluţia comunistă. Rusia nu era nici pe departe spaţiul ideal al unor asemenea schimbări fundamentale ale ordinii economice şi culturale şi implicit ale mentalităţilor. A fost o acţiune singulară lipsită de participarea revoluţionarilor din „mai multe ţări” cum preconiza chiar Lenin, însă Rusia era cea mai slabă verigă din lanţul ţărilor capitaliste. Poate de aceea revoluţia a învins relativ repede. Dar totul avea să funcţioneze greşit, lipsind, în primul rând, cointeresarea, şi introducându-se cenzura, controlul, dirijarea şi, până la urmă, teroarea.

Autorul studiului se bizuie pe un vast material bibliografic, impresionant prin autoritatea autorilor la care apelează. Procedează relativ la fel şi în al doilea capitol al broşurii, „Alternativa perspectivei socialiste”, în care subiectul îl formează specificul epocii de după 1989-1991, luând ca temă de discuţie schimbările din ţările situate în estul Europei.

Analistul este dotat, cum am mai spus, cu suficient „fler” politic pentru a ne convinge de autenticitatea observaţiilor şi concluziilor sale. În plus se exprimă pe înţelesul tuturor, departe de orice speculaţie la care l-ar putea ispiti complexitatea problemelor abordate. El evidenţiază de asemenea îndemnul de a nu uita că „în al cincilea deceniu al secolului XX nişte oameni au clădit Auschwitzul".

(Carol Isac)

Morel Abramovici

Asta e situaţia!

Editura Onyx, Israel, 2007

Morel Abramovici recidivează perseverent şi nonşalant. Citindu-i cartea, dăm peste fraze care confirmă darurile sale de a purica vorbele şi de a scoate la iveală sensuri şi contra-sensuri surprinzătoare. Pe care le exprimă cu aplomb, uneori cu umor: „Aş vrea un loc în inima ei, dar nu suport înghesuiala." Sau: „Zvârle cu uşurinţă vorbe grele."

Găseşte definiţii inedite pentru vicii şi năravuri: „Pe un om care se vinde, oricât de puţin ai da, tot dai prea mult". Una foarte bună: „Pedeapsa cu moartea ar trebui să fie mai aspră."

E spiritual: „Era de o urâţenie de toată frumuseţea" sau :„Nu există a doua şansă pentru prima impresie." Repetă adevăruri arhi-ştiute, dar le dă o haină metaforică nouă : „Când chibritul se dă în vânt după un ideal, se stinge". Nostimă e şi asta: „Vârful clasei mijlocii înţepa fundul elitei".

Unele din ziceri au plasticitate, păcat însă că nu prea duc nicăieri: „Uraganul interior al pictorului s-a năpustit cu o furie frenetică de culori asupra pânzei înspăimântate".

Pentru a înfrunta cuvintele îţi trebuie curaj. Morel Abramovici îl are. Chiar nesăbuit. Ia cuvintele la întrebări, cu o încântătoare insolenţă. Dar nu totdeauna primeşte răspunsuri care să merite a fi reţinute. Totuşi, dintr-o ciudată îngăduinţă faţă de sine, ezită să le arunce la coş. Le tipăreşte şi ni le oferă nouă ca bune. Iar noi, răi cum suntem, refuzăm să le înghiţim. Asta de pildă: „Caracatiţa este multilateral dezvoltată: în opt direcţii" Just. Dar cu ce-i de vină biata vieţuitoare că Ceauşescu...?

Morel se grăbeşte să publice chiar şi asta : „Am adormit gândind la mine". Foarte bine. Oricui i se întâmplă. Şi?

Calul năzdrăvan al lui Morel se dovedeşte a fi de multe ori o gloabă. Care nu reuşeşte să urnească roaba vreunei idei. Ca aici: „Evenimentul este mai real decât argumentul". Doar autorul ştie cam ce-a vrut să spună.

Iar când zice: „Nemulţumitul croncănea ca o cioară", te-ai aştepta să urmeze ideea, dar...

Mai afirmă Morel Abramovici „Scriu lucruri vesele, ca şi hârtia pe care scriu să aibă momente de relaxare." Din păcate, biata hârtie suportă orice. Chiar şi fraza dinainte.

Dăm uneori peste afirmaţii evident false, chiar enorme: „Scepticul se plictiseşte şi în singurătate şi în mulţime". Sau această curioasă aserţiune: „În lume sunt părţi aproape egale: unii plicticoşi, iar alţii plictisiţi." La fel de fără sens este şi asta : „Cine nu are timp, fuge după el." Ca şi: „Se bucura enorm, din sufletul ei mic."

Alta: „Există Dumnezeu, nu există Dumnezeu; asta oricum nu depinde de mine" spuse filozoful." Cam slăbuţ de minte „filozoful".

O zicere cu adevărat bună e musai să te lase fără replică. Aici însă găsim foarte multe, care ne fac să întrebăm: Oare? Chiar aşa? Ei şi? De pildă când citim: „Cât a trăit, a avut un scop. În acest scop a trăit." Da. Şi?

Unele se bazează pe o confuzie a sensurilor cuvintelor: „Ca să ai îndoieli, trebuie să mergi îndoit?" Ca şi aici: „El este o prezenţă nereprezentativă".

Mai zice, cu aerul că descoperă America : „Copilăria este aluatul din care se frământă maturitatea." Sau această observaţie „psihologică": „Eu zâmbesc şi când vorbesc la telefon; mesajul meu devine mai cald!".

Goana după cantitate a lui Morel Abramovici riscă să-l piardă. El uită că toată opera vestitului Cilibi Moise, cu care a intrat în istoria literaturii române, e, cantitativ, mai redusă decât cartea dumisale.

Credem totuşi că din acest volum (care conţine 544 de ziceri), după ce e scuturat zdravăn, rămân cam 40-50 bune şi foarte bune. Ceea ce, în acest gen, nu-i puţin. Parol!

Cam... Asta-i situaţia!

(Zoltan Terner)

◆

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Toma George Maiorescu, *"Între kilometrul zero şi Golgota";* eseuri şi versuri; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Toma George Maiorescu, *"Post-definitive";* versuri; ilustraţii de Daniela Wanda Maiorescu-Decca; ed. Cartea Românească, Bucureşti, 2006.

Victor Rusu, *"Scrisori către şi de la prieteni";* corespondenţă; coperta: Călin Stegereanu; ed. "Clusium", Cluj-Napoca, 2007.

Radu Gaton, *"Carte cu articole publicate în presă";* ed. autorului, Tel Aviv, 2007.

Margaret Brearley, *"Biserica anglicană, evreii şi multiculturalismul britanic"* (în engleză); Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; Ierusalim, 2007.

Melanie Phillips, Robert Wistrich, Isi Leibler, *"Islamul, societatea britanică şi primejdia teroristă";* în engleză; Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; Ierusalim, 2007.

"Steaua literară, artistică şi culturală"; Cluj-Napoca; nr. 1-2, 2007.

"Cetatea Culturală", revistă de cultură, literatură şi artă; Cluj-Napoca, nr. 6, 2007.

Simona Nistor, *"Incantaţii";* versuri; cu ilustraţiile autoarei; ed. Maiko, Bucureşti, 2007.

Boris Marian, *"Adesea, printre ore solitare";* versuri; editura "Nouă", Bucureşti, 2007.

LEON VOLOVICI

Ioan Petru Culianu – itinerariul unui mare intelectual român

«Culianu s-a întors spre mine, mi-a zâmbit uşor ironic şi-a făcut un gest care voia să însemne: "Nici o grijă, nu mă sperie el pe mine".»

Nu mă ocup de istoria religiilor şi nu sunt competent să discut valoarea şi semnificaţia operei lui I. P. Culianu. Ceea ce m-a atras şi fascinat în personalitatea lui a fost modelul de intelectual român pe care el l-a reprezentat. Traiectoria lui, la care vreau să mă refer, m-a atras pentru că dezvăluia – în anii "naţional-comunismului" lui Ceauşescu –, un tip de intelectual român ieşit din comun, atât prin calităţile lui excepţionale, cât si, mai ales, prin opţiunile sale şi modul de a se defini în cadrul culturii române şi al exilului intelectual românesc.

Culianu s-a născut şi a crescut în Iaşi. Ne-am intersectat o singură dată, n-aş putea spune că ne-am cunoscut. L-am văzut prima dată când era elev de liceu. A venit la un cenaclu literar şi a citit câteva schiţe. Erau un fel de portrete satirice – un fel de caractere – având ca prototip, cu siguranţă, profesorii lui de liceu, transformaţi de sarcasmul iconoclast al elevului în portrete groteşti. Cel care conducea cenaclul l-a certat pedagogic pentru lipsa totală de respect faţă de profesorii lui. Talentul şi originalitatea lui Culianu mi se păreau evidente şi mă temeam ca mustrarea de care a avut parte să nu-l descurajeze sau intimideze. I-am luat apărarea spunând că un cenaclu literar nu e un loc pentru moralizări pedagogice, ci pentru discutarea unor producţii literare. Culianu s-a întors spre mine, stătea în primul rând, mi-a zâmbit uşor ironic şi a făcut un gest care voia să însemne: "Nici o grijă, nu mă sperie el pe mine."

După un timp am aflat că e student la Bucureşti, la italiană. Ştiam de la sora lui, care mi-a devenit colegă, că a făcut o pasiune pentru Mircea Eliade şi că doreşte să urmeze pe acelaşi drum al studiului religiilor.

Ce a urmat se ştie: a terminat studiile de romanistică şi studii clasice la Bucureşti, a fost un student strălucit şi a obţinut în 1972 o bursă a Ministerului de Externe italian la Universitatea din Perugia, unde, după un an, a cerut azil politic. Situaţia politică din România îl "predestina" unei astfel de decizii. Stigmatizat pentru a fi descendentul unei vechi familii de intelectuali celebri şi refuzând, la Bucureşti, să colaboreze cu Securitatea, a devenit repede un ostracizat, suspect şi datorită preocupărilor lui intelectuale "ezoterice".

A suportat greu exilul în primii ani, dar, în spiritul lui Eliade, a descoperit valorile exilului ca experienţă existenţială. Iată ce scria la trei ani după părăsirea României, unde fusese condamnat la 6 ani închisoare, *in absentia:*

«Exilatul este cel care îndrăzneşte să rupă legăturile cu matricea, se "smulge din mâl", evadează "într-un alt tărâm" ale cărui reguli nu le cunoaşte şi va trebui să le înveţe şi să le accepte prin suferinţă. El este un erou de basme, acel orfan care se revelă fragil dar în acelaşi timp infinit de puternic. Este – indiferent de vârsta fizică – adolescentul care se supune unei iniţieri virile" (Limite, 19, 1975, p. 13).

Dr. Madeea Axinciuc a marcat principalele etape ale impresionantei lui cariere ştiinţifice, de la Milano la Gröningen, până la catedra de profesor la Divinity School din Chicago, în preajma şi sub aripa idolului lui din adolescenţă, Mircea Eliade.

Să revin la amintirile mele. În 1984 am emigrat în Israel. Înainte de plecare, Tereza, sora lui Culianu, căsătorită cu Dan Petrescu, un cunoscut intelectual disident, strict supravegheat de Securitate, m-a rugat să-i transmit un mesaj fratelui ei. I-am scris, mi-a răspuns imediat şi am continuat să corespondăm o vreme. Obişnuit de acum cu suspiciunile şi reticenţele intelectualilor români din exil, obsedaţi de gândul că fiecare necunoscut care li se adresează e un agent al Securităţii, am fost uimit şi încântat de spiritul deschis, colegial şi cordial cu care îmi scria, fără, de fapt, să mă cunoască. Mi-a trimis câteva din publicaţiile lui. Îmi facea impresia, şi cred că nu m-am înşelat, că a ales, poate instinctiv, tocmai strategia care sfida Securitatea – să nu faci din suspiciune codul relaţiilor cu oamenii. Dimpotrivă, până la proba contrarie, să ai deplina încredere în buna credinţă şi onestitatea celuilalt, chiar cu riscul de a te înşela.

Prin 1987, am început să mă documentez pentru o lucrare despre antisemitismul intelectual din România anilor 30 şi am descoperit treptat implicarea lui Eliade în extrema dreaptă românească, inclusiv textele sale cu conotaţii antisemite. Tot atunci am dat şi peste un studiu al lui Culianu, apărut la începutul anilor 80, care ţinea să demonstreze că Eliade a fost şi a rămas un intelectual democrat, luptător împotriva rasismului. Ambele calităţi apăreau chiar în titlul eseului. Am înţeles că modul nostru de a percepe evoluţia ideilor politice ale lui Eliade este radical diferit şi că mai devreme sau mai târziu contactul meu intelectual cu I. P. Culianu va intra în impas. Mi-am dat seama după câţiva ani că am greşit. Presupuneam, convins de onestitatea lui funciară, că, de fapt, nu știe mai nimic despre angajamentele de tinerețe ale lui Eliade și că, datorită atașamentului lui extraordinar față de maestrul său, nici nu dorea să știe – ceea ce, iarăși, a fost o presupunere greșită și nedreaptă. Culianu era îndreptățit să scrie: "În România n-am aflat nimic despre România" (p.18).

Raporturile dintre el și Eliade nu s-au răcit pe măsură ce afla adevărul, cum se întâmplă de regulă când discipolul descoperă, la un moment dat, o latură mai întunecată, ascunsă, a maestrului, care contrazice imaginea inițială, mai bine zis aureola inițială. O anumită reticență, o anumită, foarte discretă, rezervă a apărut totuși de ambele părți, observată de prieteni apropiați. Culianu a început să aibă îndoieli asupra veridicității explicațiilor laconice, ambigue ale lui Eliade când capitolul tinereții legionare nu putea fi evitat. Mai mult din tăceri semnificative și mici gesturi, a simțit că Eliade e dezamăgit că privirea discipolului a devenit mai critică. Fidelitatea nedezmințită nu l-a împiedicat să observe, la puțin timp după moartea Profesorului: "...va trebui să demonstrez că tot ce am scris despre Eliade a fost dictat de regula fundamentală a istoricului, care este aceea de a urmări adevărul în orice împrejurări; și că din această pricină a avut el însuși impresia că–l criticam" (MC, 23).

S-a petrecut însă, în comportamentul lui Culianu, o altă schimbare, mai semnificativa: Culianu a dezvoltat o teribilă alergie și repulsie la toate formele de naționalism și de gândire totalitară. Nici un intelectual român din exil nu a scris pagini mai violente împotriva Gărzii de Fier și a ideologiei fasciste pe care a reprezentat-o, referindu-se direct la Garda de Fier din anii '30, dar și la sechelele ei încă active și revigorate de colaborarea cu Securitatea. În exilul românesc, Culianu a fost cu siguranță o pasăre ciudată și foarte incomodă. El însă era consecvent sieși și convingerilor sale. Ca și adolescentul pe care l-am văzut la Iași, el mergea contra curentului, contra conformismului din România comunistă din care a fugit și pe care o detesta, dar și împotriva conformismului naționalist foarte răspândit în exilul românesc. De altfel, el a intuit, înaintea multora, identitatea ideologică, de mentalitate și de mijloace de acțiune, dintre fascismul românesc și regimul comunist reprezentat de nomenclatură și de Securitate.

Opera lui prodigioasă cuprinde și numeroase pagini literare, cu deosebire parabole fantastice, care atingeau și reflectau nu o dată speculațiile sale despre lupta pentru putere și dominare, sau imaginau România – Jormania, cum o numește el – chiar și după căderea lui Ceaușescu, ca pe un teritoriu misterios și absurd căzut pradă unor forțe malefice, care au organizat – credea el – o pseudo-revoluție pentru a putea asigura dominația Securității și controlul ascuns al KGB-ului. În ciuda viziunilor lui sumbre, a început să alcătuiască un program concret de construcție – de jos – a unei Românii normale și democratice. "Normalitate" și "democrație" sunt cuvintele-cheie ale articolelor sale care pledau pentru reformarea instituțiilor – inclusiv a instituției Bisericii Ortodoxe, subliniind nevoia unei schimbări de mentalitate și în privința statutului femeii și a statutului minorităților etnice în România.

Ultimele lui articole apărute în presa românească de exil sunt de o virulență neobișnuită împotriva monstruoasei coaliții dintre Securitatea ceaușistă și urmașii Gărzii de Fier. Nu știu dacă această virulență i-a adus moartea – a primit, se știe, din această direcție, multe amenințări scrise și telefonice – dar nu e acum locul să speculăm pe marginea motivelor care au condus mâna ucigașă și cui aparține ea (Culianu a fost împușcat mortal, în împrejurări încă neelucidate, într-una din toaletele Universității din Chicago; **n. red.**). Atât fascismul românesc cât și comunismul în varianta lui stalinistă sau ceaușistă reprezentau pentru el răul absolut aflat la rădăcina tuturor nenorocirilor abătute asupra României în sec. 20 și care a fracturat sau distrus atâtea destine de intelectuali. Din această perspectivă poate că vedea și în Eliade o victimă a "terorii istoriei", cum credea și Eliade însuși.

Aceeași temă revine chiar și în elogiul extraordinar pe care l-a adus lui Moshe Idel: de ce a fost nevoie – se întreabă Culianu cu exasperare – ca oameni ca Moshe Idel să se poată realiza pe deplin în planul creației intelectuale numai cu condiția părăsirii României? Aceeași întrebare fără răspuns și-o punea cu siguranță și cu privire la exilul lui și al multor altor intelectuali români de valoare. În această privință, e interesant că nu facea nici o distincție între condiția de intelectual etnic român și intelectual evreu, chiar dacă acesta din urmă avea alternativa unei alte, noi patrii.

Probabil că se va vorbi la această conferință despre interesul lui pentru iudaism – o atracție, din nou, "netipică" în mediile exilului românesc, ca și empatia lui pentru victimele Holocaustului – simbolizat, în mintea lui, de Elie Wiesel, un alt intelectual devenit, din punctul de vedere al lui Culianu, simbol al exilului și al rezistenței.

Culianu este foarte iubit și prețuit în mediile tinerilor intelectuali din România, mergând până la forme de cult. Vreau să cred că și tipul de intelectual pe care el l-a reprezentat cu strălucire devine sau va deveni un model de urmat.

(Cuvânt rostit la adunarea organizată de I.C.R. și Centrul pentru studierea iudaismului românesc din Ierusalim în memoria lui I. P. Culianu)

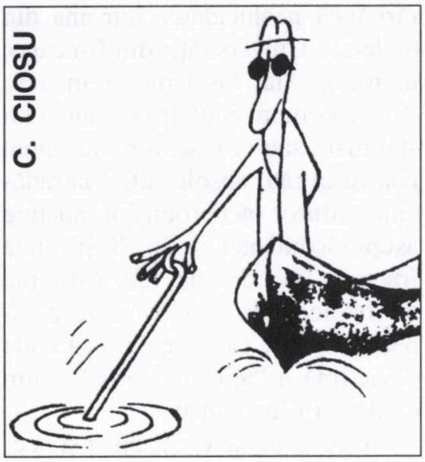

Pescuitorul de perle

Au sărit peste cal

«Dar celebra Spanische Reitschule (şcoală spaniolă de călătorie)? Strălucitul manej spaniol (...) din Viena (...) era mereu căutat» etc. etc.

("Revista mea", nr. 2288/07; comunicată de David Şmilovici, Cfar Saba – care se grăbeşte a preciza că e vorba, de fapt, de celebra şcoală de călărie; altfel, pentru a călători, omul n-are nevoie de cursuri şi seminarii, ci de timp, sănătate şi bani.)

Un strălucit succes al fotbaliştilor din Kiriat Şmona

«Ultimele patru echipe (din campionatul de fotbal al României) retrogradează. Au promovat în Liga Întâia Universitatea Cluj şi Kiriat Şmona.»

("Ultima oră", 21.05.07; comunicată de ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv – care, împreună cu noi, îi felicită din toată inima pe băieţii de la Kiriat Şmona, exprimându-şi convingerea că dacă vor juca tot aşa şi la anul, au toate şansele să-i bată pe cei de la Dinamo, Steaua, Rapid ş.a. şi să câştige campionatul României; pe de altă parte, noi ne întrebăm dacă nu cumva performanţa sus-amintită nu e de natură să dea apă la moară lui Ion Coja, Vadim Tudor ş.a. care susţin, de ani de zile, că israelienii au invadat ţara noastră de origine, punând mâna pe fel de fel de funcţii importante şi locuri de frunte în societate.)

Adevărul despre pierderile ruşilor în cel de-al II-lea Război Mondial

«Pentru ruşi, monumentul este sacru, ca tot ce înseamnă al Doilea Război Mondial, în care au murit circa 23.000 de ruşi.»

("Adevărul", Bucureşti., nr. 5228/07; comunicată de Vali Nussbaum, Ghivataim – care atrage atenţia istoricilor că numărul de 23.000 de victime aruncă o lumină totalmente nouă asupra pierderilor ruseşti în timpul marii conflagraţii, pierderi socotite, până astăzi, a fi fost de ordinul milioanelor de morţi.)

Poşta

Maria Luana, Ashdod (observaţie bună, dar nu perlă); **Iosif Ben-Haim,** Beer Sheva; **Simona Horodniceanu,** Paris; **Lionel Stiller,** Raanana; **Suzana Verestoy,** Cluj, România; **Vera Rosenkrantz,** Düsseldorf, Germania (nu orice greşeală de tipar e o perlă).

Nou!

A apărut

Pe firul de aţă

de Getta Berghoff

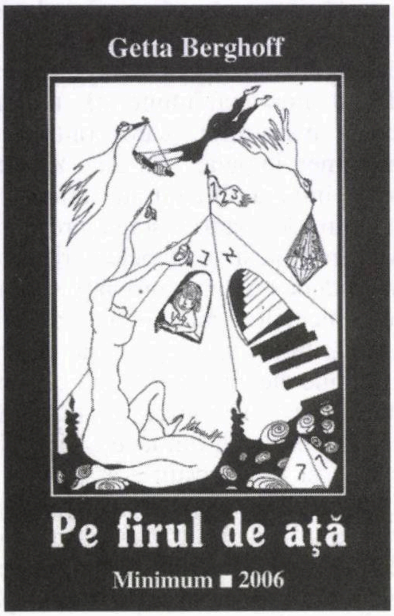

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Preţul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Nişte mâţe şi-un măslin

Regele Solomon discuta cu măslinul despre necazurile ce le avea cu soţiile sale, în număr de 1.000.

De la fereastră privesc mâţele de peste drum, hoinare, fără de stăpâni, pitite sub umbrarul unui colţ de curte devenit adăpost vara împotriva soarelui torid, iarna împotriva ploilor şi-a vântului ce suflă prin tufiş. Le ştiu deja, le-am observat cum, la ore precise, apar pe gardul de piatră stârnite de ceasul biologic, de foamea resimţită în pântecele flămânde, pândind sub umbrar. Dimineaţa, înainte de plimbarea matinală traversez strada şi îndeplinesc vechiul meu ritual: să aduc hrană acestor biete vietăţi. Înşir câteva moviliţe de grăunţe, destule să le ajungă, şi nu uit să împrospătez vasul cu apă.

La sosirea mea, una câte una apar leneşe şi adormite. Toate mâţele mă recunosc şi nerăbdătoare au ochii aţintiţi spre mâinile mele. În fiecare zi observ altele noi, una, două, aduse de foame, jigărite, rănite de încăierările pentru o bucată de hrană găsită întâmplător, temătoare să nu fie atacate de stăpânele locului. Pentru că nu îndrăznesc să se apropie, le arunc de la distanţă hrana aşteptată.

Aduc şi după-amiază mâncare. Locatarele mă aşteaptă înşirate pe gardul de piatră, unele chiar aleargă în întâmpinarea mea peste şoseaua mai totdeauna aglomerată de circulaţia vehiculelor. Se adună roată în jurul meu, frecându-şi trupul felin de picioare şi pantofi. Persistă şi repetă mişcările ca să-mi stârnească atenţia. Asemenea declaraţii de dragoste se produc de obicei după ce au mâncat, după ce şi-au făcut "plinul". Atunci începe bătălia pentru altă hrană necesară, afecţiunea, o mângâiere de care are nevoie orice suflet viu. Nu le satisfac dorinţa, din prudenţă. E inutilă precizarea şi, de câte ori le privesc, nu ştiu de ce mă gândesc la "homelesses" zilelor noastre.

Pisicilor le cunoşti firea după felul cum înhaţă carnea. Toate sunt flămânde, dar reacţiile sunt diferite: una înhaţă o bucată cu gura şi cu laba reţine o altă bucată prinsă între ghiare. Alta se avântă să-i scoată cu ghiarele bucata din gura celeilalte; a treia ar vrea şi ea să înfulece bucata rostogolită aproape de ea, dar îi e teamă, priveşte împrejur. Uneori i-o fură alta, alteori reuşeşte s-o înhaţe şi fuge... Legea junglei domină şi în lumea lor.

Pe una singură am răsfăţat-o de mică, după ce, ieşită din văgăuna unde a venit pe lume, apăruse cu cei patru fraţi ai ei în urma mamei. Veneau în urma ei, dimineaţa, spre grăunţele din grămezile de pe gard. Mare mi-a fost mirarea să văd cum pisica mamă le prindea pe rând de ceafă, gonindu-le din apropierea grăunţelor. Am tresărit la acest instinct matern în cazul unor pisici. Grăunţele prezentau un pericol pentru vârstele lor fragede, astfel că pisica mamă, prin gestul ei, le apăra.

Pe cea mai mică, răsfăţată de mine, am botezat-o Mitzubishi. Singura înnobilată cu un nume şi aceasta, datorită unui semn de la naştere deasupra nasului ca emblema maşinilor Mitzubishi, cu blana neagră, picioarele albe şi emblema de triunghi mitzubishian pe frunte.

La apariţiile mele matinale o strigam numai pe Mitzubishi. Alerga spre mine şi ajungea prima. În urma ei, ceilalţi dădeau fuga la hrana ce-i aştepta pe gard, numai Mitzubishi nu se grăbea la grămada de grăunţe, ea venea direct sub oblăduirea mângâierilor mele. Atât era de fericită încât nici mâncarea nu-i mai trebuia.

Se întâmpla uneori, grăbită de un program neprevăzut şi prea încărcat de dimineaţă să dau semne de nerăbdare, dar niciodată n-o lipseam de plăcerea de a-şi freca căpşorul mic în palma mea. Era şi ea flămândă, dar mai mult decât hrana de alături avea nevoie de dragostea şi mângâierile mele. O răbdam să se răsfeţe în voie.

N-am bănuit că Mitzubishi, protejata mea, pentru mângâierile ce i le ofeream se va alege cu duşmani. Sămânţa invidiei, inerentă firii umane, există şi la pisici.

Pisicile bătrâne o atacau pentru dragostea mea neîmpărtăşită cu ceilalţi şi Mitzubishi a fost nevoită să părăsească umbrarul, să caute adăpost sub maşinile staţionate la marginea trotuarului. Eram îngrijorată de soarta ei şi se ivise în mine întrebarea dacă, în libertatea de care se bucură afară, Mitzubishi e mai fericită decât motanii mei din casă. Amândoi au dragoste şi hrană în schimbul unei libertăţi îngrădite. Tânjesc zilnic după strada la care n-au acces.

Gonită de invidia celorlalţi, Mitzubishi îşi căuta adăpost cât mai departe. Aşa îmi explicam de ce, în unele dimineţi, nu răspundea la chemarea mea. Eram bucuroasă s-o regăsesc la ora mesei, aşteptându-mă în gardul viu, ascunsă la umbră. Aveam grijă s-o recompensez pentru masa pierdută şi mângâierile mele. Priveam ceata de pisici care-şi aveau hrana asigurată datorită lui Mitzubishi, mânioasă pe fiecare pentru invidia şi răutatea lor.

Capete mici, încuiate! Şi foamea şi invidia şi nerecunoştinţa sunt omeneşti. Raţiunea adormită la om să o pretind unor pisici? Cu astfel de raţionamente le toleram pe fiecare.

M-am bucurat s-o văd pe Mitzubishi că umblă după cotoi sau cotoii după ea. Mă liniştisem. Îi ghicisem şi partenerul. Un pisoi alb – după mărimea trupului am înţeles că e mai bătrân, dar de-o frumuseţe izbitoare, cu ochii verzi ca migdalele proaspete – reţinea atenţia lui Mitzubishi.

Aţi privit vreodată doi pisoi apropiindu-şi nările fremătânde ?

Frumuseţea cavalerului o atribuisem faptului că trăise într-o casă şi-acum pribegea printre pisicile de stradă. L-am acceptat şi pe el în ceata de homeless.

În alte zile am observat-o pe Mitzubishi cochetând cu alt pisoi, roşcat, ceva mai tânăr, zbenguindu-se amândoi în libertatea lor. De ce n-ar avea şi un pisic dreptul să-şi schimbe gustul şi partenerul? L-am zărit pe celălalt, pisoiul alb, pitit la pândă cu ochiii sticloşi să–şi urmărească rivalul. Şi sământa geloziei a fost transmisă pisicii!

Mitzubishi continua să-mi caute mângâierile de două ori pe zi, îi plăcea să se rostogolească la picioarele mele, dezmierdându-se de unul singur sub privirile mele. Nu-i bănuisem trăirea fericirii primei maternităţi. De câte ori încercam s-o dezmierd, să-i mângâi blana, o lua la fugă... Numai târziu am priceput motivul, instinctul matern o făcea să-şi ferească burtica, devenită tot mai proeminentă, şi această bucurie – întâia maternitate – mi-o mărturisea prin tumbele făcute la picioarele mele, sub privirea mea. Era, din partea ei, recunoştinţa pe care, uneori – spune omul – nu găseşti cuvinte s-o exprimi…

Crescuse frumos, hrănită mai bine decât ceilalţi, era fericită de prima ei maternitate şi-i ardea de ghiduşii.

Se iviseră în mine mustrări de conştiinţă de câte ori o vedeam adăpostită sub o maşină parcată la marginea trotuarului. Mă chinuia gândul ce i s-ar putea întâmpla. Dar cum să îndrăznesc să aduc în casă pe un al treilea, şi încă pisică!

Presentimentul meu avea temeiurile lui... Câteva zile mai târziu, din nou a absentat la masa de dimineaţă. Şi-n restul zilei. Începusem s-o caut lângă gardul sălbatec şi verde. Am găsit-o câteva zile mai târziu zăcând cu coada şi picioarele dinapoi sfâşiate de roţile unei maşini, între viaţă şi moarte. În pântec se agitau pisoii, în ultimele încercări de supravieţuire.

Tristeţea mi-a fost atât de mare încât nici n-am putut discuta cu nimeni despre asta. Câteva zile mai târziu am povestit-o băieţilor.

Deplângeam împreună soarta lui Mitzubishi reflectând la cruzimile vieţii. Cum să discut moartea pisoiului, cum să acuz un grup de pisici flămânde şi sălbatice, când atâţia copii tineri îşi pierd viaţa în accidente generate de iresponsabilitatea omului modern, de nesăbuinţa cu care stimulăm acest ritm exacerbat al vieţii?

În fiecare zi, de câte ori privesc pe fereastră, mi-o amintesc pe Mitzubishi. Să le pedepsesc? Să le las să flămânzească? Traversez totuşi strada şi las hrana cârdului de pisici fără să le privesc, întristată fără să-i pot absolvi de moartea lui Mitzubishi. În faţa răutăţii chiar, simt în mine ofilite sentimentele fireşti dovedite de nişte patrupede. Continui să le aduc hrana numai din milă.

În fiecare zi se adună fără să le chem, jigărite, înfometate, cu răni provocate de propriile lor încăierări, nepăsătoare faţă de tristeţea mea. Îmi fac iluzii că de n-ar fi patrupede ar avea o măsură, ar cunoaşte o limită până unde te poţi război cu celălalt care îţi stă în cale, hrănindu-se cu partea pe care pretinzi că e a ta. Nici unul n-o caută şi desigur n-o ţine minte, de aia se spune "memorie de pisică"... Dar memoria noastră, a omului, cum e? De cine ne amintim noi? Şi când?

Privirea mea se îndreaptă mereu asupra grădinii, acolo unde creşte un măslin. Era puiet când l-am sădit cu mâinile mele, cu aceeaşi dragoste cu care înfăşi în scutece primul născut. Era la un an după ce sădisem o rodie. În grădină mai am şi o "Pitma", pom dătător de flori albe ieşite parcă dintr-un etui aurit. Toată vara îmi farmecă ochii.

Cu ajutorul memoriei urmăresc evoluţia fiecărui pom, apreciind cu cât a crescut fiecare în anul care a trecut. Mă preocupă măslinul. E al treilea an de când creşte în grădină sub privirile mele.

Despre măslin s-au scris legende. Se povesteşte că ar fi fost pomul favorit al regelui Shlomo. Sub umbra lui, sprijinit de tulpina scorţuroasă, regele se odihnea şi de foarte multe ori se destăinuia pomului. Povestea măslinului toate necazurile lui. Avea 1000 de soţii şi tot atâtea necazuri de la fiecare în parte. În fiecare zi venea să destăinuiască măslinului ce i s-a întâmplat cu o zi în urmă. Câte certuri se iscau între soţiile lui, avea atâtea încât nu le reţinea numele, dar le ştia după număr.

"...Aseară, 702 a vorbit urât despre 301 şi m-am necăjit toată noaptea, spre dimineaţă m-au trezit ţipete înfiorătoare: 14 a pus un cleşte înroşit în foc pe obrazul lui 37. Dimineaţa, 860 a călcat înadins cu piciorul faldurile rochiei cu care se împodobise 1 – întâia favorită – descoperindu-i goliciunea, şi asta, tocmai când traversa drumul spre sala în care o aşteptam la ospăţ. Nu poate pricepe 860 că fiecare vârstă are frumuseţea ei!"

Dezamăgit de fiecare în parte, îşi povestea necazurile şi de fiecare dată, după fiecare necaz mărturisit, lovea cu palma în tulpina măslinului. Părtaş la necazurile regelui, măslinul se înclina în pantă şi pierdea din conţinutul tulpinei, de aceea niciodată nu-i poţi cunoaşte vârsta.

Se mai povesteşte că măslinul este un pom cu o longevitate cât câteva generaţii de oameni. Am aflat toate astea abia ieri, când m-am întors dintr-o vizită la Ierusalim.

Fiecare vizită la Ierusalim mă readuce acasă îmbogăţită cu altă legendă. Ierusalimul în piatra albă rămâne locul în care inima noastră pulsează şi suflarea e purtată de vântul ce-l străbate. Sub fiecare piatră e tăinuită o poveste, o întâmplare păstrată din negura vremii. Pe oricare drum ai urca spre Ierusalim, te așteaptă coline cu ziduri în piatra albă ierusalmiteană și ciorchini de flori agățătoare, moschee și biserici ale căror turle îți indică religia propăvăduită.

Orașul e înțesat de pelerini ale căror origini le bănuiești după hainele de pe ei, sau numai după turbanul înfășurat deasupra capului, chiar dacă haina e o jachetă obișnuită din jeans. Turiști europeni în grupuri vin să viziteze Țara Sfântă amestecându-se cu lumea pestriță ce străbate în pas domol Muntele Scopus sau Muntele Măslinilor, urcând sau coborând sute de trepte ca să se apropie de Muntele Moria și vechea Cetate a lui David. Acolo, arheologii sapă, caută în măruntaiele pământului urmele rămase încă nedezvăluite ale vieții din cetatea de sub vechile ziduri.

Unde mai mult ca la Ierusalim întâlnești acele chipuri de clerici cu bărbi impunătoare și crucifixul atârnat pe pântecul proeminent sau chipuri tinere de studenți la teologie încălțați cu sandale și sutane lungi măturând scările în peregrinările lor, de câtre ori traversează aceste drumuri în vecinătatea Marilor Relicve.

Spre Zidul Vechi se îndreaptă evreii religioși în haine negre și ciorapi albi, purtând pălăriile specifice de blană chiar și în zilele de hamsin. Privesc chipurile celor care se îndreaptă spre Zidul Plângerii. Observ printre ei oameni de toate vârstele, ascunzând fiecare în sufletul lui o hibă, o durere, un necaz ce nu-l poate destăinui nimănui și, din neputința de a vorbi, fiecare scrie bilețele, petice mici de hârtie și le introduc în crăpăturile zidului rămas din Templul dărâmat.

De la fereastra mea, imaginea Orașului îmi stăpânește gândurile.

Înțesat de istorie, acest Oraș cu atâtea locuri sfinte l–a fascinat și pe Paul Celan, poet bucovinean căruia i–a fost dat să se nască evreu, să devină poet evreu, îndurerat și revoltat că scrie în germană. Se povestește despre el că în cele 15 zile cât a vizitat orașul, i-a închinat 15 poeme. Să-l fi fascinat Orașul, sau întâlnirea cu Yehuda Amihai, evreul german capabil să scrie în ebraică? El, Paul Celan, incapabil să se debaraseze de limba germană, făcuse totuși observații critice și pertinente sugerând alte cuvinte, alte expresii... cum notase exegetul și biograful lui Celan, John Felstiner.

Gânduri se succed sub privirile mele, mă întorc la realități, mă saltă peste timp, toate astea când privesc măslinul. Ochii mei văd imagini, viziuni fantasmagorice:

Peste câteva generații, cineva dintre urmașii mei va privi de la aceeași fereastră măslinul, măsurându-i umbra dimprejur. Va coborî, poate, în grădină, să-i pipăie trunchiul, fără să-i poată afla motivul putreziciunii, va privi tulpinile răsucite pline de scorburi și găuri, scoarța putrezită și nu va putea niciodată socoti vârsta măslinului. Pradă unei melancolii neînțelese, se va întoarce cu gândul la timpurile trecute să-și amintească de o străbunică a străbunilor, aceea care a sădit măslinul în anii când se îndeletnicea cu scrisul. Scria povești despre țara în care se strămutase, scria în limba ei maternă din țara de unde venise, căci scriitoare atât cât era, nu se putea realiza decât în limba ei maternă, singura care-i îngăduia să vorbească despre sine și despre alții. Scria povești despre oamenii zilelor ei, despre cei simpli și slabi, despre pișicheri ambițioși sau oameni săraci care–și drămuiau banul și pâinea, despre oameni bogați care nu se întrebau niciodată de la cine adună bănetul și cât, despre oameni de spirit și alții fără de spirit, dospiți în drojdia urii.

Acea străbunică obișnuia să șadă ore întregi la un computer – căci din acele vremuri el datează –, culegea literele ca să adune cuvintele și să înfiripe o altă povestire despre ceva întâmplat cu o zi în urmă, să consemneze întâmplarea, căci în zilele ei viața devenise o crâncenă luptă pentru existența sau inexistența Israelului. În câte feluri nu s-a încercat distrugerea evreității și Israelului ridicat! Ea aduna povești și umplea sertarele în așteptarea timpului când ceilalți, hărăziți să scrie în ebraica reînviată și modernizată, vor găsi interes să afle ce scriau cei cu inima frântă cari și-au lepădat o cultură și-au îndrăznit să cucerească o alta, într-o limbă pe care oricât s-au străduit să o învețe, nu izbuteau s-o stăpânească pe de-a-ntregul. Umplea sertarele cu povestiri ca truditorul pământului ce zvârle în dreapta și stânga lui sămânța, pe pământul care-l simte al lui, fără să știe când și dacă va culege roadele... Și-n fantasmagorica ei viziune, de la fereastră, își imagina urmașa, aceea care va scotoci sertarele și va duce poveștile mai departe.

Și-n astă dimineață privesc grădina și mâțele de peste drum. Anul trecut rodia rodise pentru întâia oară. 18 fructe culese din pom cu mâna mea mi-au încântat ochii și-am decorat casa împrăștiindu-le prin colțuri. Anul acesta pomul a început să dea flori, flori roșii – și mulțumită de rodia mea, îmi îndrept privirea spre măslin. Parcă a mai crescut, are crengi noi, crenguțe și frunze mici. Va deveni un măslin frumos și va dăinui multe generații.

După hotărârea luată de conducerea Uniunii colegiilor și universităților din Marea Britanie de a-i boicota pe oamenii de știință din Israel, acum UNISON, cel mai mare sindicat englez, se pregătește să ceară tuturor cetățenilor boicotarea produselor israeliene de tot felul.

Nici nu ne miră. Liderii lui UNISON s-au arătat, în anii din urmă, nu o dată, a fi la unison cu Hamasul și cu organizațiile islamice din Marea Britanie.

AHARON GOVRIN - Haifa

Demult, demult, prin URSS

Deşi am fost anunţat înainte cu câteva zile că suma precizată de Jakober pentru vânzarea mea fusese depusă în contul secret din Elveţia şi deci trebuia să încep pregătirile de plecare spre Israel, m-am înscris totuşi la excursia cu vaporul „Transilvania" la Odesa, Yalta şi Soci, din 18 noiembrie 1962.

Încercarea mea anterioară de a mă înscrie la o excursie la Istanbul îmi fusese respinsă fără explicaţii. Ieşisem numai o singură dată din ţară, cu paşaport colectiv, numai cu buletinul de identitate, într-o excursie de o zi la oraşul de pe malul bulgăresc al Dunării, Russe (denumit şi Rusciuc). Şi la excursia spre Odesa se pleca în aceleaşi condiţii.

În cadrul pregătirilor pentru excursie, i-am telefonat lui Nisea, prieten din copilărie, care locuia la Chişinău, să vină la Odesa, ca să ne întâlnim după peste 22 de ani. Ne despărţisem în septembrie 1940, pe malul Dunării, când el pleca împreună cu părinţii şi fratele lui în URSS, cu un şlep care îi debarca la orăşelul de peste Prut, Reni. Prietenul meu era un bun violonist şi mare cunoscător de muzică, iar eu eram atunci acordeonist. În aşteptarea şlepului, l-am rugat pe Nisea să-mi scrie notele de la „Boléro" de Maurice Ravel. Pe o foaie de hârtie a desenat cele 5 linii ale portativului şi a scris notele celor 18 tacte – care se repetă de 18 ori, cu orchestraţii diferite – ale „Boléro"-ului. L-am întrebat la telefon ce să-i aduc din România. Ştiind probabil că toate convorbirile internaţionale sunt ascultate de KGB, el mi-a răspuns imediat: – „N-am nevoie de nimic, avem aici de toate!" Ne-am înţeles să ne întâlnim la 19 noiembrie în faţa operei din Odesa, la o anumită oră de dimineaţă. El urma să vină la Odesa cu un taxi public, cu 7 călători, ca acelea din Israel.

Am plecat cu trenul de la Bucureşti spre Constanţa unde am ajuns spre seară. Pe drum mi-am trecut timpul citind o carte englezească, lucru remarcat de cel ce şedea lângă mine. Ne-am îmbarcat spre seară şi am pornit la drum, urmând să navigăm toată noaptea şi să fim toată ziua următoare la Odesa. Şi în continuare urma să navigăm nopţile şi să vizităm ziua Yalta şi apoi Soci.

La Constanţa ploua, o ploaie rece de toamnă. Marea Neagră era foarte agitată, era neagră, aşa cum îi e numele. La masa festivă de seară multe mese erau pustii: călătorii respectivi aveau rău de mare. Navigând prima oară în viaţă, am descoperit că ratasem cariera de marinar: nu am suferit deloc de rău de mare! M-am delectat cu bunătăţile dineului festiv şi mai ales cu tortul de ciocolată, care ar fi cauzat o criză serioasă bolnavilor de rău de mare, chiar dacă l-ar fi văzut numai!

Şi la Odesa vremea era posomorâtă, dar nu ploua. Toţi turiştii de pe „Transilvania" am fost urcaţi în autobuze elegante de la „Inturist" şi în fiecare autobuz era câte un ghid sau o ghidă, care explica cele văzute pe traseu şi la opriri, dar numai în limba rusă, rugând pe vreun turist care vorbea ruseşte să traducă celorlalţi explicaţiile. Într-unul din autobuze nici un turist nu vorbea limba lui Puşkin. Atunci ghida a întrebat dacă ştie cineva englezeşte. Nimeni nu ştia, dar unul din turişti şi-a adus aminte de mine, care citisem în tren un roman englezesc. A coborât din autobuz şi a căutat în toate autobuzele, până m-a găsit şi m-a adus la autobuzul lui. Aici am fost aşezat lângă ghidă: ea explica în englezeşte, iar eu traduceam în româneşte. O singură dată am adăogat o remarcă hazoasă şi turiştii au izbucnit în hohote de râs. Intrigată, aproape speriată, ghida m-a întrebat: – „Ce le-ai spus că au izbucnit în hohote?" I-am tradus în engleză gluma banală şi am liniştit-o, dar ea a ţinut să mă avertizeze să nu mai adaog absolut nimic la cele spuse de ea. Ghida era o femeie frumoasă, elegantă, de aproximativ 30 de ani, originară din una din ţările baltice. Ca toţi ghizii pentru turişti străini, era probabil agentă KGB.

Străzile oraşului Odesa erau triste, mohorâte, ca şi cerul în ziua ceea. Tencuielile caselor erau cenuşii, în mare parte scorojite, ceea ce dădea caselor aspect de ruine. Am văzut scara filmată de marele regizor Eisenstein, scară pe treptele căreia se rostogoleşte la vale un cărucior cu un prunc. Scara mi-a părut mult mai îngustă, mai meschină ca în film!

Am vizitat celebra operă din Odesa, proiectată de un arhitect francez şi la ieşire l-am văzut pe Nisea. Avea pe cap o pălărie de fetru cu boruri largi şi semăna izbitor cu actorul francez Michel Simon. Ne-am îmbrăţişat, emoţionaţi să ne revedem după atâţia ani, am stat puţin de vorbă, după care, când ghida ne-a poftit să urcăm în autobuz, l-am invitat şi pe Nisea să vină cu noi, ca să fim mai mult timp împreună. Când l-a văzut urcând în autobuz, drăguţa, eleganta ghidă a dvenit brusc un aprig agent KGB. Cu o voce dură, de procuror, s-a repezit, pe ruseşte, la Nisea. – „Coboară imediat! Nu ştii că este interzis cetăţenilor sovietici să fie împreună cu turişti străini?" Nisea a îngălbenit de spaimă şi mi-a spus cu o voce tremurată: – „Eu cobor, îmi pare rău că nu putem fi mai mult împreună!"

Mie îmi lipseşte probabil o doagă, doaga fricii, a panicii. Pe moment am luat o decizie radicală şi i-am spus ghidei, pe englezeşte şi cu o voce voit tăioasă: – „Dacă prietenul meu, pe care nu l-am văzut de peste 22 de ani, nu poate fi cu mine, renunţ şi eu la compania voastră şi cobor şi eu! Căutaţi-vă alt traducător!" Am adăugat pe românește colegilor turiști că ne vom întâlni diseară, la urcarea pe vapor. Ghida a făcut o mutră stupefiată, n-a replicat nimic iar eu am coborât din autobuz după Nisea.

Eu cumpărasem la București o duzină de ciorapi bărbătești supraelastici, care nu se găseau în URSS, și știam că erau la mare preț acolo. Văzând lângă un parc o aglomerare de oameni, m-am adresat unuia, în săraca mea rusească, oferindu-i o pereche de ciorapi. Imediat Nisea s-a speriat, spunând că fac comerț ilegal, interzis. Cu calmul cu care am coborât din autobuz i-am spus să se îndepărteze și să mă aștepte pe o bancă până ce vând ciorapii. Dacă aș mai fi avut o duzină, i-aș fi vândut în câteva minute, așa s-au repezit toți din jur să cumpere, și chiar la prețul ridicat cerut de mine. (Cu banii luați pe câteva perechi de ciorapi, am cumpărat la Yalta un aparat fotografic „Zorki3", imitație de „Leica"!)

Apoi am colindat ore întregi străzile tristului oraș, povestindu-ne unul altuia cele întâmplate în mulții, dramaticii, istoricii ani de când ne-am despărțit pe malul Dunării. Nisea întorcea din când în când capul, ca să vadă dacă nu suntem urmăriți.

Eu n-am avut multe de povestit: anii petrecuți la Galați, până în septembrie 1944, studiile la politehnică, activitatea de inginer constructor, pe șantiere, în minister și în proiectare, până la senzaționala știre că voi pleca în curând în Israel. În schimb prietenul meu avea multe, foarte multe de povestit. Cum s-au refugiat, el și familia lui, din Chișinău în nordul Caucazului, apoi la Saratov pe Volga, apoi într-un sat din care fuseseră izgoniți agricultorii germani. Aici au locuit în casele lor ordonate, hrănindu-se din abundență cu alimente din gospodăriile lor: carne de pasăre, lapte și brânzeturi de la vacile lor (când au sosit acolo, vacile gemeau de durere căci nu fuseseră mulse de mai multe zile, iar când au început să le mulgă, aveau atât de mult lapte, că nu știau ce să facă cu el.) Până la urmă au ajuns la Tașkent, în Uzbekistan și apoi într-un orășel de lângă Moscova. Nisea a studiat muzicologie la universitatea de la Chișinău, cu care s-a și refugiat la începutul războiului, apoi la Moscova și a ajuns muzicolog renumit, profesor la universitatea de la Chișinău și comentator la radio și televiziune, la Chișinău și chiar la Moscova. Mi-a povestit de antisemitismul feroce de la universitate, unde candidații evrei erau discriminați într-atât, încât unii erau siliți să se înscrie la universități din Siberia și chiar de la Vladivostok! Aflând că am să plec în curând în Israel, mi-a spus: – „Sunt profesor universitar, dar antisemiții, în frunte cu decanul universității, mă pândesc, așteptând să fac cea mai mică greșeală, ca să mă concedieze. Știu că nu pot să plec în Israel, dar aș prefera să fiu hamal în port acolo, decât profesor aici!" Am mâncat ceva la un restaurant de stat, iar pe la 5 a plecat înapoi la Chișinău. – „Am diseară o ședință de partid și abia așteaptă ăia să întârzii sau să lipsesc, ca să mă penalizeze."

Eu am intrat în câteva magazine, să cumpăr lucruri care mă interesau, cu rublele de la ciorapi. Am căutat un stilou chinezesc, cu peniță de aur, tacâmuri inoxidabile și altele. Nu am găsit absolut nimic în magazinele cu rafturile aproape goale. Am căutat în zadar plăci de patefon cu muzică executată de marii interpreți sovietici: David Oistrach, Sviatoslav Richter, Mstislav Rostropovici, Emil Ghilels. Mi-au oferit, în schimb, plăci cu jazz local!

La masa de seară de pe vapor nimeni nu lipsea: marea era liniștită, toți turiștii savurau gustoasele mâncăruri. Dimineața următoare, în 20 noiembrie, am debarcat la Yalta. O altă lume, o lume de basm. Cer senin, aer călduț, nici o asemănare cu Odesa sau cu Constanța. Din port am urcat cu autobuze până sus la stațiune, la care și țarii albi și țarii roșii veneau la odihnă și desfătare. Am vizitat castelul prințului Voronțov, unde locuise Churchill în timpul conferinței din timpul războiului (la care au mai participat Roosevelt și Stalin). Acest castel fusese proiectat de un arhitect englez și arăta chiar ca un castel englezesc. Era înconjurat de o vastă câmpie acoperită cu gazon bine întreținut, din care apărea ici și colo, la mari distanțe, câte un pom decorativ. Câmpia, sau mai bine zis platoul, permitea o privire spre un pitoresc golf albastru, niște trepte de piatră coborau spre o pajiște îngustă, iar la începutul treptelor străjuiau doi lei albi de piatră. Nu mă săturam să admir golful, pajiștile și mărețul, sobrul castel.

Apoi am vizitat castelul Romanovilor, unde s-au întâlnit cei trei mari, unde Roosevelt, bolnav, slăbit, n-a știut, ca Churchill, să-i țină piept lui Stalin, condamnând astfel țările din răsăritul Europei la sângeroasa robie sovietică de peste 40 de ani. În sala de ședințe am povestit turiștilor o poveste hazlie, întâmplată, zice-se, chiar acolo. O repet aici.

După mulți ani, când și Stalin și Churchill muriseră deja, iar Eden era prim ministrul Angliei, au sosit la Londra în vizită oficială Bulganin și Malenkov, conducătorii de atunci ai Uniunii Sovietice. În cursul convorbirilor, Malenkov i s-a adresat lui Eden cu o întrebare. – „Când ați fost la Yalta cu răposatul Churchill, în timpul unei ședințe i-ați dat un bilețel la care el a răspuns cu alt bilețel, pe care Dvs. l-ați citit, l-ați rupt în bucăți și l-ați aruncat într-o scrumieră. Noi, ca oricare altul în locul nostru, am lipit fragmentele, am reconstituit bilețelul și am încercat cu cei mai buni criptologi să descifrăm adevăratul lui sens, dar fără rezultat. Au trecut atât de mulți ani, încât secretele militare de atunci nu mai sunt acum secrete. Poate ne spuneți ce se ascunde sub cuvintele bilețelului?" – „Vreți să-mi amintiți ce scria în acel bileţel?" – „Da: vulturul mort nu cade din cuib. Am crezut că era vorba de aviaţia germană, aproape distrusă, sau de alte secrete militare, nimic nu era satisfăcător." Premierul englez, la auzul conţinutului bileţelului lui Churchill, şi-a amintit şi de bileţelul propriu şi a izbucnit într-un hohot de râs: – „Observasem că Churchill nu se încheiase la pantaloni şi i-am atras atenţia asupra faptului. El mi-a răspuns ce ştiţi şi eu am zâmbit la mărturisirea lui sinceră."

Casele de odihnă de la Yalta, ca şi cele de a doua zi, de la Soci, erau adevărate palate: camere vaste, înalte de peste 3 metri, faţade somptuoase, cu basoreliefuri, grădini cu straturi de flori îngrijite şi cu fântâni arteziene, iar în mijlocul acestui lux umblau gârboviţi oameni prost îmbrăcaţi, cu figuri triste. Probabil că grangurii sistemului veneau la aceste extraordinare palate de odihnă vara, iar acum, în noiembrie, reuşeau să capete locuri bieţii muncitori şi funcţionari.

La un sanatoriu la fel de somptuos ne-a condus medicul şef. Cu lipsa mea de teamă, i-am pus o întrebare indiscretă: ce salariu lunar are el. Răspunsul m-a uluit: 110 ruble, echivalentul costului unei perechi de pantaloni văzuţi de mine într-o vitrină la Odesa. Văzând uluirea neascunsă de pe faţa mea, medicul şef a adăogat: – „La asta se adaugă casa şi masa pentru mine şi soţia mea, fiii mei studiază şi au şi cămin gratuit la universitatea de la Leningrad, mai capăt primă de anul nou, aşa că n-am de ce să mă plâng." Dar fiii lui, studenţii, n-au nevoie de bani de buzunar, nu trebuie să cumpere caiete, creioane, să-şi repare încălţămintea, etc., etc.? „Raiul sovietic", adevărat rai!

Pe când la Odesa am reuşit să vând în câteva minute duzina de ciorapi supra-elastici, nici la Yalta, nici la Soci nu am reuşit să vând nimic din ce am mai adus să vând. La Odesa, mare port la Marea Neagră, erau mulţi marinari, care aveau bani din vânzarea lucrurilor aduse din Europa. Acolo am văzut tinere cochete, modern îmbrăcate, şi cu umbreluţe atunci la modă în vest. Triştii vilegiaturişti de la Yalta şi de la Soci nu aveau deloc bani: oricât am redus preţul, ca să scap de lucrurile aduse, totul era prea scump pentru ei.

La Yalta am vândut unui văcsuitor de ghete o sticlă de coniac românesc. Văcsuitorul, care lucra într-un chioşc de sticlă, unde erau pe rafturi multe perechi de pantofi pe care probabil le vopsise, era mărunt, negricios şi cu părul cârlionţat. Eu i-am cerut trei ruble, el mi-a oferit două ruble şi jumătate, dar… pe ebraică! Nu ştiu cum a ghicit că sunt evreu şi a vrut să verifice. Dacă n-aşi fi fost, cuvintele lui ar fi fost de neînţeles. Surprins, l-am întrebat: – „Eşti evreu?" În loc să răspundă, văcsuitorul caucazian şi-a acoperit capul cu o caschetă, a luat de pe un raft o carte de rugăciuni din care a început să citească cu glas tare un text în ebraică. Eu i-am luat cartea din mână şi am continuat să citesc de unde el terminase. Ne-am strâns mâinile cu căldură, i-am dat sticla, mi-a dat banii şi ne-am despărţit. El m-a salutat cu urarea seculară „La anul la Ierusalim!" Eu ştiam că la mine urarea se va realiza. La el, atunci, ea părea imposibilă. Probabil că şi el a ajuns de mult în Israel.

În ultima zi a excursiei, la Soci, oraş de la capătul de răsărit al Mării Negre, după ce am colindat în zadar prin magazine ca să caut ce mă interesa, am intrat spre seară la un mare magazin universal, ca să cumpăr pentru o prietenă din Bucureşti, la cererea ei, ciorapi de bumbac, foarte rezistenţi, deşi cu totul inestetici. În uriaşa sală a magazinului, cu rafturile aproape goale, era la un singur raion o coadă lungă cât tot magazinul. Ce voiau să cumpere nenumăraţii bărbaţi de la coadă? Ciorapi bărbăteşti de bumbac, din aceia ce se rup repede şi se ţes cu ajutorul unei ciuperci de lemn. Acum am înţeles de ce am vândut atât de repede ciorapii supraelastici. Am cerut voie să merg la capul cozii, ca să cumpăr ciorapii de damă. Mai întâi s-au repezit la mine, şi pe drept, să stau la coadă. Cu greu am explicat că sunt turist din România şi că vaporul pleacă peste o oră. Atunci mi-au permis să mă apropii de tejghea şi să cumpăr trei perechi de ciorapi de bumbac, destul de groşi şi de urâţi. Deşi mâncasem la restaurant la Odesa, cumpărasem la Yalta aparatul fotografic şi aici ciorapii, am rămas cu destule ruble, pentru că nu am găsit nimic din ce mă interesa. La multe automate din oraşe se putea cumpăra însă, cu 5 copeici… apă minerală!

În toate magazinele, casierii se serveau de abace cu bile, cu multă îndemânare şi în mare viteză, la adunarea preţurilor diferitelor cumpărături şi la calcularea restului. Curios să văd ce se va întâmpla, am cumpărat la un magazin de la Yalta nu-mi amintesc ce, în valoare de exact două ruble şi am plătit cu o bancnotă de trei ruble. Casierul a dat la stânga trei bile, a dat înapoi două, a rămas acolo o singură bilă şi deci mi-a dat rest o rublă!

Fiind în port la Soci, în preajma îmbarcării pentru întoarcerea la Constanţa, un rus m-a întrebat dacă nu am ciorapi supraelastici de vânzare. La răspunsul meu negativ, el a arătat cu degetul picioarele mele şi mi-a spus că pot să rămân încălţat şi fără ciorapi. Oricât de absurdă era propunerea, mai ales că nu aş fi avut ce să fac cu rublele acum, când porneam spre casă, rusul a insistat, zadarnic, foarte serios.

Navigarea înapoi a durat două nopţi şi o zi, iar în dimineaţa zilei de 23 noiembrie 1962 am ajuns la Constanţa. Mărturisesc că, întors din excursie, m-am simţit la Bucureşti mult mai bine decât mă simţisem în ultimii ani, înainte de scurta privire în raiul sovietic.

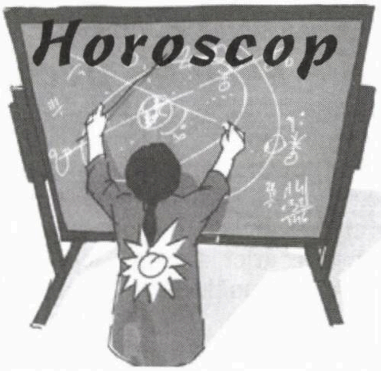

Iulie-August

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Pentru persoanele în vârstă (adică pentru mulţi dintre cititorii noştri): pericol de accidente, din categoria celor numite stupide şi "uşoare": o căzătură pe stradă, pe-o scară sau pur şi simplu la domiciliu, poate să vă facă viaţa amară.

Numere: 3, 8, 14.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Un prieten (sau "prieten") care v-a *lasat*, nu de mult, tocmai când aveaţi nevoie de el, (şi când v-ar fi putut ajuta realmente) o să vă dea un semn de viaţă, plin de căldură, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Nu e cazul să rupeţi cu el, dar fiţi lucid şi vigilent şi nu daţi crezare manifestărilor lui de prietenie (sinceră).

Culoare: mov.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): De felul dvs. nu sunteţi un ipohondru, dar acum parcă v-aţi molipsit de această maladie. Aveţi tendinţa de a face din ţânţar armăsar, de a transforma orice mic şi banal accident într-o tragedie-n cinci acte. Calm, calm!

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Criză de gelozie la orizont. Parcă soţul/soţia dvs. discută excesiv de tandru cu cutare sau cutare. Şi parcă ar fi vorba de ceva mai serios. Nu e. Serioasă (şi gravă) este tendinţa dvs. întru bănuieli. Lăsaţi-o mai moale cu aceste produse ale imaginaţiei şi comportaţi-vă normal la domiciliu.

Leu (23 iulie – 22 august): Aţi "tras prea tare" în vremea din urmă, la capitolul muncă. Puneţi frână şi oferiţi-vă o vacanţă cinstită împreună cu familia (aer curat, somn şi iarăşi aer curat şi iarăşi somn).

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): O moştenire? O afacere nouă? Un contract important şi de lungă durată? Atenţie mărită la cei cu care trebuie să vă înţelegeţi: sunt câţiva dintre aceştia în jurul dvs. care de-abia aşteaptă să vă jefuiască niţel.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Oboseala şi uzura de la locul de muncă v-au făcut cam nervos. Şi, fiindcă oricum sunteţi gură-spartă, există pericolul să aruncaţi fel de fel de vorbe "tari", jignitoare (chiar dacă meritate) cu privire la cei din jur. Şi, fiindcă nu lipsesc niciodată binevoitorii, aceştia se vor grăbi să ducă vorbele dvs. mai departe. Căluş!

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Stare de spirit mai bună, aşa cum e când ai ieşit dintr-un tunel lung şi întunecos. Aveţi motive reale să fiţi optimist/ă pentru viitor. Cu atât mai mult cu cât beneficiaţi de sprijinul sufletesc al familiei.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Dacă vreo rudă apropiată sau prieten (sau un vecin) vă propune să faceţi o călătorie împreună în străinătate, declaraţi-vă numaidecât de acord. Lucrurile vor merge bine.

Numere: 4, 10, 15.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): O veste bună, ba chiar foarte bună, din depărtări. La aflarea ei veţi sări în sus de bucurie.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): S-ar putea ca cineva apropiat, din familie, să aibă necazuri cu sănătatea. Şi s-ar putea să fie nevoie de o internare urgentă în spital. Nu vă pierdeţi cu firea. Acţionaţi calm şi eficient. Sunt toate şansele ca, după prima alarmă, starea bolnavului să se îmbunătăţească. Şi, în orice caz, să scape de orice pericol.

Culoare: vernil.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Dacă sunteţi singur/ă, s-ar putea să întâlniţi pe cineva care vă place... şi să... Dacă e vorba de un episod amoros, de acord, dar altfel, fiţi cu băgare de seamă: persoana respectivă este mare amatot/oare de "a pune mâna" pe cineva cu stare bună materialo-socială.

Culoare: verde.

Interim

John Galliano

●

Cunoscutul designer de modă John Galliano, de la casa "Dior" din Paris, dornic oricând "să rupă gura lumii", a lansat o nouă modă, propunând femeilor să umble cu crengi de copac marca Dior în păr.

Eu cred că ideea nu va prinde. Şi că Galliano şi-a tăiat craca de sub picioare.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Locativă

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2									♥		
3		♥		♥				♥			
4						♥					
5			♥		♥				♥		
6							♥				
7			♥			♥			♥		♥
8	♥			♥						♥	
9		♥						♥			
10					♥						
11							♥				

ORIZONTAL: 1) Locuinţe în bloc. 2) Încăpere cu destinaţie specială – Bir! 3) Cu case ţărăneşti – "Casa"... animalelor! 4) Clădire mare şi foarte luxoasă – Păsări de pradă. 5) Spaţiu locativ! – Literă cuneiformă babilonică – Numeral. 6) Vesibul (pl.) – Localitate în insula japoneză Honshu. 7) Tras în lături! – ...casa lui, sau bun gospodar – Unitate de timp. 8) Aliată! – Dormitorul vechilor case. 9) Păzesc într-un fel locuinţa – Localitate în Turcia. 10) Se usucă uneori şi în balcon... – Parte dintr-o clădire situată sub nivelul parterului. 11) La intrarea în casă – Sală de dimensiune mare în clădirile publice.

VERTICAL: 1) Construcţie pentru protecţia oamenilor – La orice garsonieră! 2) Stau la adăpost! – Unde locuieşti... – Unul ceva mai mic! 3) Lacul... mare! – Pentru casele cu mai multe etaje. 4) În dormitor! – Casa bătrâneţii... – Dă aspect frumos interiorului unei case. 5) Delegat din alte vremuri – A despărţi cărţile de joc înainte de a fi împărţite la parteneri. 6) Fir – Din sufragerie în bucătărie! – Localitate înIndia. 7) Casă turistică pentru şoferi şi autoturisme – Necredincios. 8) Stau în aceeaşi cameră... la parter! – Casă nelocuită – Bebe Herşcovici. 9) Zece împărţit la doi! – Locuinţă. 10) În faţa casei – La intrarea în casă. 11) Personajul principal din "Casa păpuşilor" de Ibsen (fem. pl.) – Casă de lux.

DICŢIONAR: Ilu, inae, ahi, aral, tist, arsu.

NELU WEINBERG

Pe direct...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3					✿					
4						✿			✿	
5			✿				✿			
6				✿						
7					✿					✿
8								✿		
9				✿						
10							✿			

ORIZONTAL şi VERTICAL la fel: 1) Fină şi plăcută la pipăit. 2) Pune stăpânire pe ceva. 3) Partea superioară a scheletului labei piciorului – A asalta. 4) Praf alb folosit ca liant – Avocat (abr.). 5) Notă muzicală – Ambalaj de pânză sau hârtie – A se ivi pe neaşteptate. 6) Perioadă de timp – Socoteală. 7) Întinsă – Apucat, prins. 8) Transmisă prin atavism – Element al scheletului. 9) Condei – Epitrop. 10) Bun pentru arat şi cultivat – Stă pe cal.

DICŢIONAR: Tars.

RODICA WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Echilibrări: Maces, album, uman, cioara, mil, tiganci, acuzat, rc, a, pitic, paun, atinere, top, di, aruncare, uel, e, da, on, r, ud, uu, aci, ion, urlet, t, imas, iepure.

Asta-i bună!: Pastra, acra, adio, usurel, lentila, it, ava, calator, taina, urare, rai, sta, ip, ba, tia, ta, u, ata, stranut, g, satir, ura, antren, omat, trist, grele.

În ritm de dans: P, r, u, ata, a, ca, lacullebedelor, lamiita, olarit, mambo, acar, masa, i, patat, rama, mn, asa, arest, i, sag, ana, t, u, metro, ami, vals, lai, bi, e, tp, aa, bao, t, b, sa, l, uco, ss, lac, asot, tema, artar, da, i, iti, bolero, avar, ns, nun, sarai, carti, n, mazurca, naiv, sirete, cina, iti.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Costel Safirman şi **Leon Volovici:** succesul remarcabil, obţinut atât în Israel şi cât în România, al cărţii "Noi întâlniri la Ierusalim" a consolidat atât prestigiul cunoscutului Duo din Capitală cât şi al cercului Cultural din Ierusalim, care-a devenit în ochii multora focarul nr. 1 de cultură din *trib.*

În scădere

Micha Harish, fost ministru, preşedintele organizaţiei "Amir": lipsa totală de activitate (şi, mai ales, realizări) a acestei organizaţii de care lumea îşi legase atâtea speranţe, i-a dezamăgit profund pe oamenii din *alia.*

STAR

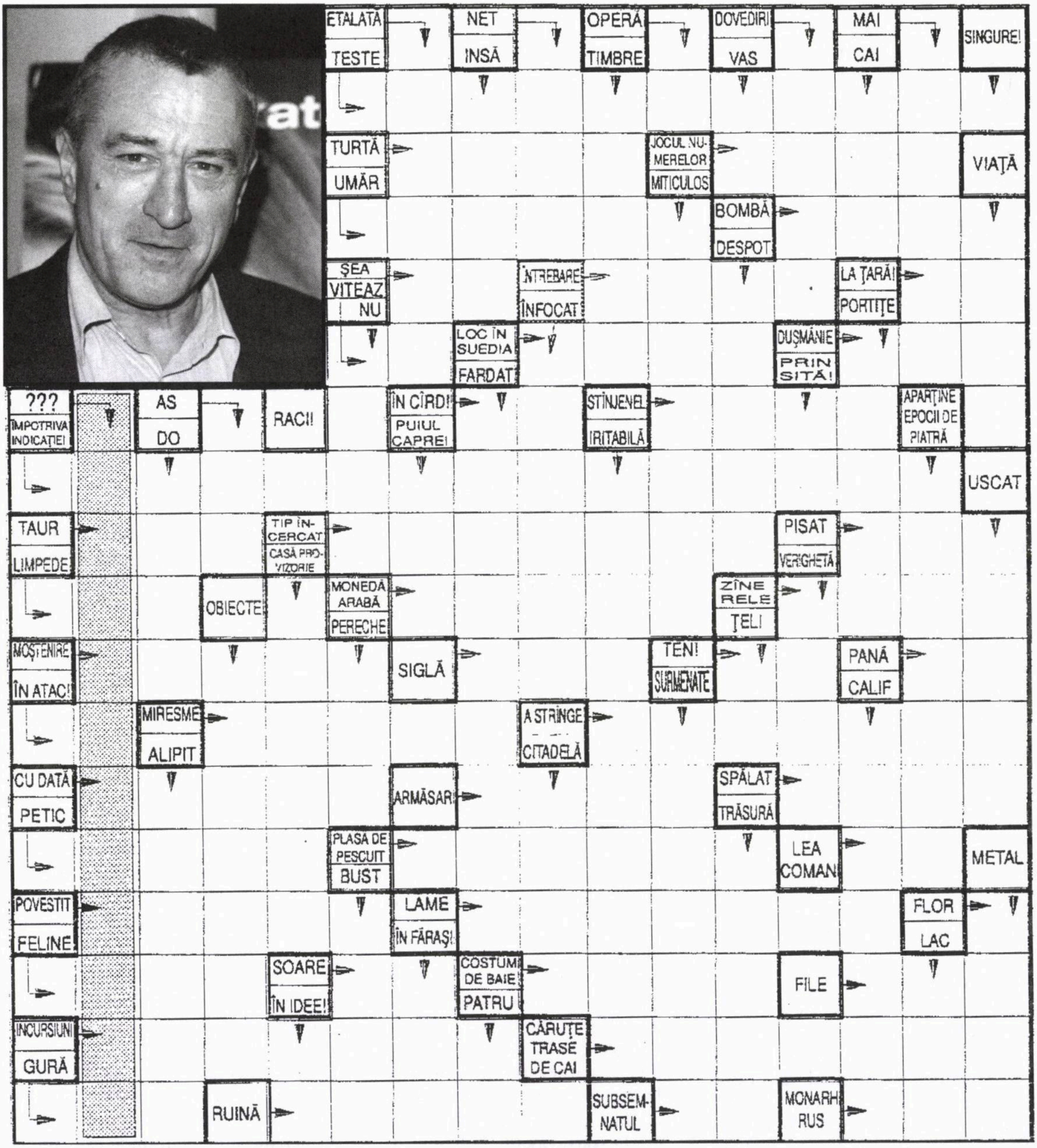
ETALATĂ
TESTE
NET
INSĂ
OPERĂ
TIMBRE
DOVEDIRI
VAS
MAI
CAI
SINGURE!
TURTĂ
UMĂR
JOCUL NUMERELOR
MITICULOS
VIAȚĂ
BOMBĂ
DESPOT
ȘEA
VITEAZ
NU
ÎNTREBARE
ÎNFOCAT
LA ȚARĂ!
PORTIȚE
LOC ÎN SUEDIA
FARDAT
DUȘMĂNIE
PRIN SITĂ!
???
ÎMPOTRIVA INDICAȚIEI
AS
DO
RACI!
ÎN CÎRD!
PUIUL CAPREI
STÎNJENEL
IRITABILĂ
APARȚINE EPOCII DE PIATRĂ
USCAT
TAUR
LIMPEDE
TIP ÎNCERCAT
CASĂ PROVIZORIE
PISAT
VERIGHETĂ
OBIECTE
MONEDĂ ARABĂ
PERECHE
ZÎNE RELE
ȚELI
MOȘTENIRE
ÎN ATAC!
SIGLĂ
TENI
SURMENATE
PANĂ
CALIF
MIRESME
ALIPIT
A STRÎNGE
CITADELĂ
CU DATĂ
PETIC
ARMĂSAR
SPĂLAT
TRĂSURĂ
PLASĂ DE PESCUIT
BUST
LEA
COMAN
METAL
POVESTIT
FELINE
LAME
ÎN FĂRAȘ!
FLOR
LAC
SOARE
ÎN IDEE!
COSTUM DE BAIE
PATRU
FILE
ÎNCURSIUNI
GURĂ
CĂRUȚE TRASE DE CAI
RUINĂ
SUBSEMNATUL
MONARH RUS

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla numele marelui actor american din fotografie.

DICȚIONAR: Aipi, iele, nts. **RODICA și MINA**

Un pas înainte

...dar să nu facem "doi paşi înapoi", cum a propus Lenin, acum aproape un secol, pentru evoluţia societăţii (se gândea la cea rusă).

Mintea m-a adus aici când, trecând pe una din străzile principale ale oraşului, am văzut pe un trotuar – să nu-mi cred ochii! – un container construit din fire metalice groase, ca o reţea, conţinând sticle din plastic, depuse de cetăţeni după ce le-au golit de Coca-Cola sau apă minerală, pentru a fi colectate. Îmi amintesc de nişte lăzi metalice, grele, cu capac fix şi o deschizătură laterală îngustă, puse la unele colţuri de stradă. Erau destinate colectării hârtiei. Nu se deşertau cu regularitate, aşa că pe jos erau resturi de ziare şi reviste, ba chiar şi de alimente, în pungi de plastic. Primăria a făcut un pas înapoi şi a strâns lăzile.

Pasul înainte nu l-a înţeles nici mare parte a populaţiei. În urmă cu câteva zeci de ani, am văzut în apusul Europei containere (de obicei în terenurile de parcare auto) cu 4 compartimente, iar pe capac, deschizături largi şi inscripţii indicatoare: hârtie, sticlă incoloră, sticlă colorată, plastic. Cetăţenii, foarte conştiincioşi, le foloseau din plin. În SUA, la supermarket, un colector automat, pentru cutii de băuturi şi sticle din plastic. Pentru fiecare obiect se înregistrează o valoare, iar la finele acţiunii, prin apăsarea unui buton, iese un bon cu suma în dolari şi cenţi, care se poate încasa pe loc sau se poate scade din preţul celor cumpărate.

În urmă cu ani, cuvântul "reciclare" se folosea doar cu înţelesul de schimbare a profesiei, calificare în altă meserie. Acum noţiunea s-a extins şi poţi cumpăra plicuri, hârtie igienică ş.a. cu menţiunea "produs obţinut prin reciclare".

La noi, sacoşele cu deşeuri menajere care se aruncă în lada de gunoi conţin ce vrei şi ce nu vrei: sticle şi cutii de băuturi, cartoane, robinete, resturi de lenjerie, încălţăminte uzată, reviste, ziare, baterii consumate (foarte toxice şi care se colectează şi se distrug separat) etc. etc. Totul ajunge, cu un camion special, pe un teren la marginea oraşului. Cum se procedează mai departe acolo, nu ştiu. Poate gunoiul se triază, pe benzi rulante, pentru reciclare sau ardere în cuptoare speciale, sau resturile rămân vreme îndelungată în bătaia soarelui şi a ploilor.

În ultima vreme, lupta pentru păstrarea curată a mediului înconjurător e din ce în ce mai dârză şi mai pretenţioasă. Prevederile ştiinţifice pentru planeta Terra, în deceniile viitoare, sunt îngrijorătoare. Se cheltuiesc sume uriaşe şi se duce muncă de convingere la toate nivelurile pentru a ţine seama de asta. Din nefericire, o mare parte a locuitorilor globului (printre care ne numărăm şi noi) parcă nu aude sau nu vrea să ştie. Face doi paşi înapoi.

Se iese în parcuri şi păduri, la picnic (fie pe malul Kineretului, fie la Snagov sau Pădurea Băneasa) cu grătare, carne, fructe, băuturi. La plecare, se lasă resturile pe loc. Nu ştiu dacă pe şoselele israeliene mai circulă autovehicule poluante, care numai bine nu fac prin gazele emise de eşapamente. E în joc sănătatea tuturor: a oamenilor, a faunei şi a florei. Să fim înţelegători şi perseverenţi, să ne dezbărăm de comoditatea şi de nepăsarea obişnuită şi să facem "doi paşi înainte", cu gândul la viitorul celor ce vor veni după noi.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

O sală pentru Nicu Nitai

Stimate domnule director,

Poate vi se va părea curios că mă adresez dvs. cu o nedumerire, dar nu am la cine şi ştiind că activitatea dvs. o închinaţi multor domenii, m-am gândit să vă plictisesc şi cu nedumerirea mea şi dacă este o îndrăzneală prea mare îmi cer scuze.

Sunt sigură că frecventaţi Teatrul Karov şi nu vă este străină personalitatea lui Nicu Nitai. Eu îl admir ca artist, ca regizor, traducător, organizator, plasator, vânzător de bilete, telefonist, îi admir energia fără limită de a crea spectacole şi a le prezenta în orice condiţii, un fapt pe care numai o dragoste fără margini, o dăruire completă faţă de ceea ce iubeşte, îl poate naşte.

Am văzut toate spectacolele pe care le prezintă, unele şi de două ori, nu am putut rezista la invitaţia telefonică pe care am primit-o, cu rugămintea de a veni la teatru, de a ocupa un scaun. Am căutat pe cât am putut să-mi mobilizez prietenii şi cunoştinţele, toţi s-au declarat satisfăcuţi, dar puţini s-au mai dus încă o dată, deşi preţurile biletelor sunt derizorii, un abonament pentru patru reprezentaţii costând mai puţin decât un film.

Şi mă întreb, de ce?

Eu sunt iubitoare de teatru, nu mi-e uşor să mă deplasez întotdeauna – am 76 de ani – şi totuşi nu mă înspăimântă locul unde este amplasat Teatrul Karov. E plin de lume, suficient luminat, are parcare pentru cei cu maşini, pentru cei fără maşină sunt autobuze în toate direcţiile – şi totuşi sala se umple cu greu.

La teatrele mici din Iaffo, la teatrul Beit Zwi din Ramat Gan, unde trece un singur autobuz la o jumătate de oră şi unde cei fără maşini aşteaptă în întuneric în staţie, unde rar trece un taxi, – trebuie să comanzi bilete cu cel puţin o lună înainte de spectacol, iar sălile sunt pline. La fel şi la spectacolele date de companii particulare, la toate show-urile de la Café Teatron, sala Tzavta şi multe altele, cu programe mai mult sau mai puţin valoroase. Nu mai vorbesc de turneele trupelor din România, nu toate de o maximă valoare, dar toate cu preţ maxim al biletelor.

În România, Nicu Nitai a făcut săli pline şi poate ar fi făcut şi o stagiune. Nu de la el ştiu, şi nici din presă, ci de la prietenii pe care i-am trimis la spectacolele lui. Ce părere aveţi? Nu credeţi totuşi că amplasarea teatrului este de vină? Poate că dacă i s-ar "împrumuta" din când în când, prin rotaţie, o sală la teatrele consacrate şi l-ar cunoaşte publicul larg, nu numai noi, românii, situaţia s-ar schimba? Nicu Nitai este un luptător, nu cred că a mai rămas o uşă la care nu a bătut, deci ce se întâmplă?

Cu mulţumiri,

Brigitte Steinberg
Tel Aviv

P.S. Şi o mică întrebare: Dr. Liviu Librescu (z.l.) nu a locuit în copilărie şi câţiva ani la Ploieşti?

– Ba da.

Kadiş pentru doi taţi

Pe data de 11 Adar s-au împlinit şaizeci de ani de când tatăl meu, Leon Isac, a plecat pe drumul fără întoarcere.

Nu avea 42 de ani: i-ar fi împlinit de-abia în toamna anului 1947. Era al doilea fiu al bunicului meu, Leon Avram, care a avut trei copii: Moşe, cel mai mare, sau nene Moizicu, cum îi spuneam eu, tatăl meu şi nene Dan "militarul", mezinul. De ce "militarul"? Aşa îl numeam eu ca să-l deosebesc de nene Davicu, fratele mai mic al mamei mele. Pe vremea când am început să vorbesc el făcea armata, aşa că astfel i–a rămas numele.

Tata era un om minunat, înalt, slăbuţ, cu părul castaniu dat peste cap şi cu o mustăcioară à la Errol Flynn. Avea mâini de aur, se pricepea la toate. Ştia chiar să croşeteze. A lucrat la început ca băiat de prăvălie la un negustor şi apoi la o firmă suedeză, Treton, care avea monopolul desfacrii produselor din cauciuc în România. Prin anii '30 şi ceva au început să apară pe piaţa românească şi produse din cauciuc din Germania, guvernul român anulând înţelegerea cu firma suedeză, astfel că aceasta şi-a încheiat activitatea iar tatăl meu a devenit şomer.

Desigur, în mod normal acest fapt nu ar fi constituit un fenomen neobişnuit într-un stat capitalist; tata ar fi putut găsi de lucru la o altă întreprindere. Dar atunci au început în România ani grei pentru populaţia evreiască. În plus tata mai avea o hibă, o barieră greu de trecut, care îl împiedicase la timpul său să-şi facă o carieră şi l-a determinat să renunţe la studii. El nu era cetăţean român, era supus străin şi trebuia să se prezinte în fiecare săptămână la circa de poliţie din cartierul unde stătea. El se născuse la Vidin – aşa scria în actul său de naştere – unde părinţii săi fuseseră invitaţi la o nuntă a unor rude care trăiau în Bulgaria. Din această cauză autorităţile române au refuzat să-i recunoască tatălui meu cetăţenia română.

Au venit anii când evreii au fost concentraţi în detaşamentele de muncă obligatorie, "asigurând" curăţenia pe străzile capitalei, la strânsul zăpezii iarna, mutarea osemintelor din fostul cimitir evreiesc de pe strada Sevastopol. Tata nu a putut beneficia de un carnet de scutire de muncă întrucât nu dispunea de atâţia bani cât cerea vestitul satrap Radu Lecca, cel ce se ocupa de "problema evreiască". Detaşamentul din care făcea parte a fost mutat un timp la Ploieşti, unde s-a construit o linie de cale ferată între o rafinărie şi una din gările Ploieştiului. Şantierul era condus de un ofiţer neamţ care niciodată nu era mulţumit de felul cum merg lucrările, aşa că zilnic erau pedepsiţi câte 10 "voluntari" cu câte 25 de lovituri la "cur". Acesta era singurul cuvânt românesc pe care îl ştia sau dorea să-l pronunţe. Cel care era obligat să execute pedeapsa era desigur tot un "voluntar" şi trebuia să folosească o curea a unui militar, iar loviturile trebuiau să fie aplicate cu paftaua. Dacă respectivul nu era suficient de convingător, ştia el cum să-l convingă, sau găsea un altul. Bineînţeles că nici tata n-a scăpat de astfel de "atenţionări".

După terminarea lucrărilor, detaşamentul, după un mic popas la Bucureşti, a fost mutat la Focşani, iar apoi la Galaţi, pentru construirea unor cazemate în vederea pregătirii viitorului front care se apropia de graniţele României, bineînţeles în urma retragerii "strategice" a armatelor germane şi române pe poziţii dinainte stabilite, în speranţa deşartă de a opri înaintarea armatei sovietice spre ţinta finală, Berlin.

În 1952, când am făcut armata la Galaţi, în timpul instrucţiei militare am avut ocazia să văd aceste cazemate şi pot să spun că nu arătau rău. După părerea de altfel şi a ofiţerilor, s-ar fi putut rezista destul de mult în faţa unui atac. Din fericire nu a fost nevoie, actul de la

23 august a făcut ca ele să devină inutile.

După război tata a lucrat puţin timp, căci ca urmare a celor îndurate s-a îmbolnăvit de inimă, a paralizat jumătate de corp şi a murit la 1 martie 1947.

Dar eu am mai avut un tată, s-ar putea numi un tată adoptiv, care m–a ajutat pe mine şi pe familia mea ori de câte ori a fost nevoie şi i-a fost posibil.

Unchiul meu, David Mitrani, sau nene Davicu, era fratele mai mic al mamei mele, fiul bunicului meu Solomon (Bukiş) Mitrani. După cum se lăuda adesea acest Bukiş, îl cunoştea toată lumea, tot Bucureştiul. "Este de ajuns, spunea el cu emfază, să spui că eşti fiul sau ruda lui Bukiş Mitrani, şi toate uşile îţi vor fi deschise". După absolvirea liceului comercial, nene Davicu a lucrat la banca "Campus şi Bassa" de pe Calea Victoriei colţ cu Lipscani, şi a ajuns şeful loteriei la această bancă. El a fost privilegiat în timpul regimului antonescian, nu a fost concentrat şi luat la munca obligatorie ca toţi sau aproape toţi evreii. Ca salariat al băncii, care trecuse din timp pe numele unui român, prieten al celor doi proprietari asociaţi ai băncii, a fost mobilizat pe loc şi a putut benficia de mijloacele necesare pentru a plăti sumele care se cereau pentru obţinerea carnetului de scutire de muncă.

După război şi naţionalizarea din 1948, n-a vrut să se încadreze într-un loc de muncă, continuând să facă afaceri particulare. Spunea cu naivitate că "nu se poate, nu ne vor lăsa englezii şi americanii pe mâna ruşilor". Acest lucru i-a fost fatal. Arestat într-o zi în apropierea locului unde se afla înainte de război Bursa, şi anchetat de către un torţionar celebru pe vremea aceea, pe care-l chema Kweillwe şi care-l cunoştea bine de altfel, nu a putut dovedi din ce se întreţine. Cu toate că nu s-a găsit nimic compromiţător, fără nici o judecată a fost trimis la Canal, de unde s-a întors după vreo doi ani, un om distrus fizic şi moral. A lucrat totuşi un timp la Loto-Pronosport, avea un centru în cartierul Colentina, dar dorea desigur să asigure un viitor singurului său băiat, şi a primit până la urmă aprobarea să vină în Israel.

Din păcate, era bolnav şi a murit în primele zile ale Războiului de 6 zile, când fiul său se afla pe frontul sirian.

De aceea astăzi, în Israel, în amintirea celor doi taţi, eu le dedic un semn de recunoştinţă şi spun Kadiş în zilele de 11 Adar pentru tatăl meu biologic Leon Avram Isac şi respectiv 29 Iiar pentru tatăl meu adoptiv Mitrani Solomon Dan...

Leon Andrei Avram
Bat Yam

Radio România Cultural faţă cu oamenii de valoare

Sigur că apreciata calitate a emisiunilor de la Radio România este rodul colaborării directe cu personalităţi ale vieţii sociale româneşti şi fidela subliniere, prin difuzare la timp, a creaţiilor acestora. Există însă în etica realizărilor acestor emisiuni un gingaş sistem de omagiere a acestor colaborări şi creaţii care afectează (plus de îndatorire) masa interesată a ascultătorilor cu o pondere, poate, sensibil egală cu aceea a emisiunilor înseşi. Avers şi revers a medaliei unor adăstate împliniri.

Aşa se face că la vremea decantării realizărilor culturale ale anului 2006 se impun creatori de seamă ce-şi primesc prin Radio Cultural omagiile acestuia, alias ale ascultătorilor săi. Creatori ce-şi dezvăluie prin lucrările lor (sau uneori prin mărturii exprese) rădăcini de formare.

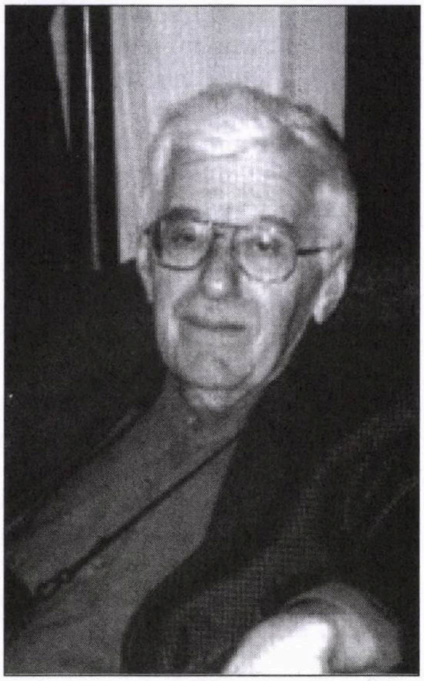

Ion Ianoşi

Cu tulburătoarea sa lucrare "Opinii", apărută cu mulţi ani în urmă (de ce nu, ca o probă de curaj, de sacrificiu chiar), profesorul Ion Ianoşi, în lumea preocupărilor sale filozofice, estetice, se opreşte cu dăruire şi la consideraţii privind Braşovul copilăriei cu evreităţile sale din familie şi din afara ei (un bunic patriarhal, specifice deprinderi legate de templul urbei şi câte altele). În fecunda perioadă de realizări ulterioare nimic nu împiedică, însă, şi o apropiere de comunicare iudaică (prietenia cu regretatul Zigu Ornea, considerabil stimul). În faţa unui lanţ de creaţii (tradiţia evreiască are expresia "goldene cheit" – "lanţ de aur") ca cel numit "Ion Ianoşi", e greu să te opreşti la o verigă. Radio Cultural acordă, deci, "Premiul de excelenţă".

Se resimt încă viile reverberaţii ale ultimei... "stagiuni David Esrig" ce a avut loc la Bucureşti. Zile şi seri târzii, pe scena Teatrului Tineretului "Metropolis" s-au făcut demonstraţii de ceea ce înseamnă regie teatrală, deontologie specifică, respectul pentru un text dramatic. "Cobai" sacru a fost "Aşteptân-

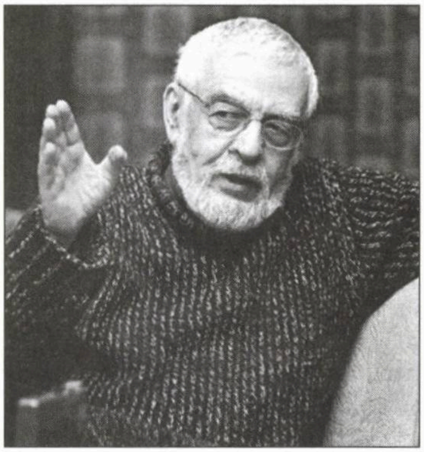

David Esrig

du-l pe Godot" de Beckett. Maestrul Esrig a stupefiat lumea, printre altele, declarând că «singurul lucru absurd în opera lui Beckett este ordonarea ei în "teatrul absurdului".» Poate de aceea şi-au permis unii admiratori ai săi (amatori de calambur, oare?) să socotească premiul aordat pentru atelierul "În căutarea teatrului existenţial" ca fiind, de fapt, premiu pentru neobositul demers al *existenţei* Teatrului (cu majusculă).

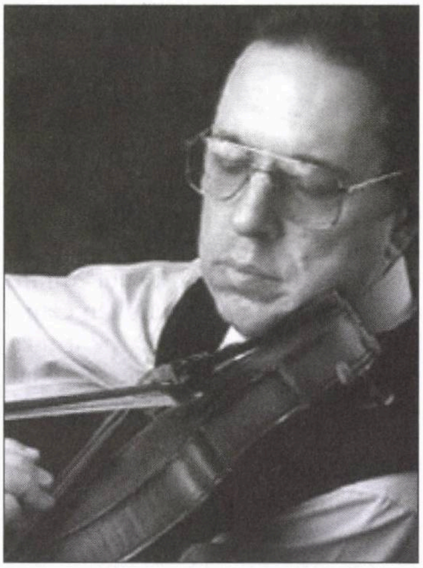

Sherban Lupu

Violonistul de reputaţie mondială, enescianul Sherban Lupu, declară, oricând şi oriunde, fără rezerve, că această orientare a sa spre muzica lui Enescu o datorează, în cea mai mare parte, maeştrilor Yehudi Menuhin, Nathan Milştein, Joseph Gingold, al căror discipol întru perfecţionare se socoteşte (cu sublinierea specificului românesc al acestei muzici, un specific neconfundabil, aşteptat, apreciat, în mapamondul muzical). Premiul acordat vizează nu numai dezvăluiri de noi valenţe ale muzicii marelui compozitor, dar şi redactarea unui tratat de tehnică interpretativă (!!) a muzicii lui Enescu.

Iosif Sava

Şi a mai instituit Radio Cultural în Gala distincţiilor sale un moment ce ne îndatorează o dată în plus. Un premiu "In memoriam", cu numele celui ce a animat ani în şir miezul vieţii noastre cuturale, Muzica: Iosif Sava, cel ce a convins, fără drept de apel, prin osârdia sa, că "Muzica e o *stare* obiectiv necesară omului". Câştigător al acestor lauri, dăruitul "Romanian Trio Piano".

Romanian Trio Piano

Radio Cultural, aşadar, iată-l, nu numai preţuitor al unor remarcabile realizări de profil, dar, implicit, şi reprezentativ susţinător al recunoştinţei ascultătorilor săi.

G. Bruckmaier
Bucureşti

Literatura între critica de specialitate și gustul cititorilor

Pentru a nu provoca nici un fel de ridicări de sprâncene mai mult sau mai puţin iritate precizez de la început că rândurile de jos exprimă numai un punct de vedere personal în calitatea mea de cititor; atât şi nimic mai mult. Cititor de cărţi şi de recenzii semnate de critici de specialitate.

De la început mi-aş permite să fac o diferenţiere netă între recenziile apărute în presa de limba română din Israel şi recenziile apărute în presa ebraică, respectiv în paginile săptămânale de literatură ale ziarului "Maariv". Dacă în primele criticile sunt de obicei mai blânde şi scot cu precădere în evidenţă părţile pozitive, o parte din criticile care apar în ziarele ebraice se situează la polul exact opus. Aici recenziile sunt dominate de critici dintre cele mai severe, critici care, unele dintre ele, pun sub semnul întrebării însuşi dreptul cărţilor respective de a exista.

Ceea ce mi-a atras atenţia la aceste ultime recenzii, ceea ce m-a făcut de fapt să ridic problema unei corelaţii între criteriile după care criticii literari judecă o anumită carte şi gustul cititorilor, este tocmai contradicţia flagrantă dintre aceşti doi poli, între aceste două concepţii aş îndrăzni să spun. Pentru a nu pluti în generalităţi voi lua două exemple precizând că atunci când vorbesc de gustul cititorilor, nu mă refer la gustul meu personal ci la lista best-seller-urilor publicată în ziarul ebraic menţionat mai sus. Din păcate, pentru cărţile de limbă română apărute în Israel nu am găsit nicăieri nici o listă a best-seller-urilor şi nici o altă formă care să exprime într-un mod sau altul gustul cititorilor.

Revenind la cele două exemple promise mai sus precizez că e vorba de volumul "Kmia" (Dorinţa) al scriitoarei Iudith Rotem şi de "Diocan Ungari" (Portret Unguresc) al scriitoarei Orli Kraus Veiner. Primul volum s-a situat în urmă cu câteva luni în prima jumătate a listei best-seller-urilor şi, concomitent, chiar în pagina alăturată a apărut o recenzie pe care aş numi-o "ucigătoare". Se afirma pur şi simplu că e păcat până şi de hârtia pe care s-a tipărit cartea. Gândind că apariţia ei pe lista best-seller-urilor a fost o greşeală, am căutat-o la biblioteca la care sunt abonat. Bibliotecara n–a putut face însă altceva decât să mă înscrie pe o listă de aşteptare, toate volumele fiind deja împrumutate. Am vizitat şi o librărie, dar vânzătoarea m-a informat că stocul primit s-a epuizat şi se aşteaptă un nou transport.

Mirarea pe care am încercat-o atunci când am constatat discrepanţa dintre gustul cititorilor şi recenzie mi s-a accentuat şi mai mult şi mi-am pus întrebarea: Pentru cine şi pentru ce se scrie de fapt literatură? Pentru un grup restrâns de iniţiaţi, sau pentru cititorii de toate categoriile?

Când în sfârşit am primit volumul de la bibliotecă cu rugămintea expresă să nu depăşesc timpul afectat întrucât sunt încă mulţi cei care îl aşteaptă, aş minţi dacă aş spune că am citit pe nerăsuflate cele 525 de pagini ale cărţii. Cu atât mai mult cu cât multe expresii ebraice nu am reuşit să le clarific nici cu ajutorul dicţionarului. Dar, în pofida timpului învestit, în pofida dificultăţilor lingvistice amintite cartea mi-a produs mie, cititor, o reală satisfacţie. În afara acţiunii începute la Odessa, continuate la Cernăuţi, la Viena, în Argentina, în America şi în Zihron Yakovul anilor 1880-1890, am luat cunoştinţă în principal de activitatea Baronului Hirsch, de implicarea Baronului Rothschild, a lui Theodor Herzl, a multor alte personaje reale sau imaginare care ne transpun în lumea filantropilor de atunci, dispuşi să uşureze şi să salveze chiar viaţa poporului din care făceau şi ei parte. Dacă volumul a avut sau nu calităţi literare? Mărturisesc sincer că nu mi-am pus în timpul lecturii această întrebare, şi la fel de sincer mărturisesc că nu regret deloc timpul investit în citirea cărţii.

Un fenomen similar s-a produs cu cea de a doua carte menţionată mai sus. În ziarul "Maariv" din 18 mai 2007, volumul d-nei Orli Kraus Veiner figurează pe locul 3 (din 10) pe lista best-seller-urilor, menţinându-se în această poziţie de 11 săptămâni. În pagina alăturată însă am găsit aceeaşi critică pe care am numit-o "ucigătoare".

Discrepanţa între părerea criticilor şi a publicului nu se limitează la cele două exemple. Cărţile lui Efraim Kishon z.l. au fost vândute în întreaga lume în sute de mii de exemplare, dar premiul Israel nu i-a fost acordat pentru literatură ci, ca un fel de consolare, pentru activitatea depusă de-a lungul vieţii. La fel Ram Oren, al cărui colosal succes de public i-a permis acumularea unui capital cu ajutorul căruia şi-a fondat propria lui editură.

Aş dori în cele din urmă să nu fiu înţeles în mod greşit: ar fi o absurditate să propovăduiesc desfiinţarea criticii literare exprimate în recenzii. Nici tămâierea cu orice preţ nu este desigur o soluţie. Dar o corelaţie oarecare între criteriile literare şi gustul cititorilor, o explicaţie poate a semnificaţiei unor particularităţi specifice unui anumit scriitor ar fi totuşi cred, binevenite.

Fără să recurg eu însumi la "tămâieri" şi fără să reneg cele afirmate în rândurile de început, consider după modesta mea părere că recenzia pe care d-nul Iosif Eugen Campus o face în "Minimum" cărţii "Monolog pe o coardă" a d-nei Bianca Marcovici este un exemplu de echilibru între ceea ce criticul consideră că e bun şi ceea ce nu i se pare bun. Critica părţii de proză e severă, chiar foarte severă, dar nu distrugătoare; nici a volumului în sine, nici a autoarei.

Aş considera ca foarte binevenit un articol al unui critic de talia d-lui Campus care să răspundă dilemei pe care am notat-o mai sus şi pe care presupun că o au mulţi cititori, chiar dacă ei nu exprimă acest lucru în public: pentru cine scriu de fapt scriitorii?

Ing. Grisaru Matei
Haifa

Petre Cioclu, Kiriat Yam («Nu obişnuiesc să intru în polemici cu recenzenţii cărţilor mele, chiar dacă e vorba de cel mai "temut" dintre ei (mă gândeam la dr. Eugen Campus). N-am de ce s-o fac, pentru că şi în cazul că dezaprobă nişte lucruri nereuşite sau care nu intră în vederile lor, o fac cu menajamente, într-un limbaj bine strunit, pe un ton civilizat.

Nu acelaşi lucru îl constat la recenzia apărută în "Minimum", semnată Zoltan Terner, la cartea mea "Ascensiuni". E-adevărat că începe cronica şi o termină constatând nişte calităţi certe ale scrisului meu pe care le-a enumerat concis, precis şi convingător, cum poate nu a făcut-o nici un alt recenzent până acum la cărţile anterioare (poate că atunci nici nu se justifica...). Dar ce folos – zic eu cu obidă – dacă trecând la analiza cărţii înseşi, a conţinutului ei, multe din observaţiile sale critice sunt discutabile, unele expresii sunt neliterare, iar tonul pe alocuri e băşcălios.

Voi exemplifica:

a) ...că n-am nimic de comunicat cititorului, despre oameni, epocă... (Dar atâtea fapte de viaţă la care sunt părtaşe sau pe care le provoacă fetele din roman, timp de doi ani, nu înseamnă nimic? Nu mi-am propus să zugrăvesc o epocă, ci problemele şi frământările prin care trec două liceene, înainte şi după bacalaureat, iar acolo unde au fost implicate în unele evenimente în acest interval de timp, au luat atitudine sau chiar au acţionat – conform vârstei şi temperamentului, văzându-şi mai departe de drumul lor).

b) ...că de ce titlul "Ascensiuni"?

(Pentru că fetele se află într-un continuu urcuş pe pantele şi piscurile vieţii personale şi sociale. Beatrice şi Silvie sunt două fete care ştiu să "urce" mereu, se autodepăşesc continuu, îşi fixează obiective şi, ajutate de imaginaţie, de iniţiativă, ating aceste obiective şi "urcă" mai departe cu avânt şi încredere).

c) ...că este o licenţă poetică situaţia ca la sfârşitul mileniului să existe şi să se întâlnească în aceeaşi clasă de liceu două fecioare, având aceleaşi probleme (sexuale).

(Criticul pierde din vedere faptul că acţiunea cărţii începe când fetele aveau 18 ani şi doreau deja deflorarea, că era în perioada socialismului, când încă nu "explodase" libertinajul de care tineretul va fi "molipsit" după revoluţie. Tocmai din acest motiv m-am oprit cu alegerea la un astfel de caz. E o naivitate să crezi că în zilele noastre, în România sau în Israel, nu se mai găsesc fecioare la vârsta de 20 de ani!).

d) ...că cele două eroine sunt fără nici o pauză inteligente şi spirituale, că nu ştiu să mai şi tacă, ceea ce devine plictisitor, obositor chiar...

(Dar astea sunt trăsăturile lor caracteristice ce le individualizează. Ele sunt eroine de excepţie, au ce spune interesant şi original. Felul lor de a fi face ca romanul, în scriitura lui, să fie alert, incitant, de bun gust, desfătător).

e) ...că această carte nu e o adresă potrivită pentru cei care caută, printre altele, nararea unor destine.

(N-are dreptate criticul! Toată cartea narează despre destinele celor două fete pe parcursul a doi ani, de la primele frisoane ale erosului, până la îndrăgostirea şi apoi căsătoria lor. Ele cultivă o mare, profundă şi statornică prietenie, care, trebuie remarcat asta, e poate fără egal în literatura de limbă română).

Cred că dl. Terner a fost derutat de un text cum n-a avut ocazia să citească, şi care nu se încadrează în canoanele sale de-o viaţă, cu care judecă lucrările literare. Dacă aş fi scris cartea în genul "Poveştii-poveştilor" a lui Creangă, atunci ar fi fost clar pentru domnia sa că e o "literatură erotică licenţioasă", iar dacă aş fi scris-o în felul lucrărilor erotice ale lui Apollinaire, eram desigur emulul acestuia. Dar scriitura mea e aparte, are o "marcă" personală: împletire de erotic şi umor – două componente majore, permanente mai ales în viaţa tinerilor. E un erotism care evită vulgaritatea, utilizând cu fineţe aluzia şi parafraza; un umor izvorât din cultură şi idee.

Dl. Terner n-a descifrat corect o astfel de proză, numind-o ad-hoc în fel şi chip:

"Cartea este în întregime o glumă erotică".

"Pariul d-lui Cioclu se fundează exclusiv pe o singură poantă, acel detaliu anatomic, real şi buclucaş".

"... e prea vorbăreţ (textul) *pentru a fi literatură erotică".*

Aceste afirmaţii vădesc faptul că dl. Terner a citit doar primele 20-25 capitole din carte, că n-a avut răbdarea, obligaţia să ducă lectura până la capăt. Ar fi aflat atunci cum aceste două fete, după bacalaureat, "intră" în viaţă, căutând şi găsind până la urmă drumul lor, după o serie de întâmplări nostime şi inedite.

Pe de altă parte consider că este descalificant pentru un literat de calibrul d-lui Terner să folosească în cronica sa tonul băşcălios, un limbaj neliterar:

"Lesne de trecut cu vederea de către un cititor fără fasoane dornic de divertisment, pardon, "sculativ". Ce nu face omul când vrea să se distreze, să-şi producă dulcea gâdilitură de sub buric...?".

"...fraze "pă radical" şi "pă şmecherie inteligentă".

"Fetele suferind de feciorie greu de "lecuit", sunt tot timpul în replică "meseriaşă".

"Fiind necesar un "berbece de război"... Un taur comunal...".»)

Ing. Mircea Brătescu, din Bucureşti (unul dintre veteranii televiziunii române, a citit la "Poşta, sub semnătura d-rului G. Mănescu, o scrisoare care... i-a pus memoria în mişcare:

«Apreciez foarte mult revista "Minimum", pe care o parcurg pe nerăsuflate, atunci când am ocazia să o împrumut de la prieteni. În nr. 237 din decembrie 2006, dl. Dr. G. Mănescu deapănă unele amintiri despre apariţia televiziunii în România.

Ca unul care am participat la acest eveniment, aş putea da mai multe amănunte.

La 1 iulie 1951, prin înfiinţarea

Ministerului Poştelor şi Telecomunicaţiilor (ministru Valter Roman), Societatea Română de Radiodifuziune s-a împărţit în două. Partea care se ocupa de alcătuirea programelor, împreună cu studiourile, redacţiile şi formaţiunile muzicale, au rămas la Radio (preşedinte Matei Socor). Staţiile de emisie şi sistemele de transmitere a semnalului de la studiouri spre emiţătoare, prin cablu şi radiorelee, au trecut la noul minister (director general ing. Ernest Gross). Atunci s-a pornit introducerea pe scară largă a staţiilor de radioficare. Acestea permiteau ascultarea la difuzor a unui singur post, cel oficial. În felul acesta, publicul care nu dispunea de un aparat de radio, nu avea acces la Radio Europa Liberă, BBC Londra sau Vocea Americii.

În primii ani din deceniul şase, s-au pus în funcţiune staţiile de radio Tâncăbeşti (la nord de Bucureşti), Timişoara, cele din zona Craiova, zona Cluj şi zona Bacău. În aceeaşi perioadă a început şi construcţia Casei Radio cu studioul de concerte. Pentru amplasamentul ei s-a ales soluţia cea mai proastă. Societatea de Radio avea în proprietate un teren de câteva hectare în apropierea Arcului de Triumf, la intersecţia Şoselei Kiseleff cu Aleea Trandafirilor. S-a preferat evacuarea peste noapte a zeci de locatari de pe strada General Berthelot numerele 62, 64 şi 66 şi de pe strada Temişana (în apropierea grădinii Cişmigiu), pentru ca noua clădire să fie ataşată de vechiul şi minusculul sediu de pe strada General Berthelot 60. Ulterior pe terenul de lângă Arcul de Triumf s-au construit vile luxoase pentru nomenclatură.

De mai mulţi ani se duceau discuţii sterile pentru introducerea televiziunii în România. Au fost prea multe idei şi dispute. Din cauza investiţiilor mari şi duratei lungi de punere în practică, lucrarea s-a amânat sine die.

O încercare meritorie, la mijlocul anilor '50, a avut-o Institutul de Cercetări Telecomunicaţii. Sub conducerea şi coordonarea ing. Ernest Gross, a profesorului Alexandru Spătaru şi ing. Ion Niculescu, s-a realizat, cu mijloace foarte modeste, un emiţător experimental de televiziune pe canalul 1. Acesta transmitea de două ori pe săptămână câte un film. El a fost pus în funcţiune în vara anului 1956. Era situat la sediul Institutului de la ultimul etaj al Poştei Vitan. Fiind de putere mică şi antena nefiind la mare înălţime, putea deservi doar o zonă limitată în jurul oraşului.

Dar în toamna anului 1956 a avut loc revoluţia din Ungaria. Partidul nu dispunea de televiziune, ca un mijloc eficient de propagandă. Şi ce nu s-a realizat în ani de zile, s-a rezolvat în două luni, noiembrie şi decembrie 1956, prin următoarele măsuri:

Studiourile cinematografiei din strada Molière nr. 2 (în zona Floreasca) au fost transformate în studiouri de televiziune. Etajele 11 şi 12 ale Casei Scânteii – fiind cea mai înaltă clădire din oraş – au fost alese ca locaţie pentru instalarea emiţătoarelor de televiziune (imagine şi sunet). În acest scop au fost evacuate birourile redacţiilor. Centrul de Radio Bucureşti, de care aparţineam în acea perioadă, m-a transferat la noua staţie de Televiziune Bucureşti. "Fratele cel mare", Moscova, a direcţionat toată aparatura destinată unui oraş sovietic, către Bucureşti. Un cablu coaxial tot de provenienţă sovietică a fost instalat între studiou şi Casa Scânteii, traseul fiind prin Parcul Herăstrău. În decembrie 1956, pe un ger cumplit, pilonul pentru antenă, în greutate de câteva tone, a fost ridicat de la sol, centimetru cu centimetru, cu ajutorul unui troliu acţionat manual. Mai întâi a ajuns pe terasa de la etajul 13 şi apoi în continuare, antena a fost ridicată şi fixată în vârful turnului clădirii. Această operaţiune a fost un adevărat spectacol pentru sute de curioşi, care, de la ferestre, urmăreau această activitate. Lucrările de instalare de la Casa Scânteii au fost conduse de ing. George Varga, care în continuare a rămas şeful echipei de exploatare. Şi acum am emoţii reamintindu-mi cum, împreună cu colegii mei, ne căţăram până în vârful antenei la 105 metri, pentru lucrări de întreţinere.

Cleo Stieber prezentând Revelionul din 1960

În seara de 31 decembrie 1956 a avut loc deschiderea programului, făcută de crainica Mariana Zaharescu, după care au urmat urările de Anul Nou ale preşedintelui Petru Groza. Mariana Zaharescu are şi în prezent aceeaşi voce de aur şi săptămânal o ascultăm la celebra emisiune Teleenciclopedia pe TVR 1. La scurtă vreme după Mariana, şi-a făcut intrarea pe ecran şi Cleo Stieber. La rândul ei, a fost foarte apreciată şi iubită de telespectatori. Pe Cleo şi pe soţul ei, Puiu Stieber – amândoi de profesie medici – îi cunoşteam de la Radio, unde fusesem colegi. Ea era crainică de limba română, iar el – crainic de limba engleză.

La mijlocul lui februarie 1957, a venit în turneu la București Yves Montand și a dat câteva spectacole la Sala Floreasca. În oraș începuseră să se poată procura, pe bază de liste, celebrele televizoare rusești Temp 2 și apoi Rubin 102. Publicul dorea să fie transmis la televiziune concertul lui Yves Montand. Deoarece încă nu fuseseră aduse în țară carele de reportaj pentru transmiterea de programe TV din afara studioului, s-a instalat provizoriu un cablu aerian între Sala Floreasca și Molière 2. Așa a fost posibilă prima transmisiune TV în direct de la distanță. A fost un adevărat regal. În seara transmiterii concertului lui Yves Montand au apărut dintr-o dată în încăperile stației de televiziune de la etajul 12 zeci de "spectatori" neinvitați de la diferitele redacții din clădire. Printre ei am remarcat-o pe cea care mi-a devenit ulterior soție. Anul acesta – 2007 – aniversăm nunta de aur. Amândoi considerăm că Yves Montand a fost nașul nostru.»)

Ludy Borstein, Tel Aviv (impresionat de numărul mare de noi octogenari din lumea alialei, a cules și ne transmite o poezie dedicată persoanelor în cauză:

«Mie-mi place-o poezie/ și cum nimeni nu mi-o scrie/ m-am gândit s-o scriu eu – mie./ Deci vă spun în trei cuvinte:/ Acum pun un opt-nainte!// Nu mi-e frică, nici rușine,/ și mă jur că-mi este bine./ Hai să zic, aproape bine./ Tot mai scriu și mai citesc,/ târguiesc și cheltuiesc,/ cu prieteni de cafele/ mă-ntâlnesc prin cafenele./ Vineri seara ne-adunăm/ și un remi mai jucăm./ Musafiri am tot mereu,/ miercuri am și un careu./ Iar la vară… cu sănătate,/ plec din nou în străinătate.// Dar ce-i drept și-adevărat,/ din când în când mai stau și-n pat./ Nu mai e nici un secret:/ acum fac totul mai încet./ Nu m-agit, nu mai alerg,/ zic mersi că pot să merg./ Am mult timp, nu mă grăbesc./ Tot mai des mă odihnesc./ Nu mai sunt ca odinioară,/ am un junghi la inimioară./ Tensiunea mi-e mărită,/ am arsuri și o artrită,/ colesterol și o gastrită./ Am și-o mică alergie:/ tot ce-i bun, îmi strică mie./ Mai mă doare un genunchi/ și în spate am un junghi.// Dar în rest, sunt foarte bine/ și mă rog mereu în sine/ ca la anul ce-o să vie/ mintea încă să mă ție/ să mai scriu o poezie./ Nu mă vaiet, nu sunt trist,/ sunt chiar foarte optimist,/ căci până la o sută douăzeci/ mai am încă… patruzeci!»)

Octavian I. Coșovliu, Galați, România (ne scrie despre volumul "Reactivata memorie" de Monica Bilan:

«Cartea Monicăi Bilan prezintă starea unei generații, acum pe cale de dispariție, care încearcă să tragă un semnal – nu de alarmă, ci de atenție – pentru generațiile actuale.

Printre schițele cu caracter memorialistic, uneori romantice, alteori critice, deslușim mesajul clar al unei generații care s-a văzut – încă de la primul contact cu viața – confruntată cu o lume în totală transformare, față de cea dintre cele două războaie mondiale. Va reuși ea oare să facă față impactului cu cele două mentalități predominante? Și dacă răspunsul va fi afirmativ, ce cale va urma în demersul creativ, specific tinereții, dată fiind lipsa totală, pe atunci, a unor antecedente sau a unor modele actuale?

Autoarea oferă, în loc de răspunsuri, un bogat peisaj de imagini, oameni, fapte și idei proprii, care ar putea contribui la arhitectura unor răspunsuri, care, desigur, nu vor satisface, în optica noastră de acum. Dar nu cumva tocmai starea generației de atunci poate alcătui un dosar experimental, cu sugestii pentru actualele generații? Nu cumva șovăielile, labilitatea conștiințelor, autoritatea cu care sunt clamate unele neadevăruri evidente, domină și azi societatea? Generațiile noi bat la ușile unei societăți care trebuie să le ofere mult mai mult decât ceea ce oferea societatea generației de atunci. Și iată, câteva dintre acestea pot fi deslușite cu ușurință în cartea Monicăi Bilan.

Una din acestea este problema evreiască; ca o veritabilă fiică a Sionului, autoarea strecoară – în mai multe locuri – date caracteristice din istoria poporului evreu, sprijinindu-se pe lucrări de bază cum sunt Biblia, Talmudul, Coranul, pentru a justifica, cu decență dar cu fermitate, dreptul la viață și la competiție socială a acestui popor. O face fără ostentație, convinsă fiind de justețea punctului ei de vedere. Cititorul poate desprinde ideea de bază – aceea a unei conviețuiri pașnice, ca fii ai aceluiași Creator.

În paralel sunt tratate problemele specifice ale generației de atunci, confruntările sociale de idei cu preponderența celor marxiste, accentuând pe combaterea falsei idei "evreii au adus comunismul". Bazându-se pe experiența de student și apoi de cadru universitar la Institutul de limbă și cultură rusă "Maxim Gorki", azi desființat, autoarea prezintă cu obiectivitate aspecte pozitive și negative din activitatea depusă acolo, insistând – în special – asupra rolului avut de acest institut la instruirea tinerelor cadre din România cu privire la clasicii literaturii și culturii ruse.

O problemă tratată de asemeni cu unele accente personale o constituie relațiile interumane, atât de poluate de mentalități, în perioada tulbure a deceniului 1945-1955. Sunt, în carte, multe exemple comentate, poate prea puține în raport cu cele ce au existat în realitate, din care actualele generații – și nu numai ele – ar putea trage utile concluzii. Lipsa unor caractere tari, călite prin educaţie şi voinţă, constituie şi azi una din tarele esenţiale ale societăţii. Sunt prezente – de asemeni – exemple deosebit de interesante de cupluri mixte, între evrei şi creştini, a căror comportare este disecată de autoare cu fineţea de analiză a unui chirurg.

O privire duioasă şi emoţionantă aruncă Monica Bilan asupra copilăriei şi adolescenţei, ilustrată în câteva din schiţele din carte ("Mama", "Nopţi de vară la scăldat", "Domnul Florea"), în care apar personaje şi imagini dragi din cele două aşezări (Ţăndărei şi Brăila) în care şi-a depănat, după cum spune ea, cele mai dragi clipe din viaţă. Amintirile acestei epoci o stăpânesc şi azi, când, locuitoare de trei decenii în Hanovra, Germania, prezenţa în apropierea casei sale a unui pod metalic îi evocă zilnic prezenţa podului metalic de peste Ialomiţa, la Ţăndărei, locul unde a deschis ochii în lumea aceasta.

Nu voi încheia aceste gânduri şi idei, cu care închid cartea Monicăi Bilan, fără un modest îndemn către cei ce nu au apucat să aibă în mână această carte, să încerce o lectură instructivă, plăcută şi – pe ici, pe colo – mai... pasională, ca un parfum pentru bărbaţi!»)

Efraim Peleg, Acco (are o problemă cu cei de la Consulatul român:

«Pe certificatul de călătorie eliberat de Direcţiunea Generală a Miliţiei – Serviciul de Paşapoarte din 25.06.1951 pentru a călători în Israel Constanţa-Haifa, este specificat *fără drept de înapoiere, certificat ce nu poate fi preschimbat în paşaport.*

Ca urmare intrarea în România îmi este interzisă, cu excepţia abolirii acestei interdicţii.

În plus în urma acestui fapt am pierdut şi cetăţenia română. Pentru a recăpăta cetăţenia şi paşaportul român, care-mi va permite să vizitez România, sunt o serie de formalităţi printr-un avocat/notar autorizat, care costă o sumă mare de bani. Or eu sunt pensionar şi nu am posibilitatea să suport aceste cheltuieli. Am emigrat în Israel pe data de 9.07.1951, la vârsta de 17 ani, împreună cu părinţii.

După 56 de ani trebuie să mă zbat în scopul obţinerii celor expuse mai sus.»)

Coca Elman, Ashdod («În nr. 241 al revistei "Minimum" am citit ce scria publicista Felicia Antip despre "ura de sine evreiască".

După mai bine de 70 de ani, am revăzut cu ochii minţii o scenă petrecută la noi în casă şi mi s-a părut că pe undeva este o asemănare cu starea de spirit din acea vreme.

În 1934-35, cred, venea des la noi un domn Krügel, care era reprezentantul unei firme germane ce fabrica mobilă din lemnul furnizat de unchiul meu din Tg. Neamţ. În Fălticeni era gara de unde se expediau vagoanele cu lemnul achiziţionat, astfel că dl. Krügel încheia tranzacţiile cu unchiul meu la noi în casă.

Mi-amintesc că la prânz când veneam de la şcoală (aveam 9-10 ani), masa era pregătită, iar dl. Krügel era prezent, lua masa cu noi toţi.

Părinţii mei vorbeau cu el; era un om mic de statură, rotofei. Peste pântecele lui trecea un lanţ de aur care era legat de ceasul din buzunarul de la vestă. Era simpatic, spiritual. Mare lucru nu pricepeam din ce vorbea el, dar era plăcut ca oaspete.

Când s-a deschis discuţia despre situaţia lui *ca evreu* acolo la ei, de când se schimbase regimul în Germania, dl. Krügel s-a ridicat brusc de pe scaun, roşu la faţă, şi, foarte ritos, a spus: "Ich bin kein Jude, ich bin ein deutsche Mosaic!" (Nu sunt evreu, sunt german de religie mozaică!).

Discuţia a fost urmată de expli-

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

cații din partea lui și uimire și tăcere din partea părinților mei; erau totuși gazde politicoase.

După război, în 1946, unchiul meu s-a interesat de soarta d-lui Krügel și a familiei sale. A aflat că la adresa lor nu mai rămăsese nimeni în viață. Suferiseră printre primii rigorile legilor noi ale lui Hitler, ale noii lui ordini…

Dl. Krügel nu s-a sinucis; au avut grijă germanii lui să-l extermine.

Oare acest domn K. suferea de "ură de sine" ca evreu, era oare un emancipat, sau mândria de a fi german îl orbise ca pe toți eroii cărții lui Lessing?»)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (este preocupat, ca atâția dintre cititorii noștri, de *problema bătrâneții*. Drept care, el ne-a trimis compunerea de față:

«Ne sună în ureche/ un proverb din lumea veche:/ țara fără bătrâni/ nu poate exista/ și trebuie să facă efortul/ pentru a-i cumpăra./ Acum totul s-a schimbat:/ procentul bătrânilor/ este ridicat;/ și nu peste mult timp/ se va crea o situație/ că în acest domeniu/ vom avea inflație./ Fenomenul e social/ și chiar paradoxal./ Trai bun și zile multe/ fiecare își dorește/ dar se pune întrebarea:/ cine și cu ce plătește?/ Demografia se contrazice cu economia!/ Țările avansate sunt alarmate/ de previziunile calculate, / când nivelul societății, actual, / nu va mai putea susține, / alimenta și întreține/ bătrânețea, / chiar la nivel minimal…»)

Ing. Leopold Binder (aveți dreptate în legătură cu fotografia urșilor polari din numărul pe februarie a.c. al revistei; în realitate, urșii aceștia trăiesc în Arctica și nu în Antarctica; aici, la Polul Sud, nu trăiesc urșii polari ci pinguinii.)

Pentru toată lumea (vă rugăm, vă rugăm, vă rugăm: scrieți numai pe o parte a foii de hârtie.)

Țipi de la Externe; O soldată care îl iubește pe Haim Ramon; Femeia cu țâțe de la Antena 3 din București; Un grup de anti-Kapo (nu luăm în considerare scrisorile anonime.)

Iacob Zimbler, Haifa (ați găsit câteva bancuri bune; le vom folosi.)

Dr. O. Rabinovici, Acco (o îmbrățișare.)

Sergiu Sturm-Saari, Agoura Hills, California, SUA (1. succes la operația de cataractă; 2. felicitări pentru împlinirea acuși-acuși a vârstei de 90 de ani… și până la 120!)

Monica Bilan, Hanover, Germania (da, ați supralicitat; așa că abonamentul este valabil până la data la care v-ați referit.)

Iosef Lev, California, SUA («Eu personal, deși nu eram pentru Bush, acum îl prețuiesc pentru că este singurul care virtual rezistă diferitelor presiuni pentru cedare. Și eu respect la el acest lucru, deși opiniile sunt foarte împărțite. Se pare că și aici în SUA sunt multe opinii contrare lui și care i-au slăbit autoritatea însă menținerea lui pe o poziție fermă pe mine mă încurajează și în general și în parlament părerile sunt împărțite și situația lui este destul de grea – dar rezistă. Mie mi-e greu să înțeleg tendința Democraților de a retrage armata din Irak, declarându-te învins ca stat și ridiculizat.»)

Ing. Guttman Ben Zwi, Tel Aviv; **Tania Lovinescu,** București; **Frederic David,** Beer Sheva; **Robert Schwartz,** Mazkeret Batya; **Victor Harnik,** Haifa; **Rubin Bernstein,** Carmiel; **Larisa Solomon,** Chișinău, Republica Moldovenească; **Sami Delgado,** Toulouse, Franța; **ec. Veturia Romașcanu,** Boston, SUA (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Citiți la „Tendințe"

Primul act oficial hitlerist emis de o autoritate românească după cel de-al doilea război mondial.

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

Turism

Av. Iulian Sorin, consilier al FCER; de la Bucureşti; la prieteni.

Aniversări

Shaul Carmel, poet; 70 de ani de la naştere (felicitări şi până la 120!). Născut la Ştefăneşti, Botoşani, stabilit în Israel în anii '60, a publicat numeroase culegeri de versuri, printre care: *Răspântii, Fuga din rai, Cu mâna pe inimă, Războiul sărmanilor, Târziu, Eşti, Dor de dor, Între El şi mine, Vânzătorul de zăpadă, Hoţul de frumos, Deocamdată, Paşi pe nisip, Cerul de sub pământ, Sânul drept al amazoanei, Îngerul târziu, Cavaler al ordinului veşniciei* ş.a., ş.a., devenind unul dintre cei mai cunoscuţi poeţi lirici din *alia.*

Dr. Liviu Rotman, istoric, director ştiinţific al Centrului Goldştein-Goren de pe lângă Universitatea Bucureşti. Autor al câtorva cărţi de referinţă despre trecutul *tribului,* Rotman s-a impus ca unul dintre specialiştii de primă mână ai istoriei iudaismului românesc; 60 de ani de la naştere.

Francisc Paneth, România, jucător şi antrenor de tenis de masă; vice-campion mondial în 1936: 90 de ani de la naştere.

Decese

Marcel Marcian (Marcus Moritz), 93 de ani, scriitor; la Bucureşti. Câteva lucrări de proză: *Povestindu-vă, Cum vă spuneam, Avadică-Abădică, Cu Dumnezeu înainte şi îndărăt pe strada Peca;* a fost fratele scriitorului Marius Mircu şi al matematicianului Solomon Marcus.

Shlomo Sitnovitzer (91); născut la Hotin, Basarabia, a fost conducătorul mişcării sioniste Betar din România. Asir Zion, a venit, după eliberarea din închisoare, în Israel, fiind între altele preşedintele Asociaţiei Asirei Zion.

Milla Bogdan (80); la Bucureşti. A fost soţia cunoscutului diplomat Corneliu Bogdan, fost ambasador al României la Washington şi la ONU.

Moshe Olier, Bnei Brak; publicist.

Comemorări

Rabinul-Şef Dr. Alexandru Şafran: 1 an de la moarte (vezi textul lui Lucian-Zeev Herşcovici de la "Cartea".

Eugen Luca, critic literar, prozator (a publicat una din cele mai autentice şi mai impresionante mărturii despre Pogromul de la Iaşi); 10 ani de la moarte.

Distincţie

Radu F. Alexandru, dramaturg: premiul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti pentru creaţia sa teatrală.

Manifestări, manifestări...

14.06.07; la Primăria oraşului Haifa: decernarea premiilor "Iancu-lovici" pe anul 2007; au fost distinşi cu premiul sus-menţionat: Getta Berghoff, Felicia Antip (Bucureşti), Lelia Zuaf-David, Andy (Alexandru) Kessler, Costel Safirman, Jacob Ackerman, Arie Leibish-Laish.

21.06.07; la Sinagoga Gutman din Tel Aviv: comemorarea martirilor de la Iaşi şi Dorohoi.

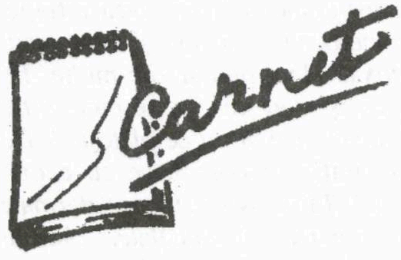

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

A decedat la Bucureşti
un prieten scump

SAMI FIERARU (MILUŢ)

A fost un om de suflet şi un înţelept, iubit şi respectat de cei care l-au cunoscut.

Îndureratei sale soţii, Ţili,
ca şi întregii familii,
sincere condoleanţe.

Victor Nămolaru – Naharia

Ancheta revistei "Minimum"

La rubrica "Tendințe" publicăm un articol pe marginea unui document hitlerist elaborat de Primăria Municipiului Timișoara, primul document de acest fel emis de o autoritate românească de la 23 august 1944 și până astăzi.

În legătură cu aceasta, revista noastră pune cititorilor următoarea întrebare:

Ați fi crezut vreodată că în România anului 2007 va apare un document oficial hitlerist?

- **Da.**
- **Nu.**

Răspunsurile vor fi trimise colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabilul computerului revistei, la adresa: aronel@yahoo.com, până în ziua de 1 august a.c.

NOU!!!

Anunțăm deschiderea Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

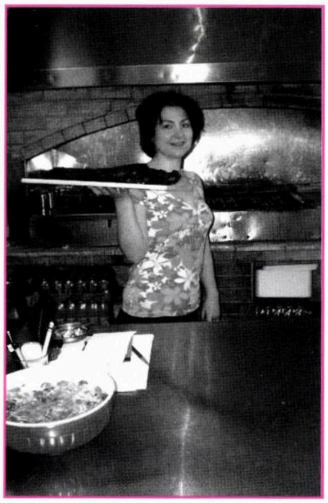

"LA PAUL"

Str. Sherit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei românești și renumitul grătar românesc (pe cărbuni)

VINERI SEARA MUZICĂ românească și internațională cu renumita cântăreață

MARIANA LUNGU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Prețuri modeste – Vă așteptăm cu plăcere

ESHET TOURS

Biroul central:
str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770, 6937760

MADELEINE PERLMAN

Continuăm acţiunile de vacanţă în ROMÂNIA

- **Excursii la PREDEAL – Hotel Rozmarin cu ghid şi autobuz la dispoziţie de la 549 $**
- **Excursii personalizate pe trasee la cerere 450 $ de persoană**

  ** Preţul cuprinde: bilet de avion (Tarom sau El Al), transportul rutier, cu şofer la dispoziţie*
- **Maşină în sistemul rent a car 40 $ pe zi**
- **3 NOPŢI – OFERTĂ SPECIALĂ – la hotelurile din BUCUREŞTI, la sfârşit de săptămână**

  Novotel (4*) – 160 Eu; Sofitel (4*) – 155 Eu; Phoenicia (4*) – 115 Eu;
  Crown Plazza (5*) – 159 Eu; Unique (3*) – 122 Eu;
  Capitol (3*) – 75 Eu (2 nopţi)
- **4 NOPŢI la hotelurile din staţiunile montane:**

  Piatra Mare (4*) – 155 Eu; Miraj (4*) – 156 Eu; Montana (4*) – 136 Eu;
  Palace (4*) – 150 Eu.
- **10 NOPŢI în staţiunile de odihnă şi relaxare cu tratament şi transferuri**

  TUŞNAD 465 Eu; CĂLIMĂNEŞTI 430 Eu; OLĂNEŞTI 490 Eu;
  FELIX 475 $; COVASNA 475 $.

●

Pe malul mării în BULGARIA

Un week-end de vis la Burgas, hotel 4 stele, 2 mese pe zi şi transferuri numai 445 $ de persoană

Cel mai uşor, simplu şi eficient: www.eshet-tours.com
sau la telefoanele agenţiei Eshet-Tours

Madeleine Perlman – Sales & DVP Manager – Romanian Dep.
Tel: 972-3-6937799; Tel: 972-3-6937723
Fax: 972-3-5426113; Mob: 972-50-8220403

minimum

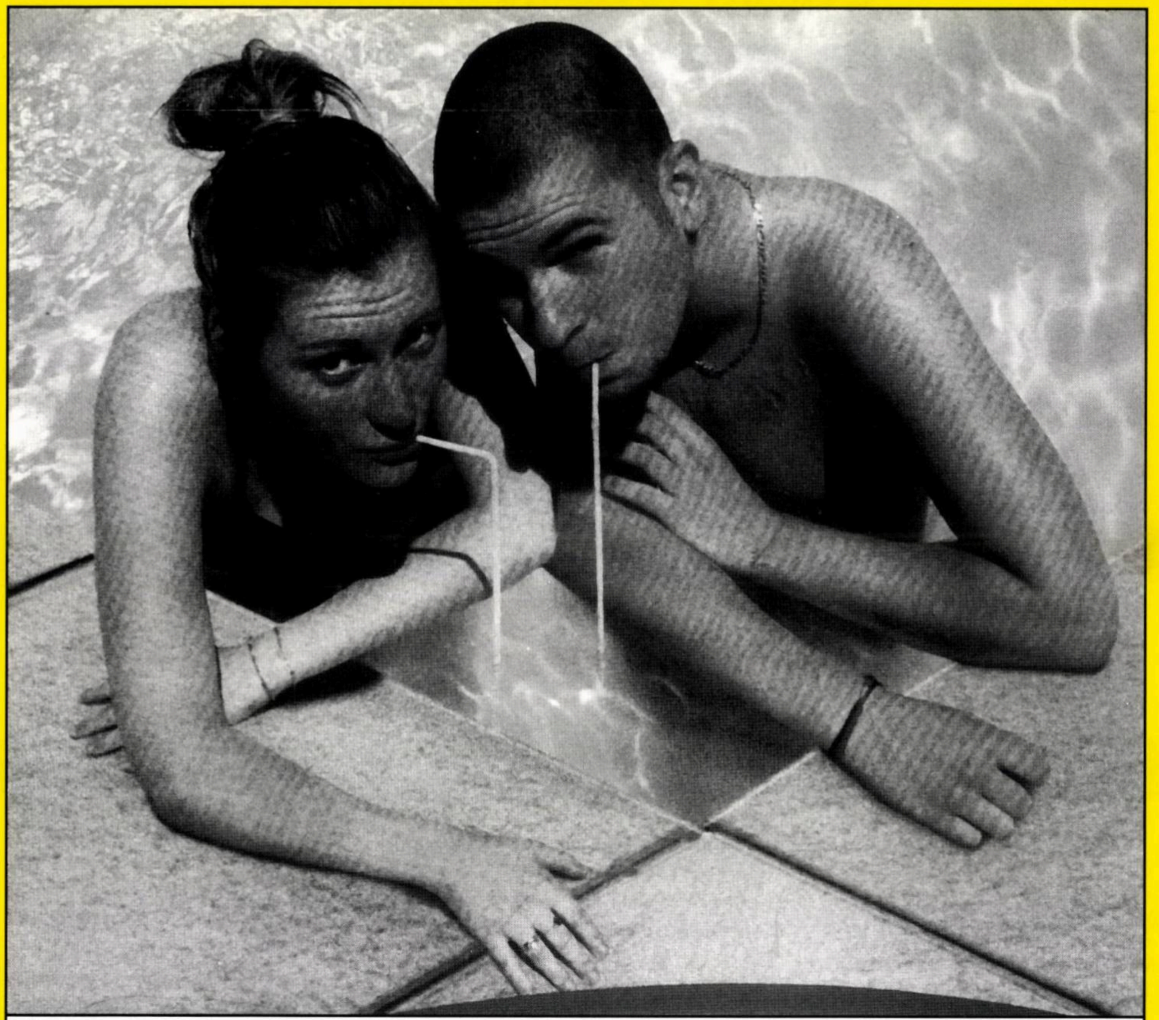

La mulţi ani!
Şi fie să ne mai bucurăm şi noi niţel de viaţă,
precum persoanele din fotografie

9 771565 702005 09
2/9/2007
מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 246 ■
■ SEPTEMBRIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri bărbăteşti şi de damă
vechi din aur.
Ceasuri vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.
Tablouri şi porţelanuri vechi.

Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961
(nu sâmbătă)

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 August

O injecţie de inteligenţă la început de An Nou

Oricât de cătrăniţi şi de îngrijoraţi am fi (cam ca de-obicei...) din cauza *situaţiei*, trebuie să recunoaştem un lucru: acum, când ne îndreptăm spre Rosh Hashana, avem un motiv să surâdem. Acest motiv îl constituie ofensiva inteligenţei din societatea israeliană. Marea Intoxicare produsă de faimosul Oslo nu mai are, nici pe departe, virulenţa de odinioară. La ora când intrăm în noul an, majoritatea israelienilor s-au vindecat.

Exemplul cel mai concludent în această privinţă îl constituie dezmeticirea fostului prim ministru Ehud Barak. După ce ordonase armatei să se retragă peste noapte din Liban, în speranţa că, în sfârşit, Hezbolla-ua se va potoli, după ce-i oferise lui Arafat în anul 2000, la Camp David, 90% din teritorii, plus o jumătate din Ierusalim, şi după ce, în semn de preţuire şi răsplată din partea palestinienilor, s-a trezit cu o nouă şi parcă în bătaie de joc Intifadă, de-o violenţă fără precedent, Barak a traversat câţiva ani de pustiu politic; nu de mult, el s-a întors acasă, adică la conducerea Partidului Muncii, arătând ca după o operaţie împotriva orbirii. Într-o declaraţie recentă el s-a distanţat clar şi categoric de atitudinea primului ministru Olmert faţă de "procesul de pace", spunând, rece ca un sloi de gheaţă: "Este interzis să-i hrănim pe cetăţenii noştri cu iluzia că un acord cu palestinienii ar fi posibil în curând. Aici nu este Europa de Vest şi nici America de Nord. Nu e posibil să luăm în considerare ideea despărţirii de palestinieni înainte de a găsi o cale pentru a-i apăra pe cetăţenii Israelului de tot ce zboară deasupra capetelor lor – rachetele palestiniene Kassam sau rachetele iraniene Shibak". El a adăugat că Zahalul nu va ieşi din teritorii în următorii cinci ani şi că "nu există nici o deosebire între Hamas şi Fatah".

Nici Bibi Netaniahu n-ar fi vorbit aşa. Se prea poate ca, precum omul care s-a fript cu ciorba, Ehud Barak să sufle acum şi-n iaurt. Dar cu siguranţă că, vorbind cum a vorbit, liderul Partidului Muncii a exprimat pulsul opiniei publice. În aceste condiţii, la viitoarele alegeri, duelul dintre el şi Netaniahu (care a obţinut luna trecută un confortabil 74% la alegerile interne din Likud) se anunţă foarte strâns. Şi, cine ştie, poate că la capătul acestui duel vom avea un guvern de uniune naţională Bibi-Barak. În aceeaşi ordine de idei, vă recomandăm articolul lui Tomy Lapid, de la "Tendinţe": el ne arată că luciditatea politică (dar şi tonul colţos) a pătruns şi în cercurile stângii (sau "stângii") de la noi.

Din fericire – de parcă ar funcţiona şi în gândirea politică principiul vaselor comunicante – s-a produs un început de trezire şi în mintea americanilor. Cele două dogme ale momentului, bătute în cuie, şi anume: 1) Hamasul e rău, în schimb OEP-iştii sunt băieţi buni, şi, mai ales, 2) trebuie să înfiinţăm cât mai repede (până joi la cinci şi un sfert) un stat palestinian – au fost zdruncinate serios în săptămânile din urmă.

Congresmanul Eric Cantor, nr. 3 în ierarhia Republicană din Camera Reprezentanţilor, a făcut o vizită, în fruntea unei delegaţii Republicane, în Israel şi în *teritorii*, la Ramallah. Aflând că noul prim ministru Salam Fayed (căruia guvernul nostru îi face reclamă de mare moderat şi om – în sfârşit! – de înţeles) a folosit câteva milioane de dolari din ajutoarele internaţionale pentru a plăti *pe şest* salariile celor din Hamas, Cantor s-a înfuriat şi i-a scris: "Mă simt obligat să-i avertizez pe colegii mei din Congres că întâlnirile cu guvernul dvs. nu aduc nici o contribuţie la instaurarea păcii şi securităţii pentru palestinieni şi israelieni... Mai mult, mă voi opune în Congres la orice propunere privind trimiterea, din banii contribuabililor, de ajutoare financiare în dolari pe adresa Autorităţii Palestiniene".

Ceea ce l-a înfuriat mai mult ş mai mult pe Cantor este faptul că, prins cu mâţa-n sac, Fayed a dat din colţ în colţ, declarând că banii în cauză au ajuns la Hamas din cauza unei... greşeli de computer. Întrucât lui Cantor nu-i place (cum nu ne place nici nouă) să fie luat de idiot, domnii Mahmud Abbas şi Salam Fayed s-au trezit cu un duşman la Capitoliu.

Un altul care s-a săturat să fie luat de idiot politic este Rudy Giuliani, ex-primar al New-Yorkului şi candidat la preşedinţia Statelor Unite. Într-un articol de răsunet din revista "Foreign Affairs", el cere americanilor să privească realităţile din regiunea noastră prin prisma luptei generale împotriva terorismului. "Prea multă atenţie s-a acordat încercărilor de a arbitra negocierile dintre israelieni şi palestinieni

Rosh Hashana

Editorialul nostru se referă la câteva semne bune de inteligenţă care s-au făcut vizibile în Israelul politic de astăzi.

Le notăm cu bucurie şi cu speranţă.

Şi dorim tuturor cititorilor noştri ca în anul ce vine, aceste semne să se înmulţească necontenit, pătrunzând în toate creierele ţării.

Be Ezrat ha-Shem!

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

– negocieri care aduc în discuție mereu aceleași și aceleași probleme. Nu este în interesul Statelor Unite ca, într-o vreme când suntem amenințați de teroriștii islamici, să pună umărul la înființarea a încă unui stat care va sprijini terorismul".

Nu, nu este în interesul Statelor Unite.

Și, mai ales, în interesul nostru.

...În schimb, este în interesul nostru să citim cu atenție cuvintele numitului Itamar Marcus, care a discutat mai deunăzi cu Haviv Rettig, de la "Jerusalem Post", pe marginea situației la zi.

Oferim cititorilor ideile acestui cetățean cvasi-necunoscut, în chip de cadou de Rosh Hashana. Avem de-a face cu o foarte binevenită injecție de inteligență.

Extrase:

«Marcus a făcut alia, *de la New York, în urmă cu 30 de ani. Organizația sa, "Palestinian Media Watch" (PMW) a monitorizat* (urmărit, analizat), *vreme de mai bine de un deceniu, presa, radioul, stațiile TV, manualele școlare etc. din Gaza și teritorii, străduindu-se să transmită Occidentului marea prăpastie dintre felul cum percep apusenii Autoritatea Palestiniană și felul cum palestinienii înșiși vorbesc despre țelurile și aspirațiile lor.*

Așa cum afirmă Marcus, PMW a urmărit, catalogat și avertizat asupra evoluției periculoase a palestinienilor către extremism. Și, adaugă el, fenomenul s-a petrecut în văzul lumii, dar a fost ignorat de Occident fiindcă nu corespundea cu planurile sale politice idealiste. Marcus crede că știe de ce pacea este astăzi mai îndepărtată decât oricând în trecut și de ce propaganda (hasbara) israeliană este atât de slabă (slabă e puțin spus, domnu' Marcus, e catastrofală de-a binelea; **n. red. "Minimum"**) *în fața mișcărilor internaționale anti-israeliene. Să-i lăsăm pe palestinieni să vorbească așa cum știu ei – ne sfătuiește Marcus – și adevărul despre prăbușirea procesului de pace va ieși la lumină și poate – poate! – lucrurile se vor îndrepta.*

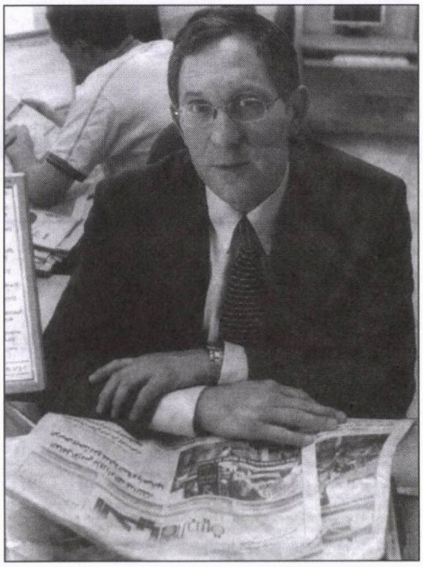

Itamar Marcus:
dacă toți ovreii ar fi ca tine...

– Rapoartele dvs. circulă peste tot și repede, dar acela recent (despre felul cum TV palestiniană l-a pus, într-un serial, pe... Mickey Mouse, celebrul șoricel al copilăriei noastre, să îndemne copiii la Jihad și uciderea evreilor, **n. red. M.**) ***a avut un mare ecou în media***

Tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri:
Shana Tova!

internațională. Fox News, CNN, The Guardian, Associated Press, sute de ziare locale în diferite limbi... până și un paragraf în Wikipedia. Cum vă explicați acest ecou?

– Lumea este mai sensibilă adesea la un mesager puternic decât la un mesaj puternic. Câteva săptămâni înainte de povestea cu Mickey Mouse, PMW a transmis știrea că președintele adunări legislative a Autorității Palestiniene lansase o chemare pentru exterminarea evreilor și americanilor. S-a vorbit în presă despre această știre o zi, după care a fost dată uitării. Se prea poate că dacă naziștii l-ar fi folosit pe Mickey Mouse ca să-și răspândească îndemnurile la ură, lumea ar fi ascultat și zeci de milioane de vieți ar fi fost salvate.

– Mesajul este transmis nu numai prin media, ***ci și prin sistemul de învățământ. Un recent raport vorbește despre manualele de școală care sunt redactate sub îndrumarea Fatah-ului și care îndeamnă copiii să pornească la război împotriva Israelului. Sunt oare palestinienii, în majoritatea lor, de acord cu acete idei?***

– Din păcate, da... Am observat acest fenomen în ultimii ani. De unde, mai de mult, în rândurile palestinienilor domnea naționalismul, acum factorul principal îl constituie religia. Un sondaj realizat în 2006, înainte de victoria Hamas-ului în alegeri, arăta că circa 78 la sută dintre palestinieni doreau introducerea Shariei (legea islamică).

– Ce anume a dus la acest fenomen?

– Cred că Israelul a avut o mare influență asupra societății palestiniene – în spirit laic – înainte de apariția AP (Autorității Palestiniene). Însă sub AP, care controla televiziunea, educația, cultura, totul, s-a produs o cotitură spre islamism. Or, acest islamism extremist este foarte primejdios.

– AP a fost islamistă de la începuturi?

– Fostul președinte al AP, Yasser Arafat, a inițiat această mișcare, dar nu findcă el ar fi fost un om religios. Pentru a obține sprijinul populației, el simțea că trebuie să fie susținut de religie. Când războiul terorist a început, în octombrie 2000, Arafat a fost primul care a folosit termenii islamici ca "jihad" sau "shahada" (a muri pentru Allah). Aceștia sunt termeni religioși. El spunea "întreaga Palestină" – prin care înțelegea Israelul – "este pământ islamic". El s-a folosit de religie în felul în care Machiavelli vorbea despre utilizarea religiei: un mijloc de a ține poporul în frâu.

– Există vreo forță religioasă moderată în cadrul Autorității Palestiniene de astăzi?

– Există moderați, dar vocea lor nu se face auzită în public. N-am auzit niciodată un mesaj religios care să nu cuprindă cuvintele: "Întreaga Palestină este musulmană!". Chiar în 2000, pe vremea lui Arafat, se striga: "Palestina este pământ islamic", "Tel Aviv este ca Ramallah". Cel care striga asta era imamul numit de Arafat la moscheea Aksa.

N-am auzit niciodată un conducător religios spunând: putem să recunoaștem dreptul la existență al Israelului. De fapt, n-am auzit nici măcar un conducător politic să spună asta.

– Mahmud Abbas, pe care mulți îl consideră un moderat, nu a spus asta?

– Abbas nu a spus niciodată că Israelul are dreptul de a exista. În aceeași zi când în "Jerusalem Post" apăruse un titlu sunând așa: "Abbas: Hamas-ul trebuie să recunoască Israelul", cei de la TV Palestina l-au întrebat: "De ce trebuie Hamas-ul să recunoască Israelul?". Abbas a răspuns: "Hamas-ul nu trebuie să recunoască Israelul. Fatah-ul nu trebuie să recunoască Israelul. Nimeni nu trebuie să recunoască Israelul".

TENDINȚE

– Și-atunci, de unde a venit acest titlu în "Jerusalem Post?

– Abbas s-a întâlnit în câteva rânduri cu Condoleeza Rice, iar Rice i-a atribuit aceste cuvinte.

– Va să zică, nu a înțeles ce spune Abbas?

– Abbas a explicat în cadrul interviului de la TV (citez din memorie): "Am înțeles, de exemplu, că Israelul ne datorează sute de milioane de dolari. Pentru a obține acești bani, ministrul nostru de Finanțe va trebui să-l întâlnească pe ministrul lor de Finanțe și va trebui să recunoască faptul că ministrul israelian de Finanțe este un ministru de Finanțe. Asta este ceea ce am înțeles prin a recunoaște. Dar să recunoaștem Israelul? Nimeni nu trebuie să recunoască Israelul".

– Care-i situația pe strada palestiniană? Opinia publică este aceea care-i obligă pe conducători să fie mai extremiști, sau invers?

– Dintr-un anumit punct de vedere, Israelul a permis străzii să ajungă unde este astăzi, fiindcă a ignorat și minimalizat importanța urii propagate de AP încă din anii 1995-1996. Într-un sondaj realizat de Khalil Shihaki pentru palestinieni pe tema "care sunt cele mai bune democrații din lume", Israelul primea 78% din voturi, cu 13% mai multe decât SUA. Iar AP primea 50%. Chiar și trei ani mai târziu, când procentajul Israelului scăzuse la 65%, el stătea mai bine decât SUA (55%) și AP (32%). După 27 de ani de administrație israeliană, palestinienii gândeau că Israelul este de departe cea mai bună țară din

lume în privinţa democraţiei şi a drepturilor omului.

– Şi asta, în ciuda ocupaţiei?

– Ei ştiau cum e viaţa în Iordania şi Egipt. Să luăm, de pildă, îngrijirea sănătăţii. Speranţa de viaţă a arabilor în 1967, când Israelul a început să controleze Iehuda şi Shomron, era de 47 de ani Când, în anii '90, Israelul a predat AP teritoriile, speranţa de viaţă era de 70 de ani. În anii '70, economia palestiniană era, în ce priveşte rata de creştere, a patra din lume. Tot ce este modern şi de calitate în teritoriile palestiniene a fost construit sub dominaţia Israelului. Palestinienii ştiau cum se străduieşte Israelul să îmbunătăţească viaţa lor şi aşa se explică marile procentaje din sondaje.

Acesta este şi motivul pentru care noi, cei de la PMW, ne-am zbătut atât de mult să strigăm lumii: dezmeticiţi-vă şi priviţi în faţă valul acesta de ură propagată, în chip de educaţie, de AP. Dacă nu era această otrăvire necontenită a populaţiei palestiniene, nu ne-am fi aflat în situaţia în care ne aflăm.

– Aşadat educaţia – mai mult decât situaţia de pe teren – este factorul principal în cultivarea urii?

– AP a folosit ambii factori în strategia sa, încununată de succes. La mijlocul lui 2000, cota sa de popularitate era mai scăzută ca oricând. Numai 22% dintre palestinieni dădeau AP o apreciere pozitivă. În momentul acela de slăbiciune, Arafat a hotărât să pornească războiul terorist şi să trimită copiii în linia întâi pentru a muri ca shahizi (martiri). Victimele din rândurile copiilor, blocarea circulaţiei, tancurile israeliene intrând din nou în oraşe, toate acestea i-au oferit lui Arafat ura împotriva Israelului şi a evreilor pe care el o promovase atâta vreme. Arafat a început războiul din 2000 nu din cauză că palestinienii îi urau pe israelieni, ci pentru ca ei să urască Israelul.

– Sunt mulţi oameni care nu aud mesajul vostru.

– Când media (occidentală) vede materialele noastre, textele acestea sunt reproduse. Au apărut reportaje de amploare chiar şi în ziare de extremă stângă ca "Unità", din Italia, care simpatizează totalmente cu palestinienii. Ziarul a atacat AP pentru felul cum spală creierii copiilor, îndemnându-i să devină shahizi.

Înaintea unei întâlniri cu comitetul de redacţie al ziarului "Montreal Gazette" fusesem avertizat că publicaţia este foarte anti-israeliană. Am prezentat un material despre media din AP şi despre manualele şcolare şi la sfârşit, o jurnalistă care la început sărise în apărarea palestinienilor, mi-a spus, cu reproş în glas: "De ce nu vă plângeţi la tribunalele internaţionale în legătură cu incitarea la genocid din media palestiniană şi la felul cum sunt trimişi copiii lor la moarte?".

Eu nu prezint celor din afară opiniile mele şi-i las pe palestinieni să vorbească pentru ei înşişi, iar lumea înţelege mesajul.

– În cazul acesta, de ce nu acţionează parlamentarii şi alţi politicieni după ce află adevărul?

– Am auzit de multe ori o frază pe care mi-o spusese un congressman american în urmă cu vreo doi ani: "Eu am înţeles ce spune Mahmud Abbas, dar ce vreţi să fac eu atunci când îi văd pe conducătorii israelieni strângându-i mâna şi prezentându-l ca pe un moderat?". Liderii lumii se comportă precum conducătorii israelieni.

– Israelul are numeroase instituţii care se ocupă cu propaganda, are agenţii cu mari mijloace materiale, care studiază realitatea palestiniană. De ce nu produce Israelul materialul pe care îl produceţi dvs.?

– (Oftează:)*Dă-mi voie să-ţi spun ceva. Guvernul israelian este foarte slab când e vorba de PR* (relaţii publice). *Când colaboram cu Sharon, consilierul său pentru mass-media ne chema înaintea călătoriilor în străinătate ale primului ministru, cerându-ne, de exemplu, un material despre copiii palestinieni. Era un raport tipărit în culori şi însoţit de un CD* (compact disc). *Odată, la întoarcerea în ţară, Sharon mi-a spus: "Itamar, au mâncat raportul ca pâinea caldă. N-a mai rămas nici un exemplar. S-ar putea să mai primim vreo 50?". Bineînţeles, am fost de acord, şi mai târziu, vorbind cu o secretară, i-am spus: "Un exemplar ne costă pe noi 5 dolari, inclusiv CD-ul. Aveţi ceva împotrivă ca să plătiţi aceşti 5 dolari de exemplar? Dacă nu puteţi, vi le dăm în orice caz. Dar aş aprecia dacă aţi fi de acord să ne acoperiţi cheltuielile".*

Biroul primului ministru Olmert nu ne-a telefonat niciodată ca să ne ceară nişte exemplare în plus. Este de necrezut. Este mai mult decât nepăsare. Ei au văzut cât e de mare efectul acestor rapoarte şi nu ne-au telefonat niciodată.»

(Ţinând seama că vine Rosh Hashana şi mai ales Yom Kippur, cititorii noştri sunt rugaţi să-şi stăpânească nervii, să nu înjure de ceară, să nu dea cu farfuriile de pământ şi, în special, să nu-şi bată copiii; **n. red. M.**).

Singurul lider care a înţeles pe

Ne place că...

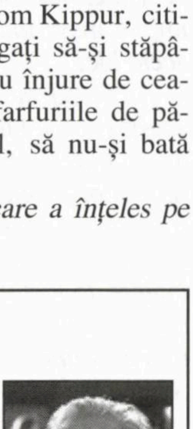

...la înmormântarea cardinalului francez Jean Marie Lustiger (născut evreu, convertit la creştinism la 14 ani, într-o mânăstire unde fusese ascuns în anii războiului) s-a spus şi un Kadiş, aşa cum ceruse Lustiger cu limbă de moarte.

deplin însemnătatea acestui material a fost Bibi Netaniahu. Când fusese prim ministru, a adus la convorbirile de la Wye Plantation documentele noastre, cerând stabilirea unui comitet de luptă contra incitării... Când a fost ministru de externe, m-am întâlnit de trei ori cu el şi de fiecare dată, după ce-i dădeam materialul nou, îl vedeam pe ecranele TV de pe glob furnizând informaţii concrete despre palestinieni. Şi nimeni nu a reuşit să-l contrazică. Fiindcă documentele noastre nu pot fi contrazise. Nu pot pur şi simplu. Când ei îşi otrăvesc propriii lor copii cu virusul urii, nimeni nu poate să sară în apărarea lor.

– Care este prerea dvs. personală despre procesul de pace?

– Aş dori ca arabii din Gaza, Iehuda şi Shomron să se guverneze singuri, dar nimeni nu poate accepta ca lângă familia sa să trăiască un ucigaş. Autoritatea Palestiniană, de la Hamas la brigăzile Aksa, conduse de Fatah, reprezintă, până la proba contrarie, o Autoritate a Terorii. Iluziile unora cum că există şi moderaţi n-au cum să schimbe realitatea.

– Prin urmare, încotro ne îndreptăm?

– Politica israeliană nu trebuie să se bazeze pe speranţa într-un Nou Orient Mijlociu, ci pe adevăratul Orient Mijlociu. Studiind media din AP şi manualele şcolare noi ştim cu precizie pe ce lume trăim, ştim cine sunt vecinii noştri şi vom afla de asemenea ziua când va apare un Nou Orient Mijlociu. Aş dori ca liderii Israelului să deschidă ochii şi să-şi pună ochelarii de citit.»

Israel: Acesta este Israelul!

«Nu de mult, Anton Shamas, ziarist arabo-israelian cunoscut până de curând pentru o poziţie de imparţialitate, a scris un articol provocator în care, adresându-se poporului israelian, apelează la o recunoaştere "sinceră şi fără vreun sentiment de ruşine a faptului că aventura sionistă s-a soldat cu un eşec total".

Redăm mai jos răspunsul prompt al lui Iosef Lapid.

"Shamas, prietene, sionismul este cel mai mare succes al secolului XX. Cincizeci de ani după înfrângerea lui Hitler şi a muftiului din Ierusalim, sionismul trăieşte şi prosperă în inima Orientului Mijlociu, într-un stat de 4 milioane şi jumătate de evrei, şi a cărui supravieţuire era pusă la îndoială la un moment dat. Limba ebraică (una din minunile sionismului) a făcut unirea dintre sabri (cei născuţi în ţară) şi refugiaţii de după război, dintre sefarzi şi cei veniţi din Orient sau din Occident. Într-o jumătate de secol şi plecând practic de la zero, sioniştii au creat un stat care-şi lansează propriii lui sateliţi în spaţiul cosmic şi furnizează avioane-spion fără pilot marinei americane. Un stat care exportă programe electronice complexe şi-i învaţă pe sud-americani cum să crească pepeni. Un stat care trimite în fiecare lună Europei, Statelor Unite şi chiar Japoniei produse alimentare ce depăşesc valoarea de un miliard de dolari. O democraţie exemplară unde miniştrilor le este teamă de controlul financiar şi unde judecătorii nu au teamă decât de Dumnezeu.

Un stat care are o armată considerată ca fiind una dintre cele mai bune din lume. Un stat unde sunt puţine crime pasionale, dar destul de multe concerte bune. Unde credincioşii tuturor religiilor se bucură de libertatea cultului şi unde ateii sunt la fel de bineveniţi. 10% din populaţia ţării sunt noi veniţi, 89% declară că în ciuda tuturor dificultăţilor (şi a Agenţiei Evreieşti) aceasta este o ţară unde merită să trăieşti.

Iată un stat unde Anton Shamas este liber, de Ziua Naţională, să publice un atac virulent împotriva a tot ce este mai scump evreilor ce trăiesc în această ţară.

Poate că Shamas va reuşi să ne ierte pentru toate acestea, dar ce nu poate el suporta este faptul că în faţa realizărilor sionismului, eşecurile arabe apar cu atât mai umilitoare şi deprimante.

Câţi palestinieni sunt, prietene? Un milion? Două milioane? Trei milioane? Şi câte state arabe te-nconjoară? Douăzeci? Douăzeci de state de regi şi dictatori, terorism şi explozii sângeroase. Nu există nici măcar o singură democraţie arabă cu libertatea de expresie şi drepturi cetăţeneşti. Tu ne vorbeşti de eşecul Statului Israel? Comparat cu cine şi cu ce?

Cu Algeria? Cu Egiptul? Cu Irakul? Câţi arabi sunt oare între Oceanul Atlantic şi Golful Persic? O sută de milioane? Două sute de milioane? Şi câţi musulmani sunt? Un miliard. Care se roagă la acelaşi Allah în numele aceluiaşi profet Mahomed.

Şi toţi câţi sunt nu pot să rezolve problema canalizării din Gaza. De 47 de ani v-aţi preparat pentru independenţa palestiniană şi cu toate acestea nu aţi întreprins niciodată nimic pentru a strânge gunoaiele menajere din Iericho.

În ciuda tuturor resurselor de petrol ce le aveţi nu aţi reuşit să mobilizaţi fraternitatea arabă necesară pentru construirea spitalului la Deir el Balah, şi toate robinetele de aur masiv din Arabia Saudită ca şi toate băile jacuzzi din Kuweit nu sunt suficiente pentru a furniza apă potabilă la Jebaliah.

Toate acestea tu le ştii prea bine, prietene, nu-i aşa? Dacă un milion de evrei ar fi locuit în Gaza, acest oraş ar fi devenit un paradis pe pământ şi atunci muncitorii palestinieni ar face coadă trecând prin Israel pentru a lucra acolo. Dacă ar *exista în lume un miliard de evrei credincioşi, evreii din Gaza nu ar avea nevoie de pomeni copleşitoare.*

Evreii lumii ar purta de grijă evreilor din Gaza, iar Gaza ar fi devenit de mult perla Mediteranei.

Recunoaşte că toate acestea le cunoşti, Anton Shamas, şi tocmai asta te duce la exasperare; gelozia te mănâncă şi-ţi rătăceşte mintea.»

(După "Semnalul", Toronto, Canada, 2007)

Israel: 83 de şekeli

«Atât s-a prevăzut iniţial pentru bătrânii supravieţuitori ai Holocaustului: mărirea cu 83 de şekeli a alocaţiei lor lunare.

Dl. Olmert s-a lăudat că guvernul său este primul dintre guvernele israeliene care "a făcut ceva" pentru aceşti supravieţuitori. S-a lăudat cu 83 de şekeli.

Dl. Moti Kirschenbaum, care are o emisiune împreună cu dl. Yaron London la Canalul 10 de televiziune, a spus că e vorba de mai mult de 83 de şekeli. Da? Cu cât mai mult? Cu 5, cu 10 şekeli?

Nimeni nu a explicat această atitudine vitregă faţă de nefericiţii supravieţuitori care trăiesc într-o sărăcie ruşinoasă pentru noi.

Nu sunt bani? Nu se spune că nu. E vorba de zgârcenie? Nici măcar deputata Colette Avital nu a putut explica acest fenomen după ce s-a lovit de răceala lui Beniamin Netaniahu când el era ministru de Finanţe.

Explicaţia ar putea fi una singură: răutatea. Răutatea pură, nemotivată a oamenilor suspuşi, răutate care se manifestă prin indiferenţă, răceală, insensibilitate, nepăsare faţă de ecoul pe care îl are în lume răutatea lor.

Omul simplu spune: "Vai, râde străinătatea de noi!". Dar iată că lui Olmert nu-i pasă.

Nepăsarea a ajuns să fie la noi o normă de conduită, o măsură a forţei. Cu cât eşti mai nepăsător, eşti mai puternic, iar cu cât eşti mai puternic, eşti şi mai nepăsător.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

N. Red. Între timp, în urma valului de proteste gen Tsunami ce-a urmat, guvernul s-a făcut mai bun, mărind alocaţia celor care fuseseră închişi în lagăre sau ghetouri.

România: Ofensiva fascistă

În numărul trecut, când am publicat celebrul document hitlerist emis de Gh. Ciuhandu şi ai săi de la primăria Municipiului Timişoara, ne întrebasem (având în minte sloganul din zilele răsturnării din decembrie 1989): Astăzi Timişoara, mâine toată ţara?

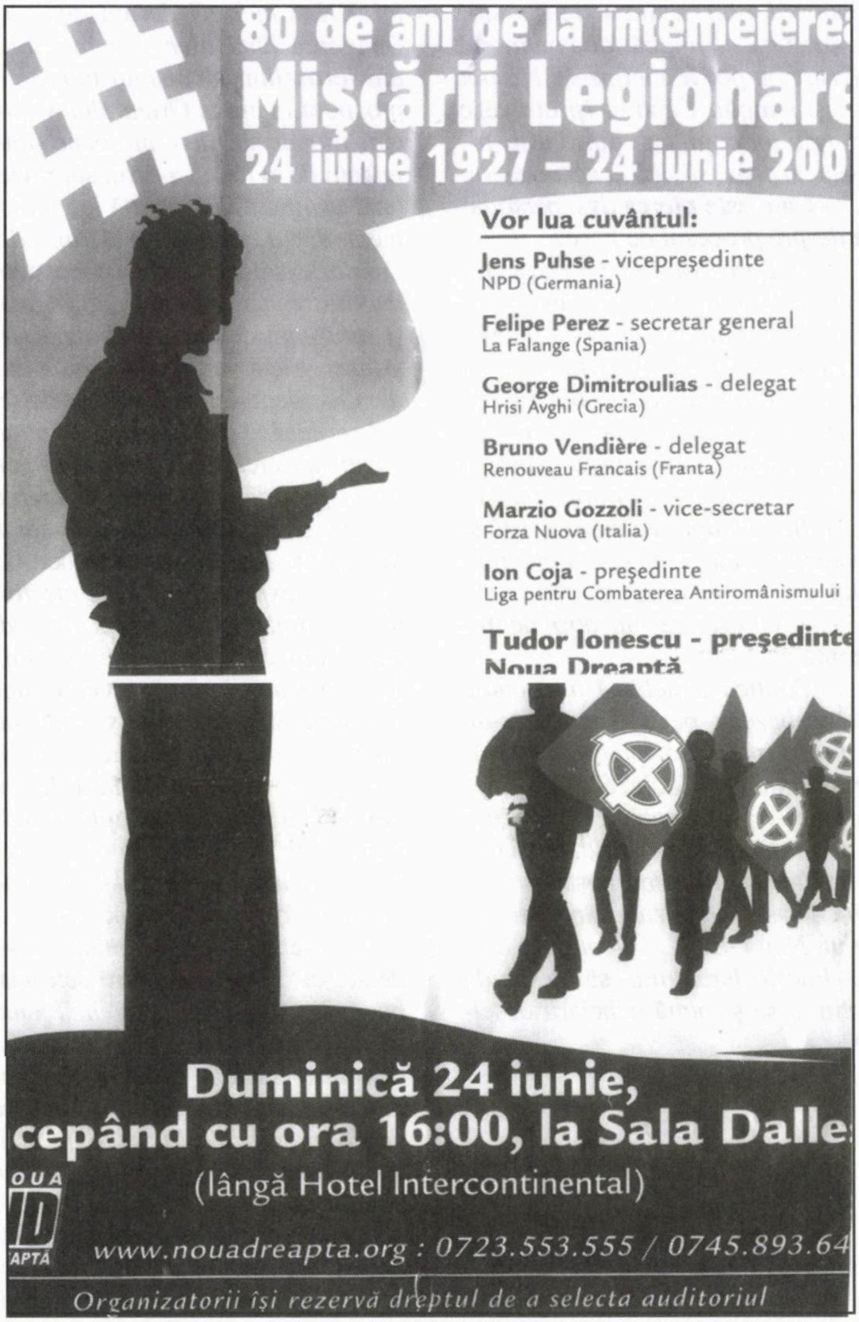

80 de ani de la întemeiere

Mişcării Legionare

24 iunie 1927 – 24 iunie 200

Vor lua cuvântul:

Jens Puhse - vicepreşedinte
NPD (Germania)

Felipe Perez - secretar general
La Falange (Spania)

George Dimitroulias - delegat
Hrisi Avghi (Grecia)

Bruno Vendière - delegat
Renouveau Francais (Franta)

Marzio Gozzoli - vice-secretar
Forza Nuova (Italia)

Ion Coja - preşedinte
Liga pentru Combaterea Antiromânismului

Tudor Ionescu - preşedint
Noua Dreaptă

Duminică 24 iunie,
cepând cu ora 16:00, la Sala Dalle

(lângă Hotel Intercontinental)

www.nouadreapta.org : 0723.553.555 / 0745.893.64

Organizatorii îşi rezervă dreptul de a selecta auditoriul

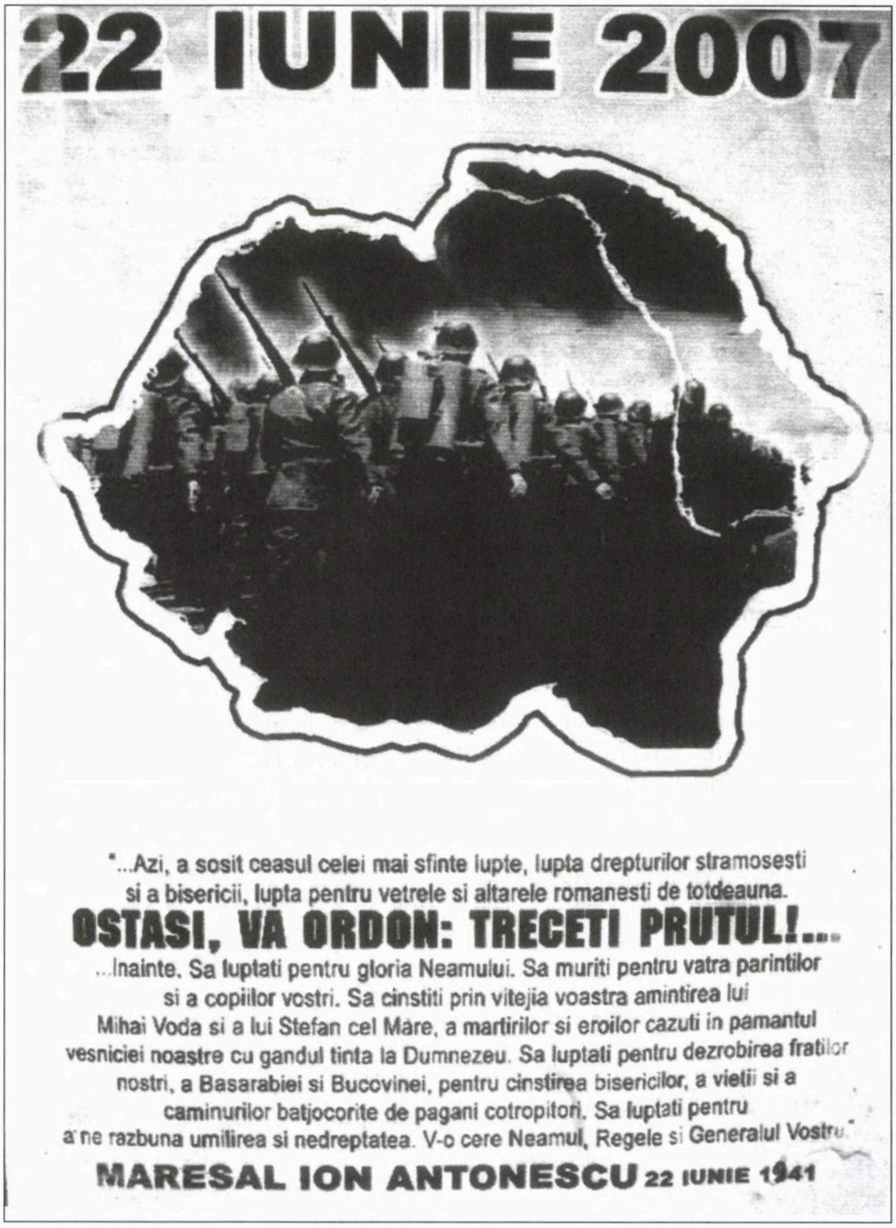

22 IUNIE 2007

"...Azi, a sosit ceasul celei mai sfinte lupte, lupta drepturilor stramosesti si a bisericii, lupta pentru vetrele si altarele romanesti de totdeauna.

OSTASI, VA ORDON: TRECETI PRUTUL!...

...Inainte. Sa luptati pentru gloria Neamului. Sa muriti pentru vatra parintilor si a copiilor vostri. Sa cinstiti prin vitejia voastra amintirea lui Mihai Voda si a lui Stefan cel Mare, a martirilor si eroilor cazuti in pamantul vesniciei noastre cu gandul tinta la Dumnezeu. Sa luptati pentru dezrobirea fratilor nostri, a Basarabiei si Bucovinei, pentru cinstirea bisericilor, a vietii si a caminurilor batjocorite de pagani cotropitori. Sa luptati pentru a ne razbuna umilirea si nedreptatea. V-o cere Neamul, Regele si Generalul Vostru."

MARESAL ION ANTONESCU 22 IUNIE 1941

Acum, suntem în măsură să răspundem: Da! Manifestul antisemit de la Timișoara nu reprezintă un fenomen local, ci unul național, cuprinzând întreaga țară.

Întâi, întru edificare, două afișe care-au fost răspândite vara ce-a trecut în București, împânzind străzile.

Cel dintâi vorbește despre festivitatea organizată în Capitală cu prilejul împlinirii a 80 de ani de la întemeierea mișcării legionare. A fost, așa cum se vede din facsimilul de față, o manifestare la lumina zilei, cu tam-tam și participarea unor invitați din Europa, veniți să aducă salutul mișcărilor fasciste din Germania, Spania, Grecia, Franța și Italia.

Al doilea afiș reproduce ordinul de zi al generalului (ulterior mareșal) Antonescu din 22 iunie 1941, cerând armatei să atace, împreună cu aliații hitleriști, URSS, și – așa cum generația noastră o știe prea bine – să-i masacreze pe evreii din Basarabia și Bucovina de Nord.

La cele de mai sus, adăugăm, după "Realitatea Evreiască", un *amănunt* care a trecut practic neobservat dar care cântărește, de fapt, cât o sută de afișe pro-Garda de Fier și pro-Antonescu. În revista "Lumea" din București (redactor-șef: Marian Oprea) a apărut, sub semnătura unui anume Octavian F. Lixanu, un articol pe tema... omorului ritual. Nici mai mult dar nici mai puțin.

Și, ca și cum cele de mai sus n–ar fi fost suficiente, citim în "Ultima oră":

«Congresul grupului ultranaționaliștilor europeni, reuniți sub titulatura "Identitate, Tradiție și Suveranitate", va avea loc în România, ***în incinta Palatului Parlamentului*** (s.n.), *la finele lunii septembrie. Diferite surse au declarat că în România sunt așteptate delegații ale tuturor partidelor afiliate la grupul "Identitate, Tradiție și Suveranitate" (ITS), conduse de controversați lideri naționaliști, precum Jean-Marie Le Pen, Alessandra Mussolini sau Jorg Haider.»*

Vaticanul: La papa la poartă, o pisică moartă...

Luna trecută, monseniorul Georg Gaenswein, secretarul particular al Papei, a declarat ziarului german "Suddeutsche Magazin" că încercările de a islamiza Occidentul nu pot fi negate. Pericolele privind identitatea Europei, legate de aceste tentative de islamizare, nu trebuie să fie ignorate".

În același timp, arhiepiscopul Köln-ului, Joachim Meisner, una din cele mai influente personalități ale lumii catolice, a declarat în cadrul unui interviu acordat postului de radio "Deutschlandfunk" că "imigrația musulmanilor a provocat o spărtură în cultura noastră germană și europeană".

Presa islamică de pretutindeni a

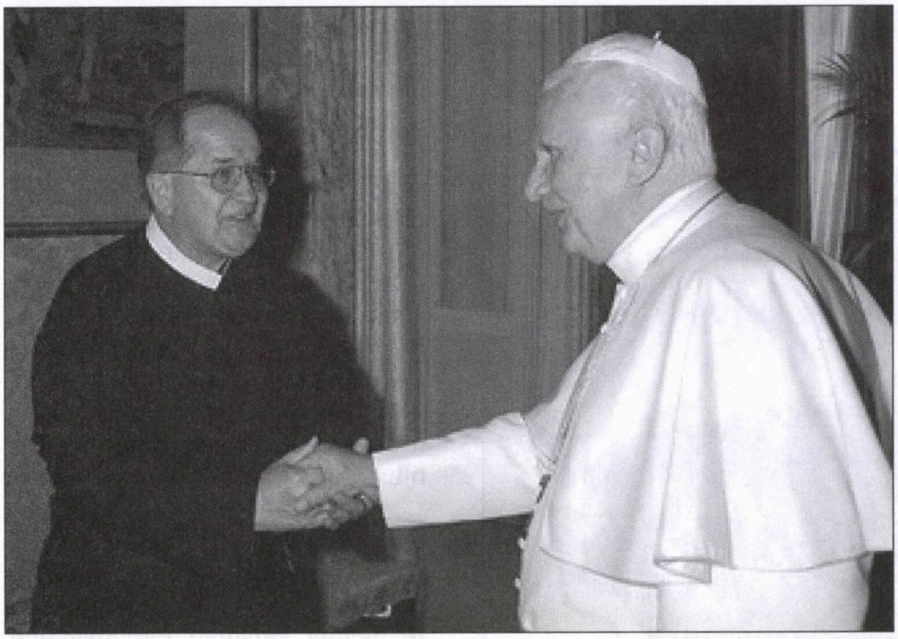

Papa (dreapta) şi porcul

sărit la gâtul Vaticanului. De-abia se stinseseră, cât de cât, ecourile declaraţiei de anul trecut a Papei Benedict care reprodusese un citat din Evul Mediu referitor violenţa Islamului. La vremea aceea, când Hamasnicii au incendiat câteva biserici din *teritorii* şi când o călugăriţă catolică fu ucisă într-un spital din Somalia, unde lucra ca voluntară, Vaticanul a făcut mari eforturi pentru stingerea conflictului. Înaltul pontif nu şi-a cerut scuze, cum ceruseră statele islamice, asta nu; fiindcă, potrivit dogmei, Papa este infailibil şi negreşind niciodată, nu are de ce să-şi ceară scuze. Dar Benedict al XVI-lea i-a invitat pe ambasadorii ţărilor arabe la Vatican pentru a le da "explicaţii" şi a făcut o vizită în Turcia, prezentând imamilor din moschei omagiile sale.

Acum, însă, lucrurile s-au complicat. Conducătorii Bisericii Catolice nu numai că nu s-au potolit, ci o ţin, în continuare, pe-a lor.

Vaticanul ar fi avut o sută de posibilităţi pentru liniştirea spiritelor. Din păcate, a ales-o pe cea mai proastă. Şi îndeosebi pe cea mai *urâtă* dintre toate (asta ca să nu folosim cuvinte mai tari): a hotărât să dea o satisfacţie Islamului... atacându-i, într-un fel mai mult sau mai puţin sofisticat, pe evrei. Altfel spus, a arbitrat în compensaţie, ca la fotbal: un penalty ţie, un penalty lui. Vedeţi, eu sunt un om imparţial. În ce anume a constat lovitura de la 11 metri fluierată împotriva evreilor?

Spre surprinderea generală, Papa l-a primit la Castel Gandolfo, reşedinţa sa de vară, cu toate onorurile, pe reverendul Tadeusz Rydzyk. Acesta este o figură cunoscută, ba chiar f. f. cunoscută în Polonia. El conduce postul de radio catolic Maryja (1.500.000 auditori zilnic), care transmite, fără încetare, ştiri şi reportaje antisemite, fiind socotit cea mai mare instituţie de mass-media nazistă din întreaga Europă. (În comparaţie cu "Radio Maryja", o tipăritură ca "România Mare", de pildă, e un dulce copil.)

Ultima ispravă a lui Rydzyk a constituit-o o emisiune în cursul căreia el a spus că evreii sunt lacomi de avuţii şi vor să controleze guvernul de la Varşovia.

Nu ştim cât de mulţumită s-a arătat lumea arabă de acest nesperat cadou. Dar ştim că lumea evreiască a fost şi este profund nemulţumită.

Dieter Granmann, vicepreşedintele Comunităţii Evreieşti din Germania, a calificat întâlnirea drept "scandaloasă şi deprimantă". "Te-ai fi aşteptat la mai multă sensibilitate din partea unui Papă şi mai ales din partea unui Papă de origine germană... Primindu-l în audienţă, Papa i-a acordat lui Rydzyk o adevărată legitimitate... este o greşeală dezastruoasă".

Rabinul David Rosen, care răspunde în cadrul Comitetului Evreiesc American de relaţiile inter-religioase, având vechi şi serioase legături cu Vaticanul, s-a declarat dezamăgit de această întâlnire. Rabinul Marvin Hier, de la Centrul Simon Wiesenthal din Los Angeles, a declarat că Vaticanul şi-a mânjit în felul acesta reputaţia: Papa, în loc să-l condamne pe Rydzyk, i-a dat binecuvântarea sa. Abraham Foxman, de la "Liga contra defăimării", a mers mai departe. "Noi cerem în mod respectuos să condamnaţi ieşirile antisemite ale reverendului Rydzyk şi ale altor lideri catolici din Polonia".

A doua zi, Vaticanul a dat un comunicat, bălmăjind ceva despre faptul că "întâlnirea nu implică nici o schimbare în relaţiile dintre catolici şi evrei". Dar nimeni nu a pus vreun preţ pe acest comunicat "diplomatic".

Am mai spus-o şi cu alt prilej: aşa se întâmplă când ţii cu tot dinadinsul să "arbitrezi în compensaţie", închipuindu-ţi, sigur pe tine, că *fraierii* din tribune nu se prind. E-adevărat. Uneori, nu se prind Dar uneori, se prind. Şi-l tratează pe arbitru cu huooo! şi sictir.

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Shakespeare nu-i cine știe ce

Am avut totdeauna o părere bună despre opera lui Shakespeare, nu atât pentru că aș fi citit-o, cât pentru că mi s-a spus că e de valoare mare. Și este știut că e mai ușor să–ți însușești o părere a altora decât să te muncești și să-ți faci singur o părere proprie.

O părere bună am și despre romanele lui Lev Tolstoi deși sunt grele și la cântar și la citit. "Război și pace", de exemplu, pe lângă faptul că are vreo 6 kile, mai are și pagini în franțuzește, o limbă care nu știu ce caută într-o scriere rusească.

Care e părerea lui Shakespeare despre Tolstoi nu știu, dar am aflat ce părere a avut Tolstoi despre Shakespeare. N-o să credeți, dar bătrânul conte rus l-a dezavuat cumplit. Știind că multă lume se dă în vânt după operele lui Shakespeare, Tolstoi le-a citit mereu, la 75 de ani le-a recitit din nou pe toate, în engleză, rusește și germană, și a ajuns la aceeași concluzie: operele lui Shakespeare "sunt respingătoare, prostești, nefirești, vulgare".

Tolstoi a scris, cu mâna lui, toate astea într-un articol. Acum mă întreb: ce să fac cu acest articol? Pe de o parte, știu că Tolstoi se pricepea la literatură și avea gust fin, iar pe de altă parte, englezul acela, William Shakespeare, are o reputație bună în toată lumea.

Drept să spun, mie îmi vine să mă bizui pe articolul lui Tolstoi, fiindcă sparge o tradiție, o axiomă, o prejudecată, un tabu. Prea suntem robii valorilor consacrate. Shakespeare e o valoare consacrată și de aceea nimeni nu îndrăznește să-i facă vreun reproș. Ni s-a spus să-l respectăm și-l respectăm și-l respectăm. Noroc că nu ni s-a spus să-l și citim.

Sunt în primul rând mulți care ar fi gata să jure că Goethe e un mare poet deși n-au citit un vers de-al lui. Alții susțin că Aristofan are mai mult umor decât Schechter cu toate că n-au citit o iotă din Aristofan care a fost grec și grec a rămas până în ziua de azi, spre deosebire de Schechter care numai grec nu e.

Până când și până cât o să ne mai ploconim în fața unor Schilleri, Balzaci și Mozarti numai pentru că au știut să-și facă reclamă? Cât despre Mozart, nici nu merită să discutăm fiindcă o fi el mare compozitor însă n-a lăsat nici o poezie.

Personal, am știut de când m-am născut că Shakespeare nu-i cine știe ce. Dar n-am spus-o fiindcă nu se dă crezare unui copil mic și nici unui evreu mare. Dar acum, după articolul lui Tolstoi, am prins curaj. Am un citat la îndemână. Cu citatele noi ducem multe lupte. Cu un citat, două, fac praf din orice literatură și din toate artele.

●

În editura Pansoff (Sofia-Moscova) a apărut – așa cum anunță agenția ISROpres – o importantă lucrare a dr-ului Andy Z. Lerner din Maalot, unde, pentru prima oară, sunt inventariate și clasate toate insectele din țara noastră.

Toate? Nu e chiar așa.

Lipsesc păduchii de lemn cunoscuți sub numele de Kapo.

Consumați

Lapte și miere

produs al lăptăriei și stupurilor lui

I. Schechter

I. Schechter
LAPTE ȘI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din București

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcorește, predispune la reflecții, elimină zahărul și îl înlocuiește cu sare și piper.

Modul de întrebuințare: Se înghite câte o pagină-două dimineața, în cursul zilei și noaptea.

STRICT CAȘER!

40 de ȘEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...unul din teroriştii palestinieni care urma să fie pus în libertate vara trecută împreună cu lotul celor 256 de deţinuţi, făcuţi cadou de primul ministru Olmert lui Mahmud Abbas, a refuzat să iasă din puşcărie. Motivul? Omul suferă de reumatism articular, tratamentul care i se acordă în închisoare costă 4.500 de shekeli pe săptămână şi ştiind că în libertate nu va dispune de aceşti bani, cetăţeanul a cerut să rămână în celulă până la vindecare.

Nu ne place (dar numai ca idee) că...

...referindu-se la adversarul său politic Viorel Hrebenciuc, din PSD (Partidul Social Democrat), preşedintele român Traian Băsescu a declarat că "cineva trebuie să-l pună într-un cuier şi să-i spună că nu va mai ajunge cu picioarele pe pământ".

Ne place că...

...pianista japoneză Mine Kawakami susţine "concerte pentru somn"; melodiile alese de artistă sunt astfel gândite încât să provoace adormirea publicului din sală. La un recital care a avut loc de curând la Circulo de Bellas Artes din Madrid, cei patruzeci de spectatori, întinşi pe nişte saltele, s-au simţit, după spusele unui cronicar, ca în timpul unui somn de după-amiază.

Ne place că...

...ziaristul iordanez Fahd Fanek a explicat foarte bine starea societăţii din ţara sa, scriind că în Iordania regele este mai progresist decât guvernul, guvernul mai liberal decât parlamentul, iar parlamentul mai deschis la minte decât poporul.

Ne place că...

...ultimul număr din revista lunară "Vatra", din Tg. Mureş (4-5, 2007), este dedicat legăturii dintre literatură şi copilărie, având ca titlu următoarea întrebare: "Există ceva mai serios decât copilăria?.

Nu ne place că...

...aşa cum au dezvăluit serviciile secrete germane, diplomatul finlandez Martti Ahtisaari, reprezentantul special al ONU pentru provincia Kosovo, a primit din partea islamiştilor suma de 40 de milioane de euro în schimbul promisiunii de a obţine în timpul cel mai scurt independenţa acestei provincii.

Nu ne place că...

...la intrarea supermarketului "Shefa Shuk", din Rama Beit Shemesh Alef, haredimii au lipit un mare anunţ, unde se spune, între altele: "Intrarea femeilor cu haine lipsite de modestie este strict interzisă. Bluzele trebuie să fie încheiate până la gât, Mânecile trebuie să fie lungi, fustele trebuie să fie lungi, pantalonii sunt interzişi, toate piesele de îmbrăcăminte trebuie să fie largi, rochiile strâmte sunt interzise".

Nu ne place că...

...la un restaurant yemenit din zona industrială a oraşului Raanana, un chelner în vârstă de 47 de ani obişnuia să-i servească pe tinerii amatori cu pite având înuntru pastile de ecstasy.

Ne place că...

...la librăria "Sigma", din Bucureşti (director: Boris Singer), de pe strada Berthelot 38, a fost inaugurat "Clubul cărţii şi presei de limbă română din Israel", unde amatorii vor putea găsi publicaţiile din *alia.*

Nu ne place, în schimb, că...

...d. Singer nu a deschis un club asemănător şi în Israel, ţară unde nu găseşti, nici să dai cu tunul, o librărie sau un raft măcar cu tipăriturile respective.

Ne place (aşa, fiindcă ne arată unde duce sifilisul) că...

...Hugo Chavez, preşedintele Venezuelei, a hotărât ca armăsarul de pe stema drapelului venezuelean să nu mai galopeze spre dreapta, ca acuma, ci spre stânga. Chavez a declarat că orientarea calului era un simbol reacţionar, fiindcă el privea în urmă, spre trecut, iar întoarcerea lui spre stânga este în spiritul revoluţiei.

Ne place că...

...fizicianul Steve Weinberg (fiul bătrânului Weinberg) din SUA, laureat al Premiului Nobel, s-a enervat à propos de boicotul anti-israelian pus la cale de asociaţia profesorilor din Anglia, refuzând să ia cuvântul la o conferinţă internaţională de la Colegiul Imperial din Londra. Motvul: curentul anti-israelian şi antisemit din Marea Britanie, tot mai răspândit. "Eu ştiu, a adăugat el într-o scrisoare de explicaţii, că unii vor spune că aceste boicoturi sunt îndreptate numai împotriva Israelului şi nu a evreilor în general. Dar ţinând seama de istoria atacurilor contra Israelului şi a caracterului asupritor şi agresiv al altor ţări din Orientul Mijlociu şi din lume, a boicota Israelul dovedeşte o orbire morală pentru care este greu să găseşti altă explicaţie decât antisemitismul".

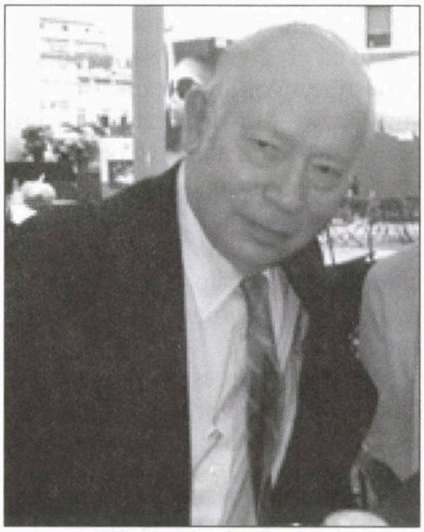

Steve Weinberg: un Nobel nobil

Ne place (de asemena) că...

...vestitul tip Kapo din SUA, Norman Finkelstein (autorul cărţii "Industria Holocaustului), angajat la Universitatea St. Paul din Minnesota, a mărturisit că a fost "concediat de la toate universităţile din New York" din cauză că studenţii şcolilor respective au respins categoric ideile lui privind "asemănrea dintre Israel şi Germania nazistă".

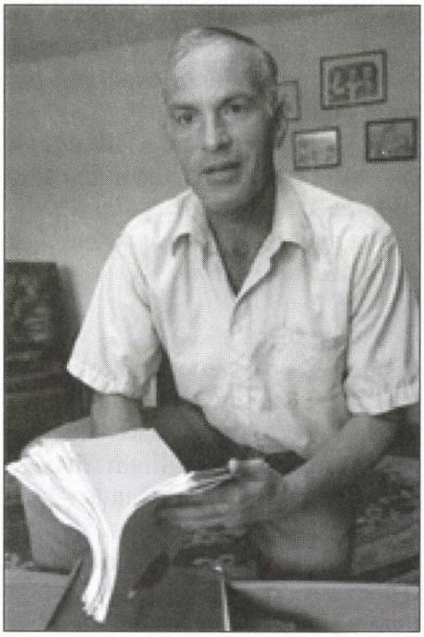

Norman Finkelstein: auzi, măi ăsta, poate te angajează ăia din Gaza

Nu ne place că...

...aşa cum transmite agenţia Mediafax, din Bucureşti, *«potrivit unui comunicat al asociaţiilor Brunopet" şi "Cuţu-Cuţu", Administraţia pentru Supravegherea Animalelor i-a eliberat pe cei 12 maidanezi suspectaţi de uciderea unui cetăţean japonez. Potrivit aceluiaşi comunicat, principalul suspect în uciderea cetăţeanului japonez, câinele Bosquito, a fost eliberat "fiind declarat oficial nevinovat de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti".»*

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din buletinul "Perspectiva" din Natzeret Illit, în oraş circulă mici grupuri, formate din adulţi şi copii şi dând impresia de familii la plimbare, care fură mezuzoturile oamenilor, aflate la intrarea locuinţelor.

Ne place (dar numai într-un fel) că...

...aşa cum scrie revista "Magi", publicaţia lumii "gay" de la noi, actorul Hagay Eyad şi omul de afaceri Rony Acker au pus bazele unui partid al homosexualilor din Israel, care urmează a se prezenta la viitoarele alegeri pentru parlament.

Ne place că...

...deputata Orit Noked, din Partidul Muncii, a prezentat un proiect de lege menit să interzică negustorilor să afişeze preţuri gen 15,99 sau 128,99 shkalim.

Ne place că...

...Ambasada Internaţională a Creştinilor din Israel îşi menţine de 27 de ani sediul ei de la Ierusalim, refuzând, în ciuda tuturor ameninţărilor din partea islamiştilor să-şi transfere reprezentanţa în alt oraş.

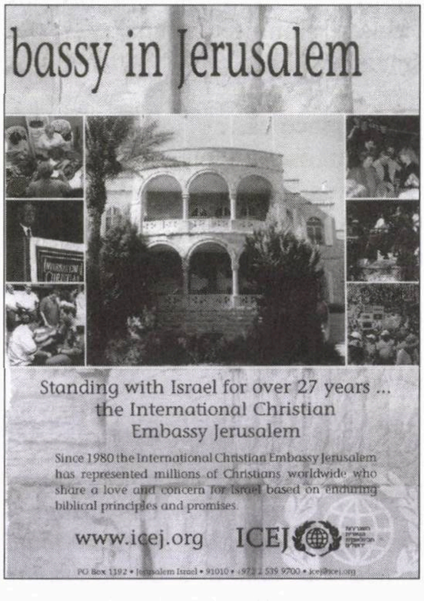

bassy in Jerusalem

Standing with Israel for over 27 years ...
the International Christian
Embassy Jerusalem

Since 1980 the International Christian Embassy Jerusalem has represented millions of Christians worldwide who share a love and concern for Israel based on enduring biblical principles and promises.

www.icej.org ICEJ

PO Box 1192 • Jerusalem Israel • 91010 • +972 2 539 9700 • icej@icej.org

Nu ne place că...

...după ce s-a culcat cu 1.001 bărbaţi în 15 ore, starul porno Erin Daye (27 de ani) din SUA a izbucnit în plâns pentru că reprezentanţii Cărţii Recordurilor (Guinness Book) au refuzat să ia în considerare performanţa ei, declarând că nu vor să încurajeze imoralitatea.

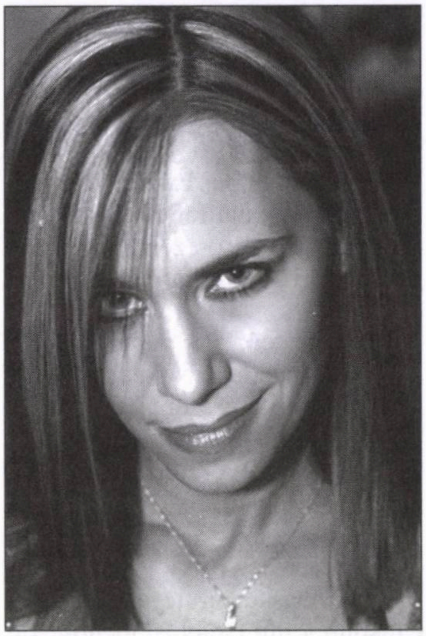

Erin Daye:
și cât a muncit pentru asta...

Întrebată de un reporter al agenției spaniole "Derf" cum se simte după isprava ei, d-ra Daye a răspuns "M–am chinuit degeaba", și și-a smuls părul din cap.

Ne place că...

...cunoscutul prezentator de la televiziunea română din anii trecuți, Andrei Bacalu, s-a apucat să demonstreze, într-un articol din "Jurnalul Național", că o mulțime de citate celebre pentru care toată lumea pune mâna-n foc... nu aparțin autorilor lor.

«Exemple? – scrie el. *Se știe cu siguranță că Sherlock Holmes nu a folosit formula: "Elementar, dragul meu Watson!" nici măcar o singură dată. Nu contează, aproape toată lumea este convinsă de contrariu, iar în anii '70 ai secolului trecut o emisiune de știință a televiziunii belgiene se numea: "Elementar, dragă Einstein!".*

Nici Ingrid Bergman, nici Humphrey Bogart nu au spus în filmul "Casablanca": "Play it again, Sam!", iar Maria Antoaneta nu este în nici un caz autoarea formulei: "Dacă nu au pâine, să mănânce cozonac!", care apare într-un text al lui Rousseau. Citatul exact îmi lipsește pe moment.

Cât despre Goering, nu el este cel care își căuta pistolul atunci când auzea cuvântul "cultură"; expresia apare într-o obscură piesă de teatru din anii '30.»

Nu ne place că...

...regizorul american de film Quentin Tarantino, născut în 1963, susține că este reîncarnarea marelui dramaturg englez William Shakespeare. "Am avut întotdeauna – susține el – senzația că am fost Shakespeare într-o viață anterioară".

Ne place că...

...generalul italian Claudio Graziano, comandantul forțelor UNIFIL din sudul Libanului, a fost, pe vremuri, coleg de studii la Colegiul militar american din Carlisle cu generalul Gadi Eisenkot, comandantul trupelor noastre din Nord.

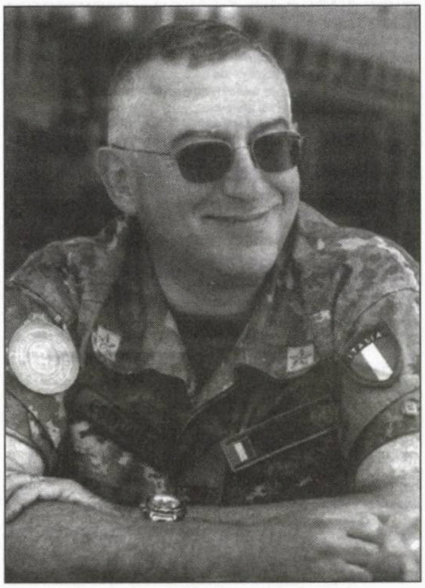

Gen. Claudio Graziano

Ne place, de asemenea, fiindcă tot vorbim de militari, că...

...referindu-se la felul cum a fost concepută retragerea din Gaza, din 2005, Gyora Eiland, fostul șef al Consiliului Național de Securitate, a spus: "Sharon anunțase încă în 2003 că părăsirea Gazei este un lucru bun pentru noi. Asta a însemnat de la început că nu vom primi nimic în schimbul retragerii. Dacă tu spui vecinului că ai de gând să arunci frigiderul la gunoi, e greu de crezut că el se va oferi să-l cumpere de la tine. Noi am hotărât să părăsim Gaza. Am declarat că pentru noi Gaza nu are nici o valoare și, în consecință, am dat-o pe nimic. Și culmea este că dacă nu ne-ar fi dezmeticit experiența războiului de anul trecut, am fi procedat la fel cu Iehuda și Shomronul. E de necrezut".

Ne place, de asemenea, că Eiland a dat următorul exemplu privind ceea ce s-ar putea întâmpla în caz că plecăm din teritorii, așa cum am plecat din Gaza: "În urmă cu câteva luni, dacă vă amintiți, Autoritatea Aeroporturilor Israeliene voise să închidă aeroportul Ben Gurion din cauză că semnalele emise de posturile de radio pirat se interferau cu comunicațiile dintre avioane și turnul de control. Acuma, dacă cineva instalează asemenea posturi de radio în Ramallah, poți să închizi aeroportul pentru totdeauna".

Ne place că...

...un filantrop japonez anonim a lăsat în WC-urile pentru bărbați din Tokyo 400 de plicuri conținând fiecare câte o bancnotă de 1.000 de yeni (cca. 700 de dolari), făcând astfel o surpriză plăcută cetățenilor care se nimeriseră în cabinele respective.

Nu ne place că...

...primăria orașului Brattleboro, din Statul Vermont (SUA), a interzis locuitorilor să umble goi pe stradă.

Ne place că...

...după interzicerea fumatului

în localurile publice, patronii *pub*-urilor din Irlanda au amenajat corturi la intrare, înzestrate cu mese şi scaune, unde cetăţenii pot fuma în voie; drept urmare, *pub*-urile sunt goale iar corturile pline.

Nu ne place că...

...indivizii din Consiliul Onu pentru drepturile omului au ales în fruntea comisiei de luptă contra rasismului pe reprezentantul Libiei; ne place în schimb că Hilel Neuer, directorul executiv al organizaţiei "UN Watch", a declarat în legătură cu hotărârea sus-amintită: "Este un lucru obscen că acelaşi guvern rasist care a acordat cel mai mare premiu al său lui Roger Garaudy, condamnat pentru negarea Holocaustului, a fost numit acuma să conducă lupta contra rasismului".

Nu ne place că...

...d. Kenneth Pinyan, în vârstă de 45 de ani, directorul unei firme din Anglia, a murit datorită unei perforaţii de colon provocată în urma unor relaţii sexuale cu un cal.

Ne place că...

...răspunzând la o întrebare a ziaristei Magdalena Boiangiu, de la "Dilema veche", privind posibilitatea ca naţionalismul să intre din nou în *ofensivă*, scriitorul şi psihiatrul Ion Vianu (fiul marelui estetician Tudor Vianu) a spus:

«Poate. Am fost surprins să citesc un articol al unui ziarist român aflat integral de partea islamiştilor, împotriva americanilor. Apoi am văzut că acelaşi ziarist, în alte articole, neagă Holocaustul, e considerat un "amic" al mareşalului Antonescu, şi mi-am dat seama că extrema dreaptă din România este cu musulmanii. Oare să fie ortodocşii o sectă musulmană de confesiune creştină? – Sigur că nu, dar e ca şi cum unii şi-ar dori asta. Acest lucru e şocant. Ar trebui să ne facă să reflectăm. Care este adevărata miză? Nici mie nu-mi face plăcere că americanii s-au dus în Irak. Nu cred că a fost o mişcare deosebit de inteligentă, dar care este miza, există oare războiul lumilor, care este acum şocul civilizaţiilor, în care suntem antrenaţi poate fără voia noastră? Ce defineşte diferitele etape? Şi, mai ales, de partea cui suntem?»

Nu ne place că...

...răspunzând protestelor emise de organizaţiile islamiste din Marea Britanie à propos de faptul că prezentatorul emisiunii "Football Focus" de la BBC menţionase că Ierusalimul este capitala Israelului, conducătorii vestitului post de televiziune şi-au cerut numaidecât scuze, promiţând că aşa ceva nu se va mai întâmpla.

Ne place că...

...scriitoarea Tania Lovinescu, din Bucureşti, a găsit în colecţia "Revistei Cultului Mozaic" (1984) textul de mai jos al lui Lev Tolstoi:

«Ce înseamnă a fi evreu? Această întrebare nu este deloc atât de grea precum ar părea. Deci să ne dăm seama ce fel de fiinţă specială este evreul, pe care toţi guvernanţii şi toate popoarele, împreună şi fiecare în parte, l-au batjocorit, neliniştit, asuprit şi persecutat, pe care l-au călcat în picioare, l-au ars şi spânzurat – şi totuşi a rămas încă în viaţă.

Ce fel de fiinţă este evreul, care, cu absolut nici un preţ, nu s-a lăsat dus în ispită de nici una din bunătăţile pământeşti pe care i le-au oferit asupritorii şi împilatorii săi, în mod permanent, pentru ca să-şi schimbe şi să renunţe la credinţa sa proprie evreiască?

Evreul este creatura sfinţită care a adus din Cer focul veşnic, cu care a luminat toată lumea. El este izvorul religios din care celelalte popoare au sorbit credinţa lor.

Evreul este pionierul culturii. Ignoranţa a fost mai mult combătută în Palestina de demult decât chiar în Europa civilizată. Mai mult, în acele timpuri sălbatice şi barbare, când viaţa şi moartea unui om nu aveau nici o valoare, Rabi Akiva s-a exprimat în mod oficial împotriva pedepsei cu moartea, care încă astăzi este privită ca o pedeapsă ce cadrează cu cultura cea mai înaltă.

Evreul este pionierul libertăţii. Chiar în acele timpuri străvechi, când omenirea era încă despărţită în două clase deosebite, în sclavi şi stăpâni, chiar atunci de demult legea lui Moise a interzis de a ţine un om în sclavie mai mult de şase ani.

Evreul este simbolul toleranţei cetăţeneşti şi religioase. "Să iubeşti pe străin şi pe cel din altă ţară", porunceşte Moise, "căci tu însuţi ai fost străin în Egipt". Aceste vorbe au fost spuse într-o epocă atât de depărtată şi de sălbatică, în care principala ambiţie a raselor şi popoarelor consta în aceea de a se asupri unele pe altele, luându-i pe cei învinşi în sclavie.

În ce priveşte toleranţa religioasă, nu numai că credinţa evreiască este foarte departe de spiritul avid de dominaţie, care ar tinde să convingă pe aderenţii celorlalte religii să treacă la iudaism, ci dimpotrivă. Talmudul porunceşte rabinilor ca, atunci când cineva vine benevol la credinţa evreiască să i se explice cu de-amănuntul ce fel de dificultăţi îşi poate atrage el prin această faptă şi să i se arate că şi pioşii tuturor celorlalte popoare vor intra în Rai. Cu o toleranţă atât de înaltă şi de ideală nu se pot lăuda nici măcar moraliştii timpului nostru.

Evreul este simbolul veşniciei. El, pe care nici pogromurile, nici persecuţiile de mii de ani nu l-au putut distruge, el, pe care nici focul, nici sabia, nici vreo Inchiziţie nu l-au putut nimici, el, care a fost primul care a vestit cuvântul lui Dumnezeu, el, care a fost atât de mult timp păzitorul profeţiei şi care a dat-o în primire restului omenirii – el nu poate dispărea. Evreul este veşnic ca şi veşnicia însăşi.»

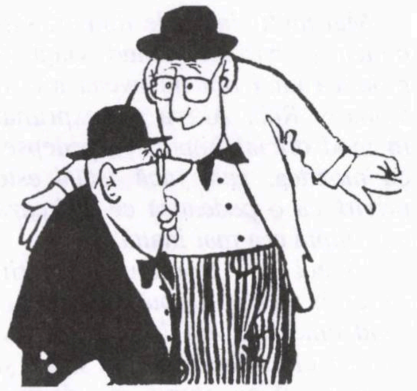

SE ZVONEŞTE CĂ...

...printre cei ce-au pus la cale cunoscutul text hitlerist semnat de primarul municipiului Timişoara, Gh. Ciuhandu, şi de alte persoane din cadrul primăriei şi din oraş (v. "Minimum" din numărul trecut) s-au aflat şefii câtorva "organizaţii de revoluţionari" din oraşul de pe Bega, în cap cu un anume **Lorin Fortuna,** considerat liderul mişcării antisemite din Banat.

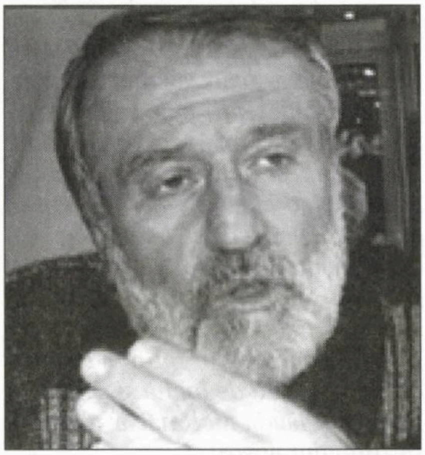

...despre sus-amintitul **Fortuna** se vorbeşte în lumea literară din Timişoara ca despre un individ "dus cu pluta"; ele apare des la postul de televiziune OTV (director: Dan Diaconescu) şi are obiceiul de a lansa diferite teorii despre fenomenele paranormale din societate.

...criticul literar **Dan C. Mihăilescu,** autorul unei ieşiri *anti* care-a făcut ocolul Bucureştiului (v. rubrica "Scurt"), încearcă pe toate căile "să dreagă busuiocul". El şi-a mobilizat amicii evrei pentru a-l apăra, cerându-le, între altele, să-i aranjeze pe lângă Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii Evreieşti", apariţia unui articol (evident f. f. pozitiv) consacrat scriitorilor evrei de limba română. Pe de altă parte, conducerea Institutului Cultural Român se străduieşte, la rândul ei, să *stingă focul,* atât pentru că Dan C. Mihăilescu a spus ceea ce a spus în cadrul unei adunări organizate de ICR, cât şi din cauză că soţia criticului, publicista Tania Radu, este... vcepreşedinte al Institutului.

...între **dr. Shlomo Leibovici-Laiş,** preşedintele "Acmeor", şi **ing. B. Tercatin,** preşedinte de onoare al ziarului "Ultima oră", a trecut o pisică neagră.

...scriitorul **Toma-George Maiorescu,** din România, a plecat în Statele Unite în vederea unui control medical. Rezultatul: O.K.

...d-na **Larisa Miculeţ,** ambasadoarea Republicii Moldova în Israel, a trecut, nu de mult, printr-un moment de panică: singurul ei fiu, Eugeniu, student la universitatea americană unde a avut loc atentatul conoscut, în urma căruia şi-a pierdut viaţa prof. Liviu Librescu, nu mai dăduse nici un semn de viaţă după sângerosul eveniment; când, după un timp, a vorbit la telefon cu mama lui, aceasta a răsuflat uşurată, dar îi era teamă, totuşi, că Eugeniu este rănit. În ciuda asigurărilor date de acesta că totul este în ordine, ambasadoarea s-a dus în SUA pentru a vedea cu ochii ei care este situaţia. Din fericire, situaţia era bună...

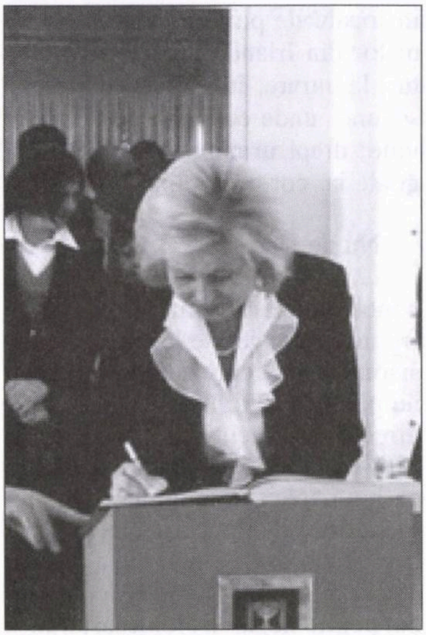

Ambasadoarea Larisa Miculet

...**Dr. Madeea Axinciuc,** directoarea ICR din Tel Aviv, a hotărât să urmeze exemplul lui Leon Volovici şi Costel Safirman, conducătorii Cercului Cultural din Ierusalim, şi să înregistreze conţinutul dezbaterilor din adunările organizate de ICR pentru ca, alegând mărturiile cele mai interesante, să le publice într-un volum.

A încetat din viaţă,
în urma unei grave maladii

Ing. VALERIU FRIMU

cercetător pasionat al vieţii evreilor români, prieten şi colaborator preţios al revistei "Minimum".
Ne aplecăm cu respect la mormântul său şi transmitem îndureratei familii sincerele noastre condoleanţe.

"Minimum"

ETC... ETC...

••• Multe s-au scris, se scriu şi se vor mai scrie în acest an când sărbătorim centenarul lui Mihail Sebastian, dar peste toate se ridică, fără drept de apel, extraordinarul succes internaţional pe care l-a înregistrat "Jurnalul" său, de-acum celebru. Un exemplu, între altele, îl constituie reacţia cunoscutului scriitor englez Paul Bailey, un bun cunoscător al României. Fragment dintr-o convorbire cu Marius Chivu, de la "Dilema veche":

«Ştiu că sunteţi un mare admirator al Jurnalului lui Mihail Sebastian.

Am citit prima ediţie americană a Jurnalului şi am scris despre el în *Times Litterary Supplement.* Norman Manea mi-a vorbit despre acest jurnal spunând că este remarcabil, că atunci când a fost publicat în România a stârnit mari reacţii şi că au fost oameni de litere care au spus chiar că nu trebuia publicat întrucât dezvăluie vechile simpatii antisemite ale lui Eliade şi Cioran. Apoi am citit în franceză şi acea îngrozitoare prefaţă la *De două mii de ani* scrisă de Nae Ionescu, profesor şi prieten al lui Sebastian, şi mi s-a părut foarte curioasă insistenţa lui Sebastian ca acel text să fie totuşi publicat.

Eu am citit memoriile lui Primo Levi, care a supravieţuit lagărului nazist, am citit şi jurnalul lui Victor Klemperer, dar cred că jurnalul lui Sebastian este cea mai importantă contribuţie la înţelegerea acelei

Tudor Eliad

S-a stins din viaţă la Paris, la vârsta de 63 de ani, după o scurtă, dar grea suferinţă, prietenul meu din copilărie, scriitorul Tudor Eliad. Dacă e adevărat că moartea transformă viaţa în destin, cum pretindea Malraux, atunci destinul lui Eliad, o puternică tragedie optimistă, a sfidat regula, deturnându-i viaţa fără a mai aştepta securea morţii.

Un destin marcat de un şir nesfârşit de înfrângeri pe care, cu hazul sau inefabil, le-a sublimat în relatări tordande şi într-un triumf al umorului asupra ghinionului; ghinionul de a fi hărăzit cu o natură artistică ieşită din comun pe care a refuzat cu consecvenţă s-o exploateze în scopuri lucrative, ghinionul de a fi bufon într-o lume fără capete încoronate. Născut în toiul celui de-al doilea război mondial, prunc al Yaltei, cum îi plăcea să se recomande, Tudor Eliad n-a părăsit niciodată tranşeea războiului său de uzură cu condiţia umană. Un conflict în care din principiu n-a luat prizonieri şi din care şi-a permis să plece ocazional în permisie numai pentru a consemna febril în romane, scenarii şi poeme, publicate în Franţa, dar ancorate în realitatea românească, foile de parcurs ale raidurilor sale în zona de baştină ce n-a prididit să exercite asupra sa o atracţie fatidică.

Biografia romanţată "Copiii Yaltei", colecţia de momente şi portrete mioritice din "Peste à Bucarest", filmul în film al evenimentelor din '89, "Timişoara mon amour", pentru a menţiona doar câteva din romanele sale, plutesc toate la liziera ficţiunii cu realitatea, într-un montaj sincopat de secvenţe care fac concurenţă prin onirismul lor simulacrului partidei de tenis din finalul capodoperei lui Antonioni "Blow out". Osmoza brutală a ficţiunii în realitate, contemplată cu o luciditate clinică, pe care scriitorul a păstrat-o chiar şi în situaţii limită cum ar fi războiul, a conferit scriiturii lui Eliad o amprentă unică. Lucra în ultima vreme la o auto-biografie a lui Panait Istrati. Spun "auto-biografie" pentru a sublinia destinul clonat al celor doi scriitori rebeli, autodidacţi, boemi, ambulomani şi iconoclaşti.

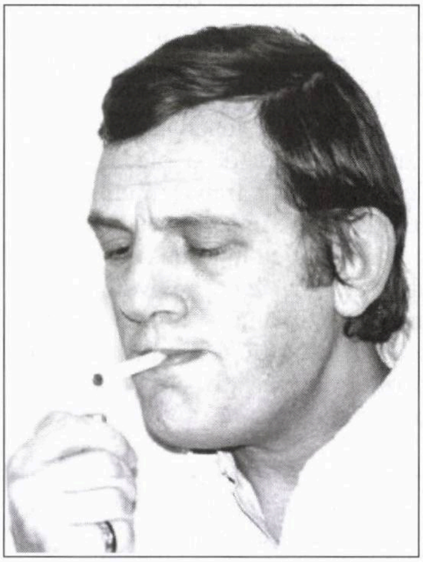

L-am vizitat pe Tudor cu puţin înainte de moarte în camera sa umilă de hotel situată la o aruncătură de băţ de cimitirul "Père Lachaise", unde zace înhumată floarea cea vestită a intelighenţiei galiepoci. Viaţa Bucureştiului de dinainte şi din timpul războiului, teatrul, concertele, jurnalistica, viaţa literară atît de dinamică, luciditatea lui Sebastian, felul în care urmăreşte "transformarea" prietenilor săi. Apoi, aşa cum ştim, accidentul fatal suferit în drum spre studenţii cărora urma să le vorbească despre Balzac... Este o poveste extrem de emoţionantă şi o mare surpriză să descoperi un scriitor din estul Europei, continental, aflat la curent cu tot ce se întîmpla în culturile germană, engleză şi franceză din acel moment, autor de piese de teatru, de romane, de cronici... Te întrebi chiar când avea timp de toate astea. Sebastian era şi o persoană extraordinară, un adevărat erou, el reprezintă, de fapt, decenţa fiinţei umane în timp de război şi într-o societate ostracizantă, care îi interzice să practice avocatura şi să predea.

Ce personaj din jurnal v-a interesat în mod deosebit?

M-a impresionat hotărîrea lui Eugen Ionescu de a pleca şi de a deveni scriitor francez, anticipând ce urma să se întâmple cu România. Eu credeam că Ionescu e un scriitor absurd, dar, când am venit prima dată în România, i-am recitit piesele şi mi-am dat seama că *Rinocerii* era o piesă despre ce urma să se întâmple.»

••• Tribul nostru a dat nenumărate valori în toate domeniile posibile şi imposibile. Avem scriitori vestiţi în lume, pictori de mare clasă, medici de mâna întâi, matematicieni care-au făcut şcoală, lingvişti, rabini, chimişti şi sportivi de anvergură. Dar sfinţi nu s-au ridicat niciodată din rândurile alor noştri. Acest gol e pe cale de a fi umplut, dacă e să dăm crezare istoricului şi teologului român Leonard Oprea. În cartea sa "Meditaţiile lui Teophil Magus sau simple cugetări creştine la început de mileniu III", el scrie:

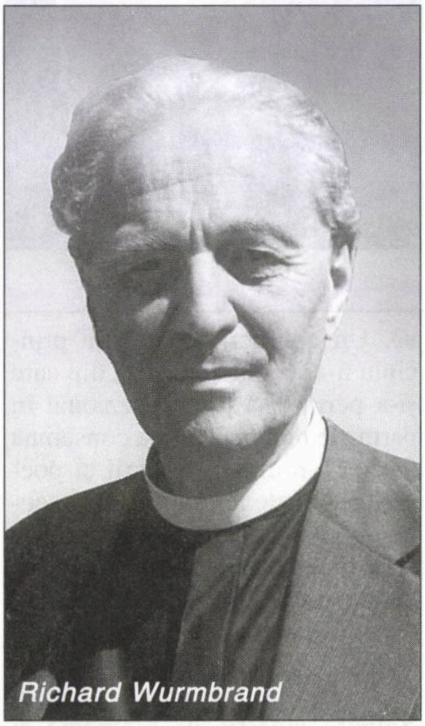

Richard Wurmbrand

«Richard Wurmbrand este un Sfânt.

Şi, ca orice Sfânt al mileniului III, n-a înfăptuit decât un miracol:

L-a iubit pe Domnul Dumnezeu Iisus Christos cu toată inima, sufletul, mintea şi puterea lui, iubindu–şi astfel aproapele ca pe sineinsusi.

Este acesta singurul miracol posibil şi suficient, în această lume a anului 2001, pentru a deveni un Sfânt?

Eu zic ca da. (...)

Poate că, într-o bună zi, măcar românii îl vor sfinţi pe Richard Wurmbrand, precum şi pe celălalt Sfânt autentic al acestor timpuri şi al lor, Nicolae Steinhardt.

Poate.»

...Amintim că Richard Wurmbrand, evreu convertit la creştinism, a devenit un pastor protestant foarte cunoscut în Occident, cu scrieri teologice şi memorialistice (a făcut 14 ani de închisoare în anii de după război) apărute în tiraje de zeci de mii de exemplare.

Cât despre criticul literar N. Steinhardt, care, după trecerea la creştinism s-a călugărit, fiind cu-

---

ce. Vecinatătea celor două adrese mi-a dat de gândit. Cine ştie, mi–am spus, dacă cu talentul şi farmecul său în loc de soartă ar fi avut parte de ceea ce se numeşte o viaţă normală, burgheză, Tudor şi-ar fi găsit poate şi el locul de odihnă pe vreun soclu parizian.

Într-un epitaf dedicat de poet războiului de Iom Kipur, sau poate războiului în general, intitulat "inscripţie funerară", apărut în volumul de poeme *(r)Kip Pour-Journal de Guerre* 1973, Eliad scria:

"Aici zac/ Înhumate de mântuială/ La margine de drum/ Două baterii de 2,5 volţi/ Fiecare,/ Moartă de epuizare,/ Uzată de albele nopţi muzicale,/ De comunicatele sacadate din zori,/ Terasată, extenuată de tristeţele după-amiezelor,/ Înţepată de declaraţiile pe viu ale prizonierilor noştri./ Sufletul lor electric s-a descărcat/ În timpul anunţurilor şi mesajelor cifrate/ În timpul transmisiunilor interminabile,/ În timpul acestui război.// Tu trecătorule care baţi deşertul/ În căutarea adevarului,/ Opreşte-te/ Culege-le/ Du-le la ureche ca pe o scoică/ Şi vei afla din tăcerea lor/ Cum a fost/ Cine şi/ Când".

Epitaful acestor două baterii "moarte de epuizare" şi "înhumate de mântuială la margine de drum", care încapsulează destinul tragic al poetului ar merita poate să-i stea acum la căpătâi.

Să-ţi fie somnul lin, Cucule.

Harry Baranga
Paris

noscut ca Părintele Nicolae, de la mânăstirea Rohia, din Maramureș, cartea sa "Jurnalul fericirii" s-a bucurat de un deosebit succes în România.

••• Ați citit vreodată scrisoarea unui tip Kapo adresată stăpânilor săi? N-aș prea-ș crede. În cazul acesta, aruncați-vă ochii peste corespondența de mai jos trimisă ziarului "Ultima oră" de d. M. David din Natzeret-Illit:

«S-a împlinit un an de când domnul David Kahn a desfășurat o campanie de calomniere a conducerii FCER din București și de dezinformare și manipulare brutală a evreilor originari din România, cu privire la cimitirele evreiești din România. Campania a fost susținută de ziarul "Ziua" din București și de către unii din Israel.

Se părea atunci că din cauza eșecului campaniei, lucrurile s-au lămurit. Dar nu! Publicația "România Mare", sub titlul "Mesaj de la evreii români din SUA", publică scrisoarea trimisă de Kahn lui Corneliu Vadim Tudor, în care îl anunță că în perioada 26-28 iunie și 4-11 iulie va efectua o vizită oficială (sic!) în România, în calitate de președinte al Asociației evreilor româno-americani (New York, SUA).

"Cu această ocazie, doresc, în mod respectuos, să vă adresez rugămintea ca Excelența voastră să-mi acordați o scurtă întrevedere, în măsura timpului dumneavoastră disponibil", scrie el. "În cadrul convorbirilor care vor avea loc la București, doresc să vă informez asupra ultimelor succese înregistrate de asociația noastră, cât și asupra intenției și propunerilor noastre concrete de sprijinire și promovare a intereselor României în Statele Unite ale Americii".»

••• Canicula din vara ce trecu (trecu e un fel de a vorbi) a doborât pe mulți. Dar nu și pe Uly Vălureanu, directorul agenției ISROpres din Haifa, care, strângând din dinți, a transmis fără oprire știri din și despre lumea tribului:

■ Ne-a sosit la redacție „România-Israel – documente diplomatice. Volumul 1 1948-1969", editat de Ministerul Afacerilor Externe al României, Direcția Arhivelor Diplomatice. Cuvânt înainte: Victor Boștinaru. Introducere: Dumitru Preda și Cristina Păușan. Editura Sylvi, București.

Volumul, cuprinzând 204 documente din Arhivele Diplomatice românești referitoare la relațiile cu Statul Israel, oferă o imagine neobișnuită, necunoscută de publicul larg, extrem de interesantă a modului cum aceste relații au fost văzute – și dirijate – din cancelariile românești ale Ministerului de Externe ca un ecou al cancelariilor din vârful partidului comunist. Acțiunile concrete diplomatice vizavi de Israel sunt prezentate în volum cu expunerile de motive, cu detalii aparent minore, ce completează cu amănunte neașteptate un eveniment care de obicei a fost relatat în presă doar cu informația că în ziua de .... diplomatul român sau omul politic X s-a întâlnit cu diplomaul sau omul politic israelian Y.

Volumul cuprinde și alocuțiunea rostită de Avi Millo, ambasadorul din acea vreme al Israelului la București, cu prilejul ceremoniei oficiale a aniversării de 50 de ani de relații diplomatice între România și Israel. Diplomatul israelian spunea cu acel prilej: „...Ne bucurăm de acești 50 de ani de neîntrerupte și strânse relații de cooperare. 50 de ani de relații oficiale au însemnat o masivă imigrație evreiască din această țară a dv. în Israel, care ne-a ajutat să realizăm Statul Israel de azi. De asemenea, înseamnă un uriaș pod uman între Israel și România și un avantaj extraordinar pentru ambele țări. Totodata, înseamnă cunoaștere și o experiență de viață împărtășită în aproape fiecare sferă a vieții noastre. În prezent, relațiile noastre sunt caracterizate printr-o mai bună înțelegere a intereselor, a priorităților, a sensibilităților, ca și a posibilităților noastre reciproce; înseamnă, pe lângă aceasta, sprijinul pentru locul de drept, natural al României în structurile europene, ca şi sprijinul României pentru procesul de pace din Orientul Mijlociu şi dispoziţia de a contribui – pornind de la propria experienţă – la succesul acestui proces...”

Într-o notă asupra ediţiei se arată între altele: „Acest volum ce include 204 piese de importanţă majoră din Arhivele Diplomatice româneşti – unic până în prezent – se doreşte a fi un deschizător de drum, oferind, totodată, direcţii de investigare şi analiză nu numai pentru raporturile bilaterale din perioada 1949-1969, dar şi pentru aprofundarea situaţiei din regiunea Orientului Apropiat şi Mijlociu”.

Primul document cuprins în volum este „Telegrama adresată de Ana Pauker, ministru al Afacerilor Externe al R. P. Române, lui Moshe Sharett, ministru al Afacerilor Externe al Statului Israel, prin care acesta este recunoscut oficial de Guvernul Român” (la 11 Iunie 1948).

„Relaţiile dintre România şi Statul Israel – se spune în Introducere – au, prin natura lucrurilor, o istorie relativ scurtă... Dar raporturile dintre cele două popoare au o tradiţie îndelungată şi bogată în evenimente. Aceasta a fost amplificată în ultimele secole ca urmare a prezenţei tot mai numeroase – îndeosebi în secolul al XIX-lea – a comunităţilor evreieşti în spaţiul românesc, al României moderne constituită la 1859-1862 şi devenită pe deplin independentă în 1877-1878.

■ Sinagoga Mare din strada Vasile Adamache, vis-à-vis de Teatrul Evreiesc – recent restaurată –, cel mai vechi lăcaş de rugăciune al evreilor din Bucureşti – a fost plină până la ultimul loc cu ocazia lansării ediţiei a II-a a volumului de memorii "Speranţe în întuneric" de Valentin Saxone.

Prezentarea volumului de memorii a fost făcută de Sanda Golopenţia, prefaţatoarea cărţii, profesor la Brown University din Providence R.I., Statele Unite, care a analizat semnificaţia acestor memorii şi a personalităţii autorului.

În intervenţia sa, cunoscutul cercetător Andrei Oişteanu a scos în evidenţă faptul că memoriile lui Valentin Saxone sunt o dovadă a falsităţii sintagmei "iudeo-bolşevici" şi a afirmaţiei că evreii au adus comunismul în România. De fapt majoritatea evreilor s-au opus comunismului.

Profesorul Liviu Rotman, directorul Centrului de Studii al Istoriei Evreilor din România, a subliniat faptul că memoriile lui Valentin Saxone aduc informaţii preţioase despre viaţa evreilor din Bucureşti în perioada interbelică, apoi în timpul războiului şi în special episodul arestării şi condamnării autorului de regimul comunist.

Doamna Daniela Tomescu – directoarea Editurii "Libra" în care a apărut cartea – a spus că s-a identificat cu textul impresionant al memoriilor.

Liana Saxone-Horodi, care a îngrijit ediţia, a subliniat ca atât bunicul David Saxone cât şi tatăl Valentin Saxone au fost enoriaşi ai Sinagogii Mari, activi în Comitetul Sinagogii.

■ La Institutul Francez din Bucureşti a avut loc lansarea cărţii „Trandafirul nimănui” („Die Niemandsrose”) de Paul Celan, anunţă revista „Observator Cultural”. Volumul a apărut în versiune bilingvă, germano-română (în traducerea Norei Iuga), la Editura Est. Bertrand Badiou, cercetător la Şcoala Normală Superioară din Paris şi specialist în opera lui Paul Celan, a făcut o prezentare a volumului, urmată de lectura în germană, franceză şi română a unor poeme, realizată de Bertrand Badiou, Samuel Tastet şi Nora Iuga. Interludii muzicale: violonista Céline Boulben. Revista publică un interviu acordat de Bertrand Badiou publicistei Adina Diniţoiu.

■ Peste 400 de reprezentanţi ai comunităţilor evreieşti din toată ţara, dar şi din străinătate, au fost prezenţi la Braşov pentru a sărbători 200 de ani de prezenţă evreiască în această localitate, informează Rompres.

Evenimentul, organizat sub genericul “Evreul din Cetate – 200 de ani împreună”, a debutat cu vernisajul unei expoziţii de fotografie intitulată “Eternul Ierusalim”, la Muzeul de Artă.

Tot la Muzeul de Artă au mai avut loc două lansări de carte – “Comunitatea evreilor din Braşov – secolele XIX-XX” şi “Spre ţara făgăduinţei – Israel”. În continuare, invitaţii au participat la simpozionul “Braşovul multicultural şi evreii“.

■ AMIR a ajuns la o înţelegere cu Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România în legătură cu două probleme importante. Prima se referă la organizarea Congresului mondial al evreilor originari din România iar a doua problemă se referă la crearea Muzeului evreilor născuţi în România, ambele proiecte iniţiate de AMIR.

■ "Yad Vashem" a acordat, în cadrul unui ceremonial găzduit de Patriarhia Română, titlul de "Drept al Popoarelor Lumii" pictorului bisericesc George Rusu, care a găzduit clandestin doi evrei în perioada celui de al doilea război mondial, relatează agenţiile de presă.

Titlul i-a fost acordat lui George Rusu la solicitarea lui Meir Shai, pe care pictorul bisericesc român l–a găzduit clandestin, împreună cu sora sa, Bea Slacman, în timpul celui de-al doilea război mondial.

Potrivit mărturiei lui Meir Shai, cu aprobarea Mitropolitului Tit Simedrea al Bucovinei, asumându-şi riscuri imense, George Rusu le-a salvat viaţa, adăpostindu-i în clădirea Mitropoliei Bucovinei din Cernăuţi şi asigurându-le toate cele necesare supravieţuirii.

"Născut în localitatea Cetatea de Baltă, la 1 martie 1880, George Rusu descinde din cel puţin şapte generaţii de preoţi ortodocşi care s–au distins printr-un puternic sentiment naţional", susţine Patriarhia. Conform tradiţiei familiei sale, baza educaţiei şi formării lui George Rusu a fost teologia, pe care a studiat-o la Institutul "Andreanum" din Sibiu.

În anul 1906 a obţinut o bursă de studii pentru a-şi completa formarea sa artistică în Germania, apoi s-a înscris la Academia de Belle Arte din München.

La solicitarea Patriarhului Miron Cristea a realizat opere religioase, între care şi iconostasul bisericii metropolitane din Cluj, inaugurat personal de regele Carol al II-lea, în anul 1933.

George Rusu a fost numit director artistic al Tipografiei de Cărţi Sfinte Liturgice, iar patru ani mai târziu a ocupat funcţia de consilier artistic al Mitropoliei din Cernăuţi-Bucovina, ocazie cu care a reorganizat muzeul metropolitan de obiecte bisericeşti.

În anul 1944, din cauza războiului, pictorul George Rusu s-a refugiat în Transilvania, unde, la scurt timp, a fost numit director şi membru corespondent al Comisiei de Monumente Istorice. A lucrat la restaurarea unor importante tezaure de artă religioasă la mânăstirile Dragomirna-Rarău (1946) şi Tismana (1948).

În anul 1950 a fost numit profesor la Şcoala de Artă bizantină din Bucureşti şi ales membru al Comisiei de Pictură Bisericească. În anul 1958 a executat pictura Catedralei din Sibiu, continuându-şi activitatea artistică chiar dacă, treptat, şi-a pierdut vederea, iar în 1977 pictorul se stinge din viaţă".

■ De curând, expoziţia "Epopeea Tibetană" a lui Ştefan Toth a fost prezentata şi în Israel, în oraşul Haifa, la Galeria Complexului Cultural "Eshkol Pais" din Kiriat Haim. Expoziţia cuprinde 50 de fotografii color realizate de artistul fotograf orădean în minunatul decor al Tibetului, cu ocazia participării domniei sale în anul 2006 la o tabără de creaţie fotografică internaţională. Expoziţia, organizată în cadrul proiectului "Oradea, punte spre lume", a fost deschisă timp de o lună.

■ Poetul Andrei Fischof – care scrie versuri atât în română cât şi în ebraică – a acordat un interviu postului de radio Kol Israel. În cadrul interviului, poetul a discutat propunerea de a se schimba titlul acţiunii cunoscute ca "Zilele Cărţii Ebraice" în "Zilele Cărţii israeliene". Motivaţia propunerii: în cadrul acestei săptămâni ar putea fi organizate manifestări culturale legate şi de cărţi israeliene publicate în alte limbi vorbite în Israel, nu numai de cărţi publicate în limba ebraică.

■ În rubrica sa "Veteranii", ziarul "Jerusalem Post" a publicat o pagină dedicată inginerului Tudor Chefner din Haifa, născut în Bucureşti în anul 1920. Tudor şi fratele său au studiat la Londra în anii '30 şi au revenit în România la începerea celui de-al doilea război mondial. Bunicul lui Tudor a luptat în armata română în 1877, tatăl său a fost avocat. Fraţii Chefner au sosit în Palestina în 1940 cu vasul "Dorian 2", având norocul ca tatăl lor să prefere acest vas "Strumei", care a părăsit Constanţa în ultima sa cursă după şase luni. Britanicii i-au internat pe cei doi fraţi la Mizra.

■ În noua clădire de birouri a Societăţii de Electricitate din Haifa a avut loc festivitatea de deschidere a expoziţiei "EDItura" a arhitectului şi artistului plastic Mattes Eduard, expoziţie retrospectivă de caricaturi create în deceniul trecut.

Într-o prezentare a expoziţiei, Mattes arată ca alături de caricaturi ale celebrităţilor, politicienilor, conducatorilor de state şi artiştilor, sunt expuse şi desene referitoare la evenimente petrecute în ţară în aceşti ultimi zece ani. Între cei ce au luat cuvântul s-a aflat şi ziaristul Shlomo Abramovici, fost redactor şef la "Iediot Aharonot", afirmând că cineva care vrea să se afirme în presă are nevoie de "coate de oţel". El a amintit despre colaborarea de ani de zile la ziar a lui Mattes, care şi-a început cariera de caricaurist ca un "tânăr timid".

■ La Bucureşti a apărut cartea de versuri în limba română „Save as..." a poetei Riri Sylvia Manor din Tel Aviv. Autoarea este profesor doctor în medicină, în specialitatea oftalmologie, predă la Universitatea Tel Aviv şi profesează atât în Israel cât şi în România. Ea a creat Asociaţia de scriitori Israel-România şi a iniţiat mai multe acţiuni pentru promovarea culturii israeliene în România şi a culturii române în Israel (între care şi o vizită la Bucureşti a romancierului Sami Michael).

Inspirată din Internetul cu care lucrează zilnic, Riri Manor şi-a intitulat placheta cu o expresie englezească cunoscută tuturor internetiştilor: „Save as...".

Volumul cuprinde o prezentare semnată de Mircea Martin – profesor şi titularul catedrei de Literatură a Universităţii din Bucureşti, precum şi o postfaţă cu citate din ceea ce au scris despre poeziile autoarei Marin Mincu, Al. Cistelecan, Ioana Ieronim, Sorin Holban şi alte personalităţi din lumea culturală a României. Coperta cărţii aparţine lui Devis Grebu.

Prezenţe, prezenţe...

■ Cu prilejul centenarului naşterii lui **Mihail Sebastian,** "Realitatea Evreiască" a tipărit o ediţie specială în trei numere, consacrată marelui scriitor. Un studiu excelent al lui Geo Șerban prezintă personalitatea omului cu "Jurnalul", iar numeroase fragmente bine alese din opera lui M.S., precum și câteva texte apărute la moartea lui în 1945, fac din această ediție o adevărată piesă de colecție pentru iubitorii de Sebastian.

■ Încă un paradox: cu cât scade numărul evreilor din România, cu atât crește numărul publicațiilor editate de comunitatea din țara noastră de origine. Nu de mult, sub egida comunității din București (președinte: prof. ing. Osy Lazăr) a văzut lumina zilei un lunar, scos în bune condiții grafice și intitulat "Jurnalul Comunității Evreilor din București", ajuns acum la nr. 6. Texte despre sărbătorile neamului, relatări despre Israel, articole despre istoria sionismului românesc, informații despre evenimentele de la comunitate. Problema cu o asemenea revistă sună așa: cum faci tu, redacție, să nu vânezi pe același teren ca revista-mamă (sau soră mai mare) "Realitatea Evreiască"? Nu e simplu. Dorim succes *Jurnalului* în activitatea sa și suntem încredințați că redacția va găsi răspuns la întrebarea de mai sus.

■ Și fiindcă tot discutăm despre tipărituri, să menționăm apariția unui ghid în limba engleză editat de Federație și consacrat Comunității din București. Ghidul, o adevărată carte, furnizează celor din afară date despre istoria evreilor din România, apoi informații privind sinagogile, muzeele, cimitirele, restaurantul ritual și instituțiile de tot felul ale Federației. Poate n-ar fi rău ca inițiatorii să tipărească și o ediție, mai scurtă și de mare tiraj, în limba română. Cine știe? Răsfoind-o, turiștii de la noi, din alia, care se duc la Sinaia sau la Băile Felix vor afla, în avion, când a luat ființă Templul Coral.

■ O poezie de **Bianca Marcovici** ("Dali la muzeul Raly din Keisaria") a apărut în ziarul "România liberă"; iar în revista "Scrisul românesc", din Craiova, criticul literar Silviu Gongonea publică o cronică pe marginea volumului "Cireșe amare sub katiușe" *("îi confer acestei cărți mai mult decât o valoare mentalitară pentru că este venită dintr-un vârtej care ne-ar fi putut cuprinde pe mulți dintre noi, dacă nu ne-a cuprins cumva, iremediabil, ca oameni")*.

■ Cunoscutul critic literar Ion Cristofor semnează în revista "Cetatea culturală" din Cluj o amplă cronică la recentul volum al **Gettei Berghoff,** "Pe firul de ață" (Minimum 2006). Sub titlul "Getta Berghoff sau fascinația povestirii", autorul scrie: *«Dramele evocate în aceste nuvele au ca punct comun istoria agitată a Israelului, cu personaje care provin, majoritatea, din comunitatea evreilor români. Povestirile și nuvelele Gettei Berghoff s-au născut, după cum mărturisește autoarea, "din lungul drum din țara de obârșie din care ne-am întors". Legăturile prozei ei cu o existență concretă sunt evidente chiar dacă toate aceste amintiri au fost transfigurate, primind vibrația artei autentice. Asemenea firului de nisip în jurul căruia se formează perla, toate aceste povestiri se închegă în jurul unui eveniment dramatic, privit retrospectiv, prin filtrele amintirii personajelor. De aceea, aproape toate aceste proze sunt scăldate într-un abur nostalgic, cufundate într-o baie de sentimentalism pe care autoarea și-l temperează mereu. Getta Berghoff e conștientă că realitatea e mai puternică decât orice imaginație, dar se ferește să procedeze la o transcriere brută a unor întâmplări culese din realitatea imediată. Fără prejudecăți, scriitoarea abordează și aspecte mai delicate ale vieții, cum ar fi pasiunea homoerotică (în povestirea "Secretul lui Rodin"), observată cu un ochi de fin analist. Mozaicale, alcătuite din fragmente ale vieții actuale israeliene, prozele Gettei Berghoff din volumul "Pe firul de ață" (2006) ne redescoperă un prozator de mare sensibilitate și generozitate artistică.»*

■ În aceeași "Cetate culturală", ale cărei porți, cum se vede, nu sunt închise în fața scriitorilor din alia, întâlnim un grup de poezii de **Andrei Fischof.**

■ Editura "Hasefer" a scos de sub tipar un volum omagial dedicat lui **Henri Zalis** la împlinirea de către cunoscutul critic literar a vârstei de 75 de ani.

Sub titlul "Valorizări", cartea cuprinde texte de Zalis despre câțiva scriitori evreo-români, precum F. Aderca, Mihail Sebastian, Uri Benador, Sergiu Dan ș.a., ș.a.

■ Poeta **Izsak Martha** are (și) vocația versului social. Ea semnează în ultimul număr din lunarul "Vatra" din Tg. Mureș un poem având ca titlu "Procesul comunismului" și ca subtitlu "Un poem de tranziție". Așa cum se înțelege, autoarea "se dă" la diferite (și nu prea plăcute) fenomene din anii ziși ai tranziției: *"M-am săturat de atâta tranziție/ m-am înscris într-un partid ca să le dau în cap ăstora/ care m-au chinuit toată viața ei au venit naiba știe/ de unde a doua zi aveau tot ce le trebuia bani limuzine/ și frosele lor purtau pălării dichisite cu pene rococo/ tranziția miroase a chiftele marinate din soia/ miroase a prostie"* etc. etc.

■ Revista "l'Arche" din Paris vorbește despre o expoziție deschisă recent la muzeul "Unterlinden", din Colmar, și consacrată pictorului **Robert Helman.** Cu acest prilej aflăm (noutăți!) că Helman s-a născut la Galați în 1910 și s-a instalat la Paris, în Montparnasse, în 1946. Potrivit revistei el a inventat o lume poetică aflată între suprarealism și abstracționism. A făcut tapiserie, a desenat pe hârtie extrasă din coajă de copac, a pictat vitralii, a sculptat; aşa cum spunea Jean Cocteau, în 1955, opera lui Robert Helman "este deschisă ritmurilor esenţiale ale vieţii".

■ Un articol de amploare, de fapt un mic studiu despre criticul literar **S. Damian** iscăleşte Gelu Ionescu (fost la "Europa liberă") în revista "Apostrof" din Cluj.

■ Se discută în Franţa despre Satu Mare. **Maria Radosav,** profesoară de ebraică la Universitatea din Cluj, şi-a publicat la editura "Argonaut" din Paris teza sa de doctorat intitulată "Le verger aux grenades". Subiectul: cartea ebraică şi societatea evreiască din Transilvania de Nord (sec. 19 şi 20). Cu accent pe cultura iudaică din Satu Mare. Un oraş unde în 1918, existau 27 de sinagogi...

■ Ce naşte din pisică... **Andrei Zincă,** fiul romancierului Haralamb Zincă, a fost distins cu premiul pentru cel mai bun serial de televiziune al anului, acordat de APTR pentru serialul "De urgenţă" Un serial de mare succes. «*Serialul* – scrie Sanda Faur în "Realitatea Evreiască" – *a izbutit până la urmă să închege din bucăţele de poveşti spitaliceşti imaginea unei Românii disperate şi nepăsătoare în acelaşi timp, agonizantă şi rezistentă totuşi, în care se trăieşte chiar ca-ntr-un spital de urgenţă, dar se aleargă mai departe, vesel, descurcăreţ şi adulterin politiceşte. Iar faptul că un regizor plecat de 28 de ani din România sa natală a reuşit să simtă atât de bine pulsul actualei perioade, în care ţara se dă mereu peste cap, e un fapt ce ţine nu de fler, ci de rădăcini.*»

■ În cotidianul "Gândul", Cristina Modreanu scrie despre spectacolul realizat de Radu Afrim, după romanul "Inimi cicatrizate" de **M. Blecher** şi reprezentat la Sibiu, pe scena Teatrului Naţional "Radu Stanca": «*Noua producţie a celui mai titrat tânăr regizor român face o incursiune adâncă într-o lume bizară, contorsionată, aceea a bolnavilor imobilizaţi în ghips din cauza bolilor de oase. Viaţa în sanatoriul Berck despre care povesteşte Max Blecher în cartea sa i-a inspirat lui Afrim un spectacol în care cruzimea extremă prinde o crustă poetică, un spectacol cu câteva scene teribile, care te zguduie în interior. Un om sănătos nu se gândeşte prea des la cum mănâncă sau cum iubeşte semenul său imobilizat într-un corset ghipsat, dar acest spectacol trece mai departe de simpla demonstraţie dându-ne acces la peisajul interior al acestor oameni şi purtându-ne când pe culmile disperării lor, când în abisul bucuriei de a trăi o clipă de fericire intensă. Fiindcă nimeni nu ştie să trăiască mai intens decât cei aflaţi în apropierea morţii.*

Cele aproape trei ore petrecute în intimitatea durerii şi a suferinţei extreme, având în faţa ochilor contururile unor personaje fantasmatice, cu trupurile arse de o febră necunoscută, capabile să stoarcă fiecare picătură din restul de viaţă care le-a mai rămas, în atmosfera nepământeană creată şi cu ajutorul proiecţiilor video – prin care regizorul redă mici fragmente din descrierile de peisaje şi de stări din cartea lui Blecher –, te apropie, pardoxal, mai mult de viaţă şi de esenţa ei. Te fac să vezi deodată, fără drept de apel, cât de fragil este echilibrul dintre viaţă şi moarte.»

Andrei Zincă şi actriţa Daniela Nane, la festivitatea de decernare a premiului

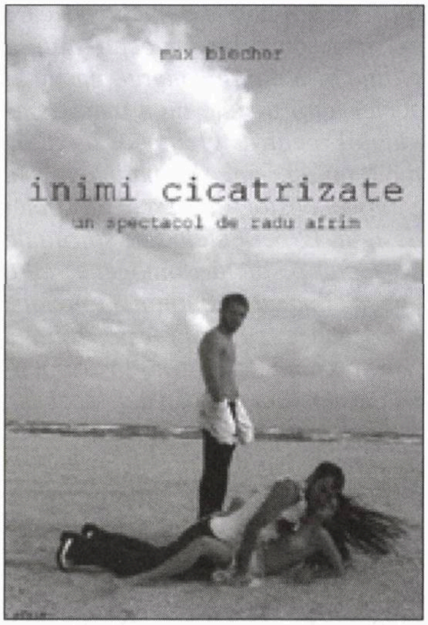

Afişul spectacolului

■ O valoare – din trib – despre care se vorbeşte prea puţin este **Simona Nistor-Vianu** (n. 1923), artist plastic şi critic de artă. Coincidenţa a făcut ca, mai deunăzi, când s-a împlinit un an de la moartea scriitorului român Iordan Chimet (unul din cei mai autentici şi puri prieteni ai neamului nostru), să apară în "România liberă" o scurtă prezentare făcută mai de mult artistei de către Chimet, cu prilejul unei expoziții, prezentare care sună ca o diplomă de onoare acordată talentului:

«Simona Nistor face parte dintre acei rari artiști care au avut temeritatea de a-și edifica lumile pe cel mai fragil material cu putință: sticla. Artista nu s-a sfiit de a dărui celui mai slab delirul celui mai puternic, de a înzestra astfel sticla cea de toate zilele, cuminte, tolerantă și fără ambiții, cu raza de lumină a măruntei eternități a artei. Această înfruntare a timpului i-a reușit picturii tradiționale pe sticlă pe care azi o descoperim cu ochii minții. Nimic însă din inventarul plastic al acelei lumi trecute nu a mai rămas valabil pentru viziunea inedită, modernă și, uneori, paradoxală a Simonei Nistor – cu excepția sticlei desigur. Experiențele sale spirituale se depun pe cicluri omogene, care evocă tema cu variațiuni a muzicii, când ideea centrală este reluată rând pe rând de diferite instrumente, atmosfera rămânând aceeași. Iată câteva: nunțile florale, revelând noi posibilități, nebănuite, de a dăinui împreună; imprevizibile prezențe ale gândului, pe circuite galactice; portretistica presimțind miracolul figurii umane, ca și seria landelor plastice aduse micilor zeități animaliere, idolilor grațioși animați ai casei, care își descoperă în pictura Simonei Nistor nu numai taina dar și umorul, fără a uita, desigur, tandrețea inițială din care izvorăsc toate.

Seară de sărbătoare, transparentă, cu grație aeriană și volatilă, mărturie a unei arte reale și chiar a unei lumi posibile pe care, din îndemnul pictorului, suntem ispitiți să ne-o închipuim aievea.»

••• Scriitorul Sergiu Fărcășan, trăitor în Țara Arțarilor, știe să-și aleagă subiectele. Și să-și încheie povestirile cu o poantă sau o "cădere de cortină", ca la teatru. Așa cum vedem în amintirile de mai jos, intitulate "Surprinzătorul Makarenko" și publicate în "Semnalul" (Canada):

«De la distanță, citisem diferite știri despre dizidentul Mihail Makarenko, întemnițat în Uniunea Sovietică. Știam că nu poate fi rudă cu pedagogul preferat al sovieticilor, dar, luându-mă după știri, eram sigur că Makarenko era un naționalist militând pentru independența Ucrainei. Păcat de energie, îmi spuneam, condiderând că erau probleme mai urgente ale pericolului prezentat de Uniunea Sovietică.

În anii optzeci și ceva, când trăiam la Toronto și aveam o rubrică săptămânală în revista "Our Canada", am fost invitat la conferința organizației "Causa", dedicată combaterii comunismului. Conferința avea loc în Denver, Colorado, avionul, hotelul și alte cheltuieli fiind suportate integral de organizatori, care sperau să recruteze noi membri. După experiența mea cu PCR, în România, îmi jurasem să nu mai trec prin furcile și compromisurile la care te obligă, mai mult sau mai puțin, disciplina unui partid. Dar conferința în sine era foarte interesantă, plină de oameni informați din toate părțile lumii. Informațiile lor erau de prima mână, din viața participanților, episoade niciodată reflectate în presă. Mai țin minte și azi povestirea unui colonel sud-coreean. În războiul contra invadatorilor din Nord, sud-coreenii și americanii aveau de cucerit o cazemată. Numărul asediatorilor era mai mare, cu arme mai bune, așa că rezistența inexplicabilă a celor din cazemată, fără nici o șansă, părea, mai mult decât fără rost, de un fanatism nemaipomenit. Colonelul a simțit respect pentru rezistența acerbă a coreenilor din Nord, ba chiar i-a crezut de un moral mai înalt decât cei ai săi din Sud.

Acest respect a durat până când cazemata a fost cucerită, toți rezistenții fiind morți. Colonelul a intrat în cazemată printre primii și a găsit explicația incredibilei rezistențe: toți morții erau cu picioarele în lanțuri ancorate în ciment, așa că nu puteau să se retragă, să fugă, nu puteau decât să încerce rezistență.

Între vorbitori, cel mai mult m–a impresionat Makarenko. A fost prezentat cu multe amănunte: mi-am dat seama că era naționalistul despre care citisem adesea. M–am bucurat că izbutise să scape din închisoare și din Uniune. Mă așteptam ca Makarenko să-și descrie suferințele, viața în captivitate, martirajul, o confirmare neplăcută a raportului de forțe pe care mi-l imaginam: o invincibilă Uniune Sovietică, de neoprit, și un număr de oameni curajoși, dar sortiți înfrângerii, viteji care își închipuiau că pot înfrunta enormul aparat polițienesc al totalitarismului. Makarenko mi-a răsturnat așteptările. În loc să se plângă, s-a lăudat că ei, dizidenții, sunt mai puternici decât statul sovietic, mai aproape de victorie, că pot mânui și contracara cu succes agenții tiraniei, dar că își roagă prietenii din Vest să țină seama de o singură condiție. A spus că el înțelege că lumea occidentală nu vrea să riște un război, a spus că dizidenții n-au nevoie atât de mult de proteste pentru eliberarea lor, sau de bani sau de alte ajutoare. "Suntem mai puternici", a spus el. "Un singur lucru vă rugăm. Nu le mai vindeți lopata cu care vor să ne înmormânteze". Mesajul, descifrat în detalii, chema împotriva acordurilor economice și împrumuturilor care permiteau Uniunii Sovietice să evite o criză imediată și care, prin ceremonii de acorduri semnate, dădeau sovieticilor o aparență de respectabilitate, chipurile un stat ca oricare altul. Admiram curajul lui Makarenko, dar optimismul său mi se părea nerealist, ca în 1965, când organizase o galerie de pictură cu *opere interzise, mai ales Marc Chagall, închipuindu-şi că autorităţile o vor tolera măcar pentru o secundă.*

Azi, după involuţia Uniunii Sovietice, poziţia lui Makarenko nu apare atât de surprinzătoare. Preşedintele Reagan le-a stricat sovieticilor câteva acorduri de conducte petroliere, consilierul său polonez (Richard Pipes) l-a încredinţat că URSS era mai slabă decât părea, iar dizidenţi ca Sharanski au trâmbiţat – în ciuda îndoielii noastre, dar ca şi Makarenko – ideea că dizidenţii erau mai puternici, şi că victoria lor nu era departe. Dar atunci, la Denver, spusele lui Makarenko erau surprinzătoare.

Îmi pare rău, acum, că n-am intrat în vorbă cu el. Drumurile noastre s-au înrucişat într-un coridor al hotelului din Denver. Când m-a văzut, a strigat de departe: "Trăiască România Mare!". A strigat-o pe româneşte. Surprins, am presupus că, în lagăr sau în închisoare, naţionalistul ucrainian învăţase lozinca de la niscaiva naţionalişti români, lozinca – aşa cum avea să dovedească antisemitul Vadim – părând să aibă un rezidiu aparent naţionalist. Strigătul lui m-a surprins: cum de mă identificase ca român, de la depărtare? Era atotştiutor?

Atunci, pe coridorul hotelului, i-am răspuns imediat, strigând, tot pe româneşte, "Trăiască Mihail Makarenko!". Îmi pare rău că nu l-am oprit, să stăm de vorbă.

Zilele trecute Makarenko – omul care a ieşit viu din temniţele sovietice după 11 ani, omul pe care KGB nu reuşise să-l îngenunchieze, omul care în America scăpase de un glonte tras prin fereastra lui şi scăpase de alte câteva încercări ale agenţilor duşmani, – acest om a fost ucis prosteşte de un maniac care nu-l cunoştea, dar care credea că aşa i-a poruncit vocea lui Dumnezeu. E unul din rarele cazuri când uciderea unui fost sovietic nu e atribuită urmaşilor KGB-ului. Pe autostrada care duce din New Jersey spre New York, Brian White, un tânăr cântăreţ de mesaje hip-hop religioase, a încercat să-i vândă lui Makarenko nişte discuri. Makarenko a refuzat să le cumpere, iar tânărul – în vârstă de 26 de ani – l-a ucis cu o piatră. Mihail Makarenko avea 75 de ani.

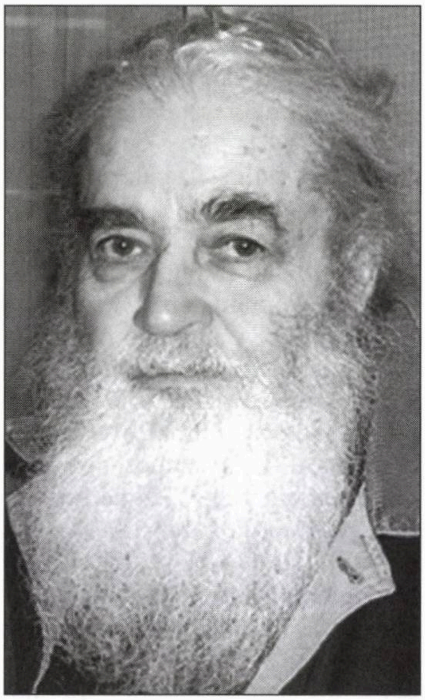

Mihail Makarenko:
de ce n-ai cumpărat discurile?

Presa a subliniat trista ironie că omul care a scăpat de KGB a fost ucis de un descreierat, şi a amintit câteva aspecte din viaţa dizidentului, aspecte care m-au obligat să constat că Makarenko izbutea să mă surprindă, chiar şi după moartea lui.

Fiu al unor părinţi ortodocşi, a fugit de acasă la vârsta de 8 ani, a fugit în Rusia. A fost internat într–un cămin de orfani, de unde l-au luat şi adoptat soldaţii unui regiment. L-au botezat şi l-au numit mai târziu "fiu al regimentului", un băiat care le căra apă şi le făcea alte servicii, în timpul războiului mondial, de la zece la treisprezece ani.

Cum spuneam, copilul botezat creştin de către soldaţi a fost fiul unor părinţi ortodocşi – vreau să spun evrei ortodocşi – născut în România sub numele de Moişe Herşcovici.»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Un copil israelian în vârstă de 8 ani a devenit campionul Europei la căţărat pe pereţi.

Concursul a avut loc în Italia.

Succesul copilului era de aşteptat. În ţara asta unde sunt atâtea necazuri încât părinţii se caţără pe pereţi, copiii moştenesc şi acest talent.»

Şi încă una:

«Olmert i-a făcut lui Abu Mazen un gest de bunăvoinţă şi a eliberat 250 de terorişti palestinieni.

Abu Mazen s-a revanşat făcând şi el un gest de bunăvoinţă: a mai cerut 500 de terorişti.»

••• Hai să vă mai dăm un nume de talent (mare) din *trib,* despre care ar fi cazul să se vorbească la viitorul şi mult visatul muzeu al iudaismului românesc: Lewis Milestone. Născut în 1895, la Chişinău (azi în Republica Moldova), Lev Milstein, după numele său de fată, pleacă în 1913 la studii în Germania, după care lasă şcoala, îşi cumpără un bilet de vapor (la clasa a III-a) şi pleacă la New York. Acolo, rămas fără un sfanţ, telegrafiază părinţilor la Chişinău să-i trimită nişte bani. Tatăl său îi răspunde: "Acum eşti în ţara tuturor posibilităţilor, pune-ţi creierul în mişcare şi descurcă-te". Neavând ce face, s–a descurcat. A curăţat parchete, a fost negustor ambulant, s-a apucat de fotografie, stăpânind meşteşugul atât de bine încât, în 1917, când voise să recruteze în armată, a fost repartizat la serviciul cinematografic al armatei. După război,

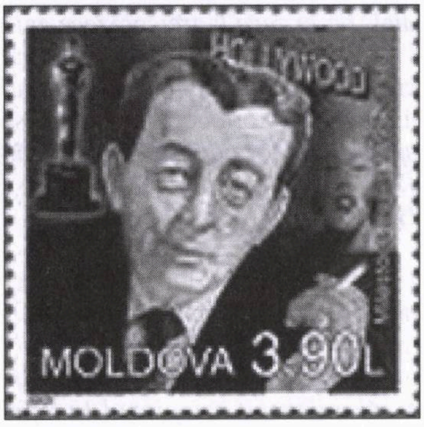

demobilizat, s-a dus la Hollywood, a făcut ucenicie pe lângă câțiva regizori și, încet-încet, a devenit el însuși regizor de film. Unul din cei mai cunoscuți din epocă. Realizarea sa nr. 1, și cea care i-a adus gloria mondială, este filmul "Pe frontul de vest nimic nou", după romanul lui Erich Maria Remarque. Mai nou, poșta din Republica Moldova a emis un timbru în onoarea sa.

••• Un *caz* în lumea culturală din România zilelor noastre îl reprezintă regizorul de film Radu Gabrea, care a făcut o adevărată pasiune pentru arta idiș.

Lui Avram Croitoru, omul cu "Fonoteca de aur", de la București, nu putea să-i scape o asemenea năzdrăvănie.

Extrase dintr-o convorbire apărută în "Realitatea Evreiască":

Avram Croitoru: – *A existat un moment, o stare de spirit, poate educația primită acasă, poate prietenii, care să marcheze apropierea dumneavoastră de cultura iudaică?*

Radu Gabrea: – Nu pot găsi o determinare. Pe mama o chema Lermann și era, probabil, venită de undeva din Boemia. Tata, care a fost profesor universitar, mi-a povestit că a fost apostrofat de ziarul "Porunca vremii" cu privire la etnia mamei. Eu nu m-am întrebat niciodată care este motivația sau originea simpatiei mele pentru poporul evreu. Mi s-a părut naturală, firească. Desigur a contat și rolul prietenilor căci cei mai buni, mai constanți, mai serioși dintre ei erau evreii. M-a interesat cultura străveche a acestui popor și de aceea am citit foarte mult și Cabala și mistica iudaică.

În Germania (unde am lucrat un timp) am făcut filmul "Nu te teme, Iacob!", adaptare după "O făclie de Paști", de I.L. Caragiale. Acolo, în bibliotecile din Heidelberg și München, am citit multe scrieri despre religia iudaică. Filmul a fost prezentat la multe festivaluri, iar timp de opt ani a deschis Festivalurile de Film pentru evreii din America.

– *E momentul să aducem în convorbirea noastră cele cinci documentare de lung metraj pe care le-ați realizat și care surprind aspecte din viața și cultura poporului evreu.*

– Primul a fost "Struma", având la bază scenariul lui Stelian Tănase. Pentru a mă apropia de această temă dramatică, am citit mult, m-am documentat, am stat de vorbă cu singurul supraviețuitor care avea 85 de ani și locuia în America și cu alți oameni implicați în subiect. A urmat filmul "Moștenirea lui Goldfaden", după un scenariu al lui Manase Radnev, filmat la Festivalul ieșean. M-am apropiat de orașul Iași datorită unor prieteni – Dița și Sorel Goșen – care acum locuiesc în Israel, dar mi-au vorbit mult de orașul lor de baștină.

– *I-ați cunoscut în România?*

– Nu, în Israel. Eu mă duc acolo cam de două ori pe an. De pildă, sunt mereu prezent la Festivalul Internațional de Film de la Ierusalim – în 2001, când "Struma" a fost distins cu premiul special, în 2005 cu filmul "Moștenirea lui Goldfaden", în 2006 când a fost prezentat "Rumenye! Rumenye!".

– *Deocamdată mai suntem la Iași, la Festivalul de Teatru "Goldfaden".*

– Am fost fascinat de cultura idiș, absolut fabuloasă. Din fericire, înțeleg idișul, ceea ce mi-a dat posibilitatea să înțeleg și inima personajelor. Am o mare dragoste pentru această limbă fascinantă. Văzând desfășurarea Festivalului, am filmat din plăcere și pasiune. Acolo, la Festival, s-a născut și ideea filmului "Rumenye! Rumenye!", căci am întâlnit doi cântăreți, doi klezmeri din New York. M-au invitat la ei ca oaspete, dar eu am ascultat și am înregistrat lungile lor povestiri, cântecele care îmi plac la nebunie și reîntors acasă, am făcut filmul care demonstrează influența doinei românești asupra muzicii idiș.

– *Cine pe cine a influențat?*

– Dacă doina a fost izvorul, mai apoi s-au amestecat și influențat reciproc.

– *Să precizăm că "Moștenirea lui Goldfaden" a fost al doilea film din această serie, iar "Rumenye! Rumenye!" al patrulea. Cel de al treilea...*

– Păi să vedeți cum se leagă lucrurile. Ducându-mă cu filmul "Moștenirea lui Goldfaden" la Festivalul de la Ierusalim, am fost invitat de prietenul meu, Costel Safirman, la Cinematecă. Mi-a făcut o surpriză plăcută. A invitat un domn care a cântat acompaniindu-se cu un fel de chitară. Așa l-am cunoscut pe Arie Laiș, un mare baladist israelian de origine română, care a dat glas poeziilor lui "Itzic Manger". Și așa s-a născut filmul care poartă ca titlu numele poetului, film pe care l-ați văzut și la un "Matineu duminical" în cadrul Centrului Cultural Comunitar.

– *Cu ce filme artistice urmează să ne bucurați?*

– Am terminat recent un film de lung metraj după romanul de succes "Cocoșul decapitat", de Eginald Schlattner, și am în pregătire un film artistic despre pogromul de la Iași. "Călătoria lui Gruber", căci așa se va intitula acest film, care

are la bază o idee din romanul "Kaput", de Malaparte. Scriitorul italian a fost în Iași la două zile după pogrom. Sper să pot prezenta cât mai curând aceste filme.

– *Acum aveți propria casă de producție.*

– Am două firme: "Total T.V." și "Radu Gabrea studio".

– *Și ce face Radu Gabrea când nu filmează?*

– Eu toată viața n-am făcut altceva. Și nu-mi pare rău că a fost așa. Am văzut lumea, dar totdeauna călătoriile au fost legate de filmele mele. Așa merge viața mea. Am în cap idei cât pentru o filmotecă. De altceva nu mai am timp.

– *Asta acum. Dar în tinerețe?*

– Până la 28 de ani am jucat baschet. Din păcate, acum nu mai pot juca. Ar trebui să mai găsesc nouă grași ca să facem un meci. Era mai bine dacă jucam tenis.

– *Dacă tot timpul îl dedicați filmului, familia nu vă trage de mânecă?*

– Soția, Victoria Cociaș, mă înțelege perfect, căci e actriță la Teatrul "Nottara". De altfel, plecăm în lume împreună. Între 1994 și 2004 ea a jucat la Washington, New York, Sydney, Canberra, Melbourne și Tampere rolul principal din piesa "Maria Callas – La divina", pe care am pus-o în scenă.

– *Dintre filmele făcute, aveți unul preferat?*

– Nu sunt tată vitreg pentru nici unul dintre filmele mele. Toate îmi sunt dragi. Fiecare, în felul lui. Documentarele despre care am vorbit, de la "Struma" la "Rumenye! Rumenye!" partea a doua, despre care "Realitatea Evreiască" a scris recent, toate au o componentă de mare emoție care le scoate din categoria documentarelor obișnuite.

◆

Convorbirea cu jovialul Radu Gabrea s-a desfășurat în cochetul său birou amenajat la etajul construcției unde își are firmele de producție cinematografică, iar faptul că o publicăm în aceste zile, este tocmai pentru a-i aduce un mic omagiu acestui cald prieten, cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață rodnică.

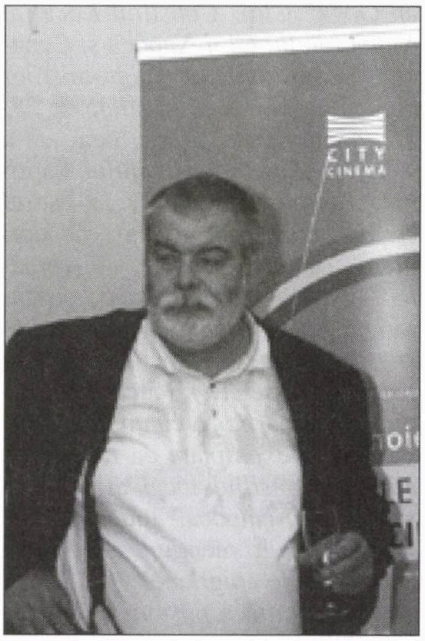

Radu Gabrea

••• "Mii de euro pentru *unu*", așa se intitulează un articol de Ion Andrei din "Ziarul de Duminică". din București. Este vorba de soarta extraordinară a micii reviste de avangardă editată între cele două războaie mondiale de medicul poet și animator Sașa Pană. Extrase:

«Trei ziare, mici publicații apărute în primavara lui 1928, au devenit cele mai scumpe gazete din România. Este vorba despre niște reviste ale avangardișiilor, pentru care bibliofilii sau doar colecționarii de avangardă dovedesc o pasiune specială, pentru implinirea căreia nu se dau în lături de la nimic. În acest caz, tranzacția s-a făcut la vedere, prin licitație: primele trei numere ale revistei **unu,** *editată de Sașa Pană si Moldov în aprilie-iunie '28, au fost licitate până la 7.800 lei, o sumă de aproape 20 de ori mai mare decât estimările.*

Se poate spune că Sașa Pană a lăsat în urma o avere. **unu,** *revista, dar și editura, pentru care a muncit aproape cinci ani, au ajuns azi un reper pe piața cărților. Pe de-o parte pentru că se aliniază liniei general favorabile curentului avangardist – constructivism, dadaism, suprarealism –, sau pentru că poartă dedicații sau producții grafice ale unor mari personalități (Brauner, Brâncuși, Marcel Iancu, M.H. Maxy, Marc Chagall, Robert Delaunay), pe de altă parte pentru că mai toate respectivele apariții editoriale au avut tiraje care au mers de la câteva sute de exemplare la apariții unicat, confidențiale sau private, care nu s-au vândut niciodată pe piață. Chiar revista* **unu,** *care și-a încheiat cariera săptămânală în 1934, a avut un ultim tiraj de numai 50 de exemplare, care nu s-au scos pe piață, ci au fost distribuite invitaților la nunta lui Moldov, coeditor împreună cu Sașa Pană.*

Una dintre cele mai scumpe cărți care s-au vândut în ultimii ani în România aparține tot unui membru al grupului **unu,** *Ilarie Voronca, creatorul editurii și revistei Integral. Apariția la licitație a exemplarului numărul unu din tirajul foarte mic al volumului de poeme Plante și Animale al lui Ilarie Voronca (Editura Integral 1929), cu ilustrații de Constantin Brâncuși, a fost un eveniment. Exemplarul a fost tipărit special pentru Ion Minulescu, pe atunci ministru* (corect: director general – **n. red.**) *al culturii. Bibliofilii au căutat pe internet să afle valoarea cărții prin lume. S–a aflat imediat și că un bibliofil bucureștean și-o dorește foarte mult, pentru că are în bibliotecă exemplarul cu numărul doi al tirajului. La licitație, vânzarea a început de la 700 de lei, iar în final ciocanul a căzut la 20.000 lei, un preț fabulos pentru o carte în România.*

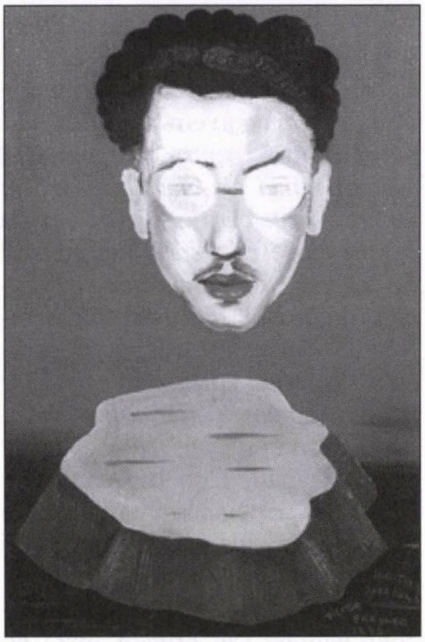

Saşa Pană
văzut de Victor Brauner

La Paris însă cartea poate fi revândută cu mult mai mult.

E drept, cărţile şi revistele Avangardei nu se ieftinesc niciodată, preţul lor creşte constant şi, atunci când apare un colecţionar pătimaş, tranzacţia se face la sume care depăşesc toate estimările. În România, aceste cărţi s-au vândut mai mult sau mai puţin prohibit în anticariate şi talciocuri până în 1989, la vedere, cu eventuala expunere în vitrine după 1990, iar din 2002 au intrat şi la licitaţii, odată cu deschiderea Casei de Licitaţii Monavissa, care are o secţiune consistentă pentru cărţi mai mult sau mai puţin bibliofile.»

••• Atenţie epigramiştii din *alia!* Aşa cum ne informează corespondentul nostru Petre Cioclu, din Kiriat Yam, luna aceasta va avea loc la Cluj, România, Festivalul Naţional "Eterna Epigramă". Care festival este deschis şi condeierilor cu rimă şi umor din Israel.

În invitaţia trimisă de organizatorii manifestării citim, între altele:

«Biblioteca judeţeană „Octavian Goga" Cluj, Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca şi Cenaclul „Satiricon" al epigramiştilor clujeni organizează în zilele de 28-30 septembrie 2007 cea de-a XVIII-a ediţie a Festivalului Naţional „Eterna Epigramă", în cadrul căruia lansăm un concurs de epigrame cu tema „Parlez you română?" (snobisme, jargoane, stricători de limbă, preluarea unor expresii şi cuvinte străine nepotrivite limbii române etc.). Fiecare concurent poate participa cu cinci epigrame în trei exemplare cu motto, pe adresa: Consiliul local al municipiului Cluj-Napoca, Judeţul Cluj, România, cu menţiunea: „Pentru concursul de epigrame".

Data-limită a poştei: 5 septembrie 2007.

La solicitarea juriului, vă rugăm să trimiteţi materialele pentru concurs dactilografiate sau listate (calculator), cu semnele diacritice corespunzătoare.

Epigramiştii clujeni nu participă la concurs.

În situaţia în care apar modificări, vă vom comunica în timp util.

De asemenea, pentru prima dată, lansăm un concurs de carigrame (epigrame cu grafică corespunzătoare, caricaturi + epigrame) cu tema „La atac". Vă rugăm să trimiteţi pe aceeaşi adresă, până la 5 septembrie 2007, două carigrame, cu numele epigramistului şi al graficianului. Deoarece vom organiza şi o expoziţie, vă rugăm să trimiteţi materialele în format A4, cartonat, dar într-un plic separat de epigramele pentru concurs, însă cu aceeaşi menţiune: „pentru concursul de epigrame", cu adresa expeditorului.»

••• Dacă din punctul de vedere al vieţii culturale din *alia* Ierusalimul ocupă locul I, datorită Cercului Cultural din Capitală, condus de duo Volovici-Safirman, în ce priveşte viaţa socială, campioana Israelului este Haifa. Mai nou, HOR-ul din marele port, condus de Shmuel Reinisch, a scos – în colaborare cu "Departamentul pentru relaţiile cu românii de pretutindeni", de la Bucureşti – o publicaţie în 8 pagini intitulată "Infopress" (redactor-şef Teodor Răileanu). Distribuită gratuit, foaia se adresează deopotrivă celor din *alia,* ca şi muncitorilor români din Israel.

••• După "Creierul şi universul său", carte care se bucură de un real succes de critică şi de public, Prof. Jean Askenasy din Herzlia va fi prezent în vitrinele bucureştene cu o nouă scriere: "Minimul necesar despre conştiinţă pentru un intelectual al mileniului trei".

Volumul va fi prezentat marţi 25 septembrie a.c. la sediul FNSA (Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă a Academiei Române).

Urăm autorului succes de durată, cel puţin tot atât de lung cât şi titlul cărţii.

CU OCAZİA

LANSĂRİİ CĂRȚİİ

Profesorului

Jean Askenasy

MİNİMUMUL NECESAR DESPRE

CONŞTİİNȚĂ

PENTRU UN İNTELECTUAL
AL MİLENİULUİ TREİ

Prezentator:

Profesor Dr.

Constantin Bălăceanu Stolnici

Membru de Onoare al Academiei Române

ELIEZER PALMOR

De ce-ai venit în Israel? De ce-ai plecat?

Scrisoare deschisă Domnului Gaston Marin

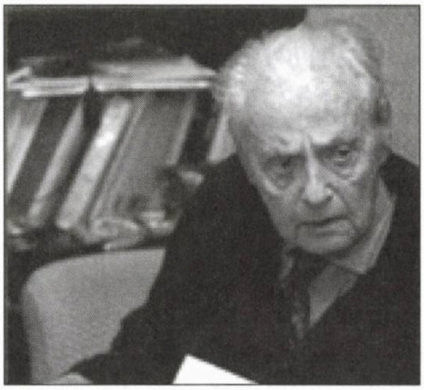

Gheorghe Gaston Marin

Am citit cu interesul cuvenit interviul pe care l-ai acordat doamnei Lavinia Betea în versiunea reluată de revista “Minimum” în numărul din iunie 2007. Interesul meu în conversaţia fluidă întreţinută de întrebările atât de pertinente ale redutabilului gazetar investigator care este doamna Betea a fost mai mult decat viu întrucât păstrez încă prezente în memorie impresiile acumulate din lectura volumului autobiografic “În serviciul României lui Gheorghiu Dej – Insemnări din viaţă” pe care l-ai publicat la Bucureşti în anul 2000. Însă nu numai din acest motiv. Deoarece, ca fost cetăţean român care a părăsit România în 1960, numele lui Gaston Marin nu–mi era străin. Dimpotrivă. Ştiam, de exemplu, că este “unul de ai noştri” care, plecat din Petroşani să studieze ingineria la Grenoble (Franţa), a luptat acolo în rezistenţă împotriva ocupaţiei naziste şi fiind comunist s-a întors în România să participe la construirea socialismului. La scurt timp după întoarcere, a fost promovat în posturi de primă importanţă în conducerea politică a ţării.

În treacăt fie spus, în anii când cariera dumitale a evoluat înspre poziţii demne de invidiat în aparatul de stat, nouă – cei crescuţi în slujba idealurilor sioniste - nu ni s–a blocat numai accesul la realizarea aspiraţiilor noastre legitime, dar o parte din tovarăşii noştri de drum au avut de îndurat rigorile temniţelor din epoca lui Gheorghiu-Dej.

Aş mai adăuga un detaliu cu privire la biografia dumitale şi anume că în anii mei ca diplomat israelian la Paris, m-am împrietenit cu un “transfug” din România comunistă, originar din Oradea, care a studiat şi el ingineria la Grenoble, a devenit comunist şi a luptat în rândurile rezistenţei franceze. După spusele lui aţi fost colegi de facultate şi întors în România a fost numit director general în Ministerul Energiei Electrice condus de ministrul Gaston Marin. Fără a intra în conţinutul conversaţiilor noastre despre anii petrecuţi de prietenul meu în ministerul condus de Domnia ta, voi spune doar că el a rămas cu amintiri neplăcute, provenind din atitudinea strict protocolară cu care l-a tratat fostul sau coleg, prieten şi tovarăş de idei.

Este clar că oricine e interesat de istoria începuturilor regimului totalitar în România va găsi în interviul la care mă refer un supliment preţios de informaţii valoroase. Însă obiectul scrisorii mele nu se referă la unul sau altul din aspectele documentare ale interviului, ci la cu totul altceva. La sfârşitul convorbirii cu Lavinia Betea ea te întreabă: ”Aţi emigrat în Israel în anii ‘80 şi v-aţi întors înapoi (în România). De ce?” Şi i-ai răspuns pe şleau, în felul următor: ”Pentru că mă simt aici acasă. M-am născut aici, am crescut, am învăţat aici. Aceasta e ţara mea.”

●

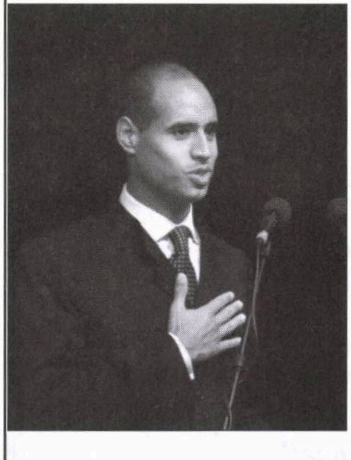

Seif El-Islam Kadhafi, fiul preşedintelui Libiei (care trăieşte prin Europa, pe post de play-boy), a declanşat un scandal internaţional de zile mari. Referindu-se la eliberarea infirmierelor bulgare arestate în Libia şi condamnate la moarte, el a declarat presei că Nicolas Sarkozy, preşedintele Franţei, care a avut rolul decisiv în această eliberare, a aranjat ca bătrânul colonel Kadhafi să primească în schimbul ostatecelor câteva sute de milioane de dolari, bani *cash* sau sub formă de contracte economice.

Declaraţia tânărului Seif l-a uluit şi consternat pe tatăl său. Care, bineînţeles, dezminte (ca şi Sarkozy) cele de mai sus.

Tocmai băiatul meu să-mi facă una ca asta? Păi cum se poate? Înseamnă că nu mai poţi avea încredere nici în *Seif*-ul tău!

Dacă aceasta este ceea ce simţi – şi ai tot dreptul să simţi şi să crezi ceea ce îţi convine – vreau să te întreb eu – de ce ai părăsit România? Eu cred că un om onest are îndatoriri faţă de ţara lui, nu numai atunci când destinul îl răsfaţă şi-l propulsează spre culmile puterii politice, ci şi atunci când este privat de anumite beneficii materiale şi onoruri după ce a fost relegat la periferia societăţii. Aş vrea sa te mai întreb şi altceva : unde s-au refugiat colegii dumitale, eliminaţi şi ei de la putere de regimul lui Ceauşescu şi care, nefiind evrei, n-au avut alternativa emigrării în Israel? Răspunsul este – nu-i aşa? – cât se poate de clar şi simplu: ei au rămas în ţara lor!

Ceea ce mă deranjează în mod deosebit în răspunsul dumitale este faptul că te-ai folosit de noi ca de un bun ce ţi se cuvine de la sine. Mă întreb de ce ţi se cuvine, când nu ai contribuit măcar cu o cărămidă simbolică la construcţia ţării noastre? De ce ţi se cuvine? Ca să ne arăţi spatele şi să laşi aicea totul baltă când te-ai săturat de necazurile şi bucuriile noastre. Este adevărat că la sfârşitul volumului autobiografic ai crezut de cuviinţă să admiţi, scriind: ”Apreciind sfârşitul regimurilor conduse de comunişti şi gravele abateri de la etica şi morala propovaduită de comunism, consider că sionismul, visul lui Herzl, este şi astăzi o necesitate stringentă a poporului evreu. (...) Numai în “Judenstaat”, o ţară a evreilor, care a luat fiinţă ca rezultat al luptei eroice a fiilor acestui popor, se poate asigura un cămin sigur, o patrie adevărată, apărarea şi ocrotirea poporului evreu”.

Nu te va surprinde, sper, când afirm că subscriu fără ezitare la acest raţionament clar şi istoriceşte fundamentat. Dar atunci nu pot să nu mă întreb: cum se împacă plecarea dumitale din Israel cu concluzia istorică la care ai ajuns? Ca un gest generat de redescoperirea dimensiunii biografice româneşti pe seama renegării originilor evreieşti ancestrale, resuscitate – în anii de dizgraţie politică – de către şovinismul totalitar, sau ca o concluzie cum că sudoarea şi sângele generaţiilor de constructori care au făurit şi consolidat patria evreiască ar fi în fond o realizare utilă – pentru alţii, dar nu şi pentru grupul elitist de care crezi că aparţii Domnia ta?

Când ai hotărât să pleci te-ai gândit, oare, cum vor privi israelienii originari din România, cetăţeni care şi-au dăruit vigoarea tinereţii pentru ca împreună cu cei veniţi din cele patru colţuri ale lumii, să construiască acel cămin care, atunci când ai ajuns la strâmtoare, nu te-a întrebat de ce ai fost absent la apelul conştiinţei evreieşti, ci te-a primit cu braţele deschise, aşa cum se cuvine să întâmpini un frate rătăcit?

Poetul comunist francez Gabriel Péri, în ultima lui poezie scrisă înainte de a fi fost executat de către nazişti, mărturisea: ”Dacă ar fi să-mi reiau viaţa de la început, aş parcurge fără ezitare acelaşi drum pe care l-am parcurs...”

În schimb, eu, dacă aş dispune de puterea de a legifera dispoziţiile cu privire la dreptul de imigrare în Israel, nu aş sugera adoptarea aceloraşi măsuri ce se aplică încă şi astăzi. Aş vrea ca poarta de intrare în ţara noastră să nu rămână în continuare larg deschisă, aşa cum este încă şi astăzi.

În sfârşit, voi face abstracţie de observaţiile înşirate în rândurile de mai sus, ca să-ţi doresc totuşi, stimate domnule Gaston Marin, numai bine.

Ambasador Eliezer Palmor
Ierusalim

(Autorul a fost ambasador al Israelului în numeroase ţări ale lumii, ultima sa funcţie, înainte de pensionare, fiind aceea de ambsador la UNECO – Paris)

ALL MERIDIAN TOURS LTD. ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

În prag de an nou 5768
transmitem onoratei clientele, rudelor, prietenilor, colegilor, urarea sinceră:

Hag Sameah – ve Shana Tova!

Fie ca Anul Nou să ne aducă pacea mult dorită, prosperitate şi un climat de înţelegere şi respect reciproc.

ALL MERIDIAN – la împlinirea a 30 de ani de activitate mulţumeşte tuturor pentru încrederea acordată!

Întotdeauna la dispoziţia dvs. cu un serviciu prompt, conştiincios şi profesional!

Şi în această toamnă – o vacanţă cu preţuri acceptabile!

Colectivul Agenţiei de Turism ALL MERIDIAN TOURS

G. MOSARI

Sibiul, oraș cultural european și... israelian

Răspunsuri la trei întrebări:
- **De ce Sibiul?**
- **De ce "european"?**
- **De ce "israelian"?**

Uniunea Europeană a desemnat Sibiul drept "Capitală Culturală a Europei în 2007", cel de-al doilea oraş cu aceeaşi titulatură fiind Luxemburg. Alegerea acestei perechi nu este întâmplătoare, fiindcă graiul celor din zona Luxemburg a fost transmis Sibiului şi satelor din jur în perioada colonizării de către strămoşii Luxemburgului de astăzi.

Programul Sibiu-2007 a fost alcătuit sub deviza "Oraş al culturii – oraş al culturilor. O sărbătoare a culturilor care convieţuiesc, a unităţii în diversitate".

De ce a fost desemnat Sibiul drept capitală culturală europeană – 2007? A reprezentat doar un gest de încurajare sau de "bun venit" a României în Uniunea Europeană în acest an? Nu-i exclus, dar criteriile de bază sunt altele. Sibiul este un oraş cu o existenţă de peste 8 secole. Prima menţiune referitoare la această localitate, numită cândva Cibinum, apare într-un document aflat la Vatican şi datat 20 decembrie 1191. Secolul 12 a marcat colonizări germane în Transilvania, inclusiv în teritoriul de pe valea Cibinului, în care, în secolul 14 (anul 1366), Sibiul a fost declarat oraş, de atunci cunoscând o importantă dezvoltare. Municipiul de astăzi – Sibiu – are o puternică bază culturală şi istorică, în care domină Muzeul Bruckenthal (din palatul cu acelaşi nume), Biserica Luterană, Primăria veche (din sec. 14-15), Turnul fierarilor. Adăugăm pentru zilele noastre Universitatea "Lucian Blaga", Complexul Naţional Muzeal "Astra", Teatrul Naţional "Radu Stanca", Filarmonica de Stat, Teatrul pentru Copii şi Tineret – şi astfel vom stabili exact rolul cultural al Sibiului în peisajul României şi chiar al Europei.

Sibiul este un oraş nu prea mare, a cărui viaţă se desfăşoară mai ales în centrul municipiului, adică în "Piaţa Mare" şi "Piaţa Mică". Locuitorii, politicoşi şi amabili, îţi lasă o impresie foarte bună. Dar din punct de vedere urbanistic, mai ales fiind vorba de "capitală europeană", mă aşteptam la mai mult – şi spun asta în special fiindcă pe unele străzi importante pavajele sunt stricate, iar la pasajele cu scări, treptele sunt parţial deteriorate. Chiar cu aceste minusuri, Sibiul rămâne o urbe care şi-a meritat cu prisosinţă titlul de prestigiu pe care l-a căpătat în anul 2007.

❖

De ce Sibiu "european"? Desigur, nu doar pentru că România face parte din familia celor 27 de state care alcătuiesc în prezent "Uniunea" bătrânului continent, ci pentru că întregul an a fost dedicat evenimentelor culturale, artistice, cu semnificaţie europeană. Ştiţi ce înseamnă aceasta? Punerea în aplicare a peste 200 de proiecte din cele mai diferite domenii: muzică, film, fotografie, literatură, arhitectură, teatru. Fiecare program în parte, indiferent de statul care l-a realizat, a însemnat un succes. Dar, în respectarea realităţilor, notăm aici deosebitul merit al gazdelor, care au strălucit în materie de organizare şi participare masivă, de nivel superior. Exemplificăm: cunoscutul actor Dan Puric, artist de talie internaţională, a adus Sibiului cultural un montaj pantomimă-dans, "Don Quijote", pe care l-a prezentat în aproape toate capitalele europene. Ei bine, declar aici că e vorba

SIBIU
foto: Ovidiu Matiu

EuroJudaica; Sibiu, 2007 (Foto: Ovidiu Matiu) de un spectacol uluitor, care electrizează publicul, iar acest exemplu e suficient ca să confirme de ce un oraş românesc devine "capitală culturală europeană".

❖

Dar de ce Sibiu "israelian"? Ce caută Israelul în Europa? Deşi în multe domenii micul stat de la Mediterană participă la activităţi europene, prezenţa la Sibiul cultural are o coloratură aparte.

Din iniţiativa Dr. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, câteva zile au marcat la Sibiu "Festivalul artelor, culturii şi tradiţiilor evreieşti". A fost vorba de un program variat, bogat, alcătuit inteligent de un colectiv condus de Dr. Irina Cajal-Marin. La acest festival, intitulat EuroJudaica-2007, au participat nu doar evreii din România, ci şi invitaţii lor, în special israelieni de origine română, deci... europeni.

Fără nici o îndoială EuroJudaica – 2007 a însemnat un succes deosebit în Sibiul care ştie ce înseamnă convieţuirea dintre diferite etnii. Aici numărul evreilor e mic (doar 50 – după cum ne-a spus preşedintele comunităţii locale Ing. Otto Deutsch), dar ei beneficiază de o frumoasă sinagogă şi de un sediu comunitar în care desfăşoară o bogată activitate. În zilele EuroJudaicei Sibiul era plin de afişe şi programe ale festivalului evreiesc, iar sibienii neevrei au participat la toate programele anunţate, inclusiv cele de la... sinagogă. Ce-a adus EuroJudaica? Cu titlu informativ notăm doar (ştiind bine că omitem alte evenimente de mare importanţă): Recitalul de vioară Silvia Marcovici, recitalul de teatru Maia Morgenstern, drama "Căderea" cu Nicu Nitai, spectacolul de păpuşi realizat de Zola (ultimii doi din Israel), masa rotundă Mihail Sebastian, târgul de carte, o expoziţie de picturi celebre, proiecţiile de filme cu tematică evreiască, musicalul "Romanul unui om de afaceri" (TES Bucureşti). O menţiune aparte: în "Piaţa Mare" din Sibiu, ansamblul "Macabeii" din Piatra Neamţ a interpretat cântece israeliene, iar formaţia "Or Neurim" din Oradea a adus pe scenă dansuri din Ţara Sfântă.

Sibiul – 2007 a fost deci un oraş gazdă excepţional pentru israelieni, pentru evrei în general, dovedind că a tradus în practică deviza de pe frontispiciu: "Sărbătoare a culturilor care convieţuiesc, a unităţii în diversitate".

ZISE...

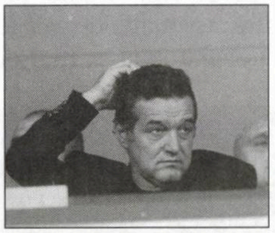

«Când am devenit bogat, am întrebat: Dumnezeule, de ce mi-ai dat toate aceste bogăţii? Arată-mi ce trebuie să fac cu ele! Şi El mi-a spus: Intră în politică şi salvează-ţi poporul!“, a povestit liderul PNG Gigi Becali, într-un interviu acordat cu ceva timp în urmă Agenţiei France Presse.»

(După ziarul "Gardianul", Bucureşti 2007)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Nou!

A apărut

Pe firul de aţă

de Getta Berghoff

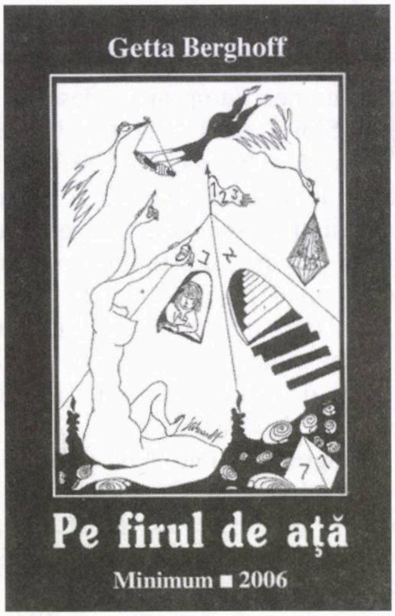

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Preţul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Sport

Nu ne place că...

...jucând în turul doi preliminar al Ligii Campionilor Europeni, fotbaliştii de la Beitar Ierusalim au pierdut dintr-o aiureală şi la mustaţă în faţa modestei (dar serioasei) echipe F.C. Copenhagen, campioana Danemarcei. Prin aiureală, înţelegem că în meciul tur, jucat în deplasare, portarul Tvrtko Kale a ieşit în minutul nouă, fără nici un rost, din poartă, ca la plimbare, îngăduind danezului Allback să înscrie fără probleme şi să asigure astfel victoria gazdelor cu 1-0. Gafa portarului nostru ne-a arătat că nu aceasta e Kale-a care duce la calificare în grupele Ligii. Şi într-adevăr, în meciul retur, ai noştri s-au zbătut din răsputeri, dar n-au reuşit decât un nepricopsit de 1-1 pe stadionul "Teddy" din Capitală, şi în ciuda suporterilor specialişti în gălăgie cât cuprinde şi scandaluri. Drept care, învinşi cu scorul general de 1-2, băieţii din Capitală au părăsit, fără glorie, competiţia. Şi ne-au arătat încă o dată că asta şi cu fotbalul e un joc greu.

Tvrtko Kale

Ne place, în schimb, că...

...am scăpat de un infarct şi o sinucidere. Într-un meci din turul I al Cupei UEFA, jucătorii lui Macabi Tel Aviv au pierdut cu 1-0 în faţa celebrei echipe Santa Coloma din Andora, de care n-a auzit nimeni până azi. Când am aflat rezultatul am crezut la început că e o greşeală de tipar sau că macabiştii fuseseră antrenaţi de premierul nostru Ehud Olmert, care pe ce pune mâna nu mai creşte iarba. Din fericire, în întâlnirea retur de pe Bloomfield, dezmeticindu-se, tel-avivienii au învins cu 4-0, făcându-ne să ne-amânăm sinuciderea pentru mai târziu... Şi dându-ne speranţe că, dacă mâine sorţii ne vor aduce în faţa fotbaliştilor din Lichtenstein sau San Marino – cine ştie – poate avem o şansă.

Ne place că...

...echipa de fotbal Manchester-United l-a angajat pe micul Rhain Davis, din Australia, în vârstă de 9 (nouă ani), un talent precoce în materie de driblinguri şi şuturi la poartă; clubul îi va plăti băiatului un salariu lunar până la majorat, când, aşa cum speră conducătorii echipei, Davis va juca în linia de înaintare a celebrului 11 britanic.

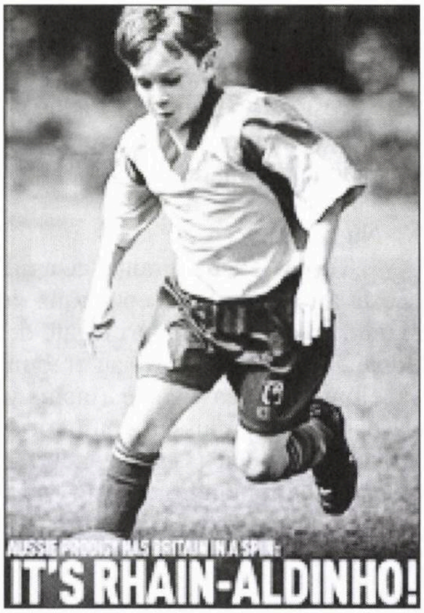

AUSSIE PRODIGY HAS BRITAIN IN A SPIN:
IT'S RHAIN-ALDINHO!

Rhain Davis

Ne place că...

...Oscar Pistorius (20), din Africa de Sud, care, având ambele picioare amputate şi înlocuite cu aparate prosthetice, a stabilit recordurile mondiale la alergările de 100, 200 şi 400 de metri, rezervate handicapaţilor, – vrea să alerge la viitoarea Olimpiadă (China, 2008) alături de atleţii... normali; ne place, de asemenea, că, uimiţi de performanţele sportivului, responsabilii Federaţiei Internaţionale de Atletism l-au convocat la Universitatea Sportivă germană din Köln, unde profesorul Peter Bruggeman ur-

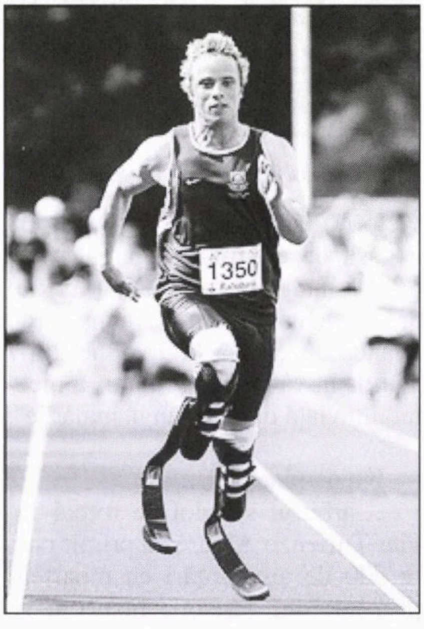

Oscar Pistorius

mează să-i examineze picioarele artificiale şi să constate dacă nu cumva metalul din care sunt confecţionate acestea îi permite lui Pistorius să alerge mai repede decât sprinterii cu picioare normale.

Nu ne place că...

...Turul ciclist al Franţei de anul acesta a fost, de la început până la sfârşit, plin de scandaluri legate de dopaj, iar organizatorii au trebuit să elimine atâtea vedete (inclusiv pe danezul Rasmussen, purtătorul "tricoului galben", care conducea detaşat, îndreptându-se sigur spre victorie) încât ziarul "France Soir" a găsit de cuviinţă să publice, pe pagina întâi, un mare anunţ mortuar cu chenar negru: "Anunţăm cu adâncă durere că la 25 iulie 2007 Turul, în vârstă de 104 ani, a încetat din viaţă după o lungă maladie".

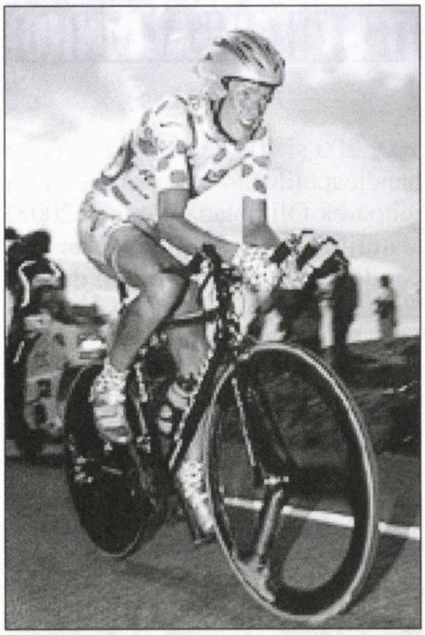
Michael Rasmussen

Nu ne place că...

...arbitrul spaniol de fotbal Javier Turienzo Alvarez a primit peste 500 de ameninţări cu moartea, prin telefon, scrisori, faxuri şi E-mailuri din partea suporterilor echipei Real Madrid; aceştia nu i-au iertat faptul că dăduse două penalty-uri în favoarea formaţiei Santander, provocând astfel înfrângerea madrilenilor cu 1-2.

Ne place că...

...fan-ii din judeţul Hunedoara ai jucătorului de fotbal Bănel Nicoliţă sunt atât de îndrăgostiţi de idolul lor încât au plantat un copac în Parcul Naţional Retezat, botezat "Nicoliţă".

Ne place că...

...dacă, aşa cum arătasem (adică suspinasem) mai sus, Beitar Ierusalim a fost eliminată din Liga Campionilor, mai avem oarece şanse – cel puţin până la ora când trimitem revista la tipar – cu echipele aflate în cursă pentru Cupa UEFA: Hapoel Tel Aviv şi Macabi Natania. dar nu vrem să spunem mai mult, ca să nu le deochiem.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Shmuel Reinisch, preşedintele HOR Haifa, membru al Consiliului de conducere al FASUH: cuvintele rostite de el la şedinţa FASUH (Fondul pentru ajutorarea supravieţuitorilor victime ale Holocaustului), precum: "Dacă se mai aşteaptă mult ... problema supravieţuitorilor Holocaustului se va rezolva de la sine: nu vor mai fi supravieţuitori", sau "cer ca imediat să se dea jos pancarta pe care scrie «Ajutaţi-ne» şi să fie înlocuită cu una pe care scrie: «Ruşine!», fiindcă asta le lipseşte guvernanţilor" – au avut un rol hotărâtor în organizarea "Marşului vieţii" de luna trecută, în cadrul căruia câteva mii de supravieţuitori au demonstrat de la Knesset la sediul guvernului, protestând împotriva "bacşişului" de 83 de şekeli pe lună acordat supravieţuitorilor de primul ministru Olmert.

Sergiu Fărcăşan, scriitor, Canada: romanul său ştiinţifico-fantastic "O iubire din anul 41042", publicat sub pseudonim la Bucureşti în anii '60, a fost redescoperit recent de editura EONS din Franţa, care l-a tipărit sub titlul "Anul 41042", cartea bucurându-se de un frumos succes de public şi critică.

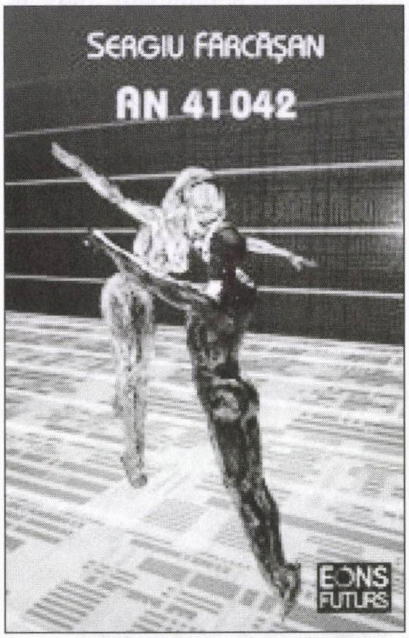

În scădere

Micha Harish, preşedintele organizaţiei "Amir": faptul că, în afară de câteva şedinţe, "Amir"-ul nu a reuşit să aibă nici o realizare la activ, i-a dezamăgit pe numeroşii simpatizanţi ai fostului ministru din *alia,* cunoscut ca excelent om de gândire şi acţiune.

SCURT

■ **Lui Adrian Cioroianu i se făcu părul măciucă**

Ia să vedem: cine a fost și a rămas idolul poporului român?

«Aruncați o privire pe site-ul oficial al (partidului) *Noii Drepte* și vi se va face (ca să mă exprim în ton) părul măciucă – pentru că esența nostalgiilor de acolo trimite categoric la vremuri în care bâta și pistolul erau mai la modă decît stiloul și crucea.

Ca și fostul partid unic, *Noua Dreaptă* vrea să se ocupe de toate: campanii, la rigoare, de acceptat – precum cea împotriva lucrărilor pe Canalul Bâstroe, campania antimanele (!), comemorarea crimelor comunismului –, altele cvasi-infantile – precum campania pro-Dragobete și anti-Valentine's Day (!) – iar altele, nu mă sfiesc s-o spun, legionare de-a dreptul.

Din 2003, *Noua Dreaptă* română este afiliată la rețeaua organizațiilor "naționaliste" din Europa Centrală și de Est, are legături camaraderești cu naționaliștii belgieni din *Mouvement Nation* și cu *Falanga Spaniolă* (organizații care, în aceste țări, sunt catalogate ca fiind radical-extremiste). *Noua Dreaptă* organizează "tabere de muncă" (ce original!), face anual comemorări pentru cei "doi eroi mucenici ai Neamului Românesc, Moța și Marin, (...) cruciați căzuți întru Hristos" și, tot anual, comemorări pentru "cruciatul lumii contemporane" C.Z. Codreanu. Ca unul care am penalizat cultul personalității lui Ceaușescu, mă interesează cum vede *Noua Dreaptă*, azi, moștenirea lui C.Z.C.: "Cu toate că (...) lumina Căpitanului cu greu răzbate până la inima unui popor în derivă, tineretul naționalist creștin al României nu l-a uitat pe Căpitan" etc.; sau, una și mai și: "Mare vizionar, spirit catalizator și ascet creștin, cu o energie și dragoste imensă pentru Neamul Românesc, disprețuitor de moarte, integru și cumpătat, Căpitanul (...) *a fost și a rămas idolul poporului român,* simbolul (...) martirajului, imbold" etc. etc. (subl. mea). De fapt, nici nu știu cine ar fi mai geloși: lăudacii comuniști sau fanii lui Billy Idol!

Doar spațiul mă împiedică să continuu inventarierea aberațiilor: liderii *Noii Drepte* trași în poză în cămăși verzi sau tricouri negre, caricaturizarea NATO prin punerea unui craniu (ce original!) peste emblema Pactului, punerea ciocanului & secerii în cercul de stele de pe steagul Uniunii Europene, vinderea de insigne, vederi sau tricouri cu chipul lui Codreanu pe fondul crucii celtice (emblema N.D.) etc. Vă întreb ceva: oare care poate fi părerea dvs. despre un desen de pe acest site în care Codreanu e pictat ca icoană, cu crucea în mână și cu aura divină în jurul capului?!»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu, istoric, ministru de Externe al României; în "Dilema veche", Buc. 2007)

Dan C. Mihăilescu este persecutat de evreimea internațională

Până mai ieri, intelectualii care se îndeletniceau cu răspândirea fascismului în rândurile populației erau figuri de mâna a doua sau chiar a paișpea: Ion Coja, C. V. Tudor, Corvin Lupu, Radu Theodoru, Ilie Neacșu ș.a. Nici un scriitor, filozof sau publicist de prim plan nu se declarase pe față și în public în favoarea nazismului.

Până mai ieri. Fiindcă acum, după "Documentul de la Timișoara", gheața a fost spartă. Pe cărturarul de care este legată această ispravă îl cheamă Dan C. Mihăilescu. Critic și istoric literar dintre cei mai de seamă ai momentului, condei plin de vervă, prezent la Televiziune cu o rubrică de succes ("Omul care aduce cartea"), Dan C. Mihăilescu este cel dintâi dintre scriitorii *cu nume* din România care, dacă

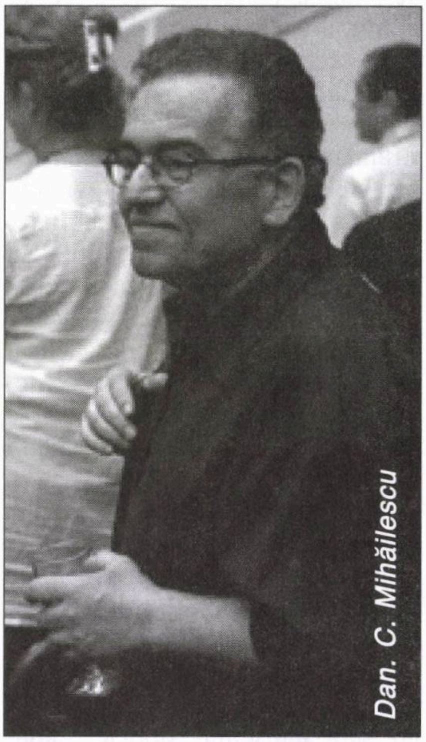

Dan. C. Mihăilescu

se poate spune așa, și-a dat... cămașa pe față.

Evenimentul a avut loc în vară, cu prilejul unei dezbateri organizată de Institutul Cultural Român din București pe tema "Anticomunismul ca obligație morală". Referenții erau Vladimir Tismăneanu, H. R. Patapievici (președintele I.C.R.), Cătălin Avramescu, Mircea Mihăieș și preopinentul nostru.

Luând cuvântul, Mihăilescu a lansat "bomba sezonului cultural", cum se spune azi prin cercurile literare din capitala României. El s-a plâns că evreii, care condamnă fascismul pretutindenea, nu vor să facă același lucru cu comunismul. S–a plâns că el, ca om cu vederi liberale, de dreapta, a fost persecutat de-a lungul anilor din cauza acestor opinii. S-a plâns, de pildă, că în ultimii zece ani a fost cenzurat frecvent (fără să aducă vreo dovadă) și că marea majoritate a burselor din străinătate pentru scriitori sunt finanțate de "asociații ale evreimii internaționale" și că, drept urmare, primești bursă numai dacă îți alegi o temă de studiu pe placul aceleiași evreimi (*cahalul,* care va să zică).

Câteva clipe lumea din sală a tăcut înmărmurită. Apoi, însă, filozoful Andrei Cornea, editorialist la revista "22", s-a ridicat, atacându-l frontal pe cunoscutul critic pentru ieșirea sa *anti,* à propos de rolul faimoasei "evreimi internaționale". În același spirit a vorbit și pictorița Liana Saxone-Horodi, din Israel, aflată printre spectatori.

Luat prin surprindere, oratorul a bălmăjit ceva la sfârșit, pe linia "eu nu sunt antisemit, dom'le", aducând ca argument vechiul clișeu cu "prietenii mei evrei". Acești prieteni ar fi scriitorii B. Elvin și Radu Cosașu.

Așa cum era de așteptat, oamenii deștepți din sală au prins numaidecât porumbelul scăpat din gura vorbitorului. Câteva zile mai târziu, criticul literar Iulia Popovici s–a amuzat copios într-un articol din "Observator Cultural" pe această temă. Ea a ținut să precizeze că un test după care poți recunoaște ușor un antisemit veritabil îl constituie faptul că acesta susține că are prieteni evrei...

La Sfântu Gheorghe nu trăiesc numai sfinți

«Nici nu se putea un titlu mai potrivit ca "Timpul European" ("Europai Idö") pentru o publicație - maculatură ce apare la Sfântu Gheorghe în limba maghiară și care prin cele scrise într-un număr recent ne amintește de epoca Holocaustului, când sub egida antisemitismului rasial și a culpabilizării poporului evreu s-au comis cele mai abominabile crime împotriva umanității. Autorii acestui număr de ziar par să fi rămas la nivelul timpurilor de atunci sau poate vor să le reînvie. Și în loc să-și manifeste neliniștea pentru faptul că în Ungaria de astăzi apar semne îngrijorătoare de recrudescență antisemită, declanșează o adevărată ofensivă de calomniere a poporului evreu, a Israelului și a iudaismului în general. Și toate acestea deoarece câțiva tineri israelieni care trăiesc și studiază în capitala Ungariei își exprimă dezacordul și fac observații critice, în presa israeliană, poate pe drept dure, la adresa unor manifestări antisemite pe care le-au trăit pe propria lor piele.

Ce-i drept, atacul murdar nu este dezlănțuit doar împotriva iudaismului, sionismului și Statului Israel. În spiritul stereotipului antisemit de altădată, este calomniat și guvernul Gyurcsany. Pentru că nu promovează o politică antisemită de stat, el este acuzat în editorialul publicației că a împins Ungaria sub dominație sionistă. Sub titlul "Talmudul despre neevrei", se publică citate rupte din context, deformate, falsificate, răstălmăcindu-se astfel învățăturile talmudice despre neevrei. Ne întrebăm dacă autorii au citit măcar un rând din Talmud sau ce fel de literatură i-a inspirat în redactarea acestui articol care cuprinde texte a căror falsitate a fost demonstrată de mult. Să amintim doar de cazul faimosului proces Rohling-Bloch de la sfârșitul secolului al XIX- lea, în care s-a demonstrat, fără drept de apel, că falsificatorii Talmudului habar n-aveau de limba ebraică și nu cunoșteau Talmudul. Acest lucru se poate aplica și în cazul de față. Sub titlurile: "Războiul sionist" și "Întrebări și răspunsuri despre Israel și sionismul evreiesc internațional" (de parcă ar exista și alt sionism, nu numai evreiesc), sunt citate acuzațiile unor extremiști antiisraelieni împotriva unor măsuri și politici ale Statului Evreu, trecându-se cu bună știință sub tăcere situația complexă din regiune, amenințările teroriste, în general istoria tensionată a Israelului. De asemenea, se reia teza mult vehiculată despre conspirația mondială evreiască, autoarea tuturor războaielor actuale din lume.

Mai mult decât atât. Nu este suficient că limbajul articolelor amintește de retorica cea mai condamnabilă, folosită de presa nazistă, ea este susținută și de caricaturi preluate din aceeași presă care, altădată, instigau la pogrom. Citind revista "Timpul European", ne dăm seama că această maculatură odioasă de la Sf. Gheorghe ar putea ușor lua locul întâi în "concursul" publicațiilor antisemite din țara noastră.»

(Dintr-un articol de Eva Galambos și Lia Benjamin; în "Realitatea Evreiască", București 2007)

N-a fost nuntă mai frumoasă

«Doi pușcăriași de la Penitenciarul cu Regim de Maximă Siguranţă din Craiova, încarceraţi pentru omor, au spus "Da" în faţa ofiţerului stării civile, a familiilor şi a colegilor de celulă.

Alexandra Petre (47 de ani) este închisă din 2001 pentru că şi-a omorât soţul cu un obiect contondent şi mai are de ispăşit 15 ani din sentinţă. În acelaşi timp, noul ei soţ, Ion Smarandache (52 de ani) este după gratii din mai 2000 după ce a fost condamnat pentru că şi-a omorât soţia cu o bâtă. El mai are de stat în închisoare doar 3 ani. Cei doi s–au văzut prima dată pe 7 ianuarie 2006, la sfârşitul a 6 ani de corespondenţă. Ei şi-au scris peste 300 de scrisori în care şi-au povestit vieţile.»

(Dintr-o relatare de Laurenţiu Cernescu; în "Libertatea", Bucureşti 2007)

Un documentar despre Antonescu

Delia Radu este redactor la radio BBC, secţia română. Ea a realizat nu de mult un documentar despre Antonescu.

Extras dintr-o convorbire cu câţiva gazetari de la săptămânalul "Dilema veche", din Bucureşti:

«**Mircea Vasilescu:** *Ai spus că omul de radio trebuie să fie modest, să stea în umbră. Tu ai cel puţin un motiv recent să nu fii modestă: documentarul despre Antonescu, difuzat la BBC. Mie mi se pare un lucru admirabil făcut. Vreau să ne spui o scurtă poveste despre asta. De ce l-ai făcut, de unde a venit ideea, te-a pus BBC-ul, a fost ideea ta?*

Şi una, şi alta. Era limpede că subiectul nu era acoperit. Colegul şi şeful meu, Petru Clej, făcuse o serie de documentare despre evreii din Basarabia. Asta prin 1998. Despre Antonescu, nu. Când ne-am decis să facem documentarul şi am luat legătura cu oamenii care urmau să contribuie sau să ajute, toată lumea era polarizată pe întrebarea: „Ce vreţi să demonstraţi cu asta?“. „Noi nu vrem să demonstrăm, vrem să facem un documentar despre Antonescu şi să prezentăm viaţa lui.“ Erau cei care îl văd într-o lumină bună şi care erau neîncrezători, şi erau cei care îl văd într-o lumină foarte proastă şi care ziceau „dar la ce vă trebuie criminalul ăsta?“. Atunci spuneam „dar uitaţi-vă, despre Hitler se fac în continuare documentare extrem de interesante. Despre al doilea război mondial. Poate n-a fost chiar aşa. N-a omorât chiar atâta lume cât a omorît Hitler“.

Cristian Ghinea: *Cine erau oamenii ăştia? Istorici?*

Unii erau istorici. Am făcut apel la Arhive. Nu a fost uşor. Am ţinut foarte mult să avem vocea lui. Nu a fost uşor să o găsim.

Cezar Paul-Bădescu: *În ce constau obstacolele?*

Spuneau tot timpul că nu găsesc. Straniu. Până la urmă am luat de la Biblioteca Academiei nişte imagini. Am ţinut să existe şi mai multe lucruri pe site. Online s-au publicat mai multe lucruri decât am putut include în programul radio. A fost extrem de interesant şi eu am ţinut la lucrul ăsta foarte mult.

Cezar Paul-Bădescu: *Cât ai muncit la el?*

Pe teren am fost două săptămâni, la Bucureşti, şi apoi interviurile cu *talking heads* – experţi. Nu vroiam să am foarte mulţi, dar trebuiau câţiva. Am plecat la Chişinău şi de la Chişinău mi-am dat întâlnire cu un supravieţuitor al unui lagăr din Transnistria mare, nu cea de azi. Transnistria dată în dar de Hitler lui Antonescu, undeva în Ucraina de azi. Un om în vârstă, bolnav de Parkinson: seara, după ce umblam kilometri pe nişte drumuri absolut desfundate – dacă vreţi să vă placă drumurile româneşti, mergeţi în Ucraina –, îi tremurau mâinile, sorbea supa cu paiul. Am ajuns în satul unde a fost ghetoul lui. A fost o experienţă absolut emoţionantă. Să mergi cu el pe drumurile alea...

Cezar Paul-Bădescu: *Cum l-ai găsit?*

El conduce o asociaţie a supravieţuitorilor Holocaustului. Dar am avut noroc că a fost dispus să facă un drum atît de obositor. Drumul ăsta a durat patru zile. Şi el mi-a făcut nişte contacte la Odessa. La Odessa am cunoscut alţi oameni, cu totul remarcabili, vorbitori de rusă, dintre care unul a supravieţuit masacrului de la vechile depozite de armament. Avea 16 ani la data respectivă. Ce a povestit el era absolut teribil. Problema este că după ce am făcut aceste interviuri, cu oameni absolut onorabili, a apărut întrebarea că de ce ne ocupăm noi de evreii ruşi, din Odessa. Uite că ne preocupăm, pentru că întâmplarea a făcut ca ei să participe la istoria României.

Cezar Paul-Bădescu: *Cine punea întrebarea asta?*

Unii ascultători.

Cristian Ghinea: *Era o informaţie nouă pentru aceşti oameni?*

Era o informaţie greu de digerat. Unii aveau impresia că, dacă vorbim despre Holocaust, înseamnă că nu mai vorbim despre Gulag, ceea ce ar fi fost nedrept. Şi încercai să le spui că vorbim şi despre asta, vorbim şi despre asta, e *şi-şi* nu *sau-sau*. Dar pentru ei era *sau-sau*. Dacă ataci problema asta înseamnă că te dai cu comuniştii. Sunt istorici, sunt fapte, s-au întâmplat aceste lucruri, să încercăm să le expunem în deplină linişte şi să vedem ce s-a petrecut.»

România snoabă

«Există o Românie săracă. Ea e cea mai mare. Aproape nu mai are nevoie de atribute. Ar putea fi luată ca un loc comun care însoţeşte denumirea ţării. Mai e şi o Românie inteligentă. Cantitatea de materie cenuşie per cap de locuitor, fie el şi leneş, fiind adeseori mai mare decât în ţările dezvoltate. Există o Românie turistică (pe unde mergi dai de cineva care se distrează sau ar fi dispus să o facă), dominată de generozitatea pământului! Mai este şi o Românie industrială, cam părăsită şi fără clientelă. Avem şi o Românie politică, bezmetică rău. Dar mai avem şi o Românie snoabă. Ea are rădăcini istorice, fixate bine încă din perioada capitalismului antebelic, când banii şi şcolile luau direcţia Parisului, de unde nu se întorceau decât mode, fiţe şi expresii. România snoabă de azi se dezvoltă mai ales în oraşele mari, în special în Bucuresti, şi pe acolo pe unde au început să se adune banii. România snoabă visează să-şi facă fetele manechine şi prezentatoare TV, nu mai poate umbla în maşini autohtone, nu mai mănâncă telemea, ci brânzeturi franţuzeşti, nu suportă odoarea de crap sau de ştiucă. Visează numai somon. Ea nu mai mănâncă ciorbe, ci supe-creme, nu mai îmbracă haine de la APACA, nici măcar din cele de export. Trebuie să fie „firmate". Să fie branduri. Şi pantofii. Şi ceasurile. Şi amărâtul de pix. Dacă n-are o marcă pe el, nu iese din categoria „plaivaz de contabil".

România snoabă nu mai poate vorbi pe mobil fără ecran în culori, nu se mai poate exprima în biata noastră limbă. Ea n-a gasit echivalente pentru trend, target, brand, logo. Ei îi pute telemeaua şi ceaiul de tei, ea nu mai vrea să-i miroasă a cârnaţi sau a zacuscă. Ea vrea să încerce toate curiozităţile Vestului, fandoselile şi excesele. Nu mai suportă nici trenul, nici metroul, nici autobuzul. Nici facultăţile, nici istoria. Ea nu se mai poate minuna nici la Cetatea de Scaun a Sucevei, nici la Schönbrunn. Ea vrea direct la Cannes şi pe Croazetă. Iar vârfurile nu mai sunt vârfuri fără Miami Beach. România snoabă e un import nesfârşit de modele, luate de-a valma şi resădite în familiile bucureştene bogate, născute din foşti activişti, din traficanţi, din miliardari de carton. Copiii României snoabe nu-şi pot face vacanţele decât în străinătate şi întreabă dacă vaca se tunde şi strugurii cresc în seră.

România snoabă începe din centrul Bucureştilor şi, în loc să moară spre periferie, se întinde şi spre oraşele mici, unde între copii, a munci într-o fabrică sau pământul sunt îndeletniciri depăşite, între cele mai ruşinoase din câte există. România snoabă visează „tunuri" financiare şi strâmbă din nas la căratul unui sac sau la prăşitul porumbului.»

(Dintr-un articol de Cornel Nistorescu; în "Meridianul Românesc", Los Angeles, SUA)

Românii care nu știu ungurește n-au ce căuta în Ardeal. Să plece la Ciulnița!

«Ziarul nostru a semnalat, de mai multe ori, faptul că în zonele locuite majoritar de maghiari, în special în judeţele Harghita şi Covasna, românii care încă mai trăiesc acolo sunt supuşi, în mod constant, discriminării. Practic, conaţionalilor noştri care se încăpăţânează să nu părăsească zona li se impune, obligatoriu, să înveţe limba maghiară dacă vor un loc de muncă. Acest gen de presiuni sunt exercitate nu doar la firme private, dar şi la absolut toate instituţiile de stat sau publice locale conduse de membri ai UDMR. Fără îndoială, din acest punct de vedere, Primăria Miercurea-Ciuc, în speţă primarul Robert Kalman Raduly, se remarcă de ani buni ca un promotor fervent al discriminării românilor şi, eventual, al alungării acestora din zonă. Cea mai celebră ispravă, în acest sens, a primarului Raduly, a fost impunerea obligativităţii cunoaşterii limbii maghiare chiar şi pentru ocuparea posturilor de paznic sau de tractorist la Primărie.

Consiliul Naţional al Discriminării a reacţionat timid, ca de fiecare dată, astfel că Raduly a încasat o simplă amendă şi atât. Purtătorul de cuvânt al Prefecturii Harghita, Tiberiu Pănescu, ne declara, cu puţin timp în urmă, că toate protestele instituţiei Prefectului s-au dovedit a fi inutile. Ca atare, primarul Raduly îsi vede înainte de treabă şi condiţionează, în continuare, ocuparea oricărui post în aparatul Primăriei, al Consiliului local sau în cel al instituţiilor subordonate, de cunoaşterea limbii maghiare, pentru a avea certitudinea că nici un român nu va avea acces la aceste locuri de muncă.

Ultimele exemple în acest sens sunt anunţurile de angajare pentru slujbe cum ar fi şefi de serviciu la asistenţa socială, evidenţa persoanelor, consilieri, referenţi, ba chiar şi informaticieni.»

(Dintr-o relatare de Sorin Simion; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

15 minute în Pasajul Otopeni

«15 minute. atât a durat să înaintez 10 metri în pe sub pasajul ăla nenorocit, scârbos, idiot, de beton şi fier-beton care cică sanchi va fluidiza intrarea în capitală. Nimic nu m-a făcut mai fericit decît privitul a cinci muncitori. nimic, decât însuşi parfumul de viaţă şi sudoare al acestor minunaţi inşi, bravi ostaşi ai lopeţilor şi cazmalelor. Iată câteva gesturi de-ale lor.

1) 5 oameni rezemaţi în cazmale

2) 5 oameni rezemaţi în cazmale lîngă un maldăr de pământ

3) 1 om cu degetul în nas

4) 2 oameni râd

5) 1 se scobeşte în fund

6) 2 povestesc ceva, 1 îşi bagă urechea

7) unul se apleacă şi stă pe ciuci în spatele altuia. un al treilea îi dă un brânci celui de-al doilea

8) cu toţii stau iar în lopeţi

9) unul se îndreaptă spre movila de pământ

10) ăla se îndreaptă spre movila de pământ

11) ăla înţeapă movila cu vârful lopeţii

12) ăla înfige mai temeinic lopata şi o încarcă jumătate

13) ăla ia lopata încărcată şi o risipeşte pe jos

14) ăla înfige lopata în ceea ce risipise pe jos şi umple lopata tot jumătate cu ceea ce risipise pe jos

15) un muncitor din grup vine şi îi trage un şut în fund celui de-al doilea care umpluse lopata jumătate, risipise jumătatea jumătăţii şi tocmai adunase jumătatea şi se pregătea să depună lopata un metru mai încolo

16) omul lovit în fund ia lopata, risipeşte în aer tot conţinutul şi fuge după cel ce-l şutuise

17) lopeţile celor doi se încârligă, se scutură, se lovesc, zuruie cumplit şi băieţii rîd ca nişte copiiiiiiiiiiiiiiiiiii

18) pământ pulbere intră în ochii unuia dintre ceilalţi

19) ceilalţi stau, nu se bucură, nu se întristează

20) un tip din grup scoate o *Libertatea* din interiorul cămăşii şi după gesturile celorlalţi o deschide la fata de la pagina 5

21) acelaşi tip închide pagina 5 şi aruncă ziarul în vânt

22) vântul ia ziarul şi i-l încolăceşte pe picior poliţistului de la circulaţie zăcând cu mâinile în aer

23) poliţistul tropăie, se scutură, sare în două picioare. ziarul ziareşte spre apus, urcă pe cer şi plouă

24) plouă – pupici dulci javrelor de la pasajul Otopeni. nu-i aşa, sunt nişte drăguţi. vai, vai, brutelor mici, succes în activitatea pe care o desfăşuraţi pe banii mei. Bucuros că am scăpat de sub pod, am băgat-o pe a doua, apoi, pe a treia, am urcat la a patra şi bineînţeles, la a-ntâia. Vitezele nu au memorie.»

(Dintr-un articol de Eugen Istodor; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Revista "Jupânu'"

«O revistă din Suceava se cheamă *Jupânu'* şi apare deja de vreo şase ani. S-ar putea spune că-i un fel de *Academia Caţavencu* locală. Se autointitulează „săptămânal de largă inspiraţie judeţeană“ şi loveşte cu umor mai mult sau mai puţin fin, în „jupînii“ locali şi naţionali.

Titlurile sunt de genul: „Jaful secolelor" se întoarce. Cu mîinile sus şi cu faţa la perete“, iar semnăturile sunt de tipul *Băile Felix* şi *Otilia, Alianţa B.A.* sau *Camion Iliescu.* Din articolul semnat cu ultimul nume citez *ad litteram:*

„Domnul Iordache a spus că trotuarele trebuie neapărat reparate fiindcă nu se poate ca tinerele mamele să meargă cu cărucioarele cu copii în braţe! Noi îl rugăm pe domnul Iordache să fie şi mai aspru şi să ceară şi asfaltarea drumurilor fiindcă dacă dumnealui a văzut doar mame cu cărucioare în braţe, noi am văzut şoferi care, din cauza gropilor, mergeau ca camioanele în braţe."»

(După "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Referate contra sex

Una din cele mai gustate rubrici din "Jurnalul "Naţional" se numeşte "Anti-pudibonderia" şi aparţine lui Toma Roman jr. (fiul scriitoarei Adriana Bittel). Aşa cum arătasem într-un număr trecut, omul vorbeşte la această rubrică despre întâlnirile şi întâmplările sale cu persoane de sex opus. Ca de pildă, păţania de mai jos:

«Când Saddam Hussein era încă la putere, americanii făcuseră un program care se chema "Petrol contra hrană". Era un fel de troc, menit să nu-i lase pe irakieni să facă rost de armament. Când eram în anul doi la Facultatea de Istorie, am ajuns şi eu sa fac un târg în natură.

Printre colegii mei erau mulţi oameni talentaţi, cărora le plăcea istoria, dar şi o droaie de nechemaţi, nebuni şi incoerenţi.

În toata pasta asta se distingea şi Mariana, fostă fotomodel de anvergură la Brăila, o fată arătoasă şi plină de sex-appeal până ce deschidea gura. Atunci când se apuca să cuvânteze scotea din ea numai tâmpenii, de murea toată pasiunea. Râdeam până la sufocare atunci când era pusă să spună ceva pe la seminarii. Într-o seara de vineri trebuia să fac un referat la un curs opţional de istorie contemporană românească, ceva despre clasa politică interbelică. Mă pregătisem, cred eu, destul de bine, îmi plăcea subiectul, aşa că am avut un oarece succes, profesorul m-a felicitat. Vesel, după reuşita asta, mi-am invitat colegii de grupă la o bere, într-o cârciumă ieftină, între timp decedată, aflată la ruinele din Cişmigiu. Printre invitaţi se insinuase şi Mariana. Îşi plasase coama blondă şi ţâţele mari chiar lângă scaunul meu şi se holba la mine cu ochii ei inexpresivi şi albaştri. După mai multe sticle, restul amicilor au început să se care pe rând. Rămăsesem doar cu "fotomodela", care mă asculta, privindu-mă fix. La un moment dat şi-a pus o mână pe braţul meu şi mi-a zis, în dulcele ei grai moldovenesc, că putem continua discuţia liniştiţi la ea la cămin, fiindcă restul de trei fete din cameră plecaseră acasă, în provincie.

Am ajuns undeva într-un cămin situat lângă staţia de metrou Costin Georgian. Pe drum trecusem la politică înaltă, îl înjuram pe Iliescu, iar juna aproba dând din cap puseele mele de anticomunism. Am dat o şpăguţă portăresei şi am intrat fără probleme. Cum a deschis uşa am sărit pe ea. Eram destul de excitat, nu a prea contat că dumneaei nu a participat prea tare la ce s-a întâmplat. După, mi-am aprins o ţigară fără filtru şi zăceam într-o dulce reverie. Am fost întrerupt între două fumuri: "Acuşica mî ajuţi şi pi mine să fac un rieferat? Îţi fac şi oral!". Am fost uşor dezamăgit că toată treaba lua o turnură interesată, m–am urnit şi i-am dictat o frumuseţe de lucrare pentru "istorie medie universală" despre agricultura din secolele XI-XII. A scris conştiincios după dictare. Peste vreo trei zile a citit cu poticneli, în faţa grupei, opera mea şi i s-au dat trei puncte în plus la examen, scăpând cu ocazia asta de o restanţă sigură. Am continuat conlucrarea vreme de încă vreo patru referate, la cele mai diverse obiecte de studiu. Mariana mă executa oarecum mecanic, după care treceam la câte o şedinţă de dictare.

Începusem să devin imprudent în relaţia cu ea. Mai mulţi colegi au observat că o pipăiam pe picioare în timpul seminarului de paleografie chirilică. Câţiva asistenţi care stăteau să fumeze pe culoar au observat într-o pauză că am scăpat, vreme de vreo 30 de secunde, o mână pe ţâţa dreaptă a brăilencei. Fata mai avea un singur hop de trecut. Trebuia să scape de "Istoria Medie Românească". I-am dictat un material frumos despre Neagoe Basarab şi fiul său, Teodosie. Trebuia să-l citească în faţa unui asistent din grupul celor care ne observase pe culoar. Stăteam chiar în faţă, ca să o susţin moral. A citit ceva mai bine decât în mod normal. Lucrurile păreau să meargă strună. A terminat, numai că tânărul universitar a cerut la sfârşit manuscrisul.

Nu a spus nimic. În pauză ne-a chemat pe amândoi. Avea un zâmbet satisfăcut. Mi-a spus rapid: "Mă, dacă tot îi dictezi, măcar şi corectează textul la sfârşit! Uite... Neagoe Basarab e peste tot Nea Goe Basarab, în plus, amica ta scrie virgulă şi punct şi virgulă cu litere, mecanic. Acum o să o pic!".

Până la urmă a trecut examenul, după două încercări, atunci când inchizitorul plecase deja la o bursă de doctorat la o universitate de pe alt continent.»

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de toată mâna întâlnim, lună de lună, în presa din ţara de origine:

■ Fotbalistul **Dan Petrescu** (zis Bursucul), unul din componenţii naţionalei române de fotbal din anii ei de glorie, s-a căsătorit cu blonda Adriana Stan, iubita sa din ultimii patru ani. El se află la cea de-a doua căsătorie, având din prima două fete: Rebeca (13 ani) şi Chelsea (9 ani). La cununia civilă erau prezenţi prietenii de gazon ai sportivului, ca Gh. Hagi cu soţia, Adrian Ilie cu soţia, sau impresarul Victor Becali (a nu se confunda cu Gigi Becali, preşedintele Partidului Noua Generaţie).

■ După ce nu s-a mai prea vorbit despre el câţiva ani, fostul prim-ministru **Petre Roman** a revenit pe prima pagină a ziarelor, dar nu datorită activităţii sale politice, ci din pricina vieţii sale intime. El a divorţat de soţia sa, Mioara, trăieşte cu o anume Silvia Chfiriuc şi se pare că a început să lucreze la o carte privind viaţa sa amoroasă.

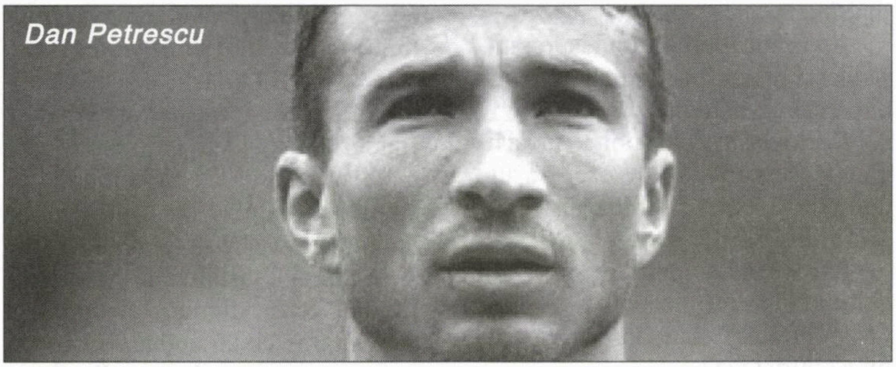

Dan Petrescu

«La 61 de ani – scrie Cătălina Osman, în "Ziarul" – *Petre Roman se poate lăuda că este singurul june prim din politica autohtonă, care*

mai incită interesul românilor. Succesul pe care îl au la public aventurile amoroase recente, dar şi iubirile trecute ale fostului prim-ministru, par să-l fi convins şi pe el că ar fi profitabil să-şi publice memoriile. Petre Roman a anunţat de curând că vrea să îşi scrie auto-biografia la o întâlnire cu presa, unde a dat pentru prima dată şi un răspuns, ce-i drept vag, la întrebarea dacă are sau nu un copil în afara căsătoriei. "Sunt responsabil", le-a declarat Roman ziariştilor.

Declaraţiile şi atitudinea fostului prim-ministru le-au înfuriat pe mama şi pe bunica lui Petru Florea, băieţelul în vârstă de 8 ani, despre care se spune că ar fi copilul nelegitim al politicianului. Într-un interviu acordat revistei VIP, bunica băiatului declară că Petre Roman spune că are un fiu pentru că "vrea să-şi facă propagandă de două parale". Femeia îl acuză pe politician că nu are scrupule şi foloseşte orice prilej pentru a mai da o "bombă de presă".

Mama lui Carmen Florea mai spune că fiica ei nu a cerut şi nu a primit nici un fel de ajutor în creşterea copilului. Mai mult, femeia afirmă că fiica şi nepotul ei au căzut într-o capcană întinsă de fostul premier, la fel ca şi Silvia Chifiriuc, actuala prietenă a lui Petre Roman. "Playboy-ul României care militează pentru pensionari (...), de ce ne urmăreşte acest om? Noi nu suntem Chifiriuc (…) Fata poate e nevinovată, dar îşi ia şi ea nişte bani acolo. Aia e plătită să îi facă lui nişte jocuri murdare.(…) Domnul Roman nu ştie ce vorbeşte. E bătrân şi s-a sclerozat", spune mama fostei amante.

Carmen Florea, femeia care a fost iubita lui Petre Roman în urmă cu un deceniu, are 39 de ani, este necăsătorită şi îşi creşte copilul cu ajutorul mamei ei. De profesie jurist, ea figurează ca diplomat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Se pare că femeia a fost angajata a MAE pe vremea când Petre Roman era ministru de externe, dar la un moment dat a renunţat la cariera diplomatică, pe care a reluat-o în toamna lui 2004. În ciuda lipsei de experienţă, la scurt timp de la reangajare, Carmen Ştefania Florea a ocupat funcţia de ataşat politic al Ambasadei României în Cipru, dar a fost rechemată în ţară după câteva luni.»

■ Tot despre viaţa sa intimă a început să vorbească şi cunoscutul gazetar **N. C. Munteanu,** omul care îşi încheia reportajele de la postul de radio "Europa liberă" cu "s-auzim de bine". Într-o convorbire cu Eugen Istodor pentru "Cotidianul", N. C. Munteanu a dezvăluit unul din motivele pentru care se temea de Securitate atâta vreme cât trăise în România: homosexualitatea.

«Pe vremea aia, a fi homosexual însemna a duce viaţa schizofrenică cunoscută, o înfăţişare la slujbă, şi alta cu tine însuţi. Eu aveam de ascuns şi această cocoaşă invizibilă pe care nu o voiam ştiută cu nici un preţ. Pe vremea aia, din nimic puteai să cazi şi din nimic te condamnau la patru ani, fără sa fii prins în vreo scenă indecentă.

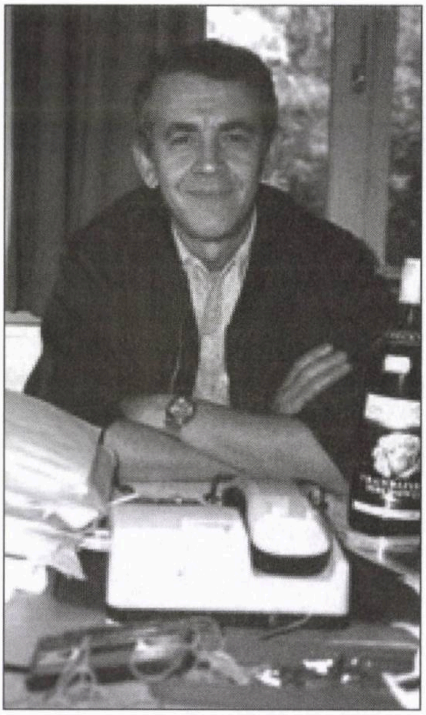

N. C. Munteanu

Patru ani trec în puşcărie!

Nu trec aşa uşor, fiindcă ştiamprea bine ce umilitoare erau anchetele şi cât de dificil era să o duci în puşcărie, caraliii demascându-ţi viciul din prima clipă. Eram la mâna puşcăriaşilor şi eu nu aveam alura necesară pentru a mă apăra.»

■ Primăria Sectorului 2 al Capitalei a avut o idee simpatică (poate învaţă şi ai noştri ceva...). Ea a organizat o festivitate cu muzică şi şampanie în cinstea a 39 de cupluri care şi-au sărbătorit nunta de aur. 50 de ani de căsnicie...

Printre sărbătoriţi, câteva vedete ale lumii spectacolului: actorii **Ileana Stana Ionescu** şi **Andrei Ionescu, Carmen Stănescu** şi **Damian Crâşmaru,** cântăreţul **Nicolae Niţescu** cu soţia, **Viorica Niţescu.**

■ **Mihaela Rădulescu,** frumoasa prezentatoare de la postul de televiziune Antena 1, călătoreşte destul de mult. După o şedere în Israel, la Herzlia (unde are o vilă), ea s-a dus la Los Angeles, SUA, unde urmează să facă probe (casting) pentru o nouă peliculă hollywoodiană.

■ Într-unul din numerele noastre trecute anunţasem aici (nu fără oarecare surprindere) că regizorul de film **Sergiu Nicolaescu,** senator PSD, a trecut (aşa cum scriseseră ziarele) în Partidul România Mare. Mai nou, aflăm că... nu este aşa. La ultima plenară a Consiliului Naţional al PRM, după ce senatorul C. V. Tudor anunţase cu entuziasm intrarea cunoscutului cineast în rândurile PRM, Sergiu Nicolaescu, aflat în sală, a făcut semn publicului să înceteze cu aplauzele, precizând că el participă la şedinţă ca invitat de onoare, însă că nu a demisionat din PSD şi, care va să zică, nu a intrat în PRM.

■ **Mihai Mărgineanu** (n. 1968) este unul dintre interpreţii de muzică uşoară cei mai de succes ai momentului. Albumul său de cântece "Gore din Chitila" a cucerit publicul prin... ironia sa. Ceea ce e mai rar.

Extrase dintr-o convorbire cu Jean-Lorin Sterian, de la "Cotidianul":

«Cum ai ajuns să scoţi albumul?

Eu cânt pentru prietenii mei şi pentru mine de foarte mulţi ani. La un moment dat, unul dintre prietenii mei cei mai buni mi-a plătit nişte ore de studio. Fără să-mi spună. El voia să facem un disc pentru prietenii noştri şi să ne distrăm la petreceri. A pus apoi Dan Popi mâna pe înregistrări, prin Şerban Huidu, şi a zis că scoate albumul.

Ţi-ai dat seama până acum cam care este publicul tău?

Studenţii anilor '70-'80. Cred că e cel mai important public. După care am văzut că a mai prins foarte tare la tineri. Mai ales cântecele cu expresii neortodoxe.

Ai avut vreodată probleme din cauza limbajului „indecent“?

O dată, la Slatina, cineva a chemat poliţia. Era un tip care la jumătatea concertului s-a dus la bodyguarzi şi le-a zis: „Ce faceţi băi, ce educaţie daţi voi tinerei generaţii?“. Ăştia i-au zis să plece şi a plecat. După aceea a venit poliţia, chemată de el. Un mascat şi un agent. Foarte mişto băieţii! Vin ăştia, se prezintă, apoi zic: „Ştii, am venit de fapt după un autograf şi un CD original, că noi ni l-am tras de pe net“.

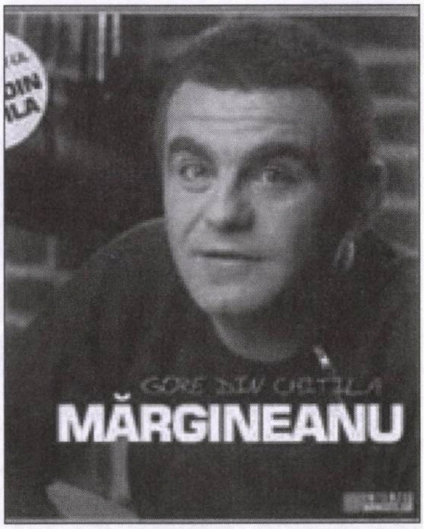

Mihai Mărgineanu: vrea să se desfiinţeze poşetele

Cum reacţionează lumea la concerte?

În general, când cântăm afară din Bucureşti, oamenii reacţionează extraordinar. Contează că ne-au văzut la televizor, că venim din Bucureşti. Şi sunt mulţi cărora chiar le place ceea ce facem. Surpriza mare e că ne cheamă lumea la cântări. Că dau interviuri, că scrie cineva în ziare pus de casa de producţie să-l promoveze pe Mărgineanu – nu mă încălzeşte cu nimic, dar faptul că suntem chemaţi la cântări – asta e foarte mişto.

Ai declarat că vrei să intri în politică...

Vreau să fiu preşedintele României. Să interzic nişte lucruri. Ca, de exemplu, poşetele. De ce? Pentru că sunt inutile. Am căutat-o la un moment dat eu pe una în poşetă (se spune ca în trecutul şi în poşeta unei femei să nu cauţi niciodată), şi am găsit o pungă unde se afla o bucată de brânză, o furculiță și un măr. Foarte tare! Iar când ajungi acasă cu ea, cheile sunt la ea, în poșetă, tu te pișí pe tine și ea nu găsește cheile decât după ce răstoarnă toate alea pe jos, iar tu te-ai pișat pe tine de mult. Poșeta nu are pic de utilitate și mai costă și foarte mult.

Ai spus că muzica ta poate fi socotită un fel de terapie antimanele...

Este exact ca metadona pentru heroină. De metadonă nu devii dependent, de heroină – da. Maneaua e ca heroina. Eu îi dau o alternativă manelistului să mai asculte și altceva.

Ce înseamnă pentru tine showbizul?

Showbiz înseamnă fițe. Înseamnă ceasurile de 2.000 de euro care sunt în marea majoritate falsuri. Mașinile despre care trebuie să se scrie în reviste. Oamenii care nu mai comunică. Dar am prieteni care sunt celebri și care nu au nici o fiță, ca aceia de la Vama Veche.

Te consideri un tip muncitor sau leneș?

Leneș. Mi-e lene câteodată de mor. Adică mie îmi place mai mult să mă distrez decât să muncesc. De aia mi-am făcut firma de construcții pe care-o am, să n-am șef. Să nu–mi spună cineva să mă scol la 8.30. Că tot la ora aia mă trezesc, dar că vreau eu. Când îi aud pe ăștia care zic „mi-a plăcut munca...“ Pe dracu'! Ți-a plăcut banu', nu munca! Cui îi place munca? Doar la cine muncește de plăcere nu e muncă. Muzicienii, pictorii. Eu îi invidiez pe cei care fac ceea ce le place și câștigă și bani din asta.»

Iată și versurile cântecului "Gore din Chitila", care l-a făcut celebru pe Mărgineanu:

"Eu sunt Gore din Chitila/ Doamne, văr cu Fane, zis 'Gorila'/ Păi, ce-a luat bătaie odată/ La 'Cățeaua leșinată, de la Mișu, zis 'Tâmpitu'/ Doamne, ce dă bine cu cuțitu'.../ Gore l-a bătut pe Mitu,/ Doamne, Gore l-a bătut pe Mitu,/ Păi că s-a luat de una, Elena,/ Ucenică la 'Higiena'.../ Ea stătea tristă în birt,/ Bea cu litru numa' spirt/ Și-ar mai fi băut un litru,/ Da' apăru deodată Mitu/ De-i zisă să îl urmeze/ C-ar vrea să se împerecheze.../ Gore ieși după tejghea,/ Ea uimită îl privea/ Cum pune mâna pe-o sticlă/ Și-nspre Mitu se agită.../ Și-a început să mi-l distreze/ Pă la carii și proteze,/ Păi, pă pe la dinți, pă la molari/ Ca în filme cu dolari.../ A venit și o Salvare,/ Doamne, una corespunzătoare/ De l-a luat pe Mitu solo/ Să-l coasă pe ici, pe colo.../ Gore n-avea nici o bubă,/ Dar a mai venit o dubă/ Păi mi l-au dus la facultate/ I-au dat 5 ani jumătate".

Deces

Victor Frunză (n. 1935); ziarist (Radio-TV), profesor la Academia "Ștefan Gheorghiu", a trimis prin "Europa liberă" o scrisoare deschisă de răsunet lui N. Ceaușescu, determinând autoritățile să-l expulzeze în 1980. Stabilit în Danemarca, a editat revista "Alergătorul de la Maraton" și a creat editura "Nord", fiind considerat unul dintre cei mai de seamă dizidenți români.

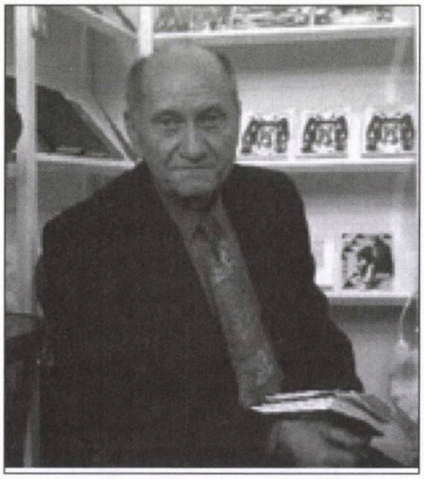

Nou!

A apărut

Zâmbind...
sub poverile vieții

de

MARIA GĂITAN-MOZES

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind...
sub poverile vieții

MINIMUM
2007

«Scrieri ... despre noi, cei cu părul alb, beteșuguri și singurătate.»

Al. Mirodan

....

Volumul poate fi procurat
trimițând suma
de 30 (treizeci) shkalim
pe adresa:

MARIA GĂITAN MOZES
Reh. Hashmonaim 81
59583 Bat Yam
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

George Bush desculț

Pe la mijlocul lunii iulie, mai multe ziare, magazine și pagini de Internet anunțau cu litere de o șchioapă că aproape jumătate dintre americani ar dori ca președintele Bush să fie demis imediat și că un număr încă și mai mare de cetățeni ar dori ca vicepreședintelui Cheney să i se ofere o vacanță permanentă.

Procedura de demitere a celor mai înalți funcționari din administrația americană este destul de complicată. Spre deosebire de regulile din alte țări democratice, demiterea președintelui american nu se face printr-un vot de neîncredere în parlament sau prin organizarea de alegeri anticipate (sau printr-un referendum ca în cazul președintelui român Traian Băsescu). Procedura este lungă și dureroasă, fondatorii națiunii au dezbătut-o cu mare grijă iar documentele constituționale sunt voluminoase și greu de interpretat. De-a lungul vremii opiniile legiuitorilor au variat, au fost adaptate la împrejurări, iar inițiatorii au fost destul de precauți, astfel ca procedura să poată fi (ca mai toate articolele constituției americane) corectată prin amendamente, în timp. Motivele care definesc vinovăția unui președinte în scopul de a fi scos din funcție este el însuși ambiguu: "trădare sau luare de mită sau alte crime ce țin de un comportament inacceptabil". Desigur, "trădarea" și "luarea de mită", odată dovedite, nu au nevoie de interpretare. "Alte crime ce țin de un comportament inacceptabil", însă, sunt departe de a fi clare și în consecință e greu de acționat în baza lor. A fost aceasta o altă sclipire de geniu a fondatorilor? În cei peste 230 de ani de la formarea Statelor Unite, numai doi președinți au fost supuși procedurii: Andrew Jackson în 1868 și Bill Clinton în 1988. Nici unul însă nu a fost demis. Pe de altă parte, în 1974, Richard Nixon, după ce o serie de documente acuzatoare au fost emise de către Congres, dar înainte de începutul procedurii propriu-zise, și-a dat singur demisia, scutind astfel țara de frământările politice ce întovărăesc de obicei o asemenea acțiune.

Așadar prevederile constituționale nu au fost deajuns pentru a evacua doi dintre chiriașii Casei Albe; în schimb, o simplă scrisoare de demisie (adresată lui Henry Kissinger la 9 august 1974) a reușit.

A doua întrebare este dacă această procedură complicată și dureroasă nu a fost intenționat plănuită ca atare, cu scopul de a descuraja Congresul în cazul în care acesta ar fi pe cale să inițieze demiterea unui președinte.

Procedura în sine se desfășoară în două stadii. Primul are loc în Camera Reprezentanților. Comisia judiciară adună probe în sprijinul acuzării. Și aici apare dificultatea. Nu numai că membrii comisiei trebuie să dovedească vinovăția președintelui dincolo de orice dubiu, dar ei se supun (fiecare membru în parte, ca și Congresul în totalitate) unor critici, bănuieli, investigații în viața privată etc. Era mult mai simplu pe vremea lui Andrew Jackson. Nu exista nici televiziune nici Internet. În timpul lui Clinton, ne vâjâiau capetele de opinii pro și contra oferite zile întregi la TV, în ziare, prin poștă sau prin telefon.

Sarcina de a dovedi vinovăția acuzatului este foarte grea în aceste condiții, iar rezultatul foarte îndoielnic. În cazul lui Nixon lucrurile au fost mai simple. Omul încălzise la sân niște hoți. Faptul că jaful de la Watergate (birourile Partidului Democrat) avusese loc din motive politice nu făcea ca el să fie mai puțin criminal, iar Republicanii nu aveau nici un chef să susțină un răufăcător.

În cazul lui Clinton, însă, toți știam că fusese vorba de o indiscreție sexuală iar restul era doar "spuza de pe turtă". Omul se bucura de o popularitate rar întâlnită în a doua cadență prezidențială (65% opinii favorabile). Cei ce-l apărau erau și ei maeștri ai propagandei, el însuși dezarma inamicii prin farmecul său personal de câte ori apărea, lovindu-i cu: "Nu mă interesează procedurile Congresului, eu sunt ocupat cu bunăstarea poporului american". Greu de acuzat un președinte atât de popular pe plan intern și internațional. Dar, Republicanii fiind în majoritate, au reușit totuși.

Primul stadiu se încheie cu acuzarea emisă de Camera Reprezentanților, unde este nevoie de o majoritate simplă. De prisos să adaug că printr-o asemenea regulă este foarte ușor pentru partidul majoritar să obțină acuzarea.

Stadiul al doilea prevăzut de autorii constituției îl constituie judecata în sine a acuzatului, în Senat. Aici este nevoie de o majoritate de două treimi pentru acceptarea sau respingerea hotărârii de demitere. O mențiune specială merită faptul că vicepreședintele american, care îndeplinește și funcția de președinte al Senatului, are prin lege dreptul să voteze în cazul în care numărul de voturi este egal între cele două partide și astfel să încline balanța în favoarea partidului său. Atât Andrew Jackson cât și Bill Clinton au fost găsiți nevinovați de către Senat și amândoi și-au servit națiunea până la sfârșitul mandatului.

În concluzie, procedura de demitere se aseamănă, dar nu este identică, cu un proces judiciar. În Senat are loc judecata în sine unde, prin vot, se decide dacă președintele va fi cu adevărat demis sau nu. Deosebirea față de un proces judiciar obișnuit este absența unui judecător care să decidă – în caz de vinovăție – pedeapsa, aceasta fiind dinainte cunoscută. În plus, chiar dacă la sfârșit președintele nu este demis, faptul că a fost acuzat în primul stadiu rămâne o pată definitivă pentru el. Inculpatul va rămâne veșnic stigmatizat de istorie.

Cum procedurile parlamentare sunt îndeobște lungi și întortochiate, putând dura uneori ani de zile și necesitând enorme cheltuieli bănești, rezultatul poate fi incert și întregul efort, în cele din urmă, gratuit.

Este exact motivul pentru care Democrații, majoritari în Camera Reprezentanților și în Senat, nu sunt interesați astăzi să-l demită pe Bush.

Ceea ce doresc ei este să joace pe cartea populistă, mânjindu-l necontenit în culori negative, astfel ca alegerile din 2008 să poată produce un președinte și un Congres Democrat. Se pare că deocamdată, ei nu au prea mari dificultăți în această privință. Bush este primul președinte care a reușit performanța de a se prăbuși în sondajele de opinie sub nivelul celui mai prost președinte din timpurile moderne – Jimmy Carter.

Între timp *media* este plină cu declarații "tari" ale politicienilor din ambele partide. Nu mai e vorba de simplele înjurături politice cu care ne-am obișnuit. Cei ce dau cu piatra nu mai sunt "extremele vitriolice" ale stângii, ci membrii cei mai respectabili ai ambelor partide. Senatorul Democrat Joe Biden, șeful comisiei de politică externă a Senatului și candidat la președinție, a declarat că Bush este o "vegetală cu creierul mort" Puternicii senatori Lugar și Warner (ambii Republicani) au introdus o moțiune în Senat, cerând administrației să pregătească o "strategie de rezervă" – adică schimbarea actualei politici militare. Republicanii se gândesc că singura lor salvare în alegerile ce urmează este debarasarea totală de Bush. Senatorul Republican Chuck Hagel a declarat răspicat că dacă Bush nu renunță la inerția politică, îl vor face alții să-și schimbe atitudinea.

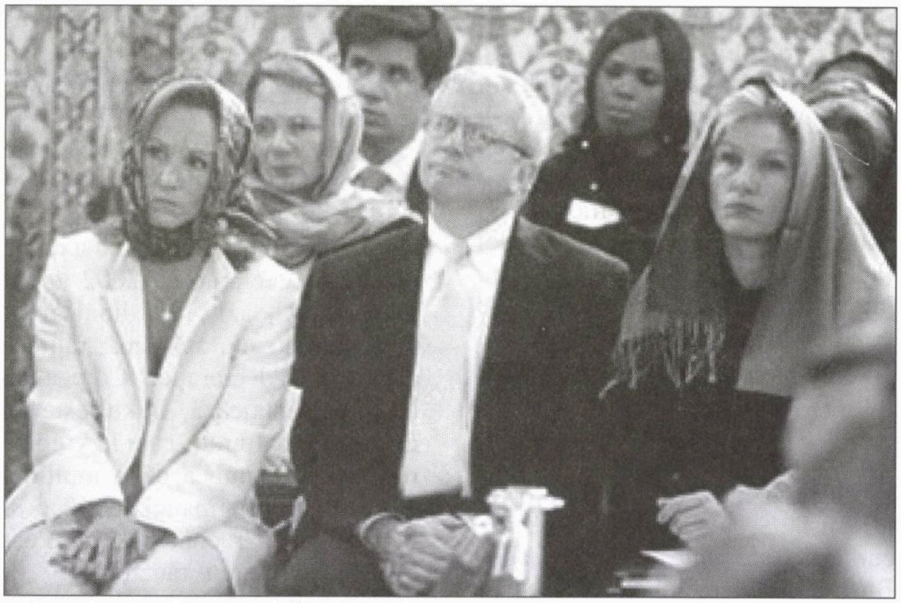

27 iunie 2007: Așezați în primul rând la Centrul Islamic din Washington, înalți membri ai guvernului ascultă discursul lui Bush. Frances Townsend, asistenta președintelui în probleme de securitate internă și terorism (stânga), și Karen Hughes, sub-secretar de stat pentru diplomație și afaceri publice, purtând baticuri musulmane găsite în grabă

Republicanii se consolează cu sondajele încă mai slabe de care se bucură Congresul, dominat de Democrați. Ceea ce nu recunosc ei este că Democrații, luați separat ca deputați în cadrul statelor lor sau făcând parte din pleiada de candidați pentru Casa Albă în 2008, se prezintă mult mai bine decât adversarii lor Republicani.

Întrebat de ce o sprijină pe Hillary Clinton în 2008, Ed Koch, vechea noastră cunoștință, cunoscut Democrat care îl sprijinise pe Bush, a remarcat: Partidul Republican este mort!

Părerea lui este împărtășită, în public sau în particular, de majoritatea fruntașilor Republicani. E greu să te rupi pur și simplu de președintele pe care l-ai sprijinit timp de șapte ani, chiar dacă ai dori-o din tot sufletul. Dar a nu te rupe în mod public și decisiv de el ar putea duce la niște pierderi imense pentru Republicani, care nu numai că nu vor câștiga în 2008, dar sunt în primejdie de a fi desființați ca partid politic.

Care este bilanțul Republicanilor după o lungă perioadă de supremație în Congres și 8 ani de președinție?

În domeniul politicii interne, cu excepția legii cu privire la reducerea impozitelor, Bush nu se poate lăuda cu vreun succes legislativ. Iar în politica externă, populația țării a devenit furioasă și Republicanii nu pot să mai ignoreze realitatea. Există o majoritate covârșitoare care cere retragerea trupelor din Irak. Cei mai pragmatici, care prevăd o posibilă înrăutățire a situației în caz de retragere, declară totuși că Irakul a fost cea mai mare greşeală de politică externă din istoria SUA.

În articolul său săptămânal din "New York Sun", "George Bush desculţ", (care poate fi citit pe web în limba română la adresa: http://ro.danielpipes.org/article/4743) expertul în islamism prof. Daniel Pipes emite un act sever de acuzare împotriva fostului său lider, tipic poziţiei adoptate în prezent de aşa-zişii neo-conservatori, care îl sprijiniseră cândva. Calificative ca "ignorant", "inept", "nepăsător", "abdicare în faţa Islamului", abundă. În alte articole fostul sprijinitor al lui Bush declara că "după toate discursurile sale pline de fanfaronadă, Bush a lăsat Israelul să se descurce singur în faţa Iranului".

Mai mult decât atât, se discută stăruitor despre consecinţele războiului. Unii pretind că soldaţii care vor reveni de pe câmpurile de luptă din Irak vor suferi în mare număr de un sindrom post-traumatic care, pentru a fi tratat medical, va apăsa din greu asupra finanţelor şi economiei americane.

Armata este obosită şi descurajată. Politica de rotire a cadrelor din armată a fost atât de prost aplicată încât unii nu şi-au văzut copiii născuţi în lipsă, alţii i-au văzut numai petru două săptămâni în patru ani, nemaivorbind de neveste şi familie sau de locurile de muncă pe care le–au părăsit şi unde desigur nu mai sunt bineveniţi la întoarcere.

"Pagubele aduse naţiunii de către acest război depăşesc posibilele beneficii", a declarat senatorul Lugar, probabil cel mai respectat politician Republican din Congres. Alţii declară că politica administraţiei ar putea duce nu numai la pierderea războiului din Irak, ci, mult mai grav, la pierderea războiului antiterorist.

Ca de obicei, când cineva este acuzat o dată, acuzaţiile curg la nesfârşit. I se reproşează lui Bush că, în ceea ce priveşte cele trei state pe care le-a declarat în 2002 drept "axa răului", azi, în ultimul an al preşedinţiei sale, stăm mai rău decât la data declaraţiei. Coreea de Nord ne şantajează, Irakul este un dezastru, iar Iranul, care la vremea respectivă dispunea de o mulţime de dizidenţi pragmatici activând în favoarea unei reconcilieri cu Vestul, este azi "capul răutăţilor".

În domeniul politicii interne, Congresul investighează nu mai puţin de 300 de cazuri de abuzuri prezidenţiale petrecute în ultimii şase ani. Şi numărul anchetelor creşte mereu. Prognozele sunt sumbre. Toţi cei ce crezuseră într-o politică financiară disciplinată şi într-o politică de apărare a ţării condusă de specialişti conservatori mai îndrăzneţi, au fost profund dezamăgiţi. După cum declara de curând un tânăr conservator despre partidul său: "Probabil voi vedea din nou Partidul Republican la putere aunci când voi fi bunic".

Republicanii se simt ca nişte asediaţi, din două motive: primul fiindcă, pentru întâia oară în istoria campaniilor electorale, sunt depăşiţi în strângerea de fonduri de către Democraţi. Scor: 2-1 pentru Democraţi. În al doilea rând, fiindcă de curând sondajele au arătat un fapt tot atât de surprinzător: tot pentru prima oară în istorie, Democraţii sunt favorizaţi de către armată. Mai rău chiar, Democratul care stă mai bine la capitolul "îmbrăţişarea armatei", este o femeie care răspunde la numele de Hillary Clinton, reprezentantă a Partidului Democrat. Dar despre asta într-un număr viitor.

B.B.C.
Bădărani. Banditi.
Canalii.

Shana Tova!
MAMAIA מאמאיה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Ing. THEODOR TOIVI
Haifa

Londra mea

Pentru mine Londra a reprezentat întodeauna un miraj, a cărui posibilitate de realizare se accentua în mod alternativ în diverse perioade ale vieţii.

În contextul prezentei povestiri trebuie să amintesc că spre sfârşitul anilor '70, un produs ieşit din comun, conceput de mine în România, a fost expediat şi expus la Londra. Pe bună dreptate speram, (în pofida contextului politic al perioadei), să fiu inclus în delegaţia care a însoţit obiectul. Nu am reuşit să văd UK cu această ocazie, deşi spre onoarea lor, mulţi oameni de bine din aparatul de decizie s-au luptat în acest scop.

Am decis atunci că din momentul când voi ajunge în Ţara Sfântă, prima destinaţie turistică va fi capitala Angliei. Dar nu a fost să fie aşa.

Deplasări profesionale sau de studii m-au purtat prin Zürich, München, Luxemburg, Milano, Barcelona sau alte oraşe cu nume sonore, pe care în tinereţe le-am identificat doar pe scala aparatului de radio.

Drumurile spre Washington, Baltimore, Cleveland sau Chicago au înclus uneori escale la Heathrow, marele aeroport de lângă Londra, dar atât. În vacanţele turistice am trecut prin Innsbrück, Cortina sau Jungfrau, dar niciodată nu am ajuns în metropola britanică.

În fine, o altă deplasare lângă Lomdra a fost anulată de verdictul dur al medicului, care a condiţionat zborul de nişte investigaţii deloc simpatice (făcute de altfel peste câţiva ani), iar o excursie turistică în 1998 a fost anulată de o gripă banală...

Dar în noul Milenium am decis că trebuie să văd Londra, fără nici o conexare profesională, de studii sau de alt gen, ca unul din miile de tineri turişti, îmbrăcaţi în blugi şi încălţaţi cu basketi, care umplu până la refuz avioanele ce leagă aeroportul Ben-Gurion cu Heathrow.

Să-nvăţăm limba engleză cântând

În cadrul prezentelor note de drum trebuie să amintesc că educatorii mei din copilărie au încercat să mă înveţe germana, iar cei din perioada şcolară şi universitară ceva franceză şi foarte multă rusă.

Părinţii discutau uneori în idiş, atunci când erau interesaţi să nu înţeleg conversaţia, situaţie care a dus în mod contradictoriu la înţelegerea parţială a limbii în care se prezentau spectacolele de la TES.

La sfârşitul studiilor, citeam cu uşurinţă publicaţiile politice în limba franceză şi manualele tehnice în limba rusă, dar cunoaşterea limbii engleze devenise în anii respectivi o condiţie *sine qua non* în progresul profesional al oricărei persoane implicate în proiectare.

Problema era absolut similară în Ţara Sfântă pentru un emigrant din aceeaşi categorie, fie şi *over qualified,* sosit în 1980 fără gradul de colonel în rezervă şi rulând un ivrit negramatical, dominat de încurabilul accent valah.

Motivele arătate mai sus, intuite cu mulţi ani înainte, au decis startul în această aventură care a însemnat studiul limbii engleze timp de peste 30 de ani.

Îngrijorat iniţial de plasarea adjectivelor în faţa substantivelor, şi de faptul că Cezar se pronunţă Sizar, am fost de-a dreptul contrariat de faptul că laturile clasice a, be, ce ale unui triunghi oarecare au devenit în engleză "ei, bi, si."

Realitatea este că în studiul autodidact al acestei limbi apăreau dificultăţi aparent însurmontabile. Trauma cea mai mare a fost când mă consideram deja avansat şi citeam cu uşurinţă publicaţiile sovietice în limba engleză (fără a bănui ca din motive propagandistice acestea sunt redactate deliberat pentru indivizi din lumea a treia), pe litoral fiind, la Mamaia, am cumpărat un ziar englezesc, scris pentru englezi.

Am constatat cu stupoare că nu înţeleg mare lucru şi de la data respectivă am depus eforturi suplimentare până când am aflat de exemplu că PM înseamna primul ministru, MP – membru al parlamentului, iar WW I primul război mondial, condiţii esenţiale pentru înţelegerea unui ziar tipărit în Regatul Unit...

Dar aşa cum parte din cititorii mei au învăţat în cursul orelor de marxism, acumulările cantitative duc la un salt calitativ.

Astfel, în anul 1977, deplasându-mă la Moscova şi Varşovia într–o problemă litigioasă, am folosit limba engleză şi drept consecinţă, partenerii mi-au acordat o consideraţie realmente superioară în raport cu aceea arătată în anul 1973, când, din păcate, am folosit numai limba rusă.

Mai târziu, în Israel, engleza mea a progresat substanţial, dat fiind moda proiectelor realizate în comun cu alte ţări şi a globalizării, noţiune frecvent vehiculată acum la TV, fără ca mulţi comentatori să înteleagă exact despre ce este vorba.

Ca o paranteză legată de globalizare, trebue definită posibilitatea în care un tip cu care nu ai nici o legătură, situat la mii de kilometri de biroul tău, şi care nu este nicidecum întrigant sau rudă cu şefu', te poate scoate din funcţie, numai pentru faptul că făcând acelaşi lucru ca şi tine, primeşte un salariu ceva mai modest...

Revenind la subiect, apogeul studiilor mele autodidacte de limba engleză l-am trăit acum câţiva ani, când, dintr-o judecată eronată pesemne, (ca să nu folosesc termenul inconştientă), m-am înscris la un curs de engleză pentru avansaţi, în care scop am dat chiar un examen scris de admitere.

Aveţi latitudinea să credeţi sau nu, dar pe hârtia de respingere scrisă de serviciul cadre într-un ivrit elevat, se afirma că datorită rezultatelor corespunzătoare ale probei, s-a ajuns la concluzia că nu am nevoie de cursul respectiv...

❖

Într-una din serile petrecute în Londra, am vizionat spectacolul muzical *The King and I,* cunoscut nouă din CD-ul interpretat de Julie Andrews şi revăzut recent într-o veche ecranizare cu Yull Brynner.

Distribuţia actuală era excelentă, îndeosebi titularul Regelui din Siam, un talentat interpret american (negru) care, pentru efecte comice, folosea în mod deliberat un accent din Harlem.

Baletul exotic (adus din Thailanda), decorul care tăia realmente respiraţia, costumele strălucitoare şi muzica superbă compusă de Rogers şi Hammerstein justificau fără echivoc alegerea spectacolului.

Umorul dialogurilor, bazat în mare prin folosirea improprie a unor cuvinte în contextul respectiv, ca şi prin sensul actual alterat de timp al unor expresii, stârnea publicului având ca limbă maternă engleza hohote de râs la care noi participam doar cu un zâmbet de convenienţă.

Am ieşit în stradă fredonând nemuritoarea melodie *We shall dance* şi evaluându-mi şansele relativ reduse de înţelegere spontană a poantelor auzite în acest spectacol într–un viitor apropiat...

Westminster Abbey

Westminster Abbey: Cât a aşteptat Shakespeare până l-au înmormântat aici!

Renumita catedrală, situată în apropierea Parlamentului, este una din perlele arhitecturale ale capitalei britanice, şi a fost construită în anul 1045 de regele Eduard I, fiind actualmente locul de încoronare a monarhilor britanici.

Iubitorii literaturii găsesc aci cu satisfacţie un Colţ al Poeţilor, unde îşi au locul de veci oameni de litere cum ar fi Geofffrey Chaucher *(Povestirile din Canterbury).* Alţii au trebuit să aştepte un timp (după ce au trecut într-o lume mai bună), pentru a fi acceptaţi aci, cum ar fi Lord Byron – din 1824 până în 1969, sau chiar Shakespeare; îngropat iniţial la Stratford-upon-Avon în 1616, a aşteptat până în 1740, când a fost acceptat în fine la Westminster Abbey.

Charles Dickens, Sheridan, Rudyard Kipling şi Thomas Hardy sunt câteva nume ilustre de scriitori care îşi au locul de veci în această mânăstire, în timp ce alții au plăci memoriale, cum ar fi Sir Walter Scott, Emily și Charlote Brontë.

Te poți reculege aci la mormintele unor cunoscuți compozitori ca Haendel sau chiar ale unor actori contemporani, ca Sir Lawrence Olivier, care a devenit renumit (cel puțin la Ploiești) și prin hamleții purtați în cunoscuta ecranizare a celebrei piese shakespeariene...

Fără legătură cu profilul prezentei publicații, există de asemenea un *Scientist Corner,* având un memorial dedicat lui Sir Isaac Newton, autorul unor celebre legi ale fizicii inspirate de căderea unui măr dintr-un pom.

Am trecut și prin sala *The Nave,* cu o arhitectonică gotică ieșită din comun și o înălțime de 31 metri, sală din care trebuie menționată magnifica Fereastră de West, unde sunt pictați pe sticlă strămoșii nostri Avraham, Ițhac și Iacob, alături de figuri ilustre ale creștinătății sau monarhiei britanice.

❖

Închei această subiectivă prezentare a renumitului lăcaș de cult printr-un subiect politic de actualitate. Există aci o sală renumită, denumită Camera Ierusalim, unde sunt expuse tapiserii arătând Istoria lui Avraham, Întoarcerea Sarei din Egipt, Circumcizia lui Ițhac precum și o frumoasă Poartă a Templului, bazată pe un desen de Rafael.

Deși intrarea se face printr-o cameră denumită Iericho, obiectele de artă din celebra sală Ierusalim, pe lângă unele chestii absolut britanice, tratează în mod exclusiv istoria neamului Israel, așa-zisa problemă palestiniană fiind lăsată mai curând pentru îndivizii din clădirea BBC, situată la câteva mile spre sud-est.

Salvador Dali și ochiul Londrei

Am ajuns în fața întrării expoziției *Dali Universe* din County Hall în mod absolut întâmplător.

În timp ce încercam să înregistrez pe peliculă siluetele crenelate ale parlamentului și lăcașului Westminster Abbey, am observat în cadrul aparatului Cannon un element distonant care apărea în mod sistematic.

Abia după ce am traversat Tamisa peste renumitul pod din fața parlamentului britanic, am realizat că elementul distonant era o roată gigantică, denumită Ochiul Londrei, echivalentă cu ceea ce se poate vedea în Praterul vienez, dar diferită de aceasta prin tehnologia modernă de acționare hidraulică și mai ales prin amplasarea urbanistică total neadecuată...

London Eye (Ochiul Londrei)

După sfertul de oră de rigoare în care am examinat cu spirit critic dar și cu oarecare învidie profesională partea tehnică a problemei, am părăsit roata, nu fără a remarca niște tineri de limbă ivrit așteptându-și rândul la casa de bilete.

După o scurtă distanță parcursă pe malul celebrului fluviu britanic Tamisa, în care încercam să explic soției de ce înstalația sus-menționată este sortită prin concept unei anduranțe reduse, am descoperit în mod involuntar expoziția *Dali Universe,* datorită statuilor total neconvenționale din fața intrării.

În interior mi-a făcut plăcere să aflu că dl. Benjamin Levy, curatorul expoziției și prieten personal al artistului, a ales pentru secția permanentă a acestui lăcaș de cultură trei teme interesante din opera marelui surrealist și anume:

Sensualitatate și Feminitate, Religie și Mitologie și Visuri și Fantezie.

Printre admirabilele lucrări ale primei teme sunt 15 gravuri care vor interesa categoric pe cititorii de de limbă română și anume cele inspirate din clasica lucrare a lui Ovi-

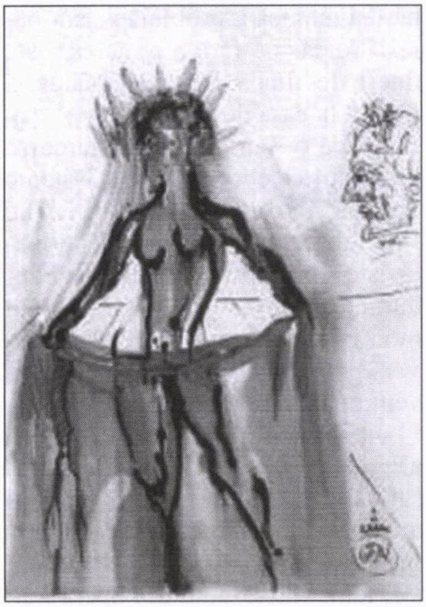

Venus (ilustraţie de Salvador Dali la "Ars amatoria" de Ovidiu)

diu "Arta iubirii". Această lucrare a scandalizat într-o asemenea măsură societatea romană în care a trăit celebrul poet, încât acesta a fost exilat în mod permanent la Marea Neagră, devenind constănţean.

Am fost impresionaţi şi de alte ilustraţii de cărţi, cum ar fi Romeo şi Julieta, Casanova, Decameronul, Marchizul de Sade, ale caror titluri sugerează natura interesantelor desene.

Dintre sculpturi am admirat o superbă Venus, traversată de numeroase sertare, prin care frumoasa zeiţă (în viziunea lui Dali) devenea utilă şi în alt mod decât acela atribuit în mod clasic...

Tema a doua, Religie şi Mitologie, prezenta numeroase sculpturi din care cel puţin două dominau în mod categoric sala: Sfântul Gheorghe şi Dragonul, şi Melcul şi Ingerul.

Ilustraţiile pentru cărţi, cum ar fi Biblia, Cele 12 triburi ale lui Israel, Moise şi monoteismul, Cântarea Cântărilor a lui Solomon şi desigur Alia erau categoric interesante pentru evrei şi creştini laolaltă.

În cazul temei a treia, Visuri şi Fantezie, este dificil de narat tablourile, dar sonoritatea titlurilor are o estetică în sine din care amintesc Persistenţa Memoriei, Profilul Timpului şi Dorinţa Hiper-raţională.

La sfârşitul acestui superb traseu prin fantastica artă a lui Salvador Dali, trecem într-o sală modestă a expoziţiei, unde apare marea noastra revelaţie a acestei dupăamieze suprarealiste – tema Holocaustului, a alialei şi construcţiei Statului Israel (din perioada haluţiană desigur) – în care marele om al secolului 20 şi-a dovedit fără echivoc viziunea sa optimistă de rezolvare a tragicului destin al poporului evreu.

Am părăsit *Dali Universe* cu sentimentul reconfortant că nu suntem singuri în lupta noastră pentru a exista într-o lume adversă.

❖

Ulterior, am aflat din presă că viteza de rotaţie a faimosului Ochi al Londrei a început să crească "out of control", sau cu alte cuvinte în mod greu de strunit, şi în consecinţă, distonanta distracţie a fost închisă până la noi ordine.

Farnborough: Cea mai mare expoziţie aviatică de pe glob

Farnborough Air Show este cea mai mare expoziţie aviatică de pe glob, deschisă timp de 7 zile în luna iulie, pe aerodromul cu acelaşi nume situat la 53 de kilometri de Londra. Cu aproape 1.500 de exponate şi 150 de mii de vizitatori, acest mega-eveniment are loc bianual, în mod alternativ cu *Paris Air Show* de pe aeroportul Le Bourget.

Toate lumea bună din îndustria aeronatică expune aci avioane militare şi comerciale (cu sau fără pilot) precum şi drăcovenile adiacente cum ar fi rachete aer-aer, aer-sol şi invers, radare şi avionică, inclusiv mijloacele sofisticate de război electronic, denumite la noi Lamed Alef.

Fără a fi tendenţios, sunt nevoit să amintesc că – exceptând turiştii civili ca noi, care au acces numai în ultimele două zile – *Farnborough Air Show* (ca şi omologul său francez de la Le Bourget), reprezintă cea mai mare adunătură de maheri cu relaţii, miniştri, generali, ataşaţi militari şi directori de departamente, care împreună cu adjuncţii acestora dau zilnic înterviuri, semnează contracte perfectate de alţii cu multe zile în urmă sau se fotografiază în faţa exponatelor concepute de bieţii specialişti rămaşi de regulă acasă, în birourile de proiectare aferente...

Sunt prezenţi însă ca întotdeauna piloţii de încercare ai exponatelor, care – uneori cu preţul vieţii – ating limita critică a perfomanţelor – pe care beligerantele minuni zburătoare o pot realiza...

Culmea culmilor: Millenium

Magnifica construcţie amplasată în peninsula Greenwich din Londra reprezintă fără îndoială o culme a tehnicii contemporane.

Început în 1977 şi terminat după un an, extravagantul proiect în formă de calotă sferică, semnat de arhitectul Richard Rogers, a fost încă de la început o problemă controversată.

Construit dintr-o membrană din fibre de sticlă, suportată de cabluri susţinute la rândul lor de o duzină de masturi din oţel plasate pe un cerc interior, domul, având un diametru de 320 m. şi o înălţime de 50 m., are configuraţia unui arici gigant, ale cărui ace au înălţimea de 100 m.

Eleganta formă de picătură de rouă este asigurată şi de faptul că presiunea aerului din interior este ceva mai mare decât presiunea atmosferică, chestie realizată de in-

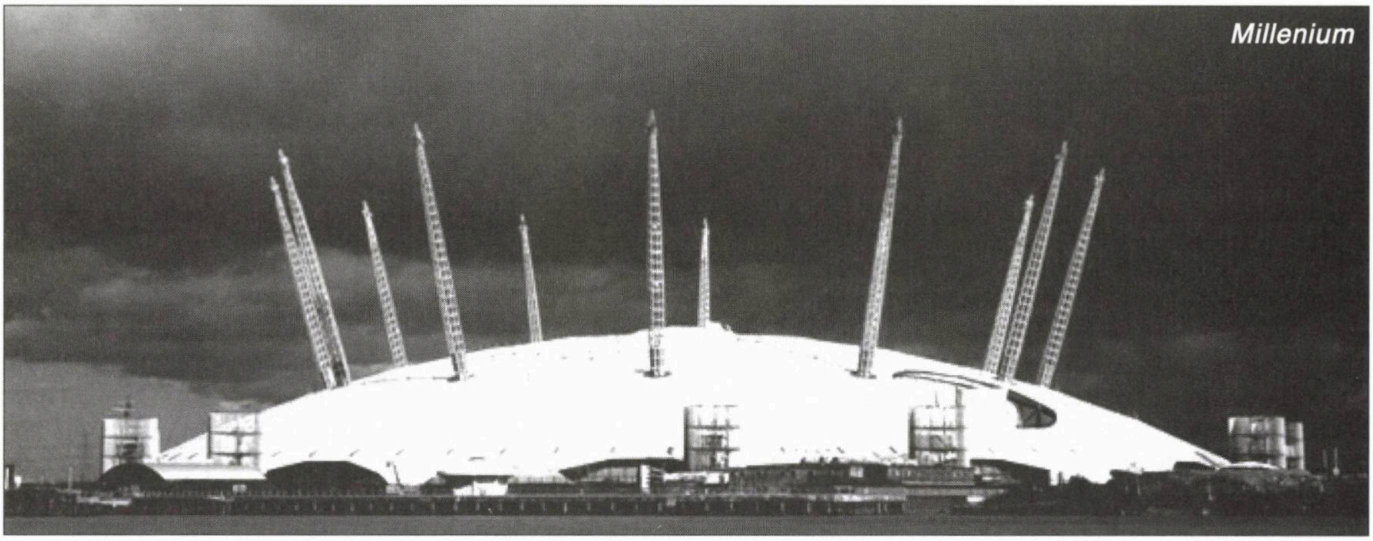

stalaţii plasate în afara câmpului nostru vizual.

Amenajările exterioare, care nu fac obiectul prezentei relatări, includ pieţe, bazine şi fântâni arteziene, un traseu al meridianului Greenwich, elemente de Luna Park, tonete cu jucării ieşite din comun şi desigur restaurante.

În interior există 14 "atracţii tematice", dispuse pe două cercuri concentrice, separate printr-o highway, cale de acces circulară parcursă de vizitatori pe jos sau cu ajutorul unui trenuleţ.

În centrul domului se află uriaşa arenă unde are loc (pe lângă altele) spectacolul *Millennium Show*, una din atracţiile majore ale locului.

Am ajuns după-amiază, relativ târziu, dar aveam 3 ore disponibile pentru a ne face o idee, fie şi sumară, asupra a ceea ce ei numesc *The Dome is the best of British.*

Călătorie printr-un corp omenesc

Examinăm din exterior pavilionul în care ni se propune (fără succes) o călătorie în spaţiu, şi trecem mai departe, intrând într-un uriaş corp omenesc traversat prin interior de numeroşi curioşi, majoritatea copii. Ne facem un punct vedere, după care ieşim imediat afară, fiind în criză de timp dar şi de aer proaspăt.

Din practicarea medicinii timp de mulţi ani, soţia ştie oricum ceva despre interiorul corpului uman, iar eu am acasă la dispoziţie splendidele atlase anatomice ale firmei CIBA, semnate de cunoscutul medic şi grafician Frank Netter.

Următorul pavilion are forma unui ou uriaş în care se poate introduce, cu atenţie, o vilă cu 3 nivele. În interior nu se află nimic, dar absolut nimic, decât un quasi-întuneric albastru-verzui în care se aude o muzică spaţială. Ne aşezăm, ca toţi ceilalţi, pe podeaua din plastic şi ceramică albă, privind o boltă înstelată şi încercând să ne destindem, proces care este de fapt scopul şi tema sofisticatului edificiu...

După un timp nedefinit, considerăm că scopul a fost atins şi ne ridicăm, nu fără oarecare dificultate, grăbindu-ne spre uşa de evacuare, care pentru a evita pătrunderea luminii din exterior, a fost mascată în mod diabolic.

Suntem atraşi în continuare de o denumire legată de Arta şi Locuinţa Secolului 21. Urcăm scări metalice complicate şi intrăm într-o sală unde se află mobile banale inclusiv un pian cu coadă, suspendate de tavan prin corzi învizibile din oţel, punând obiectele respective într-o poziţie total nefireasca şi pe puţinii vizitatori într-o postură stupefiantă.

Am găsit imediat ieşirea, considerând ca un prim avantaj al extramodernului pavilion şi scărilor aferente de acces, eliminarea unor calorii de prisos acumulate în simpaticul restaurant alăturat, unde dintr-o firească curiozitate turistică, am consumat, pentru prima şi ultima oară, populara mâncare englezească *fish and chips...*

Lumea începe să ocupe tribunele arenei centrale unde începe *Millennium Show*. Spectacolul ne uluieşte de la început şi în mod gradat ne aduce la extaz, prin măiestria artiştilor, elementelele tehnice ieşite din comun, spaţiul generos în care are loc acţiunea şi muzica sublimă semnată de un oarecare Gabriel.

Iniţial spectacolul demarează cu numere de trapez, total diferite de cele văzute la un circ convenţional, atât prin dimensiunile traiectoriilor, viteza neobişnuită de deplasare a acrobaţilor, costume, cât şi de faptul că firele de conexare ale artiştilor erau practic invizibile, de unde senzaţia că aceştia zboară literamente prin imensul spaţiu al cupolei...

În continuare, din subteranele

arenei începe telescoparea treptată a diverse construcţii bizare, pe care artiştii evoluează în mod suprarealist, în luminile elaborate cu ajutorul unor echipamente de ultimă oră. Unele elemente tehnice erau pentru mine familiare, dar total neobişnuite într-un spectacol. Astfel una din chestiile apărute avea realmente forma şi dimensiunile unei instalaţii telescopice de foraj petrolier, urmata de o balanţă având configuraţia unui pod rabatabil pentru vehicule blindate, o roata imensă de scrânciob şi multe altele.

În final regia computerizată declanşează focuri de artificii din toate direcţiile şi zecile de artişti coboară la rampă să culeagă ropotele de aplauze binemeritate.

❖

S-a înserat, părăsim locul cu autobuzul şi privind luminile marelui oraş, m-a cuprins o senzaţie de tristeţe profundă, parcă întuind că nu vom revedea într-un viitor apropiat magnificul edificiu ţesut din fibre de sticlă.

Faptul s-a adeverit, căci aşa cum am aflat ulterior din ziare, maşinaţiile unor elemente mercantile şi meschine au condus la închiderea celebrei picături de rouă, înainte ca lumea să fi înţeles exact semnificaţia frazei *The Dome is the best of British...*

Judec cu aceasă ocazie traumaticele mele decizii, legate de vizitarea unor elemente controversate şi care s-au dovedit până la urmă efemere, cum ar fi Salonul Aviatic de la Farnborough, Domul Millennium, Ochiul Londrei sau expoziţia Universul lui Dali, în dauna unor obiective solide, clasice, vizitate în mod obligatoriu de orice persoană instruită care aterizează la aeroportul Heathrow..

În consecinţă mă întreb cu legitimă îngrijorare cum voi apare în faţa copiilor şi colegilor, relatând că în 7 zile petrecute în capitala britanică, nu am avut timp să intru la British Museum, Madame Tussaud şi nici măcar la magazinul Harrod's, în profida ordinelor implacabile primite în ghidurile fabricanţilor de pneuri de la Michelin...

❖

Odată instalat în hotelul White House din Regent Park, ales prin internet în urma unei operaţiuni sofisticate, am fost nevoit să mă familiarizez cu noile gadgeturi. Am folosit acest cuvânt pentru a defini o categorie de probleme tehnice cu care bietul turist este confruntat în cursul peregrinărilor sale pe alte meleaguri, mai avansate.

Dacă manipularea cheii în forma de *credit card* îmi era familiară cu mulţi ani în urmă, a trebuit să învăţ acum că aceasta trebuie introdusa obligatoriu într-un suport de lângă uşă, ca să racordez camera la reţeaua electrică.

În ultimii ani tehnica lifturilor ajunsese la un nivel staţionar şi credeam că nu mi se vor cere eforturi intelectuale pentru a urca de la un etaj la altul. Dar în zona uşilor celor 4 lifturi ale hotelului londonez nu erau prevăzute butoane de apel. Un timp am urcat şi coborât, ca să zic aşa, ca trempist, până când am descoperit pe culoar un pupitru de comandă plasat la peste 5 metri de uşile cu pricina, de unde bietul turist avea posibilitatea să solicite ascensorul prin mijloace relativ convenţionale...

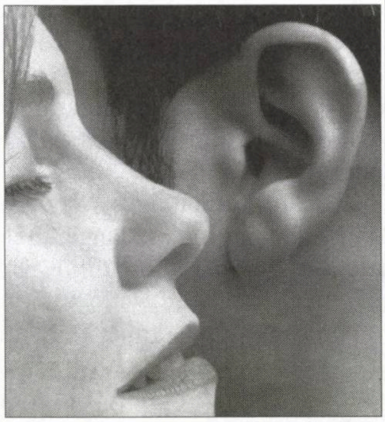

Hag Sameah!

NOU! **ISRATON**

Aparate auditive LTD.

Am primit din U.S.A. aparatul cel mai performant din lume. Primul aparat care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii.

★

Două sucursale noi la Kiriat Ono
și la Rishon Lezion
Informaţii suplimentare
la telefon 054/452-2590

Reducere la promovarea noului aparat – 30% pe termen limitat aducătorului acestui anunț până la 30 septembrie

KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)
TEL AVIV, str. Ben Yehuda nr. 39,
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
www.israton.co.il E-mail: israa@bezeqint.net

ISAAC MOSCU EYAL

Noi, la Singapore

La 137 de kilometri de linia Ecuatorului, acolo unde Oceanul Pacific şi cel Indian şi-au făurit un coridor de întâlnire, ni se înfăţişează o perlă a lumii civilizate, care te pofteşte în ospeţie. Perla poartă numele de Singapore. Acest oraş-stat creşte ca floarea paradisului, sub ochii pofticioşi ai celor doi vecini majori (Malaezia şi Indonezia) care trâmbiţează, din zori până în noapte, dorinţa creării unui mare imperiu musulman, cuprinzând şi Singapore.

Navigând printre stânci, în acel ocean de ură şi pofte de cucerire, Singapore îşi urmează drumul anevoios, întocmai ca Israelul. Asemănările şi liniile paralele le sesizezi peste tot. Naţiune mică, formată din imigranţi, un adevărat mozaic social care trăieşte într-o armonie veghetă de cântarul justiţiei.

Pentru un evreu, vizitarea muzeului de istorie a Singaporelui este un prilej de mândrie. Chiar la intrare te întâmpină o fotografie cu o largă explicaţie: "David Saul Marshall... unul din fondatorii statului Singapore şi cel dintâi prim-ministru". Fără să vrei, te gândeşti la Disraeli, Ben Gurion. Paşi evreieşti mulţi au străbătut istoria...

David Saul Marshall aparţinea unei familii de evrei religioşi. Părinţii au ţinut totuşi să-l îndrume spre studii laice în Anglia. Întors în Singapore, Marshall devine cel mai vestit avocat din oraş. Circula pe seama lui o vorbă, ca o deviză: "Marshall nu pierde niciodată". În istoria justiţiei singaporeze este consemnat faptul că 96% din procesele în care a pledat au fost câştigate. Doar într-un "proces personal" a pierdut. Luptând împotriva japonezilor, în cel de-al doilea război mondial, a căzut prizonier. În "procesul naţional", însă, Marshall a ajuns la desăvârşire. Conducând delegaţia care a tratat cu englezii independenţa Singaporelui, David Saul Marshall a câştigat 100%.

David Saul Marshall

Prezenţa evreiască o simţi peste tot în insulă. Te plimbi pe Coleman Street, apoi pe Synagogue Street, rămâi mut de emoţie estetică în faţa sinagogii "Hesed El" (de o măreţie şi originalitate rar întâlnite în lume), străjuită, la intrare, de o menoră ce depăşeşte înălţimea unui om, treci prin faţa clădirii comunităţii evreieşti, declarată monument naţional.

O legendă singaporeză explică originea numelui acestei ţări. Spune legenda că un prinţ din Sumatra, vizitând insula, a văzut un leu furios. Întors acasă, a povestit sultanului că locul pe care l-a vizitat este *singa* (leu în limba locală) *pore* (oraş), adică oraşul leului.

Aşadar, la botezarea viitorului stat, evreii n-au contribuit cu nimic. Prezenţa lor este vizibilă "numai" în fondarea, dezvoltarea şi înflorirea statului-oraş.

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

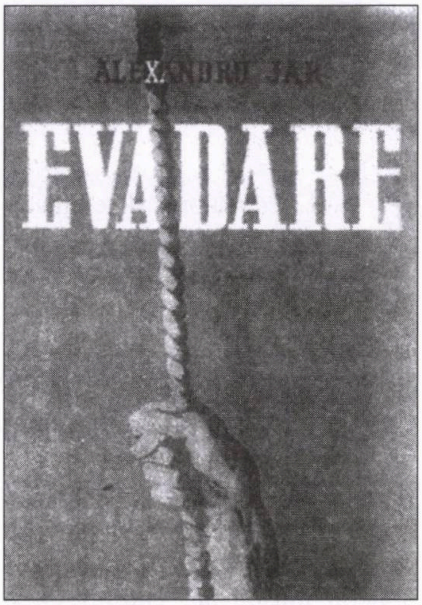

Coperta romanului "Evadare"

J

Jar, Alexandru (Iaşi 1911 – Bucureşti 1988)

(Urmare din numărul trecut)

Alexandru Jar n-a mai publicat nimic vreme de zece ani. În 1966, după moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, succesorul acestuia, Nicolae Ceauşescu, ţinând să demonstreze că, spre deosebire de predecesorul său, stalinist, el este un partizan al liberaalizării, interdicţia de semnătură fu anulată.

Încet-încet şi pe tăcute, Jar a fost inclus din nou în planurile editurilor. El a publicat între 1966-1976 patru cărţi: "Legard cel însemnat", roman satiric (1966), "Trădarea lunii", roman (1968), "Eu, Consula", roman (1971), "Naşul şi fericirea lumii", nuvele (1976).

Dintre acestea, scrierea cea mai interesantă este romanul satiric "Eu, Consula".

Petru Consula – eroul cărţii – este dirigintele Poştei din oraşul Garagaţa. Asemenea altor "activişti culturali" din epocă, el deţine o mulţime de funcţii social-culturale. Este preşedintele cenaclului literar "Cleştele şi versul". Este preşedintele societăţii de vânătoare "Laba ursului". Este directorul revistei "Antihiena noastră". Este directorul teatrului de păpuşi "Piciorușul".

După cum se înţelege, Jar face garagaţă de moravurile şi limbajul din oraşul Garagaţa.

Al. Ştefan (în "Dicţionarul general al literaturii române", Bucureşti. 2005) găseşte romanul "notabil cu adevărat". "Citit acum – observă el – romanul se distinge prin abilitatea cu care deconstruieşte inventarul tematic şi formal proletcultist al anilor precedenţi".

La rândul său, Ilie-Radu Nandrea scrie (în "Dicţionarul scriitorilor români", Bucureşti 1998): "Roman pamflet la adresa proletcultismului, căruia i se inventariază ticurile verbale, lozincile, tipologiile etc. … Consula este prototipul impostorului, al demagogiei, al parvenitului fără scrupule".

Unii au ironizat această schimbare totală de registru: de la proletcultism în stare pură, pe vremuri, la satirizarea aceluiaşi proletcultism în anii din urmă. În realitate, Jar nu făcea decât să continue, după un deceniu de tăcere, discursul de la "şedinţa fatală" cu Gheorghiu-

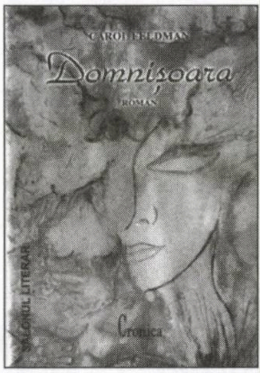

Cartea care se bucură de succes în România şi Israel
Povestea unei iubiri legendare!
Romanul lui CAROL FELDMAN
Domnişoara
Editura „Cronica" – Iaşi 2007 (424 pagini)

«Romanul lui Carol Feldman, „Domnişoara", îi fixează acestuia un loc distinct în peisajul prozei noastre contemporane (…) Povestea de dragoste din romanul acesta nu e de rezumat, e de citit cu luare-aminte.»

Dr. IOAN HOLBAN *(„Evenimentul", Iaşi)*

Comenzi: Carol Feldman, Simtat Hatzor 3/18, Bat Yam 59614
Tel/fax: 03/551-4699. Preţul (cu expediţie): 75 şekeli

Dej. "Eu, Consula" era partea a doua a cuvântării explozive din 1956.

Posteritatea nu s-a arătat binevoitoare cu Jar. În afară de câteva fraze de recunoaştere a valorii sale satirice, precum cele citate mai sus (I. Ştefan sau Ilie-Radu Nandrea), care arată ca două batiste fluturate în faţa scriitorului dintr-o mulţime de oameni indiferenţi sau ostili, nu se poate spune că istoria literară a făcut dreptate *omului-caz*.

Nu i s-a iertat lui Jar faptul de a fi fost comunist din ilegalitate, altfel spus un comunist autentic.

Nu i s-a iertat că a luptat, cu arma în mână, împotriva nazismului.

Nu i s-a iertat faptul de a fi fost. în anii războiului, căsătorit cu Olga Bancic.

Nu i s-a iertat, mai ales, că a fost singurul autor cunoscut, consacrat, cum se spune, şi "oficial" (avusese Premiul de Stat) care a avut curajul să sfideze, în celebra adunare de partid, laşitatea şi ipocrizia din epocă.

O bască:

(Jar era) "un personaj pitoresc, purtând o bască maro de partizan lipită de partea stângă a creştetului".

(Din Ov. S. Crohmălniceanu, op. cit.)

O soţie:

Olga Bancic, care luptase ca partizană împreună cu Jar, în anii războiului, împotriva hitlerismului, fusese prinsă de nemţi şi executată.

După 23 august 1944, numele ei a fost dat întru omagiu câtorva străzi şi instituţii din România, O.B. fiind considerată drept una din eroinele luptei antifasciste.

După răsturnările din decembrie 1989, atitudinea autorităţilor şi mass-mediei bucureştene s-a schimbat, plăcile cu numele Olgăi Bancic fiind smulse de pe ziduri.

La vremea aceea, prozatorul român Dan Stanca scria în "România liberă":

«Era o ruşine, de exemplu, ca până în 1990 să avem străzi care purtau numele de... Olga Bancic.»

Bineînţeles că din punctul de vedere reprezentat de autorul frazei de mai sus era inadmisibil să locuieşti pe o stradă care-ţi aminteşte de fata care, luptând în Rezistenţa franceză, a fost prinsă de Gestapo, dusă în Germania, schingiuită, condamnată la moarte şi decapitată pe butuc, în curtea închisorii din Stuttgart, la 10 mai 1944.

Astăzi, această ruşine a fost spălată, în loc de strada Olga Bancic, din Bucureşti şi din alte oraşe, apărând străzi ce poartă numele unor persoane care nu s-au compromis în munţii Vercors, trăgând cu mitraliera din tufişuri în camioanele cu SS-işti.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România
Execută
Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România
Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401
Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Shana Tova!
Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii •
• Nervozitate • Insomnii •
• Impotenţă •
• Prostată • Diabet •
• Colesterol •
• Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate •
• Întreruperea fumatului •

☎ 08/941-4254
08/945-6135

IOSEF EUGEN CAMPUS

Îndoieli

Am subliniat, în mai vechi articole, evoluţia lui Fischof de la definirea cunoaşterii omeneşti ca fiind *certitudine* la o definire a ei mai modestă, mai corectă după părerea mea, *drept căutare continuă,* pipăire şovăielnică, îndoială chiar. Această poziţie modestă reprezintă totuşi ceva pozitiv, ceva caracteristic cunoaşterii omeneşti, ceva cu care se cuvine să învăţăm a ne mulţumi. Volumul recent, apărut la editura Galateea (Konigsbrunn 2005) poartă chiar titlul "Umbletul îndoielilor".

Îndoiala trebuie înţeleasă ca afectând, termen epistemologic, raportul cu cunoaşterea în genere, cu lumea. Ea se raportează, deopotrivă, la cunoaşterea de sine. În poezia "Spovedanie", autorul conchide, vorbind despre sine: *"Toate au fost pe dos./ Am fost un puşti bătrân, / Iar acum mă joc cu imaginaţia mea/ Precum copilul cu jucăria sa cea mai periculoasă".* N-am avut niciodată încredere în viitor, spune el. Şi nici în prezent. În timp ce ceilalţi se bucurau de succese literare, el "îndesa cuvintele în puşcăria sertarului". Femeile lui le-a avut numai în propria imaginaţie. Şi chiar cele care s-au apropiat efectiv de el, "cele care au venit, căutau pe altcineva". Trecerea lui prin viaţă a fost un mers pe funie, pe marginea abisului: *"Acum, când am trecut de jumătatea mersului pe funie, / Ce-ar fi să fac:/ Să continui? Sau să privesc în jos, spre adâncuri?".*

Mai clar încă e subliniată atotstăpânirea îndoielii în poezia care a şi dat titlul volumului: "Umbletul îndoielilor". Nu e sigur nici că pielea care-i înfăşoară trupul e propria lui piele. "Parcă nici n-ar fi a mea". E un fel de ambalaj: *"ambalaj elastic* ***oaselor din suflet"*** (sublinierea mea, ca şi sublinierile care vor urma, pentru a atrage atenţia cititorului asupra calităţii artistice a imaginii respective). Un ambalaj străin de trupul lui, confecţionat ca să nu se reverse "sângele vuind", "peste digurile minţii". Tăieturile vechi sunt subţiate de timpul care trece. Tăietura veche ***"grimasă-ncremenită –/*** *se subţiază-n vreme, înghiţind-o:/ semn de recunoaştere/ în umbletul zănatec al îndoielilor".*

Scrierea poemului şi dragostea, identificate artistic, sunt dominate şi ele de umbra îndoielii: *"să ne cunune în tainele nebănuite/ precum în cer aşa şi pe pământ//* ***lăsând astfel poemul/ fără titlu/ şi hârtia/ uimită/ fără trebuinţă"*** (Fără titlu).

Tot astfel şi în poezia "Ca apele lumii", unde gândirea filozofică despre univers, dragostea şi poezia se împletesc în acelaşi fuior: ***"Lucrurile se leagă-ntre ele ca apele lumii,/*** *Ca nebunia şi mintea întreagă/ neştiinduse-n despărţire./ Ca soarele de vară/* ***şi braţele de păianjen ale rădăcinilor vecine (...) amânate, lucrurile se regăsesc într-un târziu,/ nepotrivite/ (...) ca apele lumii de sub deşerturi,/ ca versul acesta, ţie, acum".***

Caracteristică acestui volum recent al lui Fischof îmi pare frecvenţa versurilor care par cioplite în piatră, versuri sentinţă, memorabile. În emoţionanta poezie de dragoste înfăţişând iubirea târzie a bărbaţilor ("Iubind târziu"), ne simţim ispitiţi să ne murmurăm iar şi iar, ca pentru noi înşine: *"Iubind târziu, bărbaţii plâng adânc/ ca un sfârşit de ţipăt între vise".* Sau finalul care lărgeşte orizontul, de un tragism reţinut, caracteristic poetului nostru-inginer: *"Neaşteptat popas.* ***În prag de cer:/ zid străveziu, închis cu porţi de fier./*** *Astfel ei plâng târzia lor iubire".*

Tragicul existenţei şi tragicul drumului parcurs până acum de eroul liric şi tragicul drumului ce mai are de făcut, este exprimat, cu aceeaşi reţinere caracteristică, în "Rătăciri". Rătăcirile lui prin timp îl micşorează din ce în ce. Până la urmă va rămâne un simplu punct. Nimic. *"Rătăcirile mele pe drumurile* ***spre mine însumi/ mă micşorează,*** *ros cum sunt de pierderea sensurilor, / până când voi rămânea un punct, un simplu/* ***punct la sfârşitul unui vers nescris".***

Spaima lui cea mare, singura spaimă, e aceea de a nu mai fi în stare, vreodată, să mai poată crea. Nu-l sperie nici "pâlpâitul vederii", nici chiar "chemările ţipând din mine noaptea". *Nimic. "Doar verbul să nu-mi sece/ doar verbul/ să nu–mi sece"* ("Nimic").

O a treia caracteristică a volumului de faţă îmi pare capacitatea sporită a poetului de a da aspect concret abstractului. Trecerea timpului este redată astfel: ***"De-atâta nefolosinţă, vremurile înţelepte/ mi s-au uscat în vene".*** În finalul poeziei, când imaginea capătă grandoare şi formă de legendă apocaliptică, gândurile i "se împleticesc **în pădurile tăcerii"** şi-l lasă ***"în urmă,***

●

Spre surprinderea multora de la noi, d-na Iuli Tamir, ministrul Învăţământului (şi fostă activistă în mişcarea "Shalom Ahshav"), a cerut includerea în manualele şcolare de istorie a unui capitol despre faimoasa "Nakba" (catastrofa), termen prin care organizaţiile teroriste palestiniene au desemnat, de la începuturi, înfiinţarea în 1948 a Statului Israel.

De data aceasta, aşa cum ne arată articolele din presă, toată lumea, de la dreapta la stânga, şi de la religioşi la laici, a fost de acord: adevărata catastrofă nu a fost înfiinţarea statului, adevărata catastrofă o reprezintă d-na Iuli Tamir.

umbră fără umbră,/ ca un proverb înțeles pe dos".

Atotstăpânirea *îndoielii* se manifestă nu numai în raporturile dintre om și lume, în raporturile dintre oameni, ci și în raporturile dinlăuntrul omului. Identitatea lui apare nesigură. Eroul liric se leapădă de sine însuși, își leapădă vechea personalitate, devenită netrebnică: *"Precum nevăzătorul* ***despărțindu-se/ de câinele îmbătrânit,/ astfel mă lepăd, încet, încet,/ de mine"*** ("Precum nevăzătorul"). În locul fostului eu rămâne un gol, care, cu scârbă și rânjet devalorificator, se umple la întâmplare, cu sila. Imaginea e, în mod caracteristic lui Fischof, brutală: *"Ca gâtlejul unei gâște îndopate/ pentru festinurile de mai apoi"* (să ne amintim, pentru relevarea acestei caracteristici, și versurile semnificative din "Cântecul lebedei negre": *"Să ies, nu pot: ușa e-ncuiată pe-afară./* ***Mă văd rânjindu-mi din poeme/ cu cheia atârnând de gât cu-o sfoară,/ rămășiță din funia spânzurătorii").***

Uneori, textul ia forma tradițională a psalmului, a dialogului original cu Dumnezeu. Poetului îi e teamă că, în locul propriului eu, s–a furișat, viclean, diavolul: *"Nu mă rosti, Doamne,/ în rugăciunile tale către Diavol./ Oricum, el știe că exist:/ prea des își schimbă-nfățișarea,/ ca într-o joacă stupidă,/ după chipul și asemănarea mea,/ ca un frate geamăn, pe care nu-l poți deosebi/ de propriul meu chip"* ("Nu mă rosti").

Alte ori asistăm la o adevărată scindare a personalității: *"Ședeam așa, față-n față cu mine însumi,/ de-o parte și de alta a mesei din bucătărie,/ în jurul căreia mi s-a întâmplat copilăria (...)* ***și tăceam într-o jalnică adulmecare*** *(...)* ***și nu mai știu: care din cei doi sunt eu,/ și care eu"*** ("Față-n față").

❖

Cele cincizeci de poezii cuprinse în volumul "Umbletul îndoielilor" sunt aproape toate bune, ceea ce arată încă o dată exigența artistică mereu prezentă, fără compromisuri, a lui Fischof.

Are deci dreptul să aplice această exigență și față de ceilalți. În "Rondel", refrenul, repetat în finalul fiecărei strofe, sună aspru, necruțător: *"Prea mulți poeți în țara asta mult prea mică/ Strânsă-ntre cer și mare și un gard".*

Sau, îndreptându-și privirea spre peisajul politic al țării, scrie cu ironie amară: *"La un an după săvârșirea lumii,/ Dumnezeu și ai săi (...) au inventat statuile/ devenite, mai apoi,/* ***puncte de observație/ pentru ciorile așezate pe capul eroilor naționali (...) Stăpâni și slugi se schimbau între ei,/ rebotezând pe rând anotimpurile istoriei:/ un soi de joacă de-a hoții și jandarmii,/ în care doar ciorile rămân la fel de negre,/ cioclii statuii clătinându-se,/ stăpânind-o".***

Patriotismul său, legătura lui profundă cu Țara strămoșilor, cu Israel, și-o exprimă nu prin fraze patriotarde glorificând ceea ce se cuvenea condamnat, ci reținut, cu decență convingătoare: *"Închinată-mi ești întru cununie/ Țară Ierusalim// logodnică mi-ai fost în taină/ (...) dar în preajma ta uscat mi-e cerul gurii/ încă"* ("Închinată-mi ești").

Pentru acest spirit de exigență față de sine și de alții,

Pentru poezii de artă, emoționante,

ca "Muzeul de ceară" (cu gradația sa ascendentă până la finalul tragic: *"Până când toate se opresc,/ Iar noi,/ figuri în muzeul de ceară/ al Dumnezeului pierdut,/ nici nu băgăm de seamă/ că nu mai existăm"),*

sau ca "Singura mea carte" (supremă confesiune artistică: *"Cartea-mi singura, se umple încet-încet,/ Precum câmpul împodobit de brazde,/ Și doar la capăt,/ Chiar dacă nu va fi sfârșitul,/ Voi scrie titlul cu răsuflarea-mi"),*

Pentru toate acestea și cele ce mai aseptăm de la el

ÎI MULȚUMIM

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✓ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✓ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✓ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- **Gina Alcalay îl invidiază pe Mosari**
- **Domnișoara**
- **Versuri, versuri, versuri**
- **Scrisori confidențiale**

G. Mosari

Un voiaj în Cuba

Caietele "Revista Familiei", 2007

Nu știu pentru ce să-l invidiez mai întâi (cu o invidie "bună", făcută in admirație și uimire) pe G. Mosari: pentru energia inepuizabilă, capacitatea organizatorică și inteligența cu care-și prefiră călătoriile în lumea largă pe răbojul activității lui multilaterale de avocat, publicist, scriitor și președinte, vicepreședinte, etc. a diferite organizații obștești? Sau pentru promptitudinea și acuratețea cu care le preface în volume, volumașe și caiete (cu o grafică dovedind un înalt simț estetic) pentru uzul iubitorilor de G. Mosari și de aventuri peripatetice pe care, personal, nu le pot întreprinde, sau, oricum, nu la o asemenea scară?

Vrei să afli câte ceva despre Thailanda, Peru, Brazilia sau Argentina, citește "Almanahul călătoriilor mele" și "Europa din America Latină"; te interesează Palma de Majorca, Lisabona sau Madrid, găsești fel de fel de date (plus întâmplări cu turiști) în "Europa din Europa", unul din cele trei caiete editate în condiții grafice care-ți iau ochii de către "Revista Familiei", și reunite sub titlul inedit și ghiduș "De trei ori Europa"

Acum, adică recent, călătorul nostru a ajuns în Cuba, după – spune el – 30 de ore de drum fără odihnă, punând la socoteală durata zborurilor (mai întâi de la Tel Aviv la Madrid, apoi de la Madrid la Santiago de Cuba), plus birocrația și așteptările inevitabile, și, neobosit, ne prezintă "mini-globul" pământesc cu contur de banană, insula cea mai mare a Caraibelor, numită Cuba.

Spirit inchizitiv și bun observator, inclusiv al unor detalii aparent insignifiante și totuși caracteristice, Mosari ne oferă fără multe dichisuri și înflorituri de ordin literar, într-un format minimalistic, dacă pot să mă exprim așa (în numai 32 de pagini însoțite de foarte amuzante ilustrații) tot ce e ieșit din comun, cu alte cuvinte, tot ce e mai important de știut și nu știam despre această insulă: orașele și locuitorii săi, modul lor de viață, legile și rânduielile nescrise care îi cârmuiesc, unele privindu-i în mod direct și pe turiști.

Aflăm astfel că în Cuba există două monede paralele – pesos cubanezi și pesos convertibili, de care beneficiază numai turiștii în schimbul unor comisioane grase de până la 18 la sută percepute de stat. Mai aflăm cu stupoare că în această țară a proclamatei egalități sociale, străinii au acces la hoteluri de categorii superioare și autobuze de lux cu aer condiționat, în timp ce localnicii au dreptul la locuri de cazare mizerabile și mijloace de transport așijderea.

Există și fațete pozitive care captează atenția călătorului: de pildă, faptul că în Cuba nu se manifestă nici un fel de ură de rasă, populația multilateral colorată reprezentând "o singură inimă", și nici cultul personalității lui Fidel Castro. Singurul erou ale cărui portrete și statui pot fi văzute peste tot sunt cele ale lui Che Guevara. O curiozitate apropo de arta chipului cioplit: pe o colină din apropierea Havanei stăjuiește o statuie de marmură albă, înaltă de 15 metri, a lui Isus Hristos.

Alte informații privesc controlul pașapoartelor, sistemul inedit al acordării vizelor, practica "ușilor încuiate" la magazine, unde cumpărătorii intră numai în grup în timp ce ceilalți așteaptă răbdători în stradă, datele de ordin practic de felul celor de mai sus neexcluzând relatările cu tenta sentimentală a ochilor umeziți și a inimii care vibrează: de pildă la descoperirea unei școli cu elevi cuminți și frumos îmbrăcați în plină junglă, unde ajung după ce parcurg zilnic kilometri întregi; a străduțelor din partea veche a Havanei, pline de mese cu cărți, sau, mai ales, a farmecului muzicii cubaneze.

"Cuba, scrie Mosari, *este o țară a muzicii. Cântecele, uneori splendide, ale cubanezilor, îi fac pe acești oameni să uite de sărăcie, de necazuri, și să se bucure de viață. Iar în același timp să fie fericiți că au putut aduce mulțumire sufletească oamenilor veniți din străinătate. De aceea, nu doar în baruri sau restaurante, ci și în piețe publice, cubanezii cântă și dansează. Ei găsesc metode de a oferi căldura lor sufletească prin muzică"* (...) aceasta constituind *"una din adevăratele splendori ale țării, inima Cubei".*

Cartea lui Mosari – cu o copertă în culori vii, ademenitoare, înfățișând tentațiile și atracțiile Cubei – reprezintă un substitut de călătorie, domolind într-o măsură gustul și dorul celor încă avizi de necunoscut, exotism și frumusețe pe tărâmuri îndepărtate.

P.S. Printr-o coincidență, tocmai când scriam rândurile de mai sus, s-a anunțat la televiziune că a murit Vilma Espin, personaj de prim ordin al revoluției cubaneze, care, deşi numai cumnată a lui Fidel Castro (căsătorită cu fratele lui, Raul), a jucat pe scena politică rolul de primă doamnă a ţării.

Alexandru Lungu

Zăpezile de niciodată

Cu ilustraţiile autorului; Editura Vinea, Bucureşti, 2006

Mărturisesc în mod sincer că spre deosebire de alţi colegi, eu nu mă prea pricep să scriu despre poezie (poate chiar şi să o înţeleg în toate resorturile ei uneori absconse), aşa cum unii poeţi talentaţi precum Solo Har sau Solo Juster nu excelează, după părerea mea îndelung verificată, în a scrie proză sau chiar a o înţelege pe cea a altora. Ca să nu mai vorbim că există superbi creatori de artă poetică, precum Alexandru Lungu din Bonn, cu o prolificitate extraordinară, depăşind-o – de pildă – chiar şi pe aceea a lui Shaul Carmel, care scoate şi el volum după volum (ultimul, intitulat "Cavaler al Ordinului Veşniciei", până într-acolo încât aş spune că ajung să publice aproape mai repede decât izbutesc eu să ţin pasul cu lectura, dacă punem la socoteală şi diversele publicaţii sau volumele de proză care apar între timp.

În 34 de ani de exil, Alexandru Lungu, ca să revin la D-sa, şi-a clădit, în cuvintele prof. Mircea Zaciu, o operă excepţională – circa 40 de plachete şi volume de versuri însoţite de cele mai multe ori de ilustraţiile proprii, şi asta lăsând la o parte colaborările la reviste literare din Europa şi America, volumul incitant de interviuri "Între turnul de fildeş şi zgomotul istoriei", şi, desigur, activitatea de decenii legată de editarea, împreună cu soţia sa Micaela Lungu (căreia îi sunt dedicate majoritatea volumelor sale) a caietului de poezie şi desen "Argo". Un bilanţ – provizoriu – prodigios, adăugat la cel realizat anterior în domeniul clinicii şi cercetărilor medicale în România şi Germania, unde se află din 1973.

Poezia lui Alexandru Lungu, "străbătută de aerul tare al libertăţii", e împletită din himere, interogaţii, melancolii şi faţete misterioase ale vieţii şi cuvintelor, chiar dacă ea capătă uneori, cum nota criticul N. Manolescu, "contururi nete" care ne trimit la pictura lui Magritte. Am decodat aceste trăsături distinctive în volume pe care poetul mi-a făcut onoarea de a mi le oferi în anii precedenţi, precum "Scorbura melancoliei", "Himere în amurg" sau "Ziditori de umbre înălţând zădărnicii". Le regăsesc în esenţialitatea lor în superbul volum apărut la editura Vinea în 2006 sub titlul "Zăpezile de niciodată" (amintind prin asociaţie de idei de zăpezile de altădată ale lui François Villon), cu ilustraţiile de pe coperta I şi din interior aparţinând, ca de obicei, autorului, şi un format editorial respirând dărnicie şi frumuseţe.

Regăsesc deci misterul acestei poezii, polivalenţa ei de sensuri, vibraţii şi simboluri (îngerii, cocorii, visele defuncte, piatra), îngemănarea vieţii cu moartea, şi parcă o mai apăsată tristeţe, determinată, poate, de ceea ce poetul a numit cândva "muchia târziului" sau "Tăişul de timp/ ce nu iartă". Toate exprimate printr-o bogăţie lexicală câteodată clădită din sclipirile şi fantasmele imaginaţiei ca şi prin flexiuni morfologice proprii acestui artist.

Ochiul său, coborât în adâncuri, *"ascultă neliniştea pietrei, timpurind nevăzută";* el percepe *"neînţelese semne"* – semnele *"necunoscutului tărâm"* – vibrând din *"povârnişurile vârstei",* fără însă să aducă *"dezlegările strâmtorii";* iarba suferă de insomnie, nostalgia răneşte *"preajma privirii";* vremea lunecă în *"ascunzişuri de teamă",* timpul neiertător face să ruginească până şi *"lacrima din morţi";* poetul, aflat în miezul deşertului şi *"încolţit de adânci singurătăţi"* scrie *"lungi scrisori de nisip"* la care nu primeşte niciodată răspuns, în timp ce sus, *"cerul se îngreunează cu tăceri dezaripate".*

În final, mă simt tentată să transcriu poemul intitulat "Odihna timpului"; după părerea mea, emblematic pentru "starea actuală a poetului:

"plânsul a uitat/ privilegiul lacrimei/ copleşiţi de tăceri/ şerpii mor/ de prea îndelungata tristeţe/ odihna timpului/ din copacii seculari/ împrumută/ trăsăturile mele/ de altă dată/ în vreme ce văzduhul/ se umple de înserare".

(Gina Sebastian Alcalay)

Carol Feldman

Domnişoara

Cu o prefaţă de Valeriu Stancu şi o postfaţă de Shlomo Leibovici-Laiş; Editura Cronica, Iaşi 2007

Carol Feldman şi-a făcut „stagiul" în proza scurtă cu succes şi fără să întârzie prea mult a trecut la scrierea unui roman. „Domnişoara" este dovada unui profesionalism obţinut de asemeni cu „brio", fiind construit după regulile consacrate ale speciei; e un roman care atestă o vocaţie şi care, cum scrie cu perfectă îndreptăţire în prefaţă criticul Valeriu Stancu, îl prezintă pe autor ca fiind unul „din reprezentanţii cu har al prozei româneşti contemporane".

E aici povestea tulburătoare a unei iubiri în ambianţa ceţoasă a evenimentelor de la mijlocul secolului trecut. Cum totul se întâmplă la Tulcea – oraş despre al cărui segment evreiesc şi nu numai, Carol Feldman a scris o carte („De unde am venit...") – ştim că acolo mediul uman este divers ca etnicitate, câteva naţii dându-şi parcă întâlnire în oraşul de pe Dunăre. Originile diferite a doi tineri – ea evreică, el creştin – nu umbresc, ci luminează şi mai puternic povestea lor.

Dacă familiile înving până la urmă prejudecăţile, întâmplările continuă să se pună în calea fericirii celor doi tineri: antisemitismul ajuns după 1940, în faze extreme de violenţă, războiul care a pătruns brutal în viaţa de fiecare zi, incertitudinile în ceea ce priveşte viitorul apropiat. Trimis pe front, tânărul este rănit şi revenit acasă într-un scurt concediu de „refacere" îi povesteşte iubitei despre grozăviile pe care le-a văzut în teritoriile vremelnic ocupate de trupele române. Îi descrie astfel şi crimele comise la Odesa şi în alte locuri, victimele fiind evreii localnici: „La Dalnic au fost omorâţi zeci de mii de evrei. Măcelăriţi de focul mitralierelor, arşi de vii în depozite şi magazii peste care s-a turnat benzină şi kerosen… Vacarmul şi scenele înfiorătoare erau de neimaginat... După incendierea magaziilor s-a dat ordin de retragere, vreo 30 de metri şi de acolo să se tragă ca să nu scape nimeni viu. Operaţiunea a durat până noaptea târziu, când scenele văzute la lumina focului erau şi mai îngrozitoare…"

Moartea pe front a tânărului nu pune capăt marii pasiuni a iubitei sale. Ea îi rămâne credincioasă şi dincolo de moarte încheind astfel o epopee a marilor iubiri. Romanul lui Carol Feldman este fidel tragediei ce a caracterizat o epocă: destinele individuale sunt extrase din vârtejul furtunii care a schimbat configuraţii politice, a desfiinţat şi a înfiinţat graniţe, a modificat traseele unor existenţe, dar nu a putut să doboare o iubire adevărată, întemeiată pe dăruire reciprocă.

Boris Marian

Adesea, printre ore solitare

Editura Nouă, Bucureşti 2007

Versuri ale unor apăsătoare singurătăţi, cele din volumul lui Boris Marian pun în evidenţă un poet ce se ascultă atent, îşi urmăreşte evenimentele solitudinii şi construieşte o lume bogată a fantasmelor, a stărilor de graţie şi a meditaţiilor. Îşi urmăreşte trăirile cu un fel de detectivism de interior, le analizează în lumina tangenţelor lor la viaţa reală, nu se simte în siguranţă nici în această lume, dar şi-o amenajează minuţios după propriul gust. Iată un poem la care ne-am opri mai mult dacă am încerca să extragem din fanteziile sale obsesiile nocturne din care fac parte şi divergenţele cu divinitatea: *„În orice clipă am putea muri, / dar amânăm cu fiecare clipă, / ne suntem vechi amici, de când, copii, / noi ne credeam geniali când aveam gripă./ Ne temem azi de boli, de suferinţi, / ne credem prea fragili, fără scăpare, / nu ştim nimic, deşi nu suntem sfinţi, / unde-i limanul celui care moare?/ Unde-s zăpezile şi zâna din poveşti?/ Nefericiţi suntem, dar, Doamne, Tu cum eşti?"*.

De remarcat că poetul nu rămâne prizonierul acestei spaime transformată în revoltă, ci navighează cu dezinvoltură şi pe alte lungimi de undă de la celălalt capăt al meditaţiilor sale, propunând o proprie definiţie a râsului, liberă de preocupări teoretice şi, bineînţeles, simplă, ca o concluzie personală la ceea ce filozoful Bergson a explicat printr-un eseu: *„Râsul se naşte din lacrimi, / precum Venera din valuri, / în cerul fără de margini, / nu sunt nici fotolii, nici staluri./ Când râzi eşti liber, atunci, / şi teama dispare, pe brânci / umblă cei ce nu ştiu/ să râdă ori râd prea târziu"*. Astfel de sugestii şi promisiuni stenice mai întâlnim în acest volum care cred că îl legitimează pe autor ca poet având propriul său sistem de abordare a temelor grave. Dar şi în versurile care concentrează în defilarea de noapte a imaginilor fantome, precum: *„Pe la patru dimineaţa trec călări/ cavalerii morţi în cruciade, / ce culoare să-şi aleagă pentru păr/ Lorelei, stăpâna pe cascade?/ Animal necunoscut trecea, / ziua, noaptea, timpul care scade"*, sesizăm adeziunea discretă la poezia de avangardă (de altfel mărturisită şi prin citarea unor nume de poeţi în „Cuvântul autorului") care a dat un nou sens modalităţilor de expresie.

În acest liant peste timp, avem impresia că se include şi comentariul liber la acest moment literar: *„Domnu Faust, Domnu Faust, / îl cunoşti pe Mickey Mouse, / îl cunoşti pe Harry Potter, / care nu plăteşte notă/ la restaurantul „Please"?/ Domnul Faust e un ins, / peste o oră va fi prins/ de Mefisto, în capcană, / dar va şti să ţie seamă, / Margarete-i dintr-o dramă/ de alt gen, iar domnul Faust/ este numai un adaus"*. Cartea lui Boris Marian este un pilon la o operă interesantă şi durabilă. Nu am avut prilejul să-i cunosc şi celelalte cinci culegeri de versuri pe care le-a publicat începând din 1986, dar cred că orele sale solitare sunt promisiunea unui nou start.

Simona Nistor

Incantaţii

Editura Maiko, Bucureşti 2007

O plachetă elegantă ne face cunoştinţă cu o poetă care ni se adresează direct şi cu maximă simplitate: e o Doamnă a formulărilor poetice laconice, emblematice pentru ceea ce am putea numi o aristocraţie a cuvântului. Nu sunt multe de spus despre aceste versuri pentru că ele ne invită, în primul rând, la tăcere; le parcurgem ascultând atent frământarea interioară care le-a provocat. Un portret pe care îl bănuim a fi, de fapt, un autoportret ne-o înfăţişează pe autoare aşa cum este: *„Priveşte ochii/ vei vedea cât au plâns/ Priveşte fruntea/ vei simţi revolta/ Priveşte obrajii/ vei şti cât au palpitat/ Priveşte părul/ să afli vremea ce-a trecut/ Priveşte palme-*

le/ să afli adevărul". Portretul este însă incomplet fără această mărturisire de taină: „*Nu port cercei, n-am nevoie de ei/ nu port inele, n-am ce face cu ele/ nu port belciug, nu mor pe rug./ Pe creştet kipa, să nu uit cumva/ că deasupra mea stă Iehova*".

Sunt versuri care spun aproape totul despre poezia Simonei Nistor: o boare de puritate şi decenţă, o voce înceată şi calculată evitând parcă, cu toată energia, distonanţele. Uneori poeta ni se adresează cu şoapta cu care se spun lucrurile discrete, dar fundamentale, ca în acest Decalog scris pentru a fi ţinut minte: „*Dacă eşti bolnav, /lasă uşa descuiată./ Dacă te înapoiezi,/ vino fără bagaje./ Dacă furi,/ taie-ţi mâna dreaptă./ Dacă ţi-e sete,/ nu uita de apă./ Dacă plângi,/ fă-o pe ascuns./ Dacă iubeşti, declară./ Dacă mănânci, mestecă. / Dacă eşti prost,/ taci./ Dacă ai minţit,/ transformă minciuna în adevăr./ Dacă te rogi, fă-o cu smerenie*".

Nu am mai auzit până acum de autoarea acestui volum sosit la noi ca o pasăre rară. Cuvintele ei, ca şi desenele şi reproducerile unor portrete care completează cartea, trădează o prezenţă marcantă în poezia de azi.

Caietele Tristan Tzara

Editura Prifitis, Dărmăneşti, 2007

La Moineşti, în apropiere de Bacău, funcţionează, de câţiva ani, Asociaţia culturală şi literară "Tristan Tzara", care editează o publicaţie internaţională cu titlul de mai sus. Asociaţia, ca şi „Caietele", îşi datorează existenţa unui inimos profesor de literatură de la liceul din localitate, dl. Vasile Robciuk, eminent cunoscător şi comentator al avangardei literare. Publicaţia reuneşte periodic studii şi informaţii privind receptarea creaţiilor acestui curent literar în lumea de astăzi, colaborările aparţinând unor cercetători şi scriitori de pe toate meridianele.

Întotdeauna este ceva de spus despre scriitorii care au marcat avangarda, impulsionând literatura secolului al XX-lea iar Caietele îşi propun să selecţioneze şi să coordoneze opiniile. De remarcat că în afara unor specialişti de renume, nu puţini tineri critici şi scriitori şi nu în ultimul rând tineri universitari semnează puncte de vedere insolite care atestă faptul că avangarda este în centrul de interes al cercurilor literare din multe ţări. Întâlnim astfel, în afara semnăturilor notorii din Franţa, Germania, Elveţia, Marea Britanie, România etc. şi pe cele ale unor colaboratori din Brazilia, Muntenegru, Macedonia, Canada. Din Israel colaborează Alexandru Sever şi Monique Jautrin, care este şi redactorul şef al „Caietelor Benjamin Fondane" editate la Cfar Saba în limba franceză.

Tristan Tzara (Sami Rosenstock) s-a născut la Moineşti, unde Asociaţia care îi poartă numele îi perpetuează amintirea prin diferite acţiuni, cea mai elocventă fiind reuniunea anuală internaţională avînd ca temă opera poetului. În oraş există un muzeu Dada, replică a celui din Ein Hod, întemeiat de Marcel Iancu, câteva edificii îi poartă numele, iar la intrarea în localitate se află un impozant monument, creaţie a sculptorului german Ingo Glass, monument despre care istoricul literar francez Serge Fauchereau scria că este „o invitaţie de a circula şi a trece printre elementele sale gândindu-ne la corelaţia dintre marele poet şi arta lui Brâncuşi".

(Carol Isac)

Victor Rusu

Scrisori către şi de la prieteni

Corespondenţă;
coperta: Călin Stegereanu;
ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2007

Victor Rusu din Bat Yam a avut buna idee de a strânge într-un volum o parte din corespondenţa sa din ultimii ani. Găsim scrisori către şi de la (sau numai către) numeroşi oameni de condei, precum Norman Manea, Sergiu Fărcăşan, Ilie Purcaru, Valeriu Negru, Dumitru Popescu (zis Dumnezeu), Ilie Zaharia, Madeleine Fosha, N. Steinhardt, Gh. Cristea, Nestor Rateş, Gh. Brătescu, Zoltan Terner. Rusu vorbeşte interlocutorilor despre întâmplările vieţii sale de-aici, din Israel, iar adresanţii misivelor vorbesc la rându-le despre experienţa şi gândurile lor. Şi, cu toţii, îşi aduc aminte de anii tinereţii. Fiind vorba de nişte oameni de meserie într-ale scrisului, te trezeşti nu o dată cu nişte scene de viaţă de zile mari. Astfel, Ilie Purcaru îi comunică lui Rusu că, mai nou, în anii faimoşi ai *tranziţiei*, ex-prim-ministrul Adrian Năstase cumpăra... munţi, pe care îi alegea cu binoclul. Eu l-aş lua pe ăsta, ba, mă gândesc să-l iau şi pe ăsta...

Culegerea despre care vorbim ridică şi o problemă interesantă: ai oare dreptul să dai publicităţii, fără a obţine autorizaţia de rigoare, nişte scrisori particulare? Mulţi vor răspunde: bineînţeles, cu atât mai mult cu cât e vorba de mărturii demne de atenţie din partea cititorilor, ba chiar, eventual, din partea criticii literare sau istoriei pur şi simplu. Alţii vor spune: da, fireşte, cu o condiţie însă: să fie vorba de nişte misive destinate (explicit sau implicit) tiparului, iar nu de scrisori confidenţiale.

Printre aceştia din urmă se numără şi scriitorul Sergiu Fărcăşan, din Canada, fost coleg de redacţie cu Victor Rusu la ziarul "Scânteia".

Într-un articol din revista lunară "Semnalul", Fărcășan scrie:

«Speram că prietenul meu Rusu a înțeles necesitatea de a-și controla instinctele pe câmpul nemărginit al lui vanity press (termen american care se referă la cărțile publicate pe banii autorilor și în care aceștia se străduiesc să-și facă reclamă; **n. red.**), *în care tot ce se plătește se publică, fără alt control decât dolari peșin. Știind că el își pierdea vederea și admirând nu numai tenacitatea lui de a continua să bată la mașină, dar și rezultatele lui – scrieri bine informate, vervă, evocări fermecătoare ale vieții de altădată în târgurile moldovenești – am considerat de datoria mea să-i scriu, să-l fac să simtă că suntem numeroși în jurul lui și că îl prețuim.*

Din păcate, Rusu a publicat fără autorizație scrisorile destinate numai lui de către prieteni și de către oameni politicoși care se simțiseră obligați să răspundă scrisorilor sale E vorba de o carte întreagă de vanity press conținând numai scrisori "către și de la" prieteni sau cunoscuți care credeau că i se pot adresa cu încredere, fără teamă de o capcană. La pagina 198 a cărții, unul din fraierii corespondenți (e vorba, cum se înțelege, de Sergiu Fărcășan; **n. red.**) *răspunde îndemnurilor lui Rusu cu următoarele cuvinte (cităm):*

"Mă întrebi despre viața mea de familie... ***Îți scriu confidențial".***

Poate că nenorocitul care folosea cuvântul "confidențial" nu știa că expresia ar putea fi ignorată dacă nu interpretată în feluri diferite de către un mânuitor al cuvintelor ca Victor. M-am uitat în dicționar (DEX on line) și înțelesul e unic, nesuportând echivocare: "adj. Care se poate comunica numai unei anumite persoane, secret"

Nici adverbul nu suportă echivocare:

"A comunica cuiva ceva în taină".

Halal confidență. Impresii schimbate despre un fost șef, despre un scriitor renumit, despre un dramaturg, fraze nestilizate, scuzabile în corespondența dintre prieteni, ca atunci când îi primești în casa ta în pijama, sunt azvârlite în tiparnița insațiabilului ego, fără nici o șansă de a-ți pune un halat – scuză-mă, dragă, abia m-am sculat din somn, lasă-mă să casc și să mă scarpin...»

Nelu Marian

Na-ți-o frântă în Țara sfântă

Satiră și umor; cu un cuvânt înainte de Al. Mirodan și o postfață de I. Știru; ed. Onyx, f.l., 2007

Cartea apărută post-mortem a unui talent a cărui dispariție prematură am depâns-o anul trecut.

Vorbind despre volum, Al. Mirodan scrie în Cuvântul său înainte:

«Nelu Marian (Harry Marcovici), omul despre care vorbim acuma, a încetat din viață, în noiembrie 2006, la Haifa, în urma unei grele maladii cardiace. A fost un condei cu umor, un excelent autor de cronici rimate, mult gustate de cititori, un colaborator prețios al lui "Minimum", unde iscălea, lună de lună, texte inteligente și mai cu seamă aducătoare de surâs; un surâs strict necesar în toate vremurile dar cu deosebire în zilele noastre.

Nelu Marian (n. 1932) a reprezentat un fenomen caracteristic vieții culturale din alia. După o viață dedicată meseriei (medic, inginer, economist, polițist, profesor de liceu, contabil, apicultor sau orice altceva), atât în România și, pe urmă, după sosirea aici, în Israel, tot mai mulți concetățeni de-ai noștri care visau, din tinerețe, să scrie (pur și simplu să scrie), "și-au dat drumul" cu îndrăzneală (ca după o eliberare de sub jugul neîncrederii în sine), demonstrând că talentul lor, ținut atâta vreme sub obroc, este autentic. Și că merită să fie răspândit pe calea tiparului (sau a scenei, sau a televiziunii etc.) și cunoscut.

Așa se face că istoria literaturii de pe aceste meleaguri va înregistra, ca pe un fenomen demn de interes, câteva împliniri remarcabile la anii maturității sau chiar ai bătrâneții (când alții și-au atârnat, de mult, condeiul în cui), în proză, poezie, dramaturgie, eseu sau critică literară.

Nelu Marian (inginer electroenergetic ani și decenii la Fabrica de antibiotice din Iași) avea vocație de umorist. Încă din anii tinereții colaborase cu texte la TES-ul din capitala Moldovei, la ziarul "Flacăra Iașului", la "Urzica" ș.a., dar nu apucase să-și facă un ***nume.***

Și l-a făcut, pe la 70 de ani, în Israel, unde lumea a avut plăcuta surpriză de a descoperi la rubrica "Gura humorului" (rubrică devenită a lui) un coborâtor din Ion Pribeagu. Un om de spirit, autor de cronici rimate în genul lui Sadi Rudeanu, I. Avian sau (alt debutant tardiv) Adam Simantov, – și de momente umoristice pe subiecte de actualitate, totdeauna de actualitate.

Umoriștii din spęța lui Nelu Marian nu obișnuiesc să trimită la ziarele și revistele unde colaborează versuri despre moarte. Ei evită cu grijă să intre pe teritoriul tragediei, știind că misiunea lor și ceea ce așteaptă cititorul este să furnizeze – indiferent de starea sufletească în care se află înainte de a aduce manuscrisul la redacție – surâsul acela vital de care amintisem mai sus. Impunându-și o disciplină de fier pe linia lui "Râzi, paiață", el nu va depăși cu nici un chip granița unde ia sfârșit umorul și începe altceva.

Și totuși... După moartea lui Nelu Marian, aruncând o privire asupra manuscriselor, câteva, care rămăseseră de la el în sertarele lui "Minimum", am descoperit – nu fără surprindere și nu fără o anume tresărire – o cronică intitulat "Acțiuni de ieftinire" (Mivțaim"):

Pentru că singularul e "mivța",/

Îmi vine, la plural, să zic "mivțale";/ Dar oricum zic, esența-i tot așa/ Și-anunță ieftiniri substanțiale!/ Pe mine astea mă înnebunesc,/ Nu pot lăsa să-mi scape chilipirul/ Și mă agit și cumpăr și plătesc,/ De parcă nu-mi pot stăpâni... delirul!...// M-am garnisit c-un kil de bulion,/ Zece borcane de castraveciori,/ Șase pahare cu muștar "Dijon"/ Și nouă super-truse de culori!/ Cinci globuri pământești (mai mari, mai mici),/ Șapte perechi de papucei de casă/ Și opt valize cu chei și lipici/ Să-ncapă-n ele tot ce mă... apasă!// O singură mivța din tot ce-apare/ M-a pus pe gânduri și m-a zdruncinat/ Mivțaua cu... anunțuri mortuare/ Ce-acum se ieftinesc neașteptat!/ S-o las să-mi scape? Nu îmi stă în fire!/ Eu orișice mivța o folosesc;/ Dar încă n-am ajuns prin cimitire/ Și am de gând mulți ani să mai trăiesc!/ Să dau anunț că mi-a murit vecinul/ Cel antipatic și cu nasu-n sus?/ Aș vrea, dar parc-aș fi eu asasinul/ Și pentru gluma asta nu-s dispus!/ Ce-i de făcut? Nu vreau să mor îndată,/ Ci, dacă s-o putea, cât mai târziu,/ Dar dacă las mivțaua... netratată,/ Am să mă simt mai mult mort decât viu!...// Stai! Știu cum să anunț o-ntreagă lume,/ Făcând economie de mulți bani:/ Spun că-i înmormântarea mea, dau nume,/ Iar data? Peste-exact... 50 de ani!/ Chiar de vor spune toți că-s încrezut,/ Sau, și mai grav, că m-a lovit damblaua,/ Tot eu am să zâmbesc satisfăcut/ Că nici acum nu am ratat... mivțaua!

În lumina plecării intempestive a lui Nelu Marian dintre noi, poezia umoristică de mai sus ne-a sunat, trebuie să mărturisim, cel puțin tulburător.»

B.B.C.
Bădărani.
Bandiți.
Canalii.

Shaul Carmel

Cavaler al Ordinului Veșniciei

Versuri; cu o prefață de Ioan Holban și o postfață de Valeriu Stancu; coperta: Baruch Elron; ed. Cronica, Iași, 2007

Ca și în volumele precedente autorul își manifestă deschis și apăsat atașamentul față de ideea Divinității. El dialoghează în permanență cu Domnul, întreabă, roagă, imploră, văzând în Cel de Sus o prezență vie în casă, continuă, apropiată și familiară. Din ce în ce mai familiară.

Uneori însă ai impresia că poetul întinde prea tare ața acestei legături dintre el și Ființa Supremă.

În "Înnobilare", plin de încredere în viitorul său mai îndepărtat, el se vede chemat, după moarte, în fața Lui, care îi conferă un titlu de noblețe:

Ajuns la El,
Mă va pedepsi
Înnobilându-mă.
Simt de pe acum
Latul săbiei
Regelui Regilor
Pe umărul drept:
"Te ung
Cavaler al Ordinului Veșniciei".

În "Adevăratul chip", autorul merge chiar mai departe. Stând în fața oglinzii, el își scrutează chipul cu maximă atenție, scoțându-și una după alta "măștile" depuse pe obraji de-a lungul anilor, în dorința de a-și descoperi adevăratul chip. Și îl descoperă!

Continuu până la miez
Până la adevăr.
Până la chipul meu,
Cel al lui Dumnezeu,
Și iată:
Mi se înfățișează!

Performanța autorului este extraordinară. Cine dintre noi se mai poate mândri cu o asemenea ispravă? Te duci în baie, începi să te bărbierești, te uiți în oglindă și deodată, vezi că tu ești, de fapt, Acela.

Pe de altă parte, descoperirea poetului ne-a cam dezamăgit. Încă din copilărie, în mintea noastră Regele Regilor avea altă înfățișare. Un bătrân frumos, cu barbă albă, al cărui chip era mult mai simpatic decât acela al d-lui Shaul Carmel.

(M. Rafael)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Jean Askenasy, *"Creierul și universul său";* prefață de acad. Ionel Haiduc; coperta: Bogdan Spătaru; ed. Hasefer, București, 2007.

Carmen Firan, *"The second life";* schițe și nuvele (în engleză); ed. East European Monographs; Boulder, Colorado, SUA, 2007.

Alexandru Anca, *"Din primăvară până-n toamnă";* versuri; cu un cuvânt înainte de Lucian Eremia; coperta: Marin Gruia; ed. Printeuro, România, 2007.

Shaul Carmel, Adi Christi, *"Descoperă-mi ceea ce am pierdut";* versuri; cu un cuvând înainte de Cezar Ivănescu; coperta: Adi Christi; ed. Cronica, Iași, 2007.

Benjamin Dolinger, *"Le testament à répétition";* nuvele; în franceză; cu o prefață de Pierre Hugli; coperta: Jacques Armand-Cardon; Éditions du Héron; Lausanne, 2007.

"Izvoare", publicație a Asociației Scriitorilor israelieni de limbă română; nr. 42-43-44; coperta: Baruch Elron; Tel Aviv, 2007.

Mathias Küntzel, *"Unholy Hatreds – Holocaust Denial and Antisemitism in Iran"* (în engleză); Centrul Internațional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului, Ierusalim, 2007.

Shlomo David, *Fructele toamnei* (în ebraică); o autobiografie în text și imagini; ilustrații: David Meir; ed. Kibutz Dalia, 2007.

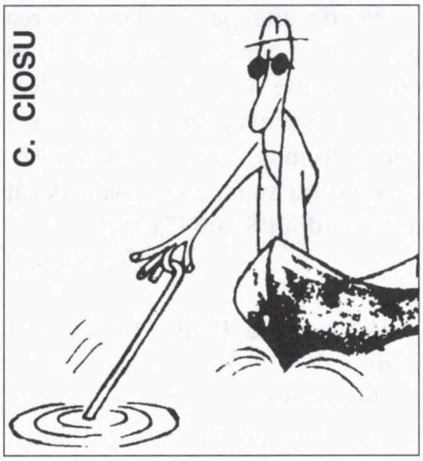

Pescuitorul de perle

Sandală sexuală

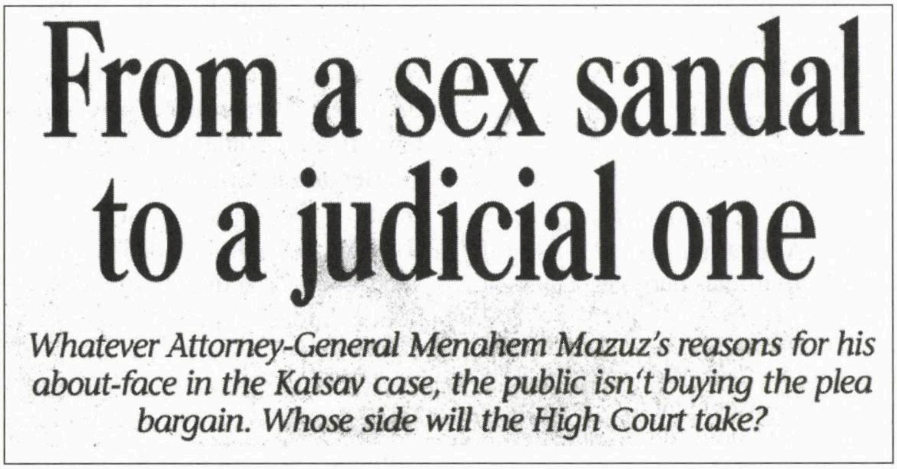

From a sex sandal to a judicial one

Whatever Attorney-General Menahem Mazuz's reasons for his about-face in the Katsav case, the public isn't buying the plea bargain. Whose side will the High Court take?

(Din "Jerusalem Post", nr. 22767/07; comunicată de Renate Kremnitzer, din Tel Aviv, – care, citind titlul cu litere de-o şchioapă apărut în "Jerusalem" à propos de scandalul sexual legat de ex-preşedintele Moshe Katzav, nu se poate împiedica să observe că uneori corectura de la marile noastre ziare lucrează ca o cizmă.)

Repetiţia, mama învăţăturii

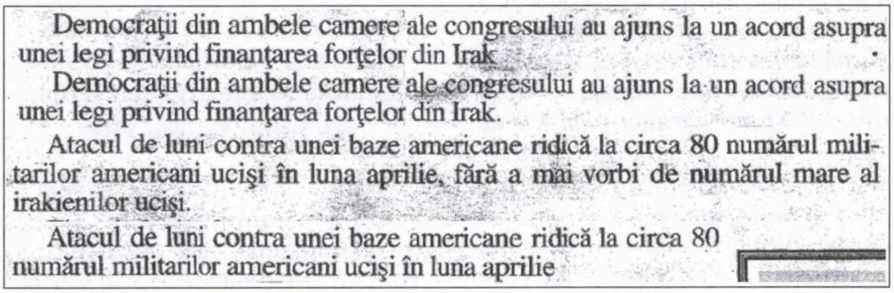

Democraţii din ambele camere ale congresului au ajuns la un acord asupra unei legi privind finanţarea forţelor din Irak.

Democraţii din ambele camere ale congresului au ajuns la un acord asupra unei legi privind finanţarea forţelor din Irak.

Atacul de luni contra unei baze americane ridică la circa 80 numărul militarilor americani ucişi în luna aprilie, fără a mai vorbi de numărul mare al irakienilor ucişi.

Atacul de luni contra unei baze americane ridică la circa 80 numărul militarilor americani ucişi în luna aprilie

("Viaţa noastră", 27.05.07; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, – care, surprins de aceste repetiţii în cadrul aceleiaşi ştiri, a ajuns la concluzia că, probabil, redacţia cotidianului a procedat aşa dinadins, voind să bage-n capul cititorului informaţia de mai sus şi călăuzindu-se după vechea şi înţeleapta vorbă cum că repetiţia este mama învăţăturii.)

Preşedintele Holocaustului

«În cadrul colegiului de studii despre Holocaust a avut loc vernisajul expoziţiei "Trei rânduri de istorii". Au fost invitaţi să ia cuvântul: ministrul Educaţiei, prof. Iuli Tamir, Şraga Milştein, preşedintele Holocaustului (ş.a., ş.a.).»

("Viaţa noastră", Tel Aviv, nr. 16.786/07; comunicată de David Abramovici, din Raanana, – care, după ce-şi exprimă satisfacţia în legătură cu numirea preşedintelui, se întreabă cine sunt vicepreşedinţii, secretarii şi, în general, membrii comitetului care se ocupă de bunul mers al Holocaustului.

Aceeaşi perlă a fost descoperită de Ing. Michael Hardt, din Offenbach, Germania.)

Unde-a dispărut piesa lui Arthur Miller?

După titlul "Moartea unui comis voiajor", citim următoarele:

«După spectacolele "Till Eulenspiegel" la teatrul "Hasifria", "Baronul Münchausen" la Gheşer, iată-mă prezent la teatrul din Ghivataim, vizionând încă o piesă a prolificului dramaturg rus de origine evreiască Grigori Gorin, "Să-l uităm pe Erostrat"» etc. etc.

("Orient expres", 16.05.07; comunicată de prof. Felix Pascal, Ashdod.)

Poşta

Farm. D. A. Bergher, din Herzlia, notează că la Tv pe Canalul 2 se difuzează săptămânal o emisiune medicală care începe la 15.30, deci după-amiază, cu "Boker tov!". Nu e cam târziu? întreabă el. Ba da.

O povestire de
ANDREI FISCHOF

Colivia

Bătrâna avea, după o viaţă de muncă, paisprezece tarabe în piaţă. Paisprezece. Dar îi lipsea ceva: esenţialul.

Străjuită de-o parte şi de alta de cele două străzi principale ale portului, strânsă între ele ca traversele liniilor ferate, piaţa turcească – ea însăşi o stradă îngustă, mai degrabă un tunel sub balcoanele mult ieşite în afară, întâlnindu-se, atingându-se aproape – se trezea, ca-n fiecare dimineaţă, cu un aer de veşnică mahmureală: iz de parfum ieftin amestecat cu respiraţia ascunsă între riduri şi pe sub bijuteriile bizare, în aceeaşi măsură valoroase şi false, dintr-o altă lume parcă. Piaţa se trezea o dată cu Bătrâna: două graţii ale unei vremi în care valorile se deosebeau de cele de azi, asemenea veşmintelor, asemenea coafurii, asemenea cântecelor. Şi totuşi, din când în când lucrurile se repetă, valorile revin la cele de altădată – uşor modificate, dar numai la suprafaţă. Căci oamenii se caută şi se regăsesc mereu, în aceleaşi imprejurări, în aceleaşi evenimente.

Bătrâna scoase colivia cu papagalul verzui în balcon – abia acum, după unii, abia acum poate să înceapă vânzarea – şi privi cu oarecare duioşie spre acoperişurile tarabelor care i se înşirau la picioare, asemenea spinărilor unor musulmani aşezaţi pe două rânduri şi aplecaţi, cu fruntea atingând pamântul, întru proslăvirea lui Alah. Privi apoi spre mare, această uimitoare întindere fără de care ea n-ar fi fost aici, fără de care ea n-ar fi existat, şi pe care o considera o prelungire a cerului, sau nu, dimpotrivă, cerul o prelungire a mării, a albastrului dintr-însa, acoperind totul, împrejurul, ca o mângâiere. Ca o colivie. De cealaltă parte, pe celălalt ţărm, undeva pe un ţărm se află Casa, la capătul unei străzi albe şi înghesuite a orăşelului turcesc din care ei plecaseră pe neaşteptate, demult, cu douăzeci, cu treizeci de ani în urmă. Dintre cei veniţi atunci, aproape toţi se aciuaseră aici, Lunganul, Cico, surorile ei, aproape toţi încropind pe strada asta cu nume atât de străin pentru ei, o piaţă, în care strigătele dominau trecătorii, fructele se îmbulzeau şi se striveau între ele, o stradă devenită de fapt a ei, căci paisprezece tarabe îi aparţin, ei sau copiilor şi surorilor ei. Paisprezece tarabe pe care ea le-a ridicat cu mâinile ei, singură, căci Eli murise imediat după venirea lor aici şi nimeni n-a ajutat-o, ea singură, în vreme ce surorile o priveau cu ironie, apoi cu oarecare spaimă, ca până la urmă să accepte – în sufletul lor, ştie ea bine, tremurau la gândul ca ea nu le va oferi această şansă, că se va adresa unor străini, căci vinovate erau şi vinovate se simţeau – să închirieze trei tarabe, apoi încă una. Uşor n-a fost. Copiii creşteau, războaiele începeau din locul în care abia încercaseră să se termine. Mulţi nu s-au mai întors. Prea mulţi. Totdeauna prea mulţi.

Iar ea, mereu singură. Singură în mijlocul tribului său, al copiilor şi al surorilor şi al copiilor lor. Mereu singură, aşezând în fiecare dimineaţă colivia cu papagalul pe marginea balconului, ca şi cum s-ar fi scos la aer pe ea însăşi, fiinţa ei aflată într-o colivie nevăzută, dar pe care o simţea mereu, strângând-o tot mai mult, sufocând-o. O mulţime de întrebări se adunaseră într–însa sufocând-o şi dinlăuntru, amărăciuni şi bucurii, căci şi acestea din urmă se cer împărtăşite, altminteri îşi pierd rostul. O mulţime de lucruri pe care le purtase în suflet, amânând mereu revărsarea apelor peste talazurile impuse de alţii, de convenienţe, de ea însăşi cu temerile ei.

Ca o neaşteptată scânteie, revelaţia zădărniciei îi lumină faţa: la urma urmei, pentru ce, pentru ce lupta aceasta, şi mai ales lupta împotriva propriilor dorinţe şi împliniri. Ce avusese din toate, în afară de cele paisprezece tarabe, ce avusese, când niciodată nu părăsise, în toţi anii ăştia, douăzeci, treizeci, nici măcar strada asta, darmite să ajungă încă o dată în oraşul acela cu uliţe albe, de pe celălalt ţărm, ce avusese din toate nopţile în care se zbătuse, tânără şi fierbinte, în aşternutul şi mai fierbinte, dar atât de larg şi de străin ei, în singurătatea-i de neînţeles. Ce avusese din aşteptările stupide, zadarnice şi ele, ca uşa să i se deschidă, să întrebe dacă ea, ea, mai există.

Nimeni nu venise niciodată, nici măcar el, care după ani de apariţii şi dispariţii neaşteptate şi de neînţeles, după adulmecări obositoare şi îndelungate, se hotărâse să închirieze magazinul acela din capătul pieţei, de lângă cafeneaua mirosind în permanenţă a peşte. Fusese târziu. Crezuse la început că e târziu. Dar cine mai ştie, căci nici măcar el, pe care îl cunoştea încă din serile bătute de vânt ale Anatoliei, până când dispăruse, plecase la Ankara şi nu-l mai văzuse decât în seara în care lui Eli i se făcuse rău, atunci, pe vapor, venind încoace – nici măcar el nu dădea vreun semn al înţelegerii. Îl revăzuse atunci, pe vapor, în halat alb, cu stetoscopul atârnat de gât, dar se prefăcuseră amândoi că nu se cunosc. Astfel continuaseră să trăiască, căutându-se, simţindu-se, dar fără a se privi, fără a se recunoaşte pe faţă, ca doi străini, ca doi oameni care de fiecare dată se văd pentru prima oară şi care nu numai că nu au nimic comun, dar nici măcar nu-şi pot imagina că ar putea simţi împreună, că ar putea face un pas, unul singur, pentru a se revedea. Şi cât fals, câtă prefăcătorie fusese, doamne, din partea fiecăruia, ani de zile, zeci de ani – zadarnice vremuri, zadarnice tăinuiri, căci viaţa nu se repetă nici măcar din greşeală.

Umplu ibricul cu apă şi ieşi din nou în balcon: jos, printre tarabe, câteva magazine cu îmbrăcăminte demodată, şi cu un restaurant – loc de întâlnire al avocaţilor şi al proprietarilor de terenuri care îşi duc viaţa în această parte a oraşului. O lume aparte, cu totul deosebită de a ei, o lume în care cortina cade o dată cu închiderea birourilor din clădirile sumbre de peste drum, făcând loc unei alte feţe a lucrurilor, cunoscută ei numai din filme. Nu, nu e pentru ea aşa ceva, ea rămâne în toate ceasurile zilei aceeaşi, fără cortină, căci nu poţi schimba decorul fără să-l mişti din loc. Fără să-l dărâmi la un moment dat.

La capătul întrării dinspre cafenea, magazinul lui, un fel de bazar, cu săpunuri şi şampoane. Zâmbi la gândul că în toţi anii aceştia reuşise, cu sau fără să-şi dea seama, să nu cumpere nimic de la el. Nici nu intrase vreodată în încăperea aceea pe care o bănuia îmbibată cu parfumuri menite să şteargă orice urmă a unor trecute vremuri. Nu schimbaseră nici măcar un cuvânt de atunci, de când îl consultase pe Eli, noaptea, pe vaporul prelungindu-le destinul, din malul turcesc până în malul acesta al Mediteranei. Nu schimbaseră nici o vorbă, nu cumpărase de la el nimic, dar prezenţa lui în piaţă îi deveni necesară, ştiută, caldă, asemenea respiraţiei. Fără ea, colivia ar fi strivit-o cu totul. Şi, ca-ntr-un joc de copii, aştepta mereu ca uşa să i se deschidă, continuase să aştepte, să spere, să-şi închipuie cum va fi, dar el rămăsese departe, iar acum, trecuţi amândoi, nu mai avea nimic nici o importanţă. Avea uneori impresia că nici unul dintre cei veniţi o dată cu ea nu recunoscuse în el pe medicul vaporului, nici Lunganul, nici Cico, nici surorile ei. Prezenţa lui aici, în piaţa turcească, fusese doar pentru ea o săgeată neaşteptată, trasă dintr-un arc de undeva din urmă. Trăiau astfel cu taina într-înşii, purtând-o, răsfăţând-o, ascunzând-o, scoţând-o iar la iveală din dulapul mirosind a naftalină, şi iar ascunzând-o adânc, prefacându-se că nu-şi mai amintesc unde au pus-o. Şi iar o luau de la capăt.

Privi spre mare – esenţa întregii sale vieţi se afla acolo, în albastrul acela ironic, sfidând lumea, dimineţile şi nopţile şi veacurile. Un vas alb, strălucitor, cu un steag ciudat dormind legat de catarg, fumega lin, bătrâneşte, deschizându-şi porţile şi lăsând loc zecilor de marinari negri să inunde ţărmul. O altă colivie, gândi Bătrâna, o colivie căutându-şi liniştile pe ape şi lângă ţărmuri străine. O colivie zâmbind înţelept: pentru ea toate ţărmurile sunt la fel, cu toate cele o mie şi unul de amănunte care le deosebesc între ele, în vreme ce marinarii ăştia caută veşnic altceva, un altceva în fond inexistent.

Jos, între tarabe, lumea pestriţă, adevărata lume, bucurându-şi privirile şi simţurile ameţite de belşugul fructelor. Iar ea, aici, din balcon, dominând totul: de la poarta mânăstirii din stânga, de unde mereu aceleaşi două maici vin, totdeauna la aceeaşi oră, umplând coşul pe rotile cu fructe, şi până la celălalt capăt dinspre clădirile cenuşii lângă care parchează ciudate maşini, albe, cu soldaţi blonzi, nordici, şi negri ca tăciunele, cu căşti albastre şi epoleţi cu drapele, soldaţi neştiutori, puşi să facă ordine acolo unde nimeni n-o poate face. Şi-n drumul lor spre acele locuri, se opresc şi ei, jos, lângă tarabe, copleşiţi de tot ce-i înconjoară.

Bătrâna reveni în bucătărie: ibricul uitat pe foc se încinsese, apa se evaporase toată. Semn rău, semn rău, îşi zise, iar apoi, cu un gest de renunţare ca pentru sine, coborî scările. Jos, băiatul cel mare, cu Aharon, fiu-său, aranjau portocalele într-o piramidă care parcă se rostogolise din soare. La câţiva paşi, Cico, beat de dimineaţă, cânta, spre hazul tuturor, un cântec turcesc, însoţind refrenul cu gesturi obscene. Bătrâna se apropie de el şi-l trase cu putere sub portal. Ţinându-l strâns, îl privi câteva clipe în faţă, fără un cuvânt. Fascinat, Cico îşi reveni ca un lunatec trezit brusc, îşi potrivi, murmurând, şapca şi cămaşa şi se îndepărtă, cu paşi încâlciţi, spre cafenea. Bătrâna facu un pas după el: Lunganul, singur, şedea la una din cele trei mese din metal aşezate între pescărie şi cafenea, învârtind între degete şirul de mătănii rotunde.

Dincolo, la capăt, era magazinul, magazinul cu săpunuri şi şampoane, dar nu, Bătrâna se opri, renunţă, deşi era limpede pentru ea că azi, în sfârşit, se simţea liberă, într-atât încât îi va vorbi, azi va intra în prăvălia lui, dar nu-i va cere nimic, nu va cumpăra nimic, ci îi va vorbi ca şi cum nici n-ar fi trecut aceşti douăzeci de ani. Îl va întreba doar dacă şi-a abandonat meseria, halatul alb şi stetoscopul, de dragul acestei pieţe turceşti, dacă ea, dacă pentru ea a făcut-o. Direct. Fără teamă. Dar nu încă.

Se îndreptă spre clădirea din piatră a poliţiei, ocoli, încet, lăzile aruncate vraişte în drum, apoi ieşi spre strada îngustă la capătul căreia arabi din Iericho şi din Şhem aşteptau să fie angajaţi la o treabă de câteva ore, o zi, nu mai mult. Traversă, frecându-se de maşinile oprite în şir interminabil şi într-o învălmăşeală fără seamăn, şi intră, prin capătul opus al pieţei, în direcţia cafenelei mirosind a peşte.

În faţa magazinului lui se opri. Era închis. Jaluzelele de metal, trase, închise jos, cu un lacăt. Nici un anunţ. Nu, nu se aştepta la asta. Tocmai azi, când se hotărâse, tocmai când... Privi în jur: Lunganul, cu spatele la ea, continua să învârtă între degete mătăniile.

Cico o privea, cu un zâmbet ironic şi mulţumit, apoi se aplecă brusc şi-i făcu gestul acela obscen care însoţise cântecul turcesc. Nu, să nu mă enervez, gândi ea, să-l las în pace, să-şi vadă de-ale lui, dar unde o fi el, şi n–am pe nimeni să întreb şi nimeni nu mi-ar spune. Se opri lângă Lungan, îl privi în ochi, acesta ridică din umeri şi-şi duse repezit paharul cu cafea la buze. Ca pentru a-şi ascunde un zâmbet. Un râs. Auzea, în spatele ei, chicoteala înfundată a lui Cico, dar se hotarî să nu-l bage în seamă, trebuie să meargă, să meargă înainte, mai repede, cât mai e timp, să-l ajungă din urmă, să-l găsească. Se îndreptă spre mare, numai acolo putea fi, unde în altă parte, iată, se trezi alergând, Doamne, niciodată nu făcuse asta, nici măcar în tinereţe, îşi simţea trupul ciocnindu-se, lovindu-se de trecători, aproape că zâmbi imaginându-şi privirile lor uimite, dar ce să le explice, gura îi era uscată şi amară, nici nu mai ştie de când merge aşa, în neştire, când alergând, când mergând împleticindu-se, căci marea e aproape, iar el aici trebuie să fie, undeva pe aproape, pasăre scăpată dintr-o colivie şi care nu ştie ce să faca cu libertatea aceasta târzie şi neaşteptată.

… Ochii o usturau şi tunete bubuiau între tâmple, cum zăcea, căzuta cu faţa în nisipul fierbinte, aproape, dar nu îndeajuns ca s-o atingă, de marea albastră, dumnezeiască, veşnică. Murmure ciudate, frânturi de cuvinte, ca nişte întrebări oprite la mijloc, ca nişte răspunsuri neterminate, se ţeseau deasupra ei într-o plasă tot mai deasă, separând-o, tiptil, de ceea ce niciodată nu credea că va putea fi smuls dintr-însa.

O altă colivie se-nchidea, acoperind-o cu tăcerea imensă a veşnicei căutari. Aproape – aproape, marea foşnindu-şi fustele înspumate, ca-ntr-un dans ritual al morţii şi-al vieţii şi-al unirii dintre ele.

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Str. Shaul Hamelech, nr. 21, 64367 Tel Aviv
Tel.: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: icr_tlv@netvision.net.il

Institutul Cultural Român **din Tel Aviv şi** ***Muzeul Ţăranului Român*** **din Bucureşti, în parteneriat cu** ***Primăria Tel Aviv-Yafo*** **şi** ***Muzeul de Arheologie*** **din Yafo organizează în perioada 29 septembrie – 1 octombrie 2007 evenimentul intitulat A şaptesprezecea oaie – Nopţile României în Yafo.**

Evenimentul se va desfăşura conform următorului program:

- **29 septembrie: vernisajul expoziţiei** ***A şaptesprezecea oaie*** **la** ***Muzeul de Arheologie*** **din Yafo, care va fi deschisă până la data de 14 octombrie 2007.**
- **30 septembrie – 1 octombrie 2007, începând cu orele 17.00, în Piaţa Kedumim şi platforma din faţa Bisericii Sf. Petru din Yafo vechi: standuri cu obiecte artizanale şi mâncare tradiţional-românească, ateliere dedicate copiilor; spectacole cu tarafuri, solişti, dansatori, fanfară.**

O povestire de
CARMEN FIRAN

Căciula

Când se trezi în compartiment, Betty îngheţă de surpriză. Nu mai avea căciula în cap. În schimb, bărbatul din faţă, o namilă de om, avea pe cap exact căciula ei rusească.

Bob e un soţ bun, grijuliu, deşi prea pisălog. Chiar şi azi când Betty a plecat în Manhattan i-a repetat de câteva ori:

– Nu uita să-ţi iei fular.

– Am pulovăr pe gât, a ripostat Betty.

– Nu-i nimic, ia şi fularul totuşi, gulerul ăla nu ţine de cald.

– Bine, bine, s-a predat Betty.

– Şi nu îţi iei paltonul?

– Nu, îmi pun scurta de blană.

– O să-ţi îngheţe genunchii. Şi haina aia de blană nu e bună că nu are glugă. Ia-ţi paltonul mai bine.

– La ce-mi trebuie glugă? Îmi pun căciula.

– Îţi pui tu căciula, dar e bine să ai şi glugă, nu se ştie niciodată.

– Bob, e o căciulă groasă, rusească, asta ţine cald şi pe front.

– Bine, dar ia, te rog, totuşi, paltonul cu glugă, fă-mi plăcerea, să stau liniştit.

Betty cedă, ca de fiecare dată. Se ducea la Lenox Hill Hospital unde o verişoară, şi ea bine sărită de 60 de ani, fusese operată de fractură de şold. Îi ducea plăcinte şi cozonac cu mac de la magazinele ruseşti din Queens, unde ea şi Bob locuiau de peste 20 de ani.

– Şi vezi să nu aluneci, îi mai spuse, în timp ce Betty îşi aşeza căciula, îşi înfăşura fularul la gât şi îşi trăgea gluga pe cap sub privirile lui protectoare.

– Evreii sunt cei mai buni soţi, îi spusese de mai multe ori maică-sa, oameni de casă, familişti serioşi, au grijă de copii şi nu te părăsesc chiar dacă s-ar întâmpla să te mai şi înşele.

Copii nu făcuseră, dar trăiseră bine. Bob avusese grijă de ea, o răsfăţase, chiar dacă uneori se arăta a fi prea posesiv. Era un bărbat calculat, cumpătat, prevăzător, încercând să intuiască pericolele de orice fel, să nu-şi povoace soarta. Era fricos şi precaut, evita situaţiile neobişnuite şi se simţea bine doar în locuri şi cu oameni pe care îi cunoştea. Nu era amator nici de aventură, nici de insolit, ci de monotonie şi siguranţă, care îi lăsau impresia că ar avea controlul situaţiei.

– Mă plictiseşti, Bob, îi spunea adesea Betty, mă plictiseşti, şi vocea ei, altfel tandră, avea o disperare bovariană. Pot să am şi singură grijă de mine. Şi nu putem trăi la nesfârşit aşa.

– Aşa, cum?

– Aşa. Programat, Încercând să evităm orice. Cu frică de toţi şi de toate.

Revoltele astea îl amărau rău de tot pe Bob. O întreba cu spaimă, aproape implorând:

– Nu trăim noi bine, Betişor? Nu eşti tu fericită?

Pe Betty o invada atunci duioşia şi capitula:

– Ba da, dragul meu, trăim foarte bine. Iar tu eşti foarte bun.

Continua în gând, dar tot delicat, să nu-l rănească dacă prin vreo minune i-ar fi putut auzi gândurile.

– N-am cunoscut şi eu un altul… E trist să ajungi la bătrâneţe şi să îţi dai seama că toată viaţa te-ai culcat cu un singur bărbat. Colegi de bancă în liceu, iubiţi în facultate şi în ultimul an ne-am şi căsătorit. Am fost o femeie frumoasă. Şi uite acum ce mâini cafenii şi osoase… E cumplit cum îşi bate viaţa joc de tine…

La asta se gândea Betty în trenul expres F care o ducea în Manhattan. În compartiment era cald, îşi scosese fularul şi îşi lăsase gluga jos. Mai bine să ţină căciula pe cap, părul ei blond de odinioară era acum decolorat, subţire şi rar. Fusese o femeie cochetă. Oftă şi îşi propti capul de geam studiind feţele din jur. Trenul de Queens e o experienţă! Într-un singur compartiment erau probabil 10 etnii, toţi îmbrăcaţi în culori cenuşii, cu feţe triste de oboseală, dormitând bălăngănindu-şi capul, fie cu o carte în braţe sau cu un ziar în cele mai diverse limbi. Deasupra atârnau reclame, majoritatea în spaniolă, ale firmelor de avocaţi specializate în accidente sau probleme medicale. O invadă şi pe Betty moleşeala aceea de după-amiază de iarnă şi aţipi câteva minute. Fireşte, câteva minute lungi cât un secol, ca orice somn furat de după-amiază.

Când deschise ochii, era uşor transpirată, îmbujorată, şi un firişor de salivă i se scursese pe bărbie. În fond, chiar şi la vârsta asta Betty făcea lucrurile cu voluptate, dormise scurt, dar cu pasiune. În compartiment era deja foarte cald. În faţa ei stătea un bărbat înalt şi voinic, cu faţă de rus. Privea în gol încruntat. Probabil urcase în timp ce ea dormea. Şi deodată Betty îngheţă de surpriză. Îşi duse mâna la cap şi i se puse un nod în gât. Nu mai avea căciula. Se uită în jur, o căută pe jos, nimic, dispăruse. În schimb, bărbatul din faţă avea pe cap exact că-

C.N.N.
Ce Năimiţi Nemernici

ciula ei rusească. Probabil i-o luase când aţipise. O trecură sudorile, de data asta de necaz şi de frică. Se uită la el fix. O namilă de om. Să-i ceară căciula înapoi? Să provoace un scandal acolo? Şi dacă bărbatul avea să reacţioneze violent? Cu siguranţă că nu i-o luase de pe cap pe furiş ca să i-o dea înapoi cu martori. Bob va înnebuni când o să-i povestească. Şi tocmai căciula aia rusească la care ţinea atât de mult, atât de călduroasă, pe care o purta de peste 20 de ani, dar părea ca nouă, ar mai fi putut s-o ţină încă 20.

Trenul intra în staţie. Bărbatul moţăia şi el la rândul lui, cu căciula pe vârful capului. Betty făcu ochii mici, se încordă toată, aşa cum făcea în tinereţe când participa la săritura în lungime la care fusese într-un an şi campioană, îşi calculă bine momentul şi, chiar înainte ca uşile să se închidă şi trenul să plece din staţie, zvâcni ca o felină, îi smulse bărbatului căciula din cap şi ţâşni printre cele două uşi care se închiseră în urma ei, lăsându-l pe bărbat cu gura căscată şi anesteziat de surpriză. Fugi cât o ţinură picioarele, renunţă să se mai ducă la verişoară-sa la spital, traversă peronul şi luă trenul înapoi spre casă.

Când o văzu că se întoarce atât de repede, Bob bănui că ceva nu era în regulă şi se sperie îngrozitor. Betty se trânti în fotoliu epuizată, cu părul răvăşit, strângând cu putere la piept căciula rusească recuperată.

– N-ai să crezi ce mi s-a întâmplat. Tu ai fi murit de frică. A fost ca-n filme.

– Când eu îţi spun că eşti o naivă, că viaţa e un lucru foarte periculos, râzi de mine... îngăimă cu voce pierdută de emoţie Bob, tremurând la picioarele fotoliului din care Betty se pregătea să-i dea detaliile aventurii ca–n filme.

– Un bărbat uriaş, sinistru, trebuia să-l fi văzut! Un munte de om, cu privire sticloasă, s-a aşezat în tren chiar în faţa mea... Aţipisem puţin... şi ce crezi? Ce crezi? lăsă Betty să se creeze un moment de suspans.

Bob aproape plângea la gândul a ceea ce avea să urmeze.

– Opreşte-te, opreşte-te puţin, o imploră el. Dă-ţi paltonul jos. Scoate-ţi cizmele. Răsuflă, calmează-te. Să-ţi aduc un pahar cu apă? Parcă şi pe mine mă ia cu leşin...

Îi scoase paltonul şi din glugă se rostogoli pe covor căciula rusească. Bob o ridică şi i-o arătă triumfător:

– Vezi ce bine că am insistat să-ţi iei paltonul cu glugă? Vezi? Află că, dacă nu aveai gluga asta, ai fi pierdut cu siguranţă căciula.

– Ce tot vorbeşti? se răsti Betty. De unde ai scos căciula aia? îl întrebă, în timp ce la piept continua să strângă o căciulă rusească identică, dar poate ceva mai largă.

– Probabil când ai aţipit ţi-a alunecat de pe cap în glugă, zâmbi Bob încântat de ceea ce reuşise el să prevină doar îndemnând-o să-şi ia paltonul cu glugă, dar Betty îl privi îngrozită.

Câteva săptămâni a apărut în ziarul din Queens anunţul că în trenul expres F a fost găsită o căciulă rusească, dar nimeni nu a telefonat vreodată să o revendice.

(Poetă şi prozatoare cunoscută, fostă directoare a Centrului Cultural Român din New York, trăind azi în România şi în Statele Unite, Carmen Firan s-a inspirat desigur dintr-o păţanie pe care a avut-o în trenul care o ducea din Queens în Manhattan.)

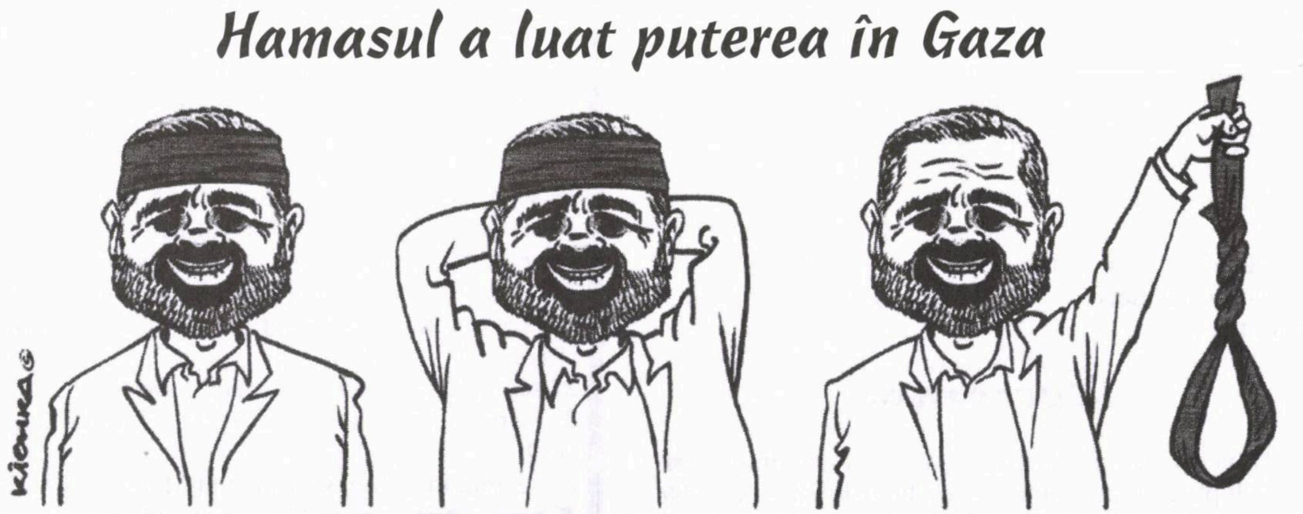
Hamasul a luat puterea în Gaza
KICHKA©

Desen de Kichka; în "l'Arche", Paris 2007

BORIS MARIAN - Bucureşti

Povestiri scurte

Nu sunt legionar

– Nu sunt legionar, îmi spune un domn cu şapcă roşie. Nu-i iubesc pe evrei, dar nu sunt legionar. Legionarii nici nu erau contra evreilor, ei voiau să facă ordine în ţară.

– Dar jafurile, asasinatele, Pogromul din '41? întreb eu, mai mult în şoaptă.

– Nu le-au făcut ei. Erau agenţi sovietici, chiar şi evrei.

– Dragă, stimate domn, înţeleg că nu eşti legionar, mişcarea abia se înfiripă, abia renaşte, dar cu cine ţii?

– Eu sunt cu mine. Vreau o pensie mai bună. Vreau preţuri mai mici, dar au venit evreii şi ne strică economia.

– Deci?

– Nici un deci, eu nu sunt legionar, dar aveau şi ei dreptatea lor.

În unghi drept

Mergea la serviciu îndoită din mijloc, exact în unghi drept. Privea în pământ. Aşezată pe scaun părea normală. Oare de ce mai mergea la serviciu? Am înţeles. Acasă ar fi murit în lipsa acestui efort de a merge, ca la atac.

Şobolanul

Şobolanul este un animal inteligent. Ca şi porcul. Nu ştiu, câinele o fi mai deştept? Peste toţi se află Omul. Vorba lui Gorki: "Ce mândru sună acest cuvânt!". Dar nu întotdeauna. Am un coleg care mă ronţăie, ca un şobolan, de ani buni. Ani răi… Îmi roţăie nervii. De ce mă las ronţăit? Oameni suntem. Acest coleg mă minte când vrea, îmi ascunde informaţii utile serviciului meu. De ce? Are 78 de ani, aproape de vârsta lui Abraham când i-a făcut pe Ismaell şi apoi pe Isaac. Şobolanul e un animal inteligent.

Speranţa

Trăia cu speranţa, dar ea nu-i dădea mai nimic. Era într-o luptă continuă cu temerile, durerile. Ele erau mult mai puternice decât îşi închipuise înainte. Uneori, speranţa venea şi-l mângâia. Avea chipul mamei, dar mama era de mult în lumea celor drepţi. A înţeles într-un târziu că totul e un joc pe care el nu ştie să-l joace.

S-a retras.

Singurătatea actorului

Vine. Aplauze. Este un om înalt, plin de umor. Are o fire generoasă. Mulţi spectatori îl cunosc şi el îi cunoaşte. Spectacolul durează două ore. Lumea se risipeşte. Intră în sala de mese, singur, actorul. Stă singur la una din mese. Mestecă fără poftă. Apare un reporter. Îl fotografiază. Vin două femei din bucătărie. Râd, sunt fericite. Râde şi actorul. Apoi rămâne, ca şi înainte, singur.

CALENDAR

Septembrie

1 septembrie s-a născut G. Millian-Maximin (1885)
2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)
5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)
7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)
8 septembrie s-a născut Marius Sala (1932)
9 septembrie a murit Margareta Sterian (1992)
9 septembrie s-a născut Robert Klein (1918)
10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)
12 septembrie s-a născut Alexandru Şafran (1910)
12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)
13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)
14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)
14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)
16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)
18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)
18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)
18 septembrie s-a născut I. Livadaru (1925)
18 septembrie s-a născut ZElias (Elias Zilberstein, 1931)
19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)
19 septembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 septembrie a murit Marcel Breslaşu (1966)
22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)
22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)
22 septembrie a murit M. Maur (1988)
23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)
25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)
26 septembrie a murit M. Rudich (1991)
28 septembrie s-a născut Getta Berghoff (1935)

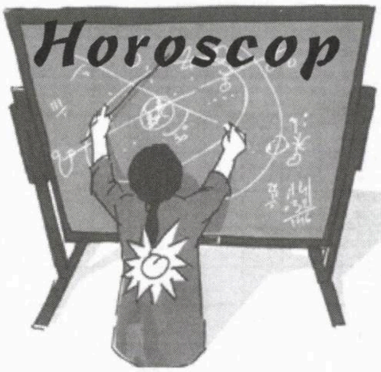

Septembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Ca favorit al familiei, rudele aşteaptă, de astă dată, un gest deosebit din partea dvs. Nu-i decepţionaţi. O petrecere în familie sau o invitaţie la un restaurant ar produce mare plăcere.

Culoare: alb.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Prima dragoste se întoarce definitiv. Nu-i respingeţi paşii şi nici nu-i reproşaţi despărţirea. Totul va reveni la situaţia dinainte.

Numere: 3, 15, 18.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Curioasă coincidenţă. În Zodia Gemenilor vor apare în familie gemeni. Bucuria va fi generală. Până atunci, pregătirile pot fi începute.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Vă aflaţi în faţa unui examen. Căsătoria unui copil nu a fost niciodată lucru uşor. Conflictul dintre cele două familii implicate se va aplana, spr bucuria tuturor.

Numere: 1, 17, 36.

Leu (23 iulie – 22 august): La capătul unei lungi călătorii vă aşteaptă o mare bucurie. Merită răbdarea, chiar dacă aşteptarea a fost prea grea. Şi prea lungă.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Nu vă lăsaţi copleşiţi de gânduri. O veste venită de departe vă va reda liniştea şi încrederea în reuşită. Orizontul dumneavoastră se înseninează.

Numere: 11, 27, 40.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Vă aşteaptă o călătorie. O persoană apropiată vă pregăteşte o surpriză plăcută. Acţionaţi cu tact, căci de aceasta va depinde rezultatul.

Culoare: mov.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): O moştenire nesperată ar putea să vă parvină. Multă atenţie este recomandată în această perioadă, căci falşi moştenitori vor să beneficieze ei de aceste bunuri.

Numere: 15, 16, 29.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Nu vă lăsaţi tentaţi de oferta propusă. Pe cât este de ispititoare, pe atât este de riscantă. Sfătuiţi-vă cu oameni de specialitate.

Culoare: verde.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Jena financiară ar putea să mai continue un oarecare timp. Nu faceţi nici un fel de cheltuieli care nu sunt absolut necesare.

Numere: 4, 18, 29.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Călătoria proiectată se va realiza curând. Propunerea de slujbă în străinătate merită luată în considerare, dar studiată temeinic. Ea ascunde şi riscuri.

Culoare: roşu.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Urmează o perioadă de relaxare. Este timpul potrivit pentru schimbarea locuinţei sau a locului de muncă. Timpul vă este prielnic.

Numere: 2, 21, 43.

Kumos

Simpozionul George Enescu

În cadrul Festivalului George Enescu de la Bucureşti (1-23 septembrie 2007) va avea loc, între 5-9 septembrie, un simpozion cu tema George Enescu.

Acest Festival, socotit printre primele opt în Europa, este condus de timişoreanul Ioan Hollender, directorul Operei din Viena. Participă muzicieni valoroşi din toată lumea.

În cadrul simpozionului a fost invitată şi d-na Ruth Gutman Ben-Zwi, muzicolog cu renume în Israel şi în lume. Ea va conferenţia despre "Amintiri şi documente inedite despre George Enescu".

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Scântei

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3									■	
4				■						
5						■				
6		■						■		
7					■					■
8	■						■			
9										
10					■					

ORIZONTAL: 1) Ceasuri de mână care mai mult stau. 2) Acuzat de tulburarea liniștii. 3) Calcă pe urmele înaintașilor. 4) Doctorii fără prescripție medicală (sg.) – Lucrau și-n schimburi pentru un ban în plus. 5) Construiți pe un schelet solid – Moarte după băutură. 6) Reclamă gratuită făcută prin mass-media – Trecute prin consiliu... la limită! 7) A pune un stop din mișcare – Aflat în stare de faliment. 8) Lovitură dată cu dosul palmei – Nesimțitor și rece. 9) Pregătire de explozie. 10) Un cuvânt bun la despărțire – Vin din oficiu în ajutorul celor slabi.

VERTICAL: 1) Produs de uz casnic fabricat în Japonia – În cadă! 2) Bun luat la plecare – Înscris la clasa întâi. 3) Rămași în urmă prin mai toate facultățile. 4) Locuri unde se întâlnesc numai butuci cu noduri (sg.) – Ocupat iarna cu turma de oi. 5) Momente de vis rareori repetate – În temă! 6) Ultima dinamită! – Atestat cu diplomă. 7) Fără ei nu se ține slujba (sg.) – În stoc! 8) Față de masă veche de când lumea – Crescut... prin bătătură. 9) Radu Nicolae – Pregătiți să asiste la operație. 10) Legați de vatra străbună – Dat de gol.

DICȚIONAR: Mac, amin, nut.

MINA NIȚĂ

Zicală

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	P			A						A
2	✿			✿						
3						✿				
4				✿					✿	I
5	A	✿					✿			
6						✿				
7					✿					
8			✿					✿		
9				✿		✿				
10	T			I		L				G

ORIZONTAL: 2) Mioare – Mare la mare. 3) Masă la biserică – Drojdie. 4) Îți aparțin – Zăpadă. 5) Praf pentru transpirație! – Legănare. 6) Stofe pe umerii femeilor – Venit neimpozitat. 7) Mare – Animal sălbatic. 8) A exista – A scoate în curent – Nichel (simb.). 9) În vârstă – Grnitură feroviară.

VERTICAL: 2) Ambarcațiune sportivă – Secret. 3) Sector – Plantă textilă. 4) Plantă marină. 5) Cuvinte care permit accesul – Struț australian. 6) Ante meridian (abr.) – Metru cub (abr.) – Cufere! 7) Potrivire poetică – Vai de capul ei. 8) Brazdă pe ogor – Reper! 9) Luna lui Florar – Ansamblu de jocuri sportive.

N.A.: *La o dezlegare corectă, parcurgând marginile careului veți descoperi o cunoscută zicală.*

DICIȚONAR: Emu.

RODICA WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Locativă: Apartamente, dormitor, rr, a, a, sat, zoo, palat, ereti, oc, z, ilu, un, salite, inae, ts, la, an, r, al, iatac, v, e, ivare, ahi, rufa, subsol, antreu, hala.

Pe direct...: Catifelata, acaparator, tars, ataca, ipsos, av, b, fa, sac, iti, era, calcul, lata, luat, atavica, os, toc, tutore, arabil, sea.

Star:, E, n, o, p, f, extemporale, pita, loto, suport, birt, sa, cite, ar, ba, aipi, ura, r, a, r, ir, iris, i, contraindicatie, bou, veteran, tos, net, b, dinar, iele, ramas, nts, tn, ic, at, arome, colecta, datat, roib, lait, petec, tirboc, lc, narat, taisuri, f, risi, ra, slip, foi, raiduri, atelaje, bot, epava, eu, tar.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

TINEREȚE

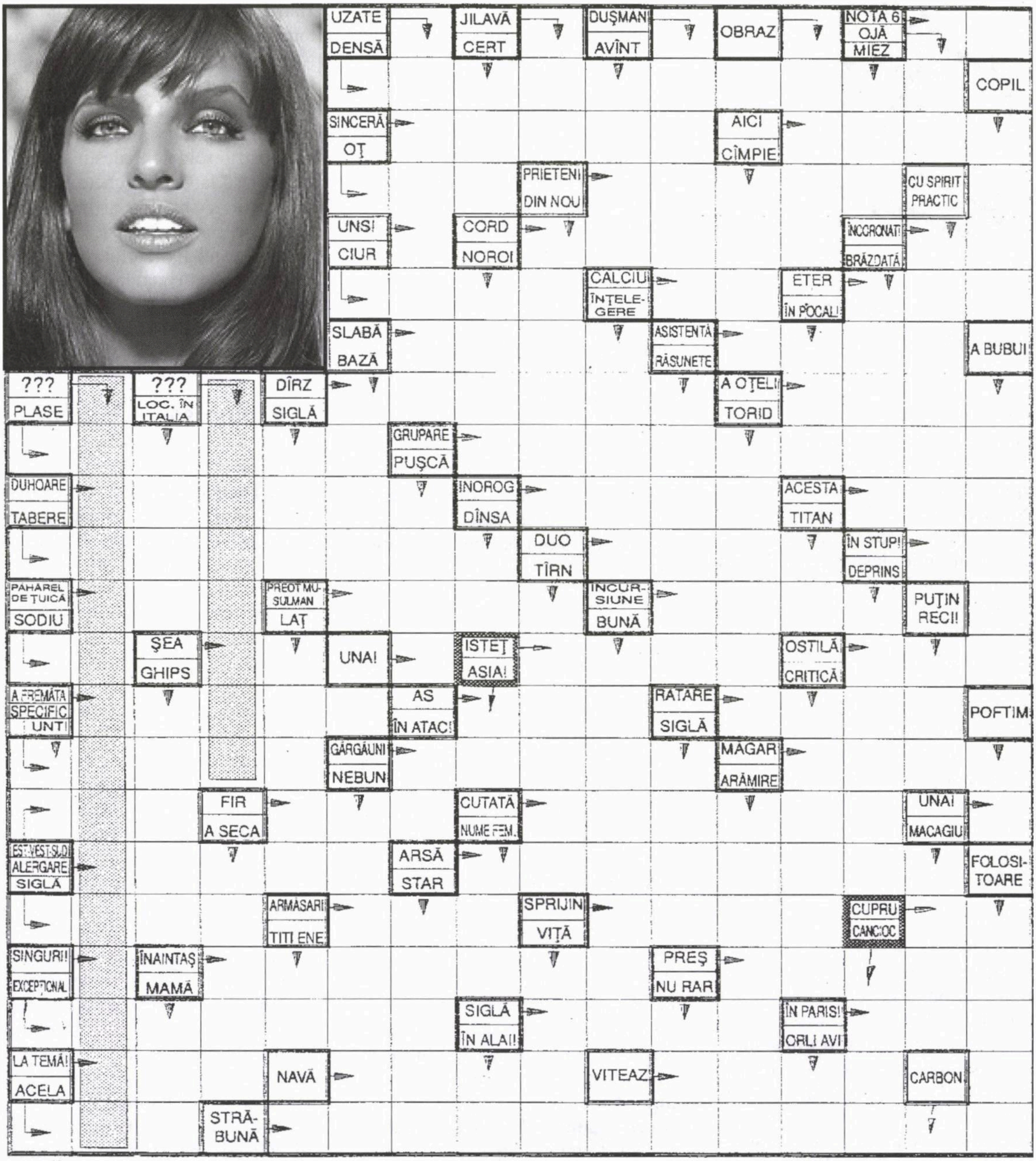
UZATE
DENSĂ
JILAVĂ
CERT
DUȘMAN
AVÎNT
OBRAZ
NOTA 6
OJĂ
MIEZ
COPIL
SINCERĂ
OȚ
AICI
CÎMPIE
PRIETENI
DIN NOU
CU SPIRIT PRACTIC
UNSI
CIUR
CORD
NOROI
ÎNCORONAT
BRĂZDATĂ
CALCIU
ÎNȚELEGERE
ETER
ÎN POCAL!
SLABĂ
BAZĂ
ASISTENȚĂ
RĂSUNETE
A BUBUI
???
PLASE
???
LOC. ÎN ITALIA
DÎRZ
SIGLĂ
A OȚELI
TORID
GRUPARE
PUȘCĂ
DUHOARE
TABERE
INOROG
DÎNSA
ACESTA
TITAN
DUO
TÎRN
ÎN STUP!
DEPRINS
PAHAREL DE ȚUICĂ
SODIU
PREOT MUSULMAN
LAȚ
INCURSIUNE
BUNĂ
PUȚIN RECI!
ȘEA
GHIPS
UNA!
ISTEȚ
ASIA!
OSTILĂ
CRITICĂ
A FREMĂTA
SPECIFIC
UNT!
AS
ÎN ATAC!
RATARE
SIGLĂ
POFTIM
GĂRGĂUNI
NEBUN
MĂGAR
ARĂMIRE
FIR
A SECA
CUTATĂ
NUME FEM.
UNA!
MACAGIU
EST-VEST-SUD
ALERGARE
SIGLĂ
ARSĂ
STAR
FOLOSITOARE
ARMĂSARI
TITI ENE
SPRIJIN
VIȚĂ
CUPRU
CANCIOC
SINGURI!
EXCEPȚIONAL
ÎNAINTAȘ
MAMĂ
PREȘ
NU RAR
SIGLĂ
ÎN ALAI!
ÎN PARIS!
ORLI AVI
LA TEMĂ!
ACELA
NAVĂ
VITEAZ
CARBON
STRĂBUNĂ

NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla numele actriței din fotografie și filmul serial în care joacă.

DICȚIONAR: Irod, imam, ohss, eadi, ciro, ssi, idam, eci. **MINA și RODICA**

Domnule Kapo, cine nu vrea pace?

Am avut prilejul (trebuie să spun, neplăcut) de a auzi nu de mult la unul din posturile noastre de radio (nu am notat care din ele) opiniile unui ascultător, din aceia pe care revista "Minimum" îi defineşte drept Kapo. Subiectul era eterna discuţie despre pace. La un moment dat Kapo-u respectiv, în loc să vorbească despre rolul nefast al conducătorilor palestinieni, şi arabi în general, în sabotarea tuturor eforturilor făcute de noi în direcţia păcii, a strigat, cu o ură care m-a cutremurat: Israelul nu a vrut niciodată pace, a vrut numai să ocupe noi şi noi teritorii arabe!

Aşa cum mi se întâmplă ori de câte ori unul din aceşti "evrei antisemiţi", bolnavi de ura de sine, minte cu neruşinare, simţisem că mi se urcă sângele la cap. Cum e posibil să calci în picioare adevărul cu asemenea cinism?

În 1948, la înfiinţarea statului, Ben Gurion şi guvernul său au acceptat rezoluţia ONU privind împărţirea teritoriului palestinian între evrei şi arabi, cu toate că noi rămâneam fără vechi pământuri evreieşti, iar Ierusalimul era divizat, sfârtecat. În schimb, liderii arabi – care-l sprijiniseră pe Hitler în timpul celui de-al doilea război mondial – au refuzat hotărârea ONU şi s–au năpustit cu toate armatele lor împotriva tânărului stat evreu. Scopul lor declarat era să treacă Israelul prin foc şi sabie şi să extermine toţi evreii, fără excepţie. Cine nu voise pace? Noi sau arabii?

Mai târziu, în 1967, lumea arabă, în cap cu Nasser, dictatorul egiptean, şi Siria, au alungat, în pofida tuturor convenţilor internaţionale, care pentru ei sunt, ca şi pentru idolul lor, Hitler, nişte petice de hârtie, trupele ONU din Sinai, ce despărţeau Israelul de Egipt şi s-au pregătit să năvălească asupra ţării noastre. În acelaşi scop ca în 1948: distrugerea Israelului. Numai o minune a făcut ca guvernul Levy Eshkol să prevină lovitura şi să evite dezastrul. Cine voise în acele zile pace? Noi sau arabii?

Peste câţiva ani, în octombrie 1973, arabii au luat-o din nou de la capăt, atacând cu toate forţele lor, în ziua de Yom Kippur, teritoriul israelian. Cuvântul lor de ordine era: ucideţi-i pe toţi evreii! Cine voise în zilele-acelea dramatice pace? Noi sau arabii?

Văzând că în felul acesta nu le merge, *oepiştii* lui Yasser Arafat, sprijiniţi de lumea arabă şi de prietenii lor din Occident, au atras Israelul într-o cursă. Ei s-au prefăcut că vor pace, că vor un stat palestinian care să trăiască în bună vecinătate cu Israelul. Din păcate, conducătorii noştri au căzut în cursă. Şi aşa s–au născut celebrele acorduri de la Oslo, salutate de toţi arabii de la noi cu entuziasm. Dar nici nu se uscase cerneala de pe acorduri, că Arafat a ordonat trupelor sale să dezlănţuie seria de atentate împotriva noastră, de aruncare a autobuzelor în aer, de aruncare de bombe în pieţe, în centre comerciale, în cafenele. Cine nu voise pace în anii aceia de după Oslo? Noi sau arabii?

Nu de mult, după cum se ştie, guvernul a hotărât să facă palestinienilor un cadou nesperat, retrăgându-se din Gaza şi izgonindu-i cu forţa pe evreii din regiune, sub privirile batjocoritoare ale OEP-ului, Hamasului şi celorlalte organizaţii teroriste de lângă noi. Această retragere unilaterală a fost prezentată lumii întregi ca un gest extraordinar al Israelului în favoarea păcii. A doua zi însă, după plecarea ultimului nostru soldat, palestinienii au început să lanseze rachete Kassam la Sderot, Ashkelon şi în alte locuri. Aceasta, în semn de "preţuire" pentru gestul Israelului. Şi atunci, mă mai întreb o dată: cine nu vrea pace, noi sau *ei?*

Dr. Ozias Rabinovici
Acco

E bine să fii bătrân?

Eu cred că e greu de dat un răspuns. Depinde. De ce? De diverşi factori: genetici, ai societăţii şi mediului înconjurător. De felul de a privi trecutul şi aştepta viitorul. Când cei din vremuri vechi proclamau că "ţara care nu are bătrâni, să-i cumpere", s-au gândit nu atât la fizicul uman, ci la calităţile intelectuale, la experienţa de viaţă, model pentru mulţi. În mitologia greacă, bătrânul şi înţeleptul Nestor, regele din Pylos, a luat parte la războiul troian ca sfătuitor.

Eu am ajuns la vârsta senectuţii cu o stare fizică şi fiziologică bună şi o minte care n-a ruginit. Privind înapoi, trecutul a fost ca o linie dreaptă la început, apoi cu zig-zaguri în sus şi în jos.

Student la Facultatea de Medicină din Iaşi, în ziua de 10 decembrie (în amintirea procesului lui Corneliu Codreanu), ca toţi studenţii evrei, nu mergeam la nici un curs, scăpând de o eventuală bătaie din partea colegilor legionari.

Apoi "steaua galbenă", curăţatul zăpezii pe străzile oraşului, concentrări în lagăre de muncă obligatorie etc.

Profesiunea mi-a dat satisfacţii dar şi frământări. N-a fost uşor, când la Bucureşti, în spitalul în care activam, venea instructorul raional de partid, un fost meseriaş, "responsabil cu sectorul medico-sanitar", să ne controleze şi să ne dea sfaturi. Tăceam şi dădeam din cap. Sau directorul, a cărui primă grijă era verificarea condicii de prezenţă, cu ora sosirii. Dar ce căldură a sufletului simţeam când un pacient vindecat, la externare îmi mulţumea şi-mi dorea numai bine. Unul mi-a adus acasă o damigeană de vin, un altul a sosit cu o raţă vie, sau cel care mi-a băgat în buzunarul halatului un pachet de ciocolată.

În Israel am sosit pensionar fiind. Deşi cineva mi-a propus, n-am mai dorit să lucrez. Limba, în primul rând (cu tot ulpanul), era un obstacol. În plus, mi-am dat seama că pacienţii evrei nu sunt ca alţii, în general. Ei ştiu de toate: zahărul şi colesterolul în sânge, ce e cu CT (tomografie computerizată), despre medicamente etc. Am rămas, doar ca pacient, înscris în fişierul unei doctoriţe, gălăţeancă, cu sufletul de aur şi săritoare la nevoie. De multe ori am avut norocul să dau de medici "români" cu o comportare excepţională faţă de "colegul bătrân", uşurându-mi şi convorbirile. Am dat însă, cu o ocazie, la camera de gardă a spitalului Wolfsohn, de un medic tânăr, cu accentul recunoscut în vorbire, dar cam "tămâie" (expresie cunoscută de cei trecuţi prin şcoli), care a terminat cu pacientul, cum se zice, cic-ceac. Sau de un altul, la Tel Hashomer, îngâmfat şi impertinent, care a recomandat soţiei să înveţe ruseşte, dacă nu înţelege ce a scris el în ebraică. Ambii ştiau că sunt medic. Ei şi?

În urmă cu ani, am primit de la guvern (Itzhak Shamir era prim-ministru) o legitimaţie de "toshav vatik". În dicţionar am găsit traducerea: locuitor, dar de ce "veteran"? Devenisem şi eu, deşi nu fusesem "participant" – cum spun ruşii – la nici un război. Eram "ole hadashvatik"? O nedumerire. Aveam reducere la transporturi în comun, la spectacole. La casa de bilete a unui cinematograf din Bat Yam, neavând cartonaşul, am plătit preţul întreg, deşi am arătat buletinul de identitate. Degeaba!

Bătrânii benficiază de reducere la "arnona" (taxele municipale), gratuitate la Radio-TV, jumătate de preţ în autobuze şi trenuri, dar dintre gratuităţile oferite de Kupat Holim – ajutor medical pentru urgenţe şi tratamente stomatologice, să nu ştim.

Mie îmi pare bine că am ajuns cu părul alb şi nu-i nimic, mersul mai lent. N-aş fi vrut să-mi petrec anii ce-mi mai stau în faţă într-un scaun cu rotile, sau ca bărbatul care m-a oprit pe stradă să mă întrebe: "Domnule, eu cine sunt?". Nici un cămin pentru vârstnici nu mă atrage (nu mai e "azil"), care cu tot luxul şi toate comodităţile, un mare ajutor pentru mulţi, nu e o grădiniţă de copii şi creează unora (în special vizitatorilor) o impresie deprimantă.

Îmi ocup timpul cu plimbări şi mici cumpărături, lectură (sunt abonat la biblioteca orăşenească), urmărind la TV diverse emisiuni pe diverse canale, dezlegări de cuvinte încrucişate (primesc revistele din România), care constituie o gimnastică a minţii şi a memoriei. Deoarece cercul de rude şi de amici se restrânge, am devenit, cum a scris Aronel Blumenfeld în "Minimum", un "internetist". Apăsând nişte clape, se deschid nişte uşi spre lumea largă. Zilnic fac paşi înainte şi aflu câte ceva: informaţii din ştiinţă şi cultură, imagini etc. Toate mă desprind de eventuale gânduri şi frământări, şi-mi dau satisfacţii.

Sunt conştient că omul, ca orice fiinţă, de la naştere e sortit morţii. Îmi doresc să închei fără suferinţe – pentru mine şi pentru cei apropiaţi.

Ar fi o binecuvântare, din partea nu ştiu cui.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Ce-aveţi cu Ehud Olmert?

Citeşti şi te miri, cuprins de o crescândă îngrijorare, nu pentru că autorul editorialului din nr. 243 (iunie a.c.) al lui "Minimum" şi-a permis să demonstreze că o minciună poate fi găzduită şi în paginile celei mai distinse reviste de limba română pe careo avem în Israel. Probabil că autorul este convins că populaţia Israelului originară din România chiar înghite orice şi, drept urmare, îşi intitulează "opera", nici mai mult nici mai puţin, "Ştirea cea mai importantă". Este vorba de încrâncenarea cu care trebuie să acţionăm împotriva a două pericole majore: menţinerea în funcţia de premier a lui Olmert şi pericolul ce planează peste Israel «că în câteva luni, Iranul va fi în stare să trimită o rachetă cu încărcătură nucleară, în primul rând asupra Israelului, pentru "a-l rade de pe faţa pământului".

Este greu de suportat o denaturare, voită doar de către politicieni meschini, doritori de instabiliate, care le-ar servi interesele.

Ei nu ezită să insulte şi să descurajeze forţele noastre armate, învinuindu-le de înfrângere, de incapacitatea de a apăra Israelul, când în realitate au luptat vitejeşte în Liban, determinând Hezbollah să se retragă de la graniţa cu Israelul şi să înceteze lansarea de rachete Katiuşa. Se vehiculează în mii de moduri insultele şi batjocurile (vezi chemarea "incapabilii să plece acasă" a marelui "expert" în problemele militare şi politice Moti Ashkenazi, cu ocazia demonstraţiei celor 150.000). Au fost aprinse minţile a sute de mii de oameni din ţara noastră, care continuă să ardă, dar câți anume știu exact unde, cât și cum au greșit conducătorii țării și ai armatei?

Da, neîndoielnic că țărișoara noastră este amenințată de preparativele lui Ahmadinejad, dementul stăpân al Iranului, înfometat și sărăcit, datorită obsesivei dorințe a dementului de a dispune de arma atomică.

Termenul, totdeauna controversat, deloc întâmplător, când Teheranul va dispune de o bombă atomică, variază între câteva luni și câțiva ani. Dar nu asta este cel mai important. Sunt adânc convins că Israelul va cunoaște cu exactitate acest termen. Importantă cu adevărat mi se pare a fi deruta lui Ahmadinejad, încurcat de faptul că Israelul nu dă semne de "enervare", și cu atât mai puțin de intenții de a-i plăti dementului de la Teheran cele cuvenite pentru amenințările sale huliganice, conform planului pe care și l-a ticluit. Or, deruta lui și perspectiva falimentului său în cazul în care Israelul așteaptă liniștit, după cât se pare, ca timpul, care lucrează în favoarea lui și în defavoarea agresivității Iranului, gâtuit de graba de a-și vedea realizate planurile sale expansioniste, va aduce soluția care va servi doar celui care a avut răbdarea și puterea necesară de a aștepta să fie pus în situația să se apere împotriva atacatorului.

Or, devine din ce în ce mai limpede că "știrea cea mai importantă" pe care ar fi trebuit s-o primească israelienii în această încrengătură internațională, extrem de periculoasă pentru cei cu nervii slabi, nu este și nu poate fi cazul Ehud Olmert & comp., doar pentru a da satisfacție unor bârfitori, nicidecum binevoitori ai Israelului.

Dar, surprinzător, diletantul și deloc dotatul editorialist face ce face și revine asupra "nenorocirii" că Olmert se încăpățânează să nu-și dea demisia mult dorită de unii, de alde Moti Ashkenazi, specialist în întreținerea scandalului public, pentru care situația de acum, creată de "înfrângerea" din Liban, este egală cu cea din 1973, când el a îndepărtat-o pe Golda Meir...

Îmi pare extrem de rău că, deși admirator fervent al revistei "Minimum", nu am putut totuși răbda însăilările editorialului din nr. 243 (iunie). A pleda pentru promovarea unor principii de politică statală nu înseamnă a recurge la schițe batjocoritoare ale unor personalități, învinuite de greșeli uriașe. Am motive să presupun că dl. Al. Mirodan nu a fost deloc bucuros să dea girul nu doar editorialului, care "strălucește" prin lipsa de idei noi, convingătoare, dar nici "operele" care acoperă coperta 1, față și verso, care te izbește parcă, prin inepția desenelor care mai curând conving de netemeinicia celor pe care ar fi trebuit să le promoveze. Să-mi fie permis a fi convins că pericolul uriaș care amenință Israelul este, mult mai vizibil, Iranul dementului Ahmadinejad decât prezența la conducerea țării, în continuare, a "incapabilului" Olmert.

Nathan Bron
Kiriat Ata

P.S. În legătură cu sondajul solicitat prin nr. 244-245/iulie-august 2007 despre documentul hitlerist de la Timișoara, rog să mă scuzați că nu pot răspunde prin poșta electronică, pentru simplul motiv că nu posed instalația necesară.

Rog, totuși, a lua în considerare răspunsul meu la întrebarea dvs.:

Nu numai că în România "renăscută" după decembrie 1989 nu mă miră apariția unui document oficial hitlerist, dar mă miră mizeria morală, constituită din "iubirea antisemită de țară" prezentă în "simțirea" pur românească a numeroși români, începând cu "Noua Dreaptă", legionarismul, scrisoarea lui Coja, care nu pare să fi fost în stare a-l trezi pe președintele statului român, etc. etc.

În sfârșit, nu mă miră nici grobianismul primarului Timișoarei, care a îndrăznit să-i cheme la dânsul pe reprezentanții FCER pentru o "discuție" explicativă în legătură cu cetățenia de onoare acordată lui Paul Goma, în loc să se deplaseze el la cei jigniți de gestul său.

Germania, Islamul și Ralph Giordano

...Am mai vorbit și altă dată despre tendința discretă a Germaniei de a trece de la rolul de făptaș la cel de victimă, mai ales în cel de-al doilea război mondial. Nu ei înșiși sunt cauza și deci nu numai ei poartă întreaga răspundere pentru destinul lor, ci și "ceilalți", care i–au combătut cu sacrificii uriașe, i-au bătut și i-au îngenunchiat, făcându-i să plătească un preț mare, dar totuși ridicol de redus în raport cu fărădelegile inimaginabile comise de ei, unice în întreaga istorie a omenirii. Cântând în struna islamismului fanatizat, Germania, aliată astăzi cu state europene secular antisemite, nu se mai sfiește să lase să se înțeleagă că toată sălbăticia ciminală pe care o trăiește omenirea s-ar explica, în primul rând, prin faptul că Israelul a ocupat un pământ la care nu are nici un drept!

Nu stagnarea de secole a societății mahomedane, nu stările semifeudale de acolo, nu o demografie debordantă, care depășește cu mult posibilitățile materiale ale familiilor, chiar ceva mai înstărite, de a-și întreține progeniturile, ar fi cauza principală a binecunoscutei crize dramatice, ci existența minusculului stat israelian. Întreaga lume mahomedană este dată peste cap din vina sioniștilor!

De asemenea, este repetat din ce în ce mai des faptul că Ierusalimul este numai o capitală universală care gzduieşte cele trei religii monoteiste, iudaismul fiind totdeauna menţionat pe ultimul loc.

Comunicatele difuzate la radio şi televiziune subliniază constant "replica disproporţionată pe care armata israeliană a dat-o, ca răspuns la atacurile cu rachete Kassam ale Hamasului asupra teritoriului israelian". Asemenea formule se utilizează de către mediile germane nu de azi-de ieri, ci de peste 30 de ani, şi nu se va renunţa la ele, căci "chiar dacă între noi există divergenţe în cadrul Uniunii Europene, avem şi certitudini de la care nu abdicăm!".

Deşi noul cancelar al Germaniei, Angela Merckel, a făcut Israelului declaraţii de prietenie şi sprijin, poate chiar sincere, ele nu se reflectă în politică. Frica de islamişti este mai mare decât în alte ţări europene, deşi germanii ar avea cele mai puţine motive să se teamă de ei.

Se înmulţesc "experţii" în domeniul Islamului, care îi ridică numai osanale. Mahomedanii nu se mai mulţumesc cu moschei de cartier (la Berlin sunt cca. 400), ci acum intenţionează să-şi ridice moschei grandioase, plasate în locuri din cele mai vizibile.

La Köln urmează să fie construită o mschee impozantă, unde, după spusele episcopului local, se va propaga Şaria. Fără să mai vorbim de faptul că Isus Hristos este, potrivit Coranului, diminuat la rolul unui profet mai puţin însemnat decât Mahomed.

Deoarece scriitorul Ralph Giordano s-a alăturat verbal unui grup de protestatari împotriva acestei construcţii, el a fost invitat imediat la Radio Berlin să dea socoteală: i s-a reproşat, pe un ton grosolan, că este rasist şi "de dreapta", că este împotriva integrării mahomedanilor în societatea germană, ba chiar că a umilit demnitatea femeii musulmane, comparând, într-un articol, înfăţişarea vestimentară, care i se impune, cu un pinguin.

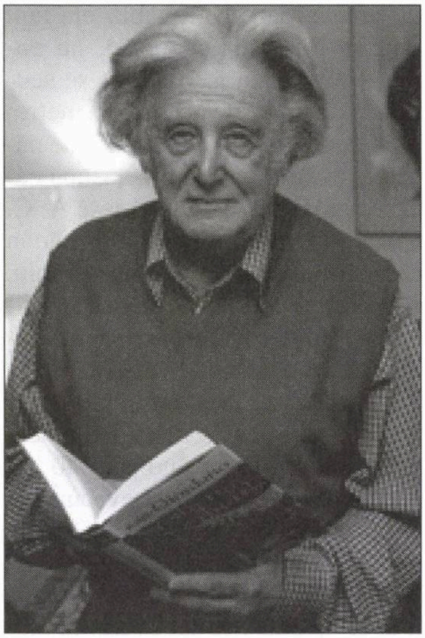

Ralph Giordano

Încurcată de răspunsurile de bun simţ ale scriitorului, moderatoarea i-a tăiat vorba şi a anunţat în microfon că "acesta a fost interviul cu publicistul evreu Ralph Giordano"!

Cine este în realitate acest Ralph Giordano? Voi relata pe scurt, deşi biografia şi personalitatea sa morală, ba chiar şi fizică, ar merita o descriere mai amănunţită.

Etichetat la "Mischling" de către rasismul nazist ("amestec" – descendent al unui arian şi al unui nearian), în accepţia curentă de atunci, poate şi de acum, "bastardul", "corcitura" Ralph Giordano a supravieţuit Holocaustului, fiind adăpostit de o familie "pur" ariană. După război, a devenit publicist şi scriitor. A scris reportaje şi romane, se implică constant în problemele evreieşti, precum şi în evoluţia conflictului din Orientul Mijlociu. În anul 1991 a scris cartea intitulată "Israel, um Himmelsvillen Israel" care sună ca o implorare a Celui de Sus pentru destinul Israelului. El ţine conferinţe, dă interviuri şi sfaturi, într-un cuvânt, este o figură emblematică şi de referinţă în legătură cu regimul nazist şi Holocaustul, recunoscută ca atare şi de autoritatea germană.

Conştiinţa de "Untertan" (supus, om fără opinie) a germanului de rând şi chiar a celui care s-ar putea crede că se distanţează de mentalitatea comună, a simţit în ultima vreme, din nou, că ar fi parcă momentul să-şi amintească de puterea economică, deci şi politică a ţării şi chiar de trecutul ei glorios, de chemarea tradiţiei! Acest popor, considerat înainte de război corect şi echilibrat, aproape placid ca temperament – pătura intelectuală cu reverii romantico-filozofice – este de fapt un popor pe cât de complexat pe atât de arogant, împătimit şi plin de invidie, capabil să-şi urmărească ţelurile până în pânzele albe, fără să le dea în vileag.

În final, având în vedere comportamentul moderatoarei de la Radio Berlin, care l-a intervievat pe Ralph Giordano, nu pot spune decât că tocmai în ceea ce îl priveşte pe germanul-"Untertan", nu trebuie să ne facem nici o iluzie: morbul nazist n-a fost anihilat în totalitatea lui şi, după cum bine se ştie, criminalul îşi urăşte multă vreme victima!

Monica Bilan
Germania

O preocupare a dascălilor băcăoani: Holocaustul

(Conferinţă internaţională într-o veche vatră de viaţă evreiască din România: Bacăul)

Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" din Bacău, sprijinită de alte foruri din ţară (Federaţia Comunităţilor Evreieşti, Institutul "Eli Wiesel", Asociaţia pentru Studii Orientale), a hotărât, recent, să dezbată într-o conferință internațională problemele combaterii, prin educație, a unor tare contra firii omenești: rasism, xenofobie, antisemitism. Locul de meditație și dezbatere a fost Slănicul moldav, iar gazda, Hotel "Venus".

Iată câteva spicuiri din cele spuse la întâlnire:

T. Zaharescu, neevreu, profesor, Bacău. «Negarea Hlocaustului din România, parafrazând o vorbă clasică, e mai mult decât o crimă, e o prostie". Cum poți să negi gropile comune din Iași, zecile de morminte ale pogromului bucureștean! Bunicul a fost croitor. În scrinul unor amintiri de familie păstrăm câteva "stele galbene" făcute de bunic pentru cei obligați să le poarte. "Mini-mare" probă de Holocaust.»

D. Dumitru, învățător, pensionar, Onești. *Concurența neînțeleasă și degenerările ei.* «În tinerețe aveam post în Bacău. Un evreu din Tighina deschisese un magazin-model: "La Basarabeanu". Clienți mulți, afacere prosperă. Concurența (câțiva neevrei) își spune... cuvântul. Sunt tocmiți devastatori. Noapte de noapte, îndrăgitul magazin, exemplarul magazin, e cu vitrinele sparte, marfa răvășită. Iar "oficialitățile", cuprinse de surzenie, de orbire.»

M. Leibovici, inginer, Iași. *"Trenul morții", un vârf de bestialitate.* «Sunt în concediu la Slănic. Am o cunoștință supraviețuitor al "Trenului". L-au salvat cei aproape doi metri înălțime ce-i are. ("Dar al lui Dumnezeu", după spusa sa.) Printre cadavrele din jur a reușit să respire prin locul unui nod căzut, de scândură, din cele ce ferecau vagonul.»

N. Vafiadis, neevreu, tehnician, Moinești. *O caracteristică a Holocaustului din România: o anume replică evreiască.* «Povestea o rudă din Bacău despre pelerinajul de "Tașlih" din ziua de An Nou iudaic, de pe strada Lecca. În ce privește amploarea, probabil, era fapt unic în România și, poate, nu numai (se mergea la Bistrița, se scuturau vestmintele de resturi netrebuincioase, semn al detașării de păcatele trecutului). Ei bine, după căderea guvernului antievreiesc A. C. Cuza – O. Goga, Tașlihul băcăoan a devenit de câteva ori mai amplu. Din Piața Florescu la malul Bistriței, pe numeroșii kilometri ai străzii Lecca, o mare de capete.»

D. Ghețu, neevreu, profesor, pensionar, Bacău. *"Lista Schindler" de la Răcăciuni.* «Când prin '40-'41 s-a venit cu ordinul de evacuare a evreilor, morarul Zincă a făcut o listă cu evreii fără de care nu putea lucra. "Dacă mi-i luați, stă moara, n-avem pâine". Și-au rămas în Răcăciuni evreii din "lista Zincă" și și-a văzut fiecare de treaba lui.»

V. Spitzer, tehnician-scenă, Bacău. *Holocaust în învățământ, în cultură în general.* «Ce altceva decât forme grave de Holocaust (e-o datorie să le numim așa!) au fost măsurile draconice de izgonire din învățământ a evreilor, elevi, studenți, a dascălilor lor, a artiștilor din locurile lor de creație. Replicile urgisiților (școli evreiești de toate tipurile, licee, grupe universitare, organizate în sinagogi, în locuințe particulare, oriunde era posibil, Teatrul "Barașeum") rămân un exemplu, cu substratul său, de ce nu, ideatic, pentru urmașii celor de atunci din generația de azi și pentru cei din generațiile viitoare.»

T. Iosepovici, inginer, Brașov. *"Medinat Israel" – drumul spre marea soluție viabilă.* «Eroii de pe casele "Struma" și "Mefkure" au înțeles că începutul soluției salvatoare e refacerea statului evreiesc. Jertfa lor e și ea lespede în construcția istorică din anul 1948: Medinat Israel.

M. Marcovici, pensionar, șofer, Bacău. *"Beit Adoșem" ("Casa Domnului" – sinagoga) scut și îndemn.* «În particularitățile holocaustului românesc trebuia, cred, subliniat mai mult rolul sinagogii în păstrarea ființei iudaice în ciuda tuturor opresiunilor. Oficialitățile vremii stabileau ore de acces public pentru "jidanii purtători de stea galbenă", orele 10-14. În acest spațiu se făceau toate rugăciunile "de dimineață, după-amiază, seară". Nimic nu era omis. Sinagogile erau pline.»

G. Bruchmaier
București

„O carte ce îndepărtează sfârșitul lumii”

În eleganta sală a Institutului Cultural Român din apropierea statuii Aviatorilor, s-a lansat al doilea volum din "Întâlniri la Ierusalim", intitulat "Noi întâlniri la Ierusalim". Festivitatea a fost moderată de scriitorul Horia Roman Patapievici, președintele Institutului Cultural Român. În afara autorilor, Costel Safirman și Leon Volovici, au prezentat lucrarea Andrei Oișteanu și Ana Blandiana. În cronica cărții apărută în "România liberă" din 6 aprilie 2007, semnată de Iulia Blaga și intitulată „O carte ce îndepărtează sfârșitul lumii”, citându-l pe Andrei Oișteanu, autoarea arată că: "Nici plătiți n-ai găsi doi oameni în străinătate care să facă treabă mai bună ca Leon Volovici și Costel Safirman cu întâlnirile moderate de ei la Cercul Cultural de la Ierusalim". E vorba de faptul că de 14 ani autorii – în mod voluntar – îmbogățesc cultura română la Cinemateca din Ierusalim. (Precizez că Iulia Blaga este autoarea cărții despre regizorul de film și scriitorul Mircea Săucan.)

Printre subiectele cuprinse în masivul volum, un capitol al cărții evocă personalitatea excepțională a tenorului Joseph Schmidt. La dezbaterile de la Cinematecă au participat multe rude ale sărbătoritului,

Joseph Schmidt

care trăiesc în Israel. Încercând să fugă de nazişti, Joseph Schmidt s-a refugiat în Elveţia, unde "ospitaliera" ţară democrată l-a internat într–un lagăr pentru refugiaţi. Acolo, în condiţii inumane, în frig, dormind pe paie aşternute pe beton, se îmbolnăveşte grav şi, lipsit de îngrijire medicală, moare în noiembrie 1942. În cuvântul ei, Ana Blandiana a arătat că a fost surprinsă când a aflat că Joseph Schmidt e de-al nostru, fiind originar din Bucovina.

După lansare, s-a ciocnit câte un pahar de şampanie. Într-un grup de intelectuali m-am reîntâlnit cu o veche cunoştinţă, scriitorul Mircea Horia Simionescu. Acesta ne-a povestit că tatăl său – decedat în 1938 – a fost ofiţer activ în armata română în Bucovina. Din povestirile tatălui, a aflat că Joseph Schmidt şi-a făcut stagiul militar în unitatea sa. Acesta cânta şi încânta cu glasul său fermecător. Interpreta tot felul de melodii, de la muzică populară la cea de petrecere şi de operă. Pentru talentul său, era apreciat şi răsfăţat şi primea învoiri mai dese.

"Noi întâlniri la Ierusalim" se citeşte pe nerăsuflate. Felicităm autorii, le dorim succes în continuare şi aşteptăm cu nerăbdare apariţia celui de-al treilea volum.

Ing. Mircea Brătescu
Bucureşti

Boris Marian: „Adesea, printre ore solitare"

Nu adesea suntem răsfăţaţi cu stihuri care ating imediat conştiinţa noastră ca în recenta culegere de versuri a lui Boris Marian, din Bucureşti. Nu adesea ne întâlnim cu "solitare" care să ne mişte profund la prima întâlnire, la prima citire!

Nu adesea fiecare cuvânt se transformă în cristal, ca în versurile solitare ale lui Boris Marian. Nu adesea avem în faţa ochilor noştri versuri ce pătrund imediat cu un murmur cald în inimă şi ne îndeamnă să reflectăm la viaţa solitară.

Orele solitare ce sunt împărtăşite cu noi, cititorii, dezvăluie, ca un fir de aur, artistul: un suflet gingaş, călduros, un artist flămând, o ureche atentă, o inimă deschisă, cuprinzătoare, primitoare, în care să–şi găsească odihna, să se furişeze într-un locşor – cu ecou şi cu zâmbet!

Descoperi în versurile lui Marian, în fiecare slovă, un vânt sublim de primăvară, o adiere ce te mângâie şi te tulbură în acelaşi timp cu fiecare strofă! Versul lui Marian este "o floare", "o albină" oferită în fiecare pagină!

Sunt convins că Marian are în "tolba" sa multe ore solitare cu care ne va desfăta. Eu, mă grăbesc!

Avem nevoie de balsamul tău, Marian. Noi, umili cititori, avem nevoie de "Adesea printre ore solitare" să le împărtăşim împreună!

Eu nu am mult timp de aşteptat!

Baruch Cohen
Montreal

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan (are o rugăminte: «Vreau să vă rog ceva, dacă se poate, şi dacă sunteţi în asentimentul meu. Anul acesta, după cum ştiţi, s-au împlinit doi ani de zile de când ziaristul de excepţie G. Iosub nu mai este. Tot anul acesta, s-a împlinit un an de când pictorul de excepţie Baruch Elron nu mai este. Rugămintea şi dorinţa mea este aceea de a apărea în revista "Minimum" dialogul dintre cei doi, care a fost publicat în "Bucureştiul văzut din Israel", ed. Cronica, Iaşi, 2004, de G. Iosub.»)

Spaţiul nu ne îngăduie să reproducem tot dialogul, dar iată un fragment:

«– Părinţii au avut vreo influenţă asupra profesiei dv.?

– Da, mai ales mama mea, care a studiat în tinereţe cu Petraşcu şi picta destul de bine. Pe atunci, în familiile burgheze, fetele obişnuiau să picteze sau să cânte la pian, lucru ce făcea parte din educaţia lor, dar nu li se permitea să-şi facă din asta o profesie... Pe undeva, în genele mele am moştenit ceva din talentul mamei, dar mai ales a existat o înţelegere a părinţilor pentru faptul că mi-am ales ca profesie arta plastică.

– Fiecare artist are – cel puţin la început de drum – un model. Dv., cu cine aţi pornit la drum?

– Paradoxal, la început nu am avut nici un model. Mult mai târziu, cam zece ani după terminarea facultăţii, am fost subjugat de arta lui Caravaggio, pictor itaian ce a trăit în secolul al XVI-lea. M-a entuziasmat felul cum picta umbra şi lumina, cum a reuşit să picteze chiar aerul. Pentru mine el a devenit idealul.

– După absolvirea facultăţii unde şi ce aţi lucrat?

– M-am lansat în grafică. Făceam ilustraţii de carte şi grafică publicitară. Semnam Barbu Theodorescu. Nu era un pseudonim, ci chiar numele meu din actul de naş-

tere, căci tatăl meu a fost cel care şi-a luat numele de Theodorescu.

– Spuneţi-mi câte ceva despre familia dv. Soţia dv. ce profesie are?

– *A urmat Dreptul şi actualmente este jurisconsult la Banca Hapoalim. Trebuie să recunosc că nu este uşor pentru o femeie măritată cu un artist plastic. Ea îmi este de mare ajutor în exercitarea profesiei…*

– Susţineţi că e greu să fii soţia unui pictor. De ce? Cumva din cauză că, după cum se spune, aceştia ar fi impulsivi şi egocentrişti şi ar duce o viaţă boemă?

– *E ceva adevărat în asta. Artistul este o fiinţă sensibilă şi irascibilă. Şi egocentrismul este normal pentru un artist, deoarce el are o viaţă interioară intensă şi, în plus, dacă nu e convins că opera sa e valoroasă şi nu crede absolut în ceea ce face, e un artist pierdut. Cât despre viaţa boemă, ea nu-i obligatorie, deşi pot să spun că celor mai mulţi artişti plastici le face plăcere să se întâlnească într-un local, la un pahar de vin, pe lângă un pahar de vorbă. Şi mie îmi plăcea în tinereţe să merg la Capşa cu colegi şi să mă apuce miezul nopţii ascultându-i pe cunoscuţii critici Schileru sau Ionel Jianu… Ca să fiu cinstit cu mine trebuie să mărturisesc că cea care m-a ajutat să nu-mi pierd astfel vremea a fost soţia mea, care mi-a spus categoric: "ori cu mine, ori cu ei!".*»

M. Bodinger, Iaşi, România («Neavând posibilitatea de a citi în mod curent revista dvs., am descoperit cu întârziere discuţia dintre d-nii A. Grigoriu şi R. Neuman, privitoare la începuturile prezenţei evreieşti în Spania. Nu am citit cărţile menţionate de dl. Grioriu, însă am sub ochi un articol publicat în "Scripta Classica Israelica" – anul 2004, p. 159-181 – de Heike Niquet şi intitulat "Jews in the Iberian Peninsula in the Roman Times". Din acest articol rezultă fără dubii că evreii au ajuns în Spania încă în sec. I î.e.c., deşi fără o dată precisă şi în număr foarte mic. Prezenţa sigură a lor în Peninsula Iberică poate fi datată din secolele III-IV.

Prin urmare, nici unul dintre preopinenţi nu are întru totul dreptate. Denumirea de "Sepharad" din *Obadia* 20 nu se referă la Spania, ea s-a aplicat *întregii regiuni de la vest de Rin,* în timp ce teritoriul de la est de acest fluviu a primit numele de Ashkenaz, tot după o localitate din Siria.

Cu toate acestea, prezenţa evreilor în Spania, izolat şi fără dată precisă, nu poate fi negată.

Articolul citat mai sus cuprinde şi o bibliografie detailată; revista poate fi găsită în orice mare bibliotecă din Israel.»)

Sergiu Sturm-Saary, Los Angeles, SUA (ne trimite câteva versuri scrise în momentul când împlinise 85 de ani:

Ajungând de curând la optzeci şi cinci de ani/ Poate ar fi cazul câteva rânduri să scriu./ Dacă succesul în viaţă e măsurat în bani,/ Pe la mijloc mai spre fund ar trebui să fiu.// Dacă se apreciază poziţia socială,/ Nu mă pot prezenta cu o mare scofală./ Circumstanţe atenuante pot să dovedesc/ Deoarece în trei ţări mi-a fost dat să trăiesc.// În ţara unde m-am născut avut-am grei ani,/ Iar poziţia socială nu mi-a adus bani./ Mi-au trebuit nervi şi răbdare până am putut,/ Lăsând ce-am realizat, s-o iau de la-nceput.// Nu era prima dată, căci de unde plecam/ Urgia de două ori mi-a distrus ce aveam./ Iar în ţara nouă, mari eforturi am făcut./ Noi concepţii, limba, munca, un nou început.// Nu eram tânăr, patruzeci şi patru aveam,/ În situaţia intrată, ucenic eram./ S-ajung la o stare, greu am muncit câţiva ani./ Am plecat de la zero şi am strâns ceva bani.// În acest timp, singurul meu copil a crescut./ Condiţii ca să trăiască, poate că n-a avut./ Posibil, educaţia care i s-a dat,/ Să se fixeze-n ţară, deloc n-a ajutat.// În a treia ţară i-a fost dat să găsească/ Un soţ şi condiţii care s-o mulţumească./ Doisprezece ani au trecut; sper că s-a fixat./ Peregrinarea pentru mine s-a terminat?)

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv («Am citit de curând în ziare despre decizia "istorică" a Comisiei Europene pentru Întreprinderi şi Industrie, şi anume refolosirea în Marea Britanie a vechiului lor sistem de măsurători: livre, uncii, galoane, mile, yarzi, picioare…

Amintesc că englezii şi americanii au folosit până nu de mult acest sistem al lor, până când au hotărât (mai întâi în SUA) de a adopta şi ei acel SI (Sistem Internaţional), folosit în toată Europa. Englezii renunţaseră până şi la subdiviziunile destul de complicate – pentru noi – ale monezii: lira engleză, sau pound sterling, având 20 de şilingi şi fiecare şiling câte 12 pence, acceptând în final subdiviziunea lirei în 100 de pence. Fără legătură directă, mă întreb cum s-ar reacţiona în România la o revenire la vechile unităţi de măsură de poştă, leghe, cot, pogon, ocà, parà?

Acea decizie e numită de Comisie "istorică", dar eu aş spune că e, cel puţin, "curioasă": acuma, când Uniunea Europeană luptă petru unificarea, prin toate mijloacele, a tuturor componentelor şi a aspectelor ce se ivesc în înfăptuirea cât mai completă a Uniunii, această hotărâre nu face, după părerea mea, decât să complice o înţelegere clară şi uşoară între diferitele ţări europene.»)

Iacob Zimbler, Haifa (ne trimite un banc ce circulă la Bucureşti: "De câte ori râde un englez când aude un banc? De trei ori: 1. Din politeţe. 2. Când i se explică, şi 3. Când îl înţelege. De câte ori râde un neamţ? De două ori: 1. Din politeţe. 2. Când i se explică; de obicei el nu-l înţelege. De câte ori râde un francez? O singură dată: imediat după ce a auzit bancul, i-a prins poanta. De câte ori râde un evreu? Niciodată, căci cunoaşte bancul dinainte!")

Dr. Michael Cernea, Washington DC, SUA (o îmbrăţişare peste oceane şi istorie.)

Paula Rotem, Bat Yam («Vă rog să-mi permiteţi să vă semnalez o greşeală conţinută în relatarea despre Bucureşti a domnului ZElias din Holon, din "Minimum" nr. 243, iunie 2007. Versurile citate dintr-o revistă despre detectivii particulari din România nu sunt din "folclorul norvegian" ci aparţin marelui Rabindranath Tagore – laureat al Premiului Nobel în 1913, şi sunt fragmente din poezia "Învaţă de la...".»)

Petre Cioclu, Kiriat Yam («Citim uneori în ziare şi reviste, dar şi pe cărţi, titluri care ne surprind prin ineditul, hazul sau semnificaţia lor. Calitatea de a găsi şi de a pune un titlu adecvat unei lucrări, chiar de mică întindere, e un talent care se adaugă la acela al elaborării ei.

Urmărind cu oarecare regularitate ştirile la postul românesc ProTV, am putut citi unele titluri foarte reuşite pe care, notându-le, am plăcerea să le fac cunoscute cititorilor revistei.

Noroc cu TIR-ul: Şoferul unui TIR a avut un accident de circulaţie, dar a scăpat nevătămat.

Moarte fulgerătoare: O femeie a fost trăznită pe când se afla la muncă pe câmp.

Din ţânţar – milionar: Un întreprinzător s-a îmbogăţit lansând pe piaţă un dispozitiv contra ţânţarilor.

Replică tăioasă: Într-o bătaie la un bar, unul din combatanţi a băgat cuţitul în altul.

Mamaia tuturor: Terenul pe care se află staţiunea Mamaia a fost revendicat de mai mulţi foşti proprietari.

Ruinaţi dintr-un foc: Într-un sat, un incendiu a distrus complet o gospodărie.

Primarii – primii la prime: Câţiva primari din România, apreciindu-şi la superlativ munca şi rezultatele, au hotărât să se autopremieze.

Leul rănit: Au crescut cursurile dolarului şi ale monedei euro, în devavoarea leului.

Prietenie pe muchie de cuţit: Doi prieteni, la o ceartă, s-au înjunghiat.

Corijenţă la onoare: Un profesor lua mită de la elevi ca să le dea note de trecere.

Neglijenţă stupefiantă: S-au găsit 60 de kilograme de heroină într-o maşină confiscată de la nişte turci, care a ajuns în garajul guvernului în 2002, iar heroina a fost descoperită în 2007.

Supărat foc: Un bărbat, disperat că a fost părăsit de nevastă, a dat foc apartamentului.

Miss XXL: Concurs pentru alegerea unei Miss dintre fetele cu "gabarit" depăşit.

Cu TIR-ul la fier vechi: Un TIR încărcat cu fier vechi s-a răsturnat în şanţ.

Culmea disperării: Un bărbat, disperat că nu i se face dreptate, s–a urcat pe cel mai înalt stâlp, ameninţând că se va arunca în gol.

A fost la înălţime: Un oarecare a câştiat concursul la urcatul pe trepte a celei mai înalte clădiri din lume.»)

Veronica Maiorovici, Hedera (a întâlnit într-un ziar de limbă română expresia "holocaust asimetric" şi vrea să ştie ce înseamnă asta. Nu ştim. Noi nu ştim nici măcar ce înseamnă holocaust simetric.)

Ing. Saul Leizer, Hod Hasharon (propune ca poşta de la noi să scoată o coliţă de timbre înfăţişând câteva personalităţi de seamă din istoria iudaismului românesc. După părerea noastră omul are dreptate, ideea este bună. O lansăm aici, rugându-i pe cei cu idei să dea o mână de ajutor la înfăptuirea acestui deziderat. N-ar fi rău deloc, mergând la poştă, să cumperi un timbru cu Moses Gaster, unul cu Fundoianu, altulcu Mihail Sebastian, unul cu Marcel Iancu... Are cineva dintre cititorii revistei vreo sugestie în acest sens? Şi ce spun **organizaţiile** din alia?)

Robert Schwartz, Mazkeret Batya (1. Felicitări pentru evenimentele din viaţa familiei; 2. Vom mai discuta.)

Beno Zalmanovici, New York, SUA (materialul este pe cât de lung, pe atât de interesant; ne vom mai întâlni.)

Prof. Ing. Osy Lazăr, Bucureşti; **David Şmilovici,** Cfar Saba; **Dr. Johann Rosenfeld**, Frankfurt, Germania; **Dimon Shahar,** Tel Aviv; **Dr. R. Neumann,** Haifa; **Petre Donath,** Washington DC, SUA; **Av. Loredana Samuel,** Auckland, Noua Zeelandă: (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

●

Generalul (rez.) Dan Halutz, fostul şef al Marelui Stat Major, a fost invitat să ţină câteva conferinţe la Universitatea Harvard din Statele Unite.

Întrebându-l pe purtătorul de cuvânt al Universităţii care este tema conferinţelor lui Halutz, acesta a refuzat să răspundă, mulţumindu-se să declare că generalul va vorbi despre experienţa sa recentă în domeniul militar.

Dar noi am aflat.

Tema expunerilor lui Halutz este: "Cum să pierzi un război împotriva unei organizaţii teroriste ca Hezbollah, atunci când armata ta e de o sută de ori mai puternică decât forţele inamicului".

Distincţie

Prof. Carol Iancu, de la Universitatea din Montpellier, Franţa: "Cavaler al Ordinului Palmelor Academice", distincţie acordată de Ministerul Învăţământului Superior din Franţa.

Decese

Jean Grossu (n. 1919), traducător; la Bucureşti (opera sa cea mai importantă a fost traducerea din limba cehă a romanului "Peripeţiile bravului soldat Şvejk", de Bronislav Haşek

Amos Manor (89), originar din România; a fost al treilea şef al Shabakului, între 1953-1963.

Prof. Bela Vago, istoric; unul din cei mai valorioşi cercetători ai istoriei iudaismului românesc; în Israel.

Isidore Isou (82); la Paris. Născut la Botoşani, plecat în Franţa imediat după război, a lansat mişcarea literară *letristă,* care s-a bucurat de un real interes în epocă.

Clara Dan (83), cercetătoare în domenul filozofiei, creatoare a conceptului de "neo-raţionalism"; la Bucureşti.

Comemorare

Prof. Henri Wald, filozof, eseist; 5 ani de la moarte. Spirit strălucit (şi plin de umor) a lăsat, între altele, câteva eseuri remarcabile despre iudaism şi "problema evreiască".

Manifestări, manifestări...

3.07.07; la Cercul cultural "Agmon" din Kraiot: conferinţa drului Avraham Creţu despre "Longevitate şi cum să ne îmbunătăţim bătrâneţea".

9.08.07; la Cercul Cultural din Haifa: serată literară "Momente de vacanţă" (Ed. Mattes şi caricaturile sale, şi lecturi umoristice).

31.07.07; la Sinagoga Gutman din Tel Aviv adunare comemorativă în memoria martirilor de pe vasul "Mefkure"

31.07.07; la "Beit Ariela" din Tel Aviv: seară de muzică şi poezie Nichita Stănescu organizată de "Israel-Romania Amutat Sofrim".

1.08.07; la Matnas Hadar, Haifa: întâlnire cu şi despre Sami Michael, organizată de Institutul Cultural Român şi "Israel-Romania Amutat Sofrim".

13.08.07; la Cinemateca din Ierusalim: întâlnire organizată de Cercul Cultural din Ierusalim cu delegaţia română prezentă la Festivalul Internaţional de Film de la Ierusalim.

19.08.07; la Universitatea Ben Gurion din Beer Sheva: masă rotundă pe tema "Marele Rabin Dr. Alexandru Şafran. Viaţa şi opera", cu prilejul împlinirii unui an de la dispariţia ilustrului conducător spiritual al iudaismului românesc.

22.08.07; la Matnas Hadar, Haifa: concert cu personaje Ada Milea, organizat de ICR şi HOR Haifa.

Precizare

În legătură cu anunţul de la rubrica "Decese" din numărul trecut, precizăm că regretatul M. Olier nu este cunoscutul publicist, ci fostul director de la studioul "Alexandru Sahia" din Bucureşti.

Carnet

Am aflat cu adâncă durere
de încetarea din viață, în urma
unei grele și nedrepte suferințe,
a admirabilului medic
care a fost

SAUL GAIER

din Cfar Saba
și transmitem familiei sincerele noastre condoleanțe.

Prietenii de la "Minimum"

Au trecut zece ani de la
pierderea scumpei noastre

FANNY STREJA

(Ploiești – București – Natania)

Îi vom păstra o veșnică
amintire!

Fiul, nepoții, familia
și prietenii ei dragi
care au prețuit-o

La împlinirea a 6 ani
de la despărțirea de

MICU
Ing. MARINEL COTER

(născut la Săveni)
comemorăm amintirea lui dragă

Soția și copiii,
nepoții și sora

La 28 august s-au împlinit 4 ani de când iubitul meu soț

SERGIU NĂVODARU

luptător antifascist și publicist,
ne-a părăsit.

Eu îți duc lipsa din ce în ce mai mult.

Te ador
Tony

Cu prilejul sărbătorii de Rosh Hashana,
firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela și urează întregului popor israelian

Hag Sameah! Gmar hatima tova!
Pace și bunăstare!

NOU!!!

Anunțăm deschiderea
Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

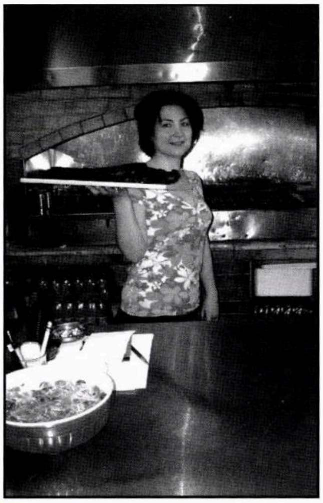

Str. Sherit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei românești: grătar (pe cărbuni), tochitură, ciorbă de miel, momițe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcați, sărmăluțe românești, antricot adevărat și multe alte preparate deosebite.

*

VINERI SEARA MUZICĂ **românească și internațională**

Avem în fiecare seară muzică

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Prețuri modeste – Vă așteptăm cu plăcere

ESHET TOURS

Biroul central:
str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770, 6937760

MADELEINE PERLMAN

vă propune
Programe turistice noi pentru luna septembrie în România

• 4 nopți la Poiana Brașov	
Hotel Alpin	570 $
Hotel Miraj	612 $
Hotel Piatra Mare	625 $

• 4 nopți la Predeal	
Hotel Rozmarin	578 $

• 4 nopți la Sinaia	
Hotel Montana	550 $
Hotel Palace	550 $
Hotel Internațional	620 $
Hotel Caraiman	500 $

Excursii cu ghid şi autobuz la dispoziţie pe trasee pitoreşti la început de toamnă

6/09-9/09	– 4 zile Predeal – Hotel Rozmarin	555 $
16/09-20/09	– 5 zile Bran – Hotel Dolce Vita	650 $
16/09-23/09	– 8 zile Poiana Brașov + București	780 $
28/09-4/10	– 7 zile Predeal – Hotel Rozmarin	710 $
1/10-7/10	– 7 zile Poiana Brașov – Hotel Ana	665 $

Prețurile sunt de persoană, în cameră dublă, și includ:

- bilet de avion (Tarom)
- 2 mese pe zi (HB) în afară de București
- ghid israelian
- autobuz la dispoziție
- intrări la obiective turistice conform programului
- la București hoteluri de 5 stele

- ***Excursie specială de odihnă și tratament la Covasna – 9-23 septembrie 1110 $ de persoană la Hotel Căprioara***
- ***Rezervări la hotelurile din București și Valea Prahovei la prețuri speciale de sfârșit de sezon***

Cel mai uşor, simplu şi eficient: www.eshet-tours.com sau la telefoanele agenţiei Eshet-Tours

Madeleine Perlman – Sales & DVP Manager – Romanian Dep.
Tel: 972-3-6937799; Tel: 972-3-6937723
Fax: 972-3-5426113; Mob: 972-50-8220403

minimum

Subiectul la ordinea zilei îl constituie Gaza. Iar întrebarea este: pe unde vor scoate membrii guvernului cămaşa?

9 771565 702005 10
1/10/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 247 ■
■ OCTOMBRIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

Centenarul naşterii lui

MIHAIL SEBASTIAN

Acum, în octombrie, se împlinesc 100 de ani de la naşterea lui Mihail Sebastian, unul din cei mai valoroşi (şi iubiţi) scriitori evreo-români. În legătură cu această aniversare, "Minimum" se adresează cititorilor săi cu întrebarea:

Dacă v-aţi afla pe o insulă pustie, având posibilitatea să ţineţi lângă dvs. numai o singură scriere a lui Sebastian, pe care din ele aţi alege-o?

Dumitru CRUDU
Steaua fără... Mihail Sebastian
CARTEA ROMÂNEASCĂ

MIHAIL SEBASTIAN
cum am devenit huligan
Mihail Sebastian
FEMEI
STEAUA FARA MIHAIL SEBASTIAN
DUMITRU CRUDU
NICOLAI MIHAILA
GELU RISCA
MIHAIL SEBASTIAN
JOURNAL
1935-1944
THE FASCIST YEARS
WITH AN INTRODUCTION AND NOTES BY RADU IOANID

- **Femei** **(nuvele)**
- **Oraşul cu salcâmi** **(roman)**
- **De două mii de ani** **(roman)**
- **Cum am devenit huligan** **(pamflet)**
- **Jocul de-a vacanţa** **(teatru)**
- **Accidentul** **(roman)**
- **Steaua fără nume** **(teatru)**
- **Ultima oră** **(teatru)**
- **Jurnal**

Răspunsurile la anchetă, pe care levom publica în numărul viitor (noiembrie a.c.), trebuie să ajungă la redacţie până cel târziu 15 octombrie a.c. şi vor fi trimse pe adresa:

aronel@yahoo.com

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 21 Septembrie

Cele 4 greșeli

Ceva nou în Israel? Nimic special. Situaţia din momentul de faţă este ca de obicei normală, adică extrem de complicată, primejdioasă şi confuză. Iranul lucrează de zor la fabricarea armei nucleare. Siria se jură, pe de o parte, că nu doreşte război, iar pe de altă parte îşi mobilizează diviziile şi importă materii nucleare din Coreea de Nord. Toată lumea vorbeşte de un raid aerian efectuat de Zahal asupra Siriei, în cursul căruia ar fi fost bombardat un mare depozit de armament. Ploaia de rachete din Gaza continuă, cu rezultatele cunoscute. Premierul Ehud Olmert se întâlneşte săptămânal cu Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene, pregătind se pare un acord de pace, care urmează a fi discutat la conferinţa internaţională programată la Washington pentru luna viitoare. A propos de conferinţă (a câta oare? a opta, a paişpea, a o sută cncizeci şi şaptea?) şi, fireşte, de negocierile nesfârşite de pace, generalul Moshe Yaalon, fost şef al Marelui Stat Major, a publicat zilele trecute un articol în "Jerusalem Post". Spre deosebire de alţi comentatori, mai mult sau mai puţin inteligenţi, care se reped să-ţi explice ce anume *trebuie făcut*, Yaalon se ocupă, în primul rând, de ceea ce *nu* trebuie făcut; cu alte cuvinte, el arată greşelile ce-ar trebui evitate.

Aceste greşeli sunt, după Yaalon, în număr de patru (extrase):

«Cea dintâi dintre ele este ideea că rezolvarea conflictului israelo-palestinian reprezintă garanţia stabiliăţii în Orientul Mijlociu. Adevărul e că regiunea este sfâşiată de ciocniri care nu au nimic de-a face cu Israelul. De exemplu, statul evreiesc nu joacă nici un rol în conflictul dintre şiiţi şi suniţi, dintre persani şi arabi sau dintre arabii naţionalişti şi arabii islamişti.

A doua idee greşită este că, de fapt, concesiile teritoriale ale Israelului constituie cheia progresului în această parte a lumii. Realitatea este că Islamul jihadist, în plină ascensiune, consideră că el conduce bătălia împotriva Israelului şi a Occidentului în general. În lumina acestei convingeri, concesiile teritoriale sau de alt fel ale Israelului joacă în favoarea jihadiştilor, întărindu-le convingerea că atât Israelul cât şi Occidentul sunt slabe şi că pot fi înfrânte din punct de vedere militar.

E-adevărat, majoritatea israelienilor au sprijinit retragerile unilaterale din Liban (anul 2000) şi din Gaza (anul 2005), închipuindu-şi că, satisfăcând pretenţiile teritoriale ale Hezbollah şi ale palestinienilor, Israelul va lichida cauza conflictului cu aceştia. Rezultatul îl cunoaştem astăzi prea bine. Reacţia organizaţiei Hezbollah şi a palestinienilor (războaie teroriste, răpiri de soldaţi israelieni, rachete lansate asupra oraşelor israeliene) arată limpede că miezul conflictului din Orientul Mijlociu nu este de ordin teritorial, ci ideologic. Iar ideologia nu poate fi înfrântă prin concesii.

A treia idee spune că "ocupaţia" împiedică înţelegerea dintre israelieni şi palestinieni. În Apus, termenul are în vedere, de regulă, teritoriile cucerite de Israel în Războiul de 6 zile, din 1967. Dar fondul problemei este că mulţi palestinieni – şi îndeosebi Fatah şi Hamas –, ba chiar unii arabi israelieni, înţeleg prin "teritoriile ocupate" întregul Israel. Ei nu recunosc dreptul poporului evreu la un stat independent.

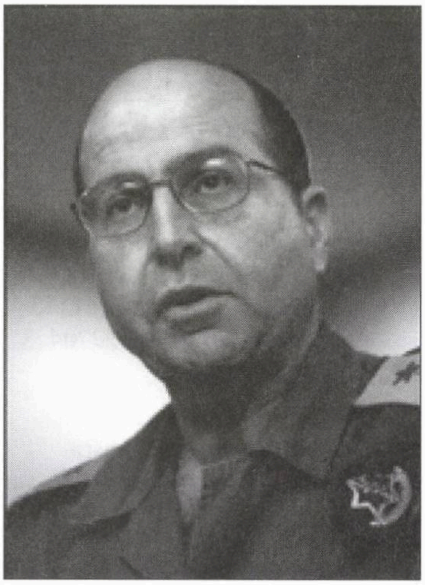

Moshe Yaalon

În sfârşit, a patra idee este că palestinienii vor – şi au capacitatea necesară – să înfiinţeze un stat care să trăiască în pace alături de Israel. Însă ideea e falsă. Yasser Arafat a stabilit o "cleptocraţie" care nu s-a preocupat niciodată de îmbunătăţirea condiţiilor elementare de trai ale poporului său. Într-adevăr, şomajul şi sărăcia sunt mai mari astăzi decât fuseseră înainte ca Arafat şi ai săi să fi preluat puterea în 1994. (Mai nou), preşedintele Autorităţii Palestiniene, Mahmud Abbas, nu s-a îngrijit de bunăstarea celor din Gaza, fapt care a dus în bună măsură la succesul electoral al Hamasului în 2006. Acum, când răspunde numai de Iehuda şi Shomron, după ce Hamasul a izgonit Fatahul din Gaza, Abbas nu a ridicat nici un deget pentru a construi, cât de cât, o structură de guvernământ.

Un corolar al acestei idei false este credinţa că dezvoltarea economică poate neutraliza naţionalismul extrem şi fanatismul religios, croind astfel drumul spre pace şi securitate. David Ben-Gurion obişnuia să vorbească despre propovăduitorii acestei opinii ca despre "sionişti naivi".

Cei ce fac parte din această categorie ar trebui să ceară palestinie-

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

nilor să explice ce-au făcut cu cele 7 miliarde de dolari primiți de-a lungul anilor. Șapte miliarde de șanse de a asigura progresul economic – dar ar trebui să întrebăm de ce au distrus palestinienii zona industrială Erez, unde palestinienii munceau și conduceau fel de fel de afaceri de decenii, la granița Gazei. Și de ce este economia palestiniană la pământ, praf și pulbere?»

În continuare, Moshe Yaalon dă câteva sfaturi *emisarilor din Occident*, scriind între altele:

«Emisarii nu trebuie să cadă în ispita de a discuta cu Hamasul, chiar dacă acasă la ei se fac presiuni în acest sens (presiuni politice sau economice, ca de pildă acelea exercitate de societatea British Gas, care are interese legate de Autoritatea Palestiniană, interese ce cântăresc mai mult decât considerentele de ordin moral). Pentru binele societății palestiniene, Hamasul și ideologia sa trebuiesc înfrânte. Conflictul israelo-palestinian nu este cel mai semnificativ din zilele noastre; cel mai semnificativ este lupta dintre Islamul jihadist și Occident, Israelul constituind numai unul din teatrele de luptă ale acestui conflict. Pentru a învinge Islamul jihadist, Occidentul trebuie să învingă regimurile, organizațiile și ideologiile aflate în sprijinul jihadismului, iar Hamasul este cel mai de seamă dintre toate.»

Și-acum să trecem la subiectul zilei: rachetele din Gaza (și șocul provocat de atacul de luna trecută când un Kassam a lovit un cort din baza militară Zikim, de lângă Ashkelon, rănind 69 de recruți, dintre care trei se află în stare gravă, iar unul dintre cei cu "răni medii", Ofri Wolfus, din Kiriat Ono, și-a pierdut până una-alta un picior.

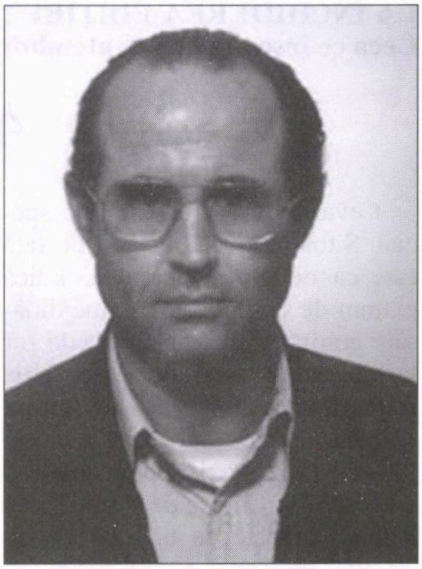

Shabtai Shavit: ofensivă, nu defensivă

Lumea cere un răspuns limpede și eficient, dar – cel puțin până la ora când trimitem rândurile de față la tipar – guvernul (așa cum arătăm pe copertă) ne-a demonstrat că nu știe pe unde să scoată cămașa. Unii cer un răspuns ferm (intrarea tancurilor în Gaza sau întreruperea aprovizionării cu electricitate, apă și benzină), alții, temându-se de reacția binecunoscutei "comunități internaționale", ne sfătuiesc părintește să fim cuminți. Și să mai înghițim și alte rachete.

...Așadar, ce facem cu Gaza?

Este întrebarea pe care Amir Mizrachi, de la același "Jerusalem Post", i-a pus-o unuia dintre oamenii cei mai bine informați în materie: Shabtai Shavit, fost director al Mossadului, în prezent președintele ICT (Institutul de luptă contra terorismului), din Herzlia:

«Dacă guvernul – spune Shavit – *va adopta, în esență, strategia lui "să așteptăm să moară pruncii" înainte de a lovi în Gaza, asta ar dovedi că forța de disuasiune a Israelului e la pământ. Strategia noastră*

Mahmud Abbas

trebuie să fie una ofensivă, nu defensivă. Nu e nevoie să trimiți trei batalioane în Gaza. Există numeroase mijloace pentru a aduce la îndeplinire o strategie pro-activă, așa cum am făcut în trecut. Și atunci când am adoptat o atitudine pro-activă, bazată în mare parte pe lichidări precis țintite, Hamasul a proclamat o perioadă de calm (tahadyeh). Când loveam în șefii lor politici, în conducerea militară și în specialiștii în armament, Hamasul încerca să obțină o încetare a focului. Noi trebuie să schimbăm ecuația care zice "ei trag în noi, iar noi ripostăm", cu alta sunând așa: "noi îi atacăm, iar ei intră în defensivă". Regiunea Gaza este un ghimpe înfipt în tot ce înseamnă Orientul Mijlociu. Pentru egipteni, saudieni și iordanieni, el reprezintă o primejdie reală, deoarece face parte din Islamul extremist, fundamentalist, care amenință stabilitatea tuturor regimurilor moderate. Israelul trebuie să poarte un dialog continuu cu aceste state moderate, dar nu trebuie să discute cu Hamasul. Dacă nu stai de vorbă cu Hamasul și declanșezi un război menit să terminăm cu Hamasul, cei din Hamas vor fi siliți să trimită emisari la noi, rugându-ne să vorbim cu dânșii și declarând că sunt de acord cu toate condițiile noastre.»

P.S. S-a făcut mare caz săptămânile trecute de descoperirea unei bande de neo-naziști, aici în Israel (Țara Sfântă, cum ar veni). Alcătuită din șapte tineri, cei mai mulți de felul lor din Rusia și Ucraina, condusă de un anume Eli Boanitov (20), zis și "Eli nazistul", banda, care își avea cartierul general la Petah Tikva, citea în colectiv "Mein Kampf", trimitea mesaje rasiste prin Internet, ataca, seara, pe stradă, fel de fel de handicapați, evrei bătrâni cu barbă și asiatici veniți la lucru în Israel. Membrii bandei, care se salutau cu "Heil Hitler!" și purtau tricouri cu svastică, au profanat trei sinagogi din Petah Tikva și tocmai se pregăteau, când au fost arestați, să organizeze o festivitate cu prilejul aniversării lui Hitler. La perchezițiile efectuate în locuințele lor, s-a găsit o cantitate de armament (arme Kalacinikov, grenade etc.) cu care ar fi putut să dezlănțuie un măcel de anvergura Pogromului de la Iași.

TENDINȚE

Ceea ce ne-a revoltat pe noi mai presus de orice este candoarea autorităților politice și mass-mediei, ca și a multora prin livinguri, în fața televizoarelor, care s-au întrebat în cor: Cum e posibil? Aici? La noi? Tineri israelieni? Cine le-a vârât în cap asemenea idei?

Cine? Auzi întrebare! Când, de ani și ani de zile, ura evreiască de sine zburdă în libertate, nestingherită de nimeni, pe străzi, în gazete sau în universități; când tipii Kapo înjură țara și neamul evreiesc, cu sete, iar dacă tu îndrăznești să scoți o vorbă contra lor ești catalogat de McCarthy-ist; când un profesor ca Ilan Pappe, de la Haifa, îi învăța de la catedră pe studenți (până ce aceștia, dezmeticindu-se, l-au dat afară din facultate cu picioare în fund) că Israelul este, de la începuturi, un stat criminal; când șefii Cinematecii de la Ierusalim propun ca regizorul Eyal Sivan, de la Paris, autorul unor filme înfățișând armata

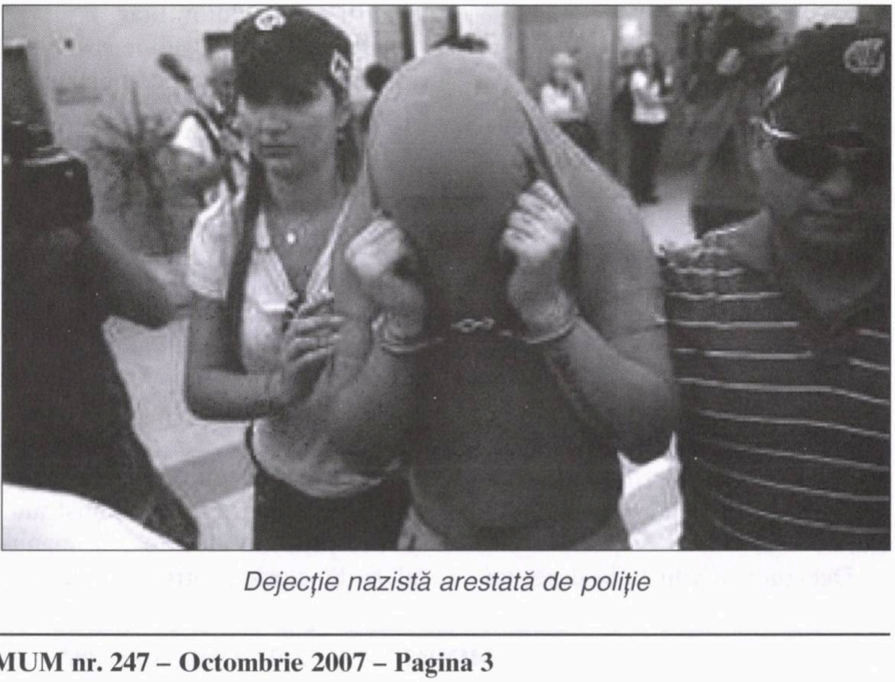

Dejecție nazistă arestată de poliție

noastră ca pe o hoardă de sadici şi asasini, să realizeze filmul pentru cea de-a 60-a aniversare a statului şi, desigur, să prezinte cu talent ororile săvârşite de sionişti pe-acest pământ; când d-na Iuli Tamir, ministrul Învăţământului din Israel (nu din Iran, nu din Gaza, nu din Arabia Saudită, nu din Siria) se străduieşte să elimine cursurile de iudaism din şcoli (vezi rubrica "Tendinţe") – nu este foarte greu să înţelegi cine "le-a vârât în cap" tinerilor din Petah Tikva ideile hitleriste cu pricina şi cine le-a spălat creierii, mai de-a dreptul sau mai pe ocolite, transformându-i în nişte duşmani ai evreilor, de moarte.

Cât despre noi, dacă ne miră ceva cu adevărat, nu sunt ticăloşiile comise de "banda celor 7", ci faptul că n-au apucat, până în clipa arestării, să amenajeze pe tăcute un lagăr de concentrare, cu cinci cuptoare gata să intre în funcţiune.

Iuli Tamir: asta nakba!

Israel: D-na Sinistru al Învăţământului

«De fapt, fiecare departament guvernamental ne rezervă nu puţine surprize, dar cel condus de Iuli Tamir, ministrul Învăţământului, deţine recordul.

D-na Tamir a făcut parte dintre fondatorii mişcării "Pace acum", subvenţionată de ţări europene, susţinând ramura cea mai extremistă a programului ei: opunerea la orice construcţie israeliană care putea afecta liniile de frontieră stabilite în 1949 prin tratatele de armistiţiu.

La începutul lunii august, Consiliul învăţământului superior şi mediu din Iehuda şi Shomron a decis să acorde oraşului Ariel statutul de centru universitar. În fiecare an, 8.500 de studenţi primesc aici diplome pentru primul şi al doilea ciclu.

Decizia a stârnit furia d-nei ministru, care a ameninţat că va bloca subvenţiile respective şi va suspenda orice legătură între minister şi instituţiile de profil din Ariel dacă se va adopta statutul de centru universitar.

Tot în august a fost redusă cu 50% subvenţia acordată de minister cursurilor apeciale de istorie a poporului evreu şi de istorie a sionismului pentru studenţii care beneficiază de amânarea cu un an a îndeplinirii serviciului militar.

De regulă, 70% dintre absolvenţii acestui curs devin combatanţi în Zahal iar 30% dintre ei obţin diferite grade de ofiţer.

Este aproape sigur că şi subvenţiile acordate sistemului general de învăţământ vor fi reduse în decursul viitorilor ani cu 30%. Printre materiile a căror predare va fi drastic redusă sau, de la caz la caz, se va proceda la eliminarea lor completă, sunt istoria evreilor şi istoria sionismului.

A urmat o nouă transpunere în practică a concepţiilor ministrului Tamir prin introducerea, în manualele de istorie pentru uzul elevilor arabi, a tezei că independenţa Israelului a fost pentru poporul palestinian o "catastrofă" ("nakba"), idee susţinută de majoritatea organizaţiilor extremiste ca o justificare a acţiunilor lor teroriste împotriva Israelului.

Iuli Tamir nu se opreşte însă aici: ea şi-a anunţat intenţia de a introduce în toate manualele de istorie din sistemul israelian de învăţământ, adică şi pentru elevii evrei, acest fals istoric grosolan care constituie o calomnie la adresa naţiunii israeliene.

Ziarista Caroline Glick scria recent în "Jerusalem Post" că "viziunea politică a lui Iuli Tamir este antisionistă, antidemocratică şi antisemită, deşi uneori apare ca democratică şi pacifistă". În orice caz, prezenţa ei în postul pe care îl deţine acum a devenit intolerabilă.

Caroline Glick îşi susţine opinia dezvăluind că în ultimele zile ale lunii precedente Tamir l-a contactat pe deputatul Ibrahim Sarsur, şeful aripii "moderate" a Mişcării islamice din Israel, pentru a-l informa că în cadrul educaţiei "cetăţeneşti" a elevilor, versiunea arabă a "catastrofei" va fi inclusă în toate manualele şcolare. Este acelaşi Sarsur care a mărturisit, în urmă cu puţin timp, că arabii din Israel susţin mişcările palestiniene ce au ca scop distrugerea acestuia şi a chemat la o acţiune imediată, în forţă, pentru "cucerirea" Ierusalimului de către palestinieni.

Este o acţiune "care se combină cu faptul că Tamir a declarat război contra sionismului, educaţiei şi instituţiilor evreieşti", observă ziarista.

Ministere ale guvernului Olmert – cel al Apărării şi al Finanţelor – trec printre furcile judecăţii. E cazul să fie discutat şi cel condus de Iuli Tamir: maşinaţiile ei infame nu sunt mai puţin primejdioase ca rachetele mişcării Hezbollah.»

(Dintr-un articol de Carol Isac; în "Ultima oră", 2007)

Islamul: Cum devine cazul cu onoarea

«Salman Rushdie, faimosul romancier indian, om cu experiență incontestabilă în privința "jignirii islamului", încearcă să descifreze în ultimul său roman ("Shalimar the Clown") tainele acelei chimii sufletești oculte care transformă un credincios într-un terorist. Cum sunt absolut sigur că nu va trece mult și vom avea cartea în librăriile noastre, nu am să intru în detaliile poveștii care începe în Kashmirul profund și ne duce până la Los Angeles. În orice caz, mai toți cei care au citit cartea laudă paginile în care se arată cum Shalimar, un musulman rural, devine terorist după ce soția sa, dansatoarea Boonyi, o hindu fermecătoare, începe o poveste de dragoste cu ambasadorul american Max Ophuls, descendent al unei familii evreiești cu o istorie dramatică în Europa hitleristă. Shalimar taie gâtul americanului și o apucă pe drumul fără întoarcere al terorismului. Ceva de dincolo de el, un fel de daimon irezistibil, îl obligă la asta. Nu este o opțiune, este singura cale. Dacă ar fi doar răzbunare, am fi în plin Shakespeare, dacă ar fi doar rătăcire a sufletului înnebunit de patimă, am fi în Dostoievski, dar e altceva, și de aceea suntem în islam: este cultul onoarei. Mai știm ceva despre vigoarea ucigașă a onoarei orientale de prin cărțile despre Japonia premodernă. Dar amestecul unei asemenea culturi cu islamul, o religie cu o mistică intensă, produce un fenomen exploziv, care amenință planeta – terorismul. Teroristul islamic este o mașinărie infernală ... el știe că lumea acesta trebuie trecută prin focul jihadului.

În altă carte a sa ("The ground beneath her feet", apărută deja în românește la Editura Polirom), Rushdie scrie că "insultele sunt misterioase". Poți să strigi cuiva cele mai oribile lucruri – Curvă! Putoare! – și nu se întâmplă nimic, dar tectonica adâncă și implacabilă a onoarei se cutremură tragic dacă spui ceva mai puțin violent – Pentru mine ești un nimic! Slavă Domnului că nu am un copil ca tine! Nu valorezi nici cât noroiul de pe ghetele mele! Acestea sunt jignirile care transformă omul acestui fel de onoare în călău.

Adevărul este că nu știi niciodată dacă insulți sau nu, până când nu vezi reacția celuilalt. Mai ales într-o cultură a onoarei, omul are suveranitate deplină în a decide dacă a fost sau nu jignit; este stupid să răspundem musulmanilor jigniți de caricaturile daneze că degeaba se simt jigniți, pentru că nimeni nu a vrut să-i jignească, să le dăm la cap cu libertatea de expresie și să le ținem prelegeri rafinate despre virtuțile sofisticate ale umorului.

Vom fi surprinși să punctăm pe harta juridică a lumii acele locuri în care motivele "de onoare" exonerează răspunderea crimei sau, măcar, o diminuează sensibil. E uimitor să vezi câte țări din lume, inclusiv mai "blândele" Iordania și Maroc, au legi care absolvă de vinovăție un bărbat care își ucide soția adulterină. Terorismul islamic are ceva din nebunia oarbă a unei crime din onoare. Lumea este soția infidelă a lui Allah, iar musulmanul pur trebuie să comită ritualul uciderii lumii adulterine surprinsă în plin păcat cu America.

Dacă tot au pornit acest război, în care, fie și numai pentru că ne permite Coranul, trebuie să ripostăm, e bine să pricepem care ne este avantajul: noi îi putem înțelege pe ei, dar ei, pe noi, nu. Luptăm cu un inamic pe care îl putem "citi" și care nici măcar nu e interesat de noi. Nu spun mai mult decât că, logic, nu avem cum să pierdem acest război.»

(Dintr-un articol de Sever Voinescu; în "Dilema veche". București 2007)

Israel: Până și Ioel Marcus a ajuns la vorba noastră

«S-au împlinit doi ani de când Sharon a dat regiunea Gaza (cui?... nimănui) și încă cu prețul tragic al distrugerii colonizărilor evreiești de acolo. Rezultatul? Ni l-a spus Ioel Marcus, important ziarist de la "Haaretz", care a susținut ca nimeni altul retragerea din Gaza:

"De la evacuare, Gaza a devenit baza de lansare a rachetelor palestiniene Kassam asupra teritoriului nostru. Nu numai că retragerea nu a dus la tratative cu Autoritatea Palestiniană, dar ea a făcut ca Hamasul să ajungă la putere".

Sharon și oportuniștii care l-au urmat au reușit să facă isprava celor doi croitori șmecheri, din povestea lui Andersen "Hainele noi ale împăratului", care au țesut o mantie regală din... nimic. În povestea aceea un copil sesizează totul și strigă: "Regele e gol!".

Au fost și la noi copii care au strigat – dar degeaba. Nimeni din cei de sus n-a avut urechi să-i creadă. Astăzi, fostul ministru Tzahi Hanegbi și fostul rabin-șef al armatei, Israel Weiss, care au manifestat o răceală feroce față de suferința celor evacuați, recunosc că "retragerea a fost o greșeală". Și-au amintit probabil că Israelul a fost atunci unica țară din lume, de după războiul nazist, în care evreii au fost scoși din casele lor și aruncați în stradă.

Totuși, în ciuda remușcărilor câtorva politicieni, nu s-a învățat nimic din drama de anul trecut. Până nu de mult dl. Olmert vorbea despre un nou plan de cedare a unor teritorii din Yehuda și Shomron, iar d-na Tzipi Livni, născută și educată în "Betar", cere insistent desființarea colonizărilor "ilegale".

Este uimitor cum poate o sionistă să vorbească despre colonizări evreiești "ilegale". De parcă ar exista asemenea colonizări, de parcă nu toate colonizările din Eretz Israel sunt "ilegale", inclusiv Tel-Avivul, care a împlinit 100 de ani de când e în "ilegalitate".

Nimic nu s-a învățat. Dovadă că membri ai guvernului spun că **trebuie** să dăm sirienilor Podișul Golan, unde sunt 20.000 de evrei, câți au fost și în Gaza înainte de evacuare.

Meir Shitrit, ministru de justiție, spune că, de dragul păcii, preferă "o țară mică".

Și mai mică? Noroc că nu toată lumea gândește ca acești politicieni nevolnici.

Altminteri, n-ar merita nici măcar o țară mai mică decât țara mică despre care vorbește Shitrit.»

(Dintr-un articol de I. Schechter; în "Ultima oră", 2007)

România: Legi împotriva competenței

«...Iată un caz: se deschide, la Stockholm, un Institut Cultural Român. Bună idee a centralei din București și a Ministerului de Externe. I se propune lui Dan Shafran să fie director. Idee foarte bună și – aș spune – inevitabilă, a lui Horia-Roman Patapievici. Dan Shafran făcuse ani de-a rândul, de bunăvoie și pe gratis, munca unei întregi instituții (absente). Emigrat în Suedia în 1982, angajat pe un post de mare răspundere la Biblioteca Regală a țării sale de adopție, el a tradus și s–a îngrijit de publicarea unor importanți autori români în solide edituri scandinave. A tradus și autori suedezi în românește, a alcătuit generoase antologii de poezie precum și un masiv dicționar suedez-român. E membru al Uniunii Scriitorilor din Suedia, al Asociației Ziariștilor Suedezi și al PEN-clubului suedez. A luat mai multe premii pentru opera sa de traducător, printre care, în 2003, premiul Academiei Suedeze. Până și România, "beneficiarul" acestei energice și temeinice hărnicii, a înțeles să-i acorde Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer. În genere, nu poți spera să ai, într-o țară străină, un slujitor activ de o asemenea anvergură. Iar dacă îl ai, nu poți spera să accepte propunerea de a se încărca, fără beneficii majore, cu o corvoadă administrativă. Dar avem noroc: Shafran e dispus să se angajeze ca director al noului Institut. Suedia, la rândul ei, e de acord ca un cetățean suedez să fie directorul unei instituții străine. Ceea ce nu poate accepta e ca cetățeanul cu pricina să aibă grad diplomatic. Nu-i nimic: Dan Shafran (care are și cetățenie română) renunță la ideea de a avea grad diplomatic. Și aici intervine, zelos și incoruptibil, legea autohtonă. Nu poți fi director de Institut Cultural în străinătate fără grad diplomatic. Competența, oportunitatea, interesul național devin secundare, față de legalismul intransigent al unui mecanism orb. Preferăm, oricând, un prostănac, un chilipirgiu, o hahaleră cu acte în regulă (am cunoscut atâția!), unei înzestrări superlative, pentru a cărei utilizare ar trebui să găsim calea unei derogări utile de la lege, dacă nu, pur și simplu, pe aceea, mai radicală, a unei rectificări legislative. Ne blocăm, astfel, în propria noastră capcană. În străinătate trăiesc o sumedenie de români care, prin poziție, experiență, relații și performanță, pot aduce țării servicii decisive. Am stabilit că nu-i putem folosi, decât impunându-le condiții birocratice de un patriotism discutabil. Ne descurcăm și fără ei. Avem destui prieteni, rude și colegi de liceu aici, în țară, care de-abia așteaptă mici sinecure. Și avem legi, care să ne apere sever de orice soluții convenabile. Firește, dacă Dan Shafran vrea cu orice preț să ne facă servicii, avem la îndemână câteva șmecherii rentabile: de pildă, îi putem cere să facă el toată treaba, iar noi să numim director pe altcineva. La o adică, îi putem da și o modestă recompensă financiară: îl vom trece în acte ca "angajat local" ("coordonator de programe" dacă ne învoim, sau șofer, dacă ne sare țandăra) și îl vom lăsa să-și facă damblaua culturală, câtă vreme nu ne plictisește prea mult. În definitiv, n-are decît să-și rezolve problemele singur. Noi ne apărăm legile. Și nevoile. Și neamul.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleșu; în "Dilema veche". Buc. 2007)

Berlin: Uraaa! Capitulăm!

«De curând, "Frankfurter Allgemeine Zeitung" inventaria inepțiile debitate, în ultimii ani, despre războiul religiilor, coliziunea culturilor ș.a.m.d. Deși despre un război al culturilor nu poate fi încă vorba în adevăratul sens al cuvântului, primejdia lui sporește pe măsură ce de sub caftanul fervorii religioase a musulmanilor radicali iese la iveală uniforma unui nou totalitarism. Iar cine absolutizează virtuțile paleative ale dialogului uită că totalitarismul și fanatismul anulează posibilitatea unei comunicări autentice, a unui consens rațional.

Exemplele nu lipsesc și, strânse la un loc, ele configurează un puzzle despre care nu se știe deocamdată dacă în final va furniza imaginea unei conviețuiri în toleranță și armonie sau cea a unei confruntări de durată, de felul războaielor religioase care au mai însângerat fața lumii.

Cert este că islamul reacționează exacerbat, hipersensibil și idiosincratic, la cea mai ușoară atingere, întrevăzând în uzul libertății de gândire, de expresie, de creație artistică, nimic altceva decât o permanentă provocare. Ţâfnele, protestele, ameninţările care se fac auzite din tabăra radicalilor musulmani, pretenţiile la scuze impuse celor care-şi exercită dreptul legitim de a spune ce cred şi ce gândesc, căutând pe deasupra şi căile unui dialog sau alte modalităţi de *appeasement*, toate aceste false „sensibilităţi“ şi grave idiosincrazii devin instrumente de şantaj care încep să fisureze suveranitatea şi siguranţa de sine a lumii occidentale. Semnele acestea alarmante „defensive“ se înmulţesc...

La un an după izbucnirea disputei provocate de caricaturile lui Mohamed în ziarul Jyllands-Posten, societatea daneză este mai scindată ca niciodată – afirmă observatorii. De teama unor prezumtive reacţii islamiste, mai multe comunităţi rurale din Spania au renunţat la distrugerea statuilor de mucava reprezentându-l pe Mohamed, cum o cere ritualul tradiţional dar local al serbărilor „maure şi creştine“. Un ziar catalan invitase chiar în prealabil credincioşii la „autocenzură“. Profesorul de filozofie Robert Redeker, care face parte din redacţia revistei de filozofie "Les temps moderne", fondată de Jean-Paul Sartre, este pus sub paza poliţiei, este nevoit să-şi schimbe în permanenţă domiciliul, după ce a lansat o serie de acuzaţii la adresa islamismului. Criticile publicate de filozof în "Le Figaro" sunt considerate de islamişti drept „tirade satanice“, iar autorul lor, deşi este ameninţat cu moartea, nu se teme să afirme că „trăim sub totala supraveghere ideologică a islamului“.

O serie de întâmplări par a-i da dreptate, începând cu exigenţele formulate la adresa Suveranului Pontif de către islamişti de a-şi cere scuze pentru citarea în discursul său de la Universitatea din Regensburg, consacrat tocmai raporturilor dintre cumpătare, religie şi violenţă, a unei opinii despre islam datând de la finele secolului al XIV-lea. Benedict al XVI-lea a invitat ulterior la Vatican ambasadorii ţărilor musulmane şi câţiva erudiţi pentru a clarifica lucrurile.

Inspirat, sau poate totuşi nu, de discursul papei, Hassan Hanafi, intelectual musulman, profesor de filozofie la Universitatea din Cairo, a făcut la un seminar la Biblioteca din Alexandria o afirmaţie cam „relaxată“ care i-a scos din minţi pe coreligionarii săi fanatici şi i-a neliniştit pe participanţii la colocviu: „Coranul ar fi aidoma unui supermarket: poţi alege din el ce vrei şi lăsa de-o parte ce nu-ţi trebuie“. Afirmaţia poate fi extrapolată şi asupra altor „scrieri sfinte“...

Să nu fi ştiut Hanafi că, în 1984, un coleg de-al său, profesorul Bashir de la Universitatea Nadschah din Nablus, a fost aruncat pe fereastră, de studenţii fanatizaţi, doar pentru că îndrăznise să demonstreze că transformarea în religie a islamului a fost un proces „istoric“ de durată, şi nu produsul „revelaţiei“ divine. Exemplele de mai sus la care s-ar putea adăuga încă multe altele (cazul scriitorului Salman Rushdie, al regretatului laureat al Nobelului pentru Literatură, scriitorul Nagib Mahfus...) ating punctul nevralgic al unei probleme definite de un intelectual musulman sub aparenţele unui silogism: nu toţi musulmanii sunt terorişti, dar 90% din terorişti sunt musulmani.

Culpabilizarea libertăţii de opinie şi expresie a Occidentului devine o formă de ameninţare (cu violenţa, la nevoie) pe care scuzele revendicate sau mişcările retractile nu numai că nu o pot atenua, ci dimpotrivă, o încurajează. Din ce alt motiv şi-ar fi intitulat publicistul Henryk Broder „Uraaa, capitulăm!“, recenta sa scriere apărută în volum, având ca temă tocmai concesiile succesive pe care Occidentul le face în numele unei politici împăciuitoriste?

Reacţiile masive de protest pe care le-a declanşat în toate straturile societăţii germane decizia pripită a directoarei Operei din Berlin de a opri reprezentarea operei "Idomeneo" de Mozart, valul de indignare revărsat şi în paginile presei, în urma acestui grav *faux-pas*, demonstrează că, totuşi, cauza libertăţii nu este pierdută.

Şi totuşi, scoaterea fie şi temporară (culmea, în anul jubiliar Mozart) din programul Operei din Berlin a unei creaţii la care compozitorul se spune că ar fi ţinut foarte mult, face neîndoielnic o breşă în ambarcaţiunea libertăţii.

(În opera lui Mozart, scrisă în 1780, există o scenă înfăţişând decapitarea zeilor supremi: Budha, Mahomed, Isus, Poseidon, zeul mărilor – **n. red.**)

Regia semnată de Hans Neuenfels – scria "Frankfurter Allgemeine Zeitung" –, subliniază absurditatea războiului şi vinovăţia oamenilor (în registre deopotrivă antice şi moderne de receptare): părinţii îşi obligă copiii să moştenească povara unor războaie nedrepte şi zadarnice. Şi religia? Ea se lasă nu doar înhămată la carul războiului, ci pare predestinată să işte războaie şi să creeze vinovăţii. Falşii zei sunt aliaţii cotropitorilor şi ai părinţilor ucigaşi. Cum se vor dezbăra copiii noştri de zeii falşi? Scoaterea din program a acestei opere, aşa cum este ea pusă în scenă, este mai gravă decât un act de laşitate – conchide prestigiosul ziar german.

De ce? Poate şi fiindcă dincolo de restul consecinţelor nefaste asupra valorilor libertăţii, decizia luată de directoarea Operei din Berlin reîncarcă bateriile ce mediatizează accesele de mânie şi insolenţă militantă ale islamiştilor, creând şi un precedent.

Dar nu cumva este această decizie şi expresia unei frici reziduale, psihotice, care în Germania pare a fi devenit o constantă după catastrofa istorică a celui de-al Treilea Reich – teama de a nu greși? Altminteri cum să se fi ivit în intervalul a doar câteva săptămâni după scandalul caricaturilor lui Mohamed ceea ce Broder numește „o cultură a scuzelor“?»

(Dintr-o corespondență de la Rodica Binder; în "Dilema veche", București 2007)

Europa de Est: Foc

Suntem atât de atenți și preocupați – și pe drept cuvânt – de ceea ce se întâmplă lângă noi, în Gaza, în Liban, în Siria, încât parcă nu mai avem nici timpul necesar și nici cheful de-a urmări evenimentele din alte locuri foarte aproape de noi, din multe puncte de vedere.

Ca, de exemplu, Europa Răsăriteană, unde, spre deosebire de ceea ce își închipuie cei ce judecă lucrurile după numărul de Mall-uri deschise la Varșovia, Budapesta sau București, și după menu-urile noilor restaurante de la Sofia sau din Estonia, – se adună nori negri, prevestitori de furtună.

Extrase dintr-un articol de Mircea Iorgulescu, critic literar, redactor la Radio Europa Liberă, apărut recent în revista "Cultura" din București:

«Ard marginile răsăritene ale Europei? De la Baltica la Marea Neagră, de la Tallin și Varșovia până la Sofia, crizele politice se înlănțuie, agitațiile și conflictele se intensifică, societățile se învrăjbesc, tensiunile sunt ațâțate paroxistic, violența mocnește, iar primplanul vieții publice și politice este ocupat de stranii și adesea monstruoase personaje ivite parcă din cele mai urâte visuri ale popoarelor acestor țări.

Sunt demagogi deșănțați, fără scrupule și fără rușine, sunt saltimbanci grotești, sunt escroci de duzină proiectați în neverosimile ipostaze de figuri providențiale, de la care se așteaptă o nedefinită salvare colectivă. „Cu fiecare zi, țara mea se înfundă ceva mai mult în echivoc și melancolie. Toată lumea vrea să emigreze (...) doar cei slabi, bătrânii și imbecilii vor rămâne pe loc. Și cei care nu au mijloace pentru a-și cumpăra un bilet de dus. (...) Suntem parcați în prezent, disecăm trecutul, nu credem în viitor. Cei care încă mai cred pleacă să-l caute în alte părți“ – scria vara trecută prozatorul și jurnalistul polonez Andrzej Stasiuk.

Câteva luni mai târziu, la Budapesta, împlinirea a 50 de ani de la tragica revoltă anti-sovietică a maghiarilor avea să fie aniversată prin lupte de stradă, cu baricade, cu împușcături, cu fumigene. Pentru a se da parcă un și mai apăsat caracter simbolic incapacității de dialog a lumii politice locale, au existat două monumente comemorative. Fiecare tabără și-a construit propriul monument. „Trebuie spus sus și tare: cel mai mare pericol ce apasă asupra viitorului Ungariei este incapacitatea de a dialoga, tendința de a-l socoti pe celălalt dușman, nu adversar“ – nota eseistul și jurnalistul maghiar Paul Lendvai.

„Ei sunt coșmarul capitalelor europene, cei care pot face Uniunea să deraieze“, scrie săptămânalul francez „Marianne“, în momentul de față probabil cel mai bun dintre news-magazinele pariziene.

„Ei“ sunt doi conducători politici est-europeni, unul președinte, celălălt premier. Sunt frații gemeni polonezi Lech și Jaroslaw Kaczynski, pe care „Marianne“ îi numește „Hidoșii Goe ai Europei“ („Les affreux Jojos de l'Europe“), acesta fiind chiar titlul articolului despre „coșmarul“ pe care cei doi și, prin ei, țara lor îl reprezintă pentru Europa. Deși polonezii sunt de fapt ostatici – „în timp ce polonezii sunt cei mai pro-europeni, cruciadele celor doi frați sunt pe cale de a le izola țara“. Ostatici, dar nu pasivi. La 17 mai, după o conferință de presă ținută împreună de doi foști președinți ai Poloniei, altădată adversari, Lech Walesa și Alexandr

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

✓ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
✓ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
✓ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

Kwasniewski, a fost lansat un apel prin care se cere „respectarea necondiţionată a normelor democratice europene“. Fraţilor Kaczynski li se reproşează între altele autoritarismul populist, „încercările de a impune un singur adevăr, moral, politic şi istoric“ şi „practicile iresponsabile şi periculoase care duc la violarea vieţii private şi a demnităţii cetăţenilor“. Conferinţa fusese organizată la Universitatea din Varşovia, iar printre cei prezenţi se aflau mari figuri ale vieţii artistice şi intelectuale poloneze, de la Bronislaw Geremek, cel care a refuzat „legea scelerată“ a decomunizării voită de fraţii Kaczynski, până la regizorul Andrzej Wajda şi actorul Daniel Olbrychski. Intelectualii polonezi, ca şi altadată pe vremea comunismului, şi-au păstrat simţul critic, nu l-au transformat în simulacru pentru a se pune cu patos pretins civic în slujba cui deţine banii şi puterea. „Ce se petrece în Polonia?“ – se întreba astfel Adam Michnik, istoric de profesie şi jurnalist, om care nu şi-a prefăcut trecutul de dizident anti-comunist şi anii de închisoare şi persecuţii în trambulină a revanşismului. „Orice revoluţie – explică Michnik – trece prin două faze: mai întâi o luptă pentru libertate, apoi o luptă pentru putere. Prima este o emancipare a sufletului, când omul exprimă ce are mai bun, în vreme ce a doua eliberează ce are mai rău: invidia, intrigile, aviditatea, suspiciunea şi dorinţa de răzbunare. Astăzi Polonia este guvernată de o coaliţie de revanşarzi din epoca post-Solidaritatea, de turbulenţi postcomunişti provinciali, de grupuri xenofobe şi antisemite, moştenitoare ale şovinismului de dinainte de război, şi de mediile care înconjoară postul de radio Maryja, portavocea fundamentalismului etni-clerical. Pretutindeni se văd semne neliniştitoare: autoritatea Justiţiei este subminată, independenţa Tribunalului Constituţional este repusă în discuţie, funcţionarii sunt cumpăraţi, iar funcţia de procuror este politizată“. Cât despre „lustraţia“ dorită de gemenii la putere şi coaliţia lor, Michnik se întreabă dacă ar fi trebuit să aibă loc încă la începutul transformării Poloniei. „Ţelul acestei revoluţii paşnice – răspunde el – era libertatea, suveranitatea şi reformele economice, nicidecum o vânătoare de suspecţi. Dacă vânătoarea aceasta ar fi fost organizată în 1990, nici reformele economice ale lui Leszek Balcerowicz, nici crearea statului de drept n-ar fi fost posibile. Iar Polonia nu ar fi fost nici membră a NATO, nici a Uniunii Europene. Astăzi, două Polonii sunt faţă în faţă. Polonia suspiciunii, a fricii şi a răzbunării luptă împotriva Poloniei speranţei, a curajului, a dialogului“.»

C.N.N.
Ce Narcotic Nociv

Lumea: Al treilea război mondial a și început (și va dura cel puțin 25 de ani...)

«Efraim Halevi, fost şef al Mosadului, a spus într-un interviu acordat unui ziar portughez: "Cel de-al treilea război mondial între Islamul extremist şi Occident este în toi, dar majoritatea oamenilor nu înţelege acest lucru. Un om merge pe străzile din Tel Aviv, din Barcelona sau Buenos Aires şi nu capătă impresia că are loc un război. Din când în când au loc atacuri teroriste la Madrid, Londra sau New York, dar după aceea totul rămâne la fel".

După spusele lui Halevi, violenţele islamiştilor extremişti au perturbat deja comerţul şi turismul internaţional, aşa cum s-a întâmplat în războaiele mondiale anterioare.

Efraim Halevi, care a crescut la Londra, prevede că vor trece cel puţin 25 de ani până când Occidentul va învinge în războiul contra terorismului islamic.»

(Ziarele)

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

I. SCHECHTER

Carnetul unui instigator

Memoria mea s-a israelienizat

Memoria mea nu ţine minte multe lucruri importante pe care le-am uitat.

De exemplu, nu-mi amintesc cine m-a chemat în Israel. De sute de ori mi s-a pus la diferite instituţii întrebarea simplă: "dar cine te-a chemat?" – şi niciodată n-am ştiut să răspund. Dacă nu aş fi avut o memorie uitucă, puteam să jur că nu m-a chemat nimeni în Israel.

Nu mai ţin minte de ce mă duceam uneori la cizmar sau la ceasornicar. O rudă sclerozată pretinde că mă duceam pentru diferite reparaţii. M-aş mira să fie adevărat fiindcă de mult m-am obişnuit să arunc încălţămintea dacă s-a rupt un şiret sau să-mi cumpăr un ceas nou dacă am uitat să-l întorc pe cel vechi.

De altfel nici nu-mi amintesc de ce acasă, la Bârlad, am avut atâtea dulapuri, cufere şi cutii. Ţineam ceva în ele? Ce anume? Există oare lucruri pe care dacă le cumperi în aprilie, le mai foloseşti în octombrie? Mie, ca israelian, nu-mi vine a crede. Eu ştiu că după un an, totul se aruncă: pălăriile, bijuteriile, zidurile, acoperişurile, fraţii, surorile şi părinţii.

Sunt însă unele lucruri pe care atât de tare le-am uitat, încât nici nu-mi amintesc dacă vreodată le–am ţinut minte.

Cum naiba se numesc locurile acelea unde plecam în vacanţele şcolare şi mai târziu, în concediile de odihnă? Ştiu doar atât, că nu erau hoteluri în care se mănâncă şi nici restaurante unde lista de bucate te adoarme. Erau colţuri de natură, asta ştiu sigur, dar ce fel de natură nu-mi amintesc, fiindcă iarba nu sfârâia pe grătarele cu cărbuni, din pomi nu culegeam conserve şi marea nu avea rapăn şi boli lumeşti.

Îmi este cu neputinţă să-mi amintesc cum nu se scrie un cec şi am uitat complet cum îl cheamă pe Jules Verne.

Ca prin vis îmi amintesc că uneori, seara, mă îmbrăcam elegant şi mă duceam într-un loc unde era o sală cu multe scaune în ea, mă aşezam cuminte pe unul din ele şi aşteptam să apară nişte bărbaţi şi femei care se prefăceau că sunt regi, contese, ostaşi sau filozofi. Vorbele şi gesturile lor mă emoţionau până la lacrimi de plâns sau până la râs cu lacrimi. Dar am uitat cum se cheamă acel loc şi nici nu-i de mirare.

Amneziile mele sunt atât de ale dracului, încât ele nu-mi permit să–mi amintesc de unele lucruri chiar dacă mi le arată cineva.

Dacă mi se arată o tufă de liliac, s-ar putea s-o confund cu o poliţă de asigurare.

Mi-a dăruit odată cineva o carte de poezii de lordul Byron şi eu am pus-o imediat într-un vas cu apă, să se desăreze – fiindcă am crezut că e un calup de brânză bulgărească.

Uit, mereu uit câte ceva şi nici măcar nu-mi amintesc dacă ceea ce am uitat era ceva important şi vrednic de ţinut minte.

Definiţii de pe Internet

Birmania = predispoziţie maladivă a unui ministru de Finanţe de a pune noi taxe şi impozite.

Cască = ordin pe care comandantul îl dă militarilor cu puţin timp înainte de culcare.

Combinezon = lenjerie uşoară, transparentă, purtată vara de lucrătorii de pe combine.

Contradicţie = ceva împotriva dicţiei, de exemplu căluşul.

Consumaţi

Lapte şi miere

produs al lăptăriei şi stupilor lui

I. Schechter

I. Schechter
LAPTE ŞI MIERE
CARTE ISRAELIANĂ DE CITIRE
HASEFER

Carte de satiră israeliană apărută la editura HASEFER din Bucureşti

PROSPECT

Efecte: alungă depresiile, calmează, distrează, răcoreşte, predispune la reflecţii, elimină zahărul şi îl înlocuieşte cu sare şi piper.

Modul de întrebuinţare: Se înghite câte o pagină-două dimineaţa, în cursul zilei şi noaptea.

STRICT CAŞER!

40 de ŞEKELI la

„Bicurim”, Str. Salame 61, Tel Aviv 66089

Ne place...
...Nu ne place

Nu ne place că...

...direcţia postului de radio al armatei "Galei Zahal" a oferit cântăreţului Aviv Ghefen (tipul care declarase că mai degrabă se sinucide decât să facă armată) un *show* zilnic la sus-numitul post.

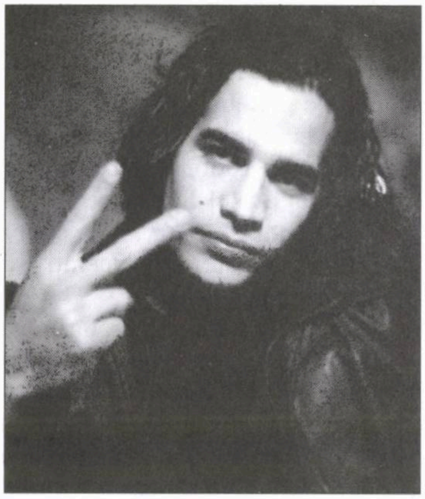

Aviv Ghefen:
ce să-i faci, nea' Aviv?
Fraierii nu mai vor să fie fraieri

Ne place (în schimb) că...

...revolta ziariştilor şi colaboratorilor de la Galei Zahal a fost atât de mare la auzul ideii, încât direcţia (unde mişună diferiţi cetăţeni cu vederi à la Ghefen) a fost înspăimântată, fiind silită să rupă contractul.

Nu ne place că...

...aşa cum a recunoscut la televiziune dr. Sumaya Alyusuf, directoarea unei şcoli musulmane din Londra, elevii învaţă – după manualele şcolare trimise din Arabia Saudită – că evreii sunt ca maimuţele iar creştinii ca porcii.

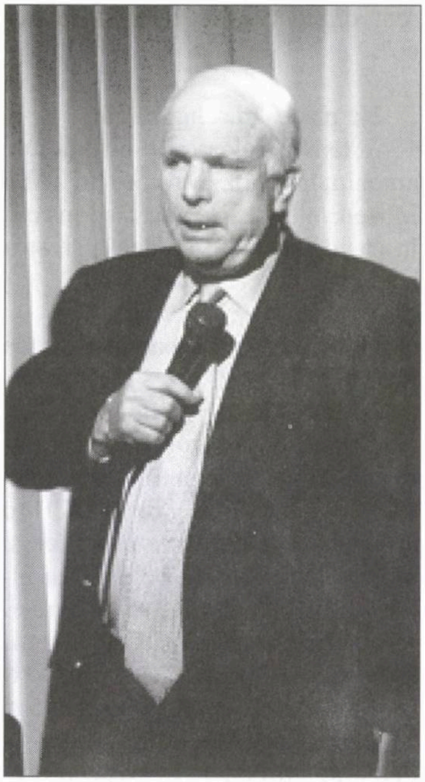

Senatorul John McCain

Ne place că...

...referindu-se la posibilitatea ca Teheranul să producă în curând bomba atomică, senatorul american John McCain a spus: "Un atac militar asupra Iranului este preferabil unui Iran înzestrat cu arma nucleară".

Ne place că...

...potrivit unui studiu efectuat la Academia Rusă de Ştiinţe în rândurile populaţiei din Mongolia şi ţările vecine, Gingis Khan, vestitul cuceritor, poseda o asemenea virilitate încât urmaşii săi de astăzi, pe linie bărbătească, sunt în număr de 16 milioane.

Ne place că...

...potrivit unui clasament realizat de Universitatea Jiau Tong, din Shanghai, China, Tehnionul din Haifa se află pe locul 38 printre cele mai bune universităţi din lume (MIT, din Statele Unite, fiind pe locul I), cu un loc în urma Universităţii din Hong Kong, dar deasupra tuturor instituţiilor similare de învăţământ din Germania, Franţa, Italia şi Olanda.

Nu ne place că...

...hoţii au furat mâna artificială a invalidului Jack Baker (19), din Bristol, Marea Britanie, profitând că acesta şi-o scosese, agăţând-o de ghidonul bicicletei sale.

Ne place că...

...publicul a votat în număr mare pentru cântăreţul Boaz Mauda,

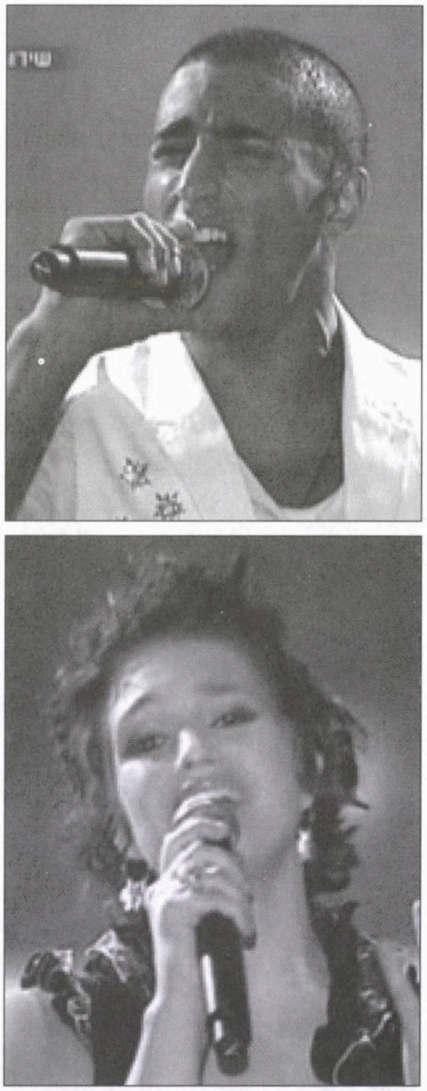

Boaz Mauda (sus)
Marina Maximilian-Bluming

finalist la concursul "S-a născut o stea" (Canalul 2 al televiziunii), "pedepsind-o" pe contracandidata acestuia, Marina Maximilian-Bluming, antipatizată de alegători pentru că a refuzat să-şi facă serviciul militar.

Ne place că...

...aşa cum citim în "Dilema veche", un tânăr jandarm întrebat de postul de televiziune "Realitatea TV" în ce constă misiunea sa în regiunile lovite de inundaţii, a răspuns:

"Asigurăm paza la alimente nealimentare, cum ar fi conserve, zahăr, ulei".

Nu ne place că...

...trupa de dans palestiniană "El Founoun", din Ramallah, invitată la un festival de balet din Olanda, programat pentru luna decembrie, a scris organizatorilor că nu va participa la festival decât dacă gazdele vor anula invitaţia trimisă grupului israelian condus de Smadar Yaaron, de la "Centrul teatral din Acco".

Ne place (în schimb) că...

...fără a se lăsa impresionaţi de ameninţările balerinilor lui Abu Mazen, olandezii le-au răspuns că, în cazul acesta, n-au decât să stea acasă.

Ne place (în aceeaşi ordine de idei) că...

...profesorii de la "Imperial College" din Londra au respins cu mare majoritate de voturi (82% contra) o moţiune a celor de la UCU (o asociaţie a profesorilor din licee şi universităţi) privind boicotarea instituţiilor academice din Israel. «Dacă ţinem seama şi de votul similar de la Universitatea din Oxford şi de la "Şcoala de Higienă şi Medicină Tropicală" din Londra – a declarat Michael J. McGarvey, conferenţiar de virusologie moleculară la "Imperial College" – este clar că vasta majoritate a membrilor UCU sunt împotriva boicotului şi a efectelor nefaste pe care acesta le-ar putea avea asupra vieţii academice din Marea Britanie.»

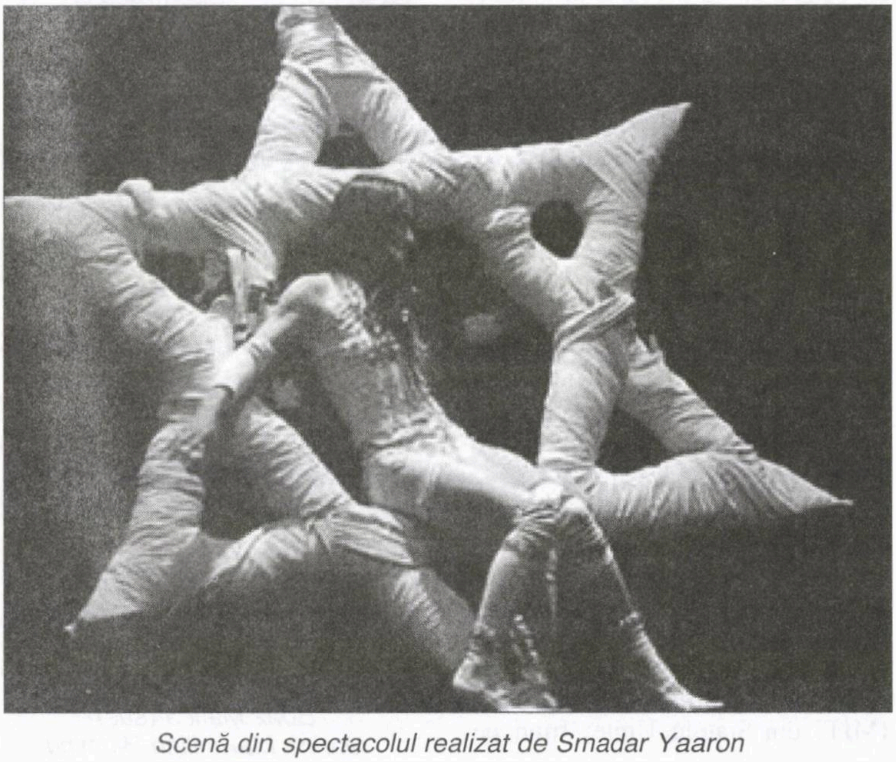

Scenă din spectacolul realizat de Smadar Yaaron

Nu ne place că...

...rabinul-şef din Ramat Gan, Iacov Ariel, a dat o hotărâre halahică prin care se permite pietonilor să traverseze strada, de Shabat, chiar atunci când semafoarele sunt pe roşu.

Nu ne place că...

...am întâlnit în revista "Lettre Internationale", din Bucureşti, relatarea de mai jos a dr-ului Ion Vianu, medic psihiatru şi scriitor (fiul esteticianului Tudor Vianu), despre un pod din oraşul Lausanne (Elveţia) de pe care, de ani de zile, cu regularitate, cetăţenii disperaţi se aruncă întru sinucidere:

«Poliţia, se spune, are un post de prim-ajutor proiectat chiar în funcţie de acest eveniment repetitiv. După un minut, apare o echipă care saltă trupul pe brancardă şi dispare. Am văzut totuşi, la o amiază întunecată, curioşii aplecaţi pe balustrada fatală, privind macabeul.

Locul şi întâmplările sunt cunoscute. Ziarele respectă o înţelegere: nu vor semnala aceste sinucideri, pentru a nu le face publicitate. Acum câţiva ani, consiliul municipal a fost sesizat: ridicarea unei plase foarte înalte în zona respectivă ar împiedica saltul mortal. Răspunsul cârmuitorilor cetăţii a fost concludent: edilii nu doresc să se implice într-o acţiune care ar viola libertatea individuală.»

Ne place (în schimb) că...

...aşa cum scrie în continuare Ion Vianu, *«organizaţiile caritabile s-au gândit să acţioneze. În momentele de risc maxim, în timpul sărbătorilor de pildă, un cort luminat ca o iesle de Crăciun este plasat pe trotuarul podului, la câteva zeci de metri de punctul fatal. Singuraticii au putinţa să vină aici, să vor-*

bească. Dreptul la ezitare le este asigurat.

Se spune că metoda dă rezultate.»

Ne place că...

...Richard Someritis, editorialistului ziarului atenian "To Vina", l-a atacat pe două coloane, fără milă, pe compozitorul grec Mikis Theodorakis (autorul câtorva declaraţii crâncen antisemite), numindu-l "acest mort-viu al culturii naţionale".

Nu ne place că...

...Jean-Bernard Mérimée, fost ambasador al Franţei, a mărturisit, strâns cu uşa de un judecător de instrucţie, că încasase drept mită de la Saddam Hussein suma de 156.000 de dolari pentru a sprijini faimosul program "Petrol contra hrană".

Nu ne place că...

...regizorul de teatru Alexander Hausvater, întrebat de Dan Boicea, de la revista "Adevărul literar şi artistic", din Bucureşti, ce se poate face pe planul activităţilor culturale pentru a îmbunătăţi imaginea României în străinătate, a răspuns: "Primul lucru pe care trebuie să-l facem este eliminarea generaţiei pre-'89".

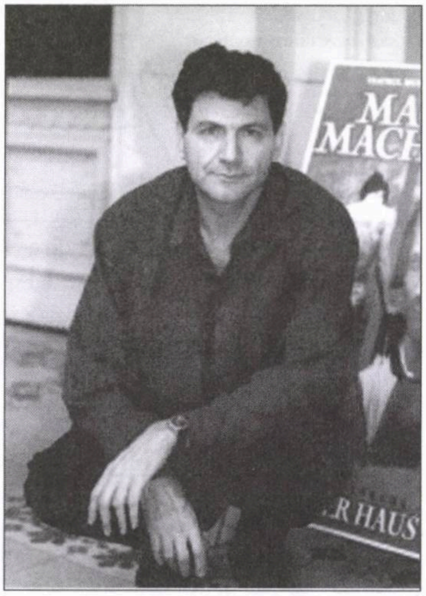

Alexander Hausvater

Nu ne place că...

...aproape 50% din bugetul de 3 miliarde şi 600 de milioane de şekeli al primăriei oraşului Tel Aviv se duce pe salariile funcţionarilor.

Ne place că...

...prof. Călin-Andrei Mihăilescu, de la Universitatea Western Ontario (Canada), a scos o carte despre stările de lucruri din România de azi, intitulată "România, o ţară europsită"

Nu ne place că...

...aşa cum declară Renata Puşcaşu, şefa Oficiului de Stare Civilă din Iaşi, tot mai mulţi părinţi din Moldova îşi botează copiii cu nume de eroi de telenovele, ca Juan, Guadelupe sau Xavier, de monezi, ca Dolar şi Lira, de oraşe şi ţări, ca Paris, Veneţia, Sao Paulo sau... Iran.

Ne place că...

...Tribunalul din Tel Aviv a hotărât că gestul socotit obscen al lui Zwi Bar, primarul din Ramat Gan, la adresa lui Yehuda Siegel, din consiliul orăşenesc (un deget între alte două; m-aţi înţeles) nu constituie un delict.

Nu ne place că...

...d. Octav Chiriac, pe care colegii săi l-au debarcat de la conducerea filialei PNL (Partidul Naţional Liberal) din Bârlad, a fost atât de furios din cauza acestei măsuri, încât la plecarea din sediu, a luat cu dânsul caloriferele şi centrala termică.

Ne place că...

...circa 70.000 de *fani* japonezi ai eroului de benzi desenate "Raoh" au participat la funeraliile simbolice organizate cu ocazia asasinării personajului în ultimul episod. Slujba – transmit agenţiile de presă – a fost condusă de şapte preoţi, iar *fanii* au plâns cu lacrimi adevărate.

Raoh (călare)

Nu ne place că...

...tânărul Kyle Little, din Newcastle, Anglia, care fusese arestat pe stradă, în timp ce lătra la doi câini din rasa Labrador, a fost condamnat de către tribunalul din oraş la 50 de lire sterline amendă şi 150 de lire cheltuieli de judecată.

Nu ne place că...

...d-na Olive Beal, din Anglia, o fostă profesoară de pian, în vârstă de 108 ani, care-şi pierduse auzul şi ceruse un nou aparat auditiv, a primit o scrisoare din partea autorităţilor prin care i se aduce la cunoştinţă că va mai avea de aşteptat, până la livrarea aparatului, cca. un an şi jumătate.

Ne place că...

...agenţia matrimonială Ayelet Hashahar, din Ramot, Ierusalim, s-a specializat în a găsi parteneri laici pentru femei ultra-religioase şi că, la ora de faţă, există peste 2.500 de asemenea cupluri gata să treacă sub *hupa.*

Ne place că...

...aşa cum aflăm dintr-un articol de Rodica Binder, din "România literară", un editor german prezent la Târgul de Carte de la Leipzig – referindu-se la numărul imens de veleitari care tipăresc cărţi, a spus: "Numărul manuscriselor literare de la edituri este mai mare decât acela al cititorilor".

Nu ne place că...

...în urma reorganizărilor de mai an, Poşta israeliană a devenit cea mai proastă din lume.

Ne place că...

...Yair Herdan, un ghid turistic din Haifa, are obiceiul ca, atunci când autocarul trece prin diferite localităţi, să-şi scoată trompeta şi să interpreteze melodii legate de oraşele vizitate (rock la Tel Aviv, cântece religioase la Ierusalim etc.), stârnind entuziasmul pasagerilor din autocar, precum şi aplauzele celor de pe stradă.

TAGLIT·תגלית
birthright israel
87-792-00

Yair Herdan

Nu ne place că...

...în ciuda circulaţiei sufocante din Tel Aviv, autorităţile nu ridică nici un deget pentru îmbunătăţirea situaţiei, deşi ar exista o soluţie oarecum simplă şi anume să introducă (aşa cum au făcut mai nou parizienii) câteva linii de tramvai.

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

"Singura democraţie adevărată de pe întreaga planetă este Libia".

(Col. Muamar Kadhafi, dictatorul Libiei; într-un interviu acordat postului de televiziune BBC-Londra; 2007)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

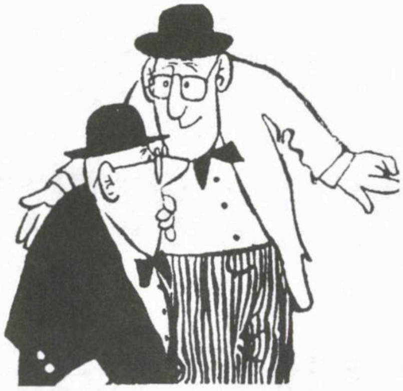

SE ZVONEȘTE CĂ...

...motivul principal pentru care faimosul antreprenor **Boaz Iona,** fugit din Israel și prins de poliție în Italia, a fost de două ori în România "incognito", îl constituie existența unei prietene (ca să zicem așa) la București; e vorba de o cunoscută actriță de la Teatrul Național, cu care Boaz ar întreține relații intime din anul 2004.

...Cercul Cultural din Ierusalim, condus de **Leon Volovici** și **Costel Safirman,** intenționează să organizeze o dezbatere cu titlul: "De la Mircea Eliade la D. C. Mihăilescu". Ideea, cum se înțelege, este de a discuta "rinocerizarea" unor intelectuali români de valoare și transformarea lor din spirite umaniste și democrate în dușmani ai evreilor.

...Timișoreanul **Ioan Holender,** directorul general al Operei din Viena, prezent la București în calitate de director artistic al Festivalului George Enescu, și-a exprimat, în cerc intim, dorința de a restitui diploma de Cetățean de Onoare al Municipiului Timișoara. Motivul: declarația violent antisemită a lui Gh. Ciuhandu, primarul orașului, și a colaboratorilor săi.

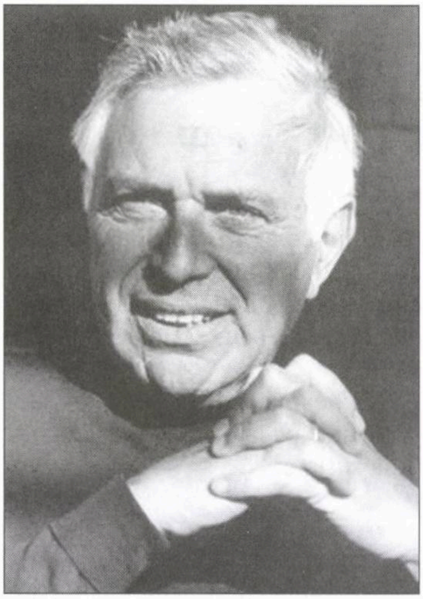

Ioan Holender

...cele două cărți ale **prof. Jean Askenasy** publicate în vremea din urmă în România au avut un asemenea ecou la Craiova (oraș unde cunoscutul neurolog a trăit multă vreme) încât autoritățile locale se gândesc să dea unui spital numele savantului israelian.

...**Dr. Meir Rosenne,** fost ambasador al Israelului în Franța și Statele Unite, a fost solicitat să facă parte din comitetul de organizare a manifestărilor prilejuite de cea de-a 30-a aniversare a vizitei istorice efectuate de președintele egiptean Sadat la Ierusalim; Rosenne, care a fost consilierul juridic al premierului Menahem Begin în vremea când se pregătea tratatul de pace cu Egiptul, va activa în cadrul comitetului alături de Harry Hurwitz, fondatorul "Centrului Menahem Begin", Efraim Dubek și Zwi Mazel, foști ambasadori în Egipt, ș.a.

Dr. Meir Rosenne

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

ETC... ETC...

••• O vorbă a regretatului nostru filozof (și calamburgiu) Henri Wald (de la a cărui dispariție s-au împlinit, așa cum anunțasem în numărul trecut, 5 ani), à propos de faimoasa și atât de prezenta ură de sine:

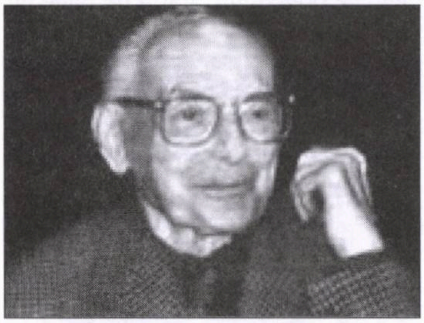

Henri Wald

«Pe mulți evrei i-am auzit, mai ales până la Holocaustul nazist și reîntemeierea Statului Israel, spunând: "Eu nu mă simt evreu!". N-am prea auzit francezi, germani, englezi, români afirmând că nu se simt francezi, germani, englezi, români... Să fie oare de vină interiorizarea ostilității antievreiești din jurul lor sub forma "urii de sine", care, din păcate, s-a manifestat nu numai prin convertirea la alte religii, dar, uneori, chiar printr-un antievreism militant? Îți face impresia că, în mod paradoxal, sentimentul de a nu se simți evrei se ivește numai la evrei...»

••• Cum moare un medic? Am scris nu de mult, cu tristețe, despre încetarea din viață, înainte de vreme, a doctorului Saul Gaier, din Cfar Saba unul dintre cei mai cunoscuți și simpatizați medici din *alia*. Sănătos tun, el s-a îmbolnăvit, fiind atins de o bacterie necunoscută, la spitalul unde lucra.

În ziua morții, Gaier, fire pedantă, și-a făcut toaleta cu tot dichisul, pregătindu-se să vadă rezultatul unor analize din ajun, care trebuiau să dezlege misterul maladiei. Când un coleg i-a adus rezultatele, el s-a ridicat în capul oaselor, le-a citit cu atenție, a tăcut câteva clipe, după care i-a spus soției, aflată lângă el:

– Cheamă copiii!

Seara, pe la 8, Gaier și-a dat ultima suflare.

••• Așa e viața. Unii condeieri, sau actori, sau pictori, sau animatori de televiziune, sunt uitați a doua zi după înmormântare. Nu mai amintește nimeni de ei, de parcă nici n-ar fi existat. Alții, în schimb, au o posteritate norocoasă. Printre aceștia se numără și realmente neuitatul Iosif Sava, muzicolog, om de radio și televiziune și inițiator al vestitelor "Serate muzicale" de la TV. Mai nou, scriitorul Cristian Teodorescu l-a evocat în "România literară":

Iosif Sava: ça va și după moarte

«Într-o noapte, cu ochii ațintiți în steaua zugrăvită pe tavanul camerei mele de la Sibiel, m-am gândit la cei care mi-au marcat existența. Uneori, poate, fără să-mi dau seama imediat. Nu sunt puțini, dar nici mulți. Sunt însemnați. Pentru mine. În întunericul acela, am zărit zâmbetul lui Iosif Sava. Cu ochelarii cățărați pe frunte, calm, cald, mă privea și-mi zâmbea. Am simțit, fizic, chinul dorului, al unei absențe. Faptul palpabil că sunt lucruri pe care nu mai ai cu cine să le discuți. L-am cunoscut devreme, cum am mai povestit, în studenția mea, prin 1988, pe culoarele Radioului, unde făceam practică. Îi frecventasem serile unice de la Drept, unde erau invitate mari personalități, oameni de cultură, profesorii mei, adesea nu înghițiți de regim. Aud și acum pașii securistului de la ușa sălii... Nu m-am gândit cât risca. Mi se părea, vai, că ni se cuvine darul acestui om. Îl vedeam, așadar, zilnic la Radio, înalt, masiv Îmi zâmbea de fiecare dată. Îl ascultam la ora douăsprezece și învățam, de pildă, cum se deosebesc accentele lui Domingo de cele ale lui Pavarotti pe aceeași arie. Serile, de vineri, cred, mergeam, uneori, în Sala Radio și mă minunam câtă răbdare poate să aibă în inițierea pe care o făcea amatorilor. O călăuză către muzica fără de care nu a putut să trăiască. O călăuză către spirit și valoare... care încerca, în mii și mii de feluri, să spună că nu se poate exista fără repere, fără cultura mare. Îl priveam cum se urcă în mașina Lada, cred, și pleacă... Ne-am apropiat târziu, cu puțin înainte de izgonirea lui, impardonabilă, din Televiziune. În noaptea de la Sibiel i-am auzit râsul plin. Apucasem să-i povestesc odată cum am văzut, la Craiova, la mătușa mea, o Serată muzicală. Era difuzată, strategic, desigur, pe doi. Canalul doi nu se prindea ușor în țară. Se apropia ora. Mă așez în fotoliu, deschid, invitată, Leopoldina Bălănuță. Imaginea tremură, se

pierde, apar catralioane de purici... Orele acelei serate au însemnat ore de gimnastică și echilibristică ale unchiului meu, care își iubea enorm soția, pe mătușa mea și, de aceea, se străduia mereu să-i facă toate plăcerile atunci când, în vacanțe, mergeam la ei. Sucea și răsucea antena, stătea pironit cu ea minute în șir, în cele mai aberante și chinuitoare poziții, într-un picior, pe burtă, cățărat pe canapea. De dragul meu pentru Iosif Sava.

M-am întors în București. Nu am deschis televizorul și nici un ziar. Am fugit o jumătate de zi la Sinaia, probabil locul fericirii mele intime, profunde. Acolo, privind pădurea din spatele Peleșului, lăsând în spatele meu lumea dezlănțuită, am înțeles, din nou, că nimic nu e întâmplător. Vizita lui din chilia de la Sibiel... I-am zărit chipul, cu ochelarii cățărați pe frunte, și zâmbetul acela de o infinită tandrețe față de ce contează cu adevărat pe lume. M-am ridicat și am făcut, pe terasa castelului, o reverență. Mare. Cât tot chipul lui din mintea și din sufletul meu.»

••• E bine că, din când în când, se mai trezește careva să atragă atenția criticilor literari ca, atunci când discută despre o carte tradusă din ebraică în altă limbă, să pomenească o vorbă, bună sau rea, cu privire la munca traducătorului. Că nu moare nimeni din asta.

Pe cetățeanul care a tras un mic semnal de alarmă în legătură cu chestiunea îl cheamă Avraham Moskowitz și locuiește la Ierusalim. Frapat că într-o recenzie din "Jerusalem Post" pe marginea romanului "Toți cei pe care i-am iubit" de Aharon Appelfeld, cernăuțeanul nostru, nu se pomenește nimic de traducătorul cărții, el a scris ziarului: "D. Appelfeld scrie în ebraică și felul cum cartea sa a fost tradusă în engleză ar trebui să ne preocupe nițel D. Naparstek a lucrat câteva ceasuri la articolul său despre roman, iar munca lui a fost recunoscută; recenzia este iscălită. Nu cumva Aloma Halter. care a muncit un an și jumătate la transpunerea cărții în engleză, merită și ea să-i fie amintit numele?

••• Ca și în alți ani, Uly Văllureanu, directorul agenției ISRO-pres, din Haifa, ne-a oferit, în întâmpinarea sărbătorilor de toamnă, știri noi din și desșre lumea tribului:

■ Pasionat de istoria populației evreiești din Focșani – orașul în care s-a născut – Zvi Ben Dov (născut Puiu Herman Zilberman) a adunat în cursul ultimilor ani numeroase documente privitoare la această temă, documente din care o mare parte le-a pus în stația sa din Internet *www.jew-focsani.com/ro/istoria-evreilor6.html*. Între aceste documente se află și o interesantă scrisoare de rămas bun pe care grupul celor 50 de tineri focșăneni care au plecat pe jos din Focșani spre America au adresat-o... României. Iată textul acestei scrisori:

«După o lungă conviețuire cu poporul român, jos numitul grup de 50 tineri evrei muncitori, părăsim patria noastră adoptivă, România, și întreprindem, PE JOS, calea depărtată, nesigură, plină de primejdii și nevoi, către America. Lipsiți fiind de patrie, cu toții te iubim pe tine, Românie! Cu toții am împărtășit suferințele tale, ne-am bucurat de succesele și bucuriile tale, ne simțiam mândri când ți se aduceau laude și n-am stat niciodată îndărăt când era vorba de fericirea ta. Cu toate acestea, am rămas nesuferiți și urâți de o bună parte a poporului tău, în mijlocul căruia am trăit și trăiesc mii din neamul pribeag.

Dacă astăzi, pe de o parte, ura aceasta fără motive care a dat naștere la nenumăratele greutăți de care ni se înconjoară viața, și, pe de altă parte, mizeria care și-a înfipt în noi nemiloasele ei gheare, ne silesc a te părăsi și de a apuca din nou calea pribegiei, te părăsim însă fără a pierde nimic din iubirea ce o purtăm către tine, fără nici o ură, căci ura înseamnă neputința de a îndura.

Interiorul Sinagogii
din strada Oituz – Focșani

Rămâi cu bine, România! Iar vouă, frați evrei, vă dorim ca în curând să fiți chemați la o viață mai liberă, la o existență mai fericită, la un trai mai bun, acolo, în patria promisă.»

Zvi Ben Dov a imigrat în Israel în luna martie a anului 1948 în cadrul "Aliyat Ha Noar", fiind repartizat în kibutzul "Mishmarot". În 1950 s-a înrolat în armata israeliană, unde a servit timp de 22 de ani, luând parte la toate războaiele Israelului din acea perioadă. S-a eliberat din armată în anul 1973 cu gradul de maior. S-a încadrat în viața civilă și s-a angajat la Aeroportul Internațional Ben Gurion, unde a ocupat funcții de răspundere până la ieșirea la pensie în anul 1997 la vârsta de 65 de ani.

Zvi a absolvit Facultatea de criminologie (BA) în cadrul Universității Bar Ilan, continuând apoi studiile de master în cadrul Facultății de Istorie a poporului evreu (MA). În ultimii ani Zvi a studiat istoria comunității în care s-a născut – orașul Focșani, publicând până acum două cărți în domeniu. A găsit la cimitirul evreiesc din Focșani mormintele bunicilor săi, precum și pietrele funerare ale vechii generații evreiești din Focșani, din sec. 17-18.

În prezent, Zvi continuă să lucreze la aeroport de două ori pe săptămână. Până recent, el a fost și directorul general al organiației AMIR, care are ca scop înființarea unui muzeu al evreimii române și lucrează ca voluntar o zi pe săptămână la spitalui "Shiba" - Tel Hashomer în folosul comunității.

■ *(Din ziarul "Gândul", 28 iunie 2007)*

«La Huși există două cimitire evreiești. Pentru unul dintre acestea, în suprafață de 7 hectare, Comunitatea locală a evreilor nu deține nici un act de proprietate, deși pe circa 5 hectare din cele șapte sunt mii de morminte, unele foarte vechi.

Conducerea comunității, care mai are doar 26 de membri, dorește să valorifice bunurile materiale ce i-au mai rămas. Între altele, vrea să vândă cele două hectare care nu sunt ocupate de morminte, dar nu poate face tranzacția fără documente care să ateste că le are în proprietate.

Anul trecut, evreii hușeni au vândut o suprafață de 2.908 metri pătrați din cel de-al doilea cimitir, în schimbul sumei de 31.988 euro, atrăgându-și critici dure atât din partea opiniei publice, cât și a unor organizații evreiești care sunt ferm împotriva comercializării locurilor de veci ale comunităților.

Vânzarea a fost posibilă fiindcă existau acte. Președintele comunității, Iosub Leibovici, a explicat că s-au făcut 18 cereri de cumpărare pe acea bucată de cimitir: „Am trimis lista către Federația Comunităților Evreiești din România".

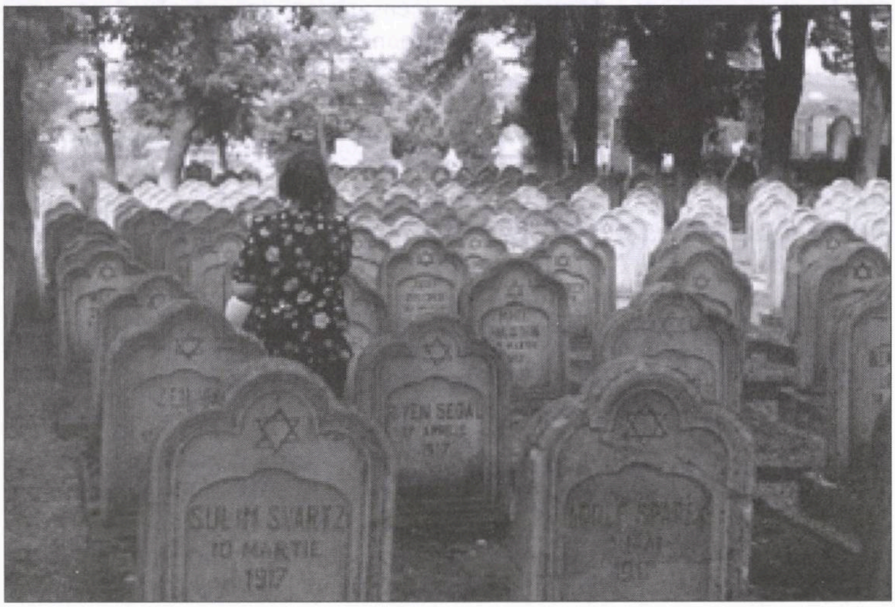

A urmat licitația, pe care a câștigat-o cetățeanul Dan Bordeianu. De această dată, închirierea sau vinderea celor două hectare din lotul cimitirului, pe care evreii hușeni spun că nu ar avea morți, nu se pot realiza în lipsa actelor legale.

Secretarul comunității, prof. Hera Steimberg, confirmă: „Este adevărat că noi stăpânim acest cimitir de aproape două sute de ani, dar acum nu mai există nici un act. Nu știm dacă este vina cuiva, dar aceasta este realitatea. Dacă vrem să vindem hectarele rămase libere, că morții sunt mai încolo îngropați, sau să le închiriem legal, nu se poate. La orice notar te vei duce, îți va cere un act de proprietate".

Singura cale de a obține recunoașterea legală ar putea fi o acțiune de constatare în instanță. Numai că – zice prof. Steimberg – procesul este complicat și costisitor: „Când am fost și m-am interesat, am observat că este foarte greu de obținut o astfel de hotărâre. Mie mi s-a cerut, ca să fiu sincer, și probă cu martori, care să dovedească faptul că acum 300 de ani, terenul a fost dat evreilor, pentru locuri de veci!".»

■ Solicitat să răspundă la o anchetă organizată de revista "Dilema veche" cu tema "Cum va arăta România în anul 2027", Leon Volovici – istoric literar, cercetător în cadrul Institutului de Iudaism Contemporan al Universiății Ebraice din Ierusalim – a răspuns între altele:

«Fără îndoială că, în 2027, cititorii revistei *Noua Dilemă veche* se vor amuza pe seama noastră, distrându-se de cât de lipsiți de darul previziunii am putut fi cu numai două decenii în urmă. Tot răul spre bine (spune un alt profet), poate că în felul acesta îi vom ajuta să reziste (măcar ei) tentației de a profetiza.

Este 2007 un moment-cheie pentru România? În anumite zone ale vieții publice românești – categoric da. Confirmarea, dacă mai era nevoie, mi-a venit chiar din familie. Fiica mea, care studiază la Madrid arta spectacolului și a filmului din perspectivă managerială, mi-a telefonat să-mi spună că a văzut acolo spectacolele Teatrului Bulandra și că sunt cu trei clase mai sus decât tot ce a văzut pe scenele spaniole. După o lună, iar un telefon: a văzut câteva filme româneşti care au entuziasmat-o, cele regizate de Nae Caranfil, Cristi Puiu şi Corneliu Porumboiu, iar acum aşteaptă nerăbdătoare filmul lui Mungiu (premiat la Cannes), despre care a citit şi ştie tot. Şi când te gândeşti că după ce a vizionat două filme postdecembriste la începutul anilor '90, care-ţi provocau o irepresibilă dorinţă de a te sinucide, a refuzat să mai vadă filme româneşti. „În România se întâmplă ceva – mi-a declarat ea solemn (la telefon) – şi vreau să plecăm împreună să facem turul ţării.“ Apoi a adăugat: „Începem din Iaşi“, oraşul în care s-a născut şi din care a plecat când avea cinci ani şi era „şoim al patriei“.

Voi pleca în pelerinaj cu ea, dar ştiu foarte bine că „se întâmplă ceva“, ceea ce mă îndeamnă să fac o primă profeţie. În următorii ani, nici un occidental nu va mai ridica din sprâncene, plăcut surprins de calitatea excepţională a unui film, a unui spectacol sau a unui roman românesc. Va fi ceva normal, pentru că, la bursa valorilor culturale, România va fi cotată foarte sus. Cine e atent simte că are loc o mutaţie provocată de o extraordinară înflorire a talentelor în toate domeniile artei şi vieţii intelectuale. Fiind la distanţă, nu observ (sau mă fac că nu observ) disputele, antagonismele, frustrările. De departe, poate că se vede mai bine ce e esenţial.

Să mai încercăm o profeţie. Am participat de curând la câteva conferinţe internaţionale la universităţi din Europa Occidentală şi din Statele Unite, şi am avut o revelaţie (profetică): există un număr impresionant de tineri universitari români în străinătate (nu zic din „exil“, că termenul nu mai e adecvat), care impresionează, oriunde se află, prin pregătire şi nivel intelectual. Ei tind, cred, să facă joncţiunea (de la distanţă) cu cei de acelaşi nivel din ţară şi vor constitui o masă critică, în următorul deceniu, care va provoca o altă mutaţie şi vor influenţa direct (şi benefic) nu numai viaţa intelectuală şi artistică, ci şi (sunt prea optimist?) viaţa publică, moravurile politice, funcţionarea instituţiilor statului. Şi un detaliu profetic: în 2027, va avea loc la Bucureşti un congres mondial al tuturor intelectualilor şi savanţilor români din lume, care va confirma ponderea şi implicarea lor directă în toate sferele vieţii publice şi intelectuale din România. Invitaţia oficială de participare a fost semnată de ministrul român pentru Relaţii cu Diaspora Intelectuală, prof. Mircea Mihăieş.

Partea neplăcută a anchetei priveşte propunerea de a face şi profeţii politice şi de a proroci cum va arăta viaţa politică din România în 2027. Pe terenul ăsta, oricât îmi adun forţele divinatorii din aerul Ierusalimului, viziunile mele sunt mai tulburi, mai ciudate, chiar foarte ciudate şi paradoxale, dar... asta văd, asta spun.

În 2027, societatea românească s-a trezit dintr-un lung coşmar – s-a încheiat epoca Becali. Dictatorul a fost alungat, toamna patriarhului a luat sfârşit, iarna nemulţumirii noastre a lăsat loc unei primăveri firave, dar pline de speranţe. A venit dezgheţul. Oamenii sunt încă buimăciţi de somnul greu şi îndelungat în pădurea adormită, scăpaţi acum de vraja soporifică în care i–au aruncat ursitoarele aflate în slujba odiosului. Febrilitate şi agitaţie haotică se constată numai în lumea politicienilor, grăbiţi să reînfiinţeze vechile partide pe care tot ei le-au lichidat cu râvnă, ademeniţi (repede) de farmecul Partidului Unic Becalian (PUB) din perioada dictaturii. Patriarhia a decis resfinţirea lăcaşurilor ctitorite de dictator – pentru alungarea duhurilor rele – şi înlocuirea frescelor în care becali (aşa trebuie scriş după noile norme ortografice ale Academiei) e zugrăvit în postura de sfânt sau de ctitor-voievod ţinând în mână o minge aurită de fotbal.

Tinerii intelectuali au pornit, cu stângăcie şi timiditate, dar cu entuziasmul vârstei, să refacă societatea civilă. E vorba să primească şi un sediu în Calea Victoriei 120, în locul recent desfiinţatului Institut de Studii Becaliene. Facultatea de Ştiinţe Politice anunţă o conferinţă internaţională cu tema „Epoca Băsescu – epoca Becali: continuitate sau ruptură?“. Cu acest prilej se va lansa un apel pentru a patra Republică şi pentru o nouă Constituţie. Ziarele anunţă că Eyal Arad, fostul consilier israelian de PR şi imagine, din vremea dictaturii becaliene, şi-a oferit serviciile pentru promovarea noii imagini a unei Românii aflate pe calea redemocratizării.

Ziarul *Ziua de mâine* a publicat în facsimil acte de arhivă care dovedesc originea alogenă a fostului dictator. Numele lui adevărat ar fi Bekálly şi s-ar trage dintr-o familie maghiară infiltrată în Ţara Românească în secolul al XVIII-lea. Un alt ziar bucureştean a făcut o dezvăluire senzaţională: odiosul a fost agent al Mossadului. Ştirea a fost confirmată de preşedintele Asociaţiei Foştilor Deţinuţi din Închisorile Secrete ale Mossadului pe teritoriul României, venerabilul Dan C. Mihăilescu.

Noul parlament a votat decretul vizând crearea unui Consiliu Naţional pentru Debecalizarea României (CNDR), sub conducerea prof. univ. dr. Dan Pavel. A fost înfiinţată totodată o comisie pentru becalustraţie, care va începe în curând verificarea dosarelor tuturor suporterilor fostei echipe Steaua. Directorul revistei *Noua Dilemă veche* a fost somat să suspende rubrica „Din vieaţa unui extremist de centru“ în care, după cum anunţă un comunicat oficial, în repetate rânduri au fost lăudate extremele echipei steliste. Parlamentul urmează să dezbată dacă vor fi becalustraţi şi foştii consilieri, miniştri, ofiţeri superiori, şefii serviciilor secrete sau vor fi transferaţi în sectorul privat, în industrie ori vor prelua conducerea altor instituţii de interes public.

Ultimul recensământ din Iaşi, oraşul meu natal, nu mai înregistrează nici un evreu. Primăria a decis declararea oraşului „capitală mondială a culturii idiş“. Limba idiş va fi introdusă ca limbă obligatorie în toate şcolile din municipiul Iaşi.

Şi o ştire de ultimă oră: după o întrerupere de două decenii, dl Mihai Răzvan Ungureanu a fost rechemat în postul de ministru de Externe. Într-o primă conferinţă de presă, noul ministru şi-a exprimat optimismul cu privire la şansele României de a fi reprimită în Uniunea Europeană.»

■ Două cărţi ale prof. dr. Jean Askenasy:

1. "Creierul şi universul său".

Dintr-o convorbire cu prof. dr. Jean Askenasy publicată în ziarul „Curentul“:

«– Cartea "Creierul şi universul său", apărută la Editura Hasefer şi lansată de curând la Academia Română, este un omagiu adus profesorilor dvs. Celor care, cum mărturisiţi, au fost "călăuze pe nebătătoritele poteci ale universului misterios dar minunat ale creierului". Profesorii care, aşa cum spuneţi, au devenit o adevărată "mitologie personală", sunt nume intrate în istoria neurologiei româneşti şi universale – Oscar Sager, Artur Kreindler, Vlad Voiculescu şi Nicolae Cajal, toţi membri ai Academiei Române. Vă rog să le schiţati portretele. Să începem cu Oscar Sager.

– De la Oscar Sager am reţinut exactitatea ştiinţifică, de la Arthur Kreindler agerimea mintală de excepţie, de la Vlad Voiculescu aristocraţia comportamentală şi de la Nicolae Cajal omenia.»

2. "Minimumul despre conştiinţă pentru un intelectual al mileniului trei".

Marti 25 Septembrie 2007, ora 18:00, la sediul Fundaţiei Naţionale pentru Ştiinţă şi Artă a Academiei Romane din str. Dem. I. Dobrescu 11, Bucuresti, sector 1, Profesorul Constantin Bălăceanu Stolnici – Membru de Onoare al Academiei Române – a prezentat cartea Profesorului Jean Askenasy.

■ Cartierul din zona Sinagogii Evreieşti din Focşani va purta denumirea de Liviu Librescu, numele eroului profesor universitar care, în Statele Unite, şi-a pierdut viaţa salvâdu-şi studenţii. Consilierii locali ai primăriei focşănene au aprobat zilele trecute cu majoritate de voturi un proiect de hotărâre în acest sens.

Prezenţe, prezenţe...

■ Editura EONS – Franţa – a publicat anul acesta ediţia tipărită a romanului "O iubire din anul 41042" de **Sergiu Fărcăşan,** după ediţia electronică a anului trecut. Versiunea – sub titlul "Anul 41042" – a fost revizuită de autor.

Romanul a fost scris în anii 1957-58, după lansarea primului satelit. Fărcăşan n-avea voie să scrie în afara ziarului la care lucra. Deci a publicat romanul de "contrabandă", fără să semneze cu numele lui. Dar, ca să păstreze o dovadă, a inventat un pseudonim anagramă: amestecând literele din Crişan Făgeraşu căpătai numele adevărat. Enciclopedia sci-fi a lui Pierre Versins şi alte surse europene l-au indicat ca autor pe Crişan Făgeraşu

După patru broşuri, romanul a apărut semnat în Editura Tineretului, în două ediţii, şi ca primul roman românesc "comics", de desene. Două adaptări scenice au fost prezentate la televiziune, totalul reprezentând 7 ediţii în România. Traducerile care s-au publicat erau în limbile maghiară, slovacă, germană, franceză.

Autorul a mai publicat trei cărţi ştiinţifico-fantastice: "Atacul cesiumiştilor", "Maşina de rupt prieteniile" şi "Vă caută un taur". Ultima a fost votată de scriitorii sci-fi ai Uniunii Scriitorilor drept cel mai bun roman sci-fi şi a căpătat un premiu special la primul congres european de sci-fi (Eurocon, Trieste, 1972). Invitat la Congresul Mondial sci-fi Toronto, 1973, autorul nu s-a mai înors în România.

Aşa cum spuneam, cartea se bucură de un real succes de public şi de critică. Un exemplu, între altele, recenzia publicată de Jacques Van Herp în revista canadiană "News Fiction":

«Ţările din Europa de Est ne-au dat deja, în domeniul literaturii ştiinţifico-fantastice, pe Lem, Efremov, fraţii Strougatski şi Jouavleva; Fărcăşan îi striveşte. După lectura acestei cărţi numele care-ţi vin în minte sunt acelea ale lui Heinlein, Clarke şi F. Brown; găsim rigoarea logică a celui dintâi, hiperştiinţa şi viziunea cosmică a celui de-al doilea şi umorul celui de-al treilea. Comparaţia pare redutabilă, însă autorul o suportă bine.»

■ Un destin asemănător îl are şi cartea mai puţin cunoscutului **Joseph Rosen** "De ce evreu?". La apariţia ei în 1999, "Minimum" îşi anunţa cititorii:

«Da. Chiar. De ce evreu? Aceasta este întrebarea pe care toţi prietenii din copilărie, toate rudele, toţi vecinii de bloc i-au pus-o lui Rosen. Fiindcă autorul este un român bucureştean, născut şi crescut în spiritul creştinismului ortodox şi care, tot gândindu-se şi gândindu-se – liber şi nesilit de nimeni – s-a hotărât să se ducă la Templul Coral şi să-i spună rabinului Rosen că el vrea să treacă la iudaism. După care trecere, a venit în Israel, a trăit un timp într-un kibuţ, apoi la Gush Katif, dornic să înţeleagă realităţile

din Teritorii. Mai târziu s-a căsătorit cu Yael, o sabră din Ierusalim, și de-atunci locuiește cu familia în capitală.»

După versiunea românească şi apoi o traducere în ebraică, s-a aşternut liniştea. Până nu de mult, când această mărturie a văzut lumina tiparului la Paris, sub titlul "Pourquoi Juif?", în editura "Salomon". Rezultatul: volumul lui Joseph Rosen, din Ierusalim, s-a clasat pe locul I în *top*-ul celor mai bine vândute cărţi cu tematică evreiască din Franţa! Pe locul II se află un studiu aparţinând lui rav Joseph Sitruk, Rabinul-Şef al Franţei!

■ Irina Budeanu evocă, în suplimentul literar-artistic al ziarului "Azi" figura regretatului **Jean Grosu:**

«Nu de mult, la vârsta de 88 de ani, s-a stins din viață cel mai mare traducător român din limbile cehă și slovacă, Jean Grosu. Nu știu să fi existat măcar un comunicat din partea Uniunii Scriitorilor, a Institutului Cultural Român din Praga sau a Asociației Scriitorilor din București (singura care a consemnat această tristă veste a fost Agenția de știri Amos News). În rest, tăcere. Or, Jean Grosu a fost cel care, prin zeci și zeci de traduceri pentru editurile Humanitas, Paralela 45, Albatros, Univers, Corint, Cartea Românească și multe altele, a adus în conștiința publicului de la noi opera unor mari scriitori cehi, cum ar fi Jaroslav Hasek (celebrul roman "Peripețiile bravului soldat Svejk", tradus prima oară în 1955 și reluat de încă șapte ori; ultima traducere a realizat-o în 2003 pentru editura Corint), Karel Capek, Bohumil Hrabal, Milan Kundera (grație lui, la editurile Humanitas și Univers a apărut toată opera lui Kundera) sau Vaclav Havel. De asemenea, el a tradus din literatura slovacă și elvețiană.

Un mare prieten al traducătorului, regizorul de film Geo Saizescu, mi-a mărturisit: "L-am cunoscut pe acest om minunat în 1955, când eram un tânăr aspirant la gloria artistică. Pentru Jean Grosu am o mare afecțiune și admirație. El a fost acela care m-a încurajat, m-a ocrotit, m-a primit în casa lui. Mi-a pus în mână marea literatură cehă și, datorită lui, l-am cunosut pe Hasek și nemuritorul său personj, Svejk. Era cald, tandru, prietenos, modest. Era împătimit de lumea scenei și de aceea traducerile sale sunt cele ale unui artist. Foarte apropiat de D.R. Popescu, Jean Grosu urmărea arta spectacolului cu o plăcere și o curiozitate pe care numai adevărații creatori le au. E o mare pierdere pentru cultura română. Nu s-a pierdut doar un mare traducător, dar și un mare om. El nu avea nici un resentiment, era un înțelept. Înțelegea pe toată lumea, chiar și pe cei care uitau să-i dea drepturile de traducător. Jean Grosu rămâne o pildă pentru generațiile viitoare, un om al scrisului și un prieten adevărat al culturii române, un autentic ambasador".»

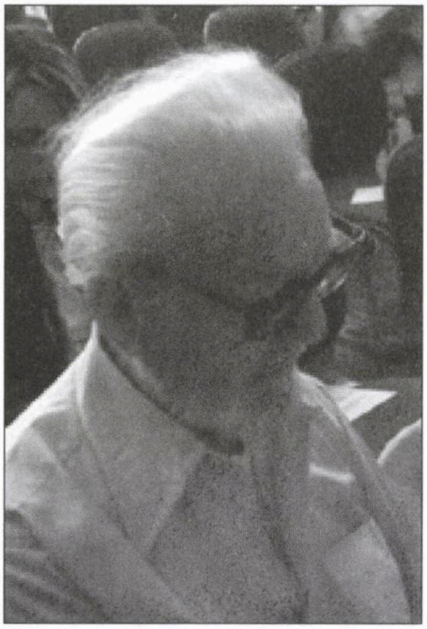

Jean Grosu: un traducător subţire

■ Nu s-a vorbit deloc sau mai deloc despre legăturile dintre cunoscuta poetă **Gabriela Melinescu** (care s-a stabilit în urmă cu ani în Suedia) şi iudaism. Un articol de Ţicu Goldstein, din "Realitatea Evreiască", ajuns la noi cu întârziere, vorbeşte despre conotaţiile evreieşti din romanul "Acasă printre străini" (ed. Polirom, Bucureşti). În acelaşi timp, Ţicu Goldstein dă şi citate din lucrarea "Jurnal suedez" (3 vol.) a aceleiaşi autoare.

«Referirile și implicațiile iudaice ale cărții – scrie recenzentul – *sunt prea numeroase și prea atașante pentru a le considera ocazionale, deși caracterul ei romanesc face dificilă separarea ficțiunii de elementul autobiografic. Atotprezent, mărturisit ori doar în filigran, e tatăl eroinei. Ea se revendică de la un bunic convertit la creștinism și de la un părinte revenit la iudaism și prin aceasta devenit în plin regim comunist, totalitar și antisemit, un "evreu dubios" și, bănuit fiind că vrea să fugă din țară, e împușcat în picior și, în cele din urmă... "sinucis" și dispărut fără urmă.*

Reproduc aici momentul "Templul Coral": "Era sâmbătă și Șabatul, iar Bucureștiul este un oraș cu multe sinagogi... O parte din sinagogi sunt închise acum, dar cea în care fusesem cu tata și, la urmă, cu mama pentru a-l întreba pe rabin despre dispariția tatei, era în continuare deschisă (...) Înăuntru în sinagogă era o atmosferă încordată – după ultimele alegeri, ultranaționaliștii primiseră 30% din voturi și amenințaseră să curețe țara de evrei, țigani, alte minorități și homosexuali. Toate acestea îmi aminteau de timpul întunecat al Gărzii de Fier, când evreii erau vânați, trupurile lor fiind atârnate în cârlige... la fel ca animalele într-o măcelărie..."

Tatăl e însă de negăsit iar fiica se roagă pentru sufletul său murmurând un Kadiș.

"Acasă printre străini" este mai ales o carte închinată prieteniei și

veștejirii xenofobiei. Antisemiți sunt și în Suedia. L-a invitat într-o zi pe bunul ei prieten Herman la un restaurant pescăresc din Stockholm. "A fost o zi grea pentru Herman. A găsit din nou în buzunar un petic de hârtie cu cuvântul «excrement» pe el (în copilărie, la asemenea vorbe noi răspundeam invariabil: "Cine zice ăla e!" - n.n.). Era însă mai puțin jignitor decât "porc de jidan", cum găsise săptămâna trecută...". La moartea prietenului drag, poeta spune un Kadiș și aprinde menora cu șapte brațe, amintindu-și de o vorbă a celui dispărut: "atunci când pierzi un prieten, în momentul acela un nou prieten e pe drum". Sunt evocați Alexandru Vona, Maria Banuș, Dan Shafran, iar despre Crohmălniceanu și Sami Damian spune următoarele: "Articolele lor sunt pline de finețe, subtile, cum știu să scrie mai ales personalitățile aparținând celui mai poetic dintre toate popoarele ale cărui adevăruri poetice din Cabala mă inspiră și mă fortifică". Prieteniile Gabrielei Melinescu, nu doar literare, stârnesc gelozii firești familiei: "Mama mă acuză că iubesc «străinii» mai mult decât familia, pentru că eram într-adevăr capabilă să părăsesc mamă, tată, soră pe patul de boală ca să alerg în oraș, să-mi întâlnesc prietenii...".

Cărțile Gabrielei Melinescu aduc un suflu proaspăt în cultura noastră, cu evidente rădăcini ebraice și cu o componentă deloc neglijabilă a condeielor evreiești.

Iar dacă, stimate cititor, te mai întrebi de unde atâta empatie față de ființa noastră de atâtea ori batjocorită, rănită, ucisă (este evocat Auschwitz-ul), răspunsul ni-l oferă tot autoarea: "La fel ca vorbitorii de idiș, ca Herman de exemplu, eu am darul de a nimeri în relații în care simt cu ușurință un fel de solidaritate cu oamenii aflați în situații dificile".

Gabriela Melinescu

P.S. – De remarcat, cu regret, că recenziile apărute în presa noastră culturală nu au un ochi pentru numeroasele conotații iudaice ale cărților Gabrielei Melinescu. O pură întâmplare? O lipsă de sensibilitate? Mirare...»

••• Una bună a lui I. Schechter, la rubrica sa "Un minut", din "Ultima oră":

«Olmert i-a dat lui Abu Mazen 3.000 (trei mii) de arme.

Nu-i păcat? Palestinienii pot trage în noi și cu armele pe care le-au avut.»

Și încă una:

«Fiindcă i s-a întrerupt furnizarea de curent electric, cică Gaza a rămas în întuneric.

Da' de unde? Chiar dacă i se redă curentul electric, Gaza tot în întuneric rămâne.»

••• Sociolog, autor al unei cărți ca "Folclorul în Vechiul Testament" și istoric bine cunoscut, Hary Kuller (77) nu putea să scape atenției lui Avram Croitoru, creatorul "Fonotecii de aur" de la București. Fragmente dintr-o convorbire pe care a relatat-o, nu de mult, "Realitatea Evreiască":

«– Dacă ar fi să ne oprim la tradițiile din ștetl-ul natal, care era Moineștiul anului 1929...

– Viața unui om de 77 de ani este structurată pe copilărie-adolescență-maturitate. În ceea ce mă privește, aceste etape nu s-au articulat conform unui plan. Copilul mă întreabă: cine e bătrânul? Tânărul se revoltă: de ce ai îmbătrânit atât de repede? Adultul strigă: de ce nu m-ai lăsat să-mi termin lucrarea? Iar bătrânelul e nedumerit: ce vor toți ăștia de la mine? Dacă aș fi aflat răspunsul la aceste întrebări atunci când era vremea lor, toți cei din mine ar fi trăit, poate, altfel, mai chibzuit, mai articulat, mai coagulat. La mine treptele nu s-au succedat, păstrând fiecare timpul său. De aici mirarea, revolta și strigătul din mine.

– Să pornim de la prima etapă amintită – copilăria moineșteană.

– A fost fabuloasă. De fapt, m-am născut la Lucăcești, o localitate de la periferia Moineștiului, o zonă petroliferă, iar tatăl meu se ocupa cu extracția aurului negru. Localitatea avea 40 de familii de evrei. În această mică localitate era sinagogă, era Heder, era Talmud Tora. Nu pot uita viața care pulsa în jurul sinagogii. În apropiere era renumita Curte Rabinică din Buhuși, unde mama se ducea lunar. Dacă eram bolnav sau nu eram prea vioi, mă ducea și pe mine la rabin. Sfatul lui cel înțelept era foarte prețuit.

– Vă mai amintiți o întâlnire a micuțului Hary cu vestitul Rabin din Buhuși?

– Pe când aveam patru ani, făcusem o tuse convulsivă. Mama a luat leacuri de la farmacistul din Lucăcești, m-a dus la doctori în "marele" Bacău și, pentru că tusea nu înceta, m-a dus și la Rabinul din Buhuși, la Rabițic.

– Cum?

– Pe rabin îl chema Ițic, dar i se

spunea, într-un cuvânt, Rabiţic. La el trebuia să te înscrii cu mult timp înainte, să spui ce ai, aşa că atunci când am ajuns în faţa ţadicului, el era la curent cu scopul venirii noastre. I-a spus mamei să se ducă acasă şi să mai facă un copil, pentru că "o cămaşă nouă se rupe mai greu decât cea veche". Din păcate, cămaşa nouă nu a rezistat cât cea veche, fratele meu a murit la o vârstă fragedă, iar eu am ajuns la 77 de ani. Dar învăţătura rabinului a arătat un tip de influenţă psihologică. Grija copleşitoare, sufocantă, a mamei devenind distributivă, mi-a dat posibilitatea să mă dezvolt şi cu propriile mele puteri.

– *Aţi început "drumul cărţii" în Moineşti.*

– Hederul l-am făcut cu un rabin care era şi şoihăt. Kaufman era un om care a scris cărţi, ne-a învăţat să citim şi să înţelegem file din Talmud, conducea corul sinagogii, unde cântam şi eu şi mama. El a contribuit la educaţia mea religioasă până am împlinit 13 ani.

– *Ce s-a petrecut atunci?*

– Moartea fratelui meu mi-a zdruncinat felul de a gândi. Nu mai voiam să merg nici la Ieşiva, nici la cor. În imaginaţia mea de copil, nu concepeam ca o fiinţă tânără, în putere, să se poată stinge ca o lumânare.

– *De ce aţi ajuns, la 16 ani, în faţa plutonului de execuţie?*

– În urma ordinului ca toţi evreii să fie adunaţi în capitalele de judeţ, am ajuns la Bacău, unde am urmat cursurile liceului evreiesc. După ce am împlinit 14 ani, am fost luat să fac muncă obligatorie pe un aeroport germano-român, care se afla în apropiere de Bacău şi de front. Lucram la săpături. Întâmplător, feldwebel-ul care ne supraveghea nu era o bestie şi mai vorbea cu noi. În '44, frontul se apropiase. Era ziua de 19 august, când, în apropierea locului unde munceam noi, un grup de ofiţeri stătea de vorbă. Neamţul ne-a spus că printre ei se află şi "câinele roşu" (mareşalul Antonescu, **n. red.**). Peste puţin timp, când un avion s-a prăbuşit pe aeroport, l-am auzit pe Antonescu spunând că e un semn ce prevesteşte sfârşitul. Deoarece pe 21 august frontul era la Roman şi se dăduse dispoziţie ca aeroportul să fie evacuat, mulţi copii nu au mai venit la muncă. Eu, conştiincios şi fricos, m-am dus. Neamţul plecase cu escadrila germană şi ne-a predat unui plutonier român. Acesta ne-a înşirat pe noi, cei 30 de copii care eram acolo, şi ne-a spus că suntem ostatici pentru orice sabotaj s-ar petrece în oraş. Un pod din apropiere a sărit în aer. Gata sabotajul, noi în faţa mitralierei. Soldatul e chemat la telefon. Credeam că i se dă ordin să ne împuşte. Atunci se petrece o minune – pică o bombă pe boxa cu mitraliera, iar noi, copiii, am fugit fără să ne mai uităm înapoi.

Hary Kuller: Hary Contra

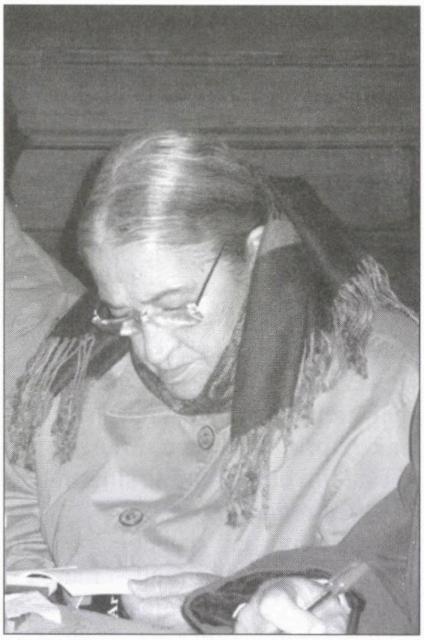

Lya Benjamin

Va fi intervenit oare puterea divină?!

– *Ce aţi făcut după război?*

– Am intrat în organizaţii sioniste, la "Haşomer Haţair", la "Dror Habonim" şi la "Gordonia", unde am ajuns şeful organizaţiei orăşeneşti.

– *Şi studiile? Ştiu că aţi absolvit Filozofia.*

– Aşa este, dar, iniţial, m-am îndreptat, la dorinţa familiei, spre ceva practic şi am dat examen la Medicină, unde, din cauza dosarului, am fost respins, având însă dreptul de a intra la o altă facultate.

– *Chiar şi o facultate ideologică?*

– Acolo erau puţini candidaţi şi primeau fără examen. Am făcut doi ani Dreptul şi Filozofia la Iaşi, apoi am fost transferaţi la Cluj, de unde, în anul III, am fost dat afară, tot din cauza dosarului, în care scrisesem că am depus activitate sionistă. După o serie de memorii, mi s-a admis să termin facultatea la Bucureşti. Toată această situaţie, cu excluderi şi represiuni, în loc să mă înfricoşeze, m-a îndârjit şi am devenit un "Hary Contra". Trăsătură în aşa fel adâncită după peregrinarea mea profesională forţată – de patru ori "mutat" pe motive de "dosar" ori "politico-ideologice" – încât, peste ani, până și tolerantul acad. Nicolae Cajal îmi spunea cu multă dragoste: "Păcat de tine că știi carte, dacă ești un personaj atât de incomod".

– *Aveți mulți prieteni?*

– Nu. Am trăit printre oameni fără a fi entuziasmat de ei la modul nediferențiat.

– *Acceptați mai greu pe cineva care se apropie de dvs.?*

– Exact invers. Eu mă apropii mai greu de ei. Nu vreau să incomodez prin felul meu dificil de a fi și asta îmi dă o anumită singurătate.

– *Ce regretați?*

– Regret că oamenii pe care i–am iubit cel mai mult – mama și soția mea, Lya Benjamin – n-au știut niciodată dimensiunile dragostei mele și au suferit din cauza micimilor cu care i-am incomodat.

– *Încercați să dați un moto vieții dumneavoastră.*

– Prefer un epitaf. Am avut recent o discuție cu cineva care spunea că are teoria celor "3B": bătrânețea, boala și bicisnicia. Părerea mea este că această perioadă este inițiatică și trebuie trăită, iar epitaful ar trebui să sune așa: "Trecătorule, descoperă taina vieții cât trăiești, căci ea moare o dată cu dispariția ta".»

••• Poetul, dramaturgul și marele meșter al teatrului de revistă Aurel Storin știe că ochii care nu se văd se uită. De aceea, el s-a ambiționat să amintească lumii de compozitorii, textierii și actorii din *trib* care au însemnat ceva în materie de cântec sau umor. Recent, Storin a iscălit în "Realitatea Evreiască" o tabletă dedicată lui Elly Roman. Extrase:

«A compus muzică de teatru, corală și ușoară. A traversat o perioadă de glorie la "Barașeum", unde s-a arătat unul dintre cei mai fanteziști inventatori de cântec. Șlagărele sale, lansate pe strada Iuliu Barasch, circulau fără discriminările atât de prezente atunci, prin București.

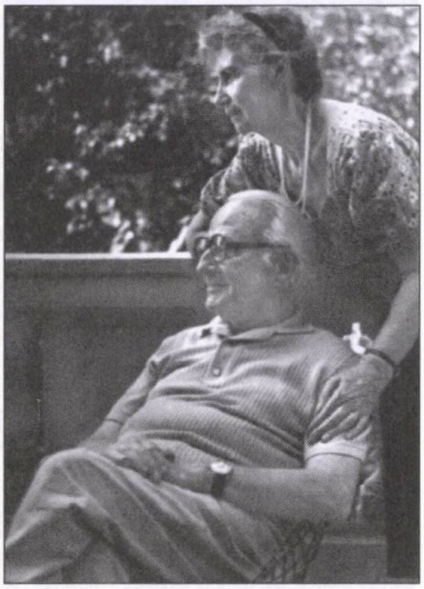

Elly Roman cu soția, Oli

Prima sa piesă, "Gratitude", editată de Țicu Eșanu, a apărut în 1924, când compozitorul avea 19 ani. Au urmat alte cântece de largă circulație, "Ilona" (1931), "Două viori" (1937), "De ți-ar spune poarta ta" (1942), "Panseluțe, albăstrele" (1946), "Tropa-tropa" (1955), "În tot ce e frumos pe lume" și multe altele.

Pe scena Teatrului "C. Tănase", a compus muzica pentru singura revistă scrisă de Al. Mirodan, "Deschis pentru renovare". Era o revistă plină de spirit și de umor subțire, pe care însă cârcotașii vremii n-au iertat-o, spunând despre acest spectacol că a produs un adevărat cutremur pe Calea Victoriei: la 4 martie 1977. Adevărul este că revista a început bine, se prevestea un succes, dar, după cutremur, cui credeți că-i mai ardea de revistă...

Elly Roman și-a continuat cariera, scriind parcă din ce în ce mai sofisticat, ca să evite, probabil, simplismul și banalitatea cântecelor care circulau. Pe vremea aceea, într-un mod parcă ostentativ, i-am scris un text care se numea "Cântec simplu", așa cum fusese, de fapt, muzica lui cea mai bună. Această piesă a luat – o raritate pentru compozitor – premiu la Festivalul Național de Muzică Ușoară de la Mamaia.

Acest emerit artist și inventator de cântec s-a născut în București, la 7 mai 1905. În mai 2005, lumea muzicală a uitat să sărbătorească centenarul nașterii sale. După cât se pare, lumea, în general, l-a uitat. "Realitatea Evreiască", nu.»

••• Am vorbit aici, nu de mult, despre inițiativa lui Boris Singer, directorul editurii "Sigma" din București, de a organiza un club unde amatorii pot găsi cărțile scriitorilor de limbă română de la noi. Cu acest prilej, observasem că, paradoxal, aici în Israel nu există nici un asemenea loc sau locșor unde să dai de volumele cu pricina. Deși ne exprimasem speranța că golul va fi – în sfârșit – umplut, până la ora de față nu s-a găsit nimeni care să pună la îndemâna doritorilor o cămăruță cu tipărituri și șapte rafturi. Singura soluție ar fi deci ca, în disperare de cauză, să te repezi cu El-Al-ul la București, să intri la Sigma, să-ți cumperi cartea/cărțile care te interesează și să te întorci în aceeași zi la Ben Gurion.

••• Oh, Doamne, câte se mai găsesc în amintirile celor bătrâni! Iat-o de pildă pe d-na Elena Andrei. În "Ziarul de Duminică", din București, Peter Shrager (fiul regretatului autor de literatură științifico-fantastică I. M. Ștefan și nepotul d-nei Andrei) a dat la iveală câte ceva din memoriile acesteia (extras):

«Maxy nu era încă, în 1926, un pictor cunoscut și se găsea într-o situație materială dificilă. În acea vreme l-a pictat pe Hugo Mandel, unchiul meu, pe soția sa, Madlyne Mandel, și pe un alt unchi de-al meu, dr. Ilie Horodniceanu, un

fruntaș social-democrat din Ploiești.

Revelion 1926. Eu aveam 10 ani, iar fratele meu 6 când părinții noștri ne-au spus că suntem invitați de Anul Nou la familia Maxy. Pe atunci, Maxy era căsătorit cu prima sa soție și locuia pe Calea Victoriei, într-un apartament foarte simplu. Părinții mei se mirau de unde are bani să organizeze o astfel de petrecere simandicoasă. Explicația era simplă: fiecare invitat fusese solicitat să aducă câte ceva. Contribuția lui Maxy la reușita serii consta în decorația interioară, ca și în atmosfera originală creată. Când am intrat în apartament, am fost primiți de către Maxy și familia sa. Prima mea amintire este o lumină neobișnuită. Tot felul de lămpi concepute de Maxy luminau spațiul și aruncau umbre neașteptate asupra mobilierului și pereților. Deasupra capetelor noastre erau prinse de-a curmezișul niste sfori, de care atârnau ciorapi bărbătești și de damă, chiloți lungi bărbătești, sutiene, ce mai, rufărie colorată, care, datorită iluminării aparte, creau un efect coloristic intens. Între ele atârnau fel de fel de hârtii colorate. Eu vedeam șocată, copil fiind, toată rufăria asta agățată deasupra capului meu. Părinții mei, burghezi civilizați, se găseau la rândul lor într-o stare de șoc, cu toate că simțeau o oarecare atracție față de arta modernă, odată ce în casa noastră fusese nu o dată poetul Sașa Pană. Ceea ce vedeau era însa un pic cam mult pentru ei. Participanții se împărțeau în trei categorii: surprinșii, scandalizații și entuziaștii. Toți au fost însă până la urmă cuceriți de atmosfera artistică informală. Eu, fratele meu Sergiu și Liana, fiica artistului (viitoarea scriitoare Liana Maxy, **n. red.**), *pe care fratele meu a numit-o îngrozit toată noaptea Neagra – o fată frumoasă, cu păr foarte negru –, ne-am jucat de-a v-ați-ascunselea îndărătul rufăriei mai lungi, iar nu a operelor de artă, cum le considera maestrul artei aplicate. La atmosfera euforică a contribuit și renumitul vin Știrbey, pe care tatăl meu îl producea și îl adusese cu acest prilej. Contribuția la reușita serii a familiei Shragher: piesele de mobilier originale din locuință fuseseră concepute de către unchiul meu, Hugo. La un moment dat, un poet s-a urcat pe un scaun, ițindu-și chipul între un chilot și un sutien, și-a declamat: "Am o mașină care/ Sparge pahare". Tatăl meu a găsit imediat răspunsul la frământarea artistic-filozofică a acestuia: "Să știi că sunt mici șansele de-a găsi un cumpărător pentru mașină. Dacă vine vreunul la tine, nu sta pe gânduri și vinde-o". Și ceilalți invitați l-au privit uimiți, dar poetul a mai zăbovit doar o clipă pe scaun, căci s-a dezechilibrat si-a căzut cu paharul la pământ. Paharul s-a spart, dar mașina care făcuse prăpădul n-avea patru roți, ci doar două, și nu erau roți, ci picioare – chiar poetul însuși. Pe podea curgea vinul roșu. Tocmai atunci a bătut ora douăsprezece. Începuse anul 1927.»*

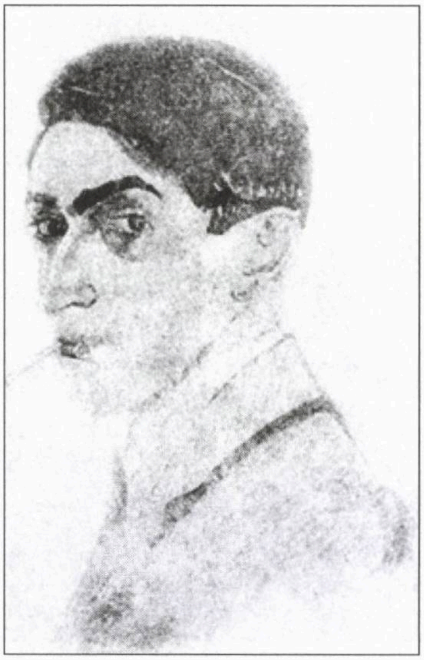
M. H. Maxy
(Autoportret, 1915)

••• Tot poporul a auzit de casa de odihnă de la Cristian, a *Federației* de la București. Dar nu toată lumea știe că în vremea din urmă, acolo s-au produs o seamă de schimbări. Corespondentul nostru G. Bruchmaier, din București, scrie: *«Localitatea e Cristian, din preajma Brașovului, cu zestrea ei colinară binefăcătoare în orice anotimp al anului și ea e aceea ce s-a impus, pe lângă alte locuri similare, preocupărilor conjugate ale Federației Comunităților Evreiești și ale organizației Joint pentru asigurarea membrilor de comunități de centre stabile de recreere și de instruire. Potențiala calitate a "Casei estivale de odihnă Cristian", de până acum, de a deveni centru "non-stop" anual de relaxare și instruire, s-a transformat în realitate după un viguros proces de refacere. Nerăbdători de a-și folosi locurile, în special lor hărăzite, copii, adolescenți, tineri din comunități, s-au și constituit în tabere succesive chiar dacă unele finisări în construcție și administrație nu și-au spus ultimul lor cuvânt.*

Hotărâți de a fi chiar martori la "retușuri din mers" (în tabără, eventuale mici disconforturi sunt "condiment" de viață), tinerii (ce gânduri mature la ei!) și-au dorit, și-au cerut-o cu vigoare, împlinirea prioritară a unei prim-componente a Centrului: sinagoga.

Așa se face că, din București, din comunități vecine au venit recent în "Cristianul nou"invitați la bucuria taberei de aici: "hanucat beit-tefila" ("inaugurarea sinagogii"). În general totul e surprinzător de nou, proaspăt, modern, în clădirea de pe acest tăpșan colinar al Brașovului, cum de altfel, și-a dorit și familia americană, numai suflet evreiesc în sfânta disponibilitate continuă de a ajuta, pe nume I.

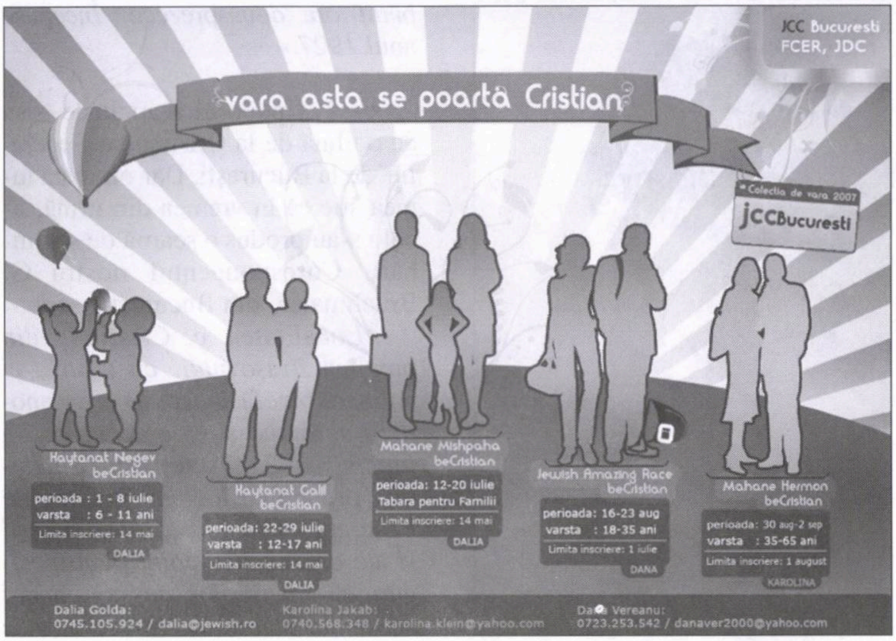
JCC Bucuresti
FCER, JDC
vara asta se poartă Cristian
* Colecția de vara 2007
JCC Bucuresti
Haytanat Negev beCristian
perioada : 1 - 8 iulie
varsta : 6 - 11 ani
Limita inscriere: 14 mai
DALIA
Haytanat Galil beCristian
perioada: 22-29 iulie
varsta : 12-17 ani
Limita inscriere: 14 mai
DALIA
Mahane Mishpaha beCristian
perioada: 12-20 iulie
Tabara pentru Familii
Limita inscriere: 14 mai
DALIA
Jewish Amazing Race beCristian
perioada: 16-23 aug
varsta : 18-35 ani
Limita inscriere: 1 iulie
DANA
Mahane Hermon beCristian
perioada: 30 aug-2 sep
varsta : 35-65 ani
Limita inscriere: 1 august
KAROLINA
Dalia Golda:
0745.105.924 / dalia@jewish.ro
Karolina Jakab:
0740.568.348 / karolina.klein@yahoo.com
Dana Vereanu:
0723.253.542 / danaver2000@yahoo.com

Sandler. Zecile de tineri din tabără, ca unul, și-au întâmpinat oaspeții în cântece și chiar "chiote" ale veseliei, bine temperate. Emoționantă fixarea semnului de sacră evreitate a încăperii sinagogii: mezuza. Două adolescente, Melisa și Iulia, îi deconspiră conținutul rostind "Șema Israel" ("Cu ce participare afectivă, cu ce înțelegere a textului!" – aprecierea unui oaspete). Se continuă sfintele deconspirări anunțându-se că, de fapt, cele două "port-cuvânt de mezuza" (vorbele prezentatoarei) sunt azi "bat-mitzva", prilej sporit de sărbătoare în tabără.

Marele Rabin Menahem Hacohen le binecuvântează. Și de îndată se pornesc șir de cântece și cântece și, din plin, șarje prietenești și iar cântece, și chiar dans (inspirat, dar schițat doar; ce să-i faci, lume multă, spațiu de interior).

În campania, de-a dreptul contra-cronometru, de transformare a caselor de odihnă sezoniere FCER – în centre cu activitate permanentă, Cristian mai are două surate: Borsec din pădurea Harghitei și Eforie ("Mira") de la Marea Neagră.»

••• La multe ne-așteptam din partea alor noștri din *alia*, dar nu la asta. D-na Viorica Weissman, din Ierusalim (pe care cititorii lui "Minimum" au întâlnit-o nu o dată în paginile revistei cu însemnări și schițe dovedind sensibilitate) a scos o revistă nouă, în limba română. Dar asta n-ar fi mare minune. Minune este că tipăritura, care se cheamă "Chemarea", are drept scop să răspândească în rândurile noastre învățăturile "marelui *rishi* al vremurilor noastre, Bhagavan Sri Ramana Maharshi". Acest rishi (înțelept) a trăit în sudul Indiei între 1979-1950, lăsând câteva cărți și o mulțime de discipoli, hotărâți a urma sfatul său: "Cunoaște mai întâi sinele tău și apoi totul îți va fi cunoscut".

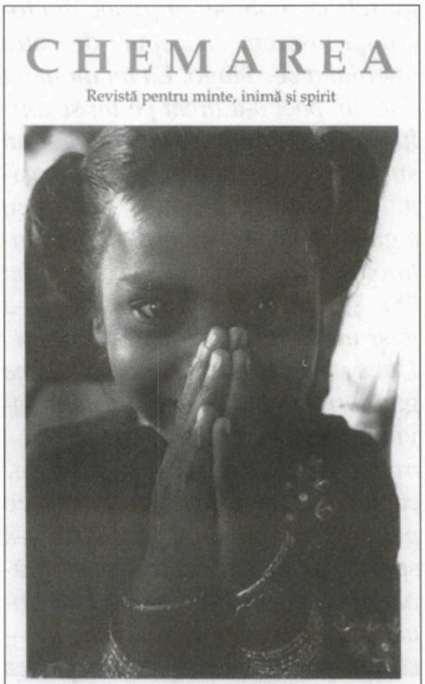
CHEMAREA
Revistă pentru minte, inimă și spirit
Anul I, numărul 1, august 2007

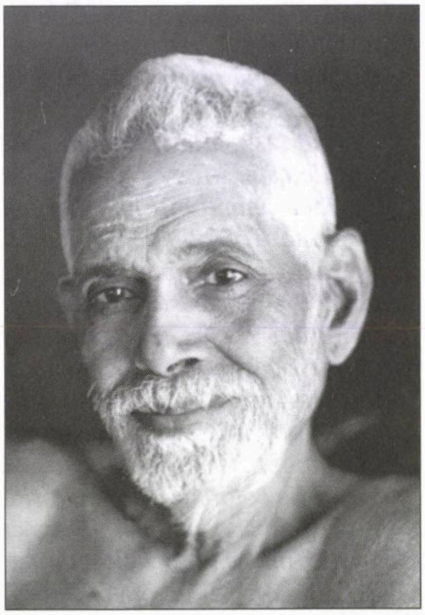
Bhagavan Sri Ramana Maharshi

Posibil.

Dorind succes "Chemării", vă recomandăm să o citiți. Revista poate fi obținută la d-na Viorica Weissman, Reh. Itzhak Tunik 30/4, Ierusalim 97795; telefon 052/471-3128.

B.B.C.
Bădărani.
Bandiți.
Canalii.

Sport

Nu ne place că...

...după un chinuit 0-0, acasă, la Tel Aviv, cu Anglia, în grupele de calificare pentru turneul final al Campionatului European de Fotbal, toate speranţele noastre cum că în meciul retur de pe Wembley (Templul Fotbalului) vom obţine, dacă nu victoria, măcar un meci nul, s-au dus pe apa sâmbetei. Gazdele, cu Owen, Cole, Richardson şi alţi Steven Gerrard, au dominat de la început până la sfârşit, n-au avut nici o clipă probleme şi au învins cu un confortabil 3-0. (Iar dacă portarul nostru, Awat, nu apăra trei sau patru goluri gata făcute, ne-am fi trezit cu un 9-0 de toată frumuseţea.

Portarul Dudu Awat

Nu ne place (mai ales) că...

...această categorică înfrângere nu s-a datorat atât lipsei de talent a lui Yosi Benayun şi a celorlalţi jucători ai noştri, şi nici calităţii grozave a insularilor (Anglia nu mai e de mult cea de odinioară), cât tacticii nefericite aplicate de numitul Dror Kashtan, antrenorul 11-lui alb-albastru. Jucând la miză mică şi încercând să smulgă un rezultat de egalitate, Kashtan a cerut alor noştri să joace dintru început în apărare şi să se străduiască a nu primi gol. În consecinţă, naţionala n-a ieşit la atac decât din an în paşte, iar când Benayun mai ţâşnea în careul advers, era singur, neavând pur şi simplu cui să paseze. Aveai senzaţia că în spatele lui Kashtan stătea primul ministru Ehud Olmert, suflându-i să joace aşa, mereu în "apărare", cuminte, precum Zahalul în faţa rachetelor Kassam care se îndreaptă nestingherite spre Sderot.

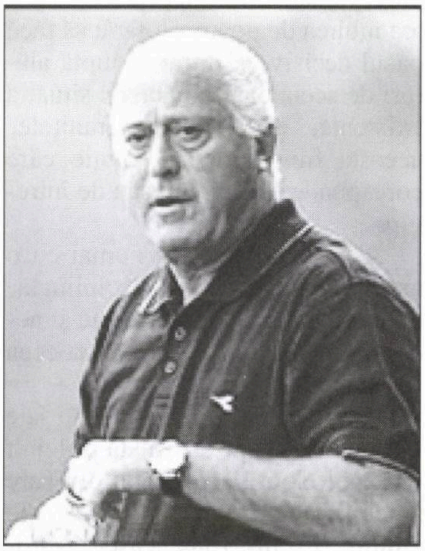

Dror Kashtan: ar vrea să scoată castanele din foc cu mâinile jucătorilor

Ne place (totuşi) că...

...după meci, Olmert nu s-a grăbit să declare presei, aşa cum a făcut după războiul din Liban din vara trecută, că de fapt, în ciuda a ce spun cronicarii sportivi, Israelul a obţinut o victorie frumoasă.

Ne place că...

...toate eforturile organizaţiilor anti-israeliene de la Londra de a împuţi, după bunul lor obicei, atmosfera, au dat greş. Circa 60 de islamişti din numita PSC (Palestine Solidarity Campaign) s-au strâns la intrarea pe stadionul Wembley, cu steaguri verzi şi pancarte, scandând lozinci precum "Israelul îi bombardează pe palestinieni, şi în timpul ăsta joacă fotbal" sau "Israelul este un stat rasist". Aşa cum arăta Jeremy Last, corespondentului "Jerusalem Post" în capitala Marii Britanii, spectatorii treceau pe lângă demonstranţi fără să le acorde atenţie, ba făcând chiar şi bancuri cu "uite cine vorbeşte de bombe". Keith Stinchcomb, *fan* al fotbaliştilor englezi, a declarat: "Lumea se uită la ei ca la o glumă. Wembley nu e locul potrivit pentru asemena demonstraţii". Cu alte cuvinte, şi ca să fim în temă, cei de la PSC au dat-o-n bară.

ZISE...

"Rabinul Ovadia Iosef nu greşeşte niciodată".

(Eli Ishai, conducătorul Partidului Shas, ministru, sărind în apărarea lui Ovadia, după ce acesta stârnise indignarea generală prin declaraţiile sale din care rezulta că soldaţii israelieni morţi pe front şi-au meritat soarta, deoarece nu respectaseră prescripţiile religioase; Ierusalim 2007)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

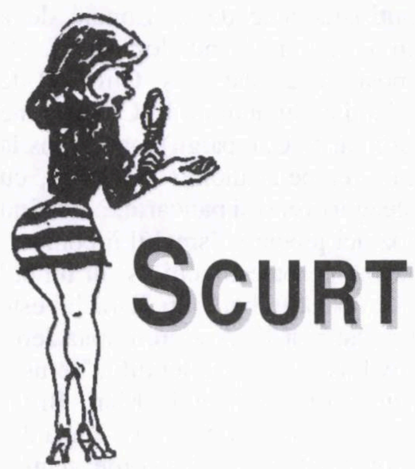

- "Alături de oştile Crucii de Fier zidim Europa cea nouă"
- Amintirile unei fetiţe din Făgăraş
- Surpriză la Fetivalul muzicii uşoare de la Mamaia. Dar ce surpriză!

Băieţii din Canada şi comemorările lor

«Nu se poate ca dreapta judecată să nu-l aşeze pe mareşal (cu toate erorile lui) acolo unde trebuie, adică în rândul înregitorilor de neam şi de ţară.

România Mare, la înfăptuirea căreia contribuise din plin, ... nu a vieţuit decât 22 de ani, până în acel nefericit an 1940, când trupul ţării a fost desfigurat de vecinii hrăpăreţi. Nimeni nu mai credea că ţara va reveni la vechile hotare, dar istoria ni l-a trimis pe Mareşal care, pentru trei ani, a refăcut ceea ce în 1940 se risipise prin nepăsare şi laşitate, clasa politică interbelică complăcându-se într-o stare de dolce farniente, convinsă că nimic nu se mai poate întâmpla. Se confunda legitimitatea cu ireversibilitatea, în sensul că, dacă România Mare era legitimă, se aprecia că ea va fi şi va rămâne pentru vecie – şi, în loc să ne ocupăm de consolidarea ei, am făcut tot felul de alianţe şubrede sau am crezut în sprijinul "bravilor" noştri aliaţi, Franţa şi Anglia, care nu ne-au ajutat cu nimic. Din păcate, omul care redase ţării şi armatei sentimentul demnităţii şi al onoarei a fost biruit de neprieteni, la fel ca Mihai Viteazul, trădat şi apoi executat prntru vina că a fost un adevărat român, în inima căruia clocotea iubirea de neam. Hotărât să facă pasul decisiv, a intrat în luptă alături de aceia care atunci, în situaţia existentă, ne garantau graniţele, aceasta fiind singura soluţie care corespundea cu planul său de întregire.

A fost conştient că numai cu o armată înzestrată şi disciplinată, condusă de cadre competente şi necompromise, va putea realiza ceea ce îşi propusese.

Istoria păstrează în paginile sale Ordinul de zi către Armată prilejuit de Anul Nou 1941, ordin din care spicuim unele fragmente de mare simţire şi trăire românească, sentimente ce l-au călăuzit până în ultima clipă:

"Ostaşi,

S-a terminat cu bunul plac al unora şi cu răul trai al altora. Cine nu va înţelege la timp şi din timp această imperioasă poruncă a vremii va fi zdrobit sub greutatea cerinţelor de îndreptare şi de salvare ale neamului. De acum înainte, seriozitatea va lua locul uşurinţei, vrednicia va la da o parte pe nevrednic, onestitatea va zdrobi tâlhăria, caracterul va învinge pe viclean şi-l va împiedica să străbată prin intrigă şi linguşire, prin înrudire şi prin ticăloşie către vârfurile de comandă, pe care au pus stăpânire acei care au dus ţara şi instituţiile ei acolo unde ştim, simţim şi suferim că sunt.

De acum înainte, pe culmi, nu vor mai trebui să ajungă decât vulturii".

O! Tempora...»

(Dintr-un articol de Dumitru Botar; în "Observator", Canada 2007)

Nota Redacţiei: Într-adevăr, O! Tempora... Să apuci să citeşti asemenea rânduri în ospitaliera Canadă, ai cărei soldaţi au murit în timpul războiului, luptând împotriva hitleriştilor; adică a armatei al cărui aliat principal pe front a fost mareşalul Antonescu!

Ca şi băieţii din Canada, băieţii de la "România Mare" au publicat cu entuziasm un mic grupaj de poezii de George Lesnea, între care şi versurile de mai jos, intitulate "Închinare Mareşalului":

Păşeşti înainte cu steagul în vânt, / Imboldul tău dârz ne conduce, / Ca cei ce luptară la Sfântul Mormânt, / Luptăm pentru lege şi cruce.// Nu poate nici moartea şi nici un prăpăd/ Din mersul viteaz să ne-abată, / Vrăjmaşii cu spaimă se trag îndărăt, / Căci calea Christos ne-o arată.// Cu blagoslovirea seninului cer, / Când iureşul vremii ne plouă, / Alături de oştile Crucii de Fier, / Zidim Europa cea nouă.// Din veacuri uitate, din vremi de demult, / Sub duhul tău fără pereche, / Învie cu larg furtunatec tumult/ Din nou vitejia străveche.// În vuiet de tunuri, în volburi de foc, / Trecuta durere se frânge, / Cu spada dreptăţii aduni la un loc/ Pe cei de un grai şi de-un sânge.// Prin arşiţa verii, prin viscol şi ger, / Cu gândul ca floarea sub rouă, / Alături de oştile Crucii de Fier, / Zidim Europa cea nouă.// În tine nădejdea îşi pune temei, / Şi ţara spre tine se-ndreaptă, / Tu eşti Mareşalul destinului ei, / Destin de avânt şi de faptă.// Cu tine vom merge pe orişice drum, / Condu-ne cu steagul şi spada, / Prin munţii sălbateci, prin stepe de fum, / Vom merge slăvind cruciada.// Sub ropot năprasnic potrivnicii pier, / Izbindu-i cu gloria-n două, / Alături de oştile Crucii de Fier, / Zidim Europa cea nouă.»

George Lesnea
(1942)

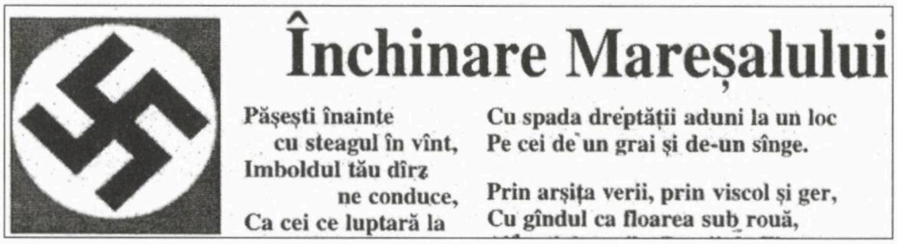

Închinare Mareșalului

Pășești înainte
cu steagul în vînt,
Imboldul tău dîrz
ne conduce,
Ca cei ce luptară la

Cu spada dreptății aduni la un loc
Pe cei de un grai și de-un sînge.

Prin arșița verii, prin viscol și ger,
Cu gîndul ca floarea sub rouă,

...Ah, și să nu uităm. Poezia este ilustrată cu svastica de față.

Evul Mediu a fost demult... S-a terminat. Ei bine, nu e chiar așa

«...În Evul Mediu creștin, acuzația de deicid era încă axul antiiudaismului. Fiind însă cel mai vechi element al ostilității radicale față de evrei, deicidul devine istorie fără efecte directe (vezi detalii în Andrei Oișteanu, "Imaginea evreului în cultura română", Humanitas, București, 2001). De aceea, comanditarii și specialiștii introduc în sistemul de motive antiiudaice un zvon nou, cu rădăcini istorice (episodul biblic al uciderii pruncilor din ordinul regelui Irod), legat de natura magică a gândirii umane, dar și de evenimentele comunității reale (la urma urmei, în fiecare epocă dispar copii, din motive diverse și aleatorii). În plus, infanticidul ritual nu era altceva decât o reeditare, mai palpabilă și mai ușor de înțeles, a deicidului. Tema infanticidului ritualic este avansată și "complicată" prin realizarea de falsuri ("memorii" moderne, precum "Mărturisirile lui Neofit", un închipuit rabin convertit la monahism ortodox, ins care descrie astfel de practici în România începutului de secol XIX). Legenda infanticidului practicat de evrei a fost cel mai puternic zvon antiiudaic și apoi antisemit – a durat cel mai mult (secolele XII-XX) și a avut efecte devastatoare. Poveștile cu evrei care ar fura copii creștini, i-ar ucide în mod barbar și le–ar folosi sângele la prepararea azimei pascale au dat naștere în Europa unor adevărate psihoze colective, psihoze care au ridicat nivelul antisemitismului la cote paroxistice și care au generat procese inchizitoriale, execuții, arderi pe rug, masacrarea și expulzarea comunităților evreiești. Dacă în Vest pogromul este o amintire medievală, în Est, până la Holocaust, ea este una "modernă" – în 1710, în Târgu Neamț au fost linșați 5 evrei pe motiv că ar fi ucis un copil creștin pentru "a-i folosi sângele de Paști"; în Chișinău, în preajma sărbătorii Paștelui (6-8 aprilie 1903), antisemiți care dețineau și un ziar local au răspândit "informația" că evreii ar fi comis un omor ritual asupra unui băiat creștin. Incitate, masele din Chișinău și din împrejurimi au năvălit înarmate în cartierele evreiești. Bilanțul – 50 de morți, sute de răniți, distrugerea a 800 de case și 600 de prăvălii – configurează caracterul de act genocidal al evenimentului. În perioada interbelică, legenda rămâne în registrul ideologiilor extremiste, în discursul politic și în mentalitatea populară, fiind reactivată apoi ciclic, în comunism și postcomunism, în funcție de fluxurile și refluxurile antisemitismului. Nu întâmplător, în lumea postbelică, imediat după Holocaust, în timpul proceselor staliniste însceenate unor intelectuali și lideri comuniști evrei (între 1945-1948, 2.000 de evrei au fost victime ale pogromurilor în țările Europei comuniste Polonia, Ungaria, Slovacia), dar și în preajma nașterii Statului Israel, tema infanticidului a fost revitalizată. Chiar și eu am fost confruntată cu acest mit, în orașul Făgăraș, când, prin 1970, părinții și-au monitorizat cu spaimă odraslele timp de câteva luni. Copiilor li se cerea să nu "discute cu străinii", chiar dacă aceștia ofereau copilului tentația supremă, adică ciocolata. Acelorași copii le era spusă o poveste, ceva ce semăna cu un basm despre căpcăuni; evident, era o poveste modernă "de groază", căci se finaliza cu răpirea copilului, adormirea acestuia prin anestezie, "golirea de sânge" a trupului și, în fine, cu abandonarea cadavrului pe câmp, "într-o căpiță de fân". Povestea nu era însă foarte explicită, căci nu identifica, cel puțin pentru copilul "primejduit", agresorul și finalitatea ocultă a crimei. Tot pe atunci, "s-au combinat" motivul canibalismului colectiv cu tema infanticidului ritualic. Se spunea că în București (pentru "provinciali", acesta era – și mai este încă! – metropola, locul celor posibile și imposibile, Centrul), în restaurante gestionate de evrei, erau atrași și uciși tineri, iar sângele lor era folosit în scopuri religioase, în timp ce carnea era vândută drept "carne de porc".

Legenda omorului ritual supraviețuiește și astăzi în unele țări central-est-europene (Cehia, Austria, Ungaria, Polonia, România etc.) – la noi, în discursul politic antisemit profesat de grupurile politice legionare, dar și de liderii Partidului România Mare, care, în "organele de presă", îndeosebi în ziarul cu același nume, aminteau frecvent la începutul tranziției despre acest motiv de mitologie antisemită. În ultimii ani, același motiv este "reactualizat" prin valorificarea psihosocială a manifestărilor specifice criminalității postcomuniste, în special prin introducerea în poveste a traficării de persoane. În legătură cu această "inovație", Michael Shafir (în revista "22", nr. 3/1996) acuza revista "Baricada" că transformă în zvon o informaţie neverificată, informaţie conform căreia se afirma că "mafia evreiască de carne vie" cumpără copii din Bucureşti şi îi trimite, prin sistemul de adopţii, în Israel, loc în care inocenţii ar fi fost apoi folosiţi pentru "pasca evreiască care cere sânge cuşer, de creştin frăgezit".

Deci, dacă cineva îşi închipuie că "basmul" a murit, se înşeală. Şi în această problematică, Internetul oferă surprize! Zilele trecute m-am uitat pe "Softpedia Forum", unde un forumist fervent, un "Tihomir" antisemit retardat, atacă tema "Omorului ritualic la evrei" cu informaţii furnizate din litertura contrafăcută a secolului XIX: "Cunoaştem cu toţii zvonurile legate de această practică oribilă. În secolele trecute, evreii au fost acuzaţi adesea de o practică pe cât de macabră pe atât de bizară şi anume, omorul ritualic. Se spune că anumiţi evrei, mai zeloşi, îşi preparau azimile de Paşti cu sânge de creştin. Istoria a consemnat şi câteva procese şi mărturii, inclusiv mărturisiri ale criminalilor. Personal sunt convins că astfel de practici au existat, întrebarea este, e vorba doar de o deviaţie religioasă a unei secte evreieşti, sau era vorba de o practică pe scară mai largă?". Din fericire, antisemitul, care va deveni agresiv în discuţiile cu ceilalţi forumişti, a avut parte de zeflemeaua vizitatorilor acestui forum: "...tocăniţa de yom kipur este în special delicioasă cu sânge de creştin. Se recomandă creştin fanatic, intolerant şi convins de conspiraţii. Eventual şi un creştin fanatic, paranoic, intolerant şi ne-european" (vezi "Turbo-Trabannt") sau de o "lecţie de cultură generală" oferită de "LoveDemon": "Ai postat fragmente dintr-un c...t (scuzaţi expresia) de "operă" declarat antisemită, despre ce-a zis unul, despre ce-au zis alţii şi ce zice el că i-a zis tat-su când era mic, şi nu înţeleg ce pretinzi tu că i-ar conferi vreun dram de credibilitate (poate doar limbajul retardat şi arhaic, chipurile dacă-i vechi e musai să fie şi veritabil... Dacă o să scriu şi eu o carte [Tihomir afirmă că este un cunoscător al culturii iudaice din Europa şi că scrie şi o carte... n.n.] şi o să spun către o audienţă suficient de ignorantă şi plină de prejudecăţi ca tine (dar eu tot sper că te prefaci) că l-am văzut pe Tihomir mâncând sângerete de evreu la proţap, poate suntem suficient de norocoşi să se pornească un pogrom împotriva tuturor Tihomirilor din zonă şi scapă Softpedia de flameuri pentru o perioadă".»

(Dintr-un articol de Mihaela Grancea; în "Cultura", Bucureşti 2007)

Mamaia și Jihadul

«Postul românesc de televiziune TVRI a transmis Festivalul de muzică uşoară de la Mamaia.

În timpul primei sau celei de a doua melodii, pe un ecran s-au proiectat figuri de copii din diverse locuri ale globului, copii "de toate culorile" (după cuvintele unui vestit cântec compus şi interpretat de Enrico Macias, un poem de dragoste închinat "copiilor din toate ţările", copii care vor aduce speranţa pe întregul pământ).

Nouă, israelienilor hipersensibilizaţi, ne-a atras atenţia o imagine. Pe ecranul din spatele scenei de la Mamaia a apărut chipul unui copil palestinian, cu banda verde a Hamasului înfăşurându-i fruntea. Un copil al Jihadului.

Nu chipul unui copil palestinian rănit de schijele unei bombe destinate asasinilor care se ascund în teritorii după ce au plănuit şi au comis atentate. Nu chipul unui copil evreu rănit de explozia unei şarje teroriste sau a unei rachete Kassam lansată pentru a-l omorî, pentru a omorî cât mai mulţi copii evrei.

Spre surprinderea noastră, din neştiinţă sau dimpotrivă, poate din solidaritate cu lupta dreaptă a teroriştilor împotriva Israelului, împotriva înseşi existenţei lui, românii au ales această imagine a unui copil căruia i se insuflă, în stropi mari, otrava urii.»

(Dintr-un articol de Ella Bernfeld; în "Ultima oră", 2007)

Mari escroci români

«Doamna Edith Gibson se numără printre istoricii excentrici ai Europei, în studiile ei aborând teme care la prima vedere par "ciudate". După ce a publicat studii privind rolul blănurilor preţioase în relaţiile internaţionale de la sfârşitul secolului XVII, acum se preocupă de istoria marilor escrocherii din Europa, intenţionând să publice pe această temă chiar şi o enciclopedie.

Iată câteva figuri de mari escroci români:

În anul 1920, în vitrina unui mare magazin din Paris au fost expuse, sub denumirea "comoara valahă", nu mai puţin de opt brăţări, de diverse dimensiuni, pe care afişul le prezenta a fi drept brăţări antice, provenind dintr-o mare comoară dacică, descoperită în Transilvania. Vitrina era luminată cu multă ştiinţă, încât punea în evidenţă orice detaliu al pieselor, iar magazinul era păzit zi şi noapte de către trei agenţi. Presa vremii menţiona că această valoroasă comoară aparţine unui bogat grof ungur de lângă Cluj, care doreşte să o vândă cât mai repede pentru a-şi reface averea pierdută după război. Autenticitatea pieselor a fost confirmată de doi mari "arheologi" ai vremii, care au expertizat brăţările. "Groful", care susţinea că se trage din vechea familie Bamfy, cerea un preţ exorbitant la acea vreme – 800.000 de dolari.

Patru luni a "zăcut" comoara în vitrina magazinului, până când un milionar american a dat "asaltul" asupra "comorii valahe". Afacerea s-a încheiat în numai două zile, americanul plătind nu mai puțin de 500.000 de dolari. Escrocheria a fost descoperită de o agenție de asigurări care a expertizat piesele respective și a constatat că sunt confecționate recent din aramă și nu au nici o valoare. Întreg spectacolul a fost regizat de un escroc român, pe nume Birtaș Inochentie, de loc dintr-un sat de lângă Sibiu, care mai dăduse câteva asemenea tunuri la Berlin și Viena. Acesta a fost prins la Nisa și judecat la Paris, unde a primit cinci ani de închisoare. De la el nu a putut fi recuperat nici un dolar.

După șase ani a apărut din nou pe... piață. În numai trei luni a vândut la "chilipir" diverse obiecte, cum ar fi "colierul țarinei", "diamantul siberian" sau "pumnalul sultanului". Toate piesele pe care le punea în vânzare Birtaș Inochentie erau făcute de vărul său Dimitrie Rus, un bijutier care învățase meserie la Viena și care se stabilise la București, având atelierul pe Lipscani. Escrocheriile lui Birtaș au intrat în literatura de specialitate – criminalistică și istorică – deoarece se fac simțite și în prezent. După anul 2000, pe piața bijuteriilor au apărut spre vânzare nu mai puțin de trei piese tip "colierul Țarinei", ale căror proprietari nu știau că acestea sunt false, ele fiind moștenite din tată-n fiu.

Înainte de 1940, în repetate rânduri, diverse personalități politice acreditau ideea că România trebuie să-și mute capitala de la București undeva în centrul țări. Mai mulți politicieni ai vremii au stabilit chiar și locația, la Făgăraș, un orășel liniștit, dominat de vechea cetate. Un trepăduș de tribunale, pe nume Dumitru Parascan, a profitat de conjunctură și a început să facă ample speculații cu terenuri în zonă. A cumpărat în Făgăraș două grădini, în suprafață de circa un hectar fiecare, pe care le-a oferit unor speculanți de terenuri din București. În numai șase luni fiecare grădină a fost vândută de opt ori, încasându-se o sumă considerabilă. Mai mult chiar, ambele terenuri au fost vândute de câte două ori unor ambasade din capitală. Escrocheria a fost rapid descoperită, dar a fost prea târziu, Dumitru Parascan fugind în Ungaria.

Cele două hectare de teren au fost revendicate după revoluția din 1989 de către nepoții lui Dumitru Parascan, în prezent ambele terenuri fiind întabulate pe numele unui întreprinzător italian. Interesant este că Dumitru Parascan este cunoscut în zonă în special de cei mai în vârstă și de către istoricii locului, care ne-au prezentat și alte "curiozități" legate de "mutarea" capitalei de la București la Făgăraș.

Un celebru antreprenor bucureștean a cumpărat în zonă peste 100 de hectare de teren, pe care chiar l-a și parcelat. Una dintre străzi figura în proiect drept strada... miniștrilor, stabilind un loc chiar și pentru o universitate.

Pe lista de escroci români a doamnei Edith Gibson se află unele figuri ciudate, care au făcut la vremea respectivă deliciul presei românești și străine. De pildă, Tiberiu Dorobanțu a "vândut" clădirea Judecătoriei din Bacău chiar în ziua când era judecat pentru o altă escrocherie, și anume vânzarea unei mari cantități de lemn de construcție care nici măcar nu era tăiat din pădure.

Nicolae Vasi a încasat prin anii 1906-1907 de la peste 1.000 de cetățeni din zona Sibiului și Făgărașului contravaloarea călătoriei cu un transoceanic spre America, la care s-a adăugat și un comision pentru locurile de muncă ce urmau să le primească peste ocean.

Pe baza unui act fals, Nina Lucasievici din Tecuci a participat la împărțirea unei mari moșteniri a unei vechi familii de boieri. Așa s-a "procopsit" cu două moșii și un șir de case la Cernăuți. Teșu Deleanu a "pus mâna" pe un remorcher și trei barje austriece, prezentând comandantului un ordin de confiscare pentru varii delicte. Le-a exploatat trei luni, după care le-a eliberat.»

(Ditr-un articol de Dumitru Toma; în "ABC", supliment al ziarului "Azi", București 2007)

Nota 1 la purtare fiindcă a jucat în filme porno

«În urmă cu doi ani, a apărut primul scandal sexual în învățământul din țara noastră. Nimeni nu și-ar fi închipuit atunci că și liceenii din Olt sunt actori în filmele porno postate pe Internet, spre deliciul amatorilor de filme interzise minorilor. Filmele porno și consumul de droguri sunt realități dovedite, dar ignorate de mai-marii învățământului din județ.

Nici reprezentanții Inspectoratului de Poliție al Județului Olt și nici cei ai învățământului nu au recunoscut faptul că se consumă droguri în unele licee din Slatina. Oricâte informații dețineau ziariștii, nimic nu i-a făcut pe responsabilii din învățământ sau poliție să recunoască fenomenul, care, chiar dacă nu este unul de amploare, reprezintă o reală amenințare tocmai pentru că poate scăpa de sub control. Înainte de a-și încheia mandatul în fruntea ISJ Olt, inspectorul general Carol Kovacs a declarat că au existat elevi care au fost cercetați pentru consum de droguri. „Știu că au fost două sau trei cazuri la liceul "Minulescu". Unii dintre ei au fost surprinși de polițiști în timp ce se drogau și, cu toate acestea, instanța de judecată i-a găsit nevinovați. În asemenea condiții nu poți să inter-

vii. Eşti practic legat de mâini şi de picioare. Îmi pare rău că astfel de lucruri se întâmplă în unităţile de prestigiu din judeţ şi ele umbresc munca câtorva sute de elevi şi dascăli care se remarcă prin rezultate deosebite la olimpiadele şcolare şi alte întreceri, ce dovedesc faptul că mai există încă valori în şcolile noastre“, a spus Kovacs. Conform tinerilor, droguri se consumă în mai toate liceele din Slatina.

Ultimul scandal în care este implicat învăţământul din judeţ este cel al filmelor porno. Nimeni nu-şi putea închipui ca eleve de la unităţi de învăţământ prestigioase sunt actriţe porno de bună voie sau că profesorii nu aveau informaţii despre filmuleţele XXX realizate de liceenii slătineni, care circulă de luni bune pe telefoanele mobile ale elevilor şi de ceva timp pe Internet. Pentru că nu-i vorba de doar un filmuleţ, ci de mult mai multe. Până acum au fost identificate patru, dar numărul lor este mult mai mare. Actorii liceeni nu învaţă doar la Colegiul Naţional „Ion Minulescu“, unde a izbucnit scandalul, ci şi la Colegiul Naţional Vocaţional „Nicolae Titulescu“ sau Colegiul Economic „P.S. Aurelian“. Până acum au fost luate măsuri doar împotriva elevilor-actori ai primului film porno, în care jucau o fată de 15 ani de la CN „Ion Minulescu“ şi doi elevi de clasa a XII-a de la CNV „Nicolae Titulescu“. Fata s-a ales cu nota 1 la purtare, deşi, minoră fiind, se poate considera că nu avea discernământ, în timp ce elevii au primit la purtare nota 5. Nu a contat că erau majori, că ei sunt responsabili de difuzarea filmului pe Internet şi că au întreţinut relaţii sexuale cu o minoră, toate fapte penale pedepsite de lege cu ani de închisoare. Din punct de vedere al conducerii unităţii de învăţământ, nota 5 la purtare este suficientă. Carolina Guraliuc, directoarea CNV „Nicolae Titulescu“, a motivat sentinţa prin faptul că filmul a fost realizat în afara şcolii.»

(Dintr-un reportaj de Mădălina Bălan; în "Gardianul", Buc. 2007)

Ghici ce avea poliţistul în portbagaj

«Totul s-a petrecut în jurul orei 22,00, la Punctul de Trecere a Frontierei Cenad, judeţul Timiş, unde s-a prezentat pentru a ieşi din ţară, pe banda de automarfare, Dumitru-Lucian Căpăţână, lucrător din cadrul SPF Sânnicolau Mare, aflat în timpul liber, care conducea un autoturism marca BMW. Oprit de poliţiştii de frontieră pentru control, agentul, care era îmbrăcat în uniformă, a declarat că intenţionează să se deplaseze, prin Ungaria, către Nadlac, pentru a ajunge la prietena sa, aflată în Arad. În baza informaţiilor documentate de colegii din cadrul compartimentelor de combatere a traficului de persoane, cu sprijinul SIIPI Mehedinţi, oamenii legii au controlat autoturismul si au descoperit, ascuns în portbagajul maşinii, o persoană de origine arabă. În urma cercetărilor s-a stabilit că persoana ascunsă este cetăţeanul irakian Ahmad Kmajhol, în vârstă de 31 ani, din Bagdad, asupra acestuia fiind descoperit paşaportul personal, în baza căruia intrase legal în ţară la sfârşitul anului trecut.

Agentul Dumitru-Lucian Căpăţână a declarat că l-a preluat pe cetăteanul irakian din localitatea Lovrin, judeţul Timiş, de la Florin Morjan, în vârstă de 31 ani, domiciliat în Drobeta Turnu Severin, şi trebuia să-l transporte ilegal până în Ungaria, unde urma să primească în schimbul efortului său suma de 1.300 euro. Concomitent cu controlul efectuat asupra autoturismului, poliţiştii de frontieră l-au reţinut şi pe organizatorul reţelei, Florin Morjan, acesta fiind oprit la intrarea în Timişoara, în timp ce conducea un autoturism marca Mercedes. Organizatorul grupului, Florin Morjan, şi agentul de frontieră, ambii originari din Drobeta Turnu Severin, sunt cercetaţi sub aspectul săvârşirii infracţiunilor de constituire a unui grup infracţional organizat şi trafic de migranţi, urmând să fie prezentaţi instanţei de judecată cu propunerea de arestare preventivă. Cetăţeanului irakian i-a fost întocmit dosar penal pentru săvârşirea infracţiunii de tentativă de trecere ilegală a frontierei.»

(Dinttr-o relatare de Mădălina Bălan; în "Gardianul", Buc. 2007)

Un bordel degradat

«Pur întâmplător locuiesc în Piaţa Rosetti. La vreo două sute de metri pe tronsonul vechi al Căii Moşilor se află unul dintre cele mai jegoase bordeluri din Bucureşti. Când eram mai tânăr şi mai vioi am frecventat şi eu locanta, o adevărată curte a miracolelor. La numerele 134-136, cândva a fost Hanul Solacolu.

De 15 ani,în clădirea care se tot degradează îşi fac de cap nişte clanuri ţiganesti, care pe lângă traficul de carne vie, se ocupă ocazional şi cu droguri sau comerţ de obiecte furate. Presa a scris de nenumărate ori despre ce se întâmplă acolo. Doar în campaniile electorale pentru primărie onor candidaţii se laudă că vor curăţa zona, dar după alegeri nu se întâmplă nimic. Furturile şi bătăile sunt, acolo, ceva obişnuit. Au fost găsite şi fete sechestrate, s-a făcut tapaj în jurul poveştii, dar bordelul şi-a continuat liniştit activitatea.

Pe Niţă Alămaru îl ştiam încă de prin 1990. Este un tip negru şi mic de statură, posesor din când în când de mustaţă, pe care şi-o îngrijea cu pedanterie. După ce făcuse o perioadă pe "revoluţionarul" participând la toate mitingurile din epocă, se reprofilase pe livrat curve. În timp ce restul clanului Alămaru îşi vedea liniştit de treabă la Hanul Solacolu, Niţă reuşise să pună mâna, nu se ştie cum, pe un ditamai apartamentul într-un blocuşor de vizavi de Biserica Armenească, pe Bulevardul Carol. Aici erau livrate fetele ceva mai arătoase ale Alămarilor şi costa ceva mai scump. Aflând, din cartier, că sunt jurnalist, Niţă, cum mă vedea, simţea nevoia să-mi spună tot felul de fantasmagorii. Mai coerent decât restul membrilor clanului, oarecum alfabetizat, se chinuia să vorbească în parabole şi să scoată din el cât mai multe neologisme. Avea de împărtăşit "mistere" ale revoluţiei din 1989, mânării cu politicieni scoase din nas, se dădea informator şi câteodată ofiţer al tuturor serviciilor de informaţii din România. Auzisem tot de prin zonă că ar fi, de fapt, bisexual şi că se droghează. L-am văzut de câteva ori complet legumă şi nu mirosea a alcool, iar la un moment dat i-a făcut avansuri unui amic de-al meu care i-a tras una peste bot, iar apoi nu a putut trece pe Moşilor Vechi vreme de un an, de frica familiei Alămaru şi a asociaţilor lor. Fiindcă drogurile costau iar vecinii de pe Bulevardul Carol, oameni onorabili, se săturaseră de rulajul de masculi în călduri care se perindau în bloc şi de sunetele care se auzeau, Niţă închiriase apartamentul acum vreun an şi se mutase în acelaşi loc cu restul familionului, în Calea Moşilor.

Auzisem, de la unii prieteni din zonă, că ar sta ceva mai retras din afaceri, s-a lăsat de băieţi şi s-a căsătorit legal, lucru rar printre membrii faunei locale, cu domnişoara Mona Prună, de 27 de ani, o vecină din curte, o fată cu care fusese la treabă în Italia. Mona îi făcuse, acum cinci luni, şi o fetiţă.

La începutul ultimei săptămâni, un comunicat al poliţiei anunţa sec o crimă. Niţă Alămaru, de 36 de ani, îşi ucisese cu două lovituri de cuţit cumnatul, Mihai Prună, de numai 19 ani, în incinta bordelului. Imediat câteva ziare de scandal şi o televiziune specializată, printre altele, în scormonit în jurul cadavrelor, au început să lanseze cele mai felurite ipoteze. S-a vehiculat faptul că Niţă s-ar fi certat cu Mona, fiindcă se combinase cu vestita bătăuşă Nikita (Mihaela Ispas), împreună cu care lucra la un ONG de "mari revoluţionari". De asemenea, s-au construit scenarii de telenovelă poliţistă, cu un misterios psiholog, care ar fi manipulat minţile participanţilor şi declanşat crima. Cert e că Niţă, după ce şi-a spălat tacticos cuţitul de sânge, s-a predat şi acum e arestat.»

(Dintr-un reportaj de Toma Roman Jr.; în "Jurnalul naţional", Bucureşti 2007)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor "la zi" găsim în orice ziar care nu vrea să–şi piardă cititorii:

■ Luni de zile-n şir, gazetele au vorbit despre drama frumoasei actriţe de televiziune **Ileana Lazariuc.** Prietenă cu Ion Ion Ţiriac (fiul fostului campion de tenis, în prezent bancher de anvergură Ion Ţiriac), logodnică oficială a juniorului, Lazariuc s-a văzut părăsită de Ion Ion, care s-a însurat cu prezentatoarea TV Maria Marinescu. Dar toate au un sfârşit. Nu de mult, actorul şi cântăreţul Liviu Vârciu (ex-trupa L..), alături de care joacă în telenovela "Chiquititas" la postul "Kanal D", a cerut-o de nevastă.

■ Milionarul **Gigi Becali,** preşedintele Partidului Noua Generaţie şi, mai ales, al clubului "Steaua", vrea să cumpere un avion Boeing: «Vreau întâi avion – a declarat el presei – apoi autocar. Autocarul e un mizilic de 3-400.000 de euro. Avionul mă va costa 16 milioane de euro. E un Boeing 737 de 120 de locuri, cu 44 de fotolii VIP, din piele. Va avea siglă cu Sfântul Gheorghe răpunând balaurul şi va

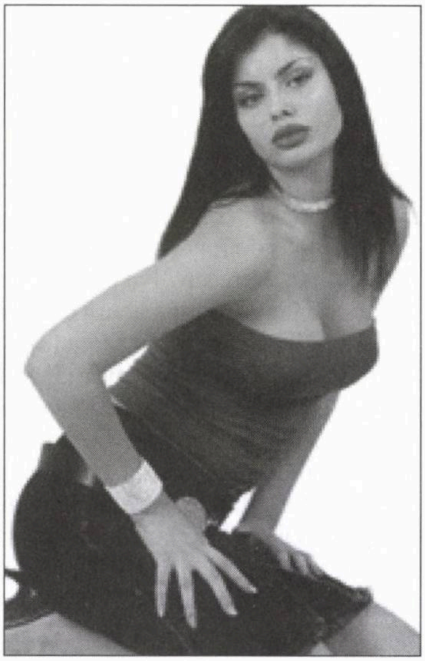

Ileana Lazariuc: cui pe cui se scoate

Ion Ion Ţiriac şi Maria Marinescu

fi scris mare "Becali". Ce Steaua? Becali! Că doar eu dau banii... Normal că o să fie şi stema Stelei, dar mare va fi scris "Becali".»

■ Există vreun cititor de-al lui "Minimum" care să nu-şi amintească de cântecul "Cu lăutarii după mine", compus de Ion Vasilescu şi lansat de Gică Petrescu? Nu există. Nu se există. Iar dacă vine acum cineva susţinând că el/ea n-a auzit niciodată melodia asta, eu îmi mănânc pantofii. Ei bine, din cauza acestui cântec, sau – mai precis – a titlului său, a izbucnit o ceartă ca la uşa cortului. Să-i dăm cuvântul ziaristei Gabriela Dumba de la "Gardianul":

«*În urmă cu patru ani, Cornelia Catanga realiza la EtnoTv emisiunea "Cu lăutarii după mine", care s–a bucurat de un real succes în rândul devoratorilor de folclor şi mai ales de muzică lăutărească.*

Acum trei ani, artista a scos pe piaţă albumul "Cu lăutarii după mine", iar nu de mult urma al doilea volum al aceluiaşi disc. S-a bătut palma cu casa de discuri Oltenia Star Music, Catanga a primit în avans 10.000 de euro pentru realizarea albumului şi jumătate din piese erau înregistrate. În perioada Crăciunului, discul trebuia să fie pe piaţă. Numai că Ionuţ Dolănescu (fiul cântăreţului Ion Doănescu) le–a făcut tuturor o surpriză şi, fără să se intereseze în prealabil, a scos pe piaţă albumul "Cu lăutarii după mine", marcă înregistrată la OSIM (Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci) pe numele Cornelia Catanga. Pe de altă parte, Dolănescu crede că OSIM nu avea nici un drept să-i acorde Corneliei Catanga acest brand pentru că el aparţine de fapt lui Gică Petrescu încă din 1967. "Vina cea mai mare o are OSIM-ul pentru că acest titlu, dacă vreţi aşa, "Cu lăutarii după mine", exista cu mult timp înainte de Catanga. Gică Petrescu a cântat o melodie cu acest titlu, Maria Tănase şi mulţi alţii. Acesta este un cântec de autor, aparţinând lui Ion Vasilescu. Să fie foarte clar că eu nu am preluat acest cântec, ci doar titlul, muzica şi textul aparţinându-mi în totalitate", a declarat Ionuţ Dolănescu.

Cornelia Catanga: sunt mândră că sunt ţigancă

Imediat după ce a lansat albumul, Dolănescu şi-a făcut un spot publicitar prin care îşi prezenta discul şi a fost invitat, în perioada aceea, pe la mai multe emisiuni TV pentru a-şi promova produsul.

Acest lucru a nemulţumit-o foarte tare pe Catanga, şi nu numai pe ea, ci şi pe un impresar din Anglia cu care artista noastră era pe punctul de a semna un contract extrem de avantajos, pentru a susţine mai multe concerte în Londra, în perioada Craciunului. "Erau foarte confuzi cei din Anglia. Actele erau gata pentru semnat, avocatul lor trebuia să vină în România să definitivăm contractul şi, dintr-o dată, apare pe piaţă Ionuţ Dolănescu, care promova de zor "Cu lăutarii după mine". Am lăsat totul baltă şi am pierdut foarte mulţi bani. Am oprit şi lucrul la cel de-al doilea volum al albumului "Cu lăutarii după mine" şi am înapoiat cei 10.000 de euro casei de discuri", explică d-na Catanga.

Artista este foarte supărată pe Dolănescu pentru că nu a dat nici măcar un telefon de când s-a iscat acest scandal. "Putea să sune şi să mă roage frumos să-i împrumut acest brand, dacă voia neapărat. M–am trezit pur şi simplu că brandul înregistrat pe numele meu la OSIM este folosit peste tot, de altcineva, fără nici un drept", afirmă Catanga.

Pentru că a pierdut foarte mulţi bani din această pricină şi pentru că numele său a avut de suferit, Cornelia Catanga i-a intentat un proces cântăreţului de muzică populară, prin care îi cere daune de 50.000 de euro. Ionuţ Dolănescu nu s-a prezentat la nici o înfăţişare a procesului. "Sunt hotărâtă să merg până în pânzele albe, pentru că m-a deranjat foarte tare gestul său. Am fost prietenă foarte bună cu părinţii lui şi îl ştiu de când s-a născut. Nu numai o dată l-am ţinut în brate şi l–am ajutat de multe ori. Şi el ce face? Mă fură. Ba chiar l-am auzit declarând că el are două facultăţi şi nu stă de vorbă cu o ţigancă inculţă, cu patru clase. M-a durut foarte tare ceea ce a spus. Poţi să ai 100 de facultăţi, dacă nu ai şapte ani de acasă, degeaba. Eu sunt mândră că sunt ţigancă. Sunt talentată şi mulţi oameni mă apreciază, spre deosebire de el, care nu a făcut nimic pentru ţara asta", a declarat Catanga. Dolănescu, pe de altă parte, spune că nu are atitudini rasiste şi respectă ţiganii, dar că nu acceptă să intre în acest circ pe care l-a declanşat Catanga. "Am avocaţi care mă reprezintă la proces. Eu nu am timp de aşa ceva şi nici nu vreau să dau prea mare importanţă acestui circ, pentru că domnia sa, Cornelia Catanga, chiar asta îşi doreşte. Probabil i-au cam scăzut acţiunile în ultimul timp şi se ia de toată lumea pentru a ieşi în faţă", afirmă Ionuţ Dolănescu.»

■ Pe la noi nu se vorbește prin presă despre averea ziariștilor cunoscuți. Poate pentru că printre condeieri nici nu există magnați ca Iuli Ofer, Sherry Arison sau Arkadi Gaidamak. Poate din alte motive. În schimb, la București, subiectul a ajuns la ordinea zilei. Ziarul "Ziarul" (da, așa-i zice) a publicat, sub semnătura lui Mircea Doagă, următoarele despre banii jurnaliștilor de succes:

«Printre aceștia se situează, la loc de frunte, **Cornel Nistorescu,** *posesor al unei vile cu domeniu la ieșirea din București, al încă unei vile cu piscină și teren de 1.500 mp în zona B-dul Expoziției, estimată la 800.000 euro, și al unui apartament pe Șoseaua Nordului, de un milion de euro. În plus, Nistorescu deține tablouri de circa un milion de euro, un autoturism Volvo S80 și un BMW X5. A obținut, din vânzarea părților sale sociale la trustul Expres, circa 4 milioane de euro. Este acționar majoritar la 3 firme, doar una dintre ele figurând cu profit pe anul 2005 (circa 98.000 lei).*

Nici **Sorin Roșca Stănescu** (directorul ziarului "Ziua") *nu stă prost la capitolul avere: un apartament de 3 camere în București, 3 vile – două la Snagov și una la Corbeanca, cu terenurile aferente de 13.500 mp în total, o șalupă și conturi de 2 milioane de euro. Este acționar semnificativ sau majoritar la 5 societăți comerciale, cu peste 400.000 lei profit net total în 2005.*

Marius Tucă (TV și "Jurnalul Național") *deține restaurantul "Taverna Sârbului", cu terenul de 10.000 mp aferent, evaluat la 4 milioane de euro, un restaurant pe litoral, o casă în centrul Capitalei, un apartament în Băneasa, o vilă la Neptun, închiriată, și 7.500 mp de teren (împreună cu soția) la Snagov și Vama Veche. Tucă mai are un BMW Cabrio seria 6 și un Audi A6 mașină de serviciu, plus un pescador pe o societate de pescuit, la care a cesionat acțiunile. De asemenea, are conturi bancare de 100.000 de euro și este acționar la două firme, care n-au rezultate excelente. În schimb, soția sa este acționar la 3 societăți, care au avut în 2005 un profit net de aproape 600.000 lei.*

Cristian Tudor Popescu (ziarul "Gândul") *are un apartament în București, evaluat la 100.000 euro, și o casă de vacanță la Breaza, de 100-150.000 euro. A obținut circa 450.000 de euro din vânzarea de acțiuni la "Adevărul" și "Gândul" și deține o Dacia din 2004. Deține părți sociale la două societați, dar care în 2005 au avut pierderi majore.*

Andreea Esca (ProTV) *are în proprietate 3 case – un apartament în Băneasa și două vile în zona Armenească, respectiv Snagov-Siliștea. Conduce un Volvo XC 90 proprietate personală și deține o societate comercială care a avut în 2005 un profit modest – 22.600 lei. Deși s-au făcut o grămadă de speculații pe seama salariului său, e destul de clar că "grosul" câștigurilor le aduce soțul său, Alexandre Eram, om de afaceri.*

Andrei Gheorghe (TV) *stă foarte bine la capitolul proprietăți imobiliare: o vilă în Voluntari și una în Capitală, trei apartamente – două în Constanța și unul în București, două case de vacanță, la Mamaia și la Moscova, plus mai multe terenuri. Pe lângă cele 7 case, Gheorghe mai are 3 mașini – Audi A8, Audi All Road și Citroen Xsara, 3 firme – care îi aduc dividende de 30.000 pe an, plus conturi de 100.000 euro și alți 200.000 de euro investiți pe piața de capital.»*

■ Cântăreții de muzică populară soții **Viorica și Ioniță din Clejani** fac furori cu concertele lor și în țară și în comunitățile românești din Occident. Secretul cuplului: pe lângă talentul de rigoare, un repertoriu ușor erotic, aproape-aproape de cântecele "deocheate" sau fără perdea. Câteva versuri din cântecul "Dragostea de la Clejani":

Viorica din Clejani: Îi pui mâna pe la șale, ea te-nvață mai la vale

«Of, of, femeia care-i frumoasă/ Dumnezeu s-o miluiască/ Unde-i pui mâna te lasă/ Unde nu știi mai te-nvață./ Îi pui mâna pe la șale/ Ea te-nvață mai la vale/ Să iei sfârc de țâță-n gură/ Să-l zdrobești ca pe-o alună/ Sfârcu' sfârc îi roșior, măi/ Să-ți fie drag și să mori, măi/ Le, le, le, le și iar le, le.»

■ Printre subiectele preferate ale revistelor consacrate *starurilor* se află, firește, și moda. A vorbi publicului despre felul cum se îmbracă vedetele – mai ales feminine – de toată mâna și ce gândesc ele despre "problemă", a devenit o temă nelipsită din publicațiile specializate.

Exemplu, interviul luat de Andreea Raicu (ea însăși prezentatoare binecunoscută la TV și "arbitru al eleganței") cântăreței Lili Sandu (fostă componentă a trupei "Trinity") pentru lunarul "Viva". Extrase:

«Ce cuvinte definesc cel mai bine stilul tău vestimentar?

Primele cuvinte care îmi vin în minte sunt două: "sport" și "casu-

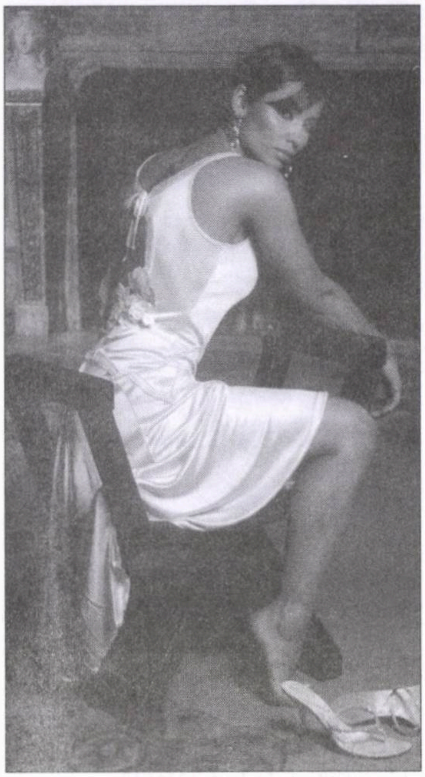

Lili Sandu

al". Nu ştiu dacă acesta e stilul meu, dar eu port mai ales jeans, tricouri, fustiţe, încălţăminte sport...

Care a fost cea mai extravagantă ţinută pe care ai purtat-o vreodată?

Nu am purtat niciodată ţinute extravagante. Nu sunt genul meu şi nu în acest mod vreau să ies în evidenţă.

De la ce vârstă datează interesul tău pentru mode?

De la o vârstă foarte fragedă! Cărei fetiţe nu îi place să se joace cu păpuşi îmbrăcate frumos, să-şi asorteze ciorăpeii la rochiţe?...

Preferi să îţi alegi singură hainele sau te sfătuieşte cineva?

La cumpărături, în general, mă duc singură sau însoţită de câte o prietenă. Până acum, nu m-a sfătuit nimeni, dar de-acum încolo voi avea un "consilier", al cărui nume te rog să nu îl deconspiri!

Cât de des cedezi ispitei de a da iama prin magazine?

Cedez foarte des, din păcate! Dar, oricât ar suna de incredibil, dacă găsesc ceva care îmi place foarte mult, însă e scump, mă abţin!

Ai vreun designer preferat, de la noi sau din străinătate?

Dolce&Gabbana.

Dintre toate ţările vizitate, unde ţi s-a părut că erau cei mai eleganţi oameni?

În Italia, bărbaţii mi s-au părut foarte eleganţi. În Spania, cred că femeile sunt mai interesate de modă şi de felul în care arată. La Paris, toată lumea mi s-a părut elegantă, fără să facă nici un efort!

De câte ori pe săptămână porţi rochie?

Mai bine mă întrebai de câte ori pe lună! Foarte rar... De fapt, cred că numai vara port rochii.

Care e ce mai scumpă haină din garderoba ta? Dar cel mai scump accesoriu?

Mi-e greu să mă decid între o rochie Armani şi un costum Dolce&Gabbana. Iar cel mai scump accesoriu este un ceas.

Eşti o femeie frumoasă. În ce măsură ţi-a influenţat această calitate cariera?

Aş minţi dacă aş spune că felul în care arăt nu mi-a influenţat cariera. În showbiz contează foarte mult modul în care te prezinţi.

Cât durează ritualul tău de înfrumuseţare?

Nu am un ritual aparte. Ce să-ţi spun, mai ales în acest sezon, evit să-mi dau cu fond de ten în timpul zilei.

Care e cromatica predominantă a garderobei tale?

Mai nou, galbenul. Dar te rog să mă crezi că încerc să port ce îmi place, nu sunt o "fashion victim". Eu cred că unei femei îi stă bine cu ce crede ea, nu neapărat cu ce face furori.»

■ Dacă despre cuplul Viorica şi Ioniţă din Clejani nu se poate spune că ar umbla pe la pornografie, în schimb numita **Clara Gherghel** a făcut carieră în domeniul filmelor XXX (porno). Măritată cu Raul, a cărui firmă, "Floyd Agency", produce pelicule *tari*, ea a devenit cunoscută în întreaga lume ca o adevărată profesionistă în materie de lesbianism. "Am avut doar fete frumoase, pe aceeaşi lungime de undă cu mine", a declarat ea ziarului "Libertatea".

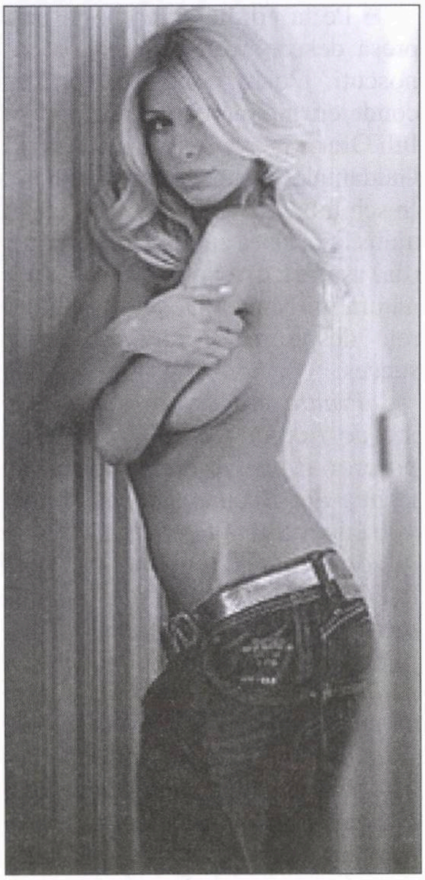

Clara Gherghel:
a avut numai fete frumoase

Banc francez

Două doamne în vârstă, pline de riduri, discută pe o bancă în Jardin du Luxembourg. Una din ele spune:

– Îţi aminteşti de când eram tinere? Voiam să semănăm cu Brigitte Bardot.

– Da, îmi amintesc.

– Ei bine, acum semănăm.

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

I se spune Prințul nostalgiei

O convorbire cu scriitorul André Aciman

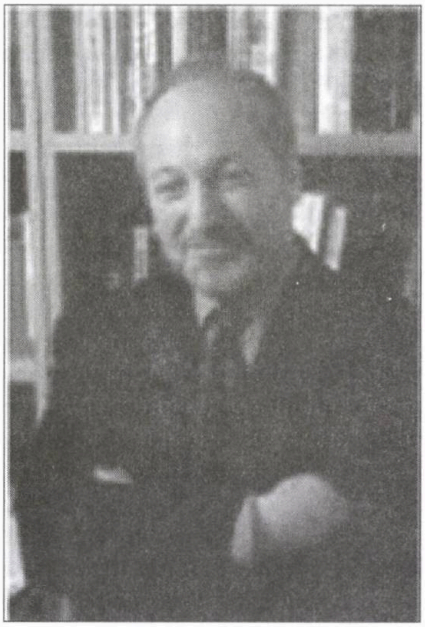

André Aciman

Scriitorul și profesorul André Aciman este un expert în literatura franceză a secolului al XVII-lea, în lumea arabă contemporană, în literatură modernă și în filozofie. Cartea sa de mare succes "Ieșirea din Egipt", publicată la una din cele mai mari edituri din America (Farrar Straus & Giroux), o povestire despre viața evreiască turco-italiană a familiei sale în Alexandria, a fost calificată de către "New York Times" drept "o mărturie clasică despre viața modernă evreiască". Aciman a predat și predă la câteva universități americane, din conducerea cărora face parte. El este unul dintre cei mai prețuiți analiști ai lui Proust, în legătură cu care a inițiat recent "Proiectul Proust", adunând laolaltă părerile a 28 de scriitori contemporani asupra autorului operei "În căutarea timpului pierdut". De asemenea, de un mare succes s-a bucurat cartea sa intitulată "Documente false", o colecție de eseuri care explorează teme legate de exil și identitate socială. Aciman colaborează frecvent la "The New York Times", "The New Yorker", "The New Republic", "The New York Review of Books". A crescut în Alexandria, Egipt, într-o familie sefardă foarte bogată, venită cu secole în urmă din Turcia. Italiana și franceza sunt limbile sale materne. În plus vorbește turca, greaca, ladino și desigur engleza – singura limbă pe care a învățat-o la școală. Odată cu expulzarea occidentalilor și a evreilor din Egipt, după războiul din Suez, din 1956, familia lui Aciman a fost silită să emigreze mai întâi în Italia, apoi în Franța și în cele din urmă în SUA.

Radu Hervian: – *Dragă André, la fel ca și Alexandria ta și eu vin dintr-o țară, un oraș, care se bucura de arome levantine la fiecare colț, fie ele geografice, istorice, în obiceiuri și desigur în limbă. Cuvintele turcești sunt parte importantă în limba română, la fel ca și delicatesele servite pe cerdacuri în după-amiezele fierbinți de vară; plăcintele grecești cu carne sau cu brânză erau tăiate cu niște cuțite cu lamă circulară în multe patiserii; erau străzi care miroseau a cafea turcească proaspăt râșnită în magazinele armenești. În plus, ca și mama ta, mama gătea pălămidă. După cum știi, Bucureștiul era cunoscut drept "Micul Paris" nu numai pentru că avea câteva bulevarde semănând cu cele dn Orașul Lumină, ci și pentru că, după cum "orice evreu vorbește germana", și "orice român vorbește franceza". Nu, noi nu priveam ca tine la Mediterană de pe Cornișa Alexandriei, dar Marea Neagră nu era prea departe și noi nu cunoșteam diferența.*

Cei din generația mea au crescut într-o țară condusă de niște dictatori; tu ai crescut sub Nasser; motive similare deci pentru exodul evreilor.

Mai târziu, pe când am început să cutreier lumea, drumurile m-au dus pe multe dintre meleagurile pe care le-ai călcat tu însuți, astfel că împărtășesc părerea pe care o exprimai zilele trecute cum că, fără să știm, "cărările noastre s-au încrucișat sau poate suprapus". În acest spirit aș dori să deschid discuția noastră pentru cititorii "Minimum"-ului.

Ești șeful catedrei de Literatură Comparată la Universitatea orașului New York. Care sunt preocupările tale principale în această calitate?

André Aciman: – În principiu este o funcție mai mult administrativă. Dar în munca de zi cu zi, particip desigur într-o anumită măsură la stabilirea programei legate de Literatura Comparată în cadrul Universității, precizând ce rol joacă ea în științele umanistice și ca în ce direcție ar trebui să se îndrepte.

R. H. – *Citind "Ieșirea din Egipt", mi-am adus aminte în mod surprinzător de versurile melodiei dintr-un vechi film cu James Bond, "Trăiești numai de două ori": "De două ori viața vine/ Sau cam așa s-a zis/ O dată pentru tine/ Și-o dată în vis...".*

Criticii te numesc "Prințul nostalgiei". Oare visele și nostalgia se întâlnesc vreodată?

A. A. – Una dintre temele atinse de mine, destul de evaziv de altfel, în "Ieșirea din Egipt" ca și în alte scrieri, este următoarea: Nu știm cum să trăim. Ne este frică de viață – suntem mereu *à tatons*, tatonăm mereu terenul atunci când este vorba despre ce dorim cel mai mult. S–ar putea chiar să nu știm cine suntem. Ca, de pildă, "tanti Flora", personajul despre care-ți vorbeam deunăzi. Suntem neîntrecuți în "repetiții" pentru viață; sau, după cum bine știu toți scriitorii, suntem tot atât de buni în a ne imagina cum ar trebui să fie viața. Uneori confundăm cum ar trebui să fie viața, cu viața care a fost. Ne jucăm cu trecutul. Cred că asta se numește fantezie.

R. H. – *Unora le place nostalgia. Unii nu și-o pot permite. Tu ai o teorie asupra "nostografilor"(cei care cuantiifcă nostalgia), "nostofobicilor" (cei care se tem de ea) și "nostomaniacilor" (cei care sunt obsedați de ea). Pot unii să nu fie "nostofobici" dar nici să nu aibă nostalgii?*

A. A. – Cred că este important să ne amintim că ceea ce se întâmplă pe hârtie nu este același lucru cu ce se întâmplă în realitate. Pot deveni nostalgic cu privire la o mulțime de lucruri pe care însă nu am nici pe departe dorința să le retrăiesc. Nostalgia este un registru unde se fac însemnări cu scopul de a semnala frumusețea acolo unde ea poate că nici nu a existat vreodată. Folosesc ironia și nostalgia în același scop: ca să-mi ofer mie însumi povestea vieții mele. Dar nu cred că sunt cu adevărat un nostalgic. Îmi displace să pierd, dacă asta nu înseamnă că iubesc ceea ce am pierdut.

Am mai spus de altfel că ceea ce îndrăgesc este aducerea aminte, nu neapărat oamenii sau lucrurile pe care mi le amintesc. Sunt o persoană foarte uscată și practică. Pe hârtie apar emoțional, dacă nu chiar sentimental. Cel care sunt pe hârtie nu sunt eu, cel de zi cu zi. Eul cel de zi cu zi poate folosi, crește și în cele din urmă se poate bucura de viața pe care o trăiește eul de pe hârtie.

R. H. – *Mi-ai spus odată că inspirația pentru "Ieșirea din Egipt" ți-a venit în apartamentul din West Side al unui prieten, el însuși un "nostograf", care scrisese despre Bucovina, un teritoriu mai familiar pentru cititorii noștri, și poate încă mai scufundat în vise. Ai putea să ne vorbești despre asta?*

A. A. – Da. Când am citit "Memoriile unui antisemit" (de Gregor von Rezzori, 1914-1998, romancier, scriitor, memorialist, scenarist, dramaturg, actor, jurnalist, artist plastic, critic și colecționar de artă; fluent în germană, română, italiană, poloneză, rusă, idiș, franceză și engleză – **n.a.**) am fost extrem de impresionat. Iată o voce aristocrată scriind despre o anumită "veche ordine" cu care eu însumi credeam că mă identific, în Egipt. Era ceva de tip patrician, intelectual, și cumva năzdrăvan în vocea lui care-mi spunea mie că și eu, la rândul meu, aș putea scrie la fel dacă m-aș ambiționa. O singură greșeală am făcut în ceea ce-l privește pe baronul Rezzori. L-am crezut un evreu care se preface a fi antisemit. Nu era deloc evreu. Eu eram!

R. H. – *O parte din educația ta a început pe când erai student la Colegiul Britanic Victoria din Alexandria, în acea vreme, poate cea mai faimoasă instituție de învățământ din Orientul Mijlociu și care a dat absolvenți celebri. Poți să numești câțiva dintre ei și să vorbești despre cum a început să decadă tocmai în perioada când te aflai acolo?*

A. A. – Victoria College a avut ca studenți două viitoare personalități: Omar Sharif și Edward Said (cunoscut teoretician palestinian-american, născut în Ierusalim, profesor la Columbia, cunoscut ca fondator al teoriei "post-coloniale" – **n.a.**). Un alt absolvent al aceluiași colegiu din Alexandria a fost regele Hussein al Iordaniei. În orice caz, acest colegiu a fost modelat după Harrow și Eton, reprezentând școlile unde își trimiteau englezii odraslele de sex masculin. Dar erau și alții care încercau să se înscrie: italieni bogați, greci, evrei, și copți – însă foarte puțini reușeau, deoarece majoritatea locurilor erau rezervate musulmanilor. Când eu am ajuns acolo, în 1959, nu mai exista nici un student englez; erau câțiva greci, italieni și copți. Eram singurul evreu din școală. Nu era o situație de invidiat, în special cu antisemitismul foarte activ în școală și în clasă, așa cum am descris pe larg în carte

R. H. – *Într-unul dintre eseurile din "False Papers" (Documente false) asupra vieții tale "după Alexandria", vorbești despre Paris, între altele, trăgând următoarea concluzie: "Parisul poate exista fie în cap, fie pe hârtie". Greu de înțeles. Vrei să explici?*

A. A. – Mi s-a părut întotdeauna că un aspect în care viața m-a înșelat a fost faptul că nu trăiesc în Franța și că nu am devenit francez. Am fost aproape, foarte aproape, dar niciodată total pregătit să mă leg definitiv de Franța. Am poposit în America. Parisul a rămas "ceea ce viața mea ar fi putut să fie". Nu i–am iertat-o Parisului niciodată, deși nu era vina lui. Probabil că au existat motive serioase să vin în America; însă Parisul a fost totdeauna țelul meu ultim, ultimul domiciliu, "acasă". Joc adesea în minte jocul de "a fi acolo", de a mă reîntoarce.

R. H. – *Să revenim la New York. În eseul "Orașe în umbră" te găsești pe o bancă în Strauss Park. La intersecția între Broadway și West End Avenue, pe strada 106, în partea de nord-vest a Manhattanului. Nostalgic incurabil cum ești, visezi nici mai mult nici mai puțin decât la "o mare albastră" inexistentă în realitate, aflată pe undeva la capătul străzii 106. Aproape că* *vezi umbrele de pe plaja din depărtare. Ce s-ar întâmpla oare dacă ai păşi odată până la capătul străzii?*

A. A. – Strauss Park este un loc pe care-l vizitez adesea, deoarece locuiesc în apropiere. Scriind aşa cum am scris despre el este un fel de auto-mângâiere. Dar te rog să mă crezi că înainte de a aşterne textele din "Oraşe în umbră" eram conştient că nu exista nici o Anglie acolo, nici un Paris mai încolo, ori vreo plajă la capătul străzii. Arta scriitoricească a născut aceste imagini, scrisul le-a făcut coerente. Dintr-o dată Strauss Park a devenit "intersecţia mea", casa mea departe de casă, imaginea figurativă a vieţii mele. Sunt de părere că scrisul trimite "săgeţi". De ce tocmai "Strauss Park"? Pentru că pe vremea când aveam 19-20 de ani am scris o scurtă nuvelă depre un gangster care se hotărăşte să fure statuia din parc. Dintr-o dată, datorită fanteziei, parcul a căpătat un aspect special pentru mine. Parcul eram eu însumi.

R. H. – *În eseul "Sub pământ" descrii staţia de metrou abandonată: "Strada 91". Citindu-l, parcă m-am simţit într-un episod din "Twilight Zone" (celebrul serial fantastic alb-negru la TV, prin anii '60). Mi-am imaginat chiar staţia părăsită, în alb-negru. Presupun că eseul trădează o nostalgie mai recentă decât Alexandria. Este poate singurul eseu în care nici măcar nu pomeneşti de Alexandria, dacă nu mă înşel.*

A. A. – În "Contraintuiţie" de asemenea m-am ferit să menţionez Alexandria. Dar Alexandria este ea însăşi un personaj, "o figură centrală", exact ca şi Strauss Park. Întrebarea pe care ar trebui să mi-o pun este următoarea: impulsul meu în căutarea "lucrurilor trecute" este parte din felul meu de a privi viaţa, sau e rezultatul faptului că am pierdut Alexandria? Cu alte cuvinte, văd Alexandria peste tot, este Alexandria genul meu de a stabili un contact cu lumea, sau am nevoie să inventez Alexandria pentru a scrie despre lucruri foarte intime din viaţa mea? Este enigma cu oul şi găina. Cred totuşi că criticul Colm Toibin a văzut just lucrurile în recenzia sa. El consideră că scrierile mele sunt datorate dorului de Alexandria.

R. H. – *Cu câţiva ani în urmă Richard Bernstein, în recenzia sa din "New York Times" despre "Documente false", spunea: "...citind aceste eseuri, simţi cumva că dacă Proust n-ar fi existat, Aciman l-ar fi inventat". Pe de altă parte, în încheierea la "Du coté de chez Swann", eroul tău spune: "amintirea unei anume imagini nu este decât regretul unei clipe; casele, străduţele, bulevardele sunt fugitive, ca şi anii...". Şi totuşi, iată-te coborând pe peronul gării din Illiers-Combray, satul lui Proust, şi numind locul "pământ sfânt". După vizită, însă, îţi făgăduieşti să nu mai revii niciodată.*

A. A. – Am ştiut întotdeauna că întorcându-mă la Alexandria voi avea o deziluzie teribilă. Am ştiut de asemenea că vizita la Illiers-Combray va fi tot atât de dezamăgitoare. Este ca şi cum te-ai duce să revezi o veche flacără sperând că focul mai arde încă. Niciodată! După cum ţi-am spus mai înainte sunt un nostalgic pe hârtie numai – un nostograf. Nu-mi trăiesc nostalgiile.

R. H. – *Evreii sunt călători prin excelenţă, deşi nu totdeauna din propria lor voinţă. În ce te priveşte ai fost expulzat din Egipt de două ori: o dată mai de mult de... Ramses, şi a doua oară de Nasser. De aceea probabil părerea ta că "numai evreii tind să se întoarcă în locurile pe care abia au aşteptat să le părăsească. Pessah ne învaţă numai despre ritualul plecării evreilor, nu şi despre ritualul întoarcerii". Cum poţi explica dorinţa de "reîntoarcere", fie chiar şi pentru scurt timp?*

A. A. – Nimeni nu poate explica eroarea umană. Dar felul cum percep evreii viaţa este fundamental ironic. Nu este o aiureală? Nu este oare caracteristică evreilor dorinţa de a se întoarce în ţara faraonilor? Nu este ciudat ca evreii să petreacă Pessah în Egipt? Când personajul meu "tanti Flora" spune undeva că "evreii pierd totul cel puţin de două ori în viaţă", ceea ce vrea ea să spună este că evreii au o relaţie specială cu "pierderea", care nu este incidentală, ci plină de înţelesuri. Nu există "evreitate" fără "pierderi".

R. H. – *Ai fost amabil şi mi-ai trimis de curând noua ta carte "Strigă-mă cu numele tău", un roman senzual despre o pasiune adolescentină care se petrece la ţară, în Italia. Este primul tău roman? La ce să mă aştept?*

A. A. – Romanul este despre dorinţa de a trăi şi despre faptul că viaţa nu răspunde la fel şi că nu ne permite să dobândim ceea ce ne dorim cel mai mult. N-ai decât să completezi singur spaţiile goale. Poate fi vorba despre un bărbat, o femeie, un cal, o carte, un fruct – la alegere. Dacă presupui de la început că ceea ce ai dori nu se va îndeplini, îmi vei aprecia romanul.

●

În legătură cu hotărârea unor rabini de a interzice cultivarea pământului în anul de "shmita", economiştii prevăd o mare lipsă de legume şi fructe pe piaţă.

Dar nu e chiar aşa. Până la urmă tot o să găsim ceva prin tarabe, fiindcă o să ajungem la castraveţi.

AHARON GOVRIN

New Mexico

După un zbor de peste zece ore de la Frankfurt la Denver-Colorado, precedat de zborul de patru ore Tel Aviv-Frankfurt și de o întrerupere de trei ore la Frankfurt, am ajuns în după amiaza aceleiași zile de 18 martie la modernul aeroport internațional din capitala statului Colorado, Denver. Un aeroport uriaș, destul de nou, mai întins decât întregul oraș Denver, cu câteva terminaluri, legate de clădirea centrală și între ele de către un tren-navetă automat.

Am plecat din Israel în plină primăvară caldă, dar în Colorado, platou la 1600 m. peste nivelul mării, era răcoare chiar și la soare. La 29 martie a nins toată ziua, o ninsoare „fotogenică", liniștită, cu fulgi mari, leneși, care s-au depus pe acoperișuri, pe mașini și pe iarba din curtea casei și din fața caselor. A mai nins și în seara de 3 aprilie, seara de „seder" și în alte zile. „Seder"-ul l-am sărbătorit împreună cu alte familii de israelieni din orașul Superior, la una din aceste familii. În ziua și seara de 7 aprilie, când am fost invitați la o familie de evrei americani, a nins ore întregi și unele șosele s-au acoperit cu polei, după ce zăpada s-a topit ziua și a înghețat spre seară.

Am rămas peste trei săptămâni la Superior, în timpul cărora am fost de două ori în orașul Denver.

Prima oară, pe o zi însorită, am luat un tur organizat prin oraș, vizitând atât cartierele vechi, cu case cochete, numai parter, cât și cartierele noi, cu turnuri cu zeci de etaje. Am vizitat timp de o oră „Capitolul", palatul guvernatorului, clădire monumentală, atât privită de afară, cât și în interiorul cu finisaje prețioase. Holul central este înalt cât toate etajele palatului, până la bolta centrală, și la fiecare etaj coridoare circulare largi, mărginite de balustrade ornamentale, permit accesul la diferitele birouri, inclusiv al guvernatorului, cât și la sălile parlamentului statului Colorado. La penultimul etaj, de-a lungul coridorului circular, sub tavan, sunt portretele în ulei ale tuturor președinților Statelor Unite, de la Washington până la Bush fiul.

A doua oară, pe o zi cu ploaie și zăpadă, am vizitat muzeul de artă, bogat în artă indiană și spaniolă și dotat cu tot ce trebuie pentru a permite vizitatorilor să petreacă o zi întreagă în muzeu: sală de jocuri pentru copii, cu tinere îndrumătoare care să-i supravegheze și chiar și un restaurant.

În dimineața zilei de 11 aprilie am plecat cu autobuzul la aeroportul din Denver pentru a zbura cam o oră spre Albuquerque. Ne înscrisesem prin internet la o excursie de o săptămână în New Mexico, organizată de societatea fără scop lucrativ „Elder hostel". Așa cum o arată și numele, excursiile societății sunt destinate vârstnicilor, ca divertisment, dar și ca un fel de universitate liberă. Cu un taxi am parcurs distanța de cca. 70 de kilometri până la capitala statului New Mexico, Santa Fe.

Așezat la peste 2.100 de metri deasupra nivelului mării și înconjurat de munți („Sangre de Cristo" la nord) orașul este un centru de turism foarte frecventat, vara și mai ales iarna, pentru bine utilatele pârtii de ski.

Ajunși la hotelul „Holiday Inn", de la marginea orașului, ne așteptau ceilalți turiști și ghida. Aceasta, o femeie de aproape 50 de ani, care fusese conferențiară universitară, avea să ne țină zilnic cel puțin o oră cursuri, cu o engleză bogată și clară, despre istoria și geografia locurilor pe care le vom vizita în cursul zilei, dovedind competență și o vastă cultură.

Grupul nostru era format din 38 americani și numai doi israelieni, soția mea cu mine. Toți eram pensionari, afară de fiica de cca. 30 de ani a unei turiste. În tot timpul excursiei am călătorit cu un autobuz elegant, confortabil, condus de simpaticul șofer Joe Vilalobos, de origine spaniolă, spre deosebire de vestitul compozitor brazilian cu același nume de familie.

Am rămas trei zile la Santa Fe, pe o vreme de iarnă, cu ploaie și zăpadă. Migdalii și alți pomi înfloriseră deja și zăpada s-a depus și pe flori. Am vizitat partea veche a orașului din jurul așa numitei „plaza", piața pătrată a orașului, cu un pavilion în centru, probabil pentru muzica militară de duminică, înconjurată de prăvălii cu obiecte pentru turiști: frumoase vase ceramice, specifice artei indienilor locali, flori naturale și artificiale, etc. Nu departe de „plaza" se află Catedrala St. Francis de Assisi, cu două turnuri, ca toate bisericile din New Mexico, construită cu ajutorul unui bancher evreu, prietenul episcopului local. În semn de recunoștință pentru mărinimosul donator, pe fațada catedralei, sus, la centru, este scris numele lui Dumnezeu, „Yehova", cu patru litere ebraice. Monumentala poartă de lemn a catedralei are pe cele două canate 20 de basoreliefuri, amintind de poarta catedralei Santa Croce din Florența, cu cele 20 de basoreliefuri sculptate în bronz de Lorenzo Ghiberti. Interiorul catedralei, dreptunghiular, este de un fast modest, are o fântână arteziană la mijlocul lungimii de la intrare la altar și vitraje frumoase descriind aspecte din viața lui Isus. Deasupra altarului sunt tablouri în ulei cu diferiți sfinți, unul din ei cu o ghitară în mâini. Am mai vizitat și partea nouă a orașului, cu hoteluri moderne și turnuri cu multe etaje.

New Mexico evidenţează mai puţin istoria spaniolă sau mexicană, predecesoare cuceririi de către Statele Unite, şi mai mult istoria indienilor locali. Aceştia îşi construiau casele din chirpici, le tencuiau cu mortar de argilă şi le văruiau cu o o culoare cărămizie, poate ca să pară din cărămizi adevărate, arse în cuptor. Cu o minimă întreţinere, zidurile din chirpici se menţin sute de ani şi asigură o bună izolare termică. Mai toate clădirile recente, deşi construite din alte materiale şi nu din chirpici, sunt văruite cu culoare cărămizie, amintind tradiţia indiană. Zidurile-gard au partea superioară rotunjită, cum sunt zidurile construite de indieni. Acest stil de construcţie se numeşte „adobe", după numele spaniol al acestui mod de construcţie.

Pe o zi de ninsoare abundentă şi ger serios am vizitat şi „Capitolul" local, sediul guvernatorului, adevărat muzeu de artă, cu sute de picturi expuse în nesfârşitele culoare ale palatului şi am luat prânzul în restaurantul din curtea clădirii.

Şi în apropiere de Santa Fe, ca şi de celelalte două oraşe vizitate, am cunoscut sate indiene, denumite „pueblos". Indienii din Statele Unite trăiesc fie în rezervaţii, fie în pueblos, fie în oraşe, ca orice american. Statul american, care a ucis milioane de indieni în războaiele „eroice" proslăvite în filmele de „Far West", şi le-a luat mai tot pământul, încearcă să-i despăgubească şi să-şi atenueze vina acordându-le diverse compensaţii, ca: autonomie administrativă (o conducere centrală a indienilor numeşte pe primarii satelor), fiecare pueblo poate deschide un cazino, lucru interzis în general americanilor. (În afară de locuri aprobate prin lege, ca Las Vegas – Nevada).

Deşi unii indieni trăiesc în oraşe, învaţă la şcoli şi universităţi americane, ei păstrează satele cu colibe din chirpici ca atracţii turistice. Pentru a li se permite să fotografieze în sat, turiştii trebuie să plătească o taxă de 10 dolari, altfel li se confiscă aparatul!

CASINO
APACHE
The Inn is Here
Inn of the
MOUNTAIN GODS
RESORT & CASINO
NOW OPEN!
TRAVEL CENTER
SMOKEY B's
RESTAURANT
SMOKESHOP
CONVENIENCE
STORE

În apropierea satelor autentice, indienii au construit centre pentru turişti, moderne, elegante, cu magazine de artă, în special olărie artistică splendidă, specifică, dar şi covoare multicolore, ţesute la războaiele manuale din casele lor.

Am mai vizitat oraşele Taos şi Albuquerque, precum şi locul sfânt al indienilor, Chimayo, („Lourdes" al indienilor, cum îl intitulează ei), unde s-ar fi întâmplat o minune, când unei femei din sat i-ar fi apărut Fecioara Maria (aşa cum lui Petrache Lupu i-ar fi apărut Dumnezeu, „Moşul", cum spunea el.) şi de atunci satul a devenit loc de pelerinaj şi s-a construit o modestă biserică, cu ziduri groase din chirpici, cu pardoseala de pământ bătătorit şi, bineînţeles, cu două turnuri. Şi indienii, dar şi unii turişti, scot dintr-o groapă din biserică puţin „praf sfânt" şi îl pun în săculeţe de plastic. Ca în prăvălia de pe acoperişul catedralei San Pietro de la Roma, şi la Chimayo se vând cruci de diferite mărimi şi din diferite materiale, precum şi statuete ale Sfintei Fecioare şi alte obiecte.

Taos este un oraş provincial, păstrând patina perioadei mexicane, cu mai toate casele în stilul „adobe", şi are şi el „plaza" pătrată, cu pavilionul central şi prăvăliile din jurul pieţei. Într-o zi însorită am rămas un timp în umbra din pavilion, ascultând cu plăcere un cântăreţ talentat de muzică „country", care se acompania cu o ghitară acustică şi cu o tobă, ba uneori trecea la muzicuţa de gură. Unii ascultători îi aruncau monezi în cutia ghitarei sau cumpărau „CD" cu muzica trubadurului. Nu am căutat să aflu numele lui, dar nu m-ar mira să devină celebru, atât de bună era muzica lui.

Albuquerque, ultimul nostru popas, este cel mai mare oraş din New Mexico, cu o populaţie de aproape trei sute de mii de locuitori, cu multe instituţii federale, cu marea universitate a statului New Mexico, universitate cu un renumit spital şi un cartier de locuinţe pentru studenţi şi pentru profesori oaspeţi. Dacă oraşul vechi, cu „plaza" şi casele în stil „adobe", seamănă cu cel din Santa Fe şi Taos, în schimb partea nouă a oraşului, cu hotelurile moderne ale reţelelor internaţionale şi cu turnurile, aminteşte de Manhattan. Albuquerque este şi un mare centru industrial şi are un aeroport internaţional.

În timpul excursiei am mâncat prânzul la diferite restaurante de pe traseu, mai rar la hotel şi uneori l–am căpătat la pachet. Ca o curiozitate menţionez că o dată am mâncat la un restaurant cu adevărat indian (India din Asia!), cu un proprietar din Calcutta, dar şi cu o chelneriţă „indiană" din America.

Şi la hotelul de la Santa Fe şi la cel de la Albuquerque am putut vedea prin internet emisiunile imprimate ale Canalului 1 al televiziunii israeliene (www.iba.org.il), precum şi să-mi citesc mesajele primite la una din adresele mele, cea

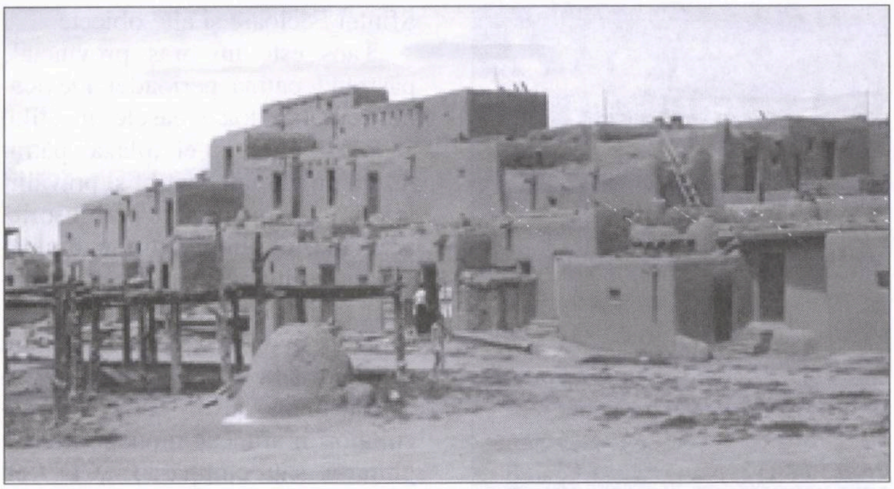

Construcţie în stil „adobe” din Taos

cu „gmail.com”. Ce mică a devenit lumea!

De la elegantul hotel din Albuquerque, numit chiar „Elegante”, o maşină-navetă a hotelului ne-a dus în ziua de 18 aprilie la aeroport. După zborul de o oră am aterizat la Denver, de unde cu un autobuz am ajuns la Superior. Un amănunt exemplifică purtarea stupidă, lipsită de gândire, a multor americani. Biletul de la aeroportul Denver până la Superior costă 10 dolari, dar pentru pensionari numai jumătate, 5 dolari. Pentru a primi reducerea, călătorul trebuie să dovedească, după regulament, vârsta minimă respectivă, 65 de ani la bărbaţi şi 60 la femei. Nu ştiu dacă arăt exact vârsta de 87 de ani, dar nici de 64 nu par, totuşi şoferul mi-a cerut să-i arăt un act oficial care să certifice că pot beneficia de reducere. I-am arătat paşaportul cu data naşterii şi i-am mulţumit pentru complimentul de a mă crede aşa de tânăr. Fără să zâmbească, şoferul a răspuns sec „I'm doing my job” (îmi fac datoria).

După două zile, la 20 aprilie, la ora 12.58 (autobuzele americane sunt foarte punctuale şi au în fiecare staţie orarul exact în acea staţie) ne-am urcat în autobuzul „AB”, care ajunge la aeroportul din Denver. De data asta şoferul nu ne-a cerut să dovedim că ni se cuvine preţul redus. Dacă la drumul Israel-Colorado am ajuns în aceeaşi zi, din cauza diferenţei de minus 9 ore de acolo, de data asta am ajuns în Israel în zorii zilei de 22 aprilie, după o întrerupere de 11 ore la Frankfurt. Zburăm totuşi cu Lufthansa, prin Frankfurt, pentru a evita o escală la New York, cu infinitele verificări ale bagajelor şi chiar ale încălţămintei.

Excursia în New Mexico a fost cu totul deosebită de excursiile noastre anterioare, nu atât prin exotismul locurilor vizitate (mai exotice au fost Seychelles, Kenya sau China) cât prin faptul că a fost în mare parte o excursie în trecut, într-o lume dispărută.

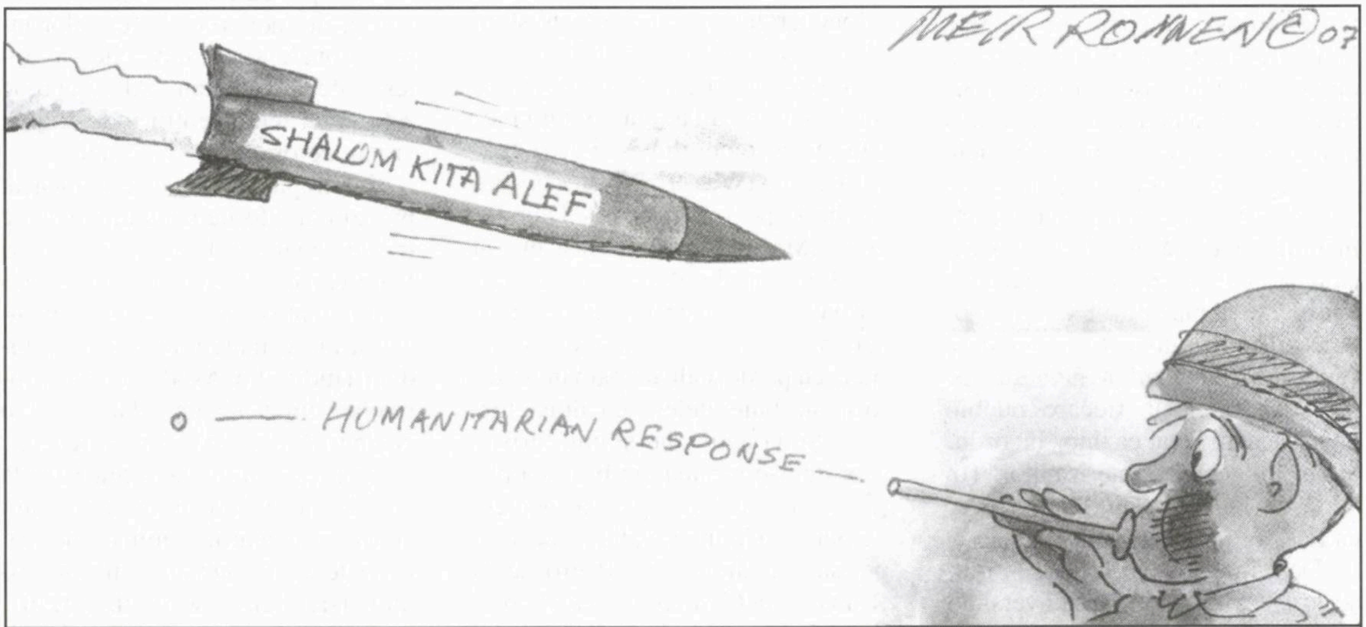

Kassamurile din Gaza şi riposta guvernului Olmert. (Desen de Meir Ronnen; în "Jerusalem Post", 2007)

G. MOSARI

Legenda unui nume de legendă: Corfu

Ulysse se leagă de prinţesa Nausicaa în Corfu ■ Turcii vin cu 30.000 de soldaţi şi pleacă cu 15.000 ■ Cuibul de dragoste al reginei Sissi.

Unii vedeau în Corfu un nume "de legendă" atunci când am luat avionul spre această insulă. Mai întâi am ajuns la Atena. Am dispus de 18 ore pentru a revedea Atena cu frumuseţile ei, cu rochii de seară, de vară sau de nailon. Am văzut că Acropole, luminat à giorno, este acelaşi. Am văzut că Plaka, vestitul cartier de la poalele Acropolei, e la fel de viu, cu zecile sale de taverne (precum cârciumioarele "ca la şosea") cu delicioasele sărmăluţe în foi de viţă, salata de icre, souvlaki, şiş-kebab, cu uşorul vin de retsina şi, evident, cu micile orchestre care cântă sirtaki. M-am plimbat pe... strada Bucureşti şi la un chioşc de ziare din Piaţa Omonia am găsit şi ziarul românesc "Cuvântul Atenei", cotidian.

Dar timpul trece şi după 18 ore te îmbarci spre avion. După o oră de drum, insula se desfăşoară în faţa noastră.

Privim harta: Corfu pare o balerină cu capul pe spate, cu fundul retras, cu picioarele lungi, foarte lungi, în poziţie de dans, pe vârfuri. Aceasta-i suprafaţa (592 km. pătraţi) pe care locuiesc aproape 95.000 de locuitori.

Ajungem la Paleokastriţa, unde suntem poftiţi la un fel de seară dansantă cum sunt sute pe aici. Intrăm în sală, ne aşezăm pe locurile noastre, aşteptăm. Începe programul, vedem doi solişti instrumentişti, o echipă de dansatori şi câteva dansuri. Apoi iar dansuri, cu participarea unei părţi din public (cine doreşte) şi... s-a încheiat serata dansantă. În schimb, s-a mâncat bine, iar oamenii s-au sculat de la mese sătui...

...Turul insulei. Cu maşina. Din nou Paleokastriţa, cu munţi şi dealuri, apoi o jumătate de oră plajă. Trecem pe dreapta insulei, jumătatea de nord e plină de verdeaţă, mergem spre sud, aici clădirile sunt vesele, calde.

...Croazieră. Mergem la Kerkyra, capitala (e un fel de a spune, dar e vorba de o aşezare frumoasă). De aici plecăm cu vaporul spre continent, la Paraga (nu Praga). Vizităm apoi insula Paxos şi ne întoarcem spre insula noastră. Dacă n-ar fi fost furtună pe mare, totul era frumos...

...Sidari. Zi liberă, zi de vizită. Aici e un oraş mic, cu sute de magazine, unele în altele, cumpărăm cadouri, mergem la mare. Tot aici ne aşteaptă "Stânca diavolului". Se zice că cine vine pe această insulă, dacă trece înot pe lângă stânci, nu se mai ceartă niciodată. O fi adevărat...

Dar mai interesant decât orice ni se par monumentele de istorie ale locului şi legendele. Aici Poseidon a împiedicat venirea apelor, ca locuitorii insulei să rămână dezbinaţi între ei, Ulysse s-a îndrăgostit de Nausicaa, iar regina Sissi – celebra regină a Austriei – şi-a făcut un cuib de dragoste în Corfu, o vilă superbă.

În amintirile lui, Corfu ştie să povestească despre asaltul a 30.000 de turci asupra insulei; după ce au fost decimaţi 15.000, turcii s–au retras lăsând insula părăsită. Au trecut prin insulă francezii, veneţienii, care au adus adevărate comori, introducând aici dragostea pentru măslini, aceasta fiind producţia principală. Şi au venit turcii şi ruşii. Dar au plecat cum au venit, căci locul şi-a căpătat independenţa în anul 1800, când a trecut în componenţa Greciei, fiind cea mai frumoasă insulă a ţării.

Vedere din Kerkyra

ELIEZER PALMOR

Din amintirile unui diplomat (Capitol final)

Am cules un ultim manunchi de episoade din trecutul meu profesional pe care le ofer cititorilor revistei “Minimum” în încheiere la seria publicata până acum – un total de cinci capitole – din fondul de “Amintiri din cariera unui diplomat”. Şi de astă dată metoda folosită pentru structurarea episoadelor evocate este aceeaşi cu care am redactat capitolul introductiv: acolo şi aici episoadele povestite nu au între ele legături de substanţă, dincolo de faptul că toate poartă amprenta istoriei personale a diplomatului care îşi aminteste de ele.

Primul episod recheamă din nebulozitatea uitării imaginea celui ce a fost nu numai un diplomat strălucit, dar şi un redutabil teoretician al relaţiilor internaţionale, dovedind în mai multe împrejurări că fusese înzestrat şi cu incontestabile calităţi de om de stat. Dar Abba Eban – căci de el este vorba – pe lângă aceste calităţi remarcabile a avut şi comportari de om timid. Când se găsea înconjurat de un număr restrâns de persoane, Eban se ferea să–si privească interlocutorii în faţă, o dovadă a timidităţii sale pe care încerca s-o camufleze fixându–şi privirea într-un punct pierdut undeva pe un perete îndepărtat sau într-un colţ de cameră. Obiceiul acesta îi conferea un aer de visător pierdut în meditaţii sau preocupări numai de el cunoscute, şi din acest motiv se întâmpla ca Eban să treacă pe lângă colaboratorii săi fără să-i observe, de parcă erau străvezii. Ceva de genul acesta mi s-a întâmplat şi mie.

a) În 1972 Abba Eban a venit într-o vizită oficială la Bruxelles. A avut convorbiri cu primul ministru şi ministrul de Externe, a fost primit în audienţă de curtoazie de Regele Baudouin şi a ţinut o conferinţă la tribuna Institutului Regal de Relaţii Internaţionale. Ultima manifestare programată a fost o conferinţă de presă la care i-am mobilizat pe reprezentanţii *mediei* belgiene şi pe corepondenţii de presă străini acreditaţi la Bruxelles. Conferinţa a avut loc în salonul unui castel cochet, ascuns într-un parc situat pe una din arterele principale ale oraşului şi care servea pentru cazarea unor oaspeţi privilegiaţi ai guvernului. Mobilat în stil baroc, salonul s-a dovedit neîncăpător faţă de numărul gazetarilor care vroiau să-l asculte pe Abba Eban.

Instalat la masă alături de Eban şi ambasadorul nostru în Belgia, am condus desfăşurarea conferinţei care – datorită interesului manifestat de gazetari – depăşise de mult limita de timp planificată. Am avut însă toate motivele de a fi satisfăcut, contemplând frumuseţea neobişnuită a salonului. Numai că s-a produs ceva bizar la sfârşitul evenimentului…

După conferinţă, Abba Eban şi însoţitorii săi s-au urcat grăbiţi la etaj pentru câteva ultime minute de intimitate înainte de a pleca, în viteză, spre aeroport. Trei colegi din ambasadă aşteptau cu mine în salon ca Eban şi suita lui să coboare şi să le urăm călătorie plăcută – ambasadorul urma să-i însoţească până la avion. Atunci când, însă, ministrul şi însoţitorii săi au ajuns în faţa noastră, Abba Eban, cu aerele sale cunoscute de visător grăbit, a trecut pe lângă noi de parcă am fi fost de sticlă!

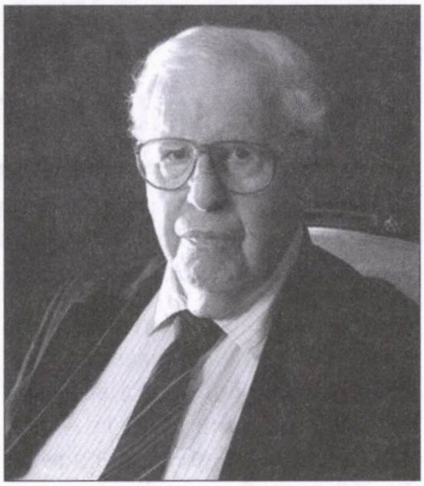

Abba Eban: ai fi zis că e dus cu pluta

Atitudinea ministrului, care n-a găsit cu cale să adreseze un cuvânt de mulţumire celor care au trudit să organizeze o conferinţă de presă atât de impresionantă m-a cam surprins, dar stupefacţia mea n-a durat decât câteva secunde. Căci Avi Chelouche, director general adjunct al Ministerului, care-l însoţea pe ministru, a sesizat imediat că impresia neplăcută lăsată de Eban trebuie corijată. S-a oprit în faţa mea, mi-a strâns mâna şi cu o voce tare, ca spusele sale să ajungă până şi la urechea lui Eban, care era deja plecat cu gândurile sale în cine ştie care sfere, a spus: "Îţi mulţumim din suflet, Eliezer. Conferinţa pe care ai organizat-o a fost un eveniment de zile mari; aşa ceva nu ni se oferă oricând şi oriunde. La revedere!”

Am zâmbit, strângând cu putere mâna întinsă a lui Avi Chelouche, în semn că am înţeles cum se cuvine gestul său colegial.

b) În 1984 am fost numit ministru plenipotenţiar în Franţa, una din cele vreo zece misiuni diplomatice cele mai râvnite în serviciul nostru exterior. Dacă pe deasupra mai erai şi francofil – şi eu eram – această misiune îţi promitea satisfacţii maxime, la care un diplomat ca mine era îndreptăţit să aspire. Din păcate, însă, rareori ne este dat să ne realizam toate aspiraţiile pe deplin.

Ceea ce mi s-a întâmplat şi mie... Un complex de împrejurări specifice locului şi timpului când mi-a fost dat să ajung la ambasada noastră la Paris a facut ca – vorba proverbului – socotelile de acasă să nu se potrivească întocmai cu cele din târg. Şi totuşi, deşi am fost nevoit să mă înfrunt cu împrejurari meschine şi enervante, am reuşit până la urmă să obţin rezultate mai mult decât bune în ce priveşte cerinţele multiple ale activităţii diplomatice la nivel înalt; am reuşit să cultiv relaţiile politice şi umane primite ca moştenire de la precursorul meu dar să şi măresc simţitor cercul lor şi în ultimă instanţă, să şi profit de tot ceea ce poate oferi Parisul ca artă şi cultură.

După doi ani de tensiuni şi decepţii, am ajuns la concluzia că în împrejurarile date pierd timpul de pomană, căci nu mai pot face mare lucru pentru îndeplinirea misiunii care mi se încredinţase. Să trândăvesc, adică numai să duc o viaţă plăcută la Paris, nu voiam. Am cerut atunci să fiu transferat fie acasă, fie în alt post din Europa. Mi s-a oferit postul de ambasador la Lisabona şi am acceptat oferta. Dar după două luni, directorul personalului din minister m-a chemat la telefon nu ca să mă întrebe dacă sunt de acord, ci ca să mă anunţe că am fost numit ambasador la Montevideo. Mi-a explicat că ambasadorul de la Lisabona a cerut din motive personale să i se prelungească misiunea cu un an şi cererea i-a fost aprobata; pe de altă parte s-a ivit nevoia urgentă de a numi un ambasador în Uruguay. Surpriza mea nu a fost mică, dar după ce am epuizat timpul de reflecţie ce mi s-a acordat, am acceptat numirea într-un post care fusese ocupat în trecut de câteva din personalităţile marcante ale diplomaţiei israeliene, în frunte cu Yacov Tzur şi Arie Eshel.

Vestea numirii mele ca ambasador s-a răspândit repede printre prietenii şi cunoştinţele mele de la Paris. N-a trecut mult timp şi a cerut să mă vadă urgent Henri Bulawko, fost luptător în rândurile rezistenţei împotriva ocupantului german. El era simpatizant al partidului sionist de stânga Mapam, membru în conducerea politică a Comunităţii şi – pe plan personal – un prieten bun. Henri avea o mutră îngrijorată când a intrat la mine în birou şi fără nici o introducere a atacat subiectul ce-l preocupa, zicând:

– Cu ce ai păcătuit, Eliezer, că cei de la minister din Ierusalim au găsit cu cale să te transfere tocmai la curtea lui Stroesner, dictatorul din Paraguay? N-au găsit ceva mai potrivit pentru tine?

L-am privit câteva secunde amuzat, apoi i-am spus:

– Nu te necăji, Henri. Nu m-au numit în Paraguay, ci în Uruguay.

La auzul răspunsului meu, faţa îngrijorată a lui Henri s-a destins într-un zâmbet luminos şi mi-a răspuns:

– Ei bine, dar asta este cu totul altceva! Îmi pare însă rău că pleci, dar te felicit pentru numire. Găsesc că este un post care nu se refuză şi cred că trecerea ta prin acest colţ îndepărtat al lumii va lăsa, aşa cum ai lăsat şi aici, amprente memorabile şi prietenii de durată.

c) Întâlniri întâmplătoare cu două personalitaţi excepţionale – distinşi slujitori ierarhici ai cultelor mozaic şi catolic – Şef Rabinul Ovadia Yosef şi Cardinalul Jean Marie Lustiger (decedat nu de mult), au înscris în amintirea mea impresii revelatoare.

Pe Ovadia Yosef îl ştiam datorită activităţii sale publice, adesea producătoare de scandal, ca Şef Rabin sefard din Israel. Dar tata, deşi rabin askenaz, mi-a vorbit de el cu multă admiraţie, atribuindu-i calitatea de cel mai important codificator de legi ebraice al generaţiei noastre.

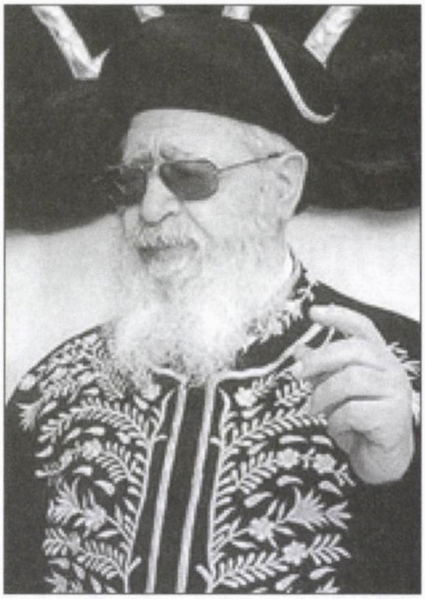

Ovadia Yosef

La puţin timp după instalarea mea la Buenos Aires, în 1980, am aflat că rabinul s-ar afla în oraş, unde venise să se întâlnească cu membrii comunităţilor de sefarzi din capitala argentiniană. Persoana care trebuia să mă informeze despre prezenţa rabinului în oraş a găsit de cuviinţă să n-o facă, dintr-un aşa-zis "dispreţ pseudo-raţionalist" – ca să nu spun ceva mai grav – faţă de unul dintre principalii purtători de cuvânt ai aşa-zisului "obscurantism medieval". Eu însă, care nu am uitat admiraţia tatălui meu faţă de vestitul rabin, am crezut că este de datoria mea să-l întâlnesc, măcar ca să-i prezint omagiul nostru şi un salut respectuos în numele misiunii noastre diplomatice în Argentina.

Când l-am localizat, rabinul era plecat deja la aeroport, unde urma să se îmbarce într-un avion cu destinaţia New York. Am sărit în maşină şi am luat drumul aeroportului, aflat la vreo treizeci de kilometri de oraş – pe atunci, un drum întortochiat, care străbătea cartiere de ne-

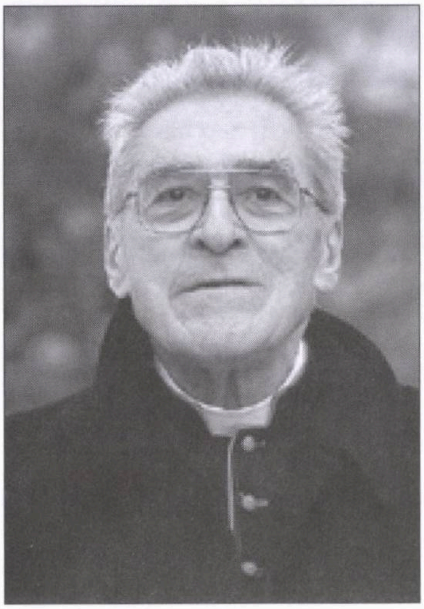

Cardinalul Lustiger

voiaşi, lipsit de semnalizări clare, aşa că te pierdeai cu uşurinţă dacă nu aveai – şi eu nu aveam încă – experienţă suficientă pe acest traseu. Dar norocul mi-a surâs, caci nu m-am pierdut pe drum şi am ajuns la timp ca să petrec câteva minute în compania rabinului şi a anturajului său. Ovadia Yosef, care avusese parte de onoruri nenumărate, a fost totuşi măgulit de gestul modest al tânărului diplomat care eram şi încă pe deasupra fiu de rabin askenaz.

Episodul referitor la Cardinalul Jean Marie Lustiger, Arhiepiscop catolic de Paris, este cu totul diferit de acela cu privire la Şef Rabinul Ovadia Yosef.

Biografia Cardinalului este arhicunoscută şi de aceea mă voi limita să reamintesc doar că era născut din părinţi evrei care emigraseră din Polonia în Franţa; în perioada neagră a ocupaţiei naziste părinţii i-au fost deportaţi la Auschwitz, de unde mama lui nu s-a mai întors. Tânărul Aharon Lustiger – după cum se numea viitorul Cardinal – a găsit refugiu într-o mânăstire şi la vârsta de treisprezece ani s-a convertit, adoptând religia catolică. Cariera lui ecleziastică a cunoscut în continuare o linie ascendentă, s-ar putea spune, fulgerătoare.

În anii mei de la ambasada din Paris, Cardinalul Lustiger a întreţinut legături strânse cu conducerea politică a Comunităţii evreieşti din Franţa şi a contribuit direct – valorificând simpatia "poloneză" manifestată de Papa Ioan Paul al II-lea faţă de "copilul evreu polonez care a devenit cardinal" – la îndepărtarea călugăriţelor carmelite din incinta lagărului de exterminare Auschwitz, unde se aşezaseră cu scopul de a arunca o umbră asupra semnificaţiei acestui loc, simbol al tragediei poporului evreu. De altfel, Cardinalul Lustiger considera că faptul că s-a convertit la catolicism nu a însemnat nicidecum că a încetat să aparţină poporului evreu; el nu împărtăşea concepţia cu privire la identitatea indestructibilă între popor şi religie, la evrei.

Din motive pe care nu le ştiu şi pot doar să le presupun, Cardinalul Lustiger păstra o anumită distanţă faţă de ambasada Israelului la Paris. Din acest motiv, el nu a onorat nici una din invitaţiile noastre la recepţiile de Ziua Naţională sau la acelea oferite cu prilejul vizitelor unor personalităţi de prim rang – ca primul ministru, ministrul de Externe sau preşedintele Knessetului – în Franţa. Arhiepiscopul de Paris se făcea reprezentat, cu aceste ocazii, prin unul din episcopii săi, mereu acelaşi, un prelat de origine vietnameză. În schimb, remarcam prezenţa lui la recepţiile oferite de ţări europene importante, ca Germania Occidentală, Italia şi Spania. M-am amuzat privindu-l, când cucoane simandicoase se repezeau să se încline reverenţioase în faţa lui, cu piciorul drept îngenunchiat, ca să sărute inelul sacerdotal de pe mâna întinsă către ele. Privit din profil, observai că are un nas coroiat semisturmerian şi o privire sclipitoare de parcă voia să spuna: "Hai să fim serioşi, fetelor! Ce vă ploconiţi aşa în faţa mea, aţi uitat cine sunt eu cu adevărat!?".

La una din recepţiile din oraş, profitând de un moment de singurătate rară, când nimeni din cei prezenţi nu solicita atenţia Cardinalului, m-am apropiat de el, m-am prezentat şi am angajat o converşţie uşoară de genul acelora ce se practică de obicei la o primă întâlnire la recepţii. Lustiger a fost amabil, părea încântat de ocazia de a conversa cu un diplomat israelian şi a pus întrebări referitoare la situaţia din ţara noastră. Spre sfârşitul conversaţiei l-am întrebat dacă este adevărat că ar cunoaşte limba idiş şi Lustiger mi-a confirmat zâmbind că n-a uitat limba vorbită în casa parintească. L-am mai întrebat dacă acceptă invitaţia de a cina la noi acasă şi să profităm de această ocazie ca să ne reîmprospătăm cunoştinţele de idiş. Lustiger a răspuns afirmativ şi la această întrebare.

În cele din urmă, împrejurările plecării mele din Paris au făcut ca invitaţia la cină să rămână o dorinţă care n-a ajuns să se materializeze.

Ani de zile mai târziu l-am revăzut pe Cardinalul Lustiger la hotelul "Hilton" din Tel Aviv. Întâlnirea noastră a fost şi de astă dată fructul întâmplării, căci venisem la hotel pentru o întâlnire cu o personalitate din America Latină în vizită oficială în ţară. Lustiger venise la Tel Aviv însoţit de Hugo Râmniceanu, filantrop cunoscut în Franţa, originar din Bucureşti, ca invitat al Universităţii din Tel Aviv, dar, din păcate, anumite grupări religioase fundamentaliste au găsit de cuviinţă să rânjească intolerant împotriva prezenţei distinsului prelat catolic (evreu) în ţara noastră.

d) Enrique Rodriguez Fabregat a fost, în anii hotărâtori când la ordinea de zi a comunităţii internaţionale era înscrisă problema recunoaşterii dreptului poporului evreu

Prof. Enrique Rodriguez Fabregat (dreapta), ambasador al Uruguayului la ONU

la suveranitate naţională, ambasador al Republicii Uruguay la ONU. Când, în anul 1947, Naţiunile Unite au hotărât formarea Comisiei UNSCOP, însărcinată să studieze problema palestiniană şi să recomande pe baza investigaţiilor întreprinse o soluţie pentru această spinoasa problemă, Rodriguez Fabregat era, împreună cu ambasadorul Jorge Garcia Granados din Guatemala, un apărător implacabil al aspiraţiilor evreieşti. Activitatea acestor două personalităţi în cadrul Comisiei şi apoi în Adunarea Generală a Naţiunilor Unite a fost în mod incontestabil determinantă în ce priveşte adoptarea Rezoluţiei de partaj care a decis crearea în Palestina aflată sub mandat britanic a două state – evreu şi arab.

Latino-americanii se complac de multe ori în situaţii de o naivitate adorabilă care se exprimă deseori în formulări exagerate şi prin figuri de stil generoase. Această tendinţă s-a făcut remarcată şi în cazul lui Rodriguez Fabregat. El a fost onorat de către partizanii Statului Israel din Uruguay – şi aceştia au fost mulţi – cu titlul de “erou-ctitor (“procer” în spaniolă) al renaşterii naţionale evreieşti”. Titlu desigur exagerat, dar care corespunde cu exuberanţa spiritului latino-american şi de aceea nici nu mă gândesc să polemizez cu tradiţia în cadrul căreia s-a modelat obiceiul respectiv.

În 1988 eram ambasdor la Montevideo şi am sărbătorit a patruzecea aniversare a proclamării independenţei Statului Israel. Între altele, am organizat o adunare populară la care a participat, pe lângă cel puţin două mii de cetăţeni de rând, elita politică şi intelectuală din capitala ţării, în frunte cu preşedintele Republicii. În cadrul adunării, comitetul de organizare a festivităţilor a distribuit o medalie aniversară confecţionată în mod special cu ocazia evenimentului, unui număr de personalităţi care s–au distins de-a lungul anilor prin activitatea lor în favoarea drepturilor poporului israelian.

Cine altul dacă nu Rodriguez Fabregat merita primul să i se confere această medalie? Dar eroul nostru nu mai era în viaţă şi cel ce a primit medalia în numele lui a fost fiul său. Acesta a urcat la tribună, unde se afla instalat prezidiul adunării care i-a înmânat medalia, s-a întors cu faţa spre public şi, cu o voce care trăda o emoţie vădită şi mâna dreaptă îndreptată spre tavan, a spus: “Mă auzi, tată? Tu care ne priveşti acum de sus unde te afli, vezi că evreii nu te-au uitat! Nici după patruzeci de ani!”.

Cuvintele inspirate adresate de fiu mai degrabă asistenţei decât tatălui sau au fost salutate printr-o furtună de aplauze.

e) Directorul general UNESCO a convocat un număr restrâns de savanţi din ţări membre în Organizaţia Naţiunilor Unite cu scopul de a elabora recomandări privind priorităţile organizaţiei pentru proximul deceniu. Din Israel a fost invitat să participe la reuniune profesorul Michael Sela, binecunoscutul ex-preşedinte al Institutului Weizmann din Rehovot. Întrucât se cuvenea a respecta “sfântul principiu al echilibrului politic”, din partea OEP a fost invitat profesorul Edward Said (deşi această organizaţie nu avea atunci – şi nici astăzi nu are – decât un statut de observator în sistemul Naţiunilor Unite).

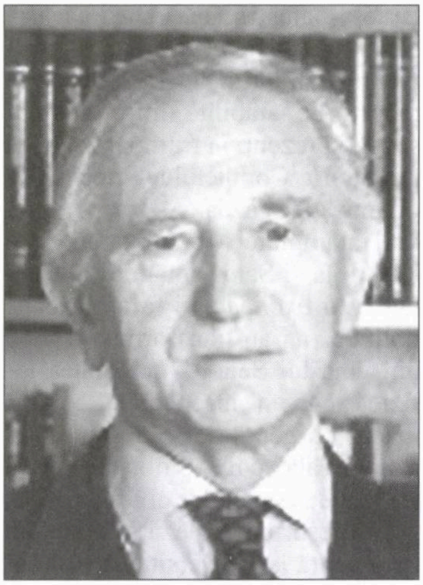

Prof. Michael Sela

Comisia se reunise în primăvara anului 1993, deci după ce Conferinţa de la Madrid produsese, spre sfârşitul anului 1991, un început de destindere relativă în atmosfera tensionată legată de problematica

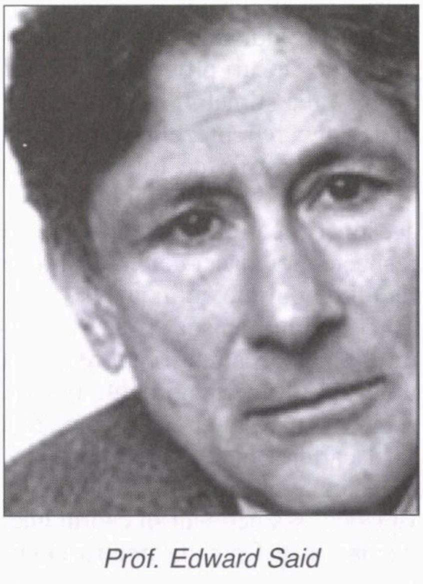

Prof. Edward Said

israelo-palestiniană. Dar această schimbare – fie ea şi mică – în atmosfera amintită nu s-a reflectat în raporturile stabilite între anumiţi savanţi prezenţi în frumoasa sală de reuniuni a Comitetului Executiv al organizaţiei-gazdă. Aşezaţi – şi nu din întâmplare – unul lângă celălalt, Sela şi Said, amândoi intelectuali *par exellence* şi fără blazoane politice, nu au transformat – şi nu din vina lui Sela – vecinătatea lor fizică într-un început de contact măcar de genul acelora, fără substanţă reală, cum se obişnuieşte în societatea oamenilor civilizaţi.

Profesor de engleză şi literatură comparată la Universitatea Columbia din New York, numit în articolul publicat la moartea lui de gazeta “The Guardian” din Anglia “intelectual superstar în America”, şi prieten cu muzicianul Daniel Barenboim, Edward Said a trezit în cugetul profesorului Sela speranţa unui început de dialog, fie şi numai pe teme de pură intelectualitate. Said a făcut însă abstracţie totală de prezenţa vecinului său israelian, prefăcându-se că nu înţelege micile sale avansuri amabile.

Amintindu-mi de elogiile de care s-a bucurat profesorul Said din partea unor politicieni-intelectuali israelieni de o anumită culoare politică, mă întrebam, ascultând comentariile indignate ale profesorului Sela: «Cui prodest?” Spuneţi–mi, prea stimabili concetăţeni ai mei, voi care reprezentaţi categoria “faliţilor noştri”, ce folos găsiţi în proslăvirea, dacă nu şi adularea, acestui tip care nu este în stare să respecte nici măcar cele mai simple reguli de purtare civilizată?!»

f) Ultimul episod al acestui capitol final de amintiri se referă la unul din ultimele momente memorabile pe care le-am trăit spre sfârşitul carierei mele active de diplomat, ca ambasador la UNESCO. Episodul s-a petrecut în cadrul unei dezbateri în Comisia pentru Drepturile Omului, care este unul dintre organismele permanente funcţionând pe lângă secretariatul UNESCO şi având ca misiune, printre altele, de a veghea la respectarea nestingherită a dreptului universal la educaţie şi a accesului la comorile culturii. Comisia este alcătuită dintr-un număr de delegaţi permanenţi ai ţărilor membre. aleşi pentru o cadenţă de patru ani.

Într-o bună zi am primit o scrisoare semnată de preşedintele Comisiei, ambasadorul Australiei, prin care solicita să i se explice de ce nu se respectă dreptul unui student palestinian, rezident în Gaza, de a se deplasa nestingherit ca să ajungă la Universitatea din Bir Zeit, unde studia, dacă mai ţin minte, economia. La scrisoarea preşedintelui era ataşata plângerea studentului.

Am înaintat autorităţilor noastre militare dosarul plângerii şi spre surprinderea mea am primit la puţin timp un răspuns complet, precizând că interzicerea de deplasare a studentului respectiv a fost ridicată de mult, dar încercările repetate de a-l informa despre această schimbare s-au soldat cu un eşec, deoarece studentul şi-a schimbat adresa fără să fi informat autorităţile respective şi nici adresa indicată pe plângerea trimisă la UNESCO nu este exactă. UNESCO este autorizat să comunice acest răspuns reclamantului, dacă va afla adresa lui exactă...

M-am prezentat la proxima sesiune a Comisiei pentru Drepturile Omului, care avea înscrisă la ordinea de zi plângerea studentului din Gaza. În timp ce ascultam introducerea în temă a preşedintelui, care vorbea engleza, şi observaţiile preliminare rostite de ambasadorii rus, francez şi spaniol în limba lor maternă – toate acestea fiind limbi oficiale ale Naţiunilor Unite – mi-a venit ideea să mă “răfuiesc” pentru uşurinţa cu care plângerea mi-a fost înaintată fără nici o umbră de ezitare privind justeţea ei. Atunci am improvizat scenariul unei reacţii care să se întipărească în memoria celor prezenţi la reuniune pentru o perioadă de timp îndelungată.

Am luat deci cuvântul, prezentând răspunsul nostru la plângere cu o notă de uşoara ironie în voce, vorbind întâi în engleză (limba preşedintelui care a deschis şi condus sesiunea), trecând apoi, în ordinea în care luaseră cuvântul membrii comisiei, la franceză, rusă şi spaniolă, trecând de la o limbă la alta fără întrerupere. Din colţul ochilor urmăream reacţia colegilor şi am văzut uimirea care pusese stăpânire pe feţele lor. La un moment dat am văzut că ambasadorul argentinian Jorge Gaetano Zein Assis (născut la Buenos Aires din părinţi emigranţi din Liban), cu care am întreţinut relaţii mai mult decât cordiale, a ieşit pe culoar şi s-a adresat celor prezenţi pe un ton excitat zicând: ”Haide intraţi, intraţi repede în sală! Să nu pierdeţi spectacolul! Aşa ceva nu aţi mai văzut niciodată! Acest Palmor e fenomenal, vorbeşte toate limbile! Intraţi, intraţi, nu pierdeţi ocazia!”

Bunul meu prieten Zein Assis nu a uitat mult timp spectacolul la care a asistat. Ani de zile mai târziu a cunoscut la Buenos Aires un prieten de-al nostru şi când, din vorbă în vorbă, a descoperit că sunt prietenul amândurora, Zein Assis a povestit înflăcărat scena multi-linguală produsă de mine în reuniunea Comisiei pentru Drepturile Omului...

Prietenul din Buenos Aires care mi-a povestit convorbirea cu Zein Assis mi-a spus că omul părea profund marcat de scena la care a asistat în sesiunea din Comisia pentru Drepturile Omului de la UNESCO.

Sper că şi celalţi membri ai Comisiei au ramas la fel de plăcut impresionaţi.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

***Angelica Rubingher*, Raanana, care a citit volumul "de-un antisemitism feroce" "Săptămâna roşie" de Paul Goma şi, mai nou, a aflat "cu stupoare" de hotărârea primăriei municipiului Timişoara, în cap cu primarul Gh. Ciuhandu, de a-l face pe scriitor cetăţean de onoare al Timişoarei, în semn de preţuire pentru scrierile sale antievreieşti, are o nedumerire. Aflând că Goma, trăitor la Paris, i-a dat în judecată pe cei care-l acuză de antisemitism, ea spune: «Nu înţeleg, pur şi simplu, nu înţeleg... E ca şi cum Ilie Rădulescu, directorul ziarului nazist "Porunca vremii", de la Bucureşti, i-ar fi dat în judecată pe Mihail Sebastian, pe I. Peltz, pe Fundoianu, ca şi pe câţiva români ca Mihail Sadoveanu, Gala Galaction, N. D. Cocea, Mihail Ralea, Geo Bogza sau Tudor Teodorescu-Branişte – pe acelaşi motiv! Care sunt argumentele lui Goma? Cum de se consideră el calomniat?»**

Iată, mai jos, un text unde Paul Goma explică de ce i-a dat în judecată pe "ponegritorii" săi. Articolul a apărut în revista legionară "Rost", publicaţie lunară editată de "Asociaţia Romfest XXI".

Fragmente:

«Am anunţat că voi da în judecată persoane, grupuri, asociaţii pentru calomnie şi pentru denunţ calomnios, vinovate de a-mi fi adus acuzaţia de "antisemitism".

Cunoscuţi, prieteni, neprieteni se întreabă, mă întreabă: întru cât termenul "antisemit" ar fi injurios?

Răspund: "antisemit" a devenit injurios în momentul în care, dintr–un termen inexact, fals, mincinos s-a transformat în stea-galbenă lipită cu scuipat pe fruntea unor evrei normali – ca muzicianul Daniel Barenboim, ca istoricul Esther Benbassa – de către anormalii lor consângeni; a devenit infamant de când, în gura anormalilor evrei, a început a semnifica: ne-om, anti-om.

Termenul "anti-semitism" presupune dispreţ, ură, ostilitate faţă de semiţi – nu faţă de iudei, de evrei, altfel ar suna: antiiudaism, antievreism. În eseul "Săptămâna Roşie 28 iunie – 3 iulie 1940 sau Basarabia şi Evreii", pag. 20, Ed. Vremea, 2004 scriam:

"(...) analfabetizatorii de ei (ei fiind bravii "vânători de antisemiţi") nu ţin seama, pentru început, de falsitatea, de idioţenia termenului «antisemit», când semiţi (de la Sem) sunt şi maltezii şi berberii şi arabii şi, cine ar crede, azi, în Israel: palestinienii, dragi tovarăşi de alte nationalităţi!"

Termenul "antisemit" nu este unul indiferent – ci cu atât mai nociv, mai prejudiciabil cu cât, am mai spus: este neadevărat.

Mă simt atacat-ameninţat (nu ofensat: nu mă poate ofensa o expectoraţie de tipul: «Tuberculosule!» – murdărit, da):

– pentru că acest termen a ajuns să fie, nu doar un calificativ depreciativ ca hoţ, mincinos, necinstit, laş, criminal etc..., ci unul infamant şi ameninţător – de altfel este îngemănat în discursul anti-antisemiţilor cu: "Ordonanţa de Urgenţă cutare...";

– pentru că a ajuns să se statornicească această inadmisibilă, mizerabilă obişnuinţă: acuzatorii nu se simt obligaţi să dovedească acuzaţia de "antisemitism", epitetul fiind bun-la-toate şi pentru tot. Începînd de la 23 august 1944, dacă cineva îi spunea unui mincinos că este mincinos, unui necinstit că este necinstit, dacă mincinosul-necinstitul era evreu sau ungur, imprudentul ne-ungur, ne-evreu era condamnat pentru "ură de rasă" şi băgat în închisoare; anchetatorii-procurorii fabricau dosare din care "reieşea" că "banditul" rostise: "boanghenă", "jidane". Şi degeaba protesta nefericitul, jurîndu-se că zisese doar: "hoţule!" sau "mincinosule!", securistul fusese instruit de tovarăşii sovietici să aplice "doctrina posibilitaţionistă": "N-ai zis, dar ai fi putut zice, noi luăm măsuri preventive..." (ca "războiul nuclear preventiv" imaginat de Rumsfeld-Wolfowitz).

De ani de zile sunt acuzat că scrierile mele sunt "antisemite" (de către Ed. Reichman, I. Petran, A. Paruit, Al. Mirodan, I. Chiva) însă niciodată acuzatorii nu au produs citate netrunchiate, nefalsificate din care să reiasă ostilitatea, dispreţul, ura autorului fată de evrei. De pildă:

R. Ioanid ("Observator cultural") rezumă (sic!) ceea ce vrea să prezinte ca... autentic în scrierile mele: "Problema lui Goma începe cînd încearcă să explice cauzele Holocaustului din România ca fiind generate de victimele evreieşti ale acestuia. (...) principalele ţinte ale lui Goma (...) sunt evreii ca părtaşi la crimele comuniştilor în timpul verii lui 1940. Dacă cineva vrea să înţeleagă cauzele Holocaustului din România, trebuie, după părerea lui Goma, să înceapă cu crimele comise de evrei în Basarabia şi Bucovina de Nord, când România a pierdut cele două regiuni în faţa (corect: ocupate de...) Uniunii Sovietice (...). Goma este un caz clasic a ceea ce Michael Shafir numeşte «negaţionism deviant» (deflective negationism), un caz în care se deturnează vina de la faptaşi la victime". Şi: "Goma se luptă din greu cu o dilemă comună antisemiţilor români". Şi încă: "...teoria lui Goma reprezintă exact pretextul folosit de Ion Antonescu şi de propaganda regimului său pentru începerea Holocaustului din România, şi anume că zeci de mii de evrei au fost executaţi şi peste o sută de mii deportaţi pentru că erau aşa-zişi bolşevici în masă care au primit cu braţele deschise trupele sovietice din 1941» (aici, cu bună ştiinţă, R.I. falsifică adevărul istoric, scriind: "1941" – în loc de "1940").

A întâlnit cineva un citat din textele mele, sub pana rezumatorului abuziv R. Ioanid? Monologul său acuzator, fără probe, a devenit referinţă, Evanghelie, scutindu-i pe alţii de a citi.

Printre necititorii-de-profesie – dar acuzatori-de-profesie:

Michael Shafir (în volumul *Între negare şi trivializare,* 2002, Polirom): "Cum lucrarea mi-a parvenit foarte recent şi mult după ce acest studiu fusese încheiat (cel din care citez, n. m.), nu voi intra în polemică cu Paul Goma. Dar şi o parcurgere superficială a lucrării sale arată că Goma nu cunoaşte sau nu vrea să ia cunoştinţă de unele documente care i-ar arăta că cea mai mare parte a demonstraţiilor sale se bazează pe falsificări ale comandanţilor armatei române în retragere." Totodată, M. Shafir, în calitate de coautor al "Raportului Iliescu-Wiesel" (împreună cu R. Ioanid, Al. Florian, M.D. Gheorghiu), scrie, după lecturile tovarăşilor săi: "Influenţele exilului: În scrierile a trei figuri importante ale exilului românesc se găsesc formule care intră în tipologia comparaţiilor trivializante. Este vorba de Paul Goma, Monica Lovinescu şi Dorin Tudoran. Paul Goma, (...) a scris în ultimii ani mai multe texte în care reclamă recunoaşterea «Holocaustului roşu» împotriva poporului român, comis şi cu contribuţia evreilor. Ideea de bază a ultimei sale cărţi, "Săptămâna roşie", reeditată şi foarte mediatizată în România, este următoarea: «Holocaustul roşu pus la cale şi de ei (de evrei) a început pentru noi, românii, cu un an mai devreme decât al lor: la 28 iunie 1940 şi nu s-a încheiat nici azi.» Goma susţine că, după cedarea Basarabiei şi (a) Bucovinei de Nord Uniunii Sovietice, evreii, adulţi dar şi copii, au comis, cu ordin de la sovietici, dar şi din "ură de rasă", "ură de român", nenumărate acte de agresiune şi umilire împotriva Armatei române. Astfel de acte au venit "dinspre aproape toţi evreii aflaţi în Basarabia şi în Bucovina de Nord în acea Săptămână Roşie, înspre toţi românii" (p. 171).

Aproape la fiecare pagină, Goma glosează pe tema culpei evreilor, care ar fi adus comunismul (mai multe pagini sunt umplute cu liste de evrei comunişti), ar fi monopolizat suferinţa, făcând din contabilitatea cadavrelor o afacere (p. 10, 115, 183-199) şi ar fi comis crime care au "întunecat-însângerat întreg secolul al 20-lea". Scriitorul român cere condamnarea evreilor, aceşti "călăi nepedepsiţi" (p. 186-187), prin organizarea unui «Nürnberg II» (p. 95, 170, 217, 274). Aşa cum se poate observa, cartea lui Goma ilustrează toate formele de trivializare prin comparaţie (accentul căzând pe comparaţia deflectivă). Pe ansamblu însă aceasta este mai mult decât atât: constituie o veritabilă sinteză a negaţionismului şi antisemitismului, cum rar se poate găsi în literatura de limba română. Pe de altă parte, trebuie spus că Paul Goma se remarcă prin radicalitate, nu prin originalitate. În diferite combinaţii, idei similare au circulat şi înainte în mediile de dreapta din România şi exil."

Andrei Oişteanu (revista "22") (...) "Un caz insolit este cartea lui Paul Goma, "Săptămâna roşie sau Basarabia şi evreii" (Editura Vremea XXI, Bucureşti, 2004), care iese practic din orice tipologie. Goma nu se mulţumeşte să fie, ca alţii, negaţionist. El admite Holocaustul din România, dar îl motivează, îl justifică. O teorie atât de aberantă încât nici măcar nu este pedepsită de lege".

Laszlo Alexandru: (E-Leonardo 2, 3, 4) "S-a găsit el, de la Paris, să–l elogieze, acum, pe Antonescu la unison cu Vadimică! Ruşine să-i fie! "Dar în ultimii ani partizanatul antisemit al lui P.G. a prins contur tot mai consistent". (...) "Cea mai scandaloasă minciună (...) preluarea logicii globaliste si a limbii de lemn din propaganda antonesciană (...) Paul Goma ne readuce sub priviri toată nemernicia criminală a fascismului românesc (...) atât prin stilul cât şi prin ideile antisemite violente pe care le profesează (...) Paul Goma pare a fi clona lui C.V. Tudor". "Eu, ca scriitor, aleg să mă transpun în pielea evreilor persecutaţi de Antonescu decât în pielea basarabenilor..."; "Singura posibilitate de a descrie onest o circumstanţă istorică (este) din perspectiva victimei"...;

Ovidiu Pecican: (E–Leonardo, 4, 5): "Concluzia cu privire la antisemitismul lui Goma provine dinspre generalizările operate de autor în pagină"; "La o privire atentă, deci, "antisemitismul" lui Paul Goma se dovedeşte mai curând o pripeală logică"; "Va trebui, deci, să ne obişnuim cu imaginea unui Goma luptător pentru drepturile omului, însă în acelaşi timp antisemit? (...) Dacă va trebui să ne obişnuim cu acest fel de Goma, fără îndoială că o vom face" "(...) pasajele cu zăngănit antisemit din romanul "Basarabia" sunt mărturia unei inabilități scriitoricești sau a unui crez antisemit propriu-zis").

Willian Totok (Germania): "Cel mai concludent exemplu este fostul disident anticomunist Paul Goma, care, într-un exces de zel polemic, s-a alăturat revizioniștilor, devenind astfel, probabil fără să fi vrut, obiectul de adorație al extremiștilor naționaliști". (...) "La Goma, motorul ideologic al contestării Raportului este anti-comunismul visceral combinat cu resentimente antievreiești și frustrări personale." ("Receptarea Raportului final al Comisiei Wiesel în presa română și germană", în "Timpul");

– Mihai Dinu Gheorghiu ("Observator cultural"): (...) "Rinocerizarea lui Paul Goma privește istoria dizidenței românești și ea s-a produs sub influența emigrației naționaliste, care i-a stimulat resentimentele. Goma, cândva denunțat ca evreu și rus («Efremovici»), și-a descoperit o vocație de antisemit prin care se aliniază cu foștii săi persecutori, care-l așteaptă acum nerăbdători să revină în patrie";

– Ioan Bogdan Letfer în "Inventatorul de cuvinte": "De câțiva ani încoace, odată cu cărțile despre Basarabia și al doilea război mondial, Goma produce un discurs limpede antisemit";

– Carmen Mușat în «Observator cultural»: "(...) tipul de discurs pe care Paul Goma îl livrează de cincisprezece ani încoace – violent pamfletar, cu răbufniri antisemite și cu ignobile atacuri la persoană (...) "

Lista antisemitizatorilor mei rămâne deschisă.

A spune adevărul este un act "antisemit"?

A critica Israelul, stat terorist, rasist, aplicând o politică de ură contra ne-evreilor, în special a palestinienilor băștinași, de apartheid, de autoghetoizare prin Zidul Rușinii Ierusalimului – în timp ce, în afară, evreii sunt cei mai ardenți propagandiști ai mondializării – constituie un act de antisemitism?»

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Alexandru Florian, director executiv al INSHR-EW (Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel"), care a scos, în colaborare cu cercetătoarea Cosmina Gușu, un Caiet al Institutului (Nr. 2-2007) intitulat "Manifestări de antisemitism și negare a Holocaustului în mass-media din România". Caietul – despre care se vorbește insistent în lumea presei de la București – are două merite întru totul remarcabile: 1) el se ocupă nu numai de evenimentele din anii războiului, ci și de manifestările antisemite din ziua de azi, văzute ca o parte a încercărilor fascismului islamic și ale aliaților acestuia de a pregăti terenul pentru Holocaustul nr. 2; și 2) autorii examinează nu numai publicațiile *anti*, gen "România Mare", "Puncte cardinale" sau "Obiectiv legionar", ci și ziarele "obiective" sau "neutre" de mare tiraj precum "Ziua" sau suplimentul "Aldine" al cotidianului "România liberă" ori săptămânalul "Lumea". Este o "premieră" care a avut darul să sporească în mod simțitor prestigiul lui Alexandru Florian și al colaboratorilor săi.

În scădere

Silvia Marcovici, violonistă, Germania: invitată la festivitățile "Euro-Judaica" de la Sibiu, talentata interpretă a provocat un scandal de răsunet, amenințând că dacă gazdele nu îi instalează numaidecât un aparat de aer condiționat la hotel (amintim că la Sibiu, oraș cu climă moderată, nu prea există "mazgane"), ea își anulează concertul și se întoarce cu primul avion în Germania. Ea a fost convinsă până la urmă să revină, dar incidentul a făcut turul orașului, producând o impresie proastă printre participanții la festivități.

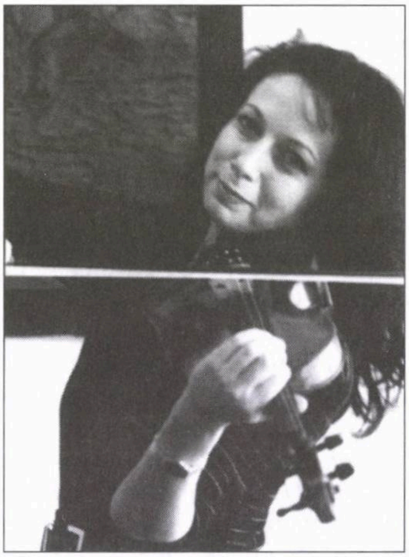

Bancuri cu cei din Republica Moldova

• Ce sunt ăia chiloți? Ăia de chilotează avioanele.

• Ce e aia piron? Locul unde te urci în tren.

• Cum se cheamă pe moldovenește filmul "Războiul stelelor"? "Gâlșiavă pi șier".

• Cum se numește pe moldovenește lovitura de colț la fotbal? Pălitura di ungher.

• Cum se numește pe moldovenește lovitura de pedeapsă? Pălitura di osândă.

(După Internet)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Solo Juster: poetul de azi, poetul de ieri

În Colecţia Antologiilor Lirice de Autor a apărut, la editura Hasefer (2007), volumul de Poeme Alese al lui Solo Juster, volum intitulat semnificativ "Iarnă verde". Semnificativ, cred, în dublu sens.

Indicând, în primul rând, legătura tot mai profundă a poetului cu Israel. Căci "iarna verde" este, aşa cum a arătat poetul însuşi (în poezia cu acelaşi titlu), o iarnă specific israeliană, deosebită de aceea, cu zăpadă şi linişte paşnică, din România: *Desenând pe ceruri dungi/ trec plângând/ spre miază-zi cocorii.../ cârduri negre, cârduri lungi/ în Canaan se-aşterne iarnă verde./ Câmpiile-s mai verzi decât smaraldul,/ portocalii dau în pârgă/ peste dealuri/ aur picură din soare/ şi diamante pe Iordan/ se prind să curgă./ După hulă/ a plouat o săptămână./ Pe cerul albastru/ iar/ curcubeele scânteie. Bubuie o mină/ pe drumul de patrulă./ Smalţ de sânge se clipeşte/ în mătasea holdelor de grâie!// Desenând pe ceruri dungi,/ trec plângând/ spre miază-zi cocorii/ cârduri negre, cârduri lungi.*

Titlul volumului poate fi interpretat şi într-un al doilea sens. El poate indica şi anotimpul vârstei poetului. La 85 de ani, el a ajuns la anotimpul iernii, al bătrâneţii. O bătrâneţe plină de vigoare spirituală, luminată de persistenţa iubirii şi de zâmbetul şăgalnic cu care poetul priveşte în jur şi se priveşte pe sine însuşi, chiar moartea sa: *Mi se pare c-am mai murit o dată/ dacă nu de două/ poate de trei ori./ bizar, ba chiar foarte bizar/ m-am trezit mereu din moarte mirat./ aş vrea să descriu/ repetatele mele reveniri din moarte/ dar cum a fost într-adevăr/ parol/ nu-mi mai aduc aminte./ orice-mi va fi scris de-acum/ în soarte/ nu mă mai tem de moarte/ c–am mai murit o dată/ dacă nu de două/ ori poate de trei ori.*

"Iarnă verde" este nu numai anotimpul vieţii poetului. Ci al întregii sale opere. Mereu credincios faţă de el însuşi, nu a dispreţuit totuşi înnoirea. Antologia actuală, alcătuită retrospectiv de el însuşi pornind de la plachetele tipărite de-a lungul anilor, ne îngăduie să vedem aceasta mai clar.

Impresia pe care ţi-o lasă lectura volumului este aceea a unei prezenţe poetice masive, inconfundabile. O bănuiam dinainte, citind şi analizând pe rând, în decursul anilor, plachetele apărute, majoritatea lor în condiţii modeste, de broşuri şapirografiate. O ştim acum cu certitudine şi o putem afirma răspicat, fără umbră de îndoială.

Tonul dominant a fost şi a rămas trist. O melancolie liniştită, numai cu rare izbucniri de revoltă şi de sarcasm. O melancolie resemnată, de împăcare cu starea lucrurilor. Dar nu lipsită de hotărârea de a apăra ceea ce are mai de preţ, poezia, "visurile": *Aripile mi-au frânt/ când am vrut să zbor/ şi-au râs apoi de cioate./ Lacrimile mi-au băut/ şi-n lanţ m-au priponit/ dar de zburat/ tot am zburat/ în vise* ("Arcul de triumf").

Este, în poezia lui Solo Juster, o dualitate paradoxală. În bine gândita, pertinenta Prefaţă, Paul Cernat a remarcat-o cu perspicacitate: «*Autorul ar putea fi catalogat, la o adică, drept un tradiţionalist cu figuraţie modernă, un poet "de modă veche" supravieţuind înstrăinat în alt timp.*»

Antologia respectivă ne permite să urmărim drumul parcurs de poet. De la influenţa romantismului eminescian, la poezia modernistă a lui Barbu şi a lui Vinea, apoi la actuala predilecţie pentru o poezie directă, nudă, de o convingătoare simplitate. Urmele drumului nu s-au şters, ele persistă şi în faza actuală. De aceea, dualitatea paradoxală de care vorbeam. Influenţele au fost asimilate, transformate în carne vie, în substanţa vie a poeziei lui Solo Juster, cu caracteristicile lui proprii.

Tema recurentă a lacului de onyx şi anumite inovaţii gramaticale (murite, minţite curbe roşii, sunată ora) sunt de origine Barbiană dar au devenit, prin asimilare autentică, poezie cu pecetea certă a lui Juster: *Sunată ora marelui plictis/ sunt doldora/ de-acum de toate/ tot ce-a fost de zis – s-a zis/sunată ora marelui plictis/ ce-a fost de ars – s-a ars/ precum ceara/ pic cu pic/ pâlpâind un dor de moarte/ şi rău/ nu-mi pare de nimic/ sunată ora/ marelui plictis.*

Parfum de vis eminescian are poezia "Îngerii albaştri", în care strofa întâi este reluată în final, inversându-se ordinea versurilor: *Sunând codrii mei sihaştri/ Cu zefirii care curg/ Horesc îngerii albaştri/ Dansuri lente în amurg.*

În stil popular, dar cu pecetea specifică a lui Solo Juster, sună melodios ca o doină emoţionanta poezie "Lie, lie": *trilul trist de ciocârlie/ iar îmi sună trist în suflet/ lie, lie/ bate toaca de chindie/ ducând zvoană prin înalturi/ lie, lie/ tristul tril de ciocârlie/ dulce-mi plânge numai mie/ lie, lie.*

În ultima vreme, dintre temele recurente – Israel, lacul de onyx, codrul sihastru şi melodiile triste etc. – revin tot mai des, mai persistent, obsesiv chiar, două teme: tema morţii şi tema iubirii.

Moartea – inevitabilă –poate fi, spune poetul, ţinută o clipă în loc de o privire hotărâtă, care o ţintuieşte locului: *trăindu-mi ziua fără silă/ aminte aducându-mi/ de tot ce mi-a fost drag/ mai că mi se face milă/ de moartea priponită-n prag* ("Cu moartea-n prag"). Dar numai o clipă.

Moartea e inexorabilă. Convingătoare în frumoasa lor simplitate sunt versurile din "Ştiu şi ziua": *De urbea-n care m-am născut voi muri departe/ ştiu chiar ziua în care am rendez-vous cu moartea/ la aprinsul lumânărilor/ va fi într-o vineri seară/ sigur va fi seară fără îndoială vineri...*

Ultima strofă împleteşte tema morţii cu aceea a iubirii, aşa cum se întâmplă şi în alte poezii: *aminte îmi voi aduce de sărutul care/ mi-ai aprins atunci pe buze noaptea/ când ochii tăi cei verzi ca ai fiarelor luceau.*

E un citat aproape literal din poezia "Păgân sărutul": *era noapte oarbă lumânările sparte/ când mi-ai aprins pe buze sărutul/ lumea s-a clintit din rotire/ deslușindu-mi taina de dincolo de moarte./ erai neagră una cu noaptea topită/ cum fiarelor ochii-ţi luceau/ când mi-ai aprins pe buze sărutul...*

"Pitit după rime", poetul încearcă să se ascundă. Dar, în adâncuri, simte că nu poate scăpa. Moartea îşi continuă, fără cruţare, drumul. Biruitoare: *luna aşterne pe plai/ cărare de aur/ să treacă semeaţă/ aia cu coasa/ şi zâmbet ce-ngheaţă// uraa uraa/ urlă piatra/ cât o ţine gura.*

Cine a putut să scrie versuri ca acestea, adânc cutremurătoare, Urlând ca Piatra, poate să doarmă liniştit. Împăcat cu sine însuşi.

Spuneam că poezia, dominant melancolică, a lui Solo Juster, nu e lipsită de zâmbet. Păstrând cuvenita distanţă, privind "din turn", surprinde uneori şi faţa comică a realităţii.

Când Dumnezeu porunceşte oamenilor "Nu-ţi face chip cioplit" (din piatră), piatra surâde ironic, nelegiuita, ştiind că nu va fi respectată legea: *peste abisurile lumii/ ironic surâde piatra* ("Dumnezeul de piatră").

Şi poetul ne face, parcă, cu ochiul, clipind cu înţeles: *Cum umbra unui nor/ mă trec spaime de-ntuneric/ poeme scriu de frică/ să nu mor* ("De frică").

A scris şi o serie de fabule hazlii. "Fabulă cu buburuză", "Fabulă cu măgari şi peşti". În cea dintâi, tonul ironic, hazliu, se referă la autorul însuşi care priveşte buburuza: *Pe o petală de mac a poposit/ o buburuză/ privindu-mă mirată (Sunt sigur că se mira). N-am prins a pricepe rostul/ (multe rosturi n-am priceput)/ Pesemne şi mai mirată/ Desfăcând nişte aripi roşii punctate/ s-a topit în aurul dimineţii (Sigur. Era dimineaţă). Mai stau şi mă întreb:/ (acum e seară)/ De ce s-o fi mirat când m-a văzut/ buburuza?*

În a doua fabulă, gluma e intercalată în final şi se referă la cititor: *În ţara măgarilor răcnetul/ e limba naţională/ Tăcerea e limbă naţională/ în ţara peştilor./ De ce-i aşa şi nu altfel?/ Stai un pic şi te adapă:/ Ai putea răcni/ cu gura plină de apă?*

Minunată, în conciziunea ei, e poezia "Pisica verde". Un fel de umor "englezesc", cu zâmbet reţinut: *o pisică verde mi-a ieşit în cale/ chiar o pisică verde/ ba da/ o pisică verde, verde/ nu există pisici verzi/ mi-ai zis/ poate/ poate pisica verde/ am văzut-o în vis.*

În "Zexe", poetul îşi bate joc de propria timiditate (şi puţin, de cititori): *timid poetul zise/ zexe/ pe unde trec/ calc pas uşor/ de trec prin apă/ să nu fac valuri/ de trec pe drum/ să nu fac praf/ şi cine ştie cine/ să nu se-mpiedice de mine/ zexe/ domnul conte zise.*

❖

Lectura acestei antologii de autor ne îngăduie, pentru prima oară, să constatăm cât de constant e procedeul compoziţional la Solo Juster.

Aproape toate poeziile din această antologie retrospectivă sunt construite pe acelaşi calapod. Strofa întâi e reluată şi în final. Dacă nu toată strofa, se repetă măcar un vers, cel mai semnificativ.

Oare am întrebuinţat nimerit cuvântul "calapod"? Să fi devenit acest procedeu compoziţional un "tic"? O cale "facilă" de a rezolva problema? O cale facilă devenită obişnuinţă mecanică?

Vreau să cred că nu. Înclin să-mi explic recurenţa procedeului ca pe o rezultantă firească a necesităţilor armoniei şi închegării unităţii, aşa cum o resimte, de fiecare dată, poetul şi căreia nu i se poate sustrage.

❖

Volumul acesta masiv îl aşează pe Juster, cu cinste, în galeria poeţilor noştri de frunte.

Dornici să iasă cât mai repede din componenţa Serbiei, albanezii musulmani din Kosovo ameninţă că dacă ONU nu se declară de acord cu independenţa regiunii, ei îşi vor face singuri dreptate.

Primul ministru kosovar, Agim Ceku, ale cărui relaţii strânse cu Arabia Saudită, finanţatorul secesioniştilor, sunt bine cunoscute, a fost cât se poate de clar în această privinţă: "Nu mai putem aştepta... trebuie să luăm o hotărâre... va trebui să declarăm independenţa în mod unilateral şi să cerem comunităţii internaţionale să recunoască hotărârea noastră".

D. Ceku are dreptate în felul lui. El ştie că dacă lucrurile bat, tot aşa ca până acum, pasul pe loc, s-a zis cu Ceku de la Ryad.

Prof. JEAN ASKENASY

Amintirile unui medic neurolog

"O carte pe care cititorul o va parcurge fără să o poată lăsa din mână". Aşa vorbeşte prof. Ionel Haiduc, preşedintele Academiei Române, despre volumul "Creierul şi universul său" de prof. Jean Askenasy, din Herzlia.

Are dreptate. La multe te-aşteptai de la o asemenea scriere, dar nu să o citeşti ca pe un roman de aventuri. Două fragmente ne arată cum devine cazul cu cartea sus-pomenită:

În data de 1 septembrie 1954 m-am prezentat la circumscripţia Leordeni-Argeş din Piteşti. Circumscripţia aparţinea raionului Călineşti. M-am înfăţişat medicului şef al raionului, un tip scund, rotofei şi cu ochi vioi. După o aşteptare îndelungată şi o peroraţie scurtă pe un ton sever, medicul şef m-a expediat la viitorul meu loc de muncă. Am plecat copleşit de un puternic sentiment de mândrie, eram "medic şef" al circumscripţiei Leordeni-Argeş şi nu aveam decât 24 de ani!

În fundul curţii imense a circumscripţiei se afla o clădire cu firma "Dispensar, Casă de naştere, Farmacie". M-a întâmpinat Maria, femeia de serviciu, a cărei vorbire emana cu fiecare expiraţie un puternic miros de alcool, la acea oră matinală.

Am cercetat cu atenţie şi curiozitate cabinetul şi am văzut masa ginecologică la mijloc, patul pentru consultaţii şi dulapul instrumentar cu ustensile medicale. În dreapta cabinetului, o cămăruţă dotată cu un pat şi o măsuţă pentru moaşă sau infirmiera de gardă. Casa de naştere era lipită de dispensarul propriu-zis şi consta dintr-o cameră mare cu trei paturi de spital şi trei noptiere. Alături, altă cămăruţă, cu rafturi pe care se aflau medicamentele de prim-ajutor – Farmacia.

După vizitarea dispensarului, Maria m-a condus, cu mersu-i clătinat şi lipsit de direcţie, la locuinţa destinată medicului de circumscripţie. Casa – ceva mai mare decât dispensarul – avea un antreu, un salon vast, trei camere de dormit, dependinţe, un pod foarte încăpător şi o pivniţă. În curte, nu departe de casă, era şi un garaj. În cele patru colţuri ale clădirii, patru burlane mari cu gura de scurgere la o înălţime permiţând butoaielor să colecteze apa de ploaie. Mi-am despachetat şi aranjat bagajele ajunse în aceeaşi zi şi am ieşit în curtea cea mare, unde m-am plimbat pe cărările de pământ bătătorit, de la dispensar la locuinţa medicului şi la intrarea în curte.

O întâmplare deosebită mi-a rămas întipărită în minte din perioada trăită acolo. Eram deja de două luni medic al circumscripţiei Leordeni-Argeş (numită aşa pentru a putea fi deosebită de circumscripţia Leordeni care nu se afla în judeţul Argeş). Pacienţii, rari şi puţin încrezători iniţial, au început să se înmulţească, Casa de naştere era aproape plină, Maria – împleticindu-se – făcea curăţenie. Felcera casei de naştere şi surorile, care locuiau în Leordeni, erau persoane ajunse la vârsta medie, şi mai toate deplasările pe teren le efectuam eu sau fratele sanitar. Antreul casei era plin până la refuz cu sticle de vin şi ţuică, iar din garaj se auzea cotcodăcitul găinilor. La îndemnul fratelui sanitar, care dobândise oarecare experienţă în cei paisprezece ani de activitate profesională la ţară, am turnat vinul roşu în butoiul din colţul casei spre vecin şi ţuica – asta a fost ideea Mariei – în butoiul din colţul casei spre dispensar.

În luna noiembrie a aceluiaşi an am fost invitat la o întrevedere cu medicul şef de raion, care îşi avea sediul la Călineşti. M-a primit tolănit într-un jilţ, în faţa unui birou mare, mi-a făcut semn să mă aşez şi a intrat direct în subiect. Mi-a vorbit de un fost coleg de universitate, student eminent, exmatriculat şi arestat în anul şase de studii din pricina ideilor sale politice şi a unei apartenenţe, în trecut, la partidul lui Iuliu Maniu. Tânărul şi-a ispăşit condamnarea şi a fost eliberat. Medicul şef a adăugat că "raionul" va aprecia foarte mult dacă voi accepta să-l iau pe lângă mine, oferindu-i astfel o şansă să-şi reîmprospăteze cunoştinţele medicale şi să treacă examenele anului şase. A mai subliniat că în afara faptului că tipul i–a fost coleg de an, deci a întrerupt cam de mult studiile, este fratele Dinei şi ex-soţul Ilenei. Dina era secretara UTC din anul meu şi Ileana era, fără nici o îndoială, cea mai frumoasă studentă a anului.

Am acceptat. Prin educaţie şi apartenenţă, nu eram de partea stângii politice, şi ca atare nu mă deranja faptul că viitorul meu discipol era de dreapta. Chiar a doua zi s-a prezentat la circumscripţie un domn cam de treizeci de ani, înalt, zvelt şi foarte elegant, care, spre surprinderea mea, mi s-a adresat direct: "Jean Askenasy, dumneata? Eu sunt Andrei". L-am primit frumos şi cu bunăvoinţă.

Mi-a spus că locuieşte chiar în Leordeni şi poate veni la circumscripţie când doresc şi când am nevoie de el. Încă din prima zi, pe când stătea lângă mine în timp ce consultam o femeie în vârstă, cam durdulie, care îmi descria crizele ei de dureri, mi-a pus o întrebare foarte la locul ei: "Crezi că ar putea fi un calcul biliar?" (adică o piatră la vezica biliară). I-am răspuns că posibilitatea nu este exclusă şi am făcut în gând observaţia că se cunoaşte că are o gândire clinică.

Îl prezentam tuturor ca fiind student în anul şase şi stagiar, dar situaţia părea cam ciudată, deoarece aspectul meu juvenil sublinia încă mai mult diferenţa reală de vârstă care ne despărţea. După vreo trei săptămâni, sunt informat de către una dintre surori că în sat este mare scandal şi zarvă. Domnul student Andrei se căsătorise cu fiica, nu prea arătoasă, a unui plutonier de la Călineşti, o bătuse zdravăn, astfel că tot satul aflase, şi o izgonise din casă, care de altfel era a ei. Consideram că nu se cădea să mă amestec în problemele familiale ale stagiarului, dar am rămas cu o îndoială asupra celor întâmplate. Mă gândeam cum se poate ca acesta să fi fost soţul frumoasei mele colege Ileana şi mi-am permis să-l chestionez asupra motivului de divorţ. Mi–a răspuns laconic: "Ne-am despărţit!". Am înţeles că discuţia este terminată. Am continuat să-l îndrum fără a mai aborda vreodată probleme de natură personală.

Încă pe când eram licean îi promiteam mamei, al cărei unic fiu eram, că atunci când voi fi medic, din primele salarii, îi voi cumpăra cele mai frumoase rochii. Cum însă, între timp, mă căsătorisem şi salariile nu erau cine ştie ce, am găsit ca soluţie a îndeplinirii promisiunii filiale să pun câte două sute de lei în plicul scrisorii lunare în care le descriam părinţilor mei primele mele experienţe şi trăiri ca medic.

Trecuseră trei luni şi măicuţa mea nu reacţionase la modesta mea atenţie, ceea ce m-a uimit peste măsură. Am întrebat-o: "Mutti, nu ai primit atenţiile mele?. Răspunsul ei mirat a fost: "Ce atenţii?".

M-am dus val-vârtej la poştă şi am intrat direct la diriginte, pe care îl cunoşteam personal, şi i-am istorisit toată tărăşenia. I-am cerut părerea. S-a ridicat în picioare şi mi-a cerut să rămân pe loc şi să aştept. A revenit în scurt timp cu mâneca dreaptă suflecată şi cu palma înroşită. Mi-a spus: "Dumneata, domnule doctor, ai un coleg pe care îl cheamă Andrei?". I-am răspuns afirmativ. Mi-a povestit atunci că numitul Andrei i-a spus lui Dumitru, distribuitorul şi expeditorul de scrisori, că obişnuiesc să pun câte două sute de lei în plic. "Dumitru scoate banii şi îi împarte frăţeşte cu domnul Andrei".

Tot drumul spre casă enervarea îmi era alimentată de zeci de întrebări. "Ce fel de om este acest Andrei, care se pretează la o asemenea murdărie şi mă urmăreşte că pun bani în plicul destinat mamei, ca să-i fure? Soţul frumoasei mele colege Ileana? Fratele Dinei, secretara UTC? Cum a putut să-mi facă aşa ceva, după ce l-am ajutat şi l-am tratat ca pe un prieten?".

M-am îndreptat direct spre farmacia dispensarului, unde ştiam că se află, pentru că îi dădusem un rând de chei ca să elibereze medicamente pacienţilor. Când am intrat, furia care m-a cuprins a depăşit orice limită: toate antibioticele şi morfina dispăruseră din rafturile farmaciei.

L-am găsit în cabinet, confortabil aşezat pe scaunul meu. I-am spus: "Va să zică, scoţi din plic banii destinaţi mamei şi-i împarţi cu Dumitru?". I-am vorbit pe un asemenea ton încât era clar că ceea ce avea să urmeze nu se putea încheia decât cu pumni. "Uite" – mi-a răspuns pe un ton cât se poate de calm, care-mi prevestea o surpriză – "dacă ai chef să faci scandal, lista din mâna mea, care conţine două nume, numele soţiei morarului şi cel al soţiei secretarului din satul Căteasca, femei cărora le-ai făcut raclaje interzise de lege, ajunge la miliţie, la raion şi la minister". I-am smuls hârtia din mână şi i-am arătat uşa: "În clipa asta speli putina şi părăseşti dispensarul meu şi dacă te mai prind pe-aici, îţi sparg capul, derbedeule!". Mi-a răspuns cu acelaşi calm: "O să te descurci cu şeful tău de la raion!".

Destinul a vrut ca drumurile noastre să se mai încrucişeze o dată. Datorită diplomei de merit cu care îmi terminasem studiile, după şapte luni la circumscripţia Leordeni-Argeş am fost transferat la Spitalul Central din Bucureşti, Secţia de Neuropsihiatrie Judiciară, cu scopul de-a continua stagiul şi a obţine specializarea. Şeful secţiei, conferenţiar doctor Epaminonda Tomorug, îmi încredinţase misiunea completării dosarelor noilor internaţi. Pacienţii secţiei erau persoane în curs de judecată, a căror responsabilitate pentru actele comise era pusă sub semnul întrebării. Pavilionul, sub pază militară neîntreruptă, interna pacienţii în scopul realizării testelor psihologice, psihiatrice şi neurologice pentru stabilirea gradului lor de responsabilitate. Eu eram cel care realizam examenul neurologic şi rezultatele le expuneam specialistului clinicii neurologice a Academiei Române, sub controlul căreia lucram. Iată că într-una din zilele anului 1957, doi miliţieni înarmaţi aduc spre internare un cetăţean în haine de deţinut, a cărui figură mi s-a părut cunoscută. Nu mi-am dat seama imediat cine este, dar odată cu ieşirea escortei din cabinet, auzindu-l că mi se adresează: "Jean, bine că am dat de tine!", l-am recunoscut pe Andrei. Mi-a revenit în memorie toată povestea păţită cu el şi, ştiind că am în faţa mea o persoană periculoasă, am uzat de dreptul de a cere escortei să rămână în cabinet. O scurtă notă conţinea motivul pentru care procurorul ceruse examinarea lui Andrei. Pe măsură ce parcurgeam cele câteva rânduri, simţeam că pălesc şi mă năpădeşte o sudoare rece. Andrei funcţionase ca... medic într-una din comunele din raionul Călineşti şi administrase morfină bolnavilor de cancer contra unor sume astronomice, asigurându-i că-i va însănătoşi; fusese de şase ori căsătorit şi şi-a izgonit soţiile, bătute măr, după nuntă, ca apoi să vândă dota maritală; a înlocuit un funcţionar la o staţie de benzină ai cărei gestionari plecaseră în concediu şi şi-a însuşit banii primiţi de la clienţi; plus încă alte opt capete de acuzare grave. Dar ceea ce m-a îngrozit au fost datele personale: la paragraful "pregătire şcolară" era specificat negru pe alb: "patru clase primare". Mă aflam în prezenţa unui adevărat escroc, de talia celor descrişi în romanele Agathei Christie, dar acum trăiam un episod real, "pe viu". Mă felicitam de unul singur că am putut beneficia de diploma mea de merit ca să părăsesc raionul Călineşti şi că rolul meu de victimă a acelui monstru a fost minor. Examenul neurologic minuţios nu a relevat nici o patologie. În continuare, testele psihologice şi psihiatrice, în ciuda manevrelor întreprinse de Andrei ca să pară nebun, l-au arătat deplin responsabil de actele sale. A fost condamnat la opt ani de temniţă.

◆

(...) După şapte luni de şomaj greu am fost acceptat la un concurs pentru un loc vacant de medic generalist în raionul Codlea, Braşov, şi prin examene ulterioare am obţinut postul de medic de circumscripţie la Predeal. Instalat în cabinetul medical, căruia, ca să fiu sincer, îi duceam dorul, m-am aşternut cu atâta chef pe treabă, că mi-a mers vestea şi pacienţii veneau cu nemiluita. Două cazuri au avut un rol decisiv în cariera mea de medic la Predeal. Primul m-a făcut cunoscut populaţiei din Valea Prahovei. Primisem la consultaţie o ţărancă din Comarnic, foarte vioaie, dar surdă. Din anamneză reieşea evident că-şi pierduse auzul la o ureche ca urmare a unei lungi şi netratate infecţii auriculare în copilărie. Susţinea însă că auzul la cea de-a doua ureche l-a pierdut brusc în urmă cu un an. La examinare am constatat că urechea era blocată de un enorm depozit de cerumen. După o spălătură, am extras un dop uriaş de ceară prin transparenţa căruia se vedea o muscă mare, verde, din acelea pe care le poţi găsi zburând în grajdurile de cai. În timp ce priveam uimit ciudatul bloc de ceară, ţăranca a zbughit-o din cabinet şi a început să ţipe cât o ţinea gura: "Doctorul Minune, mi-a redat auzul, aud, aud, oameni buni!". Şi alerga de la unul la altul, strigându-şi fericirea. După această "minune", şoseaua naţională, pe porţiunea unde se afla dispensarul meu medical, era tot mereu blocată de căruţe venite din toată Valea Prahovei, aducând la tratament pe... fudulii de ureche.

Al doilea caz a jucat şi el un rol important în popularizarea mea. Un bătrânel simpatic şi jovial s-a prezentat la consultaţie cu o tulburare de ritm cardiac. L-am consultat pe îndelete şi i-am recomandat o tabletă de Digitala pe zi. A revenit după o lună la control şi mi-a spus că se simte mult mai bine Cu această ocazie, mi-a istorisit următoarea poveste: pe vremuri fusese bucătarul de pilafuri al Curţii regale. Când regele Mihai a abdicat de la tron şi a părăsit ţara, a fost concediat fără nici un drept de pensie şi a rămas fără mijloace de trai. În disperarea căutării unei soluţii, şi-a amintit că era concetăţean cu Gheorghiu-Dej şi că în copilărie, la Bârlad, fuseseră prieteni. I s-a adresat şi acesta l-a primit. După ce şi-a descărcat sufletul, a fost întrebat de şeful comunist dacă în afara pilafului de orez mai ştie să gătească şi alte bucate. A răspuns afirmativ şi a fost angajat de acesta ca bucătarul său personal. Fiind bolnav de inimă, a fost tratat de medicul cardiolog al Comitetului Central. În sezonul estival îl însoţea pe Gheorghiu-Dej în staţiunea Timişul de Jos, unde se afla şi la data respectivă. A venit special să-mi spună că, pentru prima dată după mulţi ani, timp de o lună nu a mai suferit de bătăi de inimă terorizante. Ţinea să-mi mulţumească din tot sufletul. Mă tot întrebam de ce am ales tocmai tratamentul cu tablete de Digitala şi, mai ales, ce l-a făcut pe specialistul cardiolog de la Bucureşti să nu-i administreze acest leac de la început.

Lica Gheorghiu:
a trezit-o Eschimosu'

Viaţa mea continua la Predeal ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. S-a scurs astfel aproape un an de la cele două cazuri mai sus descrise. Într-o dimineaţă, în faţa dispensarului s-a oprit un Mercedes negru din care au coborât doi tipi cu figuri dure, inexpresive, şi mi-au ordonat să vin cu ei. Abia am apucat să telefonez acasă, anunţându-i pe ai mei că nu ştiu când şi dacă mă voi întoarce. M-au condus la Timişul de Jos, am traversat o alee într-un parc cu căprioare şi m-am pomenit în faţa unei vile somptuoase. În salonul vilei, în picioare, însuşi preşedintele Republicii şi secretarul general al Partidului Comunist Român. În ciuda emoţiei şi surprizei pe care le trăiam, am descifrat îngrijorare pe chipul lui. Fără un cuvânt, mi-a făcut un semn spre sofa. Acolo, culcată, se afla Lica, fiica sa, cu ochii închişi, fără cunoştinţă. Am examinat-o şi, constatând că nu are nici un semn obiectiv de boală care să justifice pierderea de cunoştinţă, i-am aplicat tratamentul adecvat acestor stări nervoase şi Lica a deschis ochii. Fericit, tatăl ei a luat-o în braţe şi a început să danseze cu ea în mijlocul imensului salon. Nu-mi venea să cred unde mă aflu. Scena mi se părea ireală şi mă întrebam care va fi reacţia marelui demnitar când va afla cine sunt. Nu aveam de unde să ştiu că împrejurarea se datora bucătarului tămăduit de mine, care îşi sfătuise şeful: "Chemaţi-l pe Eschimosu!" ("Eschimosu" vrând să fie Askenasy).

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Toma George Maiorescu

Între kilometrul zero și Golgota

Editura Hasefer, Bucureşti 2007

Pentru autorul acestei cărţi, kilometrul zero este punctul de gravitaţie al vieţii. Între el şi Golgota suferinţelor, componente naturale ale existenţei atunci când nu e vorba de excepţii fericite, se derulează biografia unui evreu care a străbătut secolul XX; e un traseu bogat în evenimente păstrate în memorie sau uitate. Toma George Maiorescu le repune în drepturile de a fi interesante şi astăzi dezvăluind o viaţă interioară intensă.

Evenimentele din anii războiului sunt percepute şi prin proiecţia lor în istorie. E urmărit de amintirea locurilor natale, dar sesizează, adesea cu umor, absurdităţile, contradicţiile şi ieşirea din matca normalităţii a fanaticilor din toate segmentele politicii. Este deportat dar revine acasă aducând cu el numai umbra celor mai dragi fiinţe care l–au însoţit în surghiun.

Comentariile sunt uneori însoţite de poeme care acordă spaţiu meditaţiei, dar şi observaţiei de o deosebită acuitate ca în „La zidul Ierusalimului" scris în 1988: „Şi-a culcat pe o bancă arma „Uzi"/ şi-a suflecat cămaşa kaki/ şi descifrând tainice indicaţii grafice/ a început să-şi înfăşoare pe antebraţ/ benzile negre./ Poate că Dumnezeul părinţilor săi/ a rămas la Auschwitz sau aiurea./ Poate nici Dumnezeul copilăriei sale/ încă n-a revenit din exil (...) Îţi mulţumesc o Doamne/ pentru pământul acesta sfânt/ de unde nu mai pot fi gonit/ (nici în convoaie de abator nici ca un câine de pripas, nici sfârtecat de explozii)/ numai pentru că sunt ceea ce sunt...". Acasă, în comunitatea din care face parte şi autorul, persistă, pe lângă chemarea patriei străvechi, şi duhul asimilării. Mulţi i-au cedat, dar cu toate acestea nu pot, sau nu sunt lăsaţi să se desprindă cu totul de trunchiul neamului lor. O evocare a acestei dileme prin prisma judecăţii lui Mihail Sebastian, cu trimiteri la observaţiile lui Einstein şi ale lui Herzl la care adaugă propria opinie care este a fidelităţii faţă de iudaism.

- ■ Memoria lui T. G. M.
- ■ Beno Dolinger visează să fie idiot (dar nu reuşeşte)
- ■ O mărturie a lui Ion Ştiubea

O seamă de aspecte ale unei actualităţi bulversante cum este aceea pe care o trăim sunt ocolite prudent în turul de orizont pe care îl face T.G. Maiorescu în cartea sa, totuşi Epilogul ei invită la o dezbatere pasionată despre iubire, Dumnezeu, etica iudeo-creştină şi alte teme. Reţinem, în acest context, o cugetare a lui Jean Marie-Lustiger, fostul arhiepiscop al Parisului, evreu trecut la creştinism, cu urmele Auschwitzului în familie: „Iudaismul nu e un privilegiu etnic, ci o vocaţie. O graţie irevocabilă a istoriei".

Ecologist în politică (a întemeiat, după revoluţia din 1989, prima grupare de acest fel), T. G. Maiorescu este, înainte de toate, un scriitor complex (poet, prozator, eseist). Cu această nouă carte el îşi spune cuvântul, exprimat în aceste trei ipostaze, parcurgând un captivant itinerar de la politologie la memorialistică, de la poezie la proză şi eseistică, oferindu-ne lecturi de o reală încântare.

David Shlomo

Fructele toamnei

Editura Autorului, Israel 2007

Nici nu s-au risipit ecourile volumului său de versuri „Inimă înflorită" şi David Shlomo ne oferă o nouă carte în care se prezintă nu numai ca poet ci şi ca creator în câteva domenii, dar mai ales ca om al iniţiativelor temerare. Când parcurgem filele acestui volum, editat în condiţii grafice de excepţie, înţelegem că multitudinea de preocupări poate da roade numai când se întemeiază pe erudiţie, talent şi dăruire. David Shlomo le întruneşte cu un farmec personal deosebit.

Ca unul din liderii evreilor din Dorohoi a dăruit acestora cinci volume, cam 6000 de pagini bilingve (ebraică-română), despre ei şi despre ce au însemnat în contextul iudaismului român, a fondat o pădure în amintirea celor pieriţi în Holocaust, a deschis câteva expoziţii personale de pictură, a editat publicaţii, a întreţinut o atmosferă culturală specifică la Haifa şi în împrejurimi întemeind asociaţii culturale, iar pe la începutul acestui splendid periplu spiritual a creat zeci de jocuri de inteligenţă şi de spontaneitate pentru copii. Printre cele mai recente lucrări ale sale încredinţate tiparului sunt cinci volume de studii consacrate unei ramuri speciale a Cabalei, foarte apreciate de specialişti.

David Shlomo a realizat toate acestea înfruntând dificultăţi, încercări de a-l descuraja, ca şi adversităţi înverşunate. Nu putem să nu le amintim pentru că d-sa are o fire de autentic luptător. E un detaliu ce nu poate fi ignorat, mai ales pentru că printre talentele pe care acest volum le scoate în evidenţă adăugăm, cu admiraţie, pe acela de a fi învingător.

Leonardo Diaconu

Legitimaţie specială
Evreii din Banat
şi evenimentele
anilor 1941-1944

Editura Modus PH, Reşiţa 2007

Până la o istorie compactă a tuturor comunităţilor evreieşti din România, ne mulţumim cu lucrările ce apar izolat aşa cum este şi această broşură apărută la Reşiţa. În Israel se află 62 de familii provenind din acest oraş care se întâlnesc periodic pentru a ţine vie amintirea uneia din cele mai vechi obştii evreieşti. Ea a contribuit, odată cu întemeierea „cetăţii siderurgice româneşti", în urmă cu 230 de ani când au venit aici ingineri, maiştri şi lucrători evrei, dar şi medici, farmacişti şi oameni de alte profesii, la înflorirea localităţii. La Timişoara prezenţa evreilor este consemnată prima oară în anul 1716.

Lucrarea trece în revistă toate localităţile din Banat în care au trăit şi în care mai există evrei. Sunt prezentate date generale de ordin istoric şi social, dar autorul face şi câteva „popasuri" prin casele evreieşti referindu-se la persoane care au contribuit la dezvoltarea oraşelor respective şi la afirmarea propriilor comunităţi. Sunt incluse şi mărturii ale supravieţuitorilor Holocaustului. Evreii din câteva localităţi, printre care şi cei din Reşiţa, au fost deportaţi şi au revenit acasă doar după patru ani. Când au fost duşi cu forţa în lagăre, antisemiţii locali jubilau: „în fine oraşul e liber de jidani", dar când s-au întors acasă evreii bănăţeni au găsit sprijin la cea mai mare parte a populaţiei locale neinfestată de ură. Graţie acestui sprijin si-au refăcut viaţa.

Reşiţean este şi cunoscutul ziarist de la Kol Israel Ioni Ştiubea, care face în această carte o mărturie impresionantă: „În urmă cu mai bine de 17 ani, soseam în Israel la începutul unei aventuri ale cărei dificultăţi nu i le bănuiam. Nefiind evreu, n-aveam sentimentul reconfortant al întoarcerii la rădăcini, iar lipsa unei gestări psihice a despărţirii de ţară avea să-mi întreţină o acută şi constantă senzaţie de înstrăinare... Am continuat, desigur, să exist în peisajul social al ţării... dar ca unică penitenţă pe care am găsit-o la îndemână, am comunicat timp de peste trei ani tuturor că sunt român, lăsându-le deci latitudinea să hotărască ce gen de relaţii vor să întreţină... Cei care n-au dat, însă, nici o importanţă confesiunii mele, au fost tocmai acei cărora le era adresată: israelienii".

Benjamin Dolinger

Le Testament à répétition

Editura Heron, Lausanne 2007

Autorul acestui volum s-a născut la Galaţi şi este cunoscut în România unde cred că are încă mulţi prieteni. Două din piesele care i s–au reprezentat în ţara natală, „O lună de confort" şi „Pasiunea vitaminelor" le-am şi văzut, dar o a treia, „Pe unde trece un om", şi-a oprit şirul reprezentaţilor în urma plecării autorului din ţară, fapt considerat de regimul comunist o infracţiune foarte gravă...

Volumul apărut în Elveţia poartă, pe multe pagini, amintirea acelui tip de regim care supunea oamenii unor reguli absurde de existenţă dar le cerea să se poarte normal. Povestirea care a dat şi titlul cărţii este o relatare halucinantă dintr-o ţară cu obiceiuri artistice unice. La teatru, preşedintele statului, care nu lipseşte de la nici un spectacol, stă de vorbă cu fiecare spectator în parte interesându-se de problemele sale, dar dacă părerea acestuia despre reprezentaţie nu corespunde cu a sa, omul este invitat într-o încăpere specială şi executat. Motiv pentru care spectatorii nu pornesc către teatru fără să-şi pregătească testamentul, aducându-l la zi de fiecare dată. Un ministru al culturii, pentru a fi „pe linie", trebuie să urmărească fiecare manifestare. Raportându-i-se ce evenimente culturale au loc, trimite să asiste la ele forţele de ordine, după caz, o echipă de motociclişti, un pluton de puşcaşi sau câteva tancuri.

Toate povestirile au un haz irezistibil. Benjamin Dolinger pretinde că autorul lor este un naiv, un credul sau, chiar mai mult, un idiot. De altfel, prima sa carte în franceză se intitula „ Dreptul de a fi idiot"... Are evidente înrudiri cu Urmuz, ale cărui „Pagini bizare" le-a tradus şi publicat în limba franceză în 1983.

În prefaţa semnată de Pierre Hugli se observă că B. Dolinger a dejucat toate formele de obturare a gândirii, aşa că acum „liberându-se de lanţurile care îi ţinea pe oameni în caverna colectivistă, aspiră la lumina idioţeniei". Nimeni nu-l poate opri.

Alexandru Anca

Din primăvară până-n toamnă

Editura Printeuro, Cluj 2007

În 1988, când a părăsit Clujul venind în Israel, Alexandru Anca a lăsat nepoţilor săi Marin şi Lucian Gruia un caiet cu versuri care atunci când autorul lor a împlinit 85 de ani, la Hedera, a văzut lumina tiparului în oraşul său natal. Aici, în Israel, fostul ziarist colaborator al ziarului „Tribuna Ardealului", unicul ziar în limba română care apărea în teritoriile cedate Ungariei prin Diktatul de la Viena, a scris două cărţi, „Destin ardelenesc” şi „De la Bucureşti în Ţara Făgăduinţei” distinse cu Premiul Ianculovici. Ele alcătuiesc o poveste de familie scrisă cu mult farmec şi sinceritate.

Sunt calităţi pe care le regăsim şi în volumul de versuri dominat de nostalgia locurilor din Ardeal şi a unei tinereţi împlinite prin dragoste. Cum scrie Lucian Gruia „sufletul său a rămas în permanenţă în peisajul de paradis al locurilor în care şi-a petrecut cea mai mare parte din viaţă".

Am regăsit toate acestea în fibrele poemelor din volumul lui Alexandru Anca, un poet la care talentul de memorialist dă vigoare unei poezii de reală sensibilitate.

(Carol Isac)

"Izvoare"

publicație a Asociației scriitorilor israelieni de limbă română

Nr. 42-43-44/2007

O veste plăcută. Dacă, până nu de mult, tipăritura apărea cam la nimereală, o dată la doi ani sau la patru ani şi jumătate, între numărul precedent şi cel de faţă a trecut doar un an. E ceva. Să fie într-un ceas bun!

Acestea fiind spuse, publicaţia are, ca de obicei, două caracteristici:

a) Ea adună între coperţi versuri, proze, eseuri etc. de calitate, aparţinând unui mare număr de autori, de la noi sau din străinătate. Întâlnim semnături diverse, de la Alexandru Sever, Solo Juster, Virgil Duda sau Carol Isac, la Bianca Marcovici, Andrei Fischof, Getta Berghoff sau Maria Găitan-Mozes. de la Eugen Campus, G. Mosari, Mariana Juster sau Iancu Feldstein, la Gina Sebastian Alcalay, Shlomo Leibovici-Laiş, Sonia Natra sau Rodica Grindea, de la Norman Manea, Alexandru Lungu, Madeleine Davidsohn sau Francisca Stoleru, la Toma George Maiorescu, Jean Askenasy, Carol Feldman sau Mioara Iarchi-Leon ş.a. ş.a. Un grupaj special este dedicat memoriei regretatului pictor Baruch Elron.

b) Spiritul critic din paginile revistei este pe cât de sublim pe-atâta de absent; ca şi, de altfel, informaţiile din viaţa mişcării literare de la noi.

(M. Raf.)

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

Dumitru Solomon, *"Anii jurnalului lui Mihail Sebastian: o sinteză scenică";* cu un comentariu de Magdalena Boiangiu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

"Florin Mugur în treizeci şi şapte de studii critice"; studii; selecţie, prefaţă şi tabel cronologic de Florentin Popescu; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Riri Sylvia Manor, *"Save as...";* poeme; ilustraţia copertei: Devis Grebu; ed. "Paralela 45", Bucureşti, 2007.

Gh. Kovacs-Eichner, *"Pseudoistoria – după «anticomuniştii»";* eseuri; Cluj, 2007.

Henri Zalis, *"Valorizări";* eseuri, cronici, studii; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Sergiu Dan, *"Unde începe noaptea";* roman; prefaţă şi note de H. Zalis; îngrijirea textului: Horia Aramă; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

"Semnalul"; revistă editată de "Bnei Brit – Loja Dr. W. Filderman", Toronto, Canada (nr. 130/2007).

"Lettre Internationale", ediţia română/vara 2007; Bucureşti, 2007.

"Vatra", revistă literară de cultură; Tg. Mureş; nr. 6-7/2007.

"Apostrof", revistă lunară editată de Uniunea Scriitorilor; Cluj-Napoca, nr. 8/2007.

Nou! A apărut

Pe firul de aţă

de Getta Berghoff

Getta Berghoff
Pe firul de aţă
Minimum ■ 2006

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

LASZLO ALEXANDRU

Mircea Eliade în conștiința noastră

Articolul unui critic literar din Cluj, care i-a enervat, îi enervează şi îi va enerva pe mulţi şi multe.

... Am impresia tot mai accentuată, pe măsură ce înaintăm în săptămânile şi lunile festive (ale centenarului lui Mircea Eliade), că tendinţa generalizată este de a se construi un fel de *brand* (cum se spune acum). Imaginea lui Mircea Eliade tinde a se transforma într-un model, o statuie, care să fie apoi celebrată. Cu puţine excepţii, lumea a considerat absolut firească publicarea şi premierea unei masive biografii a lui Eliade (reprezentând, iniţial, teza de doctorat a lui Florin Ţurcanu). În locul sintezelor convingătoare asupra operei, avem, iată, doctorate asupra vieţii. Nu e cam ciudat, pentru spiritul critic contemporan? În schimb, dacă la Paris se publică o carte dezinhibată, sub semnătura Alexandrei Laignel-Lavastine, care plimbă lupa pe deasupra "petelor de frumuseţe" din biografia eliadescă, în ţară se organizează precipitat campanii de exterminare mediatică a cercetătoarei franceze. Chiar mai înainte ca îndrăzneaţa intervenţie să ajungă sub ochii cititorilor autohtoni! "Hic sunt leones!", păreau a striga din toţi bojocii vârfurile inteligheţiei de pe Dâmboviţa & Someş. Doi-trei ani mai târziu, ediţia românească a aceluiaşi discurs "sacrileg" are de înfruntat conspiraţia tăcerii, în presa literară de-aici, precum şi balcanica cenzură a difuzării, în lanţul de librării Humanitas.

Imaginea lui Eliade nu cred că trebuie blocată, înţepenită, unicizată. Se pare că 100 de ani de la naştere nu au fost încă suficienţi pentru a limpezi percepţia în jurul unei personalităţi extrem de disputate, de contestate – dar totodată aplaudate şi elogiate. Mircea Eliade este un subiect în continuă dezbatere, nuanţare şi evoluţie, pe când *brand*-ul tinde să-l blocheze, să-l "îngheţe", să ofere despre el o aparenţă statică şi edulcorată.

Eliade a fost considerat de mulţi contemporani ai săi drept liderul grupării "criterioniste", a "generaţiei de la '27" etc. Constituia punctul de referinţă pentru tineretul interbelic. Adesea când se vorbeşte despre cultura română, se afirmă că între cele două războaie am avut cea mai glorioasă etapă de evoluţie. Şi iată, în perioada aceea de triumf, lumea avea sub ochi un şef de şcoală, aşadar e normal ca el să rămână şi azi în centrul atenţiei noastre. Existau pe-atunci numeroase tensiuni între diversele orientări ideologice româneşti, concretizate în confruntări, recriminări, invective violente. Poate fi identificată o direcţie europenistă, sincronistă, a vremii, iar liderul ei de opinie era E. Lovinescu, prin cenaclul "Sburătorul" şi gruparea constituită în jurul său. Era un impuls de sincronizare, de deschidere europeană, de toleranţă. Nu puţine erau vocile minoritare din rândurile cenaclului lovinescian. Exista un ferment amical şi stimulator. Trebuie spus, pe de altă parte, cu toată francheţea, că Mircea Eliade nu a aparţinut acestui grup de idei. În contrapondere la activitatea europenistă, democratică, M. Eliade s-a afiliat unei alte grupări, de sub tutela lui Nae Ionescu, profesorul său care proclama o viziune ortodoxistă, naţionalistă.

Laszlo Alexandru

Nu mai e un secret pentru nimeni că Mircea Eliade a fost un admirator al Gărzii de Fier şi al legionarilor – chiar dacă a încercat să relativizeze ulterior aceste simpatii. Unii spun că a fost şi înrolat în Mişcarea Legionară. Alţii contestă această ipoteză. Dezbaterile continuă. Dar propensiunea sa către Garda de Fier este inechivocă, e oricând documentabilă. Iar Garda de Fier nu a fost o mişcare democratică (scuzaţi-mă că enunţ un truism, un adevăr banal)! Mircea Eliade s-a considerat obligat să preamărească virtuţile spirituale ale jertfei legionare, să deplângă moartea luptătorilor Moţa şi Marin, să participe la campania electorală legionară a anilor '30 etc. Sunt de asemeni fapte concrete, atestate. Aşadar direcţia aceasta biografică, vulcanică, a tânărului Eliade, dacă ne-o luăm ca model, ca punct de referinţă, putem s-o facem, dar trebuie să fim foarte prudenţi.

Construcţia unui *brand* presupune preluarea imaginii ca un tot: e ca şi construirea unei statui. Pentru a înălţa monumente, ele trebuie să fie bine proporţionate. Edificarea *brand*-ului trebuie să fie fără fisură. Or iată că tinereţea lui Mircea Eliade e departe de a fi fost lipsită de cusururi. Putem să-l admirăm şi să subscriem la elanurile lui enciclopediste, la nopţile nedormite ale adolescentului miop, dar am dovedi o mare naivitate dacă am îmbrăţişa elanurile lui politice – teoretice şi practice – catastrofale. O consemna îndurerat şi amicul său de-atunci, Mihail Sebastian: "Lungă discuţie politică cu Mircea, la el acasă. Imposibil de rezumat. A fost liric, nebulos, plin de exclamaţii, interjecţii, apostrofe... Din toate astea nu aleg decât declaraţia lui – în sfârşit leală – că iubeşte Garda, speră în ea şi aşteaptă victoria ei. Ioan Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazu, Ştefan cel Mare, Bălcescu, Eminescu, Hajdeu – cu toţii au fost la timpul lor gardişti. Mircea îi cita de-a valma. (...) E bine să spun încă o dată că n-am făcut decât să redau întocmai vorbele lui. Asta, ca nu cumva să le uit. Şi poate că într-o zi lucrurile vor fi destul de liniştite – pentru ca să-i pot ceti această pagină lui Mircea şi să-l văd roşind de ruşine. / Să nu uit, de asemeni, explicaţia pentru care el aderă cu atâta inimă la Gardă: / – Eu totdeauna am crezut în primatul spiritual. / Nu e nici farsor, nici dement. Este numai naiv. Dar există naivităţi aşa de catastrofale!" (Jurnal, Buc., Ed. Humanitas, 1996, p. 115).

O altă direcţie asupra căreia aş vrea să mă opresc – în analiza mea privind constituirea *brand*-ului Mircea Eliade – este cea referitoare la autorul de opere literare. Întrucât suntem în anul centenarului său, a existat această tendinţă de a i se atribui, din partea unora şi a altora, diverse performanţe de excepţie, de a fi plasat pe un piedestal de scriitor genial. În sprijinul celor ce robotesc la edificarea templului de artist supradotat vine ampla sa producţie literară. Trebuie spus, cu toată franchețea, că Mircea Eliade a fost un poligraf. A scris mult, a scris nemăsurat. Spre deosebire de alţi autori, care îşi investesc cu pondere semnătura şi vădesc îndelungi scrupule privind conţinutul propriei intervenţii, în pagini de carte sau de ziar, Eliade chiar trăia din scris şi din realizarea diverselor traduceri (o spune deschis). Ca atare el miza în primul rând pe cantitate. Producţia sa e extrem de amplă. Însă ar fi o mare naivitate din partea cunoscătorilor de literatură să confunde cantitatea şi calitatea. Creaţia lui Mircea Eliade este, în fapt, extrem de eterogenă din punct de vedere valoric. Există câteva culmi, dar din păcate există şi foarte multe văi. Şi e paradoxal de subliniat că tocmai romanul pe care el însuşi a mizat afectiv şi pe care l-a considerat ca adevărata sa capodoperă, "Noaptea de Sânziene", se dovedeşte azi deprimant şi aproape ilizibil, prin firul epic tortuos şi căznit-misterios, prin personajele insuficient conturate şi prin stilul alambicat, artificial, plicticos pînă la moarte.

28 FEBRUARIE
100 DE ANI DE LA NASTEREA
MARELUI OM DE CULTURA LEGIONAR
MIRCEA ELIADE

Afiş în Bucureştiul anului 2007: "100 de ani de la naşterea marelui om de cultură legionar Mircea Eliade"

În urma studiilor şi a lecturilor mele, consider că am formaţia de literat cu ajutorul căreia să mă pronunţ, fără inhibiţii, în sfera judecăţilor estetice. Dar, ca să nu fiu acuzat de subiectivism, aş vrea să mă sprijin aici pe aprecierile formulate de unul din cei mai autorizaţi critici români ai ultimelor decenii. Cu puţine săptămâni în urmă, Nicolae Manolescu şi-a tipărit în România literară capitolul despre Mircea Eliade, din viitoarea "Istorie critică a literaturii române". N. Manolescu nu face efortul de a-şi atenua decepţiile, exprimate uneori în cuvinte destul de muşcătoare: "Este evident că, tratând în "Noaptea de Sânziene" (1955) războiul, ideile lui Eliade nu mai sunt pe de-a-ntregul aceleaşi. (...) Romanul de peste şase sute de pagini în care autorul îşi va pune mari speranţe, este o decepţie. Eliade n-are evident darul de a crea viaţă şi încă pe planuri mari". Iar judecata negativă a comentatorului se extinde: "Nici unul din romanele lui Eliade nu se conformează ideii de roman a autorului, cu excepţia poate a celui din 1934, "Lumina ce se stinge"... În mai multe se protestează contra vorbirii sterile şi se proclamă superioritatea faptei. Dar începând cu "Isabel şi apele diavolului", toate suferă de vorbărie şi ne reţin mai curând prin febrilitatea ideilor decât prin obiectivitatea întâmplărilor ori adîncimea caracterelor. Afară de oarece stânjenitor esoterism, nu este nicăieri o mitologie subiacentă deajuns de consistentă". O altă creaţie literară şubredă, în dreptul căreia se opreşte criticul contemporan, este "Domnişoara Christina", descrisă în felul următor: "O boieroaică de pe la începutul secolului XX ucisă de un vechil gelos revine sub formă de strigoi şi-şi terorizează familia. Domnişoara Christina dovedeşte după moarte o nimfomanie la fel de agresivă ca şi în timpul vieţii. De altfel, nuvela, aspru criticată de Nichifor Crainic şi de alţi puritani ai vremii, abundă în întâmplări oribile şi în scene de necrofilie, pedofilie, lesbianism, sadomasochism ori vampirism sexual. Strigoiul face streap-tease pe versuri din Luceafărul. Mai totul e de prost gust, inclusiv kitschul folclo ric constând în țepușe înfipte în inima strigoiului, roiuri de țânțari setoși de sânge, câini urlând lugubru în noapte și așa mai departe".

Firește că ar fi greșit să alunecăm îndată în extrema cealaltă și să îl considerăm pe Mircea Eliade un scriitor lamentabil, lipsit de vârfuri ale creației. Nu aceasta e direcția în care merge comentariul lui Nicolae Manolescu și nici eu nu cred așa ceva. Voiam doar să subliniez cât de importantă e privirea detașată, obiectivă, neimplicată, atunci când ne referim la creația literară eliadescă, iar intervenția pe alocuri nu lipsită de sarcasm a criticului de la "România literară" mi s-a părut demnă de a fi pusă în evidență pentru acest tip de lectură.

La o privire mai atentă, scriitorul Mircea Eliade ne oferă o imagine amestecată, în alb și negru, inclusiv în această sferă de activitate. Însă *brand*-ul – la a cărui edificare trudesc sub ochii noștri armatele de dulgheri ai culturii – preia doar imaginile luminoase, pe care le eternizează. *Brand*-ul falsifică.

Al treilea aspect care se poate discuta e legat de succesul lui Mircea Eliade ca om de știință, ca istoric al religiilor, cariera sa universitară occidentală uimitoare. Îndrăznesc totuși să afirm că cei mai mulți publiciști care s-au năpustit să vorbească despre savantul Eliade, în acest an jubiliar, nu sunt câtuși de puțin specialiști în istoria religiilor! Nu au o chemare sau o formație științifică adecvată, pe care să-și sprijine entuziasmul. Există, în schimb, eterna modă românească de-a te alinia în corul festiv și de-a elogia ceea ce toată lumea elogiază.

Faptul incontestabil, care se poate confirma și percepe inclusiv la nivelul publicului comun, a fost succesul său universitar, cariera strălucită. Performanța ne lasă visători, ne îndeamnă să sperăm că jocul rămâne deschis, că indivizii merituoși pot fi oricând răsplătiți de soartă. N-aș vrea să par frivol, dar până la un punct victoria lui Mircea Eliade în știință este echivalentă cu reușita Nadiei Comăneci sau a lui Gică Hagi în sport. Toate acestea sunt nume răsunătoare cu care ne mândrim, pe marginea cărora visăm: "Am fi putut fi și noi ca ei". Pe contopirea sentimentală cu obiectul venerației se bazează tocmai edificarea statuii, în ziua de azi.

N-aș vrea să închei înainte de a schița o ultimă explicație, legată de receptarea distorsionată a lui Mircea Eliade. În mod curios, există grupuri de interese și influențe foarte diverse în cultura noastră, care l-au îmbrățișat fierbinte pe gânditorul de la Chicago. Sunt scriitori prestigioși, care contribuie cu toată deliberarea la creșterea, formarea și consolidarea *brand*-ului. În loc să-și exercite spiritul critic, punând în balanță luminile și umbrele subiectului, aceștia descurajează orice discurs analitic matur despre Eliade. Procedând astfel, probabil nu-și dau seama că își trădează statutul de intelectual, în favoarea unuia, mult mai palid, de funcționar cultural. Mă gândesc aici la o grupare a exilului parizian, animată prin anii '80-'90 de Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Paul Goma și alții, care și-au făcut o datorie de suflet din a sta de strajă și a bloca pe oricine îndrăznește să emită rezerve la adresa subiectului declarat de ei tabù. Îmi amintesc cu vie neplăcere de "marea bătălie de la iazul mic", desfășurată în presa subțire de București în jurul eseului "Felix culpa", de Norman Manea, la începutul anilor '90. Prozatorul exilat a îndrăznit să abordeze subiectul tinereții legionare eliadești, cu toată deferența și reverența stilistică, folosind diverse argumente documentate, susținute de citate. Și iată că însăși promotoarea esteticului în cultura română, Monica Lovinescu, s-a năpustit să abjure de la propriile ei criterii de judecată și să replice dur atât împotriva analistului, cât și a revistei (22) care a "în-

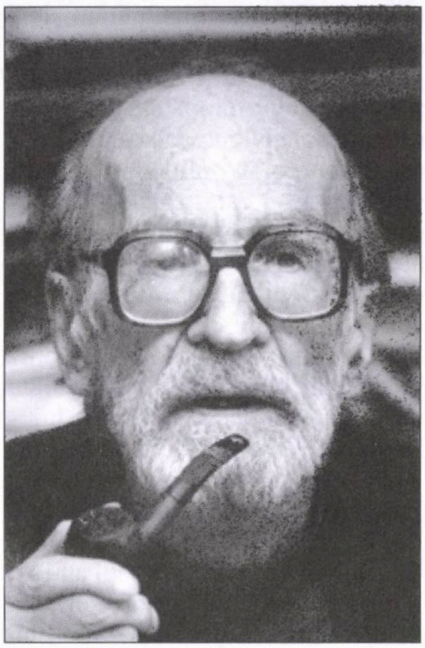

Mircea Eliade

drăznit" să-i răspândească textul. Am asistat, cu acea ocazie, la decepționanta ilustrare a dictonului balcanic: "Știi tu cine sunt eu?!". Explicațiile pot fi multe și diverse: datorii de recunoștință, de prezență comună pe aceleași baricade anticomuniste, de-a lungul deceniilor, obligații reciproce și așa mai departe. Știu, pot fi aruncate numeroase argumente în discuție. Dar care e, totuși, prețul unei conștiințe?!

O altă grupare ce contribuie zelos la decorarea *brand*-ului s-a conturat în jurul Editurii Humanitas și al lui Gabriel Liiceanu. Aici presupun că interesul financiar joacă totuși un rol determinant. Se știe că editura cu pricina își exercită, cu toată agresivitatea, dreptul exclusiv de publicare în țară a lui Mircea Eliade. Discutabil rămâne însă faptul că această popularizare este parțială, nu e filtrată prin spiritul critic, ba este chiar editorial deficitară (vezi desele comentarii în acest sens ale lui Z. Ornea). Discuția liberă, polifonică, e în mod activ descurajată, e redusă arogant la tăcere de către agenții și impresarii ce mișună în jurul cărților cu prețuri exorbitante. Nu în ultimă instanţă îi regăsim în tranşeele pro-Eliade pe simpatizanţii extremei drepte. Şi nu mă refer doar la cei din politică, ci inclusiv la actorii agresivi din presa literară. O decepţie amară am avut-o în ultimii ani cu revista "Jurnalul literar" de la Bucureşti şi cu animatorul ei, gazetarul Nicolae Florescu. Ştiu că publicaţia trece acum prin momente financiare dificile, dar cârmirea pe care a efectuat-o şi partizanatul lamentabil în favoarea scriitorilor legionari, recuperaţi la grămadă şi resuscitaţi prin respiraţie artificială, m-au dezamăgit şi m-au determinat să renunţ la colaborarea cu ei.

Dar Mircea Eliade este un drapel de luptă şi pentru instituţiile statului. Când spunem Gabriel Liiceanu, suntem deja foarte aproape de Horia-Roman Patapievici şi de Institutul Cultural Român care, prin intermediul fondurilor statale, contribuie la crearea *brand*-ului şi la exportarea lui, pe modelul pufului de păpădie, suflat de vânt în toate direcţiile orizontului. Ne pomenim săptămânal cu simpozioane festive, ba în Brazilia, ba în China, ba în Honolulu. E bine să nu fim mai creduli decât e cazul, să nu ne facem impresia că Eliade e adorat în Tanzania şi să avem abilitatea de a recunoaşte eforturile deliberate de construire a imaginii.

Simţeam nevoia de a exprima acum aceste lucruri. Sunt convins că trebuie să reînvăţăm să fim lucizi şi ponderaţi. E datoria de azi a unor intelectuali veritabili. Degeaba ne întunecăm raţiunea şi ţopăim de bucurie că în America de Sud s–a mai ţinut o conferinţă jubiliară omagială despre Mircea Eliade. Eu unul nu cred că trebuie să-l omagiem pe Eliade, ci suntem datori să-l cunoaştem corect, în detaliu, să-l analizăm cu maturitate şi să ne luăm din modelul său cultural ceea ce ne poate ajuta, acum, în acest moment de reintegrare şi reapropiere de Europa. Poate setea lui enciclopedică, poate spiritul său de sacrificiu pe altarul studiului înverşunat. Dar mai ales să nu fim vicleni şi să nu ne acoperim intoleranţele, încrâncenările, după cum fac unii, învelindu-le cu numele lui, sau cu anumite citate stupefiante din naivităţile lui catastrofale.

Subliniez că în opinia mea Mircea Eliade este, în mod indiscutabil, o personalitate importantă, extrem de polimorfă, a culturii noastre. Dar adaug imediat că trebuie să avem grijă, în aceeaşi măsură, să nu contribuim din prea mult entuziasm la edificarea unor statui şubrede sau găunoase.

(Dintr-o intervenţie în cadrul "Colocviilor de la Beclean"; 2007)

CALENDAR

Octombrie

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1927)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
5 octombrie s-a născut Radu Miron (1924)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie s-a născut Sidonia Tudor, născută Goldstein (1901)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
9 octombrie a murit diplomatul Alexandru Lăzăreanu, fiul filologului Barbu Lăzăreanu (1991)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieşiu (1923)
17 octombrie a murit dr. Sam Watts (1999)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
19 octombrie a murit Simion Săveanu (2006)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1924)
21 octombrie a murit I. M. Ştefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcăşan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor), (1942)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
23 octombrie a murit Alexandru Vona (2004)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1895)
26 octombrie s-a născut Iosef Rudel (1921)
26 octombrie s-a născut Sergiu Năvodaru (1913)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
28 octombrie a murit Sesto Pals (2002)
29 octombrie s-a născut Radu Cosaşu (1930)
30 octombrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
30 octombrie a murit Radu Klapper (2006)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

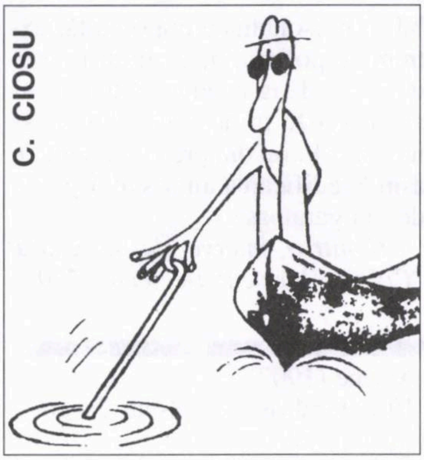

Pescuitorul de perle

Să ne convertim la cultură!

«De ce a fugit Aaron Lustiger de religia în care s-a născut? De ce s-au convertit filozoful, scriitorul Nicu Şteinhart? De ce a făcut la fel filologul român de origine evreiască Alexandru Graur? De ce au mers pe aceeaşi cale Ion Vinea şi alţii?»

("Viaţa noastră", nr. 16.826/07; comunicată de Sorin Marcovici, din Ramat Hasharon, care îşi exprimă uimirea faţă de cele de mai sus:

«La început, după ce citisem propoziţiile acestea, dintr-un articol semnat de dl. Sh. Carmel, nu mi-a venit să cred. Poetul şi publicistul Ion Vinea a fost român toată ziua, deci nu avea cum să treacă de la iudaism la creştinism. Iar Alexandru Graur s-a născut evreu şi a rămas evreu până în ultima clipă... În momentul când mă pregăteam să trimit scrisoarea de faţă la "Pescuitorul de perle" am dat peste... altă perlă. În aceeaşi "Viaţa noastră", din săptămâna următoare, autorul articolului publică un P.S.: "Din cauza unei confuzii de nume – apropiere în exprimare (asta ce-o mai fi? – nota mea, Sorin Marcovici) vinerea trecută am încorporat printre cei trecuţi de la iudaism la creştinism pe scriitorul Ion Vinea în locul lui Tudor Vianu. Îmi cer scuze pentru această confuzie".

Or, d. Sh. Carmel a căzut aici din lac în puţ. Tudor Vianu s-a născut creştin, şi nu avea nici el de ce să treacă la creştinism.»)

P.S. În plus, corect e Steinhardt, nu Şteinhart.

N-are tată, n-are mamă

«A încetat din viaţă, la Paris, scriitorul Tudor Eliad. Era fiul actriţei Alla Baianova şi al regizorului Harry Eliad, de la Teatrul Evreiesc de Stat.»

("România Mare", iulie 07, Bucureşti; comunicată de Alina Robangiuc, Bucureşti, care, după ce precizează că mama scriitorului a fost actriţa Agnia Bogoslava, iar tatăl – regretatul regizor Sandu Eliad, fost, între altele, director al Teatrului C. Tănase, adaugă: în rest textul din "România Mare" este judicios, ca tot ce apare în această publicaţie.)

Mâncaiar mama ochii lui de Hamelt

Corespondentul nostru Solo Bar-Haim, din Petah Tikva, a găsit în "Viaţa noastră" nr. 16.775 câteva agramatisme (cam multe, spune el) care l-au făcut să tresară.

1) Mâncaiar mama Leia ochii (corect mânca-i-ar);

2) "Candidatul cel mai preferat la preşedinţie cel mai preferat" (no comment);

3) Romănca Colette Avital" (cacofonie);

4) După căderea cortinei, a piesei autohtone pur israeliene Hamelt (după căderea cortinei se poate, dar de ce după căderea capodoperei binecunoscute? Şi care, în plus, nu se cheamă Hamelt, ci Hamlet);

5) A fi sau a nu fi: Barak sau Alon? (corect Barak sau Ayalon, adversarul fostului prim-ministru în alegerile interne din Partidul Muncii; pentru că despre Igal Alon nu poate fi vorba, acesta fiind plecat dintre cei vii de multă vreme).

Cumulard

«Dr. Nathan Cohen, preşedintele Asociaţiei Originarilor din România (HOR), vicepreşedinte al HOR ... a fost oaspetele Universităţii "Valahia" din Târgovişte.»

("Realitatea Evreiască", nr. 273-274/07; comunicată de Rodica Singer, din Düsseldorf, Germania, care-i cere d-lui Cohen să nu mai fie cumulard şi să renunţe la una din cele două funcţii din conducerea HOR.)

Poşta

Dr. G. Mănescu, Bat Yam (vă rugăm să ne trimitei citatul exact la care vă referiţi); **Viorel Roşianu,** Denver, Colorado, SUA (vezi mai sus); **Eliza Blumenthal,** Ierusalim; **Sidonia Moscu,** Lyon, Franţa; **Raluca Ghilezan,** Cluj, România (nu orice greşeală de tipar e o perlă); **Tiberiu Văienaş,** Tel Aviv (just: nu se poate spune, aşa cum face ziarul "Infopress", din Haifa, "şedinţă importantă a adunării generale HOR pe ţară". Cum vine asta: şedinţa unei adunări?).

O povestire de
SERGIU FĂRCĂŞAN – Saskatoon, Canada

Păzea! Nu puneţi mâna pe ea!

Mă gândesc la o poliţie care, năvălind în toaleta oamenilor, să strige: Stai aşa! Nu trage apa! Câte pătrăţele de hârtie ai folosit?

Cum să-ţi ardă de amintiri, Ceauşescu şi compania, când avem probleme mult mai urgente? Ne arde de planetă! S-o salvăm, până nu e prea târziu. Suntem răscoliţi de propunerile revoluţionare ale unei cântăreţe, care nu sunt decât începutul soluţiei noastre supreme! Becul fluorescent aprins în capul nostru! Ţineţi minte: aţi citit toate astea, mai întâi, în "Minimum".

❖

Mărturisesc. La început nu mi-am dat seama de semnificaţia incidentului scandalos de la dineul corespondenţilor Casei Albe. Două salvatoare ale planetei – Laurie David, producătoarea filmului "Adevărul neconvenabil", şi Sheryl Crow, o cântăreaţă de care poate aţi auzit – au pătruns la dineu, sosite cu un vehicul special, şi au încercat să-l agaţe la o conversaţie pe Carl Rove. Numit de Bush "arhitectul" victoriilor sale electorale, Rove (care, între timp, şi-a dat demisia) le părea celor două salvatoare drept omul cel mai potrivit pentru a le înţelege ideile şi a-l hipnotiza pe preşedintele american întru a le urma întocmai.

Spre dezamăgirea lui Crow, omul Casei Albe le-a respins ca un "taur" (bully), zice ea, şi a exclamat sau a ţipat: "Sheryl, nu mă atinge!" ("Sheryl, don't touch me!"). După o discuţie inutilă, Rove a vrut să se întoarcă la masa lui, dar Sheryl l-a apucat de braţ şi atunci a ţipat el, ceea ce le-a făcut pe cele două activiste să scrie modest: "Cât de împietrit şi îndepărtat de realitate trebuie să fie un om ca să ajungă să refuze să fie atins de Sheryl Crow?

❖

Nu mă atinge? Asta suna ca o psihoză, una din fricile maniacilor care se tem de infecţie.

Sărmanul Rove! Cât pe-aci să-l judec greşit. Dar citind prima din propunerile revoluţionare ale lui Sheryl, am înţeles toată situaţia. Foarte complexă. Nu vreau să credeţi că o înfloresc, aşa că o să vă citez propunerea cuvânt cu cuvânt, luată de mine din "Washington Post", dar publicată aidoma în toate ziarele.

Sheryl Crow: şi totuşi, eu aş atinge-o...

Crow, Springfield, Tennessee: "Deşi ideile mele sunt încă într-un stadiu de dezvoltare, ele merită, după părerea mea, o analiză serioasă. Una din ideile mele favorite e conservarea pădurilor, de care depindem enorm pentru oxigen. Propun o limitare a numărului de pătrate de hârtie de toaletă care pot fi folosite într-o singură şedere (sitting). Acum, nu vreau să-l deposedez pe nici un american care respectă legile, să-l sau s-o lipsesc de drepturile venite de la Dumnezeu, dar cred că suntem o naţiune destul de serioasă pentru a reuşi să obţinem bune rezultate cu numai un pătrat de hârtie de closet, exceptând, desigur, acele dezagreabile ocazii când două sau trei pătrăţele ar putea fi necesare.

De asemeni, mi-ar plăcea ideea de a nu folosi şerveţele de hârtie, care se întâmplă să fie făcute din lemn virgin şi reprezintă culmea risipei. Am desenat o îmbrăcăminte care are ceea ce s-ar putea numi "mânecă de dineu". Mâneca e detaşabilă şi poate fi înlocuită cu altă mânecă de dineu după folosire. Aceasta va oferi consumatorului avantajul de a-şi şterge gura cu mâneca în

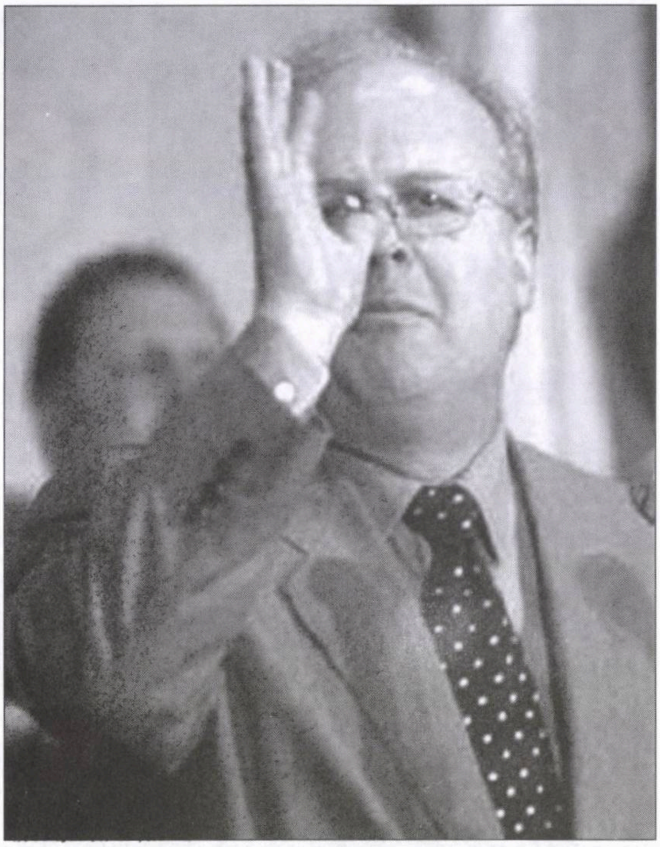

Carl Rove: înțelegem de ce s-a speriat de cântăreață

loc de a atunca un produs de hârtei abia folosit. Cred că ideea s-ar putea adapta foarte bine și la cei ce suferă de guturai".

Citind despre aceste inovații, mai ales prima, am înțeles groaza lui Rove de a nu fi atins de mânuitoarea vreunui pătrățel. Cine știe când și cu câte șanse de succes a folosit ea cel mai recent pătrățel, poate că i s-a rupt când îi era mai dragă lumea, vreau să zic planeta. E drept, mi se pare că Sheryl îl are de prieten, sau l-a avut, pe Lance Armstrong, dar campionul ciclist, călit în lupta cu cancerul, nu se teme de vreun pătrățel pătruns cu degetul, din greșeală. În fotografii, Crow pare subțirică, cu bune șanse de a se descurca cu un singur pătrățel.

Dar alții, cine știe, indiferenți la distrugerea planetei, ar putea folosi mai multe pătrățele. O soluție ar fi crearea de noi slujbe, mai precis o poliție care năvălește în toaletă urlând: "Stai așa! Nu trage apa! Câte pătrățele ai acolo?". Mai simplu, în avantajul planetei, ar fi să instalăm o cameră video în fiecare scaun de toaletă, cu condiția, bineînțeles, să nu fie o cameră de aruncat la gunoi (disposable), ci una permanentă.

La urechile cântăreței n-a ajuns, din fericire, teoria aerodinamică a rabinului din Buhuși. După câteva accidente tragice – aripile noului avion se rupeau din senin – constructorii de avioane s-au dus la rabin să-l consulte. Era în baie, și le-a trimis vorbă să-l aștepte. Dar putea auzi prin ușă care era problema. Ieșind din baie, le-a dat soluția: să identifice linia pe care se frâng aripile și să practice niște găurele pe această linie. Propunerea lui nu avea nici o logică, dar din disperare de cauză constructorii au acceptat-o. Nici un avion nu s-a mai prăbușit de atunci.

L-au întrebat cum a dibuit soluția. Le-a spus că atunci când l-au întrebat era în baie și a observat că hârtia fabricată de industria socialistă nu se rupea niciodată unde erau găurelele.

◆

Am rămas pe gânduri. Se întâmplă unor bărbați tineri, când se întind în pat, să le rătăcească imaginația gândindu-se la diferite femei. Dar eu, mărturisesc, când stau pe un anumit tip de scaun... gândurile mele se fixează numai și numai pe Sheryl Crow, monogamice și duioase...Iar mâneca! Ah, ce bine m-aș simți când, strănutând și eliminând produsele guturaiului, n-aș mai căuta un Kleenex la iuțeală, ci aș avea o duzină de mâneci la îndemână. Unde mi-e mama, să vadă că n-avea dreptate când îmi interzicea să mă șterg cu mâneca! Odată spălate, mânecile s-ar usca pentru refolosire; s-ar usca nu în spălătorie, desigur, ci la soare.

Propunerile lui Crow au avut un răsunet imens, declanșând hohote de râs scăpate în diferite împrejurări, încât unii comentatori s-au întrebat dacă nu era vorba de vreo provocare, vreo falsificare sau vreo glumă a adversarilor adevărului incomod. Mai ales că tovarășa de turneu a lui Crow, Laurie David, producătoarea filmului așa-zis incomod al fostului vice-președinte american Gore despre încălzirea globală, e soția unui talentat umorist, Larry David, scenaristul skeciurilor Seinfeld.

Dar majoritatea americanilor au luat propunerile drept un serios semnal de alarmă; mai ales cei pățiți cu closetele. (Mă refer la acele regiuni ale Americii în care nu mai poți cumpăra closete cu un flush normal, cantitatea de apă fiind limitată prin legi locale, așa că unii dezlănțuie apa de mai multe ori, ca să obțină un rezultat, iar alții își cumpără echipamentul în Canada.)

Am recitit de câteva ori propunerile cântăreței și nu mi s-au părut o parodie. Cititorii pot cântări ei înșiși adevărul, având citatele la îndemână, mai sus. Dar Crow, izbită de ilaritatea cu care mulți i-au primit propunerile, a încercat să bată în retragere, spunând că a glumit. Care va să zică, putem glumi pe spinarea planetei?! Credeți că Sheryl și prietena ei sunt tipul de activist care crede că e de glumă cu toată încălzirea asta? Sună citatele de mai sus ca un banc? Să fim serioși, alarma e trasă. Chiar dacă cifrele nu prea confirmă încălzirea globală, oare chestia e de glumă?

Am luat în serios pătratele, pardon, pătratul, doar unul, dar, la o analiză mai pătrunsă de responsabilitate, mi-am dat seama că e vorba totuși de o primejdie zilnică pentru păduri, o cheltuială încă prea mare. Mi-am pus ingeniozitatea la lucru.

⁂

În România de acum câteva decenii era la modă un ciclu de anecdote despre "culmi": culmea vitezei, culmea excitației și așa mai departe. Culmea îndrăznelii era să-ți faci nevoile pe scara de intrare a unei case și apoi să suni la ușă, pentru hârtie. Era o soluție bună pentru economii de păduri din partea îndrăznețului, dar implicând cheltuieli forestiere pentru cei sunați, care la urma urmei trăiau pe aceeași planetă.

Cred că am găsit o soluție mult mai bună, în fapt supremă.

E atât de simplă încât mă mir cum de n-am găsit-o mai devreme.

Aveți cinci secunde s-o ghiciți.

Stă într-un singur cuvânt:

Confetti!

Nu e de râs și n-o să zic că am glumit. Lăsați-mă să argumentez!

1. Prin suprafața lor redusă, confetti reprezintă un consum de pădure mult mai mic.
2. Calitatea: hârtia fiind mai rezistentă, fiecare confetti, după folosire, poate fi spălat și repus în circulație.
3. Culoarea: împărțirea pe culori poate servi ca bază a unei reglementări: luni dă-i cu galben, marți cu verde și așa mai departe, ușor de controlat. Și, cum ar zice Sheryl, suntem gata să facem excepții pentru daltoniști.

S-ar putea crede că declarațiile scatologice ale cântăreței sunt popularizate doar pentru a-i ridiculiza pe partizanii teoriilor despre încălzirea globală. Ei bine, am găsit un adversar al profețiilor despre încălzire, unul care studiază cu mare atenție aceleași fenomene. Doctorul Martin Herzberg, fizico-chimist, a fost de acord cu multe din teoriile despre încălzirea globală, dar a făcut noi măsurători și a stabilit că mult temutul bioxid de carbon, în fapt prezent și în respirația noastră și de sute de ori mai răspândit în oceane, care reprezintă 71% din suprafața planetei, e un produs mai ales natural care nu reprezintă nici o primejdie, și că "încălzirea pământului provoacă bioxid de carbon, și nu invers". N-avea nevoie să măsoare, putea să mă întrebe pe mine.

Apa oceanelor, a scris el, e o forță copleșitoare, iar rolul emisiilor de bioxid de carbon provocate de activitatea umană, "efectul de seră" etc. "este echivalentului câtorva bășici într-un uragan".

Așa suntem noi, pudici. Traducerea mea e inexactă.

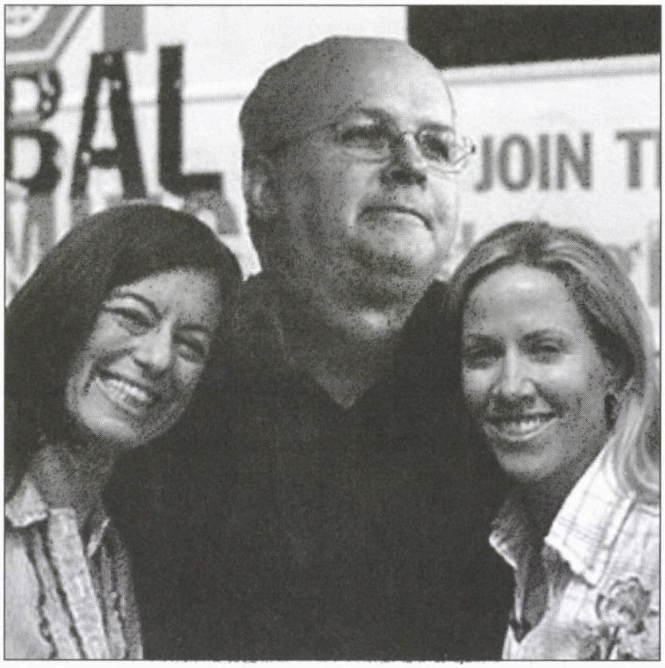

Laurie David, Carl Rove și Sheryl Crow

Schimbați litera C din cuvântul "bășici" și veți recaptura sensul adevărat definit de Herzberg: "the equivalent of a few farts in a hurricane".

Pot cântecele tale, Sheryl, să acopere modestele sunete ale adevărului? Gastro-intestinale? Hai să facem pace, dar *please*, nu mă atinge!

Păstrând în urechi sunetul grăitor al celor spuse de Herzberg, trebuie să spun că Sheryl nu e un caz izolat. Coșmarologii moderni vin cu tot felul de soluții. Un demn urmaș al lui Malthus ne poruncește să nu facem mai mult de doi copii, preferabil unul. Nu e loc, nu sunt resurse, zice el. Se știe că copiii, cu obiceiul lor de a se juca, și a arunca peste tot gumă de mestecat, sunt inamici serioși ai planetei. E drept că limitarea nașterilor într-o parte a lumii ar avea loc când în altă parte nelimitații se înmulțesc ca iepurii. Și nu orice iepuri, ci specii aparte, purtători de rabie (turbare) și de bombe. Gândindu-ne la ei, pentru o clipă uităm de geamătul planetei.

Un funcționar al Vaticanului, în sertarul căruia s–au găsit 87 de grame de cocaină, a fost arestat și condamnat la patru luni de închisoare. Ceea ce ne-a mirat mai mult și mai mult a fost cutremurul produs de această descoperire în rândurile Bisericii Catolice, ca și, de altfel, în paginile gazetelor italienești. Pe noi, ca să fim drepți, faptul nu ne-a surprins defel. Nu spusese Marx, oare, la vremea sa, că religia este opiumul popoarelor?

O schiță de

CAROL FELDMAN –

Cât e ceasul?

În fiecare zi, ori de câte ori făceam "jogging" prin parc, bătrânul de pe bancă mă întreba: Cât e ceasul? Într-o zi, însă...

Pe aleea principală a parcului care se afla în spatele blocului nostru, acolo unde obișnuiesc să fac – mai puțin decât trebuie – jogging, luptând fără mari victorii cu kilogramele în plus pe care le-am acumulat, stau pe bănci oameni care mă depășesc ca vârstă și datorită cărora, relativ, nu mă simt chiar bătrân, bătrân... Unul din categoria acestora – a lor, adică – avea obiceiul, de câte ori treceam prin fața lui cu o alură de Zatopek, având tranzistorul atârnat de gât ca o medalie olimpică și pus în contact pe fire subțiri cu urechile, avea obiceiul, zic, să mă urmărească insistent cu privirea. Nu mă deranja deloc acest lucru, mai ales că, uneori, dacă-mi prindea privirea, îmi zâmbea. Dar și pentru faptul că auzisem de la cineva că cei din categoria bătrânilor mai bătrâni ca mine, de multe ori când se uită la ceva sau la cineva, chiar insistent, văd ceea ce își imaginează ei că văd și nu ceea ce, de fapt, văd. Așa că în cazul celui de care vă povestesc că se uita la mine, poate că mă vedea ca fiind, știu eu, un... Paul Newman!... Nu contează că eram în pantaloni scurți. Ce, o dată l-am văzut și pe Paul Newman, în filme, cu pantaloni scurți? Și cum arată acum, la 82 de ani, l-ați văzut? Ei, ce putem face noi când timpul face ceea ce el e obișnuit să facă? Și el, Paul Newman adică, e și el din categoria celui care mă privește când fac jogging. Care-s mai în vârstă decât mine, cum am spus-o.

De fiecare dată, cam pe la jumătatea celui de al doilea tur pe care-l parcurgeam, picăturile de sudoare făcându-mă să clipesc des, când treceam prin fața omului meu, care ședea întotdeauna pe aceeași bancă, acesta mă întreba: "Cât e ceasul?". Iar dacă nu-i înțelegeam mișcarea buzelor și eram nevoit să-mi scot din urechi dopurile tranzistorului ca să-l aud, în timp ce el arăta și cu mâna spre ceasul meu, spre a-i înțelege și vizual întrebarea, atunci îmi era clar că mă întreabă "Cât e ceasul?". Ca om politicos, mă uitam la ceasul meu și-i spuneam cât e, zâmbindu-i amabil în același timp, ca răspuns la înclinarea capului său, drept mulțumire.

La al treilea tur, înainte de a-mi încheia "norma", cu maioul lipit de piele, trecând prin fața lui, l-am privit și i-am zâmbit din nou, fără ca el să mă mai întrebe "Cât e ceasul?". Am văzut atunci chiar, sub manșeta mânecii drepte, că individul purta un ceas de mână.

"La mâna dreaptă! Și atunci, de ce?... A, poate nu merge? Sau poate... Să fie sănătos! Eu încă nu-s din categoria lui!...

De un timp nu l-am mai văzut pe banca unde eram obișnuit să-l văd întotdeauna șezând. Ceva parcă îmi lipsea din ansamblul parcului... Să explic exact de ce, nu știu! Curiozitatea, lucru aproape firesc la orice etate a oamenilor, m-a făcut să întreb într-o zi un cunoscut, care apreciez că e cam în aceeași cateorie de vârstă cu a aceluia pe care nu-l mai vedeam, știind că-l cunoaște, unde e cel ce "dispăruse".

– Aaa! făcu cel întrebat. Păi, de vreo două săptămâni, chiar că a "dispărut"... S-a dus...

Răspunsul lui, din păcate, era cam cel obișnuit în asemenea împrejurări...

– De fapt, știți,el nu era chiar așa de bătrân, continuă cunoscutul meu. Putea să mai trăiască... Cred că nu era mai bătrân ca mine... Poate cu un an, doi...

– Să fiți sănătos! i-am zis, având sentimentul că-l încurajez.

– Dar eu bănuiesc de ce s-a dus. S-a grăbit.

– Adică?!

– Păi... S-a grăbit. Parcă a întins timpu', zău așa! Pe cine vedea, tot întreba: "Cât e ceasu'? Cât e ceasu'?"...

Fotograful – Zâmbiți, vă rog!

C. N. N.

Ce Năimiți Nemernici

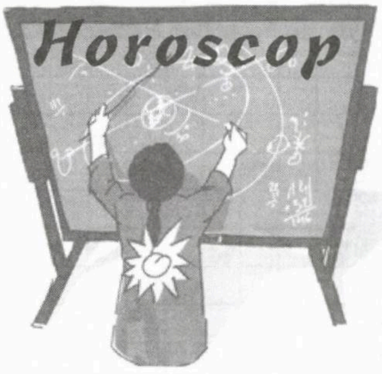

Octombrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Sunteţi ispitit să umblaţi cu c... în două sau chiar mai multe luntre. Asta merge o vreme, dar, la un moment dat, aţa se rupe. Şi "nu mai ţine potul". E cazul să vă gândiţi bine şi să alegeţi.

Culoare: galben.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Starea generală bună, în familie totul este O.K., dar din păcate aveţi veşti proaste de la prieteni; veşti care vă vor afecta. Singurul lucru de făcut: să fiţi alături de ei şi de familiile lor.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Aveţi în continuare o problemă legaă de bani şi de familie. Poate – o moştenire pe care urmează să o împărţiţi cu cineva. Fiid sigur/i că sunteţi "fraier", din cauza comportamentului dvs. civilizat şi lipsit de agresivitate, persoana/ele cu pricina încearcă să vă jefuiască. Ţineţi-vă tare şi rece ca un sloi de gheaţă.

Numere: 2, 5, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Pericolul de accidente bântuie la tot pasul: pe stradă, în casă (gen căzăturile stupide) etc. Pentru a le evita, fiţi mai puţin cu capul în nori, şi mai atenţi la fiecare pas.

Leu (23 iulie – 22 august): V-aţi odihnit în vacanţă, aveţi forţe proaspete, acuma aţi intrat din nou în ritmul obişnuit: atenţie să nu repetaţi greşelile din trecut, când aţi "tras prea tare" cu activităţile de tot felul. Ar trebui să luaţi vreo 2-3 lecţii de "filozofia odihnei".

Numere: 5, 12, 24

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Atenţie la dietă; fie că e vorba de sănătate în general, fie că e vorba "numai" de a da jos câteva bune kilograme. Evitaţi delăsarea la acest capitol.

Culoare: alb.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Cineva din apropierea dvs., în care aveţi încredere şi cu care colaboraţi îndeaproape (asociat, contabil, avocat etc.) vă înşeală. Mai grav încă, el/ea nu se mulţumeşte să vă fure, ci – vai! – s-a dat cu duşmanii dvs. Ochii deschişi.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): A fost o alarmă! Şi ce alarmă! Cu medici şi, poate, spital. Din fericire, momentul de criză s-a dovedit trecător. Respectaţi cu stricteţe recomandările medicului şi... bucuraţi-vă de viaţă.

Numere: 5, 29, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Un dar pe cât de neaşteptat, pe atâta de plăcut: un premiu, o bursă, o donaţie din partea unei instituţii ş.a.m.d.

Culoare: gri.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Perioadă bună pentru jocurile de noroc (cărţi, loterie, cazino).

Numere: 3, 8, 14.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Singur/ă? Aşa cum spun ghicitoarele, "o să cadă cineva la aşternut". Nu fiţi timid/ă. Şi aruncaţi-vă în această aventură binevenită.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Dacă activaţi în domeniul creaţiei culturale (literatură, teatru, muzică, artă plastică, publicistică etc.) iată momentul când vă puteţi încumeta să începeţi o lucrare nouă. La care vă gândiţi de multă vreme. Şi care vă cam sperie.

Culoare: violet.

(Interim)

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Magie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					■					
3			■							
4		■		■			■			
5										
6		■				■			■	
7										
8				■				■		
9						■				
10										

ORIZONTAL: 1) Unitate pentru volume. 2) Nume de fată – Berbecul păcurarului. 3) Scăpate din lese! – Pești marini. 4) Bolnav la cap! – Un actor care nu-și învață replicile. 5) Curbe de nivel. 6) Prezent la repetiție – Noul adus în anotimpuri. 7) Centru de masă. 8) Umplutură pentru salam! – Roi de fluturi albi – Olga Andronic. 9) Cenușiul clădirilor noastre – Mare vedetă în arenele latino-americane. 10) Nișe lumi fabuloase.

VERTICAL: 1) Centură de siguranță executată la scară mare. 2) Un om ieșit din comun – Cu lopeți printre nămeți. 3) Bianca Călin – Atelierele hărniciei. 4) Face față cu brio – Întins la odihnă – Climat ecuatorial! 5) Nu-i anormală. 6) Pus la vedere – Urne goale! 7) Secundă bătută de ceasornic – Plini de vicii. 8) O pânză rară prețuită ca atare – Gură de aerisire. 9) Un os de ros – elemente care compun plafonul (sg.). 10) Asigurare de viață.

DICȚIONAR: Dacit, tarati.

MIRCEA MĂRDĂRESCU

De bună voie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1								✿		
2					✿					
3							✿			
4			✿			✿				
5								✿		
6	✿			✿			✿			
7					✿					✿
8						✿				
9				✿				✿		
10										

ORIZONTAL: 1) Istorioare cu final hazliu – Seve! 2) Veselie, haz – Mese cu multă veselie, ca înre prieteni. 3) Ăstuia nu-i arde de glume – Siglă pentru Consiliul Economic și Social. 4) În poză! – Prinsă în lanț – Neprietenos. 5) Pricep greu un lucru – Tel! 6) În umăr! – Râs final! – Strigăt de chemare. 7) Ghimpi – Veche numărătoare. 8) Scrieri istorice – Tăria aerului de la munte. 9) Agenție de presă în Ungaria – Banii românești – În clin! 10) Om chefliu, iubitor de veselie.

VERTICAL: 1) Personaj comic la curtea suveranilor – Nătărău (pop.). 2) Distracții, divertisment. 3) Aduce ploaia – Dans, joc fără eleganță. 4) Zbucium sufletesc – În toate zilele! 5) Pasăre de curte (pop.) – Dânsele în final vesele! 6) Manifestare veselă – Întocmai – În veci! 7) În ligă! – Final de bancuri! – Folosită lângă sare și piper. 8) Ironii (fig.) – Veselie. 9) Reprezentații artistice. 10) Oamenii plini de umor – Bătut la cap ca să prindă.

DICIȚONAR: Mti.

MINA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Scântei: Cronometre, halucinant, imitator, n, mag, zarafi, o-sosi, inec, n, faima, li, opri, esec, rever, les, dinamitare, amin, tonic.

Zicală: Picaparama, oi, amiral, altar, maia, tai, omat, i, a, talc, uta, etole, brut, larg, fiara, fi, aera, ni, ani, m, tren, taniularg.

Tinerețe: F, u, i, f, l, a, condensata, leala, loco, hot, amici, d, s, inima, ro, sita, ca, aer, tira, sora, r, n, tenace, cald, sacose, asociatie, miasma, irod, ast, cartiere, duet, tu, toi, imam, raid, n, na, sa, a, abil, rea, vibra, atu, esec, tipic, tauni, asin, evs, ata, ridata, a, goana, pacalita, ohss, cai, umar, cu, i, atacant.

●

Dr. Franz Josef Jung

Ministrul german al Apărării, d. Franz Josef Jung, a dezvăluit că doi dintre cei arestați luna tecută cu puțin timp înainte de a comite un mare atentat la aeroportul din Frankfurt și împotriva unor sinagogi sunt germani convertiți la islamism.

Nici nu e de mirare. De când grupurile naziste sunt, una peste alta, ținute sub control și împiedicate să pună la cale pogromuri, cea mai sigură metodă pentru a ucide evrei în voie este să faci parte dintr-o organizație islamică.

SUB CLAR DE LUNĂ...

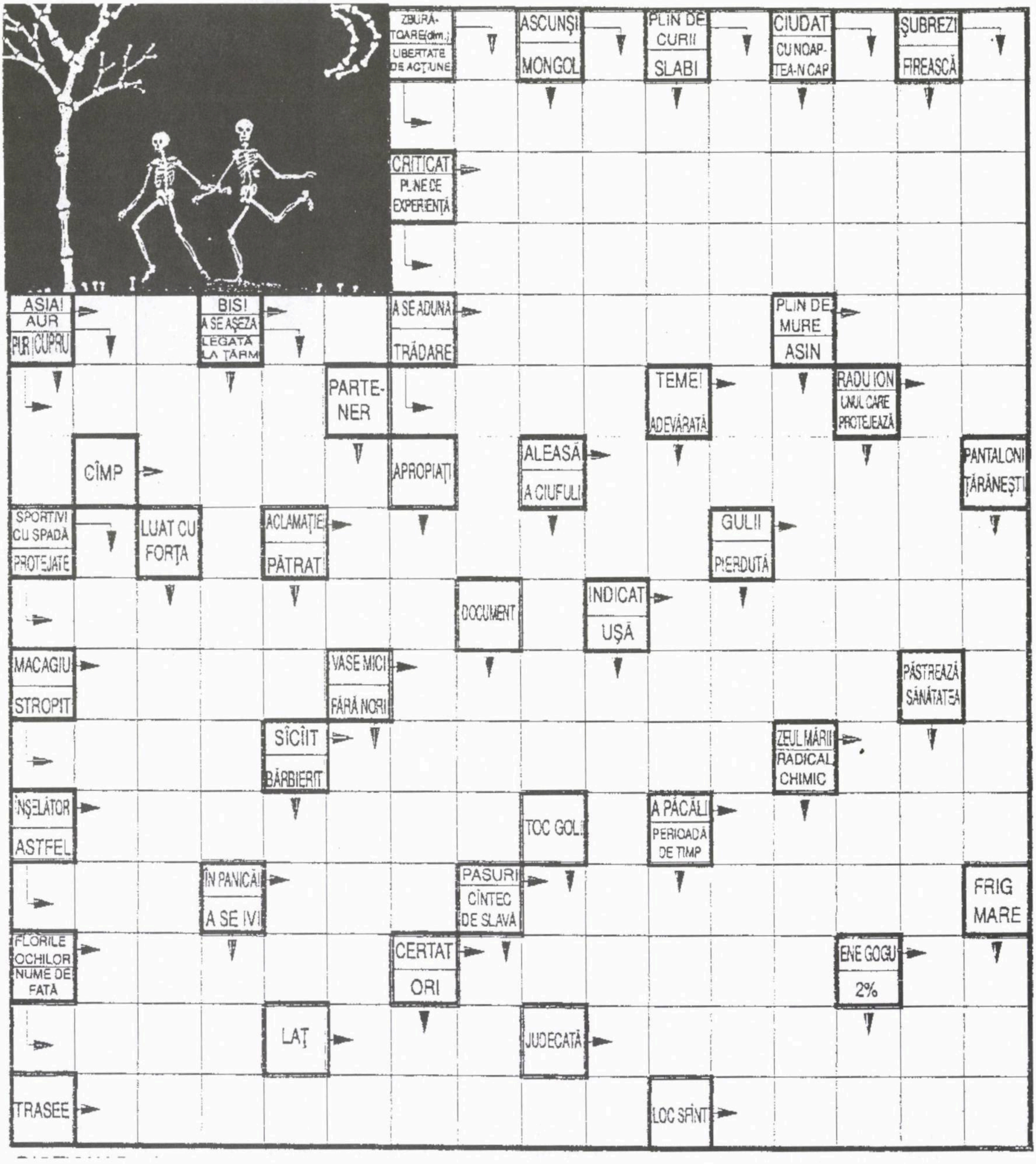
ZBURĂTOARE(dim.)
LIBERTATE DE ACȚIUNE
ASCUNȘI
MONGOL
PLIN DE CURII
SLABI
CIUDAT
CU NOAPTEA-N CAP
ȘUBREZI
FIREASCĂ
CRITICAT
PLINE DE EXPERIENȚĂ
ASIA!
AUR
PUR
CUPRU
BIS!
A SE AȘEZA
LEGATĂ LA ȚĂRM
A SE ADUNA
TRĂDARE
PLIN DE MURE
ASIN
PARTENER
TEME!
ADEVĂRATĂ
RADU ION
UNUL CARE PROTEJEAZĂ
CÎMP
APROPIAȚI
ALEASĂ
A CIUFULI
PANTALONI ȚĂRĂNEȘTI
SPORTIVI CU SPADĂ
PROTEJATE
LUAT CU FORȚA
ACLAMAȚIE!
PĂTRAT!
GULII
PIERDUTĂ
DOCUMENT
INDICAT
UȘĂ
MACAGIU
STROPIT
VASE MICI
FĂRĂ NORI
PĂSTREAZĂ SĂNĂTATEA
SÎCÎIT
BĂRBIERIT
ZEUL MĂRII
RADICAL CHIMIC
ÎNȘELĂTOR
ASTFEL
TOC GOL!
A PĂCĂLI
PERIOADĂ DE TIMP
ÎN PANICĂ!
A SE IVI
PASURI
CÎNTEC DE SLAVĂ
FRIG MARE
FLORILE OCHILOR
NUME DE FATĂ
CERTAT
ORI
ENE GOGU
2%
LAȚ
JUDECATĂ
TRASEE
LOC SFÎNT

DICȚIONAR: Guli, lir.

NELU și RODICA WEINBERG

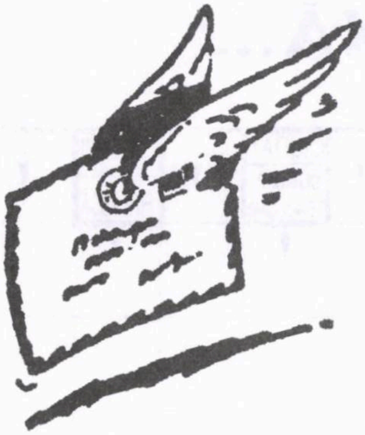

L-am cunoscut pe Rabinul Rosen. Şi vreau să spun ceva despre el

Am citit recent un articol în revista "Minimum" nr. 240 din martie a.c., intitulat "Demolarea unei sinagogi bucureştene în anii '80 – un document inedit", scris de către Gabriel Catalan.

Am să citez câteva fraze din articolul amintit:

«După cum reiese din documentul reprodus mai jos, sinagoga "Reşit Daat" a fost demolată la finele anului 1983 sau la începutul anului 1984, chiar cu acordul şef rabinului Moses Rosen, fost rabin al sinagogii în anii '40, care a cedat foarte uşor în faţa autorităţilor politice ale epocii, cu care colabora strâns», şi mai jos imediat citez:*«În schimbul racordării la reţeaua de gaz metan a sinagogii "Aizic Ilie" din Aleea Vânători nr. 13, unde după racordare şi după încheierea sărbătorilor iudaice ("în ziua de 3 octombrie 1983"), urmau să se mute enoriaşii sinagogii din strada Antim nr. 13, "al căror asentiment pentru demolare izbutise să-l obţină" prin mijloace doar de el ştiute, dar uşor de bănuit, însuşi şef rabinul cultului iudaic din România comunistă, dr. Moses Rosen»*, închei citatul.

În legătură cu a doua chestiune privind articolele şi poeziile lui Vadim Tudor, apărute în revista "Săptămâna", citez printre altele:

«Şef rabinul solicitând "protecţia legalităţii socialiste" şi "aplicarea eticii socialiste", sperând probabil să obţină o reparaţie şi o satisfacţie compensatorie în conflictul deschis cu facţiunea naţionalist-extremistă şi antisemită radicală din cadrul Partidului Comunist Român şi astfel să i se răsplătească gestul de laşitate şi supunere promptă făcut faţă de autorităţile statului comunist (din care făcea parte, de altfel, ca deputat de Bucureşti al parlamentului comunist, fiind deci un membru al nomenclaturii) şi faţă de dictatorul Nicolae Ceauşescu personal prin acordul dat pentru demolarea sinagogii.

Putem sesiza în această manevră a înaltului ierarh mozaic nu doar un oportunism, o slugărnicie interesată faţă de autorităţile comuniste, ci şi o politică elaborată de colaboraţionism, ambele atitudini fiind similare celor practicate de ierarhia ortodoxă din acea perioadă.»

Unde este laşitatea? Unde este oportunismul? Unde este slugărnicia?

Oare la finele lui 1983 Rabinul Rosen nu a întrevăzut că sinagogile nu vor mai avea enoriaşi? Ce rost putea să mai aibă o asemenea împotrivire, cui avea să folosească această sinagogă, ca multe alte zeci din ţară?

Am citit foarte multe articole în legătură cu Şef Rabinul Rosen Moses; multe dintre ele m-au contrariat, la multe din ele aş fi avut replici sau comentarii de adăugat, dar totdeauna am renunţat a o face.

De data aceasta "nu pot tăcea", nu pot accepta ca un tânăr istoric care a văzut numai câteva documente din care s-a inspirat, să folosească asemenea expresii, aprecieri care sunt total contrarii adevărului.

Sunt din Fălticeni, oraşul unde şi-a trăit copilăria şi adolescenţa Rabinul Rosen, şi având în vedere că am lucrat şi ca secretar al Comunităţii din Fălticeni cca. 10 ani, sub directa conducere a Rabinului, devenit preşedinte al FCE din România, am posibilitatea să mă pronunţ în ceea ce priveşte această figură mereu controversată.

Şef Rabinul Moses Rosen

Am să redau două-trei episoade din România, care dovedesc cu prisosinţă contrariul afirmaţiilor şi aprecierilor tânărului istoric.

Sosisem tocmai cu acceleratul la Bucureşti într-o dimineaţă şi nu ştiu cum am ajuns la vrea şapte sau şapte şi jumătate în faţa Templului Coral, când, spre surprinderea mea, l–am văzut pe Rabinul Rosen vorbind la microfon în faţa unei mulţimi. Am mai prins câteva crâmpeie. Strigând pi bătând cu pumnul în pupitrul din faţa lui, foarte nervos, rabinul spunea: "Să vină la faţa locului tovarăşul Alexandru Drăghici, ministrul de Interne, să constate acest act de huliganism (am aflat ulterior că în noaptea trecută câţiva indivizi profanaseră Templul) şi să ia măsuri de urgenţă împotriva huliganilor!". Aceasta cum se pote califica? Laşitate, sau curaj?

Eram secretar la Comunitatea

din Fălticeni și veneam la Comunitate numai după-amiezile.

Tocmai se schimbase secretarul raional de partid și a venit unul pe nume Tambric. Orașul Fălticeni era într-o mare criză de locuințe, încă nu începuse proiectul de sistematizare și construirea de noi blocuri.

Primul secretar a luat inițiativa – în urma plângerilor venite de la populație – să viziteze mai întâi casele particulare, unde s-a convins de condițiile de locuit – familii peste familii – și apoi a început să viziteze birourile întreprinderilor de stat: OCL industrial, OCL alimentar, TAPL (restaurante), Întreprinderea de industrie locală etc. și cu care ocazie a făcut numeroase comasări și a eliberat spații ce au fost repartizate ca locuințe. A ajuns și la birourile Comunității Evreiești, care erau compuse din trei camere mari, întrebând-o pe doamna Vaidenfeld, casiera Comunității, cine lucrează în birou cu ea și cine lucrează în celelalte birouri. Ea a răspuns: "Cu mine în birou nu mai lucrează nimeni, în biroul al doilea lucrează președintele, Bernard Herstig, care, fiind salariat la o întreprindere, vine numai seara, iar în al treilea lucrează, numai după-amiaza după ora 4, secretarul (respectiv subsemnatul) și uneori, foarte rar, vine și consilierul Dr. Friedman Iosif".

Primul secretar nu a făcut nici un comentariu, ci a rugat-o să-i transmită președintelui Herstig ca a doua zi de dimineață la orele 8 să fie la el la cabinet. Îi mergea vestea deja acestui prim secretar Tambric.

A doua zi de dimineață, după ce i-a vorbit lui Herstig de acțiunea ce are loc în oraș, i-a pus în vedere ca în termen de trei zile birourile Comunității să fie eliberate, iar Comunitatea să se mute în spațiile libere de la sinagoga "Meer Ioil", care nu mai funcționa zilnic. Herstig i-a spus că trebuie să-l informeze despre aceasta pe președintele Federației, Șef Rabinul Moses Rosen, și-i va comunica a doua zi rezultatul.

Rosen, când a auzit de mutatul birourilor "într-o sinagogă", a sărit ca fript. "Nu puneți mâna pe mobilier, nu mutați birourile în sinagogă! Cine vrea să facă acest lucru, să le mute singur".

Reacția rabinului a avut un mare ecou în oraș, în special în lumea evreiască: pe atunci încă mai erau mulți evrei în orașul Fălticeni. Pot spune că s-a produs chiar un fel de panică.

A treia zi, Tambric fiind informat că nu s-a scos mobilierul din sediul Comunității, s-a prezentat personal cu o echipă de 4-5 oameni. Coborând de la etajul I, unde se afla sediul Comunității, a dispus ca tot mobilierul și arhiva să fie scoase, dispunând ca în camerele rămase libere să se mute două întreprinderi OCL. În timpul acesta mobila Comunității se afla jos în stradă. Tambric a plecat cu echipa.

În timpul acesta, cei de la Comunitate i-au telefonat lui Rosen, informându-l de cele întâmplate. La numai o oră de la mutare, Tambric s-a întors și a dispus să se mute tot mobilierul într-o încăpere jos la parter, deținută și eliberată de tipografia locală, și nu la sinagogă, așa cum dispusese inițial.

Evreii din oraș au considerat aceasta drept un mare succes al rabinului Rosen. Oare actul rabinului poate fi considerat lașitate, sau mare curaj?

Un alt episod din timpul acestui prim secretar de partid Tambric:

Abatorul din Fălticeni nu mai funcționa decât pentru sacrificarea vitelor "de urgență".

Puiu Beer fiind directorul întreptinderii "Comcar", este lesne de înțeles că în fiecare săptămână se găsea o vită "accidentată" (perfect sănătoasă) care necesita sacrificarea urgentă, și în felul acesta Comunitatea avea carne casher, în vreme ce în general carnea lipsea de pe piață.

Tambric s-a prezentat la cabina de carne casher, unde se distribuia carnea numai pentru evrei, și, după investigațiile făcute, a dispus închiderea totală a abatorului de la Fălticeni, carnea urmând să fie primită – pentru evrei și neevrei – numai de la abatorul Suceava, unde se făceau și sacrificările pentru exportul în Israel. Dar de la Suceava nu prea venea carne.

Președintele Herstig l-a informat imediat pe rabinul Rosen, aducându-i la cunoștință închiderea abatorului de la Fălticeni și noua dispoziție dată de Tambric, potrivit căreia populația evreiască nu mai avea carne deloc.

La nici o săptămână, rabinul l-a chemat la telefon pe Herstig, spunându-i că de astăzi înainte Comunitatea din Fălticeni va primi săptămânal carne casher de la abatorul Suceava, el urmând să asigure numai transportul cărnii în condițiile cerute de lege, iar distribuirea cărnii să se facă tot de la cabina din piață. Rosen nu a acceptat varianta propusă de Tambric, după care carnea trebuia să fie distribuită dintr-o încăpere de la sinagogă. În telegrama de confirmare a acestei convorbiri, rabinul precizase: "Sinagoga nu este destinată și nu poate fi folosită drept cabină de carne". Urmarea: evreii au primit carne în mod regulat. Oare aceasta cum se poate califica? Lașitate, sau mare curaj?

Și despre asemenea intervenții ale rabinului aș putea scrie o grămadă de lucruri. Mă gândesc, de exemplu, la circularele care veneau când era vorba de evreii înscriși pentru plecare și care nu primiseră vreun răspuns sau li se refuzase cererea. Circularele conțineau în esență următoarele: "Depistați și identificați pe toți evreii din oraș care s-au înscris pentru plecare și care nu au primit aprobarea, sau vreun răspuns la cererea lor, sau li s-a refuzat cererea de plecare. Faceţi imediat tabele cu numele, prenumele şi adresa acestora".

După întocmirea tabelelor şi înaintarea lor la FCE, tuturor evreilor li s-a aprobat cererea şi au plecat în Israel. Aceasta poate fi calificat drept laşitate, sau mare curaj?

Cu ocazia unui discurs ţinut aici la New York, parcă la Park East Synagogue, unde eram şi eu prezent, Rosen a fost întrebat cum de el, în calitate de rabin, binecuvântează în fiecare Shabat pe preşedintele unei ţări comuniste care este ateu şi nu crede în Dumnezeu.

"Toţi predecesorii mei – a răspuns el – binecuvântau în zilele de Shabat pe conducătorii statului român, inclusiv pe Antnescu, care cel puţin de trei ori pe zi îşi făcea cruce înainte de a mânca, şi cel puţin o dată pe săptămână, duminica, era prezent la slujba religioasă de la Mitropolie.

Preşedintele României de astăzi nu-şi face cruce niciodată, dar noi, evreii din România de astăzi, ne bucurăm de aceleaşi drepturi ca toţi ceilalţi cetăţeni, avem o libertate religioasă cu zeci de sinagogi deschise, avem carne casher, avem cursuri de Talmud Thora, avem restaurante cu mâncare caldă casher, avem posibilitatea să ajutăm familiile celor ce au supravieţuit Holocaustului, cu ajutorul Joint-ului din America. De ce eu nu aş trebui să-l binecuvântez pe acest preşedinte al ţării?".

Beno Zalmanovici
New York

Pasionatul și pasionantul Mihail Sebastian

Contactele mele cu Mihail Sebastian au început încă de pe vremea când eram un tânăr (aproape copil) îndrăgostit de literatură.

Cam prin anul 1938-39 a avut loc o expoziţie de cărţi, la care autorii dădeau autografe pe volumele lor. Printre ei, Mihail Sebastian. Când a văzut ce am ales, a ridicat ochii mirat şi a zâmbit amuzat. Curiozitatea vârstei mă făcuse să mă îndrept spre un volum de nuvele, fără prea mare valoare literară – zic eu astăzi – intitulat "Femei". Mi l-a semnat, continuând să zâmbească.

Mihail Sebastian

Al doilea moment al întâlnirilor noastre s-a petrecut în anii prigoanei. Fuseserăm daţi afară din şcolile de stat, atât elevii cât şi profesorii. S-au înfiinţat două licee (de băieţi) evreieşti: "Cultura A" şi "Cultura B". Pe vremea aceea formam un grup nedespărţit de prieteni, cu Marius Roşu, Nathan David şi Minel Munteanu. Dacă am fi fost de aceeaşi vârstă am fi mers cu toţii împreună în aceeaşi clasă, dar eu fiind cu un an mai mare a trebuit să respect repartiţia: eu la "A" şi ei la "B".

Când mi-au vorbit entuziasmaţi de profesorul lor de limba română, de orele de literatură, m-au făcut curios. Înt-ro zi, cu sufletul la gură de teamă să nu mă prindă, m-am strecurat în clasă în ultima bancă, pitit ca să nu mă descopere, numai pentru a-l putea asculta.

Teama a fost nemotivată, nu m-a observat. Când naviga pe oceanul literaturii, Mihail Sebastian nu mai vedea nimic în jurul lui. Aveau dreptate prietenii mei. Într-adevăr era captivant, cuceritor, uneori patetic. Nu era nevoie să stăpânească pe neastâmpăraţii săi elevi. La orele lui nu se auzea nici musca. Vă imaginaţi ce impresie puternică a făcut asupra mea. Era fascinant.

Dar Mihail Sebastian era deprimat. Războiul continua şi legile rasiale se aplicau cu efecte antiumane. Se simţea dezrădăcinat, îndepărtat de însăşi raţiunea sa de a fi: teatrul. O spune limpede în paginile triste ale "Jurnalului" său din care reies durerea, revolta, neputinţa şi limitarea.

O rază de lumină: succesul piesei "Steaua fără nume"! O mare suferinţă, anonimatul autorului, neputinţa de a semna cu numele său.

În sfârşit, regimul antonescian se prăbuşeşte. Mihail Sebastian e liber să scrie. Ce? Fără îndoială ceva despre război, despre rezistenţă. Nu are încă nimic pregătit cu acest subiect.

Nici "Insula", nici "Ultima oră" nu sunt gata şi în orice caz aveau alt profil. Îi cade în mână un roman antifascist al lui John Steinbeck. Îl transformă în piesa de teatru "Nopţi fără lună". Va fi primul spectacol antifascist jucat la Bucureşti.

Şi acum are loc a treia mea întâlnire cu Mihail Sebastian. Redacţia la care lucram mă trimisese la deschiderea stagiunii teatrale la Baraşeum. Avea loc premiera piesei "Nopţi fără lună".

M-am apropiat şi i-am vorbit de precedentele noastre întâlniri. A râs cu poftă, un râs sănătos. Era optimist, se transformase, glumea.

«Înţeleg, erai un puşti. Dar astăzi te mai interesează "Femeile"?.

I-am răspuns: "Da, dar numai cele pe care le poţi îmbrăţişa".

Când i-am povestit episodul cu refugierea mea în ultima bancă la ora de literatură, râsul lui a devenit hohot. Apoi, când s-a potolit, vădit emoţionat, mă întreabă: "Mai vrei să mă auzi vorbind despre literatură?".

"Bineînţeles, desigur", i-am răspuns.

"Atunci, iată, cam peste două luni o să ţin o prelegere despre Balzac la deschiderea Universităţii Populare. Dacă vrei, vino. Te aştept".

Şi... într-o zi fatidică, friguroasă, mohorâtă şi tristă, ne îndreptam amândoi spre Universitate.

Eu am ajuns acolo. El...

Mi-e greu să continui, Aş fi vrut să închei aici însemnarea despre Mihail Sebastian, dar nu se poate. Uluitoarea sa dispariţie a iscat zvonuri peste care nu se poate trece. Oribil, cutremurător. Accidentul nu ar fi fost accident...

Nu pot crede! Să ucizi o pasăre cântătoare e o cruzime, să ucizi un om e un asasinat, să ucizi un creator de frumos e o crimă împotriva umanităţii.

Câte n-ar mai fi scris Mihail Sebastian? Câte opere de artă, câte creaţii de neuiat? Pana lui ar fi descris mai departe tot ce mintea lui ar fi zămislit.

Pana mea nu poate decât să aducă un ultim omagiu. Încerc să-mi însuşesc o butadă a lui Mark Twain, şi să spun parafrazând-o: "Există cinci feluri de dramaturgi: insignifianţi, mediocri, buni, foarte buni, şi... Mihail Sebastian".

Florin Z. Florin
Bucureşti
(din volumul în pregătire
"Întâlnirile mele")

Omenirea și tehnica

Sunt milioane de ani de când oamenii au început să folosească, pentru activităţile lor, unelte simple sau combinate (roata, pârghia ş.a.) sau aparate, mult mai târziu (telegraful, avionul, televizorul, computerul). Desigur, nu am dorit să fac o înşiruire a secolelor cu noutăţile lor, care au schimbat modul de viaţă al înaintaşilor noştri. Mă opresc o clipă la cele "născute" în ultimele decenii: telefonul celular şi computerul ("ordinator", spun francezii, "calculator" – românii). Dacă tehnica digitală a înlocuit-o pe cea analogă şi "chip"-ii din aparatură şi-au micşorat volumul dar şi-au mărit capacitatea şi viteza de acumulare şi redare a datelor înregistrate, e o stare greu de priceput de omul obişnuit, ca majoritatea dintre noi. S-a simplificat viaţa multora, s-a uşurat pentru unii dar s-a complicat şi chiar îngreunat pentru anumite pături ale societăţii (cei cu învăţătură redusă, cei bătrâni). Deşi se pare că e doar o minoritate, totuşi sunt ţări cu milioane de cetăţeni ce duc o viaţă ca în urmă cu foarte multă vreme. Dar şi aici se caută introducerea şi folosirea inovaţiilor din tehnică.

Înainte, nu cu foarte mulţi ani, la instituţii (primării, bănci, policlinici ş.a.) exista o centrală telefonică şi cineva îţi făcea legătura cu persoana solicitată. Trebuia să aştepţi – mai mult sau mai puţin – dar era simplu. Azi, auzi o voce de pe o bandă, care îţi indică pe ce buton să apeşi, îţi mulţumeşte pentru răbdare şi... auzi muzică în timp ce aştepţi. Nu puţini sunt cei care nu aud sau nu înţeleg bine indicaţiile primite. De aici, cozi la ghişee, acolo unde există. Cartelele magnetice nu lipsesc din portofelul cetăţeanului (2, 3... 10). În comerţ şi în industrie aduc mari câştiguri, altora – datorii. Se scot bani de la automate, se plătesc achiziţii. Pentru neatenţi e periculos, în cazul unora, care nu ţin seama, profită băncile prin dobânzile încasate pentru depăşirea sumelor existente în cont.

Telefonul celular – pelefonul – a căzut ca din cer, uşurând apropierea dintre oameni, de oriunde, oricând. Ce uşurare pentu părinţii ai căror copii (nu numai la noi) sunt în călătorii îndepărtate sau în misiuni, oarecum periculoase! Pentru cei uşuratici – convorbiri prelungite şi fără rost – bugetul familial e încărcat.

Cu tehnica nouă a apărut şi un vocabular nou, adaptat acesteia. Tehnica înaltă, hi-tech, milioanele de discuri digitale pentru aparatele video sau DVD, muzica de calitate o asculţi prin aparat Hi-Fi (înaltă fidelitate), iar mesajul în celular e un SMS.

Hi-Tech intră în şcoli şi chiar în grădiniţe. În Japonia bebeluşii se joacă cu roboţi electronici, bogătaşii din lume îşi instalează în locuinţe sisteme cu ajutorul cărora se pun în funcţie de la distanţă diverse aparate. Luminile se aprind doar prin bătaia din palme. Şi dacă ne gândim că "homo erectus" – cel care s-a verticalizat, şi chiar ceva înaintea lui – freca o piatră ca s-o facă tăioasă!

Îmi vine în minte o statistică făcută în martie 2003 despre miliardarii (în dolari SUA) din întreaga lume. Au fost 916. Pe primul loc – cu 156 de miliarde – s-a plasat Bill Gates, cel care în SUA a făcut o revoluţie în lumea computerului, în domeniul de software. Spre coada clasamentului, cu doar un miliard şi o sută de milioane, fostul tenisman român Ion Ţiriac, investitor şi businessman în Bucureşti. Mi-e milă de el! S-a îmbogăţit nu prin Hi-Tech, ci mai mult prin relaţii şi... etc.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Macabeii nemțeni

Multiple sunt faţetele macabeismului nemţean. De pornit, pe lungul şi atrăgătorul drum al educaţiei

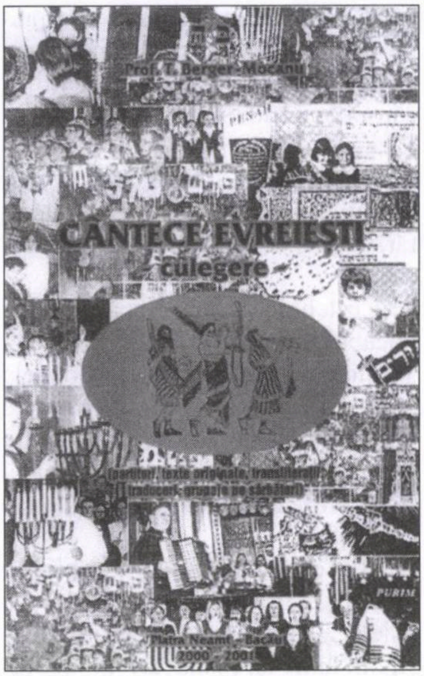

prin cânt tradițional, au pornit cu vreo douăzeci de ani în urmă, tutelați, îndrumați, îmbrățișați fiind de un președinte de legendă în viața comunitară: regretatul S. Friedman. Timpul a trecut, cei mai mulți din tinerii coriști de altădată, maturi, s-au răspândit pe drumurile vieții. Și cum flacăra macabeică ardea în continuare neîntinată (căutări, pregătiri, culegere de cântece, editări), tinerii neevrei din Piatra Neamț, mai ales elevi (din Liceul de artă "Victor Brauner", din școala "Dumbrava Roșie" ec.), atrași de muzica evreiască, s-au apropiat de mediul comunitar oferindu-i colaborare. Așa se face că în numele eternului, iudaic, "davka", "Macabeii" din Piatra Neamț sunt astăzi un ansamblu mizical cu trei formații: orchestră de cameră, grup vocal, orchestră de mandoline.

Consecvenți ideii de a-și face cunoscute realizările și-n alte centre, "Macabeii" nemțeni au poposit recent și-n București, la Centrul Cultural Comunitar.

Despre programul prezentat, la final s-a spus în sală că a-l aprecia ca fiind pregătit cu dăruire, competență, răbdare orfevrieră pentru detalii, e poate insuficient. E greu de găsit în vorbe un echivalent al bucuriei artistice din cele două ore de concert. Și totuși un ceva mai ponderabil există: faptul că la baza pregătirii spectacolului a stat o culegere de cântece evreiești realizată în ambianța... comunitar-macabeică de către mereu cercetătorul, profesor T. B. Mocanu, astăzi conducător muzical al ansamblului. S-au selectat aici piese din melosul sinagogal, din folclorul evreiesc, din cel al altor naționalități (un "dans-Zorba", o "Ciocârlie" de invidiat etc.), transpuneri de texte biblice pe lucrări muzicale clasice (Psalmul 127 pe muzica inspirată de acesta din opera "Nabuco" de Verdi, realizare, realmente, impresionantă) etc. Din formațiile orchestrale se cere marcat masivul grup de mandoline, cu efect, adesea, în acompaniamente, de "dulce ciripit de păsărele".

FEDERAȚIA
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

COMUNITATEA EVREILOR
DIN PIATRA NEAMȚ

INVITAȚIE

Avem onoarea și plăcerea
de a vă invita să participați.

MATINEUL DE
DUMINICĂ

CONCERT DE
MUZICĂ EVREIASCĂ

Sustinut de ansamblul MACABEII, format din:
Orchestra de cameră "GIRLS of MUSIC"
a liceului de Artă
"Victor Brauner" din Piatra Neamț
și
Grupul vocal și orchestra de mandoline
"MUSICAL"
a scolii Dumbrava Rosie

Soliști:
Sara Stroici, Dragoș Morariu
și **Lidia Budeanu**

Dirijor:
Prof. Lucreția Stroici

Pian:
Prof. drd. Adrian Stroici

Conducerea muzicală:
Prof. Toader Mocanu

Un concert al gingășiei, dar și al maturității în pregătire, venind dintr-o vatră de viață comunitară în care "davka" "macabeismele" sunt... la ele acasă.

G. Bruchmaier
București

Aforisme
(despre mărul discordiei)

• Nu mi-e clar de ce se face din măr atâta caz. Doar pentru că i s-a oprit lui Adam în grumaz?

• Poate mărul despre care vorbim nu se află-n pom, ci altundeva, în adâncul unui om.

• Să scoatem penru o clipă mărul din cauză. Fi-va pace între noi, fără nici o pauză?

• La supărare, soții-s gata a se lua de păr, deși în casă nu-i nici măcar un măr.

• Înțeleg să dai vina pe mine, dar nu pe măr, care-i plin de vitamine.

• Când există atâtea motive de ceartă, oare tocmai mărul trebuie să ne despartă?

• De stai să judeci, mărul, un fruct gustos și plin de sevă, ne-a dăruit pe-a noastră Evă.

• Când lumea fierbe și are atâtea dileme, e incredibil ca mărul să iște niscai probleme.

• Nu-i exclus ca în al mărului destin, șarpele să fi strecurat puțintel... venin.

• Când se păruiesc două fete certărețe, e clar că motivul stă în niște mere... pădurețe.

• Aș fi gata să depun sub jurământ: nu-s atâtea mere câte vrajbe pe pământ.

Harry Ross
Naharia

Sandi Segal, Kiriat Yam (polemizează cu cronicarul nostru literar dr. Iosef Eugen Campus:

«Una din particularităţile scrisului d-lui profesor Iosef Eugen Campus este că, uneori, prin conţinutul deosebit de clar al unor articole publicate în revista *Minimum*, d-sa reuşeşte cu repeziciune – chiar dacă nu este în intenţia sa – să şocheze şi să irite.

Dreptul de expunere liberă a opiniilor şi convingerilor tuturor membrilor societăţii este consfinţit de lege şi este bine că este aşa.

Trăim într-o ţară democrată în care cu toţii ne bucurăm de dreptul de a spune sau a scrie despre tot ce ne este "pe suflet", dacă nu contravenim prin aceasta altor legi ale ţării.

Nimeni, în afară de noi înşine, nu ne poate împiedica să ne împărtăşim părerile şi opiniile despre tot ce se spune sau se face în societate şi, în speţă, în Israel.

Toţi cetăţenii statului sunt apăraţi de legile care ne conferă dreptul de a ne exprima liber şi de a dezvolta păreri contradictorii şi controversate în cadrul societăţii. Consider însă că noi, cei care acţionăm bucurându-ne de privilegiile pe care ni le acordă legea, avem obligaţia morală de a ne autocontrola şi de a elimina din expunerile noastre verbale sau scrise tot ceea ce ar putea leza simţămintele personale ale celorlalţi membri ai societăţii.

Faptul că, probabil, în majoritatea cazurilor, afectarea sensibilităţii unora dintre noi nu se face intenţionat, nu absolvă pe cei care şochează şi irită pe unii dintre cititorii revistei, în cazul de faţă.

În articolul "Mirodan la 80 de ani", publicat în revista *Minimum* nr. 244-245, d-l profesor Campus scria, printre altele: "V-am cunoscut când v-aţi refugiat şi dvs. în Israel, d-le Mirodan".

Din analizarea succintă a rândurilor de mai sus se desprind cu uşurinţă două idei fundamentale şi anume că: 1) dl. profesor Campus consideră că plecând din România d-sa s-a refugiat în Israel şi că 2) nu este singurul care, ca şi d-sa, s-a refugiat în Israel. Acestea sunt ideile exprimate în mod direct de către dl. profesor, concluzia indirectă ce rezultă însă din paragraful citat este că după părerea d-sale, Statul Israel este ţară de refugiu. Precum este considerat, probabil, Statul Israel de către refugiaţii din Darfur.

Deci, noi trăim aici nu într-o ţară de alia sau de imigraţie, ci într-o ţară de refugiu! Nu în ţara noastră, a evreilor, dintotdeauna, chiar de pe când evreii au trăit – de nevoie – în Galut, ci într-un spaţiu de refugiu oarecare în care fugi ca să scapi de ceea ce te poate aştepta în ţara de origine.

Eu, care am învăţat să cânt "Hatikva" în România, în clasa a doua a şcolii primare Cultura Max Aziel, în urmă cu 67 de ani, şi care nu am uitat acest cântec niciodată până în prezent, nu mă pot împăca cu tot ceea ce se exprimă în cele câteva cuvinte scrise de către dl. profesor Campus şi pe care le-am reprodus mai sus.

Să trăieşti cca. 45 de ani într-o ţară pe care ai fi putut, probabil, să o părăseşti oricând, dar în care ai rămas şi ai muncit în toţi aceşti ani, şi să consideri până în prezent că ai venit în ţara respectivă ca să te refugiezi, mi se pare un nonsens.

În timpul celui de al doilea război mondial şi după încheierea sa, s-au refugiat în Statele Unite zeci de mii de europeni care s-au adăpostit acolo de teama naziştilor, a ororilor războiului sau a urmărilor sale, dar îmi vine greu să cred că astăzi, refugiaţii din acele zile se mai consideră refugiaţi. Aceştia de mult nu se mai consideră fugiţi din Europa, ci mândri cetăţeni ai Statelor Unite şi sunt – mulţi dintre ei – stânjeniţi când poate li se aminteşte că ei de fapt nu s-au născut acolo.

Dar, ce poţi să faci? Statul Israel nu este la nivelul de dezvoltare al Statelor Unite ale Americii!

Poate dacă am fi ajuns şi noi în Israel la nivelul de dezvoltare de acolo, poate, poate zic, d-l profesor Campus nu ne-ar fi amintit şi astăzi că în urmă cu atât de mulţi ani s-a refugiat în Israel, ţara în care trăieşte şi în ziua de azi.»)

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv («Herodes (Irod) cel Mare a fost rege în Iudeea între anii 40-4 î.e.n. Lui i se datoresc Matzada, Herodionul, Cezareea, cât şi renovarea Marelui Templu.

Am citit de curând în ziare despre recenta şi importanta descoperire a mormântului său, în Herodion. Aceasta m-a determinat să mai aflu câte ceva despre acest rege şi, ce să vezi, am dat peste o mare eroare... în Noul Testament.

În Evanghelia după Matei (2.13 şi următoarele) se vorbeşte despre ordinul lui Irod – dat **după** naşterea lui Isus – de a omorî toţi pruncii până la doi ani, de frică de a-i fi ameninţat tronul, prin naşterea copilului Isus. În acelaşi text mai e scris despre luarea lui Isus de către "părinţii" săi, Maria şi Iosif, şi fuga lor în Egipt; şi apoi, după moartea regelui, întoarcerea lor în Israel. [Amintesc cu această ocazie de un ordin similar de acum 3.500 de ani, legat de teama faraonului după naşterea lui Moşe Rabenu, cât şi de salvarea acestui prunc de la moarte.]

Dar, după cum se ştie şi după cum am arătat mai sus, Herodes a murit cu patru ani înainte de naşterea lui Isus!

Fără a dori să polemizez cu scrierile religioase creştine (ortodocşi, catolici, protestanţi, baptişti, până şi adventişti), constat că... aşa se scria şi se scrie istoria!

P.S. Pentru cine ar dori să verifice cele de mai sus şi pentru cazul că nu are la îndemână o Biblie cu Noul Testament şi Evanghelia lui Matei (!?), poate căuta cu succes pe Internet!»)

Elena Garcia, Holon (a. din păcate, pentru ochii noștri obosiți, scrisul dvs. este din ce în ce mai greu de descifrat: vă rugăm să încercați a dactilografia textele; b) de asemenea, vă propunem să vă lansați mai cu îndrăzneală în comentarea – la modul scurt și cuprinzător – a evenimentelor de la noi: aveți și sensibilitatea necesară pentru aceasta, și condei.)

Shlomo Bercovici, Rehovot (aceleași observații ca mai sus în legătură cu cvasi-ilizibilitatea scrisului: poate rugați pe cineva să vă bată corespondențele la mașină sau computer.)

H. Radwitzer, Bat Yam (este destul de sceptic cu privire la "ofertele de pace" ale Siriei în schimbul retrocedării Podișului Golan. D-sa ar dori să citească niște texte bine documentate despre importanța strategică a Podișului Golan. Vom încerca.)

Rubin Bernstein, Carmiel (trimite prin noi o scrisoare d-lui Octavian I. Coșaliu, din Galați, România:

«Stimate d-le Octavian I. Coșaliu,

În revista Minimum nr. 244-245/ iulie-august 207, la pag. 77 am citit recenzia dvs. la volumul "Reactivata memorie" de Monica Bilan, locuitoare de trei decenii în Hanovra, Germania.

Am rămas profund impresionat de cele scrise de dvs., din care am dedus cât de mult v-a plăcut volumul. În final adresați un modest îndemn către cei ce nu au apucat să aibă în mână această carte.

Eu, născut în Brăila, apreciez mult scrierile d-nei Monica Bilan și aș dori să am în mână această carte. Am telefonat fratelui din Brăila, dar n-a găsit-o. Am rugat un bun prieten din București, dar nici el nu a găsit-o. Ce mă sfătuiți să fac pentru a intra în posesia cărții?

V-aș fi foarte recunoscător dacă m-ați ajuta. Sper să primesc răspunsul pe adresa mea: Rubin Bernștein, str. Ilanot 24, ap. 10, Căsuța poștală 12610, Carmiel 21881, Israel.»)

Farm. A. Bergher, Herzlia («În toate datele și articolele care se referă la trecutul evreilor din România sunt pomenite pogromurile de la București, Iași, Dorohoi și se amintește în treacăt despre tulburările de prin alte localități.

Îmi amintesc acum de un mic incident petrecut în orașul Focșani în anul 1924. Este orașul în care m–am născut și mi-am petrecut o parte din viața mea.

Era după asasinarea prefectului Manciu, de la Iași, de către Corneliu Zelea Codreanu, conducătorul mișcării legionare. Din diferite motive, guvernul hotărâse ca procesul să nu se țină la Iași, ci la... Focșani.

Vestea a stârnit panică printre evreii din oraș.

Din vreme, pe toate magazinele evreiești din oraș huliganii puseseră etichete: "magazin evreiesc". Lumea era în fierbere.

La putere era Partidul Liberal, care, cu generozitate, a pus la dispoziția legionarilor trenuri speciale. Și, mai mult chiar, pentru a se da cinstire acuzatului, s-a pus la dis-

NOU! ISRATON
Aparate auditive LTD.

Am primit din U.S.A. aparatul cel mai performant din lume.
Primul aparat care folosește nano-tehnologia, prin care auzul se apropie de performanța naturală a urechii.

★

Două sucursale noi la Kiriat Ono și la Rishon Lezion
Informații suplimentare la telefon 054/452-2590

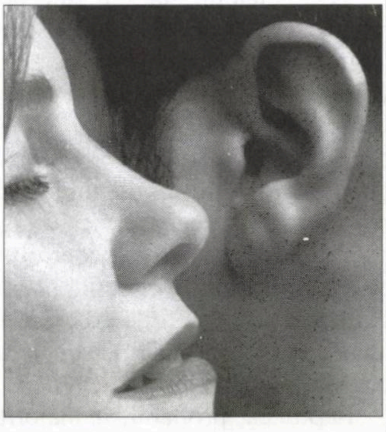

Reducere la promovarea noului aparat – 30% pe termen limitat aducătorului acestui anunț până la 30 septembrie

KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lișanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)
TEL AVIV, str. Ben Yehuda nr. 39,
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
www.israton.co.il E-mail: israa@bezeqint.net

poziţie sala Teatrului Pastia – pentru dezbateri.

Imediat după deschiderea şedinţei de judecată, magistraţii – poate de frică – au transferat procesul la Turnu Severin (acolo, după cum se ştie, Codreanu a fost achitat).

Studenţimea venită din toată ţara s-a împărţit în echipe. Au pornit cu toţii în toate direcţiile oraşului, însoţiţi de gloata de la periferie, pregătiţi pentru distrugeri.

Începuse să se insereze când au început spargerea vitrinelor prăvăliilor şi, sub îndrumarea localnicilor, şi a geamurilor locuinţelor particulare, ale şcolilor evreieşti, ale sinagogilor. Ei au încercat chiar să dea foc lăcaşurilor de cult. Câţiva evrei mai curajoşi au sărit şi au scos sulurile sfinte din sinagogile atacate.

Poliţia şi armata au stat în spatele atacatorilor, fără a interveni.

Printre magazinele distruse a fost şi cel al tatălui meu. A doua zi a venit o comisie de la Ministerul de Interne să ancheteze. Autorităţile au dat ajutoare materiale pentru refacerea locuinţelor aparţinând creştinilor, care fuseseră avariate din greşeală.

Pentru evrei – nici un leu.»)

Brigitte Steinberg, Tel Aviv («Stimată redacţie, în numărul anterior al revistei *Minimum* aţi avut amabilitatea să publicaţi scrisoarea mea în legătură cu activitatea artistică a lui Nicu Nitai şi a teatrului său Karov.

Şi pentru că eu nu fac lucrurile pe jumătate, am tradus şi am trimis o scrisoare la Secţia Culturală a primăriei Tel Aviv-Iaffo.

Şi ca să închid lanţul, vă trimit acum, în traducere, răspunsul primit, poate vă interesează:

Amabilă Doamnă Steinberg Brigitte,

Confirmăm cu mulțumiri primirea scrisorii dvs. din 12.08.07 în legătură cu Teatrul Karov.

Primăria Tel Aviv-Iaffo și cel ce se află la conducerea ei, dl. Ron Huldai, au cunoștință de activitatea d-lui Nicu Nitai la Teatrul Karov și contribuie la activitatea lui. Anul acesta s-a dublat contribuția și ea cuprinde acoperirea bănească a reparării localului.

Vrem să știți că primarul orașului a vizitat teatrul în cursul lunii iulie a.c.și, împreună cu semnatarul, avem frecvent plăcerea de a asista la spectacoleleî Teatrului Karov și apreciem calitatea lor, așa cum menționați și dvs. în scrisoare.

Cu stimă,

Avigdor Levin

Șeful Secției Artistice

și de Cultură»)

Iacob Zimbler, Haifa (ne trimite câteva bancuri întâlnite prin gazetele din Bucureşti:

• *Vine Bulă fericit de la înmormântarea lu' soacră-sa, și când dă să intre în casă, pac! o scândură de la acoperiș îi cade în cap. La care Bulă, uitându-se spre cer:*

– Ai și ajuns, madam'?

• *După o cină de clasa întâi la niște cunoscuți, soția îi spune soțului:*

– Dragule, nu ți-a fost rușine să te duci de cinci ori cu farfuria după mâncare?

– Nu, dragă. De fiecare dată spuneam că este pentru tine.

• *Doi tipi care împingeau câte un cărucior de cumpărături prin-tr–un hypermarket se ciocnesc.*

– Îmi pare rău, spune unul dintre ei, mă uitam în altă parte, că m–am pierdut de soția mea.

– Nu-i nimic, zice al doilea, ce coincidență! Și eu îmi caut nevasta de ceva timp și sunt un pic disperat.

– Păi, poate ne putem ajuta reciproc. Cum arată soția dvs.?

– Are 27 de ani, înaltă, slăbuță, roșcată, ochi verzi, piept mare și poartă niște pantalonași foarte scurți, transparenți. Dar a dvs. cum arată?

– Ei, lăsați-o pe a mea, hai s-o găsim pe a dvs.!

• *La Radio Erevan, un șofer din România întreabă:*

– O Dacie poate lua o curbă de 90 de grade cu o viteză de 120 de kilometri pe oră?

– Bineînțeles că poate, răspunde Radio Erevan, dar numai o singură dată...

• *O femeie caută o carte în bibliotecă. Soțul o întreabă:*

– Ce cauți, dragă?

– Știi unde-i cartea aia "Cum să trăim până la 140 de ani"?

– Da, tocmai am aruncat-o...

– De ce?

– Începuse maică-ta s-o citească!)

Arnold Helman, Ness Ziona («Am avut în tinereţe un prieten, Victor Videriu, evreu dintr-o familie ardeleană. Locuia în acelaşi bloc cu scriitorul Alecu Popovici, blocul Pherekide. Era un băiat înalt, aproape doi metri, blond, foarte slab. Cu timpul, drumurile noastre s-au despărţit. Auzisem că lucra la TV şi era lăudat ca teleast de excepţie; însă nu ţin minte dacă pe linie artistică regizorală, cumva, sau tehnică. Ar fi avut acum 70 de ani, a murit însă tânăr, cu vreo trei decenii în urmă. Îl poate evoca cineva care a lucrat în televiziune?»)

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan (vă trimitem un zâmbet complice); **Marius Roşu,** Petah Tikva; **Sebastian Safiano,** Miami, SUA; **Solomon Rozenstein,** Petah Tikva; **Marie-Ange Rosmarin,** Paris, Franţa; **Iris Manolovici,** New York, SUA; **R. Bogomoli,** Rehovot; **Sidonia Lăzărescu,** Johannesburg, R.S. Africană; **av. Mira Eisenstadt,** Bruxelles, Belgia (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Turism

Av. Iulian Sorin, consilier al F.C.E.R.; de la Bucureşti; la copii.

Aniversări

Mihail Sebastian, scriitor: 100 de ani de la naştere (v. anunţul din corpul revistei).

Moldov, poet avangardist, colaborator al revistei "unu": 100 de ani de la naştere.

Maria Arsene, prozator, publicist: 100 de ani de la naştere.

Distincţie

Bruno Landesberg, industriaş, preşedintele companiei "Sano": consul onorific al României la Ierusalim: Premiul Hugo Râmniceanu pentru Economie decernat de Universitatea Tel Aviv.

Deces

Moshe Schnitzer (n. Cernăuţi 1921), preşedintele Bursei de Diamante din Israel (1967-1993): Preşedinte de onoare al Federaţiei Mondiale a Burselor de Diamante.

Manifestări, manifestări,...

30.08.07; în sala "Beit Harishonim" din Tel Aviv: seară literară organizată de Asociaţia Scriitorilor pe marginea romanului "Domnişoara" de Carol Feldman.

18.09.07; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară literară pe tema "Contribuţia scriitorilor evrei la cultura română; cu participarea scriitoarei Aura Cristi, redactor-şef al revistei "Contemporanul", şi a editorului Andrei Potlog, din Bucureşti.

20.09.07; la Cinemateca din Ierusalim: întâlnire organizată de Fundaţia Culturală "Ideea Europeană", din Bucureşti, cu scriitoarea Aura Cristi şi d. Andrei Potlog, directorul editurii "Ideea Europeană"; în cadrul întâlnirii a avut loc o discuţie prilejuită de apariţia volumului "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi" de Leon Volovici. Au luat cuvântul Aura Cristi, prof. univ. George Voicu (Institutul "Elie Wiesel" din Bucureşti), Costel Safirman şi autorul cărţii.

23.09.07; la Matnas Hadar din Haifa: deschiderea celui de-al V-lea an de activitate a Cercului Cultural din Haifa; au participat Aura Cristi şi Andrei Potlog, din Bucureşti. Cu acest prilej a fost lansat volumul "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi" de Leon Volovici, în prezenţa autorului. Au comentat: Aura Cristi, Biti Caragiale şi Francisca Stoleru.

06.10.07; la Centrul Eshkol Pais, din Kiriat Haim: vernisajul expoziţiei retrospective de fotografii "Cu privirea spre viitor" a lui Armand Beraru.

Anunţăm cu adâncă durere încetarea din viaţă a dragului nostru

Dr. Ing. MIHAI NADU

(N. 1929) din Ierusalim

Soţia - Florica
şi copiii - Teodora şi Andrei

Îi vom păstra o veşnică amintire.

Maximilian Amiad
eiba Zibal
şi
heorghe
în două acte
2005
Zâmbind... sub poverile vieţii
Dr. Iancu Feldstein

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

•

Există în sfârşit o editură: minimum

INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN

Str. Shaul Hamelech, nr. 21, 64367 Tel Aviv
Tel.: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: tlv_icr@netvision.net.il

Institutul Cultural Român din Tel Aviv organizează în luna octombrie 2007 următoarele evenimente:

◆ *Marți, 9 octombrie 2007, orele 19.00* va avea loc la sediul institutului vernisajul **expoziției de pictură și sculptură** aparținând artistelor Liana Saxone Horodi și Fani Cohn. Expoziția va fi deschisă până la data de 7 noiembrie, de marți până vineri, între orele 10.00 – 15.00.

◆ *Luni, 22 octombrie,* va avea loc la sediul institutului conferința în limba română intitulată **«Istoria intelectualilor și biografia. Câteva reflecții pornind de la "cazul Eliade"»**, susținută de domnul Florin Țurcanu, urmată de o prezentare a cărții **«Mircea Eliade – prizonierul istoriei»**, publicată în anul 2006 la Editura Humanitas. Evenimentul marchează 100 de ani de la nașterea lui Mircea Eliade.

◆ *Miercuri – Joi, 24 – 25 octombrie 2007,* va avea loc, la Universitatea Ebraică din Ierusalim, **colocviul internațional „Mihail Sebastian: scriitor român – scriitor evreu"**. Evenimentul, care marchează 100 de ani de la nașterea scriitorului Mihail Sebastian, este organizat în parteneriat cu *Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor din România* din cadrul *Universității Ebraice din Ierusalim* și cuprinde o serie de comunicări științifice, în limbile română și engleză.

◆ „Steaua fără nume" de Mihail Sebastian – turneul Teatrului Karov (Tel Aviv) se va desfășura conform următorului program: Ierusalim (25 octombrie), Haifa (29 octombrie), Tel Aviv (3 noiembrie), Givataim (5 noiembrie) și Beer Sheva (6 noiembrie).

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- OBȚINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBȚINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

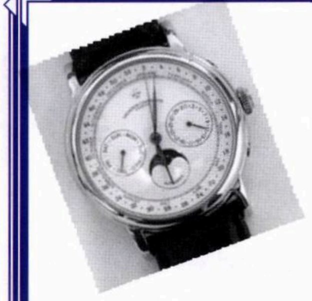

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri bărbăteşti şi de damă
vechi din aur.
Ceasuri vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.
Tablouri şi porţelanuri vechi.
Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961
(nu sâmbătă)

NOU!!!

Anunţăm deschiderea
Restaurantului Românesc Familial
"LA PAUL"

NOU!!!

Str. Sherit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională
cu renumiţii MARIANA LUNGU şi ADY

MARŢI SEARA şi VINERI LA PRÂNZ – CATY şi ADY
cu muzică românească, rusească şi israeliană

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

minimum

I. SCHECHTER (1934-2007)

1/11/2007 מינימום

■ ANUL XXI ■ NR. 248 ■
■ NOIEMBRIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

Centenarul naşterii lui
MIHAIL SEBASTIAN

Cititorii au votat: cea mai valoroasă carte a lui Mihail Sebastian: *Jurnalul.*

Extraordinarul *Jurnal.*

O scriere care i-a făcut pe unii să–l iubească mai mult ca oricând până acuma pe marele scriitor.

Iar pe alţii, să-l urască mai mult ca oricând. Să-l urască de moarte, şi să simtă nevoia, din viscere, de a-l mai ucide o dată.

În corpul revistei, la rubrica "Noi":

Jurnalul, Jurnalul,* cumplitul *Jurnal.

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI
Ceea ce înseamnă 25 Octombrie

Nu știm ce vor spune reprezentanții noștri la Annapolis. Dar știm ce am dori să spună

Urmărim cu atenție la TV știrile despre micile contacte secrete cu Hezbollah, care au dus la schimbarea cadavrului unui soldat israelian, din Liban, contra cadavrelor a doi libanezi și a unui terorist în viață, dar bolnav, și ne întrebăm dacă sunt speranțe în legătură cu pilotul Ron Arad și cu cei trei militari răpiți (unul aflat în Gaza, ceilalți doi în Liban, sau poate în Iran). Ne enervăm (mai ales cei cu copii de școală) când auzim de greva profesorilor din învățământ. Citim că scriitoarea engleză Doris Lessing a luat Premiul Nobel pentru literatură pe 2007 și ne amintim vag de ea: da, da, Doris Lessing... sigur că da. Am auzit de Doris Lessing. Aflăm că madam' Cecilia Sarkozy, năbădăioasa nevastă a președintelui Franței, s-a mutat la hotel, părăsindu-și încă o dată domiciliul conjugal și divorțând de soțul ei. Între armata turcă și kurzii din Irak a izbucnit un război în toată puterea cuvântului. Dar toate aceste evenimente, și altele încă, oricât de pasionante ar fi ele, nu izbutesc să ne facă a uita că dincolo de orice, avem o problemă. *Problema*. Și anume, existența Israelului.

În zilele acestea, *problema* se înfățișează sub chipul conferinței internaționale organizate de președintele Bush la Annapolis, în Statele Unite (la Washington sau Camp David s-a renunțat, pesemne fiindcă gazdele consideră că sunt locuri cu ghinion). Unii își pun speranțe în rezultatele conferinței, alții privesc discuțiile ca pe niște *manses* care nu ne vor aduce nimic (bun), ca pe a 1800738375-a tentativă de iscălire a unui acord *adevărat* și *definitiv* de pace. Iar alții pariază că reuniunea nici măcar nu se va ține la timp, ci va mai fi amânată de n-șpe ori.

Oricum, subiectul a atras atenția lumii. Să vedem pe scurt părerile câtorva comentatori:

Despre cea dintâi problemă care urmează a fi discutată la Annapolis vorbește, cum nu ne prea amintim să fi vorbit prea adesea politicienii noștri, ziaristul Saul Singer. Într-un articol din "Jerusalem Post", intitulat "Distrugeți aceste lagăre", el scrie:

«*Mai întâi* (președintele Bush) *trebuie să amintească din nou legătura obligatorie dintre înființarea statului palestinian, construirea democrației și respingerea terorismului. Cu toate că Hamasul a îmbrăcat acum mantia democrației, comportarea sa barbară echivalează cu răpirea și luarea ca ostatec a democrației palestiniene.*

Apoi, el trebuie să ceară Fatahului să profite de ocazia de aur care i s-a oferit. Tot așa cum Hamasul nu mai are pe nimeni în spatele căruia să se ascundă, și trebuie ținut responsabil pentru atacurile declanșate din Gaza, Fatahul trebuie să fie socotit responsabil pentru construirea unui stat palestinian pașnic și acționând în spiritul legii.

Aceasta îl va ajuta pe Bush să ajungă la miezul problemei. Iar cea mai bună cale de a ajunge la acest miez este, pentru Bush, să ceară distrugerea simbolului cel mai puternic al celor ce neagă dreptul Israelului la existență: ***desființarea lagărelor de refugiați.***

Vreme de 60 de ani, lumea arabă – așa cum arătase Bush în 2002 – i-a tratat pe palestinieni "ca pe niște pioni în conflictul din Orientul Mijlociu, ținându-i ostateci în vederea unui acord global de pace care nu mai venea niciodată". Refugiații au fost modelați cu cruzime într-o spadă vie și plină de suferințe îndreptată către inima Israelului. Ceea ce este izbitor e cât de bine

Ne-a fost dat, de parcă am fi primit o pedeapsă cumplită, să aflăm în ajun de Sucot de moartea fulgerătoare, pe stradă, a admirabilului nostru prieten

I. SCHECHTER ז״ל

umorist și gazetar strălucit, unul din talentele cele mai de seamă ale scrisului evreo-român. A fost, de la începutul începutului, alături de noi, înfruntând nu puține riscuri, a rămas alături de noi, necontenit, de-a lungul anilor și deceniilor, onorând paginile revistei cu spiritul său unic și va rămâne alături de noi atâta vreme cât va trăi "Minimum". Îi rugăm pe Malica, soție, pe Gad, fiu, și pe ceilalți membri ai familiei, ca și pe colegii de la "Ultima oră", să primească îmbrățișarea noastră

Redacția revistei "Minimum"
AL. MIRODAN

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

calculată s-a dovedit a fi această strategie. Ministrul egiptean de Externe, Muhammad Salan al-Din, nu s-a jenat câtuși de puțin când a mărturisit în octombrie 1949: "Se știe prea bine că, cerând revenirea refugiaților în Palestina, arabii înțeleg ca ei să revină ca stăpâni ai țării și nu ca sclavi. Mai limpede spus, ei înțeleg lichidarea Statului Israel". Ralph Galloway, unul din reprezentanții UNRWA (organizația ONU pentru refugiați), a fost și mai brutal în august 1958: "Statele arabe nu doresc rezolvarea problemei refugiaților. Ei vor să o păstreze așa, ca pe o rană vie, ca un afront adus Națiunilor Unite și ca o armă împotriva Israelului. Conducătorilor arabi nu le pasă nici cât negru sub unghie dacă refugiații mor sau trăiesc".

Bush trebuie să ceară să se termine cu această mascaradă și dacă Mahmud Abbas crede realmente în formula celor două state, el trebuie să înceteze a mai spune palestinienilor că se vor "întoarce" pe un pământ pe care cei mai mulți dintre ei nici nu l-au văzut vreodată. El trebuie să spună că "dreptul la întoarcere" poate fi realizat numai într-un stat aflat în vecinătatea Israelului și nu în locul acestuia. UNRWA administrează 8 "lagăre de refugiați" în Gaza și 20 în Iehuda și Shomron. Dacă palestinienii urmează să trăiască realmente într-o viitoare Palestină și nu în Israel, de ce nu sunt instalați acuma? Cum e posibil să fii "refugiat" palestinian în Palestina însăși, afară de cazul că "Palestina" înseamnă, de fapt, Israelul?

Statele arabe trebuiesc chemate să acorde cetățenia palestinienilor care trăiesc de ani de zile în țările respective și nu vor să se mute în viitorul stat palestinian (așa cum a procedat Iordania). Dacă ele refuză, asta înseamnă că fac jocul frontului jihadist Hamas-Hezbollah-Iran care luptă din răsputeri împotriva păcii cu Israelul. Asta este ceea ce vor aceste state?»

A doua problemă-cheie o reprezintă, precum știm, Ierusalimul. În legătură cu aceasta vă recomandăm articolul publicat cu puțină vreme înainte de moarte de colaboratorul nostru I. Schechter. Punctul de vedere al lui I.S. coincide cu punctul de vedere al lui "Minimum" (v. p. 57).

A treia problemă este cea privind faimosul stat palestinian. Iată ce scrie ziaristul american Jeff Jacoby, în "Boston Globe":

«Războiul dintre Fatah și Hamas bântuia din plin când conducătorul Autorității Palestiniene, Mahmud Abbas, a declarat în fața unei adunări a membrilor Fatah din Ramallah: "Scopul meu principal este să păstrez unitatea națională și să împiedic luptele interne. A trage în frații tăi este interzis".

Dar Abbas a avut grijă să precizeze că el este numai împotriva vărsării de sânge dintre palestinieni. A trage în evrei este OK. "Noi trebuie să lăsăm deoparte luptele dintre noi, să îndreptăm armele numai împotriva ocupației israeliene", a spus el, potrivit unui reportaj al agenției "World Net Daily". Apoi a ținut să facă elogiul arhi-teroristului Ahmed Yassin, co-fondatorul Hamasului, care a fost lichidat de israelieni în 2004. Și pentru ca tacâmul să fie complet a adăugat, în cea mai bună tradiție antisemită: "Fiii lui Israel sunt pomeniți (în cărțile sfinte) ca acei care corup umanitatea de pe pământ".

Cele mai multe relatări din ***media*** *despre adunarea sus-amintită menționează numai cele spuse de Abbas în legătură cu "unitatea", trecând cu vederea peste cele privind pe evrei. Reportajele din presă* *au subliniat foarte arareori că în fâșia Gaza, unde se desfășoară bătăliile de stradă dintre Fatah și Hamas, "ocupația a luat sfârșit în august 2005, când Israelul i-a expulzat pe toți evreii din regiune. Oricum am privi lucrurile, a existat de-atunci încoace un stat suveran palestinian în Gaza. Anarhia și violența, răpirile, miriadele de bande înarmate – acestea reprezintă adevăratul chip al noțiunii de stat palestinian.»*

«În statul palestinian – scrie Caroline Glick de la "Jerusalem Post" *– copii de doi ani sunt uciși și nimănui nu-i pasă. Copiii sunt treziți în mijlocul nopții și omorâți în fața părinților lor. Credincioșii din moschei sunt secerați de gloanțele teroriștilor care țin de moscheile rivale. În statul palestinian femeile sunt dezbrăcate la piele și silite să umble așa pe străzi pentru ca soții lor să se simtă umiliți. Ambulanțele sunt oprite în drum spre spitale iar răniții sunt împușcați cu sânge rece.»*

Surprinzător – scrie Jacoby în continuare – *nu este că Autoritatea Palestiniană este bântuită de violență și instabilitate. Surprinzător nu este că palestinienii, care primesc sume uriașe în chip de ajutor internațional, cheltuiesc milioane și milioane pe armament și explozibile. Surprinzător este că sunt atâtea voci care, în ciuda a tot ce se știe, îndeamnă la înființarea unui stat palestinian. Dar cunoașteți vreo populație care să fi fost* ***mai puțin*** *demnă de a avea un stat decât palestinienii? De la teroriștii pe care ei i-au ales drept conducători, până la jihadul propovăduit în școli, cultura lor este îmbibată de violență și ură. De fiecare dată când lumea le-a oferit suveranitatea – o ofertă pe care și kurzii și cecenii și tibetanii ar saluta-o cu entuziasm – palestinienii au preferat să aleagă rejecționismul și băile de sânge.*

Adevărata esență a identității naționale palestiniene o constituie pofta de a distruge Israelul. Atât Fatahul cât și Hamasul cer, prin "charta" lor, lichidarea statului evreu prin foc și sabie. Pe ei nu-i interesează "soluția celor două state". Și oricâte concesii ar face Israelul și oricât de mult i-ar răsfăța America și Quartetul, nimic nu se va schimba în această privință. James Woolsey, fostul director al CIA sub președintele Clinton, spunea de curând că vor trebui să treacă "multe decenii" până când societatea palestiniană va atinge gradul de civilizație necesar pentru înființarea unui stat. Până și unii palestinieni sunt de acord cu asta. "Toată lumea de-aici este scârbită de ceea ce se petrece în fâșia Gaza" – a declarat Shireen Atiyeh (30), funcționară la Autoritatea Palestiniană. "Prin felul cum ne comportăm, arătăm lumii că nu merităm un stat. Astăzi mi-e rușine să spun că sunt palestiniană".

Când va fi momentul potrivit pentru crearea statului respectiv?

Atunci când acest stat va fi condus de oameni ca Shireen Atiyeh.»

A patra problemă, în fine, și de fapt cea mai importantă, sună cam așa: cine și cum va ști și va avea curajul să exprime în numele Israelului, la conferința (sau conferințele) de pace, vederile sus-amintite? La acest capitol, politicienii noștri "la zi" sunt ceea ce sunt. Iar dacă nu e limpede ce vrem să spunem, iată aici de față poezia scrisă nu de mult pentru revista "Orient expres" de amicul nostru I. Schechter și intitulată "Regi de duzină":

«Cu durere amintim:/ se împlinesc (câți ani nu știm)/ din ziua când King Solomon/ s-a dus și nu s-a-ntors pe tron.// Pe tronul lui orfan rămas/ s-au așezat regi de pripas,/ minusculi regi, pigmei monarhi,/ cizmari, farsori sau oligarhi,// toți înglodați în datorii,/ dedați la crime și hoții,/ neputincioși dar și perverși,/ codoși, libidinoși – să verși.// Ei sunt blestemul unei țări/ ce umblă azi pe trei cărări/ ca un bețiv neștiutor./ Uite-i și uită-i, biet popor!»

TENDINȚE

Israel: Căutați femeia!

«Pe străzile din Tel Aviv sau din Ierusalim, femeile sunt stăpâne. Bărbații par consumați de un fel de transă mistuitoare care îi apasă cu greutatea strivitoare a unor fenomene precum istoria sau Dumnezeu. Ei par a fi ostaticii fără șansă ai unei datorii supreme, care nu-i lasă să fie altfel decât luptători. Aici, bărbații sunt captivi în orizontul îndepărtat al eroismului, ei au de rezolvat lucruri imense și se proiectează, viguros, în misiuni înalte. De trăit în real, trăiesc femeile – ele sunt actuale și vii, puternice și frumoase, prezențe marcante. Le privesc uluit, ca și cum descopăr un nou regn, sublim și irezistibil. Pe străzile Israelului, feminitatea capătă, pentru mine, un sens în plus.

Mi se spune că în Israel nu mai există, practic, evrei puri, descendenți din triburile originare. Israelul este o țară construită de diaspora revenită – răspândiți prin toate zările lumii vreme de mai bine de 80 de generații, evreii care s-au întors în țara lor poartă zestrea genetică a ținuturilor pe unde soarta le-a aruncat strămoșii. Evreitatea a rămas, evident, numitorul comun, numai că produsul compus al acestui numitor e policrom, vast, amestecat, mărturisind însăși lumea. Ca un fel de martori ai diversității noastre, evreii din Israel poartă pe chip, altoite, trăsături ale tuturor locurilor. Acest amestec generos se exprimă într-un tip feminin uluitor. Prima impresie e frapantă. Semitele cu care mă întâlnesc privesc direct în ochi și, nu mă îndoiesc, au darul de a citi gândurile. Abia mă abțin să nu încep fiecare conversaţie pe care o am cu o femeie de aici, cu o invitaţie la dans. Au, toate, siluete şi râsuri muzicale. Una are pielea de abanos, părul de un negru intens îi cade pe umeri în încreţituri graţioase şi păşeşte ca o gazelă – reiau şi eu „metafora“ aceasta, atât de folosită când vine vorba despre mersul femeilor de aici, pentru că pur şi simplu aşa e. Nu e metaforă. E adevăr. Cealaltă e blondă, minionă, cu vorbă dulce ca mierea şi mâini cu însuşiri miraculoase, mâini care potolesc orice delir, vindecă orice nebunie, sting orice pojar. A treia are părul castaniu, „ca un cârd de cerbi care coboară muntele“, cum zice la Carte, sprâncene arcuite după geometria sacră a arcadelor Vechiului Oraş, şi glezne ca de vis. Veţi spune, probabil, că femei cu asemenea însuşiri poţi găsi oriunde. Aşa cred şi eu, dar femei care să poarte asemenea însuşiri în acest fel, femei care să poarte această lumină în ochi, poţi găsi doar aici.

Ştiu, fireşte, legende încântătoare despre femeia semită, venerată în Cartea Sfântă şi am, prin cultul marinic, de care mă simt profund ataşat, respect şi adoraţie faţă de partea feminină a acestui mare popor. Dar când o văd, la colţ de stradă aşteptând să traverseze, într-o cafenea savurând o licoare, pe trotuar mergând zvelt sau în faţa mea, ascultându-mă, e un ceva în plus care face diferenţa dintre abstract şi viaţă, dintre trăirea cu creierul şi trăirea cu palpit şi respiraţii repezite. Dintre toate legendele despre femeia semită, una, pe care o ştiu din textul masoretic, îmi vine mereu şi mereu în minte. În vremea prorocilor, mai precis în vremea când Joram era rege (cam 800 de ani înainte de Christos), prorocul Elişa, împreună cu ucenicul său Gehazi treceau din când în când prin Şunem. Acolo, ei locuiau în gazdă la o femeie bogată care îi primea, de fiecare dată, cu generozitate. Cum sosirile lui Elişa se îndeseau, femeia i-a făcut acestuia chiar o cameră a lui, deasupra casei. Impresionat, Elişa l-a întrebat pe Gehazi ce crede el că şi-ar dori femeia, cel mai mult. „Un copil“, a sosit răspunsul, „dar nu-l poate avea pentru că soţul ei e prea bătrân“. Elişa a chemat-o la el pe femeie şi i-a spus: „La anul pe vremea asta vei avea un copil“. „Nu înşela o credincioasă, om al lui Dumnezeu!“, i-a răspuns ea. Totuşi, prorocirea s-a împlinit şi, un an mai târziu, femeia era mama unui băiat. Crescut măricel, copilul a suferit un accident la cap şi a murit în braţele mamei sale. Atunci, femeia a plecat să-l caute pe Elişa. L–a găsit pe muntele Carmel, s-a aruncat îndurerată la picioarele lui şi i-a spus: „Ţi-am cerut eu să am un copil? Nu ţi-am spus să nu dai speranţe false unei credincioase?“. Aflând ce s-a întâmplat, Elişa i-a poruncit lui Gehazi să ia lucruri de–ale sale, să meargă neîntârziat la Şunem şi să le aştearnă pe faţa copilului mort. Mama copilului însă nu l-a lăsat: „Nu te las până nu vii tu cu mine“ şi l-a convins până la urmă să vină. Gehazi a făcut precum i-a spus Elişa, dar copilul a rămas mort. Ajuns în încăperea în care zăcea trupul copilului, Elişa a trimis pe toată lumea afară, a rămas singur cu tânărul cadavru, a spus rugăciuni şi l-a atins ritualic, cu mâna i-a atins mâna, cu buzele i-a atins buzele, cu ochii i-a atins ochii, apoi s-a aşezat peste copil şi trupul micuţului a început să se încălzească. Copilul a înviat şi a fost predat în braţele mamei sale.»

(Din articolul "Femeia semită" de Sever Voinescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Arabia Saudită (țara aia moderată și doritoare de pace cu Israelul): Asigurare de viață pentru teroriștii sinucigași

«Un judecător federal al SUA a aprobat procesul în care Banca Arabă, una dintre cele mai importante instituţii financiare din Orientul Mijlociu, este acuzată că ar finanţa terorismul. Mii de persoane, majoritatea rude ale victimelor, au dat în judecată instituţia. Una dintre acuzaţii se referă la o aşa-zisă "asigurare de viaţă pentru sinucigaşi", scrie "Der Spiegel" în ediţia electronică.

Potrivit avocaţilor victimelor, rudele sinucigaşului trebuie să demonstreze moartea acestuia prin prezentarea certificatului de deces la filiala Băncii Arabe din Teritoriile Palestiniene, după care ei pot primi sume de 20.000 de riyali saudiţi (circa 5.000 de USD). În plus, banca este acuzată că ar oferi un aşa-zis "pachet pentru martiri", prin care sinucigaşii îşi pot aranja ajutorul financiar încă dinainte de actul terorist.

Pachetul ar include, potrivit

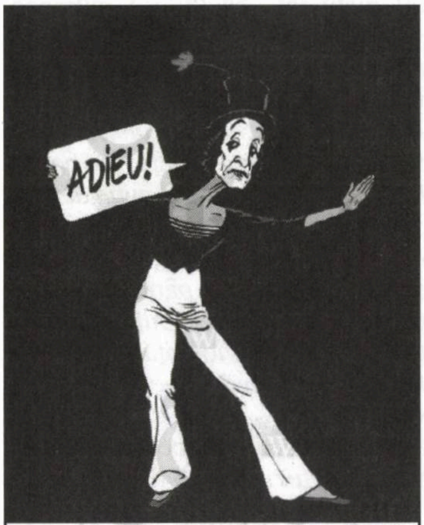

A murit şi extraordinarul mim evreo-francez Marcel Marceau. Ne-a spus adio. Îi răspundem în acelaşi fel.

avocaţilor acuzării, mai multe acte, între care certificatul de deces de la Autoritatea Palestiniană şi un card emis de Banca Arabă.

Avocatul Gary Osen, din New Jersey, reprezintă 200 de clienţi din SUA care au pierdut rude în diferite atacuri teroriste în Israel. Ei au dat în judecată Banca Arabă, în baza unei legi din 1966, care interzice suportul financiar pentru terorişti.

"Acuzăm Banca Arabă că susţine financiar grupurile palestiniene extremiste. Scopul nostru este să facem mult mai dificilă accesarea banilor", a declarat Osen, citat de "Der Spiegel". Firma unui alt avocat american, Ron Motley, reprezintă alte 700 de victime.

Potrivit plângerii făcute de victime, banii sunt colectaţi în Arabia Saudită, iar apoi trimişi prin filiala din New York a Băncii Arabe, în dolari SUA, către Fâşia Gaza sau Cisiordania. Se crede că ponderea în ajutorul financiar vine din partea Comitetului Saudit Al-Quds, o organizaţie de caritate condusă de ministrul de interne saudit, prinţul Nayef bin Abdul Aziz. Un purtător de cuvânt al grupului din Riyad a negat însă acuzaţia, afirmând că asociaţia lucrează numai cu organizaţii oficiale palestiniene şi cu ministere. Donatorii sunt acuzaţi că au oferit, prin Banca Arabă, un total de 1.594.980 USD unui număr de circa 300 de familii, scrie "Der Spiegel".»

(Dintr-un articol de Ana-Maria Vieru; în "Adevărul", Buc. 2007)

Europa: Extrema-dreaptă defilează prin bătrânul (şi democratul şi foarte umanistul) continent

«Formaţiunile de extremă-dreaptă, de sorginte neonazistă, au început să tropăie prin Europa. În Ungaria, Garda Maghiară a defilat chiar pe sub ferestrele şefului statului. În Italia, o formaţiune necunoscută, Grupul armat de purificare etnică – GAPE – a revendicat incendierea unei tabere de romi în care au murit patru copii. În Bulgaria, minorităţile sunt înfricoşate de apariţia "Gărzii Naţionale".

Vara aceasta au apărut în Ungaria mai multe organizaţii paramilitare. Cea mai recentă, Garda Maghiară. În spatele organizaţiei radicale de dreapta se află partidul ultra-extremist Jobbik şi liderul său, Gabor Vona, însă în afară acestuia sunt implicate toate figurile centrale ale dreptei radicale care au provocat luptele de stradă din Budapesta, din luna martie. Membrii organizaţiei paramilitare vor fi instruiţi în arte marţiale şi mânuirea armelor.

Şeful partidului Jobbik, Gabor Vona, a precizat că Garda "vrea să instruiască tineretul maghiar sufleteşte, spiritual şi corporal pentru ziua în care oamenii vor trebui mobilizaţi".

Vona nu a exclus posibilitatea unui război cu România sau Slovacia, unde trăiesc minorităţi maghiare. Nemulţumire publică a provocat şi uniforma recruţilor, care este de culoare neagră.

Mulţi văd în aceasta reminiscenţe ale SS. Şi steagul roşu-alb al paramilitarilor a provocat indignare, pentru că seamănă cu simbolul crucii cu săgeţi ale bandelor naziste din Ungaria.

Primii 56 de membri ai gărzii au depus deja jurământul. Vona susţine că numărul acestora urmează să ajungă până la sfârşitul anului la 1.000. Extrema-dreaptă a trecut la compromiterea adversarilor politici.

Săptămâna trecută, un membru al FIDESZ s-a numărat printre cei responsabili de difuzarea unei fotografii trucate pe site-ul unui post public de radio din Budapesta, în care apărea Gabor Sztey, secretarul de stat la cancelaria primului ministru şi homosexual declarat.»

(Dintr-un articol de Viorica Marin; în "Adevărul", Bucureşti 2007)

Nota Redacţiei: Foarte bine, stimată doamnă Marin, dar parcă lipseşte ceva. Nişte tipi în cămaşă verde care tropăie prin Bucureşti.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...trăim într-o ţară unde primul ministru poate fi anchetat de poliţie pentru fel de fel de malversaţiuni şi afaceri veroase.

Nu ne place că...

...trăim într-o ţară unde primul ministru este anchetat de poliţie pentru fel de fel de malversaţiuni şi afaceri veroase.

Ne place că...

...în săptămânalul "România literară", din Bucureşti, am dat peste următoarea însemnare privind "codul bunelor maniere":

«La începutul anului, Cronicarul a urmărit pe postul RTL câteva din regulile împrospătate din codul bunelor maniere din Europa. Atenţie la telefonul mobil: este un intrus într-o discuţie, o prezenţă dezagreabilă, indiferent ce superbă melodie i-aţi alege. Dacă e obligatoriu totuşi să răspundeţi, sunt obligatorii scuzele. Nepoliticos, chiar jignitor, e să-l ţineţi pe masă, fie ea şi masă de sedinţe.

La masa de restaurant, o regulă nouă: se poate ciocni, de-acum, şi cu paharul cu apă minerală. Argumentul care a schimbat regula este de bun simţ. Şoferii nu trebuie pedepsiţi de două ori: o dată că n-au voie să bea un pahar de vin, a doua oară că n-au voie să ciocnească şi să primească urări de bine.

Ajungeţi cu puţin înainte de începerea spectacolului, la teatru sau la cinema. Se întăreşte regula de a intra la locul dumneavoastră, pe un rând unde oamenii s-au aşezat deja, numai cu faţa spre aceştia. Să le întorci spatele (ca să nu spunem fundul) e nepoliticos. Dacă cei aşezaţi sunt bărbaţi şi prin faţa lor trece o femeie, e elegant ca bărbatul să se ridice, să-i facă loc.

Apropo de ridicat în picioare, o noutate încă disputată. În numele egalităţii sexelor, s-a propus ca şi femeile să se ridice de pe scaun la sosirea unui bărbat în încăpere, nu numai invers. La ancheta făcută de RTL, bărbaţii n-aveau nimic împotrivă să fie întâmpinaţi astfel, femeile însă n-au fost prea încântate, codul de până acum fiind ferm: femeia nu se ridică de pe scaun decât dacă i se face rău.

Cât despre noi, acum, că am intrat în Europa, ar trebui să învăţăm măcar regulile elementare: să salutăm cu zâmbet sau să salutăm pur şi simplu, să nu aruncăm pachetul de ţigări sau să golim scrumiera pe fereastra maşinii, să nu scuipăm pe stradă şi câte şi mai câte.»

Nu ne place că...

...la San Francisco s-au înmulţit crimele provocate de criza, din ce în ce mai gravă, a parcărilor: nu trece săptămână fără ca un cetăţean enervat din cauză că nu a găsit loc să nu scoată revolverul, trăgând în cei ce tocmai au găsit unul.

Nu ne place că...

...tot mai mulţi rromi din România dau copiilor lor nume precum: Sarcină, Muie, Puţică, Pipi, Portocală, Hitler, Ministru, Lămâia, Alfa Romeo, Maseratti ş.a.

Ne place că...

...vorbind despre preşedintele Autorităţii Palestiniene, Mahmud Abbas, ziaristul american Steven Emerson, autorul filmului "Jihad în America" şi directorul institutului "Investigative Project on Terrorism", a declarat unui corespondent al ziarului "Jerusalem Post": "Abbas nu este capabil să facă nimic, nici măcar să-şi lege şireturile de la pantofi".

Ne place că...

...patronii unui mare magazin de haine *second hand* (de ocazie) din Bucureşti au afişat la intrare următoarea inscripţie: "Doamnelor, nu mai furaţi, că ajungeţi în iad! Vă mulţumim".

Ne place că...

...la rubrica de scurte însemnări "Cu ochii-n 3,14" din revista "Dilema veche" din Bucureşti am întâlnit, sub iniţialele M.C. (probabil Marius Chivu) câteva întrebări demne de interes: "Poţi publica o erată din greşeală? Poţi ezita să ai îndoieli? Cum ştii dacă un cuvânt e scris greşit în dicţionar?"

Ne place că...

...vorbind la postul american de radio NPR despre decesul cardinalului Lustiger, jurnalistul Scott Simon a spus: "Circula, mai de mult, o anecdotă pe străzile Parisului: Care este deosebirea dintre rabinul-şef al Franţei şi arhiepiscopul Parisului, cardinalul Lustiger? Cardinalul vorbeşte idiş".

Nu ne place că...

...medicii de la spitalul "Royal Cornwall" din Truro, Marea Britanie, au refuzat să-l opereze la genunchi pe numitul John Nuttal (57) pe motiv că acesta, deşi i se ceruse să dea în scris că renunţă la fumat, a fost prins cu ţigara-n gură înainte de intervenţia chirurgicală.

Ne place că...

...Rashid Khalidi, profesor de studii arabe la Universitatea Columbia, din New York, a scris în revista englezească "London Review of Books" următoarele: "Fatahul şi Hamasul s-au luptat la sânge între ele pentru controlul Autorităţii Palestiniene, care nu are nici un fel de autoritate. Comportarea ambelor organizaţii a fost dezgustătoare. Nici una din ele nu a fost ca-

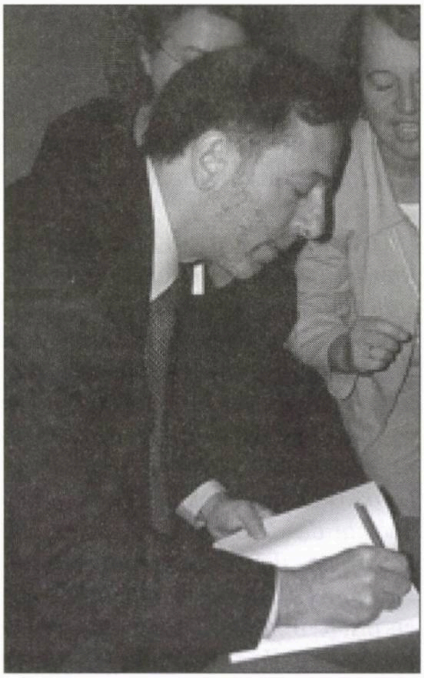

Rashid Khalidi

pabilă să înţeleagă că ura aceasta dintre ele înseamnă că au de-aci înainte şanse şi mai mici decât până acuma de înfăptuire a obiectivelor lor naţionale, fiindcă au fost deopotrivă de iresponsabile".

Ne place că...

...scriind despre activitatea debordantă a preşedintelui francez Nicolas Sarkozy (cinci discursuri pe zi, paisprezece călătorii pe săptămână, în ţară şi în străinătate), ziarul satiric "Le Canard Enchaîné" a relatat că mai mulţi politicieni din opoziţie au cerut ca lui Sarkozy să i se facă un control anti-doping.

Ne place că...

...în cadrul unei anchete la radio BBC 4, privind felul cum se îmbracă parlamentarii englezi, deputatul David Cameron, preşedintele Partidului Conservator, a mărturisit că sub pantaloni poartă chiloţi tip *boxer*, în vreme ce colegul său din Camera Comunelor, David Davis, a declarat că preferă slipul.

Ne place că...

...Shlomo Buhbut, primarul oraşului Maalot, a declarat în cadrul unei adunări a primarilor din Kadima că el se gândeşte să părăsească partidul, deoarece, prin politica sa faţă de arabi, "Kadima este împotriva Statului Israel".

Nu ne place că...

...Andrei Gheorghe, animatorul emisiunii "Am o ştire pentru tine" de la postul Realitatea TV, foloseşte, pentru a obţine o audienţă cât mai mare (rating) la show-urile sale, expresii de genul: "m-am corupt în fund", "ia laba, scârbosule!", "nu mai aveţi voie să vorbiţi, muci". "cine ştie ce crăcănate, ce nasoale o să vină?", "dacă te văd, îţi sparg faţa".

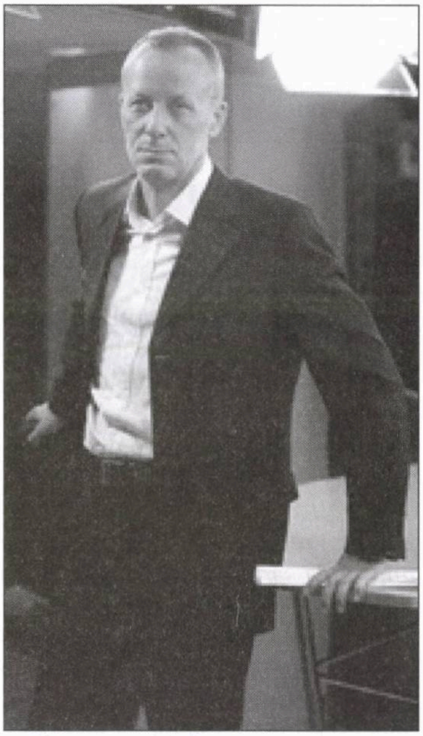

Andrei Gheorghe

Ne place că...

...la chioşcul "Avi", de pe strada Hashalom din Beer Sheva, a avut loc nu de mult o seară de poezie, la care au citit versuri câţiva poeţi şi studenţi. *Seri* asemănătoare au mai avut loc şi în diferite pieţe şi colţuri de stradă din Kiriat Shmona, Tel Aviv, Tzfat, Natania, Kiriat Malachi şi Ierusalim. Boaz Ianiv, iniţiatorul acestui "tur poetic" prin ţară, a declarat presei: «Astăzi, în Israel, poezia este ceva care se învaţă la şcoală şi în universităţi... Noi am vrut să o aducem în mijlocul oamenilor, drept care am ales locurile unde lumea se duce la piaţă sau în magazine, pentru cumpărături. Am dorit de asemeni să mai risipim starea grea de spirit a oamenilor, care s-au obişnuit să gândească numai în termeni politici, în "dreapta" şi "stânga".»

Nu ne place că...

...aşa cum citim în ziarul "7 plus", din Bucureşti, sub semnătura lui Ciprian Tomescu, experţii americani au dat publicităţii un raport intitulat "Explorarea spaţiului de către oameni comportă riscuri", unde se arată, între altele, că astronauţii nu trebuie să facă sex în spaţiu.

Ne place că...

...atacându-i pe tipii de la ONU, care au ales în comitetul pentru pregătirea reuniunii "Durban 2", consacrată luptei împotriva rasismului, pe reprezentanţii Libiei (preşedinte) şi Iranului, Hillel Neuer, director executiv al organizaţiei non-guvernamentale "UN Watch" (care urmăreşte activitatea mai mult sau mai puţin onorabilă a ONU), a spus: "A alege două state ca Libia şi Iranul să combată rasismul e ca şi cum l-ai alege pe Jack Spintecătorul să conducă lupta împotriva hărţuirii sexuale".

Nu ne place că...

...aşa cum a scos la iveală un studiu efectuat în rândurile a 2.100 de cetăţeni britanici, peste o treime din cei ce cumpără cărţi nu le citesc deloc, ţinându-le la vedere în casă pentru a arăta că sunt oameni inteligenţi. Un exemplu îl constituie studiul "O scurtă istorie a Timpului" de Stephen Hawking; deşi scrierea s-a vândut în peste 10 milioane de exemplare, anchetatorii au găsit cu greu 2-3 cumpărători care chiar citiseră cartea.

Ne place că...

...la Casa de Cultură din Cluj-Napoca a avut loc o paradă a modei, prezentatorele fiind persoane peste 60 de ani, în cap cu d-na Florica Bârsan (82), aleasă drept top-modelul serii.

Ne place că...

...compozitorul de *manele* Florin Baboi, din Bucureşti, a compus şi interpretat de curând cu mare succes "Maneaua lui Băsescu", care sună aşa:

«Ia ascultaţi aici „Maneaua lui Băsescu“, cântată de Florin Baboi: „Băsescu e jucător, dar e-aproape de popor,/ Un singur lucru contează: toţi românii îl votează.// Ia s-auzim ce spune Băsescu despre Tăriceanu:/ "Am crezut că-mi este frate,/ Dar am crescut la sân un şarpe,/ Cred că l-au orbit banii/ Şi s-a vândut cu duşmanii"// România, trezeşte-te!// Acum s-auzim ce-a-nţeles lumea despre politicienii noştri:/ "Au avut gânduri perverse/ Şi grupuri de interese,/ Cu multă perversitate,/ Ei l-au lovit pe la spate"// România, trezeşte-te!// Auzi acum ce-a făcut Tăriceanu:/ A bătut la poarta lor, la poarta duşmanilor,/ Cândva pentru ei am plâns/ Acum vorbeşte (sic) de sus...“.»

Ne place că...

...încercând să explice progresele realizate de preşedintele Franţei, Nicolas Sarkozy, pe plan oratoric, d-na Jeanne Gina, profesoară de dicţie şi antrenoare a jurnaliştilor de la televiziune, a spus: "Instinctiv, Sarkozy vorbea pe molari. Acum, vorbeşte pe măselele de minte".

Vedere din Yaffo vechi

Ne place că...

...cei de la Institutul Cultural Român din Tel Aviv au avut o idee bună. Aşa cum se înţelege din corespondenţa de mai jos, primită din partea scriitoarei Magdalena Brătescu:

«Yaffo vechi, în întunericul căzut devreme, ne întâmpină cu umezeala sărat-iodată a mării şi cu o briză răcoroasă, mângâietoare. Strâng mâna Elianei, o copilă de 10 ani, născută în Israel, dintr-un tată de origine română. Are pielea bronzată şi doi ochi adânci, luminând a întuneric, ca şi Yaffo în pragul nopţii. Ne apropiem de Biserica Sf. Petru, în faţa căreia solii artizanatului românesc, invitaţi de Institutul Cultural Român, în colaborare cu Primăria Tel Aviv-Yaffo, îşi expun creaţiile măiestre ale artei lor. Nu ştiu ce să-i arăt mai întâi micuţei mele însoţitoare: broderiile, bluzele naţionale, războiul de ţesut ştergare, fluierele, obiectele gospodăreşti din lemn, scoarţele ţărăneşti, împletiturile din mărgele, chimirele, statuetele naive..." Ce e asta?" mă întreabă uimită, arătându-mi o pereche de opinci. Iar eu tac un timp, privind bucata de piele, simplă ca viaţa însăşi, îndoită şi strânsă spre vârf, ca ea, cu şiretul subţire, însăilat dibaci, ca firele existenţei noastre.

Deodată, clopotul bisericii creştine îşi face auzit dangătul discret, ridicându-şi glasul deasupra zumzetului sutelor de israelieni care gândesc şi vorbesc româneşte, veniţi la întâlnirea cu nostalgia, cu trecutul, cu frumosul etern al creaţiei populare. În acelaşi timp, se înfiripă o doină cântată la un fluier, apoi la două şi se trezesc sunetele sincopate ale cimpoierului. Mă învârt ameţită de senzaţii, dau mâna cu prieteni şi cunoştinţe locuind pe o rază de cel puţin 50 de km., care au înfruntat dopurile de circulaţie şi au găsit cu greu un loc de parcare, la intrarea sau la ieşirea din Yaffo. Pornim în detaşament, înarmaţi cu sacoşe, să cumpărăm cozonaci, brânză de burduf, vinuri premiate, sarmale şi dulceţi, după cum anunţau reclamele publicitare publicate în toată presa israeliană de limbă română.

...Poliţia, atotprezentă în mijlocul şi primprejurul publicului, ne aminteşte brusc, în ciuda atmosferei idilice, că trăim într-o ţară în care atentatele sunt la ordinea zilei. Chioşcul cu băuturi răcoritoare, unde turiştii străini pot achiziţiona suveniruri, cruci din lemn de măslin, mătănii arăbeşti sau Steaua lui David cu şase colţuri, stă chezăşie convieţuirii neamurilor şi credinţelor. Suntem în Israel. Iar muzica românească, fotele şi catrinţele învârtite, strigăturile şi chiuiturile, sunt şi ele în voiaj în Israel.

"De ce ţipă dansatorii?" se interesează speriată copila, strângându-se lângă mine pe băncuţa de lemn din spatele scenei. "De bucurie" îi şoptesc. "Jocul, cântul, veşmintele de sărbătoare, toate sunt semnele bucuriei româneşti!"»

Centenarul naşterii lui Mihail Sebastian

S-au împlinit de curând 100 de ani de la naşterea lui Mihail Sebastian, unul ditre cei mai valoroşi (şi iubiţi) scriitori evreo-români.

În legătură cu această aniversare, "Minimum" s-a adresat cititorilor cu întrebarea:

Dacă v-aţi afla pe o insulă pustie, având posibilitatea să ţineţi lângă dvs. numai o singură scriere a lui Sebastian, pe care din ele aţi alege-o? (Urma lista principalelor creaţii ale scriitorului.)

Până la 15 octombrie a.c., data limită a anchetei, am primit la redacţie 1.437 de răspunsuri. Rezultatul sondajului sună aşa:

1) *Accidentul* (roman): 3%
2) *Jocul de-a vacanţa* (teatru): 4%
3) *Cum am devenit huligan* (pamflet): 4%
4) *Ultima oră* (teatru): 7%
5) *De două mii de ani* (roman): 10%
6) *Steaua fără nume* (teatru): 13%
7) *Jurnal:* 59%

Aşadar, *Jurnalul,* cartea care – tipărită la multă-multă vreme de la moartea autorului, prin grija lui Leon Volovici şi a Gabrielei Omăt – a provocat o adevărată explozie în lumea culturală românească, stârnind, în acelaşi timp, un mare interes în Europa şi Statele Unite.

Iată, în semn de omagiu pentru extraordinarul diarist, câteva extrase din astăzi celebrul *Jurnal.*

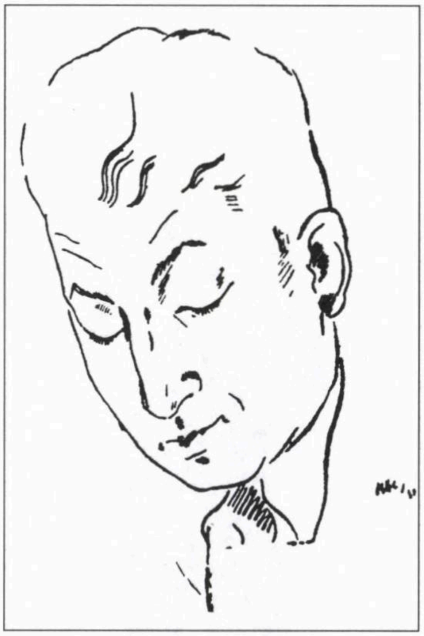

Mihail Sebastian
(desen de Mac Constantinescu)

«Luni, 18 februarie 1935

De o săptămână, început de revoluţie în barou. Câteva întruniri pentru „numerus clausus". Alaltăieri, sâmbătă, a vorbit şi Istrate Micescu, raliindu-se cu totul mişcării... Exact o săptămână după apariţia interview-ului meu cu el. Hotărât lucru, am mână proastă.

Ce oameni! Din caş, din iaurt, din apă... M(icescu) spunea zilele trecute:

– Dacă vrei să ştii care e maestrul meu în politică, uite-l: Alain.

Îmi vorbea despre libertate, despre rezistenţa individului în faţa statului, despre stupiditatea ideii de „colectiv", exploatată de dictatură. şi astăzi, uite-l antisemit, raliat „revoluţiei naţionale".

E şi aici mâna lui Nae (Ionescu). Micescu i-a mărturisit lui Froda că a primit în prealabil vizita lui Nae, care l-a îndemnat să ia conducerea chestiei în barou. Iată cum va face profesorul o nouă Românie. Ce rizibilă, ce cumplită, ce groaznică afacere, în care toată lumea pontează, inclusiv Nae.

Sâmbătă, 30 martie 1935

Lecţia de ieri a lui Nae a fost sufocantă. Gardism de Fier pur şi simplu – fără nuanţe, fără complicaţii, fără scuze. "Politica se cheamă o stare de luptă. Un partid închide în chiar fiinţa sa obligaţia de a le suprima pe toate celelalte. În concluzie ultimă, "politica internă" e o absurditate. Nu poate exista decât o cucerire a puterii, o confiscare a ei şi confundarea partidului cu toată colectivitatea. De aici mai departe nu mai există decât gospodărie, de vreme ce orice posibilitate de reacţiune este anulată. Naţiune se cheamă un colectiv care închide în sine ideea de război. O naţiune se defineşte prin ecuaţia prieten-duşman." Şi aşa mai departe...

Şi ce e mai deprimant e că toate teoriile astea pornesc de la un vulgar calcul politic. Sunt convins că, dacă ieri a vorbit aşa – cu atâtea aluzii politice şi atât de penibil hitlerist –, a fost pentru că, în primul rând, printre ascultători se afla un gardist de Fier, în costum naţional. Simţeam că vorbeşte pentru el.

Sâmbătă, 26 octombrie 1935

Ieri dimineaţă, la (librăria) Alcalay, a sărit un tip spre mine, cu mâna întinsă, cordial, surâzător, volubil.

– Eşti supărat pe mine?

– Supărat? Am întins şi eu mâna, fără să ştiu cui, căci nu-l recunoscusem. Ocneanu a făcut atunci pezentările:

– D. Niculae Roşu (la apariţia romanului "De două mii de ani", N. Roşu publicase în revista "Azi" un comentariu virulent antisemit).

Eram înmărmurit de atâta inconştienţă. "Eu nu sunt ranchiunos", mi-a spus de câteva ori.

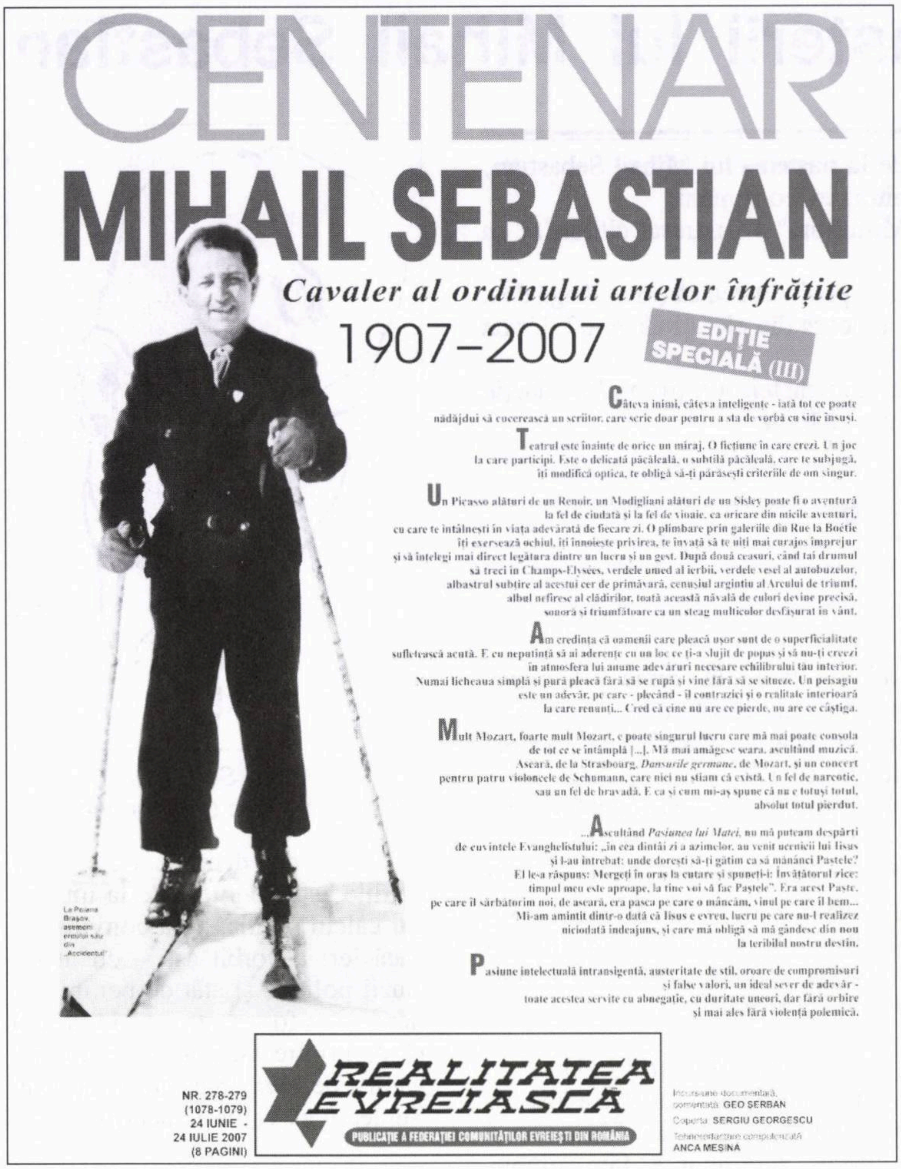

CENTENAR

MIHAIL SEBASTIAN

Cavaler al ordinului artelor înfrățite

1907–2007

EDIȚIE SPECIALĂ (III)

Câteva inimi, câteva inteligențe - iată tot ce poate nădăjdui să cucerească un scriitor, care scrie doar pentru a sta de vorbă cu sine însuși.

Teatrul este înainte de orice un miraj. O ficțiune în care crezi. Un joc la care participi. Este o delicată păcăleală, o subtilă păcăleală, care te subjugă, iți modifică optica, te obligă să-ți părăsești criteriile de om singur.

Un Picasso alături de un Renoir, un Modigliani alături de un Sisley poate fi o aventură la fel de ciudată și la fel de vioaie, ca oricare din micile aventuri, cu care te intâlnesti in viața adevărată de fiecare zi. O plimbare prin galeriile din Rue la Boétie iți exersează ochiul, iți innoieste privirea, te invață să te uiți mai curajos imprejur și să intelegi mai direct legătura dintre un lucru și un gest. După două ceasuri, când tai drumul să treci in Champs-Elysées, verdele umed al ierbii, verdele vesel al autobuzelor, albastrul subțire al acestui cer de primăvară, cenușiul argintiu al Arcului de triumf, albul nefiresc al clădirilor, toată această năvală de culori devine precisă, sonoră și triumfătoare ca un steag multicolor desfășurat in vânt.

Am credința că oamenii care pleacă ușor sunt de o superficialitate sufletească acută. E cu nepatință să ai aderențe cu un loc ce ți-a slujit de popas și să nu-ți creezi in atmosfera lui anume adevăruri necesare echilibrului tău interior. Numai licheaua simplă și pură pleacă fără să se rupă și vine fără să se situeze. Un peisagiu este un adevăr, pe care - plecând - il contrazici și o realitate interioară la care renunți... Cred că cine nu are ce pierde, nu are ce câștiga.

Mult Mozart, foarte mult Mozart, e poate singurul lucru care mă mai poate consola de tot ce se intâmplă [...]. Mă mai amăgesc seara, ascultând muzică. Asearǎ, de la Strasbourg, *Dansurile germane*, de Mozart, și un concert pentru patru violoncele de Schumann, care nici nu stiam că există. Un fel de narcotic, sau un fel de bravadă. E ca și cum mi-aș spune că nu e totuși totul, absolut totul pierdut.

...Ascultând *Pasiunea lui Matei*, nu mă puteam despărti de cuvintele Evanghelistului: „in cea dintâi zi a azimelor, au venit ucenicii lui Iisus și l-au intrebat: unde dorești să-ți gătim ca să mănânci Pastele? El le-a răspuns: Mergeți în oraș la cutare și spuneți-i: Învățătorul zice: timpul meu este aproape, la tine voi să fac Paștele". Era acest Paste, pe care il sărbătorim noi, de aseară, era pasca pe care o mâncăm, vinul pe care il bem... Mi-am amintit dintr-o dată că Iisus e evreu, lucru pe care nu-l realizez niciodată indeajuns, și care mă obligă să mă gândesc din nou la teribilul nostru destin.

Pasiune intelectuală intransigentă, austeritate de stil, oroare de compromisuri și false valori, un ideal sever de adevăr - toate acestea servite cu abnegatie, cu duritate uneori, dar fără orbire și mai ales fără violență polemică.

La Poiana Brașov, asemeni eroului său din „Accidentul"

NR. 278-279
(1078-1079)
24 IUNIE -
24 IULIE 2007
(8 PAGINI)

REALITATEA EVREIASCĂ

PUBLICAȚIE A FEDERAȚIEI COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

Incursiune documentară, comentată: GEO ȘERBAN

Coperta: SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare computerizată: ANCA MESINA

Ediţie specială a "Realităţii Evreieşti", din Bucureşti, cu prilejul centenarului

Marietta Sadova

Mi-a făcut o mare plăcere să-i vorbesc tot timpul la a doua persoană plural.

Marţi, 14 aprilie 1936

Convorbire, azi dimineaţă, în parc, între doi copii de 11-12 ani, în primele clase de liceu – unul în costum de liceu militar, al doilea, şosete, pantaloni scurţi, haină şi cravată, îmbrăcat franţuzeşte, de parcă – blond cum era – ar fi fost un copil din Grădina Luxembourg.

Militarul: – Voi purtaţi la şcoală svastică?

Celălalt: – Ce e aia?

M.: – Semnul ăla, ştii…

C.: – Nu ştiu ce e.

M.: – Noi purtăm.

Pe urmă s-au depărtat de mine şi după câteva minute s-au întors. Convorbirea continua. L-am auzit pe băiatul blond explicându-i militarului:

– Religia este despărţită de stat. Statul şi religia nu au nimic comun – de câteva sute de ani. Ştii, în şcoli nici nu se învaţă religia…

Textual. Altfel nici nu m-ar interesa s-o însemn aici. O societate de poliţişti, cum este societatea românească, nici nu poate crea altceva decât generaţii întregi de poliţişti. Se înţelege, poliţişti prin spirit şi mentalitate, când nu se poate de–a dreptul prin meserie. Aş vrea să ştiu din ce familie iese băiatul blond, care nu ştie ce este o svastică. Aş vrea să-l cunosc pe tatăl copilului ăstuia şi să-i strâng mâna.

Vineri, 8 mai 1936

… Al doilea incident o priveşte pe Marietta, pe buna mea Marietta Sadova (actriţă, **n. red.**)…

Se vorbea despre agresiunea împotriva lui Hefter (Alfred Hefter, publicist ieşean), care a fost zilele astea bătut în plină stradă de un student.

Cineva întreabă ce s-a întâmplat, iar Marietta răspunde cu neglijenţă:

– Nu e nimic. O să-i treacă.

Joi, 14 mai 1936

Citesc – nu ştiu de ce cu atâta întârziere, căci o aveam de mult în bibliotecă – "Années décisives" de Oswald Spengler. Surpriza de a găsi fraze întregi, formule, idei, paradoxe din cursul lui Nae. Tot cursul lui de anul trecut (politică internă şi externă, pace, război, definiţia naţiunii), toate "loviturile" lui (Singapor, Franţa care moare, Rusia putere asiatică, Anglia în lichidare), totul e în Spengler cu o înmărmuritoare asemănare de termeni.

Şi încă n-am terminat...

Alaltăieri, la Braşov, la procesul studenţilor gardişti, Nae a declarat (i-am citit depoziţia în ziare) că nu orice asasinat e interzis de religie şi că deci în mod firesc studenţimea se solidarizează cu asasinii lui Duca.

Cred că nu mă voi mai duce la cursul lui. Nu ca să dau "sancţiuni" împotriva lui. Dar, foarte sincer vorbind, Nae Ionescu începe să nu mai fie interesant. E prea simplă schema lui.

Miercuri, 27 mai 1936. Dimineaţa

Recitesc întâmplător câteva capitole din "Două mii de ani" (vechiul meu obicei de a scoate la întâmplare o carte din dulap şi de a rămâne pe urmă un ceas ca s-o răsfoiesc).

Aş fi foarte bucuros să retipăresc într-o zi cartea asta, fără prefaţa lui Nae şi fără nici o explicaţie din partea mea.

Luni, 15 iunie 1936

Am fost sâmbătă şi duminică la ONEF, la două match-uri de football, în tovărăşia lui Camil (Petrescu) şi a lui... Dragoş Protopopescu.

E destul de jenant, mai ales că la ieşire a trebuit să mă urc în maşina lui Dragoş, ba chiar să stau lângă el, în faţă, la volan.

Îmi vine să-l întreb: "Eşti gardist de Fier, sau nu eşti? Dacă eşti, fii pe de-a-ntregul". (Prefer, fără nici o îndoială, atitudinea netă, implacabilă, a unui Moţa [Ion I. Moţa, unul din liderii Gărzii de Fier], de exemplu.)

Dar şi el ar fi în drept să-mi răspundă: "Eşti evreu, sau nu eşti? Dacă eşti, nu-mi mai întinde mâna şi nici nu mi-o primi când ţi-o întind eu".

Ar trebui – şi nu e prima oară când mi-o spun – ar trebui mai multă intransigenţă, mai multă rigiditate chiar, în viaţa mea. Sunt prea "suplu" – şi spun acest cuvânt cu o nuanţă de dispreţ pentru tot ce este acomodant în mine.

Miercuri, 24 iunie 1936

Scandaluri şi bătăi antisemite în tribunal. (Şi cu două zile înainte îmi spuneam că ar trebui să abandonez scrisul şi să mă fac exclusiv avocat.)

Mergem poate spre un pogrom organizat. Alaltăseară, Marcel Abramovici (al Tantiei Rachel de la Braşov) a fost doborât pe stradă de vreo douăzeci de studenţi care, pe urmă, l-au târât leşinat în pivniţa căminului lor, de unde l-au "eliberat" peste vreo două ore, cu o rană profundă la cap, hainele rupte şi însângerate.

Ieri, la tribunal, Sicu Davidovici a fost aruncat pe scări, de la Comerţ I, iar Leibovici Marcu a fost şi el bătut. Uite unul care-şi continuă destinul. În facultate, cred că a fost cel mai des bătut.

Aseară, pe Strada Gabroveni – mă dusesem pe la Carol Grümberg –, atmosferă de luptă. Negustorii ovrei lăsaseră în jos obloanele şi-i aşteptau pe agresori, dornici să reziste. Cred că e singurul lucru de făcut. Dacă e să crăpăm, cel puţin să o facem cu bâta în mână. Nu e mai puţin tragic, dar e – oricum – mai puţin ridicul.

Joi, 25 iunie 1936

Camil Petrescu, întâlnit azi-dimineaţă la "Capşa", era indignat pe mine fiindcă încercasem să spun că procesul de la Craiova, al antifasciştilor, se desfăşoară în condiţii sălbatice.

– Ăştia nici n-ar trebui judecaţi. Trimişi direct în închisoare. Zece ani, douăzeci de ani, fără judecată. Nu să le dea ocazia să facă propagandă comunistă la proces, prin martori şi prin avocaţi.

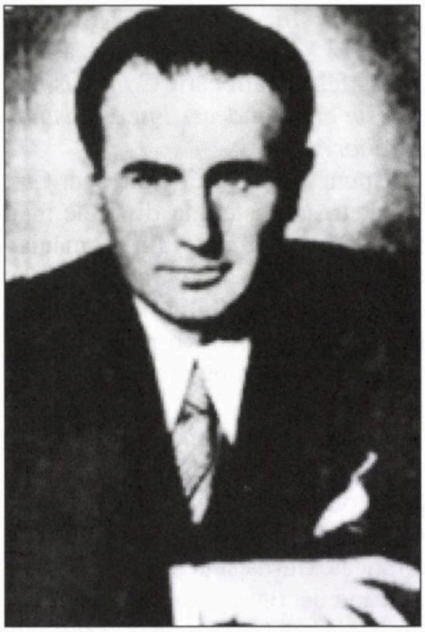

Camil Petrescu

Ieşind de la "Capşa", am făcut câţiva paşi pe stradă şi mi-a explicat din nou atitudinea lui faţă de bătăile antisemite.

– E regretabil, dragă, dar tot ovreii poartă răspunderea.

– De ce, Camil?

– Pentru că sunt prea mulţi.

– Dar ungurii nu sunt şi mai mulţi?

– Poate, dar cel puţin sunt masaţi la un loc, în aceeaşi regiune. (N-am înţeles argumentul, dar n-am vrut să insist. La ce bun să reeditez lunga mea convorbire cu el, din ianuarie 1934. Sunt edificat asupra lui – şi tot ce poate face este să mă deprime, în nici un caz să mă surprindă.)

În continuare mi-a spus:

– Dragă, ovreii provoacă. Au o atitudine echivocă. Se amestecă în lucruri care nu-i privesc. Sunt prea naţionalişti.

– Ar trebui să te decizi, Camil. Sunt naţionalişti sau sunt comunişti?

– Ei, știi că-mi placi? Suntem între noi, dragă, și mă mir că mai pui astfel de întrebări. *Comunismul ce este altceva decât imperialismul evreilor?*

Spune asta Camil Petrescu. Camil Petrescu este una din cele mai frumoase inteligențe din România. Camil Petrescu este una din cele mai delicate sensibilități din România. Cum ar putea România să trăiască vreodată o revoluție?

Vineri, 25 septembrie 1936

Aseară Mircea (Eliade) a izbucnit deodată, în mijlocul unei conversații destul de potolite despre politica externă și despre Titulescu, ridicând deodată glasul, cu acea teribilă violență cu care mă surprinde uneori:

– Titulescu? Ar trebui executat. Pus în fața unui pluton de mitraliere. Ciuruit de gloanțe. Spânzurat de limbă.

– De ce, Mircea? îl întreb surprins.

– Pentru că a trădat. Înaltă trădare. A încheiat cu rușii un tratat secret, pentru ca în caz de război să ocupe Bucovina și Maramureșul.

– De unde știi?

– Mi-a spus generalul Condiescu.

– Și e de-ajuns? Sursa nu ți se pare pătimașe? Informația nu ți se pare fantezistă?

M-a privit lung, cu stupoare, incapabil să priceapă că cineva se mai poate îndoi de un asemenea "adevăr". Pe urmă l-am auzit spunând Ninei (soția lui Mircea Eliade, **n. red.**), în șoaptă:

– Îmi pare rău că i-am spus.

Ar fi vrut să adauge: "el nu poate înțelege asta – e orbit".

Tot incidentul m-a deprimat. Scriindu-l, observ că nu regăsesc încordarea enervată de aseară, sentimentul de disensiune iremediabilă pe care l-am încercat.

El este un om de dreapta, până la ultime consecințe. În Abisinia, a fost cu Italia. În Spania, e cu Franco. La noi, e cu Codreanu. Face numai eforturi – cât de penibile? – pentru a ascunde acest lucru, cel puțin față de mine. Dar se întâmplă să-l răzbească, și atunci țipă, cum a țipat aseară.

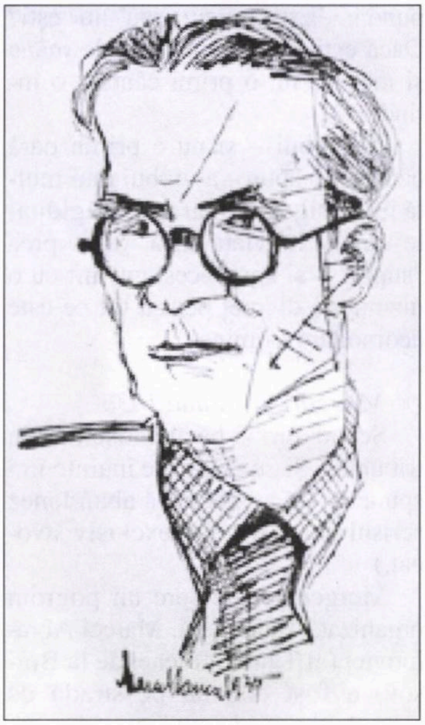

Mircea Eliade
(desen de Marcel Iancu, 1934)

El, Mircea Eliade, crede orbește ce scrie "Universul". Informatorul lui e Stelian Popescu (avocat și om politic, directorul ziarului "Universul") – și crede orbește în el. Veștile cele mai absurde, cele mai trivial tendențioase găsesc în el un ascultător credul. Și are un fel naiv de a se exaspera, de a ridica vocea, pentru a lansa, fără un zâmbet măcar, chestiile abracadabrante pe care le află în oraș, în redacția "Vremei", în redacția "Cuvântului". Titulescu ne-a vândut rușilor. Titulescu a cedat comuniștilor spanioli "25 de avioane comandate în Franța".

Dacă eu ridic din umeri, cu neîncredere, el mă privește dezolat, dând ușor din cap, ca în fața unui om cu desăvârșire pierdut pentru adevăr.

Aș vrea să eliminăm din discuția noastră orice aluzie politică. Dar e posibil? Strada urcă până la noi vrând-nevrând, și în cea mai anodină reflecție simt spărtura mereu mai mare dintre noi.

Îl voi pierde pe Mircea pentru atâta lucru? Pot uita tot ce este excepțional în el, generozitatea lui, puterea lui de viață, omenia lui, dragostea lui, tot ce e tânăr, copilăros, sincer în el? Nu știu. Simt între noi tăceri jenante, care ascund numai pe jumătate explicațiile de care fugim, fiindcă le simțim probabil fiecare, și acumulez mereu deziluzii – între care prezența lui la "Vremea" antisemită (comod, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat) nu e cea mai mică.

Voi face tot ce e posibil ca să-l păstrez totuși.

11 octombrie 1936. Duminică

Sărbătorirea lui Stelian Popescu la Arenele Romane. Perpessicius îmi spunea aseară:

– O zi de doliu. Și adăuga: cea mai rușinoasă zi din România de după război.

Poate că n-ar trebui să fiu trist. Poate că, dimpotrivă, ar trebui să fiu mulțumit că toată dreapta românească, tot "naționalismul" se grupează în jurul lui Stelian Popescu. Este definitoriu, infamant și – în anumit sens – privind foarte de sus lucrurile – consolator.

Nae Ionescu i-a telegrafiat ieri, felicitându-l în numele lui și al "Cuvântului". Trebuie să fiu deprimat? Mai degrabă nu. Ar trebui să-l văd și să-i spun: "Acuma, domnule profesor, nu mai e nici o îndoială că politica dvs. este o eroare. Numai printr-o teribilă eroare puteți fi alături de Stelian Popescu".

Mă întreb dacă, în sinea lui, Nae Ionescu – cel puțin el – nu se simte prost.

... Triste, triste timpuri. Ce val

de trivialitate, în care se îneacă toţi, din ipocrizie, din laşitate, din interes.

Va veni o zi în care se va putea vorbi deschis despre aceste negre zile? Sunt convins, sunt absolut convins. Aş vrea să mai fiu atunci de faţă.

Radu Cioculescu (critic literar, din 1934 secretar de redacţie la "Revista Fundaţiilor Regale"; frate cu Şerban Cioculescu) îmi povestea aseară cum a rupt relaţiile cu o familie de prieteni, pentru că femeia – profesoară de liceu – a semnat un manifest pentru "Universul".

Asta mi-a amintit că tot el, Radu Cioculescu, a refuzat să primească bilete şi să ia parte la concertele orchestrei din Berlin, astăvară, pentru că nu putea accepta nici un contact cu o instituţie hitleristă.

Curios om. Probabil, singurul român radical care există.

Miercuri, 14 octombrie 1936

Aseară, la Fundaţie, N. Davidescu (scriitor român, **n. red.**) îi explica lui Perpessicius şi lui Cicerone Theodorescu că evreii nu ştiu româneşte. Între alte argumente, cita dintr-o carte a mea o comparaţie cu o "gâscă îndopată".

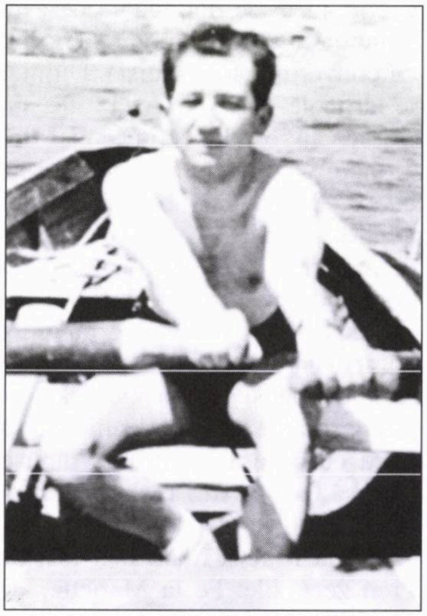

Mihail Sebastian (vâslind pe Dunăre)

Cicerone comunicându-mi această mică poveste, iar Davidescu apropiindu-se mai târziu de mine ca să-mi dea bună-seara, i-am spus:

– D-le Davidescu, îmi pare rău, dar să ştii că eu n-am scris niciodată un astfel de lucru – cel puţin, nu-mi aduc aminte să-l fi scris.

Pe urmă discuţia a continuat destul de amuzant, timp de vreo jumătate de oră. Sunt prea leneş ca s-o reproduc întreagă. Am impresia că Davidescu face un sifilis de manifestare antisemită. Uitătura lui e îngrijorătoare.

Seara, acasă, am băgat de seamă că în ce priveşte "gâsca", mă înşelasem. Drept consecinţă, îi trimit lui Davidescu, chiar azi, următorul bilet: «Stimate domnule Davidescu, aseară, după ce m-am despărţit de d-ta, reîntors acasă, am căutat vreo două ore prin cărţile mele, ca să mă conving dacă am întrebuinţat sau nu vreodată imaginea compromiţătoare pe care cu atâta virulenţă critică ai reţinut-o.

Mă grăbesc să te informez că ai avut dreptate. Într-adevăr, comparaţia în chestiune se află într-o carte a mea. O uitasem. O vei găsi cu uşurinţă în "Femei", ediţia a II-a, pagina 27, rândul 17.

Sunt bucuros că-ţi pot face serviciul colegial de a-ţi comunica întocmai propoziţiunea. Iat-o: "Respira greu şi dădea uneori ochii peste cap, cum fac gâştele îndopate".

Îmi mai permit să te informez că prin prcedeul acesta se obţine un foie-gras excelent.

Aş fi fost neconsolat dacă nu m–aş fi grăbit să rectific regretabila mea proastă memorie. Sunt încântat că pot reda astfel sistemului d-tale politic şi critic unul din argumentele lui fundamentale.

Rămân al d-tale vechi admirator.»

Nae Ionescu

Telegrama lui Nae Ionescu a apărut în "Universul" – publicată între telegrama lui Trandafirescu-Nămăeşti (codirector al cotidianului "Universul" şi director general al Asociaţiei Naţionale a Ziariştilor Români) şi a lui Muche (Ion Muche, gazetar la "Porunca Vremii"). Nu e o simplă întâmplare. E o sancţiune.

Dem. Theodorescu (gazetar şi scriitor), întâlnit luni seara la Naţional, îmi zicea:

– Da, duminică a fost cea mai mizerabilă zi din politica României. D-ta, domnule Sebastian, nu ştii însă ce profundă scârbă mă cuprinde: pentru asta ar trebui să-l cunoşti mai bine pe Stelian Popescu.

– Perfect. Dar atunci de ce ai semnat şi d-ta telegrama de felicitare?

– Ce să fac? Viaţa!

Vineri, 16 octombrie 1936

În "Credinţa" de azi (Petru) Manoliu mă denunţă că sunt funcţionar la "Fundaţie" şi cere – evident – darea mea afară. Nu am decât o surpriză. Că atacul vine aşa de târziu.

Joi, 22 octombrie 1936

Mircea mi-a dat aseară (am mâncat la el) detalii amuzante despre ceaiul de ieri, de la Polihroniade (Mihai Polihroniade, publicist, membru al asociaţiei "Criterion", apoi afiliat Gărzii de Fier. Sebastian îl cunoştea încă din Brăila, din anii de şcoală). Era şi Zelea Codreanu de faţă, căruia toţi îi spuneau "Căpitane". Marietta Sadova venise cu cartea lui Codreanu şi i-a cerut un autograf.

– Cum e numele d-tale? a întrebat el.

– Marietta Sadova – a răspuns ea sigură. Şi pentru că el nu părea edificat, a adăugat:

–...de la Teatrul Naţional.

– Doamnă sau domnişoară? a cerut el mai departe explicaţii – întocmai cum facem noi la Ziua Cărţii.

Cred că a fost o mică lovitură pentru biata Mariţica – ceea ce totuşi n-a împiedicat-o (spune tot Mircea) să-l privească şi să-l asculte tot timpul pe "Căpitan" cu un zâmbet extatic. E de altfel zâmbetul extatic cu care îl priveşte pe Aristide Blank. Pot spune că Marietta e ipocrită? Nu. Dar e un curios dozaj de simţ practic acerb şi de sinceritate generoasă.

Alt detaliu, la fel de mişcător şi de ridicul: Haig (Acterian, soţul Mariettei Sadova, **n. red.**) i-a dus "Căpitanului" întreaga lui operă (versuri, eseuri) şi i-a oferit-o cu dedicaţie.

După plecarea lui Codreanu, Marietta şi Haig au declarat într-un gas că au trăit o zi formidabilă. "Colosală" – cred că a fost termenul lor exact.

În 1932 Haig era comunist.

Vineri, 15 ianuarie 1937. Bucureşti

Au murit Moţa şi Vasile Marin (Ion I. Moţa şi Vasile Marin, lideri legionari, voluntari în războiul civil din Spania, de partea falangiştilor), în Spania. Mi-e greu să vorbesc cu Mircea despre asta. Simt că el e în doliu. În ce mă priveşte, mă gândesc cu tristeţe la întâmplarea asta. Este în tabăra lor mai multă orbire decât farsă şi poate mai multă bună-credinţă decât impostură. Dar atunci, cum se poate, prin ce aberaţie, să nu-şi dea seama de oribila lor eroare, de sălbateca lor eroare?

Haig Acterian

Pe Marietta n-am mai văzut-o de vreo două săptămâni – şi nici nu mă prea grăbesc. A avut zilele trecute un acces de antisemitism, la care n-am fost de faţă, dar pe care Gheorghe mi l-a povestit cu detalii: "Jidanii sunt de vină – striga Marietta. Ne iau pâinea de la gură, ne exploatează, ne înăbuşe Să plece de aici. Asta e ţara noastră, nu a lor. România românilor!".

Într-o zi, vorbind cu calm, voi încerca să-i explic Mariettei de ce între o femeie care poate gândi astfel şi rolul din piesa mea este o incompatibilitate absolută, definitivă.

Vineri, 12 februarie 1937

Alaltăseară am ieşit în oraş, la o cafea, cu Radu Olteanu (avocat) şi cu Benu (fratele lui M. Sebastian, **n. red.**). Radu credea cu toată seriozitateacă că o lovitură de stat gardistă nu este exclusă zilele acestea. Lui i se pare foarte posibil ca Garda, mobilizată la Bucureşti cu ocazia înmormântării lui Moţa şi Marin, bine înarmată, excitată de post, de fast şi de paradă, să pună mâna pe putere. Garnizoana Bucureşti – legionarizată cel puţin prin ofiţerii tineri – n-ar opune nici o rezistenţă.

Nu iau prea în serios teama lui Radu. Dar o consemnez. Este oricum un simptom.

Nae n-a ţinut curs, desigur în semn de doliu. Mircea nici el nu va ţine mâine curs.

Joi, 25 februarie 1937

Aseară, mică recepţie la noi. Mircea, Nina, Marietta, Haig, Maryse, Gheorghe, Lilly, Dinu. Mă întreb dacă nu e ultima oară când îi mai chem. Situaţia devine mereu mai penibilă. Nu mă simt în stare să suport jocul de duplicitate pe care amiciţia noastră îl impune de când cu convertirea lor gardistă. Ultimele articole din "Vremea" ale lui Mircea au fost din ce în ce mai "legionare". Pe unele am evitat să le citesc. Pe cel din urmă l-am cetit abia azi-dimineaţă – deşi a apărut de vineri şi deşi toată lumea îmi vorbea despre el.

E posibilă o prietenie cu nişte oameni care au în comun o întreagă serie de idei şi sentimente străine – aşa de străine încât ar fi suficient să intru eu pe uşă, pentru ca dintr-o dată să facă tăcere, ruşinaţi şi stingeriţi?

Pe la Mircea n-am mai fost de vreo zece zile. Pe la Marietta, de mai bine de o lună. Poate că ne vom cruţa o despărţire violentă – dar vom lăsa să se destrame singure lucrurile, cu timpul... Va trebui să recitesc din nou ultimul capitol din "Cum am devenit huligan".

În ultimul număr din "Cuget clar", Iorga traduce aprobator un mic articolaş al meu din "Independenţa" (cel cu Petre Bellu) – desigur fără să ştie că a fost scris de mine, căci era semnat Flaminius. Destul de picantă situaţie.

În acelaşi număr, în nota imediat următoare, un corespondent al revistei atacă pe Sergiu Dan, Camil Baltazar, Mihail Sebastian, "aceşti conrupători de suflete".

Marţi, 2 martie 1937

Lungă discuţie politică cu Mircea, la el acasă. Imposibil de rezumat. A fost liric, nebulos, plin de exclamaţii, interjecţii, apostrofe... Din toate astea nu aleg decât declaraţia lui – în sfârşit leală – că iubeşte Garda, speră în ea şi aşteaptă victoria ei. Ioan Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazu, Ştefan cel Mare, Bălcescu, Eminescu, Hajdeu – cu toţii au fost la timpul lor gardişti. Mircea îi cita de-a valma...

Altminteri n-aş putea spune că n-a fost amuzant. După opinia lui, studenţii care l-au ciopârţit cu cuţitele pe Traian Bratu (rectorul Universităţii din Iaşi, Traian Bratu, fusese atacat de un grup de studenţi legionari), aseară la Iaşi, nu sunt gardişti, ci... ori comunişti, ori naţional-ţărănişti. Textual. În ce-l priveşte pe Gogu Rădulescu (Gogu Rădulescu era, la acea dată, simpatizant comunist), domnu' Gogu, cum spune Mircea ironic, studentul liberal care a fost bătut cu frânghii ude la sediul gardist – foarte bine i s-a făcut. Aşa li se cuvine trădătorilor. El – Mircea Eliade – nu s-ar fi mulţumit numai cu atâta, ci i-ar fi scos şi ochii. Toţi cei care nu sunt gardişti, toţi cei care fac altă politică decât cea gardistă sunt trădători de neam şi merită aceaşi soartă.

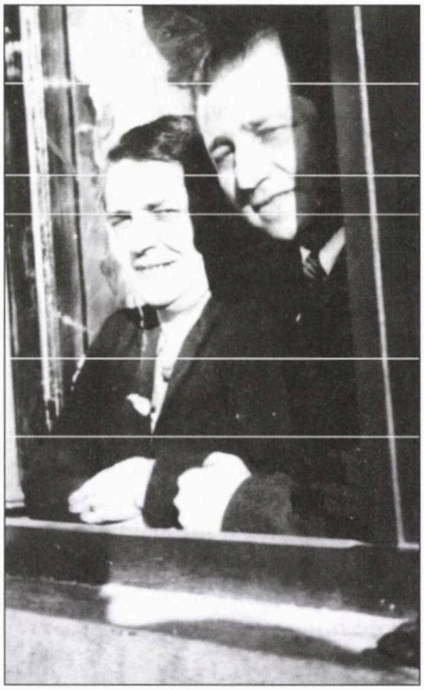

Mihail Sebastian
(cu mama, la fereastra casei
din strada Antim)

S-ar putea să recitesc cândva aceste rânduri şi să nu-mi vină a crede că ele rezumă cuvintele lui Mircea. De aceea e bine să spun încă o dată că n-am făcut decât să redau întocmai vorbele lui. Asta, ca nu cumva să le uit. Şi poate că într-o zi lucrurile vor fi destul de liniştite – pentru ca să-i pot ceti această pagină lui Mircea şi să-l văd roşind de ruşine.

Să nu uit, de asemeni, explicaţia pentru care el aderă cu atâta inimă la Gardă:

– Eu totdeauna am crezut în primatul spiritual.

Nu e nici farsor, nici dement. Este numai naiv. Dar există naivităţi aşa de catastrofale!

Joi, 25 martie 1937

Mircea a fost joi seara la baletele Jooss, care l-au revoltat – cum îi spunea lui Comarnescu – prin "spiritul lor iudaic". A găsit că spectacolul e semit.

Este tot ce a găsit de spus.

Suntem în plină disoluţie a prieteniei noastre. Nu ne vedem zile de-a rândul – şi, când ne vedem, nu mai avem ce să ne spunem.

Duminică, 28 martie 1937

Ieri, la Consiliul de Război, unde se judecă procesul gardiştilor care l-au sechestrat şi schingiuit pe studentul liberal Aurelian Rădulescu, în camera de execuţie a sediului gardist, Nae Ionescu a depus ca martor. Transcriu din ziar răspunsul lui: "D. prof. Nae Ionescu, răspunzând la întrebarea pusă de d. avocat Vasiliu-Cluj, face o teorie a corpurilor constituite, care au o sensibilitate proprie, în virtutea căreia ele au dreptul de a reacţiona împotriva unei acţiuni a cărei consecinţă apasă asupra acelui corp.

...martorul răspunde arătând că în centrele studenţeşti apusene, la Oxford, Cambridge, bătaia ca un corectiv e des aplicată în asociaţiile studenţeşti.

...Martorul răspunde, încercând să justifice din punct de vedere educativ bătaia pe care – declară d-sa – a primit-o deseori şi cu folos".

Duminică, 4 aprilie 1937

Sunt anumite lucruri pe care – de la un anumit nivel de sensibilitate – le consider de la sine înţelese. Totuşi, cu ce stupoare a trebuit să constat azi la prânz că Mircea Eliade este de partea lui Puiu Istrati, nu de partea lui (Geo) Bogza!

Întâi şi întâi Bogza (spune Mircea) nu e scriitor. Nu e nici membru la SSR – şi, pe urmă, e mai mult ziarist decât scriitor. În al doilea rând, versurile lui sunt pornografice şi patologice.

– De ce să mă revolt eu de arestarea lui Bogza – striga el. L-a arestat? Ei şi? O să stea o lună la puşcărie şi gata. Nu e grav. Grav e altceva: că tinerii ăştia sunt martirizaţi de 10 ani în puşcării...

– Care tineri, Mircea?

– Tinerii naţionalişti. Da, sunt martirizaţi în puşcării. Pentru ce? Pentru că i-au dat 25 la cur lui Gogu Rădulescu?... La Oxford şi la Cambridge studenţii, care au sensibilitate proprie de corp constituit...

N-am mai putut suporta urmarea. Nu numai fiindcă mi se părea stupid să-l aud repetând vorbă cu vorbă cuvintele lui Nae – dar pentru că mă speria platitudinea de gândire în care îl vedeam sucombând.

L-am oprit.

– Dragă Mircea, sunt de părere să schimbăm vorba. E duminică. Nu te-am văzut de patru săptămâni. Hai mai bine să vorbim de altele, fiindcă altfel simt că n-o să ducem până la urmă masa asta. E păcat.

...Şi într-adevăr am schimbat vorba.

Dar e posibilă în astfel de condiţii o prietenie?

Vineri, 3 decembrie 1937

Ce mi-a povestit aseară Harry Brauner despre Marietta mi se pare că întrece tot ce ştiam despre ea. A încasat de la Teatrul Naţional 30.000, iar de la autori 20.000 – şi a reţinut toţi banii, fără să-i dea Luciei Demetrius nimic. Pe de altă parte, a trimis în Germania textul piesei lor, semnând numai cu numele ei, sub pretextul că Lucia Demetrius este "evreică" (!) şi că deci piesa n-ar putea fi admisă.

E de crezut? (Cu prilejul ăsta aflu că mama Luciei D. este într-adevăr evreică. Ce bune mijloace de investigaţie are Marietta noastră şi cât de la timp ştie să le utilizeze!)

Marţi, 7 decembrie 1937

Ieri (Sfântul Nicolae), ziua Ninei. Am telefonat dimineaţa ca s-o felicit.

– Coniţa e la domnu general – mi-a spus servitoarea – iar domnul profesor mănâncă la părinţii d-lui.

Seara am fost la ei la masă şi am aflat că în realitate Mircea lipsise două zile din Bucureşti, în campanie electorală, şi abia aseară se întorsese acasă. Minciuna de la prânz, a servitoarei, m-a îngrozit: minciună organizată, minciună de familie, în care nu s-au jenat s-o facă complice pe servitoare. Mi s-a părut mai trist decât însuşi faptul de a-l şti pe Mircea umblând la ţară, în echipă de propagandă, din sat în sat, cu Polihroniade. Mai făceau parte din echipă Haig Acterian şi Penciu. Au luat cuvântul pe rând. Se pare că Haig vorbea cu gesturi mari, puţin teatral. Nu ştiu dacă şi Mircea a ţinut discursuri. Totul mi se pare grotesc, grotesc. Nu înţeleg cum nu sunt sensibili la această teribilă comedie. Marietta, care a venit mai târziu, a intrat în casă cântând imnul gardist: "Ştefan Vodă...". Încep nici să nu se mai jeneze de mine.

Vineri, 17 decembrie 1937

În "Buna Vestire" de ieri (anul I, no 244, cu data de vineri, 17 decembrie 1937): "De ce cred în biruinţa mişcării legionare" de Mircea Eliade.

"Poate neamul românesc să-şi sfârşească viaţa... surpat de mizerie şi sifilis, cotropit de evrei şi sfârtecat de streini...?

...revoluţia legionară are drept ţintă supremă: mântuirea neamului..., cum a spus Căpitanul.

...cred în libertate, în personalitate şi în dragoste. De aceea cred în biruinţa mişcării legionare...".

Duminică, 19 decembrie 1938

În condiţii normale de viaţă, ceea ce mi s-a întâmplat mie în ultimii 3-4 ani ar trebui să fie, nu zic îmbucurător, dar în nici un caz catastrofal. Grav, desigur, dar tocmai prin gravitate util.

A pierde o situaţie – "Cuvântul"; un om faţă de care mă simţeam responsabil – Nae Ionescu; o serie de prieteni – Ghiţă Racoveanu (Gheorghe Racoveanu fusese coeg de redacţie cu Sebastian la "Cuvântul"), Haig, Marietta, Lilly, Nina şi, în sfârşit, prietenul cel dintâi şi cel din urmă, Mircea – a pierde totul, absolut totul, poate fi la 30 de ani nu un dezastru, ci o experienţă de maturitate.

Nu ar trebui să înţeleg că termin o etapă (dar o termin total, definitiv) şi încep alta, care mă duce spre alţi oameni, spre alte afecţiuni, spre altă iubire poate, şi poate spre o nouă singurătate?

Ba da, ba da – dar pentru ca să fie astfel mai lipseşte ceva, singurul lucru într-adevăr fără scăpare în destinul meu.

Căci tot restul se poate reface.

Marţi, 21 decembrie 1937

Uimitor rezultat al alegerilor de ieri pentru Cameră. Mare succes gardist de Fier. Se vorbeşte de 30-35 deputaţi. În orice caz, sute de mii de voturi, judeţe întregi cucerite. E momentul "septembrie 1930" din Germania.

Totuşi, dimineaţa a fost plină de soare, şi în aer, pe străzi, nu ştiu ce "allégresse" de care mă lăsam purtat cu nepăsare.

Dejunul la "Capşa" – lung, bun, copios – cu Blank, Ionel Gherea, d-na Theodorian (Alice Theodorian, fiica lui Caton Theodorian, prietenă cu Aristide Blank). Semn de inconştienţă poate, căci poate în ziua aceasta destinul nostru e decis. Îmi dau seama că noi nu mai avem nimic nici de câştigat, nici de apărat, nici de sperat. Totul e virtual pierdut. Vor veni închisorile, mizeria, poate fuga, poate exilul, poate şi mai rău.

Miercuri, 29 decembrie 1937. Bucureşti

Guvernul Goga s-a instalat – şi nu e, cum credeam până a fi sosit la Bucureşti, o combinaţie provizorie, ci o formulă stabilă. Va face noi alegeri, va guverna, va realiza programul cuzist, la care toţi miniştrii s-au referit azi în discursurile lor. Pentru prima oară s-a putut înregistra într-un discurs oficial vocabularul "Poruncii Vremii": jidan, jidănime, dominaţia lui Iuda etc., etc.

Se aşteaptă pentru mâine-poimâine primele măsuri antisemite de stat: revizuirea cetăţeniilor, probabil eliminarea din barouri, în orice caz eliminarea din presă.

Voi pierde locul la "Fundaţie"? Foarte posibil... Mai ales dacă – aşa cum scriu ziarele azi – Fundaţiile vor trece la Ministerul Propagandei, condus de Hodoş. Dar chiar şi fără asta, e greu de crezut că într-un regim cuzist se va tolera un evreu într-un "post de cultură" – fie el aşa de şters cât e al meu.

Nu ştiu care e atmosfera în oraş. Consternare, nedumerire, buimăceală, frică? Ziarele sunt cenuşii, inexpresive, fără nici un accent de protestare. Mi se pare că abia de aici încolo vom învăţa ceea ce se cheamă cenzură.

Joi, 30 decembrie 1937

"Dimineaţa", "Adevărul" şi "Lupta" sunt suspendate.

Se retrag permisele de tren ale ziariştilor. Se interzice evreilor profesiunea de ziarist.

– La urma urmelor – spune Camil – recunoaşte şi d-ta că prea s-a abuzat.

Recunosc – se poate să nu recunosc? Recunosc orice.

Duminică, 2 ianuarie 1938

Ce-mi va mai aduce şi acest nou an, început cu atâta deprimare!

Nici un telefon, de la nimeni. Mircea, Nina, Marietta, Haig, Lilly, Camil – au murit cu toţii. Şi îi înţeleg aşa de bine!

Vineri, 7 ianuarie 1938

...L-am regăsit pe vechiul meu Nae Ionescu, limbut, abil, copilăros, şi din când în când şmecher.

– Tocmai le ziceam la Berlin... Vorbeam cu un ministru al lor. I-am explicat cu de-amănuntul care sunt caracterele regimului hitlerist. M-a ascultat omul în tăcere şi la urmă s-a ridicat în picioare şi mi-a spus: "Domnule profesor, mă duc chiar azi la Führer să-i comunic că am stat de vorbă cu singurul om care a înţeles revoluţia naţional-socialistă".

Pe urmă mi-a povestit o sumă de "dedesubturi", despre guvern, despre suspendarea "Adevărului", despre diverşi miniştri, despre situaţia externă (toate – se înţelege – "între noi"), în sfârşit, despre perspectivele viitoare.

Măsurile antisemite ale lui Goga îl revoltă. Sunt batjocoritoare, sunt neserioase, sunt făcute într-un spirit barbar, de zeflemea.

– Cum, domnule, se poate afirma despre o întreagă categorie de cetăţeni români că se ocupă cu traficul de carne vie? Dar asta e o calomnie şi orice cetăţean român are dreptul să dea în judecată pe ministru pentru această defăimare. Cum, domnule, e posibil să obligi la sinucidere şi la declasare un milion de oameni, fără a pune în primejdie înseşi bazele statului român?

Am încercat să-l liniştesc şi să-l asigur că lenta sau chiar violenta asasinare a evreilor nu constituie o chiar atât de gravă problemă, mai ales că Garda de Fier nu va proceda nici ea altfel.

– În fapt, da, dar în spirit nu, a fost replica lui Nae. Pentru că, dragul meu, oricât ai râde tu, între un om care te omoară din batjocură, şi altul care face acelaşi lucru, dar cu durerea în suflet – e o mare deosebire.

...Ieri-dimineaţă, scurtă vizită la Blank. Sunt atât de dezorientat, încât caut pretutindeni informaţii, opinii.

– Tot ce ne putem dori noi, evreii – pretinde el – este menţinerea guvernului Goga. Ce va veni după el va fi nesfârşit mai grav

Joi, 13 ianuarie 1938

Massoff dat afară de la Teatrul Naţional, după cererea expresă a ministrului. E una din acele mărunte mizerii, care mă deprimă mai mult decât o "măsură generală". Este opresiunea surdă, laşă, meschină, în umbră. Şi nu mă pot opri să mă gândesc că, în acelaşi chip, voi fi concediat de la "Fundaţie", azi, mâine, poimâine... Lucru pe care, de altfel, îl aştept liniştit, că doar n-o să-mi leg viaţa mea întreagă (sau moartea mea, eventual) de 5.935 lei lunar.

Duminică, 16 ianuarie 1938

Am fost la Mircea azi. Credeam că ne vom explica. Dar, vorbind, mi-am dat seama că e inutil – şi poate chiar imposibil. Totul e sfârşit între noi – şi lucrul ăsta îl ştim foarte bine amândoi. Restul – explicaţii, scuze, reproşuri – nu duce la nimic

I-am spus că mă gândesc la o plecare din ţară. A aprobat – ca şi cum într-adevăr e un lucru de la sine înţeles, ca şi cum nimic altceva nu mai e de făcut.

Joi, 20 ianuarie 1938

Aderca, mutat, ca represalii, la Cernăuţi. Am cetit o scrisoare a lui către nevastă-sa. Nici o văicăreală, aproape nici o amărăciune. Locuieşte într-o cameră de 1.000 de lei pe lună, şi are 1.500 pentru mâncare. Asta la 45 de ani, după două războaie şi după douăzeci de cărţi.

În tribunal nu se mai poate intra. Ieri, bătăi groaznice, care, se pare, au continuat şi azi. Nu mă emoţionez, nu mă revolt. Aştept – fără să ştiu exact ce.

Duminică, 23 ianuarie 1938

Nu se mai joacă piesa Mariettei. A fost scoasă din repetiţia generală, din ordinul ministrului. "Porunca Vremii" a publicat un denunţ precum că Lucia Demetrius are mamă evreică

Sunt dezolat pentru ea, dar satisfăcut în privinţa Mariettei. Va avea prilej să simtă direct, pe propria ei socoteală, absurditatea, sălbăticia propriilor ei "idei politice".

Atmosferă de panică, de derută. Mereu aceleaşi întrebări fără răspuns, mereu aceleaşi lamentări. E obositor. Singurul fel de a uita e să te îmbeţi. Dar sunt prea potolit, prea cazanier ca s-o fac în fiecare seară.

Se pare că sunt în oraş zeci, sute de comitete de iniţiativă, pentru tot atâtea soluţii: botez în masă, emigrare, asociaţie de "români mozaici" solidari cu guvernul etc., etc. Oameni disperaţi, de o disperare ce ia forme comice. Nu pot lua parte la această agitaţie, la această buimăceală, decât cu o ridicare din umeri.

Vineri, 11 februarie 1938

A căzut aseară guvernul Goga! Satisfacţie reflexă, bruscă, expansivă, ca o irezistibilă destindere nervoasă. Îmi spuneam – şi continuu mai ales acum să-mi spun, după o noapte de somn agitat – că lucrurile sunt foarte neclare, că ele pot rămâne la fel de grave, cel puţin pentru noi, că represiunea antisemită e posibil să continue – şi totuşi nu mă pot opri să exult. E aşa de consolator să vezi cum se dezumflă brusc o mare impostură.

Sâmbătă, 12 februarie 1938

Alaltăieri noaptea (noaptea crizei), Camil mă întâlneşte în Piaţa Palatului, unde aşteptam veşti. Părea consternat de tot ce se întâmplă, şi îmi făcea plăcere să mă văd volubil în faţa unui Camil "redus la tăcere".

– Să vezi cum au năvălit evreii la "Corso". Toată cafeneaua e plină de ei. E o adevărată "luare în posesie".

– Cât eşti de antisemit, Camil! Vino cu mine să vezi cât te înşeli, sau cât vrei să te înşeli.

L-am luat de braţ, am intrat la "Corso", am făcut ocolul întregii cafenele, oprindu-ne de la masă la masă, şi numărând figurile suspecte. În total, să tot fi numărat 15 evrei, într-o cafenea arhiplină, agitată, plină de grupuri pasionate.

Camil zâmbea, retractând tot, în faţa evidenţei.

Joi, 17 martie 1938

Titlu în "Cuvântul" de azi: "Pseudosavantul Freud arestat la Viena de naţional-socialişti".

Marţi, 12 aprilie 1938

Aseară, dineu la Ralea. Îl văd a doua oară de când e ministru.

După Ralea, primejdia Gărzii e încă teribilă. Mi-a povestit lucruri de necrezut. Trei sferturi din aparatul de stat, spune el, este legionarizat.

Bucureşti, luni, 22 august 1938

Am trecut pe la Marietta, ca să aflu veşti despre Mircea. (Telefonul lui nu răspunde.) E la Miercurea-Ciucului (într-un lagăr pentru legionari; **n. red.**) de la 1 august.

Cu prilejul ăsta am văzut o Marietta dezlănţuită: antisemitismul o înăbuşe. Nici faptul că vorbea cu mine, nici faptul că eram la ea în casă n-a putut s-o oprească să tune şi să fulgere împotriva ovreilor cu burtă şi a balabustelor cu bijuterii – făcând însă rezerve pentru vreo sută de mii de ovrei "cumsecade", între care probabil mă înnumăr şi eu – având în vedere că nu am nici burtă, nici balabustă.

Încolo, tot limbajul "Poruncii Vremii". Nu m-am jenat să i-o spun. Şi am plecat de acolo otrăvit.

Sâmbătă, 1 octombrie 1938

Pace. Un fel de pace. N-am curajul să mă bucur. Acordul de la München nu ne trimite pe front, ne lasă să trăim – dar ne pregăteşte un timp groaznic. Abia acum vom şti ce se cheamă presiunea hitleristă.

Mi se pare logic să aştept o înclinare spre dreapta în Franţa şi un puternic reviriment antisemit în România. Văd foarte bine un nou guvern Goga-Cuza, sau poate chiar o lentă tranziţie spre un regim legionar, convenabil amenajat.

Dar vom trăi...

Miercuri, 30 noiembrie 1938

Corneliu Codreanu împuşcat şi îngropat azi-noapte, împreună cu asasinii lui Duca şi cu asasinii lui Stelescu (Mihai Stelescu, lider legionar, asasinat de foştii camarazi, după ce părăsise mişcarea şi devenise adversar al lui Codreanu). Fugiţi de sub escortă. Totul a fost prea fulgerător şi prea neaşteptat, pentru ca să-mi dau seama ce poate urma.

Încă o dată, trebuie să observ că împrejurările interne sunt neaşteptat de ferme şi că ar putea indica o redresare. Situaţia externă e atât de confuză şi de nefericită, încât împiedică orice încercare, cât de timidă, de a fi optimist.

Vineri, 2 decembrie 1938

Stupoare şi linişte. Un fel de linişte încremenită. Am impresia că nimeni nu şi-a revenit încă din buimăceala primului minut.

Ar fi în logica lucrurilor ca toată această spaimă amuţită să se spargă într-o explozie antisemită. E o supapă de siguranţă, pe care n-ar fi exclus s-o deschidă chiar guvernul. Şi de astă dată s-ar putea să plătim tot noi.

Sâmbătă, 10 decembrie 1938

Marţi, de Sfântul Niculae, i-am trimis Ninei, de ziua ei, o floare şi câteva rânduri, în care îi spuneam că ezit să vin la ei, de vreme ce Mircea, fiind în Bucureşti de atâta vreme, nu mi-a dat nici un semn de viaţă.

Ieri, la Fundaţie, găsesc o scrisoare din partea ei, o scrisoare de mulţumiri, de simplă politeţă, nici rece, nici cordială, tocmai bine indiferentă: "Grelele încercări prin care am trecut, Mircea şi cu mine, ne-au făcut să ne izolăm complet de lume".

Îi înțeleg foarte bine. Simt că de la moartea lui Codreanu ei trebuie să se considere în doliu. Dacă m-ar primi pe mine, ar avea poate sentimentul că trădează o cauză. Sunt lucruri ireparabile, care nu mai lasă loc pentru amintiri.

Sâmbătă, 17 decembrie 1938

Dinu Noica îi trimite, de la Paris, lui Comarnescu, scrisoare prin care îl anunță că, în urma uciderii lui Codreanu, el s-a decis să devină legionar și, în consecință, consideră reziliate toate contractele pe care le are cu Fundațiile Regale, fiind gata să înapoieze în cel mai scurt timp sumele luate ca avans.

Joi, 5 ianuarie 1939

Scenă din biroul lui Titeanu (Eugen Titeanu, gazetar, fost prim-redactor la "Fapta", era subsecretar de stat pentru Presă și Informații în guvernul Miron Cristea), ieri – relatată de Hurtig (probabil Alexandru Hurtig, redactor-șef la "Argus" și director al Agenției rador), la care am dejunat azi:

– Domnule ministru, a venit adeziunea Societății Scriitorilor la Frontul Național (Frontul Renașterii Naționale, organizat de regele Carol al II-lea după desființarea partidelor politice) – dar sunt câteva nume penibile.

– Care?

– Mihail Sebastian, Sergiu Dan... Ce e de făcut?

– Cunoști ordinele. Nu putem compromite mișcarea. Șterge-i.

Și într-adevăr ne-a șters. În ziarele de azi, o listă a SSR-ului, din care lipsesc numele noastre.

Luni, 20 martie 1939

Nimicirea Cehoslovaciei am luat-o drept o dramă personală. Citeam ziarul pe stradă, cu detalii despre intrarea lui Hitler în Praga – și aveam lacrimi în ochi. Este ceva așa de umilitor și de abject, încât rănește tot ce am putut crede cândva despre oameni.

...Între timp, Daladier și Chamberlain țin discursuri de protestare.

Totul mi se pare grotesc. Dacă ai privi lucrurile de pe altă planetă, ți-ar veni să râzi. Așa însă...

Da, e pozibil să avem război în primăvara asta care începe, e posibil să mor în primăvara asta, undeva într-o tranșee.

Sâmbătă, 9 septembrie 1939

Mă gândesc mereu la evreii din Polonia, căzuți acum sub ocupație hitleristă. Cine are un revolver sau o pușcă trage cât poate – și își păstrează și un ultim glonte pentru el. Dar ceilalți?

Duminică, 17 septembrie 1939

Ieri rușii au încheiat un acord cu Japonia. Azi-dimineață la 4 au trecut în Polonia, ca să mai ocupe ce a rămas neocupat de nemți.

Fericiți oamenii cu idee fixă! Ei, cel puțin, își mai pot păstra calmul și mai pot crede că înțeleg. Pentru comuniști, chiar pentru ăștia de la noi, lucrurile sunt încă în ordine și "Revoluția în mers". Orice ar face Sovietele, bine fac.

Pentru legionari (termen care se deșteaptă din morți) victoria germană e asigurată și la umbra ei se poate trăi perfect.

Dar eu? Eu care nu cred nici într-unii, nici într-alții și încerc să judec nu cu premise, ci cu fapte? Nu trebuie să-ți pierzi mințile? Nu trebuie să disperi? Nu ești obligat să-ți spui că de aici încolo într-adevăr totul, totul e pierdut?

Miercuri, 20 septembrie 1939

Titel (Petru) Comarnescu îmi povestește o convorbire politică pe care a avut-o deunăzi cu Mircea, mai filogerman decât oricând, mai antifrancez și antisemit decât totdeauna.

"Rezistența polonezilor la Varșovia – zice Mircea – este o rezistență iudaică. Numai jidanii sunt în stare să șantajeze cu femeile și copiii aruncați în plină linie, pentru ca să abuzeze astfel de scrupulele germane. Germanii n-au nici un interes să distrugă în România. Numai o politică progermană o poate salva. Numai un guvern George Brătianu-Nae Ionescu e o soluție. Sovietele nu mai sunt o primejdie, căci pe de o parte au renunțat la comunism – iar comunismul, de altfel, să nu uităm, nu este totuna cu marxismul și nu este neapărat iudaic – iar pe de altă parte, ele (Sovietele) au renunțat la Europa și se îndreaptă exclusiv spre Asia. Ceea ce se întâmplă la frontiera din Bucovina e un scandal, căci noi valuri ovreiești pătrund în țară. Decât o Românie încă o dată invadată de jidani, mai bine un protectorat german".

Comarnescu mă asigură că mi-a reprodus textual vorbirea lui Mircea. Acum înțeleg perfect de ce cu mine e atât de reticent când e vorba de politică și de ce pare că se refugiază în metafizică, pentru a scăpa de "ororile politicei".

Iată, iată cum gândește fostul tău prieten Mircea Eliade.

Marți, 9 ianuarie 1940

Azi, la adjutantură, Ghiță Ionescu – care e concentrat și lucrează acolo – mi-a spus că viitoarea concentrare de la 15 ianuarie e special făcută pentru evrei. Sunt chemați 1.500 de evrei și nici un creștin.

– Nu înțeleg ce ce, îmi spunea el. În timp de război mai merge. Faci trupe speciale de evrei, ca să le trimiți în prima linie și să le decimezi. Dar acuma, ce rost are?

Am plecat de acolo deprimat. Totul e suportabil, până când începi să te simți lovit nu ca soldat, ci ca evreu.Mii, zeci de mii de evrei sunt chemați să care piatră și să sape tranşee în Basarabia şi Dobrogea. E şi asta o formă de robie.

Duminică 28 ianuarie 1940

Voichiţă Aurel, camaradul meu de la 21 Inf., îmi spunea ieri despre căpitanul Căpşuneanu un cuvânt care rezumă o întreagă politică românească:

– E dat în mă-sa, e rău, bate şi înjură, dar are un lucru bun: nu-i suferă pe jidani şi ne lasă şi pe noi să dăm în ei.

Este exact consolarea pe care o oferă nemţii cehilor, polonezilor, şi sunt gata s-o ofere românilor.

Luni, 12 februarie 1940

Deprimantă vizită la regiment azi-dimineaţă. Ordinul de zi de desconcentrare încă n-a ieşit. Căpitanul Căpşuneanu de la mobilizare a aflat "cum stau lucrurile" cu mine. Numele meu rectificat nu mă acoperă destul pentru el. Voi mai aştepta deci nu ştiu până când. Un jidan poate să aştepte. Nimic, nici cel mai simplu lucru nu se poate face pentru noi. Suntem leproşi. Ordinele sunt oficial antisemite, dar ceea ce e mai tare decât ordinele sunt sufletele. Ura căpitanului Căpşuneanu este un fapt peste care nimic nu va trece.

Miercuri, 29 ianuarie 1940

S-a publicat astăzi numărul oficial al morţilor civili (în zilele Rebeliunii legionare, **n. red.**). Ceva mai mulţi de 300. Nu se spune câţi legionari, câţi evrei. Evaluarea pare redusă. ... Poate că cifra exactă nu e posibil să se fixeze. Poate nu o vom cunoaşte niciodată. Un mare număr de evrei au fost ucişi în pădurea Băneasa şi aruncaţi – cei mai mulţi goi – acolo. Se pare însă că un alt lot au fost executaţi la abator, la Străuleşti. Şi unii, şi alţii, înainte de a fi ucişi, au fost probabil groaznic mutilaţi. Fratele lui Jacques Costin abia a putut fi recunoscut la morgă de rude. Avea numai în cap patru găuri. Avocatul Beiler era ciuruit de gloanţe şi, în plus, beregata tăiată.

Sunt cazuri de scăpare miraculoasă. (Aderca, picat cu o candoare aproape comică în Strada Burghelea 3, într-un cuib, la uşa căruia a sunat ca un cetăţean paşnic, venit să ceară informaţii! A fost liberat de acolo seara, bătut, dar viu!, când alţii, în acelaşi loc şi în aceeaşi zi, fuseseră ucişi.) Cazul cel mai uimitor din câte am auzit până astăzi este al unui avocat, Mircea Beiner, luat pe stradă marţi dimineaţa, dus la Băneasa, împuşcat în ceafă şi lăsat acolo în plină noapte, pe zăpadă, mort – pentru ca, spre dimineaţă, să se trezească de frig, în mijlocul câtorva sute de cadavre, între care numai el şi încă trei fuseseră incomplet ucişi. Fantastic pur şi simplu!

Marţi, 4 februarie 1941

Nu pot uita şi nici nu vreau să uit ororile pe care le-am trăit. Citesc din "Istoria evreilor" a lui Dubnow capitolele despre marile pogromuri de la sfârşitul evului mediu. Este, de câteva zile, singura mea lectură. Fie că cifra oficială e adevărată (cam 300 de evrei asasinaţi), fie că cifra mult mai mare ce se şopteşte (600-1.000) este cea justă – aşa sau altfel, fapt e că am trăit unul din cele mai mari pogromuri din istorie. E adevărat că au fost momente, în trecut, în care măcelul a fost totuşi mai mare (în timpul primei cruciade 800 ucişi la Speyer, 1.100 la Mainz – şi de asemeni foarte mulţi cam în toată Europa, în anul ciumii de la 1348, "Das Schwarze Tod") – dar îndeobşte cifra medie a pogromurilor obişnuite este mult mai mică – 50, 80, 100 de morţi este o cifră care contează în martirologia evreiască şi Dubnow consacră uneori lungi pasaje chiar unor pierderi mai mici, rămase totuşi memorabile.

Ceea ce te încremeneşte mai ales în măcelul de la Bucureşti este ferocitatea absolut bestială cu care s-au petrecut lucrurile. Ea străbate până şi prin termenii atât de seci ai comunicatului oficial, care anunţa deunăzi că în pădurea Jilava au fost asasinate 93 de persoane (ultim eufemism pentru evreu: "persoană") în noaptea de marţi, 21. Dar ceea ce se povesteşte este mult mai cutremurător decât ceea ce se comunică oficial. Acum se dă ca absolut sigur că evreii măcelăriţi la abatorul din Străuleşti au fost atârnaţi de beregată de cârligele abatorului, în locul vitelor tăiate. Pe fiecare cadavru se lipise o hârtie: "carne cuşer". Cât despre cei asasinaţi în pădurea Jilava, ei au fost mai întâi despuiaţi (pentru că hainele era păcat să rămână acolo) şi pe urmă împuşcaţi şi aruncaţi unul peste altul. Nu găsesc în Dubnow întâmplări mai cumplite.

Duminică, 16 februarie 1941

Asasinii din pădurea Jilava, care au ucis – după relatarea oficială – 93 de evrei într-o singură noapte, sunt condamnaţi la pedepse între 1 an şi 15 de ani închisoare şi ocnă. Există în legislaţia românească pedeapsa cu moartea. Pentru cine oare? Câţi oameni trebuie să asasineze cineva, ca să fie susceptibil de pedeapsa capitală? 93, după cum se vede, nu sunt de ajuns. La pogromul viitor, asasinii vor şti lămurit că, în orice caz, capul nu şi-l riscă.

Marţi, 18 martie 1941

Textul Legii chiriilor apărut azi-dimineaţă în ziare, deprimant. Nu ştiu de ce măsurile antisemite "legale" mi se par mai întristătoare, mai umilitoare decât bătăile, decât spargerea geamurilor. Poate că, în fond, ca avertisment, legea asta va prinde bine. Ne aminteşte din nou toate ameninţările care sunt mereu prezente. Evreii uită aşa de repede, cu atâta inconştienţă, cu atâta copilărie, încât trebuie să le aducă cineva aminte din când în când care este destinul lor.

Toată ziua am fost trist. Mi-e inima grea – şi nu pentru faptul că va trebui să plătesc o chirie peste puterile mele, că va trebui poate să renunţ la garsonieră, că va trebui să umblăm cine ştie cât până a găsi o casă în care să ne mutăm, ci pentru toată această stupidă, inutilă cruzime, al cărei singur scop este de a face rău şi de a batjocori, pentru plăcerea de a face rău, pentru plăcerea de a batjocori...

Miercuri, 26 martie 1941

Emoţionantă Leni (Caler), duminică seara, când serba la ea acasă un an de la ultima ei premieră. "Dacă nu joc teatru în toamnă, mor. Nu mai pot să rezist". A învăţat să cânte la acordeon, şi când a vrut să ne arate ce ştie, avea lacrimi de nelinişte, ca la o adevărată premieră.

Dar mai emoţionant Eugen Ionescu, venit din nou ieri-dimineaţă la mine, disperat, fugărit, obsedat, neputând suporta gândul că poate îl vor da afară din învăţământ. Un om sănătos care află brusc că are lepră poate înnebuni. Eugen Ionescu află că nici numele de "Ionescu", nici un tată incontestabil român, nici faptul de a se fi născut creştin – şi nimic, nimic, nimic nu poate acoperi blestemul de a avea în vinele lui sânge evreiesc. Noi, cu lepra asta scumpă, ne-am obişnuit de mult. Până la resemnare şi uneori până la nu ştiu ce tristă, descurajată mândrie.

Duminică, 20 aprilie 1941

Se confiscă aparatele de radio. Azi, prima zi de Paşti, a şi început fără nici un avertisment prealabil. Nu e o surpriză. Era chiar de aşteptat! Dar lovitura mă deprimă încă o dată. Am fost destul de inconştient, destul de copil sau destul de iresponsabil, ca timp de cinci zile să trăiesc cu proiecte literare, să mă las ameţit de bucuria de a scrie, de a face proiecte, de a visa viitoare succese – uitând tot ce se petrece în jurul meu, uitând tot ce a fost, tot ce ne aşteaptă, tot ce ne pândeşte mereu, mereu, mereu. Avem înaintea noastră o lungă vară, care pentru noi va fi teribil de grea. Şi eu mă pregătesc să o primesc ca pe un fel de vacanţă! Cât de stupid pot fi uneori!

Marţi, 24 iunie 1941

În oraş, pe ziduri, pe vitrine, două afişe de propagandă, lucrate de Anestin. (E adevărat că nu le semnează, dar linia lui Anestin e mai mult decât o semnătură: o amprentă.) Unul îl reprezintă pe Stalin, îmbrăcat într-un şorţ alb, pe care se văd urme de mâini însângerate. Legenda: "Măcelarul din Piaţa Roşie". Al doilea, cu legenda: "Cine sunt stăpânii bolşevismului" – reprezintă un jidan în caftan roşu, perciuni, tichie, barbă, ţinând într-o mână o seceră şi într-alta un ciocan. Ascunşi sub pulpana lui, trei soldaţi sovietici. Mi se spune că afişele au fost lipite de sergenţi de poliţie.

Vineri, 27 iunie 1941

"Evreii vor fi îndepărtaţi din sate în Moldova", spun ziarele de azi. Măsura poate fi extinsă şi în alte regiuni. Titlu mare, cap de afiş: "Jidanii în lagăre de muncă".

Sâmbătă, 28 iunie 1941

Mă îngrijorează tensiunea antisemită care se întreţine şi se alimentează prin presă, radio, afişe... De ce? de ce? Ştiu foarte bine "de ce", dar nu mă pot dezobişnui de întrebarea asta stupidă.

Stau mereu în casă, deşi e înăbuşitor. Nu cutez să ies prea departe în oraş. E mai bine să nu fiu văzut, să nu se vorbească despre mine. Mă plimb prin faţa casei spre seară. Aş avea nevoie de o curte mare; de puţin cer, de puţină iarbă în care să mă tăvălesc.

Duminică, 29 iunie 1941

Li se interzice, începând de azi, evreilor să mai arboreze drapelul tricolor şi cel german. Camioane de poliţie au trecut azi prin felurite cartiere confiscând steagurile. Se pare că, la Huşi, evreii – câţi au mai rămas acolo – sunt obligaţi să poarte un semn distinctiv galben.

Luni, 30 iunie 1941

Comunicat german fastuos: anunţă 4.000 de avioane distruse, 2.500 de tancuri, 40.000 de prizonieri. Mai mult decât ştirile propriu-zise, stilul în care e redactat lasă să se întrevadă un mare dezastru militar sovietic. Pe hartă catastrofa e mai puţin evidentă. Dar în oraş toată lumea vorbeşte despre un triumf german definitiv.

La Iaşi. 500 de iudeo-masoni executaţi. Comunicatul guvernului, apărut în ediţii speciale, spune că au fost complici cu paraşutiştii sovietici.

Marţi, 1 iulie 1941

Ieri, în tramvai, vatmanul mă vede cu un ziar în mână.

– Au intrat la Moscova?

– Încă nu. Dar intră cu siguranţă, azi-mâine.

– Păi să intre. Ca să-i jupuim pe jidani.

Convorbire auzită pe stradă, între un domn şi o cucoană "bine":

– ...Eí, ce crezi că s-a constatat? Era o jidoavcă de 14 ani. Ea, cu mâinile ei, arunca bombele...

Sâmbătă, 5 iulie 1941

Zi de îngrijorare extremă. Te simţi apăsat, fugărit, ca într-un coşmar. Şi pe urmă, prea multă oboseală, încetezi să mai gândeşti, căzând parcă din nou într-o apatie de plumb, din care te va trezi din nou o veste rea, o nouă şoaptă.

La Buzău, la Ploiești, la Râmnic, toți evreii bărbați, între 10 și 60 de ani, închiși la un loc, în lagăre improvizate pe unde s-a nimerit: la liceu, la sinagogă... Nu știu ce se întâmplă în alte orașe și mă tot întreb ce se va întâmpla cu noi, cei din București.

Duminică, 6 iulie 1941

La Lereanu, la doctorul Silberstein (prin urmare în două cartiere complet diferite) au venit comisari ca să-i treacă pe niște liste speciale, ce se întocmesc pentru toți bărbații evrei între 18-60 de ani. Tatăl unei prietene a lui Benu – un domn Leibovici –, se pare cu totul "persoană neimportantă", a fost ridicat ieri-dimineața și dus într-un automobil. Nu se știe exact de către cine, nu se știe exact unde. La Cotroceni (unde și eu am lucrat anul trecut în detașament de muncă), tinerii evrei continuă lucrul nostru. dar într-un adevărat regim de recluziune. Nu pot veni acasă, nu pot fi vizitați, nu li se poate aduce mâncare. Aștept cu un fel de încremenire stupidă să se facă seară, să se facă zi, să treacă ceasurile, să treacă o zi, și încă una, și încă una, și încă una... Nu sunt nici măcar speriat. Mi se pare că mă împac dinainte cu orice. Dacă n-ar fi gândul că Mama va suferi, orice mi se pare suportabil.

Marți, 8 iulie 1941

Folclor. Țigănuși vând pe stradă "Romanul măcelarului roșu", țipând în gura mare:

Pleacă trenu din Chitila
Cu Stalin în Palestina.
Pleacă trenu din Galați
Cu jidanii spânzurați.

Miercuri, 9 iulie 1941

În ziarele de azi, o ordonanță a primăriei Buzau: evreii nu pot circula de la 8 seara la 7 dimineața, nu au dreptul să intre în cafenele sau cofetării, le e interzis să se viziteze unii pe alții, fie rude sau prieteni, și în sfârșit nu pot chema doctorul decât anunțând sergentul de stradă.

Sâmbătă, 12 iulie 1941

Imposibil de însemnat ceva aici în ultimele patru zile. Simpla relatare a faptelor ce se povestesc despre evreii uciși la Iași sau despre cei transportați cu trenul de acolo la Călărași – este dincolo de orice cuvânr, sentiment sau atitudine. Negru, sumbru, nebun coșmar.

Nu ne rămâne decât să primim moartea ca pe o moarte de război. Cazi sau rămâi în picioare, după noroc, după simplă întâmplare. Sunt mai puțin dezarmați decât noi oamenii care mor pe front? Orbecăim cu toții într-o imensă, tristă, întunecată mulțime – milioane, milioane, milioane – și moartea nu alege, nu așteaptă. Cine va rămânea, va rămânea.

Vineri, 18 iulie 1941

Alice Th. îmi spune că un ofițer prieten, întors de pe front, i-a povestit că armata are ordin să împuște pe toți evreii găsiți în Bucovina și Basarabia. Ricci Hillard (de la serviciul de presă al Ministerului de Externe, **n. red.**), care era de față, confirmă. În "Ordinea" de alaltăseară o fotografie, pe care regret că nu am decupat-o. Un lung șir de femei mizerabile, în zdrențe, cu copii mici, la fel de zdrențuiți. Nici o figură de bărbat. Legenda fotografiei spunea că sunt iudeo-comuniști adunați de armată spre a-și lua răsplata pentru fărădelegile făptuite.

Marți, 22 iulie 1941

Se intră în case evreiești – luate cam la nimereală – și se ridică lingeria: cearceafuri, perne, cămăși, pijamale, cuverturi. Fără explicație, fără avertisment.

Marți, 29 iulie 1941

Camil Petrescu. Mi-a spus azi după-masă că are intuiția că într-adevăr evreii din Basarabia au tras asupra românilor. Ceea ce li se întâmplă acum nu e decât ceea ce li se cuvine. Ei au început.

Sâmbătă, 2 august 1941

Toți evreii, de la 20 la 36 de ani, convocați la Prefectura Poliției pentru astă-seară și mâine dimineață, cu mâncare pe trei zile și rufe de schimb. Așadar și Benu, și eu. Un moment de înlemnire, de spaimă neputincioasă, de disperare. Și pe urmă vechiul meu sentiment de inutilitate, de predare în fața nenorocirii, de acceptare cu ochii închiși a catastrofei. Iar acum, seara, după câteva ore de zbatere, îmi permit să dorm, să încerc să uit.

Duminică, 3 august 1941

Fac diverse încercări pentru a găsi o soluție. Dacă nu se va putea, voi pleca și pace bună! Mă îngrijorează doar Mama și proasta mea sănătate.

Luni, 4 august 1941

Azi-dimineață, sergenți și comisari au umblat din casă în casă, în diverse cartiere – și au sculat lumea din somn, pentru a aduce la cunoștință că nu numai evreii de la 20 la 36 de ani, ci și cei de la 36 la 50 trebuie să se prezinte la Prefectură. Totul recapătă aerul alarmant din prima clipă. Suntem din nou puși în fața unei adevărate ridicări în masă a evreilor. Internare în lagăr? Exterminare? Orașul, pe la ora 10, când am ieșit eu, avea un aer ciudat: un fel de animație nervoasă stranie. Grupuri agitate, grăbite. Chipuri palide, îngândurate. Priviri care se întreabă fără cuvinte, cu disperarea mută care a devenit un fel de salut evreiesc.

Din Văcărești, grupuri mici, mizerabile, de evrei famelici, livizi, zdrențuiți, purtând lamentabile legături și boccele, se îndreaptă spre centru. Se pare că pe platoul Prefecturii sunt adunați câteva mii.

Toată ziua s-a petrecut chinuitoare, extenuantă în aceeaşi atmosferă, dominată mai ales de impresia că ni se pregăteşte ceva groaznic. Masacrul de la Iaşi, o obsesie de care nu scăpăm. Totuşi, pe seară lucrurile par a se calma puţin. Vin veşti că s-a renunţat la chemarea celor de 36-50 de ani. Se spune de asemeni că mâine sau poimâine se va publica un comunicat care va lămuri situaţia şi va pune oarecare ordine în modul de recrutare. Între timp nimeni nu ştie ce să facă. Să se prezinte? Să nu se prezinte? Să mai aştepte?

Marţi, 5 august 1941

Nimic nou. Nu ne-am prezentat nici azi şi încă nu ştiu dacă ne vom prezenta mâine. Zăpăceala, confuzia, nesiguranţa continuă. Din nou azi-dimineaţă au fost chemaţi şi opriţi oameni între 36 şi 50 de ani. Se pare că există un conflict între Cercul de recrutare şi Prefectură asupra competenţei. Poate aşa se explică faptul că deocamdată nu s-au luat măsuri de constrângere.

Madeleine Andronescu la telefon:

– Mi-e ruşine de tine, Mihai; mi-e ruşine că tu suferi şi eu nu; mi-e ruşine că tu eşti umilit şi eu nu.

Ceva în genul ăsta îmi spunea (C.) Vişoianu (şi el nu e sentimental) mai alaltăieri, pe stradă, când ne ieşiseră în faţă şi trecuseră pe lângă noi un grup de evrei:

– De câte ori văd un evreu, sunt ispitit să mă apropiu de el, să-l salut şi să-i spun: "Domnule, vă rog să credeţi că eu n-am nici un amestec".

Miercuri, 6 august 1941

Se suspendă deocamdată prezentarea la Prefectură. Cei luaţi până acum sunt bun luaţi. Ceilalţi ne vom prezenta la Cercul de recrutare nu se ştie când şi în ce ordine. Aştept lămuriri. Între timp, avem o pauză neaşteptată, care va dura cât? Câteva ore? O zi? Câteva zile? Oricum sunt mai calm.

Duminică, 19 august 1941

Guvernul cere cu intransigenţă 10 miliarde evreilor. Şi dacă nu se pot găsi aceşti bani? Ameninţarea e directă, fără menajamente de nici un fel. Dacă nu se găsesc banii, s-ar putea să plătim cu viaţa.

Luni, 11 august 1941

Suntem din nou chemaţi la muncă, de astă dată printr-un comunicat oficial dat de Cercul de recrutare. Ne vom prezenta în ordinea vârstei, toţi, de la 18 la 50 de ani. Rândul lui Benu vine miercuri, al meu vineri. De astă dată cred că nu se mai poate evita. Primesc întâmplarea cu destulă linişte. Cel puţin deocamdată.

După evreii din Cernăuţi, şi cei de la Iaşi sunt obligaţi să poarte un magendavid galben. Se zice că măsura va fi întinsă foarte curând la Bucureşti şi în restul ţării.

Joi, 21 august 1941

Dejun la Alice cu Ricci Hillard, locotenent de cavalerie, întors ieri de pe front, din Ucraina. Judecata lui generală asupra războiului nu e prea interesantă (de altfel nu diferă prea mult de tot ce poţi auzi la Bucureşti), dar simpla relatare a faptelor mici e precisă. Multe lucruri despre masacrul evreilor de dincoace şi dincolo de Nistru. Zeci, sute, mii de evrei împuşcaţi. El, simplu locotenent, ar fi putut ucide sau ordona să se ucidă oricâţi evrei. Şoferul, care l-a adus până la Iaşi, a împuşcat patru.

Sâmbătă, 23 august 1941

Comunicat al Ministerului de Interne: "Din ordinul domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, se face cunoscut că, dacă se va ivi vreun act de sabotaj, săvârşit de comunişti, vor fi împuşcaţi 20 comunişti evrei şi 5 comunişti neevrei".

Wilhelm Filderman

Comunicat al Marelui Cartier Român: "Suntem peste tot la 15 km de Odesa. Sub ameninţarea revolverelor comisarilor evrei, ruşii luptă până sunt masacraţi".

Vineri, 5 septembrie 1941

Am fost la barou să-mi scot diplomele de la dosar. E un an de când m-au radiat şi, de atunci, astăzi am intrat pentru prima oară în tribunal. Fără emoţie (n-am acolo nici amintiri, nici regrete, nici speranţe), dar cu oarecare scârbă. Amuzant tipul de la secretariat, care, nu ştiu de ce, îmi vorbea din când în când în nemţeşte:

– Eu nu sunt antisemit. Ehei! eu am alte concepţii. Cât dai? Wie viel? Fünf hundert?

I-am dat 300 şi i-a primit cu un amuzant aer de generozitate şi lărgime de vederi. M-a tutuit tot timpul şi mereu o dădea pe nemţeşte, mai ales când venea vorba de bani.

Marţi, 9 septembrie 1941

De mâine-dimineaţă trebuia să

CENTENAR

MIHAIL SEBASTIAN

În mrejele Thaliei

1907–2007

EDIȚIE SPECIALĂ (IV)

Ce reprezintă teatrul pentru dumneavoastră?

Teatrul a reprezentat pentru mine totdeauna un mister, al cărui miraj a scăzut pe măsură ce m-am apropiat de el, dar care nici azi n-a dispărut cu totul.

Cortina mi se părea că desparte două lumi. Dincolo de rampă începea ceva fascinant și cu desăvârșire inadmisibil.

Nu mi-aș fi putut închipui că voi trece cândva dincolo de acest prag. Simplul gând că s-ar putea să cunosc într-o zi teatrul dincolo de rampă, să pătrund în culisele lui, să leg acolo cunoștințe și prietenii, mi s-ar fi părut absurd. Astăzi încă, am față de prietenii mei actori nu știu ce sentiment de curiozitate puțin copilărească.

Mulți dintre ei, au avut multă vreme pentru mine o existență legendară. Pe vremea liceului, sosirea lor în turneu, la Brăila, era un eveniment care mă amețea. Nu pot spune de câte ori am riscat să fiu eliminat din liceu, pentru ca să mă duc la teatru. Cele mai pasionate, cele mai vibrante ceasuri de teatru le-am trăit în nenorocita galerie a Teatrului „Lux" din Brăila, unde locul meu de 6 sau 12 lei (după cum mi se făcea sau nu reducere) mi se părea un somptuos fotoliu, într-o lume de vis.

De atunci, emoțiile mele de spectator au devenit mai puțin exaltate, mai sceptice, mai moderate. Cred că teatrul, cel puțin teatrul de azi, e o artă de mâna a doua. Pe scena valorilor de artă, nici comparație nu poate fi cu poezia, cu romanul. Ceea ce, totuși, teatrul continuă să păstreze, este misterul acesta foarte simplu, și totuși de nepătruns, al cortinei care rămâne un hotar între real și ireal. Cât am fi de blazați, cât am fi de neîncrezători, este acolo un miracol la care rămânem mereu sensibili. („Rampa", 24 aprilie 1936)

NR. 280-281
(1080-1081)
24 AUGUST -
12 SEPTEMBRIE 2007
(8 PAGINI)

REALITATEA EVREIASCĂ

PUBLICAȚIE A FEDERAȚIEI COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

Incursiune documentară comentată GEO ȘERBAN

Coperta SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare computerizată
ANCA MEȘINA

TEATRUL COMEDIA
STEAUA FĂRĂ NUME
INTERPREȚII PIESEI „JOCUL DE-A VACANȚA"
INSULA
Ultima săptămână POTOPUL
TEATRUL BARAȘEUM
VINERI 15 Dec. ora 4,30 d. a.
PREMIERA
NOPȚI FĂRĂ LUNĂ
(Nuits sans lune)
8 tablouri după romanul cu acelaș titlu de MIHAIL SEBASTIAN
cu ROMALD BULFINSCHI, BEATE FREDA-
AL. FINTI
STEAUA FĂRĂ NUME
MARIA MOHOR

purtăm "steaua în şase colţuri". Ordinul fusese dat Comunităţii şi comunicat comisariatelor de poliţie. Totuşi, în urma unei audienţe de azi-noapte a lui Filderman la Conducător, s-a revenit. Nu-mi face nici o plăcere această revenire. Mă obişnuisem cu gândul că voi purta un petec galben cu un magendavid. Îmi imaginam toate neplăcerile, toate riscurile, toate primejdiile, dar, după un prim moment de alarmă, nu numai că mă resemnasem, dar începusem să văd în acest semn un fel de piesă de identitate. Mai mult chiar: un fel de medalie, o insignă care îmi atestă desolidarizarea de infamiile curente, lipsa de răspundere, inocenţa.

Joi, 11 septembrie 1941

Gunther, ministrul Americii (povesteşte Rosetti), a spus alaltăieri cuiva că două lucruri nu li se vor ierta românilor la conferinţa de pace: că au trecut Nistrul – şi că s–au purtat cu evreii aşa cum s-au purtat.

Vineri, 12 septembrie 1941

Mi-au închis azi telefonul, după ce – din eroare probabil – mi-l lăsaseră deschis două luni. "Dacă d. Sebastian e evreu, telefonul va fi blocat", i-a comunicat azi Mamei cineva care telefona de la Societate. Şi două ore mai târziu operaţia era făcută.

Luni, 13 octombrie 1941

Evreii din Bucovina sunt strânşi de prin diverse târguri (Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului) şi porniţi pe drumuri, spre o ţintă necunoscută. Spre Transnistria, se zice. Dumnezeu ştie ce ne aşteaptă şi pe noi în cursul acestei ierni, care n-a început încă şi de pe acum mi se pare îngrozitor de lungă.

Vineri, 17 octombrie 1941

Evreii de la Gura Humorului au fost trimişi la Moghilev – spune Fanny Schnarch, plângându-şi părinţii şi sora de care nu ştie nimic. Sentimentul ascuţit al primejdiei, al nesiguranţei de fiecare zi, de fiecare ceas. Ai vrea să dormi, să te afunzi undeva sub pământ, să laşi să treacă timpul peste tine. Toată zbaterea noastră de a trăi e aşa de zadarnică, dacă nici o lumină – cât de depărtată – nu se mai vede.

Luni, 20 octombrie 1941

Ştiri deprimante la Uniunea Comunităţilor, unde fusesem azi-dimineaţă ca să duc o scrisoare pentru Benu. Drumurile Basarabiei şi Bucovinei sunt pline de cadavrele evreilor goniţi de la casele lor spre Ucraina. Bătrâni, copii, bolnavi, femei – toţi fără alegere, fără excepţie sunt aruncaţi pe drumuri şi goniţi spre Moghilev. Ce vor face acolo? Cu ce se vor hrăni? Unde se vor adăposti? Moartea prin împuşcare e o mult mai blândă soartă. Ieri s-a aflat că toţi evreii originari din Basarabia şi Bucovina trebuie să părăsească Bucureştii şi să plece spre Ucraina şi Transnistria. Azi-dimineaţă s-a precizat că e vorba doar de cei veniţi după ianuarie

1940. De ce? nu ştie nimeni şi aproape că nici nu întreabă nimeni.

Marţi, 21 octombrie 1941

Toţi evreii sunt obligaţi – spune o lege apărută azi în ziarele de seară – a preda statului efecte de îmbrăcăminte. Un om, un evreu, care câştigă 10.000 de lei pe lună e obligat să dea: 4 cămăşi, 10 perechi izmene, 4 per. ciorapi, 4 batiste, 4 prosoape, 4 flanele, 3 costume de haine, 2 per. bocanci, 2 pălării, 2 paltoane, 2 pături de lână, 2 dosuri saltea, 2 dosuri pernă, 2 feţe pernă, 2 cearceafuri. Cifrele din ultima categorie sunt cele mai de necrezut: 36 cămăşi, 12 costume, 12 paltoane... E aşa de grotesc, încât nu ştiu dacă nu e o farsă. Văd că legea nu poartă nici o semnătură şi mă întreb dacă nu a fost strecurată la tipar de vreun farsor. Căci, dacă ar fi să fie serios, după primul moment de stupoare comică îţi dai seama că e tragic. Costul lucrurilor cerute întrece cu mult venitul luat drept criteriu! Dacă fiecare evreu ar da toţi banii pe care îi câştigă, încă n-ar reuşi să cumpere lucrurile ce i se cer. Sancţiunea este închisoare de la 5-10 ani şi amendă de la 100.000-500.000.

Duminică, 26 octombrie 1941

Ziarele de dimineaţă publică scrisoarea Mareşalului Antonescu adresată lui Filderman, drept răspuns la apelul lui în privinţa evreilor duşi la ghetourile de la Bug. Măsura aceasta nu este – spune documentul – decât dreaptă răsplată la crimele şi atrocităţile comise de evrei în Basarabia şi Bucovina, la Odesa şi în Ucraina. "Ura lor este ura d-voastră".

Spaimă, nedumerire, aşteptare îngrozită. Textul publicat e aşa de aspru, încât face posibil orice act de violenţă împotriva noastră.

Marţi, 28 octombrie 1941

Toate ziarele de azi comentează scrisoarea Mareşalului şi discută cu violenţă "problema evreiască", cerând soluţii radicale. Nu e greu să vezi că e un consemn. La Berlin, presa germană dă mare publicitate documentului. E evident că se pregătesc propagandistic noi lovituri antisemite. Nu putem face nici un gest de apărare. Aşteptăm.

Vicky (a doua secretară a avocatului Roman) îmi povesteşte că un prieten al ei, ofiţer, reîntors din Transnistria, e îngrozit de ce a văzut acolo.

– Aveau ordin să împuşte pe toţi evreii, dar lui aşa i-a fost de milă, aşa de mult l-a îngrozit măcelul, încât, având să execute 100 de evrei, a ordonat soldaţilor să-i împuşte imediat, fără să-i chinuiască.

Textual.

Duminică, 9 noiembrie 1941

Comunicatele germane din ultimele zile nu mai menţionează frontul de la Leningrad şi nici pe cel de la Moscova. Nu sunt semnalate decât operaţiile din Crimeea. S-ar zice că în celelalte sectoare războiul s-a oprit în loc. Ţuţubei (pe care l-am văzut astă-seară la Camil, împreună cu Rosetti) îmi spunea că Hitler a declarat în discursul de ieri, nepublicat în ziare, că nu va mai jertfi soldaţi pentru Leningrad. Încă un semn că ofensiva e oprită. De altfel iarna se grăbeşte. Am avut azi o zi friguroasă, plumburie, cu un cer acoperit, vânăt. Aşteptam din minut în minut să ningă. Moment de recrudescenţă anglofilă. Astă-seară şi Camil, şi Rosetti, şi Ţuţubei erau de acord că nemţii au pierdut partida. Va fi de ajuns peste câteva zile să avem un nou atac german şi un nou succes – pentru ca toţi trei să fie de acord că englezii sunt pierduţi. E un pendul psihologic, de o regularitate mecanică.

Evreii de la Dorohoi şi Botoşani au primit ordin de deportare. Farmacistul Arie, care are acolo o mamă de 70 de ani şi o bunică de 90, aleargă înnebunit să le scape. Totuşi şi George Brătianu (povesteşte Rosetti), şi Doctorul Lupu (povesteşte Tudor Teodorescu Branişte) au primit din partea Mareşalului asigurări că evreilor băştinaşi nu li se va întâmpla nimic rău. Cel puţin nimic nou. Dar nu pot crede că pe drumul pogromului mai e o posibilitate de moderaţie.

Miercuri, 12 noiembrie 1941

O ordonanţă a primăriei interzice evreilor să târguiască în piaţă, în afară de anumite ore (10-12) şi prevede pedepse pentru oltenii care le-ar vinde totuşi, călcând această interdicţie. Te întrebi în fiecare zi ce se va mai născoci împotriva noastră. Trebuie multă imaginaţie ca să se găsească ceva nou. De altfel, de când cu exproprierea imobilelor, de când cu deportările şi asasinatele – tot restul devine grotesc, pueril, stupid. Nici măcar nu mai e deprimant. E uneori în antisemitism ceva diabolic – dar acum, când nu înotăm în sânge, ne bălăcim în simple găinării.

(Ziaristul) Titu Devechi pretinde că nici informaţiile pe care eventual le-aş avea, nici închipuirea – nu mă pot ajuta să bănuiesc măcar de departe ce a însemnat carnagiul din Bucovina şi Basarabia.

Marţi, 25 noiembrie 1941

Strigăt auzit azi la 1 pe stradă: "Unirea! Unirea!" Noul decret cu românizarea evreilor.

"Struma" trebuia să pornească azi de la Constanţa. Aseară oamenii au fost întorşi de la gară în ultimul moment. "Struma" nu mai pleacă. Se revocă aprobarea dată de guvern. Am puţin sentimentul că eşuează o încercare personală de evadare. Într-un fel mă consideram şi eu undeva pe puntea "Strumei".

Luni, 1 decembrie 1941
Se confiscă schiurile de la evrei. O ordonanță îi obligă să le depună imediat la Comunitate.

Luni, 15 decembrie 1941
Se pare că "Struma" a plecat și a ajuns la Istanbul. Sunt oameni vii aceia.

Miercuri, 17 decembrie 1941
Treceți la catolicism! Treceți cât mai repede la catolicism! Papa vă apără! El singur vă mai poate scăpa. De câteva zile aud mereu aceeași parolă. Azi-dimineață Comșa, astă-seară Aristide și Alice m-au întrebat cu mare seriozitate ce mai aștept. Nu-mi trebuie argumente ca să le răspund și nici nu caut. Chiar dacă lucrul n-ar fi așa de stupid și zadarnic – încă nu mi-ar trebui argumente. Undeva, într-o insulă cu soare și umbră, în plină pace, în plină securitate, în plină fericire, mi-ar fi la urma urmelor indiferent dacă sunt sau nu sunt evreu. Dar aci, acum, nu pot fi altceva. Și cred că nici nu vreau.

Sâmbătă, 3 ianuarie 1942
Nicușor Constantinescu (autor dramatic, director al Teatrului "Alhambra"), văzut aseară la Leni, îmi propune să scriu o piesă. El e gata s-o semneze, s-o prezinte unui teatru, s-o joace. Tantiemele îmi revin. După război, vom spune adevărul. Gestul e emoționant. Mă întreb dacă aș fi fost în stare să-l fac la rândul meu. E poate cel mai mare sacrificiu pe care un scriitor l-ar putea consimți.

Miercuri, 7 ianuarie 1942
Andrei Oțetea (profesor universitar de istorie la Iași, **n. red.**), văzut la Rosetti, povestește cu emoție, cu stupoare, cu încremenire și uneori cu accese de furie, cele întâmplate în iunie la Iași. Uneori își acoperă fața cu un gest de neputință, de spaimă, de dezgust. M-a răscolit felul lui de vorbă, dar, despărțindu-mă de el, nu m-am putut opri să gândesc că totuși continuă să fie director al Teatrului din Iași. Nimic, nimic nu e incompatibil aici.

Marți, 20 ianuarie 1942
"Noul comunicat asupra evreilor", strigă vânzătorii de ziare pe stradă. Toți evreii, "fără absolut nici o excepțiune", sunt obligați să lucreze 5 zile la curățirea zăpezii. "Orice neregulă ce se va stabili va atrage expulzarea evreilor din țară". "Evreii care vor fi găsiți fără dovada de cinci zile de muncă la zăpadă vor forma primele batalioane de lucrători evrei ce vor pleca la primăvară în Transnistria".

Joi, 26 februarie 1942
O telegramă Rador anunța aseară că "Struma" s-a scufundat, cu toți pasagerii, în Marea Neagră. Azi-dimineață, știrea se rectifică, în sensul că majoritatea călătorilor – sau poate chiar toți – au fost salvați și se află pe țărm. Dar până să aflu ce s-a petrecut cu adevărat, am avut câteva ore de deprimare. Mi se părea că întreg destinul nostru este în acest naufragiu.

Miercuri, 4 martie 1942
Prima zi de muncă la zăpadă. Doborât de oboseală. Plecați la 5 și jumătate dimineața de acasă, ne-am întors la 8 seara. Munca propriu-zisă e o batjocură (lucrăm undeva pe o linie de triaj, dincolo de halta Grivița). Ce e extenuant e statul în picioare, drumul, așteptarea, formalitățile. La întoarcere, tramvaiele încărcate treceau pe lângă noi, fără să avem puterea să ne agățăm de ele. Niciodată strada Antim nu mi s-a părut mai departe.

Joi, 23 iulie 1942
Scrisoare de la Antoine Bibescu, răspuns la o scrisoare a mea, trimisă azi o săptămână, prin care îl întrebam dacă m-ar primi pentru câtva timp la Corcova. "Vous êtes attendu avec joie et impatience". Rămâne de văzut dacă voi putea obține autorizarea necesară. Rosetti s-a oferit încă dinainte să încerce. Câteva zile la Corcova cred că ar fi salutare. Fizicește mă simt prost (insomnii acumulate, oboseală, răceală – tot felul de mizerii), iar nervii sunt destrămați cu totul. Prea trăiesc cu multe obsesii și idei fixe.

Antoine Bibescu

Am aflat mai de mult – dar am omis să însemnez aici (atât de puțină importanță începe să aibă pentru mine?) – că Mircea Eliade e în București. Se înțelege, n-a căutat să mă vadă și n-a dat nici un semn de viață. Altădată mi s-ar fi părut odios: ba chiar imposibil, absurd. Acum mi se pare firesc. E mai simplu, e mai clar. Cu adevărat, nu am nimic, absolut nimic nici să-i spun, nici să-l întreb.

Sâmbătă, 8 august 1942
Din nou mare îngrijorare asupra soartei noastre în țară. Se pregătesc oare noi lovituri antisemite? Ziarele

de azi – ca la un semnal – sunt pline cu comunicate relative la evrei (muncă, rechiziții, delicte, amenințări etc.). Un comunicat al Ministerului de Interne spune că "autoritățile au stabilit că cele mai multe abateri de la legi... și cele mai multe acte de sabotaj... sunt săvârșite de evrei". Pe de altă parte, "Bukarester Tageblat", într-un lung articol, arată planul conform căruia, începând din toamna asta și până în toamna 1943, România va deveni "Judenfrei", prin transportarea noastră la Bug. Atmosferă apăsătoare, încărcată de presimțiri, temeri, spaime, pe care nici nu îndrăznești să le gândești până la capăt.

Marți, 18 august 1942

"Evreii depun bicicletele!" – titlu mare de afiș al ziarelor de după-masă. M-a pufnit râsul fără să vreau. Anecdota cu evreii și bicicliștii era automat evocată.

Luni, 7 septembrie 1942

Simplul fapt de a trece pe Sfântu Ion Nou, unde sunt închiși deocamdată, în așteptarea deportării, evreii ridicați de la domiciliu, mă sfâșie. Mi se rupe inima privind – și mi-e rușine să întorc capul. Sunt atrocități care nu pot fi privite cu ochii deschiși. E intolerabil, ca o mare durere fizică. Cuvintele nu mă ajută la nimic.

Joi, 10 septembrie 1942

Trenul cu evrei deportați, după ce a stat câteva ore la Chitila, a plecat ieri după-masă. Un camion încărcat cu alimente și haine a sosit prea târziu, întâi la Chitila, pe urmă la Ploiești – și pe urmă s-a întors. Încremenire, stupoare. Nu e loc nici de sentimente, nici de gesturi, nici de cuvinte.

Evreii nu vor avea pâine o zi din cinci. Rația de zahăr se scade pentru evrei de la 200 de grame la 100. Cea pentru creștini se menține la 600.

Marți, 22 septembrie 1942

Ieri, Iom Kipur. Zi de post – și încercare de a crede, de a spera.

Joi, 5 noiembrie 1942

Un ordin al Ministerului Propagandei dispune scoaterea cărților de autori evrei din librării și biblioteci. Am văzut azi la "Hachette" două imense tablouri tipărite cu litere mari: Scriitori evrei. Sunt, desigur, și eu acolo, afișat ca un delincvent, ca un criminal: numele părinților, data și anul nașterii, lista cărților. Lipseau doar semnalmentele. Întâi am râs (mai ales că întreg tabloul e plin de inexactități), dar pe urmă m-am gândit că afișarea asta nu ne face nici un bine. Mă tem că va atrage atenția asupra noastră și cine știe ce mai iese de aici? De doi ani, nu mă duc la teatru, nu intru în restaurante, evit să mă plimb prin centru, nu văd mai pe nimeni, nu caut pe nimeni, încerc să mă țin cât mai departe, cât mai singur, cât mai uitat – și acum numele meu în toate librăriile!

Luni, 4 ianuarie 1943

Începând de azi evreii au nu 50, ci 100 de grame de pâine mai puțin decât creștinii. Patru din zece rații zilnice ne sunt suprimate.

Luni, 22 martie 1943

Citit "Cartea Esterei" din Biblia englezească, iar azi "Esther" a lui Racine. (E și ăsta un fel de a serba Purimul!) Trec secole și milenii – și povestea noastră e mereu aceeași. Ce fantastic mister.

Joi, 13 mai 1943

250 de tineri evrei, din ceea ce se chema "detașamentele volante", au fost luați ieri de la lucru, încolonați și trimiși în câteva ore în Transnistria, la muncă.

Luni, 11 octombrie 1943

Sâmbătă a fost Iom Kipur.

Nu încerc să pun în ordine "iudaismul" meu. Am postit. Am fost seara la templu, să aud sunând șoiferul. Peste umărul cuiva, am încercat să silabisesc ultimul "Uvinu Malkeinu".

De ce? Cred? Vreau să cred?

Nu. Nici măcar atât. Dar e parcă, în atâtea gesturi inconsistente, o nevoie de căldură, de liniște.

Vineri, 22 octombrie 1943

(C.) Balmuș (profesor de grecește la Iași) îmi povestește din nou – după Oțetea, anul trecut – măcelul evreilor de la 29 iunie 1941.

"A fost – spune el – cea mai bestială zi din istoria omenirii".

Marți, 29 august 1944

Noaptea de miercuri spre joi – petrecută de Pătrășcanu (Lucrețiu Pătrășcanu), Belu (Belu Zilber) și atâția alții, imediat după lovitura de stat (de la 23 august, **n. red.**), în casa din Strada Armenească ("casa istorică") – a fost noaptea de delir. În tot orașul, lumea urla de fericire. Antonescu fusese răsturnat în 5 minute. Noul guvern, constituit. Armistițiul, acceptat. Nici n-am avut timp să beau un pahar de șampanie pentru Parisul recucerit de francezi, când ne-a ajuns din urmă avalanșa de evenimente proprii.

Toată noaptea am scris pentru "România liberă", care trebuia să apară în zori. Eram fericit că întâmplarea mă făcea gazetar, în chiar noaptea victoriei.

Dimineața m-am dus frânt de oboseală spre casă, cu speranța că o să dorm, când au început să urle sirenele. Nemții începeau bombardamentele. Și am avut un bombardament de formă necunoscută, fără întrerupere, fără alarmă, fără prealarmă, un bombardament care ne-a ținut în adăposturi timp de 60 de ore, până sâmbătă seara. Iar în ultima oră, sâmbătă spre seară, casa noastră a fost lovită. Victime, în ultimul moment, când gata-gata eram să ajungem la potou teferi. Dar suntem vii.

Sâmbătă, 16 septembrie 1944

Nu sunt dispus să am decepţii. Nu-mi recunosc un asemenea drept. Nemţii şi hitlerismul au crăpat. E deajuns.

Am ştiut totdeauna, până în adâncul inimii, că aş fi murit bucuros, ca să grăbesc măcar cu o fracţiune de milimetru prăbuşirea Germaniei. Germania e prăbuşită – şi eu trăiesc. Mai mult ce pot cere? Atâţia oameni au murit, fără să vadă cu ochii lor căderea bestiei! Noi, care suntem încă vii, am avut acest imens noroc.

Mai departe? Nu ştiu.

Mai departe începe viaţa.»

❖

Da, mâine începe viaţa. Dar pentru Mihail Sebastian, această viaţă avea să fie foarte, foarte scurtă.

Iată, aşa cum au fost înfăţişate în presa vremii, împrejurările în care a murit autorul"Jurnalului":

«La rubrica "întâmplărilor din Capitală", reporterul de serviciu al bătrânului ziar "Universul" prelucra datele din raportul constatativ al poliţiei: "Cunoscutul scriitor şi publicist Mihail Sebastian, domiciliat în str. Antim nr. 42, a fost ieri victima următoarei nenorociri: în timp ce traversa Bd. Maria, în dreptul Bisericii Sf. Nicolae-Vlădică, a fost lovit şi trântit jos de autocamioneta nr. 16306 B, condusă chiar de proprietar, anume Ion Zăpădeanu, din str. Coţofani-Tei nr. 35, care, văzând un bolovan de piatră în mijlocul drumului, a frânat brusc, vrând să evite un accident. În momentul acela, însă, tija frânei rupându-se, maşina n-a stopat, fiind proiectată violent înainte, astfel că l-a surprins pe nefericitul scriitor, trântindu-l cu capul de pavaj, fapt în urma căruia i s-a provocat fractura bazei craniului. A fost transportat îndată la dispensarul "Dr. Gâdei", unde, după o scurtă agonie, a încetat din viaţă. În urma acestui grav accident, proprietarul maşinii a fost condus la circumscripţia 26 poliţienească şi reţinut pentru anchetă.»

(După "Realitatea Evreiască", Bucureşti 2007)

CALENDAR

Noiembrie

1 noiembrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)

3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)

4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)

4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)

4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)

4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)

4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)

7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)

8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)

9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)

10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)

10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)

10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)

11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)

11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)

12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)

14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)

15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)

15 noiembrie a murit Zigu Ornea (2001)

16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)

16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)

17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)

18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)

18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)

19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)

20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)

21 noiembrie a murit Lucian Raicu (2006)

22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)

23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)

25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)

26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)

27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)

27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)

29 noiembrie a murit I. Livadaru (2000)

30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)

30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)

30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997)

Răspunzând unor observaţii critice pe adresa HOR-ului, d. Zeev Schwartz, preşedintele organizaţiei, a declarat presei:

"Este trist că după 50 de ani nu se ştie încă faptul că HOR-ul îi reprezintă pe originarii din România".

Just. E trist.

ETC... ETC...

••• Avem noutăţi (dar nu surprinzătoare) despre faimosul David Kahn, din New York, care a năvălit, nu de mult, la Federaţia din Bucureşti, făcând pe tovarăşul de la raion venit în control pe teren să-şi dea cu presupusul despre situaţia cimitirelor (plus alte chestiuni de gospodărire), trăgându-l de urechi pe dr. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei, şi, ofuscat că nu i se dă atenţie, împrietenindu-se la cataramă cu senatorul Corneliu Vadim Tudor, şeful Partidului România Mare şi vechi prieten al poporului evreu. Una din afirmaţiile sale care ne-au zgâriat urechea a fost acea că d-sa n-a sosit în România aşa, de capul lui, ci în calitate de preşedinte al Asociaţiei Evreilor Români din America. Care asociaţie, fraţilor? – ne-am zis. Că de când mama ne-a făcut, n-am auzit niciodată de aşa ceva. Nici noi (care poate suntem mai inculţi), nici alţii. Ne obişnuisem cu ideea că aici, în Israel, există 10734857298476 asociaţii, uniuni, organizaţii etc. etc. ale alialei, şi că *figura ţine* (şi-ncă bine, în anumite cazuri), dar nu bănuisem că metoda a trecut oceanul. Ei bine, se pare că a trecut. În ciuda eforturilor noastre, ne-a fost cu neputinţă să aflăm cum devine cazul cu asociaţia în cauză. Exasperaţi, l–am rugat pe Radu Hervian, corespondentul nostru la New York, să lase toate treburile de o parte şi să dezlege misterul, el, ca trăitor în Manhattan ce este, fiind cel mai potrivit pentru această misiune specială. Dar, dezamăgire. După vreo două săptămâni de cercetări prin marea metropolă, şi după ce-a citit cartea de telefon de la A la Z, Hervian ne-a comunicat că n-a aflat nimic despre Asociaţia condusă de d. Kahn.

••• Bun, ba chiar mai bun decât de obicei, noul *Calendar* ("Luah") pe 2007-2008, scos de cei de la Federaţia din Bucureşti. Redactat de-o echipă condusă de Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii Evreieşti", Calendarul îţi pune la îndemână tot ce vrei să ştii despre sărbătorile iudaice, rugăciunile ce se rostesc cu diferite prilejuri etc. etc., precum şi un bogat material informativ privind viaţa comunităţii din România. De ce spuneam că Luahul cel nou este mai bun decât de obicei? Fiindcă redactorul capitolelor religioase, B. Tercatin, a îndeplinit o mai veche dorinţă a lui "Minimum" şi anume, alături de textul în ebraică al unor rugăciuni esenţiale, a dat şi traducerea acestora în limba română. O adevărată *mitzva* de sărbători…

••• Prezentă mereu la întâlnirile săptămânale cu cititorii, agenţia ISROpres, din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, transmite ştiri din şi despre lumea *tribului:*

■ Avocatul român Theodor Criveanu a fost onorat postum cu titlul de "Drept între popoare" la memorialul Yad Vashem din Ierusalim, recompensă acordată unor ne-evrei în numele poporului evreu în semn de recunoaştere a eforturilor de a salva de la moarte membri ai comunităţii lor, informează staţia Internet yadvashem.org.

Ceremonia a avut loc la memorialul Yad Vashem din Ierusalim, în limbile engleză şi ebraică, în prezenţa lui Willie Criveanu, fiul lui Theodor, a reprezentanţilor ambasadei României în Israel şi a unui număr de supravieţuitori ale căror familii au fost ajutate de avocatul Theodor Criveanu în timpul celui de-al doilea război mondial.

După ce Germania nazistă a invadat Uniunea Sovietică în vara anului 1941, România a reanexat Basarabia şi nordul Bucovinei şi a căpătat controlul asupra Transnistriei şi a unei părţi din Ucraina pe care germanii au invadat-o împreună cu forţele române.

Aproximativ 60.000 de evrei au fost ucişi în Bucovina şi Basarabia de armatele române şi germane, cu ajutorul poliţiei şi a locuitorilor din zonă. Restul evreilor a fost forţat să plece în Transnistria, zona unde au murit aproximativ 120.000 de reprezentanţi ai acestui popor. Potrivit unui raport al Comisiei Elie Wiesel trimis în 2004 preşedintelui României, aproximativ 280.000-380.000 de evrei au fost ucişi de români în timpul Holocaustului.

Potrivit sursei citate, în octombrie 1941, regimul românesc a concentrat cei aproximativ 50.000 de evrei din Cernauţi într-un ghetto, în cadrul măsurilor preliminare deportării lor în Transnistria. Până la mijlocul lui noiembrie al aceluiaşi an, aproximativ 28.000 de evrei au fost deportaţi. Deportările au fost oprite după ce primarul din Cernăuţi, Traian Popovici, a reuşit să-i convingă pe guvernatorul militar român şi pe generalul Ion Antonescu să cruţe aproximativ 20.000 de evrei care mai existau în zonă pentru că erau vitali pentru economia localităţii.

Astfel, evreilor li s-a permis întoarcerea acasă. Dar în vara anului 1942, primarul Popovici, care avea să fie recompensat cu titlul de "Drept între popoare" în 1969, a fost acuzat de acordarea de permise de muncă unor evrei „care nu erau necesari" şi a fost demis. După demiterea lui, 5.000 de evrei au fost deportaţi peste râul Bug şi majoritatea au murit. Aproximativ 15.000 de evrei cu permise legale au rămas în Cernăuţi şi alţi 2.000 au trăit ascunşi.

Theodor Criveanu a fost un avocat din Braşov, recrutat ca ofiţer în rezervă şi însărcinat cu concentrarea evreilor din Cernăuţi într-un ghetto. Printre altele, Criveanu trebuia să ofere autorităţilor o listă cu evrei necesari pentru economia oraşului. Împotriva ordinelor şi cu riscul de a-şi pierde viaţa, Theodor Criveanu a oferit mult mai multe permise de muncă decât era necesar, salvând astfel un număr de evrei de la deportarea în Transnistria.

După război, Criveanu a trăit în România şi a murit în 1988.

■ In staţia Interet a Universităţii Tel Aviv a apărut un anunţ privind personalităţile israeliene care au primit titlul de Doctor Honoris Causa în filozofie ai Universităţii. Între ei se află şi romancierul Aharon Appelfeld, căruia i se publică şi următorul portret biografic: „Născut în 1932 la Cernăuţi, România, Aharon Appelfeld este unul din cei mai mari autori din lume, cu lucrări traduse în 26 de limbi. El şi-a pierdut părinţii în Holocaust şi a petrecut trei ani ascunzându-se de nazişti. A sosit în Palestina în 1946. Appelfeld a început să studieze literatura ebraică şi idiş la Universitatea din Ierusalim în 1952, an care a marcat şi începutul carierei sale de scriitor. A fost profesor emerit la Universitatea Ben Gurion şi a fost invitat să predea la mari universităţi din lume, inclusiv la Yale, Harvard şi Oxford. Între distincţiile primite se află şi Premiul Israel, Premiul primului ministru pentru literatură şi Premiul Anne Frank (de două ori).

■ La campusul studenţesc de la Virginia Tech, Statele Unite, a avut loc o adunare comemorativă dedicată tragicelor evenimente petrecute la 16 aprilie 2007, când, acţionând împotriva unui dement înarmat, profesorul Liviu Librescu şi-a sacrificat propria-i viaţă pentru a-i salva de la moarte pe mai mulţi din studenţii săi.

Numeroase staţii Internet studenteşti din Statele Unite reflectă pe larg manifestarea de la Virginia Tech. Într-unul din articole, semnat de compozitorul Kevin Caruso, se arată: "Erou – nici un alt cuvânt nu l-ar putea descrie mai bine. Liviu Librescu ţinea un curs studenţilor săi în camera 204 când focuri de armă au început să se audă în Norris Hall din campusul Virginia Tech în ziua de 16 aprilie 2007. Acest fel de primejdie nu îi era străin – el a supravieţuit Holocaustului şi nu se temea de moarte. Fără să ezite, s-a repezit la uşă şi a ţinut-o închisă în timp ce le spunea studenţilor să fugă. Teroristul înarmat s-a apropiat şi a tras de cinci ori în Liviu. Liviu a fost însă capabil să-l blocheze şi atunci când teroristul a intrat în sala de curs cei mai mulţi dintre sudenţi au reuşit să scape. Şi cu toate că doi studenţi au fost răniţi, toţi au supravieţuit. Din păcate, nu şi Liviu. Liviu Librescu a fost un reputat profesor internaţional în vârstă de 76 de ani, azi e un reputat erou internaţional. La 27 aprilie, Liviu a fost înhumat în Israel, la Raanana. Odihnească-se în pace!"

R. Kelly a compus o melodie dedicată victimelor tragediei de la Virginia Tech. Piesa – cu titlul "Rise Up" – lansează un mesaj care susţine vindecarea rănilor şi traumelor psihice rămase după acest sângeros episod. Toate încasările obţinute din comercializarea online a noii melodii urmează să fie donate în scopuri umanitare fundaţiei Hokie Spirit Memorial Fund, a anunţat un purtător de cuvânt al companiei Jive Records, casa de discuri a lui R. Kelly.

■ Un articol publicat în ziarul "Ultima oră" contestă afirmaţiile d-lui Zeev Schwartz, preşedintele HOR (una din asociaţiile create în Israel de originarii născuţi în România), că asociaţia sa ar fi unica reprezentantă legală a alialei române din Israel, şi că, în consecinţă, HOR-ul ar fi "unicul" îndreptăţit să-i reprezinte pe israelienii originari din România în faţa oricărui for intern sau interaţional.

Dl. Arthur Vais din Bat Yam, autorul articolului, consideră că astfel de afirmaţii ale conducătorului HOR "nu au nici un fel de suport real sau legal", deoarece "majoritatea asociaţiilor alialei române (ACMEOR, AMIR etc.) nu-l recunosc pe dl. Zeev Schwartz şi nici HOR ca fiind reprezentanţi legali ai alialei române". HOR – susţine articolul – nu are dreptul de a ne reprezenta pe noi, toţi membrii alialei române, în faţa nici unui for intern sau internaţional, în nici un fel de problemă... El poate reprezenta doar pe membrii HOR. Doar atât!".

Articolul din "Ultima oră" pune în discuţie şi faptul că HOR nu duce o activitate transparentă. Organizaţia nu a anunţat oficial numărul membrilor săi, structura veniturilor şi cheltuielilor sale, nu publică rapoartele anuale ale comisiei de control. Articolul din "Ultima oră" critică faptul că nici după mai mulţi ani de activitate nestatutară nu a fost organizat congresul HOR în cadrul căruia să se organizeze alegeri democratice.

"Se pare, arată Arthur Vais, că HOR face intervenţii pentru a căpăta dreptul de a administra sumele ce se vor acorda ca despăgubiri pentru averile şi proprietăţile confiscate de la populaţia evreiască în perioada 1940-1944 şi chiar în perioada dictaturii comuniste".

■ Hedwiga Brenner, scriitoare de limbă germană din Haifa, a primit din Germania un album cu desene reprezentând locuri din Cernăuţi, oraşul în care s-a născut. Desenele aparţin pictorului italian Roberto Richetti, care a trăit în Bucovina în deceniul al treilea din secolul trecut. Câteva din desene reflectă viaţa comunităţii evreieşti din Cernăuţi – strada evreiască, sinagoga, cartierul evreiesc, cimitirul. Albumul a aparţinut unei doamne din Cernăuţi, prietenă cu Hedwiga

Brenner, care l-a luat cu ea când a fost obligată să părăsească orașul. Ulterior, după război, doamna a plecat în Germania și i l-a trimis cadou prietenei ei, care între timp emigrase în Israel.

■ Ziarul „Gardianul" anunță că a apărut cartea „Jurnal de Fată din Târgu Frumos..." scrisă pe baza unui manuscris descoperit și editat de Dan Petre Popa.

„Jurnal de Fată din Târgu Frumos..." – notează ziarul – „ne aduce în atenție perioada celui de-al doilea război mondial, văzut din perspectiva unei adolescente evreice de 14 ani și jumătate. Trăind într-o comunitate evreiască, fata notează în jurnalul său și problemele acestora în vreme de război. Jurnalul se întinde pe perioada 18 iulie 1943 – 1 mai 1944. Pornind de la ideea că „oricine trebuie să aibă pe cineva de prieten sufletesc căruia să-i încredințeze toate gândurile sale", tânara își găsește alinare în „persoana" imaginară a lui Jeni, coafeză în oraș, care reprezintă idealul unei prietenii și ideea de imaginar. Personaj ce ar putea avea soluții pentru toate problemele, răspunsuri la toate întrebările specifice vârstei, singurul care poate înțelege un suflet tânar și zbuciumat. Cea mai mare dorință a fetei este ca Jeni cea „cu ochi căprui, ca un magnet" să fie reală. „Doresc s-o revăd așa cum o mamă dorește să-și revadă copilul", mai nota adolescenta în jurnalul său. La o primă vedere, putem spune că avem de-a face cu un jurnal obișnuit, cu note ale activităților zilnice (la dentist, la școală, vizite de familie etc.), însă ineditul vine tocmai din „anonimatul" tinerei evreice, din limbajul folosit acum 60 de ani sau din lumea și obiceiurile specifice comunității evreiești. Această „piesă de arheologie literară" este dedicată tuturor celor care „au priceput ceva din curgerea vremii, cu toate ale ei, și s-au purtat ca atare... cartea fiind izvorul Tuturor Bunicilor".

■ A apărut recent în editura "Academon" a Universității Ebraice din Ierusalim cartea "Comunicații fără fir – componentă importantă în convergența rețelelor", scrisă de ing. Rozalia Bines. Volumul înmănunchează articolele publicate de autoare în ultimii ani în reviste de specialitate, în paralel cu progresele tehnologice în domeniul telecomunicațiilor.

Deși se adresează profesioniștilor, conferențiarilor, studenților, conducătorilor de întreprinderi etc., cartea este scrisă într-un limbaj accesibil și celor care nu sunt de specialitate. Un loc special este acordat colaborării dintre IEES (Societatea Inginerilor Electricieni și Electroniști din Israel) și AGIR (Asociația generală a Inginerilor din România), a cărei reprezentantă este însăși autoarea; de asemeni sunt redate câteva din aspectele importante ale comunicațiilor digitale din România.

Publicarea cărții a fost înlesnită și datorită sprijinului acordat de Asociația Inginerilor, Arhitecților și a Profesiunilor Tehnologice din Israel.

■ (Din revista "Observator Cultural")

«Și totuși, uneori lucrurile merg în România, îți vine să spui, citind consemnările pline de acribie ale întâlnirilor Cercului de la Ierusalim. Doar că această Românie minimală, nostalgică și poetic-exactă – evocată de scriitori, cineaști, artiști plastici, istorici evrei născuți în România – se află în inima Israelului. Începute în 1993, întâlnirile de la Ierusalim i-au reunit pe cei mai importanți oameni de cultură români din Israel, în dialog cu diaspora, dar și cu propriul trecut/prezent românesc. Mozaicul rezultat în acest al doilea volum reface o lume paradoxală: deși aflată în permanentă comunicare-comuniune-emulație, ea este, în același timp, o lume livrescă, legată de o limbă românească plastică și savuroasă și de dragoste pentru literatură.

Fie că e vorba de dezbateri academice sau informale (de la "Imaginea evreului în discursul antisemit", "Fenomenul Transnistria", "Barașeum, un teatru evreiesc în umbra războiului", "Furtul de la Bancă", Evreii și comunismul"), evocări (Fundoianu, Sebastian, Joseph Schmidt, Marcel Iancu), portrete aniversare sau omagiale (Virgil Duda, Iosef Eugen Campus, Al. Mirodan, Eran Sela, Lia König, Ana Blandiana) – agapele de la Ierusalim construiesc biblioteca vie a unei părți esențiale a memoriei noastre culturale.»

■ Volumul bilingv "Oublier en avant" (Uitarea dinainte) de Marlena Braeşter a fost lansat la Librăria Cărturești din București, anunță "Observator Cultural". Cartea a fost publicată de Editura Vinea. Autoarea s-a născut la Iași și trăiește în Israel din 1980.

Versiunea franceză a cărții a apărut în Franța, la Editions Jacques Bremond, în 2002, în urma câștigării, în 2002, a premiului "Ilarie Voronca". Volumul a fost prezentat de Constantin Abăluță, Carolina Ilica, Mihail Gălățanu și Nicolae Țone. O versiune în ebraică a cărții, intitulată "Lishkoah et ma she' ykre", va apare la sfârșitul acestui an sau la începutul anului viitor.

Marlena Braeşter, președinta Asociației Scriitorilor Israelieni de Limbă Franceză, este traducătoare a lui Benjamin Fondane și Amos Oz. În afară de premiul "Ilarie Voronca", ea a mai obținut premiul "Hélène Jacques-Lerta (2006) pentru volumul "La lumière et ses ombres" și este Cavaler în ordinul Palmes Académiques pentru servicii aduse culturii franceze. Poemele sale au fost traduse în engleză, română, arabă, spaniolă, italiană, portugheză, croată.

■ Paula Drexler, președinta

"Organizaţiei Profesionale a Cosmeticienelor" din Haifa şi nordul ţării, a primit titlul de "Laureată a Asociaţiei Micilor Industriaşi", ca o recunoaştere a activităţii depuse în decursul anilor pentru promovarea meseriei de esteticiană şi încurajarea cosmeticienelor în ridicarea nivelului lor profesional. Festivitatea decernării titlului a avut loc în prezenţa a peste 500 de persoane. În timpul festivităţii a fost rulat şi un film care prezintă momente din activitatea laureatei, inclusiv vizite făcute împreună cu colege ale ei la bolnave internate în diferite institute medicale.

Paula Drexler este membră în conducerea pe ţara a Organizaţiei profesionale a cosmeticienelor.

Prezențe, prezențe...

■ Editura Humanitas din Bucureşti a lansat o colecţie de *cărţi vorbite* (audio-book); după cum s-a înţeles desigur avem de-a face cu discuri (DVD) pe care sunt înregistrate diferite opere literare (adică interpretate) de mari actori. Printre acestea se află şi romanul "Accidentul" de **Mihail Sebastian,** în lectura lui George Ivaşcu, de la Teatrul Naţional. «Ca un arc peste timp – spune Ivaşcu, eu am debutat în filmul de televiziune "Accidentul", cu rolul Gunter, şi este ca o reîntâlnire care mi-a făcut foarte bine sufleteşte.»

■ Un mare istoric, aşa îl califică dr. Liviu Rotman în "Realitatea Evreiască" pe regretatul prof. **Bela Vago,** a cărui moarte am anunţat-o nu de mult.

«Născut la Gheorgheni, într-o familie de notabili evrei din micul orăşel din Cheile Bicazului, Béla Vágó va studia istoria la respectabila alma mater a Transilvaniei - Universitatea din Cluj –, pe care apoi o va sluji ca asistent şi lector universitar, până la începutul anilor '60, când a făcut Alia, cu familia, în Israel. Aici se va încadra în viaţa universitară israeliană, fiind, timp de aproape două decenii, profesor la Universitatea din Haifa. Lucrarea "Umbra zvasticii. Drumul fascismului şi antisemitismului în Bazinul Dunării", ce a apărut la Londra, în 1975, este o perspectivă insolită pentru acele vremuri a unor fenomene deosebit de complexe şi contradictorii.

Lucrarea, ca şi alte scrieri ale istoricului Béla Vágó, se bazează pe cercetarea intensivă a unei importante surse documentare, arhiva Ministerului de Externe britanic. Cartea avea să fie tradusă în limba română, din lăudabila iniţiativă a istoricului Adrian Cioroianu, la Editura "Curtea Veche", în 2003. Deşi tradusă cu mare întârziere – din cauze de ordin politic – faţă de momentul apariţiei, cartea va fi primită cu interes de cercurile academice din România, ocupând un loc special în dezbaterile şi polemicile asupra acestui important capitol de istorie, într-o perioadă foarte agitată, ce a premers publicarea Raportului Final al Comisiei Internaţionale pentru Studierea Holocaustului în România "Elie Wiesel" (noiembrie 2004).

Se poate spune că Béla Vágó a fost un deschizător de drumuri în cercetarea istoriei evreilor din Europa de Est şi, în special, el a fost acela care a ridicat această cercetare la standarde academice.

Într-o epocă în care, datorită lipsei de acces la cercetarea arhivelor din estul Europei, istoria evreior din această arie era tratată destul de superficial, cu ajutorul unor izvoare de importanţă secundară, Béla Vágó încearcă şi reuşeşte să suplinească această gravă problemă prin investigări ale unor arhive din Occident: Londra, Viena etc.

Atunci când privim evoluţia istoriei evreilor din Europa Centrală şi de Est, inclusiv din România, ne apare cu claritate locul de ctitor în domeniu al lui Béla Vágó. Iehi zihro baruh!»

■ Un text ne-banal despre **Lucian Raicu** a publicat în cunoscuta revistă franceză "Revue des Deux Mondes" criticul literar Michel Crépu, de la Paris. E, de fapt, o pagină din jurnalul lui Crépu. O redăm după "România literară", din Bucureşti:

«Citim cu strângere de inimă, în "Revue des Deux Mondes", o pagină de jurnal emoţionantă despre înmormântarea lui Lucian Raicu, la Cimitirul Père Lachaise. Între cei prezenţi s-a aflat directorul "României literare", Nicolae Manolescu, precum şi Mircea şi Maşa Dinescu, Florica Jebeleanu, Magda Cârneci. Jurnalul îi aparţine lui Michel Crépu:

"Marţi.Odată întors la Paris, pură coincidenţă (Michel Crépu revenea din România, n.a.), *aflu că a murit Lucian Raicu, scriitor, eseist român, al cărui formidabil eseu despre Gogol îl citisem demult. Am scris patru rânduri despre carte, cu prilejul morţii lui Ionesco, sunt cel puţin zece ani de atunci. Raicu locuia la Paris cu soţia lui într-o izolare deplină. Unul dintre prietenii lui îmi spune, la telefon, că aceste rânduri sunt singurele scrise despre cartea aceasta şi despre Raicu însuşi. Pentru mai mult de treizeci de ani de zile din viaţa de emigrant la Paris, este, totuşi, cam puţin. Nu l–am întâlnit niciodată pe Raicu, n–am vorbit niciodată cu el. Mă duc la Père Lachaise, la incinerare. Atmosferă de sală de aşteptare din gară, în care mai multe familii care n-au nici o legătură între ele zăbovesc din aceleaşi motive funebre. Aparat de făcut cafea, uşile toaletelor care se trântesc necontenit, zarvă de zi cu grevă a SNCF; văduva lui Raicu e de faţă, îmi este prezentată, o micuţă femeie elegantă, îmi mulţumeşte că am venit etc. Îmi arată o fotografie: desco-*

păr, pentru prima şi ultima oară, faţa acestui om căruia nu i-am fost nici măcar o cunoştinţă îndepărtată. Cap viguros, privire neagră pătrunzătoare, causticitate fizică evidentă. În sfârşit, un mic cioclu înecat în costumul lui cenuşiu ne invită să-l urmăm. Coborâm în sala în care se află sicriul; ambasadorul spune câteva cuvinte din care reiese că Raicu era un ins redutabil care nu putea fi dus de nas, apoi ascultăm o sonată foarte lentă. Micul cioclu declară după aceea că, dacă dorim, ne putem apropia de sicriu ca să ne arătăm ataşamentul faţă de cel dispărut. Mă înclin în faţa coşciugului gândindu-mă că fac gestul întru gloria mai mare a literaturii. Micul cioclu împinge apoi sicriul aşezat pe rotile în încăperea de-alături, de unde va fi, fără îndoială, expediat fără întârziere în flăcări. Îşi împinge maşinăria încet, recules, iar noi privim acest lucru într-o linişte împietrită. Ieşind – e noapte – văd coşul înalt al crematoriului ca un enorm deget negru". Continuarea jurnalului îi este dedicată tot lui Lucian Raicu.»

■ Eveniment la Botoşani. Luna trecută a fost lansată în cunoscutul oraş moldovenesc o carte cu titlu derutant, "Enciclopedia Botoşanilor", de **Isaac Moscu Eyal,** trăitor la Tel Aviv. Spuneam titlu derutant deoarece nu e vorba, cum s-ar crede, de o lucrare ştiinţifico-severă, ci de o adevărată scriere literară.

Referindu-se la apariţia cărţii, publicaţia "Jurnalul de Botoşani" scrie, sub semnătura Biancăi Albu:

«City Gallery a găzduit un dublu eveniment deosebit pentru viaţa culturală botoşăneană. În premieră a fost lansată "Enciclopedia Botoşanilor", volum scris în străinătate şi pe care autorul a ţinut să o prezinte personal în oraşul natal. Cartea este scrisă de evreul născut în Botoşani, dar stabilit în străinătate, Isaac Moscu Eyal. Enciclopedia sa prezintă o serie de povestiri despre oameni şi locuri din Botoşani. La eveniment a luat parte şi primarul municipiului Botoşani, care i-a înmânat o diplomă de excelenţă autorului, pentru meritul de a promova Botoşanii în lume. "Nu pot să fiu decât bucuros când văd că numele Botoşani apare într-o carte. Mă înclin în faţa autorului pentru ceea ce face pentru Botoşani acolo unde este", a declarat primarul municipiului Botoşani. În cadrul aceleiaşi manifestări, Viorel Baciu a participat cu o expoziţie de caricatură "Şarje cu şefi de stat". Manifestarea a fost onorată de deputaţi, precum Doina Dreţcanu, Radu Drăguş sau Gavrilă Vasilescu, dar şi consilieri locali, profesori, oameni de cultură. Volumul a fost prezentat celor de faţă de muzeograful Gheorghe Median, care a apreciat că opera autorului se aseamănă mult cu cea a regretatului Ion Pribeagu. "Este o carte umoristică, pe alocuri tristă. Se poate spune că îl continuă, dar pe alte coordonate pe Ion Pribeagu. Numai că Pribeagu a ales ca modalitate versurile", a precizat muzeograful botoşănean. La rândul său, autorul, fost ziarist timp de 18 ani la "Informaţia Bucureştiului", după care a plecat în Israel, spune că volumul cuprinde de fapt tinereţea sa petrecută la Botoşani. "Este un buchet de povestiri despre oameni şi fapte neieşite din comun. Nu sunt oameni cu pieptul plin de medalii. Oameni şi locuri care pentru anii tinereţii mele erau foarte pitoreşti", a declarat Isaac Moscu Eyal. Acesta susţine că lucrarea nu are un mesaj de transformare a omului. Nu este inginerie genetică şi nici psihologie socială. Autorul nu se bazează pe eroi, ci pe oameni simpli şi situaţii obişnuite pe care a intenţionat să le scoată din anonimat.»

Relatări asemănătoare au mai apărut şi în gazetele "Evenimentul de Botoşani", "Botoşani News", "Ştiri locale". În acelaşi timp, la postul "Radio România – actualităţi" (emisiunea "Deschis duminica"), cartea lui Eyal Moscu s-a bucurat de o prezentare largă aparţinând ziaristei Gina Poenaru.

••• Aşa cum era de aşteptat, Avram Croitoru, creatorul "Fonotecii de aur", nu a scăpat prilejul de a discuta cu scriitorul B. Elvin acum, când acesta a intrat în rândurile octogenarilor. Extrase din textul apărut în "Realitatea Evreiască":

«Am trăit în teatru zile de plenitudine, de fericire, de lumină, zile de neuitat. Sub semnul acestei permanente şi neobosite căutări, mai ales în perioada Teatrului de Comedie, când această căutare era un fenomen colectiv. Acolo am avut şi eu norocul să am lângă mine un Kenneth Tynan. Numele lui este B. Elvin şi a fost, peste două decenii, profesorul meu în arta de a conduce un teatru şi de a impune un repertoriu de calitate şi de mare curaj într-o epocă de zgomot şi furie – cum zice Shakespeare.»

(Radu Beligan)

«**Avram Croitoru:** – *Cu ce prilej vi s-a adus elogiul pe care-l reproducem în prefaţa convorbirii noastre?*

B. Elvin: – Acest elogiu năucitor (şi pe care n-aş face greşeala de a-l lua decât ca un semn de afecţiune) a fost rostit, în primăvara lui 2007, de Radu Beligan, în cadrul ciclului de conferinţe care au loc la Teatrul Naţional. Şi nu vă ascund c–am rămas stupefiat, auzindu-mi numele pomenit alături de Laurence Olivier, Sică Alexandrescu sau Jean Louis Barrault şi considerat unul dintre profesorii marelui actor. Pe scurt, buimac şi emoţionat, abia am putut urmări confesiunea publică a lui Radu Beligan.

– *Spune maestrul Beligan c-aţi fost pentru el un Kenneth Tynan, desigur un nume bine cunoscut în lumea teatrului.*

– Kenneth Tynan, care a fost sfetnicul literar al lui Laurence Olivier, şi-a câştigat reputaţia atât prin cronicile dramatice cât şi prin contribuţia sa ofensivă la dezbaterile despre drumurile şi soarta mişcării artistice din deceniile şase şi şapte ale secolului XX. Eu, unul, n-am intrat însă în arenă şi n-am îndeplinit rolul de animator deţinut cu brio de criticul britanic. M-am mărginit să scriu o carte despre dramaturgia occidentală de după cel de-al doilea război mondial ("Teatrul şi interogaţia tragică") şi să reunesc în două tomuri (intitulate "Dialogul neîntrerupt al teatrului cu lumea în secolul XX") punctele de vedere ale unora din cei mai importanţi dramaturgi, regizori, actori despre spectacolul de azi şi de mâine.

– Aceste cărţi se numără, probabil, printre argumentele pentru care Radu Beligan vă situează printre dascălii lui. Dar aş vrea să aflăm ce-a însemnat pentru dumneavoastră întâlnirea cu marele actor.

– Întâlnirea a avut loc spre capătul anului 1960, într-o perioadă foarte grea pentru mine. Eseul despre Anatole France pe care-l publicasem era în răspăr cu epoca şi, nu fără motiv, a fost socotit un volum eretic, determinând îndepărtarea mea din postul de redactor de la "Viaţa românească". Mă aflam, aşadar, după trei ani de şomaj când Mirodan, care era secretarul literar al Teatrului de Comedie şi dorea să se dedice scrisului, m-a recomandat lui Radu Beligan, directorul acestui ansamblu. Am venit la întâlnirea stabilită şi deşi nu eram deloc în situaţia de a formula condiţii, i-am solicitat să stabilim un fel de protocol al colaborării noastre viitoare. Printre altele, i-am spus că, dacă ridică glasul ori îmi vorbeşte nepoliticos, eu am plecat a doua zi din slujbă. Pe scurt, am lucrat împreună trei decenii. Cu asta am zis totul. În preajma lui Radu Beligan am învăţat enorm.

– De pildă, ce?

– Înainte de a veni în teatru, citisem multă dramaturgie dar nu vedeam piesa în spaţiu, în întruparea ei scenică. Nu desluşeam nici ce şanse are să atragă publicul. Abia aici am învăţat, cât de cât, ceea ce orice secretar literar trebuie să ştie.

B. Elvin

– Un moment din scena vieţii, din activitatea secretarului literar.

– S-a întâmplat prin 1986 sau 1987. În acea perioadă îngrozitoare de frică şi frig, a venit o echipă a televiziunii austriece să-i ia un interviu lui Radu Beligan în calitate de director al Teatrului Naţional. Radu Beligan, care la acea dată se ferea cât putea să apară în altă postură decât cea de artist, a refuzat să dea interviul, aşa că n-am avut încotro şi a trebuit să-i ţin locul. Printre altele, mi s-a pus următoarea întrebare: "Cum se explică faptul că, într-o capitală europeană, în mijlocul lunii ianuarie, pe un frig cumplit, actorii joacă în îmbrăcămintea sumară cerută de rol, iar spectatorii sunt cu paltoanele pe ei, cu căciuli pe cap şi aplaudă cu mănuşi în mână?". La care eu, în bună tradiţie evreiască, am răspuns tot cu o întrebare. "Cum vă explicaţi dumneavoastră că într-o zi de marţi oarecare, pe un frig cumplit de îngheaţă apa în paharul pe care actorii îl duc la gură, spectatorii, deşi trebuie să stea cu paltoanele pe ei, sunt numai ochi şi urechi, captivaţi de spectacol? Şi în fond, ce piesă se joacă? O piesă oarecare: «Caligula», de Albert Camus".

– Ca secretar literar aţi plecat în turnee peste hotare şi aveţi, desigur, multe amintiri.

– Dintre ele aş reţine acum pe cea legată de un turneu la Paris, din 1980, când am avut din nou prilejul ca, împreună cu Radu Beligan, să-l vizitez pe Eugen Ionesco căruia i–am dăruit o icoană înfăţişându-l pe Sfântul Gheorghe ucigând balaurul. Numai că Sfântul Gheorghe avea chipul lui Eugene Ionesco, iar balaurul era un rinocer. Surâsul lui Ionesco m-a încurajat spre a-i cere permisiunea ca piesa "Ce nemaipomenită harababură", pe care o tradusesem împreună cu Florian Nicolau, să fie jucată în România. Fapt care n-a fost posibil însă decât după 1989.

– Fireşte că icoana dăruită a fost comandată special.

– La Teatrul Naţional lucrează un foarte talentat pictor. La el am apelat şi, ca tot ce semnează cu iniţiala "M", are o valoare deosebită.

– Ca secretar literar, aţi făcut un act de cultură transformând programul de sală dintr-o simplă foaie cu distribuţia spectacolului şi un cuvânt despre autor şi piesă într-o publicaţie ce se străduia să informeze cititorii asupra vieţii artistice şi literare din ţară şi de peste hotare. Cum au fost primite de actori "Caietele Teatrului Naţional"?

– De unii actori, cu nemulţumire. Pentru că li se părea că sunt împinşi la marginea scenei. Nici oficialităţile timpului nu priveau cu ochi buni acest trimestrial, cu fabulosul tiraj de 50.000 de exemplare şi care a totalizat în 20 de ani un tiraj de patru milioane de exemplare. Mai ales că revista s-a ferit ca de dracu să publice poza lui Ceauşescu, ori să vorbească despre "cârmaci", fapt remarcat prin 1990 într-o emisiune BBC.

– După câte ştiu, dat fiind c-am

urmat cursurile aceluiași Liceu "Cultura Max-Aziel", "Caietele..." au pentru dumneavoastră un vechi antecedent.

– Eram în clasa a VII-a de liceu când am început să scot un "Caiet Cultural" tras la gestetner și care a fost remarcat în presa vremii.

– *Ce cuprindea?*

– Schițe, poeme... opinii despre viitor.

– *Colegii care au colaborat?*

– Sergiu Levin, Tudor Steriade, Nicolas Haimovici...

– *Ați spus că Al. Mirodan v-a recomandat pentru a fi secretar literar. Erați prieteni?*

– Eram prieteni, deși cât se poate de deosebiți prin temperament. El avea deciziile radicale și categorice, eu aveam un anume scepticism și o anumită rezervă.

– *Le mai aveți?*

– Mai mult decât atât, aceste trăsături de caracter s-au accentuat cu vârsta. Dar marcata deosebire de temperament a fost în mod paradoxal, la acea dată, o punte de unire între noi. Nu pot uita un moment semnificativ din prietenia noastră și care vorbește despre generozitatea, despre capacitatea de dăruire în prietenie a lui Mirodan. Pe când aveam 18-19 ani, m-am îmbolnăvit de oreion și i-am semnalat să nu cumva să vină pe la mine, căci maladia e contagioasă. Firește că nu mi-a dat ascultare și, tot firește, s-a îmbolnăvit la rândul său.

– *Acum corespondați?*

– Rareori. I-am trimis un mesaj cu ocazia apariției numărului 200 al revistei "Minimum" și care a fost citit în cadrul sărbătoririi.

– *Ce i-ați scris?*

– "De fiecare dată când mă întâlneam cu Mirodan, comentam împreună actualitatea, ne interesam de prieteni, schimbam informații, bârfe, impresii. Eram tot atât de nerăbdători să-l auzim pe celălalt, pe cât să-i vorbim. Adevărul este că de mult, de foarte de mult ne legase una dintre acele prietenii absolute, caracteristice adolescenței. Spre regretul meu nu l-am mai văzut la față de ani iar rareori am prilejul să citesc «Minimum». Ce-i drept, acum un timp, am consultat din nou «Dicționarul neconvențional» și nu ascund că am fost tare bucuros în compania scriitorului care adună în paginile originalei cărți, ca într-un fel de Arcă a lui Noe, opere, amintiri, destine, atitudini, pe toate ducându-le la mal. Este de prisos să adaug că autorul câștigă astfel un pariu riscant ce sfidează tabieturi ale minții, uitării sau restricții. De altminteri, cred că lui Mirodan i-au plăcut întotdeauna provocările și că, prin fire, socotește nesuferită moderația. E o observație pe care am făcut-o cu decenii în urmă, la capătul piesei «Celebrul 702», unde dramaturgul respiră în voie, înfățișând cu umor peripeții ce par extravagante și oricum sunt scandaloase, atras de acel nemaipomenit care se întâmplă să fie chiar existența. Mirodan a scris «Celebrul 702» în câteva nopți, cu o patimă vădită, ispitit tocmai de lipsa de măsură a poveștii pe care vroia să ne-o spună. Mi-a făcut impresia că stă la masa de lucru ca la masa de joc și a luat potul cel mare pentru că a avut noroc. Norocul este un alt nume pentru un remarcabil talent. La miză maximă a jucat Mirodan și când a întemeiat «Minimum». Realitatea este că-i plac situațiile dramatice, la prima vedere fără ieșire, întrucât îi dau ocazia să triumfe asupra lor, răsplătit fiind de îndreptățite aplauze. Este ceea ce facem și acum când îi oferim florile retoricii noastre. A fi obiectul atâtor banalități înseamnă faima succesului, așa că, dragul meu Mirodan, resemnează-te și cu manifestarea străvechii și azi reînnoitei mele afecțiuni. Cât despre ultimele vești, abia aștept să te aud, abia aștept să–ți spun".

– *V-ați născut la Moinești, orașul de baștină al lui Alexandru Sever.*

– Alexandru Sever, Solo, mi-e un vechi și statornic prieten.

– *Prietenia s-a legat la Moinești?*

– Nu, la București. Am fost colegi la E.S.P.L.A. (Editura de stat pentru literatură și artă). Lucram în aceeași încăpere, alături de un alt vechi și bun prieten – Geo Șerban, eminent critic și istoric literar. De-a lungul anilor, ne-a sudat strădania de a ne apăra de "epocă", încrederea de a ne păstra o anume integritate intectuală. Cum s-ar zice – afinități elective. Dar să mă întorc la Solo. În urmă cu câteva luni, în cadrul unui dialog cu Mihai Șora, l–am vorbit de bine pe Alexandru Sever, amândoi socotindu-l un important scriitor, a cărui creație studiază o intensă suprafață socială și atinge uneori profunzimi tulburătoare. Mihai Șora sublinia prețuirea pe care o are pentru opera sa. Mi-a spus de asemeni că fusese frapat de cât de etanșă era solitudinea în care se ferecase, încă din tinerețe, cel căruia mai toți îi spunem Solo.

– *Solo nu vine de la solitar?*

– Nu, de la prenumele lui, Solomon. Aș adăuga că meritele scriitorului sunt vădite și în corespondența sa, iar eu unul mă mândresc de a deține câteva scrisori în care-și expune ceva din crezul său artistic.

– Sunteți autorul a 16 cărți, unele de critică literară ori eseuri, altele de ficțiune. De care dintre ele vă simțiți mai atașat?

– Pe măsură ce-au trecut anii, am devenit tot mai sever cu mine. "Datoria de a ezita" și romanul "În continuare" sunt printre prozele de care nu m-am îndepărtat. Alberto Moravia spunea: "Nu-mi plac cărțile mele și-mi plac atât de mult cărțile altora". Împărtășesc opinia romancierului italian. E însă o mărturisire imprudentă. Thomas Mann ne avertizează: "Dacă ți se întâmplă să te îndoiești de tine, «societatea» îţi va da dreptate". Mă consolez însă cu observaţia lui Cehov: "Fii mulţumit de nemulţumirea ta. Ea dovedeşte, poate, că eşti mai mare decât mulţumitul de sine". Altfel spus, orgoliul artistic nu-l asigură pe scriitor, nu-l face invulnerabil în ce priveşte imaginea sa în conştiinţa celorlalţi, în propria sa conştiinţă.

– *Sunteţi redactorul şef al prestigioasei reviste trimestriale «Lettre Internationale». De când?*

– Anul acesta s-au împlinit 15 ani de la întemeierea ediţiei româneşti. Timp în care ediţia şi-a precizat identitatea şi a reunit în jurul ei o familie de cititori fideli. După cum ştiţi, publicaţia nu-i unul dintre acei artizani ai actualităţii, lacomi de o glorie imediată, care să ne ofere dezlegarea unor probleme presante, şi nici nu urmăreşte să fie o călăuză a vieţii publice, după cum nu tinde să susţină unele opere şi să demoleze altele. Vrea "doar" ca, înfăţişând ce se petrece mai aproape ori mai departe de unde ne aflăm, să dea de gândit. Fără a se teme când nu subscrie la ideile dominante ale acestui timp şi se opune explicit opticii maniheiste.

– *Care-i secretul reuşitei dumneavoastră şi al excelentelor aprecieri de care se bucură "Lettre Internationale"?*

– Muncind în echipă alături de Irina Horea, secretar al Uniunii Scriitorilor, de Al. Şahighian, cronicar literar acreditat pe lângă "Berliner Festspiele" – şi unul şi altul, traducători de excepţie –, precum şi alături de Aura Barica, lector universitar. Partea care-mi revine este de a definitiva "distribuţia" spectacolului, vreau să zic, de a numi colaboratorii, apoi de a stabili raporturile dintre scrierile selectate de întreaga redacţie, pe urmă de a–mi spune părerea cu privire la ilustraţiile care să pună în valoare textele şi, în fine, de a îndrepta reflectoarele asupra înţelesurilor ce, în opinia mea, se cer reţinute. Din acest punct de vedere, munca mea seamănă cu a unui regizor. Iar eu unul agreez spectacolele în care regizorul e o prezenţă discretă. Într-o zi a venit în redacţia noastră Mircea Cărtărescu şi ne-a întrebat – dorind să ne facă un compliment – cum reuşim să scoatem o revistă atât de bună. I-am mărturisit, ruşinaţi, adevărul: nici noi nu ştim. Ştim doar că ne vin în sprijin multe competenţe.

– *E greu? Oare în mod inexorabil anii îşi spun cuvântul?*

– Într-un anume fel, da. Printre altele, sufăr şi eu de acea artroză a generaţiilor vârstnice care ne împiedică să îngenunchem în faţa ultimelor mode în cultură.»

••• Adevărul e că gluma se îngroaşă şi că enervarea celor care tot caută o librărie românească în Israel (atât pentru cărţi editate în ţara noastră de origine cât şi pentru scrierile autorilor din *alia*) a atins cote maxime. Noi, de la "Minimum", ştim prea bine care e situaţia; nu trece zi de la Dumnezeu fără să primim un telefon cu întrebarea: nu vă supăraţi, unde-aş putea găsi aici nişte cărţi în limba română? Nu vă supăraţi, doamnă (majoritatea solicitanţilor sunt femei), dar, după ştiinţa noastră, aşa ceva nu există în Israel.

Nu de mult, glumisem în revistă scriind că singura soluţie este să–ţi cumperi un bilet de avion şi să te repezi până la Bucureşti ca să-ţi cumperi cărţile dorite. Glumă, glumă, dar ştiţi cum e cu glumele: dintr-un banc aruncat aşa la nimereală se ivesc fel de fel de idei neaşteptate.

Aşa s-a întâmplat şi în cazul nostru. Un cititor din Petah Tikva, pe nume Isac Grünwald, care – după spusele sale – a lucrat patruzeci de ani în turism, propune agenţilor de voiaj să organizeze... "zboruri speciale pentru amatorii de cărţi", "pachetul" urmând să cuprindă: a) zborul dus-întors, b) 2-4 zile hotel patru stele, c) mic dejun (bufet), d) un tur al oraşului, şi 5) vizite la librăriile "Cartea Românească", "Humanitas" şi "Cărtureşti", precum şi la "Clubul cărţii israeliene", deschis de curând sub egida editurii Sigma.

••• Trăiesc, printre noi, o seamă întreagă de cetăţeni care au idei puţine, dar fixe. Unul dintre aceştia este şi dl. dr. Elias Erwin, din Beer Sheva.

În urmă cu câtava vreme, d-sa a găsit cu cale să dea, în frntea unui articol apărut în "Viaţa noastră" un *motto* din scriitorul francez Robert Brasillach. Când dai un *motto* din cineva, îţi exprimi implicit preţuirea şi admiraţia pentru autorul cuvintelor cu pricina. Acest Brasillach a fost unul din condeierii cei mai filo-nazişti şi antisemiţi din Franţa anilor '30-'40. Socotit printre cei mai fanatici colaboraţionişti din timpul războiului mondial, el a fost arestat după eliberarea Parisului, în 1944, la ordinul generalului De Gaulle, judecat pentru crime împotriva poporului francez, condamnat la moarte şi executat prin împuşcare la zidul închisorii unde se afla. Ne închipuisem atunci că d. Elias Erwin l-a ales pe vestitul "colabo" pentru *motto*-ul său din ignoranţă. O fi întâlnit fraza respectivă într-o revistă de mode sau într-o culegere de "maxime şi sentinţe" şi, neştiind cine a fost numitul, şi-o fi zis: citatul ăsta-i bun, hai să-l dau la articolul meu de săptămâna asta.

După ce l-am, cum se zice, atenţionat, d. Elias s-a potolit, scutindu-ne de asemenea miasme SS-iste. De curând, însă, el a recidivat, publicând iarăşi un *motto* din Brasillach.

Să fi uitat atât de repede de lecţia primită? Sau să fi socotit că acum, când prin ţară bântuie grupările neo-naziste, precum acela prins mai deunăzi de poliţie, şi când tipii Kapo se zbat din răsputeri să muşte în continuare, e un moment favorabil pentru svasticile dumisale din cuvinte? Nu ştim. Ceea ce ştim este că insul e din nou pe cai mari. Bravos, domnu' Erwin! Dacă mergi în continuare pe drumul ăsta, mâine-poimâine o să ne procopseşti cu *motto*-uri din C. V. Tudor, Ion Coja, Paul Goma, Gh. Zamfir, Gh. Ciuhandu, Ilie Neacşu, Radu Theodoru; şi, bineînţeles, Corneliu Zelea Codreanu. Că tot se poartă.

••• Dacă aţi terminat de scris un roman sau o piesă de teatru sau un poem epic de 200 de pagini şi aţi pus manuscrisul într-o servietă, să nu vă duceţi în nici un caz cu ea la cinematograf.

Altminteri, riscaţi s-o păţiţi ca dramaturgul Octavian Sava. Extras dintr-un articol publicat în "Realitatea Evreiască":

«Ne întorseserăm în capitală (O. Sava, împreună cu Virgil Stoenescu, coautorii comediei "Nota zero la purtare", **n. red.**) *cu un teanc de hârtii ce conţineau încercări nefinisate, copii incomplete, idei aşternute pe petice dintr-un bloc-notes, dar şi cu un manuscris bine pus la punct şi păstrat într-o servietă separată, care îmi fusese încredinţată mie, pentru a preda textul unei dactilografe în stare să ne desluşească scrisul. Nenorocirea a făcut că la cinematograful Capitol, care pe atunci mai funcţiona, juca un film interesant (nu-mi mai amintesc titlul). Intru să-l văd, pun servieta cu manuscrisul pe scaunul de alături şi, încântat de subiectul filmului, plec la final, uitând mapa în sală. Îmi dau seama de grava pierdere după ce ajunsesem, destul de târziu, acasă. Mă înapoiez disperat la cinematograf, portarul caută cu mine servieta, ia-o de unde nu-i! Dacă ar fi aflat Virgil, m-ar fi strâns de gât. În aceeaşi noapte, din amintiri, folosind teancul de hârtii aduse de la Sinaia, notele risipite pe petice de bloc-notes, am refăcut textul. Virgil Stoenescu, fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată, căci multe din meşteşugul dramaturgiei am învăţat de la el, nu a aflat niciodată de păţania mea cinematografică.»*

••• Dintr-o corespondenţă primită de la Joseph Halpern, din Geneva, aflăm noutăţi despre peripeţiile elveţiene ale cunoscutului publicist Alfred Hefter:

«Istoricul Alain Clarion îl evocă într-o operă colectivă publicată la editura "Antipodes" din Lausanne pe intelectualul evreu de origine română Alfred Hefter, care a trăit la Lausanne şi Geneva între anii 1932 şi 1934.

Născut în 1892 la Iaşi, fiind în 1918 girantul gazetei locale "Arena" şi publicist cunoscut, Hefter a peregrinat ulterior în Franţa şi Elveţia, fiind expulzat din ultima ţară în 1934, după o campanie antisemită şi xenofobă descrisă în opera colectivă "Les intellectuels antifascistes dans la Suisse de l'entre-deux-guerres".

"Vina lui Hefter a fost crearea la Geneva a unui cotidian de stânga, intitulat "Le Moment"; un cotidian angajat n special contra nazismului şi antisemitismului, dar în acelaşi timp destul de critic şi faţă de URSS şi Komintern.

Imediat după ce proiectul lui Hefter a fost cunoscut, redactorul şef al cotidianului "Tribune de Genève" l-a avertizat pe ministrul de Externe Giuseppe Motta că noul jurnal va irita Germania nazistă şi i–a sugerat ca permisul de rezidenţă al lui Hefter să nu fie reînnoit.

Dar autorizaţia de publicare a ziarului era dată, Hefter s-a mutat de la Lausanne la Geneva şi a scos în octombrie 1933 "Le Moment" (ziar pe care îl va publica ulterior în Bucureşti, **n. red.**), *care se anunţa ca un "cotidian ilustrat de informaţii politice, economice şi sociale".*

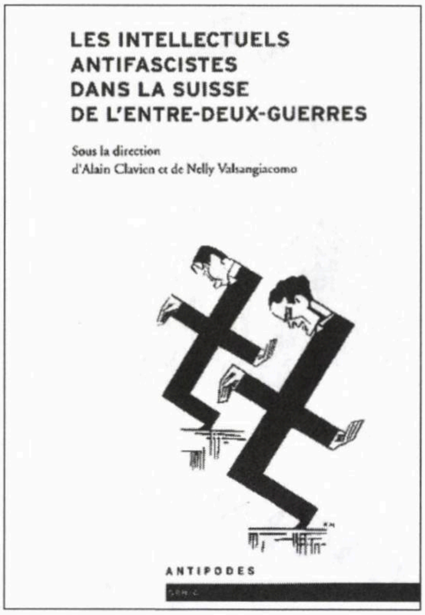

LES INTELLECTUELS
ANTIFASCISTES
DANS LA SUISSE
DE L'ENTRE-DEUX-GUERRES

Sous la direction
d'Alain Clavien et de Nelly Valsangiacomo

ANTIPODES

Rubricile variate ale jurnalului, care includeau comentarii de politică internă şi internaţională, sport, teatru, reportaje şi fotografii au atras nu numai un public intelectual, ci şi publicul popular. Succesul a fost meteoric, "Le Moment" având la sfârşitul lui 1933 mai mulţi abonaţi decât principalul ziar local, "Journal de Genève". Un fapt care i-a alarmat pe proprietarii celorlalte 5 cotidiane geneveze, care au început a-l considera pe Hefter ca un concurent periculos şi n-au ezitat să-l vizeze ca evreu…

"Réclamons l'expulsion du métèque Hefter, du juif roumain sournois qui s'est introduit dans nos murs sous le manteau de l'information", scrie ziarul "Journal de Genève".

Pretextul de expulzare a lui Hefter e găsit la începutul lui 1934, când, după publicarea în "Le Moment" a unui articol contra cancelarului austriac Dolfuss, guvernul de la Viena prezintă un protest diplomatic Elveţiei.

Acuzat de "periclitare a securităţii externe a Elveţiei", expulzarea lui Hefter e pronunţată la 8 martie 1934.

Aşa cum remarcă ironic istoricul Alain Clarion, nici măcar preşedintele partidului social-democrat din cantonul Geneva n-a vărsat vreo lacrimă aflând de expulzarea lui Hefter, în care văzuse mai degrabă un concurent decât un aliat politic…»

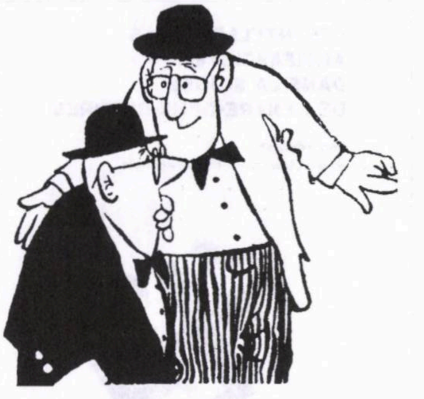

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Shmuel Reinisch,** preşedintele HOR-Haifa (zis şi *omul faptelor*) a hotărât să se lanseze în "bătălia" pentru deschiderea unei librării cu cărţi în limba română; el explorează posibilitatea de a se înfiinţa o asemenea librărie la Haifa şi, în acelaşi timp, a discutat cu cei de la firma "Steimatzky" ideea ca la filiala din marele port să se amenajeze un raion dedicat tipăriturilor româneşti.

...regizorul de film **Alexandru Solomon** şi-a exprimat dorinţa de a realiza un documentar despre Pogromul de la Iaşi.

...un grup de scriitori, ziarişti şi oameni politici din *alia* au redactat un memoriu solicitând Primăriei Tel Aviv să acorde unei străzi din oraş numele regretatului **I. Schechter.**

...**Prof. Dr. Jean Askenasy** este pe cale să organizeze, împreună cu... vecina sa din Herzlia, cunoscuta prezentatoare de la Televiziunea bucureşteană Mihaela Rădulescu (care posedă o vilă în oraşul de pe malul mării) un recital de poezie israeliano-română, susţinut de frumoasa vedetă a micului ecran.

...între ziaristele **Doina Meiseles** ("Ultima oră") şi **Rodica Grindea** ("Viaţa noastră") a trecut o pisică neagră.

...fostul campion naţional de şah al României, **Dolfi Drimmer,** a trăit, luna trecută. o experienţă neplăcută. Vechi activist pe tărâmul ecologiei, el face parte, în calitate de co-preşedinte, din conducerea unui nou partid care îşi propune să militeze pentru protejarea mediului ambiant. Dorind să imite obiceiurile ecologiştilor din Occident, conducerea a dat formaţiei politice denumirea de Partidul Verde. Aşa ceva sună bine în Franţa, Germania sau Danemarca, însă în România culoarea cu pricina are, cum ştim, conotaţii neplăcute. După ce s-a aflat că noul partid se cheamă aşa cum se cheamă şi că intenţionează să candideze la alegerile pentru Parlamentul European, Drimmer s–a trezit bombardat cu fel de fel de telefoane din partea amicilor: Ce e, mă, ai înnebunit? Te-ai dat cu legionarii? Ai ajuns şi tu Kapo? Năucit şi văzând că e gata să fie făcut *mat* pe tabla de şah a jocurilor politice, cunoscutul maestru internaţional încearcă acum să-şi convingă partenerii să schimbe denumirea partidului.

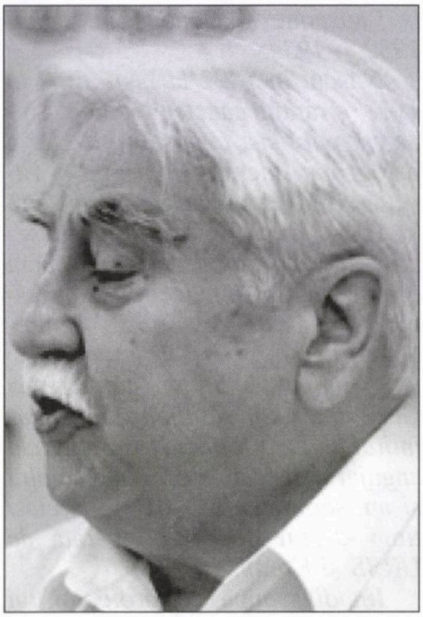

Prof. Dolfi Drimmer

...binecunoscutul **Nati Meir,** fost deputat PRM, în prezent "independent", a trecut şi el printr-un moment neplăcut. Venit de sărbători la Templul Coral să se roage cu tales şi tfilimii de rigoare pe frunte, el a fost evitat în mod ostentativ de ceilalţi enoriaşi, negăsindu-se nimeni care să-i adreseze cuvântul.

Nati Meir

Comentariul d-lui Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii evreieşti": «Aşa ceva s-a întâmplat şi-n şcoala mea. Descoperind că unul dintre colegi e *turnător,* toţi elevii s-au înţeles să-i aplice "pedeapsa tăcerii": nimeni nu mai vorbea cu el.»

Sport

Ne place că...

...antrenorul israelian de fotbal Avraham Grant a fost angajat ca antrenor al celebrei echipe londoneze Chelsea (una din cele mai bune din lume).

Nu ne place (în schimb) că...

...numirea lui Grant, de către Roman Abramovici, patronul Chelsei, în locul portughezului Mourinho, care se certase cu clubul, a fost primită cu huooo! şi la oase! de o mulţime de cetăţeni din patria fair-play-ului. Cronicarul ziarului "News of The World" (10 milioane de cititori) a cerut pe faţă jucătorilor de la Chelsea să piardă dinadins primele meciuri pentru a-l compromite pe Grant şi (cităm) "a dovedi patronului că a comis o greşeală când l-a numit pe israelian în fruntea echipei". Alte foi au luat-o, aşa cum era de aşteptat, pe partea lui *anti*. În fruntea cruciadei se află numitul David Mellor, fost secretar de Stat la Ministerul de Externe (Foreign Office), în care calitate s-a ciocnit nu o dată cu guvernul de la Ierusalim à propos de aşezările din teritorii. Vechi suporter al lui Chelsea, Mellor a scris în "Evening Standard" că angajarea lui Grant, "care provine de la cel mai de jos nivel al forbalului", se datorează faptului că el "este un rus-israelian într-un club aparţinând unui rus obsedat de Israel. Caligula şi-a făcut calul consul, iar Abramovici l-a făcut antrenor al echipei sale". Martin Samuel, şeful cronicarilor de fotbal de la "Times" (ei, da...), susţine că astăzi Chelsea a devenit un club "casher".

Ne place (însă) că...

...sărindu-i muştarul, o firmă de avocaţi din Londra, "Teacher and Kolby", a anunţat că are de gând să dea în judecată ziarele cu pricina pentru manifestări rasiste; nu ne place, în schimb, că până în clipa de faţă firma nu a terminat de redactat plângerea, făcându-ne să regretăm că jigodiile de pe insulă – care obişnuiesc de ani de zile să ne dea lecţii de bună purtare, luptă împotriva discriminării rasiale şi alte drepturi ale omului – nu au fost băgate la zdup, în haine vărgate şi cu arpacaş de două ori pe zi.

Ne place că...

...italianul Walter Zenga, antrenorul echipei de fotbal Dinamo Bucureşti, a descoperit o metodă originală pentru a spune nevestei sale, Raluca (româncă de felul ei) ce părere are el despre rochiile, bluzele şi fustele noi ale jumătăţii sale.

«Soţia antrenorului de la Dinamo – scrie Corina Stoica în ziarul "Gardianul" – *spune că Walter Zenga a găsit o modalitate cel puţin originală de a o educa în ce priveşte vestimentaţia: fostul fotbalist îi ascunde în congelator hainele pe care nu le consideră potrivite! Când Raluca îşi întreabă soţul unde-i este bluziţa cu decolteu, acesta face pe neştiutorul. Mai târziu, când blonda vrea să-i arate soţului cât este de gospodină, deschide frigiderul, iar din congelator pică exact bluziţa căutată. Raluca s-a ales, până acum, cu mai multe haine distruse, însă nu face mare caz din asta, ci crede că tactica lui Zenga este cât se poate de originală şi haioasă. Căsătorită de doi ani cu antrenorul de la Dinamo, Raluca a mai spus că şi-ar dori două fetiţe gemene, dar că nu se grăbeşte, preferând să mai copilărească. Walter Zenga a fost cucerit în România de specialităţile tradiţionale pe care i le prepară mama-soacră.»*

Ne place (dar o spunem încet, să nu deochem pe nimeni) că...

...după o cascadă-ntreagă de eşecuri la fotbal, baschet etc. etc., sportivii alb-albaştri ne-au adus, din nou, în vremea din urmă, zâmbetul pe buze. Astfel, echipa noastră de tenis pentru Cupa Davis, în cap cu un Dudi Sela (22) în mare formă, a învins Chile cu 3-2, calificându-se în grupa mondială a Cupei, din care fac parte principalele opt echipe din lume... Apoi, fotbaliştii de la Hapoel Tel Aviv – singurii rămaşi în cursa pentru Cupele Europene – au spălat onoarea soccerului nostru, învingând cu 1-0 (gol înscris de Reuven Oved) formaţia suedeză AIK Solna; şi reuşind în felul acesta să se califice în faza pe grupe a competiţiei. De-aici înainte, Dumnezeu cu mila.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Dilema veche", ziarul "Gazeta Sporturilor" din Bucureşti a organizat o anchetă pe tema "Ce întreabă femeile în timpul meciului" (la televizor). Câteva răspunsuri: *"De ce se bate aut cu mâna? Nu e henţ?", "Ăia care n–au mingea de ce fug?", "Pot să schimb pe alt post?", "Vrei să vorbeşti cu mama la telefon?", "Mă mai iubeşti?", "Te duci să-mi cumperi şi mie ceva dulce?", "Te interesează prelungirile?", "Dacă mai scuipi televizorul, plec la mama!"*.

Nu ne place că...

...guvernul statului Victoria din Australia a hotărât ca, în timpul întrecerilor din cadrul Jocurilor Commonwealth-ului (Marea Britanie şi fostele colonii engleze) de la Melbourne, să-i scoată din oraş pe cerşetori şi pe cei ce dorm în stradă, pentru a nu fi văzuţi de participanţii la competiţie; în acest scop, autorităţile au închiriat, contra sumei de 60.000 de dolari, câteva sute de camere la moteluri şi hosteluri.

Ne place (dar numai într-un fel) că...

...statul Qatar a angajat 10.000 de suporteri vietnamezi (contra cost) pentru meciurile de fotbal pe care 11-le din Golf le va juca la Hanoi în cadrul Cupei Asiei; suporterii vor purta tricouri cu însemnele Qatarului şi învaţă să scandeze lozinci, pe stadion, în limba arabă.

■ Garda, Căpitanul și Arhanghelul din cer

Comemorarea lui Corneliu Zelea Codreanu

Nu de mult a avut loc în România comemorarea lui Corneliu Zelea Codreanu. Evenimentul a fost consemnat pe larg în mass-media, prilejuind relatări și comentarii de tot felul.

Un exemplu: articolul de mai jos, apărut în ziarul "Ziua" (director: Sorin Roșca-Stănescu), din București, sub semnătura lui Teșu Solomovici:

«Cu ocazia împlinirii a 108 ani de la nașterea lui Corneliu Zelea Codreanu, întemeietorul Mișcării Legionare, fundația "Prof. George Manu" a organizat la Biserica Sf. Ilie-Gorgani din București o slujbă de pomenire. Evenimentul nu trece fără să stârnească valuri.

De numele lui Corneliu Zelea Codreanu se leagă un număr de istorii care au marcat puternic viața societății românești interbelice, și nu întâmplător scrierile despre acest personaj umplu o bibliotecă întreagă. Pe un raft al acestei biblioteci se află și o carte a subsemnatului, care în scrierea istoriei evreilor din Romania nu l-a putut ocoli pe Codreanu. Desigur, nu l-am prezentat drept martirul românismului absolut, ascet creștin, mare gânditor și luptător al Neamului Românesc și nici ca un politician democrat.

Corneliu Zelea Codreanu s-a născut la 13 septembrie 1899, în capitala Moldovei, fiind primul fiu al învățătorului Ion Zelea Codreanu, luptător naționalist. A urmat clasele primare la Huși, apoi întrerupe liceul în 1916, pentru a pleca voluntar pe front. În 1919 este student la Facultatea de Drept din Iași, având-l ca profesor pe liderul politicianismului xenofob și antisemit A.C. Cuza. În anul 1923 e cofondatorul "Ligii Apărării Național Creștine" (L.A.N.C.), împreună cu A.C. Cuza și tatăl sau. La 23 martie 1923 este pentru prima oară arestat, fiind învinuit de agitație naționalistă, și aruncat după gratii. Eliberat după câteva luni, este din nou arestat, anchetat cu duritate, judecat și achitat. Corneliu Zelea Codreanu jură să se răzbune. O face asasinandu-l pe Manciu, prefectul de poliție al Iașiului. Urmează un proces care incendiază viața românească a epocii, încheiat cu achitarea lui Codreanu. Imediat după aceea, pleacă la studii la Berlin, Jena și Grenoble, și se reîntoarce acasă cu un doctorat în economia politică. La 24 iunie 1927, Codreanu înființează Legiunea "Arhanghelul Mihail", care va deveni în 1931 "Garda de Fier". Simțindu-se amenințat de creșterea popularității Mișcării Legionare, regele Carol al II-lea i-a înscenat lui Codreanu un proces, încheiat cu o condamnare de 10 ani închisoare. Perfidia lui Carol al II-lea atinge culmea în organizarea lichidării fizice a charismaticului conducător legionar, (împreună cu alți 13 fruntași legionari), într-o înscenare de evadare, în noaptea de 29-30 noiembrie 1938.»

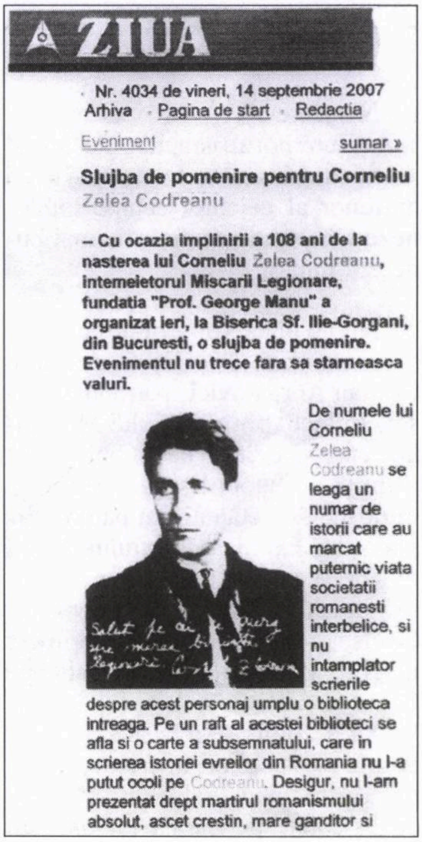

ZIUA

Nr. 4034 de vineri, 14 septembrie 2007
Arhiva · Pagina de start · Redactia

Eveniment sumar »

Slujba de pomenire pentru Corneliu Zelea Codreanu

– Cu ocazia implinirii a 108 ani de la nasterea lui Corneliu Zelea Codreanu, intemeietorul Miscarii Legionare, fundatia "Prof. George Manu" a organizat ieri, la Biserica Sf. Ilie-Gorgani, din Bucuresti, o slujba de pomenire. Evenimentul nu trece fara sa starneasca valuri.

De numele lui Corneliu Zelea Codreanu se leaga un numar de istorii care au marcat puternic viata societatii romanesti interbelice, si nu intamplator scrierile despre acest personaj umplu o biblioteca intreaga. Pe un raft al acestei biblioteci se afla si o carte a subsemnatului, care in scrierea istoriei evreilor din Romania nu l-a putut ocoli pe Codreanu. Desigur, nu l-am prezentat drept martirul romanismului absolut, ascet crestin, mare ganditor si

Articolul din "Ziua"

În urma apariției articolului de mai sus, deputatul Aurel Vainer, președintele FCER de la București, a adresat d-lui Sorin Roșca-Stănescu, directorul ziarului "Ziua", o scrisoare, spunând între altele:

«Ne permitem să vă rugăm a menționa într-unul din numerele viitoare ale ziarului, ca o completare la articolul scris de coreligionarul nostru Teșu Solomovici, că Corneliu Zelea Codreanu, principalul creator și promotor al ideologiei legionare, a introdus în viața politică românească crima, îndemnul la ură și violență, antisemitismul agresiv, ca mijloace de luptă pentru cucerirea puterii.

În fapt, articolul la care ne referim introduce o interpretare necritică, unilaterală, care îl prezintă pe Corneliu Zelea Codreanu ca victimă și erou, omițând deliberat crimele săvârșite de el și de discipolii lui, masacrele și pogromurile antievreiești.»

Aşa cum aflăm din "Ultima oră", ziarul "Ziua" a publicat, ca urmare a scrisorii lui Aurel Vainer, un articol de Teşu Solomovici, intitulat "80 de ani de la întemeierea Mişcării legionare", unde se face "o amplă prezentare istorică a apariţiei şi a ideologiei extremiste şi xenofobe a Mişcării în România".

Dacă te cheamă Coja, totul e OK, dar dacă ești elvețian, poți să o iei pe coajă

René-Louis Berclaz, preşedintele asociaţiei negaţioniste elveţiene "Vérité et Justice" (Adevăr şi Justiţie), care a fost dizolvată printr-un decret al tribunalului cantonal din Fribourg în 2002, e interzis de ieşire din România, unde urmează să fie judecat pentru propagandă rasistă şi port ilegal de armă.

Potrivit ziarului genevez "Le Courrier", Berclaz se afla în vacanţă la domiciliul franco-românului revizionist George Dănescu, la care poliţia română a găsit în timpul unei percheziţii DVD-uri negaţioniste, o puşcă de vânătoare şi un pistol. Arestaţi în noiembrie 2006, cei doi au fost eliberaţi, dar nu pot părăsi teritoriul român. Ziarul elveţian menţionează că domiciliul lui Dănescu e în "vestul României", dar nu precizează în ce oraş.

Revizionistul eveţian a fost condamnat în Elveţia în 2002 la 8 luni de închisoare pentru "discriminare rasială".

(Corespondenţă de la Joseph Alpern, Geneva)

De la "Săptămâna" de ieri la "Ziua" de astăzi

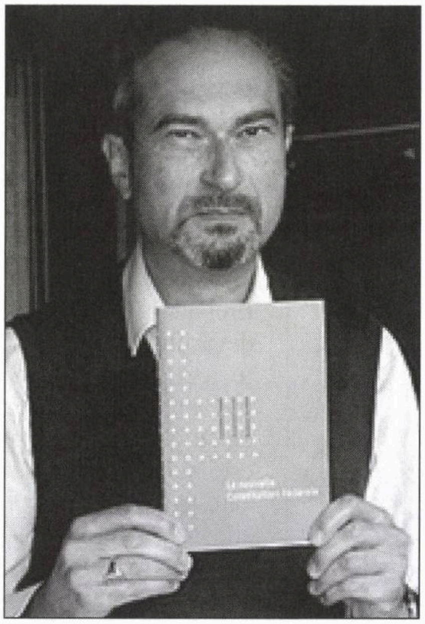

René-Louis Berclaz: noi știam de vacile elvețiene; dar există și porci

«...Presă mizerabilă a existat întotdeauna în România. Chiar şi pe vremea comunismului, când efortul de aplatizare şi aliniere la acelaşi numitor al publicaţiilor era o obsesie a cenzurii. Şi totuşi, chiar atunci, unele reuşeau să iasă din rând prin stilul de a face gazetărie. "Săptămâna culturală a Capitalei", revista condusă de plagiatorul Eugen Barbu (acolo şi-a "făcut mâna" Corneliu Vadim Tudor, molipsindu-se de bolile stăpânului – inclusiv plagiatul, pentru care a fost dat afară de Octavian Paler) ilustra la perfecţie stilul huliganico-securist. Denunţurile, ameninţările, dezvăluirile din viaţa intimă, antisemitismul, xenofobia, vulgaritatea şi nesimţirea erau depozitate în paginile revistei şi livrate cu plăcerea complexatului care poate să-i toarne în cap, unuia mai bun decât el, ditamai hârdăul cu zoaie.

Recunoaşteţi acest model la majoritatea publicaţiilor din România de azi. Există însă o diferenţă enormă între ceea ce făcea "Săptămâna" de atunci şi ceea ce vezi în ziare precum "Ziua". Atunci, era vorba de-o echipă de oameni care optaseră pentru stilul "desperado" – fie că erau iremediabil compromişi, fie că nu le erau recunoscute de către veritabila elită ceea ce ei considerau a fi merite indiscutabile. Grupul din jurul lui Eugen Barbu era perfect articulat, iar funcţiile îndeplinite de cei în cauză erau bine individualizate.

Şi mai era ceva: nici un om cu mintea întreagă nu voia să publice în "Săptămâna". În clipa în care acceptai să semnezi în compania unor Vadim, Dan Claudiu Tănăsescu, Artur Silvestri, Constantin Sorescu, Ion Lotreanu etc., te puteai considera expulzat din lumea oamenilor civilizaţi. Nu te mai saluta nimeni pe stradă, cărţile nu ţi se mai vindeau, erai privit ca un ciumat. Bunul-simţ reacţiona violent la compromisurile murdare de acest fel.

...În acest moment, ziarul "Ziua" a preluat întreaga "filozofie" a revistei "Săptămâna". Atacurile la persoană, "dezvăluirile" care nu dezvăluie nimic, linşajul grobian, şantajul şi ameninţarea cu şantajul au devenit arme predilecte ale publicaţiei în fruntea căreia tronează doi colaboratori ai Securităţii. Nu mă priveşte politica editorială a ziarului "Ziua", aşa cum, pe vremuri, mă lăsau rece bombele cu dejecţii aruncate în viaţa publică de duo-ul Barbu-Vadim. Nu pot, însă, rămâne indiferent la frământarea pe care mi-a împărtăşit-o unul dintre editorialiştii ziarului, om de bună-credinţă, prins în menghina unui război în care nu se simte părtaş.

Teza (pe care am susţinut-o şi altă dată) şi anume, că nu toţi cei care scriu la ziarele "oligarhilor" servesc orbeşte intereselor patronilor, e ilustrată şi de ceea ce se întâmplă chiar la "Ziua". Rând pe rând, Zoe Petre, Bedros Horasangian, Gabriel Andreescu, Dan Pavel au încercat să atragă atenţia asupra lucrurilor incalificabile care se petrec de când în Roşca-Stănescu a intrat spaima de moarte a puşcăriei. Dar a continua să scrii în

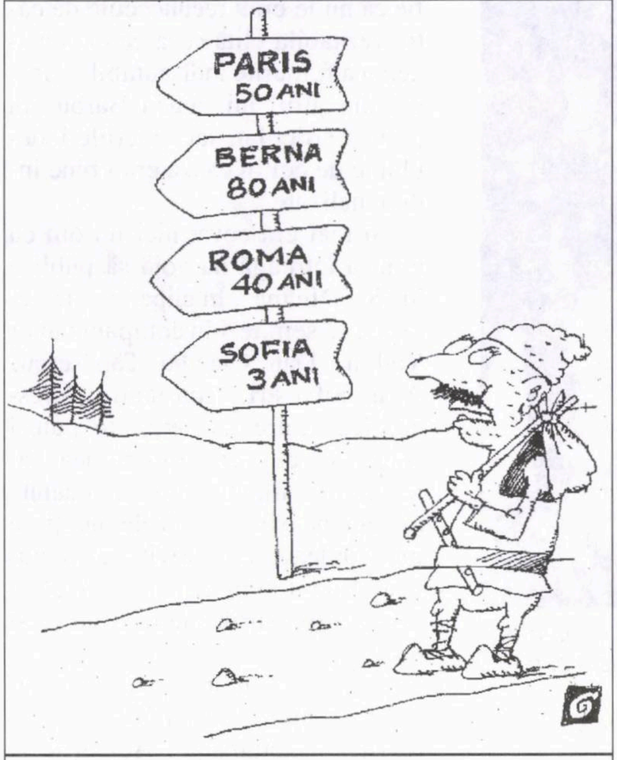

Desen de Ion Barbu; în "Dilema veche", București 2007

aceleași pagini de ziar cu Victor Roncea, George Damian, Vladimir Alexe ori Roșca-Stănescu însuși după ce ți-ai dat seama că respectivii indivizi fac niște jocuri care-ți compromit definitiv reputația e o formă de iresponsabilitate. Uitați-vă la foștii colaboratori ai "Săptămânii" și aveți imaginea viitoare a colaboratorilor constanți ai ziarului "Ziua" de azi.»

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieș; în "România literară", București 2007)

Radio Erevan

«Un ascultător întreabă: Ce poate să facă un cetățean de 75 de ani pentru a redeveni viril, puternic și iubit de cei din jur? Radio Erevan răspunde: Nu se mai poate face nimic, Tovarășe Hrusciov.

Întrebare la Radio Erevan: ce este Radio Erevan? Răspuns: În principiu, este cel mai popular post de radio. Dar el nu există.

Și totuși există. Dar nu acel Radio Erevan din binecunoscutele bancuri, inițial sovietice. Radio Erevan era vocea adevărului pentru care cetățenii URSS puteau face ani grei de închisoare. Azi este personajul haios care-ți spune-n față adevăruri supărătoare, fără a putea să acuzi pe cineva că te-a jignit. Erevan – sau Yerevan – este capitala Armeniei. Postul de radio s-a înființat la mult timp după ce au început să circule bancurile despre el. Acum există și un Radio Erevan real, care n-are nici o legătură cu personajul din bancuri, cu acel "radio" care dă cele mai neașteptate răspunsuri. "Este o legendă. Eu, personal, spun că am citit-o undeva, dar nu mai știu exact unde", ne-a mărturisit Mihai Stepan Cazazian, redactorul șef al revistei Ararat din România. "William Saroyan, scriitor american de origine armeană, a fost invitat în Armenia prima oară în 1935. Legenda spune că atunci când a coborât din avion a fost întrebat unde vrea să meargă. El ar fi spus că vrea să vadă Radio Erevan. Gazdele lui au început să râdă. Atunci a aflat că Radio Erevan de fapt nu există", ne-a povestit Mihai Cazazian. Cu sau fără postul de radio real, bancurile au circulat mult timp, în întreaga lume.

Armen Amirian, directorul general al postului public de radio al Armeniei – adică Radio Erevan! –, a explicat originea acestor bancuri pentru revista Ararat din România: "Trebuie să vă spun că am căutat, dar nu am găsit nici până acum acea cameră în care s-ar crea anecdotele. De ce? Pentru că acele glume sunt, de fapt, în sufletul poporului nostru. Iar povestea adevărată este că, purtând numele radioului armean, acele anecdote au fost create de oamenii care erau deportați în Siberia în anii regimului sovietic", a spus el în interviul realizat de Madeleine Karacașian și publicat în revista Ararat în decembrie 2005.»

Iată și câteva bancuri mai vechi și mai noi:

«În categoria "Întrebări la Radio Erevan" intră astăzi foarte multe bancuri create pe același șablon în diferite țări. Nu doar de armeni, ca la început. Cele vechi sunt mult mai greu de înțeles de noile generații. Efectul s-a pierdut o dată cu dispariția sau diminuarea subiectului care le-a generat. Anecdotele despre liderii sau crimele comunismului se adresau celor care au trăit perioadele tensionate în care nu se putea vorbi despre aceste subiecte. "Se știe dacă tovarășul Andropov a murit de moarte bună?", suna o "întrebare". Iar răspunsul: "Nu, dar se știe că la autopsie a suferit cumplit!". Sau: "Este adevărat că în urma dezastrului de la Cernobâl toată conducerea centralei atomoelectrice s-a sinucis?". Radio Erevan răspunde: "Da, în afara secretarului de partid, care nu a fost găsit acasă!".

La Radio Erevan, un ascultător întreabă: "Ce s-a întâmplat atunci când Nero a dat foc Romei?".

Radio Erevan răspunde: "Toate firmele de asigurări din oraș au dat faliment".

La Radio Erevan, un tânăr soț întreabă: "Există soție ideală?"

Radio Erevan răspunde: "Desigur! Este soția care reușește să-și scoată soțul din încurcăturile pe care nu le-ar fi avut dacă nu era însurat".

La Radio Erevan, un ascultător întreabă: "Dacă dragostea este vinul vieţii, atunci ce este căsătoria?".

Radio Erevan răspunde: "Mahmureala de a doua zi dimineaţa!".

La Radio Erevan, o tânără ascultătoare întreabă: "De ce multe fete se căsătoresc cu bătrâni care înoată în bani?".

Radio Erevan răspunde: "Findcă sunt foarte miloase! Vor să-i scape de la înec!".»

(Dintr-un articol de Anca Scarlat; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

Tirajele revistelor de cultură

Care mai sunt astăzi, în 2007, tirajele revistelor de cultură? "Ziarul de Duminică" a organizat o anchetă pe această temă printre conducătorii câtorva publicaţii "cu nume". Iată patru răspunsuri:

Gabriel Dimisianu, director-adjunct al revistei "România literară": «În prezent "România literară" gravitează în jurul tirajului de 7.000 de exemplare. La înfiinţare, în 1968, avea un tiraj de 30.000 de exemplare. La sfârşitul anilor '80 tipăream 20.000 de exemplare, tiraj fixat din oficiu. După revoluţie, în primele luni, am crescut vertiginos, ca toată presa. Ajunseserăm la 50.000. Apoi am tot scăzut, cum s-a întâmplat cu toate publicaţiile. Tirajul de acum este mulţumitor, în actualele condiţii.»

Mihai Iovănel, redactor la revista "Cultura", din Bucureşti: «Tirajul, la fel ca la celelalte reviste, este unul variabil (în funcţie de sezon etc.). Să zicem că evoluează între limitele 2.000-2.500 de exemplare.»

Ovidiu Şimonca, redactor-şef adjunct al revistei "Observator Cultural", Bucureşti: «5.000 de exemplare, în creştere uşoară faţă de ultimii doi ani.»

Marius Vasileanu, editor coordonator la "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti: «"Adevărul literar şi artistic" se difuzează, începând cu ianuarie 2006, în fiecare miercuri, împreună cu ziarul "Adevărul". Am beneficiat astfel de un tiraj mult mai mare, am trecut de la 4-5.000 de exemplare la 25-30.000.»

Cancanuri...

...despre vedetele de orice fel găsim în ziarele şi revistele de, tot, orice fel:

■ Ceva realmente nou în legătură cu publicitatea ce se face starurilor este Internetul, unde mai toţi cântăreţii pop şi mai toate prezentatoarele de televiziune îşi au *site*-urile lor. Apeşi pe claviatură (dacă ai un asemenea computer şi te pricepi să-l mânuieşti, fără a te încurca în www-urile de rigoare) şi te trezeşti numaidecât cu ştiri proaspete din viaţa persoanei ce te interesează.

Într-un reportaj din "Jurnalul Naţional", ziarista Cătălina Iancu ne furnizează amănunte despre subiect:

«Dacă ne întrebăm unde ne sunt vedetele, putem găsi mai uşor răspunsul: pe cele mai neaşteptate site-uri. Dacă până şi Andreea Marin apare pe www.mozolici.com, vă daţi seama! Şi culmea, figurează cu un CV foarte serios.

Dacă unele vedete sunt "afişate" fără voia lor, altele sunt, cu voia noastră şi a dumneavoastră, acolo unde le este locul. De exemplu, Diana Cordeanu poate fi găsită la www.pasarici.ro. Cea căreia i s-a spus "fata cu nume predestinat" încearcă să-şi spele imaginea, dar nu–şi va putea schimba trecutul. Tot pe acest site, la secţiunea "vedete dezbrăcate", apare şi Aylin de la Popa. Dezbrăcată. Şi nu de caracter, aşa cum v-aţi putea imagina. Ci fără sutien şi fără chiloţi.

Andreea Antonescu: fată bună

Apropo de nume predestinate, şi Cosmina Păsărin a aterizat pe www.pasarici.ro. Nicoleta Luciu figurează la www.haioase.net cu strip-tease-ul din "Lacrimi de iubire", executat în piscină. Fanii interpretei s-au supărat din cauză că "filmul se opreşte drept când e mai interesant"... Dar asta e chiar "foarte tare, frate!": Laura Andreşan, la secţiunea "fete mari"! Poate... "extrem de mari", vorba unui banc cu ardeleni. "Fete bune. Fete mari. Fete frumoase", printre care Nicoleta Luciu, Daniela Györfi şi Andreea Bănică sunt trecute într-o listă alături de pornostarleta României, pe www.fetebune.3x.ro. Andreşanca e trecută... la râsu-plânsu: pe www.caterinca.ro sau pe www.foot.ro, www.perversiuni.net, www.porno.romania.com, ba chiar şi pe www.trilulilu.ro! La aşa divă, aşa publicitate... negativă.

Andreea Antonescu apare dezbrăcată şi cu frişcă pe sâni la www.hotnews.ro. Totuşi apare şi pe www.muzicabuna.ro. Ileana Lazariuc e în top la www.fantezii.com, iar Anamaria Ferentz are căutare pe www.cautaplacere.ro şi www.nebunii.ro. Daniela Györfi umple site-urile. Nu

Andreea Bănică: fată bună

cu muzica ei, ci cu imaginea. Aşa se face că (încă) mai aprinde imaginaţia unora. Vă vine să credeţi că mai există oameni care au fantezii cu Györfi? Altfel n-ar dori s-o vadă pe www.fantezii.com, ci la spectacole. Györfi mai apare şi pe www. sexmania.info. Ba chiar şi pe www. sictir.org.»

Daniela Györfi:
la nudul gol în "Playboy"

■ Şi fiindcă tot vorbirăm de Internet, trebuie notat că binecunoscutele cântăreţe de muzică uşoară **Daniela Györfi** şi **Anamaria Ferentz** sunt foarte căutate de amatori. Motivul? Ele s-au fotografiat recent "la nudul gol" în revista "Playboy" (ediţia românească), iar admiratorii lor aşteaptă să vadă pe ecran imagini cât mai ispititoare.

Anamaria Ferentz:
www.cautaplacere

■ Nu e actor, nu e cântăreţ, nu e fotbalist, nu e miliardar de carton (sau de-adevăratelea), nu e scandalagiu, nu prezintă show-uri la TV, dar a ajuns o vedetă. Îl cheamă **Dodo Niţă,** este preşedintele Asociaţiei Benzilor Desenate din România şi posedă cea mai mare colecţie de literatură pentru copii, cuprinzând peste 2.000 de albume şi reviste BD. Sincer vorbind, ne place că un asemenea cetăţean (n. 1964) are asemenea preocupări, şi-a făcut un nume şi se bucură de atenţia contemporanilor.

Extrase dintr-o convorbire pentru acelaşi "Jurnal Naţional" cu Vali Ivan:

«**Jurnalul Naţional:** *Cum şi când a debutat pasiunea dumneavoastră pentru benzi desenate?*

Dodo Niţă: Practic de la vârsta de 5 ani am învăţat să citesc răsfoind cărţile de benzi desenate ale unei verişoare mai mari de la Slatina...

Mai ţineţi minte care a fost prima bandă desenată pe care aţi citit–o?

Nu mai ştiu exact care dintre ele, dar era o carte din seria "Aventurile lui Mac", desenată de Livia Rusz. Apoi, la şcoală, eram abonaţi obligatoriu la revistele "Cutezătorii" şi "Luminiţa" şi singurele lucruri pe care le citeam erau benzile desenate de pe ultima pagină. În clasa a V-a am găsit în bancă, uitată de vreun coleg mai mare, o revistă "Pif Gadget". Mi-a plăcut extraordinar de mult şi atunci părinţii mei, care lucrau la poştă, mi–au promis, ca domnului Goe, că, dacă o să iau premiul I, o să mă aboneze la "Pif". N-am să uit niciodată surpriza şi bucuria uriaşă când poştaşul a sunat la uşă şi mi-a adus prima revistă "Pif Gadget", numărul 402, având ca gadget o ocarină. Cred că am citit la revistă vreo cinci-şase ore, cu dicţionarul în mână, de-abia începusem la şcoală cursul de limba franceză, şi l-am bătut la cap mai multă vreme pe profesorul de muzică să mă înveţe să cânt la ocarină.

Astfel, toată copilăria mi-a fost ritmată de primirea săptămânală a "Pif"-ului, iar când făceam prostii, cea mai mare pedeapsă era confiscarea – temporară, din fericire – a revistei de către părinţi.

Şi aşa a început şi colecţia dumneavoastră de benzi desenate...

Din nefericire, la sfârşitul anului 1981, revista "Pif Gadget" nu a mai fost importată, deoarece Ceauşescu începuse să-şi plătească datoriile şi presa străină a fost prima sacrificată.

Aţi abandonat banda desenată?

Din fericire, la facultate am început să frecventez un cenaclu literar, şi-acolo, precum şi în redacţia revistei studenţeşti "Mesaj Comunist", unde colaboram ocazional, am avut şansa să întâlnesc trei talentaţi creatori de benzi desenate, Viorel Pârligraş, Marian Mirescu şi Valentin Iordache. Ei publicaseră deja lucrări de-ale lor în diverse reviste şi almanahuri – "Anticipaţia", "Ramuri" – şi am fost foarte încântat să întâlnesc desenatori BD în carne şi oase. Împreună am organizat prima expoziţie BD din Craiova, cred că prin 1986, şi tot atunci am "editat" - semiclandestin, în sensul că nu cerusem voie la organele în drept – primul calendar BD-SF din România.

Deja vă experimentaţi calităţile de organizator şi animator.

Apoi am avut şansa să frecventez lectoratul francez de la Universitate, iar acolo lectoriţa, o franţuzoaică inimoasă, când a văzut că eu şi prietenii mei epuizaserăm toate albumele BD din bibliotecă, ne-a făcut cunoştinţă cu o altă franţuzoaică, Colette, şi ea mare devoratoare de BD. Colette avea o bibliotecă BD mai mare şi mai la zi decât lectoratul şi la ea am avut acces la numeroase reviste de şi despre BD: "Circus", "A Suivre", "PLG", "Les Cahiers de la BD".

Care este povestea Salonului Românesc al Benzii Desenate?

Asociaţia Bedefililor din România organizează această manifestare în strânsă colaborare cu Alianţa Franceză din România şi cu sprijinul punctual al Ambasadelor Franţei, Wallonie-Bruxelles, Elveţiei şi Canadei. La început salonul a fost itinerant în marile oraşe din România, Bucureşti, Craiova, Constanţa, Braşov, Timişoara şi Oradea, dar cele mai bune condiţii de organizare fiind întrunite la Constanţa, ambiţia noastră, a organizatorilor, este în prezent de a transforma Constanţa în Angoulême-ul (oraş francez considerat a fi capitala BD-ului european, **n. red.**) benzii desenate româneşti.

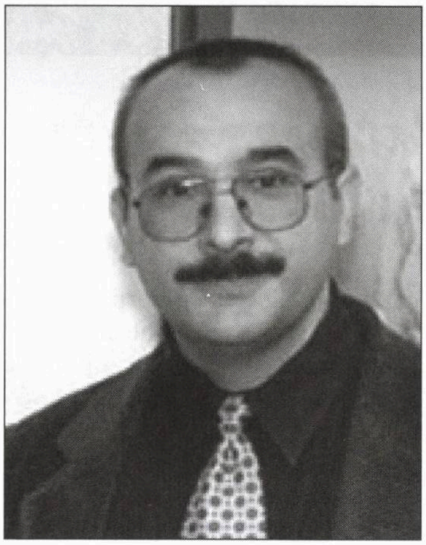

Dodo Niţă: preşedintele Bedefililor

Salonul reprezintă cea mai bună ocazie de întâlnire a publicului amator de BD cu artiştii consacraţi ai domeniului, de lansare a noilor publicaţii BD şi are un pronunţat caracter francofon, prin participarea la manifestare a celor mai importanţi creatori din Franţa, Belgia, Quebec, Maroc, Zair, Senegal, dar şi Spania, Argentina, Ungaria, Bulgaria şi Republica Moldova. Peste 50 de artişti străini invitaţi la cele 17 ediţii, alături de 40 dintre cei mai cunoscuţi artişti BD români. Specificul salonului nostru, faţă de cele peste 200 de manifestări similare din Europa, este punerea în evidenţă a legăturilor care există între România şi francofonie prin intermediul benzilor desenate. De altfel, a doua limbă oficială a salonului, de-a lungul celor 17 ediţii, a fost franceza.»

■ Mult a fost, puţin a rămas. **Andreea Marin-Bănică,** frumoasa prezentatoare a emisiunii "Surprize, surprize", despre care tot poporul aflase că aşteaptă un copil, este "programată" să nască (o fetiţă) pe la sfârşitul anului. Eventual, la 22 decembrie, când cade şi ziua ei de naştere. Într-un interviu fulger din "Evenimentul zilei", Andreea Marin-Bănică (pentru neiniţiaţi, e vorba de soţul ei, cântăreţul Ştean Bănică jr.) spune câteva lucruri în legătură cu evenimentul:

«E posibil ca „Surprizele" să atragă un public mai numeros datorită sarcinii?

Nu mă interesează să atrag oamenii cu poveşti personale, am un alt principiu bazat pe rezultate concrete în muncă. N-am avut niciodată nevoie de astfel de artificii sau strategii, pentru că suntem de nouă ani deasupra celorlalte televiziuni sâmbătă seara.

Valeriu Lazarov vorbea de posibilitatea ca după naştere să revii la „Surprize". Cum priveşti această variantă?

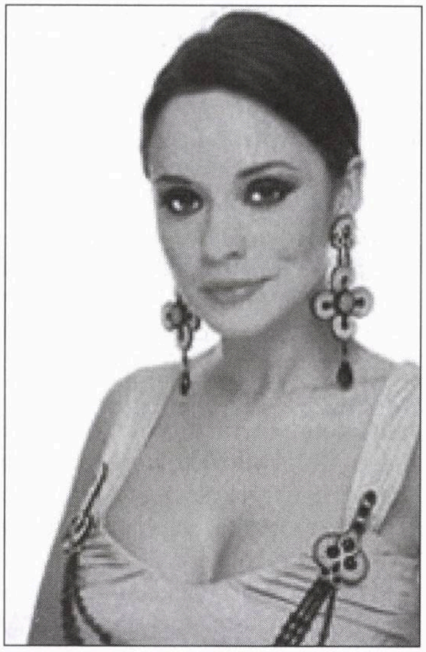

Andreea Marin-Bănică

Eu spun de un an ce am de gând să fac şi nu retractez acum. Pot face mai mult şi voi intra într-o nouă etapă de viaţă anul viitor.

Petreci timp în camera copilului, imaginându-ţi cum va fi?

Nu, sunt o tipă mult prea realistă privind în viitor, deşi uneori sunt excesiv de romantică. Deja mă gândesc cum mi-aş dori să crească fiica mea, într-o lume cu prea multe tentaţii negative.»

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Preşedinţii Statelor Unite faţă cu morala proletară

Într-o zi din iarna anului 1998, Congresul SUA a fost convocat la ora 8 dimineaţa pentru a discuta un singur punct la ordinea de zi: încheierea dezbaterilor şi punerea la vot a hotărârii de a demite din funcţie, pentru a doua oară în scurta istorie americană, pe preşedintele Statelor Unite. De data aceasta era vorba de Bill Clinton, preşedinte Democrat care, de patru ani, se străduia să conducă ţara împreună cu un Congres în care majoritatea aparţinea Partidului Republican. Era o atmosferă stranie. Democraţii controlaseră cu mici excepţii ambele Camere vreme de aproape 60 de ani. Trecuseră numai patru ani de la "Revoluţia Republicană", iniţiată şi condusă de Newt Gingrich, prin care Republicanii schimbaseră peisajul politic. Rezultatul votului era dincolo de orice dubiu. Republicanii, care timp de şase decade fuseseră umiliţi nu o dată de aroganţa Democrată, erau dornici de răzbunare.

Clinton era o persoană fermecătoare, situaţia era bună din punct de vedere economic, iar majoritatea populaţiei era de partea lui, dezaprobând vânătoarea de vrăjitoare dezlănţuită de Republicani. În pofida popularităţii aproape fără egal a lui Clinton, Congresul decisese să–şi exercite puterea şi să-l doboare pe preşedinte.

Cu 24 de ore înaintea votului decisiv, -congresmanul Christopher Shays, Republican din Connecticut, sesizând că alegătorii din statul său nu privesc cu ochi buni plănuita acţiune a Congresului, a luat o hotărâre unică în felul ei. El a convocat un miting cu alegătorii din Connecticut, ca şi cu oricine era dornic să-şi spună părerea. Un miting de 24 de ore, fără pauză, menit să-i arate deputatului care este opinia majorităţii în statul său. Era o seară ploioasă şi rece. Mă aflam eu însumi în Connecticut pentru câteva zile de vacanţă. M-am dus la primărie, unde avea loc mitingul. Îmi amintesc cum în sala de aşteptare, Paul Newman, celebrul actor de film, se foia de colo-colo într-un impermeabil ponosit, aşteptând să-i vină rândul să intre în sală. Era atâta lume că se dădeau bonuri de ordine şi fiecare avea dreptul să stea în sală numai un număr de ore. Camerele de luat vederi ale televiziunii erau în general plasate în sală, pentru dezbateri, însă Paul Newman, aşteptând la coadă, era o imagine pe care nu puteau s-o rateze, aşa că vreo două sau trei camere erau fixate asupra lui.

În cele din urmă, am pătruns şi eu şi actorul în sală. Congresmanul devenea in ce în ce mai palid la faţă pe măsură ce orele treceau şi oamenii îşi spuneau părerea. Târziu, am părăsit incinta, lăsând treburile statului Connecticut să se desfăşoare în absenţa mea.

Dimineaţa, însă, la prima oră, am deschis televizorul, curios să văd ce s-a hotărât. Christopher Shays, alb la faţă şi cu ochii înfundaţi în orbite (omul nu dormise 24 de ore), declara reporterilor de televiziune:

– Congresul va vota în dimineaţa asta demiterea din funcţie a preşedintelui Statelor Unite; însă o va face… fără votul meu!

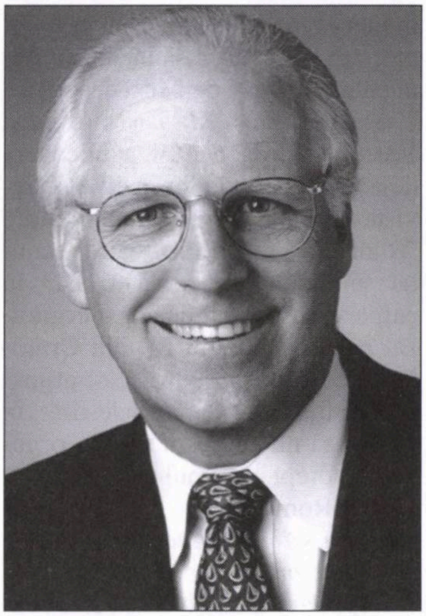

Christopher Shays: era livid. L-am văzut eu

Cititorii îşi amintesc desigur că motivul votului era faptul că preşedintele minţise la tribunal, într-un proces intentat de numita Paula Jones. Toată lumea ştia însă că adevăratul motiv erau aventurile sale sexuale date în vileag de duşmanii săi politici.

Cel ce iniţiatse îndelungatul proces nu a fost altul decât acelaşi Newt Gingrich, care cu foarte scurt timp înainte îşi dăduse demisia din funcţia de lider al Camerei Reprezentanţilor, pentru face el însuşi faţă unor acuzaţii de corupţie. Nimeni însă nu menţiona un alt aspect din palmaresul liderului Republican. Chiar în zilele când propovăduia demiterea lui Clinton, o doamnă care lucra în echipa cinstitului Newt îl slujea de asemenea şi în alte capacităţi, desigur fără ştirea soţiei sus-numitului.

Un alt congresman Republican, pe nume Bob Livingston, preluase de câteva zile funcţia de lider al Camerei. Toată lumea aştepta ca el să deschidă sesiunea în dimineaţa cu pricina. Înainte de a începe dezbaterea asupra demiterii preşedintelui, domnul Robert Livingston cere cuvântul la ordinea de zi şi, cu o voce oarecum spăsită, îşi anunţă cu părere de rău demisia din post. Motivul: domnia-sa întreţinuse "o regretabilă relaţie adulterină". Spre prânz, după ce rezoluţia de demitere a preşedintelui fusese adoptată cu majoritatea necesară, Bill Clinton i-a trimis un mesaj lui Bob Livingston, rugându-l să rămână la post. Politica... politica... Interesant este faptul că un număr record de parlamentari Republicani care se arătaseră înflăcăraţi apărători ai moralei, cerând demiterea lui Clinton, au căzut ca muştele în zilele ce au urmat încercării de a-l debarca pe preşedinte. Şeful comisiei juridice a Congresului, însărcinat cu investigarea acuzaţiilor, deputatul Henry Hyde, a fost silit să-şi ceară scuze în mod public pentru nişte "indiscreţii din tinereţe", deputatul Bob Barr a trebuit să recunoască ruşinat că a dat dovadă de "ipocrizie sexuală", deputatul Ken Calvert a fost prins "agăţând" o prostituată, etc.

Ca să nu mai vorbim de senatorul Republican Larry Craig, despre care s-a vorbit atâta de curând. Te întrebi dacă luna trecută, când a fost arestat într-o toaletă publică de pe aeroportul Minneapolis pe când încerca să-l provoace pe sub uşă la o "partidă de sex între băieţi" pe însuşi poliţistul care l-a arestat, se gândise că în urmă cu doi ani îl numea pe Clinton "un băiat rău şi obraznic".

În alegerile următoare, puţini dintre "judecătorii" din Congres au fost realeşi. Adevărul este că scandalurile electorale la nivel înalt izbucnite pe motive sexuale sunt o tradiţie în America. Iar cei ce se ocupă cu categorisirea scandalurilor din lumea politică americană (da, există o asemenea organizaţie) le împart în trei categorii: 1) la nivel federal, 2) la nivel local şi 3) de natură sexuală.

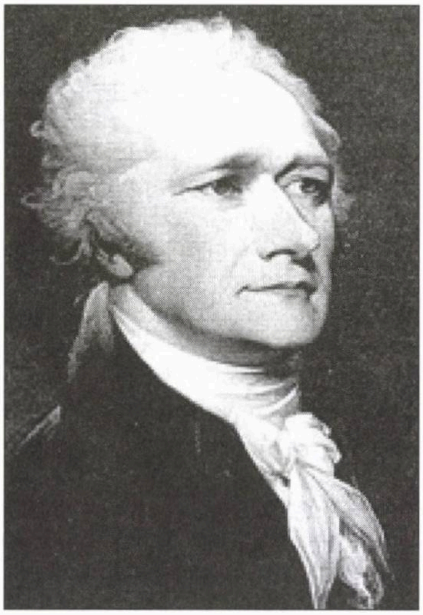

Alexander Hamilton: dom' preşedinte, dar fraier ai fost...

Părinţii naţiunii au dat primele exemple, sau au fost primele victime, după cum doriţi. Alexander Hamilton, de pildă, cel ce a pus bazele sistemului bancar şi financiar în America, unul dintre creatorii Constituţiei, a căzut într-o cursă "romantică" pusă la cale de nişte escroci. Tată de familie cu nevastă şi cinci copii, Hamilton întreţinea o legătură cu d-na Reynolds, soţia unui om de afaceri din New York. După primele luni de amor fierbinte, amanta, în vârstă de numai 23 de ani, i-a cerut bani ministrului Finanţelor. Mai mult, soţul a acompaniat-o în acest demers, sugerând că în caz de refuz va dezvălui totul presei. Hamilton a plătit 1.100 de dolari, sumă enormă în 1780.

După cteva luni, d-na Reynolds s-a întors la Hamilton, declarându-i din nou dragoste veşnică. El a iertat-o – aşa e când iubeşti – numai că după încă două luni cererea de bani s-a repetat şi plata a fost efectuată din nou.

Duşmanii politici ai lui Hamilton au cerut o anchetă a Congresului privind fondurile mânuite de acesta. Trei delegaţi ai Camerei Reprezentanţilor s-au deplasat la New York în acest scop. Hamilton i-a invitat la cină şi le-a mărturisit toată tărăşenia. Cei trei (ce epocă!) şi-au cerut scuze, declarând că problemele personale nu vor face obiectul anchetei, că Hamilton poate să-şi cheltuiască banii după bunul său plac, iar în ce priveşte folosirea fondurilor publice, el este totalmente nevinovat.

Cel ce a dezvăluit întreaga afacere era un jurnalist de talent pe nume Callender, angajat, între alţii, de inamicul declarat al lui Hamilton, Thomas Jefferson, de asemenea unul dintre fondatorii Statelor Unite, poate cel mai important.

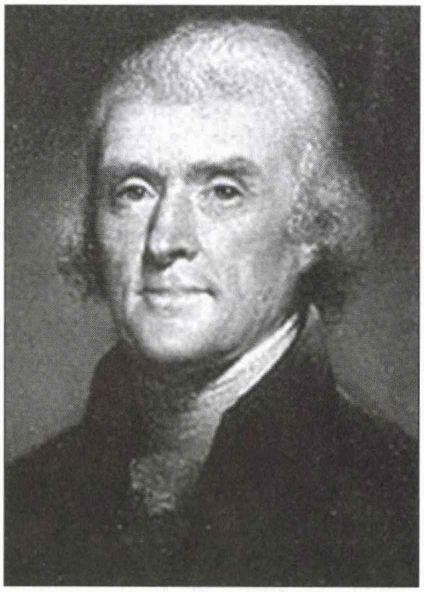

Thomas Jefferson: nu era rasist

Peste câţiva ani, Callender s-a certat cu Jefferson, care l-a exclus din cercul său, împingându-l practic în braţele lui Hamilton. În consecinţă, noul patron a decis să se răzbune cu aceleaşi metode. Şi astfel s-a născut un scandal care ţine până azi, referitor la relaţia amoroasă pe care o avusese Jefferson cu o sclavă neagră, Sally Hemings. Urmaşii sclavilor lui Jefferson se mai judecă şi în prezent, folosind noile descoperiri legate de genom, pentru a-şi dovedi faimoasa paternitate.

James Buchanan a fost poate singurul preşedinte homosexual, nedeclarat. Trăia cu un senator de Alabama, pe nume William Rufus King, de care era nedespărţit. Presa timpului era necruţătoare ca şi azi, însă nu a declanşat niciodată un scandal pe această temă. Warren Harding a avut o relaţie extraconjugală care a durat 15 ani cu Carrie, soţia celui mai bun prieten al său, John Phillips. Odată ajuns la Casa Albă, însă, a avut o amantă cu 30 de ani mai tânără decât el, d-ra Nan Britton. Nan a lăsat posterităţii însemnările ei intime, descriind cu lux de amănunte felul cum şi-a petrecut timpul în reşedinţa prezidenţială, unde de fapt se bucura numai de spaţiul unui dulap de haine, golit în acest scop, şi unde – în urma întâlnirilor secrete cu preşedintele – a dat naştere unei fetiţe nelegitime, pe nume Elizabeth Ann. Preşdintele Harding a decedat subit, otrăvit – spuneau gurile rele – de soţia sa, Florence.

Franklin Delano Roosevelt, în timp ce conducea treburile războiului mondial şi refuza intrarea în America a evreilor fugiţi de Hitler, avusese şi el o mică relaţie la Casa Albă cu o anume doamnă Lucy Mercer. Eleanor, soţia preşedintelui, despre care se spunea că e lesbiană, i-a prins în flagrant delict, silindu-l pe Franklin s-o rupă cu amanta, că, în caz contrar, se lasă cu represalii... Roosevelt, care strălucea în dialogurile şi negocierile cu Churchill sau Stalin, a cedat, întrerupând temporar legătura. Spun temporar deoarece Lucy se afla alături de Franklin când acesta a decedat, în 1945.

Ike, sau Dwight Eisenhower, cum era în mod oficial cunoscut generalul care a comandat trupele aliate în cel de-al doilea război mondial, se mulţumise, în condiţiile stricte ostăşeşti, să întreţină o relaţie extraconjugală cu şoferiţa automobilului său blindat. Relaţia ajunsese într-o fază destul de avansată când Ike s-a hotărât să divorţeze de soţia sa Mammie şi să se căsătorească cu d-ra şoferiţă Kay Summersky. Din păcate pentru general, şeful său de la Washington, generalul George Marshall, l-a ameninţat pe Ike cu demiterea imediată dacă îşi pune planul în aplicare. În loc să-şi asigure o şoferiţă pe viaţă, Eisenhower a preferat să conducă operaţiunea "Overlord", invazia aliată în Normandia din ziua de 6 iunie 1944.

Poate că nici unul dintre preşedinţii americani nu a avut atâtea probleme extraconjugale ca John Kennedy. Bostonian din tată în fiu, adică, aşa cum s-ar spune, de obârşie aristocrată, Kennedy nu-şi întâlnea amantele în dulapurile de haine ale Casei Albe. Dimpotrivă. Faptul că până de curând nu s-a ştiut prea mult despre anvergura acestor relaţii se datorează atât simplei loialităţi şi discreţii a echipei Kennedy, cât şi lipsei de curiozitate a presei în legătură cu viaţa personală a politicienilor din anii 60. Ca şi, desigur, stadiului incipient al televiziunii, inocenţei americane în general, din păcate dispărută astăzi, lipsei Internetului ş.a.m.d. Jack Kennedy, cum îi spuneau prietenii, spunea că dacă nu are un c... diferit în fiecare dimineaţă, suferă toată ziua de migrenă. Celebrele petreceri din jurul piscinei Casei Albe erau notorii. Fetele care părăseau petrecerea împreună cu Jack, pentru o jumătate de oră sau o oră, erau actriţe faimoase (Marilyn Monroe a fost numai una dintre ele), îngrijitoarele piscinei, fiice de diplomaţi, unele chiar din ţări comuniste, fiice de mafioţi etc.

Două dintre fiicele de diplomaţi comunişti s-au dovedit a fi şi puţin spioane. Nu neapărat în jurul lui Kennedy, dar, după cum s-a aflat mai târziu, în jurul Ministerului Apărării din Marea Britanie, ceea ce a dus în cele din urmă la demisia guvernului lui Harold Macmillan.

George W. Bush a avut şi el parte de câteva scandaluri personale înainte de a deveni preşedinte. În afară de cele legate de alcoolism şi de eschivarea de la serviciul militar, W., cum este el adesea "alintat" de presă, a fost dat în judecată în anul 2000 de o duduie numită Margie Schoedinger, pentru viol. Procesul a fost anulat, iar duduia s-a sinucis ulterior. Apoi a fost mărturia unei stripteuse pe nume Tammy Phillips, care a dispărut şi ea înainte de a se dovedi sau dezminţi acuzaţia.

Rămâne la latitudinea cititorului să judece comportamentul extraconjugal al unora şi al altora. Îndrăgostit până peste urechi de Maria Cosway, soţia unui prieten englez, pe timpul când era ambasaor la Paris (prieten care, se pare, nu avea nimic împotriva acestei pasiuni), Jefferson i-a închinat una dintre cele mai inspirate şi mai romantice bucăţi din literatura americană: "Inima şi mintea mea".

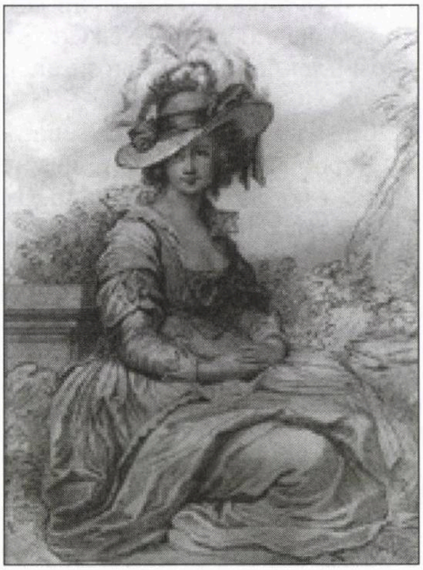

Maria Cossway: inima şi mintea lui Jefferson

Iar Bill Clinton i-a dăruit de Crăciun Monicăi Lewinsky o carte de versuri a lui Walt Whitman. Concluzia: dacă tot încalci cea de-a şaptea poruncă, cel puţin fă-o cu stil!

DICŢIONARUL NECONVENŢIONAL ÎŞI IA RĂMAS BUN DE LA I. SCHECHTER

La aflarea veştii despre dispariţia fulgerătoare a lui I. Schechter, colegii de la ziarul "Ultima oră" au înlocuit, seara târziu, pagina I a cotidianului, publicând pe toate cele cinci coloane texte omagiale la adresa marelui ziarist.

A fost prima oară în istoria presei de limbă română de la noi când pagina I a unui ziar a fost închinată, în întregime, unei personalităţi din alia.

P.S. Priviţi cu atenţie la titlul rubricii de zi cu zi a lui Schechter "1 minut". Intitulată, din iniţiativa redacţiei, "Ultimul 1 minut", nota publicată aici, ultima de acest fel scrisă de Schechter, se cheamă – ai spune, simbolic – "Evrei". Este cel din urmă cuvânt scris de autor înainte de moarte.

M.

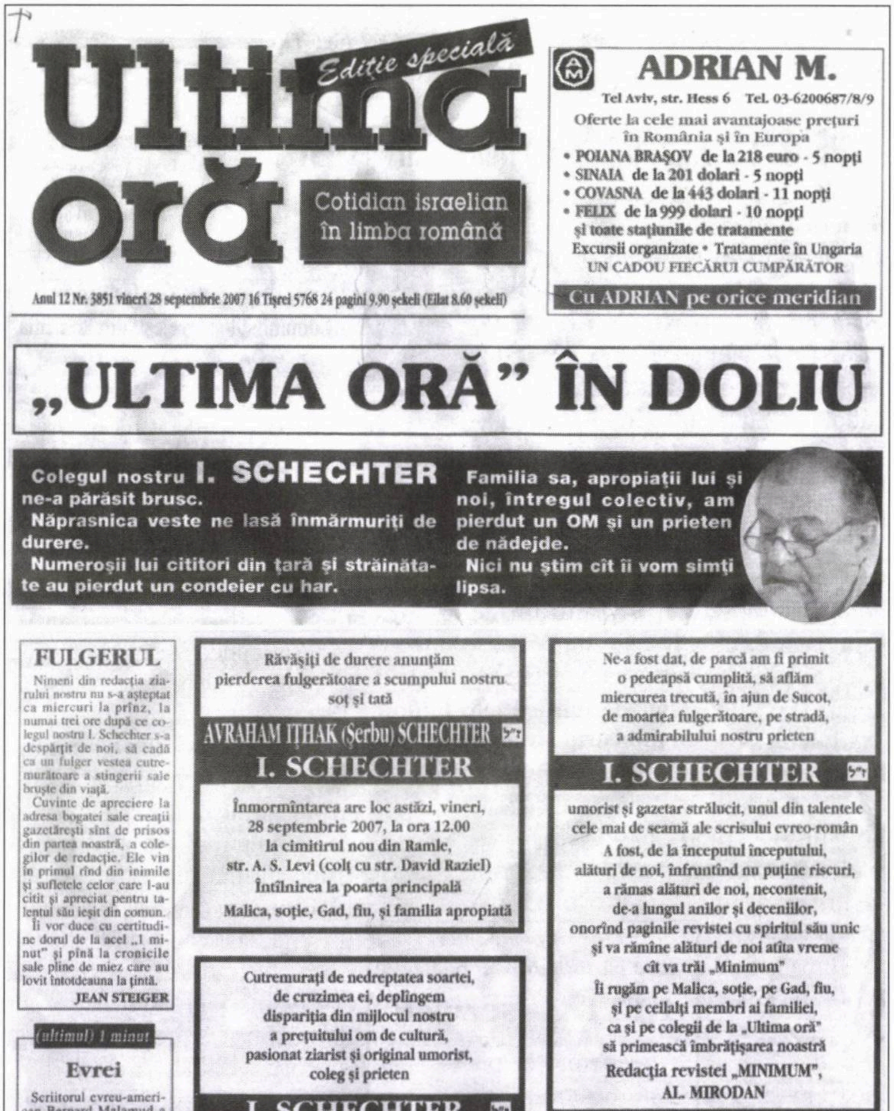

†

Ultima oră

Ediţie specială

Cotidian israelian în limba română

Anul 12 Nr. 3851 vineri 28 septembrie 2007 16 Tişrei 5768 24 pagini 9.90 şekeli (Eilat 8.60 şekeli)

ADRIAN M.
Tel Aviv, str. Hess 6 Tel. 03-6200687/8/9
Oferte la cele mai avantajoase preţuri
în România şi în Europa
• POIANA BRAŞOV de la 218 euro - 5 nopţi
• SINAIA de la 201 dolari - 5 nopţi
• COVASNA de la 443 dolari - 11 nopţi
• FELIX de la 999 dolari - 10 nopţi
şi toate staţiunile de tratamente
Excursii organizate • Tratamente în Ungaria
UN CADOU FIECĂRUI CUMPĂRĂTOR
Cu ADRIAN pe orice meridian

„ULTIMA ORĂ" ÎN DOLIU

Colegul nostru **I. SCHECHTER** ne-a părăsit brusc.

Năprasnica veste ne lasă înmărmuriţi de durere.

Numeroşii lui cititori din ţară şi străinătate au pierdut un condeier cu har.

Familia sa, apropiaţii lui şi noi, întregul colectiv, am pierdut un OM şi un prieten de nădejde.

Nici nu ştim cît îi vom simţi lipsa.

FULGERUL

Nimeni din redacţia ziarului nostru nu s-a aşteptat ca miercuri la prînz, la numai trei ore după ce colegul nostru I. Schechter s-a despărţit de noi, să cadă ca un fulger vestea cutremurătoare a stingerii sale bruşte din viaţă.

Cuvinte de apreciere la adresa bogatei sale creaţii gazetăreşti sînt de prisos din partea noastră, a colegilor de redacţie. Ele vin în primul rînd din inimile şi sufletele celor care l-au citit şi apreciat pentru talentul său ieşit din comun.

Îi vor duce cu certitudine dorul de la acel „1 minut" şi pînă la cronicile sale pline de miez care au lovit întotdeauna la ţintă.

JEAN STEIGER

(ultimul) 1 minut

Evrei

Scriitorul evreu-american Bernard Malamud a spus că „toţi oamenii sînt evrei".

Afirmaţia e discutabilă deoarece mulţi evrei nu vor să fie evrei şi reuşesc să nu fie.

I. Schechter

Răvăşiţi de durere anunţăm
pierderea fulgerătoare a scumpului nostru
soţ şi tată

AVRAHAM IŢHAK (Şerbu) SCHECHTER ז"ל
I. SCHECHTER

Înmormîntarea are loc astăzi, vineri,
28 septembrie 2007, la ora 12.00
la cimitirul nou din Ramle,
str. A. S. Levi (colţ cu str. David Raziel)
Întîlnirea la poarta principală
Malica, soţie, Gad, fiu, şi familia apropiată

Cutremuraţi de nedreptatea soartei,
de cruzimea ei, deplîngem
dispariţia din mijlocul nostru
a preţuitului om de cultură,
pasionat ziarist şi original umorist,
coleg şi prieten

I. SCHECHTER ז"ל

Familiei sale – Malica, soţie, şi Gad, fiu, –
gîndul nostru pios
şi îmbrăţisarea noastră frăţească
„ULTIMA ORĂ" şi „ORIENT EXPRES"

Ne-a fost dat, de parcă am fi primit
o pedeapsă cumplită, să aflăm
miercurea trecută, în ajun de Sucot,
de moartea fulgerătoare, pe stradă,
a admirabilului nostru prieten

I. SCHECHTER ז"ל

umorist şi gazetar strălucit, unul din talentele
cele mai de seamă ale scrisului evreo-român
A fost, de la începutul începutului,
alături de noi, înfruntînd nu puţine riscuri,
a rămas alături de noi, necontenit,
de-a lungul anilor şi deceniilor,
onorînd paginile revistei cu spiritul său unic
şi va rămîne alături de noi atîta vreme
cît va trăi „Minimum"
Îi rugăm pe Malica, soţie, pe Gad, fiu,
şi pe ceilalţi membri ai familiei,
ca şi pe colegii de la „Ultima oră"
să primească îmbrăţişarea noastră
Redacţia revistei „MINIMUM",
AL. MIRODAN

26-IX-2007

Ziua de 26 septembrie începuse bine pentru I. Schechter, prim redactor la ziarul "Ultima oră" din Tel Aviv.

A doua zi era Sukot, ziarele nu apăreau, aşa că se înţelesese cu soţia sa, Malica (de la Teatrul Cameri), să plece mai devreme de la redacţie şi să meargă împreună la nişte cumpărături.

Pe la orele 12 s-a ridicat de la biroul său din redacţia de pe strada Salame, a urat colegilor Hag Sameah, a deschis uşa şi, înainte de a ieşi pe coridor, a întors capul, lansând cu un surâs pe adresa persoanelor de sex feminin din cameră: fetelor, nu uitaţi că la 1 octombrie este ziua mea!

Jurnalistul era născut la 1 octombrie; peste câteva zile ar fi împlinit 73 de ani.

Schechter s-a întâlnit cu soţia sa pe la orele 12.30 la "Dizengoff Center", în faţa magazinului "Hamashbir". Acesta – ca niciodată – era închis, vitrinele fiind acoperite cu mari gratii de fier. "Închis? Ăştia-s nebuni" – a mormăit Schechter. "Manu (aşa-i spuneau acasă, Malicăi Schechter, el şi fiul lor, Gad, regizor la Opera din Tel Aviv), hai să intrăm în Centru, găsim noi ceva".

Plimbându-se prin faţa prăvăliilor de la etajul I al Centrului şi negăsind ceea ce îi interesa, cei doi s–au aşezat, până una-alta, la un "Art-Cafe", comandând două espresso-uri. După ce s-au ridicat de la masă au intrat într-un supermarket, cumpărând de-ale mâncării pentru acasă. Apoi au găsit un magazin de confecţii. Malica s-a uitat la bluze, în vreme ce Schechter rămăsese în faţa raionului de ciorapi bărbăteşti. Ciorapii erau slăbiciunea lui, avea o adevărată colecţie în materie. Ori de câte ori se nimerea, aici sau în străinătate, în faţa lor îi cerceta pe îndelete, ca o femeie într-un raion de parfumerie. şovăind între flacoanele de Chanel, Dior sau Bulgari. Hotărât să-şi facă un cadou de ziua lui, I.S. şi-a cumpărat patru perechi de ciorapi.

După ce-au terminat cu cumpărăturile, au ieşit pe strada Dizengoff, au făcut câţiva paşi şi au intrat la "Beigel's", o cafeteria cu auto-servire, aflată peste drum de "Hamashbir". Acolo au luat o gustare. Schechter – o *quiche* cu verdeţuri şi o salată, iar Malica – două sandviciuri.

Timpul trecea repede. S-au ridicat de la masă, au traversat Dizengoff-ul şi, voind să scurteze drumul, au luat-o pe strada Bar-Gyora pentru a ajunge la casa lor de pe strada Zamenhoff.

Bar-Gyora este o stradă mică. La ora aceea era pustie. După vreo douăzeci de metri, Schechter se opri din mers, ca înţepenit, şi picioarele începură să-i tremure ca unui bolnav cu 39,8 temperatură, zgâlţâit de friguri.

Îngrijorată, Malica l-a prins de braţ, întrebându-l:

– Ce e, Şerbule (aşa i se spunea acasă şi printre amici), nu te simţi bine?

Bărbatul o privi lung, nedumerit, făcu un semn că nu e nimic, tremuratul încetase ("prostii, Manu, nu-mi dau seama ce-am avut") şi cei doi o porniră din nou spre casă.

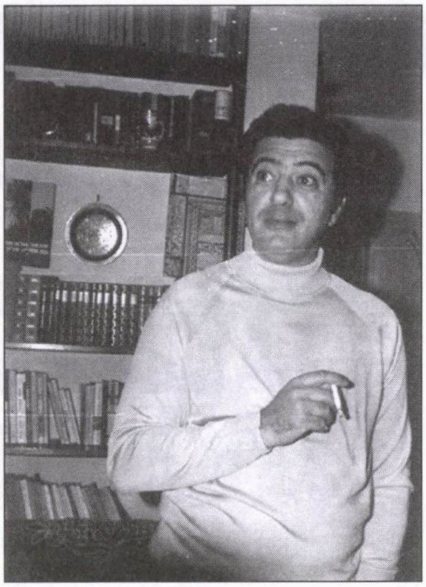

Acasă, lângă cărţi

După câţiva paşi, însă, picioarele începuseră să-i tremure din nou. Ameţit, Schechter dădu să se sprijine cu mâinile de-o maşină parcată pe stradă.

Malica îl apucă iarăşi de braţ.

– Şerbu, ţine-te de maşină, poţi?

Schechter o privi din nou lung, de parcă n-ar fi înţeles ce se întâmplă cu el, murmură "da", însă mâinile sale nu mai erau în stare să se sprijine de maşină şi se prăbuşi pe caldarâm.

Îngrozită, Malica Schechter căută un om pe stradă, dar nu văzu pe nimeni. Atunci, ţinând capul lui Schechter în braţe, începu să strige după ajutor.

Curând, se deschise o fereastră de la casa de peste drum, la care apăru o femeie între două vârste, în capot. Văzând despre ce e vorba, spuse: "Vin numaidecât!".

– Cu apă! Cu apă! strigă Malica.

Femeia făcu semn că a înţeles şi coborî peste câteva clipe cu o sticlă cu apă. Îl stropi pe Schechter, încercă să-i dea şi de băut, dar gura bărbatului nu se deschidea. Pe urmă se mai deschise o fereastră, la care apăru un bărbat între două vârste. Strigă: "Vin acuma!". El coborî treptele casei din trei în trei, se repezi la Schechter şi începu să-i facă respiraţie artificială, dar fără succes.

Între timp, oamenii se adunaseră lângă Schechter. Cineva chemase o Salvare. Ambulanţa de la Magen David Adom sosi după 8 minute. De pe scaunul de lângă şofer coborî un medic, cu trusa pentru primul ajutor. El îşi făcu drum printre curioşi, se aplecă asupra lui Schechter, îi deschise ochii, îi luă pulsul, după care se ridică şi spuse:

– A murit.

Era ora trei şi jumătate după-amiază.

Malica Schechter împietrise.

Medicul a scos din buzunar un telefon celular, sunându-i pe cei de la Hevra Kadisha, instituţia care se ocupă de înmormântări. Aceştia au ajuns pe Bar-Gyora peste vreo 15-20 de minute. Ei l-au învelit pe Schechter într-un sac de plastic, lucios, din aceia pe care ne-am obişnuit să-i vedem la televizor ori de câte ori e vorba de un atentat.

În timpul acesta, oamenii de pe stradă discutau cu înfrigurare, încercând să afle ce s-a întâmplat şi cine este bărbatul de pe caldarâm.

Şi nimeni nu ştia că în sacul de plastic pe care cei de la Hevra Kadisha îl urcau în camionetă se afla unul dintre cei mai inteligenţi gazetari din Israel şi cel mai original umorist al scrisului de limbă română din zilele noastre.

Al. Mirodan

(I. Schechter a fost înmormântat la 28 septembrie 2007 la Cimitirul din Ramle, alături de părinţii săi şi ai soţiei sale.)

Testament pentru Gad

I. Schechter nu a apucat să lase nici un testament.

Și totuși...

Cu ani în urmă, gândindu-se că... mai târziu... el a publicat un text intitulat "Testament pentru Gad".

Este una din paginile memorabile din creația scriitorului. Mâine sau poimâine, când (și dacă) se va alcătui o antologie a scrisului evreo-român din Israel, acest Testament va trebui, fără doar și poate, să fie publicat la loc de frunte.

Îl reproducem aici după "Ultima oră" (extrase):

«Când va veni momentul să deschizi acest testament, eu nu voi mai fi în stare să suport o critică și nici să-i îmbunătățesc stilul. Așa că dacă ai unele obiecții, dacă crezi că ceva nu-i clar sau lipsește, toate modificările și adăugirile trebuie să le faci singur. Bineînțeles, nu te apuca să treci în acest testament niște moșteniri, pe care eu nu ți le-am lăsat – nu fi șmecher – fiindcă dacă nu ți le-am lăsat eu, nimeni n-are să ți le predea.

Ultima fotografie. Cu soția, Malica, la restaurantul "Ditta" din Tel Aviv. Vara 2007

E foarte important momentul când deschizi un testament. Nu-i indicat să-l deschizi imediat după ce sufletul autorului a decolat spre cer, fiindcă atunci durerea moștenitorului e atât de mare, încât el se mulțumește cu orice fleac de moștenire. Dar nu-i de dorit să se deschidă un testament nici la mult timp după decesul funebru, fiindcă atunci moștenitorul e mai rece chiar decât dispărutul și are niște pretenții cu neputință de realizat. Caută deci să-l deschizi într-o sâmbătă, când ziarele sunt pline de interviuri ale miniștrilor care spun că niciodată nu a fost așa de bine ca acum, dovadă că exportul de diamante a crescut cu 4 la sută. Într-o asemenea sâmbătă economică înălțătoare e de așteptat ca toți moștenitorii să fie rezonabili.

Vreau să te previn de la început ca să nu avem pe urmă discuții: nu ți-am lăsat absolut tot ceea ce am avut. Unele obiecte, anumite sume de bani să nu le cauți în filele acestui testament și să nu fii decepționat dacă nu le găsești. Căci le-am păstrat toată viața cu gândul să le iau cu mine. N-ai să mi-o iei în nume de rău. Văzusem doat atâția oameni serioși adunând nebunește tot felul de bunuri, inclusiv pulovere călduroase din mohair, ca pentru două-trei eternități geroase. Bineînțeles, am sperat și eu că nu voi muri niciodată și nu va trebui să fac uz de aceste provizii. Totuși, nu m-am putut reține să nu adun pentru moarte mai multe lucruri decât am avut nevoie pentru viață.

În sertarul din dreapta al biroului îți las ciornele scrisorilor de dragoste pe care le-am trimis unor bunicuțe pe vremea când erau fete mari. Ciornele diferă mult de originalele trimise, findcă de obicei când transcriam pe curat, mă pomeneam cu alte sentimente în inimă, mai intense. Citește-le numai ca să te convingi că tat-tu a avut o inimă. Dar nu copia nici un cuvânt și nici un sentiment. În dragoste poți să spui și banalități, numai să fie originale.

Caută prin casă, mai ales sub pernele pe care îmi culcam capul, și vei găsi o mulțime de vise cu care mi-am îngrijit sănătatea. Visele în-

Schechter era nu numai un om al condeiului,ci și un vorbitor excelent, fiind solicitat nu o dată să anime (sau, cum se zice astăzi, să modereze) fel de fel de manifestări literar-artistice. Aici, la microfonul Casei Scriitorilor din Tel Aviv

să, la fel ca medicamentele, se alterează și trebuie înnoite periodic. Șansele păcii cresc sau scad, perspectiva ca omul să se tragă definitiv din maimuță se întunecă sau se limpezește, însă întotdeauna trebuie să visezi la pace, la umanizarea omului, la o lume în care să nu mai eziți să te reproduci prin pui vii de teamă că îi vor lua de la țâța mamii plutonierii, politicienii și contabilii datoriilor externe pe cap de locuitor.

Cât privește globul pământesc pe care ți-l las, e același pe care l-am moștenit și eu. Vezi că e nițel turtit la capete. Dacă ai vreodată timp liber disponibil, încearcă să-l îndrepți.

Dar nu te omorî cu firea, el e frumos și așa. Mările sunt destul de mari pentru aspirațiile tale de călător, munții suficient de înalți pentru dorințele tale de ascensiune. Desigur, e loc mult pentru modificări. N-am nimic împotrivă să adaugi câteva orașe în Neghev, să întorci Tel-Avivul cu fața spre mare, să desărezi Marea Moartă și să-ți faci din ea acvariu sau chiar o crescătorie de crapi. Dar să nu exagerezi. Nu încerca să îndrepți Turnul din Pisa, să nu-mi aduci mie Turnul Eiffel la Ierușalaim, oricât de mulți bani ai avea, că te plesnesc post-mortem.

În carnetul meu de telefon sunt notate numai numerele de telefon ale celor pe care i-am iubit. Telefonează-le că i-am iubit cu adevărat, totuși nu atât de mult pe cât am vrut și că ceea ce a mai rămas de iubit la ei, vei iubi tu. Fă acest lucru pentru mine. Știu că ai de unde. Doar am investit în tine un milion de iubiri. Singurul fel – și cel mai frumos – în care am putut face din tine un milionar.»

Lama

În paralel cu activitatea sa ziaristică de zi cu zi, Schechter a scos și două reviste de umor pe cont propriu. Mai întâi, în anii '80, a fost "Muzeul de ceară", editat în formatul "Bletelor de papagal" al lui Tudor Arghezi. După o vreme, a scos publicația "Lama", pe care, odată cu apariția "Ultimei ore", a transferat-o în corpul cotidianului, apărând ca pagină de gazetă săptămânal, vineri de vineri.

"Lama" a avut soarta tipăriturilor "de autor", legate de o singură persoană, ca un "one man show" din cuvinte și idei. Odată cu încetarea din viață a protagonistului, a dispărut și ea.

Colegii de la "Ultima oră" au marcat evenimentul, publicând textul de mai jos:

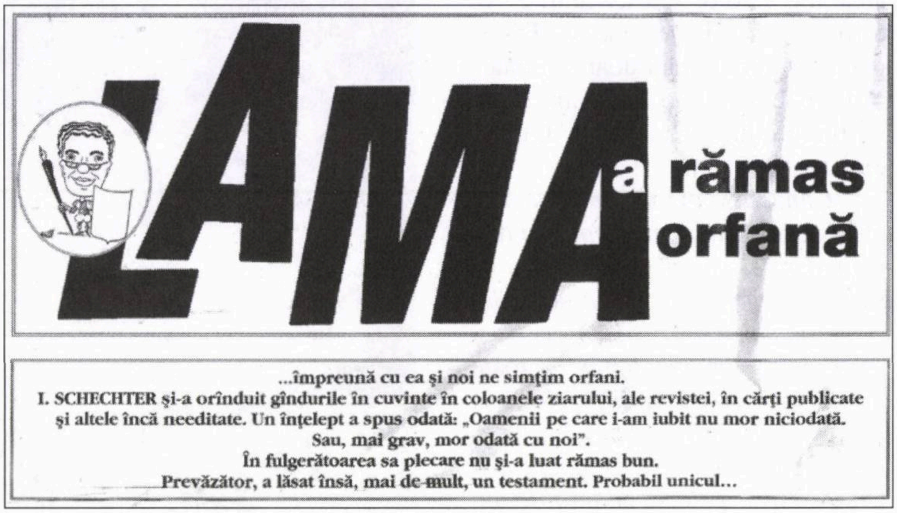

LAMA a rămas orfană

...împreună cu ea și noi ne simțim orfani.
I. SCHECHTER și-a orînduit gîndurile în cuvinte în coloanele ziarului, ale revistei, în cărți publicate și altele încă needitate. Un înțelept a spus odată: „Oamenii pe care i-am iubit nu mor niciodată.
Sau, mai grav, mor odată cu noi".
În fulgerătoarea sa plecare nu și-a luat rămas bun.
Prevăzător, a lăsat însă, mai de-mult, un testament. Probabil unicul...

Nu trebuia

Vestea despre moartea lui Schechter a avut un ecou neobișnuit în rândurile publicului. Jean Steiger, redactorul-șef al "Ultimei ore", a definit cu exactitate din primele momente reacția lumii: a fost pentru toți "ca un fulger". De la incredulitate, mai întâi, la consternare pe urmă și apoi la o tristețe adâncă, grea, ba chiar furioasă, oamenii reacționaseră ca după o nenorocire căzută din senin asupra capetelor lor. Citind omagiile și evocările din presă, iscălite de Lya Koenig, Andrei Strihan, Ella Bernfeld, Gina Sebastian Alcalay și atâția alții, înțelegi că în mintea cititorilor I. Schechter era mai mult decât un condei prețuit, și că dispariția lui era *altceva.*

Cel mai bun diagnostic privind cauzele ce-au provocat starea sufletească ieșită din comun a oamenilor l-a dat prof. Jean Askenasy din Herzlia.

Într-un articol din "Ultima oră", cunoscutul neurolog scrie:

«Fiecare dintre noi are în arhiva sa personală diferite liste de oameni, dar cu toții avem una pe care aș intitula-o "oameni care nu trebuiau să moară". I. Schechter aparține acestei liste.»

Scrisoare de acreditare

Noul ambasador al României în Israel, d. Edward Iosiper, a sosit în țară cu 2-3 zile înainte de moartea lui Schechter.

De îndată ce a aflat despre tragicul eveniment, el a trimis următorul mesaj de condoleanțe:

«Cu profundă tristețe am primit vestea trecerii în neființă a domnului Izu Schechter, redactor principal al cotidianului "Ultima oră", scriitor și gazetar de remarcabil talent, fin și critic observator al tarelor societății contemporane.

Am convingerea că spiritul său ludic, umorul său special vor rămâne în conștiința cititorilor din Israel și România ca repere intelectuale de valoare pentru înțelegerea societății israeliene, precum și a celei românești pe care Izu Schechter, prin limbă și preocupări, a înțeles-o atât de bine.

Adaug la acestea admirația mea pentru munca de o viață a acestui om pe tărâmul publicisticii, răsplătită prin apariția a numeroase volume și încununată cu Premiul Sion pentru literatură, acordat de Asociația scriitorilor israelieni de limbă română.

În numele întregului colectiv diplomatic al ambasadei României în Statul Israel, vă rog să transmiteți, stimate domnule redactor-șef, atât familiei îndoliate, cât și colegilor de redacție, sincerele noastre condoleanțe.

Cu aleasă prețuire,

ambasador,

Edward Iosiper»

...S-ar spune că înainte de a-și prezenta scrisorile de acreditare în fața președintelui statului, noul ambasador a ținut – prin acest omagiu – să-și prezinte acrisorile de acreditare față de spiritualitatea evreo-română.

Ei despre el

(Câteva extrase din cronicile publicate pe marginea cărților lui I. Schechter:)

Din păcate, cronica fantezistă nu-i fantezistă deloc

«Se spune că totul are o limită, dar Schechter cam răstoarnă acest adevăr asupra căruia există un consens unanim, – fiindcă e greu să tragi o linie de demarcație precisă între publicistica și literatura lui. Ce-i drept, Schechter însuși trece de multe ori peste anumite limite, nu numai cu stiloul, ci și prin viu grai, adesea atât de viu și de puternic încât și fără argumente poate ucide. Dar asta e o altă poveste, pe care s-ar putea s-o scrie chiar el, – dumneavoastră urmând să nu vă lăsați induși în eroare – o dată în plus – de titlul "Cronica fantezistă", pus săptămânal pe foaia de hârtie pe care așterne rânduri ca niște șiruri de purici, tare scărmănându-i pe cei asupra căruia se năpustește. Cronica pe care și-a numit-o fantezistă nu-i, în genere, din păcate, deloc fantezistă. Numai forma săgeților ce și le alege și stilul, – maniera în care le lansează sunt desprinse dintr-o fantezie născătoare de literatură, – punctul său de observație nefiind undeva, în norii visului, ci aici, pe pământ, în mijlocul vieții de fiecare zi.

La masa de lucru: ochelari, țigară și surâs

Schechter ne-a poftit să colindăm pe o planetă de el plăsmuită, – și doar spre a ne ademeni ne-a asigurat că este o planetă comică. Dar nu numai spre a ne ademeni, ci pentru a nu se trăda. Fiindcă, așa cum îl vedeți și vi se pare că îl cunoașteți din scrisul său, Schechter nu-i chiar de tot umorist. Spun chiar de tot, pentru a nu intra în polemică cu cei ce l-au definit astfel. Schechter râde fiindcă nu vrea să se vadă că, de fapt, el plânge. Râde pentru că nu vrea să strige, să urle de durere. Că uneori biciul plesnește poate și pe unde nu trebuie, asta n-are importanță. Totul e să nu se afle că el suferă, că e gata să urle, din pricina strâmbătăților, a lumii ăsteia sucite, a prostiei scoțând din sărite nu numai pe un umorist.»

M. Rudich

Un lucid sceptic

«I. Schechter e în posesia calităților unui ziarist autentic: are un acut simț al realităților, o inteligență mobilă, totdeauna la obiect, și dezinvoltură în abordarea unor teme variate. Și are, în plus, avantajul de a nu se fi "profesionalizat"

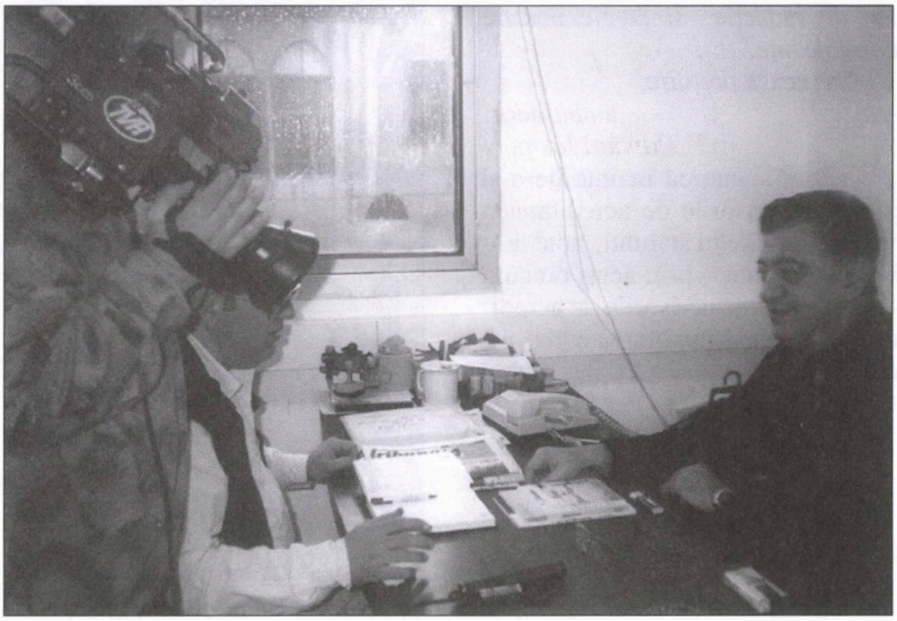

La redacție, acordând un interviu unei echipe de reportaj de la Televiziunea Română

într-atât, încât să-și fi însușit și defectele care caracterizează, în genere, breasla: n-are morga atotștiutorului, îi repugnă, în egală măsură, stilul catedratic, pateticul, fastidiosul. Dar are, în schimb, demnitate și se refuză, de aceea, obstinat, clișeelor, înfloriturilor stilistice de tot soiul și, de câte ori ia stiloul în mână își pune la contribuție spiritul inventiv. Rămânând același, scrie mereu în altă manieră, nu "frumos" neapărat, dar, de fiecare dată, captivant.

Spre deosebire de alți confrați, el nu se lasă subjugat de eveniment, ci îl domină. Căci perspectiva lui e a unui spectator care nu se vrea înșelat de aparențe, care, dornic să înțeleagă, cât de cât, faptele, oamenii, îi contemplă de la oarecare distanță și, mai ales, de la o anume altitudine, de unde cei mari nu ni se par chiar atât de importanți, nici cei mai mici atât de neînsemnați. I. Schechter este un spectator amuzat oarecum de comedia bufă pe care viața, cu problemele ei, mari și mici, i-o oferă. Amuzat și întristat totodată, fiindcă uneori lucrurile vesele nu se desfășoară chiar așa cum ar dori el, cum firesc ar fi trebuit să se desfășoare. Comedia e comedie dar implicațiile ei sunt grave.

În raporturile sale cu viața, Schechter e un lucid. Diagnosticul pe care-l pune realităților sociale și psihologice e exact. Un lucid sceptic pe undeva, știind că nu e ușor să înlături răul, să înfrângi prostia, care are mii de fețe și o rezistență aparte. Optimist totuși întrucâtva, căci oricât de puternic, răul e, ca în basme, până la urmă înfrânt. Luciditatea autorului nu exclude un anume sentimentalism, de care el pare a se rușina ca de o boală a adolescenței prelungită dincolo de limitele admise. Nu s-ar cuveni totuși, deși la modă sunt astăzi durii, asasinii, răpitorii de ostateci, sabotorii, iar sentimentalismul a devenit cu totul desuet. Căci, în cazul lui, nu e vorba de un sentimentalism ieftin, lacrimogen. Schechter n-are lacrima facilă și plânsul abundent. Sentimentalismul său trebuie raportat la valori care ne sunt sau ar trebui să ne fie tuturor scumpe: valori culturale (Shalom Alehem, Heinrich Heine, Eliezer Ben Iehuda), valori naționale ("Din Moinești spre fața nevăzută a Lunii", "Un șpațir prin micul Tel Aviv"), valori umane ("Frumoasele trădări", Olanda pe dinăuntru").»

Eugen Luca

Ca un parlamentar din opoziție

«Ca orice veritabil umorist, I. Schechter are părerea – întemeiată – că nu există scutire anticipată de ridicol. Orice persoană, orice obiect, orice idee, orice credință, orice situație, poate fi pusă sub lupa satirei, sau cel puțin, poate fi examinată sub latura ei comică. Firește, mulți se indignează și țipă că totul are o limită, dar adevărul este că, în acest domeniu, nu există limite, iar reacțiile de indignare sunt însăși dovada succesului.

Tot ca orice veritabil umorist, și ca orice scriitor în genere, I. Schechter are un simț ascuțit al cuvântului. Nu al calamburului, nu al cuvântului ca instrument de joacă, ci al ființei sale profunde, al conținutului său emoțional, al valorii sale sugestive. Viziunile enorme ale umoristului, tablourile sale grotești, dezbărate de obstacolele falsei pudori intelectuale, se sprijină pe un material lingvistic strălucitor.

În sfârșit, ca la orice veritabil umorist, sub hohotele sale de râs – uneori răsunător, alteori scrâșnit – se disimulează, cel mai adesea, o mare melancolie. E melancolia filozofului și a moralistului confruntat cu o lume dezolantă. La fel ca un parlamentar din opoziție, el are datoria elementară s-o critice fără încetare. Dar, spre deosebire de acela, umoristul înțelept și-a pierdut de mult iluzia că se mai poate schimba ceva...»

Sebastian Costin

Istoria lumii

«I. Schechter este mereu activ, debordând de energie. Anul și volumul. Anul trecut a publicat volumul de versuri "Știri eterne". Anul acesta, volumul de schițe "Istoria lumii de la sfârșit până la început".

Titlul acesta ar putea fi numai o butadă, o provocare specific schechteriană. De ce să scrie, ca tot omul cuminte, o istorie normală, desfășurându-se banal, de la început și până în zilele noastre de apocalips? Ca să-i sperie pe burghezi, ca să fie neconformist, el vrea o istorie inversată, de la sfârșit la început. Autorul încearcă să dea o explicație rezonabilă, plauzibilă. A început să scrie, declară el, în ianuarie 1991, sub amenințarea rachetelor lui Saddam Hussein: *"În țară se crease o atmosferă de sfârșit al lumii (...) Mi-am început cartea de la acest final tragic și așa se explică de ce ea se intitulează "Istoria lumii de la sfârșit până la început".*

De fapt, după un singur capitol datat Tel Aviv, 12 ianuarie 1991, "La început a fost sfârșitul", tot restul cărții este dispus cronologic, de la facerea lumii la zilele noastre. Chiar și tabla de materii poartă titlul, pe deplin justificat, "Cronologie". Atunci cum rămâne cu făgăduita inversare a istoriei? Cititorul dornic de noutăți năstrușnice s-ar putea să se simtă dezamăgit, înșelat în așteptările sale.

Și totuși, titlul promițător nu rămână o simplă butadă superficială. Butada pătrunde în adâncime materialul faptic, structurându-l în mod original. În fond, în ciuda pretenției de obiectivitate absolută, orice istorie, chiar științifică, este scrisă din perspectiva prezentului. Istoricul își alege ca obiect al cercetării sale științifice ceva care corespunde preocupărilor sale și ale epocii, întreprinde cercetarea cu tehnici moderne și în lumina cunoștințelor moderne. Tot astfel, la modul umoristic, artistic, și "Istoria..." lui Schechter este scrisă din perspectiva "sfârșitului". Cunoscând, prin forța lucrurilor, întreaga desfășurare a istoriei până în zilele noastre, devine un fel de spectator atotștiutor, atotputernic.

Amestecând în mod voit, bătător la ochi, timpurile și locurile, autorul creează o lume fantastică, dar plină de aluzii critice la realitățile actuale, o lume a barocului comic. Cristofor Columb anunță printr-un fax la Madrid că a descoperit America. În Sodoma, unde *"criminalitatea făcea moarte de om"*, până și elevii *"trebuiau să cumpere singuri, la negru, chestionarele cu răspunsuri la examenele de bacalaureat".* În vremea regelui Rehavam, oamenii se plâng: *"poporul este în overdraft".* În epoca bizantină: *"Bizantinii se întrec cu gluma: permit arabilor să se infiltreze în țară (...) Arabii încep intifada, în cadrul căreia aruncă în evrei cu pietre și cu discursuri naționaliste. Evreii nu rămân datori și aruncă în infiltrați cu gloanțe de cauciuc, cu arestări administrative și cu discursuri patriotice".*

Autorul se fălește că a scris prima "istorie evreiască a omenirii". Și argumentează, paradoxal, astfel: *"...dacă Dumnezeu este evreu, înseamnă că și lumea pe care a făcut-o este o lucrătură evreiască și că ea a progresat, înainte sau înapoi, în spirit evreiesc și în funcție de interesele și capriciile evreilor".*

Pornind de la acest "principiu", se impunea drept tehnică literară adecvată ducerea la absurd a aserțiunilor antisemite. Exploatând cu inteligență acest filon nesecat, Schechter scrie unele din cele mai reușite schițe din volum. Cine vrei și nu vrei este evreu. Nu numai Columb, dar și Guttenberg, căci altfel nu se explică de ce *"a dat omenirii o invenție pe care nimeni nu i-a cerut-o, obicei tipic evreiesc".* Orice se întâmplă în lume este o "lucrătură evreiască". Shakespeare și Cervantes au fost asasinați de evrei: au murit pe neașteptate, în aceeași zi, 23 aprilie 1616. *"Toată lumea este de acord că aici nu-i lucru curat".* Până și Inchiziția nu-i decât "un truc al evreilor". Evreii voiau să plece. Le trebuia un pretext. *"Doctorul Șmil, evreu după cum îl arată numele, l-a convins pe Tomas de Torquemada să instituie Inchiziția cât mai fioroasă cu putință".* Hitler însuși face jocul evreilor. Îi prigonește pe evrei? Da, dar spre binele cui? "Al sioniștilor". Îi omoară pe evrei? De ce? *"Știe că dacă îi omoară, ei câștigă simpatia lumii".*

Săgeata satirică nu cruță însă nici egocentrismul iudaic. Chiar atunci când s-ar cuveni să discute arta unui mare creator ca Michelangelo, nu se preocupă decât dacă a fost sau nu filosemit. Heine, creștinat, dar cu adânci sentimente evreiești, nu este cinstit nici la Düsseldorf, nici la Tel Aviv. *"Reprezentanții religioși în coaliția de la primăria din Tel Aviv se opun ca o stradă să poarte numele poetului".* Despre genialul Charlie Chaplin, singurul lucru care îi interesează este dacă a fost evreu. Mary Pickford era convinsă că da, pentru că, în filme, încasa mereu pumni și ghionturi.

Majoritatea schițelor sunt bune, vădind acea calitate esențială *(qualité maîtresse)* a lui Schechter: simbioza fantezie-inteligență. Ideile năstrușnice abundă. Lordul Balfour dă vestita Declarație la cererea lui Lenin: *"dacă vor avea un stat al lor, evreii, inclusiv evreii din Comitetul Central, se vor putea refugia în sionism când își vor da seama că în nici un caz comunismul nu este de nasul lor".*

Alături de Șherezada autentică din "O mie și una de nopți" se descoperă o minunată Șeherezadă, în care, pentru a nu fi ucis, evreul Schechter, ajuns cine știe cum în Bagdadul lui Harun al Rașid (poate misiune de spionaj cu privire la reactorul atomic), îi povesteşte califului istorii fantastice "care se întâmplă în realitatea reală" şi care sunt de fapt istorii despre viaţa în Israel.

Există schiţe care capătă factura unei scenete comice. În "Suntem alături de voi" asistăm, ca la teatru, la avalanşa de telefoane pe care israelianul le primeşte în timpul bombardamentului cu rachete, de la cunoscuţi binevoitori, care, de la distanţă sigură, îşi exprimă simpatia, ba chiar îi fericesc pe israelian pentru abundenţa din ţara lui (nu ca la noi, se plânge bucureşteanul).

Procedeele lingvistice sunt şi ele specific schechteriene, aşa cum le cunoaştem şi le apreciem din scrierile anterioare. Regăsim repetiţiile voit pleonastice ("moşnegii aceştia fuseseră foarte tineri în tinereţea lor", "un scriitor ca dumneata nu moare nici mort" etc.), aparente contradicţii ("Bucuria revederii este foarte tristă"), enumerări surprize ("Israel bogat în ape, petrol şi funcţii ministeriale"), alăturări neaşteptate şi semnificative ("exploziile de la bursa din Beirut"), jocuri de cuvinte ("Sinai-Sinaia", "un calif nu-i nebun să fie bun"), definiţii ironice (eufemismele: "Nişte frunze de viţă, chiloţi sau izmene, pudra de talc peste bube şi eczeme, farduri de ten jerpelit, un fel de lifting lingvistic") sau proverbe ("Herzl crede că poate cumpăra ţara de la turci cu banii acestora, ştiut fiind că "turcul plăteşte").

... Schechter dovedeşte încă o dată că "umor" nu este echivalent cu "literatură distractivă uşoară". Nu există, pentru umor, teritorii interzise, graniţe de netrecut. Poate ataca, în felul său specific, marile teme ale vieţii: istoria lumii, plaga antisemitismului, fanatismul, dreptul de a alege liber între mai multe posibilităţi, frica de pace, expansiunea sovietică, insuccesele militare americane, arta şi realitatea, primejdia denaturării limbii. *"Ipocrizia şi demagogia au nenorocit vocabularul. Cuvintele, expresiile au devenit perfide, periculoase, ca tufişurile şi buchetele de flori în care teroriştii îşi ascund şarjele de explozibil".*

Iosef Eugen Campus

O lume de piedestaluri fără statui

«Arta lui Schechter este aceea a unui "reductor de capete". Asemeni vrăjitorilor africani, el ia capetele (mari) ale politicienilor şi ideilor, generalilor şi planurilor de stat, le pune la focul scăzut al deriziunii, apoi ni le prezintă, colecţie, micşorate la jumătate sau sfert.

Autorul are o întâlnire, bineînţeles imaginară, cu Saul Bellow, aflat în vizită la Ierusalim. Marele prozator, luat cam pe nepregătite, dă să se îmbrace, vârându-şi în grabă cămaşa-n pantaloni. În aceste condiţii e destul de greu să încremeneşti de admiraţie în faţa înaltului oaspe: monumentele nu se încheie la pantaloni... Navigând în 1149 pe-o corabie spre Ereţ, legendarul Iehuda Halevi se gândeşte încruntat la problemele de "clitare" şi protecţie. Filozofii Gabriel Marcel, Heidegger, Marcuse sunt nişte pisălogi fără pereche care mănâncă la aceeaşi cantină cu autorul. Tot aşteptându-l pe Godot, Samuel Beckett adoarme buştean. Distinsul preşedinte al Franţei îl face pe Schechter să se gândească la... femei. Dar natura? Poate că natura... ea... a rămas... Da' de unde! "Copacii din ziua de azi nu mai sunt ce-au fost odată".

Vorbeam de monumente. După trecerea lui Schechter pe acest pământ, rămânem cu o lume de piedestaluri fără statui: omul e un Attila distrugând totul în cale, practicând politica miturilor incendiate.

Ar fi o eroare, însă, să credem că aceasta înseamnă ostilitate la adresa temelor discutate (adică executate). Avem de-a face, mai degrabă, cu o atitudine *familiară* faţă de subiecte; umoristul s-a obişnuit să trăiască în asemenea intimitate cu Eroii, încât se uită la Marie Antoinette ca la o mătuşă din Petah Tikva şi stă cu Hegel la televizor în zi de meci, enervându-se pentru Macabi Tel Aviv. Napoleon era mic în ochii valetului său. Valet a-toate-văzător (şi indiscret) al secolului, Schechter cunoaşte toate dedesubturile înălţimilor, toate reumatismele zeilor, toate adulterele profeţilor, fiind dispus să-ţi aducă oricând Pantheonul în casă, la o cafea şi un fursec.

Mergând până la capăt, Schechter ajunge la el însuşi: el depune eforturi serioase pentru a nu fi luat în serios, îşi ironizează cărţile ironice şi, dacă-i spui cumva maestre, cum i se cuvine, devine alb ca varul de parcă i-ai contesta inteligenţa.

– Mă faci pe mine... îndrăzneşti să mă faci pe mine... mare umorist?

– Da.»

Al. Mirodan

Starea de spirit din ultima vreme

Ce gândea Schechter în anii din urmă despre problemele care ne frământau şi ne frământă pe toţi?

Ce simţea el?

Şi ce voia să spună cititorului?

O mică selecţie din "pastilele" lui de la rubrica "1 minut", din "Ultima oră", ne ajută să înţelegem starea de spirit a autorului.

La acestea adăugăm ultimul lui articol politic, "Ierusalimul intangibil", apărut post-mortem. Şi sunând – tulburător – ca un mesaj de dincolo de mormânt.

«Ne putem considera jigniţi că

palestinienii au cumpărat arme din Iran.

De ce? Nu le-am dat noi arme destule și pe gratis?

❖

Pacifiștii noștri au dreptate: un terorist, chiar și sinucigaș, nu trebuie lichidat fără judecată.

Dacă a murit în explozie, să i se ia cadavrul și să i se dea un avocat care să-l apere la tribunal.

❖

Undeva în Anglia a avut loc un campionat al minciunilor și e păcat că Israelul nu a trimis un concurent.

Dacă l-ar fi citat pe Sharon cu "Am găsit o rezolvare a terorismului", s-ar fi clasat pe locul întâi.

❖

Planul de pace al Saudiei are o mare calitate: nu-i obligatoriu să fie acceptat.

❖

Murind, o americancă miliardară a lăsat moștenire câinelui ei 12 milioane de dolari.

După suma asta ne dăm seama nu cât a iubit ea animalele, ci cât a urât ea oamenii.

❖

Președintele Franței, Nicolas Sarkozy, a declarat: "Eu sunt pro-israelian".

Câți dintre conducătorii noștri de azi pot face o asemenea declarație?

❖

Un scriitor polonez e acuzat că el însuși a comis asasinatul pe care îl descrie în romanul său.

La noi e și mai grav. Unii scriitori întâi își scriu cărțile și pe urmă își omoară cititorii.

❖

Datorită satelitului israelian de spionaj "Ofek 7" noi vom ști tot ce se petrece în Iran.

Cât știm acum oare nu-i destul?

❖

Eva Herman a fost demisă de la un canal de televiziune din Germania pentru că a elogiat principiile familiei din perioada nazistă.

Bine i-au făcut! Unde se trezește această doamnă, în Israel?

Ierusalimul intangibil

Astăzi, în Israel, se poate spune orice. Mai mult: se poate propune orice.

Opinia noastră publică s-a scandalizat aflând că la noi există tineri neonaziști. De ce să nu existe când un prinț englez ca roșcovanul Harry, nepotul reginei Elizabeth, a apărut la un club din Londra în uniforma armatei hitleriste? Și de ce să nu existe tineri neonaziști când fratele asasinului Igal Amir i-a strigat unui ofițer din Zahal "nazistule" și l-a salutat cu mâna ridicată, ca naziștii?

Dar toate astea sunt o bagatelă în comparație cu ceea ce își permit unii din miniștrii israelieni de azi să spună și să propună.

Zilele trecute, ministrul Haim Ramon nu s-a sfiit să propună un plan de împărțire a Ierusalimului – o parte pentru noi și o altă parte pentru palestinieni. Durerea e cu atât mai mare, cu cât planul lui e sprijinit de Ehud Olmert.

Ramon este politicianul cu cele mai multe eșecuri la activ. El a desfigurat Histadrutul și a fugit din el predându-l unui alt incapabil – Amir Peretz. Devenit ministru al Sănătății Publice, Ramon a distrus sistemul sanitar. Tot el, criticat aspru pentru eșecuri, a fugit din Partidul Muncii și, ca un "socialist" sadea cum e, s-a refugiat în caricatura de partid Kadima a lui Ariel Sharon.

În fine, Ramon, judecat și condamnat pentru un act obscen comis asupra unei soldate, s-a folosit de grațiile lui Olmert și a intrat din nou în guvern.

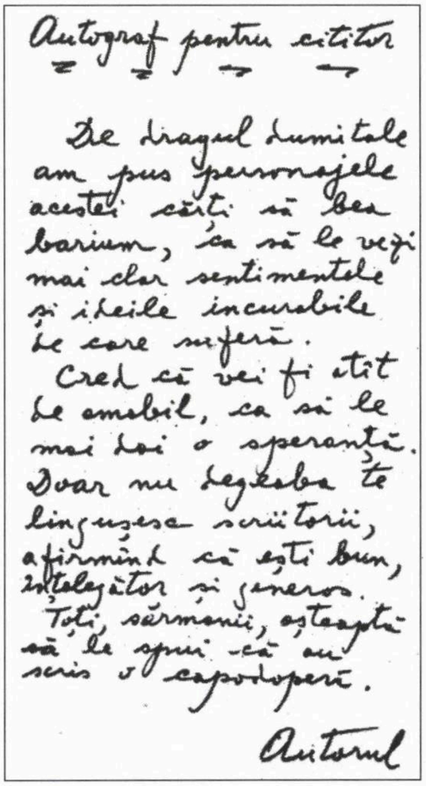

Autograf pentru cititor

De dragul dumitale
am pus personajele
acestei cărți să bea
barium, ca să le vezi
mai clar sentimentele
și ideile incurabile
de care suferă.
Cred că vei fi atît
de amabil, ca să le
mai dai o speranță.
Doar nu degeaba te
lingușesc scriitorii,
afirmînd că ești bun,
înțelegător și generos.
Toți, sărmanii, așteaptă
să le spui că au
scris o capodoperă.

Autorul

Pagină de manuscris

Acum, fără jenă, fără nici o remușcare, el își pune amprenta pe un plan (aș zice o conspirație) de divizare a Ierusalimului. El scoate pur și simplu la vânzare (pe nimic) un oraș care pentru poporul evreu înseamnă dintotdeauna totul.

Ramon a mers până acolo încât, ca să-și justifice planul, a afirmat că "Ierusalimul nu mai este sionist". Greu de înțeles această aberație. Ierusalimul este în primul rând un tezaur evreiesc. Evrei din toate generațiile au visat la el, au aspirat să locuiască în el.

Ierusalimul este al nostru, numai al nostru, și nu avem voie să-l împărțim cu nimeni. El este sfânt nu numai pentru evreii credincioși, ci și pentru cei laici. Ierusalimul nu poate fi "capitala statului palestinian" cum a vrut Arafat și cum vor astăzi alde Ramon, Beilin și Condoleezza Rice.

Cine va încerca să se atingă de Ierusalim și de integritatea sa teritorială își va arde mâinile!»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Izvorul inspirației – realitatea sau imaginația

Petre Cioclu este, așa cum singur declară, un *recidivist.* La relativ scurt timp după volumul de proze scurte "Cu tălpile pe jar", tipărește un al doilea volum de proze scurte: "Un secret incomod" (editura Napoca-Star, Cluj). Nu face rău că recidivează, căci, așa cum arătam în articolul din "Minimum" despre volumul precedent, scriitorul are, incontestabil, talent.

Cu atât mai mult cu cât, afirmă Petre Cioclu, în acest al doilea volum, spre deosebire de primul, în care, cum spunea Carol Isac, "autorul trăiește din întâmplările vieții", el abordează o metodă și un domeniu nou: *plonjează* în imaginație.

Am primit "Un secret incomod" cu o dedicație super laudativă pe care eu, realist, nu o pot accepta decât sub semnul umorului, și o scrisoare, din care mi se pare important să citez câteva rânduri: «Pentru ceea ce vreau să vă semnalez în legătură cu acest recent volum, (...) (este că) *în cartea pe care v-o alătur am "plonjat" cel mai adesea în imaginație.* Cred că ceea ce a rezultat e la fel de credibil, de convingător și de literar ca în primul caz.»

Are dreptate scriitorul. Ceea ce a rezultat "e la fel de credibil, de convingător și de literar". Atunci când a izbutit din punct de vedere estetic (căci, din păcate – și trebuie să spun răspicat, cum fac întotdeauna – sunt în acest volum și multe texte slabe, care nu se cuveneau incluse în volumul tipărit).

Dar problema ca atare este, cred, mai complicată decât s-ar putea înțelege din cele spuse de Petre Cioclu. Realitatea și imaginația nu sunt două domenii radical deosebite, din care te poți inspira pe rând, când dintr-unul, când din celălalt. Teoretic, noțional, în discuție filozofică, se poate vorbi de două domenii distincte. Practic, analizând o carte anumită, poți spune că e realistă sau fantastic-imaginativă, după cum una dintre cele două modalități domină. De fapt, însă, nu trebuie să uităm că, chiar atunci când se inspiră din "întâmplările vieții", din realitatea concretă, scriitorul nu o poate prelua integral, ca atare, dacă vrea să facă *operă literară, artistică.* Se simte obligat să o modifice, pe ici-pe colo, ba uneori în părțile esențiale. Realitatea dată se îmbină în mod necesar, *inevitabil,* cu propria personalitate artistică, colorând astfel *specific* realitatea de la care a pornit. Și tot așa, când scriitorul se inspiră din imaginație, el nu poate exclude radical realitatea, căci aceasta s-a infiltrat inevitabil în imaginația creatorului de artă, e inclusă în însăși substanța ei.

Este ceea ce se întâmplă, în mod ilustrativ și semnificativ, în povestirea "Scenaristele". O bucată de vreme, eroul scriitor își alcătuiește opera pe baza materialului brut oferit de experiența concretă, trăită efectiv de Maria, în meseria ei, puternic colorată erotic, de "însoțitoare". Ne aflăm deci în fața unei cărți inspirată din realitatea concretă. Dar și aici această realitate e trecută prin sita Ancăi și apoi prin sita scriitorului care scrie cartea. Volumul doi al best-sellerului va fi lipsit de acest material trăit concret, căci Maria și-a părăsit meseria deochiată, s-a căsătorit din dragoste, a devenit o soție cuminte, credincioasă. Anca și prietenul ei, scriitorul, se hotărăsc să facă și ei ceea ce a făcut și Petre Cioclu în volumul actual de proză: să *plonjeze în imaginație* ca sursă de inspirație. În scrisoarea către Maria, prietena ei acum "cumințită", Anca spune: «Plecarea ta ne-a pus în fața unei întrebări derutante: ce facem cu redactarea volumului II. Și știi ce am făcut? Am luat o hotărâre curajoasă și inedită... și anume că *vom imagina* aventurile

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

sentimental-erotice ale personajului devenit familiar, Erato, şi până acum rezultatul ni se pare foarte bun.»

❖

"Scenaristele", povestirea de care am vorbit, e, de fapt, un miniroman (40 de pagini) de succes, bine scris, deşi respectând cuminte regulile sacro-sancte ale best-sellerului. Construcţia e inteligentă, acţiunea e bine condusă, cu surprize şi, mai cu seamă, cu umor.

Deşi nu lipsesc şi textele superficiale, plate ("O întâmplare reală", "Mult aşteptatele vizite", multe dintre "Aşchii şi aşchiuţe", "El şi ea", "Împrumutul", "Miliardarii" etc.), cum e poate inevitabil într-un volum de proze scurte, textele bune predomină.

Mai lungi ("Hârjoana", "Jocul paradoxal al eredităţii"), sau scurte şi chiar foarte scurte ("Prin parc"); serioase sau erotice, cutezând să-i supere pe cititorii pudibonzi ("Jacheta", "Cu primul avion", "O confuzie neregretată", "79" etc.), aceste texte reuşite au forţă satirică ("Statistici", "Ultima prietenă") şi sunt pline de fantezie. Un făt reuşeşte să se strecoare, la naştere, înaintea fratelui geamăn, şi, dotat ereditar cu calităţi excepţionale, vorbeşte încă de când se află în burta mamei şi, mai târziu, are o memorie extraordinară şi o inteligenţă matematică genială ("Jocul paradoxal al eredităţii"). În Corint se descoperă un "manuscris", "dăltuit în piatră chiar de mâna lui Herakles". Eroul mitic povesteşte una din încercările la care a fost supus (încercare rămasă necunoscută): dezvirginarea a 80 de fecioare într-o singură noapte. A dezvirginat 79, dar pe a optzecea nu a reuşit s-o dezvirgineze, pentru că avea o malformaţie a organelor genitale. Regele Euristeu al Argosului l-a lăsat totuşi în viaţă pe Herakles, ca să aibă pe cine supune şi la alte încercări extraordinare, sub pretextul, oferit de doctorul curţii regale, că sarcina dată lui Herakles nu a fost îndeplinită din "motive obiective" (povestirea intitulată ironic "79").

De remarcat atitudinea consecvent misogină a autorului. Să fie oare numai pentru că e umorist? În prozele lui Petre Cioclu, femeile sunt prezentate întotdeauna într-o lumină înjositoare, vina este întotdeauna a lor, iniţiativa erotică ele o iau şi dovedesc o aviditate sexuală fără măsură: "Capacul", "Stahanovistul", "Hârjoana", "Jacheta" etc.

Şi, înainte de a încheia, două scurte remarci asupra limbii folosite de Petre Cioclu.

În primul rând, vreau să subliniez caracterul viguros şi cu haz al limbii, caracterul ei "actual" (recurge mereu la expresia nouă "a concluziona", în loc de "depăşitul" echivalent "a conchide").

Şi o nedumerire, o întrebare: de ce foloseşte conjuncţia "ca să" (care indică o coloratură circumstanţială finală) în loc de conjuncţia "să", care introduce o completivă directă: "ne-a făcut plăcere la amândoi *ca să* ne vedem", "am avut grijă *ca să* avem". Şi de ce termenul "a participa" (care include şi un element activ), în loc de termenul "a asista" (care implică numai prezenţa): "regret enorm că nu am putut *participa* la nunta ta".

ZISE...

Este interzis cu desăvârşire să se cânte în baie".

(Dintr-o sentinţă halahică a rabinului Mordehai Eliahu, fost rabin-şef al Israelului; Ierusalim 2007)

...ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

Nou!
A apărut

Pe firul de aţă
de Getta Berghoff

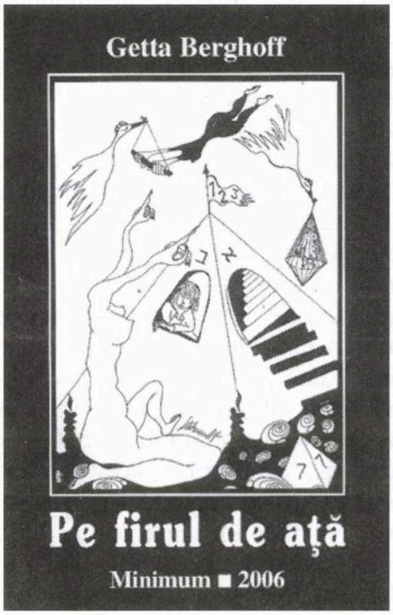

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Solomon Marcus

Cuvinte şi limbaje pretutindeni

În engleză; Ed. Polimetrica,
Milano, 2007

Oare câţi ştiu aici, în comunitatea noastră din Israel, că marele matematician, lingvist şi filozof al ştiinţei, academicianul Solomon Marcus, este fratele lui Marius Mircu, al lui Marcel Marcian şi al Olgăi Marcus, ultimii doi din păcate decedaţi acum mai mulţi ani? Din această familie talentată şi extrem de harnică, aşa cum o atestă recordurile şi ambiţiile literar-reportericeşti ale lui Marius Mircu, nu o dată amintite de el însuşi în rubricile sale din "Ultima oră", face parte şi un geniu – Solomon Marcus, Solomonică pentru prieteni şi foşti colegi. Modest, rezervat, pe vremuri chiar timid, vorbind în mod public relativ puţin despre el însuşi şi performanţele sale, la 82 de ani el îşi continuă neabătut activitatea prodigioasă. Stau mărturie numeroasele apariţii editoriale, amplele articole din presa culturală românească (cu precădere "România literară"), dar nu numai, prelegerile în calitate de profesor-invitat la diferite universităţi ale lumii, frecventele dialoguri şi participări la talk-show-uri televizate de pe canalele româneşti, în compania altor personalităţi de seamă. Recent de tot, l-am descoperit, pe TVRI, până şi într-o emisiune despre loterie, în care era rugat să explice ştiinţificeşte şansele unui om de rând de a dobândi un lot câştigător.

Am fost – alături de alte fete din generaţia mea – colegă de clasă cu Solomonică Marcus la Liceul Evreiesc din Bacău, el fiind cu un an-doi mai mare decât noi, deoarece anterior fusese lăsat repetent la... matematică de către un profesor antisemit al Liceului de băieţi din localitate.

- **Solomonică ne explică ce şanse avem să câştigăm la loterie**
- **Oh, cofetăria de la Badenheim!**
- **Umorul fin al Aneimaria Beligan**

Nimeni nu bănuia pe atunci că se va afirma cândva în lumea ştiinţifică, literară şi academică internaţională drept întemeietor al unei discipline noi, denumită lingvistica matematică sau Poetica matematică.

Mult după vârsta şcolii, îl întâlneam din când în când la Bucureşti, în zona Pieţei Romane, dar nu ne prea opream să stăm de vorbă, el, cred, datorită timidităţii sau lipsei de timp, eu pentru că aveam impresia că nu mă recunoaşte, dar mai ales pentru că mă simţeam copleşită de notorietatea pe care o dobândise pe plan mondial fostul meu coleg de odinioară.

Nu ştiu bine cum se face, poate după ce i-am expediat din Israel, unde domiciliam deja, prima mea carte, dar am început la un moment dat să ne scriem. Spre surprinderea mea, îmi răspundea pe larg şi fără umbră de gomă, chiar din marile oraşe în care era acreditat ca "visiting professor" la universitate (cel mai frecvent din Sao Paulo sau Quebec), analizându-mi cărţile la o a doua sau a treia lectură («pentru mine, a citi cu adevărat înseamnă a parcurge în zig-zag, într-un "va et viens", a citi şi a reciti, înainte chiar de a trece mai departe. ... Şi de pe acum pot spune că unele pagini le-am savurat şi la a treia lectură.»); lăsându-se în voia unor asociaţii şi referiri filozofice interesante, ca de pildă, apropo de temerea exprimată de Baudrillard că "noile generaţii nu mai pot înţelege nici cel de al doilea război mondial, nici holocaustul".

În multe alte scrisori, ca şi mai târziu, când am început să ne vedem efectiv an de an în Bucureşti, Solomonică se arăta legat afectiv cu mii de fire de oraşul său de baştină şi de toţi cei care i-au populat copilăria şi adolescenţa. Dacă l-a interesat în mod special prima mea carte, îmi scria el, era datorită faptului că ea conţinea "multe referiri la oameni, evenimente, locuri, idei, emoţii, obsesii care au făcut parte şi din existenţa mea, şi tocmai această iluzie este condiţia literaturii". "Eu îi raportez pe toţi, adăuga el, la perioada copilăriei şi adolescenţei, singura pe care am cunoscut-o şi care de fapt conţine potenţial tot restul vieţii (o ipoteză foarte plauzibilă pretinde că până la 7 ani ne-am trăit sub aspectul timpului psihologic jumătate din viaţă, presupunând că trăim până la 75 de ani)".

În fierbintele iulie din vara aceasta, ne-am întâlnit ca de obicei la restaurantul oamenilor de ştiinţă, invitat fiind şi fiul meu, Eugen Alcalay, pe care a ţinut să-l cunoască, împreună cu soţia lui, şi despre care, cum i-am spus că se află în trecere prin România, m-a întrebat înainte de orice dacă simte vreo afinitate cu oraşul nostru comun, Bacăul. Cu acest prilej, Solomon Marcus mi-a vorbit de ultima lui carte apărută în limba engleză la o editură din Milano, sub titlul "Words and Languages Everywhere" (Cuvinte şi limbaje pretutideni). Dându-şi seama probabil că sunt prea ignorantă pentru ca să decodez o carte atât de încărcată de idei ezoterice (aşa cum n-am reuşit să sesizez, de pildă, legătura pe care o stabilise, în unele din studiile sale despre metaforă, între aceasta din urmă și anumite domenii ale științei, precum fizica cuantică), mi-a oferit în schimb o pagină de prezentare a volumului său "Polimetrica", apărut în "Editura Științifică Internațională". O reproduc mai jos, începând cu considerațiile autorului:

«Limbajul se cuvine a fi socotit printre cele mai importante paradigme universale ale culturii de astăzi. În sprijinul acestei afirmații, am publicat în ultimii 50 de ani numeroase cărți și articole. Iată acum o culegere de 40 de comunicări atrăgând atenția asupra unor aspecte care, în ciuda interesului lor intrinsec, sunt absente din majoritatea sintezelor existente consacrate limbajelor. Străbatem o mare diversitate de subiecte, stabilind punți între limbajele naturale, știința computerelor, studiile asupra creierului, geneticii moleculare, cuvinte infinite, limbaje formale, procese de învățământ, probleme de economie, sociologie, logică, filozofie și artă; în toate aceste domenii este implicată o structură a limbajului.»

Două interviuri completează cartea.

Urmează profilul științific al savantului, întocmit de editură: *«Solomon Marcus este membru plin al Academiei Române, Profesor Emeritus al Universității din București, autor a câteva zeci de cărți în engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă, română, ungară, greacă, serbo-croată, cehă, și peste 400 de articole în publicații profesionale din domeniile analizei matematice, științei teoretice a computerelor, lingvisticii, literaturii, semioticii, istoriei și filozofiei științei, precum și a altor sute de articole în reviste culturale, legate în principal de educație, învățământ, sisteme de predare și încercând să construiască o punte între știință și umanități, despărțite astăzi printr-un abis. Este membru în comitetele de redacție a zeci de publicații din domeniile sus-menționate. Este invitat în calitate de vorbitor la numeroase reuniuni științifice internaționale și de conferențiar sau profesor la peste 100 de catedre universitare din întreaga lume. Este recunoscut ca unul din inițiatorii Lingvisticii matematice sau Poeticii matematice.»*

(Gina Sebastian Alcalay)

P.S. Solomon Marcus s-a numărat printre vorbitorii la festivitatea de lansare a ediției a II-a, refăcută și adăugită, a romanului meu "Poate mâine", apărut în anul 2004 la București, fiind și prefațatorul ei.

Leon Volovici

De la Iași la Ierusalim

Ed. "Ideea Europeană", Buc. 2007

Întors acasă de la lansarea cărții în cadrul simpatic, ne-bățos al Cercului Cultural de la Ierusalim cu cartea în buzunar, am citit-o pe nerăsuflate (ia să vedem și noi pe ce se sprijină vorbele frumoase auzite acolo). Se citește ușor, ca urmare atât a stilului verbal, de dialog fluent, cât și a interesului pentru ceea ce se decantează în și între rândurile cărții ("problematica"!). Cum bine zicea și Costel Safirman la numita lansare, dacă dam la o parte amănuntele specifice și personale, amintirile lui Volovici pot fi și amintirile noastre. Ne recunoaștem, noi cei născuți în preajma războiului, crescuți și formați în anii '50 și intrați în viața propriu-zisă în anii '60, anii aceia cu tot tacâmul lor de însușiri de "structură și suprastructură" (ca să folosesc o terminologie de epocă). Și autorul, și eu personal, și ca mine probabil mulți alții (noi evreii români, care ne regăseam mereu pomeniți în categoria "și de alte naționalități"), ne-am confruntat, într-un fel deosebit de alte persoane, cu probleme de identitate dominate de realitatea prezenței în peisajul (nu numai fizic) specific românesc pe de o parte și memoria colectivă a evreului din galut, pe de altă parte.

Anii noștri de tinerețe, cu proaspăta amintire a situației evreilor români înainte și în timpul războiului, apoi marele praf în ochi aruncat de la răsărit, apoi din nou expunerea la tot felul de manifestări care-l facea pe evreul acelei epoci să nu se simtă la el acasă în țara pe care ar fi vrut să o creadă și a lui, toate simțirile astea atât de bine redate în carte m-au făcut să gândesc à la Gâgă: "toți suntem Leon într-un fel". Cât de judicioasă este remarca prof. Moshe Idel cu privire la particularitățile și înterpătrunderea celor trei identități care se desprind din narativul cărții: cea evreiască, cea românească și cea israeliana. Eu aș merge încă și mai departe, îndrăznind să sugerez o diferență clară și tonică de planuri între primele două și a treia, cea care a dat cumva "rezolvarea" dihotomiei evreu-român. Nu toți evreii români au găsit această rezolvare, atât de firească pentru noi, totuși de neimaginat pentru mulți alții, cazul Mihail Sebastian fiind printre cele mai notabile (deși plasat în alte vremuri, cred că oferă totuși un punct de referință pentru multe drame mai mult sau mai puțin mărturisite sau măcar conștiente...).

Revenind la cartea lui Volovici, nu pot să nu remarc metoda, acum oarecum "la modă", de a-ți spune părerile despre viața și frământările ei și despre oamenii cu care te-ai încrucișat pe traiectorie, sub formă de dialog cu un interlocutor avizat. Procedeul, folosit încă din antichitatea clasică, este puternic revitalizat de literatura modernă datorită soluției oarecum comode și vioiciunii de text garantate, alternativa fiind expunerea liniară, poate mai puțin potrivită spiritului săltăreț al epocii noastre de videoclip. Dar ca și în cazul altor cărți asemănătoare, nu se poate să nu-ți placă să asculți o discuție între doi oameni de la care ai ce învăța, care au ce spune. (îmi amintesc de dialogul Matei Calinescu-Ion Vianu sau de recentul dialog Sorin Antohi-Moshe Idel). În cazul nostru, partenerului de dialog Sandu Frunză, doctor în filozofie şi bun cunoscător al gândirii iudaice, i-a fost rezervat, prin construcţia cărţii, un rol asimetric, doar acela de amorsator şi mai puţin de partener şi comentator (ar fi fost totuşi interesant de cunoscut opiniile lui, şi cred că nu ar fi “diluat” substanţa amintirilor).

Personal, am o oarecare rezervă şi în privinţa desenului coperţii, reproducând uliţa-univers din micul ştetl evreiesc dispărut după război, lumea picturilor lui Chagall. Potriveala desenului cu cartea mi se pare dovada unei înţelegeri prea uşuratice a ceea ce este între coperţi (ceva de genul "ia să căutam noi ceva cu tematică evreiască… Ah! Am găsit: Chagall!".

Dar ce contează, important este rezultatul: o carte uşoară în formă şi gramaj, dar cu conţinut profund şi dens, care te îndeamnă la reflecţii şi introspecţie. O plăcere s-o citeşti şi s-o recomanzi şi altora.

(Nanu Peri)

Aharon Appelfeld

Badenheim 1939

Polirom, Bucureşti 2007

Cunoscutul scriitor din trib desfăşoară în acest minuscul roman un joc magic, de o năucitoare subtilitate şi complexitate, al iluziilor şi al tehnicilor de iluzionare.

În această carte, fiecare personaj se dă în ceasul morţii să se mintă pe el însuşi. Şi nu numai asta. Se mint unii pe alţii, toţi, într-o disperată paradă a salvării aparenţelor.

Oamenii sunt sfâşiaţi între inocenta falsă inconştienţă şi demenţa naivităţii, între veselia forţată şi delirul speranţei disperate.

Intenţia ironică (şi metaforică) a autorului începe chiar din titlu. Badenheim e o denumire formată din două cuvinte, baden care înseamnă baie şi heim, cămin. Deci, loc de vilegiatură. Cămin temporar. Aşa cum e şi viaţa, un scurt concediu, o vacanţă. Cei veniţi aici, nu trăiesc. Ei vilegiaturizează. Şi totuşi, sunt acasă. Pe termen limitat. Majoritatea personajelor sunt vilegiaturişti. Aici „Veneau cu toţii, primăvară de primăvară, asemenea cailor care trag la grajd”. Se adunau aici ca să se bucure de frumuseţile şi de dulceaţa vieţii, hotărâţi ca aici, la Badenheim, să se distreze, să se amuze, să se bucure de muzici, de parfumurile naturii şi ale cucoanelor, de mondenitatea plăcută a staţiunii de vilegiatură.

La Badenheim, în această primăvară, ceva s-a stricat însă în programul distracţiilor. Dar doctorul Pappenheim, “organizatorul programelor de divertisment”, le promite un festival cu surprize deosebite. E aferat, fericit. Muzicanţilor din fanfară, la sosire, le distribuie bomboane. Dar şi autorităţile (naziste) organizează ceva. Nu se ştie ce. Dar neliniştitor. E Răul, întrupat în toată maiestatea sa, venind discret, firesc, banal-administrativ: „Departamentul asanării”. Denumire (relativ) inocentă pentru maşinăria diabolică în curs de dezlănţuire: “Unii afirmau că nu era vorba de nimic altceva decât de pericolul unei epidemii, pe care inspectorii încercau să o localizeze, alţii se gândeau că, de fapt, era vorba de agenţi fiscali deghizaţi”. Dar se supun cu toţii legii, ordinii: “Până şi trufaşul patron al cofetăriei completase chestionarul fără să facă tărăboi.”

Ca în orice lume pe ducă, începe o disperată goană după plăceri. Ultimele disponibile: “…palizii vilegiaturişti asaltau cofetăria. Patronul nu putea face faţă cererilor. Anul ăsta s-ar fi zis că pofta muşteriilor nu cunoştea limite. Înşfăcau toate dulciurile pe care puteau pune mâna. Patronul îl îmboldea pe cofetarul care cocea aluaturile. Cuptorul duduia cât e ziua de lungă. Prăjiturile erau înfulecate fierbinţi.” Ce metaforă amară! Obişnuinţele vieţii, cu toate eforturile de a le păstra intacte, şi-au ieşit din albie. O lume care iese, treptat, din ţâţâni. Ceea ce ne istoriseşte romancierul cu un aer fals senin, aproape indiferent, subtil ironic, are darul să ne înfioare până în măduva oaselor.

E spectacolul grotesc al divertismentului disperării în nuditatea lui absurdă. În acest mic cosmos dezarticulat, tipologia e completă: un comis-voiajor, un savant, un autor cu preţiosul său manuscris, un rabin, două prostituate, un copil-minune, o chelneriţă „jumătate evreică”, doi gemeni, o nebună, un dirijor, muzicanţi, o celebritate.... O omenire. Autorul, cu un aer detaşat, calm, gospodăreşte, ne construieşte un amplu, sintetic şi cutremurător tablou al condiţiei umane. Mai exact, al lumii evreieşti din Germania sau Austria anului 1939, în măreaţa, preţioasa, pretenţioasa şi orgolioasa ei splendoare şi mizerie omenească.

Iar când, în final, sunt duşi sub escortă, la gară, tot mai cred că se duc la bine. Ca să confirme încă o dată banalizata zicere că ultimul lucru care moare în sufletul omului, este speranţa. Aşa sfârşesc vilegiaturiştii din Badenheim, în 1939, înghiţiţi de „patru vagoane de marfă împuţite”.

La sfârşit, iată, romancierul ne serveşte un tablou care descurajează orice comentariu:

„Şi oamenii s-au trezit supţi de vagoane. Chiar şi cei care mai ţineau în mână o sticlă de limonadă sau un baton de ciocolată – chiar şi şeful de sală cu câinele lui – toţi erau aspiraţi ca boabele de grâu răsturnate într-o pâlnie.”

Aharon Appelfeld ne dă prin această cărticică o mare lecţie de artă literară. Şi, nu mai puţin, de profunzime umană. N-o pot asemui decât, să-mi fie iertată îndrăzneala, cu "Moartea lui Ivan Ilici", mica/mare capodoperă a neasemuitului Tolstoi.

(Zoltan Terner)

Anamaria Beligan

Dragostea e un Trabant

Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2007

Nu-mi amintesc de când am mai citit o astfel de proză incitantă care relevă senzaţionalul fără să-l cultive anume, ci remarcându-l din scurgerea adesea monotonă a unor existenţe obişnuite. Anamaria Beligan, fiica cunoscutului actor Radu Beligan, absolventă a secţiei de regie film (promoţia 1981) a Institutului de artă teatrală şi cinematografică din Bucureşti, s-a afirmat în Australia, unde a emigrat în 1982, ca regizor şi scenarist, profesor la Institutul Australian "Film Television and Radio School" din Sydney, ca producătoare şi ca autoare a unor romane şi volume de proză scurtă din care câteva au apărut şi în România unde, din 1990, colaborează frecvent la opt publicaţii. Toate cărţile ei au fost bine primite de critică şi de cititori. „Dragostea e un Trabant" este un volum reprezentativ pentru stilul autoarei: un limbaj câteodată şocant prin precizia cu care urmăreşte şi defineşte acţiunea, o fantezie care încearcă să depăşească limitele posibilului frânându-se elegant înainte de un impact care să producă nedumeriri, o aprofundată cunoaştere a psihologiei emigrantului încât e de înţeles că îşi pune în joc şi propria experienţă. Se poate spune că Anamaria Beligan se află în primele rânduri ale noului val de prozatori care depăşeşte barierele unor tabu-uri, falsa pudibonderie şi nu ezită să abordeze un umor subtil şi o convenţie plină de mistere care pun şi mai mult în evidenţă caracterul insolit al întâmplărilor.

Locul acestora este în Australia şi în România, dar atmosfera este la fel de românească, cumpănind între vorba spusă serios, aceea în doi peri sau în totală băşcălie. Adaptarea la modul de viaţă australian este adesea cu jumătate de gură, rezultând un fel de „kitsch" comportamental trădând, în principal, superficialitate. Aşa o duc toţi, inclusiv Şobolanul, caracter cândva puternic şi mimând mai bine ca ceilalţi struţo-cămila australiano-română de care autoarea face un haz discret dar suficient de penetrant. Toate cele opt schiţe ale volumului se citesc pe nerăsuflate, prozatoarea stăpânind fără greş fluxul acţiunii, parantezele de meditaţii şi despicarea psihologică a personajelor, la fel de bine elaborate.

Am mai citit din proza Anamariei Beligan culegerea de povestiri „Încă un minut cu Monica Vitti" şi „Scrisoare către Mona Lisa", acesta din urmă un foarte bine închegat roman. În toate se recunosc aceleaşi virtuţi ale unei prozatoare de o puternică originalitate.

Berthold Abraham

Descoperirea

Ed. Societatea Scriitorilor Militari, Bucureşti 2007

Nu e o carte despre război sau despre viaţa militarilor, cum ar putea da de înţeles denumirea editurii în care a apărut, ci o poveste despre puterea dragostei de a dăinui şi despre tristeţea nemărginită a pierderii ei. Autorul, permanent şi valoros colaborator al publicaţiei în limba română „Perspectiva" din Naţeret Illit de mai mulţi ani, a fost, în tinereţe, ofiţer în armata română, ceea ce explică buna primire pe care i-au făcut-o foştii camarazi, scriitori ca şi el, primindu-l în Societatea lor.

„Descoperirea" urmează altor şase volume de proză, precedenta carte fiind un roman epistolar, „Scrisori nevinovate". In povestirile lui Berthold Abraham, în care se împletesc propriile amintiri cu relatări despre destinele altora, toate spuse cu sinceritate şi cu o pondere epică remarcabilă, sunt şi comentarii la fel de interesante. Autorul îşi alege, de regulă, ca puncte de reper citate din marii scriitori ai lumii care explică, într-un fel, faptul că drumurile existenţei nu sunt drepte, ci alcătuite din denivelări abrupte. Pentru acest volum a ales în deschidere un citat din Jean-Paul Sartre despre eşecurile oricărei vieţi şi în final unul din Goethe despre însemnătatea intenţiilor în ansamblul existenţei omeneşti.

Cu fiecare carte Berthold Abraham se apropie de o proză tot mai autentică, mai riguros construită. Merită citit.

(Carol Isac)

◆

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Nina Cassian, *"Avangarda nu moare şi nu se predă";* poeme şi desene (antologie 1947-2007); cu un studiu de Şerban Foarţă; ed. Vinea, Bucureşti, 2007.

Ion Focşa, *"Ghinionul a fost norocul meu";* amintiri din teatru; vol. II; cu un Cuvânt înainte de Radu Beligan; ed. Paralela 45, Bucureşti, 2007.

Menahem Fermo, *"Scrisorile pe care nu le-am scris (Sionism în România dictatorilor)";* cu o postfaţă de Tiberiu Roth; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

André Maurois, *"Viaţa lui Disraeli";* traducere de Tudor Teodorescu-Branişte; coperta: Bogdan Spătaru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Carol Iancu (coordonator), *"Permanenţe şi rupturi în istoria evreilor din România"* (secolele XIX-XX); prelegerile Congresului internaţional al Centrului de cercetare "Evrei, armeni şi creştini din Orient; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Boris Marian, *"File de calendar profan";* tablete publicistice; cu o prefaţă de Tiberiu Avramescu; coperta Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Plural; revistă de cultură şi civilizaţie, editată de Institutul Cultural Român (în engleză); număr dedicat literaturii despre copii; coperta: Nina Arbore; Bucureşti, 2007.

Semnalul; revistă lunară editată de Bnei Brith – Loja Dr. W. Filderman; nr. 131; Toronto-Canada, 2007.

ANDREI STRIHAN

Un "Revizor" neobișnuit văzut de un regizor neobișnuit

În noiembrie 1972, colaboratorul nostru Andrei Strihan a intrat la Casa Scânteii, a urcat cu liftul până la redacția revistei "Contemporanul", a deschis ușa secretariatului de redacție și a lăsat celor de-acolo o cronică dramatică.

Dar cronica aceasta nu a apărut niciodată.

O publicăm noi, aici, însoțită de explicațiile de rigoare.

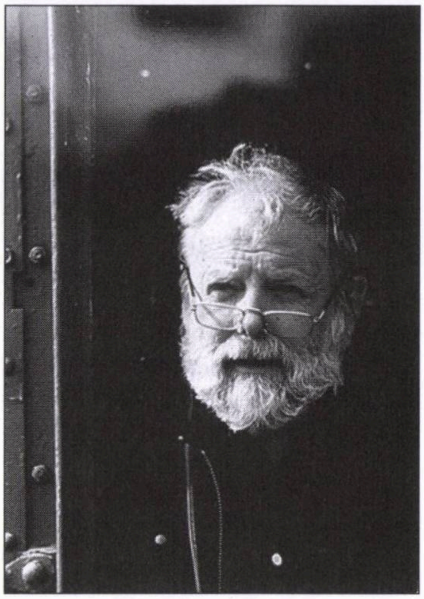

Lucian Pintilie

Cronica de mai jos urma să apară în revista "Contemporanul", din noiembrie 1972. Dar n-a mai apărut!

În zorii acelei vineri de pomină, bunul Roger Câmpeanu, pe atunci secretar general de redacție, printre puținii oameni neafectați de rinocerită, m-a chemat la telefon: "Strihane, ești salvat. Ieri noapte, cei de la cenzură ți-au scos cronica, fără nici un fel de explicații. Explicația o vei găsi în presa de dimineață. Salve, și nu te necăji!".

Într-adevăr, în toate ziarele apăruse hotărârea Biroului politic al CC al PCR, prin care se interzicea spectacolul de la Teatrul Bulandra cu "Revizorul" de Gogol, în adaptarea și regia lui Lucian Pintilie, ca fiind contrarevoluționar, antipopular, dăunător educației în spiritul... bla-bla-bla, preconizându-se luarea unor măsuri draconice împotriva intelectualității românești.

Desfășurarea ulterioară a evenimentelor avea să confirme că acest spectacol a constituit pretextul declanșării efective a ***minirevoluției culturale,*** *zămislită de mintea bolnavă a acelui Ubu-Rege socialist. Peste 40 de directori de teatre au fost înlăturați (în primul rând Liviu Ciulei), lui Pintilie i s-a interzis să mai regizeze în România, fiind de fapt izgonit din țară. Cenzura s-a înăsprit la maximum, libertatea de gândire și de creație individuală au fost îngrădite și substituite cu colectivismul unilateral și schematic al "Cântării României", promovată cu asiduitate și slugărnicie de faimosul "trio": E. Barbu, A. Păunescu și C.V. Tudor.*

De-a lungul anilor, "Revizorul" lui Pintilie mi-a servit – cu tot pericolul la care mă expunea această sfidare – ca punct de referință în prelegerile mele ținute în România, iar mai târziu, când am imigrat în Israel, în câteva studii de teorie teatrală și în cursurile predate la Universitatea din Tel Aviv.

După 35 de ani, acest eveniment teatral, ce continuă în linie directă și ca importanță înscenarea lui Meyerhold din anul 1926, își păstrează în memoria mea întreaga-i strălucire și actualitate.

Publicarea cronicii e un omagiu adus lui Lucian Pintilie, regizor de clasă europeană, și lui Toma Caragiu, personalității sale actoricești, inegalabilă, inimitabilă.

◆

Ciudate sunt uneori situațiile! De la o vreme încoace, mediocritatea și-a părăsit locul ei modest și a început să-și aroge, impertinentă, dreptul de a teoretiza starea de lâncezeală pe care o întreține deliberat, punând în circulație ideea inutilității evenimentului teatral. Și asta o face într-un moment în care teatrul românesc dispune de o clasă de actori și regizori, de scenografi și autori dramatici care nu o dată și–au dovedit capacitatea de a concura cu demnitate și izbândă pe scenele europene. Într-o astfel de împrejurare și într-un asemenea climat, pretențiile mediocrității devin un pericol real, o stavilă în calea dezvoltării teatrului românesc. Nepusă la punct, mediocritatea, insidioasă și tenace cum este, poate pătrunde până în chiar politica de repertoriu.

Ce antidot mai eficient împotriva acestei maladii, care atacă în fașă spiritul creator, decât stimularea temerară a oricărei tentative de a ridica fiecare spectacol la rangul de eveniment teatral? Eveniment înțeles ca rezultat al unor eforturi de gândire înnoitoare și al unei dăruiri profesionale incandescente. Câtă dreptate avea G. Călinescu atunci când scria că orice creație cere un aer de entuziasm și de încredere, căci nimeni n-ar mai avea curajul să se urce pe schelă și să zidească dacă l-am întreține într-o atmosferă de panică și de catastrofă. Evenimentul teatral are darul de a zdruncina inerţiile, de a ne trezi din somnolenţa indiferenţei. Şi mai are o calitate. O calitate deosebită. Aceea de a nu reclama şi de a nu impune asentimentul tuturor, ci, dimpotrivă, de a se constitui ca rampă de lansare pentru o temeinică şi fructuoasă confruntare de opinii profitabile pentru artişti, pentru public, dar şi pentru forurile care diriguiesc destinele culturii româneşti.

Auspiciile sub care şi-a deschis stagiunea Teatrul Bulandra sunt de bun augur. Ele ne dau garanţia că roadele acestui an vor relua firul (întrerupt pentru o perioadă de timp, din motive ce nu le vrem aici amintite) spectacolelor pe care se clădeşte istoria veritabilă a teatrului românesc.

Un amator de statistică nota că există cel puţin 30 de posibilităţi de a monta "Revizorul". De la cea contestată la premiera din 1836, la cea de o minuţiozitate arheologică a MHAT-ului, de la bufonada regizorală a lui Evreinov la mizanscenele lui Gordon Craig, Reinhardt, Stanislavski, – şi lista variantelor regizorale poate fi continuată.

Pentru liniştirea celor ce s-au simţit ofuscaţi de "îndrăzneala" lui Pintilie de a-şi fi permis să adapteze opera lui Gogol, sau, cum se exprimau domniile lor, voindu-se ironici, "revizuită şi adăugită", amintim că acest procedeu se practică în mod curent pe tot mapamondul şi până acum nu s-a întâmplat nici o catastrofă de natură să lezeze memoria vreunui clasic. Se ştie că regretatul Vsevolod Meyerhold, a cărui admiraţie pentru opera lui Gogol nu poate fi pusă la îndoială, înscenează în anul 1926 "Revizorul" într-o versiune în care piesei îi sunt adăugate pasagii din "Suflete moarte", din "Cartoforii", din "Fragment" şi din "Povestiri din Petersburg", în dorinţa ca spectacolul să fie o expresie cât mai completă a spiritului gogolian.

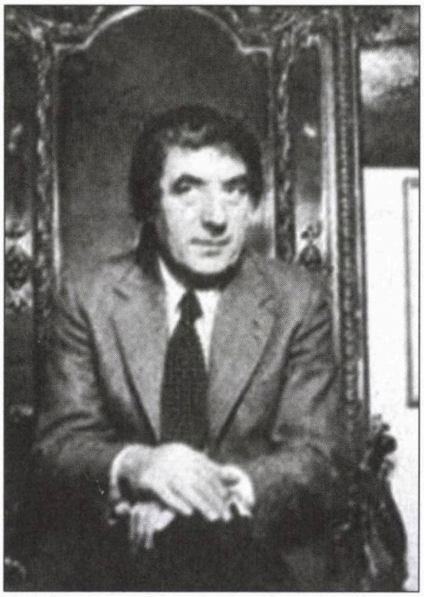

Toma Caragiu: nea' Tomiţă

Din confruntarea cu textul original, rezultă că adaptarea lui Pintilie a renunţat la actul al II-lea, a introdus câteva replici din "Suflete moarte", a plasat acţiunea în cadrul unui sigur decor. Aceste modificări şi alte câteva mici adăugiri nu văduvesc şi nici nu contrazic sensurile originale ale piesei.

"Revizorul" e construit cu o logică riguroasă: finalul piesei decurge în mod necesar şi firesc din buna aşezare a premizelor. Şi asta se întâmplă pentru că Lucian Pintilie (afirmaţiile le facem în deplină cunoştinţă de cauză, asistând la numeroase repetiţii) nu s-a lăsat ispitit de mitul improvizaţiei. El ştia nu numai ce dorea să fie, în viziunea sa, "Revizorul", ci şi cum anume să dea trup – prin intermediul actorilor, scenografului, creatorului de costume, ilustratorului muzical, maestrului de lumini, al tuturor factorilor care au contribuit la ridicarea spectacolului – ideii ce-l obseda chinuitor.

În alte puneri în scenă partitura principală a satirei gogoliene o deţine Hlestakov, falsul revizor. Firele intrigii se află în mâinile lui; el le înnoda, el le deznoda. Păcălitorul, el era marele combinator. De el depindeau destinele celorlalte personaje. El le înşela, el le persifla. El supunea ridicolului tabloul sordid şi caricatural al aparatului birocratic ţarist. Prin ochii lui vedeam viermuind această lume măruntă şi mărginită. Critica era făcută pe verticală, de sus în jos. Cu o anumită înţelegere, cu înţelegerea celui aflat în interiorul sistemului şi acţionând, evident, conform aceloraşi legi viciate. Un personaj real, în carne şi oase, palpabil, deci vulnerabil. Totul evolua după regulile farsei, râsul se rostogolea în cascade.

Lucian Pintilie schimbă unghiul de observaţie şi centrul de greutate al piesei. Nu este exclus să fi văzut în Hlestakov – aşa cum e caracterizat personajul de Gogol însuşi – o conştiinţă venală şi amăgitoare ce poate fi cumpărată de patimile care sălăşluiesc în noi. Nu negăm această posibilă interpretare. Credem, însă, mai curând, că în Hlestakov, pe care Pintilie l-a investit cu atributele unui personaj fantastic, învăluit în mister, regia a urmărit să încarneze ideea universală a Răului, "monstrul incognito", cu o existenţă reală şi imaginară în acelaşi timp.

Schimbarea centrului de greutate în favoarea primarului, axul în jurul căruia gravitează întreaga acţiune a reprezentaţiei, are consecinţe nebănuite. De astă dată, mecanismul autocraţiei ţariste – ierarhie riguros şi parcă pe veci stabilită – e văzut şi proiectat dinăuntru, forţa lui motrice scoate la iveală cu o limpezime înfricoşătoare cauzele în virtutea cărora există şi funcţionează acest angrenaj social derizoriu.

Pe acest teren, efectul – *Răul concret* – şi cauza – *Răul abstract* – după îndelungi momente de tatonări şi de ciocniri, în care se reliefează reciproc, sfârşesc prin a se concilia într-o unică şi cutremurătoare imagine plastică. În viață există împrejurări în care Răul organizat săvârșește crima cu mijloacele clasice ale violenței. Există însă și situații în care el își atinge țelurile cu candoare, la adăpostul și în numele celor mai gingașe, pure și nevinovate sentimente omenești. Situație în care crima e comisă și apărată perfect. Logica interioară, potrivit căreia funcționa mecanismul malefic al regimului totalitar țarist, a fost înțeleasă.

E posibil ca viziunea realistă a directorului de scenă, poziția sa lucidă, ascuțit critică, să nu fie pe placul "căutătorilor de frumos". Aceștia ar trebui să știe, însă, că satira, cum spunea chiar Gogol, se naște și dintr-o mare iubire pentru omenire.

Ca să ajungă la explozia apocaliptică și la dramatismul zguduitor al momentelor finale, Lucian Pintilie le pregătește minuțios încă de la "ridicarea" cortinei. Le gradează apoi, pas cu pas, de-a lungul întregului spectacol, izbutind să insufle personajelor o stare de permanentă nesiguranță, senzația de iminentă apropiere a dezastrului. Atmosfera e dominată de frica acestor jalnice creaturi la gândul că ar putea fi descoperite în toată nimicnicia lor, frică ce le rătăcește simțurile, aducându-le în pragul demenței. În ochii lor, gestul cel mai banal ia proporții catastrofale.

În teoria teatrului s-a vorbit mult despre rolul dramatic al tăcerii, liniștii și suspansului. Procedeul e folosit din primele momente. Minute în șir, misiunea de a transmite senzația de așteptare neliniștitoare și de mizerie fizică o au obiectele aflate pe scenă. Aceste impresii sunt marcate de aspectul decrepit al decorului, conceput de scenograful Paul Bortnovschi în deplin acord cu viziunea regizorului. Ruginită e pasarela semicirculară care se înalță în dreapta podiumului, ruginit e balconul plasat în arlechinul din stânga scenei, acoperite de rugină sunt și cele trei cuiere din fundal. Cele câteva becuri spânzurate din tavan împrăștie pe scenă o lumină sărăcăcioasă. Treptat și tot mai clar se disting acordurile unor marșuri funebre, alternate de scurte arii din opere. Pe acest fundal, cu mișcări lente, mecanice, doi servitori mătură și stropesc podelele. Atmosfera e încărcată de gravitate.

Așteptarea atinge prima clapă majoră. O lovitură de gong sparge tăcerea, anunțând sosirea primului grup de notabilități. Fiecare nou sosit își scoate șuba cu mișcări precipitate. După aceea, în liniștea restabilită, parcurge iscoditor și temător încăperea, cu o privire de credincios ce caută smerit prezența obiectului de cult, a atotputernicului guvernator, apoi o îndreaptă spre partener, întrebându-se din ochi cărui eveniment datorează prezența lor în casa primarului.

O nouă lovitură de gong anunță sosirea celui de al doilea grup. Prin repetiție, tensiunea crește. Invitații își ocupă locurile pe cele șase bănci așezate în mijlocul scenei, cu fața la public. Minutele se scurg înfiorător de leneș. Schimbul de priviri continuă pe același fond muzical. Un personaj, sprijinit de bara care susține balconul, sparge sâcâitor liniștea, deschizând și închizând o brichetă la intervale egale; joaca lui idioată e urmărită de privirile tembele ale celorlalte personaje. Din nou tăcere. Ruptă de apariția doctorului, care se îndreaptă cu pași repezi spre camera primarului. Urmat de cei patru ofițeri din garda personală a primarului; sub călcătura lor apăsată, pachidermică, pasarela scoate sunete macabre. Dar așteptarea n-a atins punctul ei maxim. Până la apariția primarului, ea mai e întreruptă de sosirea epitropului Zemlianika, care își face simțită prezența suflându-și zgomotos nasul. În aceeași fracțiune de secundă toți se ridică în picioare, se întorc spre fundalul scenei. Sus, în capul pasarelei, e primarul. Într-o tăcere solemnă el este urmărit, pas cu pas, de masa compactă de jos, masă care își schimbă unghiul de rotație în porivire cu mersul primarului. Grav, cu o privire de obsedat, cu mișcări somnambulice, după o pauză ce pare a nu se mai sfârși, cu o voce albă, impersonală, sacadată, primarul le anunță groaznica veste: în urbea lor uitată de Dumnezeu, urmează să sosească un revizor general... Câteva clipe de tăcere absolută, după care așteptarea încordată se sublimează în revoltă. Da, în revoltă, fiindcă această masă ticăloasă și coruptă e în stare să suporte orice supliciu din partea stăpânului ei absolut, numai lipsa de ocrotire, nu. Semnificația acestui moment este subliniată de faptul că

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

în fața acestei flagrante nesupuneri, primarul rămâne fără replică, impasibil, mut. Dar acum, de-abia acum, personajele realizează pe deplin gravitatea situației. Ele sunt cuprinse de o spaimă de moarte, zbătându-se în căutarea unei ieșiri din labirintul fără ieșire al groazei, oscilând până aproape de sfârșit între *frica* de a fi descoperite și pedepsite și *speranța* într-o conciliere avantajoasă, menită să le scoată din impas. Mânuită cu abilitate de regizor, această fluctuație de la o stare la alta dădea impresia că *"sistemul"* ar dispune încă de rezerve interioare pentru a se sustrage destinului implacabil. Ea avea misiunea de a pune în lumină verdictul exterminator al regizorului, atunci când, în final, vestea sosirii adevăratului revizor va echivala concret-scenic cu efectul unei bombe explozive.

Pe podiumul învăluit în ceața de fum a exploziei, zac cadavrele "sistemului". Pe scenă și în sală domnește o tăcere de moarte. După câteva clipe, spartă. Pentru ultima oară. De sunetele unei muzici săltărețe. În ritmul căreia morții reînvie, intră în joc, lăsându-se purtați de cadența îndrăcită a kazaciocului.

...Sub un frontispiciu "nou", același vechi și odios mecanism începe o nouă rundă existențială!

...Simțeam nevoia de a mă elibera de aceste imagini obsedante descriindu-le, ca prinos adus frumuseții actului teatral, efemer și ireversibil ca și timpul pe care îl conjugă.

Sper ca cititorul să-mi ierte această digresiune; rare sunt clipele de autentică satisfacție estetică la vederea unui spectacol în care se renunță deliberat la orice vanitate în favoarea armoniei întregului. Actorii s-au dăruit cu însuflețire și înțelegere strălucitei idei regizorale, abdicând de la orice pretenție de vedetism, renunțând la ticuri verbale și de comportament, la patos retoric, la clenciuri "comice".

O conlucrare guvernată de legea respectului pentru nobila și dificila profesiune de slujitor al Teatrului. De la Toma Caragiu, protagonist fără cusur al spectacolului, care a demonstrat cât de variată-i gama interpretativă, și până la ultimul figurant, toată trupa și-a pus la dispoziție măsura maximă a talentului, creând un spectacol **unic, unitar, uluitor.**

București, 25 noiembrie 1972

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata și fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat - ultramodern - pentru a testa noile aparate auditive, superperformante - cele mai bune din lume.

6 baterii cadou și control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 30 noiembrie a.c.

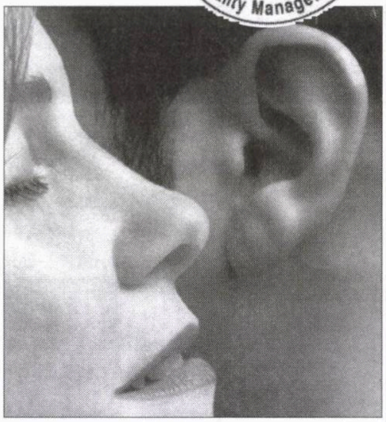

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada Romniei)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lișanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informații suplimentare
la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

Manifestări, manifestări...

22.10.07; la ICR Tel Aviv: expunere prezentată de conf. univ. dr. Florin Țurcanu de la Universitatea din București pe tema: «Istoria intelectualilor și biografia. Câteva reflecții pornind de la "Cazul Eliade".»

29.10.07; la Cercul Cultural din Haifa: conferința dr. Lya Benjamin, din București, pe tema "Rezultatele unor cercetări științifice de istorie culturală evreo-română în orașul Dorohoi".

31.10.07; la Cercul Cultural din Ierusalim: întâlnire cu prof. univ. Paul Cornea, de la Universitatea din București și o discuție pe tema "Viața intelectuală și literară din România după 1990".

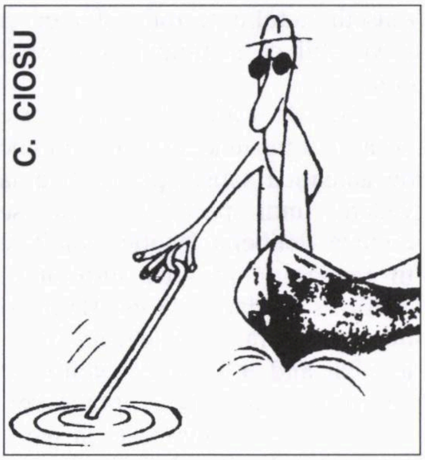

Pescuitorul de perle

Eu provizorez, tu provizorezi, el provizorează

«După plecarea precipitată a generalului în rezervă Moshe Nativ din fruntea AMIR-ului, fiind convins de paguba ireproșabilă care s-a produs» etc. «Botoșăneanul lăcaș de cultură August Treboniu Laurian provizora, ca regimul care a impus-o, Școala medie tehnică de drumuri» etc. etc. «Spuneam că săptămâna asta, opusul vocii lui Ioseph Smith ... a adunat în Piața Rabin cântăreți adevărați ... precum Shlomo Artzi, să se reproducă într–un mare spectacol» etc. etc.

("Viața noastră", nr. 16.810/07; comunicată de Betty Stromingher, din Natania, care are mai multe observații pe marginea frazelor de mai sus, apărute toate într-un articol intitulat "Aleșii alegătorilor și invers": 1) Nu se poate spune pagubă ireproșabilă, *așa ceva nu există; poate că autorul s-o fi gândit la pagubă ireparabilă; 2) În dicționarul limbii române nu există verbul* a provizora; *pur și simplu nu există; 3) Vocea lui Ioseph Smith? N-am auzit de așa ceva. E vorba, probabil, de cernăuțeanul Joseph Schmidt; 4) Nu este moral ca ziarul în cauză să ceară cântăreților de talent ai țării să se reproducă în piață, de față cu atâta lume, între care și copii; reproducerea este un act intim pe care-l comiți acasă, la așternut, cu nevasta – și cu perdelele trase.)*

Se ține grozav

(Actualul ministru de Externe al Franței) «Bernard Kouchner a fost ministru în mai multe guverne socialiste între 1888-2002.»

("Ultima oră", nr. 3769/07; comunicată de Adelina Marcovici, din Raanana, care, după ce l-a văzut de curând pe Kouchner la televizor, a ajuns la concluzia că demnitarul francez arată foarte bine pentru vârsta sa.)

Fiica n-avea barbă albă

«Pictorul Rubin a putut să se elibereze de complexele sale în legătură cu creștinismul (...) datorită influenței pe care o exercita în România un preot charismatic, cu alură de profet, Luchi Galaction.»

("l'Arche", Paris, nr. 588/07; comunicată de Liviu Temișan, din Paris, care precizează că pe preotul charismatic care l-a influențat pe Rubin îl chema Gala Galaction; cât despre numita Luchi, ea era fiica vestitului prelat.)

Stilul e ziarul

«Marele scriitor francez, laureat al Premiului Nobel, Romain Rolland, a spus: Le stile est l'homme.»

("Viața noastră", nr. 16.786; comunicată de prof. Corina Morgenstern, din Ghivataim, care precizează că pe de o parte se scrie style, și nu stil; iar pe de altă parte, autorul celebrei vorbe nu este Romain Rolland, ci savantul francez Georges-Louis Buffon.)

Marilyn Monroe s-a născut de două ori

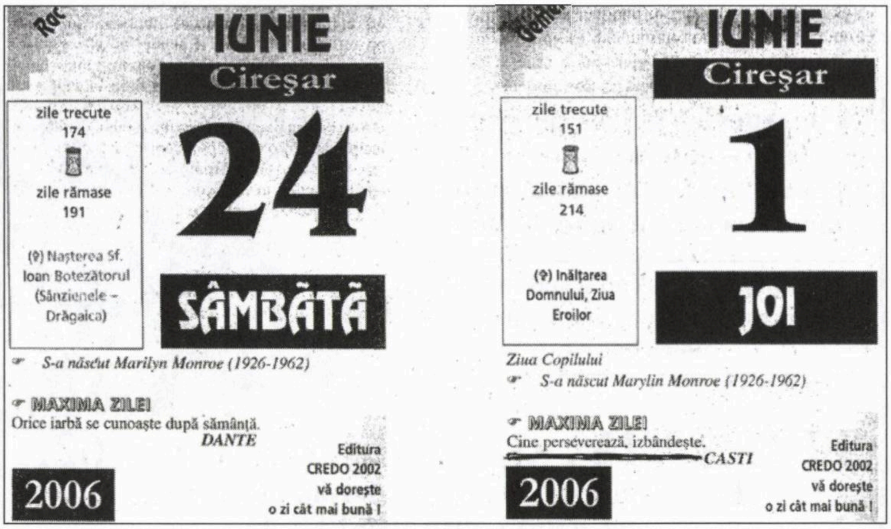

Rac

IUNIE

Cireşar

zile trecute
174

zile rămase
191

(✝) Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Sânzienele – Drăgaica)

24

SÂMBĂTĂ

☞ *S-a născut Marilyn Monroe (1926-1962)*

☞ **MAXIMA ZILEI**
Orice iarbă se cunoaște după sămânță.
DANTE

2006

Editura
CREDO 2002
vă dorește
o zi cât mai bună !

IUNIE

Cireşar

zile trecute
151

zile rămase
214

(✝) Înălțarea Domnului, Ziua Eroilor

1

JOI

Ziua Copilului

☞ *S-a născut Marylin Monroe (1926-1962)*

☞ **MAXIMA ZILEI**
Cine perseverează, izbândește.
CASTI

2006

Editura
CREDO 2002
vă dorește
o zi cât mai bună !

("Calendar gastronomic cu super-rețete"; ed. Credo 2002, București; comunicată de Victor Franc, Haifa.)

Poșta

Dr. G. Mănescu, Bat Yam; **prof. Felix Pascal,** Ashdod (nu orice agramatism e o perlă).

O povestire de
AHARON GOVRIN – Haifa

La Securitate şi la... Shabak

Sunt agentul Alexandrescu de la Securitatea Statului. Eşti convocat să te prezinţi mâine seara, la 8, la Securitate, deasupra magazinului "Romarta".

Între anii 1950 şi 1954 am lucrat, ca referent tehnic de specialitate, la Ministerul Construcţiilor din Bucureşti, care funcţiona în impozanta clădire cu acoperişul de ţiglă colorată din Bulevardul 6 Martie, (fost "Maria"), devenită peste câţiva ani Sfatul Popular al Capitalei (primăria).

Eram încadrat la serviciul tehnic al direcţiei de care depindeau antreprizele de stat denumite "trusturi". Biroul în care lucram era la parter şi dădea, ca de altfel toate birourile, într-un coridor larg, spaţios.

Într-una din zilele din iarna anului 1952-53 a deschis uşa un "agent secret" cu aspect tipic, de parcă ar fi avut pe piept o placardă "Sunt agent secret!". Purta un pardesiu-palton cenuşiu, avea pe cap o pălărie de fetru, cenuşie şi ea, trasă peste ochi. Mi-a făcut semn "conspirativ" să ies pe coridor şi acolo, departe de ochi şi de urechi, mi-a spus în şoaptă:

– Sunt agentul Alexandrescu, de la Serviciul Securităţii de Stat. Eşti convocat să te prezinţi la Securitate, pe Calea Victoriei, peste magazinul "Romarta", mâine seara la ora 8. N-ai voie să spui absolut nimănui despre această conversaţie cu mine şi, bine înţeles, despre convocarea pe care ţi-am transmis-o.

Nu fără tensiune, am sunat la uşa respectivă exact la ora fixată. Mi-a deschis un soldat, am spus cine sunt şi cine m-a convocat şi soldatul m-a condus la primul etaj, unde m-a predat unui alt soldat care şedea în spatele unui birou modest.

– Dumneata eşti inginerul Grozman şi lucrezi la Ministerul Construcţiilor?

La răspunsul meu afirmativ, mi-a spus, cu un ton de comandă militară:

– Şezi!

M-am aşezat pe scaunul din faţa biroului şi imediat interlocutorul meu a început bombardamentul de intimidare:

– De ce sabotezi bunul mers al serviciului? De ce nu–ţi faci datoria, pentru salariul pe care îl primeşti?

În clipa aceea tensiunea care mă stăpânea din momentul convocării de către "agentul secret" a dispărut dintr-o dată. M-am uitat la "anchetatorul" meu, care-şi dădea aere de inchizitor, am văzut în el o gorilă care a fost dresată sumar, într-o prea scurtă lecţie de dresaj, şi care nu ştia nimic altceva. Cu cel mai calm ton posibil şi făcând o mutră de om totalmente uimit, am răspuns:

– Tovarăşe sergent (cred că l-am avansat în grad!), este la mijloc o confuzie. Vă referiţi probabil la altă persoană. Aţi spus că aş sabota serviciul, că nu mi-aş face datoria. Atunci cum se explică faptul că am fost nu de mult avansat, că deşi am cerut încă de acum doi ani să fiu transferat la un institut de proiectare, conducerea departamentului nici nu vrea să audă de aşa ceva, ba din contră, îmi dă mereu alte sarcini importante?

– Nu e vorba de nici o confuzie. Dar să lăsăm asta deocamdată. Ce ştii despre şantierul de la Mărdăreşti? De ce a rămas în urmă cu planul?

Aici am înţeles că, în faţa gorilei care ţinea cărţile la piept, dar cu faţa spre mine, cea mai bună tactică este să-l imit pe Şveik.

– Eu nu mă ocup cu mersul îndeplinirii planului fizic, ci cu planul tehnic, adică în ce măsură şantierele îmbunătăţesc calitatea betoanelor, întrebuinţează minimul planificat de elemente prefabricate, etc. Dacă vreţi informaţii privind îndeplinirea planului fizic la şantierul Mărdăreşti şi la orice şantier, adresaţi-vă inginerului-şef al direcţiei sau chiar directorului.

Oarecum dezorientat, gorila a insistat:

– Chiar dacă nu eşti obligat să urmăreşti mersul lucrărilor pe şantierul Mărdăreşti, nu auzi prin direcţie ce se întâmplă pe şantier, nu vorbeşti cu alţi ingineri şi planificatori?

Elevul lui Şveik a răspuns cu candoare:

– Sunt atât de ocupat cu problemele mele, încât nu am timp să umblu prin alte secţii şi să discut despre probleme care nu sunt de resortul meu.

Toate încercările "inchizitorului" brusc îmblânzit de a căpăta de la mine informaţii despre subiecte care nu intrau în sfera atribuţiunilor mele oficiale s-au lovit de aceleaşi răspunsuri simple, naive, de necombătut.

Atunci mi-a pus o întrebare la care nu se putea să nu răspund:

– Cum îşi face datoria inginerul Munteanu, care lucrează în aceeaşi cameră cu dumneata?

– Este un om foarte sârguincios, toată ziua studiază rapoartele de la şantiere şi scrie sinteze către inginerul-şef al direcţiei.

La o întrebare privind organizarea ministerului, împărţirea în direcţii de specialitate şi în secţii, ceea ce nu puteam să ignorez, l-am trimis la Serviciul de Organizare, unde "putea să capete schema completă de organizare a ministerului, de sus până jos". În timp ce eu eram calm, ba chiar puţin amuzat de jocul cu anchetatorul, acesta începea să dea semne de exasperare şi să-şi şteargă des fruntea transpirată. După câteva minute de tăcere, în care probabil se străduia să-şi mai amintească de cele învăţate la dresaj, soldatul din faţa mea, pe care începusem să-l compătimesc, a luat o hotărâre eroică, s-a ridicat de pe scaun şi m-a invitat, de data aceasta pe un ton politicos:

– Tovarăşe inginer, să mergem la tovarăşul colonel!

Am urcat un etaj şi, într-o cameră spaţioasă, elegant mobilată, cu o perdea înflorată la fereastră, şedea, în spatele unui birou masiv, un bărbat de vreo 40 de ani, cu puţine fire argintii la tâmple, îngrijit pieptănat, cu o cărare impecabilă într-o parte; bărbat frumos, pe care uniforma îl făcea mai chipeş.

La intrarea mea în cameră, întovărăşit de soldat, colonelul s-a ridicat în picioare, mi-a întins mâna şi m-a invitat să iau loc. Nu m-a întrebat cum mă cheamă, am avut impresia clară că sub masa soldatului anchetator era un microfon iar colonelul auzise toată convorbirea precedentă. În dreapta colonelului, în picioare, se afla "agentul secret" Alexandrescu, care nu a deschis gura în tot timpul întrevederii mele cu colonelul. Acesta, înainte de a-mi pune prima întrebare, a spus unui soldat de la o masă din spatele meu:

– Tovarăşe Costea, continuă-ţi lucrarea, fă-te că nu auzi c vorbim noi aici!

Am înţeles imediat că tovarăşul Costea stenografia convorbirea, aşa cum, probabil, stenografiase şi "ancheta" soldatului.

– Cum eşti mulţumit cu munca de răspundere de la Minister?

– Este o muncă foarte interesantă şi cu consecinţe importante pentru viitorul construcţiilor din ţară, prin aceea că tinde la o ridicare a calităţii şi a productivităţii muncii pe şantiere, prin mecanizare şi prefabricare. Totuşi cred că aş fi putut fi mai util dacă mi s-ar fi aprobat transferul la un institut de proiectare, aşa cum cer mereu de aproape doi ani.

Asta era o aluzie la răspunsul meu la acuzaţia că sabotez, etc. etc. Deloc surprins şi confirmând impresia mea că ascultase toată ancheta "inchizitorului", colonelul a răspuns binevoitor că orice muncă e utilă şi că trebuie să fiu mulţumit că sunt apreciat de superiori, care nu vor să mă piardă din echipa lor de muncă. După care mi s-a adresat cu o propunere transparentă de a mă face informator al Securităţii.

– Dacă ai cunoştinţă de fapte care ne-ar putea interesa, chiar fără mare importanţă, tovarăşul Alexandrescu îţi va da telefonul lui şi te vei putea întâlni cu el oriunde vei prefera. Ne bazăm pe colaborarea dumitale, spre binele ţării.

La care m-am întors la Şveik şi, fără să-mi fie ruşine că voi fi considerat tâmpit, i-am răspuns:

– Tovarăşe colonel, nu cred că vă pot interesa realizările şantierelor pe plan tehnic, cum sunt calitatea betoanelor, folosirea cât mai largă a prefabricatelor, economia de ciment etc.

Colonelul a ridicat sprâncenele, neputând să-şi ascundă mirarea faţă de răspunsul meu bleg. A insistat totuşi să-mi amintească să-i telefonez lui Alexandrescu, dacă totuşi voi avea de raportat ceva care l-ar putea interesa.

A urmat o tăcere incomodă. Era aproape 9.30. Şedeam în faţa colonelului de securitate, în stânga lui stătea soldatul anchetator, în dreapta – agentul Alexandrescu. Am decis să iau iniţiativa ridicării şedinţei, ca să verific situaţia mea reală faţă de colonelul de securitate.

– Tovarăşe colonel, nu vă supăraţi, am fixat o întâlnire cu o prietenă la 9.30, pe Calea Victoriei, în faţă la "Nestor". Afară e ger serios şi n-aş vrea ca fata să înghețe aşteptându-mă.

Condescendent, colonelul s-a ridicat de pe scaun, mi-a întins mâna şi i-a ordonat soldatului să mă conducă până la ieşire.

– Ai perfectă dreptate, nu e frumos să laşi o duduie să aştepte pe gerul ăsta.

Marele inchizitor, care încercase zadarnic să mă sperie şi să stoarcă astfel de la mine cine ştie ce destăinuiri senzaţionale, se purta acum ca un valet. M-a condus până la ieşire şi mi-a urat şi "noapte bună".

Era într-adevăr o noapte geroasă. Am oprit un taxi şi am ajuns acasă liniştit, mulţumit de mine.

A doua zi, cu toată interdicţia "agentului secret", m–am dus la prima oră la inginerul-şef al direcţiei, Mandy Weintraub, şi i-am povestit despre insistenţa întrebărilor despre şantierul Mărdăreşti, încercând să-l pun în gardă în cazul unei eventuale anchete privind respectivul şantier. Cunoscut drept un om foarte fricos, el mi-a mulţumit şi m-a asigurat că se va interesa îndeaproape de situaţia lucrărilor pe şantier, fără a divulga sursa avertismentului.

◆

Au mai trecut două-trei zile. Într-o dimineaţă pe la 10, colegul meu de studii şi de birou, Marcel Munteanu, a intrat în cameră roşu-galben la faţă, vădit emoţionat, dacă nu chiar bine speriat.

– Ce ţi s-a întâmplat că eşti atât de emoţionat, Marcel?

– Nimic, nimic, n-am voie să-ţi spun.

– Atunci am să-ţi spun eu ţie ce ţi s-a întâmplat: te-a chemat afară, pe coridor, tovarăşul "agent secret" Alexandrescu, te-a convocat la ora 8 seara la Securitate, pe Calea Victoriei, şi te-a avertizat să nu povesteşti nimănui despre asta.

Uluit şi nu mai puţin speriat de demascarea mea, Marcel îmi făcea semne disperate să tac, deşi eram singuri în cameră. Ştiindu-l foarte emotiv şi copilăros (între prieteni era numit Puflica), am găsit necesar să-l pregătesc cum să înfrunte cu calm încercarea de intimidare din partea primitivului anchetator al Securităţii. I-am povestit tot: stupida acuzaţie de sabotaj, răspunsul meu, ulterioara schimbare de ton a soldatului, politicoasa convorbire cu colonelul, transparenta lui încercare de a mă recruta ca informator. Ascultând cu atenţie relatarea mea, Marcel s-a liniştit şi faţa lui rotundă a redevenit roză, ca de obicei. Mi-a mulţumit călduros pentru relatare şi mi-a priomis că, ştiind dinainte scenariul încercării de intimidare, va rămâne calm şi îmi va imita reacţia.

De cum a sosit la servici, a doua zi după prezentarea la Securitate, Marcel mi s-a adresat emoţionat, recunoscător, aproape gata să mă îmbrăţişeze:

– Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru binele pe care mi l-ai făcut pregătindu-mă pentru cercetarea de la Securitate! Dacă nu aş fi fost instruit de tine, cred că aş fi făcut în pantaloni de frică.

Cu toate interdicţia de a povesti, Marcel mi-a relatat întâlnirile cu gorila şi cu colonelul. Totul se petrecuse întocmai şi am fost bucuros că l-am cruţat pe amicul meu de ruşinea de a face în pantaloni.

Au mai trecut câteva zile. Alexandrescu a apărut din nou, m-a invitat iar "conspirativ" să ies pe coridor şi mi-a cerut să scriu un raport despre modul cum anumite şantiere îndeplinesc "planul tehnic" în privinţa dozării exacte a cimentului (prin cântărire) la betoane, precum şi în privinţa protecţiei contra îngheţului a betoanelor proaspăt turnate pe timp de iarnă. Întrucât subiectele de mai sus intrau în sfera atribuţiilor mele, nu puteam să refuz. Ca să previn folosirea rău intenţionată a raportului meu, am scris pe fiecare pagină: "Prezentul raport a fost scris de mine la cererea tov. Alexandrescu, delegat al Serviciului Securităţii de Stat".

Cu acest raprt s-a încheiat idila mea cu Securitatea. Nici Marcel Munteanu n-a mai fost invitat acolo. Probabil că amândoi i-am dezamăgit. Ce milă mi-a fost de ei!

⁂

Au trecut 10 ani. La 24 ianuarie 1963 am aterizat la aeroportul de la Lod, în sfârşit în Israel, aproape ultimul din numeroasa mea familie, după aproape 15 ani de cereri respinse. Stăpâneam la perfecţie limba ebraică, pe care o învăţasem de la 5 ani şi jumătate până la 11 ani cu profesori particulari şi apoi 8 ani la liceul Comunităţii evreilor din Galaţi, aşa că am găsit imediat de lucru la un birou de proiectare din Tel Aviv.

La aproape o lună după sosirea mea, am fost convocat la Serviciul Siguranţei Generale a Statului Israel, pe scurt, după iniţialele ebraice, Shabak.

M-am pregătit bucuros pentru prima întâlnire cu o instituţie a statului nostru. Era prima oară când nu vedeam un duşman în organul statului, eram gata să colaborez cu orice mi s-ar fi cerut, să dau orice informaţie care ar fi putut să fie utilă statului. Şi mă aşteptam la complimente pentru ebraica mea bogată, curentă, excepţională pentru un om abia sosit în Israel.

M-am aşezat zâmbind în faţa interlocutorului meu, care şedea la un birou încărcat cu dosare. Îmbrăcat cicil, mai mult scund, dar atletic, avea faţa încruntată, chiar când s-a prezentat cu numele mic, Amnon.

I-am spus că mă bucur să stau de vorbă cu un slujitor al uneia din cele mai importante instituţii pentru asigurarea liniştii în ţara noastră înconjurată de duşmani şi că, pentru prima oară în viaţa mea, nu văd în stat un duşman, ci un prieten, o familie extinsă. La care Amnon a făcut un gest cu mâna, ca şi cum ar fi spus: "Lasă bancurile!".

De cum a deschis gura mi-a pierit zâmbetul de pe buze.

– Cei de la Partid te-au învăţat atât de bine limba ca să poţi spiona şi raporta din prima zi a sosirii tale aici? Cui trebuie să-i predai informaţiile?

Am îngheţat. Am rămas mut de uluire. Aveam impresia că trăiesc un coşmar, că retrăiesc scena de la Bucureşti, tradusă în limba ebraică. Când mi-am revenit puţin, l-am întrebat:

– N-ai auzit niciodată cuvântul "sionism"? Familia noastră este sionistă de trei generaţii. Bunicul meu a cumpărat o casă la Ierusalim în anul 1926, un unchi, avocat şi mare activist sionist, a părăsit avocatura şi România şi s-a stabilit în Palestina în 1931, devenind agricultor la Pardes Hana. Eu am învăţat limba ebraică de la vârsta de cinci ani şi jumătate, cu profesori particulari şi apoi la liceul evreiesc. Nu ţi-e ruşine să mă insulţi în halul ăsta, la prima mea întâlnire cu un funcţionar al statului meu?

Amnon a încercat să se explice, spunând că blocul sovietic strecoară spioni printre miile de imigranţi şi că Statul Israel trebuie să-i demaşte şi să-i neutralizeze.

– Dacă eram într-adevăr – ce stupiditate! – spion, aş fi fost pregătit de cei care m-ar fi trimis cum să parez o asemenea acuzaţie. Puteai să-mi pui o sută de întrebări, să notezi răspunsurile mele, să le verifici ulterior şi astfel să constaţi dacă sunt sincer şi gata să colaborez cu Siguranţa statului. Dar să mă acuzi că sunt spion şi să pretinzi că stăpânirea limbii ebraice este o dovadă în această direcţie! Îmi pare rău s-o spun, dar nu eşti cu nimic mai bun decât cel care m-a anchetat acum 10 ani la Securitate, la Bucureşti.

Nu aş fi putut vorbi astfel decât ştiindu-mă în ţara mea şi neavând frică de nimeni. Amnon a bâiguit ceva, mi-a pus câteva întrebări, a încercat să zâmbească, mi-a întins mâna, pe care eu nu am strâns-o, şi cu asta s-a terminat vizita mea la Shabak.

După mai puţin de un an, în cadrul serviciului meu, am avut de proiectat o construcţie dintr-o bază militară. Trebuia, în acest scop, să capăt aprobarea de a intra în acea bază şi un fel de certificat de fidelitate, care să-mi permită să mă ocup cu proiecte legate de armată. Am fost trimis la Shabak, unde m-a primit… Amnon.

– Vezi că era justificată anchetarea ta? Mai devreme sau mai târziu era de presupus că vei ajunge să proiectezi construcţii militare!

Nici de data asta nu am tăcut, am protestat din nou împotriva insultei colosale şi fără de sens cu care am fost primit la prima mea întâlnire cu un delegat al unei instituţii a Statului Israel.

De atunci nu m-am mai întâlnit nici cu Amnon, nici cu altcineva de la Shabak, deşi am proiectat diferite construcţii cu caracter secret, una din ele atât de strict secretă, încât a trebuit să lucrez tot proiectul într-unul din birourile secţiei de construcţii a armatei.

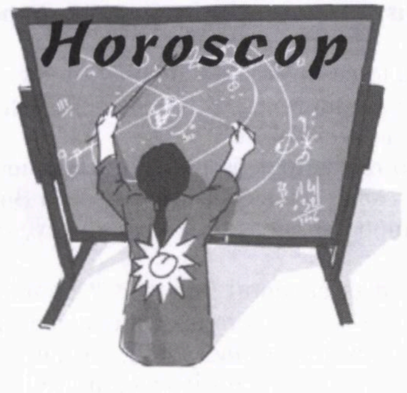

Noiembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Visați de mult o locuință nouă. Visul este pe cale de împlinire. Depinde de tactul și perseverența dvs.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Prieteni noi vă vor propune o călătorie în străinătate. Nu uitați că multe prietenii vechi s-au destrămat în timpul călătoriilor comune. Calculul rece se impune.

Culoare: verde.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Starea sănătății va ocupa un loc deosebit în preocupările dvs. Totul se va dovedi însă "alarmă falsă". Veți reveni la optimismul care vă caracterizează.

Numere: 2, 5, 29.

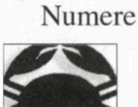

Rac (21 iunie – 22 iulie): Doi prieteni vor apela la arbitrajul dvs. Acceptați cu înțelegere. Ei pun preț pe părerea dvs. cu convingerea că veți pune capăt conflictului dintre ei.

Leu (23 iulie – 22 august): Un succes deosebit al copiilor vă va umple inima de bucurie. Succesul se va traduce și printr-o perioadă de satisfacție materială.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): O surpriză deosebită. Persoane dragi, pe care nu le-ați văzut de foarte multă vreme, vă vor face o vizită. Prilej și de afaceri noi, promițătoare.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): O nuntă sau o naștere în familie vă va aduce mari bucurii. Un prieten sau o rudă vor lua asupra lor întreaga cheltuială legată de eveniment, lăsându-vă vouă doar bucuria.

Culoare: alb.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): O veche legătură sentimentală caută să reintre în viața dvs. Nu vă lăsați conduși de sentimente. Apelați la intelect. El vă va fi un sfetnic mai de nădejde.

Numere: 5, 29, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Perioada este prielnică derulării unei noi afaceri. Cei ce pornesc la un partenariat trebuie să fie foarte precauți. Apelați la oameni de specialitate pentru prospectare.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Membrii vârstnici ai familiei au nevoie de ajutorul dvs. Acordați-le cu generozitate sprijinul. Gestul va ajuta și la educația copiilor dvs.

Culoare: galben.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Nu vă lansați în cheltuieli mari. Perioada următoare vă va prinde într-o jenă financiară. Prosperitatea se vede la orizont, dar până atunci... cumpătare.

Pești (19 februarie – 20 martie): Sunteți în fața unei mari dileme: să acceptați un nou loc de muncă, sau ridicarea în grad acolo unde lucrați acum. Încercați să amânați hotărârea. Lăsați cele două alternative să se concureze între ele. Aveți doar de câștigat.

Numere: 3, 8, 11.

E. Yal

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

La hipodrom

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2						■				
3			■							
4					■			■		
5				■					■	
6		■				■				
7	■							■		
8							■			
9										■
10				■						

ORIZONTAL: 1) Coborâtă din șa. 2) Cal însoțitor – Cursă populară. 3) În centru la hopodrom! – Una care stă la umbra părului. 4) Bei în fața lor – În sală! – Ieșire din staul! 5) Roșie prinsă în vârful degetelor – Aflat la capătul zilelor. 6) Curea din piele... de cal – Vine după un avans. 7) N-au nici o legătură – Ultimele din pluton! 8) Unde se duce mielul – Sunt cu urechile pe spate. 9) Pregătesc o bună formă sportivă. 10) A apărea... în opoziție! – Nu cred ce văd cu ochii lor.

VERTICAL: 1) Datul din copite – Servit la botul calului. 2) Proba cailor putere – Formă de antrenamente la ciclism. 3) Debut la etapă! – Fac manevre cu caii. 4) A se ridica la putere – Pierdut în negura timpului. 5) O cravașă pe spate! – Spațiu ocupat cu marea cultură. 6) Animal prins de proțap! – Schimbă caii pe câmpuri albe. 7) Tururi la hipodrom – La ieșirea din hipodrom! 8) A merge cu plugul... la țărani! – Piesă luată cu calul! – Suprafețe... de călătorie! 9) Culoare pentru caii roibi – Mâncat de pilele adverse. 10) Stau la baza coloanelor.

MINA NIȚĂ

Vorbe

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5				◆				◆			◆
6			◆							◆	
7						◆					
8							◆				
9				◆					◆		
10					◆						
11											

ORIZONTAL: 1) Intră în serviciu după masă. 2) Arbitri la probele de fond. 3) Cu fel de fel de dedesubturi. 4) A fi printre altele. 5) Mai înapoi! – O ia la vale – Date la termen! 6) Un coș fără nimic în el! – Cameră de primire. 7) Pirați ai aerului – Și se-apropie de cort... 8) Completul care nu se pronunță în lipsă (pl.) – Cu valoare ridicată (pl.). 9) Mănâncă ce-i pui – E pentru... contra – Cu flori în piept. 10) Când doi se ceartă... – Imitat. 11) Jocuri de culise.

VERTICAL: 1) Unde dai și unde crapă. 2) Nu-i în curs de desfășurare. 3) Măcar atât să scrieți – Cu principii morale (fem.). 4) Artist plastic la strâmtoare – A face patul – Serialul cu 12 episoade. 5) Repetiție la conservator (var.). 6) Profită de sufletul altora – E mai așa. 7) Casă-n casă (pl.) – Fond de bibliotecă (sing.). 8) Stea din constelația Taurului – Protecție în circul antic (pl.). 9) Măruntă în felul ei – Fire de tort (sing.). 10) Limbă mică (pl.) – Trecut prin ciur. 11) Munte în Italia – Fluturași la baluri.

DICIȚONAR: Iam, atir, rite.
Dicționar ajutător: Eunipe.

S. ARONOVICI

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Magie: Biblioteca, anca, batal, ls, calcani, u, p, bo, mim, serpentine, t, iar, an, n, restaurant, ala, nea, oa, dacit, taur, animaliere.

De bună voie: Bancuri, sv, umor, agape, furios, ces, oz, za, rece, natarai, tl, mo, as, hai, tepi, abac, anale, ozon, mti, lei, li, petrecaret.

Sub clar de lună: P, p, c, b, b, latitudine, satirizat, maturizate, aa, ss, ralia, rug, curat, pira, tm, ri, u, imas, c, triata, s, a, ovatie, guli, aparate, a, aratat, acar, capilare, a, udat, sicanat, lir, aparent, t, amagi, asa, ani, treceri, irisi, ocarit, eg, anat, nod, ratiune, itinerare, altar.

Conferință internațională „Mihail Sebastian"

La 24-25.10.07, la Universitatea Ebraică din Ierusalim s-a desfășurat Conferința internațională "Mihail Sebastian, scriitor român, scriitor evreu", organizată de Institutul Cultural Român și Universitatea Ebraică – Centrul pentru studiul istoriei evreilor din România. Participanți: Lya Benjamin, Paul Cornea, Camelia Crăciun, Virgil Duda, B. Elvin, Michael Finkenthal, Moshe Idel, Edward Kanterian, Andrei Oișteanu, Marta Petreu, Liviu Rotman, Costel Safirman, Bazil Schaffeman, Andrei Strihan, Florin Țurcanu, Ion Vartic, George Voicu, Leon Volovici.

VEDETE

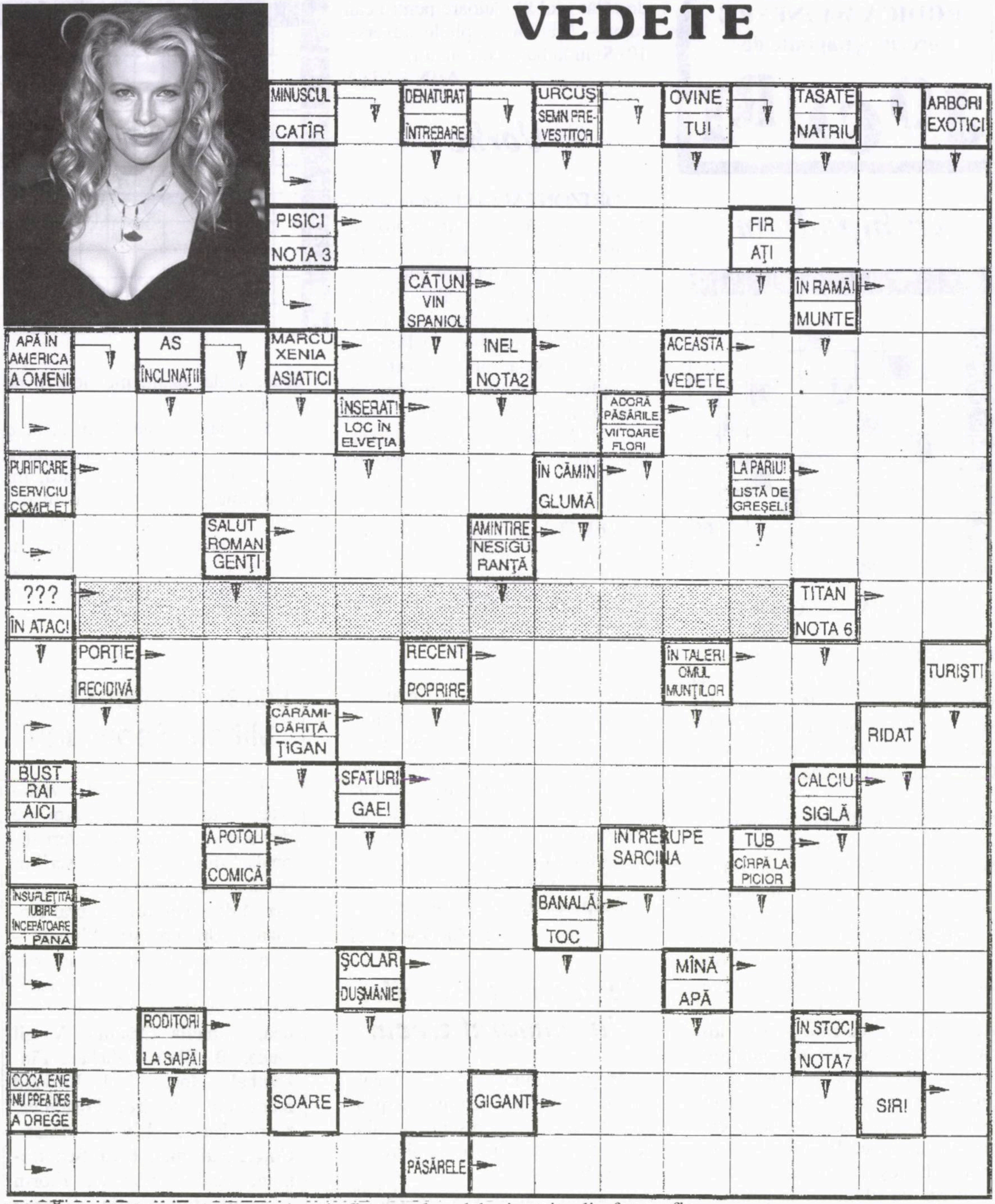
MINUSCUL
CATÎR
DENATURAT
ÎNTREBARE
URCUŞ
SEMN PRE-VESTITOR
OVINE
TU!
TASATE
NATRIU
ARBORI EXOTICI
PISICI
NOTA 3
FIR
AŢI
CĂTUN
VIN SPANIOL
ÎN RAMĂ!
MUNTE
APĂ ÎN AMERICA
A OMENI
AS
ÎNCLINAŢII
MARCU XENIA
ASIATICI
INEL
NOTA2
ACEASTA
VEDETE
ÎNSERAT!
LOC ÎN ELVEŢIA
ADORĂ PĂSĂRILE
VIITOARE FLORI
PURIFICARE
SERVICIU COMPLET
ÎN CĂMIN!
GLUMĂ
LA PARIU!
LISTĂ DE GREŞELI
SALUT ROMAN
GENŢI
AMINTIRE
NESIGURANŢĂ
???
ÎN ATAC!
TITAN
NOTA 6
PORŢIE
RECIDIVĂ
RECENT
POPRIRE
ÎN TALER!
OMUL MUNŢILOR
TURIŞTI
CĂRĂMIDĂRIŢĂ
ŢIGAN
RIDAT
BUST
RAI
AICI
SFATURI
GAE!
CALCIU
SIGLĂ
A POTOLI
COMICĂ
ÎNTRERUPE SARCINA
TUB
CÎRPĂ LA PICIOR
ÎNSUFLEŢITĂ
IUBIRE
ÎNCEPĂTOARE
1 PANĂ
BANALĂ
TOC
ŞCOLAR
DUŞMĂNIE
MÎNĂ
APĂ
RODITORI
LA SAPĂ!
ÎN STOC!
NOTA7
COCA ENE
NU PREA DES
A DREGE
SOARE
GIGANT
SIRI
PĂSĂRELE

NOTĂ: La dezlegarea integramei veţi afla numele celebrei actriţe din fotografie.

DICŢIONAR: Ave, creek, avanz, xeres, dive, shan, ssr.

MINA şi RODICA

Limba maternă

Orice copil normal, după ce a putut să se ridice, a început să gângurească şi apoi să vorbească, o face în limba în care îi vorbeşte mama. Cu ea îşi începe "alfabetizarea". Fie că este odrasla unor "iordimi" în America sau a unor "olimi" ruşi în Israel. Aşa vor continua ani îndelungaţi. Engleza sau ebraica le vor învăţa la grădiniţă, şcoală, oriunde, pentru totdeauna.

Când eu am început să formez primele cuvinte, erau numai de la mama. Tata era în tranşeele româneşti, lângă Mărăşeşti, ca să apere o ţară în care, ca orice evreu, nu avea multe drepturi cetăţeneşti. A revenit acasă foarte slăbit, deoarece zăcuse într-un lazaret, bolnav fiind de tifos exantematic, şi cu trei decoraţii (care au fost înrămate, dar n-au avut nici o valoare).

Toată viaţa mea am vorbit, învăţat, scris şi citit româneşte. La o belotă sau în discuţii cu prietenii, tot româneşte vorbeam. Am citit multă literatură, am "lecturat" (termen care-mi displace, folosit astăzi în ţara de baştină). Un cunoscut îmi va trimite o carte, "Tratat de microchirurgie". Nu ştiu dacă voi citi sau lectura. Îmi dau seama azi că am fost un cunoscător al limbii române. Cu evoluţia societăţii în România, a evoluat şi limba, iar lexicul s-a îmbogăţit. Unele cuvinte au dispărut, prin nefolosire. Cine mai spune azi, în Ardeal, "blană" în loc de "scândură", sau, în Moldova, "prostire" în loc de "cearceaf"? Se mai aude "harbuz" pentru pepenele verde sau "lubeniţă" în Oltenia.

Privind emisiunile unui canal de televiziune românesc, cred că ziariştii, scriitorii, poliţiştii, din rutină deja, dau unor cuvinte semnificaţii inexacte. Am auzit în copilărie de o ciocnire groaznică a două trenuri, vagoanele intrând unele în altele. Sau despre "afacerea Dreyfuss", istoria de la finele secolului 19 a căpitanului evreu-francez condamnat pentru trădare, dar în 1906 găsit nevinovat şi repus în drepturi, reabilitat.

Am citat două întâmplări, ca să revin la cele de mai înainte. Ce este "carosabilul"? Strada orăşenească, şoseaua asfaltată sau uliţa satului, pe care vezi pietoni şi tot felul de vehicule. De ce un "impact" şi nu o "ciocnire", chiar dacă o bicicletă a zgâriat un camion? E mai elegant, mai explicit? Atunci ouăle roşii se ciocnesc, sau se impactează? Când preşedinţii Bush, Putin şi alţii s-au întâlnit la un Forum în Australia, s–a vorbit de o "întâlnire la nivel înalt" (nu la ultimul etaj al unui bloc) sau "de vârf". Luat din engleză, "summit" e mai simplu şi mai bine priceput chiar de cei cu patru clase primare? De ce trebuie un complex de case sau străzi în stare jalnică să fie "reabilitate", şi nu reparate sau renovate? Ce vină au avut ca să fie iertate şi repuse în drepturile pierdute? De ce în România, telefonul celular e "mobil", când şi cu cel obişnuit, din casă, te poţi duce din loc în loc în timpul convorbirii? Poate franţuzescul "portabil" e mai adecvat.

Acum este o americanizare a limbii (leasing, piercing ş.a.). S-a introdus şi "roaming", un sistem de taxare a folosirii telefonului celular).

Se vorbeşte de "eutanasierea" câinilor, găinilor ş.a. M-am uitat în enciclopedie: un cuvânt de origine greacă, "a scurta viaţa unui om bolnav incurabil, a-l scăpa de chinuri". Oare animalele o solicită?

În vorbirea curentă se abuzează la toate nivelurile de "transparenţă", "monitorizare", "demarare" (care e la origine dezlegarea unei nave ca să poată aluneca pe apă, sau pornirea unui vehicul cu motor), "implicare" etc. Nu sunt convins că miniştri, ziarişti, funcţionari proveniţi din populaţia rurală, care reprezintă 50% din totalul populaţiei României, au vorbit cu mamele şi bunicele lor în felul ăsta. Mi s-a întâmplat şi mie, în exercitarea profesiunii, ca, dându-i unui bolnav o reţetă medicală, să-l aud întrebându-mă: "Dar nu-mi cauzează?", referindu-se la efectele secundare nedorite. Sau, când îi spuneam "dezbrăcaţi-vă", să mă întrebe candid: "definitiv?"? Nu râdeam, înţelegeam că vrea să spună "complet".

Poate dacă Tiktin, Gaster, Creangă şi Eminescu ar învia, s-ar simţi stingheriţi şi ruşinaţi de incultura lor.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Sfântul Nicu Steinhardt

Numărul 246 (pag. 16) al lui "Minimum" m-a trezit din letargia la care mă condamnase deja recenta plecare din viaţă a soţiei mele, după o nemiloasă suferinţă.

Ceea ce m-a făcut în mod deosebit să tresar în acest număr a fost propunerea teologului român Leonard Oprea ca Biserica să-i treacă în rândurile sfinţilor pe pastorul Wurmbrand şi pe scriitorul N. Steinhardt.

Să-mi fie dintru început iertat că, printre alte păcătoşenii, am certitudinea că nu există "sfinţi", ci doar oameni – din carne şi oase –

"sfinţi". De aceea am rămas stupefiat de apariţia printre "sfinţi" a lui Nicu Steinhardt, despre care "Minimum" a avut bunăvoinţa, cu ani în urmă, să-mi găzduiască părerea, dar şi "duelul" cu minunatul condeier Ţicu Goldstein, consemnând concluzia că Steinhardt a fost într-adevăr un "evreu antisemit" şi nicidecum un sfânt.

Trebuie să ne fie clar că Nicu Steinhardt nu a fost doar un critic literar, ci şi un împătimit, un obsedat stăpânit de ruşinea de a se fi născut evreu.

Este foarte riscantă aşezarea lui Steinhardt, cu ale lui păcate, alături de pastorul protestant Richard Wurmbrand, doar pentru că şi acesta a trecut la creştinism, fapt de regulă necompromiţător, decât doar atunci când acţiunea este condusă de interese infamante.

Din păcate, Nicu Steinhardt, prin întregul său profil moral, nu constituie o achiziţie utilă a creştinismului, dar nici o pierdere pentru iudaism.

Nicu Steinhardt i-a iubit şi i-a admirat pe legionari, în care, în ciuda crimelor care le subliniau "nobleţea", el vedea culmea "sfinţeniei".

El nu se sfieşte să-şi afirme, în "Jurnalul fericirii", prietenia şi colaborarea cu legionarii, iar în timpul Rebeliunii din 1941, el se afla în casa generalului Trăilescu, al cărui fiu, prieten al lui Nicu, fiind legionar, a fost sfătuit de părintele său să plece din Bucureşti, după ce atârnase pe perete portretul "Căpitanului". Acest tablou l-a emoţionat atât de puternic pe Nicu încât nu i–a mai rămas timp să se intereseze cel puţin dacă părinţii lui au scăpat de pogromişti.

Despre Nicu Steinhardt se ştie că i-a cunosut bine pe rabinul Gutman şi pe fiii lui, ştia desigur că doi dintre aceştia au fost ucişi de legionari, ştia de ostaşul român căruia i-au dat foc, ştia de evreii ucişi şi atârnaţi în cârligele Abatorului, dar el a fost crunt dezamăgit aflând de reprimarea Rebeliunii din ianuarie 1941. Şi a rămas cu dorinţa de a face parte dintre gardişti.

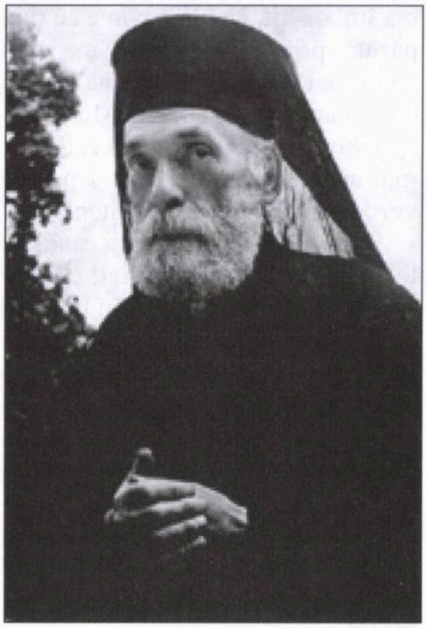
N. Steinhardt

Colaborarea şi prietenia sa cu legionarii "de elită" au condus la arestarea şi judecarea lui, ajungând astfel, deloc glorios, la închisoare. Abia aici a prins cu adevărat viaţă gândul lui de a evada din "închisoarea" iudaismului şi de a îmbrăţişa creştinismul, convins că astfel va fi privit cu şi mai multă încredere de către iubiţii lui "sfinţi" prieteni legionari.

Un preot legionar, tovarăş de celulă, l-a botezat întru Hristos, folosind o căniţă de apă economisită şi turnată în cap. Omul a devenit astfel Neculai, în sfârşit fericit că clopotele sună şi pentru el.

În cele din urmă, Neculai Steinhardt s-a călugărit şi s-a integrat în rândul călugărilor mânăstirii Rohia, din Maramureş, unde se află acum şi mormântul său. "Minimum" a ţinut să sublinieze că "Jurnalul fericirii" s-a bucurat de un mare succes de librărie, ceea ce este adevărat, dar uită să afirme că acest succes se explică prin aceea că, în redactarea cărţii, Steinhardt nu a uitat să facă aluzii foarte străvezii la aducerea de către evrei a comunismului în România, urmată însă de fuga lor în Israel. Era exact o înteţire a focului antisemit care începuse să se răspândească în democraţia românească slăbită şi quasi-necunoscută de românii scăpaţi din hăţurile comunismului.

Aceasta este adevărata poveste a "sfântului" Neculai de la Rohia, iar eu nu aş îndrăzni să pun acest nume alături de cel al lui Richard Wurmbrand, doar pentru motivul că şi acesta a primit taina botezului creştin. Nu ştiu dacă este "sfânt", dar nu ştiu deocamdată nimic rău despre dânsul, iar creştinarea nu este un păcat imputabil. L-aş fi preferat pe Nati Meir creştinat, şi nu evreu pus de bună voie în slujba antisemitului C.V. Tudor, spre a-şi satisface setea de bani şi a denigra Israelul.

Nathan Bron
Kiriat Ata

Navigând pe Internet

Sunt pensionar în Israel.

Având mai mult timp odată cu ieşirea la pensie, una din activităţile mele zilnice este navigarea pe Internet. Citesc presa internaţională accesibilă mie şi în special pe cea românească şi de multe ori particip la discuţiile ce se poartă pe forumul unor publicaţii, urmărind desigur şi pe cele referitoare la Israel şi la problema evreiască.

Urmăresc în mod deosebit forumul ziarului "Evenimentul Zilei", un forum mai bine organizat şi foarte accesat de cititori. Constat că pe acest forum sunt mulţi combatanţi şi multe discuţii interesante despre evreitate. În perioada războiului din Liban, la articolele legate de această temă au fost sute de participanţi la forum şi mii de accesări, cum nu erau la alte articole.

Comentariile legate de problema evreiască sunt ample şi cu dispute aprige. Sunt mulţi care au o atitudine filosemită dar sunt şi mulţi antisemiţi, unii dintre ei folosind un limbaj rudimentar, abject, incalificabil. Asta e! Anonimatul şi faptul că nu sunt vizibili le dă curaj acestor specimene inculte şi needucate. Am discutat de multe ori în contradictoriu cu participanţii pe forum, expunând situaţia privită din interior, ca o persoană ce trăiesc pe propria-mi piele viaţa de aici. Majoritatea combataţilor folosesc argumente civilizate, în limita bunului simţ, însă troglodiţilor, inculţi şi antisemiţi feroce, mă abţin a le răspunde. Ei nu merită atenţie, căci tot nu vor înţelege. Din cauza lor, navigarea pe Internet, care îmi dă satisfacţii în general, de multe ori îmi provoacă scârbă şi angoasă.

Ing. Radu Capeleanu
Tel Aviv

Întâlniri în autobuz

Au trecut de atunci mai bine de zece ani. Mă învârteam iritată în incinta modernei staţii de autobuze – Tahana Merkazit – din Tel Aviv, incapabilă să găsesc coridorul cu scara rulantă care ducea la platforma autobuzului care îmi trebuia mie! În disperare de cauză, am oprit un trecător care, însă, foarte grăbit, mi-a făcut semn că nu are timp să asculte întrebarea mea. Am fost puţin decepţionată, deşi am înţeles ritmul de mişcare pe care şi l–au impus fraţii noştri care trăiesc în Israel şi în Vest. Debusolată în continuare, am abordat de data aceasta un tânăr cu care, de la primul schimb de cuvinte, am conchis amândoi că ne putem înţelege în franceză. I-am explicat ce caut şi ce vreau, a înţeles imediat şi mi-a explicat cu o precizie profesională, de parcă ar fi fost ghid turistic. Ne-am despărţit ca două cunoştinţe vechi, băiatul luând-o într-o altă direcţie. Pe chipul lui se putea însă citi o anumită satisfacţie pentru performanţa lui lingvistică şi de îndrumător. Mergeam repede, ca să nu scap autobuzul, când în spatele meu aud paşi grăbiţi care vădit se îndreptau spre mine. "Ce s-a întâmplat, am apucat-o greşit?", l-am întrebat. "Nu, *Madame*, e bine aşa, dar eu am uitat sa vă doresc *bonne chance"* – şi a luat-o înapoi la picior.

În autobuzele din Israel au fost ucişi oameni de către tineri arabi sinucigaşi, îndoctrinaţi într-o ură fascistă revendicativă faţă de evrei, în timp ce familiile lor au fost răsplătite băneşte de către potentaţii arabi – duşmani juraţi ai Israelului. Tot în aceste autobuze, eu am trăit momente de simpatie şi solidaritate, pe care după cum vedeţi nu le pot uita şi simt nevoia să le şi povestesc!

Nu mai ţin minte nici unde mă găseam, nici unde voiam să mă duc. În staţia de unde urma să plec, indicatoarele care trebuiau să arate clar orele de sosire şi plecare ale autobuzelor erau prost marcate şi neîmprospătate. Un singur bărbat aştepta în staţie, sprijinit de stâlpul societăţii de transport. Chiar fără să-i văd dinţii de aur, am ghicit cu o intuiţie care la mine nu dă greş, că este "rus". L-am întrebat în limba lui ceea ce mă interesa, iar el mi-a răspuns amabil şi precis, fără să se mire că l-am dibuit şi că toată lumea ştie ruseşte!

La sosirea autobuzului în staţie, au ţâşnit dintr-o dată o mulţime de "celoveci" (oameni), de parcă până atunci ar fi fost ascunşi pe undeva. Gălăgioşi, vorbind tare, cum fac şi în Germania, au intrat în autobuz şi şi-au ocupat locurile. S-a întâmplat că mie mi-a venit rândul să mă aşez chiar lângă bărbatul pe care îl abordasem în staţie. Probabil că ceva în atitudinea mea, în pronunţie, îi dăduse de gândit, şi cum nu avea ceva mai bun de făcut, iar curiozitatea nu este ultimul nostru cusur, m-a întrebat de unde ştiu ruseşte şi dacă am trăit vreodată în Uniune. I–am spus că sunt din România, că am învăţat ruseşte la Bucureşti, la un institut pedagogic, iar la întrebarea suplimentară de ce am învăţat ruseşte, i-am răspuns că am făcut-o din cauza imperialismului sovietic. El a făcut, cu glas tare, un scurt raport celorlalţi pasageri despre identitatea mea şi despre răspunsul dat la ultima întrebare; cei mai mulţi s–au însufleţit, au râs cu plăcere, alţii au fost mai rezervaţi. S-au năpustit asupra mea cu întrebări de tot felul, la care nici nu apucam să răspund, dar am simţit că le-am devenit apropiată. Mi-au fost atât de binevoitori încât, atunci când a trebuit să cobor, m-au aplaudat furtunos. Am înţeles că simpatia lor manifestă se datora nu numai empatiei etnice, ci intervenise şi un complex de superioritate, de mândrie că un "nerus" le învăţase limba. Şi în alte ocazii, mai puţin semnificative decât aceasta, când întâlneşti în străinătate, întâmplător, un om care-ţi vorbeşte limba maternă, îi acorzi simpatie şi sprijin, fără s-o fi meritat cu adevărat. Adesea este o lipsă de prudenţă, te laşi purtat de o bucurie nejustificată.

Şi eu am fost încântată, am coborât aproape fericită din autobuz; pe lângă empatie, cu speranţe noi...

Monica Bilan
Germania

Aforisme (despre căsnicie)

• Căsnicia e o puşcărie cu doi deţinuţi.

• Deschideţi ochii înainte de nuntă, pe urmă este inutil.

• Căsătoria este ultima staţie a unei călătorii imaginare în Paradis.

• Nu te impacienta când ţi se fură nevasta. Şi altul trebuie să guste din fericirea... conjugală.

- Sari peste prima neînţelegere, uită de a doua, restul chiar nu mai contează.
- Cine se însoară pentru bani, să ia în considerare că şi ei se devalorizează ca şi celelalte sentimente.
- Căsnicia este singurul mod de a face dintr-un bărbat un bou, iar dintr-o femeie, o vacă.
- Căsătoria, ca şi divorţul, urmăresc acelaşi scop: fericirea personală.
- Partenerii nu se cunosc cu adevărat decât atunci când ajung la... tribunal.
- Femeia este cea mai sublimă dintre hoaţe: vrea şi banii, şi viaţa ta.
- Femeile virtuale sunt ideale; îţi oferă totul fără a cere nimic în schimb.
- Luna de miere este un cec fără acoperire.
- Căsnicia este un bal mascat. Totul e superb până cad măştile.
- După divorţ, mulţi viteji se-arată.
- Cunoşti femeia după tonuri, dar şi mai mult după... toane.
- Iubirea e ca focul: întâi te pârjoleşte, apoi te face scrum.
- Femeia este jumătatea sensibilă a bărbatului.
- Nunta-i cu muzică, divorţul... cu cântec.
- Partea cea mai profitabilă a unei căsnicii este la bătrâneţe, când partenerii se pot rezema efectiv unul de altul.
- O căsnicie moartă este preferabilă uneia muribunde.

Harry Ross
Naharia

L. Brătescu, Bat Yam («Sunt şi eu un cititor constant al revistei, pe care o apreciez foarte mult. Asta şi explică constanţa mea. Aceasta nu înseamnă că sunt de acord – şi cred că nici nu e nevoie – cu absolut tot ce se publică.

De data aceasta aş vrea să accentuez că sunt cu totul de acord cu scrisoarea "Ce aveţi cu Ehud Olmert?" a d-lui Nathan Bron, apărută în numărul 246 din septembrie 2007 la pagina 73. Dacă în România până în decembrie 1989 tot ce făcea Ceauşescu şi cei din jurul lui era aplaudat şi lăudat, la noi în Israel este situaţia opusă: se critică cât se poate, unde se poate şi mai ales cu consecvenţă. În primul rând ziariştii. Nu mă refer la presa politică, care are, firesc, o anumită coloratură. Mă refer la ce apare în presa de limbă română. I-aş întreba pe dl. Mirodan, pe dl. Steiger, şi sunt şi alţii, destui: foarte bine, să-l dăm jos pe Olmert! Şi pe cine propun criticii lui acerbi? Care este mai bun? Netaniahu? Barak? Ishai? Beilin? Ce alternative se propun? Se vorbeşte despre alegeri. Este acum momentul cel mai potrivit pentru alegeri? Şi, încă o dată: cine poate fi ales în aceste alegeri? Cu ce sunt cei citaţi mai sus mai buni decât Olmert? Aveţi la îndemână un Ben Gurion, un Beghin?

Noroc că mai apare în presă câte un articol ca cel al d-lui Paltiel Segal din ziarul "Ultima oră", ca să aflăm şi noi că şi în Israel sunt nu puţine lucruri bune şi realizări pentru care suntem invidiaţi peste hotare.

Desigur, nu totul este roz la noi, departe de aşa ceva, dar nici aşa de negru cum văd unii ziarişti, care poate ar trebui să caute şi ceva mai multe aspecte pozitive. Care fără îndoială că există.»)

Andrei Steinberg, Kiriat Bialik (are amintiri din copilărie despre colaboratorul nostru Eliezer Palmor: «Calendarele arătau anul 1931, primăvara plăcută, timpurie, şi mica populaţie evreiască – cca. 200 de familii – din orăşelul bihorean Beiuş era în mare fierbere. Se pregătea primirea noului rabin. Postul era de mult vacant. Era un eveniment deosebit în viaţa comunităţii.

În ziua sosirii noului rabin şi a

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar - pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

familiei sale, micul tăpşan dintre sinagogă şi locuinţa rabinului şi a familiei sale, era înţesat de zeci de enoriaşi, bărbaţi, femei şi copii, inclusiv elevii şcolii primare evreieşti. Cu toţii au aclamat momentul intrării rabinului Pollak Anton şi a celor şase copii ai săi.

Unul dintre aceştia, penultimul ca vârstă, era Lezu, care peste ani a devenit Palmor Eliezer şi, precum reiese din "Minimum", unul din cei mai importanţi diplomaţi israelieni din secolul XX.

Scrierile lui aduc bucurie şi satisfacţie cititorilor revistei şi în special celor cu care a copilărit în Beiuş.»)

Rodica Feldman, Beer Sheva (trimite câteva versuri despre amicul ei din tinereţe Harry Marcovici [Nelu Marian]: *«La "Minimum" încerc şi eu norocul/ Cu doruri de Nelu Marian/ Aşa cum dă ţiganca cu ghiocul,/ Gândind că eu – ieşeancă, el – ieşean...// Ne-am strâns cu tineretul laolaltă/ Feriţi de prăpădenia de război/ Cioplind pe ştiinţa noastră cu o daltă/ Cărare către vremurile noi.// Hatikva nensoţea la ferma urbei/ Şi horele cu cartea se-mpleteau/ Era încă departe locul curbei/ Spre sionismul interzis pe şleau.// Pe vremuri nu ştiam că face stihuri/ Vedeam însă iubirea sa de carte/ Citind acum volumul plin de chipuri/ Simt preţuirea care NU desparte.// La "Minimum" mi-am încercat norocul,/ Cu doruri de Nelu Marian,/ Aşa cum dă ţiganca cu ghiocul,/ Că de! Eu sunt ieşeancă, el – ieşean.»*)

Lucian Brumaru, Ramat Hasharon (nu avem idee dacă între timişoreanul Ioan Hollender, directorul Operei din Viena, şi av. Hollender din Holon există vreo legătură de rudenie); **Pentru toţi corespondenţii cărora – vai – nu le este milă de ochii noştri:** 1) scrieţi cu litere mari, citeţ, pe o singură parte a foii de hârtie; 2) iar dacă ne trimiteţi o dactilogramă, aveţi grijă ca panglica maşinii de scris să fie bună; **Robert Schwartz,** Mazkeret Batya; **Vivi Stromingher,** Natania (1. Malica Schechter, soţia regretatului scriitor şi ziarist, lucrează la Teatrul Cameri; iar Gad, fiul lor, este regizor la Opera din Tel Aviv); **Solomon Laufer,** Beer Sheva (1. colaboratorul nostru G. Mosari nu este fălticenean, ci băcăoan toată ziua; 2. prozatoarea Getta Berghoff locuieşte în Holon); **Arnold Helman,** Ness Ziona; **Simona Nistor-Vianu,** Bucureşti; **Peter, Cristina şi Bijbon Donath,** Washington DC, SUA; **Sara Kohn,** Cfar Saba; **Dr. R. Neuman,** Haifa; **G. Munteanu,** Tel Aviv; **Dr. Iancu Iulius,** Haifa; **Renate Spierer;** Stuttgart, Germania; **Mariana Finkelstein,** Toronto, Canada (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Prof. Dr. Jean Askenasy: cartea sa, "Creierul şi universul său", publicată de curând la Bucureşti, se bucură de un real succes de stimă şi de public, plasându-l pe neurologul din Herzlia în categoria celor mai de seamă "români de peste hotare".

În scădere

Comitetul de conducere al organizaţiei AMIR: după un început plin de promisiuni, urmat de o lungă tăcere şi de-o criză de conducere, soldată cu schimbarea preşedintelui, organizaţia merge pe aceeaşi linie, adică stă pur şi simplu, izbutind, cel puţin până la ora de faţă, performanţa de a nu se putea lăuda cu nici o realizare.

NOU!

Două recente apariţii editoriale din România au ajuns în Israel

DE LA IAŞI LA IERUSALIM ŞI ÎNAPOI
de Leon Volovici
Editura Ideea Europeană,
Bucureşti 2007

Leon Volovici
DE LA IAŞI LA IERUSALIM ŞI ÎNAPOI
IDEEA EUROPEANĂ

O meditaţie despre mediul evreiesc din România de după al doilea război mondial, pornind de la propria experienţă şi biografie a autorului. Având ca nucleu un dialog cu tânărul filozof Sandu Frunză, de la Universitatea din Cluj, cartea reconstituie viaţa evreilor din Iaşi (oraşul natal al autorului) de după război, adolescenţa în perioada stalinistă, dilemele şi reflecţiile stimulate de opţiunile mediului evreiesc din România în noile condiţii de după război, având de ales între integrarea în viaţa socială şi intelectuală românească marcată de tentaţia şi pervertirea comunistă sau, dimpotrivă, alternativa stabilirii în Israel.

Preţul unui volum: 50 şekeli

......

NOI ÎNTÂLNIRI LA IERUSALIM
Organizate şi consemnate
de Costel Safirman
şi Leon Volovici
Editura Institutului Cultural
Român, Bucureşti 2007

Dezbateri, mărturii, destăinuiri, gânduri rostite la Cercul Cultural din Ierusalim între 2001 şi 2006

Preţul unui volum: 80 şekeli (împreună cu volumul "Întâlniri la Ierusalim", Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti 2001 – 150 şekeli)
Un număr limitat de exemplare stau la dispoziţia publicului şi pot fi procurate prin Cercul Cultural din Ierusalim

Telefon: 0545-201473
sau 0545-315338

Turism

Irina Schotek, juristă, vicepreședinte a CEB (Comunitatea Evreilor din București); la rude.

Paul Cornea, B. Elvin, George Voicu, Marta Petreu, Andrei Oișteanu, Florin Țurcanu, Lya Benjamin, Ion Vartic, Cornelia Crăciun; din România; pentru a participa la Conferința Internațională "Mihail Sebastian – scriitor român, scriitor evreu" de la Ierusalim (24-25 octombrie a.c.)

Distincție

Radu Mihăileanu, regizor de film, Paris: titlul de Cavaler al Literelor și Artelor din Franța.

Aniversări

Cella Serghi, scriitoare: 100 de ani de la naștere.

Dr. A. Clain, poet, traducător: 100 de ani de la naștere.

Ștefan Cazimir, istoric literar: 75 de ani de la naștere.

Comemorare

Sebastian Costin, poet, publicist: 10 ani de la moarte.

Stradă

La propunerea d-lor Arie Reiter, președintele muzeului și Sinagogii "Struma", și Nathan Cohen, președintele HOR din Beer Sheva, consiliul municipal a hotărât să dea unei străzi din oraș numele **Marelui Rabin Dr. Alexandru Șafran.**

Decese

I. Schechter (73), ziarist, scriitor; în urma unui atac de inimă (vezi textul de la "Dicționarul Neconvențional...").

Hero Lupescu (80), regizor de operă; la București; în urma unei lungi și grele maladii. Autorul câtorva succese de rezonanță națională și internațională (precum "Nabucco" de Verdi, "Tosca" și "Boema" de Puccini etc. etc.), fost director al Operei Române, profesor la Conservatorul de muzică din București, a fost unul din reprezentanții cei mai de seamă ai regiei de operă din anii postbelici.

Heddy Löffler (97), artistă fotografă; în Israel. După studii de fotografie la Viena și un debut în profesie la Budapesta, a revenit în România, impunându-se printre profesioniștii cei mai prețuiți ai vremii și publicând câteva albume de succes, precum: "Belgia", "Parisul", "Cracovia", "Grădinile Bucureștiului", "Italia" etc. Stabilită în Israel în anul 1987, și-a continuat din plin activitatea, realizând portretele multora dintre scriitorii și artiștii alialei și colaborând la "Minimum" și alte publicații cu nuduri feminine de mare calitate.

Ing. Teodor Wexler, cercetător al istoriei evreilor din România, unul din activiștii de frunte ai FCER.

Horia Aramă, poet; la București (vom reveni în numărul viitor).

Manifestări, manifestări...

9.10.07; la Institutul Cultural Român din Tel Aviv: vernisajul expoziției Liana Saxone-Horodi (pictură) și Fani Cohn (sculptură).

25.10.07; la sinagoga Gutman din Tel Aviv: conferința ing. Itzhak Gutman Ben Zwi pe tema: Adevăruri tăinuite despre viața rabinului Zwi Gutman; cuvânt introductiv: ambasador Eliezer Palmor; moderator: dr. Shlomo Leibovici-Laiș.

31.10.07; la Cercul Cultural din Haifa: lansarea cărții "Descoperă-mi ceea ce am pierdut" de Adi Cristi și Sh. Carmel.

Dureros omagiu și prețuire veșnică la 20 de ani de zile de când a rămas o scumpă amintire

SANDU ISRAEL COJOCARU

(București – Beer Sheva)

Rodica, Irina, Orit, familia

In Memoriam

La 6 octombrie 2007, în Tel Aviv, s-a stins din viață arhitectul

MARCEL DUȚĂ-MELICSON

Absolvent al Facultății de Arhitectură din București, a lucrat la facultate ca asistent la cursul de Istorie a arhitecturii, apoi la IPC. Redactor-șef al revistei "Arhitectura" timp de 15 ani, a ridicat revista la un nivel foarte apreciat de specialiști.

A publicat volumele "Le Corbusier – bucuriile esențiale", "Arhitectura modernă", "Fișe pentru o istorie a gândirii arhitecturale contemporane".

În Israel, din 1976, a lucrat ca arhitect proiectant la Ministerul Construcțiilor (MAATZ).

Familia Melicson

INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN

Str. Shaul Hamelech, nr. 21, 64367 Tel Aviv
Tel.: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: tlv_icr@netvision.net.il

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv organizează în luna noiembrie 2007 următoarele evenimente:

◆ ***Luni, 5 noiembrie 2007, orele 18.00:*** **conferința în limba română intitulată „Impresionanta epopee a aviației din România”**, susținută de ***Prof. Ing. Itzhak Guttman Ben-Zvi.*** **Conferința este prilejuită de împlinirea a 125 de ani de la nașterea lui Aurel Vlaicu. Evenimentul va avea loc la sediul Institutului Cultural Român.**

◆ ***Joi, 15 noiembrie 2007, orele 18.00:*** **vernisajul expoziției foto-documentare „Culorile Timpului – Arta sinagogală în Moldova”**, aparținând artistului fotograf ***Teodor Răileanu;*** proiectul a fost realizat de Institutul Cultural Român de la Tel Aviv în parteneriat cu Universitatea Bar-Ilan; coordonator de proiect: ***Dr. Ilia Rodov,*** Universitatea Bar-Ilan, Departamentul de Artă Iudaică; evenimentul va avea loc la sediul Institutului Cultural Român. Expoziția va fi deschisă la galeria Institutului în perioada 15 noiembrie – 13 decembrie 2007, de marți până vineri, între orele 10.00 – 15.00.

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

- ● **DOBÂNDIREA** și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- ● **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)
- ● **OBȚINEREA** pensiei din România
- ● **TRADUCERI** legalizate în limba română
- ● **OBȚINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

ESHET TOURS

Biroul central: str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770, 6937760

Hanuka în România
excursie 5 zile
ghid și autobuz la dispoziție, vizite și distracții
699 USD
prețul cuprinde bilet de avion TAROM,
taxe, două mese pe zi, ghid israelian și autobuz

Toate biletele de avion au valabilitate până la 3 săptămâni

Se apropie Reveillonul...
Programe diversificate în București
și în stațiunile montane
- Hotel ALPIN din Poiana Brașov
vă așteaptă pentru o mini-vacanță de 5 zile
și cu multe surprize pentru noaptea de Reveillon
- La MOECIU, un reveillon autentic, în mediu rural, cu toate facilitățile unui hotel
- La BUCUREșTI, noaptea de Reveillon petrecută într-o atmosferă veselă și cu multe surprize amuzante, în cadrul unui hotel 4 stele

3 nopți în București
spectacole și distracții
MARRIOTT – 5 stele – 625 USD
GOLDEN TULIPE – 4 stele – 586 USD
PHOENICIA – 4 stele – 521 USD
LIDO – 4 stele (foarte central) – 599 USD
MINERVA – 4 stele (aripa nouă) – 578 USD
Specialitatea ESHET:
Hotel UNIQUE – 3 stele (lângă Piața Romană)
523 USD
Prețurile cuprind bilet de avion la curse TAROM sau EL AL, taxe și 3 nopți hotel cu micul dejun

Pentru informații suplimentare vă așteptăm în continuare să consultați programele noastre în site-ul
www.eshet-tours.com
Cele mai atractive prețuri la hotelurile de pe Valea Prahovei și din țară

Madeleine Perlman • Sales & DVP Manager • Romanian Dep.
Tel: 972-3-6937799; Tel: 972-3-6937723; Fax: 972-3-5426113; Mob: 972-50-8220403

NOU!!!

Anunțăm deschiderea
Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

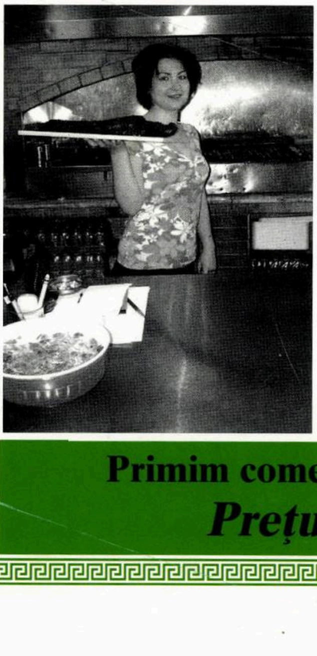

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei românești: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momițe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcați, sărmăluțe românești, antricot adevărat și multe alte preparate deosebite.

VINERI SEARA MUZICĂ românească și internațională
cu renumita MARIANA LUNGU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Prețuri modeste – Vă așteptăm cu plăcere

minimum

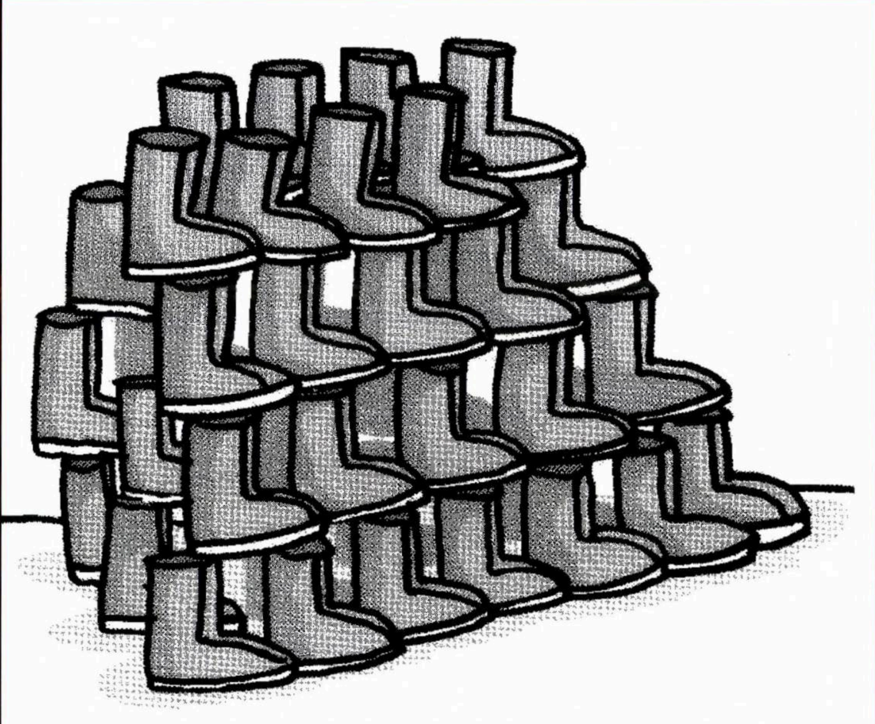

Clasa noastră politică

(După un desen de Sophie Fontanel; Paris)

■ ANUL XXI ■ NR. 249 ■
■ DECEMBRIE 2007 ■
■ 16 SHEKELI ■

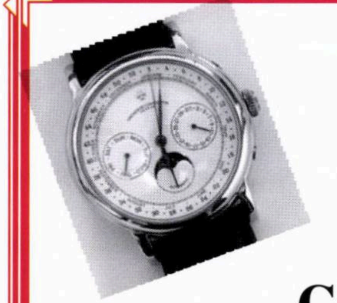

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri de mână bărbăteşti
şi de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.

Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

NOU!!! **"LA PAUL"** **NOU!!!**

Restaurant Românesc Familial

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

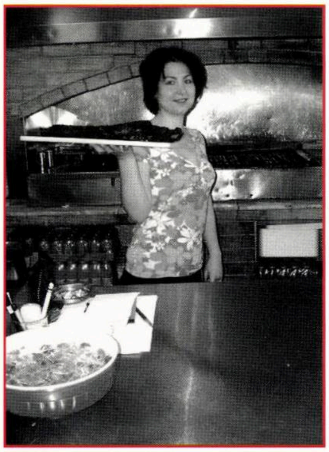

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională cu renumita MARIANA LUNGU

Organizăm un Revelion deosebit
Rezervaţi locuri din timp!

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 25 Noiembrie

Nu vă mai pierdeți vremea cu Annapolis. Gândiți-vă la Teheran

Ce părere aveţi despre un spital unde, strânşi în jurul bolnavului, medicii discută pe îndelete despre reumatismele acestuia (dureroase, ce-i drept), dar (deşi au avut la dispoziţie toate analizele de cuviinţă) omit să-i spună că are cancer la ficat? Aceeaşi părere pe care o avem noi, văzând felul cum se vorbeşte astăzi în şedinţele guvernului şi în mass-media despre conferinţa de la Annapolis, privind relaţiile israelo-palestiniene şi cum se tace (cu rare excepţii) în legătură cu problema şi primejdia nr. 1 ce planează asupra existenţei noastre.

Această conferinţă (iniţiată de mult ghinionistul preşedinte american George W. Bush, care încearcă să obţină *o realizare politică* în minutul 90 al mandatului său) constitui o aberaţie periculoasă. Aberaţie, fiindcă ea este sortită din pornire eşecului. Periculoasă – fiindcă ea reprezintă, voit sau inconştient, o diversiune de proporţii, o perdea de fum care te împiedică să vezi *adevărata problemă* a Israelului de astăzi. Cancerul – care va să zică.

În primul rând, conferinţa nu poate produce nici un rezultat cât de cât serios privind faimosul (şi, la drept vorbind, cam plictisitorul) "proces de pace". De altfel, oamenii deştepţi au remarcat că protagoniştii întâlnirii din Statele Unite, Ehud Olmert, prim-ministrul Israelului, şi Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene, au plasat – de parcă s-ar fi înţeles, făcându-şi cu ochiul – un obstacol menit să împiedice orice înţelegere. Olmert ştie că Abbas nu poate da în scris că Israelul este un stat evreiesc (egal: refugiaţii arabi nu au nici un drept la "întoarcere"). Abbas, la rândul lui, ştie că Olmert nu poate da în scris că este de acord să ia în considerare sus-amintitul "drept de întoarcere".

Hanuka

Acum, în decembrie, vine Hanuka.

Îi felicităm din toată inima, cu prilejul luminoasei sărbători, pe cititorii şi colaboratorii noştri şi dorim fiecăruia dintre ei să aibă parte, acasă, de o mică minune aducătoare de bucurii.

Minimum

Vorbeam de senzaţia că cei doi s-au înţeles. Olmert speră să marcheze câteva puncte acasă ("vezi, dom'le, că nu e chiar aşa cum spuneţi voi, un neica nimenea, omul are os de conducător"), iar Abbas va demonstra palestinienilor că nu e un "vânzător de ţară"...

În al doilea rând, chiar dacă la reuniunea de la Annapolis (care, în paranteză fie spus, a fost programată să dureze o (una) zi (!!!), se va iscăli un "acord de principii", în cel mai bun caz documentul cu pricina va stipula că participanţii la şedinţă au hotărât să convoace o nouă şedinţă.

...Dar, aşa cum arătasem mai sus, conferinţa nu e numai lipsită de sens, ci şi periculoasă. Îndreptând reflectoarele Israelului (şi nu numai) asupra ei, de-atâta vreme şi cu atâta intensitate, politicienii plus gazetarii de meserie ne împiedică să ne ocupăm de ceea ce ne ameninţă viaţa cu adevărat.

Avem în vedere – cum probabil s-a înţeles – Iranul.

Extrase dintr-un articol publicat în revista "Commentary", din SUA, de Norman Podhoretz (fostul director al revistei) şi reprodus de noi după "l'Arche" (Paris).

«Cu toate că multă lume se încăpăţânează să nege aceasta, eu continui să cred că ziua de 11 septembrie 2001 ne-a aruncat, de fapt, într-un nou război. Eu numesc acest nou război "al patrulea război mondial", deoarece sunt convins de altfel că ceea ce se cheamă în general "războiul rece" a fost, în realitate, al treilea război mondial şi că noul război mondial seamănă mai mult cu acest mare conflict decât cu cel de-al doilea război mondial.

Istoricul militar Eliott Cohen a observat cel dintâi că războiul în care-am fost aruncaţi astăzi este, ca şi războiul rece, bazat pe o ideologie: noi ne înfruntăm cu islamo-fascismul, care reprezintă o formă nouă a virusului totalitar, pe care l-am învins sub forma nazismului şi fascismului, apoi a comunismului. Acest război este mondial: el implică o mare cantitate de arme, care nu sunt toate de ordin militar, şi, după toate probabiltăţile, va dura decenii de-a rândul.

Atunci când luăm în considerare evenimentele din ultimii ani, campaniile militare din Afganistan şi Irak nu pot fi înţelese dacă le privim ca pe nişte războaie autonome. Dimpotrivă, trebuie să le vedem ca pe nişte fronturi sau teatre de operaţiuni, constituind primele faze ale unui război global şi sortit să dureze mult. Acelaşi lucru este valabil când vorbim despre Iran. Fiindcă este în prezent focarul principal al ideologiei islamo-fasciste pe care o combatem de la 11 septembrie încoace şi fiindcă reprezintă sprijinul principal al terorismului (arma favorită a islamo-fascismului), Iranul trebuie văzut, la rândul lui, ca unul din fronturile celui de-al IV-lea război mondial. În plus, eforturile depuse pentru producerea armei nucleare fac din Iran cel mai primejdios dintre toate fronturile potenţiale.

Bineînţeles, iranienii neagă fără încetare că au de gând să construiască un arsenal nuclear, dar în acelaşi timp ne spun deschis care sunt intenţiile lor.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Prioritatea lor esențială, așa cum președintele Mahmud Ahmadinejad nu încetează să o repete mereu și mereu, fără nici o ambiguitate, este "ștergerea Israelului de pe fața pământului"; or, obiectivul acesta nu poate fi realizat dacă te folosești numai de arme convenționale. Dar planurile lui Ahmadinejad nu se mărginesc numai la distrugerea Israelului. El vrea de asemenea să domine Marele Orient Mijlociu și să controleze astfel puțurile de petrol din regiune, ca și petrolul exportat în lume prin Golful Persic.

Obiectivele lui Ahmadinejad nu se limitează la regiunea despre care discutăm. El are un vis mult mai ambițios: el vrea să răspândească puterea și influența Islamului în întreaga Europă. Și speră să reușească și aici, mizând pe spaima occidentalilor că, dacă reziști în fața Iranului, te poți alege cu un război nuclear. Apoi, avem de-a face cu cel mai ambițios dintre visurile sale, adică ceea ce Ahmadinejad nu se teme să numească "o lume fără America". Eu nu cred că Ahmadinejad, cât ar fi el de nebun, își închipuie că va putea șterge America de pe harta globului, chiar dacă dispune de arma nucleară. Ceea ce are el probabil în minte este o slăbire a voinței americane de a-i face față. Cu alte cuvinte, în absența unei lumi fără America, el se va mulțumi până una-alta cu o lume fără o influență americană semnificativă.

Nimeni nu se miră când aude vechiul establishment al politicii externe americane, și altele încă – afirmând că toate aceste visuri reprezintă delirul unui dement, și respingând tezele celor ce gândesc altfel, și pe care îi etichetează de neoconservatori alarmiști și de oameni ce încearcă să împingă țara noastră spre un război absurd, menit a servi numai interesele Israelului.

În rândurile celor de mai sus, scenariul pe care l-am înfățișat mai înainte este considerat ca totalmente fantezist. După ei, acest scenariu nu se va produce nici chiar dacă Ahmadinejad obține mâine bomba atomică; frica de represalii îl va împiedica să ne atace, așa cum s-a întâmplat cu sovieticii în timpul celui de-al III-lea război mondial.

Dar hai să vedem ce declară istoricul Bernard Lewis, cea mai înaltă autoritate de azi în ceea ce privește lumea musulmană:

"Teama de distrugere reciprocă a fost valabilă atâta vreme cât a durat războiul rece. Ambele mari puteri aveau arme nucleare. Dar nimeni nu s-a folosit de ele, pentru că ambele știau că adversarul va răspunde cu aceeași monedă.

Dar acest raționament nu funcționează când avem de-a face cu un fanatic religios, ca Ahmadinejad. Pe el, distrugerea reciprocă nu îl paralizează, ci, dimpotrivă, îl stimulează. Noi știm deja că pe liderii iranieni nu-i deranjează defel masacrarea propriului lor popor. Am avut nu o dată dovezi în acest sens. În scenariul final, ei fac morților din tabăra proprie un mare serviciu, ajutându-i să ajungă rapid și fără probleme în lumea de apoi,

1 Decembrie

...este Ziua Națională a României, țara noastră de origine.

O zi pe care o respectăm cu adevărat și care ne îndeamnă să dorim poporului român îndeplinirea tuturor dorințelor sale firești, de pace netulburată și de prosperitate pe deplin meritată.

pentru a se bucura de toate plăcerile pe care le oferă paradisul.

Conducătorii iranieni nu se omoară, de altfel, cu dragostea pentru țara lor. "Noi nu adorăm Iranul, noi îl adorăm pe Allah. De altfel, patriotismul este o formă a păgânismului. Eu spun: Iranul n-are decât să ardă. Eu spun: țara asta n-are decât să se transforme în scrum, dacă asta ne asigură triumful Islamului în restul lumii" – aceste cuvinte au fost rostite de ayatollahul Khomeiny, care a condus țara între 1979 și 1989, și n-avem nici un motiv să credem că discipolul său Ahmadinejad ar gândi altfel.

Teama de represalii este și mai puțin importantă când este vorba de Israel. Ayatollahul Rafsandjani (care trece drept un "conservator pragmatic") a declarat: "Dacă într-o zi lumea islamică va dispune de arme dintr-acelea pe care le posedă Israelul ... lansarea unei bombe atomice va distruge Israelul în întregimea lui, în vreme ce aceeași bombă nu va produce decât pagube limitate în lumea musulmană". Altfel spus, în caz de război nuclear, Israelul va fi distrus, iar Iranul va supraviețui".

Adevărul simplu și brutal este că, dacă vrei să împiedici Iranul să–și construiască un arsenal nuclear, singura cale eficientă este să recurgi la forța militară, tot așa cum, în 1938, forța era singurul mijloc care ar fi putut să-l oprească pe Hitler.

Din diferite motive, o invazie terestră în Iran este în afară de discuție. Dacă vrei să-ți atingi scopul, asta se pate face printr-o serie de bombardamente aeriene. Întrucât instalațiile nucleare ale Iranului sunt dispersate, iar unele din acestea sunt subterane, ar fi nevoie de un mare număr de raiduri, precum și de muniții capabile să distrugă bunkerele. Și deoarece o asemenea operațiune depășește capacitatea Israelului, ca și voința (deci curajul) tuturor aliaților noștri, singure Statele Unite sunt în măsură să o realizeze.»

După ce trece în revistă obiecţiile cunoscute ale celor ce se împotrivesc bombardamentului (posibilitatea ca Iranul să atace Israelul cu rachete înzestrate cu arme chimice, creşterea bruscă a preţului petrolului, intensificarea sentimentelor anti-americane în lume etc.), Norman Podhoretz scrie:

«Sunt de acord că, raţional vorbind, aceste scenarii nu pot fi excluse... Dar la obiecţiile sus-amintite există un răspuns bun. El a fost formulat de senatorul american John McCain. Singurul lucru mai rău decât bombardarea Iranului – a declarat John McCain – ar fi să lăsăm Iranul să producă bomba atomică.»

P.S. I: Senatorul McCain nu este singurul american iubitor de vorbire pe şleau. Un alt om politic important care se exprimă la fel e John Bolton (mustăciosul încruntat), fost reprezentant al Statelor Unite la ONU. După ce, referindu-se la Annapolis, a caracterizat ideea conferinţei drept o greşeală (dacă nu chiar o tâmpenie), acest diplomat care nu vrea cu nici un chip să fie diplomat a spus à propos de eforturile Iranului întru producerea armei atomice: "Acesta este drumul spre Holocaustul nuclear".

TENDINȚE

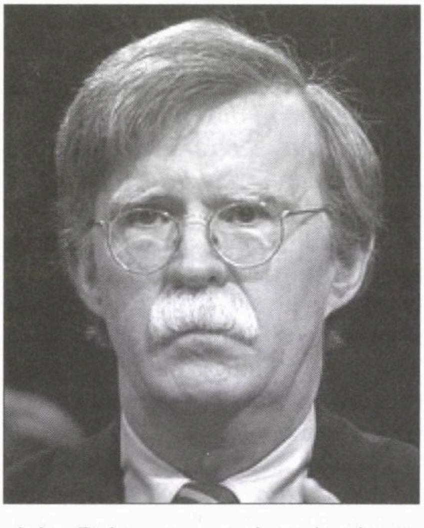

John Bolton: ce ne place la el este că nu e de Bon ton

P.S. II: Evenimentul intern nr. 1 al lunii trecute l-a constituit, fără îndoială, marea grevă a profesorilor din şcolile medii. Dacă punem la socoteală şi vacanţa din timpul sărbătorilor de toamnă, observăm că elevii din Israel n-au mai pus mâna pe carte preţ de vreo două luni de zile. Este o pagubă greu, dacă nu imposibil, de recuperat. Nu de mult, sindicatul profesorilor a organizat în Piaţa Rabin din Tel Aviv o demonstraţie cu discursuri, pancarte şi făclii justificând hotărârea dascălilor de a intra în grevă (şi de a rămâne acolo) şi cerând satisfacerea grabnică a revendicărilor lor. Foarte bine: profesorii noştri merită o soartă mai bună şi nu avem nimic împotriva demonstraţiilor de acest fel. Ceea ce ne supără, însă, este că nu s-a găsit nimeni să organizeze o demonstraţie în favoarea celei mai nedreptăţite categorii din sistemul nostru de învăţământ: elevii, lăsaţi de izbelişte şi siliţi să vagabondeze pe străzi.

P.S. III: O hotărâre importantă şi plină de semnificaţie a guvernului de la Ierusalim. Luând în discuţie, din nou, soarta soldatului israelian Ghilad Shalit, pe care palestinienii refuză să-l elibereze, primul ministru Ehud Olmert şi colaboratorii săi au decis ca – în semn de preţuire faţă de această atitudine a celor din Gaza – să elibereze 500 de deţinuţi palestinieni.

Israel: Cutremur la HOR

Secretul a fost păstrat cu stricteţe. Şi, într-o bună zi, noutatea a izbucnit, în lumea cam fără de evenimente a alialei, dintr-o sursă de la care nu te aşteptai să lanseze "scoop"-uri în presă: mica tipăritură "Perspectiva", editată de HOR Natzeret-Illit. Una din puţinele foi de provincie care mai dau semne de viaţă, ba chiar îşi arată colţii din când în când.

În nr. 43/2007, sub titlul "Reorganizarea HOR-ului din Nord", citim:

«Datorită condiţiilor specifice în care-şi desfăşoară activitatea, conducerea unor secţii HOR din Nordul ţării a hotărât să se desprindă de HOR-ul din Centrul ţării, înfiinţând un centru HOR care va activa independent de centrul HOR existent.»

În continuare, aflăm că prima întâlnire a secţiilor (filialelor) din Nord a avut loc şi că participanţii s–au adresat Centrului HOR de la Tel Aviv, comunicând că "Nordul este dispus să colaboreze cu condiţia independenţei sale".

Aşadar, secesiune. Nemulţumiţi de felul cum merg lucrurile sub conducerea celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv, nordiştii ai hotărât să-şi ia soarta în propriile lor mâini şi să acţioneze ca o organizaţie de sine stătătoare.

Ştirea din "Perspectiva" e destul de clară şi destul de confuză în acelaşi timp. Ştim că *ruptura* s-a produs, dar nu ştim nici cum se va chema noua organizaţie (HOR II? Noul HOR? Altfel?), nici cine se află în fruntea ei. Şi nici, mai cu seamă, care este programul *concret* al rebelilor din Nord.

Aşteptăm, ca toată lumea, precizări şi amănunte.

Occidentul: Nu toți politicienii și jurnaliștii sunt cârpe de șters praf

Deputatul olandez Geert Wilders, lider al Partidului pentru Libertate, intenţionează să interzică Coranul în Olanda.

Wilders consideră că textul sfânt al musulmanilor este o "carte fascistă" şi că acesta nu poate fi tolerat într-un "stat de drept".

Geert Wilders

În scrisoarea deschisă cu titlul "Destul, este prea mult: Interziceţi Coranul!", deputatul olandez a comparat Coranul cu celebra lucrare a lui Hitler "Mein Kampf". Geert Wilders este de părere că trebuie interzis Coranul chiar şi în moschei. Deputatul populist Wilders respinge posibilitatea unui Islam moderat şi declară Coranul drept incompatibil cu ideea unui stat de drept.

Scrisoarea lui Wilders vine după agresarea lui Eshan Jami, consilier municipal la Voorburg, o suburbie din Haga.

Jami a înfiinţat un comitet de sprijin pentru musulmanii care renunţă la credinţa lor religioasă. În atac el a fost rănit uşor. Acum el se află sub protecţia poliţiei.

❖

Acum doi ani, o caricatură a profetului Mohamed, apărută într-un ziar din Copenhaga, a dus la boicotarea Danemarcei de către lumea arabă.

Acum s-a creat o nouă criză în jurul unei alte caricaturi a profetului Mohamed, apărută într-un ziar suedez şi în care el este prezentat ca un câine.

Autorul caricaturii este Lars Vilks, un artist plastic suedez în vârstă de 53 de ani, cunoscut pentru stilul său violent şi pentru mesajele sale sociale extremiste.

La început, el a încercat să ofere caricatura unor galerii de artă şi muzee, dar a fost refuzat. Un editor, revoltat de refuz, a hotărât să publice caricatura într-un ziar. Dar organizaţiile musulmane din Suedia s-au înfuriat şi au organizat manifestaţii de protest. Caricatura a avut ecou şi în Iran, unde s-au organizat mari manifestaţii anti-suedeze.

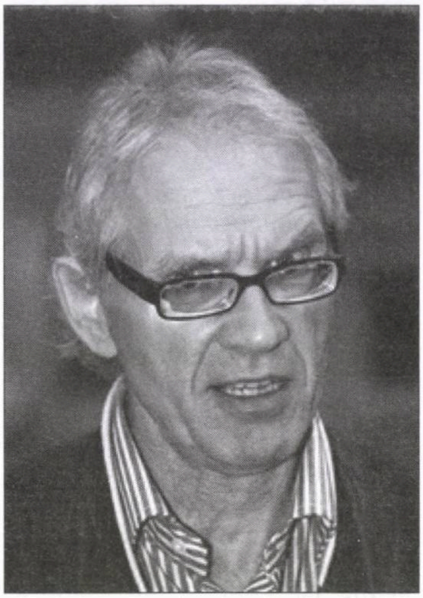

Lars Vilks

Ministrul suedez de Externe a declarat: "Musulmanii pot să protesteze cât vor. În democraţia suedeză presa are deplină libertate de expresie".

(După "Ultima oră", 2007)

Nota Redacţiei: Bineînţeles, Vilks a fost numaidecât ameninţat cu moartea de către islamişti. Zilele trecute, postul de televiziune Sky News ni l-a arătat strecurându-se, dimineaţa, înainte de a pleca de acasă, sub automobilul său, pentru a se asigura că nimeni n-a plasat vreo bombă în timpul nopţii.

Întrebat de-un reporter dacă nu se teme pentru viaţa lui, suedezul a răspuns: "Prefer să mor decât să renunţ la libertatea de a desena ce vreau".

Lumea: Noroc că mai sunt și moderați printre șefii arabi de pe glob; altminteri, am da de dracu'!

Unul din cei mai buni cunoscători ai organizaţiilor musulmane de peste ocean este numitul C. Făgeraşu, de la revista "Semnalul". Făgeraşu e un fel de-a spune, avem de-a face cu pseudonimul cunoscutului scriitor Sergiu Fărcăşan, trăitor în Canada. Ca vechi satiric ce este, marea lui plăcere la ora de faţă este de a arăta, blând, "cine sunt şi ce vor" diferiţi islamişti *moderaţi* din State şi din Ţara Arţarilor.

În ultimul număr din "Semnalul", Fărcăşan ne dă câteva exemple, pe scurt. Şi pe cuprinzător:

«Sami Al-Arian, popular activist mahomedan, invitat la Casa Albă pe vremea lui Clinton şi Bush, s-a pronunţat cum nu se poate mai clar: "Sunt o persoană mahomedană foarte moderată. Condamn violenţa în toate formele ei". Numai că într-o cuvântare la o moschee din Cleveland a urlat din fundul bojocilor: "Să blestemăm America, să blestemăm Israelul, să-i blestemăm pe aliaţii lor până dă moartea în ei!". Încolo, foarte moderat. Şi condamnat ca terorist.

Abdurahman Alamoudi: stâlp al comunităţii musulmane, a făcut şi el excursia de la Casa Albă la o temniţă neagră, dar nu înainte de a forma corpul predicatorilor musulmani ai armatei americane. Înainte de arestare cânta şi el: "Suntem împotriva tuturor formelor de terorism. Religia noastră este împotriva terorismului". Asta în timp ce a adunat fonduri importante pentru Al-Qaeda şi a fost înregistrat pe bandă de magnetofon afirmând că Bin-Laden n-a omorât destui americani.

Să nu uităm că toată înşelăciunea are un scop precis. A spus-o foarte clar – înregistrat – acelaşi Abdur, la o adunare musulmană: "Mai devreme sau mai târziu musulmanii vor alcătui conducerea morală a Americii. Depinde de mine şi de voi. Ori o facem acum, ori după o sută de ani, dar această ţară va deveni o ţară musulmană. Şi dacă suntem în afara Americii, putem glăsui: "Oh, Allah, distruge America!". Dar dacă suntem înăuntru, e sarcina noastră să o schimbăm.» (Ne lasă gura apă când ni le imaginăm pe vedetele Hollywoodului acoperite din cap până-n picioare cu năframe negre.)

Ali Al Timini: Imam născut în Washington, colaborase cu un fost consilier al Casei Albe şi declarase: "Poziţia mea împotriva terorismului şi violenţei inspirate de musulmani împotriva unor oameni nevinovaţi e bine cunoscută de toţi mahomedanii. Cinci zile după atacurile din 11 septembrie, le-a numit legitime şi i-a chemat pe tinerii musulmani să amplifice "războiul sfânt" şi jihadul violent. S-a bucurat de dezastrul navei spaţiale Columbia, ca un semn bun şi o lovitură împotriva marelui inamic. SUA – a spus el – "trebuie distrusă". Moderatul e acum după zăbrele.»

Lumea: Un clasament al celor mai răi patroni

Nimeni nu aşteaptă de la patroni manifestări de tandreţe şi sensibilitate. Se consideră că dorinţa de profit justifică duritatea, ba chiar şi mitocănia. Se subînţelege că politeţea şi fair-play-ul ar fi primii paşi spre faliment. Dar chiar şi în această schemă e loc pentru nuanţe.

Informaţiile care pot duce la atribuirea titlului de „Cel mai rău patron“ nu vin de la patronii înşişi, ci de la victimele lor. Concursul a fost iniţiat anul trecut de către societatea Working America, afiliată la una dintre cele mai mari federaţii sindicale din SUA: AFL-CIO. Concursul e naţional şi rezultatele sunt disponibile în limba engleză pe site-ul www.workingamerica.org/badboss.

Marele Premiu 2007 a fost atribuit (prin votul internauţilor) patronului lui Peter Yonski (pseudonim, aşa cere regulamentul concursului). Bărbatul din Illinois, în vârstă de 30 de ani, tată a trei copii, a ajuns în incapacitate de muncă fiindcă s–a îmbolnăvit de o formă rară de cancer. Întreprinderea trebuia să-i ofere compensaţii, deoarece salariatul cotizase 10 ani pentru fondul de sănătate. Patronul a refuzat, după ce a avut grijă să distrugă toate actele care dovedeau drepturile lui Yonski, rămas şi fără serviciu, şi fără bani.

La categoria Steaming Mad (Nebunul care fumegă), premiul a fost obţinut de patronul unei întreprinderi de asistenţă telefonică: localul luase foc, toţi funcţionarii au fost evacuaţi, dar patronul i-a ordonat celui mai recent angajat să rămână la postul său, până vin echipele specializate de pompieri. Aşa că tânărul a rămas şi a răspuns la telefon timp de o oră clienţilor, în localul copleşit de fum, până au venit pompierii.

O diplomă specială a fost acordată de către ziarul elveţian *Matin Dimanche* patronului care, după ce a trimis un buchet de flori unei salariate la moartea tatălui ei, i-a expediat apoi şi nota de plată de la florărie.

Juriul concursului a primit 5.000 de informaţii de la salariaţii care reclamau incompetenţa patronilor lor, dar n-au fost atribuite decât două premii: un bilet de avion şi un sejur de o săptămână oferite de patronul unei agenţii de voiaj, afiliată la confederaţia sindicală.

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...la moartea lui I. Schechter am citit în "Ultima oră", sub semnătura d-nei Piţi Roisman (soţia regretatului dr. Eruhim Roisman), rândurile de mai jos, ce dovedesc un extraordinar curaj intelectual: "Toţi putem fi înlocuiţi; Şerbu Schechter, minte luminată şi prieten bun – nu!".

Nu ne place că...

...după ce a lansat la Conferinţa Uniunilor de Comerţ, de la Tel Aviv, câteva fraze de Moişe Grois inconştient şi de neam prost, precum "Noi cumpărăm Ungaria" (şi alte ţări), provocând (cum altfel?) furia celor de la Budapesta, d. Shimon Peres, preşedintele nostru, nu şi-a tras două perechi de palme.

Ne place că...

...încercând să-i ajute pe cititori să priceapă de unde vine ura poporului frate egiptean la adresa noastră (ură ce se manifestă astăzi, pritre altele, prin sprijinirea pe faţă a aprovizionării cu arme a Hamasului din Gaza), băieţii de la "Jerusalem Post", mai puţin cumsecade decât unii colegi de-ai lor de la "Iediot" sau "Maariv", au umblat prin arhive şi-au găsit nişte declaraţii oficiale demne de interes. Astfel, la 1 mai 1948, adică cu două săptămâni înainte de izbucnirea Războiului de Independenţă, secretarul general al Ligii Arabe, egipteanul Abdul-Rahman Azzam Pasha, a spus: "Dacă sioniştii îndrăznesc să înfiinţeze un stat, masacrele pe care le vom dezlănţui noi vor face ca cele săvârşite de Gingis Han şi Hitler să pară o joacă de copil". Iar în ziua când cele şapte state arabe s-au năpustit asupra nou-născutului Israel, acelaşi Azzam a declarat la radio: "Acesta va fi un război de exterminare şi un masacru cum n-a mai fost, despre care se va vorbi aşa cum se vorbeşte despre masacrele comise de mongoli şi de cele din timpul cruciadelor".

Abdul Rahman Azzam Pasha (în picioare), între regele Saud al Arabiei Saudite şi regele Faruk al Egiptului (1945)

Nu ne place că...

...poşta de pe strada Zamenhoff, colţ cu Kikar Dizengoff, din Tel Aviv, s-a închis pentru 4 (patru) luni din motive de "şipuţim", punându-ne pe noi, cei de la "Minimum", pe drumuri, şi îndemnându-ne să ne-aruncăm în Yarkon.

Nu ne place că...

...aşa cum ne informează scriitorul Andrei Pleşu, recent întors dintr-o călătorie în Germania, nemţii asistă cu îngrijorare la un fenomen misterios: numărul albinelor scade pe zi ce trece. Astfel, în landul Bavaria, numărul insectelor sus-amintite a scăzut cu 30% în raport cu anul trecut.

Ne place că...

...cetăţeanul Fiodor Nesterciuk (63) din Kamen-Kashirsky (Ucraina) nu doarme de mai bine de 20 de ani şi că, mai ales, se simte bine, fiind bucuros că noaptea poate citi după pofta inimii.

Nu ne place că...

...d. Maite Larrondo, primarul oraşului La Cruz din Chile, a găsit o metodă nouă pentru a se răzbuna pe tipii pe care nu-i înghite; supărat că profesorul Patricio Gonzales îl criticase într-o şedinţă, el a aranjat ca omul să fie concediat de la şcoală şi l-a angajat la primărie, cerându-i să stea toată ziua în biroul său şi să se uite la peretele din faţă.

Ne place că...

...femeile din diferite ţări au început să-şi trimită chiloţii la ambasadele Burmei (statul Myanmar) din lume în semn de protest faţă de represiunea declanşată nu de mult de autorităţi împotriva preoţilor budiști și altor cetățeni care au demonstrat pașnic pentru instaurarea unui regim democrat. Explicația gestului: generalii de la putere, din Burma, sunt foarte superstițioși, temându-se că bărbații care pun mâna pe *dessous*-urile femeilor își pierd puterile (inclusiv pe cele politico-militare).

Ne place că...

...numitul Albert Zerbib, de la Paris, un cunoscut specialist în vindecarea bolnavilor prin magnetism (guérisseur-magnétiseur), a făcut *alia,* instalându-se la Natania, unde a început să-și exercite meseria; ne place că (așa cum susțin unii...), omul posedă în mâinile sale un fluid capabil să ușureze durerile bolnavilor, ba chiar să-i vindece de tot felul de maladii, precum zona zoster, psoriazis, angoasă, stres, greutăți de respirație etc. etc.

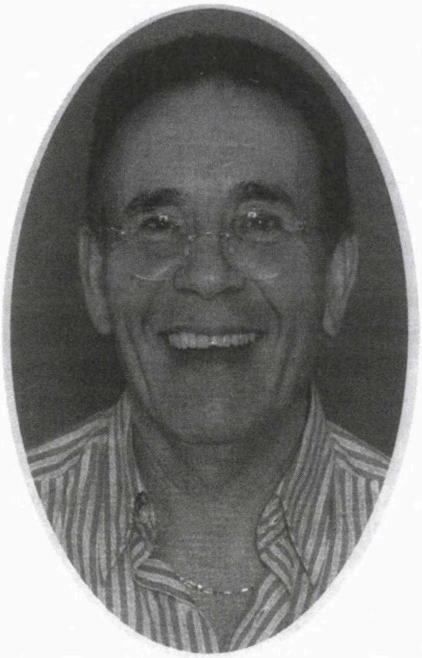

Ne place că...

...Institutul Cultural Român din Tel Aviv aduce oameni de calitate din România pentru a participa la manifestările organizate în sala din str. Shaul Hameleh din Tel Aviv.

Nu ne place că...

...d. Viorel Patrichi a publicat în revista (cam *anti*) "Lumea", din București un articol în care își exprimă profunda părere de rău față de faptul că americanii furnizează arme Israelului.

Ne place că...

...noul rabin de la București, Shlomo Sorin Rosen, are numai 28 de ani.

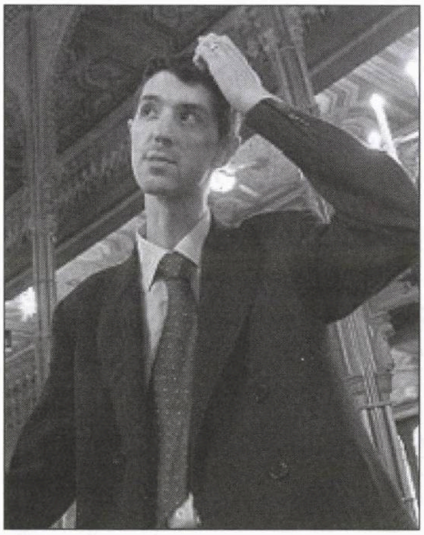

Rav Shlomo Sorin Rosen

Nu ne place că...

...două surori din Kalkilia (în teritorii), pe nume Sima Al-Adel (28) și Iman (25), au fost ucise de fratele lor, care le-a ciuruit de gloanțe pentru a le pedepsi astfel că au "încălcat onoarea familiei"; nu ne place, de asemenea, că tot în Kalkilia, numita Wafa Wandan (29), divorțată, a fost ucisă în cadrul a ceea ce se cheamă la arabi, foarte frumos, "crimă de onoare".

Nu ne place că...

...în Ardeal (lângă Arad) s-a deschis un restaurant numit "Gogoașa posacă".

Ne place că...

...un cetățean din Haifa, acuzat de a fi încercat să violeze în automobilul său două studente de la universitatea din marele port, a fost condamnat nu numai la închisoare, ci și la plata unei amenzi neobișnuite: câte 50.000 de șekeli fiecăreia dintre cele două studente și... 30.000 de șekeli soției sale.

Ne place că...

...d-ra Satoko Kamoshida, de la Universitatea din Tokyo, a sosit în Israel pentru a studia limba idiș la Universitatea din Tel Aviv.

Satoko Kamoshida

Nu ne place că...

...cei 100 de milioane de dolari pe care Israelul i-a transferat, nu de mult, Autorității Palestiniene de la Ramallah, au fost folosiți de primul ministru palestinian Salaam Fayad (tipul acela *moderat* și cu studii în Statele Unite) pentru plata salariilor cuvenite armatei Hamasului din Gaza, ca și pentru achiziționarea de rachete Kassam destinate a fi lansate asupra orașelor israeliene; nu ne place, de asemenea, că de îndată ce s-a aflat de aceasta, dl. Fayad s-a scuzat, afirmând că banii au ajuns în mâinile Hamasului datorită unei greşeli de computer; dar cel mai mult şi mai mult, nu ne place că, vorbind aşa, primul ministru OEP-ist (vreau să zic partenerul nostru de pace) ne ia de oligofreni şi bătuţi în cap cu cuie.

Nu ne place că...

...la Minsk, capitala republicii Belarus, poliţia a năvălit – la cererea preşedintelui Lukacenko – în teatrul unde se juca o piesă a dramaturgului englez Mark Ravenhill, arestându-i pe actorii de pe scenă, precum şi pe toţi spectatorii din sală.

Ne place că...

...artistul danez de origine chiliană Marco Evaristi (43) a vrut să ajungă pe vârful Mont Blanc, din Franţa, să-l vopsească în roşu şi să înfiinţeze acolo un stat independent numit "Pink State" (Statul Roz); ne place mai puţin că jandarmii de la Chamonix, în loc să privească gestul pictorului cu îngăduinţă şi-un surâs franţuzesc, l-au arestat în timpul ascensiunii, băgându-l pe două săptămâni la puşcărie.

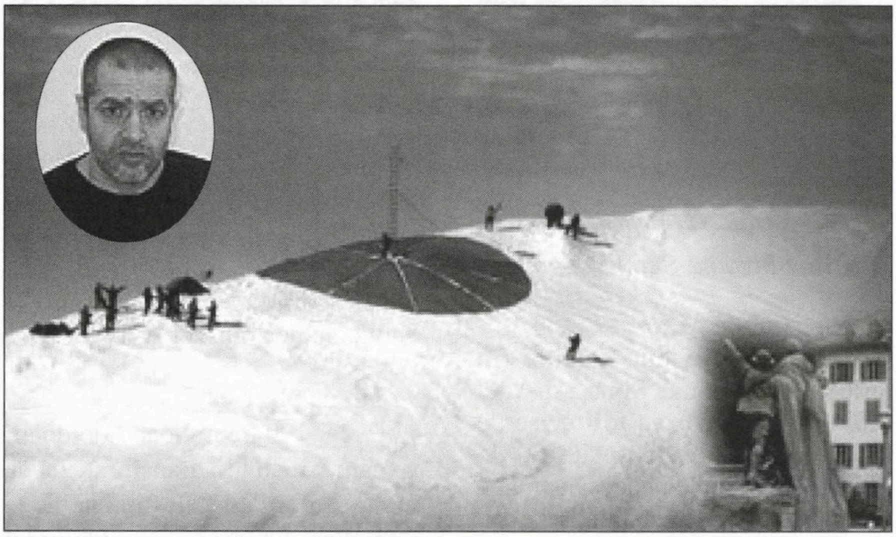

Ne place că...

...în "Dilema veche", din Bucureşti, am citit cele de mai jos, sub iscălitura Magdalenei Boiangiu:

*«**Lecţii pentru acasă.** E o experienţă singulară, dar "The New York Times" (4 octombrie 2007) descrie metoda profesorului Frye şi rezultatele ei de la Montclair High School ca pe un exemplu demn de urmat. Profesorul de engleză a decis să le dea teme şi părinţilor: se aşteaptă ca ei să comenteze în scris pe blogul său online ori o povestire de Franz Kafka, ori prima parte a unui poem de Walt Whitman, ori discursul lui Robert F. Kennedy din 1968 (cel de după asasinarea lui Martin Luther King). Dacă părinţii nu-şi fac lecţiile, nota elevului va avea de suferit, sancţiune aplicată doar o dată în cei trei ani de când profesorul Frye utilizează sistemul. Dorinţa lui este să-i ţină pe părinţi implicaţi în procesul educaţional, după ce a observat că astfel poate fi îmbunătăţită calitatea acestuia. La început au fost reticenţi – „mi-am terminat studiile, am isprăvit cu astea, am şi alte treburi“ – s-a scuturat o mamă, agent imobiliar. Şi-a făcut temele de frica penalizărilor pentru fiica ei, nu e fericită, dar consideră că dl. Frye e un profesor bun. Ceilalţi au acceptat, unii dintre ei găsind chiar că lecturile comune ale părinţilor şi copiilor asigură un spaţiu de discuţie paşnic, fără certuri din cauza hainelor sau a tunsorii.»*

Nu ne place că...

...d-na Dawn Herb, din Scranton, SUA, este pasibilă de o pedeapsă de până la 90 de zile de închisoare şi de o amendă de 300 de dolari din cauză că, pe când se afla în toaleta ei de la domiciliu, s–a enervat din cauza unei ţevi stricate şi a înjurat de mama focului, proferând câteva expresii totalmente indecente; de fapt, însă, ceea ce nu ne place nouă cel mai mult este că ea a fost auzită de-un poliţist care trecea întâmplător prin faţa ferestruicii de la WC-ul cu pricina şi a raportat superiorilor săi cele auzite.

Ne place (dar numai aşa, ca idee) că...

...la Bucureşti, "Asociaţia Gropilor Libere" (alcătuită din amatorii de circulat cu aşa-zisele "biciclete de munte" pe terenuri accidentate) a organizat un miting de protest împotriva lucrărilor de asfaltare din zona Parcul Icoanei.

Nu ne place că...

...numitul Constantin Cioroi (41), din Târgu Frumos (Iaşi), supărat că prietenul său Mihai Câmpeanu (56) refuzase să facă sex cu el, s-a repezit la acesta şi i-a tăiat penisul.

Ne place că...

...Avi Dichter, ministrul Securităţii Publice, a încălcat "legea tăcerii" din guvernul Olmert, declarând la radio Galei Zahal că Egiptul (partenerul nostru de nădejde) nu face nimic, dar absolut nimic pentru a împiedica transportul de arme din Egipt în Gaza.

Ne place că...

...Biblioteca Naţională din China a hotărât să introducă pe Internet Enciclopedia Yonghe, cea mai veche din lume (1403-1407), cuprinzând 11.905 de volume.

Nu ne place că...

...preotul Gheorghe Ciacîru, din Vaslui, nemulţumit de felul cum enoriaşul Romică Huhurez se poartă cu soacră-sa, l-a aşteptat seara pe un drum sătesc şi l-a bătut crâncen, trimiţându-l la spital.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din "Jerusalem Post", doi funcţionari de la Primăria Tel Aviv au făcut nu de mult o "călătorie de documentare" de cinci zile la Paris, pentru a vedea cum este organizată ieşirea de urgenţă din parkingul de la Muzeul Luvru, – călătorie care-a costat câteva mii de euro din bugetul Primăriei.

Nu ne place că...

...un procuror american a cerut ca numitul Scott A. Masters (41), din St. Louis, SUA, arestat şi dat în judecată sub acuzaţia de a fi furat o gogoaşă (doughnut) din magazinul "Country Mart", în valoare de 52 de cenţi, să fie condamnat (întrucât este recidivist) la închisoare pentru minimum 30 de ani.

Senatorul american Ernie Chambers, din statul Nebraska, a provocat o adevărată furtună în presa de peste ocean înaintând o plângere la tribunal împotriva lui Dumnezeu, pe care îl acuză că "tolerează producerea de catastrofe naţionale, comiterea de atentate în care pier oameni nevinovaţi etc. etc.

Ştii ce? Dacă ţinem seama de toate câte se petrec pe acest pământ, nu m-ar mira ca d. Chambers să câştige procesul.

Ne place că...

...tribunalul din Aix-en-Provence, Franţa, l-a achitat pe René Ainardi (fost comisar de poliţie), membru al consiliului municipal din oraşul Marignane, acuzat de incitare rasială; Ainardi îi ceruse preşedintelui Algeriei, în plin consiliu municipal: "Domnule Bouteflika, luaţi-vă îndărât milioanele de algerieni care trăiesc pe pământul nostru... în felul acesta, se vor goli închisorile de la noi, vom trăi în mai multă siguranţă, iar organismele sociale vor deveni, în sfârşit, beneficiare"; în acelaşi timp, el s-a adresat Ministerului de Interne în aceşti termeni: "Maghrebinii (cei veniţi din Africa de Nord – n. red.) au dezlănţuit teroarea în trenurile, oraşele şi satele noastre".

Ne place că...

...consiliul pentru "Premiile "Ig-Nobel", decernate cercetărilor cele mai aiuristice din lume, a conferit distincţia pentru aviaţie pe anul acesta unui grup de cercetători (Patricia Agostino, Santiago Plano şi Diego Golombek) care au descoperit că şoarecii recuperează mai repede de pe urma decalajului orar (jetleg) dacă li se administrează Viagra. Premiul Ig-Nobel pentru pace a fost decernat Laboratorului Wright al Forţelor armate americane pentru "Bomba Gay, o armă chimică având darul de a provoca o atracţie sexuală irezistibilă între soldaţi inamici".

Nu ne place că...

...agenţia franceză ANPE-Spectacle a angajat câteva actriţe aflate în şomaj, pentru a se lăsa rase în cap, pe scenă, contra sumei de 200 de euro fiecare, în spectacolul cu piesa "Şi aruncaţi-mi cenuşa pe Mickey" de Rodrigo Garcia (fiul scriitorului columbian Gabriel Garcia Marquez).

Ne place că...

...cunoscuta ziaristă din *alia* Odetta Schwartz ("Maariv", Canalul 10 al televiziunii etc.) frecventează zilnic un studio de pe strada Allenby, din Tel Aviv, unde ia lecţii de dansul burţii.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

ETC... ETC...

••• Aşa cum apucasem să anunţăm, telegrafic, la închiderea ediţiei precedente, a murit la Bucureşti – în această toamnă, în care oricum s-a murit prea mult – scriitorul Horia Aramă.

Născut la Iaşi, în 1930, Horia Aramă, prozator, poet, începe, aşa cum citim în "Dicţionarul Neconvenţional...", *«sfios tăcut, de parcă ar fi şters zidurile lumii literare – cu povestiri pentru copii ("Fumul, ploaia şi-un ţânţar", Bucureşti, 1959; "Păsări călătoare", 1955, etc.), continuând cu versuri ("De la om la om", 1960). În anii '60 se lansează în sferele literaturii ştiinţifico-fantastice, devenind unul din cele mai bune condeie ale genului. A fost o surpriză, poate cea mai rafinată dintre surprizele fără de număr cu care scriitorul acesta, nu lipsit de intuiţie teatrală, obişnuieşte să-şi mobileze cărţile.*

S-ar zice că, dornic de a scrie despre ne-copii (destui pionieri fruntaşi pe ramură, destui Moş Crăciuni cu plete dalbe), dar temător încă de a păşi pe terenul minat al cotidianului, Horia Aramă s–a instalat în zona de porto franco estetic a basmului pentru oameni mari care este SF-ul. Aici, ca să nu zic acolo, prozatorul a găsit o climă potrivită organismului său literar, pornind să zburde în voie.

"Omul care are timp" (Bucureşti, 1964); "Moartea păsării-săgeată" (Bucureşti, 1966); "Luminile stau de vorbă" (Bucureşti, 1966); "Cosmonautul cel trist" (Bucureşti, 1967); "Ţărmul interzis" (Bucureşti, 1972); "Verde Aixa" (Bucureşti, 1976) – au frapat printr-o imaginaţie neîntâlnibilă pe toate drumurile, îndemnându-ne să credem că timidul autor, membru al familiei de sensibilităţi Florin Mugur, se împlineşte, à la Superman, în visarea cu ochii deschişi. Şuruburile tehnico-ştiinţifice sunt aici neesenţiale, Aramă bate şeaua Lunii ca să priceapă iapa din grajdurile lumii terestre.

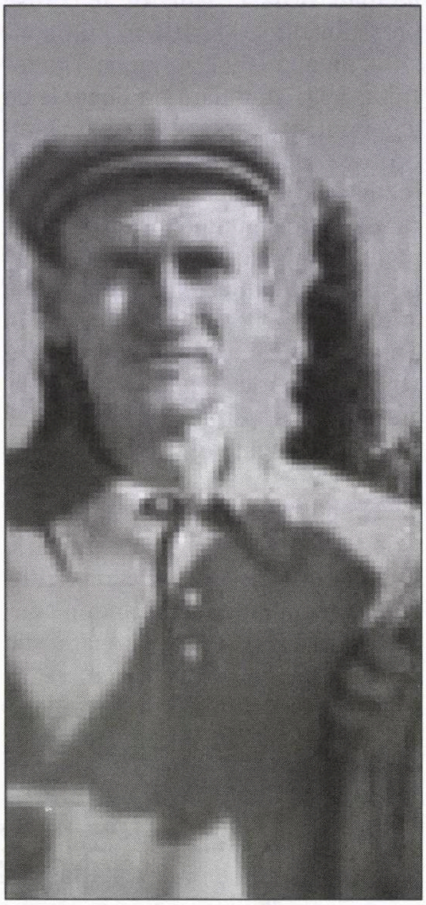

Horia Aramă

După vreun deceniu şi mai bine petrecut cu folos în spaţiul cosmic, dincolo de contingent, A. s-a încumetat, mânat de ambiţii supreme, să meargă mai departe, mai sus (altius!): el a pus piciorul acolo unde visa dintotdeauna să ajungă, adică pe strada şi-n breasla unde locuieşte. Pentru Horia Aramă drumul cel mai scurt până în Calea Victoriei trece prin Calea Laptelui.

Eroul romanului "Dumnezeu umblă desculţ" (Bucureşti, 1968) este – în sfârşit! – un scriitor, pus în situaţia de a transforma personalitatea unui vagabond bizar. "Cetatea soarelui" (Bucureşti, 1980) adună în jurul unei mese (era să zic rotunde) de local lacto-vegetarian (iată hanul romanului clasic unde se întâlnesc destinele) câteva personaje din intelectualitatea între ghilimele a epocii. Poetul George Năgheru joacă pe omul cu capu-n nori, nepriceput şi indiferent la treburile lumeşti; în realitate, "lunaticul" este calculat, gospodar temeinic în materie de carieră şi, în plus, nu se încurcă la capitolul morală proletară cu prea multe scrupule. Doritoare de prezenţe masculine-n preajmă, mereu, dar cu alibiuri superioare, Ferdinanda organizează un fel de cerc ştiinţific la domiciliu, frecventat de gânditori cu muşchi. Soţia unui pictor viitor mort îl convinge pe acesta să-şi iscălească pânzele înainte de a-şi da duhul (omul nu obişnuia să semneze, voindu-se anonim) pentru ca, astfel parafate, să poată fi vândute mai uşor; după deces, îndoliata se pune pe marketing în stil mare, încasând parale frumoase. Un ticălos rafinat este Sebastian, specialist în asuprirea şi exploatarea spirituală a prietenului său, învăţatul Aristide Pava; în timpul vieţii acestuia, l-a împiedicat să se afirme ca valoare; după moartea lui Pava, se grăbeşte să editeze cu patos manuscrisele amicului (frate de suflet!), făcând capital.

Interesant este că istorisirile terestre nu indică o ruptură de lumea basmului, observaţia realistă fiind injectată cu stări fantastice, stranii, ceea ce dă un aliaj de calitate. Autorul ne apare în chip de Moş Aramă blajin şi ironic, sfătos şi acrişor, care, aşezat la gura focului, cu luleaua-n dinţi, povesteşte ascultătorilor despre a fost odată ca niciodată la Lacto-Barul din colţ.»

Horia Aramă era un om retras. Printre cei care l-au cunoscut mai îndeaproape în anii din urmă, se află şi caricaturistul Adar Darian.

Într-o evocare din "Ultima oră", el scrie (extrase):

«Acest om, de o distincţie şi nobleţe sufletească rare, a trăit o viaţă chinuită, singur şi cu multe suferinţe. A înfruntat întotdeauna greutăţile fără să se plângă, fără să ceară ajutorul cuiva.

A locuit într-un mic apartament din Bucureşti, înconjurat de cărţi, într-o sihăstrie care amintea de mari filozofi şi literaţi ai vremurilor trecute. Apartamentul lui nu avea pereţi, ci numai rafturi cu cărţi. Cărţile erau pentru el lumea lui, orizontul lui.

S-a născut la Iaşi într-o familie modestă. Tatăl lui a părăsit familia când Horia era încă copil. Mama lui, pentru care avea o dragoste-cult, l-a crescut greu, cu multe privaţiuni în perioada prigoanei, iar după război au venit la Bucureşti unde Horia a intrat la o şcoală de meserii. A fost primit la Şcoala de Literatură Mihai Eminescu. După terminarea studiilor a fost angajat la Radio, la emisiunile pentru copii şi tineret. Activitatea lui radiofonică nu l-a împiedicat să scrie povestiri, nuvele, poezii şi chiar piese de teatru. Concomitent cu aceste ocupaţii a început o lucrare monumentală care l-a obsedat toată viaţa, "Istoria utopiei". Această lucrare, căreia i-a dedicat două decenii, i-a adus consacrarea. E o scriere în 3 volume în care face o trecere în revistă a tuturor marilor idei utopice de-a lungul veacurilor. Mari instituţii din lume i-au cerut colaborarea. A fost invitat să conferenţieze în multe ţări, dar pe timpul dictaturii ceauşiste i-a fost imposibil să dea curs acestor invitaţii.

După 1989 a putut în sfârşit să plece în Japonia unde a conferenţiat. La scurt timp după revenirea din Japonia a suferit o grea pierdere. Soţia lui a decedat în urma unei boli necruţătoare. Horia a fost complet descumpănit. După ce a rămas singur, s-a închis în lumea cărţilor şi a amintirilor lui.

Încet, încet, ne-am cunoscut, ne-am împrietenit şi s-a creat între noi o legătură puternică. A vizitat de câteva ori Israelul şi a fost entuziasmat de ce a văzut. Când l-am revăzut ultima oară, la Bucureşti, am stat mult de vorbă. Avea multe proiecte, lucra la o nouă traducere, scria un roman şi promitea o nouă vizită în Israel.

Dar soarta a hotărât altfel. Horia a murit singur, acasă, între cărţile lui dragi.»

••• Care-a fost cea mai tristă ştire din Tel Aviv, sosită luna trecută la Bucureşti? Dispariţia fulgerătoare a lui I. Schechter. Aşa susţine dramaturgul Dorel Dorian, redactorul-şef al revistei "Realitatea Evreiască". Într-un necrolog apărut la câteva zile după moartea condeierului, Dorian scrie (extrase):

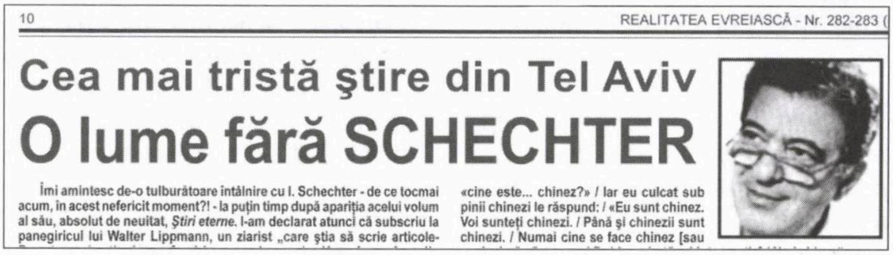

10 REALITATEA EVREIASCĂ - Nr. 282-283 (

Cea mai tristă ştire din Tel Aviv

O lume fără SCHECHTER

Îmi amintesc de-o tulburătoare întâlnire cu I. Schechter - de ce tocmai acum, în acest nefericit moment?! - la puţin timp după apariţia acelui volum al său, absolut de neuitat, *Ştiri eterne*. I-am declarat atunci că subscriu la panegiricul lui Walter Lippmann, un ziarist „care ştia să scrie articole-

«cine este... chinez?» / Iar eu culcat sub pinii chinezi le răspund: / «Eu sunt chinez. Voi sunteţi chinezi. / Până şi chinezii sunt chinezi. / Numai cine se face chinez [sau

«Îmi amintesc de-o tulburătoare întâlnire cu I. Schechter – de ce tocmai acum, în acest nefericit moment?! – la puţin timp după apariţia acelui volum al său, absolut de neuitat, "Ştiri eterne". I-am declarat atunci că subscriu la panegiricul lui Walter Lippmann, un ziarist "care ştia să scrie articole-Roentgen, / articole-scafandri care coborau/ adânc, în smârcurile evenimentelor". (Şi, ca o paranteză, şi la poezia lui Schechter de atunci: "Puţini ştiu să scrie articole/ şi mai puţini ştiu să le citească/ iar cei ce le-nţeleg sunt ca bizonii/ pe cale de dispariţie"). Lippmann fusese mereu consultat de preşedinţii diverselor state, solicitându-l să le explice ce a vrut să spună în diversele sale articole, deşi aceiaşi oameni politici "Făceau războaie fără să-l consulte/ şi pe urmă se milogeau de el/ să-i înveţe cum să iasă din noroi.// Nu-şi închipuiau că el va muri/ şi ei vor rămâne orfani de oracol". Da, de asta mi-am amintit de acest volum tocmai la moartea lui Schechter. "Bine-mi pare! – mai spunea poetul – să vadă şi ei/ că nimeni nu se poate lipsi de ziarişti –/ nici guvernele, nici Cenzura/ ba nici măcar redacţiile de ziare!". Nici noi, dragă Schechter – Igor, cum îţi spuneam în tinereţile noastre –, nu ne putem lipsi de spiritul tău viu. Cum să accept că nu mai eşti printre noi?!

S-a scris în aceste zile despre Igor că ar fi fost un umorist prin excelenţă, cu o disponibilitate satirică strălucitoare, dar era mai mult decât atât, era un om cu un admirabil surâs, cu o vervă încântătoare şi cu un farmec – cum să-i spun? "à la Schechter". Era, mai presus de orice, un moralist (a se citi discret) şi fără acel rictus dispreţuitor pentru ceilalţi... Îmi amintesc cele zece porunci pe care-a hotărât să le dăruie celor care nu-l iubeau, ba chiar, dimpotrivă, dar se amuzau şi ei, citindu-l: Decalog – 1. Să nu ucizi încontinuu/ 2. Să nu furi în prostie/ 3. Să nu girezi/ 4. Fii treaz şi în somn/ 5. Nu regreta delictele înainte de le comiţi/ 6. Nu-ţi fie teamă să te compromiţi/ 7. Fii ce pari/ 8. Fă invers/ 9. Cinsteşte-i pe cei ce plătesc pentru asta/ 10. Pupă-te". Îmi scriai, dragă Schechter, pe coperta ştirilor tale eterne: "Dorelului – care este pentru mine singura ştire bună primită din Bucureşti;

străvechea prietenie a lui I. Schechter". Îi scrisesem atunci că, în ceea ce mă privește, "încă mă zbat și mă străduiesc să rezist". Și iar mi-am amintit de zilele când lucram împreună la o neobișnuită piesă de teatru: Nu, nu, nu, care încă nu s-a jucat. Cine ar fi putut s-o joace în acei ani ai tinereții noastre? Dar o să fie jucată cândva, îți promit, și se va intitula, ca și atunci, ca și astăzi, aceste rânduri: "Nu, nu, nu... nu-i adevărat!". Cărăbușul (așa se numea eroul piesei) – ziaristul-cărăbuș nu moare niciodată! Și parcă te văd, surâzând, la viitoarea piesă, chiar în seara premierei: "Singura veste bună care mi-a parvenit din București, după ce murisem puțin...". Igorului, cu străvechea îndârjire de a rămâne același, orice s-ar întâmpla.»

••• În același timp, peste mări și oceane, în Canada, ziarista Ella Rind evoca, în revista "Semnalul", din Toronto, figura colegului dispărut:

«În cursa maratonică a vieții noastre zilnice, știrea dispariției premature a unui prieten ne țintuiește locului.

Nu-i drept! Cui să-i cerem socoteală că vocea inimitabilă a lui I. Schechter nu se va mai auzi?

Cum de s-a eschivat el de legământul, pecetluit în urmă cu doi ani, de a-mi scrie, numai și numai el, necrologul: mă întristase tonul lacrimogen – de serviciu – al unui asemenea omagiu alcătuit de un coleg neinspirat.

Recrutat cam odată cu mine acum 4 decenii în redacția cotidianului de limbă română din Tel Aviv, am împărțit amândoi amărăciunile statutului de ultim venit pe scara redacției, ca și vulnerabilitățile celor neînarmați pentru lupta cotidiană cu vârtejul Israelului.

Tânărul poet I. Șerbu, care și-a reînsușit atunci numele de Izu Schechter, ne-a impresionat cu entuziasmul cu care îmbrățișa munca de gazetar.

Adevărata surpriză a survenit atunci când și-a relevat inepuizabilul talent de umorist: flerul cu care izbutea să surprindă comedia realității israeliene, simpatia amuzată cu care evoca strădaniile "ole"-ului din România pentru a se integra într-o țară veche-nouă plină de paradoxuri.

În "Pericopa laică" prin care, în fiecare ajun de Șabat, ne făcea morală nouă, cititorilor săi fideli, în pamfletele sale care biciuiau cu mânie de profet biblic racilele, pretențiile, pozele și gogomăniile marilor și micilor impostori și săpători ai fericirii evreului israelian, în tablourile anacronice care întrețeseau momente tanahice și scene ale actualității, în nostalgicele sale evocări ale Bârladului copilăriei sale, ca și în trimiterile sarcastice la trecutul său în lumea minciunii regimului comunist, Schechter mânuia fără cruțare lama ironiei, creând pentru a se exprima un limbaj original ce îmbina candoarea dezarmantă, ineditul și sofisticarea.»

••• Știm, recunoștința e o floare rară. Rară, dar nu inexistentă. O asemenea dovadă de recunoștință ne-a dat-o de curând Andrei Pleșu, directorul săptămânalului "Dilema veche". Vorbind despre oamenii care l-au ajutat pe el (ca și pe alții) să primească un pașaport în *vremea aceea,* când nu era chiar atât de simplu să călătorești prin Occident, el scrie:

«Un personaj uluitor al acelor vremuri a fost Edmund Pollak. Plecat din România și ajuns înalt funcționar pe lângă Conferința Rectorilor Vest-Germani (un fel de minister federal al învățământului superior), el a avut o intervenție providențială în destinul multora, printre care mă prenumăr. Era un releu perfect între aspiranții români la beneficiile unui sejur apusean și feluritele universități și fundații nemțești, dispuse să ofere burse. Tactul lui tenace, prestigiul de care se bucura în țara lui de adopție, o nobilă discreție și o nesfârșită bunătate erau puse la lucru spre a ajuta tineri înzestrați din România să iasă, pentru un timp, din țară și, odată ieșiți, să se descurce convenabil în mediul academic atât de străin cu care se confruntau. Edmund Pollak era o instituție și, în același timp, un fel de tată fratern, gata să te preia, să te însoțească, să te protejeze. Am petrecut, alături de el și de inimoasa lui nevastă, tihnite prânzuri duminicale, momente de convivialitate întremătoare, atât de necesare veneticului care eram, neînvățat cu experiența străinătății. Om de carte și de gust, generos, dezinteresat, plin de umor și de afecțiune, fără să cadă vreodată în tapaj retoric sau în efuziune lacrimogenă, dl. Pollak a contribuit decisiv și neștiut la salvarea intelectuală a mai multor generații. N-a primit niciodată recunoștința pe care o merita. Vorbesc adesea cu Gabriel Liiceanu (un alt beneficiar al străduniilor pollakiene) despre norocul de a-l fi întâlnit și despre netrebnicia noastră ulterioară. Căci, deși l-am pomenit mereu, nu i-am mai dat nici un semn de viață, nu ne-am învrednicit să-i oferim nici măcar minima gesticulație a politeții. Luați de valul istoriei mari și mici pe care am trăit-o în ultimii optsprezece ani, ne-am complăcut într-o vinovată amânare, amplificată rușinos de propria ei inerție. Dar ne e dor de el, ca de o întruchipare a sorții și ca de efigia unei umanități depline. E unul din marii sabotori ai dictaturii, căruia nu i se va ridica niciodată vreun monument...»

••• Lumea se împarte în oameni și neoameni. Aceasta este părerea economistului român Alexandru Vențel. Extras dintr-o convorbire cu Iulia Deleanu, din "Realitatea Evreiască":

«"Erau anii Holocaustului. Bunicul era șef de post de jandarmi în comuna Ciuciulea, raionul Folești, județul Bălți. A primit ordin să împuște doi evrei deținuți în Ciuciulea. S-a gândit: ce să facă, cum să-i salveze? A luat un soldat de încredere și, împreună, au tras două gloanțe în aer, ca superiorii lor să creadă că ordinul ar fi fost îndeplinit. I-a făcut scăpați".

Povestitorul acestei fapte de omenie în vremuri de neomenie este nepotul acelui șef de post de jandarmi, directorul restaurantului de la Complexul hotelier "Venus", ec. Alexandru Vențel. A simțit nevoia să vină în mijlocul nostru, al participanților la Conferința Internațională "Rasism, xenofobie, antisemitism – probleme educaționale: Holocaustul", care s-a ținut chiar în incinta acestui hotel, și să povestească acest fragment de istorie trăită de înaintașii lui. Într-o pauză a lucrărilor, am stat de vorbă cu Alexandru Vențel.

– Cum îl chema pe bunicul dvs.?

– Radu Ioan Vențel. Împreună cu bunica, Neonila, au venit din Basarabia, după '44, înainte de închiderea graniței, și s-au stabilit în comuna Palanca, județul Bacău.

– Cum se face că țineți minte atât de bine episodul acesta?

– Întâi de toate, fiindcă face parte din educația primită: lumea se împarte în oameni și neoameni. Poate și fiindcă urmarea lui e legată, într-un fel, de copilăria mea.

– Urmare?

– Da. După război, bunicu' a trecut în civilie. Într-o dimineață, ne-am trezit cu doi ofițeri la poartă. Bunicu', știind c-a fost șef de post de jandarmi, s-a gândit că vin să-l aresteze. A zis în gând o rugăciune și le-a deschis poarta. Erau cei doi foști deportați în Transnistria. Veniseră să-i mulțumească pentru că le-a salvat viața. Se numeau... Scoate un carnețel și citește: Herșcu Froimovici și Hil Feierman.»

••• La cererea prof. Renata Almosnino, din Haifa, iată-l pe eminentul istoric al religiilor, de la Universitatea din Ierusalim, specialist în Cabala, prof. Moshe Idel.

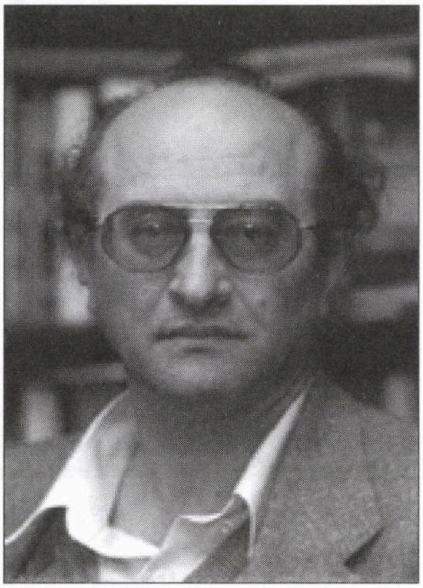

••• Ca de obicei, o sursă bună pentru a afla lucruri (interesante) din și despre viața *tribului* o constituie buletinul editat de ISROpres, agenția condusă de Uly Vălureanu, din Haifa:

■ Într-una din emisiunile sale culturale în limba engleză, postul de radio BBC a evocat personalitatea lui Mihail Sebastian, prezentat ca "dramaturg, romancier și iubitor de muzică". "Zguduitorul său jurnal 1935-44 – arată realizatorul emisiunii – reflectă zilele negre ale colaborării României antisemite cu naziștii. Discutând cu cei ce l-au cunoscut și au scris despre el, Paul Bailey a explorat dragostea lui Sebastian pentru oameni și literatura mondială și cum el s-a protejat cu muzica clasică pentru a traversa ororile din România din perioada celui de-al doilea război mondial".

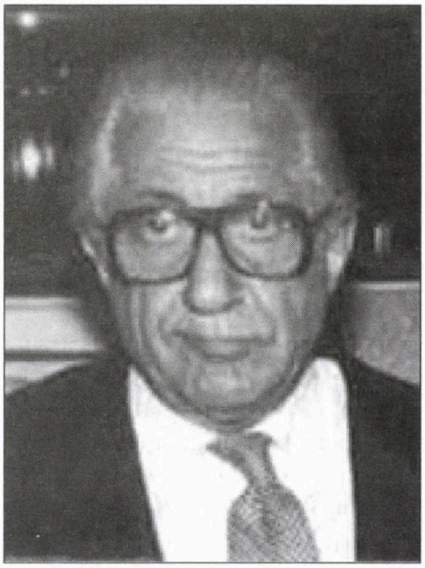

Amos Manor: știa multe

■ A încetat din viață la Tel Aviv, la vârsta de 88 de ani, Amos Manor, fost șef al serviciilor secrete Shin Bet între anii 1953-1963, anunță ziarul "Haaretz". Manor a fost adesea citat pentru faptul că a intrat în posesia textului faimoasei cuvântări secrete a lui Hrușciov la cel de-al 20-lea congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice în care a fost denunțat Stalin. Textul îi fusese dat lui Manor de către ziaristul polonez Viktor Graevski. Cu consimțământului primului ministru israelian de atunci, David Ben Gurion, Manor a transmis documentul serviciilor secrete americane, fapt care, arată "Haaretz", a consolidat imaginea serviciilor secrete israeliene în ochii americanilor și a dus la ridicarea pe o treaptă superioară a relațiilor dintre cele două comunități de informații.

Ziarul oferă câteva amănunte și despre viața personală a lui Manor, al cărui nume la naștere (1918) a fost Arthur Mendelovici. Manor a fost originar din orașul Sighet, Transilvania, România. A aparținut unei familii bogate, sioniste. În 1944, cu primul transport de evrei din Ungaria, a fost deportat împreună cu cea mai mare parte a familiei sale la Auschwitz. A supraviețuit Holocaustului și, din 1947, a fost activ în România în "Mossad for Alia Bet", care se ocupa cu organizarea imigrării ilegale în Palestina aflată sub mandat britanic. Numele său de cod era "Amos". În iunie 1949 a emigrat și el în Israel cu un pașaport ceh falsificat.O lună mai târziu, a început să lucreze în cadrul Shin Bet. În ianuarie 1950 și-a schimbat numele în Amos Manor. În 1952 a fost numit adjunct al șefului Shin Bet iar după un an a fost promovat conducătorul instituției. "Haaretz" amintește că în urmă cu un an și jumătate Manor i-a acordat un interviu în care a povestit că rapida sa promovare a făcut ca CIA să-l suspecteze ca fiind agent KGB sau român plantat în Israel. În urma lui Amos Manor rămân soția și un fiu.

■ "Trecut și prezent la Sinagoga Mare din București" *(dintr-o emisiune a postului Radio România Actualități; realizator: Paul Grigoriu; reporter: Mihaela Ștefan):*

«**Reporter:** Comunitatea evreilor din București organizează la Sinagoga Mare din Capitală o manifestare prin care marchează 161 de ani de existență a sinagogii.

Președintele Federației Comunităților Evreiești din România, doctor Aurel Vainer: Această Sinagogă Mare are o istorie. Ea s-a născut, dați-mi voie să spun așa, în anul 1846. Ea este monument istoric de arhitectură prin faptul că are întradevăr condiții care se cer unei clădiri ca să devină monument istoric de arhitectură și ceea ce s-a întâmplat cu ea este foarte interesant. Mai exact, în 1941, în ianuarie, în timpul rebeliunii legionare, au avut loc în această sinagogă scene de un dramatism de nepovestit astăzi, inclusiv folosirea splendidului candelabru care exista ca țintă pentru diverse exerciții care depășesc un comportament uman. Ei bine, ea este astăzi nouă, proaspătă și ai senzația că ceva s-a schimbat, că există o permanență a istoriei, care cu dorința oamenilor poate fi menținută și adusă cât se poate la zi.»

Sinagoga Mare din București

■ Ne-a sosit placheta cu probleme de șah "Centenar I. A. Schiffman 1903-2003", editată în memoria marelui compozitor problemist Israel Abraham Schiffman (1903-1930) de ing. Valeriu Petrovici, maestru al sportului, regretatul col. ing. Mircea Manolescu, maestru al sportului, Virgil Nestorescu, doctor în filologie, mare maestru internațional la compoziție șahistă, Dinu Ioan Nicula, redactor consultant editorial, Gabriel Ungureanu. Tipărirea plachetei a fost asigurată de Federația Română de Șah, al cărei secretar general este prof. Margareta Juncu, mare maestră internațională.

În cartea "Compoziția șahistă în România" de Emilian Dobrescu și Virgil Nestorescu, publicată în 1973, compozitorul este descris astfel: "Un capitol independent îl constituie în istoria șahului românesc apariția meteorică a lui I. A. Schiffman (1903-1930), fost redactor al rubricii de probleme în două mutări a "Revistei române de șah". În cei 6 ani de activitate creatoare a obținut peste 60 de premii, dintre care foarte multe premii I la mari concursuri internaționale, ajungând să fie considerat în 1929 cel mai mare specialist în domeniul problemelor din două mutări".

■ În Fundația Culturală Ideea Europeană a apărut volumul "Problema evreiască", ediție alcătuită și îngrijită de Aura Christi. Cartea este rezultatul anchetelor desfășurate în paginile revistei "Contemporanul", anchete ce au abordat o problemă delicată, ocolită de nu puțini cărturari: problema evreiască. Se pronunță pe marginea acestei disputate teme actuale personalități ca Ovidiu Morar, Anca Pedviș, Ion Vianu, Adrian-Paul Iliescu, Matei

Călinescu, Lya Beniamin, Harry Culler, Irina Cajal.

■ Doamna Haier Antonela din Satu Mare, de religie romano-catolică, ne semnalează printr-un e-mail situaţia sinagogii de pe strada Ham Janos (fostă Tibleşului), în a cărei construcţie au devenit vizibile, acum doi ani, crăpături şi înclinări. Corespondenta noastră, care locuieşte vizavi de sinagogă, scrie că în urmă cu trei luni au venit trei bărbaţi care au făcut verificări şi măsurători. Unul dintre ei i-a spus că starea sinagogii e bună şi că nu există riscul prăbuşirii. El i-a mai spus că urmează ca in acest loc să se construiască… un centru comercial. Doamna Haier nu ştie cine a comandat şi plătit măsurătorile – Comunitatea evreiască sau omul de afaceri căruia, se spune, i se închiriază clădirea sinagogii pentru 20 sau 50 de ani. Ulterior, însă, un perete s-a prăbuşit peste maşina familiei Haier. Soţul doamnei, care se afla în maşină, a fost rănit uşor. A mai fost rănit uşor şi un trecător. Cine răspunde pentru acest incident, care se putea solda şi cu urmări mult mai grave? Repararea maşinii a costat circa 2.000 de euro. Acum, dacă mai vine o vijelie, îi distruge casa, se teme doamna Haier.

În timpul celui de-al doilea război mondial, ghetoul era în această zonă şi din această sinagogă au pornit pe ultimul lor drum mii de evrei deportaţi. Chiar nu contează această amintire?

Fiind informată de către d-na Haier Antonela despre situaţia sinagogii din Satu Mare, Asociaţia Culturală Mondială a Evreilor Originari din România (ACMEOR) a transmis mesajul primit din Satu Mare dr-ului Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor evreieşti din România.

■ (Un articol de Serenela Ghiţeanu apărut în revista "Observator cultural"):

«Sub egida Institutului Cultural Român, a apărut anul acesta volumul "Noi întâlniri la Ierusalim", coordonat de Costel Safirman şi Leon Volovici, volum care reuneşte transcrierile unor mese rotunde şi evocări publice, organizate în cadrul Centrului Cultural din Ierusalim, din 2001 încoace.

Invitaţii acestor întâlniri sunt cu precădere intelectuali şi artişti români de origine evreiască, din România, iar participanţii sunt cetăţeni israelieni născuţi în România, dar nu numai. Sunt invitaţi şi intelectuali şi artişti români de prestigiu, pe care foştii lor conaţionali care au emigrat în Israel vor să-i cunoască.

Începute în 1993, aceste întâlniri s-au dezvoltat pe parcurs, primind sprijinul unor din ce în ce mai importante instituţii culturale sau diplomatice: Fundaţia Culturală Română, prin Augustin Buzura şi Angela Martin, devenită apoi Institutul Cultural Român, Centrul de studiere a istoriei evreilor din România, de la Universitatea Ebraică, Institutul Cultural Român din Tel Aviv, prin Madeea Axinciuc, cât şi a Ambasadei Române de la Tel Aviv.

Volumul este structurat în trei părţi: Dezbateri, Evocări şi Portrete.

În secţiunile de evocări şi portrete întâlnim personaje mai mult sau mai puţin cunoscute nouă astăzi, criteriul selecţiei fiind, totuşi, acela al valorii şi al prestigiului. Figuri dispărute ale artei sau personalităţi proeminente din zilele noastre, cei aleşi pentru a fi prezentaţi sau comemoraţi sunt onoraţi nu doar prin discursuri, dar şi prin prezentarea unor filme (documentare sau artistice), de la cântăreţul Joseph Schmidt şi actriţa Lia König, până la Benjamin Fundoianu, Mihail Sebastian, pictorul Marcel Iancu, regizorul Mircea Săucan, prozatorul Virgil Duda, de la omul de teatru Constantin Anatol şi artistul fotograf Sandu Mendrea până la Al. Mirodan şi revista "Minimum", profesorul Iosef Eugen Campus sau încă tânărul regizor Nae Caranfil, de la actorii Mariana Mihuţ şi Ion Caramitru, care prezintă publicului de limbă română din Israel un spectacol de teatru, şi până la poeta Ana Blandiana.

Dorinţa organizatorilor, ca şi a numeroşilor participanţi care iau cuvântul de fiecare dată, aceste întâlniri fiind foarte vii, foarte animate, este de a păstra o cultură şi, implicit, o identitate, care îi leagă, fără să-i separe însă nici de locul de unde provin, în principal, România, nici de ţara unde au ales să trăiască mai apoi (Israel, Franţa - cazul lui Lucian Raicu şi al Soniei Larian, SUA - cazul lui Norman Manea) şi, mai ales, nu-i separă de limba română, care este folosită aproape exclusiv în cadrul acestor manifestări.

Evocărilor nostalgice li se contrapun mese rotunde interesante şi curajoase în secţiunea de Dezbateri, în care, pornind de la apariţii editoriale, sunt abordate teme problematice, cum ar fi deportările evreilor români în Transnistria şi exterminarea lor lentă acolo – întâlnire cu istoricul Jean Ancel, care s-a documentat inclusiv în arhiva fostei URSS sau la Washington, pentru a scrie o lucrare monumentală, de 1.500 pagini, în ebraică, cu titlul Holocaustul în România. Prilejul este folosit şi pentru a demonta ceea ce e deja numit "mitul lui Antonescu".

O altă întâlnire are loc, la Ierusalim, cu prof. Ion Ianoşi, pe tema "Evreii şi comunismul", conferinţă preluată din volumul cu acelaşi titlu, în care, chiar dacă nu suntem neapărat de acord cu sintagma "vinovat fără vină", aplicată lui Marx, nu e mai puţin incitant să urmărim expunerea reputatului profesor, argumentele pe marginea unui subi-

ect spinos şi foarte actual, acela al aşa-zisei legături intrinsece dintre comunism şi evrei, ca şi mărturiile sincere referitoare la propria opţiune, de o viaţă, în favoarea marxismului.

O întâlnire de înalt nivel are loc cu ocazia prezentării volumelor "Imaginea evreului în cultura română", al lui Andrei Oişteanu, cu participarea autorului, ca şi a lui Andrei Cornea, şi a volumului "Zeii cei răi", al lui George Voicu – o discuţie despre stereotipuri culturale şi antisemitism contemporan, făcută cu competenţă şi fără false pudori.

Pornind de la nişte apariţii editoriale, este prezentată, cu altă ocazie, "literatura de detenţie" evreiască, prin mărturiile lui Menahem Fermo, acuzat şi condamnat în România, în anii '50, pentru activitate sionistă, apoi Bernard Politzer şi Valentin Saxone. Cu totul remarcabil este documentul intitulat "Mamie" – amintirile din închisoare ale Monicăi Sevianu, participantă la "marele jaf comunist", din anii '50. Monica Sevianu a fost singura supravieţuitoare a acelei bande. Aflată în detenţie, a fost colegă de celulă cu Ecaterina Bălăcioiu-Lovinescu, mama Monicăi Lovinescu, şi ei îi datorăm mărturii de la sursă despre tragica moarte programată a acesteia.»

■ (O depeşă a Agenţiei "Divers"):

«Centrul Multicultural amenajat în incinta sinagogii din Bistriţa a fost inaugurat cu opera "Carmina Burana", de Carl Orf, susţinută de Corul Antifonia al Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" şi de Noua Orchestră Transilvană.

Gavril Ţărmure, preşedintele Fundaţiei Culturale "Societatea de Concerte" Bistriţa, organizatoarea evenimentului, a declarat pentru Mediafax că s-au investit peste 60.000 de euro în reabilitarea sinagogii prin proiectul intitulat "Mărturii: Academia Transilvană Liberă de Arte", finanţat în proporţie de 50% de Comisia Europeană prin Programul Cultura 2000.

Cu banii primiţi, Ţărmure a restaurat pictura interioară, a făcut lucrări de izolaţie. Totodată, s-au refăcut instalaţiile de încălzire centrala, gardul şi zugrăvelile exterioare, sistemul de canalizare, de iluminare şi de sunet. Nu în ultimul rând, au fost restaurate băncile, ferestrele şi uşile.

"Prin acest centru multicultural vrem să le aducem aminte bistriţenilor ca oraşul nostru este format din români, maghiari, saşi, evrei şi ţigani. În incinta sinagogii este amenajată o sala de concerte şi una de expoziţii. Se vor putea ţine concerte, piese de teatru, orice eveniment cultural", a declarat Ţărmure.»

Prezenţe, prezenţe...

■ Aţi auzit de **Popeck**? E un comic care, după ce a făcut săli pline la "Café d'Edgar" din Paris, (unde s–au lansat multe nume mari de azi), a lucrat la televiziune, a scris texte pentru melodiile lui Aznavour şi Enrico Macias şi, mai nou, obţine aplauze la scenă deschisă la Olympia. L-am introdus la "Etc."-ul nostru fiindcă tatăl numitului Popeck era de felul său din România. Scăpând cu viaţă, ca prin miracol, în timpul războiului (mama lui fusese deportată), Popeck a debutat ca amator într-un spectacol de Hanuka.

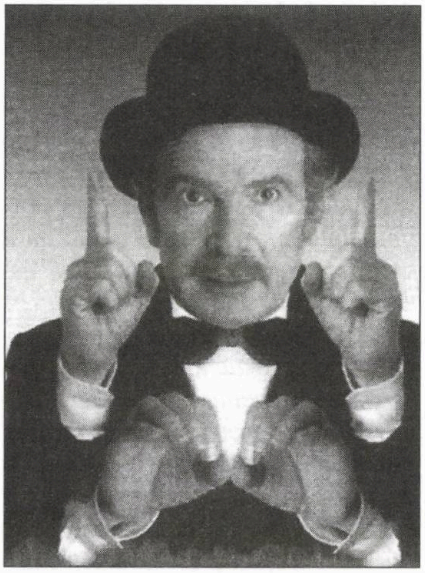

Popeck

■ Revista "Vatra" din Tg. Mureş a redescoperit o carte cam uitată a lui **Florin Mugur**: "Schiţe despre fericire" (Ed. Cartea Românească, 1987). Trecută cu vederea la vremea respectivă (autorul nu era la modă), cartea – un amestec de proză, eseu şi jurnal literar – este pusă în valoare, aşa cum se cuvine, de criticii Adina Handolescu şi Virgil Podoabă.

■ Ben Naparsteck publică un articol în "Jerusalem Post" despre romancierul bucovinean **Aharon Appelfeld** (75), caracterizându-l drept "un maestru al tăcerii care a devenit un maestru al prozei". Ideea se bazează pe o mărturie a lui Appelfeld: "Tăcerea este, de fapt, cea mai înaltă formă a limbajului. Limbajul nu dezvăluie întotdeauna adevărul ci, adesea, îl camuflează".

■ În "Realitatea evreiască", din Bucureşti, a apărut o recenzie la volumul de povestiri "Pe firul de aţă" de **Getta Berghoff,** iscălită de Iulia Deleanu:

«După romanul "Ultima ninsoare" (1985), tradus în ebraică trei ani mai târziu, în editura Reshafim, revizuit în 2001 şi apărut în Editura Minimum, după "Sub zodie sumbră" (1991), cea de-a treia carte de proză a scriitoarei israeliene de limbă română Getta Berghoff, "Pe firul de aţă" (Minimum, Tel Aviv, 2006), reconfirmă înzestrările literare remarcabile din cărţile anterioare. Prozele "de scurt metraj" sunt dense, pline de viaţă. Din confesiuni, notaţii, elemente de reportaj,

lirism de bună calitate, capacitate de introspecţie psihologică se coagulează modul de a fi, de a gândi, de a acţiona al israelianului de azi, cu suferinţele, cu bucuriile sale. Ceea ce conferă valoare cărţii este neoclasicismul cotrastând cu kitsch-ul cultural agresiv.

Există în toată proza Gettei Berghoff un acut simţ al modernităţii. Devenirile privesc atât eroii cât şi tendinţele general-sociale. Sunt puse sub reflector mutaţiile de mentalitate. Dar receptivitatea la prezent nu înseamnă că oamenii din trecut sunt uitaţi. Autoarea "reînvie" vieţi de oameni fără notorietate, dar care au fost oameni cu adevărat şi "a căror amintire" merită să fie cinstită, se destăinuie Getta Berghoff în postfaţa cărţii. O carte pur şi simplu bună.»

■ În publicaţia ebraică Omega", revistă de cultură care apare la Ierusalim, este publicat un comentariu elogios dedicat cărţii în limba ebraică a poetului **Andrei Fischof** "Praful cailor sălbatici". Articolul este semnat de poeta Adriana Klein, născută la Cluj. Articolului îi sunt ataşate trei comentarii ale cititorilor.

Câteva poezii ale lui Fischof – însoţite de o amplă prezentare a poetului israelian – sunt publicate şi în revista "Poesis" din Baia Mare.

■ O recenzie la ediţia engleză a "Jurnalului" mereu citit, mereu recitit, mereu discutat, al lui **Mihail Sebastian,** publică Baruch Cohen în "Jewish Spectator Review of Books" din Canada.

■ Şi fiindcă tot vorbim de scriitorul al cărui centenar l-am sărbătorit de curând, să semnalăm un interesant articol al tânărului critic literar român Cosmin Ciotlos din "Dilema veche", intitulat "Comment peut-on être Sebastian?": *«E o întrebare* – scrie autorul – *pe care, într-un fel sau altul, orice cititor al Jurnalului (1935-1944) lui Mihail Sebastian a rostit-o măcar în treacăt de-a lungul lecturii. Cum îţi poţi pierde aproape toţi prietenii printr-o flagrantă nedreptate doctrinară, rămânând, totodată, echilibrat şi neresentimentar. Cum îţi poţi asuma, calm, confiscarea unor plăceri nebune – ca schiurile şi radioul – din vina absurdă că eşti evreu? Cum te poţi ţine departe de maniile persecuţiei când ceea ce ţi se întâmplă zi de zi este tocmai – în termeni exacţi – o persecuţie? Imposibil de spus. Cu toate nuanţările ulterioare şi cu toate ipotezele sceptice privind eventualul traseu postbelic al lui Sebastian, el rămâne unul dintre cele mai (dacă nu chiar cel mai) stabile mituri morale de dată recentă, de la noi. Nu ştiu cum ar fi arătat centenarul unui scriitor rezumat la câteva piese de teatru şi câteva romane delicate. Aşa, odată cu diaristul, intră în scenă cu fruntea sus excelentul cronicar literar şi extrem de elegantul personaj numit întâi Iosef Hechter, apoi – cu acte în regulă – Mihail Sebastian.»*

■ Un timbru filatelic emis, nu de mult, de Poşta Română cu prilejul Zilei Ierusalimului. Bravo, copii! E plăcut să vezi pe-o carte poştală un Maghen David şi câteva imagini din Capitală. Corespondentul nostru G. Bruchmaier, care ne-a trimis cele de faţă, precizează că cel ce s-a zbătut în mod deosebit pentru editarea timbrului este ing. Osy Lazăr, preşedintele Comunităţii din Bucureşti.

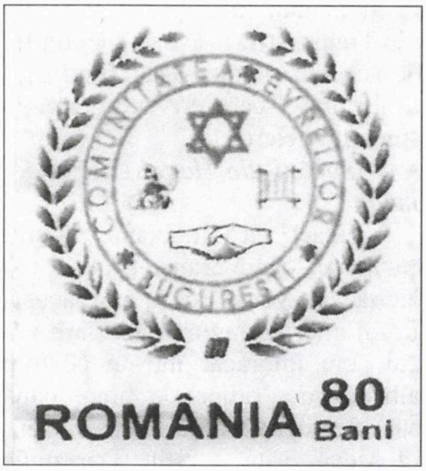

■ Unul din numele cele mai cunoscute ale Comunităţii din Bucureşti este acela al lui **Liviu Beris,** doctor în inginerie genetică şi vicepreşedinte al Asociaţiei Evreilor din România Victime ale Holocaustului. În această din urmă calitate, el umblă (deşi nu mai are 20 de ani) din oraş în oraş, vorbind tineretului despre experienţa sa de viaţă. Expunerile sale s-ar putea numi "Amintiri din copilărie". Dar ele nu au nimic comun cu celebrele amintiri ale lui Ion Creangă. Dimpotrivă. Dimpotrivă.

Extrase dintr-o convorbire cu Nedeea Burcă, apărută în "Realitatea Evreiască":

«– Cu ce vreţi să începem?

– *Cu începutul. Spuneţi-mi, când v-aţi născut?*

– A! Cu asta începeţi! Eu am o problemă până şi cu naşterea... că

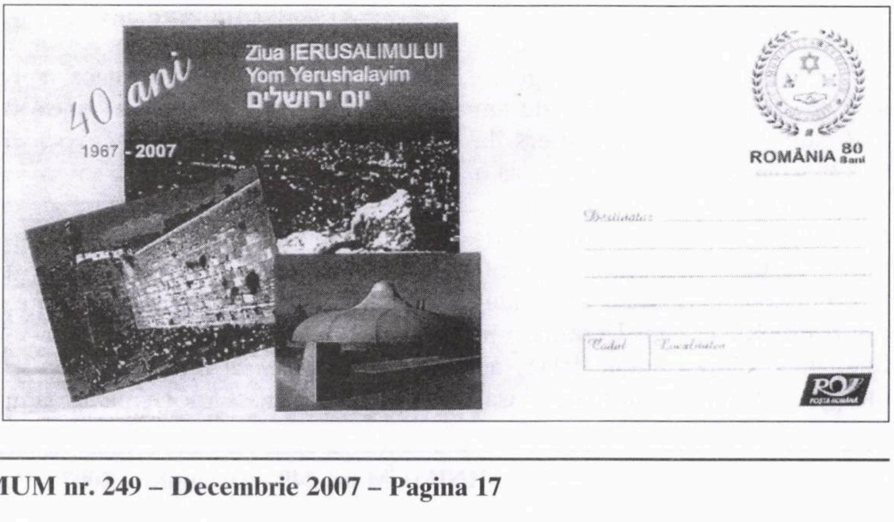

în momentul în care ne-am întors din Transnistria n-aveam nici un fel de acte. În situaţia dată, fiind dintr–un orăşel care era sub ocupaţie sovietică, Herţa...

– *Sunteţi din Herţa! Ca Fundoianu!*

– Exact, ca Fundoianu. Să ştiţi că atunci când eram eu copil, la Herţa, el venea şi la noi acasă. Eram mic, o singură dată l-am văzut, era îmbrăcat într-un costum alb, şi m-a ridicat în braţe până sus, deasupra capului său. O singură scenă, asta o reţin. Dar unde rămăsesem... o dată ajunşi la Bucureşti, părinţii s-au dus la Primăria de la Amzei, să-mi facă act de naştere pe bază de declaraţie notarială. Eu sunt născut pe 27 noiembrie 1927. Şi notarul a scris 27 noiembrie 1928. Aşa am rămas cu un an mai tânăr, dacă eram femeie era formidabil!

– *Ştiu că vă este greu să vorbiţi despre perioada deportării în Transnistria. Vă rog, totuşi, s-o faceţi, chiar dacă pe scurt...*

– Vreţi despre asta? Hai să vă spun câte ceva.. Aveam 12 ani şi eram în clasa a doua de liceu, la "Grigore Ghica Voievod" din Dorohoi, când am plecat în vacanţă, acasă, la Herţa. Pe 26 iunie, sovieticii au dat ultimatumul pentru Basarabia şi Bucovina de Nord... graniţa veche era la 15 km de Herţa, la Mamorniţa, aşa că toată lumea îşi vedea de treabă. Numai că, pe 29 iunie ne–am trezit cu blindatele ruseşti acolo şi, chiar şi atunci, credeam că era vorba de o greşeală şi că ruşii se vor retrage. Ei însă au rămas şi un an de zile am fost sub sovietici, am mers la şcoala sovietică... Tatăl meu avea o brutărie cu vreo 20 de muncitori, aşa că noi am fost consideraţi "burjui". S-au făcut naţionalizări şi colhozuri imediat, au adus şi conducători din Rusia, din Ucraina... în fine, între 13 şi 15 iunie 1941, au început deportările din toată Basarabia şi Bucovina de Nord, nu pe criterii etnice, ci pe criterii de clasă. Deportări în Siberia! Noi figuram pe lista celor dintâi deportaţi, dar am scăpat ca printr-o minune: prin '39, familia mea ajutase o familie de oameni foarte săraci, cu mulţi copii. Mama le-a dus mâncare, iar tata i-a dat de lucru acelui tâmplar, care, fără ca noi să ştim pe atunci, era comunist ilegalist. Când au venit ruşii, el a căpătat o funcţie şi a făcut să fim deocamdată şterşi de pe lista pentru Siberia... în pofida faptului că eram printre "burjuii" cei mai mari din Herţa. La 22 iunie 1941, cam peste o săptămână, a izbucnit războiul şi prin 5 iulie trupele româneşti erau de-acum la marginea Herţei. Foarte bucuros, tata m-a luat de mână, zicând: "Hai să-i întâmpinăm pe-ai noştri, c-am scăpat de Siberia!". Ajunşi la faţa locului, un căpitan, în loc de "bună ziua" zice: "Care dintre voi sunt jidani să treacă de cealaltă parte!". Pe marginea drumului era un şanţ şi nu mai reţin decât c-am văzut puştile îndreptate spre noi...

– Câţi ani aveaţi?

– 13. Dar, din grupul de români, unul dintre ei a sărit înaintea puştilor zicând: "Domnule căpitan, dar ăştia sunt oameni care-au suferit de-a valma cu noi!". Expresia asta mi-a rămas mie în cap, "au suferit de-a valma cu noi". Apoi, tot grupul de români s-a băgat în faţa noastră...

– *Românii veniseră şi ei "în întâmpinare"?*

– Da. Noi am putut pleca, ceilalţi au rămas, iar tata nici măcar o vorbă n-a spus pe drum... ce-o fi fost în sufletul lui...

– *Dar în al dvs.?!*

– Am rămas, am rămas cu trauma... A doua zi, toţi evreii am fost adunaţi în nişte sinagogi şi pivniţe, unde am stat vreo trei zile.

– *Cu ce explicaţie?*

– Nici una. Apoi s-au alcătuit nişte liste, aşa, fără nici un criteriu. Au fost strigaţi şi scoşi afară şi împuşcaţi 132 de oameni, adulţi şi copii. Un român, Rumega Dumitru, a asistat la execuţie şi a povestit cum a fost chemat de un prieten: "Hai să vezi cum îi împuşcă pe jidani!". El a văzut cum rămăsese în viaţă o fetiţă de vreo şase ani, probabil că mitraliera a tras deasupra şi capul ei nu a fost prins. Şeful grupului de execuţie s-a dus s-o împuşte personal, cu pistolul. Rumega Dumitru a fugit de-acolo...

– *Ce s-a întâmplat după aceea?*

-Am mai stat vreo două-trei zile în Herţa, casele noastre fuseseră, bineînţeles, jefuite şi ceea ce reţin este că relaţiile cu vecinii români nu mai erau aceleaşi. Ne evitau.

– *Execuţiile acelea ar fi putut fi oprite dacă populaţia românească ar fi intervenit?*

– Dacă ar fi intervenit în grup, în mod sigur, da. Dar cine să organizeze un asemenea grup, când, în prealabil, ne jefuiseră casele? Reţin că un om care era prieten cu tata, după ce-am ieşit din sinagoga respectivă, i-a întors tatei spatele... I-a întors spatele, vă daţi seama?! A durat vreo două-trei săptămâni, apoi în august 1941, toţi evreii au fost adunaţi într-un convoi şi duşi... În câteva zile am văzut cum ne-am transformat cu toţii din oameni în animale. Dormeam pe marginea drumului, pe tăpşane. După ce am ajuns la Secureni, am stat trei zile în casele evreilor ce fuseseră deportaţi de acolo, după care am pornit spre Edineţ. Atunci, acolo, au apărut păduchii şi tifosul. Ne era foame. Eram 11.000 de oameni acolo, vreo 1.400-1.500 din Herţa. Apoi, în octombrie, ne-au luat din nou şi iarăşi, pe jos, acum prin ploaie şi glod... ne-au dus... ne-au tot dus... Atunci am văzut pentru prima oară – mă întorsesem puţin, aşa, să-mi fac o nevoie –, am văzut cum un om în vârstă a fost împuşcat de un jandarm fiindcă rămăsese în urmă.

Liviu Beris: a propos de actul meu de naștere... dacă eram femeie, dădeam lovitura...

De-o parte și de alta, dintre cocenii de porumb, țăranii au năvălit să-l dezbrace, cu toate că el mai mișca... Nu puteai să te îndepărtezi de mulțime... era și o vorbă "țineți aproape, țineți aproape"... Vă mărturisesc că atunci când îl auzeam pe Tucă (Marius Tucă, ziarist și comentator TV; **n. red.**) cu "țineți aproape", nu puteam suporta și închideam televizorul. La un moment dat, am înnoptat pe o coamă de deal, ninsese și pe urmă a înghețat. Țin minte glasul mamei, care îmi repeta tot timpul: "Să nu adormi, că mori. Să nu adormi, cine adoarme, moare!". N–am adormit, dar dimineața, la plecare, când m-am uitat înapoi, am văzut toată coama aceea de deal presărată cu cadavre. Zăpada era foarte albă... Așa am depășit Nistrul și, de la Ataki, am fost preluați de alți jandarmi, am trecut de Moghilev și jandarmii ăștia noi erau mai de treabă. Așa cum am spus, totul depindea de om, că ordinele erau aceleași. La Ozarineț am înnoptat în casele oamenilor, era ceva fantastic, am băut ceai! Apoi am fost duși mai departe...

– *În tot acest timp, ce-ați mâncat?*

– Nu vă pot spune. Țin minte doar când ne aplecam să bem apă din Nistru, ca animalele. Apoi am ajuns la Hrumiuca, ne-au băgat în niște grajduri din afara satului, jandarmii au dispărut și noi am rămas acolo.

– *Puteați evada?*

– Unde? Unde să te duci? Ordinele erau ca orice "jidan" care era prins să fie împușcat. Rețin că mie îmi degeraseră picioarele și a venit o babă ucraineancă, a venit până la grajdul acela să-mi îngrijească picioarele și vă spun că acum eu am picioare datorită acestei babe, care n-a vrut să primească nimic de la noi. Doctorii de-acolo spuneau c-o să trebuiască să-mi taie picioarele!

– *Știți cum o chema?*

– Nu știu, dar o am în minte, parcă o văd și-acum. Dumnezeu s-o odihnească, întotdeauna când umblu mă gândesc la ea. Pe urmă, tata și fratele lui mai mic, cu riscul de-a fi uciși, au plecat pe jos spre Moghilev, vroiau să găsească ceva de lucru ca să nu murim de foame. S–au dus, s-au întâlnit și cu alte rude, apoi s-au întors după noi cu o căruță cu doi cai, au fost încărcați numai copiii, și femeile se urcau cu schimbul. Eu mergeam pe jos. Un singur bărbat mâna căruța – unchiul, tata sau cumnatul. La Moghilev am găsit de lucru, atât eu, cât și tata, primeam în schimb cir, era fantastic să ai cir. După care m–am îmbolnăvit de tifos și am fost dus într-un izolator... am trecut prin asta și eram atât de slăbit încât puteam merge numai în patru labe – mă luaseră părinții de-acolo într-o cotigă cu care se cărau morții.

– *Câți ani aveați?*

– 14 ani. Dar ajunsesem ucenic tâmplar și aveam porția mea de cir. Nici prins nu mai puteam fi, cei ce lucrau aveau o adeverință salvatoare. Până la urmă am fost adunați într-un ghetou și mama a avut o idee: a început să facă toci, de vânzare – era o mâncare din cartofi cruzi rași și copți în cuptor, o minunăție. Dar fiindcă tata l-a interpelat pe fratele doctorului Danilov – care era omul autorităților –, reproșându-i comportamentul, a fost a doua zi chemat și deportat, nimeni nu știa unde. Dar tata știa germana și, dus dincolo de Bug, a fost pus să lucreze la o organizație de construcții, Todt se chema. Când s-a terminat lucrarea, un ofițer neamț l-a avertizat să-și ia câțiva prieteni de nădejde și să dispară în noapte, fiindcă a doua zi urmau să fie împușcați toți cei ce lucraseră acolo. Așa că tata a plecat cu 12 oameni, au fost prinși de români, dar n-au mai fost executați, ci duși până la Odessa, la Curtea Marțială, pentru a fi judecați. Tata avea o rană cumplită în piept, și-a dat la o parte zdrențele, zicând: "Eu am luptat alături de dvs. în primul război mondial și am rana asta. Acum, un ofițer german mi-a salvat viața, dar dacă voi vreți să mi-o luați, n-aveți decât s-o faceți!". Ofițerii s-au sfătuit și toți cei 12 deportați au fost aduși cu pază și reintroduși în ghetou. În sfârșit, în decembrie 1943, Antonescu i-a repatriat pe cei din Vechiul Regat, deci și pe cei din Herța. Am fost luați și duși la niște vagoane de marfă... tot atunci am mâncat și prima bucată de pâine adevărată, îi mai țin minte și acum gustul...

– *Câți ani aveați?*

– 15 ani și ceva. Așa am ajuns până la Dorohoi. Tata era așa de îngrozit de sovietici și de Siberia, încât, imediat după 23 august, a cumpărat o căruță cu doi cai, împreună cu alte câteva familii, și am venit la București, unde m-am înscris la un liceu evreiesc, "Cultura A". La "Cultura A" am întâlnit și primii profesori adevărați. Dvs. înțelegeți? L-am avut director pe Littman, la matematică pe extraordinarul Fajon... erau, nu exagerez, oameni din elita intelectualității europene. Littman s-a ocupat de mine până într-atât încât, înainte de examene, îmi aducea și ceva de-ale gurii, fiindcă mie mi-era tot timpul foame. Roșesc și acum amintindu-mi că, nu o dată, în timpul strălucitelor demonstrații ale lui Fajon, eu, de fapt, mă gândeam la mâncare... Scurtez, mi-am făcut facultatea, am intrat în cercetare și, poate, cel mai important, am câștigat încrederea unor oameni. Am urmat doctoratul, pomenindu-mă, spre îneputul anilor '80, cu un titlu științific pe care am încercat mereu să-l onorez.»

■ Așa cum arătasem în numerele noastre trecute, conducerea Federației de la București a hotărât să rupă cu atitudinea "diplomatică" față de manifestările *anti* de tot felul și să spună lucrurilor pe șleau. Recent, Consiliul de Conducere al FCER a dezbătut "problema" cu de-amănuntul.

Extrase dintr-o relatare de Eva Galambos, în "Realitatea Evreiască":

«Prezentând un scurt raport, dr. Alexandru Elias, președintele Comisiei consultative de combatere a antisemitismului și negaționismului, a arătat că în acest domeniu ar fi necesare abordări noi de demascare, menționând două aspecte importante: diversificarea activității de combatere a antisemitismului și atragerea – în completarea numelor de evrei, care resping antisemitismul – a unor intelectuali neevrei, care să-și exprime puncte de vedere la fel de ferme în respingerea xenofobiei. Un rol important de perspectivă ar putea avea cea de-a doua întâlnire a F.C.E.R. cu organizațiile evreiești din România în care să se stabilească modalitatea de a acționa împotriva antisemitismului.

C.N.N.

Ce Netrebnici Nerușinați

Dr. Carol Friedmann, președintele Comunității din Constanța, a vorbit, de asemenea, despre diferitele forme de manifestare a antisemitismului, atrăgând atenția asupra dificultății de a acționa în unele cazuri "sensibile". În acest context, el a propus elaborarea unei strategii diversificate. Un exemplu de manifestare gravă de antisemitism în Consiliul județean Galați a fost prezentat de ing. Sorin Blumer, președintele Comunității, care a propus sesizarea Comisiei de Antisemitism și Comisiei pentru Discriminare. (Din păcate, din relatarea Evei Galambos nu se înțelege despre ce e vorba. Poate în numărul viitor; **n. red.**) *Ec. Ivan Truțer, șeful sectorului Centre de instruire și recreere ale F.C.E.R., a avut trei propuneri pentru îmbunătățirea activității în domeniu: organizarea unor cursuri de comunicare, folosirea mass media minorităților naționale și accesarea unor fonduri destinate campaniei împotriva discriminării. Liviu Beris, vicepreședintele A.E.R.V.H. (propus responsabil al Departamentului de combatere a antisemitismului), a sugerat o strategie de formare a formatorilor, respectiv organizarea de cursuri pentru persoane cu mare acces la public, tineri de la teologie, studenți de la facultățile umaniste, profesori de istorie, cu antrenarea președinților de comunități în această acțiune. În cuvântul său, etnosociologul Hary Kuller a vorbit despre poziția pe care a adoptat-o la Congresul Internațional al naționaliștilor români (organizația lui Coja), prin care a reușit să desființeze toate tezele antievreiești prezentate de participanți. De asemenea, el a menționat existența unor evrei care doresc să facă din Holocaust o platformă de afirmare și care ar prezenta și teze antievreiești. Scriitorul Dorel Dorian, redactor-șef al R.E., a opinat că nu trebuie să îndepărtăm, să pierdem pe nici un evreu din mica noastră comunitate, subliniind ca în campania împotriva antisemitismului să fie antrenați și neevrei. Erwin Șimșensohn a propus ca, după modelul AJC, să fie trimiși în Israel tineri diplomați și ziariști neevrei, ca să cunoască la fața locului realitățile de acolo.*

Pe marginea articolului despre Zelea Codreanu, scris de Teșu Solomovici, numeroși vorbitori au cerut Federației să stea de vorbă cu autorul și să-i atragă atenția asupra neoportunității semnării unor astfel de materiale.

Dr. Alexandru Elias a propus să se acorde atenție mijloacelor folosite în campania împotriva antisemitismului, atrăgând atenția că reacțiile noastre nu trebuie să se banalizeze. În ceea ce-i privește pe intelectualii evrei sau neevrei, prieteni de-ai comunității, ar fi o imensă greșeală să fie dați deoparte din considerente subiective, exagerate. Există și o seamă de manifestări pro-semite, pro-israeliene și oameni pentru care argumentele noastre contează. Problema combaterii antisemitismului trebuie reconsiderată, și organizatoric și financiar, de aceea s-a propus ca Liviu Beris să preia această sarcină.

Dr. Aurel Vainer, președintele F.C.E.R., a afirmat că … este necesară elaborarea unui program de măsuri, cu termene stabilite, care să fie trimis președinților de comunități spre consultare și îmbunătățire. Vorbitorul a apreciat bunele relații avute la "vârful" Bisericii Ortodoxe și i-a îndemnat pe preșe-

dinţii de comunităţi să dezvolte în continuare ecumenismul. Este necesar, a subliniat domnia-sa, să se dea mai multă amploare pro-israelismului, să se elaboreze un program comun cu Asociaţia Sionistă şi cu Ambasada Statului Israel, iar R.E. să acorde un spaţiu mai mare evenimentelor din Israel.»

••• Cine este căpăţânos şi genial? Şi în plus, chichiricios? Desenatorul Devis Grebu. Aceasta este opinia scriitorului român Cristian Teodorescu. Într-un articol din "România literară", el se explică:

«Dacă nu-l cunoşti pe Devis Grebu, ajunge să-i vezi desenele ca să-ţi dai seama ce fel de om e. E unul dintre cei mai mari căpăţânoşi pe care îi cunosc. O ţine pe-a lui cu atîta îndârjire, încât până la urmă accepţi că s-ar putea să aibă principii. E chichiricios. Ceea ce pe mine sau pe mulţi alţii a ajuns să nu mă mai enerveze fiindcă se tot repetă, pentru el e o mare porcărie, care nu trebuie lăsată aşa.

Devis, care desenează azi la "Cotidianul" şi la "Idei în dialog", s-a antrenat în acest scop la marile ziare din Franţa şi din Statele Unite. În America a fost ani de zile colaborator permanent la "New York Times". Ambasadorii mai multor ţări îl au pe lista de personalităţi atunci când organizează recepţii speciale. Dacă îl vezi pe stradă, îţi atrage atenţia cu părul lui mare şi cu aerul mirat cu care se uită în jur. Altfel, pare un cetăţean oarecare. Nu-i dai 70 de ani, câţi are, la fel cum într-o poză celebră, făcută pe când avea 50, n-ai fi zis că are mai mult de 35, hai 40.

George Enescu, mereu viu

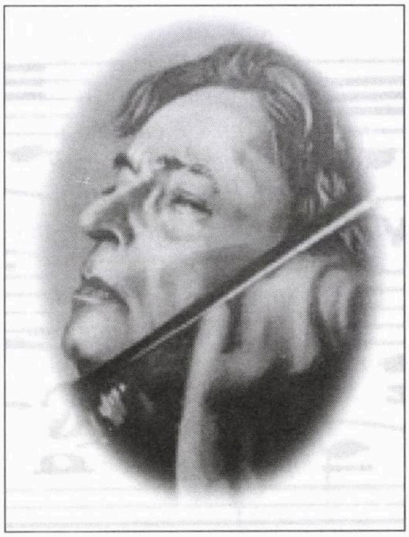

Cel mai prestigios eveniment cultural din România este Festivalul Enescu. Este o manifestare muzicală de mare amploare în care se investesc mijloace organizatorice susţinute de fonduri corespunzătoare, care pe de o parte perpetuează memoria genialului muzician ce a fost George Enescu, iar pe de altă parte, situează România actuală pe un loc respectabil în contextul cultural-artistic european contemporan.

Festivalul Enescu e organizat de Artexim, cu eficientul său director Mihai Constantinescu, şi beneficiază de direcţia artistică şi de competenţa marelui european Ioan Holender (mult admiratul director al Operei din Viena e timişorean "din trib").

Festivalul Enescu 2007 a cunoscut evenimente de excepţie şi prezenţe artistice de renume mondial. Printre marii solişti s-au remarcat mari artişti evrei ca pianiştii Martha Argerich, Menahem Pressler şi Murray Perahia, violoniştii Pinhas Zukermann, Joshua Bell, Evgheni Kissin, violoncelistul Steven Isserlis ş.a.m.d.

Un loc important s-a acordat anul acesta creaţiei compozitorilor români, iar organizatorii – lucizi – au înlesnit la maximum intrarea publicului la aceste concerte. În schimb – ca şi la alte mari festivaluri europene – preţul biletelor la concertele celebrităţilor erau destul de piperate pentru cetăţenii de rând.

Încă o iniţiativă lăudabilă a fost organizarea în Piaţa Palatului a numeroase concerte susţinute de talente tinere, elevi ai şcolilor de muzică.

În cadrul Festivalului are loc şi un "Simpozion muzicologic" care, încet dar sigur, şi-a câştigat o faimă internaţională ce-l situează la loc de cinste printre întâlnirile din acest domeniu.

Comunicările Simpozionului, axate pe "Estetică şi stil", abordează reflecţii şi cercetări legate de moştenirea enesciană cu privire la creaţia muzicală a secolului XX, ca şi a pecetei ce a lăsat-o interpretul Enescu.

Lucrările au avut loc în superbul "Palat Cantacuzino" (una dintre cele mai valoroase clădiri istorice ale Bucureştiului), oferit de văduva maestrului pentru a-i eterniza memoria: el găzduieşte actualmente "Muzeul George Enescu" şi sediul Uniunii Compozitorilor şi a Muzicologilor din România.

Prima oară am fost invitată la Simpozion în 2004 şi am vorbit despre "Legăturile reciproce dintre George Enescu şi confraţii săi evrei", comunicare care a dezvăluit confraţilor mei o seamă de "secrete", unele ignorate, altele uitate. Camaraderia din tinereţe cu Stan Golestan, legătura strânsă cu violonistul Arnold Rose, cumnatul lui Gustav Mahler, prietenia cu

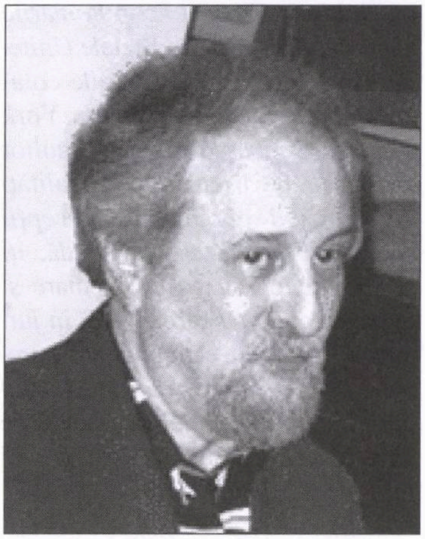

Grebu: căpățânos și genial

Are și el simpatii și antipatii ca tot omul, dar când începe să deseneze și le bagă pe toate în debara. Se transformă într-un chirurg al peniței care descoperă la pacienții săi tot soiul de afecțiuni împotriva naturii sociale sau politice. Dar mai ales morale.

Grebu, cum își semnează desenele, nu s-a întors în România fiindcă nu mai avea ce face pe-afară, ci fiindcă a decis să-și stabilească aici cartierul general. Dar când îl auzi, a mai decoperit ceva care nu-i place. Te exasperează cu picăturile lui chinezești și îl întrebi ce caută într–o țară care îl scoate din sărite de mai multe ori pe zi. Îți răspunde candid – te bănuiește, politicos, că ai un moment de prostie – că s-a întors în România pentru că spera, nu fiindcă se aștepta că va găsi aici societatea perfectă. Când a venit, spera că o va găsi mult mai bine decât atunci când s-a exilat. Nimeni nu-i perfect, se scuză.

Dacă te invită la el acasă, descoperi un om de un umor grațios, mai prevenitor decât un dansator pe poante. Căpățânosul și chichiriciosul dispar, înlocuiți de o gazdă fermecătoare. Necruțătorul Grebu e în micul său apartament un Davis căruia nici azi nu i s-au vindecat rănile plecării din țară, fiindcă nu voia să cadă la pace cu cei care voiau să-i bage mințile în cap cu patentul și nici cele ale exilatului care a avut de-a face cu eficienta mitocănie a concurenței occidentale.

Să nu uit, chiar dacă îmi place să-l zgândăresc, îmi place să mă laud cu prietenia mea cu Devis, care din când în când e genial.»

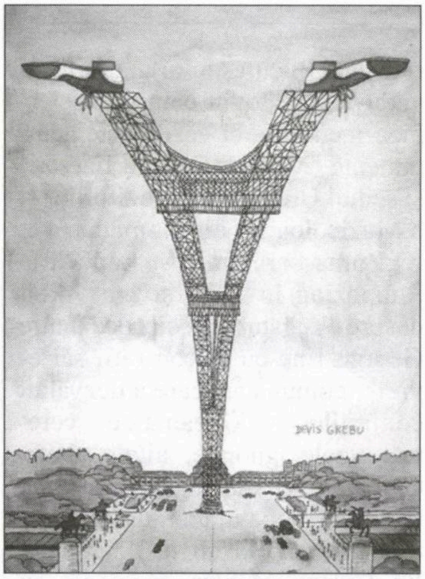

Desen de Devis Grebu

Paul Dukas și cu marele dirijor Edouard Colonne, care-i prezenta la Paris primele audiții, prezența fidelului Marcel Mihailovici în ceasurile din urmă ș.a.m.d.

Anul acesta am prezentat o seamă de "Mărturii, amintiri și documente inedite" (de ex. o scrisoare autografă purtând alături de dată, adresa locului în care ne aflam) care au suscitat un viu interes în rândurile confraților. Erau de față muzicieni din toate generațiile, așa că mulți dintre ei fuseseră martori ai celor evocate.

Când l-am evocat pe protejatul lui Enescu și al lui Pablo Casals, pe admirabilul Alexandre Stein, care se prezenta totdeauna ca "violoncelist elvețian născut în România", am auzit strigătul spontan al pianistei Lory Walfisch (din SUA) "Alecutzu!". Cei din România nici nu auziseră de el.

În schimb revelațiile legate de familia bancherului Michael Schapira, de soția sa Gittel Mendl Schapira (care-l acompania la pian pe Enescu) și de fiul François, intimi ai Palatului Cantacuzino în anii interbelici și actori-martori ai anilor următori, au fost primite cu exclamații de parcă vorbeam de oameni și evenimente recente.

Curiozitatea vie a asistenței m-a însoțit și când le-am relatat cum, după moartea lui François Schapira (pe care unii-l socoteau fiul lui George Enescu), am avut privilegiul de a crea în Israel, în 1976, primul premiu de interpretare ce-i poartă numele. Printre câștigătorii Concursului strălucește talentatul dirijor Dan Ettinger.

La sfârșit mi-am îngăduit să povestesc cum l-am cunoscut eu pe George Enescu. Eram elevă a liceului "Regina Maria", iar când, pentru a situa momentul în timp și spațiu, am explicat: "pentru dvs., Lia Manoliu e un stadion, pentru mine o adorabilă colegă de clasă", un freamăt de emoție a cuprins tot publicul.

Confrații mei, serioșii și docții muzicologi, au retrăit imaginea lui George Enescu urcând treptele de la intrarea liceului, purtându-și pașii spre biblioteca în care se înghesuiau membrii orchestrei văduvită, din cauza bombardamentelor, de sediu, repetând cu infinită răbdare și respect față de colegii săi sărăntoci și necăjiți.

Sunt amintiri scumpe, adânc tăinuite, și repere nestemate în viața mea de muziciană. Era o datorie de onoare să le împărtășesc.

Ruth Guttman Ben Zwi

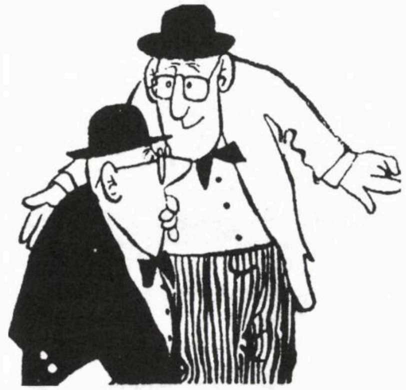

SE ZVONEŞTE CĂ...

...colocviul despre Mihail Sebastian, care s-a desfăşurat cu mare succes luna trecută la Ierusalim, fusese programat iniţial să se ţină la Bucureşti, dar conducerea ICR (Institutul Cultural Român), temându-se ca **Dan C. Mihăilescu** (autorul recentului scandal *anti* de la Institut) şi alţii ca el să nu tulbure lucrările, a decis, în ultimul moment, să mute manifestarea în Israel.

...dramaturgul **Radu F. Alexandru,** fost senator al PNL (Partidul Naţional Liberal), are de gând să-l dea în judecată pentru calomnie pe scriitorul Bujor Nedelcovici, de la Paris (mâncător de Israel pe pâine), care l-a acuzat (fără nici un fel de probe, bineînţeles) de a fi fost colaborator apropiat al Securităţii în anii 70-80.

...filozoful **Horia Roman Patapievici,** preşedintele ICR din Bucureşti, ar fi evreu după tată; el ar fi mărturisit că în familie lucrul acesta a fost ţinut secret, H.R.P. aflând adevărul de-abia pe la vârsta de 9 ani.

...exasperaţi de faptul că nimeni nu face nimic pentru înfiinţarea mult doritei librării de carte în limba română, un grup de scriitori, între care poetul **Andrei Fischof,** au vizitat-o, împreună cu **Shmuel Reinisch,** preşedintele HOR-Haifa, pe dr. Madeea Axinciuc, directoarea ICR din Tel Aviv, propunându-i ca Institutul (care nu duce lipsă nici de iniţiativă, nici de tenacitate, nici de imaginaţie, nici de mijloace) să găzduiască în sediul de pe strada Shaul Hameleh câteva rafturi destinate tipăriturilor sus-amintite.

...preşedintele român Traian Băsescu s-a întâlnit, la o petrecere organizată de fruntaşii Partidului Democrat la "Clubul Diplomaţilor" din Bucureşti, cu **Mihaela Rădulescu,** cunoscuta prezentatoare TV şi cu soţul ei, omul de afaceri israelian **Elan Schwartzenberg;** aşezându-se la masa acestora, el a discutat cu ei vreme de un ceas, în prezenţa d-nei Elena Udrea, fost consilier prezidenţial, despre vizita pe care preşedintele urmează să o facă în Israel, la începutul anului 2008; cu acest prilej, s-ar fi stabilit ca în cursul vizitei soţii Schwartzenberg să organizeze la vila lor de la Herzlia o întâlnire între preşedintele Băsescu şi câteva "vârfuri" ale mişcării culturale din *alia.*

...**Michel Drucker** (tatăl – medic evreu, originar din România), una din vedetele televiziunii franceze (îl vedem şi noi, aici, pe postul France 2), a scos o carte unde vorbeşte, între altele, despre relaţiile încordate din copilărie cu "bătrânul Drucker", exprimându-şi regretul pentru neînţelegerile dintre ei. Ceea ce nu spune el în carte este că, nu de mult, a fost incognito în România, făcând un pelerinaj la locurile unde trăise tatăl său.

Michel
Drucker
Mais qu'est-ce qu'on
va faire de toi ?
Robert Laffont

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Sport

Nu ne place că...

...suporterii care însoţesc peste tot echipa de fotbal Betar-Ierusalim s-au comportat ca nişte derbedei la meciul cu Macabi-Haifa, de pe stadionul Ben Eliezer din marele port, refuzând să păstreze un minut de reculegere în memoria regretatului premier Itzhak Rabin, pornind să fluiere şi să huiduiască cu sete în acele clipe şi mânjind astfel obrajii popularului club; nu ne place, de asemeni, că Federaţia noastră i-a sancţionat pe cei de la Betar cu interdicţia de a juca două meciuri pe teren propriu, în loc să le dea un picior răsunător în fund şi să-i suspende din campionat pe-un an de zile.

Nu ne place că...

...fotbalistul de origine iraniană Ashkan Dejagah, din selecţionata Germaniei "sub 21 de ani", a refuzat să joace contra naţionalei noastre, afirmând că el, ca iranian, nu pune nici mort piciorul în Israel (partida, în paranteză fie spus, s-a încheiat la egalitate: 2-2); ne place, în schimb, că Federaţia Germană de Fotbal a hotărât (după un moment de ezitare, ce-i drept) să-l suspende pe individ până la noi ordine, iar presa germană s-a repezit la gâtul lui Dejagah susţinând chiar că atitudinea tipului demonstrează, de fapt, eşecul politicii de integrare a acestui gen de imigranţi care nu vor, nici în ruptul capului, să-şi însuşească "modul de viaţă şi de gândire european".

Ne place că...

...aşa cum ne informează confratele nostru Uly Vălureanu, de la agenţia ISROpres din Haifa:

«Micky, fiica Angelicăi Rozeanu-Adelstein (1921-2006), a creat în Internet o staţie specială dedicată memoriei mamei sale, de la al cărei deces s-a împlinit un an. Într-un mesaj special trimis prin e-mail prietenilor şi cunoscuţilor Angelicăi, Micky îi invită să viziteze noul site, la adresa http://www.mickyh.com/aar/aar.html şi să revadă multe fotografii ale mamei ei – de şase ori campioană mondială la simplu doamne, de cinci ori membră a echipei române care a câştigat campionatul mondial şi deţinătoare a 17 medalii de aur obţinute la mari concursuri organizate între anii 1950-1956. În site sunt puse şi fotografii inedite ale Angelicăi.

La Haifa a avut loc un turneu de bridge în memoria marii campioane, care a fost şi o pasionată jucătoare de bridge, iar la campionatul naţional de tenis de masă, secţia pe echipe, cupa acordată formaţiei câştigătoare a primit numele Angelicăi.»

Nu ne place că...

...trei boxeri români şi anume: Marius Bogdan Dinu (21), Ronald Gavril (21) şi Gabriel Stan (20) au fost prinşi furând diferite pulovere, cămăşi şi (bineînţeles) mănuşi dintr-un magazin din Chicago, în timpul campionatului mondial de box pentru amatori; ne place, în schimb, că respectivii au fost urcaţi urgent în avion, trimişi acasă şi suspendaţi pe viaţă din "sportul nobil".

Ne place că...

...imamii din Paris au emis o hotărâre prin care se permite jucătorilor musulmani din echipa de fotbal a Franţei ca, în timpul Ramadanului, când se posteşte până seara, – să mănânce – totuşi – câte 3.000 de calorii şi să bea 3 litri de apă în timpul zilei.

Ne place că...

...12 handbaliste din echipa spaniolă "Olsan Elda Prestigio", din oraşul Elda (lângă Alicante), s-au fotografiat goale pentru revista "Interviu", în scopul de a obţine ceva bani pentru salvarea clubului lor, aflat pe pragul falimentului.

A apărut
Iulius Iancu
AŞTEPT ZIUA DE MÂINE

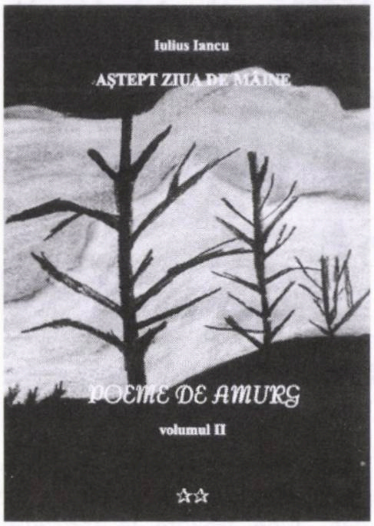

Este o istorie socială în versuri, un jurnal emoţionant şi reprezentativ în aceste vremuri confuze şi superficiale dominate de consumerism.

Mariana Zavati-Gardner
Norfolk – Anglia

Poeziile constituie o întregire a biografiei profesionale, cu aspecte inedite ale vieţii afective a omului: emoţii şi frământări, entuziasm şi decepţii, vis şi realitate.

Autorul

POEME DE AMURG
Volumul II

Volumul se poate procura
la AUTOR:
Dr. Iancu Iulius
17 Hardof St., Haifa 34747
Tel. 04/837-2758
Mob. 054/549-2586
Preţul: 50 şekeli

■ Băieții l-au făcut pe Tudor Arghezi de legionar. Urmează Sadoveanu, Rebreanu, N. D. Cocea, Gala Galaction, Mihail Ralea și alții, și alții

Inventarea de legionari

Acesta este titlul unui ciclu de articole publicate de cunoscutul istoric literar român Ion Simuț în "România literară" din București.

Dar, atenție: departe de a avea înțelesul din anii de după 23 august 1944, expresia a dobândit astăzi alte semnificații și alte rosturi. Cei ce se ocupă cu inventarea de legionari nu urmăresc să-i "demaște" pe cei în cauză, ci, de fapt, să-i elogieze și, mai ales, mai ales, mai ales, să "îmbunătățească" imaginea Gărzii de Fier în ochii cetățeanului din anul 2007.

La concret: Ion Simuț se ridică împotriva acelora care țin cu tot dinadinsul să includă fel de fel de personalități culturale din trecutul României în rândurile mișcării legionare.

Un exemplu îl constituie Tudor Arghezi. Citind recenta lucrare a lui Alex Mihai Stoenescu despre "Istoria loviutrilor de stat din România", Simuț a fost șocat văzând că marele poet este înfățișat ca purtător practic de cămașă verde.

Năucit, I.S. a recitit cu atenție opera lui Arghezi, în căutarea textelor legionare, de care, până astăzi, el nu luase cunoștință.

«Am pus – scrie Simuț – detectorul politic pe volumele VII, VIII și IX de publicistică argheziană, detector echipat să descopere elementele filo-legionare. Rezultatul? Nimic suspect sau dubios în această direcție! Dimpotrivă: în cele câteva ocazii, evenimente politice, pe care le valorifică, Arghezi e anti-legionar virulent.

Iau ca exemplu atitudinea lui Arghezi față de asasinarea lui I. G. Duca de către legionari în 1933. E un test cât se poate de semnificativ. Atitudinea argheziană împotriva asasinilor și a ideologiei lor nu are echivoc:

"Acest mormânt comportă un înțeles, indică un termen și comandă o datorie. Oamenii politici s-au jucat pe rând, de-a surâsul, de-a complicitatea și de-a scepticismul: ei își vor face serios examenul din miezul nopții, al conștiinței. Nici plugarul, nici gânditorul nu se recunosc într-un asasinat, comis în numele brazdei, al ideii și al lui Dumnezeu. Lumina zilei face drojdii și viermi din vina altora decât a lor și actul celor trei studenți, nemotivat la instrucție cu argumentele unei credințe, oricare ar fi fost, dovedește ceva mai dezolant și mai lamentabil decât o doctrină răspicată înverșunată și decât un fanatism identificat; o palidă morbiditate, adunată cu încetul, cu sufletul și cu trupul, târâș, din spectacolul unei vieți sociale, dezorganizată divers și complicat" (vol. VIII, p. 296-297).

Ceea ce e straniu – după cum acuză Arghezi – e că "glonțul a fost trimis din universitate", crima a fost săvârșită de trei studenți, iar victima, "I. G. Duca era un mare cărturar". Publicistul vituperează neiertător: *"Ce fel de universitate este aceea care dă învățăceilor revolvere; ce fel de naționalism este acela care doboară de jos pe ziditorii patriei ridicați pe schele; aceste probleme pot fi decise numai dincolo de minte".* Deși nu-l numește, Arghezi îl vizează în mod clar pe Nae Ionescu ca principal vinovat, alături de instituțiile viciate în fundamentul lor – Universitatea, Biserica și Doctrina de partid: *"Se poate chema operă politică asemenea ispravă? și-o pot însuși, într-adevăr, catedra și amvonul, care atunci când mai era timp să se vorbească au tăcut? Ce-au făcut preoții și dascălii, ca să ajungă la psihologia lor copiii de la Parchet? Ce fac ei acum? Crima din Sinaia înfruntă o sută de ani de cultură, la urzirea căreia, ridicol și perimate, migălesc penibil acul, bumbacul și mătasea fiecăruia din noi."* Arghezi nu găsește criminalilor nici cea mai mică justificare. De ce afirmă atunci Alex Mihai Stoenescu că asasinarea lui I. G. Duca în decembrie 1933 ar fi provocat un val de simpatie față de Mișcarea Legionară "ca și cum actul de extremă violență ar fi fost un gest moral"? (p. 184 în volumul citat). De ce îl trece pe Arghezi printre "simpatizanții de notorietate publică" ai Mișcării?

Arghezi e, în întreaga lui activitate, mai ales un ziarist de stânga, prieten notoriu al lui N. D. Cocea și Gala Galaction. La începutul anului 1931 (nu merg mai în urmă) scrie la "Mișcarea", care – atenție! – este "ziar național liberal", reprezentând fracțiunea lui Gh. I. Brătianu. În anii 1931, 1932, 1933 și următorii a colaborat statornic la "Dimineața", "Adevărul literar și artistic", "Progresul social". În 1937, apare o nouă serie a "Biletelor de papagal", care îi absoarbe o vreme în întregime puterile publicistice. Scrie întotdeauna favorabil despre regele Carol II, devenind nu doar un admirator al acestuia, ci chiar un adulator. În 1938, publică 11 articole în "Cuvântul", în lunile ianuarie-aprilie, toate fiind cronici plastice, în inimitabilul stil arghezian, fără nimic politic în ele. În a doua parte a anului 1938 colaborează numai la "Viaţa românească", "Revista Fundaţiilor Regale" şi "Revista Ford". În 1939, Arghezi este grav bolnav şi nu are nici un fel de activitate publicistică. În 1940 nu publică decât trei articole, toate despre Regele Carol II. Iar din ianuarie 1941, după înfrângerea rebeliunii legionare, nu mai poate fi vorba de legionari în viaţa politică, dominată de Ion Antonescu până în august 1944.»

Şi-acum, se pune întrebarea: de ce? De ce publicişti de genul lui Alex Mihai Stoenescu s-au apucat, aşa, parcă din senin, să inventeze legionari?

«Mă întreb – scrie Simuţ – la ce ar putea folosi acum, la început de mileniu III, inventarea de legionari. Ar fi câteva mize de imaginat, altele decât restabilirea unui adevăr (căci de adevăr nu poate fi vorba). Inventarea de legionari din rândul unor personalităţi culturale prestigioase ar putea servi la multe scopuri: satisfacerea gustului pentru senzaţional sau pentru dezvăluirea unui secret; compromiterea unor personalităţi considerate până de curând imaculate. Ar putea exista însă şi un mobil obscur, neaşteptat, subtil: **a îmbunătăţi imaginea Mişcării Legionare,** într-un proces de reabilitare moderată. Parcă nu ar fi de ajuns simpatizanţii sau aderenţii dovediţi la Mişcarea Legionară! Mai sunt necesare câteva nume, care să ne determine să spunem: dacă şi aceştia au fost legionari, înseamnă că legionarismul a fost un fenomen copleşitor, inevitabil, căruia aproape nimeni nu i s-a putut sustrage.» (...)

Concluzia lui Simuţ e cât se poate de clară:

«Cum se vede Mişcarea Legionară (în cartea lui Stoenescu, **n. red.**)? "Ea se vede, de la nivel panoramic – scrie istoricul – ca un fenomen istoric controversat, încărcat de calităţi, slăbiciuni şi enigme, dar ca o pagină de istorie înscrisă totuşi în tipologia vieţii politice româneşti interbelice" (vol. III, p. 137). Citesc, recitesc şi mă minunez de felul în care a adus-o din condei istoricul nostru: deci, Mişcarea Legionară este "un fenomen istoric controversat" (până aici, nimic deosebit, dar atenţie la continuare:), *"încărcat de calităţi, slăbiciuni şi enigme"*. Nu e vorba de defecte, de exagerări, de violenţe, de crime – pentru care s-ar face vinovată Mişcarea Legionară! Nu! Ea este un fenomen istoric "încărcat de calităţi, slăbiciuni şi enigme". Insist asupra acestor adjective, pentru a vedea noutatea de atitudine a lui Alex Mihai Stoenescu faţă de Mişcarea Legionară.»

Da, Simuţ are dreptate: e vorba de o "noutate". O noutate, de altfel, destul de veche; am văzut-o încă din 1990. Este noutatea cu care ne–au obişnuit "România Mare" şi Paul Goma, Ion Coja şi Gh. Zamfir, Gh. Ciuhandu, primarul Timişoarei, şi, mai nou, un intelectual cu *after-shave,* precum criticul literar Dan C. Mihăilescu.

Andrei Pleşu aşteaptă să fie contrazis: dar dac-aţi şti cum aşteaptă!

«Nici în străinătate nu e totul perfect. Nici vorbă. În Franţa disciplina rutieră e şleampătă, infinit mai rea decât în Germania; portofelul îţi poate fi furat oriunde pe glob; şmecheri şi obraznici se găsesc pretutindeni; surpriza restaurantului scump şi prost e mereu posibilă; unele locuri sunt murdare; blocuri dizgraţioase s-au construit, mai ales în anii 60, peste tot; companiile aeriene occidentale oferă servicii mediocre, provoacă întârzieri, nu te scutesc, la o adică, de pierderea bagajelor. Pe scurt, oriunde te-ai afla, poţi întâlni numeroase prilejuri de indispoziţie.

La noi e altfel. Neregulile, inconfortul, arbitrarul, lipsa de educaţie, nesimţirea, ilegalitatea, aproximaţia, mă rog, toată ornamentica milenară a ţărişoarei ilustrează o tradiţie durabilă. Nu e vorba de accidente, de din când în când-uri tolerabile, inerente, compensate de un fundal general agreabil. Fundalul a ocupat avanscena. Şi e esenţialmente dezagreabil. E muşchiulos, vital, indestructibil. Turcii vin şi pleacă, fanarioţii vin şi pleacă, ruşii vin şi pleacă, comuniştii vin şi pleacă. Noi rezistăm fălos, fudul, chefliu şi dârz. Dăm vina pe ei, pe toţi, şi ne vedem de treabă. NATO încearcă să ne organizeze, UE încearcă să ne domesticească. Degeaba. Apa trece, pietrele rămân, avem şapte vieţi în pieptul de aramă, românul nu piere. Nu moare şi nu se transformă. Se adaptează. Se descurcă. Ţine cu dinţii de specificul lui naţional. Şi tocmai de aceea, sunt pesimist. Cred că nu ne vom schimba niciodată. Vom continua să stăm în calea tuturor binefacerilor şi noroacelor, fără să luăm decât caimacul de primă instanţă. În rest, vom dospi, somnolenţi, în dulcele borş autohton, cu mici accese de enervare tandră.

Străzile vor rămâne mereu betege, pline de gropi şi asfaltate cu gumilastic, autostrăzile, dacă vor exista, vor fi nişte şantiere perpetue, şoferii profesionişti sau amatori vor conduce bezmetic, isteric, mitocăneşte. Îşi vor parca maşinile în poarta ta, în curtea ta, în sufletul tău şi, dacă protestezi, te vor înjura exterminator sau vor zâmbi suveran, de la înălţimea limuzinei proprii. Justiţia va fi mereu o loterie, ziarele vor evita orice urmă de decenţă şi de nobleţe. Limba se va strica zi de zi, televiziunile vor atinge culmi de manipulare şi trivialitate. Laura Andreşan e doar începutul. Oricine va putea striga în piaţa publică orice despre oricine. Relaţiile, pilele, bacşişul vor fi la fel de greu de înlăturat ca şi câinii vagabonzi, politicienii vor perora obscen despre patrie şi se vor gândi strict la găştile de partid şi la conturile personale. Toate scursurile vor ajunge vedete, toţi derbedeii vor deveni campioni ai dreptăţii. Vom fi sufocaţi de proastă creştere, de incultură, de muzică proastă şi de fast-food. Prostia va avea bani, iar nepriceperea va avea putere. Aerul se va umple de invidie, ură şi băşcălie. Comunismul va reînvia, roz şi cochet, cu sprijinul unor băieţei de bani (şi idei) gata, semidocţi şi trendy, netrăiţi, iresponsabili, grăbiţi să găsească înainte de a căuta. În schimb, icoanele vor fi evacuate din viaţa publică, în numele unei libertăţi de conştiinţă care nu ştie încă nici ce e libertatea, nici ce e conştiinţa. Manelele se vor multiplica, urbanistica va intra în colaps, vom avansa trudnic printre răgete şi scuipături. Şi vom vota, o dată la patru ani, în funcţie de clubul sportiv care ne place.

Cum vedeţi, sunt pesimist. Ba pot pentru ca să spun că sunt apocaliptic. Totul a început când, întors la Bucureşti după o vacanţă agitată pe alte meleaguri, am constatat două lucruri: mai întâi că e mai cald decât în restul Europei, mai cald decât la Mediterana, şi apoi că singura scară rulantă care urcă de la autobuze la ghişeele de control-paşapoarte nu funcţionează. Am urcat gâfâind, cu mireasma patriei în nări. Sunt prea pesimist? Să dea Dumnezeu. De-abia aştept să fiu contrazis.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Fluvii de gunoi pe internet

«Cu vreo lună înainte de sfârşitul anului, am găsit în cutia poştală, printre tot felul de fluturaşi de reclamă, un plic cu sigla Romtelecom, dintre acelea care conţin îndeobşte o factură piperată. De data aceasta pe el scria cu litere de-o şchioapă "Veşti bune!". Am urcat în lift şi am apăsat pe butonul cu numărul 6. În timp ce prin faţa ochilor mi se perindau foarte domol cifrele romane ale etajelor, am avut timp să visez, cu plicul nedeschis în mână, la veştile bune pe care mi le-ar da Romtelecomul. Îmi treceau prin minte următoarele variante: "Vă anunţăm cu bucurie că luna cadourilor vă aduce numai convorbiri gratuite în ţară şi străinătate". Sau: "Factura de luna trecută a fost greşit calculată. Vă anunţăm că vi se va returna suma de 250 RON, împreună cu scuzele noastre".

Am deschis plicul şi, sub aceeaşi siglă, am citit anunţul care începea cu surprinzătoare familiaritate: "Dragă Ioana Pîrvulescu". Apoi: "Te-ai pregătit sufleteşte pentru venirea iernii?" Nu, nu m-am pregătit. "Te gândeşti deja cu plăcere cum vei petrece atâtea seri liniştite acasă?" Asta suna bine şi m-a plonjat în reverie: flori de gheaţă la geam, nămeţi afară, brad împodobit cu globuri licărind moale, iar eu, în fotoliu, la Braşov, după o zi de schi, cu familia, într-o casă caldă, cu o carte în mână. Dar scrisoarea continua: "Pentru a fi siguri că nu te vei plictisi..." (ipoteza mi s-a părut jignitoare), "...ţi-am pregătit o ofertă de iarnă spectaculoasă. Vei putea face ce îţi place ţie mai mult..." Am devenit chiar curioasă: ce-mi place mie mai mult? Răspunsul a venit imediat: "Să navighezi pe Internet cu o viteză de până la 2,5 Mbps!" Am fost dezamăgită până la indignare. Nu, "dragă Romtelecom", n-ai ghicit deloc, nu asta îmi place să fac cel mai mult. Nici măcar mult nu-mi place să navighez pe internet, şi nici măcar puţin. Îmi plac cu totul alte lucruri, puţin, mult şi cel mai mult, dar nu ăsta. Iar 2,5 Mbps nu-mi spune nimic, ai putea fi oare mai explicit? Urma oferta de abonament la ClickNet, cu tabele şi săgeţi cu bleu şi bleumarin şi semnătura: "Cu prietenie, Pieter Bakker". Întâmplător tocmai făcusem cererea de abonament la ClickNet, spre norocul meu şi al lor, înainte de citirea acestei scrisori. Şi nu pentru că îmi plăcea, ci pentru că eram obligată. Este, ca să spun aşa, un rău necesar. Aşa că acum, după două luni de navigare, sunt pregătită să răspund cum se cuvine la scrisoare, pentru că nu e elegant să laşi o scrisoare atât de intimă fără răspuns:

ROMTELECOM S.A.
PUBLICITATE INFADRES
Veşti nu tocmai bune!

Dragă Pieter Bakker,

Afirmaţia ta – care nu lasă loc de îndoieli – este complet hazardată. Te anunţ că nu-mi place să navighez pe internet şi iată de ce. Mai întâi că trebuie să stai pe scaun, în faţa calculatorului. E foarte incomod şi, după un timp, începe să te doară ceafa, apoi spatele. I-ai văzut pe contemporanii noştri care navighează zilnic, ore în şir, pe oceanul electronic? După câţiva ani toţi devin uşor cocoşaţi şi, presupun că, dacă lucrurile vor merge în continuare la fel, specia umană îşi va schimba cu timpul poziţia verticală, de care era atât de mândră până acum, într-una curbă, ca la începuturile dezvoltării ei. În al doilea rând, internetul e, de asemenea, foarte dăunător pentru ochi, oceanul internautic îţi dă ameţeli. Şi, pe deasupra, în ciuda vitezei fantastice de "2,5 Mbps", te face să-ţi pierzi mult timp şi, nu-ţi ascund, mulţi bani. De fapt, de când m-am abonat (rămâne între noi) nota mea telefonică a crescut enorm. Apoi sunt multe lucruri în ocupaţia aceasta care nu fac bine în serile de iarnă şi nici în alte momente ale zilei, şi nici în alte anotimpuri.

Cel mai mult mă supără proasta creştere pe internet. Am încercat, de pildă, să citesc ziarele. Automat, internetul pe care îmi propui atât de direct să-l străbat în viteză, mi-a adus mahalaua comentariilor pentru fiecare articol din cotidienele "răsfoite". Ai văzut aceste comentarii? Sunt indescriptibile: agramate, inculte, grosolane sau numai defulări, atacuri, stupidităţi, frustrări. Le asigură abonaţii cuceriţi de tine. Printre ele şi câte un viteaz om cu carte şi inteligenţă, care încearcă să le facă faţă şi căruia îi trimit în sinea mea un gând cald şi de mulţumire. Dar, în genere, nu stau să scrie oamenii care ar comenta inteligent aceste articole, fiindcă aceştia au ceva mai bun de făcut: apare cam unul cu bun-simţ la zece nesimţiţi. Aceste fluvii de gunoi se varsă în marea în care navigăm noi şi strică echilibrul ecologic al internetului.

Importantă e, desigur, problema căutării informaţiei pe internet, iar verbul care în română ar suna a gugăli merită, fără îndoială, un loc în dicţionarul tradiţional (adică pe hârtie), chiar dacă va deveni repede un arhaism, pentru că trăieşte în zona concurenţei ucigătoare. Dar dacă-ţi intră în reflex să cauţi numai pe Google sau pe alte motoare de căutare rapidă, şi nu în cărţi, rişti să devii un incult-informat, dacă înţelegi ce vreau să spun. Mă tem că rapiditatea căutării, 2,5 Mbps, cum spui, e invers proporţională cu temeinicia informaţiei. Când cauţi într-o carte eşti nevoit să citeşti mai întâi cuprinsul, apoi măcar capitolul respectiv, iar când dai de numele căutat, să zicem, el s-a aşezat deja într-un strat solid de cultură. Pe internet eşti tentat să iei cea mai concisă frază (lasă că multe sunt pline de greşeli şi n-ai un control al corectitudinii), şi cu ea să rămâi!

Dragă Pieter Bakker, să ştii că mult mai mult decât să navighez pe internet îmi place să mă plimb, să înot, să râd, să dorm, să mănânc un măr şi câte altele. Chiar lucrurile care se pot face şi pe internet le prefer în realitate: să citesc cărţi, să stau de vorbă cu prietenii, să ascult muzică.

O ultimă chestiune, stimate domnule Pieter Bakker. Spuneţi-le celor de la serviciul dumneavoastră de publicitate şi traducere că adresarea cu *tu* şi cu *dragă* faţă de o persoană pe care nu o cunoşti este în limba română cel puţin nepotrivită şi lipsită de gust, ca să nu spun mai mult. V-am răspuns la fel, până acum, din motive de simetrie. Aş aprecia ca, pe viitor, ofertele dumneavoastră să fie scrise cu pluralul politeţii (rugaţi pe cineva să vă explice cum e cu traducerea lui *you* în română). Ca să ne vorbim cu *tu*, ar trebui să facem o convenţie acceptată de ambii parteneri. Deocamdată nu e cazul!

Cu sentimente amestecate, a dumneavoastră abonată,

Ioana Pârvulescu.»

(Dintr-un articol în "România literară", Bucureşti 2007)

Profesorul de la Cluj și Cele zece porunci

«**Marta Petreu:** *Ce (...) poruncă din Decalog ori din dezvoltările lui ulterioare, din Noul Testament, ar putea fi relevantă pentru un medic?*

Dan Vlăduţiu: Nu cred că poţi face medicina fără morală: mă refer la morala creştină. Creştinismul fiind o continuare, firească, a iudaismului... Discutam ieri despre problema relaţiei cu Dumnezeu, cu ceilalţi, cu tine însuţi... Simplificând, cred că religiile orientale pun accentul pe relaţia ta cu tine însuţi şi pe cea cu divinitatea. Sunt religii ale meditaţiei, ale izolării, ale autoperfecţionării – şi nu sunt foarte sociale. Din punctul de vedere al evoluţiei societăţii, iudaismul, cu tot ce a adus, a fost un foarte mare pas înainte. Din Cele zece porunci, şapte sunt reguli de comportament social. Ele au permis închegarea naţiunii evreieşti, una din primele naţiuni conturate în jurul unei limbi comune, în jurul unor reguli sociale comune... a fost probabil primul grup social care a conştientizat ideea de naţiune ca atare. Erau cu adevărat poporul ales. *Tora* este şi un codex de legi generale, foarte bine închegat, mergând până la amănunte, ce animale ai voie să mănânci şi cine are voie să le sacrifice... Gândiţi-vă ce-a însemnat ca, în urmă cu atâtea mii de ani, una din obligaţiile acestui codex să fie aceea de-a te alfabetiza...

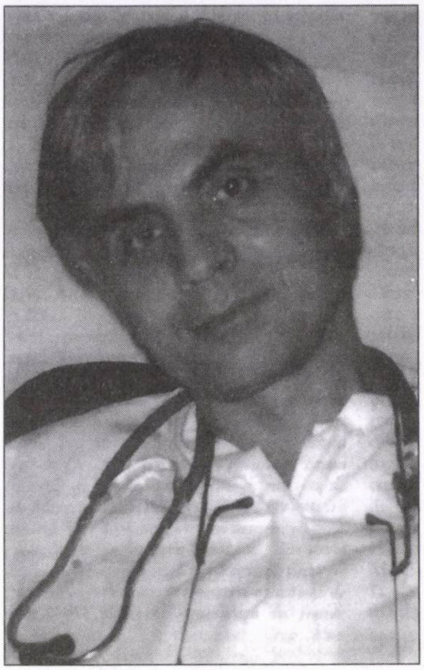

Prof. Dan Vlăduţiu

M.P. *Poporul cărţii...*

D.V.: Există şi-n prezent naţii analfabete, nu? Dar ei s-au unit în jurul câtorva idei fundamentale, cum sunt Cele zece porunci, cu toate amănuntele explicitate în *Tora*, şi au devenit, pe drept cuvânt, foarte mândri de ei înşişi pentru acest avans formidabil. Şi-apoi a venit cineva, tot dintre ei, care a fost Isus. (...) A fost, de fapt, profetul globalizării...

M.P. *!?*

D.V.: Da! Afirmaţia poate fi ciudată, dar adevărul este că El a pus piatra ideologică a acestei idei formidabile...

M.P. *Care, practic şi istoric vorbind, n-a reuşit.*

D.V.: Toată societatea iudaică se închega pe baza Celor zece porunci, iar Isus a extins ideea de la o naţiune la întreaga lume. Când toţi sunt "chemaţi"... El a intuit, cu 2000 de ani înainte, ceea ce începe să se contureze de-abia acum, nu?

M.P. *E o interpretare foarte originală...»*

(Dintr-o convorbire cu prof. univ. Dan Vlăduţiu, medic primar la Clinica de Nefrologie Cluj, cu Marta Petreu, redactor-şef al revistei "Apostrof" din Cluj; 2007)

Vassili Grossman şi războiul mondial

Sub semnătura lui Mirel Bănică, a apărut în revista "Dilema veche", din Bucureşti, o recenzie la volumul "Carnete de război. De la Moscova la Berlin, 1941-1945" de Vassili Grossman (în franceză, la editura Calman-Lévy, din Paris).

Fragmente:

«Invazia Uniunii Sovietice de către Germania nazistă şi ţările aliate, printre care şi România, în ziua de 22 iunie 1941, a fost o mare surpriză pentru conducătorii sovietici, în frunte cu Stalin, poporul plătind un greu tribut pentru dezorientarea iniţială. Dar prin acea tainică legătură cu „maica Rusie“, el se va arăta mai tare decît conducătorii ei. Imediat după invazie, birourile de recrutare ale armatei erau asaltate de voluntari. Printre ei, Vassili Grossman, evreu, 35 de ani, originar din Berdicev, Ucraina, localitate ce va fi „curăţată“ de detaşamentele Einsatzgruppen, mama acestuia numărându-se printre victimele gropilor comune. Prea gras, sedentar, cu ochelari rotunzi de miop, mergând aplecat de spate, Grossman este declarat inapt pentru front. Dar numai după câteva săptămîni, reuşeşte să fie angajat de cotidianul Armatei Roşii, Krasnaia Zvezda, ca reporter de război, în prima linie a focului. El va descrie ca martor ocular, cot la cot cu soldaţii din prima linie, toate marile momente ale colosalei încleştări mondiale: apărarea Moscovei, lupta disperată pentru Stalingrad, eliberarea progresivă a Ucrainei şi Bielorusiei. Urmează descoperirea macabră a lagărelor de concentrare din Polonia (unul din textele sale referitor la Treblinka fiind citat ca document oficial al Procesului de la Nürenberg) şi, în final, căderea Berlinului.

Cartea, al cărui titlu original în engleză îi reflectă mai bine conţinutul (A Writer at War) are o structură compozită şi este datorată istoricului britanic Anthony Beevor. În cursul unei cercetări de rutină în arhivele ex-sovietice, Beevor a găsit carnetele de notiţe „spontane“ ale lui Grossman, le-a adus la lumină şi le-a publicat, propunând fragmentele cele mai reprezentative, legate între ele cu „mortarul“ unor preţioase detalii despre derularea războiului.

Armata Română este menţionată deseori în carte, mai ales în luptele ce au precedat căderea Stalingradului, când corpurile 3 şi 4 de armată s-au prăbuşit rapid sub lovitura pumnului de oţel al blindatelor Armatei Roşii dezlănţuite. Grossman nu este deloc „tandru“ cu imaginea soldatului român. Vă rog să citiţi fragmentele următoare, neuitând faptul că Grossman este totuşi angajatul unei reviste de propagandă a unei puteri aflate în război.

„Un român peste care a trecut un tanc. Plat. Faţa sa seamănă acum cu un basorelief. (...) Românii. Un bătrân rus din satele eliberate îi numeşte gâscani. Prizonierii români declară cu toţii că războiul nu este bun, că vor să se întoarcă acasă. Dar tot ei l-au biciuit pe acest bătrân de patru ori. Au fost găsite în bagajele lor şaluri demodate, lenjerie, fuste, bluze de toate culorile, chiar şi lenjerie pentru copii. Pradă de război. Am găsit un soldat ce purta pe el douăzeci de perechi de chiloţi. (...) Un grup de două sute de oameni se găseşte de obicei sub escorta a doi sau trei soldaţi ruşi. Românii păşesc perseverent, uneori în rânduri ordonate, chiar disciplinat, ceea ce provoacă râsul trecătorilor. Prizonierii mărşăluiesc, mărşăluiesc, în rânduri compacte, făcând să răsune gamele şi bidoane de aluminiu legate de centură cu sârme de fier. Pe umeri poartă aruncate cuverturi de toate culorile. Femeile ce-i privesc îşi spun, râzând: «Ei bine, românii aştia seamănă cu nişte ţigani nomazi!».

Alo, Procuratura Statului Israel, care s-a ocupat cu violurile ex-preşedintelui Katzav: citiţi ştirea de mai jos!

«Tinerele care îşi fac de cap cu diferiţi indivizi, şi apoi reclamă că au fost violate, le dau din ce în ce mai des bătăi de cap poliţiştilor din Suceava. Ultimul caz de acest gen s-a petrecut la finele săptămânii trecute. Monica B., o tânără în vârstă de 15 ani, din municipiul Suceava, s-a prezentat la poliţie, reclamând că a fost victima unui viol.

Ea spunea că a fost acostată de o persoană necunoscută, care a constrâns-o, prin violenţă, să se retragă într-un loc ferit, unde a violat-o. În urma expertizei făcute de medicii legişti s-a constatat însă că fata nu prezenta nici o leziune, ipoteza violului părând foarte puţin probabilă.

După audierile la care a fost supusă de poliţişti, fata a recunoscut că a întreţinut relaţii sexuale de bună voie în locuinţa unui bărbat, care o agăţase într-un bar. Luată la rost cu privire la motivele care au îndemnat-o să reclame un viol, minora a recunoscut că a reclamat agresiunea pentru a justifica lipsa de câteva zile de acasă şi de la şcoală.

Cazurile de acest gen nu sunt nici pe departe o raritate, periodic oamenii legii din Suceava fiind puşi inutil pe drumuri de puştoaice inconştiente. Chiar la începutul acestei luni, o adolescentă a fost amendată de poliţişti, după ce a uitat dacă a fost violată sau a făcut sex de bună voie. La câteva zile după reclamaţie, minora a recunoscut că a făcut sex de plăcere cu tânărul respectiv, mărturisind că a fost sfătuită de fratele ei să spună că a fost violată, după ce partida de sex a fost întreruptă de câţiva jandarmi care patrulau în acea noapte.

Din scenariu nu au lipsit nici cazurile haioase, o tânără din localitatea suceveană Fălticeni (Geanina M., în vârstă de 22 de ani) reclamând că a fost violată în maşină de un tânăr despre care îşi mai aducea aminte un singur lucru: înainte de a întreţine actul sexual şi-a tras pe faţă o căciuliţă de Moş Crăciun. După anchetă, s-a stabilit că între fată şi „Moş Crăciun” a avut loc o relaţie sexuală acceptată de ambele părţi.»

(Dintr-o relatare de Florin Paiu; în "Gardianul", Bucureşti 2007)

De la magazinul "Grăsanii" la firma "Totuşi"

Am amintit în lunile trecute despre mania unora de a-şi boteza copiii cu nume aiurea. Moda face furori peste tot, molipsindu-i şi pe proprietarii de restaurante, prăvălii şi alte firme. Iată câteva exemple, culese din presa de la Bucureşti:

«Trei Culori SRL, Fix Zece SRL, Ocaua lui Cuza SRL, Grăsunii SRL, Două Lăcrămioare & Co SRL, La Umbra Teilor SRL, Mormăilă SRL, Totuşi SRL, Prima Stea SRL (Tecuci); Foto Comici SRL, Farul Speranţei SRL, Septembrie SRL, Agenţia De Investigaţii Agent 007 & Fiii SRL, Bucuria Pădurii SRL (Făgăraş); Aluniţa Import Export SRL, Tu Şi Eu SRL (Apahida); Clar De Lună Comexim SRL, Bob Dylan Prod Com SRL (Simeria); Vulgar SRL, Doi Brazi Falnici SRL (Topoloveni); Turnul Babel Com SRL, Da Nu SRL (Calafat); Axa Latină SRL, Veronica Micle SRL (Abrud); Sifon Nou SRL, La Revedere Comimpex SRL (Huedin); Bio Ferma La Frumoasa SRL (Călan); Simfonia Lotrului SRL (Brezoi); Maşina De Vise SRL (Bragadiru); Hazard SRL (Petrila); Triumf Solitar SRL (Haţeg). Etc.»

În acceleratul Constanţa-Iaşi

«Orice problemă poate fi privită din cel puţin două perspective: din apropiere şi din depărtare. Nu o să încep prin a spune că nu sunt rasist, asta va judeca fiecare, pur şi simplu îmi prezint unele opinii sincer şi fără perdele.

M-am apucat de citit numărul 141 din *Dilema veche* cu subiectul „Noi suntem romi“, în trenul accelerat Constanţa-Iaşi. Ideea mi se pare bună: într-o discuţie fiecare parte trebuie să aibă dreptul să îşi susţină cauza. Problema am identificat-o în prăpastia care îi desparte de realitate pe cei care au scris despre problema romilor. Închişi în turnul lor de fildeş (doar e la modă expresia), ei compun o teorie care e corectă pe hârtie, dar problema apare în momentul transpunerii ei în realitate. Victimizarea romilor nu este soluţia (de exemplu, poliţia nu face uz de forţă numai în cazul romilor, ei chiar nu fac discriminare, bat tot ce le obturează vederea: români, ţigani, vinovaţi, nevinovaţi, femei, copii, bărbaţi, chiar nu contează – să iasă la număr, să raporteze, da, cu poliţia mă opresc aici), nici desenul unui tablou în care majoritari să iasă nişte mici nazişti (dacă e să analizăm mai bine, unii majoritari au adoptat foarte mult din cultura romă – de la stilul de a se îmbrăca, pînă la stilul arhitectural), nu o să rezolve nimic, ba din contră. O soluţie ar fi coborârea intelectualilor între oameni şi apoi analiza sau critica lor. Un singur exemplu pe care îl rezum cît pot de mult: spuneam că m-am apucat de lectura Dilemei vechi în tren, la Cernavodă, s-au urcat în vagonul în care eram şi eu un grup de vreo 30 de romi (în acel moment şi loc ei erau majoritari) care (voiam să scriu „normal“) nu aveau bilet. Şi vine naşu': „– Biletu'! – Nu avem, să-ţi trăiască familia, suntem săraci“ şi aşa, şi pe dincolo. După certuri ce au ţinut vreo 30 de minute, se hotărăsc să plătească, şi aici povestea ar fi trebuit să se încheie, dar nu e aşa. Odată cu plecarea naşului şi a poliţiei, începe adevăratul show: săracii – care nu aveau bani de bilet – scot telefoanele mobile de ultimă generaţie şi începe o adevărată delectare a urechii. Dacă asta ar fi tot, nu v–aş mai povesti. Dar în compartiment se găsea alături de mine o domnişoară care avea de toate – cum s-a exprimat un domn rom. Vreo 3-4 din gaşcă intră în compartiment şi încearcă să intre în discuţie cu domnişoara; cum îşi dau seama că nu au nici o şansă şi că se şi apropie staţia unde trebuie să coboare, doi dintre ei se gândesc să îi ofere domnişoarei câteva seminţe. Cum în pungă nu mai aveau şi mai rămaseseră câteva prin orificiul bucal, pleacă spre domnişoară două jeturi de seminţe care nu ratează!

Nu ştiu dacă cei ce au scris în favoarea romilor au călătorit vreodată în acelaşi compartiment cu ei, sau dacă au vecini romi, dar înainte de a da verdicte, să coboare în România reală, să întrebe şi majoritari, să trăiască alături de ei şi apoi să scrie.»

(Dintr-o corespondenţă semnată Ene Tudorel; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Chiloţii altui cetăţean

«Cu Mirela tratam un mare amor atunci când lucram la un cotidian destul de ramolit, unde conta mult mai mult să atârni în redacţie "la program" decât ce produceai concret. Cel mai tare mă enerva că trebuia să ajung acolo la nouă dimineaţa fix, altfel ieşea scandal.

Mirela prefera să stăm peste noapte la ea acasă, locuia în Berceni, destul de aproape de şcoala unde era profesoară.

În timpul săptămânii petreceam nişte nopţi destul de interesante. Juna, ceva mai mică decât mine, roşcată cu ochi verzi, se mişca destul de bine. Se simţea că-i place să o pună, răvăşeam destul de rău patul, iar ea era plină de voluptate. Vorbea ca un camionagiu în călduri, treabă destul de excitantă. Ne îmbârligam de trei-patru ori şi adormeam, epuizat, pe la cinci dimineaţa. Nu reuşeam să mă trezesc pe la şapte jumătate, cât să am timp să ajung acasă să mă schimb şi să aterizez la redacţie în timp util. Aveam un şef de secţie destul de idiot, care nu putea să mă sufere de când mă contrazisesem cu el într-o sedinţă de sumar pentru o aiureală, ceva despre averea ilicită a unui demnitar PSD. Ăla mă aştepta la cotitură şi a fost foarte bucuros când a avut ocazia să-mi ardă vreo două sancţiuni pe motiv că întârzii la muncă. Îmi văzusem bugetul serios periclitat şi mă gândeam la o soluţie. M-am perpelit vreo săptămână, m-am sfătuit cu Mirela, care în ruptul capului nu voia să rămână peste noapte în zilele lucrătoare la mine, şi până la urmă mi-a trecut prin cap o idee salvatoare. Mi-am adus la ea acasă o parte din efectele personale, chiloţi, ciorapi, tricouri, dar şi un ceas deşteptător. Aşa am reuşit să scap de alte belele financiare. Mă trezeam pe la opt şi plecam direct la redacţie, ajungeam la timp şi animalul de şef nu mai avea motive să facă precum vaporul şi locomotiva.

Relaţia cu Mirela mergea relativ bine, dar devenise destul de domestică. Ajunseserăm în faza în care luam molcom cina, povesteam ce ni s-a întâmplat pe la muncă, făceam dragoste numai de vreo două ori şi ne culcam. Ea avea şi oarece gânduri maritale, tot trăgea să mă ducă vreo câteva zile în localitatea ei de baştină din judeţul Olt să-mi prezinte părinţii şi restul familionului. Nu-mi prea treceau prin cap gânduri serioase, aşa că tot temporizam şi amânam "întâlnirea de gradul trei". Ca să nu dau nas în nas cu ăia, mă ceream de la redacţie în tot felul de deplasări spre sfârşitul săptămânii. După una dintre ele, un amic binevoitor, ca toţi prietenii, mi-a spus că i s-a părut că o văzuse pe Mirela într-un club "de fiţe", giugiulindu-se cu un gras. Nu am dat importanţă poveştii, am întrebat-o pe amoarea mea într-o doară cum s-a distrat în sâmbăta respectivă şi mi-a răspuns că îşi vizitase o fostă colegă de liceu, ajunsă şi ea prin Bucureşti. Nu am mai insistat. Peste câteva zile am plecat într-o delegaţie destul de lungă şi obositoare pe lângă Arad. Când am pornit înapoi spre Bucureşti eram făcut varză de oboseală.

Totuşi, faptul că nu avusesem activitate sexuală vreme de patru zile m-a făcut să-l rog pe şoferul ziarului să mă scape în Berceni, acasă la Mirela. Am făcut rapid un duş, după care mi-am întors prietena cu cracii-n sus şi am interacţionat cu ea plin de o vigoare de care nu credeam că aş mai fi fost în stare. Am adormit buştean la scurt timp după ce am finalizat.

Pe vremea aceea eram fericitul posesor al unui stoc mare de chiloţi albaştri, cumpăraţi ieftin de la nişte domni chinezi. Cu tot ceasul deşteptător m-am trezit destul de greu. Am dat fuga la dulapul cu efecte personale, am aruncat pe mine un tricou şi mi-am pus nişte chiloţi la fel de albaştri ca ai mei, dar aşa de mari, că puteau să-mi ţină loc şi de pardesiu. Am făcut imediat o conexiune, am presupus că informaţia cu grasul era validă. Am numărat perechile de chiloţi din dulap, lipsea una dintr-ale mele. M-am dus la Mirela, care pregătea o cafea, cu corpul delict în mână, i l-am aruncat în nas şi i-am spus: "Aştia-s chiloţii altui cetăţean!".

Mi-am strâns calm ce aveam la ea şi am plecat abătut spre redacţie. Pe drum mi-a mai trecut tristeţea când m-am gândit cât de tare l-au strâns pe umflat chiloţii mei, pe care-i luase din greşeală.»

(Dintr-o relatare de Toma Roman jr.; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

„Domnu', n-aţi vrea o prospătură?”

«Prin spaţiul dreptunghiular al uşii de balcon se vede ca o fotografie înrămată. Uneori, ca să mă amuz, plimb un scaun cu rotile dintr-un colţ într-altul al camerei, încercând să schimb compoziţia tabloului prins în termopan. Îmi iese doar pe jumătate. De oriunde aş privi, intră în cadru Casa Poporului, hidoasă, deşi departe şi puternic luminată. Până la ea, ascunse în semiîntuneric ca nişte fete bătrâne din familii scăpătate, se înşiruie, spre linia orizontului, casele dintr–un fost cartier negustoresc. Într–o seară, însoţit de iubită, căţel şi pipă, le-am privit la pas, acompaniat de lumina slabă a unor felinare cu sticla spartă. Ce frumoase! Ce triste... Din balcoanele semirotunde, pe care mi-am închipuit, preţ de o clipă, că se rosteau, cândva, jurămintele unei vieţi împreună, atârnau, zemuind, treninguri, lenjerie şi covoare scoase la uscat. Tencuială căzută, acoperişuri strâmbe, geamuri sparte.

„Domnu', n-aţi vrea o prospătură? Dacă vreţi, merge şi cu doamna!"

N-am răspuns. Am iuţit pasul. Fostul cartier evreiesc e plin de peşti, infractori şi curve. De la fereastra balconului văd, în miez de noapte, cum intră maşini, furate sau lovite, într-un garaj încăpător, din care ies, mai apoi, reparate pe şest sau nu mai ies deloc.»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Un penis de 800.000 de euro

«Procesul lui Naum Ciomu, doctorul condamnat la un an de închisoare cu suspendare pentru vătămare corporală foarte gravă, după ce în urmă cu trei ani a secţionat penisul unui pacient, a fost amânat de magistraţii Tribunalului Bucureşti.

Motivul amânării il reprezintă faptul că societatea de asigurări Astra, la care doctorul era asigurat pentru malpraxis, nu a fost citată în cauză. Mihai Olariu, avocatul părţii vătămate, ne-a declarat că principalele motive pentru care a făcut apel la decizia dată de Judecătoria sectorului 5 sunt legate de suma de 125.000 de euro pe care instanţa a acordat-o cu titlul de despăgubiri morale clientului său, în loc de 800.000 de euro cât ceruse iniţial acesta.

Mircea Duţu Buzura, avocatul lui Naum Ciomu, a depus şi el la dosarul cauzei motivele pentru care a criticat cu apel decizia luată de Judecătoria sectorului 5 la începutul acestui an, însă a preferat să nu le facă publice. Naum Ciomu, fost medic al Spitalului Panduri, a fost condamnat la un an închisoare cu suspendare pentru vătămare corporală foarte gravă şi la plata a 125.000 de euro daune morale şi 9.866 de euro daune materiale, după ce a secţionat în trei penisul unui pacient, în 13 iulie 2004, în timpul unei intervenţii chirurgicale.»

(Dintr-o relatare de Ionuţ Mureşan; în ziarul "Gardianul", Bucureşti 2007)

Sex turistic în Apuseni

«Ai de mers, nu glumă, traversând tot judeţul Alba, până aproape de graniţa cu Bihorul, pe drumuri care te urcă şi te coboară, după cum le "dictează" Apusenii. În sfârşit, ajungi în comuna Horea şi întrebi de Dâmbul lui Gâf. Lumea începe să râdă, că toţi ştiu cum e treaba pe acolo. Tragem la un magazin, să aflăm mai multe. Când colo, vine un sătean la noi şi scoate din buzunar un sutien negru, cu dantelă.

"Nenică, l-am găsit la Gâf de dimineaţă", apoi îmi face cu ochiul, zicând că ştie al cui e, că doar într–o localitate cu vreo 3.000 de suflete ştii şi cum sunt repartizate muştele în casele oamenilor. Deci aşa, constat eu, nu e doar folclor cu Dâmbul lui Gâf, e treabă serioasă. Nu se sfieşte nimeni de adevărul acesta. Toţi iau problema în serios, fără prejudecăţi.

N-ai cum să nu ajungi şi la primarul comunei, Corneliu Olar, mai ales că e şi el moţ cu chef de glume şi cu gânduri mari pentru dezvoltarea zonei, că doar iubirea de pe deal trebuie exploatată turistic. De la şoseaua principală urcăm câţiva kilometri, ca să ajungem pe vârful amorului. Vedeţi, iar ne întoarcem la bătrâni, că tot de la un om trecut prin viaţă a cules şi primarul povestea, în detaliu, a Gâfului, care vine de la gâfâit. Asta e situaţia, gâfâi cât urci dealul şi pe urmă mai ai un motiv de gâfâit. Pe baza povestirii a reinventat edilul, din 2001 încoace, locul acesta singuratic, de unde poţi cuprinde valea Arieşului şi casele care punctează pădurile de brazi.

Aşa că vârful dealului a fost "mobilat" în aşa fel încât îndrăgostiţii să nu ducă lipsă de nimic. Mai întâi intri pe "poarta inimii fierbinţi", pe urmă urci "scările speranţei", îţi tragi sufletul aşezându-te la "masa tinereţii fără bătrâneţe".

Poţi să prepari ceva de mâncare la "cuptorul fermecat". Dacă nu ţi-a venit încă mândruţa la întâlnire, îi dai un telefon, că e unul montat pe un stâlp de lângă masă, iar mijlocul de comunicare nu se putea numi altfel decât "linia fierbinte". Ţineţi-vă bine, că acum vine partea cea mai importantă. E şi un pat amenajat între câţiva brăduţi, ca să fie intimitatea deplină. Aceasta este "joampa fericirii". În realitate e doar iarbă moale în locul cu pricina, dar şi două mânere de care să se sprijine bărbatul, dacă simte nevoia, în momentul de mare "concentrare". După amor, te duci câţiva metri mai încolo, la un izvor, ca să te faci "gigea", să-ţi revină puterea.

Uite că s-a brodit legătura Gâfului cu lumea, pentru că un om care s-a născut în satul Petreasa, Traian Todea, la doi paşi de locul iubirii singuratice din Apuseni, e acum inginer şi lucrează în New York, chiar la primărie. El a povestit pe acolo ce se întâmplă în România, aşa că primarul din Horea zice că s–a trezit bătându-i la uşă un ziarist de la "New York Times", care a scris după aceea despre ce văzuse şi auzise în legătură cu sexul în aer liber.

Vestea s-a dus şi în Marea Britanie, Franţa şi Ungaria, alţi ziarişti veniţi, alte articole scrise. Treaba a luat amploare, că au început să apară turiştii, ba chiar şi elicoptere cu cei dornici să vadă la faţa locului cum se mişcă problema. "Am oficiat deja patru căsătorii pe Dâmbul lui Gâf", aud de la primar, dar proaspeţii însurăţei au fost numai români, la care se adaugă străinii care vor să-şi petreacă în zonă luna de miere.

Dacă realitatea o cere, autorităţile locale au decis să amenajeze în comună şi un heliport, care e la ora asta în construcţie, cu platformă betonată şi lumini de semnalizare, obiectivul urmând să fie dat în folosinţă în acest an, după ce va fi omologat de specialiştii în domeniu.

Ai unde să tragi, dacă te duci în locul acela, pensiuni sunt nenumărate, apărute în ultimii ani, iar Mătişeşti, unul dintre cele 15 sate ale comunei Horea, s-a transformat în staţiune agroturistică. Aşa că n-aveţi decât să vă luaţi iubita, soţia, amanta sau ce mai vreţi şi puteţi, dacă mai puteţi, să apucaţi calea codrului, până pe Dâmbul lui Gâf. Nu vă temeţi ca veţi fi prinşi cu "mâţa-n sac", pentru că dealul e prevăzut cu mai multe cărări de fugă, în caz de necesitate. Mai ales dacă e vorba de amantă!»

(Dintr-un reportaj de Dan Gheorghe; în "Adevărul", Bucureşti 2007)

"Un week-end cu un gigolo: 1.400 euro"

«Astfel de anunţuri apar destul de des în rubricile de matrimoniale din ziare şi de pe Internet sau site-urile de *dating*. Unii dintre aceşti gigolo au chiar pagini personale de web, unde pot fi vizionaţi în toată splendoarea lor. Asta ca să ştii pe ce dai banii. De altfel, dacă chiar ai nevoie de serviciile unui gigolo, cel mai sigur pe *site*-urile de matrimoniale trebuie să cauţi, deoarece "agenţii" de escortă masculină pentru femei n-au apărut încă pe piaţa românească. Cel mult un *site*-două, care se prezintă ca "firme non-sexuale de escortă masculină exclusiv pentru doamne", rătăcite printre sutele de *site*-uri care oferă servicii de escortă feminină. "Băieţii" încearcă să-şi facă şi ei loc, destul de timid, lucrând "independent", deviza lor fiind "Dacă dragoste nu e, o facem pe lovele". Să nu vă imaginaţi că aceşti gigolo mioritici au ceva în comun cu cei pe care-i vedeţi în filme. Dandiul cultivat şi manierat se află doar în imaginaţia celor care prestează astfel de servicii. Cât despre şarm, galanterie sau discreţie, nici vorbă. Se consideră nişte maşini sexuale şi se prezintă ca atare. Au în jur de 20-30 de ani, sunt muşchiuloşi şi par imberbi de la atâta epilat. Pretind că-şi petrec cel puţin o oră, timp de patru zile pe săptămână, la o sală de forţă. Mai sunt şi unii mai răsăriţi ca vârstă, "veteranii", dar care la cei peste 39 de ani, au renunţat la look-ul de "juni primi". Toţi, indiferent de vârstă, abia leagă două vorbe şi sunt agramaţi.

Preţurile sunt pentru toate buzunarele şi chiar ai de unde alege. În funcţie de ceea ce doreşte clienta şi de locaţia unde se consumă aşa-zisa aventură. Mulţi au "loc de refugiu", deci costă ceva mai mult. Oricum, de cele mai multe ori, preţurile sunt direct proporţionale cu vârsta. Cu cât e mai tânăr, cu atât preţurile sunt mai mari. Programările se fac telefonic, într-un interval orar bine prestabilit, sau prin e-mail. Cel mai "de lux", dacă e să ne luăm după tarifele pe care le "afişează", se pretinde a fi "Spaniolul" (cum l-am numit noi). Are 26 ani, este Balanţă, brunet cu ochii verzi, 1,75 înălţime, disponibil oriunde în Europa. Pentru un sex oral (cunilingus) percepe 150 de euro ("o terminare", zice el), iar pentru un weekend întreg de sex oral cere doar 1.400 euro! Cât despre sexul normal, tarifele sunt ceva mai mici: 1000 euro/noapte sau 200 pe oră! Pentru a beneficia de serviciile lui trebuie să faci programare între orele 10 seara şi 6 dimineaţa. În schimb, un alt "coleg" de breaslă, mai novice, pentru aceleaşi servicii, cere doar 20 de euro pe oră. Acestea sunt însă extremele. În medie, o partidă de sex cu tot ce doreşte clienta, costă între 30 şi 150 de euro.

Damele de companie sau de escortă, care oficial nu prestează decât servicii de însoţire a persoanelor masculine, au un aşa-zis cod al muncii. Acestea, atâta timp cât sunt plătite pentru serviciile cerute, nu sunt interesate de vârstă sau aspectul fizic al clientului. Mai mult, unele dame de companie de lux şi–au cultivat un cod de onoare, pe care rar îl încalcă – nu vorbesc neîntrebate, nu pun întrebări indiscrete şi de cele mai multe ori fac ce li se cere. Escortele masculine, în schimb, şi-au creat propriul lor cod, total opus faţă de cel al "fetelor". În momentul în care sunt contactaţi, fie pe mail fie pe telefon (mobil, indiscutabil), încep, invariabil, cu un tir de întrebări, uşor agresive şi deloc discrete pentru orice femeie (mai ales pentru una care apelează la astfel de servicii): câţi ani, cum arăţi, de unde eşti, de unde ai datele mele, ce doreşti. În aceste discuţii preliminare "întâlnirii", ei sunt cei care cer, de cele mai multe ori, un portofoliu de fotografii sau, cel mai sigur (cred ei), o vizionare pe webcam, permiţându-şi să-şi selecteze clientela. Şi asta deoarece meseria de gigolo e totuşi o meserie periculoasă. Iar cei care o prestează sunt circumspecţi. Chiar foarte circumspecţi. Cei mai mulţi se tem de "ţepe", în sensul că au avut surpriza să nu fie plătiţi sau femeia care trebuia "satisfacută" să fie de fapt un bărbat, homosexual. Dar indiferent de riscuri, "băieţii" prestează la greu şi nu duc lipsă de clientelă. Şi chiar dacă această piaţă este de-abia în formare, bărbaţii se "vând" pe bani mai mulţi decât femeile.»

(Dintr-un reportaj de Simona Manolache; în ziarul "7 plus", Bucureşti 2007)

Augustin Buzura

«La data de 17 Ianuarie 2005 a luat fiinţă la Bucureşti săptămânalul "Cultura". Editorialele acestei reviste, prin analizarea tarelor societăţii postdecembriste şi a implicaţiilor lor asupra culturii, educaţiei şi sănătăţii publice a României, devin expresia conştiinţei naţionale. Mi-am pus întrebarea cine este semnatarul acestor "J'accuse", şi am răspuns: este redactorul-şef al revistei.

Curriculum Vitae al redactorului-şef al revistei este o saga. A debutat ca scriitor în 1960 cu povestirea "Pământ" în revista "Tribuna", avea vârsta de 22 de ani, şi era student în anul III al facultăţii de medicină din Cluj. Teza cu titlul "Shakespeare în psihiatrie" îi conferă, împreună cu titlul de medic al Universităţii din Cluj, şi numirea ca redactor al revistei "Tribuna". În această dublă calitate de medic şi scriitor publică romanele: "De ce zboară vulturul" şi "Absenţii". Urmează romanele "Feţele tăcerii" şi "Orgolii", "Vocile Nopţii", "Bloc Notes", şi "Refugii", urmate de "Drumul Cenuşiu", "Recviem pentru nebuni şi bestii","Tentaţia risipirii", "Teroarea iluziei", şi "Convorbiri cu Crisula Ştefănescu".

Revocat din funcţia de preşedinte al Institutului Cultural Român de către preşedintele României, Traian Băsescu, pe motiv că "fiecare vine cu echipa lui", eroul nu se descurajează ci, din contra, reînfiinţează în regim privat Fundaţia Culturală Română şi face să reapară în zorii democraţiei postdecembriste revista "Cultura". Eroul despre care vorbim este Augustin Buzura, membru al Academiei Române. Angajat azi în bătălia contra tarelor postdecembriste, îi urăm deplină reuşită în nobila sa misiune.

Prof. dr. Jean Askenasy
Herzlia

Cancanuri...

...din viaţa mult agitată şi mult mediatizată a vedetelor întâlnim în mai toate ziarele şi revistele dintre Dunăre şi Carpaţi (mai puţin "Revista de Matematică"):

■ Aşa cum ştie tot poporul iubitor de noutăţi din lumea televiziunii, inclusiv ai noştri de la Tel Aviv şi Haifa, cu ochii pe ProTV sau TVRI, frumoasa animatoare **Andreea Marin Bănică** urmează să nască pe la sfârşitul lunii decembrie. Amănunte, din publicaţia "Evenimentul TV" (supliment al cotidianului "Evenimentul zilei"):

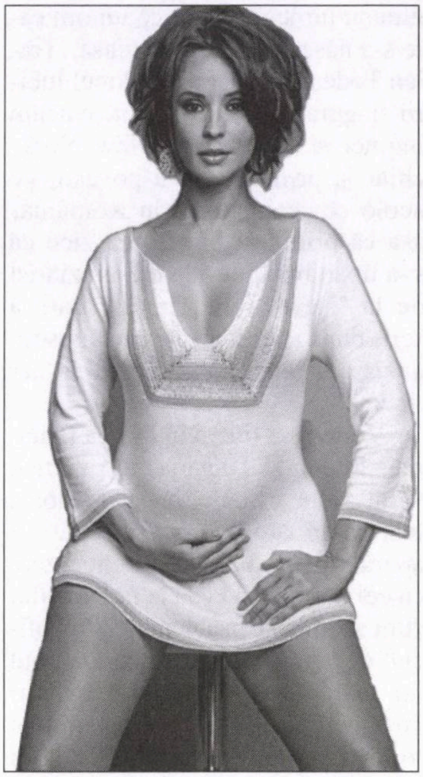

Andreea Marin Bănică

«Multe lucruri se învârt pentru Andreea Marin Bănică în jurul cifrei 22. Ultima găselniţă a destinului o "ameninţă" cu posibilitatea minunată de a da naştere primului ei copil, o fetiţă, pe 22 decembrie.

Ce este special în data aceasta? Mai nimic, doar faptul ca exact pe 22 decembrie Andreea va aniversa 33 de ani. Tot pentru a face puţin jocurile soartei, Andreea şi soţul ei, Ştefan Bănică Jr., au ales ca micuţa să se numească Violeta, în amintirea mamei Andreei. Pentru cei care nu ştiu, importanţa numelui este dublată şi de faptul că este purtat chiar şi de Andreea.

Peste toate acestea, cifra 22 mai rostogoleşte o ştire: în septembrie, pe 22, „Surprizele", emisiunea animată de Andreea Marin, şi-au reluat locul în platoul televiziunii din Dorobanţi, acolo unde tronează de ani întregi. O parte din ediţiile prevăzute de contract vor fi transmise în direct, urmând ca atunci când sarcina gazdei va fi prea avansată pentru a-i mai permite stresul emoţiilor în direct, emisiunea să fie difuzată înregistrat.

Sfârşitul lunii decembrie va marca ultima ediţie în care telespectatorii vor putea să vizioneze „Surprizele" cu Andreea în platou. Cine ştie, poate vor fi chiar ultimele. Nu se cunoaşte încă dacă TVR şi producătorul Valeriu Lazarov vor *reînnoi contractul pentru „Surprize” și care ar fi, în acest caz, numele viitoarei gazde, ținând cont că Andreea își menține decizia de a lăsa emisiunea în urmă, pentru a intra, cum spune ea, în altă etapă a vieții.*

În timpul verii, Andreea și-a luat soțul și au plecat în iulie să se lase mângâiați de soarele din Monte Carlo și Nisa. În plus, a dat o fugă la Edinburgh, la festivalul de teatru la care Ștefan Bănică Jr. era prezent cu piesa „Revizorul”.

Cât despre răsfățurile din perioada sarcinii, Andreea mărturisește că nu sunt numeroase. „Nu sunt o alintată și nu caut să profit de această perioadă, dar firește că femeia din mine se bucură de dragostea pe care o simte în mod special în aceste luni”, zâmbește ea.

Au trecut lunile de chin, marcați fiind de pierderea unei sarcini: „Pierderea primei sarcini din căsnicia noastră și, mai apoi, deznădejdea mea ca femeie care-și dorea mult un copil cu bărbatul iubit n-au fost ușor de suportat. Dar acum cred că pur și simplu era prea devreme, nu eram pregătiți încă pe deplin să devenim părinți – deși n–am fi recunoscut asta – și cineva, acolo sus, a știut asta. Fiecare întâmplare minunată are timpul ei, se pare. Acum toate lucrurile s-au așezat și micuța e așteptată cu toată dragostea”.»

■ În Franța îl avem pe președintele Nicolas Sarkozy, care ține afișul cu viața sa sentimentală (mai întâi divorțul de Cecilia, soția sa, apoi – mai nou – știrea că s-ar fi combinat cu o frumoasă cântăreață din Bosnia-Herzegovina). În România, la acest capitol, locul I în presă îl ocupă fostul prim-ministru **Petre Roman.** După divorțul său, Petre Roman este văzut tot mai des în compania d-rei **Silvia Chifiriuc.** Câteva amănunte găsim în revista "Șoc", sub semnătura Manuelei Mihai:

Silvia Chifiriuc

«Chiar dacă nu mai este la prima tinerețe, fostul sex-simbol al României, Petre Roman, trebuie să-i îndeplinească cerințele domnișoarei Silvia Chifiriuc, femeia care-i este de ceva vreme "vecină" de pat. Cum duduia cu pricina, pentru care a divorțat de soție, este cu aproape treizeci de ani mai tânără decât Roman (60 de ani) și o mare fană a cluburilor, fostul premier se conformează.

Nu același lucru se poate spune și despre iubitul ei, care, în ultima vreme, nu a mai fost un "consumator" al vieții de noapte. Dar când dragostea e mare și femeia de lângă tine e tânără și frumoasă, lași somnul pentru a doua zi și te duci la club cu ea, că altfel nu știi cine vine și ți-o fură de sub nas.

Petre Roman știe bine lecția, așa că recent, la Mamaia, și-a scos bruneta la clubul "Office" și s-a distrat cot la cot cu aceasta până la primele ore ale dimineții. Ce putem spune? Respectele noastre pentru domnul Roman, care demonstrează că datorită iubirii pentru Chifiriuc este forever young! Prietenii știu de ce!»

■ La multe te-așteptai în materie de cancanuri, dar nu ca **Patriarhul Daniel,** recent întronat în funcția bisericească supremă, să ocupe pagina întâi a unei publicații specializate în bârfeli. Uite însă că s-a întâmplat și așa ceva. Nu, nu e vorba de vreun zvon scandalos, Doamne ferește, ci de un fleac, dar orișicât. Gazetarii de la ziarul "Click" au descoperit că noul patriarh se îmbracă mai scump decât vestitul afacerist Gigi Becali, președintele Partidului Noua Generație și patron al clubului "Steaua". Veșmintele lui Daniel costă 7.000 de euro, în vreme ce miliardarul Gigi, cunoscut ca recordman în materie, poartă haine de numai 6.500 de euro (cămașa, de pildă, l-a costat 1.500 de euro).

Click! de duminică

Mâine ai primele numere câștigătoare

Patriarhul se îmbracă mai scump ca Becali

Croitorii spun că veșmintele lui Daniel costa 7.000 de euro, în timp ce miliardarul poarta haine de numai 6.500 de euro

Băsescu și-a strâns fanii cu lăutari

Abonament SMS

Câștigă 65.000 litri de carburant

■ În revistele de la București își face drum din ce în ce mai hotărât o formulă deșteaptă pentru prezentarea personalităților din *show-biz.* În locul interviurilor adesea cam lungi și nu o dată plicticoase, vedeta este bombardată cu zece-douăzeci de întrebări precise, la care el/ea trebuie să răspundă în același stil. Un exemplu din lunarul cu mondenități "Viva" ne arată cum l-a ciuruit ziarista Cristina Stănciulescu pe cântărețul și actorul **Mihai Dobrovolschi:**

«Care este cel mai valoros lucru pe care îl ai?

Un apartament de două camere.

Cine te-a influențat cel mai mult în viață?

Mama și bunica m-au învățat că nu sunt mort, tatăl meu mi-a arătat că am creier, iar bunicul meu, care a fost preot, m-a învățat că nu sunt animal și că trebuie să am grijă de suflet.

Care este cea mai mare plăcere a ta?

Un mix: de soare, băuturi de vară, viteză, femeie frumoasă și o lene confortabilă de tot.

În ce-ai vrea să te reîncarnezi dacă acest lucru ar fi posibil?

În Monica Bellucci, dacă aș mai putea ieși din când în când și pe afară.

Care este scriitorul tău preferat?

Rushdie, Marquez, C. S. Lewis.

Cu ce ocazie minți?

Dacă minciuna îl apără pe cel pe care îl mint, îmi dă o justificare și mă simt mai liniștit.

Ce-ți place să faci cel mai mult în timpul liber?

Dragoste. Foarte rar sex.

Ce detești la alții?

Ipocrizia, complacerea în slăbiciune și trufia.

Dacă ai putea să-ți schimbi un atribut fizic, care ar fi acela?

Mi-aș mai pune zece centimetri. În înălțime, da?

Unde și cum ți-ar place să trăiești?

Mi-ar place să trăiesc în jurul lumii, bogat. La punct fix, mi-ar plăcea la malul mării, într-o casă cu ponton.

Ce admiri cel mai mult la o femeie?

Frumusețea fizică în prima clipă. Misterul în prima lună. Optimismul neforțat în primul an și apoi bunul simț de-a ști când să vorbească.

Ce admiri cel mai mult la un bărbat?

Caracterul.

Când și unde te-ai simțit cel mai fericit?

Anul trecut, în Vamă cu prietenii, la nea Ovidiu, jucând cărți și privind sâni imponderabili.

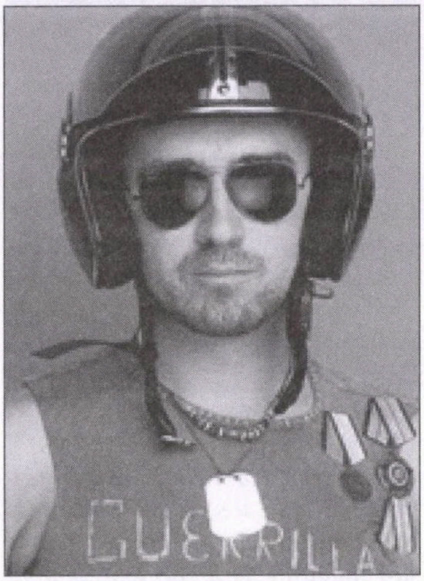

Mihai Dobrovolschi: îi place să privească sâni imponderabili

Care este personajul de ficțiune pe care îl preferi?

Wolverine din X-Men. Nu e sfânt ca Superman, mai trage un trabuc, se mai dă la o femeie când e de salvat lumea, îi vine greu, îi e lene.

Ce te caracterează cel mai bine?

Cad în picioare, am tedința de a fi bun și manifest o mică parșivenie.

Care este motto-ul tău?

Dacă ți-e frică de diavol, a câștigat. Trebuie să râzi de el.

Ce ți se pare a fi culmea durerii?

Scosul nervilor, la dentist. Ahh!

Ce ierți la alții?

Încerc să iert tot.

Care este principalul tău defect?

Egocentrismul.

Care este culoarea ta preferată?

Portocaliul. O știu de când eram în pântecul mamei, așa se vedea lumina.

Care sunt numele tale preferate?

Iris, Alexandra, Alessia, Anais, Sasha, Dobrovolschi…

Cine este cea mai mare iubire a vieții tale?

Actuala mea prietenă. Mi-a forat destul de adânc în suflet.

Ce ai și ți-ai dori să nu ai?

Probleme cu banii.

Ce nu ai și ți-ai dori să ai?

Păr.»

Cine vă poate ajuta dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA – SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Hillary Clinton conduce detaşat în cursa pentru Casa Albă

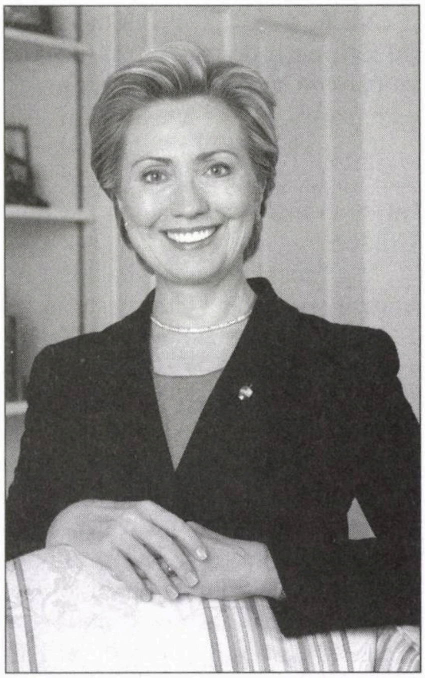
Hillary Clinton: pare de neînvins

În prima săptămână a lui octombrie mă aflam la Paris şi, cutreierând ca de obicei prin oraş, m-am lovit într-o dimineaţă de mari dificultăţi de circulaţie. Desigur, ca orice şofer blocat într-un ambuteiaj, începusem să sudui. Total incapabil să înaintez, am oprit motorul maşinii şi m-am dat jos pentru a mă amesteca în mulţimea de nemulţumiţi, cu scopul de a afla cauza acestui "dop".

Cu mare mirare, am băgat de seamă că în timp ce noi şoferii înjuram şi protestam de mama focului, înaintea noastră se afla o mare mulţime care scanda cu entuziasm, blocând circulaţia în jurul statuii lui Etienne Marcel de la Primăria pariziană (Hotel de Ville). Spre surpriza mea, lumea scanda: Clinton, Clinton!

Într-adevăr, după cum am aflat mai târziu, fostul preşedinte american se afla la Paris şi în acel moment ieşea de la Hotel de Ville, îndreptându-se spre Palatul Elysée.

Scopul vizitei, după cum s-a arătat în presă, era popularizarea în Franţa şi desigur strângerea de fonduri pentru aşa-zisa "Iniţiativă globală", un program fondat de Clinton pentru diverse acţiuni de binefacere.

Însă, la întoarcerea acasă, am aflat că vizita fostului preşedinte avusese şi cauze mai puţin idealiste. Da, fermecătorul şi neasemuitul mânuitor de mulţimi aduna, se pare, fonduri printre anumite grupuri pariziene interesate, pentru campania electorală a soţiei sale.

Campania electorală a d-nei Hillary Clinton nu duce lipsă de bani. Formidabila maşinărie electorală Clinton a strâns deja, până acum, cu un an înainte de alegeri, o sumă cu mult mai mare decât orice alt candidat din trecut, fie el Republican sau Democrat.

Cine contribuie la campania electorală a lui Hillary Clinton? Mai bine zis, cine contribuie în mod serios, deoarece altfel milioane de americani donează pentru diversele campanii democrate sau republicane. Unii chiar, în special marile trusturi, ca şi numeroşi milionari şi miliardari dorind să se afle de partea câştigătorului cu orice preţ, contribuie la mai multe campanii simultan. Să vedem însă cine o sprijină cu sume mari pe femeia care încearcă să scrie o pagină originală în istoria Americii. Sumele puse la dispoziţia candidatei de către "granguri" sunt evaluate ca fiind de peste 100.000 de dolari de cap de om. Menţionez că toţi ceilalţi candidaţi la preşedinţie au dat şi ei publicităţii sume similare, evaluate însă la circa 50.000 de dolari (tot de cap de om).

Aşadar, ca să numim doar câţiva:

Steven Spielberg, cunoscutul cineast;

Howard Lutnik, preşedintele firmei "Cantor Fitzgerald", care înainte de 11 septembrie 2001 deţinea un sfert din volumul financiar mânuit în Wall Street. Compania a suferit cel mai mult de pe urma atacurilor teroriste, aflându-se la etajele 101-105 din World Trade Center. 568 de funcţionari au pierit cu această ocazie (între care şi fratele lui Lutnik); sunt pierderi mai mari decât cele înregistrate de Departamentul Poliţiei sau de cel al Pompierilor, şi mai mari decât cele pricinuite oricărei alte companii afectate de catastrofă;

Jon Corzine, guvernatorul statului New Jersey şi fost preşedinte al firmei Goldman Sachs, companie care, după cum se spunea recent, oferă funcţionarilor săi de Crăciun şi Hanuka, drept prime, sume începând de la 500.000 de dolari;

Charles Dolan, proprietarul celei mai importante companii care oferă servicii de cablu pentru televiziune şi Internet din SUA;

James Dolan, preşedintele companiei de mai sus;

Peter Chernin, preşedintele uneia dintre cele mai importante organizaţii de media americană, Fox, cunoscută drept apropiată de Partidul Republican şi de prezenta administraţie. De menţionat, candidaţii democraţi din acest an, deci şi Hillary, au refuzat să participe la una dintre tradiţionalele dezbateri electorale propuse de canalul de televiziune Fox, tocmai din acest motiv: Fox este considerat drept postul "dreptei americane".

Nu intenţionez să-i numesc aici pe toţi marii donatori. Însă dacă vi se pare că sunt în majoritate evrei, este pentru că într-adevăr sunt.

De unde vine acest fluviu de donaţii în favoarea unei persoane destul de controversate cum este d-na Clinton?

Voi încerca să analizez acest fenomen, precizând că nu este în intenţia mea să prezic în vreun fel rezultatele finale ale alegerilor din 2008.

În primul rând, situaţia politică în general este prielnică Democraţilor. După ce un partid s-a aflat la putere vreme de două cadenţe, americanii votează în mod tradiţional pentru partidul de opoziţie. Desigur, există destui Republicani convinşi care n-o vor vota pe Hillary nici în ruptul capului. Datorită însă incompetenţei dovedite de prezenta administraţie, numărul lor este mai scăzut ca de obicei, ba chiar, conform unor sondaje recente, 25% dintre ei vor vota pentru Hillary. Adăugând, conform aceluiaşi sondaj, 45-50% dintre independenţii dispuşi s-o sprijine şi desigur să-i sprijine pe Democraţi, Hillary apare în acest moment ca imposibil de învins. Niciodată în istoria recentă a alegerilor din SUA, un candidat nu s-a situat pe o poziţie atât de solidă cu un an înaintea alegerilor propriu-zise.

Gazul care este aruncat zilnic peste focul în care se zbate administraţia Bush contează desigur în mare măsură la acest succes mai mult decât timpuriu.

Alan Greenspan

Alan Greenspan, fostul şef al Băncii Federale, probabil una dintre persoanele cele mai respectate în egală măsură de către Republicani şi Democraţi, cel care a stat la cârma economiei americane încă de pe vremea administraţiei Reagan, a scos o carte în care îl critică în fraze dure pe Bush, amintind modul iresponsabil în care tratează economia şi finanţele ţării. În plus, el declară că cei mai inteligenţi preşedinţi pe care i-a cunoscut în lunga sa carieră au fost Richard Nixon şi Bill Clinton. În mijlocul campaniei electorale, Greenspan loveşte implicit în Ronald Reagan, idolul republican absolut, invocat mereu de fiecare candidat republican.

Petrolul, declară Greenspan, a fost cauza invaziei în Irak. Nu găsesc nimic rău în asta. La urma urmei, dacă americanii ar controla robinetele de petrol din Orientul Mijlociu, întreaga lume (şi desigur America) ar beneficia de un flux normal şi regulat al aurului negru şi o mulţime de probleme de altă natură ar putea fi eliminate.

Însă administraţia, compusă din foşti şi prezenţi magnaţi ai petrolului, nu este dispusă să recunoască această supoziţie "politic incorectă".

Generalul Sanchez, fostul comandant al armatelor din Irak, a declarat de curând că dacă membrii prezentei administraţii ar fi fost înrolaţi în armată, ei ar fi fost daţi pe mâna unui tribunal militar pentru modul în care au condus operaţiunile din Irak. Generalul Wesley Clark, fostul comandant suprem al forţelor NATO, şi-a anunţat şi el adeziunea la campania lui Hillary, lansând învinuiri împtriva lui Bush. Să nu uităm că aceşti generali, ca şi mulţi alţii din cadrul armatei, se abat de la regula obişnuită de a nu critica cu nici un chip conducerea în timp de război. Însă în situaţia actuală, susţin ei, a nu critica ar fi nepatriotic. Ei bine, aceşti generali au desigur un mare număr de soldaţi şi ofiţeri credincioşi – loialitatea trupelor faţă de comandant fiind un fapt bine cunoscut în orice armată. Şi această loialitate îşi spune cuvântul până la urnele electorale.

Aşadar, în ce stare mintală se află sprijinitorii Partidului Republican? Pe de o parte, văd un război care nu se mai termină, rapoartele de pe front sosesc în secvenţe, una caldă, una rece, generalii vorbesc de "tribunalul militar", iar economiştii se plâng de iresponsabilitatea fiscală fără precedent. Mai mult, ziarele sunt pline de ştiri despre abuzurile din cadrul guvernului, unde apartenenţa politică mai curând decât calificarea profesională este factorul principal în ocuparea unei funcţii de conducere; scandalurile de natură sexuală, multe de natură homosexuală, abundă printre membrii partidului auto-intitulat ca model de comportament etic şi cu frica lui Dumnezeu.

Pe deasupra, "îngerul blond" al Republicanilor şi al bisericii evangheliste, care constituie baza succesului electoral al lui Bush, incisiva şi virulenta jurnalistă Ann Coulter, a dat-o în bară rău de tot.

Ann Coulter, o relativ tânără blondină, practică de ani de zile o jurnalistică bombastică şi populistă în care atacă violent tot ce aduce a "Democrat", lansând fraze de genul: "dacă un fruntaş al Partidului Democrat ar fi ucis într-un atac terorist n-ar fi nici o nenorocire, deoa-

Ann Coulter: auzi, madam', vezi-ţi de treburile dumitale şi nu te mai ocupa de perfecţionarea noastră...

rece Democraţii sunt oricum trădători de patrie şi aliaţi ai lui Bin-Laden".

De curând, ea a declarat la televiziune că evreii ar trebui "perfecţionaţi", că ar trebui să devină creştini şi că în general America ar duce-o mult mai bine dacă n-ar fi evreii. Unii pun aceasta pe seama disperării anti-Clinton-iştilor evanghelişti în faţa eşecului inevitabil de la viitoarele alegeri. Newt Gingrich, fostul lider al Partidului Republican şi şef al Congresului, un om de o inteligenţă superioară şi de o perspicacitate politică recunoscută, declară că singura şansă (destul de redusă de altfel) pentru vreun candidat republican să o întreacă pe Hillary este să rupă rapid şi categoric cu Bush, a cărui cadenţă la Casa Albă el o numeşte "nereuşita preşedinţie".

Ascultam de curând la radio emisiunea ultra-conservatorului Rush Limbaugh, un alt idol republican din mass-media, pe care, aşa cum se spune, Democraţilor "le place să-l urască". Un ascultător cheamă şi întreabă: "Rush, cine crezi că o să fie mai puţin rău: Hillary, sau Gore (dacă ar candida)? Deci în cadrul programelor republicane, care altădată înflăcărau partidul, se discută despre inevitabilul Democrat care "ne paşte".

Primele voturi se vor înregistra începând din ianuarie 2008. Vor fi voturi locale în cadrul fiecărui partid, în fiecare dintre cele 50 de state americane. Această votare are scopul de a selecta câte un candidat din fiecare partid, candidat care îşi va reprezenta partidul în noiembrie 2008 la alegerile generale. Se speculează că dacă va câştiga în primele două state, Iowa şi New Hampshire, Hillary va fi declarată candidată de facto a Partidului Democrat.

Scade numărul celor din cadrul partidului care-şi amintesc de Hillary cea antipatică, cea controversată, nevasta lui Bill cel detestat de atâta lume, cea care a propus un plan de tip socialist (respins cu mare majoritate în Congres) pentru îmbunătăţirea îngrijirii medicale în America, încă de pe vremea când era doar Prima Doamnă.

Forţa formidabilă a maşinăriei Clinton parează loviturile de orice natură chiar înainte ca acestea să fie iniţiate. Banii curg. Hillary este cu adevărat o femeie inteligentă şi experimentată în politică. În campania sa electorală care durează de aproape un an, nu s-a făcut încă nici o greşeală, fapt rar întâlnit în istorie la alţi candidaţi.

Pe de altă parte, spre deosebire de candidaţii republicani care şi-au exprimat de curând, cu prilejul unui miting al comunităţii evreilor republicani din SUA, solidaritatea cu Israelul şi hotărârea de a trata pericolul iranian prin forţă armată dacă va fi cazul, d-na Clinton nu s–a pronunţat încă. Mai aşteptăm!

De asemenea este de amintit că mai avem aproape un an până la alegerile propriu-zise. Dacă ne luăm strict după încasările financiare de până în prezent, soarta Republicanilor pare pecetluită. Democraţii au încasat de 3 ori mai mult decât Republicanii, ceea ce de obicei se traduce în mari necazuri pentru opozanţi, nu numai la Casa Albă, ci şi în Congres şi Senat. În acest moment Hillary se prezintă ca invincibilă, dar a mai rămas un an şi până la alegeri surprizele electorale nu sunt rare în America.

Vom discuta altă dată despre calităţile politice, fără îndoială demne de admirat, ale acestei femei, a cărei prezenţă planează asupra Americii de aproape 40 de ani şi care se pare că va plana asupra întregii lumi cel puţin pentru următorii cinci ani.

Clinica de medicină alternativă

„Anita = Rehovot"

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

THEODOR TOIVI

Din Gura Ocniţei la Willoughby, Ohio, prin Sumgait, Azerbaidjan

■ Un profesor care mi-a micşorat nota cu lama de ras ■ Poeziile lui Heine în cazarmă ■ Un Tsunami la Marea Caspică ■ Musulmanii bagă cuţitul în armeni ■ Un butoi cu varză murată ■ Şi un accident de automobil în America.

Fără decorul spectaculos al corespondenţelor mele anterioare, prezentele note de drum au ca obiect mai curând evenimentele petrecute în locurile amintite, decât geografia – mai modestă – a acestora...

Gura Ocniţei, 1953

Mijlocul anului '53 a reprezentat pentru mine o perioadă zbuciumată. Elev fiind în ultimul an al şcolii medii tehnice, am fost trimis în schela Gura Ocniţei, pentru perioada de practică.

Localitatea, situată între oraşele Moreni şi Târgovişte, într-o zonă deluroasă, era relativ pitorească, dar cunoscută mai curând prin exploatările sale petrolifere şi noroaiele excesive cauzate de şenilele maşinilor care traversau în mod continuu strada principală...

Viaţa era austeră în Gura Ocniţei. În anul respectiv situaţia era înrăutăţită în plus şi de renumitul Post al Festivalului! Dimineaţa la cantină primeam o bucată de pâine, un cubuleţ de marmeladă şi un ceai. La prânz înghiţeam ciorba stas din legume, o mâncare modestă de cartofi sau fasole (uneori cu ceva carne) şi o mică coptură uscată ca desert. Seara, în mod invariabil, aceeaşi farfurie cu orez fiert sau paste făinoase şi renumitul *crep:* un cub din griş plutind într-un lichid dulce din zahăr ars! Uneori, din puţinele mele resurse financiare îmi cumpăram o bucată de halva. La fiecare sfârşit de săptămână plecam acasă, la Ploieşti, cu "ocazii", de regulă pe platforma unui camion...

Cu toate acestea, eram bine dispus în acel loden jerpelit cumpărat pe puncte. Aveam 17 ani şi aşteptam încrezător toamna apropiată când urma să devin student la Bucureşti!

În vremea aceea, numai o mică parte din absolvenţii şcolii medii tehnice, primii trei din fiecare clasă, aveau dreptul să se prezinte la examenul de admitere în învăţământul superior. Calificativele maxime obţinute la învăţătură îmi asigurau însă dreptul de a fi liniştit în această privinţă.

Într-una din zile, pe uşile de acces în clădirea şcolii de pe bulevardul din Ploieşti s-au afişat listele cu elevii acceptaţi să se prezinte la examenul de admitere la facultate. La clasa mea, numărul elevilor admişi era mărit de la 3 la 5, dar numele meu nu era inclus nicăieri.

Plec imediat la Bucureşti, unde relatez necazul unchiului G., inginer şef la o mare întreprindere din capitală, care în perioada respectivă era membrul familiei cu cea mai înaltă funcţie politico-administrativă. Acesta, vadit intrigat, obţine imediat o audienţă la şeful de cadre din ministerul de resort al şcolii.

Intrăm în biroul capitonat în roşu din impozanta clădire de pe Calea Victoriei.

– Sunt inginerul şef G. şi acesta este nepotul meu, absolvent al şcolii medii tehnice din Ploieşti. Întors recent din Leningrad, unde sunt aspirant, am aflat cu surprindere că acest elev eminent a fost omis în mod abuziv de pe lista celor repartizaţi pentru admitere în învăţământul superior. Am venit la dumneavoastră pentru rezolvarea acestei injustiţii...

Eu prezint memoriul în care erau precizate calificativele maxime la toate disciplinele din anul curent, faptul că am promovat examenul de admitere în şcoala respectivă pe primul loc din 800 de candidaţi, precum şi intensele mele activităţi "extraşcolare" care erau atunci la modă: munca voluntară pentru demolarea ruinelor şi amenajarea parcurilor în locul acestora, contribuţia la acţiunea de alfabetizare, colectarea de haine pentru Coreea şi altele de aceeaşi natură...

În memoriu exista un capitol în care era amintit faptul că familia mea a suferit în timpul prigoanei rasiale şi nu aveam cum să fim ostili regimului de democraţie populară care a acordat drepturi egale tuturor naţionalităţilor conlocuitoare...

Tovarăşul K. ne priveşte calm prin ochelarii cu ramă groasă, citeşte cu atenţie memoriul şi promite că va discuta cazul în cursul apropiatei sale deplasări în provincie.

Într-adevăr, în săptămâna urmtoare apar pe noua listă şi, primind repartiţia solicitată, mă întorc la noroaiele din Gura Ocniţei.

După puţine zile se afişează o altă listă (a 3-a!) cu cei repartizaţi la facultate (ca să folosesc termenul utilizat în perioada respectivă). Numărul locurilor era mărit de la 5 la 15 (aproape jumătate din clasă!), fiind completat cu tipi mediocri din aparatul politic şi de "informaţie", dar constat din nou că numele meu a dispărut de pe listă...

Scenariul se repetă. Deplasare la Bucureşti. Audienţă în cabinetul capitonat de la minister. De data aceasta unchiul consideră că este vorba de un caz tipic de discriminare rasială.

Tăcut până atunci, cedez unor impulsuri interioare refulate şi intru în discuţie cu un ton apăsat:

– Directorul şcolii, dl. C, care a studiat în trecut, a omis pur şi simplu schimbările legislaţiei survenite după 23 august!

În cazul de faţă, domnia-sa a aplicat "numerus nullus"! adaug eu, evitând în mod prudent implicarea organelor locale sau (ferească Dumnezeu!) considerarea unor "directive de sus"...

Tovarăşul K. mă ascultă cu vădită înţelegere şi ne asigură că nu poate fi vorba de aşa ceva – repetând în mod ferm promisiunea rezolvării... odată cu deplasarea următoare pe teren.

Sunt inclus din nou pe lista (a 4–a şi ultima!) cu "repartizaţi" şi părea că în situaţia dată, având dreptul la aşa-numita diplomă roşie, continuarea studiilor era condiţionată numai de rezultatul unei discuţii ştiinţifice, fără necesitatea concursului de admitere.

Mă prezint la secretariatul şcolii pentru ridicarea actelor necesare înscrierii la facultate şi constat că în final, repartiţia şi diploma de absolvire au fost elaborate în versiunea obişnuită – care presupunea într-adevar dreptul de continuare a studiilor superioare, dar cu condiţia promovarii concursului de admitere...

Culoarea diplomei se schimbase în mod misterios din roşu în gri!

Cer explicaţii la direcţiunea şcolii, unde mi se explică sec că în realitate nu am promovat la toate materiile cu calificativul foarte bine, cum fusesem anunţat anterior! La una din discipline am numai calificativul "bine"!

Solicit lămuriri suplimentare şi aflu că este vorba de materia la care susţinusem mult apreciatul proiect de absolvire şi unde primisem deja în scris calificativul maxim... Era o specialitate în care investisem enorm şi un domeniu în care la data respectivă – prin definiţie, ca să zic aşa – ştiam mai mult decât toţi colegii mei şi... probabil mai mult decât profesorul titular, care avea altă specialitate!

Părinţii mei erau permanent înfricoşaţi de situaţia creată şi probabil că ştiau mai multe decât mine. Eu, mai naiv în perioada respectivă, mai credeam în ziare şi radio... Desigur, poziţia mea nu era ideală. Originea socială se combina într-o sinergie diabolică cu rudele din străinătate şi apolitismul familiei – combinaţie care împiedica probabil orice înaintare în ierarhia tinerei democraţii populare.

În acest punct, am considerat că situaţia poate deveni periculoasă pentru mine şi am întrerupt "jocul de-a dreptatea" şi deplasările între Gura Ocniţei şi Calea Victoriei...

Am decis să mă prezint la concursul de admitere, examen oricum obiectiv şi care – în opinia mea – părea o variantă mai puţin expusă maşinaţiilor politice ale perioadei – decât aşa-zisa "discuţie stiinţifică", susceptibilă de influenţe oculte...

Am început să învăţ cu ardoare, reducând treptat influenţa nefericitelor reforme ale învăţământului care au afectat generaţia mea, precum şi nivelul mai scăzut al unor discipline umanistice în raport cu absolvenţii liceului teoretic.

Bucureştiul, locul unde se desfăşura Festivalul Internaţional al Tineretului, devenise atractiv în acea vreme. În parcurile şi în pieţele oraşului se produceau echipe artistice din toate continentele.

Dar în Gura Ocniţei, fără prieteni, fără bani şi lipsit de orice alte atracţii perturbante – am găsit locul ideal pentru cineva care – cu ambiţii nelimitate – intenţiona să se dedice cu pasiune studiilor stiinţifice şi drumului arid spre profesia de inginer, care (după cum credeam pe atunci), îmi va rezolva totodată şi problemele sociale.

◆

Am promovat în mod onorabil examenul de admitere din acel an (cu numeroşi candidaţi pe un loc), întorcându-mă acasă pentru o scurtă vacanţă.

În faţa casei mă acostează un vecin, membrul unei ilustre familii domnitoare din România, proaspăt eliberat din închisoare, unde ispăşise nişte păcate politice. Tata îmi povestise adeseori de el ca despre un om de bine.

– Ce faci măi, nu te-am vazut de mult, erai copil...

- Îmi pare foarte bine că sunteţi din nou liber.

– Am auzit că vrei să te faci inginer. Ce greşeală, domnule, ce greşeală!

– Dar de ce credeţi că am greşit în alegerea profesiunii?

– Măi băiete... trebuia să studiezi dreptul, să te faci avocat. Aici se vor întoarce americanii (!) şi cu naţionalizările pe care le-au făcut "ăştia", vor începe nişte procese... Mamă, mamă, ce procese or să fie!

Prezicerile distinsului personaj, aberante la vremea respectivă, s-au adeverit în cele din urmă. Dar când? Abia după 50 de ani! Categoric, distinsul om nu era încă în temă cu deciziile acceptate de "marii noştri aliaţi" la Teheran, Yalta şi Potsdam!

După mulţi ani m-am reîntâlnit cu protagoniştii dramaticelor întâmplari din perioada Gura Ocniţei. M., fostul meu profesor şi conducător de proiect, era acum coleg cu mine la întreprinderea unde lucram ca inginer în serviciul concepţie. Într-una din zile mi-a explicat în şoaptă cum în anul '53 a fost "adus" de acasă la şcoală şi obligat să-mi modifice calificativul din catalog din "foarte bine" în "bine" cu ajutorul unei lame de ras... "Cine te-a obligat să faci o asemenea potlogărie, care putea să-mi afecteze toată viaţa?" întreb eu cu un ton mai ridicat...

Ca răspuns, bietul M., deja în apropierea pensionării, a ridicat ochii în sus şi a făcut un gest cu mâinile invocând neputinţa omului sub nemernicia vremurilor...

M-am reîntâlnit şi cu K., care după ani părăsise cabinetul din minister şi devenise profesor universitar. În anii '70 preda ştiinţele exacte la aceeaşi facultate unde eu – câteva ore pe săptămână – eram conferenţiar la o disciplină tehnică.

Venerabilul om, de câte ori mă vedea – în perioada succeselor mele profesionale relatate la TV – îmi strângea mâinile cu căldură, zâmbindu-mi complice.

Piteşti, 1956

Iniţial, cunostinţele mele despre istoria Spaniei păreau a fi limitate, prin natura studiilor formale în domenii exclusiv tehnice şi plasarea educaţiei umaniste în perioada stalinista, când am fost dopat mai curând cu "Mitrea Cocor", poeziile lui Neculuţă şi "Mama" lui Gorki.

Capitolul iberic mi-a fost inoculat pe undeva, prin elogierea brigăzilor internaţionale, care au participat în conflictul civil strigând "No pasaran!" şi excluzând orice informaţii despre Yehuda ben Halevy sau Maimonide.

În anii care au urmat, am întreprins acţiuni deliberate de salvare a aparenţelor mele intelectuale, absolut necesare discuţiilor purtate în diferite cercuri de snobi.

În acest context, în anul 1956, student fiind, am cumpărat o carte de versuri de Heinrich Heine, într–o ediţie îngrijită de Alfred Margul Sperber.

Versurile lui Heine m-au influenţat enorm şi în mod deosebit capitolul "Melodii Ebraice", alături de comentariile semnate de Sperber, categoric diferite, în raport cu apariţiile permise la vremea respectivă.

Acest volum, care mi-a format definitiv interesul pentru istoria Spaniei şi a evreilor îndeosebi, m-a însoţit pretutindeni de atunci, recitindu-l în diferite împrejurări.

În vara aceluiaşi an, îmbrăcat în uniforma militară a unei unităţi de tancuri din zona Piteşti, am împărtăşit tardivele mele descoperiri literar-istorice unui conaţional, camarad de convocare – cum se numeau în vremea respectivă cursurile de ofiţeri pentru studenţi.

Acolo, pe peluza verde a unui teren de exerciţii, duminică fiind, poemele lui Yehuda ben Halevy, "Disputa" şi "Donna Clara" – în excelentele traduceri ale lui Barbu Nemţeanu şi respectiv Emil Dorian – au completat identitatea noastră etnică în mod iremediabil.

Sumgait, Azerbaidjan, 1968

În 1968, împreună cu inginerul L. din Braşov, mă aflam în Baku, capitala Azerbaidjanului (în vremea respectivă) sovietic.

Nu intenţionez să revin asupra celor 22 de zile petrecute în exoticul oraş, perioadă descrisă anterior în revista "Minimum".

Prezentele rânduri se referă la o duminică din august, în care căldura toridă (45 de grade Celsius), ne–a trezit dorinţa legitimă de a face o baie în Marea Caspică. Cum plaja oraşului era poluată de instalaţiile petroliere marine, am optat pentru staţiunea Bilghea (Bilgah), un fel de Mamaie a capitalei situată în partea nordică a peninsulei Apsheron, în apropierea oraşului Sumgait (acum Sumqayt).

Evenimente petrecute nu de mult în Thailanda şi ulterior în.. Gaza mi-au adus în memorie acest week-end.

Am călătorit 30 de km. într-un autobuz supra-aglomerat şi supraîncălzit, (aerul condiţionat nu ajunsese încă aici) ajungând în fine la superba plajă de pe malul Mării Caspice.

M-am avântat cu nesăbuinţă pâna departe în valurile de aproape doi metri (aveam 32 de ani!) şi m–am prăjit – aş spune excesiv – sub soarele arzător al Azerbaidjanului...

Plaja nu era aglomerată. Din loc în loc oamenii jucau table înconjuraţi de o droaie de copii care se jucau la soare sau se bălăceau prudent în apă. Soţiile erau probabil acasă, ocupate cu treburile casnice. Arareori se vedeau rusoaice blonde care punctau din loc în loc plaja cu o fermecătoare prezenţă feminină...

Deodată au aparut câteva IJ-uri verzi, motocicletele cu ataş ale miliţiei, înzestrate cu megafoane puternice, prin care se ordona ceva populaţiei.

În ciuda celor aproape 7 ani de studiere a limbii ruse ca elev şi ulterior ca student, nu am înţeles mare lucru din ordinele guturale transmise de reprezentanţii ordinii publice.

Am remarcat însă cu îngrijorare că toata suflarea de pe plajă a început să-şi strânga lucrurile şi să părăsească locul imediat, urcând în grabă serpentinele spre platoul alăturat, situat pe o înălţime – unde se afla localitatea propriu-zisă.

Am părăsit şi noi plaja ca fiecare, urcând în partea de sus a staţiunii, unde se afla zona aristocratică a oraşului şi somptuasele sanatorii şi case de odinnă ale nomenclaturii.

Eram îngrijoraţi, neştiind ce s-a întâmplat şi făcând supoziţii care de care mai alarmante. Nu ascultasem nici un buletin de ştiri la radio sau TV timp de două săptămâni, (dacă în ziua de azi se poate crede

Sumgait, Azerbaidjan

așa ceva!)... Motivul era simplu: nu înțelegeam azera, daghestana și armeana celor 3 canale disponibile în hotel! Canalul în limba rusă era permanent defect (!?)...

Un conflict cu șahul Iranului Reza Pahlavi, aflat la mică distanță spre sud? O declarație de independență față de sovietici? Nu am exclus nici posibilitatea începerii războiului mondial III, dată fiind situația internațională tensionată de intrarea trupelor Pactului de la Varșovia în Cehoslovacia!

Sus, pe promenadă, am început să privim ca fiecare în direcția mării... Deodată am înțeles despre ce era vorba. Nu începuse războiul mondial III... Un val uriaș de apă, înalt de câțiva metri, s-a năpustit năprasnic dinspre larg, măturând în totalitate plaja în câteva secunde și izbind peretele vertical al platoului unde ne aflam cu un zgomot tunător...

Era fenomenul natural cunoscut acum de toata lumea și denumit în japoneză Tsunami!

A fost meritul aviației militare rusești, care, cercetând non-stop zona de graniță pentru a evita infiltrații umane din (sau mai curând spre!) Iran, a sezizat cataclismul iminent, avertizând la timp autoritățile locale...

Și noi consideram până atunci Marea Caspică drept un lac mare, total inofensiv!

❖

Alături se afla orașul Sumgait, de unde pleca autobuzul spre Baku. Trecuse aproape o jumătate de veac din anii 1920-24, când Armata Roșie a intrat în Azerbaidjan instaurând puterea sovietică. Orașul era liniștit – idilic aș spune. Pionierii și comsomoliștii azeri, armeni sau ruși petreceau vacanța împreună în taberele de tineret și în cluburile orașului, străzile erau extrem de curate (deși practic lipsite de autoturisme). La intrarea în moscheea orașului am remarcat doar trei perechi de pantofi...

❖

Înainte de a remite prezentul text redacției, adică în 2007, am verificat prin internet denumirile locurilor amintite, urmând să decid dacă voi folosi ortografia sovietică a vremurilor sau cea actuală, modificată după independența țării.

Am aflat cu această ocazie despre evenimentele sângeroase din februarie 1988 (da, din 1988, sub guvernarea d-lui Gorbaciov, omul cumsecade cu perestroika și glasnost!), când timp de trei zile, în Sumgait, grupuri de musulmani fanatici azeri au intrat în locuințele minorității armene a orașului, dedându-se la jafuri, violuri și crime.

Nu au ajutat la nimic cei 64 ani de ani de educație comunistă internaționalistă și nici faptul că aproape toți – musulmani și creștini – au fost pionieri, comsomoliști sau... membri PCUS!

Bandele azere fanatice – revoltate și de independența de facto a zonei Nagorno-Karabagh (enclava armeană din Azerbadjan) – au masacrat cu cuțitele sute de creștini armeni, lăsând în urmă și 2.000 de răniți. În final întreaga populație

Vedere din Nagorno-Karabagh

armeană a fost expulzată din oraş...

Procesul de destrămare a fostei Uniuni Sovietice încă nu începuse şi armata sovietică aflată în zonă a stat nepăsătoare, cel puţin până în momentul când atacurile s-au extins şi împotriva creştinilor de origine rusă.

Evenimentele au fost anunţate oficial de sovietici abia după câteva luni, minimalizându-se iniţial numărul victimelor la numai 32 de suflete. Adevăratele cifre s-au aflat ceva mai târziu…

Mass-media mondială nu a făcut caz de informaţiile relatate de autorităţi sau de supravieţuitori. Cred că nici televiziunea din Ierusalim nu a amintit – măcar aşa, în treacăt – tragicele întâmplari, din care cetăţenii israelieni aveau fără îndoială multe de învăţat...

Willoughby, Ohio

Willoughby, Ohio, 1986

În martie 1986 am aterizat în oraşul american Cleveland, din Ohio, urmând să asist la probele unor subansamble concepute pe ecranul meu din Ţara Sfântă şi care prin fenomenul cunoscut azi drept globalizare au ajuns să fie fabricate tocmai aici, la o întreprindere din localitatea alăturată Willoughby.

Simpaticul director S., irlandez de origine, mă conduce imediat la hotel, unde îmi las valizele în cameră şi cobor imediat în lobby pentru a servi, împreună cu o parte din conducătorii întreprinderii, un cocktail de bun venit...

Mai târziu mi-am dat seama că aceşti oameni cumsecade şi îndeosebi simpaticul lor director foloseau orice prilej pentru a vizita micile baruri cu care simpatica localitate era dotată din belşug – în fiecare lobby de hotel sau în holurile numeroaselor cluburi de golf!

Şi ocazii nu lipseau. Aniversări, obţinerea unor contracte noi, succesul unor experimentări sau importantul eveniment când dl. director S. şi-a cumpărat un pian automat cu cartele perforate, şi ne-a invitat acasă să-l auzim...

Sub influenţa unui pahar de sherry, marşul patriotic american "The Stars and Stripes Forever", compus de John Philip Sousa şi interpretat la drăcovenia amintită mai sus, mi-a rămas definitiv în memorie!

❖

Rezultatele testelor fiind satisfăcătoare, întreaga "comisie de omologare" – ca să folosesc un termen folosit pe vremuri în ţara de origine – este invitată la un mare restaurant cu profil… "est -european"

La început se servesc *appetizers*, adică stimulatori ai poftei de mâncare, domeniu în care, la data respectivă, eram total ignorant. Ulterior înţeleg că este vorba de raci, scoici, shrimps, sardele prăjite şi diferite vietăţi exotice pe care le-am abordat cu extremă prudenţă.

În continuare apare o echipă de fete cu şorţuri şi bonete albe, purtând tăvi cu felurite bucăţi de carne crudă, la alegere, destinate preparării steakurilor.

Se face o pauză şi aproape întreaga suflare aflată în jurul mesei festive coboară la expoziţia (cu gustare!) de bere şi diverse alte tării...

Directorul adjunct al localului invită grupul de 3 israelieni, – consideraţi mai puţin interesaţi în alcool decat anglo-saxonii – să vadă alceva, cu totul şi cu totul ieşit din comun.

Coborâm într-un fel de beci şi după aprinderea luminii electrice constatăm că ne aflăm într-o încăpere în care se aflau un butoi cu căpăţâni de varză acră şi unul cu gogonele puse la murat. Din tavan atârnau câteva pulpe afumate de porc, şiraguri de cârnaţi şi funii împletite de ceapă şi respectiv de usturoi… Pe rafturi se aflau borcane cu ardei iuţi, gutui, iar în perete erau fixate lampi de gaz cu caracter mai curând decorativ...

Omul aştepta exclamaţiile noastre de uimire, care n-au întârziat să se audă din partea colegilor mei. Iniţial era să pronunţ o frază mai puţin diplomatică, legată de banalitatea expoziţiei, frază pe care am cenzurat-o pe loc, introducând o apreciere măgulitoare:

– Puteţi fi mândri de modul în care aţi organizat această expoziţie! Vă asigur că reprezintă cu fidelitate ceea ce există într-o gospodărie rurală din Europa de Est, zonă pe care personal am avut ocazia s-o cunosc mai bine decât colegii mei...

– Nu este exact meritul nostru! Noi, proprietarii restaurantului, suntem irlandezi. Am apelat însă la o firmă de consulting din Cleveland, răspunde omul cu modestie...

Ne întoarcem la masa noastră unde, în scurt timp, apar bucăţile de carne friptă alese înainte de fiecare, aşezate pe funduri de lemn împreună cu cuţitele de specialitate aferente.

Spre sfârsitul festinului apare din nou trupa de fete cu bonete albe, împingând de data asta cărucioare pe care erau expuse tot soiul de torte, fructe exotice şi prăjituri oferite ca desert mesenilor...

Personal, am făcut o impresie foarte bună unora din participanţii mai puţin familiarizaţi cu textul etichetelor de pe sticlele de vin, explicându-le cu competenţă ce înseamnă muscat, riesling sau merlot şi diferenţa între dry şi semi-dry...

– Me-ain ata iodea col ha-dvarim ha-ele? (de unde ştii tu toate chestiile astea?) mă întreabă unul din executivii noştri oarecum intrigat...

Ca importanta persoană să nu mă ia drept alcoolic, explic omului că puţin timp înainte de alia, am cumpărat o carte despre vinuri...

Presupun că la ora când aceste rânduri au fost trimise spre publicare revistei "Minimum", discuţia respectivă ar fi fost mai puţin relevantă, dată fiind super-dezvoltarea recentă a Ţării Sfinte în producerea şi ingurgitarea licorii lui Bachus...

❖

În pauza de lunch cu puţin înainte de plecare, ne îndreptăm spre micul restaurant din vecinătate. Dintr-o eroare regretabilă depăşesc intrarea în parcarea localului şi colegul cu care eram începe să urle la mine ca să întorc imediat.

Încetinesc imediat şi încep să semnalizez aşteptând cale liberă, dar depăşind în mod regretabil, cu câţiva centimetri, linia albă care ne separa de traseul adiacent... O maşină trece în viteză, ne depăşeşte prin dreapta şi freacă partea laterală a vehicolului nostru, lăsând o urmă urâtă pe uşa din faţă...

Ambii soferi implicaţi în accident intrăm în parcarea restaurantului, şi constat că partenera incidentului rutier era o babă, termen cu care în perioada istorică respectivă etichetam de regulă o persoană feminină în preajma vârstei de 60...

Femeia începe să mă apostrofeze violent, invocând farul din stânga complet distrus, şi cere prezenţa imediată a poliţiei... La solicitarea ei telefonică apare imediat maşina cu sirenă şi bec roşu pe capotă cunoscută nouă din filmele văzute la TV, şi omul în uniformă invită amândoi beligeranţii pe bancheta din spate a popularului vehicol, în scopul unei anchete preliminare...

Pentru mai multă siguranţă, rog colegul să cheme pe cineva de la întreprindere, om care apare şi el în câteva minute, zâmbindu-mi şi făcând cu mâna un semn de încurajare...

Poliţistul scoate nişte formulare şi începe interogatoriul:

– Ce căutaţi în Willoughby?

– Sunt invitatul d-lui S., patronul întreprinderii EH din localitate, în probleme de business, răspund eu încet, neştiind încă dacă afirmaţia este în favoarea mea sau nu. Mă gândeam că pasiunea lui S. de a conduce în mod frecvent diverse vehicole sub influenţa unui cocktail poate fi bine cunoscută de organele locale...

– Maşina este asigurata?

– Desigur, aveţi aci actele primite de la "Rent a Car" Cleveland!

– Sunteţi liber să circulaţi, îmi răspunde surâzând omul legii, înmânându-mi o dovadă şi returnându-mi actele maşinii, permisul de conducere şi paşaportul – deschis iniţial cu o oarecare dificultate, datorită scrisului de la dreapta spre stânga practicat de autorităţile din Ţara Sfântă...

Baba continuă să vocifereze, învinovaţindu-mă (pe bună dreptate) că în momentul coliziunii staţionam cu patru inci (10 cm.) în mod nereglementar. În continuare persoana respectivă se lamentează că tocmai a sosit *overseas* (adică de peste mări) şi că nu poate circula în continuare cu farul spart, până la fiul ei – aflat la 100 de mile distanţă... În final femeia acuză în mod vehement poliţia că nu-şi face datoria...

– Aveţi o amendă, doamnă, pe care trebuie să o achitaţi pe loc, răspunde omul legii zâmbind cu amabilitate.

– De ce eu şi nu el? întreabă distinsa doamnă cu bucle blonde, sufocându-se de enervare...

– În statul Ohio, în cazul unei ciocniri între automobile, legea interzice chemarea poliţiei pentru pagube materiale care nu depăşesc 400 de dolari, explică tânărul poliţist prezentând chitanţa...

Părăsim locul acţiunii, dar nu înainte de a adresa un semn de simpatie şi încurajare bietului soţ al doamnei, care în cursul dramaticului eveniment nu scosese nici o vorbă…

Luni, la lucru, dl. director S. mă informează râzând:

– Ai avut un noroc formidabil! Tu n-ai observat că femeia era englezoaică din Londra şi poliţistul irlandez de-al nostru?

Am părăsit Willoughby şi statul Ohio prin aeroportul Cleveland – unde am returnat automobilul fără probleme, completând formularul cu o schiţă în care erau precizate împrejurările în care a apărut oribila zgârietură de pe uşa vehicolului, fără sa amintesc nimic despre conflictul anglo-irlandez în care am fost implicat.

ISAAC MOSCU EYAL

Popas în ţara „Soarelui-Răsare”

Eu am o religie. Dumneata – tot o religie. Iar dumnealor – tot o religie. Fiecare japonez are trei religii. Ca să fie...

Marile valuri de turişti care inundă Europa nu ajung la limanurile japoneze. Prea departe s-a mutat acest popor harnic şi creator pentru ca oaspeţi să-l caute, în bătătură, zilnic. Dar celor ce se încumetă s-o facă, le răsplăteşte efortul cu generozitate...

Aterizam, de curând, la Edo – aşa cum se numea în trecut actualul Tokyo. Asemănarea cu New-York-ul este atât de izbitoare încât ai impresia că acelaşi grup de arhitecţi şi-a pus pecetea pe malurile celor două oceane. Aceleaşi bulevarde largi, aceleaşi clădiri împungând cerul, acelaşi furnicar omenesc. Doar turnurile înguste, la fiecare mare intersecţie, amintesc turistului că se află în Nippon, sau Nihon (cum îşi numesc localnicii ţara, şi care în limba lor înseamnă "Soare-Răsare"). Turnurile acestea adăpostesc "sergentul de stradă". Nicăieri nu vei vedea un poliţist. Nu cel care, în copilăria noastră, se plimba înainte şi înapoi, slobozind din când în când un fluierat, nici acela, mai modern, călare pe bicicletă ori motocicletă, sau la volanul unei maşini. Ascunşi parcă de lume, poliţiştii stau aici comod în fotolii, în faţa ecranelor de computer şi aşteaptă doar să le ceri ajutorul, în orice problemă. Trebuie doar să te apropii de un turn şi de îndată te va întâmpina faţa zâmbitoare a omului în uniformă, gata să te ajute...

Intrarea în oricare magazin se transformă într-un adevărat spectacol. De cum treci pragul te întâmpină, ca un cor antic, salutul întregului personal. Voci de bas (parcă toţi japonezii sunt başi) adunate laolaltă sună ca un tunet. Scena se repetă de cum te îndrepţi spre ieşire.

Cea mai populară formă de poezie din lume îşi are începuturile în Japonia. Spiritualitatea acestui popor nu a fost întinată nici astăzi. Imaginaţi-vă un popor aflat pe treapta cea mai de sus a dezvoltării industriale, continuând să folosească trei religii. Verbul "a folosi" este foarte bine nimerit aici. Căci majoritatea japonezilor nu sunt religioşi. Ei se folosesc de religii. Acelaşi om apelează la religia "shinto" dacă se roagă pentru succese materiale (reuşită la examene, în afaceri, în muncă sau în căsnicie); apoi apelează la budism (de origine indiană) pentru asigurarea fericirii în viaţa de apoi; creştinismului îi atribuie meritul dezvoltării industriale. Toate aceste religii trăiesc într-o armonie perfectă şi nimeni nu vede vreo contradicţie în folosirea lor concomitentă. Deşi budismul este considerat religia naţională, el nu defineşte naţiunea.

Japonia posedă cea mai întinsă "câmpie": nesfârşitul ocean. "Ţăranii" japonezi nu întorc brazde, nu seamănă şi nu seceră. Ei recoltează bogăţia apelor, ospătând cu ea întreaga naţiune. Ne-am ospătat şi noi în vestitele lor restaurante cu peşte, preparat în toate felurile. Numai dulceaţă nu au încercat să producă din peşte...

Restaurantul japonez este plin de farmec. În secolul XX, japonezii au introdus primele benzi rulante în loc de... chelneri. Stai liniştit la masă. Nimeni nu te întreabă ce vrei. În faţa ta, pe banda rulantă defilează sute de farfurioare. N-ai decât să întinzi mâna, să alegi, de pe banda mişcătoare, mâncarea care te ispiteşte şi... poftă bună! Nu încerca să ghiceşti ce mănânci. Totdeauna va fi peşte. Cu orez, cu cocos, cu frunze sau alge pe care nu le cunoşti. Porţii minuscule, pe care le

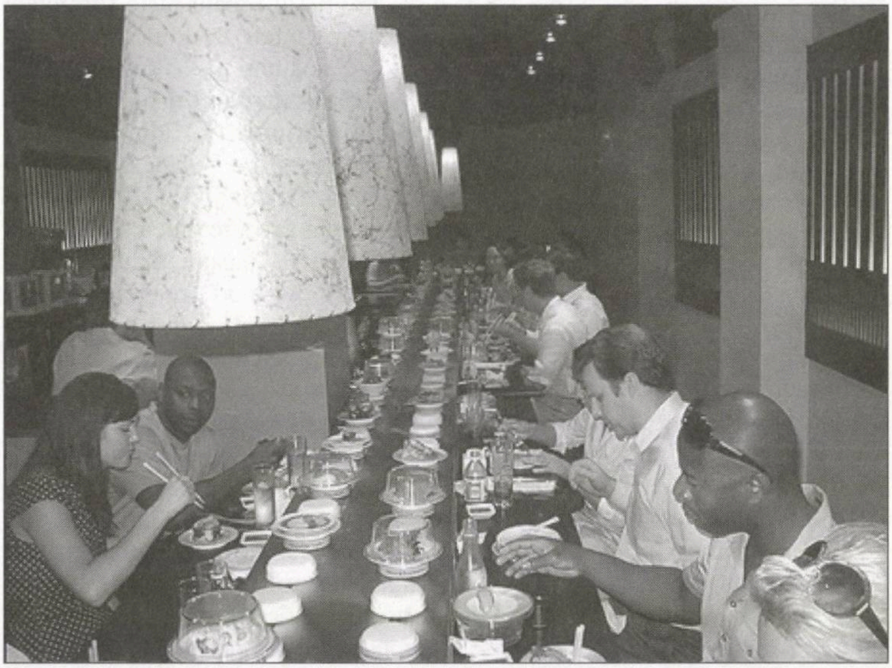

Palatul imperial

înghiţi dintr-o îmbucătură. Când vrei să faci plata, vine la masa ta "casierul". El aşează farfurioarele după culoare. Le numără şi imediat ştie ce ai de plătit. Nu încerca să dai bacşiş. Este cea mai mare ocară pe care o poţi aduce unui japonez.

Pe cei ce vor să mănânce ca acasă îi aşteaptă, pe o stradă mai liniştită din Tokyo, o surpriză neaşteptată: un restaurant bavarez. Imitând vestitele "Kellers" din München, eşti primit de japonezi în costume... bavareze, iar orchestra te introduce în atmosferă. Se intonează imnul Bavariei, iar uriaşele halbe de bere ţi se aşează pe masă. Ce mică e totuşi lumea!

Palatul imperial, situat nu departe de centrul oraşului, este o atracţie deosebită, deşi nu are nimic din măreţia palatelor monarhilor europeni. Numeroasele clădiri aflate dincolo de zidurile de apărare seamănă mai mult cu nişte pagode. Mai impunător este parcul nesfârşit şi zidurile care îl împrejmuiesc. Groase de câţiva metri şi apărate de canale largi pline cu apă, ele dovedesc grija deosebită pentru securitatea împăratului. A împăratului care, pentru prima oară în istorie (după cel de-al doilea război mondial), s-a transformat din zeu în om. Americanii învingători au obligat Japonia să stipuleze în constituţie că împăratul nu este fiinţă divină.

Împăratul Akihito şi împărăteasa Michiko: da, fraţilor, sunteţi oameni, ca mine şi ca dumnealor

Vizităm templul Yasukuni. Trecem mai întâi prin trei porţi (tori). Trecerea printre "tori" este un act de purificare. În acest punct s-a născut una din cele mai aprinse polemici între japonezi. Clădit pentru comemorarea celor 2.466.532 de oameni căzuţi în războaiele Japoniei, conducerea templului a hotărât să-i includă şi pe cei 1.068 de criminali de război. Un prim ministru, Koizumi, a fost nevoit să-şi dea demisia pentru că, ignorând opoziţia, a depus o coroană de flori la placa pe care erau trecuţi şi criminalii de război. Un candidat la postul de prim ministru a promis că el nu va face niciodată un asemenea gest. Fricţiuni nesfârşite. Şi când te gândeşti că templul portă numele de Yasukuni, care în limba japoneză înseamnă "Pacificarea naţiunii"...

Alături de templu se află un muzeu. Pentru turistul iniţiat în istoria celui de-al doilea război mondial, muzeul acesta reprezintă o adevărată provocare. Japonezii îl numesc "muzeu de istorie". Numele cel mai potrivit ar fi însă "Muzeul de cosmetică istorică". Imaginaţi-vă al doilea război mondial plin de crime dus de Japonia alături de Germania nazistă, prezentat drept o luptă pentru... eliberarea Asiei. Căci ce altceva sugerează marele panou de la intrarea în muzeu, pe care scrie cu litere de o şchioapă: "Noi n-am cucerit niciodată naţiuni libere. Noi am cucerit de la cuceritori". Urmează apoi o hartă a ţărilor care s–au eliberat după război.

Când o femeie apelează la cosmetice, ea adaugă frumuseţii ei o fărâmă în plus. Când o ţară apelează la cosmetice – ea săvârşeşte un fals.

CARTEA ■ Redacția și administrația: Jilava, celula 8

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poșta Dicționarului

Adriana Grünstein, Tel Aviv, a auzit de la un unchi de-a ei, care-a trecut, ca sionist, prin închisorile anilor '50 din România, că, la un moment dat, câțiva deținuți au scos "în cel mai mare secret o revistă literară sau așa ceva".

Răspuns: *Așa ceva* e mai bine spus.

Unchiul dvs. a avut dreptate. Sioniștii din închisori au scos o asemenea "revistă". Punem cuvântul între ghilimele deoarece, așa cum veți vedea mai jos, publicația apăruse în condiții grafice cu totul speciale.

Amănunte despre "revista" în cauză am întâlnit în cartea "Documentul autentic – sau amintiri din închisorile comuniste din România" de Șlomo Șitnovitzer (z.l.), fostul conducător al organizației Betar din țara noastră de origine.

Mărturiile lui Șitnovitzer sunt interesante din două puncte de vedere. Mai întâi, aflăm câte ceva despre "condițiile tehnice" în care apăruse publicația. Pe urmă – și aceasta dă nota originală a relatării – aflăm uimiți, dacă nu chiar uluiți, că în "redacția" foii, din celula de la Jilava, ambițiile, invidia, gelozia, intrigile și loviturile sub centură erau ca o copie la xerox a reacțiilor și întâmplărilor din redacțiile, cu salarii și cafeluțe, din lumea liberă, cea de dincolo de zăbrele.

Iată câteva fragmente din cartea sus-amintită:

«...Am ajuns la Jilava la 10 noaptea. Deținuții încă dormeau. Fiind oră târzie urma să ni se facă percheziția valizei a doua zi dimineața, iar până atunci m-au băgat, dezbrăcat, numai în cămașă, în camera opt secretă. În cameră erau 36 de deținuți care încă n-au ajuns să fie judecați; deținuți de toate vârstele și de toate felurile.

Apariția mea ca sionist a fost primită cu oarecare simpatie. După câtva timp, când un deținut a fost scos din celulă și mutat în altă parte, mi s-a oferit locul lui în vecinătatea colonelului Teohari. Acesta, fost comandant al unui regiment de grăniceri, fusese amestecat în înăbușirea revoltei muncitorilor de la Grivița și era închis de câțiva ani fără judecată.

Din primul moment m-a primit cu multă căldură și după câteva zile, la o ușoară răceală, mi-a oferit un antinevralgic, lucru foarte scump în închisoare. În scurt timp am devenit prieteni, deși vârsta lui era aproape dublă față de a mea. Curând, după o idee care mi-a trecut prin cap și am relatat-o colonelului Teohari, el a început să scrie pe dosul unor gamele niște versuri pentru distracția celor prezenți. Procedeul era că se ungea dosul gamelei cu o bucată de săpun, se acoperea cu un strat de DDT care se afla în încăpere, dosul gamelei devenea alb și cu un vârf găsit pe undeva se putea scrie. La insistențele colonelului am scris de fiecare dată catrene și epigrame, primite cu apreciere, în timp ce versurile colonelului erau primite cu indiferență. Asta m-a făcut să renunț la colaborare.

În celulă se afla și un tânăr inginer silvicultor din Timișoara. Între noi s-a legat o strânsă prietenie. Într-una din zile mi-a propus să scoatem noi un fel de gazetă scrisă în aceeași formă, dar la un nivel mai ridicat.

Ideea era binevenită pentru că versurile colonelului nu erau ascultate, iar eu aveam o anumită experiență: pe vremuri mai scosesem o astfel de gazetă. Faptul că nu eram anchetați ne crea condiții bune de lucru. Astfel că am acceptat propunerea fără să mai stau pe gânduri.

Ce titlu să dau revistei? Mi-am adus aminte că în anii războiului, în orașul Roman, când evreilor nu le era permis să iasă din casă la anumite ore, ne adunam, grupul de prieteni, în casa unuia dintre noi unde rămâneam mai mult timp și ne distram. Cu acea ocazie am scos un fel de revistă intitulată "Tărăboanța", care simboliza instrumentul de care ne foloseam la munca obligatorie. De astă dată, mi-am adus aminte de un deținut care povestea despre un altul care nu înțelegea ce se întâmplă la procesul său. De câte ori se prezenta la proces, povestea apoi în celulă, cu lux de amănunte, avocatul său vorbea numai bine despre el, dar de cealaltă parte era unul care mereu băga câte un fitil împotriva lui (procurorul!). Mi-a plăcut povestea și iată cum s-a născut "Fitilul", adică ocazia de a băga câte un fitil la toți cei care de dimineață și până seara se certau și uneori se înjurau deși înfruntau cu toții aceleași suferințe și trăiau cu aceleași speranțe.

După prima apariție a "Fitilului" pe dosul a 12 gamele cu material bine pregătit, succesul era asigurat. Toți cei din celulă m-au rugat să continui și fiecare mi-a oferit gamela pentru scris. Colonelul Teohari, iritat de acest succes, a pregătit un articol împotriva mea, anunțând totodată că încetează să mai scoată revista din cauza lui Șitnovitzer, care nu mai vrea să colaboreze cu el. În concluzie, continua colonelul, "voi citi ultimul meu articol de încheiere duminică, când va apare numărul 2 al Fitilului". Articolul, dacă se putea numi astfel, suna cam așa:

"Când ați venit în cameră, domnule Șitnovitzer, v-am primit cu căldură și v-am ajutat să vă aclimatizați și să vă simțiți mai familiar. Când ați răcit nu am așteptat să mergeți la vizita medicală, ci v-am dat o pastilă antigripală îngrijindu-vă cu prietenie. Epigramele dumneavoastră le-am citit înaintea versurilor mele, oferindu-vă locul cel mai onorabil. Până la urmă, ați scos o altă revistă, nemaivoind să colaborați cu mine. Ați uitat, domnule Șitnovitzer, ce se întâmplă afară? Ați uitat că evreii dumneavoastră, Ana Pauker, Chișinevschi, Mihail Florescu și alții care s-au urcat în fruntea țării noastre caută s-o distrugă, să distrugă țara și poporul român. În această încăpere se află 37 de deținuți, ingineri, medici, ofițeri superiori, patru profesori universitari și mulți alții, iar dvs., singurul evreu din cameră, vreți să ne conduceți activitatea culturală. Nu ne învățați pe noi, românii, cum să trăim. Mai astâmpărați-vă entuziasmul, domnule Șitnovitzer, și lăsați-ne să trăim cum vrem noi" etc. etc.

Când a terminat de citit articolul, toată celula, dar absolut toată, în frunte cu un profesor oftalmolog de la Facultatea de Medicină din Iași, m-a înconjurat rugându-mă să continui și să nu mă iau după prostiile lui Teohari.

"Fitilul" a continuat să apară în fiecare duminică dimineața, când paza la Jilava era ceva mai slabă. După două luni de apariție am început să organizez seri literare în cadrul revistei "Fitilul", programul fiind alcătuit dintr-o conferință despre un poet, urmată de recitări din versurile sale. Au avut loc o seară Eminescu, o seară Arghezi, o seară Topârceanu, una Minulescu, una Bacovia și multe altele. Între timp am trecut de la gamele la geamurile ferestrelor, care erau duble și totdeauna deschise, așa că le puteam scoate și scrie pe ele după același procedeu: săpun și DDT. La geamuri spațiul era mai mare și se putea scrie mai mult. "Fitilul" apărea la un nivel care-i satisfăcea pe cei prezenți. Programul literar era o completare a revistei. Totul se desfășura pe ascuns, în secret. Nu-mi venea să cred cât de mulți deținuți știau pe de rost poezii din literatura clasică. Câteodată intercalam și traduceri din poeții străini ca Reiner Maria Rilke, Beaudelaire, Oscar Wilde și alții... În felul acesta "Fitilul" și-a continuat și prelungit activitatea. În total au apărut vreo 40 și ceva de numere.

Iată-ne acum la Caransebeș: o închisoare cu oameni judecați și condamnați la ani grei, unii aveau lanțuri la picioare, dar în comparație cu alte închisori cum ar fi Aiud sau Pitești, viața la Caransebeș era ceva mai ușoară.

După câteva săptămâni de "aclimatizare" am început să scot din nou "Fitilul", iar după alte câteva săptămâni am organizat un concurs de poezii pe temă dată: "Revedere". Concursul a durat două săptămâni și au participat 23 de deținuți din cei 67 câți erau cu toții. Au fost două săptămâni de tensiune și liniște că puteai să auzi zumzetul unei muște care zbura prin încăpere. De câțiva ani nimeni nu citise sau văzuse măcar o carte sau o gazetă sau să fi ascultat un concert la radio. Deodată, oamenii aceștia aveau posibilitatea să scrie, pe dosul gamelelor, să concureze și să obțină, eventual, un premiu format dintr-o cutie de țigări, care în condițiile de atunci nu era de lepădat. La încheierea concursului a avut loc ceremonia alegerii premianților. Un deținut al cărui nume îmi scapă, fost artist la Teatrul Național din București, a citit fiecare poezie de două ori în fața tuturor celor prezenți în cameră. Poeziile aveau numere pentru a nu se afla cine le-a scris, iar juriul, avându-l ca președinte pe doctorul Th. Lavi, a ales premianții:

Premiul I: un maior (al cărui nume îmi scapă);

Premiul II: Șitnovitzer și avocatul Ebercohen;

Premiul III: Iancu Mendelovici.

(Tot ovreii, care va să zică... Păi, n-avea dreptate colonelul Teohari? – **n. red.**)

Doctorul Lavi, pe care l-am înțepat de câteva ori în "Fitilul", era supărat pe mine și după eliberarea sa a scris o carte intitulată "N-a fost pisica neagră", în care amintește de apariția "Fitilului", dar cu jumătăți de adevăruri. El nu menționează că Șitnovitzer este cel care a creat revista, fiind singurul ei redactor de la început și până la sfârșit. Iancu Mendelovici nu a colaborat niciodată la "Fitilul", pentru că nu am stat decât puțin timp împreună la Caransebeș, unde a participat la concursul literar. Este inexact ce scrie dr. Lavi, că fiecare deținut a contribuit la alcătuirea premiului. Au fost patru premiați, iar țigările le-a oferit arhitectul Radu Budeanu, care primise atunci primul pachet de acasă, iar din cauza bolii nu avea voie să fumeze. Am subliniat acest lucru pentru a arăta cum se scrie și o astfel de istorie. Dr-ul Lavi mi-a trimis cartea cu o frumoasă dedicație, dar nu a apelat la mine pentru a-și confirma exactitatea unora dintre amintiri...»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Tăcerea care ne vorbeşte

Sesto Pals a murit, după o lungă şi grea suferinţă, în anul 2002, acasă, în Israel, lângă soţia sa, Lucy, care i-a fost şi tovarăşă credincioasă de drum, şi înainte, şi după moartea sa, selectând versurile şi îngrijind cu devotament editarea acestui volum postum, intitulat semnificativ "Întuneric şi lumină".

Pentru a exemplifica şi justifica efortul supraomenesc pe care-l făcea cu pregătirea acestui volum, ea declara prietenilor: "Nimeni nu se poate amesteca în acest proces, lucrurile mi-au fost dictate şi impuse (...) şi apoi, nimeni nu l-a cunoscut pe Senia cum l-am cunoscut eu".

Mă înclin cucernic în faţa unui atare devotament, în stare să anihileze efectul morţii pământeşti.

Sesto Pals a murit. Nu mai poate vorbi.

Dar şi înainte de moarte, nu a vorbit. A tăcut cu persistenţă. Cu convingere.

A publicat puţin şi rar.

La numai 17 ani scoate, împreună cu Gherasim Luca, Aurel Baranga, Perahim, şi ceva mai târziu Paul Păun, revista de avangardă "Alge". Trei ani mai târziu, după publicarea unei noi serii a "Algelor", este arestat, la cererea lui N. Iorga, sub învinuirea de a fi tipărit "pornografie". E eliberat numai după intervenţia părinţilor, atrăgându-i-se atenţia că trebuie "să-şi bage minţile în cap".

Nu şi-a băgat minţile în cap. A continuat să scrie poezie şi studii filozofice. Dar nu a publicat decât foarte puţin. Şi numai la cerere. După cum rezultă dintr-o notă bibliografică din prezentul volum apărut în 2007, la Bucureşti, în editura Vinea şi Onyx, Sesto Pals considera transcrierea, trimiterea şi discutarea unor poezii scrise deja, ca pe "o pierdere de timp", pe care îl fura de la o altă poezie în devenire.

Abia în 1998, 28 de ani de la emigrarea sa în Israel, publică, la iniţiativa lui Nicolae Tzone, primul său volum de versuri (scrise între anii 1930-1998), "Omul ciudat".

◆

A păstrat deci tăcerea din convingere, nu forţat de împrejurări externe. Pentru el, esenţială era crearea poeziilor, nu publicarea lor. Opera trebuia înfăptuită, la timp, cât mai avea timp, cât mai era în stare să creeze. Odată scrisă, opera putea să aştepte. Un timp mai scurt sau mai îndelungat. Oricum, bănuim noi, era convins că, odată, asta se va realiza (e poate ceea ce soţia lui a simţit când a spus: "lucrurile mi-au fost dictate şi impuse"). În mod inevitabil, odată şi odată, opera va ajunge la cunoştinţa publicului.

Curios, dar demn de ţinut în seamă, este sentimentul autorului că studiile filozofice, a căror publicare o aşteptăm deci cu înfrigurare, constituie partea cea mai importantă a operei sale, mesajul său către omenire, "unicul lucru demn de publicat din toată creaţia sa" (vezi nota bibliografică p. 167).

◆

Temele predilecte ale reflectării poetice au, evident, un caracter dihotomic: Lumină şi Întuneric, Adevăr şi Minciună, Întrebare şi Răspuns etc. Dar Michael Finkenthal, în cuprinzătoarea şi pertinenta lui Postfaţă, are dreptate: Aspectul dihotomic este înşelător. Întrebările implică întotdeauna mai mulţi termeni. Întunericul şi lumina, adevărul şi minciuna, fericirea şi suferinţa, negrul şi albul se înmănunchează şi sunt, de cele mai multe ori, de nedespărţit".

Dar "aspectul dihotomic" există. Pentru a cunoaşte – pare-mi-se că ar zice poetul şi gânditorul Sesto Pals – nu poţi să treci peste aceste dihotomii. Dar le recunoşti nu pentru a le accepta ca atare, pentru a alege una dintre alternative, ci pentru a le depăşi. Pentru a înţelege complexitatea legăturilor, pentru a descoperi nu numai complementaritatea lor, ci şi, uneori, subtila, ascunsa lor identitate.

În "Alb-Negru", citim:

Nu, răspunde al treilea, albul şi negrul/ nu sunt două feţe ale mantiei, / ci sunt însăşi esenţa lucrurilor, / fiindcă albul/ numai atunci când stă împreună/ cu negrul/ e alb adevărat şi invers./ Adevărul e contrastul –/ Binele care nu luptă cu răul/ nu e un bine/ Binele retras în sine/ lasă răul să se reverse în lume.

Sau în poezia "O întrebare": *Am semănat răspunsuri/ Am cules întrebări./ Am semănat întrebări/ Am cules tăcere/ Am cules răspunsuri.*

Poezia are totuşi un final trist: încercările poetului de a afla adevărul se încheie cu renunţare, cu descurajare, cu durere:

Terenul nu e prielnic pentru a fi semănat/ Vântul din nord bate întrebările sale la geam/ Ploaia azvârlită de sus îşi găseşte loc/ Prin oasele mele întrebându-le/ Şi o mână nevăzută îmi/ Strânge creierii.

◆

Michael Finkenthal crede că poate afirma că Sesto Pals a străbătut un drum ascendent spre o viziune mai optimistă a lucrurilor şi că o poate dovedi interpretând în acest sens poezii precum "Caii negri" şi "Cu undiţa". Eu nu sunt aşa de sigur că aceasta e interpretarea justă.

Ce e drept, Sesto Pals nu renunţă definitiv la căutarea adevărului şi nici la căutarea identităţii sale.

În poezia impresionantă, neobişnuit de lungă pentru felul de a compune al lui Sesto Pals, care începe cu versurile "Încă din copilărie – Am cunoscut umbrele", el spune:

Acum am pierdut umbrele din odaie,/ dar ele au intrat în mine/ una câte una/ şi acolo undeva se coc/ ca nişte fructe cu chipuri stranii/ şi îmi tot spun ceva./ Dar ce pot eu citi în formele lor/ fără nume,/ eu, un analfabet!

Şi apoi, descriind faza următoare:

Şi astăzi scriu şi citesc,/ Scriu şi citesc pe dinafară./ Dar în mine?/ Acolo sunt un analfabet.../ nu ştiu să citesc umbrele fără nume!/ Totul are un nume. Dacă n-are un nume,/ Nu există.

Şi în altă fază:

Am umblat în lume./ Nu ştiu ce-am căutat./ Dacă aş fi ştiut ce caut,/ Nu mai era necesar/ Să caut

...

Nu m-a primit întunericul din afară/ Fiindcă aveam întuneric în mine

...

M-am întâlnit cu mine în oglindă/ Şi m-am scuipat

...

M-am întâlnit pe aceeaşi cărare/ cu un Altul/ şi eu am crezut că sunt eu

...

A ucide pe cel care trece,/ Ce voluptate!/ A-l ucide pe el/ numai pentru că/ e "el"/ Nu e ca "mine, atât de/ cum ca "mine"/ "el" e străin./ A ucide, a ucide străinii,/ cei care nu sunt eu

...

Încet, încet, cercul meu s-a lărgit./ Fratele meu sunt eu, e ca mine./ Dar străinul e cel ce trebuie ucis,

...

Ceilalţi, care nu sunt fraţi,/ Sunt altceva şi noi mâncăm/ "altceva"./ Noi ucidem "altceva".

Această continuă căutare a adevărului, această strădanie de a-şi lărgi identitatea, acceptând în ea, deşi diferenţiată, pe aceea a străinului, a celui diferit, iară ceea ce-l caracterizează pe Sesto Pals. La lumină, la cunoaştere, nu vrea, nu poate renunţa...

Nu sta de gânduri, nu sta!/ Ia-ţi lumina, va fi necesară/ Acolo unde e zarea/ De unde stelele răsar –/ Fiindcă fără lumină/ n-ai dreptul la zare

De aceea mi se par atât de importante acele două versuri (fragment dintr-un poem neterminat), care i-ar putea prea bine sluji drept epitaf:

Vreau veacuri să străbat/ La mine să ajung

◆

Sesto Pals, chiar dacă s-a preţuit în primul rând ca filozof, nu e *numai* filozof. Este, în egală măsură, Poet. Poet în deplinul înţeles al cuvântului, un poet inspirat. Aşa cum observa cu fineţe Michael Finkenthal, cititorul poeziilor s-ar putea lăsa ispitit de modalitatea filozofică a unor poeme ca să-l considere pe poetul Sesto Pals drept "un filozof care-şi scrie cugetările în versuri".

Ar fi o greşeală de neiertat.

Dovadă, fantezia şi originalitatea metaforelor:

Limpede şi clar/ Totul devine o apă rotundă şi clară/ E atât de limpede adâncimea/ că e clar că nu poţi vedea fundul ei ("Ocoleşte de trei ori lacul"). Sau: *Întâi umbra/ Şi apoi apare/ Ca un hohot/ de râs, planta* ("E prea plin"). Sau: *M-am vârât printre cele/ mai negre păduri/ Păduri în care creşteau/ Fructele morţii/ Mari cât nucile de cocos/ În care frunzele carnivore/ Mă devorau bucată cu bucată/ muşcând din mine/ Clipele mele sub formă de/ muscă* ("Adevăr – Minciună").

Metaforele se dilată uneori, capătă aspectul de viziune: *E mască acest adevăr, timpul./ O mască ce acoperă minciuna./ Iar lângă un copac, o brânduşă transparentă/ Dansează goală timpul graţiei/ Timpul toamnei* ("Vine vremea spre mine").

Abstractul devine concret:/ Atunci deodată prezentul/ s-a trezit sarcastic/ Şi a surâs frunzelor viitorului/ Şi a desprins trecutul îngălbenit/ Dându-i un iz de toamnă ("Numără, numără").

Dar dovada cea mai convingătoare că greşesc amarnic cei ce se lasă ispitiţi să-l considere pe Sesto Pals numai un "filozof care-şi scrie cugetările în versuri", o constituie *existenţa unor poezii pline de har,* unitar închegate, minunat şlefuite, emoţionante în frumuseţea lor pură, precum poezia "Transformare" (şi aici, gândul meu îl întâlneşte pe acela al lui Michael Finkenthal):

Ceasul s-a deschis ca o floare/ Şi-a restabilit adevărul./ Luna şi-a băut sângele şi a îngălbenit,/ Iar paşii s-au transformat în cuvinte,/ Cuvintele în imagini,/ Iar din imagine noi, cei care trăim,/ Noi, cei care aparţinem încă/ Clipei de faţă.

Prin arta sa, cel ce, în timpul vieţii, preferase consecvent tăcerea, ne vorbeşte acum, dincolo de moarte, convingător.

Banc de la Miami

O bătrânică la dentist:

– Vin ca să-mi scoateţi dinţii.

– Dar, doamnă, dumneavoastră nu aveţi nici un dinte în gură.

– Da, aşa e, doctore, i-am înghiţit acum vreo zece minute.

(Comunicat de Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA)

SORIN TOMA

Descifrând semnificaţiile unor scrisori

Fiecăruia dintre noi i-a fost dat, măcar o singură dată în viaţă, să descopere că prietenul său de ani şi ani, în care credea orbeşte, l-a trădat, prin vorbă sau prin faptă. În clipele acelea, ai senzaţia că s-a prăbuşit cerul peste tine.

Aşa ceva i s-a întâmplat, de curând, cunoscutului ziarist Sorin Toma.

M-am hotărât cu greu să scriu aceste rânduri. O fac cu inima strânsă, îndurerată. Un fapt cu totul neaşteptat, aproape de necrezut, mă sileşte să le aştern pe hârtie. Mă refer la recenta apariţie a unei noi cărţi a vechiului meu prieten Victor Rusu, care – ştiu – duce de câtăva vreme o luptă grea cu boala.

Am răsfoit cu interes cartea, pe care titlul - "Scrisori către şi de la prieteni" - părea s-o situeze sub semnul prieteniei. Nu mi-a fost însă greu să observ că, de la un capăt la altul, ea este străbătută de un anumit “leit-motiv” care, revenind mereu, obsesiv, cu inepuizabilă virulenţă, îl vizează, încă şi încă, pe Sorin Toma. În volum nu a fost totuşi inclus nici un text care să reflecte punctul meu de vedere (lacună care, dacă ar fi fost neintenţionată, – să zicem, datorită rătăcirii unui manuscris – ar fi putut fi prevenită, măcar parţial, cu ajutorul meu).

Recitesc titlul: *“către şi de la prieteni”*. Eu unul nu mă îndoiam de prietenia noastră, nu totdeauna uşoară, nu totdeauna lipsită de disonanţe, dar clădită – credeam eu – pe piloni trainici. Eram convins că dintr-o legatură ca a noastră, trecută prin ciurul unei aspre jumătăţi de veac, se cimentase o prietenie autentică, bazată pe sinceritate, loialitate şi adevăr, excluzând duplicitatea şi calomnia.

Citirea cărţii a destrămat brutal această iluzie.

În scrisorile sale, V. R. se adresează în cele mai multe cazuri foştilor colegi de la “Scânteia”. Subiectul predilect este Sorin Toma, căruia, ca unui personaj mitologic, i se pot atribui, mereu, tot felul de fapte şi însuşiri. Bineînţeles, negative. Plămădit noaptea, în ore de insomnie, materialul este apoi difuzat pe calea epistolelor. Cu zelul misionarului care îi îndoctrinează pe drept-credincioşi, învăţându-i cum să se păzească de Cel Rău.

Chiar în prima pagină a primei scrisori din carte (datată 2001), adresată lui Valeriu Negru, fost coleg al nostru la “Scânteia”, m-am izbit de următoarea frază pe care Rusu pretinde că mi-a azvârlit-o acuzator în faţă, în urmă cu cinci decenii: *“...De la cine ai învăţat asemenea metode fasciste?”* O spun de la început: o asemenea frază infamă nu a putut fi rostită sau scrisă, la adresa mea, *niciodată, de nimeni.* Şi mai ales de Rusu.

Iată faptele care au slujit unora ca punct de plecare în construirea unei legende absurde (care s-ar putea numi “legenda braţului întins”).

Din numeroasa redacţie a ziarului “Scânteia” (al cărei redactor şef am fost între anii 1947-1960) făceau parte şi numeroşi tineri. Aşa cum îmi înţelegeam eu funcţia, ea implica şi anumite îndatoriri cu caracter pur educativ, aş zice, părintesc. Printre altele, nu puţin ne îngrijora faptul că unii dintre tinerii din redacţie manifestau o înclinaţie exagerată spre băutură. Printre aceştia se număra şi Valeriu Negru, pe care-l apreciam, deoarece era un redactor promiţător. Precizez că ulterior el s-a dezvoltat pozitiv, atât ca om cât şi ca publicist de talent şi că astăzi se numără printre oamenii a căror prietenie o preţuiesc.

Într-o zi – era prin anii '50 – a venit la redacţie mama lui Valeriu. Adânc îngrijorată de panta pe care aluneca fiul ei, m-a rugat cu lacrimi în ochi să fac tot ce depindea de mine pentru a-l readuce pe calea cea bună. Totodată a insistat ca fiul ei să nu afle nimic despre întâlnirea şi discuţia aceasta. – “Ar însemna pentru el o umilinţă pe care nu mi–ar ierta-o”.

În ziua urmatoare l-am chemat pe tânar la mine şi i-am vorbit în sensul celor discutate cu mama lui (păstrând însă secretul vizitei ei la redacţie). În cursul convorbirii, observând că-i tremurau mâinile, i–am cerut să întindă un braţ şi i-am spus: – “Uite, mâna îţi tremură. Ţi se pare normal un asemenea tremur la un băiat tânăr ca tine?” Nu-mi închipuiam că, purtat apoi din gură în gură, acest “fapt curent” se va transforma în legendă.

Au trecut ani. De mult nu mai lucram la “Scânteia”. Intr-o zi, răsfoind o revistă, mi-a atras atenţia un interviu luat unui publicist al cărui nume – să-i zicem “P” – îmi era binecunoscut. Debutul şi-l făcuse în redacţia “Scânteii”, unde înregistrase succese, dar totodată ne dăduse mari dureri de cap: tot băutura!

Am recunoscut în interviu episodul cu “braţul întins”... pe care însă P. îl transferase din biografia colegului în a sa proprie. Dar nu numai atât: noua versiune nu numai că dădea o falsă relatare a faptului însuşi, ci îi şi schimba radical semnificaţia. Grija pentru dezvoltarea sănătoasă a unui tânăr fusese transformată în act de persecuţie politică, iar tânărul redactor devenise... *o victimă!* Citez (din memorie): "– Vezi, îţi tremură mâna. Ce arată asta? Că ţi-e frică. *Ascunzi ceva partidului.*"

Mă consider îndreptăţit să cred că P. nu era autorul versiunii "renovate", ci doar un beneficiar al ei. Publicarea unui asemenea interviu era un fapt caracteristic fazei iniţiale a domniei lui Ceauşescu, când noua cârmuire se străduia să-şi dea, în contrast cu cea precedentă, un oarecare lustru de liberalism. Şi, după cum spune proverbul: "după război... mulţi disidenţi se arată".

Cine şi-ar fi putut închipui că, după încă trei decenii, legenda braţului întins avea să renască într-o versiune considerabil mai agresivă, graţie talentului imaginativ şi inimii bune a unui alt fost scânteist: V. Rusu!

În scrisoarea adresată lui V. Negru în martie 1991, V. R. susţine că, vizitându-mă spre sfârşitul deceniului al şaselea la Editura Ştiinţifică unde, exclus din partid, fusesem exilat, mi-a aruncat în faţă, acuzator: – "L-ai pus pe Negru să întindă braţul..." (ceea ce este adevărat), Dar în continuare, în noua versiune a lui Rusu, ţinta "atacului politic" al lui Sorin devine... *mama* lui Negru: *"I-ai pus întrebarea* ***despre mama lui****" (?!).* În final, autorul noii versiuni a legendei îmi aruncă în faţă (în imaginaţie) cuvintele zdrobitoare: *"De la cine ai învăţat asemenea* ***metode fasciste?****"*

Din scrisoarea citată rezultă clar că R. cunoştea versiunea din interviul lui P., – contribuţia creatoare a lui Rusu fiind inventarea ţintei acestui atac: mama tânărului. Dovada neîndoienică a metodelor fasciste ale zbirului Sorin Toma!

În apărarea tânărului – pe atunci – Victor Rusu, mă simt dator să clarific: pe vremea când m-a vizitat, precum spune, la Editura Stiinţifică, Rusu nu a comis – şi sunt sigur că nu-i era încă în fire să comită atacul calomnios, duşmănos şi absurd cu care acum se mândreşte. Am dovada că pe atunci prietenul meu Victor Rusu avea încă un suflet tânăr, o minte deschisă, o memorie fidelă bunelor amintiri. Ele nu puteau să transforme în pumn duşmănos mâna care-l sprijinise şi-l apărase.

Eu unul nu pot să uit. Spre sfârşitul deceniului '70, Rusu, pe atunci "prim-redactor" (un remarcabil prim-redactor al revistei patronate de Federaţia comunităţilor evreieşti), a hotărât, împreună cu soţia, să se stabilească în Israel. La adunarea de adio, prezidată de rabinul şef Moses Rosen, a participat o numeroasă asistenţă – în cea mai mare parte intelectuali – nu puţini dintre ei scriitori şi ziarişti români. Fusesem şi eu invitat, împreună cu soţia. Precizez că, deşi oficial reabilitat, se ştia că eram, în continuare, "în dizgraţie".

Nu mică mi-a fost surprinderea când l-am auzit pe Victor Rusu spunând, în cuvântarea sa de rămas bun: «În procesul formării mele, atât ca persoană, cât şi ca om al scrisului, am avut doi învăţători, cărora le datorez mult: pe rabinul şef Moses Rosen şi pe fostul meu şef redactor de la "Scânteia", Sorin Toma.» Desigur, aceste cuvinte, urmate de explicaţii, m-au emoţionat. Acelaşi răsunet au avut în inima mea dedicaţiile scrise de Rusu pe cărţile sale în anii următori, în Israel. De exemplu, la volumul "Iţic şi lumea lui" (anul 2000): "Lui S.T., de la care am învăţat rigoarea şi seriozitatea" (adică autoexigenţa în mânuirea cuvântului scris – S.T.). Sau, la volumul "Zile şi nopţi în Israel" (anul 2000): "Lui S.T., care a avut un rol major în formarea mea ca individ şi ca ziarist".

Ţin să subliniez că am urmărit cu satisfacţie evoluţia lui R. ca scriitor şi m-au bucurat succesele lui.

În anul 2002, în cadrul unui schimb de scrisori între noi doi, prilejuit de apariţia volumului intitulat "Vederi din Bat-Yam", îi scriam, printre altele: "Este o carte reuşită, scrisă cu inteligenţă şi talent, o carte de maturitate ziaristică şi literară. Am citit "Vederile" tale ... cu un sentiment asemănător cu cel pe care îl poate avea un sportiv atunci când "ai noştri" înving într-o finală de campionat". Totodată rezervam pentru o altă scrisoare (pe care i-am trimis-o ulterior) formularea unor observaţii critice privitoare la anumite scrisori din volum. Din răspunsul lui V.R. la prima scrisoare extrag următoarele: «Aveam nevoie de aprecierea d-tale (asupra cărţii – S.T.) pentru ca s-o apreciez eu însumi... Eşti unul dintre oamenii, puţini la număr, a căror părere cântăreşte mult în balanţa judecăţii mele. Ceea ce vreau să-ţi spun... este că eu ţin foarte mult la d-ta, că eu te apreciez mult. Repet, mult. Între altele şi pentru faptul că ai contribuit, vrând şi nevrând, la formarea mea... Îţi amintesc că în redacţia "Scânteii" am intrat tânăr şi necopt...»

Nici acest răspuns al lui, nici a doua mea scrisoare, cuprinzând nu numai observaţiile critice la care m-am referit mai sus, ci şi o bogată şi prietenească descriere a formării mele proprii ca şef al unui numeros colectiv, şi, în această calitate, a preocupărilor mele şi a relaţiilor mele cu membrii acestui colectiv, inclusiv cu V. Rusu – nimic din toate acestea nu a fost inclus în recent apărutul volum de "Scrisori".

Mi-am pus întrebarea: cum trebuie înţeles faptul că "binele" despre mine era exprimat numai într–un cadru strict personal: o dedicaţie, o convorbire telefonică, excepțional o scrisoare personală. Dimpotrivă, informațiile și aprecierile negative – veridice sau inventate – erau difuzate în corespondența cu alte persoane sau chiar pe calea tiparului.

În ultimii ani am început să înțeleg că nu este vorba de un joc al întâmplării și nici măcar de un produs al subconștientului. Recentul volum ("Scrisori"... 2007) – și, într-o anumită măsură, și cel din anul 2002 – mi-au revelat că este vorba, de fapt, de o *"dublă contabilitate"*, practicată conștient și sistematic. Am descoperit că, în spatele meu, prietenul meu V.R. *îi instiga* pe foștii noștri colegi la denigrarea mea și își exprima nemulțumirea atunci când rezultatul nu era cel dorit. Citez (p. 46): "Curios că S.T. nu a trezit resentimente la cei (sau la cei mai mulți) dintre *cei pe care i-a prigonit* (*sublinierea mea* – S.T.) Nici la tine (V. Negru), nici la mine (?!), nici la Nămolaru... Ruth citește cartea lui Sandu Anca și nici acolo nu există nimic neamical la adresa lui Sorin. Dimpotrivă." (V.R. ar fi putut să adauge și numele lui Sergiu Fărcășan, care a observat că era solicitat să ia poziție contra mea – *nota mea* – S.T.). "Cum s-ar putea explica acest lucru?" (p. 46).

Explicația a găsit-o însuși Rusu: «Acum, despre relația ta cu Sorin... *Ea îmi amintește de "complexul Stockholm". Știi, desigur, cazul ostaticilor răpiți cu ani înainte și deținuți multă vreme de un grup de teroriști de la Stockholm și care au surprins lumea prin atașamentul ce-l arătau față de răpitorii lor...* (*subl. mea* – S.T.). Poate ceva de genul acesta e la baza afecțiunii tale față de S.»

De la o vreme, R. se închipuie pe sine însuși ca exponent al "prigoniților" de la "Scânteia". Afirm categoric că atâta timp cât am lucrat în redacție (1946-1960), nici el, nici alți colegi nu au făcut, din partea conducerii redacției, obiectul vreunei suspiciuni politice. De altfel, Rusu nu avea nicidecum stofă de "rebel". Dimpotrivă, era unul dintre acei "băieți cuminți" care niciodată nu erau în dezacord cu șefii.

V.R. a fost apreciat și promovat în funcții și atribuții pentru care la început (si nu doar la început, fiindcă sarcinile deveneau tot mai complexe) nu avea încă pregătirea necesară calității de subșef și șef al secției economice-industriale. În plus, cu aprobare "de sus", l-am inclus între cei 5-6 redactori autorizați să scrie "articolul de fond". Articol dificil, cu obiectiv precis și cu caracter oficios, care cerea siguranță și precizie în prezentarea "liniei partidului" și adesea o elaborare rapidă. De regulă, articolul era trimis la C.C. pentru aprobare. Rezultatul era ariditatea și insipiditatea acestui tip de articol, pe care, după decenii, în "Scrisorile" sale, Rusu nu ezita să le atribuie redactorului șef, om obtuz care "confunda talentul cu efortul".

Odată, în una din obișnuitele ședințe de analiză ale întregii redacții, au fost discutate articolele scrise de R. (nu "fondurile"). S-au exprimat, în general, aprecieri pozitive. S-a arătat, pe de altă parte, că unele dintre articole rămâneau oarecum la suprafață, De astă dată, R. nu a fost de acord. El a opus acestei critici o idee interesantă, exprimată prin formula *"floarea la butonieră"*.

I s-a răspuns că "floarea" era binevenită, nu ea era criticată, ci insuficiența substanței. Nu preocuparea literară, estetică i se reproșa, ci neîndestulătorul efort al lui V.R. de a-și spori competența în domeniile tematice de mare importanță de care răspundea secția sa: industria, dezvoltarea economică. Discuția se desfășurase într-o atmosferă calmă, de colaborare colegială, așa încât am considerat că totul se lămurise. Mă înșelam. În mintea lui V.R., talentul – și "apărătorul" său – pierduseră bătălia, învingător fiind efortul sudorifer. Mai grav: Rusu plecase din ședință cu un *Eu* rănit. Iar rana pe care o tot scormonești, în loc să se vindece, se tot agravează.

Fără îndoială, V.R. avea talent, dar și o doză de orgoliu. Desigur, între talentul de care dăduse dovadă până atunci și acela al publicistului și scriitorului de astăzi este o distanță, un întreg proces de dezvoltare. A confunda, chiar dupa atâtea decenii, etapele, a amplifica obsesiv psihologia eului rănit din anii tinereții, a construi în acest spirit o întreagă mitologie, nu poate duce la nimic bun*.

A fost sau nu prigonit Rusu? Da, a fost. În final. De cine? De cei care m-au prigonit și pe mine (și nu numai pe noi doi).

În 1951 am primit de la Comitetul Central ordinul ca V.R. să fie scos din redacție: pe vremea când era licean făcuse parte dintr-o organizație sionistă. A continuat totuși să mai lucreze neturburat în redacție încă doi ani – și el știe de ce. Pentru că în 1951 pledoaria lui Sorin Toma în favoarea lui Rusu a avut câștig de cauză. Totuși în 1953, după prăbușirea Anei Pauker, am primit din nou același ordin. De astă dată, străduințele mele în favoarea lui Rusu au fost zadarnice: Rusu a trebuit să plece.

Sunt decenii de când l-am informat pe R. cum s-au petrecut lucrurile. Și totuși... Citez din volumul lui de "Scrisori" (p. 96, anul 2005): «...Cel puțin o singură dată să-mi fi spus: "Îmi pare rău, Rusule, că ai fost dat afară de la "Scânteia"... Aș avea nevoie de aceste cuvinte, nu pentru mine, ci *pentru ca să-l pot stima cu adevărat."*

---

*) Dupa cum arată însuși V.R., soția sa Ruth consideră că Sorin Toma a devenit, în mintea lui, "o obsesie, o fixație".

În 1960 eu însumi am fost destituit, anchetat, denigrat şi exclus din partid. Motive existau. Evreu, supravieţuisem, în Ucraina, holocaustului. Soldat, luptasem pe frontul antihitlerist. Redactor şef, încercasem, în ultimii mei ani la "Scânteia", să reformez ziarul. Îl apărasem pe Rusu. Şi acum, fără nişte pseudo-scuze telefonice, nu merit stima fostului meu coleg şi prieten, ci doar bârfele lui...

În iulie 1989 – cu aproape jumătate de an înaintea prăbuşirii lui Ceauşescu, postul de radio "Europa liberă" a difuzat în câteva emisiuni o amplă "scrisoare deschisă" a mea elaborată în lunile precedente. Intitulată "O mărturie, o mărturisire", ea urmărea să dea, într-o prezentare succintă, o viziune istorică, analitic-critică, a racilelor regimului comunist. Scrisoarea se referea de asemenea, în spirit autocritic, la ziarul "Scânteia" şi la propria mea activitate. În partea sa finală scrisoarea lua forma unui adevărat manifest. "România – scriam – este astăzi o subterană a unei închisori medievale, unde milioane de captivi se văd la discreţia năzăririlor monarhului-temnicer, care le refuză şi un minimum de hrană, lumină şi căldură". Concluzia, adresată membrilor partidului şi întregului popor, era chemarea de a pune capăt dictaturii totalitare comuniste.

În mod firesc, înainte de a expedia "scrisoarea" am simţit nevoia să mă consult cu cineva pe a cărui părere să mă pot bizui. Primul nume ce mi-a venit în gând a fost al lui Rusu, fostul meu coleg şi cel mai apropiat prieten pe care-l aveam pe atunci în Israel. I-am dus aşadar manuscrisul acasă la Bat-Yam, rugându-l să-mi comunice observaţiile critice şi sugestiile lui. Au trecut zece zile, poate şi mai mult. I-am telefonat. Mi-a trimis manuscrisul: nici o menţiune marginală, nici o subliniere, nici un semn de întrebare – nimic. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor. I-am telefonat din nou: – Ce părere ai? Ce mă sfătuieşti?

Răspunsul a fost scurt. În esenţă, dar aproape textual: – Nu te băga, ai să dai de dracu'. Cei din Bucureşti au mâini lungi. – Şi ce ar putea să-mi facă? – Să-ţi rupă oasele. Au şi aici gealaţi de-ai lor.

Aşadar: *să tac şi să-mi văd de treabă...* Am înţeles. Se eschiva.

Mă întrebam totuşi: a citit sau nici n-a citit?

Nu i-am urmat sfatul. Am trimis scrisoarea. "Europa liberă" a difuzat-o în câteva emisiuni succesive. Integral sau parţial a fost reprodusă şi comentata de publicaţiile emigranţilor români din numeroase ţari. În Israel a fost publicată de "Minimum" şi "Adevărul". Printre cei ce mi-au confirmat că au ascultat-o în România a fost şi poeta Ana Blandiana.

Curând însă, bunul sfătuitor s-a transformat în judecător. Iată ce scria (în anul 2001) către un prieten din România: "Ceea ce mă nedumereşte şi mă irită la el (la S.T.) este că se considera inocentat prin autocritica scrisoare pe care a trimis-o Europei libere". Dacă ar fi deschis acea "Scrisoare deschisă" ar fi putut citi: "Desigur, istoria este istorie, ceasornicul ei nu merge decât înainte şi nici un fel de regrete nu-i pot da arătătoarele înapoi. Tocmai recunoaşterea deschisă şi lucidă a acestei răspunderi, analiza pe cât posibil obiectivă şi lucidă a drumului parcurs şi, implicit, a experienţei acumulate, poate fi cât de cât utilă celor ce privesc înainte şi caută orizonturi noi."

Aceasta este ceea ce m-am străduit să fac, după puterile mele, de-a lungul ultimelor câteva decenii. În acest răstimp, au văzut lumina tiparului, potrivit posibilităţilor subiective şi obiective, următoarele: "Scrisoarea deschisă" menţionată (1989); «Care este adevărul în "cazul Arghezi"» (trei ample expuneri publicate în 1997 în ziarul "Adevărul"); "Cum am supravieţuit holocaustului în Ucraina (Israel, 2000: cu o postfaţă actualizatoare); "Privind înapoi. Amintirile unui **fost** ziarist comunist" (Buc., 2004. Unii recenzenţi au omis din titlu – cu sau fără intenţie – cuvântul definitoriu "fost"). În altă ordine de preocupări, în 1997 am îngrijit editarea, la Bucureşti, a cărţii "A. Toma – Poezii alese" – cu un studiu bio-bibliografic scris de mine. Pe toate le-a primit, printre primii, prietenul meu Rusu.

De-a lungul ultimelor decenii am avut nu puţine convorbiri telefonice cu el. Ceea ce vreau să subliniez este că *niciodată nu s-au ivit în aceste convorbiri deosebiri de idei care să prilejuiască discuţii mai aprofundate, controverse* (cu excepţia celei cauzate de poziţia bagatelizatoare a lui R. cu privire la neuitata binefăcătoare Viorica Agarici). Dar nimic despre ceea ce putea să-i fi plăcut sau displăcut în spusele sau în scrierile mele.

A trebuit să vină anul 2007 ca să aflu, nu din gura lui Victor, ci din noua lui carte cu scrisori către prieteni (şi către neprieteni) ceea ce nu putusem să aflu din zeci şi zeci de convorbiri telefonice: cum mă categoriseşte bunul meu prieten Victor Rusu. Citez: "Acum Sorin are 87 de ani, e la fel de neobosit, de combativ şi de necruţător ca întotdeauna. *Şi comunist precum a fost, cu trup şi suflet"*. În altă scrisoare, R. dezvoltă ideea. *"Aşa a fost şi aşa a rămas: fidel dogmelor prestabilite. Când realitatea contrazice dogmele, o contestă şi o pune de acord cu dogma".* Sau, într-o altă variantă: *"Pe scurt, omul nu s-a schimbat şi, ca despre Bourboni, se poate spune despre el că n-a uitat şi n-a învăţat nimic din lecţia amară a istoriei."* Sau: *"Lumea lui s-a prăbuşit de mult, el însuşi a rămas acelaşi. Fidel. Fidel cui? Fidel lui însusi... Fidel himerelor sale."*

Întreb: dacă așa gândea, cum a fost în stare să-mi ascundă atâta amar de vreme aceste opinii, în timp ce nu obosea repetându-le și inoculându-le altora? Și încă o întrebare: A putut ști V.R., în anii 2001-2004, că așternând pe hârtie aceste sentințe nesocotea adevărul? Răspunsul este: A putut ști. Și a știut. Chiar dacă în 1989 nu a aruncat decât o privire fugară asupra "Scrisorii deschise" ce-i trimisesem spre consultare, V.R. a găsit totuși în ea suficiente motive “nedogmatice” pentru a-mi prezice că mă voi alege “cu oasele rupte”.

În 2007 apare noua carte a lui Rusu. Dar cu trei ani înainte, cartea mea "Amintirile unui fost ziarist comunist" îi oferise posibilitatea de a se convinge că “dogmatismul” de care mă acuza era o invenție. Pe care, totuși, în scrisorile din carte o repetă iar și iar. Cu toate că, telefonic, îndată după primirea cărții mele a lăudat "Cuvântul înainte". În el încercam să definesc, pe scurt, principiul fundamental care m-a călăuzit în prezentarea desfășurărilor istorice din trecut. Îmi porunceam mie însumi, printre altele:

“Dacă nu ai fost și nu vrei să fii un farsor, nu încerca să fii pe placul nimănui... Spune adevărul... Spune-l întreg, fără să adaugi și fără să scazi. Fără să înfrumusețezi și fără să urâțești. Spune adevărul așa cum l-ai cunoscut atunci ... și, mai ales, așa cum îl înțelegi astăzi... Spune-l în toată complexitatea lui, fără a încerca să-l simplifici... Fiindca realitatea nu este niciodată nici simplă, nici liniară, nici monocoloră... ***Istoria nu este un galantar în care expui numai marfa ce-ți convine"”.***

Că nu putuse citi întreaga carte nu era greu de înțeles. Cu câțiva ani înainte aflasem, cu mare și sinceră mâhnire, că Rusu își pierduse vederea. De la soția sa, doamna Ruth Rusu (de care ne leagă, pe soția mea și pe mine, reciproce sentimente de simpatie), am aflat că prefața îi fusese citită lui R. de un prieten. Cartea însuma însă peste 300 de pagini... Dacă aș fi fost la curent cu situația, nu aș fi ezitat să mă duc la Bat-Yam, la Rusu acasă, pentru a-i da o informare de fond asupra cărții. Ba chiar să-i citesc unele din pasajele mai semnificative. Mai târziu am înțeles însă că pe V.R. nu-l interesa să știe adevărul.

Așa stând lucrurile, fie-mi îngăduit, prietene Rusu, să te întreb:

– *De ce scrii și pronunți sentințe despre ceea ce* ***nu știi?*** *Ba chiar știi că nu știi?*

Să trecem însă la concret. Dogmatism? Imobilism comunist? Deschid cartea mea:

– *“Că regimul comunist a fost pe bună dreptate înlăturat de popor, nu încape îndoială. Despre adâncile sale racile, despre persecuțiile, despre crimele de care s-a făcut vinovat acest regim se vorbește și se scrie. Pe drept cuvânt. Sunt realități istorice, care nu pot și nu trebuie trecute sub tăcere.” “Rădăcina rădăcinilor răului sta în însaăși dictatura monopartinică totalitară”.*

– *“Regimul comunist, deși a creat condiții materiale pentru ridicarea ... nivelului de trai, s-a dovedit incapabil să realizeze consecvent acest obiectiv. Practic, l-a abandonat... În felul acesta și-a dat o lovitură sinucigașă.”*

– *“O serie de factori economico-sociali negativi ... își aveau rădăcinile în însuși tipul stalinist al “cooperativelor agricole de producție”. Aș spune că acest tip de întreprindere combină în chip nefericit elemente feudale, capitaliste și etatiste”.*

– *“...Încă de pe atunci conducerea partidului, în frunte cu Gheorghiu-Dej, s-a dovedit categoric refractară la orice tendință de liberalizare. Încă de pe atunci, direcția principală a evoluției era nu spre relaxarea frânelor ci, dimpotrivă, spre strângerea lor în continuare, până la refuz și apoi la rupere. Deraierea, prăbușirea în prăpastie erau inevitabile.”*

– *“A existat însă în aceeași epoca și o altă categorie a realităților istorice: aceea a faptelor și a realizărilor constructive. Despre ele nu se vorbește și nu se scrie – ele sunt «tabu». Dar acestea sunt și ele realități. Și nu pot fi nici șterse cu buretele, nici diminuate, nici etichetate drept «capitaliste» sau «comuniste». Hidrocentralele, petrochimia, mașinile nu au carnet de partid”.*

– *“Nici succesiunea perioadelor istorice nu poate fi confundată cu o marfă compusă din bucăți disparate, din care una să fie expusă preferențial, iar alta să fie dosită sub tejghea. În cartea mea am căutat să evidențiez legăturile organice dintre perioada postbelică și «preistoria» ei – care numai idilică nu a fost.*

– *”Nu trageți concluzii pripite. Nu, nu am rămas și nu am redevenit comunist. Ceea ce mi-am propus aici este să sugerez o discuție liberă de prejudecăți în jurul problemei: ce trebuie aruncat la lada de gunoi și ce merită să fie păstrat ca moștenire valabilă nu a unei oarecari grupări politice, ci a aspirațiilor și eforturilor generațiilor trecute.”*

Am dat aici numai câteva din numeroasele exemple de critică a comunismului pe care le-aș fi putut cita. Ce le opune V.R.? În fiecare scrisoare, an de an, el repetă obsesiv același stereotip: *“comunist incorijiibil, fidel dogmelor prestabilite.”*

Scriu aceste rânduri la vârsta de 93 ani. Dar care e vârsta mea politică? De când am început să gândesc și să acționez în cadrul politicului? Răspund: din 1932. Atunci, la vârsta de 18 ani, am intrat în mișcarea comunistă. Am vârsta politică de 75 de ani.

Urmează, firesc, a doua întrebare: După cât timp convingerile mele comuniste s-au prăbușit sub povara mereu crescândă a decepțiilor? Răspund: după patru decenii. Anul de cotitură a fost 1968, când tancurile sovietice au strivit sub șenilele lor “primăvara de la Praga”.

Cu o generozitate neobișnuită, timpul mi-a acordat, după această dată fatidică, *încă aproape patru decenii de viață*, din care două – începând din 1988 – într-o țară în care scrisul este liber: Israelul. M–am simțit dator să nu irosesc ceea ce primeam în dar, ceea ce putea să fie – și a fost – începutul unei a doua vieți. Să dau acestor ani un conținut pozitiv, un sens, *o finalitate*, încercând să deslușesc, nu numai pentru mine, înțelesurile mai adânci ale tragicelor decenii anterioare.

Am izbutit? Am eșuat? Vreau să sper că măcar cât de cât am făcut ceea ce eram dator să fac. Prietenul meu Rusu nu este de acord, el *“anulează”* fără argumente toate rezultatele, fie ele cât de modeste, ale ultimelor patru decenii: jumătate din viața mea conștientă, – de fapt, a doua mea viață. Publicarea în 2007 a scrisorilor *așa cum au fost scrise cu ani în urmă* are o semnificație clară: *definitivarea sentinței. Nu discuție, ci execuție. Altfel zis: execuție sumară.*

Cuvântul lui V. Negru

Nu aș putea să închei fără a menționa că în cartea lui V. Rusu se aude puternic și un al doilea glas, acela al lui Valeriu Negru. Cu totul remarcabil este, în relația dintre cei doi literați, rolul de moderator pe plan moral și publicistic pe care Negru și-l asumă oricând consideră necesar. O face cu franchețe, cu convingere și, evident, cu dragoste frățească, ori de câte ori observă că prietenul a luat-o razna, lăsându-se târât de patimă. Reproduc câteva crâmpeie semnificative din intervențiile lui.

Despre “Scânteia”. Negru se declară contrariat de două caracterizări disprețuitoare formulate de prietenul său. Prima – cu privire la ziarul “Scânteia”: “o negazetă făcută de neziariști pentru necititori”. A doua – referitoare la “vechii scânteiști” cărora “le place să se bălăcească în băltoaca stătută a limbii de lemn”. Scormonind prin vrafuri de ziare din ani de mult trecuți, N. a făcut următoarea constatare:

“Scânteia n-a fost un ziar eminamente tâmpit, cum spui tu, Rusule... Știu că ai să mă combați energic, dar n-am să mă las intimidat și am să-mi susțin părerea. În primul rând, “Sc.” a fost un ziar de partid. Așa trebuie privit, cu această măsură trebuie măsurat. Peste tot, în lumea asta mare, publicațiile de partid sunt teziste și pisăloage. “Sc.” n-a fost o excepție...” Cât despre cei ce “faceau ziarul”, N. citează nume ale unor redactori și colaboratori externi asidui ai ziarului, care “au fost și au rămas niște condeie valabile, recunoscute chiar după evaluările post-decembriste”. Sunt amintiți, de asemenea, scriitori marcanți care au colaborat destul de frecvent la ziar și care “de la înălțimea lor, n-au reușit să se micșoreze după standardele vremii, n–au reușit să scrie prost...”

“Privită cu ochii mei de azi, “Scânteia” mi se pare, sub raport gazetăresc, o publicație inegală. Dar inegală nu înseamna idioată. A fost cenușie, dar, cum se zice, cu sclipiri. Dese, crede-mă, foarte dese.”.

Despre S.T. “Cei din generația noastră și din mediul nostru gazetăresc cunosc celebrul episod cu mâinile întinse... Din respect pentru adevăr și din respect pentru Sorin Toma, încerc de multă vreme să șterg această imagine simplificată a raporturilor noastre, reduse la stereotipul “victimă-călău”.

“Pe măsură ce trece timpul, îmi dau seama de permanentele sale bune intenții față de mine, vădite chiar în clipele cele mai dramatice, cele mai tensionate ale relației noastre. De la bun început, S. mi-a acordat o atenție prioritară și a încercat o apropiere specială față de mine... Eliminarea mea din redacție nu a fost opera lui S., cu atât mai puțin o vendettă personală.” (Aliniat extras din scrisoarea catre V.R. din 27.2.2006, nepublicată).

“Din păcate, pasiența asta nu ne-a ieșit. Nu ne-am cunoscut mai bine, nu ne-am apropiat mai tare. Poate că eu sunt vinovatul. Cred că rebelul din mine se temea că va fi domesticit...” (În altă parte, N. sugerează – și cred că are dreptate – că amândoi purtăm vina – S.T.)...

“Nici în '48, nici mai târziu, nu am crezut o singură clipă că atacul contra lui Arghezi ar fi fost inițiativa lui Sorin... Știm bine că Sorin era un soldat disciplinat al partidului, ca noi toți, de altfel. El însă executa orice sarcină *cu încredere și devoțiune*... Sorin nu a fost singurul care l-a atacat pe Arghezi, dar a fost singurul care a avut remușcări...” Asta îl onorează, pentru asta îl stimez mult.”

Către V.R.: o bună măsură în toate. “De ce vezi numai răul? Și de ce-l exacerbezi?... Doar tot tu vorbeai despre simțul proporțiilor, despre o bună măsură în toate”.

●

În numărul viitor:

«Mihail Sebastian și problema identitară în „2000 de ani”»

de Paul Cornea

..."Şi acum pot raspunde, în cunoştinţă de cauză, dragă Rusule, dacă eşti nebun sau nu. **Eşti**! Eşti rău cât cuprinde, rău de gură, rău de condei, dai cu pietre în cine trebuie şi în cine nu trebuie, îţi pierzi măsura, autocontrolul, uneori chiar rigoarea logică a raţionamentului. Dar aşa, nestăpânit, violent şi veninos cum eşti, dacă n-ai exista ar trebui să te inventăm".

..."Cum vrei tu să înţeleg că răsplăteşti binele cu rău, că nişte oameni buni şi cumsecade (foşti colegi de la "Scânteia" - S.T.) sunt bălăcăriţi şi insultaţi?"

Și, la urma urmelor, ce este o carte?

"...O carte nu este o şuetă, un pahar de vorbă, unde se sporovăie verzi şi uscate... Este o mărturie scrisă, care, odată cu trecerea timpului, câştigă în credibilitate, ba chiar, până la urmă, poate ajunge chiar un document de referinţă. Îţi dai seama cu ce responsabilitate te încarci?"

Nota mea. Cuvintele de mai sus ale lui Negru nu se referă la cazul meu. Le-am citat pentru că semnificaţia lor etică nu se limitează doar la un caz sau un fapt anume. Aşadar - **subscriu**! - S.T.

Închei. Regret din suflet că mi-a fost dat să aştern pe hârtie precizările de mai sus. Aş fi vrut să amân... mult, cât mai mult posibil.

Vârsta – 93 ani – şi starea sănătăţii nu-mi acordă însă un asemenea răgaz. Tăcerea ar echivala cu un invizibil dar efectiv act testamentar de abandonare a tot ce simţământul îndatoririi mele obşteşti mi-a poruncit să fac în această a mea "a doua viaţă".

Lui Rusu şi Ruth, lui Negru şi Gabi (soţia lui V. Negru, **n. red.**) - numai bine!

MAMAIA **מאמאיה**

Restaurant
românesc
Grătar - pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Călătoriţi cu
I. ŞTIRU
prin intermediul recentului său volum, apărut la "Cronica":

Din nou prin lume

●

Însemnări inedite din Croaţia, Estonia, Franţa, Grecia, Israel, Muntenegru, România, Rusia, Statele Unite

●

"Fraza lui Ştiru curge lin, savuros, firesc, într-un stil îngrijit, radios, captivant".

Prof. univ. dr.
Al. Husar

Comenzi la autor:

Rh. Hertzfeld 8/24
Tel Aviv 67530
Tel. 03/739-3006
Preţul unui exemplar:
50 shekeli

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- **Nina Cassian nu moare și nu se predă**
- **Florin Mugur la ordinea zilei**
- **Eliezer Palmor: ce-are-n gușă și-n căpușă**

Nina Cassian

Avangarda nu moare și nu se predă

Poeme și desene (antologie
1947-2007); cu un studiu de
Șerban Foarță; ed. Vinea,
București, 2007

Titlul celui mai nou volum al Ninei Cassian sună ca un manifest. "Avangarda nu moare și nu se predă" vrea să spună că, în ciuda adversităților de tot felul, spiritul avangardei (așa cum l-au întruchipat Tristan Tzara, Marcel Iancu, Ion Vinea, Sașa Pană, Ghiță Dinu și atâția alții) nici n-a murit (ne iertați!), nici nu s-a predat. Un exemplu (și nu de ici-de colo) îl constituie poezia Ninei Cassian. Navigând greu pe apele mentalității conformiste din epoca de după război, printre stâncile proletcultismului, dogmatismului și mai ales ale tâmpeniei umane, înfruntând numeroase primejdii (ea însăși a luat-o după *cocoașă,* din pricina volumului de – primă – tinerețe "La scara 1/1", acuzat *tocmai* de avangardism și de alte păcate asemenea, à la cosmopolitism, apolitism, evazionism ș.a.m.d.), poeta a reușit să scrie și, nu o dată, să publice versuri de-o incredibilă libertate de gândire și expresie.

Iată, de pildă, niște versuri dedicate "Poetului Stephane Roll – prietenului Gh. Dinu"; versuri cu care se deschide antologia:

Pentru că, iată, este Anul nou,/ vreau să primești din parte-mi un cadou./ Am pus într-însul câteva vitrine/ cu jucării ciudate, dar benine:/ un ou, un termofor de vinilin,/ o muscă zăpăcită, un vecin,/ un metru din cămașa Mării Negre,/ ceva din ritmul ploilor alegre,/ o lișiță, un loden, un borcan/ cu marmeladă de acum un an,/ o banderolă magică, un pudel/ pitic și învelit în foi de ștrudel,/ o stea de ciclamen, un ac de os/ înfipt într-un gâtlej de albatros,/ patru viori de miere, o felie/ din crupa lunii, un cusur, o mie/ de rime, un sifon, un alpenștoc,/ un păstrăv ambigen din Orenoc,/ câteva tesle, douăzeci de sticle/ cu eticheta "era lui Pericle",/ un fel de târn, o specie de mosc/ pe care zoologii n-o cunosc,/ un evantai de flăcări, o cascadă/ care refuză drastic să mai cadă,/ o venă cavă, un troheu rănit,/ o cană plină vârf cu antracit/ și, în sfârșit, o fată din halviță/ pe care s-o degusți, iubite Ghiță.

Nina Cassian: nimeni n-a reușit să spargă limba șpargă: ea trăiește și astăzi

Nu puține poezii din volum au un aer satiric, de cea mai bună calitate, precum cea intitulată "Atențiune, copii!":

Domnișoara Cucuvacă/ și cu domnul Filmotec,/ se distrează și petrec,/ deși nu știu să petreacă.// Ea se-mbată și vomită./ El înjură și ia șperț./ De se nimerește-un terț,/ terțul cade în ispită.// Domnișoara Cucuvacă/ lasă urme și te spurcă./ Domnul Filmotec se-mbracă/ ba în sveter, ba în curcă.// Mor de frică foarte tare/ pentru că ne strică joaca/ ori de câte ori apare/ Filmotecul, Cucuvaca.

Un adevărat avangardist este un inventator, un producător de uimiri și de guri căscate. Nu altfel se comportă Nina Cassian. Spre deosebire însă de alți confrați din avangardă (ca și, de altfel, de orice poet care se respectă), care creează cuvinte și expresii noi, ea a inventat o întreagă limbă. O limbă nouă și absolut necunoscută, numită spargă.

"Orația" de mai jos (scrisă în limba pomenită mai sus) ne arată despre ce e vorba:

Custuliță, custă nață,/ voitan de sâmbinică. sâmbineață,/ felitul Cinere,/ fetelite să-i fie trinele,/ de sâmbineață s-a goitat,/ arva și-a turnutat,/ suză nouă a cârmotat,/ cu flaniță s-a zâtat.// Mare zercă au licurat/ două sute de beliferi,/ o sută de belifori/ din cei mai belifari,/ numai nepoți de ghiulari.// Și-n păsărit de joare,/ au zâmbat cu toții la chiultunoare/ și-am chiultunat în sus/ până la filifus,/ până ce laii s–au drugit/ și coroavele s-au prefărit.// Și chiar felitul Cinere,/ fetelite să-i fie trinele,/ s-a ochelit pe-un dal,/ pe-un dal Logodal,/ și noi cu toții,/ maraoții,/ cu ferinda, gorinda,/ cu ferioana, goriana,/ zicem mulți ani să trăiască/ Bion și Bioana!

Înainte de a încheia, să notăm o idee bună a excelentului editor care este poetul Nicolar Tzone, directorul edturii Vinea. La sfârşitul volumului întâlnim o postfaţă de Şerban Foarţă, el însuşi un virtuoz (ba chiar şi un acrobat) al limbii române, poet şi critic literar cu virusul avangardei în sânge. Scrisă prin anii '70, această postfaţă, un adevărat studiu despre poezia Ninei Cassian, avea să "cadă la cenzură", cum ne informează Foarţă. Nici nu ne miră. Tzone (pe care trebuie, de altfel, să-l felicităm pentru prezentarea grafică, de clasă, a antologiei) a reprodus dactilograma lui Foarţă, inclusiv corecturile de mână făcute de acesta, pentru a mai încerca (fără succes, de altfel) să-i îmblânzească pe cei de la "Direcţia Presei"...

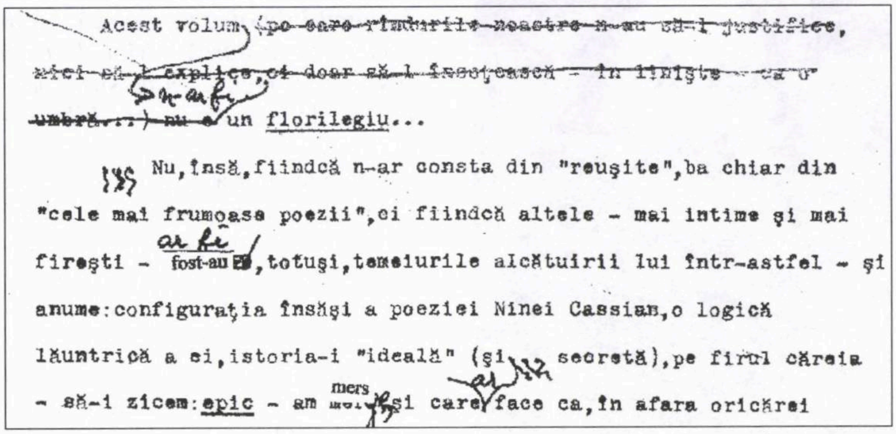

Acest volum ~~(pe care rîndurile noastre n-au să-l justifice,~~
~~nici să-l explice, ci doar să-l însoţească – în linişte – ca o~~
n-ar fi
~~umbră...:) nu e~~ un florilegiu...

Nu, însă, fiindcă n-ar consta din "reuşite", ba chiar din
"cele mai frumoase poezii", ci fiindcă altele – mai intime şi mai
ar fi
fireşti – fost-au, totuşi, temeiurile alcătuirii lui într-astfel – şi
anume: configuraţia însăşi a poeziei Ninei Cassian, o logică
lăuntrică a ei, istoria-i "ideală" (şi... secretă), pe firul căreia
mers
– să-i zicem: epic – am şi care face ca, în afara oricărei

(M. Rafael)

Florin Mugur în treizeci şi şapte de lecturi critice

Selecţie, prefaţă şi tabel cronologic de Florentin Popescu
Editura Hasefer, 2007

D. Florentin Popescu care ne-a oferit în urmă cu câţiva ani o excelentă antologie din textele regretatului Lucian Raicu, a alcătuit şi această selecţie din scrierile a 37 de critici despre opera lui Florin Mugur, poet, prozator, eseist şi reporter unanim apreciat, fiind unul dintre cei mai originali, interesanţi şi valoroşi scriitori din ultima jumătate a veacului trecut. Dintre opiniile autorului selecţiei o remarcăm şi pe aceea că Florin Mugur a dat „conotaţii noi, surprinzătoare” miturilor şi simbolurilor milenare, edificând „o operă lirică inconfundabilă”. Aşa se explică atracţia pentru opera sa, ultima carte apărută în timpul vieţii (1934-1991) fiind „Firea lucrurilor” (1988). Regretatul Horia Aramă semnalează faptul că Florin Mugur a scris şi două scenarii pentru teatrul radiofonic: „Îngerul ursuz” şi „Nu vă aplecaţi pe fereastră”, difuzate în 1990 şi respectiv în 1995.

Din cele 37 de texte extrase din volumele criticilor, majoritatea susţin ideea că, în pofida unei existenţe supusă multor tracasări, Florin Mugur este – cum scrie Ştefan Augustin Doinaş – „probabil singurul exemplu de poet capabil de a obliga timpul să lucreze în favoarea sa”. Într-adevăr, el a supravieţuit unui întreg deceniu în care părea „pierdut” şi a rezistat cu un stoicism rar întâlnit presiunii conformismului impus de regimul totalitar. Florin Mugur apăra cu fidelitate puritatea estetică a poeziei, făcea eforturi să depăşească valurile unei „istorii înverşunate” izbutind să-şi atingă ţelurile propuse, unul fiind acela de a-şi păstra şi dezvolta originalitatea. În 1986 Nicolae Manolescu scria, de pildă, că „Spectacolul amânat” este una din cele mai frumoase cărţi de poezie din ultima vreme.

Mai trebuie spus că în calitatea sa de critic şi editor (redactor la editura Cartea Românească), Florin Mugur a fost, pentru colegii săi scriitori, o prezenţă luminoasă şi încurajatoare. Datorită lui, nu puţini poeţi de astăzi din prima linie a valorilor literaturii române s-au putut afirma în timp.

Henri Zalis
Valorizări
Eseuri-cronici-studii
Editura Hasefer, 2007

Henri Zalis este un critic care adesea surprinde prin amabilitatea cu care se apropie de operele pe care le comentează şi m-aş mira să aud că există vreun scriitor care să-i conteste ceea ce a scris despre el. Volumul recent apărut include, evident, o auto-selecţie din ceea ce autorul a publicat în presă cu privire la fenomenul literar, atenţia sa concentrându-se către ce se poate „valoriza”; fireşte că n-a avut în vedere numai capodopere sau aproape capodopere. Îşi îndeplineşte astfel conştiincios misiunea de observator, nelăsând să treacă de orizontul său de cercetare nici o carte căreia i se cuvine chiar şi un minimum de atenţie. Dar, în acelaşi timp, criticul nu pregetă să condamne direct „luxuriantele sterpe”, cum observă D.R. Popescu.

Prin acest volum cititorul este pus la curent, cu o obiectivitate angajată în serviciul valorii reale, cu o foaie de temperatură exactă a literaturii române moderne în corelaţie firească cu ceea care a precedat-o. Un spaţiu bogat (aproape 200 de pagini din cele 515) îi este rezervat lui Felix Aderca, care în 1991 ar fi împlinit 100 de ani. În profunzimile prozei acestuia, criticul descifrează semnele tranziţiei către o modernitate ce avea să se afirme mai târziu cu multă vigoare. Aderca se află alături, în viziunea criticului, de Hortensia Papadat Bengescu, M. Blecher. Anton Holban, Gib Mihăescu. De altfel şi în celelalte capitole nu lipsesc corelaţiile foarte exact conturate dintre generaţiile de scriitori.

Referitor la opera lui Mihail Sebastian, al cărui centenar îl marchează, Hanri Zalis are o estimare care mi se pare de o concreteţe matematică: el (Sebastian) a convertit lirismul în comuniune cu existenţialul. Din scrierile lui Z. Ornea sunt evocate mai ales paginile de comentare a evoluţiilor politice din anii 30, relevante pentru a pricepe „cu toţii, cei care am dorit să ne lămurim" cum a fost posibilă „rinocerizarea" vieţii publice din România după ascensiunea lui Hitler.

P.S. De regretat absenţa în volum a oricărei referiri la literatura de limbă română creată în Israel. Dacă ar fi vrut, H. Zalis ar fi avut ce „valoriza".

Carol Iancu

Permanenţe şi rupturi în istoria evreilor din România (secolele XIX-XX)

Editura Hasefer, Bucureşti 2007

Istoricul Carol Iancu, profesor la Universitatea Paul Valéry din Montpellier, coordonează un volum la care contribuie cercetători de prim rang ai istoriei evreilor din România. Temele abordate, dezbătute la un Congres internaţional ce a avut loc la Montpellier, urmăresc existenţa acestor comunităţi de la finele secolului XIX până la mijlocul secolului XX. În prima parte sunt de reţinut contribuţiile istoricului Dan Berindei *(Evreii din Moldova în ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea şi în prima jumătate a secolului al XIX-lea)*, a fostului şef al diplomaţiei romîne Mihai-Răzvan Ungureanu *(Convertirea evreilor la ortodoxie în Moldova primei jumătăţi a secolului al XIX-lea)* şi studiul lui Paul Sthal cu date statistice privind populaţia evreiască a Iaşului.

A doua parte a volumului este consacrată perioadei de la mijlocul secolului al XIX-lea până la al doilea război mondial. În aceste pagini, Carol Iancu trece în revistă şi relaţiile dintre Franţa şi evreii din România (1856-1919), amintind de repetatele intervenţii oficiale ale guvernului de la Paris în apărarea drepturilor civile ale evreilor români şi de acţiunile Alianţei Universale Israelite care şi-a trimis emisarii la Bucureşti în câteva rânduri primind „promisiuni" binevoitoare, dar niciodată traduse în viaţă, privind ameliorarea tratamentului aplicat populaţiei evreieşti. Se ştie că emanciparea evreilor din această ţară a fost posibilă abia în 1923, foarte târziu în comparaţie cu celelalte ţări europene. Liviu Rotman şi Victor Neuman se ocupă, pe larg, unul de tradiţie şi europenism în lumea iudeo-română iar celălalt de destinul evreilor din Banat în secolul al XX-lea. Perioada este comentată dintr-un alt unghi de către dr. Alexandru Şafran *(Evitarea deportării evreilor din Transilvania de Sud),* Lya Benjamin *(Supravieţuirea ca rezistenţă)* şi Radu Ioanid (evreii sub administraţia Antonescu) precum şi de alţi istorici. Cum este firesc, se aduc completări la ceea ce se ştia până acum. Anii de după 1944 sunt comentaţi de Harry Kuller, Şeiva Sanie, Victor Eskenazy. iar în a cincea secţiune a cărţii se fac comentarii pe marginea unor destine individuale.

Carol Iancu se ocupă de activitatea ilustrului rabin Alexandru Şafran în perioada de dinaintea expulzării sale din România, Theodor Wexler se referă la lupta împotriva antisemitismului dusă de Wilhelm Filderman, Ţicu Goldstein îl prezintă pe Cilibi Moise iar Alexandru Barnea îşi dedică articolul „Dicţionarului universal al limbii române" al lui Lazăr Şăineanu, apărut în 1896.

Volumul oferă un excelent prilej de cunoaştere a unor multiple aspecte esenţiale din Istoria evreilor români, absolut indispensabile celor preocupaţi de acest subiect.

Riri Sylvia Manor

Save As...

Editura Paralela 45, Bucureşti 2007

Cunoscută specialistă în oftalmologie, Riri Sylvia Manor a debutat în 1989 cu un volum de poeme, „Privind" apărut la editura Sifriat Poalim. Un an mai târziu i-a apărut şi versiunea în limba română la editura Du Style din Bucureşti. În ebraică, „Privind" a mai cunoscut trei ediţii succesive bine primite de critică. Cartea s-a bucurat de o bună primire şi în România, unde a fost distinsă cu premiul Lucian Blaga. Anul acesta i-a apărut volumul „Save As..." scris direct în limba română – autoarea având în pregătire o versiune ebraică.

Titlul evocă denumirea comenzii cunoscută de posesorii de computere fiind, după cum explică autoarea, comanda unei forţe superioare care va capta, poate, lipsa de uzură a sufletului dându-i acest ordin de a rămâne netulburat.

Riri Silvya Manor scrie poezii de la o vârstă fragedă şi deşi nu le-a publicat a continuat să completeze caiet după caiet. La 18 ani a renunţat la această preocupare dându-şi seama cât de potrivnic era climatul spiritual creat de regimul comunist. Timp de 20 de ani a cerut muzelor să o ocolească, dar chemarea către poezie a revenit cu deplină putere de convingere „într-o dimineaţă pe malul lacului Kineret" şi chiar în limba ebraică. „Save As..." reconfirmă că este vorba de o chemare reală către o poezie în care teme ale existenţei sunt înfăţişate într-o expresie poetică clară. E o poezie care ne trimite, imediat, la ideea unei exprimări simple în care cele mai profunde accente ale unei sensibilităţi care vibrează la tot ceea ce se referă la viaţă sunt comunicate oricui; putem spune că e o poezie care nu ridică nici o stavilă în calea apropierii de cititor.

Sunt, în paginile ei, mărturii câteodată tulburătoare despre regrete, bucurii, uimiri şi tristeţi. Nostalgia tinereţii poate fi şi un prilej de mândrie, nu numai de regret: *„Pe strada mea, cineva a uitat să stingă felinarele şi ele au ars şi au ars fără să lumineze./ În interiorul meu / cineva a uitat / să stingă Tinereţea”.*

Ion Focşa

Ghinionul a fost norocul meu

Editura Paralela 45,
Bucureşti 2007

Actorul Ion Focşa, stâlp artistic, vreme îndelungată, al Teatrului din Piteşti, continuă cu acest volum depănarea amintirilor sale din viaţa artistică. Scrisă cu umor şi cu o frapantă sinceritate, cartea sa este o istorie amplă şi colorată a teatrului românesc din perioada interbelică şi din perioada de după război. Câteva generaţii de actori, regizori şi scenografi sunt evocaţi cu tot ce au avut ei mai frumos, mai nobil şi mai autentic. Amintirile se derulează până la generaţia lui Florin Piersic, căruia îi dedică pagini de caldă admiraţie.

Paginile volumului reconstituie o lume cu adevărat minunată. Ai crede că toţi cei care slujeau zeiţei Thalia erau întotdeauna deschişi sufleteşte, gata să se pună în serviciul ideii de prietenie şi solidaritate. Mai presus de detaliile biografice, oamenii pe care Ion Focşa i-a întâlnit au şi detalii care le scot la lumină calităţi încă necunoascute. Al. Davilla, Victor Ion Popa, Al. Finţi, Ion Manolescu, George Vraca şi alţii au marcat cu talentele şi cu marea lor dragoste pentru oameni o epocă de teatru.

El însuşi un actor cu multiple posibilităţi, autorul cărţii „joacă” câteva roluri: memorialist, evocând artişti, spectacole şi o anume ambianţă culturală, biograf, prezentând viaţa şi cariera artistică a unor mari personalităţi, fiind şi un excelent povestitor al unor întâmplări pline de haz din lumea culiselor. Dar şi al unor episoade tragice cum este cel al încercării de asasinare a lui Al. Davilla.

Monica Bilan

Pe gânduri...

Editura Domino, Bucureşti 2007

Monica Bilan, prozatoare şi publicistă, a avut benefica idee de a–şi nota o seamă de gânduri, „unele spuse şi altele nespuse” sau, cum le defineşte chiar ea, „observaţii, exerciţii mentale, repetiţii şi tabu-uri, semne de întrebare şi de mirare”, şi să publice toate acestea într-un volum. A rezultat un fel de carte a înţelepciunii.

Sunt 668 de observaţii, una mai interesantă ca alta. O selecţie pentru aceste rânduri s-a dovedit practic imposibilă, totuşi iată câteva exemple: „Prejudecata e mai mare decât logica… sfera ei se extinde şi asupra ţărilor şi popoarelor”, „Cine foloseşte argumentul antisemit are toate şansele să câştige”, „Femeile iubesc florile, încercând să-şi compare frumuseţea cu a acestora”, „Dumnezeu nu bate cu băţul, de aceea se întâmplă să ne temem de el mai puţin decât de vecinul alcoolizat”, „Politicienii oportunişti şi fără caracter sunt numiţi astăzi pragmatici”. Trăind în Germania, autoarea are opinii exacte şi despre concetăţenii ei: „Germanii au fost şi mai sunt un popor dresat şi, în consecinţă, greoi ca spirit, fără discernământ. Aceasta îi face să asimileze orice fel de ideologie”, „Dacă americanii s-ar fi purtat cu germanii învinşi cum s-au purtat sovieticii, astăzi s-ar bucura de mai multă consideraţie din partea nemţilor”.

(Carol Isac)

Eliezer Palmor

Un tango captiv

În ebraică; Ed. Carmel,
Ierusalim, 2007

Editura “Carmel” din Ierusalim a publicat în ajun de Yom Kipur ultima carte a ambasadorului Eliezer Palmor. Cartea (în ebraică) “Tango bemilkud” (“Un tango captiv”) apare după un număr de volume anterioare care au abordat subiecte din domeniile relaţiilor internaţionale (politica preşedintelui Mitterrand faţă de conflictul israelo-palestinian în “O prietenie la încercare”); lupta împotriva terorismului palestinian (în “Afacerea Lillehammer”); progresul în istorie (în dizertaţia de filozofie a istoriei “Între ziua de ieri şi ziua de mâine”) şi singurul volum în limba română, consacrat analizei problemelor de diplomaţie profesionistă (în “Convergenţe diplomatice şi culturale”).

Noul volum relatează istoria unei misiuni diplomatice în Argentina spre sfârşitul regimului militar la începutul anilor optzeci ai secolului trecut. O misiune care a fost prin caracteristicile sale ieşită cu totul din comun. O misiune extrem de complexă, datorită atât contextului politic din Argentina, cât şi dificultăţilor ce se acumulează prin “bunăvoinţa” unor factori care prin definiţie ar fi trebuit să sprijine şi nu să pună beţe în roatele activităţii diplomatului. În aceste condiţii diplomatul devine un cavaler solitar ce se deplasează pe un câmp minat de reavoinţă şi nu mai puţină invidie. Astfel se îmbină în textul naraţiunii într-un mod sui generis un substrat regretabil de pesimism – cum de se pot pune atât de multe beţe în roatele omului de acţiune? – cu o doză sănătoasă de optimism, datorită reuşitei de a înscrie la sfârşitul misiunii un mănunchi respectabil de succese la activul diplomatului. Succese pe plan diplomatic ca atare, intelectual (în special prin contactele cu elita scriitoricească în frunte cu Ernesto Sabato, Dardo Cuneo, Marco Denevi etc., contacte transformate în relaţii de prietenie) şi pe plan comunitar: e vorba de simbioza creată cu tumultuoasa şi în bună parte opulenta evreime argentiniană.

"Un tango captiv"? Dirijarea afacerilor ambasadei de la Buenos Aires ar fi trebuit să se desfăşoare armonios şi coordonat precum paşii măsuraţi într-un dans de tango între şeful misiunii şi locţiitorul său, dar "beţele" au împiedicat armonia.

Pe lângă aspectele strict profesionale ale misiunii, textul abundă în episoade de un lirism cald care reflectă frământările omului de familie în veşminte de diplomat, legate de situaţia fiului rămas singur acasă, unde-şi făcea serviciul militar, şi de suferinţa celui de al doilea copil, care, scos din mediul său natural, se lupta cu greutăţile transplantării în mediul cu totul străin din Argentina.

În contrapagina volumului sunt citate fragmente din opiniile exprimate de trei lectori care s-au oferit să citească volumul în manuscris :

a) Profesorul Haim Avni (specializat în domeniul Americii latine) de la Universitatea Ebraică: "Tango bemilkud" este un document captivant. Detaliile oferite dintr-un punct de vedere cu totul exclusiv constituie o bună parte din plăcerea provocată de lectură. O mărturie de felul celei oferite de volum îşi va păstra toată importanţa chiar şi după informaţiile ce se vor descoperi, eventual, în dosarele Ministerului de Externe, când va sosi timpul ca ele să fie puse la dispoziţia publicului în general".

b) Shulamit Geva, critic literar: "Cartea este scrisă fluid şi interesant – ea dezvăluie aspecte din modul de viaţă discret al serviciului diplomatic; descrie un cotidian supraîncărcat de programe şi proiecte, relatează tensiunile şi necazurile care caracterizează viaţa diplomatului; şi nu scapă din vedere nici beţele înfipte voluptuos în roatele activităţii acestuia fie de către ambasador, fie de diverşi şefi din Ministerul de Externe.

c) Arie Dayan, analist la cotidianul "Haaretz": "Textul, conceput într-un stil fluid şi cu simţul umorului, permite să înţelegi ce înseamnă viaţa unui diplomat israelian. Episoadele care descriu activitatea acestuia în perioada războiului din insulele Falkland-Malvinas sunt extrem de interesante, la fel ca şi acelea referitoare la întâlnirile şi conversaţiile cu elita intelectuală din Argentina".

Cartea se află de vânzare în librării, dar poate fi comandată şi direct de la Editura "Carmel" din Ierusalim, telefon 02/654-0578.

(R. M.)

Zvi Yavetz

Viaţa politică şi problema evreiască în timpul domniei regelui Carol al II-lea (1930-1940)

Editura Clusium, 2006, 162 pag.

Încă în prezentarea care i se face cărţii, pe coperta a patra, suntem avertizaţi de către editori că lucrarea se situează într-un spaţiu ideologic „gingaş":

„România modernă este statul cel mai antisemit din Europa"; aşa a afirmat, la timpul ei, Hannah Arendt, iar mai târziu, în urma vehementelor proteste româneşti, a formulat o definiţie de compromis: „România modernă este unul dintre statele cele mai antisemite din Europa."

Într-adevăr?

...Zvi Yavetz îşi propune să încerce un răspuns la această întrebare.

Eminentul istoric, unul din marii profesori ai Universităţii din Tel Aviv, ne oferă, drept răspuns, o carte densă, suculentă, incitantă. Cu afirmaţii bine cântărite şi serios argumentate. Nu ne găsim totuşi în faţa unui studiu academic, grav şi sec. Tonul e destins, chiar colocvial uneori, antrenant. Istoricul nu-şi refuză detaliile pitoreşti, sau cu tentă anecdotică. Toate acestea fac lectura cărţii mai mult decât agreabilă. Am avut şansa să-l cunosc personal pe profesorul Yavetz, avându-l colaborator la un film despre Cernăuţi, şi mărturisesc că în spatele acestui text l-am putut recunoaşte pe eminentul istoric, cu tot farmecul său intelectual şi uman, cu ardenta sa curiozitate, cu plăcerea neascunsă de a povesti trecutul într–un stil simplu şi plastic, fără ifose şi savantlâcuri.

Înainte de a intra în tema propriu-zisă, autorul face un interesant excurs în istoricul antisemitismului din România:

„Începând din anul 1830, a început emigrarea masivă a evreilor din Rusia ţaristă în Moldova. Fiindcă evreilor le-a fost interzisă stabilirea în satele din principate, ei şi–au câştigat existenţa din comerţ şi din mici meşteşuguri în oraşe şi, în special, s-au evidenţiat ca ceasornicari şi legători de cărţi. În decursul anilor, nu puţini români au părăsit satele, dar când au vrut să se consolideze în oraşe, au trebuit să constate că mijloacele de existenţă cele mai profitabile erau deja ocupate de către emigranţi străini care erau total deosebiţi de ei: noii locuitori erau devotaţi credinţei lor religioase, îmbrăcăminţii lor tradiţionale, obiceiurilor lor culinare curioase şi limbii lor, idiş, care era şi mai curioasă. Şi încă ceva: ei obişnuiau să-şi trimită copiii la învăţătură, astfel că în secolul al XX-lea procentul medicilor şi al juriştilor din rândurile lor îl depăşea, proporţional, pe cel al liber-profesioniştilor români.”

Fără a intra în polemici teoretice, profesorul Yavetz se referă totuşi la explicaţiile care s-au dat fenomenului urii faţă de evrei:

«Cercetătorilor moderni nu le rămânea decât să aducă o serie de citate impresionante din scrierile unor scriitori, poeţi sau cugetători români din secolul al XIX-lea pentru a conchide, în mod convingător, că antisemitismul românesc din secolul al XX-lea nu trebuia să surprindă pe nimeni, că el nu a fost adus din afară, ci s-a dezvoltat în mod organic pe „pământul patriei” şi de aceea trebuie să ne referim cu înţelegere la simţămintele lăuntrice ale maselor de români.»

Calm, ponderat. fără inhibiţii, profesorul Yavetz aşează problema în cadrele ei fireşti, neocolind problema delicată a răspunderilor pentru tot ce s-a întâmplat în acei ani cu evreii din România:

«O răspundere foarte grea cade, după părerea mea, şi asupra fruntaşilor bisericii din România, asupra celor care aparţinuseră înaltei societăţi din Bucureşti şi asupra a nu puţini intelectuali pe care antisemitismul lui Codreanu nu i-a deranjat. Dar principala răspundere trebuie pusă asupra unor conducători ca Maniu, care în decursul acelor ani au acordat legitimitate Gărzii de Fier şi în felul acesta au încurajat zeci de mii de români să voteze pentru un conducător fascist, care îşi construieşte viitorul pe teroare şi violenţă, pe ura împotriva altor neamuri şi pe o mistică rudimentară.”

La bibliografia problemei evreieşti în România, cartea lui Zvi Yavetz ni se pare a fi o contribuţie demnă de luat în considerare.

(Zoltan Terner)

Richard Zimler

Ultimul cabalist din Lisabona

Traducere din engleză de Horia Florian Popescu; Editura Humanitas, Bucureşti, 2007

Am fost bine inspirat cumpărând recent, la Bucureşti, acest roman. Văzând titlul şi răsfoind în fugă doar două pagini, l-am cumpărat. Autorul nu-mi era cunoscut, dar, cu date din Internet, doresc a vi-l prezenta pe scurt.

Născut în 1956 la Roslyn Heights (o suburbie a New-Yorkului), Richard Zimler este un autor de romane de "suspense-ficţiune istorică", tradus şi editat în multe ţări, dar numai o dată şi în Israel (editura Penn, iulie 2002).

Absenţă ciudată pe piaţa israeliană, dat fiind că eroii cărţilor lui Zimler sunt evrei, eroi care trăiesc (în povestiri istorice şi fictive) în epoci şi evenimente adânc marcante ale poporului evreu.

Richard Zimler şi-a terminat studiile în SUA, o parte din ele fiind consacrate subiectului "religii comparate". După care a lucrat la diverse publicaţii din zona San Francisco. Întâmplarea a făcut să găsească, printre lucrurile mamei sale, câteva scrieri despre iudaismul medieval din Portugalia. Interesat de subiect, a plecat în Portugalia, cercetând acolo arhive şi lucrări despre respectiva perioadă. Şederea s-a prelungit la câţiva ani. În paralel, în 1990, a devenit profesor de jurnalistică la Universitatea din Porto, luându-şi a doua cetăţenie (portugheză). În acelaşi timp şi tot pe teme de iudaistică, ţinea conferinţe la televiziune, sinagogi şi aşezăminte culturale evreieşti, publicând totodată şi articole şi nuvele în diferite publicaţii din SUA şi Europa.

În 1996 a scris primul său roman, "Ultimul cabalist din Lisabona", roman de ficiune-istorică (dar bazat pe evenimente reale din Portugalia secolului XVI) şi incursiuni în Cabala. În Statele Unite nu a găsit editor, dar în Portugalia da. A tradus manuscrisul, din engleză în portugheză, iar cartea a apărut la Lisabona. Succesul a fost imediat şi foarte mare. Curând, cartea a fost tradusă, ajungând să fie best-seller în 11 ţări (în 1998 a fost aleasă ca unul din cele mai bune romane ale anului). Au mai urmat alte 6 romane în 10 ani.

Autorul lor locuieşte în majoritatea timpului la Porto.

Cititorilor (evrei) de limbă română şi de vârstă "mai matură", romanul le aduce aminte de suferinţele şi persecuţiile din trecut şi de mai aproape: convertiri forţate sau "de bună voie" la creştinism (precum înscrieri în partid), suspiciuni şi urmăriri, anchete brutale permanente pentru găsirea "deviaţioniştilor", pogromuri etc.

Acţiunea se petrece în Lisabona anului 1506. Putem să o socotim ca o avanpremieră a situaţiei din Europa perioadei 1940-1980. Pentru viitorii cititori, ar fi păcat să prezentăm în aceste rânduri chiar şi un succint rezumat al romanului. Surpriza merită să fie păstrată.

Richard Zimler a tras concluzii clare şi pe termen lung (chiar până în prezent) asupra perspectivelor evreimii europene. Vom încheia cu un fragment din ultima parte a romanului. Eroul cărţii, un tânăr dar erudit cabalist, rămâne profund traumatizat de ororile pogromului care a devastat Lisabona timp de câteva zile. Drept care lasă un testament verbal urmaşilor săi, cât şi celorlalţi conaţionali care se botezaseră (denumiţi "noii creştini"):

«Voi care citiţi aceste cuvinte, fie evrei, fie noi creştini, cuprinşi în hotarele Europei, sunteţi într-un pericol foarte mare. Inchiziţia se va răspândi şi foarte curând sângele va şiroi cum nu s-a mai văzut niciodată până acum. Masacrul e doar la început. Dar să fiţi siguri, regii europeni şi episcopii lor odioşi nu se vor opri niciodată, vor continua să

fie obsedați de existența noastră. Ei nu vă vor permite vouă și copiilor voștri să trăiți. Niciodată! Mai devreme sau mai târziu, în acest veac sau peste cinci veacuri, vor veni după voi și după urmașii voștri... Nu va veni să vă apere nici un aristocrat și nici o armată străină! ... Stați cu fața spre Constantinopol (locul de refugiu al eroului cărții) *și Ierusalim.»*

(ZElias)

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Ion Știru, *"Din nou prin lume";* impresii de călătorie; cu o prefață de Nando Mario Varga; ed. Cronica, Iași, 2007.

Martin Abramovici, *"Am curățat buruiana noului poem";* versuri; cu o prefață de Valeriu Stancu; ed. Cronica, Iași, 2007.

Carmen Firan, *"The Second Life";* în engleză; schițe și nuvele; "East European Monographs", Boulder, Colorado, SUA, 2006.

Mioara Iarchi-Leon, *"Lirice";* versuri; ed. autorului, Israel, 2007.

Semnalul, *revistă lunară editată de Bnei Brith – Loja Dr. W. Filderman,* Toronto, Canada, nr. 132.

Apostrof, *revistă lunară editată de Uniunea Scriitorilor;* Cluj-Napoca, România, noiembrie 2007.

Vatra, *revistă lunară editată de Uniunea Scriitorilor;* Târgu Mureș, România, noiembrie 2007.

Solo Juster, *"Poeme de dragoste";* (și din alte volume sau inedite); cu o prefață de Luiza Carol; ed. autorului, Rehovot, 2007

Alexandru Lungu, *"Versuri – o carte și doi autori în căutarea unui titlu";* desene de Sorin Anca; f.l., 2007.

Chemarea, *revistă pentru minte, inimă și spirit;* editor: Viorica Weissman; nr. 2; Ierusalim, 2007.

CALENDAR

Decembrie

1 decembrie s-a născut Ieronim Șerbu (1911)

3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)

6 decembrie s-a născut Esther-Elena Tacciu (1933)

6 decembrie s-a născut Heddy Löffler (1911)

6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)

7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)

8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)

9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)

9 decembrie a murit Ieronim Șerbu (1972)

11 decembries-a născut Paul Kornfeld (1889)

12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)

12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)

12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)

14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)

14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)

15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)

17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)

18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)

18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)

19 decembrie a murit Mircea Gorun (2000)

20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)

22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)

25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)

25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)

25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)

25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)

25 decembrie a murit Idel Segal (1998)

26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)

27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)

28 decembrie s-a născut Moris Rosenfeld (1862)

29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)

29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)

30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)

31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)

31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)

31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Radu Mihăileanu, Paris: faptul că a fost distins cu titlul de "Cavaler al Ordinului Literelor și Artelor" de către Ministerul Culturii din Franța l-a propulsat în rândurile personalităților cele mai însemnate ale culturii evreo-române de astăzi.

În scădere

Conducerea HOR: hotărârea filialelor din Nord de a se desprinde de centrala asociației, devenind independente, a dat o puternică lovitură celor de pe strada Alexander Ianai din Tel Aviv.

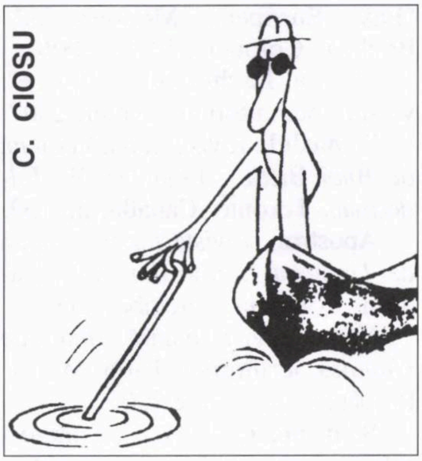

Pescuitorul de perle

Un președinte al Israelului despre care nu știusem până astăzi

«Oare pentru noi, cei mulţi, poporul evreu (...) să ne folosim de recomandările fostului preşedinte al Israelului, Avraham Burg...?»

("Viața noastră", 12.10.07; comunicată de Petre Cioclu din Kiriat Yam, – care, precum noi toți, știuse că Burg nu a fost niciodată președinte al țării, ci al Knessetului.

Același Cioclu (un nume care a băgat spaima în producătorii de perle) a pescuit în ziarul sus-citat următoarele:

«...Am citit anunţul dvs. pentru comemorarea victimelor bucovinenilor (sic!), supravieţuitori ai lagărelor transnistriene din Israel...»

Citind cele de mai sus, d. Cioclu a sărit în sus, scriind: "Asta e o infamie. O fi având Israelul păcatele sale, dar să susții că în anii războiului mondial Ben Gurion și ceilalți lideri sioniști ar fi organizat aici, în Eretz, lagăre transnistriene pentru bucovineni, este o acuzație pe care nici măcar Ahmadinejad, președintele Iranului, nu a îndrăznit să o aducă țării noastre".)

Tot e ceva...

«Nu este nici un martor vizual, dar există numeroşi martori oculari.»

("La Marseillaise", Marsilia, Franța, 6.10.07; comunicată de Evelyne Verona, Nisa, Franţa, care, regretând lipsa martorilor vizuali, este de părere că şi nişte martori oculari sunt de folos.)

Cutremurător

«Hotelul de cinci stele (Intercontinental din Bucureşti) a fost construit pe locul vechiului hotel "Carlton", distrus complet la cutremurul din 1944.»

("Ultima oră", nr. 3723/07; comuicată de Ozias Rappaport, din Bat Yam, care, ca fost bucureștean ce se află, face două precizări: 1) Intercontinentalul bine cunoscut nu a fost construit pe locul vechiului hotel "Carlton", care se afla pe bd. Brătianu; 2) cutremurul în cauză nu a avut loc în 1944, ci în toamna anului 1940.)

Și totuși, nu se mișcă

«Cărţile noastre neînchiziţionate pretutindeni, erau arse prin inexistenţă (...).

Toţi, dar absolut toţi strigam în "bisericile" sufletelor noastre "Eppour Simnove".»

("Viața noastră", 18.10.07; comunicată de prof. Renate Braverman, din Ierusalim, care mărturisește, "cu mâna pe inimă", că 1) n-a auzit la viața ei de cuvântul "neinchiziționate" și 2) că celebra vorbă a lui Galilei ("și totuși se mișcă") sună, de fapt, așa: "Eppur (sau "E pur") si muove!")

B.B.C.

Bădărani. Bandiți. Canalii.

Se discută mult dar nu despre N. Reinhardt

«Se discută mult în ţara noastră despre meritele celui ce-a fost omul de cultură N. Reinhardt. Mă rog. Se ştie că evreul Reinhardt s-a creştinat, după care s-a călugărit.»

("Viața noastră", nr. 16.786/07; comunicată de Tony Lazarovici, Rishon Lezion, care este de părere că într-adevăr se discută mult, dar nu despre numitul N. Reinhardt, ci despre scriitorul N. Steinhardt.)

Poșta

Dr. G. Mănescu, Bat Yam: *(«În revista "Orient Expres" Nr. 646 din 6 august 2007, la pagina 13 în articolul "Andrei Călărașu...", citim: "La numai opt ani și jumătate am rămas orfan de tată", iar mai jos: "Eram încă adolescent când am fost ridicat împreună cu fratele și tatăl meu". În pagina 28, se scrie: "Am revenit singur la Iași. Nu știam că tatal și fratele meu muriseră sufocați în trenul morții. La Călărași inimoasa Viorica Agarici a oprit trenul". Mă întreb: tatăl a murit de două ori, sau e vorba și de unul vitreg? După câte știu, V.A. era președinta Crucii Roșii din Roman, în a cărui gară i-a ajutat pe evrei. Călărași a fost "stația terminus" a trenului morții. În pagina 29, scriind despre Regele Mihai: "Alteța Sa urcă..." Regelui i se spune "Majestate".»*

...Dom' doctor, noi ce să spunem? Cam aveţi dreptate...)

O povestire de
AHARON GOVRIN - **Haifa**

Viaţa destul de banală a lui Iosef Croitoru

În avion, Iosef tresări brusc.
– Ce-ai păţit, Iosef? – îl întrebă nevasta lui.
– Mi-am uitat proteza dentară acasă!

Iosef Croitoru era harnic şi ordonat de când se ştia. Din fragedă copilărie îi plăcea să-şi aranjeze jucăriile în dulăpiorul lui şi să umple zeci de foi de hârtie cu tot felul de mâzgăleli şi desene aproximative.

La şcoala primară învăţătoarea trebuia să-l dea afară din clasă în recreaţii, altfel continua să deseneze până la terminarea recreaţiei.

La liceu nu putea să sufere matematica şi cu greu izbutea să obţină nota minimă de trecere, însă la desen, la limba română, la istorie, la ştinţele naturale avea numai 9 şi 10.

În cursul superior (clasa cincea) a optat pentru secţia "modernă" şi a excelat la latină, la elină şi la astronomie.

A terminat liceul in vara anului 1938 şi a trecut cu succes examenul de admitere la facultatea de arhitectură din Bucureşti, unde proba de desen era eliminatorie, iar examenul de matematici era fără importanţă Locuind la căminul "Schuler", dând şi lecţii particulare, se descurca destul de bine cu suma modestă primită lunar de acasă.

În toamna anului 1940, când regele Carol II a fost detronat şi expulzat iar la putere a ajuns guvernul fascist legionaro-antonescian, Iosef a fost eliminat de la facultate şi s-a înscris la universitatea evreiască "Abason". În 1944 a fost reprimit la facultatea de arhitectură, unde a frecventat ultimul an de studii şi a obţinut diploma "Cum laudae".

După absolvire a intrat imediat la un mare birou de arhitectură, care a fost "naţionalizat" în toamna 1948, devenind "Institutul de proiectare de construcţii industriale, I.P.C.I." Aici Iosef a fost numit şef de proiect, în care calitate a condus proiectarea multor clădiri importante, nu numai industriale. Foarte apreciat de conducerea institutului şi de colegi, el a câştigat premiul întâi la câteva concursuri. Avea o voce de bariton deosebit de frumoasă şi era solicitat să se "producă" la spectacolele date de arhitecţi, precum şi între prieteni.

Printre colegele de la şcoala Abason era şi superba Yolanda, sau Yoli, cum o chemau prietenii. Minionă (cel mult un metru şi jumătate), blondă, cu părul mătăsos legat cu o fundă roşie în „coadă de cal", cu ochi de un albastru deschis, cu un năsuc obraznic şi cu obraji roz, ca de porţelan mat, nu era de mirare că mai toţi colegii îi făceau curte. Iosef, mai mare ca ea cu peste trei ani, nu făcea excepţie.

Yoli avea un talent deosebit la pictură. Prefera să picteze acuarele, pictură mai dificilă ca pictura în ulei, deoarece presupune o mână sigură, neputându-se schiţa în creion şi acoperi apoi schiţa şi eventualele schimbări. Yoli prefera să picteze peisaje şi chiar expusese şi vânduse tablouri de două ori, încă în timpul studenţiei, în casele unor buni prieteni. Nu e de mirare că ea s-a specializat în arhitectura de peisaj, de înfrumuseţare a oraşelor.

În anul 1947, la absolvirea cu succes a facultăţii oficiale de arhitectură, după prealabilii trei ani la şcoala Abason, Yolanda a intrat să lucreze la acelaşi mare birou de arhitectură din Bucureşti, unde şi Iosef lucra de doi ani. Bucuros s-o aibă iar de colegă, el a început să-i facă o curte insistentă, mult mai insistentă decât înainte cu câţiva ani, la „Abason". Invitaţii la spectacole, plimbări la şosea, vizite reciproce, dragostea înfocată a înflorit la amândoi.

După aproape patru ani de dragoste împărtăşită, s-au căsătorit civil în iunie 1951 la primăria din Piaţa Amzei şi apoi, ca să facă pe plac părinţilor, şi religios, la Sinagoga Mare.

Căsătoriţi de cinci ani, fericiţi să fie mai tot timpul împreună, acasă şi la servici, Iosef s-a lăsat convins cu greu, în toamna 1956, să se alăture delegaţiei de ingineri şi arhitecţi care urma să plece la Brno, în Cehoslovacia, ca să studieze marea sală de congrese de acolo în vederea proiectării unei săli asemănătoare la Bucureşti, pe locul fostului hipodrom. Nu voise să se despartă nici pentru câteva zile de draga lui Yoli. În timp ce Iosef era în Cehoslovacia, Yolanda a fost omorâtă într-un accident de circulaţie, pe Valea Prahovei. Chemat înapoi de urgenţă, Iosef a rămas neconsolat, hotărât să nu se mai însoare niciodată.

În anul 1957, împreună cu alţi arhitecţi, a intrat în legătură cu "Gospodăria de Partid", singura întreprindere... capitalistă din România din acel timp, care avea o antrepriză de construcţii "I.C.O." (Întreprinderea de Construcţii Otopeni") dar nu avea birou de proiectare. La "Gospodăria de Partid" nu se respecta nici o prevedere birocratică a regimului: se plătea cu bani peşini munca prestată, conform cu înţelegerea prealabilă şi nu după complicatele norme oficiale. Participând la proiectarea clădirilor de pe litoral, Iosef a câştigat foarte mulţi bani, şi-a cumpărat o maşină "Pobeda" şi a dus o viaţă foarte confortabilă, cu totul neobişnuită în acele vremuri. Fără s-o poată uita pe Yolanda, Iosef a avut numeroase aventuri amoroase fără importanță. Numai o dată a simțit că e pe cale să se îndrăgostească serios de o superbă unguroaică, la Cluj, unde supraveghea execuția unei clădiri proiectate de el. Cu regret, dar și cu gândul la Yolanda, Iosef s-a retras la timp, diplomatic. Când părinții, fratele și surorile lui au plecat cu toții din România, Iosef a depus și el cererea de ieșire din țară, din care cauză a fost imediat retrogadat la seviciu.

Abia în august 1963 a reușit să plece în Israel, și a început să lucreze ca salariat la un mare birou de proiectare din Tel Aviv. După numai un an, când avea peste 45 de ani, după o curte stângace, timidă, s-a însurat cu Sara, colegă de birou, mai tânără ca el cu 15 ani, arhitectă și ea, originară din Africa de Sud. Deși discriminarea rasială, teribilul "apartheid", dădea mari avantaje, adevărate privilegii, albilor de orice naționalitate, mulți evrei nu erau indiferenți la nedreptatea segregării rasiale și au început să emigreze, unii spre Israel, ca Sara, alții spre Canada, ca sora ei mai mare, Lily, și alții spre Statele Unite, mult înainte de abrogarea segregării.

Sara era înaltă, zveltă, blondă, de un blond de culoarea cânepei, și avea o frumusețe slavă, cu pomeții obrazului proeminenți și ochii verzi puțin migdalați. Iosef arăta la 45 de ani mai tânăr cu 10 ani, era zvelt, sportiv, cu părul castaniu bogat, cu puțin argint la tâmple. Spre deosebire de israelience, obișnuite să se mărite cu tineri de aceeași vârstă și care nu concepeau să se mărite cu un bărbat mai mare ca ele cu cinci sau mai mulți ani, Sara, care știa vârsta adevărată a lui Iosef, nu a văzut în diferența de vârstă dintre ei nici un impediment în calea căsătoriei. Delicat, sensibil, cu o slabă urmă de tristețe rămasă după tragicul sfârșit al Yolandei, Iosef i-a plăcut de cum l-a cunoscut în biroul de proiectare, unde Iosef îi era coleg, dar oarecum superior din punct de vedere profesional.

După trei ani Sara a născut o fetiță, Simona, iar după alți doi ani un băiețel, David.

Lucrând amândoi, ei au putut cumpăra un apartament spațios la Ramat Gan, lângă Tel Aviv, și-au crescut copiii în cele mai bune condiții, i-au dat la școli bune, le-au completat educația formală cu lecții particulare de franceză și engleză și cu lecții de pian fiicei și de violoncel fiului. Mai în fiecare an plecau toți patru în Europa, în vacanțele de vară, iar când copiii au crescut, chiar și în vacanța de iarnă, la ski în Tirol.

În anul 1980, după ce își făcuseră legături bune la Ministerul Construcțiilor de Locuințe și la Ministerul Apărării, Iosef și Sara au decis să deschidă un birou propriu de arhitectură. Cu despăgubirile primite de la fostul patron și cu economiile proprii, ei au cumpărat pe bulevardul Rothschild din centrul orașului Tel Aviv un apartament la parter, l-au mobilat cu tot ce trebuie pentru cele două birouri ale lor, în 2 camere mai mici, și pentru 4 desenatori, în cea mai mare cameră a apartamentului. Comenzile n-au întârziat să apară și foarte curând au fost angajați și desenatorii.

Simona – fata – avea acum 13 ani, era o elevă bună și cânta binișor la pian. David – băiatul – avea 11 ani, lua lecții de violoncel de la 6 ani și cânta bine de tot, pe un instrument ceva mai mare ca o violă.

Au trecut ani, copiii au crescut. La terminarea liceului Simona a plecat să studieze medicina la Montreal, în Canada, unde locuia Lily, sora mai mare a Sarei. Perfecta stăpânire a limbilor franceză și engleză îi era acum de mare folos. David, la cei 16 ani ai lui, cânta foarte bine la violoncel, desena mult și frumos, ca pe vremuri Iosef, venea des pe la biroul părinților și era hotărât să devină și el arhitect, ca părinții lui. A terminat liceul cu note mari, bacalaureatul idem, a căpătat amânare de studii de la armată și s-a înscris la facultatea de arhitectură de pe lângă politehnica din Haifa.

În toamna anului 1994, când a împlinit 75 de ani, Iosef a decis să se retragă din conducerea efectivă a biroului, deși a continuat să proiecteze și să ia legături cu clienții, dar lăsând-o pe Sara, care abia își sărbătorise a șaizecea aniversare, să fie în fruntea biroului. În curând David avea să capete diploma de arhitect și, după cei 3 ani de armată, avea să se asocieze biroului de arhitectură, ca să-i ia ulterior locul Sarei.

Simona a absolvit studiile la 23 de ani, s-a specializat în pediatrie și după un an s-a măritat cu Herbert, inginer constructor, mai mare ca ea cu cinci ani, nepot de frate al soțului lui Lily. La nuntă, la Montreal, au venit Iosef și rudele lui apropiate din Israel, David, Sara și rudele ei rămase în Africa de Sud. Tânăra pereche s-a stabilit la Montreal, unde și-a cumpărat o casă spațioasă și elegantă, într-un cartier de vile al orașului.

La numai un an după nuntă Simona a născut un băiețaș, Robert, și după aproape 4 ani încă un băiețaș, Allan.

Mai în fiecare an Simona venea cu copiii, uneori și cu soțul, în Israel, iar în anii când nu puteau veni plecau Sara și Iosef în Canada ca să-și vadă nepoțeii, fiica și ginerele.

Anii treceau, a sosit și anul 2000, apoi 2002, 2003. David avea acum 34 de ani, preluase deja conducerea biroului de arhitectură, era însurat de 5 ani cu Irina, profesoară de matematici, fostă colegă de liceu și avea două fetițe, Maya și Varda.

Sara și Iosef își iubeau în aceeași măsură nepoatele din Israel și nepoții din Canada, dar pe aceștia nu-i puteau vedea, între o vizită și alta, decât prin "Skype", în internet. Le era dor de ei, ar fi vrut să-i aibă aproape, în Tel Aviv sau oriunde în Israel, dar se consolau știind cât de bine le mergea Simonei și lui Herbert acolo departe, în liniștea din Canada, atât de deosebită de tensiunea permanentă din Israel.

În primăvara anului 2006 Sara şi Iosef au decis să plece la Montreal să serbeze Paştele (Pesah) împreună cu dragii lor canadieni. Au plecat în zorii zilei de 3 martie şi puţin timp după decolare Iosef a tresărit speriat. Sara a observat asta imediat şi l-a întrebat – "Ce ai păţit, Iosef?" – "Abia acum mi-am dat seama că am uitat proteza dentară acasă. Cum o să mănânc la Montreal în fiecare zi şi mai ales la masa festivă, la Seder?"

De mic copil Iosef avusese o dentiţie curioasă: dinţii incisivi inferiori acopereau pe cei superiori, dar părinţii nu s-au preocupat să-l ducă la un ortodentist ca să-i corecteze acest defect. Cu trecerea anilor Iosef a avut mult de suferit cu dinţii şi a mers mereu la dentişti, care i-au extras dinţi care se clătinau, i-au montat punţi şi i-au implantat în partea stângă două măsele inferioare. În anul 1995 i s-au extras aproape toate măselele superioare, dar nu a fost posibil să i se implanteze şi sus măsele, din cauza insuficientei grosimi a osului maxilarului. Singura soluţie acceptabilă a rămas o proteză dentară cu câte 3 măsele în fiecare parte. Iosef s-a obişnuit repede cu proteza, mânca orice fără nici o problemă, iar având în faţă dinţi naturali şi o punte, nimeni nu putea ghici că are în gură o proteză.

În seara dinaintea decolării spre Canada, Iosef s-a spălat pe dinţi, după ce şi-a scos proteza şi a pus-o ca de obicei într-un pahar cu apă, în dulăpiorul de peste chiuveta din camera de baie. Au dormit câteva ore, apoi au ieşit cu valizele în stradă, la trei noaptea, când a sosit taxiul ca să-i ducă la aeroportul Ben Gurion de lângă Tel Aviv. Grăbit să nu întârzie, cărând valizele grele, Iosef a uitat cu totul de proteză. Când şi-a dat seama în timpul zborului, umblând cu limba prin gură, s-a îngrozit: cum o să mestece mâncarea, numai cu dinţii incisivi şi canini, când de 11 ani se obişnuise cu proteza? Toată buna dispoziţie la gândul că-şi va vedea nepoţii, fata şi ginerele, a dispărut. În locul ei a rămas îngrijorarea şi mai ales furia pe el însuşi că a fost în stare să facă aşa o prostie, să uite un lucru atât de necesar, chiar indispensabil. A fost aproape morocănos la întâlnirea cu dragii lui, n-a prea dormit noaptea, frământat de gânduri, reproşându-şi tot timpul prostia.

A doua zi a fost surprins să constate că, totuşi, cu incisivii şi mai ales cu singura măsea rămasă sus, în partea stângă, lângă canin, este totuşi în stare, cu greu şi încet, să mestece mâncarea. După două zile şi nopţi de frământări şi-a luat inima în dinţi şi a telefonat unui bun prieten din Tel Aviv, i-a povestit toată tărăşenia şi l-a rugat să telefoneze vecinei care avea o cheie a apartamentului, să intre cu vecina, să ia proteza şi s-o expediez cu poşta expres la Montreal. Prietenul s-a executat în aceeaşi seară, a scos proteza din paharul cu apă, a pus-o într-o cutie de plastic şi a doua zi a expediat-o cu serviciul de poştă internaţională expres, denumit EMS. Iosef aştepta cu inima la gură zi de zi, oră cu oră, să primească providenţialul pacheţel, ca să poată mânca normal şi să se bucure fără rezerve de vizita la iubiţii lui din Montreal.

Au mai trecut câteva zile, zile de tensiune, de telefoane la poşta israeliană şi la asociatul ei din SUA, şi la 10 martie a sosit în sfârşit pacheţelul cu proteza. Iosef a clătit-o cu apă caldă şi a băgat-o la locul ei în gură, fericit. Din necazurile şi bucuriile bătrâneţii!

După trei săptămâni la Montreal, Sara şi Iosef au vizitat timp de o săptămână, cu o excursie organizată, pitorescul nord al Canadei, aşa numitul „British Columbia", cu superbele oraşe Vancouver şi Victoria, cu pitorescul orăşel balnear Banff, ba au zburat cu un hidroavion în Alaska, unde au rămas însă numai două ore. Au parcurs o mare parte a traseului cu un autobuz elegant, o altă parte cu un tren special pentru turişti, iar drumul de întoarcere la Vancouver l-au făcut cu un vapor de croazieră, de-a lungul coastei de vest a Canadei, admirând golfurile, insulele şi observând uneori marile balene ieşind la suprafaţă ca să respire.

Întorşi la Tel Aviv cu imaginile de neuitat din excursie, dar mai ales cu imaginile celor dragi din Montreal în suflet, Sara şi Iosef şi-au reluat rutina vieţii de pensionari. Sara cu bucătăria, cu gimnastica şi înotul la club, cu vizitele la prietene, dar şi cu mersul la biroul condus acum de David, ca să mai participe la proiectare, schiţând în linii mari soluţiile arhitectonice, iar Iosef cu partidele de bridge la club sau cu prieteni, cu gimnastica, înotul şi tenis la club, cu corespondenţa cu prieteni de pretutindeni prin internet şi cu citirea cărţilor preferate (romane istorice, vieţile oamenilor celebri, ca de exemplu, „Curtea ţarului roşu" şi chiar „Hitler", în două volume, etc.) şi a revistelor la care era abonat. („Minimum", revista lunară în limba română, săptămânalul „Time Magazine", şi lunarul „National Geographic", în engleză).

Şi la Montreal, dar şi după întoarcerea în Israel, Iosef a simţit la măselele de jos, din dreapta, o slabă durere, când mesteca alimente mai tari. Decis să meargă la un dentist care să-l examineze şi să-l trateze, Iosef nu ştia la care dentist să se adreseze: cel care îl tratase ani de zile, îi implantase măselele şi îi potrivise proteza, era plecat definitiv în Anglia. Să ceară prietenilor să-i recomande un dentist? Fiecare dentist are pacienţii lui şi deci fiecare prieten îl va recomanda pe dentistul lui, aşa că nici o recomandare nu este mai competentă ca alta, nici un dentist mai bun ca altul: depinde cărui prieten i te-ai adresat. În consecinţă, Iosef a hotărât să se adreseze unui dentist a cărui firmă o văzuse, nu departe de locuinţa lui din Ramat Gan, dentistul Richard Weiss, studiat la New York, specialist în „family dentistry and implantology".

Zis şi făcut. A intrat la dentist, care a întrebat cine l–a recomandat, „ca să ştie cui să-i mulţumească." Iosef i-a expus teoria alegerii neconcludente în baza căreia a hotărât să i se adreseze fără nici o recomandare, numai după firma din stradă. Destul de mirat, dentistul l-a trimis să-şi facă „panorama”, radiografia întregii dentiţii, după studierea căreia i-a curăţat piatra de pe dinţi şi i-a plombat două carii, urmând să stabilească ulterior programul complet al tratamentului măselelor inferioare din dreapta.

Doctorul dentist Richard Weiss avea cam 65 de ani, purta tichie pe cap, ca orice evreu religios, şi vorbea cu puternic accent american. Cabinetul lui era dotat cu toată aparatura modernă, inclusiv „Roentgen” dentar, dar nici la prima, nici la a doua vizită nu era nimeni în sala de aşteptare, deşi la prima Iosef a intrat neprogramat, iar la a doua a venit un sfert de oră înaintea orei programate. Acest fapt, ca şi comportamentul dentistului, niţel ramolit, l-a pus pe gânduri. „Dar dacă Weiss este un dentist prost şi de aceea nu are pacienţi, cum stau atunci cu teoria alegerii neconcludente, după recomandarea unui prieten ales la întâmplare?” Pentru nişte plombe banale nu are mare importanţă capacitatea profesională a dentistului, dar pentru un tratament serios, cu eventuala extragere de măsele şi cu implantarea altora este nevoie să se adreseze unui dentist de care să nu se îndoiască. De aceea Iosef a hotărât să renunţe la teoria lui şi să ceară recomandarea unui dentist bun de către unul sau altul dintre prietenii lui, cărora să le ceară amănunte care să justifice şi să fundamenteze alegerea finală a dentistului.

La aproape 87 de ani, Iosef avea aceeaşi alură sportivă ca în tinereţe (la înălţimea lui de 1.85 m. cântărea 70 de kilograme, exact ca la 25 de ani), avea păr bogat, alb ca zăpada, dar sprâncenele erau un amestec de castaniu şi alb. Citea fără ochelari, deşi se operase de cataractă la amândoi ochii. Încă îşi mai conducea maşina, juca tenis şi înota în bazinul clubului, ar fi vrut să încerce să urce pe bicicletă ca în tinereţe, dar Sara nu era de acord. – „La vârsta ta orice cădere poate cauza fracturi dacă nu chiar moartea.”

Cu toată excelenta lui condiţie fizică, Iosef nu uita ce vârstă are, îşi verifica periodic tensiunea arterială, componenţa sângelui, buna funcţionare a inimii („EKG” prin telefon, abonat la o societate de prim ajutor) şi lua zilnic medicamentele prescrise de medicul de familie şi de medici specialişti (pentru reducerea tensiunii arteriale şi a colesterolului).

Problemele bătrâneţii!

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Str. Shaul Hamelech, nr. 21, 64367 Tel Aviv
Tel.: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: tlv_icr@netvision.net.il

Institutul Cultural Român de la Tel Aviv organizează în luna decembrie 2007 următoarele evenimente:

3-8 decembrie 2007: Cu ocazia Zilei Naţionale a României, Orchestra CONCERTO a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti va susţine concerte conform următorului program:

- **luni, 3 decembrie, la Auditorium Hall din Haifa, la orele 20.00**
- **marţi, 4 decembrie, la Clermont Hall, Şcoala de Muzică Buchmann-Mehta din cadrul Universităţii din Tel Aviv, la orele 19.30**
- **miercuri, 5 decembrie, la Wise Auditorium din cadrul Academiei de Muzică şi Dans din Ierusalim, Campusul Givat Ram, la orele 20.30**

Independent, în data de 8 decembrie 2007, la Beer Sheva, Orchestra va susţine un concert în încheierea Festivalului „Sunetele Deşertului”.

* **12-16 decembrie 2007: lansarea oficială în Israel a filmului „4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile”, în regia lui Cristian Mungiu şi distins cu premiul Palme d'Or la Festivalul de Film de la Cannes. Proiecţiile vor avea loc la cinematecile din Tel Aviv şi Ierusalim. Evenimentul este organizat de Institutul Cultural Român în parteneriat cu Shapira Films, Cinemateca din Tel Aviv şi Cinemateca din Ierusalim.**

* **12-21 decembrie 2007: turneul Teatrului Lucia Sturdza Bulandra din Bucureşti**

- **vineri, 14 decembrie, orele 21.00, şi sâmbătă, 15 decembrie, orele 20.30, la Teatrul Karov: „Molly Sweeney” de Brian Friel, în regia lui Alexandru Dabija**
- **duminică, 16 decembrie, orele 16.00, la Teatrul Municipal Cameri: „Unchiul Vanea” de A. P. Cehov, în regia lui Iuri Kordonski**
- **duminică, 16 decembrie şi luni, 17 decembrie, orele 20.30, la Teatrul Municipal Cameri: „Unchiul Vanea” de A. P. Cehov, în regia lui Iuri Kordonski**
- **miercuri, 19 decembrie şi joi, 20 decembrie, orele 20.30, la sala „Anisson” din Tel Aviv, str. Saadia Gaon nr. 7: „Căsătoria” de Gogol, în regia lui Iuri Kordonski**

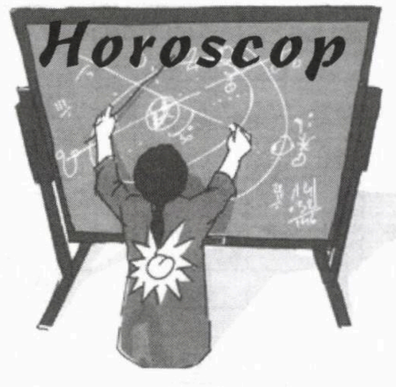

Decembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Sunteți plin de energie și încercați să vă puneți în aplicare anumite planuri de mult concepute. O ruptură vă afectează enorm, dar nu vă exteriorizați sentimentele. Pe plan conjugal, vă bucurați de armonie.

Culoare: verde aprins.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Mici neplăceri pasagere, uneori inerente. Supravegheați-vă cu multă atenție sănătatea și nu ignorați anumite simptome. Aștrii vă sunt favorabili.

Numere: 3,15, 21.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Un conflict bănesc vă neliniștește. Totul se va rezolva însă mai simplu decât vă închipuiți. Ar trebui să aveți mai multă încredere în dumneavoastră, dar și în cei care vă sunt cu adevărat apropiați.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Nu cedați presiunilor care se exercită asupra dumneavoastră. Judecați lucrurile cu calm. În familie veți avea unele neplăceri pe care le uitați imediat, deoarece veți constata că au fost rezultatul unor vorbe aruncate la întâmplare.

Numere: 1, 6, 20.

Leu (23 iulie – 22 august): Nu vă neglijați obligațiile pe care vi le-ați asumat. Faceți toate eforturile pentru a depăși starea de nervozitate în care trăiți în ultima perioadă. O plimbare, o întâlnire cu prietenii apropiați sau o convorbire „de la inimă la inimă" vă vor ajuta enorm.

Culoare: orange.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Acceptați unele compromisuri dacă nu contravin principiilor dumneavoastră. Dați dovadă de mai multă maleabilitate și lucrurile se vor aranja. O discuție aprinsă pe teme politice vă îndepărtează de o persoană pe care ați crezut-o apropiată crezului dumneavoastră. Neplăcerile bănești vor fi depășite cu ușurință. Nu luați totul în tragic și nu faceți drame din nimicuri.

Numere: 10, 14, 31.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Sunteți epuizat fizic și psihic. Acum este momentul să lăsați tot ce vă frământă deoparte, căci numai calmul trebuie să vă preocupe. Fiți convins că dreptatea este numai de partea dumneavoastră și că tot ce ați întreprins de-a lungul timpului a fost judicios. Odihniți-vă! Nu uitați că oamenii care v-au dovedit fidelitate nu v-au părăsit nici o clipă și sunt alături de dumneavoastră.

Culoare: galben pal.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Vă comportați ca un Don Juan căruia totul îi reușește. Ignorați sensibilitățile partenerei dumneavoastră de viață și acest fapt ar putea avea consecințe neplăcute. Sunteți fermecător în societate, dar bărbații pe care-i întâlniți devin brusc reticenți.

Numere: 18, 26, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Aveți tendința să începeți prea multe lucruri deodată, de teamă că timpul vă va fi insuficient. Este o greșeală, deoarece totul va părea de mântuială și îi veți dezamăgi pe cei din jurul dumneavoastră. În familie vor izbucni certuri fără motiv numai și numai din cauza nervozității pe care o manifestați în orice ocazie. Calmați-vă, apreciați faptele tuturor la justa lor valoare și faceți-vă un examen de conștiință.

Culoare: gri.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Plătiți foarte scump, cu sănătatea chiar, iluziile pe care vi le-ați făcut. Nu așteptați înțelegere de la oameni fără inimă. Nu ați văzut, sau nu ați vrut să vedeți că ranchiuna, răutatea fără nici un motiv, invidia, frustrările sunt pur și simplu o boală grea. Mulțumiți-vă să judecați acești oameni doar după comportamentul și faptele lor, nu după cuvinte. Fiți convins că într-o zi își vor primi pedeapsa meritată. Nu regretați nici o clipă că v-ați purtat frumos cu ei.

Numere: 7, 10, 13.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Veți trece peste toate obstacolele care acum vi se par imposibile. Nu vă neglijați sănătatea din cauza problemelor bănești. Se vor rezolva în curând printr-un ajutor nesperat, venit din partea unui vechi prieten din depărtări. Acasă vă bucurați de înțelegere.

Culoare: argintiu.

Pești (19 februarie – 20 martie): Nu disperați. Vedeți și partea pozitivă a diverselor întâmplări. Soarele va străluci și pentru dumneavoastră.

Numere: 11, 33, 42.

Interim

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

Teste!!

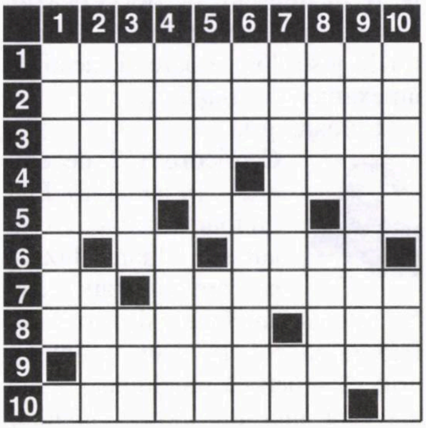

ORIZONTAL: 1) Teste (pl.). 2) Ibis (pl.). 3) 10 metri! 4) A pune uşor mâna – Personaj feminin din desenele animate ale americanului Max Fleischer (Betty). 5) Cursă! – Cadou – A exista. 6) Ascuns la urmă! – Etajeră. 7) Linişte, vă rog! – Stropite cu diferite culori. 8) Lipsiţi de umezeală – Aci se întoarce! 9) Întrebuinţat ca un medicament. 10) Stau deasupra cutiuţelor.

VERTICAL: 1) Surori rusoaice, foste campioane olimpice la atletism (Tamara şi Irina). 2) Sunt (pop.) – Subiect. 3) Zeul păstorilor, care cânta la nai (mit.) – Dop de lemn. 4) Singura! – Armă formată dintr-o lamă dreaptă şi cu două tăişuri, din gardă şi mâner, cu care se poate tăia şi împunge. 5) Idem (presc.) – Moral. 6) Oasele de la articulaţia picioarelor. 7) Partea de la umăr până la încheietura mâinii – Ion Lupescu. 8) Oxigen – Încetinesc viteza. 9) Ftizie. 10) 3,14 – Praf medicinal.

DICIŢONAR: Boop, press, pan, tima, timo.

NOTĂ: *Fiţi foarte atenţi la primele trei definiţii de la Orizontal. Este o surpriză!*

MINA NIŢĂ

Intermezzo

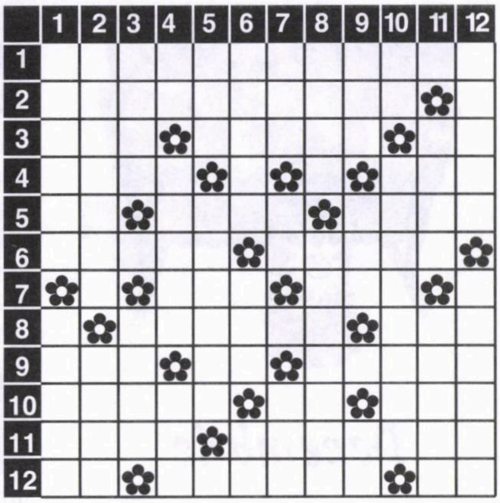

ORIZONTAL: 1) Umblă cu vorba de colo-colo. 2) Face lucruri nevăzute. 3) Plin de farmec – Cadru didactic – Scaun portativ. 4) Vechi stat în Asia – Dat cu cremă. 5) Carei! – Inventar nominal – Operaţie pentru o bună inspiraţie (inf.). 6) Morală – Una la mână! 7) Descusută! – Ca o zână. 8) Te ridică în ochii tuturor (pl.) – Rănite puţin! 9) Nici în casă, nici afară şi în casă şi afară – Invitaţie nepoliticoasă – Producător de must. 10) Transmis din gură în gură – În scut! – Plin de apă. 11) Vin… vechi – Definiţi prin cuvinte. 12) Simbol luminos – Are fripturi – Ionescu Ana.

VERTICAL: 1) Lucrare de geniu – Curent alternativ. 2) Băgate sub piele – Au multe arii. 3) Mijloc de comunicaţie – Bine legat. 4) Miez la brânză! – Barem – Insulă în Suedia. 5) În teică! – Taie piroane. 6) Bune de vânat – Lumea celor care nu cuvântă – Mărită! 7) Tonaj redus! – Culpe! – Tare ca stejarul. 8) În afişat! – Suporturi la baterie. 9) File de dosar! – Alee fără sfârşit! – Munte! 10) Cal de mare – Viteze mari. 11) Casă de sticlă – Purtători de samare. 12) A degaja – A lega la gură (fig.)

DICŢIONAR: Anam, fee, uto, eic, ona, osa.

S. ARONOVICI

Fostul mare şahist Bobby Fischer (mamă evreică), un Kapo ultra-cunoscut datorită atacurilor sale repetate împotriva neamului evreiesc, a declarat de curând, la Copenhaga, că "Statele Unite este un stat nelegitim, la fel ca statul banditesc Israel; evreii nu au nici un drept să trăiască acolo, ţara aparţine palestinienilor".

Indiferent ce părere ai despre el, trebuie să recunoşti că tipul a realizat, pe tot parcursul vieţii, performanţe extraordinare. Pe vremuri a fost campion mondial la şah, astăzi este campion mondial la ura evreiască de sine.

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

La hipodrom: Trecatoare, rotas, cros, od, latoasa, pasi, al, ul, oja, apus, o, t, hat, rata, liberi, on, pasune, ace, antrenori, iti, uimiti.

Vorbe: Debarasator, examinatori, stratificat, prenumerare, iam, rau, te, cs, antreu, p, acere, iurta, totali, mari, uli, anti, ie, raca, copiat, aranjamente.

Vedetă: I, f, p, o, b, incapatinat, feline, ata, mi, satuc, am, c, a, mx, za, asta, trata, era, dihor, epurare, mi, ari, set, ave, suvenir, kimbasinger, ti, a, tain, nou, ale, trup, zidarita, c, eden, povete, ca, aci, ogoia, a, sul, animata, anosta, idila, elev, brat, ce, aducatori, to, rar, urias, r, repara, pitulici.

SIMETRIE

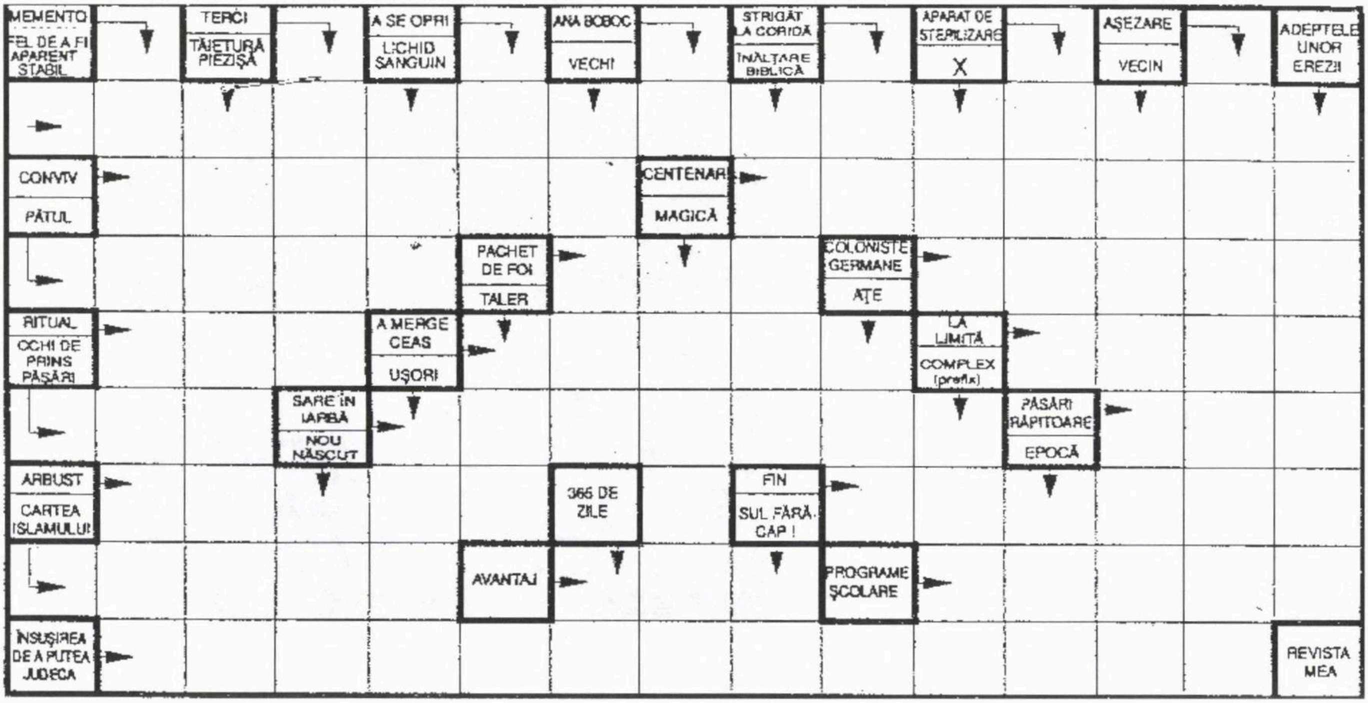
MEMENTO
FEL DE A FI APARENT STABIL
TERCI
TĂIETURĂ PIEZIȘĂ
A SE OPRI
LICHID SANGUIN
ANA BOBOC
VECHI
STRIGĂT LA CORIDĂ
ÎNĂLȚARE BIBLICĂ
APARAT DE STERILIZARE
X
AȘEZARE
VECIN
ADEPTELE UNOR EREZII
CONVIV
PĂTUL
CENTENAR
MAGICĂ
PACHET DE FOI
TALER
COLONISTE GERMANE
AȚE
RITUAL
OCHI DE PRINS PĂSĂRI
A MERGE CEAS
UȘORI
LA LIMITĂ
COMPLEX (prefix)
SARE ÎN IARBĂ
NOU NĂSCUT
PĂSĂRI RĂPITOARE
EPOCĂ
ARBUST
CARTEA ISLAMULUI
365 DE ZILE
FIN
SUL FĂRĂ CAP !
AVANTAJ
PROGRAME ȘCOLARE
ÎNSUȘIREA DE A PUTEA JUDECA
REVISTA MEA

ȘTANȚE

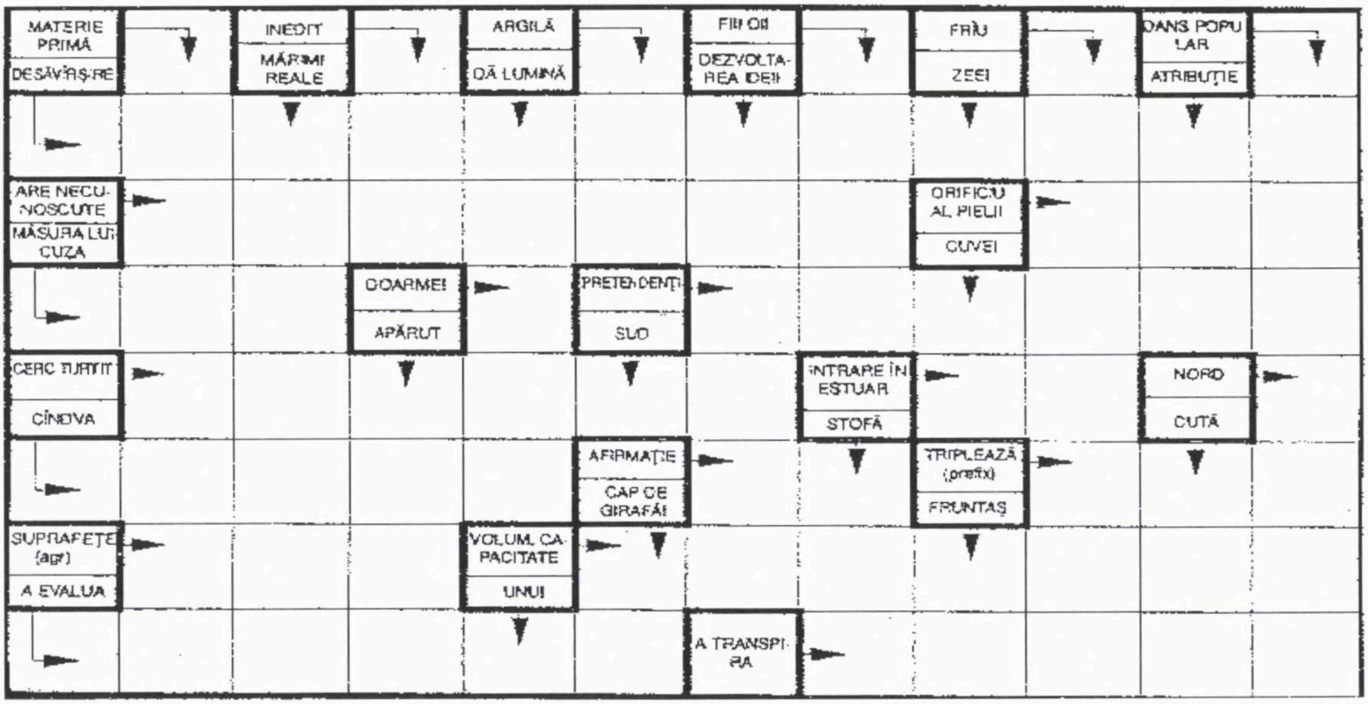
MATERIE PRIMĂ
DESĂVÎRȘIRE
INEDIT
MĂRIMI REALE
ARGILĂ
DĂ LUMINĂ
FIII OII
DEZVOLTAREA IDEII
FRÎU
ZEEI
DANS POPULAR
ATRIBUȚIE
ARE NECUNOSCUTE
MĂSURA LUI CUZA
ORIFICIU AL PIELII
CUVEI
DOARME!
APĂRUT
PRETENDENȚI
SUD
CERC TURTIT
CÎNDVA
ÎNTRARE ÎN ESTUAR
STOFĂ
NORD
CUTĂ
AFIRMAȚIE
CAP DE GIRAFĂ!
TRIPLEAZĂ (prefix)
FRUNTAȘ
SUPRAFEȚE (agr)
A EVALUA
VOLUM, CAPACITATE
UNUI
A TRANSPIRA

DICȚIONAR: Aba.

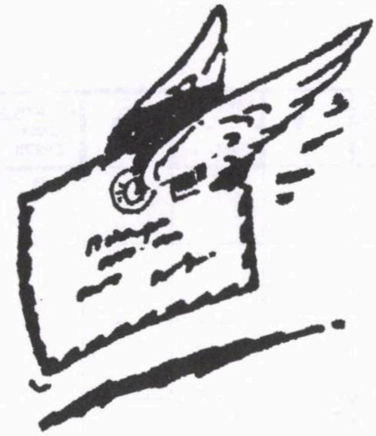

Frica

Nu îmi amintesc multe din prima copilărie. Îmi amintesc însă că o sfâşiere a iluziilor am avut-o la 5 ani. Până în acel timp al meu lumea îmi părea minunată. Cerul era albastru dar nu era infinit. În interiorul şi în exteriorul bolţii lui nu existau nenumărate mistere şi întrebări. Pluteam într-o lume limpede şi sufletul îmi era proptit în certitudini. Credeam că dincolo de cer zburau îngeri şi zâne aurii care veneau adeseori penntre oameni. Dumnezeu cu plete dalbe avea în grija lui şi văzutul şi nevăzutul. Nu îmi era frică de nimic.

Într-o zi mi s-a spus că dincolo de cer era tot cer, mereu cer şi că acolo departe nu se aflau nici îngeri, nici zâne aurii, ci numai stelele, luna şi sorii, mulţi sori. Mă uitam în depărtări şi plângeam. Nu puteam crede că părinţii şi toţi dragii mei ca şi cărţile din care mi se citea minţiseră. De ce? Părea atât de absurd că un alt şir de cuvinte putuse destrăma lumea de până atunci, reală pentru mine. Nu am mai înţeles ce mă înconjura. Aşa am aflat pentru prima oară că există frica. Frica îmi tulbura sufletul. Aşa am aflat şi că ea trebuie stăpânită ca să mai putem respira în voie.

Da, mi-a fost adeseori frică de întuneric şi apoi de antisemiţii de pe strada unde locuiam, de legionarii care mărşăluiau pe străzi, de bombe, mai târziu de securitate, de vecini, de colegi. Mi-a fost frică şi îmi mai este încă frică de oameni. Dar am învăţat şi ce înseamnă curajul, mistuirea fricii.

Felicia Mohr
Bucureşti

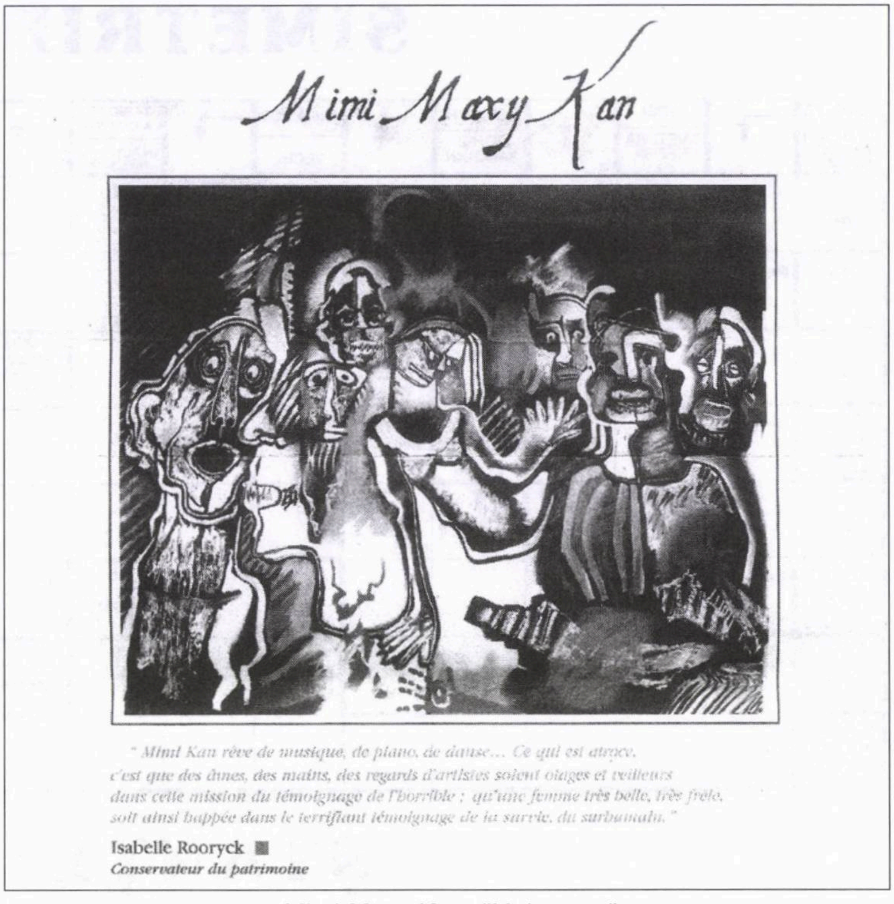

Mimi Maxy Kan

" Mimi Kan rêve de musique, de piano, de danse… Ce qui est atroce, c'est que des âmes, des mains, des regards d'artistes soient otages et veilleurs dans cette mission du témoignage de l'horrible ; qu'une femme très belle, très frêle, soit ainsi happée dans le terrifiant témoignage de la survie, du surhumain."

Isabelle Rooryck ■
Conservateur du patrimoine

Mimi Maxy Kan: "Holocaust"

Mimi Sharaga Maxy şi nişte întâmplări din Israel

Contrariat de ştirile culese din presa scrisă şi apoi comentată la TV, am înţeles că o serie de tineri – din Israel – au îmbrăţişat ideologia nazistă şi au adoptat semnul svasticii. De altfel această tendinţă de reînviere a acestui criminal trecut se poate observa în mai multe puncte cardinale de pe acest frământat glob terestru.

Regretata artistă plastică Mimi Sharaga Maxy, devenită prin căsătorie Kan, mi-a trimis un afiş ilustrat a cărui imagine o puteţi aprecia din fotografia alăturată.

Mimi Maxy Kan, în ultimii ei ani de viaţă a trăit, alături de soţul ei, în Franţa, iar realizările ei plastice s-au bucurat de profunde aprecieri pozitive.

Marcel Suliţeanu
Boston, SUA

Moses Gaster în Ungaria

La Budapesta a apărut, după 1990, o colecţie de înaltă calitate intitulată "Judaica & Hungarica", unde sunt publicate diverse studii (cu rezumate în engleză şi germană) despre relaţiile dintre evrei-maghiari şi români sau despre remarcabile personalităţi ale acestora.

Într-un volum mai vechi (1993) am găsit, în completarea celor arătate de Dr. Leon Volovici în "Minimum" (ianuarie 2007), două articole care cred că interesează şi publicul larg al cititorilor şi vorbitorilor de limbă română. Sub titlul general "Encyclopedia Transylvanica – Izvoare şi studii", colecţia Judaica & Hungarica publică o amplă lucrare a lui Moses Gaster, "Din istoria interferenţelor culturale şi politice dintre evrei, maghiari şi români", într-o ediţie îngrijită şi prefaţată de Miskolczy Ambrus. Volumul are peste 250 de pagini şi se deschide cu studiul foarte competent al lui Ambrus intitulat "De la dezvoltarea tradiţiilor la naţionalismul modern: răzvrătirea lui Moses Gaster".

Moses Gaster s-a născut în 1856 la Bucureşti, iar în societatea evreiască de atunci, familia lui trecea drept una aristocratică.

Străbunicul lui, Anschel Brauer, a fost vice-consul al Austriei la Bucureşti. Tatăl activa şi în calitate de comerciant dar, ca supus olandez, se afla în slujba consulatului Olandei. Mama era fiica unei familii culte din Rusia.

Într-o lume a toleranţei relative care domnea la sfârşitul secolului 19 în Bucureşti, Gaster îşi aminteşte că "studenţii transilvăneni au fost cei care au adus antisemitismul"; răspândirea şi desfăşurarea antisemitismului în Muntenia este opera refugiaţilor din Ardeal.

Sub aceste influenţe mulţi dintre revoluţionarii munteni de la 1848, propovăduitori atunci ai emancipării evreilor, au ajuns prin 1860 să răspândească prin scris, cuvânt şi faptă antisemitismul. La 30 iunie 1866 a izbucnit, în special la Bucureşti, o mişcare de mase antisemită condusă, după părerea consulului francez, de către Ion Eliade Rădulescu şi Cezar Bolliac, personalităţi proeminente ale revoluţiei de la 1848 şi deschizători de drumuri ai beletristicii româneşti. Au fost ciocniri sângeroase, cazuri de maltratare a populaţiei evreieşti, incendieri de sinagogi şi de aşezăminte culturale şi sociale, ca şi de case în care locuiau evrei. Aceste manifestări au izbucnit tocmai atunci când Parlamentul intenţiona să dezbată articolul 5 al noii Constituţii în curs de elaborare, unde se prevedea deplina egalitate în drepturi civice a evreilor "naturalizaţi", de unde perspectiva emancipării unor considerabile mase evreieşti.

Moses Gaster

Problema evreiască luase forme acute mai ales în Moldova, unde "clasa de mijloc", pătura comercianţilor şi meşteşugarilor – conform consemnărilor din epocă – era alcătuită aproape exclusiv din evrei. În acea vreme aproape o treime a populaţiei urbane consta din evrei, care nu aveau dreptul să locuiască la sate. Proporţia numerică a atins pe întreaga Moldovă cifra de 10%.

Schimbarea de regim – de la domnitorul Cuza la prinţul şi apoi regele Carol I de Hohenzollern, care era mult criticat pentru că nu era ortodox şi nu vorbea româneşte, a agravat şi mai mult situaţia; toate acestea sub apăsătoarele poveri ale înapoierii economice şi sociale. În asemenea condiţii, problema evreiască se dovedea a fi o supapă ideală pentru cei de la putere. Chiar a doua zi după excesele antisemite din Bucureşti, Ion Brătianu scria într-un articol că "evreii sunt o plagă socială şi un pericol pentru naţiunea română chiar şi prin sporul lor numeric".

Un an mai târziu, când se afla în Moldova pentru a înfrânge năzuinţele separatiste, "ca să dobândească simpatia micii burghezii indigene, care, din cauza propriei sale indolenţe, nu poate face faţă concurenţei active a populaţiei evreieşti şi din cauza aceasta o invidia la extrem – scria consulul rus – ministrul liberal a pornit o adevărată cruciadă împotriva nefericiţilor de evrei, deşi cândva se erijase în apărător al lor".

Sub pretextul vagabondajului, sute de familii evreieşti au fost smulse din căminele lor şi escortate sub pază, fără pic de alimente, la frontieră. Însă pentru că Austria şi Rusia nu erau dispuse să-i primească pe evrei, transporturile de oameni au fost pornite spre Turcia.

Concepţia lui Gaster – după care antisemitismul românesc a fost provocat şi dezvoltat de către cei din Transilvania – a primit prin anii 1860 o nouă confirmare când Simion Bărnuţiu, unul din dirigenţii desfăşurărilor din 1848 în Transilvania, a ajuns să-i atace... pe apostolii lui Isus în calitatea lor de evrei şi creştinismul drept religie ebraică, spre marele haz dar şi spre îngrijorarea consulului francez.

Titu Maiorescu, unul din modelatorii culturii româneşti moderne, el însuşi ardelean, l-a combătut pe Bărnuţiu, dar Gaster arăta că pentru ani îndelungaţi oligarhia şi-a asigurat lealitatea alegătorilor patologic înfricoşaţi de concurenţa evreiască, surghiunindu-i pe evrei

M. Schwarzfeld, Moses Gaster şi Lazăr Şăineanu

politiceşte, în afara societăţii.

În continuare, studiul descrie viaţa lui Gaster la Breslau (Wroczlaw), unde a studiat câţiva ani, ajungând rabin şi absolvind studiile universitare, ca şi relaţiile încordate cu tatăl său, izbucnite din motive financiare. În plus, Moses voia să ocupe un post de rabin la Iaşi, în timp ce tatăl voia să-l aducă la Bucureşti. Arătând multipla activitate a lui Moses Gaster în domeniul publicisticii şi a răspândirii cunoştinţelor despre evrei şi religia lor, se menţionează că el a editat prima carte de rugăciuni ebraice în limba română. Activitatea ştiinţifică a consacrat-o cercetării culturii româneşti vechi, de la Alexandria până la descântece, de la istorisiri la legende şi de la proverbe până la preziceri. În 1880 i s-a acordat dreptul de a ţine prelegeri la Universitatea din Bucureşti, iar în 1881 Regele i-a conferit ordinul Bene Merenti. În 1886 Titu Maiorescu, cel mai mare gânditor conservator al epocii, l-a propus pe Gaster pentru cooptarea în Academie, dar distincţia a dobândit-o abia în 1921.

La finele secolului 19, soarta evreilor din România a evoluat negativ. Atunci a luat naştere mişcarea "Hibat Zion" şi a început să se organizeze emigraţia spre Palestina. Gaster, împreună cu alte persoane (bancherul Oliphant etc.), a înfiinţat un comitet, în dorinţa de a organiza plecarea imediată – de la o zi la alta – în Palestina a evreimii dintr-un orăşel moldovean (Moineşti), în scopul de a demonstra urmările nefaste pe care le-ar fi avut pentru economia locului plecarea în masă a evreilor. Uniunea evreilor de la Paris, ca şi guvernul român, au fost împotriva acţiunii, dar n-au putut zădărnici organizarea ei. Planul iniţial nu a izbutit, dar circa 200 de familii au plecat totuşi, colonizându-se în Galil (Rosh Pina).

Drept represalii, guvernul român, sub pretextul unui complot, a expulzat în 1885 peste o duzină de intelectuali evrei, printre care Gaster, Hariton Tiktin, Şăineanu, Elias Schwarzfeld etc. Gaster a refuzat să se mai întoarcă în România, deşi la 1888 conservatorii, ajunşi din nou la putere, au abolit decretul de expulzare emis de liberali, iar Titu Maiorescu, personal, l-a anunţat pe Gaster de acest fapt.

După expulzarea sa, Moses Gaster s-a stabilit la Londra, devenind Rabinul Şef al comunităţii sefarde de acolo. El a continuat toată viaţa sa lupta pentru emanciparea şi dezvoltarea conştiinţei naţionale a evreilor, fiind socotit de mulţi "un sionist încă înainte de Herzl".

În încheiere vreau să adaug că în volumul recenzat aici este publicată şi una din lucrările lui Gaster sub titlul "Sabatinii din Ungaria – o schiţă istorică", în care se ocupă de secuii evrei din Transilvania.

P.S. Scriitorul maghiar Miskolczy Ambrus, care s-a îngrijit de editarea lucrării lui Moses Gaster, consemna că în ciuda marii sale personalităţi şi a vastei sale activităţi pentru istoria ştiinţelor şi a lingvisticii, numele său nu s-a dat nici unei străzi şi nu figurează pe nici o placă comemorativă, deşi la Wroczlaw, Bucureşti, Londra sau Ierusalim s-ar fi găsit poate prilejul şi locul potrivit pentru o asemenea comemorare. Şi iată că binecunoscutul istoric dr. Leon Volovici ne anunţă în "Minimum" nr. 238 (ianuarie 2007) că o străduţă din Tel Aviv (cartierul Yad Eliahu) a primit numele de Moses Gaster.

Ing. Michael Hardt
Offenbach, Germania

Aforisme (despre compromisuri)

- Cireşele fac un compromis, lăsându-se prefăcute în gem.
- Căsnicia este un compromis între două sexe care se completează reciproc.
- Mai greu cu doi căpoşi care socotesc că un compromis îi... compromite.
- Dintr-un lanţ de concesii se naşte un şir de laşităţi.
- Ideile au nevoie de argumente, nu de compromisuri.
- Câţi bani nu s-au făcut oare din înţelegeri necurate?

- Cel ce spune că iubeşte fără concesii, e un mare mincinos.
- Legile sunt dure, dar avocaţii ştiu să le înmoaie.
- Accepţi lumea din jur nu pentru că o agreezi, ci pentru că eşti constrâns.
- Viaţa este un compromis între ceea ce este şi ceea ce ar trebui să fie.
- De fapt, ce este un compromis? "Mai laşi tu, mai pun eu, mai ciupim ceva şi de la alţii".
- Când cedezi trecerea unuia ce se nimereşte în drumul tău, oare nu faci un compromis?

Harry Ross
Naharia

Ing. Michael Hardt, Offenbach, Germania (da, filologul Alexandru Graur s-a născut evreu şi a rămas evreu până la sfârşitul vieţii).

I. Zimbler, Haifa (1. Bancuri bune; ne va face plăcere să le publicăm; 2. Cartea regretatului Nelu Marian se poate procura la familia Hary Marcovici, rh. Moran 11/7, Haifa 34652).

Hari Dascălu, Naharia (din păcate, nu există nici o librărie de carte pe limba română aici în Israel; în schimb, există şedinţe).

Prof. Felix Pascal, Ashdod (ideea este interesantă – cum altfel? – dar v-am ruga să completaţi textul cu câteva amănunte **concrete, concrete** şi încă o dată **concrete** despre întâlnirile dvs. cu Mihail Sebastian).

Dr. Thomas T. Forschner, MD, Forrest Hills, New York, SUA (se declară categoric împotriva elogiilor pe care le-au adus unii evrei şef-rabinului dr. Mozes Rosen. D-sa consideră că "Rabinul Roşu", aşa cum îl numeşte, a însemnat o prezenţă nefastă în viaţa evreilor români; după cum se vede, polemica în jurul faimosului lider nu se termină niciodată. Îl laudă d. Beno Zalmanovici de la New York în "Minimum", îl atacă numaidecât dr. Forschner, tot din New York. Singurul lucru asupra căruia avem impresia că toată lumea e de acord, este că această polemică va dura până la finele vieţii noastre.

Şi încă o observaţie: îndeobşte oamenii speră ca, după moarte, să nu fie uitaţi, să se vorbească de ei, altfel spus să aibă o *posteritate*. Ei bine, din acest punct de vedere Rabinul Rosen nu are de ce să se plângă.)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (ne trimite următoarea "Cugetare" în versuri:

Frunză verde de şofran/ Mereu se naşte un Hamman./ Că aşa e la evrei,/ Fiecare generaţie,/ Cu hammanul ei;/ Istoria ne-a arătat/ Că în final,/ Toţi au crăpat,/ Înainte de-a-şi vedea/ Visul realizat,/ Cum a fost cu Arafat./ Iată, nu mai e Sadam,/ Dar avem de-un şir de ani/ Alt duşman la Teheran,/ Care nu a auzit/ Şi nu a învăţat,/ Ceea ce istoria a arătat,/ Că cine-ncepe cu evreii,/ Nu-şi încheie viaţa-n pat!)

Baruch Cohen, Toronto, Canada («Institutul Cultural Român nu–şi dezminte existenţa şi excelenta reputaţie. Volumul 2, preţios ca şi primul, "Întâlniri la Ierusalim" (2001), intitulat "Noi întâlniri la Ierusalim" (2006), în care Leon Volovici şi Costel Safirman ne oferă bogate amintiri din palmaresul "tribului".

Felicit călduros pe acest admirabil şi neobosit cuplu de cercetători ai istoriei obştei evreieşti din România, care ne răsfaţă cu reminiscenţele anilor când comunitatea noastră vibra de viaţa culturală şi literară.

Paginile acestor "Întâlniri" m-au trimis înapoi la anii când eram elev la "Şcolile Unite", director dr. Gross, strada Colonel Orero – Dudeşti, anii 1928-1931. Iar mai târziu, în 1932-1935, la "Cultura", director prof. Kener, înconjurat de o pleiadă de excelenţi pedagogi: dr.

Nou!
A apărut
Pe firul de aţă
de Getta Berghoff

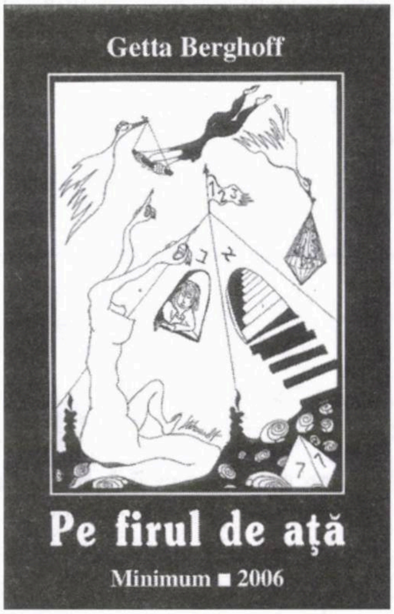

Povestiri din viaţa noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimţite, cu emoţie şi iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăieşte cu ochii minţii.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

……………………………………

Preţul: 70 shekeli
Comenzi la:
GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Beinglas, prof. Littman, J. Blum, Th. Lowenstein.

Volumul mi-a adus în minte şi teatrul Baraşeum; am fost la casa de bilete (printre primii); casieriţa (o blondă drăgălaşă), cu lacrimi în ochi, mi-a spus: "Încă nu pot vinde bilete, nu ştim dacă vom fi autorizaţi a începe spectacolul astă seară!"

Volovici şi Safirman folosesc cu talent cunoştinţele lor în istoria cultural-literară, aducând în acest extraordinar volum pe cei mai aleşi, şi îi îndeamnă să depene amintirile acelor ani în care contribuţia evreilor la literatura şi cultura română a fost de un înalt nivel.»)

Natan Bron, Kiriat Ata, **şi alţii** (Milă! milă! milă! E drept că ne-aţi trimis o dactilogramă, dar, din păcate, panglica de la maşina de scris e atât de obosită, încât ochii noştri nu au putere să descifreze textul.)

M. B., Bucureşti (vă rugăm să nu mai trimiteţi aceeaşi corespondenţă la mai multe publicaţii în acelaşi timp; uitaţi ce ni s-a întâmplat: am cules articolul dvs. şi l-am paginat şi, când era să trimitem revista la tipografie, am descoperit că apăruse în altă publicaţie, tot de-aici, din Israel, şi tot de limbă română.)

Marcel Marcus, Kiriat Sharet (impresionat, ca şi noi, de moartea fulgerătoare a simpaticului Ludi Borstein – un om cu simţul umorului, care ne-a trimis adesea "bancuri" de calitate – a compus, în amintirea prietenului, acrostihul de faţă:

*Linia vieţii tale, modestă, competentă, într-o secundă s-a frânt./ Uluiţi, Sonia, familia, prieteni, te–au condus la mormânt./ **D**intre amintiri răsare chipul sprinten, voios, luminos/ **I**magini ale tinereţii băcăoane; multora le-ai fost de folos!)*

H. Arnold, Tel Aviv (adresa d-lui I. Alpern, corespondentul nostru din Elveţia, este: 18 Av. de Luserna, Genève 1203.)

Florin Z. Florin, Bucureşti (o îmbrăţişare.)

A. Helman (îi roagă pe cititorii care ştiu ceva despre soarta Miei Morgan, fostă profesoară de latină la "Şcoala Centrală de fete" – ex-Zoia Kosmodemianskaia – din Bucureşti, stabilită prin anii '80 în Suedia, să-i dea de veste prin intermediul revistei.)

Petre Cioclu, Kiriat Yam (prozator dar şi epigramist cunoscut în ţara de origine, a participat de curând la trei dueluri, despre care s-a vorbit în presă. Protagoniştii: Cioclu de la noi şi Gh. Penciu, pe de o parte, şi Sorin Beiu, pe de altă parte, amândoi locuind în România. Iată despre ce e vorba:

Între Sorin Beiu şi Petre Cioclu:

Nu te contrazic/ Recunosc, e-adevărat,/ "Pene" am eu multicele,/ Însă nu mă umflu-n ele,/ Cum te faci tu vinovat. [Sorin Beiu]

Căldură mare

Versul tău cam leşinat,/ Ameţit, bătut de val,/ Are-o cauză-am aflat:/ E prea cald pe litoral! [Petre Cioclu]

Situaţia critică

Litoralul mi-a făcut "figura"/ Şi de la o vreme mă simt rău,/ Că de-abia pot suporta căldura,/ Dar să mai suport şi... scrisul tău! [Sorin Beiu]

ISRATON
Aparate auditive LTD.

ISO 9001:2000 IQC Institute of Quality & Control Certified Quality Management System

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat - ultramodern - pentru a testa noile aparate auditive, superperformante - cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 decembrie a.c.

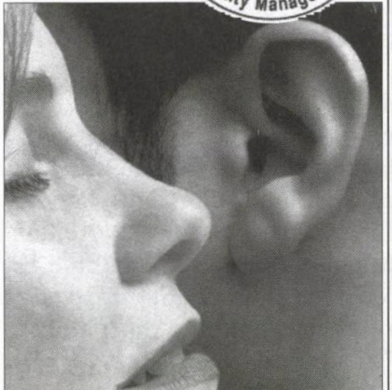

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter, în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il E-mail: israa@bezeqint.net

Apropo de litoral

De vreun an, ca să-nţeleg, mă zbat,/ De ce naiba stai pe malul mării/ Dacă scrisul tău – tu n-ai aflat? –/ Nu a prea simţit efectul sării. [Petre Cioclu]

Între Gh. Penciu şi Petre Cioclu

Penciu a urmat un tratament geriatric

Grozav mai fuse tratamentul!/ Mă simt, Petrică, de minune,/ Dar... cred c-aş fi cedat talentul/ Pentru ceva ce nu se spune. [Gh. Penciu]

În schimbul ce-l propui, obscur,/ Dreptate trebuie să-mi dai,/ Deşi aş vrea să nu fiu dur:/ Nu poţi ceda decât ce ai! [Petre Cioclu]

Riposta

În duelul dintre Gh. Penciu şi Mihai Trufaşu, apărut în cartea acestuia din urmă, "Spadasinii râsului", e pomenit foarte des numele de Cioclu:

V-o spun pe şleau, chiar de par hâtru:/ Duelul vostru mă deprimă,/ Că-n loc să mă luaţi arbitru,/ Mă folosiţi din plin de rimă. [Petre Cioclu]

Duel Petre Cioclu – Gh. Penciu

De nu-nţelegi, n-am nici o vină./ Eu nu ţintesc s-ajung pe-un soclu./ Prefer un loc pe-o strapontină/ Decât să duelez c-un Cioclu. [Gh. Penciu]

Chiar de ai sau n-ai vreo vină,/ Şi n-aspiri s-ajungi pe-un soclu,/ Împăcat c-o strapontină,/ Tot nu scapi de mine: Cioclu. [Petre Cioclu]

Aluzia, vădit, e rea,/ Se simte-n tine ironia,/ Dar nu-nţeleg, pe legea mea,/ De ce nu-ţi schimbi tu meseria? [Gh. Penciu]

În universul epigramei,/ Închid adesea ciclul dramei,/ Când duc la groapă autorii/ Ce şi-au "omorât" cititorii. [Petre Cioclu])

A. Carmy, Ierusalim (cartea despre Botoşani poate fi procurată la autor; tel. 02/625-4391.)

Sima Inberg, Ramat Hasharon; **Bertold Aberman** (şi nu Abraham, cum din greşeală a apărut în numărul trecut, la rubrica "Primim"), Natzeret-Illit; **Simona Nistor-Viano,** Bucureşti; **Claudia Wiener,** Lyon, Franţa; **Izi Schwartz,** Bat Yam; **Monica Bilan,** Germania; **Ing. M. Arielly,** Haifa; **Ing. Mauriciu Saiovici,** Ierusalim; **Marta Bacal,** Paris; **Viorica Weissman,** Ierusalim; **Dr. Edgar Brauner,** Boston, SUA; **A. Weinstein,** Rishon Lezion; **Ricu Bernştein,** Carmiel; **Rubin Bogomoli,** Rehovot (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Un cartonaş roşu pentru „Gazeta Sporturilor"

Cititorii noştri sunt la curent cu uimitoarea ieşire "anti" a cunoscutului critic şi istoric literar Dan C. Mihăilescu, reprezentant de seamă al "elitei" culturale din ţara noastră de origine. La rubrica "Scurt" vorbim despre câţiva intelectuali din aceeaşi categorie care au păşit pe drumul deschis de d. D.C.M. Dar *mişcarea* sa nu se limitează la lumea culturală. O întâlnim, mai nou, şi în presa sportivă. Motivul grohăitului l-a constituit meciul de fotbal dintre Israel şi Rusia, disputat luna trecută pe stadionul Ramat Gan. Povestea acestui meci este cunoscută. Israelul era oricum eliminat din cursa pentru calificarea în turneul final al viitoarelor campionate europene din 2008 (în Elveţia şi Austria). Victorie, înfrângere sau meci nul, pentru alb-albaştri era totuna. În schimb, pentru alte două echipe din grupă, Anglia şi Rusia, rezultatul era o chestiune de viaţă şi de moarte. Dacă ai noştri pierdeau, ruşii se puteau considera ca şi calificaţi în finală. Dacă ai noştri câştigau, englezii se puteau considera ca şi calificaţi în finală, cu condiţia să câştige jocul cu Croaţia de pe Wembley (că l-au pierdut, asta-i altă căciulă).

...În acest context, a apărut în "Gazeta Sporturilor" din Bucureşti un articol despre faimosul miliardar evreu-rus Roman Abramovici, trăitor la Londra şi patron al clubului "Chelsea": *"Pe filiera sângelui său evreiesc* – scrie ziarul – *ar fi fost simplu să le propună un... ghişeft israelian şi să trimită Maica Rusie în Europa".*

Cu alte cuvinte, mergând pe filiera sângelui său evreiesc, Roman Abramovici urma să facă un "ghişeft israelian", dând vreun milion de euro celor de la Federaţia noastră de fotbal pentru ca naţionala Israelului să piardă meciul cu Rusia. Fapt care, de altfel, nu ar fi surprins pe nimeni prea tare, deoarece oaspeţii sunt oricum mai buni decât unsprezecele alb-albastru.

Spre dezamăgirea jigodiilor de la "Gazeta Sporturilor" (şi a altora aşijderea), n-am asistat la nici un "ghişeft". Naţionala noastră (deşi – repetăm – nu mai avea nici o şansă de calificare!) şi-a apărat şansele, corect, aşa cum se cuvine, învingându-i pe ruşi cu 2-1.

Urmarea: Rusia s-a calificat în finala Campionatului European, iar "Gazeta Sporturilor" s-a calificat în turneul final al foilor fasciste din Europa.

În numărul viitor:

"Religie şi istorie"
de A. Grigoriu – Tivon.

Deces

Matilda Ulmu, pictoriță (a fost soția scriitorului Ieronim Șerbu); la București.

Comemorări

Dumitru (Dolfi) Solomon, dramaturg; 75 de ani de la naștere.

Mihai Stoian, reporter, prozator; 80 de ani de la naștere.

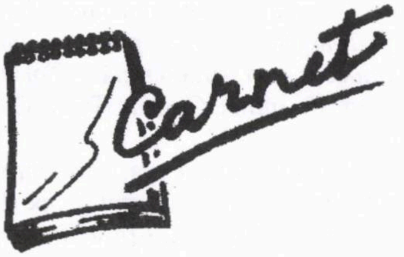

Manifestări, manifestări...

5.11.07; la ICR Tel Aviv: conferința prof. ing. I. Guttman Ben-Zwi "Impresionanta epopee a aviației din România".

10.11.07; la "Beit Hana Hushi" din Haifa: matineu literar consacrat scriitorului David Shlomo la apariția cărții sale "Înmugurire de toamnă".

12.11.07; la "Beit Ariela" din Tel Aviv: sărbătorirea apariției noului număr al revistei "Izvoare" (nr. triplu 42-43-44).

15.11.07; la ICR Tel Aviv: expoziția de fotografie documentară "Culorile timpului – Arta sinagogală în Moldova" de Teodor Răileanu și dr. Ilia Radov.

20.11.07; la Cercul literar "Mihail Sebastian" din Naharia: seară literară consacrată poetului S. Carmel cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață.

3.12.07; la Auditorium-ul din Haifa: concert organizat de ICR în cinstea Zilei Naționale a României.

4.12.07; la Universitatea Tel Aviv: concert organizat de ICR în cinstea Zilei Naționale a României.

3.12.07; la Academia de Muzică și Dans din Ierusalim: concert organizat de ICR în cinstea Zilei Naționale a României.

Nouă ani fără zâmbetul luminos, fără neobișnuita căldură umană radiată, fără replicile pătrunzătoare, adânci, înțelepte, călăuzitoare, ale scumpei noastre

Dr. Ing. SUZY STEINBERG ז"ל

Singura forță anti-entropică aici rezidă în gândurile și amintirile dragi despre ea, pe care, de aceea, le punem zilnic în ordine.

Familia

In memoriam

La 16 noiembrie 2007 s-a stins din viață, la București,

Dr. ELENA WEXLER BUTOIANU

distins hematolog, clinician desăvârșit,
cadru didactic care a format multe generații de studenți.
Ne-a părăsit o prietenă de-o viață, o prietenă de neînlocuit.

Puica și Andrei Strihan

Cu nemângâiată durere și tristețe, comemorăm zece ani de la stingerea din viață a dragului nostru

Ing. SORIN ȘOIL ז"ל

a cărui amintire ne însoțește zi de zi.

Familia și prietenii apropiați

Deținătoarea premiului pentru poezie "Benjamin Fondane" Israel 2006 recidivează cu o nouă plachetă de poeme în proză

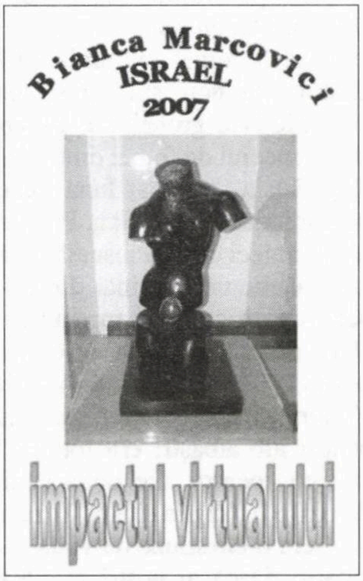

Pentru cititorii fideli primele 10 carti vor fi gratuite!

Costul cărții 40 de șekeli
Comenzi în blogul personal:
http://wxwx.wordpress.com
sau la adresa autoarei:
POBox 3144
HAIFA 31032

Cu prilejul Zilei Naţionale a României
1 Decembrie

urăm poporului şi guvernului român noi succese în dezvoltarea economică, prosperitate si ridicarea nivelului de trai al întregii populaţii. Fie ca dezvoltarea relaţiilor economice şi de prietenie între România şi Israel să atingă noi culmi.

BRUNO LANDESBERG,

consul onorific al României în Israel

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)**
- **OBȚINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBȚINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

ESHET TOURS

Biroul central: str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770, 6937760

Madeleine Perlman

vă prezintă programele turistice Eshet-Tours pentru luna DECEMBRIE

HANUCA ÎN ROMÂNIA

9 decembrie – 677 $

Excursie organizată la Poiana BraŞov

Prețul cuprinde:

- bilet de avion TAROM
- taxe
- cazare în hotelurile Ana din Poiana Brașov
- 2 mese pe zi
- autobuz la dispoziție
- ghid israelian
- intrările la obiectivele turistice (conform programului)

EXCURSIA SFÂRŞITULUI DE AN – 1050 $

6 zile de excursii și petreceri, cu ghid și autobuz la dispoziție

Piatra Neamț, Suceava, Vatra Dornei, Iaşi, Cheile Bicazului, Braşov

Prețul cuprinde:

- bilet de avion (TAROM)
- taxe
- 5 nopți hotel Ceahlău, în Piatra Neamț
- 2 mese pe zi
- **masa de Revelion**
- **cină festivă pe 1 ianuarie 2008**
- ghid israelian
- autobuz la dispoziție

SE APROPIE REVELIONUL...

Programe speciale la alegere, distracții, globuri și artificii, mese festive, muzică și petreceri

28 decembrie – 2 ianuarie

Sinaia – Hotel Internațional 4* (3 mese pe zi) – 1242 $
Anda 4* (2 mese pe zi) – 1100 $
Palace 4* (micul dejun) – 1046 $
Caraiman 2* (micul dejun) – 777 $
Predeal – Hotel Belvedere (3 mese pe zi) – 1091 $
Poiana Brașov – Hotel Miraj 4* (micul dejun) – 1500 $
Hotel Piatra Mare 4* (2 mese pe zi) – 1599 $
Bran – Vila Cristal (micul dejun) – 799 $

Prețul cuprinde:
– bilet de avion
– 5 nopți cazare
MASA FESTIVĂ DE REVELION

Pentru informații suplimentare, consultați site-ul nostru www.eshet-tours.com